

Holy Bible

Aionian Edition®

Muk̄eddes Kalam (yəngi yezik)
Uyghur Bible (pinyin script)

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®

Muk̄eddes Kalam (yəngi yezik)
Uyghur Bible (pinyin script)

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2022

Source text: eBible.org

Source version: 12/30/2021

Source copyright: Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0

Muk̄eddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee, 2010

Formatted by Speedata Publisher version 4.7.1 on 1/3/2022

100% Free to Copy and Print

<http://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<http://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Uyghur tili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

This *un-translation* helps us to see these ten underlying words in context. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org and with the Android App. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Yaritilix	11
Misirdin qıkix	40
Lawiylar	65
Qəl-bayawandiki səpər	84
Qanun xərhi	109
Yəxua	130
Batur Həkimlar	145
Rut	160
Samu'il 1	162
Samu'il 2	180
Padixahlar 1	195
Padixahlar 2	213
Tarih-təzkirə 1	231
Tarih-təzkirə 2	248
Əzra	269
Nəhəmiya	275
Əstər	284
Ayup	289
Zəbur	305
Pənd-nəsihətlər	343
Həkmət toplioquqi	355
Küylərning küyi	360
Yəxaya	363
Yərəmiya	394
Yərəmiyaning yioqa-zarlıri	428
Əzakiyal	431
Daniyal	460
Həxiya	470
Yo'el	475
Amos	477
Obadiya	481
Yunus	482
Mikah	484
Nahum	487
Həbakkuk	489
Zəfaniya	491
Həgag	493
Zəkəriya	494
Malaki	500

NEW TESTAMENT

Matta	505
Markus	524
Luğa	537
Yuhanna	558
Rosullarning paaliyətliri	574
Rimlikləroqa	595
Korintlikləroqa 1	605
Korintlikləroqa 2	614
Galatiyalıkləroqa	620
Əfəsəslükləroqa	623
Filippilikləroqa	626
Kolossiliklərgə	629
Tesalonikalıkləroqa 1	631
Tesalonikalıkləroqa 2	633
Timotiyə 1	635
Timotiyə 2	638
Tituska	640
Filemonəqa	641
Ibraniyləroqa	642
Yakup	649
Petrus 1	652
Petrus 2	655
Yuhanna 1	657
Yuhanna 2	660
Yuhanna 3	661
Yəhuda	662
Wəhiy	663

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

Adəmni қоюлышетип, һаятлық дәриигә баридиょjan yolni muһапизәt қilix üçün, u Erəm beqinining məxriק təripigə kerublarnı wə tət tərəpkə pirkiraydiょjan yalqunluğ bir xəmxərni қoyup қoydi.

Yaritilix 3:24

Yaritilix

1 Mukəddəmdə Huda asmanlar bilən zəminni yarattı. **2** U qəođa yər bolsa xəkilsiz wə kəpəkərək haləttə boldi; karangoçuluk qongkər sularning yüzini kaplıdi; Hudanıng Rohı qongkər sular üstidə lərzan pərvəzə kılattı. **3** Huda: «Yorukluk, bolsun!» dewidi, yorukluk payda boldi. **4** Huda yorukluknıng yahxi ikenlikini kərdi; Huda yorukluk bilən karangoçuluknı ayridi. **5** Huda yorukluknı «kündüz», karangoçuluknı «keqə» dəp atidi. Xu tərikidə kəq bilən sahər etti, bu tunji kün boldi. **6** Andin Huda: — Sularning arılıkida bir boxluk bolsun wə sular [yüükiri-təwən] ikkigə ayırılıp tursun, dedi. **7** Xuning bilən Huda bir boxluk hasil kılıp, sularını boxluknıng astıoqa wə boxluknıng üstiga ayriwətti; ix ənə xundak boldi. **8** Huda bu boxluknı «asman» dəp atidi. Xu tərikidə kəq bilən sahər etti, bu ikkinçi kün boldi. **9** Andin Huda: «Asmanınning astidiki sular bir yərəq yiojılsun, kuruk tuprak kərünsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **10** Huda kuruk tupraknı «yər», yiojılıqın sularını bolsa «dengizlər» dəp atidi. Huda bularning yahxi boləjanlığını kərdi. **11** Andin Huda yənə: «Yər hərhil esümlüklərini, urukluk otyaxlarnı, mewa beridioqan dərəhələrni türli boyiqə ezidə ündürsün! Mewilərnin iqida urukluları bolsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **12** yərdikli esümlüklərini, yəni uruk qikidioqan otyaxlarnı ez türli boyiqə, mewa beridioqan, yəni mewilərinin iqida urukluları boləqan dərəhələrni ez türli boyiqə ündürdi. Huda bularning yahxi boləjanlığını kərdi. **13** Xu tərikidə kəq bilən sahər etti, bu üçinqi kün boldi. **14** Huda yənə: «Kündüz bilən keqini ayırıp berix üçün asmanlarda yorukluk jisimlərini bolsun. Ular künlər, pəsillər wə yillarnı ayırıp turuxka bəlgə bolsun; **15** ular asmanlarda turup nur qıkarouqı bolup, yər yüzügə yorukluk, bərsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **16** Huda ikki qong nur qıkarouqı jisimni yarattı; qong nur qıkarouqını kündüznı baxkəridiojan, kiçik nur qıkarouqını keqini baxkəridiojan kıldı. Həmdə yənə yultuzlarnı yarattı. **17** Huda bularını yərəq yorukluk berip, kündüz bilən keqini baxkərəp, yorukluk bilən karangoçuluknı ayrisun dəp asmanlarning gümbüzigə orunlaxturdı. Huda buning yahxi boləjanlığını kərdi. **19** Xu tərikidə kəq bilən sahər etti, bu tetinqi kün boldi. **20** Huda yənə: «Sularda miq-miq janiwarları bolsun, uqar-kanatlar yərning üstidə, asman boxlukida uqşun!» dedi. **21** Xundak kılıp Huda sudiki qong-qong məhluklarnı, xundakla sularda miq-miq janiwarları ez türli boyiqə wə hərhil uqar-kanatları ez türli boyiqə yarattı. Huda buning yahxi boləjanlığını kərdi. **22** Huda bu janlıklärəqə baht-bərikət atə kılıp: «Nəsillinip, kəpiyip, dengiz sulurini toldurunqlar, uqar-kanatlarımı yər yüzüdə awusun!» dedi. **23** Xu tərikidə kəq bilən sahər etti, bu bəxinqi kün boldi. **24** Huda yənə: «Yər janiwarları ez türli boyiqə qıqarsın — mal-qarwilərini, əmiliygüçü janiwarlarını wə yawayi hayvanları ez türli boyiqə apırıda kilsün!» — dewidi, dəl xundak boldi. **25** Xundak kılıp Huda yərdikli yawayi hayvanları ez türli boyiqə, mal-qarwilərini ez türli boyiqə wə yər yüzüdə əmiliygüçü barlıq janiwarları ez türli boyiqə yarattı. Huda buning yahxi boləjanlığını kərdi. **26** Andin Huda: «Əz sürat-obrazımızda, Bizgə oxhaydiqan kılıp insanni yarıtyılı. Ular dengizdiki beliklərəqə, asmandıki uqar-kanatlarəqə, barlıq mal-qarwilərəqə, pütük yər yüzügə wə yər yüzüdikli barlıq əmiliygüçü janiwarlarıqə igidərqlik kilsün!» dedi. **27** Xundak kılıp, Huda insanni Əz sürat-obrazıda yarattı; Uni Əzining sürütidə yarattı; Ułarnı ərkək-qixi kılıp yarattı. **28** Huda ularıqə baht-bərikət atə kılıp: «Siler nəsillinip, kəpiyip, yər yüzünü toldurup bovsundurunqlar; dengizdiki beliklər,

asmandiki uqar-kanatlarroq, xuningdek yər yüzidə yürüdiqan hərbir həyvanlarroq ığidarqılıq kilinglar» dedi. **29** Andin Huda yənə: «Mana, Mən pütkül yər yüzidiki urukluk otyaxlar bilən urukluk mewə beridioqan hərbir dərəhlərni silərgə ozukluk bolsun dəp bardım; **30** xundakla yerdiki barlıq janıwarlar bilən asmandiki barlıq uqar-kanatlar wə yər yüzida barlıq əmilibiqülərgə, yeni barlıq jan-janıwarlarroq ozukluk bolsun dəp barlıq gül-giyahları bərdim» dedi, dəl xundak boldı. **31** Huda yaratkanlırininə hammisişə sapselpiş kəridi, wə mana bularning hammisi nahayıti yahxi bolqanidi. Xu tarikidə kəq bilən səhər etti, bu altinqi kün boldı.

2 Xundak kılıp asman bilən zemin, pütkül məwjudatlırı bilən koxulup yaritilip boldi. **2** Huda yəttinqi künigiqə kılıdiqan ixini tamamılıdı. U yəttinqi künü barlıq yaritix ixini tohitip aram aldı. **3** Yəttinqi künü Huda barlıq yaritix ixliridin aramalojan kün boloqanlıq üçün, xu künni bəhtlik kün kılıp, uni «mükəddəs kün» dəp bekitti. **4** Pərvərdigar Huda zemin bilən asmannı yaratqan künidə, asman-zemining yaritilix jəryanining tarıhları mundak: — **5** Zemində tehi həq gül-giyah, yərdə həq otaxy ümmigənidir; qünki Pərvərdigar Huda yər yüzüga həl-yeoşin yaqdurmıqanıdi, xundakla yər teriyidən adəmənu yok idi. **6** Lekin yərdin bulak sıyi qıkıp, tamam yər yüzünü suojardi. **7** Andin Pərvərdigar Huda adəmni yərning topisidin yasap, həyatlıq nəpasını uning burnıqə püwlidi; xuning bilən adəm tirik bir jan boldi. **8** Andin keyin Pərvərdigar Huda məxrək tərəptə Erəm degən jayda bir baqı bina kılıp, yasıqan adəmni xu yərgə orunlaxturdı. **9** Pərvərdigar Huda yərdin kezni qamlaxturidıqan qırayılık, [mewiliril] yeyixlik hərhil dərəhni tündürdi; u yənə baqınpıq otturisida «həyatlıq dərihi» wa «yahxi bilən yamannı bilgüzgüqi dərəh»ni tündürdi. **10** Baqıni suojırıqxa Erəmdin bir dərya ekip qıktı; andin bəlinüp, tət ekip boldi. **11** Birinqi ekinning nami Pixon bolup, altun qılıdiqan pütkül Həwiləh zeminini aylınip etidü. **12** Bu yurtingən altuni nahayıti esil idi; xu yərdə purakılıq dewirkəy bilən ak həkikmə qıkıdu. **13** İlkinqi dəryanıq nami Gihon bolup, pütkül Kux zeminini aylınip etidü. **14** Üçinqi dəryanıq nami Dijla bolup, Axurnıq xərkidin ekip etidü, tətinqi dəryanıq nami Əfrət idi. **15** Pərvərdigar Huda adəmni elip Erəm beojoşa ixləp, pərvix kilsun dəp uni xu yərgə koyup koydi. **16** Pərvərdigar Huda adəmgə əmr kılıp; baqdıki hərbir dorah mewiliridin halıcıqinqə ya; **17** əmma «yahxi biləl yamannı bilgüzgüqi dərəhning mewisidin yemigin; qünki uningdin yegən kününədə jəzəmən elisən, — dedi. **18** Andin Pərvərdigar Huda yənə sez kılıp: — Adəmning yaloquz turuxı yahxi əməs; Mən uningoşa mas kelidiqan bir yardəmçi həmrəhni yasap berəy, — dedi. **19** Pərvərdigar Huda tuprakṭın daladiki barlıq janıwarlar bilən asmandıki həmmə uqar-kanatlarını yasıqanıdi; ularqa adəmning nema dəp at koyidiqanlıqını bilix üçün, U ularnı adəmning aldiqə kəltürdi. Adəm hərbir janıwaroşa nema dəp at koyojan bolsa, uning eti xu bolup kəldi. **20** Bu tərikiđə adəm həmmə mal-qarwilaroja, asmandıki uqar-kanatlaroja wə daladiki hərbir janıwarlaroja at koydi; wəhələnki, adəm eziqə mas kelidiqan həqbir yardəmçi həmrəh uqratmadı. **21** Xuning bilən Pərvərdigar Huda adəmgə bir kattık uykı saldı; u uhləp kəldi. U uhlawatkanda, U uning bikinidin bir az elip, andin uning ornını et-geç bilən etip koydi. **22** Xuning bilən Pərvərdigar Huda adəmning bikinidin alojan xu kisimdin bir ayalnı yasap, uni adəmning kəxiqə aksaldı. **23** Adəm'ata huxal bolup: — Mana bu səngəklirimdiki səngək, etimidiki at boloqaj, «ayal» dəp atalsun; qünki u ərdin elinoqandur, — dedi. **24** Xuning üçün ər kixi ata-anisidin ayrılip,

ez ayalioqa baqlinip bir bolup, ikkisi bir tən bolidu. **25** Adəm'ata bilən ayali hər ikkisi yalingaq bolsimu, heq uyalmaytti.

3 Yər yüzidə yilan Rəb Pərvərdigar yaratkan daladiki haywanlarning həmmisidin hıyiligə idi. U ayaldın: — Huda rasttinla baqdiki dərəhlərning həqkəyisining mewisidin yemənglər, dedim? — dəp soridi. **2** Ayal yilanoqa jawab berip: — Baqdiki dərəhlərning mewilirini yesək bolidu. **3** Əmma baqning otturisidiki dərəhning mewisi tooprısida Huda: «Buningdin yemənglər, kolmu tagküzəmənglər, bolmisa elisilər» deyən, dedi. **4** Yilan ayalоja: — Undak əməs! Hərgiz əlməysilər! **5** Bəlkil silər uni yegan kününgləndi, Huda kezünglarning eqilip, Hudaqa ohxax yahxi bilən yamanni bəlidiqan bolup kəlidiqanlıkinglarnı bilidu, — dedi. **6** Ayal dərəhning [mewisining] yeməkklik üçün yahxılığını, uning kezni kamlaxturidiojanlıkinini kerüp, həmdə dərəhning adəmni əkiliq kılidiqan jəlpkarlıkinini kerüp, mewidin yedi wə uningdin yenida turoqan erigimən bərdi; umu yedi. **7** Yeyixi bilənlə hər ikkisining kezli eqilip, əzlirining yalingaq ikənləkini bilip, ənjür yopurmaklərini elip bir-birigə ulap tikip, əzlirigə yapquq kılıp tartti. **8** Kün salkınlioqanda, ular Pərvərdigar Hudanıng baqdə mangojan xəpisini anglap kelip, adəm ayali bilən Pərvərdigar Hudanıng hazır bozqırından keqip baqdiki dərəhlərning arisioqa yoxurunuwaldı. **9** Lekin Pərvərdigar Huda towlap adəmni qakirip uningoqa: Sən nəds? — dedi. **10** Adəm'ata jawab berip: — Mən baqda xəpəngni anglap, yalingaq turoqinim üçün körküp ketip, yoxurunuwaldım, — dedi. **11** [Huda] uningoqa: — Yalingaq ikənləkini sanga kim etti? Man sanga yema, dəp əmr kılqan dərəhning mewisidin yedingmu-ya? — dedi. **12** Adəm jawab berip: — Sən manga həmrəh boluxka bərgən ayal dərəhning mewisidin manga bərgənidi, mən yedim, — dedi. **13** Pərvərdigar Huda ayalоja: — Bu nemə kılqining? — dedi. Ayal jawab berip: — Yilan meni aldap azdursa, mən yəp səptimən, — dedi. **14** Pərvərdigar Huda yilanoqa mundak dədi: — «Bu kılqining üçün, Sən həmmə mal-qarwilardın, Daladiki barlıq haywanatlardın bəkrək lənatka kalisən; Korsiking bilən beoçirləp mengip, Əmrüngning barlık künləridə topa yəysən. **15** Wə mən sən bilən ayalning arisioqa, Sening nəslinə bilən ayalning nəslinə arisioja əqmənlilik salımən; U sening bexingni dəssəp zəhimləndürdü, Sən kopup uning tapinini [qekip] zəhimləndürsən. **16** Andin Huda ayalоja: — «Sening həmilidərlikinqnən japa-muxakkətlərini kəpəytimən; Sən kəttik toloq iqida boxinisən; Sən erindin üstün turuxka həwəs kılsganmu, U üstüngdin hojilik kılıdu! — dedi. **17** Andin U Adəm'atiоja: — «Sən ayalıngning səziga kulak selip, Mən sanga yemə, dəp əmr kılqan dərəhtin yegining tüpəylidin, Sening tüpəyalingdin yər-tuprak lənitimə uqrayıdu; Əmrüngning barlık künləridə pəkət jəpalıq ixləpla, andin uningdin ozuklinisən. **18** Yər sanga tikən bilən kəməqək tündürdü; Xundaktmı sən yərdiki ziraət-otyaxlarnı yəysən. **19** Taki sən turprakka kəytkəqə yüz-kəzüng tərgə qümgəndə, andin nan yeyələysən; Qünki sən aslı turpraktın elinəqənsən; Sən aslıda topa boloq, Yənə topoqə kəytisən! — dedi. **20** Uning ayali barlıq jan igilirining anisi bəlidiqini üçün adəm uningoqa «Hawax dap at koydi. **21** Pərvərdigar Huda Adəm'ata bilən uning ayalioqa haywan teriliridin kiyim kılıp kiydürüp koydi. **22** Pərvərdigar Huda sez kılıp: — Mana, adəm Bizlərdin birigə ohxap kəldi, yahxi bilən yamanni bildi. Əmdi kolını uzitip həyatlık dərihidin elip yawelip, ta əbədgıqə yaxawərməsləki üçün [uni tosuximiz kerak], dedi. **23** Xuning bilən Pərvərdigar Huda uni Ermən baqdın kooqlap qıkıriwətti; xundak kılıp uni yərgə ixleydiqan, yəni ezi aslı apirdə kılınojan turprakka ixleydiqan kılıp koydi. **24** Adəmni kooqlıwetip, həyatlık dərihiga

baridiojan yolni muhəpizət kılıq üçün, u Ermən beqininq məxriq təripiga kerublarnı wə tət tərəpkə pirkiraydiqan yalkunluk bir xəmxərni koyup koydi.

4 Adəm'ata ayali Həwa bilən billə boldi; Həwa həmilidər bolup Kəbilni tuqup: «Mən bir adəməgə igə boldum — U Pərvərdigardurl! — dedi. **2** Andin u yənə Kəbilning inisi Həbilni tuqdu. Həbil padiqı boldi, Kəbil bolsa terikqi boldi. **3** Bekitilən xundak bir wakıt-saattə xundak bir ix boldiki, Kəbil tuprakning həsulidin Parwərdigarə qədiyə kəltürdi. **4** Həbilən padisidin koylirininq tunjiliridin, yəni ularning yeqojin hədiyə sundı. Pərvərdigar Həbilni wə uning sunojar hədiyəsini köbul kıldı. **5** Lekin Kəbil wə uning sunojoja kərimidi. Xu wəjidin Kəbilning tolimu aqqılık kəlip, qırayı tutıldı. **6** Xuning bilən Pərvərdigar Kəbiloja: Nemixka aqqıklınisən? Nema üçün qiraying tutulup ketidü? **7** Əger durus ix kılısgang, sən kətərüləmənsən? Lekin durus ix kılımisang, mana gunah, ixik aldida [seni paylap] beoçirləp yatidu, u seni ez ilkığa almakçı bolidu; lekin sən uningdin ojalip kelixing kerək, dedi. **8** Kəbil inisi Həbiloja: «Daliqə qikip keləylil» dedi. Dalada xu wəkə boldiki, Kəbil inisi Həbiloja kol selip, uni oltürdü. **9** Pərvərdigar Kəbiloja: Ining Həbil nədə? — dəp soridi. U jawab berip: Bilməyən, mən iniminq bakkıqisimu? — dedi. **10** Huda uningoqa: — Sən nema kılding? Mana, iningning kəni yərdin manga pəryad kətərülətildi! **11** Əmdi iningning kolundan təkülən kənini köbul kiliqə aqzını aqşan yərdin kooqlınip, lənətə uqraysən. **12** Sən yərgə ixlisangmu u uningdin keyin sanga kuvvitini bərməydi; sən yər yüzidə sərsən bolup, sərgardan bolisən, — dedi. **13** Buni anglap Kəbil Pərvərdigarə jawab kılıp: — Mening bu jazayimni adəm kətərüləmətgidə! **14** Mana, Sən bugün meni yər yüzidin kooqlıding, mən əmdi Sening yüzüngdin yoxurunup yürimən; yər yüzidə sərsən bolup sərgərdanlıqta yürimən; xundak boliduki, kimla meni tepiwalsa, oltürwetidül, — dedi. **15** Lekin Pərvərdigar uningoja jawab berip: — Xundak boliduki, kimki Kəbilni oltürsə, uningdin yəttə həssə intikam elinidü, — dedi. Xularni dəp Pərvərdigar Kəbiloja uqrıjanı birsi uni oltürwətəmisən dəp uningoja bir bəlgə koyup koydi. **16** Xuning bilən Kəbil Pərvərdigarning huzuridin qikip, Erməning məxriq təripidiki Nod deyən yurtta olturnaklip kıldı. **17** Kəbil ayali bilən billə bolup, ayali həmilidər bolup Hənohtı tuqdu. U wakitta Kəbil bir xəhər bina kiliwatattı; u xəhərning namini oqlıning ismi bilən Hənoh dəp atidi. **18** Hənohtı İrad tərəldi, iradtın Məhəyail tərəldi, Məhəyaildin Mətuxail tərəldi, Mətuxaildin Ləməh tərəldi. **19** Ləməh əzığə ikki hotun aldı. Birining ismi Adah, yənə birining ismi Zillah idi. **20** Adah, Yabalı tuqdu. U qedirdə olturnidiojan kəqman malqılarning bowisi idi. **21** uning inisining ismi Yubal idi. Bu qıltar bilən nəy qaloqıqlarınq bowisi idi. **22** Zillah yənə Tubal-kaçın deyən bir oqulni tuqdu. U mis-təmür əswablarnı sokğuqi idi. Tubal-kaçınning Naamah isimlik bir singlisli bar idi. **23** Ləməh bolsa ayallırıqə sez kılıp: — «Əy Adah, bilən Zillah, sezümmi anglangılar! Əy Ləməhning ayallırı, gepiməgə kulak selinglər! Meni zəhimləndürögini üçün mən adəm oltürdüüm, Tenimni zədə kılqanlıq üçün bir yigitni oltürdüüm. **24** Əger Kəbil üçün yəttə həssə intikam elinisa, Ləməh üçün yətmix yəttə həssə intikam elinidü! — dedi. **25** Adəm'ata yənə ayali bilən billə boldi. Ayali bir oqul tuqup, uningoqa Xet dəp at koyup: Kəbil Həbilni oltürwətəkini üçün Huda uning orniqə manga baxka bir əwlad tikləp bardı, dedi. **26** Kettimmi bir oqul tuquldı; u uningoja Enox dəp at koydi. Xu wakittin tartip adəmlər Pərvərdigarning namıqə nida kiliqə baxlıdı.

5 Bu Adəm'atining əwladlırinining nəsəbnamisidur: — Huda insanni yaratkan künida, uni Əzığa ohxax kılıp yarattı. **2** U ularını ər jinis wə ayal jinis kılıp yaritip, ularqa bəht-bərikət ata kılıp, yaritiloğan künidə ularning namini «adəm» dəp atidi. **3** Adəm'ata bir yüz ottu yaxka kirgəndə uningdin əzığa ohxaydiqan, ez sürat-obrazidak bir oqul terəldi; u uningoja Xet dəp at koydi. **4** Xet tuquloloğandın keyin Adəm'ata səkkiz yüz yil əmür kerüp, uningdin [yənə] oqul-kızlar terəldi. **5** Adəm'atimiz jəməy tokkuz yüz ottu yil kün kerüp, aləmdin etti. **6** Xet bir yüz bəx yaxka kirgəndə uningdin Enox terəldi. **7** Enox tuquloloğandın keyin Xet səkkiz yüz yətə yil əmür kerüp, uningdin [yənə] oqul-kızlar terəldi. **8** Xet jəməy tokkuz yüz on iki yil kün kerüp, aləmdin etti. **9** Enox toksan yaxka kirgəndə uningdin Kenan terəldi. **10** Kenan tuquloloğandın keyin, Enox səkkiz yür on bəx yil əmür kerüp, uningdin yənə oqul-kızlar terəldi. **11** Enox jəməy tokkuz yüz bəx yil kün kerüp, aləmdin etti. **12** Kenan yətmix yaxka kirgəndə uningdin Mahalalel terəldi. **13** Mahalalel tuquloloğandın keyin Kenan səkkiz yüz kirik yil əmür kerüp, uningdin [yənə] oqul-kızlar terəldi. **14** Kenan jəməy tokkuz yüz on yil kün kerüp, aləmdin etti. **15** Mahalalel atmix bəx yaxka kirgəndə uningdin Yarəd terəldi. **16** Yarəd tuquloloğandın keyin Mahalalel səkkiz yüz ottu yil əmür kerüp, uningdin [yənə] oqul-kızlar terəldi. **17** Mahalalel jəməy səkkiz yüz toksan bəx yil kün kerüp, aləmdin etti. **18** Yarəd bir yüz atmix iki yaxka kirgəndə uningdin Hənəhər terəldi. **19** Hənəhər tuquloloğandın keyin Yarəd səkkiz yüz yil əmür kerüp, uningdin yənə oqul-kızlar terəldi. **20** Yarəd jəməy tokkuz yüz atmix iki yil kün kerüp, aləmdin etti. **21** Hənəhər atmix bəx yaxka kirgəndə uningdin Mətuxaləh terəldi. **22** Mətuxaləh tuquloloğandın keyin Hənəhər üç yüz yiloğan Huda bilən bir yolda mengip, yənə oqul-kızlarnı taptı. **23** Hənəhəning [yər yüzidə] barlık kərgən künllri üç yüz atmix bəx yil boldi; **24** U Huda bilən bir yolda mengip yaxayttı; u [tuyuksız kəzdi] oqayıb boldi; qünki Huda uni Əz yəniqə elip kətkənidi. **25** Mətuxaləh bir yüz səksən yətə yaxka kirgəndə uningdin Ləməh terəldi. **26** Ləməh tuquloloğandın keyin Mətuxaləh yətə yüz səksən iki yil əmür kerüp, uningdin oqul-kızlar terəldi. **27** Mətuxaləh jəməy tokkuz yüz atmix tokkuz yil kün kerüp, aləmdin etti. **28** Ləməh bir yüz səksən iki yaxka kirgəndə bir oqul tepip, uning ismini Hənəhər atap: — Pərvərdigar turprakka lənat kıldı; xunga biz [yərgə] ixliginimizdə həmdə kollirimizning jəpalik əməkdidə bu bala bığza fəsallı beridü, — dedi. **30** Nuh tuquloloğandın keyin Ləməh bəx yüz toksan bəx yil əmür kerüp, uningdin yənə oqul-kızlar terəldi. **31** Ləməh jəməy yətə yüz yətmix yətə yil kün kerüp, aləmdin etti. **32** Nuh bəx yüz yaxka kirgəndin keyin, uningdin Xəm, Həm wə Yafət terəldi.

6 Wə xundak boldiki, insanlar yər yəzidə kəpiyixə baxlıqanda, xundakla kızlarmu kepləp tuquloloğanda, **2** Hudanıng oqulları insanlarning kızlırinin qıraylılığını kerüp, həliqənqə tallap, əzlirigə hotun kılıxka baxlıdı. **3** U wakıttı Pərvərdigar səz kılıp: — Mening Rohim insanlar bilən mangarı kürəx kılıwərməydi; qünki insan əttur, halas. Kalğısida ularning əmri pəkət bir yüz yığırma yaxtin axmısın! — dedi. **4** Xu künllərdə (wə xundakla keyinki künllərdim), Hudanıng oqulları insanlarning kızlırinin yəniqə berip, ulardın balılları tapkınida, gigantlar yər yəzidə pəyda boldı. Bular bolsa ədmək zəmanlardıki danglıq palwan-baturlar idi. **5** Pərvərdigar insanning etküziwatkan rəzilliki yər yəzidə kəpiyip kətkənlikini, ularning kəngididiki niyətlərinin hərkəqan yaman boluwatkınıni kərdi. **6** Xuning bilən Pərvərdigar yər

yəzidə adəmni apirdə kılqınıoqa puxayman kılıp, kənglidə abzalandı. **7** Buning bilən Pərvərdigar: — Əzüm yaratkan insanni yər yəzidin yokitımən — insandın tartip mal-qarwilarojıqə, əmiliqüi haywanlardın asmandıki kəxlarojıqə, həmmisini yok kılımən; qünki Mən ularını yaratkınimoqa puxaymən kıldım, — dedi. **8** Lekin Nuh bolsa Pərvərdigarning nəziridə xəpkət tapkənidi. **9** Nuh wə uning ix-izliyi təwəndikiqə: — Nuh həkkəniy, ez dəwəridikilər arısida əyibsiz adəm idi; Nuh Huda bilən bir yolda mengip yaxayttı. **10** Nuhtın Xəm, Həm, Yafət degən üç oqul terəldi. **11** Pütkül jaħan Hudanıng aldida rəzillixip, həmmə yər zorawanlıqka tolup kətkənidi. **12** Huda yər yəziga nəzər seliwi, mana, jaħan rəzzilləkənidi; qünki barlık ət igilirinining yər yəzidə kiliwatkını yuzukqılık idi. **13** Xuning bilən Huda Nuhtə: — Mana, aldiməq barlık ət igilirinining zawallılık yetip kıldı; qünki pütktüllə yər-jahannı ularning səwəbidiñin zorawanlıq kapıldı. Mana, Mən ularını yər bilən koxup əhalək kılımən. **14** Əmdı sən əzüngə gofer yaqıqidin bir kemə yasap, kemining iqida bəlmə-hanılları kılıp, iqi-taxini karımay bilən suwa. **15** Sən uni xundak yasiqin: — Uzunluki üç yüz gəz, kəngliki əllik gəz wə egizlikli ottuz gəz bolsun. **16** Kemining pexaywini astioja bir oqukqılık yasa, uning egizlikli bir gəz bolsun; ixikini kemining yenifa orunlaxtur; kemini asti, ottura wə üsti kılıp üç kəwət yasa. **17** Qünki mana, Mən Əzüm asmannıng astidiki həyatlık, tiniki barlıki hərbir ət igisini əhalək kılıdiqan su topənni yər yəziga kəltüriman; buning bilən yər yəzidiki barlık məhluklar tinikidin tohtaydu. **18** Lekin sən bilən əhdəmni tüzimən. Sən əzüngə, oqulliring, ayaling wə kelinlirinən elip birlikla kemigə kiringlar. **19** Əzüng bilən tırık saklap kəlix üçün, barlık, jandarlardın hərkəyisidin bir jüp, yəni ərkikidin birini, qixidin birini kemigə elip kiring; **20** Tırık kəlix üçün kuxlarning hərbir türliridin, mal-qarwilarının hərbir türliridin wə yərdə əmiliqüi janiwarlarning hərbir türliridin bir jüpi kəxingoja kiridü. **21** Əzüng wə ularning ozukluq üçün hərhil yeməkliklərdin elip, yeningoja əqəmligin, — dedi. **22** Nuh xundak kıldı; Huda əzigə buyruqan həmmə ixni u bəja kəltürdü.

7 Pərvərdigar Nuhtə mundak dedi: — «Sən pütün əydikiliring bilən kemigə kiring; qünki bu dəwrə alımda semi həkkəniy dəp kərdüm. **2** Həmmə halal haywanlarning ərkək-qixisidin yətə jüptin, haram haywanlarning ərkək-qixisidin bir jüptin elip, xuningdək asmandıki uqar-kanatlarningmu ərkək-qixisidin yətə jüptin elip, ularning naşlini pütktüllə yər yəzidə tırık saklap üçün əzüng bilən billə ekir. **4** Qünki yətə kündin keyin uda kərik keqə-kündüz yər yəziga yamoqur yaqdırıman; Əzüm yasiqan həmmə janiwarları yər yəzidin yokitımən. **5** Xuning bilən Nuh Pərvərdigar uningoja buyruqiniring həmmisigə əməl kıldı. **6** Yər yəzini topan başında Nuh altə yəz yaxta idi. **7** Topandın [kütülpək kəlix] üçün Nuh bilən oqulliring, ayaling wə kelinləri billə kemigə kirdi. **8** Halal haywanlar bolsun, haram haywanlar bolsun, kuxlar bilən yərdə əmiliqüi janiwarlar bolsun, [hərbir türdin] bir jüp-bir jüptin ərkək-qixi bolup, Huda Nuhtə buyruqandək kemigə, Nuhtıng kəxiqə kirdi. **10** Wə xundak boldiki, yətə kündin keyin, yər yəzini topan besikə baxlıdı. **11** Nuhtıng əmriniring altə yəzinqi yili, ikkinqi eyining on yəttinqi künida qongqur dengizlarning təgliridiki barlık bulaklar yerilip, asmannıng pənəjiriləri eqilip kətti. **12** Yamoqur uda kərik keqə-kündüz yər yəziga tohitmay yaqdı. **13** Dal yamoqur baxlanoqan künü, Nuh, Nuhtıng Xəm, Həm, Yafət degən oqulluring, Nuhtıng ayali bilən üç kəlini kemigə kirdi. **14** Ular bilən billə hərhil yawa haywanlar tür-türi boyiqə, hərhil mal-qarwilar tür-türi boyiqə, yərdə əmiliqüi hərhil janiwarlar

tür-türi boyiqə wə hərhil uqar-kanatlar, yəni hərhil kanatlık janiwarlar tür-türi boyiqə kemigə kirdi. **15** Ət igiliridin, yəni barlıq hayatıñ tiniñ bolğan hərhil jandarlardın, bir jüp-bir jüp bolup, kemigə nuhning kəxioja kirdi. **16** Kırqənlər Hudanıng nuhka buyruqinidək at igilirininq hərtürininq ərkək-qixisi idi. Andin Pərvərdigar ixikni etiwti. **17** Topan yər yuzini uda kırıq kün besip, sular uloqiyip kətti. Kəmə yər üstidin kətərülüp ləyləp kaldi. **18** Su uloqiyip, yər üstidə tehimu egizləp kətti; kəmə su üstidə dawaloqup turatti. **19** Sular yər yuzidə tolimu uloqiyip, pütkül asmanning astidiki barlıq egiz taoqlarını besip kətti. **20** Sular [taoqlardın] yəna on bəx gəz ərləp, taq qoqqılırimu su astida kaldi. **21** Buning bilən yər yuzidə yürgügi həmmət at igiliri, uqar-kuxlar, mal-qarwilər, yawayi haywanlar, yərdə emiliqügi həmmət janiwarlar, jümlidin pütkül adəmlər həmmət əldi; **22** kuruklukta yaxioquq, burnida hayatıñ tiniñ bar bolqanlarning həmmət əldi. **23** Yər yuzidiki jeni barlarning həmmət, insan bolsun, mal-qarwilər bolsun, emiliqügi haywanlar bolsun, asmandiki kuxlar bolsun, həmmət əhalə bolup yər yuzidin yok, kılindi; pəkət Nuh wə kemidə uning bilən billə turojanlar kutulup kaldi. **24** Bir yüz əllik künqiqə yər yuzini su besip turdi.

8 Huda Nuhni, xundakla kemidə uning bilən billə bolğan barlıq yawayi haywanlar bilən barlıq mal-qarwilərə əslidə. Xuning bilən Huda bir xamal qıkırıp yər yuzini yalpüttü wə sular yenixkə baxlıdi. **2** Qongkur dengizlarning taglırlidiki bulaklar wə asmanning pənqiriləri etilip, asmandın tekülgən yamoqur tohtidi. **3** Sular baroqanseri yər yuzidin yandi; bir yüz əllik kün ətkəndin keyin heli azlıdi. **4** Yəttinqi ayning on yəttinqi kün, kəmə Ararat taq tizmiliridiki birininq üstidə tohtap kaldi. **5** Sular oınıqı ayoqıqə baroqanseri azyip, oninqi ayning birinqi künəi taq qoqqılıri kerünüxkə baxlıdi. **6** Kırıq kündin keyin Nuh kemigə ezi ornatkan dərizini ekip, **7** bir kuzoqunni sirtka qıqardı. U yər yuzidiki sular tartılıp bolouqqa uyau-buyan uquq yıldı. **8** Uningdin keyin Nuh sularning yər yuzidin tartılıqan-tartılımioqanlıñkini bılıx üçün, bir kəptərni qıkardı. **9** Lekin sular tehığ pütkül yər yuzini kaplaş turqaqka, kəptər putini koyqudək jay tapalmary, Nuhning kəxioja kemigə yenip keldi. Xuning bilən Nuh kolini sunup uni tutup, kemigə əkirwaldi. **10** U yətə kün saklap, bu kəptərni kemidin yənə sirtka qıqardı. **11** Kəptər kəqtə uning kəxioja yenip kəldi; mana, uning tumxukında yengi üzüwaloqan zəytun yopurmikə bar idi. Buni kərüp Nuh sularning yər yuzidin tartılıqinini bildi. **12** U yənə yətə kün saklap, kəptərni yənə sirtka qıqardı, əmma bu kətim kəptər uning yəniqə kaytıp kəlmidi. **13** Nuh altə yüz bir yaxka kırqan yili, birinqi ayning birinqi kündüsu yər yuzidin kuruoqanıdi. Nuh kemidin qapkığını ekip kəriwidi, yərning kuruoqınıni kərdi. **14** İkkinçi ayning yigirmə yəttinqi künü, yər yüzü pütünləy kərüp boldi. **15** U wakıttı Huda Nuhka sez kılıp: — Sən ezung, ayaling, oqulliring wə kelinliring kemidin qıkıqlar. **17** Ezung bilən billə bolğan barlıq at igiliridin hərbir türdiki janiwarları, yəni uqar-kanatlarnı həm mal-qarwilərni, yərdə emiliqügi haywanlarning həmmisini ezung bilən koxup kemidin elip qıkıq; xuning bilən ular yər yuzidə tarilip-tarkılıp, nəsillinip zemində kəpəysün, — dedi. **18** Xuning bilən Nuh, ayali, oqulliri wə kelinlili bilən billə sirtka qıktı. **19** Janiwarlarıninq həmmisi, barlıq emiliqügi haywanlar, barlıq uqar-kanatlar, yərdə midirlap yüridioqanlarning hərkəysisi ez türli boyiqə kemidin qıkıxtı. **20** Xu qaoqda Nuh Pərvərdigarо atap bir kurbangahını yasidi; u halal janiwarlar bilən halal kuxlarning hər türnidin elip kəlip, kurbangahning üstidə «kəydiurmə kurbanlıq» ətküzdi. **21** Kundak kılıp Pərvərdigar huxbuy purap [məmənnun boldı];

Pərvərdigar kenglidə: — «Insanning kəngül-niyiti yaxlıxılından tartip rəzil bolsimu, Mən insan tüpəylidin yərgə yənə lənət okumaymən wə əmdi bu kətimkjdək həmmə jandarlarnı urup yokitiwətməymən. **22** Bundin keyin, yər məwjuṭ künliridə, Terix bilən orma, Sooqı bilən issik, Yaz bilən kix, Kündüz bilən keqə üzülməy aylinip turidu» — dedi.

9 Huda Nuh bilən uning oqulliriqa boht-bərikət ata kılıp, ularoja mundak dədi: — «Silər jüplixip kəpiyip, yər yuzini toldurunqlar. **2** Yər yuzidiki barlıq janiwarlar, asmandiki barlıq kuxlar, barlıq yər yuzidə midirlap yürgüqilər wə dengizdiki barlıq belklərning həmmisi silərdin korkup wəhimidə bolsun; bular kələnglərə tapxuruləşəndur. **3** Midirlap yüridioqan hərkəndək janiwarlar silərgə ozuk bolidu; Mən silərgə kək otyaxlarnı bərgəndək, bularning həmmisini əmdi silərgə bərdim. **4** Lekin silər gəxni iqidiki jeni, yəni kəni bilən koxup yeməslikinglər kerək. **5** Kəninglər, yəni jeninqardıki kan təküsə, Mən bərəhək uning hesabını alımən; hərkəndək haywanning ilkida kəninglər bar bolsa Mən uningçə telətküzimən; insanning kolida bar bolsa, yəni birsining kolida ez kerindixining kəni bar bolsa, Mən uningoja xu qənni telətküzimən. **6** Kimki insanning kəminini teksə, Uning kənimü insan təripidin təkəlidü; Qünki Huda insanni Əz sürət-obrazıda yaratıkdandır. **7** Əmdi silər, jüplixip kəpiyip, yər yuzidə tarilip-tarkılıp kəpiyipinər». **8** Andin Huda Nuh bilən uning oqulliriqa sez kılıp mundak dədi: — «Manə Əzüm silər bilən wə silərdin keyin kelidioqan əwlədlirinqlər bilən, xundakla silər bilən billə turojan hərbir jan igisi, uqarkanatlar, mal-qarwilər, silər bilən billə turojan yər yuzidiki hərbir yawayi haywanlar, kemidin qıqənlarning həmmisi bilən — yər yuzidiki həqbir haywanni kəldurməy, ular bilən Əz əhədəmni tützimən. **11** Mən silər bilən xundak əhədə tützimənki, nə barlıq at igiliri topan bilən yokitilməs, nə yənni wəyran kəlidioqan həqbir topan yənə kəlməs». **12** Huda yənə: — «Mən Əzüm silər bilən wə kexinglərdiki həmmə jan igiliri bilən mənggülük, yəni pütkül əwlədlirinqlərə qısqə bekitkən muxu əhədəmning bəlgisi xuki: — Mana, Mən Əzüm bilən yərning otturısida bolğan əhədining bəlgisi bolsun dəp həsən-hüsənimini bulutlar iqiqə koyıman; **14** wə xundak boliduki, Mən yərning üstigə bulutları qıçarqınımıda, xundakla həsən-hüsən bulutlar iqidə ayan bolqınida, Mən silər bilən at igiliri bolğan barlıq janiwarlar bilən tüzən əhədəmni yad etimən; buningdin keyin sular hərgiz həmmə jandarlarnı əhalə kılələri topan bolmas. **16** Həsən-hüsən bulutlar arısında pəydə bolidu; Mən uningoja kərəymən wə xuning bilən Mənki Huda yər yuzidiki at igiliri bolğan barlıq janiwarlar bilən otturımızda bekitkən əhədəmni yad etimən», — dedi. **17** Huda Nuhka yənə: — «Manə bu Mən Əzüm bilən yər yuzidiki barlıq at igiliri otturısida bekitkən əhədəməm nixan-bəlgisidür», — dedi. **18** Nuhning kemidin qıqqan oqulları Xəm, Həm wə Yafət idi. Həm Kənaanning atisi boldi. **19** Bu üçü Nuhning oqulları bolup, pütkül yər yuzigə taraloqan ahalə xularning nəsil-əwlədliridur. **20** Nuh terikqılık kılıxkə baxlap, bir üzümzərlək bərpa kıldı. **21** U uning xarabidin iqiip, məst bolup kəlip, ez qediri iqidə kiyim-keqəklərini seliwtip, yalingaq yetip kəldi. **22** Kənaanning atisi Həm kəlip, atisining əwritini kərüp, sirtka qıqip ikki kerindixioja etti. **23** Xəm bilən Yafət kopup yepinjini elip, mürisigə artıp, kaynıqə mengip kərəm, atisining yalingaq bədinini yepip kəydi. Ular yuzini aldi tərəpkə kəlip, atisining yalingaq teniqə karımidı. **24** Nuh xarabning kəyidin oqınip, kənji oqlining eziqə nema kıləjini bilip: — **25** Kənaanqa lənət bolqay! U kerindaxlirininq kulining kuli bolsun, — dəp kəroqidi. **26** U yənə: — Xəmning Hudasi

bolojan Pərvərdigar oqaq təxəkkür-mədhiyə kəltürülgəy! Kanaan Xəmning kuli bolsun. **27** Huda Yafətni awutkay! U Xəmning qədirliridə turoj, Kanaan bolsa uning kuli boløy! — dedi. **28** Nuh topandin keyin üq yüz əllik yil əmür kərdi. **29** Bu tərikidə Nuh jəməy tokkuz yüz əllik yil kün kərüp, aləmdin etti.

10 Təwəndikilər Nuhning oqullurining əwləldiridur: — uning oqullurı Xəm, Həm wə Yafət bolup, topandin keyin ulardırın oqullar terəlgən: — **2** Yafətning oqullurı bolsa, Gomər, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Məxək wə Tiras idi. **3** Gomərning əwləldir: Axkinaz, Rıfat wə Torgamah idi. **4** Yawannıng əwləldirli: Elixah, Tarxix, Kittiylar wə Dodanılar idi. **5** Bularning əwləldirli dengiz boyılırda wa arallarda ayrim-ayrim yaxioğan həlkələr bolup, hərkəsisi ez tili, ez ailə-kəbililəri boyiqə ez zəminləridə tarkılıp olturaklaxkan. **6** Həmning oqullurı Kux, Misir, Put wə Kanaanlılar idi. **7** Kuxning oqullurı Seba, Həwiləh, Sabtah, Raamah wə Sabtika idi. Raamahning oqullurı Xeba wə Dedan idi. **8** Kuxtin yənə Nimrod tərəlgən; u yər yüzdə nəhayiti küqtünggür adəm bolup qıktı. **9** U Pərvərdigarning aliddə küqtünggür owqı boldı; xu səwəbtin «palanqı bolsa Nimrodtək, Pərvərdigarning aliddə küqtünggür owqı iken» deyən gəp tərkəlojan. **10** Uning padixahlıkı Xinar zəminidikidə Babil, Ərək, Akkad wə Kalnəh, deyən xəhərlərde baxlaqanındı. **11** Bu zəmindən Axur zəminioğan qıkip Ninəwa, Rəhəbot-İr, Kalaş, wa Ninawa bilən KalağınOTTURUSIDIKİ Rəsən deyən xəhərlərinə bina kıldı (bular koxulup «Katta Xəhər» boldı). **13** Misirning əwləldirli Ludiylar, Anamıylar, Ləhəbiylar, Naftuhıylar, **14** Patrosıylar, Kasluhiylar (Filistiyər Kasluhiylardın qıkkən) wə Kaftoriylar idi. **15** Kanaandin tunji oqul Zidon tərəlip, keyin yənə Hət tərəlgən. **16** uning əwləldirli bolsa Yəbusiyalar, Amoriylar, Gırgaxiyalar, **17** Hıwiylar, Arkiylar, Siniylar, **18** Arwadiylar, Zamariylar wə Həmatiylar idi. Xuningdin keyin, Kanaanlılarla qəbul oluraklaxkanı. **19** Kanaanlılarla qəbul oluraklaxkanı. **20** Yukirikilər bolsa həmning oqullurı bolup, ez kəbilisi wə tilləri boyiqə kowm bolup ez zəminləridə olturaklaxkanı. **21** Xəmmu oqul parzəntlik boldı; Xəm bolsa Yafətni akisi, Ebərlərning ata-bowisi boldı. **22** Xəmning oqullurı Elam, Axur, Arfahxad, Lud, Aram; **23** Aramıning oqullurı Uz, Hul, Gətər, Max idi. **24** Arfahxadtın Xeləh tərəldi, Xeləhtin Ebər tərəldi. **25** Ebərdin ikki oqul tərəlgən bolup, birinən ismi Pələg idi, qənki u yaxioğan dəwrə yər yüzdə belənüt boldı; Palagning inisining ismi Yoqtanı idi. **26** Yoqtandın Almodad, Xələf, Hazarmawat, Yerəh, **27** Hədoram, Uzal, Diklah, **28** Obal, Abiməəl, Xeba, **29** Ofir, Həwiləh wə Yobəh tərəldi. Bularning əmməsi Yoqtanning oqullurı idi. **30** Ularning olturoğan jaylıri bolsa Mexadın tartip, Səffar deyən rayonning xərk təripidiki təoqiqə sozulləti. **31** Yukirikilər bolsa Xəmning oqullurı bolup, ez kəbilisi wə tilləri boyiqə kowm bolup ez zəminləridə olturaklaxkanı. **32** Yukiridikilər Nuhning əwləldirli bolup, ular ez nəsəbləri wə kowmları boyiqə hatiriləngən. Topandin keyinkı yər yüzdidi barlıq kowmlar ularning iqidin tərkəlojan.

11 U zamanda pütkül yər yüzdidi til həm sez birhil idi. **2** Lekin xundak boldiki, adəmlər məxrək tərəpkə səpar kılıp, Xinar yurtida bir tüzənlənglikni uqrıtip, xu yərdə olturaklaxti. **3** Ular bir-biriga: — Kelinglər, bix hiz kuyup, otta pixurayı! — deyixti. Xundak kılıp, ular kuruluxta taxning orniqə hix, layning orniqə karımay ixlətti. **4** Ular yənə: — Kelinglər, əmədi əzimizgə bir xəhər bina kılıp, xəhərdə uqi asmanlaroq taqaxküdək bir

munar yasaylı! Xundak kılıp əzimizgə bir nam tikliyələyim. Bolmisa, pütkül yər yüzigə tarilip ketimiz, — deyixti. **5** U wakıttı Pərvərdigar adəm balılıri bina kiliwatqan xəhər bilən munarnı kərgili qüxti. **6** Pərvərdigar: — «Mana, bularning əmməsi bir kowmdur, ularning əmməsinə tilmu bırdur; bu ularning ixining baxlinixidur! Bundan keyin ularning niyət kilojan hərkəndək ixini həq tosuwalolju bolmayıdu. **7** Xunga Biz təwəngə qüxiyp ularning bir-birinən gəplərini ukalmaslıq üçün ularning tilini [baxqə-baxqə kılıp] kalaymikanlxaturuwetəlyi» — dedi. **8** Xundak kılıp Pərvərdigar ularını u jaydin pütkül yər yüzigə taritiwətti. Xuning bilən ular xəhərnı yasaxtin tohtap qalı. **9** Xunga bu xəhərning nami «Babil» dəp ataldi; qənki u yərde Pərvərdigar pütkül yər yüzidikilərning tilini kalaymikanlxaturuwetətti. Xundak kılıp Pərvərdigar ularını u jaydin pütkül yər yüzigə taritiwətti. **10** Təwəndikilər Xəmning əwləldiridur: — topan otüp ikki yıldın keyin, Xəm yəz yexida, uningdin Arfakxad tərəldi. **11** Arfakxad tuqulojandın keyin Xəm bax yüz yil əmür kərüp, uningdin yənə oqul-kızlar tərəldi. **12** Arfakxad ottu bəx yaxka kirgəndə uningdin Xeləh tərəldi. **13** Xeləh tuqulojandın keyin Arfakxad tet yüz üq yil əmür kərüp, uningdin yənə oqul-kızlar tərəldi. **14** Xeləh ottu yaxka kirgəndə uningdin Ebər tərəldi. **15** Ebər tuqulojandın keyin Xeləh tet yüz üq yil əmür kərüp, uningdin yənə oqul-kızlar tərəldi. **16** Ebər ottu tet yaxka kirgəndə uningdin Paləg tərəldi. **17** Paləg tuqulojandın keyin Ebər tet yüz ottu yil əmür kərüp, uningdin yənə oqul-kızlar tərəldi. **18** Paləg ottu yaxka kirgəndə uningdin Rəu tərəldi. **19** Rəu tuqulojandın keyin Paləg ikki yüz tokkuz yil əmür kərüp, uningdin yənə oqul-kızlar tərəldi. **20** Rəu ottu ikki yaxka kirgəndə uningdin Serug tərəldi. **21** Serug tuqulojandın keyin Rəu ikki yüz yətə yil əmür kərüp, uningdin yənə oqul-kızlar tərəldi. **22** Serug ottu yaxka kirgəndə uningdin Nahor tərəldi. **23** Nahor tuqulojandın keyin Serug ikki yüz yil əmür kərüp, uningdin yənə oqul-kızlar tərəldi. **24** Nahor yigirmə tokkuz yaxka kirgəndə uningdin Tərah tərəldi. **25** Tərah tuqulojandın keyin Nahor bir yüz on tokkuz yil əmür kərüp, uningdin yənə oqul-kızlar tərəldi. **26** Tərah yətmix yaxka kirgəndə uningdin Abram, Nahor wə Həran tərəldi. **27** Tərahning əwləldirli təwəndikiq: — Tərah tərəltin Abram, Nahor wə Həran tərəldi; Hərəndin Lut tərəldi. **28** Lekin Həran tuqulojan yurti bołożan, kaldıylərning Ur xəhəridə atisi Tərahning aliddə, Tərahın ilgiri eldi. **29** Abram bilən Nahor ikkisi eylandı. Abramıning ayalining ismi Saray, Nahörning ayalining ismi Milkəh idi; Milkəh Hərənning kızı idi; Həran bolsa Milkəh wə Iskaħning atisi idi. **30** Lekin Saray tuqumas bołożaqka, uning balisi yok idi. **31** Tərah bolsa oqılı Abramni, nəvrisi Lut (Hərənning oqılı)ni wə kelini, yəni Abramıning ayalı Sarayni elip, Kanaan zəminioğan berix üçün kaldıylərning Ur xəhəridin yoloqı qıktı; bıraq ular Həran deyən jayoşa yetip kəlgəndə, xu yərdə olturaklaxip qalı. **32** Tərahning kərgən künliri ikki yüz bəx yil bolup, Hərəndə aləmdin etti.

12 Pərvərdigar [əslidə] Abram oqaq mundaq deyəndi: — Sən ez yurtundin, ez uruk-tuoqşanlırlırdın wə ez ata jəmətingdin ayrılip, Mən sanga kərsitidiojan zəminioğan baroqin. **2** Xundak kılısang Mən seni uluq bir həlk kılıp, sanga bəht-bərikət ata kılıp, namingni uluq kılımən; xuning bilən sən eziyng baxkılaraqə bəht-bərikət bolısan; **3** kimlər sanga bəht-bərikət tilisə Mən ularını barikətləyən, kimki seni horlısa, Mən qokum uni lənətkə kaldırıman; sən arkılık yər yüzdidi barlık ailə-kəbililərgə bəht-bərikət ata kiliñidur! — dedi. **4** Abram Pərvərdigar uningəqə eytikini boyiqə [Hərəndin] ayrıldı; Lutmu uning bilən billə mangdi. Abram Hərəndin qıkkınıda yətmix

bəx yaxta idi. **5** Abram ayalı Saray bilən inisining oqlı Lutni elip, ularning yioqan barlıq mal-mülükini koxup, Əranda idigardıqlik kılıqan adamlarını billa kətip, Kanaan zemini oja berix üçün yoloja qıktı; xundak kılıp ular Kanaan zemini oja yetip kəldi. **6** Abram zemini kezip, Xəkəm deyən jaydiki «Morəhning dub darihi»ning yenoja kəldi (u qəoşa u zemində Kanaaniylar turattı). **7** Pərvərdigar Abram oja kərənəp, uning oja: — Mən bu zemini sening nəslinggə ata kılımən, — dedi. Xuning bilən u xu yərdə eziqə kərənəpən Pərvərdigar oja atap bir kurbangah saldı. **8** Andin u bu yərdən yətkilip, Bəyt-Əlning xərkidiki taqka bardı; ojərb təripidə Bəyt-Əl, xərk təripidə Ayi deyən jay bar idi; u xu yərdə qədir tiki. U xu yərdə Pərvərdigar oja atap bir kurbangah yasap, Pərvərdigarınning namini qakırıp ibadət kəldi. **9** Andin keyin Abram tədrifiy kəqüp, jənubidə Nəgəw rayonıqə karap yetkəldi. **10** Zemində aqarlıqlı bolqanıdi; Abram Misiroja qıxtı; u xu yərdə wakıtnıq turmakçı bolqanıdi, qünki zemində aqarlıqlı bək eojir idi. **11** Əmma xundak boldiki, u Misiroja yekinləxkanda, ayalı Saray oja: — Mana, man sening həsün-jamalingning güzəllikini bilimən. **12** Xundak boldiki, misirliliklər seni kersə, «Bu uning ayalı ikən» dəp, meni əltürtüwetip, seni tirk kəlduridu. **13** Xuning üçün sening: «Mən uning singlis» deyixingni etinimən. Xundak, kılsang, mən seningdin yahxılık tətip, sən arkılık tirk kılımən, — dedi. **14** Abram Misiroja kırğında xundak boldiki, misirliliklər dərvəkə ayalning güzəl ikənlilikini kərdi. **15** Pirəwnning əmirlirimi uni kərəp, Pirəwngə uning təripini kıldı; xuning bilən ayal Pirəwnning ordisi oja elip kərəldi. **16** Pirəwñ Sarayning səwəbənidin Abram oja yahxi muamilə kıldı; xuning bilən u koy, kala, həngə exəklər, kül-dedəklər, mada exəklər wə tegilərgə erixti. **17** Əmma Pərvərdigar Pirəwñ wə eyidikilirini Abramınning ayalı Sarayning səwəbənidin tolimu eojir wabalar oja muptila kıldı. **18** Xuning üçün Pirəwñ Abramni qakırıp uning oja: — «Bu zadi sening manga nəma kıləjining? Nemixkə uning eż ayaling ikənlilikini manga eytmidir? **19** Nemixkə uni «singlim» dəp mening uni hotunluqka eliximoja səwəbkar bolqılı tas kəlisən! Mana bu ayaling! Uni elip kətkin! — dedi. **20** Pirəwñ eż adəmliriga Abram toqrisidə əmr kıldı; ular uni, ayalını wə uning barlığını koxup yoloja seliwti.

13 Xuning bilən Abram ayalı wə uning barlıq nərsilirini həmdə Lutni elip Misirdin qıkip, Kanaanning jənubidə Nəgəw yurtıqə mangdı. **2** U qəoşa Abramning mal-waran wə altun-kümüxləri kəp bolup, heliə bay idi. **3** U keqüp yürüp, jənubidə Nəgəwdin Bəyt-Ələ, yəni Bəyt-Əl bilən Ayining otturisidiki əslidə qədir tikkən jayoja, 4 kurbangah yasoqan jayoja qaytip kəldi. Abram xu yərdə Pərvərdigarınning namini qakırıp ibadət kıldı. **5** Abram bilən billə mangojan Lutningmu koy-kala padiləri wə qədirliyi bar idi. **6** Əmdı ular billə tursa, zemin ularni qamdiyalmayıttı; **7** bu səwəbtin Abramınning padıqılırlı bilən Lutning padıqılırlarının arisida jedəl qıktı (u wakıttı Kanaaniylar bilən Pərizziyələr xu zemində turattı). **8** Xunga Abram Lutka: — «Biz bolsaq əkerindaxlarımız, sən bilən mening aramda, mening padıqılırlı bilən sening padıqılırlarının arisida talax-tartix pəyda bolmisun. **9** Mana, aldingda pütkül zemin turmadı? Əmdı san məndin ayrılojın; əgər sən sol tərəpkə barsang, man ong tərəpkə baray; əgər sən ong tərəpkə barsang, mən sol tərəpkə baray», — dedi. **10** U wakıttı Lut nəzər selip kərdiki, İordan wadisidiki barlıq təzlənglikning Zoar xəhiriqə həmmila yərning süyi intayın mol idi; Pərvərdigar Sodom bilən Gomorranı wayran kılıxtin ilgiri bu yar bəyəni Pərvərdigarınning beqisi, Misir zemini dək idi. **11** Xuning bilən Lut eziqə İordan wadisidiki pütkül təzlənglikni tallıwaldı;

andin Lut məxriq tərəpkə keqüp bardı. Xundak kılıp ikkiylənayıldı. **12** Abram Kanaan zemində olturaklaxtı; Lut bolsa təzlənglikləki xəhirlərinin arisida turdu; u bəra-bara qədirliyi Sodom xəhiri tərəpkə yətkədi. **13** Sodom həlkə razıl adamlar bolup, Pərvərdigarınning nəziridə tolimu eojir gunahkarlar idi. **14** Lut Abramdən ayrılip kətkəndin keyin, Pərvərdigar Abram oja: — Sən əmdı bexingni kətürüp, eziqə turqan jaydin ximal wə jənubka, məxriq wə məərip tərəpkə kəriojin; **15** qünki sən hazır kəriwatçan bu barlıq zemini sanga wə nəslinggə mənggülük berimən. **16** Sening nəslingni yərdiki topidək kəp kılımən; xundakki, əgər birsi yərdiki topini sanap qıkalisa, sening nəslingnimə sanap qıkalixi mümkün bolidu. **17** Ornundin tur, bu zemini uzunluq wə kənglikli boyiqə aylinip qıkkın; qünki Mən uni sanga ata kılımən, — dedi. **18** Xunga Abram qədirliyini yətkəp, Həbron xəhiriqə yekin Məmrədikı dubzərlilikning yenoja berip olturaklaxtı; u xu yərdə Pərvərdigar oja atap bir kurbangah yasidi.

14 Xinarning padixahı Amrafəl, əllasarning padixahı Ariok, Elamning padixahı Kedorlayomər wə Goyimning padixahı Tidalning künliridə xu wəkə boldiki, 2 ular birləşip Sodomning padixahı Bera, Gomorranıng padixahı Birxa, Admahıning padixahı Xinab, Zəboimning padixahı Xəm'ebər wə Bəla (yəni Zoar)ning padixahıqə karxi hujumoja atlandı. **3** Bu [bəxining] həmmisi kəlxiq Siddim wadisioja, yəni «Xor Dengizi» wadisioja yioqildi. **4** Ular on ikki yil Kedorlayomərgə bekindi boldi, on üçinqi yiloja kəlgəndə, Kedorlayomərgə karxi isyan kətirdi. **5** On tətinqi yili Kedorlayomər wə uning oja ittipakdax bolqan padixahları həmmisi yioqılıp, Axtarot-Karnaim deyən yərdə Rafayılar oja, xundakla Həm deyən yərdə Zuziylar oja, Xawah-Kiriatyimda Emiylar oja hujum kılıp ularını yəngdi; **6** andin ular Həriyarnı ularning Seir teojudə məəqlup kılıp, qelning yenidiki Əl-Paranoiqə sürüp-tokay kıldı. **7** Arķidinla, ular Ən-Mixpatka (yəni Kədəxə) yenip kəlip, Amaləklərin pütkül yurtini bulang-talang kıldı; Həzazon-Tamarda olturuxluk Amoriylarınımı hujum kılıp məəqlup kıldı. **8** Xuning bilən Sodomning padixahı, Gomorranıng padixahı, Admahıning padixahı, Zəboimning padixahı wə Belanıng (yəni Zoarning) padixahı qıkip, Siddim wadisidə ular oja karxi jəng kılıxka səp tizdi; **9** muxu [bəxeylən] Elamning padixahı Kedorlayomər, Goyimning padixahı Tidal, Xinarning padixahı Amrafəl, əllasarning padixahı Ariok kətarlıklar bilən sokuxti; yəni tət padixah bilən bəx padixah əzara sokuxti. **10** Siddim wadisidəki həmmilə yərdə karimay [orəkləri] bar idi. Sodom wə Gomorranıng padixahıları keqip, orəklərgə qıçüp kətti. Əmma kələşənlər bolsa taqka keqip kətti. **11** [Ə]yal kəlgən tət padixahı bolsa] Sodom bilən Gomorranıng həmmə mal-mülküni wə barlık ozuk-tütlükini elip kətti. **12** Ular yənə Abramınning jiyəni Lutnimü malları bilən koxup elip kətti; qünki u Sodomda olturaklaxkanıdi. **13** Həlbulki, kütulup kələşən birsə berip u ixənləri İbraniy Abram oja etti. Xu qəoşa u Amoriy Məmrəning dubzərlilikning yənidə turattı. Məmrə bolsa Əxkol wə Anərning akisi idi; bu üçqaylı Abram bilən ittipakdax idi. **14** Abram kərindixining asır bolup kələşənlərini anglap, eż eyidə tuquləşən, alahıda tərbiyiləngən üq yüz on səkkiz adəmni baxlap qıkip, [tət padixahı] kooqlap danoqıqə bardı. **15** Keqisi u adəmlirini gurupplar oja bəlüp, ular bilən birləktə hujum kılıp ularını məəqlup kılıp, ularını Dəməxkəning ximal təripidiki Həbəb deyən jayoja kooqlap berip, **16** pütkül [olja alojan] mal-mülükni kəyturulwaldı; eż əkerindixi Lutni, uning mal-mülki wə hotun-kızlılarını, xundakla [barlıq kələşən] adəmlərni yandurup kəldi. **17** Abram Kedorlayomər wə uning

bilən ittipakdax padixahlarnı məoqlup kılıp, keytip kəlgəndə, Sodomning padixahı Xawəh wadisi (yəni Han wadisi) oja uning aldişa qıktı. **18** Salemning padixahı Məlkizədəkmən bilən xarab elip aldişa qıktı. U zat bolsa, Həmmidin Aliy Təngrinin kağıını idi; **19** u [Abramni] bəht-bərkətləp: — «Abram asman bilən zeminning Igisi bolovan Həmmidin Aliy Təngri taripidin bərikətlənsün! **20** Xundakla dütixmənliringni əz kəlungsıq tapxurojan Həmmidin Aliy Təngriqə Həmdusana okulqoşay!» — dedi. Abram bolsa oşəniymət alovjan nərsilərning ondin birini uningoja bərdi. **21** Andin Sodomning padixahı Abramoja: — Adamları manga bərgəyla, oşəniymətlərni ezlirigə alovayla, — dedi. **22** Ləkin Abram Sodomning padixahıqoja jawab berip: — Man bolsam asman bilən zeminning Igisi bolovan Həmmidin Aliy Təngri Pərvərdigarqə kol kətürüp kəsəm kələqənmənki, **23** mən səndin hətta bir tal yip nə bir tal boyoqquqınımu nə sening baxka hərkəndak nərsəngi almamışın; bolmisa, sən keyin: «mən Abramni bay kılıp koydım» deyixing mumkin. **24** Xunga yığıtlırimmən yegan-işkini, xundakla manga həmrəh bolovanlar, yəni Anər, Əxkol wa Mamralarga tegixlik ülüxtin baxka, man [oşəniyməttin] heqnrəsə almamışın; xular ezliriga tegixlik ülüxtini alsun, — dedi.

15 Bu ixlardın keyin Pərvərdigarning söz-kalami Abramoja alamət kərünüxtə kelip: «Əy Abram, korkmiojin; Mən Əzüm kalkining wə zor in'amingdurmən» — dedi. **2** Ləkin Abram: — Əy Rəb Pərvərdigar, manga nəmə berisən? Mana, mən balisiz tursam, ey-bisatlırimoja warislik kələqüqi muxu Dəməxəkklik əliezərlə bardur, — dedi. **3** Abram yəna: Mana, Sən manga heq nəsil bərmidinq, mana eyümdə turuwatqənlərdin biri manga waris bolidu, dedi. **4** Xu həman Pərvərdigarning söz-kalami uningoja kelip: «Bu kixi sanga waris bolmaydu, bəlki ez puxtungdin bolidioqan kixi sanga waris bolidu», — dedi. **5** Xuning bilən Pərvərdigar uni taxkiriqə elip qıkip: — Əmədi asmanoja kərap yulutzlarını sana — Kəni, ularını saniyalımasənkin! — dedi. Andin uningoja: — Sening nəslinqmə xundak bolidu, — dedi. **6** Abram Pərvərdigarqoja ixəndi; Pərvərdigar uningdikisi bu [ixənqni] uning həkənqanılığı dəp hesablıdı. **7** Yəna uningoja: Mən bu zeminoja iğə kilişkə seni Kaldıiyədiki Ur xəhəridin elip qıkkən Pərvərdigardurmen, — dedi. **8** Ləkin [Abram]: — I Rəb Pərvərdigar, mən uningoja jəzmən iğə bolidiojinimni qəndək bilimən? — dəp soridi. **9** [Pərvərdigar] uningoja: — Mən üçün üq yaxlıq bir inək, üq yaxlıq bir qixi eqlik, üq yaxlıq bir koqkar bilən bir kəptər wə bir bajka elip kəlgin, — dedi. **10** Xunga u bularning həmmisini elip, ularning hərbərsini yerimdin ikki parqə kılıp, yerimini yəna bir yerimiqə udulmu'udul kılıp koyup koydi; əmma kuxlarnı parqlımidı. **11** Қaşaq-кuzojuñurlar taplarning üstüq qırxıqanda, Abram ularını ürkütüp həydiwətti. **12** Ləkin kün patay degəndə, Abramni eojir bir uşqı bastı wə mana, uning üstüq dəhəxtəlik bir wəhimiə, tom қarangoşluk qıxtı. **13** Andin Pərvərdigar Abramoja: — Jəzmən bilixing kerakki, sening nəslinq ezlirininq bolmioqan bir zemində musapir bolup, xu yərdiki həlkinqing kəllulkında bolidu wə xundakla, bu həlk ularoja tət yüz yiloqıja jəbir-zulum salıdu. **14** Ləkin Mən ularını kəllulkə saloqüqi xu taipining üstidin həküm qıkirımən. Keyin ular nuroqun bayliklarnı elip xu yərdin qıkidu. **15** Əməma sən bolsang, aman-hatırjəmlik iqida ata-bowiliringoja koxulısan; uzun əmür kərüp andin dəpnə kılınlısan. **16** Ləkin xu yərdə tət əwlad etüp, [nəslinq] bu yərgə yenip kelidü; qünki Amoriylarning қəbiliyikining zihə tehi toxmidi, dedi. **17** Xundak boldiki, kün petip karangoşu bolovanla, mana, gəxlərning otturisidin etüp ketiwaterkən, is-tütək qıkip turoqan bir otdan bilən yalkunluk

bir məx'əl kərtündi. **18** Del xu kün Pərvərdigar Abram bilən əhəd tütüp uningoja: — «Mən sening nəslinqə wə zeminni Misirning ekininidin tərtip Uluq dəryə, yəni Əfrət dəryasınıqıə berimən; yəni Keniylər, Kənizziylər, Kadmoniyalar, **20** Hittiyalar, Pərizziylər, Rəfəfiylər, **21** Amoriylar, Kanaaniylar, Gırgaxiyalar wə Yəbusiyaların yurtini ularıngki kılımın» dedi.

16 Əməma Abramning ayali Saray uningoja heq bala tuşup bərmidi; lekin uning Həjər isimlik misirlik bir dediki bar idi; **2** Saray Abramoja: — Mana, Pərvərdigar meni tuquxtın tosti. Əmədi sən menin dedikimming kəxioja kirgin; bəlkəm u arkılık ana bolup tılkınxım mumkin, — dedi. Abram bolsa Sarayning sezinı kəbul kerdil. **3** Xuning bilən Abramning ayali Saray dediki misirlik Həjərnı ez eri Abramoja tokallıkkə apırip bərdi (u wakitta Abram Kanaan zemində on yil olturoqanıdi). **4** Abram Həjərning kəxioja kirdi wə u əhamilidər boldi. Əməma u əzining əhamilidər bolovanını bilginidə, u ayal hojayinini kəzgə ilmas bolup kəldi. **5** Saray Abramoja keyidap: — Manga qüxkən bu horluk sening bexinqoja qüxsun! Mən ez dedikimni kəqiqinoja selip bərdim; əmədi u əzining əhamilidər bolovanını kərgənda man uning nəziridə kəzgə ilinmidim. Həyər, Pərvərdigar sən bilən menin otturımızda həküm qıksun! — dedi. **6** Abram Sarayoja: — Mana, dedikinq ez kəlungsıdıdır; sənə nemə layık kərünsə uningoja xuni kələqin, — dedi. Buning bilən Saray uningoja kəttiklik kilişkə baxlıdı; buning bilən u uning aliddin kəqip kətti. **7** Əməma Pərvərdigarning Pərixtisi uni qəldiki bir bulakning yenida, yəni Xur yolinin boyidiki bulakning yenidin tepip, uningoja: **8** Əy Sarayning dediki Həjər, nədin kəlding, nəgə barisən? — dəp soridi. U jawab berip: — Mən hojayinim Sarayning aliddin kəqip qıktım, — dedi. **9** Pərvərdigarning Pərixtisi uningoja: — Ayal hojayinining kəxioja kəytip berip, uning kol astida bol, — dedi. **10** Pərvərdigarning Pərixtisi uningoja yəna: — Sening nəslinqi xundak awutimankı, keplükidin uni sanap bolovlı biləydi, — dedi. **11** Andin Pərvərdigarning Pərixtisi uningoja: Mana, sən əhamilidərsən; sən bir oqul tuşup, uningoja Ismail dəp at koyojın; qünki Pərvərdigar sening jəbir-japayıngı anglıdi. **12** U yawa exək kəbi bir adəm bolidu; uning kəli hər adəmga karxi uzitili, xuningdak hər adəmning kəli uningoja karxi uzitili; u kərindaxlirining udulida ayrım turidu, dedi. **13** Həjər ez-ezığ: «Mən muxu yərdə meni Kərgüçini arkısidin kerdüm» dəp, eziqə sez kələqə Pərvərdigarnı: «Sən meni kərgüqi Təngridursən» dəp atidi. **14** Xuning bilən u kəduş: «Baər-laħay-roy» dəp atıldı. U Қadəx bilən Bərəd xəhərinin arılıklıdidur. **15** Həjər Abramqoja bir oqul tuşup bərdi. Abram Həjər uningoja tuşup bərgən oqılıqə Ismail dəp at koydi. **16** Həjər Abramqoja Ismailini tuşup bərgəndə Abram səksən alta yaxta idi.

17 Abram toksan tokkuz yaxka kırğəndə, Pərvərdigar Abramoja kərünüp uningoja: — Mən Kədir Təngridurmən. Sən Məning alımdına mengip, kamil bolovan. **2** Mən Əzüm bilən sening arangda əhdəmni bekitip, seni intayın zor kəpəytimən, — dedi. **3** Abram eziyi taxlap yüzünü yərgə yekip yattı; Huda uning bilən yəna sezlixip mundak dedi: — **4** Əzümgə kəlsəm, mana, Məning əhdəm sən bilən tütülgəndür: — Sən nuroqun əl-millətlərin atısı bolısan. **5** Xuning üçün sening isminq buningdinq keyin Abram atalmaydu, bəlki isminq İbrahim bolidu; qünki Mən sən nuroqun əl-millətlərin atısı kıldı. **6** Mən sən intayın zor kəpəytimən; xuning bilən sandın kəp əlkowmları payda kılımən, puxtungdin padixahlar qıkidu. **7** Mən sən wə səndin keyinkı nəslinqning Hudasi bolux üçün

Əzüm sən wə səndin keyinki nəslinqning arısida əbədiy əhədə süpitidə bu əhədəmni tikləyəmən; **8** Mən sanga wə səndin keyinki nəslinqə sən hazır musapir bolup turoqan bu zəminni, yəni pütküll Əvanaan zəminini əbədiy bir mülük süpitidə ata kılımən; wə Mən ularıng Hudasi bolımən, — dedi. **9** Andin Huda İbrahimə yəna: — Sən eztüng Mening əhdəmni tutkın, eztüng wə səndin keyinki nəslinqməni əwladıtn-əwladka buni tutuxi kerək. **10** Mən sən bilən wə səndin keyinki nəslinq bilən tüzgən, silərning tutuxungular kerək bolqan əhdəm xuki, aranglardıki hərbir ərkək hətnə kılınsun. **11** Xuning bilən silər hətniliklərni kesiwetixinglar kerək; bu Mən bilən silərning aranglardıki əhdinənən balgisi bolidu. **12** Barlıq, əwladıringlar, nəsildin-nasılga aranglarda, maylı eydə tuqulqanlar bolsun, yəki əwladınglardın bolmaya yatlardın pulaqə setiwelinoqanlar bolsun, həmmə ərkək səkkiz künlik bolqanda hətnə kılınsun. **13** Əytiŋdə tuqulqanlar bilən pulungoja setiwelinoqanlarning həmmisi hətnə kılıniyi kerək. Xundak kiloqanda, Mening əhdəmənən tənliqində ornap, əbədiy bir əhədə bolidu. **14** Lekin hətnilik turup, tehi hətnə kılınlıqın hərbir ərkək Mening əhdəməni buzqan həsablinip, üzüp taxlinidu, — dedi. **15** Huda İbrahimə yəna sez kılıp: — Ayaling Sarayını əmdi Saray dəp atimiojin, bəlkı ismi Sarahı bolsun. **16** Mən uningoja bəht-bərikət berip, uningdinmə sanga bir oqul berimən. Mən dərwəkə uni bərikətliyən; xuning bilən u əl-millatlıerning anisi bolidu; həlkələrinən padixahlırimu uningdin qikidu, — dedi. **17** İbrahim [yəna] ezini yergə etip düm yetip külüp kətti wə kənglidə: «Yüz yaxka kırğın adəmməni balılık bolalarmu? Tokşan yaxka kırğın Sarahınu bala tuqarmu?!», — dedi. **18** İbrahim Hudaqası: — Ah, Ismail aldingda yaxısa id! dedi. **19** Huda uningoja: — Yak, ayaling Sarahı jəzmən sanga bir oqul tuqup beridu. San uningoja «İshak» dəp at koyojin. Mən uning bilən ez əhdəmni tüzimən; bu uningdin keyin kelidiojan nəslə bilən baqlıqan əbədiy bir əhədə süpitidə bolidu. **20** Ismailoja kəlsək, uning toqrisidiki duayingni anglidim. Mana, Mən uni bərikətləp, nəslini kəpəytip, intayın zor awutimən. Uning puxtidin on ikki əmir qikidu; Mən uni uluq bir həlk kılımən. **21** Bırak əhdəmni bolsa Mən kelər yili dəl muxu wakitta Sarahı sanga tuqup beridiojan oqul — İshak bilən tüzimən, — dedi. **22** Huda İbrahim bilən sezlixip bolup, uning yenidin yuqırıqə qikip kətti. **23** Xuning bilən xu künili İbrahimı ez oqlı Ismailni, əz eyidə tuqulqanlar wə pulaqə setiwelinoqanlarning həmmisini, yəni uning eyidiki barlıq ərkəklərni elip, Huda uningoja eytkəndək ularıng hətnilikini kesip hətnə kıldı. **24** İbrahimning hətnilikini kesilip, hətnə kılınoqanda, tokşan tokkuz yaxka kırğənidi. **25** Uning oqılı Ismailning hətnilikini kesilip, hətnə kılınoqanda, on üç yaxta idi. **26** İbrahim bilən uning oqılı Ismail dəl xu künning ezdə hətnə kılindi wə xundakla uning eyidiki həmmə ər kixilər, maylı eyidə tuqulqan bolsun yəki yattın pulaqə setiwelinoqanlar bolsun, həmmisi uning bilən billə hətnə kılindi.

18 Pərvərdigar Mamrədiki dubzarlıqning yenida İbrahimə yəna kerəndi; bu kün əng issiçən waqit bolup, u ez qədirinən ixiķidə olтурattı. **2** U beinxin kətərüləp nəzər seliwidə, mana uning udulida üç kixi əra turattı. Ularnı kərəp u qədirinən ixiķidən kəpup, ularıng aldioja yügürüp berip, yergə təkgüdək təzim kılıp: **3** — i Rəbbim, ağar pekir nəzərləridə iltitap tapqan bolsam, etünimənki, kulliriniŋ yenidin etüp katmığıyla; **4** azojına su kəltürüsün, silər putliringlərni yuyup dərəhəning tegidə aram eliweiinglər. **5** Silər ez əkulunglarning yenidin etkənəkənsilər, mən bir qıxləm nan elip qıqay, silər hərdükunglərni qıkırıp, andin etüp kətkəysilər, dedi. Ular jawab berip: — Eytqininqədək

kilojin, dewidi, **6** İbrahim qədirioja Sarahıning kəxiqə yügürüp kirip, uningoja: — Üq das esil undin tez hemir yuqurup toqaq ətkin, — dedi. **7** Andin İbrahim kala padisioja yügürüp berip, yumran obdan bir mozayni tallap, qakirioja tapxurdi; u buni tezla təyyar kıldı. **8** Andin İbrahim seriş may, süt wə təyyarlatkən mozayni elip kelip, ularıng aldioja tutup, ezi dərəhəning tegidə ularıng aldıda əra turdi; ularından yedi. Ular uningdin: ayaling Sarahı nədə, dəp soriwidə, u jawab berip: — Mana, qədirə, dedi. **10** Birsi: — Mən kelər yili muxu wakitta kəxingoja jəzmən kəytip kelimən, wə mana u wakitta ayaling Sarahıning bir oqlı bolidu, — dedi. Sarahı bolsa uning kəynidiki qədirinən ixiķidə turup, bularını angławatattı. **11** İbrahim bilən Sarahı ikkisi yaxinip, kerip kələqanıdi; Sarahı ayal kixilərə bolidiojan adət kərət toqət kələqanıdi. **12** Xunga Sarahı ez iqiđə külüp: — Mən xunqə kerip kətkən tursam, rasttinla ləzzət kərələrənəmən! Erimmu kerip kətkən tursa? — dəp hiyal kıldı. **13** Pərvərdigar İbrahimə yəna: — Sarahıning: «Mən kerip kətkən tursam, rasttinla bala tuqarmənməm?» dəp külğini nemisi? **14** Pərvərdigar oqumak bolməydiqən tilsimat ix barmu? Bekitkən wakitta, yəni kelər yili dəl bu qəçdə kəytip kelimən wə u wakitta Sarahıning bir oqlı bolidu, — dedi. **15** Əmma Sarahı korkup ketip: — Külmidim, dəp inkar kıldı. Lekin U: — Yak, sən küldüng, — dedi. **16** Andin bu zatlar u yərdin kəpup, Sodom tərəpkə nəzirini aqıldırdı. İbrahimə ularını uzitip, ular bilən billə mangdı. **17** Pərvərdigar: — Mən kiliđiojan iximni İbrahimidən yoxursam bolamdu? **18** Qünki İbrahimidən uluoq wə küqlük bir əl qikidu wə xuningdək yər yəzidiziki barlıq əməllətlər u arkılık bəht-bərikətkətə mayvəssər bolidiojan tursa? **19** Qünki Mən uni bilip tallıqənmən; u qokum əz balırinı wə uning eyidikilərni eziqə aqəxtürüp, ularıqə Pərvərdigarning yolunu tutup, həkkənayılkı wə adalətni yürgütüxińi egitidü. Buning bilən Mənki Pərvərdigar İbrahim toqqruluk kiloqan wədəmni əməlgə axurimən, — dedi. **20** Andin Pərvərdigar mundak dedi: — «Sodom wə Gomorra toqqruluk kətərülən dad-pəryad nəhayiti küqlük, ularıng gunahı intayın eojır bolqını üçün, **21** Mən hazırla qixıman, kilmixləri rasttinla xu dad-paryadlardın Manga malum bolqandak xunqa rəzilmə, bilip bakay; unqə razıl bolmioqandımu, Mən uni bilişim kerək». **22** Xuning bilən bu kixilər u yərdin kəzəjilip, Sodom tərəpkə yələdi. Lekin İbrahim yənilən Pərvərdigarning aldida əra turdu. **23** İbrahim yekin berip: — Sən rasttinla həkkənayınları rəzillər bilən koxup hələk kılamsan? **24** Xəhərdə əllik həkkənayı kixi bar boluxi mumkin; San rasttinla xu jayni hələk kılamsan, əllik həkkənayı kixi üçün u jayni kəqürüm kilmənsən? **25** Yak, yak. Bu ix Səndin neri bolqay! Həkkənayınları rəzillərgə koxup eltürüp, həkkənayılar oqə rəzillərgə oxhax muamilə klix Səndin neri bolqay! Pütküll jahanning sorakqisi adət yürgüməndü? — dedi. **26** Pərvərdigar jawab berip: — Əgər Mən Sodom xəhəridə əllik həkkənayı tapsam, ular üçün pütküll jayni ayap kəlimən, — dedi. **27** Andin İbrahim jawab berip: — Mana mən pekət topa bilən küləndi ibarət bolsammu, mən Igəm bilən sezləkili yəna petinalidim. **28** Mubada xu əllik həkkənayıdin bəx kixi kəm bolsa, Sən bu bəx kixinin kəm bolqını üçün pütküll xəhərnı yokitamsən? — dedi. U: — Əgər Mən xu yərdə kırıq baxnı tapsammu, uni yokatmymən, dedi. **29** İbrahim Uningoja sezinə dawam kılıp: — Xu yərdə kırıq kixila təpilixi mumkin, dewidi, [Pərvərdigar]: — Bu kırıq üçün uni yokatmymən, — dedi. **30** U yəna sez kılıp: I Igəm, hapa bolmioqaysən, mən yəna sez kılay. Xu yərdə ottuzi tapsammu, yokatmymən, — dedi. U: — Əgər Mən u yərdə ottuzi tapsammu, yokatmymən, — dedi. **31** U yəna sez kılıp: — Mana əmdi mən Igəm bilən sezləkili jür'ət

kildim; xu yərdə yigirmisi tepilixi mumkin, — dedi. Pərvərdigar sez kilip: bu yigirmisi üçün u yərni yokatmaymən, — dedi. **32** U sezləp: — I İğam, hapa bolmioqay, mən pəkət muxu bir kətimlə sez kılıy! Xu yərdə oni tepilixi mumkin, dewidi, u jawab berip: — Mən oni üçün uni yokatmaymən, — dedi. **33** Pərvərdigar İbrahim bilən sezlixip boloqandan keyin kətti; İbrahimmu eż jayıqə kaytip kətti.

19 İkki pərixtə kəqtə Sodomoja yetip kəldi; xu qəjda Lut Sodomning dərvazisida olтурattı. Lut ularnı kərüpla ornidin turup, aldişa qıkıp yüzü yərgə təgküdək təzim kılıp: **2** — Mana, ay hojilirim, kəminilirinəng eyiga qüxiip putliringlərni yuyup kənup kələqəysilər; andin eṭə səhər kopup yoloja qiksanglarmı bolidu, dewidi, bular jawabən: — Yak, biz xəhər maydanında kəqəlyəmiz, — dedi. **3** Əmma u ularnı qing tutuwidi, ahir ular uning bilən berip eyigə kirdi. U ularoja dastıhan selip, petir tokaqlarını pixurup bərdi, ular ojızalandı. **4** Ular tehi yatmiojanıdi, xəhərdikilər, yəni Sodomning ərkəkləri, yax, keri həmmisi hərkəysi məhəllilərdin kəlip eyni körxiwaldı; **5** ular Lutni qakırıp uningoja: — Bugün kəqtə seningkiga kirgən adəmlər keni? Ularnı bizgə qakırıp bər, biz ular bilən yekinqılık kılımımız, — dedi. **6** Lut dərvazining aldişa, ularning kəxiqə qıkıp, ixikni yepiwtip, **7** ularoja: — Əy buradərlirim, mundak razılıklıñ kilmangları! **8** Mana, tehi həq ər bilən billə bolmioqan ikki kızıñ bar; ularni silərgə qakırıp beray. Ular bilən halioqinqlarını kılengər. Əmma bu adəmlər eżəvəning sayisi astioja kirgənəkən, silər ularni həqənmə kilmangları! — dedi. **9** Lekin ular jawab berip: «Neri tur!» deqiniqə, yənə: — Bu yərdə turuxka kəlgən bu musapır həkim bolmaqimikən? Əmdi sanga ularoja kıləqəndinmə bəttər yamanlık kılımımız! — dap Lutni kıştap, ixikni qekixə basturup kəldi. **10** Əmma u ikki kixi kollırını uzitip Lutni eygə eż kəxiqə tartıp əkiriwelip, ixikni təkjavaldi **11** wə eyning dərvazisining aldiđidi adəmlərin kiqiqidin tartıp qongioqja korlukka müptila kıldı; xuning bilən ular dərvazini izdəp, halidin kətti. **12** Andin ikkəylən Lutka: — Muxu yərdə yənə birər kimiring barımu? Küt'yoqul, oyoq yaki kizliring wə yaki xəhərdə baxka adəmliring bolsa ularni bu yərdin elip katkin! **13** Qünki biz bu yərni yokitimiz; qünki ular tooruluk ketürüləgə dad-pəryad Pərvərdigarning aldiđa intayın kütlük boloq, Pərvərdigar bizni uni yokitixka əwətti, — dedi. **14** Xuning bilən Lut taxkirişa qıkıp, kızlırını alidiqən [bołosu] küt'yoqullirinəng kəxiqə berip: «Əmdi kopup bu yərdin qıkıp ketingər; qünki Pərvərdigar xəhərnı yokitidu» — dedi. Əmma u [bołosu] küt'yoqullirinəng nəzirigə qakqak kiloqandək kəründi. **15** Tang atkanda, pərixtılər Lutni aldiritip: — Əmdi kopup ayaling bilən kəxinqidiki ikki kizincini alojin; bolmisa xəhərnıñ kəbilihlikəqə getilip kəlip, halak bolisən, — dedi. **16** Əmma u tehiqə arisaldı bolup tərəqəndə, Pərvərdigar uningoja rəhəm kiloqandıñ üçün, u ikkiylən Lutning kəlini, ayalining kəlini wə ikki kizincini kollırını tutup, ularni xəhərnin səriqə qıkıp, orunlaxturup koydi. **17** Ularnı qikarqəndin keyin xu ix boldiki, ulardin biri uningoja: — Jeningni elip kəq, halak bolmaslikinq üçün kəyninggə karimay, təzənglikti həq yərdə tohtimay, taqka qəqək! — dedi. **18** Lekin Lut ularoja: — Undak bolmioqay, ay hojam, etünüp kala! **19** Mana, kəminəng kezüngədə iltipataptı, jenimmi kütkuzzdung, manga zor mərhəmət kərsətting; əmma mən taqka qəqəlməyən; undak kilsəm, manga birər apət qüxiip, əliüp ketərmənməkin. **20** Kara, awu xəhərgə keqip barsa bolqudək naşayiti yekin ikən, xundakla kiqik xəhər ikən! Etünüp kala, menin xu yərgə qeqiximəqə yol koyojaysan! U kiqik [xəhər] əməsmə?! Jenim xu yərdə aman kəlidü! — dedi. **21** Pərixtə uningoja jawab berip:

— Həyər, bu ixtimu sanga makul bolay, sən eytikan xu xəhərnı wəyran kilmay. **22** Əmdi u yərgə tezdiñ keqip baroqin; qünki sən xu yərgə yetip barmioqquqə həq ix kılalmasmən, — dedi. Xunga u xəhərnıñ ismi «Zoar» dəp atalojanı. **23** Lut Zoaroja yetip baroqanda kün nuri yər yüziga qeqilojanıdi. **24** Xu qəjda Pərvərdigar ərxtin, ez yenidin Sodom bilən Gomorraning üstigə güngürt wə ot yaqdırup, **25** xu xəhərlərni, pütükil təzənglikni həmdə xəhərlərdiki barlıq ahalilər wə yərdin üngənlərni koxup bərbat kıldı. **26** Lekin Lutning arkisidin mangojan ayali kəyniga kəriwidə, tuz tüwrukkə aylinip kəldi. **27** Ətisi tang səhərdə, İbrahim kopup ilgiri Pərvərdigarning aldiđa təroqan jayoja qıkıp, **28** Sodom bilən Gomorra tərəpkə, xundakla təzənglikning həmma yerigə nazər seliwidə, mana, yər yuzidin humdanning tütünidək tütün ərləwatkinini kərdi. **29** Əmma xundak boldiki, Huda u təzənglikti xəhərlərni wayran kılıqanda, U İbrahimni esiqə elip, Lut təroqan xəhərlərni bərbat kılıqanda uni balayı'apatıng iqidin qikirip kütkuzzı. **30** Əmma Lut Zoar xəhəridə turuxtin korkkəqə, Zoardin ketip, taqka qıkıp, ikki kizi bilən xu yərdə makanlaxtı. U ikki kizi bilən bir engkurdə turdi. **31** Əmdi qong kiz kiqikigə: — Atimiz bolsa kərip kətti; dunyaning kəidə-yosunu boyiqə bu yurtta bizgə yekinqılık kılıdiqən həq ər kixi kalmidi. **32** Keni, atimizni xarab bilən məst kəlip koyup, uning bilən billə yataylı; xundak kilsək, biz pərəzənt kerüp atimizning urukını kəlduralaymız, — dedi. **33** Xuning bilən ular u keqisi atisioja xarab iqtiküp [məst kəlip] koyup, qong kizi kərip atisi bilən yatti. Lekin Lut uning kərip yatkıninimu, kopup kətkininiñmu həq səzəmidi. **34** Ətisi xundak boldiki, qongi kiqikigə: — Mana, mən axham atam bilən yattım; bugün kəqtımı uningoja yənə xarab iqtiküyli; xuning bilən sən kərip uning bilən yatkin; xundak kəlip, hər ikkikimiz pərəzənt kerüp atimizning naslini kəlduralaymız, — dedi. **35** Xuning bilən ular u keqisi atisioja xarab iqtiküp [məst kəlip] koyup, kiqik kizi ornidin turup uning bilən billə yatti. Əmma Lut uning kərip yatkıninimu, kopup kətkininiñmu həq səzəmidi. **36** Xundak kəlip, Lutning ikkəlla kizi eż atisidin əhamilər bolup kəldi. **37** Qongi bolsa oqul tuqup, uning etini Moab koydi; u bugünkü Moabiylarning atisidur. **38** Kiqikimü oqul tuqup, uning etini Bən-Ammi koydi. U bugünkü Ammoniyarning atisidur.

20 İbrahim u yərdin qıkıp, jənub tərəptiki Nəgəwgə keqüp kəlip, Kədəx bilən Xurning arılıkida turup kəldi; bir məzgildin keyin Gərarda olturaklıxtı. **2** Xu yərdə İbrahim ayali Sarah, tooprisidə: «U menin singlimdur», deqənidə. Xuning bilən Gərarning padixahı Abimələk adəm əwətip, Sarahni [ezigə] hotun boluxkə eliwalı. **3** Lekin [bir kün] keqisi qıxiðə Huda Abimələkə keqip uningoja: — Mana, sən eżüngə eliwalıqə ayal səwəbədin əmdi elgən adəmdursan; qünki u baxka birsininq ayalidur — dedi. **4** Əmma Abimələk uningoja tehi yekinqılık kilmiojanıdi. U Hudaqə: — I Rəb, həkkənəyi bir həlkəniñ halak kılmasan? **5** U oızıñ manga: «U menin singlim» dəp eytmidim? Yənə kelip, bu ayalmu «U menin akam», dəp eytikanı. Mən bolsam sap kenglüm wə durus niyitim bilən bu ixni kildim, — dedi. **6** Huda qüxiðə uningoja yənə: — Bu ixni sap kəngül bilən kələqəndiñ bilimən; xu səwəbtin Mən seni aldimda gunah kılıxtın tosup, uningoja tegixinggə koymidim. **7** Əmdi u kixining ayalini ezigə kəyaturup bər; qünki u Payoqəmbər, u sening həkkəngədə dua kılıdu wə sən tırık kələsan. Əgər uni yandurup bərmisəng xuni bilip koyojinkı, sən wə həmmə adəmliring koxulup jəzmən əlisilər, — dedi. **8** Abimələk ətigən tang səhərdə kopup, həmmə hizmatkarlarını qakırıp, bu səzərləning həmmisini ularning kulaqlırıja saldı; bu

adamlar naħayiti korkxup kətti. **9** Andin Abimələk İbrahımnı qakırıp uningoja: — Bu bizgə nemə kılójining? Mən sanga zadi nemə gunah kıldım, sən mən wə padixahlıkımqa eojir bir gunahı yüklep koydung? Manga kilmaydiqan ixlarnı kılding! — dedi. **10** Abimələk İbrahımoja yənə: — Sən zadi bizning nemə iximizni kərgininq üqün muxu ixni kılding? — dedi. **11** İbrahim jawab berip: — «Bu yərdə xübħisizki həqkim Hudadin korkmaydikən, ular meni ayalim tüpəylidin əltürütəwetidü», dəp oylioqanıdim. **12** Əməliyəttə, uning meninq singlim ikənlilik rast, lekin u meninq ata bir, ana bələk singlim; keyin u meninq ayalim boldi. **13** Lekin Huda meni atamning eyidin qikirip sərgərdənlilikə yürgüzginiñə, mən ayalimoja: — Biz kəyergila barsak, sən manga xundak, xapaatı kərsətkəysənki, meninq tooprama: «Bu meninq akam bolidu», degin, — dəp eytkanıdim — dedi. **14** Andin Abimələk koy-kalılar, kullar wə dedəklərni elip ularını İbrahımoja bordı wə ayalı Sarahınimu uningoja kəyturup bərdi. **15** Abimələk: — Mana meninq zeminim bolsa alındıga turuptu; kezüngga kəysi yar yaksa xu yərdə turoqın, — dedi. **16** U Sarahıka: «Mana, mən akangoja ming kümütx tənggə bərdim; mana bular ez yeningdikilər, xundakla həmmə adəmlərning kəz alındıa uyatni yapkuqi bolidu; xuning bilən sən hərkəndək daq-ayıbtın halas bolisən». **17** İbrahim Hudaqə dua kıldı, Huda Abimələk, ayalı wə kenizəklərini sakayıttı; andin ular [yənə] bala tuqələydiqan boldi; qünki Pərvərdigar İbrahimning ayalı Sarah tüpəylidin Abimələkninə eyidiki həmmə hotunlarning baliyatkulurini etip koyqanıdi.

21 Əmədi Pərvərdigar wəda kılójinidək Sarahıni yokıldı; Pərvərdigar Sarahıka deginidək kıldı. **2** Sarah hamildar bolup, İbrahim kəriqanda Huda uningoja bekitkən wakitta bir oqul tuqəp bərdi. **3** İbrahim əzığa tərəlgən oqlı, yəni Sarah uningoja tuqəp bərgən oqlining ismini İshək koydı. **4** Andin İbrahim Huda uningoja buyrıqonidək ez oqlı İshək tuqulup səkkizinQi künı hətnə kıldı. **5** Oqlı İshək tuqulqan qəoqda, İbrahim yüz yaxta idi. **6** Sarah: «Huda meni kıldırtıwətti; hərkim bu ixni anglısa, mən bilən təng külüxtidü», dedi. **7** U yənə: — Kimmu İbrahımoja: «Sarah bala emitidiojan bolidul!» — dəp eytalaytta! Qünki u kəriqanda uningoja bir oqul tuqəp bərdim! — dedi. **8** Bala qong bolup, əməqəktin ayrıldı. İshək əməqəktin ayrıloqan künı İbrahim qong ziyanət etküzüp bərdi. **9** Əmma Sarah misirlik Həjərning İbrahımoja tuqəp bərgən oqulning [İshəkni] məshirə kiliwatqınıni kərəp kıldı. **10** Xuning bilən u İbrahımoja: — Bu dedək bilən oqlını həydiwət! Qünki bu dedəkninq oqlı meninq oqlum İshək bilən təng waris bolsa bolmaydul, — dedi. **11** [Sarahıning] bu sezi İbrahımoja tolimu eojir kıldı; qünki [İsmailmu] uninq oqlı-da! **12** Lekin Huda İbrahımoja: — Balang wə dedikinq wejidiñ bu sezi sanga eojir kəlmisün, bəlki Sarahıning sanga deqənlirininq həmmisiga kulak saloqin; qünki İshəkṭin bolojını seninq nəslinq hesablinidü. **13** Lekin dedəkninq oqlidinim bir həlk-millət payda kılımən, qünki umu seninq naslinq, — dedi. **14** Ətisi [İsmailmu] uninq oqlı-da! **15** Lekin İbrahim qakırıp uningoja: — «Balining əlüp ketixiga kərap qidimaymən» — dəp, bir ok etimqə yırakka berip, udulida oltrıldı. U udulida oltrup, paryad ketürüp yoliplidi. **17** Huda oqulning yioq awarzını anglıdi; xuning bilən Hudanıng Pərixtisi asmandın Həjərni qakırıp uningoja: — Əy Həjər, sanga nemə boldi? Korkmiojin; qünki Huda oqulning [yioq] awarzını yatkın yeridin anglıdi. **18** Əmədi kəpup, kələng bilən balını yeləp

turoquz; qünki Mən uni uluq bir əl-millət kılımən, — dedi. **19** Xuan Huda [Həjərning] kəzlirini aqtı, u bir կudukni kərdi. U berip tulumqa su toldurup, oqulqa iğküzdü. **20** Huda u bala bilən billə boldi; u əsüb qong boldi. U qəldə yaxap, mərgən bolup yetixti. **21** U Parən qəlidə turdi; xu wakitlarda anisi uningoja Misir zeminidin bir kızını hotunlukka elip bordı. **22** U wakitlarda xundak boldiki, Abimələk wa uninq laxkərbəxi Fikol kelip İbrahımoja: — Kılajan həmmə ixliringda, Huda seninq bilən billidur. **23** Əmdi sən dəl muxu yərdə manga, oqlumqa wə nəwrəməgə hiyanət kılmaslıkka Hudanıng namida kəsəm kılıp bərgəysən; sən sanga kərsit kələğən məhrəbanlığimdək, sənmə manga wə sən hazır turuwatqan yurtka məhrəbanlıq kılqaysan, — dedi. **24** İbrahim: Kəsəm kılıp beray, dedi. **25** Andin İbrahim Abimələknin qakarları tariyalıqan bir կuduk toqrisidə Abimələknin ayıblıdi. **26** Abimələk: — Bu ixni kılajan kixinı bilmymən; sən bu ixni mangımı eytməpsən; mən bu ixni pəkət bugünlə anglıxım, — dedi. **27** İbrahim koy-kala elip Abimələkka təkdim kıldı; andin ular ikkilisi əhədə kılıxtı. **28** İbrahim yənə padidin yətə qixi kozını bir tərəpkə ayırıp koydi. **29** Abimələk İbrahımdın: — Sən bir tərəpkə ayırıp koyqanı bu yətə qixi kozining nemə mənisi bar? — dəp sorıwidı, **30** U: — Mening bu կudukni koliqinimni etirap kılójiningə guwahlıq süpitidə bu yətə qixi kozını kolumdin kobul kılqaysən, — dəp jawab bərdi. **31** Bu ikkisi xu yərdə kəsəm kiliçkanlıq üqün, u xu jayni «Bəer-Xeba» dəp atıldı. **32** Xu tarikidə ular Bəer-Xeba əhədə kılıxtı. Andin Abimələk wa uninq laxkərbəxi Fikol kozojılıp, Filistylərning zeminiqə yenip kətti. **33** İbrahim Bəer-Xeba bir tüp yulqunni tikip, u yərdə əbədiy Təngri bololən Pərvərdigarning namiqə nida kılıp ibadət kıldı. **34** İbrahim Filistylərning zeminiñə uzun wakitkigə turup kəldi.

22 Bu ixlardın keyin xundak boldiki, Huda İbrahımnı sinap uningoja: — Əy İbrahim! dedi. U: mana mən! — dəp jawab bərdi. **2** U: — Sən oqlungını, yəni sən seyidiojan yalojuq oqlung İshəkni elip, Moriya yuriqə berip, xu yərdə, Mən sanga eytidiojan taqlarınq birininq üstidə uni keydürmə kurbanlıq süpitidə sunoqın, — dedi. **3** Ətisi İbrahim sahər kəpup, exikini tokup, yigitliridin ikkiylən bilən İshəkni billə elip, keydürmə kurbanlıq üçün otun yerip, Huda uningoja eytən yərgə kərap mangdi. **4** Üqinqi künı İbrahim bexini kətərəp kərap, yırakṭın u yərni kərdi. **5** İbrahim yigitlirigə: — Silər exək bilən muxu yərdə turup turunqlar. Mən balam bilən u yərgə berip, sejdə kılıp, andin kəxinqlarqa yenip kelimiz, — dedi. **6** Xuning bilən İbrahim keydürmə kurbanlıqka keraklik otunni elip, oqlı İshəkka yüdküzüp, ezi koliqə piqak bilən otni elip, ikkisi billə yüriüp kətti. **7** İshək atisi İbrahımoja: — Əy atal! dedəwi, u uningoja jawab berip: — Mana mən, oqlum, dedi. U uningdin: — Mana ot bilən otunuq bar, əmma keydürmə kurbanlıq bolidiojan kəza kəni? — dəp sorıwidı, **8** İbrahim jawab berip: — Əy oqlum, Huda Əzığa keydürmə kurbanlıq kozını təminleydü, — dedi. Andin ikkisi birgə yolinı dawamlaxturdu. **9** Ahirida ular Huda İbrahımoja eytən jayqa yetip kəldi. İbrahim u yərdə kurbangah yasap, üstigə otunni tizi pəydi. Andin u oqlı İshəkni baçlap, uni kurbangahdiki otunning üstidə yatıqzı. **10** Andin İbrahim koliqini uzitip, oqlını boquzlıqılı piqakını aldı. **11** Xuan Pərvərdigarning Pərixtisi asmandın uni qakırıp uningoja: — İbrahim, İbrahim! — dəp warkiridi. U: — Mana mən, — dedi. **12** U uningoja: — Sən balıqçı kələngni təgküzmigin, uni həqnəma kilmioqin; qünki Mən seninq Hudadin korkkənlilikinqini bildim; qünki seninq oqlungını, yəni yalojuq oqlungını Məndin ayimiding, — dedi. **13** İbrahim bexini kətərəp kəriwidi, mana, arkısida

münggüzliri qatkalqa qirmixip kalojan bir koqkarni kordi. İbrahim berip koqkarni elip, uni oolning orniда koydurmа kurbanlik kılıp sundi. **14** Xuning bilən İbrahim xu jayoja «Yahwəh-Yirəh» dəp at koydi. Xunga kixilər: «Pərvərdigarning teoja təminlinidüx» degen bu söz bütüngə kədər eytili keliwati. **15** Pərvərdigarning Parixtisi asmandan İbrahimimni ikkinçi ketim qakqirip uningoja: — **16** Sən ez oollungni, yəni yaloz u oollungni ayimay bu ixni kılıqining üçün Mən Əzüm bilən kəsəm kılımənki, dəydu Pərvərdigar, **17** — Mən seni zor bərkətələp, nəslinqni asmandiki yultuzlardək nuroqun keşətip, dengiz sahiliidiki կumdaq əqliditiman; nəslinq bolsa düxmənlirinining darwazilirioja iğə bolidu. **18** Sən Mening awazimoja kulaq salojining üçün yər yüzdikisi barlik əl-yurtlar nəslinqning nami bilən əzliri üçün bəht-barikət tiləydi, — dedi. **19** Andin İbrahim yigitliriniring kəxioja yenip bardi. Ular həmmisi ornidin turuxup Bəər-Xebəqa yol aldi. İbrahim Bəər-Xebəda turup kəldi. **20** Bu ixlardın keyin İbrahimimoja: «Manə Milkahmu ining Nahoroja birkənqə oolqul tuoqup beriptu», degen həwər yetti. **21** Ular bolsa tunji oolqul uz, uning inisi Buz wə Aramning atisi bolovan Kəmuəl, **22** andin Kəsəd, Hazo, Pildax, Yıdlaf wə Betuəl degen oojullar idi. **23** (Betuəldin Riwkah tərəldi). Bu səkkizini Milkah İbrahimimning inisi Nahoroja tuoqup bərdi. **24** Xuningdək uning keniziki Rəumahmu Tebah, Gaħam, Tahax wə Maakah degenlərni tuoqup bərdi.

23 Sarah bir yüz yigirmə yətə yaxşıqə əmür kordi. Bu Sarahning əmriniring yilliri idi. **2** Sarah Kanaan zeminidiki Kiriat-Arba, yəni Hebronda wapat boldi. İbrahim berip Sarah üçün matəm tutup yığa-zar kıldı. **3** İbrahim ez mərhüməsinin yenidin kopup, Hıttiyalarqa sez kılıp: **4** — Mən bolsam aranglarda musapir mehəman, halas; silər əmdi aranglardin manga bir yərlik beringlər; xuning bilən mən bu mərhüməmni aldimda kərətinüp turmisun üçün elip berip dəpnə kılıy, — dedi. **5** Hıttiyalar İbrahimimoja jawab berip: — I hojam, bizə kulaq saloayla! Sili arimizda Hudanıng bir xəhzadisi hesablinilə! Arimizdikı əng esil yərlikni tallap, xu yərda mərhümələrinin dəpnə kılıqayla! Mərhümələrinini dəpnə kılıxqa həqkəysimiz ez yərlikini silidin ayımadu, — dedi. **7** İbrahim ornidin turup, u zemindiki həlkə, yəni Hıttiyalarqa təzim kılıp, **8** ularqoja: — Əgər mərhüməmning kəz aldimda turiwəməslisi üçün, uni elip berip, dəpnə kılıximni rawa kersanglar, undakta sezümmi anglap mening üçün Zoharning oolqul əfronqa sez kılıp, **9** uning etizining ayojida ezininkı bolovan Makpeləhning oqarını manga berixini iltimas kilinglar. U manga buni silərninq aranglarda gəristan boluxka toluk nərhidə bərsun, — dedi. **10** Xu qaqıda əfron Hıttiyalar arısida olturatti. Xuning bilən hıttiyilik əfron Hıttiyalarning alidda, yəni xəhiriñin dərvazisidin kırğıqlırların həmmisining alidda İbrahimimoja jawab berip: — **11** Yoxsu, ay hojam, manga kulaq saloayla. Bu etizlikni, xundakla uningdiki ojarnı siliga berəy; uni ez həlkəm bolovan adəmlərinin alidda siligə bərdim; oz meytirilini dəpnə kılıqayla, — dedi. **12** Andin İbrahim yəna zemin həlkə alidda təzim kılıp, **13** Xu zemindiki həlkəning kulaqları alidda əfronqa: — İltimasımoja kulaq saloayla; man bu etizlikning narhi boyiqə pul beray, uni məndin kəbul kılıqayla, andin mən meytimni xu yərda dəpnə kılıy, — dedi. **14** Əfron İbrahimimoja jawab berip uningoja: **15** Ay hojam, manga kulaq saloayla; tət yüz xəkəl kümüxkə yaraydiqan bir etizlik, sili bilən mening aramda nemə idi? Sili meytirilini dəpnə kılıqayla — dedi. **16** İbrahim əfronninq səziqə koxuldi; andin əfron Hıttiyalar alidda eytkən bahani, yəni xu qaqıdiki soda əlqimi boyiqə tət yüz xəkəl kümüxnü tarazida tərtip bərdi. **17** Xundak kılıp Mamrəning udulidiki Makpeləhka

jay laxşkan əfronninq etizlik, yəni etizlikning ezi, uningdiki ojar, xundakla etizlikning iqi wə ətrapidiki barlik dərəhəlarning həmmisi **18** Hıttiyalarıng kez alidda İbrahimimoja tapxurulup, [yəni əfronninq] xəhiriñin dərvazisidin barlik kırğıqlırların alidda uning mülki kılıp bekitildi. **19** Xuningdin keyin İbrahim ayali Sarahni Kanaan zeminidiki Mamrə (yəni, Hebron)ning udulidiki Makpeləhning etizlikining oqarida dəpnə kıldı. **20** Xu tərikjdə u etizlik wə uningdiki ojar Hıttiyalar təripidin İbrahimimoja geristən boluxka tayin kıldı.

24 İbrahim kərip, yexi bir yərgə berip kalojanı; Pərvərdigar İbrahimimoja hər terətpə bəht-bərikət ata kalojanı. **2** İbrahim eyidiki əng metiwar hizmətkarı, ezininq pütün mal-mülkini baxkurdıqan oqojidaroja: — Kolungni yotamning astioja koyojin; **3** Mən seni asmanlarning Hudasi xundakla yarning Hudasi bolovan Pərvərdigarning nami bilən kəsəm kildürimənki, sən mən hazır turuwatlıqan bu Kanaaniyların arisidin oolqumoja kiz elip bərməy, **4** Bəlkı ez yurtumoja, xundakla ez uruk-tuqşanlırlırmıning kəxioja berip, oolqum Işhəkkə hotun elip bərgəysən, — dedi. **5** Hizmətkarı uningoja: — Mubada u kiz mən bilən bu yurtka kəlgili unimisa, undakta əzliri qıkkən xu yurtka oqullurini yandurup apıramdimən? — dedi. **6** İbrahim uningoja jawab berip: — Həzi bol, oolqumni hərgiz xu yərgə yandurup barmiqin! **7** Meni atamning eyi bilən tuqşulqan yurtumduñ yetəkləp elip kəlgüq, yəni manga sez kılıp: — «Sening nəslinqbu u yurtنى berimən», dəp manga kəsəm kilojan, asmanınning Hudasi bolovan Pərvərdigar Əz Pərixtisini aldingoja awatidu; xuning bilən sən u yerdin oolqumoja kiz elip kelələysən. **8** Xundaktimu, əgər kiz sən bilən bu yərgə kəlgili unimisa, mən sanga kildüridıqan kəsəmdin halas bolısan; əməma oolqumni u yərgə hərgiz yandurup barmiqin, — dedi. **9** Xuning bilən hizmətkar kələməni hərəkət etməyən, yəni İbrahimimning yotisining astioja koyup turup, bu tooprida uningoja kəsəm kıldı. **10** Andin hizmətkar bu tooprida hojisining tegiliridin onni, xundakla hojisining hərəhil esil nərsəlirini elip yoloja qıktı; u Aram-Naharaim rayonıqə səpər kılıp, Nahorning xəhiriqə yetip kəldi. **11** U xəhərninq sirtidiksi bir kuduñqıñ yənida tegilirini qekündürdi; bu kaçqurun, kiz-ayallarının su tartkılı qıkıdıqan qeojı idi. **12** U duş kılıp: — Ay hojam İbrahimimning Hudasi bolovan Pərvərdigar, etünimənki, bugün menin iximni onqoja tartkəysən, hojam İbrahimimoja xapaat kersətəksən. **13** Mana mən bu yərda kuduñqıñ bexida turuwatıman wə xələr həlkəning kızlıri bu yərgə su tartkılı keliwati. **14** Əmdi xundak bolsunki, mən kəysi kizə: «Komzikinqni qübürsəng, mən su iqıwalsam boptikən!» desəm, u jawab berip: «Manə iqkin, mən tegilirinqimə suojırıp koyay», desə, u kiz sən kəlulg Işhəkkə bekitininqning ezi bəlsün. Buningdin sening hojam İbrahimimoja xapaat kılıqiningni bilələymən, — dedi. **15** U tehi sezinı tügətməyə, mana Riwkah kozını mürisidə ketürüp qıkit kəldi; u bolsa İbrahimimning inisi Nahorning ayali Milkah-tın tuqşulqan oolqul Betuulning kizi idi; **16** Kiz intayın qıraylıq, həq ər kixi təgəmigən pak kiz idi. U kuduñqıñ boyıq qıxıüp, komzikinqi toldurup andin qıktı. **17** Hizmətkar uning aldiqə yügürüp berip: — Ətünüp kalay, komzikinqin azojına su otliwalay, dedi. **18** U jawab berip: — Işkayla, ay hojam! dəpla, komzəknı dərəhal kələjə elip, uning su iqixi üçün sundi. **19** U süyidin uningoja kənoqqa iqküzgəndin keyin: — Tegilirigimə kənoqqa su iqküzüp koyay, — dedi. **20** Xuning bilən u dərəhal komzəktiki suni olakka təkəwetip, yəna kuduñkə su tartkılı yügürüp bərdi; u uning həmmə tegilirigə su tartip bərdi. **21** U kixi uningoja kəzini tikkiniqə jıjmıt turup, Pərvərdigarning yolinı ong kilojan, kilmiojanlıqını bilix üçün kütüwatı. **22**

Tegilər su iqiq kənəqanda, xundak boldiki, həlikı kixi yerim xəkəllik bir altun burun həlkisi bilən iki kolioja on xəkəllik altun biləzükni qıkırıp kizojə berip uningoja: **23** Sən kimning kizi bolisən? Manga dəp bərsəng! Atangning eyidə bizgə kənəqudək jay barmu? — dəp soridi. **24** Kız uningoja: — Mən Milkahning Nahorə tuqup bərgən oqlı Betuəlning kizi boliman, — dedi. **25** Yənə uningoja: — Bizningkida saman bilən boozuz kəngri, [silərgə] kənəqli jaymu bar, — dedi. **26** Xuan bu adəm engixip Pərvərdigarning aldida səjdə kılıp: **27** Əz xapaiti bilən hojamdin wapadarlığını ayimiojan, hojam İbrahimning Hudasi bolojan Pərvərdigarə qəmdusana okuloqay! Pərvərdigar bu səpirimda meni hojamning kərindəxli rurojan eygə baxlap kəldi! — dedi. **28** Kız yügürüp berip, bularning həmmisini anisining eydikilərgə eytip bərdi. **29** Əmdı Riwkahning Laban degən bir akisi bar idi. Laban kədükning bəxioja, u adəmning kəxioja yügürüp qıktı. **30** Qünki u singlisining burun həlkisini wə kolliridiki biləzükərni kərüp, həmdə singlisining: u adəm manga mundak-mundak dedi, deginini anglap, u adəmning kəxioja bardi. Mana, u kixi kədükning yenida tegilərnin kəxida turattı. **31** Laban uningoja: — Əy Pərvərdigarning bəht-bərikiti ata kılınoqu, kirgəyə! Nemə təqin taxkırıda turdila? Mən əyni təyyarlap koydum, tegilərgimi jay raslidim, — dedi. **32** U adəm eygə kirdi; Laban tegilərindən yüksək qüxtürüp, tegilərgə saman bilən boozuz berip, u kixining həm uning həmrəhlinin putlurini yuqılı su elip kəldi; **33** andin u kixining aldiqə taam koyuldu; lekin u: — Mən gepimni deməy turup taam yeməymən, — dedi. Laban jawab berip: — Eytçayla, dedi. **34** U: — Mən bolsam İbrahimning hizmətkarımən; **35** Pərvərdigar hojaməja kəp bəht-bərikət ata kılıqaq, u uluq bər kixi boldi. U uningoja koy bilən kala, kümüx bilən altun, kül bilən dedəkərni, tegə bilən exəkərni bərdi. **36** Hojamning ayalı Sarah, kəriqanda hojaməja bir oqlu tuqup bərgənidi. Hojam [oqlıqə] əzining barlığını atidi. **37** Hojam meni kəsəm kıldırup: «Sən mən turuwatlıq zəmindiKİ Ənənəylarning kızlıridin oqluməja hotun elip bərma, **38** bəlkı jəzmən atamning eyigə, əz tuqənkarımlıñ kəxioja berip, oqluməja hotun elip bərgəysən», — dedi. **39** U wakıttı mən hojaməja: «U kız mən bilən kəlgili unimisəq?» — desəm, **40** u manga jawab berip: «Tutkən yollırim uningoja oquk, bolojan Pərvərdigarım Əz Pərixtisini sening bilən əwətəp, yolungni ong kılıdu. Bə tərikidə sən menin aildidikilirim arisidin, atamning jəmati iqidin oqluməja hotun elip berisən. **41** Xundak kılıp ailəmdikilərning kəxioja yetip baroqiningda, sən mən kıldırılan kəsəmdin halas bolisən; ular sanga kızını bərmisimə oħħaxla kəsəmdin halas bolisən», — degənidi. **42** Xunga mən bugün bu kədükning kəxioja kelip: — Əy, hojam İbrahimning Hudasi bolojan Pərvərdigar, ağər sən bu səpirimni ong kılısang: — **43** mana mən su kədükning yenida turuwtimən; wə xundak bolsunki, su tərtkili kəlgən kizojə: «Komzikindin manga bir otlam su bərgən bolsang», desəm, **44** u manga: «Sən iqtin, tegiliringgim su tərtip berəy», dəp jawab bərsə, undakta bu kiz dəl Pərvərdigar Əzi hojamning oqlı üçün bekitkən kiz bolsun, dəp dua kılıqanidim. **45** Kənglümədə tehi səzüm tügiməyla, mana, Riwkah komzəknı mürisidə kətürüp qıkıp, kədükning boyioja qüxtürüp su tarttı; mən uningoja: — Iltipat kılıp, manga su iqtikli kəysəng, dewidim, **46** u dərħal komzikini mürisidin qüxtürüp: «Iqtəyə, tegilirinimə suqırıp koyay», dedi. Xuning bilən mən iqtim; u tegilirimimə suqırıp koydi. **47** Andin man uningdin: — Kimning kizi bolisən, dəp sorisəm, u jawab berip: — Mən Nahorning Milkahdının tuqulujan oqlı Betuəlning kizi boliman, — dedi. Xu qaçda mən uning burnioja həlkə, kollirioja biləzükərni selip koydum; **48** andin engixip Pərvərdigarə

səjdə kıldı; hojamning kərindixining kizi uning oqlı üçün elip ketixkə menin yolumu ong kılıjını üçün, hojamning Hudasi bolojan Pərvərdigarə qəmdusana eyttim. **49** Əmdı silər hojaməja ihləs kılıp xapaət kərsitəylə desənglər, buni manga dəngər, Əgər halimisanglar, unimu manga eytinglər, mən ong tərəpkə yaki sol tərəpkə barıman, — dedi. **50** Əmdı Laban bilən Betuəl jawab berip: — Bu ix Pərvərdigardin boloq, siligə ya undak ya bundak deyəlməymiz. **51** Mana, Riwkah alddilirida turidu; uni elip kətəkçayla. U Pərvərdigarning deginidək əz hojilirinə oqlıqə hotun bolsun, — dedi. **52** İbrahimning hizmətkarı ularning səzlərini anglap, yərgə engixip, Pərvərdigarə səjdə kıldı. **53** Andin, hizmətkar kümüx buyumları, altun buyumları wə kiyim-keqəklərni qıkırıp, bularni Riwkahqə bərdi; u yəna kızının akisi wə anisəqimə kimmətlik hədiyələrni sundı. **54** Andin u wə həmrəhli bilən billa yap-ıqip, xu yərdə konup kəldi. Ətisi sahərdə kopup, u ularoja: meni hojamning kəxioja yoloja selip koyunglar, dedi. **55** Kızının akisi bilən anisi uningoja: — Kız kırkəngə kün yaki on kün yenimizdə tursun; andin barsun, — dedi. **56** Əməma u ularoja: — Pərvərdigar menin səpirimni ong kılıqanıqən, meni tosmanglar; hojamning kəxioja berixim üçün meni yoloja selip koyunglar, — dedi. **57** Ular uningoja: — Kızni qákırıp, uning aqzidin anglap bacayı, dəp **58** Riwkahni qákırıp uningdin: — Bu adəm bilən baramsan? dəp soriwidi, u: — Baray, dəp jawab berip. **59** Xuning bilən ular singlisli Riwkahni, uning inik'anisi, İbrahimning hizmətkarı wə adəmli bilən koxup yoloja selip koydi. **60** U waqtında ular Riwkahqə bəht tiləp: — Əy singlimiz, mingliqən on mingliqən adəmlərning anisi bolğaysan! Nəslinq döixənlərinin dərəwaziliqə iğə bolqay! — dedi. **61** Xuning bilən Riwkah bilən uning dedəkli ornidin turup, tegilərgə minip, u kixığa əgixip mangdi. Xundak kılıp hizmətkar Riwkahni elip yoloja qıktı. **62** İshək Bəər-lahayroy degən jaydin bayila käytip kəlgənədi; qünki u jənubtiki Nəğəwdə turattı; **63** İshək, kəqkərun istikəmətkə dalaqə qıkkanidi; u bexini ketürüp karışa, mana tegilər keliwatatti. **64** Riwkah bexini ketürüp, İshəkni kərdi; u dərħal tegidin qüxtür, hizmətkardin: — Səhərda bizning aldımızə qıkıwatlıqan bu kixi kim bolidü? — dəp soridi. Hizmətkar: — Bu hojamdur! dedi. Riwkah dərħal qüməlbini tartıp yüzünü yepiwalı. **65** Hizmətkar əmdı kılıjan həmmə ixlirini İshəkqə eytip bərdi. **67** İshək kızını anisi Sarahıning qədirioja baxlap kirdi; u Riwkahni əz əmrigə aldi; u uning hotuni boldi. U uni yahxi kərip kəldi; bu tərikidə İshək anisining wapatidin keyin təsəlli taptı.

25 İbrahim Kəturaħ isimlik yəna bir ayalni aloqanidi. **2** U İbrahimə Zimran, Yoħxan, Medan, Midian, Ixbak wə Xuaħlin tuqup bərdi. **3** Yoħxandin Xeba bilən Deden terəldi; Dedanınning əwləldəri Axuriylar, Letuxiylar wə Leummiyələr idi. **4** Midoňanın oqulları Əfah, Efər, Hanoh, Abida wə Əlħadaq idi. Bular həmmisini Kəturaħning əwləldəri idi. **5** İbrahim barlığının İshəkkə atiwaħtənidi; **6** İbrahim tehi Hayat waktida kiqik hotunlıridin bolojan oqullirioja hədiyalarını berip, andin bularni oqlı İshəkqən yiraq tursun dəp, kün qıkix tərəpkə, xərkjy zeminoja əwətiwətənidi. **7** İbrahimning əmrinə künləri bir yüz yətmix yil boldi; u tolimu kərip, künləri toxup, nəpəstin toħtəp wapat boldi; u əz kowmining kəxioja berip koxuldı. **9** Uning oqulları İshək wə İsmail uni Mamrəning uduliqa jaylaxkan, Hittiy Zoharning oqlı əfronnıq etizlikidiki Makpelahning oqarıda dəpnə kıldı. **10** Bu etizlikni İbrahim Hittiyələrdin setiwaləqəmidid; mana bu yərlilikə İbrahim dəpnə kılındı, ayalı Sarahımu muxu yərgə dəpnə kılınojanidi. **11** İbrahim wapat boloqandan keyin xundak boldiki, Pərvərdigar

uning oqlı Ishakni bərikətlidi. Ishak Bəər-Lahay-Royning yenida turatti. **12** Təwəndikilər Sarahning misirlik dediki Həjərdin tuqulojan, İbrahimning oqlı bolqan Ismailning əvladları: — **13** Ismailning oqullarının, ularning nəsəbnamilirə wə qəbililəri boyiąq ismi təwəndikiqə: — Ismailning tunji oqlı Nebayot; andin Kedar, Adbəəl, Mibsam, **14** Mixma, Duman, Massa, **15** Hədad bilan Tema, Yətər bilən Nafix wə Kədəməh idi. **16** Bular bolsa Ismailning oqullarını bolup, ularning kənt wə qədirgahlıri ularning nami bilən ataloqan bolup, ular on ikki əqəbiligə əmir bolqanidi. **17** Ismailning əmrinə yilları bir yüz ottuz yətər yil boldı; u ahrirkə nəpsini tartip wapat bolup, eəkəminin qəxiqə berip koxuldi. **18** [Uning əvladları] Həwiləh, rayonidin tartip xuroqıqə olturaklxı (Xur bolsa Misirning utturisida bolup, Axurqa baridiqan yolda idi). Ismail ezinən barlıq kərindaxlırinin uludula olturaklxı. **19** İbrahimning oqlı Ishakning nəslinən bayanı mundaktur: — İbrahimidin Ishak tərəldi. **20** Ishak Padan-Aramda olturuxluq aramı Betuəlning kizi, aramı Labanning singlisə bolqan Riwkahni hotunlukka aloqanda kırıq yaxka kırqəndi. **21** Əmma Riwkah bolsa tuqımas bolqəqə, Ishak hotuni üçün Pərvərdigaroja dua-tilawət kıldı; Pərvərdigar uning duasını ijəbat kıldı; xuning bilən ayali Riwkah həmildər boldı. **22** Əmma uning kərsikidiki ikki bala bir-biri bilən soküxkili turdu. Xuning bilən Riwkah: — Əgər bundaklığını bilsəm, [hamildər] bolup nəmə kılattım? — dəp Pərvərdigardin səwəbini soriqılı bardi. **23** Pərvərdigar uningoja: — «Sening kərsikində ikki əl bardur, Iqindin ikki həlk qıçıq bir-biridin ayrılidü, Bir həlk yənə bir həlkən qalıbilər, Qongı kıqikining hizmitini kılıdu!» — dedi. **24** Uning ayəkini toxkanda, mana uning kərsikə dərəwəkə bir iş qırkəzək bar idi. **25** Awwal tuqulojını kızılqıq bolup, pütün bədini juwidək tüklük idi. Ular uning ismini əsaw dəp koydu. **26** Andin inisi koli bilən əsawning tapinini tutkan haldə qıktı. Bu səwəbtin uning ismi Yakup dəp koyuldu. Ular tuqulojanda Ishak atmix yaxta idi. **27** Balilar eşüp qong boldı; əsaw mahir owoqı bolup, dala-janggalda yüridiqan adəm boldı. Yakup bolsa durus adəm bolup, qədirlarda turattı. **28** Ishak əsawning əowlap kəlgən gəxidin daim yap turoqəqə, uningoja amrak idi. Lekin Riwkah Yakupka amrak idi. **29** Bir künü Yakup [purqak] xorpisi kaynitivatatti; əsaw daladın həriq-eqip kaytip kıldı. **30** Əsaw Yakupka: — Mən həlimdən kəttim! Ətünüp kəlay, awu kızıldən bərsəng! — Awu kızıl nərsidin meni ozuklandursangqu! Mən həlimdən kəttim, — dedi (xu sawəbtin uning eti «Edom» dəpmə ataldı). **31** Yakup uningoja: — Undak bolsa, tunjılık həküküngni manga setip bərgin, — dedi. **32** Əsaw: — Mən eləy dəwətimən, bu tunjılık həküküning manga nəmə paydisi? — dedi. **33** Yakup: — Əməsə hazır manga kəsəm kılqın, dewidi, u umingoja kəsəm kılıp, tunjılık həkükünü Yakupka setip bərdi. **34** Xuning bilən Yakup əsawoja nan bilən kızıl purqak xorpisini bərdi. U yəpiqip ornidin turup kətti. Xundaq kılıp əsaw tunjılık həküküqə xunqə etibarsız kəriqənəndi.

26 [Kanaan] zeminidə İbrahimning waktidiki aqarqılıktañtın baxka yənə bir ketimlik aqarqılık yüz bərdi. Xuning bilən Ishak Gərər xəhirigə, Filistilərning padixahı Abimələknəng kəxiqə bardi. **2** Pərvərdigar uningoja kərənəp mundak dedi: — Sən Misiroja qıxməy, bəlkı Mən sanga kərsitip beridiqan yurtta turoqin. **3** Moxu zemindin qıkmay müsapır bolup turoqin; xuning bilən Mən sən bilən bılıb bolup, sanga bəht-bərikət atə kılımən; qənki Mən sən wə nəslinəgə bu zeminlarning həmmisini berip, atang İbrahimə qərgən kəsimimni ada kılımən; **4** nəslinə asmandıki yultuzlardək awutimən wə nəslinəgə bu zeminlarning həmmisini berimən; yər yəzidiki barlıq əl-

yurtlar nəslinəning [nəmi] bilən ezlirigə bəht-bərikət tiləydi; **5** Qənki İbrahim Mening awazimoja kulaq selip, tapiliojinim, əmrlirim, bəlgilimilirim wə əkanunlirimni bəja kəltərdi, — dedi. **6** Xuning bilən Ishak Gərarda turup kəldi. **7** Əmma u yərlik xixər uning ayali toqrisida sorisa u: — Bu mening singlim bolidu, — dedi; qənki Riwkah intəyin qıraylıq bolqəqə, Ishak eəz-ezige: «Bu mening ayalim bolidu», desəm, bu yərlik adəmlər Riwkahning səwəbidin meni əltürütərməkin, — dəp korktı. **8** Lekin u xu yərdə uzak wəkət turoqandan keyin xundak boldiki, Filistilərning padixahı Abimələk dərizidin kəriwidə, mana Ishak wə ayali Riwkah bir-biriga ərkilikxip turattı. **9** Andin Abimələk Ishakni qəkiriq: — Mana, u jəzənən sening ayaling iken! Sən nəmə dəp: «U mening singlim», deding? — dewidi, Ishak uningoja: — Qənki man əslidə uning səwəbidin birsə meni əltürütərməkin, dəp ənsirigənidim, — dedi. **10** Abimələk uningoja: Bu bızqə nəmə kılqıning? Tas kaptu həlkə arisidin bərəsi ayaling bilən birgə bolqılı?! Undak bolqan bolsa san bizni gunahka patkuzoqan bolatting! — dedi. **11** Andin Abimələk həmmə həlkəkə buyrup: — Kimki bu kixığə wə yaki hotuniqə kol tagküzəsə jazmən əltürülməy kalmayıdu, — dəp yərlik qüxtürdi. **12** Ishak u zemində terikqılık kıldı: u xu yili yərdin yüz həssə həsul aldı; Pərvərdigar uni bərikətləgəndi. **13** Bu kixi bax kətürüp, baroqənsəri rawaj tezip, tolimu katta xixərən bolup kəldi. **14** Uning koy-kala padilirə wə eyidiki kulları intəyin kəpəydi; Filistilər uningoja həsat kılqılı turdi. **15** Bu səwəbtin uning atisi İbrahimning künliridən atisining kulları kolojan kədükərlərning həmmisini Filistilər etip, topa bilən tinduruwətti. **16** Abimələk Ishakka: — Sən bizdən ziyadə kılıqiyip kətting, əmədi arımızdın qıçıq kətkin, — dedi. **17** Ishak u yərdin ketip, Garar wadisioqa qədir tikip, xu yərdə turup kəldi. **18** İbrahim həyat wəkətində [kulları] birmunqə kədükərlərni kazqanıdi; birək İbrahim elgəndin keyin, Filistilər bularını topa bilən tinduruwətənəndi. Ishak bu kədükərləri kəytidin kolitip, ularə atisi ilgiri kəyən isimləri yənə kəydi. **19** Ishakning kulları wadida kədükərlərə sulur uroqup qıçıq akidioqan bir kədükəni tepiwaldı. **20** Lekin Gərardiki padıqılar Ishakning padıqılırindən uni talixip: — Bu su bizningkidur, — dedi. Ular Ishak, bilən jedəlləxkəqə, u bu kədükəni «Eşək» dəp atıldı. **21** Ular yənə baxka bir kədükəni kolidi, ular yənə bu kədükə toqrisida jedəlləxti. Xuning bilən Ishak buning ismini «Sitnah» dəp atıldı. **22** Andin u u yərdin ketip, baxka yərəgə berip, xu yərdimə yənə bir kədükəni kolidi; əmədi Gərardikərələr bu kədükəni talaxmədi. Bu səwəbtin u uning etini «Rəhəbot» kəyup: «Əmədi Pərvərdigar biz üçün jay bərgənəkən, bu zemində mewilik bolimiz», — dedi. **23** Andin u u yərdin qıçıq Bəər-Xəbaqə bardi. **24** Pərvərdigar xu keqisi uningoja kərənəp: — Mən bolsam atang İbrahimning Hudasıdurmən; kərkəməqin, qənki Mən sən bilən billimən, seni bəht-bərikətləp, nəslinəni kulum İbrahimning səwəbidin awutimən, — dedi. **25** U xu yərdə bir kurbangəh yasap, Pərvərdigarning nəmiqə nida kılıp ibadət kıldı. U xu yərdə qədirini tiki, Ishakning kulları xu yərdə bir kədükəni kolidi. **26** Əmədi Abimələk, aqojıni Ahuzzat bilən ləxərbəxi Fikol birgə Gərardin qıçıq, uning kəxiqə bardi. **27** Ishak ularoja: — Manga eqmənlik kılıp, meni aranglardın kəqəliwətəndən keyin, nəmə tūqın mening kəxiqəni kəldinglər? — dedi. **28** Ularjawabən: — Biz Pərvərdigarning sən bilən bılıb bolqənini roxan baykıldı, xuning bilən biz sening tooprangda: «Otturımızda bir kelixim bolsun, yəni bızlər bilən sən bir-birimizə kəsəm berip əhədə kilişaylı» dedük; xu wəjidiñ sən bizgə həqkəndək ziyan-zəhmət yətküzmigəysən; biz sanga həq təqməginimizdək, xundakla sanga yahxılıktañtın baxka həqbir nəmə kilməqinimizdək (bəlkı

seni aman-esənlək iqida yolungsə əwətkənidik) sənəmu xundak kiloqaysən. Mana hazır sən Pərvərdigar təripidin bəhət-bərikət kərəwatisən! – deyixti. **30** Xuning bilən u ularqə bir ziyapət kilip bərdi. Ular bolsa yəp-iqtı. **31** Ətisi tang səhərdə ular kopup bir-birigə əsəm kılıxtı; andin İshək ularını yolqa selip koydi; ular uning kəxidin aman-esən kətti. **32** U küni xundak boldiki, İshəkning külləri kelip, uningoşa ezi koliojan kuduq tooprisida həwər berip: «Biz suaptuk!» dedi. **33** U uning namini «Xibah» koydı. Bu səwəbən ulu xəzərning ismi bürünginqə «Bəər-Xeba» dəp atılıp kolmakte. **34** Əsəwan kırıq yaxka kırğanda, Hittiylardın boloqan Bəərining kizi Yəhudit bilən Hittiylardın boloqan Elonning kizi Basimatni hotunlukka aldı. **35** Əmma bular İshək bilən Riwkahning kəngliga azab elip kəldi.

27 Ishak kerip, kezli torlixip, kezi oqwa keridiojan bolup kaloqanda xundak boldiki, u qong oqqli əsawni qakirip uningoja: — Oqlum! — dedi. U: — Mana mən! — dəp jawab bərdi. **2** U uningoja: — Mana mən əmdi kerip kəttim, kənqilik kün keridiojinimni bilməymən. **3** Xunga sandin etünimən, koralliring, yəni sadək wə okyayingnı elip janggalqa qıkip, mən türün bir ow olwap kəl; **4** mən yahxi keridiojan məzzilik tamakṭın birni etip, manga kəltürgin. Mən uni yəp, elüxtin ilgiri kəngilümdin sanga bəht-bərikət tiləp dua kılay, — dedi. **5** Ishak, oqqli əsawoja səz kələqanda Riwkahmu anglıdi. Əsaw ow olwap kəlgili janggalqa qıkip kətkəndə, **6** Riwkah oqqli Yakupka: — Mana mən atangning akang əsawoja: «Sən ow olwap kelip, manga məzzilik bir taamni ətkin; mən uni yəp elüp ketixtin burun Pərvərdigar aldida sanga bəht-bərikət tiləp dua kılay», — dəp eytkinini anglap kəldim. **8** Əmdi, i oqlum, səzümgə kulak selip buyruqinimni kıləqin. **9** Sən dərəhal padioja berip, eqliklerning iqidin esil ikki oqlaknı elip kəlgin; mən ulardin atang türün u yahxi keridiojan məzzilik bir taam təyyar kılıy. **10** Sən uni atangning aldiqja elip kirgin. Xuning bilən u yəp, elüp ketixtin burun sanga bəht-bərikət tiləp dua kılıdu, — dedi. **11** Lekin Yakup anisi Riwkahəqə: — Mana akam əsaw bolsa təklük kixi, mən bolsam tüküs siliq tənlük adəmmən. **12** Mubada atam meni silap kəlsa, undakta mən uning nəzirida uni mazaq, kılıquçı adəm bolup kelip, beximoja bərikət əməs, bəlkı lənat taparmənmikin, dedi. **13** Anisi uningoja: — Əy oqlum, sanga qüxicidiojan lənat manga qüksün; əmma sən pəkət səzümgə kulak selip, berip [oqlaklarnı] elip kəl, — dedi. **14** U berip ularni elip kelip, anisioja bərdi. Anisi uning atisi yahxi keridiojan məzzilik bir taamni təyyar kıldı. **15** Andin Riwkah, tunji oqqli əsawning eyda ez yenida saklaklık eng esil keyimlirini elip kiqıl oqlı Yakupka kiydürüp, **16** oqlaklarning terisini ikki kəli bilən boynının tüküs yajıyo yəqəp, **17** andin əz ətkən məzzilik taamlar bilən nanlarnı oqqli Yakupning kəliqəsi tutkuzzı. **18** Yakup atisining kəxiqə kirip: — Əy atal! — dedi. U: — Mana mən! Oqlum, sən kim bolisən? — dewidi, **19** Yakup atisioja jawab berip: — Mən qong oqulları əsawmən, manga eytkanlıridək kıldırm; əmdi orunliridin turup, olturup kələqən ovumning gəxigə eojiz tegip, andin kəngülliridin manga bəht-bərikət tiləp dua kələqayla, — dedi. **20** Ishak oqlioja: — Əy oqlum, kəndakmu uni xunqə tez tepip kəlding? — dewidi, u jawab berip: — Qünki Pərvərdigar Hudalırı uni del yolumoja yoluqturdu, — dedi. **21** Ishak Yakupka: — Əy oqlum, yekinrək kəl, sən rast oqlum əsawmu, əməsmü, silap bakay, — dedi. **22** Xuning bilən Yakup atisi Ishakning kəxiqə yekin bardı; u uni silap turup: — Awaz Yakupning awazı, lekin kəl bolsa əsawning kəlidür, — dedi. **23** Uning kolları bolsa akısı əsawning kollırıdək təklük bolqını türün uni toniyalmay, uningoja bəht-bərikət tiləp dua kıldı. **24** Andin u yənə: — Sən rast oqlum əsawmusa? dəp soriwidi, u

jawab berip: — Dəl mən, — dedi. **25** Ishäk uningoja: — Taamni elip kəlgin, mən oqlumning ow gəxidin yəp, kənglüm din sanga bəht-bərikət tiləp dua kılay, — dedi. [Yakup] uni uning aldişa koydi; u yedi. U xarab kəltürüwidi, unimu iqtı. **26** Andin atisi Ishäk uningoja: — Əy oqlum, əmdi yekin kelip meni səygin, — dedi. **27** U uning kexiəja berip uni seydi. Atisi uning kiyimining purikini purap uningoja bəht-bərikət tiləp dua kılıp: — «Mana, oqlumning tenidiki purak Pərvərdigar bərikətlənən kekləmzarning hux purikəja oxhaydırdı! **28** Huda sanga asmanning xəbnimi, Yərning munbat küqini ata kılıp, Axlıq-tülük bilən xarabnimu kep bargay. **29** Həlkələr sening küllükündə boləqay, əl-millətlər aldingda tizlanqay; Kərindaxliringoja hoja boləqaysən; Anangning oqullurı sanga tizlanqay; Sanga lənət kələşənlər lənətkə kələqay; Sanga bəht tiligənlər bəht tapkay!» — dedi. **30** Xundak boldiki, Ishäk Yakupka dua kılıp bolup, Yakup atisi Ishäknin kexidin qıkıp boluxiə, akisi əsaw owdin kaytip kəldi. **31** Umu mazzilik taamlarını etip, atisining kexiəja elip kirip, atisə: — Ata kəpkəyla, oqullurining ow gəxidin yəp, kəngüllürin məngə bəht-bərikət tiləp dua kılıqayla, — dedi. **32** Atisi Ishäk uningoja: — Sen kimsən? — dedi. U jawab berip: — Mən oqullurı, qong oqulları əsawmən! — dedi. **33** Buni anglap Ishäk alaşzadılıkka qüçüp, pütün bədini jalaklap titrəp: — Undakta bayatin ow owləp elip kəlgini kim? Sən kelixtin burun uning həmmə nərsisidin yəp, uningoja bəht-bərikət tiləp dua kıldım; wə bərhək, u bəht-bərikət kəridü! — dedi. **34** Əsaw atisining sezlirini anglapla intayın eqinərlək haldə ün selip aqqıq pəryad kəttürüp atisə: — Menim, i ata menim bəht-bərikətləyəl! — dedi. **35** U jawab berip: — Sening ining hiylə bilən kirip, sanga tegixlik bəht-bərikətni elip ketip, dedi. **36** Əsaw: — Rast uning eti Yakup əməsəm?! Qünki u iki kətim meni putlap, ornumlu tartiwaldi. Awwal tunjılık hökükmüni tartiwaldı wə mana hazır u manga tegidioqan bəht-bərikətni elip kətti, — dedi, Andin yəsə: — Mening üçün birər bəht-bərikət kəldurmidi limu? — dedi. **37** Ishäk əsawoja jawab berip: — Mana, mən uni üstüngə hoja kıldım; həmmə kərindaxlirini uning küllükida bolidioqan kıldım; axlıq wə yengi xarab bilən uni ķuwatlıdim; ay oqlum, əmdi sanga yənə nemimə kılıp beralaymən? — dedi. **38** Əsaw atisə yənə: — Əy ata, silidə pekət xu birlə bəht-bərikət bar idim? Manga, ay ata, mangımı bəht-bərikət tiləp dua kılıqayla! dedi. Andin u ün selip yioqlap kətti. **39** Atisi Ishäk uningoja jawab berip: — «Mana, turaloju jaying yərning munbat küqidin neri, Egiz asmanning xəbnimidin yırak bolur; **40** Sən kılıqingoja tayinip jan bakışan, Iningin hizmitidə bolisan; Lekin qəgridin qıkıp kazgınında, Sən boynungdin uning boyunturukını qıkırıp sunduruwetisən» — dedi. **41** Xunga əsaw atisi uningoja tiligən bəht-bərikət səwəbidin Yakupka eqmənlik saklap yürüdi. Əsaw kənglida: — Atamning matəm künliyi yekinlixip kəldi; xu qəoja inim Yakupni eltürüwetimən, dəp hiyal kıldı. **42** Lekin Riwkah qong oqlı əsawning bu sezliridin hawəraptı. U kiqik oqlı Yakupni qakirip uningoja: — Mana akang əsaw seni eltürüwetimən dəp eż-ezidin təsəllü tepiwipti; **43** əmdi ey oqlum, sezümgə kulaq selip, kopup Haranoşa, akam Labanning kexiəja keqip kətkin; **44** akangning kəhri yanoquşa, uning kexida birnaqqə wakit turoqin. **45** Akang aqqikidin yenip, sening uningoja kılıqiningini unut katkıqə xu yərda turup turoqin; andin man adəm əwətip, seni u yərdin aldurup kelimən. Nema üçün bir kündila hər ikkinglardin məhərəm bolup կalay? — dedi. **46** Əmma Riwkah Ishäkka: — Mən muxu Hıttiy kızlar wəjidiñ jenimdin jak toydum. Əgar Yakupmu

bu yurttiki kızlardın, muxundaq Hıttiy kızni hotunlukça alsa yaxioqinimning manga nemə paydısı? — dedi.

28 Xuning bilən Ishak Yakupni qakirip, uningoşa bəht-barikət tiləp, uningoşa jekiləp: — San Kanaaniylarning kızliridin hotun alma; **2** bəlki kopup, Padan-Aramoşa, anangning atisi Betuəlning eyigə berip, u yərdin anangning akisi Labanning kızliridin hotun aloqin. **3** Həmmigə Kadir Təngri seni bəht-bərikətləp, awutup, səndin kep həlkələri qikirip kəpəytkəy, **4** Xundakla İbrahimming bəht-barikətini sanga wa sening bilən nəslingga bargay; xundak kılıp sən hazırlı Musapir bolup turuwatkan yərni, yəni əsli Huda İbrahimmoşa bərgən zəmənni igiləysən! — dedi. **5** Xuning bilən Ishak Yakupni yoloşa saldı. U Padan-Aramoşa, aramış Betuəlning oolı, Yakup bilən Əsawning anisi Riwkahning akisi Labanning kəxioşa karap mangdi. **6** Əsaw Ishakning Yakupka bəht-barikət tiləp, uni Padan-Aramoşa xu yərdin hotun elixkə əwətənlikini, xundakla uningoşa bəht-bərikət tiləp, uningoşa jekiləp: — San Kanaaniylarning kızliridin hotun almioqin, degənlərini ukup, Yakupningmu əz ata-anisoşa itaət kılıp, Padan-Aramoşa kətkinini kərgənidə, **8** Əsav: — kənaanylarning kızliri atam Ishakning nəziridə yaman kərənidikən, dəp bilip yətti. **9** U Ismailning kəxioşa berip, həzirki hotunlurinən üstügə İbrahimming oolı Ismailning kızı, Nebayotning singlisi Mahalatni hotunlukka aldı. **10** Yakup bolsa Bəər-Xəbadın qikip, Hərən tərəpkə mengip, **11** bir yərgə yetip kəlgəndə, kün olturup kətkəqə xu yərdə konmakqı boldı. U xu yərdiki taxlardın birini elip, bəxioşa yastık kılıp koyup, uhlıqılı yətti. **12** U bir qıx kərdi: — Mana, uqi asmanlarqa takixidliqan bir paləmpay yərdə tikləklik turattı; Hudanıng pərixtılıri uningda qikip-qüxüp turuxattı. **13** Mana, Pərvərdigar uning üstidə turattı. U: — «Mən bolsam atang İbrahimming Hudası wə Ishakning Hudası bolovan Pərvərdigardurmən; Mən sən yatkan bu zəmənni sening bilən nəslingga berimən. **14** Nəslinq bolsa yərniñ topisidək kep bolup, sən məqrif bilən məxrikkə, ximal bilən janubkə yeyilisen; sən wa nəslinqning wasitisi bilən yər yüzidiki barlıq ailə-kabılılар bəht-barikət tapidu. **15** Mana, Mən sən bilən billidurmən, kəyərgə barsang seni aman-əsan saklap, bu zəmənəsa seni kəyturup kəlimən; qünki sənə eytən səzümni ada kilmay turup, seni taxlimaymən! — dedi. **16** Andin Yakup oyoqinip: — Bərəkət, Pərvərdigar bu yərdidur, lekin mən uni bilməptimən, — dedi. **17** U korkup ketip: Bu jay alamat dəhəxətlək bir jay ikən! Bu Hudanıng eyi bilən asmanın dərvazisidin baxka həq jay əməstur, — dedi. **18** Yakup atisi səhər kopup, bəxining astioşa koyoqan taxni elip, [hatirə] türwük süpitidə tikləp, üstügə zəytun meyi kuyup koydi. **19** U jayning ismini Bəyt-Əl dəp atidi; əmma ilgiri u jayning eti Luz idi. **20** Andin Yakup կəsəm bilən wədə kılıp: — Əger Huda mening bilən billa bolup, bu sapırımda meni saklap, yegili nan, kiyili kiyim berip, **21** Mən atamanning eyigə aman-əsan yenip barsam, undakta Pərvərdigar mening Hudayim bolidu; **22** Xuningdak mən hatırı türwük süpitidə tikləp koyoqan bu tax Hudanıng eyi bolidu; həm xundakla sən manga beridioqan barlıq nərsilərning ondin bir ülüxini sanga təkdiim kılmay kalmaymən, — dedi.

29 Andin Yakup səpirini dawamlaxturup, məxrıktiki kowmların zəməniqə yetip kəldi. **2** U kariwidi, mana, yaylaqtə bir kuduq turattı, uning yenida üq top koy padisi turattı; qünki həlk bu kuduqtın padilarnı suoqırtı. Kuduqning aqzioşa yooqan bir tax koyukluk idı. **3** Qaşanıki padilarning həmmisi u yərgə yioqlısa, padıqılar birlikə kuduqning aqzidiki taxni yumilitiwtip, koylarnı suoqırip, andin taxni yəna kuduqning

aqzioşa ez orniqə koyup koyattı. **4** Yakup [padiqılardın]: Əy buradərlər, silər kəyərlik? — dəp soridi. Ular: — Biz həranlıkmız, dedi. **5** U ulardin: — Silər Nahörning oolı Labanni tonumsıslər? — dəp soridi. Ular: — Tonumız, dedi. **6** U ulardin: — U salamat, dəp soriwidı, ular jawab berip: — U salamat turuwatidu. Mana əna uning kizi Rahila koylari bilən keliwati, dedi. **7** U: — Mana, kün tehi egiz tursa, hazır tehi malning yioqılıdışan wakti bolmıldı; nemixkə koylarnı suoqırip, andin yənə berip otlatmaysıslər? — dedi. **8** Ular jawab berip: — Yak, mundak kılalmaymız. Awwal padılarning həmmisi yioqılıp, padiqılar taxni kuduqning aqzidin yumilitiwtəndin keyin, andin koylarnı suoqırimız, dedi. **9** U ular bilən gaplibix turoqınida, Rahila atisining koylari bilən yetip kəldi; qünki u koy bakkıqi idı. **10** Xundak boldiki, Yakup anisining akisi Labanning kizi Rahila bilən anisining akisi Labanning koylərini kərgəndə, u kopup berip, kuduqning aqzidin taxni yumilitiwtip, anisining akisi Labanning koylərini suoqardı. **11** Andin Yakup Rahiləni seyüp, yüksəri awaz bilən yioqlap taxlıdi wə Rahiləgo: — Mən sening atangning tuşqını, Riwkahning oolı bolımən, dewidi, u yürüüp berip atisioşa həwər bərdi. **13** Xundak boldiki, Laban əz singlisining oolı Yakupning həwirini angloqanda, uning aldioşa yügürüp berip, uni kəqaklap seyüp, eyigə baxlap kəldi. Andin Yakup Labanoşa [kəqürümixlirin] həmmisini dəp bərdi. **14** Laban uningoşa: — Sən dərvəkə menin səngək bilən gəxiimdursən! — dedi. Buning bilən uning kəxida bir ayqa turup kəldi. **15** Andin Laban Yakupka: — Sən menin tuşqinim boloqaq, manga bikarəja hizmat kılamsən? Eytikina, həkkingə nəmə alısan? — dedi. **16** Labanıng ikki kizi bar idı; qoqining eti Leyah, kiqikining eti Rahilə idı. **17** Leyahning kezliyi yekimlik idı; əmma Rahiləning bolsa təki-turki keliykən, həsni-jamali qırayıq kiz idı. **18** Yakupning kengli Rahiləqə qüxkan bolup Labanoşa: — Mən sening kiqik kizing Rahila üçün sanga yəttə yil hizmat kılay, dedi. **19** Laban jawab berip: — Uni baxka kixığa bərginimden sanga bərginim yahxi. Əmdi menin kündəkən kələxən, həsni-jamali qırayıq kiz idı. **20** Yakup Rahiləni elix üçün yəttə yil hizmat kıldı. Əmma u uni intayin yahxi kərgəqkə, bu yillar uningoşa pəkət bırnəqqə kündəkla bilindi. **21** Wakıt toxkanda Yakup Labanoşa: — Mana menin künəlirim toxtı. Əmdi ayalimni manga bərgin, mən uning kəxioşa kiray, dedi. **22** Laban xu yərdiki həmmə kixilərni yioqip, ziyapət kılıp bərdi. **23** Lekin xundak boldiki, kəq kərgəndə, u qong kizi Leyahını Yakupning yenoşa elip kəldi; Yakup uning kəxioşa kirip billa boldı. **24** Laban əz dediki Zilpahni kizi Leyahqə dedək kılıp bərdi. **25** Ətisi xundak boldiki, mana aldida Leyah turattı! U Labanoşa: — Bu zadi manga nəmə kılıqinining? Əjəba, mən Rahilə üçün sanga hizmat kılmidimmi? Meni nemixkə xundak aldiq! — dedi. **26** Laban: Bizning yurtimizda kiqikini qongidin ilgiri yatlık kılıdışan rəsim-kaida yok. **27** Əmdi sən qongining yəttə künəlük toy murasimini etküzüp bolojin; andin yənə ikkinqisini sanga bəryəli; u sening manga yəna yəttə yil kılıdışan hizmitining həkki bolidu, — dedi. **28** Yakup maşkul bolup, Leyahning yəttə künəlük toy murasimini etküzüp bolojanda, Laban kizi Rahilənimu uningoşa hotunlukka bərdi. **29** Laban dediki Bilhahni kizi Rahiləga dedək kılıp bərdi. **30** Bu tərikiyədə Yakup Rahiləningmu kəxioşa kirdi; u Rahiləni Leyahdını ziyadə yahxi kərdi. Andin keyin u yəna yəttə yil Labanoşa hizmat kıldı. **31** Əmma Pərvərdigar Leyahning atiwarlanmışanlıklını kərgəndə, uningoşa tuşquxni nesip kıldı. Lekin Rahila tuşmas idı. **32** Leyah əməlidar bolup bir oqul tuşup: — «Pərvərdigar harlanıqinimi kərdi; əmdi erim meni yahxi kəridü» dəp uning ismini «Rübən» koydi. **33** U yəna əməlidar bolup, bir oqul

tuqup: — «Pərvərdigar ətiwarlanmiojanlılığını anglap, buni həm manga bərdi» dəp, uning ismini Ximeon kəydi. **34** U yənə hamilidər bolup, bir oqul tuqup: — «Əmdı bu kətim erim manga baoçlinidü; qünki mən uningoja üq oqul tuqup bərdim» dəp uning ismini Lawiy kəydi. **35** U yənə hamilidər bolup, bir oqul tuqup: — «Əmdı bu kətim mən Pərvərdigaroğla həmdusana okuy!» dəp uning ismini Yəhəuda kəydi. Andin u tuquttin tohtap kaldi.

30 Əmma Rahilə ezingin Yakupka bala tuqup berəlmiginini kərgəndə, aqisioja həsat kılıp Yakupka: — Manga bala bərgin; bolmisa elimən, — dedi. **2** Xuning bilən Yakupning Rahiləgə qəzipi kılıp: — Mən balyatkuning mewisini sandın ayiojan Hudanıng ornidimu?! — dedi. **3** — Mana, dedikim Bilhah bu yərdə turidü; sən uning kəxioja kirgin, u mening kəqikiməja tuqşun; mən u arkılık balılık bolay, — dedi Rahilə. **4** Xuning bilən u dediki Bilhahı uningoja hotun kılıp bərdi; Yakup uning kəxioja kirdi. **5** Bilhah hamilidər bolup, Yakupka bir oqul tuqup bərdi. **6** Rahilə: — «Huda mən üçün adalət yürgütüp pəryadımlı anglap, manga bir oqul bərdi», dəp uning ismini Dan kəydi. **7** Rahiləning dediki Bilhah, yənə hamilidər bolup, Yakupka ikkinçi oqulunu tuqup bərdi. **8** Rahilə: — «Mən aqam bilən başlıxip kəttik, tutuxup, yəngdim» dəp uning ismini Naftali kəydi. **9** Leyah ezingin tuquttutu tohtap kəlojanını kərəp, dediki Zilpahı Yakupka hotun kılıp bərdi. **10** Leyahıning dediki Zilpah Yakupka bir oqul tuqup bərdi. **11** Leyah: — «Nemidegən tələylilik-hə!» dəp uning ismini Gad kəydi. **12** Leyahıning dediki Zilpah Yakupka ikkinçi oqulunu tuqup bərdi. **13** Leyah: «Mən bəhtlikturmən! Qünki hotunkızlar meni bəhtlik deyixidül» dəp uning ismini Axir kəydi. **14** Buğday ormisi künliridə Rubən qıkıp etizlikə bardi wə etizdin birkənən muhəbbətgülini terip, bularنى anisi Leyahıning kəxioja əkəldi. Əmdı Rahilə Leyahla: — Ötünüp kəlay, oqlungning muhəbbətgüldün birmaqqını manga bərgin! — dedi. **15** [Leyah] uningoja jawabən: — Erimni tartiwalıqining yətməndü? Əmdı oqlumming muhəbbətgülinimi tartiwalımaqımusən? — dedi. Rahilə jawab berip: — Undak bolsa u oqlungning muhəbbətgülleri üçün bugün keşə sən bilən yatsun, — dedi. **16** Yakup kəqkərun etizdin kəytip kəlgənidə, Leyah uning aldioja qıkıp: — Mening kəximəja kirixing kerək; qünki mən oqlumming muhəbbətgülleri bilən seni ijarigə aldım, — dedi. Xundak dewidi, u bu keşə uning bilən yatti. **17** Huda Leyahıning duasını angladı; u hamilidər bolup, Yakupka bəxinqi oqulunu tuqup bərdi. **18** Xuning bilən Leyah: «Dedikimni erimə bərginimə Huda əmdı manga «xıjarə həkkim»ni ata kıldı» dəp uning ismini Issakar kəydi. **19** Leyah yənə hamilidər bolup, Yakupka altıncı oqulunu tuqup bərdi. **20** Leyah: — «Huda manga yahxi toyulkətək kıldı; əmdı erim meni bilən billsə turidiojan boldı; qünki mən uningoja alta oqul tuqup bərdim» dəp uning ismini Zəbulun kəydi. **21** Xuningdin keyin, u bir kiz tuqup, uning ismini Dina kəydi. **22** Əmma Huda Rahiləni yad kılıp, duasını anglap uni tuqidiojan kıldı, **23** U hamilidər bolup, bir oqul tuqdi. U: — «Huda meni nomustın halas kıldı», dedi. **24** U: — «Pərvərdigar manga yənə bir bala bərsə» dəp, uning ismini Yusüp kəydi. **25** Rahilə Yusüpmi tuqkəndin keyin Yakup Labanoğla: — Meni ez yurtumoja, ez watiniməgə kətkili koyojin. **26** Mening sanga ixləp erixkən ix həkkimə bolovan ayallırırm bilən balılırimli manga bərgin; mən ketəy; qünki menin sanga ixləgen jalılık hizmitim əzünggə ayan, — dedi. **27** Laban uningoja jawabən: Nazirində iiltipat tapkan bolsan, etünüp kəlay, [yenimdin kətmə]. Qünki mən Pərvərdigarnıneni səwəbingdin manga bərikət bərginini tonup yəttim, dewidi,

[Yakup] yənə: — **28** Manga alidiojan həkkinqni tohtatkin; mən sanga xuni berəy, dedi. **29** [Yakup] uningoja jawab berip: — Mən sanga kəndək, hizmet kılıp kəlgənim, menin kolumda maliiringning kəndək bolojını əzünggə ayan. **30** Qünki mən kəlməstə meling az idı; məndi nahayiti zor bir top boldı. Mening kədimim kəyərgə yətsə, Pərvərdigar sanga bərikət ata kildi. Əmdı mən kaqan ez ailəni türün igilik tikləyəmən? — dedi. **31** Xuning bilən Laban: — Mən sanga nemə berəy, dewidi, Yakup:

— Sən manga heqnəmə bərmigin; pəkət menin xu iximoja koxulsangla, mən yənə padangni bekip, ulardin həvar alıman. **32** Mən bugün pütkül padangni arılap, ala-qipar koylarnı, kara-kongur pahlənlərini, xundakla əqkilərning iqidinmu ala-qiparlırını ayır qıkıman. Bular menin ix həkkimə bolsun. **33** Keyin, menin həkkimni təkxürip kələn waktingda, həkkaniyə bolojinim kez aldingda ispatlinidü; əqkilər arısında ala-qipar bolmiojanlırinən həmmisi, pahlənlər arısında kara-kongur bolmiojanlırinən həmmisi oqırılap kelingən həsablansun, — dedi. **34** U wakıttı Laban: — Makul, deqinindəkən bolsun, — dedi. **35** Xu küni [Laban] təqil wə ala-qipar tekilərni, ala-qipar qixi əqkilərni, xundakla az-paz ak qıkımı bolovan barlıq əqkilərni, barlıq kara-kongur kozılarnı ayırıp, ez oqullırınin kolioja tapxurup, **36** ezi bilən Yakupning otturisida üq künəltik arılıkni kəydi. Yakup bolsa Labanning padilirinən kəlojini bakçı. **37** Ləkin Yakup terək, badam wə qınar dərəhəliridin yumranı qiwiklərini elip, kowzikini yolluk kılıp xilip, ak siziqlarını qıvardı. **38** Andin mal kuylığın wakitliridə su iğkili kəlgəndə, u muxu xilojan qiwiklərini padilar su iqidiojan yərlərdəki ulaklarqa malning aldioja tikləp koyattı. Mal bu [taqıl] qiwiklərning alıda jüpləxkəndin keyin ular təqil wə ala-qipar kozılarnı tuqdi. **40** Andin Yakup bu kozılarnı Labanning padisidin ayırıp qıvardı; andin u Labanning padisining yüzürləri təqil wə kəngur koylirioqa əkarıtip jüpləxtərdi; xundak kılıp, u ez melini Labanning melioja koxmay belək koyup, ezi üqün ayrim badılarnı kıldı. **41** Saqlam kütüklət mal jüpləxkinidə, Yakup qiwiklərni padining kez aldioja ulaklarda koyattı; mallar xu qiwiklərning yənida jüplixatti. **42** Ləkin jüplixi wətən mal ajiz bolsa, u qiwiklərni koymayıttı. Bu tərikidə ajizləri Labanoğla, kūqlılkıri Yakupka təwə boldı. **43** Xundak kılıp, bu kixi nahayiti bay bolup, malları, dedəkləri, kulları, təgiləri wə exəkləri heli kəp boldı.

31 Əmma Yakup Labanning oqullırıning: — Yakup atimizning pütün mal-mülkini elip kətti; uning erixkən bu dəliti atimizning təllükətidin kəlgən, deqinini anglap kıldı. **2** Yakup Labanning qirayioqa əkarıwidi, mana, u əzigə burunkidək hux peil bolmadi. **3** Bu qəoşa, Pərvərdigar Yakupka: — Sən atabowilirinən zəmiñoja, ez uruk-tuqoñanlırinən kəxioja kəytip kətkin. Mən sening bilən billsə boliman, — dedi. **4** Xuning üçün Yakup adam əwətip, Rahilə wə Leyahıni ez padisi turojan kəkləmgə qakırıp kəlip **5** ularoja mundaq dedi: — Mən atanglarning qirayioqa əkarısam manga burunkidək hux peil bolmadi; əmma atamıng Hudasi mən bilən billsə bolup kıldı. **6** Küqümning yetixiqa atanglarqa ixləp bərginim silərgə ayan; **7** halbuki, atanglar meni əhmək kılıp, həkkimni on kətim ezsərtti; lekin Huda uning manga ziyan yətkütüxigə yol koymidi. **8** Əgər u: «Ala-qipar kozılardı həkkinq bolidü», desə, barlıq padilar ala-qipar kozılıqılı turdi. U: «Təqil kozılardı həkkinq bolsun», desə, barlıq padilar təqil kozılıqılı turdi. **9** Bu tərikidə Huda atanglarning mallırını tartiwləp, manga bərdi. **10** Padilar kuylığın wakıttı mən bir kətim qıxında beximni ketürüp xuni kerdumki, mana, mallarning üstügə jüplixikə etilən qoqkar-tekilərning həmmisi təqil yaki ala-qipar idi. **11** Andin Hudanıng

Pərixtisi qüxiimdə manga: «Əy Yakup», dewidi, mən jawab berip: «Mana mən», dedim. **12** U manga: — «Əmdi bexingni kətürüp əriojin; mana mallarning üstiga jüplixixkə etilən koqkar-tekilərning həmmisi təqil wə ala-qipardur; qünki Mən Labanning sanga kılıqinining həmmisini kerdüm. **13** Mən Bəyt-Əldə [sanga kəriyən] Təngridurman. Sən xu yerdə tüvrükni məsihləp, Manga kəsəm iqtinq, Əmdi sən orningdin turup, bu zemindin qikip, uruk-tuoqanlıringning zəmininə yanın» dedi. **14** Rahılə wə Leyah uningoja jawab berip: — Atimizning əyidə bizgə tegixlik nesiwə yaki miras kalmıqanmu? **15** Biz dərwəkə uningoja yat adəm həsablinip kələqanmu? U bizni setiwti, toylikimiznim pütünley yəp kətti! **16** Xundak bolqandan keyin, Huda Atimizdən sanga elip bərgən barlıq dəlet biz bilən balılırimizningkidur. Əmdi Huda sanga nəmə degən bolsa, xuni kilojin, — dedi. **17** Xuning bilən Yakup ornidin turup, balılıri wə ayallırını tegilərgə mindurup, erixən barlıq malları wə barlıq təəllükətini, yəni Padan-Aramadə tapşan təəllükətlərini elip, atisi Ishakning yəniqə berixkə Kanaanə zəmininə karap yol aldı. **19** Laban bolsa koylirini kirkjiojili kətənədi; Rahılə əz atisioja təwə «ey butliri»ni ooprılap eliwalı. **20** Yakup aramiy Labanoja əz kəxidin ooprılıqqa kəqip ketidiojanlığını ukturmay uni aldad koyqanidi. **21** U bar-yokını elip kəqip kətti; u dəryadın etüp Gilead teoji tərəpkə karap yol aldı. **22** Üqinqi kün, Labanoja Yakupning kəqkini toqrisida hawar yətti. **23** U əz tuoqanlırını elip, yətə künəltik yolojqo kaynının koqlap berip, Gilead teoja uningoja yetixti. **24** Lekin keqisi Huda aramiy Labanning qüxiqə kirip uningoja: «Sən hezi bol, Yakupka ya ak ya kək demə!» dedi. **25** Laban Yakupka yetixip baroqanda, Yakup qədirini taqning üstiga tığkanıdi. Labanın tuoqanlırını bilən Gilead teoqining üstida qədir tiki. **26** Laban Yakupka: — Bu nəmə kilojining? Sən meni aldad, kızlirimni uruxta aloqan oljidək elip kətting? **27** Nemixkə yoxurun kaqışən, manga həwər bərməy məndin ooprılıqqa kətting? Manga degən bolsang mən huxal-huramlik bilən oqəzəl okup, dap wə qang qelip, seni uzitip koymamtim? **28** Xundak kılıp sən manga əz oqullirim wə kizlirimni seyüp uzitip koyux pursitinimə bərmidi. Bu ixta əhməklək kilding. **29** Silergə ziyan-zəhmət yətküzüx kolumnindən kelətti; lekin tünügüñ keqə atangning Hudasi manga səz kılıp: «Hezi bol, Yakupka ya ak ya kək demə!» dedi. **30** Hox, sən atangning eyini tolumu seqinojining üçün kətməy koymaysən; lekin nemixkə yənə menin butlirimini ooprılıq — dedi. **31** Yakup Labanoja jawab berip: — Man körküp kaqtım; qünki seni kızlirini məndin məjburiy tartıwalamdikin, dedim. **32** Əmdi butliringə qalsak, ular kimdən qıksa xu tirik kalmaydu! Kərindaxlirimiz aldida məndin kəndakla neməngni tonuwalısan, sən elip kat, — dedi. Həlbuki, Yakupning Rahiləning butlarnı ooprılap kəlginiñin həwiri yok idi. **33** Laban aldi bilən Yakupning qədirioja kirip, andin Leyahning qədiri həm iki dedəkninq qedirlirioja kirip ahturup həqnmə tapalımdı. Leyahning qədiridin qikip, Rahiləning qədirioja kirdi. **34** Rahılə bolsa ey butlirini elip, bularni tegininq qomining iqiqa tikip koyup, üstidə olturnuwaloşanıdi. Laban pütkül qədirini ahturup, həqnmə tapalımdı. **35** Rahılə atisioja: — Əy hojam, aldingda turalıqinim üçün hapa bolmiojin; qünki mən hazır ayallarının adət məzgilidə turuwatıman, — dedi. Xundak kılıp, Laban həmmə yərni koymay ahturupmu, ey butlirini tapalımdı. **36** Xuning bilən Yakup aqqıklap Laban bilən jedəllixip kətti. Yakup Labanoja: — Sən meni kəynimdən munqə aldırıp-tenəp koqlap kəlgüdək məndə nemə səwənlilik, nemə gunah bar? **37** Sən həmmə yük-taklırimni ahturup qıktıng, əyüngning nərsiliridin birər nemə tapalıdingmu? Birnemə tapşan bolsang,

mening kərindaxlirim bilən sening kərindaxliringning aldida uni koyojin, ular biz ikkimizning arısında həküm kilsun. **38** Mən muxu yigırma yil kəxingda turdum; həqqaqan saçılığın qixi əqkilir, bala taxliwətəmdid; padiliringdin koqkarlıringni yeginim yok. **39** Boqquwetilgənlərini kəxingəja elip kəlməy, bu ziyanı eziym toldurdum; keqisi ooprılanojan yaki kündüzi ooprılanojan bolsun sən uni məndin tələtip alding. **40** Mening künəlirim xundaq əttiki, kündüzi issiktin, keqisi soosuktur kiyinilip, uyku kəzümdin əqəqəti. **41** Mening künəlirim muxu yigırma yilda əyüngdə turup xundaq boldi; on tət yil ikki kizinq üqün sanga hizmet kıldı, altə yil padang üqün hizmet kıldı; uning üstigə sən ix həkkimni on ketim eżgərtti. **42** Əgər atamının Hudası, yəni İbrahimning Hudası, yəni İshakning Korkunkisi Bolqoanning Əzi mən bilən billa bolmisa idi, sən jəzmən meni kuruq kıl kılıp kəytururwətətting. Lekin Huda mening tartən jəbir-japalırımnı, kollırımmıñ muxəkkitini kərəp tünügüñ keqə sanga tənbih bərdi, — dedi. **43** Laban Yakupka jawab berip: — Bu kızlar mening kızlırim, bu oqullar mening oqullırim, bu pada bolsa mening padam bolidu; xundakla kez aldingdi ki həmmə nərsə miningkidur; əmma mən bugün bu kızlırimni wə ularning tuşqan oqullırını nema kılıy? **44** Kəni kəl, sən bilən ikkimiz bir əhdə tütüxəyli, bu mən bilən sening otturimizda guwahı bolsun, — dedi. **45** Xuning bilən Yakup bir taxni elip erə tikləp tüvrük kılıp koydi. **46** Andin Yakup kərindaxlirioja: — Tax yioqinglər, — dewidi, taxlarnı elip kəlip dəwilid, xu yerdə tax dəwisiñin yenida oqızalinxıti. **47** Laban bu dəwini «Yəgar-Sahadəta» dəp atidi, Yakup uningoja «Galeəd» dəp at koydi. **48** Laban: — Bu dəwə büyün sən bilən mening otturamda guwahı bolsun, — dedi. Xunga bu sawəbtin dəwining nami «Galeəd» ataldı. **49** U jay yəna «Mizpah», dəpmu ataldı; qünki Laban yəna: — İkkimiz bir-birimiz bilən kerüxmigən wakıtlarda, Pərvərdigar sən bilən mening otturamda karawul bolup kezitip tursun. **50** Əgər sən kızlırimni bozək kilsang, yaki kızlirimning üstigə baxka hotunları alsang, baxka həq kixi kəximizda hazır bolmiojan təkərdirdim, mana, Huda mən bilən sening arangda guwahqıdur! **51** Laban Yakupka yəna: — Mana, bu dəwigə kara, man bilən sən ikkimizning otturisida men tikləp koyojan bu tüvrükim kara; **52** kəlgüsida bu dəwə wə bu tüvrükmu mən yaman niyat bilən bu dəwidin sening təripingə etməslikim üçün, seningmu niyitinqi yaman kılıp bu dəwə wə bu tüvrükət etüp menin tarıpmə kalmaslıq üçün guwahıqı bolsun. **53** İbrahimning ilahi, Nahorning ilahi wə bu ikkisining atisining ilahlıarı arımidə həküm qıqarsın, — dedi. Yakup bolsa atisi İshakning Korkunkisi Bolqoqı bilən kəsəm kıldı. **54** Andin Yakup təqə üstidə bir kurbanlıq sunup, kərindaxlirini əzi bilən tamaklınxıq təkliplərini. Ular həmdastıhan olturdu wə keqisi taqda kəndi. **55** Ətisi tang səhərdə Laban ornidin turup, nəwərilirli bilən kızlırimi seyüp, ularqa bəht-bərikət tiləp, əz əyigə rawan boldı.

32 Yakup əz yolioja ketip baratti; yolda Hudanıñ pərixtılıri uningoja uqrıdi. **2** Yakup ularnı kərəp: — Bu jay Hudanıñ bargahı ikən! — dəp, bu jayning namını «Mahanaim» dəp koydi. **3** Andin Yakup Seir zeminiñdi «Edom yayılığı» oja, akisi Əsawning kəxioja aldin həwərqılarnı əwətip, **4** ularqa jekiləp: — Silər hojaməqə, yəni Əsawəqə: «Kəminiliri Yakup mundaq dedi: — Mən Labanning kəxidə musapir bolup, ta muxu wakitqiqə turdum. **5** Əmdi məndə kala, exək wə koylar, kuldədəklərəmə bar; mən ezlirininq nəziridə iiltipat taparmənnikin dəp hojamoja həwər yətküzüxnı layık kərdüm», dəngər, — dedi. **6** Həwərqılər Yakupning yəniqə yenip keliq: — Biz

akılırı əsawning kexioja barduk; u tət yüz kixini elip, silining aldılırioja keliwatidu, — dedi. **7** Yakup nəhayiti korkup, ojam-əüssigə qıxüp adəmlirini koy, kala wə tegilirigə koxup, ikki topka ayrıdi. **8** U: — «Əgər əsaw kelip bir topimizə hujum kilsə, yənə bir top keçip kutulup kalar» — dəp oylidi. **9** Andin Yakup mundaq dua kıldı: — I atam İbrahimning Hudasi wə atam İshakning Hudasi! Manga: «Əz zemining wə uruk-tuoğanlıringning kexioja yenip kətkin, sanga yahxilik kılımən» dəp wədə kılıqan Pərvərdigar! **10** — Mən Sening Əz kuluŋoja kərsətkən əzgərməs barlıq mehribanlıq wə barlıq wapadarlıqning aldida heqnəmə əməsman; qünki mən bu İordan dəryasidin etkinimdə yaloquz bir hreadam bar idi. Əmdi man ikki top adam bolup kəytivatımen. **11** Ətünüp kalay, meni akam əsawning kolidin kütküzəqəysən; qünki u kelip mən bilən hotun-balılırimni əltürüwetəmdikin, dəp korkıman. **12** Sən: «Mən jəzmon sanga zor yahxilik kılıp, sening nəslingni dengizdiki kumdaq həddi-hesabsız kəp kılımən», degnənidir, — dedi. **13** U xu keqisi xu yərədə konup kıldı; andin u kəlilikidiki mallardin elip, akisi əsawqə ikki yüz eąka, yigirmə tekə, ikki yüz saqlıq, yigirmə kəqək, ottuz qixi tegini taylaklıri bilən, kırık inək, on buka, yigirmə mada exək, on həngə exəkni səwoqat kılıp təyyarlap, **16** Bularni ayrim-ayrim top kılıp hizmətkarlırinin kəlioja tapxurup, ularoja jekiləp: — Silər məndin burun mengip, hər topning arısında arılık koyup həydəp mengingilər, — dedi. **17** U əng aliddiki top bilən mangəqan kixikə əmr kılıp: — Akam əsaw sanga uqrıqanda, əgər u səndin: «Kimning adımisən? Kəyərgə barisən? Aldingdiki janiwarlar kimming?» — dəp sorisa, **18** Undakta sən jawab berip: «Bular kəminiləri Yakupning bolup, hojam əsawqə əwətkən səwoqattur. Mana, u ezmü kaynimizdən keliwatidu» — degin, dedi. **19** Xu tərəkida u ikkinçi, üçinçi wə ulardin keyinki padıllarını həydəp mangəqəni kixilərgimə oxhax əmr kılıp: — Əsaw sizlərgə uqrıqanda, silərmə uningoja xundak dəngələr, andin: — Mana, kəminiləri Yakup ezmü arkımızdın keliwatidu, — dəngələr, dedi; qünki u: — Mən aldimda baroqan səwoqat bilən uni meni kəqürüm kıldırup, andin yüzünü kərsəm, meni kəbul kılarmikin, — dəp oylıqanıdi. **21** Xundak kılıp səwoqat aldin əwətildi; u xu keqisi bargahda konup kıldı. **22** U xu keqida kopup, ikki ayalı wə ikki dediki wə on bir oojlini elip, Yabbok keqikidin etüp kətti. **23** U ularni ekindin etküzdi, xundakla həmmə təəllüklinim u əxarıx tərəpkə etküzdi. **24** Yakup bolsa bu katta yaloquz kıldı; bir zat kelip xu yərədə uning bilən tang atkəqə qelixti. **25** Ləkin bu zat uni yengəlməydiqənlərini kərüp, uning yotisining yirikioja kolini təgküzüp koydi; xuning bilən ular qelixiwatında Yakupning yotisi kazandın qıkip kətti. **26** U zat: — Meni koyup bərgin, qünki tang atay dəp kıldı, dedi. — Sən meni bərikətləmigüqə, seni koyup bərməymən, dedi Yakup. **27** U uningdin: — Eting nemə? dəp soridi. U: etim Yakup, — dedi. **28** U uningoja: — Sening etim buningdin keyin Yakup bolmay, bəlkı Israil bolidur; qünki sən Huda bilənmə, insan bilənmə elixip ojalıb kəlding, — dedi. **29** Andin Yakup uningdin: — Namingni manga dəp bərgin, dewidi, u: — Nemixək menin namimni soraysən? — dedi wə xu yərədə uningoja bəht-bərikət ata kıldı. **30** Xuning bilən Yakup: — Hudani yüzmə-yüz kərüp, jenim kutulup kıldı, dəp u jayning namini «Panjal» dəp atidi. **31** U Panjelidin etüp mangəqanda, kün uning üstibexini yoruttı; əmma u yotisi tüpəylidin aksap mangattı. **32** Bu səwəbtin Israillar bügüngiç yotining ügisisidiki pəyni yeməydi; qünki xu Zat Yakupning yotisining yirikioja, yəni uning peyiga kolini təgküzüp koyoqanıdi.

33 Yakup bexini kətürüp kəriwidi, mana əsaw tət yüz kixi bilən keliwatidu. Xuning bilən u balılırini ayrip, Leyah, Rahılə wə ikki dedəkkə tapxurdu; **2** u ikki dedək wə ularning balılırını həmmining aldida mangdurdı, andin Leyah bilən uning balılırını, əng ahirida Rahılə bilən Yüstpə mangdurdı. **3** Əzi bolsa ularning aldiqə etüp mangdi, u akisirin aldiqə yetip baroqə yəttə kətim yərgə bar upur təzim kıldı. **4** Əsaw uning aldiqə yürüüp kelip, uni kəqək, boynioja gira selip, uni səydi; hər ikkisi yioqlıxip kətti. **5** Andin əsaw bexini kətürüp kərap, ayallar wə baliları kərüp: — Bu sən bilən billa kəlgənlər kimlər? — dəp soridi. Yakup: — Bular Huda xapaat kılıp kəminilirigə bərgən balılırdur, — dedi. **6** Andin ikki dedək wə ularning balılırını aldiqə berip, uningoja təzim kıldı; **7** Andin Leyahı uning balılırını bilən aldiqə berip, təzim kıldı, ahirida Yüstpə bilən Rahılə aldiqə berip, təzim kıldı. **8** Əsaw: — Manga yolda uqrıqan axu toplırında nəma məksitində bar? — dewidi, Yakup jawab berip: — Bu hojamning aldida iltipat tepixim üçündür, dedi. **9** Ləkin əsaw: — Əy kərindixim, məndə yetip axkədək bar. Sening ez narsiliring eziungga kalsun, dedi. **10** Əmma Yakup: — Undak kilmiojin; əgər mən nəzərliridə iltipat tapşan bolsam, səwoqitimni kolumnin kəbul kılıqlayla; qünki silining meni huxallıq bilən kəbul kılıqanlırını kərüp, didarlırını kərginimdə Hudanıg didarını kərgəndək boldum! **11** Əmdi sənqə kəltürülən, [Hudadin kərgən] bu bərikətlərimi kəbul kılıqayla; qünki Huda manga xapaat kərsətti, həmmə nərsilirim bar boldı, — dəp uningdin kəyata-kəyata ətünüwidü, u kəbul kıldı. **12** Andin əsaw: — Əmdi biz kəzənilip səpirimizni dəwamlaxturaylı, mən sening alındıgda mangay, dedi. **13** U uningoja jawabən: — Hojam kərdilə, balilar kəqik, kəximda emidiojan kəqə wə mozaylar bar; əgər man bularını bir künla alırdıq kəqəlap mangdursam, pütküllə pada elüp ketidü. **14** Xunga ətünimənki, hojam kəminiliridin aldida mangəqə tursun; mən aldimdiki mal-qarwilarning mengixioja, xundakla balılların mengixioja kərap asta mengip, hojamning kexioja Seiroja ədul baray, dedi. **15** U wakıttı əsaw: — Undak bolsa, mən ezmü bilən kəlgən kixilərdin birnəqqını kəxingə koyup kətəy, dedi. Ləkin u jawab berip: — Buning nemə həjiti? Pəkət hojamning nəziridə iltipat tapsamlı xıxupaya, dedi. **16** Əsaw u künə yoloqə qıkip Seiroja yenip kətti. **17** Yakup səpər kılıp, Sukkot degen jayəxa kəlgəndə, u yərgə bir əy selip, mallirioja lapasları yasidi. Xunga bu yər «Sukkot» dəp atıldı. **18** Xu tərəkida Yakup Padan-Aramdın kəyitip, Kəanaan zəminidiki Xəkəm xəhriqə aman-əsən kəldi. U xəhərning aldida qədir titki. **19** Andin u qədir tikkən yərning bir kisimini Xəkəmning atisi bolən Həmorning oqullarından bir yüz kəsitiqə setiwləp, **20** Xu yərədə bir kurbangah selip, namini «Əl-Əlohə-İsrail» dəp atıldı.

34 Bir kün, Leyahıning Yakupka tuqup bərgən kizi Dinah yurtnıng kızlırları bilən kərükili qıktı. **2** Xu yurtnıng əmiri hiwiy Həmorning oqlı Xəkəm uni kərüp kəlip, uni tutuwelip, zorlap nomusioja təgdi. **3** Əmma uning kəngli Yakupning kizi Dinahqa qıxüp, uni yahxi kərüp kıldı wə uningoja muhəbbəti bilən kəngil soridi. **4** Xuning bilən Xəkəm atisi Həmordin: — Bu kızını manga hotunlukka elip bərgin, dəp tələp kıldı. **5** Yakup [Xəkəmning] kizi Dinahıning ippitigə təqənlikini anglap kıldı. Uning oqulları malları bilən dalalarda idi; xunga Yakup ular kəlgəqə jım turup turdu. **6** Xəkəmning atisi Həmor Yakupning aldiqə uning bilən sezləxkili qıktı; **7** Yakupning oqulları həwərnı anglapla dalalardan kəytip kəlgənlədi. Bular [Xəkəmning] kilməydiqən ixni kılıp, Yakupning kizining nomusioja tegip Israil kəbilisidə xərməndilik kılıqını üçün

azablinip, intayin kattik oqezaplandi. **8** Hamor ularoja sez kilip: — Oqlum Xəkəmning kengli kizinglaroja qüxiip kaptu. İltipat kilip uni oqlumoga hotunlukka bərsənglər! **9** Biz bilən kudabaja bolup, kizliringlərin bizgə beringlar, bizning kızlirimiznimü silər elinglar; **10** Biz bilən billə turunglar. Mana, yar aldinglarda turuptu; bu yərni makan kilip, soda kilip, ezunglar üçün eymülük elinglar, — dedi. **11** Xəkəm kizning atisi bilən aakulilirəq: — Nəzirinqlarda iltipat tapsam dəymən; silər nəmə desənglər, xuni berəy. **12** Məndin ənqəlilik toyluk yaki səwoşat tələp kilsənglər, manga eytkininqlərə berəy; pəkət bu kizni manga hotunlukka bərsənglərlə bolidu, dedi. **13** Yakupning oqulları bolsa Xəkəm wə atisi Hamoroja hıyle-mikir bilən jawab bərdi, qünki u singlisli Dinahninq ippitigə tagkenidi; **14** ularoja: — Biz bündək kılalmaymiz, singlimizni hətnisiz birsiga berixka makul deyəlməymiz; qünki bu bizgə nomus bolidu. **15** Pəkət bir xərtimizgə kənsənglərə silərgə makul bolimiz; silərnəng barlıq ərkəkliringlər hətnə kəlinip bizi dəkəbolsa, **16** Kızlirimizni silərgə berip, silərnəng kizliringlərin biz elip aranglarda olturup, bir kowm bolup əhalimiz. **17** Əmma bizgə kulaq salmay hətnə kəlinixkə unimisənglər, undakta biz kizimizni elip ketimiz, — dedi. **18** Ularning sezlərli Hamor wə oqlı Xəkəmning nəzirigə yaktı. **19** Yigit bu ixni kəynigə sozmidı, qünki u Yakupning kiziqə ejil bolup kəlojanidi; u atisining eyidə həmmidin atıwarlıq idi. **20** Xuning bilən Hamor oqlı Xəkəm bilən xəhərning dərwazisəqə berip, xəhərning adəmlirigə sez kilip: — **21** Bu adəmlərning biz bilən inak etkişi bar. Xungə ular muxu yurtta turup soda-setik kilsən; mana, bu jayninglikki təripi ularoja yətki dəkə kəngəridur. Biz ularning kizlərini hotunlukka elip, ez kizlirimizni ularoja berimiz. **22** Ləkin pəkət arimizdikı həmmə ərkək ular hətnə kəlinəndək hətnə kilsən, u adəmlər arimizda turup biz bilən bir həlkə boluxka makul dəydi. **23** Xu təriki dərələri ularning mal-təsəllükəti, həmmə qarşaylıri bizningki bolmamdu? Biz pəkət ularoja makul desəkla, ular arimizda turidu, — dedi. **24** Xuning bilən xəhərning dərwazisidin kirip-qikidənənlərning həmmisi Hamor bilən oqlı Xəkəmning seziga kulaq saldı. Xəhərning dərwazisidin kirip-qikidənənlərning həmmisi hətnə kilsən. **25** Əmma üçinqi kün, ular tehiqə aqırıq yatkinidə xundak boldiki, Yakupning ikki oqlı, yəni Dinahninq akiliri Ximeon bilən Lawiy hərkəsisi ez kiliqini elip, xəhər hatırjəmlik iqidə turojınıda besip kirip, həmmə ərkəknü əltürüwətti; **26** Ular Hamor bilən oqlı Xəkəmimü kiliqlap, Dinalni Xəkəmning eyidin elip kətti. **27** Andin Yakupning [barlıq] oqulları: «Ular singlimizning nomusıqə təqdi» dəp, əltürülənlərning jayiqə kelip, xəhərni bulap-talang kıldı. **28** Ularning koy-kala, exəklərini, xəhərdiki həmməni, etizliklərdiki həmməni elip kətti, **29** Xundakla ularning barlıq mal-mülkini bulap-talap, barlıq hotun-balınları əsir kilip, ey iqidiki barlıq nərsilərimü koxup elip kətti. **30** Yakup Ximeon wə Lawiyini əyibləp: — Silər meni balaqə tikip, zemindikilər — Kanaaniylar bilən Parizziyələrning aldida sesittinglər. Biziñning adimimiz az bir həlkəturmiz; ular manga karxi qikip yioqılıp hujum kılıdu; xuning bilən mən wə jəmətəm wəyran bolımız, — dedi. **31** Əmma ular jawab berip: — Əjəba, singlimizə bir pañixə ayaloja kiliqəndək muamilə kilsə bolamdu? — dedi.

35 Andin Huda Yakupka: — Sən hazır Bəyt-əlgə qikip, xu yərni makan kıl, ezung akang əsawdin keqip mangojinində sanga kerüngən [Mən] Təngriqə bir kurbangah yasiqin, — dedi. **2** Xuning bilən Yakup eyidikilər wə ezi bilən billə bolənlərning həmmisiga mundaq dedi: — Aranglardiki yat ilah butlirləni taxliwetip, ezunglərni paklap eginliringlərni yənggüxlənglər. **3** Andin kəpup Bəyt-əlgə qikimiz. Mən xu

yərda kiyinqılıqta kəlojanda duayimni ijabət kili, yürgən yolumda mening bilən billə bolup kəlgən Təngriqə kurbangah salay, — dedi. **4** Xuning bilən eż kolliridiki həmmə yat ilah butlirləni, xundakla kulaqlıridiki zirilərni qikirip Yakupka bərdi. Yakup bularını Xəkəmdiki dub dərihining tūwigə kemüp koydi. **5** Andin ular səpərgə atləndi; əmma ətrapidiki xəhərlərni Hudadin boləjan bir wəhimbə baskaqqa, ular Yakupning oqullarını kooqlımidı. **6** Bu təriki dərələri Yakup wə uning bilən billə bolənlərning həmmisi Kanaan zeminidiki Luz, yəni Bəyt-əlgə yetip kəldi. **7** Xu yərda bir kurbangah yasidi; akisidin keqip mangojinida xu yərda Huda uningoja kerüngini tükün bu jayning ismini «Əl-Bəyt-Əl» dəp atidi. **8** Riwkahning inik'anisi Dəborəh bolsa xu yərda aləmdin etti. U Bəyt-əlninq ayoqidiki dub dərihining tūwidə dəpnə kiliindi. Bu səwəbtin xu dərəh «Yio-Zarning dub dərihi» dəp ataldi. **9** Yakup [xu yəl bilən] Padan-Aramidən yenip kelgəndin keyin, Huda uningoja yənə bir ketim kerünüp, uningoja bəht-bərikət ata kıldı. **10** Andin Huda uningoja: — Sening isminq Yakuptur; əmma mundin keyin sən Yakup atalmay, bəlkı naming Israil bolidu, dəp uning ismini Israil koyup koydi. **11** Andin Huda yənə uningoja: — Mən Əzüm Həmmigə Kədir Təngridurmən; sən nəsillinip, kəpəygin; bir əl, xundakla bir türküm əllər səndin pəyda bolidu; padixahlarımı sening puxtungdin qikidu. **12** Mən İbrahim wə İshakka bərgən zemini sanga berimən, xundakla səndin keyinki nəslinqimü xu zemini berimən, — dedi. **13** Andin Huda uning bilən sezləkən jaydin, uning yenidin yukirioja kətürüldi. **14** Yakup Huda ezi bilən sezləkən jayda bir tax türwükni tikləp, üstigə bir xarab hədiyəsinə tekti wə zəyətun meyi kuyup koydi. **15** Yakup Huda ezi bilən sezləxən xu jayning nəminin «Bəyt-Əl» dəp atidi. **16** Andin ular Bəyt-əldin mengip, əfratka azojına yol kəlojanda, Rahiləni tolqak tutup ketip, kattik tuqut azabida kəldi. **17** Əmma tolqak kattik eojirlaxkanda, tuqut anisi uningoja: — Korkmiojin, bu ketim yənə bir oqlung bolidiojan boldi — dedi. **18** Xundak boldiki, Rahilə jeni qikix alıdıcı, ahrirkı nəpisi bilən oqlıqja «Bən-Oni» dəp isim koydi; əmma uning atisi uni «Bən-Yəmin» dəp atidi. **19** Rahilə wapat boldi wə Bəyt-Ələhəm dəp atılıdiqan əfratıqning yolinə boyiqə dəpnə kiliindi. **20** Yakup uning kəbrisiniñ üstigə bir hatırə texi tikləp koydi. Büğtingə kədər «Rahiləning Kəbrə Texi» xu yərda turmakta. **21** Andin Israil səpərni dawamlaxturup Migdal-Edirning u təripidə eż qədirin tiki. **22** Israil u zemində turojan waktida, Rubən berip ez atisining keniziki Bilhən, bilən bir orunda yatti; Israil buni anglap kəldi. Yakupning on ikki oqlı bar idi: — **23** Leyahdin tuquləjan oqulları: — Yakupning tunji oqlı Rubən wə Ximeon, Lawiy, Yəhuda, Issakar həm Zəbulun idi. **24** Rahilənin tuquləjan oqulları: — Yüsüp wə Binyamin idi. **25** Rahiləning dediki Bilhəhədin tuquləjan oqulları: — Dan wə Naftali idi. **26** Leyahdin dediki Zilpəhədin tuquləjan oqulları: — Gad bilən Axır idi. Bular bolsa Yakupka Padan-Aramda tuquləjan oqulları idi. **27** Əmədi Yakup atisi İshakın qəxiqə, İbrahim wə İshak Musapir bolup turojan Kiriat-Arba, yəni Hebronning yenidiki Mamrəgə kəldi. **28** İshakning kərgən künliyi bir yüz səksən yil boldı. **29** İshak tolımı kərip, künliyi toxup, nəpəstin tohtap wapat boldi wə eż kowmining qəxiqə berip koxuldu. Uning oqulları əsaw bilən Yakup uni dəpnə kıldı.

36 Təwəndikilər əsawning əwlədliridur (Əsaw yənə Edom dəpmu atılıdu): — **2** Əsaw ayallırını Kanaanıylarının kizliridin alı, yəni Hittiyələrin boləjan Elonning kizi Adaḥ, bilən hıwiyələrdin boləjan Zibeonning nəvrisi, Anañning kizi Oholibaməni alı; **3** uningdin baxka Ismailning kizi, Nebayotning singlisli Basimatnemu alojanidi. **4** Adah əsaw oqulları əsaw bilən Yakup uni dəpnə kıldı.

Elifazni tuqup bərdi; Basimat bolsa Reualni tuqdu. **5** Oholibamah Yəux, Yaalam wə Korahni tuqdı; bular Қанаан zeminida Əsawoja tuqulqan oqullar idı. **6** Əsaw ayallırı, oqul-kızlırı, eyidiki həmmə kixilirini wə qarpayırını, barlık ulaqlırını, xundakla Қanaan zeminidə tapşan barlık təllukatlırını elip, inisi Yakuptin ayrıılıp, baxka bir yurtkə kəqüp kətti. **7** Qünki hər ikkisining təllukatlırı intayın kep bolqapqa, bir yərda billə turalmayıttı; musapir bolup turojan zemin ularning mal-qarwılirining keplükidin ularını bəkalmayıttı. **8** Buning bilən Əsaw (Əsaw Edom dəpmu atılıdu) Seir teojoja berip, olturaklixip kəldi. **9** Təwəndikilər təqəliq rayon Seirdiki Edomiyarning ata-bowisi Əsawning əwlədliridur: — **10** Əsawning oqulları: — Əsawning ayali adahıng oqlı Elifaz; əsawning ayali Basimatın oqlı Reuel. Elifazning oqulları: — Teman, Omar, Zəfo, Gatam wə Kənəz idı. Əsawning oqlı Elifazning kiqik hotuni Timna idı; u Elifazqa Amaləknı tuqup bərdi. Yukırırlar bolsa Əsawning ayali adahıng əwlədliridi. Reuelning oqulları: — Nahat, Zərah, Xammah wə Mizzah idı; bular Əsawning ayali Basimatıng əwlədliridi. **14** Əsawning ayali, yəni Zibeonning qong kizi, Anahning kizi bolovan Oholibamahning oqulları: u Əsawoja Yəux, Yaalam wə Korahni tuqup bərdi. **15** Əsawning əwlədlirinin iqidin təwəndiki əmirlər qıkkən: — Əsawning tunji oqlı Elifazning oqullarından: — əmir Teman, əmir Omar, əmir Zəfo, əmir Kenaz, **16** əmir Korah, əmir Gatam wə əmir Amalək qıkkən. Bular Edom zeminidə Elifazning nəslidin kiqkan əmirlər bolup, Adahıng əwlədliridi. **17** Əsawning oqlı Reuelning oqullarından əmir Nahat, əmir Zərah, əmir Xammah wə əmir Mizzahlar qıkkən; bular Edom zeminidə Reuelning nəslidin kiqkan əmirlərdür; bularning həməmisi Əsawning ayali Basimatın əwlədliridi. **18** Əsawning ayali Oholibamahning oqullarından əmir Yəux, əmir Yaalam wə əmir Korahlar qıkkən. Bular Anahning kizi, Əsawning ayali Oholibamahning nəslidin kiqkan əmirləri idı. **19** Bular Əsawning, yəni Edomning əwlədliri bolup, [Edomiyarning] əmirləri idı. **20** Həriylardın bolovan Seirning [Edom] zeminidə olturojan əwlədliri: — Lotan, Xobal, Zibeon, Anah, Dixon, Ezər wə Dixan idı. Bular Seirning əwlədliri bolup, Edom zeminidə Həriylarning əmirləri idı. **22** Lotanning oqulları Hori bilen Həmən idı; Lotanning singlis Timna idı. **23** Xobalning oqulları: Alwan, Manahat, Ebal, Xefo wə Onam idı. **24** Zibeonning oqulları: — Ayah wə Anah idı. Bu Anah qəlda atisi Zibeonning exaklirini bekwetip, arxangları tepiyalıqan Anahning dal ezi xu idı. **25** Anahning pərzəntliri: oqlı Dixon; Anahning kizi Oholibamah idı. **26** Dixonning oqulları: Həmdan, Əxbən, İtran wə Keran idı. **27** Ezərning oqulları: Bilhan, Zaawan wə Akan idı. **28** Dixanning oqulları: Uz wə Aran idı. **29** Həriylarning ezlirining əmirləri: əmir Lotan, əmir Xobal, əmir Zibeon, əmir Anah, əmir Dixon, əmir Ezər wə əmir Dixan idı. Bular bolsa Həriylarning Seir zeminidə ez namlıri boyıq ataloqan kəbililərinin əmirləri idı. **31** Israillarının üstığa heq padixah tehi səltənat kilməstə Edom zeminidə səltənat kılıqan padixahlar təwəndikidək: — **32** Beorning oqlı Bela Edomda səltənat kıldı; uning xəhīrinin ismi Dinhəhaba idı. **33** Bela əlgəndin keyin, bozrahlıq Zərahıng oqlı Yobab uning ornida səltənat kıldı. **34** Yobab elgəndin keyin, temanıyların zeminidin kəlgən Huxam uning ornida səltənat kıldı. **35** Huxam əlgəndin keyin, Bedadning oqlı Hadad uning ornida səltənat kıldı. U Moabning yaylaklarında midiyaniylarqa hujum kılıp yəngənidi. Uning xəhīrinin ismi Awit idı. **36** Hadad əlgəndin keyin, masrakəhlik Samlah uning ornida səltənat kıldı. **37** Samlah əlgəndin keyin, «Dəryanıng boyidiki Rəhəbot»tin kəlgən Saul uning ornida səltənat kıldı. **38** Saul əlgəndin

keyin, Akborning oqlı Baal-hanın uning ornida səltənat kıldı. **39** Akborning oqlı Baal-hanın əlgəndin keyin, Hədar uning ornida səltənat kıldı. Uning xəhīrinin ismi Pau idı. Uning ayalining ismi Məhetəbal bolup, u Məy-Zahabning kizi bolovan Matrədninq kizi idı. **40** Əsawning nəslidin bolovan əmirlər ularning at-isimləri, jəmatlıri, nəsəbnəməniləri wə turojan jaylıri boyıq: əmir Timna, əmir Alwah, əmir Yəhət, əmir Oholibamah, əmir Elah, əmir Pinon, əmir Kenaz, əmir Teman wə əmir Mibzar, əmir Magdiyal wə əmir İramlar idı. Bular Edomiyarning əmirləri bolup, ezlirli igiləp olturaklaxkan jaylar eż namlıri bilən ataloqanıdi. Mana xu tərkidə Əsaw Edomiyarning ata-bowisi boldi.

37 Yakup bolsa atisi musapir bolup turojan yərdə, yəni Қanaan zeminida olturaklaxtı. **2** Təwəndikilər Yakup əwlədlirinin ix-izliridur. Yüsüp yigit bolup on yətə yaxka kırğən qaoqlarida, akılırları bilən billə kəylərini bəkəttı; u atisining kiqik hotunluları Bilhət wə Zilpahning oqulları bilən billə ixleyti. Yüsüp atisioja ularning naqar kılıklarını eytip koyattı. **3** Yüsüp İsrailning kərijan waktida tapşan balisi bolqapqa, uni baxka oqullarından bəkrələ yahxi kərətti. Xunga y Yüsüpka uzun yənglik ton tiktürüp bərdi. **4** Əmma akılırlı atisining uni ezləridin yahxi kərijoinqin kərəüp, uningoja eq bolup kələjanidi wə uningoja qıraylık gəp kilmətti. **5** Uning üstığa Yüsüp bir qızx kərgən bolup, uni akılırlıqda beriwidı, ular uningoja tehimu eq bolup kətti. **6** Yüsüp ularqa mundak dedi: — Mening kərgən xu qızxumı anglap bekingər. **7** Mana, biz həmmimiz etizlərdə axılıqları baqlawatlıqda kədək. Kərəsəm meninq ənqəmərə turuptidək; silərning ənqənglər bolsa meninq ənqəməning qərisigə olibip təzim kılıp turoqdək! — dedi. **8** Akılırlı uningdin: — Əjəba, sən bizə padixah bolamsən? Üstimizgə həkümranlıq kilməsan? — dəp soridi. Uning kərgən qızlırları wə gepidin akılırlı uni tehimu yaman kərdi. **9** Keyin u yəna bir qızx kərdi wə qızxını akılırlıqda dəp: — Mana, man yəna bir qızx kərdüm. Kərəsəm, kuyax bilən ay wə on bir yultut məngə təzim kılıp turoqdək! — dedi. **10** U bu qızxını atisi wə akılırlıqda dəp bərdi. Atisi uningoja tənbil berip: — Bu kərgininq zadi kəndək qızx? Əjəba, mən, anang wa aka-ukilirinq aldingər berip, sanga yərgə bax urup təzim kılımımız? — dedi. **11** Xuning bilən akılırlı uningoja həsət kılıqlı turdu. Əmma atisi xu gəpni kəngləq pükiq koydi. **12** Əmdi Yüsüpning kərindaxlıri atisining koylurini bəkəlli Xəkəməgə kətkənidi. **13** İsrail Yüsüpka: — Akılırlı Xəkəmdə pada bekwiyatlıq? Kal, mən seni ularning kəxioja əwətəy, dewidi, Yüsüp: — Mana mən, dedi. **14** U uningoja: — Əmdi berip akılırlıqda aman-əsənmə-əməsmə, əyəklər aman-əsənmə-əməsmə, manga həwirini elip kəlgin, dəp uni Hebron jilojisidin yolo saldı; u Xəkəməgə bardi. **15** Xu yərdə birsə uning dalada tenəp yürügini kərəüp uningdin: — Nemə izdəwətisən, dəp soridi. **16** U: — Mən akılırlımnı izdəwətimən. Ələrning padilirini kəyərdə bekwiyatlılıqını eytip bərsinəz, dedi. **17** U adəm jawab berip: — Ular bu yərdin ketip kəldi, qünki mən ularning: «Yürüngər, Dotanqa barayı» deqinini anglidim, dedi. Xuning bilən Yüsüp akılırlıqın arkəsindən berip, ularnı Dotandin taptı. **18** Ular uni yırakṭın kərəüp, u tehi ularning kəxioja kəlməyə, uni əltürüwetixini məslilətəxti. **19** Ular bir-birigə: — Mana həlik qızx kərgüqi kəliwati. **20** Kelinglər, uni əltürüp muxu yərdiki orəkələrdin birığa taxliwətəyli, andin: — Wəhxiy bir həyvanı uni yəp ketip, dəyli. Xunda, biz uning qüxlirinə nema bədəqinqin kərimiz! — dedi. **21** Əmma Rubən buni anglap uni ularning kolliridin kütküzəmkəp bolup: — Uni əltürməyli, dedi. **22** Rubən ularqa yənə: — Kən təkməngərlə! Bəlkə uni qəldiki muxu orəkkə taxliwetinglər; lekin uningoja

kol təküzmənglər, dedi (əməliyətə, u uni ularning kəlidin kütküzup, atisining kəxiqə kəyturuwətməkqı idi). **23** Yüstpə akılırinin kəxiqə yetip kəlgəndə ular uni tutup, uning alahıda tonini, yəni kiyiklik üzün yənglik tonini salduruwelip, orəkkə taxliwətti. Lekin orək kürük bolup, iqidə su yok idi. **25** Andin ular təmək yegili olturdu. Əlar bexini ketürüp kariwidi, mana Ismaillarning bir karwini Gilead tərəptin keliwatatti. Təgiliriga dora-dərmək, tutiya wə murməkkilər artilojan bolup, Misir tərəpkə ketiwatatti. **26** Yəhədua kerindaxlirioja: — Bizning bir tuoqən kerindiximizni eltürüp, kənini yoxurojinimizning nema paydisi bar? **27** Kelinglər, uni Ismaillarəja setiwətliy; kändakla bolmisun u bizning inimiz, bir tuoqən kerindiximiz; xunga uningoja kol salmalyı, dewidi, kerindaxlari buningqə külak saldı. **28** Midyanlıq Sodigərlər xu yerdin etüp ketiwatqanda, ular Yüstpəni orəktin tartip qıkırıp, ularəja yigirma kümütx tənggigə setiwətti. Bular bolsa Yüstpəni Misiroja elip kotti. **29** Rubən orəkninq yenoja kaytip kəlip, Yüstpəning orəktə yoklukını kerüp, kiyimlirini yirtip, **30** inilirininq kəxiqə berip: — Bala yok turidu! Əmdi man nəqə baray?! — dedi. **31** Əmma ular Yüstpəning tonini elip, bir tekini boquzlap tonni uning kəxiqə miləp, **32** Andin uzun yənglik tonni atisining kəxiqə əwətip, uningoja: — Buni biz tepiwalduk; bu oqlungning tonimu-əməsmu, eziung kerüp bakkın, dedi. **33** U uni tonup: — Bu dərəwəkə meninq oqlumning toni ikən; bir wəhxiy həywan uni yəp katkən ohxaydu; xülbəsizki, Yüstpə titmatitma kiliwetilip! — dedi. **34** Xuning bilən Yaqup kiyimlirini yirtip, beligə bez baqşlap, nuroqun künərgiqa oqlı üçün matəm tutti. **35** Uning həmmə oqul-kızılıri yenoja kəlip uningoja təsəlli bərsim, u təsəllini kobul kılım: «Mən təhişəraoja qüxüp oqlumning kəxiqə barəqə u xundak matəm tutimən!» dedi. Yüstpəning atisi xu peti uningoja ah-zar ketürüp matəm tutti. (Sheol h7585) **36** Əmdi midiyaniylar [Yüstpəni] Misiroja elip berip, Pirəvnning bir oqojidarı, pasiban bexi Potifarəja satti.

38 U waqtılarda xundak boldiki, Yəhədua aka-ukilirininq kəxidin ketip, Hırah isimlik Adullamlıq bir kixininqigə qüxti. **2** Xu yerdə Yəhədua Xua isimlik bir Kəanaaniyng kızını kərdi; u uni hotunlukka elip kəxiqə kərip yatti. **3** U hamildar bolup bir oqul tuqıldı; Yəhədua uningoja «Ər» dəp at koydı. **4** U yənə hamildar bolup, bir oqul tuqıldı wə uningoja Onan dəp at koydı. **5** Andin yənə hamildar bolup bir oqul tuqıldı wə uningoja Xələh dəp at koydı. U tuoqulqanda Yəhədua Kezibda idi. **6** Yəhədua tunji oqli ərgə Tamar isimlik bir kıznı elip bərdi. **7** Lekin Yəhəduanıng tunji oqli ər Pərvərdigarning nəziridə rəzil boloqşka, Pərvərdigar uni eltürdi. **8** Bu qəloqda Yəhədua Onanəja: — Akangning ayalining kəxiqə kərip, uni hotunlukka elip kerindaxlıq burqını Ada kılıp, akang üçün nəsil kəlduroqjin, dedi. **9** Əmma Onan bu nəsilning eziqə təwəl bolmaydojanlığını bilip, aksiqə nəsil kəldurmaslıq üçün hər kətim akisining ayili bilən billə boloqanda məniyini yərgə aqturuwetli. **10** Uning bu kilmixi Pərvərdigarning nəziridə rəzil kərüngəqə, unimu eltürüwətti. **11** Yəhədua əmdi kəlini Tamarəja: — Oqlum Xələh qong boloqşqa atangning eyidə tul olturup turoqin, dedi. Qünki u iqidə: — Bumu akılıriqə ohxax əlüp ketərmikin, dəp korktı. Xuning bilən Tamar berip atisining eyidə turup kaldi. **12** Əmdi kəp künələr etüp, Xuaning kişi, Yəhədua qə təkən ayal əldi. Yəhədua təsəlli tapkəndin keyin adullamlıq dəstisi Hırah bilən billə ezining koy kirkioqulqılırinining əhwalini bilişkə Timnahqə qıktı. **13** Tamarəja: — Keynatang koylirini kirkiojlı Timnahqə yol aldı, degen həvar yətti. **14** Xuning bilən Tamar Xələh qong boloqan bərsim, mən uningoja hotunlukka elip berilmidim, dəp karap, tulluk kiyimini seliweitip, qümbəl tartip bədinimini

orap, Timnah yolininq üstidə ənaimoja kirix eoqizoja berip olturdu. **15** Əmdi Yəhədua uni yüzü yepiklik haldə kərgəndə: — Bu bir pahixə ayal ohxaydu, dəp oylidi. **16** U yoldın burulup uning yenoja berip, ez kəlini ikənlilikini bilməy: — Kəl, mən sən bilən bille bolay, dedi. U jawab berip: — Mən bilən bille bolsang, manga nema berisan? dəp soridi. **17** Uningqə: — Padamning iqidin bir oqlaknı sanga əwətip berəy, dedi. Ayal: — Sən uni akelip bərgüqə, manga rənigə birər nərsə berəmsən? dəp soridi, **18** U: — Sanga nemini rənigə berəy? — dedi. U: — Əz məhürüng bilən uning xoynisini wə kolungdiki həsangni rənigə bərgin, dewidi, u bularni berip, uning bilən birgə boldi. Xuning bilən u uningdin hamildar bolup kaldi. **19** Andin Tamar ornidin turup mangdi; u pərənjinini seliweitip, tulluk kiyimini kiyiwaldi. **20** Yəhədua: — U hotunning kəlidili rənini yandurup kəlsən dəp adullamlıq dəstining kəli arkılıq oqlaklı əwətti, əmma u uni tapalmidi. **21** Xu jaydiki adamlarından: — Ənaimidiki yolinng boyida olturoqan butpərəs pahixə kəni, dəp sorisa, ular: — Bu yərda həqbiq butpərəs pahixə bolqan əməs, dəp jawab bərdi. **22** Buning bilən u Yəhəduanıng kəxiqə yenip berip: — Mən uni tapalmidim; üning üstigə u jaydiki adamlarımı: «Bu yərədə həqbiq butpərəs pahixə ayal boloqan əməs» deyixti, dedi. **23** Yəhədua: — Boptu, u nərsilərni u elip kətsə kətsun; bolmisa, baxkəlarning məshirisigə əkalimiz. Nemila bolmisun, mən uningoja oqlak əwəttim, lekin san u hotunni tapalmidim, dedi. **24** Üq aqya etkəndin keyin birsə Yəhədua qə: — Səninq kəlining Tamar buzukqılık kıldı, uning üstigə zinadın hamildar bolup kaldi, degən həwərni yətküzdi. Yəhədua jawabən: — Uni elip qıkıngılar, kəydiürüwetilsən! — dedi. **25** Lekin u elip qıkıqanda keynatısiqə həwər əwətip: — Bu nərsilərning işisi boloqan adəmdin hamildar boldum! Əmdi san kerüp bak, bu məhür, xoynisi wə hasininq kimning ikənlilikini etirap kəlojin, dedi. **26** Yəhədua bu nərsilərni etirap kiliq: — U manga nisbətən həqliklər; dərəwəkə mən uni oqlum Xələhəka elip bərəmidim, dedi. Bu ixtin keyin Yəhədua uningoja yənə yekinqılık kılımdı. **27** Uning tuoqut waqtı yekinqıla, mana kərsikida kəxkezək bar idi. **28** U tuoqən waqtida balınlardın birsə kəlini qıkırıwidı, tuoqut anisi dərəhal bir kizıl yipni elip: «Bu awwal qıktı» dəp uning kəliqə qıçıq koydı. **29** Lekin u kəlini yənə iqiqə tikqiwaldi, mana uning inisi qıktı. Xuning bilən tuoqut anisi: «Sən kəndək kiliq bəstüp qıktıng!» dedi; xuning bilən uningoja «Pərəz» deyən at koyıldı. **30** Andin kəliqə kizıl yip qıgilgən akisi tuoqıldı. Uning ismi Zarəh, dəp ataldi.

39 Yüstpə bolsa Misiroja elip kelindi; uni Pirəvnning oqojidarı, pasiban bexi Potifar xu yərgə elip kəlgən Ismaillarning kəlidin setiwaldi. **2** Lekin Pərvərdigar Yüstpə bilən bille boloqşka, uning ixili ongoja tarttı; u misirlilik hojisining eyidə turup kaldi. **3** Uning hojisı Pərvərdigarning uning bilən bille ikənlilikini, xundakla u nəmə ix kilsə, Pərvərdigarning uning kəlidə ronak tapkuzoqanlıqını baykıdi. **4** Xuning bilən Yüstpə uning naziridə iłtipət tipip, uning has hizmetqisi boldi. Hojisı uni eyini baxkəruxkə koydı wə barlıq təsəllükatını uning kəliqə tapxurdu. **5** Wə xundak boldiki, u uni eyi wə barlıq təsəllükatını baxkəruxkə kəyqəndin tartip, Pərvərdigar bu misirlilikning eyini Yüstpəning səwəbidin bərikətlidi; Pərvərdigarning bərikəti uning pütün ailisi wə barlıq terikqılıqı kəldi. **6** Xuning bilən [Potifar] barlıq ixilrini Yüstpəning kəliqə tapxurup, ez tamikini yeyixtin baxka həqkəndək ix bilən kari bolmıldı. Yüstpə bolsa kamiti kelixən, huxqıray yigit idi. **7** Birnəqqa waqt etkəndin keyin xundak boldiki, uning hojisining ayalining Yüstpəkə kez qüxüp kəlip: — Mən bilən yətkin! — dedi. **8** Əmma u unimay hojisining ayalıqə mundak dedi: — Mana hojam eydiki ixlarnı,

xundakla barlik taellukatini kolumoja tapxurdi, manga tolimuixinip ixlirim bilen kari bolmaydu. **9** Bu eyda məndin qong adəm yok. Səndin baxxa u heqbir nərsini məndin ayimidi — qünki sən uning ayalidursən! Xundak turukluk mən kəndakmə bundak rəzillikni kılıp Huda alıda gunahkar bolay? — dedi. **10** Gərgə hər kün Yüstpəkə xundak desim, xundakla u uning bilən yetip uningoja yekinqılık kılıxni yaki uning bilən birgə turuxni rət kılıqan bolsimu, **11** xundak bir wəkə boldiki, bir kün u ez ixi bilən ey iqiqə kirgənidi, eydikilərdin heqkəysisi əynin iqidə əməs idi; **12** bu ayal uning tonini tutuwelip: — Mən bilən yatkın! dedi. U tonini uning kolioja taxlap koyup, yügürən peti keqip taxkırıqa qıkıp kətti. **13** Ayal Yüstpəning tonini ez kolioja taxlap keqip qıkıp kətkinini kərüp, **14** eyidiki hizmətqırılini qakırıp ularqa: — Karanglar, erim bizga həkarət kəltərsün dəp bir ibraniy adəmni elip kəptü! Bu adəm yenimoja kirip: «Sən bilən yayat» dedi, kəttik warkırıdim! **15** U mening kəttik warkırıqinimni anglap, tonini yenimoja taxlap, taxkırıqa keqip kətti, dedi. **16** Xuning bilən hojisi eyiga yenip kəlgülqə u Yüstpəning tonini yenida saklap koydi. **17** Andin u erigim xu gəpni kılıp: — Sən elip kəlgən həlikə ibraniy kül manga həkarət kılıxka kəximoja kirdi. **18** Lekin mən kəttik warkırıq-jarkırdim, u tonini kəximda taxlap, taxkırıqa keqip kətti, — dedi. **19** Uning hojisi ayalining: — Sening kəlulgə meni undak-mundak kıldı, degen qəplirini anglap əqəzipi ottak tutaxti. **20** Xuning bilən Yüstpəning hojisi uni tutup orda munarlık zindanoja əşəməp koydi. Xu yərəgə pəkət padixalıqın məhbuslari solinatti. Buning bilən u xu yərdə solakta yetip kəldi. **21** Lekin Pərvərdigar Yüstpə bilən billə bolup, uningoja xapaat kərsitip, uni zindan begining naziridə iltip tapturdi. **22** Xuning bilən zindan begi gundihənida yatkın həmmə məhbuslari Yüstpəning kolioja tapxurdi. Xu yərdə kilinidiqən hərkəndək ix uning koli bilən bolatti. **23** Zindan begi Yüstpəning kəlidiki həqkəndək ixtin oğəm kilmətti; qünki Pərvərdigar uning bilən billə bolup, u hərnəmə kilsə Pərvərdigar uni onguxluk kılatti.

40 Bu ixlardın keyin Misir padixahining sakıysi wə bax nawiyi Misir padixahining zitiqə tegip gunahkar bolup kəldi. **2** Xuning bilən Pirəvn uning bu ikki mənsəpdarıqı, yəni bax sakıy wə bax nawayoja əqəzəplinip, **3** ularni pasiban bexining sariyoqa, Yüstpə solaklıq, munarlık, zindanoja solap koydi. **4** Pasiban bexi Yüstpəni ularning hizmitidə bolup ularni kütüxkə təyinlidi. Ular solakta birnəqqə kün yetip kəldi. **5** Ular ikkisi — Misir padixahining sakıysi wə nawiyi gundihənida solaklıq, turoqan bir keqidə qüs kərdi. Hərbirininq qüsüning əzığə has tabiri bar idi. **6** Ətisi atığanda, Yüstpə ularning kəxiqə kiriwidə, ularning əqəmkən olturoqlini kərdi; **7** xunga u əzi bilən billə hojisinin sariyida solaklıq yatkın Pirəvnning bu ikki mənsəpdaridin: — Nemixkə qirayınglar bütüng xunqə solğun? — dəp soridi. **8** Ular uningoja jawab berip: — Ikkimiz bir qüs kərdük; əmma qüsimizning təbərini yexip beridioq kixi yok, dedi. Yüstpə ularqa: — Qıxka təbir berix Hudaddin bolidu eməsmə? Qıxünglərin manga eytip beringlar, — dedi. **9** Buning bilən bax sakıy Yüstpəkə qüsünü eytip: — Qüsümdə aldimda bir üzüm teli turoqadək; **10** bu üzüm telining iüq xehi bar ikən. U bih urup qeqəkləp, saplırida uzum pixip keiptudək; **11** Pirəvnning kədəhli kolumda ikən; mən üzümlərni elip Pirəvnning kədəhigə sıkip, kədəhni uning kolioja sunuptımən, dedi. **12** Yüstpə uningoja jawabən: Qüxning təbəri xudurki, bu üq xah üq künni kərsitidu. **13** Üq kün iqida Pirəvn kəddingni ruslitip, seni mənsipinggə kaytidin təyinləydi. Buning bilən san burun uningoja sakıy boləndək Pirəvnning kədəhini uning kolioja sunidiqən bolisən. **14** Lekin ixliring onguxluk boləndə

meni yadingoja yətküzüp, manga xapaat kərsitip Pirəvnning alidda menin toqramda gəp kılıp, meni bu əydiñ qıkartkəsən. **15** Qünki mən həkikətən ibraniylarning zeminidin nahək tutup elip kelindim; bu yərdimə meni zindanoja salojudək bir ix kilmidim, — dedi. **16** Bax naway Yüstpəning xundak təbir berginini kərüp uningoja mundak, dedi: — Mənəmə ezümni qüsümdə kərdüm; mana, beximda ak nan bar üq sewət bar ikən. **17** Əng üstünlüki sewətə nawaylar Pirəvnəgə pixuroqan hərhil nazunemətlər bar ikən; lekin ķuxlar beximdi ki sewəttiki nərsilərni yəp ketiptudək, — dedi. **18** Yüstpə jawabən: — Qüxning təbəri xudurki: — Bu üq sewət üq künni kərsitidu. **19** Üq kün iqida Pirəvn sening bexingni kesip, jəsitingni dərhəkə asidikən. Xuning bilən uşqarənatlar kelip gəxüngni yaydikən, — dedi. **20** Üqinqi kün xundak boldiki, Pirəvnning tuqulqan künə bolojaqka, u həmmə hizmətkarları üçün bir ziyanat kılıp bərdi, xundakla dərəwəkə hizmətkarlarının arisida bax sakıyning bexini kətirdi wə bax nawayning bexini aldı; **21** u bax sakıyını kəytidin ez mənsipigə təyinlidi; xuning bilən u Pirəvnning kədəhini uning kolioja kəytidin sunidiqən boldi. **22** Lekin bax nawayni bolsa Yüstpə ularqa təbir bergəndək esivətti. **23** Əmma bax sakıy Yüstpəni həq əsliməy, əksiqə uni untup kəldi.

41 Toptooqra ikki yil ətüp, Pirəvn bir qüs kərdi. Qüsüdə u [Nil] dəryasining boyida turoqadək. **2** Həm qiraylıq həm semiz yətə tuyak, inak dəryadin qıkıp, kumuxlukta otlaptudək. **3** Andin yanə yətə tuyak, inak dəryadin qıkıptı; ular sət həm oruk bolup, aldinkı inəklərning yenida, dəryanıng boyida turuptu. **4** Bu sət həm oruk inəklər u yətə qiraylıq həm semiz inəklərni yəwetiptu. Xu waqıtta Pirəvn oyojinip ketiptu. **5** U yənə uhlap, ikkinq kətim qüs kərdi: — Mana, bir tüp buqday xəhidin tok wə qiraylıq yətə baxak qıkıptı. **6** Uldardin keyin yanə yətə baxak qıkıptı; ular həm oruk wə puqək bolup, xark xamilida solixp kələjanidi. **7** Bu oruk baxaklar u yətə semiz, tok baxakını yutup ketiptu. Andin Pirəvn oyojinip ketiptu, bu uning qüsü ikən. **8** Ətisi uning kəngli nahayiti biaram bolup, Misirdiki həmmə palçı-jadugərlər bilən barlıq danixmənləri qakırtıp kəldi. Pirəvn ez qıxını ularqa eytip bərdi; lekin heqkim Pirəvnəgə qıxlırların təbərini dəp berałmadi. **9** U qəođda bax sakıy Pirəvnə: — Bugün menin etküzən hataliklirim esimə kəldi. **10** Burun Pirəvn janabliri kullırıq, yəni pekir wə bax nawayoja aqqıklinip, bizni pasiban bexining sariyida solakka taxlıqanidilə; **11** Xu qaoqlarda hərbirimiz bir keqidə birdin qüs kərdük; hər kəyimiz kərgən qıxning təbəri baxka-baxka idi. **12** Xu yərdə bəz bilən billə pasiban bexining kuli bolojan bir ibraniy yigət bar idi. Uningqə qıxlırların təbərini bayan kıldı; u hərbirimizning kərgən qüsü qarap təbir bərgənidə. **13** Xundak boldiki, ixlar dəl uning bərgən təbəridə deyilgəndək yüz bərdi; janabliri pekirin ez mənsipigə kaytidin təyinlidə, bax nawayni daroşa astıla, — dedi. **14** Xuning bilən Pirəvn adəm əwətip, Yüstpəni qakırdı; ular dərəhal uni zindandin qıkardı. Yüstpə burut-sakılıni qüsürüp, kiyimlərini yənggüxləp, Pirəvnning alidiqə kirdi. **15** Pirəvn Yüstpə: — Mən bir qüs kərdüm, əmma uning təbərini eytip bərələydiqən heqkim qıkımdı. Anglisam, sən qüska təbir bərələydiqənsən, — dedi. **16** Yüstpə Pirəvnəgə hatırjəmlik beridioqan bir jawab beridu, — dedi. **17** Pirəvn Yüstpə: — Qüsümdə mən dəryanıng kirojıkında turuptımən. **18** Қarışam, dəryanıñ həm semiz həm qiraylıq yətə tuyak inak qıkıp kumuxlukta otlaptu. **19** Andin ulardın keyin ajız, tolimu sət həm oruk yətə tuyak inak qıkıptu. Mən Misir zeminidə xundak sət inəklərni kərgən əməsmən. **20** Bu oruk, əski inəklər

bolsa awwali yətə semiz inakni yəwetiptu. **21** Ularnı yəwətkən bolsimu, korsikəja bir nemining kirgənləki həq ayan bolmaptu, ularning kerünüxi bəlki burunkidək sət imix. Andin mən oyqınip kattim. **22** Andin yənə bir qüx kərdum, mana bir xahtin yətə həm tok həm qiraylıq baxak qıçıptu. **23** Andin yənə yətə puqak, oruk baxak qıçıptu; ular xərk xamili bilən solixip kürup ketiptu. **24** Bu oruk baxaklar yətə qiraylıq baxakını yəp ketiptu. Mən bu ixni palqi-jadugərlərgə dəp bərsəm, manga təbirini eytip beridiojan həq kixi qıkmidi, dedi. **25** Yüsüp Pirəwngə: — [Janablı] Pirəwnnning qüxləri bir mənididur. Huda Əziz kılmaqçı boləqan ixlirini Pirəwngə aldin bildürdi. **26** Bu yətə yahxi inək yətə yilni kərsitidü; yətə yahxi baxakmı yətə yilni kərsitidü. Bu qüxlər ohxax bir qüxtur. **27** Ulardın keyin qıkkən yətə oruk, yaman sət inək yətə yilni kərsitidü; xərk xamili bilən solixip kələjən yətə kərək baxakımı xundak bolup, aqarqılık bolidiojan yətə yıldur. **28** Mən Pirəwngə dəydiqən sezüm xuki, Huda yekində kılmaqçı boləqan ixni Pirəwngə ayan kıldı. **29** Mana, pütkül Misir zeminida yətə yiloqış məmərqılık bolidu; **30** andin yətə yiloqış aqarqılık bolidu; xuning bilən Misir zeminida pütkül məmərqılıkını unutkuzidiojan aqarqılık zeminni wəyran kılıdu. **31** Kelidiojan aqarqılıkning səwəbidiñ zemində boləqan məmərqılık kixilərning esidin kətürütlüp ketidü; qünki aqarqılık tolimu eojir bolidu. **32** Lekin qünxing yandurulup, Pirəwngə ikki kətim kerünginining əhəmiyyəti xuki, bu ix Huda taripidin bekitilgən bolup, Huda uni pat arıda əməlgə axuridu. **33** Əmdi Pirəwn ezi üçün pəm-parasatlık həm dana bir kixinin tepip, Misir zeminiqə koysun. **34** Pirəwn xundak kilsunki, məmərqılık boləqan yətə yilda Misir zeminidin qıkkən aqarqılık bəxtinini topolanglar dəp zeminoja nazarəqlərni təyinlisun. **35** Bular xu kelidiojan toqkılıq yillirida barlıq aqarqılıkni toplap, xəhər-xəhərlərda yeməklik bolsun dəp buqday-konakları Pirəwnning kəl astıqə jəm kılıp saklitip koysun. **36** [Yiloqış] xu aqarqılıklar Misir zeminidə bolidiojan yətə yillik aqarqılıkka təkəbil turux üçün saklansun; xu tərikidə zemin aqarqılıktın əhalək bolmaydu, — dedi. **37** Bu səz Pirəwn wə uning hizmətkarlırinin nəzirigə taza yaktı. **38** Xuning bilən Pirəwn hizmətkarlıriqə: — Bu kixidak, iqidə Hudanıng rohı bar yənə birsini tapalımduk?! — dedi. **39** Pirəwn Yüsüpkə: — Huda sənə buning həmmisini ayan kələjanıkən, səndək pəmlik həm dana həqkım qıkmayıdu. **40** Sən əmdi meninq əyümni baxırxırkək bətilding, barlıq həlkim sening aqzıngıja karap ezlirini tərtipka tızsın. Pəkət tahtıla man səndin üstün turiman, — dedi. **41** Ahiyida Pirəwn Yüsüpkə: — Mana, mən seni pütkül Misir zeminining təstigə təyinlidim, — dedi. **42** Buning bilən, Pirəwn eż kəlidin möhür üzükini qıçırip, Yüsüpnin qolioja saldı; uningoja nəpis kanap rəhəttin tikilgən libasını kiygüzüp, boynıqə bir altun zənjin esip koydu. **43** Uni əzininq ikinqi xahana hərəwisiqə olturqozup, uning aldida: «Tiz püküngərlər!» — dəp jar saldurdi. Xundak kılıp, Pirəwn uni pütkül Misir zeminiqə tikləp koydu. **44** Andin Pirəwn Yüsüpkə yənə: — Mən degən Pirəwndürmən; pütkül Misir zeminidə sənsiz həqkım kəl-putini midirlatmısın! — dedi. **45** Pirəwn Yüsüpkə Zafinat-Paaniyah degən namni bərdi wə on xəhəridiki kahin Potifirahning kizi Asinatni uningoja hotunlukka elip bərdi. Xundak, kılıp Yüsüp pütkül Misir zeminini baxırxırkək üçün qərgiləxka qıktı. Yüsüp Misir padıxahı Pirəwnning hizmitidə boluxkə bekitilgənda ottuz yaxta idi; u Pirəwnning aliddin qıkip, Misir zeminining hərkəysi jaylirini kəzdiñ kəqürdi. **47** Məmərqılık boləqan yətə yil iqidə zeminining həsuli dəwə-dəwə boldı. **48** Yətə yilda u Misir zeminidin qıkkən aqarqılıkni yiqip, xəhər-xəhərgə toplidi; hərkəysi xəhərning ətrapidiki

etizlikning axlığını x u xəhərning əziga juqlap koydi. **49** Xu tərikidə Yüsüp dengizdiki kumdək naħayiti kəp axlıq toplidi; axlıq həddi-həsabsız bolqəqka, ular həsəblaxni tohtatti. **50** Aqarqılık yilları yetip kelixtin burun Yüsüpkə ikki oojul terəldi. Bularni Ondiki kahin Potifirahning kizi Asinat uningoja tuqup bərdi. **51** Yüsüp: «Huda pütün japa-muxəkkitim wə atamning pütün ailsini kənglətdim kətürütwətti» dəp tunji oojlıq Manassəh dəp at koydi; **52** andin: «Mən azab-əkubət qəkkən yurta Huda meni mewilik kıldı» dəp ikkinçisigə Əfraim dəp at koydi. **53** Misir zeminida məmərqılık boləqan yətə yil ayaqlaqtı. **54** Andin Yüsüpnin eytkinidək aqarqılıkning yətə yili baxlandı. U qaoqlarda baxka barlıq yurtlardımı aqarqılık boldı; lekin Misir zeminidiki hər yərlarda nan bar idi. **55** Aqarqılık pütkül Misir zeminni başkanda, həlk axlıq sorap Pirəwngə pəryad kıldı. Pirəwn misirliklarning həmmisigə: — Yüsüpnin kəxioja berip, u silərgə nəmə desə, xumi kilinglər, — dedi. **56** Aqarqılık pütkül yər yəzini besip kətti. Yüsüp hər yərdiki ambarlarnı ekip, misirliklərə qərəbən aqarqılık Misir zeminidə intayın eojir bolqılı turdu. **57** Aqarqılık pütkül yər yəzini baskan bolqəqka, barlıq yurtlardıki həlkəmu axlıq alojili Misirəja Yüsüpnin kəxioja kəletti.

42 Əmdi Yakup Misirdə axlıq barlığını bilginidə oojullirioja: — Nemixkə bir-biringlərə karixip turisilər? — dedi. **2** Andin yənə: — Manga kərənglər, angliximqə Misirdə axlıq bar iken. U yərgə berip, andin xu yərdin bizgə axlıq elip kelinglər, buning bilən olıp kətməy, tırık kəlimiz, — dedi. **3** Buning bilən Yüsüpnin on akisi axlıq setiwalıjlı Misirəja yoloja qıktı. **4** Lekin Yakup Yüsüpnin inisi Binyamining birər yamanlıqka uqrəp kələxidin kərkup uni akılıri bilən billə əwətmidi. **5** Xuningdək aqarqılık Kəanaan zeminidimə yüz bərgəqə, Israılning oojulları axlıq, alojili kələğənlər arısında bar idi. **6** Yüsüp zemining waliysi bolup, yurtnıng barlıq həlkigə axlıq setip bərgüçü xu idi. Yüsüpnin akılıri kəlip uning alıdına yüzlərini yərgə təkətgüt pəzəm kıldı. **7** Yüsüp akılırinı kərəpla ularını tonudi; lekin u tonuxluk bərməy, ularəja kopal tələppuzda gəp kılıp: — Kəyərdin kəldinglər, dəp soridi. Ular jawabən: — Kəanaan zeminidin axlıq alojili kəldük, — dedi. **8** Yüsüp akılırinı tonuqan bolsimu, lekin ular uni tonumidi. **9** Yüsüp əmdi ular toqrisida kərgən qüxlərini esigə elip, ularəja: — Silə jasus, bu əlning mudapiəsiz jaylirini kəzətkili kəldinglər, — dedi. **10** Əmma ular uningoja jawab berip: — Əy hojam, undak əməs! Bəlkı kəminiləri axlıq setiwalıjlı kəldi! **11** Biz həmmimiz bir adəmning oojulları, səmimi adəmlərmiz. Kəminiləri jasus əməs! — dedi. **12** Ularəja yənə: — Undak, əməs! Bəlkı zemining mudapiəsiz jaylirini kərgili kəldinglər, — dedi. **13** Ular jawab berip: — Kəminiləri əslidə on ikki kərindək idük; biz həmmimiz Kəanaan zeminidili bir adəmning oojulliridurmız; lekin kənji inimiz atimizning kəxida kəlip kəldi; yənə bir inimiz yokat kətti, — dedi. **14** Əmma Yüsüp ularəja yənə: — Mana man dəl silərgə eytkinidək, jasus ikənsilər! **15** Pirəwnning hayatı bilən kəsəm kılımənki, kiqıl ininglər bu yərgə kəlmigüçə silər bu yərdin qıkip kətəlməsilər; silər xuning bilən similisilər. **16** Inglərlər elip kəlgili biringlərni əwətinglər, kələjanlırlarıqərələrə solap koyulisilar. Buning bilən eytkininqərlər rast-yəlojanlıq ispatlinidü; bolmisa, Pirəwnning hayatı bilən kəsəm kılımənki, silər jəzəman jasus! — dedi. **17** Xuning bilən u ularını üq künqiqə solap koydu. **18** Üqinqi künü Yüsüp ularəja mundak dedi: — Mən Hudadın kərkidojan adəmmən; tırık kəlixinqərlər üçün muxu ixni kilinglər: — **19** Əgər səmimi adəmlər bolsanglar, kərindəxlinglərdən biri silər solanqan gundihənida solaklıq turiwərsun, kəlojininglər aqarqılıkta kəlojən ailəngərlər üçün

axlik elip ketinglar; **20** Andin kiqik ininglarni keximoja elip kelinglar. Xuning bilen sezliringlar ispatlansa, əlməysilərl, — dedi. Ular xundak kılıdijan boldi. **21** Andin ular əzəra: — Bərəkət, biz inimizə qəlojan iximiz bilən gunahkar bolup kəldik; u bizgə yalwurşımı uning azabını kəritur turu uningoja kulaq saldıduk. Xuning üçün bu azab-əkubat beximizə qıxtı, — deyixti. **22** Rubən ularqa jawabən: — Mən silərgə: balıqə zulum kilmanglar, degen əməsmdim? Lekin unimidinglər. Mana əmdi uning kan kərzi bizdin soriliyatidu, — dedi. **23** Əmma Yusüp ular bilən tərjiman arklılıq sezləxkəqə, ular Yüsüpninə ez gaqlarını uküp turuwatkıını bilmidi. **24** U uların əzini qətka elip, yioqlap kətti. Andin ularning kəxiqə yenip kelip, ularqa yəna sez kiliq, ularning arisidin Ximeonne tutup, ularning kez aldida baoqlı. **25** Andin Yüsüp əmr qüxtürüp, ularning taqarlıriqə axlik toldurup, hər birsininq pulini kəyturup taqırıraq selip koyup, səpar hazırlıklarımı berilsün dəp buyruwidi, ularqa xundak kılındı. **26** Xuning bilən akılırlı exəklirigə axılıklarını artıq, xu yərdin kətti. **27** Əmma etəngə kəlgəndə uların biri exikigə yəm bərgili taqırını eqiwidə, mana, ez puli taqarıning aqzıda turattı. **28** U kerindaxlirıqə: — Mening pulumni kəyturuwetiptu. Mana u taqırımda turidu, dedi. Buni anglap ularning yırıku su bolup, titrixiq bir-birigə: — Bu Hudanıng bizgə zadi nemə kılqonidu? — deyixti. **29** Ular Kanaan zeminiqə, atisi Yakupninq kəxiqə kelip, bexidin etkan həmmə wakələrnə uningoja sezləp berip: **30** — həlikə kixi, yəni xu zeminiqən hojisi bizgə kopal gap kıldı, bizgə zemini paylıoqçı jasustək muamila kıldı; **31** əmdi biz uningoja: «Biz bolsaq səmimiyy adamlarımız, jasus əməsmez. **32** Bir bir atidin bolojan oqullar bolup, on ikki aka-uka iduk; biri yokap kattı, kiqik inimiz hazır Kanaan zeminiqə atimizning yenida kəldix desək, **33** Həlikə kixi, yəni xu zeminiqən hojisi bizgə mundak dedi: «Mening silərlər səmimiyy ikənliliklərini bilixim üçün, kerindaxlirıqların birini mening yeniməda kəldurup koyup, aq əlojan ailəngər üçün axlik elip ketinglar; **34** andin kiqik ininglarni keximoja elip kelinglar; xundak kilsanglar, silərlərning jasus əməs, bəlkı səmimiyy adamlar ikanliklərini biləyəmən. Andin kerindixinglarnı silərgə kəyturup berimən wə silər zemində soda-setik kilsanglar bolidü» — dedi. **35** Əmma xundak boldiki, ular taqarlırını təkkəndə, mana hərbirineng puldini ez taqarlırida turattı! Ular wə atisi əzlirineng qıqıqlıq pullarını kərgəndə, körküp kələxti. **36** Atisi Yakup ularqa: — Meni oqlumdin juda kildiləngərlər! Yusüp yok boldi, Ximeonne yok, əmdi Binyamininə elip kətməkçi boluwatlıslar! Mana bu ixlarning həmmisi mening beximəjə kəldi! — dedi. **37** Rubən atisioja: — Əgər mən Binyaminin kəxinoja kəyturup elip kəlmisəm, mening ikki oqlumni oltırıwətkin; uni mening kolumna tapxuroqin; mən uni kəxinoja yandurup elip kəlimən, — dedi. **38** Lekin Yakup jawab berip: — Oqlum silə bilən billə u yərgə qüxməydi; qünki uning akisi elüp ketip, u ezi yalçın kaldi. Mubada yolda ketiwatqanda uningoja birər kelixməslək kəlsa, silər məndək bir aq qaqılıq adəmni dərd-ələm bilən təhtisaraqə qüxtürwetisilər, — dedi. (Sheol h7585)

43 Aqarlıq zeminni intayın eojir başkanıdi. **2** Bu səwəbtin ular Misirdin elip kələğən axılıkın yəp tügətəkəndə, atisi ularqa: — Yəna berip bizgə azojına axlik elip kelengər, — dedi. **3** Lekin Yəhədu uningoja jawabən: — Həlikə kixi bizni kattik agaḥlandurup: «Ininglarni silə bilən billə kəlmisə, yüzümnin kərimən dəp hiyal kilmanglar» degen. **4** Əgər inimizni biz bilən billə əwətsəng, biz berip sanga axlik elip kəliməz. **5** Əmma əwətixkə unimisang, biz barmaymaz; qünki həlikə kixi bizgə: «Ininglarni silə bilən billə kəlmisə, yüzümnin kərimən

dəp hiyal kilmanglar» degen, — dedi. **6** Israel ularqa: — Silər nemixkə manga xunqə yamanlıq kılıp u kixigə: «Yənə bir inimizmu bar» dedingər, — dedi. **7** Ular jawabən: — U kixi bizning wə ailmizning əhəwalını sürüxtürüp koqılap: «Atanglar tehi Həyatmu? Yənə bir ininglər barmu?» — deq soridi. Biz uning xu soalıqə yarixa jawab bərdük. Uning bizgə: «Ininglarni elip kelengər» dəydiqinini nadin biləylə? — dedi. **8** Yəhədu atisi Israelqa: — Balını mən bilən əwətkin; biz dərəhəl kozojılıp yoloja qıqayı; xundakta biz wə sən, bizlər həm balılırimiz əlməy, tirk kəlimiz. **9** Mən uningoja kepil bolimən; sən uning üçün mening meningdin hesab alisən; əgər mən uni seninq kəxinoja aman-əsən yandurup kəlip, yüzungning alıda turqozmısam, pütkül əmrümədə alındıda gunahkar bolay. **10** Qünki hayal bolmiojan bolsak, bu qaçqıqə ikki ketim berip keləttük, — dedi. **11** Ularning atisi Israel ularqa: — Undak bolsa, mundak kilingər: — U kixığa қaşa-қuqanglarqa zemindiki əng esil mewilərdin sowəqət aloqə beringər: yənə azojına tutiya, azaqə hasəl, dora-dərmanlar, murmakki, pista wə badamları aloqə beringər. **12** Kolunglarda ikki həssə pul elip, taqarlırların aqzıdiki eziyngərlərə yandurulən pulnimə aloqə beringər. Ehtimal, bu ixta səwənlək kərtülgən boluxi mumkin. **13** Ininglarnımu billə elip, kozojılıp u kixininə yəna beringər. **14** Həmmigə Kadir Təngri Əzi silərni u kixinin alıda rəhimiqə eriştürgəy. Buning bilən u silərlərning xu yərdiki kerindixinglarnı wə Binyaminnı koyup berip, silərgə koxup koyarmikin; ezüm nawada balılırimdən juda bolsam bolay! — dedi. **15** Xuning bilən bu adəmlər xu sowəqətini elip, kollırıqə ikki həssə pulni tutup, Binyaminni elip kozojılıp, Misiroja berip Yüsüpnin alıda hazır boldi. **16** Yusüp Binyaminni ular bilən billə kerginidə, ez eyini baxkəridiyan oqojidarioja buyrup: — Bu adəmlərni eyümgə baxlap kirip, mal soyup taam təyyar kələjin; qünki bu kixilər qüxlük ojizəni mən bilən yəydi, — dedi. **17** U kixi Yusüpnin buyruqinidək kəlip, adəmlərni Yusüpnin əyigə baxlap kirdi. **18** Ular bolsa Yusüpnin əyigə baxlap kelinginidin körkuxup: — Aldıñki ketim taqarlırlarımızə yandurulən pulning sowəbədindən biz uning eyiga elip kelindük; uning məksəti bizgə hujum kiliq, üstimizdən besip kul kiliq, exəklirimizni tərtiweiş oxhaydu, — deyixti. **19** Ular Yusüpnin eyini baxkəridiyan oqojidarning yəniqəni kəlip, eyning ixiqininq tütidə uningoja: — **20** — Əy hojam, biz həkikətən əslidə muxu yərgə axlik aloylı kəlgənidük; **21** Xundak boldiki, bət etəngə kəlip ez taqarlırlarımızı aqşak, mana hərbirimizning pulı, əyni eojırılık boyiqə taqarlırlarımızning aqzıda turuptu; xunga biz buni yandurup kəliməzədə aloqə kəldük. **22** Axlik aloylı kəliməzədə baxka pulmu elip kəldük; əmma taqarlırlarımızə pulni kimning selip koyqanlıqını bilmidük, — dedi. **23** U ularqa: — Hatırjəm bolunglar, körkmanglar. Silərlərning Hudayinglar, atanglarning Hudasi taqarlırlarında silərgə baylıq ata kəlojan oxhaydu; silərlərning pulunglarnı allıqاقan tapxurup aldim, — dedi. Andin u Ximeonne ularning kəxiqə elip qıktı. **24** U kixi uları Yusüpnin əyigə baxlap kirip, ularning puthrını yuyuxioja su akırıp berip, andin exəklirigə yəm bərdi. **25** Ular Yusüpnin qüxtə kəlixigə ülgürtüp sowəqətini təyyarlap kəydi; qünki ular əzlirineng xu yərdə ojiza yəydiqinən angloqanidi. **26** Yusüp əyigə kəlgəndə ular kollırıdiki sowəqətini əyigə uning alıqə elip kirip, bexini yərgə tagküzüp uningoja təzim kıldı. **27** U uların hal sorap, andin: — Silər gepini kəlojan kəri atanglar salamətmə? U həyatmu? — dedi. **28** Ular jawab berip: — Silining kəllərini bizning atımız salamət turuwatidu, u tehi həyatattur, — deq uning aldida egilip təzim kıldı. **29** Yusüp bexini kətürüp, ez inisi Binyaminni kərəp: — Silər manga

gepinin kiloqan kiqiq ininglar xumu? — dəp sorap: — Əy oqlum, Huda sanga xapaət kərsətkəy! — dedi. **30** Yusüpning ez inisiətə bolovan seqinix oti kəttik kiqiyip, yiçliwaloludək haliy jay izdəp, aldirap iqlikirki əyəgə kirip taza bir yiçliwaldı. **31** Andin yüzini yuyup qikip, ezinə besiwlip: — Taamlarnı koyunglar, — dəp buyrudi. **32** Hizmatkarlar Yüspükə ayrılm, ularqa ayrılm wə Yüspük bilən billa tamakka kalğan misirliklär oqımu ayrılm tamak koyd; qünki misirliklär ibriñiyalar bilən bir dastihanda tamak yeyixni yirginliklə dəp karap, ular bilən billa tamak yeməyitti. **33** Yusüpning kərindaxlıri uning udulidə, hərbiri qong-kiqiq tərtipi boyiqəy olturoquzuldu; qongı qongluqioya yarixa, kiqiki kiqiklikiga yarixa olturoquzuldu; ular bir-birigə karap həyran kilixti. **34** Yusüp aliddiksi dastihandiki taşməklardın ularqa bəltüp bərdi. Əmma Binyaminoqə bərgini baxkılarningkiqə karioqanda bəx həssə kəp idi. Əlar xarab iqip, uning bilən hux kəyp kilixti.

44 Andin u ez eyini baxkurdioqan ojpidarioja buyrup: — Bu kixilerning taoqarlirini elip ketürligüdük axlıq kaqılap, hərbirining pulini taoqırining aqzıja selip koyojin; **2** andin meninjamimni, yəni kümüx jamni aqlikning puli bilen bille ang kiqikining taoqırining aqzıja selip koyojin, — dedi. U adəm Yüsüpnin deginidak kıldı. **3** Ətisi tang yorioqanda, ular exəkliri bilən billə yoloja selip koyuldı. **4** Lekin ular xəhərdin qıkip anqə uzun mangmayla, Yüsüp ojpidarioja: — Ornungut, tur, bu adəmlarning kəynidin kooqlojın; ularqa yetixikiningdə ularqa: «Nemixə yahilikka yamanlıq kayturdungular? **5** Hojam xu [jamda] xarab iqidu hərmda uningda pal aqidu əməsru? Mundak kılıqininglar rəzzilik kılıqininglar bolmamdu!» degin, — dedi. **6** Bu adəm ularning kəynidin yetixip berip, ularqa bu səzlərni kıldı. **7** Ular uningoja jawabən: — Hojimiz nemixə mundak gap kılıdu? Mundak ixni kılıx kəminiliridin neri bolsun! **8** Biz əslidə taoqarlirimizning aqzidin tapkan pulnimu Kanaan zeminidin silinilən kaxlirijoja kayturup berixə kaçğənidük. Xundak turulkük kəndakmu hujilirinə eyidin altun-kümüxni oorılıyli? **9** Kəminilirinən arısida kimdin bu [jam] teplisə, xu əlümgə məhkum bolsun, bizmu hojimizning küllüri bolayı, — dedi. **10** Olojıdar jawabən: — Eytən sezlirinqlardak bolsun; jam kimmüng yenidin teplisə, xu kixi kulum bolup kəlip kalsun, kələqənlirinqlər bigunəh bolisilər, — dedi. **11** Xuning bilən ular aldirap-tenəp, taoqarlirını yərgə qüxtürüp, hərbiri ez taoqırını ekip bərdi. **12** Olojıdar qonginingkidin baxlap kiqikiningkigiqə ahturdı, jam Binyamining taoqırıdin teplidi. **13** Buni kerüp ular kiyimlirini yırtıxp, hərbiri exikiga kaytidin yükni artıp, xəhərgə kaytti. **14** Xundak kılıp Yəhuda wə kerindaxliri Yüsüpnin eyigə kəldi; u tehi xu yərda idi. Ular uning aldiqə kılıp əzilirini yərgə etixti. **15** Yüsüp ularoja: — Bu silörning zadi nema kılıqininglar? Meningdə adəmning qokum pal aqayladioqanlığını bilməmtinqular? — dedi. **16** Yəhuda jawabən: — Biz hojimizə nemimu deyələyimiz? Nema gap kılalaymiz, kəndak kılıp əzimizni akliyalaymiz? Huda kəminilirinən kəbəhlilikini axkara kıldı. Mana, biz wə kəolidin jamları tepliqlən kixi həmmimiz hojimizə kul bolidiqan bolduk, — dedi. **17** Lekin Yüsüp: — Mundak kılıx məndin neri bolsun! Bəlkı jam kimmüng kəolidin tepliqlən bolsa pekət xu kixi meninjam kulum bolidu. Lekin kələqənlirinqlər aməsən atanglarning kexijoja ketinglər, — dedi. **18** Andin Yəhuda uningoja yekin berip mundak dedi: — Ez hojam, kəminiliriga külək selip hojamming külükjoja bir eozıq gap kılıxka ijazat bərgayla. Olaşpları kəminiliriga tutaxmaçıq; qunkı ezelri Pirəwngə oxhax ikənla. **19** Əslidə hojam kəminiliridin: «Atanglar

ya ininglar barmu?» dəp soriwidila, **20** biz hojimizəjawabən: «Bizning bir kəri atımız bar wə u ķerioqanda tapşan, yax bir balisimu bar. Bu balining bir anisidin bolşan akisi elüp ketip, u ezi yaloqz qaldı; uning atisi uni intayın seyid» desək, **21** Sili kəminilirigə: «Uning eziñi kəximəqə elip kelinglər, mən uni ezi kəzüm bilən kerəy» dedilə. **22** Biz hojimizəjawab berip: «Yigit atisidin aylıralmaydu; əgər atisidin aylısa, atisi elüp ketidü» desək, **23** Sili yənilə kəminilirigə: «Əgər kiqik ininglər silər bilən billə kolmisa, yüzmüni yənə kerimiz dəp hiyal kılmangalar» deyənidilə. **24** Xuning bilən biz kəminilirli atimizning kəxioqə barəqanda hojamning səzlərini uningoja etttük; **25** andin atımız yənə: «Yənə berip, bizga azrak axlıq elip kelinglər» dewidi, **26** Biz jawabən: «Biz xu yərgə kaytidin qüxəlməymiz; əgər kiqik inimiz biz bilən billə bolsa, undakta barımız; qünki kiqik inimiz biz bilən billə bolmisa, u zatning yəzə alıldı turalmaymız», dedük. **27** Silining küllüri bizning atımız bizgə yənə: «silərgə məlumki, ayalım manga ikki oqul tuqış bergenidi. **28** Biri menin yənimdən qıkip, yok bolup kətti; mən: u jəzənən titma-titma kiliwetilipti, dəp oylidim, xundakla uni bügüngiçə kərmidim. **29** Əmdi silər bunimusun mening kəximindən elip ketip, uningoja bir kəlixməslik kelip kəlsa, silər məndək bir ak qaqlıq adəmni dərd-ələm bilən təhtisaraqə qüxürüwişilər», deyənidilə. (**Sheol h7585**) **30** Əmdi mən silining küllüri menin atamning kəxioqə barəqanda, xu bala biz bilən bolmisa uning jeni balining jenioqə bacələnən boləqəqə, **31** xundak boliduki, u balining yoklukını kərsə, jəzənən elüp ketidü; xuning bilən silining küllüri bizning atımız bolşan bu ak qaqnı dərd-ələm iqida təhtisaraqə qüxürüwətən bolimiz. (**Sheol h7585**) **32** Qünki mənki kəminilirli ataməqə bu yigit üçün kepil bolup: «Əgər mən uni kəxinoja kəyturup kəlməsim pütkül emründə atamning alidə gunahkar bolayı» deyənidim. **33** Xunga hazır etütünp kəlay, mənki kəminilirli u yigittinə ornida hojamning kəxida kül bolup tursam, u yigit kerindaxlıri bilən bılıb kəytipləktsə! **34** Qünki yigit mən bilən bolmisa, mən kəndakmu atamning kəxioqə barələyən? Ataməqə xundak, azab-əkubətning qixixini kəzüm kərgüñi bolmısın! — dedi.

45 Yusüp eż yenida turoqanlarning aldida eżini tutalmay! — Həmma adəm aldimdin qırıkwetilsün! dəp warkırıdi. Xuning bilən Yusüp eżini kərindaxlıriqa axtara kılçanda uning kexida heqkim bolmıldı. U kattık yioşlap kətti; misirliklər uni anglidi, Pirəwnning ordisikilərmə buningdin [tezla] həwəraptı. **3** Yusüp kərindaxlıriqa: — Mən Yusüp bolıman! Atam hazır hayatmu?! — dəp soridi. Həmma kərindaxlıri uningoşa karap hədüküp ketip, heq jawab bərəlməy kəldi. **4** Lekin Yusüp ularını: — Kəni, manga yekin kelinglər, dəp qakırıdi. Ular yekin kəldi, u yənə: — Mən silərning ininglər, yəni silər Misiroşa setiwtəkən Yusüp bolıman. **5** Əmdi meni muxu yərgə setiwtəkininqlər üçün azablanmanglar, özünglərni aýibka buyrumanglar; qünki Huda adamların həyatını saklap kelix üçün meni silərdin burun bu yərgə əwətti. **6** Qünki hazır zemindiki aqarqılıqka ikki yil boldı; lekin tehi yəna bəx yilojiqa heq terilojumu bolmayıdu, ormimu bolmayıdu. **7** Xuning üçün silərgə dunyada bir kəldini saklap kelix üçün, uluq bir nijatlık kersitip, silərning tırık kütuluxunglar üçün Huda meni silərdin burun bu yərgə əwətti. **8** Xundak bolqanıkən, meni muxu yərgə əwətküqi silar əməs, bəlkı Hudadur. U meni Pirəwngə atining ornida kılıp, uning pütükil eyigə hoja kılıp tikləp, pütük zeminoşa bax wəzir kılıp kəydi. **9** Əmdi tezdin atamning keximoja berip, uningoşa: — Sening oqlung Yusüp: «Huda meni pütükil Misiroşa hoja kılıp kəydi. Sən həyal kılmay, mening keximoja kəlgin; **10** sən Goxan yurtida turisən; xuning bilən

sən əzüng, oqulliring, nəwriliring, köyliring, kaliliring wə həmmə təllukatlıring bilən manga yekin turisilər. **11** Əzüng, ailəng wə həmmə təllukatlıngı namratlıq besiwalmsun dəp mən seni xu yərdə bakımən; qünkü yənə bəx yil aqarqılıq bardur», dedi, — dəngərlər. **12** — Mana silərnəng kezliringlər wə inim Binyaminning kezli silərgə gəp kiliwatkan mening ez aqzim ikənlilikini kərtüwatidu. **13** Atamoja mening Misirdiki bu barlıq xan-xəripim həmdə silərnəng barlıq kərgininqələr toqrisida eytip, atamni tezdirin bu yərgə elip kelinglər, — dedi. **14** Xuning bilən u əzini Binyaminoja etip uning boynıqə girə selip yioqlap kətti; Binyaminmu uning boynıqə yelenip yioqlidi. **15** Andin Yusüp barlıq kərindxlalırını seyüp, ularını bir-birləp kуuqaklap yioqlidi. Andin kərindxlalırını uning bilən paranglaxtı. **16** Yusüpning kərindxlalırı kəldi, deyən həwər Pirəwnning ordisiqə yətküzüldi; bu Pirəwn wə hizmətkarlırinining nəziridə kətluluk ix boldi. **17** Pirəwn Yusüpə: — Kərindxliringlərə: — «Silər əmdi mundak kılıngılar; ulaqlırlırlarəqə yüksək artıq, Kəanaan zeminiqə berip, **18** atanglar wə jəmətinglərni elip mening kəximəqə kelinglər; men Misir zeminidin eng esil yərlərni silərgə berəy; silər bu zemindən qıkkən nazu-nemətlərdin yəysilər» — deyin. **19** Sanga bolən əmrəm xuki, sən ularoja: «Baliliringlər wə ayalliringlərni elix üçün Misir zeminidin hərwlərni elip beringlər. Xuningdək atanglarnımu bu yərgə yətküzüp kelinglər. **20** Pütkül Misir zeminidin eng esil jaylar silərnəngki boluqqa, ez sarəmjanlırlırlarəqə karinglər bolmısın» dəp buyruoqın, — dedi. **21** Xuning bilən Israilning oqulları xundak kıldı; Yusüp Pirəwnning buyruki boyıqə ularoja hərwlərni berip, yoli üçünəmən ouzuk bərdi. **22** Ularning hərbirigə bir kür kiyim bərdi; lekin Binyaminoja bolsa u üq yüz kümüxtəngə, bax kür kiyim bərdi. **23** U atisiojumu xu hədiyələrni, yəni Misirning esil məhsulatlırları artılojan on həngə exək həmdə axılık, nan wə atisiojə yol təyyarlılı artılojan on mada exəknı əwətti. **24** Andin u kərindxlalırını yoloja selip, ularoja: — Yolda jedəlləxmənglər, dəp jekili. Ular yoloja rawan boldi. **25** Ular Misirdin qıkip, Kəanaan zeminiqə atisi Yakupning kəxioja berip, **26** uningoja Yusüp ezlirigə eytən gəplərni yətküzi: «Yusüp tehi həyat ikən! U pütkül Misir zeminiqə bax wəzir ikən!» dedi. Əməmə u ularoja ixənməy, yürüki ketip həxidin ketəy dəp kəldi. **27** Lekin ular Yusüpning ezlirigə eytən barlıq səzərini uningoja deyəndə, xundakla Yusüpning əzini elip kəlixəkə əwətkən hərwlərni kərgəndə, ularning atisi Yakupning rohioja jan kirdi. **28** Israil xuning bilən: — Əməmə arminim yok! Oqlum Yusüp tehi həyatattur! Mən olməstə berip uni kərtüwalay, — dedi.

46 Xuning bilən Israil barlıq təllukatını elip yoloja qıkip, Bəər-Xəbaqə kəldi. U xu yərdə atisi İshakıng Hudasiqə kürbanlıqlarını sundı. **2** Keqisi Huda alamət kərənűxlərdə Israiloja: — Yakup, Yakup! dewidə, u jawab berip: — Mana mən! — dedi. **3** U: — Atangning Təngrisi bolən Huda Məndurmən. Sən Misiroja berixtin kərkəmiojin, qünkü Mən seni xu yərdə uluq bir kəwm kili. **4** Mən sening bilən Misiroja billə barımən wə Mən Əzüm jəzmən yənə seni xu yərdin yandurup kəlimən. Yusüp ez kəli bilən sening kezüngni yunduridu, — dedi. **5** Andin Yakup Bəər-Xebədin yoloja qıktı; Israilning oqulları atisi Yakup wə ularning bala-qəkili rını Pirəwn uni epkəlix üçün əwətkən hərwlərəqə olturoqzup, **6** qarpaylıri bilən Kəanaan zemindən tapkən təllukatlırları elip mangdi. Bu tərikdirə Yakup bilən barlıq əwəldlərini Misiroja kəldi; oqullarını, oqul nəwrilirini, kızlırını, kiz nəwrilirini yioqip, nəsillirininq həmmisini ezi bilən billə elip Misiroja kəldi. **8** Israilenin oqulları, yəni Yakupning Misiroja kəlgən əwəldlərini təwəndikiqə: — Yakupning tunji oqli Rubən; **9** Rubənnin oqulları Hənoh,

Pallu, Həzron bilən Karmi. **10** Ximeonning oqulları: — Yəmuəl, Yamin, Ohad, Yakın, Zohar wə Kanaanıy ayaldın bolən Saul. **11** Lawiynning oqulları: — Gərxon, Kohat wə Mərari. **12** Yəhədaning oqulları: — Ər, Onan, Xəlah, Pərəz wə Zərah. Əməmə Ər wə Onan Kanaanıng zemindən elüp kətkəndi. Pərəzning oqulları Həzron bilən Həməllər idi. **13** Issakarning oqulları: — Tola, Puah, Yob wə Ximron. **14** Zəbulunning oqulları: — Sərəd, Elon wə Jahliyəl. **15** Bular Leyahning Yakupka Padan-Aramda tuqup bərgən oqul-əwəldlərini idi; u yənə kizi Dinahı tuqup bərdi. Buning bu oqul-kız pərzəntləri jəmiy bolup ottuz üç jan idi. **16** Gadning oqulları: — Zifion, Həggi, Xuni, Əzbon, Eri, Arodi wə Arəli. **17** Axirning oqulları: — Yimnah, Yixwah, Yixwi wə Beriyah. Ularning singlisli Serah idi; Beriyahning oqulları Həbər wə Malkiəl idi. **18** Bular bolsa Laban kizi Leyahka dedək boluqxə bərgən Zilpahning Yakupka tuqup bərgən oqulları bolup, jəmiy on altə jan idi. **19** Yakupning ayalı Rahiləning oqulları Yusüp wə Binyamin. **20** Yusüpə Misir zeminidə terəlgən oqulları Manassəh wə Əfrəim; bularını Ondiki kahin Potifirahıng kizi Asinat uningqə tuqup bərdi. **21** Binyaminning oqulları: — Beləh, Bəkər, Axbəl, Gera, Naaman, Ehî, Rox, Muppim, Huppim wə Ard. **22** Bular Rahiləning Yakupka tuqup bərgən oqul-əwəldlərini bolup, jəmiy on tət jan idi. **23** Danning oqlı: — Huxim. **24** Naftalining oqulları: — Yahziəl, Guni, Yəzər wə Xilləm. **25** Bular Laban kizi Rahiləgə dedək boluqxə bərgən Billahıning Yakupka tuqup bərgən oqul-əwəldlərini bolup, jəmiy yətta jan idi. **26** Yakupning kəlinliridən baxka, Yakupning puxtidin bolən, uning bilən birgə Misiroja kəlgənlər jəmiy atmix altə jan idi. **27** Yusüpning Misirdə tuqulqoq oqulları ikki idi. Yakupning jəmatidin bolup, Misiroja kəlgənlər jəmiy yətmix jan idi. **28** Yakup Yusüpən kərsətmə elip, ezelrini Goxəngə baxlap berixkə Yəhədanı Yusüpning kəxioja əwətti. Xundak kılıp ular Goxən yurtioja kəlip qüxti. **29** Yusüp əzining wəzirlik hərwləsini kətkəzup, atisi Israilning aldioja Goxəngə qıktı. U əzini uning aldioja hazır kılıp atisioja əzini etip boynıqə girə selip kуuqaklap, uzundın uzun yioqlidi. **30** Israil Yusüpə: Mən sening yüzüngi kəriup, tırık ikanlikingni bildim; əmdi əlsəmmü arminim yok, — dedi. **31** Andin Yusüp kərindxlalırı wə atisiojının eydikilirigə mundak dedi: — Mən hazır qıkip Pirəwgə həwər berip: «Kəanaan zeminidə olturoqan kərindxlalırı, xundakla atamning eydikilər kəximəqə kəldi; **32** bu adamlar padiqlar bolup, mal bekix bilən xuoqullinip kəlgən, koy-kalılır, xundakla barlıq mal-mülükllərini elip kəldi» dəp eytay. **33** Xundak boliduki, Pirəwn silərni qakırıdu; xu qəoqda u silərdin: «Nəmə okitinglər bar?» dəp sorısa, **34** silər jawab berip: — Kəminiliri kiqikimizdən tartip ata-bowlirilimizə oħħax pada bekip kəlgənəmiz, — dəngərlər. Xundak desənglər Goxən yurtida olturup kələsillər; qünkü padiqlarıninq həmmisi misirliklər arısida kəzgə ilinmaydu.

47 Yusüp Pirəwnning kəxioja kəlip: — Atam bilən kərindxlalırı, koy-kalılır, xundakla həmmə mal-mülükllərini billə elip Kəanaan zemindən kəldi. Mana, ular hazır Goxən yurtioja qüxti, dəp həwər berip, **2** kərindxlalırının iqidin bəxəylənni elip, Pirəwnning aldioja hazır kıldı. **3** Pirəwn uning kərindxlalırı: — Nemə okitinglər bar, dəp sorıwidə, ular Pirəwgə jawab berip: — Kəminiliri ata-bowlirilimizə oħħax mal bəkkəqilərmiş, — dedi. **4** Andin ular Pirəwgə iłtmas kılıp: — Kəanaan zemindən kətlik kəhəqtılık boluqqa, kəminilirinin koylirrimizi bakidioqanqa yaylakmu yok; xunga bu zemində musapir bolup turuxkə kəldük; janabliridin tələp kəlimizki, kəminilirinin Goxən yurtida turuxioja ijazət bərgəyla, — dedi. **5** Pirəwn Yusüpə: — Atang wə kərindxlalıq kəxinqoja

kəldi; **6** mana Misir zemini sening aldingda turupu; atang wa kerindaxliringni zeminning əng esil yeridə olturoquzojin; ular Goxən yurtida makan kilsun. Xuningdək, əger sən ularning iqidiki kəbil kixilərni bilsəng, bularni meninq qarpaylirimo nazarətqi kəlojin, — dedi. **7** Keyin, Yüsüp atisi Yakupni elip, Pirəwnning aldiqa hazır kıldı; Yakup Pirəwngə bəht-bərikət tilidi. **8** Andin Pirəwn Yakuptin: — Əmrüngning yilkünləri nəqqigə yətti? — dəp soridi. **9** Yakup Pirəwngə jawab berip: — Musapirlək səpirimning künləri bir yüz ottuz yiloja yətti; əmrümmüng künləri az həm japa-muxəkkətlik bolup, ata-bowlirimning musapirlək əmrü səpirinən künlərlərə tehi yətmidi, — dedi. **10** Xuning bilən Yakup Pirəwngə bəht-bərikət tiləp, aldidin qıçıq kətti. **11** Xuning bilən Yüsüp atisi bilən kerindaxlirini Misir zeminiñ olturaklaxturur koydi; Pirəwnning buyuruqinadak ularoja zeminning əng esil yeridin, yəni Ramsəs deqən yurttin təwəlik bərdi. **12** Yüsüp atisi, kerindaxliri, xundakla atisining həmmə eydikilirini bala-qəkilirinən sanlırlıqə karap axlıq bilən teminlap baktı. **13** Əmma aqarqılıq kəttik eçıq boloqəqkə, zeminning həq yerida ozuk-tülük teplimidi; Misir zemini bilən Qənaan zemini aqarqılıqtin haraplıxip kətti. **14** Yüsüp axlıq setip Misir zemini bilən Qənaan zeminidiki barlıq pulni yiqiwalidi. Andin Yüsüp bu pulni Pirəwnning ordisioja yətküziplər bərdi. **15** Əmma Misir zemini bilən Qənaan zeminidiki Pul tütəp kətkəndə misirliklarning həmmisi Yüsüpnin aldiqa kəlip: — Bizgə nan bərgəyləl Pul tütəp kətkini üçün silinən aldiliridə elimizmuz? — dedi. **16** Yüsüp jawabən: — Pulunglar kəlmiojan bolsa, qarpaylirinqələrni elip kəlip bərsənglər, mən mallirinqələrni ozuk-tülük tegixip berimən, — dedi. **17** Buning bilən ular qarpaylını Yüsüpnin kəxiqə elip kəlgili turdi; Yüsüp ularning atları, kəy padilir, kala padilir wa exəklirinən orniqə ozuk-tülük bərdi; xu yili mallirinən orniqə ularqə ozuk-tülük berip baktı. **18** U yil ayaqlıxip, ular ikkinqi yili uning kəxiqə kəlip uningoja: — Biz hojimizdən həqnemini yoxurmamız; pulimiz tütüdi, qarpay mal padilirimiz bolsa hojimizning ilkida, hojimizning aldida tənlirimiz bilən yerimizdən baxka həqnərsə kalmidi. **19** Nemixkə kez aldiliridə biz həm yerimizmən elüp kətsən? Əmdi sili ezmiz wə yerimizni ozuk-tülükka tegixip eliwalojaya; ezmiz wə yerimiz Pirəwnning bolup, uningoja kül boyaklı. Biz elüp kətməy, tirk turuxımız, yerimizmən wəyrən bolmaslıqı üçün bizgə uruk-tülük bərgəyla, dedi. **20** Bu tarikidə Yüsüp Misirning pütküllə teriləyən yerini Pirəwn üçün setiwalidi; qünki aqarqılıq kəttik boloqəqkə, misirliklarning hərbəri ez etizini setip bərdi. Xuning bilən yer-zemini Pirəwnning bolup əldi. **21** Yüsüp həlkni Misirning bu qətidin yəna bir qətiqiqə hərkəyasi xəhərlərgə kəqürdi. **22** Pəkət kahinlarning yerini u almidi; qünki kahinlərə Pirəwn taripidin alahidə təminat berilgəqkə, ular Pirəwn taripidin təminləngən ülixini yəp, ez yerlirini satmiojanidi. **23** Yüsüp həlkə: — Mana, mən bügün ezungular bilən yərlirinqələrni Pirəwn üçün setiwalidim. Mana silərgə uruk! Əmdi yər teringlər. **24** Əmdi xundak kılısilərki, qıçqan həsuldin bəxtin birini Pirəwngə berip, kəlojan tət kışmini ezungularə elip kelinglər; u urukluk həmdə ezungularə, jümlidin eyüngidikilərgə wə kiqik balilirinqələrə ozuk bolsun, — dedi. **25** Ular jawabən: — Sili jenimizni kütküzdilə. Hojimizning nəziridə iltipat tapkan bolsakla, Pirəwnning künləri bolup turaylı, — dedi. **26** Xuning bilən Yüsüp: — «Həsulning bəxtin biri Pirəwngə berilsən» dəp bu ixni bügüngə əkədə Misir zemini üçün kanun-bəlgilimə kıldı. Pəkət kahinlarning yerila buning sırtida bolup, Pirəwngə təwə bol müdidi. **27** Israillər Misir zeminiñ, Goxən elksidə olturaklaxtı; ular xu jayda yər-zeminkələk bolup,

awup, tolimu kəpəydi. **28** Yakup Misir zeminidə on yətta yil əmür kərdi; buning bilən Yakupning əmrü künli bir yüz kırık yətta yiloja yətti. **29** Israillər künli səkratka yekinləxkəndə, oqlı Yüsüpnı qakırtıp, uningoja: — Əgər nəzirində iltipat tapkan bolsam, kolungıni yotamning astioqa koyup, manga xapaat wa sadakətlikni kərsitip, meni Misirdə dəpnə kılma; **30** bəlkə mən ata-bowlirim bilən yatidiojan waktimdə meni Misirdən elip ketip, ularning gəristanıqə dəpnə kəlojin, dedi. U jawab berip: — Mən eytkinindək kılıy, — dedi. **31** Yakup uningoja: — Manga kəsəm kılıp bərgin, — dedi. U uningoja kəsəm kılıp bərdi; andin Israill karwatnıñ bax təripidə səjdə kıldı.

48 Bu ixlardın keyin birsi Yüsüpkə: — Mana atang kesəl bolup kaptu, dəp həwər bərdi. U ikki oqlı Manassəh bilən əfraimmi bilə elip bardi. **2** Birsi Yakupka: — Mana oqlung Yüsüp kəxingoja keliwatidu, dəp həwər beriwidə, Israill küçəp kopup kariwatta olturdu. **3** Yakup Yüsüpkə: — Həmmigə Kədir Təngri manga Qənaan zeminidiki Luz deqən jayda ayan bolup, meni barikətləp **4** manga: Mana, Mən sening naslınqni kəpəytip, seni intayın zor awutiman, sandın bir türküm həlk qırırmən; bu zeminiñ sandın keyinki naslınqə əbədiy miras kılıp berimən, dəp eytkanidi. **5** Əmdi mən Misiroja kəlixinti ilgiri sanga Misir zeminidə tuqulqojuñ ikki oqlung meninq həsablinidə; əfraim bilən Manassəh bolsa, huddi Rubən bilən Ximeonoja ohxar, hər ikkisi meninq oqullırımlı bolidu. **6** Ulardın keyin tapkan balılıring ezungıng bolidu; ular kəlgüsüda mirasğa erikxanda akilirinən nami astida bolidu. **7** Manga kəlsək, Padandin keliwatqinimda Rahılə Qənaan zeminidə yol üstidə əfratka az kəlojanda meni taxlap elüp kətti. Mən uni xu yərdə, yəni əfratka (yəni Bayt-Ləhəmgə) baridiojan yolda dəpnə kıldı, — dedi. **8** Andin Israill Yüsüpnin oqullırıqə qarap: — Bular kimdir, — dəp soridi. **9** Yüsüp atisioja jawabən: — Bular bolsa Huda manga bu yərdə bərgən oqullırımlı, — dedi. U: — Ularnı aldimə qəyin kəltürgin, mən ularqə bəht-bərikət tiləy, — dedi. **10** Əmdi Israillinq kəzilər kəriliyinən oqulwaliq [yahxi] kərəlməydi. Xunga Yüsüp ularnı uning aldiqa yekinrək kəltürdi; u ularnı seyüp kəqaklıdı. **11** Andin Israill Yüsüpkə: — Mən sening yüzüngiñ kərələyman dəp həq oylımiqanıdim; lekin Huda meni sening balılıringinim kərəxkə nesip kıldı, — dedi. **12** Yüsüp balılları [Yakupning] tizlirinən arılıkiddiñ elip, yüzini yərgə tagküzüplə təzim kıldı. **13** Andin Yüsüp bu ikkiylənni Israillinq aldiqa yekin elip kəlip, əfraimni ong kəli bilən tutup Israillinq sol kəliqə udullap turoquzdi; Manassəhni sol kəli bilən tutup Israillinq ong kəliqə udullap turoquzdi. **14** Ləkin Israill ong kəlini uzitip, kənji balisi əfraimning bəxioja koydi, sol kəlini Manassəhning bəxioja koydi. Manassəh tunisiñi bolsımı, u ikki kəlini qayqılap tutup xundak koydi. **15** U Yüsüpkə bəht-bərikət tiləp: — Atılırim İbrahim bilən İshək Huda dəp bilip yəzidi alıda mangəqan, meni pütküllə əmrüməndə bu kinqıqə padidəqəd yetəkləp bekip kəlgən Huda, **16** Manga həmjəmat bolup meni həmmə bala-qazadın kütqożoqan Pərixtə bu ikki oqulni bərikətlisün; ular meninq isimim wə atılırim boləjan İbrahim wə İshəkninq isimli bilən atılıp, yər yəzidə kəp awuqay! — dedi. **17** Yüsüp atisining ong kəlini əfraimning bəxioja kəyojınını kərəp kəngliđa hapa boldı; xunga u atisining kəlini tutup, əfraimning bəxiojan elip Manassəhning bəxioja yetkiməkqi bolup, **18** atisioja: — Əy ata, bundak kilmioqın; qünki mana, tunisi budur; ong kolungni uning bəxioja kəyojın! — dedi. **19** Ləkin atisi rət kılıp: — Biliñən, i oqlum, bilimən; uningdinimə bir kəwm qıçıq, ezmü uluq bolidu, əmma dərəhəkəkət uning inisi uningdin tehimu uluq bolidu; uning nəslidin nəhayiti kəp

kowmlar pəyda bolidu, — dedi. **20** Xuning bilən xu künü u bu ikkisini bərikətləp: — Kəlgüsəd Israilliər bəht-bərikət tiligəndə: «Huda seni Əfraim bilən Manassəhədək uluq kilsun!» dəydiqən bolidu, dedi. Bu tərikdirə Əfraimni Manassəhətin üstün koydi. **21** Andin Israil Yüsüpəkə yənə: — Mana, mən elimən; lekin Huda silər bilən billa bolup, silərni ata-bəwilirinqarning zeminiqə kayturup baridu. **22** Mən sanga ərindaxlıringningkidin bir ülüx yəni artuk bərdim; xu yerni özüm kılıq wə okyayim bilən Amoriylarning kəlidin tartıwalqanımid.

49 Andin Yakup oqullurini qakirip ularoja mundak dedi: — [Həmminglər] jam bolunglar, mən silergə keyinkı künnlərdə silər yolukdijoan ixlərni eytip berəy: — **2** Yiqilip kelip anganglar, i Yakupning oqullur; Atanglar Israiloja kulak selinglar. **3** Əy Rubən, sən menin tunji oqlımsən, Küq-kudritimsən, Küqüm bar waktimming tunji mewisidursən, Salapat wə kudrətə aldi iding. **4** Ləkin kaynap texip qızıkan sudak, Əmdi aldi bolalmassan; Qırkı sən atangning kərpisigə qıktıng, Xuning bilər sən uni buloqidı! U menin kərpəmning üstigə qıktı! **5** Ximeon bilən Lawiy ərindaxlardur; Ularning kılıqları zorawanlıqning kəralliridur! **6** Ah jenim, ularning maslıhətiga kirmigən! I izzitim, ularning jamaiti bilən qetilip kalmıqayı! Qırkı ular aqqıkida adamları oltırıp, Əz beximqılık kılıp bükiləring peyini kəsti. **7** Ularning aqqıkı əxəddiyi bolojaqka lənətə kəlsən! Oqəzipimi rəhimsiz bolojaqka lənətə kəlsən! Mən ularını Yakupning iqidə tərkitiwetimən, Israilning iqidə ularını qeqiwetimən. **8** Əy Yəhəudə! Sən bolsa ərindaxlıring təriplər, Kələng düxəmənlirinqning gajgisini basar. Atangning oqullurı sanga bax urar, **9** Yəhəudə yax bir xirdur; Əy oqlum, sən owni tutupla qıktıng; U xirdək [owning yenidə] qeküp sozulup yatsa, Yaki qixi xirdək yetiwalsa, Kimmu uni kəzoxaqxə petinər? **10** Xəhənə həsa Yəhəudədin ketip kəlməyədə, Yəhəudəning puxtidin ənənə qıkarənqəsi eksüməydi, Təki xu həkək Igisi kəlgəqş kütidü; Kəlgəndə, jahən həlkələri uningəqə itaat kılıdu. **11** U təhiyini üzüm teliqə, Exək balisini sortluq üzüm teliqə baqlap koyar. U libisən xarabət yuyup, Tonini üzüm xərbətidə yuyar. **12** Uning kezliyi xarabtin kizırıp ketər, Qıxları süt iqtinidin ap'ak turar. **13** Zəbulun dengiz boyını makan kilar, Makani kemilərning panahgahı bolar, Yər-zemini Zidonoqja yetip barar. **14** Issakar bəstlik bərdəm bir exaktur, U iki kətanı arısında yatkandur; **15** U aramgahning yahxi ikənlikigə karap, Zeminning esillikini kərəp, Yüklətirükə mürisini ekip, Alwanoja ixleydijoan kül bolup kalar. **16** Dan Israil əkbəriliyidən biri bolar, Əz həlkigə həküm qırıar. **17** Dan yol üstidiki yılan, Qıqır yol üstidə turojan zəhərlək bir yilandur. U atning tuyikini qekip, At mingüqini arkıja mollak atkuzar. **18** I Pərvərdigar, nijatingəqə talmürüp kütüp kəldim! **19** Gadəkə bolsa, karakçılardan koxunu hujum kilar; Ləkin u tapinini besip zərba berər. **20** Axirning tamikida zəytun meyi mol bolar, U xahlar üçün nazu-nemətlərni təminlər. **21** Naftalidin qıraylıq gəpler qıkar, U ərkin qoyuwtılğan maraldur. **22** Yüsüp mewliklər dərəhning xehidur, Bulakning yenidiki kəp mewliklər xəktəktur; Uning xahqılırları tamidin həlkip kətkəndur. **23** Ya atkuqlar uningəqə azar kılıp, Uningəqə ok attı, uningəqə nəprətləndi. **24** Halbüki, uning okyayı məzmut turar, Kəl-biləkləri aplik turojuzular, Xu [küq] Yakuptiki kədrət Igisining kolliridindur — (Israilning Kəram Texi, yəni uning Padiqisi Uningdin qıkar!) **25** [Ayu küq] atangning Təngrisidindur — (U sanga mədət berər!) [Yəni] Həmmigə Kədiridindur — U seni bərikətlər! Yükrəda asmannıng bərikətləri bilən, Təwəndə yatkan qongur sularning bərikətləri bilən, Əməqək bilən balyatquning bərikəti bilən seni bərikətlər! **26** Sening atangning tiligən bərikətləri

ata-bəwilirimning tiligən bərikətləridin ziyyədə boldi, Ular mənggülük təqə-ədirlarning qətlirigiqə yetər, Ular Yüsüpning bəxioja qıixer, Yəni əz ərindaxlıridin ayrım turoquqininq qoqqisioja tegər. **27** Binyamin yirtkəq bəridəktur; Ətigəndə u owni yar. Kəqkərun u oljisini təksim kilar — dedi. **28** Bularning həmmisi Israilning on iki kəbilisi bolup, məzkrə sezlər bolsa atisining ularoja tiligən bəht-bərikət səzliridur. U xuning bilən ularning hərbiriga mas kelidiojan bir bərikət bilən ularoja bəht-bərikət tilidi. **29** Andin Yakup ularoja mundak tapılıdi: — «Mən əmdi əz əkmimmin qəxiqə qoxulımən. Silər meni ata-bəwilirimning yenida, Hittiyardın bolən əfronnıq etizlikidiki qərəqə dəpnə kılıngılar; **30** U oqar bolsa Ənaan zemində Mamrəning ədulidə, Makpeləhəning etizlikidə. Ələrni İbrahim gərəstan bolsun dəp xu etizlik bilən koxup Hittiy əfrondin setiwalqanıdi. **31** Xu yərdə İbrahim ayalı Sarah bilən dəpnə kılınoqan; xu yərdə İshək ayalı Riwkah bilən dəpnə kılınoqan; xu yərdə mənəmu Leyahni dəpnə kıldı. **32** Bu etizlik həm iqidiki oqar Hətninq əwlədiridin setiwelinoqanıdi. **33** Yakup oqullurioja bu wasiyətni tapılıp bolup, putlurini kariwatta tüzləp, nəpas tohtap əz əkmioja koxuldu.

50 Yüsüp atisining yüzigə ezzini etip, uning üstidə yioqlap, uni səydi. **2** Andin Yüsüp əz hizmitidə bolən tewiplarə atisini mumiya kılıxni bürüdü; xuning bilən tewiplar Israilni mumiya kıldı. **3** Buni kılıxka kırıq kün kəttı, qırkı mumiya kılıxka xungulik kün ketətti. Misiirləklər uningəqə yətmix kün matəm tutti. **4** Uningəqə həza tutux künləri etüp bolqanda, Yüsüp Pirəwnning ordisidikilərə: — Mən nəzirinqlarda iltipat tapkan bolsam, Pirəwnning külaklırioja söz kılıngıları: — Atam mənə kəsəm kıldurup: «Mənə mən elimən; sən meni mən Ənaan zemində ezzüñ üçün kolap koyojan gərgə dəpnə kılıqın» deyənidi. Əmdi Pirəwn mənə kəsəm kıldurqanək uni dəpnə kılıqın, dedi. **7** Xuning bilən Yüsüp atisini dəpnə kılıqılı mangdi. Pirəwnning barlıq hizmətkarları, ordining aksakalları həm Misir zemindikəi aksakallar uning bilən həmrəh bolup mangdi. **8** Yüsüpning iqidiki həmmisi, ərindaxlıri wa atisining eyidikilərini billsi bardi; ular pəkət kiqik balılıri, koy-kala padilirini Goxən yurtida koyup kətti. **9** Uning bilən yənə jəng hərəkətli wə atlıklarını billsi bardi; xuning bilən ular naħayiti qong bir koxun boldi. **10** Ular İordan dəryasining u təripidiki «Atadning hamini» oja yetip kəlgəndə, xu yərdə kəttik wə həsrətlik yioqə-zar kılıp matəm tutup yioqlaxtı. Yüsüp atisi üçün yəttə kün matəm tutti. **11** Xu yurtta olturnuxluq Ənaanlılar Atadning haminida bolən bu matəmni kərəp: — Bu misirliklarning intayın kəttik tutkən hazırlı boldı, deyixti. Bu səwəbtin u jayning nəmi «Abəl-Mizraim» dəp ataldı; u İordan dəryasining u təripididur. **12** Yakupning oqullurı unı Ənaan zeminiqə tapılıqinidə kıldı; **13** uning oqullurı unı Ənaan zeminiqə elip berip, Mamrəning ədulidə, Makpeləhəning etizlikininq iqidiki oqarda dəpnə kıldı. Xu ələrni İbrahim kəbrəstənlik kılıy dəp Makpeləhəning etizlikli bilən koxup Hittiy əfrondin setiwalqanıdi. **14** Yüsüp atisini dəpnə kılıqandın keyin, ezi, ərindaxlıri, xundakla atisini dəpnə kılıxka uningəqə həmrəh bolup qıkkən həmmə həlkələr Misiroqə yenip kəldi. **15** Ləkin Yüsüpning ərindaxlıri atisining olüp kətkinini kərgəndə: — Əmdi Yüsüp bizgə dütəmən bolup bizning uningəqə kılıqan barlıq yamanlıkımızı üstimizgə yandurarmıkin, deyixti. **16** Ular Yüsüpning kəxiqə adəm əwətip: — Atiliri elüxtin ilgiri bizgə wəsiyət kılıp tapılıp: — **17** «Silər Yüsüpək: — Akiliring sanga rəzillik kılıqanıdi; əmdi ularning asiylikli həm gunahını

kəqürgin! — dənglər» — degənidi. Həzir silidin etünümüzki, atılirining Hudasingin bəndilirinen asiylikini kəqürgəylə! — dedi. Yüsüp bu gəplərni anglap yioqlidi. **18** Andin akılıri kəlip uming aldida əzlirini yərgə etip: — Mana, biz silining kullırıdurmız! — dedi. **19** Lekin Yüsüp ularoja jawabən: — Korkmanglar! Mən Hudanıng ornıda turuwatamıdım? **20** Silər dərwağə manga xu ixni yamanı niyat bilən kıldinglar; lekin Huda bugünkü kündikidək nuroqunlıqan həlkəning jenini tirik saklap kəlix üçün xu ixni yahxilikqə bekitkənidi. **21** Xunga əmdi korkmanglar; mən həm silərni həm bala-qakilirlərni bakıman, — dedi wə ularning kənglini hatırjəm kəlip mehırlıq gəp kıldı. **22** Yüsüp atısining jəməti bilən billə Misirdə turup kaldi. Yüsüp bir yüz on yil emür kərdi. **23** Bu tarikidə Yüsüp Əfraimning üçinqi əvladını kərdi; Manassəhning oɔlı Makirning balılırimu uning tizliri üstidə tuquldu. **24** Yüsüp kərindaxlırioqa: — Mən elüp ketimən; lekin Huda qoqum silərni yoklap silərni bu zemindin qıkırıp, İbrahim, İshak wə Yağupka berixkə əsəm kəlip wadə kılqan zəminoqa yətküzidü, — dedi. **25** Andin Yüsüp yənə kərindaxlırioqa əsəm iqtüüp: «Huda silərni qoqum yoklaydu; xu qəoja silər mening səngəklirimni elip, bu yərdin qıkıp ketixinglar kerək», — dedi. **26** Yüsüp bir yüz on yaxka kirgəndə wapat taptı. Ular uni mumiya kəlip, Misirdə bir meyit sandukioqa selip koydu.

Misirdin qikix

1 Wə təwəndikilər Israil [bilən billə] Misiroja barojan oqullırıning isimləri (ular hərkəsisi ez bala-qakılırını elip, Yakup bilən billə Misiroja barojanı): — **2** Rubən, Ximeon, Lawiy, Yəhuda, **3** Issakar, Zəbulun, Binyamin, **4** Dan, Naftali, Gad wə Axir. **5** Əmdı Yakupnıng puxtidin bolojanlar jəmiy bolup yətmix adəm idi. Bu wakıttı Yüşüp Misirdə idi. **6** Keyin Yüşüp, uning barlıq əkerindaxliri həmdə barlıq zamandaşlari ələp tündü. **7** Xundaktimu, Israillar kep tuqulup, tez awup, intayın kütqayıd; ular zəminəqə bir kəldi. **8** U wakıtlarda Yüşüpni bilməydiqən yengi bir padixah Misirdə tahtka qıktı. **9** U həlkigə: Mana, Israillarning həlkj bızın ziyyədə awup həmdə bızdınmə küqlinip kətti. **10** Əmdı bizi ularqa nisbətən aqilanıa ix tutayı; bolmisa, ular tehimu awup ketidü, mubada urux partlap kalsa, xundak boliduki, ular dükənənlərimiz tərəpkə ətüp, bizgə hujum kılıp, yurttin qıkip ketixi mümkün, — dedi. **11** Xuning bilən ular ularını qattik əmgəklər bilən harlux üçün ix baxlırını təyinləp nazarətqılıkkə kəydi. Xuning bilən Israillar Pirəvn üçün Pitom bilən Raamsəs deqən maddiy əxya saklaydiqən xəhərlərni yasap bərdi. **12** Ləkin ularını [kənqə] əzgənsəri, bular xunqə kəpiyip həmmə yərni kaplıdi; buning bilən misirliklər Israillarqa e qolup kətti. **13** Xuning bilən misirliklər Israillarqa zulum kılıp, ularını tehimu qattılık ixlitip eojir ixlarqa saldı. **14** Misirliklər ularını layqılık, hix-kesək kuyux wə etizlarning hərhil əmgəklirigə selip, ixning qattılıkılı bilən ularning turmuixiə qattik, eojirqlik, saldı; ularını nemə əmgəkkə salmisun, intayın jalapılık idi. **15** Misir padixahı ikki ibraniy tuqut anisioja söz kılıp (ularning birininq ismi Xifrah, yənə birininq ismi Puah idi): **16** — silər əqanlıki ibraniy hotunları tuqdursanglar, tuqkanda obdan karanglar; bowak oqul bolsa, əltürüwetinglər; kiz bolsa, tirik koyunglar, — dedi. **17** Ləkin tuqut aniliri Hudadin korkup, Misirning padixahı ularqa eytkəndək kilmay, bəlki oqul bowaklarnı tirik kəydi. **18** Xunga Misirning padixahı tuqut anilirini qakırtıp ulardır: — Bu nemə kəlojininglər?! Oqul balılları nemixkə tirik koydungular? — dəp sordi. **19** Tuqut aniliri Pirəwngə jawab berip: — Ibraniy ayallar misirlik ayallarqa oxhixmaydu. Ular küqlük, saqlam-timən bolıqını tünqun tuqut aniliri ularning kəxiqə yetip barouqqa, ezliri tuqup bolidü, — dedi. **20** Nətijidə, Huda tuqut anilirioja ilttipat kərsətti; Israil həlkj dawamlık kəpiyip, tehimu kütqayıd. **21** Xundak boldiki, tuqut aniliri Hudadin korkidiojan iħlasmən bolojanlıq üçün Huda ularını aililik boluxkə tuyassər kıldı. **22** Buning bilən Pirəvn barlik puhralıroja: — Israillardin yengi tuqulajan oqul balıllarning həmmisini daryaoja taxlanglar, ləkin kiz balıllarning həmmisini tırık kəldurunglar, dəp əmr kıldı.

2 Lawiyning jəmatidin bolojan bir kixi berip, Lawiyning nəslidin bolojan bir kıznı hotunlukka aldı. **2** Bu ayal həmiliđar bolup, bir oqul tuqdı. Ana uning qiraylıq ikənlilikini kərüp, uni üq ay yoxurup saklıdı. **3** Uni yənə yoxuruxkə amalsız kalıqdan, komuxtin bir səwət yasap, uningoja yaryelim wə mom suwap, balını iqiqə selip, dəryanıng kirojılıkidi komuxluk arisioja koyup kəydi. **4** Andin balının hədisi uningoja nema bolarkin dəp yırakṭın karap turdi. **5** U wakıttı Pirəwning kizi suoja qəməlgili dərya tərəpkə kəldi; uning qeriliri dərya boyida aylinip yürdü. Pirəwning kizi komuxlukning arisida turoqan sewətni kərüp, has qerisini uni elip qikixkə əwətti. **6** U sewətni ekip karıwidı, mana, bir oqul balını kərdi wə u bala yiołap kətti. Məlikə uningoja iq aqırıtip: — Bu xübhisizki

ibraniyarning balılıridin biri ikən, dedi. **7** U qəjda balininq hədisi Pirəwning kizidin: — Mən berip, sili üçün balını emitip bakidiojan bir ibraniy inik ana tepiq kələymü? — dəp sordi. **8** Pirəwning kizi uningoja: — Barojin, dedi. Kiz berip bowakning anisini qakırip kəldi. **9** Pirəwning kizi uningoja: — Bu balını elip ketip man üçün emitip bekiş bər; həkkinqini beriman, dedi. Xuning bilən ayal balını elip ketip, uni emitip baktı. **10** Bala qong bolojanda uni Pirəwning kizining kəxiqə elip bardi; u uningoja oqul boldi. U: «Mən uni sudin qikiriwalojan» dəp uningoja Musa deqən isimni kəydi. **11** Musa qong bolojandin keyinkı künlərdə xundak boldiki, u ez əkerindaxlirininq yəniqə bardi wa ularning eojir əmgəkkə seliniwətqənlikini ez kezi bilən kərdi. Arida, bir misirliknə ibraniy əkerindaxliridin birini uruwtqənlikini kərdi. **12** U tət ətrapiqə karap, adəm yoklukını kərüp, hələki misirlikni urup əltürüp, kumova kəməp yoxurup kəydi. **13** Ətisi u yənə qıkip kəriwidı, mana ikki ibraniy bir-biri bilən sokuxuwatatlı; u yolsızlıq kiliwatkən kixigə: — Əz əkerindixingin nemixkə urisən? — dedi. **14** Hələki kixi jawab berip: — Kini seni bizgə həkim wə sorakqi kılıp kəydi? Hələki misirlikni əltürqininqdak menimu əltürməkqımusan? — dedi. Musa bu gəpni anglap korkup ez iqida: «Mən kəlojan ix jəzmən axkara bolup kəptul!» dəp oylidi. **15** Pirəvn həm bu ixtin həwər tepiq, Musanı əltürməkqi boldi; lekin Musa Pirəwning aliddin kəqip, Mədiyan zəminəqə berip olturaklaxtı. Bir kün, u əkudukning yəniqə kəlip olturdu. **16** Mədiyanning kahiniñin yətə kizi bar idi; ular kəlip, atisining koylırını suqırırixka su tartip okurlarqa kuyup tolduruxkə baxlıdı. **17** U wakıttı [yərlik] padıqılar kəlip, ularını həydiđi, Musa kəpop kizlarqa yardım berip, koylırını suqırırixpə bərdi. **18** Ular atisi Reuəlning kəxiqə yenip kəlgəndə, ulardır: — Nemixkə bugün xunqə tez yenip kəldinglər? — dəp sordi. **19** Ular jawab berip: — Bir misirlik adəm bizni padıqılarning kəlidin kütkəzdi həmdə biz üçün su tartip, koy padımizni suqırıpmə bərdi! — dedi. **20** U kizlirioja: — Undakta u kixi hazır nədə?! Uni nemixkə sırtta taxlap kəldinglər? Uni tamakka qakıringlər, — dedi. **21** Musa u kixi bilən billə turuxkə makul boldi. U kizi Zipporahı uningoja hotunlukka bərdi. **22** U ayal uningoja bir oqul tuqut bərdi; Musa «Mən yaka yurtta musapirdurmən» dəp, uning isimini Gərxom dəp kəydi. **23** Nüroqun künlər ətüp, Misirning padixahı eldi. Israillar əz kəllük haliti tüpüyliđin ah-zar urup, nələ-pəryad kətirdi; kəllükün bolovan pəryadı Hudanıng huzurioja berip yətti. **24** Huda ularning ah-zarlırını anglap, Əzining İbrahim bilən, İshək bilən wə Yakup bilən tüzən əhdisini esigə aldi. **25** Xuning bilən Huda Israillarning hal-əħħwalini kərdi wə Huda ularqa kəngül bəldi.

3 Musa bolsa keynatısi Mədiyanning kahini Yətroning koy padisini baktı. U koylarnı baxlap qəlning əng qetiqə Hudanıng teoqi, yəni Hərab teoqining baqriqəja kəldi. **2** Xu yarда bir azoqanlıktın erləp qikiwatqən ot yalkuni iqidin Pərvərdigarning Pərixtisi uningoja kəründü. Mana, azoqanlıq otta kəyütwətqən bolsımı, lekin azoqan ezi kəyüp kətmigənidə. **3** Musa: — Mən berip, bu ajayıp mənzirini kərüp bəkəy; azoqanlıq nemixkə kəyüp kətməydiqəndə? — dəp oylidi. **4** Pərvərdigar uning buni kergili yoldın qətnəp [azoqanlıkkə] kəlginiñi kərdi; Huda azoqanlıq iqidin uni: — Musa! Musa! — dəp qakırdı. U: Mana mən! — dəp jawab bərdi. **5** U uningoja: — Bu yərəq yekin kəlmə; putliringdin kəxinxinq saloqin; qünki sən turoqan bu yər mukəddəs yəydir. **6** Mən atangning Hudasi, İbrahimning Hudasi, İshəkning Hudasi wə Yakupning Hudasidurmən, — dedi. Buni anglap Musa Hudaqa karaxtin korkup, yüzini etiwaldi. **7** Pərvərdigar uningoja mundak, dedi: — Bərħek, Mən

Misirda turuwatkan kowmimning tartiwatkan azab-okubatlirini kerdum, nazarqtılarning ularni [harlawatkanlıqidin] kılıoŋ paryadini anglidim; qünki Mən ularning dərdlirini bilimən. **8** Xunga Mən ularni misirliliklarning kolidin kutkuzup, xu zemindin qikirip, yaxhi həm kəng bir zeminoqa, süt bilən həsəl ekip turidioqan bir zeminoqa, yəni Kanaaniy, Hittiy, Amoriy, Pərizziy, Hiyiylar wə Yəbusiylarning yurtioqa elip berixkə qüxtüm. **9** Mana əmdi Israillarning nala-paryadi Manga yətti, misirliliklarning ularoja қandaq zulum kılıoŋanlıqınım kerdum. **10** Əmdi sən kəl, Mən seni həlkim Israillarni Misirdin elip qikirix üçün Pirəwnnning aldiqə əwətimən, — dedi. **11** Lekin Musa Hudaqa: — Mən kim idim, Pirəwnnning aldiqə berip Israillarni Misirdin qikiraliqqudək? — dedi. **12** U jawab berip: — Bərəkət, Mən sən bilən billa bolimən; sən kowmını Misirdin elip qikirəndin keyin bu taqəda Hudaoja ibadət kılısilər; bu ix mana eziungga Mening seni əwətkinimning işpat-bolgisi bolidu, — dedi. **13** Xuning bilən Musa Hudaqa: — Mən Israillarning kexioqa berip ularoja: «Ata-bowiliringlarning Hudasi meni kexinglaroja əwətti» desəm, ular mandin: «Uning nami nəmə?» — dəp sorisa, ularoja nema dəp jawab berimən? — dedi. **14** Huda Musaqa: — Mən «Əzəldin bar Boloquqi»durmən — dedi. Andin U: — Berip, Israillarоja: ««Əzəldin bar Boloquqi» meni kexinglaroja əwətti» dəp eytkin, dedi. **15** Huda Musaqa yəna: — Israillarоja: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi, İshäknining Hudasi, İshäknıning Hudasi wə Yakupning Hudasi boləjan «Yahwəh» meni kexinglaroja əwətti; U: [Yahwəh, degən] bu nam əbədgıqə Mening namim bolidu, dəwrdin-dəwrgıqə Mən xu nam bilən əskə elinimən, dəydi» — degin. **16** — Berip, Israillarning aksakallarını yiqip ularoja: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi, yəni İbrahim, İshäk wə Yakupning Hudasi boləjan Pərvərdigar manga kerünüp: — Mən silərni yoklap kəldim, Misirda silərgə kandaq muamila kiliwatkanlıqını kerdum; **17** xuning üçün sezüm xudurki, Mən silərni Misirning zulumidin qikirip, Kanaaniylar, Hittiyalar, Amoriylar, Pərizziylar, Hiyiylar wə Yəbusiylarning zemini, yəni süt bilən həsəl ekip turidioqan zeminoqa elip bariman, dedi, — degin, dedi. **18** — Xuning bilən ular sening sezüngga külak, salidioqan bolidu. U wakittə sən, eziung wə Israillarning aksakalları bilən birgə Misir padixahining aldiqə berip, uningoja: «İbraniylarning Hudasi Pərvərdigar biz bilən körüxti. Əmdi sizdin etümimizki, bizgə üq künlük yolnı besip, qələ berip, Hudayımız Pərvərdigarə qurbanlık kılıxka ijazat bargaysız» — dəngər. **19** Lekin Misir padixahining hətta kudrətlik bir kolning astıda turupmu, silərni yənilə koyup bərməydioqinin bilimən. **20** Xunga kolumni uzitip, misirliliklarnı Mən ez zemini iqida kərsətməkqı boləjan hərhil karamət-məjizilirim bilən urımən; andin [Pirəwn] silərni koyup beridu. **21** Bu kowmni misirliliklarning alidida iltipat tapturimən wə xuning bilən xundak boliduki, silər xu yərdin qikkininqlarda, kuruq kəl qikmaysılar. **22** Bəlkı hərbir ayal kixi ez koxnisdin wə ez eyidə olturuxluk yat ayaldın kümüx zinnət buyumlari, altın zinnət buyumlari wə kiyim-keqəkləri tələp kılıdu. Bu nərsilərni oqul-kızlırlarоja takaysıller, kiydürisilər; xu tərkidə misirliliklardin olja aloqan bolisilər, — dedi.

4 Musa jawab berip: — Mana, ular manga ixənməy turup, sezüngə külak salmaydu, bəlki: «Pərvərdigar sanga kerün müdidi», deyixi mumkin, dedi. **2** Pərvərdigar uningoja: — Kolumdiki bu nemə? — dəp soridi. U: — Bu bir həsa, dəp jawab bərdi. **3** U: — Uni yərgə taxla, dedi. Uni yərgə taxliwidı, u bir yılanqa ayləndi; Musa uning alididin qaqtı. **4** Andin Pərvərdigar Musaqa: — Kolumnı uzitip, uni kuyrukıdın tut, dewidi, u kolini uzitip, uni tutti. U yəna uning kolidə

hasioqa ayləndi. **5** [Pərvərdigar yəna]: — Buning bilən ular a-bowilirining Hudasi, yəni İbrahimning Hudasi, İshäknıning Hudasi wə Yakupning Hudasi boləjan Pərvərdigarın sanga kerünningi xinidu, — dedi. **6** Pərvərdigar uningoja yəna: — Kolumnı koynungoja saloqın, dewidi, u kolini koynioqa selip qikirivi, mana, koli pəsə-mahaw kesiliga girip bolup kərdək akirip kətti. **7** Andin uningoja: — Kolumnı yəna koynungoja saloqın, dewidi, kolini koynioqa saldı. Uni yəna koynidin qikirivi, mana, ez əksigə kəlip ətlirinim baxka yərliridək boldi. **8** Pərvərdigar yəna: — Xundak boliduki, əgər ular sanga ixənməy, aldinkı mejizilik alamatka kəngülximisə, ular ikkinçi mejizilik alamatka ixinidu. **9** Həlbuki, ular bu ikki mejizigə yənilə ixənmisə wə ya sezüngə külak salmışa, undakta sun [Nil] dəryasining süyidin elip, kuruq yərgə təkkin. Xuning bilən sən dəryadın alojan su kuruq yər tüstidə kanoja aylənidü, dedi. **10** Andin Musa Pərvərdigarоja: — Əy Igom, mən əslindin gəpkə usta əməstim, sən kulungoja səz kılıqandın keyinmə yənilə xundak; qünki mən aqzım kalwa wə tilim eojir adəmmən, — dedi. **11** Pərvərdigar uningoja: — Kim insanoqa eojiz bərgən? Kim adəmni gaqa yaki gas, kərgüqi yaki kor kılıoqan? Xundak kılıoqı Mən Pərvərdigar əməsmü? **12** Əmdi sən baroqın, Mən Əzüm sening aqzıng bilən billə bolimən, nema sezləydiqininqi sanga egitip turıman, — dedi. **13** Lekin u: — Əy Igəm! Səndin etünüp kalay, Sən [bu ixkə] haliojan [baxka] birsini əwətip, xuning koli bilən kılıoqin! — dedi. **14** Buni anglap Pərvərdigarın qəzəpi Musaqa tutixip: — Lawiyardın boləjan akang Hərəun bar əməsmü? Uning gəpni obdan kələydiqinini bilimən. Mana, u əmdi sening aldingoja qikixka allıkaqan yoloq qikti; u seni kərsə, kəngli tolımı hux bolidu. **15** Əmdi daydioqan gəplərni uningoja eyt; Mən Əzüm sening aqzıng bilən billə wə uning aqzı bilən billə bolimən, nema kılıx kerəkliklarning silərgə egitimən. **16** Hərəun sening ornungda halkə sezləydi; xundak boliduki, u sanga eojiz bolidu, sən uningoja Hudadək bolisən. **17** Bu hasini kolumoja elip, uning bilən xu mejizilik alamatlərni kərsitisişən, — dedi. **18** Xuning bilən Musa keynatısı Yətronning kexioqa yenip berip, uningoja: — Manga ijazat bərgəyla, Misirdiki kərindaxlırimmən kexioqa baray, ular hayatmı, əməsmü kərüp kəley, dedi. Yətro Musaqa: — Aman-əsan berip kalgın, — dedi. **19** Musa tehi Midiyandıki wakıtda, Pərvərdigar uningoja yəna: — Misiroja yenip baroqın! Qünki sening jeninqin istigən kixilər elüp kətti, — dedi. **20** Xuning bilən Musa ayalı wa oqullarını elip, ularni bir exəkə mindürüp, Misir zeminoqa berixkə yoloq qikti. Məngəndə Musa Hudanıng hasisini aloqaj kətti. **21** Pərvərdigar Musaqa: — Misiroja yenip baroqiningda sən agah bol, Mən kolumoja tapxuroqan barlıq karamətlərni Pirəwnnning aldida kərsətkin. Lekin Mən uning kənglini həlkni koyup bərmigüdək kəttik kılımən. **22** Sən Pirəwnqa: — «Pərvərdigar mundak dəydu: — Israıl Mening oqlum, Mening tunji oqlum bolidu. **23** Xuning üçün Mən sanga: Oqlumnu Əzümgə ibadət kılıxka koyup bər, dedim. Uningoja yol koyuxni rət kılıoqan bolsang, sening tunji oqlungnu əltürimən» — degin, — dedi. **24** Əmma Musa səpər kiliplər kənaloqoja kəlgəndə, Pərvərdigar uningoja uqrəp, uni əltürwətəməkqı boldi. **25** Xuning bilən Zipporah bir qakmək texini elip, oqlining hətnilikini kesip, uni erininq ayiojoqa taxlap: — Sən dərəwəkə aldimda kən tekrər ər ikənsən! — dedi. **26** Xuning bilən Pərvərdigar uni koyup bərdi (bu qəoqda Zipporah uningoja: «Sən dərəwəkə aldimda kən tekrər bir ər ikənsən!» — dedi. Bu səzini u hətnə tüpəylidin etti). **27** Pərvərdigar Hərunaq: — Sən qəl-bayawanqa berip, Musa bilən kərükkin, dewidi, u berip Hudanıng teqida uning bilən uqrıxip, uni

seydi. **28** Musa eżini əwətkən Pərvərdigarning həmmə səzliyi bilən kılıxka buyruqan barlıq mejizilik alamətlərni Hərunoğa dəp bərdi. **29** Andin Musa bilən Hərun berip, Israillarning barlıq aksakallırını yioqdi. **30** Hərun Pərvərdigarning Musaoja eytikan həmmə səzliyini bayan kıldı wə həlkinqən kez alıdida xu mejizilik alamətlərini kərsətti. **31** Buni kerip, həlk ixəndi; Pərvərdigarning Israillarnı yoklaşdırıb, ular uqrıqan harliklərni kərgənlikini anglıqan həman, baxlırını egiş sajda kılıxtı.

5 Andin Musa bilən Hərun Pirəwnning aldiqə berip, uningoja: — Israillning Hudasi Pərvərdigər sanga: — «Ularning berip qəldə Manga ibadət kılıp, həyt ətküzüxigə kəwmiməqə yol koysun» dəydi, — dedi. **2** Lekin Pirəwn jawab berip: — Uning səzığə kulak selip, meni Israiloqa yol kəyoquzidioqan kəndək Pərvərdigər ikən u? Mən u Pərvərdigarnı tonumaymən həm Israilojumu yol koymaymən, dedi. **3** Ular səz kılıp: — İbraniylarning Hudasi biz bilən kərüxti. Xunga etünimizki, bizgə Pərvərdigər Hudayimizə qurbanlıq, sunux üçün bizgə qəlgə berixkə üç künəlik yoloja ruhsat bərgəysiz. Bolmisa, U bizni waba yaki kılıq bilən uruxi mumkin, — dedi. **4** Lekin Misirning padixahı ularoja jawab berip: — Əy Musa wə Hərun, nemixkə ikkinglər həlkni ixliridin tohittip kəyməkçisi bolisilər? Berip əz əpkixinglərni kətürünglər! — dedi. **5** Pirəwn yənə: — Mana, həlk yurtta ziyyəda awup kətti. Silər bolsanglar, ularni əpkəxliridin halas kilmakçısılar, dedi. **6** Xu künü Pirəwn nazarətqılərgə wə nazarətqılərning kol astidiki ix baxlıriyoja buyruk qüxtürüp: — **7** Həzirdin baxlap həlkə ilgirikdək kesək kuyuxkə saman bərmənglər! Əlar samanni ezeləri yioqsun. **8** Lekin ilgiri ənqılıq kesək kuyup kəlgən bolsa, həlihəm kəm kilmay xunqılıq kesək kuydurungular; qünki ular hərunlixi: «Hudayimizə qurbanlıq ətküzüxkə bizni baroqılı koy» dəp əqələwa kiliçxiyatidə. **9** Əmədi ularni əz ixioja toluk bənd bolup, yaloqan-yawidak göplərgə kulak salmaslıqı üçün, bu adamların təstigə tehimu eojir əməgkləri yüksəklərlər, — dedi. **10** Xuning bilən həlkinqən təstidiki nazarətqılər bilən ix baxlıri qikip həlkə: Pirəwn xundak dediki, mən əmədi silərgə saman bərmədiqən boldum. **11** Əzünglər beringlər, ezunglər üçün kəyərdin saman tapalısanqlar, xu yərdin elip kelinglər; lekin kılıdiqən ixlirinqlər bolsa kılqılıkmu keməytildiyəndi, — dedi. **12** Buning bilən həlk pütkül Misir zemininə tarilip, samanning orniqə pahal yioqıxka baxlıdi. **13** Nazarətqılər bolsa ularni kistap: Silərgə saman berilgən qəoqdikdək həzirmə hər künəlik ixni xu künü kilinglər, dedi. **14** Israillarning təstigə Pirəwnning nazarətqılırları taripidin koyulqan Israilliğ ix baxlıri tayak yedi wə: — Tünütün wə bugün nemixkə kesək kuyux wəzipsini burunkidək toxķuzup orunlimidinqər! — dəp til ixitti. **15** Andin Israillik ix baxlıri Pirəwnning aldiqə berip: Nemixkə əz kullirioja mundak muamilə kılıdılı. **16** Əz kullirioja heq saman berilmidi. Lekin [nazarətqılər] yənilə «kesək kuydurunglar» dəp bizni buyruydı. Mana, əz kulliri tayak yəwətidi, əmma əyib bolsa əzəlinin adəmliridə, dəp pəryad kıldı. **17** Lekin u yənə: — Silər hərun ikənsilər! Hərun ikənsilər! Xunga silər: «Berip Pərvərdigərə qurbanlıq ətküzüximizgə ijjazət bər dəwətisilər. **18** Kəytiq berip ixingni kılıx! Silərgə saman berilməydi, bıraq kesəklərni bəlgiləngən san boyıqə [awwallıdak] toluk tapxuruxisən, dedi. **19** Israillik ix baxlıri [Pirəwnning]: «Silər hərkünlük wəzipənglərni, yəni tələp kələşən kesəklərni bəlgiləngən sandın kemətsənglər kət'iy bolmaydu» deqinigə karap, bəxiqə bala-ķazanıng qüxicidənlikini bilixti. **20** Ular Pirəwnning alddidin qikip keliwətqinidə, ular bilən kərütxüxkə kılıp xu yərdə saklap turoqan Musa wə Hərun bilən uqrıxip kəldi. **21** Ular Musa bilən Hərunoğa: — Bizni

Pirəwnning nəziridə wə uning əməldarlırinin nəziridə sesitip, bizni əltürtükə ularning kəlioja kılıq tutkuzojininglər üçün, Pərvərdigər silərning üstünglərə həküm kilsün! — dedi. **22** Xuning bilən Musa Pərvərdigarning aldiqə yenip berip uningoja: — Əy Igəm, nemixkə bu həlkni baloqna tikting? Sən nema üçün meni əwətting? **23** Qünki man Pirəwnning aldiqə kirip Sening naming bilən sez kələqiniməndin tartip, u bu həlkinqən təstigə tehimu ziyyadə azab kılıqlı turdi. Əmma Sən tehiqə kowmingni heq kütəzümiding, — dedi.

6 Lekin Pərvərdigər Musaoja: — Əmədi sən Mening Pirəwngə kılıdiqənlərimi kərisən; qünki u kudratlıq bir koldin məjəburlinip, ularni köyup beridü, kudratlıq bir kolning səwəbidiñ əzinin zeminidin ularni kəoqlap qikirwetidü, — dedi. **2** Andin Huda Musaoja [yənə] səz kılıp mundaq dedi: — Mən Pərvərdigardurman. **3** Mən İbrahimə, İshəkkə wə Yakupkə Kədir-mutlak Təngri süpitidə kəründüm; lekin «Yahwəh» degen namim bilən ularoja axtara tonulmidim. **4** Mən ular bilən: — «Silər musapir bolup olturoqan zeminni, yəni Kəanaan zeminini silərgə berimən» dəp, ular bilən əhədə baqlılix pədə kılıqanmən. **5** Əmədi Mən misirliklər kul kılıp zulum salqan Israillarning aħ-zarlırını anglap, kələşən xu əhədməni eşimə aldim. **6** Xunga Israillarоja mundaq deqin: — «Mən Pərvərdigardurman; Mən Əzüm silərni misirliklarning eojir yükliyi astidin qikirip, ularning külükidin azad kılıp, kolumni uzitip ularoja qong balayıpətlərni qüxtürüp, silərgə əhməjəmət bolup hərlükə erixtürimən. **7** Silərni Əz kəwəm biləkə kəbul kılımən wə Əzüm Hudayinglər biləmən; xuning bilən silər ezunglərni misirliklarning yükliyinə astidin kütküzup qikarəquqining Mən Hudayinglər Pərvərdigər ikenlikini bilisilər. **8** Mən xuning bilən silərni kol kətürüp İbrahimə, İshəkkə wə Yakupkə berixkə kəsəm kələşən zeminə qılıp barımən; Mən u yərni silərgə miras kılıp zeminlikə berimən; Mən Pərvərdigardurman. **9** Buların həmmisini Musa Israillarоja dəp bərdi; lekin ular eojir külük azabidin piqənə qüxkən bolup, uningoja kulak salmadi. **10** Andin Pərvərdigər Musaoja yənə: — **11** Berip Misirning padixahı Pirəwngə: «Israillarning zeminindən ketixigə yol koy», dəp eytikin, dedi. **12** Lekin Musa Pərvərdigarning alddida: Mana, Israillər manga kulak salmioqan yərda, Pirəwn kəndəkən məndək kalpuki hətnə kılınmıqən bir adəməgə kulak salsun? — dedi. **13** Əməma Pərvərdigər Musa wə Hərunoğa səzələr, ularning Israillarоja wə Misirning padixahı Pirəwngə Israillər toqruqluk: — «Ular Misir zeminidin elip qikirilsün» deqən əmr yətküzüxini buyrudi. **14** Təwəndikilər jəmət baxlıkları: — Israillning tunji oqlı bolən Rubənning oqlulları Hanuk, Pallu, Həzron wə Karmi. Bular bolsa Rubənning nəsillili idı. **15** Ximeonning oqlulları: — Yəməl, Yamin, Ohad, Yakın, Zohar wə kəanaanlıq, ayaldın bolən Saullar idı; bular Ximeonning nəsillili idı. **16** Lawiynning oqlullırıñ isimləri, nəsəbnamılırlıqə asasən: Gərxon, Kohat wə Mərər; Lawiynning omriniñ yilları bir yüz ottuz yətə yil boldı. **17** Gərxonning oqlulları aililəri boyıqə: — Libni wə Ximəy. **18** Kohatning oqlulları: — Amram, Yizħar, Hebron bilən Uzziel. Kohat bir yüz ottuz üç yil emür kərdi. **19** Mərərining oqlulları: — Mahli wə Muxi. Bular nəsəbnamılırlı boyıqə Lawiynning nəsillili idı. **20** Amram əz həmmisi Yokəbədnı hotunlukka aldi, Yokəbəd uningoja Hərun wə Musani tuqup bərdi. Amram bir yüz ottuz yətə yil emür kərdi. **21** Yizħarnıñ oqlulları: — Korah, Nəfəg wə Zikri idı. **22** Uzzielning oqlulları: — Mixaəl, Əlzafan wə Sitrı idı. **23** Hərun bolsa Nahxonning singlisini, yəni Amminadabning kizi Elixəbəni hotunlukka aldi. U uningoja Nadab bilən Abiħuni, wə Əliazər bilən İtamarnı tuqup bərdi. **24** Korahıñ oqlulları:

— Assir, əlkanaq wə Abi-asaf; bular Korahlarning nəsilliri idi. **25** Xarunning oqlı Əliazar Putiəlning kızılirining birini hotunlukka aldı; u uningça Finihaşni tuçup bərdi; bular bolsa əz nəsəbi boyiqə həmmisi Lawiylarning jəmət baxlıkları idi. **26** Pərvərdigarning: — Israillarnı əxunlardak top-top bilən Misir zeminidin elip qıkıqlar, deqan əmrini tapxuriyalıqlar dəl muxu Hərun bilən Musa idi. **27** Israillar Misirdin qıkırılsun, dəp Misirning padixaḥı Pirəwngə söz kəlojanlar dəl bu kixilər, yəni muxu Musa bilən Hərun idi. **28** Pərvərdigar Misirning zeminidə Musaçə söz kəlojan waktida **29** Musaçə: «Mən Pərvərdigardurmən. Sanga eytkinməng həmmisini Misirning padixaḥı Pirəwngə degin», dəp əmr kıldı. **30** Lekin Musa Pərvərdigarning alddı: — Məndək kalpuki hətnə qılınlıqan bir kixigə Pirəvn kəndakmu əkulak salsun?» — dəp jawap bərgənidi.

7 Xuning bilən Pərvərdigar Musaçə: — Mana, Mən Pirəvnning alddı seni Hudanıng ornida kıldı. Akang Hərun bolsa sening payqəmbirinq bolıdı. **2** Mən sanga buyruqınınməng həmmisini [uningça] dəysən; andin akang Hərun Pirəwngə uning əz zeminidin Israillarnı koyup berix kerəklikli tooprisida söz kıldı. **3** Lekin Mən Pirəvnning kenglini kəttik kılımın; buning bilən Mən Misir zeminidən möjizliyi aləmətlər wə karamətlirimi keşləp kərsitmən. **4** Xundaklımu, Pirəvn silərgə əkulak salmaydu. Əmma Man Misirning üstigə həküm qıkırıp kolumni uzitip, qong balayı'apətlərni qüxürüp, əxunlırırm boləjan əz əkmim Israillarnı Misir zeminidin qıkırıman. **5** Əz kolumni Misirning üstigə sozönimədə, Israillarnı ularning arısından qıqarojinimə misirliklər Mening Pərvərdigar ikenlikimi tonup yetidi, — dedi. **6** Musa bilən Hərun xundak kıldı; Pərvərdigar ularqa əndək tapiliojan bolsa, ularmu xundak kıldı. **7** Ular Pirəwngə söz kəlojan wakittə Musa səksən yaxka, Hərun səksən üq yaxka kırğanıdi. **8** Pərvərdigar Musa bilən Hərunça söz kılıp: — **9** Əmdi Pirəvn silərgə: — Əzüngləri təstikləp bir möjizə kərsitlər, desə, sən Hərunça: — Həsangni elip Pirəvnning aldişa taxlıqın, dəp eytkin. Xundak kılıxi bilənlə həsa yilanoja aylinidu, dedi. **10** Xuning bilən, Musa bilən Hərun Pirəvnning aldişa berip, Pərvərdigarning buyruqınındək kıldı; Hərun həsisini Pirəvn bilən uning əməldarlırinə aldişa taxlıwidı, u yilanoja ayləndi. **11** U wakittə Pirəvn danixmənləri wə sehriqərlərini qakırtıp kıldı; Misirningjadugərlərimu ez jadusi bilən oxhax ixni kıldı. **12** Ələrning hərbiri əz həsisini taxlıdi; ularmu yilanoja ayləndi. Lekin Hərunning həsisi ələrning hasılırını yutup kətti. **13** Bırak Pərvərdigar eytkəndək Pirəvnning kengli kəttiklik bilən Pərvərdigar eytkəndək ularqa əkulak salımı. **14** Andin Pərvərdigar Musaçə mundak dedi: — Pirəvnning kengli kəttik; u əkmim koyup berixni rət kıldı. **15** Əmdi sən ətə səhərdə Pirəvnning kəxiqə baroqin (xu wakittə u su boyioqə qıkıdu) — Sən uning bilən kərüxükkə daryanıng boyida saklap turojin; yilanoja aylanojan həsini əkolungoja eliwal. **16** Sən uningça mundak degin: — «İbraniylarning Hudasi Pərvərdigar meni aldingoja: «Qəldə Manga ibadət kılıxi üqün əkmimini koyup bər» deyixə əwətkənidə; lekin mana, bu wakitkəqə heq angliimid. **17** Xunga Pərvərdigar sanga: — «Sən xu [alamat] bilən Mening Pərvərdigar ikenlikimi bilisen», daydu — Mana, mən kolumnidəki həsa bilən daryanıng süniyin ursam, su əkoja aylinidu, **18** daryanıng belikləri elüp, daryanıng süniyə sesip ketidü; misirliklər sudin səskinip, iqəlməydiqan bolup kəlidü». **19** Pərvərdigar Musaçə yəna: — Sən Hərunça: — Həsangni elip misirliklarning suluri əkoja aylansun dəp ularning üstigə, yəni ekilərli, əstəngərli, kəllərli wə su ambarlırı

üstigə əkolungni uzatkin. Xuning bilən pütküll Misir zeminidə, hətta yaqəq wə tax əqəmlərdikəi sularnu əkoja aylinidu, degin, dedi. **20** Musa bilən Hərun Pərvərdigarning buyruqınındək kıldı; Hərun Pirəvn wə əməldarlırinə kez alındı həsini kətürüp, daryanıng süyini uruwidi, pütküll daryanıng süyi əkoja aylinip kətti. **21** Deryadiki beliklər elüp, daryanıng süyi sesip kətti. Misirliklər daryanıng süyini iqəlməydiqan bolup kıldı, pütküll Misir zeminini əkoja toldı. **22** Lekin Misirningjadugərlərimu əz jadulü bilən əhm xundak kıldı. Bu səwəbtin Pərvərdigar eytkəndək Pirəvnning kengli kəttik bolup, ularqa əkulak salımı; **23** əksiqə Pirəvn eyigə kaytip ketip, bu ixka heq pisənt kilmidi. **24** Daryanıng süyini iqəlməgini üqün barlık misirliklər iqtükəd su tepix üqün daryanıng ətraplırını koldı. **25** Pərvərdigar daryani urup, yəna yəttə kün etti.

8 Andin Pərvərdigar Musaçə: — Pirəvnning aldişa berip uningça: — Pərvərdigar mundak dəydu: — «Manga ibadət kılıxka əz əkmimini koyup bər. **2** Lekin ularni koyup berixni rət kılısang, mana, Mən delitinginq həmmə yerini pakilar bilən basturup urıman. **3** Deryada top-top pakilar payda bolup, [dəyadin] qıkıp ordangoja, hujrangoja, orun-kerpəngə, əməldarlıringning eylirigə kiriwalıdu, xuningdək həlkinqning uqisioja, tonur wə təngniliringga yamixip qıkıwalıdu. **4** Pakilar eżüngning üstibəxiqə, həlkinqning üstibəxiqə wə həmmə əməldarlıringning üstibəxiqə yamixip qıkıwalıdu» — degin, — dedi. **5** Pərvərdigar Musaçə: — Sən Hərunça: Pakılarning Misir zeminining üstigə qıkixi üqün əkolungni uzitip, həsangni ekilər, əstəngər wə kəllərning üstigə xiltiojin, degin — dedi. **6** Xuning bilən Hərun əkolini Misirning suluri üstigə uzattı; xundak kılıwidi, pakilar qıkıp Misir zeminini əkplidi. **7** Lekinjadugərlərmə ez jadulü bilən oxhax ixni kılıp, Misir zeminini üstigə pakılarnı pəyda kıldı. **8** Pirəvn Musa bilən Hərunni qakırtıp: — Pakılarnı məndin wə həlkimindən rət kılıxi üqün Pərvərdigardin etübüngürlər. Xundak bolsa, mən həlkinqri Pərvərdigaroja kürbanlıq kilsən dəp koyup berimən, dedi. **9** Musa Pirəwngə: — Böptü, mən izzitningi kılıy, pəkət deryadiki pakilarla kəlip, baxkılılı eżüngdin wə eyliridin ayrılsın dəp, sən, əməldarlıring wə həlkinq üqün menin dua kılıdiqan waktimni bekitkin, dedi. **10** U jawab berip: — Ətə bolsun, dedi. Musa uningça: — Hudayımız Pərvərdigaroja oxhax heqbirinən yoxlukını bilixing üqün sening deginidək bolsun. **11** Pakilar səndin, eyliridin, əməldarlıring wə həlkinqin qıkıp ketidü; pəkət dəryadıla kəlidü, dedi. **12** Xuning bilən Musa wə Hərun Pirəvnning aldişin qıkıp kətti. Andin Musa Pirəvnning üstigə əwətliləngən pakilar tooprisida Pərvərdigaroja nida kıldı. **13** Pərvərdigar Musanın tiligininidək kıldı. Buning bilən eylərdiki, həylilardıki wə etizlərdəki pakilar eldi. **14** Həlk ularni yiojə dəwə-dəwə kıldı, [pütküll] yurt-zemin sesikqılıkə toldı. **15** Lekin Pirəvn apattıñ halas əbojinini kərgənda, kenglini kəttik kılıp, Pərvərdigar eytkinidək ularqa əkulak salımı. **16** Andin Pərvərdigar Musaçə: — Sən Hərunça: — Həsangni uzitip, yərning topisini urıqın. Buning bilən u paxioja aylinip, pütküll Misir zeminini əkplaydu, degin, — dedi. **17** Ular xundak kıldı; Hərun əkolini uzitip həsisi bilən yərning topisini uruwidi, adəmlər wə əywanlarning üstibəxiyini paxa bastı; pütküll Misir zeminidəki topa-qanglar paxioja ayləndi. **18** Jadugərlərmə ez jadulü bilən xundak kılıp paxa pəyda kılıxka uruqənən bolsımı, pəyda kılalmıdi. Paxilar bolsa əhm adəmələrning həm əywanlarning üstibəxiyini kaplap kətti. **19** Andin Jadugərlər Pirəwngə: — Bu ix Hudanıng barmikinqin kılıqını! — deyixi. Lekin Pirəvn kenglini kəttik kılıp, Pərvərdigar eytkinidək ularqa əkulak salımı. **20** Pərvərdigar Musaçə: — Ətə səhər

köpup Pirəwnnning aldişa berip turojin – (xu wakitta u su boyışa qıkıdu) uningoja: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Manga ibadət kılıxi üçün Əz kowmimni koyup bər! **21** Qünki əgər kowmimni koyup bərmisəng, mana Mən sening wə əməldarlıring, həlkinq üstigə, eyliringga kəkütünlərnən əwətimən; xuning bilən misirliliklarning eylili wə hətta ular turuwatkan tıprakmına kəkütünlər bilən tolidu. **22** Lekin xu künidə Əz kowmim turuwatkan Goxən yurtini baxıqə kılımən; xundak boliduki, u yərda kəkütünlər tepilməydu. Xuning bilən sən Mən Pərwərdigarning bu zemində bolojanlıkimni bilisən. **23** Xundak kılıp Mən Əz kowmimni sening həlkinqdin pərkəndürimən; bu mejizilik alamat ətə yüz beridu», dap eytkin, dedi. **24** Pərwərdigar deginini kıldı. Pirəwnnning eyliriga, əməldarlırinən eyliriga kəkütünlər top-top bolup kirdi; pütküll Misir zemininən həmmə yeri kəkütünlər təripidin harab boluxka baxıldı. **25** Pirəwn Musa bilən Hərənum qakırtıp kəlip ularoja: Berip muxu zemində Hudayinglaroja kurbanlıq ətküzunglər, — dedi. **26** Lekin Musa jawab berip: — Bundak, kılıx bizgə taza muwəapiq bolmayıdu; qünki biz Pərwərdigar Hudayimizə sunmakçı bolojan kurbanlıq mal misirlilikləroqa nisbətən yirginqliktur. Əmdi əgər biz misirliliklarning kez aldida yaman kərungən nərsini kurbanlıq kilsək ular bizni qalma-kesək kiliwətməndu? **27** Biz üç künlük yolni besip, qəldə Pərwərdigar Hudayimiz bizgə buyruqinidək uningoja kurbanlıq sunuximiz kerak, dedi. **28** Pirəwn: — Silərni Pərwərdigar Hudayinglaroja qəldə kurbanlıq ətküzungka barçılı koyımən; pəkət bək yırak ketip kalmanglar, menin üçün dua kilinglər, dedi. **29** Musa jawab berip: — Mana, man sening aldingdin qıkıp Pərwərdigaroja iltija kılımınan we kəkütünlər sən Pirəwn, əməldarlırinən wə həlkinqin ətə qıkıp ketidi; lekin Pirəwn yənə hıylə ixlitip, həlkəni Pərwərdigaroja kurbanlıq kılıxka berixtin toskuqi bolmısın, dedi. **30** Musa Pirəwnnning aldidin qıkıp, Pərwərdigaroja xundak iltija kıldı. **31** Pərwərdigar Musa tiligini dək kıldı; u kəkütünlərni Pirəwn, əməldarlıri wə həlkinqin qikiriyətli; hətta bir tal kəkütünmə kalmidi. **32** Lekin Pirəwn bu ketimmi kənglini kəttik kılıp, kowmni koyup bərmidi.

9 Andin Pərwərdigar Musaqa: — Pirəwnnning aldişa berip uningoja: — «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Manga ibadət kılıxioja Əz kowmimni koyup bər. **2** Əgər ularni koyup berixni rət kılıp, yənilə tutup turuwalidiojan bolsang, **3** mana, Pərwərdigarning koli etizlikəti qarpayliringning üstigə, at-exəklər, tegilər, wə koykalılıringning üstigə qüxiş intayin eoşır bir waba kəltiridu. **4** Lekin Pərwərdigar Israılning qarpaylirini misirliliklarning qarpayliridin pərkəndüridu. Nətijidə, Israılning qarpayliridin heçbiri elməydi — degin, dedi. **5** Pərwərdigar wakıtnı bekitip: — Ətə Pərwərdigar zemində bu ixni kılıdu, dedi. **6** Ətisi Pərwərdigar xundak kıldı; misirliliklarning barlıq qarpayliri eldi; lekin Israıllarning qarpayliridin birimi elmədi. **7** Pirəwn adəm əwətip təkxüriwidi, mana, Israıllarning qarpayliridin birimi elmigəndi. Lekin Pirəwnnning kəngli kəttik kılıni, u kowmni koyup bərmidi. **8** Andin Pərwərdigar Musa wə Hərənə: — Humdanning kılıdin qanggilinglarnı toxuzup elinglər, andin Musa uni Pirəwnnning kez aldida asmanoja karitip qaqsun. **9** Xundak kılıxi bilən kül pütküll Misir zemininini kaplaydiqan qang-tozan bolidu wə Misir zeminidiki həmmə yərde adəmlər wə haywanlarning bədiniqə qüxtüxi bilən hürrək-hürrək qaka qikiridu, — dedi. **10** Xuning bilən ular humdandin kül elip, Pirəwnnning aldişa berip turdi wə Musa uni asmanoja karitip qaqtı; u adəmlər wə haywanlarning bədiniqə qüxtüxi bilən hürrək-hürrək qaka qikardı. **11** Jadugərlər qakılar

dəstidin Musanıng aldida turalmay kaldi; qünki jadugərlarning bədininim, baxka barlıq misirliliklərimi oxhax qaka besip kətkəndi. **12** Lekin Pərwərdigar Pirəwnnıng kənglini kəttik kıldı; xunga Pərwərdigar dəl Musaqa eytkinidək u ularoja kulaq salındı. **13** Andin Pərwərdigar Musaqa: — Ətə tang şəhər kopup, Pirəwnnning aldida turup uningoja: «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Kowmimni Manga ibadət kılıxı koyup bər; **14** qünki Mən bu ketim həmmə balayı'aplırlımnı yürükingə, əməldarlıring wə pukralıringning üstigə əwətimən. Buning bilən sən pütküll yər yüzidə Məndək baxka birininq yok ikənlilikini bilisən. **15** Qünki Mən kolumni uzitip, əzüng wə kowmingni waba bilən uroqan bolsam'ıdi, bu wakitkiqə sən yər yüzidin yokılıp ketətting. **16** Həlbuki, Mening seni ornungoja tikliximdi məksitim xu idiki, dəl Əz kudritimini sənqə kəsətix, xundakla namimning pütküll yər yüzidə jakarlinixi üçün idi. **17** Son yənə kowmimə qongqlıq kılıp, ularını koyup berixni rət kiliwərəmsən? **18** Mana, ətə muxu wakıtlarda Misir dələti bina boloqandan buyan heq kərülüp bakmiojan kəttik məldürni yaqdurimən. **19** Xuning üçün adəm əwətip, haywan wə etizda bar-yokungni yiojip iqtiri soliojin; qünki eygə kəyturulmay sırtta kalojan adəm wə haywanlarning həmmisi məldürning astida kəlip əlitip ketidü! — degin, dedi. **20** Buni anglap Pirəwnning əməldarlırinən arisidin Pərwərdigarning sezidin korkkan hərbir adəm ez kulları wə qarpaylirini yügtürtüp eyliriga elip kıldı. **21** Lekin Pərwərdigarning sezini etibarəqə alımojanlar eż kül wə mallirini taxkırıda kəldurup koydu. **22** Pərwərdigar Musaqa: — Misir zeminidiki hər yərə, adəmlər üstigə, mallaarning üstigə, xundakla Misir zeminidiki dalalarning həmmə ot-qeplirinən üstigə məldür yaqşın dəp, asmanoja karap kolungni ketürgin, dedi. **23** Musa xuning bilən həsini asmanoja karitip ketürüwidü, Pərwərdigar güldürməməni güldürlitip, məldür yaqdurdı, yər yüzidə qakmaq qekindiləri qepip yürətti. Xundak kılıp Pərwərdigar Misir zemini üstigə məldür yaqdurdı. **24** Məldür yeoşip, məldür bilən ot arılaq qıxtı; məldür xunqə eoşir boldiki, Misir dələti bina boloqandan tartıp undak kəttik məldür yeoşip bakmiojanı. **25** Məldür pütküll Misir zemininən hər yəridə qüxp, insan bolsun, haywan bolsun, həmmisini urdu; məldür etizdiki həmmə ot-qepni urup, yərdiki həmmə dəl-dərəhlərinə sunduruləti. **26** Pəkət Israıllar olturuxluq Goxən zeminidila məldür yaqomıdi. **27** Pirəwn adəm əwətip Musa bilən Hərənum qakırtıp ularoja: — Man bu ketim gunah kıldım! Pərwərdigar həkkənəyidur; Səwanlıq bolsa man wə həlkimdin etti. **28** Yənə berip Pərwərdigardin etünüp iltija kilinglər! Hudadin qıkkan bu kəttik güldürməmələr wə məldür yetip axtı! Silərni koyup berəy; silər əmdi muxu yərda turuvarsənglər bolmayıdu, — dedi. **29** Musa uningoja jawab berip: — Mən xəhərdin qıkqanda, Pərwərdigar tərəpkə karap kollırımnı yeyip ketürimən; güldürməmələr xu həman besikip məldür yənə yaqomaydı. Yər yəzə Pərwərdigarningkidi, dəp bilişin üçün xundak bolidu. **30** Lekin sən wə sening əməldarlıring, silarning Pərwərdigar Hudadin tehiqə körkəywatqıñınları bilimən, dedi. **31** Xu qaçda arpa bax qikirip, ziojır oqunqılıqan boloqaqka, ziojır wə arpa məldürün wayran kılındı. **32** Lekin buqday bilən kara buqday keyirək bih qıraqojaqka, wayran kılındı. **33** Musa Pirəwnnning aldidin ketip, xəhərdin qıkıp Pərwərdigar tərəpkə karap kollırımnı yeyip kəttirdi. Xuning bilən güldürməmə wə məldür tohtap, yamoşur yərgə yənə tekülmidi. **34** Əmma Pirəwn yamoşur, məldür wə güldürməmələrinən tohtiqinini kərgəndə, yənə gunah sadir kıldı; umu, əməldarlırimu kənglini kəttik kılıxtı. **35** Bu tərikidə Pirəwnnning kəngli kəttik turuwerip,

Pərvərdigar Musanıg wasitisi bilən eytkəndək, Israillarnı koyup berixni rət kıldı.

10 Andin Pərvərdigar Musaçə: — Pirəvnning aldiqə barojı; — qünki ularning arısida bu mejizilik alamətlərni kərsitixin üqün Pirəvnning kənglini wə əməldarlırinin kənglini kəttik kəlip koydum. **2** Bu ix bilən Mening misirliklərni əkandak rəswa kəlojanlıqm wə ularning arısida kərsətkən mejizilik alamətlərimni sən oqlungning andin nəwrangning kulikiqə yətküzisən. Buning bilən Mening Pərvərdigar ikənlilikimi bilisilər, dedi. **3** Xuning bilən Musa bilən Hərən Pirəvnning aldiqə berip, uningoja: — İbraniyarning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydu: «Əzüngni aldimda təwən tutuxni kaqanojiqə rət kilişən? Manga ibadət kılıx üçün kowmimni koyup bər. **4** Qünki əgər sən kowmimni koyup berixni rət kilsang, mana, Mən əta sening yurtungoja qekətkə əwətimən. **5** Ular silər zemin yüzünü kərmigüdək kılıp yepiwtidü, silərning məldürdin aman əlojan nərsiliringlərinim, dalalarda əskən həmmə dəl-dərəhliringlərinim yəp ketidü. **6** Ular orda-sarayliringoja, əməldarlıringning saraylır, xundakla barlıq misirliklərning eylirigə tolup ketidü; bundak apətni ata-bowangliring wə ata-bowiliringning ata-bowilirimi yər yəzidə apıridə boləqandın tartip kerüp bakmiojan» — dedi-də, burulup Pirəvnning aldidin qikip kətti. **7** Pirəvnning əməldarlır uningoja: — Bu adəm bizə kaqanojiqə tuzak bolar? Əz Hudasi Pərvərdigarə ibadət kılıxkə bu adamları koyup bərgəylə! Misirning harabolojının tehiqə kərməywətamıda? — dedi. **8** Xuning bilən Musa bilən Hərən Pirəvnning aldiqə yəna qakırtıp kelindi. U ularoja: — Pərvərdigarə ibadət kılıx üçün beringlər; lekin baridiojanlar zadi kimlər? — dedi. **9** Musa jawab berip: — Yaxlirimiz wə keri-qürilər bilən, oqullirimiz wə kizlirimiz bilən, koy wə kala padilirimizni elip həmmimiz barımız; qünki biz Pərvərdigar üçün heyt ətküzüximiz kerək, dedi. **10** U ularoja: — Silərni bala-qakanglar bilən əlojup koyup bərgənimdə, Pərvərdigar silər bilən billa bolqay! Mana, aldinglarda balayı'apat turuptu! **11** Yoxsu, bundak kılıxinglərə bolmayıdu! Pərvərdigarə ibadət kılıxkə pəkət aranglardın ər kixilərə barsun! Qünki silərning tilipinqər dəl xu əməsmidi! — dedi-də, ular Pirəvnning aldidin əlojlap qikirildi. **12** Andin Pərvərdigar Musaçə: — Misir zeminining üstiğə kələngni uzatkin. Xundak kilsang, qekətkilər Misir zeminini besip, zemindiki hərhil otyaxlarnı, yəni məldürdin aman əlojanıng həmmisini yəp ketidü, dedi. **13** Musa həsisini Misir zeminining üstiğə uzattı; Pərvərdigar xu künü wə keqisi zemin üstiğə xərk xamili qıopardı. Səhərda, xərk xamili qekətkilərni uqurup kəldi. **14** Qekətkilər Misirning pütkül zeminoja yeyilip, Misirning püttün qebrisinimə bastı. Apət intayın eojir boldi; ilgiri bundak qekətkə apiti bolup bakmiojan, mundin keyinmu uningdək bolmayıdu. **15** Ular pütkül zeminining yüzünü kaplıdı, yər ərangoqulixip kətti; ular məldürdin aman əlojan zemindiki həmmə otyaxlarnı wə dəl-dərəhlərən barlıq, mewilirini yəp kətti. Xuning bilən pütkül Misir zemini təwəsidi ki dəl-dərəhlərdə yaki daladiki gül-giyahlıarda həq yexillik kəlmidi. **16** Andin Pirəvn aldirap-tenap Musa bilən Hərənini qakırtıp ularoja: — Mən həm Hudayınglər Pərvərdigar aldiña həm silərning aldinglarda gunah kıldım. **17** Əmdi muxu bir ketim gunahimdin ettiip Pərvərdigar Hudayınglərin bu əlümni məndin elip ketixini iltija kılıxinglərni ettünimən, — dedi. **18** Xuning bilən Musa Pirəvnning aldidin qikip Pərvərdigarə iltija kıldı. **19** Xuning bilən Pərvərdigar xamalnı burap oqərb tərəptin intayın kütlük boran qikirip, qekətkilərni uqurup, Kızıl Dengizə oqrək kıldı; Misirning pütkül təwəsidi bir talmu qekətkə kəlmidi. **20** Lekin

Pərvərdigar Pirəvnning kənglini kəttik kəlip koyojını üçün u Israillarnı koyup bərmidi. **21** Andin Pərvərdigar Musaçə: — Kəlungni asmanoja karitip uzatkin; xuning bilən kəttik bir ərangoquluk bolidü, hətta adəm silisa kəliqə tuyulqudək koyuk ərangoquluk Misir zeminini kaplaydu, — dedi. **22** Andin Musa kəlini asmanoja karitip uzitiwidü, koyuk bir ərangoquluk Misir zeminini üq küngiçə kaplap turdi. **23** Üq küngiçə biri yənə birini kərəlməs wə ya heqkim ez jayidin kəzənilərən boldi; lekin barlıq Israillər olturojan jaylarda yorukluk bar idi. **24** Pirəvn Musanı qakırtıp uningoja: — Berip, Pərvərdigarə ibadət kilinglər. Pəkət koy wə kala padiliringlər kələsü; bala-qakırlıringlərinim elip barsanglar bolidü, dedi. **25** Musa jawab: — Undakta Hudayımız Pərvərdigarə qurbanlıq kılıxka [inaklik] qurbanlıq wə kəydiirmə qurbanlıqə lazımlıq payalarını sən bizgə berəmsən! **26** Əzimizning qarpayılırmız biz bilən birga ketixi kerək, bir tuyikimə kəynidə kəlsa bolmayıdu; qünki Hudayımız Pərvərdigarə ibadət kılıxka qurbanlıq kılıdıcıqinimizni bulardın talliximiz lazımdır. U yərə yetip barmıouqə, Pərvərdigarə qayısı qurbanlıklar bilən ibadət kılıdıcıqinimizi bilməymiz, — dedi. **27** Lekin Pərvərdigar Pirəvnning kənglini kəttik kıldı; u ularni yənilə koyup bərmidi. **28** Pirəvn Musaçə: — Aldımdın yokal! Həzi bol, ikkinçi manga kərüngüqə bolma! Qünki yüzümni yənə kərgən künün jeninqin ayrılsan, — dedi. **29** Musa uningoja: — Rast eyttig! Mən sening yüzungni ikkinçi kərgüqə bolmayımən, — dedi.

11 Xuning bilən Pərvərdigar Musaçə: — Yənə bir apətni Pirəvnning üstiğə wə Misirning üstiğə qüxiürimən. Andin u silərni bu yərdin ketixə yol koyidü wə u silərni həmmə nərsiliringlər bilən əlojup koyup berip, bu yərdin mutlək əlojlap qikiridü. **2** Əmdi sən həlkə tapılüp: — Hər beringlər, ər kixilərning hərbəri ez əlojnisidin, ayal kixilərning hərbəri ez əlojnisidin kümüx buyumlarnı, altun buyumlarnı sorap əlsün, deqin, — dedi **3** (Pərvərdigar həlkini misirliklərning alıda iltipat tapkuzdi. Xuningdək Musa deqən bu adəm Misir zeminidə Pirəvnning əməldarlırinin nəziridə bolsun, pukralarning nəziridə bolsun, nahayıti uluoq zat boldi). **4** Andin Musa yəna: — Pərvərdigar mundak dəydu: — «Mən yerim keqidə qikip Misirni kezip qikimən. **5** Xu wəkittə təhtə olturwətən Pirəvnning tunji oqılıdin tartip yarоunqək tartidiojan dedakning tunji oqılıqıqə, xundakla barlıq qarpaylarning tunjılıri, yəni Misirdiki barlıq tunji jan igiliri olidü. **6** Bu səwəbtin pütkül Misir zeminidə kəttik bir pəryad kətürülidü; uningdin ilgiri xundak pəryad bolup bakmiojanidi, mundin keyinmu bundak pəryad anglanmayıdu. **7** Lekin Israillərə, məyli adamları, məyli həyvanatlıriqə bolsun, hətta bir talımu kawap koymayıdu. Buningdin Pərvərdigarın misirliklər bilən Israillərə pərkəndətiridiojanlıqını bilisilər». **8** — Xuning bilən bu əməldarlıringning həmmisini aldiqə kəlip, manga təzim kiliq: «Sili ezliri wə siliga əgəxən barlıq kowmılı qikip ketixkəylə» dəp eytiydi, andin qikip ketimən» — dedi-də, kəttik oqəzəp bilən Pirəvnning aldiqən qikip kətti. **9** Pərvərdigar Musaçə: — Misir zeminidə Mening karamat mejizilirriming kepləp kərsitilixi üçün Pirəvn silərgə kulak salmayıdu, — deqənidü. **10** Musa bilən Hərən bu karamat mejizilərning həmmisini Pirəvnning alıda kərsitip boldi; lekin Pərvərdigar Pirəvnning kənglini kəttik kəlip koyojını üqün u Israillarnı uning zeminidin kətkili koyımıdi.

12 Pərvərdigar Misir yurtida Musa wə Hərənə mundak dedi: — **2** Bu ay silərgə aylarning iqidə bəxi, yilning tunji eyi bolidü. **3** Silər püttün Israillər jamaitiga sez kiliq: — Bu aynıng

oninqi künı hämminglar atiliringlarning ailişi boyıq bir kozını elinglari; hərbir ailiga birdin kozı elinglari. **4** Əgər məlum bir aila bir kozını yap bolalıçıduq bolsa, undakta ey igisi yenidiki koxnisi bilən birlixin adəm sənəqə karap bir kozı elinglər; hərbir kixining ixtihasıqə karap həsablaşp muwapiq bir kozə hazırlanqlar. **5** Hərbiringlər tallayıqları kozangalar bejirin, bir yaxlıq, ərkək bolsun; koy yaki egekə padiliridin tallansimu bolidu. **6** Kozını bu aynıng on tətinqi künigiqə yeninglarda turozunqlar, — degin. — Xu künı Israilning pütkül jamaiti tallıqları melini gugumda soysun. **7** Andin ular uning ənidin elip gəx yeyilgən eyning ixiqning bax təripiqə həm iki yan kexikigə sürkəp koysun. **8** Ular xu keqisi gəxini otta kawap kiliq yesun; uni petir nan wə aqqık-qüqük kektat bilan koxup yesun. **9** Ətək'iy ham yaki suda pixurup yemənglər, bəlkı uni bax, put wə iq-karinliri bilən otta kawap kiliq yənglər. **10** Uning həqənemisini ətigə kəldurmanglar. Əgər ətigə exp kələşinliri bolsa, uni otka selip kəydürütinqilər. **11** Silər uni mundak əhəllətə yənglər: — Uni yegənda bəlliringlərni qing baqlap, ayaqliringlərə kəx kiyip, kolliringlarda həsa tutkan haldə tez yənglər. U bolsa Pərvərdigarning «ətüp ketix» kozisidur. **12** Qünki Mən u keqisi Misir zeminini kezip etimən; Mən Misir zeminida məyli insan bolsun, məyli həywan bolsun ularning tunji tuoqulqan ərkikining hämmisini əltürimən; xuning bilən Mən Misirning barlıq but-ılahılininən üstdin həküm qıkırıman; Mən Pərvərdigardurman. **13** Xu kurbanlıknıñ keni silər olturojan eylərda silərgə [nijat] bəlgisi bolidu; bu ənənlərni kərginimda silərgə etüp turıman. Xuning bilən Misir zeminini urojınında əhalək elip kelidiqan waba-apət silərgə təqməydu. **14** Bu kün silərgə hatırə kün bolsun; uni Pərvərdigarning həyti süpitidə etkütüp tabriklənglər; əbadıy bəlgilimə süpitidə nəsildin-nasılğə mənggü etkütüzunglər. **15** Yətə kün petir nan yənglər; birlinqi künı eyünglardin [barlıq] hemiirturuqlarını yok kilinglər; qünki kimki birlinqi kündin tartip yətinqi künigiqə boldurulqan nan yesə, xu kixi Israil qataridin üzüp taxlinidu. **16** Birlinqi künı silər mukəddas ibadət soruni tütünglər; yətinqi künimə həm xundak bir mukəddas ibadət soruni etkütüzsən. Bu iki kün iqida həqkəndək ix-amək kılınmışsun; pakət hər kixining yəydiqinini təyyarlaşkə munasiwətlik ixlarnıla kilsanglar bolidu. **17** Mən dal xu künı silərni koxun-koxun boyıqə Misir zeminidin qıçarojinim üçün silər petir nan həytini etkütüzunglər; xu künni nəsildin-nasılğə əbadıy bəlgilimə süpitidə həyt künı kiliq bekitinglər. **18** Birlinqi aynıng on tətinqi künı, kəqkurdun tartip xu aynıng yığırma birlinqi künı kəqkurunqıqə, petir nan yənglər. **19** Yətə kün iqida eyliringlarda həq hemiirturuq bolmışsun; qünki musapır bolsun, zemində tuoqulqan bolsun, kimki boldurulqan nərsilərni yesə xu kixi Israil jamaitidin üzüp taxlinidu. **20** Silər həqkəndək boldurulqan nərsini yeməy, kəyərdilə tursanglar, petir nan yənglər. **21** Musa Israilning barlıq, aksakallarını qakırıp ularqə: — Berip hərbiringlarning ailişi boyıq eżünglərə bir kozını tartip qakırıp pasha kozisini soyunglar. **22** Andin bir tutam zupa elip uni əqədikidi kənən qılıp, əqədikidi kənən ixiqning bexi wə ikki kexikigə sürkənglər. Silərdin ətigəngiqə həqkim eyninig ixiqidin ətək'iy qıkmışun. **23** Qünki Pərvərdigər misirliklərini urup əhalək kiliq tūqın, zemindən kezip etidu; U ixiqning bexi wə ikki kexikidiki kənən kergəndə, Pərvərdigər əhalək kiliqunqıning eyliringlərə kirip silərni uruxidin tosux üçün [muhəpiçət kiliq] ixiqning aldiqə etüp turidu. **24** Bu rəsim-əkəndini eżünglər wə baliliringlər üçün əbadıy bir bəlgilimə süpitidə tutunglar. **25** Silər Pərvərdigər Əz wədisi boyıqə silərgə beridioqan zeminoqə kirginqinglarda bu həytlik ibadətni

tutunglar. **26** Baliliringlər silərdin: «Bu ibaditinglarning mənisi nemə?» — dəp sorisa, **27** silər: «Bu misirliklərni urojınida, Misirdə Israillarning eylirininq aldiqə etüp turup, bizning eydikilirimizni kütközəjan Pərvərdigərə bołożan «ətüp ketix» kurbanlık bolidu» — dənglər. Xuni angloqanda, həlk engixip [Hudaqa] səjdə kıldı. **28** Andin Israillar kaytip berip, Pərvərdigər dəl Musa bilən Hərunqə əmər kılıqandək ix kərdi. **29** Wə xundak boldiki, yerim keqə bolqanda, Pərvərdigər Pirəvnning təhtidə olturawatqan tunjisidin tartip zindanda yetiwtəqan məhbusning tunjisioqıqə, Misir zeminidiki tunji oqqullarning hämmisini urup əltürdi, xundakla u həywanatlarning tunji tuoqulqanlırininə hämmisini əltürdi. **30** Adəm əlmigən birmə ey kalmıqəqkə, xu keqisi Pirəvnning ezi, uning barlıq əməldərləri wə barlıq misirliklər keqidə ornidin qoştı; Misir zeminidə intayın kəttik pəryad kətürüldi. **31** Pirəvn keqidə Musa bilən Hərunni qakırtıp: — Turunglar, silər wə Israillar bilən billə menin həlkimning arisidin qikip ketingilər; eytkininglərdək berip, Pərvərdigərə ibadət kilinglər! **32** Silərning degininqilər boyıqə koy, egekə, kala padilirinimə elip ketingilər; mən üqünümü bəht-bərikət tilənglər, — dedi. **33** Misirlik pukralarımı «hämmimiz olüp kətküdəkmiz» deyixip, həlkəni zemindən tez qıçıriwetix üçün ularni ketixə aldırattı. **34** Həlkə tehə bolmioqan hemiirlərini elip, uni təngnilərgə selip, kiyim-keqəkləri bilən yeqəp, mürilirəq elip ketürüp mengixti. **35** Israillar Musanıng tapılıqını boyıq kiliq, misirliklərdən kümüx buymular, altun buymular wə kiyim-keqəklərni sorap elixti. **36** Pərvərdigər həlkəni misirliklarning kez alıldı iltipat tapközəjini üçün misirliklər ularning ezliridin soriqanlırını bərdi; xundak kiliq Israillar misirliklərni oqınıymatlırni elip kətti. **37** Xuning bilən Israillar balınları hesabka alımoqanda altə yüz mingqə ərkək bolup, Ramsastın qikip, Sukkot xəhiriqiqə piyadə mangdi. **38** Ular bilən billə qong bir top xalqut həlkəmu ularqə koxulup mangdi, yənə nurojun qarwilar, kepligən kala-koypadiliri bilən billə qikti. **39** Misirdin aloqə qıkqan hemirdin ular petir nan-toqəqlərni ottı; qünki ular Misirdə birdəm-yerim dəm turoquzulmay həydəlgini üçün hemir bolmioqanıdı; ular ezlirü üçün yeməkləi təyyarliwelixjimə ülgürləmigənidi. **40** Israillarning Misirdə turojan wəkti jəməy təy yüz ottuz yıl boldı. **41** Xundak boldiki, xu tət yüz ottuz yıl toxkəndə, dəl xu künidən Pərvərdigarning barlıq koxunlari Misir zeminidin qikip kətti. **42** Xu kün keqidə ular Misir zeminidin qakırılojını üçün, xu keqini ular Pərvərdigarning keqisi dəp tutuq kerək; xu keqini barlıq Israillar əwlədətin əwlədlikqə Pərvərdigərə atap tutup, tünixi kerək. **43** Pərvərdigər Musa bilən Hərunqə mundaq degənidi: — Pasha kozisi toqrisidiki bəlgilimə xu bolsunki: — Həqkəndək yat əllik adəm uningdin yemisun. **44** Lekin hərkimning pulaq setiwalqan kuli bolsa, u hətnə kiliqinsun, andin uningdin yesun. **45** Əmma eyünglarda wəkitlik turuwtəqan musapır yaki madikar buningdin yesə bolmayıdu. **46** Gəxni baxxa bir eygə elip qıkmioqin; birlər eydə yeyilsun; kozininq həqbir sənəkli sundurulmuşun. **47** Pütkül Israil jamaiti bu həytini etküzsun. **48** Əgər sening bilən birgə turojan musapır bolsa, Pərvərdigərə atap pasha həytini etküzəmkəqjəi bolsa, undakta aldi bilən barlıq ərkəkləri hətnə kiliqinsun; andin keliq həyt etküzsun. U zemində tuoqulqan kixidak sanalsun. Lekin həqbir hətnisiz adəm uningdin yemisun. **49** Zemində tuoqulqan kixi həm aranglarda turojan musapır üçün oxhax əkan-bəlgilimə bolsun. **50** Xuning bilən Israillarning hämmisi dəl Pərvərdigər Musa bilən Hərunqə buyruqandək xu ixlarnı ada kıldı. **51** Xu künning eżidə Pərvərdigər Israillarını koxun-koxun boyıqə Misir zeminidin qikardı.

13 Pərvərdigar Musaqa: 2 – Israillar arısida balyatquning barlıq tunji ərkək mewisini, məyli u insanning yaki haywanning bolsun, Manga atap mukəddəs kılɔjan; u Manga mənsuptur, degənidi. 3 Musa həlkə mundak dedi: – Silər Misirdin ibarət «küllük makanıñid qıkkən bu künni yad etinglar; qünki Pərvərdigar silərni bu yərdin kudratlıq kəli bilən qıkardı. Buning üçün heq boldurulajan nərsə yeyilmisun. 4 Abib eyining bügündi künni yoloja qıkkən kün. 5 Əmdi Pərvərdigar sanga berixkə ata-bowliringoja қəsəm kılɔjan, süt bilən həsəl ekip turidiojan zeminoja, yəni Kanaaniy, Hittiy, Amoriy, Hiwiy wə Yəbusiyarning zeminoja seni elip baroqinida muxu [Abib] eyida xu ibadatni tutkın. 6 Yəttə künqiqə petir nan yənglər; yəttinqi künidə Pərvərdigar oja alahıda atiojan heyt etküzülsün. 7 Yəttə kün iqida petir nan yeyilsün; silərning aranglarda heqkəndə boldurulajan nan teplimisun wə ya qeyrilirig iqida heq hemirturumuñ kerünmisun. 8 Xu künni sən ez oolungoja: «Misirdin qıkkınımda Pərvərdigarning manga kersətkən iltipatını yad kılıp təxəkkur bildürüix üçün, bu [heytni] etküzimən», dəp qüxändürgin. 9 Pərvərdigarning kanun-təlimining həmixa aqzıngdin qüxməsliki üçün, bu bəlgilimini kılungoja bəlgə kılıp seliwal, pexanənggə kaxkidak əslətmə kılıp orniowi; qünki Pərvərdigar seni kudratlıq kəli bilən Misirdin qıkardı. 10 Əmdi bu bəlgilimini yilmuyıl bekitilgən waktida tutkın. 11 Pərvərdigar san bilən ata-bowliringoja kılɔjan kəsimi boyiqə seni Kanaaniyarning zeminoja elip berip, uni sanga təkdiñ kılɔjanın keyin, xundak kılıxing kerək: – 12 barlıq balyatquning tunji mewisini Pərvərdigar oja atap sunisən; xundak qarpay melingning həmma tunji ərkəklirinə Pərvərdigar oja mənsup bolsun. 13 Əmma exəklərning həmma tunjılırinin orniqə birdin kəza bərgin. Əgar uning orniqə birnəsə bərmisəng, uning boyınıni sunduruwətkin. Oqulliringlar arısida barlıq tunjılırinin orniqə hərlük bədili telütxüng kerək. 14 Keyinkı künlərdə oolung səndin: «buning mənisi nemidur», dəp sorisa, sən uningoja jawab berip: «Pərvərdigar kudratlıq kəli bilən bizni Misirdin qıkırıp, «küllük makanı»nın azad kıldı. 15 Xundak boldiki, Pirəvn boynı kattılık kılıp bizni koyup berixni rat kılɔjinida, Pərvərdigar Misir zeminidiki barlıq tunji tuqulojanınları, insanning bolsun, malning bolsun, həmmisini urup əltirdi; buning üçün mən malning balyatqusining tunji mewisini, yəni həmmə tunji tuqulojan ərkəklirinə Pərvərdigar oja atap kurbanlıq kılıp suniman wə oqullırinning hərbir tunjılıri üçün hərlük bədili telap berimən», dəp eytkin. 16 Bu bəlgilimini kılungoja [əslətmə-]bəlgə kılıp seliwal, pexanənggə kaxkidak əslətmə kılıp orniowi, qünki Pərvərdigar kudratlıq kəli bilən bizni Misirdin qıkardı» – degin. 17 Əmma Pirəvn həlkəni ketixkə koyqandın keyin, Filistylərning zeminidiki yol yekin bolsimu, Huda ularını xu yol bilən baxlimı; qünki u: «həlkim jəngə uqrəp kəlsa, korkup puxayman kılıp, Misiroq yenip ketixi mumkin» dəp olyiqanıdi. 18 Xu sawəbtin Huda həlkəni aylandırup, Kızıl Dengiz tərəptiki qelning yoli bilən baxlap mangdi. Xundak kılıp Israillar Misirdin qıkkınıda, kərallinip jəngə təyyar bolup tərtip bilən mangdi. 19 Musa Yüsüpning səngaklirinimə bille eliwalı; qünki Yüsüp əslidə Israilning oqulları bolqan [kerindaxlırını]: «Huda qökəm silərni yoklap halinglardin həwər alıdu; xu qəqəda silər meninq sengəklirimni muxu yərdin billə elip ketinglər» dəp қəsəm kıldurulqanıdi. 20 Andin ular Sukkottin qıkip, qelning qetidiki Etam degən yərdə qedirlirini tiki. 21 Əmdi Pərvərdigar ularoja yol kərsitixkə kündüzi bir bulut türükidə, keqisi yorukluk berixkə ot türükidə bolup ularning aldida yürətti. Xuning bilən ular

keqə-kündüz yol yürələyti. 22 Bulut türüki kündüzi, ot türüki keqisi həlktin ayrılmay, aldida yürətti.

14 Pərvərdigar Musaqa: 2 – Sən Israillar: «Silər burulup Migdol bilən dengizning arılıkiddi Pi-Həhırotning aldiqə berip qedir tikinglar; Baal-Zefonning udulidiki dengizning boyida qedir tikinglar», degin. 3 Xuning bilən Pirəvn: «Israillar zemində ezip əldi, qelning iqida kamılıp kəldi» dəp olaydı; 4 Israillarını koqlısun dəp Mən Pirəvnning kənglini kattık kılımın; xundak kılıp, Mən Pirəvn wə uning pütükəl koxunları arkılıq Əz uluqlukumni ayan kılımın; wə misirliklər Mening Pərvərdigar ikenlikimni biliđu, – dedi. Israillar Hudanıng sezi boyiqə kıldı. 5 «U həlkə keqip kətti» dəp Misirning padixahıja həwər beriliwidi, Pirəvn bilən əməldarlırları həlk toqrisidiki kararidin yenip: «Israillarnı kulluktin koyuwaqtimiz, bu zadi nema kılıojimiz!» – deyixti. 6 [Pirəvn] dərhal jəng hərvisini koxturup, ez həlkini baxlap yoloja qıktı. 7 U yənə altə yüz hillanojan jəng hərvisi, xundakla Misirdiki barlıq jəng hərwilirini yioğdurup, ularning hərbirigə ləxkər baxlıklarını olturoquzup elip mangdi. 8 Pərvərdigar Misirning padixahı Pirəvnning kənglini kattık kılıojını üçün, u Israilları koqlıdı. Bu qəqəda Israillar kollarını egiz ketürüxkən haldə Misirdin qıkip bolqanıdi. 9 Misirliklarning [həmmisi] yeni Pirəvnning barlıq atlıri bilən jəng hərwilirli, atlık ləxkərləri bilən pütükəl koxuni ularını koqlap, Israillar dengiz boyioja qedir tikkən jayda, yəni Pi-Həhırotning yenida, Baal-Zefonning udulida ularoja yetixti. 10 Pirəvn yekinləxkənd, Israillar bexini kətürüp kariwidi, mana, misirliklər ularning arkışidin yürüx kılıp koqlap keliwattatlı! Xuni kergəndə Israillar tolimu korkuxup, Pərvərdigar oja nida-pəryad kətürdü. 11 Ular Musaqa: – Misirdə geriştən tepliməsidi, sən bizni qəldə əlsün dəp muxu yərgə elip kəldingən?! Bizni Misirdin elip qıkip, bizə mundak kılıojining nemisi?! 12 Misirdə turojan waktimizdə biz sanga: «Bizni misirliklarning kullukida boluxımızqa koyojın, biz bilən karing bolmisun» dəp eytmiojanımdı! Misirliklarning kullukida bolojinimiz qelgə kəlip elgimizindən əwzal bolattı! – dedi. 13 Buning bilən Musa həlkə: – Korkmay, tiki turunglar, Pərvərdigarning bugün silərgə yürgütidiojan nijatini kerisilər; qünki silər bugün kərgən misirlikləri ikinçi kərməysilər. 14 Pərvərdigar silər üçün jəng kılıdu, lekin silər bolsanglar jım tursanglarla boldı, dedi. 15 Andin Pərvərdigar Musaqa: – Nemixə sən Manga pəryad kətürəsan? Israillar: «Aldıqə menginglər» dəp buyruqın. 16 Lekin sən hasangni kətürüp kolungni dengizə uzitip, uni ikgə bəlgin; xundakta, Israillar dengizning otturisidin kuruk yər bilən etüp ketidü. 17 Mana, Mən ularını koqlısun dəp misirliklarning kəngüllərini kattık kılımın, xuning bilən Mən Pirəvn wə uning pütükəl koxuni, jəng hərwilirli wə atlıkları arkılıq Əz uluqlukumni ayan kılımın. 18 Xundak kılıp, Mən Pirəvn wə uning jəng hərwilirli wə atlıkları arkılıq Əz uluqlukumni ayan kılıojınımda, misirliklər Mening Pərvərdigar ikenlikimni biliđu, dedi. 19 Israilning koxunining alıda yüruwətən Hudanıng Parixtisi əmdi ularning kəynigə etti; xuningdək ularning alıda mangojan bulut türükimü ularning kəynigə yetkilip, 20 misirliklarning qedirgahı bilən Israilning qedirgahining arılıkida tohitudi; bu bulut bir tərəptə karangojuluk qüxürüp, yənə bir tərəptə keqini yorutti. Buning bilən pütün bir keqə bir koxun yənə bir koxunoja yekin keləlmidi. 21 Musa əolini dengizning üstigə uzattı; Pərvərdigar pütün keqə xərkətin kişililik bir xamal qıkırıp, dengizning süyini kəynigə yandurdu; U suni yandurup dengizini kuruk yər kıldı, sular ikgə bələndi. 22 Xu tərikiçə Israillar dengizning otturisidiki kuruk yərdin mengip, etüp kətti; sular bolsa

ularning ong wə sol yenida kɵtürülp tamdak turatti. **23** Əmma misirlıklär ularni koołap keliwatatti — Pirəwnning barlıq atlıri, jəng hərwiliri wə atlıq ləxkərliri ularning kəynidin dengizning otturisioqıq kəldi. **24** Tang atkanda xundak boldiki, Pərvərdigar bilən bulut türükidə turup misirlıklärning koxunişa kəridi wa misirlıklärning koxunişa parakəndiqılık qüxürdi. **25** U ularning hərwilirining qaklırını patkuzup, həydəp mengixin müxkül kıldı. Misirlıklär: — Yürtüngər, Israillning aldidin qaçaylı, qünki Pərvərdigar ular üçün misirlıklärə qərxi jəng kiliwatidu, — deyixti. **26** Pərvərdigar Musaşa: — Sular yenip misirlıklärning üstiga, ularning jəng hərwilirining üstiga wə atlıklarının üstiga ekip berip, ularni qektirüwətsun dəp kələngni dengizning üstiga uzatkıb, — dedi. **27** Musa kolini dengizning üstiga uziwtidi, tang atkanda dengizning süyi yəna əsliy halitiga yenip kəldi. Kəqiyatkan misirlıklär ekinəqə kərxi yügürtü, Pərvərdigar ularni dengizning otturisida mollak atkuzdi. **28** Su əsligə yenip kəlip, jəng hərwiliri bilən atlıklärni, yəni Israillarning arkidin koołap dengizə qırgən Pirəwnning pütkül koxununu qırıp kiliwətti; ulardin birimu sak kalmadi. **29** Lekin Israillar dengizning otturisidiki kərük yər bilən mengip etüp kətti; sular ularning ong wə sol yenida kɵtürülp tamdak turatti. **30** Xu tərikidə Pərvərdigar u künı Israillarnı misirlıklärning kəlidin kütkuzzidi; Israillar misirlıklärning dengizning boyida elük yatkınıni kerdilər. **31** Israıl həlkə Pərvərdigarning misirlıklärə qılxıtkən zor kudritini kərüp, Pərvərdigardin korktı; ular Pərvərdigaroja wa uning kuli Musaşa ixəndi.

15 Xu qoqda Musa bilən Israillar Pərvərdigaroja mədhiyə okup munu kütinci etti: — «Mən Pərvərdigarnı mədhiyiləp kuy eytay, Qünki U karamət uluolukını kərsətti; U at wə mingüqini dengizə qırxıwətti. **2** Mening kūqüm həm menin kütüyim Yəh Əzidur; U manga nijat boldi; U menin Təngrimidur, mən Uni uluolaymən; U menin atamning Hudasidur, mən Uni aliy dəp mədhiyiləyəmən. **3** Pərvərdigar jəngqidur, Yəhəwəh Uning namidur. **4** Pirəwnning jəng hərwilirini həm koxunlarını dengizə qırxıwətti; Uning aliy ləxkər baxlıklärini Kızıl Dengizda qırıp kılındı. **5** Qongırular ularni kəməwətti, ular huddi taxtək dengiz tegiga qəküp kətti. **6** Sening ong kolung, əy Pərvərdigar, Kudriti bilən xan-xərəp taptı; Sening ong kolung, əy Pərvərdigar, Düxmənni kukum-talkan kiliwətti. **7** Əz uluoluklungning həywisi bilən əzüngə kərxi qıqənlərni nabut kıldı, Sən otluk qəzipinqni əwətting, U samanni keydiyrgən ottək ularni yutuwatti. **8** Dimiqingning nəpisi bilən sular dəng bolup erildi, Juxkunliojan dolkunları dəng kəbi tik tirdi, Dengizning otturisidiki qongırular kətərur koyuldu. **9** Düxmən dedi: «Mən ularni koołaymən, yetiximən, olja elip üləxtürimən, Ulardın dərdimni qırırmən, Kılıqimni suqurup, əz kolumn bilən ularni nabut kılımən». **10** Lekin Sən nəpising bilən püwlidin, Dengiz ularni kəməwətti; ular juxkunluk, sularda kooqıxundək qəküp kətti. **11** İlahılarining arısida, əy Pərvərdigar, Kim Sening təngdixing bolsun? Pak-mukəddəslik iqidə Əz həywitingni kərsitidiojan, Həmd-mədhiyilər arısida dəhəxətlək turidiojan, Mejizə-karamət yaritidiojan, Səndək kim bolsun? **12** Sən ong kolungni uziqxıxıq bilən, Yər-zemin ularni yutuwatti. **13** Lekin Əzüngə həmjəmət kılıp kütkuzzıjan kəwməni rəhəmdillikin bilən baxlap qılıqtıq; Sən ularni Əz mukəddəs makaniqoja kudritin bilən hıdayət kılıp yetaklidinq. **14** Yat həlkələr buri anglap, titrixip kətti; Filistiyadə turuwatkarınları toloqatkək azab tutti. **15** Andin Edomning əmirləri dəkkə-dükkigə qüxti; Moabning palwanlırını bolsa, rasa titrək bastı;

Kəanaan zeminidikilərning yüriki su bolup aktı; **16** Korkunq wə dəhəxət ularni bastı; Biliqinng həywiti bilən ular huddi taxtək midirliyalmay kəldi; Həlkinq etüp kətküq, i Pərvərdigar, Əzüng rənə tələp hər kılən həlkinq etüp bolouqə. **17** Ələrni baxlap kirip, Əz mirasing bolovan təqədə keqəttək tikişən, Əz makaning kılən jayqoja, i Pərvərdigar, Əz kollirinq təyyarlıqın mukəddəs jayqoja, i Rab, ularni elip barisən. **18** Pərvərdigar əbədil'əbədgıqə padixaq bolup həküm süridü! **19** Qünki Pirəwnning atlıri, Jəng hərwiliri atlıklärini bilən bille dengizə qırıp boldi; Pərvərdigar dengizning sulurını ularning üstiga yandurdi, Lekin Israillar bolsa dengizning otturisidin kərük yərdin mengip etüp kətti». **20** Andin Həruning hədisi payqəməber Maryam kəlioja dapni aldi, barlıq kız-ayallarını kəlioja dap elip, usul cynixip uningə əgəxti. **21** Məryəm ularoja jawabən mundak kütinci okudi: — «Pərvərdigarnı mədhiyiləp kuy eytıngər, Qünki U zor uluolukını kərsətti; U at wə mingüqini dengizə qırxıwətti!». **22** Andin Musa Israillarını Kızıl Dengizdən baxlap, Xur qələqə elip bardı. Əlar uda üq kün qəldə yürüp, su tapalmıdi. **23** Andin ular Marahka yetip kəldi; lekin u yərning süyi aqqık bolup, süyini iğkili bolmayıttı; xunga u jayning nami «Marah» dəp koyulən. **24** U wakıttı halayıq: — Biz nəmə iğimiz? — dəp Musadın aqırınip oqtuldaxkılı turdi. **25** U Pərvərdigaroja pəryad kətirdi; Pərvərdigar uningə bir dərəhni kərsətti; u dərəhə yaqıqını elip, suqə taxlıwidı, su tatlıq suqə aylandı. U yərdə Pərvərdigar ularoja həküm-bəlgilimə bekitip, ularni sinap, mundak dedi: — **26** «Əgor silər kəngül koyup Hudayingər Pərvərdigarning sezinə anglap, Uning nəziridə durus boləgənni kılıp, əmrlirigə kulaq selip, barlıq həkümərini tutşanglar, undakta, Mən misirlıklärning üstiga salqan kesəllərdin həqbirini üstüngə salmaymən; qünki Mənki silərgə xipalıq bərgüqə Pərvərdigardurmən». **27** Andin ular Elimə qəyip kəldi. Xu yərdə on ikki bulak bilən yətmix horma dərihi bar idi; ular xu yərdə sularning boyida qədir tiki.

16 Andin Israillarning pütkül jamaiti Elimdin yoloja atlandı; Misir zeminidin qıkip, ikkinci eyining on bəxinqi künidə Elim bilən Sinayning otturisidiki Sin qələqə yetip kəldi. **2** Əmma Israillarning pütkül jamaiti qəldə Musa bilən Həruning yaman gepini kılıp oqtuldaxkılı turdi. **3** Israillar ularoja: — Pərvərdigarning kəli bizni Misir yurtidila olttürüwətkən bolsa bolmasıldı! Xu yərdə biz gəx kəynawatkan kəzənlərni qəridəp olturnup, toyoqudək nan yemigənmidük? Lekin silər bu jamaətning həmmisini aqlıq bilən olttürməkqi bolup bizni bu qəlgə elip kəldinglər! — deyixti. **4** Buning bilən Pərvərdigar Musaşa: — Mana, Mən asmandın silərgə nan yaqdurıman; xuning bilən həlk hər künı qıkip, bir künlikə lazımlığını yiqiwalısun. Bu tərikidə Mən ularning Mening kanun-əmrlirinə mangidiojan-mangmaydiqənlərinin sinaymən. **5** Hər həptininq altıncı künü xundak boliduki, ular yiqiwalıqənlərinin təyyarlısun; u baxxa künlərdə erixidioqinidin bir həssə kəp bolidi, — dedi. **6** Andin Musa bilən Hərun barlıq Israillarоa: — Bugün ahxam silərni Misir zeminidin elip qıqəninq Pərvərdigar ikanılıkini bilisilər wə **7** əta silər Pərvərdigarning xan-xəripini kərisilər; qünki U silərning Uning yaman gepini kılıp oqtuldaxkinqinənən anglıdı; bizgə kəlsək, silər yaman gepimizni kılıp oqtuldiqəndək biz kim idük? — dedi. **8** Musa yəna: Pərvərdigar bütüngə ahxam silərgə yegili gəx berip, əta atığında toyoqudək nan bərgəndə [buni bilisilər]; qünki Pərvərdigar silər Uning yaman gepini kılıp oqtuldiqəninqinən anglıdı. Əndi biz nəmə idük? Silərning oqtuldaxkinqinələr bizişlərgə karitilojan əməs, bəlkı Pərvərdigaroja karitilojandur, — dedi. **9** Andin Musa Hərunoja: — Sən Israillarning pütkül

jamaitigə: «Pərvərdigarning aldişa kelinglər; qünki U yaman gəp bilən ojotuldaxkinqinglarnı angıldı», dəp eytkin, — dedi. **10** Xundak boldiki, Hərən Israillarning pütkül jamaitigə sezləp turojınıda, ular qəl tərəpkə kəriwidi, mana, Pərvərdigarning julası bulutta ayan boldı. **11** Xuning bilən Pərvərdigar Musaqa mundaq dedi: — **12** — Men Israillarning yaman gəp kılıp ojotuldaxkinqini angıldı; əmdı ularoqa: «Gugumda silər gex yəysilər wə ətigəndə nandin toyunisilər, xuning bilən silər Mening Pərvərdigar Hudayinglər ikanlıkimni bilip yetisilər» — dəp eytkin, dedi. **13** Kəqkurunda xundak boldiki, bədünilər uqup kəlip, qedirgahı kaplap kətti; atisi ətigəndə, qedirgahning ətrapidiki yerlərgə xəbnəm qüxkənidi. **14** Ətraptə yatkən xəbnəm ketürülüp kətkəndin keyin, mana, qellükning yer yəzidə kirawdak nəpiz, kiqik-kiqik yumilək nəsillər turatı. **15** Israillar uni kərgəndə, uning nəmə ikanlıkını bilmigini üçün: — Bu nemidü? — dəp soraxtı. Musa ularoqa jawabən: — Bu Pərvərdigar silərgə ata kılıqan ozuk-tülüktür. **16** Pərvərdigar xu ixni əmr kılıp dediki, «Hərbiringlər yeydiqininqlərə karap uningdin yioqiwelinglər; hərbiringlər ailidiki adəm sənəqə karap, hərbir adəmga bir omər mikdarda yioqinglər; hər adəm eż qədiridiki kixilər üçün yioqinglər» — dedi. **17** Israillar xundak kılıp, bəzisi keprək, bəzisi azrak yioqiwaldi. **18** Ular uni omər mikdəri bilən əlqiwidə, kəp yioqkanlarningkidin exip kətmidi, az yioqkanlarningmu kəmlik kilmidi; hərbir kixi eż yeydiqininqə karap yioqkanidi. **19** Musa ularoqa: — Həqkəndək adəm bulardın heqnəməni ətigə kəldürmisən, dedi. **20** Xundak bolsimu, ular Musanıng sezığa kulak salımı; bəzilər uningdin bir kışmını ətigə saklap koydi. Əmma saklap koyojını kurtlap sesip kətti. Bu ix üçün Musa ularoqa hapa bolup aqıqländi. **21** Xu səwəbtin ularning hərbiri hər ətigini qılıp eż yeydiqininqə karap yioqivalatı; kələşənləri bolsa aptap qıkkanda erip ketətti. **22** Lekin altinqı künı xundak boldiki, ular künətlük ozuknıng ikki həssisini yioqdi; demək, hərbir kixi üçün ikki omər mikdarda yioqivaldi; andin jamaət əmirləri həmmisi kəlip buni Musaqa eytti. **23** Musa ularoqa: — Mana Pərvərdigarning degini: — Əta aram künü, Pərvərdigaroja atalojan mukəddəs xabat künı bolidu; pixuridioqininqlarnı pixurup, kaynitidioqininqlarnı kayinittip, exip kələşənnin həmmisini ətigə saklap koyunglar, — dedi. **24** Ular Musa buyruqandak, exip kələşənni ətisigə saklap koyuwidi, ular sesip kalmidi, küratlampu kətmidi. **25** Musa ularoqa: — Buni bügün yənglər; qünki bügün Pərvərdigaroja atalojan xabat künü bolqını üçün daldalın tapalmaysırlar. **26** Altə kün silər yioqşanglar bolidu; lekin yəttinqı künı xabat bolqını üçün u künidə heqnəmə tepilməydi, — dedi. **27** Həlbuki, yəttinqı künü həlkətin birnəqqisini ozuk-tülüük yioqkili qikəwidə, heqnəmə tapalmırdı. **28** Pərvərdigar Musaqa: «Silər kaqanoqıqə Mening əmirlərim wə əkanun-bəlgilimilərimni tutuxni rət kilişilər? **29** Mana, Pərvərdigar silərgə xabat küninini bekitip bərdi; xunga yəttinqı künü hərbiringlərni eż ornida turup, sırtlaroqa qıkmışın dəp, altinqı künü ikki künətlük ozuk beridü», — dedi. **30** Xuning bilən həlkə yəttinqı künü aram aldı. **31** Israillar bu ozukni «manna» dəp atıldı; uning [xəkli] yumqaksüt urukidək, rənggi akl bolup, təməi həsəlgə miləngən kəturməqə qohxayıttı. **32** Musa ularoqa: — Pərvərdigarning əmri xuki, — Keyinkı əwlədliringlərə Mən silərni Misirdin elip qıkkanda, Men silərgə qəlda yeyixkə ata kələşən nənni kərsitx üçün, uningdin komzəkkə bir omər toxkuzup, ular üçün saklap koyunglar, — dedi. **33** Musa Hərunoqa: — Kəlgüsü əwlədliringlərə kərsitxə saklav üçün bir komzəknı elip, uningoşa bir omər mikdarda manna selip, Pərvərdigarning həzurında koyup koyojın, — dedi. **34** [Keyin,] Hərun Pərvərdigar Musaqa buyruqandak

komzəknı saklav üçün uni həküm-guwaqlik sanduğuning alıldı koyup koydi. **35** Xu tərikdirə Israillar adəm olturaklıxlan bir zəminə yetip kəlgüqə kırık yil «manna» yedi; ular Kəanaan zəminininq qəralirioşa yətküqə manna yedi. **36** Əyni qəoşa bir «omər» «əfah»ning ondin biriga barawər idi.

17 Andin pütkül Israil jamaiti kopup, Sin qəlidin qılıp, Pərvərdigarning əmri boyiqə sapər kılıp, Rəfidim degən yərgə kəlip qədirilərini titki. Əmma u yərda həlkə qıqlik su yok idi. **2** Xuning bilən həlkə Musa bilən jedallixip: — Bizgə qıqlik su bərgin! — dedi. Lekin Musa ularoqa: — Nemixə menin bilən jedallixisilər? Nemixə Pərvərdigarnı sinayışılər? — dedi. **3** Lekin həlkə qangkap, su teləp kılıp, Musadın aqırınip ojotuldixip: — Sən nemixə bizni, balılırimizni wə melimizni ussuşluq bilən əltürükə Misirdin elip kəlding? — dedi. **4** Xuning bilən Musa Pərvərdigaroja pəryad kətürüp: — Bu həlkəni kəndək kilsəm bolar? Ular həlila meni qalma-kesək kılıxi mumkin! — dedi. **5** Pərvərdigar Musaqa jawabən: — Sən Israilning aksaçallırıdın birnəqqisini ezung bilən billə elip qılıp, [Nil] daryasining suyini uroqinında ixəltəkən əsəngni kələngə elip həlkənin aldiqə barojin; **6** Mana, Mən xu yərda, Hərəb teoqidiki koram taxning üstüda sening alındıda turimən; san koram taxni urojin. Buning bilən uningdin həlkə qıqlik su qıçıdu, — dedi. Musa Israilning aksaçallırıning kez alıldı xundak kildi. **7** Musa Israilarning jedalləxkini wə ularning «Pərvərdigar arımidə zadi barmu-yoqmə?» deyixip Pərvərdigarnı siniojini üçün, u yərni «Massah» wə «Məribə» dəp atıldı. **8** Xu qəoşa Amaləklər kəlip Rəfidimda Israileşə hujum kıldı. **9** Musa Yəxuaqa: Sən ezmizdin Amalək bilən jəng kılıxka adəm talliojin. Mən əta Hudanıng həsisiñi kolumna elip dəngning qoqqisida turup turimən, dedi. **10** Yəxua Musa buyruqinidək kılıp, Amaləklər bilən jəng kıldı. Musa, Hərun wə Hur dəngning qoqqisioja qıçı. **11** Xundak boldiki, Musa kəlini kətürüp tursa, Israil oqalib kelətti, lekin u kollırını pəskə qüxürüp tursa, Amalək oqalib kelətti. **12** Musanıng kollırı eojirlixip kətti; ular bir taxni elip kəlip uning astioşa koydi; u uning təüstüdə olturıldı; andin Hərun bilən Hur biri bir təripidə, biri yənə bir təripidə uning kollırını yələp turdu; bu tərikdirə uning kollırı təki kün patkıqə mazmət turdu. **13** Xundak kılıp, Yəxua Amalək wə uning həlkəni kılıqlap nabut kıldı. **14** Pərvərdigar Musaqa: — Bir əslimə bolsun dəp bu ixlərni bir kitabça yezip kəlduroqin, xundakla xularni Yəxuanıng kələkliroja okup bər; qünki Mən Amaləknin namini asmanlarning astidin, hətta adəmlərning esidinmə mutlək eqürütətimən, dedi. **15** Andin Musa bir kurbangahı yasap, namini «Pərvərdigar tuqundur» dəp atıldı. **16** wə Musa: — Yəhəning təhti alıldı bir kol ketürülüp: — «Pərvərdigar əwlədtin əwlədləkinqə Amaləkkə karxi jəng kiliđi» deyilgənidi, — dedi.

18 Musanıng keynatisi, yəni Midiyanning kahini Yətro Hudanıng Musa üçün həmdə Əz həlkə Israil üçün barlıq kələşənləri toopruluk angıldı, yəni Pərvərdigarning Israileşə Misirdin qıkarəqanlılıqından həvarəapti. **2** Xuning bilən Musanıng keynatisi Yətro Musanıng əslidə eż yəniqə swatiwətən ayalı Zipporah wə uning ikki oqlını elip yoloşa qıçı (birinqi oqlının ismi Gərxom dəp koyuləparidi; qünki Musa: «mən yaka yurttə musapir bolup turuwaitimən» deyənidir). **4** Yəna birininq ismi Əliezər dəp koyulənidi; qünki Musa: «Atamning Hudasi manga yardımında bolup, meni Pirəwnning kılıqidin kütkəzdi», deyənidir). **5** Xundak kılıp Musanıng keynatisi Yətro Musanıng oqlulları bilən ayalını elip, Musanıng qəlda, Hudanıng teoqininq yenida qədir tikgən yerişə yetip kəldi. **6** U əslidə Musaqa: —

«Mana, mənki keynatang Yətro sening ayalingni wə uning ikki oɔjlini elip yeningoja ketiwatimən» dəp həwər əwətkənidə. 7 Xuning bilən Musa ez keynatışının aldişa qikip, təzim kılıp, uni səydi. Ular bir-biridin hal-əhwal sorixip qediroja kirdi; 8 Andin Musa kiyatlılıqça Israilning wəjidiñ Pərvərdigarning Pirəwn wə misirliklərə qilojan həmmə əməllirini sezləp, ularning yol boyi bexiqə qüxkən jəbir-japalarını bayan kılıp, Pərvərdigarning kəndak kılıp ularını kutkuzojinini eytip bərdi. 9 Buni anglap Yətro Pərvərdigarning Israiloja kərsətkən barlik yahxilikdən, ularını misirliklarning kolidin kutkuzojanlıigidin xadlandı. 10 Yətro [xadlinip]: — Silərni misirliklarning wə Pirəwnning kolidin kutkuzoqan Pərvərdigarə taxəkkurlər bolqayı! U bu կօմմի misirliklarning kolidin kutkuzdzi! 11 Mən Pərvərdigarning barlik ilahələrin üstün turidioqanlığını əmədi bildim; qünki U dəl ular yoqanqılık qilojan ixta Əzining ulardin üstün turidioqanlığını namayan kıldı — dedi. 12 Andin Musaning keynatışı Yətro Hudaqə atap bir kəydürmə kurbanlıq wə birnaqqə [təxəkkur] kurbanlıklarını elip kəldi; Hərən bilən Israilning hərbir aksakılı Musaning keynatışı bilən billə Hudanıñ həzurında taam yeyixkə kəldi. 13 Ətisi Musa həlkning ix-dəwalıri üstidin həküm qikirixkə olturdu; həlk ətigəndin tartip kəqkiqə Musaning qərisidə turuxti. 14 Musaning keynatışı uning həlkə üçün qilojan ixlirini kərgəndə uningdin: — Sening həlkə kiliwatqan bu ixing zadi nemə ix? Nemixkə san [bu ixta] yaloqz olturısan, barlıq həlk, nemə üçün ətigəndin kəqkiqə sening qərəngdə turidu? — dedi. 15 Musa keynatışında jawab berip: — Həlk Hudanın yol idzəxkə meninq kəximoja kəlidü. 16 Қaçankı ularning bir ix-dəwası qikşə ular uniməja kəlidü; xuning bilən man ularning otturısida həküm qikirimən wə xundakla Hudanıñ kanun-bəlgilimilərini ularəqə bildürimən, — dedi. 17 Musaning keynatışı uningoja: — Bu kələjining yahxi bolmaptu. 18 Sən jəzmən əzüngni həmdə qərəngdə turojan həlkənimə qarşitip koyısan; qünki bu ix sanga bək eojir kəlidü. Sən uni yaloqz kılıp yetixəlməyəsan. 19 Əmdi meninq səzümgə kulak saloqın, mən sanga bir məslıhət berəy wə [xundak kilsang,] Huda sening bilən billə bolidü: — Sən əzüng Hudanıñ alıda həlkəniñ wəkili bolup, ularning ixlirini Hudaqə məlum kələjən; 20 sən həlkə kənun-bəlgilimilərini əgitip, mangidiojan yolni kərsitip, ularning kəndak burqı barlıkını ukturoqın. 21 Xuning bilən bir wakıttı sən pütküllə həlkəniñ arisidin Hudanın kərəjidojan, nəşanıñatqılıkını yaman kərəjidojan həm əkbiliyyətlik həm diyanətli adamlarını təpiplər, ularını həlkəniñ üstügə bax kılıp, bəzisini mingbexi, bəzisini yüzbexi, bəzisini allikbexi, bəzisini onbexi kılıp təyinləgin. 22 Xuning bilən bular hərkəndək wakıttı həlkəniñ ix-dəwalırını soraydu. Əgər qong bir ix-dəwa qikip kəlsa, buni sanga tapxursun; lekin həmmə qikip ix-dəwalarnı ular ezelri bejirisin. Xundak kılıp, ular sening wəzipəngni yeniklətip, yüktüngni kətürüxüp beridu. 23 Əgər xundak kilsang wə Huda sanga xundak buyrusu, əzüng [wəzipəngda] put tırəp turalaysan wə həlkəniñ hatırjəmlik bilən eż jayiqə kaytip ketidü, dedi. 24 Musa keynatışının seziqə kulak selip deginining həmmisini kıldı. 25 Musa pütküllə Israıl arisidin əkbiliyyətlik adəmlərni tallap, ularını həlkəniñ üstügə bax kılıp, bəzisini mingbexi, bəzisini yüzbexi, bəzisini allikbexi, bəzisini onbexi kılıp kəydi. 26 Bular hərkəndək wakıttı həlkəniñ ix-dəwalırını sorap turdu; təsərək ix-dəwalarnı bolsa, Musa qəydi, qikip ix-dəwalarnı bolsa ezelri sorayti. 27 Andin Musa keynatışını yoloja selip kəydi, u eż yurtiqə kaytip kətti.

19 Israillar Misir zeminidin qikip, dəl üqinqi eyining baxlanıqan kün Sinay qeliga yetip kəldi. 2 Ular Rəfidimdindən

qikip, Sinay qeliga yetip kəlip, qəldə qədir tiki; Israıl xu yərda, təqning ululida tohtap qədir tiki. 3 Musa Hudanıñ aldişa qikiridi, Pərvərdigar təqdin uningoja hitab kılıp mundak dedi: — Sən Yakupning jəmətigə səz kılıp, Israillarəqə munu həwərni yətküzgin: — 4 «Mening misirliklərəqə nema kələjinimni, xundakla Mən silərni huddi bürküt balılırını kənatlırığa mindürüp elip yürgəndək, Əz kəximoja elip kələjinimni əzüngərlər kərdüngərlər. 5 Əmdi silər dərhəkikət Mening səzümmi anglap, əhdəmni tutsanglar, undakta barlık əllərning arisida Manga has bir gəhər bolisilər — qünki pütküllə yər Meningkidur — 6 wə silər Manga kahinlərdən tərkib tapkan has bir padixahlıq wə mukəddəs bir կօմմի bolisilər». Mana bu sən Israillarəqə deyixing kerək bolqarı sezlərdür, — dedi. 7 Xuning bilən Musa yenip kəlip, həlkənqə aksakallarını qakirtip, Pərvərdigar uningoja buyruqan xu sezlərnəng həmmisini ularəqə yətküzdi. 8 Həlkəniñ həmmisi bir eoqızdır: — Pərvərdigar buyruqənnəng həmmisəqə qokum əməl kılımımız! — dəp jawab bərdi. Andin Musa həlkənqə jawab sezlərini Pərvərdigarning kəxioja berip yətküzdi. 9 Pərvərdigar Musa qə: — Mana, Mən sanga səz kələjinimda həlkə awazimni anglisun, həmixə sanga ixənsun dəp, yeningoja kara bulutning ərəngələlik iqidə kəlimən, dəp eyti. Musamı həlkəniñ degənlərini Pərvərdigarəqə anglati. 10 Pərvərdigar Musa qə: — Sən həlkəniñ kəxioja berip, bugün wə əta ularını pak-mukəddəs kılıp, kiyim-keqəklərini yuduroqın. 11 Ular üqinqi künigə təyyar tursun; qünki üqinqi künin barlıq həlkəniñ kez alıda Pərvərdigar Sinay teoqıa qüxidü. 12 Sən həlkə üqin [taqning] ətrəpiqə bir pasıl kılıp, ularəqə: «Silər ehtiyat kəlindər, təqəqə qikməngərək yəni uning etikəgi tegip kətəngərlər. Kimki taqəqə təqəsə eltürüləyə kəlməydu; 13 Uningoja hətta birar koli tegip kətsimə, qalma-kesək kılıp eltürülsün yaki oq etip eltürülsün. Məyli haywan yaki insan bolsun, xundak kilsə, tırık kəldurulmuşun» — dəp eytkin. Lekin Kanay uzun qelinsə, ular təqning tütügə qikşun, dedi. 14 Musa təqdin qixüp həlkəniñ kəxioja berip, həlkəni Hudaqə atap mukəddəs kıldı; ular kiyim-keqəklərini yudi. 15 Andin Musa həlkə: — Üqinqi künigə təyyar turunglar; həqkim ayali bilən yekinqılık kilmisun, dedi. 16 Üqinqi künin bolqanda, tang yoruxi bilən xundak boldıki, güldürmənilər güldürləp, qakrmak qekip, taqə üstidə koyuk bir parqə bulut pəyda boldı, zor kəttik qelinojan kanayning awazi anglandı. Buni körəp qedirgahdiki pütküllə həlkə kərkənqəndin titrəp kətti. 17 Musa həlkəni Hudanıñ alıda hazır boluxqa qedirgahdın elip qikti. Ular kəlip təqning tütüwədə erə turdu. 18 Pərvərdigar Sinay teoqıa otta qixüp kəlgini üqin is-tütək pütküllə təqni kaplıdi; is-tütək humdandin ərligən is-tütəktək tütügə ərləp qikti. Pütküllə taqə kəttik təwrinixkə baxlıdı. 19 Kanay awazi barqanseri kəyqiyip intayın kəttik qikti. Musa səz kiliwidə, Huda anglap ünlük awaz bilən jawab bərdi. 20 Pərvərdigar Əzi Sinay teoqıa, təqning qokkisiqə qüxti; andin Pərvərdigar Musanı təqning qokkisiqə qakiridi, Musa taqəqə qikti. 21 Pərvərdigar Musa qə: — San qixüp halayıknı agaḥlandurup: Ular «Pərvərdigarnı kerimiz» dəp pasildin bəsüp ətmisun; undak kilsə, ulardın kep adəm əhalək bolidü, dəp eytkin. 22 Pərvərdigarəqə yekin kələyediqən kahinlarmu ezelrinə manga atap mukəddəs kilsən; bolmisa, Pərvərdigar [sepilni] beskəndək ularəqə halakət yətküzdi, — dedi. 23 Musa Pərvərdigarəqə: — Halayıknıng Sinay teoqıa qikixi mumkin əməs; qünki Sən Əzüng bizgə kəttik agaḥlandurdung; təqni «mukəddəs» dəp karap, uning ətrəpiqə pasillarıni bekitingərlər, dəp əmr kıldı, — dedi. 24 Pərvərdigar Musa qə: — Mang, sən qixüp kətəkin. Andin sən Hərənni elip, billə qikşin; lekin kahinlər wə həlkə

bolsa Pərvərdigarning kəxioqa baraylı dəp pasilden bəsüp etmisun; bolmisa, [Pərvərdigar sepilni] bəskəndək ularning üstigə qüxiði, — dedi. **25** Xuning bilən Musa həlkning kəxioqa qüxüp, ularoja bu səzni yətküzdü.

20 Huda munu barlıq səzləri bayan kılıp mundak dedi: — **2**

Mən seni «küllük makanı» bolojan Misir zeminidin qızıkip kələn Parvardigar Hudayingdurmən. **3** Sening Məndin baxka heqkəndək ilahıng bolmayıdu. **4** Sən eziñ üçün maylı yukiridiki asmandıa bolsun, maylı təwəndiki zemində baxsun, yaki yar astidiki sularda baxsun, hərkəndək nərsinинг kiyapitidiki heqkəndək oyma xəklini yasına. **5** Sən bundak nərsilərə bax urma yaki ularning kullukloja kirmə. Qünki Mənki Pərvərdigar Hudaying wapazılıkka həsat kılıqoqı Təngridurmən. Məndin nəprətləngənlərning kəbəhliliklərini ezlirigə, oqullurloja, hətta nəwra-qəwərliriliqə qüxürimən, **6** Əmma Meni seyidlojan wə əmərlirimni tutidiojanlaroja ming əwladiqıqə əzgərməs mehribanlıq kərsitimən. **7** Pərvərdigar Hudayingning namini ələyimikan tiloja alma; qünki kimdəkim namini ələyimikan tiloja alsa, Pərvərdigar uni gunahkar hesablimay kalmayıdu. **8** Xabat küninini mükəddəs dəp bəlip tutkılı yadingda saklıqın. **9** Altə kün ixlep barlıq ixliringni tügətkin; **10** lekin yəttinqi künə Pərvərdigar Hudayingloja atalojan xabat künidur; sən xu künə heqkəndək ix kilməsən; maylı sən yaki oqlung baxsun, maylı kizing, maylı kulung, maylı dediking, maylı bukang yaki sən bilən bir yərdə turuwatkan müsapir baxsun, heqkəndək ix kilmisun. **11** Qünki altə kün iqida Pərvərdigar asman bilen zeminni, dengiz bilən uning iqidiki barını yarattı andin yəttinqi künidə aram aldi. Buning üçün Pərvərdigar xabat künini bəht-bərikətlək kün kılıp, uni mükəddəs kün dəp bekitti. **12** Atanangni hərmət kıl. Xundak kılsang Pərvərdigar Hudaying sanga ata kilməkqi bolojan zemində uzun əmür kərisən. **13** Katillik kılma. **14** Zina kılma. **15** Oqırılık kılma. **16** Koxnang toqıruluk yalojan guwaħħilik bərma. **17** San koxnangning ey-imaritiga kez kiringni salma, nə koxnangning ayali, nə uning kılıqoja, nə uning dediki, nə uning kalisı, nə uning ixiki yaki koxnangning hərkəndək baxka nərsisigə kez kiringni salma. **18** Pütkül həlk güldürməmilmən, qekin-yalqunları, kanayning awazi wə taoqdin ərləp qıkkən is-tütkəklərni kerdi wə anglidi; ular bularını kərüp, titrixiy yırak turuxti **19** wə Musaqa: — Bizgə sənla sez kılıqoysən, biz anglaymız; lekin Huda bizgə Əzizəkə kəz kilmisun; qünki undak kılsa əlüp ketimiz, dedi. **20** Musa halayıkka jawabən: — Korkmanglar; qünki Hudaning bu yərgə kelixi silərni sinax üçün, yəni silərning Uning dəhəxətləkini kez aldinglaroja kəltürüp, gunah kılmaslıkları üqindür, — dedi. **21** Xuning bilən halayık nerida turdi; lekin Musa Huda iqida turojan koyuk bulutning kəxioqa yekin bardı. **22** Parwərdigar Musaqa: — Sən berip Israillarоja munu səzləri yətküzgin: «Silərgə ərxtin sez kılıqinimni kərdüngələr. **23** Silər Mening ornumda ilah dəp kümüxtin butlar yasimanglar, yaki eziñlər üçün altundın butlарna yasimanglar. **24** — San Mən üçün tuprakṭın bir kurbangah yasap, xu yərdə keydürmə kurbanlıq wə inaklık kurbanlıklıringni, koy-eqə bilən kaliliringni sunojin. Omumən Mən həlkə namimni [hərmət bilən] əslitidiojan barlıq jaylarda, yeningoja kılıp sanga bəht-bərikət ata kılımən. **25** — Əgər Manga atap taxlardin kurbangah yasimakçı baxsun, yonulojan taxlardin yasimiojin; qünki taxlaroja əswabingni təkəküsəng, ular napak bolup kəlidü. **26** Kurbangahlımoja qılıkidojan pałempəy bolmisun; undak bolqanda, pələmpəyedin qıkkıqa əwritting kərünüp kəxio mumkin, — dedi.

21 — Sən ularning aldiqə koyidiojan həküm-bəlgilimilər munulardur: — **2** Əgər sən bir ibranıy kulin setiwalojan bolsang, u altə yilojə hizmitində bolup, yəttinqi yili teləmsiz hər kiliñsun. **3** U kıl kiliñixkə tənəha haləttə elip kelingən bolsa, tənəha haləttə katsun. Ayali bilən birga elip kelingən bolsa, ayalımu uning bilən billə katsun. **4** Əgər hojisi uningoja hotun elip bərgən bolsa, xundakla ayali uningoja oqlu-kızları tuqup bərgən bolsa, ayal balılıri bilən hojisoja kılıp, ər yalozun katsun. **5** Lekin əgər kıl elan kılıp: «Mən hojam, ayalim wə balılırimoja muhəbbətim bolojını üçün hər bolup kətməymən» desə, **6** undakta uning hojisi uni Hudaning [ibadət sorunining] aldiqə elip berip, uni ixiñning aliddə yaki ixiñning kexikinən aliddə turquzusun; andin hojisi bigiz bilən uning kuliqini təxsun. Xundak kılıp, u mənggügo hojisinən kuli bolup kəlidü. **7** Əgər birkim kızını dedəklikkə setiwaləkən bolsa, u ər kullar hər kiliñandək hər kiliñmisun. **8** Əgər eziqə has setiwalojan kız hojisoja yakımsa, undakta u kız tərəpning hək tələp uni hər kiliqloja yol koyuxi kerək. Lekin hojisinən uni yat həlkə setix həkükü bolmayıdu; qünki hojisi uningoja wapazılık kılıqandur. **9** Əgər u kizni oqılıqə has bekitkən bolsa, undakta u balgilimilər boyiqə uningoja eż kizidək muamilə kiliñsun. **10** Əgər hojisi yəna hotun alsa, əslidə əmrigə alojan dedikining yemək-iqmikini, kiyim-keqikini wə ər-hotunqılıq burqını keməytmişis. **11** Əgər u xu üç ixi ada kilmisa, undakta u bədal təlimay hər bolsun. **12** Kimki bir adəmni urup eltürüp koysa, umu qoqum eltürülüsün. **13** Lekin əgər u kixi [əlgüqininq] jenini paylap turup kəstən eltürmigən, bəlkı mən Huda uning koli arkılık xixining olüxigə yol koyojan bolsam, undak əhəwäləda Mən uningoja qaqidiojan bir jayni orunluxturimən. **14** Lekin əgər birsə eż koxnisini hılyə bilən eltürümən dəp, uningoja kəstən hujum kilsa, u gərqə [panah idzəp] kurbangahlımoja keqip kəlsimə, u xu yərdə tutulsun wə əlümgə məhkum kiliñsun. **15** Kimki eż atisi yaki anisioja kol təkğüsə, qoqum eltürülüsün. **16** Kimki bir adəmni bulap satkən bolsa yaki uning ələkə məlum bolsa, jəzmən eltürültüxi kerək. **17** Kimki eż atisi yaki anisioja lənat kılıp karqojoan bolsa, jəzman eltürültüxi kerək. **18** Əgər iki kixi uruxup kılıp, biri yəna birini tax ya moxti bilən ursa, urulojan kixi əlməy, orun tutup yetip kalojan bolsa, **19** u kixi kopup hasioja tayinip taxkırıyo qıkkıdak bolsa, undakta uni urojan kixi jazidin halas kiliñsun; pəkət zəhimləngüqinən yetip ixtin kalojan waqtı üçün tələm berip, uni dawalitip səllimaza sakaytsun. **20** Əgər birsə kuli yaki dedikini tayakta ursa, xundakla kıl yaki dedak nək məydanda əlüp ketsə, uning üçün [igisi] qoqum jazasoja tartılsun. **21** Lekin əgər tayak yegüqi birikki kün tirik tursa, undakta kül həjəyininin xəhsı mal-mülki bolojını üçün, kulinning jazasoja tartılsun. **22** Əgər kixilər bir-biri bilən uruxup kılıp, həmilidər bir ayalni urup salsa, həmilidər ayalda balisi baldur tuquluxidin baxka zəhimlinix bolmisa, ayalning erininq tələm talipı boyiqə həkimlərinən təstikidin etkizütlüp jərimanə telisun. **23** Əgər [ayal yaki bala] ziyan-zəhətkə uqırıqan bolsa, undakta jenioja jan, **24** kezığa kez, qıxiqə qix, kolioja kol, putioja put, **25** keyfükkə kəyülk, zəhimgə zəhim, kekkə kek tələnsun. **26** Əgər birsə əz kül ya dedikining kəzinin urup nakar kılıp koysa, kezi wajidin uni azad kiliñsun. **27** Xuningdək birsə eż kuli ya dedikining qixini urup qıkırıwətəkən bolsa, qixi wajidin uni azad kiliñsun». **28** Əgər bir kala bir ər yaki ayal kixini üsüp eltürüp koysa, xu kala qoqum qalma-kesək kiliñixi kerək, uming gəxi yeyilmisun. Lekin kalining igisigə gunah kəlmisun. **29** Lekin bu uyning ilgiridin üsüx aditi bolup, igisigə bu həkətə ağah berilgən bolsa, lekin yənilə uni bəqəlimiojini üçün ər-ayal kixilərni üsüp eltürüp koyojan bolsa,

undakta kala qalma-kesek kiliñsun, igisimu olümge məhkum kiliñsun. **30** Lekin uningdin hun həkkı tələp kiliñsa, ez jenining ornida uningoja ənqazılık tələm koyulajan bolsa xuni bərsun. **31** Kalidin üstülgüqi oojul yaki kız bala bolsa, kalining igisi ohxaxla yuñırıq həkümündikidək bir tərəp kiliñsun. **32** Kala kül yaki dedəknı üskən bolsa, kalining igisi üsülgüqininq hojisiqə ottuz xəkəl kümüx bərsun; andin kala qalma-kesek kiliñsun. **33** Əger birsi bir orining aqzını oquq koyup yaki kolawatçan orining aqzını yapmay, kala yaki exək uningoja qüxiyp kətsə, **34** Undakta orining igisi mal igisining ziyanını toluk tələp bərsun; elğan mal uningki bolidu. **35** Əger birsining kalisi yənə birsining kalisini üstüp əltürüp koyojan bolsa, undakta ular tirk kalojan kalini setip, pulni barawar bəliñsun həm əlik kalinimə xundak bəliñsun. **36** Lekin kalining ilgiridin üsidiqan aditi barlıq enik turup, igisi uni baoñliday koyuwətəkən bolsa, undakta üsülgüqi kalining igisi kaloja kala tələp bərsun, olük kala uning bolsun.

22 Əger birsi bir kala yaki koynı oqırılap, uni soysa ya setiwtəsa, u bir kalining ornioja bəx kala, bir koyning ornioja tet koy təlisun. **2** Oqri tam təxkəndə tutulup kəlip, tayak yəp olüp kəlsa, əltürgüçiqə hun jazasi kəlmisun. **3** Lekin xu wəkə bolovan paytta kün qikip kalojan bolsa, undakta əltürgüqi hun jazasiqə tartilsun. Oqri oqırılıqinini teləp ziyanı toluklap berixi kerak; uningda bir nema bolmisa, kullukka setilip, oqırılıqan nərsini təlxix kerak. **4** Oqri tutulojanda oqırılıqan nərsə, kala bolsun, exək bolsun, koy bolsun uning kolida tirk əhalətə teplisə, u ikki həssə kimmətə tələp bərsun. **5** Əger birsi ez mal-qarwilirini etizlikka yaki üzümzarlıkkə otlaçkə koyuwetip, baxklärlarning baqı-etizlikdə otlaçkə yol koysa, undakta ezining eng esil məhsulatlıridin yaki üzümzarlıkininq əng esil mewisidin ziyanı tələp bərsun. **6** Əger ot ketip, tikənlilikə tutixip ketip, andin ənqılerni, bax tartip pixkən ziraatni kəydürüp, pütkiil etizlikni kül kiliwətsa, undakta ot koyouqı barlıq ziyanı tələp bərsun. **7** Əger birsi koxnisioja pul yaki mal-dunyasanı amanat kılajan bolsa, bular əyidin oqırılınıp kətsə, xundakla oqri keyin tutulsa, u oqırılıqinini ikki həssə kimmətə tələp bərsun. **8** Lekin oqri teplimisa, ey igisining koxnisining məliqə kol təqküzgən ya təqküzmiganlık məlum bolsun dəp, hakimlarning aldioja kəltürüsün. **9** Hərhil hiyanət, u maylı kala, exək, koy, kiyim-keqək bolsun, yittürüp koyojan nərsə bolsun, ular toqoruluk bir koxnisi: «əməliyəttə mundak idi» dəp talaxkən bolsa, hər ikkisining dəwəsi hakimlarning aldioja kəltürüsün; hakimlar kaysioja gunah bekişə, xu koxnisioja ikki həssə kimmətə tələp bərsun. **10** Əger birsi koxnisioja exək, kala, koy yaki baxkə bir qarpayni amanat kilsə, bu amanat meli kixi kərməy olüp kətsə, yaki zəhilmənsə, yaki həydəp akitilsə, **11** undakta koxnisining məliqə kol təqküzgən ya təqküzmiganlık məlum bolsun dəp, Pərvərdigarning aldiça ularning otturisida bir əsərən iqtürüsün. Mal igisi bu əsərən kəbul kilsən; koxnisi uningoja tələm tələp bərmişun. **12** Lekin mal oqırılanjan bolsa, u igisiga tələp bərsun. **13** Əger uni wəhxiy haywan boop koyojan bolsa, u malning kaldıkuñi guwahlıq üçün kərsitip, uni tələp bərmisimə bolidu. **14** Əger birsi koxnisidin bir ullaqını etna elip, ullaq igisi yok yərda zəhilmənsə yaki olüp kalsə, etna aloquqı toluk tələp bərsun. **15** Lekin igisi nək məydanda bolsa, etna aloquqı tələp bərmişun; ullaq ijarığa elinojan bolsa, aloquqı tələm telimisun; qünki uni ijarə tələp əkəlgən. **16** Əger bir adəm tehi yatlik bolmiojan bir kizni azdurup, uning bilən billə yatsa, undakta u uning toylukını berixi kerək, andin uni hotunlukka alsun. **17** Lekin kizning atisi uni uningoja bərgili unimisa, zina kilojuqı

pak kılarning toylukqə barawər kelidiojan kümüx pulni tarazida əlqəp bərsun. **18** Jadugər hotunni tirk koymiojin. **19** Haywan bilən jinsiy munasiwət etküzgen hərbiri jəzminə olümge məhkum kiliñsun. **20** Kimdəkim birdinbir Pərvərdigardin baxxa hərkəndək ilahəja kürbanlıq sunsa, haram dəp mutlak halakətkə məhkum kiliñsun. **21** Silərmu Misirdən musapir bolup turoqanikəsələr, musapir bolovan kixini həq harlimanglar wə yaki uningoja həq zulum kilmanglar. **22** Hərkəndək tul hotun yaki yetim balini horlimanglar. **23** Sən ularni hərkəndək tərəptə horlisang, ular manga pəryad kətürsə, Mən ularning awazini qoçum anglaymən; **24** xuning bilən oqəzipim tutixip, silərni kılıqlap əltüriman, silərning hotunliringlar tul kiliñip, balılıringlar yetim bolup kəlidü. **25** Əger san Mening halkimning iqidin sanga koxna bolovan kəmbəoşəlgə kərz bərgən bolsang, uningoja jazanıhorlardək muamilə kilmiojin; uningdin əstüm almanglar. **26** Əger san koxnangning qapını görənə alojan bolsang, kün olturmasta uningoja yandurup bər. **27** Qünki qapını uning bərdinbir yepinisi bolup, bədənini yapidiojan kiyim xudur. U bolmisa, u nemini yepinip yatidu? Bu sawəbtin Manga pəryad kilsə, pəryadını anglaymən; qünki Mən xəpkətlikturnen. **28** Hudaşa kupurluk kilmə, wə həlkinqning əmirlirinimə karop tillima. **29** Haminingning həsulining axkənidin wə xarab-zəytun meyi kəlqikingdin taxkənidin Manga hədiyə sunuxni həyal kilmiojin. San oqulliringning tunjisini Manga atiojin. **30** Kala bilən koylirininq tunji ballırınımım həm xundak atiojin; tunji bala yətta küngiçə anisi bilan billə tursun; əmma səkkizinci kün uni Manga atap sunojin. **31** Silər Manga atalojan mukəddəs kixilər bolisilər; xunga dalada yirtkəq haywan taripidin boopojujan haywanning gexini yemangler, bəlkı uni itlarqa taxlap beringilər.

23 Yalojan gəpni yamiojin wə ya yalojan guwahlıq berip rəzil adəməgə yan basmiojin. **2** Topka əgixip rəzil ixtə bolma yaki dəwa-dəsturlarda guwahlıq bərgəndə topka əgixip həkikətni burmilima. **3** Kəmbəoşəl dəwa kilsə, uningoja yan basma. **4** Dütəmininq kala ya exiki ezip ketip, sanga uqrəp kəlsa, uni elip kəlip, igisigə qoçum tapxurup bər. **5** Əger sanga eq boloqanning exiki yünki kəttüralmey yükning astida yatkinini kersəng, uni yardəmsiz taxlimay, bəlkı uningoja yardəmlıxip exikini kopuruxup berixing zərür. **6** Arangdiki kəmbəoşəlning dəwasida adalətni burmilima. **7** Hərkəndək sahta ixtin ezungini neri tart; bigunəh, adəm bilən həkkənəyi adəmni əltürmigin; qünki Mən rəzil adəmni hərgiz adil dəp aklimaymən. **8** Xuningdək həqkəndək para yema; qünki para kezi oquqlarını kor kiliş, həkkəniyların seqələrini burmilaydu. **9** Musapir kixilərgə zulum kılma; qünki ezungular Misir zeminidən musapir bolup turoqan bolojaqka, musapirning rohiy halını bilisilər. **10** Altə yil eż yeringin terip, həsullurini al. **11** Lekin yəttinqi yili yərgə aram berip uni box koy; həlkinqning namratlıri uningdin yiqip yesun, ulardin axkənidin janggaldiki haywanlar yesun; xundakla üzümzarlıq bilən zəytunzarlıqningimə xundak kilojin. **12** Altə kün iqidə eż ixingni ada kiliş, yəttinqi kün aram elixing zərür. Buning bilən kala-exəkliiring aram tapidu, dedikingning oqlı bilən musapir kiximu hərdükini qıkıridu. **13** Mən sanga eytkəniməng həmmisini kengül bəlüp ada kıl; baxkə ilahklärning namini tilingəqə alma; bular hətta aqzıngojumu qıkmışın. **14** Hər yilda üç ketim mening üçün həyt etküzgin. **15** Aldi bilən «petir nan heyti»ni etküz; sanga əmr kılqinimdək Abib eyidiki bekitilgən künlərdə yəttə kün petir nan yegin; qünki xu ayda san Misirdin qıkkənidig. Xu heyttə həqkixi aldiməq kuruq kol kəlmisun. **16** Sən ejir kiliş teriojan etizdiki ziraitingning tunji həsulini orojanda «orma

heytiňi etküz; xundakla sən ejir singdürüp yərdin ahirkı hoşul-məhsulatliringni yil ahirida yioqkanda «hosul yioqix heytiňi etküz. **17** Yilda üç ketim ərkəkliringning həmmisi Rəb Pərvərdigarning huzurişa hazır bolsun. **18** Sən manga atalojan kürbanlıqning kenini hemirturuq selinoqan bilən sunmioqin; heyt kürbanlıqining yeqinini bolsa keqiqə kondurup ətigiqiqə saklama. **19** Zeminindiki dəsləkpi həsulning əng yahxını Pərvərdigar Hudayingning əyigə elip kəl. Ooqlaknı anisining sütidə əyinatip pixurma. **20** Mana, Mən bir Pərixtini yolda seni koqlaş, Mən sanga təyyarlıqan yərgə elip barsun dəp, alındıda yüriükə əwətimən. **21** Sən uning aldida eziungga aqah bol, uning awazıqə kulaq sal. Uning zitioqə təqmə; bolmisa, u itaətsizliklirinğı kaqırmayıd; qünki Mening namıim uningdidur. **22** Lekin ağor sən uning awazıqə kulaq selip, Mening barlıq buyruqanlırımıja əməl kilsang, Mən dükxmənlirinğə dükxmən, kükəndilirinğə kükəndə bolıman. **23** Qünki Mening Pərixtəm alındıda yürüp, seni Amoriy, Hittiy, Pərizziy, Kəanañiy, Hiwiy wa Yəbusiyalarning zeminiqə baxlap kırıdu; Mən ularını yokitıman. **24** Sən ularning ilahırlıqə bax urup ibadət kılma wə yaki ular kiloqändək kılma; bəlki ularning [butlirları] üzül-kesil qekiqət, but tüwriklirini üzül-kesil kukum-talojan kiliwət; **25** Lekin Hudayinglar Pərvərdigarning ibaditidə bolunglar. Xundak kilsanglar U nan bilən süyüglərni bərikətleydə; Mən barlıq kesəllikni aranglardın qırırip taxlaymən. **26** Buning bilən zeminingda boyidin ajrap ketidioqan yaki tuqımas heqbir ayal yaki qarpay bolmayıdu; emrүnginini künlürini toluk kılımən. **27** Mən sening alındıda wəhlimim əwətimən, kaysı taipiga yekinlaxsang xularnı parakəndə kılımən; xuning bilən həmmə dükxmənlirinğni kaýnığı yandurup kaqırıman. **28** Hiwiylar, Kəanañıylar wa Hittiyalırları alındıdin koqlap qikiriyetixka serik hərilərni alındıda yürükə əwətimən. **29** Əmma zemining Harabiliçip, dalada wəhxiy haywanlar awup sanga həwp bolup əkəlməslək üçün, xu əllərni alındıdin bir yiloqıa həydiwətməymən, **30** Bəlki sən awup, zeminni [püttünləy] miras kılıp bolouqqa, az-azdin həydəp turimən. **31** Sening zeminingning qegrilirini Kızıl Dengizdən tartip Filistiyalarning dengizliqə, xuningdək qəldin tartip [əfrət] dərəyasiqıa bekitimən; qünki zemində turuwaṭkanınları həydiwətib yerini igilixig üçün, ularnı kolungoja tapxurimən. **32** Sən ular bilən wə yaki ilahırlı bilən heqkəndək bir əhdə tütəm. **33** Əlarning seni alındıda gunahka patkuzmaslıq üçün ularını zeminingda kət'iy turquzma. Qünki mubada sən ularning ilahırlıning ibaditidə bolsang, bu ix sanga tuzak bolıdu.

24 U Musaqa yəna: — «Sən berip, eziung bilən billə Hərun, Nadab, Abiñuni wa Israillarning aksakalları arisidin yətmix adəmni elip, Pərvərdigarning huzurişa qıkıp, yırakta turup səjdə kilinglar. **2** Pəkət Musala Pərvərdigarning aldioqa yekin kəlsun; baxxılar yekin kəlmisun, həlk uning bilən billə əstigə qıkmışın, — dedi. **3** Musa kəlip Pərvərdigarning barlıq səzləri bilən həkümürlərini halayıkka dəp bərdi; pütküll halayıq bir awazda: — Pərvərdigarning eytkən səzlərinining həmmisigə əməl kılımız! — dəp jawab berixti. **4** Andin Musa Pərvərdigarning həmmə sezinı hatiriliwəlip, atisi səhər kopup taqning tūwidə bir kurbangahı yasap, xu yərdə Israillning on ikki kəbəlisining sani boyiqə on ikki tax tūwrukni tikildi. **5** Yəna Israillarning birnəqqə yigitlirini əwtetti, ular berip Pərvərdigarşa keydürmə kürbanlıklär sundı, inaqlıq kürbanlıq süpitidə birnəqqə torpaqınımoy soyup sundı. **6** Andin Musa kənning yerimini qaqılarşa qaqılıdı, yəna yerimini kurbangah əstigə qaqdı. **7** Andin u əhədinamını kəlioqa elip, həlkə okup bərdi. Ular jawabən: — Pərvərdigarning eytkinining həmmisigə

kulaq selip, itaət kılımız! — deyixti. **8** Xuning bilən Musa kaqılardiki kənni elip, həlkə sepip: — Mana, bu Pərvərdigar muxu sezlərning həmmisigə asasən siler bilən baqlıqan əhdining kənidur, dedi. **9** Andin keyin Musa wə Hərun, Nadab wə Abiñu Israillarning aksakallırıdin yətmix adəm bilən billə taqı əstigə qıqıxtı. **10** Ular xu yərdə Israillning Hudasını kərdi; uning ayoqining astida huddi kek yakuttin yasalojan nəpis payandazdək, asman gümbizidək süpsüzük bir jisim bar idi. **11** Lekin u Israillarning mətiwərlirigə kol təgküzmidi; ular Hudani kərüp turdi həmdə yəp-ıqıxtı. **12** Pərvərdigar Musaqa: — Taqı əstigə, kəximəqə qıkıp xu yərdə turojin. Sanga ularıqə egitixə tax tahtaylarnı, yəni Mən yezip koyanın qanun-əmri ni berimən, dedi. **13** Xuning bilən Musa kopup, Yardamqısı Xəxuanı elip mangdi. Musa Hudanıq teojoqə qıktı. **14** U awwal aksakallarо: Biz yenip kəlgüqə muxu yərdə bizni saklap turunglar. Mana, Hərun bilən hər silörning yeninglarda kəlidü; ağor birsininq ix-dəwasi qıksa, ularning aldioqa barsun, — dedi. **15** Xuning bilən Musa taqning əstigə qıktı wə taqnı bulut kaplıdi. **16** Pərvərdigarning julası Sinay teojoqning əstida tohtı; bulut uni alta küngiqə kaplap turdu; yəttinqi künü, Pərvərdigar bulut iqidin Musanı qakırdı; **17** Pərvərdigarning julasining kiyapıti Israillarning kəz alındıda taqning qokkışida həmmini yutkuqı otౕk keründi. **18** Musa bulutning iqığa kirip, taqning əstigə qıkıp kətti. Musa kırıq keqə-kündüz taqda turdi.

25 Pərvərdigar Musaqa mundak dedi: — **2** Sən Israillarоja eytkin, ular Manga bir «kətürmə hədiyə»ni kəltürsün; kimling kəngli hədiyə sunuxka hux bolsa, uningdin Manga sunulidioqan «kətürmə hədiyə»ni tapxuruwelinglar. **3** Siler ulardın tapxuruwalidioqan kətürmə hədiyə: — Altun, kümüx, mis, **4** kek, səstün wə kizıl rənglik yip, kanap rəht, tiwit, **5** kizıl boyalojan koqkarning teriliri, delfinning teriliri, akatsiya yaqıqi, **6** qıraq üçün zəytun meyi, «məsihələx meyi» wə huxbuy üçün huxbuy dora-dərməklər, **7** afod bilən «köxən»qa ornitildioqan ak həkik wə baxxə esil taxlar bolsun. **8** Mening ezlizli arisida makan kılıxım üçün [xulardın] Manga bir mukaddəs turaloqunu yasisun. **9** Uni Mən sanga barlıq kərsətməkqi bolılinıqə asasən, yəni ibadət qədirininq nushisi wə barlıq əswab-şaymanlırının nushisioja op'ohxax kılıp yasanglar. **10** Ular akatsiya yaqıqidin bir sanduk yasisun. Uning uzunlukı ikki yerim göz, kənglikli bir yerim göz, egizlikli bir yerim göz bolsun. **11** Sən uni sap altun bilən kaplıqin; iqı wə sirtini altun bilən kaplap, uning üstündəki kışmininq qərisigə altundın girwək qıkar. **12** Uningqə altundın tət həlkə kuydurup, tət qətiqioqə bekitkin. Bir təripiga ikki həlkə, yəna bir təripiga ikki həlkə bolsun. **13** Sən həm akatsiya yaqıqidin ikki baldak yasap, hər ikkisini altun bilən kaplıqin; **14** andin sanduk ular arklıq kətürüsün dəp, baldaklarnı sandukning ikki yenidiki həlkiliridin etküzüp koyojin. **15** Baldaklar həmixinə sanduktiki həlkida tursun; ular uningdin qıkırılmışın. **16** Mən sanga beridiojan həküm-guwaqlikni sandukka koyojin. **17** Sandukning [yapkuqı süpitidə] sən altundın uzunlukı ikki yerim göz, kənglikli bir yerim göz bolovan bir «kafarət tahti» yasisoqin. **18** İkki kerubni altundın sokup yasisoqin. Ularnı kafarət təhtining ikki təripiga ornatıkin. **19** Bir kerubni bir təripiga, yəna bir kerubni yəna bir təripiga ornitix üçün yasisoqin. İkki təripidiki kerublarnı kafarət təhtı bilən bir gəwdə kilinglar. **20** Kerublar bir-birigə yüzlənsün, əqanatlarını kafarət təhtining əstigə kərip, əqanatlıri bilən uni yapsun; kerublarning yüzü kafarət tahtığa karıtilsun. **21** Sən kafarət tahtını sandukning əstigə koyup, Mən sanga beridiojan həküm-guwaqlikni sandukning iqığa koyojin. **22** Mən xu yərdə sən bilən kərriximən; kafarət tahti əstidə, yəni həküm-

guwahlıq sandukining üstdikи ikki kerubning otturisida turup sanga Israillaroja yatküzükə tapxuridiojan barlık əmrlirim tooprisida söz kılımın. **23** Həm akatsiya yaqıqidin uzunlukı ikki gəz, kənglikli bir gəz, egizlikli bir yerim gəz bolovan bir xırə yasiojin. **24** Uni sap altun bilən kaplap, uning təstüki kışmining qərisigə altundun girwək qıkar. **25** Sən xırəning qərisigə tət ilik egizlikla bir law yasiojin; bu lənwning qərisigimə altundin bir girwək qıkar. **26** Sən u xırəgə altundin tət hälka yasap, bu hälkilarnı xırəning tət burjikidiki qeytikə ornatıkin. **27** Xırəni kətürüükə baldaklar etküzülsün dəp, hälkilər xırə lewigə yekin bekitilsun. **28** Baldaklarnı akatsiya yaqıqidin yasap, altun bilən kaplıqin; xırə ular arkılık kətürilidü. **29** Xırəgə yandap legən, qaqşa-təhsə, piyala wə «xarab hədiyələri»ni qaqidiojan kədəhələrni yasiojin; ularni sap altundin yasiojin. **30** Mening huzurumda turuxka sən xırəgə həmixin «təkədim nam»ni koyojin. **31** Sən həm sap altundin bir qıraqdan yasiojin. U qıraqdan sokup yasalsun; qıraqdanning puti, qolı, kədəhəliri, oqunqa wə qeqəkləri pütün bir altundin sokulsun. **32** Qıraqdanning oqolining ikki yenidin alta xahqə qıkırılsun — qıraqdanning bir yenidin üq xahqə, qıraqdanning yəna bir yenidin üq xahqə qıkırılsun; **33** bir yenidiki hərbir xahqıdə badam güli xəklidə oqunqisi wə qeqiki bolovan üq kədəh qıkırılsun, yəna bir yenidiki hərbir xahqıdə badam güli xəklidə oqunqisi wə qeqiki bolovan üq kədəh qıkırılsun. Qıraqdanoja qıkırılojan altə xahqining həmmisi xundak yasalsun. **34** Qıraqdanning [qololidin] badam güli xəklidə oqunqisi wə qeqiki bolovan tət kədəh qıkırılsun. **35** Bulardin baxxa [birinqi] ikki xahqining astida bir oqunqa, [ikkinqi] ikki xahqining astida bir oqunqa, [üqinqi] ikki xahqining astida bir oqunqa bolsun; qıraqdanoja qıkırılojan altə xahqining astı həmmisi xundak bolsun. **36** Uning xu oqunqilari həm xahqılıri qıraqdan bilən bir gəwdə kilinsun — bir pütün sap altundin sokup yasalsun. **37** Sən qıraqdanning yəttə qırıqını yasiojin; qıraqlar uduləja yoruk qüxürləxi üqün üsti tərəpkə ornitilsun. **38** Uning pilik kəyqılıri bilən küldənləri sap altundin yasalsun. **39** Qıraqdan wə uning barlık əswablıri bir talant sap altundin yasalsun. **40** Sanga taqədə ayan kılınojan nusha boyıqə bularni ehtiyyat bilən yasiojin.

26 Mukəddəs qedirni on parqə yopuktin yasatkin; yopuklar nepiz tokülojan ak kanap rəhtikə kek, sesün wə kızıl yiplar arilaxturulup ixlənsun; uningoja kerublarning süritini qewər kollaroja nəpis kılıp kəxtiləp qıkarouzojin. **2** Hərbir yopukning uzunluki yigirmə səkkiz gəz, kənglikli tət gəz bolup, hərbir yopuk ohxax qong-kıqılkıta borsun. **3** Yopuklarning bəxi bir-birigə ulansun, kalojan bəx yopukmu həm bir-birigə ulansun. **4** Sən ulap qıkilojan birinqi qong parqining əng qətidiki kışmioja bir təripiga rənggi kek izmə kədəqin, xuningdak ulap qıkilojan ikkinqi qong parqining əng qətidikisining bir təripigim həm xundak kılıqin. **5** Birinqi qong parqining əng qətidiki kışmioja əllik izmə kədəqin, ikkinqi qong parqining əng qətidikisigimə əllik izmə kədəqin. Izmilər bir-birigə udulmuudul borsun. **6** Mukəddəs qedir bir pütün borsun üqün altundin əllik iloju yasap, ikki qong parqə yopukni xu iloqlular bilən bir-birigə tutaxturojin. **7** Mukəddəs qedirni yepix üqün əqkətiwitidin yopuklarnı yasiojin; yopuktin on bir parqə yasiojin. **8** Yopuklarning hərbirininq uzunluki ottuz gəz, kənglikli tət gəz bolup, on bir yopukning həmmisi ohxax qong-kıqılkıta borsun. **9** Yopuklarning bəxını ulap bir kılıp, kalojan altə yopuknu ulap bir kılıp, altinqi yopukni ikki kət kılıp, qedirning aldi təripiga sanggilip koyojin. **10** Sən birinqi ulap qıkilojan qong parqining əng qətidiki kışmioja əllik izmə kədəqin. **11** Sən

həm mistin əllik iloju yasap, qedir bir pütün borsun üçün ularni izmılərgə etküzüp ikki qong parqını ulap koyojin. **12** Lekin yopukning qedirning kəynidin exip kalojan kismi, yəni exip kalojan yerim parqısı qedirning kəyni təripidə sanggilap tursun. **13** Qedir yopuklirininq qedirning boyindan artuk kismi, yəni u təripidin bir gəz, bu təripidin bir gəz, qedirning ikki təripidin sanggilap, uni [toluk] yapsun. **14** Buningdin baxxa, qedirqə kızıl boyalojan koqkar terisidin yopuk yasap yapkin, andin uning üstdinmə delfin terisidin yasalojan yənə bir yopukni kaplıqin. **15** Muqəddəs qedirning tik tahtaylirini akatsiya yaqıqidin yasap tikligin. **16** Hərbir tahtayning uzunlukı on gəz, kənglikli bir yerim gəz borsun. **17** Hərbir tahtayning ikkiden turumi borsun, hər ikki tahtay xular bilən bir-birigə qetilsun; qedirning barlık tahtaylirini xundak yasiojin. **18** Qedirning tahtaylirini xundak yasiojin; yigirmisini jənub tərəpkə tikligin; **19** bu yigirmə tahtayning tegigə kümüxtin kırık taglik yasiojin; bir tahtayning [astidiki] ikki turumi üqün ikkiden taglik, yənə bir tahtayning ikki turumi üqün ikkiden taglik yasiojin. **20** Xuningdak qedirning udul təripidə, yəni ximal təripidə yigirmə tahtay borsun; **21** bularning kırık taglikı kümüxtin borsun; bir tahtayning tegigə ikkiden taglik, yənə bir tahtayning tegigə ikkiden taglik orunlaxturulsun. **22** Qedirning kəyni təripigə, yəni qərb tərəpkə altə tahtay yasap tikligin. **23** Qedirning kəyni təripidiki ikki bulungoja ikki tahtay yasap ornatıkin. **24** Bu [bulung tahtaylari] astidin üstüqigə ikki kət kılınip [tahtaylarnı] ezara qetixtursun, üsti bir hälkiqə bekitilsun. Hər ikkisi xundak kılınip, ikki bulungoja tiklənsun. **25** Arka tərəpta səkkiz tahtay boludı, ularning kümüxtin yasalojan on altə taglikli boludı; bir tahtayning tegida ikki taglik, yənə bir tahtayning tegida ikki taglik boludı. **26** Buningdin baxxa sən akatsiya yaqıqidin baldak yasiojin; qedirning bu təripidiki tahtaylaroja bəx baldaknı, **27** qedirning u təripidiki tahtaylaroja bəx baldaknı, qedirning arka təripidiki tahtaylaroja, yəni qərb təripidiki tahtaylaroja bəx baldaknı yasiojin. **28** Tahtaylarning otturisidiki ottura baldak, bu tərəptin u tərəpkə yetidiqan borsun. **29** Tahtaylarnı altun bilən kaplap, baldaklar etküzüldiqliqə hälkilərni altundin yasap, baldaklarnı altun bilən kaplıqin. **30** Qedirni sanga taqədə ayan kılınojan nusha boyıqə yasap tikligin. **31** Sən nepiz tokulojan ak kanap rəhtikə kek, sesün wə kızıl yiplar arilaxturulup ixləngən bir pərdə yasiojin; uni qewər kollar kerublarning süritini nepiz kılıp qüxürləp hədiqələp qıksun. **32** Uni akatsiya yaqıqidin yasalojan tət hədiqə esip koyojin. Bu hadilar altun bilən kaplapsun, hərbirininq altun ilmiki borsun; hadilar kümüxtin yasalojan tət taglikka ornitilsun. **33** Pərdə qedir yopukidiki ilməklərgə esilip sanggilip koyulsun; andin həküm-guawahlıq sandukining üstüqigə koyojin. **35** Xırə bolsa pərdininq texiqə orunlaxturulsun; qıraqdannı xırəning udulıqə, qedirning jənub təripiga koyojin; xırəni ximal təripigə koyojin. **36** Buningdin baxxa sən qedirning kırık eojızoja nepiz tokulojan ak kanap rəhtikə kek, sesün wə kızıl yiplar arilaxturulup ixləngən bir pərdə yasiojin; u kəxtiqi təripidin kəxtilənsun. **37** Bu pərdə üqün akatsiya yaqıqidin bəx hada yasap, ularni altun bilən kaplıqin; hərbirininq altun ilmiki borsun; ularning tegigə bəx danə taglikni mistin kuyup təyyarlatkın.

27 Sən kurbangahni akatsiya yaqıqidin yasiojin. Kurbangah tət qasa borsun; uzunlukı bəx gəz, kənglikli bəx gəz, egizlikli üq gəz kılınsun. **2** Uning tət burjikigə koyulidiojan

münggüzlirini yasiojin; münggüzliri kurbangaḥ bilen bir gəwda kılinsun. Kurbangaḥni mis bilen kapliojin. **3** Kurbangaḥning yaq [wə kılını] elixka daslarni yasiojin; uningoja has bołan gürjəklərni, korilarni, lahxigirlarni wə otdanlarını yasiojin; uning barlık əswablirini yasaxka mis ixlatkin. **4** Kurbangaḥ üçün mistin bir xala yasiojin; xalaning tət burjikiga tət mis halka yasap bekitip koyojin. **5** Xalani kurbangaḥning kap belining astidiki girwaktin təwənrək turidiojan kilojin, xundakta xala kurbangaḥning dəl otturisida bolidu. **6** Kurbangaḥka ikki baldak yasiojin; ular akatsiya yaqıqidin bolsun, ularni mis bilen kapliojin. **7** Kurbangaḥni ketürgəndə, baldaklar uning ikki yenida boluxi üçün, ularni halkılarqa etküzüp koyojin. **8** Kurbangaḥni tahtaylardın yasiojin, iqi box bolsun; u taqdə sanga ayan kilinojan nusha boyıq [hünərəwənlər] təyyar kilsun. **9** Mukəddəs qədirininq høylisimini yasiojin. Høylining jənubiqa, yəni jənubka yüzləngən təripigə nepiz tokulojan ak kanap rəhttin pərdilərni tokuqin; xu təripining uzunluğunu yüz gaz bolsun. **10** Pərdilərni esixka yigirmə hada yasalsun; ularning tegigə koyuxka yigirmə mis taglik yasalsun; hadilarning ilmiki bilen baldaklar bolsa kümüxtin yasalsun. **11** Xuningojə ohxax ximal təripidimu uzunluğunu göz kelidiojan pərdə bolsun. Pərdilərni esixka yigirmə hada yasalsun; ularning tegigə koyuxka yigirmə mis taglik yasalsun; hadilarning ilmiki bilen baldaklar bolsa kümüxtin yasalsun. **12** Høylining qərb təripida uzunluğunu əllik göz kelidiojan pərdə bolsun; uning on hadisi wə on taglikli bolsun. **13** Høylining xərk taripi, yəni kün qikixka yüzləngən təripining kənglikli əllik göz bolsun. **14** Bir təripidən on bax göz kelidiojan pərdə bolsun; uning üq hadisi bilen üq taglikli bolsun. **15** Yəna bir təripidən on bax göz kelidiojan pərdə bolsun; uning üq hadisi bilen üq taglikli bolsun. **16** Høylining kirix eqiqiçoja yigirmə göz kelidiojan bir pərdə koyulsun; pərdə nepiz tokulojan ak kanap rəhtkə kek, sesün wə kizil yiplar arilaxturulup, kəxtiqi təripidin kəxtilənsün. Uning tət hadisi bilen tət taglikli bolsun. **17** Høylining qərisidiki həmmə hadilar kümüxtin yasalojan baldaklar bilen bir-biriga qetilsun; ularning ilməkləri kümüxtin, taglikləri mistin yasalsun. **18** Høylining uzunluğunu göz, kənglikli hər ikki təripi əllik göz bolsun; nepiz tokulojan ak kanap rəhttin xləngən pərdininq egizlikli bəx göz kılinsun; hadilarning taglikləri mistin yasalsun. **19** Mukəddəs qədirininq ix-hizmitidə ixtilidiojan barlık əswab-saymanlıri həmdə barlık mılkozuklari, xundakla høylining barlık, mılkozuklari mistin bolsun. **20** — Qiraonqıñ həmixinə yenik turuxi üçün, qiraqqa ixilitixə zəytundin sokup qırırlıjan sap mayni kexinqoja kəltüriükə Israillarıni buyruqin. **21** Jamaət qədirininq iqida, həküm-guwaḥlıq sandukining udulidiki pərdininq taxkırıda Hərun wə oqulları hər keqisi atığəngiqa Pərvərdigarning alidda qiraqlarının yenik turuquzux ixida bolsun. Bu ix dəwrdin-dəwrgiqa Israillarоja əbədiy bir kənun-bəlgilimə bolsun.

28 Sən Israillarning iqidin akang Hərun wə uning oqullırını ez kexinqoja kəltürgin; ularni, yəni Hərun wə oqulları Nadab, Abihu, Əliazar wə Itamarlarning Mening kahinlik hizmitimdə boluxi üçün yeningojə kəltürgin. **2** Akang Hərunoja həm xərap həm güzallık üçün mukəddəs kiyimlərini təyyarliojin. **3** Hərunning Manga mukəddəs kılınip, Mening kahinlik hizmitimdə boluxi üçün, Mən əkil-parasətninq rohi bilen kələblərini toldurojan qewər kixilarıñ hərbiriga söz kilipli, ularni alahidə kiyimlərini tikixə buyruqin. **4** Ular tikidiojan kiyimlər munulardın ibarət: — bir koxen, bir əfəd, bir ton, kəxtiləngən bir halta kenglək, bir səllə wə bir bəlwaq. Mening kahinlik hizmitimdə boluxi üçün, ular akang Hərunoja wə

oqullırıoja muğaddəs kiyimlərni tiksən. **5** Uningojə altun wə kek, sesün, kizil yiplar bilən nepiz tokulojan ak kanap rəht ixtililsun; **6** əfəndi ular altun wə kek, sesün, kizil yiplar bilən nepiz tokulojan ak kanap rəhtlərni təyyarlap, qewər kollaroja nəpis kilipl [kəxtilitip] ixletsun. **7** Əfodning ikki bexini bir-birgə tətuxturux üçün ikki dolisida mürilik tasma bolsun. **8** Əfodning üstidin baqlaydiojan, kəxtiləngən bəlwaq əfəd bilən bir püttin kılinsun wə uningoja ohxax sipta ixlinip, altun wə kek, sesün, kizil yiplar wə nepiz tokulojan ak kanap rəhttin yasalsun. **9** İkki ak həkikni tezip, ularning üstigə Israilning oqullırininq namlırını yoduroqin; **10** ularning namlırının altisi bir yakutka oyulsun, kalojan altisi bolsa yənə bir yakutka oyulsun, həmmisi tuqulux tərtipi boyıq püttülsun. **11** Huddi yakutnakixilirli ixligəndək, məhür oyuləndək Israilning oqullırininq namlırını ikki yakutka yoduroqin; ular altundın yasalojan kezlükə bekitilsun. **12** Israilning oqullırıoja əslətmə tax bolsun üçün, ikki yakutni əfodning ikki mürilik tasmisioja kədiqozuin; xundak bolqanda, Hərun Pərvərdigarning alidda ularning namlırını əslətmə süpitidə müriliridə ketürüp yürüdü. **13** Buningdin baxka, sən altundın yənə ikki kezlük wə sap altundın xoynidək exip etilgən ikki zənjir yasatkin; andin exilmə zənjirlər kezlükərə bekitilsun. **15** «Həkium koxeni»ni qewər kollaroja nəpis kilipl kəxtilitip yasatkin; uni həm əfəndi ixligən usulda yasiojan, altun wə kek, sesün, kizil yiplar bilən nepiz tokulojan ak kanap rəhttin yasiojin. **16** U ikki kat, tət qasa kılinsun; uzunluğunu bir qəriq, kənglikimə bir qəriq bolsun. **17** Uning üstigə tət katar kilipl gehərlərni ornatkin: — birinqi kataroja kizil yakut, serik gehər wə zumrat ornitilsun; **18** ikininqi kataroja kek kaxtexi, kek yakut wə almas ornitilsun; **19** üçinqi kataroja sesün yakut, piroza wə sesün kwarts ornitilsun; **20** tətininqi kataroja beril yakut, ak həkik wə anartax ornitilsun; bularning həmmisi altun kezlük iqigə ornitilsun. **21** Bu gehərlər Israilning oqullırininq namlırıoja wəkil kılınip, ularning sanidək on ikki bolup, məhür oyuləndək hərbir gehərgə on ikki kəbilining nami bardin-bardin püttülsun. **22** Koxenoja xoynidək exilgən sap altundın [ikki] exilmə zənjir yasiojin. **23** Koxenoja altundın ikki halka etip, ikki halkını koxenning [yukirik] ikki burjikiga bekitkin; **24** andin altundın exilip yasalojan ikki zənjirni koxenning [yukirik] ikki burjikidiki halkidin etküzüpl, **25** exilgən xu zənjirlərning ikki uqını ikki kezlükə bekitip, [kezlükərə] əfodning ikki mürilik tasmisining aldi kismiqa ornatkin. **26** Buningdin baxka sən altundın ikki halka yasap, ularni koxenning [asti təripidiki] ikki burjikiga bekitkin; ular əfodka tegixip turidiojan kılınip iqigə kadsuns. **27** Mundin baxka sən altundın [yənə] ikki halka yasap, ularni əfodning ikki mürilik tasmisining aldi təwənki kismiqa, yəni əfodka ulinidiojan jayoja yekin kilipl, kaxitiləngən bəlwaqdin egizrak kilipl bekitkin. **28** Koxenning əfodning kaxitiləngən bəlweqidin yukirirək turuxi, koxenning əfodtin ajrap katməsliyi üçün koxenning halkisini kek xoyna bilən əfodning halkisioja qetip koyojin. **29** Xundak kılqanda, Hərun mukəddəs jayoja kırqanda, həkium koxenini takıoqqa, Israilning oqullırininq namlırını əslətmə süpitidə yürükining üstidə Pərvərdigarning alidda daim ketürüp yürgən bolidu. **30** Hərun Pərvərdigarning alidə qırqanda, urin bilen tummim uning yürüki üstidə boluxi üçün, bularni həkium koxenining iqigə aloqin; muxundak kılqanda, Hərun Israillarоja baqlıq həkumlərni həmixinə Pərvərdigarning huzurida əz yürüki üstidə ketürüp yürgən bolidu. **31** Əfodning [iqidiki] tonni püttünləy kek rənglik kılqın. **32** Tonning baxka kiyilidiojan təxküdəl otturisida bolsun; uning yirtılıp kətməsliyi üçün huddi

bapkar tokuoqandak, sawutning yakisiqə ohxax qərisiga pəwaz qıkirilsun. **33** Uning etikining qərisi gək, səsün wə kızıl yiptin anarlarını tokup aşkin həmdə altun kəngərəklərni yasap, qərisidiki anarlarning arılıkçıqə birdin esip koyqın; tonning etikining pütküllə qərisi gək bir altun kəngərək, bir anar, yənə bir altun kəngərək, bir anar... bekitilsun. **35** Hərun hizmat kılōjan waqtida xu tonni kiysun; buning bilən Hərun Pərvərdigarning aldiqə baroğanda, yəni mukəddəs jayçıqə, Pərvərdigarning aldiqə kirip-qıkkında uning awazı anglinip turidu-də, u əlümündin aman əlidü. **36** Andin keyin sən sap altundın nəpis bir otuoqatni yasap, uning üstigə mehürgə nekixləngəndək: «Pərvərdigaroqə mukəddəs kılındı» dəp oyoqin; **37** uni kek rənglik yip bilən səllisigə qıgkin; u səllininq aldi taripiga takəlsun; **38** u Hərunning pexanisidə tursun. Buning bilən Hərun Israillarning mukəddəs kılıp kəltürgən barlıq mukəddəs hədiyelərə qaplaxkən gunahlarını öz üstigə elip kətürüd; hədiyelərning Pərvərdigarning alidda kobul kılınlıxi üçün otuoqat həmixin uning pexanisigə takaklıq tursun. **39** Buningdin baxxə ak, kanap rəhəttin bir kenglək tokuoqin, xuningdak kanap rəhəttin tokuləjan bir səllə təyyarlıqin; kəxtıləngən bir bəlwaqə yasioqin. **40** Hərunning oqullirioqə halta kengləklərni tikkin; ularqımu bəlwaqələrni təyyarla, ularçıqə ezig bəklərnimü tikkin; bular ularçıqə həm xərəp həm güzəllik bolsun. **41** Bularning həmmisini sən akang Hərun wə uning oqullirioqə kəydürgin; andin ularning Mening aliddimə kahinlik hizmitimdə boluxi üçün ularni məsihələp, Manga mukəddəs kılıp ayrioqin. **42** Ularning əvrətlirining yepik turuxi üçün ularçıqə kanap rəhəttin tambal əttürgin; u belidin yotisioqə yepip tursun. **43** Hərun wə oqullirioqə jamaət qədiriən kırğındə yəki mukəddəs jayda hizmətə bolux üçün kərbangahə yekinləxkanda, ular gunahkar bolup əlüp kətməsliki üçün [tambalı] kiyiwalsun. Bu uningoqə wə uningdin keyinkı nəsilliri üçün əbədiy bir bəlgilimə bolsun.

29 Ularning Manga mukəddəs kılınip, kahinlik hizmitimdə boluxi üçün mundak ixni ada kılıxing kerək: — sən bir yax ərkək torpaq bilən ikki koqkarnı talla [həmmisi bejirimən bolsun] **2** həmdə petir nan, zaytun meyi iləxtürülən petir toqəq wə zaytun meyi sürültüp məsihələngən petir həmək nanları təyyarla, bularning həmmisini buğday unidin kılıqin; **3** nanlarining həmmisini bir sewətəkə selip, sewətni, torpaqni wə ikki koqkarnı billə hədiyə kılıp kəltürgin. **4** Sən Hərun wə uning oqullirioqə jamaət qədirininq kirix eojiziqə yekin elip kelip, ularni su bilən yuoqin; **5** andin kiyimlirini elip kelip, Hərunoqə halta kenglək, afod toni wə afodni kiydürgin, koxənni təkiqin; andin beligə əfodning kəxtıləngən bələwəjini baqlıqin. **6** Bexioqə səllini yeqəp, səlligə mukəddəs otuoqatni takəp koyqın. **7** Andin məsihələx meyini elip, bexioqə kuyup uni məsihələgin. **8** Andin sən uning oqullirioqə elip kelip, ularçıqə halta kengləklərni kiydürgin; **9** ularçıqə, yəni Hərun wə uning oqullirioqə bələwələrni baqlap, ezig beklərnini kiydürgin. Xuning bilən əbədiy bəlgilimə boyiqə, kahinlik hizmiti ularningki bolidu; xundak kılıp, sən Hərun bilən uning oqullirioqə Hədaqə mukəddəs kılıp ayriq təyinligin. **10** — Sən torpaqni jamaət qədirininq aldiqə elip kəlgin; elip kəlginingdə Hərun bilən uning oqullirioqə kollirini torpaqning bexioqə koysun. **11** Andin sən bu torpaqni Pərvərdigarning alidda, jamaət qədirininq kirix eojizining yenida boozuzlıqin; **12** torpaqning kənidin elip barmikinq bilən uni kərbangahning müngüzlilərə sürüp, kəloqan ənanıng həmmisini kərbangahning tütwigə təkiq koyqın. **13** İq ərninini yeqəp təroqan barlıq mayni, xundakla jığərning üstidiki qawa may, ikki bərək wə ularning

üstidiki mayni ajritip bularni kərbangahıta kəydürgin. **14** Torpaqning gəxi, terisi wə tezizini bolsa qedirgahıning sırtıqə elip qıkip, otta kəydürüwətkin; bu gunah kərbənləki bolidu. **15** Andin sən koqkarnılarining birinə elip kəlgin; Hərun bilən uning oqullirioqə kollirini koqkarnıng bexioqə koysun; **16** andin sən bu koqkarnı boozuzlap, uning kənidin kərbangahning üstü kəsmining ətrəpiqə səpkin. **17** Koqkarnı parçılrap, uning iq ərnini bilən paqaklərini yuyup, ularni gəx parçılıri wə baxning üstigə koyup, **18** pütüt koqkarnı kərbangahıta kəydürgin. Bu Pərvərdigaroqə ataloğan kəydürmə kərbənlək — ot arkılık sunulidiojan, Pərvərdigaroqə huxbuq yətküzidiojan hədiyə bolidu. **19** Keyin sən ikkinçi koqkarnı elip kəlgin; Hərun wə uning oqullirioqə kollirini koqkarnıng bexioqə koysun. **20** Andin bu koqkarnı boozuzlap kənidin elip, Hərunning ong kəlikinqing yumxikiqə, uning oqullirininq ong kəlikinqing yumxikiqə, ularning ong kəllirininq qong barmikiqə bilən ong putlirininq qong barmikiqə sürkəp koyqın, kəloqan ənni kərbangahning üstü kəsmining ətrəpiqə səpkin. **21** Andin kərbangah üstidiki əndin wə məsihələx meyidin elip, Hərunning üstigə, uning kiyimlirigə, xuningdək uning oqullirininq üstigə wə ularning kiyimlirigimə səpkin. Xundak kılıp u wə uning kiyimliri, uning oqullirioqə wə ularning kiyimlirimə uning bilən təng Hədaqə atap mukəddəs kılıqənən bolidu. **22** Andin sən koqkarnıng meyi, kuyruk meyi, iq ərninini yeqəp təroqan barlıq may, jığərning üstidiki qawa may, ikki bərək wə ularning üstidiki mayni qıkar həmdə ong arkə putini aloqin — (qünki bu koqkarnı kahinlikka tikləx [kərbənlək] ataloğan] koqkardur) — **23** — buningdin baxxə sən Pərvərdigarning alidda koyulən petir nan sewitidin bir girdini, zaytun meyi iləxtürülən petir toqəqin birni wə petir həmək nəndin birni elip, **24** bularning həmmisini Hərunning kollirioqə wə uning oqullirininq kollirioqə koyup, ularni «pulanglatma hədiyə» süpitidə Pərvərdigarning alidda pulanglatkuçoqin. **25** Andin sən bularni ularning kolliridin tapxurup elip, Pərvərdigarning alidda huxbuq qıqarsun dəp, kərbangahıta kəydürmə kərbənləkning üstidə koyup kəydürgin. Bu ot arkılık Pərvərdigaroqə sunulogan hədiyə bolidu. **26** Sən Hərunu kahinlikka tikləx kərbənləkinqə ataloğan koqkarnıng texini elip «pulanglatma hədiyə» süpitidə Pərvərdigarning həzurida pulanglatkin; bu sening üllüxüngə bolidu. **27** Xuningdək, sən kahinlikka tikləx kərbənləkinqə ataloğan koqkarnıng «pulanglatma hədiyə» süpitidə pulanglitilənən texi bilən «kətürmə hədiyə» süpitidə egiz kətürüp pulanglitilənən arkə putini, yəni Hərun wə uning oqullirioqə beqixlanənən xu ültüxlərni «mukəddəs» dəp ayriq bekitkin. **28** Xuning bilən bu nərsilər əbədiy bəlgilimə boyiqə Israillər təripidin Hərun wə oqullirioqə beqixlanənən nesiwə bolidu; qünki u kətürmə hədiyədər. Bular Israillər təripidin sunulidiojan inaklik kərbənləklərinən ayriq qıqlip, ularning Pərvərdigaroqə atap «egiz kətürən hədiyə»si həsablinip, «kətürmə hədiyə» bolidu. **29** Hərunning mukəddəs kiyimlirigə keyin oqullirioqə warislik kılındı. Ular məsihəlini, kahinlikka təyinləngəndə xu kiyimlərni kiysun. **30** Oqullirininq kəsisi uning ornını besip kahin bolsa, jamaət qədiriən kirip mukəddəs jayning iqida hizmətə kirixkanda, bu kiyimlərni uda yətə kün kiyip yürəsun. **31** Sən kahinlikka tikləx kərbənləkinqə ataloğan koqkarnı elip, uning gəxini mukəddəs jayda pixuroqin; **32** andin Hərun wə oqullirioqə koqkarnıng gəxi bilən sewətəkə nanları jamaət qədirininq kirix eojizidə yesun; **33** ular əzərlirining kahinlikka təyinlinixidə Hədaqə atap mukəddəs kılıqənənən kafarətkə ixliitilənən nərsilərni yesun, lekin bular mukəddəs boloqəqə,

yat kixi buningdin heqnemini yemisun. **34** Əgər kahinlikka tikləx kurbanlıq gexidin yaki nandin ətigə azrak exip kalsa, exip kaloğanni otta kəydürütət; bular mukəddəs boləqəqə, heqkim uningdin yesə bolmaydu. **35** Sən xu tarıkida Əharun wə uning oqqulları töprüsida buyruqinimmg həmmisini bəja kəltəriup, uda yəttə küngiqa ularni kahinlikka tikləx wəzipisini ada kəlojin. **36** Hər künə kafarət kəlinixkə gunah kurbanlıq süpitidə bir torpaknı sunoqin. Kurbangahning əzini gunahtın pak kilişkə uning tıqünümü kafarət kəltərgin, mukəddəs kilişsun dəp, uni zəytun meyi bilən məsihligin. **37** Yəttə küngiqa sən kurbangah tıqün kafarət kəltəriup, uni mukəddəs kəlojin. Buning bilən «əng mukəddəs nərsilərning biri» hesablinidu; uningə təqən həməmə nərsə mukəddəs hesablinidu. **38** Mana, kurbangahə həmixin sunidioqanlıring munular: — hər künə bir yaxlık ikki koza kurbanlıq kilişsun. **39** Birini ətigəndə, yənə birini gugumda kurbanlıq kılıp sunoqin. **40** Birinci koza bilən birgə zəytun meyidin bir hinnin təttin biri iləxtürülən buğday unidin [əfahning] ondin biri wə yənə xarab hədiyasi süpitidə təttin bir hın xarab kuxup sunulsun. **41** İkkinci kozini gugumda sunoqin; uni ətigənlək kurbanlıqningkidək, huxbuy boluxi tıqün ot arkılık Pərvərdigarə ataloqan kurbanlıq süpitidə axlık hədiyə wə xarab hədiyə bilən əkəp sunoqin. **42** Xu tarıkida bu kəydürümə kurbanlıq nəsildən-nəsilə jamaət qədirinə kirix eqizidə Pərvərdigarning huzurında etkütüliq daimlik kurbanlıq bolsun; Mən [Pərvərdigar] xu yərde siler bilən kerüxüp, sən bilən sezliximən. **43** Xuningdək Man xu yərde Israillar bilən uqrıxmən, xuning bilən u jay Mening xan-xəripim bilən mukəddəs kilişin. **44** Mən jamaət qədiri bilən kurbangahı Əzümgə atap mukəddəs kilişmən; Əharun wə uning oqqullurinumu Əzümgə kahinlik hizmətə boluxkə ayırıp mukəddəs kilişmən. **45** Xundak kılıp Mən Israillarning arısında makan kılıp, ularning Hudasi bolimən. **46** U wakitta ular Mening ularning arısında makan kilişim tıqün ularni Misir zemindin qıkırıp kəlgən Hudasi Pərvərdigar ikənlilikmni bilidu; Mən ularning Hudasi Pərvərdigardurmən.

30 Sən yənə huxbuy yandurux tıqün bir huxbuygahını yasatkin; uni akatsiya yaqıqidin təyyarlioqin. **2** U tət qasa, uzunluk bir gaz, kəngili bir gaz, egizlikli ikki göz bolsun. Uning [tət burjikidiki] münggüzlər uning bilən bir pütün kılıp yasalsun. **3** Sən uni, yəni uning üstini, tət ətrapını həm münggüzlərini sap altun bilən kaplatkin; uning üstü kışmining qərisigə altundin girwək qıqaroqin. **4** Uningə tətundan ikki həlka yasap, uning gırwikining astıqə bekitkin; ularni ikki yəniqə udulmu'udul bekitkin. Huxbuygahı kətüridiqan ikki baldaknı selix tıqün bularnı huxbuygahning ikki təripiga orunlaxturoqin. **5** Baldaklirini akatsiya yaqıqidin yasap, altun bilən kaplıqion. **6** Huxbuygahı həküm-guwaqlik sanduqining udulidilə pərdinən sirtioq, yəni Mən sən bilən kərrixidioqan jay boloqan həküm-guwaqlik sanduqining üstidiki kafarət təhtining udulioq koyqoqin. **7** Əharun xuning üstidə esil huxbuy atırnı yandursun; hər künə ətigənlək qıraqıqlarını pərligili kəlgəndə, huxbuylarını yandursun. **8** Xuningdək Əharun gugumda qıraqıqları tiziq yakğanda, huxbuy yandursun. Xundak kılıp Pərvərdigarning alidda nəsildən-nəsilə huxbuy həmixin eqürülməy yenik bolidu. **9** Silər uning üstidə na heqkandak oqayıri huxbuy yandurmanglar, na kəydürümə kurbanlıq, na axlık hədiyə sunmanglar, xundak uning üstigə heqkandak xarab hədiyəni təkmanglar. **10** Hər yilda Əharun bir ketim [huxbuygahning] münggüzlirigə kafarət kəltərsun, hər ketim kafarət kətüridiqan gunah kurbanlıqning kəni bilən uning tıqün kafarət kəltərsun. Nəsildən-nəsilə xundak

kilingər; bu [huxbuygah] Pərvərdigarə «əng mukəddəs» hesablinidən nərsilərning kətaridindur. **11** Pərvərdigar Musaqa mundak dedi: — **12** Sən Israillarning sanini enikləx tıqün ularni səninqinində, ularning sanilixi wajidin arisioja balayı'apət kəlməsləki tıqün, ularni səninqinində hərbir adəm eż jeni tıqün Pərvərdigarə kafarət puli tapxursun. **13** Royhətkə elinip, sanakṭin etkənlərning həmmisi berixi kerək bolojini xuki, hərbiri mukəddəs jaydiki xəkəlninə əlqəm birliki boyiqə yerim xəkəl bərsun (bir xəkəl yigirme gərahkə barawər kelid). Bu yerim xəkəl Pərvərdigarə «kətürümə hədiyə» bolidu. **14** Royhətkə elinip, sanakṭin etkənlər, yəni yigirme yax yaki uningə qonglarning hərbiri Pərvərdigarə xu «kətürümə hədiyəni bərsun. **15** Əz jeninqlarə kafarət kəltəriüx tıqün Pərvərdigarə kətürümə hədiyə bərgininqlarda bay kixi yerim xəkəldin artuk bərmisun, kəmbəqəl kiximə yerim xəkəldin kəm bərmisun. **16** Sən Israilların xu kafarət pulini tapxurup elip, jamaət qədirinə hizmitigə beqixlap ixlatkin; u pul Israillarə Pərvərdigarning huzurida asılıtə süpitidə jeninqlarə kafarət kətüridiqan bolidu. **17** Pərvərdigar Musaqa mundak dedi: — **18** Sən yuyunuxka ixlitixkə mistin [yooqan] bir das wə uningə qədirinə mistin bir təqlik yasatkin; uni jamaət qədiri bilən kurbangahning otturisiqə orunlaxturuq, iqiqə su toxturnup koyqoqin. **19** Əharun bilən uning oqqulları uningdiki su bilən put-kollirini yusun. **20** Ular jamaət qədiri qırgında elməslili tıqün su bilən əzini yuyuxi kerək; ular hizmet kılıx tıqün, kurbangahka yekin berip Pərvərdigarə ot arkılık atılıdiqan kurbanlıq sunmakçı boloqinidim, xundak kilişsun. **21** Ular elməslili tıqün put-kollirini yusun; bu ix ularqa, yəni ezi wə uning nəsilları tıqün əwlədintən əwlədkiqə bədəyi bir bəlgilimə bolidu. **22** Pərvərdigar Musaqa mundak dedi: — **23** Sən həmmidin esil huxbuy dora-dərməklərindən təyyarla, yəni murməkki suyuklukidin bəx yüz xəkəl, dərqindin ikki yüz əllik xəkəl, egirdin ikki yüz əllik xəkəl, **24** kowzakdərqindən bəx yüz xəkəl elip (bu əlqəmlər mukəddəs jaydiki xəkəlninə əlqəm birliki boyiqə bolsun) wə zəytun meyidinmə bir hın təyyarla; **25** bu dora-dərməklər bilən məsih kılıx tıqün bir mukəddəs may — ətirqi qıkarqandak bir huxbuy may qıkarqozuqin. Bu «mukəddəs məsihlik meyi» bolidu. **26** Sən uning bilən jamaət qədirini, həküm-guwaqlik sandukını, **27** xırı wə uning barlık kaqa-kuqılırını, qıraqdan wə uning əswablirini, huxbuygahını, **28** kəydürümə kurbanlıq kurbangahı wə uning əswablirini, yuyunux desə wə uning təqlikini məsihligin; **29** sən xu tarzda ularını «əng mukəddəs nərsilər» kətarida mukəddəs kəlojin. Ularqa təqən hərkəndək nərsimə «mukəddəs» hesablinidu. **30** Əharun bilən uning oqqullarını bolsa Manga kahinlik hizmətə boluxi tıqün məsihlikə mukəddəs kəlojin. **31** Israillarə səz kılıp mundak eytkin: — Bu may əwlədintən əwlədkiqə Manga ataloqan mukəddəs məsihlik meyi bolidu. **32** Uni adamning bədiniqə kuyşa bolmayıdu; xuningdək uningə qıraqıqları qıraqıqları, əz həlkə arisidin üzüp taxlinidu. **34** Pərvərdigar Musaqa mundak dedi: — Sən huxbuy dora-dərməklər, yəni huxbuy yelim, dengiz külulisi meyi, ak dewirkəy wə sap mastiki təyyarlioqin. Bularning həmmisi ohxax mikkərdə bolsun; **35** Huddi atirqi may qıkarqanoqə ohxax, ularni təngxəp huxbuy yasioqin; u tuzlanoqan, sap wə mukəddəs puraklıq ətir bolidu. **36** Sən uningə azrak elip, təlkandək obdan ezip, jamaət qədiridiki həküm-guwaqlik [sanduqining] udulioq, yəni Mən silər bilən kərrixidioqan jayning aldiqə koyqoqin. Bu silərgə Pərvərdigarə

ataloqan «əng mukəddəs nərsilər» qatarida hesablansun. **37** Silər yasiojan bu huxbuynı retsepi bilən əzünglarojimu ohxax bir huxbuynı yasiwalsanglar bolmayıdu. U sanga nisbətan eytəkənda Pərvərdigarəja has kılınojan mukəddəs bolidü. **38** Kimki uning purikini purap huzurlinx üçün uningoja ohxap ketidiojan hərkəndək bir huxbuynı yasisa, u eż həlkı arisidin üzüp taxlansun.

31 Pərvərdigar Huda Musaqa mundak dedi: — **2** Mana, Mən Əzüüm Yəhuda əkbilisidin bołożan Hurning nəvrisi, urining oqlı Bəzələnli ismini atap qakirdim; **3** uni Hudanıg Rohı bilən toldurup, uningoja danalıq, əkil-parasət, ilim-həkmət igiltilip, uni hərtürlük ixni kılıxka əkbiliyyətlik kılıp, **4** türülük-türülük hüñərlərni kılalaydiojan, yəni altun, kümüx wə mis ixlirini kılalaydiojan, **5** yakutlarnı kesip-oyalaydiojan, ularnı zinnət buyumlarioja ornitalaydiojan, yaqəqlarəja nəkix qıkıralaydiojan, hərhil hünər ixlirini kamlaxturalaydiojan kıldımdı. **6** Xuningdək mana, Mən yənə Dan əkbilisidin Ahisamakning oqlı Oholyabni uningoja yardımçılıkka təyinlidim, xundakla Mən sanga buyruqan həmmə nərsilərni yasisun dəp, barlıq pəm-parasətlik kixikərninq kəngliga tehimu əkil-parasət ata kıldımdı; **7** xuning bilən ular jamaət qədirinini, həküm-guwaqlik sandukını, uning üstidiki kafarət təhtini, qədirininq həmmə əswablırını, **8** xira bilən uning kaqakuqılırını, sap altundın yasılıdiaojan qıraqdan bilən uning barlıq əswablırını, huxbuylagħi, **9** keydürmə kurbanlıq kurbangħi bilən uning barlıq əswablırını, yuyux desi bilən uning təglikini yasiyalaydiojan, **10** hizmət kiyimliri, yəni kahinlik hizmitidə kiyildiojan, Hərun kahinining mukəddəs kiyimliri wə uning oqullurining kahinlik kiyimlərini toküyalaydiojan, **11** masihlax meyi wə mukəddəs jayqa təyyarlınidiojan esil dərədməklərindən huxbuynı yasiyalaydiojan boldı. Mən sanga emr kiloqının boyiqə ular barlık ixni beja kəltüridü. **12** Pərvərdigar Musaqa əmr kılıp mundak dedi: — **13** Sən Israillarəja əmr kılıp ularəqa: — «Sələr Mening xabat künürimni qöküm tutunglar; qünki bular silerning əzünglarnı pak-mukəddəs kılıqquqining Mən Pərvərdigar ikanlıklını bilixinglər üçün Mən bilən silerning otturanglardıki bir nixanə-bəlgə bolidü. **14** Xabat künə silergə mukəddəs kılıp bekitilgini üçün, uni tutunglar; kimki uni buzsa, əlüm jazzisoja tartilmisa bolmayıdu; bərəhək, kimki u künidə hərkəndək ixni kilsa, eż həlkı arisidin üzüp taxlansun. **15** Altə kün iqidə ix kılınsun; lekin yəttinqi künə Pərvərdigarəja ataloqan mukəddəs kün bolup, aram alidiojan xabat künə bolidü; kimki xabat künidə birer ix kilsa, əlüm jazzisoja tartilmisa bolmayıdu. **16** Israillar xabat küninini tutuxi kerək; ular əbədiy əhədə süpitidə uni əwlədlin əwlədkiqə tutusun. **17** Bu Mən bilən Israillarning otturisida əbədiy bir nixanə-bəlgə bolidü; qünki Pərvərdigar altə kün iqidə asman bilən zeminni yaritip, yəttinqi künidə aram elip rəhət tapşanıdi», — degin. **18** Huda Sinay teoqida Musaqa bu sezlərni kılıp boləqəndin keyin, ikki həküm-guwaqlik tahtiyini uningoja tapxurdi. Tahtaylor taxtin bolup, [sezlər] Hudanıng barmiki bilən ularəqa pütləngənidi.

32 Həlk Musanıng taqdın qüxməy həyal bolup kəlojinińi kerüp, Harunning kəxiqə yiojılıp uningoja: — Sən kopup, bizgə aldimizda yol baxlap mangidiojan bir ilah yasap bərgin! Qünki bizni Misir zeminidin qıkırip kalgan Musa degen həlikı kixığa nema bolup kətkənləkini bilməymiz, — deyixti. **2** Hərun ularəqa: — Hotunliringlər bilən oozul-kızlırlınlarning kulaqlırlıdiki altun zirə həlkilərni qıkırip, meninq kəxiqə elip kelinglər, dedi. **3** Xuning bilən pütkül həlk eż kulaqlırlıdiki altun zirə həlkilərni qıkırip Hərunning kəxiqə elip kəldi. **4** U

bulnarı ularning kəlidin elip, iskinə bilən kuyuma bir mozayni yasatqızdu. Xuning bilən ular: — eż Israil, seni Misir zeminidin qıkırip kəlgən Hudayinglər mana budur! — deyixti. **5** Hərun uni kerüp uning aliddə bir kurbangħiṇi yasitip andin: «Ətə Pərvərdigar üçün bir həyt etküzüldü», dəp elan kıldı. **6** Ətisi ular sahər kopup, kəydürmə kurbanlıklarını sunup, inaklıq kurbanlıklarını kəltürdi; andin halayık olturup yəp-iqixti, kopup ayx-ixrət kılıxti. **7** Xu qaçda Pərvərdigar Musaqa: — Ornundin tur, tezdirin pəskə qüxkin! Qünki sən Misir zeminidin qıkırip kəlgən həlkinq buzukqılıkka berilip kətti. **8** Mən ularəqa buyruqan yoldın xunqə tezla qətnəp, ezliri üçün bir kuyuma mozayni yasap, uningoja qoqunup kurbanlıq kəltürixti həmdə: «eż Israil, seni Misir zeminidin qıkırip kalgan Hudaying mana xudur!», deyixti, — dedi. **9** Andin Pərvərdigar Musaqa: — Mana, bu həlkni kerüp koydum; mana, ular dərwałək boyını kəttik bir həlkət. **10** Əmdı Meni tosma, Mən oqəzəp otumni ularning üstigə qüxürüp, ularni yutuwetimən; andin seni uluq bir əl kılımən, — dedi. **11** Lekin Musa Hudasi Parwərdigardin ettiñüp iltija kılıp mundak dedi: — eż Pərvərdigar, nemixkə sən oqəzəp otungni Əzüng zor kudrat wə küqlük kol bilən Misir zeminidin qıkırip kəlgən həlkinqning təstiga qüxürisən? **12** Misirliklər mazak kılıp: — Ularning bexioja bala qüxürük üçün, ularnı taqlıqlarınq təstidə eltürüp yər yüzidin yokitix üçün, [ularning Hudasi] ularni elip kətti, — deyixsümüz? Əz oltuk oqəzipindən yenip, eż həlkinqə balayı apət kəltürx nüyitingdin yanopaysan! **13** Əz kulliring İbrahim, İshək wə Israillin yad kəliojn; Sən ularəqa kəsəm bilən wəda kılıp: «Nəslinglarnı asmandıki yultuzlardək awutimən, Əzüüm uning toqrisida səzliqen muxu zeminininq həmmisini nəslinqlərə berimən, ular uningoja mənggü igidərqlik kılıdiaojan bolidu» deyəndinqo, — dedi. **14** Xuning bilən Pərvərdigar Əz həlkinqing təstiga: «Balayı apət qüxürimən» deyən niyitidin yandi. **15** Musa kəyniga burulup, ikki həküm-guwaqlik tahtiyini kəlioja elip taqdın qüxti. Tahtaylorning ikki təripiga səzlər pütiləngənidi; u yüzigim, bu yüzigim pütiləngələr idi. **16** Bu tahtaylor bolsa Hudanıng Əzining yasiojını, pütiləngənlər bolsa Hudanıng Əzining pütkini idi, u tahtaylorqa oyułqanıdi. **17** Yəxəla həlkinqing kətürən qukan-sürənlərini, warkıraxlını anglap Musaqa: — Qədirgəhdin jənginq hitabi qıkıwatidu, dedi. **18** Lekin u jawab berip: — Angliniwtənən awaz nusrət təntənisi əməs, nə məqəlubiyətning pərəydi əməs, bəlkı nahxa-küy sadası! — dedi. **19** Musa qədirgəhəja yekin kəlip, mozayni wə jamaətning ussuləq qüxtip kətkənləkini kərüp xundak dərəzəp boldiki, tahtaylorı kəlidin taxlap taqning tūwidə qəkiwtətti. **20** Andin ular yasiojan mozayni otka selip kəydürüp, uni yanıp kukum-talkan kılıp, su üstigə qeqip Israillarnı iqixkə majburlidi. **21** Andin Musa Hərunoja: Sən ularnı xunqə eojir gunahqa patkəzəqdək, muxu həlk sanga nema kıldı? — dedi. **22** Hərun jawab berip: — Hojamning oqəzəp-aqqıqi tutaxmiqəy! Bu həlkinqing kəndək ikenlikini, ularning zəzilliklərini mayıl ikenlikini obdan bilisən. **23** Ular manga: — «Bizgə aldimizda yox baxlap mangidiojan bir ilahını yasap bərgin; qünki bizni Misir zeminidin qıkırip kəlgən Musa degen xu adəməgə nema bolojinini bilməyimiz», dedi. **24** Mən ularəqa: «Kimdə altun bolsa xuni qıkırip bərsün» desəm, ular manga tapxurup bərdi; mən uni otka taxliwidim, mana, bu mozay qıktı, — dedi. **25** Musa həlkinqing kəndək ikenlikini tizginsiz bolup kətkənləkini kərdi; qünki Hərun ularnı düxəmənlərinin aliddə məshira obyekti boluxka eż məyliga koyuwətəkənidı. **26** Musa qədirgəhəning kirix eojixiqa berip, xu yərda turup: — Kimki Pərvərdigarning təripidə bolsa meninq yenimoja kəlsən! — dedi. Xuni dewidi, Lawiylarning həmmisi uning kəxiqə

yiojıldı. **27** U ularoja: — Israilning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydi: — «Hərbir kixi ez kılıqını yanpixioja esip, qedirgahning iqiqə kirip, bu qetidin u qetiqiqə kezip yürüp, hərbiri ez kerindixini, ez dost-buradırını, ez xoixnisini əltürsun!» — dedi. **28** Xuning bilən Lawiyalar Musaning buyruqını boyiqə ix kərdi; xu künii həlkning iqidin üç ming kixi əltürlüldi. **29** Andin Musa: — Hərbiringlar bugün əzürlərini Pərvərdigaroja has boluxka atidinqilar; qünki hərbiringlar hətta ez oqlungular həm kerindixinglarnı ayimidiqilar; xuning bilən bugün bəht-bərikətni üstüngləroja qüxürdunglar, dedi. **30** Ətisi Musa həlkə sez kılıp: — Silər dərwəkə nahayıti eojir bir gunah sadir kıldıqlar. Əmdi mana, mən Pərvərdigarning aldioja qikimən; gunahınglar üçün kafarət kəltürləyənmənəmikin, — dedi. **31** Xuning bilən Musa Pərvərdigarning aldioja yenip berip: — Həy...! Bu həlk dərwəkə eojir bir gunah sadir kılıp, ozlıriga altundin ilahınları yasaptı! **32** Lekin əmdi Sən ularning gunahını əpu kılıxka unoqaysən..., unimisang, isimimni Əzüng yazoqan dəptiridin eqürüwatkın! — dedi. **33** Pərvərdigar Musaqa jawab berip: — Kimki Mening aldimda gunah kılıqan bolsa, uning etini Əz dəptiridin eqürüwetimən. **34** Əmdi sən berip, Mən sanga eytkən jayqa həlkəni baxlap baroqın. Mana, Mening Pərixtəm aldingda mangidu. Lekin ularoja jaza beridiojan künüm kəlgəndə, ularoja gunahı üçün jaza berimən, dedi. **35** Bu sezdin keyin Pərvərdigar həlkning Həruning koli bilən mozaynı kuydurup yasatkını üçün ularnı waba bilən jazalidi.

33 Pərvərdigar Musaqa mundak dedi: — Sən ornungdin turup, əzüng Misir zeminidin elip kəlgən həlk bilən billa muxu yerdin ketip: «Mən sening nəsləngə uni berimən» dəp kəsəm kılıp İbrahimə, İshəkkə wə Yakupka wədə kılıqan zeminoja baroqın. **2** Xuning bilən sening aldingda bir Pərixtə əwətip, Kanaaniy, Amoriy, Hittiy, Pərizziylərni, Hiyi bilən Yəbusiyarnı həydəp qikirip, **3** seni süt bilən həsəl ekip turidiqan zeminoja kəltürimən. Qünki silər boynı kattık bir həlk bolşaqqı, yolda silərni halak kılıwətəmslikim üçün. Əzüm silərnəng aranglarda bolup, xu [zeminoja] billa qikmaymən, — dedi. **4** Halayık bu kattık sezni anglap, kəyəqənə qəməp heqkəysisi ez zibu-zinnətlərini takımıdı. **5** Qünki Pərvərdigar Musaqa sez kılıp: — San berip Israillər: «[Pərvərdigar]: — Silər boynı kattık bir həlk ikənsilər; əgər Mən Pərvərdigar aranglara qikip bir dəkikilə tursam, silərni yokitiwətən bolattim. Əmdi silər əzünglardıki zibu-zinnətlərni eliwinglər; xu qəoqda Mən silərgə nema kılıdılqınımni bilimən, dedi», dəp eytkin, — degənidir. **6** Xunga Israillər Hərab teqidin ayrınilpla zibu-zinnətlərini ezliridin eliwitteri. **7** Xuning bilən Musa ez qədirini elip, uni qedirgahning sirtida, qedirgahdın nerirək bir jayqa tikip, uni «kerütxüx qədiri» dəp atidi. Kimki Pərvərdigarnı izdəp, yol sorimakçı bolsa qedirgahning sirtidiki «kerütxüx qədiri»ja baratti. **8** Xundak bolattılık, hər kətim Musa qədiriqa qiksa, pütkül halayık kopup, hərbiri ez qədirininq ixiķidə erə turup, Musa qədiriqa kirip bolouqə uning kaynidin karixip turatti. **9** Andin Musa hər kətim qədiriqa kirip kətsə xundak bolattılık, bulut tüwrüki qüxüp, qədirininq kirix eojizida tohtayıttı; xuning bilən Pərvərdigar Musa bilən səzlixətti. **10** Pütkül halayık bulut tüwrükining jamaət qədirininq kirix eojizida tohtiojinini kərətti; uni kərginidə həlkning həmmisi kopup, hərbiri ez qədirininq ixiķidə turup sajda kılıxatti. **11** Xu qəoqlarda Pərvərdigar Musa bilən xikilər ez dost-buradırı bilən səzləxkəndək, yüzmuyüz səzlixətti. Andin Musa qedirgahıqə yenip kelətti; lekin uning hizmətkarı bolouq nunning oöqli Yəxua degən yax yigit qədirininq iqidin qikmaytti. **12** Musa

Pərvərdigaroja mundak dedi: — Mana, Sən daim manga: «Bu həlkəni elip qikkin» dəp kəlding; lekin Əzüng manga: «Mən seni ismingni bilip tonuyman», wə xuningdək «Nəzirim alıdə iltipat tapting» deyən bolsangmu, Sən menin bilən birgə kimni əwətidiqininqni manga ayan kılımidir. **13** Əgər mən rasttinla nazirində iltipat tapkan bolsam, əzürlənən Seni tonuxum üçün, nəzirində iltipat tepiwerixim üçün manga Əz yolungni ayan kılıqaysən; mana, bu həlkning Əz həlkinqə boloujını nəzirində tutkaysən! — dedi. **14** U jawab berip: Mən Əzüm [sən] billə billə berip, sanga aram ata kılımən, — dedi. **15** Musa uningoja jawabən: — Əgər Sən Əzüng [biz] bilən billa mangmisang, bizni bu yerdin qıçarımlıqaysən; **16** qünki, mən wə həlkinqə nəzirində iltipat tapkınımız nemidin bilinidü? Əjəba, Əzüngning biz bilən billa mangojining bilinməndü? Xu səwəbtin mən wə həlkinqə yər yüzidiki hərbir taipilərdin alahıda parkəlməndük! — dedi. **17** Pərvərdigar Musaqa: — Muxu iltijayningim ijabət kılımən; qünki sən nəzirində iltipat tapting wə Mən seni ismingni bilip tonuyman, dedi. **18** Xuning bilən Musa: — Əz xan-xarpinqni manga kərsətkəysən, — dedi. **19** [Pərvərdigar]: — Əzümlənən pütkül mehribanlıqimni sening kez aldingdin ətküzimən wə aldingda «Yahwəh» deyən namni jakarlaymən. Kimə xapaat kilməkqı bolsam xuningoja xapaat kərsitimən, kimə rəhəm-xəpkət kərsətməkqı bolsam, xuningoja rəhəm-xəpkət kərsitimən, dedi. **20** Pərvərdigar uningoja: — Sən yüzünni kərəlməyən; qünki həq adərməz Meni kərsə tirik kəlməydi, dedi. **21** Andin Pərvərdigar: — Mana, yeniməndə bir jay bardur; sən xu yərdikli kəram taxning üstidə turoqın. **22** Mening xan-xəripim etidiojan waqıtta, xundak boliduki, Mən seni xu kəram taxning yerikıda turoquzup, Mən etüp bolouqə seni kolumn bilən yepip turimən. **23** Andin kolumni tariyalımlən; xuning bilən san Mening arkə təripimni kərisən, lekin yüzüm kərəlməydi, — dedi.

34 Pərvərdigar Musaqa: — Sən awwaliqə ohxax əzüng üçün taxtin ikki tahtayıni yonup kəl; Mən bu tahtaylaroja sən ilgiri qekiyətən tahtaylardıki sezlərni yezip koyiman. **2** Sən atə atığəngiqə təyyar bolup, səhərda Sinay teqioja qikip, xu yərda taqning qoqlıksıda Mening aldimda hazırlı bolıjin. **3** Lekin həq kixi sən bilən billa qikmisun wə yaki taqning həq yeridə baxxə adəm kərəlmisən, koy-kalılların taqning tūwida otlimisun, — dedi. **4** Musa awwaliqə ohxax taxtin ikki tahtayıni yonup, ətisi tang səhər kopup, bu ikki tax tahtayıni kolida elip, Pərvərdigarning buyruqını boyiqə Sinay teqioja qikti. **5** Xuning bilən Pərvərdigar bulutta qüxüp, xu yərda Musaning kəxida turup, «Yahwəh» deyən namini jakarlıdi. **6** Pərvərdigar uning kez aldidin etüp: — «Pərvərdigar, Pərvərdigar, rəhəmdil wə mehribanlıq, asan qəzəplənməydiqən, xapaat bilən wapasi kəng Təngridur, 7 mingliqən-on mingliqənlərə rəhəm-xapaat kərsitip, kəbihlik, asiylik wə gunahlı kəqürəqçidür; lekin u gunahkarları hərgiz gunahsız dər kərimədiqən, bəlkı atılarning kəbihlikininq jazasını balılırlı wə nəwrəlirigiqə, xundakla üqinqi wə tətinqi əwələdiqiqə yüksəlyidən [Təngridur]» — dəp jakarlıdi. **8** Xuning bilən Musa dərəhal yərgə bax koyup sajda kılıp: — **9** — Əy Rəb, əgər mən rasttinla nəzirində iltipat tapkan bolsam, undakta i Rəb, arımızda biz bilən mangojaysən; qünki bu həlk dərwəkə boynı kattık bir həlkət; bizning kəbihlikimizni wə gunahımızni kəqürəqçisən, bizni Əz mirasing boluxka köbul kılıqaysən! — dedi. **10** Xuning bilən u Musaqa: — Mana, Mən bir əhədə tütimən; senin barlıq həlkinqənələdə pütkül yər yüzininq heqbir jayida yaki heqbir əl arısında kılınip bakmıqan möjizilərni yaritimən. Xuning bilən sən arısında bolouq həlkinqəning

həmmisi Pərvərdigarning [karamət] əməlini kəridi; qünki Mening silərgə kılidiqan əməlim dərəkətlik ix bolid. **11** Mən bugün sanga tapılıydiqan əmrlirimni tutkın; mana, Mən silərning aldinglardın Amoriy, Qənaaniy, Hittiy, Pərizziy, Hiyi wə Yəbusiylarını həydəp qırırmış. **12** Əmdı hezi bolinqini, sən baridiqan zəminda turuwaṭkanlar bilən həq əhədə baqlaxmioqin; bolmisa, bu ix silərgə tuzak bolidu; **13** bəlkı silər ularning kurbangahlırinı qəwüüp, but tüwütkilirini sundurup, «axərah» butlırını kesip taxlanglar. **14** Qünki sən həqkandak baxka ilahka ibadət kılmaslıq kerək — qünki Mənki Pərvərdigarning nami «Wapasızlıqka Həsət Kiloquqı» bolup, həsət kiloquqi bir ilahdurmən. **15** Bolmisa, xu zəminda turuwaṭkanlar bilən əhədə tütüxüng mumkin; andin ular ilahlırinining kəynidin yürüp buzukqılıq kılıp, ilahlıriqə kurbanlıklar etküzginidə, sələrni qakırsa ularning kurbanlıklıridin yəp ketixinglar mumkin; **16** sən xundakla yənə ularning kızılırını oqulliringoşa hotunlukka elip berixing mumkin; u kızlar ez ilahlırinining kəynidin yürüp buzukqılıq kılıqında, ular oqulliringnimü ez ilahlırinining arkısidin mangozuzup, buzukqılıq kilduruxi mumkin. **17** Əzüng üçün həqkandak kuyuma butlarnı yasatmioqin. **18** Petir nan həytini tutunglar; Mening əmr kiloqinimdək Abib eyida, bekitilgən wakıttı yəttə kün petir nan yənglər. Qünki silər Abib eyida Misirdin qıkkənsilər. **19** Balyatquning tunji mewisi Meningki bolidu; qarpay malliringning iqidin daşlap tuqulqan ərkəklər, kala bolsun, koy bolsun ularning tunjılırinining həmmisi Meningki bolsun. **20** Lekin exəklərning tunji təhəyilrinining orniqə kəzə bilən bədəl təlixing lazımlı bolidu. Əgər orniqə [kəzə] bərmisəng, təhəyin boynını sunduruwətkin. Tunji oqulliringni bolsa, ularqə bədəl teləp kəyturuwala. Həqkim Mening huzurumoşa kuruq kələmisun. **21** Sən alta kün iqidə ix-əmalingni kılıp, yəttinqi kün aram elixing zərür; yər həydəx wakti bolsun, orma wakti bolsun, aram elixing zərür. **22** Yengi buqdayning tunji həsolunu təbrikleydiqan «həptilər həyti»ni etküzüngər; yilning ahirida «həsol yioqix həyti»ni etküzüngər. **23** Sening hərbir ərkək kixiliring yilda üq kətim Isralining Hudasi bolqan Rəb Pərvərdigarning aldiqə həzir bolsun. **24** Qünki Mən taipilərni aldingdin həydiwetip, qəgralıringni kengəytimanı xuningdək sən yilda üq kətim Pərvərdigar Hudayingning aldiqə həzir boluxka qıkip barsang, həqkim yeringgə kez kırını salmaydu. **25** Manga sunulidioqan kurbanlıknıñ kenini boldurulqan nan bilən billə sunmioqin; yaki etüp ketix həytiining kurbanlıknıñ gəxini ətigə kəlduruma. **26** Zeminingning daşlapki həsoludan tunji məhsulatlarnı Pərvərdigar Hudayingning eyigə kəltürüp ata. Ooqlaknı anisining sütidə əyənət qaynitip pixurma. **27** Pərvərdigar Musaşa: — Bu səzlərni əzüng üçün yəziwalıqin; qünki Mən muxu səzlərni asas kılıp sən bilən wə Israıl bilən əhədə baqlıdım, dedi. **28** U wakıttı Musa xu yərdə Pərvərdigarning huzurida kırık keqə-kündüz turdu; u həqnarsa yemidi, həq su içmədi. U yərdə [Pərvərdigar] tahtayloroşa əhdinən səzləri bolqan on əmrni pütti. **29** Musa Sinay teoqıdn qızıkdə xundak boldıki (u təoqıdn qızıkdə ikki həküm-guwaḥlıq tahtiyi uning kolıda idi), əzinin (Pərvərdigar) bilən səzləxkini üçün yuzinzing parkırıp kətkinini bilməydi. **30** Əmdı Hərun wə barlıq Israillar Musanı kərdi, mana, uning yüz terisi parkırıp turattı; ular uningoşa yekin berixtin körküxti. **31** Lekin Musa ularını qakırıwidi, Hərun wə jamaətning barlıq baxlırı yenip, uning kexiqə kəldi; Musa ular bilən səzləxti. **32** Xuningdin keyin, barlıq Israillar uning yəniqə kəldi; u wakıttı Musa Pərvərdigar əzığa Sinay teoqıda səz kiloqinida tapxuroqan barlıq əmrlərni ularqə tapılıdi. **33** Musa ularqə dəydioqinini dəp tıqatı. U [səzligəndə] yüziga bir

qümpərdə tartiwalqanı; **34** Qaçankı Musa Pərvərdigar bilən səzlixixə uning huzurioşa kirsə, qümpərdini eliwtətti, taki u yenip qıkkıqə xundak bolatti; yenip qıkkında əzığa nəma tapılıoqan bolsa, xuni Israillarоja etiyip berətti. **35** Israillar Musanıg yüz terisining parkırıp turuqını kərətti; xunga Musa yənə taki Pərvərdigar bilən səzləxkili uning huzurioşa kırğıqə yüziga qümpərdə tartiwalatti.

35 Musa Israillarning pütükülmə jamaitini yioip ularoja: — Pərvərdigar silərgə kılıxka buyruqan əmrlər munulardur: — **2** Altə kün ix-əməgək künü bolsun; lekin yəttinqi künü silərgə nisbətən mukəddas bir kün bolup, Pərvərdigaroja ataloqan aram alidiqan xabat künü bolsun. Hərkim xu künidə ix-əməgək kilsə əlüməgə məhkum kilişsün. **3** Xabat künidə barlıq turaloquliringlarda hərgiz ot qalimanglar, — dedi. **4** Musa Israillarning pütükülmə jamaitigə səz kılıp mundak dedi: — «Pərvərdigar buyruqan əmr mana xuki: — **5** Əzünglarning aranglardın Pərvərdigaroja bir «kətürmə hədiyyə» kəltürüngər; kengli halıqanlarning hərbiri Pərvərdigaroja bir «kətürmə hədiyyə»sinə kəltürsün: yəni altun, kümük, mis, **6** kək, sesün wə kızıl yip, ak kanap rəhət, əqək tiwiti, **7** kızıl boyaloqan koçqar terisi, delfin terisi, akatsiya yaqıqı, **8** qıraqdan üçün zayıtun meyi, «məsihək meyi» bilən huxbuy üçün ixilitlidioqan esil dora-dərməklər, **9** əfodka həm koxenoşa ornitlidioqan hekik wə baxka yakutlarnı kəltürüngər». **10** — «Aranglardıki barlıq mahir ustılar kelip Pərvərdigar buyruqanning həmmisini yasap bərsun: **11** — [mukəddas] qədir bilən uning iqki wə taxxi yopuklını, iloqulırını, tahtaylırını, baldaklırını, hadilirini wə bularning təgliliklərini, **12** əhədə sanduqi wə uning baldaklırını, «kafarət tahti»ni, «ayrima pərdə-yopuk»ni, **13** xırə wə uning baldaklırını, uning barlıq kəqə-kuqlırını wə «təkdim nanlıri»ni, **14** yoruluk üçün yasalqan qıraqdan wə uning əswablırını, uning qıraqlır wə qıraq meyi, **15** huxbuyqah wə uning baldaklırını, «Məsihək meyi»ni, dora-dərməklərindən ixlangən huxbuynı, mukəddas qədirinən kirix eojizidiki «ixik pərdisi»ni, **16** keydürmə kurbanlıq kurbangahı wə uning mis xalasını, baldaklırını wə barlıq əswablırını, yuyunux desi wə uning təglilikini, **17** høylininq pardilirini, uning hadilirini wə ularning təgliliklərini, høylininq kirix eojizidiki pərdini, **18** qədirinən mih-kozuklırını, høylininq mih-kozuklırını, xundakla barlıq tanilirini, **19** tokulidioqan kiyimlər, yəni mukəddas jayning hizmitigə kahinlik hizmitidə kiyilidioqan, Hərun kahinning mukəddas kiyimlərini həm uning oqulliringin kiyimlərini təyyar kilsün». **20** Xuning bilən pütükli Israıl jamaiti Musanıg yenidin qıkip ketixti. **21** Andin kengli tərkənlərning hərbiri, rohi əzlirigə türkətə bolqanlarning hərbiri kelip, jamaət qədirini yasaxka, xundakla qədirinən hizmitidə ixilitlidioqan barlıq sərəmjanları yasaxka wə mukəddas kiyimləri tikixkə Pərvərdigaroja ataloqan «pulanglatma hədiyyə»ni kəltürgili turdu. **22** Ular ərlərmə, ayallarmı kelip, sunuxka kengli hux bolqanlarning hərbiri hədiyyə kəltürüp, bulapka, zira-halka, üzük, zunnar-biləziq katarlıq hərhil altun buyumlarnı elip kəldi; altunni «kətürmə hədiyyə» kılıp berəy degənlərning hərbiri uni Pərvərdigaroja sundı. **23** Kimdə kək, sesün, kızıl yip bilən ak kanap rəhət, əqək tiwiti, kızıl boyaloqan koçqar terisi wə delfin terisi bolsa, xularını elip kelixti. **24** Kümük ya mistin kətürmə hədiyyə kəltürəy degənlərning hərbiri xuni Pərvərdigaroja hədiyyə kılıp sundı. Kimdə qədirinən hizmitidə ixilitlidioqan hərhil sərəmjanlarqə yarlıqduq akatsiya yaqıqı bolsa, uni elip kəldi. **25** Koli qewar ayallarning hərbiri ez kolliri bilən egirip, xu egirən yip wə rəhtlərni, yəni kək, sesün wə kızıl yip bilən ak kanap rəhtlərni kəltürdi, **26**

Xuningdak kengli kozqalojan ayallarning həmmisi hünirini ixlitip əqək tiwitidin yip egirixti. **27** Əmirlər əfod wə koxenoja ornitiliidiojan hekiklər wə yakutlarnı, **28** dora-dərməklərni, qiraqka wə məsihələx meyoja ixlitiliidiojan zəytn meyini, huxbuqyoja ixlitiliidiojan esil dora-dərməklərni kəltirdi. **29** Xu tərikidə Israillar Pərvərdigar Musanıng wasitisi bilən buyruqan ixlarning hərkəysiqə bin nərsə berixkə kengli tartkən bolsa, ər bolsun ayal bolsun hərbiri xuni elip kelip, Pərvərdigaroja atap ihtiyyarı hədiya bərdi. **30** Andin Musa Israillaroja mundak dedi: — «Mana, Pərvərdigar Yəhūda kəbilisidin hurning nəvrisi, Urining oqlı Bəzələni ismini atap qakırıp, **31** uni Hudanıng Rohı bilən toldurup, uningqə danalıq, əkil-parasat, ilim-hekmət igilətip, uni hərtürlük ixni kılıxka əkbiliyətlük kilip, **32** uni türlik-türlik hünərlərni kılalaydiqan — altun, kümük wə mis ixlirini kılalaydiqan, **33** yakutlarnı kesip-oyalaydiqan, zınnat buyumlarioja ornitalaydiqan, yaqaqlarqo nəkix qıkıralaydiqan, hərhil hünər ixlirini qamlxaturalaydiqan kıldı. **34** U yənə uning kəngliga, xuningdak həm Dan kəbilisidin boləjan Alışamakning oqlı Oholiyabning kəngliga [baxkilarqa] hünər egitix niyat-istikini selip, **35** ularning kəngüllərini danalıq-hekmət bilən toldurup, ularnı hərhil nəkkəxlik-oymırılıq ixlirioja mahir kilip, kək, səsün wə kizıl yip bilən ak kanap rəht bilən kəxtiqılıq kılıxka həmdə bapkarlıqka iktidarlıq kıldı. Xuning bilən ular hərhil hünər ixlirinə wə hərhil layihiləx ixlirinə həddisidin qıkalaydiqan boldi.

36 Xuning bilən Bəzələl wə Oholiyablar, xuningdak Pərvərdigar mukəddas qədir yasaxning hərhil ixlirioja kerək boləjan danalıq-hekmət wə əkil-parasatını ata kıləjan mahir ustılarning hərbiri ularqə koxulup, xu ixni uning əmr kılqını boyiqə əmələgə axuridu». **2** Xu wakitta Musa Bəzələl wə Oholiyabni, xundakla Pərvərdigar danalıq-hekmət bilən kəngüllərini toldurqan, kengli ezini xu ixni kılıxka qatnixixkə dalalət kıləjan barlıq hünərənən-kasıplarını qakırıp yıldı. **3** Ular kelip mukəddas qədirni yasaxka, xundakla uning ix-hizmətlirigə kerəklik sərəmjanları yasaxka Israillar elip kəltürən barlıq «kəttürmə hədiyə»lərni Musadın tapxurulwaldı. Israıl həlkə yənilə ezzə möylə bilən hər künü ətigini Musaqa ihtiyyarı hədiyə kəltürülp turattı. **4** Andin mukəddas qədirning ixlirini kılıwətən ustılarning həmmisi kəlidiki ixini koyup koyup kelip, **5** Musaqa: — Həlkəning elip kəlgini Pərvərdigar bizgə kılıxka buyruqan ixni pütküzükə ehtiyaj bolqonidin kəp exip kətti! — deyixti. **6** Andin Musa əmr kılip, pütkül qədirgələ boyiqə: «Mana, ər bolsun, ayal bolsun, həqkim mukəddas qədirni yasax üçün «kəttürmə hədiyə» süpitidə yənə heqkəndək nərsə təyyarlap kəlmisən!» dəp jakarlatdı. Buning bilən keqçilik hədiyələr kəltürüxtin tohtitildi. **7** Qırñı ular təyyarlıqan materiyallar pütkül kürulux ixioja yetətti, hətta exip kələti. **8** Mükəddas qədirning kürulux ixini kılıwətən ustılarning hərbiri nezip tokulojan ak kanap rəhətkə kek, səsün wə kizıl yiplar arılxaturulup ixlangən on parqa yopuk yasap, kerublarning süritini yopuklarqə qewərlik bilən layihiləp nəpis kılip kəxtıləp qıktı. **9** Hərbir yopukning uzunluğu yigirmə səkkiz gəz, kənglikli tət gəz bolup, hərbir yopuk ohxax qong-qıqılkılıkta kıldı. **10** [Bəzələl] yopuklarning bəxini bir-birigə ulidi, kıləjan bəx yopuknemu həm bir-birigə ulidi. **11** U ulap qıkılojan birləri qong parqininq əng qətidiki kismiqa əllik izmə kədidi, ikkinçi qong parqininq əng qətidikisigimə əllik izmə kədidi. Izmılər bir-birigə udulmuudul kıldı. **12** Mükəddas qədir bir

pütün bolsun üçün u altundın əllik iloju yasap, ikki parqə yopuknu xu iloqlular bilən bir-birigə tutaxturdı. **14** U mukəddəs qədirni yepix üçün əqək tiwitidin yopuklarnı yasidi; yopuktın on bir parqə yasidi. **15** Yopuklarning hərbirinən uzunluqı ottuz gəz, kənglikli tət gəz bolup, on bir yopukning həmmisi ohxax qong-qıqılkılıkta kıldı. **16** Yopuklarning bəxini u ulap bir kılıp, kıləjan altə yopuknemu ulap bir kıldı. **17** U birləri qıkılojan qong parqininq əng qətidiki kismiqa əllik izmə, ikkinçi ulap qıkılojan qong parqininq əng qətidiki kismiqa əllik izmə kədidi. **18** U qədir bir pütün bolsun üçün həm mistin əllik iloju yasap, ikki qong parqını ulap kəydi. **19** U buningdən baxka qədirə qızıl boyalojan koqkar terisidin yopuk yasap yaptı, andin uning üstidinən delfin terisidin yasalojan yənə bir yopuknu kaplıdı. **20** U mukəddəs qədirning tik tahtaylını akatsiya yaqıqidin yasap tikildi. **21** Hərbir tahtayning üzənlikü on gəz, kənglikli bir yerim gəz kıldı. **22** Hərbir tahtayning ikkiden turumi bar idi, hər ikki tahtay xular bilən bir-birigə qətildi; u qədirning barlıq tahtaylını xundak yasidi. **23** U qədirning tahtaylını xundak yasidi; yigirmisi janub tarapkə ornitildi; **24** u yigirma tahtayning tegigə kümüxtin kırıq təglikləri yasidi; bir tahtayning tegigə ikkiden təglik, yənə bir tahtayning tegigə ikkiden təglik orunlaxturuldu. **27** Qədirning kəyni təripiga, yəni ojarə tarapkə altə tahtayı yasap ornattı. **28** U qədirning kəyni təripidiki ikki bulungoja ikki tahtayı yasap ornattı. **29** Bu bulung tahtaylını astidin təstiqiqlikə ikki kat kılıp [tahtaylarnı] ezara qetixtirdi, üstü bir həlkəqə bekitildi. U hər ikkisini xundak yasap, ikki bulungoja ornattı. **30** Xunglaxkımı u təripidə səkkiz tahtay boldı, ularning kümüxtin yasalojan on altə təgliki bar idi; bir tahtayning tegidə ikki təglik, yənə bir tahtayning tegidə ikki təglik bar idi. **31** Buningdən baxka u akatsiya yaqıqidin baldak yasidi; qədirning bu təripidiki tahtaylarqə bəx baldaknı, **32** qədirning u təripidiki tahtaylarqə bəx baldaknı, qədirning arkə təripidiki tahtaylarqə, yəni ojarə təripidiki tahtaylarqəməti bəx baldaknı yasidi. **33** U tahtaylarning otturudiki ottura baldaknı bu tərəptin u tərəpkə yətküzülp yasidi. **34** U tahtaylarnı altun bilən kaplap, baldaklar etküzüldiqliqən həlkələrni altundın yasap, baldaklarnı altun bilən kaplıdı. **35** U nezip tokulojan ak kanap rəhətkə kek, səsün wə kizıl yiplar arılxaturulup ixlangən bir pardə yasidi; uni kerublarning süritini qewərlik bilən layihiləp nəpis kılıp qüxürüp, kəxtıləp qıçırdı. **36** Uni esixkə u akatsiya yaqıqidin tət hada yasap, altun bilən kaplıdı. ularning ilməkləri altundın yasaldı; hadılarqə u kümüxtin tət təglikli kuyup yasidi. **37** U qədirning kırıq eqiziqə nəpis tokulojan ak kanap rəhətkə kek, səsün wə kizıl yiplar arılxaturulup ixlangən bir pardə yasidi, uni kəxtiqığa kəxtılətti. **38** U yənə bu pardining bəx hadisini ilməkləri bilən koxup yasidi; ularning baxlırları wa baldaklarını altun bilən kaplıdı; ularning bəx təgliki mistin yasaldı.

37 Andin Bəzələl əhədə sandukını akatsiya yaqıqidin yasidi; uning uzunluqı ikki yerim gəz, egizlikli bir yerim gəz, kənglikli bir yerim gəz idi. **2** U uning iqi wa sırtını sap altun bilən kaplıdı, uning üstünlüki kismining qərisigə altundın girwək qıçırdı. **3** U uning üçün altundın tət həlkə kuyup, ularnı uning tət qetiqiqlikə bekitdi; bir təripigə ikki həlkə, yənə bir təripigə ikki həlkə bekitdi. **4** U həm akatsiya yaqıqidin ikki baldak yasap, hər ikkisini altun bilən kaplıdı; **5** andin sanduk ular arkılıq kətürəlsün dəp, baldaklarını sanduknəng ikki yenidiki

halkılıridin etküzüp koydi. **6** U [sanduqning yapkuqi süpitidə] altundin uzunlukı ikki yerim gaz, kænglikı bir yerim gaz bololən bir «kafarət tahti» yasidi. **7** U ikki kerubni altundin sokup yasidi; ularni kafarət təhtining ikki təripigə ornattı; **8** bir kerubni bir taripiga, yəna bir kerubni yəna bir taripiga ornattı. U ikki taripidiki kerublarni kafarət tahti bilən bir gəwda kıldı. **9** Kerublar bir-birigə yüzlinip, ənatlarını kafarət təhtining üstigə kerip, ənatlırları bilən uni yepip turatti; kerublarning yəzi kafarət təhtiga ətaritildi. **10** U həm xirəni akatsiya yaoqıqidin yasidi; uning uzunlukı ikki gaz, kænglikı bir gaz, egizlikli bir yerim gaz idi. **11** U uni sap altun bilən kaplap, uning üstündəki kışmining qərisiga altundin girwək qıqardı. **12** U xirəning qərisiga tət ilik egizlikla bir law yasidi; bu lawning qərisigimə altundin bir girwək qıqardı. **13** U xirəga altundin tət hälkə yasap, bu hälklarnı xirəning tət burjikidiki qetikqə ornattı. **14** Xirəni kətürüxka baldaklar etküzilən dəp, hälklər xirə lewiga yekin bekitildi. **15** Xirə üçün u baldaklarnı akatsiya yaoqıqidin yasap, altun bilən kaplıdi; xirə ular bilən kətürülətti. **16** U xirəning üstigə koyulidiqən barlıq buyumlarnı, yəni legənlərini, kaqa-kuqa təhsilirini, [«xarab hədiyeləri»ni] kuyidiojan kədəh wə piyalılerning həmmisini sap altundin yasidi. **17** U həm qiraqdanni sap altundin yasidi; qiraqdanni sokup yasidi; qiraqdanning puti, ojoli, kədəhli, oqunqılıri wə gülləri bir pütün altundin sokuldı. **18** Qiraqdanning oqolining ikki yenidin altə xahqə qıqirildi — qiraqdanning bir yenidin üç xahqə, uning yəna bir yenidin üç xahqə qıqirildi; **19** bir yenidiki hərbir xahqıda badam güli xəklidə oqunqısı wə qeqiki bolojan üç kədəh qıqirildi, yəna bir yenidiki hərbir xahqıda badam güli xəklidə oqunqısı wə qeqiki bolojan üç kədəh qıqirildi. Qiraqdanoqa qıqirilojan altə xahqining həmmisi xundak yasalı. **20** Qiraqdanning [oqolidin] badam güli xəklidə oqunqısı wə qeqiki bolojan tət kədəh qıqirildi. **21** Bulardin baxka [birinqi] ikki xahqining astida bir oqunqə, [ikkinqi] ikki xahqining astida bir oqunqə, [üçinqi] ikki xahqining astida bir oqunqə yasalojanı; qiraqdanoqa qıqirilojan altə xahqining astining həmmisi xundak idi. **22** Uning xu oqunqılıri həm xahqılıri qiraqdən bilən bir gəwda kılındı — bir pütün sap altundin sokup yasaldi. **23** U qiraqdanning yətə qiriojini, xundakla uning pilik kayqılıri bilən küldənlərinin sap altundin yasidi. **24** U qiraqdən wə uning barlıq əswablınızı bir talant sap altundin yasidi. **25** U yəna huxbuyağlıni akatsiya yaoqıqidin yasidi. Uning uzunlukı bir gaz, kænglikı bir gaz, egizlikli ikki gaz bolup, tət qasa kılıp yasaldi; [tət burjikidiki] münggüzər uning bilən bir pütün kılıp yasaldi. **26** U uni, yəni uning üstini, tət ətrapini həm münggüzərini sap altun bilən kaplıdi; uning üstü kışmining qərisiga altundin girwək qıqardı. **27** Uningoja altundin ikki hälkə yasap, uning girwikining astioja bekitti; ularni ikki yenoja udulmu'udul bekitti. Huxbuyağlıni kətüridiojan ikki baldakni selix üçün bularni huxbuyağlıning ikki taripigə orunlaxturdu. **28** U baldaklarnı akatsiya yaoqıqidin yasap, altun bilən kaplıdi. **29** U həm mukəddəs Məsihəlx meyini yasidi, andin ətirqi qıkarəjəndək dora-dərməklərni təngxəp sap huxbuyını yasidi.

38 U kəydürmə kürbanlıq kurbangahını akatsiya yaoqıqidin yasidi. Kurbangah, tət qasa bolup, uzunlukı bax gaz, kænglikli bax gaz, egizlikli üç gaz kılındı. **2** U uning tət burjikigə koyulidiojan münggüzərini yasidi; münggüzər kurbangah bilən bir gəwda kılındı. Kurbangahını mis bilən kaplıdi. **3** U kurbangahning barlıq əswablınızı — uningoja has bolojan daslarnı, gürjəklərni, korilarnı, lahxigirlarnı wə ottdanlarnı yasidi; uning barlıq əswablını mistin yasidi. **4** Kurbangah

üçün mistin bir xala yasidi; xalani kurbangahning kap belining astidiki girwəktin təwənrək turidiojan kıldı; xala kurbangahning dal otturisida idi. **5** U xalanıng tət burjikigə baldaklar etküzüldiojan tət mis hälkini kuyup yasidi. **6** U baldaklarnı akatsiya yaoqıqidin yasap, ularni mis bilən kaplıdi. **7** Andin u kurbangahni kətürüx üçün baldaklarnı kurbangahning ikki yenidiki hälkilaroja etküzüp koydi. U kurbangahni tahtaylardın, iqini box kılıp yasidi. **8** U yəna yuyunux desini mistin, uning təglikinimə mistin yasidi; u bularni «kətərütüx qediri»ning kirix eoqizining alidda hizmətə bolojan ayallarning mis əynəkliridin yasidi. **9** Andin u qədirning həylinisini yasidi. Həylining jənubiçə, yəni janubka yüzləngən təripiga nepiz tokulojan ak kanap rəhəttin pərdilərni yasidi; uning uzunlukı yüz gaz idi. **10** Pərdilərni esixka yigirmə hada wə hadilarning yigirmə təglikini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkləri wə baldaklıri kümüxtin yasalojanı. **11** Xuningoja oxhax ximal taripidimə uzunlukı yüz gaz kelidiojan pərdə bar idi. Pərdilərni esixka yigirmə hada wə hadilarning yigirmə təglikini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkləri wə baldaklıri kümüxtin yasalojanı. **12** Xuningoja oxhax qərb taripidə uzunluq əllik gaz kelidiojan pərdə bar idi; pərdilərni esixka on hada wə hadilarning on təglikini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkləri wə baldaklıri kümüxtin yasaldi. **13** Həylining xərk taripi, yəni kün qıqıxka yüzləngən təripining kænglikli əllik gaz idi. **14** Bir taripidə on bax gaz kelidiojan pərdə bolup, uning üç hadisi bilən üç təgliki bar idi. **15** Yəna bir təripidimə on bax gaz kelidiojan pərdə bolup, uning üç hadisi bilən üç təgliki bar idi. **16** Həylining qərisidiki pərdilərning həmmisi nepiz tokulojan ak kanap rəhəttin tikilənədi. **17** Həylining qərisidiki həmma hadilarning təgliki mistin, ularning ilməkləri wə baldaklıri kümüxtin yasalı; hadilarning baxlırimu kümüxtin kaplanıjanı. Həylining qərisidiki həmma hadilar kümüxtin yasalojan baldaklar bilən bir-birigə qetildi. **18** Həylining kirix eoqizidiki həmma hadilarning təgliki mistin, ularning ilməkləri wə baldaklıri kümüxtin yasalı; hadilarning baxlırimu kümüxtin kaplanıjanı. Həylining qərisidiki həmma hadilar kümüxtin yasalojan baldaklar bilən bir-birigə qetildi. **19** Uning tət hadisi bilən mistin yasalojan tət təgliki bar idi; hadilarning ilməkləri kümüxtin yasalı, ularning baxlırimu kümüxtin kaplandı wə baldaklıri kümüxtin yasalı. **20** Mukəddəs qədirning həm qərisidiki həylining barlıq mıl-közükliyi mistin yasalı. **21** Mukəddəs qədir, yəni «həküm-guwalıq» qədiri» üçün atalojan materiyallarning sani təwənda hatırırları (ular Musanıng buyruki bilən, kahin Harunning oqlı Itamarnıng kol astidiki Lawıylar məs'ul bolup sanaktin etküzüllüp, [Hudoqa] atalojanı): — **22** Yəhuda kəbilisidin bolojan Hurnıng nəvrısı, Urining oqlı Bəzaləl Pərvərdigar Musaqa buyruqıanning həmmisini ada kıldı; **23** Dan kəbilisidin bolojan Ahisamakning oqlı Oholiyab uning yardımçısı idi; u bolsa naqşaxlıq-oyraqlıq ustisi, layihiləgüqi həmdə kək, sesün, kizıl yiptin ak kanap rəhətkə kəxtə tikləydiyojan usta idi. **24** Mukəddəs qədirini yasaxqa ixtililən altun, yəni «pulanglatma hədiyyə» süpitidə kəltürtülgən altunning həmmisi mukəddəs jaydiki xəkalning elqəm birlili boyiqə yigirmə tokkuz talant yətə yüz ottu xəkəl idi. **25** Jamaət arisidin sanaktin etküzülgən adəmlər təripidin kəltürtülgən kümüxti bolsa mukəddəs jaydiki xəkalning elqəm birlili boyiqə bir yüz talant bir ming yətə yüz yətmix bax xəkəl idi. **26** Bu kümüxti nöpusi royhətkə elinojan kixilərdin elinojanı — demək, kimki yigirmə yax ya uningdin qong, sanaktin etküzülgənlərinin hərbiri bir beka, yəni mukəddəs jaydiki xəkalning elqəm birlili boyiqə yerim xəkəl kümüxti bərdi. Sanaktin etkən kixi altə yüz üç ming bax yüz əllik

kixi idi. **27** Mukəddəs jayning təqliklərini həm otturisidiki pərdininq təqliklərini kuyuxka yüz talant kümüx kətti; yüz talant kümüxtin yüz təqlik yasılıp, hərbir təqlik üçün bir talant ixlitildi. **28** U ələqən bir ming yətə yüz yətmix bəx xəkəl kümüxtin hadıllarning ilməklərini yasidi, ularning baxlırını kaplıdi, xuningdək ularni bir-birigə qatidioqan baldaklarnı yasidi. **29** «Pulanglatma hədiyyə» süpitiда kəltürülgən mis bolsa yətmix talant, ikki ming tət yüz xəkəl qıktı. **30** Buningdin u jamaət qədirininq kirix eojizining təqliklərini, mis kurbangahını, uning mis xalası wə kurbangahning barlıq əswablırını, **31** høylininq qərisidiki hada təqliklərini, høylininq kirix eojizidiki təqliklərni, qədirininq barlıq kozuklərini wə høylininq qərisidiki kozuklərning həmmisini yasidi.

39 Pərvərdigar Musaqa buyruqinidək kek, səsün wə kizil yiplar ixlitilip, mukəddəs qədirininq hizmitidə kiyilidioqan [kahinlik] kiyimlər, xundakla Həruning mukəddəs kiyimləri təyyar kılindi. **2** [Bəzələl] altun wə kek, səstin, kizil yiplar bilən nepiz tokuloqan ak kanap rəhtlərdin əfodni yasap təyyarlıdı. **3** Ular altunni sokup nepiz kili, uni kesip yip kıldı, andin bularını mahiqlik bilən kek yiplar, səsün yiplar wə kizil yiplardın ak kanap rəhtkə lahayıləngən nushilar üstigə tokudi. **4** Ular əfodning [aldi wə kəyni] kışmını bir-birigə tutaxturup turidioqan ikki müərilik tasma yasidi; əfodning ikki təripi bir-birigə tutaxturuldu. **5** Əfodning üstigə baqlaydiqan bələwəqə əfod bilən bir pütün kiliqan bolup, uningoja ohxax sipta ixlinip, altun wə kek, səsün, kizil yiplar wə nepiz tokuloqan ak kanap rəhttin yasaldi; həmmisi Pərvərdigarning Musaqa buyruqinidək kılindi. **6** Ular ikki ak hekikni ikki altun kezəlükke ornitip, ularning üstigə huddi məhür oyoqandək Israılning oqullırininq namlırını oyup yasidi. **7** Israılning oqullırıqə aslətma tax bolsun üçün, Pərvərdigar Musaqa buyruqandək ikki yakutni əfodning ikki müərilik tasmisoqə bekitip koydi. **8** U koxenni qewər kollarıqə napis kiliq kəxtiliq yasidi; uni əfodni ixligən usulda altun wə kek, səsün, kizil yiplar bilən nepiz tokuloqan ak kanap rəhttin yasidi. **9** Ular koxenni ikki kat, tət qasa kiliq yasidi; ikki kat kiliqanda üzunluklı bir qəriq, kənglikimü bir qəriq keletti. **10** Uning üstigə tət katar kiliq gəhərlərni ornattı: — bir katardikisi kizil yakut, serik gəhər wə zumrətlər idi; bu birinqi katar idi. **11** İkkinqi kataroqa kek kəxtexti, kek yakut wə almas, **12** üçinqi kataroqa səsün yakut, piroza wə səsün kwarts, **13** tətinqi kataroqa beril yakut, ak həkik wə anartax ornitildi; bularning həmmisi altun kezəlükke bekitildi. **14** Bu gəhərlər Israılning oqullırininq namlırıqə wəkil kiliqinip, ularning sanidən on ikki bolup, məhür oyoqandək hərbir gəhərgə on ikki kəbilininq nami birdin-birdin püttildi. **15** Ular koxenoja xoynidak exilgən sap altundan [ikkil] exilme zənjir yasidi; **16** ular koxenoja altundan ikki kezəlük wə ikki həlqə etip, ikki həlqəni koxenning [yukirkı] ikki burjikiga bekitti; **17** andin xu altundan exilip yasaloqan ikki zənjirini koxenning [yukirkı] ikki burjikidiki həlkədində etkizüp, **18** exilgən xu zənjirlerininq ikki uqini ikki kezəlükke bekitip, [kezəlülərni] əfodning ikki müərilik tasmisining aldi kışmisoqə ornattı. **19** Buningdin baxlıq ular altundan ikki həlqə yasap, ularni koxenning [asti təripidik] ikki burjikigə bekitti; ular əfodka tegixip turidioqan kiliqin iqığa əkaldı. **20** Mundin baxlıq ular altundan [yənə] ikki həlqə yasap, ularni əfodning ikki müərilik tasmisining aldi təwənki kışmisoqə, əfodka ulinidioqan jayqa yekin, kəxtiləngən bələwəqədən egişrək kiliq bekitti. **21** Ular koxenning əfodning bələwəqədən yüksirək turuxi, koxenning əfodtin ajrap kətməsləki üçün kek xoyna bilən koxenning həlkəsini əfodning həlkəsinqə qetip koydi. Bularning həmmisi Pərvərdigarning Musaqa buyruqinidək kılindi. **22**

[Bəzələl] əfodning [iqidiki] tonni pütütinləy kek rənglik kıldı. **23** Tonning [baxlıq kiyilidioqan] təxiyi dal otturisida, huddi sawutning yakısidək ixləngəndi; yirtılıp kətməsləki üçün uning qərisigə pəwaz ixləndi. **24** Ular tonning etikining qərisigə kek, səsün wə kizil yiptin anarlarnı toküp esip koydi. **25** Ular həmdə altun kongoquraklarnı yasap, kongoquraklarnı tonning etikining qərisigə, anarlarning arılılıqə birdin esip koydi; hər ikki anarning otturisioqə bir kongoqurak esip koyuldu. **26** [Kahinlik] hizmitigə ait [kongoquraklar] tonning etikining qərisigə bekitildi; bir altun kongoqurak, bir anar, bir altun kongoqurak, bir anar kiliq bekitildi; həmmisi Pərvərdigarning Musaqa buyruqinidək kılindi. **27** Ular Hərən bilən uning oqullırıqə nepiz tokuloqan ak kanap rəhttin halta kəngləklərni tiktı; **28** səllini ak kanap rəhttə yasidi, xundakla qıraylıq egiş beklərni ak kanap rəhttə, tamballarnı nepiz tokuloqan ak kanap rəhttə təyyarlıdı; **29** buningdin baxlıq ular bələwaqını kek, səsün wə kizil yip arılastırulup kəxtıləngən, nepiz tokuloqan ak kanap rəhttə təyyarlıdı; bularning həmmisi Pərvərdigarning Musaqa buyruqinidək kılindi. **30** Ular yənə nəpis tahtaynı, yəni mukəddəs otuqatı sap altundın yasap, uning üstigə məhür oyoqandək: «Pərvərdigarə mukəddəs kılindi» dəp oyup pütt; **31** ular otuqatka kek rənglik yipni baqlap, uning bilən otuqatı səlligə təkidi, bular Pərvərdigarning Musaqa buyruqinidək kılindi. **32** Xu tarikidə jamaətning ibadət qədirininq həmmə kuruluxi pütküzüldi; Israillar Pərvərdigarning Musaqa buyruqinining həmmisini xu boyığa kıldı; xu tarikidə həmmisini püttürdü. **33** Ular qədirin Musanıng yəniqə elip kəldi — qedir yopuklərini, uning barlıq əswablırını, ilməklərini, tahtaylərini, baldaklərini, hadılır bilən təqəlliklərini, **34** xuningdək kizil boyaloqan koqkar terisidin yasaloqan yopuk bilən delfin terisidin yasaloqan yopukni, «yərimə pərdə»ni, **35** əhdə sandukı wə uning baldaklərini, «kafarət təhti»ni, **36** xırə wə uning barlıq əswablırını, xundakla «təkdim nanlar»ni, **37** sap altundın yasaloqan qiraqdən bilən uning qiraqlarını, yəni üstigə tiziqlən qiraqlarını, uning barlıq əswablıları həm qiraq meyini, **38** altun huxbuyğah, məsihələx meyi, dora-darməklərindən yasaloqan huxbuynı, qədirininq kirix eojizining pardisini, **39** mis kurbangah bilən uning mis xalasını, uning baldakləri bilən həmmə əswablırını, yuxuy desi bilən uning təqəllikini, **40** høylininq qərisidiki pərdilərni, uning hadılır wə ularning təqəlliklərini, høylininq kirix eojizining pardisi bilən høylininq tanılırni wə kozuklərini, mukəddəs qədirininq, yəni jamaət qədirioqə ait hizmətə ixlitidioqan barlıq əswablərni, **41** mukəddəs jayqa ait hizmət üçün tikilən kahinlik kiyimini, yəni Hərən kahinining mukəddəs kiyimləri bilən uning oqullırininq kahinlik kiyimlərini bolsa, həmmisini elip kəldi. **42** Bu ixlarning həmmisini Israillar Pərvərdigarning Musaqa barlıq buyruqənləri boyığa əna xundak ada kılqanıdı. **43** Musa ixlarning həmmisigə təpsiliy kərədi, mana, ular Pərvərdigarning buyruqını boyığa bu ixlarnı pütküzənəndi; buyruqəndək, dal xundak kılqanıdı; Musa bularını kərüp, ularoja bəht-bərikət tiləp dua kıldı.

40 Andin Pərvərdigar Musaqa mundak əmr kıldı: — **2** Birinqi aynıng bexi, aynıng birinqi künü sən jamaət qədirininq mukəddəshənəsini tikilən. **3** Həküm-guwaqlik sandukını uning iqığa koyup, iqğı pərdə arkılıq ahəd sandukını tosup koyojin; **4** xırəni qədirininq iqığa əkərip, üstigə tiziqliqən nəsrlərni tiziqin; andin qiraqdənni əkərip, üstigə qiraqlarını orunluxturoqin. **5** Altun [bilən kaplanıqan] huxbuy kəydürgüçü kurbangahını həküm-guwaqlik sandukining udulioqə tikləp koyojin; qədirininq kirix eojizining pardisini esip koyojin. **6** Kəydürmə kurbanlıq

kurbangahını mukəddəshanining, yəni jamaət qədirining kirix eojizining aldioja koyojin; **7** andin yuyux desini jamaət qədiri bilən kurbangahning otturisioja orunlaxturup, su toxaturup koyojin. **8** Høylining qərisigə pərdilərni bekitip, høylining kirix eojizining pərdisini aşkin; **9** andin «məsihələx meyi»ni elip, ibadət qədiri wə uning iqidiki barlıq nərsilərni məsihələp, uni wə barlıq həmmə əswablirini Hudaşa atap mukəddəs kilojin. Xundak kılıp [pütkül qədir] mukəddəs bolidu. **10** Sən kəydürmə kürbanlıq kurbangahını, xundakla uning barlıq əswablirini məsihələp, uni [Hudaşa atap] mukəddəs kilojin; buning bilən kurbangah «əng mukəddəs nərsilər» qatarida bolidu. **11** Sən yənə yuyunux desi wə uning təglikini məsihələp mukəddəs kilojin. **12** Andin Hərun bilən uning oqullurunu jamaət qədirining kirix eojizioja yekin əkilip, ularni su bilən yuqojin; **13** Hərunşa mukəddəs kiyimlərni kiydürüp, Manga kahinlik hizmətə bolux üçün uni məsihələp, [Manga ayriplə] mukəddəs kilojin. **14** Andin uning oqullurunu elip kirip, ularoja halta kəngəlekələrni kiydürüp, **15** ularning atisini məsihliginindək Manga kahinlik hizmitidə bolux üçün ularnimu məsihligin. Xuning bilən ularning bu məsihlinixi ular üçün əwlədətin əwlədkiqə əbədiy kahinlikning [bəlgisi] bolidu. **16** Musa xundak kıldı; Pərvərdigər uningoja nemə buyruqan bolsa, u xundak bəja kəltürdi. **17** Xundak boldiki, ikkinqi yilning birinqi eyida, ayning birinqi künidə ibadət qədiri tikləndi. **18** Musa qədirini tikip, taglıklarını orunlaxturup, tahtaylirini tizip, ularning baldaklırını bekitip, hadilirini tiklidi. **19** Mükəddəs qədirinən üstigə [iqqi] yopukni yaptı, andin uning üstigə taxxi yopukni yepip koydi; bularning həmmisi Pərvərdigarning Musaşa buyruqjinidək kılındı. **20** Andin u həküm-guvalıqlı elip, uni sanduk iqiqə koydi; baldaklırni əhədə sandukının [həlkəliliridən] etküzüp, «kafarət tahtı»ni sandukning üstigə orunlaxturdı. **21** Əhədə sandukunu mukəddəs qədir iqiqə elip kirip, otturioja «ayrima pərdə»ni tarttı; xundak kılıp u həküm-guvalılik sandukunu pərdə arkılık tosup koydi. Həmmə ix Pərvərdigarning Musaşa buyruqjinidək kılındı. **22** U xırəni jamaət qədirioja elip kirip, mukəddəs jayning ximal təripigə, [«əng mukəddəs jay»dik] pərdinən sırtıqə koydi. **23** «Təkdim narlar»ni xırəning üstigə, Pərvərdigarning aldioja tizip koydi; bularning həmmisi Pərvərdigarning Musaşa buyruqjinidək kılındı. **24** Andin u qiraqdannı jamaət qədirioja elip kirip, uni mukəddəs jayning janub təripigə, xırəning udulioja koydi, **25** qiraqlarını Pərvərdigarning aldioja orunlaxturdı; bularning həmmisi Pərvərdigarning Musaşa buyruqjinidək kılındı. **26** Andin u [huxbuynı kəydürgüq] altun kurbangahını iqidiki pərdinən aldioja tiklidi; **27** Uning üstidə esil huxbuynı kəydürdi; bularning həmmisi Pərvərdigarning Musaşa buyruqjinidək kılındı. **28** U ibadət qədirinən kirix eojizioja pərdə tarttı. **29** Andin keydürmə kürbanlıq kurbangahını jamaət qədiridəki mukəddəs jayning kirix eojizioja yekin koydi; uning üstidə keydürmə kürbanlıq wə koxumqə axlıq hədiyəsini etküzdi; bularning həmmisi Pərvərdigarning Musaşa buyruqjinidək kılındı. **30** Yuyunux desini jamaət qədiri bilən kurbangahning otturisioja koyup, yuyuxka ixtililidiojan suni dasğa toxkuzup kuydi. **31** Musa wə Hərun bilən uning oqulları əqanla jamaət qədirioja kirxa yaki kurbangahı yekin barsa, Pərvərdigarning Musaşa buyruqjinidək kollırını xu suda yuyattı. Bular Pərvərdigarning Musaşa buyruqjinidək kılındı. **32** Andin u qədir həm kurbangahning ətrapioja hoya pərdisini tikləp, høylining kirix eojizining pərdisini tarttı. Xu tərikdirə Musa pütkül ixni tamamlidi. **34** Xuning bilən bulut jamaət qədirini kaplap, Pərvərdigarning julası ibadət qədirini toldurdu. **35** Bulut saya

qüxürüp, Pərvərdigarning julası qədirini toldurojını üçün, Musa jamaət qədirioja kıralmıdı. **36** Əqanıki bulut jamaət qədiridən kətürüləsə, Israillar səpərgə atlinatti. Hərbir kətim səpərdə xundak bolatti. **37** Bulut kətürülmişə ular əzəzələmə, təki kətürüldiyojan künqiqə səpərgə qıkmayıdı. **38** Qünki kündüzi Pərvərdigarning bulutı mukəddəs qədir üstidə turattı, keşisi uning üstidə ot kərünətti; pütkül Israıl jəmətining kez aldida ularning barlıq kılıqan səpərliridə xular kərünətti.

Lawiylar

1 Wa Pərvərdigar Musanı qakirip jamaət qediridin uningoja sez kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillarqa sez kilip ularqa mundak degin: — Əgər silərdin biringlar Pərvərdigarning aldioja bir kurbanlıknı sunmakçı bolsanglar, kurbanlıkinglarnı qarpaylardın, yəni kala yaki uxxak mallardin sunuxunglar kerək. **3** Əgər uning sunidioqını kalilardin kəydürmə kurbanlık bolsa, undakta u bejirim ərkək həywanni kəltürsün; uning Pərvərdigarning aldiда kəbul boluxi üçün uni jamaət qedirining kirix aqzıning aldiда sunsun. **4** U kolini kəydürmə kurbanlıqning bexioja kəysun; xuning bilən kurbanlık uning ornişa kafarət boluxka kəbul kılınidu. **5** Andin u Pərvərdigarning huzurında bukını boozuzlisun; kahinlər bołożan Hərunning oqulları kənini kəltürüp, jamaət qedirining kirix aqzadıki kurbangahning üstü kismining ətrəpişa səpsun. **6** Andin [kurbanlık kılıquşı] kəydürmə kurbanlık kılıquşan həywanning terisini soyup, tenini parqılısun **7** wə Hərun kahinning oqulları kurbangahṭa ot kəlap otning üstigə otunlarnı tizsun. **8** Andin kahinlər bołożan Hərunning oqulları gəx parqılırini, bexi wə meyi bilən kəxup, kurbangahdiki otning üstidiki otunning üstigə tərtip bilən tiziş kəysun. **9** Lekin uning iq-karnı bilən paqaklınır [kurbanlık sunoquşı] suda yusun; andin kahin həmmisini elip kelip kurbangahning üstidə kəydürsün. Bu ot arkılık sunulidiojan kurbanlık hesabida, Pərvərdigaroja huxbuy qıkırılıdiyan kəydürmə kurbanlık bolidu. **10** Əgər u kəydürmə kurbanlık kılıx üçün uxxak mallardin koy ya eqə kurbanlık kılıy desə, undakta u bejirim bołożan bir ərkikini kəltürsün. **11** U uni kurbangahning ximal təripidə Pərvərdigarning huzurunda boozuzlisun. Andin kahinlər bołożan Hərunning oqulları kənini elip, kurbangahning üstü kismining ətrəpişa səpsun. **12** [kurbanlık kılıquşı] bolsa gəxni parqılap, bexi bilən meyini kəsip ayırisun. Andin kahin bularnı elip kurbangahṭı otning üstidiki otunning üstidə tərtip boyığa tiziş kəysun. **13** Lekin uning iq-karnı bilən paqaklınır [kurbanlık sunoquşı] suda yusun; andin kahin həmmisini elip kelip kurbangahning üstidə kəydürsün. Bu ot arkılık sunulidiojan kurbanlık hesabida, Pərvərdigaroja huxbuy qıkırılıdiyan kəydürmə kurbanlık bolidu. **14** Əgər [kurbanlık kılıquşı] Pərvərdigaroja atap uqar-kanatlardın kəydürmə kurbanlık kılıy desə, undakta u pahtəklərdin yaki kəptər baqkılıridin kurbanlık kəltürsün. **15** Kahin uni kurbangahning yenioja elip kelip, bexini tolojap üzüp uni kurbangahning üstidə kəydürsün; uning keni sikilip kurbangahning temioja sürtülsün. **16** Lekin taxlıkını payılı bilən kəxup kurbangahning xərk təripidiki külliükka taxlıwatsun; **17** u kurbanlıknı ikki kanitining otturısından yarsun, bıraq uni ikki parqə kılıwətmisun. Andin kahin buni elip kurbangahdiki otning üstidiki otunning üstigə kəyup kəydürsün; bu ot arkılık sunulidiojan kurbanlık hesabida, Pərvərdigaroja huxbuy qıkırılıdiyan kəydürmə kurbanlık bolidu.

2 Əgər birkim Pərvərdigarning huzurioja axlik hədiyə sunmakçı bolsa hədiyəsi esil undin boluxi kerək; u uningoja zəytun meyi kuyup andin üstigə məstiki salsun. **2** U uni elip kahinlər bołożan Hərunning oqullırıning aldioja kəltürsün; andin [kahin hədiyə sunoquşını] yadlinixi üçün zəytun meyi iləxtürülən undin bir qangal elip, həmmə məstiki bilən kəxup, bu hədiyəni kurbangahṭa kəydürsün; bu ot arkılık sunulidiojan, Pərvərdigaroja huxbuy qıkırılıdiyan hədiyə bolidu. **3** Əmma axlik hədiyədən kələjini bolsa, Hərun bilən uning oqullırıyo-

təwə bolsun. Bu Pərvərdigaroja ot arkılık sunulidiojanlarning iqidə «əng mukəddəslərning biri» hesablinidu. **4** Əgər sən tonurda pixurulən narsilərdin axlik hədiyə sunay desəng, ular zəytun meyi iləxtürülən esil undin pixurulən tokaqlar yaki zəytun meyi sürülpə məsihləngən petir həmək nənlərdin bolsun. **5** Əgər senin kəltüridiyan hədiyəng tawida pixurulən axlik hədiyə bolsa u zəytun meyi iləxtürülən esil undin petir hələdə etilsun. **6** Sən uni oxup tüstigə zəytun meyi kuyuin; u axlik hədiyə bolidu. **7** Senin kəltüridiyan hədiyəng əzəzanda pixurulən axlik hədiyə bolsa undakta u esil un bilən zəytun meyida etilsun. **8** Xu yollarda təyyarlanan axlik hədiyələrni Pərvərdigarning huzurioja kəltürgin; uni kahinə bərgin, u uni kurbangahka elip baridu. **9** Kahin bolsa axlik hədiyədən «yadlinixi ülüxi»ni elip kurbangahning üstidə kəydürsün. Bu ot arkılık sunulidiojan, Pərvərdigaroja huxbuy qıkırılıdiyan hədiyə bolidu. **10** Əmma axlik hədiyədən kələjini bolsa, Hərun bilən uning oqullırıyoja təwə bolsun. Bu Pərvərdigaroja ot arkılık sunulidiojanlarning iqidə «əng mukəddəslərning biri» hesablinidu. **11** Silər Pərvərdigarning huzurioja sunidiojan hərkəndək axlik hədiyələr eiqitkə bilən təyyarlanmışdır. Qünki silərning Pərvərdigaroja otta sunulidiojan hədiyənglarning həqkəyisidə eiqitkə yaki həsəlni kəydürükə bolmayıdu. **12** Bularni Pərvərdigarning aldioja «dəsləpki həsəl» süpitidə sunsanglar bolidu, lekin ular huxbuy süpitidə kurbangahning üstidə kəydürülən sunulmuşus. **13** Senin hərbir axlik hədiyəng tuz bilən tuzlinixi kerək; axlik hədiyəngi Hudayingning əhədə tuzidin məhrum kilmay, həmmə axlik hədiyəlirinə tuz bilən tuzliojin. **14** Əgər sən Pərvərdigaroja «dəsləpki həsəl»dən axlik hədiyə sunay desəng, undakta ziraatname yengi pixkən kək bexini elip, danları otta kərəp, ezip talkan süpitidə sunoqin; bu «dəsləpki həsəl» hədiyəsi bolidu; **15** sən uningoja zəytun meyi kuyup tüstigə məstiki saloqin; bu axlik hədiyə bolidu. **16** Kahin bolsa uningdin, yəni kərəp eziłgən danlar bilən zəytun meyidin bir kismını elip həmmə məstiki bilən kəxup, bularni «yadlinixi ülüxi» süpitidə kəydürsün. Bu ot arkılık Pərvərdigaroja sunulən hədiyə bolidu.

3 Birsining sunidioqını inaklık kurbanlıkı bolsa, xundakla kalilardin sunsa, u Pərvərdigarning huzurioja bejirim bir ərkikini yaki qixisini kəltürsün. **2** U sunidiojan bu həywanning bexioja kolını kəyup, andin uni jamaət qedirining kirix eojizi aldiда boozuzlisun. Andin kahinlər bołożan Hərunning oqulları kənini kurbangahning üstü kismining ətrəpişa səpsun. **3** Sunoquşı kixi bu inaklık kurbanlığının Pərvərdigaroja atap otta sunulidiojan hədiyə süpitidə bir kismını elip beqixlisun, yəni iq karnını yəgət turojan mayni, xundakla barlıq iq meyini elip **4** ikki bərəknii u ularının üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jığerning bərəkkıqə bołożan qawa meyini kəsip, elip kəlsün. **5** Hərunning oqulları bolsa bularni kurbangahning üstigə kəltürüp ot üstigə koyulən otunning üstidiki kəydürmə kurbanlıkkə kəxup kəydürsün. Bu ot arkılık sunulidiojan, Pərvərdigaroja huxbuy qıkırılıdiyan kurbanlık bolidu. **6** Birsining Pərvərdigaroja kılıdiyan inaklık kurbanlıkı üçün sunidioqını uxxak maldın bolsa, undakta u bejirim bir ərkikini yaki qixisini kəltürsün. **7** Əgər uning kurbanlıkı bolsa uni Pərvərdigarning aldioja kəltürüp, **8** kurbanlık kılıdiyan bu həywanning bexioja kolını kəyup, andin uni jamaət qedirining kirix aqzıning aldiда boozuzlisun. Andin Hərunning oqulları kənini elip kurbangahning üstü kismining ətrəpişa səpsun. **9** Sunoquşı kixi bu inaklık kurbanlığının Pərvərdigaroja atap otta sunulidiojan hədiyə süpitidə bir kismını, yəni uning meyini elip beqixlisun, — pütün maylık

kuyrukini uning omurtkisiqa yekin yerdin ajritip elip, iq karnini yegəp turojan mayni, xundakla barlik iq meyini elip, **10** ikki bərəknı wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərninq bərəkkiqə bolovan qawa meyini kesip, elip kələsn. **11** Kahin bularni kurbangahning üstidə keydürsün; bu otta sunulidiojan, Pərvərdigaroja atalojan taam hədiyasi bolidu. **12** Uning sunidiojini eqli bolsa, buni Pərvərdigarning huzurişa kəltürsün. **13** U əolini uning bexioja koyup, andin uni jamaət qedirining alidda boozulisin. Andin Hərunning oqullurı kenini elip kurbangahning üsti kışmining ətrapioja səpsun. **14** Andin sunoquqi kixi bu kurbanlıktın Pərvərdigaroja atap otta sunulidiojan hədiyə süpitidə bir kışminı elip beqixilisin, yəni iq karnini yegəp turojan mayni, xundakla barlik iq meyini elip, **15** ikki bərəknı wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərninq bərəkkiqə bolovan qawa meyini kesip, elip kələsn. **16** Kahin bularni kurbangahning üstidə keydürsün; bu otta sunulidiojan, huxbuq qıkiridiojan taam hədiyəsi bolidu. Mayning həmmisi Pərvərdigaroja təwadur. **17** Bu hərkəndək turar jayinglarda silərgə əbədiy bəlgilimə bolidu; silər heqkəndək may yaki kən yeməslikinglar kerək.

4 Pərvərdigar Musaqa sez kılıp mundak dedi: — **2** Israillarqa sez kılıp mundak degin: — «Birsə bilməy ezip, Pərvərdigar «kilma» dəp buyruqan hərkəndək əmrlərdin biriğə hiləplik kılıp selip, gunah kilsə, [təwəndikidək kilsən]: — **3** — ağar məsihələngən kahin həkənli gunahka putlaxturidiojan bir gunahlı kilsə, undakta u bu kılıqan gunahı üçün bir bejirim yax torpaknı elip keli, Pərvərdigaroja gunah kurbanlık süpitidə sunsun. **4** U torpaknı jamaət qedirining kirix aqzining yenioja, Pərvərdigarning aldioja kəltürüp, əolini uning bexioja koyup, andin torpaknı Pərvərdigarning huzurida boozulisin. **5** Andin məsihələngən kahin torpakning kenidin aqzına elip, jamaət qediri iqigə kətürüp aparsun; **6** kahin xu yerdə barmikini kanoja qıləp, kənni mukəddəs jayning pərdisining alidda, Pərvərdigarning huzurida yəttə mərtiwa səpsun. **7** Xundakla kahin kəndin elip, jamaət qediri iqidə Pərvərdigarning alidda turojan huxbuqahning münggüzlirigə sərsun. Torpakning kalojan həmmə kenini bolsa, jamaət qedirining kirix aqzining aliddiki kəydiurmə kurbanlık kurbangahining tüwigə teküp koysun; **8** andin u gunah kurbanlık bolovan torpakning iqidin həmmə meyini ajritip qıqarsun — yəni iq karnini yegəp turojan may bilən kalojan iq meyi, **9** ikki bərəknı wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərninq bərəkkiqə bolovan qawa meyini ajratsun **10** (huddi inaklık kurbanlık bolovan kalining iqidiki may ajritiloqandək); andin kahin bularni kəydiurmə kurbanlık kurbangahining üstidə keydürsün. **11** Lekin torpakning terisi bilən həmmə gəxi, bax bilən paqaklıri, iq karni bilən zinini, **12** yəni pütükil torpakning kalojan kışimlını qədirgahning sırtioja elip qıkip, pak bir yərgə, yəni küllər tekülidiojan jayoja elip qıkip, otunning üstidə otta keydürsün. Bular küllər tekülidiojan jayda kəydiürtüwetilsün. **13** Əgər pütükil Israil jamaiti ezi bilmigan əhələ ezip gunah kılıqan bolsa, Pərvərdigarning «kilma» dəp buyruqan hərkəndək əmrlirigə hiləplik ixlarning birini kılıp selip, gunahka qıxıüp kalsə, **14** xundakla ularning sadir kılıqan gunahı aydinglaxkən bolsa, undakta jamaət gunah kurbanlık süpitidə bir yax torpaknı sunup jamaət qedirining aldioja kəltürsün. **15** Jamaətning aksakalları Pərvərdigarning alidda kollırını torpakning bexioja koyup, andin torpaknı Pərvərdigarning alidda boozulisin. **16** Məsihələngən kahin torpakning kenidin aqzına elip jamaət qediri iqigə elip kirsun; **17** xu yerdə barmikini kanoja qıləp, kənni [mukəddəs

jayning] pərdisining alidda, Pərvərdigarning huzurida yəttə mərtiwa səpsun. **18** Xundakla kahin kəndin elip jamaət qediri iqidə Pərvərdigarning alidda turojan huxbuqahning münggüzlirigə sərsun. Torpakning kalojan həmmə kenini bolsa, jamaət qedirining kirix aqzining aliddiki kəydiurmə kurbanlık kurbangahining tüwigə teküp koysun; **19** kahin [torpakning] iqidin barlik meyini ajritip elip, kurbangahning üstidə keydürsün. **20** U gunah kurbanlık bolovan ilgiriki torpaknı kılıqinoja oxhax bu torpaknımu xundak kilsun; wə dəl xundak kılıxi kerək; xu yol bilən kahin ular üçün kafarət kəltüridü; xu gunah ulardin kəqürülidü. **21** Andin u torpaknı qədirgahning taxkırıqə elip qıkip, ilgiriki torpaknı kəydiürəndək bu torpaknımu keydürsün. Bu jamaət üçün gunah kurbanlık bolidu. **22** Əgər bir əmin bilməy uning Hudasi Pərvərdigarning «kilma» degən hərkəndək əmrlirinən biriğə hiləplik kılıp selip, gunahka qıxıüp kalsə, **23** wə kılıqan gunahı eziqə məlum kılıqan bolsa, undakta u ezi kurbanlık üçün bejirim bir tekini sunsun; **24** u əolini tekining bexioja koyup, andin uni kəydiurmə kurbanlık kılınidiojan haywanları boozulaydiqan jayoja elip berip Pərvərdigarning alidda boozulisin. Bu bir gunah kurbanlık bolidu. **25** Kahin gunah kurbanlıkinən kenidin barmikioja aqzına elip, uni kəydiurmə kurbanlık kurbangahining münggüzlirigə sürüp koysun; andin kalojan kenini kəydiurmə kurbanlık kurbangahining tüwigə teküp koysun. **26** U inaklık kurbanlık kılıqan haywanıning meyini kəydiürəndək, uning barlik meyini kurbangahda keydürsün. Bu yol bilən kahin uni gunahının paklandurux üçün kafarət kəltüridü wə xu gunahı uningdin kəqürülidü. **27** Əgər pukralardın biri bilməy uning Hudasi Pərvərdigarning «kilma» degən hərkəndək əmrlirinən biriğə hiləplik kılıp selip, gunahka qıxıüp kalsə, **28** wə kılıqan gunahı eziqə məlum kılıqan bolsa, undakta u eziñin, yəni u sadir kılıqan gunahı üçün kurbanlık kılıxka bejirim bir qixi eqlikini sunsun; **29** u əolini gunah kurbanlıkinən bexioja koyup, andin uni kəydiurmə kurbanlıkları boozulaydiqan jayoja elip berip boozulisin. **30** Andin kahin uning kenidin barmikioja aqzına elip uni kəydiurmə kurbanlık kurbangahining münggüzlirigə sürüp koysun; kalojan barlik kenini kurbangahning tüwigə teküp koysun. **31** Inaklık kurbanlık kılıqan haywanıning meyi iqidin ajritiloqandək uningmu həmmə meyini ajritip qıqarsun; kahin uni Pərvərdigarning alidda huxbuq kəltürsün dəp kurbangahning üstidə keydürsün. Xu yol bilən kahin uning üçün kafarət kəltüridü; xu gunah uningdin kəqürülidü. **32** Əgər u kixi gunah kurbanlık üçün kəzə kəltürünxni halisa, bejirim bir qixi kozını sunsun. **33** U əolini gunah kurbanlık [közüsining] bexioja koyup, kəydiurmə kurbanlıklar boozulnidiojan jayoja elip berip, uni gunah kurbanlık süpitidə boozulisin. **34** Andin kahin gunah kurbanlıkinən kenidin barmikioja aqzına elip uni kəydiurmə kurbanlık kurbangahining münggüzlirigə sürüp koysun; uning kalojan barlik kenini u kurbangahning tüwigə teküp koysun. **35** Inaklık kurbanlık kılıqan kozının meyi iqidin ajritiloqandək, uningmu həmmə meyini ajritip qıqarsun; kahin bularni Pərvərdigaroja atap otta sunulidiojan barlik kurbanlıklarqa koxup, kurbangahning üstidə keydürsün. Xu yol bilən kahin uning sadir kılıqan gunahı üçün kafarət kəltüridü; xu gunah uningdin kəqürülidü.

5 Əgər birsə məlum ixka guwaqı bolup, xundakla uningoja əksəm buyruqonunda kərgini yaki bilginidin məlumat barmısa, undakta u kəbəlihlikinən jazasioja tartılıdu. **2** Əgər birsə ezi bilməy napak bir nərsigə tegip kətsə — məyli u napak bir haywanning jəsiti bolsun, məyli napak bir qarpayning

jəsiti bolsun, yaki napak bir əmiliqüqi haywanning jəsiti bolsun, muxundak nərsiga tegip kətsə umu napak sanılıp gunahkar hesablinidu; **3** Əger xuningdək birsı ezi tuyum məlum kixininə adəmni napak kılıdiqan hərkəndək nijasitiga tegip kətsə, xundakla u buni bilip yətsə, undakta u gunahkar hesablinidu. **4** Əger birsı aŋsız rəwixtə yaman yaki yahxi bir ixni kılıy dəp kəsəm kılıp salsa (kixilər hərtürlük ix toqrisida aŋsiz rəwixtə kəsəm kılıxi mumkin), xundakla u buni tonup yətsə, u bu ixlar tüpəylidin gunahkar hesablinidu. **5** Birsı yukirik hərkəysi ixlarda mən gunahkar boldum dəp bilsə, u əz gunahını «mən mundak gunah kildim» dəp ikrar kilsən; **6** andin ezi sadir kılıqan gunahının kafarlıtı üçün Pərvərdigarning aldiqə «itaətsizlikni tiligüqi kurbanlıq» süpitidə uxxaq maldin saqlıq wə ya bir qixi eqlikini gunah kurbanlıq kılıp kəltürsən; andin kahin unu gunahının paklanduruxka uning üçün kafarət kəltürsən. **7** Əger u koylardın [kurbanlıq] kılıxka kurbı yətmisə, u kılıqan itaətsizlikni üçün ikki pahtək yaki ikki baqkını elip kəlip, birini gunah kurbanlıq üçün, yənə birini kəydürmə kurbanlıq, üçün Pərvərdigarning aldiqə sunsən. **8** U bularni kahinning kəxioja kəltürgəndə, [kahin] awwal gunah kurbanlıqoja təyyarlanınnı kurbanlıq kılıp boynını üzməy, bəxioja yekin jayidin tolojisun, lekin bexini boynidin üzüwətmisun; **9** andin gunah kurbanlıqinən kənidin azojina elip kurbangahning temioja qaqsun; kılıqan kəni bolsa kurbangahning tūwigə sikip qikirilsən. Buning ezi gunah kurbanlıq bolidu. **10** Əmma ikkinçisini bolsa bekitilən bəlgilimə boyiqə kəydürmə kurbanlıq kılıp sunsən. Bu yol bilən kahin uning kılıqan gunahı üçün kafarət kəltüridə wə xu gunah uningdin kəqürülidu. **11** Əger ikki pahtək yaki ikki baqkını kəltürüxkə kurbı yətmisə, undakta gunah kılıqan kixi gunah kurbanlıq üçün esil undin bir əfahning ondın birini kəltürsən; bu gunah kurbanlıq boloqqə u uning üstigə zəytun meyi kuymisun yaki üstigə həqkəndək məstiki salmisun; qünki u gunah kurbanlıq bolidu. **12** U uni kahinning kəxioja kəltürsən wə kahin buningdin [sunəquqininq] «yadlinix ülüxi» süpitidə bir qangal elip, xuni Pərvərdigaroja atap otta sunulən kurbanlıqlarоja koxup, kurbangahning üstidə kəydürsən. Buning ezi gunah kurbanlıq bolidu. **13** Bu yol bilən u xu gunahlardın kəsiyisini kılıqan bolsa, kahin uning üçün kafarət kəltüridə. Axılık hədiyələrdikigə oxhax kələqan kəsmi kahinoja təwə bolidu. **14** Andin Pərvərdigar Musaqa sez kılıp mundak dedi: — **15** Birsı bilməy Pərvərdigaroja atalojan mukəddəs narsılərgə nisbətən itaətsizlik kılıp gunah etküzsə, undakta u Pərvərdigarning aldiqə uxxaq maldin bejirim bir koqkarnı itaətsizlik kurbanlıq kılıp kəltürsən; xu itaətsizlik kurbanlıq bolojan koqkarnıng bahasını sən mukəddəs jaydiki xəkəlninə əlqəm birləki boyiqə kütüm xəkəlgə tohtatkin. **16** Andin xu kixi mukəddəs narsılərgə nisbətən etküzən hatalıkeiten bolqan ziyanni toldursən, xundakla ziyanning bəxtin biri boyiqə koxup kahinoja telən telisən. Bu yol bilən kahin itaətsizlik kurbanlıq bolojan koqkarnıng wasitisi bilən uning üçün kafarət kəltüridə; xu gunah uningdin kəqürülidu. **17** Əger birsı bilməy Pərvərdigarning «kilma» degen hərkəndək əmrlerinən birərisiğə hilaplıq kılıp, gunahkar bolojan bolsa u kəbihlikinən jazasıqə tətilidə; **18** xundak bolsa, u uxxaq maldin sən tohtatkan kimmətə bejirim bir koqkarnı itaətsizlik kurbanlıq kılıp sunsən. Bu yol bilən kahin uning bilməy etküzən itaətsizlik üçün kafarət kəltüridə wə xu itaətsizlik gunahı uningdin kəqürülidu. **19** Bu itaətsizlik kurbanlıq bolidu; qünki u dərhəkikət Pərvərdigarning alidda itaətsizlik kılıqan.

6 Andin Pərvərdigar Musaqa sez kılıp mundak dedi: — **2** Əger birsı gunah kılıp Pərvərdigarning alidda wapasızlıq

kılıp, koxnisi əzığa amanət yaki kapalətkə bərgən bir nərsə yaki koxnisiñin zorawalıq bilən buluwalojan məlum bir nərsə toqrisidə yalojan gap kılıqan bolsa yaki koxnisiñin nahəlik bilən məlum nərsini tartiwalojan bolsa, **3** yitiq kətən bir nərsənən tepiwləp uningdin tansa yaki kixilərning gunah sadir kılıqan hərkəndək bir lxi toqrisidə yalojan kəsəm iqsa, **4** U gunah kılıqan ixtə ozini gunahkar dəp tonup yətsə, undakta u buliwalojan yaki nahək tartiwalojan nərsə yaki uningəqə amanətə berilən nərsə bolsun, yaki yitiq kətəp təpiwalojan nərsə bolsun, **5** yaki u hərkəndək nərsə toqrisidə yalojan kəsəm iqənənən bolsun, uning həmmisini toluk bahası boyiqə telisən, xundakla xu bəhaning bəxtin bir kəsmi boyiqə koxup telisən; u itaətsizlik kurbanlıqını kılıqan künidə teləmni igisəgə tapxurup bərsən. **6** Andin u Pərvərdigarning aldiqə itaətsizlik kurbanlıq süpitidə uxxaq maldin sən tohtatkan kimmət boyiqə bejirim bir koqkarnı itaətsizlik kurbanlıq kılıp kahinjimən kəxioja elip kələsən. **7** Kahin bu yol bilən uning üçün Pərvərdigarning alidda kafarət kəltüridə wə u hərkəysə ixtə itaətsizlik kılıqan bolsimə u uningdin kəqürülidə. **8** Pərvərdigar Musaqa sez kılıp mundak dedi: — **9** Sən Hərən bilən oqullarıqə kəydürmə kurbanlıq toqrisidə əmr kılıp mundak degin: — Kəydürmə kurbanlıq toqrisidəki kəida-nizam mundak bolidu: — Kəydürmə kurbanlıq pütün keqə tang atkuqə kurbangahaltıq oqakning üstidə kəyüp tursən; wə kurbangahning otini eqürəmət yenik turquzunqlar. **10** Kahin kanap tonını kiyip, yalingaqlıkını yepip, saqrişiojqə kanap iq tambal kiyip tursən; kurbangahning üstidəti ot bilən kəydürülən kəydürmə kurbanlıqning küləni elip, kurbangahning bir təripidə qoysun; **11** andin kiyimlərini seliwtip baxkə kiyimləri kiyip, küləni qedirgahning sırtioja elip qikip pakiz bir jayda koysun. **12** Kurbangahning otı bolsa həmixinə yenip tursən; uni həq wakıt eqürütxək bolmayıdə, kahin ezi hər künə etigəndə uningəqə otun selip, üstigə kəydürmə kurbanlıqni tizsən wə uning üstigə inaklıq kurbanlıqinən meyini koyup kəydürsən. **13** Üzülməs bir ot kurbangahning üstidə həmixinə kəyüp tursən; u hərgiz eqürülmisən. **14** Axılık hədiyə toqrisidəki kəida-nizam mundak; — Hərənning oqullarıdən biri uni Pərvərdigarning aldiqə, kurbangahning aldiqə kəltürsən. **15** U axılık hədiyə bolojan esil unoja kəlini selip uningdin xundakla uningdiyi zəytun meyidin bir qangal elip wə hədiyənən üstidəti barlıq məstikini koxup, bularni kurbangah üstidə kəydürsən; bu hədiyənəng «yadlinix ülüxi» bolup, Pərvərdigarning alidda huxbuy kəltürük üçün kiliqanən bolidu. **16** Exip kələqanlırını bolsa Hərən bilən oqullarıri yesun; u eqitkü selinmay pixurulup mukəddəs bir jayda yeyilsən; uları uni jamaət qədirinən həylişsədə yesun. **17** U mutlək eqitküsiz pixurulən. Mən otta Manga sunulidən kurbanlıq-hədiyələr iqidin xuni ularning ezi ülüxi bolsun dəp ularqa hək kılıp bərdim; u gunah wə itaətsizlikni tiligüqi kurbanlıqlarоja oxhax «əng mukəddəsələriniñ biri» hesablinidu. **18** Hərənning awladıdin bolojan arkəklərning həmmisi buningdin yesun; bu dəwirdən-dəwrgə aranglarda əbədiy bir bəlgilimə bolidu; Pərvərdigaroja atap otta sunulənələrinən bular ularning ülüxi bolsun. Uningəqə kətəkütüzüqə jəzəmən mukəddəs boluxi kerək. **19** Pərvərdigar Musaqa sez kılıp mundak dedi: — **20** Hərən Məsihlinidən künidə u wa oqullarıning Pərvərdigarning aldiqə sunidəqini mundak boluxi kerək: — Ular üzülməs axılık hədiyə süpitidə esil undin bir əfahning ondın birini sunuxi kerək; ətiginiñ yerimini, ahximi yənə yerimini sunsən. **21** U tawida zəytun meyi bilən etilsən; u zəytun meyioja qıləp pixuruləqəndən keyin sən uni elip kir; axılık hədiyənəng pixurulən parqlarınları huxbuy süpitidə Pərvərdigaroja atap sunoqin. **22** Hərənning

oqullirining kâysisi uning ornda turuxka Mâsihlângan bolsa umu [hâdiyeni] xundak tâyyarlap sunsun; bu əbədiy mutlak bir bəlgilimə bolidu. Bu hâdiyə Pərvərdigarəna atap toluk keydürülsün. **23** Kahîning hərbir axılık hâdiyəsi bolsa pütünləy keydürülsün; u hərgiz yeyilmisün. **24** Pərvərdigar Musaqa sez kîlip mundak dedi: — **25** Hârun bilən oqullirioja mundak degin: — Gunah kurbanlığımı tooprısidiki kâida-nizam mundak; — Gunah kurbanlığımı keydürmə kurbanlık boozulnidiqan jayda, Pərvərdigarning alidda boozulansun; bu hil kurbanlık «əng mukâddəslərning biri» hesablinidu. **26** Gunah kurbanlığını etküzgüqi kahîn ezi uni yesun; kurbanlık mukâddəs bir yərde, jamaat qedirinən høylisidə yeyilsün. **27** Uning gexigə kol təvküzgüqi hərkim mukâddəs bolmisa bolmayıdu, xuningdak əgər uning keni bırsinən kiyimiga qaqrəp kətsə, undakta kan qeqilojan jay mukâddəs bir yərde yuyulsun. **28** Kâysi sapal kazanda kurbanlıq kəytiqilip pixurulojan bolsa, u sundurulsun. Əgər u mis kazanda kəytiqilip pixurulojan bolsa, u kırıp sürülsün həm su bilən yuyulsun. **29** Kahînlardın bolqan barlıq, ər kixilər uningdin yesə bolidu. Bu «əng mukâddəslərning biri» hesablinidu. **30** Halbuki, mukâddəs jayda kafarət kəltürük üçün keni jamaat qedirioja kırğızülgən hərkəndək gunah kurbanlığımı bolsa, hərgiz yeyilmisün, bəlkı [pütünləy] keydürülsün.

7 Itaətsizlik kurbanlığımı tooprısidiki kâida-nizam mana mundak; — Bu [kurbanlık] «əng mukâddəslərning biri» hesablinidu. **2** Keydürmə kurbanlık boozulnidiqan jayda itaətsizlikni tilək kurbanlığımı boozulnidi; [kahîn] kenini kurbangahning üsti kîsmiñi etrapioja səpsun. **3** [Kurbanlık kîloquqi kixi] barlıq meyini sunsun; yəni maylık kuyruki bilən iq karnını yeqəp turojan mayni, **4** ikki bərkəni wə ularning üstdikini həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərning bərakkıqə bolqan qawa meyini ajritip sunsun. **5** Kahîn bularını Pərvərdigarəna atap otta sunulidiqan kurbanlık süpitidə kurbangahı keydürürsün. Bu itaətsizlik kurbanlığımı bolidu. **6** Kahînlardın bolqan ər kixilərning həmmisi buni yesun; u mukâddəs yərdə yeyilsün; u «əng mukâddəslərning biri» hesablinidu. **7** Gunah kurbanlığımı kandak bolsa itaətsizlik kurbanlığımı xundak bolidu; ular ikkisi tooprısidiki kâida-nizam oxhax; bu kurbanlık kafarət kəltürükxə kurbanlıq etküzgüqi kahîning əzığə təwa bolsun. **8** Kahîn bırsinən sunojan keydürmə kurbanlığını etküzgən bolsa, keydürmə kurbanlığının terisi xu kahîning bolidu. **9** Tonurda pixurulojan hərbir axılık hâdiya, xundakla kazanda yaki tawida etilgən hərbir axılık hâdiya bolsa uni etküzgən kahîning bolidu, yəni kahîning əzığə təwa bolidu. **10** Hərbir axılık hâdiya, maylı zəytun meyi arılastırulojan bolsun, yaki kuruq kəltürülgən bolsun, bular Hârunning oqullirinən hərbirigə barawər beliüp berilidu. **11** Pərvərdigarəna atap kəltürülgən inaklıq kurbanlığımı tooprısidiki kâida-nizam mundak; — **12** Sunmakçı bolqan kixi uni təxəkkür eytix üçün sunsa, undakta u «təxəkkür kurbanlığımı» bilən billə zəytun meyi iləxtürülgən petir tokqalar, zəytun meyi sürülüp məsihləngən petir həmək nanlar wə esil undin zəytun meyioja qılıp pixurulojan tokqalnımumu kəltürüsün. **13** Xu tokqalndın baxxâ, yənə təxəkkür eytidiqan inaklıq kurbanlığımı bilən billə eiqitkə selinojan nanlarnım sunsun; **14** u xu sunoqanlırinən hərbir türidin birni elip Pərvərdigar üçün [kox kollap] sunidiqan «kəftürmə hâdiyə» kîlip kəltürüsün; bu inaklıq kurbanlığının kənini [kurbangahning üstiga] sapkən kahîning əzığə təgsün. **15** Təxəkkür bildüridiqan inaklıq kurbanlığının gəxi bolsa kurbanlık kîlinoqan xu künii yeyiliyi kerək; [kurbanlıq] sunoquqi kixi] tang atkuqə uning həq nəmisini kəldurmışın. **16** Əgər uning sunojan kurbanlığının kəsimigə has kurbanlık yaki ihtiyyarı kəltürgən kurbanlıq

bolsa, undakta həywanning gəxi kurbanlıq kîlinoqan kündə yeyilsün; uningdin exip kalojinini bolsa, atisimu yeyixka bolidu; **17** lekin kurbanlığının gəxidin üçinqi künigiqə exip kalsa, u otta keydürüllixi kerək. **18** Inaklıq kurbanlığının gəxidin üçinqi künidə yeyilsə, undakta kurbanlıq kobul bolmayıdu, kurbanlıq sunoquqining hesablıqını hesablanmayıdu, bəlkı məkrəh bolidu; kimdəkim uningdin yesə ez kəbihlikining jazasioja tartılıdu. **19** Xundakla napak nərsiga tegip kalojan gəxmu yeyilməsliki kerək, bəlkı otta keydürüllixi kerək. Hərkəndək pak adəm [napak nərsigə təqmigən] kurbanlığının gəxini yesə bolidu. **20** Lekin kimki napak əhalətə turup Pərvərdigarəna atalojan inaklıq kurbanlığının yesə, undakta u ez həlkidin üzüp taxlinidu. **21** Kimki napak bir nərsiga tegip kətsə (maylı napak əhalətək adəm bolsun, napak bir həyvan bolsun yaki hərkəndək napak yirginlik nərsə bolsun) wə xundakla Pərvərdigarəna has atalojan inaklıq kurbanlığının gəxidin yesə, undakta u ez həlkidin üzüp taxlinidu. **22** Pərvərdigar Musaqa sez kîlip mundak dedi: — **23** Israillarəna mundak degin: — Silar kala, koy wə eeqkilərning meyini hərgiz yemənglər. **24** Əzlükidin eləqən yaki yirkənqələr boopup koyojan həywanning jəsitingin meyini hərkəndək ixka ixəltikli bolidu, lekin hərgiz uningdin yemənglər. **25** Qünki kimki Pərvərdigarəna atap otta sunulidiqan hərkəndək həywanning meyini yesə, xuni yegan kixi ez həlkiridin üzüp taxlinidu. **26** Silar hərkəndək turar jayinglarda həqkəndək kənni, yəni uqar-kanatlarınə bolsun yaki qarşılarning bolsun kənini hərgiz estimal kilməngələr. **27** Kimdəkim hərkəndək kənni estimal kilsə, xu kixi ez həlkələrin üzüp taxlinidu. **28** Pərvərdigar Musaqa sez kîlip mundak dedi: — **29** Israillarəna mundak degin: — Kimki Pərvərdigarəna atap bir inaklıq kurbanlıq sunsa, undakta u Pərvərdigarəna has bolqan hâdiyəni xu inaklıq kurbanlığının ayriq kəltürüsün. **30** Əz koli bilən Pərvərdigarəna atiqan, otta sunulidiqan hâdiyələrni, yəni may bilən təxni koxup elip kəlip, təxni «pulanglatma hâdiyə» süpitidə Pərvərdigarning alidda pulanglatsun. **31** Kahîn meyini kurbangah, üstdə keydürüwətsün. Tex bolsa Hârun bilən uning oqullirioja has bolsun. **32** Inaklıq kurbanlıqlırların ong arka putini silar «kəftürmə hâdiyə» süpitidə kahînəqə beringlər. **33** Hârunning oqullirining kâysisi inaklıq kurbanlığının kənini bilən meyini sunojan bolsa ez tiliüxi üçün ong arka putini oziı alsun. **34** Qünki mən Israilların inaklıq kurbanlıqlarından «pulanglatma hâdiyə» bolqan tex bilən «kəftürmə hâdiyə» bolqan arka putini əbədiy bir bəlgilimə bilən Israillardın elip, kahîn Hârun wə uning oqullirining həkki bolsun dəp ularqa təkdim kıldım. **35** [Musa] Hârun bilən oqullirini Pərvərdigarning kullukida kahîn boluxka uning aldiqə kəltürgən künidə, ularqa Pərvərdigarəna atap otta sunulidiqan kurbanlıqlardın təkdim kîlinidiqan kahînlilik tiliüxi mana xudur. **36** [Musa] ularni Mâsihlîqin künidə, Pərvərdigar bu tiliüxi Israillardın elip ularqa berilsun dəp əmr kəlip. Bu [Israillarçə] dəwrdin dawriqə əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **37** Keydürmə kurbanlıq bilən axılık hâdiyasi, gunah kurbanlıq bilən itaətsizlik kurbanlıq, kahînlilik tikelək kurbanlıq bilən inaklıq kurbanlıq tooprısidiki kâida-nizam mana xudur. **38** Pərvərdigar Israillarə: «Silar bu Sinay bayawinida Pərvərdigarning aldiqə kurbanlıqlırlarını sununqlar» dəp buyruqən künidə, u bularning həmmisini Sinay teqidə Musaqa tapxuroqanıdi.

8 Pərvərdigar Musaqa sez kîlip: — **2** Hârunni oqulliri bilən billə, wə ularning məhsus kiyimlərini, «məsihləx meyi»ni, gunah kurbanlıq bolidiqan torpək bilən ikki koqkarnı, petir nan selinojan sewətni elip kəlip, **3** [Israilların] pütün jamaitini

jamaat qedirining kirix aqzining aldioja jem kiliqin, — dedi. **4** Musa Pərvərdigar uningoja buyruqinidək kıldı, jamaat jamaat qedirining kirix aqzining aldioja yişildi. **5** Andin Musa jamaatkə: — Pərvərdigar buyruqan ix mana mundak, — dedi. **6** Xuning bilən Musa Əharun bilən uning oqullurini aldioja kəltürüp ularını bilən yuyup, **7** [Harunqoja] kənglək kiydürüp, bəlwaq baoqlap, tonni kiydürüdə wə tütigə əfdəni yaptı; u əfdənning bəlweqini baoqlap, əfdəni uningoja takəp koydi. **8** Andin Musa uningoja «koxen»ni takəp, koxenning iqiğə «urim bilən tummim»ni selip, **9** Bexioja səllə yeqəp Pərvərdigar uningoja buyruqinidək səllining aldi təripiga «altun tahtılık» mukəddas otuqatıni bekitip koydi. **10** Andin Musa məsihəx meyidin elip ibadət qediri bilən iqidiki barlık nəsirlərning həmmisini məsihəp mukəddəs kıldı. **11** U maydin elip kurbangahıq yəttə mərtiwa qeqip, kurbangah bilən uning barqə qəqa-kuqılırını, yuyunus desi wə taglıkini Hudaqə atap mukəddəs kiliqxə məsihəli. **12** U yənə məsihəx meyidin azrak elip Harunning bexioja kuyup uni Hudaqə atap mukəddəs kiliqxə məsihəli. **13** Andin Musa Harunning oqullurini aldioja kəltürüp, Pərvərdigar uningoja buyruqinidək ularıqə kənglək kiydürüp, bəllirigə bəlwaq baoqlap, ularıqə egiz bəklərnimə takəp koydi. **14** Andin u gunah kurbanlık kilinidioqan torpaqni yetiləp kəldi; Əharun bilən uning oqullurı gunah kurbanlık kilinidioqan torpaqning bexioja kollırını koydi. **15** U uni boozulıldı, andin Musa kənidin elip, eż barmikə bilən kurbangahning münggüzlirigə, qərisigə sürüp kurbangahını gunahtın paklıdı; kələşən kənni bolsa u kurbangahning təwīgə teküp, mukəddəs boluxka kafarət kəltürdi. **16** Andin u iq kənnini yeqəp turqan mayning həmmisini, jigarning üstdikidə qawa mayni, ikki bərək wə üstdikidə maylirini koxup aldı; andin Musa bularını kurbangahning üstdə keydürüdə. **17** Bırak [Musa] torpaqning terisi bilən gəxi wə tezikini bolsa Pərvərdigar eżiga buyruqinidək qedirgahning taxkırıda otta keydürüwətti. **18** Andin u keydürmə kurbanlık kilinidioqan koqkarnı kəltürdi; Əharun bilən uning oqullurı kollırını koqkarning bexioja koydi. **19** [Harun koqkarnı] boozulıldı; andin Musa kənidin elip kurbangahning üstü kışmining ətrapıqə səpti; **20** [Harun] koqkarnı parqa-parqa kılıp parçılıdı; andin Musa bexini, parçılıqan gəxlərini barlıq meyi bilən koxup keydürüdə. **21** Üqey-kerinləri bilən paqaklarını suda yudi. Andin Musa koqkarnı pütün peti kurbangah üstdə keydürüdə. Bu Pərvərdigar Musaqa buyruqan, «Pərvərdigarə atap otta sunulidioqan huxbuq qikidioqan kurbanlıq» idi. **22** Andin u kahinlikə tikləx kurbanlık kilinidioqan koqkarnı, ikkinçi koqkarnı kəltürdi; Əharun bilən uning oqullurı kollırını koqkarning bexioja koydi. **23** U uni boozulıldı; wə Musa uning kənidin elip Harunning ong külükning yumxikı bilən ong kəlininq bax barmikioja sürüp wə ong putining qong barmikiojumu suwap koydi. **24** Andin Musa Əharunning oqullurını aldioja kəltürüp, kəndin elip ularning ong kulaqlırinin yumxikı bilən ong kəllirininq bax barmaklirojumu sürdi, ularning ong putliniring qong barmaklirojumu suwap koydi, kələşən kənni Musa kurbangahning qərisigə səpti. **25** Xundak kılıp, u meyi bilən maylıq kuyrukını, iq kənnini yeqəp turqan barlıq may bilən jigərning üstdikidə qawa mayni, ikki bərək wə üstdikidə maylirini koxup elip ong arkə putinimə kesip elip, **26** Pərvərdigarning aliddiki petir nan selinəqan sevəttin bir petir tokəq bilən bir zəytun may tokiqi wə bir danə həmək nannı elip bularını may bilən ong arkə putning üstdə koydi; **27** andin bularning həmmisini Əharun bilən uning oqullurının kollırıqə tutkuzup, pulanglatma hədiyə bolsun dəp Pərvərdigarning alidda pulanglatti. **28** Andin Musa bularını

ularning kollırıdən elip kurbangahıq kəydürmə kurbanlığının üstdə koyup keydürüdə. Bu «kahinlikə tikləx kurbanlıq» bolup, Pərvərdigarə atap otta sunulidioqan, huxbuq qikidioqan kurbanlıq idi. **29** Andin Musa təxni elip pulanglatma hədiyə sütüpidə Pərvərdigarning alidda pulanglatti; Pərvərdigarning uningoja buyruqını boyiqə, «kahinlikə tikləx kurbanlıq» bolan koqkarning bu kəsmi Musanıng ültixi idi. **30** Andin Musa Məsihəx meyidin wə kurbangahının üstdikidə kəndin bir 'az elip, Əharun bilən uning kiyimlirigə wə oqullurı bilən ularning kiyimlirigə səpti. Xundak kılıp, u Əharun wə kiyimlirini, oqullurı bilən ularning kiyimlirini mukəddəs kıldı. **31** Musa Əharun bilən uning oqullurıqə mundak buyrudi: — «Bu gəxni jamaat qedirining kirix aqzıda əşərlik pıxırur xu yerdə olturnup «kahinlikə tikləx kurbanlıq»ə qəza bolqan sevəttiki nan bilən koxup yənglər; bularını Əharun bilən oqullurı yesun, dəp buyruqinimək uni yənglər; **32** lekin gəx bilən nəndin exip əşərliklərinin həmmisini otta keydürüwətinglər. **33** Silar yəttə künqiqə jamaat qedirining kirix aqzıdını qıkmayı, Hudaqə atap kahinlikə tikləx künlirinqər toxquqə xu yerdə turunqlar; qənki silarını Hudaqə atap kahinlikə tikləx üçün yəttə kün ketidə. **34** Bugün kəlinəqan ixlar Pərvərdigarning buyruqını boyiqə silər üçün kafarət kəltürüsün dəp kılındı. **35** Silər elmaslıkinglər üçün Pərvərdigarning əmrini tutup jamaat qedirining kirix aqzining alidda keşə-kündüz yəttə kün turuxungular kerak; qənki məngə xundak buyruldu». **36** Əharun bilən oqullurı Pərvərdigarning Musanıng wasitisi bilən buyruqinining həmmisini bəja kəltürdi.

9 Səkkizinci kün Musa Əharun bilən uning oqullurı wə Israılning aksakallarını qakırıp, **2** Əharunqoja mundak dedi: — «Sən gunah kurbanlıkə qəzəbənən bejirim bir mozayni, keydürmə kurbanlıkə bejirim bir koqkarnı eżüng üçün elip, Pərvərdigarning aldioja kəltürgün, **3** andin Israillarə səz kılıp: — Silar gunah kurbanlık üçün bir tekə elip kelinglər, keydürmə kurbanlık üçün bir mozay wə bir koza elip kelinglər, hər ikkisi bejirim, bir yaxqa kərgən bolsun; **4** Pərvərdigarning alidda sunuxka inaklıq kurbanlık süütüpidə bir torpaq bilən bir koqkarnı elip, zayıtun meyi iləxətürilən axtılıq, hədiyə bilən billa kəltürüngələr; qənki bugün Pərvərdigar Əzini silərgə ayan kılıdu, deqin». **5** Ular Musa buyruqan nəsirlərni jamaat qedirining aldioja elip kəldi; pütküll jamaat yetkin kılıp, Pərvərdigarning alidda hazır bolup turdi. **6** Musa: — Mana, bu Pərvərdigar buyruqan ixtar; buni kilsanglar Pərvərdigarning xan-xəripi silərgə ayan bolıdu, dedi. **7** Xuning bilən Musa Əharunqoja: — Sən kurbangahıq yetkin berip gunah kurbanlığının bilən keydürmə kurbanlığının sunup eżüng wə həlk üçün kafarət kəltürgün; andin halkının kurbanlığının sunup, Pərvərdigar amr kiloşändək ular həkkidə kafarət kəltürgün» — dedi. **8** Xuni dewidə, Əharun kurbangahıq yetkin berip ezi üçün gunah kurbanlık bolidioqan mozayını boozulıldı. **9** Harunning oqullurı kənni uningoja sunup bərdi; u barmikini kənəqə tagküütü, kurbangahning münggüzlirigə sürdi, kələşən kənni kurbangahning təwīgə kuydi. **10** Gunah kurbanlığının meyi bilən ikki bərək wə jigərning üstdikidə qawa mayni elip, Pərvərdigar Musaqa buyruqinidək ularını kurbangah üstdə keydürüdə. **11** Gəx bilən terisini bolsa qedirgahning taxkırıqə elip qikip otta keydürüdə. **12** Andin u keydürmə kurbanlık kilinidioqan [koqkarnı] boozulıldı; Harunning oqullurı uningoja kənni sunup bərdi; u buni kurbangahning üstü kışmining ətrapıqə səpti. **13** Andin ular parqa-parqa kiliñoqan keydürmə kurbanlığının bexi bilən billə uningoja sunup bərdi; u bularını kurbangahıq keydürüdə. **14** U iq kənni bilən paqaklarını yuyup,

bularnimu kurbangahning üstidə, keydürmə kurbanlığının üstigə koyup keydirdi. **15** Andin u həlkning kurbanlığını kəltürdi; həlkning gunah kurbanlığı bolən tekini boozuzlap, ilgiri həywanni sunojandək unimu gunah kurbanlığı kılıp sundı. **16** U keydürmə kurbanlığ kılıdiqan malni kəltürüp bünümü bəlgilimə boyiqə sundı. **17** Andin u axlıq hədiyini kəltürüp uningdin bir qanggal elip etigənlilik keydürmə kurbanlığka koxup kurbangah üstidə keydirdi. **18** Andin həlkə bolidiojan inaqlıq kurbanlığı bolidiojan torpak bilən koqkarnı boozuzlidi. Həruning oqulları əkenini uningoja sunup bərdi; u buni kurbangahning üsti kışmining etrapioja səpti. **19** Ular torpak bilən koqkarning may kışmini, yəni maylıq kuyrukı, iq karnını yeqap turojan maylırını, ikki bərək wə jığornoq qawa meyini elip, **20** Bu may parqlırını ikki texning üstidə koydi, [Hərən] bularını kurbangahning üstidə keydirdi. **21** Ahiridə Hərən ikki tex bilən ong arkə putini pulanglatma hədiyə süpitidə Musaning buyruqınıdək Pərvərdigarning alidda pulanglatti. **22** Andin Hərən kollarını həlkə karıtip kətürüp, ularoja bəht tilidi; u gunah kurbanlığı, keydürmə kurbanlığ wə inaqlıq kurbanlığunu sunup, [kurbangahın] qüxti. **23** Musa bilən Hərən jamaət qedirioja kirip, yənə yenip qikip həlkə bəht tilidi; xuning bilən Pərvərdigarning xan-xəripi pütkül həlkə ayan boldı; **24** Pərvərdigarning aliddin ot qikip, kurbangah üstidəki keydürmə kurbanlığ bilən maylarnı yutup kətti. Pütkül həlk buni kərüp, towlixip, düm yikilixti.

10 Həruning oqulları Nadab bilən Abilə ikkisi əz huxbuydenini elip uningoja ot yekip üstigə huxbuynı selip, Pərvərdigar ularoja buyrup bakiqiojan oqayıry bir otnı Pərvərdigaroja sundı; **2** xuning bilən Pərvərdigarning aliddin ot qikip ularını yəwətti; xuan ular Pərvərdigarning alidda oldu. **3** Musa Hərənoja: — Mana, bu Pərvərdigarning: «Mən Manga yekin kəlgən adamlarda Əzümmüng mukəddəs ikenlikimi kərsitmən wə barlıq həlkning alidda uluqlınımən» degen sezinning ezdür, dedi. Xuni dewidi, Hərən jım turup kaldi. **4** Musa Həruning taqisi Uzzıəlning oqulları bolən Mixəl bilən Əlzfanni qakırıp ularoja: — Silər yekin kelip əz kərindaxlırlıqları mukəddəs jayning aliddin kətürüp, qədirgahning taxkirişa elip qikinqilar — dedi. **5** Xuning bilən ular yekin kelip, ularnı kiyimlik kənglaklırları bilən kətürüp Musaning buyruqınıdək qədirgahning taxkirişa elip qikti. **6** Musa Hərən wə oqulları Əlziar bilən Itamaroja: — Silər baxlırlıqları oquq koymanglar, kiyimlirlərləri yırtmanglar; bolmisa ezunglar elüp, pütkül jamaətkə oqəzəp kəltürisilər; lekin kərindaxlırlıqlar bolən pütkül Israıl jəmati Pərvərdigar yakkın ot tüپəylidin mafəm tutup yiçlisün. **7** Əmma silər bolsanglar Pərvərdigarning Məsihələx meyi üstüngəroja sürülən boləqə, jamaət qədirimining taxkirişa qıkmanglar; bolmisa elisilər, dedi. Xuni dewidi, ular Musaning buyruqınıdək kıldı. **8** Pərvərdigar Hərənoja səz kılıp mundak dedi: — **9** «Sən eztüng wə oqulliring xarab wə ya baxx kükliqlə həraklarnı iqiş, jamaət qedirioja hərgiz kirməngər; bolmisa, elüp ketisilər. Bu silər üçün dəwərdin-dəwərgə əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **10** Xundak kilsanglar, mukəddəs bilən adəttikini, pak bilən napakni pərk etip ajratalydiqan bolisilər; **11** xundakla Pərvərdigar Musaning wasitisi bilən Israillarоja tapxurojan həmmə bəlgilimərni ularoja eğıtaləysilər». **12** Musa Hərən wə uning tirik kalojan oqulları Əlziar bilən Itamaroja mundak dedi: — «Silər Pərvərdigaroja atap otta sunulidiojan kurbanlıq-hədiyələrdin exip kalojan axlıq hədiyəni elip uni kurbangahning yenida eiqitkə arilaxturmojan haldə yənglər; qünki u «əng mukəddəslərning biri» hesablinidu. **13**

Bu Pərvərdigaroja atap otta sunulidiojan nərsilərdin sening nesiwəng wə oqulliringning nesiwisi boloqə, uni mukəddəs jayda yeyixinglar kerək; qünki manga xundak buyruləjəndur. **14** Uningdin baxxə pulanglatma hədiyə kiliqojan tex bilən kətürmə hədiyə kiliqojan arka putni sən wə oqul-kızılıring billə pak bir jayda yənglər; qünki bular sening nesiwisi bilən oqulliringning nesiwisi bolsun dəp, Israillarning inaqlıq kurbanlıqlarından silərgə berilgən. **15** Ular kətürmə hədiyə kiliqojan arka put bilən pulanglatma hədiyə kiliqojan texni otta sunulidiojan maylıri bilən koxup, Pərvərdigarning alidda pulanglatma hədiyə süpitidə pulanglitix üçün kəltürsün; Pərvərdigarning buyruqını boyiqə bular sening wə oqulliringning nesiwisi bolidu; bu əbədiy bir bəlgilimə bolidu». **16** Andin Musa gunah kurbanlığ kılıdiqan tekini izdiwidə, mana u allıqاقan kəydirüllüb bolənənidi. Bu səwəbtin u Həruning tirik kalojan ikki oqlı Əlziar bilən Itamaroja aqıqlınıp: **17** — Nemixək silər gunah kurbanlığının gexini mukəddəs jayda yemidilər? Qünki u «əng mukəddəslərning biri» hesablinatti, Pərvərdigar silərni jamaətning gunahını kətürüp ular üçün uning alidda kafarət kəltürsün dəp, xuni silərgə təksim kilojanidi. **18** Mana, uning keni mukəddəs jayning iqişə kəltürülmədi; silər əslidə mən buyruqandək uni mukəddəs jayda yeyixinglar kerək idi, — dedi. **19** Lekin Hərən Musa: — Mana, bular bugün [toqra ix kılıp] ezlirining gunah kurbanlığ bilən keydürmə kurbanlığını Pərvərdigarning alidda sundı; menin beximoja xu ixlar kəldi; əgər mən bugün gunah kurbanlığının [gexini] yegan bolsam, Pərvərdigarning nəziridə obdan bolattımu? — dedi. **20** Musa buni anglap jawabidin razi boldı.

11 Pərvərdigar Musa bilən Hərənoja mundak dedi: — **2** Israillarоja mundak degin: — Yər yüzidiki barlıq haywanlarının iqidin silərgə yeyixə bolidiojan janiwarlar xuki: — **3** Hayvanlar iqidə həm tuyaklıri pütün aqımaq (tuyaklıri pütünley yerik) həm kəxigüqi haywanlarının hərbirinə yesəngər bolidu. **4** Lekin kəxigüqi yaki aqımaq tuyaklık haywanlardın təwəndikilərini yeməslikinglar kerək: — Təgo: qünki u kəxigini bilən tuyiki aqımaq əməs. Xunga u silərgə haram bolidu. **5** Suçur bolsa kəxigini bilən tuyiki aqımaq əməs — u silərgə haram bolidu. **6** Toxkən bolsa bumu kəxigini bilən tuyiki aqımaq əməs — u silərgə haram bolidu. **7** Qoxka bolsa tuyaklıri aqımaq (tuyaklıri pütünley yerik) bolənini bilən kəximigini tıqün silərgə haram bolidu. **8** Silər xu haywanlarının gəoxidin yeməslikinglar kerək wə ularning olükigimə təqməngər. Ular bolsa silərgə haram bolidu. **9** Suda yaxaydiqan janiwarlardın təwəndikilərni yeyixə bolidu: — sudiki, yəni dərya-dengizlərdiki janiwarlardın kanitı wə kasiraklırə bolənlərinə yeyixə bolidu; **10** lekin dərya-dengizlərdə yaxaydiqan, yəni sularda top-top üzüdiqan barlıq janiwarlardın, kasiraklırə yaki kanitı bolmiojanlarını yeməslikinglar kerək; ular silərgə yirginqlik sanalsun. **11** Məzkrə janiwarlar dərwəkə silərgə yirginqlik sanalsun; silər ularning gəoxidin yeməslikinglar kerək; ularning olükini yirginqlik dəp karanglar. **12** Sudiki janiwarlarning iqidin kanitı bilən kasiraklı bolmiojan janiwarlarning həmmisi silərgə yirginqlik sanalsun. **13** Uqar-kanatlardın təwəndikilər silərgə yirginqliktur; ular yeyilməslikerək wə silərgə yirginqlik bolsun: — yəni bürküt, körəltəz-tapkuxlar, dengiz bürkütü, **14** karlıqəq kuyrukluq sar, laqın wə ularning hilliri, **15** həmmə kəçəra-kozozunlar wə ularning hilliri, **16** müxüyapılak, tegikux, qayka, sar wə ularning hilliri, **17** huwkux, kərna, ibis, **18** akku, sakıykuq, belik'aloq, **19** ləylək, turna wə uning hilliri, həpiüp wə xəpərəng katarlıqlar silərgə haram sanalsun. **20** Buningdin

baxka töt putlap mangidiojan, uqidiojan uxxak janiwarlarning həmmisi silərgə yirginqlik bolidu. **21** Həlbuki, töt putlap mangidiojan, uqidiojan uxxak janiwarlardın tewəndikilərni yesənglar bolidu: — puti bilən ügilik paqıqı bolup, yər yüzidə səkriyəleydiqanları yesənglar bolidu; **22** bularning iqidin silərgə yeyixkə bolidiqları: — qekatka wə uning hilliri, kara qekatka wə uning hilliri, tomuzoja wə uning hilliri, qakqıqız wə uning hilliri. **23** Lekin töt putluk bolən əmiliqüi həm uqidiojan həmmə baxka janiwarlar silərgə yirginqlik sanalsun. **24** Bu janiwarlardın mundak, yol bilən napak bolisilər; birkim ularning olük tenigə təgsə kəq kirgüçə napak hesablinidu. **25** Kimdəkim bularning olükünin bir kışmini kətürsə ez kiyimlirini yuyuxi kerək, u xiki kəq kirgüçə napak hesablinidu. **26** Tuyaqlıri aqimak, birək pütünley belünmigən yaki keximəydiqan haywanlarning həmmisi silərgə həramdur; hərkim [ularning olükigə] təgsə napak sanalsun. **27** Tət puti bilən mangidiojan haywanlarning iqidin tapini bilən mangidiojanlarning həmmisi silərgə napak bolup, hərkim ularning olük tanlırigə təgsə kəq kirgüçə napak sanilidu. **28** Kimki ularning olükini kətürsə ez kiyimlirini yuyuxi kerək, u xiki kəq kirgüçə napak turidu. Bu haywanlar bolsa silərgə həram bolidu. **29** Yər yüzidə əmiliqüi uxxak janiwarlarning iqidin silərgə həram bolənərlər munular: — əkriuo zokor, qaxqan, kəslənqıq wə ularning türli, **30** salma, kızıl kəslənqıq, tam kəslənqıq, tügürük kəslənqıq wə hameleon kətarlıklär həram bolidu. **31** Bularning həmmisi yər yüzidə əmiliqüi həmmə uxxak janiwarlarning iqidə silərgə həram bolidu; ularning olükigə təgsə, kəq kirgüçə napak sanilidu. **32** Bu janiwarlarning olüki hərkəndə nemiga qüxiüp kəlsa xu nema napak hesablinidu — hərkəndək yaqəq əqəq-kuqa bolsun, kiyim bolsun, terə bolsun, təqəqər bolsun, hərkəndək ixtəixitiliidiqan əswab bolsun, suoja qılıñixi kerək; ular kəq kirgüçə napak sanilip, keyin pak bolidu. **33** Bularning biri sapaldın yasalojan hərkəndək əqəq qüxiüp kəlsa, xu əqəq iqidiki həmmə nərsə napak sanalsun wə əqəq ezi sundurulsun. **34** Əgər əqəq iqidiki sudin ax-taam üstigə qaqrəp kətsə, ax-taam napak sanalsun wə xundakla əqəq iqidiki hərkəndək iqtisadiyətli napak sanalsun. **35** Hərnemigə undak olükning birər kışmi qüxiüp kəlsimə, napak sanalsun. Əgər tonur wə oqak bolsa, napak boldi dəqəkwietsilşur; ular silərgə həram bolsun. **36** Lekin xundak əshwadla bulak yaki su yiojiliidiqan kelqək yənilə pak sanilidu; əmma birkim ularning olük tenigə təgsə napak bolidu. **37** Əgər undak olükning birər kışmi terixkə təyərланoqan danlarqə qüxiüp kəlsa, bumu yənilə pak sanilidu. **38** Lekin əgər danning üstigə su kuyulqoşundan keyin xundak bir olükning birər kışmi qüxiüp kəlsa, undakta bu danlar silərgə napak sanalsun. **39** Əgər silərgə yeyixkə bolidiqları haywanlardın biri elüp kəlsa, uning olükigə təqəqər kiki kəq kirgüçə napak sanalsun. **40** Kimki undak olükning gəxidin yesə, ez kiyimlirini yuyuxi kerək wə kəq kirgüçə napak sanalsun; xundakla undak bir olükni kətürən kiximə kiyimlirini yuyuxi kerək wə u xiki kəq kirgüçə napak sanalsun. **41** Yər yüzidə əmiliqüi həmmə uxxak janiwarlar yirginqlik sanilid, hərgiz yeyilmisun. **42** Qorski bilən beqirlap mangidiojan janiwar bolsun, yər yüzidə yürüp töt puti bilən yaki kəp putluri bilən mangidiojan əmiliqüi janiwarlarning hərtürlükini bolsa, ularni hərgiz yemangler; qənki ular yirginqlikdur. **43** Silər bolsanglar mundak əmiliqüi janiwarlarning səwəbidin ezunglarnı yirginqlik kılmaslikınglar kerək. Əzünglarnı ular tüpəylidin napak kilmanglar, bolmisa ularning səwəbidin buloqinip kələsiler; **44** qənki Mən Hudayinglardurmən. Silər ezunglarnı

[Əzüngə] atap mukəddəs kiliqinqılar kerək; Mən Əzüm mukəddəs boləqə silərmə ezunglarnı mukəddəs tutuxungular kerək. Silər ezunglarnı yər yüzidə əmiliqüi uxxak hərkəndək janiwarlarning səwəbidin napak kilmanglar. **45** Qənki Mən ez Hudayinglər boluxka silərni Misir zeminidin qırıq kələng Pərvərdigardurmən; silər mukəddəs bolunglar, qənki Mən mukəddasturmən. **46** Xular bolsa qarpay bilən uqar-kanatlar, suda yüridiqan hərbir janiwar bilən yər yüzidə əmiliqüi hərbir uxxak janiwarlar toqrisidiki əkanun-bəlgilimidur. **47** Bular bilən həram-halalni ukup, yeyixkə bolidiqları haywan bilən yeyixkə bolmaydiqan haywanlarnı pərk etələsiler.

12 Pərvərdigar Musaqa söz kiliq mundak dedi: — **2** Israilliərə söz kiliq mundak degin: — «Ayal xiki həmildər bolup oqul tuqşa, adət kerüp aqırıq bolən künliridikidək yətə künqiqə napak sanalsun. **3** Səkkizinqi künli oqlı bolsa hətnə kiliqin. **4** Ayal bolsa xuningdin keyin ottuz üç künqiqə «qən paklinix»ta tursun; paklinix künlii tamam bolmioqqa heqbir mukəddəs nərsigə təqmisin, mukəddəs jayojumu kirmisun. **5** Əgər u kız tuqşa undakta adət künliridikidək ikki həptiqiqə napak turup, andın atmix altə künqiqə «qən paklinix»ta tursun. **6** Məyli oqul yaki kiz tuqşun, kan paklinix künlii tamam bolqəndən keyin u ayal keydürmə kürbanlıq üçün bir yaxka kərgən kəzini, gunah kürbanlıq üçün bir baqka yaki pahtəni elip jamaat qədirininq kərəx aqziqə, kahininq kəxiqə kəltürüsün. **7** Kəhən uni Pərvərdigarning alidə sunup, xu ayal üçün kafarat kəltürüdu; xuning bilən u hunidin pak bolidu. Oqul yaki kiz tuqşan ayal toqrisidiki əkanun-bəlgilimə mana xudur. **8** Əgər uning kəzini kurbı yətmisə, u ikki pahtə yaki ikki baqka kəltürüsün; ularning biri keydürmə kürbanlıq üçün, yənə biri gunah kürbanlıq üçün bolidu; xu yol bilən kahin uning üçün kafarat kəltürüdu; u ayal pak bolidu.

13 Pərvərdigar Musa bilən Hərunoja söz kiliq mundak dedi: — **2** Birsining bədininining terisidə bir qikan, yaki təmrətkə yaki parkırak taxma qikip, uningdin bədininining terisidə pesə-mahaw kesilininq jaraħitə pəyda bolən bolsa, u xiki Hərun kahininq yaki uning kahin oqulliridin birining kəxiqə kəltürüsün. **3** Kəhən uning bədininining jaraħitigə karaydu; jaraħet bolən jayning tüki akirip kətkən həmdə jaraħetmu atrapidiki teridin kənikiraq kərünsə, bu pesə-mahaw kesəlliigidur. Xunga kahin uni kərgəndin keyin xu kixini «napak» dəp jakarlisun. **4** Lekin əgər uning bədininining terisidiki pəyda bolən axu yaltırak qikan ak bolup, atrapidiki teridin kənikiraq kərənmisə wə təkəmə akirip kətmigən bolsa, kahin bu jaraħet bar kixini yətə künqiqə ayrim solap koysun. **5** Yəttinqi künli kahin uningqə karisun wə əgər jaraħat ohxax turup, terisidə kengiyip kətmigən bolsa, kahin uni yənə yətə künqiqə ayrim solap koysun. **6** Yəttinqi künli kahin uningqə yənə karisun wə jaraħetning rənggi suslaxkən wə kengiyip kətmigən bolsa, undakta kahin uni «pak» dəp jakarlisun; jaraħetning pəkət bir əqəq ikənlikli bekitilip, kesəl kiki ez kiyimlirini yuyup pak sanalsun. **7** Lekin əgər u kahinoja kərənqip «pak» dəp jakarlanoqandın keyin xu əqəq terisidə kengiyip kətsə, undakta u yənə bir ketim kahinoja kərənsun. **8** Kəhən uningqə yənə karisun wə əgər əqəq uning terisidə kengiyip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; u jaraħet pesə-mahawdur. **9** Əgər birkimdə pesə-mahaw jaraħitə pəyda bolup kəlsa kahininq kəxiqə kəltürüsün. **10** Kəhən uning jaraħitigə səpsəlip karisun; wə əgər terisidə ak bir qikan pəyda bolən, tüki akirip kətkən bolsa wə qikan qıkkən jayda et-gexi kərənqip kələqən bolsa, **11** bu uning bədininining terisigə

qúxkən kona pesə-mahaw jarahitining käytidin közöjilixi bolup, kahin uni «napak» dəp jakarlisun. U napak bolojini üçün uni solaxning hajiti yok. **12** Lekin əgər pesə-mahaw közöjilip, jarahiti bar kixining terisigə yeyilip kətkən bolsa, kahin nəgilə karisa xu yərdə xu «pesə-mahaw» bolsa, terisini bexidin putiojqa kaplap kətkən bolsa, **13** undakta kahin uningoja səpselip karisun; mana, xu pesə-mahaw jarahiti pütün bədinini kaplap kətkən bolsa, u jarahiti bar kixini «pak» dəp jakarlisun; qünki uning pütün bədini akırıp kətkən bolup, u «pak» dəp sanalsun. **14** Lekin qaqaqını uningda ət-gexi kərinüp kəlsa, u kixi napak sanalsun. **15** Kahin mundak kerüngən ət-gexigə karap, u kixini «napak» dəp jakarlisun; qünki xu ət-gex napak bolup, u pesə-mahaw kesilidur. **16** Həlbuki, əgər ət-gexi käytidin əzgirip, akarsa u kixi yənə kahinning kəxioja kəlsun. **17** Kahin uningoja səpselip karisun; jarahət akarojan bolsa, kahin jarahiti bar kixini «pak» dəp jakarlisun; u pak sanili. **18** Əgər birkimning bədinining terisigə hürrok qikip sakıyip, **19** hürräkninq ornida ak qikən yaki kizəoq daq pəyda bolojan bolsa, kahinə qərsitilsun. **20** Kahin uningoja səpselip karisun; əgər daq ətrapidiki teridin kənirkər, kerünsə, xundakla uningdiki tükələk akırıp kələjan bolsa, undakta kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu hürräktin közöjiliq pəyda bolojan pesə-mahaw kesili jarahitidur. **21** Lekin kahin uningoja səpselip kəriqanda, daq qikkan jayda akırıp kələjan tükələ bolmisa, wə daqmu ətrapidiki teridin kənirkər bolmisa, rənggi səl susrak bolojan bolsa, undakta kahin uni yəttə küngiqa ayrim solap koysun. **22** Əgər daq dərəwəkə terisigə yeyilip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu [pesə-mahaw] jarahitidur. **23** Əmma əgər daq ez jayida tohətə yeyilməjan bolsa, bu pəkət hürräkninq zəhmi, halas; kahin uni «pak» dəp jakarlisun. **24** Əgər birsininq bədinining terisining məlum jayı keyüp kelip, keygən jay ak-kizəoq yaki pütünləy ak daq bolup kəlsa, **25** kahin uningoja səpselip karisun; əgər xu daqdiki tükələk akırıp kətkən, daqmu ətrapidiki teridin kənirkər bolup kələjan bolsa, undakta bu keyük yarısından pəyda bolojan pesə-mahaw kesilidur; kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki u pesə-mahaw jarahitidur. **26** Lekin əgər kahin səpselip kəriqanda, daqning ornida heqkəndak akırıp kətkən tük bolmisa, xundakla daqmu ətrapidiki teridin kənirkər bolmisa, bəlki rənggi sus bolsa, undakta kahin uni yəttə küngiqa ayrim solap koysun. **27** Yəttinqi künü kahin uningoja yənə karisun; daq terisidə kengiyip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki u pesə-mahaw jarahitidur. **28** Əmma əgər daq jayida tohətə, yeyilməjan bolsa, xundakla rənggi sus bolsa, bu pəkət keyütin bolojan qawartkü, halas; kahin uni «pak» dəp jakarlisun; qünki u keyükning tatukı, halas. **29** Əgər bir ər yaki ayal kixining bexida yaki sakılıda jarahət pəyda bolsa, **30** kahin jarahətkə səpselip karisun; əgər jarahət ətrapidiki teridin kənirkər kerünsə, üstidə xalang serik tük bolsa, undakta kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu jarahət kakaq bolup, bax yaki sakaldiki pesə-mahawning alamitidur. **31** Əgər kahin kakaq jayqa səpselip kəriqanda, u ətrapidiki teridin kənirkər kərinmişə, xundakla uning iqida heqkəndak kara tükəmə bolmisa, undakta kahin kakaqı bar kixini yəttə küngiqa ayrim solap koysun. **32** Kahin yəttinqi künü kakaqqa yənə səpselip karisun; kakaq kengiyip kətməy, üstidim heqkəndak serik tük bolmisa, xundakla kakaq ətrapidiki teridin kənirkər kərinmişə, **33** jarahiti bar kixi barlıq qaqq-sakılıni qıxırıwətsun; kakaqning əzini qırdımisun. Kahin kakaqı bar kixini yənə yəttə küngiqa ayrim solap koysun. **34** Yəttinqi künü kahin kakaqqa səpselip karisun; əgər kakaq teridə kengiyip kətməqən bolsa, xundakla ətrapidiki

teridin keniç körünmişə, kahin uni «pak» dəp jakarlisun. Andin u kiyimlirini yusun; xuning bilən u pak sanılıdu. **35** Lekin əgər u «pak» dəp jakarlanğındın keyin қaқaq teridə kengiyip kətsə, **36** kahin uningqoja yənə səpselip karisun; əgər қaқaq teridə kengiyip kətkən bolsa, serik tükning bar-yoklukını təkxürtüxning hajiti yok; qünki bu kixi napaktur. **37** Əgər қaқaq jayida xu peti kəlip, üstidin qara tük ünüt qıkkən bolsa, қaқaq sakayoqan bolidu; xu kixi pak boloqqa, kahin uni «pak» dəp jakarlixi kerək. **38** Əgər ar yaki ayal kixininə bədəninin terisidə daqı pəyda bolup, bu daqlar parkırak ham aq bolsa **39** kahin səpselip karisun; əgər bədənnin terisidiki xu daqlar suslixip boz rənggə yüzləngən bolsa, bu teridin qıkkən bir taxma, halas; bu kixi pak sanalsun. **40** Əgər birkimning bexining tükləri qüçüp kətkən bolsa, u pəkət bir takır bax, halas; u pak sanalsun. **41** Əgər uning bexining tüki pexanə təripidin qüçkən bolsa, u pəkət paynakbax, halas; u yanılı pak sanalsun. **42** Lekin əgər uning takır bexi yaki paynak bexida kizəqək aq daqı kerünsə, undakta xu jaraħat uning takır bexi yaki paynak bexidiki pəsə-mahaw kesilining bir alamitidur. **43** Kahin jaraħitiga səpselip karisun; əgər uning takır bexida yaki paynak bexida ixxik jaraħat bolsa həmdə pəsə-mahaw kesilining alamitidək kizəqək aq kerünsə, **44** undakta u pəsə-mahaw kesiliqə giriptar bolqan adəm bolup, napak hesablinidu. Uning bexioja xundak jaraħat qüçkən boloq, kahin uni mutlak «napak» dəp jakarlisun. **45** Xundak jaraħiti bar pəsə-mahaw kesili boloqan kixi kiyimliri yirtik, qaqlıri quwuk, burut-saklı yepiklik həldə: «Napak, napak!» dəp towlap yürüxi kerək. **46** Xu jaraħiti boloqan barlıq künlərdə u «napak» sanılıdu; u napak boloqqa, ayrim turuxi kerək; uning turaloşu qedirgahning sırtıda bolsun. **47** Əgər bir kiyimda, məyli yungdin yaki kanaptin tikilgən bolsun uningda pəsə-mahaw iz-deoji pəyda bolsa, **48** yəni kanap yaki yungdin tokulqan raħħta, erüx yipida yaki arkak yiplirli Bolsun, terə-hurumda yaki teridin etilgən hərkəndək nərsilərdə pəsə-mahaw iz-deoji bolsa, **49** xundak kiyim-keqək yaki terə-hurumda, erüx yip yaki arkak yiplirida, ya terə-hurumdin etilgən nərsilərdə payda boloqan iz-daqı yexilrak yaki kizəqək bolsa bu iz-daqı «pəsə-mahaw iz-deoji» dəp karılıp kahinoja kərsitsilən. **50** Kahin [daqəkə] səpselip karisun, andin iz-daqı pəyda boloqan nərsini yəttə küngiçə ayrim saklısun. **51** U yəttinqi kümü iz-daqoja kərap baksun; iz-daqı qüçkən kiyim-keqək, məyli arkak yipta yaki erüx yipta bolsun, yaki terə-hurumda yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, u kengiyip kətkən bolsa, bu iz-daqı qırıtkıq pəsə-mahaw kesili dəp hesablinip, ular napak sanalsun. **52** Xuningdak kahin erüx yip yaki arkak yipida iz-daqı bolsa kiyim-keqək yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə xundak iz-daqı bolsa ularnimu keydürwətsun; qünki bu qırıtkıq pəsə-mahaw kesilidur. Mundaq nərsilərning həmmisini otta keydürüx keraktur. **53** Lekin kahin uningqoja səpselip kariqanda, iz-daqı kiyim-keqəktiki erüx yipta bolsun, arkak yipta bolsun, yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, iz-daqı kengəymigən bolsa, **54** undakta kahin deoji bar nərsini yuyulsun dəp buyrup, ikkinqi ketim uni yəttə küngiçə saklısun. **55** Bu nərsə yuyulqandın keyin kahin yənə daqəkə səpselip karisun; əgər uning rənggi eżgərmigən bolsa (gərgə kengiyip kətmigən bolismu), u yənələ napaktur; sən uni otta keydürügin. Qünki məyli uning iz-deoji iq yüzidə bolsun yaki tax yüzidə bolsun u qırıtkıq iz-daqı hesablinidu. **56** Lekin əgər kahin səpselip kariqanda, mana, daqınpıng rənggi yuyulqandın keyin suslixip kətkən bolsa, u xu kismını kiyim-keqəktin, erüx yiptin yaki arkak yiptin bolsun, yaki terə-hurumdin bolsun uni yirtip elip, taxliwətsun. **57** Əgər bu iz-daqı kiyim-keqəktə, məyli arkak

yipta yaki ərrix yipta bolsun, ya terə-hurumdin etilgən nərsidə kərənsun, bu kengiydiojan birhil pesə-mahaw iz-deozi dəp sanalsun; sən o qaplaxkan kiyim-keqəknə kəydürüwətəkin. **58** Ləkin əgər iz-daqı kiyim-keqəknə bəlsun (ərrix yipida yaki arkak yipida bəlsun) yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bəlsun, yuyulux bilən qıçıq kətsə, undakta bu egin ikkinçi ketim yuyulsun, andin pak sanalsun. **59** Pesə-mahaw kesiliningkidək iz-daqı pəyda bəlojan yung yaki kanap rəhəttin tokulojan kiyim-keqək (iz-daqı ərrix yipida yaki arkak yipta bəlsun) yaki terə-hurumdin etilgən nərsilər toqrisidiki ənənə-balgilimə mana xudur; buning bilən ularni pak yaki napak jakar laxka bolidu.

14 Pərvərdigar Musaçə söz kılıp mundak dedi: — **2** Pesə-mahaw bəlojan kixi pak kılınidiojan künidə bəja kılıx kerək bəlojan ənənə-balgilimə mana təwəndidikidaktur: — U kahının aldioja kəltürlüsün. **3** Kahin qedirgahıning taxkiriqa qıçıq, pesə-mahaw bəlojan kixığa səpselip karisun; əgər pesə-mahaw bəlojan kixi kesilidin sakəyəqən bolsa, **4** Undakta kahin pak kılınidiojan kixığa pak, tirk kuxtin ikkini uningoja koxup kədir yaoqıqi, kizıl rəht wə zəfa kəltüriyxə buyrusun. **5** Andin kahin kuxlarning birini ekin su qəqilənən sapal kozininq üstidə boozuzlanglar dəp buyrusun; **6** andin tirk kuxni bolsa, kahin uni kədir yaoqıqi, kizıl rəht wə zəfa bilən elip kəlip, bu nərsilərnin həmmisini tirk kux bilən birgə ekin suning üstidə boozuzlangan kuxning kənəjə qılısun, **7** andin pesə-mahawdin pak kılınidiojan kixığa yəttə ketim sepixi bilən uni pak dəp jakarlısun; wə tirk kuxni dalaqə koyup bərsun. **8** Pesə-mahawdin pak kılınidiojan kixi kiyimlirini yuyup, bədinidiki barlıq tükərnə qüxtürüp, suda yuyunojandın keyin pak həsablinidu. Andin uningoja qedirgahı kırıxə ijazət bolidu; pəkət u yəttə künqiqə ez qədirininq texida turuxi kerək. **9** Yəttinqi künii u bədinidiki əhəmmə tükərnə qüxtürüsün; baxning qaq-sakalları wə kexini, yəni barlıq tükərnəni qüxtürüsün; u kiyimlirini yuyup ez bədinini suda yusun, andin pak bolidu. **10** Səkkizinqi künii u ikki bejirim ərkək koza bilən bir yaxka kırqan bejirim qixi kozidin birni, xuningdək bir [əfəhəning] ondin üçiqə barawər zəytun meyi iləxtürülgən esil un «axlik hədiyəni», bir log zəytun meyini kəltürsün. **11** Üni «pak» dəp kəyləydiqan bu rəsim-kədənidən etkizidiojan kahin pak kılınidiojan kixini wə u nərsilərnin jamaat qədirininq kırıx aqzida, Pərvərdigarning alidda hazır kilsun. **12** Andin kahin ərkək kozilarning birini elip itaətsizlik kurbanlılık kılıp sunup, uning bilən billə xu bir log zəytun meyinimə kəltürip, pulanglatma hədiyə süpitidə Pərvərdigarning alidda pulanglatsun. **13** Koza bolsa mukəddəs bir jayning iqida gunah kurbanlılık bilən kəydürmə kurbanlıklar boozuzlinidiojan jayda boozuzlansun; qənki itaətsizlik kurbanlılık bolsa gunah kurbanlılıqqa ohxax, kahinoja təwə bolup «əng mukəddəslərnin biri» sanılıdu. **14** Kahin itaətsizlik kurbanlılıqning kənidin elip pak kılınidiojan kixining ong kuliqining yumxikioja wə ong kolining qong barmik bilən ong putining qong barmikiojumu sürüp koysun. **15** Andin kahin xu bir log zəytun meyidin elip, ezininq sol kolining alikiñoja aqzına kysun. **16** Kahin ong barmikini sol kolidiki zəytun meyioja qılap, Pərvərdigarning alidda yəttə ketim barmik bilən səpsun. **17** Andin kahin kolidiki kalojan maydin elip, pak kılınidiojan kixining ong kuliqining yumxikioja, ong kolining bax barmikioja wə ong putining bax barmikioja sürülən itaətsizlik kurbanlılıqning kənidin iz-deozi qıçıq, ixiqni yəttə künqiqə takəp koysun. **18** Andin kahin yəttinqi künii yenip kəlip, səpselip kariojinida, eyning tamlılıqda iz-daq kengiyip kətkən bolsa, **19** kahin: — Waba yüksək taxlarnı qıkirip xəhərninq sirtidiki napak bir jayqa taxliwetinqlər, dəp buyrusun. **20** Xuning bilən birgə u eyning iqininq tət atrapini kirdənsun wə ular kirojan suwaknı bolsa xəhərninq texidiki napak bir jayqa teküwətsun. **21** Andin ular baxkə taxlarnı elip, ilgiriki taxlarning ornidə koysun wə baxkə hək lay etip, uning bilən eyni kaytidin suwisi. **22** Əgər u taxlarnı qıkirip, eyni kirdurup kaytidin suwatkəndin keyin, eydə waba deozi yənə pəyda bolsa, **23** undakta kahin yənə kirip buningə səpselip karisun. Səpselip kariojinida, mana iz-daq eydə kengiyip kətkən bolsa, bu eygə yüksəkini qırıtkıq waba bolidu; ey napak gunah kurbanlılıkini sunup, pak kılınidiojan kixini napaklığın

pak kılıxka kafarət kəltüridü; ahirida u kəydürmə kurbanlılıq boozuzlisun. **20** Kahin kəydürmə kurbanlılık bilən axlik hədiyəni kurbangahta sunsun. Bu yol bilən kahin uning üçün kafarət kəltürip, u kixi pak bolidu. **21** Ləkin u kəmbəzəlliğin xundak kılıxka kurbı yətmisə, eziqə kafarət kəltüriş üçün «pulanglatma hədiyə» süpitidə yaloqz bir arkək kozını itaətsizlik kurbanlılık kılıp kəltürsun, xuningdək axlik hədiyə üçün bi əfəhəning ondin biriga barawər zəytun meyi iləxtürülgən esil un bilən bir log zəytun meyini kəltürsün **22** wə əz əhəwalıqə yarixa ikki pahtək yaki ikki baqqa elip kəlsun; biri gunah kurbanlılıq üçün, yənə biri kəydürmə kurbanlılıq üçün bəlsun; **23** səkkizinqi künii bularni ezininq pak kılıxni üçün jamaat qədirininq kırıx aqzıqə elip kəlip, Pərvərdigarning alidda kahininq kəxiqə kəltürsün. **24** Kahin itaətsizlik kurbanlılık bolidiojan ərkək koza bilən xu bir log mayni elip, bularni pulanglatma hədiyə süpitidə Pərvərdigarning alidda pulanglatsun. **25** Itaətsizlik kurbanlılık kılınojan ərkək kozını bolsa ezi boozuzlisun; andin kahin itaətsizlik kurbanlılıqning kənidin aqzına elip, pak kılınidiojan kixining ong kuliqining yumxikioja, ong kolining bax barmikioja wə ong putining bax barmikioja sürüsün. **26** Andin kahin maydin elip, sol kolining alikiñoja aqzına kysun. **27** Xundak kılıp, kahin ong barmik bilən sol kolidiki maydin Pərvərdigarning alidda yəttə ketim səpsun. **28** Andin kahin ezi kolidiki maydin elip, pak kılınidiojan kixining ong kuliqining yumxikioja wə ong kolining bax barmik bilən ong putining bax barmikioja itaətsizlik kurbanlılıqning kənidin ontingiğə sürüsün. **29** Xuning bilən Pərvərdigarning alidda uningoja kafarət kəltüriyxə kahin kolidiki mayning kalojinini pak kılınidiojan kixining bəxioja kysun; **30** andin xu kixi ez kurbioja karap pahtəktin birni yaki baqqidin birni sunsun; **31** ez kurbioja karap, birləri gunah kurbanlılıq, yənə birləri kəydürmə kurbanlılık kılıp axlik hədiyə bilən billə sunsun. Bu yolda kahin Pərvərdigarning alidda pak kılınidiojan kixi üçün kafarət kəltüridü. **32** Əzidə pesə-mahaw bəlojan, pak kılıxni üçün wajip bolidiojan nərsilərnin kəltüriyxə kurbı yətməydiqən kixilər toqrisidiki ənənə-balgilimə mana xulardur. **33** Pərvərdigar Musa bilən Ərənəqə mundak dedi: — **34** — Silər Man ezünglərə miras kılıp beridiojan Kanaan zeminiqə kırqandın keyin, Man silər igə bolidiojan xu zemindikin bir eygə birhil pesə-mahaw yarısını əwətsəm, **35** eyning igisi kahininq kəxiqə berip, uningoja buni məlum kılıp: «Mening eyümgə waba yuqkəndək kərinidü», dəp məlum kılıx kerək. **36** Kahin bolsa: — Əydi kəməma narsıllar napak bolmısın üçün mən berip bu wabaqə səpselip karaxtin burun eyni bikarlanglar, dəp buyrusun. Andin kahin kirip eygə səpselip karisun. **37** Xu wabaqə səpselip kariojinida, mana eyning tamlılıqda waba daqlıri yüksək jaylar kawak bolsa, həm yexiloja mayıl yaki kizəqələq bolup, tamning yüzidin kənikräk bolsa, **38** kahin eyning ixiqininq aldioja qıçıq, ixiqni yəttə künqiqə takəp koysun. **39** Andin kahin yəttinqi künii yenip kəlip, səpselip kariojinida, eyning tamlılıkda iz-daq kengiyip kətkən bolsa, **40** kahin: — Waba yüksək taxlarnı qıkirip xəhərninq sirtidiki napak bir jayqa taxliwetinqlər, dəp buyrusun. **41** Xuning bilən birgə u eyning iqininq tət atrapini kirdənsun wə ular kirojan suwaknı bolsa xəhərninq texidiki napak bir jayqa teküwətsun. **42** Andin ular baxkə taxlarnı elip, ilgiriki taxlarning ornidə koysun wə baxkə hək lay etip, uning bilən eyni kaytidin suwisi. **43** Əgər u taxlarnı qıkirip, eyni kirdurup kaytidin suwatkəndin keyin, eydə waba deozi yənə pəyda bolsa, **44** undakta kahin yənə kirip buningə səpselip karisun. Səpselip kariojinida, mana iz-daq eydə kengiyip kətkən bolsa, bu eygə yüksəkini qırıtkıq waba bolidu; ey napak

sanılıdu. **45** Bu wəjидин ular өynи, yəni yaqsaq-tax wə barlik suwiki bilən billsa qüxtürüp, həmmisini kətürüp xəhərninq sirdidiki napak bir jayşa taxliwətsun. **46** Kimdəkim ey takalojan məzgildə uningoja kirsə, u kəq kirgüqə napak sanılıdu. **47** Əgar birkim ey iqidə yatkan bolsa, kiyimlirini yusun; wə əgar birsi eydə oqızalojan bolsa, umu əz kiyimlirini yusun. **48** Lekin kahin kirip, eygə səpselip kərliojinida ey suwalojandın keyin waba uningda kengiyip kətmigen bolsa, undakta kahin əyni «pak» dəp jakarlisun; qünki uningdiki waba sakayojan bolidu. **49** Andin u eyning pak kılınxı üçün ikki kux, kədir yaqıqi, kizıl rəht bilən zofa elip kelip, **50** kuxlarning birini ekin su qaqılanqan sapal kozining üstidə bozqızısun; **51** andin u kədir yaqıqi, zofa, kizıl rəht wə tirik kuxni billsa elip kelip, bu nərsilərnəng həmmisini bozqızılanqan kuxning kəniqə, xundakla ekin suyu qılıp, eygə yəttə mərtiwa səpsun; **52** bu yol bilən u eyni kuxning kəni, ekin su, tirik kux, kədir yaqıqi, zofa wə kizıl rəht arkılık napaklıktın paklaydu. **53** Andin u tirik kuxni xəhərninq sirdida, dalada koyup bərsun. U xundak kılıp, ey üçün kafarət kəltürüdu; u ey pak sanılıdu. **54** Bular bolsa hərhil pesə-mahaw jarahitı, kakaq, **55** kiyim-keqək wə eygə yüksək pesə-mahaw wabasi, **56** teridiki qikanlar, təmrətkə wə parkıraç aq iz-dəqərlər tooprısidiki ənənə-bəlgilimimidur. **57** Xu bəlgilimilər bilən bir nərsinən kəysi əhəwaldə napak, kəysi əhəwaldə pak bolidiqanlıkını pərk etiçkə kərsətmə berixka bolidu; mana bu pesə-mahaw tooprısidiki ənənə-bəlgilimimidur.

15 Pərwərdigar Musa bilən Hərunoşa sez kılıp mundak dedi: — **2** Israillarəqə mundak dəngərlər: — Hərkəndək ərkəkninq əz tenidin akma qıksa xu kixi xu akma səwəbidiñ napak sanalsun. **3** Akma qikixtin boləjan napaklıq tooprısidiki həküm xuki, akımı məylə tenidin ekip tursun yaki ekixtin tohtitilojan bolsun, xu kixi yənilə napak sanalsun; **4** mundak akma boləjan kixi yatkan hərbir orun-kərpə napak sanılıdu wə u kəysi nərsinən üstidə oltursa xu nərsimə napak sanılıdu. **5** Kimki u yatkan orun-kərpigə tagsə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, andin kəq kirgüqə napak sanalsun. **6** Xuningdək kimki mundak akma boləjan kixi olturojan nərsidə oltursa əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **7** Kimki akma boləjan kixining tenigə tagsə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **8** Əgar akma boləjan kixi pak birsəgə tükürsə, xu kixi əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, kəq kirgüqə napak sanalsun. **9** Kəysibir egər-toğumning üstigə [akma boləjan] kixi minsə, xu nərsə napak sanalsun. **10** Kimki uning tegida koyulqan nərsilərgə tagsə kəq kirgüqə napak sanılıdu; wə kimki xu nərsilərni kətürsə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **11** Akma boləjan kixi kolını yumastın birkimə təgküzsə, xu kixi əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **12** Akma boləjan kixi sapal əqəqini tutup salsa, xu əqəq qekiyetilsün; yaqsaq qaba salsa suda yuyulsun. **13** Əqəqaniki akma bar kixi akma həlitidin kütulsə, ezininq pak kılınxı üçün yəttə künni hesablap etkiütüp, andin kiyimlirini yuyup, ekin suda yuyunsun; andin pak sanılıdu. **14** Səkkizinqi künii ikki pahtək yaki ikki baqkini elip, jamaət qədirininq kirix aqzıqə, Pərwərdigarning aldioja kəltürüüp, kahinəqə tapxursun. **15** Kahin ulardin birini gunah kurbanlıq üçün, yənə birini keydirmə kurbanlıq üçün sunsun. Bu yol bilən kahin Pərwərdigarning aldiça uning akma bolənləriqə kafarət kəltürüdu. **16** Əgar bir ərkəkninq məniysi əzlükidin qılıp katkan bolsa, u pütün bədninini suda yusun, u kəq kirgüqə napak sanalsun. **17** Xuningdək adəmning məniysi kəysi kiyimigə yaki terisigə yuqup əqəq, suda yuyulsun wə

kəq kirgüqə napak sanalsun. **18** Ər wə ayal kixi bir-birigə yekinlixixi bilən məniy qıksa, ikkisi yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **19** Əger ayal kixilər akma kelix həlitidə tursa wə akımı bun bolsa, u yəttə künqiqə «ayrim» tursun; kimki uningoja tagsə kəq kirgüqə napak sanalsun. **20** «Ayrim» turux məzgiliidə, kəysi nərsinən üstidə yatsa, xu nərsə napak sanılıdu, xundakla kəysi nərsinən üstidə olturojan bolsa, xu nərsimə napak sanalsun. **21** Hərkəm uning orun-kərpisigə tagsə əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **22** Hərkəm u olturojan nərsigə tagsə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **23** Wə əgar birkim u yatkan yaki olturojan jayda əqəqənən birər nərsigə tagsə, kəq kirgüqə napak sanalsun. **24** Əgar bir ar kixi xu əhələtli ayal bilən birgə yatsa, xundakla uning hun napaklıki xu ərgə yuqup əqəq, u yəttə künqiqə napak sanalsun; u yatkan hərbir orun-kərpimə napak sanalsun. **25** Əgar ayal kixining adət waktininq sirdidimə birnəqqə künqiqə huni kəlip tursa, yaki hun akımı adət waktidin exip katkan bolsa, undakta bu napak kən ekip turojan künlirinin həmmisidə, u adət künliridə turojandək sanalsun, yənə napak sanalsun. **26** Kan kalğən hərbir kündə u kəysi orun-kərpə üstidə yatsa, bular u adət künliridə yatkan orun-kərpilərdək hesablinidu; u kəysi nərsinən üstidə olturojan bolsa, xu nərsə adət künlirinin napaklıkidek napak sanalsun. **27** Hərkəm bu nərsilərgə tagsə napak bolidu; xu kixi kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **28** Ayal kixi əqəqən hun kəlixtin sakaysa, u yəttə künni hesablap, etkiütüp boləjanqan pak sanılıdu. **29** Səkkizinqi künii u ikki pahtək yaki ikki baqkini elip jamaət qədirininq kirix aqzıqə, kahinning kəxiqə kəltürusun. **30** Kahin bularıning birini gunah kurbanlıq üçün, yənə birini keydirmə kurbanlıq üçün etkiütüsün; bu yol bilən kahin uning napak akma kənidin pak boluxioja uning üçün Pərwərdigarning aldiça kafarət kəltürüdu. **31** Silər muxu yol bilən Israillarnı napaklıkidden üzüngərlər; bolmisa, ular napaklıkida turiwerip, ularning arisida turojan meninq turalıq qədirimə bulqıxi tüpəylidin napak həlitidə elüp ketidu. **32** Akma kəlix həlitidə boləjan kixi wə məniy ketix bilən napak boləjan kixi tooprısida, **33** Xuningdək hun kəlix künliridiki aqırıq ayal kixi toopruluk, akma hələttə boləjan ər wə ayal toopruluk, napak hələttiki ayal billsə yatkan ər toopruluk kəlğən ənənə-bəlgilimə mana xulardur.

16 Harunning ikki oqlı Pərwərdigarning aldioja yekinlixixi bilən elüp kətti. Ular elüp kətkəndin keyin, Pərwərdigar Musa oja sez kıldı. **2** Pərwərdigar Musa oja mundak dedi: — «Sən əz kərindixing Hərunoşa: «Sən elüp kətməsliking üçün pardining iqidiki mukəddəs jayqa koyulqan ehədə sandukininq üstidiki «kafarət tahtı»ning aldioja hər waktit kəlmə», degin. Qünki Mən «kafarət tahtı»ning üstidiki bulutlu ayan boliman. **3** Hərən [əng] mukəddəs jayqa munu yol bilən kirsun: — Gunah kurbanlıq üçün bir yax torpak, keydirmə kurbanlıq üçün bir koqkarnı kəltürusun; **4** ezi mukəddəs kanap halta kəngləknı kiyip, ətlinirini yapiqdoqan kanap ixtənnimü kiyip, beligə bir kanap bələwəqni baqlap, bəxioja kanap sallını yeqəp kəlsun. Bular mukəddəs kiyimlər boləqəkə, kiyixtin ilgiri bədinini suda yusun. **5** U Israillarning jamaitidin gunah kurbanlıq üçün ikki tekə, keydirmə kurbanlıq üçün bir koqkarnı tapxuruwalsun. **6** Xuning bilən Hərən awwal gunah kurbanlıq bolidiqən torpaknı sunup, ezi wə əz eyidikilər üçün kafarət kəltürüxi kerək. **7** Andin u ikki tekəni elip, ularını jamaət qədirininq kirix aqzıqıning aldioja kəltürüüp, Pərwərdigarning aldiça turoquzsun. **8** Andin Hərən bu ikki tekə tooprısida qək taxlisun; qəkning birini «Pərwərdigar üçün», yənə birini «azazəl üçün» taxlisun.

9 Harun Pərvərdigarə qək qüxkən tekini kəltürüp, gunah kurbanlıq süpitidə sunsun. 10 Lekin «azazəl»gə qək qüxkən tekini bolsa, kafarət kəltürüxi üçün qələgə həydilixir, xundakla «azazəl»gə əwətilixkə Pərvərdigarning alidda tirk kəldurulsun. 11 Andin Harun gunah kurbanlığını, yəni ezi üçün bolan torpaqni kəltürüp, ezi wa ez eyidikilər üçün kafarət kəltürüxa əzığa gunah kurbanlıq bolidiğən bu torpaqni boozulsun; 12 Andin u Pərvərdigarning aliddiki kurbangətin elinoğan qoq bilən toloğan bir huxbuydanni elip, ikki kollap yumxak ezelgən esil huxbuy ətir bilən toldurup, buni pərdining iqığa elip barsun; 13 andin huxbuy is-tütiki həküm-guwaḥ sanduğuning üstdikə kafarət təhtini kaplısun dəp, huxbuynı Pərvərdigarning huzuridiki otning üstığa koysun; xuning bilən u elməydu. 14 U torpağının kənidin elip ez barmikı bilən kafarət təhtining xərk təripiga qeqip, kafarət təhtining aldiojumu ez barmikı bilən kəndin elip, yətta ketim səpsun. 15 Andin u həlk üçün gunah kurbanlıq kəlinidioğan tekini boozulsun; kənini pərdining iqığa kəltürüp, torpağının kənini kiləndək kilsun, yəni uning kənidin elip kafarət təhtiga wa kafarət təhtining aldioja qaqsun. 16 U bu yol bilən mukəddəs jay üçün kafarət kəltürüp, uni Israillarning napaklıqidin, həmə itaətsizliklirini elip baridiğən gunahlıridin paklaydu wə xuningdək ularning napaklıq arisida turuwatkan jamaət qediri üqinmu xundak kafarət kilsun. 17 U kafarət kəltürüxi üçün əng mukəddəs jayqa kırğınan tartip uningdin qılıkqıça həqbiş adəm jamaət qediri iqidə bolmisun; bu yol bilən u ezi, eyidikilər wə Israillarning pütküllü jamaiti üçün kafarət kəltürüdu. 18 Andin u Pərvərdigarning aliddiki kurbangəhə qikip, uning üqinmu kafarət kəltürüdu; xuningdək torpaqkən bilən tekining kənidin elip kurbangahning qərisidiki münggüzlərgə sürsun; 19 u barmikı bilən kəndin elip kurbangahning üstığa yətta ketim səpsun; xuning bilən u uni Israillarning napaklıqlaridin paklap [Hudaşa atap] mukəddəs kildi. 20 — Mukəddəs jay, jamaət qediri wə kurbangah üçün kafarət kəltürüp boləndən keyin, u tirk tekini kəltürsün; 21 andin Harun ikki kolını tirk tekining bəxişa qoyup turup, uning üstidə turup, Israillarning barlıq əkbəhəlikləri wə itaətsizliklirini elip baridiğən gunahlırını ikrar kılıp, ularını tekining bəxişa artsun; andin uni yenida təyyar turidioğan bir adəmning koli bilən qələgə əwətiwətsun. 22 Bu yol bilən teka ularning həmətə əkbəhəliklərini ez üstığa elip, adəmzatsız qələgə ketidü. Xunga u tekini qələgə qoyuwətsun. 23 — Andin Harun jamaət qedirioja kirip mukəddəs jayqa kırğın wakıttı kiyən kanap kiyimlirini selip xu yərdə ularını qoyup koysun. 24 U mukəddəs yərda ez bədinini suda yuyup, ez kiyimlirini kiyip taxkırıqə qikip, əzinin keydürmə kurbanlıq bilən həlkning keydürmə kurbanlığını sunup, xu yol bilən ezi wə həlk üçün kafarət kəltürüdu. 25 Xundakla u gunah kurbanlığının meyini kurbangəhta keydürsun. 26 «Azazəl»ga bekitilgən tekini elip berip qoyuwətkən kəxi ez kiyimlirini yuyup, bədinini suda yuyup, andin qedirgahə kirixkə bolidu. 27 Kafarət kəltürüxi üçün kəni [əng] mukəddəs jayəja elip kirilip, gunah kurbanlıq kəliniğən torpaq bilən gunah kurbanlıq kəliniğən tekini birsə qedirgahıñ taxkırıqə elip qikip, ularning terisi, gəxi wa tezəklərinə otta keydürsun. 28 Ələrni keydürən kəxi ez kiyimlirini yuyup, bədinini suda yuyup, andin qedirgahə kirixkə bolidu. 29 — Mana bu silrəga bir əbədiy ənənə-balgilimə bolsun: — Hər yəttinqi aynı oninqi künidə silər ez nəpsinglərini tartip əzünglərini təwən tutunqlar wə həqkəndək ix kilmanglar; məyli yərliklər bolsun yəki aranglarda turuwatkan Yak, yurtluklər bolsun xundak kilişinglər kerək. 30 Qünki xu künidə silərni paklaxkə silər

üçün kafarət kəltürüldü; Pərvərdigarning alidda silər həmə gunahlırlıq lərindən pak bolisilər. 31 Bu kün silərgə pütünləy aram alidiojan xabat künü bolup, nəpsinglərini tartip əzünglərini təwən tutisilər; bu əbədiy bir bəlgilimədir. 32 Kimki atisining ornida kahinlik yürgütüx üçün masih kiliñin, Hudaşa atap tikləngən kahin bolsa xu yol bilən kafarət kəltürüdu. U kanapın etilgən mukəddəs kiyimni kiyip turup, 33 əng mukəddəs jay üçün kafarət kəltürüdu; jamaət qediri bilən kurbangah üqinmu kafarət kəltürüdu; kəloğan kahinlər bilən barlıq həlkning jamaiti üçün həm kafarət kəltürüdu. 34 Bu bolsa silər üçün əbədiy bir bəlgilimə bolidu; xuning bilən Israillərni barlıq gunahlıridin paklax üçün yıldı bir ketim kafarət kəltürüp berisilər». Xuning bilən [Harun] Pərvərdigar Musaşa buyruqonidək kıldı.

17 Pərvərdigar Musaşa sez kilip mundak dedi: — 2 Harun bilən oqulları wə barlıq Israillərə mundaq degin: — Pərvərdigar silərgə buyruqan həküm xuki: — 3 Israillarning jəmətləridin bolən hərkəndək kixi kurbanlıq kilməkə bilup, kala yaki koy yaki eqlikini jamaət qedirinən kirix aqzıda, Pərvərdigarning turaloq qədirinən aldiqə, Pərvərdigarə ataloğan kurbanlıq süpitidə yetiləp apkalməy, bəlkı qədirgahının iqidə yaki taxkırıda boozulsa, uningdin akkən kən xu kixininə gədinigə artilidü; bu adəm «kən təkkən» dəp, eż həlkidin üzüp taxlinidü. 5 Bu həkümünnən məksəti Israillarning hazırlıqda dalaş mal soyup kurbanlıq kilişinə orniqə, kurbanlıqlarını jamaət qedirinən kirix aqzıda Pərvərdigarning aldiqə kəltürüp, kahinlərə tapxurup Pərvərdigarə «inəklik kurbanlıqları» süpitidə sunup boozulxıxi üçündür. 6 Kahin kənni elip jamaət qedirinən kirix aqzıning yenidiki Pərvərdigarning kurbangahının üstığa sehip, Pərvərdigarə huxbuy kəltürüxi üçün mayni keydürsun. 7 Xuning bilən ular əmdi burunkidək bəzəklik kılıp təkə-jinlərning kaynırda yürüp, ularqa eż kurbanlıqlarını etkütüp yürümisün. Mana bu ular üçün dərwdin-dawriqə əbədiy bir bəlgilimə bolsun. 8 Son ularqa: — Israillarning jəmətidin yaki ularning arisida turuwatkan yağı yurtluklərdən biri keydirmə kurbanlıq yaki [baxqə] kurbanlıq etküzəmkəi bolsa, 9 uni Pərvərdigarə atap sunux üçün jamaət qedirioja kirix aqzıning aldiqə kəltürmişə, u kixi eż həlkələrinin üzüp taxlansun — degin. 10 Əgər Israillarning jəmətidin bolən hərkəndək adəm yaki ularning arisida turuwatkan yağı yurtluklar kən yesə, Mən yüzümni kənni yegən xu kixığa ərəfə kəlimən, uni eż həlkidin üzüp taxlaymən. 11 Qünki hərbir janiwarning jeni bolsa uning kənididur; Mən uni jeninqərək qədər qurbanlıq üstığa kafarət kəltürükə bərgənmən. Qünki kən ezdikə jannıqərək wasitisi bilən kafarət kəltürüdu. 12 Xunga bu səwəbtin Mən Israillərə: — «Silərning həqbişirələr kən yeməsliklər kəsək, aranglarda turuwatkan yağı yurtluklarmu kən yeməslikli kerək» — degenidim. 13 Əgər Israillərdən biri yaki ularning arisida turuwatkan yağı yurtluklarning biri yeyixkə bolidiğən bir qarşap həyvan yaki kuxni ovlap, kənni təksə, uni topa bilən yepip koysun. 14 Qünki hərbir janiwarning jeni bolsa, uning kənididur; Uning jeni kənidən bolqəq mən Israillərə: «Silər həqkəndək janiwarning kənini yemənglər, qünki hərbir janiwarning jeni uning kənididur; kimki uni yesə üzüp taxlinidü» — dedim. 15 Kimdəkim elüp kəloğan yaki yırıtkuqlar boopu titma-titma kilişinən bir həyvannı yesə, məyli u yərlik yaki yağı yurtluk bolsun eż kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kırğıqə napak sanalsun; andin u pak bolidu. 16 Lekin yaki kiyimlirini yumisa, yaki suda bədinini yumisa, xu kixi eż əkbəhəliklərinə jazasını tartidü.

18 Pərvərdigar Musaqa söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israilliərə mundak degin: — «Mən bolsam Hudayinglər Pərvərdigardurmən. **3** Silər ilgiri turojan Misir zeminidikidək ixlarnı kılmangalar wə yaki Mən silərni elip baridiqan Əanaan zeminidikidək ixlarnı kılmangalar; ularning rəsim-adatlırıda yürməngələr, **4** balkı Mening həkümərimə tutup xu boyiqə mengingilər. Mən Hudayinglər Pərvərdigardurmən. **5** Silər qoqum Mening bəlgilimilirimi bilən həkümərimi tutuxungular kerək; insan ularqa əməl kılıdıqan bolsa ularning səwəbidin həyattaya bolidu. Mən Pərvərdigardurmən. **6** — Həqkim eziqə yekin tuqən bolovan ayalətə yekinlik kılıp əwritini aqmışın. Mən Pərvərdigardurmən. **7** Anangning əwritigə təqəmə, bu atangning əwritigə təqəkining bolidu; u sening anang bolovanqə uning əwritigə təqsəng bolmayıdu. **8** Atangning ayalining əwritigimə təqəmə, qünki xundak kilsang atangning əwritigə təqəndək bolidu. **9** Sən aqa-singlingning, bir atidin bolovan yaki bir anidin bolovan, yaki xu əydi tuqələnən yaki baxka yerdə tuqələnən bolsun, uning əwritigə təqəmə. **10** Sən ez oqlungning kizi wə yaki kizingning kizinginə əwritigə təqəmə; qünki ularning əwriti sən ezungning əwritidur. **11** Sən atangning ayalining kizinginə əwritigə təqəmə; u atangdin tuqələnən, sening aqa-singling, xunga uning əwritigə təqəmə. **12** Sən atangning aqa-singlisining əwritigimə təqəmə, qünki u atangning birtuqəkinidur. **13** Sən anangning aqa-singillirinə əwritigimə təqəmə, qünki u anangning birtuqəkinidur. **14** Atangning aka-inilirinə əyalining əwritigə təqəmə; ularning ayallarıqə yekinlik kılma; qünki ular sening həmməndur. **15** Sən keliningning əwritigə təqəmə; u sening oqlungning ayali bolovanqə, uning əwritigə təqsəng bolmayıdu. **16** Sən aka-inilirinə əyalining əwritigə təqəmə, qünki bu ez aka-inilirinə əwritigə təqəndək bolidu. **17** Sən bir ayalətə xu xuning bilən birgə uning kizinginə əwritigə təqəmə; xundakla uning oqlining kizi wə kizinginə kizinimə [hotunlukkə elip] əwritigə təqəmə. Ular bir-biriga yekin tuqən bolovanqə, mundak ix pasandiliklər. **18** Sən ayaling həyat waktida, uning aqa-singlisini hotunlukkə elip əwritigə təqəmə. Undak kilsang hotunungoja kündəxlilik azabını kəltürisən. **19** Sən bir ayalning adət kərüp napak turojan waktida yekinlik kılıp əwritigə təqəmə. **20** Sən ez koxnangning ayali bilən zina kılıp ezungni uning bilən napak kılma. **21** Sən ez naslingdin həqbirini Molək məbudiqə atap ottin etküsəng kətiy bolmayıdu. Əgər xundak kilsang Hudayingning namini napak kilojan bolısan. Mən Əzüm Pərvərdigardurmən. **22** Sən ayallar bilən birgə boləndək ər xiki bilən birgə bolma. Bu ix yirginqliktur. **23** Sən heq həywan bilən munasiyat kılıp ezungni napak kılma; xuningdək ayal kiximə munasiyat kıldurux üçün bir həywanning aldiqə barmışın. Bu ix nijisliklər. **24** Silər bu ixlarnı kılıp ezunglarnı napak kılmangalar, qünki mən silərning aldinglardın qıkıriwatqan taipilər bolsa xundak ixlarnı kılıp əzəlirini napak kilojan **25** wə zeminimə napak bolovanqandur. Buning üçün Mən u zemininə qəbiliyikini ez bəxiqə qüsürümən, xuningdək u zeminimə eziqə turuwatqanları kusup qıkıriwetidü. **26** Lekin silər bolsanglar Mening bəlgilimilirim bilən həkümərimi tutungular; silərdin həqkim, məyli yərlik yaki aranglarda turuwatqan yaka yurtluq bolsun bu yirginqlik ixlardın həqbirini kilmisim. **27** (qünki bu barlıq yirginqlik ixlarnı silərdin ilgiri xu zemində turojan həlk kılıp kalqaqə, zemininə eziqə napak bolup kəldi). **28** Xundak kılıp zeminimə napak kilsanglar, zemin ezi silərdin ilgiri eziqə turojan əllərni kusup qıkarqandək, silərnimə kusup qıkıriwetidü. **29** Qünki bu yirginqlik ixlarning hərkəndikini kiloquçı, — mundak kilmixlarnı

kiłoñan hərkəndək kixi eż həlkj arisidin üzüp taxlinidu. **30** Silər Mən silərgə tapiliojinojə əməl kılixinglar zərürdür; — demək, silər eżünglardın ilgiri etkənlər tutqan xu yirginqliq rəsim-kədilərni tutup, eżünglarnı napak kılmaslıqlıqlar kerək. Mən Hudayinglar Pərvərdigardurmən.

19 Pərvərdigar Musaqa söz kılıp mundaq dedi: — **2**
Sən Israillarning pütkül jamaitigə söz kılıp ularoja mundaq degin: — «Mən Hudayinglar Pərvərdigar mukəddəs bołożaqqa, silərmü mukəddəs boluxunglar kerək. **3** Silər hərbiringlar ananglar bilən atanglarnı izzətlənglər; Mening xabat künərimmi bolsa, ularını tutuxunglar kerək. Mən eżüm Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **4** Silər ərziməs butlaroja tayanmanglar, eżünglar üçün kuyma butlarnı yasınmanglar. Mən eżüm Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **5** Silər Pərvərdigaroja inaklıq kürbanlığını kəltürtüxni halisanglar, kobul kılınoqda yol bilən uni sununglar. **6** Silər uni sunojan künü wə etisi u yeyilsün; iñinqi küniga kalojını bolsa otta keydiürəlsün. **7** Əgər uningdin bir kismı iñinqi künü yeyilsə kürbanlıq haram hesablinip kobul kılınmaydu. **8** Kimki uningdin yesə eż gunahını eż üstigə alidu, qünki u Pərvərdigaroja atap mukəddəs kılınoqan nərsini napak kıldı; undak kixi eż həlkidin üzüp taxlinidu. **9** Silər zemininglardıki həsulni yioşsanglar, sən etizingning bulung-puxkəkliriojqa tamam yioşivalma wa həsulungdin kalojan wasangni teriwalmojin. **10** Üzüm talliringni pasangdiwatma wa üzüm talliridin qüxkən üzümlərimu teriwalma, bəlkı bularını kəmbəbəjəllər bilən müsapırlarqa koyojin. Mən Üzüm Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **11** Silər oşrılık kilmanglar, aldamqılık kilmanglar, bir-biringləroja yalojan sezlimgərlər. **12** Mening namim bilən yalojan kəşən iqəməngərlər, undak kilsang Hudayingning namını bulqoysan. Mən Pərvərdigardurmən. **13** Əz koxnangoja zulum kılma, uningini eżüngning kiliwalma. Mədikarning həkkini keqiqə yeningdə kondurup kälma. **14** Gas kixini tillima, kor kixining aldida putlixangoju nərsini koyma; bəlkı eż Hudayingdin korkşın. Mən Pərvərdigardurmən. **15** Həküm kıləqininqarda həq nahəklik kilmanglar; namratkimu yan basmay, bayojumu hüz-hatira kılmay, bəlkı adillik bilən eż koxnang üstidin toqra həküm kilojin. **16** Əz həlkinqning arisida gəp toxuquçı bolup yürmə; koxnangning jenioja heqkəndək ziyan-zəhmət yətküzmə. Mən Pərvərdigardurmən. **17** Sən kenglündə eż kerindixingdin nəprətənləmin; koxnangda [gunah bolsa] sən uning səwəbidin bexingəja gunah, kelip kalmışlıq üçün uningəja tənbih-nəsihət bərgin. **18** Sən intikam almiojin wə eż həlkinqning nəsligə həq adawətmə saklımiojin, bəlkı koxnangni eżüngni seygəndək seygin. Mən Pərvərdigardurmən. **19** Silər Mening əkanun-bəlgilimilirimni tutunglar. Sən eż qarpayiringni baxxə nəsillər bilən qepixturma, etizingəqə ikki hil uruk, salmiojin, ikki hil yiptin tokolqan kiyimni kiyam. **20** Əgər bir ər kixi kız-qokan bilən yetip munasiwət etküsə, wə u baxxə biri bilən wədiləxən dedək bolsa, bu dedəkning hərlük pulı tapxurulmiojan bolsa, yaki uningoja hərlük berilmigən bolsa, muwapik jaza berilsun. Ləkin kız-qokan hər kiliñimiqəqə, hər ikkisi eltürülmisən. **21** Ər kixi bolsa eżining itaətsizlik kürbanlığını jamaət qədirining kirix aqzining aldioja, Pərvərdigarning aldioja kəltürsün; itaətsizlik kürbanlığı bir kəqçarər bolsun. **22** Kahin itaətsizlik kürbanlığı üçün kəltürgən kəqçarnı elip uning sadir kiliqan gunahı üçün Pərvərdigarning aldida kafarət kəltüridü; uning kiliqan gunahı uningdin kəqürülidü. **23** Silər zeminoja kirip hər hər yəydiqən mewilik dərəhlərni tikkan bəolsanglar, mewilirini «hətnisiz» dəp karanglar; üq vilçicə kuni qəhatnisiçə, dəp karən uningdin yemənlər; üq vilçicə kuni qəhatnisiçə, dəp karən uningdin yemənlər.

Tətinqi yili ularning həmmə mewiliri Pərvərdigar oja mədhiyə süpiti mukəddəs kılıp beoixlansun. **25** Andin bəxinqi yıldın tətip siler ularning mewiliridin yeyixkə baxlangılar. Xundak kilsanglar [zemin] məhsulatlarını silərgə ziyadə kılıdu. Mən Hudayinglər Pərvərdigardurmən. **26** Silər kən qıkıçıqan nərsini yemənglər. Nə palqılık, nəjadugarlıq kilmanglar. **27** Silər bexinqlarning qəkə-qərisidiki qaqqı qüxtürüp dügülək kiliwalmanglar, sakalning uq-yanlırını buzmanglar. **28** Silər əlgənlər üçün bədininglərini zəhimi yətküüp tilmanglar, ezunglar oja heqkandak gül-sürət qəkmanglar. Mən Pərvərdigardurmən. **29** Sən kizingni buzukluk-pahixilikka selip napak kilmiqin. Bolmisa, zemindikilər buzukluk-pahixilikka berilip, pütükil zemini ayx-ixrat kaplap ketidu. **30** Silər Mening xabat künlirimini tutungular, Mening mukəddəs jayimni hərmətləngərlər. Mən Pərvərdigardurmən. **31** Jinkəxlər bilən sehırgərlərə tayamanglar, ularning kəynidin yürüp ezungləri napak kilmanglar. Mən ezmü Hudayinglər Pərvərdigardurmən. **32** Ak bax kixining alidda ornungdin tur, kerilərni hərmət kilojin; Hudayingdin korkjin. Mən Pərvərdigardurmən. **33** Bir musapir zemində aranglarda turuwatkan bolsa silər uningoja zulum kilmanglar, **34** bəlkı aranglarda turuwatkan musapir silərgə yərlik kixidək bolsun; uni ezungni seygəndək seygin; qünki silərmi Misir zeminida musapir bolqansılar. Mən Hudayinglər Pərvərdigardurmən. **35** Silərning həküm qıkırixinglarda, uzunluk, eojırlıq wə həjim əlqəxtə heqkandak naħħaklik bolmısın; **36** silərdə adil taraza, adil taraza taxlıri, adil əfəh kəməqini bilən adil hİN kəməqini bolsun. Mən silərni Misir zeminidin qıkırıp kəlgən Hudayinglər Pərvərdigardurmən. **37** Silər Mening barlıq kanun-bəlgilimilirim wə barlıq həkümlirimni tutup, ularıqə əmal kilinglar; mən Pərvərdigardurmən.

20 Pərvərdigar Musaşa söz kılıp mundaq dedi: — **2** Sən Israillar oja söz kılıp mundaq degin: — Əgər Israillarning biri wə yaki Israfil zeminida turuwatkan musapirlarning biri Molak butioja naslining birini beoixlisa, uningoja ölüm jazasi berilixi kerək; zemindikilər uni qalma-kesək kilsun. **3** Wə Mən Əz yüzünni bu kixığa karxi kılıman, qünki ezi eż əwlədlirinin birini Molak butioja beoixlap mukəddəs jayimni paskina kılıp, Mening namimini bulqıçıını üçün uni eż həlkidin üzüp taxlayman. **4** Əgər zemində turuwatkanlar eż nəslidin birini Moləkkə beoixliqanda xu kixığa kezərlərini yumup, uning bilən kari bolmisa, xundakla uni eltürmişə, **5** Mən Əzümüz yüzünni u kixi bilən uning ailisigə karxi kılımən, uni wə uningoja eğixip buzukqılık kılıqıclar, yəni Moləkning kəynidin yürüp buzukqılık kılıqıcların həmmisini eż həlkidin üzüp taxlayman. **6** Jinkəxlər bilən sehırgərlərə tayinip, ularning kəyniga kirip buzukqılık kılıp yürgüçilər bolsa, Mən yüzünni xu kixilərgə karxi kılıp, uni eż həlkidin üzüp taxlaymən. **7** Xunga ezungləri pak kılıp mukəddəs bolungular, qünki Mən Hudayinglər Pərvərdigardurmən. **8** Kanun-bəlgilimilirimni tutup, ular oja əmal kilinglar; Mən bolsun silərni mukəddəs kılıqı Pərvərdigardurman. **9** Əgər birkim eż atisi yaki anisini karojişa, ular oja ölüm jazasi berilmisə bolmayıdu; qünki u eż ata-anisini karojişini üçün eż keni eż bexioja qüxkən bolidu. **10** Əgər birkim baxqısining ayali bilən zina kılısa, yəni eż əknisining ayali bilən zina kılısa, zina kilojan ər bilən ayal ikkisi ölüm jazasını tartmisa bolmayıdu. **11** Əgər birsi atisining ayali bilən yatsa, eż atisining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkisi ölüm jazasını tartmisa bolmayıdu; ularning keni eż bexioja qüxkən bolidu. **12** Birsi eż kelini bilən yatsa,

ikkisi nijislik kilojini üçün ölüm jazasını tartmisa bolmayıdu; ularning keni eż bexioja qüxkən bolidu. **13** Birsi ayal kixi bilən yatkandək ər kixi bilən yatsa ikkisi yirginqlik ix kilojan bolidu; ular oja ölüm jazasi berilmisə bolmayıdu. Əz keni eż bexioja qüxkən bolidu. **14** Əgər birsi kizi bilən anisini koxup hotunlukkə alsa pəsəndilik kilojan bolidu. Ər bilən kisi ayal otta keydürülsün. Xuning bilər aranglarda heq pəsəndilik ix bolmayıdu. **15** Birsi bir haywan bilən munasiyat etküsə, wə ölüm jazasını tartsun, haywannımu əltürüngərlər. **16** Əgər ayal kixi bir haywanning kəxioja berip munasiyat kıldursa, ayal bilən haywanning ikkisini əltürüngərlər; eż keni eż bexioja qüxkən bolidu. **17** Birsi aqa-singlisini, yəni atisindan yaki anisindan bolqan kızıni elip, əwritigə tagsa wə bu kizmə uning əwritigə təgəs uyatlık ix bolidu; xuning üçün ər-ayal ikkisi eż həlkining kez alidin üzüp taxlansun; u eż aqa yaki singlisining əwritigə tagsa, undakta u uning kən mənbəsiqə təgkən, ayalmu kən mənbəsini ekip bərgən bolup, ikkisi eż həlkidin üzüp taxlinidu. **19** Sən eż anangning aqa-singlisini wə atangning aqa-singlisining əwritigə təgəmə; qünki kimki xundak kilsə yekin tuqjinining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkilişinə eż kəbəhiliyi eż bexioja qüxkən bolidu. **20** Birsi taoqisining ayali bilən yatsa taoqisining əwritigə təgkən bolidu; ikkiliş eż gunahını eż bexioja alidu; ular parzəntsiz eolidu. **21** Birsi aka-inisining ayalını alsə paskına bir ix bolidu. U eż birtuoşqan aka-inisining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkiliş pərzəntsiz kəlidü. **22** Silər Mening barlıq kanun bəlgilimilirim bilən barlıq həkümlirimni tutup, buninga muwapiq əmal kilinglar; bolmisa, Mən silərni elip berip turquzidiojan zemin silərni kusup qıkırıwetidu. **23** Silər Mən aldinglərin həydiwetidiojan allərnin rəsim-kaidilir boyiqə mangsanglar bolmayıdu; qünki ular bu yirginqlik ixlarning həmmisini kılıp kəldi, wə xuning üçün ular Manga yirginqlik boldi. **24** Xuning üçün Mən silərgə: «Silər ularning zeminini miras kılıp alısilər; Mən xu süt bilən həsəl akidiojan zeminni silərgə berimən», dəp eytikanidim; silərni baxqə həlkələrdin ayrımlı kilojan Hudayinglər Pərvərdigardurmən. **25** Xunga silər pak wə napak qarpayaların pərk etip, pak wə napak uqar-kanatları tonup, Mən silər üçün ayrip, napak kılıp bekitip bərgən janiwarlarning iqidin hərkəndik, qarpay yaki uqar-kanat bolsun yaki yərdə əmiliqüqi janiwar bolsun, ularning heqbiyi bilən ezungləri napak kilmanglar. **26** Silər Manga has pak-mukəddəs boluxungular kerək; qünki Mən Pərvərdigar pak-mukəddəsturman, silərni Manga has bolsun dəp barlıq allərdin ayırm kılıqanmən. **27** Jinkəx yaki sehırgər bolqan hərkəndək ər yaki hotun kixığa ölüm jazasi berilmisə bolmayıdu; həlk ularını qalma-kesək kilsun; ularning keni eż bexioja qüxkən bolidu.

21 Pərvərdigar Musaşa söz kılıp mundaq dedi: — Sən kahinlər bolqan Həruning oqullirioja mundaq degin: — bir kahin eż həlkining arisidiki əlgənlər wajidin eżini napak kılımisun. **2** Pəkət eżininq yekin tuqşanlıri üçün — anisi bilən atisi, oqlı bilən kizi wə aka-inisining eliuki təpəylidin eżini napak kilsə bolidu; **3** xuningdək əgər aqa-singlisli ərgə təgməy pak kiz haləttə ezi bilən billa turuwatkan bolsa, uning əltüki təpəylidin eżini napak kilsə bolidu; **4** qünki [kahin] eż həlkining arisida metiwar bolqapqa, eżini napak kılıp bulqımaslıkerək. **5** Kahinlər bexini yerim-yata kılıp qıxırmışlıki, sakilining uq-yanlırını həm qıxırmışlıki, bədinigimə zəhim yətküüp tilmaslıkerək, **6** bəlkı ular eż Hudasişa mukəddəs turup, Hudasinin namini bulqımaslıkerək; qünki ular Pərvərdigar oja atap otta sunulidiojan

kurbanlıqlarını, ez Hudasining nenini sunidu; xunga ular mukəddəs boluxi kerək. **7** Ular bir ayalni ez əmriga aloğanda pañixə ayalnimu, buzuk ayalnimu almaslıki kerək wə eri koyuwatkan ayalnimu almışın. Qünki kahin bolsa ez Hudasioja has mukəddəs kılınoqan. **8** U Hudayingning nenini sunojını üçün u sanga nisbətən mukəddəs dəp sanilixi kerək; qünki silərni mukəddəs kılıquçı Pərvərdigar Əzülmukəddəsturmən. **9** Əgər bir kahinning kizi pañixilik kılıp əzini bulojojan kilsa, ez atisini bulojojan bolidu; u otta kəydürəlsuns. **10** Bexioja məsihəlx zəytun meyi təkulgən, kahinlik kiyimlərni kiyixə tikiłəngən, ez kərindaxlırinin arisida bax kahin kılınojan kizi yalangbax bolmışın, kiyimlərinimü yirtmişin; **11** U yənə həq elükkə yekinlaxmaslıki kerək, hətta atisi wa yaki anisining elüklirinən wəjidiñ ezini napak kılımaslıki kerək. **12** U [wəzipisidə turuwatkanda] mukəddəs jaydin hərgiz ayırlımisun wə xuningdək Hudasining mukəddəs jayini bulojimaslıki kerək; qünki uning Hudasining uni Əziga has kılıqan «məsihəlx meyi» uning bexida turidu. Mən Pərvərdigardurmən. **13** U hotun alsa pak kızını elixi kerək; **14** tul wa yaki ərdin koyuwetilgən ayal wa yaki buzuk wə yaki pañixə ayal bolsa bularni almaslıki, bəlkı ez həlkidin bolojan pak kızını hotunlukka elixi kerək. **15** Bolmisa u ez həlkining arisida ez urukını napak kılıdu; qünki uni mukəddəs kılıquçı Pərvərdigar Məndurmən. **16** Pərvərdigar Musaşa söz kılıp mundak dedi: — **17** Sən Əharunoja mundak deñin: — «Əwlətdin-əwlədkiçə sening naslındın bolojan bırsi meyip bolsa, Hudasining nenini sunux üçün yekin kəlmisun; **18** meyip bolojan hərkəndək kizi hərgiz yekin kəlmisun — yaki kor bolsun, tokur bolsun, panak bolsun yaki bir əzəsi yənə bir jüpidin uzun bolojan adəm bolsun, **19** puti yaki koli sunuk bolsun, **20** dok bolsun, parpa bolsun, kezdi a kəbələk bolsun, kiqixkak bolojan bolsun, tamrətə başkan bolsun yaki urukdeni eziłğan hərkim bolsun, **21** Əharun kahinning nəslidin bolojan undak meyip kixılərning həqkəndi Pərvərdigarə atap otta sunulidiojan nərsilərni kəltürükə yekin barmışın; undak kizi meyiptur; u ez Hudasining nenini sunuxka yekin kəlmisun. **22** Əhalbuki, u ez Hudasining nenini, yəni «əng mukəddəs» wə «mukəddəs» həsablanoqan nərsilərning hər ikişidin yesun. **23** Pakət u pərdidin etüp iğkirisigə kirməsləki yaki kurbangahıkmı yekin barmaslıki kerək; qünki u meyiptur; bolmisa, u Mening mukəddəs jaylırimni bulojojan bolidu; qünki ularni mukəddəs kılıquçı Pərvərdigar Əzümdurmən». **24** Bu sezlerning həmmisini Musa Əharun bilen uning oqulları wa Israillarning həmmisigə eytip bərdi.

22 Pərvərdigar Musaşa söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Əharun bilen uning oqullarıqı mundak deñin: — «Silər Israillarning Manga atiojan mukəddəs hədiyelərni ehtiyatqanlık bilən bir tərəp kılıngılar, bolmisa ular namimni bulojoxi mumkin. Mən Pərvərdigardurmən». **3** Ular oja mundak deñin: — «Silər hərbir dəvərlərə, barlıq nəsillinqlərin hərkəyəsi Israillar Pərvərdigarə atiojan pak nərsilərgə napak halətə yekinlaxsa, undak kizi Mening aldimdən üzüp taxlinidu. Mən Pərvərdigardurmən. **4** Əharunning nəslidin biri pesə-mahaw yaki akma kesili bolojan bolsa, pak bolmioqqa mukəddəs nərsilərning yemisun. Birkim elüknəng səwəbidiñ napak bolojan birkimə wə yaki mənisi ekip kətkən kixiga tegip kətsə, **5** yaki adəmni napak kılıdiqan emiligiçi janıwaroja tegsa yaki hərkəndək yuqup kəlidiojan napaklikı bar bir adəmə tegip kətsə, (napaklikı nemidin boluxidin kət'iynəzər) **6** mundak nərsilərgə təkən kizi kəq kırğıqqa napak bolup, mukəddəs nərsilərning yemisun. U bədinini suda yusun **7** andin kün olturoqanda pak sanılıp, mukəddəs nərsilərning yeyixə

bolidu; qünki bular uning ozukidur. **8** U [əzlükidin] elgən wə yaki yirtküqlər boqup koyojan haywanni yeyix bilən əzini napak kilmisun. Mən Pərvərdigardurmən. **9** Ular Mening bu tapiliojanlırimni tutuxi kerək; bolmisa, buningə qıhləsizlik kilsə, [xu elük] tüpəylidin gunahkar bolup elidü; ularni mukəddəs kılıquçı Pərvərdigar Əzümdurmən. **10** Kahinlərə qızı atojan həqkəndək kizi mukəddəs nərsilərning yemisun. Kahinning yenidiki müsapir-məhman wə yaki mədikari bolsun ularnu mukəddəs nərsilərning yemisun. **11** Əhalbuki, kahin ezi pul qıkırıp setiwalojan kül uningdin yeyixə bolidu; xuningdək uning eyidə tuojojan kiximu uningdin yesə bolidu. **12** Kahinning kizi yat kixığa təkən bolsa umu «kətürmə hədiyə» süpitidə atalojan mukəddəs nərsilərning yemisun. **13** Ləkin əgər kahinning kizi tul bolup kəlip, yaki koyup berilip pərzəntsiz əhalətə atisining eyigə yenip kəlip, yax waktidikidək olturojan bolsa, undakta atisining taamidin yeyəlavdu; lekin həqbiyət kizi uningdin yeməsləki kerək. **14** Əgər birkim bilməy, mukəddəs nərsilərning yəp salsa, undakta u uningə qədər xuning bəxtin birini koxup, mukəddəs nərsinənə ezi bilən kahinə qayturup bərsun. **15** [Kahinlər] Israillarning Pərvərdigarə atiojan nərsilərini bulojimaslıki kerək; **16** bolmisa, həlk mukəddəs hədiyilərden yeyixi bilən, kahinlər həlkining gədinəq itaatsizlik gunahını yükləp koyojan bolidu; qünki ularni mukəddəs kılıquçı Pərvərdigar Əzümdurmən». **17** Pərvərdigar Musaşa söz kılıp mundak dedi: — **18** Sən Əharun bilen uning oqulları wə Israillarning həmmisigə mundak deñin: — Əgər Israıl jəmətidin biri wə yaki Israıl zəminində turuwatkan müsapirların biri ez kəsəmlirigə baqlıq kurbənlək, yaki ihtiyyarı kurbənləkni sunup, Pərvərdigarə atap keydürmə kurbənlək kilməkqi bolsa, **19** undakta u kobul kılıniyi üçün bejirim ərkək kala, yəq yaki əqəkildən kəltürüngələr. **20** Əyibi bolmiojan bir janiwarni sunuxungular kerək; qünki xundak bolojini silər üçün kobul kılınlmas. **21** Birsə kələldərin yaki uxxaq maldin ez kəsəmlirigə baqlıq kurbənlək, yaki ihtiyyarı kurbənləkni sunup, Pərvərdigarə atap inaklıq kurbənlək kilməkqi bolsa, sunulojan haywan kobul kılıniyi üçün bejirim boluxi kerək; uning həqkəndək əyibi bolmışın. **22** Kor yaki aksak-qolak, qonak yaki yarisi yirindəp kətkən, tamrətə başkan yaki kotur-qakə besip kələjan haywanlar bolsa — bularni Pərvərdigarə atap sunsanglar yaki bularni Pərvərdigarə atap kurbənlək süpitidə kurbəngətə otta kəydişsəngərlər boyadu. **23** Torpak yaki koyning məlum jüp azasidin biri uzunrək ya kışka bolsa, mundaklərni ihtiyyarı kurbənlək süpitidə etküzsəng bolidu, lekin kəsəmgə baqlıq bolsa kurbənlək üçün kobul kılınlmas. **24** Urudini zəhipləngən, ezip kətkən, yerilojan yaki piqilojan haywanni Pərvərdigarə atap kurbənlək kilməngələr. Mundak ixni ez zəmininəldimə hərgiz kilməngələr. **25** Hudayinglarning nəni süpitidə yaka yurtluk kixining kəlidin xundak haywanlardın həqkəyisini elip sunmanglar; qünki ular meyip boloqqa, silər üçün kobul kılınlılmaydu. **26** Pərvərdigar Musaşa söz kılıp mundak dedi: — **27** Bir mozay, koza yaki oqlak tuqulsa yəttə künqiqə anisini əmsun; səkkizinqi künidin baxlap Pərvərdigarə atap otta sunulidən kurbənlək süpitidə kobul boluxka yaradı. **28** Məliy kala bolsun, koysa bolsun, silər anisi bilən balisini bir kündə boquzlınmanglar. **29** Silər Pərvərdigarə atap bir taxəkkür kurbənlək sunmakçıqı bolsanglar, kobul kılıniyi layik bolojan yol bilən sununglar. **30** U sunulidən künidə yeyiliyi kerək; uningdin həqnəmini atisiga kəldurmaslıqınlər kerək. Mən Pərvərdigardurmən. **31** Silər Mening əmrlirimi qing tutup, ularoja əmal kilingələr. Mən Pərvərdigardurmən. **32** Mening mukəddəs namimni

bulojimanglar, Mən əmdi Israillarning arisida mukəddəs dəp bilinimən. Mən silərni mukəddəs kələquqi Pərvərdigar bolup, 33 Hudayinglar boluxka silərni Misir zeminidin qıkırıp kəldim. Mən Pərvərdigardurmən.

23 Pərvərdigar Musaqa səz kılıp mundak dedi: — 2 Sən Israillarə səz kılıp mundak dedin: — Pərvərdigar bekitkən heytlər, silər mukəddəs sorunlar bolsun dəp qakırıp jakarlaydiqan heytlərim mana munulardur: — 3 (altə kün ix-əmgək kılınsun; lekin yəttinqi kün «has xabat künü», mukəddəs sorunlar künü bolidu; u kün həqkandak ix-əmgək kilmanglar. Kəyərdila tursanglar bu kün Pərvərdigaroja atalojan xabat künü bolidu.) 4 Silər bekitilgən künləri mukəddəs sorunlar bolsun dəp qakırıp jakarlaydiqan, Pərvərdigarning heytləri mana munulardur: — 5 Birinqi ayning teştiqni künü gugumda Pərvərdigaroja atalojan «ötüp ketix həyti» bolidu. 6 Xu ayning on baxinqi künü Pərvərdigaroja atalojan «petir nan» həyti bolidu; silər yətta küngiçə petir nan yəysilər. 7 Birinqi künidə silər mukəddəs yioqılıx kılıp, həqkandak ix-əmgək kilmanglar. 8 Silər yətta küngiçə Pərvərdigaroja atap otta sunulidiojan kurbanlıklarını sunup turunqlar. Yəttinqi künidə mukəddəs yioqılıx bolidu; həqkandak ix-əmgək kilmanglar. 9 Pərvərdigar Musaqa səz kılıp mundak dedi: — 10 Sən Israillarə səz kılıp mundak dedin: — Silər Mən əzüngləroja təkədim kılıdiqan zəminoja kırıp, uningdin həsol yioqınınlarda, həsolunglarning dasləpki piixkiniñin bir baqıllamını kahınnıng kəxiqə elip beringlar. 11 Cahin silər üçün kobul boluxka uni Pərvərdigarning alidda pulanglatsun; uni pulanglatkən wakit bolsa xabatning ətisi bolidu. 12 Silər uni pulanglatkən kündə silər bir yaxka kırğın bejirim bir kozını Pərvərdigaroja atap keydurmə kurbanlıq süpitidə sununqlar; 13 xumingoja koxup axlıq hədiyə süpitidə zaytun meyi iləxtürülgən esil undin bir əfahning ondin birini Pərvərdigaroja huxbuy kəltürsün dəp otta sununqlar; buningoja koxup xarab hədiyə süpitidə xarabtın bir hınnıng təttin birini sununqlar. 14 Silər Hudayinglarə has bolojan bu hədiyəni sunidiojan kündin ilgiri [yengi həsuldin] həqñemini, nə nan na komaq nə kek bax bolsun yemənglər. Bu dəwrdin-dəwrgiçə silər üçün kəyərdila tursanglar əbadıy bir bəlgilimə bolsun. 15 Andin silər xu xabat künning ətisidin, yəni xu bir baqıllamını pulanglatma hədiyə süpitidə sunoqan künning ətisidin tartip, yətta həptə sananglar (ular toluk həptə boluxi kerək); 16 yəttinqi xabatning ikkinqi künigiqə əllik künni sananglar; andin Pərvərdigaroja atap yengi [həsuldin] bir axlıq hədiyə sununqlar. 17 Əzünglər turuwatlıq jaylardın pulanglatma hədiyə süpitidə esil undin bir əfahning ondin ikkisida etilgən ikki nanni elip kəltürünglər; ular eiqitkə selip etilgən bolsun; bular Pərvərdigaroja atalojan dasləpki həsol hədiyəsi dəp həsablinidu. 18 Nandin baxka yənə bir yaxlik yətta bejirim kəzə, yax bir torpaq wə ikki köqkarnı keydurmə kurbanlıq süpitidə Pərvərdigaroja atap sununqlar; ularqə has axlıq hədiyalırı wə xarab hədiyalırını koxup, həmmisi Pərvərdigaroja huxbuy kəltürükə sunulsun. 19 Buningdin baxka silər gunah kurbanlıq üçün bir tekini, inaklık kurbanlıq üçün bir yaxlik ikki kozını kəltürünglər; 20 cahin bularnı, yəni xu ikki kozını dəsləpki həsol namlırıqoja koxup pulanglatma hədiyə süpitidə Pərvərdigar alidda pulanglatsun. Bular bolsa Pərvərdigaroja atalojan mukəddəs sanılıp, kəhinoja tagsun. 21 Xu künni silər «bügüñ bizlərgə mukəddəs yioqılıx bolidu» dəp jakarlanglar; xu kün həqkandak ix-əmgək kilmanglar. Bu silər üçün kəyərdila tursanglar əbadıy bir bəlgilimə bolidu. 22 Etizingning bulung-puqkaklıriqə tamam yioqıwalmanglar, wə həsolungdin kələqən wasangni

teriwalmojin, bəlkı bularnı kəmbəqəllər bilən musapirlarqa koyojin. Mən Əzüüm Hudayinglar Pərvərdigardurmən. 23 Pərvərdigar Musaqa mundak dedi: — 24 Sən Israillarə mundak degin: — Silər yəttinqi ayning birinqi künü toluk aram elip, kanaylar qelinix bilən əslətmə yosunda heyt kılıp, mukəddəs sorunları tüütünglər. 25 U kündə həqkandak ix-əmgək kilmanglar; Pərvərdigaroja atap otta sunulidiojan bir kurbanlıq sununqlar. 26 Pərvərdigar Musaqa səz kılıp mundak dedi: — 27 Yəttinqi ayning oninqi künü bolsa kafarət künü bolidu; u kün silər üçün mukəddəs yioqılıx künü bolidu; xu kün nəpsinglərni tartip əzünglərni təwən tutup, Pərvərdigaroja atap otta sunulidiojan kurbanlıqni sununqlar; 28 U kündə həqkandak ix-əmgək kilmanglar; qırnı u bir kafarət künü bolidu, xu kün əzünglər üçün Hudayinglar Pərvərdigar alidda kafarət kiliñixkə bekitilgəndur. 29 Hərkim xu kün nəpsini tartmay ozini təwən tutmisa ez həlkidin üzüp taxlinidu. 30 Kimdəkim xu kündimü hərkandak bir ix kılıs, Mən xu adəmni ez həlkidin üzüp taxlayman. 31 Xu kün həqkandak ix kilmanglar; bu dəwrdin-dəwrgiçə silər üçün kəyərdila tursanglar bir əbadıy bəlgilimə bolidu. 32 U kün silər üçün toluk aram alidiojan xabat künü bolidu; nəpsinglərni tartip əzünglərni təwən tutunglar. Xu ayning tokçuzinqi künü gugumdin tartip ətisi gugumoqiqə xabat künigə riyə kılıp aram elinglər. 33 Pərvərdigar Musaqa səz kılıp mundak dedi: — 34 Sən Israillarə mundak degin: — Yəttinqi ayning on baxinqi künidin baxlap, yətta küngiçə Pərvərdigarning «kapılər həyti» bolidu. 35 Birinqi kündə mukəddəs yioqılıx bolidu; həqkandak ix-əmgək kilmanglar. 36 Yətta küngiçə Pərvərdigaroja atap otta sunulidiojan kurbanlıq sununqlar; səkkizinqi kündə silərgə mukəddəs yioqılıx bolidu; Pərvərdigaroja atap otta sunulidiojan kurbanlıq sununqlar. Bu ezi təntənilik yioqılıx boluoq, u kün həqkandak ix-əmgək kilmanglar. 37 Silər «mukəddəs sorunlar bolsun» dəp jakarlaydiqan, yəni Pərvərdigar bekitkən heytlər mana xulardur. Xu sorunlarda silər hərkəysi künigə bekitilgini boyiqə, Pərvərdigaroja atap otta sunulidiojan hədiyə-kurbanlıq, yəni keydurmə kurbanlıq, axlıq hədiyə, baxka hərhil kurbanlıqlar wə xarab hədiyələrni sunisilər; 38 buların baxka, Pərvərdigarning xabat künlini tutisilər wə Pərvərdigaroja atap kələqən hədiyəlirinqələrni berip, kəsəm kurbanlıqlıringlarning həmmisini ada kılıp, ihtiyyarı kurbanlıqlıringlarning həmmisini sunisilər. 39 Silər əmdi zemindin həsol-mahsulatlınıri yioqip bolup, yəttinqi ayning on baxinqi künidin baxlap yətta kün Pərvərdigarning heytiñi etküzunglər. Birinqi künü toluk aram elix bolidu, səkkizinqi konidimu toluk aram elix bolidu. 40 Birinqi künü silər esil dərəhlərdin xah-putaqları qatap, yəni horma dərəhləri bilən koyuk yopurmaklıq dərəhlərning xahlırını kəsip, erik boyidiki seyət qıwılkırını kırkıp Hudayinglar Pərvərdigar alidda yətta künni xundak xad-huram etküzisilər. 41 Silər hər yili bu yətə künni Pərvərdigaroja atilojan bir heyt süpitidə etküzunglər; dəwrdin-dəwrgiçə bu silər üçün əbadıy bir bəlgilimə bolidu. Silər heytini yəttinqi ayda etküzunglər. 42 Yətta küngiçə kəpilərdə turunqlar. Israilda tuqulqoşunlarning həmmisi kəpədə turuns. 43 Buning bilan Mən Israillarını Misir zeminidin qıkarqonimda, ularını kəpilərdə turoquzonimini əwlədilirinqələr bilidu. Əzüüm Hudayinglar Pərvərdigardurmən. 44 Xundak kılıp Musa Pərvərdigarning bekitkən xu heytlerini Israillarə bayan kıldı.

24 Pərvərdigar Musaqa səz kılıp mundak dedi: — 2 Sən Israillarə qıraq həmixinə yenik turuxi üçün zəytundin sokup qıkırılıqən sap mayni sanga elip kelixkə

buyruqin. **3** Harun jamaat qedirining iqida, höküm-guwahlik sanduqining ululidiki pördining sirtida hər keçisi ətigəngiqa Pərvərdigarning alidda qiraqlarını xundak, pərləp tursun. Bu dəwrdin-dəwrgiqa silər üçün əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **4** Harun həmixin Pərvərdigarning alidda bu qiraqlarını pak qiraqdanning üstügə tiziq ələyin. **5** Sən yənə esil buqday unidin on ikki tokaqını ətkin. Hərbir tokaq bir əfəhəning ondin ikkisiqə barəwər bolsun. **6** Andin sən Pərvərdigarning aliddikini pak xırəning üstügə altidin ikki katar kılıp tiziqin. **7** Hərbir katarhəning üstügə sap məstiki kyojın; xuning bilən ular Pərvərdigaroja atap otta sunulıojan hədiyə, əslətmənan bolidu. **8** Bularmı u Israillarqa wakalitan hərbir xabat künii Pərvərdigarning alidda tizsun; bu əbədiy bir əhdidur. **9** Nanlar Harun bilən uning oozullirioja təwə bolidu; ular ularını mukəddəs jayda yesun; qünki bu nərsilər Pərvərdigaroja atap otta sunulıojan nərsilər iqidə «əng mukəddəslərnin biri» dəp sanılıp, Harunoja təwə bolidu; bu əbadiy bir bəlgilimdir. **10** Anisi Israiliy, atisi Misirlik, bir oqul bar idi. U Israillarning arisioja bardi; u qedirgahla bir Israiliy bilən uruxup kəldi. **11** Ular sokuxkanda Israiliy ayalingin oqılı kupurluk kılıp, [Pərvərdigarning] namini buloqap karoji. Həlk uni Musanıng aldiqja elip bardi. U kixinin anisining ismi Xelomit bolup, u Dan kəbilisidin boloqan Dibrining kizi idi. **12** Xuning bilən ular Pərvərdigarning höküm buyruki qılkıqə u kixinı solap kəydi. **13** Andin Pərvərdigar Musaqa sez kılıp mundak dedi: — **14** Karojiqunı qedirgahıning taxkiriqə elip qıkinglar. Uning eytkinini anglojanlarning həmmisi kollırını uning bəxiqə ələyin, andin pütkül jamaat bir bolup uni qalma-kesək ələyin. **15** Həmdə sən Israillarqa mundak degin: — Əgər birkim ez Hudasını həkərətləp karojiça ez gunahını tartıdu. **16** Pərvərdigarning namioja kupurluk kılıqan hərkəndək kixi elümgə məhkum kiliinsun; pütkül jamaat qokum bir bolup uni qalma-kesək kiliunsun; məyli u musapir bolsun yaxı yərlik bolsun, [mukəddəs] namioja kupurluk kılısa əltürüsün. **17** Əgər birsə baxqə birsini urup əltürsə, u elümgə məhkum kiliinsun. **18** Birsə bir qarpayni əltürsə, uning üçün haywanni teləp, janqo-jan teləp bərsün. **19** Birkim ez koxnisini meyip kilsə, u ezigə kəndək kılıqan bolsa, uning ezigimə xundak kiliinsun. **20** Birər əzasi sunduruwetilgən bolsa, uningmu sundurulsun; kezigə-kez, qixioja-qix nakar kiliinsun; baxqə kixinini kəndək zəhimləndürən bolsa umu həm xundak kiliinsun. **21** Kimdəkim bir qarpayni əltürsə, qarpay teləp bərsün; adəmni urup əltürən kixi bolsa, elümgə jasasiqə məhkum kiliinsun. **22** Silərdə birlə ələyin bolsun, musapir yaxı yərlik bolsun, barawər muamiliş kiliinsun; qünki Mən Hudayınglar Pərvərdigardurməm. **23** Musa Israillarqa xularını dedi; xuning bilən ular uş xarojiqunı qedirgahıning taxkiriqə elip qıkip, qalma-kesək kıldı. Xundak kılıp, Israillar Pərvərdigarning Musaqa amr kılıqınıdak kıldı.

turuwatkan musapir üçün, xuningdək mal-waralnırıng üçün 7 Wa zeminingdiki yawayı həyvanlar üçünmu ozuk bolidu; zemining həmmə həsuli ozuk bolidu. 8 Xuningdək sən yətə kətimlik xabat yılını, yəni yətə həssə yətə yılını səninqin; yətə xabat yıl künləri kırıq tokkuz yıl bolidu. 9 Xunqılık wakit etüp, yətinqi ayda, aynıqı onırıqı kün, kafarət künida buraqa qelip sadasını yuqarı qıçırlıslar; kafarət küninən ezi də silər pütük zemininglarda buroqining sadasını anglıtlıslar. 10 Xu əllinqinqi yılını silər mukəddəs dəp bilip, pütük zemində uningda barlıq turuwatlınlarning həmmisigə azadlıqını jakarlıxıngar kərək. Xu yil silergə «azadlıq yılı» bolidu, hərbiringlər ez yər-müllüklinqlərə qaytisılər, hərbiringlər eəz aila-jəmətinglərə qaytip barisılər. 11 Bu əllinqinqi yılı silergə bir azadlıq yılı bolsun; u yılı həq nemə terimaysılər, ezlükidin ünüp qıçqan həsulnimə ormaysılər wə qatalmıqan talliringlarning üzümlərinimə yiqmaysılər. 12 Qünki bu azadlıq yılı bolup, silergə mukəddəs həsablansun; uning həsulini bolsa, etiz-dallırdın təpik [həmminglər] yəsilsər. 13 Azadlıq yılı aranglardıki hərbir adəm ez yər-müllikiga qaytsun. 14 Silər koxnanglarqa birinəmə setip bərsənglər, yaki koxnanglardın birnəmə setiwlansınglar, bir-biringlərni bozək kilmangılar. 15 Koxnangdin [yərnə] setiwlansıng, undakta «azadlıq, yili»ndin keyin ətkən yillarning sanını hesablap uningdin setiwlelixing kerək; umu kələqən yillarning sanıqə karap, yərning keyinkı həsullirioja asasən sanga setip bərsun. 16 «[Azadlıq yılı]»nıqıqə bolən yillar keprək bolsa, bahasını xuningoja muwapiq yuqırı kətürisən; kələqən yillar azraq bolsa, bahasını xuningoja muwapiq keməytsun. Qünki kələqən yillarning həsulları kənqə bolsa, xu boyıqə sanga setip beridu. 17 Silər bir-biringlərni bozək kilmangılar, bəlkı Hudayinglardin korkungılar; qünki Mən bolsam Hudayinglər Pərvərdigardurmam. 18 Silər Mening bəlgilimilirimiň tutup, həkümlürimədə turup, xularıqə əməl kilinglər; silər xundak kilsanglar, zemininglarda tinq-aman turisilər. 19 Xuning bilən zemin silergə eəz mewisini beridu, silər toyoqudak yəp, uningda tinq-aman turisilər. 20 Əgər silər: — Mana, bizgə terip həsulni yiqiňxıka ijazət berilmisə, yətinqi yılı nema yəymiz, dəp sorisanglar, 21 [silergə məlum bolsunki], altinqi yılıda üq yilning həsulunu bərsun dəp, Mən üstünglərə bərikitmim «qırix» dəp buyruymən. 22 Wa xundak boliduki, silər səkkizinqi yılı terisilər, əmma tokkuzinqi yilioňıqə exip kələqən kona həsuldin tehiqə yəsilsər; xu tokkuzinqi yilioňıqə silər kona axlıktıñ yəsilsər. 23 Yər-zemin setilsa, mənggülük setilmsün, qünki zemining ezi Meningkidur, silər bolsanglar Mening yenimidiki musapir wə mehman, halas. 24 Silər iğə bolidoqan pütük zemində yər-zemining igilirige uni «qayturuwelik həkükü»ni yaritip berixinglər kərək. 25 Əgər kərindaxlırlıngardın biri kamboqəllixip, eəz miras yerini setiwtəkən bolsa, uning yekin tuojkını, yəni «həmjəmət xapaqtı»si kelip eəz kərindixi satkən yərnı qayturup setiwlansun. 26 Əgər uning həq xapaqtı tuojkını bolmisa, lekin u yanduruwelikxə kerəklək pulni tapalisa, 27 Undakta satkinoja kənqə yıl bolənlikini hesablap, [azadlıq, yilioňıqə] kələqən yillar üçün setiwləqən kixığa muwapiq pul berip, eəz yeriqə qaytsun. 28 Lekin əgər u yanduruwelikxə kerəklək pulni tapalırsa, ezi setip bərəqən yər azadlıq yilioňıqə aloqquqining ələkə tursun; azadlıq yılı kəlgəndə yər yər setiwləqquqining ələkə qıksun, eż igisi eż yər-müllikə qaytsun. 29 Əgər birsə seplilik xəhərnıq iqidiki bir turalıq eyni satkən bolsa, setip bir yıl iqidə uni yanduruwelikxə həkükü bardur. Toluk bir yıl tügəp bolouqqa, yanduruwelikxə həkükü bardur. 30 Lekin pütün yıl iqidə yanduruwelimmişa, seplilik xəhərnıq iqidiki

bu ey nəsildin-nəsilgə alojan kixining қолida bolup, azadlik yili kələsimu yandurulmas. **31** Lekin sepilsiz kəntlərning eyliri bolsa zəminning etizliridək həsablinidü; ularنى yandur setiwaloqli bolidü; azadlik yili kəlgəndə əsl igisining қolioja yandurulidü. **32** Lekin Lawiy xəhərliridə bolsa, Lawiyalar ez mirasi bolojan xəhərlərdiki eylirini halisa hərkəqan käyturuwelix həkükü bardur. **33** Lawiyardin biri eylirini, yəni ez mirasi bolojan xəhərdiki bir eyni käyturuwelix həkükü bar bolsimu, [lekin käyturup almiojan bolsa], undak əhwalda u azadlik yili kəlgəndə yandurulidü; qünki Lawiy xəhərlirinining eyliri bolsa Lawiyarlarning arisidiki mirasi bolidü. **34** Xundak, həm bularning xəhərlirinining qərisidiki etiz-yərliri bolsa, ularning əbədiy mirasi bolojaqqa, setilsə bolmayıdu. **35** Sanga koxna bolojan, kərindaxliringlardın biri kəmbəqəllixip, əz jenini bəkəlməy kalsa, sən uni musapir yaki yakə yurtulk mehmənding yeningda turoquzup, uningdin həwər alojin. **36** Sən uningdin esüm wə yaki payda almiojin; sən Hudayindin korkup, kərindixingni kexindəgä turuxka koyojin. **37** Pulungni uningoja əstümgə bərma, axlıkingnimu payda elix məksitida uningoja etnə bərmigən. **38** Hudayinglar boluxka, Kanaan zəminini silərgə berixkə silərni Misir zəminidin qikirip kəlgən Hudayinglar Pərvərdigar Əzümdurmən. **39** Əgər sanga koxna bolojan kərindixing kəmbəqəllixip, əzini sanga satsa, uni kuldək kulluk hizmitiga salmiojin; **40** bəlkı u kexində mədikar yaki musapirdək tursun; azadlik yilioqıqə sening hizmitində bolsun; **41** andin azad bolup ezi bilən balılıri kexindin qikip, əz jəmətiga yenip berip, ata-bowliriniring yər-mülkigə käytüsün. **42** Qünki ular Mən Əzüüm Misir zəminidin qikirip elip kəlgən kəl-bəndilirim bolojaqqa, ularni kuldək setixka yol koymanglar. **43** Sən ularoja kattik kolluk bilən həqilik kılmasın, bəlkı Hudayindin korkkın. **44** Lekin ezungə kul yaki dedak almakqı bolsang, ularni ətraptiki yat əllərdin xundak kul ya dedak setiwalıng bolidü. **45** Bulardin baxka, aranglarda olturnaklaşkan musapirlarning pərzəntlirini wə xularning jəmətidin, yəni silər bilən billə turuwatkan, zəmininglarda tuquqloqanlardın kullar setiwalınglar bolidü; xuning bilən ular silərning mülkünglər bolup kəlidü. **46** Silər muxularni ezungardın keyinkı balılıringlaroja miras kiliq, ularoja mülük boluxka kəldursanglar bolidü; muxularni əbədgıqə kul kılışanglar bolidü; lekin ez kərindaxliringlar bolojan Israillar arisida bolsa, bir-biringlaroja kattik kolluk bilən həjilik kılmasılınglar kerək. **47** Əgər aranglarda olturnuxluk bir musapir yaki yakə yurtulk beyiqli wə uningoja koxna kərindixing kəmbəqəllixip, əzini xu koxna musapirqa wə yaki xu musapirning məlum bir awladioja satsa, **48** u setiloqandın keyin uningda pul tələp hərlükə qikix həkükü kəlidü; uning aka-ukilirinинг hərkəysisi uni hərlükə setiwalıng bolidü. **49** Uni setiwalıqdoqan kixi uning hojisi bilən qəplixip setiloqan yıldın tartıp azadlik yilioqıqə qənəqlik bolojanlıqını hesablap, setiwelix bahasını yillarning sanioja karap həsablısun; [hərlük pulı həsablaxta kulinning hojisi] ixlxəka kerək bolojan kalojan künrlirininq həkkı «madikarning ixligən künli»dak həsablansun. **51** Azadlik yilioqə yəna heli yillar bolsa, xuni həsablap, setiloqan pulning nisbiti boyiqə hərlük pulini həsablap bərsun; **52** əgər azadlik yilioqə az yillar kalojan bolsa, uni həsab kiliq, kalojan kulluk yillirioja muwəpik pulni yandurup bərsun. **53** Bolmisa, kul xu hojisining yenida yillik mədikardək turuxi kerək; uning hojisi sening kez alındıda uningoja kattik kolluk

bilən həjilik kilmisun. **54** Əgər kul yukiriki yollar bilən hərlükə qıqlımsa, azadlik yili kəlgəndə köyup berilsun — u balılıri bilən koxulup azad bolidü. **55** Qünki Israillarning ezi Manga kul-bəndilərdür; ular Mən Əzüüm Misir zəminidin qikirip kəlgən kul-bəndilirimdr. Hudayinglar Pərvərdigar Əzümdurmən.

26 Silər ezunglar üçün həqkəndək but yasimanglar yaki ezunglaroja həq oyma məbəd yaki həyəkə-tüwrükni turquzmanglar yaki ularoja bax uruxka oyulojan nəkixlik taxlarnı zəmininglarda hərgiz tiklimənglər; qünki Əzüüm Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **2** Mening xabat künlirimni tutup, mukaddəs jayimoja iləşmən bolunglar. Mən Pərvərdigardurmən. **3** Əgər silər menin bəlgilimilirimdə mengip, əmirlirimni tutup ularoja əməl kılışanglar, **4** Mən yeringlarning ez əhosunu berip turuxiqə, daladiki dərəhlərning mewisini qikirixiə waktida yamoqurliringlarnı yaqdurup turimən. **5** Xuning bilən haman tepix wakti üzüm yiojix pəşlighiqə bolidü, üzüm yiojix wakti teriloju waktiçiqə bolidü; silər neninglarnı toyunoquzqə yep, ez zəmininglarda tinq-aman turisilər. **6** Mən zəminoja aram-tinqlik ata kılıman, xuning bilən həqkim silərni kərkitalmadı, aramhuda yetip uhlaysilər; wəhxiy hayvanları zəmindən yokitiman, kiliqmu zəmininglardin etməydi; **7** silər düxəmənliringlarnı kooqlaysilər, ular aldinglarda kiliqlinip yikılıdu. **8** Silərdən bəx kixi yüz kixini kooqlaydu, yüz kixi on mingni kəquridu; düxəmənliringlər bolsa aldinglarda kiliqlinip yikılıdu. **9** Mən silərgə yüzümni kəritip, silərni pərəntə kərgüzüp kepəytişən, silər bilən baqlıqan əhədənni məzmut turoquziman. **10** Silər tehiqə uzun saklanojan kona axlıknı yəwatkinqinglarda, yengi axlıq qikidu; yengisi wəjidin konisini qikiriyetisilər. **11** Mən Əz makanimni aranglarda turoquziman wə kəlbim silərdin nəprətənlənməydi. **12** Mən aranglarda mengip silərning Hudayinglar bolimən wə silər Mening həkikim bolisilər. **13** Mən silərni Misirda ularning kulları boluxtin hər kiliq xu zəminidin qikarajan Hudayinglar Pərvərdigardurmən; Mən boyunturukunglarning asarətlərini sundurup, kəddinglarnı tiki kılıp mangozuzzum. **14** Həlbuki, əgər silər Manga kulaq salmay, bu əmərlərning həmmisigə əməl kilmay, **15** bəlgilimilirimni taxlap, kəlbinglardin həkümərilməni yaman kerüp, barlıq əmərlirimni tutmay, əhədənni buzsanglar, **16** Mənmə bexinglaroja xu ixlarnı qüxürimənki, — Mən silərgə wəhimə selip, kezünglarnı kor kiliqdoqan, jeninqlarnı zəipləxtürdidiqan sil-waba kesili, kezik kesilini bexinglaroja qüxürimən. Silər urukunglarnı bikar qeqip-terisilər, qünki düxəmənliringlər uni yep ketidü. **17** Mən yüzünni silərgə karxi kılıman, xuning bilən silər düxəmənliringlardin urulup kəqidiqan bolisilər; silərni eq kərgüliət üstünglardin həkümərlik kiliq; həqkim silərni kooqlimisimu, kəqisilər. **18** Bulardin həq ibrət almay, bəlkı Manga yəna kulaq salmisanglar, Mən gunahlıringlar tüpəylidin silərgə bolojan jazanı yətə həssə eqirilitimən, **19** kük-həywənglardin bolojan həkawurluklarning sundurimən; asmininglarnı temürdək kiliq, yeringlarning mistək kiliqetimən; **20** ajir-japayınglar bikarqa ketidü, yeringlar hosul bərməydi, daladiki dərəhlərgə mewə qüxməydi. **21** Əgər yənilə Mən bilən karxi mangsanglar, xundakla Manga kulaq salmisanglar, Mən gunahlıringlaroja layik bexinglaroja qüxidiqan waba-külpətlərni yəna yətə həssə eqirilitimən. **22** Aranglaroja silərni balılıringlardin juda kiliqdoqan, qarpayliringlarnı yokitidiqan, silərni azlitidiqan yawayi hayvanları əwətimən; yol-koqiliringlar adəmzsatsız qəldək bolup kəlidü. **23** Silər bu ixlər arkılık ibrət-təribyə almay, bəlkı yənilə Manga karxi mangsanglar, **24** Mənmə silərgə karxi mengip, gunahinglar tüpəylidin bolojan jazanı yəna yətə həssə

eoqırıltıp, Mən Əzüm silərni urımən; **25** üstünglərəqə əhdəmni buzqanlığınq intikamını alıdoqan kılıq qüxürimən; xuning bilən silər xəhərlərgə yioqliwalişilər, Mən aranglarəqə waba qüxürimən; xuning bilən silər düxmənlərnəng kolioja qüxisilər; **26** Silərgə yelənqük boləqan aqlıknı kürutiwetimən; on ayı bir bolup bir tonurda nan yekip, narlarnı silərgə tarazida tartıp beridu, əmma buni yegininglər bilən toymaysilər. **27** Əgər bulardın həq ibrət almay, manga kulaq salmışanglar, bəlkı manga karxi mangsanglar, **28** Mənmə kəhr bilən silərgə karxi mangimən; Mən, yəni Mən Əzüm gunahliringlər tüپaylıdin jazatərbiyini yənə yəttə həssə eoqırıltıp qüxürimən. **29** Xuning bilən silər oqqlırlıqlarınq gəxi wə kizliringlərning gəxini yəyisilər; **30** xundakla Mən kürbanlıq «yukarı jay»lırlıqları wayran kılıp, «küntüwürük»lırlıqları sundurup, olıklırlıqları sunuk butlırlıqlarınq üstigə taxliwetimən; Mening kəlbim silərdin nəpratlinidu. **31** Mən xəhərlırlıqları wayran kılıp, mukəddəs jaylırlıqları harab kılıp, [kürbanlıqlıqlarınq] huxbulırlını yənə purimayman; **32** zeminni həlakatka elip barımən; uningda olturaklıxkan düxmənlırlıqlar bu əhwaləqə həyranuňas kälidu. **33** Silərni əllərning arisioja taritip, kəyniglərdin kılıqını suqurup koojlaymən; xuning bilən zemininglər wəyran bolup xəhərlırlıqlar harab kılınidu. **34** U wakıttı, silər düxmənlırlıqlarınq zeminidə turuwatqıninglarda, zemin wəyranə boləqan barlıq künnlərdə, zemin ez xabat künnləridin seyünidü; u zamanda zemin dərvəkə aram elip ez xabatlıridin seyünidü. **35** Əzi wəyranə bolup turoqan barlıq künnləridə u aram alidu, yəni silər uningda turuwatqan wakıttiki xabat künnlərlərdə həq alımoqan aramni əmdi alidu. **36** Aranglardın kutulup kaloqanlar bolsa, ular düxmənlarınq zeminləridə turoqınıda kengüllirigə yürəkzadılık salıman, xuning bilən ular qüxkən bir yopurmakning xəpisini anglısa kılıqtın qəkqəndək kaçıdu; həqkim kooqlısimısu yikılıp qüxitidu. **37** Gərqa həqkim ularni kooqlısimısu, dərvəkə kılıqtın yikıtiloqandək ular bir-birinigə üstigə putlixip yikılıdu; silərdə düxmənlırlıqlarəqə karxi turoqudək kütqə kalmayıdu. **38** Əllərning arisida əhələkə bolisilər, düxmənlırlıqlarınq zemini silərni yəp ketidu. **39** Aranglardın kutulup kaloqanlıri bolsa ez rəzzillik tüپaylıdin düxmənlırlıqlarınq zemini zəplixidu; wə ata-bowlırininq rəzzillikidü yürüp, xular zəpləxkəndək ularımı zəplixidu. **40** Halbuki, ular ezi kilojan rəzzillikli bilən ata-bowlırininq sadır kilojan rəzzillikini, Manga yüz ərüp aşılyk kiloqınıni, xundakla ularning Manga karxi turup mangonjinini boynıqə alidu, **41** xuningdək Mening ularoja karxi mangonjinimoja, xuningdək ularını düxmənlırlarınq kolioja tapxurojinimoja ikrar bolidu. Xunga əgər u wakıttı ularning hətnisiz kəngli təwən kılınip, ez kəbəhlikining jazasını kəbul kılıdu; səwabi dal xuki, ular Mening həkümürlərimni taxlıdi, bəlgilimilərimni kəlbidin yaman kərgənidi. **44** Halbuki, xundakla bolsımı, ular ez düxmənlırlarınq zemini turoqınıda Mən ularni taxlimaymən yaki ularoja eqlük kilmaymən, xuningdək ular bilən baqlıqan əhdəmni buzmaymən, ularını yokatmymən; qünki Mən Əzüm ularning Hudasi Pərvərdigardurmən. **45** Mən bəlkı ularni dəp, ularning Hudasi boluxkə əllərning kezi alidə Misir zeminidin qıkırıp kəlgən ata-bowlılıri bilən baqılxıqan əhdəmni esimədə tutımən. Mən Pərvərdigardurmən. **46** Pərvərdigar Musanı wasita

kılıp, Sinay teoqıda ezi bilən Israillarning otturisida bəkitkən həkümlər, bəlgilimilər wə əkanunlar mana xular idi.

27 Pərvərdigar Musaqa söz kılıp mundaq dedi: — **2** Sən Israillərəqə mundaq degin: — Əgər biri pəwəkül'addə bir kəsəm kılıp molum kixininjenini Pərvərdigaroja atıqan bolsa, undakta xu kixigə sən bəkitkən jeninin kimmitining nərhi təwəndikidək bolidu; **3** Yexi yigirmə bilən atmixning arılıkida boləqan ar kixi bolsa, san tohtitidioqan kimmiti mukəddəs jaydiki xəkəlning elqəm birlikli boyiqə bolsun; uning kimmiti əllik xəkəl kümüxkə tohitilisun. **4** Ayal kixi bolsa, aranglarda tohtitiloqan kimmiti ottu xəkəl bolsun. **5** Əgər yexi bax bilən yigirmiñ arılıkida bolsa, ərkək üçün tohtitidioqan kimmiti yigirmə xəkəl bolup, ayal kixi üçün on xəkəl bolsun. **6** Əgər yexi bir ay bilən bəx yaxning arılıkida bolsa, tohtitidioqan kimmiti oqul bala tıqın bəx xəkəl, kiz bala üçün üç xəkəl kümüxə bolsun. **7** Əgər atmix ya uningdin qongräk yaxtiki kixi bolsa, tohtitidioqan kimmiti ər kixi üçün on bəx xəkəl, hotun kixi üçün on xəkəl bolsun. **8** Əgər birsi tohtitiloqan kimmitini tələxkə kərbə yətmisə, u əzini kahinning aldida tək kilsun; kahin uning kimmitini bekitsun. Kahin kəsəm kılıqıqning əhwalıqja karap uning kimmitini tohtitip bərsun. **9** Əgər birsi [kəsəm kılıp] Pərvərdigaroja kürbanlıq boluxkə layık bolidioqan bir haywanni uningoja atıqan bolsa, undakta xundak haywanılar Pərvərdigaroja atap mütlaq mukəddəs sanalsun; **10** haywan naqar bolsa uning orniqə yahxini yaki yahxining orniqə naqirini tegixixkə yaki orniqə baxxısını almaxtiruxkə hərgiz bolmayıdu. Mubada atıouqı u haywanning orniqə yənə bir haywanni yənggüxlüməkqi bolsa, Awwalkisi bilən orniqə əkəlginining hər ikkisi mukəddəs sanalsun. **11** Əgər haywan Pərvərdigaroja atalojan kürbanlıqka layık bolmaydioqan bir «napak» haywan bolsa, undakta u haywanni kahinning aldiqə elip kəlsun; **12** andin kahin ezi uning yahxıyanmanlıqıja karap kimmitini tohtatsun; kahin kimmitini ənqə tohtatkan bolsa xundak bolsun. **13** Əgər işgi pul tələp haywanni kəyturulmakçıqı bolsa, tohtitiloqan kimmitigə yənə uning bəxtin birini koxup bərsun. **14** Əgər birsi Pərvərdigaroja mukəddəs bolsun dəp eyini uningoja atap mukəddəs kilsə, kahin uning yahxi-yanmanlıqıja karap kimmitini tohtatsun; kahin uning kimmitini ənqə tohtatkan bolsa, xu kimmiti inawətlik bolidu. **15** Keyin əgər eyni atıouqı kixi uni kəyturulmakçıqı bolsa, u tohtitiloqan kimmitigə uning bəxtin birini koxup bərsun; andin ey yənə uning bolidu. **16** Əgər birsi ez mal-mülki boləqan etizlikning bir kismini Pərvərdigaroja atap mukəddəs kilsə, kimmiti uningoja ənqəliklər uruk terilidioqanlıqıja karap tohitilisun; bir homir arpa uruk ketidioqan yər bolsa, kimmiti əllik xəkəl kümüxkə tohitilisun. **17** Əgər birsi «azadlıq yili»dən tartıp etizlikini mukəddəs kilsə, sən ənqə tohtatsang xu bərsun. **18** Lekin əgər birsi «azadlıq yili»dən keyin ez etizlikini mukəddəs kilojan bolsa, kahin kelidioqan azadlıq yilioqə ənqəlik yillardı kaloqanlıkini hesablaşp kimmitini tohtatsun. Ətüp kətən yillarqa karap toluk bahadın muwəpik pul keməytisun. **19** Əgər birsi ez etizlikini mukəddəs kilojanın keyin pul tələp uni kəyturulmakçıqı bolsa, u sən tohtatkan kimmitigə yənə uning bəxtin birini koxup bərsun; xuning bilən etizlik uning ez kolioja kəytidu. **20** Əgər u pul berip etizlikni kəyturulmioqan bolsa yaki baxxə bırsiga setip bərgən bolsa, keyin xu etizlikni kəyturuləxkə bolmayıdu, **21** Bəlkı azadlıq yili kəlgəndə etizlik «igisigə kəyturulidioqanda» u mütlaq beqixlanıqan yərə ohxax, Pərvərdigaroja atap mukəddəs kılınip, miras həkükü kahinoja etidu. **22** Əgər birsi setiwalıqan əmma ez mirasi bolmioqan bir parqə yər-etizni Pərvərdigaroja atap

mukəddəs kəlojan bolsa, **23** kahin azadlıq yilioğıqə kəlojan yilni hesablap, kimmittini tohtatsın. Andin u künü xu kixi tohtitilojan kimmittini Pərvərdigarə mukəddəs kəlojan nərsə süpitidə kəltürsun. **24** Lekin azadlıq yili kəlgəndə, etizlik kimdin elinojan bolsa, xu kixığə, yəni əslidiki ığisığə kayturup berilsün. **25** Sən tohtitidən barlıq kimmamatlar bolsa həmixinə mukəddəs jaydiki xəkəlninə elqəm birliki boqığə hesablansın; bir xəkəl yigirmə gərahkə barawər bolidu. **26** Lekin qarpayning tunji balisi tunji bala boləjanlıq səwəbədin əslidinla Pərvərdigarə atılıdıcıjan boləjaqka, kala bolsun, koy-eqəkə bolsun həqkim uni «Hudaoja atap» mukəddəs kəlmisün; qünki u əslidə Pərvərdigarning idı. **27** Əgər u napak bir həywandin tuqulmuşan bolsa, ığisi sən tohtatkan kimmətkə yənə uning bəxtin birini koxup berip, andin ezigə kayturuwalsun; lekin əgər ığisi uni ezigə kayturuwalmayman desə, bu həywən sən tohtatkan kimmətkə setilsün. **28** Əgər birsə Pərvərdigarə oz melidin, adam bolsun, həywən bolsun yaki miras yeri bolsun, Pərvərdigarə mutlək atıojan bolsa, undakə nərsə hərgiz setilmisün yaki bədəl teləx bilənmə kayturulmisün. Pərvərdigarə mutlək atalojan hərnərsə bolsa «əng mukəddəslərning biri» hesablinip, uningoja has bolidu. **29** Əgər bir adam Hudaoja mutlək has atalojan bolsa, undakə uning üçün bədəl berilip, kayturuwelinixkə hərgiz bolmayıdu; u qoqum əltürülüxi kerək. **30** Yər-zemindin qılkən həmmə həsulning ondın biri boləjan oxra bolsa, yənəng danlıq ziraətləri bolsun yaki dərəhlərning mewisi bolsun, Pərvərdigarningki bolidu; u Pərvərdigarə mukəddəs kəlinoqandur. **31** Birsə oz oxriliridin malum birnərsini bədəl berip kayturuwalmakçı bolsa, u xuningoja yənə uning kimmittining bəxtin birini koxup berip, kayturuwalsun. **32** Kala yaki koy-eqəkə padisidin elinidən oxra bolsa padıqining tayiki astidin etküzülgən həywənlardın hər oninqisi bolsun; Pərvərdigarə atılıp mukəddəs kəlinoqını xu bolsun. **33** Həqkim uning yahxi-yamanlıqıja karımisun wə yaki uni almaxturmışun; əgər uni almaxturmışın desə, Awwalkisi bilən ornişa almaxturuļan hər ikkisi mukəddəs sanalsun; u hərgiz bədəl telüp kayturuwelinmişun. **34** Pərvərdigar Sinay teoqıda Musaqa tapilojan, Israillarə tapxurux kerək boləjan əmrlər mana xular idı.

Qəl-bayawandiki səpər

1 Wə Israillar Misirdin qıkqandin keyin ikkinqi yili ikkinqi ayning birinqi küni Pərvərdigar Sinay qəlidə, jamaat qedirida turup Musaqa mundak dedi: — **2** Silər pütktül Israil jamaitini kəbilisi, ata jəməti boyiqə sanini elip qıkqınlar; adəmlərning ismi asas kılınip, barlıq ərkəklər tizimlansun. **3** Israillar iqidə omumən yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojanları Hərən bilən ikkinqlər ularning koxunkimiliyi boyiqə sanaktin etkütünglər. **4** Hərəbir kəbilidin silərgə yardımlixidiojan birdin kixi bolsun; ularning hərbəri ularning atəmatinə bexi bolidu. **5** Təwəndikilər silərgə yardımlixidiojanlarning isimliyi: — Rubən kəbilisidin Xidərning oqlı Əlizur; **6** Ximeon kəbilisidin Zuri-xaddayning oqlı Xelumiylə; **7** Yəhəuda kəbilisidin Amminadabning oqlı Nahxon; **8** Issakar kəbilisidin Zuarning oqlı Nətanəl; **9** Zəbulun kəbilisidin Həlonning oqlı Eliab; **10** Yüsüp əwlədləri iqidə Əfraim kəbilisidin Ammilihudning oqlı Əlixama; Manassəh kəbilisidin Pidahzurning oqlı Gamaliylə; **11** Binyamin kəbilisidin Gideonining oqlı Abidan; **12** Dan kəbilisidin Ammixaddayning oqlı Ahıəzər; **13** Axir kəbilisidin Okranning oqlı Pagiyəl; **14** Gad kəbilisidin Deulning oqlı Əliasəf; **15** Naftali kəbilisidin Enanning oqlı Ahıra». **16** Bular jamaat iqidin qakırılojanlar, yəni atə jəmət-kəbililiyinə baxılıkları, minglijan Israillarının bax sərdarları idi. **17** Xuning bilən Musa bilən Hərən ismi atalojan bu xikilərnəi baxlap, **18** ikkinqi ayning birinqi küni pütkül jamaatni yiqid; ular həlkəninə hərbərinən kəbile-nəsəbi, atə jəməti boyiqə isminə asas kılıp, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojan ərkəklərning həmmisi bir-birləp tizimlidi. **19** Pərvərdigar Musaqa kəndak buyruqan bolsa, Musa Sinay qəlidə ularni xundak sanaktin etküzdi. **20** Israilning tunji oqlı Rubənning əwlədləri atə jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojan ərkəklərning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **21** Rubən kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəməti kırıq altə ming bəx yüz kixi boldi. **22** Ximeonning əwlədləri atə jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **23** Ximeon kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəməti kırıq altə yüz əllik kixi boldi. **24** Gadning əwlədləri atə jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **25** Gad kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəməti kırıq bəx ming altə yüz əllik kixi boldi. **26** Yəhudanıng əwlədləri atə jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **27** Yəhəuda kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəməti yətmix tət ming altə yüz kixi boldi. **28** Issakarning əwlədləri atə jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **29** Issakar kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəməti əllik tət ming tət yüz kixi boldi. **30** Zəbulunning əwlədləri atə jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **31** Zəbulun kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəməti əllik yətə ming tət yüz kixi boldi. **32** Yüsüpnıng əwlədləri: — uning oqlı Əfraimning əwlədləri atə jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **33** Əfraim kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəməti kırıq ming bəx yüz kixi boldi. **34** [Yüsüpnıng ikkinqi oqlı] Manassəhning əwlədləri atə jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **35** Manassəh kəbilisidin sanaktin

etküzülgənlər jəməti ottuz ikki ming ikki yüz kixi boldi. **36** Binyaminning əwlədləri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **37** Binyamin kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəməti ottuz bəx ming tət yüz kixi boldi. **38** Danning əwlədləri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **39** Dan kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəməti atmix ikki ming yətə yüz kixi boldi. **40** Axirning əwlədləri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **41** Axir kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəməti kırıq, bir ming bəx yüz kixi boldi. **42** Naftalıning əwlədləri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kılınip, yigirmə yaxtin axkan, jənggə qıkalaydiojanlarning həmmisi bir-birləp tizimlidi; **43** Naftalı kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəməti əllik üq ming tət yüz kixi boldi. **44** Yukarıkilar bolsa sanaktin etküzülgənlər bolup, Musa bilən Hərən həm Israillarının onki əməri (hərbəri əz atə jəmətigə wəkil boldi) ularni sanaktin etkəzgən. **45** Xundak kılıp, Israillarının həmmisi, yəni Israilda yigirmə yaxtin axkanlardın, jənggə qıkalaydiojanlarning həmmisi atə jəmətləri boyiqə tizimlidi; **46** Sanaktin etküzülgənlər jəməti alta yüz üç ming bəx yüz əllik kixi boldi. **47** Birək Lawıylar atə jəmət-kəbilisi boyiqə sanakning iqigə kırğızülmidi. **48** Qırkı Parwərdigar Musaqa söz kılıp: — **49** «Şən pəkət Lawı kəbilisini xu hesabkə kırğızmıgin, ularning omumiy saninimü Israillarının katarioja kırğızmıgin. **50** Lekin sən Lawıylar [Hudanıng] həküm-guwałhı saklaklıq qədir wə uning iqidiki barlıq kəqə-kuqa əswablarnı həm uningoja dair barlıq nərsilərni baxkurusxə təyinləgin; ular [ibadət] qədirini wə uning iqidiki barlıq kəqə-kuqa əswablarnı ketüridü; ibadət qədirinən hizmitini kılıqıqlar xular bolsun, ular qədirinən tət ətrapıda əz qədirinəni tiksən. **51** Qədirni keqüradiojan qaoqda uni Lawıylar səksən; qədirni tikidiojan qaoqda uni Lawıylar tiksən; [Lawıylar] yat bolən hərkəndək adəm uningoja yekinlxasxa olumgə məhəkum kılınsun. **52** Israillar bargah kurojanda hər adəm əz kismida, əziga has tuoq astioja qədir tiksən. **53** Birək [Hudanıng] oqzıpi Israıl jamaatining üstiga qüməsliyi tıqün, Lawıylar Hudanıng həküm-guwałhı saklaklıq qədirinən tət ətrapıja bargah kürsən; Lawıylar Hudanıng həküm-guwałhı saklaklıq qədirni muhəqipət kılıxka mas'ul bolidü» — deyəndi. **54** Israillar ənə xundak kıldı; Parwərdigar Musaqa kəndak buyruqan bolsa, ular xundak kıldı.

2 Pərvərdigar Musa bilən Hərunoja mundak dedi: — **2** Israillar hərbəri əzlinining tuoq astioja, əzlinining atə jəmətining bayrıki astıda qədir tiksən; jamaat qədirinən tət ətrapıdin səl yirəkrə bargah kürsən. **3** Kün qıkıx tarapka, xərk tarapka karitip əz tuoq astıda koxun-kismi boyiqə bargah küradiojanı Yəhəuda bolsun; Yəhudalarning əməri Amminadabning oqlı Nahxon bolsun. **4** Uning koxunu, yəni sanaktin etküzülgənlər jəməti əllik tət ming tət yüz kixi. **7** Ularning yənida yənə Zəbulun kəbilisi bolsun; Zəbulunlarning əməri Həlonning oqlı Eliab bolsun. **8** Uning koxunu, yəni sanaktin etküzülgənlər jəməti əllik yətə ming tət yüz kixi. **9** Omumən Yəhəuda bargahıja kəraydiojanlarning həmmisi, yəni koxun-kismiləri boyiqə sanaktin etküzülgənlər jəməti bir yüz səksən altə ming tət yüz kixi; ular aldi bilən

yoloq qıksun. **10** — Jənub tərəptə, tuq tıklop, koxun tərtipi bilən bargah küridiqini Rubən kəbilisi bolsun; Rubənlarning əmiri Xidərning oqlı Əlizur bolsun. **11** Uning koxunu, yəni sanakṭin etküzülgənlər jəmiy kırıq altə ming bəx yüz kixi. **12** Uning yenida bargah küridiqini Ximeon kəbilisi bolsun; Ximeonlarning əmiri Zuri-xaddayning oqlı Xelumiyal bolsun. **13** Uning koxunu, yəni sanakṭin etküzülgənlər jəmiy əllik tokkuz ming üq yüz kixi. **14** Ularning yenida Gad kəbilisi bolsun; Gadlarning əmiri Deuəlning oqlı Əliasaf bolsun. **15** Uning koxunu, yəni sanakṭin etküzülgənlər jəmiy kırıq bəx ming altə yüz əllik kixi. **16** Rubən bargahıqə karaydiqonlarning həmmisi, yəni koxunu boyıqə sanakṭin etküzülgənlər jəmiy bir yüz əllik bir ming tət yüz əllik kixi; ular ikkinqi səp bolup yoloq qıksun. **17** Andin jamaət qədiri bilən Lawiyarning bargahı baxka bargahlarning otturısida mangsun; ular qandak bargah kurojan bolsa, xundak yoloq qıksun; ular kəsiyə eoz ornida eoz tuqı astida bolsun. **18** — Kün petix tərəptə, tuq tıklop, koxun tərtipi bilən bargah küridiqini Əfraim kəbilisi bolsun; Əfraimlarning əmiri Ammihudning oqlı Əlixana bolsun. **19** Uning koxunu, yəni sanakṭin etküzülgənlər jəmiy kırıq ming bəx yüz kixi. **20** Uning yenida bargah küridiqini Manassəh kəbilisi bolsun; Manassəhlərning əmiri Pidahzurning oqlı Gamaliyal bolsun. **21** Uning koxunu, yəni sanakṭin etküzülgənlər jəmiy ottuz ikki ming ikki yüz kixi. **22** Ularning yenida Binyamin kəbilisi bolsun; Binyamınlarning əmiri Gideoneining oqlı Abidan bolsun. **23** Uning koxunu, yəni sanakṭin etküzülgənlər jəmiy ottuz bəx ming tət yüz kixi. **24** Omumən Əfraim bargahıqə karaydiqonlarning həmmisi, yəni koxun kisimləri boyıqə sanakṭin etküzülgənlər jəmiy bir yüz səkkiz ming bir yüz kixi; ular qininqi səp bolup yoloq qıksun. **25** — Ximal tərəptə, tuq tıklop, koxun tərtipi bilən bargah küridiqini Dan kəbilisi bolsun. Danlarning əmiri Ammixaddayning oqlı Ahıəzər bolsun. **26** Uning koxunu, yəni sanakṭin etküzülgənlər jəmiy atmix ikki ming yəttə yüz kixi. **27** Uning yenida bargah küridiqini Axır kəbilisi bolsun; Axırlarning əmiri Okranning oqlı Pagiyəl bolsun. **28** Uning koxunu, yəni sanakṭin etküzülgənlər jəmiy kırıq bir ming bəx yüz kixi. **29** Ularning yenida Naftali kəbilisi bolsun; Naftalilarning əmiri Enanning oqlı Ahıra bolsun. **30** Uning koxunu, yəni sanakṭin etküzülgənlər jəmiy əllik üq ming tət yüz kixi. **31** Dan bargahıqə karaydiqonlarning həmmisi, yəni koxun kisimləri boyıqə sanakṭin etküzülgənlər jəmiy bir yüz əllik yəttə ming altə yüz kixi; ular eoz tuqlılı astida həmmining kaynida yoloq qıksun. **32** Yukiridikilər eoz ata jəməti boyıqə sanakṭin etküzülgən Israillardur; koxunkisimləri boyıqə bargahlarda sanakṭin etküzülgənlər jəmiy altə yüz üq ming bəx yüz əllik kixi boldi. **33** Bırak Lawiyarlara, Pərvərdigarning Musaqa kılıqan əmri boyıqə, Israillar katarida sanakṭin etküzülmidi. **34** Israillar Pərvərdigarning Musaqa kılıqan barlıq əmri boyıqə ix tutup, əzəlirinən tuqı boyıqə bargah küratti; ular eoz kəbilisi wə ata jəməti tərtipi boyıqə yoloq qıktı.

3 Pərvərdigar Sinay teojudu Musa bilən səzləkən künlərda, Ərən bilən Musanıng əwlədləri təwəndikilərdin ibarət idi. **2** Ərəunning oqullırının ismi mundak; tunji oqlining ismi Nadab idi, uning yənə Abiəl, Əliazar, Itamar degen oqullırı bar idi. **3** Ərəunning oqullırının ismi eən xundak idi, ular məsihələngən kahinlər idi; [Musa] ularını kahinlilik wəzipisini etəxə Hudaşa atap ayriqanı. **4** Lekin Nadab bilən Abiəl Sinay qəlidə oqayıb bir otnı Pərvərdigarning aldiqə sunojıñ tüpəylidin Pərvərdigar aldida eoldı wə ularning həq nəsl kəldurulmudi; Əliazar bilən Itamar eoz atisi Ərən aldida kahinlik

wəzipisini etidi. **5** Pərvərdigar Musaqa sez kılıp: — **6** Sən Lawiy kəbilisini aldingə kəltürüp, ularını kahin Ərəunning hizmitidə boluxka uning aldiqə hazır kıl. **7** Ular Ərəunning hajiti wə pütükli jamaətning hajitidin qikip jamaət qədirinən alıda wəzipə etəp, ibadət qədirinən hizmitini bejirsun. **8** Ular yənə jamaət qədiridiki barlıq kəqə-kuqa aswablarnı baxkurus bilən Israillarning hizmitidə bolup wəzipə etəp, ibadət qədirinən ixlirini bejirsun. **9** Sən Lawiylarnı Ərən bilən uning oqullırıqə təkşimləp bərgin; ular Israillar iqidin mahsus uningə tallap berilgən. **10** Ərən bilən oqullırını bolsa sən əzining kahinlik wəzipisini etəkkə bekitkin; hərkəndək, yət kixi yekinləsə eltürlüsün, — dedi. **11** Andin Pərvərdigar Musaqa mundaq dedi: — **12** — Kara, Mən Israillar iqidin Lawiylarnı tallidim, ularını Israfil iqidə baliyatkunıng barlıq tunji mewisining orniqə, yəni qong oqullırının orniqə koyımən, xunga Lawiyalar Mening bolidu. **13** Qünki tunji oqullularning həmmisi Meningkidur; Mən Misiş zəminində tunji tuquloloqların həmmisini kətl kılıqan künidə Israillarning iqidiki tunjilarning həmmisini, məlyi adəm bolsun yaki həyvanı bəlsun, mukəddas həsablap Meningki kılıqanidim. Ular Meningkidur; Mən Pərvərdigardurmən. **14** Andin Pərvərdigar Sinay qəl-bayawanıda Musaqa: — **15** — Sən Lawiylarnı ata jəməti, ailisi boyıqə sanakṭin etküz; barlıq ərkəklərni, yəni bir aylıktın axkanlarning həmmisini sanakṭin etküz, — dedi. **16** Xuning bilən Musa Pərvərdigarning əmri boyıqə, ezigə deyilgəndək Lawiylarnı sanakṭin etküzdi. **17** Lawiyning oqullırının ismi mundak; — Gərxon, Kohat, Mərəri. **18** Gərxonning oqullırının ismi aililri boyıqə Libni wə Ximəy idi. **19** Kohatning oqulları aililri boyıqə Amram, Izħar, Hebron wə Uzziel idi. **20** Mərərining oqulları aililri boyıqə Mahli wə Muxi idi. Bularning həmmisi ata jəməti boyıqə Lawiyarning jəməti boldi. **21** Gərxondin Libniların jəməti bilən Ximəlarning jəməti wujudkə kəldi; bular Gərxonlarning jəmətləri idi. **22** Barlıq ərlərning sənioja asasən, bir aylıktın axkanlırinən sanakṭin etküzülgənləri jəmiy yəttə ming bəx yüz kixi boldi. **23** Gərxonning jəməti ibadət qədirinən arkə təripidə, yəni qərb tərəptə bargah kurdı; **24** Gərxon jəmətining əmri Laəlning oqlı Əliasaf idi. **25** Gərxonlarning jamaət qədiridiki wəzipi ibadət qədirinən əzidiki astinkı ikki yəkpuq-parda, uning üstidiki yopuk wə jamaət qədirinən ixiq pərdisigə, **26** xundakla həyələ atrapidikə pərdilər, həyələ dərvazisining pərdisi (həyələ pərdiləri ibadət qədiri bilən kurbangahı qəridəp turat) wə həyələ ixtlidilidən munasibətlək barlıq, tanılarqa karax idi. **27** Kohattin Amramlarning jəməti, Izħarlarning jəməti, Hebronlarning jəməti wə Uzzılərlarning jəməti wujudkə kəldi; bu Kohatlarning jəmətləri idi. **28** Barlıq ərkəklərning sənioja boyıqə, bir aylıktın axkanlar jəmiy səkkiz ming altə yüz adəm bolup qıktı; ular mukəddas jəyərə karax wəzipisini etəydiqən boldi. **29** Kohat əwlədlərinin jəmətləri jamaət qədirinən jənub təripidə bargah tiki. **30** Kohat jəmətining əmri Uzzılərlənq oqlı Əlizafan idi. **31** Ularning wəzipisini əhədə sanduk, xırə, qıraqdan, ikki kurbangah, xuningdək mukəddas jəyning iqidə ixtlidilən qəqə-kuqa, pərdə wə ibadət qədirinən iqidə ixtlidilən barlıq nərsilərgə karax idi. **32** Lawiyarning əmirlərinin əmri bolsa kahin Ərənning oqlı Əliazar idi; u mukəddəshənəqə karax wəzipisini etəydiqənlər üstidin nazarət kılıqıqən boldi. **33** Mərəridin Mahli jəməti bilən Muxi jəməti wujudkə kəldi; bular Mərərining jəmətləri boldi. **34** Barlıq ərkəklərning sənioja asasən, bir aylıktın yüksərək bolovanlar sanakṭin etküzülgəndə jəmiy altə ming ikki yüz kixi qıktı. **35** Mərərining jəmətining əmri Abiəyilning oqlı Zuriyəl boldi; ular ibadət qədirinən ximal təripiga bargah kurdı. **36**

Mərəri əwlədilirining wəzipisi ibadət qədirinən tahtaylırlı, baldaklırlı, hadilirəqə, taglıkları barlıq əswab-jabduklarıqə kərəx, xuningdək bularqə munasıwətlük ixlitidioqan barlıq nərsilərgə, **37** xundakla həylinən tət ətrapidiki hadilarqə wə ularning təqlikləri, kozuk ən tanilarqə məs'ul boluxqə bəlgiləndi. **38** İbadət qədirinən aldiqə, xərk təripiga, yəni jamaət qədirinən künqiqə təripiga bərgah kərojanlar Musa, Hərən wə Hərəunning oqulları idi; ular Israillarning hizmitidə bolux wəzipisini etəp, mukəddəs jayqə ərayadıqan boldi; ularqə yət boloxan hərkəndək adəm [mukəddəs] jayqə yekinlaxsa, əltürülətti. **39** Musa bilən Hərən Pərvərdigarning əmri boyiqə, sanaktın etküzən barlıq, Lawiyalar, jəmətləri boyiqə, yəni bir aylıktın yüksəkliyi sanaktın etküzülgən ərkəklər jəməy yigirmə ikki ming qıktı. **40** Pərvərdigar Musaçə: — San Israillar iqidə bir aylıktın axşan tunji oqulları sanaktın etküzülp, isim-familisi boyiqə tizişləp qık. **41** San Lawiyalarnı Israillarning barlıq tunjılırinən ornida Manga has kıl (Mən Pərvərdigardurmən); Lawiyalarning mal-qarwilirinimü Israillarning barlıq tunji mal-qarwilirinən ornida Manga has kıl, — dedi. **42** Musa Pərvərdigarning əmri boyiqə, Israillarning tunjılırinən koymay sanaktın etküzdi. **43** Bir aylıktın yüksəkliyi tunji oqul balılırinı isim-familisi bilən sanaktın etküzəndə, ular jəməy yigirmə ikki ming ikki yüz yətmix üç qixi qıktı. **44** Pərvərdigar Musaçə mundak dedi: — **45** San Lawiyalarnı Israillarning tunjılırinən ornida Manga talla, xundakla Lawiyalarning mal-qarwilirinimü Israillarning mal-qarwilirinən ornida Manga talla; xuning bilən Lawiyalar Meningki bolidu; Mən Pərvərdigardurmən. **46** Wə Lawiyalarning sanidin artuk qıkkən Israillarning tunjılıri, yəni xu ikki yüz yətmix üçü üçün hərəlkən kəbəl kılıqin; **47** Hərəunning hərbəri üçün bax xəkəl kümüxəl, kixi sənəqə karap bolsun; mukəddəs jaydiki xəkəlnin əlqəm birlili boyiqə ulardın aloqin (bir xəkəl yigirmə gərahəd). **48** Artuk qıkkən adəmlərnəng, yəni hərəlkən həkəkini təlixi kerək boloxanlarning kümüxini Hərən bilən uning oqullarıqə bər. **49** Əmdı Lawiyalar təripidin «hərəltükə qıkırloqan» dəp hesablanan tunji oqullardın artuk qıkkənlərdən bolsa, Musa ulardın xu hərəlkən həkəkini aldı; **50** u Israillarning tunjılıridən xu kümüxni, yəni mukəddəs jaydiki xəkəlnin əlqəm birlili boyiqə jəməy bir ming üç yüz atmix bax xəkəl aldı. **51** Musa Pərvərdigarning əmri boyiqə «hərəltükə qıkırloqan»larning kümüxini dəl Pərvərdigar buyruqınındək, Hərən bilən uning oqullarıqə bərdi.

4 Andin Pərvərdigar Musa bilən Hərənəqə söz kılıp mundak dedi: — **2** San Lawiyalar iqidin ata jəməti boyiqə Kohat əwlədilirining omumiy sanini tizişləqin, **3** ottuz yaxtın əllik yaxkıqə boloxan, jamaət qədiridə ix-hizmet kilişkə kelələrdiyanlarning həmmisini tizişləp qık. **4** Kohat əwlədilirining jamaət qədiri iqidiki wəzipisi əng mukəddəs buyumlarla baxxurulub. **5** Bargah, kəqürülidiqan qaoqda, Hərən bilən uning oqullarıqə kirip «[əng mukəddəs jay]»diki «ayrima pərdə-yopuk»ni qıxırüp, uning bilən həküm-guwaqlik sanduqını yegisun; **6** andin uning üstini delfininə terisidin etilgən yopuk bilən orap, üstigə kək bir rəhəni yepip, andin kətüridiqan baldaklırları etküzsun. **7** Təkdimən [tizişləqan] xırəgə kək bir rəht selinip, üstigə legən, təhsə, piyalə wə xarab hədiyələrini qaqidioqan kədəhələr tiziş koyulsun; xırədimə «daimiy nan» tizişləp turiwarsun; **8** bu nərsilərnin üsti kəzəl rəht bilən, uning üsti yənə delfin terisidə etilgən bir yopuk bilən yepip, andin kətüridiqan baldaklırları etküzülp koyulsun. **9** Ular kək rəht elip, uning bilən qiraqdən bilən üstidiki qiraqlarını, pilik kışkuqlarını, kündanları wə qiraqdən qiraqdən ixlitidioqan, barlıq may qaqılaydiqan qaqılları yepip koysun. **10** Ular yənə

qiraqdən bilən qiraqdən qiraqdən ixlitidioqan həmmə qəqa-kuqa əswablarnı delfin terisidin etilgən yopuk bilən yegəp, andin əpkəkə selip koysun. **11** Altın huxbuqahka kək bir rəht selip, yənə delfin terisidə etilgən yopuk bilən yepip, andin kətürüqkə kox baldaklırları etküzülp koysun. **12** Mükəddəs jayning iqidə ixlitidioqan barlıq qəqa-kuqılları kək bir rəht bilən yegəp, andin üstigə delfin terisidə etilgən yopukni yepip, andin bir əpkəkə selip koysun. **13** Ular kurbangahı külədin taziləp, üstigə səsün rənglik bir rəhəni yepip koysun. **14** Andin yənə kurbangahı ixlitidioqan əswablars — külədin, ilmək, bəlgürjək, qinilər, xundakla barlıq əswablarnı kurbangah üstigə tiziş, andin delfin terisidə etilgən bir yopuk bilən yepip, andin kətüridiqan baldaklırları etküzülp koysun. **15** Pütün bərgahlıklar yəloq qikidioqan qaoqda, Hərən bilən uning oqulları mukəddəs jay wə mukəddəs jaydiki barlıq qəqa-kuqa əswablarnı yepip boloxanın keyin, Kohatning əwlədiləri kələp kətürüsün; lekin elüp kətməşlik üçün mukəddəs buyumlarla qoşulmuşsun. Jamaət qədiri iqidiki nərsilərdin xularını Kohatning əwlədiləri kətürüxi kerək. **16** Hərəunning oqlı Əliazarning wəzipisi qiraq meyi, huxbuq ətir, daimiy təkdim kilişləqan axlıq hədiyə bilən məsihələx meyioqə kərəx, xundakla pütükil ibadət qədiri bilən uning iqidiki barlıq nərsilər, mukəddəs jay həm mukəddəs jaydiki qəqa-kuqa əswablarnı kərəxətin ibarət. **17** Andin Pərvərdigar Musa bilən Hərənəqə söz kılıp mundak dedi: — **18** Silar Kohat jəmətdikilərini Lawiyalar arisidin kət'iy yokitip koymanglar; **19** bəlkı ularning elməy, hayat kəlixisi üçün ular «əng mukəddəs» buyumlarla qekinləşkən qaoqda, Hərən bilən uning oqullarıqə kirip ularning hərbərigə kilişləqan wa kətüridiqan ixləri kərsətip koysun; **20** ular pəkət mukəddəs jayqə kırğında mukəddəs buyumlarla bir dəkikimə kərimisun, undak kılıp koysa elüp ketidü. **21** Pərvərdigar Musaçə söz kılıp mundak dedi: — **22** Gərxon əwlədiləri iqidətətə jəməti wə ailiyili boyiqə, ottuz yaxtın əllik yaxkıqə boloxan, jamaət qədiri iqidə hizmet kiliş sepigə kirələydiqan həmmisini sanaktın etküzülp omumiy sanini al. **24** Gərxon ailiyilərinə kilişləqan hizmiti wə ular kətüridiqan nərsilər təwəndikiqə: **25** — ular jamaət qədirinən ezini, yəni astidiki iqki pardılıri wə sırtkı pərdilərini, uning yaxküqinə, xundakla üstigə yapkən delfin terisidə etilgən yopukni wə jamaət qədirinən kiriş ixikinən pərdisini, **26** ibadət qədiri bilən kurbangahı qəridəp tərtilənən həyliyələr pərdilər bilən kiriş dərəwazisindən, xularqə has tanılırları wə ixlitidioqan barlıq, qəqa-kuqa əswablarnı kətürüsün; bu əswab-üskünlərəq munasıwətlər kərək boloxan ixləri kılısun. **27** Gərxon əwlədilərinən pütün wəzipisi, yəni ular kətüridiqan wə bejiridiqan barlıq ixlar Hərən wə uning oqullarının kərsətmiləri boyiqə bolsun; ularning nemə kətüridiqanlıqını silər bəlgiləp beringlər. **28** Gərxon əwlədilərinən jəmatlərinən jamaət qədirinən iqidə kilişləqan hizmiti xular; ular kəhən Hərəunning oqlı İtəmarnıqən kol astıda turup ixlisun. **29** Mərərinən əwlədilərinimü, ularını ata jəməti, ailiyili boyiqə, sanaktın etküz; **30** ottuz yaxtın əllik yaxkıqə boloxan, jamaət qədiri iqidə hizmet kiliş sepigə kirələydiqan həmmisini sanaktın etküzülp omumiy sanini al. **31** Ularning jamaət qədiri iqidiki barlıq hizmiti, yəni kətürüxi wəzipisi mundak; — Ular jamaət qədirinən tahtaylırlı, baldaklırlı, hadılırlı wə ularning təqlikləri, **32** həylinən tət ətrapidiki hadilar, ularning təqlikləri, kozukluları, tənalırları, barlıq əswab-üskünlərə hem xularqə kerəklik boloxan barlıq nərsilərnə kətürüxənən; ular kətüridiqan əswab-üskünlərənə namini atap bir-birləp hər adəmə qərsətip beringlər. **33** Mərəri jəmət-ailiyilərinən jamaət qədiri iqidə kilişləqan barlıq ixləri ənə xular; ular kəhən

Harunning oqlı Itamarning kol astida turup ixlisun. **34** Musa bilən Hərun wə jamaətning əmirliri Kohatning əwlədliniring ottu yaxtin əllik yaxkıqə bolən, jamaət qədiridə hizmət kılıx sepiga kirələydiqlənlarning həmmisini ata jəməti, aililiri boyıqə sanaktın etküzülgənlər jəməy ikki ming yətə yüz əllik kixi bolup qıktı. **37** Muxular Kohat jəmətidin sanaktın etküzülgənlər bolup, jamaət qədiridə ix kılıdıcıq hərbiri, yəni Pərvərdigarning Musanıng wastisi bilən kılıqan əmri boyıqə Musa bilən Hərun sanaktın etküzügnərlər idi. **38** Gərxonlarning ata jəməti, aililiri boyıqə, ottu yaxtin əllik yaxkıqə bolən, jamaət qədiridə hizmət kılıx sepiga kirələydiqən həmmisi sanaktın etküzüldü; **40** ata jəməti, aililiri boyıqə sanaktın etküzülgənlər jəməy ikki ming altə yüz ottu kixi bolup qıktı. **41** Muxular Gərxon jəmətidin sanaktın etküzülgənlər bolup, jamaət qədiridə ix kılıdıcıq hərbiri, yəni Pərvərdigarning Musanıng wastisi bilən kılıqan əmri boyıqə Musa bilən Hərun sanaktın etküzügnərlər idi. **42** Mərərilarıning ata jəməti, aililiri boyıqə, ottu yaxtin əllik yaxkıqə bolən, jamaət qədiridə hizmət kılıx sepiga kiralaydiqən həmmisi sanaktın etküzüldü; **44** ata jəməti, aililiri boyıqə sanaktın etküzülgənlər jəməy üq ming ikki yüz kixi bolup qıktı. **45** Muxular Mərəri jəmətidin sanaktın etküzülgənlər bolup, jamaət qədiridə ix kılıdıcıq hərbiri, yəni Pərvərdigarning Musanıng wastisi bilən kılıqan əmri boyıqə Musa bilən Hərun sanaktın etküzügnərlər idi. **46** Sanaktın etküzülgən Lawiyalar mana xular idi; Musa bilən Hərun həm Israillarının əmirləri ulardın ata jəməti, aililiri boyıqə, ottu yaxtin əllik yaxkıqə bolən, jamaət qədiridə hizmət kılıx wə yük kütürük wəzipisigə kirələydiqlənlərin sanaktın etküzügnən. **48** Ularning sani jəməy səkkiz ming box yüz səksən adəm bolup qıktı. **49** Pərvərdigarning əmri boyıqə, ular Musa taripidin sanaktın etküzüldü; hərkim ezi kılıdıcıq İxi wə kətüridiqən yüksək asasən sanaktın etküzüldü. Bularning həmmisi Pərvərdigarning Musaqa əmər kılıqinidək boldi.

5 Pərvərdigar Musaqa söz kılıp: — **2** Sən Israillarqa əmər kılıp: «Silər pisə-mahaw kesili bilən akma kesiligə giriptar bolənənləri, xundakla eliikkə tegixi bilən napak bolup kalojən həmmisini ər-ayal deməy bargaltıq qıkırwettingər. Bargahlarnı bulqıwətəmsəli üqün ularını bargaltıq qıkırwettingər; qünki Men bargah otturisida makan kildim» — degin; — dedi. **4** Israillar xundak kılıp ularını bargaltıq qıkırwətti; Pərvərdigar Musaqa əndən kılıqan bolsa, Israillar xundak kildi. **5** Pərvərdigar Musaqa söz kılıp mundak dedi: — **6** Sən Israillarqa eytikin: — Məyli ər yaki ayal bolsun, əgər u insanlarning Pərvərdigaroja wapasızlıq kılıdıcıq hərkəndək gunahlıridin birini sadır kılıp, xuning bilən gunahkar dəp bekitilsə, **7** undakta u ezi etküzən gunahçıqə ikrar kılıp, itaatsizlikə kəltürüp qıkarən, ziyanlanouqining ziyanını toluk teləp berixi kerək wə uning sirtida u xixiqə yəna bəxtin bir tiliüxni koxup tələp bərsün. **8** Ziyanlanouqining mubada itaatsizlik kəltürüp qıkarən ziyanqa berilgən teləm pulini alıoudaq tuqquşını bolma, teləm puli gunahkar bolən kixininə kafaritiqə sunulidiqən koxkarəqə koxulup, Parwərdigaroja atılıp, kahinoja berilsun. **9** Xuningdək Israillarning Hudaqa atıqan barlıq mukəddəs hədiyələri, yəni kahinoja kəltürgən nərsələrdin barlıq «kötürmə kurbanlıq-hədiyə»lər kahinoja hesab bolsun. **10** Hərkim Hudaqa atıqan hədiyələr mukəddəs dəp hesablanınsın, xundakla kahinning bolsun; kixilər kahinoja nemə hədiyə kilsə, uning həmmisi kahinning bolsun. **11** Pərvərdigar Musaqa söz kılıp mundak dedi: — **12** Sən Israillarqa söz kılıp mundak degin: — Əgər birsinən hotuni ezi eridin yüz ərügen, sadakətsizlik kılıqan bolsa, **13** — demək, baxka birsi bilən yekinləxkən, xundakla

uning bulqoqanlıq erining kezlinidin yoxurun bolən bolsa, həq guwahqı bolmiojan həm gunah kılıqan qeojda tutulup kalmiojan bolsa, **14** xundak əhwalda, eri ezi hotunidin gunan kılıp künlisə, hotuni rastla zina kılıp bulqoqanlıq bolsa (yaki ezi hotunioja gunan kılıp künlisim, hotuni zina kilmiojan wə bulqoqanlıq bolsa) **15** əhwalını ispatlaşdırıqın bu adəm hotunini kahinning yəniqə əkəlsün həm hotuni üçün zərür axılıq hədiyəsi, yəni arpa undin ondin bir əfəhni aloqaj kəlsün; xu hədiyəning üstigə u həq zəytun meyi kuymisun yaki həq məstiki koxup koymisun; qünki bu kündaxlıq hədiyəsi, əslətmə axılıq hədiyəsi bolup, ularning kəbihlikigə bolən əsletmidur. **16** Kahin u hotunni aldıqə kəltürüp, Pərvərdigarning həzurida turqozsun. **17** Kahin komzakka mukəddəs sudin kuyup, ibadət qədirinən yər topisidin bir qımdım elip suşa qeqip koysun. **18** Kahin u hotunni Pərvərdigarning həzurida turqozup, bexini eqip, əslətmə axılıq hədiyəsi, yəni kündaxlıq hədiyəsinə uning kolioqə tutkuzsun, andin kahin kolioqə karojix kəltürgüqi ələm süyini alsun. **19** Kahin u hotunqa kəsəm iqküütüp, uningqə «Dərwəkə» san heqkandaq adəm bilən billə yatmiojan, eringning ornida baxka birsi bilən billə boluxqə ezip buzukluk kılıqanıq bolsang, undakta sən bu karojix kəltürgüqi ələm süyidin halas bolqoysən. **20** Lekin sən eringning ornida baxka birsigə yekinlixip əzüngni bulqoqanlıq bolsang, eringdin baxka bir ər sən bilən billə yatqan bolsa, —» desun; **21** andin kahin u hotunqa karojix kəsəminə iqtüyəndən keyin, yəna uningqə: — Pərvərdigar yotangni yiglitiq, korsikinqi ixxitiwətsun, xuningdək Pərvərdigar seni ezi həlkinq iqidə karojix wə kəsəm iqxidəstikə aylandursun; bu karojix süyi iq-karinqoja kırıp, korsikinqi ixxitiwətsun, yotangni yiglitiwətsun» deyəndə, u hotun: «Amin, amin» desun. **23** Xuningdək kahin bu karojix sezllərini dəptərgə pütüp koysun, xundakla yazoqan sezllərni ələm süyigə qılısun, **24** andin u hotunqa bu karojix kəltürgüqi ələm süyini iqtüksün, bu karojix kəltürgüqi su uning iqiqə kirixi bilənla uningoja azab-ələm bolidu. **25** Kahin u hotunning kolidin kündaxlıq axılıq hədiyəsini elip, uni Pərvərdigarning həzurida pulanglıtip bolqandın keyin, kurbangahka elip kəlsün. **26** Kahin hədiyədən bir sikim un elip, hatira hesabida kurbangahka koyup kəydiürsün; andin u hotunqa bu suni iqtüksün. **27** Kahin əmədi u hotunqa suni iqtüyəndən keyin, əgər u həkkiyəkənənən bolup, ezi erigə sadakətsizlik kılıqan bolsa, qoqum xundak boliduki, bu karojix süyi uning iqiqə kirdəndən keyin uningoja azab-ələm kəltürüdu; uning korsikinqi ixxip, yotisi yigiləp ketidü; xuning bilən u hotun ezi həlkinq iqidə karojixqə ketidü. **28** Lekin əgər u hotun bulqoqanlıq pak bolsa, xu ixtin halas bolidu wə əksiqə hamildər bolup pərzəntlik bolidu. **29** Mana bu kündaxlıq toqrisidiki kənundur; hotun ezi erinən ornida baxka birsi bilən billə boluxi bilən ezip bulqoqanlıq bolsa **30** wə yaki birsi hotunidin gunan kılıp künlisə, undakta u hotunini Pərvərdigarning alıda turqozsun, kahin uningoja xu kənun boyıqə həmmini ijrə kilsun. **31** Ənə xundak kılıqanda, ar gunahın halas bolup, hotun ezi gunahını kətirdi.

6 Pərvərdigar Musaqa söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israillarqa eytikin: «Məyli ər yaki ayal bolsun, «Əzümnii Pərvərdigaroja atap, nazariylardın bolimən» deyən alahidə bir kəsəmni iqkən bolsa, **3** undakta u ezini hərəkət-xarabtın ayriq pərhiz tutsun; hərəkət-xarab bilən ixləngən sirkinimə iqmisun yaki hərkəndək üzüm xərbətinə iqmisun wə həl-kuruk üzümlərnimə yemisun. **4** Əzüni Pərvərdigaroja atıqan barlıq künldərə, üzüm telidin qıkkən hərkəndək nərsini, məyli üzüm uruqı bolsun, postı bolsun, ularını yeyikə bolmayıd. **5** Əzümnii Pərvərdigaroja atidim dəp kəsəm kılıqan künlləridə, ularning

bexioja ustira təgküzükə bolmayıdu; ezini Pərvərdigar oja atıqan künler etüp bolmioqqa, u mukəddəs boluxi kerək; ular qaqılırını uzun koyuxi kerək. **6** U kəsəm iğkən barlıq, künlirlər heqkəndək əlülərgə yekinlixixkə bolmayıdu. **7** Uning ez atisi, anisi, kerindixi yaki həda-singilliri elüp kələqan bolsa, ularını dəp ezini napak kılmaslıki kerək; qünki bexida Pərvərdigar ojila has boliman dəp bərgən wədisinəng bəlgisi bolidu. **8** Ezini Hudaşa atıwətkən barlıq künlərdə u Pərvərdigar aldida mukəddəs bolup tursun. **9** Mubada bir kixi uning yenida tuyuksız elüp kəlip, ezini Pərvərdigar oja atıqanlıkning bəlgisi bolqan bexi buloqanoqan bolsa, u ezini paklax künü wə keyinki yəttinqi künimü qeqini aldursun. **10** Səkkizinqi künü u ikki pahtəkni yaki ikki başqını elip jamaat qədirinəng dərvazisi aldida kahinoja tapxursun. **11** Kəhin birini gunah kurbanlık, yənə birini kəydürmə kurbanlık süpitidə sunup, elük səwəbidin napak bolup kələqan gunahını tiləp kafarət kilsun; nazary xu künning ezida ez bexini kaytidin mukəddəs-pak kilsun, **12** u ezini Pərvərdigar oja atıqan künlərinə yengiwaxta baxlısun, xuning bilan bir yaxlık bir ərkək kozını itaətsizlik kurbanlık kəlip sunsun; ilgiriki künləri bolsa inawətsiz həsablansun; qünki uning ezini [Pərvərdigar oja] atıqan haliti buloqanojan. **13** Nazariylardın biri ezini [Pərvərdigar oja] atıqan künlər toxkan künidə u toopruluk ənənə-bəlgilimə mundak: — Kixilər uni jamaat qədirinəng dərvazisi aldiqə əkalsun; **14** u ez Pərvərdigar oja sunulidəqan kəydürmə kurbanlık, üçün bir yaxlık bejirim ərkək kozını, gunah kurbanlık üçün bir yaxlık qixi bejirim bir kozını, inaqlıq kurbanlık üçün bejirim bir koxkarnı kəltürsün, **15** xundakla bir sevət petir nan, zaytun meyi iləxtürülən esil undin pixuruloqan tokaqlar həmdə zaytun meyi sərülüp məsihəngən petir həmək nanlar wə xu kurbanlıkların koxumqə axlıq hədiyiləri wə xarab hədiyələrini kəltürsün. **16** Kəhin bularni Pərvərdigarning həzurioja kəltürüp, Nazariyning xu gunah kurbanlık bilən kəydürmə kurbanlıkını sunsun; **17** u Pərvərdigar oja atalojan inaqlıq kurbanlık süpitidə koxkarnı sunsun, uningoja koxup bir sevət petir nanni sunsun; kəhin xular bilən təng Nazariy koxup təkdim kələqan axlıq hədiyə bilən xarab hədiyəni kəltürüp sunsun. **18** Nazariy jamaat qədirinəng dərvazisi aldida ezini Pərvərdigar oja atıqanlıkioja bəlgə kəlip koyuwaqtən qeqini qüxtürüp, qeqini elip inaqlıq kurbanlık astidiki otka koysun. **19** Nazariy xu tərkidə ezini Pərvərdigar oja atıqanlıq qeqini qüxtürüp bolqandan keyin, kəhin kəynap pixirilojan koxkarnıng bir aldi kolını həm sewtin bir petir nan bilən bir petir həmək nanni elip kəlip Nazariyning kəlioja tutkuzsun. **20** Kəhin bularni Pərvərdigarning aldida pulanglatma kurbanlık süpitidə ərəsün; bular pulanglatma kurbanlık süpitidə sunoqan tex bilən kətürmə hədiyə kəlinənən aldi kol bilən koxulup, mukəddəs dəp hesablinip kahinoja berilsun; andin keyin Nazariy xarab iqsə bolidu. **21** Xular bolsa kəsəm iğkən Nazariy tooprısında, ezini Pərvərdigar oja ataxta sunux zerür bolqan kurbanlık-hədiyələr tooprısında bekitilən ənənə-bəlgiliməndür; xuningdak uning koli nemigə yatsə xuni sunsimu bolidu; u iğkən kəsimi boyiqə, yəni ezini Hudaşa atax wədisi toopruluk xu nizam-bəlgilimə boyiqə həmmə ixni adı kilsun; wədisigə aməl kilsun. **22** Pərvərdigar Musaqa sez kəlip mundak dedi: — **23** San Harun bilən uning oqullarıqo sez kəlip mundak degin: — Siler Israillar oja mundak bəht-bərikət tiləngər: — **24** «Pərvərdigar silərgə bəht-bərikət ata kələqay, silərni Əz panağıda saklıqay; **25** Pərvərdigar yüzünü silərning üstünglərdə yorutup, silərgə xapaət kələqay; **26** Pərvərdigar yüzünü üstünglərə qarışip kətürüp, silərgə hətirjəmlik bərgəy!» — dəp tiləngər. **27** Ular

xundak kəlip namimni Israillarning üstigə kənduridu wə Mən ularoja bəht-bərikət ata kılımən.

7 Musa ibadət qədirini tikligən künü, u qədirni məsih kəlip maylap mukəddəs kıldı, xundakla uning iqidiki barlıq əswab-jabduklar, kurbangah wə uning barlıq əqəm-əswabını məsih kəlip maylap mukəddəs kıldı; xü künü xundak boldiki, Israillarning əmirliri, yəni ularning ata jəmətining baxlıkları bolqan, kəbila əmirliri kəlip hədiyələrini sundı; xü kəbiliyələrinə əmirliri sanaktañ etküzüx ixiqə nazarət kılqoqular idi. **3** Ular ezelirinəng hədiyələrini Pərvərdigarning həzurioja hazır kiliixti, kəltürulgən bu hədiyələr jəməy bolup altə harwa, on ikki əküzindən ibarət idi; hər ikki əmir birləşip birdin sayıwənlək harwa, hərbir əmir birdin əküz elüp kəldi; ular bu hədiyələrənə qədirinəng aldiqə əkilixti. **4** Pərvərdigar Musaqa sez kəlip: — **5** Jamaat qədirinəng ixliroja ixlitix təqibinən sən bu nərsilərni kəbul kəlip, Lawiyalarning hərbirinəng bejiridəqan ixliri boyiqə ularning ixlitixigə bərgin, — dedi. **6** Xuning bilən Musa harwa bilən əküzərni kəbul kəlip Lawiyalar oja tapxurup bərdi. **7** U Gərxon əwlədlirinəng kəlidiojan ixliroja asasən, ularoja ikki harwa bilən tət əküz bərdi. **8** Mərəri əwlədlirinəng kəlidiojan ixliroja asasən, ularoja tət harwa bilən səkkiz əküz bərdi; ularning həmmisi kəhən Harunning oqlı İtamaroja karayttı; **9** lekin in Kohatning əwlədliroja həqənmə bərmidi; qünki ular mukəddəs nərsilərni kətütürükə mas'ul idi; demək, ular məs'ul bolqan nərsilərni ez mürisidə kətütətti. **10** Kurbangah maylinip məsihəngən künü, uni Hudaşa beqixlax yolda əmirlər sunulidəqan hədiyələrini elip kəlip, kurbangah aldiqə koyuxti. **11** Pərvərdigar Musaqa: — Ular kurbangahını beqixlax yolda hədiyələrini sunsun; hərbir əmir ez künidə sunsun, — dedi. **12** Birinqi künü hədiyə sunoquqi Yəhuda kəbilisidin Amminadabning oqlı Nahxon boldı. **13** U sunoqan hədiyə eojirlikli bir yüz ottuz xəkəl kəlidiojan bir kümüx legən, eojirlikli yətmix xəkəl kəlidiojan bir kümüx das bolup, bular mukəddəs jaydiki xəkəlninən elqəm birləşli boyiqə elqəndi; axlıq hədiyə bolsun dəp ikkisiqə zaytun meyi arilaxturulən esil un toldurulənəndi; **14** on xəkəl eojirlikta, huxbuy toldurulən bir altun piyalə; **15** kəydürmə kurbanlık üçün bir ərkək torpak, bir koqçar, bir yaxlık bir ərkək koza; **16** gunah kurbanlık üçün bir teke; **17** inaqlıq kurbanlık üçün ikki buķa, bəx koqçar, bəx teke, bir yaxlık bəx ərkək koza; bular Amminadabning oqlı Nahxon sunoqan hədiyələr idi. **18** İkkinqi künü hədiyə sunoquqi Issakarning əmiri Zuarning oqlı Nətanəl boldı. **19** U sunoqan hədiyə eojirlikli bir yüz ottuz xəkəl kəlidiojan bir kümüx legən, eojirlikli yətmix xəkəl kəlidiojan bir kümüx das bolup, bular mukəddəs jaydiki xəkəlninən elqəm birləşli boyiqə elqəndi; axlıq hədiyə bolsun dəp ikkisiqə zaytun meyi arilaxturulən esil un toldurulənəndi; **20** on xəkəl eojirlikta, huxbuy toldurulən bir altun piyalə; **21** kəydürmə kurbanlık üçün bir torpak, bir koqçar, bir yaxlık bir ərkək koza; **22** gunah kurbanlık üçün bir teke; **23** inaqlıq kurbanlık üçün ikki buķa, bəx koqçar, bəx teke, bir yaxlık bəx ərkək koza; bular Zuarning oqlı Nətanəl sunoqan hədiyələr idi. **24** Üqinqi künü hədiyə sunoquqi Zəbulun əwlədlirinəng əmiri Həlonning oqlı Eliah boldı. **25** U sunoqan hədiyə eojirlikli bir yüz ottuz xəkəl kəlidiojan bir kümüx legən, eojirlikli yətmix xəkəl kəlidiojan bir kümüx das bolup, bular mukəddəs jaydiki xəkəlninən elqəm birləşli boyiqə elqəndi; axlıq hədiyə bolsun dəp ikkisiqə zaytun meyi arilaxturulən esil un toldurulənəndi; **26** on xəkəl eojirlikta, huxbuy toldurulən bir altun piyalə; **27** kəydürmə kurbanlık üçün bir torpak, bir koqçar, bir yaxlık bir ərkək koza; **28** gunah kurbanlık üçün bir teke; **29** inaqlıq kurbanlık üçün ikki buķa, bəx koqçar, bəx

teka, bir yaxlıq bəx ərkək köza; bular Xidernning oqlı Eliab sunoqan hədiyələr idi. **30** Tətinqi künü hədiyə sunoquqı Rubən əwladlirining əmiri Xiderning oqlı əlizur boldi. **31** U sunoqan hədiyə eoqırılık bir yüz ottu xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqırılık yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddas jaydiki xəkəlning elqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlıq hədiyə bolsun dəp ikkisiqə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruləqanidi; **32** on xəkəl eoqırılıkta, huxbuy tolduruləqan bir altun piyalə; **33** keydürmə kurbanlıq üçün bir torpak, bir koqkar, bir yaxlıq bir ərkək köza; **34** gunah kurbanlıq üçün bir tekə; **35** inaklıq kurbanlıq üçün ikki buğa, bəx koqkar, bəx tekə, bir yaxlıq bəx ərkək köza; bular Xiderning oqlı Xelumiylə boldi. **37** U sunoqan hədiyə eoqırılık bir yüz ottu xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqırılık yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddas jaydiki xəkəlning elqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlıq hədiyə bolsun dəp ikkisiqə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruləqanidi; **38** on xəkəl eoqırılıkta, huxbuy tolduruləqan bir altun piyalə; **39** keydürmə kurbanlıq üçün bir torpak, bir koqkar, bir yaxlıq bir ərkək köza; **40** gunah kurbanlıq üçün bir tekə; **41** inaklıq kurbanlıq üçün ikki buğa, bəx koqkar, bəx tekə, bir yaxlıq bəx ərkək köza; bular Zuri-xaddayning oqlı Xelumiylə sunoqan hədiyələr idi. **42** Altinqi künü hədiyə sunoquqı Gad əwladlirining əmiri Deuəlniing oqlı Əliasəf boldi. **43** U sunoqan hədiyə eoqırılık bir yüz ottu xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqırılık yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddas jaydiki xəkəlning elqəm birliki boyiqə olqəndi; axlıq hədiyə bolsun dəp ikkisiqə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruləqanidi; **44** on xəkəl eoqırılıkta, huxbuy tolduruləqan bir altun piyalə; **45** keydürmə kurbanlıq üçün bir torpak, bir koqkar, bir yaxlıq bir ərkək köza; **46** gunah kurbanlıq üçün bir tekə; **47** inaklıq kurbanlıq üçün ikki buğa, bəx koqkar, bəx tekə, bir yaxlıq bəx ərkək köza; bular Deuəlniing oqlı Əliasəf sunoqan hədiyələr idi. **48** Yətinqi künü hədiyə sunoquqı Əfraim əwladlirining əmiri Ammihüdninq oqlı Əlixama boldi. **49** U sunoqan hədiyə eoqırılık bir yüz ottu xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqırılık yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddas jaydiki xəkəlning elqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlıq hədiyə bolsun dəp ikkisiqə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruləqanidi; **50** on xəkəl eoqırılıkta, huxbuy tolduruləqan bir altun piyalə; **51** keydürmə kurbanlıq üçün bir torpak, bir koqkar, bir yaxlıq bir ərkək köza; **52** gunah kurbanlıq üçün bir tekə; **53** inaklıq kurbanlıq üçün ikki buğa, bəx koqkar, bəx tekə, bir yaxlıq bəx ərkək köza; bular Ammihüdninq oqlı Əlixama sunoqan hədiyələr idi. **54** Səkkizinqi künü hədiyə sunoquqı Manassəh əwladlirining əmiri Pidahzurning oqlı Gamaliylə boldi. **55** U sunoqan hədiyə eoqırılık bir yüz ottu xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqırılık yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddas jaydiki xəkəlning elqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlıq hədiyə bolsun dəp ikkisiqə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruləqanidi; **56** on xəkəl eoqırılıkta, huxbuy tolduruləqan bir altun piyalə; **57** keydürmə kurbanlıq üçün bir torpak, bir koqkar, bir yaxlıq bir ərkək köza; **58** gunah kurbanlıq üçün bir tekə; **59** inaklıq kurbanlıq üçün ikki buğa, bəx koqkar, bəx tekə, bir yaxlıq bəx ərkək köza; bular Pidahzurning oqlı Gamaliylə sunoqan hədiyələr idi. **60** Tokkuzinqi künü hədiyə sunoquqı Benyamin əwladlirining əmiri Gideonining oqlı Abidan boldi. **61** U sunoqan hədiyə eoqırılık bir yüz ottu xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqırılık yətmix

xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddas jaydiki xəkəlning elqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlıq hədiyə bolsun dəp ikkisiqə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruləqanidi; **62** on xəkəl eoqırılıkta, huxbuy tolduruləqan bir altun piyalə; **63** keydürmə kurbanlıq üçün bir torpak, bir koqkar, bir yaxlıq bir ərkək köza; **64** gunah kurbanlıq üçün bir tekə; **65** inaklıq kurbanlıq üçün ikki buğa, bəx koqkar, bəx tekə, bir yaxlıq bəx ərkək köza; bular Gideonining oqlı Abidan sunoqan hədiyələr idi. **66** Oninqi künü hədiyə sunoquqı Dan əwladlirining əmiri Ammixaddayning oqlı Ahıəzər boldi. **67** U sunoqan hədiyə eoqırılık bir yüz ottu xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqırılık yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddas jaydiki xəkəlning elqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlıq hədiyə bolsun dəp ikkisiqə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruləqanidi; **68** on xəkəl eoqırılıkta, huxbuy tolduruləqan bir altun piyalə; **69** keydürmə kurbanlıq üçün bir torpak, bir koqkar, bir yaxlıq bir ərkək köza; **70** gunah kurbanlıq üçün bir tekə; **71** inaklıq kurbanlıq üçün ikki buğa, bəx koqkar, bəx tekə, bir yaxlıq bəx ərkək köza; bular Ammixaddayning oqlı Ahıəzər sunoqan hədiyələr idi. **72** On birinqi künü hədiyə sunoquqı Axır əwladlirining əmiri Okranning oqlı Pagiyəl boldi. **73** U sunoqan hədiyə eoqırılık bir yüz ottu xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqırılık yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddas jaydiki xəkəlning elqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlıq hədiyə bolsun dəp ikkisiqə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruləqanidi; **74** on xəkəl eoqırılıkta, huxbuy tolduruləqan bir altun piyalə; **75** keydürmə kurbanlıq üçün bir torpak, bir koqkar, bir yaxlıq bir ərkək köza; **76** gunah kurbanlıq üçün bir tekə; **77** inaklıq kurbanlıq üçün ikki buğa, bəx koqkar, bəx tekə, bir yaxlıq bəx ərkək köza; bular Okranning oqlı Pagiyəl sunoqan hədiyələr idi. **78** On ikkinqi künü hədiyə sunoquqı Naftali əwladlirining əmiri Enanning oqlı Ahıra boldi. **79** U sunoqan hədiyə eoqırılık bir yüz ottu xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqırılık yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular mukəddas jaydiki xəkəlning elqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlıq hədiyə bolsun dəp ikkisiqə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruləqanidi; **80** on xəkəl eoqırılıkta, huxbuy tolduruləqan bir altun piyalə; **81** keydürmə kurbanlıq üçün bir torpak, bir koqkar, bir yaxlıq bir ərkək köza; **82** gunah kurbanlıq üçün bir tekə; **83** inaklıq kurbanlıq üçün ikki buğa, bəx koqkar, bəx tekə, bir yaxlıq bəx ərkək köza; bular Enanning oqlı Ahıra sunoqan hədiyələr idi. **84** Kurbangah, maylinip məsihləngən künidə, Israfil əmirləri kurbangahka sunoqan hədiyələr: — jəmiy on ikki kümüx legən, on ikki kümüx das, on ikki altun piyalə boldi, **85** hərbir kümüx legənning eoqırılık bir yüz ottu xəkəl, hərbir kümüx dasning eoqırılık yətmix xəkəl idi; muxu qaqa-kuqioja kətkən kümüx mukəddas jaydiki xəkəlning elqəm birliki boyiqə əlqəngəndə, jəmiy ikki ming tət yüz xəkəl qıktı; **86** huxbuy bilən tolduruləqan altun piyalə on ikki bolup, mukəddas jaydiki xəkəlning elqəm birliki boyiqə əlqəngəndə, hərbir altun piyalıning eoqırılık on xəkəl qıktı; bu altun piyalılerning altuni jəmiy bir yüz yigirmə xəkəl qıktı; **87** keydürmə kurbanlıklar üçün bolən mallar: — jəmiy on ikki torpak, on ikki koqkar, on ikki bir yaxlıq ərkək köza idi, hərbiri tegixlik axlıq hədiyələr bilən billsa sunuldu; on ikki tekə gunah kurbanlıq üçün sunuldu; **88** inaklıq kurbanlıkları üçün sunulqını jəmiy yigirmə tət buğa, atmix koqkar, atmix tekə, bir yaxlıq atmix ərkək köza idi. Kurbangah, maylinip məsihlənin, uni Hudaşa beqixlax yolidə sunulqan hədiyələr mana muxular. **89** Musa [Pərvərdigar] bilən sezləkili jamaət qedirioqa kırğən qeoqida, u «həkəm-guwaḥlıq sanduķi»ning

üstidiki «kafarət tahtı»ning ikki təripidiki kerubning otturisidin uning əzигə gəp kılqan awazini anglap turdi; Pərvərdigar xu yolda uningə saz kılatti.

8 Pərvərdigar Musaqa saz kılıp: — **2** Sən Hərunoşa: «Sən qiraqlar yakıdıcıqan qaoşa yəttə qiraqlarıng həmmisi qiraqlarıng aldını yorutıcıqan bolsun» dəp etiy koy, — dedi. **3** Hərən xundak kıldı; u qiraqlarıng üstidiki qiraqların həmmisini yandurup, huddi Pərvərdigarning Musaqa eytkinidək, qiraqlarıng yurutıcıqan aldını yorutıcıqan kılıp koydi. **4** Qiraqlarıng yasılıxi mundak; u altundır bolqə bilən sokup yasaqlan, putidin güllürigiça bolqə bilən sokup qırırlıqın. Pərvərdigar Musaqa kərsətkən nushidək, u qiraqlarınn xundak yasatı. **5** Pərvərdigar Musaqa mundak dedi: — **6** Sən Israillarning iqidin Lawiyarlarnı tallap qıkip paklıqın. **7** Ularnı paklaş üçün ularoja mundak kıl: «kafarət süy»ni ularning bədiniqə qaqqın; andin ular ezliri pütün bədiniini ustura bilən qüxtürsün, kiyimlərini yuyup əzini pak kilsun. **8** Andin keyin ular bir torpaq bilən xuningə saz koxup axlıq hədiyəsini, yəni zəytun meyi iləxtürulgən esil unni kəltürsün; sən gunah kurbanlıq üçün yəna bir torpaqını kəltür. **9** Sən Lawiyarlarnı jamaat qedirinən aldiqə kəltür wə pütün Israil jamaitini yiojip kəl; **10** Lawiyarlarnı Pərvərdigarning həzurioja hazır kılıqın; andin Israillar kılıp kollarını ularning üstigə koyşun. **11** Hərən Lawiyarlarnı Israillarning «pulanglatma kurbanlıq» süpitidə Pərvərdigarning hizmitini kilsun dəp, Pərvərdigaroja hədiyə kilsun. **12** Lawiyarlarnı hələkik iki torpaqning bexiqə koyşun; sən birini gunah kurbanlıq bolsun, birini keydirmə kurbanlıq bolsun, Lawiyarlarnı üçün kafarət kəltürsün dəp Pərvərdigaroja sunojin. **13** Sən andin Lawiyarlarnı Hərən bilən uning oqullırinən aldida turozup, ularni pulanglatma kurbanlıq süpitidə hədiyə kıl. **14** Lawiyarlarnı Meningki bolsun dəp, sən Lawiyarlarnı yəna xu tərikidə Israillardin ayırp qık. **15** Andin Lawiyarlarnı kirip jamaat qedirinən ixlirini kılısa bolidü; sən ularni paklandur, ularni pulanglatma kurbanlıq süpitidə hədiyə kıl. **16** Qünki ular Israillar iqidə pütünlyə Manga atalojan; Mening ularni Meningki bolsun dəp tallixim ularni Israillarning arısida balyatkuning tunji mewisi ornida koyqanlıqimdır. **17** Qünki Israillarning tunjisı, məyli u insan yaki haywan bolsun, pütünlyə Manga təwədər; Men Misir zemininda barlıq tunjilarnı eltürgən künü ularını Əzümgə mukəddəs kılıp eliwaləqanıdım. **18** Mening Lawiyarlarnı u yol bilən tallixim ularni Israillarning iqidikı tunjilirinən ornida koyuxum üçündür. **19** Wə jamaat qediridə Israillarning hizmitidə bolsun wə Israillarning [gunahını tiləp] kafarət kəltürsün, xuningdək Israillar mukəddəs jayqə yekinlaxkanda ular arısida bala-kaza qıkmışın dəp. Mən Israillar iqidin Lawiyarlarnı Hərən bilən uning oqullırıqə bərdim. **20** Musa, Hərən wə pütükə Israil jamaitini Lawiyarlarnı xundak kıldı; Pərvərdigarning Lawiyarlarnı toqrluluk Musaqa buyruqınındək Israillar həmmisini bəja kəltürdü. **21** Lawiyarlarnı xundak kılıp ezlirini [gunahının] paklap, kiyim-keqəklirini yuyup pakızılı; Hərən ularni pulanglatma kurbanlıq süpitidə Pərvərdigaroja hədiyə kıldı; Hərən yəna ularni paklaxka [gunahını tiləp] kafarət kıldı. **22** Andin keyin Lawiyarlarnı kirip Hərənning aldida, xundakla uning oqullırinən aldida, jamaat qediri iqidiki ixlarnı kılıxka kirixti; Pərvərdigar Lawiyarlarnı toqrluluk Musaqa kəndək buyruqan bolsa, Israillar uni xu boyiqə bəja kəltürdü. **23** Pərvərdigar Musaqa saz kılıp mundak dedi: — **24** Lawiyarlarning wəzipisi mundak bolsun: — Yigirmə bəx yaxtin yukiriləri kirip jamaat qediri iqidiki ixlarnı kılıxka səpkə kirsun; **25** əllik yaxka yətkəndin keyin səptin qekinip xu hizmətni kılımisun; **26** lekin ular jamaat

qediri iqidə kerindaxlıriqə yardımoxlip, ularning hajətliridin qıqıxka bolidü, əmma qedirdikə rəsmiy wəzipidə bolmisun. Lawiyarlarning wəzipiləri həkkidə ularoja ənə xundak kıl.

9 Misir zeminindin qıkkandın keyinkı ikkinçi yili birinqi ayda, Pərvərdigar Sinay qəlidə Musaqa buyrup: — **2** Israillar bekitilgən wakıttı etüp ketix həytini etküzsun; **3** yəni muxu aynıng on tətinqi künü gugumda, bekitilgən wakıttı, barlıq balgilıma wə kəida-tərtip boyiqə həytini etküzünərlər, — dedi. **4** Xuning bilən Musa Israillarqa saz kılıp etüp ketix həytini etküzüxnı buyrudi. **5** Ular birinqi aynıng on tətinqi künü gugumda, Sinay qəlidə etüp ketix həytini etküzdi; Pərvərdigar Musaqa kəndək buyruqan bolsa, Israillar xundak kıldı. **6** Bir nəqqəylən bir elükə tegip ketip napak bolup kələqanlıq üçün, ular xu künü etüp ketix həytini etküzəldimidi-də, ular xu künü Musa bilən Hərənning aldiqə keliq Musaqa: — **7** Biz etüp kələqan adəmgə tegip ketip napak bolup kələqan bolsakmu, lekin nemixə Israillarning qatarida, bekitilgən wakıttı Pərvərdigaroja sunuxka kerək bolojinini elip kelixtin rət kılınimiz? — deyixti. **8** — Tohtap turunglar, mən berip Pərvərdigar sələr toqraqlarda nəmə buyruydi, anglap bakay, — dedi Musa ularoja. **9** Pərvərdigar Musaqa saz kılıp mundak dedi: — **10** Sən Israillarqa mundak degin: «Silər wə silərning əwlədirilərlər iqidə bəzilər elütlərgə tegip ketip napak bolup kələqan bolsa yaki uzak, səpər təstidə bolsa, ular yənilə Pərvərdigar üçün etüp ketix həytini etküzükə bolidü. **11** Undak kixilər ikkinçi aynıng on tətinqi künü gugumda həytini etküzsün; [həyt taamini] petir nan wə aqqık kektətlər bilən billə yesun; **12** ulardın ətigə azrakmu kəldürmisun wə [közüsining] ustıhanlıridin birərsinimə sunduroquqi bolmisun; ular həytini etüp ketix həytinən barlıq bəlgilimiləri boyiqə etküzsun. **13** Həlbuki, pak bolqan, səpər təstidimə bolmiojan əmma etüp ketix həytini etküzükə etibar bərmigən kixi bolsa eż həlkidin üzüp taxlinidü; qünki bekitilgən wakıttı Pərvərdigaroja sunux kerək bolojinini sunmiojanlıq üçün, u eż gunahını eż təstigə alidü. **14** Əgər aranglarda turuwatkan yat əllik bir musapir Pərvərdigar üçün etüp ketix həytini etküzüxnə halisa, u etüp ketix həytini toorisidiki bəlgilimə wə kəida-tərtip boyiqə etküzsun; yat əllik musapirlar üçün wə zəminda tuquloqlanlar üçünə aranglarda xu birlər nizam bolsun. **15** İbadət qediri tikləngən künü, bulut ibadət qedirini, yəni həküm-guwałhıq qedirini kaplap turdu; kəqtin təki ətigəngiqə, bulut huddi ottək ibadət qedirinən təstidə turdu. **16** Daim xundak bolatti; [kündüzi] bulut ibadət qedirini kaplap turatti, keqisi u otka oxhaytti. **17** Qaşanıqı bulut jamaat qedirinən təstidin ketürülsə, Israillar yoloja qıktı; bulut kəyərdə tohtisa, Israillar xu yarda bargah tikətti. **18** Israillar Pərvərdigarning buyruki boyiqə mangattı, Pərvərdigarning buyruki boyiqə bargah tikətti; bulut ibadət qedirinən təstidə kənqə uzak tohtisa, ular bargahta xunqə uzak turattı. **19** Bulut ibadət qedirinən təstidə heli künlərgiqə tohtap tursa, Israillar mu Pərvərdigarning kərsitmisiini tutup saparqə qıkmayıttı; **20** mubada bulut ibadət qedirinən təstidə pəkət birnəqqə künla tohtisa, ular Pərvərdigarning buyruki boyiqə xu wakıttı bargah, kurup yatattı, andin yəna Pərvərdigarning buyruki boyiqə səpərgə atlinatti. **21** Wə mubada bulut pəkətla kəqtin ətigəngiqə tohtap, əttigəndə bulut yəna ketürülsə, ular yəna yoloja qıktı; məyli kündüzi yaki keqisi bulut ketürülsilə, ular səpərgə qıktı. **22** Bulut ibadət qedirinən təstidə uzunrak tursa, məyli ikki kün, bir ay, bir yıl tursımı, Israillar yoloja qıkmayı bargahta turuwerətti; lekin bulut ketürülüp mangsila ular səpirini dawamlaxturattı. **23** Pərvərdigarning buyruki bilən ular bargah, kurattı, Pərvərdigarning buyruki bilən ular

səpərni dawamlaxturttı; ular Pərvərdigarning Musanıng wastisi bilən bərgən əmri boyıqə, Pərvərdigarning kərsitmisiñ tuttati.

10 Pərvərdigar Musaçə səz kılıp mundak dedi: — **2** Sən eżüngə ikki kanay yasatkin; ularni kümüxtin söktür. Ular jamaətni yioqışka, xundakla jamaətni bargahlarını yioqıxturup yoloq qıqışka qakırıx üçün ixtililidü. **3** İkki kanay qelinqəndən pütkül jamaət sening yeningoja jamaət qediri darwazisining alidıqə yioqılıdiqan bolsun. **4** Əgər yaloquz biri qelinsa, əmirliri, yəni mingliqan Israillarning mingbexiliri sening yeningoja keliq yioqılsun. **5** Silər kattik yukiriş awaz bilən qaloqanda kün qıqışka qərkəpiti bargahlar yoloq qıksun. **6** Andin silər ikkinçi kətim kattik, yukiriş awaz bilən qaloqanda jənub tərəptiki bargahlar yoloq qıksun; ular yoloq qıkkən qaoqda kanay kattik, yukiriş awaz bilən qalmanglar; **8** Hərəuning əwlədləri, kahin boloşanlar kanaylarnı qalsun; bular silərgə əwlədəmu-əwləd bir əbədiy bəlgilimə bolsun. **9** Əgər silər eż zemininglarda silərgə zulum salqan düxmininglər bilən jəng kilişka qıksanglar, kattik, yukiriş awaz bilən qelinglar. Xuning bilən eżüngəlarning Hudasi bolqan Pərvərdigarning alidida yad etilip, düxmininglərin kutulisilər. **10** Buningindin baxka, huxal künliiringlarda, bekitilən həytliringlarda wə aynıng birinqi künliridə, silər kəydürmə kürbanlıq wə inaqlıq kürbanlıklarını sunojininglarda, kürbanlıklärning alidida turup kanay qelinglar; xuning bilən [kanaylar] silərni Hudayinglar oja əslətküqi bolidü; Mən Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **11** İkkinçi yili, ikkinçi aynıng yığırminçi kün bulut həküm-guwahlıq qedirinən üstidin ketürüldü; **12** xuning bilən Israillar Sinay qəlidin qıkip, yol elip səpərlərini baxlıdı; bulut Paran qəlidə tohtidi. **13** Bu ularning birinqi kətim Pərvərdigarning Musanıng wastisi bilən kılıqan əmri boyıqə yoloq qıkxi boldi. **14** Yəhuda bargahı eżinəng tuoji astida koxun-koxun bolup aldi bilən yoloq qıktı; koxunning baxlıkı Amminadabning oöqli Nahxon idi. **15** Issakar kəbilisi koxuning baxlıkı Zuarning oöqli Nətanəl idi. **16** Zəbulun kəbilisi koxuning baxlıkı Hələnning oöqli Elia bıdi. **17** Andin ibadət qediri quwulup, Garxonning əwlədləri bilən Mararining əwlədləri uni ketürüp yoloq qıktı. **18** Rubən bargahı eżinəng tuoji astida koxun-koxun bolup yoloq qıktı; koxunning baxlıkı Xidərnəng oöqli Əlizur idi. **19** Ximeon kəbilisi koxuning baxlıkı Zuri-xaddayning oöqli Xelumiylə idi. **20** Gad kəbilisi koxuning baxlıkı Deuəlnıng oöqli Əliasəf idi. **21** Andin Kohatlar mukəddəs buyumlarnı ketürüp yoloq qıktı; ular yetip keliştin burun ibadət qedirini [ketürügürlər] keliq uni tikləp koyuxkənidi. **22** Əfraim bargahı eżinəng tuoji astida koxun-koxun bolup yoloq qıktı; koxunning baxlıkı Ammihudning oöqli Əlixama idi. **23** Manassəh kəbilisi koxuning baxlıkı Pidahzurnıng oöqli Gamaliylə idi. **24** Binyamin kəbilisi koxuning baxlıkı Gideonining oöqli Abidən idi. **25** Dan bargahı həmmə bargahlarning arkə muhəpizətqisi bolup, eżinəng tuoji astida koxun-koxun bolup yoloq qıktı; koxunning baxlıkı Ammixaddayning oöqli Ahiəzər idi. **26** Axır kəbilisi koxuning baxlıkı Okranning oöqli Pagiyəl idi. **27** Naftali kəbilisi koxuning baxlıkı Enanning oöqli Ahıra idi. **28** Bular Israillar yoloq qıkkəndə koxun-koxun bolup mengix tərtipi idi; ular xu tərikidə yoloq qıktı. **29** Musa eżinəng keynatisi, Midiyənlək Reüəlnıng oöqli Hobabkə: — Biz Pərvərdigar wədə kılıqan yərgə karap səpər kiliwatiniz, U: «Mən u yərni silərgə miras kılıp berimən» değən; əzliniringiz bilən billə mengixlirini etünimən, biz siligə yahxi karayımz,

qünki Pərvərdigar Israil toqıruluk bəht-saadət ata kılımən dəp wədə bərgən, — dedi. **30** Lekin Hobab Musaçə: — Yak, mən eż yurtum, eż uruk-tuoqkanlırimə ketimən, — dedi. **31** Musa uningoja: Bizindən ayırılıp katmışılı; qünki sili qəldə kəndak bargah kurixımız kerəklikini bilila, sili bizə kəz bolup bərsilə. **32** Xundak boliduki, biz bilən billə barsıla, kulgüsidiə Pərvərdigar bizə qəndak yahxılık kilsə, bizmə siligə xundak kılımızı — dedi. **33** Israillar Pərvərdigar teojidin yoloq qıkip üq kün yol mangdi; Pərvərdigarning əhdə sandukj ularoja aram alidıqan yər idzəp ularning alidida üq kün yol baxlap mangdi. **34** Ular qedirlirini yioqıxturup yoloq qıkidıqan qaoqlarda, Pərvərdigarning bulutlu həman ularning üstidə bolatti. **35** Əhdə sandukj yoloq qıkidıqan qaoqda Musa: «Ornungdin turqoysan, i Pərvərdigar; düxmənlirin tiripən bolsun; Sanga eqlər yüzüngin alididin qəqsən!» — dəyti. **36** Əhdə sandukj tohtiqan qaoqda u: «Kəytip kəlgəysən, i Pərvərdigar, mingliqan-tümənligən Israil həlkə arisioja kəytip kəlgəysən!» — dəyti.

11 Wə xundak boldiki, həlk oqotuldixatti, ularning qotuldaşlırları Pərvərdigarning külükliqə yetip intayın razıl anglandı; U bu səzlərni anglidi wə Uning oqəzipi kozəqaldı; Pərvərdigarning ot-yalkuni ularning arısida tutixip, bargahning qetidiqi bəzilərni kəydürütxək baxlıdı. **2** Həlk bu qaoqda Musaçə yalwuriwidü, Musa Pərvərdigardin tilidi; xuning bilən ot pəsiyip eqtı. **3** Pərvərdigarning otı ularning otturisida tutaxşanlıq üqün u u yərgə «Tabərah» dəp at koydi. **4** Ələrning arısidi xaloqut kixilərnin napsı takıldıq kətti, Israillar mu yəna yioqlaxka baxlıdı: «Əmdi bizə kim gəx beridu? **5** Helimu esimizdiki, biz Misirdiki qaoqlarda pul həjlimə turupmu belik yeyələyttük, yənə tərhəmək, tawuz, piyaz wə küdə piyaz bilən samsakmu bar idi. **6** Mana bu yərdə hazır kəz aldimizda mannadın baxka həqənmə yok, əmdi bizning jenimizmu kürup ketiwaitidü» deyixti. **7** Manna goya yumoqşusüt uruklıqə, kərənəkli goya kəhrəvəqə ohxaytı. **8** Kixilər uyan-buyan qepip uni yioqip, bəzidə yaroqunqakta ezip, bəzidə həwənqıda sokup, ya bəzidə kazanda pixurup nan kiliq yəyti; təm zəytn maylık toqqlarqa ohxaytı. **9** Keqidə bargahka xəbnəm qıpkəndə, mannamu xuning üstigə qıxətti. **10** Musa həlkning ailmu-aılə hərbiri eż qedirinən ixiki alidida yioqə-zar kilişiwatkını anglıdi; buningqə Pərvərdigarning oqəzipi kattik kozəqaldı, bu ix Musanıng nəziridimə yaman kəründü. **11** Musa Pərvərdigaroja: — Sən bu barlıq həlkning eojir yükini manga artıp koyup, mən külungni nemixə bundak kiyənəsən; nemixə mən Sening aldingda iłtipat tapmaymən? **12** Ya mən bu pütün həlkə həmildər bolup, ularni tuoqdummu? Sən tehi manga: «Sən ularni Mən kəsəm iqip ularning atabowliriloja miras kılıqan xu yərgə yətküzgüq, huddi bəkkən atisi əməqəktiki bowaknı baoqrioja aloqandək baoqringoja elip ketürüp mang» dəwətisən? **13** Mən bu həlkə nədən gəx teipip bəralayəm? Qünki ular manga yioqlap: «Sən biza yegidək gəx teipip bər!» deyixməktə. **14** Mən bu həlkən ketürütxni yaloqz üstümgə elip ketəlməydiñən, bu ix manga bək eojir keliwati. **15** Əgər Sən manga muxundak muamilə kilməkqi bolsang, mən etünüp kalyal, bu harab həlitimni manga kərsətməy, iłtipat kiliq meni əltürüwət! — dedi. **16** Pərvərdigar Musaçə mundak dedi: — Israel aksakalları iqidin, sən yenimoja tonuydiqan həlk aksakalları wə bağlardın yətmixni tallap yioqkin, ularni jamaət qedirinən alidıqə ekəl. Əlar sening bilən billə xu yərdə tursun. **17** Mən xu yərgə qüçüp sening bilən sezlixişmən; wə sening üstüngə turuwtəkən Rohnı elip ularning üstigimə bəlüp koyimən. Xuning bilən ular sən bilən

billə həlkni kətürəx məs'uliyitini üstigə alıdu, andin sən uni əzüng yaloqz kətürməydiqən bolisən. **18** Sən həlkə mundak degin: «Ətə gəx yiyixkə təyyarlinip əzənglərni [Hudaqə] atap paklanglar; qünki silər Pərvərdigarning külükini aqritip yioqlap: «Əmdı kim bizgə gex beridu? Ah, Misirdiki həlimiz bək yahxi id!» deganidindər əməsmə? Pərvərdigər dərwəka silərgə gex beridu, silər uningdin yəysilər. **19** Silər bir kün, ikki kün əməs, bəx kün, on kün əməs, yigirme künnum əməs, **20** bəlkı pütün bir ay yəysilər, taki burninglardın etilip qıkip hə bozouqə yəysilər; qünki silər aranglarda turuwatkan Pərvərdigarnı mənsitməy, uning aldida yioqlap turup: «Biz nemə üçün Misirdin qıktuk?» — dedinglər». **21** Musa: — Mən ularning arısında turuwatkan bu həlkətin yoloq qıkalaydiqən ərkəklər alta yüh ming tursa, Sən tehi: «Mən ularmı gəx yəydiqən, hətta pütün bir ay gəx yəydiqən kılımən» dəysən; **22** əmisiş koy, kala padilirininq həmmisi soyulsə ularqə yetəmdü? Yaki dengizdiki həmmə belik ularqə tutup berilsə, ularning yiyixigə yitərmə? — dedi. **23** Xuning bilən Pərvərdigər Musaqa: — Pərvərdigarning koli kışka bolup kaptimu? Əmdı körüp bakkına, Mening sanga degen sezüüm əməlgə axurulandu-yok? — dedi. **24** Xuning bilən Musa qıkip Pərvərdigarning sezinə həlkə yətktüzdü wə həlk iqidiki aksakallardin yətmix adəmni tallap yioqip ularnı jamaət qədirininq ətrapida turozdu. **25** Andin Pərvərdigər bulut iqidin qüxüp, Musa bilən sezlixip, uningdiki Rohtin elip yətmix aksakalqoja koydu; Roh, ularning üstigə konuxi bilən ular bekarət berixkə kirixti. Lekin xu wakittin keyin ular undak kılımdı. **26** Lekin u qəoşa ulardın ikki adəm bargahtə қaldı; birsininq ismə əldad, ikkinqisi Medad idi (ular aslıda aksakallarning arısında tizimlananıdi, lekin ibadət qədiriqa qıkmay kələşənidi). Roh, ularning üstidimən kəndi wə ular bargahtıqında bekarət berixkə baxlıdi. **27** Yax bir yigit yürüüp kelip Musaqa: — Əldad bilən Medad bargahtə bekarət beriwaitidü, — dedi. **28** Musaninq hizmətkarı, Musa talliojan sərhil yigitliridin biri, Nunning oqlı Yəxua kopup: — I hojam Musa, ularni tosuqayla, — dedi. **29** Lekin Musa uningoja: — Sən meninq səwəbəmdin həsat kiliwatımsa? Pərvərdigarning pütün həlkə payoqbər bolup katsa idi, Pərvərdigər Əzining Rojhını ularning üstigə koyaş idil! — dedi. **30** Xuning bilən Musa bilən Israfil aksakallırının həmmisi bargahtə käytip ketixti. **31** Əmdı Pərvərdigər aliddin bir xamal qıkip, u dengiz tərəptin bədünilərni uqurtup kelip, bargahtıq ətrapıqə yeyiwatti; bədünilər bargahtıq u təripidimə bir künlük yol, bu təripidimə bir künlik yol kəlgüdək kəplidi. **32** Həlk ornidin turup pütküllə xu künü, xu keqisi wə ətisi pütün kün bədünə tutup yioqdi, əng az deqənlirimə alahazəl ikki homir yioqdi; ular bularını bargahtıq tət ətrapıqə əzliyi üçün yeyixti. **33** Ular gəxni qaynap ezip bolmay, gəx tehi qıxları arısında turoqanda, Pərvərdigarning oqazipə ularqə kəzənlip, həlkni intayın eojir bir waba bilən urdi. **34** Xunga kixilər xu yərni «Kibrot-Hattawah» dəp atidi; qünki ular xu yərda nəpsi təkildiqliq kixilərni yərlikkə koyqanıdi. **35** Keyin həlk Kibrot-Hattawahın yoloq qıkip Hazirottə kelip, Hazirottə tohtidi.

12 Məriyəm bilən Hərən Musaninq həbəxlək kizni hotunlukka alojini üçün uningoja karxi sez kıldı (qünki həbəxlək bir kizni aloqanıdi). **2** Ular: — Pərvərdigər pəkət Musa bilənlə sezlixip, biz bilən sezləxməptim? — deyixti. Bu gəpni Pərvərdigər anglıdi. **3** Musa degen bu adəm intayın kəmtərəmənin adam bolup, bu tərəptə yar yəzidikilər arısında uning aldiqə etidioqını yok idi. **4** Pərvərdigər Musa, Hərən wə Məriyəmə tuyuksız: — Silər üqüngərlər jamaət qədiriqa kelinglər,

— dedi. Üqilisi qıkip kıldı. **5** Andin Pərvərdigər [ərxtin] bulut türwəki iqidə qüxüp, jamaət qədirininq aldida tohət, Hərən bilən Məryəmni kılqırıwidı, ular aldiqə kıldı. **6** U ularqə: — Əmdı silər gepimni anglanglar, əgər silərning aranglarda payoqbər bolsa, Mən Pərvərdigər alamat kərənixtə uningoja Əzünni ayan kılımən, qüxi də uning bilən sezliximən. **7** Lekin kulum Musaqa nisbətən undak əməs; u barlıq ailəm iqidə tolimu sadıktur; **8** Mən uning bilən tepixmək eytip olturmay, yüzmü yüz turup biwasitə səzliximən; u Mən Pərvərdigarning kiyapitini kərələyədəm. Əmdı silər nemixkə kulum Musa toqıruluk yaman gəp kılıxtin qorkmidinglər? — dedi. **9** Pərvərdigarning otluk oqazipə ularqə kəzənlip, — dedi. **10** Xuning bilən bulut jamaət qədiri üzidin kətti, wə mana, Məryəm huddi ap'ak kardək pesə-mahaw bolup kətti; Hərən burulup Məryəmə kəriwidı, mana, u pesə-mahaw bolup kələşənidi. **11** Hərən Musaqa: — Way hojam! Nadanlıq, kılıp gunah ətküüzüp kəyəqənlilikimiz səwəbəndin bu gunahni bizning üstimizgə artıqıysan. **12** U huddi anisining kərsikidin qıkkandıla bədini yerim qırıq, elük tuqulqan balıdək bolup kalmıqayı! — dedi. **13** Xuning bilən Musa Pərvərdigəroja: — I Təngri, uning kesilini sakaytiwətən bolsang, — dəp nida kıldı. **14** Pərvərdigər Musaqa: — Əgər atisi uning yüzigə tükürgən bolsa, u yətə kün hijilqılıq iqidə turojan bolatti əməsmə? Əmdı u bargahning sırtıqə yətə kün kamap koyulsun, andin u käytip kəlsən, — dedi. **15** Xuning bilən Məryəm bargahtı sırtıqə yətə kün kamap koyuldi, taki Məryəm käytip kəlgüçə həlk yoloq qıkmay turup turdi. **16** Andin keyin həlk Hazirottə yoloq qıkip, Paran qəlidə bargaht kərdi.

13 Pərvərdigər Musaqa sez kılıp: — **2** Mən Israillarqə miras kılıp bərən Kəanaan zeminini qarlap kelixə adəmlərni əwətkin; hərbir ata jəmetkə təwə kəbilidin bərdin adəm qırırlısun, ular eż kəbilisidiki əmir bəlsən, — dedi. **3** Musa Pərvərdigarning əmri boyiqə, ularını Paran qəlidin yoloq saldı; ularning həmmisi Israillarning baxlırı idi. **4** Təwəndikilər ularning isimləri: — Rubən kəbilisidin Zakkurning oqlı Xammuya, **5** Ximeon kəbilisidin Horining oqlı Xafat, **6** Yəhuda kəbilisidin Yəfənnəhəning oqlı Kaləb, **7** İssakar kəbilisidin Yüstipnən oqlı Igal, **8** Əfrain kəbilisidin Nunning oqlı Həxiya, **9** Binyamin kəbilisidin Rafuning oqlı Palti, **10** Zəbulun kəbilisidin Sodining oqlı Gaddiyəl, **11** Yüslüp kəbilisidin, yəni Manassəh kəbilisidin Susining oqlı Gaddi, **12** Dan kəbilisidin Gimallining oqlı Ammiyəl, **13** Axir kəbilisidin Mikailning oqlı Satur, **14** Naftali kəbilisidin Wofsining oqlı Nahbi, **15** Gad kəbilisidin Makining oqlı Geul. **16** Mana bular Musa qarlap kelinglər dəp Kəanaan zeminəqə əwətkən adəmlərning ismi. Musa Nunning oqlı Həxiyanı Yəhoxuya dəp atidi. **17** Musa ularını qarlap kelixə Kəanaanoja səpərəwər kılıp: — Silər muxu yərdin Nəgəw qəli tərəpkə karap menginglər, andin taqlıq rayonqa qıkinglər. **18** U yərning kəndək ikənlilikini, u yərdikilərning küplük-ajızılığını, az yaki kəplükini kerüp bekinglər; **19** ular turuwatkan yərning kəndək ikənlilikini, yahxi-yamanlığını kərənglər; ular turuwatkan xəhərlərning kəndək ikənlilikini, bargahtlık xəhər yaki sepil-kələlik xəhər ikənlilikini; **20** u yərning munbət yaki munbətsiz ikənlilikini, dəl-dərəhlirininq bar-yoqlukını kerüp kelinglər. Yürəkləkrək bolup, mewə-qiwiliridin aloqə kelinglər, — dedi. Bu qəoş dal üzüm pixip kələşən wakıt idi. **21** Ular xu tərəplərgə qıkip, zəminni Zin qəlidin tartip tək Həmat eqizining yenidiyi Rəhəbəkqə berip qarlaxtı. **22** Ular jənub tərəptə Həbron oja bardı, u yərlərdə Anakıylarınq əwlədliridin Ahiman, Xixay, Talmay deqənlər olтурuxluk idi. Əslidə Həbron xəhəri Misirdiki Zoan xəhəridin

yätte yil ilgiri yasalojanidi. **23** Ular «Əxkol jilojsi»oja kəldi, u yərdə bir sap üzümi bar bir üzüm xehini kesip, bir baldakğa esip ikki adəməgə ketürgütüp mangdi; ular azraq anar bilən ənjürmü elip kaytip kəldi. **24** Israillar xu yərdə kesiwalojan əxu üzüm sawəbidin u yər «Əxkol jilojsi» ([əzüm sapıki jilojsi]) dəp ataldi. **25** Ular kırık kündin keyin u yarłerni qarlap tütüpit, kaytip kəldi. **26** Ular kelip, Paran qəllükidiki Qadaxta Musa, Hərun wə pütün Israil jamaiti bilən kərüxti. Ular ikkiyləngə həm pütktüll Israil jamaitigə məlumat bərdi həm zemining mewilirini ularoja kərsətti. **27** Ular Musa oja məlumat berip: — Biz ezləri beringlar debyn yərlərgə barduk, rasttinla süt bilən həsəl ekip turidiojan yər ikan, mana bular xu yərning mewiliri. **28** Bırak u yerdikilər bək kütütgüngə ikan, xəhərlər sepilliç bolup həm puhta-häywətlək ikan. Uning üstügə, biz u yərda Anakıylarning əwladlırinumu kərdük. **29** Amaləklər jənub tərəpta turidikən; Hıttiyalar, Yəbusiyalar, Amoriyalar taqlarda turidikən; Kəanañiylar dengiz boyılırda wə lordan dəryası boyılırda turidikən, — dedi. **30** Kaləb Musaning alidda kəpənlikni tinqitip: — Biz dərəhal atlınip berip u yərni igiləyl! Qünki biz qoqum oqalip kelimiz — dedi. **31** Lekin uning bilən billa qıkkən baxxılar bolsa: — Ular bizdin künlük ikan, xunga ularoja hujum kılısk bolmayıdu, — deyixti. **32** Andin qarlioquqlar ezləri qarlap kəlgən zemining əhwalidin Israillar oja yaman məlumat berip: — Biz kırıp qarlap etkən zemin bolsa ez ahalisini yəydiqan zemin ikan; biz u yərda kərgənlərinin hammisi yoqan adəmlər ikan. **33** Biz u yərlərdə «Nəfiliyər» debyn [gigant] adəmlərni kərdük (dərvəkə Anakıylarning əwladlıri Nəfiliyərдин qıkkandur); biz ezmizgə karisak qekətkidək turidikənmiz, biz ularoju xundak kərinidikənmiz, — dedi.

14 Xuning bilən barlık jamaət dad-pəryad ketürip yıqlılı; ular keçiə yioşa-zar kılıxip qıktı. **2** Israillar Musa bilən Hərun oja tapa-tənə kılıp: — Biz baldurla Misirdə elüp kətsək boptikən! Muxu qel-jəzirədə elüp kətsək boptikən! **3** Pərvərdigar nemixkə bizni kılıq astida əlsün, hotun balaqakılırimiz bulinip, [düixmənning] oljisı bolsun dəp bizni bu yərəga baxlap kəlgəndu! Uningdin kərə, Misiroja kaytip kətkinimiz yahxi əməsmu? — dəp qotuldaxti. **4** Xuning bilən ular bir-birigə: — Baxkidden bir baxlık tiklep Misiroja kaytip ketəyli, — deyixti. **5** Musa bilən Hərun pütün Israil jamaiti alidda yikilip düm yatti. **6** Xu yərni qarlap kərgənlər iqidiki Nunning oqlı Yəxua bilən Yəfunnahning oqlı Kaləb kiyimlirini yirtip, **7** pütün Israil jamaətlikigə: — Biz qarlap kelixka etüp baroqan zemin intayin bək yahxi zemin ikan. **8** Əger Pərvərdigar bizdin seyünsə, bizni xu zeminoja, yəni həsəl bilən süt ekip turidiojan xu zeminoja baxlap berip, uni bizgə beridu. **9** Silar pəkət Pərvərdigaroja asılık kilmanglar! U zemindikilərдин korkmanglar, qünki ular bizgə nisbətən bir ojizadur; ularning panahdarlırları ulardın kətti. Pərvərdigar bolsa biz bilən billə; ulardın korkmanglar, — dedi. **10** Həlbuki, pütük jamaət tərəp-tərəptin: — U ikkisini qalma-kesək kılıp eltürüwətyli, deyixti. Lekin Pərvərdigarning julasi jamaət qədirida Israillar oja ayan boldi. **11** Pərvərdigar Musa oja: — Bu həlk Meni qaçanqıqə mənsitməydu? Gərqə ularning otturisida xunqə məjizilik alamətlərini yaratkan bolsammu, lekin ular Manga qaçanqıqə ixinixməydi. **12** Mən ularni waba bilən urup yokitımən, xuning bilən seni ularlın tehimu qong wə əkədrətlik bir əl kılımən, — dedi. **13** Musa bolsa Pərvərdigaroja mundaq dedi: — «Bundak bolidiojan bolsa bu ixni misirliklər anglap kəlidü, qünki Sən uluq kudriting bilən bu həlkəni ularning arisidin elip qıkkəniding; **14** wə Misirliklər bu ixni xu zemindiki həlkərgimə eytidu. U zemindiki aħalimū

Sən Pərvərdigarning bu həlkəning arisida ikənlikingni, Sən Pərvərdigarning ularning alidda yüzmüzüz kərüngənlikini, Sening bulutling daim ularoja saya qıxırüp kələnglikini, xundakla Sening kündüzi bulut tüwrükidə, keqisi ot tüwrükidə ularning alidda mangonəlikingini angliojanidi. **15** Əmdi Sən bu həlkəni huddi bir adəmni eltırgəndək eltıruwətsəng, Sening nam-xehritingini angliojan əllərning hammisi: **16** «Pərvərdigar bu həlkəni Əzli ularoja berixka kəsəm kılıqan zeminoja baxlap baralmaydiqanlıq iżiqtin, xunga ularni əxu qel-jəziridə eltıruwətiptu» dəp kəlidü. **17** Əmdi etünimənki, Rəbbim kudritingini jari kıldurqəysən, Əzüngning: **18** «Pərvərdigar asanlıqqa aqqıqlanmayıdu, Uning mehri-muħabbiti texip turidu; U gunah, wa itaatsizlikni keqüridü, lekin gunahkarları hərgiz gunahsız dəp karımaydu, atilarning kəbihlikini atisidin balisliqıqə, hətta nəwərə-qəwriliriqiça ularning üstügə yükləydu» deginindək kılıqəysən. **19** Mehriyə-xəpkitingning kəngriliki boyıqə, Misirdiki qaqəndin taki həzirojıqə daim keqürüp kəlginindək, bu həlkəning kəbihlikini keqürgəysən!». **20** Parwərdigar: — «Boptu, san degəndək ularni keqürdüm. **21** Lekin Əz həyatim bilən kəsəm kılımənki, pütük yər yəzzi Mən Pərvərdigarning xan-xəripi bilən tolidu. **22** Həlbuki, Mening julayimni, Misirdə wə qel-jəziridə kərsətən məjizilik alamətlərimi kərüp turupmu Meni muxundak on ketimlap sinap yəna awazimoja kulaq salmiojanlar, **23** Mən kəsəm iqip ularning ata-bowlirijoja miras kılıp beriman debyn u zemini hərgiz kərəlməydu; Meni mənsitmənlərдин birim u yurtin kərəlməydu. **24** Lekin eziđə baxlıqə bir rohning bolojını, pütün kəlbə bilən Manga əgəxkini üçün kulum Kaləbni u kırğən yərəga baxlap kirimən; uning əwladlırimu u yərəga mirashor bolidu. **25** (xu qaqəndi Amaləklər bilən Kəanañiylar [taqlıq] jilojsılarda turuwattati) — Əta silar yolunglardın burulup, Kızıl Dengizə baridiojan yol bilən mengip qəlgə səpar kılıngılar» — dedi. **26** Pərvərdigar Musa bilən Hərun oja sez kılıp mundak dedi: **27** — Mən Mening yaman gepimni kılıp qotuldixidiojan bu rəzil jamaətkə qaçanqıqə qidixim kerək? Israillarning Mening yaman gepimni kılıqanlıri, xu [tohtawsız] qotuldaxlırinining hammisiini anglidim. **28** Sən ularoja: — Pərvərdigar mundak dəydu: «Mən həyatim bilən kəsəm kılımənki, həp, Mən silərgə kəlikiməqə kırğən səzliyinə boyıqə muamılık kılımədiqan bolsam! **29** Silərning eltküngürlər, muxu qəldə yatidu; silərning iqinglarda sanaktin etküzülgənlər, yəni yexi yigirmidin axkan, Mening yaman gepimni kılıp qotuldiojanlarining hammisi pütün sani boyıqə **30** Silərgə kəl kətürüp [kəsəm kılıp], turalıqunglar kılıp beriman debyn zeminoja həq kərəlməydu; pəkət Yəfunnahning oqlı Kaləb bilən Nunning oqlı Yəxuala kirimə. **31** Silərning kılıq biyalılırları, yəni «Bulinip, düixmənning oljisı bolup kəlidü» deyilgənləri Mən baxlap kirimən, ular silər kəmsitkən u zemindin bəhrimən bolidu. **32** Bırak silər bolsanglar, silər yikilip, eltküngürlər bu qəldə kəlidü. **33** Silərning biyalılırları buzukluk-wapasızlıqıqlarining əlimini tartip, eltküngürlər qəldə kələkələr, bu qəldə kırık yil sərgərdan bolup yürüdu. **34** Silərning xu zeminni qarlıqon künlirinqərların sani boyıqə, kırık künning hərbir künimi bir yil həsəbləp, kəbihlikliringləri kırık yil ez üstüngərlərə elip yürüsürlər; xu qaqəndi Mening eziunglardın yatlaqjənimən nema ikənlikini bilip yetisilər — degin. **35** Mən Pərvərdigar xundak degənikənən, yiojılıp Manga karxi qıkkən bu rəzil həlk jamaitiga Mən qoqum xundak kılımən; ular muxu qel-jəziridə yəwetili, xu yərda olidu. **36** Musa u zeminni qarlap kelixkə əwətənlər kaytip kəlgəndə, u zemin tooruluk yaman həwər elip kelix bilən pütün jamaətni qotulditip, Musaning yaman gepini kılıquzojanlar, **37**

yənə u zemin toqıruluk yaman həwər əkəlgən bu kixilərning həmmisi waba kesili tegip Pərvərdigarning aldida əldi. **38** Zəminini qarlap kelişkə baroşan adamlar idiqin pəkət Nunning oqlı Yəxua bilən Yəfunnəhning oqlı Kaləbla həyat kəldi. **39** Musa bu gələrni pütükil Israel jamaitiga eytiwid, həmmisi bək həsrət qəkti. **40** Ular atığən tangatkanda turup təqək qikip: — Mana biz kəldük! Pərvərdigər eytən yurtka qikip hujum kılıylı; qünki biz gunah kıldıuk, — deyixti. **41** — Silər yənə nemixkə Pərvərdigarning əmrigə hiləplik kılısilər? — dedi Musa, — Bu ix oqlılık bolmayıdu! **42** Pərvərdigər aranglarda bolməqəqkə, düxmənning kılıqi astida elüp, məoqlup bolmaslıklıqlar üçün hujumqa qıkmangalar. **43** Qünki Amaləklər bilən Kənaaniylar u yurtta, silərning aldinglarda turidu; silər kılıq astida elüp ketisilər; qünki silər Pərvərdigardin tenip kəttinglər, Pərvərdigər silər bilən billə bolmayıdu. **44** Lekin, gərgə Pərvərdigarning əhdə sandukı wə Musa bargahtın əzəməliyənən bolsimus, ular yənilər əz maylıqə təqək qikip hujumqa etti. **45** Xuning bilən Amaləklər bilən xu təqədə turuxluk Kənaaniylar qüxüp ularni taki Hormahojıqə koopləp, bitqit kılıp kırçın kıldı.

15 Pərvərdigər Musaqa söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israillarqa mundak degin: — Silər makanlixixinglər üçün silərgə təkdim kılıp beridiojan zeminə qırgın qeojinglarda, **3** əgər Pərvərdigərə atap otta sunulidiojan, uningə qırbuxuy bolsun dəp birər hədiyə-kurbanlıq kılımkəq bolsanglar, kurbanlıq kala yaki koy-eqkə padisidin bolsun. U keydürmə kurbanlıq bolsun, kəsəmni ada kılıx kurbanlıqı bolsun, ihtiyyarı kurbanlıq yaki silərgə bekitilənqən heytlardiki zərür kurbanlıq bolsun, **4** kurbanlıq sunoqqu kixi Pərvərdigərə atioqinoja bir axlıq hədiyəsinə qıxup kəltürüsün. Keydürmə kurbanlıq yaki baxkə kurbanlıq koza bolsa, undakta axlıq hədiyəsi zaytun meyidin bir hənning təttin biri iləxtürülənqə esil undin əfəhəning ondin biri bolsun; uningə yənə xarab hədiyəsi süpitidə təttin biri hən xarabni kuxup sunsun. **6** Kurbanlıq kəqkər bolsa, sən uningə axlıq hədiyəsi süpitidə üqtin bir hən zəytun meyi iləxtürülənqə esil undin əfəhəning ondin ikkisi bolsun **7** wə xarab hədiyəsi süpitidə təttin bir hən xarabni kuxup sunsun; bular Pərvərdigərə huxbuq qıqarsun dəp sunulsun. **8** Əgər sən Pərvərdigərə kəydürmə kurbanlıq, yaki kəsəmni ada kılıx kurbanlıq yaki inaqlıq kurbanlıqı süpitidə torpak atiojan bolsang, **9** undakta torpakka axlıq hədiyə süpitidə yerim hən zəytun meyi iləxtürülənqə esil undin əfəhəning ondin üçini, **10** xarab hədiyə süpitidə yerim hən xarabni kuxup sunoqin; bular Pərvərdigərə atılıp otta sunulup, huxbuq qıqarsun dəp kəltürülənqə. **11** Hərbir sunulojan torpak, kəqkər, koza yaki oqlaklıq nisbətən muxundak kılınsun. **12** Silər sunidiojininglarning sani boyiqə, hərhil kurbanlıqning səninqə qarap xundak kılısilər. **13** Xu zemində tuqulqanlarning həmmisi Parwərdigərə huxbuq qıqarsun dəp, otta sunulidiojan kurbanlıq kılımkəq bolsa ənə xundak kılınsun. **14** Xuningdək silər bilən billə turuwatqan musapir yaki əwlədmu-əwləd silər bilən billə turuwatqanlar bolsa, huxbuq qıqarsun dəp otta sunulidiojan kurbanlıq kılımkəq bolsa, silər kəndak kılıqan bolsanglar, ularmu xundak kılınsun. **15** Pütükil jamaətkə, məyli silər bolunglar yaki silər bilən billə turuwatqan musapir bolsun, həmminglər üçün ohxax bir bəlgilimə bolidu; silər üçün dəwrmu-dəwr əbədiy bir bəlgilimə bolidu; Parwərdigər alıldı silər kəndak bolsanglar, musapirlarımı xundaktur. **16** Silərgim, aranglarda turuwatqan musapirlaromu ohxax bir ənənə-bəlgilimə, ohxax bir həküm bolsun. **17** Pərvərdigər Musaqa söz kılıp mundak dedi: — **18** Sən Israillarqa söz

kılıp ularqa mundak degin: — «Silər Mən silərni əkiridiojan zeminə qırgın axlıqı yəydiqən qeojinglarda, Pərvərdigərə bir «kətürmə hədiyə» təkdim kılıngılar. **20** Silər hərbir yengi hemirdin pişqan nanlarda birini «kətürmə hədiyə» kılıp təkdim kılıngılar; silər uni təkdim kılıqanda huddi hamannıq «kətürmə hədiyə»sigə ohxax bolsun. **21** Dəwrdin-dəwrga silər dəsləpkəi həsulduq qıqan hemirdin bir nannı «kətürmə hədiyə» süpitidə Pərvərdigərə sununglar. **22** Əgər silər əzüngərlər bilməy ezip gunah kılıp, Pərvərdigarning Musaqa buyruqan bu barlıq əmirlirigə əməl kılımçıqən bolsanglar, **23** yəni Pərvərdigər buyruqan kündin etibarən barlıq əwlədləringləriqə Pərvərdigarning Musanıng wastisi bilən silərgə buyruqan barlıq ixliqə əməl kılımçıqən bolsanglar, **24** jamaət xundak birər gunahning bilməy etküzülgənlək idin həwərsiz bolsa, undakta pütükil jamaət Pərvərdigərə huxbuq qıqarsun dəp yax bir torpakni kəydürmə kurbanlıq süpitidə sunsun həmdə kəida-nizam boyiqə uningə munasiviylək axlıq hədiyə bilən xarab hədiyəni koxup sunsun, wə uning üstüqə bir tekini gunah kurbanlıqı süpitidə sunsun. **25** Xu yol bilən kahin pütükil Israel jamaiti üçün kafarət kəltürüp, bu gunah ulardin kəqürüm kılınidu; qünki bu bilməy etküzüq koyqan gunah wə ular əzlinin bilməy etküzüq koyqan gunahı üçün kurbanlıq, yəni Pərvərdigərə atap otta sunulidiojan kurbanlıq wə gunah kurbanlıqını birləşə Pərvərdigər alıqə sunoqan. **26** Bu gunah pütükil Israel jamaiti bilən ularning arisida turuwatqan musapirlarının həmmisidin kəqürüm kılınidu, qünki bu pütükil həlkə bilməy turup etküzüq koyqan gunahırtur. **27** Əgər bir kixi bilməstən gunah kılıp koyqan bolsa, u bir yaxlık bir qixi oqlaklıq gunah kurbanlıqı süpitidə sunsun. **28** Kahin xu yol bilən bilməy gunah kılıp koyqan adəm üçün kafarət kəltürür; uning üçün kafarət kəltürüsə uning Pərvərdigər alıldı bilənqə etküzüq gunahı uningdən kəqürüm kılınidu. **29** Bilməy birər səwənlilik etküzüq koyqan barlıq kixilərgə, məyli xu zemində tuqulqan Israillar bolsun yaki ularning arisida turuwatqan musapirlarəqə bolsun, — silərning həmmingləriqə ohxax bir ənənə-bəlgilimə tətbiklinidu. **30** Lekin yürükini kaptək kılıp ix kərgən kixi, məyli u zemində tuqulqan bolsun yaki musapir bolsun, Parwərdigərə həkərət kəltürən bolidu; u haman əz həlkidin üzüp taxlinidu. **31** U Pərvərdigarning səzini mənsitməqənək, Pərvərdigarning əmrigə hiləplik kılıqanıqən; xuning üçün u qoqum üzüp taxlinidu; gunahı ezininqə bəxiqə qüxidu. **32** Israillar qəjəziridiki wəkətləridə, bir kixining xabat künidə otun tərgənləki baykaldı. **33** Otun teriwatqanlıqını baykəp kaloqanlar uni Musa, Hərən wə pütükil jamaətning alıqə elip kəldi. **34** Uni kəndak bir tərəp kılıx kerəkli təhi kərsitilməqəqkə, ular uni kamap koydi. **35** Pərvərdigər Musaqa: — U adəm əltərüləmisi bolmayıdu; pütün jamaət uni bargahning texiqə əpqiqip qalma-kesək kılıp əltərsən, — dedi. **36** Andin pütün jamaət u adəmni bargah sertiqə əpqiqip, huddi Pərvərdigər Musaqa buyruqəndə, qalma-kesək kılıp əltərsə. **37** Pərvərdigər Musaqa söz kılıp mundak dedi: — **38** Sən Israillarqa mundak degin, ular əwlədmu-əwləd kiyim-keqkəlirininq qərisiqə quqılları tutsun həm burjikidiki quqıllırıninq hərbirigə kek xoyna tiqip koysun; **39** bu hil quqıllar silərning uni tiqip turuxunglar üçün bolidu; uni kergəndə Parwərdigarning barlıq əmirlərini esinqlarda tutup, ularqa əməl kılıxinqələr üçün bu silərgə bir əslətmə bolidu; xuningdək silərning həzirlikdək əzüngərlərinə kəngərlingərlər wə kəzüngərlərinə kəyngə kirip, katırap buzukluk kılıp kətməslikinqələr, **40** Mening barlıq əmirlərini əstə tutuxunglar həm uningə əməl kılıp, Hudayıngləriqə atap pak-mukəddəs

boluxunglar üçün bolsun. **41** Mən Hudayinglar bolux üçün silərni Misir zeminidin elip qıkkən Pərvərdigardurmən; Mən Pərvərdigar Hudayinglardurman.

16 Lawiyning əwrisi, Kohatning nəwrisi, Izħarning oqlı

Korah wə Rubənning əwlədliridin Eliabning oquşulları Datan bilən Abiram wə Pələtning oqlı On **2** Israillar iqidiki jamaət əmirləri bolğan, jamaət iqidin saylap qıkkıloq metiəwirlərdin ikki yüz əllik kixini baxlap kelip Musaqa əxarxi qıktı. **3** Ular yioqılıp Musaqa əxarxi həm Hərunoqa əxarxi qıkip: — Silər həddinglərdin bək axtinglar, pütük jamaətning həmmisi pak-mukəddəs, Pərvərdigarnı ularning arisida, xundak turuqluk silər nemə dəp eziünglərni Pərvərdigarnı jamaaitidin tüstün əkoyusilar? — dedi. **4** Musa ularning gepini anglap düm yikilip, Korah bilən uning guruhidilikərgə sez kılıp: — Əta ətigəndə Pərvərdigar kimlərning Əzığə mənsup ikeñlikini, kimlərning pak-mukəddəs ikeñlikini ayan kılıdu; xu kixim Əzığa yekinlaxturidu; kimni tallıqan bolsa, uni Əzığə yekinlaxturidu. **6** Silər mundak kılıngılar: — Sən Korah wə sening guruhingdikilər həmmisi huxbuydanları əpkelinglər; **7** Əta Pərvərdigarnıng aldida huxbuydanları ot yekip, huxbuynı uning üstiga koyungalar; Pərvərdigar kimni tallısa, xu mukəddəs-pək bolğan bolsun! **8** Silər Lawiyalar, həddinglərdin bək axtinglar! — dedi. **8** Musa yənə Korahlıq: — I Lawiyalar, gepiməgə külak selinglər. **9** Israillarning Hudasi Pərvərdigar silərni Əzining qədirininq ixlirini kılışın dəp həmdə jamaətning aldida ularning hizmitidə bolsun dəp Əzığa yekinlaxturuq üçün silərni Israill jamaaitidin ayrip qıkkən — yəni Pərvərdigar seni wə sening həmmə kerindaxliring bolğan Lawiyning əwlədlirini birkəd Əzığə yekinlaxturoqanlıq silərqa qıkkı ixmu? Silər yənə tehi kahinlik wəzipisini tama kiliwatamsıllər? **11** Xu wəjidin sən wə sening guruhingdikilər həmmisi yioqılıp Pərvərdigaroja əxarxi qıkwetisilər-də; Hərun nemidi, silər uning üstidin xunqılık aqırınip oqotuldixip kətküdək? — dedi. **12** Musa Eliabning oqlı Datan bilən Abiramni kılıqkirip kelişkə adəm əwətiwidi, ular: — Barmaymiz! **13** Sening bizni süt bilən həsəl akidioqan zemindin baxlap qıkip bu qəl-jəziridə eltərməkqi bolğanlıqning ezi qıkkı ixmu? Sən tehi eziüngi padixah hesablap bizning üstimizdindən həkümranlıq kilməkqımı? **14** Həlbuki, sən bizni süt bilən həsəl akidioqan yurtka baxlap kəlmidim, etiz wə üzümzarlıklarınım bizga miras kilip bermidim. Sən bu həkning kezinimü oyuwalmaqqımı? Biz barmaymiz! — dedi. **15** Buni anglap Musa kəttik oqəzəplinip Pərvərdigaroja: — Ularning sowoqat-hədiyəsigə etibar kilməqaysən; mən ularning hətta birər exikinimə tartıwalmıdim, birər adımidim həq ziyən-zəhmət yətküzmədim, — dedi. **16** Musa Korahlıq: — Əta sən wə sening guruhingdikilər — sən, ular wə Hərun Pərvərdigarnıng aldiqə kelinglər. **17** Hərbiringlər eziünglarning huxbuydanlırlarına əkilip uning üstigə huxbuynı selinglər; hərbiringlər eziünglarning huxbuydanlırları, yəni jəmiy ikki yüz əllik huxbuydanı elip uni Pərvərdigarnıng həzurında tutup turunglar; sənəm, Hərunmu hərbiringlər ezi huxbuydanlırları elip kelinglər, — dedi. **18** Xuning bilən hərbir adəm ezining huxbuydanını elip, otni yekip, huxbuyselip, Musa wə Hərun bilən birləktə jamaət qədirininq dərwazisi aldiqə keliwidi, Pərvərdigarnıng julası pütük jamaətkə ayan boldi. **20** Pərvərdigar Musa bilən Hərunoqa sez kılıp: — **21** Silər bu həkning arisidin neri turunglar, mən kez yumup aqquqə ularni yutuwetimən, — dewidi, **22** Musa bilən Hərun düm yikilip: — I Təngrim, barlıq, ət igilirining rohlırinin-

Hudasi, bir adəm gunah kılıs, oqəzipinqni pütün jamaətkə qaqamsən? — dedi. **23** Pərvərdigar Musaqa sez kılıp: — **24** Sən jamaətkə: «Silər Korah, Datan wə Abiramning turar jaylıridin ayriplik ulardın neri ketinglər» — dəp buyruk bər, — dedi. **25** Xuning bilən Musa ornidin turup Datan bilən Abiram tərapka karap mangdi; Israıl aksakallırımı uningqə aqixip mangdi. **26** Musa jamaətkə: — Silərdin ettinimən, bu rəzil adəmlərning qədiriliridin yırak ketinglər, ularning barlıq gunahlıları səwəbədindən ular bilən billə wəyran bolmaslıqıngılar üçün ularning həqnərsəsiga qəl təgkiüzəmənglər, — dedi. **27** Xuning bilən jamaət Korah, Datan, Abiramning qədirilirininq tətərapidin neri kətti; Datan bilən Abiram bolsa ezi ayallırını, oqul-kızlırını wə bowaklırını elip qıkip ezi qədirininq ixiki alıdida turdi. **28** Musa: — Buningdin silər xuni bilisilərki, bu ixlarning həmmisi meninq könglümdin qıkkən əməs, bəlkı Pərvərdigar meni ularni ada kilişkə əwətkən: **29** — əgər bu adəmlərning elümi adəttiki adəmlərning elümiyə ohxax bolidioqan yaki ularning bəxioq qıxidiqan kismatlırlar adəttiki adəmlər duqar bolidioqan kismatlırlərə ohxax bolidioqan bolsa, Pərvərdigar meni əwətmigən bolatti. **30** Əgər Pərvərdigar yengi bir ixni kılıp, yər aqızını ekip ularni wə ularning pütün nərsisini yutup ketixi bilən, ular tirikla təhətsisəraq qıxüp kətsə, u qaçda silər bu adəmlərning Pərvərdigarnı mənsitmigənlikini bilip kalisilər, — dedi. (**Sheol h7585**) **31** Musaning bu qepi ahlirixxi bilənlə ularning puti astidiki yər yerildi. **32** Yər aqızını ekip ularni barlıq ailsidikilər bilən, xuningdək Korahlıq təwə həmmə adəmlərni koymay təəllükətləri bilən koxup yutup kətti. **33** Xundak kılıp, ular wə ularning təwəsidiķilərning həmmisi tərlikla təhətsisəraq qıxüp kətti, yər ularning üstidə yepildi. Ular xu yəl bilən jamaətning arisidin yokaldi. (**Sheol h7585**) **34** Ularning tərapida turoqan Israillarning həmmisi ularning nalısını anglap: «Yər biznim yutup ketərmikin!» deyixip kəqixti. **35** Andin Pərvərdigarnıng alididin bir ot qıkip, huxbuysunuwatlıq hələkə iki yüz əllik adəmnimə yutup kətti. **36** Pərvərdigar Musaqa mundak dedi: — **37** Sən kahin Hərunning oqlı Əliazarə buyruqin, u huxbuydanları ot arisidin teriwlip, qoqlırını yıraklaraq qəqiwtasın, qünki u huxbuydanlar Hudaqa atələqandur; **38** xunga əzining jenioqə ezi zəmin bolğan gunahkarlarning huxbuydanlırlarını teriwalıqin; ular kurbangahı kaprax üçün sokup nepiz tünikə kilişinsən, qünki bu huxbuydanları əslidə Pərvərdigarnıng həzurında sunulup uningqə atılıp mukəddəs kilişən. Xundak kılıp ular keyin Israillərə ibrat bolidioqan ixarət-balqə bolidu. **39** Xuning bilən kahin Əliazar otta keydürüwetilgənlər sunoqan mis huxbuydanları teriwaldi; ular kurbangahı kaplıtixqə nepiz tünikə kılıp sokıldı. **40** Xuning bilən [kurbangahıng bu kaplımisi] Hərunning əwlədlirioja yat adəmlərning həddi Korah bilən uning guruhidilikərgə ohxax kismatka kəlməslikə üçün, Pərvərdigarnıng həzurında huxbukeydürüxkə yekinlaxmaslıqıqə Israillər üçün bir əslətmə boldi. Bu Pərvərdigarnıng Musaning wastisi bilən Əliazarə buyruqanlıridur. **41** Ətisi pütükli Israıl jamaaiti Musa bilən Hərunning yaman gepini kılıp: — Silər Pərvərdigarnıng həlkini eltürdünərlər, — dəp oqotuldaxtı. **42** Wə xundak bolidikə, jamaət Musa bilən Hərunoqa hujum kilişkə yioqiliwatkanda, jamaət burulup jamaət qədiriqa kəriwidi, wə mana, bulut qədirini kaplıwaldı həm Pərvərdigarnıng julası ayan boldi. **43** Xuning bilən Musa bilən Hərun jamaət qədirininq aldiqə berip turdi. **44** Pərvərdigar Musaqa sez kılıp: — **45** Mən kezni yumup aqquqə ularni yekitip taxlıxım üçün ikkinglər bu jamaəttin qıkip neri ketinglər, — dəp buyruwidı, ikkiylən yikilip yərdə

düm yatti. **46** Musa Ḥarunoqa: — Sən huxbuydannı elip uningoja kurbangahtıki ottin sal, uningoja huxbuy koyup, ular üçün kafarət kəltürükə tezlikə jamaətning arisioja apar; qünki əhər-əqəzəp Pərvərdigarning aldidin qıktı, waba baskılı turdi, — dedi. **47** Ḥarun Musanıng deginidək kılıp, huxbuydannı elip jamaətning arisioja yığıriup kirdi; wə mana, waba kixilərnin arisida baxlanqanıdi; u huxbuynı huxbuydanoja selip, həlk üçün kafarət kəltürdi. **48** U elütlər bilən tırıklar otturisida turuwidi, waba tohtidi. **49** Korahıning wəkəsi munasiwitı bilən əlgənlərin baxlaşa, waba səwəbidin əlgənlər on tət ming yətta yüz kixi boldi. **50** Ḥarun jamaət qədirinən dərvazisi yenida turoqan Musanıng yenioja yenip kəldi; waba tohtidi.

17 Pərvərdigar Musaqa sez kılıp mundak dedi: — **2** «Sən Israillarqa sez kılıp, ulardin ata jəmati boyiqə, hər kəbilining əmiridin birdin on ikki həsa alojin; sən ularning hərbirinən ismimi ezzinən həsisioja yezip koyqın. **3** Lawiy kəbilisining həsisioja Ḥarunning ismimi yazoqın, qünki hərbir ata jəmet kəbilə baxlılıq üçün bir həsa wəkil boldu. **4** Sən bu həsilərni jamaət qədiridiki həküm-guwaḥlıq [sanduqınıng] aldiqə, yəni Mən sening bilən kerüxidilən yərgə koyqın. **5** Wə xundak boliduki, Mən tallıqan kixininən bolsa, uning həsisi bish sırıldı; xundak kılıp Israillarning silərgə qəduraxşan gəplirini tohittip Manga anglanmaydiqan kılıwetimən». **6** Xuning bilən Musa Israillarqa xundak sez kıldı; ularning həmmə əmiriləri uningoja birdin həsini, jəmiy bolup on ikki həsini bərdi; hərbir ata jəmatkə bir həsa wəkil boldi, Ḥarunning həsimimə xularning iqidə idi. **7** Musa həsilərni həküm-guwaḥlıq qədirioja əkirip Pərvərdigarning huzurioja koydi. **8** Wə xundak boldiki, Musa etisi həküm-guwaḥlıq qədirioja kiriwidı, mana, Lawiy jəmetigə wəkil bolən Ḥarunning həsisi bish sürüp, oqunqılap, qeqəkləp, badam qıxkənidi. **9** Musa əsərlərinən həmmisini Pərvərdigarning aldidin elip qıkip, Israıl həlkiga kərsətti; ular kərgəndin keyin hərkim eż həsilərini elip ketixti. **10** Pərvərdigar Musaqa: — Xu asılık kılıqları balilarqa bir agah bəlgisi bolsun dəp Ḥarunning həsimini həküm-guwaḥlıq aldiqə əkirip koyqın. Xundak kılısgan sən ularning qəduraxşan gəplirini tohittip, Manga anglanmaydiqan kılısan; ularmu xuning bilən elüp kətməydi, — dedi. **11** Musa xundak kıldı; Pərvərdigar eziqə kəndək buyruqan bolsa u xundak kıldı. **12** Israillar Musaqa sez kılıp: — Biz nəpəstin əlavə dəwətimiz, biz tütgəxtük, biz həmmimiz tütgəxtük! **13** Pərvərdigarning ibadət qədirioja yekinləşkənlər əlməy kəlməydi, xundak ikən, biz həmmimiz mutlak nəpəstin kəliximiz kerəkmu? — deyixti.

18 Pərvərdigar Ḥarunoqa mundak dedi: — Sən, oqulliring wə ata jəmatindikilər sening bilən birlikə mukəddəs jayoja munasiwətlik bolən gunahnı, xuningdək sən wə oqulliring birlikə kahinlik wəzipisigə munasiwətlik bolən gunahnı üstünglərgə alisilər. **2** Sən kerindaxlıring bolən Lawiy kəbilisidikilərni, yəni ata-bowliringning kəbilisidikilərni eżüng bilən birləxtür həm ularını hizmitingni kılıxi üçün baxlap elip kəl; birək sən bilən oqulliring sening bilən birlikə həküm-guwaḥlıq qədiri aldida hizmətlərni kilsun. **3** Ular sening buyrukiringoja təyyar turup, xundakla qədiridiki barlik hizmət-wəzipisini etəydi; pəkət mukəddəs jaydiki qəqa-kuqa əswablarqa wə kurbangahka yekinləşməsün; undak kilsə, ularmu, silərmə elüp ketisilər. **4** Ular sening bilən birləşip, jamaət qədiridiki wəzipini etəp, kılıdiqan hərbir ixini kilsün; pəkət həq yət kixilar silərgə yekinləşməsün. **5** Əhər-əqəzəp yənə Israillarning bexiqə qüxmisün üçün, sələr mukəddəs jaydiki wəzipa bilən kurbangahdiki wəzipini etəxkə məs'ul

bolunglar. **6** Mana, Mən Əzüm silərning kerindaxlıringlər bolən Lawiyları Israillar iqidin tallap qıktım; ular jamaət qədirinən ixilərini kilişkə Pərvərdigaroja təkdim kiliñojan bolup, silərgə sowəja süpitidə ata kiliñojan. **7** Lekin sən wə oqulliring sening bilən birlikə kahinlik wəzipənglərə turup, kurbangahıki barlıq ixilərni həm pərdə iqidiki ixilərni bejiringlar; silərning wəzipənglər xundak bolsun. Kahinlik wəzipisini, hizmitimə boluxunglar üçün silərgə sowəja kılıp bərdim; yət adəmlər yekinləsə, eltüriwetilsün. **8** Pərvərdigar Ḥarunoqa mundak dedi: — Mən Manga sunuləjan ketürmə hədiyələrni, yəni Israillar Manga mukəddəs dəp atiojan barlıq nərsilərni ültüxünglər bolsun dəp, mana mənggülük bəlgilimə bilən sanga wə sening əvladlıringə təkdim kildim. **9** Israillar otta sunidiojan, «əng mukəddəs» nərsilərdin silərgə munular kəldurup berilidü: — ularning Manga atap sunoqan barlıq nərsiləri, yəni barlıq axılık hədiyələrindən, barlıq gunah kurbanlıklıridən, barlıq itaətsizlik kurbanlıklıridən «əng mukəddəs» həsablanqanlıri, sanga wə əvladlıringoja ata kilinidü. **10** Sən xu [ültüxüngni] «əng mukəddəs» süpitidə yegin, silərdin bolən hərbir ər kixi uni yesun; u sanga «əng mukəddəs» dəp bilinsün. **11** Munuların sening bolidü: — Israillarning sowəqatlıri iqidin ketürmə hədiyələr, barlıq pulanglatma hədiyələr sening; Mən ularnı sanga, xundakla oqulliring bilən kizliringoja mənggülük bəlgilimə bilən təkdim kildim; sening eyüngdiki hərbir pak adəm uningdin yesə bolidü. **12** Zəytun meyidin əng esilini, yengi xarabtin əng esilini, xundakla axılıktın əng esilini, yəni Israillar Pərvərdigaroja atap sunoqan dəsləpki piyak məhsulatıarning həmmisini Mən sanga təkdim kılıp bərdim. **13** Ular yardin elip Pərvərdigaroja atap əkəlgən dəsləpki piyak nərsilərning həmmisini sening bolsun; eyüngdiki hərbir pak adəm uningdin yesə bolidü. **14** Israilda Hudaqa mutlak atılıdılın hərbir nərsə sening bolidü. **15** Ular Pərvərdigaroja atap kəltüridilən barlıq janiwarlarning tunjılırları, məyli insan yaki ulaq-qarpay bolsun sening bolidü; ələbuki, ənsənlarning tunjılırlarını bolsa ularını teləm teləp yanduruwalsun wə napak hayvanlarning tunjılırlarını teləm teləp yanduruwalsun. **16** Teləm teləx kerak bolənər üçün yexi bir aylıktın axşanda teləm pulı telənsün; ularqa sən tohtatkan bahə boyiqə, yəni mukəddəs jaydiki xəkalning ələmə birliki boyiqə (bir xəkal yığırma gərahdır) bahə koyup, bəx kümük xəkəl al. **17** Pəkət tunji kala, tunji koy yaki tunji oonlakka teləm alsang bolmayıdu; ularning həmmisi mukəddastur. Sən ularning əkinini kurbangahka qeqip, meyini Pərvərdigaroja atap otta sunulidiqan, Uningoja huxbuy kəltüridilən kurbanlıq süpitidə keydürgin. **18** Ularning gəxi sening bolidü; huddi «kötürmə hədiyə» kiliñojan təx wə ong arkə putioja ohxax, sanga təwə bolidü. **19** Israillar Pərvərdigaroja atap sunoqan mukəddəs nərsilər iqidiki ketürmə hədiyə-kurbanlığının həmmisini Mən sanga wə sening bilən billa turuwtən oqul-kizliringoja mənggülük bəlgilimə bilən təkdim kildim. Bu Pərvərdigar alidə sanga wə sening bilən billa turuwtən əvladlıring üçün mənggülük tuzluk əhədə bolidü. **20** Pərvərdigar Ḥarunoqa mundak dedi: — [Israel] zəminidə sening heqkəndək mirasıng bolmayıdu, ularning arisidimə heqkəndək nesiwang bolmayıdu; Israillar arisida mana Mən Əzüm sening nesiwang, sening mirasıngdurmen. **21** Lawiyları bolsa, ularning etəydiqan hizmətləri, yəni jamaət qədiridiki hizmiti üçün, mana Mən Israilda təkdim kiliñojan barlıq «ondin bir üləx»ning həmmisini ularqa miras kılıp bərgənmən. **22** Buningdin keyin, gunahkar bolup elüp kətməsliki üçün, Israillar jamaət qədirioja yekinləşməsün. **23**

Jamaət qediridiki hizmətni bolsa, uni ətigüçilər pəkət Lawiyalarla bolidu wə xu ixta boloğan gunahını ezliri üstügə alıdu, bu silər üçün əwladmu-əwlad mənggülük bir bəlgilimə bolidu; ularning Israillarning iqida həqkandaq mirasi bolmaydu. **24** Qünki Israillarning Parwərdigarо atap kətürma hədiya süpitidə sunoqan «ondin bir ülüx»ni Lawiyalarо miras kılıp təkdim kılıdiqan boldum; xunga Mən ular tozurluk: Israillar iqida həqkandaq mirasi bolsa bolmaydu, — dedim. **25** Parwərdigar Musaqa mundaq dedi: — **26** Sən Lawiyalarо eytkın: «Silər Israillarning kəlidin Mən silərgə miras bolsun dəp təkdim kılıqan «ondin bir ülüx»ni aloqan ikənsilər, silər xu ondin bir ülüxning yənə ondin bir ülüxini ayrip, uni Parwərdigarо atap kətürma hədiya süpitidə sununglar. **27** Bu yol bilən silərning xu «kətürma hədiyə»nglər silərgə «hamandiki axlıqınlar»dın həm «xarab kəlqikidiki tolup taxkən xarabınglar»dın ataloqanlar hesablinidu. **28** Bundak boloğanda, silər Israillarning kəlidin aloqan ondin bir ülüxning həmmisidin Parwərdigarо atap kətürma hədiya sunisilər; silər Parwərdigarо atıqan xu «kətürma hədiyə»ni kahin Hərunoqa beringlar. **29** Silərgə təkdim kılıqan barlıq nərsilərdin əng esilini elip xularını mukəddəs hesablap «Parwərdigarо ataloqan toluk kətürma hədiyə» süpitidə sununglar. **30** Xunga sən Lawiyalarо eytkinki, «Silər xulardin əng esilini kətürüp sunsanglar, bu silər Lawiyalarning hamandiki axlıqınlar wəxarab kəlqikidiki xarabınglarqa oxhax hesablinidu. **31** Xundak kılıqandan keyin silər wə əydikilirilər xu «ondin bir ülüx»lərni haliojan yərdə yesanglar bolidu, qünki bu silərning jamaət qediridiki hizmitlərlarning in'ami bolidu; **32** Silər [xu ülüxlerdən] əng esilini kətürüp sunsanglar, muxu ixinglar səwəbidiñ gunahkar bolmaysılər. Undak kilsanglar silər Israillar atıqan mukəddəs nərsilərni bulojmaysılər, xuning bilən olməysılər».

19 Pərvərdigar Musa bilən Hərənoğa sez kılıp mundak dedi:
— **2** Mən Pərvərdigar əmr kılqan kanun-balgilimə xuki: — Sən Israillarə buyruqın, ular bejirim, nuksansız, boyunturuk selinmiojan kızıl yax siyirdin birni sening yeningoja əkəlsun. **3** Sən siyirni kahin Əliazaroğa tapxur, u uni qədirgahning sırtıqə əpəqikşun, andin birsı siyirni uning aldida boozqlisun. **4** Kahin Əliazər barmikini kənoşa miləp, jamaət qədiriniring aldiqə karitip yətta mərtəm qaqsun. **5** Andin birsı Əliazarning kez aldida pütküli siyirni keydürsün, yəni uning terisi, gexi, kəni wə tezəklirini keydürsün. **6** Kahin kədir yaqıçı, zofa əstümlüki wə kəzil rəhnti siyir keydürülidiqən otka taxlisun. **7** Andin kahin əz kiyimini yusun wə bədinini suda yusun, andin keyin bargahı kırıkkə bolidu; lekin kahin kəq kırğığıqə napak sanalsun. **8** Siyirni keydürğən kiximu kiyimlirini su bilən yuyup, əz bədinini suda yusun, andin u kəq kırğığıqə napak sanalsun. **9** Pak bir adəm siyirning külini yiqip bargahning sırtidiki pak bir yərgə koysun; u Israıl jamaiti üçün «napaklikni qıkarouqı su»ni yasaxka xu yərda saklılsun, u bir «gunahnı paklıloquqı»dur. **10** Siyirning külini yiqıxturojan adəm əzining kiyimlirini yusun wə kəq kırğığıqə napak sanalsun. Bu Israillarəqə wə ularning arısında turuwtakın musapirlarəqə mənggiliklək kanun-balgilimə bolidu. **11** — Əlükkə, yəni hərkəndək əlgən kixininə jəsitiqə tegip kətkən hərbiin kixi yətta kün napak sanılıdu. **12** U adəm üqinqi kümü [axu su] bilən ezzini paklisun, həmdə yəttinqi künümü paklisun, andin u pak sanılıdu; ağar u üqinqi künü həmdə yəttinqi künü ezzini paklimisa, pak sanalmaydu. **13** Hərkəndək adəm əlükkə, yəni hərkəndək əlgən kixininə jəsitiqə tegip kətsə, həmdə ezzini paklimisa, Pərvərdigarning qədirinə buloqiojan bolidu; xu kixi Israıl arısından üzüp taxlinidu; günki «napaklikni qıkarouqı

su» uningçə sepilmigəqə, u napak sanılıdu; uning napaklıki tehiqə üstidə turidu. **14** Əgər birər kixi bir qədir iqidə əlüp ələqən bolsa, u toopruluk ənənə-bəlgilimə mundak bolidu: — xu qədiroja kırğın hərbərini wə qedirdə turup ələqənlarning hərbəri yətə kün napak sanılıdu. **15** Hərbər oquq turoqan, aqzı yepilmiojan qəqa-kuqıllarning həmmisi napak sanılıdu. **16** Xuningdak dalada kılıq-xəmər bilən əltürüləngnlərə, yəki ezi əlüp ələqənning əlükligə, yəki adəmning ustilininiqə yəki əkbərisə tagəkən hərbər kixi yətə küngiçə napak sanılıdu. **17** Kixilər bu napak kixi üçün «paklanduroquqı kurbanlıq»ning külüdən azrak elip komzakə selip, ularning üstigə ekin su կүysün. **18** Andin pak bir kixi zofa esülməkini elip xu suşa tagəküzüp uni qədiroja wə iqidiki barlıq qəqa-kuqılarqə həm xu yərdə turoqan barlıq kixilərning üstigə sepip koysun, wə yənə uni ustihanə, əltürülüqiqə yəki əkbərigə tagəkən kixining üstigə sepip koysun. **19** Üqinqi künü wə yəttinqi künü hələki pak adəm [pak bolmiojan adəmlərning] üstigə xu suni sepip koysun; xundak ələqən, yəttinqi künigə kəlgəndə u kixi paklanıqan bolidu; andin u kixi kiyimlirini yuyup, bədənini suda yusun, kəq kırğanda u pak sanılıdu. **20** Lekin napak bolup kelip, ezzini pakləmiojan kixi Pərvərdigarning mukəddəs jayini buloqşını üçün, jamaat arisidin üzüp taxlinidu; «napaklıknı qıkarouqı su» uning üstigə sepilmigən, xunga u napak sanılıdu. **21** Bu Israillarəja mənggülük bəlgilimə bolidu, «napaklıknı qıkarouqı su»ni səpkən kixi bolsa ezzining kiyimlirini yusun wə «napaklıknı qıkarouqı su»qə tagəkən kixi kəq kırğıqə napak sanalsun. **22** Napak kixi tagəkən hərkəndək nərsimə napak sanılıdu; bu nərsilərgə tagəkən kixilərmə kəq kırğıqə napak sanalsun.

20 Birinqi ayning iqida Israillar, yəni pütküll Israil jamaiti
Zin qələgə yetip kelip, Kədəxtə turup kəldi; Məryəm xu
yərdə wapat boldi wə xu yərgə dəpnə kılindi. **2** Jamaətə
iqidiojanqa su yok idi, ular yiçilip Musa bilən Hərənəqə hujum
kilojili turdi. **3** Həlk Musa bilən tagixip: — Kerindaxlirimiz
Pərvərdigarning aldida əlgən qaçqıda bizmə billə elsək boptikən!
4 Silər nəmə üçün biz wə qarpaylirimizni bu yərdə əlüp
kətsən dəp, Pərvərdigarning jamaitini bu qəl-jəzirəgə baxlap
kəldinglər? **5** Silər nəmə üçün bizni Misirdən elip qikip bundak
dəhəxtlik yergə əkeldinglər? Bu yərdə ya terikqılık kilojili
yar bolmisa, ya ənjiür, üzüm, anar bolmisa, iqidiojanqa sumu
bolmisa, — deyixti. **6** Xuning bilən Musa bilən Hərən jamaətini
ayrilip jamaat qədirining dərvazisi aldioqə kelip düm yikiliwidi,
Pərvərdigarning julası u ikkisigə ayan boldi. **7** Pərvərdigar
Musaqa səz kılıp mundak dedi: — **8** Həsini kolungoja al, andin
sən akang Hərən bilən birləşkə jamaətni yiçip, ularning kez
alididila koram taxka buyruk kıl; xundak kilsang koram tax
əz süyini qırkıdu; xu yol bilən sən ularoja su qikirip, jamaət
wə qarpayliri iqidiojanqa su berisən. **9** Xuning bilən Musa
Pərvərdigarning əmri boyiqə Pərvərdigarning huzuridin həsini
əldə. **10** Musa bilən Hərən ikkisi jamaətni koram taxning aldioqə
yiçdi wə Musa ularoja: — Gepiməngə kulaq selinglər, i asıylar!
Biz silərgə bu koram taxtin su qikirip bərəyilim!?! — dedi.
11 Andin Musa həsisi bilən koram taxni ikki ketim uruwidi,
nahayiti kəp su ekip qikti, sudin jamaətni, qarpaylarmu iqixti.
12 Pərvərdigar Musa bilən Hərənəqə: — Silər Manga ixənməy,
Israillar alıldı Meni mukəddəs dəp hərmətlimigininglər üçün,
ikkinglarning bu jamaətni Mən ularoja takdım kılıp bərgən
zəminoja baxlap kirixinglaroja yol koymaymən, — dedi. **13** Su
qikirilojan jay «Məribəh suluri» dəp atalojan; Israillar xu yərdə
Pərvərdigar bilən takallaxkanlık üçün. U ularning otturisida
Əzining mukəddəs işənlilikini kərsatı. **14** Musa Kadavtin Edom

padixaḥi bilən kərütxükə əlqi əwətip uningoja: «Kerindaxlıri Israil mundak dəydu: — Biz tartiwaṭkan jəbr-japalarıning қandaklılıq ezlirigə məlum, **15** bizning ata-bowlırımız Misiroja qüxkən bolup, biz Misirdə uzak zaman turup kəttük; misirliklər bizgim, bizning ata-bowlırımızıqımı yaman muamile kıldı; **16** biz Pərvərdigaroja yelininweduk, U bizning zarimizoja kulak selip, Pərixtə əwətip bizni Misirdin elip qıktı. Hazır mana, biz ezlirinirin qebrisioja jaylaxkan Kadəx degən bir xəhərdə turuwtamız. **17** Əmədi bizning zeminilirdin etüximizə ruhsət kılıqan bolsıla, biz etiz-erik wə üzümzərliklərdən etməyimiz, kudukliringladın sumu iqəməyim; «Han yolu» bilən mengip qebriliridin etüp kətküqə ong-soloqa burulmamız — dedi. **18** Lekin Edomlar uningoja: «Silərning bizning zeminimizdən etüxünglərgə bolmayıdu, etimən desənglər kılıq ketürüp silərgə jənggə qikimiz» — dedi. **19** Israillar uningoja: «Biz «ketürülgən yol» bilən mangımız, əzimiz wə mallırimiz süyünglərni iqsək, narhi boyıqə hakkını berimiz; biz pəkət piyada etüp ketimiz, baxka həq təlipimiz yok» dewidi, **20** Edom padixaḥi: «Yak, etməysilər!» dedi. Edom [padixaḥi] nahayıti kep adimini baxlap qıkip Israillarоja zor həyəwə kərsətti. **21** Xundak kılıp Edomlar Israillarning ularнarning təwəlikidin etüxigə anə xu yosunda yol koymıdi; xuning bilən Israillar Edomlarning allidin burulup kətti. **22** Ular Kadəxtin yoloja qıktı; pütükil Israil həlkı Hor teojoja kəldi. **23** Parvardigar Edomning qebrisidiki Hor teojođa Musa bilən Hərunoja söz kılıp mundak dedi: — **24** Hərən ez həlkilirigə koxulup ketidü; ikkinglər Məribəh suliri degən jayda Menin əmrimgə hilalıq kılıqinlingar üçün, uning Mən Israillarоja təkdim kılıp bərgən zeminoja kirixığə bolmayıdu. **25** Sən Hərən bilən oqlı əliazarnı elip Hor teojoja qıkkın; **26** Hərəunning kiyimlirini saldurup, oqlı əliazaroja kiydürüp koy; Hərən xu yərdə olüp, ez həlkilirigə koxuludu. **27** Musa Pərvərdigarning deginidək kıldı, üçqaylıq pütükil jamaatnıng kəz alıda Hor teojoja qıktı. **28** Musa Hərəunning kiyimlirini saldurup uning oqlı əliazaroja kiydürüp koydi; Hərən taqñoing qoqqısidə eldi. Andin Musa bilən əliazar taqñoind qüxiüp kıldı. **29** Pütükil jamaat Hərəunning elqənlikini bildi; xuning bilən pütün Israil jəməti Hərən üçün ottuż kün matəm tutti.

21 Jənubta turuxluk Arad məmlikiting Kəanaaniylardın
boloğan padıxahi Israillarning Atarim yoli bilən
keliwatkanlığını anglap, qıkip ular bilən sokuxup, nəqqəylənni
tutğun kılıp kətti. **2** Andin Israillar Pərvərdigarə qəsəm iqip:
«Əgər bu həlkəni bizning kəlimizə pütünləy tapxuridiojan
bolsang, ularning xəhərlərini wəyran kılıp taxlaymız» — dedi.
3 Pərvərdigar Israillarning pəryadını anglap, Kəanaaniylarını
ularning kəliqə tapxurdi, xuning bilən ular Kəanaaniylarını
ularning xəhərləri bilən koxup wəyran kıldı; xu səwəbtin ular
xu yərni «Hormah» dəp atdı. **4** Ular Hər teojudin yoloja qıkip,
Edom zeminini aylınlı ettiş üqün, Kızıl dendiz boyidikin yolni
boylap mangdı; həlk muxu yol səwəbədinin kənglidle tolimu
takətsiz bolup, **5** Hudaşa wə Musaşa karxi qıkip: — Silər
nemə üqün bizni qəl-jəziridə əlsün dəp Misir zeminidin baxlap
qıkkənsilər? Bu yərdə ya axılık, ya su yok, kənglimiz bu ərziməs
nanlardın bizarre boldı, deyixti. **6** Xu səwəbtin Pərvərdigar
ularning arisioja zəhərlik yılanlarını əwətti; yılanları ularını
qaktı, xu səwəbtin Israillardın nuroqun adəm elüp kətti. **7**
Həlk Musanıng aldiçoja kəlip uningoja: — Biz aqzımızni buzup,
Pərvərdigarə qəm sanga hujum kılıp, yaman gəp kılıp
gunah kıldıq; Pərvərdigarə qətiławət kılısgan, u bu yılanları
arımızdır elip katkey, — dewidi, Musa həlk üqün dusa kıldı.
8 Pərvərdigar Musaşa: — Sən bir zəhərlik yılanning xəklini
yasap hadiçoja esip koyojın; yılan qekiqiwalıqan hərbiri uningoja

karisila käyta hayatı erixidu, — dedi. **9** Musa mistin bir yılan yasitip hadioja esip koydi; wə xundak boldiki, yılan birkimni qekıwalojan bolsa, u bu mis yilanoja karisila, ular hayatı kaldi. **10** Israillar yəna yoloja qikip Obotka kelip qedir tiki. **11** Yəna Obottin yoloja qikip, Moab zeminining uludila kün qikix tarəptiki Iyə-İbarimoja kelip qedir tiki. **12** Ular yəna u yərdin yoloja qikip Zərəd jilojisida qedir tiki. **13** Yəna u yərdin mengip Amoriylarning zeminining qetidin qikip qel-bayawandin etüp, ekip turojan Arnon daryasining u ketida qedir tiki (qünki Arnon daryasi Moabiyarlarning qegrisi bolup, Moabiyarl bilan Amoriylarning otturisida idi). **14** Xunga «Pərvərdigarning jöngnamisi» degən kitabta: — «Sufahdiki Wahəb wə dərya-wadiliri, Arnon daryasi wə jilojilirining yanbaqırılı, Arning turaloqisiojıq yetip, Moabning qegrisi qızıxið» dəp pütilgəndi). **16** [Israillar] yəna u yərdin mengip Bəergə kaldi; «[Bəər]» kuduk degen mənida bolup, ilgiri Pərvərdigar Musaqa: «Sən həlkni yioq, Mən ularoja iqidiqsan su berəy» degənda xu kudukni kəzəd tutלקan. **17** Xu qəoðda Israillar munu nahxini eytixən: — «Ah kuduk, qıksun süyüng bulduklap, Nahxa eytingər, kudukka beqixlap: **18** Bu kudukni emirlər, Həlkning kattılırı kazozan, Kanun qıkaroqunıqning səzi bilən, Həsilirli bilən kazozan». Israillar qel-bayawandin yəna Mattanahka, **19** Mattanahtin Nahaliyalğə, Nahaliyəldin Bamotka, **20** Bamottin Moab dalasidiki jilojıqa, yəna qel-bayawandın tərəpkə karap turojan Pisgah teqinining qokkisiqə yetip bardı. **21** Israillar Amoriylarning padixahı Sihonning aldiqə alıqlorını əwatiq: **22** — Bizning ez zeminliridin ettiwelixlimizə ijazat bərgəylə; biz silineng etizliklirioqa wə üzümzarlıklirioqa kirməyimiz, kuduqlırıdin sumu iqəməyimiz; təwəliridin etüp kətküqə «Han yoli»dın qıkımaymız, — dedi. **23** Sihon Israillarnı ez qegrisidin etkili koymaya kalmastın, aksıq u Israillar bilən sokuximən dəp, ezining barlıq həlkini yioq qelgə karap atlandı. U Yahəzoja kelip Israileja hujum kıldı. **24** Israillar uni kılıq bilən qepip əltürüp, uning yurtini Arnon daryasidin Yabbok daryasiojıqə, yəni Ammoniyarning qegrisiqıq ilgili; Ammoniyarning qegrisi bolsa bək mustəhkəm idi. **25** Israillar bu yərdiki həmmə xəhərni igildi həm Amoriylarning xəhərlirigə, yəni Həxbonəja wə uningoja təwa barlıq yeza-kıxlaklarojımu kirip orunlaxtı. **26** Qünki Həxbon asılıdə Amoriylarning padixahı Sihonning mərkiziy xəhəri idi; Sihon asılıdə Moabning ilgiriki padixahı bilən sokuxkan, uning Arnon daryasiojıqə bozulan həmmə zeminini tariwalojanıdi. **27** Xu səwəbtin xairələr: — «Həxbonəja kelinglər! Mana Sihonning xəhəri yengiwaxtin kürulsun, Sihonning xəhəri məhəkəm kılinsun. **28** Qünki Həxbonning ezdin qıkı bir ot, Sihonning xəhəridin bir yalkun yalkunlap, Yutuwətti Moabtiki Ar xəhirini, Arnondiki egiz jaylarning emirlərini. **29** Way sanga ay Moab! Həy Kəmoxning ümmi, tūgəxtınglar! Qünki [Kemox] ez oqullurunu kaqkunqa aylandırdı, Kızılırını əsirlikkə berip, Amoriylarning padixahı Sihonoja tutup bərdi! **30** Biz ularni yikiyitəttük, Həxbon taki Dibonojıqə halak boldi; Biz hətta Nofahkiqə (Nofahtin Mədəbaqa yetidi) ularning yurtini wəyran kılıwettük! — dap xəir yezişkənidi. **31** Xuning bilini Israillar anı xu tarikida Amoriylarning yurtioja orunlaxtı. **32** Musa Yaazərnı qarlap kelikx qarlıqıqlarını əwətti; andin Israillar Yaazərning yeza-kıxlaklarını ixojal kilip, u yərlərdiki Amoriylarnı yeridin koqlıwətti. **33** Xuningdin keyin Israillar burulup, Baxanning yolini boylap mangdi; Baxanning padixahı Og wə uning barlıq həlkı qikip ədrəyəd Israillar bilən jəng kılıxkə səp tüzdi. **34** Pərvərdigar Musaqa: — Korkma, Mən uni, uning barlıq həlkı həm zeminini ələngəja tapxurımən; sən uni ilgiri Həxbonda

turuxluk Amoriylarning padixahı Sihonni kilojandek kilişen, — dedi. **35** Xuning bilən ular Oq bilən uning oqullurini həm barlik həlkining birini köymay kırıp taxlıdi wə uning zeminini iglidi.

22 Israillar yənə yoloja qıkıp Moab tüzlənglikliridə, yəni Iordan dəryasının xərk təripidə, Yerihoning udulida qədir tiki. **2** Israillarning Amoriylarо kilojan ixlirinинг həmmisini Zipporning oqlı Balaк kərüp turoqanidi. **3** Moablar həlkint intayın körkuxtı, qünki ular bək kəp idi; Moabiyalar Israillarning səwəbidin bək alazkədə bolup ketixti. **4** Moabiyalar Midiyan aksakallırıq: «Bu bir top adəm əstrapimizdi həmma nərsini, huddi kala etidiki otnı yalmıqandək yalmış yap ketidiojan boldı» — deyixti. U qəođa Zipporning oqlı Balak Moabning padixahı idi. **5** U əqlilərni Beorning oqlı Balaamning aldioja, Balaamning ana yurdidiki uluq darya boyidiki Petor xəhirişa berip, Balaamni qakırıp kelixxa əwətip; padixahımız: — «Kərisila, bir həlk Misirdin qıkkanidi; mana, ular pütün zeminoja yamrap kətti, mana ular bizning udulimizoja kəlip qıxtı. **6** Ular meningdin küqlük bolojaqka, əmdi əzləri kəlip bu həlkni mən üçün bir karoqap bərgən bolsila; bəlkim mən ularni yengip, bu zemindin kooqlap qırırixim mumkin; qünki əzləri kimgə bəht tilisilə xuning bəht kəlidiqanlığını, kimni karoqisila, xuning karoqixka kəlidiqanlığını bilmən» dəydi, dəngər, — dedi. **7** Moabning aksakallırı bilən Midiyanning aksakallırı kollırıda pal selix in'amlırını elip mangdi; ular Balaamning aldioja kəlip Balakning gəplərini yətküzdü. **8** Balaam ularoşa: — Bügün ahxam muxu yərda konup kelinglər, mən Pərvərdigarning manga kilojan sezi boyiqə silərgə jawap yətküzimən, — dedi. Xuning bilən Moabning xu əmirləri Balaamningkida konup kaldi. **9** Huda Balaamningkigə kəlip: — Sening bilən bills turoqan bu adəmlər kim? — dewidi, **10** Balaam Hudaqə: — Moab padixahı Zipporning oqlı Balak əqlilərni əwətip manga: **11** «Kərisila, Misirdin bir həlk qıkkanidi, ular pütün zeminoja yamrap kətti; bu yərgə kəlip menin üçün ularni karoqap bərsilə, xundak kılısla bəlkim ularni yengip, bu yərdin kooqlıwetəlixim mumkin» — dedi, — dedi. **12** Huda Balaamoja: Sən ular bilən billsə barsang bolmayıd, u həlkni karoqisangmu bolmayıd, qünki ularoşa bəht-bərikət ata kiliqan, — dedi. **13** Balaam atığan turup Balakning əməldarlırıq: — Silər əz yurtungularo kəytip ketinglər, qünki Pərvərdigarning menin silər bilən billsə beriximoja ruhsət kilmidi, — dedi. **14** Moabning əməldarlırı kəpup Balakning yəniqə kəlip uningoşa: — Balaam biz bilən billsə kelişə unimidi, — dedi. **15** Xuning bilən Balak tehimu kəp wə tehimu mətiwər əməldarları əwətti, **16** Ular Balaamning aldioja kəlip uningoşa: — «Zipporning oqlı Balak mundak dəydi: — «Həqinə silining yenimoja kelişlirini tosumiojat; **17** qünki mən əzlərini zor xan-xəhrətka iga kılımın; nəma desilə makul dəymən; xunga manga əxu həlkni karoqap bərsilə bolidu», — dedi. **18** Balaam Balakning hizmatkarlırığa jawabərin: — Balak manga ezingin altun-kümüxkəlik toləjan əz eyini bərsim, maylı qong yaki qıkıp ix kılıy, Hudayim Pərvərdigarning manga buyruqanlıridən həlkip ketəlməymən. **19** Silərmü bügün ahxam muxu yərda konup kelinglər, Pərvərdigar yənə xu ixlar toqrisida manga nəmə dəydi, xuni billsə, — dedi. **20** Xu keçisi Huda Balaamningkigə kəlip uningoşa: — U kixilər seni təklipli kilipli kəlgən bolsa, ular bilən billsə baroqin, lekin sən Mening sanga etidioqanlırim boyiqə ix kiliqxı kerək, — dedi. **21** Balaam atığan turup exikini tokup Moabning əmirləri bilən billsə mangdi. **22** Huda Balaamning mangjanlığının oqəzəpləndi; Pərvərdigarning Pərixtisi uni tosuxka yolda turattı. U xu qəođa exikigə minip ikki oqulami bilən billsə ketiwattatı. **23** Mada exək Pərvərdigarning Pərixtisining koliqə kiliq alojan

halda yolda turoqanlıkini kərüp, yoldın qıkıp etizlik bilən mengiwidi, Balaam exəknı yoloja qıkıp mengixkə dumbalap urdi. **24** Pərvərdigarning Pərixtisi ikki taripi tosma tam bilən tosalojan üzümzarlıktı tar bir yolda turuwaldı. **25** Exək Pərvərdigarning Pərixtisini kərüp, taməqə kistilip mengip, Balaamning putini taməqə kistap yarilandurup koydi; Balaam exəknı yənə dumbalıdı. **26** Pərvərdigarning Pərixtisi bolsa yənə aldioqıraq berip, ong ya soloja buruluxkə bolmaydiqan tehimu tar bir yərda kütüp turdi. **27** Exək Pərvərdigarning Pərixtisini kərüp mangmay, Balaamning astida yetiwaldı; Balaam kəttik hapa bolup, exəknı həsisi bilən kəttik dumbalap kətti. **28** Bu qəođa Pərvərdigər exəkka zuwan kırğızılıwidı, exək Balaamoja: — Meni üq kətim dumbalaydiqanə sanga nəmə yamanlıq kiptimən? — dewidi, **29** Balaam exəkka: — Sən meni sətləxtərdüng, kolumna kılıqə bolojan bolsa idi, seni qepip əltürüwəttəm! — dedi. **30** Exək Balaamoja: — Mən seningki bolojniimdin tartip minip kəlgən exiking mən əmasmu? Ilgiri mən sanga muxundak kılıx aditim bolup bakkənmə? — dewidi, — Yak, — dedi [Balaam]. **31** Óna xu qəođa Pərvərdigər Balaamning kəzərlərini aqtı, Balaam Pərvərdigarning Pərixtisining kılıqını ojılıpidin qakırıp, yolda turoqanlıkını kərdi; u yərgə bexini koyup səjdə kıldı. **32** Pərvərdigarning Pərixtisi uningoşa: — Sən exikingni nəmə üçün üq kətim dumbalaysan? Karioqina, mangojan yolung Mening nəzirimdə tətür bolojaqka, seni tosuxka qıkkuqı Mən Əzüm idim. **33** Exək Meni kərüp üq kətim Mening aldimdən burulup kətti; əgar exək Mening aldimdən burulup kətmigən bolsa, Mən allıqanən seni əltürüp exəknı tırık kəldərojan bolattı, — dedi. **34** Balaam Pərvərdigarning Pərixtisi: — Mən gunahkarman, Əzirinə yolda meni tosup turoqanlıklarını kərməptimən; mubada əmdi menin berixim nəzərləridə razıl kərünsə, mən kəytip ketay, — dedi. **35** Pərvərdigarning Pərixtisi Balaamoja yənə: — Boptu, bu kixilər bilən billsə baroqin, bıraq pəkət Mən sanga degən səznələ degin, — dedi. Xuning bilən Balaam Balakning əməldarlırı bilən billsə mangdi. **36** Balak Balaamni keliwetiptu dəp anglap, kərxi elix üçün Moabning Arnon dəryasının boyidiki, qərining əng beşidiki xəhirişa kəldi: **37** — Mən silini qakırıxa xunqə jiddiy elqi əwətəkənidim, nəmə üçün kelişə unimidi? Mən silini xan-xəhrətəkə igə kılalımyattımmu? — dedi Balak Balaamoja. **38** — Kərisila, mana kəldiməq, əmdi mən əz aldiməq birnəmə deyələytiyim? — dedi Balaam, — Huda aqzimoja nemə gapni salsa, man xunila dayman. **39** Balaam Balak bilən billsə yoloja qıkıp Kiriat-Huzotka kəldi. **40** Balak kala, koylarnı soyup kurbanlıq kilipli, ularning gəxidin Balaam wə uning bilən billsə boləjan əmirlərgə əwətip bərdi. **41** Andin Balak atisi səhərdə Balaamni Baalning egiz jaylirioja elip qıktı; u xu yərdin Israil həlkining əng qəttiki bir kismini kərdi.

23 Balaam Balakka: — Sili muxu yərgə manga yətə kurbangah yasitip bərsilə, muxu yərgə yənə yətə buka bilən yətə koxkarmu hazırlıplı bərsilə, — dedi. **2** Balak Balaamning deqinidək kilipli bordı; Balak bilən Balaam ikkisi hərbi kurbangahka kurbanlıq kilişə bərdin buka bilən bərdin koxkar sundı. **3** Balaam Balakka: — Sili əz keydürmə kurbanlığının yenida tursila, mən aldioja barımən, Pərvərdigar menin bilən kərrixüxkə kələmdikin? U manga nəmə dəp kərsətmə bərsə, mən əzlərigə xuni dəp berimən, — dedi wə bir dəngə qıktı. **4** Huda Balaam bilən kəruxtı; Balaam Hudaqə: — Mən yətə kurbangah hazırlattım, hərbi kurbangahka kurbanlıq süpitidə bərdin buka bilən bərdin koxkar sundum, — dedi. **5** Pərvərdigər Balaamning aqzioja bir səzni selip: — Balakning yəniqə kəytip berip uningoşa mundak,

mundak degin, — dedi. **6** Xuning bilən u Balakning yenoja kaytip bardı. Mana, u wə Moabning barlıq əmirliri uning kəydürmə kurbanlığının yənida turattı. **7** Balaam kalam sezinə aqzıja elip mundak dedi: — Balak, meni Aram degən yurttin, Moab xahi Balak meni maxriq taqolırıdin elip kelip, Mundak dedi: — Kəl, menin üçün Yakupni karoqıjin. Kəl, Israilni rasa bir seküp eyibligin. **8** Təngri Əzi karoqimiqan birawni mən əndək, karoqay? Pərvərdigar Əzi seküp eyiblimigən birawni mən əndək seküp əyibləy? **9** Mən əoram taxlarning qoşkılırida turup uni kərməktimən, Dənglərdə turup uningoja nəzər salıqtımnən; Mana, ular yakkə yaxaydiqan bir əowm, Ular baxxa əowmların qatarida sanalımydu. **10** Yakupning topilirini kim hesablaş qıkalaydu? Həttə Israılın təttin birinim kim sanap qıkalaydu? Mening jenim həkkənayıning əlümidək əlsün, Mening əhirim uningkidək boloxay! **11** Balak Balaamoja karap: — Sən manga nəmə kiliwatisən? Mən seni düxmənlirimini karoqap berixə qakırtıqan tursam, mana sən eksiqə pütünləy ularoja amat tilidilə — dedi. **12** — Pərvərdigarning aqzımoja salojinini yətküzükə kengül koymisam bolamtı? — dəp jawap bərdi Balaam. **13** Balak Balaamoja: — Mening bilən billa baxxa bir yərgə barsila, ularni xu yərdin kərələyə; bıraq ularning həmmisini əməs, ularning qeagridiki bir kışminila kərələyə; sili xu yərdə turup ularni mən üçün karoqap barsıla, — dedi. **14** Xuning bilən Balak Balaamını «Zofimming dalası»q, Pisqah teoqininq qoşkisiqə baxlap berip, xu yərdə yəttə kurbangah saldurup, hərbir kurbangahı kurbanlıq süpütidə bırdın buğa, bırdın koxşar sundı. **15** Balaam Balakka: — Sili muxu yərdə əzlirinin kəydürmə kurbanlıqlarının yənida turup tursıla, man awu yakkə berip kərəxüp kəley, — dedi. **16** Pərvərdigar Balaam bilən kərəxüp, uning aqzıja bir sezin selip: — Sən Balakning yenoja kaytip uningoja mundak, mundak degin, — dedi. **17** Balaam Balakning yenoja kaytip kəlgəndə, mana, u wə Moabning barlıq əmirliri uning kəydürmə kurbanlığının yənida turattı. — Pərvərdigar nəmə dedi? — dəp soridi Balak. **18** Balaam kalam sezinə aqzıja elip mundak dedi: — «Həy Balak, san kopup anglojin, Ah, Zipporniñ oqlı, manga kulaq saloqin. **19** Təngri insan əməstür, U yaloqan etymaydu. Yaki adəm balisimü əməstür, U puxayman kılmaydu. U degənəkən, ixka axurmay kalamdu? U səz kılıqanıkən, wujudka qıqarmay kalamdu? **20** Mana, manga «bərikətlə» dəp tapxuruldi, U bərikətliginkən, buni man yanduralmaymən. **21** U Yakupta həq gunah kermigan, Israılda nəhəklilikni uqratmioqan. Hudasi Pərvərdigar uning bilən billa, Padixahning tərtəna awazi uning arisididur. **22** Təngri uni Misirdin elip qıkkən; Uningda yawa kaliningkidək küq bardur. **23** Qünki Yakuplaroja əpsun karoja kəlməydu, Israillarojumu pal karoja kəlməydu. Wakti-saiti kəlgəndə, Yakup bilən Israıl toqrisida: — «Təngri nəkədən karamət ix kılıp bərgən-hə!» Dəp jakarlanmay kəlməydu! **24** Mana, bu əowm qixi xirdək kəpidü, ərkək xirdək kəddini rusladyu; Əzi əowlıqan owni yemigüqə, Əltürgənlərinən kənini iqmigüqə, Hərgiz yatmaydu!. **25** Balak Balaamoja: — Boldi, sili ularni azrakmu karoqimisi, ularoja amətəm tilimisələ — dedi. **26** Balaam Balakka jawab kılıp: — Mən siliga: — «Pərvərdigarning manga eytkanlırinin həmmisigə əmal kilmisam bolmayıdu» degen əməsmidim? — dedi. **27** Balak Balaamoja: — Kəlsilə, mən silini baxxa bir yərgə apıray, Hudanıng nəziridə sili xu yərdə turup ularni karojaxlıri muwapıq tepilərməkin? — dedi. **28** Xuning bilən Balak Balaamı baxlap, qəl-bayawanoja karaydiqan Peor teoqininq qoşkisiqə kəldi. **29** Balaam Balakka: — Sili bu yərda manga yəttə kurbangah saldurup barsıla, yəttə buğa bilən yəttə

koxşarmu təyyarlap bərsilə, — dedi. **30** Balaq Balaamıning deginidək kıldı, hərbir kurbangahı bardin buğa bilən bardin koxşar sundı.

24 Balaam Pərvərdigarning Israillarоja bəht-bərikət ata kılıxni muwapıq kərgənlikini kərəp yetip, alındıq [ikki] ketimkəndikdək sehir ixliitixə barmidi, bəlkı yüzini qəl-bayawan tərpək karatti. **2** Balaam bexini kəttürüp Israillarının kəbile boyiqə qedirlarda olturaklıqlanlıqını kərdi, Hudanıng Rohı uning üstüqə qüxti. **3** Xuning bilən aqzıja kalam sezinə elip mundak dedi: — «Beorning oqlı Balaam yətküzidiqan kalam sezi, Kezi eqilmioqan adəmning eytiqoqan kalam sezi, **4** Yəni Təngrinin sezlirini angliojuqı, Həmmigə Kadirning alamat kərənüküni kərgüqi, Mana əmdi kezi eqilip düm yikiloqan kixi yətküzən kalam sezi: — **5** Ah Yakup, qedirlirinq nəkədər güzəl, Turalıquliring nəkədər güzəl, ah, Israıl! **6** Goya kengəygən dərya wadiliridək, Huddi dərya boyidiki bəqlərdək, Goya Pərvərdigar tipik əstürgən ud dərəhliridək, Dərya boyidiki kədir dərəhliridək; **7** Sular uning soqlırlırin ekip qıkıdu, Əwladlırlıri siyi mol jaylarda bolidu; Padixahı Agagdin exip ketidü, Uning padixahlıq üstün kılınip güllinidü. **8** Təngri uni Misirdin elip qıkkən, Uningda yawa bukjining küqi bardur; Düxmən əllərni u yəp ketidü, Ustihanırını ezip taxlaydu, Okya etip ularni texip taxlaydu. **9** U baojirlap yatsa, ərkək xirdək, Yatsa həm qixi xirdək, Kim uni kəzoxitxək petinər? Kim sanga bəht-bərikət tilisə, bəht-bərikət tapidu. Kim semi karoqisa, karoqışka ketidü». **10** Balak Balaamoja aqqiklinip, kolini koliqə urup kətti; Balak Balaamoja: — Mən silini dükminimni karoqap berixə kəqkirtanıdım wə mana, sili üq ketim pütünləy ularoja amət tilidilə! **11** Əmdi tezdirin yurtliroja keçip kətsilə; mən əslidə silining izzət-hərmətlərini katta kılay degənidim, mana Pərvərdigar silini bu katta izzət-hərmətə nail boluxtin tosup kəydi, — dedi. **12** Balaam Balakka: — Mən əslidə əzlininən əlqılırlıq: **13** «Balak manga ezining altın-kümüükəlik təloqan ez eyini bərsim, Pərvərdigarning buyruqinidin əhəkə, ez maylimqə yahxi-yaman ix kılalmaymən; Pərvərdigar mənəmə desə, mən xuni dəymən» degen əməsmidim? **14** Əmdi man ez həlkiməgə kəytimən; kəlsilə, mən əzlini bə həlkinqə kənələrinən aqzıja silinilən həlkəlirigə kəndək muamilə kılıdılqanlıqını eytip bərəy, — dedi. **15** U kalam sezinə aqzıja elip mundak dedi: — Beorning oqlı Balaam yətküzidiqan kalam sezi, Kezli eqilmioqan kixi eytkan kalam sezi, **16** Təngrinin sezlirini angliojuqı, Həmmidin Aliyning wəhiylirini bilgüqi, Həmmigə Kadirning alamat kərənüküni kərgüqi, Mana əmdi kezi eqilən düm yikiloqan kixi yətküzidiqan kalam sezi: — **17** Mən Uni kərimən, lekin hazır əməs; Mən Uningoja karaymən, lekin yekin yərdin əməs; Yakuptın qıklär bir yultuz, Ketürülər Israıldın bir xahana həsa; Qekiwetər u Moabning qekisini, Barlıq Xətlərning bexini yanğıyu. **18** Edom uningoja təwə bolidu, Yənə tehi dükminə Seirlar uningoja təwə bolidu; Israıl bolsa baturluk kılıdu. **19** Yakuptın qıklär biri səltənat süridü, Xəhərdə kələqən həmməyənləni yokitidü». **20** Andin Balaam Amaləknı kərəp, mundak kalam sezinə etti: — «Amalək idı əsli əllər arisida bax, əmdi halakəttür təkdir-kısmıti». **21** Andin Balaam Keniylərni kərəp mundak kalam sezinə etti: — «Sening makaning mustəhəkəm bolup, Qanggang kəram tax iqidə bolsimu, **22** Lekin silar Keniylər halak kılınip turisilər; Taki Axur silərni tutkun kılıp kətküçə». **23** Balaam yənə kalam sezinə dawam kılıp mundak dedi: — «Ah, Təngri bu ixlərni kılıqan qeoqda, Kim tırık kəlixə kadir bolar? **24** Kittim tərəpliridin kemilər kəlip, Zulum-zəhmət salıdu Axuroja, Zulum-zəhmət salıdu Ebərgə; Lekin [Kittimdin kəlgüqı] əzimü

halakatka yüzlünər. **25** Xuning bilən Balaam ornidin kopup eż yurtioja kaytti; Balakmu eż yolioja mangdi.

25 Israillar Xittimda turojan məzgilda, həlk Moab kızlırı bilən buzukluk kılıxka berilip kətti. **2** U kızlar Israillarnı eż ilahlırija atalojan kurbanlıqlarоja katnixixa qakıldı; [Israillar] kurbanlıqlardın yəydiqojan, ularning ilahlırija birlikdə qoqunidiojan boldi. **3** Israillar Baal-Peor bilən ənə xu təriklədə baqılınip kətkənləki üçün, Pərvərdigarning Israillarоja aqqiki kozqozalı. **4** Pərvərdigar Musaşa: — Pərvərdigarning kattik əqəzipi Israillarоja qüxmisün üçün, həlkning əmirlirininq həmmisini tutup, ularni Mening aldımda aptaptä esip koyojin, — dedi. **5** Xuning bilən Musa Israilning sorakqılırioja: — Silər berip hərbiringlər özünglarning Baal-Peor bilən baqılınip kətkən adəmlərini əltütüwetinqlər, — dedi. **6** Wa Musa pütükil Israil jamaiti bilən jamaət qədirininq dərwazisi aldıda yığa-zar kılıp turuwatkanda, mana Israillardin birayən kəlip ularning kəz alındıla Midiyaniy bir kızını eż kərindaxlirining yenioja elip mangdi. **7** Kəhin Həruning nəwrisi, Əliazarning oöqli Finihas buni kərüp, jamaət iqidin qopti-də, kolioja nəyzə elip, **8** həlikı Israil adəmning arkısidin qədirininq iqtirigə kirip, kiz bilən ikkisininə karnioja nəyzə tikiwətti. Israillar arısida tarkalojan waba ənə xu qaqdila tohtidi. **9** Xu qaqdıa waba tegip eləgənlər jəməti yigirmə tət ming adəməgə yətkəndi. **10** Andin Pərvərdigar Musaşa mundak dedi: — **11** — «Kəhin Həruning nəwrisi, Əliazarning oöqli Finihas Meni dəp wapasılıkka bolojan həsətimi eż həsiti bilip, Mening Israillarоja bolojan oqəzipimni yandurdu. Xunga gərqə Mən wapasılıkka bolojan həsətimdən oqəzplangan bolsammu, Israillarnı yokitiwətmidim. **12** Xunga sən: — «Mana, Mən uningoja eż aman-hatirjəmlək əhdəmni təkdim kılımən! **13** Bu [əhədə] uningoja wə uning əvladlırija təwə bolidiojan mənggülük kahinlik əhdisi bolidu, qünki u eż Hudasını dəp wapasılıkka həsət kılıp, Israillar üçün kafarət kəltürdü» — dəp jakarlıqin». **14** Əltütürlənən yəni həlikı Midiyaniy kiz bilən billə əltütürlənən Israil adəmning ismi Zimri bolup, Saluning oöqli, Ximeon kəbilisidiki bir jəmətninə əmiri idi. **15** Əltütürlənən Midiyaniy kızning ismi Kozbi bolup, Zurning kizi idi; Zur bolsa Midiyaniy bir kəbilineng baxlıkı idi. **16** Pərvərdigar Musaşa: — **17** Sən Midiyaniylarоja aram bərməy zərbə bərgin; **18** Qünki ular hıylə-mikir ixlitip silərgə aram bərmigən; Peordiki ixta, xundakla ularning singlisi bolojan Midiyanning bir əmirininq kizi Kozbining ixidimü hıylə-mikir ixlitip silərnəi azdurojan, — dedi. Kozbi waba tarkalojan künida Peordiki ix səwəbidin əltütürldi.

26 Wabadin keyin Pərvərdigar Musa bilən Həruning oöqli Əliazaroja sez kılıp: — **2** Silər pütükil Israillarning jamaəti iqidə yigirmə yaxtin axkən, jənggə qıkalaydiqojanları ata jəməti boyiqə həsəbləp sanaktin etküzünglər, — dedi. **3** Xuning bilən Musa bilən kəhin Əliazər Moab tüzənglikliridə, yəni Yerihoning yenidiki Iordan dəryasining boyida Israillar bilən sezlixip ularoja: **4** «Pərvərdigarning Musa wə Misirdin qıkkən Israillarоja buyruqını boyiqə, silərdin yigirmə yaxtin axkənlarning həmmisi [tizimlinip] sanaktin etküzülliği kerək» — dəp ukrturdu. [tizimlitiləqan sanlar mundak boldi]: — **5** Israilning tunji oöqli Rubən idi. Rubənning əvladlıri, yəni Hənükning nəslidin bolojan Hənük jəməti; Palluning nəslidin bolojan Pallu jəməti; **6** Həzron nəslidin bolojan Həzron jəməti; Karmi nəslidin bolojan Karmi jəməti. **7** Bular Rubənning jəmətləri bolup, ulardın sanaktin etküzülgini jəmət kırıq üç ming yətə yüz ottuz kixi boldi. **8** Palluning oöqli Eliab; **9** Eliabning oqulları Nimual, Datan, Abiram idi. Datan bilən Abiram əslidə jamaət

iqidin qakırılojan metiwrələr bolsimu, Korah guruhidikilər Pərvərdigar bilən takallaxkanda, ular bilən birlip Musa wə Hərun bilən takallaxkanidi. **10** Yer aqzini ekip ularni Korah, bilən birgə yutup kətkən; xu qaqdıa Korah guruhidikilərning hammisi eləgən; baxkilaroja ibrat bolsun dap, ot uning iki yüz əllik adimini yutup kətkən. **11** Lekin Korahning əvladlıri elüp kətmigən. **12** Ximeonning əvladlıri, jəmət boyiqə, Nəmuəlning nəslidin bolojan Nəmuəl jəməti; Yamin nəslidin bolojan Yamin jəməti; Yakın nəslidin bolojan Yakın jəməti; **13** Zərah nəslidin bolojan Zərah jəməti; Saul nəslidin bolojan Saul jəməti. **14** Bular Ximeonning jəmətləri bolup, jəməti yigirmə iki ming iki yüz adəm qıktı. **15** Gad kəbilisidin, jəmət boyiqə, Zəfon nəslidin bolojan Zəfon jəməti; Həggi nəslidin bolojan Həggi jəməti; xuni nəslidin bolojan xuni jəməti; **16** Ozni nəslidin bolojan Ozni jəməti; eri nəslidin bolojan eri jəməti; **17** Arod nəslidin bolojan Arod jəməti; Arəli nəslidin bolojan Arəli jəməti. **18** Bular Gad əvladlırinin jəmətləri bolup, ular jəmətləri boyiqə sanaktin etküzülgəndə jəmət kırıq ming bəx yüz adəm qıktı. **19** Yəhüdaning oqulları Er bilən Onan idi; bu ikkisi Kanaan zeminida elüp kətkən. **20** Yəhüdaning əvladlıri, jəməti boyiqə, Xilahning nəslidin bolojan Xilah jəməti; Pərəzning nəslidin bolojan Pərəz jəməti; Zərahning nəslidin bolojan Zərah jəməti. **21** Pərəzning əvladlıri Həzronning nəslidin bolojan Həzron jəməti; Həmulning nəslidin bolojan Həmul jəməti. **22** Bular Yəhüdaning jəmətləri bolup, ular jəmət boyiqə sanaktin etküzülgəndə jəmət yətmix alta ming bəx yüz adəm qıktı. **23** Issakarning əvladlıri, jəmət boyiqə, Tolaniŋ nəslidin bolojan Tola jəməti; Puahning nəslidin bolojan Puah jəməti; **24** Yaxubning nəslidin bolojan Yaxub jəməti; Ximronning nəslidin bolojan Ximron jəməti. **25** Bular Issakarning jəmətləri bolup, ular jəmət boyiqə sanaktin etküzülgəndə jəmət atmix tət ming üç yüz adəm qıktı. **26** Zəbulunning əvladlıri, jəməti boyiqə, Sərədnən nəslidin bolojan Sərəd jəməti; Elon nəslidin bolojan Elon jəməti; Jahliyən nəslidin bolojan Jahliyəl jəməti. **27** Bular Zəbulunning jəmətləri bolup, ular jəmət boyiqə sanaktin etküzülgəndə jəmət atmix ming bəx yüz adəm qıktı. **28** Yüstişnən oqulları: — jəmət boyiqə, Manassəh bilən Əfram idı. **29** Manassəhning əvladlıri: — Makirning nəslidin bolojan Makir jəməti (Makirdin Gilead tərəlgən), Gileadning nəslidin bolojan Gilead jəməti idı. **30** Təwəndikilər Gileadning əvladlıri: — Yəzərəning nəslidin bolojan Yəzər jəməti; Həlkənən nəslidin bolojan Həlkə jəməti; **31** Asriyən nəslidin bolojan Asriyəl jəməti; Xəkəmning nəslidin bolojan Xəkəm jəməti; **32** Xəmidanıng nəslidin bolojan Xəmida jəməti; Həfərning nəslidin bolojan Həfər jəməti. **33** Həfərning oöqli Zəlofihad oöqli pərzənt kərməy kiz pərzənt kərgən; Zəlofihadning kızlırinin ismi Mahləh, Noah, Hoglah, Milkah, Tirzah idı. **34** Bular Manassəhning jəmətləri bolup, sanaktin etküzülgəndə jəmət əllik iki ming yətə yüz adəm qıktı. **35** Təwəndikilər Əframıning əvladlıri, jəməti boyiqə: — Xutilahning nəslidin bolojan Xutilah jəməti; Bəkərning nəslidin bolojan Bəkər jəməti; Tahanning nəslidin bolojan Tahən jəməti. **36** Xutilanıng əvladlıri Eranning nəslidin bolojan Eran jəməti. **37** Mana bular Əframı əvladlırinin jəmətləri bolup, hərkəs jəmətləri boyiqə sanaktin etküzülgəndə jəmət ottuz iki ming bəx yüz adəm qıktı. Jəmətləri boyiqə, ularning həmmisi Yüstişnən əvladlıri idi. **38** Binyamıning əvladlıri, jəməti boyiqə, Belanıŋ nəslidin bolojan Bela jəməti; Axbəlning nəslidin bolojan Axbəl jəməti; Ahiramning nəslidin bolojan Ahiram jəməti; **39** Xəufamıning nəslidin bolojan Xufam jəməti; Hufamıning nəslidin bolojan Hufam jəməti. **40** Ard bilən Naaman Belanıŋ oqulları idi;

Ardning nəslidin boローン Ard jəməti; Naamanning nəslidin boローン Naaman jəməti. **41** Bular Binyaminning əwlədləri bolup, jəmət boyığa sanaktın etküzülgəndə jəmiy kırıq bax ming alta yüz adəm qıktı. **42** Təwəndikilər Danning əwlədləri bolup, jəmət boyığa, Xuhəmnning nəslidin boローン Xuhəm jəməti; jəmət boyığa bular Danning jəmətləri idi. **43** Xuhəmnning həmmə jəməti sanaktın etküzülgəndə jəmiy atmış tət ming tət yüz adəm qıktı. **44** Axirning əwlədləri, jəmət boyığa, Yimnahıning nəslidin boローン Yimnah jəməti; Yexwining nəslidin boローン Yexwi jəməti; Beriyahning nəslidin boローン Beriyah jəməti. **45** Beriyahning əwlədləri, jəmət boyığa, Həbərnıng nəslidin boローン Həber jəməti; Malkiəlning nəslidin boローン Malkiəl jəməti. **46** Axirning kızınını ismi Serəh idi. **47** Bular Axır əwlədlərinin jəmətləri bolup, ular jəmət boyığa sanaktın etküzülgəndə jəmiy əllik üq ming tət yüz adəm qıktı. **48** Naftalining əwlədləri, jəmət boyığa, Yahziəlning nəslidin boローン Yahziəl jəməti; Gunining nəslidin boローン Guni jəməti; **49** Yəzərnıng nəslidin boローン Yəzər jəməti; Xilləmning nəslidin boローン Xilləm jəməti. **50** Bular Naftalining jəmətləri bolup, jəmat boyığa sanaktın etküzülgəndə jəmiy kırıq bax ming tət yüz adəm qıktı. **51** Yukarıklılar Israillardin sanaktın etküzülgənlər bolup, jəmiy alta yüz bir ming yətər yüz ottu adəm qıktı. **52** Pərvərdigar Musaoqa sez kılıp mundak dedi: — **53** Zəmin muxularoğa royhətkə elinəqan san boyığa miras kılıp təkşim kılinsun. **54** Mirasni adəm sani kep qəbililərgə keprək, adəm sani az qəbililərgə azrak bəl; miras royhətən etküzülgən adəm saniqə karap hərbər adəməq bəltüp berilsun. **55** Həlbuki, zəmin qək taxlinix yoli bilən belənsun; ular miraska ezlirinət atə jəmat-qəbilisining nami boyığa warışlık kilsun. **56** Miras ularoğa qək taxlay yoli bilən adəm sanining az-keplükigə karap hərbər [ailə-jəmətkə] bəltüp berilsun. **57** Təwəndikilər ata jəmət boyığa sanaktın etküzülgən Lawıylar: — Gərxonning nəslidin boローン Gərxon jəməti; Kohatning nəslidin boローン Kohat jəməti; Mərərining nəslidin boローン Mərəri jəməti. **58** Bular Lawıylarning jəmətləri: — Libni jəməti, Hébron jəməti, Mahlı jəməti, Muxi jəməti, Korah jəməti. Kohattin Amram tərəlgən. **59** Amramning ayalining ismi Yokəbəd bolup, Lawiynıng Misirdə tuqulqan kizi idi; u Amramıqə Hərən, Musa wə ularınıq aqısı Məryəmni tuqup bərgən. **60** Hərundin Nadab, Abiħu, Əliazar, İtamar tərəlgən. **61** Lekin Nadab bilən Abiħu Pərvərdigarning adıqə oqyrıy bir otñi sunqoşa elüp kətkən. **62** Lawıylar iqidə bir aylıktıñ axkən barlıq ərkəklər sanaktın etküzülgəndə jəmiy yığırma üq ming adəm qıktı. Ular Israillar iqidə sanaktın etküzülmigən, qənki ularoğa Israillar iqidə heqkəndək miras [zəmin] belüp berilmigən. **63** Yukırıda eytılqan adəmlər Moab tüzlənglikliridə, Yerihoning uludilidiki İordan dəryası boyida Musa bilən kahin Əliazar təripidin sanaktın etküzülgən Israillardur. **64** Birak bu adəmlər iqidə Musa bilən kahin Hərən ilgiri Sinay qəlidə sanaktın etküzüngəndə sanaktın etküzülgən birmu adəm yok idi. **65** Qənki Pərvərdigar ular tooprısında: «Ular qəldə elməy kalmayıdu» dəp eytikanidi. Xunga, Yəfunnəhning oqılı Kalab bilən Nunning oqılı Yəxuadın baxka birimu kalmıqan.

27 Yüsünping oqılı Manassəhning nəslidin boローン jəmətlər iqidə Manassəhning qəwrisi, Makirning əwrisi, Gileadning nəwrisi, Həfərnıng oqılı Zəlofihədnıng kızlırları bolup, ularınıq ismi Mahləh, Noah, Həqlah, Milkah, wə Tirzah idi. **2** Ular jamaət qədirinən dərvazisi adıqə kelip, Musa bilən kahin Əliazar wə əmirlər bilən pütkül jamaətning alidda turup: **3** — Bizning atımız qəlda elüp kətkən; u yərdə Pərvərdigar oqala hujum kılılıq yiojılıqlanlardın əməs, yəni Korah guruhidikilərdin əməs; u bəlkı ez gunahı iqidə əlgən, wə uning oqul pərzənti yok idi.

4 Nemə üçün atımızning oqılı yokluğunu səwəblik uning nami uning jəmətidin əqrürüwetiliidü? Əzlirinən bizgə atımızning kərindəxliyi katarıda miras bəlüp berixlirini etünimiz, — dedi. **5** Musa ularning bu ixini Pərvərdigarning aldioja koydu. **6** Pərvərdigar Musaoqa sez kılıp mundak dedi: — **7** Zəlofihədnıng kızlırlarının eytikini durus, san qokum ularoğa atisining kərindəxliyi katarıda miras bər; ularning atisining mirasını ularoğa etküzüp bərgin. **8** Sən Israillar oqala eytikin: «Bir adəm əlüp kətkən qəođa uning oqılı bolmisa, undakta silər uning mirasını kçıqoja etküzüp beringlər. **9** Kçızı bolmisa, mirasını kərindəxliroja beringlər. **10** Kərindəxliyi bolmisa, mirasını ata jəmət təqiliroja beringlər. **11** Əgər uning atisining kərindəxliyi bolmisa, undakta uning mirasını uning jəmetidiki əng yekin bir tuşkinoja beringlər; u adəm uning mirasıqə iğə bolsun. Bu Pərvərdigar Musaoqa buyruqəndək, Israillar oqala qüxtürülən həküm, kanun-bəlgilimə bolup kəlsün». **12** Pərvərdigar Musaoqa: — Sən mawu Abarim teojoja qıkip, Mən Israillar oqala təkdim kılqan zəminəqə karap bək. **13** Kərüp bolqanın keyin sənəmu akang Hərun oqoha oxhax ez həkkiliringə koxulisan. **14** Qənki Zin qəlidə, jamaət jedəl qıkarçan qəođa, ikkinglər Mening buyrukımoja asiylik kılıp, suning ixida (Zin qəlidə, Kədəxtiki «Məribəh suluri» degen jayda) Meni jamaətning alidda mukəddəs dəp hərmətlimidimən, — dedi. **15** Musa Pərvərdigarnıq sez kılıp: **16** — I Pərvərdigar, barlıq at ığlirinən rohlinənən Hudası, Əz jamaitinən padiqisiz padidək bolup kəlixinənən aldim elix üçün jamaətni idarə kılıdıcıyan, ularning aldioja kirip qıkalayıdıcıyan, ularını baxlap mangalayıdıcıyan bir adəmni tikləp berixingni tiləymən, — dedi. **18** Sən Nunning oqılı Yəxuani taliqiojn, — dedi Pərvərdigar Musaoqa, — Uningda Rohim bar, sən kolunqı uning bəxioja koy, **19** uni kahin Əliazar wə barlıq jamaətning alidda turoquzup wəzipiga koy. **20** Sən pütkül Israil jamaiti uning gepiğə kirixi üçün eżüngüning izzət-xəhrıtingdin bir kışmını uning oqoja bərgin. **21** U kahin Əliazarning alidda tursun, [Əliazar] urimning həkümünü wasitə kılıp turup, Pərvərdigarning həzurida uning üçün yol sorisun; Israil həlkə, yəni pütkül jamaət uning buyruki bilən qıkidu, uning buyruki bilən kirixi kerək. **22** Xuning bilən Musa Pərvərdigarning buyruki boyığa ix kərüp, Yəxuani baxlap kılıp, kahin Əliazarning wə barlıq jamaətning alidda turoquzdi; **23** [Əliazar] kolini uning bəxioja koyup, uni Pərvərdigarning Musanıng wasitisi bilən buyruqinidək wəzipiga koydi.

28 Pərvərdigar Musaoqa sez kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israillar oqala buyrup: — «Manga sunulqan hədiyə-kurbanlıklarını, yəni Manga ozuk bolidıcıyan, huxbuq kultüridıcıyan otta sunulidıcıyan hədiyə-kurbanlıklarını bolsa, silər hərbərini bekitilgən kərəlidə sunuxkə kəngül koyunqlar» — deqin. **3** Sən ularoqa yənə: «Silərning Pərvərdigarnıq atap otta sunidıcıyan kəydürmə kurbanlıqların mundak bolidu: — hər künə bejirim bir yaxlıq ərkək kozidin ikkini daimiy kəydürmə kurbanlıq kılıngalar. **4** Ətigini birni, gugumda birni sunungular; **5** yənə təttin bir həndin soküp qırılcıqdan zəytun meyi iləxtürülən esil undin ondın bir əfəhni axlıq hədiyə süpitidə sunungular. **6** Sinay teojoja bəlgiləngən, Pərvərdigarnıq atap huxbuq qıkarçan dəp, otta sunulidıcıyan daimiy kəydürmə kurbanlıq mana xudur. **7** Hərbər kəza üçün uning oqoja koxulidıcıyan xarab hədiyəsi təttin bir hən xarab bolidu; ekitmə iqimlik boローン xarab hədiyəsi mukəddəs jayda Pərvərdigarnıq sunup tekəlsün. **8** Sən ikkinçi bir kozidin gugumda sunojin; uni ətigənki dək axlıq hədiyəsi wə xarab hədiyəsi bilən koxup sunojin; u huxbuq kəltürtüx üçün Pərvərdigarnıq atap otta sunulidıcıyan kəydürmə kurbanlıq bolidu. **9** — Xabat künə bejirim bir yaxlıq ikki ərkək

koza sunulsun; uningoja koxup zaytun meyi iləxtürülən esil undin əfahning ondin ikkisi axlik hədiyə süpitidə sunulsun wə xarab hədiyəsi sunulsun; **10** bu hərbir xabat künida sunulidiojan xabat künidiki kurbanlıktır; uning bilən daimiy keydürmə kurbanlıq wə koxumqə sunulidiojan xarab hədiyəsi billə sunulsun. **11** — Hər ayning birinqi künı Pərvərdigarə atılıdiqan keydürmə kurbanlıq sununglar; yəni ikki yax torpak, bir koqkar, bir yaxlıq bejirim yəttə ərkək kozını sununglar. **12** Hər torpak bexioja zaytun meyi iləxtürülən esil undin əfahning ondin üçi axlik hədiyə süpitidə, koxkarə zaytun meyi iləxtürülən esil undin əfahning ondin ikkisi axlik hədiyə süpitidə, **13** hərbir koza bexioja zaytun meyi iləxtürülən esil undin əfahning ondin biri axlik hədiyə süpitidə sunulsun; bu Pərvərdigarə ota sunulidiojan, huxbuq qılıkridiqan bir keydürmə kurbanlıktır. **14** Ularning xarab hədiyalıları bolsa: — hərbir torpak bexioja xarabtin yerim hin, koqkar bexioja hınnıng üqtin biri, hərbir koza bexioja hınnıng təttin biri sunulsun. Bu hər ayda sunulidiojan aylık keydürmə kurbanlıq bolup, yilning hər eyida xundak kılınsun. **15** Bularning üstiga Pərvərdigarə atılıdiqan gunah kurbanlıq süpitidə bir teka sunulsun; xularning həmmisi daimiy keydürmə kurbanlıq wə koxumqə xarab hədiyəsi bilən billə sunulsun. **16** Birinqi ayning on tətinqi künı Pərvərdigarə atalojan «etüp ketix» [közisi sunulsun]. **17** Xu ayning on bəixinqi künü heyt baxlinidü; yəttə kün pefir nan yeyilsün. **18** Birinqi künü mukəddəs yioqılıq ətküzülsün, heqkandak ix-əməgək kilməslikinqərək, **19** xu künü otta sunulidiojan, Pərvərdigarə atalojan keydürmə kurbanlıq süpitidə yax torpaktın ikkini, bir koqkar wə yəttə bir yaxlıq ərkək koza sununglar; ular aldinglarda bejirim kərünsün; **20** xularəqə koxulidiojan axlik hədiyələri zaytun meyi iləxtürülən esil un bolup, hərbir torpak bexioja əfahning ondin üçi, koqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **21** xu yəttə koza bexioja əfahning ondin biri sunulsun; **22** xuningdək [gunahıngılar] üçün kafarə kəltürüxkə gunah kurbanlıq süpitidə bir teka sunulsun. **23** Bularning həmmisini etiğənlik keydürmə kurbanlıq, yəni daimiy keydürmə kurbanlıktın ayrım sununglar. **24** Silər bu tarikidə uda yəttə kün Pərvərdigarə atap otta sunulidiojan, huxbuq kəltüridiojan axundak hədiyə-kurbanlıkları sununglar; xularning həmmisi daimiy keydürmə kurbanlıq wə koxup sunulidiojan xarab hədiyəsinin sirtida sunulidü. **25** Yəttinqi künü mukəddəs yioqılıq ətküzüngərlər, xu kün heqkandak ix-əməgək kılıxka bolmayıdu. **26** «Daşlapki orma kün, yəni «həptilər heyt»ınlarda silər yengi axlik hədiyəni Pərvərdigarə sunqan qaçıda mukəddəs yioqılıq ətküzüngərlər; heqkandak ix-əməgək kilməngərlər. **27** Silər Pərvərdigarə atalojan, huxbuq kəltüridiojan keydürmə kurbanlıq süpitidə yax torpaktın ikkini, koqkardin birni, bir yaxlıq ərkək kozidin yəttini sununglar. **28** Xularəqə koxup sunulidiojan axlik hədiyə zaytun meyi iləxtürülən esil undin bolup, hərbir torpak bexioja əfahning ondin üçi, koqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **29** xu yəttə koza bexioja əfahning ondin biri sunulsun; **30** xuningdək silərning [gunahıngılar üçün] kafarə kəltürüxkə [gunah kurbanlıq süpitidə] bir teka sunulsun. **31** Xularning həmmisi daimiy keydürmə kurbanlıq wə uning axlik hədiyəsi qoxup (bularning həmmisi aldinglarda bejirim kərünsün), xarab hədiyalıları bilən billə sunulsun.

29 Yəttinqi ayning birinqi künü silər mukəddəs yioqılıq ətküzüngərlər; [u künü] heqkandak ix-əməgək kilməslikinqərək. Bu silər üçün kanaylar qəlinidiojan künü bolidü. **2** Silər Pərvərdigarə atalojan, huxbuq kəltüridiojan keydürmə kurbanlıq süpitidə yax bir torpak, bir koqkar, yəttə bir yaxlik

bejirim ərkək kozını sununglar. **3** Xularəqə koxup sunulidiojan axlik hədiyə zaytun meyi iləxtürülən esil undin bolup, hərbir torpak bexioja əfahning ondin üçi, koqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **4** xu yəttə koza bexioja əfahning ondin biri sunulsun; **5** xuningdək silərning [gunahıngılar üçün] kafarə kəltürüxkə gunah kurbanlıq süpitidə bir teka sunulsun. **6** Xularni ayning birinqi künidiki keydürmə kurbanlıq wə uningoja koxumqə boləjan axlik hədiyəsi, daimiy keydürmə kurbanlıq, uningoja koxumqə boləjan axlik hədiyəsi wə bularəqə koxulidiojan xarab hədiyələrinin sirtida sununglar; bularning həmmisi hərbiri bəlgilimə boyiqə Pərvərdigarə atap otta huxbuq kəltürsün dəp sunulsun. **7** Yəttinqi ayning oninqi künü silər mukəddəs yioqılıq ətküzüngərlər; nəpsinqərləri tartip ezunglərni təwə tutungular. U kün heqkandak ix-əməgək kılıxka bolmayıdu. **8** Silər Pərvərdigarə atalojan, huxbuq kəltüridiojan keydürmə kurbanlıq süpitidə yax bir torpak, bir koqkar, bir yaxlıq ərkək kozidin yəttini sununglar (bularning həmmisi aldinglarda bejirim kərünsün). **9** Xularəqə koxup sunulidiojan axlik hədiyə zaytun meyi iləxtürülən esil undin bolup, hərbir torpak bexioja əfahning ondin ikkisi, **10** xu yəttə koza bexioja əfahning ondin biri, **11** xuningdək gunah kurbanlıq süpitidə bir teka sununglar; ularning həmmisi kafarə künidiki gunah kurbanlıq, daimiy keydürmə kurbanlıq, uning koxumqə axlik hədiyəsi wə bularning xarab hədiyələri billə sunulsun. **12** Yəttinqi ayning on bəixinqi künü mukəddəs yioqılıq ətküzüngərlər; u kün heqkandak ix-əməgək kılıxka bolmayıdu. Pərvərdigarə atap yəttə kün heyt kılıngılar; **13** silər Pərvərdigarə atap, huxbuq kəltürsün dəp otta sunulidiojan keydürmə kurbanlıq süpitidə yax torpaktın on üçni, ikki koqkar, bir yaxlıq ərkək kozidin on tətni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun). **14** Xularəqə koxup sunulidiojan axlik hədiyə zaytun meyi iləxtürülən esil undin bolup, on üç torpak bexioja əfahning ondin üçi, ikki koqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **15** on tət koza bexioja əfahning ondin biri, **16** xuningdək gunah kurbanlıq süpitidə bir teka sununglar; xularning üstiga daimiy keydürmə kurbanlıq, uning koxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **17** İkkinci künü yax torpaktın on ikkini, ikki koqkar, bir yaxlıq ərkək kozidin on tətni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **18** wə xundakla torpaklar, koqkarlar wə ərkək kozılarning saniqə karap bəlgilimə boyiqə koxumqə sunulidiojan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyalılarını sununglar. **19** Xuningdək gunah kurbanlıq süpitidə bir teka sununglar; xularning üstiga daimiy keydürmə kurbanlıq, uning koxumqə axlik hədiyəsi wə xularning xarab hədiyələri billə sunulsun. **20** Üçinqi künü bir yax torpaktın on birni, ikki koqkar, bir yaxlıq ərkək kozidin on tətni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **21** wə xundakla torpaklar, koqkarlar wə ərkək kozılarning saniqə karap bəlgilimə boyiqə koxumqə sunulidiojan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyalılarını sununglar; **22** xuningdək gunah kurbanlıq süpitidə bir teka sununglar; xularning üstiga daimiy keydürmə kurbanlıq, uning koxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **23** Tətinqi künü yax torpaktın onni, ikki koqkar, bir yaxlıq ərkək kozidin on tətni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **24** wə xundakla torpaklar, koqkarlar wə ərkək kozılarning saniqə karap bəlgilimə boyiqə koxumqə sunulidiojan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyalılarını sununglar; **25** xuningdək gunah kurbanlıq süpitidə bir teka sununglar; xularning üstiga daimiy keydürmə kurbanlıq, uning koxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **26** Bəixinqi künü yax torpaktın tokkuznı,

ikki koqkar, bir yaxlik ərkək əzidin on tətni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **27** wə xundakla torpaklar, koqkarlar wə ərkək əzilarning sənəqə karap bəlgilimə boyiqə koxumqə sunulidiojan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyələrini sununglar; **28** xuningdək gunah kurbanlıki süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstiga daimiy keydürmə kurbanlık, uning koxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **29** Altinqi künü yax torpaktın səkkizini, ikki koqkar, bir yaxlik ərkək əzidin on tətni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **30** wə xundakla torpaklar, koqkarlar wə ərkək əzilarning sənəqə karap bəlgilimə boyiqə koxumqə sunulidiojan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyələrini sununglar; **31** xuningdək gunah kurbanlıki süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstiga daimiy keydürmə kurbanlık, uning koxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **32** Yətinqi künü yax torpaktın yəttini, ikki koqkar, bir yaxlik ərkək əzidin on tətni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **33** wə xundakla torpaklar, koqkarlar wə ərkək əzilarning sənəqə karap bəlgilimə boyiqə koxumqə sunulidiojan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyələrini sununglar; **34** xuningdək gunah kurbanlıki süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstiga daimiy keydürmə kurbanlık, uning koxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **35** Səkkizinqi künü silər mukəddəs yiojılıx etküzunglər; u künü heqkəndak ix-amgək kilmanglar. **36** Silər Pərvərdigaroja atap, huxbux kəltiərsün dəp otta sunulidiojan keydürmə kurbanlık süpitidə bir torpak, bir koqkar wə bir yaxlik ərkək əzidin on tətni (xular həmmisi bejirim bolsun) **37** həmdə torpak, koqkar wə ərkək əzilarning sənəqə karap, bəlgilimə boyiqə koxumqə sunulidiojan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyələrini sununglar; **38** xuningdək gunah kurbanlıki süpitidimə bir tekə sununglar; xularning üstiga daimiy keydürmə kurbanlık, uning koxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **39** Bəlgiləngən heytliringlərdə Pərvərdigaroja atap sunulidiojan kurbanlık-hədiyələr ənə xulardur; silərning kəsəməgə baolık yaki ihtiyan sunidioqanlırlıqlar, keydürmə kurbanlıklırlıqlar, axlik hədiyərlırlar, xarab hədiyərlırlar wə inaklık kurbanlıklırlıqlar bolsa, ularning sirtididur. **40** Xundak kılıp, Musa Pərvərdigarning eziqə buyruqanlırinin həmmisini qaldurmay Israillar oja uitkurdı.

30 Musa Israillarning kəbələ baxlıklıriqa söz kılıp mundak dedi: — Pərvərdigarning buyruqanlıri mundak; — **2** Əgər biraw Pərvərdigaroja kəsəm iğkan bolsa yaki eż-ezini qəkliməkqi bolup kəsəm iğkan bolsa, ləwzidin käytixkə bolmayıdu, haman aqzidin qıkkən həmma gəp boyiqə ix tutuxi kerək. **3** Kız bala yax bolup, tehi atisining eyidiki qaoqda, eż-ezini qəkləx toopruluk Pərvərdigaroja kəsəm bərgən bolsa, **4** əməmə atisi kizining kəsimini yaki eż-ezini qəkləx tooprısida bərgən wədilisini anglojan wə kizining alidda ündiməy xük turoqan bolsa, undakta uning barlık kəsəmləri wə eż-ezini qəkləx tooprısida kılıqan həmma wədisi inawətlik bolidu. **5** Lekin kizining atisi anglojan qaoqda uni toşkan bolsa, uning kılıqan kəsəmləri yaki eż-ezini qəkləx tooprısida kılıqan wədiliridin heqbi inawətlik bolmayıdu; atisi uni toşkan boləqəqka, Pərvərdigarmu uni kəqürudu. **6** — Əgər u kəsəm kılıqan yaki eż-ezini qəkləxkə aqzida təntəklik bilən wədə kılıqan haləttə ərgə təqkən bolsa, **7** eri xuni anglojan bolsa, lekin anglojan künü ündiməy xük turoqan bolsa, undakta uning kılıqan kəsəmləri yaki eż-ezini qəkləxkə kılıqan gaqları inawətlik bolidu. **8** Əgər eri anglojan künü uni toşkan bolsa, uning kılıqan kəsimini wə eż-ezini qəkləx toopruluk aqzidin qıkarajan təntək gaqlırını bikar kilsa, undakta ular inawətsiz bolidu; Pərvərdigar uni

kəqürudu. **9** Lekin tul hotun yaki eridin ajrixip kətkən hotunlar kılıqan kəsəm, yəni uning eżini qəkləx toopruluk kılıqan barlık wədiliri bolsa inawətlik bolidu. **10** Əgər u erining eyidə kəsəm kılıqan yaki eż-ezini qəkləx toopruluk kəsəm-wədə iğkən, **11** eri anglap turuluk xük turuvelip tosimojan bolsa, undakta uning barlık kılıqan kəsəmləri wə eż-ezini qəkləx toopruluk kılıqan barlık wədiliri inawətlik bolidu. **12** Lekin uning eri anglap turoqan qaoqda uning kəsəm-wədilirini enik rət kılıqan bolsa, ayal aqzidin qıkarajan wədə berix wə eż-ezini qəkləp turux toopruluk kılıqan barlık wədilirinən heqkəsisi inawətlik bolmayıdu; uning eri bularni rət kılıqan boləqəqka, Pərvərdigar uni kəqürudu. **13** Ayalning bərgən wədilisini wə uning qıdəp turup eżümni qəklaymən dəp kılıqan kəsəm-wədilisini uning eri inawətlikmə kılalaydu, inawətsizmə kılalaydu. **14** Əgər uning eri hərküni uning alidda xük turuvelip gəp kilmisa, undakta uning bərgən barlık kılıqan kəsəmlərini wə eż-ezini qəkləp turux toopruluk kılıqan həmma wədilirini inawətlik kılıqanlıq hesablinidü; qünki erining anglap turoqan kündə gəp kilmay xük turoqanlıq uning ayalining kəsəm-wədilirini küqka igə kılıqanlıkidur. **15** Lekin eri ayalining kəsəm-wədilirini anglap naħayiti uzaq wəkiltərindən keyin andin uning kəsəm-wədilirini inawətsiz kilsa, undakta u ayalining gunahını eż üstigə alojan bolidu. **16** Yukirikilar Pərvərdigarning Musaqa buyruqanlırları, yəni eri bilən ayalı, ata bilən eż eyidə turuwatkan, tehi yaxlıkida boləjan kizi otturisidiki nizam-bəlgimilərdür.

31 Pərvərdigar Musaqa söz kılıp: — **2** Sən Midyanlardın Israillarning intikamini al, andin eż həlkiliringə koxulisən, — dedi. **3** Musa həlkə mundak dedi: — Aranglardın jənggə qırixka bir türküm adəmlərni koralandurunglar; andin ular Midyanlardın Pərvərdigar üçün intikam elixə atlansun. **4** Silər Israillarning hərbir kəbilisidin jəng kılıxka mingdin adəm mangdurunglar. **5** Xuning bilən təmənlığın Israil həlkining hər kəbilisidin mingdin, jəmiy on ikki ming adam jəng kılıxka koralanduruldu. **6** Musa hər kəbilidin mingdin adəmni jəng kılıxka mangdurdı həmdə əliazarning oqlı Finihəsini ular bilən bille mangdurdı, Finihəsnin qolida mukəddəs əswablar wə aqah kanay bar idi. **7** Ular Pərvərdigarning Musaqa buyruqını boyiqə Midyanlar bilən sokuxkılı qıkip, ərkəklərning həmmisini eltürüwattı; **8** muxu eltürülgənlərdin baxka, yənə Midyanning əwi, Rəkəm, Zur, Hur wə Rəbə degen bəx padixahını eltürdü; yənə Beorning oqlı Balaamni kılıq bilən qepip taxlıdi. **9** Israillar Midyanlarning hotun-kızlırları wə balılırini tutkun kılıp kətti, yənə ularning pütün qarwa malliri, köy padiliri wə mal-mülükürləri olja kıldı; **10** ular turuwatkan yərlərdiki barlık xəhər wə barlık bargahlıriqa ot koyuwatti; **11** ular adəm bolsun mal bolsun barlık qənəymət, barlık oljini elip kətti; **12** ular tutkun əsirlərni həm olja-qənəymətini Moab təzələngliklirigə, İordan dərəsi boyioja jaylxakən Yerihoning uludilidiq bargahka əkilip, Musa bilən kahin əliazaroja, xundakla Israillarning jamaaitigə tapxurdi. **13** Musa, kahin əliazər wə jamaatning barlık əmirləri bargahning sırtıqə qıkip ularını karxi aldı. **14** Lekin Musa jəngdən käytən hərbəyi sərdarlarqa, yəni mingbəxi, yüzbəxilarqa hapa bolup: — **15** Silər ayallarning həmmisini tirk qaldurdungalar? **16** Kəranglar, dəl xular Balaamning hıylə-məsliləti bilən Peordiki ixta Israillarnı Pərvərdigar alidda gunahka patkuzuxi bilən, Pərvərdigarning jamaaitigə waba yaqdurulujan əməsmə? **17** Əmdi silər barlık oqlu balilarnı eltürüwetinqərlər, ərlər bilən munasiwət etküzgən ayallarnı koymay eltürüwetinqərlər. **18** Bırak yax kızlar, yəni ərlər bilən munasiwət etküzməgnərləri bolsa, əzliringlərə tirk qaldurunglar. **19** Silər bargah sırtida yəttə kün qədir

tikip turunqlar; adəm oltürgən wə elükə təgkən hərkim üqinqi künı wə yəttinqi künı ezipaklusun; silər wə silər asır kılıqan kixilərnin həmmisi xundak kilsun. **20** Barlıq kiyim-keqək, terə əswab türkünilər, tiwitta tokülojan barlıq nərsilər həm yaqəq əswab-üskünilərnin həmmisini paklangalar, — dedi. **21** Kahin Əliazar jənggə qikip qaytkan ləxkərlərgə: — Mana Pərvərdigar Musaqa buyruqan kanun-bəlgilimə: **22** altun, kümüx, mis, təmür, kələy, kəqoxun qatarlıq **23** otka qidamlıq nərsilərnin həmmisini ottin etkütüzungərlər, xundak kilsanglar pak həsablinidu; xundaktimu, yənilə «napaklıqni qikarouqi su» bilən pakizlangalar; otka qidamsız nərsilərnı xu sudin etkütüzungərlər. **24** Yəttinqi künı kiyimlirinqərlər yuyungalar, andin silər pak həsablinisilər; andin keyin bargalıq kirsəngərlər bolidu, — dedi. **25** Pərvərdigar Musaqa sez kılıp mundak dedi: — **26** Sən kahin Əliazar wə jamaət iqidiki qəbilsə kattılıri bilən birləktə elinojan olja-əqənimətning, adəm bolsun, qarpay bolsun, xularning omumiy sanını həsablap qikkin; **27** olja-əqənimətini ikkiga bel, yerimini jənggə qikqənlərəqə bar, kalojan yerimini barlıq jamaətə bar. **28** Sən yənə qikip jənggə qatnaxqan ləxkərlər alidiojan adəm, kala, exək yaki koy padiliridin bəx yüzdin birini Pərvərdigaroja atalojan tülüx bolsun dəp ayriqin; **29** silər xuni ləxkərlərgə təwə bolqan yerimidin elip Pərvərdigaroja atalojan «kətürmə hədiyyə» süpitidə kahin Əliazarəqə tapxurungalar. **30** Israillarəqə təwa bolqan yerimining adəm, kala, exək, koy padiliri, xundakla hərhil haywanlardın əlliktin birini Pərvərdigarning jamaət qədiriəqə karaxqə mas'ul bolqan Lawiyalaroja beringlar. **31** Xuning bilən Musa bilən kahin Əliazar Pərvərdigarning Musaqa buyruqinidək kıldı. **32** Əmdi olja-əqənimət, yəni jənggə qikqən ləxkərlər eliwalqan nərsilərdin kalojını koy jəmiy altə yüz yətmix bax ming, **33** kala yətmix ikki ming, **34** exək atmix bir ming, **35** ərkəklər bilən munasiwət etküzümgən kızlar ottuz ikki ming qikti. **36** Jənggə qikqənlərnin tülüxi, yəni ularəqə təwə yerimi, koy jəmiy üq yüz ottuz yəttə ming bəx yüz; **37** bu koy padiliridin Pərvərdigaroja atalojını altə yüz yətmix bəx boldi; **38** kala ottuz altə ming, buningdin Pərvərdigarning atalojını yətmix ikki boldi. **39** Exək ottuz ming bax yüz qikti, buningdin Pərvərdigarning atalojını atmix bir boldi. **40** Adam on altə ming qikti, buningdin Pərvərdigarning atalojını ottuz ikki adəm boldi. **41** Musa Pərvərdigar eziqə buyruqını boyiqə Pərvərdigarning sunulidiojan «kətürmə hədiyyə» bolqan tülüxni kahin Əliazarəqə tapxurup bərdi. **42** Israillarəqə təwa bolqan yerimi, yəni Musa jənggə qikip kəlgənlərdin elip bələp bərgini — **43** jamaətə təwə bolqan xu yerimi — koy üq yüz ottuz yəttə ming bəx yüz, **44** kala ottuz altə ming, **45** exək ottuz ming bəx yüz, **46** adəm on altə ming idi. **47** Musa Pərvərdigar eziqə buyruqını boyiqə, Israillarəqə təwa bolqan xu yerimining, məyli adəm yaki hayvan bolsun, əlliktin birini ayrip elip Pərvərdigarning ibadət qədiriəqə karaxqə mas'ul bolqan Lawiyalaroja tapxurup bərdi. **48** Pütküll koxunning sərdarlıri, ming bexi, yüz bexilirli Musa bilən kerükkili keliq, **49** Musaqa: — Hizmətkarlırinin qol astida jəng kılıqan ləxkərlərnin omumiy sanını sanaktın etküzək birimə kəm qikmədi. **50** Xunga, mana Pərvərdigarning həzurunda ezmiznizning gunahının kafarlıti üqün hərkəysimiz erixkanları Pərvərdigarning atalojan hədiyyə kılımımız — altun buyumlar, put-kol zənəjirli, biləzük, məhür üzük, zirə-halka, marjanlarning həmmisini elip kəldük, — dedi. **51** Xuning bilən Musa bilən kahin Əliazar ular əkəlgən altunlarnı, yəni altunda yasalojan hərhil buyumları aldi. **52** Ularning ming bexi wə yüz bexiliridin alojını Pərvərdigarning atalojan «kətürmə hədiyyə» süpitidə sunuldu; barlıq altun jəmiy on altə ming yəttə yəz

allik xəkəl qikti **53** (ləxkərlərnin hərbiri ezləri üçün məlülükni bulang-talang kixixənidi). **54** Musa bilən kahin Əliazar ming bexi wə yüz bexilirininqə kolidin altunni elip, jamaət qədirininq iqiqə akırıq, uni Pərvərdigarning həzurunda Israillar üçün yadnamə kıldı.

32 Rubənninq əwlədləri bilən Gadning əwlədlirininq kala padilirli tolimu keşpəyəndi; ularning Yaazərnin zəmini bilən Gileadning zəmininə kez qüxti; wə mana, xu zəmin qarwa bekixə mas kəlidiojan yər idi. **3** Xunga ular Musa, kahin Əliazar wə jamaətninq əmirlirininq adlioja keliq ularoja: — **3** Atarot, Dibon, Yaazər, Nımrəh, Həxbər, Ələləh, Səbəm, Nebo, Bəon degen yərlər, **4** yəni Israıl jamaatı alidda Pərvərdigar məqələp kılıp bərgən yərlər bolup, qarwa bekixə bap yərlər ikən, kullirininqə qarwa meli bar, — dedi **5** wə yəna: — Əgər silining aldiliridə iltipatlıriqə erixkən bolsak, bizni İordan dəryasidin et deməy, bu yərni bizgə miras kılıp bərsilə, — dedi. **6** Musa Gadning əwlədləri bilən Rubənninq əwlədlirliqə: — Kərindəxilirinqərlər jənggə qikqən waktida silər muxu yərde turamtıngərlər? **7** Silər nemə üçün Israillarinq [dəryadın] etüp Pərvərdigar ularoja at kılıp bərgən zəmininə kırıxiqə kengullarını səwutisilər? **8** Ilgiri mən Kədəx-Barneadın atabowlırlıqərlər xu zəmininə qarlap kəlixə əwətkinimdə ularmu xundak kixixənidi. **9** Ular əxkol jilojisiqə qikip, u zəminni kərəp, Israillarinq kenglini Pərvərdigar at kılıp bərgən zəmininə kırıxtı səwutqan. **10** Xu qəoşa Pərvərdigarning aqqiqi keliq kəsəm kılıp: **11** «Misirdin qikqən yigirma yaxtin yukişirəl qin kənglidin Manga əgəxəmigəqə, ular Mən İbrahim, İshək, Yakuplaroja «Sılərgə ata kəlimən» dəp kəsəm kələqən zəminni kərsə, [Mən Pərvərdigar bolmay ketəy! **12** Pəkət kənizziylərdin bolqan Yəfunnəhəning oöli Kaləb bilən Nunning oöli Yəxuala Manga qin kənglidin əgəxən bolqəqə, zəminni kərəleydi», deyəndi. **13** Xuning bilən Pərvərdigarning Israillarəqə aqqiqi kəzəpələşəqə, Pərvərdigarning alidda razıl bolqanlı kələqən əxu bərəvlədələp tütügütüqə, u ularni qəl-bayawanda kərək yil sərgərdənləkta yürgüzdü. **14** Əmdi mana, gunahkarlarning əwlədləri bolqan silərmə ata-bowanglarning izini besip Pərvərdigarning Israillarəqə bolqan kəttik, qəzipini tehimu kəzəpələşəqə bopsilər-də! **15** Əgər silər uninqəqə aqixixtin burulup kətsəngərlər, undakta U [Israilların] yəna qəl-bayawanoja taxliwetidü, bu həldə silər bu barlıq həlkəni harab kələqən bolisilər, — dedi. **16** İkki kəbilininq adamları Musanıng alidioja keliq uninqəqə: — Biz bu yərdə mallırimizə qotan, balılırimizə qələ-ə-xəhər salayı. **17** Biz bolsak kərallinip, Israillarinq eziqə təwa jaylirioja baxlap baroqə sapning alidda mangımız; bu zəmindi kət həlkələr səwəblək, bizning kəqik balılırimiz mustəhəkəm xəhərlərdə turuxi kerək. **18** Israillarəqə miraslıriqə iğə bolmioqəb qəyimizgə hərgiz qaytmaymır. **19** Qünki biz ular bilən İordan dəryasının kün petix təripidiki zəmininə yaki uninqdinimə yirəktiki zəmininə təng iğidər bolmamız, qünki mirasımız İordan dəryasının bu təripidə, yəni kün qikixtdür, — dedi. **20** Musa ularoja: — Əgər xundak kilsanglar, yəni Pərvərdigarning alidda kərallinip jənggə qikip, **21** silərdin kərallanqanlarning həmmisi İordan dəryasidin etüp, Pərvərdigar əz düxmənlərini ularning zəminidin kəqələp qikirip bolqanda, **22** xu zəmin Pərvərdigar alidda boyusundurulup bolqanda andin qaytsanglar, silər Pərvərdigar wə Israillar alidda gunaşız hesablinisilər; bu zəmindi Pərvərdigar alidda silərgə miras kılıp berili. **23** Ləkin bundak kilmisanglar, mana, Pərvərdigar alidda gunahkar bolisilər, xuni obdan bilixingərlər kərəkki, gunahqıllar özüngərləri koojlap bexinglərəqə qüxidü. **24** Əmdi silər aqzinqərlərin qikqən gepinglər boyiqə

ix tutunglar, baliliringlar üçün xəhər, koy padiliringlar üçün koton selinglar, — dedi. **25** Gadning əwlədləri bilən Rubənninq əwlədləri Musaçı: — Kulliri oqjam eytkinidək kılıdu. **26** Hotun-bala qəkilişimiz, kalılar wə barlık qarpaylırimiz Gileadning hərkəysi xəhərlirdə kılıdu; **27** Lekin kulliri, jənggə tayyarlınin korallanoğanlarning hərbəri oqjam eytəndək [dəryadın] etüp Pərvərdigarning alddıa jəng kılıdu, — dedi. **28** Xuning bilən Musa ular toorluk kahin Əliazar bilən Nunning oqlı Yəxuaçı wə Israilning barlık kəbile baxılıklıraqa tapılap, **29** ularqa: — Əgər Gadning əwlədləri bilən Rubənninq əwlədləri korallınıp Pərvərdigarning alddıa jənggə qırixka silər bilən birlikə lordan dəryasidin ətsə, u zemin silorning aldinglarda boy sundurulsa, undakta silər Gilead zeminini ularqa miras kılıp beringlar. **30** Əgər ular korallınıp silər bilən bila etməymiz desə, undakta ularning mirasi aranglarda, yəni Kəanaan zemininda bolsun, — dedi. **31** Gadning əwlədləri bilən Rubənninq əwlədləri: — Pərvərdigar kullırıqa kəndək buyruqan bolsa, biz xundak kılımiz. **32** Biz korallınıp Pərvərdigarning alddıa daryadın etüp Kəanaan zeminiqa kirimiz, andin lordan dəryasining bu yekidiki zemin bizgə miras kılıp berilidiqən bolidu, — deyixti. **33** Xuning bilən Musa Amoriylarning padixahı Sihonning padixahlılı bilən Baxanning padixahı Ognıng padixahlığını, zemin wə təwəsidi xəhərlərni, ətrapidiki xəhərlər bilən koxup, həmmisini Gadning əwlədlıraqa, Rubənninq əwlədlıraqa wə Yüsiüpning oqlı Manassəhəning yerim kəbilisiga bərdi. **34** Gadning əwlədləri Dibon, Atarot, Aroer, **35** Atrot-Xofan, Yaazar, Yəgəbihah, **36** Bəyt-Nimrah, Bəyt-Həran katarlıq mustəhəkəm xəhərlərni saldı wə xundakla kotaşanları saldı. **37** Rubənninq əwlədləri [yengidin] Həxbon, Əlaaləh, Kiriyatim, **38** Nebo, Baal-Meon (yükarıkı isimlər ezbərtılğan) wə Sibmahını saldı; həm ular saloşan xəhərlərə yengidin nam bordı. **39** Manassəhəning oqlı Makirning əwlədləri Gileadka yürüx kılıp, u yəni elip, xu yərdə turuxluk Amoriylarnı kooziwətti. **40** Xuning bilən Musa Gileadni Manassəhəning oqlı Makiroja beriwidi, u xu yərdə turup kəldi. **41** Manassəhəning oqlı Yair Amoriylarning yeza-kıxlaklarını hujum kılıp elip, bu yeza-kıxlaklarını Həwot-Yair dəp atidi. **42** Nəbəh Kinat wə uninqoşa karaxlıq yeza-kıxlaklarını hujum kılıp elip Kinatni eż ismi bilən Nəbəh dəp atidi.

33 Təwəndikilər eż koxunlari boyiqə, Musa bilən Hərəunning yetəkqılıki astıda Misir zeminiñin qıkkən Israillarning mangoran yollırıd; **2** Musa Pərvərdigarning əmri boyiqə, ezlirininq səpar kılɔjan yollırını pütüp kəydi, ularning səpar kılɔjan yollırı mundak: — **3** Birinqi aynıng on bəxinqi künü [Israillar] Ramsəs xəhərindən səpərgə qıktı; etüp ketix həytininq atisi ular barlık Misirliklarning kez alddıa mərdənlik bilən yoloqa qıktı. **4** Bu qəçəda Misirliklər ularning arisidiki Pərvərdigar təripidin əltürülənlərni, yəni barlık tunji oqullırını dəpnə kiliwatqanı; Pərvərdigar Misirliklarning mabudlirining üstidin həküm qüxtürdi. **5** Israillar Ramsəstin yoloqa qıkip Sukkotka berip qədir tiki. **6** Ular Sukkottin yoloqa qıkip qel-bayawanning ayiojidiki Etamoja berip qədir tiki. **7** Etamidin yoloqa qıkip, aylınip Baal-Zefonnıng udulidiki Pi-Hahirotka berip Migdolning alddıa qədir tiki. **8** Pi-hahirottin yoloqa qıkip, dengizning otturisidin etüp, Etam qəlidə tüt kün yol yürüp Marahda qədir tiki. **9** Marahdin yoloqa qıkip Elimga kəldi; Elimda on iki bulak bilən yətmix horma dərihi bar idi; ular xu yərdə qədir tiki. **10** Elimdin yoloqa qıkip Kızıl Dengiz boyida qədir tiki. **11** Kızıl Dengizdən yoloqa qıkip Sin qəlidə qədir tiki. **12** Sin qəlidən yoloqa qıkip Dofkahka kılıp qədir tiki. **13** Dofkahdin yoloqa qıkip Aluxka berip qədir tiki. **14** Andin keyin Aluxtin yoloqa qıkip Rıfidimoja kılıp qədir tiki,

u yərdə həlkə iqidiojan su tepilməy kəldi. **15** Rıfidimdin yoloqa qıkip, Sinay qəlidin berip qədir tiki. **16** Sinay qəlidin yoloqa qıkip Kibrot-Hattawahka kılıp qədir tiki. **17** Kibrot-hattawahdin yoloqa qıkip Həzirrotta qədir tiki. **18** Həzirrotta yoloqa qıkip Ritmahdə qədir tiki. **19** Ritmahdın yoloqa qıkip Rimmon-Pərəzədə qədir tiki. **20** Rimmon-Pərəzədin yoloqa qıkip Libnahda qədir tiki. **21** Libnahdin yoloqa qıkip Rıssahda qədir tiki. **22** Rıssahdin yoloqa qıkip Kəhəlatahda qədir tiki. **23** Kəhəlatahda qədir tiki. **24** Xafir teojudə qədir tiki. **25** Xafir teojudə qədir tiki. **26** Makhılottin yoloqa qıkip Tahatta qədir tiki. **27** Tahattin yoloqa qıkip Tərahda qədir tiki. **28** Tərahda qədir tiki. **29** Mitkəhədən yoloqa qıkip Həxmonahtə qədir tiki. **30** Həxmonahtın yoloqa qıkip Moxərotta qədir tiki. **31** Moxərottin yoloqa qıkip Bənə-Yaakandə qədir tiki. **32** Bənə-Yaakandın yoloqa qıkip Hor-Hagidgəkə berip qədir tiki. **33** Hor-Hagidgətən yoloqa qıkip Yotbatəhəkə kılıp qədir tiki. **34** Yotbatəhət yoloqa qıkip Abrənahəkə kılıp qədir tiki. **35** Abrənahətin yoloqa qıkip Əzion-Gəbərdin yoloqa qıkip Zin qəlidə, yəni Kədəxtə qədir tiki. **37** Kədəxtin yoloqa qıkip Edom zeminininq qəgrisidiki Hor teojudə qədir tiki. **38** Israillar Misir zeminiñin qıkkəndiñ keyinkı kırıqinqi yili bəxinqi aynıng bəxinqi künü, kahin Hərun Pərvərdigarning əmri boyiqə Hor teojudə qıkip xu yərdə əldi. **39** Hərun Hor teojudə əlgən qəqida bir yüz yigirmə tüt yaxta idi. **40** U qəçəda, Kəanaan zeminininq jənubida turuxluk Kəanaanlıarning padixahı Arad Israillar kəliwetiptü dəp anglojanı. **41** Israillar Hor teojudin yoloqa qıkip Zalmonahda qədir tiki. **42** Zalmonahdin yoloqa qıkip Punonoja kılıp qədir tiki. **43** Punonundin yoloqa qıkip Obotka kılıp qədir tiki. **44** Obottin yoloqa qıkip Moabning qəgrisidiki İyə-Abarimoja kılıp qədir tiki. **45** İyimdin yoloqa qıkip Dibon-Gadka kılıp qədir tiki. **46** Dibon-Gadtin yoloqa qıkip Almon-Diblatayimoja kılıp qədir tiki. **47** Almon-Diblatayimdin yoloqa qıkip Neboning alidiki Abarim taqlıkiqə kılıp qədir tiki. **48** Abarim taqlıkiqədən yoloqa qıkip Yerihoning udulidə lordan dəryasining boyidiki Moab tützənglikliridə qədir tiki. **49** Moab tützənglikliridə lordan dəryasini boylap tikkən qədirliri Bəyt-Yəximottin tartip Abel-Xittimoja bardı. **50** Pərvərdigar Moab tützənglikliridə lordan dəryası boyida Yerihoning udulidə Musaçı səz kılıp mundak dedi: — **51** San Israillarqa səz kılıp mundak buyruqin: — «Silər lordan dəryasidin etüp Kəanaan zeminiqa kalğan qəqinqlarda, **52** zemindiki barlık turuwtəqanları aldinglərdin həydiwetinqlər, ularning barlık oyma, kuyuma butlularını qekip taxlanglar həm barlık «yukarı jay»lını wəyran kılıp taxlanglar. **53** Silər xu zeminni igiləp makanlixinglər, qünki Mən u zeminni silərgə miras kılıp bərgənəm. **54** Silər jəmat boyiqə qək taxlap, zeminni əzünglərə miras kılıp elinglər; adımı kəprəklərgə keprək miras bələp beringlər; adımı azraklaroja azrak miras bələp beringlər; qək taxlanoğanda kimlərgə kəyər qıkkən bolsa, xu yər uninq mirası bolsun; silər miras kətə ata kəbile-jəmat boyiqə warislik kılıngılar. **55** Halbüki, əgər u zemində turuwtəqanları aldinglərdin həydiwetinqlər, uların kılıp kələqənlər qokum kezinqlərgə tikan, bikiñinqlərə yantak bolup sanjılıdu, turoqan zemininglarda silərni parakəndə kılıdu; **56** wə xundak boliduki, Mən əslidə ularqa kəndək muamilə kilməkqı boləjan bolsam, silərgə xundak muamilə bolımən».

34 Pərvərdigar Musaçı səz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israillarqa səz kılıp mundak buyruqin: «Silər Kəanaan zeminiqa kırğan qəçəda, silərgə miras boluxka təksim

kilnidiojan zemin Kanaan zemini bolidu; zeminning bekitilgən jay-qəralıri mundak bolidu: — 3 Silərning jənub təripinglər Zin qəlidin baxlap Edom qərmişoja takəlsun; andin jənub tərəptiki qərangler «Xor dengizi»ning jənub təripining əng ayiojoja yətsun; 4 xu yərdin qərangler «Serik Exək dawini»ning jənub təripidin burulup zinoja etsun; uning ayioji toptoqra Kadəx-Barneanı jənubida bolidu; andin u yərdin yənə Həzər-Addarəja berip, Azmonoja tutixidu; 5 andin qegra Azmondin burulup mengip, Misir ekiniyoja baridu wə dengiziqə tutixidu. 6 Kün petix tərəptə qərangler «Uluq dengiz»ning əzi bolidu, yəni uning boyliri bolidu; mana bu silərning kün petix tərəptiki qərangler bolidu. 7 Ximal tərəptiki qərangler mundak bolidu: — «Uluq dengiz»din baxlap hər teqiojoja pasil sizilsun; 8 pasil siziki Hər teqidin baxlap Hamat eçiqiyoja sozulup, andin qegra Zədadoja tutaxsun; 9 qegra yənə Zifronoja etüp Həzər-Enanda ahiirlaxsun; mana bu silərning xəmali qərangler bolidu. 10 Andin xərkij qəgrayinglərin pasil siziki Həzər-Enandın Xəfamoiqa sizilsun. 11 Bu qegra Xəfamdin Ayinning kün qıkış təripidiki Riblahka qüxitidu; andin qegra xu yərdin qüxüp Kinnərət dengizining dawinidin etüp kün qıkış tərəpkə tutixidu. 12 Andin qegra təwənləp İordan dəryasını boylap qüxüp, Xor Dengiziqə yətsun. Mana bu qərəclar bilən bekitilgən zemininglər bolidu. 13 Musa İsraillarəja sez kılıp mundak dəp buyrudi: — «Mana bu Pərvərdigar tokkuz kəbilsə wə yerim kəbilətgə takdim kılınsun dəp buyruqan, qək taxlinix arkilik eżüngər warislik kılıdiqən zemininglər bolidu; 14 qünki Rubən kəbilisidikələr atə jəmati boyiqə wə Gad kəbilisidikələr atə jəmati boyiqə ez mirasiyo allıkaqan warislik kılıp uni iğilən, Manassəhning yerim kəbilisimusu ez mirasiyo warislik kılıp uni iğilən; 15 Bu ikki kəbilsə wə yerim kəbile Yerihoning udulida, İordan dəryasının xərkij kiroqikidiki kün qıkış tərəptə ez miraslarını elip bolən». 16 Pərvərdigar Musaqa sez kılıp mundak dedi: — 17 Təwəndikilər zeminni silərgə təksim kılıp bərgüqilərnin isimliki: — Kahin Əliazar wə Nunning oqlu Yəxua. 18 Silərmə yənə zemin təksim kılıxka yardımılıx üçün hər kəbilidin birdin əmir tallap beringlar. 19 Bularning ismi mundak: — Yəhuda kəbilisidin Yəfunnəhəning oqlu Kəlbə. 20 Ximeon kəbilisidikilərden Ammihəndin oqlu Xəmual. 21 Binyamin kəbilisidin Kislənning oqlu Əlidəd. 22 Dan kəbilisidikilərden Yolgilining oqlu, əmir Bukki idı. 23 Yüşünping əwləldiridin: — Manassəb kəbilisidikilərden Əfdəning oqlu əmir Hənniylə. 24 Həm Əfraim kəbilisidikilərden Xiftanning oqlu əmir Kəməulə. 25 Zəbulun kəbilisidikilərden Parnakning oqlu əmir Əlizafan; 26 İssakar kəbilisidikilərden Azzanning oqlu əmir Paltiyəl; 27 Axır kəbilisidikilərden Xelomining oqlu əmir Ahihəd; 28 Naftali kəbilisidikilərden Ammihəndin oqlu əmir Pədəhəl idı. 29 Mana bular Pərvərdigar əmr kılıp İsraillarəja Kanaan zeminidiki miraslarını təksim kılıxka bekitkənlər idi.

35 Pərvərdigar Yerihoning udulida, İordan dəryasının boyidiki Moab tüzləngliklirəda Musaqa sez kılıp mundak dedi: — 2 Sən İsraillarəja mundak əmr kıl, ular miras kılıp erixkən zemindiki bəzi xəhərlərni Lawiyarlarning oltruxioja bərsun; u xəhərlərning əpəqərisidiki yaylaklärni Lawiyarlərə bərsun. 3 Xundak kılıp ularning turidiojan xəhərləri bolidu wə xu xəhərlərgə təwə yaylaklärəja ularning qarpayılır, baxka mal-müllükli həmdə barlıq həywanları orunlaxturulidu. 4 Silər Lawiyarlərə beridiojan xəhərlərdiki yaylaklär sepilidin baxlap hesablıqanda ming gəz bərsun. 5 Silər yənə xəhər sırtidin kün qıkış tərəpkə karap ikki ming gəz, jənub tərəpkə karap ikki ming gəz, kün petix tərəpkə karap ikki ming gəz, ximal tərəpkə karap ikki ming gəz elqənglər, xəhər otturuda bərsun;

xəhərlər ətrapidiki muxı yərlər ular üçün yaylaqlar bərsun. 6 Silər Lawiyarlərə bərgən xəhərlər iqidə altə xəhər «panahlık xəhəri» bərsun; silər xularni adəm əltürüp koyojan kixilərning xu xəhərlərgə keçip beriwelliyoja bikitinglər; bulardan baxxa ularqə yənə kırıq ikki xəhər beringlar. 7 Silər Lawiyarlərə beridiojan xəhərlər jəməy kırıq səkkiz bolup, xu xəhərlər bilən ularqə təwə yaylaqlar ularqə berilsun. 8 Silər ularqə beridiojan xu xəhərlər İsraillar miras kılıqan təwəliklərden bərsun; adımı keprək boloğanlardın keprək, adımı azrak boloğanlardın azrak elinglər; hərbir kəbilə əzığa təksim kılıqan miraska asasən xəhərlərdin bəzilərini elip Lawiyarlərə təksim kılıp bərsun. 9 Pərvərdigar Musaqa sez kılıp mundak dedi: — 10 Sən İsraillarəja mundak degin: «Silər İordan dəryasının etüp Kanaan zeminiqə kirgininglər, 11 tasadipiyliktin adəm əltürüp koyojanlarning panahlinixi üçün keçip beriwelliyoja birnəqqə xəhər tallap bekitinglər. 12 Xundak kılıqanda bu xəhərlər adəm əltürgüqi təki jamaət alırdı sorakqa təriloquq, kisaskarning əltürüp koyuxidin panahlınidiojan xəhərlər bolidu. 13 Silər bekitkən bu xəhərlər silergə panahlınidiojan alta xəhər bolidu. 14 Panahlık xəhəri üçün İordan dəryasının kün qıkış təripidə üq xəhər, Kanaan zeminidimu üq xəhərnı ayrip koyunglar. 15 Bu altə xəhər İsraillar, yat əldikilər wə ularning arisida arılıxip olturoqan müsapırlar üçün panahlık xəhərləri bərsun; tasadipiyliktin adəm əltürüp koyojan hərbir kixi xu yərlərgə keçiqəkə bolidu. 16 — Əgər biraw temür əswab bilən urup adəm əltürüp koyojan bolsa, u kəstən adəm əltürgən katil bolidu; kəstən adəm əltürgüqi jəzmən əltürülüxi kerək. 17 Əgər biraw kol ketürüp adəm əltürgüdək tax bilən urup adəm əltürüp koyojan bolsa, u kəstən adəm əltürgən katil bolidu; kəstən adəm əltürgüqi jəzmən əltürülüxi kerək. 18 Əgər biraw adəm əltürgüdək kaltək bilən urup adəm əltürüp koyojan bolsa, u kəstən adəm əltürgən katil bolidu; kəstən adəm əltürgüqi jəzmən əltürülüxi kerək. 19 Kən kışas aloquqi kixi xu katilni əltürsən; u katilni uqratkan yeridə əltürsən. 20 Əgər biraw eqmənlik bilən bırsini ittirip yikitiwtip yaki məkəp turup birər nərsə etip əltürüp koyojan bolsa, 21 yaki əqəkixip mutx bilən urup əltürüp koyojan bolsa, adəm uroquqi jəzmən əltürülüxi kerək, qünki u katil bolidu; kən kışas aloquqi kixi katilni uqrıqan yərdə əltürülətsən. 22 Lekin u adəmmin egi yok, tasadipiy ittiriyetip yaki məksətsizlə birər nərsə etip, 23 yaki adəm əltürgüdək hərkəndək bir taxnı adəmni kərməy etip selip, adəm əltürüp koyojan bolsa, uning aslıda uningə həqkəndək eqi bolmisa, uningə ziyankəxlik kılıx niyitimu bolmisa; 24 bundak əhəwalda, jamaət xu kanun-həkimiylərgə asasən adəm əltürgüqi bilən kan kışas aloquqi otturısida kesim kilsun. 25 Jamaət tasadipiy adəm əltürüp koyoquqını kan kışas aloquqi kixining kolidin jəzmən kütkəzuwalsun; ular uni keçip beriwaləjan panahlık xəhəriqə [aman-esən] kəyturup bərsun; andin mukəddəs may bilən məsihələngən bax kahin elüp kətküqə wə xu xəhərdə tursun. 26 Lekin tasadipiyliktin adəm əltürüp koyojan kixi əgər keçip beriwaləjan panahlık xəhərinin təwəsidiñ qıkıp kətkən bolsa, 27 xundakla kan kışas aloquqi kixi uni panahlık xəhərinin pasillirineng sirtida uqrıtip kəlip əltürülətsən bolsa, undakta kan kışas aloquqi kən teküx gunahını tartmaydu; 28 qünki tasadipiyliktin adəm əltürüp koyojan kixi aslıda bax kahin elüp kətküqə panahlık xəhəridə turuxi kerək idı; bax kahin elüp kətkəndin keyin əz təwəliklə boləjan zeminə qayıtip barsa bolidu. 29 — Bular silər turuxluk həmmə yərdə əwləldirən əwləd kəmən-bəlgilimilər bərsun. 30 Baxka bırsini əltürgən katilni bolsa, birnəqqə guwahqıning guwahlıqidin keyin andin əltürüxkə bolidu; lekin

pəkət birlə guwahlıqining guwahlıqı bolsa, u uni eltürüxning səwəbi bolməydu. **31** Əlümətə layık gunah ətküzənlərgə, yəni kəstən adam əltürgənlər üçün silər heqkəndək, tələm pulini kət'iy kəbul kilməngərlər; undak kixi jəzmən əltürülüxi kerək. **32** Xuningdək panahlıq xəhərgə keqip beriwaloqan kixi üçün bax kəlin əlüp ketixtin ilgiri ez yerigə kaytip keliwelixiə qəheqkəndək tələm pulini kət'iy kəbul kilməngərlər. **33** Xundak kilsəngərlər, əzüngərlər turoqan zemini buloqıjan bolməsiliər, qünki ən zemini buloqaydu; zemində təkiilgən ənənə dəl xu ənnəni təkkən kixining ez ənənidən baxka heqkəndək kafarət kəltürükə bolməydu. **34** Əzüngərlər olturoqan zemini, yəni Mən Əzüüm makan kılqan zemini buloqımgərlər; qünki Mən Pərvərdigar Israillar arısida makan tutkuqıdurmən.

36 Yüsüp əwlədlirining jəmətliridin Manassəhning nəvrisi, Makirning oğlı Gileadning əwlədlirining jəmət baxlıkları Musa wə Israillarning kattılıri bolqan əmirlərning aldiəja kelip mundak dedi: — **2** «Pərvərdigar ilgiri oqojaməqə qək taxlap zemini İsrail həlkigə miras kılıp təkşim kılıp berixni buyruqan; oqojammu Pərvərdigarning kerindiximiz Zəlofihadning mirasını uning kizlirioqə təkşim kılıp berix toqrisidiki buyrukınımu alojan. **3** Lekin, ular Israillarning baxka əbəlisiidikilərgə yatlık bolup kətsə, ularning mirasımı ata-bowilirimizning mirasidin qıkip ularning ərlirining əbəlisiining mirasioqə koxulup ketidu; undak bolqanda biz qək taxlap erikən miras tügəydu. **4** Israillarning «azadlıq yili» kəlgəndə ularning mirası ularning ərlirining əbəlisiining mirasioqə koxulup ketidu; bundak bolqanda ularning mirası bizning ata-bowilirimizning mirasidin elip ketildi». **5** Musa Pərvərdigarning səzi boyiqə Israillarə qəz kılıp mundak əmr kılıp: — Yüsüp əbəlisiidikilər toqra eytidu. **6** Zəlofihadning kizliri toqrisida Pərvərdigarning buyruqını mundak: «Ular əzliyi həliqənən ərgə yatlık bolsa boluweridu, lekin ez jəməti, ez ata əbəlisiidin bolqan birigə yatlık boluxi kerək. **7** Xundak bolqanda Israillarning mirası bir əbəlidin yənə bir əbəliliqə yetkilip kətməydu; Israillarning hərbiri ez ata-bowilirining əbəlisiining mirasını qing tutup koyup bərməsliki kerək. **8** Israillarning hərbiri ez ata-bowilirining mirasını igiləx üçün İsrail əbəliliridin mirasqə warislik kılqan hərbir kız-ayal ez ata-bowilirining əbəlisiidin bolqan birsəyə yatlık boluxi kerək. **9** Muxundak bolqanda, Israillarning mirası bir əbəlidin yənə bir əbəliliqə yetkilip kətməydu; qünki İsrail əbəliliri ez mirasını əolidin bərməsliki kerək, — dedi. **10** Pərvərdigar Musa oqə qəndək əmr kılqan bolsa, Zəlofihadning kizlirimə xundak kildi. **11** Zəlofihadning kizliridin Mahlah, Tirzah, Höglah, Milkah wə Noahlar ez taoqilirining oqullirioqə yatlık boldi. **12** Ular Yüsüpnin oğlu Manassəhning əwlədlirining jəmətlidikilərgə yatlık boldi; ularning mirası yənilə atisining əbəlisi iqidə əldə kıldı. **13** Bular Pərvərdigar Yerihonin ədulidə, İordan dəryasının boyidiki Moab tüzlənglikləridə Musanıng wasitisi bilən Israillarə qəz kılıp buyruqan əmrlər wə həküməldür.

Канун хәрхі

1 Төвәндә hatirilangini Musaning Iordan dәryasining xәrkijy tәripidiki Paran bilen Tofal, Laban, Hazirot, Di-Zahabning otturisida, yәni Sufning udulidiki qol-tüzelгәnglikтә, pütkүl Israiloja eytкan сәзлiridur: — **2** Hорәb teoјidin qikip, Seir teoјining yoli bilen Kәdәx-barneaoja baroјuqә jemiy on bir kүnlük yол idи. **3** Hәlbuki, Musa bu barlik сәzlerni Pәrвәrdigarning ularnı dәp eziga tapiliojini boyiqә Israillarоja eytкan wакти kирикinqi yili, on birinqi ayning birinqi kүni boldi; **4** bu wakit Musa Hәxbonni paytaht kilojan Amoriylarning padixahı Sihonni wә Axtarot wә Әdrayni paytaht kilojan Baxanning padixahı Ogni mәoplup kilojandın keyinki mәzgıl idи. **5** Xuning bilen Iordan dәryasining xәrkijy tәripidiki Moab zeminida Musa [rayqambar] bu kanun-talimini xәrlhәxke baxlap, mundak dedi: — **6** «Pәrвәrdigар Hudayimiz Hорәb teoјida bizgә sez kiliп: — «Silerning muxu taq atrapida turojan wакtinglar yetәrlik boldi; **7** әmdи burulup sәpərga atlinip, Amoriylar turuwatкan egizlikkә wә uningoja yekin bojоan barlik jaylarоja, jümlidin Arabah tüzelгәnglikә, taqqliklarоja, oymanlikka, janubka, dengiz boylarioja, uluq dәrya, yәni Әfrat dәryasinqiqa Kanaaniylarning zeminijoja hәm Liwan zeminijoja beringlar. **8** Mana, Mәn xu zeminni silerning aldinglarоja koydum; kiringlar, Pәrвәrdigar ata-bowlirilnglarоja, yәni İbrahim, Ishak, Yakup wә ularning oвладlirioja: «Silerga berimәn» dәp kәsәm kilojan zeminini igilnglar» — deganidi. **9** Xunga Mәn xu qaoja silergo: — «Mәn yükünglarni yaloquz ketüralmәymәn. **10** Pәrвәrdigar Hudayinglар silerni kepatty; mana, bugun siler asmandiki yultuzlardék nuroqunisilar. **11** Ata-bowlanglarning Hudasi bojоan Pәrвәrdigar dәrвәкә silerni hazırlıdin yәnә ming hәssә kеpəytkay, xundakla wәda kilojinidék silergo bәht-bәrikat ata kilojay! **12** Lekin mәn eзум yaloquz kәndakmu silerning jапaliringlarni, yükünglarni wә talax-tartixinglarni kетүrelyaman? **13** Әzünglar tүqin hәrkaysi kәbililiringlardin danixmәn, yorutulojan metiwerlarni tallanglar, mәn ularni tüstünglәrgә yolbaxqi kiliмәn» — dedim. **14** Silar bolsanglar manga: — «Sening eytkining yahxi gәp boldi», dedinglar. **15** Xuning bilen mәn kәbililiringlardin munawwär adәmlerni, yәni danixman hәm metiwer adәmlerni tallap, tüstünglәrgә yolbaxqi kiliп, mingbexi, yüzbexi, әllikbexi wә onbexi kiliп tayinlәp, kәbililiringlars tүqin hәrhil әmellerni tutuxka tikkidim. **16** Xu qaoja mәn aranglardiki soraqilarоja: «Kerindaxliringlar arisidiki erz-dәwalarni soranglar, kerindax bilen kerindaxning otturisida wә pukraying bilen koxna olturojan yaka yurtluklar otturisida adil hәkүм qikiringlar; **17** hәkүм qikarоanda hеqкandak kixining yuz-hatirisini kilmanglar; mayli kиqik bolsun, qong bolsun siler hәmmisiningla ixlirini soranglar. Siler insanlarning solitidin korkmasliklenglar kerәk, qunki muxu hәkүм qikirix ixi Hudaоja tәwа ixtur. Silerga tas qüxiдиjan ix bolsa, mening aldimoja elip kelinglar, mәn uni anglyamәn» — dedim. **18** Dyny qaoja mәn kiliхka kerәk bojоan barlik ixlar toopruluk tapiliojanmәn. **19** Biz Pәrвәrdigar Hudayimiz bizgә buyruqjandék Hорәbtin qikip, Amoriylarning taqqlikoja barduk wә siler xu yoldiki bipayan, dәhxaтlik qolni kerdunglar; biz uning hәmmisidin etüp, Kәdәx-Barneaoja kelduk. **20** Wә mәn silergo: — «Silәr Pәrвәrdigar Hudayimiz bizgә ata kiliдиjan, Amoriylarning teoјoja yetip kelduk. **21** Mana, Pәrвәrdigar Hudayinglар bu zeminni aldinglarоja koydi; ata-bowlanglarning Hudasi Pәrвәrdigar silerga eytкandak, xu yәргә qikip uni igilnglar; korkmanglar, hеq hodukmanglar» — dedim. **22** Xuning bilen siler hәmminglар yenimoja kelip

manga: — «Biz zeminoja kirixtin ilgiri aldin adәmlerni әwәtәlyi; ular biz üçün u yәrni kezitip, qikiximiz kerәk bojоan yol wә biz uqraydiqan xәhәrlәr toopruluk hәwar yәткүzsүn» — dedinglar. **23** Bu ix nazirimgә muwapik kөrүнүп, mәn aranglardin on ikki adәmni, yәni hәrkaysi kәbilidin birindә adәmni tallidim. **24** Үлар yola atlinip taqja berip, Әxkol jilojisiqa qüxiп u yәrni tәkxürip kerüxti. **25** Үлар kollirijoja xu zemindiki mewilәrdin elip bizgә kaltىrdi wә mәlumat berip: «Pәrвәrdigar Hudayimiz bizgә tәkдim kilojan bu zemin yahxidur» — dedi. **26** Hәlbuki, siler zeminoja qikixka unimidinglar, Pәrвәrdigar Hudayinglarning әmrigä karxi qikip Uningoja asiylik kildinglar **27** wә ez qediringlarda kәккәп: «Pәrвәrdigar bizgә eq bojоanlıkidan bizni Amoriylarning koliqа tapxurup halak kiliх tүqin Misir zeminidin qikarоjan. **28** Әmdи biz nәga bararmış? Qunki kerindaxlirimiz: «Xu yәrdiк adәmlәr bizzin qong hәm egiz bir hik, ikәn; ularning xәhәrliri intayin qong, seplili аsmanoja takixidikan; uning üstigä biz xu yәrda Anakiylarni baykىdik», dәp kөnglimizni parakanda kiliwattı» — dedinglar. **29** Xunga mәn silergo: «Korkmanglar, ularning aldiда dәkкә-dükkigә qüxmanglar; **30** silerning aldinglarda mangidiojan Pәrвәrdigar Hudayinglар Misir zeminida kez aldinglarda barlik kilojanliridek siler üçün jeng kiliidu; **31** siler yәnә qel-bayawandimu barlik mangojan yolliringlarda muxu yәргә yetip kalgүqә insan ez oqlini kүqikida ketürginidék Pәrвәrdigar Hudayinglarningmu silerni ketürginini kerdunglar. **32** Xuningdak gәrqә U yәnә kejida otta, kündüzdә bulut iqida silerning aldinglarda mengip, bargah tikkidék yөrlerni izdәp tepix tүqin yүrgen bolsimus, bu ixta Pәrвәrdigar Hudayinglароja ixәnnedilgär. **34** Pәrвәrdigar bu silerni kilojan awazinglarni anglap oqzəplinip: **35** «Bu rәzil dәwәrdikilердин hеqbir adam hәrkandak yol bilen Mәn ata-bowlirioja tәkдim kiliхni kәsәm kilojan bu yahxi zeminni kөrgүi bolmaydu! **36** Pәkәt Yәfunnahing oqli Kalәb pütün kәlbi bilen Pәrвәrdigaroja әgәxkәqә, xula zeminni keridu wә u ez puti bilen kezip qikkan barlik yәrni uningoja wә uning balilirioja berimәn» — dәp kәsәm kildi. **37** Xu qaoja Pәrвәrdigar silerning sәwabinglardin mәndinmu aqqiklandi wә: «Sәnmu xu yәrga kиргүi bolmayson. **38** lekin aldingda hizmetta turuwatкan Nunning oqli Yәxua kirәlydu. Uni kүqlөndürгin, qunki u Israillarni uningoja miras kilduridu. **39** Xuningdak silerning: «Ular [dүixmәnlәrning] oljisi bolup kалиdu» degan kиqik baliliringlar, yәni bugiñki kündä yahxi-yamanni park, etalmaydiqan baliliringlar bolsa, kirdi; Mәn u yәrni ularoja ata kiliман wә ular uni igilaydu. **40** Lekin siler bolsanglar, burulup Kizil Dengizqa baridiojan yol bilen qel-bayawanoja kаяttinglar» — dedi. **41** Xu qaoja siler manga jawab berip: «Biz dәrвәкә Pәrвәrdigar aldiда gunah sadir kilduk. Xuning tүqin biz hazir Pәrвәrdigar Hudayimiz bizgә kilojan barlik әmri boyiqә jeng kilojili qikimiz» — dedinglar. Xuning bilen silerning hәrbiringlar ez beximqiliк kiliп koral-yarakliringlarni esip, taqja qikmakqi boldunglar. **42** Lekin Pәrвәrdigar manga: Ularоja: — «Qikmanglar, jeng kilmanglar, qunki Mәn aranglardik әmәsmәn; siler qokum dүixmәnliringlar aldiда mәoplup bolisilər», degin, dedi. **43** Mәn silergo sez kildim, lekin siler kulak salmidinglar, bәlki Pәrвәrdigarning seziqä karxi qikip asiylik kiliп, ez beximqiliк kiliп taqja qiktinglar. **44** Lekin taqja turojan Amoriylar silerga karxi atlinip, bir top hәrilәrdék silerni takи Hormaqiqa koqlap, Seirda silerni kiliqlap elтиrdi. **45** Siler kаяttip kelip Pәrвәrdigar aldiда yioqazar ketürdünglar, әмма Pәrвәrdigar peryadinglarni anglimidi, ya uningoja kulaқ salmidi. **46** Xuning bilen siler Kәdәxte

nuroqun künler turup qaldinglar — silər qanq künler xu yərda turdunglar!

2 Andin biz burulup, Pərvərdigar manga eytkəndək Kızıl dengizə baridioqan yol bilən sapərgə atlanduk; biz nuroqun künler Seir teozi ətrapida aylinip yürdük. **2** Pərvərdigar manga söz kılıp: — **3** «Silərning muxu taojni aylinip turojan waktinglar yetərlik boldi; əmdi ximal tərəpkə burulunglar.

4 Həlkə: — Silər Seirdə turuwatkan kərindixinglar əsawlarning qebrisidin etidioqan boldunglar; ular silerdin körküdu, xunga bək ehtiyat kılıp, **5** ularoja jəng kəzəjimanglar; qünki Mən silərgə ularning zeminidin hətta tapanqılık yərni bərməyən; qünki Seir teojni əsawoja miras kılıp bərdim.

6 Silər ularoja pul tələp ozuk-tülükti setiwinglar, pul tələp su setiwinglar. **7** Qünki Pərvərdigar Hudayinglar kolunglardı barlıq ajırını bərikatləp kəlgən; U silərning bu bipayan qel-bayawandın mengip etiawatkinglarda həmmini bildi; Pərvərdigar Hudayinglar bu kırık yıl silər bilən billə boldi; həq nərsidin kəm bolmildinglar» — dedi.

8 Xuning bilən biz Seirdə turuwatkan kərindaxlirimiz əsawlarning zeminidin wə Arabəh tüzlənglikidin, xundakla Elat wə Ezion-Gəbərdin etüp, burulup Moabdiyi qel-bayawan yoli bilən mangduk.

9 Pərvərdigar manga: «Moabiyarlarnı awarə kilmanglar yaki ularoja jəng kəzəjimanglar; qünki Mən ularning zeminini silərgə miras kılıp bərməyən; qünki Mən Ar xəhər-zeminini Lutning əwlədlirioja miras kılıp bərdim» — dedi **10** (əmilyər əslidə xu yərda turutti; ular Anakiylarоja ohxax kütlük, sani kəp, ezig boyluq bir həlk idi.

11 Ular Anakiylardək «gigantlar» dap hesablinidü; lekin Moabiyarlarnı «əmilyər» dap ataydu.

12 Seirdə əslidə Həriylar turutti; lekin əsawlar Həriylarnı zeminidin həydiwetip, ularni yokitip orniqə olturakläxti — huddi Israillar Mənki Pərvərdigar ularoja təkdim kılıjan, ularning təwəliki bolovan zeminoja kılıqınıqə ohxax).

13 [Pərvərdigar:] «Əmdi həzir ornunglardın turup Zərəd ekinidin etünglər» dedi. Buni anglap biz Zərad ekinidin ettük.

14 Kədax-Barneadın ayrırilip Zərad ekinidin etküqə bolovan künler ottuz səkkiz yil boldi; bu dəl huddi Pərvərdigar ularoja kəsəm kılıqınıdək, u dəwirdiki jəngqilər bargahtın pütünley yokitılıqqa bolovan arılıktiki wakıt idi.

15 Dərwəkə Pərvərdigarning koli ularni bargahtın yokitip tütgatküqe ularni həlak kılıixa karxi qıqənədi.

16 Wə xundak boldiki, xu jəngqilər olıp həlk arisidin pütünley tütigindən keyin, **17** Pərvərdigar manga söz kılıp: — **18** «Silər bugün Moabning, yəni Arning qebrisidin etisilər.

19 Xuning bilən silər Ammoniyarlara yekin kəlisiyor; əmma ularni awarə kilmanglar yaki ularoja jəng kəzəjimanglar; qünki Mən Ammoniyarlarning zeminini silərgə miras kılıp bərməyən; qünki Mən uni Lutning əwlədlirioja miras kılıp bərdim» — dedi.

20 (bu zeminim «gigantlarning zemini» hesablinidü; qünki ilgiri gigantlar xu yərda turojanı; Ammoniyalar ularını «Zamzumlar» dap ataydu).

21 Ular Anakiylarоja ohxax kütlük, sani kəp, ezig boyluq bir həlk idi. Pərvərdigar ularını [Ammoniyarlarning] alıda yokitxi bilən [Ammoniyalar] ularni zeminidin məhrum kılıp, ularning orniqə olturakläxkənidi.

22 Pərvərdigar Seirdə turojan əsawlar üçünmu ohxax ix kıldı, ularning alidin Həriylarını yokətti; xuning bilən əsawlar ularni zeminidin məhrum kılıp, bügüngə kədər ularning orniqə olturakläxkənidi.

23 Wə Gaza xəhərliqə kənt-kıxlaklarda olturakläxkən awwiylarını bolsa, Kaftordin qıqqan Kaftorıylar yokitip, ularning orniqə olturakläxti).

24 — «Əmdi ornunglardın kəzəjilinglar, səpiringlarоja qıqınglar; Arnon dəryasidin etünglər; mana, Mən Həxbonning padixahı Amoriy Sihonni wə uning zemininim kolunglarоja tapxurdum; ixni baxlanglar, zemini ilgiləxkə, uning bilən jəng kılıixa

qıqınglar; **25** Mən bugündin baxlap silərning körkunqunglar wə wəhixtingləri pütküll asman astidiki həlkər üstüq qüxürimən; ular silərning həwiringləri anglap silərning tüpəylənglərdin titrəp dəkkə-dükkigə qüxiđu».

26 Xu qəođa mən Həxbonning padixahı Sihonqa Kədəmot qəlidin elqilərni əwətip, tinqlik salımı yollap: — **27** «Bizning zeminingdin etüximizgə yol kəyəqəysən; onqoja, soloja burulmay, pəkətlə yoldın qıkmay mangımız. **28** Son manga ozuk-tülüktüni puloja setip berisən, suni puloja setip berisən; biz pəkətlə piyadə mengip etimiz, halas.

29 Seirdə turuwatkan əsawlar, Arda turuwatkan Moabiyarlər bizgə muamılə kılqandək sənmə biz lordan dəryasidin etüp, Pərvərdigar Hudayımız bizgə təkdim kılıdiqan zeminoja kırğıqç xundak muamılə kılqoysən» — dedim.

30 Ləkin Həxbonning padixahı Sihonning bizning yərdin etüximizgə yol kəyəqəsi yok idi; qünki Pərvərdigar Hudayinglər uni silərning kolunglarоja tapxurux üçün uning roh-kəlbini kättik, kənglini jahıl kılıwətkən (bugünkü əhələ dərwəkə xundak).

31 Pərvərdigar manga: «Mana, Men aldinglarda Sihonni wə uning zeminini silərgə tapxuruxka baxlıdim; ixni baxlanglar, uning zeminini igiləx üçün uni ixojal kılıixa kirixinglar» — dedi.

32 Sihon dərwəkə ezi wə barlıq həlkə biz bilən kərəxilix üçün jəng kılıixa Yəhəzəja qıktı.

33 Ləkin Pərvərdigar Hudayımız uni bizning aldimizda kəlimizə tapxurdi; biz uning əzini, oqullurunu wə barlıq həlkini urup məqələp kıldı.

34 Xu qəođa biz uning barlıq xəhərlərini ixojal kılıp ularni pütünley həlak kıldı; ulardiki barlıq, ərkək, kız-ayal wə balılların birinimə kəyəqəy yokattuk; ulardın heqkəsini tirik kəyəqəmidük.

35 Biz pəkət əzlimiz üçün qarwa mallarını wə ixojal kılıjan xəhərlərdin olja oqəniyət alduk.

36 Arnon dəryası boyidiki Aroərdin wə xu yərdikin jılıqidiki xəhərdin tartip Gileadkığə heqkəndək xəhər bizgə təng kehləmədi; Pərvərdigar Hudayımız bizning aldimizda həmmisini məqələbütəkə uqratti.

37 Həlbuki, silər Ammoniyarlarning zeminoja, qebrisı bolovan pütküll Yabbok wadisiqə, təqidki xəhərlərgə yaki Pərvərdigar Hudayımız bizgə mən'i kılıjan hərkəysəi yərgə yekin laxmidinlar.

3 Andin biz burulup, Baxanoja baridioqan yol bilən qıqıng mangduk; Baxanning padixahı Oğuz barlıq həlkə bizgə kərxi jəng kılıixa ədrayga qıktı.

2 Pərvərdigar manga: «Uningdin körkəmisi; qünki Mən uni, uning həlkə wə zeminini kolungoja tapxurdum; Həxbonda turojan Amoriyarlarning padixahı Sihonni nemə kılıjan bolsa, unimu xundak kılısən» — dedi.

3 Pərvərdigar Hudayımız dərwəkə Baxanning padixahı Oğuz wə barlıq həlkini kəlimizə tapxurdi; biz uningoja hujum kılıp ulardin heqkəmni qaldurmay kıldı.

4 Xu wakıttı biz uning barlıq xəhərlərini ixojal kıldı; biz uning xəhərlərindən igilimigən birsimi kəlmədi. Bular Baxandiki Ognıng padixahlılığı, yəni pütküll Argob rayonu bolup, jəməti atmix xəhər idi.

5 Bu xəhərlərning həmmisi ezig sepillar wə baldaqlıq kowukluları bilən mustəhəkəm kılınojanı; ularoja ərəxlik, yəza-kəntlər intayın kep idi.

6 Biz ularını Həxbonning padixahı Sihonni kılıqınımizdək təltəküs yokattuk — Barlıq xəhərlər, ərlər, ayal-balıllarını kəyəqəy həmmisini təltəküs yokattuk.

7 Biz pəkət əzlimiz üçün barlıq qarwa-mallarnı wə xəhərlərdin olja oqəniyət alduk.

8 Xu qəođa biz lordan dəryasining xərk təripidə turuxluk Amoriyarlarning ikki padixahının kəlidin zeminini, yəni Arnon dəryasidin Hərmon teojojqə bolovan zeminini tartıwadluq;

9 (Hərmon teojni Zidoniylar «Sirion», Amoriyalar «Senir» dəp ataydu);

10 Biz yənə tüzənglikti barlıq xəhərlər, pütküll Gilead wə Baxan padixahı ognıng padixahlılığı Salikah, wə ədrəy xəhərlərliqə, Baxanning barlıq zeminini igilidük.

11 (xu qəođa gigantlarning kəldükidin pəkət Baxanning padixahı

Og kalqanidi; uning kariwiti temürdin yasalojanidi; mana, u Ammoniylarning Rabbah xəhirdə sakliniwtatmadu? Uning uzunluklu tokkuz gəz, kəngliki tet gəz. «Gəz» – adəttiki adəmning jəyniki əlqəm kiliqan). **12** Biz xu qəođa igiligən zemin mundak; – Arnon dəryası yenidiki Aroət xəhirdin tartip, Gilead təqəlikining yerimini wə uningdiki xəhərlərni Ruben wə Gad kəbilisidikilərə təkdim kildim; **13** Gileadning kalqan zemini wə Og padixahning zemini bolqan pütkül Baxanni mən Manassəhning yerim kəbilisigə təkdim kildim (pütkül Argob rayoni, yəni pütkül Baxan «gigantlarning zemini» deyilidü). **14** Manassəhning oqlu Yair pütkül Argob rayonini, yəni Baxanni Gəxuriylar wə Maakatiylarning qəgrisiqipa igiligan wə uni ez ismi bilən «Hawwot-Yair» dəp atıqan. Bügüngə ədərə u xundak atalmakta. **15** Gileadni bolsa mən Makiroja təkdim kildim. **16** Rubəndikilər wə Gadtiliklərə mən Gileadtn Arnon dəryasinoqo (wadining otturisi qəgra idi), xundakla Ammoniylarning qəgrasi bolqan Yabbok dəryasinoqipa bolqan zeminni təkdim kildim; **17** yəna Pisqah təqəlikli astida yatkan Arabah tüzlənglikli (taqılık tüzlənglikning xərkij təripida) wə İordan dəryasining Kinnərat kəlidin tartip Tuż dengizinoqı bolqan kismini ularoja qəgra kılıp bərdim. **18** Mən xu qəođa silərgə: – Pərvərdigar Hudayinglər eziñgəlarning təəllükatinglər bolsun dəp igilixinglər üçün bu zeminni silərgə ata kiliqan; aranglardiki jengiqlər jenggə təyyarlinip korallanıjan haldə kərindaxlıringlər bolqan İsraillarning aldida dəryadin etünglər; **19** Pəkət bala-qakılıringlər wə mal-qarwiliiringlər (mal-qarwiliiringlarning keplikini bilimən) mən silərgə təksim kiliqan xəhərlərə kalsun; **20** Pərvərdigar kərindaxlıringlərə silərning aram aloqinqıldardək aram bərgüqə, ular Pərvərdigar Hudayinglər İordan dəryasining u təripida ularoja təkdim kiliqan zeminni igiligüqə ular bilən birga [jəng kiliqinlar]; andin silər hərbiringlər mən silərgə təksim kiliqan eziñgəlatinglərə kəytisilər» – dəp tapiliojanmən. **21** Xu qəođimə mən Yəxuaqa: «Sən Pərvərdigar Hudayinglarning muxu ikki padixahka kiliqanlırinining həmmisini eziñgə bilən kerdüng; Pərvərdigar sən baridiojan yerdiki padixahlıklarnımu xuningçoja oxhax kılıdu. **22** Silər ulardın körkmanglar; qünki Pərvərdigar Hudayinglər eziñgə silər üçün jəng kılıdu» – dəp tapiliojanmən. **23** Xu qəođa mən Pərvərdigardin etüniip: – **24** «İ Rəb Pərvərdigar, Sən Əz külungoja Əz uluolukqı wə kūqlılk kolumnı ayan kılıxka kirixtinq; qünki məyli asmanlarda yaki zemində bolsun Sening kiliqanlıringoja wə kūq-kudrittingə təng kəlgüdək xundak ilah barmu? **25** Səndin etünümənki, meni İordan dəryasidin etüp, xu yərdiki yahxi zeminni – Xu yahxi taqılıkni wə Liwanni kərükə nesip kiliqaysən», – dedim. **26** Ləkin Pərvərdigar silərning səwəbinglər tüpyəlidin manga oqəzplinip iltijayimoja kulaq salmida, bəlkı manga: «Boldi, bəs! Bu ixni alımda ikkinçi tiləqə aloqıu bolma. **27** Sən Pisqahning qokkisiqə qıçıq bexingni ketürtip, eziñgə bilən məqrıbka, ximaloja, jənubka wə məxrikkə tikiplik kara; qünki sən muxu İordan dəryasidin etməysən. **28** Yəxuaqa wəzipini tapiliojin, uni riqəbtələndürüp yürəklik kıl; qünki u bu həlkinqən aliddin etüp sən keridiojan xu zeminoja ularni iğə kiliqozidu» – dedi. **29** Xuning bilən biz Bəyt-Peorning udulidiki wadida turup kalkdu.

4 – Əmdi, i Israil, mən silərgə egitidiojan muxu bəlgilimilərgə həm həkümlərgə kulaq selinglər; ularoja eziñ kilsanglar həyatlık tapisilər wə xundakla ata-bowliringlarning Hudasi Pərvərdigar silərgə təksim kiliqanlıq zeminoja kirip uni igiləysilər. **2** Mən silərgə tapxuridiojan Pərvərdigar Hudayinglarning muxu əmrlirigə eziñ kiliqinxılar üçün, mən

silərgə əmr kiliqan sezgə həqnemini koxmanglar həmdə uningdin həqnemini qıjkırıwtəmənglər. **3** Silər eziñ kezliqnglər bilən Pərvərdigarning Baal-Peorning tüpyəlidin kiliqan ixlini kərgənsilər; qünki Baal-Peoroja əgəxkənlərning həmmisini Pərvərdigar Hudayinglər aranglardın yokatti; **4** Lekin Pərvərdigar Hudayinglər qing baqlanojanlardın hərbiringlər bügüngə ədərə həyat turuwtisilər. **5** Mana, mən Pərvərdigar Hudayim manga əmr kiliqandək, kirip igiləydiqən zemində turoqanda ularoja eziñ kilsun dəp silərgə bəlgilimə həm həkümlərini egiättim. **6** Silər ularni qing tutup eziñ kiliqinlar; qünki xundak kilsanglar bu həkümlərning həmmisini anglojan həlkələrinə kez aldida silərning dana wə yorutulojan bir həm ikenliklər ispatlinidü; ular dərwəkə: «Bu uluq əl dərhəkikət dana həm yorutulojan bir həlk iken» – dəydu. **7** Qünki Pərvərdigar Hudayimizning bizning Uningçoja nida kiliqan hərbini tiləklirimizdə bizgə yekin turoqinidə, oziñgə yekin turoqan bir Hudasi bolqan bizgə oxhax baxka bir uluq əl barmu? **8** Mən aldinglərə qoyan muxu pütkül əkanundikidək adil bəlgilimilər həm həkümlərgə iğə bolqan silərdək baxka bir uluq əl barmu? **9** Əz kezünglər bilən kərgən ixlini untumaslıqnglər, hətta əmrünglarning barlık künnlridə kəlbinglardin qıqarmaslıqnglər üçün əzünglərə qəhiyat kiliqinlar wə iħlaslık bilən kəlbinglərni [ezixtin] saklangalar; xuningdak silər kərgininqlərni baliliringlərə wə baliliringlarning balılıriqə yatkızıngular; **10** Silər Hərəb teojudə Pərvərdigar Hudayinglarning aldida turoqan künə Pərvərdigar manga: «Həlkni Mening səzlirimni anglixi üçün yenimoja yiojkin; xuning bilən ular səzlirimni eginip, yər yəzidiki barlık, künnlridə Məndin əyminiidu wə balılıriqə egitidu» – degənədir. **11** Silər yekin keliplə təqəniqən tütüwə turdunglar; bu təqəniqən oti asmanlarning baqırıqıqə keyüp yətti, həmdə əħarangojuluk, bulutlar wə sur təqəni kaplıdi; **12** Pərvərdigar otning otturisidin silərgə səz kıldı; silər səzələrning sadasını anglidinqlər, lekin həq xəklini kərmidinqlər; silər pəkət bir awazni anglidinqlər. **13** Wə U xu qəođa silərgə əmr kiliqan əhdisini, yəni «on əmrəni ayan kıldı wə ularni ikki tax tahtay tüstigə pütti. **14** Wə xu qəođa Pərvərdigar manga əmr kiliq, silər dəryadin etüp igiləydiqən zemində ularni ularoja eziñ kiliqinxılar üçün silərgə bəlgilimilər həm həkümlərini egiñtixi tapılıdi. **15** Əzünglərə nahayiti ehtiyat kiliqinxı (qünki Pərvərdigar Hərəb teojudə ot turrisidin silərgə səz kiliqanda həqkandak xəklini kərmigansıllar), **16** əzünglərini bulqap, məyli ərkək yaki ayal sürütida, məyli yər yəzidiki hərkəndək hayvan yaki asmandan uqidiojan hərkəndək kux bolsun, məyli yər yəzidə hərkəndək əmiligüqi hayvan yaki yər astidiki sulardiki hərkəndək belik bolsun, ularning sürütidə həqkandak xəkil-kiyapəttiki oyma butni əzünglər üçün yasimanglar, **19** yaki xuningdək, bexinglərni ketürüp asmanlarning karap, kuyax, ay, yultuzlar, yəni pütkül samawi əxunnu körüp, kənglünglər mayıl bolup ularoja baxq egipl kullukxıa kirmənglər; qünki Pərvərdigar Hudayinglər bularni pütkül asman astidiki barlık həlkələr üçün orunluxturoqan. **20** Ləkin silərni bolsa Pərvərdigar Əz mirası bolqan bir həlkə boluxunglar üçün «təmür tawrax humdani»din, yəni Misirdin elip qıktı. **21** Ləkin Pərvərdigar silərning wajenglardin manga oqəzplinip, Pərvərdigar Hudayinglər silərgə miras bolux üçün ata kiliqanlıq yahxi zemin toqrisida: – «Sən xu yərəq kirixə İordan dəryasidin etməysən» dəp kəsəm kıldı. **22** Xunga mən muxu zemində elüxüm mukərrər, İordan dəryasidin etməymən; biraq silər bolsanglar uningdin etüp xu yahxi zeminni igiləysilər. **23** Pərvərdigar Hudayinglarning silər bilən tüzən

əhdisini untumaslıqlıqlar, xundakla ezungular üçün Pərvərdigar Hudayinglar silərgə mən'i kilojan oyma butni yaki hərkəndək, nərsining xəkil-xiyapıtını yasımaslıqlıqlar üçün ezunglar ojaq hezi bolungalar. **24** Qünki Pərvərdigar Hudayinglar həmməni yutkuqı bir ot, wapasızlıqqa həsat kiloquqı bir Hudadur. **25** Silər pərzəntlər, pərzəntinglarning pərzəntlirini kerüp, zəminda uzaq wakıt turoqandin keyin, birhil xəkil-xiyapətə bolojan oyma butni yasıqan, xuningdək Pərvərdigar Hudayinglarnı rənjitip uning nazırıda rəzil bolojanı kılıp ezunglarnı bulojoqan bolsanglar, **26** mən asman-zeminni üstünglərə quwahqı boluxka qakırırmən, silər lordan dəryasının etüp, igiləydiqan xu zemindən tezla pütünləy yok kiliñisilər; silərning uningda yaxıqan künliñirinqar uzun bolmayıdu, silər bəlkə uningdin pütünləy yok kiliñisilər. **27** Pərvərdigar silərni barlıq həlkələr arisoja tarkitidu, Pərvərdigarning silərni həydixi bilən silər xu əllər arisida kiqik bir kəldük bolisilər. **28** Silər xu yərlərdə turup yaqaqtin yaki taxtin yasalojan, nə kəralməydiqan, nə angliyalımaydiqan, nə yeməydiqan, nə purulmaydiqan, pəkət insanning kəlininq yasıqını bolojan ilahlarning kulluklu bolisilər. **29** Silər xu yərlərdə Pərvərdigar Hudayinglarnı izdəysilər; pütün kəlbinqular wə pütün jeninqilar bilən uni izdisanglar, uni tapisilər. **30** Silər eçir azab-ökubət tərkinqinlərdə, bu ixlarning həmmisi bexinglərə qıxıñkəndə, silər Pərvərdigar Hudayinglərə yenip kelisilər wə uning awazioja kulaq salisilər. **31** Qünki Pərvərdigar Hudayinglarnı rəhimdil bir Hudadur; U silərni taxliwətməydu, nə halak kilməydu, nə ata-bowliringlər bilən kəsəm iqip tüzən əhdisini həq untumaydu. **32** Əmdi, silərdin ilgiri, Huda insanni yər yüzidə yaratkan künidin tartip etkən künler tooruluk sürüxtə kilinglər, xundakla asmanlarning bir qətidin yəna bir qətiqiqə sürüxtə kilinglərki, muxuningqə ohxax uluqı bir ix bolup bakkamnu? Uningoja ohxax bir ixni anglap bakkamnu? **33** Silərgə ohxax, Hudanıq ut işqindn qıkkan awazını anglap tırık kalojan baxka bir həlkə barmu? **34** Pərvərdigar Hudayinglər kəz aldinglarda silər üçün Misir zemində kılqanlıridək, kiyin sinaklar bilən, möjizilik alamatlar bilən, karamətlər bilən, urux bilən, küçüklik kol həm uzitilojan bilək bilən wə dəhəxətlik wəhimilər bilən silərdin baxka bir həlkəni yat bir əlning arisidin qıkırıp Əzığə has kılıx üçün kılıp urunup bakkamnu? **35** Pərvərdigarlardan Hudadur, uningdin baxka birsi yoktur, dəp bilixinglər üçün silər bu [uluq] ixlarnı kərrixəmeyeşsər kılınoqansilər. **36** Silərgə təlim berix üçün U asmanlardın silərgə Əz awazını anglati; U yər yüzidə Əzining uluq otini kərsətti; silər xu otning otturisidinmə uning awazını anglıldıqlar. **37** Uning üstigə, ata-bowliringlərə baqılıqan muhəbbiti tütəpəyidin həmdə ularning keyinki əwladlarını talliqanlıq üçün, U silərni Misirdin xəhsən Əzi zor kudriti bilən kutkuzup qıvardı; **38** U xuningdək silərning aldinglardin ezunglardin kep wə küglük bolojan əllərinin zemindin həydap, silərni uningoja kırğızüp, uni bugünkü kündikidək silərgə miras kılıx tıqınınu xundak kılqandur. **39** Xunga bugün xuni bilip koyunglarki wə kənglünglarning xuningqə bələnglərki, Pərvərdigar yukiridiki asmanlardan bolsun, astidiki yər-zemində bolsun Hudadur; Uningdin baxka həqbırı yoktur. **40** Xuningdək silərning wə keyinkı balılar-əwladlıringlarning əhəvali yahxi bolux üçün, Pərvərdigar Hudayinglər silərgə ata kılıdiqan zemində künliñirinqarnı uzun, hətta mənggülük kılıx üçün man bugünkü kündə silərgə tapilawatkan Uning bəlgilimilir wə əmrlirini tutunglar». **41** Andin Musa lordan dəryasının xərqi təripidə qız xəhərni ayırip bekitti; **42** məksiti, həqkəndək eç-adawitə bolmay, tasadıypı qoxnisini eltürüp koysa, eltürgən kixi xu yərlərgə, yəni xu

Xəhərlərdin biriga keçip berip aman-esan kəlixtin ibarət idi. **43** Bu xəhərlər bolsa: — Rubənlərning zeminidin qel-bayawandıki Bəzər, Gadlarning zeminidin Gileadlıki Ramot, Manassəhəlarning zeminidin Baxandıki Golandin ibarət idi. **44** Musa Israillarning aldiqa qoyoşan ənənə manə təwəndikidək: — **45** (bular bolsa Israillar Misirdin qıkkanda Musa [pəyəqəmber] ularoja jakarlıqan agah-guwaşlar, bəlgilimlər həm həkümlərdür; **46** Musa wə Israillar Misirdin qıkkanda Amoriylarning Həxbən xəhirdə turuxluk padixahı Sihonni əltürğənidir; Musa bu əmrlərni Sihonning zeminidə, lordan dəryasining xərk təripidə, Bəyt-Peorning uludilidiki wadida Israillar oja jakarlıqan. **47** Xu qəoşda Israillar [Sihonning] wə Baxanning padixahı Ogning zeminini, yəni lordan dəryasining kün petix təripidiki Amoriylarning ikki padixahının zemininimə igiligənədi; **48** ularning zemini Arnon dəryasining kırqıjidiki Aroərdin tartip Sion (yəni Hərmon) teqiojıq, **49** xundakla lordan dəryasining xərk təripidiki pütükəl Arabəh, tüzləngliklə wə Pisgəh teqininqəbəriqə jaylaxşan «Tüzlənglikti dengiz» ojıq idı).

5 Xuning bilən Musa pütükəl Israilel qakırıp ularoja mundak dedi: — «İsrailel, mən bugün kulaqlırlıqlar oqıqlı tərəvəzatkan bu bəlgilimlərgə həm həkümlərgə kulaqlı selinglər, ularını egininqlər, ularoja əməl kılıxla kəngül bələnglər! **2** Pərvərdigar Hudayimiz biz bilən Hərəb teqidə əhdə tüzdi. **3** Bu əhdini Pərvərdigar ata-bowlırlımız bilən tüzgən əməs, bəlkı biz bilən, yəni bugünkü kündə tırık ələşən bizi bilən tüzdi. **4** Taqıda ot iqidə turup Pərvərdigar silər bilən yüz turanə sezəlxəkənidi **5** (xu qəoşda silər Pərvərdigarning sez-kaləməni jakarlaş üçün mən silər wə Pərvərdigarning otturisida turoqanıdım; silər otning alddıa körküp, təqəqə qıqıxnı halımidıngalar). **6** U mundak dedi: — «Mən seni Misir zeminidin, yəni «küllük makarı»ndan qıqarəjən Pərvərdigarning Hudadurmən. **7** Sening Məndin baxxa heqkəndək ilahıq bolmayıd. **8** Sən eziñg üçün məylı yüksəridiksi asmandıa bolsun, məylı təwəndiksi zemində bolsun, yəki yər astidiki sularda bolsun, hərkəndək nərsininq kiyapitidiki heqkəndək oyma xəkilni yasına; **9** Sən bundaç nərsilərgə bax urma yaki ularning kullukləri kirmə. Qünki Mənki Pərvərdigar Hudaying wapasızılıkla həsət kələqəliq Hudadurmən. Məndin nəprətləngənlərning kəbəhəliklərini əzliriga, oqullurioja, hətta nəwərə-qəwrilirigiqə qüxiürmən. **10** Əmma Meni seyidiojan wə əmərlərimni tutidiojanlar oqıqə ming əwladiqıqə ezgarməs məhrəbanlıq kəsitmən. **11** Pərvərdigar Hudayingning namini ələyimkən tiləja alma; qünki kimdəkim namini ələyimkən tiləja alsa, Pərvərdigar unı gunahkar həsəblimək kalmayıdu. **12** Pərvərdigar Hudaying sanga əmr kılqandək xabat künini mukaddəs dəp bilip tut, uninqoja əməl kıl. **13** Altə kün ixlep barlıq ixliringni tügətkin; **14** lekin yəttingi künə Pərvərdigar Hudaying oja atalojan xabat künidur. Sən xu künü heqkəndək ix kilməsən; məylı sən yaki oqlung bolsun, məylı kizinq, məylı külung, məylı dediking, məylı buqang, məylı exiking, məylı hərkəndək baxxa uliojinq, yaki sən bilən bir yərdə turuwtəkən musapir bolsun, heqkəndək ix kilmisən; xuning bilən külung wə dediking sandək aram alalaydu. **15** Sən eziñning asılıda Misir zemində kül boloşanlıq inqni, Pərvərdigar Hudaying küqlük koli wə uzatkan biliki bilən seni xu yərdin qıqarəqanlığını esingdə tut; xu səwəbtin Pərvərdigar Hudaying sanga xabat künini tutuxni əmr kılqan. **16** Pərvərdigar Hudaying sanga əmr kılqandək ata-anangni hərmət kıl. Xundak kılsang Pərvərdigar Hudaying sanga ata kilməkqı boloşan zemində uzun əmür kərisən, həlqən yahxi bolidu. **17** Kətillik kılma. **18** Həm zina kılma. **19** Həm oqırılık kılma. **20** Həm koxnang toopruluk yaloşan guwaşlıq bərma. **21** Həm koxnangning ayalını təmə kılma wə

nə uning eyi, uning etizi, uning kuli, nə uning dediki, nə uning kalisi, nə uning exikiga yaki қoxnangning hərkəndək baxka nərsisiyə kez kiringni salma». **22** — bu sezlərni Pərvərdigar təqədə, ot, bulut wə sūrlük қarangoşuluk iqidin küqlük awazi bilən silərning pütük jamaitinglaroşa eytkən wə ularoşa həq baxka [sezlərni] қoxmiojan; u ularni ikki tax tahtayoşa pütük manga tapxurdi. **23** Wə xundak boldiki, қarangoşuluktin qıkqan awazni angliojininglarda wə otluk təqeyinidə silər, yəni қəbilə baxlıklıringlar wə aksakallıringlar yenimoja kəlip: — **24** «Mana, Pərvərdigar Hudayimiz ez xan-xəripi wə uluolukını ayan kıldı wə biz uning awazini ot otturisidən angliduk, xuning bilən biz bugünkü kündə Huda insanlar bilən sezləxkan bolsimu, ularning tırık қalojanlığını kerdik. **25** Əmdı biž jenimizoja təwakkıl kılıximizning nəmə hajiti? Qünki muxu dəhəxətlik ot bizni yutuwetidü. Əgər biz Pərvərdigar Hudayimizning awazini anglawarsək olüp kətimiz. **26** Qünki ot igiliridin hayat ığisi Hudanıg otning otturisidən sezlığən awazini anglap, bıdək tırık turuwatqanlardın kim bar? **27** San ezung Pərvərdigar Hudayimizoja yekinlixip, uning sezlığənlirinən həmmisini angliojin; andin Pərvərdigar Hudayimiz sanga sezlığənlirinən həmmisini bizgə eytip berisən; xuning bilən biz uni anglap əməl kılımiz» — dedinglar. **28** Pərvərdigar silərning bu manga eytkən sezliringlərni anglap manga: «Bu həlkning sanga eytkən sezlərini anglidim; ularning barlıq eytkən sezləri durustur. **29** Kaxki ularda Məndin korkup, əmərlirimni izqıl tutidiojan bir kəlb bolsidi, ularning həli wə balılıringning həli mənggüga yahxi bolatti! **30** Sən berip ularoşa: «Qədiringlaroşa kayingtlar» — degin. **31** Sən bolsang yenimə turojin; Mən sening ularoşa egitixing kerək boləjan əmrlər, bəlgilimilər wə həkümərlərinən həmmisini sanga eytip berimən; xuning bilən ular Mən ularoşa təwəlik kılıp beridiojan zəminda turup bularoşa əməl kılıdiojan bolidü. **32** Əmdı Pərvərdigar Hudayinglər silərə əmr kılıqandək kilişkə kəngül bələnglər; uningdin ong wə soloja taymanglar! **33** Pərvərdigar Hudayinglər silərə əmr kılıqan barlıq yollırıda menginglər; xundak kilsanglar həyatlık tepip, halinglər yahxi bolidü wə silər igidarqılıq kılıdiojan zəminda turup künliringlər uzun bolidü».

6 «Mana, bular Pərvərdigar manga silər [dəryadin] etüp igiləydiqən zəminda turojininglarda ularoşa əməl kilişinglər üçün silərə egitixni tapiliojan əmrlər, bəlgilimilər həm həkümərlərdür: — **2** (xuning bilən silər, yəni sən ezung, oolung wə nəvrəng barlıq tırık künliringlərə Pərvərdigar Hudayinglərdin korkup, man silərə tapilawatqan uning barlıq bəlgilimə wə əmrlərini tutisilər, xundakla uzun künlərni kərisilər. **3** Sən, i Israıl, ularni anglap əməl kilişkə kəngül koyunglar; xuning bilən ata-bowliringlərlərə Hədasi Pərvərdigar silərə deginidək, süt bilən həsəl ekip turidiojan mumbət zəminda turup, halinglər yahxi bolidü wə sanınglar intayın kəpiyidü): — **4** — Anglanglar, əy Israıl: — Pərvərdigar Hudayimiz, Pərvərdigar bir birliktür; **5** sən Pərvərdigar Hudayingni pütün kəlbing bilən, pütün jeninq bilən wə pütün küqüng bilən seygin. **6** Mən sanga bugün tapiliojan bu sezlər kəlbingdə bolsun; **7** Sən ularni balılıringə sinqdürüp eğət, məyli eydə olturoqanda, yolda mangojanda, ornungda yatkanda wə ornungdin turuwatkanda hər wəkit ular toqıruluk sezlığın; **8** ularni kəlungsən [əslətmə]-belə kılıp təngiwal, pexanəngə qəxkidiq simwol kılıp orniitiwə; **9** San ularni əyindəkisi kexəkliringə wə dərwaziliringə pütükzügin. **10** Wə Pərvərdigar Hudaying seni kəsəm kılıp ata-bowliringə, yəni İbrahim, İshək wə Yaqupkə wəda kılıqan zəminki sanga ata kılıx üçün seni uningoja baxlıqanda, — ezung kurmiojan uluoş wə esil xəhərlərgə, **11** ezung bisatlık kılımiojan allıqanə esil

bisatlık kılınojan eylərgə, ezung kolumiojan, allıqanə kolanqan kuduklaroja, ezung tikmigən üzümzərlər wə zəyntunzərlərə mayəssər kiliñixing bilən sən yəp toyunoğanın keyin, **12** — əyni qəoşa seni Misir zeminidin, yəni «kulluk makani»dən qıkarəjan Pərvərdigarnı untuxtin hezi bol. **13** San Pərvərdigar Hudayingdin korkkın, ibaditidə bolojin wə kəsəm kilsang uning nami bilənla kəsəm iqkin. **14** Silər baxka ilahılar, yəni ətrapingdi ki əllərning ilahılarını kət'iy izdiməngərlər; **15** Qünki aranglarda turuwatqan Pərvərdigar Hudaying wəpasızlıqka həsət kilojuqı Təngridur. [Əgər xundak kilsang] Pərvərdigar Hudayingning əqəzipi sanga kəzəqilip, U seni yər yüzidin yokatmay kəlməydi. **16** Silər Pərvərdigar Hudayinglərni Massahətə siniqəndək Uni siniməngərlər; **17** Pərvərdigar Hudayinglərning əmərlərini, silərə tapiliojan guwah-hekümləri wə bəlgimilərini kəngül koyup tutunglar. **18** Pərvərdigar Hudayinglərning nəziridə durus wə yahxi bolqanını kiliqərlər; xundak kiliqanda halinglər yahxi bolidü wə Pərvərdigar ata-bowliringlərə berixkə kəsəm kiliqan zəminqə kərip uni igiləysilər, **19** xundakla Pərvərdigar wəda kiliqandək barlıq düxmənliringlərni aldinglərdin həydəp qikiriwetisilər. **20** Kəlgüsədə oolung səndin: — «Pərvərdigar Hudayimiz silərgə tapiliojan agah-guwah, bəlgilimə həm həkümər nemə?» dəp sorisa, **21** sən oolungoja mundak dəysən: «Biz əslidə Misirdə Pirawnnıg kulları ikenmiz; birək Pərvərdigar bizni Misirdən kılıqlıq bir kol bilən qikarəjan. **22** Pərvərdigar kez aldimizda uluoş həm dəhəxətlik mejizilik alamatları wə karamətlərni kərsitip, Pirawnnıng tıstığ həm uning barlıq ailisidiklərinən tıstığ qüixirdi; **23** U ata-bowlirilimə zəməm iqip wəda kiliqan zəminqə bizga ata kılıp, uningoja bizni baxlap kirişkə xu yərdin yetəkliq qikarəjan. **24** Pərvərdigar bizgə bu barlıq bəlgilimilərni tutuxni, Pərvərdigar Hudayimizdən korkuxnı tapiliojan; U həlimizning daim yahxi boluxi wə bizning bugünkədək tırık saklanıqəndək, Uning panağıda boluxımız üçün xundak tapilioqandur; **25** wə Pərvərdigar Hudayimizning alidə u bizgə tapilioqandək bu barlıq əmrlərgə əməl kilişkə kəngül bəlsək bu biz üçün həkənənlilik bolidü».

7 Pərvərdigar Hudaying seni hazır igləxə ketiwatqan zəminqə baxlap kirğuzgəndin keyin, aldingdin kəp yat əlmillətlərni, yəni Hıttiyalar, Gırgaxiyalar, Amoriyalar, Kanaaniyalar, Pərizziyalar, Hıwiylar, Yəbusiyalar — səndin kuiqlik əlmillətlərni həydiwetidü. **2** Əmdı Pərvərdigar Hudaying aldingda ularni kəlungsən tapxuruxi bilən sən ularoşa hujum kiliqiningda, sən ularni təltəküs yokişitixing kerək; ular bilən həq əhədə tützixingə wə ularoşa həq rəhəm kilişingə bolmaydu. **3** Sening ular bilən nikahlıxinqə bolmaydu; sən kizişnəi ularning oozullırıqə berixingimə wə ularning kizişnəi oolungoja elip berixingimə bolmaydu; **4** qünki ular oolunglı Manga əgixtinxin ezikürtidü wə xuning bilən oozullıring baxka ilahılaroşa qoqunidur; u qəoşa Pərvərdigarning əqəzipi silərə kəzəqilip, silərni tezla yokişitidü. **5** Sən ularoşa xundak muamila kiliqinkin, ularning kürbəngələrini buzuwetinglər, but türüklerini qekiwetinglər, axərah butlirini kesiwetinglər wə oyma butlirini ot bilən kəydiürüwetinglər; **6** qünki silər Pərvərdigar Hudayinglərə pak-mukəddəs bir həlkətursilər; Pərvərdigar Hudayinglər silərni yər yüzidiki barlıq baxka həlkələrdin üstün kılıp, Əzığə has bir həlk boluxqə tallıwalıqan. **7** Pərvərdigarning silərə mehîr qüçüp silərni tallıwalıqini silərning baxka həlkələrdin kəp bolqanlıqingələr üçün əməs, əməliyətə silər barlıq həlkər arisida ong az idinglər, **8** Pərvərdigarning silərni seyginə səwəbədin wə ata-bowliringlər alidə bərgən kəsiminə sadık bolqanlıq üçün Pərvərdigar

silerni küçük kol bilen kutkuçup, hərlük bədili tələp «kulluk makanı»dın, yəni Misir padixahı Pirəvnning kolidin qıkarojan. **9** Xunga silər Pərvərdigar Hudayinglarning bərəhək Huda, wədisi turoquçı Təngri ikənlilikini bilixinglar kerək; U əzini seyüp, əmrlirini tutkalarqa ming dawrgıqə eżgərmas mehir kərsitip əhdidi turoquçıdır; **10** lekin Əziga əqmənlərning ixilərini ez bexioja oquq-axkara qüxtürüp, ularni yokitidu; Əziga əqmənlərning hərbirigə ezi kilojan ixilərini ularning bexioja oquq-axkara qaytuxxə háyal kilməydu. **11** Silər Mən bugün silərgə tapiliojan əmr, bəlgilimilər həm həkümlərgə əməl kiliş üçün ularni qing tutunglar. **12** Qokum xundak boliduki, bu bəlgilimilərgə kulak selip, kəngül koyup əməl kilişanglar, Pərvərdigar Hudayinglər ata-bowlirilərə qəsəm bilən wədə kilojan əhdə wə mehərnı silərgə kərsitip turidu; **13** Seni seyüp bərikətləp, ata-bowliringoja qəsəm bilən sanga berixə wədə kilojan zəminda turoquzup kəpəyti; xu yərdə pərəntiliringni, yer-tuprikingdiki məhsulatları, buqdiyinги, yengi xarabingni, zəytun meyningi, kaliliringning naslini wə koyliringning kozilərini bərikətləp kəpəyti. **14** San barlıq əllərdin ziyyəda bəht-bərikət kərisən; arangda, ər-ayal yaki mal-qarwang arisida həq tuqımaslık bolmayıdu; **15** Pərvərdigar səndin barlıq kəsəllərni neri kılıdu wə sən əzüng kərgən Misirdiki dəhəxətlik wabalardın həqkəysisini üstüngə salmaydu, bəlkı sanga eq bolqanlarə salidu. **16** Sən Pərvərdigar sanga tapxurojan barlıq həlkələrni yokitixing kerək; sən ularni kərgəndə, ularqa heq rəhəm kilməsliking kerək, sən ularning ilahlırinin külükkoja kirməsliking kerək; əgər xundak kılışang, bu ix sanga kiltak bolidu. **17** Əgər sən kənglüngə: «Bu əllər mandın küüqlük; man kəndak kiliş ularni zəminidin koqlıwetələyman?» — desəng, **18** ulardin körkənə; Pərvərdigar Hudayingning Pirəvn həm barlıq Misirliklərni kəndak kilojanlığını əsligin, **19** — yəni Pərvərdigar Hudaying seni xu yərdin qikirix üçün wasitə kilojan, əz kəzüng bilən kərgən dəhəxətlik həküm-sınaqlar, mejizilik alamətlər wə karamətlər, kütüplük kol wə sozuləjan biləknin məhkəm esingə tut; Pərvərdigar sən korkuwatkan barlıq həlkənumu xundak kılıdu. **20** Uning üstüngə Pərvərdigar Hudaying təki ularning səndin yoxurunujan kəldükliyi yokitılıqqa ularning arisioja serik şəhərlərni əwətidü; **21** Sən ulardin korkmaslık kerək; qünki Pərvərdigar Hudaying arangdidur; U uluq wə dəhəxətlik bir İləhdür. **22** Pərvərdigar Hudaying xu əlləri aldingin padınpayr häydəydi; ularni bıraqla yokitiwetəlməysən; bıraqla yokitiwatkan təkirdirdim, daladiki həyanlar kepiyip, üstüngə basturup kelxi mumkin. **23** Lekin aldingoja ilgiriləp mangojiningdə Pərvərdigar Hudaying ularni kəlungsıja tapxuridu wə ularni parakəndə kiliş, yokitılıqqa dəkkə-dükkigə salidu. **24** U ularning padixahıllarını kəlungsıja tapxuridu, sən ularning namlırinimə asman astidin yok kilişen; ularni yokatkuçqa heqbir adəm aldingda turalmayıdu. **25** Silər ularning oyma butini ot bilən kəydürütüwetinqər; kez kırıngılları xularning üstidiki altun-kümütxə salmanglar, ularni almanglar; bolmisa wə silərgə kiltak bolidu; qünki u Pərvərdigar Hudaying alidə yirginqlik bir nərsidur. **26** Sən əhəkəndək yirginqlik nərsini eyüngə elip kəlmə; bolmisa sən uningoja oxhax lənətlək nərsə bolup kalisən; sən uningdin kəttik yirgən, uningoja mutlək nəpretlən; qünki silər Pərvərdigar Hudayinglarning awazioja kulak salmiojansılar.

8 Mən silərgə bugün tapiliojan bu barlıq əmrlərgə əməl kilişkə kəngül koyunqlar; xundak kilojanda silər həyat bolisilər, kepiyisilər wə Pərvərdigar ata-bowlirilərə qəsəm kiliş wədə kilojan zəminə kiriş uni igiləysilər. **2** Pərvərdigar Hudaying seni təwən kiliş, kənglüngədə nəma-

barlıkini, uning əmrlirini tutidiqən-tutmaydiqənlikinqi biləy dəp seni sinax üçün bu kırıq yil qəl-bayawanda yetəkləğən yolni əsligin. **3** Dərwałqə u seni təwən kiliş, seni aq koyup, sən əslidə bilməydiqən, xundakla ata-bowlirinq kerüp bakmiojan «manna» bilən ozuklandurojan; U sanga insan pəkət yeməklik bilənla əmas, bəlkı Pərvərdigar Hudayingning aqzidin qıkkən barlıq sezləri bilənmə yaxaydiqənlikini bildirüx üçün xundak kılıdı. **4** Bu kırıq yıldə kiyim-keqiking konirimidi, putung ixxip kətmidi. **5** Sən xuni bilip koyojinkı, adəm ez oqlını tərbiyiləndək, Pərvərdigar Hudaying seni tərbiyiləydi; **6** Xunga sən Uning yollarında mengip wə Uningdin korkup, Pərvərdigar Hudayingning əmrlirini tutğun. **7** Qünki Pərvərdigar Hudaying seni yahxi bir zəminə — erik-ekinləri, bulakları wə jiloja-dənglərdə uroqup qıkkıdıcı uluq sulurı bar bir zəminə — **8** buqday wə arpa, üzüm talları, anjür dərəhləri wə anarlıri bar bir zəminə, zaytun dərəhləri wə həsəl bar bir zəminə, **9** — sən əhənemidin kəmlik tartmay ozukluk yəydiqən bir zəminə — taxlıri temür, taçlıridin mis kolaydiqən bir zəminə yetəkləp kirdi; **10** sən xu yərdə yəp toyunışən wə Pərvərdigar Hudaying sanga ata kilojan xu yahxi zemin üçün uningoja təxəkkür-mədhiyə eytisən. **11** Mən sanga bugün tapiliojan Pərvərdigar Hudayingning əmrlirli, bəlgilimilər həm həkümlərini tutmaslıktın, Uni untup kəlixintən həzi bol; **12** bolmisa, sən yəp toyunışəndən keyin, esil eylərni kürup ularda olturaklaxkəndin keyin, **13** kala-koj padiliring kəpiyip, altun-kümütxüng, xundakla sening barlıking kəpəyəgəndin keyin, **14** kənglüng məqrurlurlini seni Misir zəminidin, yəni «kulluk makanı»dın qikirip kutkuçozan Pərvərdigar Hudayingni untusən; **15** (U seni biyapan wə dəhəxətlik qəl-bayawandin, yəni zəhərlər yılanları wə qayanlar kəpləp kətən, susırap kəcəjirap katkan bir qəl-bayawandin yetəkləp qıkkən, xu yərdə sanga qəkənək texidin su qikirip bərgən, **16** seni əzini təwən tutsun dəp sinap, sanga ahih rahət-bərikət kərsitix üçün qəl-bayawanda ata-bowlirinq kerüp bakmiojan «manna» bilən ozuklandurojan) **17** — əgər uni untusang, kənglüngə: «Əz küüqm, əz kolumning կudriti meni muxu dələtkə erixtərgən» deyixing mumkin. **18** Xunga Pərvərdigar Hudayingning Əzi seni dələtkə erixtərgüni կudratni bərgüqi ikənlilikini əsləp, Uni esingə tut; xuning bilən u ata-bowliringoja qəsəm kiliş wədə kilojan əhdini bugünkü kündikidək məhkəm kılıdu. **19** Əgər sən Pərvərdigar Hudayingini կaşanəni untusang, baxqa ilahlarə qəgəsəng, ularning külükədə bolup ularqa bax ursang, man silərgə bugün xu agahni berəyki, xundak boliduki, silar təltəkiş halak bolisilər. **20** Pərvərdigar kez aldinglarda yokitiwatkan əllərdək silərmə yokitilisilər; qünki silər Pərvərdigar Hudayinglarning awazioja kulak salmiojansılar.

9 Angla, i Israil! Sən bugün əzüngdin qong wə küçükli əllərgə igə bolux üçün, sepilliri asmanə qəkixidiojan qong xəhərlərni igiləx üçün, Anakıylarını kəşələp qikirix üçün İordan dəryasidin etisən (sən ularni bilisən, ular toqurluk «kim Anakıylar aliddə turalısun!» dəp angliqənsən). **3** Sən bugünkü kündə xuni bilip koyojinkı, sening aldingda mangənə Pərvərdigar Hudayingning Əzidur, U yalmap yutkuqi ottur; u muxu əlləri halak kılıdu, aldingda ularni tezdiñ yikitidu; sən ularning təwəlikini igiləp, Pərvərdigar sanga eytəndək ularni tezdiñ yokitisən. **4** Pərvərdigar ularni aldingda häydigəndə sən kənglüngə: «Həkəkaniylikəm səwəbədin Pərvərdigar meni zəmənni igiləx üçün uningoja yetəkləp kirdi» deməgin; bəlkı xu əllərning rəzillikli tüpaylidin Pərvərdigar sening aldingda ularni təəllükətindən məhrum kılıdu. **5** Sən ularning zəminə qo-

kirip uni igilixing sening həkkənini bolqanlıkingdin yaki kənglüngning durusluğidin əməs, bəlkı bu əllərning rəzzilikidin wə Pərvərdigar ata-bowlirinq İbrahim, İshak wə Yakupka kəsəm kılıqan səzигə əməl kılıx üçünmu Pərvərdigar Hudaying ularni sening alındıgda təllükətadın məhrum kılıdu. **6** Əmdı xuni bilip koyojinkı, Pərvərdigar Hudaying bu yahxi zəminni sanga miras kılıqını sening həkkəniliykingdin əməs, qünki sən əslı boyını kattık bir həlkəsen. **7** Əmdı sening qəl-bayawanda Pərvərdigar Hudayingni kəndak oqəzəpləndürəgnəlilikngni esingdə tutkın — Uni untuma. Sən Misir zəminidin qıkkən kündin beri təki bu yərgə kəlgüqə Pərvərdigarənə asiylik kılıp kəlding. **8** Sılər Hərəb teqədə Pərvərdigarnı oqəzəpləndürəngən wə Pərvərdigar silərgə aqqiklinip, silərni həlak kilməkqı boldi. **9** Xu qəoqda mən tax tahtaylarnı, yəni Pərvərdigar silər bilən tüzən əhədə tahtaylını tapxuruwelix üçün təoqka qıkkənidim; man təoqda kırıq, keqə-kündüz turdum (man na tamak yemidim, nə su iqmidim); **10** Xuning bilən Pərvərdigar manga: «Ornungdin turoqin, muxu yərdin qüxkin; qünki sən Misirdin qıkarojan həlkinq ezlirini bulojudi; ular tezla Mən ularoja taplıqoran yoldın qətnəp ezlirigə kuyma bir butnı yasidi» dedi. **11** Pərvərdigar manga sez kılıp: «Mən bu həlkəni kərüp yəttim; mana, u boyını kattık bir həlkətər. **14** Meni tosma, Mən ularni yokitımanı, ularnınamını asmanning tegidin eqürütwemim wə xundak kılıp, semi ularndı qong wə uluq bir həlk kılıman» — dedi. **15** Mən burulup, təoqdin qüxtüm; təoq bolsa ot bilən yalkunlawatatti; ikki əhədə tahtiyi ikki kolumna idi. **16** Mən kərdüm, mana silər Pərvərdigar Hudayinglar aldıda gunah kılıpsırlar; silər ezişngər üçün kuyma bir mozayni yasapsırlar; silər tezla Pərvərdigar silərgə taplıqoran yoldın qətnəp ketipsiylər. **17** Mən ikki tahtayni ikki kolumna elip, qərüp taxlap, ularni kəz aldinglarda qekwəttim. **18** Silər Pərvərdigarnı oqəzəpləndürüp barlıq etküzən gunahınglar, yəni Pərvərdigarning nəziridə razıl bolqanı kılıqinlingər üçün, yənə awwalkıdək Pərvərdigar aldıda yikilip, kırıq keqə-kündüz düm yattim (mən həq nərsə yemidim, su iqmidim) **19** qünki mən Pərvərdigarning silərni yokitıqoran kattık oqəzipi həm kəhrədirin körkətəm. Pərvərdigar xu qəoqımdı mening tilikimni anglıdi. **20** Pərvərdigar Hərundin oqəzəplinip, unimu yokatmakçı boldi; mən Hərən üçünmu dəa kildim. **21** Mən silərning gunahınglarnı, yəni yasıqan mozayni elip uni otta kəydürdüm wə uni yançıp kukum-talkan kılıp eziwəttim; uning topisini elip təoqdin qüxidıqan erik süyigə qeqiwtim **22** (silər yənə Tabərah, Massah, Kibrot-Hattawahdımı Pərvərdigarnı oqəzəpləndüründüngər. **23** Pərvərdigar silərni Qadəx-Barneadın [Kanaanoja] mangdurmakçı bolup silərgə: «Qikip, Mən silərgə təkdim kılıqan zəminni igiləngər» — degəndim, silər Uning səzığə karxi qikip asiylik kıldinglər, nə Uningoja ixənmidngər, nə awazıoda həq kulaq salmidngər. **24** Mən silərni tonuqan kündin tartip silər Pərvərdigar Hudayingləroja kılıp kəldinglər). **25** Xuning bilən mən axu qəoqda Pərvərdigar aldıda eziünni yərgə etip yənə kırıq keqə-kündüz düm yattim; dərəwəkə düm yattim; qünki Pərvərdigar silərgə karap «ularni yokitıman» degəndidi. **26** Xunga mən Pərvərdigarnı dua kılıp: «İ Rəb Pərvərdigar, Sən Əz uluqlukung arkılık Əzüng üçün hərlük bədili tələp setiwalojan, Misirdin küqlük ələng bilən qıkarojan Əz həlkinq bolqan mirasinqni yokatmioqaysən; **27**

Əz kulliring İbrahim, İshak wə Yakupni esingdə tutkəsən; bu həlkinq baxbaxtakılıqıja, ularning rəzilliki yaki gunahıqə karimioqaysən; **28** bolmisa, sən bizni elip qıkkən xu zəməndikilər: «Pərvərdigar bu həlkəni ularoja wədə kılıqan zəminni igiləxəkə elip kırılmaydıqanlıq üçün wə ularoja nəprətləngini tüpəyilidin ularını qəl-bayawanda yokitixə [Misirdin] qıqardı» — dəydi. **29** Kəndakla bolmisun, ular zor küqüng wə uzartılıqan biliking bilən [Misirdin] qıkarojan həlkinq wə sening mirasingdur» — dedim.

10 Xu qəoqda Pərvərdigar manga: «Əzüng üçün awwalkıdək ikki tax tahtayni oyup qikip, təoqka yenimoja kal. Əzüngə yaoqəqtin bir sanduk yasıqın. **2** Mən bu tahtaylaroja sən qekiyətən awwalkı tahtaylardıki sezlərni yazımən; sən ularını sandukka koyışən» — dedi. **3** Xuning bilən mən akatsiyə yaoqıqidin bir sanduk yasidim, awwalkıdək ikki tax tahtay oyup qiktim; ikki tahtayni kolumnada ketürüp təoqka qiktim. **4** Pərvərdigar aslıda ot iqidin təoqda jamaət yiqiqlənən kündə silərgə eytən xu on əmrni awwalkı püttükətək tahtaylaroja yazdı; Pərvərdigar ularni manga tapxurdi. **5** Mən burulup təoqdin qüxtüp tahtaylarnı əzüüm yasıqan sandukka koydum; Pərvərdigar manga taplıqinidək ular tehi uningda turməktə. **6** Xu qəoqda İsraillər Bəərot-Bənə-Yaakəndin Mosərahəkə yol elip mangdi; Hərən xu yərdə eldi wə xu yərdə dəpnə kılındı; uning oqlı Əliəzər uning orını besip kahinlik kıldı. **7** İsraillər xu yərdin Gudgodahə, andın Gudgodahın Yotbatəhəkə səpər kıldı (Yotbatəh erik-ekini mol yərdur). **8** Xu qəoqda Pərvərdigar əhədə sandukını ketüriixkə, Pərvərdigarning aldıda hizmitidə turup uning namida baht-bərikət tiləxkə Lawiy kəbilisini eziqə tallap ayridi. Wə bügüngə kədər xundak boluwtidü. **9** Xunga Lawiy kəbilisining [İsraill] kerindaxlıri iqidə nesiwi yaki mirasi yoktur; Pərvərdigar uningə yekəndək, Pərvərdigar Əzi uning mirasidur. **10** Mən əmdı awwalkı künlərdikidək kırıq keqə-kündüz Pərvərdigar aldıda təoqda turdum; Pərvərdigar xu qəoqdimu tilikimə kulaq saldı; u silərni yokatmədi. **11** Pərvərdigar manga: «Ornungdin tur, həlkəni baxlap aldıda yol alojın; xuning bilən ular Mən ularoja təkdim kılıxka atabowliriroja kəsəm kılıp wədə kılıqan zəminni igiləx üçün uningoja kirsən» — dedi. **12** Əmdı, i Israel, Pərvərdigar Hudaying səndin nema tələp kılıdu? — Haling yahxi bolsun dəp meninq bugün silərgə muxu taplıqonlurimindən baxka narsını tələp kılarmu? — Uning tələp kılıqını bolsa Pərvərdigar Hudayingdin körkəp, Uning kərsətən barlıq yollırıda mengip, Uni seyüp, pütkül kəlbing wə pütkül jeninq bilən Pərvərdigar Hudayingning hizmitidə bolup, Pərvərdigarning əmərləri wə bəlgilimilirini tutuxtin ibarət əməsmü? **14** Mana, asmanlar wə asmanınlarning asmini Pərvərdigar Hudayingoja mansuptur; yər yəzə wə uningdiki həmmə nərsilərə Uningoja mansuptur. **15** Həlbüki, Pərvərdigar pəkət ata-bowlirinqlardın seyünüp, ularni seydi wə xuning bilən bügünkədə barlıq əllər arisidin atabowlirinqlarning keyinkı nəslini, yəni silərni təlliidi. **16** Xunga kənglünglərni hətnilik kılınglar, boynunglarnı yəna kattık kılımanglar. **17** Qünki Pərvərdigar Hudayinglər hudalarning Hudasi, rəbələrning Rabbi, uluq İlah, Kudrətlik wə Dəhəxətlik Bolojuqı, insanların yüz-hatırısını kilmioquzı, həqkəndək parını almiyoqıqidur; **18** U yetim-yesir wə tul hotunlarning dəwasını soraydu, musapirni seyüp uningoja yemək-iqmək wə kiyim-keqəknə bərgüqidur. **19** Xunga silərə Musapirni seyüxüngər kerək; qünki silərə Misir zəminidə Musapir idinglər. **20** Sən Pərvərdigar Hudayingdin körkən; sən Uning ibaditidə bolojin, Uningoja başlanqıñ wə [pəkət] Uning namidila kəsəm iqkin. **21** U sən üçün ez kezüng bilən kərgən

bu uluq wə dəhxətlik ixlarnı kılɔjan; U sən madhiyiləydiqan, sening Hudayingdur; **22** ata-bowliring jəmiy yətmix jan Misiroja qüzkənid; wə hazır Pərvərdigar Hudaying seni asmandiki yultuzlardək kəp kıldı.

11 Əmdı sən Pərvərdigar Hudayingni seygin, Uning tapiliojını, bəlgilimilirini, həkümürlərini həm əmrlerini izqil tutkin. **2** Xu ixlarnı bügün esinglarda tutunglar, qünki man Pərvərdigar Hudayingning jaza-təriyisi, uluqluq, küqlük koli wə uzartılıqan biliklini, Misir zeminidə Misir padixağı Pirəwngə həm uning pütükəl zemini üstigə kərsətkən mejizilik alamətləri wə kılɔjanlarını kərmigən barliringlarqa sezlimaymən **4** (qünki ular [Pərvərdigarning] Misirning koxunu, ularning atlını, ularning jəng hərwlirliqə kılɔjan ixliri, yəni Kızıl Dengizning sulurı bilən ularnı əşrək kılıp, üzül-kesil həlak kılɔjanlıq, **5** Uning silər muxu yərgə kəlgüqə silərgə nemə kılɔjanlıq, **6** Uning Rubənning əwlədi, Eliabning oqulları Datan wə Abiramoja nemə kılɔjanlıq, yəni pütün Israillar arisida yər yüzinizing aqzını kəndək ekip ularnı ailisidikiliyi wə qedirliyi bilən koxup barlıq təllukatlıri bilən yutuwətənlikini kərmigənid); **7** [mən balkı silərgə sez kılımən]; qünki silərning kezliiringlar Pərvərdigar kılɔjan barlıq uluq ixlarnı kərdi. **8** Əmdı, man silərgə bügün tapiliojan barlıq əmrərlərni tutunglar; xundak kilsanglar küqlinip, hazır etüp igiliməkqi bolojan zeminoja kırıp uni igiləsilsər **9** wə Pərvərdigar ata-bowliringlarqa kəsəm kılıp ularqa həm əwlədlirliqə berixkə wədə kılɔjan zemində, yəni süt bilən həsəl ekip turidiqan munbat bir zemində turup uzun emtür kərisilər. **10** Qünki silər igiləxka kiridiqan xu zemin silər qıkkən Misir zeminidək əməs; u yər bolsa, silər uningoja uruq qaqqəndin keyin putunglar bilən suqırıdojan kektatlıqtək zemin id; **11** birək silər igiləxka etidiojan xu zemin bolsa taoj-jilojılıri bolojan bir zemindur; u asmandiki yamoqurdın su iqidu, **12** u Pərvərdigar Hudaying Əzi əzizləydiqan bir zemindur; qünki Pərvərdigar Hudayingning kəzliyi yilning bəxidin yilning ahirioja üzülsiz uningoja tikilidu. **13** Xundak boliduki, silər Pərvərdigar Hudayinglarnı seyüp, pütükəl kəlbıngılar wə pütükəl jeninqılar bilən uning ibaditidə bolus üqün man silərgə bügün tapiliojan əmrlerə kəngül koyup kulaq salsanglar, **14** U: «Mən zemininglarqa ez pəslidə yamoqur, yəni dəsləpkı wə keyinkı yamoqurlarını ata kılımən; xuning bilən axılıkiringlar, yengi xarabinglar wə zəytun meyinqıarnı yiojalısilər; **15** Mən xundakla mal-waralıring üçün ot-qəp berimən; sən yəp-iqip toyunisən» — dəydu. **16** Kəlbıngılar aldinip, baxka ilahlarning kullukıja kırıp, ularqa qoqunup kətəməslıkinglar üçün əzünglarqa hezi bolungalar; **17** bolmisa, Pərvərdigarning qəzəpi silərgə kozojılıp, yamoqur yaqımaslıqı üçün asmanınları etiwtetip yamoqur yaqıdurmaya, tıuprak məhsulatlını bərməydu wə Pərvərdigar silərgə ata kılıdojan munbat zemindən yoxitilisilər. **18** Silər mening bu sezlərinni kəlbıngılarqa püküp jeninqıarda saklangalar, kolungılarqa [əslətməl]-balğalıq kılıp tengiwelinglar, pexanənglərgə kaxkidak simwol kılıp ornitiwelinglar; **19** Silər ularnı ballıringlarqa eğıtisilər; eydə olturoqninglarda, yolda mengiwatqıninglarda, yatkıninglarda wə orundın köpkıninglarda ular toopruluk səzləngər; **20** Ularnı eyünglərdiki kexəklərgə wə dərvazıliringlarqa pütük koyungalar. **21** Xuning bilən silərning Pərvərdigar ata-bowliringlarqa berixkə kəsəm kılıp wədə kılɔjan zemində turidiqan kənlürlinglar wə balılıringlarning künfları uzun bolidu, yər yüzidiki kənlürlinglar asmanning künflridək bolidu. **22** Mən bügünkü kündə silərgə tapiliojan bu pütükəl əmrni ihsas bilən tutsanglar, yəni Pərvərdigar Hudayinglarnı seyüp, uning

barlıq yollırıda mengixinglar bilən uningoja baojlansanglar, **23** undakta Pərvərdigar silərning kez aldinglarda bu barlıq əllərni zeminidin məhrum kılıp həydaydu wə silər əzünglərin qong wə küləklər əllərning təllukatını igiləsilsər. **24** Tapininglar dəssigən hərbər jay silərningki bolidu; qengranglar qəl-bayawandın tartıp, Liwanqıqə wə [əfrət] dəryasidin Ottura Dengiziqıqə bolidu. **25** Həqkim aldinglarda turalmaydu; Pərvərdigar Hudayinglər silərgə eytkinidək, silərdin bolojan korkunq wə dəhxətni silər dəssigən barlıq jaylar tüstigə salidu. **26** Mən, mən bügün aldinglərə bəht-bərikət wə lənətni koyımən; **27** Mən silərgə bügün tapiliojan Pərvərdigar Hudayinglarning əmrlirigə itaət kılımsanglar, bəlkı silər tonumıqan baxka ilahlərə ağıxip, mən bügün tapiliojan yoldın qətnəp kətsanglar, silərgə lənət qüxicidu. **29** Xundak kiliqxıngılar kerəkki, Pərvərdigar Hudayinglər silərni silər igiləxka kırıdojan zeminoja elip kırğındın keyin, bəht-bərikətni Gərizim teqisi təsidi wə lənətni əbal teqisi təsidi turup jakarlaysılsər. **30** Bu [taoqlar] İordan dəryasining karxi təripidə, Gilgalning udulidiki Arabah tüzənglikidə turuwatkan Kanaaniyların zemində, məqrəb yolinən arkısında, Mərəştiki dub dərəhlirigə yekin yərdə əməsmə? **31** Qünki silər Pərvərdigar Hudayinglər silərgə təkdim kiliwatqan zeminni igiləx üçün uningoja kırıxa lordan dəryasidin etisilər; silər dərəwəkə uni igiləsilsər wə uningda olturaklıxisilər. **32** Silər mən aldinglərə koyojan bu barlıq həkümərlər wə bəlgilimilərgə əməl kiliqxə kəngül koyungalar.

12 Ata-bowliringlarning Hudasi bolojan Pərvərdigar silərning igilixinglarqa beridiojan zemində turoqanda, yər yüzidiki barlıq kənlürlinglarda kəngül koyup tutuxunglar kerək bolojan bəlgilimilər həm həkümərlər mana munulardur: — **2** Silər həydəp qıkarajan əllərning egiz taoqlar, dəngər wə hərbər yexil dərah astidiki ez ilahlırinin kullukida bolojan ibadatgahlırları təltəküs yokitixinglar kerək; **3** Ularning kurbangahırları buzungalar, bùt tıwırklırları qekinqər wə axərahırları ot bilən kəydiürütewinglar; ilahlırinin oyma məbudlularını kəsim taxlangalar; ularning isim-namlarınınu xu yərdin yokitixinglar kerək. **4** Silər Pərvərdigar Hudayinglarning hizmitidə ulardək kilmangalar, **5** bəlkı Pərvərdigar Hudayinglər Əz namini tikləx üçün barlıq əkbilirilinglarning zemini ləri arisidin talliojan, Əz turaloşusı bolojan jayni izdənglər, xu yərgə kelinqalar; **6** xu yərgə silər keydürmə wə inaklıq kətarlıq kurbanlıqınları, məhsulatlıringlərin ondın biri bolojan əxrilərni, kolunglardıki ketürmə hədiyələrni, kəsəməga baoqliq hədiyələrni, ihtiyyarı hədiyələrni wə koy-kala padiliringlarning tunji balılırını əkilisilər; **7** Silər ailəngdikilər bilən koxulup xu yərdə Pərvərdigar Hudayinglarning aliddə ziyanat kilingalar, silər Pərvərdigar Hudayinglər silərni bərikətləğən kol əmgikiringlarning mewisidin xadlinisilər. **8** Silər biz bügün kılıqinimizdək, yəni hərbiringlər ez bilgininglərə kılıqininqırdək kılımaslıqıngalar kerək; **9** Qünki Pərvərdigar Hudayinglər silərgə beridiojan aramlıq həm mirasqa tehi yetip kəlmidinqilar. **10** Biraq silər İordan dəryasidin etüp, Pərvərdigar Hudayinglər silərgə miras kılıp beridiojan zeminoja olturaklıxəndən keyin, xundakla u silərni ətrapınglardıki barlıq dükənləringlərin kutkuzup aram bərgəndin keyin, silər tinq-aman turoqanda, **11** xu qaoqda Pərvərdigar Hudayinglər Əz namini koyidiojan bir jay bolidu; silər xu yərgə keydürmə wə inaklıq kətarlıq kurbanlıqınları, məhsulatlıringlərin ondın biri bolojan əxrilərni, kolunglardıki ketürmə hədiyələrni wə Pərvərdigaroja atap kəsəm kılɔjan esil hədiyələrni əkilisilər; **12** wə Pərvərdigar Hudayinglər aliddə xadlinisilər, yəni silər,

oşul-kızlıringlar, kul-dedəkliringlar wə silər bilən bir yərdə turuwatkan Lawiyalar (qünki ularning aranglarda həqkandak nesiwişi yaxı mirası yoktur) həmminglər xadlinisilər. **13** Sən kəydürmə kurbanlıkliringni ulul kəlgən jaylarda kılmaslıq üçün kəngül koyojin; **14** Pəkət Pərvərdigar həmə kəbəlliringning zəminliri arisidin tallıqan jayda kəydürmə kurbanlıkliringni kıl wə xu jayda menin sanga barlıq tapiliojinimoja əməl kıl. **15** Həlbuki, sən kənglüng tartkınıqə Pərvərdigar Hudaying seni bərikətləgini boyiqə xəhər-yeziliringda halal hayvanlarnı soyup (huddi jərən yaxı keyik gəxidin yegəngə oxhax), gəx yesəng bolidu; məyli pak, məyli napak kixilər bolsun ularning gəxini yesə bolidu. **16** Silər pəkət uni keni bilən koxup yeməslikinglər kerək; silər kənini su tekkəndək yərgə teküwetixinglər kerək. **17** Sən axlıktın, yengi xarabtin, zəytun meyidin ondın biri boləjan exriliringni yaxı kala-köy padiliringning tunji balılırını, yaxı kəsəməgə baolıq hədiyoliringni, ihtiyyatlı hədiyoliringni yaxı kələngdiki kətirmə hədiyoliringni xəhər-yeziliringda yeməsliking kerək; **18** bəlkı bularını Pərvərdigar Hudaying aldida, Pərvərdigar Hudaying tallayıqan jayda yeyixing kerək, yəni sən, oşlulg, kizing, kul-dediking wə sən bilən bir yərdə turuwatkan Lawiyalar birgə yesəng bolidu; wə sən Pərvərdigar Hudaying aldida əmgikingning barlıq mewisidin xadlinisən. **19** Əzüngə həzi bolojinki, sən zemində turojan barlıq künliringdə Lawiyardin waz kaqməsliking kerək. **20** Pərvərdigar Hudaying sənəga wada kıləqəndək qərəliringni kengəytkəndə, sən kənglüng tartip: «gəx yəymən» desəng, sən kənglüngning tartkınıqə gəx yesəng bolidu. **21** Əgər Pərvərdigar Hudayinglər Əz namını koyuxka tallayıqan jay səndin bək yırak bolsa, sən Pərvərdigar sənəga təkđim kıləjan kala-köylərdin elip soyışan; mən sənə tapiliojandək ularını soyışan wə xəhər-yeziliring iqida kənglüng tartkınıqə boozulap yəysən. **22** Jərən yaxı keyik yegəndək ularını yəysən; məyli pak məyli napak kixilər bolsun uning gəxidin yesə bolidu. **23** Pəkət xuningdin həzi bolojinki, ularning kənini yemə; qünki jan deyən kəndidur; sən gəxni jan bilən koxup yeməsliking kerək. **24** Sən ənni yeməsliking kerək; bəlkı uni suni yərgə tekkəndək yərgə teküwət. **25** Sən uni yeməsliking kerək; xundak kilsang halinq wə səndin keyinkı balılıringning həli yahxi bolidu; qünki sən Pərvərdigarnı nəziridə durus bolojanni kıləjan bolisən. **26** Bəkət səndiki Pərvərdigaroja atiojan wə kəsəməgə baolıq nərsilərni bolsa, sən ularını elip Pərvərdigar tallayıqan jayqa apirişən; **27** sən [xu yərdə] Pərvərdigar Hudayingning kurbangahı üstidə kəydürmə kurbanlıkliringni, gəx bilən kənini sunojin; baxka kurbanlıkliringning kənininə Pərvərdigar Hudayingning kurbangahı üstidə kuyojin wə gəxini yegin. **28** Mən sənə tapiliojan bu barlıq sezlərgə kulaq selip kəngül belgin. Xundak kilsang, Pərvərdigar Hudayinglarning nəziridə yahxi wə durus bolojanni kıləjan bolisən wə ez halinq wə səndin keyinkı əwlədliringning həli yahxi bolidu. **29** Pərvərdigar Hudaying sənə baridiojan yərdiki əllərning zeminiini igilişin üçün ularını sening alındıda yoktitid. Xu qəoja, sən ularning zeminiini igiləp xu yərdə turojinqanda, **30** Xu əllər alındıda yoxitiləqindən keyin, ularning izidin mengixkə eziqturulmaslıq üçün əzüngə həzi bol wə: — «Bu əllər ez ilahlıringin ibaditini qandaq tutkən bolojiyid? Mənmu xundak kılıp bakayqul» dap ularning ilahlırını heq izdimə. **31** Sən Pərvərdigar Hudayingning hizmitidə bolojiningda kət'iy ularning yoli boyiqə ix tutmasliking kerək; qünki nemə ix Pərvərdigaroja yirginqlik bolsa, nemə ix Uningoja nəprətlik bolsa, ular ez ilahlıri üçün xu ixlarnı kıləjan; ular hətta ez oqullarını wə kızlırinimə ilahlıriqə atap otta keydürüp kəlgən.

32 Mən silərgə tapiliojanlıki əməllərgə əməl kılıxka kəngül belünglər; uningoja heq nemə koxmanglar, uningdin heq nərsini qıkırıwtmənglər.

13 Əgər aranglardin pəyərəmbər yaxı qüx kərgüqi qikip, silərgə məlum bir mejizilik alamat yaxı karamatni kərsitip berəy desə **2** wə silərgə aldin'ala deyən mejizilik alamat yaxı karamat əməlgə axurulsa, əmma xuning bilən munasiwtəlik «baxka ilahlarqa (yəni silər tonumiqan ilahlarqa) əgixaylı» wə «ularning kəllüküda bolaylıs desə, **3** xu pəyərəmbər yaxı qüx kərgüqinən sezlirigə kulaq salmanglar; qünki xu tapa Pərvərdigar Hudayinglər silərning uni, yəni Pərvərdigar Hudayinglər pütün kəlbinglər wə pütün jeninqər bilən seyidiojan-seyməydiqinqər bilix üçün sinawatkan bolidu. **4** Silər Pərvərdigar Hudayinglərə əgixip mengixinglər kerək; silər Uningdin korkunglar, əmərlərini tutunglar, Uning awazıqə kulaq selinglər; silər Uning hizmitidə bolup Uningoja baolininglər. **5** Xu pəyərəmbər yaxı qüx kərgüqi bolsa elümgə məhkum kılıñixi kerək; qünki u silərni Misir zemindin kütküzup qıçarojan, yəni «küllük məkəni»dən hərlük bədili tələp kütküzup Pərvərdigar Hudayinglərə asılık kılıxni kətrətli, xundakla Pərvərdigar Hudayinglər seni mengixkə əmər kıləjan yoldın eziqturuxka urundı; silər muxundak rəzillikni aranglardin yoxitixinglər kerək. **6** Kerindixing, məli anangning oqlı yaxı ez oolung yaxı kizing, jan-jigiring boləjan ayaling yaxı jan dostung astirtin seni azzdurmakçıqı bolup: «Baraylı, baxka ilahlarning kəllükqə kirayli» desə, yəni eziüng yaxı atbowiliring heq tonumaydiqan, ətrappingidiki əllərning ilahlıri bolsun, yekin bolsun, yırak bolsun, hətta yər yüzining bu qetida yaxı u qetida bolsun, xularning kəllükqə kirayli desə, **8** undakda sən uningoja koxulma yaxı uningoja kulaq salma; sən uni heq ayima, uningoja rəhəm kılma wə uning gunahını heq yoxurma; **9** qəndakla bolmisun, uni eltürqin; uni eltürükə tunji kəl saloqujı sən bol, andin barlıq həlkinq kolliri əgixip xundak kilsun. **10** U seni Misir zemindin, «küllük məkəni»dən kütküzup qıçarojan Pərvərdigar Hudayingni taxlaxka eziqturmakçıqı boldi, xunga sən uni eltürüküng, qalma-kesək kılıxing kerək; **11** Xuning bilən pütkül Israil anglayıd, korkıldı, xuningdin keyin yəna xundak rəzil ixni aranglarda kılımdayd. **12** Əgər Pərvərdigar Hudaying olturaklıxiqə sənəga təkđim kıləjan məlum bir xəhərda: «Arimizdin bəzi rəzil adamlar qikip: «Baraylı, baxka ilahlarning kəllüküda bolaylı» dəp silər heq tonumaydiqan ilahlarqa əgixikə ez xəhəridikilərni eziqturdu» deyən həwərni anglisang, **14** xu hamən təkxürüp sürtüxtə kıl; rast bolsa, dərwəkə bu yirginqlik ix aranglarda yüz bərgənləki ispatlanıjan bolsa, **15** undakda sən xu xəhərdikilərni kiliq bilən eltürüp, bu xəhərni wə uning iqidiki barlıq nərsilərni, jümlidin mal-waranlırını taltəküs halak kılımat. **16** Uningdiki barlıq oljini otturidiki qong məydanıq yiojip, xu xəhərni barlıq oljisi bilən koxup Pərvərdigar Hudayingoja atalojan keydürümə kurbanlıktək ot bilən keydürüwət; u məngügə harabılık bolidu — kəytidin kürulmaslık kerək. **17** Təltəküs halakətə bekitilgən heqbir nərsə kələngə qaplaqmışın; xundak kilsang Pərvərdigar oqəzipidin yenip sənəga rəhəm kərsitid; U sənə iqini aqritip, ata-bowliringoja kəsəm kıləqəndək seni kəpəytidu. **18** Sən mən bugün tapiliojan Pərvərdigar Hudayingning barlıq əmərlərini tutup, uning nəziridə durus bolojanni kılıx üçün awazıqə kulaq salsang, halinq xundak yahxi bolidu.

14 Silər Pərvərdigar Hudayinglarning pərzəntiliridursilər; əlgənlər tıqın bədininglərni heq kəsməslikinglər kerək wə yaxı manglay qeqinqərni kırıp takır kılmaslikinglər kerək;

2 qünki sən Pərvərdigar Hudayingoqa atalojan mukəddəs bir həlkətursən; Pərvərdigar yər yüzidiki barlıq həlkələr arisidin Əzining alahıda gehiри bolojan bir həlkə boluxı üçün seni tallıqandur. 3 Sən həqkəndak yirginqlik nərsini yeməsliking kerək. 4 Təwəndikilər silər yeyixkə bolidiqan haywanlar: — kala, koy, eąka; 5 keyik, jərən, buçə, yawa eąka, aħu, bəkən, yawa koy, 6 xundakla həywanlar iqida tuyaklıri pütünləy aqımaq (tuyaklıri pütünləy yerik) həm kəxigüqi haywanlarning hərəhilini yesənglər bolidu. 7 Lekin, kəxigüqi yaki aqımaq tuyaklıq həywanlardın təwəndikilərni yeməslikinglər kerək: — Təgə, toxkan wə suoğur (qünki ular kəxigüqi bolojını bilən tuyikə aqımaq, eməstür. Xunga ular silərgə haram bolidu). 8 Qoxka bolsa tuyaklıri aqımaq bolojını bilən kəximigini üçün silərgə haram bolidu. Xundak haywanlarning gəxini yeməslikinglər kerək wə həm əlülkirlərə təqəmslikinglər kerək. 9 Suda yaxayıdojan janıwırlardın təwəndikilərni yeyixkə bolidu: — sudiki janıwırlardın kanitı wə kəsiraklıri bolojanlarnı yeyixkə bolidu, 10 lekin kanitı wə kəsiraklıri bolmioqanlarnı yeməslikinglər kerək; ular silərgə nisbətən haram bolidu. 11 Barlıq halal kəxlarnı yesənglər bolidu; 12 birək təwəndiki uqar-kanatlarnı yeməslikinglər kerək: yəni bürküt, tapkux-əqeqlər, dengiz bürkütü, 13 ərəfələq qayrakluk sar, laqin, kərultaz-tapkuxlar wə ularning hilliri, 14 həmmə əqəqə-kozounlar wə ularning hilliri, 15 müxükyapılak, tegikux, qayka, sar wə ularning hilliri, 16 ħuwxux, ibis, ak kū, 17 sakıyux, belik-alouq, karna, 18 ləylək, turna wə uning hilliri, həpüp bilən xəpərəng degənlər silərgə haram sanalsun. 19 Hərbir ənənətlik əməliliyi qəhrəmənliklər bolsa silərgə nisbətən haram bolidu; ularını yeməslikinglər kerək. 20 Silər barlıq halal kəxlarnı yesənglər bolidu. 21 Silər həqkəndak əliyək janwırnı yeməslikinglər kerək; silər undak nərsini xəhər-yezanglar iqida turuwatkan musapirlarqə beringlər; ular uningdin yesə bolidu yaki uni yat əlliklärə setiwtəsimu bolidu; qünki sən Pərvərdigar Hudayingoqa atalojan mukəddəs bir həlkətursən. Sən oqlaknı anisining sütidə əyani qaynitip pixursang bolmayıdu. 22 Sən jəzəmnən hər yili etizdiki həmmə terikqılık məhsulatlıringning ondın birini ayrıxıng kerək; 23 son xularını, yəni axılık, yengi xarabing, zaytun meyiniŋ ondın birini Pərvərdigar Hudayingning alidda, yəni U Əz namını kəlduruxka tallayıdojan jayda yə, xundakla kala-koy padiliridin ayrılojan tunji balılırını xu yərdə yə; xundak, kilsang Pərvərdigar Hudayingdin daim kərkuxni əginisan. 24 Wə Pərvərdigar Hudaying seni bərikətligində, U Əz namını kəlduruxka tallıqan xu jay səndin intayın yırak bolup, məhsulatlıringni xu yərgə apıralmioqudak bolsang, 25 sən xu qəođa uni puloja setip, pulni kolungoja tengip, Pərvərdigar Hudaying tallıqan jayqa baroqın wə 26 wə kənglüng nemə tartsa, məyli kala, koy, məy-xarab, musəlləs bolsun, yaki xuningdak kənglüng tartkən hərkəndək nərsini xu puloja alsang bolidu; andin sən wə eyüngidikələr xu yərdə uningdin yəp-iqip, Pərvərdigar Hudaying alidda xad-huram bolisilər. 27 Xəhər-yezilirində turuwatkan Lawıylarını untumaslıking kerək, qünki aranglarda uning həqkəndak nəsiwiyi yaki mirasi yok. 28 Hər üç yilning ahirida sən xu yıldıki məhsulatlıringin ondın birini əxra kiliq piqar; sən uni xəhər-yezilirində iqida topla; 29 xuning bilən Lawıylar (qünki aranglarda uning həqkəndak nəsiwiyi yaki mirasi yok), musapir, yetim-yesirler wə tul hotunlar kelip uningdin yap toyunsun; xundak, kilsang Pərvərdigar Hudaying kolungdiki barlıq mewini bərikətləydu.

15 Hərbir yətə yilning ahirida sən bir «halas kılıx»ni jakarlıqin. 2 Bu «halas kılıx» mundak bolidu: — barlık

kərəz iligili qoxnisioqa bərgən kərznı kəqürüm kılıxi kerək; uni qoxnisidin yaki kerindixidin tələp kılmaslıki kerək; qünki Pərvərdigar alidda bir «halas kılıx» jakarlandı. 3 Qətəlliktin bolsa tələp kılıxka bolidu; lekin kerindixingda bolojan kərznı kəqürüm kılıxing kerək. 4 Həlbuki, aranglarda həjatmənlər bolmayıdu; qünki Pərvərdigar Hudaying silərgə miras bolux üçün igilixinglarqə beridiqan xu zemində turoqinində seni ziyanı barikətləydu; 5 Pəkət silər Pərvərdigar Hudayinglarning awazioja կulaq selip, mən silərgə bugün tapılıqan bu pütün əmrəgə əməl kılıxka kəngül bəlsənglər xundak bolidu. 6 Qünki Pərvərdigar Hudaying sanga wədə kılıqandək u seni barikətləydu; sən kəp əllərgə kapalıtlıq elip kərəz berisən, lekin ulardın kərəz almaysən; sən kəp əllər üstigə həküm sürisən, lekin ular üstündən həküm sürməydi. 7 Pərvərdigar Hudaying sanga beridiqan zemində xəhər-yezanglar iqida turuwatkan kerindaxliring arisidin kəmbəqəl bir adəm bolsa, sən uningoja kənglüngni kəttik kılma yaki həjiti qüxkən kerindixingə kolungni yumuwalma; 8 sən bəlkə sehiylik bilən uningoja kolungni oquq kıl wə uningda nəmə kəm bolsa qokum həjitudin qikip uningoja etnə berip tur. 9 Kənglüngdə namrat kerindixingdin aqırınip: Yətinqi yil, yəni «halas yili» yekinləxti, dəp rəzil oyda boluxtin, uningoja həq nərsə bərməslikin həzi bəl; xundak bolup ələsə u sening toorqangda Pərvərdigarə pəryad kəfürüxi bilən bu ix sanga gunah hesablinidu. 10 Sən qokum uningoja sehiylik bilən bərgin; uningoja bərginində kənglüngdə narəzi bolma; qünki bu ix üçün Pərvərdigar Hudaying seni barlıq ixliringda wə kolungdiki barlıq əməkkingdə bərikətləydu. 11 Qünki kəmbəqəllər zemindin yokap kətməydi; xunga mən sanga: «Sən sehiylik bilən zemindikin kerindixingə, yəni sening namratlıringə qədəmənliklərə kolungni aqkin» — dəp tapılıdim. 12 Sening kerindixing, maylı ibranı yə yaki ibranı yəyələrə bolsun sanga setiloqan bolsa, u altə yil kullukunda bolidu, andin yətinqi yıldıda sən uni ezüngdin halas kiliq koyuwət. 13 Uni koyuwətkəndə kərəz kələk koyuwətsəng bolmayıdu; 14 sən qokum koyliringdin, həminingdin wə xarab kəlqikingdin təkdiyin kılıxing kerək; Pərvərdigar Hudaying seni bərikətlığını boyiqə sən uningoja bər. 15 Sening aslıda Misir zemində kələk koyuwətsəngini, xuningdək Pərvərdigar Hudaying seni hərəltik bədili tələp kəlqozəjanlığını yadıngda tut; xunga mən bugün bu ixni sanga tapılıdim. 16 Həlbuki, xu kolung sanga: «mən səndin kətməyəm» desə (qünki səni wə ailəngəliklərni seyid, sening bilən həli yahxi bolidu) 17 — xu qəođa sən bigizni elip uning kələkini ixikta təx. Xuning bilən u mənggəgə sening kolung bolidu. Xuningdək dedikingim sənədə xundak muamilə kiliqin. 18 [Kulungni] yeningdin koyuwetix sanga eojir kəlmisən; qünki u kullukunda altə yil boloqəqə, kimmiti mədikarningidin ikki həsə artuk bolidu; [uni koyuwətsəng] Pərvərdigar Hudaying barlıq ixliringda seni bərikətləydi. 19 Kaliliring wə koyliring arisidə tuqulqan barlıq tunji ərkək mozay-koziliringni Pərvərdigar Hudayingoqa ata; kaliliringning tunjisini həqkəndak əməkəkə salma, koyliringning tunjisini kırkıma. 20 Sən wə eyüngidikələr hər yili xu melingni Pərvərdigar Hudaying alidda, Pərvərdigar tallayıdojan jayda yənglər. 21 Bırak [xu] haywanlarning bir yeri meyip bolsa, maylı u məjruh, kor yaki uningda hərkəndək nukşan bolsa, uni Pərvərdigar Hudayingoqa kurbanlıq kılmaslıking kerək. 22 Bəlkə uni xəhər-yezanglar iqida yesəng bolidu; kixilər maylı pak yaki napak bolsun, uni jərən yaki keyikni yegəndək yesə bolidu. 23 Pəkət sən uning kənini yema; kənini suni yərgə təkkəndək təkwiwət.

Abib eyini alahıda esingda tut wə etüp ketix həytini Pərvərdigar Hudayingoja atap təbrikligin; qünki Pərvərdigar Hudaying seni Abib eyida Misirdin keqidə qıkarojan. **2** Sən «etüp ketix həyti»ning melini (məyli koy yaki kala padisidin bolsun) Pərvərdigar Hudaying tallap bekitidiojan jayda uningoja atap kurbanlıq kılıojin; **3** xundakla sən həqkandak boldurulqan nanni yemasliking kerək; san uning bilən yətta kün petir nan, yəni «külpət nəni»ni yeyixing kerək; qünki sən Misir zeminidin aldiraxlıqta qıktıng; xuning bilən sən əmrüngning barlıq künnləridə Misir zeminidin qıkkən xu künni yadıngda tutkaysən. **4** Yətta kün qəgraliring iqidə, eyüngə həqkandak eiqitkə tepilmisün; san birləri künni kəqta kılıjan kurbanlıq gəxənləri ətigəngə kəldurmasliking kerək. **5** Sən etüp ketix həyti kurbanlığını Pərvərdigar Hudaying sanga təkđim kılıdiqan xəhər-yezilirning hərkəndikdə kilsang bolmayıdu; **6** bəlkı etüp ketix həyti kurbanlığını sən Pərvərdigar Hudaying Əz namini turozuzx üçün tallaydiojan jaydila kıl; uni kaqkurun, kün petix wəktida, yəni Misirdin qıkkandiki wakıtkə oxhax wakıttə kilsən. **7** Uni Parvardigar Hudaying tallaydiojan jayda pixurup yegin; andin ətigəndə qedirliringoja kəytangs bolidu. **8** Sən altə kün petir nan yəysən; yəttinqi künni Pərvərdigar Hudaying aldida təntənilik sorun künni bolidu; sən həqkandak ix-əmək kilməsən. **9** Andin yətta həptini sanaysən; axlıkkə oruçqə saloqandın baxlap yətta həptini sanaxkə baxlaysan; **10** andin sən «həptilər həyti»ni Pərvərdigar Hudaying alddıa kolungdiki ihtiyyarı hədiya bilən etküzisən; Pərvərdigar Hudaying sanga bərikətliginə qarap uni ihtiyyarən sunisən. **11** Xuning bilən sən Pərvərdigar Hudaying alddıa, U Əz namini turozuzxə tallaydiojan jayda xadlinisən; san eziung, oqlung, kizing, kulgung, dediking, sən bilən bir yərda turuwartkan Lawıylar, aranglardiki musapırlar, yetim-yesirələr wə tul hotunlar xadlinisələr. **12** Sən xuning bilən əslida Misirdə kül boloqanlıqning esinggə kəltürüp, bu barlıq bəlgilimilərni tutup əməl kılıojin. **13** Sən «kəpilər həyti»ni yətta kün etküzisən; sən haman wə xarab kəlqikning yioğkan qeoqingga, oqlung, kizing, kulgung, dediking, xəhər dərvazisi iqida turidiojan Lawıylar, musapırlar, yetim-yesirələr wə tul hotunlar xu həytta xadlinisələr. **15** Pərvərdigar tallaydiojan jayda sən yətta kün Pərvərdigar Hudaying alddıa həyt etküzisən; qünki Pərvərdigar Hudaying barlıq məhsulatlırlıqda, kolung kılıjan ixlarda seni bərikətləydu wə sən dərvəzə pütünləy xadlinisən. **16** Yilda üç kətim, petir nan həyti, həptilər həyti wə kapilar həytida sening barlıq ərkəklirig Pərvərdigar Hudaying alddıa, u tallaydiojan jayda hazır boluxi kerək; ular Pərvərdigar alddıa kıruk kol hazır bolsa bolmayıdu; **17** bəlkı Pərvərdigar Hudayingning sanga təkđim kılıjan bərikiti boyiqə hərbiri kolidin kelixiqə sunsun. **18** Həlkəning üstidin adalet yürügüüp adıl həküm qıkirix üçün, sən Pərvərdigar Hudaying sanga təkđim kılıdiqan barlıq xəhər-yezilirning iqida hərbir kəbilidə sorakçı wə əməldarları bekitixing kerək. **19** Adalətni burmilisang bolmayıdu; adəmlərgə yüz-hatırə kilsang bolmayıdu; para alsang bolmayıdu; para bolsa aqilanılərning kezəlirini kor kılıdu həm adıllarning səzlərini burmilaydu. **20** Sən mutlak adalətni izdixing kerək; xundak kilsang hayat kərisən həmdə Pərvərdigar Hudaying sanga təkđim kılıdiqan zəminini igiləsən. **21** Sən eziung üçün yasayıdiqan Pərvərdigar Hudayingning kurbangalıning ətrapıqə «axərah» buti kilinidiojan həqkandak dərəh tikməsliking kerək **22** wə eziung üçün həqkandak but tüvrüki tikliməsliking kerək; undak nərsilər Pərvərdigar Hudayingoja yirginqliktur.

Pərvərdigar Hudayingoja hərkəndak nüksəni yaki baxka kəməqliki bolojan kala yaki koyni kurbanlıq süpitidə sunmasliking kerək; qünki undak kılıx Pərvərdigar Hudayingoja yirginqliktur. **2** Pərvərdigar Hudaying sanga təkđim kılıdiqan xəhər-yezang iqida ar bolsun, ayal bolsun, birsinən Pərvərdigar Hudayingning aldida birər rəzil ixni kılıjanlıki - Uning əhdisigə hiləplik kılıjanlıki, baxka iləhələrə (məsilən, Mən sanga ibadət kılıxka mən i kılıjan kuyax, ay yaki pütükəl samawi koxun bolojan yultuzlarə), ibadət kılıp ularoja bax urojanlıki baykalsa, **4** - xundak bir ixtin həwər tapşan yaki uni anglojan bolsang, undakta sən əstəyidillik bilən sürüxtürgin; bu ix ispatlinip rast qıksa, dərvəzə Israilda xundak yirginqlik ix kılınoqan bolsa, **5** sən xu rəzil ixni kılıjan er yaki ayalni dərvazilirinqə elip qıkip, xu er yaki ayalni elüməgə məhkum kılıp qalma-kesək kılıxing kerək. **6** Birsini elüməgə məhkum kılıx üçün ikki-üq guwahqininq sozləri boluxi kerək. Birsini birlə guwahqininq səzi bilən eltürəkələr bolmayıdu. **7** Əltürəlidinqə awwal guwahqılar kol salsun, andin barlıq həlk kol salsun; xundak kilsanglar silər rəzillikni aranglardın həydiwetisilər. **8** Xəhər-yezanglarda həküm qıkirixka sanga təs kəlidiqan bir ix qıksa, məyli hun dəwəsi, hək-tələp dəwəsi yaki zorawanlıq dəwasida, hərkəndak talax-tartix bolsa ornunglardın turup Pərvərdigar Hudaying tallaydiojan jayqa beringlar. **9** Silər Lawiy kahinlarning wə xu qəoja bolidiojan sorakçı bağning yenoja barisilər wə uların həküm soraysılar; ular silər üçün həküm qıkiridu. **10** Silər Pərvərdigar tallaydiojan axu yərə turozlanırlıq silərgə tapxuridiojan həküm sezi boyiqə ijrə kilişilər; ularning silərgə kərsətkinining həmmisigə əməl kılıp kengil bələxünglər kerək. **11** Silər ularning silərgə kərsətkən kanun həkümü boyiqə, qıkiridiojan kararı boyiqə kilişilər; ular silərgə tapxuridiojan sezdin ong ya soloja qətnəp katmənglər. **12** Wə baxbaxtaklık kılıp, Pərvərdigar Hudayingning hizmiti üçün xu yərə turidiojan kahinoja yaki sorakçı bağka kulaq salmiojan kixi bolsa, xu adəm elüməgə məhkum bolidu; xuning bilən silər rəzillikni Israildin həyədə qıkirisilər. **13** Xundakla, barlıq həlk bularını anglap körküdə wə yənə baxbaxtaklık kilməydu. **14** Sən Pərvərdigar Hudaying sanga təkđim kılıdiqan zəminəqə kirip uni igiligəndə, xundakla uningu turozanda: «Mən atrapımdıki əllərningkidiq eziümgə bir padixah tikliməqimən» desəng, **15** xu qəoja sən eziungga pakət Pərvərdigar Hudaying tallaydiojinini tikişəsən; üstüngə kərindəx bolmiojan qətəllikni bekitiməsliking kerək. **16** [Padixah] bolsa ezi üçün atlarnı kepəytəməsliki yaki atlarnı kepəytəmən dəp həlkəni Misiroqa kəyturmaslıki kerək; qünki Pərvərdigar silərgə: «Silər xu yol bilən hərgiz kəyturmaslıqlar kerək» deyənidi. **17** Padixah, kep ayallarnı ezi əmrəgə almaslıki kerək; bolmisa uning kengli ezip ketixi mumkin. U ezi üçün altun-kümüxnə kepəytəməsliki kerək. **18** Padixahlıq təhtigə olturoqinida u ezi üçün Lawiy kahinlarning alddıa muxu əkanunni bir dəptərəq keqürüp pütüxi kerək. **19** Xu dəptərəq uning yenida daim boluxi wə uni əmrinəng barlıq, künnləridə okuxi kerək; xundak kilsə u Pərvərdigar Hudasidin körkup, muxu əkanunning səzləri wə bəlgilimilərini tutup ularoja əməl kılıxını eginidu. **20** Xundakla uning kengli kərindəxli alddıa hakawurlixip katməydu, bu əmərlərin ong ya soloja qətnəp katməydu wə xuningdək Israıl arisida uning wə oqullurining padixahlık künlli kep bolidu.

Lawiy kahinlər wə xuningdək barlıq Lawıylar kəbilisinə Israilda həqkandak nəsiwi yaki mirasi bolmayıdu; ular Pərvərdigar oja atap otta sunulidiojan kurbanlıqlardın wə [Pərvərdigarning] mirasidin yeyixkə bolidu, **2** Bırak ularning kərindəxli arisida həqkandak mirası bolmayıdu; Pərvərdigar Hudayingoja yirginqliktur.

eytkandək, U Əzi ularning mirasidur. **3** Kəhənlarning kurbanlıq kılıdıcıjan həlktin alidiqan ülüxi mundak; — (məyli kala yaki koy bolsun) kol, engək gəxi wə üqay-kerini kahinlaraqə beriliidu. **4** Silərnəng axlıqınlardın, yengi xarabinglardin wə zəytun meyinglardin dəsləpki pixxan həsulni wə koyliringlardin dəsləpki kirkiləjan yungni uningoja berisilər; **5** qünki Pərvərdigar Hudaying uni wə uning əwləldirini Əz namida hizmitidə daim turuxka barlıq əkbilirilərlər iqidin talliwalojan. **6** Əgər Lawiy bolovan bir adəm pütküll Israildiki hərkəndək xəhər-yezidin, yəni ezi makanlaxkan jaydin qikip, Pərvərdigar tallaydiqan jayqə kəlsa **7** wə xu yərdə Pərvərdigar aldida turquqı barlıq kerindaxlıriqə ohxax Pərvərdigar Hudasinin namida hizmətə turqan bolsa, **8** undakta (məyli u atisidin kalojan mirasını setiwtəkən yaki setiwtəməqən bolsun) uning yədiqən ülüxi kerindaxlırininqidək boluxi kerək. **9** Sən Pərvərdigar Hudaying sanga beridiojan zəminəqə kirən qəoqda, sən xu yərdiki əllərning yirginliklə adətlərinin egnəməsliking kerak. **10** Aranglarda ez oqlı yaki kızını ottin etküzidiqan, palqılık, rəmqılık, əpsaniylilik, judagərlik **11** yaki dəmədiqılık kılıqı yaki jinkəx, sehircər yaki olğanlərdin yol soriqıqı heqkəndək kixi bolmisun; **12** qünki bundak ixlərni kılıdıcıjan hərkəndək kixi Pərvərdigaroja nəprətlik bolidu; bu yirginlik ixlər tüpəylidin Pərvərdigar Hudaying xu əllərni aldinglardin həydəp qikiridu. **13** Sən Pərvərdigar Hudaying aldida əyibsz mukəmməl boluxung kerak; **14** qünki sən zəmindən həydədiqan bu əllər rəmqılər wə palqılar oja kulaq salıdu; birak Pərvərdigar Hudaying seni undak kılıxka yol koymaydu. **15** Pərvərdigar Hudaying silər üçün aranglardin, kerindaxlıringələr arisidin mangə ohxaydiqan bir pəyəqəmər turquzidu; silər uningoja kulaq selinglar. **16** Bu silər Hərəb teqədə yioqilojan kündə Pərvərdigar Hudayinglardin: «Parvərdigar Hudayimning awazini yəna anglimaylı, bu dəhəxətlik otnı kərməyli, bolmisa əltüp ketimiz» dəp tələp kılıqinqlar oja pütünley mas kelidu. **17** Xu qəoqda Pərvərdigar manga: «Ularning manga degən səzi yahxi boldi. **18** Mən ularoja kerindaxlıri arisidin sanga ohxaydiqan bir pəyəqəmərni turquzımən, Mən Əz sezlirimmi uning aqzıqə salımən wə u Mən uningoja barlıq tapilioqınınni ularoja sezləyəm. **19** Wə xundak boliduki, u Mening namimdə dəydiqan sezliriməgə kulał salmaydiqan hərkəndək kixi bolsa, Mən uningdin həsab alıman. **20** Əmma Mening namimdə baxbaxtaklık kılıp Mən uningoja tapilioqan birər səzni sezləsə yaki baxxə ilahınlıng namida sez kılıdıcıjan pəyəqəmər bolsa, xu pəyəqəmər əltürülsün. **21** Əgər sən kənglüngə: «Pərvərdigar kılıqiojan sezni կանակ park etimiz» desəng, **22** bir pəyəqəmər Pərvərdigarning namida sez kılıqan bolsa wə u bəxarət kılıqan ix toqra qıkmışa yaki əməlgə axurulmisa, undakta bu sez Pərvərdigardin qıkmıqjan; xu pəyəqəmər baxbaxtaklık bilən sezligən dəp, uningdin korkma.

19 Pərvərdigar Hudayinglar silərə beridiojan zəmindi ki tapılımları silərning aldinglardin üzüp taxlıqan waktida wə silər xundakla ularning xəhərləri wə eyliridə turqininqarda, **2** silər xu qəoqda Pərvərdigar Hudayinglar silərə beridiojan zəminda üq xəhərni ayrım kılıxinglar kerak; **3** xundakla, adəm əltürən hərbir kixi xu yərlərgə, xu xəhərlərni biriga keqip beriwalısun dəp yol hazırlap, Pərvərdigar Hudayinglar miras boluxka silərə beridiojan zəminini üq rayonqa bəlisilər. **4** Tırık kəlix üqün xu yərlərgə keqip beriwalojan, adəm əltürən kixi tooruluk balgilıma mundak; — u əxoxnisini tasadıpiylıktın urup əltürüp koyojan, xundakla əslida uningoja eq-adawitli bolmiojan bolsa, xu yərgə keqip beriwalasa bolidu. **5** Məsilən, u əxoxnis bilən otun kesixkə ormanoja kirən bolup, dərəhni

kesixkə paltini ketürgəndə palta bexi sepidin ajrap ketip əxoxnisioja tegip ketip uni əltürüp koysa, undakta jawabkə kixi bu xəhərlərdin biriga keqip beriwalip hayat kəlidü; **6** bolmisa, kən kisasi aloquqı oqəzipi kəyinçəndə adəm əltürən kixini kooqlaydu wə yol uzun boloqka, uningoja yetixiwlip əltürüwetixi mümkün; əməliyətə, u kixi olüməgə layik əməs, qünki uning əslida əxoxnisioja heqkəndək eq-adawiti yok idi. **7** Xunga mən silərgə: «Əzüngular xundak üq xəhərni ayrixinglar kerək» dəp əmr kılımən. **8** Pərvərdigar Hudayinglar ata-bowliringlərə qəsəm kılıqinidək qegrayingləri kengəyxixni, ata-bowliringlərə wədə kılıqan barlıq zəmimni silərə təkdim kılıxni halaydu; **9** silər Pərvərdigar Hudayingları seyük wə uning yollırıda daim mengix üçün mən silərə bugün tapiliojan u əmərnə tutsanglarla U xundak kılıdu, undakta silərən ezunglar üçün bu üq xəhərdin baxxə yəna üq xəhərni əxoxnisilər. **10** Wə xundak kilsanglar Pərvərdigar Hudayinglar silərə miras kılıp təkdim kılıdıcıjan zəmin arisida naħək kan tekülməydu wə xuningdək gədiniqinqərə hun gunahı qıxməydu. **11** Lekin birsi əxoxnisioja eq-adawat tutkən bolsa, paylap turup uningoja hujum kılıp, urup əltürüwətə wə xu xəhərlərdin biriga keqip beriwalojan bolsa, **12** undakta uning ez xəhəridiki aksakallar adəm əwətip uni xu yərdin yandurup kelixi kerək, andin uni əltürülsün dəp «qən kisasi aloquqı»ning kolioja tapxuruxi kerək. **13** Sən uni həq ayimiojin, xundak kılıqanda Israildin tekülgən gunahsız kənning deoqını taziliqan bolisilər; andin halinglər yahxi bolidu. **14** Pərvərdigar Hudaying sanga igiləx üçün təkdim kılıdıcıjan zəminda burunkılar miras yeringədə bekitikən, əxoxnangın pasıl texni yetkiməsliking kerək. **15** Məlum jinayat yaki gunah tooprisida birsigə «U gunah kılıqan» dəp ərzixikəyt kılıxta yaloquz birlər guwahqı bolsa kupaya kilmaydu, bəlkı həməmə ix ikki yaki üq guwahqının sezi bilən bekitilsün. **16** Birsi tooruluk «palanqı-pokunjı gunah kılıqan» dəp ərz kılıdıcıjan kara niyətlik bir guwahqı qikə, **17** dəwalixip kılıqan ikki adəm Pərvərdigarning aldida, xu künnlərdə bolidiojan kahinlər wə sorakçı bəglər aldida hazır bolsun; **18** sorakçı bəglər astayidilliç bilən təkxürüsün; əgər heliki guwahqı yaloqan guwahqı bolup, ez kerindixi tooruluk yaloqan guwahhık bərgən bolsa, **19** undakta, silər dal wə kerindixi kılıməkçi bolqinidək uningoju xundak kılıngalar. Xundak kilsanglar rəzillikni aranglardin yoxitilər. **20** Kılıqan həlkəmu bu ixni anglaydu wə korkidu wə xundakla, aranglarda undak rəzil ixni yənə kilmaydu. **21** Silər həq rəhəm kilmangalar; janqə jan, kezgə kez, qızqə qix, koloja kol, putkə put elinsun.

20 Əgər sən düxmənlirinqə jəng kılıqı qikip, at wə jəng harwilirini, xundakla əzüngdin kəp bolovan bir əlni kərsəng, ulardın həq korkma. Qünki seni Misir zəmiridin qikirip kəlgən Pərvərdigar Hudaying Əz sən bilən billidur. **2** Silər jəngə qikix alidda kahin ezi aldiqə qikip həlkəkə sez kılıp **3** ularoja: Əy Israel, aranglalar! Silər bugün düxmənlirinqələr bilən sokuxus alidda turuwatisilər. Kengüllirinqələr jür'ətsiz bolmisun; korkmangalar, titriməngələr, ularning səwəbidin dəkkə-dükkigə qıxməngələr; **4** qünki Pərvərdigar Hudaying Əz düxmənlirinqələr üstidin ojəlibə kılıxinglar üçün silər bilən billə jəngə qikidu — dəp eytsun. **5** Xu qəoqda əməldərlər həlkəkə mundaq desun: — «Aranglarda bir yengi ey selip, uni [Hudaşa] atimiojan birsı barmu? Undakta u ez eyigə yenip kətsun, bolmisa wə jəngdə əltüp ketip, baxxə kixi kəlip uni [Hudaşa] atixi mumkin. **6** Tək selip üzümzər bərpa kılıp, tehi uning mewisini yemigən birkim barmu? Bar bolsa eyigə yenip kətsun, bolmisa wə jəngdə əltüp kətsə, baxxə kixi kəlip uning mewisini yeyixi mumkin. **7** Bir kiz bilən wədiləxkən

bolup, tehi uni ez əmrigə almıojan birkim bolsa, u eyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə olüp kətsə, baxka kixi kelip uni əziga hotunlukka elixi mumkin». **8** Andin mənsəpdarlar həlkəqə yəna səzlep: «Korkup kətkən, jür'ətsiz birkim barmu? U eyiga yenip kətsun. Bolmisa kərindaxlirinen yürükimü uningdişk jasaratsız bolup kelixi mumkin» dəp eytsun. **9** Əməldarlar həlkəqə xularni eytkəndin keyin ular halkning alddıa yetəqilik kiliçka koxunlarqa sərdarları tiklisun. **10** Silər hujum kiliçka məlum bir xəhərgə yekin laxkinqinglarda awwal uningoja sülhli tooprısida səz kilinglar. **11** Əgər ular sülhini halaymiz, dəp jawab berip ez dərwazilirini silərgə aqsa, undakta uningda turuwatkan həmmə həlkəqə bekiñip küllük həxarda bolidu. **12** Lekin silər bilən sülhli kiliçka unimay, bəlkı silər bilən jəng kilməkçi bolsa silər uni koxanglar. **13** Pərvərdigar Hudayinglər uni kolunglarqa tapxurojanda uningdi ki hərbir ərkəknı kiliçlap oltırıngular; **14** lekin ayallar bilən balılırlar, kala bilən xəhərdiki həmmə nərsini, yəni barlıq əqəniyəmtəni ezsünglərə olja kiliç elinglər; Pərvərdigar Hudayinglər ez düxənlirinlərdən silergə elip bərgən oljidin yap seyünisilər. **15** Silərdin yırakta bolovan, [zəminəqə təwə bolmiojan] əllərning xəhərlirigə xundak kilinglar. **16** Lekin Pərvərdigar Hudayinglər silərgə miras kiliç beridiojan zemindiki əllərning xəhərlirini bolsa, ularning iqidiki tiniq bar həq nərsini tırık koymay, **17** bəlkı Pərvərdigar Hudayinglər silərgə buyruqəndək Hittiyalar bilən Amoriylar, Kanaanıylar bilən Pərizziylar, Hiyiylar bilən Yəbusiyarning həmmisini telteküs yokitixinglar kerək. **18** Bolmisa, ular ez ilahlırija qokunuxtikə həmmə yirginqlik ixlirini silərgə egitip, Pərvərdigar Hudayinglərə gunah kiliçdən bolisilər. **19** Bir xəhərnı igilox üçün uzun wakıt jəng kiliç koxxap turuxka toqra kəlsa, uning ətrapidiki dərəhələrni palta bilən kəsip wayran kilmənglər; qünki ularning mewisini yesənglər bolidu. Xunga ularni kəsmənglər; qünki daladiki dərəhələr körxiwelik kerək bolovan adəmmidi? **20** Lekin silər mewilik dərəhə əməs dəp bilgən dərəhələrni kəsip yokitip, silər bilən sokuxkən xəhərnı hujum kiliç oqulitixə xu dərəhələrdin istiħkam-potəylərni yasisanglar bolidu.

21 Əgər Pərvərdigar Hudayinglər silərgə miras kiliç igiləxkə beridiojan zemində, dalada oltırılgən bir jəsət teplisa, əmma uni əltürgən adəm məlum bolmisa, **2** əksəkalliringlər bilən sorakqi bəgliringlər qikip əltük tepliojan yər bilən ətrapidiki xəhərlərning arılığını əlqisun; **3** əltürülküning jəsitiqə əng yekin xəhərning əksəkalları bolsa ixka selinmiojan, boyuntoroqmu selinmiojan inək teplip kalsun; **4** xu xəhərning əksəkalları inakni süyi tohtimay akidiojan, həydipli terilmiqən bir jılıqoja elip berip, xu jılıqining əzidə inəkninq boynını sundurulwəstən; **5** xu qəoja Lawiynning əwlədləri bolovan kahinlər ularning kəxiqə kəlsun; qünki Pərvərdigar Hudayinglər ularni Əzining aliddə hizmətə bolup, Pərvərdigarning namida bəht-barikət tiləxkə tallıqandur. Hərbər dəwa wə hərbər tayak jazası ularning səzi boyiąqə kesilsun. **6** Əltürülküning jəsitiqə əng yekin xəhərdiki əksəkallarning həmmisi xu jılıqoja kelip, boynı sunduruləjan inəkninq üstidə turup, kollirini yuyup **7** guwahlıq berip: «Kollirimiz bolsa bu kənni tekəmidi, kezlihimiz bu ixni kərmidi; **8** ay Pərvərdigar, Sən Əzüng hərlük badılı təlep kütküzəjan həlkinq Israilni kəqürəysən wə nahək akğan kənnin gunahını Israil həlkinqə artmioqaysən» — desun; xundak kiliç bu kən gunahıqə kafarət kəltürülən bolidu. **9** Silər xundak kiliç Pərvərdigarning nəziridə toqra bolovanı kiliç nahək təkülən kənnin gunahını ezsünglərdin qikiriwətən bolisilər. **10** Əgər silər düxənlirinlər bilən jəng kiliçli qikkininqlarda

Pərvərdigar Hudayinglər ularni kolunglarqa bərgəq, ulardin əsir alojan bolsanglar, **11** bu əsirlərinin arısida qiraylıq bir ayalni kerüp, kenglüng uningoja qüxüp, uni əmringə elixni halisang, **12** undakta uni eyüngə elip baroqin; u qeqini qixırüp, tırnaklırını yasap, **13** əsirləkət kiyən kiyimlirini selip, eyüngədə olтурup toluk bir ay ata-anisi tükün matəm totsun; andin sən uning kəxiqə kirip uni ezsüngə ayal kiliç uningoja ər bolsang bolidu. **14** Keyin, əgərda kenglüng uningdin seyünnisə, u kəyərni halisa, baroqili koyuxung kerək; uni puloja satmiojin wə uningoja dedətək muamilə kilmiojin, qünki sən uningoja yekinlik kiliç uyat kılqojansən. **15** Əgər birsining ikki ayalı bolup ularning biriga amraklıq, yəna biriga eqlük kılqojan bolsa wə amrak wə eq bolovan hər ikkisidin oqul tuqulqojan bolsa, tunjisini eq ayalidin tapkan bolsa **16** undakta u kixi oqullirioja barını miras üçün iləxətrürəp bərgən künidə eq ayalining oqlı, yəni uning tunji oqlining orniqə amrak ayalining oqlini tunji oqlullukka koyuxkə bolmaydu. **17** U bəlkı eq ayalining oqlını tunji oqlum dəp etirap kilsun; qünki bu uning küt-qəkəwti bar waktidiki dəsləpkə mewisidur; tunji oqlulluk həkuki uningki boləqəkə, atisi barlıq mal-müllüktin uningoja ikki tütük miras bərsun. **18** Əgər birsining baxbaxtaq wə itaetsiz oqlı bolsa, u nə atisining seziqə, nə anisining seziqə kulaq salmay, hətta tayaq-tərbiyimə kar kilməy, ularning gepini yənilə anglimisa, **19** Uning ata-anisi uni tutup, xəhərning dərwazisioja elip berip, xəhərning əksəkallırının kəxiqə kəltürüsən; **20** ular xəhərning əksəkallırıja ərz kiliç: — «Bu oqlımızı baxbaxtaklık wə itaetsizlik kiliç, sezimizni anglimay yürüdu; u nəpsi yaman, xarabhor bolup kəldi» dəp eytsun. **21** Xuning bilən xəhərning həmmə həlkə bir bolup uni qalma-kesək kiliç oltırusun. Silər bu yol bilən ezsünglərdin razılıkni qikiriwətsilər; pütkül Israil bu ixni anglap körkidiqən bolidu. **22** Əgər birsi ölüm jazasiqə layık gunah sadır kiliç, əltürülən bolsa wə jəsiti bir dərəhəkə esip koyojan bolsanglar, **23** əltüki keqiqə dərəhətə kalmisun; kəndəkələ bolmisun, silər dərəhəkə esiləqəqini xu kündə kəməwetinglər (qünki kimdəkim [dərəhəkə] esiləqan bolsa, Huda təripidin lənətə kəlduruləqən kixi hesablini). Xundak kılısgələr, Pərvərdigar Hudayinglər silərgə miras kiliç bərgən zeminni bulqojimojan bolisilər.

22 Sən kərindixning kalisi ya koyi ezip kətkinini kərsəng, qatığınq bolmay yürəmə; kəndəkələ bolmisun, uni kərindixning kəxiqə yətküzip bar. **2** Əgərda kərindixing sən yekin olturmisa wə yaki iğisini tonumisang, xu həywannı ez eyüngə elip kiliç, kərindixing uni izdəp kəlgüqə ezsüng saklap andin uningoja tapxurup bərgin. **3** Sən ohxaxla uning yitkən exiki yaki kiyimlirinimə xundak kıl; xundəkələ kərindixning hərkəndək, yitkən nərsisini təpəwalsaq, unumu xundak kiliçin; sən ezsüngni bu ixtin kəqurmiojin. **4** Əgər kərindixning exiki yaki kalisining yolda yikiliq qüxkinini kərsəng, sən bu əhəwaldin ezsüngni kəqurmiojin; kərindixingə qərdəmli xilə uliqinojini tərtip turoqozojin. **5** Ayal kixi bolsa ərlərning kiyimini kiymisun; xuningəqə ohxaxla ər kixi ayal kixining kiyimini kiymisun; qünki kimki xundak kilsə, Pərvərdigar Hudayingning aliddə yirginqlik bolidu. **6** Əgər sən yolda ketiwtip, bir dərəhətə yaki yərda balılır yaki tuhumlıri bolovan kəxning uwisiqə uqrisang, anis tuhum yaki balılırını besip yatqan bolsa, ana-balılırını birakla almiojin; **7** həq bolmiojanda sən anisini koyuwetip, balılırını alısgələ; xundak kılısgən sangaya yahxi bolup uzun əmür kərisən. **8** Yenigə bir ey salsang, eżəngə bir tosma tam yasiqin; bolmisa birsə uningdin yikiliq qüxsə, ezsüngə kən tektüləx gunahını kəltürüxüng mumkin. **9** Əz üzümzarlıkingə ikki hil uruk

qaqmiojin; bolmisa teriqiningning həmmisi wə üzümzarlığının məhsulatlari buloqanın hesablinidü. **10** Sən kala bilən exakni birgə koxup yər həydimigin. **11** Yung wə kanaptin ibarət iki hil yiptin tokolojan kiyimni kiyimigin. **12** Sən yepinojan tonungning tet burjikigə pəpət koyojin. **13** Əgər biri hotun elip uningoja yekinqılık kılıqandan keyin uningoja eq bolup, **14** Uning yaman gepini kılıp, uningoja bətnam qaplap, ərz kılıp: «Man bu hotunni aldım, lekin uningoja yekinqılık kılsam uning kız əməslikini bildim» desə, **15** undakta kızning atanisi kızning paklık ispatini elip xəhər dərwazisida olturojan xəhərning aksakallarıraqa kəltürsun, **16** andin kızning atisi aksakallarqa söz kılıp: «Men kızimni bu kixigə hotunlukka bərdim, lekin uningoja eq bolup kəldi; **17** wa mana, u uning yaman gepini kılıp, bətnam qaplap ərz kılıp: «Kizingning kız əməslikini bildim» dəydi. Bırak mana kizimning paklık ispatı» dəp, ispat rəhətni aksakalların alıda yeyip koysun. **18** U wakıttı xəhərning aksakalları erini tutup uningoja tayak-tərbiyə berip, **19** Israildiki bir pak kızning yaman gepini kılıp, uningoja bətnam qaplidiq dəp, yüz xəkəl kümüx telətsun; andin ular pulni kızning atisioja bərsun dəp bekitsun. Əmma kiz bolsa xu kixinin hotuni bolup turiwerixi kerək; ər pütün əmrirdə uni koypə bərsə bolmayıdu. **20** Lekin bu söz rast qıkıp, kızning paklık ispatı bolmisa, **21** kızni atisining eyining dərwazisi aldiqə aparsun wə atisining eyidə buzuluk kılıp Israilning iqidə xərmandılık kılıqanlıq üçün uning xəhərning adəmləri xu yərədə uni qalma-kesək kılıp əltürsun. Xundak kılıqininglarda silər əzünglardın rəzillikni qıkırıwtisilər. **22** Əgər birsi eri bar hotun bilən zina kılıp tutulup kəlsa, zina kılıxkan ər hotun ikkilisi əltürüsün. Xundak kılıqanda Israilning iqidin rəzillikni qıkırıwtisilər. **23** Əgər birsi xəhərdə biraw bilən wədiləxip koyoqan bir kizni uqrıtıp, uning bilən billa bolsa, **24** ikkilisini xəhərning dərwazisioja elip qıkıp qalma-kesək kılıp əltürüngərlər; kiz bolsa xəhərdə turup wərkirəmiojini üçün, ər bolsa baxxisining wədiləxkən kizi bilən yatkını üçün əltürüsün. Xundak kılıp, silər əzünglardın rəzillikni qıkırıwtisilər. **25** Əgər er kixi baxxisi bilən wədiləxkən kizni dalada uqrıtıp, uni tutuwelip uning bilən yatsa, pəkət kiz bilən yatkın ər kixi əltürüsün. **26** Kızıqəzə bolsa, heqnəmə kilmanglar, qünki kizning ezidə əltümgə layik heq gunah yok. Bu ix bolsa birsi əkoxnisioja hujum kılıp uni əltürwətəkəngə oxhax ixtur. **27** Qünki u baxxisioja wədiləxkən kizni dalada tutuwaloqanda, kiz towilqən bolismu uni kütküzəndək kixi teplimiojan. **28** Əgər birsi birər ər bilən wədiləxmisığın kizni tutuwelip, uning bilən yetip hər ikkisi tutulsə, **29** kiz bilən yatkın adəm kizoja yekinqılık kılıp har kılıjını üçün kızning atisioja əllik xəkəl kümüx berixi kerək; andin kizni əzığə hotun kılıp elixi kerək; u pütkül əmrirdə uni koypə bərsə bolmayıdu. **30** Həqkim atisining hotununu almaslıkı kerək, atisining yotkinini aqmaslıkı kerək.

23 Kimki sokulux yaki kesilix tüپəylidin ahta kiliwetilgən bolsa, Pərvərdigarning jamaitigə kirmisun. **2** Kimki əhərəmdin tuqulqan bolsa Pərvərdigarning jamaitigə kırılmış; oninqi əwlədiqioqə mundaklardın heqkim Pərvərdigarning jamaitigə kirmisun. **3** Həqbir Ammoniy wə ya heqbir Moabiy Pərvərdigarning jamaitigə kirmisun; oninqi əwlədiqioqə ulardın heqkim Pərvərdigarning jamaitigə hərgiz kirmisun. **4** Səwəb xuki, silər Misirdin qıkqıninglarda ular aldinglarqa yeməklik, su elip qıkmıdı wa silərə ziyankaxlik kılıkka silərni kəroqışun dap, Aram-Naharaimdiki Petorluk Beorning oqlı Balaamni yallidi. **5** Lekin Pərvərdigər Hudayinglar bolsa Balaamning səzini anglimay, bəlki silər üçün kəroqixni bərikətkə aylanduruwətti; qünki Pərvərdigər Hudayinglar silərə muhəbbət bəqəliqən. **6**

Silər həmmə künliringlarda [Ammoniyalar wə Moabiyalar]ning aman-əsənlilik wə bəhtini hərgiz istiməngər. **7** Lekin Edomiyalar kərindixinglər boləqə, ularça nəprət bilən kərimanglar. Misirlikləriqimə nəprət bilən kərimanglar, qünki silər ularning zəminəda musapır bolup turojanıdinglər. **8** Bularning üçinqi əwlədin tuqulqan balılar Pərvərdigarning ibadat jamaitigə kirsə bolidü. **9** Düxmənliringə kərxi jənggə qıkıp qədir tiksəng, hərhil napaklıktın ehtiyat kılıqin. **10** Əgər aranglarda keqisi birsi qüxicə Xəytən atləp napak bolovan bolsa, u qedirgahdın qıkıp kətsən; qedirgahka udulla kirmisun; **11** kəqkuron kırğındə u suşa qıxiüp, kün patkanda qedirgahə yenip kirsun. **12** [Hajitinglər] üçün qedirgahning sırtida bir jayinglar bolsun; tərətkə xu yərəgə beringərlər. **13** Saymanlıring iqidə bir gürjək bolsun; sən sırtta tərətkə oltursang, uning bilən ərək kolap tərítinqi kəmiwət. **14** Qünki Pərvərdigər Hudaying seni kütkuzxə, düxmənliringni aldinglarqa tapxuruxka qedirgahing otturusıda yürüdü; xunga sening qedirgahing pak bolsun. Bolmisa U seningkida birar paskinilik kərsə səndin ayrılip ketixi mumkin. **15** Əz hojisidin keqip yeningə qəlgən küləni ez hojisioja tutup bərmigən. **16** U aranglarda silər bilən billə turup, kəysi xəhərning dərwazisi iqidə kəysi yərni tallisa, xu yərdə tursun. Silər uningoja zulum kilmanglar. **17** Israılning kızlırinin arısında heqbir pahixə bolmısın, Israılning oqullırının arısında heqbir pahixə həzilək bolmısın. **18** Bir əsənmə bəja kəltürmək üçün Pərvərdigər Hudayinglarning eyigə pahixining pulini yaki həziləknin pulini kəltürmigən; qünki bu ikkisi Pərvərdigər Hudayingning aliddə yirginqlıktur. **19** Silər əz kərindixinglərin əsüm almanglar; pulning əsümü bolsun, axtıqning əsümü bolsun yaki hərkəndək əsüm aləudək baxxa nərsinən əsümüni alsanglar bolmayıdu. **20** Əmma qətəlliktin əsüm almanglar, Xundak kilsanglar Pərvərdigər Hudayinglər silər uni igiləxkə kiridiqən zəminda, kolliringlarning barlıq əməgikidə silərə bərikət beridü. **21** Sən Pərvərdigər Hudaying aliddə bir nərsini ataxkə əsəm kəsəm kılıqan bolsang, uningoja əməl kılıxka hayal kılma. Bolmisa, Pərvərdigər Hudaying uni səndin tələp kılıqinidə gunahkar bolısan. **22** Lekin əgər san bir nərsini ataxkə əsəm kəsəm kilmisəng, u sanga heq gunah bolmayıdu. **23** Aqzindən qıkqənoja əməl kılıqin; Pərvərdigər Hudayingə qəsəm kılıp atiojiningni, yəni aqzindən səzi boyığa ihtiyyatlı hədiyəngəni sunuxungə kerək. **24** Sən əkoxnangning tallıqjə kirsəng haliqininqəyətəp toyun, əmma kəqə-kuqangoja elip mangmiojan. **25** Əkoxnangning pixkən ziraətligə kirsəng, kələng bilən ziraətninq bexini üzüp alsang bolidü; əmma əkoxnangning ziraətlirigə orojək salojuqı bolma.

24 Əgər birsi bir ayalni əmrigə aləqəndin keyin uningda birər sət ixni bilip, uningdin seyünmişə, undakta u talak hetini pütüp, uning koliqə berixi kerək; andin uni ez eyidin qıkırıwtəsə bolidü. **2** Ayal uning eyidin qıkqəndin keyin baxxa ergə təqəsə bolidü. **3** Bu ikkinçi ərəmu uni yaman kərüp, talak hetini yezip koliqə berip uni ez eyidin qıkırıwtəsə yaki uni aləqən ikinçi eri əliüp kətsə **4** uni koypə bərgən awwälki eri uni napak həsablaş, ikinçi kətim hotunlukka almısın; qünki undak kilsə, Pərvərdigarning aliddə yirginqlik ix bolidü. Sən Pərvərdigər Hudaying sənqə miras kılıp beridiqən zəmininən üstügə gunah yüksəlimən. **5** Əgər birkim yeginidən hotun aləqən bolsa uningoja nə jənggə qırix, nə baxxa birər ixka buyrulmısın; u baxxa aləqən hotunını hux kılıx üçün bir yiloqışə ərkin-azad bolup eyidə olturnsun. **6** Həqkim yaroqunqak, yaki tütəmnanning üsti texini kapalətkə almısın; qünki bu ix birsining həyatını kapalətkə aləqəndək bolidü. **7** Əgər birkim Israillardin boləqən

kerindixining birini bulap kelip, uni kıldək ixlətsə wə yaki uni setiwtəsə xu bulangı əltürülüsün; silər xundak kilsanglar aranglardın razılıklıni qıkıriwetisilər. **8** Pəsə-mahaw wabası pəyda bolsa, əzünglaroja pəhəs bolunglar, Lawiy kahınlarning silərə barlıq kərsətkinini kilinglar; mən ularoja kəndək əmr kilojan bolsam xuningqo kəngül koyup əməl kilinglar. **9** Misirdin qıkkıninglarda Pərvərdigar Hudayinglarning yolda Məryəmə kəndək kilojinini əşkə elinglar. **10** Əgər sən ez buradər-koxnangoja kərz bərsəng, kapalət elix üçün eyigə kirmigin; **11** bəlki taxxırıda turup tur; sanga kərəzdar kixi ezi sanga beridiojan kapalətni taxxırıja elip qıksun. **12** Xu kixi yoxş bolsa sən uningdin kapalətkə alojan [kiyimni] yepinip uhlimiqaysan; **13** Həq bolmijoanda sən bəlki kapalətni kün patkanda uningoja kəyturup bərgin; xundak kilsang wə ez tonini yepinip uhliqanda, sanga bəht-bərikət tiləydu. Xundak kilsang bu ix sanga Pərvərdigar Hudayingning alidda həkkənlilik sanılıdu. **14** Ajiz, namrat mədikaroja nahəklilik kılma, məyli u kərindaxliringlardın bolsun yaki yəza-xəhərliringlarda turojan musapirlardin bolsun. **15** U namratlıktın ez həkkigə intizar bolojqəkə, u ixligən xu kün kün petixtin burun həkkini qoqum bərgin; bolmisa, u sening toorxangda Pərvərdigaroja pəryad kətüridu, bu ix gunah bolup bexingoja qüxidü. **16** Balilirining jinayiti üçün ata əltürülüsün, balilarmu atining jinayiti üçün əltürülüsün; bəlki jinayiti bar bolojan hərbir kixi ez gunahı üçün elüm jazasını tartsun. **17** Sən musapir yaki yetim toorxisidiki həkümni burmılma; tul ayalning kiymıqəkklirinumu kapalətkə alma, **18** bəlki əzüngning Misirda kül bolup Pərvərdigar Hudaying seni xu yərdin hər kiliplət kütkuzup kalğinini yadingoja kəltürgin. Xunga mən sanga buningoja əməl kilojin dəp buyruymən. **19** Sən etizlikinqning həsulunu yioğkiningga bit baqı onqini untup kalojan bolsang, uni elip kelix üçün yenip barmiqoqin; u onqo musapir, yetim-yesir wə tul hotunoja təgsun. Xundak kilojanda Pərvərdigar Hudaying sening kolliringning barlıq əmgikini bərikətləydu. **20** Zəytun dərihingni kəkkiñigindin keyin xahlırıda kalojanlarını kəyta kəkma; kəldukluları musapir, yetim-yesir wə tul hotunoja təgsun. **21** Üzümzarlıkingning üzümlərini yioqip boloqandın keyin wəxang kilmiojin. Kəldukluları musapir, yetim-yesir wə tul hotunoja təgsun. **22** Əzüngning Misir zeminidə kül boloqiningni yadingoja kəltürgin; xunga mən sanga buningoja əməl kilojin dəp buyruymən.

25 Əgər ikki kixi birnərsini talixip kelip, həküm berixni tələp kiliplət sot aldiqə kəlsə, undakta soraqqlar dəwəoja həküm qıkirip həkdarnı hək, gunahı bar adəmni gunahkar dəp jakarlisun. **2** Əgər gunahkar adəm dərriga layik bolsa, soraqçı uni eziñin alidda yergə yatkuzup, uning kilojan gunahıja layik sanap dərrilisün. **3** Lekin pəkət kırıq dərrila urulsun; xuningdin ziyyadə urulmusun, kəp urulsa xu kerindixing kez aldingda kəmsitilən bolidu. **4** Sən haman tepiwtəkən kalininq aqzını boqmioqin. **5** Əgər bir yerdə turidiojan kerindaxaka-nınlarning biri bala yüzü kerməy olüp kətsə, əlgən kixinin ayali yat bir kixığa tagmisun; bəlki uning erining birtuoqan kerindixi uning kəxiqə kirip uni hotunlukka elip, birtuoqan kerindaxlıq burqını ada kilsun; **6** əlgən kerindixining ismi Israildin əqürülməsli üçün ayalning tunji balisoja uning ismi koyulsun. **7** Lekin əgər bu kixi yənggisiñi elixni halimisa, yənggisiñi [xəhər] dərvazisidiki aksakallarning kəxiqə berip: «Erimming birtuoqan kerindixi ez kerindixining ismini Israilda kəlduruxka unimiidi; u mən üçün birtuoqan kerindaxlıq burqını ada kiliqxə unimiidi», dəp eytsun. **8** Andin uning xəhəridiki aksakallar unı qakırtıp uningoja nəsihət kilsun; əgər u: «Mən uni

hotunlukka elixni halimaymən», dəp qing turuwalsa, **9** yənggisi aksakallarning kez alidda uning kəxiqə berip, uning putidin kəxini saldurup, yüzigə tekürüp: «Bir tuqşan kerindixi üçün ailə kuruxka unimiqən kixığə xundak kilişins!» dəp jakarlisun. **10** Xu kixinin namı Israillning iqida: «Kəxi selinələquning eyi» dəp atalsun. **11** Əgər ikki adəm bir-biri bilən uruxup kalojinida birinə ayalı ez erigə yardamlıxip erini uroquning kolidin ajratmaqçı bolup, kolini uzitip uroquning jan yerini tutuwalsa, **12** undakta sən uningoja həq rəhəm kilmay kolini kesiwət. **13** Sening haltangda qong-kiqik ikki hil taraza texi bolmisun. **14** Əyündə qong-kiqik ikki hil əfəh saklima. **15** Taraza texing toptooqra, durus bolsun; əfahıngmu toptooqra, durus bolsun. Xundak kilsang Pərvərdigar Hudaying sanga beridiojan zeminda əmrürüz uzun bolidu. **16** Qünki kimki xundak ixlar kilsa, kimki nahək ix kilsa, Hudaying Pərvərdigarning alidda yirginqlik sanılıdu. **17** Misirdin qıkip keliwatkinqinglarda Amaləklerning silərgə nema kilojinini esinglarda tutunglar; **18** ular Hudadin korkmay, yolda silərgə uqrəp, silər hər-pəqrəqə halinglar kalmıqan qəoqda, kəyninglarda kalojan ajiz kixilərni urup yokatmidim? U Hudadin həq korkmədi. **19** Xunga, Pərvərdigar Hudaying mirasing bolsun dəp sanga igiləxə beridiojan zeminda, Pərvərdigar Hudaying ətrapıngdiki barlıq düxmənliringdin amanlıq bərginidə, Amaləklerning namini asmanning tegidə əslənmigüdək dərijida əqürüwət; bu ixni unutma.

26 Sən Pərvərdigar Hudaying sanga miras kiliplə beridiojan zeminoja kirip uni əzüngning kiliplə olturaklxkanda, **2** Pərvərdigar Hudaying sanga beridiojan zemining həsulunu alojanda, sən yərning dəsləpkı pixkən mewisini elip, sewətək selip Pərvərdigar Hudaying Əz naminı koyuxka tallaydiojan jayoja elip berixing kerək; **3** andin xu wakıttiki kahinning kəxiqə kəltürgin, uningoja: «Pərvərdigar Əzi bizə berixkə ata-bowlilimizə qəsəm kilojan zeminoja kirdim, bugün mən Pərvərdigar Hudayingning alidda xundak bolojiniqə guwahmən», dəp eytisən. **4** Kahin sewətni kolundan elip uni Pərvərdigar Hudayingning kurbangahining alidda koyidu; **5** andin sən Pərvərdigar Hudayingning alidda sez kiliplə mundak dəysən: — «Mening atam əslı qərib bir aramı id; Misiroja qüxüp olturaklxaxı; ular xu yərdə səni az musapir bolsim, barqanseri kəpəyip uluq, küqlük, qong bir həlk boldi. **6** Lekin Misirliklər bizə qəttik kolluk kiliplə, zulum selip bizni eojır əmgəkkə saldı. **7** Əmma biz ata-bowlilimizning Hudasi Pərvərdigaroja pəryad kiliwidik, Pərvərdigar awazimizni anglap biz tartıwtəkən harlik, japa wə zulumoja nəzirini saldı. **8** Xuning bilən Pərvərdigar kiiqlük koli wə uzartkan bilək, dəhəxətlər wə mejiziliklər alamətlər wə karamatlırlar bilən bizni Misirdin qıkirip **9** bizni wə yergə elip kiliplə bu zeminoja, yəni süt bilən həsəl ekip turidiojan bir zeminoja iğə kıldı! **10** Əmdi mana, ay Pərvərdigar, sən Manga bərgənə bu zemining mewisining dəsləpkı pixkənini sening kəxingoja əkəldim», dəysən. Xularni dəp, sewətni Pərvərdigar Hudayingning həzurida koyup, Pərvərdigar Hudayingning alidda sejədə kilişən; **11** xundak kiliplə sən wə əyüngdikilər Pərvərdigar Hudayingning silərgə ata kilojan həmmə nemətliridin hux bolunglar; əzüng, Lawiyalar wə aranglarda turidiojan musapirlar koxulup xadlininqlər. **12** Sən hər üçinqi yıldı, yəni ondin biri bolojan əxra yıldıda həmmə həsulungning ondin birini əxra ayırip boloqandın keyin, sən Lawiy bilən musapiroq, yetim-yesir, tul hotunlarqə dərvaziliringning iqida xulardın yəp toyunsun dəp berisən; **13** wə sən Pərvərdigar Hudayingning alidda sez kiliplə xundak dəysən: «Mən əyündin [Hudaqə] mukəddəs

kılınojan nərsilərni ayırıp elip qıçıp, sən Manga tapiliojan əmr boyıqə bularnı Lawiy bilən musapiroja, yetim-yesir, tul hotunlarqa bərdim; mən Sening əmrliringning həqbirini nə buzmidim, nə həqqaqan unutmidim; **14** matəm tutkənlirimda xulardin həqnemini yemidim, napak əhalət turup buningdin birlərəmini almadım; əlgən kixığa atap buningdin həqnemə bərmidim, bəlkı Pərvərdigar Hudayimning awazını anglap hər ixta Sən manga əmr kılıqining boyıqə kıldı. **15** Əmdi Sən mukəddəs makaning bolıqan asmanlardın nəzər selip Əz həlkinq İsrailni, xundakla ata-bowlırlımoja kəsəm bilən kılıqan wədəng boyıqə, həsəl bilən süt akıdıcıqan, bizə bərəqən bu zəmənni bərikatlıqəysən». **16** Bügün Pərvərdigar Hudaying bu bəlgilimilərgə həm həkümərlərgə əməl kılıxka əmr kıldı; pütün kəlbing, pütün jeninq bilən ularını tutup ularqa əməl kıl. **17** Sən bütün Pərvərdigarnı əzüngning Hudaying boluxka, xundakla Uning yollarıda mengixqı, Uning bəlgilimilirigə, Uning əmrlirigə, Uning həkümərlirigə əməl kılıp Uning awazıqə kulak selixqə kobul kıldıq; **18** wə Pərvərdigar bolsa bugün silerni Əzining has həlkı boluxka, Uning barlıq əmrlirini tutuxka (U silərgə wədə kılıqandək) silerni kobul kıldı. **19** Xundak bolsa, U silərgə izzət, nam-xəhrət wə xan-xərəp berip, Əzi yaratkan barlıq əllərdin silərni üstün kıldı. Buning bilən silər Uning eytənidək, Pərvərdigar Hudayinglər üçün mukəddəs bir həlkə bolisilər.

27 Musa wə İsrailning aksakalları həlkəkə buyrup mundak dedi: — «Mən bugün silərgə tapiliojan bu barlıq əmrni tutungular. **2** İordan dəryasının etüp Pərvərdigar Hudayinglər silərgə beridiojan zəminoja kırğan kündə, siler qong-qong taxlarnı tikləp ularını hək bilən akartıqlar; **3** andin ata-bowlırlıqarning Hudasi Pərvərdigar silərgə wədə kılıqinidək, Pərvərdigar Hudayinglər silərgə beridiojan, süt bilən həsəl ekip turidiojan zəminoja kırıxinglər üçün dəryadın etkininlərdə, bu ənənənin həmmə səzlərini xu taxlarqa pütüp koyunglar. **4** Silər İordan dəryasının etüp, menin bugünkü əmrini boyıqə xu taxlarnı Ebal teoqıda tikləp, ularını hək bilən akartıqlar. **5** Silər xu yərdə Pərvərdigar Hudayinglər üçün temür əswab təqəmigən taxlardın kurbangahı yasangalar; **6** Pərvərdigar Hudayinglərning bu kurbangahı yonulmiojan, pütün taxlardın yasalsun; uning üstidə keydürmə kurbanlıkları Hudayinglər Pərvərdigəroja atap sununqlar, **7** wə xu yərdə inakliklə kurbanlıklırını sununqlar, ulardin yəp Pərvərdigar Hudayinglərning həzurida xadlinqlar. **8** Silər xu taxlar üstidə bu ənənənin həmmə səzlərini enik pütüp koyunglar». **9** Andin Musa bilən Lawiy kahinlər pütküll İsrailoja səz kılıp: «Əy İsrail, xük turup anglangılar! Silər bugün Pərvərdigar Hudayinglərning həlkə boldunglar. **10** Əmdi Pərvərdigar Hudayinglərning awazıqə kulak selip, mən bugün silərgə tapiliojan uning əmrlirini wə bəlgilimilirigə əməl kılıqlar» — deyixti. **11** Xu künü Musa həlkəkə əmr kılıp mundak dedi: — **12** Silər İordan dəryasının etkəndin keyin, bular, yəni Ximeon, Lawiy, Yəhudə, İssakar, Yüsüp bilən Binyaminlər Gərizim teoqıning üstidə turup, həlkəkə bəht-bərikət tilisun. **13** Bular, yəni Rubən, Gad, Axır, Zəbulun, Dan bilən Naftali Ebal teoqıning üstidə lənat okuxka tursun. **14** U wakittə Lawiyalar İsraillarning həmmisigə yüksəri awaz bilən: — **15** «Kimki hünərənning koli bilən birər oyma yaki kuyuma məbəndi yasap qıksa (Pərvərdigar aliddə yirginqılıq ixtur!), uni yoxurunqə tikləp koysa lənətkə əksər» — dəp jakarlisun. Andin həlkinq həmmisi jawabən: — Amin! desun. **16** «Kimki ata-anisini kəzəg ilmişə lənətkə əksər» — dəp jakarlisun. Andin həlkinq həmmisi jawabən: — Amin! desun. **17** «Kimki koxnisining pasıl texini yətkisə lənətkə əksər», — dəp jakarlisun. Andin

həlkinq həmmisi jawabən: — Amin! desun. **18** «Kimki bir korni yoldın azdursa lənətkə əksər» — dəp jakarlisun. Andin həlkinq həmmisi jawabən: — Amin! desun. **19** «Kimki musapir, yetim-yesir wə tul hotun tooprisidiki həkümüni burmılısa, lənətkə əksər» — dəp jakarlisun. Andin həlkinq həmmisi jawabən: — Amin! desun. **20** «Kimki atisining hotunu bilən yatsa, atisining yotkinini aqkan boləqəkə lənətkə əksər» — dəp jakarlisun. Andin həlkinq həmmisi jawabən: Amin! — desun. **21** «Kimki haywan bilən munasiwət kilsə lənətkə əksər» — dəp jakarlisun. Andin həlkinq həmmisi jawabən: Amin! — desun. **22** «Kimki atisining kizi yaki anisining kizi bolıqan ez həmxişiri bilən yatsa lənətkə əksər» — dəp jakarlisun. Andin həlkinq həmmisi jawabən: Amin! — desun. **23** «Kimki kəynanisi bilən yatsa lənətkə əksər» — dəp jakarlisun. Andin həlkinq həmmisi jawabən: Amin! — desun. **24** «Kimki koxnisini paylap turup yoxurun olıltıra lənətkə əksər» — dəp jakarlisun. Andin həlkinq həmmisi jawabən: — Amin! desun. **25** «Kimki gunahsız adəmni əltürüp uning kəni üçün hək alsə lənətkə əksər» — dəp jakarlisun. Andin həlkinq həmmisi jawabən: — Amin! desun. **26** «Kimki bu ənənənin sezlərini kəngül bəlməy, uningoja əməl kılıxta qıng turmisa, lənətkə əksər» — dəp jakarlisun. Andin həlkinq həmmisi jawabən: — Amin! desun.

28 Əger sən Pərvərdigar Hudayingning sezin anglap, Uning man bugün sanga tapxuridiojan əmrlirigə əməl kılıxka kəngül bəlsəng, Hudaying Pərvərdigar seni yer yüzidiki həmmə əllərning üstidə qong kıldı; **2** Pərvərdigar Hudayingning sezin anglisang bu həmmə bəht-bərikətlər sanga əgixip üstüngə qüixidü: — **3** Sən xəhərdə bəht-bərikətlək bolisən, səhradımu bəht-bərikətlək bolisən. **4** Balyatkungning mewisi bilən yeringning mewisi, qarpayliringning mewisi, yəni kalangning nəsilləri wə koy padilirin tuqojını bolsa, bəht-bərikətlək bolidü. **5** Sewiting bəht-bərikətlək bolidü, təngənəngmu bəht-bərikətlək bolidü. **6** Sən kirsəngmu bəht-bərikətlək bolisən, qıksəngmu bəht-bərikətlək bolisən. **7** Sanga karxi qıkkən düxənlirinə Pərvərdigar alındıda məqlup kıldı; ular bir yol bilən sanga hujumqa kəlip, yetta yol bilən alındıdin qaçıdu. **8** Sening ambarliringda wə kolung bilən kılıdıcıqan barlıq ixliringda Pərvərdigar üstüngə bəht-bərikət buyruyu; Pərvərdigar Hudaying sanga beridiojan zemində U seni bərikətləydi. **9** Əger sən Pərvərdigar Hudayingning əmrlirini tutup yollarıda mangsang, Əzi kəsəm bilən sanga wədə kılıqandək Pərvərdigar seni tikləp Əziga mukəddəs bir həlk kıldı. **10** Xuning bilən yer yüzidiki həmmə həlkələr sening Pərvərdigarning nəmi bilən atalojiningni kerüp səndin körküdü. **11** Pərvərdigar seni yaxnitidü; sanga berixkə ata-bowlırlıqə kəsəm bilən wədə kılıqan zemində seni ez bədininning mewisi bilən qarpayliringning mewisi wə yeringning mewisi mol wə bərkətlək kıldı. **12** Pərvərdigar sening zeminingə qızı waqtida yamoqur berip kolliringning həmmə ixlirini bərikətləx üçün ez həzinisi bolıqan asmannı sanga aqidü; ezüng həq kimdin kərz almaysən, bəlkı kəp əllərgə kərz berisən. **13** Pərvərdigar seni kuyruk əməs, bax kıldı; sən pəkət təsti bolup, astı bolmaysən. Əger mən silərgə bugün tapiliojan Pərvərdigar Hudayingning əmrlirigə kulak selip, ularını tutup əməl kılsang, **14** xundakla mən bugün silərgə buyruqan həmmə sezlərini həq biridin ong yaki solqa qətnəp katmışəng, baxxə ilahılarqa əgixip kullukloqa kirmisəng, xundak bolidü. **15** Lekin xundak boliduki, əger Pərvərdigar Hudayingning awazıqə kulak salmay, mən bugün silərgə tapiliojan uning barlıq əmrliri bilən bəlgilimilirini tutmisanglar həm ularqa əməl kılmışanglar, bu lənətlərning həmmisi sanga əgixip üstüngə qüixidü: — **16** Sən xəhərdə

lənətkə kəlisən, səhəradimu lənətkə kəlisən. **17** Sewiting lənətkə kəlidü, təngnəngmu lənətkə kəlidü. **18** Balyatkungning mewisi, yeringning mewisi, kalangning nəsilliri wə koy padiliringning tuqkını lənətkə kəlidü. **19** Sən kirsəngmu lənətkə kəlisən, qıxsangmu lənətkə kəlisən. **20** Sening Pərvərdigarnı taxlıqan rəzil kilmixliring üçün u sən yok kılınoqqa, təzdiñ əhalak kılınoqqa, kələng kılıqan barlıq ixliringda sening üstünggə lənət, parakəndilik wə dəxnəm qüxürüdu. **21** Pərvərdigarnı sən igiləkxə kəridiqan zemindin seni yokatkuqə sanga waba qaplaxturidu. **22** Pərvərdigarnı seni sil-waba kesili, kezik kesili, yalluoluk kesili wə bəzgək kesiliqə giriptar kılıp, kuroqakqılık, qawirix apiti wə hal apitigə muptila kılıdu. Bu apetlər sən yok kılınoqqa seni koçlaydu. **23** Bexingning üstidiki asmanı mistak, ayojinqning astidiki yər temürdək bolidu. **24** Pərvərdigarnı sening zeminingda yaqjidiqan yamoqurnı topa-qang wə kum kılıdu; ular taki sən əhalak boluqqa asmandın üstünggə qüxidi. **25** Pərvərdigarnı Əzi seni düxmənliringning alidda məolup kılıdu. Sən ularqa əxarxi bir yol bilən berip, ularning aliddin yetti yol bilən əqəsən; yər yüzdikli həmmə əllərni dəkkə-dükkiga salidiqan obyekti bolup kəlisilər. **26** Əhlüklininglər asmandiki barlıq uqar-kanatlar bilən yər yüzdikli həywanlarqa yəm bolidu; ularni həydiwetidiqan heqkim qıkmayıdu. **27** Pərvərdigarnı Misirdiki sakaymas yara-qakılıri, qıkan-hürrəklər, təmrətkə, kiqixkək bilən uridu. **28** Pərvərdigarnı seni saranglık, korluk wə parakəndilik bilən uridu. **29** Sən küpkündüzdə kor kixi karangoquda təmtılıqəndək tamtiləp yürisən, barlıq yolliring akmayıdu; sən kündin-ktüngə pakət zulum bilən bulangqılıkka uqırıqıqı bolisən, seni kütküzidiqan heqkim qıkmayıdu. **30** Sən bir hotun bilən wadıləxsəng baxkə bir adəm uning bilən yatıdu; eyni salsang uningda olturalmaysən, tək tikkən bolsang mewisini yeyəlməysən. **31** Kalang kezliringning alidda soyulidu, lekin gəxidin yeyəlməysən; əkarap turup exiking səndin bulap kətilidu, sanga yenip kəlməydu. Kəyliring düxmənliringning kəlioqa qüxüp ketidu, ularni yandurup kəlixkə yardəmgə heqkim qıkmayıdu. **32** Oqul bilən kəzliring baxkə bir əlning kəlioqa qüxüp, kezliring pütün kün ularqa təlmürtük bilən qarqaydu; lekin kələng ularni kütküzükə amalsız kəlidü. **33** Yeringning məhsulatlıri bilən əmgikinqning barlıq, mewisini sən tonumayıdıqan bir al yəp ketidu; sən barlıq künliringdə ezelip zulum tartışən; **34** Kəzliring kərgən ixlardın sən sarang bolup ketisən. **35** Pərvərdigarnı tapiningdin qoçkangoqıqə, tizing bilən paqək-pütliringqıqə sakaymas dəhəxətlilək yara-qakılar bilən uridu. **36** Pərvərdigarnı seni ez üstünggə tikligən padixahıngə qoxup ezung wə ata-bowliring tonumıqan bir ələtə tutup beridu. Sən xu yərdə turup yaqıq wə taxtin yasalojan baxkə ilahılarqa qoqunisən. **37** Sən Pərvərdigarnı seni elip baridıqan həmmə əllər arısida wəhîmə, səz-qəqək wə tapa-təninig obyekti bolup kəlisən. **38** Sən etizlikkə berip kəp uruk əqəsən, lekin qekətkilər ularni yap ketip, uningdin az yiojip kəlisən. **39** Tallarnı tipik pərwix kilsangmu, ularni kurtular yap ketip, nə mewisini yiojalmaysən, na xarab iqəlməysən. **40** Zeminingning hər yerdə zəytən baoqliring bolsimu, uning meyi bilən bədiningni məsihələp mayliyalmaysən; qunkı dərəhlərdiki mewilər pixmayla qüxüp ketidu. **41** Oqul wə kiz perzant kərsəngmu, lekin ular yeningga turmaydu; qunkı ular sürgün bolup ketidu. **42** Sening hərbir dərihing bilən yeringning barlıq məhsulatlırını qekətkilər ezingin kəlidü. **43** Aranglarda turuwatkan musapir səndin baroqanseri təstün bolup, sən baroqanseri təwən bolup kəlisən. **44** U sanga kərz bərgüqi bolidu, əmma sən uningə qərz bərləməysən. U bax bolidu, sən kuyruk bolisən. **45** Sən Pərvərdigarnı

Hudayingning awazioja kulaq salmay, U sanga tapilioqan əmr wə balgilimilərni tutmiojining üçün bu lənətlərning həmmisi sən əhalak kılınoqqa seni koçlap yetip, üstünggə qüxidi. **46** U lənətlər eziñ wə nəslinqning üstigə mənggülük qüxidiqan mejizilik alamat wə karamət bolup kəlidü. **47** Sən kəngriqlikə xadılıq wə kəngül huxlukı bilən Pərvərdigarnı Hudayingning kəllükida bolmioqqa, **48** buning orniqə sən aqlıq wə ussuzluk, yalingaqliq wə hər nərsining kəməqilikdə bolup Pərvərdigarnı sanga əxarxi əwətidiqan düxmənliringning kəllükida bolup kəlisən; U seni əhalak kılınoqqa boynungoja təmür boyunturukni salidu. **49** Pərvərdigarnı yırakṭın, yəni yər yuzining qətidin sən tilini bilməydiqan, bürkütök xungoqup kəldiqliqan bir əhni sanga əxarxi əwətidi. **50** U əlpəzi əxəddiyi, kerilərəqə yəzətətə kilməydiqan wə yaqlarəqə mehri kərsətməydiqan bir əl bolidu. **51** U sən əhalak boluqqa, qarwiliringning nəslə bilən yeringning məhsulatlırını yap ketidu; qunkı u səni yoxitip boluqqa sanga nə axlıq, nə yengi xarab, nə zəyətən meyi, nə kalangning mozayliri nə koy padiliringning koziliridin bir nemini koymaydu. **52** Sən təyanojan pütkül zeminingdiki həmmə egiz, məhkəm seppilliring erüliq qüxküqə, u pütkül zeminingdiki barlıq dərwaziliring alidıqə kelip, sən kərxiwalidu; u Pərvərdigarnı Hudaying sanga bərgən zeminingning hər yeridiki həmmə dərwaziliring alidıqə kelip, sən kərxiwalidu. **53** Xu wakıttı düxmənliringning kəstəp kəlixlər bilən boloqan kəmal-kiştəngning azab-əkubətləri içidə, Pərvərdigarnı Hudaying sanga ata kəlijan, ez teningning mewisi boloqan oqşulliringning gəxini wə kəziliringning gəxini yəysən. **54** Wə xundak boliduki, aranglardi ki nazuk, intayın siliq-sipayə bir adəm kərindixi, kuqıjdiki ayalı, xundakla tehi tırık balılıridin kizojinip, ularqa yaman kezi bilən kərəydu; **55** xunga, düxmənliringning kəmal-iskənjişidə sən ez dərwaziliring içidə kəynalojiningda heqnəmə kəlmiqanlılıq üçün, u əzi yəwətən kələlirining gəxidin ularning heqkəsisiqə azrakmu bərməydu. **56** Aranglardi əslidə nazuk wə siliq-sipayə boloqan, siliq-sipayılık wə nazuklukdən puti bilən yərgə dəssəxnimə haliməydiqan ayal kuqıjdiki eri, oqul-kiz pərzəntləridin kizojinip, ularqa yaman kezi bilən kərəydu; qunkı düxmənliringning kəmal-iskənjişidə bilən sən ez dərwaziliring içidə kəynalojiningda heqnərsə kəlmiqəqka, u ez puti arılıkdan qıkkən bala həmrəh bilən əzi tuqən kələlirini yoxurunqə yəydu. **58** Sən bu kitabta pütülgən bən kənunning bərəhlərlikə əməl kəlixkə kəngül bəlmisəng, Pərvərdigarnı Hudayingning uluq wə həyətəlik namidin kərkəmisang, **59** Pərvərdigarnı sening üstünggə qüxüridiqliqan wabalar həm nəslinqning üstigə qüxüridiqliqan wabalarını ajayib kəlidü; U dəhəxətlilik, uzakka sozulidıqan wabalarını wə eoqır, uzakka sozulidıqan kesəllərni üstünggə wə nəslinqə qüxürüdu; **60** Pərvərdigarnı sən kərkədiqliqan, Misirdiki barlıq kesəllərni üstünggə qüxürüp, sanga qaplaxturidu. **61** Xuningdək bu kənunuy kitabta pütülməqən həmmə kesəl wə həmmə wabanımı Pərvərdigarnı taki sən əhalak boluqqa üstünggə qüxürüdu. **62** Xuning bilən əslidə asmandıq yulutulzərdək nuroqun bolsanglarmu, əmdililikə az bir türküm kixilər bolup kəlisilər; qunkı silər Pərvərdigarnı Hudayinglarning awazioja kulaq salmidinglər. **63** Wə xundak boliduki, Pərvərdigarnı ilgiri silərgə yahxılıq kılıp, silərni awutkiniñin seyjüngəndək, U əmdi silərni yoxitip əhalak kiliqliqinidin seyñinidü; xuning bilən silər igiləkə kəridiqliqan zemindin yulup taxlinisər. **64** Pərvərdigarnı silərni yər yuzining bu qətidin u qətiqiqə boloqan həmmə əllərning arisoja tərkitudü; silər ezunglər yaki ata-bowliringlər tonumıqan yaqıq bilən taxtin yasalojan ilahılarning kəllükida bolisilər; **65** Silər u əllərning arısida nə aram tapalmaysilər, nə tapininglər

tirəp turoqudək həq məzmut jay bolmayıdu; Pərvərdigar bəlkı xu yərdə silərnin kənglünglərni ojuwalaxturup titritip, kezünglərni ərəngəyulaxturup jeninqlərni solaxturidu. **66** Silər karap turup jeninqlər kıldı esikliklək turidu; silər keqə-kündüz dəkkə-dükkidə bolup jenimindən ayrıılıp kələrmənəmə? — dəp korkisılər; **67** kənglüngni başkan wəhimə wə parakəndiqilik wə kezəliring kərgən kərəmətələr tüpəylidin ətigini: «Kaxki kəq bolsidil», kəqtə bolsa: «Kaxki ətigən bolsidil!» dəysən. **68** Pərvərdigar silərgə wədə kılıp: «Silər bu yolni ikkinçi yənə kərməsilsər» deyən xu yol bilən silərni kemigə qüsürüp Misirə yanduridu. Silər xu yərdə düxənlirinqlərə əl-dədək boluxka əzünglərni satisilər, lekin silərni alopılı adəm qıkmayıdu.

29 Təwəndikilər Pərvərdigar Israillar bilən əhdə bəqəlax üçün Moab zeminida Musa oqan tapılıqan sezlərdür. Bu əhdə Pərvərdigar ular bilən Hərəbdə kələjan əhdidin baxka bir əhdə idi. **2** Musa pütkül Israillni qəkərəp ularqə məndak dedi: «Silər Pərvərdigarning Misir zeminida Pirəwngə, uning barlıq hizmətkarları wə zeminning həmmə yeridə kəz alındıqlarda nema ix kələjinini kerdünglər, **3** yəni xu qong apətlər bilən uluq möjiziliklə aləmət wə karamətlərni əz kezünglər bilən kerdünglər. **4** Lekin Pərvərdigar silərgə büyüngi qə qüsəngüdək kəngül, kəngüdək kəz wə angloqudak kulaq bərmidi. **5** Mən kərək, yil silərni bayawanda yetəkləp yurdüm; xu wakıtlarda üstünglərdiki kiyimlirinqlər konırimidi, putunglərdiki kəxinqlərni konırap kətmidi. **6** Huda Əzining silərning Pərvərdigar Hudayinqlər iəkənləkini bilsun dəp, silərgə yeyixkə nan, iqxıxə xarab yaki kükürlük iqimlik nesip kilmidi. **7** Silər bu jayəqə yetip kəlgininglər Həxbənning padixahı Sihon bilən Baxanning padixahı Og biz bilən jəng kələqli qıktı; əmma biz ularni urup məəqləp kildük; **8** biz ularning zeminlərini elip Rubənlər bilən Gadlar wə Manassəhning yerim kəbilisiga mıras kılıp bərdük. **9** Əmədi silər həmmə ixliringlərdə rawaj tepix üçün bu əhdining sezlərini tutup, ularqə əməl kiliŋlər. **10** Bügün həmminqlər — kəbila baxlıklıringlər, aksəklıringlər, əməldarlıringlər, xuningdək Israillning həmmə ərləri, **11** kiqik balılıringlər, ayalliringlər, qədirgahıqınlarda turuwatqan musapirlər, xundakla otun kəsküqiliringlər wə su toxuquqiliringlər, həmminqlər Pərvərdigarning aliddə hazır turuwtasılər; **12** məksət xuki, Pərvərdigar Hudayinqlərning əhdisigə, yəni Pərvərdigar Hudayinqlər bugün silərgə bərgən kəsimi bilən bəqəliqan əhdigə dahil boluxunglər üçündür, **13** Wə xuning bilən təng U silərni bügün Əziga has bir həkk kılıp silərgə wədə kələjinidək, ata-bowliringlərə, yəni İbrahim, İshak wə Yakupka kələjan kəsimi boyıqə ezi silərgə Huda boluxtur. **14** Lekin mən bu əhdə wə kəsəmni yaloqz silər bilənlə əməs, **15** bəlkı bikiqz bilən bu yərdə Pərvərdigar Hudayimizdən aliddə turuwtənələr, xundakla bügün bu yərdə bilən birgə bolmioqan kixilərning həmmisi bilənmə tütüxişən. **16** (qünki silər bizning Misir zeminida kəndə turoqanlığımız wə səpərimizdə əllərnin otturisidin kəndə ettiq kəlginiñimizni obdan bilisilər; **17** Silər ularning arisidiki yirinqılıq nəsələrni, ularning arisidiki yaqəq, tax, altun wə kümüxtən yasaloqan butlərni kerdünglər). **18** Əhdidinən məksəti bolsa, silərning aranglardıki hərbər ər, hərbər ayal, hərbər aila wə hərbər kəbililiringlərdən bügün kəngül Pərvərdigar Hudayimizdən yenip, xu əllərnin iləhəlirinqi kəlləqə kirip ketidioqan həq kixi bolmısın, xundakla aranglarda et sütü wə əman qıkiridioqan yiltiz pəydə bolup kalmısın üçündür. **19** Dərəwəkə xundak bələdik, xu lənət sezlərini anglıqanda ez kəngəlidə e-

ezini bəhət-bərikətlək sanap: «Mən ənqəbaxbaxtaqlıq bilən mangsammu, tinq-amanlıqta turiwərimən», degiqli xundak bir kixi bələdik; nətijidə, nəm yərmə qangkak yergə ohxaxla wəyran kilinidü. **20** Pərvərdigar mundak kixini əpu kilməydi, bəlkı Pərvərdigarning oqazipə bilən otluq kəhri tititündək xu kixığa qüxiidü; bu kitabta pütləğən həmmə lənətər uning bəxiqə qüxiidü; Pərvərdigar uning ismini asmanınning tegidin eqüridü. **21** Pərvərdigar bu kanun kitabida pütləğən əhdidinə həmmə lənətli boyiqə Israillning barlıq, kəbililiridin uni ayırıp qıkip, apətkə muptila kiliidü. **22** Kəlgüsü dəwrənəsə, yəni silərdin keyin qıkidioqan balılıringlər wə xundakla yırak yurttın kəlgən musapirlər Pərvərdigar xu zeminning üstigə əwətənən bələyəpətlər bilən kesəllərni keridü; **23** Pərvərdigar oqazipə wə kəhri bilən wəyran kələjan Sodom, Gomorra, Admah, wə Zəboimlarning wəyranqılıkidak zeminning həmmə yeri güngürlüxip, xorlixip, keyüp kətkinini, terikqılıkmu, hoşulmə bolmioqinini, ot-qəpmü ünmiginini keridü; **24** buni kərgənlər, hətta həmmə əl-yurt: «Nemixkə Pərvərdigar bu zeminoqə məndak kələjandu? Nemixkə Uning oqazipə xunqə kəttik, əxəddiy boləjandu?» dəp soraydu; **25** andın ularqə jawab berilip: «Ular ata-bowlirilərindən Hudasi Pərvərdigarning ularını Misir zeminidən kətəkəzup qıkarəqinida ular bilən bekitkən əhdini taxlap, **26** berip ularning nəsiwisi bolmioqan, əzimu tonumioqan iləhəlarning kəlləqə kirip, ularqə qoqunqını üçün xundak boldi. **27** Mana bu sawabtin Pərvərdigarning oqazipə bu zeminoqə tutixip, bu kitabta pütləğən həmmə lənətər uning üstigə kəltirdi. **28** Xuning üçün Pərvərdigar oqazəp, aqıq wə zor kəhri bilən ularni yurtidin yulup, baxka bir yurtka taxlıdi — deyildi. **29** Hərbər yoxurun sirlər bolsa Pərvərdigar Hudayimizdən kəltidir; lekin hərkəndək aksarılanqan wəhşilər bolsa bu ənənənin sezlərığa əməl kilişimiz üçün əbədgiqə biz wə balılırimizdən kəltidir.

30 Wə xundak bələdik, bu barlıq, ixələr, yəni man sening alındıqda kəyəqan bu bərikət bilən lənət bəxinqə qüsənində, Pərvərdigar Hudayinq seni həydiwətənən əllərnin arisida turup bularını esingga elip kəngül bələüp, **2** eztıng wə balılıring Pərvərdigar Hudayinqning yəniqən Uning awazioqə kulaq selip, mən bugün sanga əmr kələjan barlıq ixələrə püttün kələbing wə püttün jeninq bilən itaat kilsang, **3** xu qəqədə Pərvərdigar Hudayinq seni sürgünlükən kəyturup, sanga iqini aqəritip, Pərvərdigar Hudayinq Əz həydiwətənən əllərdin yioqip kiliidü. **4** Gərqə aranglardı hətta asmanlarning qətiqiqimə həydiqip kətəkənlər bolsimu, Pərvərdigar Hudayinq seni xu yərdin yioqip jəm kılıp kiliidü. **5** Pərvərdigar Hudayinq seni ata-bowliringning təwələki boləjan zeminoqə kəltidirən wə sən uni igiləysən; U sanga yahxılıq kılıp ata-bowliringning sanidin ziyada kep kiliidü; **6** Pərvərdigar Hudayinqni püttün kələbing, püttün jeninq bilən səyüxkə Pərvərdigar Hudayinq kələbingni wə nəsilliringning kəlbini hətnə kiliidü; xuning bilən silər həyat yaxayışılər. **7** Xundakla Pərvərdigar Hudayinqlər bu həmmə lənətərni düxənlirinqlərinən tütigə, silərgə nepratlinidioqanlarning tütigə, silərgə ziyankaxlıq kələqələrinən tütigə qüsüriidü. **8** Silar bolsanglar yenip kəlip Pərvərdigar Hudayinqlərning awazioqə kulaq selip, mən bugün silərgə tapılıqan həmmə əmrliqə əməl kilişilər. **9** Xundak kilsanglar, Pərvərdigar Hudayinqlər kolliringlərinən həmmə ixida, bədiniñlərinən məwisiñi, qarpay malliringlərinən məwisiñi wə yeringning məwisiñimə awutup silərni zor yaxnitidü. Qünki Pərvərdigar silərning ata-bowliringlərə yahxılıq kiliçtin səyüngəndək, silərgə yahxılıq kiliçtin səyünidü. **10** Silər Pərvərdigar Hudayinqlərning awazioqə kulaq selip, bu

kanun kitabida pütülgən əmrlər bilən bəlgilimilərni tutup, pütün kəlbingər, pütün jeninqər bilən Pərvərdigar Hudayinqlarning təripiqə burulsanglarla, xundak bolidu. **11** Qünki mən bugün sanga tapilioqan bu əmr sən üçün karamat ix əməs yaki səndin yırakmu əməs. **12** Bu əmr asmanning üstidə əməs, sening: «Bizning uningoja əmal kilmikimiz üçün kim asmanoja qikip uni elip qüxüp bizgə anglitidu?» deyixingning hajiti bolmayıdu. **13** Wə xuningdək bu əmr dengizning təripidimə əməstur, sening: «Bizning uningoja əmal kilmikimiz üçün kim dengizdən etüp, uni elip kelip bizgə anglitidu» deyixingning hajiti bolmayıdu. **14** Qünki bu söz bolsa uningoja əmal kilmikim üçün sanga bək yekin, yəni aqzinqəda wə kənglüngə bardur. **15** Mana, mən bugün aldinglarda həyat bilən yahxilik, olum bilən yamanlıknı koydum; **16** qünki ezmən sanga həküm berip: — Silar Pərvərdigar Hudayinqlarnı seyüp, Nuning yollarından mengip, əmrləri, bəlgilimiləri həm həkümürigə əmal kilişlər, dəp bugün silərgə tapılıdm; xundak kilsəngərlər silar yaxap awup, uni igiləxkə kəridiqən zəminənə baroqinqlarda Pərvərdigar Hudayinqlər silərni bərikətlaydu. **17** Lekin əgər kənglüngni tətür kiliş, kulak salmay azdurulup, baxka ilahlaroja bax urup qoqunojlı tursang, **18** mən xuni bugün silərgə aqahəndurup eytip koyayki, silar hələk bolmay kalmaysılər; silər uni igiləxkə İordan dəryasidən etüp baridiqən zəminənə kırqinqlarda uzun əmür kerəlməysilər. **19** Mən bugün həyat bilən olüməni, bərikət bilən lanətni aldingda koyojinimoja asman bilən zəminni üstüngə guwah, boluxka qakirıman; əmdi eziüng wə nəslinq yaxay desənglər, həyatni tallıwl; **20** Pərvərdigar Hudayinqni seyüp, Nuning awazioja kulak selip, Uningoja bəqələnojin; qünki U Əzi sening hayatıng wə əmrinəng uzunlukdudur; qünki xundak kilsəng Pərvərdigar ata-bowliring boloqan İbrahim, İshək wə Yaqupka: «Mən silərgə uni berimən» dəp əsəm kiliş wədə kilojan zemində turisən».

31 Andin Musa berip həmənə Israillərə söz kıldı; **2** u mundak dedi: «Mən bugün bir yüz yigirmə yaxka kirdim; əmdi silərgə sərdar yaki baxlıqnuqı bolalmaymən. Pərvərdigar məngə: Sən bu İordan dəryasidən ətməysən, deyəndi. **3** Lekin Pərvərdigar Hudayinqlər Əzi silərni yetəkləp [dəryadın] etüp, bu əllərni aldinglarda wəyrən kilişdi; xuning bilən ularning mal-mülküni igiləysilər; Pərvərdigarning eytkinidək, Yəxua silərning aldinglarda baxlap [dəryadın] etidi. **4** Pərvərdigar Sihon bilən Oğ deyən iki Amoriy padixahı wə ularning zəminini hələk kilişdək, u bu əllərgimə xundak kilişdi. **5** Əmma Pərvərdigar ularni kolunglaroja tapxurojinida, mən silərgə tapilioqan pütükil əmr boyiqə ularoja muamilə kilişlər. **6** Jür'ətlik wə əksər bolunglar, ularning aldida titrimənglər, ulardin heq qorkmanglar; qünki silar bilən bığa baroqı Pərvərdigar Hudayinqlər Əzidur; U silərdin waz kəqməydi, silərni hərgiz taxliwətməydi!. **7** Andin Musa Yəxuanı qakirip pütükil Israilning kez alıldı uningoja söz kiliş: «Sən jür'ətlik wə əksər bolqın; qünki bu hələk Pərvərdigar ularning ata-bowliriqə əsəm kiliş berixkə wədə kilojan zəminənə kırqında sən ular bilən billa berixing kerək; sən ularoja uni qılıtip miras kildürisən. **8** Mana, sening aldingda mangoqı Pərvərdigar Əzidur; U sən bilən billa bolup səndin waz kəqməydi, seni hərgiz taxliwətməydi! Sən korkmiojin, parakəndə bolma!» — dedi. **9** Musa bu kanununu yezip bolup, uni Pərvərdigarning əhdə sanduqını ketüridi qənəbən Lawiyalaroja buyrup mundak dedi: **10** Musa ularoja mundak, buyrudi: — «Hər yəttdə yilning ahrıki yılıda, yəni azadlıq yili dəp bekitilgən wakıttı, «kəpilər heyt» baxlançanda, **11** Israilning həmmisi kiliş Pərvərdigar Hudayinqin həzurida

jəm bolux üçün u tallaydiqən jayoja yiqilojanda, uni anglisun dəp pütükil Israilning aldida bu kanunni okup berisən. **12** Xuning üçün [xu qaqdə] barlıq, həlkəni, ər bolsun, ayal bolsun, bala bolsun, kowukliringning iqidə turuwtən musapir bolsun, ularning həmmisi anglap, eginip, Pərvərdigar Hudayinqlardin korkup, bu kanununing barlıq sezlini tutup uningoja əmal kilsən, dəp ularni yiqoqın. **13** Xundak bolsa, ularning bu kanunni tonumiojan balılırimu uni anglap eginip, silar igiləxkə İordan dəryasidən etüp baridiqən zemində yaxiojan barlıq künləridə Pərvərdigar Hudayinqlardin korkıdiqən bolidu. **14** Andin Pərvərdigar Musa oja sez kiliş: «Mana sening elidiqən wakting yekinlixip kaldi. Əmdi Yəxuanı qakiröqin, ikkingər jamaat qədiriə berip xu yərdə hazır bolunglar. Mən uningoja wazipə tapxurıman» dedi. Xuning bilən Musa bilən Yəxua ikkisi berip, jamaat qədiridən hazır boldı. **15** Pərvərdigar bulut tüwrükining iqidə keründi; bulut tüvrüki qədirinən dərvazisining üstidə tohtidi. **16** Pərvərdigar Musa oja mundak dedi: «Mana, sən ata-bowliringning kəxidə uhlax alıddı turisən; andin bu həlk əkozulip, baridiqən zemindək yat ilahlaroja əgixip buzukqılıq kiliş, Meni taxlap, Mən ular bilən bəqəliojan əhdini buzidu. **17** Xu wakıttı Mening oqəzipim ularoja tutixip, Mən ularnimu taxlap, ulardin yüzümü yoxurıman. Ular yutuwetilidu, kəp balayı'apət wə küləptər bəxioja qüxidu wə ular xu wakıttı: «Xübhəsizki, Hudayimiz arimizda bolmiojını üçün, bu balalar bəximizə qüxti» — dəydi. **18** Lekin Mən ularni baxka ilahlaroja mayıl bolup əgixip, kilojan həmənə rəzviliyələri üçün xu künə yüzümü pütünləy yoxurıman. **19** Əmdi silər eziüngər üçün bu oqəzəlni pütüp, uni Israillərərə egingərlər; bu oqəzələn keyin Israillarning əyibiga Mən üçün guwahqı bolux üçün uni ularning aqzıqə saloqın. **20** Qünki Mən ularni Mən ata-bowliriqə əsəm bilən wədə kilojan, süt bilən həsəl ekip turidiqən yurtka kırqızıman; andin ular yəp toyup, səmrigəndə baxka ilahlaroja əgixip, ularning küllükqə kiridu wə Meni kezgə ilməy əhdəmni buzidu. **21** Əmma xundak boliduki, kəp balayı'apətər bilən küləptər ularning bəxioja qüxkinidə, bu oqəzəl ularni əyibləp guwahqı beridu; qünki bu oqəzəl ularning əwlədlirinin aqzızda utulmaydu. Qünki Mən ularni ularoja əsəm bilən wədə kilojan zəminənə tehi kırqızımay ularning nəma hiyal kiliwatqınıni obdan bilmən». **22** Xularni dəp, Musa xu künə bu oqəzəlni yezip, Israillərərə eğətti. **23** Andin [Pərvərdigar] Nuning oqıj Yəxuaqə: «Jür'ətlik wə əksər bolqın, qünki sən Mən Israillərərə əsəm bilən wədə kilojan zəminənə ularni baxlap kırısan wə Mən sən bilən billa boliman» dəp əmr kıldı. **24** Musa bu kanununing sezlini bir kitabqa pütünləy yezip bolqəndən keyin **25** u Pərvərdigarning əhdə sanduqını ketüriqən Lawiyalaroja buyrup mundak dedi: **26** — Bu kanun kitabını silərning əyiblərə guwahqı bolup turuxi üçün Pərvərdigar Hudayinqlarning əhdə sanduqınıning yəni qoyunqlar. **27** Qünki mən silərning asiy wə boynunqlar kəttik ikanlıklarınlı bilimən. Mana, mən tehi aranglarda tırık tursam Pərvərdigaroja asılık kiliş kəldinglər; olümümdən keyin silər tehimu xundak kilişlərlər! **28** Mən ularning kulaqlarıqə bu sezərning həmmisini anglitixim üçün, xundakla yər bilən asmannı ularning əyibiga guwahqı boluxka qakirixim üçün əmdi menin aldiməqə qəbililirinqərlərinin həmmə aksakalları wə əməldərlərinin yiqoqıqları. **29** Qünki olümümdən keyin silərning tüptin buzulup, mən silərgə əmr kiliş yoldın qətnəp ketidiojinqərlərini bilimən. Xuning bilən künlərning ahiridə küləptər bəxinqərlərə qüxidu; qünki silər Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqənni kiliş, kolliringlərinə ixtiari bilən uning oqəzipini əkozulayışılər». **30** Andin Musa Israillarning pütükil

jamaiti aldida bu oqazolning tekistini baxtin-ahiroiqə okup bərdi: —

32 «Kulak selinglar, ay asmanlar, mən sözləy; Aozzimning sezlirini angla, i yər-zemin! 2 Təlimim bolsa yamoqurdak yaqidu, Səzlirim xəbnəmdək tamidu, Yumran ot-qəp üstigə qüxkən sim-sim yamoqurdək, Kəkzarlıqning üstigə qüxkən hasiyətlik yamoqurdək bolidu. 3 Qünki mən Pərvərdigarning namini bayan kılımən; Əmdi Hudayimizni uluq dəp jakarlanglar! 4 U kəram taxt, Uning əməlleri mukəmməldür; Uning barlık yolları həkkənəkyidur. U naħəklikı yok, wapadar bir Huda, Adil wə diyanstilik. 5 Əmma [Əz həlk] uningoja buzukluk kıldı; Ularning kilmixləri Uning Əz balılırinin qidək bolmıldı — mana bu ularning ayıbidur! Ular əgrı wə iplas bir nəsildür! 6 Əy əhmək wə nadan həlk, Pərvərdigarning yahxılıkını xundak yanduramsən? U seni bədəl tələp hər kılajan atang əməsmə? U seni yaritip, seni tikligən əməsmə? 7 Ətkən kürnlərni esingga alojin, Dawrdin-dəwrgiqə etkən yillarnı oyliojon; Atangdin sora, u sanga dəp beridu; Akşakalliringoja soal koy, ular seni həwərləndüridu. 8 Həmmidin aliy bolouqı əllərning ültüxini ularoja üləxtürgəndə, Adəm'atining pərzəntlərini bir-biridin belgini, U həlkələrning qərəlirilərini Isrlai balılırinin sənlioja karap bekitkən. 9 Qünki Pərvərdigarning nesiwişi bolsa uningoja has bolouq həlkidər; Yakup huddi qək taxlinip qılkandək, Uning mirasidür. 10 U uni qəl bir zəmində, Xamal hulwlaydiojan dəhəxtəlik bir bayawanda uniaptı; Uni orap ətrapida koqdaş turdi, Uni kəz karıqıdək saklıdi; 11 Huddi bürküt ez qanggısını təwritip, Balılırinin üstüda pərvəz kılıp, Kanatlırını yeyip ularni pəylirining üstigə elip kətütiginidək, 12 Pərvərdigarmu uningoja xundak yaloquz yetəkqılık kıldı; Həqkəndək yat ilah uning bilən billə əməs idi. 13 U yər yüzinən egiz jaylirioja mindirdi, Wə u etizlikning məhsulatidin yedi, U uningoja kiya taxtin həsəl xoritip, Qakmək texidin zaytun meyi xoratti; 14 Sanga kala kaymikə bilən koy sütinı iqliküüp, Kozilarning yeqini, Baxandiki koqkarlar wə tekilərning gəxini yegüüp, Esil buqədayning esil danlıridin yegüdü, Sən bolsang üzüm kəni bolouq sap xarabni iqtinq. 15 Lekin Yəxurun səmripl təpkək bolup kəldi; Bərəhkə, sən səmripl kətting, Bordilip kətting, Toyunup kətting! U özini yaratkan Təngrini taxlap, Əz nijatining Kəram Texini kezgə ilmidə. 16 Ular bolsa yat ilahlaroja aqixip Uning wapasızlıkka bolouq həsətini kəzəjidi, Yirginqlik ixlər bilən Uning oqazipini kəltürdü. 17 Ular Iga-Təngrisi əməs jinlaroja, Əzi bilməydiqən ilahlaroja, Ata-bowlırimu kərkəmaydiqən, Yengi pəyda bolup kələjən ilahlaroja kürbanlık kıldı. 18 Sən ezungni tərəldürgən Kəram Taxni kənglüngdin qıqarding, Seni apiridə kılajan Təngrini untudung. 19 Parwərdigar buni kərüp, Oqul-kızılırinin Uning aqqikini kəltürginidin, ulardin bizar bolup mundak dedi: — 20 «Mən uların yüzünni yoxurımən, Ularning akiwitini kərüp bakay; Qünki ular iplas bir nəsildür, Kəlbidə wapadarlikı yok balıllardur. 21 Iga-təngrisi əməslər bilən həsətini kəltürdü, Ərziməs məbədli bilən kəhrimni kəzəjidi; Xunga «həq həlk əməs» bolouq bir həlk, arkılık ularning həsətini kəzəjəymən, Nadan bir əl arkılık ularning aqqikini kəltürimən. 22 Qünki Mening oqazipimdin bir ot tutaxti; U təhətisaraning tegigiqə kəyüp baridu, U yər bilən uning məhsulatını yəp ketidu, Wə təqəlarning ullirinimu tutaxturidu. (Sheol h7585) 23 Mən ularning üstigə balayı'apətlərni dəwiləyən; Ya-əklirimni birni koymay ularoja atımən. 24 Ular aqarqılıktın yegiləp ketidu, Tomuz issik, wə wabaning nəxtərləri təripidin yəp ketili; ularoja karxi yirtkəq haywanlarning qixlirini, Topida əmiliqüilərning zəhərini əwətimən. 25 Taxkırıda kılıq ularni musibətkə salidu,

Iqkirdə wəhjimə basidu; U yigit bilən kizni, Əmqəktiki bala bilən ak qaqlıknı həmmisini yoktidu. 26 Mən: «Ularnı qepiwetimən, İnsanlarning arisidin ularning namini eçürimən» — dəytiim, 27 Bırak düxmənning məshirə kılıxidin körkəm; Isrlai uların rəkəbliyi bu ixni hata qüxinip: — Bu ix bizning kəlimizning küçüklükliyidin bolouq bolsa kerək, Pərvərdigar buni həq kilmidi» demisən dəp, [bu ixni kilmidim]. 28 Isrlai nəsihəttin məhərəm bolouq bir əl, Ularning həq əkil-pəmi yoktur. 29 Ah, ular dana bolsidi! Xundak bolsa buni qüxinip, Əz akıvitə kəndək bolidiojinini oylaytta! 30 Əgər ularning Kəram Texi ularni setiwtəmigən bolsa, Pərvərdigar ularni [düxmənlirigə] taxlap bərmigən bolsa, Bir kixi kəndəkmu ming kixini ez alındıñ hədiyələyətti? İkki kixi kəndəkmu on ming kixini kaquralaytta? 31 Qünki baxkılarning kəram texi bolsa bizning Kəram Teximizdək əməstür. Buningoja düxmənlirimiz əzliyi guwahlıq borsun! 32 Qünki ularning üzüm teli Sodoming üzüm telidin, Gomorraning etizliklərindən qıkkandur; Üzümləri zəhərlik üzümlərdür, Ularning hərbir sapıki aqıqktur, 33 Xarabi bolsa əjdihalarning zəhəridur, Kobralarning əjəllik zəhəridur. 34 [Pərvərdigar]: «Bularning [həmmisi] Meningkida saklaklık əməsmə? Əz həzinilirimdə məhəurləngən əməsmə? 35 İntikam Meningkidur, Yamanlıknı kəyturuxmu xundak, Bular ular putlixidiojan wakıtkıqə saklaklık turidu, Qünki ularning balayı'apətlək künii yekinləxmakta, Ularning bexiqə qüxiqiojan ixlar bolsa tez kəliyatidu. 36 Qünki Pərvərdigar ularning kükü tükəp kətkənləkini, ularning [aziyip], hətta ajiz yaki meyipləringəmə qalmıqojını kərgəndə, U Əz həlkənin üstigə həküm qıkirdu, Əz bəndilirigə mehri-xəpkət kərsitidu. 37 U wakıttı U mundak daydu: «Kəni, ularning ilahları? Əz qaytan qıloqan kəram texi təsi əmdi kəyərdiridur? 38 Ularning etküzən qurbanlıklarının yeqini yegən, ularning xarab hədiyələridiki xarabını iğkənlər kəyargə kətti? Əmdi ular ornidin turup silərgə yardım berip, panaħinglar bolsun! 39 Əmdi Mən Əzium, pəkət Mənla «Xu»durmən, Manga həmrəh həqkəndək ilahning yoklukını kerüp bilinglar. Mən əltürüp tirildürimən, Zəhimləndürüp sakayıtmən; Wə həqkəm Mening kolumdın əkətəkəzələndim. 40 Qünki Mən kolumni asmanlarıqə kətürüp: — «Əbadğıqə həyatturman» dəp eytip, 41 Qaқnap turidiojan kılıqimni ittik kılımən, Mening kolum adəlatəni koral kılıp tutidu, Düxmənlirimdin intikam alımən, Məndin nəprətləngüqilərning kılıqənlərini ularoja yandurımən! 42 Mən ya əklirimni kan iqliküüp məst kılıman, Mening kılıqim gəx yəydi, Mən ularını əltürulgənlər bilən asırlarının kənini, Düxmənning sərdarlırinə baxlırını yəp-iqidiqən kılımən». 43 Əy allər, Uning həlkə bilən billə xadlininqlər, Qünki U Əz bəndilirining kəninin intikamını alıdu, Əz düxmənlirigə qıkas yanduridu, Əz zəmini bilən həlkə təqün kəqürüm-kafarət kəltürüp beridu». 44 Əmdi Musa bilən Nunning oqlu Yəxua kəlip bu oqazolning barlık sezlərini həlkəning alıda okup bərdi. 45 Andin Musa bu həmmə sezlərni barlık Isrlai aldida ahirlaxturup 46 ularoja sez kılıp: «Mən bugün otturangarda silərni aqahəndurup guwahlıq bərgən bu barlık sezlərə kəngül bələnglər; silər buların balılırlarılaroja tapılıp: «Bu kənunning həmmə sezlərigə əməl kılıxla kəngül koyungalar» dəp buyruxungular kerək. 47 Qünki bu sez silərə munasiwətsiz, kürük sez əməs, belki silərning həyatinqəldər! Silər u zəmini igiləxkə lordan dəryasidin etisilər; etkəndin keyin u zəminda bu sez arkılık uzun əmür kərisilər» — dedi. 48 Yənə xu künii Pərvərdigar Musa oja sez kılıp mundak dedi: — 49 Sən uxbu Abarim teoqioja, yəni Yerihonin utturidiki, Moabning zəminidiki Nebo teoqioja qıkkın wə xu yərdə Mən Israillərəqə ez təwələki bolux üçün

beridiojan Kanaan zeminini kərgin. **50** Andin akang Hərən Hər teojudə elüp eż həlkəlirigə koxulqandək, sənmə qikidiojan xu taşa elüp həlkəliringga koxulqin; **51** qünki sılər Zin qəlidiki Məribəh-Şədəxning sulirining yenioja baroşanda, ikkinglər Israillarning arisida Manga wapazılık kərsitip, Israillarning arisida Meni «mukəddəs» dəp hərəmatlımidinglər. **52** Xungu san Israillarşa beridiojan xu zeminni udulungda kerisən, lekin uningoja kirəlməyən.

33 Hudanıng adımı bolovan Musanıng elümidin ilgiri Israillarını bərikətəlxəkə tiligən bəht-tıləkli munular: — **2** U mundak dedi: — «Pərvərdigar Əzzi Sinay teojudin kelip, Seirdin qikip [İsrail] üstigə parlidi; Paran teojudin payda bolup qəknidi, U tümənlığın mukəddəslərning otturisidin qikip kəldi; Ong qəlidin Israiloja atalojan otluk bir ənənə qıktı. **3** Dərhəkikət, U həlkəni seyid; Sening barlıq mukəddəs bəndiliring ələləngididur; Ularning hərbəri ayioqinqaldıda olturup, Səzliringgə müvəssər bolidu. **4** Musa bizgə bir ənənə buyrup, Buni Yakupning jamaitigə miras kılıp bərdi; **5** Həlkəning sərdarları jəm bolup, Israillining kəbəliləri bir yərəq yioqilojanda, U Yəxurunning otturisidə padixahdək boldi. **6** «Rubən bolsa, adəmləri elüp kətməy, həyat tursun; Uning adamları az bolmısın». **7** [Musa]ning Yəhədu tooprısında tiligən bəhti mundak: — «Yəhədu danıng awazını anglıqoysan, Pərvərdigar; Uni eż həlkiga kəbul kilduroqoysan; Uning kolları ular üçün kürəx kılısun; Əmdi eżini əzgütqilərə karxi turuxka uningoja madət bolqoysan». **8** U Lawiy tooprısında mundak dedi: — «Sening urum wə tummim taxliring Sening bu mukəddəs bəndəngə tapxurulovan; Sən uni Massahda sinidi, Məribəhning sulirining yenida uning bilən talaxting. **9** U eż ata-anisi tooprısında: «Ularqa yüz-hatırə kilmayman», dəp etti, Əz kerindaxlırinin heq yüzini kilmay, Əz bəlilirinim tonuxni halimay, Bəlki Sening sezünggə əməl kılıp, əhdəngi qing tutti. **10** Mana, [Lawiyalar] Yakupka həkümürlərinin ukturıldı, Ular Israiloja ənənənini eğitidü; Ular dimioqingoja huxbuyni sunidu, Kurbangahıngə pütün kəydürmə kurbanlıkları kəltüridü. **11** I Pərvərdigar, uning təəllükətini barikətləgəysən, Uning kollırining ajri Seni hux kıləjudək bolqay, Uningoja karxi qıkkınlar wə uningdin nəprətləngənlər bolsa, Ularnı kopalımöqudək haldə bəllirini sunduroqoysan!» **12** U Binyamin tooprısında mundak dedi: — «Pərvərdigarning seyini bolsa, Uning yenida bəhətər makan kılıdu, Pərvərdigar sayə bolup pütün kün uni saklaydu, U uni mürsisi otturisida makanlaxturidu» **13** Yusüp tooprısında u mundak dedi: — «Uning zemini Pərvərdigar təripidin bərikətələk bolqay! Asmanlarning esil nemətləri bilən, Xəbənm bilən, Yər tegidiki nemətləri bilən, **14** Kündin hasıl bolidojan esil məhsulatlıri bilən, Aydin hasıl bolidojan esil nemətləri bilən, **15** Ədimki təqəllüklerin aliy nemətləri bilən, Məngüllük dəngələrning esil nemətləri bilən, **16** Yərning esil nemətləri wə uningoja tolojan həmmə məwjudatlıri bilən, Azəqanlıktə turoqı Zatning xapaiti bilən bərikətlənsün! Bularning həmmisi Yüsüpninq bəxioja, Yəni eż kerindaxlıridin ayrıloqanning qokkisiqə qüxsun. **17** Uning həywisi eż bukisining tunjisidəktur; Uning müngüzləri yawa kalining müngüzləridəktur, Ular bilən u əl-yurtlarning həmmisini bırakla yər yuzininq qatlırigiqa üsidi. Mana Əfraimning tümenligen adəmləri, Manassəhning mingliqan adəmləri xundaq bolidu». **18** Zəbulun tooprısında u mundak dedi: — «Əy Zəbulun, sən qıkkıningda xadlanojin; Əy sən Issakar, eż qədirlirində hux bolqin! **19** Mana ular həlkələri təqək qakırıdu, Xu yarda ular həkkəniliylikning kurbanlıklarını sunidu, Qünki ular dengizdiki mol deşətlərni, Kumoja kemülgən gehərlərni sümürtüp ularqa müvəssər

bolidu». **20** Gad tooprısida u mundak dedi: — «Gadning zemini kengəytkiçiqə bəht-bərikət bolqay; Gad bolsa qixi xirdək olturaklıxtı; U bilək həm bax terisini titma-titma kılıwetidü; **21** Xu yərdə u əng esil nesiwini tallıwaldi; Qünki xu yərdim u həküm bekitkütinqin iülliği bolovan jay saklaklıktur; U həlkəning sərdarları bilər kəlip, Israıl bilən birgə Pərvərdigarning adalitə bilən həkümürlərini yürgütəndi». **22** Dan tooprısida u mundak dedi: — «Dan bolsa yax bir xirdur; U Baxandın taklap etidü». **23** Naftali tooprısida u mundak dedi: — «Əy Naftali, iltipatka toyunoqənsən, Pərvərdigar təripidin kəlgən bəht-bərikətə tolup, Məoqırıp bilən jənubni eziunggə mülük kılıp igiləysən». **24** Axır tooprısida u mundak dedi: — «Axır oqıllar bilən bərikətlinidü; U kerindaxlıri arisida iltipat kersün; Puti mayqa qılansun. **25** Dərəwaza baldaklıring təmür bilən mistin bolidu; Künliring qəndak bolsa, kücküngmə xuningəja muxapik təng bolidu». **26** — « Əy Yəxurun, Təngriŋdək baxxa heqkim yoktur; U sanga yardıməgə asmanlar üstigə, Zor həywisi bilən bulutlarning üstigə minip kəlidü. **27** Əzəliy Huda sening baxpanahingdur, Astingda əbədiy biləklər turidu. U sening aldingdin düxənni həydi: — «Ularnı əhalək kılıqin!» dəp [sənə] buyruydu. **28** Xuning bilən Israıl axtıq bilən yengi xarab mol bolovan bir zemində turup, Yalozuq aman-esən makan tutidu, Yakupning buluki ohxaxla aman-esən bolidu; Uning asmanlırimu xəbənmə temitip turidu. **29** Bəhtliksən, i Israıl! Səndək Pərvərdigarning Əzzi kütküzənən həlkətin yənə kim bar? U bolsa sening mədətkar kalkining, Həywətlik kiliqindur! Sening düxənnilirəng sanga zəiplip boy sunidu; Sən ularning egiz jaylırida dəssəp mangisən».

34 Andin Musa Moabning tüzlənglikləridin qikip Nebo teojuding üstigə, yəni Yerihoning utturisidiki Pisqah teojuding qokkisiqə qıktı. Xu yarda Pərvərdigar uningoja pütükəl zeminni kərsətti; Gileadın Dançıqası, **2** pütükəl Naftali bilən Əfraim wə Manassəhning zemini, Yəhədu danıng pütükəl zemini bilən koxup məqrıbıti dengizqıqə, **3** jənubtiki Nəgəv zemini, «Horma xəhiri» dəp atalojan Yeriho wadisidiki tüzlənglikni Zoor xəhiriqə kədər, həmməni uningoja kərsətti. **4** Andin Pərvərdigar uningoja sez kılıp: «Mən kəsəm kılıp: «Bu zeminni sening nəslingga berimən» dəp İbrahim, İshak wə Yakupka wədə kıləjan zemin mana muxudur. Əmdi sanga uni eż kezüng bilən kərrixə nesip kıldı, lekin sən xu yərəq etüp kirəlməyən» dedi. **5** Andin Pərvərdigarning etykinidək, Pərvərdigarning kuli Musa xu yərdə, yəni Moabning zemində wapat boldi. **6** U uni Moabning zemindiki taoj ilojiśidə, Bəyt-Peorning utturisida dəpnə kıldı; uning kəbrisining kəyərdə ikanlılıkini bügüngiçə heqkim bilməydi. **7** Musa wapat bolovan wakıttı bir yüz yığırma yaxka kırğanı, lekin kezliyi heq torlaqmojan wə maqdurdırın heq kətmigənidi. **8** Israillar Musa üçün Moabdiki tüzləngliklə ottuq künqığçı matəm tutti. Xuning bilən Musa üçün matəm tutup yioqlaydiqan künələr tütigənidi. **9** Musa kollırını uning üstigə koyojaqka, Nunning oqlı Yəxua danalıq bərgüqı Roh bilən tolojanidi. Xuning bilən Israillar uningoja itaət kılıp, Pərvərdigarning Musaqa buyruqınıdək kıldı. **10** Musadin keyin uningdək Pərvərdigar bilən yüz turanə sezləxkən ikkinçi bir pəyoqəmbər Israıl iqidə qıkmidi; **11** Pərvərdigarning uni Misir zeminiqə əwətixi bilən u xu yarda Pirəwngə, uning hizmətkarları wə pütükəl zemindikilər alındı kərsətkən həmmə mejizilik alamət wə karamətlərgə, **12** ayan kılınoqan xu barlıq uluq kudratkə wə Musanıng pütükəl Israillining kez alındı kərsətkən barlıq dəhəxtəlik həywısigə təng turoqudək heqkəndək adəm qıkmidi.

Yəxua

1 Wə Pərvərdigarning külü bolovan Musa wapat bolovan din keyin xundak boldiki, Pərvərdigar Musaning hizmətkarı, Nunning oqlı Yəxuaçşa sez kılıp mundaq dedi: — **2** Mening kulum Musa wapat boldi. Əmdı sən kozojılıp, bu həlkinqı həmmisini baxlap lordan dəryasidin etüp, Mən ularqa, yəni Israillarqa təkdiim kılıdiqan zeminoqa kirgin. **3** Mən Musaçşa eytkinimdak, putunglarning tapını kəyərgə tagkən bolsa, xu jayni silərgə bərdim; **4** qərənglər qel-bayawandın tartip Liwanıqə, Hittiyarning zeminini ez iqiqə elip, Əfrat daryasidin kün petixti Ottura Dengiziqə boldidu. **5** Sening barlık həyat künliringdə heqkim sanga xarxi turalmaydu. Mən Əzüm Musa bilən billa bolovanqədə sening bilən billa bolup, seni hərgiz taxliwətməymən. **6** Sən jür'ətlik wə kəysər bolojin; qünki sən bu həlkni Mən ata-bowilirioja berixka əsərəm bilən wəda kılqan zeminoqa mirashor kılıp igilitsən. **7** Mening kulum Musa sanga buyruqan barlık ənənəvi əməl kılıxka kəngül bəlüp, kət'iy jür'ətlik wə tolimu kəysər bolojin; sən kəyərgila barsang ixliring qələbilik boluxi üçün uningdin ya ong ya soloja qətnəp kətəmə; **8** bu ənənəvi kitabını ez aqzinqidin neri kilməy, uning iqidə püttulgənning həmmisini tutup, uni keqəkündüz zikir kılıp oyla; xundak kilsəng yollırıldıqda qələbilik bolup, eziñ ronak tapışən. **9** Mana sanga: — Jür'ətlik wə kəysər bol, dəp buyruqanidimoq? Xunga həq wəhəmiga qüxmə, yürəksiz bolma; qünki kəyərgə barsang Pərvərdigar Hudaying sən bilən birgidur. **10** Xuning bilən Yəxua həlkinqı baxlırioja buyrup: — **11** Silər qedirgahtın etüp həlkə: — Əzüngər üçün ozuk-tütlük təyyar kilinglar, qünki üç kün toxkanda silər lordan dəryasidin etüp Pərvərdigar Hudayinglar silərgə beridiojan zeminni igiləx üçün kirisilər, — dənglər, dedi. **12** Yəxua Rubənlər bilən Gadlar wə Manassəhning yerim əqəbilisigə sez kılıp: — **13** Hudanıng külü bolovan Musanıng silərgə buyrup: — Pərvərdigar Hudayinglar silərgə aramlıq ata kılıp bu zeminni silərgə bərgən, dəp eytkinini esinglərda tutunglar. **14** Hotun bala-qakşanglar wə qarpayliringlar Musa ezi silərgə təkşim kılıqan, lordan dəryasining bu təripidiki zemində kəlşən, lekin aranglarda ənənəvi batur palwan bolsanglar, silər ez kerindaxliringlərinning alddıa səptə turup ularqa yardım berip jang kilinglar; təki Pərvərdigar Hudayinglar kerindaxliringləroja silərgə ata kılıqınıqə ohxax aram ata kılıp, kerindaxliringləroja u ularqa miras kılıp beridiojan zeminni igilətgüqə xundak kilinglar. Andin silər təwəlikinqələr bolovan zeminni, yəni Hudanıng külü bolovan Musa silərgə təkşim kılıqan, lordan dəryasining kün qıqıx təripidiki bu zeminni igiləx üçün kəytip beringlər, — dedi. **16** Ular Yəxuaçşa jawab berip: — San bizə amr kılıqanning həmmisigə əməl kılımiz, san bizni kəyərgə əwətsəng, xu yərgə barımız. **17** Biz həmmə ixta Musanıng seziqə kulak salojinimizdək sanga kulak salısim; birləndir tilikimiz, Pərvərdigar Hudaying Musa bilən billa bolovanqədə sening bilənmə billa bolojay! **18** Kimki sening əmringəgə itaatsizlik kılıp, san bizə buyruqan hərkəndək, sezliringgə kulak salımsa, oltürülidü! San pəkətlə jür'ətlik wə kəysər bolojin, — dedi.

2 Andin keyin Nunning oqlı Yəxua ikki qarlıqıqını Xittimdin əwətip ularqa: — Silər berip u zeminni, bolupmu Yəriho xəhərini qarlap kelinglər, dedi. Xuning bilən ular u yərgə berip, Rahab atlıq bir pahixining eyiqə kirip kondı. **2** Lekin birsə kılıp Yəriho padixahıqə: — Bugün keqə Israillardin birnəqqə kixi bu zeminni qarlıqılı kəptu, dəp həwər yətküzdü.

3 Xuning bilən Yəriho padixahı Rahabning kəxioqa adəm əwətip: — Sening kexinoqa kelip, eyünggə kirgən xu xixilərni bizə tapxurup bərgin, qünki ular bu zeminiñ hər yerini paylıqılı kəptü, — dedi. **4** Lekin u ayal u ikki kixini elip qikip yoxurup koyojanı; u jawab berip: — Dərvəzəkə bu xixilər menin keximoqa kəldi, lekin man ularning nədlin kəlgənləkini bilmidim; **5** əkərəng qübübü, kowuknı etidiqan wakıt kəlgəndə xundak boldiki, bu adamlər qikip kəttdi. Mən ularning kəyərgə kətkinini bilməymən. Ularnı tezdirin kəoqlisanglar, qokum yetixiwalisilər, — dedi. **6** Lekin u ayal ularni egzigə elip qikip, egzining üstidə rətəp yeyip koyojan ziojir pahallırıning astioqa yoxurup koyojanı. **7** U wakıttı ularning kəynidin izdəp kəoqlıqıqları lordan dəryasining yoli bilən qikip dərya keqiklirigə qoçlap bardi. Ularnı kəoqlıqıqları xəhərdin qikixi bilənla, xəhərning kowukjı takaldı. **8** Xu wakıttı, u ikkiyən tehi ulhaxlaqı yatmiojanı, Rahab egzigə qikip ularning kəxioqa berip **9** ularqa: — Pərvərdigarning bu zeminni silərgə miras kılıp bərgənlilikini, xundakla silərdin bolovan wəhəmənglər bizlərgə qübübü, bu zemindikilərning həmmisi aldinglarda həlidin ketay deginini bilmən; **10** qünki biz silər Misirdin qıkkininglarda Pərvərdigarning aldinglarda Kızıl Dengizni korutkanlığını, xundakla silərning lordan dəryasining u təripidiki Amoriyların ikki padixahı Sihon bilən Ogni kəndək kılıqanlıqlarını, ularnı mutlək yokatkanlıqları anglıdük. **11** Buni anglap yəriükimiz su bolup, silərning səwəbinglərdin hərkəyimizning rohı qikip kəttdi. Qünki Pərvərdigar Hudayinglar bolsa yukırıda, asmanlarning həmdə təwəndə yərning Hudasıdır. **12** Əmdı silərdin etünimənki, mən silərgə kərsətkən həmmittim üçün silərəm menin atamning jəmətigə həmmət kılıxka Pərvərdigarning nami bilən manga əsərəm kilinglar, xundakla ata-anamni, aka-uka, aqa-singil kerindaxlirimni wə ularqa təwa barlikioqa qəkilməsliliklər, jenimizni tirk kəldürup, elümdin kütkəzuxunglar toqrisida manga bir kapalət bəlgisini beringlər, — dedi. **14** İkkıyən uningoja: — Əgər sən bu iximizni axkarılap koymisang, silər jeninqlərdin ayrılsanglar, bizmə jenimizdən ayrıloqaymız! Xuningdək xundak bolduki, Pərvərdigar bizə bu zeminni iğə kılıquzoqanda, biz jəzənə silərgə məhrəbənlərə wə səmimiyyət muamilidə bolimiz, dedi. **15** Xuning bilən aylar uların pənəjiridin bir tana bilən qüxtürüp koydi (qünki uning eyi xəhərning sepilində bolup, u sepilinğ üstidə olтурattyı). **16** Ayal u ikkisiqə: — Kəoqlıqıqları silərgə uqrap kalmalılığı üçün, təoqka qikip, u yərdə üç kün yoxurunup turunglar; kəoqlıqıqları xəhərəgə kəytip kəlgəndin keyin, andin silər ez yoluqlarıqə mangsanglar boldu, — dedi. **17** İkkisiqə ayalıqə: — Əgər sən bizning deginimizdək kilmisang, sən bizə kılıquzoqan kəsəmdin halas bolimiz: — **18** Mana, biz zeminoqa kirgən qaçdır, sən bizni qüxürüxkə ixlətkən bu kəzil tanını pənəjirigə baoçlap koyojın; andin atan-anangni, aka-uka kerindaxliringni, xundakla atangning barlık jəmətidikilərni eyünggə, eziñgə yiojip jəm kılıojın. **19** Xundak bolduki, eyüngning ixlətkiridin taxkiriqə qıkkən hərkəmining kəni ez bexida boldı; biz uningoja məs'ul əməsmiz; lekin biraw eyüngdə sən bilən billa bolovanırsıng üstigə kol salsa, undakta uning kəni bizning beximizə qüxkəy! **20** Əgər sən bu iximizni axkarılap koysang, sən bizə kılıquzoqan bu kəsəmdin halas bolimiz, — dedi. **21** Rahab jawab berip: — Silərning degininqlərdək bolsun dəp, ularnı yoloqə selip koydi. Ular kətkəndin keyin, ayal pənəjirigə u kəzil tanını baoçlap koydi. **22** U ikkisi u yərdin ayrılip, təoqka qikip, kəoqlıqıqları [xəhərəgə] kəytip kətküqə u yərdə üç kün turdi. Kəoqlıqıqları yol boyidiki həmmə yərni izdəpmu ularnı tapalmıdı. **23** Andin bu ikkisi

taqdın qüxüp, kayıtip mangdi; ular dəryadin etüp, Nunning oolı Yəxuanıng kəxişa kelip, bexidin kəqürənlirininq həmmisini uningə dəp bərdi. **24** Ular Yəxuaqa: — Pərvərdigar dərwəkə barlıq zəminki əolimizə tapxurdu; zəminda turuwatqanlarning həmmisi bizning tüpəylimizdən rohi qikip kətti, — dedi.

3 Yəxua ətisi tang sahərdə turup, pütkül Israil bilən Xittimdin ayrılip İordan dəryasında kəldi; ular dəryadin etküqə xu yərdə bargah tikip turdu. **2** Üq kün toxup, sərdarlar qedirgahın etüp, **3** həlkə əmr kılıp: — Silər Pərvərdigar Hudayinglarning əhədə sandukını, yəni Lawiyarning uni kətürüp mangojinini kərgən haman, turoqan ornunglardin kəzəqilip, əhədə sandukının kəynidin əgixip menginglər. **4** Lekin uning bilən silərning arılıkinglarda ikki ming gəz arılıq kəlsun; kəysi yol bilən mangidiojininglarnı bilixinglər üçün, uningə yekin laxmanglar; qünki silər ilgiri muxu yol bilən mengip bəkməqənsilər, — dedi. **5** Yəxua həlkə: — Əzünglarnı pak-mükəddəs kılıngalar, qünki ətə Pərvərdigar aranglarda möjizə-karamətlərni kərsitudi, — dedi. **6** Andin Yəxua kahinlərə: — Əhədə sandukını kətürüp həlkning aldida dəryadin etünglər, dəp buyruwidi, ular əhədə sandukını elip həlkning aldida mangdi. **7** Pərvərdigar Yəxuaqa söz kılıp: — Həmmə Israilning Mening Musa bilən billə bolqinimdək, sening bilənmü billə bolidioqanlıqimni bilixi türün bügündün etibarən seni ularning nazırında qong kılımdı. **8** Əmdi san əhədə sandukını kətürən kahinlərə: — Silər İordan dəryasının süyining boyioja yetip kəlgəndə, İordan dəryası işqədə turunqlar, — degin, — dedi. **9** Yəxua Israillərə: — Bu yakka kelinglər, Pərvərdigar Hudayinglarning sezin anganglar, dedi. **10** Andin Yəxua: — Mana, silər xu ix arkılıq mənggülüq hayat Təngrining aranglarda ikənlilikini, xundakla Uning silərning aldinglardin Hıttiyalar, Gırgaxiyalar, Amoriyalar, Kanaaniyalar, Pərizziyalar, Hiwiylar, Yəbusiyaları həydiwetidioqanlıqını bilisilər — pütkül yər-zeminiñ igisiniñ əhədə sandukı silərning aldinglarda İordan dəryası işqədən etküzüldü. **12** Əmdi Israilning kəbililəridin on ikki adəmni tallangır, hərkəysi kəbilidin birdin bolsun; **13** xundak boldiki, pütkül yər-zeminiñ Igisi bolqan Pərvərdigarning əhədə sandukını kətürən kahinlarning tapını İordan dəryasının süyiga təqkəndə, İordan dəryasının süyi, yəni bax ekinidin ekip kəlgən sular üzüp taxlinip, dərya kətürülüp dəng boldidi, — dedi. **14** Əmdi xundak boldiki, həlk qediriləridin qikip İordan dəryasının etməkqı bolqanda, əhədə sandukını kətürən kahinlər həlkning aldida mangdi; **15** əhədə sandukını kətürən qıllar İordan dəryasında yetip kelip, putlular suqə tegixi bilenla (orma waktida İordan dəryasının süyi dəryanıñ ikki kiroqividin texip qıkıldı), **16** yüksək ekindiki sular heli yırakılı, Zarətənninq yenidiki Adəm xəhərinin yenida tohəp, dəng boldı; Arabah tüzlənglikli boyidisi dengizə, yəni «Xor Dengizi»ə ekip qızıxıwatkən keyinkı ekimi üzütlü kəldi; həlk bolsa Yerihə xəhərinin uludilin [dəryadin] etüp mangdi. **17** Pütkül Israil kuruq yərnini dassap, barlıq həlk İordan dəryasının pütünləy etüp bolqoqılık, Pərvərdigarning əhədə sandukını kətürən kahinlər İordan dəryasının otturisida kuruq yərdə məzmut turdu.

4 Pütkül həlk İordan dəryasının tamamən etüp bolqanda, Pərvərdigar Yəxuaqa söz kılıp: — **2** Həlkning arisidin on ikki adəmni tallıqın, hər kəbilidin birdin adəmni, **3** ularə: — Silər İordan dəryasının otturisidin, kahinlarning putlular məzmut turoq jaydin on ikki taxni elip, ularını kətürüp kelip eziunglar bügün keçə bargah tikidiojan yergə koyunglar, degin, dedi. **4** Xuning bilən Yəxua hər kəbilidin birdin adəmni,

yəni Israillər arisidin tallıqan on ikki kixini qakıldı; **5** andin Yəxua ularə: — Silər İordan dəryasının otturisioja qüxüp Pərvərdigar Hudayinglarning əhədə sandukının aldiyo berip, Israilning on ikki kəbilisining sənədə mas hələdə birdin taxni elip mürənglərgə koyungular. **6** Qünki bu aranglarda bir əslətmə-bəlgə bolidu; kəlgüsidiə balılırlırlar: — Bu taxlarning silərgə nəma əhəmiyyəti bar? — dəp sorap əksər, silər ularə: — **7** İordan dəryasının sulur Pərvərdigarning əhədə sandukının aldiça üzüp koyuldu; [əhədə sanduk] İordan dəryasının etküzülgəndə İordan dəryasının sulur üzüp koyuldu; xunga bu taxlar Israillərə mənggülüq bir əslətmə-bəlgə bolidu, — dəp jawap berisilər. **8** Xuning bilən Israillər Yəxua ularə buyruqandək kildi. Pərvərdigarning Yəxuaqa kılqan əmri boyiqə Israilning kəbililərinin sənədə muwapik İordan dəryasının otturisidin on ikki taxni elip, kənidiojan jayədə kətürüp berip, xu yərdə koyup kəydi. **9** Buningin baxğı Yəxua İordan dəryasının otturisida əhədə sandukını kətürən kahinlarning putluları mustəhəkəm turoq jayda on ikki taxni tikləp kəydi. Bu taxlar bolsa büyüngiça xu yərdə turdu. **10** Pərvərdigar Yəxuaqa həlkə eytixə tapiliojan barlıq ixlar orunlançquqılıq, yəni Musa əslidə Yəxuaqa buyruqanlırinin həmmisi bəja kəltürlülgə, əhədə sandukını kətürən kahinlər İordan dəryasının otturisida tohəp turdu. Həlk xu yərdin tezdiñ etüwattati. **11** Xundak boldiki, barlıq həlk tamamən etüp bolqanda, Pərvərdigarning [əhədə] sandukı bilən kahinlər həlkning aldidiñ etti. **12** Rubənərlə bilən Gadlar wə Manassəhning yərim kəbilisidikilərə Musanıng ularə buyruqonidək səpətə tütüp Israillarning aldiça dəryadin etti. **13** Jəmiy bolup kərək mingqə kərallanqan kixi Pərvərdigarning aldiça etüp, Yerihə tüzlənglikliqə kelip, jəng kilişkə təyyar turdu. **14** U künə Pərvərdigar Yəxuaqa pütkül Israilning nazırında qong kıldı; ular uning pütün əmrində Musadin korkəndək uningdinmə kərkəti. **15** Pərvərdigar Yəxuaqa söz kılıp: — **16** Həküm-guwałlıq sandukını kətürən kahinlərə: — İordan dəryasının qıkıqlar, dəp buyruqin, dedi. **17** Xunga Yəxua kahinlərə: — İordan dəryasının qıkıqlar, dəp buyruq. **18** Xundak boldiki, Pərvərdigarning əhədə sandukunu kətürən kahinlər İordan dəryasının otturisidin qikip, putluların tapını kurukluknı dəssixi bilənla, İordan dəryasının süyi yənə eż jayıja kayıtip kelip, awwalıqdək ikki kiroqikiojqə texip ekişkə baxlıdı. **19** Həlk bolsa birinqi aynıqə oninqi künə İordan dəryasının etüp, Yerihoning xərkinin qəz təripidiki Gilgalqa kelip qədirəq tiki. **20** Ular İordan dəryasının aloqə kəlgən on ikki taxni bolsa, Yəxua ularını Gilgalda tikləp kəydi; **21** andin Israillərə: — Keyin balılırlırlar ez atılıridin: — Bu taxlarning əhəmiyyəti nəma, dəp sorisa, **22** silər balılırlırlarə qəndak ukturup koyungular: — «Israil ilgiri kuruq yərnini dəssəp İordan dəryasının etkənidə; **23** qünki Pərvərdigar Hudayinglər biz Kızıl Dengizdən etküqə aldimizdə uning sulurunu kərək kərək təripidiki uların angloqanda, yürəkləri su bolup, Israillarning səwəbidiñ uların rohi qikay dəp kəldi. **24** U wakıttı Pərvərdigar Yəxuaqa söz kılıp: — Sən qakmak taxlıridin piqaklarnı yasap, Israillərni ikkingi qətim hətnə kılqın, dedi. **3** Xuning bilən Yəxua qakmak

5 Xundak boldiki, İordan dəryasının qərb təripidiki Amoriyarning həmmə padixaşlırları bilən dengizning yenidiki Kanaaniyarning həmmə padixaşlırları Pərvərdigarning Israillər etüp kətküqə uların aldiça İordan sulurunu qandaq kərək təripidiki bərgənini angloqanda, yürəkləri su bolup, Israillarning səwəbidiñ uların rohi qikay dəp kəldi. **2** U wakıttı Pərvərdigar Yəxuaqa söz kılıp: — Sən qakmak taxlıridin piqaklarnı yasap, Israillərni ikkingi qətim hətnə kılqın, dedi. **3** Xuning bilən Yəxua qakmak

taxliridin piqaklarni yasap, Israillarni «Hətnilik dəngluki»da hətnə kıldı. **4** Yəxuaning ularni hətnə kılıxining səwəbi xu idiki, Misirdin qıkkən jənggə yariqudək həmmə ərkəklər Misirdin qıkkəndin keyin qəllükning yolidə elüp tütigənidi. **5** Qünki Misirdin qıkkən barlıq həlk hətnə kılıqonan bolsımı, lekin Misirdin qıkkən qəllükning yolidə yürgən wakitta Israfil arısında tuqulşularlarning həmmisi hətnisiz kələqanidi; **6** Qünki əslida Pərvərdigarning awazıqə kulaq salmışın, Misirdin qıkkən həlk iqidiki jənggə yariqudək barlıq ərkəklər elüp tütigəqə Israillar kırıq yil qəldə yürgənidi; Pərvərdigar ularoja: — Silərni Mən ata-bowliringlaroja berixkə əsəm bilən wəda kılıqan zeminni, yəni süt bilən həsəl akidəqan yurtnı kergüqilər kilmaymən, dəp əsəm kılıqanidi. **7** Lekin Pərvərdigar ularning ornını basturojan əwlədləri bolsa, yolda hətnə kılımçılaqqa, Yəxua ezi ularni hətnə kıldı. **8** Barlıq həlk hətnə kılınip, sakayouqılıq qədirləridə, eż orunluridin qıkmay turdi. **9** U wakitta Pərvərdigar Yəxuaqə: — Bügün Mən Misirning ar-nomusunu üstünglardın yumılıtiwəttim, dedi. Xuning bilən u jayqa «Gilgal» dəp nam koyulup, taki büğüngiqa xundak atalmaktə. **10** Xuning bilən Israillar Gilgaldə qədir tipik turdi. Birinci aynıng on tətinqi künü ahximi Yerihonu diyarining tülənglikləridə «ötüp ketix həyti»ni ətküzdi. **11** «Otüp ketix həyti»ning ətisi ular xu yərning axlıq məhsulatlının yedi, jümlidin xu künü petir nanları wə əsəqlərini yedi. **12** Ular xu zemining axlıq məhsulatlının yegəndin keyin, etisi «manna»ning qıxıxi tohtidi. Xu wakittin tartip Israillar oja heq manna bolmadi; xu yilda ular Kanaan zemininə məhsulatlının yedi. **13** Əmma Yəxua Yerihoo yekin kəlgəndə, bexini ketürüp kəriwidə, mana uning alıda suorulurən kılıqını tutup turoqan bir adəm turattı. Yəxua uning kəxioja berip uningdin: — Sən biz tarəptim, yaki düxmənlirimiz tarəptim? — dəp soridi. **14** U jawab berip: — Yak, undak əməs, bəlkı Mən Pərvərdigarning koxunlurining Sərdarı bolup kəldim — dedi. Yəxua yərgə düm yikilip səjdə kılıp uningoja: — Rəbbimning kılıqı nemə tapxuruklari barkin? — dəp soridi. **15** Pərvərdigarning koxunining Sərdarı Yəxuaqə: — Putungidiki kəxinqni saloqın, qünki sən turoqan yar mukəddəs jaydur, dewidi, Yəxua xundak kıldı.

6 Yerihonu sepilining kowuk-dərvaziləri Israillarning səwəbidiñ məhkəm etilip, heqkim qıqlamaytti, heqkim kirəlməytti. **2** Pərvərdigar Yəxuaqə səz kılıp: — Mana, Mən Yerihonu xəhərini, padixahını həmdə batur jəngqilirini kılungsı tapxurdum. **3** Əmdi silər, yəni barlıq jəngqilər xəhərni bir ketim aylınip menginglər; altə künqiqə hər künü xundak kilingər. **4** Həmdə yətə kahin əhəda sandukining alıda koqkar müngüzidin etilən yətə burojını ketürüp mangsun; yətinqi küniga kəlgəndə silər xəhərni yətə ketim aylınisər; kahinlar burojınları qalsun. **5** Xundak boliduki, ular koqkar burojınları bilən sozup bir awaz qıkarojınıda, barlıq kixilər burojining awazını anglap, kəttik təntənə kılıp towlisun; buning bilən xəhərning sepilliri tegidin ərtilip qıxıdu, hərbir adəm aldioja karap etilip kiridu, — dedi. **6** Xuning bilən Nunning oqlu Yəxua kahinlarnı qakırıp ularoja: — Silər əhəda sandukini ketürüp menginglər; yətə kahin Pərvərdigarning əhəda sandukining alıda yətə koqkar burojısını ketürüp mangsun, dedi **7** U həlkəkə: — Qıkkə xəhərni aylınınlardı; korallik ləxkərlər Pərvərdigarning əhəda sandukining alıda mangsun, dedi. **8** Yəxua buni həlkəkə buyruqandın keyin, Pərvərdigarning alıda yətə koqkar burojısını ketürən yətə kahin aldioja mengip burojınları qaldı; Pərvərdigarning əhəda sandukı bolsa ularning kəynidin elip mengildi. **9** Korallik ləxkərlər buroja qeliwatqan kahinlarning alıda mangdi;

əhəda sandukining arkidin koqdiqoqı koxun əgixip mangdi. Kahinlar mangəqə buroja qalatti. **10** Yəxua həlkəkə buyrup: — Mən silərgə: «Towlanglar» demigiqə nə towlimanglar, nə awazınları qıqarmanglar, nə aqzıngınlardın heqbir səzmi qıkmışın; lekin silərgə «Towlanglar» deqan künida, xu qəqədə towlanglar, — deqanidi. **11** Xu tərikiðə ular Pərvərdigarning əhəda sandukini ketürüp xəhərni bir aylandı. Halayık qədirgahıqə kaytip kəlip, qədirgahda kəndi. **12** Ətisi Yəxua tang səhərdə koptı, kahinlərə Pərvərdigarning əhəda sandukini yənə ketürdi; **13** Pərvərdigarning əhəda sandukining alıda yətə koqkar burojısını ketürən yətə kahin aldioja mengip tohtimay qelip mangatti; [kahinlər] mangəqə buroja qaloqanda, korallik ləxkərlər ularning alıda mangdi, arkidin koqdiqoqı koxun əgixip mangdi. **14** İkkinci künümə ular xəhərning ətrapını bir ketim aylınip, yəna qədirgahıqə yenip kəldi. Ular alta künqiqə xundak kılıp turdi. **15** Yətinqi künü ular tang səhərdə kopup, ohxax halətə yətə ketim xəhərning ətrapını aylandı; pəkət xu künilə ular xəhərning ətrapını yətə ketim aylandı. **16** Yətinqi ketim aylınip bolup, kahinlar buroja qaloqanda Yəxua həlkəkə: — Əmdi towlanglar! Qünki Pərvərdigar xəhərni silərgə tapxurup bərdi! **17** Lekin xəhər wə uning iqidiki barlıq nəsilər Pərvərdigaroja mutlak ataloqanlılıq türqün [silərgə] «haram»dur; pəkət pañixa ayal Rahab bilən uning pütün eyidikilərlə aman kalsun; qünki u biz əwətənən əlqılırlımızı yoxurup koyojanidi. **18** Lekin silər kəndakla bolmisən «haram» dəp bekitilgən nəsilərdin ezunglarnı tartıngalar; bolmisa, «haram» kılınçın nəsilərdin elixinglər bilən ezunglarnı haram kılıp, Israillning qədirgahınımu haram kılıp uning iştigə apət qıxırisıllər. **19** Əmma barlıq altun-kümüx, mis wə təmürdin bolojan nəsilərə bolsa Pərvərdigaroja mukaddəs kılınsun; ular Pərvərdigarning həzinisəgə kirgizəlsün, — dedi. **20** Xuning bilən həlk towlixip, kahinlər buroja qaldı. Xundak boldiki, həlk buroja awazını anglojoniñda intayın kəttik towliwidə, sepił tegidin ərtilip qıxtı; həlk uning iştidin etüp, hərbiri eż aldioja atlinip kirip, xəhərni ixqal kıldı. **21** Ular ər-ayal bolsun, kəri-yax bolsun, koy-kala wə exəklər bolsun xəhər iqidiki həmməni kılıqlap yokattı. **22** Yəxua u zemini qarlap kəlgən ikki adəmə: — Silər u pañixa hotunning eyigə kırıp, uningoja bərəqən kəsiminglər boyiqə uni wə uningoja təwə bolqanlarning həmmisini elip qıqıqlar, dedi. **23** Xuning bilən ikki qarlıqıqı yax yigit kırıp, Rahabnı ata-anisini bilən kərindaxlıriqə koxup həmmə nəsilərini bilən elip qıktı; ular uning barlıq uruk-tuoqanlırını elip kəlip, ularni Israillning qədirgahınını sırtoja orunlaxturup koydı. **24** Halayık xəhərni wə xəhər iqidiki həmmə nəsilərni ot yekip keydürüwətti. Pəkət altun-kümüx, mis wə təmürdin bolojan qaqa-kuqa əswablarnı yiqüp, Pərvərdigarning eyining həzinisəgə əkirip koydi. **25** Lekin Yəxua pañixa ayal Rahabnı, ata jəmətidikilərni wə uningoja təwə bolqanlının həmmisini tırık saklap kəldi; u büğüngiqa Israfil arısında turuwatidu; qünki u Yəxua Yerihoni qarlaşka əwətənən əlqılırları yoxurup koyojanidi. **26** U qəqədə Yəxua ağah-bəxərət berip: — Bu Yerihonu xəhərini kəytidin yasaxka kopyan kixi Pərvərdigarning alıda kərçiq astida bolidə; u xəhərning ulını salojanda tunji oqlidin aylılıdu, xəhərning kowuklularını orunlaxturduqan qəqədə kiqik oqlidinmə aylılıdu, — dedi. **27** Pərvərdigar Yəxua bilən billa idı; uning nam-xəhərəti pütkül zeminoqə kəng tarkaldi.

7 Lekin Israfil «haram» nəsilər üstidə itaətsizlik kıldı; qünki Yəhuda əqibilisidin bolojan Zərahıning əwrisi, Zabdininə nawrisi, Karminin oqlu Aşan deqan kixi haram dəp bekitilgən nəsilərdin aloqanidi. Buning bilən Pərvərdigarning oqəzipi Israiloja kozojaldı. **2** Yəxua Yerihodin Bəyt-əlning xərk təripidiki

Bəyt-Awənning yenida bolqan Ayi xəhirişə bərnəqqə adəm əwətip ularqa: — U yərgə qikip u zeminni qarlap kelinglər, dəp buyrudi. Xuning bilən u adamlar qikip Ayi zemini qarlap kəldi. **3** Ular kaytip kelip, Yəxuaqa: — Həmmə həlkning u yərgə berixinin həjiti yok ikən, iki-tüq mingqə adəm bolsa ayoqa hujum kılıp [uni igiliyələydi;] u yərdə olturuxluk kixilər az bolqaqka, pütükə həlkni awara kılıp u yərgə əwətmigin, — dedi. **4** Xuning bilən həlkətin üq mingqə kixi u yərgə qikti; lekin bular Ayining adəmləri aliddin əqip ketixti. **5** Ayining adəmləri ulardin ottuq altıqə kixini urup oltıldı; kalojanlarnı sepi kowukning aliddin Xebarimoqə kooqlap berip, u yordiki dawanda ularni urup məqəlup kıldı. Andin həlkning yüriki su bolup, kattik sarasımqa qıxtı. **6** Yəxua kiyimlirini yırtıp, Israilning aksakalları Pərvərdigarning əhədə sandukining alidda yərgə düm yiklip, baxlırioqa topılarnı əqip, u yərdə kəq kırğıqə yetip kəldi. **7** Yəxua: — Ah, Rəb Pərvərdig, sən bizni Amoriylarning kolioqa tapxurup halak kılıx üçün, bu həlkni nemikə lordan dəryasining bu təripigə etküzəngənsən! Biz lordan dəryasining u təripida turuvarən bolsak boptikan! **8** Əy Rəbbim! Israil ez düxmənlirinining aliddin burulup kaqkan yərda mən nemimə deyələymən? **9** Kanaaniylar, xundakla zemində barlıq turuwatkanlar buni anglısa bizni kapsiwlip yər yüzidin namımızni üzüp taxlaydu; xu qaçda Sən uluq nam-xəhirişting üçün nemilərni kılısən?! — dedi. **10** Lekin Pərvərdigar Yəxuaqa jawab berip mundak dədi: — «Ornungdin kəp! Nemixə xundak düm yatisan! **11** Israil gunah kıldı! Ular yənə Mən ularqa tapilioqan əhədəmgə hiləplik kılıp, haram dəp bekitilgən nərsilərdin elip, ooprilik kılıp, aldamqılık kılıp həm haram bekitilgənni öz mallirinining arisoqa tıkıp kəydi. **12** Xunga Israillər düxmənlirinining alidda tik turalmayıd; ular ezlirinə «haram» kılıp bekitip, mutlak yokitilixə yüzləngəqə, düxmənlirinining aliddin burulup arkisioqa kəqidü. Əgar silər «haram» dəp bekitilgənni aranglardın tamamən yok kilmisanglar, mundin keyin mən silər bilən billə bolmayımən. **13** Əmdı sən turup həlkni pak-mukəddəs kılıp ularqa: — «Ətə üçün ezunglarnı pak kilinglər; qünki Israilning Hudasi Pərvərdigar xundak dəydi: — Əy Israil, sən «haram» dəp bekitilgən nərsə bardur; bu haram nərsini aranglardın yok, kilmioquqılıq düxmənlirinining alidda tik turalmaysılər. **14** Ətə səhərdə silər kəbila boyiqə həzir klinisilər; xundak boliduki, Pərvərdigar bekitkən kəbila jəmət-jəməti boyiqə birdin-birdin aldiqə kəlsən; Pərvərdigar bekitkən jəmat aila-aila boyiqə birdin-birdin həzir bolup aldiqə kəlsən; andin Pərvərdigar bekitkən aildiki ərkəklər birdin-birdin aldiqə keliplə həzir bolsun. **15** Xundak boliduki, haram dəp bekitilgən nərsini ez yenida saklioqan kixi tepiloqanda, Pərvərdigarning əhdisigə hiləplik kələqanlıq üçün həm xundakla Israil iqidə rəzzillik sadir kılıqını üçün u wə uningoqa barlıq təwa bolqanlar otta keydürülsün, — dəydi, — dəp eytkin». **16** Yəxua otisi tang səhərdə turup Israilni aldiqə yioqip, kəbilə-kəbilini həzir kiliwidı, Yəhuda kəbilisi bekitildi; **17** U Yəhūdanıng jəmatlini həzir kiliwidı, Zarhiylar jəmati bekitildi. U Zarhiylar jəmatini aila-aila boyiqə aldiqə kəltürüwidı, Zabdi degən kixi bekitildi. **18** Zabdi ez ailisidiki ərkəklərni birdin-birdin həzir kiliwidı, Yəhuda kəbilisindən Zərahning əwlədi, Zabdininən nəvrəsi, Karmining oöli Akən bekitildi. **19** Xuning bilən Yəxua Akənoqa: — Əy oqlum, Israilning Hudasi Pərvərdigaroja xanxərəpnı kayturup berip, [Uning hərəmti üçün] kələqanlıringini ikrar kılıqın; məndin həqnemini yoxurmay, kələqininqning həmmisini manga eytkin, dedi. **20** Akən Yəxuaqa jawab berip: — Mən dərəvkə Israilning Hudasi Pərvərdigar alidda gunah kılıp, mundak-mundak kıldı: **21** mən oljining arisidin

Xinarda qıkkən qırayık bir tonqa, iki yüz xəkel kümüx, əllik xəkel eqirilikti altun tahtıqa kezüm kizirip ularni eliwaldım. Mana, bu nərsilərni qədirimning otturisidiki yərgə kəmüt koydum, kümüx ularning astida, — dedi. **22** Xularni dewidi, Yəxua elqilərni əwətti, ular qədirə yügüür bardi wə mana, nərsilər darwəkə qədirda yoxurukluk bolup, kümüx bularlung astida idi. **23** Ular bu nərsilərni qədirdin elip qikip Yəxuaqa, xundakla barlıq Israillarning kəxiqə kəltürüp, Pərvərdigarning aldiqə kəydi. **24** Andin Yəxua bilən pütükü Israil jamaiti kopup Zərahning oöli Akənni, kümüx, ton wə altut tahta bilən koxup, uning oqulları bilən kızılırını, uylırı bilən exəkləri, koyliri, qədiri bilən barlıq təwəliklərini elip Akor jiloqisə kəltürdü. **25** Yəxua Akənoqa: — Sən beximizə qanqılık apət kəltürdü! Mana, bugün Pərvərdigar sening üstüngə apət kəltürdü, — dedi. Andin pütükü Israil jamaiti uni qalma-kesək kılıp oltıldı. Ular ailisidiklərinə qalma-kesək kılıp oltırğondın keyin, həmmimini otta keydürüwətti. **26** Andin halayıq bir qong dəwə taxni uning üstügə dəwiləp kəydi. Bügüngə kədər u u yərdə turmağın. Buning bilən Pərvərdigarning oqazipı yandi. Xuning bilən xu yərgə «Apet jilojisi» [«(Akən jilojisi)»] dəp nam koyuldu wə bu künqiqə xundak atalmakta.

8 Pərvərdigar Yəxuaqa: — Sən heq korkma, həm hodukmiojin. Turup, barlıq jəngqilərni ezung bilən elip, Ayi xəhirişə qıkkın. Mana, Mən Ayining padixahı, halkı, xəhiri wə zemini koxup sening kolungoqa tapxurdum. **2** Sən Yerilo bilən uning padixahıqə kəndak kələqan bolsang Ayi xəhiri bilən uning padixahıqımu xundak kılısən. Pəkət silər bu ketim xəhərdin olja wə qarpaylarnı alsanglar bolidu. Əmdı sən xəhərning kəyni təripigə hujum kılıxka pistirma koyqın, — dedi. **3** Xuning bilən, Yəxua bilən həmmə jəngqilər kəzqilip, ayoqa hujum kılıxka qıxtı. Yəxua ottuq ming batur jəngqini iloqap keqida ularni mangdurdı **4** wə ularqa mundak tapılıdi: — «Silər aqah bolup, xəhərdin bək neri kətməy xəhərning kəynida məkünüp turup, həmminglər bəktürmə hujumqa təyyar turunglar. **5** Mən əzüm bilən kələqan həmmə kixilərni elip xəhərgə yekin barımən; xundak boliduki, ular baldurkidak aldimizoja qikip hujum kələqanda, biz ularning aliddin kəqimiz; **6** ular jəzəmən bizning kəynimizdən kəqələydi; ular: «Israillər baldurkidak aldimizdən keqip kəttı» dəp oylayıdu, biz ularni azdurup xəhərdin yirak elip qikimiz. Xuning üçün biz ularning aliddin kəqimiz. **7** U wakıttı silər bəktürmidin kopup qikip, xəhərni ixəqal kələnglər; qünki Pərvərdigar Hudayinglər bu xəhərni silərning kolunglarqa tapxurdu. **8** Xəhərni ixəqal kələqandın keyin Pərvərdigarning tapilioqını boyiqə u xəhərni ot yekip keydürüwətinglər. Mana, mən silərgə əmr bərdim». **9** Yəxua ularını yoloja saldı, ular berip Bəyt-əl bilən Ayining otturisida, Ayining oqər təripida bəktürmə selip marap olturdu. Yəxua bolsa u keqisi həlkning arisida kəndi. **10** Ətisi səhər Yəxua kopup, həlkni yioqip təkxürüdi; andin u Israilning aksakalları bilən billə həlkning alidda Ayioqa kərxi mangdi. **11** Uning bilən billə bolqan həmma jəngqilərni uning bilən qikip, xəhərning aliddioja yekin berip, Ayining ximal təripidə qədir tiki. Ular qıxkən jay bilən Ayining otturisida bir jiloja bar idi. **12** Yəxua bəx mingqə adəmni tallap elip berip, Bəyt-əl bilən Ayining otturisida, xəhərning oqər təripidə bəktürmə turuquzəjanıdi. **13** Xundak kılıp, barlıq həlk, yəni xəhərning ximal təripidiki bargahtı koxun bilən oqər təripidiki pistirma koxun orunlaxturup beləndi. Xu keqisi Yəxua ezi jilojining otturisioja qıxtı. **14** Ayining padixahı xu əhwalını kərdi wə xəhərdikilər aldirap səhər kəpuxtı; padixah bilən barlıq həlkı Israil bilən soküxux üçün bəlgiləngən wakıttı Arabah tütənglikiga qıktı. Lekin

padixahning xəhərning kəynidiki pistirma қoxundin həwiri yok idi. **15** Yəxua bilən barlıq Israil bolsa əzlini ulardin yengilgəngə selip, qel tərəpkə qəxti. **16** Xəhərdə bar həlkinqing həmmisi ularni koojlaxka qəkirlidi; ular kelip Yəxuanı koojlıqanda, ular azdurulup xəhərdin yırak kılındı. **17** Ayi bilən Bəyt-Əlning iqida Israilni koojlaxka qıkmıqan heqbir ər kixi kəlmidi; ular xəhərni oquk koyup, həmmisi Israilni koojlap qıkıp kətti. **18** U wakittə Pərvərdigar Yəxuaqa: — Kolungdiki nəyzini ayioşa karitip uzatkin; qünki Mən uni sening koluñgoja tapxurdum, — dewidi, Yəxua əkolidiki nəyzini xəhərgə karitip uzatti. **19** U əkolidiki nəyzini uzatqan əhaman pistirmida yatqanlar yajidin tezla qıkıp, yügürgininqə xəhərgə etilip kırıp, uni ixojal kılıp xuan ot yekip keydürüwətti. **20** Ayining adəmləri burulup kəriwidi, mana xəhərdin asman-palak ərləwatın tüttünni kerdil, ya u yakka ya bu yakka qəçaylı desə, heq həli kəlmiojanidi; qel tərəpkə qəqən Israillar burulup əzlini koojlap keliwatqanlarqa hujum kıldı. **21** Yəxua bilən barlıq Israil pistirma əxənning xəhərni elip boloqanlıkini, xundakla xəhərdin tüttünning erlap qıkkınıni kerüp, yenip kelip, Ayining adəmlərini eltürgili turdi. **22** Xuning bilən bir wakittə xəhərni alojanlarmu xəhərdin qıkıp ularqa hujum kıldı. Xuning bilən ular Israillarning otturisida, bəziliri bu tərəptin, bəziliri u tərəptin kapsılıp kıldı. Israillar ularning heqbirini koymay, həmmisini eltüriwətti. **23** Ular Ayining padixahını tirk tutup, Yəxuanı aldioşa elip bardı. **24** Israil dalađda uqriojan barlıq aylılıklarnı, yəni əzlini qəlginqə koojlap kələnərni kırıp yokatkandın keyin (ularning həmmisi kiliqlinip yokitilojanidi), barlıq Israil Ayioşa yenip kelip, u yərdikilərni kiliqlap əltürdü. **25** Xundak boldiki, xu künida əltürülən ar-ayallar, yəni aylılıkların həmmisi on ikki ming adəm idi. **26** Qünki Yəxua Ayida turuwatqan həmmə adəm yokitilmıqə qolidiki uztutup turojan nəyzisini yiqəmiojanidi. **27** Həlbuki, Pərvərdigarning Yəxuaqa buyruqan səzi boyiąq Israillar xəhərdiki qarpay bilən oljini əzliri üçün aldı. **28** Andin Yəxua Ayi xəhərini keydürüp, uni əbədgıqə Harabilik dəwisiqə aylanduruwətti; taki bügüngiqa u xundak turmaqta. **29** Ayining padixahını bolsa, u bir dərəhkə asturup, u yərdə kəqkiqə turoquzdi. Kün patkanda Yəxua əmr kiliwidi, kixilar uning əlukini dərəhtin qüxürüp, uni xəhərning kowuñkingin aldioşa taxlap, üstigə qong bir dəwə taxni dəwiliwətti; bu tax dəwisi bügüngiqa turmaqta. **30** Andin Yəxua Ebal teojudı Israilning Hudasi Pərvərdigaroja kurbangah yasidi. **31** Pərvərdigarning kuli Musanıng Israileşa buyruqını boyiąq, Musaçıq naził kiliñoran ənan kitabida püttigəndək, kurbangah heqbir təmür əswab təkgüzülmigən püttün taxlardın yasalojanidi. Uning üstida həlk Pərvərdigaroja atap keydürmə kurbanlıklar wə inaklık kurbanlıkları sunup turdi. **32** Xu yərdə Yəxua uning taxlirinən üstigə pütkül Israilning alidda Musa pütkən ənanını keqürüp püttüp koydi. **33** Andin pütkül Israil həlkı, ularning aksakalları, əməldarları bilən həkimləri, maylı musapirlar bolsun yaki ularning arisida tuqulolojanlar bolsun, həmmisi Pərvərdigarning əhəda sandukining ikki taripidə, əhəda sandukını kətürən kahinlar boļan Lawiyarning alidda ərə turdi; Pərvərdigarning kuli Musanıng dəsləptə buyruqını boyiąq, Israillarning bəht-bərikitini tiləxkə həlkinqing yerimi Gərizim teoju alidda, yəna bir yerimi Ebal teoju alidda turdi. **34** Andin Yəxua ənan kitabida püttigənniñ həmmisiqə muwapiq ənanidiki həmmə sezlərni, jümlidin baht-bərikit sezləri wə lənət sezlərini okup bərdi. **35** Yəxua bularni pütkül Israil jamaatigə, jümlidin ayallar, balilar wə ularning arisida turuwatqan musapirlarоja okup bərdi; Musanıng barlıq buyruqanlıridin heqbir səzni kəldurmidi.

9 Əmdi xundak boldiki, İordan dəryasining oqərb təripidiki, yəni taoşlıq rayondiki, Xəfələh oymanlıqidiki, Uluq Dengiz boyidiki, Liwanning uduliojıqə sozuləşən barlıq yurtlardıki padixahlar wə xuningdək Hıtiylar, Amoriylar, Kəanaanıylar, Pərziyyələr, Hıwiylar, Yəbusiyların padixahları bu ixtin həwər tapkanda, **2** həmmisi bir bolup Yəxua bilən Israiloja kərxi jang kılıqlı ittipaklaştı. **3** Əmma Gibeon əhaliləri Yəxuanıng Yeriho bilən Ayioşa nemə kılıqını anglojanda, **4** ular hıylə-mikir ixli tip, əzlini [uzun] səpərdə boloqandək kərsitip, exəklərgə kona taoşar-hurjun bilən kona, yirtik-yamaq xarab tulumlarını artıp, **5** putlirioja yamaq qıtxən kona kəxlərni kiyip, kona jul-jul eginlərni üstiga oriojan idi; ular sapərgə alojan nanlarning həmmisi pahtiliqip kürup kətkenidi. **6** Əlar Gilgal qedirgahıqə berip Yəxuanıng kexioja kırıp uning bilən Israillarоja: — Biz yırak yurttin kaldık; biz bilən əhəda tüzəşəngər, dedi. **7** Lekin Israillar Hıwiylarоja jawab berip: — Silər bizning arımidə turuwatqan muxu yərlilikər boluxungular mumkin; undakta biz silə bilən kəndakmu əhəda tüzümüz? — dedi. **8** Əlar Yəxuaqa: — Biz sening kulliringmiz, dedi. Yəxua ənardin: — Silər kim, kəyərdin kəldinglər? — dəp soridi. **9** Əlar uningoja jawab berip: — Sening kulliring bolsa Pərvərdigar Hudayingning namini anglojanlıq üçün nahayıti yırak yurttin kəldi. Qünki biz Uning nam-xəhrətini wə Uning Misirdə kılıqan həmmə ixilrini, **10** xundakla Uning İordanning u təripidiki Amoriylarning ikki padixahı, yəni Həxbonnıng padixahı Sihon bilən Axtarotta turuatkul Baxanning padixahı Ogka nemə kılıqını angliduk. **11** Xunga aksakallırımız bilən yurtta turoquji həmmə həlk bizgə səz kılıp: — Kolunglarоja səpərgə lazımlıq ozuk-tüllük elip, berip Israillar bilən kərtüxüp ularоja: «Biz silərning kulluklungerə bolimiz; xunga biz bilən əhəda tüzüngər», dəngər, dəp bizni əwətti. **12** Silərning kexinglarоja kərap yoloja qıkkən künidə biz sapırımız üçün eyimizdən alojan nan issik idi, mana hazır u kürup, pahtiliqip ketiptu. **13** Bu xarab tulumlıri bolsa xarab kəqiliojanda yengi idi, mana əmdi yirtip ketiptu. Biz kiyən bu kiyimlər wə kəxlər səpərning intayın uzunlukidin konırap kətti, — dedi. **14** Xuning bilən Israillar ularning ozuk-tüllükidin azrak aldi, lekin Pərvərdigardin yol sorimidi. **15** Xundak kılıp, Yəxua ular bilən sülhi tüzüüp, ularni tirk koyuxka ular bilən əhəd baqlıdı; jamaət əmirlirimi ularоja kəsəm kılıp bərdi. **16** Ular əhəda baqlıqip üç künidən keyin, bu həlkinqing əzlinrigə koxna ikənlilikini, əzlinrning arisida oltruxluł ikənləki ularоja məlum boldı. **17** Israillar sapırını dawamlaxturup üçinqi künü ularning xəhərlirəgə yetip kəldi; ularning xəhərlili Gibeon, Kəfirah, Bəerot bilən Kiriat-yearim idi. **18** Jamaətnin əmirliri ilgiri Israilning Hudasi Pərvərdigarning nami bilən ularоja kəsəm kılıqan boloqaqka, Israillar ularоja hujum kılındı. Buning bilən pütkül jamaət əmirlər üstidin oqotuladxaklı turdi. **19** Lekin əmirlərning həmmisi pütkül jamaətkə: — Biz ularоja Israilning Hudasi Pərvərdigarning [nami] bilən kəsəm kılıp bərgəqə, ularоja kol təkgüzəlməyimiz. **20** Biz ularоja kılıqan kəsəmimiz tüpəylidin, üstimizgə oqəzəp qüxməsləki üçün ularni tirk kəlduruxmız kerək; ularоja xundak kılımisak bolmaydu, dedi. **21** Andin əmirlər jamaətkə yənə: — Ularnı tirk koyungular; həlbuki, ular pütkül jamaət üçün otun yaroqıqı wə su toxuquqular bolidu, dedi. Bu ix əmirlər jamaətkə degəndək boldı. **22** U wakittə Yəxua ularni qakırıp ularоja: — Silər arımidəki yərliliklər turup, nemixəkə biz yıraktın kəldük, dəp bizni aliddinglər? **23** Buning üçün silə əmdi lənətə kəlip, aranglarda Hudayimning eyi üçün otun yaridiojan wə su toxuquqular kül boluxtin birər adəmmu mustəsna bolmayıdu, — dedi. **24** Xuning bilən ular Yəxuaqa jawab berip: — Pərvərdigar Hudayingning Əz kuli

boloqan Musaqa əmr kılıp, barlıq zeminni silergə berixkə, xundakla zemində turuwatlınlarning həmmisini aldinglardin yokitixkə wədə kılınanlılıq kılırlıng bolovan pekirlarоja enik məlum kılındı; xunga biz silərning tüpəylinglardin jenimizdən jəzəmən ayrılip kələmiz dəp wəhimiqə qüxtüp, bu ixni kılıp salduk. **25** Əndi bəz kəlungsə qüxtük; nəzirinə nəmə yahxi wə durus kərtünsə xuni kılıjin, — dedi. **26** Yəxua ənə xundak kılıx bilən ularni Israilning kəlidin kütkəzdi; Israillar ularni əltürmədi. **27** Lekin xu künü Yəxua Pərvərdigar tallaydijojan jayda jamaat üçün wə Pərvərdigarning kurbangahı üçün ularni otun yarouqılar wə su toxouqılar dəp bekitti. Ular biğünə qədər xundak kılıp kəlməktə.

10 Xundak boldiki, Yerusalemning padixahı Adoni-zədək Yəxuaning Ayi xəhərinini ixçal kılıp, uni mutlak yoxatlınlığını, Yeriho bilən uning padixahıqə kılıjinidək, Ayi bilən uning padixahıqımı xundak kılıjinini, Gibeonda olturoquqların Israil bilən sülh tüzüüp, ularning arisida turuwatlınlığını anglap, **2** u wə həlkə kəttik korktı; qünki Gibeon bolsa Ayidin qong xəhər bolup, paytəht xəhərlidək idi; uning həmmə adəmləri tolimu batur palwanları idi. **3** Xuning bilən Yerusalemning padixahı Adoni-zədək Hebronning padixahı Həhəm, Yarmutning padixahı Piram, Lakixning padixahı Yafiya wə Əglonning padixahı Dərbərə həwər əwətip: — **4** Mening iməmoja kəlip Gibeonlara hujum kılıxımız üçün manga mədət beringlər; qünki ular bolsa Yəxua wə Israillar bilən sülh tüzüwəldi, — dedi. **5** Xundak kılıp Amoriyların bax padixahı, yəni Yerusalemning padixahı, Hebronning padixahı, Yarmutning padixahı, Lakixning padixahı wə Əglonning padixahı — ular əzliyi barlıq koxunlari bilən billə qikip, Gibeonning udulida bargah tikip, uningoja hujum kıldı. **6** Buning bilən Gibeonlilar Gilgaldiki qedirgahı, Yəxuaning kəxiqə adam əwətip: — Sən eż kulliringni taxliwətməy, dərhal kəximizə kəlip mədət berip, bizini kütkəzəjin; qünki təqələk rayonda olturuxluk Amoriyların barlıq padixahıları birləşip bizə hujum kıldı, — dedi. **7** Buni anglap Yəxua barlıq jəngqılerni, jümlidin həmmə batur palwanları elip Gilgaldin yoloja qıktı. **8** Pərvərdigar Yəxuaqa: — Uşardın korkmijoq; qünki Mən ularni sening kəlungsə tapxurdum, ularning həqbirini aldingda put tirəp turalmayıdu, — dedi. **9** Yəxua Gilgaldin qikip pütün keşə mengip ularning üstigə tuyusksız qüxtü. **10** Pərvərdigar ularni Israilning alidda tiripər kıldı, Yəxua ularni Gibeonda kəttik məoşlup kılıp kırıp, Bəyt-Horonoja qıkıdıcıqan dawan yolidə kooqlap, Azikah bilən Makkədahıqə sürüp-tokay kıldı. **11** Ular Israildin keqip, Bəyt-Horonning dawanidin qüxtüwatlında, Pərvərdigar təki ular Azikahka yətküqə asmandın ularning üstigə qong-qong məldür-taxlari yaqdurdı. Ular əldi; muxu məldürlər bilən əltürüləngənlər Israillar kılıqlap əltürəngənlərdən kəp idi. **12** Andin Yəxua Pərvərdigaroja səz kıldı, — yəni Pərvərdigar Amoriylarını Israilning aldioja tapxurqan künidə u Israilning kez alidda Pərvərdigaroja mundaq dedi: — «Ey kuyax, Gibeon üstida tohtap tur! Ey ay, Ayjalon jiloqisi üstida tohtap tur!» **13** Xuni dewidi, həlkə düxmənlərdən intikam elip bolouqulik kuyax mangmay tohtap turdi, aymu tohtap turdi. Bu wəkə Yaxarning kitabida pütülgən əməsəmidi? Kuyax təhminən pütün bir kün asmanning otturisida tohtap olturuxkə aldirimidi. **14** Pərvərdigar bir insanning nidasıqə külak salqan xundak bir kün ilgiri bolup bəkmioqan wa keyinmə bolup bəkmidi; qünki Pərvərdigar Israil üçün jəng kıldı. **15** Andin Yəxua bilən pütükli Israil Gilgaldiki qedirgahı yenip kəldi. **16** Əmma u bəx padixah bolsa keqip Makkədahıtki əqarəja yoxuruniwəldi. **17** Xuning bilən birsı Yəxuaqa məlum

kılıp: — U bəx padixahı tepildi; ular Makkədahıtki əqarəja yoxuruniwəpti, dedi. **18** Yəxua: — Undak bolsa oqarəng aqzıqıa qong-qong taxlarnı yumilitip koyunglar, andin uning alidda adəmlərni kəzətkə koyunglar. **19** Lekin silər tohtap kəlməy düxmənlirinqənlər kooqlap kəyndi kələnənlərini kiringlər; ularni eż xəhərliriga kırğızmanglar, qünki Pərvərdigar Hudayinglər ularni kələnənlərə tapxurup bərdi, — dedi. **20** Andin xundak boldiki, Yəxua bilən Israillar bularni kırıp kəttik məoşlup kılıp yokattı; lekin keqip kütulən bir kəldək mustəhəkəm xəhərlirigə kiriwaldi. **21** Andin barlıq həlkə Makkədahıtki qedirgahı, Yəxuaning kəxiqə tinq-salamət yenip kəldi. Həqkim Israillarə qarxi eeqiz eeqiçək jürət kılalmıdı. **22** Yəxua: — Oqarəng aqzını eeqip, u bəx padixahı qərdin qikirip meninq kəximəqə elip kelinglər, — dedi. **23** Ular xundak kılıp bəx padixahı, yəni Yerusalemning padixahı, Hebronning padixahı, Yarmutning padixahı, Lakixning padixahı wə Əglonning padixahı qərdin qikirip uning kəxiqə elip kəldi. **24** U padixahılar Yəxuaning kəxiqə kəltürüləndə, Yəxua Israilning həmmə adəmlərini qakirip, ezi bilən jəngə qıkqan ləxkər sərdarlırioqa: — Kelip putlirlərini bu padixahıların gadinigo koyunglar, — dedi. Xundak dewidi, ular kelip putlirlərini ularning gədənlirigə koydi. **25** Andin Yəxua ularoqa: — Korkmanglar wə həq hədük manglar, kəysər wə oqayrətlik bolunglar; qünki Pərvərdigar silər hujum kılıqan barlıq düxmənlirinqənlərə xundak ixni kıldı, — dedi. **26** Andin Yəxua padixahıları kılıqlap əltürüp, jəstlərini bəx dərəhəkə esip kəydi; ular dərəhələrinən üstida kəqkiqə esiklik tərdi. **27** Kün patkanda Yəxuaning buyruki bilən kixilər elüklərni dərəhələrdən qüxtürüp, ular ilgiri yoxurunojan əqarəja taxlap, oqarəng aqzıqıa qong-qong taxlarnı koyup kəydi. Bu taxlar təki büküngə kədər xu yərdə turməktə. **28** U künü Yəxua Makkədahımi ixçal kılıp, uning padixahı bilən xəhəridiki həmmə həlkəning birinimə koymay kılıqlap mutlək yokattı; u Yerihonning padixahıqə kılıjinidək Makkədahıning padixahıojumu xundak kıldı. **29** Andin Yəxua bilən barlıq Israillar Makkədahıtnı qikip, Libnahka berip Libnah xəhərigə hujum kıldı. **30** Pərvərdigar unimu padixahı bilən koxup Israilning kəlioja tapxurup bərdi; Yəxua uni kılıq bilən urup, xəhəridiki həmmə həlkəning birinimə koymay kılıqlap əltürdə; u Yerihonning padixahıqə kılıjinidək uning padixahıojumu xundak kıldı. **31** Andin Yəxua bilən barlıq Israill Libnahdın qikip, Lakixka berip, uni kamal kılıp uningoja hujum kıldı. **32** Pərvərdigar Lakixni Israilning kəlioja tapxurup; ular ikkinçi künilə uni kılıq bilən elip, dəl Libnahka kılıjinidək, xəhəridiki həlkəning birinimə koymay kılıqlap əltürdə. **33** U wakıttı Gəzərning padixahı Həoram Lakix xəhərigə mədət berix üçün qikip kəldi; lekin Yəxua uni barlıq adəmləri bilən koxup urup, uların həqkimni tırık koymay əltürdə. **34** Andin Yəxua bilən barlıq Israill Lakixtin qikip, Əglonqa berip uni kamal kılıp, u xəhərgə hujum kıldı. **35** Ular xu künü xəhərni elip, uningdiki adəmlərni kılıqlıdı; xu künü Yəxua xəhərdiki barlıq kixilərni təltəküs yokattı; u dəl Lakixka kılıjinidək, ularojumu xundak kıldı. **36** Andin Yəxua bilən Israilning həmmisi Əglondin qikip Həbrənoja berip, u xəhərgə hujum kıldı. **37** Ular uni elip, dəl Əglonda kılıqandək uning padixahını kılıqlap, uningoja karaxlık həmmə yəza-kəntlirini elip, ularning iqida olturuxluk həmmə adəmning həqbirini koymay kılıqlap yokattı. Yəxua xəhərni wə iqidiki barlıq adəmlərni mutlək yokattı. **38** Andin Yəxua bilən barlıq Israillar Dəbirkə berip, u xəhərgə hujum kıldı. **39** U xəhərni elip wə uningoja karaxlık həmmə yəza-kəntlirini kılıq bilən urup, padixahını tutup, bularıldı barlıq adəmlərning həqbirini koymay təltəküs yokattı. Yəxua Həbrənoja kılıjinidək, Libnahka wə uning padixahıqə kılıjinidək, Dəbir bilən uning

padixahiqimu xundak kildi. **40** Bu tarikide Yəxua xu pütün yurtini, yəni təqəlik rayonni, jənubiy Nəgəv yurtini, Xəfəlah oymalıklärini, dawandiki yurtları hujum kılıp elip, həmmə yurtni ixqal kılıp barlıq padixahları bilən məqəlup kildi. Israelning Hudasi Pərvərdigar buyruqonidək, u həqkimni koymay, bəlkı nəpəsi barlarning həmmisini mətlək yokatdı. **41** Yəxua Kədəx-Barneadin tartip Gəzaçıqə bolərə yurtları, xuningdək Goxənning pütük yurtini təki Gibeoniqimu hujum bilən aldı. **42** Bu kətimkə uruxta Yəxua bu padixahları məqəlup kılıp, ularning zeminini igiliyi. Qünki Israelning Hudasi Pərvərdigar Israel tərəptə turup jəng kildi. **43** Andin Yəxua bilən barlıq Israel Gilgaldiki qədirgahka yenip kəldi.

11 Əmma Həzorning padixahı Yabin bularni anglap Madonning padixahı Yobab bilən Ximronning padixahı wə Aksafning padixahiqası adəm əwətti, **2** xundakla ximaldiki təqəlik rayonidiki padixahlarqa, Kinnarotning jənubidiki tüzlənglik, oymalıq wə əqrəbtiki Dor egizlikidiki həmmə padixahlarqa elqi əwətti; **3** U yənə xərək bilən qərb tərəptiki Kəanañiyalar, Amoriylar, Hittiyalar, Pərizziylər bilən təqəlik rayonidiki Yəbusiyalar wə Hərmon teqininq etikidiki Mizpah yurtida turuwatkan Hiywınları qakirdı. **4** Ular, yəni padixahları wə barlıq əxunlular qıktı; ularning səni dengiz sahiliidiki kumdək kəp idi, ularning nuroqun at wə jəng hərəlirləri bar idi. **5** Bu həmmə padixahları bir bolup yiojılıp, Israel bilən jəng kılıx üçün Mərom sulurining boyida qədirlərni titki. **6** Ləkin Pərvərdigar Yəxuaqa: — San ularlın heq korkmiojin; qünki Mən ətə muxu wakıtlarda ularning həmmisini Israelning aldida həlakətkə tapxurıman. Sən ularning atlırining pəylirini kesip, hərəlirləri otta kəydürüwetisən, — dedi. **7** Buni anglap Yəxua bilən uning həmmə jəngqiləri Mərom sulurining yenioqa berip, ularning üstiga tuyuksız qüxüp hujum kildi. **8** Pərvərdigar ularni Israelning kəliqə tapxurdu; ularni urup Qong Zidon wə Misrafot-Mayimojıq, xundakla xərək tərəptiki Mizpah wadisinqiça sürüp berip, ularlın heqbirini koymay kiliqlap əltürdi. **9** Yəxua Pərvərdigarning eziqə buyruqonidək kılıp, ularning atlırining pəylirini kesip, hərəlirləri otta kəydürüwətti. **10** Xu qəqəda Yəxua kəytiq berip, Həzorni ixqal kılıp, uning padixahını kiliqlap əltürdi. Həzor bolsa xu dəvrələrdə axu barlıq əllərning bəxi idi. **11** [İsraillar] xəhər iqidə olturuxluq həmmisini kiliqlap əltürüp, heq nəpəs igisini koymay həmmisini üzütl-kesil yokatdı; Həzorni Yəxua otta kəydürüwətti, **12** Xu padixahlarıning barlıq paytaht xəhərərini elip, ularning padixahlarını məqəlup kildi; Pərvərdigarning kuli bolərən Musa buyruqonidək, u ularni kiliqlap üzütl-kesil yokatdı. **13** Ləkin egizlikkə selinən xəhərərni bolsa, Israel kəydürürəmidi; Yəxua ularlın pekət Həzornıla kəydürüwətti. **14** Israillar bu xəhərlərdiki əqənimətlərni wə qarpayınları əzlirigə olja kılıp aldı, lekin iqidiki həmmə adamlarını kiliqlap yokatdı; ular birmə nəpəs igisini tırık koymidi. **15** Pərvərdigar Əz kuli bolərən Musaqa nəmə buyruqon bolsa, Musamu Yəxuaqa xuni buyruqonidi wə Yəxuanı xundak kildi. U Pərvərdigarning Musaqa buyruqonidən heq nemini kəldurmaya həmməni xu boyiqə ada kildi. **16** Xu tarikide Yəxua xu zeminning həmmisini, yəni təqəlik rayonidiki zeminlərni, barlıq jənubiy Nəgəv zeminini, barlıq Goxən zeminini, oymalıklärini, tüzləngliklərini wə Xəfəlah oymalıklärini, **17** Seir dawininqiça sozulojan Halak teqinidən təki Hərmon teqininq etikidiki Liwan jilojisiqa jaylaxkan Baal-Gadkiqə bolərən zeminini igiliyi; u ularning həmmə padixahlarıni tutup ularni olumgə möhəkum kildi. **18** Xu tarikide Yəxua bu həmmə padixahları bilən uzun

wakit jəng kildi. **19** Gibeonda olturaklıxkan Hiywınlardın baxka, heqbir xəhər Israel bilən suluq tüzəndi. Israel ularning həmmisini jəng arkılıklə aldı. **20** Qünki ularning kənglininq kattik klinixi, Israel bilən jəng kılıx niyitidə bolux Pərvərdigardin idi; buning məksəti, ularning üzütl-kesil yokitilixi; yəni, ularqa heq rəhim klinimay, əksiqə Pərvərdigar Musaqa buyruqonidək ularning yokitilixi üçün idi. **21** U wakıttı Yəxua kəlip Anakiyalarqa hujum kılıp ularni təqəlik rayondın, Həbrondın, Dəbardin, Anabdin, Yəhədaning həmmə təqəlik rayoni bilən Israelning həmmə təqəlik rayonidin yokatdı; Yəxua ularni xəhərləri bilən koxup üzütl-kesil yokatdı. **22** Xuning bilən Israillarning zeminida Anakiyardın heqbirimi kəldurulmudi; pəkət Gaza, Gat wə Axodda birnaqqisila kəldi. **23** Xu tarikide Yəxua Pərvərdigar Musaqa wədə kılqandək pütük zeminni aldı; Yəxua uni Israiloja ularning əxun-ķəbilisi boyiqə miras kılıp təkşim kildi. Andin zəmən jəngdən aram taptı.

12 Israel İordan dəryasining u təripidə, yəni kün qikix təripidə [ikki] padixahı əltürdi. Ular ularning zeminini, yəni Armon dəryasidin tartip Hərmon təqəlikiqə tutaxşan zemin bilən xərək tərəptiki barlıq Arabəh tüzlənglikini igiliyi. Xu [ikki] padixahlar bolsa: — **2** [birsi] Həxbonda turuxluk Amoriylarning padixahı Sihon; u Aroor (Aroor Arnon dəryasining boyida) wə Arnon jilojisidiki xəhərdin tartip, Gileadning yerimini ez iqiqə alojan Yabəbok dəryasinqiça (bu Ammoniyarning qərəsi idi) bolərən yərlərdə səltənət kiliatı; **3** u səltənət kılqan zemin yəna xərək tərəptiki Kinnərot dendizindən tartip Arabəh dəngiziqiça, yəni Xor dəngiziqiça sozulojan Arabəh tüzlənglikini, xundakla xərək tərəptiki Bəyt-Yaximotka baridiqan yoluńi wə janub təripidə Pisgah teqininq dawanlırinin qətigiqə sozulojan zeminni ez iqiqə alatti. **4** Uningdin baxka Israel Baxan padixahı Ogning zeminini aldı; u Rəfəyiylər [deyilidiojan gigantlarning] kəldükidin biri idi (ular Axtarot wə Ədraydə turattı). **5** U Hərmon teqidiki yurtlarqa, Salkah wə pütük Baxan zeminiqə, yəni Gaxuriylar bilən Maakatıylarning qərəsiqiqə, xuningdək Gileadning yerimə, təki Həxbonning padixahı Sihonning qərəsiqiqə səltənət kiliatı. **6** Pərvərdigarning kuli bolərən Musa bilən Israillar bularoja hujum kılıp məqəlup kılqanlı wə Pərvərdigarning kuli Musa xu zeminini Rubənlərgə, Gadlıroja wə Manassəhning yerim kəbilisigə miras kılıp bərgənidi. **7** Təwəndikilər Yəxua bilən Israillar İordan dəryasining qərb təripidə hujum kılıp məqəlup kılqanlı padixahlardur; ularning zeminiqli Liwan jilojisidiki Baal-Gadtin tartip, Seirning dawanlırinin yenidiki Halak teqiojqıqə bolərən zemindən ibarət idi. Yəxua bu zeminiñləri Israelning əxun-ķəbililəri boyiqə ularqa miras kılıp bərdi, **8** jümlidin təqəlik yurtini, Xəfəlah oymalıklärini, Arabəh tüzlənglikini, egizliklərni dawanlarnı, qəllükni wə jənubtiki Nəgəv zeminini, Hittiyalar, Amoriylar, Kəanañiyalar, Pərizziylər, Hiywınlər wə Yəbusiyarning zeminiñlərini belüp bərdi: — **9** Əlarning padixahlırinin biri Yerihoning padixahı, biri Bəyt-Əlning yenidiki Ayining padixahı, **10** biri Yerusalemning padixahı, biri Həbronnıng padixahı, **11** biri Yarmutning padixahı, biri Lakixning padixahı, **12** biri Əglonning padixahı, biri Gəzarnıng padixahı, **13** biri Dəbirning padixahı, biri Gədərning padixahı, **14** biri Horməhning padixahı, biri Aradning padixahı, **15** biri Libnahıning padixahı, biri Adullamning padixahı, **16** biri Makkədəhəning padixahı, biri Bəyt-Əlning padixahı, **17** biri Tappuahıning padixahı, biri Həfərəning padixahı, **18** biri Afşəning padixahı, biri Laxaronning padixahı, **19** biri Madonning padixahı, biri Həzornıng padixahı, **20** biri Ximron-Məronning padixahı, biri Aksafning padixahı,

21 biri Taanakning padixahı, biri Mægiddoning padixahı, 22 biri Kædæxning padixahı, biri Karmælning yenidiki Yokneamning padixahı, 23 biri Dor egizlikidiki Dorning padixahı, biri Goyimning padixahı, 24 biri Tirzahning padixahı bolup, jəmīy ottuz bir padixahı idi.

13 Əmma Yəxua yaxinip, yexi heli bir yərgə berip kəlojanidi. Pərvərdigar uningoja mundak dedi: — «Son əmdi kərip kalding, yexingu qongiyip қaldı, lekin yənə igilinixi kerak bolovan nuroqun zemin bar. 2 Bu zeminlər bolsa munular: — Filistiyarlarning wə Gəxuriylarning barlıq yurtlari, 3 yəni Misirning xərk təripidiki Xihor daryasidin tartip, ximal təripidiki Əkrən xəlirinin qərəlirioqja sozulən yərlər (xu yurt Kənaaniylarning zemini hesablinatti), jümlidin Gaza, Axdod, Axkelon, Gat wə Əkrondiki bəx Filistiy əmir baxkuriadioqan yurtlar bilən Awwiyarlarning jənub tərəptiki yurtlari; Zidoniyoja təwə bolovan Məarahdin tartip Afək bilən Amoriylarning qəgrisioqja sozulən Kənaaniylarning barlıq zemini; 5 Gəbəliylarning zemini wə barlıq Liwan zemini, yəni kün qikiz tərəptiki Hərmon teoqining etikidiki Baal-gadtin tartip, Hamat rayonıqo kirix eçqiziqiçə bolovan zeminlər; 6 Liwandin tartip Misrəpot-Mayimoqja sozulən təqqliktə barlıq olturuwatqanlarning, yəni Zidoniylarning zemini qatarlıqlardın ibarəttur. Bu zemindiki həlkinqing həmmisini Mən Israfil alidin kooqlıwetim. Xunga son qoqum Mening sanga buyruqojin boyiqə buni qək taxlap Israilliklərə miras kılıp təkşim kılıp berixing kerək. 7 Son əmdi bu zeminlərni tokkuz kəbila bilən Manassəhning yerim kəbilisigə miras kılıp belgın». 8 Rubənlər bilən Gadlar bolsa, [Manassəhning yerim kəbilisi] bilən birlikdə İordan dəryasining u keti, yəni xərk təripidə Musanıng ularoja bərgən mirasioja iğə boldi; buni Pərvərdigarning kuli bolovan Musa ularoja miras kılıp bərgənidi: — 9 Ularning zeminləri Arnon jilojsinining boyidiki Aroordin tartip, jümlidin jilojining otturisidiki xəhər wə Dibonqıçə sozulən Mədəba tülzənglik, 10 Həxbonda səltənat kilojan, Amoriylarning padixahı Sihonning Ammoniyarning qəgrisioqja sozulən həmma xəhərlər; 11 Gilead bilən Gəxuriylar wə Maakatiylarning qət yurtlari, Hərmon teoqining həmmisi wə Salkahqıçə sozulən barlıq Baxan zemini; 12 [Gigantlar bolovan] Rəfəiyarlarning kaldık nəslidin bolovan Axtarot bilən ədrəydə səltənat kilojan Ognıng Baxandiki pütkül padixahlıq zemindin ibarət idi; muxu zemindikilərni Musa məoplul kılıp, zeminlioja iğə boldi. 13 Lekin Israillar Gəxuriylar bilən Maakatiylarnı eż yurtliridin kooqlıwetmidi; xunga Gəxuriylar bilən Maakatiylar bügüngiçə Israfil arısida turmaktı. 14 Lekin [Musa] Lawiy kəbilisigə həq miras zemini bərmigən; Israillining Hudasi Pərvərdigar ularoja eytkinidək, Pərvərdigaroja atap otta sunulən qurbanlıklar ularning mirasidur. 15 Musa Rubənlər kəbilisigə, jəmət-aililəri boyiqə yurtlarnı miras kılıp bərdi. 16 Ularning zemini bolsa Arnon jilojsinining yenidiki Aroordin tartip, jilojining otturisidiki xəhər wə Mədəbaning yenidiki pütkül tülzənglik, 17 Həxbon wə uningoja karaxlik tülzənglikdiki həmma xəhərlər, Dibon, Bamot-Baal, Bəyt-Baal-Meon, 18 Yahaz, Kədəmot, Məfaat, 19 Kiriyatayim, Sibmah, wə «Jiloja teoq»diki Zərət-Xahar, 20 Bəyt-Peor, Pisgah teoqindiki dawanlar, Bəyt-Yəximot, 21 tülzənglikdiki barlıq xəhərlər wə Həxbonda səltənat kilojan, Amoriylarning padixahı bolovan Sihonning pütkül səltənitining zeminini eż iğiqə aldi. Bu padixah wə uning bilən xu yurtta olturuxluk, [Sihonqıçə] bekinqoqan sərdərlər Əwi, Rəkəm, Zur, Hur wə Rəba qatarlik Mədiyan əmirləri bolsa Musa təripidin əltürülənidi. 22 Xu wakıttı Israillar əltürgənlər iğidə Beorning oqlu palçı Balaammu bar idi; unimu ular kılıqlap əltürgənidi. 23 Rubənlərning

zeminining qəgrisi İordan dəryasining ezi idi. Rubənlərning jəmət-aililəri boyiqə ularoja bələngən mirasi mana bu xəhərlər bilən kənt-kıxlakları idi. 24 Musa yənə Gad kəbilisigə, yəni Gadlarning jəmət-aililəri boyiqə ularoja miras bolup bərgənidi. 25 Ularning zeminləri bolsa Yaazər bilən Gileadning barlıq xəhərləri, Ammoniyarning zeminining yerimi taki Rabbəh alidiki Aroərgiqə, 26 Həxbondin tartip Ramat-Mizpəh, wə Bətonimoqıçə, Məhənayimdin tartip Dəbirning qəgrisioqıçə, 27 jilojoja jaylaxkən Bəyt-Əhəram, Bəyt-Nimrah, Sukkot wə Zafonlar, Həxbonning padixahı Sihonning səltənitining İordan dəryasining xərkjy ketidiki kəlojan kismi, dəryani yakılap Kinnarət Dengizining u bəxiqiçə idi. 28 Gadlarning jəmət-aililəri boyiqə ularoja bələngən mirasi mana bu xəhərlər bilən kənt-kıxlakları idi. 29 Musa Manassəhning yerim kəbilisigə miras bərgənidi; Manassəhning yerim kəbilisigə jəmət-aililəri boyiqə bu miras bolup berilənidi: — 30 zeminləri Məhənayimdin tartip, pütkül Baxan zemini, Baxanning padixahı Ognıng pütkül səltənitining zemini wə Yairning barlıq yəza-kəntləri (bu yezakntər Baxanning eziqə jaylaxkən bolup, jəmīy atmix idi), 31 Gileadning yerimi bilən Baxan padixahı Ognıng səltənitidiki Axtarot wə ədrəy xəhərləri Manassəhning oqlı Makirning əwlədiqə təwə kiliqənən bolup, Makirlarning yerim kismiə jəmət-aililəri boyiqə miras kılıp bolup berilənidi. 32 Musa İordan dəryasining xərkjy ketida, Yerihoning udulida, Moabning tülzəngliklərində bolovan wəkəftə bələp bərgən miraslar mana bu zeminlər idi. 33 Lekin Musa Lawiy kəbilisigə həq miras zemini təkdim kılımıldı; Israillining Hudasi Pərvərdigar ularoja eytkinidək, U Əzzi ularning mirasidur.

14 Israillarning Kənaan zeminidin alojan mirasları təwəndikidək; Əliazar kahin bilən Nunning oqlı Yəxua wə Israfil kəbililəridik jəmət-ailə baxlıkları muxu mirasları ularoja bələp bərgən. 2 Pərvərdigar Musanıng wasitisi bilən tokkuz yerim kəbile tooprisida buyruqojinidək, ularning hərbirinən ilüxi qək taxlap bilən bələp berildi. 3 Qünki kəlojan ikki kəbile bilən Manassəhning yerim kəbilisining mirasını bolsa Musa İordan dəryasining u təripidə ularoja təkşim kılıqanı; lekin u Lawiyərəqə ularning arısında həq miras bərmigənidi. 4 (Yütişnəng əwlədləri Manassəh wə Əfraim degen ikki kəbiligə bələngənidi. Lawiyərəqə bolsa, turuxkə bolidioqan xəhərlər bekitiliplə, xundakla xu xəhərlərgə təwə yaylaqlardın qarşayalarını bəkədiqən wə mal-mülükllərini orunlaqturadioqan yərlərdin baxka ularoja həq ilüxlərni bərmigənidi). 5 Pərvərdigar Musa oqqa qandaq buyruqjan bolsa, Israillar xundak kılıp zemini bələxüwalı. 6 Yəhədələr Gilgalqa, Yəxuanıng kəxiqə kəldi, Kənizziy Yəfunnəhəning oqlı Kaləb Yəxuaqa mundak dedi: — «Pərvərdigar Əz adımı bolovan Musa oqqa mən bilən sening tooprangda Kədəx-Barneada nemə degənlikini bilişənəni; 7 Pərvərdigarning adımı Musa meni Kədəx-Barneadin zemini qarlap kəlixə awətəndə, mən kırıq yaxta idim; qin [etikadlı] kenglüm bilən uningoja həwər yətküzənədim. 8 Əmma mən bilən qıkkən kerindaxlırim həlkinqing kenglini su kılıwətənəni. Lekin mən bolsam püttin kəlbim bilən Pərvərdigar Hudayımoja əgəxtim. 9 U künü Musa kəsəm kılıp: — «Sən püttin kəlbəng bilən Pərvərdigar Hudayımoja əgəxkining üçün, sening putung dəssigən zemin jəzman əbədgiqə sening bilən nəsləning mirası boludu» — degənidi. 10 — Mana Israfil qəlda sərgərdən bolup yürgəndə, Pərvərdigar Musa oqqa xu sezlərni degen künidin keyinkı kırıq bəx yil iğidə Əzzi eytkinidək meni tırık saklıdı. Mana mən bügün səksən bəx yaxkə kirdim. 11 Mən muxu kündimü Musa meni qarlaşkə əwətəkən kündidikəd kūqlıkmən, məyli jəng kəlix bolsun yaki bir yərgə berip-kəlix bolsun,

mening yənilə baldurkidak küq-dərmanım bardur. **12** Əmdi Pərvərdigar xu künidə wədə kılajan bu təqəliq yurtني manga miras kılıp bərgin; qünki u künü sənmü u yərdə Anakıylar turidiojanlıklını, xundakla qong həm mustəhkəm xəhərlər barlıklını anglıdingoş. Lekin Pərvərdigar man bilən bille bolsila, Pərvərdigar eytkinidək mən ularını kooqlıwetimən». **13** Buni anglap Yəxua Yəfunnahning oqlı Kaləbkə bəht-bərikət tiləp, Həbronni uningoja miras kılıp bərdi. **14** Xunga Həbron taki bügüngiçə Kənizziy Yəfunnahning oqlı Kaləbning mirası bolup turmakta; qünki u pütün kəlbi bilən Israilning Hudasi Pərvərdigarqa aqəxən **15** (ilgiri Həbron bolsa Kiriət-Arba dəp atıllati. Arba deqən adəm Anakıylar arısında əng dangki qıkkən adəm idi). Xundak kılıp zəmin jəngdin aramaptı.

15 Yəhudalar kəbilisining mirası bolsa jəmat-aililəri boyığa qək taxlinip erixkən zəmin bolup, jənubiy tərəpning uqi Edomning qərmişiqə wə Zin qələgə tutaxtı; **2** jənubiy qərmişisi «Xor dengizi»ning ayiojidin, yəni jənubiy tərəpkə qokqiyip qıkkən koltukṭın baxlinip, **3** «Seriq Exak dawini»ning janub taripidin etüp, Zinoja tutaxtı; andin Қадəx-Barneanıng janubini yakılap Həzronqa etüp, Addarqa berip, Karkaaħka burulup, **4** Azmonqa etüp Misir ekini bilən qıkkip, uqi dengizəqə takıixatti. Bu ularning janubiy qərmişisi idi. **5** Xərkij qərmişisi bolsa Xor dengizidin lordan dəryasining dengizəqə kuyulidiojan eeqziojıqə idi; ximaliy qərmişisi bolsa dengizning lordan dəryasining dengizəqə kuyulidiojan eeqzidin baxlinip, **6** andin Bayt-Həqləhqa berip, Bayt-Arabañıng ximalidin etüp, Rubənnıng oqlı Bohanning texining kexiqiojıqə idi; **7** andin qəgra Akor jilojsidin Dəbərgə kərap etüp, u yərdin ximal taripigə burulup, jilojining janub təripidiki Adummimoja qikidiojan dawanning udulidiki Gilgalqa yetip berip, andin Ən-Xəməx suliridin etüp, Ən-Rogəl bulkiqə tutixatti; **8** u yərdin «Bən-Hinnomning jilojsisi»qa qıkkip, Yəbusiylar egizlikidin, yəni Yerusalemning janub təripidiki dawandın etüp, andin Hinnom jilojsinining aldiqə, yəni oqrəb tərəpkə, Rəfayiylarning jilojsinining ximaliy beşidiki təqning qokkisiqə qıktı; **9** qəgra bu təqning qokkisiqən Nəftoħaq siuiyin bulkiqə berip, andin Əfron teojudiki xəhərlirineng yeni bilən qıkkip, u yərdin Baaləh (yəni Kiriət-Yearim)qa yetip berip, **10** andin Baalahtın etüp, oqrəb təripigə əşyariplip Seir teojoqa berip, Yearim teojo (yəni Kesalon)ning ximaliy baoqridin etüp, Bayt-Xəməxka qüxüp, Timnahṭin etti; **11** andin ximaloja kərap əkronning dawini bilən qıkkip Xikronqa etüp, Baaləh teojoining yenioja tutixip, Yabnəalgə yetip, andin uqi dengizəqə takəxşanidi. **12** Oqrəb təripidiki qərmişisi bolsa dengiz boyılıri idi. Yəhudaların jəmat-aililəri boyığa ularqə tohtitojlan tət təripidiki qəgra manaxu idi. **13** Yəfunnahning oqlı Kaləbəga bolsa, Pərvərdigarnıng Yəxuaqa bərgən əmri boyığa, uningoja Yəhudaların arısında bir ültüx, yəni Anakning atisi Arbaning xəhəri bolqan Həbron ata kılındı. **14** Kaləb xu yərdin Xəxay, Ahiman wə Talmay deqən üq Anakıynı kooqlıwitti; ular üq Anakning əwlədi idi. **15** Andin xu yərdin qıkkip, Dəbirə turuwatkanlarqa hujum kıldı (ilgiri Dəbirning nami Kiriət-Səfər idi). **16** Kaləb: — Kimki Kiriət-Səfərgə hujum kılıp uni alsa, uningoja kizim Aksahni hotunlukka berimən, degəndi. **17** Kaləbning ukisi Kenazning oqlı Otniyəl uni ixqal kıldı, Kaləb uningoja kizi Aksahni hotunlukka bərdi. **18** Xundak boldiki, kiz yatlıq bolup uning kexiqia barar qəoja, erini atisidin bir parqə yər soraxka ündidi. Aksah exəktin qüixüxigə Kaləb uningdin: — Sening nemə təliping bar? — dəp soridi. **19** U jawab berip: — Meni alahidə bir bərikətligəysən; sən manga Nəgəwdin [kəoqjirak] yər bərgənökənsən, manga birnəqqə bulaknimu bərgəysən,

— dedi. Xuni dewidi, Kaləb uningoja üstün bulaklar bilən astin bulakları bərdi. **20** Təwəndikilər Yəhuda kəbilisigə ularning jəmat-aililəri boyığa təqən miras ülüxlərdür: — **21** Yəhuda kəbilisining əng jənubioja jaylaxkan, Edom qərmişisi tərəptiki xəhərlər: — Kabzəl, Edər, Yagur, **22** Kınah, Dimonah, Adadah, **23** Kədəx, Həzor, Yitnan, **24** Zif, Təlem, Bealot, **25** Həzor-hadattah, Kəriət-Həzron (yəni Həzor), **26** Amam, Sema, Moladah, **27** Həzər-Gəddah, Həxmon, Bəyt-Pəlat, **28** Həzər-Xual, Bəər-Xeba, Biziötiva, **29** Baalah, İjim, Ezəm, **30** Əltolad, Kesil, Hormah, **31** Ziklag, Madmannah, Sansannah, **32** Libaot, Xilhim, Ayin wə Rimmon kətarlıklar jəmiy yigirənə tokkuz xəhər wə ularqə karaxlıq kənt-kıxlaklar idi. **33** Xəfələh oymaşlıklıdiki xəhərlər bolsa Əxtəol, Zoreah, Axnah, **34** Zənoah, Ən-Gannim, Tappuah, Ənam, **35** Yarmut, Adullam, Sokoh, Azikah, **36** Xaarayim, Aditaim, Gədərah wə Gədərotaim bolup, jəmiy on tət xəhər wə ularqə karaxlıq kənt-kıxlaklar idi. **37** Bulardin baxka yənə Zinan, Hadaxah, Mıgdał-Gad, **38** Dilean, Mizpah, Yoqtələ, **39** Lakıx, Bozkat, Əglon, **40** Kabbon, Laħmas, Kħitix, **41** Gədərot, Bəyt-Dagon, Naamah wə Makkədəh bolup, jəmiy on altə xəhər wə ularqə karaxlıq kənt-kıxlaklar idi. **42** Buningdin baxka yənə Libnah, Etər, Axan, **43** Yəftələ, Axnah, Nəzib, **44** Keilah, Akzib wə Marəxəh bolup, jəmiy tokkuz xəhər wə yənə ularqə karaxlıq kənt-kıxlaklarmu bar idi; **45** yənə Əkron bilən uningoja karaxlıq yəza-kəntlər, **46** xundakla əkronning oqrəb taripidin tartip Axododning yenidiki hamma xəhərlər bilən ularning kənt-kıxlaklari koxulup, **47** Axod wə uningoja karaxlıq yezilar wə kənt-kıxlaklar, Gaza xəhəri wə xundakla Misir ekiniqiojıqə wə Uluq dengizning kiroqiqiojıqə, uningoja karaxlıq yezilar wə kənt-kıxlaklar bar idi. **48** Taqılıq rayonidiki xəhərlər: — Xamir, Yattir, Sokoh, **49** Dannah, Kiriət-Sannah (yəni Dəbir), **50** Anab, Əxtəməh, Anim, **51** Goxən, Həlon wə Giloh bolup, jəmiy on bir xəhər wə ularqə karaxlıq kənt-kıxlaklar idi. **52** Buningdin baxka yənə Arab, Dumah, Exan, **53** Yanim, Bəyt-Tappuah, Afikah, **54** Hümətah, Kiriət-Arba (yəni Həbron) wə Zior bolup, jəmiy tokkuz xəhər wə ularqə karaxlıq kənt-kıxlaklar bar idi. **55** Buningdin baxka yənə Maon, Karməl, Zif, Yuttah, **56** Yizrəl, Yodkəam, Zənoah, **57** Kayin, Gibeah wə Timnah bolup, jəmiy on xəhər wə ularqə karaxlıq kənt-kıxlaklar bar idi. **58** Buningdin baxka yənə Həlħul, Bəyt-Zur, Gədər, **59** Maarat, Bəyt-Anot wə Əltəkon bolup, jəmiy altə xəhər wə ularqə karaxlıq kənt-kıxlaklar bar idi. **60** Buningdin baxka yənə Kiriət-Baal (yəni Kiriət-Yearim) wə Rabbah, deqən ikki xəhər wə ularqə karaxlıq kənt-kıxlaklar bar idi. **61** Qəldiki xəhərlər bolsa: — Bəyt-Araba, Middin, Səkakah, **62** Nibxan, «Xor Xəhəri» wə Ən-Gədi, jəmiy altə xəhər wə ularqə karaxlıq kənt-kıxlaklar idi. **63** Lekin Yerusalemda olturulukluq Yəbusiylarını bolsa Yəhudalar kooqlıwetəlmigən; xunga ta bügüngiçə Yəbusiylar Yəhudalar bilən Yerusalemda billa turmakta.

16 Yüstünping əwlədlirioja qək taxlinip qıkkən miras zəmin bolsa Yerihooqa tutax bolqan lordan dəryasidin tartip, Yerihonning xərk taripidiki kəllərgiojə bolqan yurtlar wə Yerihodin qıkkip, qəldin etüp Bəyt-Ələnning taqılıq rayonıqə sozuləjan yurtlar idi. **2** Qərmişisi Bəyt-Ələdin tartip Luzqa, andin Arkiylarning qərmişidiki Atarotka yetip, **3** andin oqrəb təripigə berip, Yaflatiylarning qərmişiqə tutixip, Astin Bəyt-Horonning qətigə qüxüp, Gəzərgə berip dengizdə ahrılxatti. **4** Yüstünping əwlədlirli, yəni Manassəh bilən Əfraimlər erixkən miras ülüxi manaxu idi. **5** Əfraimlarning jəmat-ailiri boyığa alojan zemininining qərmişisi təwəndikidək: — miras zemininən xərk tərəptiki qərmişisi Atarot-Addardin tartip üstün Bəyt-Horoniqoja yetip, **6** andin dengizəqə berip ximaloja kərap Mikmitatka qıktı;

andin yənə xərk təripidiki Taanat-Xilohka kayırılıp, uningdin ətüp xərk tərəpkə karap Yanoahka, 7 Yanoahdin qüxüp Atarot bilən Naaratka yetip, Yerihoşa tutixip İordan dəryasında qıktı. 8 Qegra Tappuahdin əqrəb tərəpkə qıkip Kanah ekinioqış berip, dengizə yetip ayaqlaxtı. Əfraimning kəbilisigə, yəni ularning jəmat-ailliliriga təqən miras üləxi xu idi. 9 Buningdin baxka əfraimlər üçün Manassəhning mirasının otturisida birnəqqa xəhərlər ayrıloqanıdı; bu ayrıloqan xəhərlərning həmmisi karaxlık kənt-kıxlaklırlar bilən köxuloqanıdı. 10 Əmma [əfraimlər] Gəzərdə olturuxluk Kanaaniylarını köçliwətməgənəni; xunga Kanaaniylar ta bügüngiçə əfraimning arısında turup, məhsus həxarqi mədiklar bolup turmaqtı.

17 Manassəh Yüsüpnəng tunji oqlı boloqka, uning kəbilisigimə qək taxlinip miras berilgən. Manassəhning tunji oqlı Makirning [əwlədləri] (Makir Gileadning atisi idi) batur palwan boloqka, ularoja Gilead bilən Baxan miras kılıp berildi. 2 Manassəhning kələqan əwlədlərimi, jümlidin Abiezərlər, Hələklər, Asriəllər, Xəkəmlər, Həfərlər bilən Xemidalar əz jəmat-aillilri boyiqə miras üləxini aldı. Bular bolsa Yüsüpnəng oqlı Manassəhning əz jəmat-aillilri idi. 3 Əmmə Manassəhning qəwrisi, Makirning əwrisi, Gileadning əwrisi, Həfərnəng oqlı Zəlofihədnəng oqlı pərzəntləri yox bolup, pəkət kızlırlı bar idi. Uning kızlırinin isimləri Mahləh, Noah, Həqələh, Milkəh, wa Tirzəh, idi. 4 Ular kahin Əliazar bilən Nunning oqlı Yəxua wa əmirlərning kəxioqə berip ularoja: — Pərvərdigar Musaqa biz tooruluk kərindəxəlrimiz kətaradı miras berixka əmr kələqanıdı, dedi. Xuni dewidi, [Yəxua] Pərvərdigarning əmri boyiqə ularning atisining kərindəxəlri kətaradı ularoja miras bərdi. 5 Buning bilən İordan dəryasının u təripidiki Gilead bilən Baxan zəminləridin baxka, Manassəhəkə yənə on üləxi yar berildi. 6 Qünki Manassəhning kızlırları uning oqullarıning kətaradı miras kənənə iga bolqanıdı; Gilead zəminini Manassəhning kələqan əwlədləriçə tagqanıdı. 7 Manassəhning zəmininən qərəsi bolsa Axirdin tərtip Xəkəmning utturdıki Mikmitatka berip, andin jənub təripigə kayırılıp, Ən-Tappuahda turoqularning jayioqışə tutixatti. 8 Qünki Tappuahning zəminini bolsa Manassəhəga tagqanıdı; lekin Manassəhning qərəsindəki Tappuah xəhəri əfraimoja təwa idi. 9 Qərəsi u yərdin Kanah ekinioq qüxüp, jiloqining jənub təripi bilən qıktı. U yərdiki xəhərlər bolsa Manassəhning xəhərlərinin arısında bolsumu, əfraimoja təqdi. Manassəhning qərəsi jiloqining ximal təripi bilən berip dengizə yetip ahrılxatti. 10 Jiloqining jənub təripidiki zəmin əfraimoja, ximal təripidiki zəmin Manassəhəkə təwa idi; əqrəb təripinən qərəsi dengiz idi. Ələrning zəminini ximal təripida Axirning üləxiqığə yetip, xərk təripi Issakarning üləxiqə tutaxqanıdı. 11 Manassəhkimti Issak bilən Axirning üləxləri iqidin Bəyt-Xean wa uningə qaraxlık kəntlər, İblem bilən uningə qaraxlık kəntlər, Dor əhəlisi bilən Doroja qaraxlık kəntlər, Ən-Dor əhəlisi bilən Ən-Doroja qaraxlık kəntlər, Taanak əhəlisi bilən Taanakka qaraxlık kəntlər wa Megiddo əhəlisi bilən Megiddoqa qaraxlık kəntlər, yəni «Üq Egizlik» deyən yurt təqdi. 12 Lekin Manassəh bu xəhərdikilərni köçliwətəlmidi; Kanaaniylar xu yurtlarda turuwerixə niyət bəqəloqanıdı. 13 Israillar barəqənsəri küçəyəqəkə Kanaaniylarını əzliyə həxarqi kılıp bekündurdi, lekin ularını əz yəlirlidin mutlək köçliwətəlmidi. 14 Yüsüplər bolsa Yəxuaqa: — Bizlər Pərvərdigar hazırlıqışə xundak bərikətləp kəlgən, qong bir həlk tursak, sən nemixə qək taxla bilən bizə pəkət bir üləxi miras, bir parçə yərlə bərding? — dedi. 15 Yəxua ularoja jawab berip: — Əgər silər qong bir həlk bolsanglar, əfraimning təqələk yurti silərgə tar kəlgən bolsa, ormanoja berip u yərdidi

Pərizziylər bilən [gigant] Rəfəfiylər yurtida dərəhlərni kesip, eziy়üngər üçün bir jayni qikiriwelingər, dedi. 16 Lekin Yüsüplər: — Taqlık yurt bizə yətməydi; xuning bilən bir wakıttə jiloqda turuwatqanlar, məyli Bəyt-Xeanda wə uningə karaxlık kəntlərda bolsun yaki Yizrəl jiloqında turuwatqan Kanaaniylar bolsun, həmmisindən temürdün jəng hərwiləri bar ikan, dedi. 17 Xundak dewidi, Yəxua Yüsüp jəmati bolqan əfraim bilən Manassəhəgə sez kılıp: — Silər dərvəzə qong bir həlkəsilər wə zor küyüngələr bardur; xunga silərgə pəkət bir üləxla miras berilsə bolmaydu; 18 axu pütükli taqlık yurtmu silərgə berilidü; əgərə ormanlıq bolsumu, silər uni kesip boxitisilər wə uning ətraplıriqimə iğə bolsisilər; Kanaaniylarının temür jəng hərwiləri bar, xundakla küçük bolsumu, silər ularını həydəp qikirliwətəlysilər, — dedi.

18 Pütükli Israillar jamaiti Xilohka yioqılıp, u yərdə ibadət qədiri tiki. Əgərə zəmin ularning aldida boysunduruləq bolsumu, 2 lekin Israillar arısında əz miras üləxi tehi təksim kəlinməqən yatta kəbələ kələqanıdı. 3 Xunga Yəxua Israillarqa mundaq dedi: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi Pərvərdigar silərgə bərgən bu zəminni kələnglərə elixka susluk kılıp kaqanoqışə kəynigə sürüsilər? 4 Silər eziy়üngən hər kəbilidin üq adəmni tallanglar; mən ulanı kəzəjilip bu pütükli zəmininə aylınip qıkip, uni hərbir kəbələ əz miras üləxiqə muwəpiq sizip-hatiriləkə, andin kəximəqə yenip kelixkə əwətimən. 5 Ular zəminini yətə üləxkə bəlsün; lekin Yəhūda kəbilisili bolsa jənubtiki əz üləxi zəminində turiwərsun, Yüsüpnəng jəmatimu ximal tərəptiki əz üləxi zəminində turiwərsun. 6 Silər zəminini yətə üləxkə bəlüp, pasilini hatiriləp sizip yenimoja kelinglər; andin mən Pərvərdigar Hudayimizning aldida bu yarda silər üçün qək taxlaymən. 7 Əmmə Lawiyarning bolsa, aranglarda üləxi bolmaydu, qünki Pərvərdigarning kahinlikli ularning mirasidur. Gad bilən Rubən wa Manassəh, yərim kəbilisili bolsa İordan dəryasının u kəti, xərk təripidə Pərvərdigarning külü bolqan Musa ularоja miras kılıp bərgən yərlərni alıqəalan aloqandur». 8 [Zəminini hatiriləkə bekitikən] kixilər kəzəjilip yoloja qikkəndə, Yəxua ularoja kətik jekiləp: — Silər berip zəminni aylınip, uni sizip-hatiriləp menin kəximəqə yenip kelinglər; andin mən muxu yərdə, Xilohning eziyə Pərvərdigarning aldida silər üçün qək taxlaymən, dedi. 9 Xundak dewidi, bu adəmlər berip zəminni aylınip, uni sizip-hatiriləp, xəhərlər boyiqə yətə üləxkə bəlüp, hatirigə sizip, Xilohdiki qədirgəhə, Yəxuaning kəxioqə yenip kəldi. 10 Andin Yəxua Xilohda Pərvərdigarning aldida ular üçün qək taxlıdı wə xu yərdə kəbələ-jəmati boyiqə zəminni Israillarqa təksim kılıp bərdi. 11 Binyamınlar kəbilisigə jəmat-aillilri boyiqə qək tartıldı; ular qək arkılık erixkən zəmin Yəhūdalar bilən Yüsüplərning zəminini otturisidiki yurt boldi. 12 Ularning ximalı qərəsi İordan dəryasının baxlap, Yerihoning ximal təripidiki dawanni yandap, əqrəb təripigə karap taqələk yurtka qıkip wə Bəyt-Awənninq qələğə tutixatti; 13 andin Luzoja qıkip, luz, yəni Bəyt-Əlning jənub təripini yandap etüp, astin Bəyt-Həronning jənubidiki taqəkə yekin Atarot-Addarəja qıxtı; 14 qəgra xu yərdin ətüp əqrəbtin jənubkə kayırılıp, Bəyt-Həronning jənubining uludidiki taqədindən Yəhūdalarınə xəhərlərinin biri bolqan Kiriat-Baal (yəni Kiriat-Yearim)əja tutaxtı. Bu əqrəb tərapning qərəsi idi. 15 Jənub tərapning qərəsi Kiriat-Yearimning qədiri baxlap əqrəb təripigə mengip, Nəftəoxtıki su mənbəsiqə tutaxtı; 16 qəgra andin Rəfəfiylərning jiloqisindən ximal təripigə jaylaşqan Bən-Hinnomning jiloqisindən uludidiki taqəninq bəxioqə qüxüp, andin Hinnomning jiloqisi bilən yənə qüxüp, Yəbusiyarlarning egezlikinən jənub təripi bilən mengip,

andin Ən-Rogal bulikıqə yətti; **17** andin ximal təripiga kayrilip Ən-Xəməx bulikidin ətüp, Adullam dawinining udulidiki Gəlilotka berip, Rubənninq oqlı Bohanning texiə qüxtüp, **18** wə Arabah tüzənglikining ximal təripidiki ezigzliktin ətüp, Arabah tüzənglikə qüxti. **19** Andin qeraq ximal təripiga qıkıp Bəyt-Həqələhning dawinoğa tutixip, lordan dəryasining jənubiyə eojizida, yəni Xor dengizining ximalı koltukjida ahlaxtı. Bu jənub tərəpning qegrisi idi. **20** Xərk qegrisi bolsa lordan dəryasining ezi idi. Bu Binyaminlarning ülüxi bolup, ularoja jəmət-ailili boyiqə tohitiləjan miras zeminining qegrisi xu idi. **21** Binyaminlar kəbilisiga jəmət-ailili boyiqə tagkan xəhərlər bolsa tewəndiklərdür: — Yeriho, Bəyt-Həqələh, Emək-Kaziz, **22** Bəyt-Arabah, Zəmarayım, Bəyt-Əl, **23** Awwim, Parah, Ofrah, **24** Kəfar-Haamonay, Ofni wə Geba bolup, jəməy on ikki xəhər wə ularoja karaxlik kənt-kıxlaklar idi; **25** Buningdin baxxa Gibeon, Ramah, Bəerot, **26** Mizpah, Kofirah, Mozah, **27** Rəkəm, İrpəl, Taralah, **28** Zəlah, Hə-Ələf, Yəbusi (yəni Yerusalem), Gibeah, wə Kiriat bolup, jəməy on tət xəhər wə uningoşa karaxlik kənt-kıxlaklarmu bar idi. Bu bolsa Binyaminlarning miras ülüxi bolup, jəmət-ailili boyiqə ularoja berilgənidi.

19 İlkinqi qək Ximeonoğa qıktı, yəni Ximeonlar kəbilisiga jəmət-ailili boyiqə tartıldı; ularning mirası bolsa Yəhudalarlarning miras ülüxining arısida idi. **2** Ularning erixkən mirası iqidə Bəər-Xeba, Xeba, Moladah, **3** Həzər-Xual, Balah, Ezəm, **4** Əltəlad, Bitul, Hormah, **5** Ziklag, Bəyt-Markabot, Həzər-Susah, **6** Bəyt-Libaot wə Xaruhən bolup, jəməy on üq xəhər wə ularoja karaxlik kənt-kıxlaklar idi. **7** Buningdin baxxa yənə Ayin, Rimmon, Etər, Axan bolup, jəməy tət xəhər wə ularoja karaxlik kənt-kıxlaklar **8** Həmdə jənub tərəptiki Baalat-Bəər (yəni jənubdiki Ramah) oqıqə boləjan bu [tət] xəhərning ətrapidiki həmma kənt-kıxlaklarmu bar idi. Bular Ximeonlar kəbilisining ülüxi bolup, jəmət-ailili boyiqə erixkən mirası idi. **9** Ximeonlarning miras ülüxi Yəhudalarlarning ülüxining iqidin elip berildi; qunki Yəhudalarlarning miras ülüxi ezlirigə köplük kələşənidir, xunga Ximeonlarning miras ülüxi ularning miras ülüxining iqidin berildi. **10** Üqinqi qək Zəbulunlular kəbilisiga jəmət-ailili boyiqə tartıldı; ularning miras qegrisi Saridka baratti, **11** qegrisi oqrəb tərəpta Marealəhkə berip Dabbəxətkə yetip Yokeamning udulidiki ekinəqə tutixatti; **12** U Saridtin xərk təripiga kayrilip, kün qikixə burulup Kislot-Tabor yurtiə tutixip, Dabiratka ətüp, Yafiyəqə bardi; **13** andin xu yərdin u xərk təripiga kün qikixə [yənə] burulup, Gat-Həfər wə Ət-Kazinoğa kəlip Neahkə sozuləjan Rimmon yurtiə yetip bardi. **14** Andin u yərdin ximal tərəpkə kayrilip, Hannatonaşa yetip berip, Yiftah-Əlning jilojsisida ahlaxtı. **15** Ularning ülüxi yənə Kattat, Nahalal, Ximron, Yidalah wə Bəyt-Ləhəmnimə orap, jəməy on ikki xəhər wə ularoja karaxlik kənt-kıxlaklarmu oqıqə alatti. **16** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoja karaxlik kənt-kıxlaklar Zəbulunlarning miras ülüxi bolup, jəmət-ailili boyiqə ularoja berilgənidi. **17** Tetinqi qək Issakaroğa qıktı, yəni Issakarlar kəbilisiga jəmət-ailili boyiqə tartıldı; **18** ularoja berilgən yurtlar Yizrəəlgiqə bolup, Kəsullot, Xunəm, **19** Həfarayım, Xion, Anaħərat, **20** Rabbit, Kixion, Ebəz, **21** Rəmat, Ən-Gannim, Ən-Haddah wə Bəyt-Pazzənzi oqıqə aldi; **22** andin qegrisi Tabor, Xahazimah wə Bəyt-Xəməxkə yetip, lordan dəryasında ahlaxtı; ularning ülüxi jəməy on altə xəhər wə ularoja karaxlik kənt-kıxlaklar idi. **23** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoja karaxlik kənt-kıxlaklar Issakarlarning miras ülüxi bolup, jəmət-ailili boyiqə ularoja berilgənidi. **24** Bəxinqi qək Axırlar kəbilisiga jəmət-ailili boyiqə tartıldı; **25** ularning zemini Həlkət, Həli, Bətən,

Aksaf, **26** Allammələk, Amead wə Mixalni oqıqə aldi; qegrisi oqrəb tərəpta Karməl bilən Xihor-Libnatka tutixip, **27** andin xərk tərəpkə kayrilip Bəyt-Dagonə berip, Zəbulun [zemini] bilən Yiftah-Əl jilojsisining ximal təripidin ətüp, Bəyt-Emək bilən Neigalə yetip berip Kabulning ximal təripə qıktı; **28** Ebron, Rəhəb, Hammon wə Kanahni oqıqə elip Qong Zidonə yetip bardi. **29** andin qegrisi Ramah təripiga kayrilip, Tur degən mustəhkəm xəhərə berip, Hosahkə kayrilip, Akzib bilən Həbəlgə tutax boləjan dengizdə ahlaxtı; **30** zemini Ummah, Afək wə Rəhəbnimə oqıqə alən; jəməy yigirmə ikki xəhər wə ularoja karaxlik kənt-kıxlaklarnı oqıqə alənənidir. **31** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoja karaxlik kənt-kıxlaklar Axırlarning miras ülüxi bolup, jəmət-ailili boyiqə ularoja berilgənidi. **32** Altinqi qək Naftalıqə qıktı, yəni Naftalilar kəbilisiga jəmət-ailili boyiqə tartıldı; **33** ularning qegrisi bolsa Hələftin qıkıp, Zaanannımdiki dub dörihədindən ətüp, Adəm-Nəkəb wə Yəbnəəldin qıkıp, Lakkuməja yetip lordan dəryasında berip ahlaxtı. **34** Andin oqrəb tərəpkə kayrilip Aznot-Taborə berip, xu yərdin Həkkokkə qıkıp, jənubta Zəbulunning ülüx zeminiəqə tutixip, ximalda Axırlıq ülüx zeminiəqə yetip, kün qıkıp təripidə lordan dəryasining yenida, Yəhudanıng ülüx zeminiəqə ulaxtı. **35** Naftalining mustəhkəm xəhərləri Ziddim, Zər, Həmmat, Rakkat, Kinnərət, **36** Adamah, Ramah, Həzor, **37** Kədəx, Ədray, Ən-Həzor, **38** Yiron, Migdal-Əl, Həzəm, Bəyt-Anat wə Bəyt-Xəməxər bolup, jəməy on tokkuz xəhər wə ularoja karaxlik kənt-kıxlaklar idi. **39** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoja karaxlik kənt-kıxlaklar Naftalilar kəbilisining miras ülüxi bolup, jəmət-ailili boyiqə ularoja berilgənidi. **40** Yətinqi qək Danlarning kəbilisiga qıktı; u ularning jəmət-ailili boyiqə tartıldı. **41** Ularning miras zemini bolsa Zoreah, Əxtəol, Ir-Xəməx, **42** Xaalabbın, Ayjalon, Yitlah, **43** Elon, Timnatəh, Əkron, **44** Əl-təkəh, Gibbeton, Baalat, **45** Yəhəd, Bənə-Barak, Gat-Rimmon, **46** Mə-Yarkon, Rakkon wə Yafonıng udulidiki yurtarı oqıqə aldi. **47** Ləkin Danlarning zemini oqıqə kəlidin kətkən boləqək, Danlar qıkıp Ləxəməgə hujum kılıp uni ixoqal kıldı; ahalisini kılıqlap yokitip, u yərni eziñin kılıp makanlaştı; andin ular Ləxəməgə atisi Danning ismini koyup, uni Dan dəp atidi. **48** Mana bular, yəni bu xəhərlər wə ularoja karaxlik kənt-kıxlaklar Danlar kəbilisiga, ularning jəmət-ailili boyiqə miras kılıp berilgənidi. **49** Bu tərikdir [İsrailliər] zemini qegrəqəra boyiqə bəlüp boldi; andin ular Nunning oqılı Yəxuaşa oqıqə arısından miras bəlüp bardi. **50** Pərvərdigarning buyruki boyiqə Yəxua tiliginiñək uningoşa Əfraim taqılık yurtidiki Timnat-Serəh dejan xəhərni bardi; buning bilən u xəhərni kurup qıkıp, uningda turdi. **51** Mana bular Əliazar kañin bilən Nunning oqılı Yəxua wə Israilning kəbilə-jəmətlirinə kattabaxlırları bir bolup Xiləhədə, jamaət qədirinə dərvazisining aldida turup, Pərvərdigarning aldida qək taxlap bəlüp təkşim kələşə miraslardır. Bu tərikdir ular zeminiñək təkşimatını tıtgətti.

20 Pərvərdigar Yəxuaşa sez kılıp mundak dedi: — **2** Sən İsraillarəqə mundak deqin: — «Əzüüm Musanıng wasitisi bilən silərgə buyruqəndək, ezunglar üçün «panahlık xəhərlər»ni tallap bekitinglər; **3** bilməy, tasadipiylikin adəm urup əltürüp koyojan hərkəndək kixi u xəhərlərgə kəqip kətsün. Buning bilən bu xəhərlər silərgə kən intikamini aloquqıdın panahgah bolidu. **4** [Adəmni xundak əltürgən] kixi bu xəhərlərinin biri qəqip berip, xəhərning kowukioja kəlip, xu yərdə xəhərning aksakallırıqə oqıqə alıwəlini eytşun; ular uni eziqə kobul kılıp xəhərgə kirgütüp, uning eziñi bilən billa turuxioja uningoşa jay bərsün. **5** Əmdi kən kisasını aloquqı uni kooqlap kəlsə, ular adəm əltürgən kixini kisaskarning

kolioqa tapxurup bərmisun; qünki xu kixinining burundin eż qoxnisioqa heq eż-adawitı bolmiojan, bəlkı tasadipiy urup ełtürüp koyɔjan. **6** [Adam ełtürğən] kixi jamaat alıldı sorak kılınoğuşqə xu xəhərdə tursun; andin xu wakittiki bax kahin ełüp kətkəndə, u xu xəhərdin ayrılip, eż xəhərigə, yəni keqip qıkkən xəhərdiki eyigə yenip kəlsun. **7** Xuning bilən ular Naftali təqəliq yurtidiki Kadəxni, əfraimning təqəliq yurtidiki Xəkəmni wə Yəhəudanıng təqəliq yurtidiki Kiriət-Arba, yəni Həbroni, **8** Yerihoning xərk təripidiki, İordan dəryasining u kətidiki Rubən əkbilisining zeminidin tüzülgəlikning qəlidiki Bəzərni, Gad əkbilisining zeminidin Gileadlıki Ramotni wə Manassəh əkbilisining zeminidin Baxandıki Golanni tallap bekitti. **9** Mana bu xəhərlər barlıq Israillar wə ularning arısında turuwaqtan musapirlar üçün panahgah boluxqə bekitilgən xəhərlərdür; kimki bilməy, tasadipliklət adəm ełtürğən bolsa, uning jamaat alıldı sorak kılıniçidin burun, kan qıskarnıng kolidə əlməsliki üçün xu xəhərlərgə keqip ketixək bu xəhərlər bekitilgən.

21 U wakitta Lawiy jəmətlirining kattiwaxlıri kahin Əliazar, Nunning oğlu Yəxua wə Israıl əkbilisilərinin kattiwaxlırinin kəxioqa berip, **2** Kəanaan zeminidiki Xilohda ularqa: — Musanıng wasitisi arkılık Pərvərdigar biz tooruluk; «Ularqa turuxqə xəhərlərni, malları üçün yaylaqlarını koxup bərgin», dəp eytkən, dedi. **3** Xuni dewildi, Israillar Pərvərdigarning əmri boyiqə eż miras ülüxliridin munu xəhərlər bilən yaylaqlarını koxup Lawiyalarqa bardi: — **4** birlinqi taxlanoğan qək Kohat jəmətlirigə qıktı; qək taxlinip, Lawiyalar iqidiki kahin Hərunning əwlədlirioqa Yəhuda əkbilisi, Ximeon əkbilisi wə Binyamin əkbilisining zeminləridin on üç xəhər bekitildi; **5** Andin Kohatning kalojan əwlədlirioqa qək taxlinip, əfraim əkbilə-jəmətlirinə zeminidin, Dan əkbilisining zeminidin wə Manassəh, yerim əkbilisining zeminləridin on xəhər bekitildi. **6** Gərxonning əwlədlirioqa qək taxlinip, Issakar əkbilə-jəmətlirinə zeminidin, Axır əkbilisining zeminidin, Naftali əkbilisining zeminidin wə Manassəhning yənə bir yerim əkbilisining zeminidin on üç xəhər bekitildi. **7** Mararining əwlədlirioqa, jəmat-aililiyi boyiqə qək taxlinip, Ruben əkbilisining zeminidin, Gad əkbilisining zeminidin wə Zəbulun əkbilisining zeminidin on ikki xəhər bekitildi. **8** Bu tərikdirə Pərvərdigar Musanıng wasitisi bilən buyruqınındak Israillar qək taxlap bu xəhərlər bilən yaylaqlarını koxup, Lawiyalarqa bərdi. **9** Ular Yəhəudanıng əkbilisi bilən Ximeonning əkbilisining zeminidin təwəndə tizimlənən munu xəhərlərni bərdi: — **10** (qək taxlanoğanda, Lawiyalarning nəslı bolovan Kohatlar jəmətdikli Hərunning əwlədlirioqa birlinqi qək qıkkəqə munu xəhərlər berildi): — **11** ularqa Yəhəudanıng təqəliq rayonidiki Kiriət-Arba (Arba Anakning atisi idi), yəni Həbron bilən ətrapidiki yaylaqlarını koxup bərdi. **12** Lekin xəhərgə təwə etizlər bilən kənt-kıxlaklarnı Yəfunnəhəning oğlu Kaləbə miras kılıp bərdi. **13** Xundak kılıp ular Hərun kahinining əwlədlirioqa adəm ełtürğən kixilər panahglinidən xəhər Həbron wə yaylaqlarını, yənə ularqa Libnah bilən yaylaqlarını, **14** Yattir bilən yaylaqlarını, Əxtəmoa bilən yaylaqlarını, **15** Həlon bilən yaylaqlarını, Dəbir bilən yaylaqlarını, **16** Ayin bilən yaylaqlarını, Yuttah bilən yaylaqlarını, Bəyt-Xəməx bilən yaylaqlarını bərdi; bu ikki əkbilisining zeminləridin jəmiy toğuz xəhərni bərdi. **17** Mundin baxka ularqa Binyamin əkbilisining zeminidin Gibeon bilən yaylaqlarını, Geba bilən yaylaqlarını, **18** Anatot bilən yaylaqlarını, Almon bilən yaylaqlarını koxup jəmiy tət xəhər bərdi. **19** Bu tərikdirə kahinlər, yəni Hərunning əwlədlirioqa bekitilgən xəhərlər on üç boldi; bular ətrapidiki yaylaqları bilən

berildi. **20** Ular yənə Lawiyalarning nəslidin bolovan Kohatning kalojan jəmətlirigimə xəhərlərni bərdi. Qək taxlap bilən ularqa bekitilgən xəhərlər munular: — ularqa Əfraim əkbilisining zeminidin **21** Əfraimning təqəliq rayonidiki adəm ełtürğən kixilər panahglinidən xəhər Xəkəm bilən yaylaqlarını, yənə Gəzər bilən yaylaqları, **22** Kibzaim bilən yaylaqları wə Bəyt-Həron bilən yaylaqları bolup, jəmiy tət xəhərni bərdi; **23** buningdin baxka Dan əkbilisining zeminidin əltəkəh bilən yaylaqları, Gibbeton bilən yaylaqları, **24** Ayjalon bilən yaylaqları wə Gat-Rimmon bilən yaylaqları bolup, jəmiy tət xəhərni bərdi. **25** Buningdin baxka Manassəh, yerim əkbilisining zeminidin Taanak bilən yaylaqları, Gat-Rimmon bilən yaylaqları bolup, jəmiy ikki xəhərni bərdi. **26** Bu tərikdirə Kohatning kalojan jəmətlirigə berilgən xəhərlər on boldı; bular ətrapidiki yaylaqları bilən berildi. **27** Lawiyalarning jəmətliridin bolovan Gərxonlarqa bolsa ular Manassəhning yerim əkbilisining zeminidin adəm ełtürğən kixilər panahglinidən xəhər Baxandıki Golan bilən yaylaqlarını, xundakla Bəxterəh bilən yaylaqlarını, jəmiy ikki xəhərni bərdi; **28** yənə Issakar əkbilisining zeminidin Kixion bilən yaylaqları, Dabirat bilən yaylaqları, **29** Yarmut bilən yaylaqları wə Ən-Gannim bilən yaylaqları bolup, jəmiy tət xəhərni bərdi; **30** buningdin baxka Axır əkbilisining zeminidin Mixal bilən yaylaqları, Abdon bilən yaylaqları, **31** Həlkət bilən yaylaqları wə Rəhəb bilən yaylaqları bolup, jəmiy bolup tət xəhərni bərdi; **32** buningdin baxka Naftali əkbilisining zeminidin adəm ełtürğən kixilər panahglinidən xəhər Galiliyədiki Kədəx bilən yaylaqlarını, yənə Hammot-Dor bilən yaylaqları wə Kartan bilən ətrapidiki yaylaqları bolup, jəmiy i üç xəhərni bərdi. **33** Bu tərikdirə Gərxonlarqa berilgən xəhərlər on üç boldı; bular ətrapidiki yaylaqları bilən berildi. **34** Kalojan Lawiyalarqa, yəni Mərərilar jəmətlirigə Zəbulun əkbilisining zeminidin Yokneam bilən yaylaqları, Kartah bilən yaylaqları, **35** Dimnah bilən yaylaqları wə Nahələl bilən yaylaqları bolup, jəmiy tət xəhərni bərdi. **36** Buningdin baxka Rubən əkbilisining zeminidin Bəzər bilən yaylaqları, Yahaz bilən yaylaqları, **37** Kədəmət bilən yaylaqları wə Məfaat bilən yaylaqları bolup, jəmiy tət xəhərni bərdi. **38** Buningdin baxka Gad əkbilisining zeminidin adəm ełtürğən kixilər panahglinidən xəhər Gileadlıki Ramot bilən yaylaqlarını, yənə Maħanayim bilən yaylaqları, **39** Həxbon bilən yaylaqları wə Jaazər bilən yaylaqları bolup, jəmiy tət xəhərni bərdi. **40** Bular bolsa kalojan Lawiyalarning jəmətlirigə, yəni Mararilar jəmətlirigə berilgən barlıq xəhərlərdür; ularqa qək taxlinix bilən berilgən ülüxi on ikki xəhər idi. **41** Israillarning zemini iqidin Lawiyalarqa bekitip berilgən xəhərlər jəmiy kırıq səkkiz idi; bular ətrapidiki yaylaqları bilən berildi. **42** Bu xəhərlərinən hərbirinə ətrapida yaylaqları bar idi; xəhərlərning həmmisi xundak idi. **43** Pərvərdigar xu tərikdirə Israillarning ata-bowliriqə berixkə əşəm bilən wədə kıləjan pütküll zəminni ularqa bərdi; ular kələp uni igiləp, u yərdə olturdu. **44** U wakitta Pərvərdigar ilgiri ularning ata-bowliriqə əşəm bilən wədə kıləjindək, ularqa hər ətrapida tinq-aramlıq bərdi; ularning dükəmənləridin həqkəndikli ularning alıldı kəddini rusluk tik turalmayıttı; bəlkı Pərvərdigar həmmə dükəmənlərinə ularning kolioqa tapxurdu. **45** Pərvərdigarning Israillining jəmətigə wədə kıləjan himmətləridin həqbiyi kəldurulmay əməlgə axuruldu.

22 U wakitta Yəxua Rubənlər, Gadlar wə Manassəh, yerim əkbilisidikilərni qakırıp ularqa: — **2** Silər bolsanglar Pərvərdigarning kuli Musanıng silərgə buyruqınıning həmmisigə əməl kıldıqlar, menin silərgə əmr kıləjan barlıq sezlirimgimə kulak saldingar; **3** silər bu nuroqun künldərə

taki bügüngə kədər kərindaxliringlarnı taxliwətməy, bəlkı Pərvərdigar Hudayinglər [silərgə] əmr kılıqan wəzipini tutup kəldinglər; **4** əmdi Pərvərdigar Hudayinglər wədə kılıqinidək, kərindaxliringlərə aramlıq bərdi; xunga silər Pərvərdigarning kuli Musa lordan dəryasining təripidə silərgə bərgən miras zemininglərə, ez qedirliringlərə kəytip beringlər. **5** Pəkətla Pərvərdigarning kuli Musa silərgə buyrup tapxurçan kanun-əmrlərgə əmel kılıxka, yəni Pərvərdigar Hudayinglarnı seyüp, Uning barlıq yollarında mengip, əmrlerini tutup uningoja baqlınip, pütün kəlbinglər wə pütün jan-dilinglər bilən Uning hizmitidə boluxka ilhas bilən kəngül belünglər, — dedi. **6** Xuning bilən Yəxua ularnı bəht-bərikət tiləp, yoloja saldı; ular ez qedirlirliqə kəytip ketixti. **7** Manassəh, yerim kəbilisiga bolsa Musa ularoja Baxanni miras kılıp bərgənidi; yənə bir yerim kəbiligə Yəxua lordan dəryasining bu keti, yəni əqrəb təripidə ularning kərindaxliringin arısida miras bərdi. Yəxua ularnı ez qedirlirliqə kəytix yolioja saloqan waktida, ular oğlunu bəht-bərikət tiləp, **8** ularqa: — İntayin kəp bayılıklar, intayin kəp qarpaylarnı, xundakla kəp mikdarda kümüx, altun, mis, təmür wə kiyim-keqəklərni elip, ez qediringlərə kəytip beringlər; düxmənliringlərin alojan oljini kərindaxliringlərə üləxtürüp beringlər, dedi. **9** U wağıtta Rubənlər, Gadlar wə Manassəh, yerim kəbilisi Əzəzən zeminidiki Xilohdin qıçıq Israillərdin ayrılip, Pərvərdigarning Musanıng wasitisi bilən kılıqan əmri boyiqə ularning təllükəti bolən ez miras zemini Gilead yurtiqa karap kəytip mangdi. **10** Rubənlər, Gadlar wə Manassəh, yerim kəbilisi Əzəzən zeminidiki lordan dəryasining boyidiki Gəlilotka yetip kəlgəndə, yərədə lordan dəryasining boyida bir kurbangahı yasidi; kurbangah, nahayiti qong wə həywətlik yasaloqanıdi. **11** Israillərə: «Mana Rubənlər, Gadlar wə Manassəh, yerim kəbilisi Əzəzən zeminidiki lordan dəryasining u kətidiki Gəlilotta, yəni Israillarning udulida bir kurbangahı yasaptu» deyən həwər anglandı. **12** Israillər bu həwərni anglojan həman, ularning pütkülmə jamaiti ular bilən uruxux üçün Xilohka toplandı. **13** U wağıtta Israillər kahin Əliazarning oğlu Finihsəni Gilead zeminidiki Rubənlər, Gadlar wə Manassəh, yerim kəbilisiga mangdurdı. **14** wə xundakla uning bilən oğlını, Israillning hərbir kəbilisidin jəmet baxlıkı bolən birdin əmriñi uningoja həmrəh kılıp əwətti; hərbir əmir hərkəsi atə jəməttiki mingliqan Israillarning kattiwexi idi. **15** Bular əmdi Gilead zeminiqə, Rubənlər, Gadlar wə Manassəh, yerim kəbilisiga kəlip ularqa: — **16** Mana Pərvərdigarning pütkülmə jamaiti silərgə mundaq daydu: «Silərning Pərvərdigaroja əgixixtin yenip, ezunglarə kurbangahı yasap, Israillarning Hudasidin yüz ərüp, Pərvərdigaroja əsiylik kılıp ətkiüzən bu rəzilliklər zadi kəndək ix? **17** Peorda burun ətkiüzən kəbəhlikimiz bizə yetip axmasmu? Gərqə Pərvərdigarning jamaitining bəxiqə waba qüxkən bolsimu, biz tehi bügüngə kədər bu ixtin əzimizni paklandurmıduk. **18** Silər bügüñ Pərvərdigaroja əsiylik kılıqan boləqəkə, u jəzmən əta Israillarning pütkülmə jamaitiga əqəzəplinidu. **19** Əhalibiki, mubadə silər miras kılıp alojan zemin napak bolup kələqən bolsa, Pərvərdigarning təwəlli kələqən zeminoja, Uning qediri tikləngən yurtka yenip kəlip, arımidə miras elinglər. Pəkət Pərvərdigar Hudayimizning kurbangahidin baxxə ezunglar üçün kurbangahı yasax bilən Pərvərdigaroja wə biziñərgə əsiylik kilmanglar. **20** Zərahning oğlu Akən həram bekitilgən nərsilərdin elip, itaatsizlik kılıqan əməsmu? Xu səwəbtin kəbəhlikü üçün yalçın ular əltürülü kalmay, Pərvərdigarning əqəzipi yəna pütkülmə Israill jamaitining üstigə qüxkən əməsmu?».

21 Xuning bilən Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi mingliqan Israillarning kattiwaxlirioja jawab berip mundaq dedi: — **22** «İlahlarning ilahı Pərvərdigardur! İlahlarning ilahı bolən Pərvərdigar Əzəi buni bilidü, Israilmu uni bilgəy! Əgər bu ix asılıqlı bolsa yəki Pərvərdigaroja itaatsizlik bolsa, əmdi biziñəri bügün əlüməndin ayimanglar! **23** Əgər bizning ezimiz üçün kurbangahı yasiximiz Pərvərdigaroja əgixixtin yenix üçün bolən bolsa, xundakla kurbangahının üstidə kəydürmə kurbanlıq sunux, axlıq əhdiyalarını sunux, inaklıq kurbanlıklarını sunux üçün bolən bolsa, undakta Pərvərdigar Əzəi bu ix toqıruluk bizdən hesab alsun; **24** əksiqə bu ixni kılıximizning səwəbi həkikətən xuki, kəlgüsida silərning balılıringlər bizning balişirrimizə: «Silərning Israillarning Hudası Pərvərdigar bilən kəndək munasibitlər bar? **25** Əy Rubənlər wə Gadlar, Pərvərdigar biz bilən silərning otturimizdə lordan dəryasını qəgra kılıp koyojan əməsmu? Xunga silərning Pərvərdigardin həqkəndək nesiwəngər yoktur!» deyixidin andıxə kıldıq. **26** Xunga bizi: «Köçüp bir kurbangahı yasayı; lekin bu kəydürmə kurbanlıklar üçünümə əməs, baxxə hil kurbanlıklar üçünümə əməs, **27** bəlkı kəlgüsida Pərvərdigarning aldida kəydürmə kurbanlıklarımız bilən baxxə hil kurbanlıklarımız wə inaklıq kurbanlıklarımız bilən uning ibaditidə boluximiz üçün, silər wə bizning otturimizdə, xundakla keyinkı dəwrlerimizdə bir əslətmə guwahlıq bolsun üçün uni yasidük; balılıringlarning kəlgüsida balişirrimizə «Pərvərdigardin həqkəndək nesiwəngər yok» deməsləki üçün xundak kıldıq. **28** Əgər ular kəlgüsida biz bilən əwlədirlərimizə xundak desə, biz jawab berip: «Mana, kəydürmə kurbanlıq sunux üçün yaki baxxə hil kurbanlıklarını sunux üçün yasaloqan əməs, bəlkı silər bilən bizning otturimizdə bir guwahlıq bolsun dap yasaloqan, bu Pərvərdigarning ata-bowilirrimiz yasiojan kurbangahının andizisidurl» deyələyimiz. **29** Pərvərdigaroja əsiylik kılıp, Pərvərdigaroja əgixixtin yenip, Pərvərdigar Hudayimizning qədirinining aldida turojan kurbangahın baxxə ikkinçi bir kurbangahı yasap, uning üstidə kəydürmə kurbanlıq, axlıq əhdiyalar wə baxxə hil kurbanlıklarını etkizüx niyiti bizdən neri boləçəylə». **30** Kahin Finihs wə uning bilən billə kəlgən jamaat əmirləri, yəni mingliqan Israillarning kattiwaxlirə Rubənlər, Gadlar wə Manassəhlerin eytikan səzərlərin anglojanda ular xuningdin hux boldı. **31** Əliazarning oğlu kahin Finihs Rubənlər, Gadlar wə Manassəhlerə: — Silər Pərvərdigaroja bu itaatsizlik kılımçıqinqələr üçün Pərvərdigarning otturimizdə turuwatlıqlığını əmdi bildük; silər bu ix bilən Israillərni Pərvərdigarning kəlidin kütkuzdunglar, dedi. **32** Andin Əliazər kahinning oğlu Finihs bilən əmirlər Rubənlər wə Gadlarning yenidin, Gilead zeminiñi qıçıq Əzəzən zeminoja Israillarning yenoja yenip kəlip bu həwərni ularqa dəp bərdi. **33** Bu ix Israillarning nəziridə yahxi kəründə; Israillər Hudaqə həmdusana eytip, Rubənlər bilən Gadlarə hujum kılıp, ular bilən uruxup ularning turuwatlıq zeminiñi wayran kılayı, deyən gəpni ikkinçi tiləqə almındı. **34** Rubənlər bilən Gadlar bu kurbangahı «Guwahlıq» dəp at kəydi; qünki ular: — «U arımidə Pərvərdigarning Huda ikənlilikiga guwahtur» dedi.

23 Pərvərdigar Israiloja ətrapidiki düxmənliridin aram berip uzun zamanlar etüp, xundakla Yəxua kərip, yeximu qongiyip kələqənə, **2** Yəxua pütkülmə Israillni, ularning aksaçallırını, baxlıklırı, həkim-sorakşılırı bilən bağ-əməldarlarını qakırıp ularqa mundaq dedi: — «Mən kərip kəldim, yeximmu qongiyip kəldi. **3** Pərvərdigar Hudayinglarning silər üçün muxu yərdiki barlıq taipilərgə kəndək ixlərini kələqənini ezunglar kerdünglər; qünki silər tərəptə turup jəng kələqənu

Pərvərdigar Hudayinglər Əzidur. **4** Mana, mən ezmən yokatkan həmmə əllərning zeminləri bilən kələşən bu taipilərning zeminlərini koxup kəbəla-jəmətinglər boyiqə qək taxlap lordan dəryasının tartip kün petix tərəptiki Uluq Dəngizojıqə, silərgə miras kılıp təkşim kılıp bərdim. **5** Pərvərdigar Hudayinglər Əzi ularnı aldinglərdin kəoqlap qıkırıp, kəzünglərdin neri kılıp, Pərvərdigar Hudayinglər silərgə eytkinidək silər ularning zeminioqə iğə bolisilər. **6** Xunga silər tolimu kəysər bolup Musaning ənənəvi kitabida pütülgənning həmmisini tutup, ong ya soloja qətnəp kətməy, uningoja əməl kilişkə kəngül belünglər; **7** xundak kılıp, aranglarda kəlip kələşən bu taipilər bilən bardi-kəldi kilmanglar; xuningdək ularning ilahlırinin namlarını tiləqə almanglar yaki ularning nami bilən əsəm kilmanglar; ularqa ibadət kilmanglar, ularqa bax urmanglar; **8** bəlki bügüngiçə kiliqinenglərdək, Pərvərdigar Hudayinglərə qəbələli turunglar. **9** Qünki Pərvərdigar aldinglərdin qong-qong wə kütüklük əllərni kəoqlap qıkırıwtəkdür; bügüngiçə heqkəndək adəm aldinglarda put tırap turulmadi. **10** Pərvərdigar Hudayinglər silərgə eytkin boyiqə silər tərəptə turup jəng kılıqını üçün silərdin bir adiminqərlər ularning ming adimini tırıpirən kılıdu. **11** Xunga Pərvərdigar Hudayinglərni səyüx üçün əz kənglünglərə qəttik səgək bolunglar! **12** Qünki əgər silər Uningdin yüz əriup aranglarda kələşən bu əllər bilən arilixip-baqlınip, ular bilən koda-baja bolup, ular bilən berix-kelix kılısanglar, **13** undakta silərgə xu ix ayan bolsunki, Pərvərdigar Hudayinglər aldinglərdin bu əllərni ikkinçi kəoqlap qıqarmaydu, bəlki bular silərgə kəpəkən wə kəltak bolup, bikininqlərə qəməqə bolup qüxiç, kəzünglərgə tikən bolup sanjılıdu; ahirdə Pərvərdigar Hudayinglər silərgə bərgən bu yahxi zemindən möhrüm bolup yokılısılər. **14** Mana, mən bügün barlık adəmər mukərrər besip etidiojan yolni mangimən; ularning pütüm dilinglər wə wujudunglərə xu roxənki, Pərvərdigar Hudayinglərning silər tooruluk kələşən mubarək wədilirininq həqbiyi əməlgə axurulmay kəlmidi; həmmisi silər üçün bəja kəltürülüp, heqkəysisi yerdə kəlmidi. **15** Lekin silər Pərvərdigar Hudayinglərning silərgə əmr kılıp tohtatkan əhdisini buzqanda, Pərvərdigar Hudayinglər silərgə wədə kələşən həmmə barikət təstünglərə qüxiürüləndək, xundak boliduki, Pərvərdigar Hudayinglər silərnı Əzi silərgə bərgən zemindən yokatqıçə barlık agah kələşən ixni qüxiürudu; silər berip, [uning əhdisini buzup] baxkə ilahlarqa ibadət kılıp bax ursanglar, Pərvərdigarning oqzipi silərgə tutixip, silərnı Əzi silərgə bərgən yahxi zemindən tezla yok kılıdu».

24 Andin Yəxua Israilning həmmə kəbililərini Xəkəmga yioqip, Israilning aksaqlılları, baxlıkları, hakim-sotqları bilən bəg-əməldarlarını qakırdı; ular əzlini Hudanıng huzurioja həzir kələşən **2** Yəxua pütküil həlkə: Israilning Hudasi Pərvərdigar: — «Kədimki zamanda ata-bowliringlər, jümlidin İbrahim bilən Nahorning atisi Tərah dəryanıng u taripida olturnatti; ular baxkə ilahlarning kəllüküda bolətti. **3** Lekin Mən atanglar İbrahimni dəryanıng u taripidin elip kəlip, uni baxlap pütküil Kanaan zeminini aylandurup, uning nəslini awutup uningoja İshaknı bərdim. **4** Andin Mən İshakka Yakup bilən Əsawni bərdim; Əsawəqa Seir təqəliq rayonını təwəlik kılıp bərdim, Yakup bilən oqulları bolsa Misiroqa qüxiç bardi. **5** Keyinrək Mən Musa bilən Hərənni əwətip, Misirliklər arısında əməllirim bilən ularqə dəlxətlik wabalarnı qüxiüründ; andin silərnı xu yərdin elip qıktım. **6** Mən bu tərikdən ata-bowliringlərni Misirdin elip qıkip, ular [Kızıl] Dəngizəyo yetip kəlgənidə, misirliklər jəng hərwilir wə atlıq əskərləri bilən ata-bowliringlərni kəoqlap dengizojıqə kəldi. **7** Israillar xuan

Pərvərdigaroqa nida kiliwidi, U silər bilən Misirliklarning arisioja tum karangoqluq qüxtürdi; andin dengizini ularning üstügə basturup yaptı. Silər Əz kezleringlər bilən Mening Misirdə nemə kılıqinimni kərdənglər; andin silər uzun wəkətqiqə qəldə turundular. **8** Keyinrək Mən silərnı lordan dəryasının u taripidə turoqan Amoriylarning zeminioqə baxlap kəldim; ular silər bilən sokuxkanda mən ularni kəlunlarqə berip, silər ularning zeminini igilidinqərlər. Mən ularni aldinglərdin yokitiwəttim. **9** U wakıttı Moabning padixahı, Zipporning oqlı Balak kəpəp, Israil bilən jənggə qüxti wə silərnı kərəqəx üqün Beorning oqlı Balaamni qakırip kəldi; **10** lekin Mən Balaamning seziqə kulaq salmidim; xuning bilən u silərgə kəyta-kəyta bəhət-berikət tilidi wə Mən silərnı [Balaknıq] kəlidin kütkəzəndim. **11** Keyinrək silər lordan dəryasının ettip Yerihooja barəyində Yerihonin adəmli Amoriylar, Pərizziylər, Kanaaniylər, Hittiyər, Gırgaxiyər, Hıwiylər wə Yəbusiylər silər bilən uruxkə kəpəkni bilən Mən ularni kəlunlarqə tapxurup bərdim; **12** Mən aldinglərənə serik hərəni əwəttim, serik hərə Amoriylarning ikkila padixahını həydiwətəndək ularnimu həydiwəttı; bu ix silərning kiliqinqərlər yaki okyayinglar bilən bolmədi. **13** Mən silərgə əz kəlunlar bilən əmgək singdürməgən bir zeminni, eziünglər yasimiqən xəhərlərni bərdim, wə silər xularda makan kıldınglər; eziünglər tikməgən tütümzərliklər bilən zaytunzərliklərdən mewilirini yəwatisilər» daydu, — dedi. **14** — Xunga əmdi silər Pərvərdigardin korkup iħlasmənlik wə həqiqət iqidə uning ibaditidə bolunglar; ata-bowliringlər dəryanıng u taripidə wə Misirdə qoqunoqan ilahlarnı taxlap, pəkət Pərvərdigarning kəllüküda bolunglar. **15** Lekin əgər Pərvərdigarning ibaditi silərgə yaman kərənsə, kimqə ibadət kiliqiojinqərlərni talliwinglər — məyli ata-bowliringlər dəryanıng u taripidə turoqanda qoqunoqan ilahlar bolsun yaki silər turuwaṭkən zemindiki Amoriylarning ilahlıri bolsun, ularni tallanglar; lekin mən bilən eyümdikilər bolsak Pərvərdigarning ibaditidə bolimiz, — dedi. **16** Həlk jawab berip: — Pərvərdigarnı tərk etip baxkə ilahlarning ibaditidə bolux bizdən neri bolsun! **17** Qünki biz bilən ata-bowlirimizni «kəllük makani» boləjan Misir zemindin qakırip, kəzimizning alidda bu qong mejiziliklə alamətlərini kərsitip, kəysi yolda mangmaylı, kəysi həlkinqən arisidin etməyili, bizni saklıqınuqı Pərvərdigar Hudayımız Əzidur! **18** Pərvərdigar wə zemində turoqan barlık taipilərni, jümlidin Amoriylarnı aliddimizdən kəllükülli; xunga bizmuz Pərvərdigarning ibaditidə bolimiz; qünki U bizning Tangrimizdur! — dedi. **19** Yəxua həlkə: — Silər Pərvərdigarning ibaditidə bolalmaysılər, qünki U mukəddəs bin Hudadur; U wapasızlıkka həsət kələşən qərəbənə qəkərələndi. **20** Əgər silər Pərvərdigarnı taxlap, yat ilahlarqa qoqunoqan bolsanglar Umu silərdin yüz əriup, silərgə yahxilik kəlip kələşənning ornida silərgə bala kəltürüp yokıldı, — dedi. **21** Lekin həlk Yəxuaqa jawab berip: — Hərgiz undak bolməydi! Biz Pərvərdigarning ibaditidə bolimiz, — dedi. **22** Buni anglap Yəxua həlkə: — Əzünglarning Pərvərdigarnı, Uning ibaditidə boluxni talliqlanlıqlarıqə əz-əzünglərə qəwahqı boldunglar, dewidi, ular: — Əzimiz guwah! — dəp jawab berixti. **23** U: — Undak bolsa əmdi aranglardiki yat ilahlarnı qakırip taxliwetip, kənglünglərni Israilning Hudasi Pərvərdigaroqa intiliqiojan kiliqinqərlər, dedi. **24** Həlk Yəxuaqa jawab berip: — Biz Pərvərdigar Hudayımızning ibaditidə bolup, uning awaziojila kulaq salidiojan bolimiz, dedi. **25** Xuning bilən Yəxua u künə həlk bilən əhdə baqlıxip, Xəkəmdə ular üçün həküm-bəlgilimilərni tohitiq bərdi. **26** Andin Yəxua

bu həmmə sezlərni Pərvərdigarning қанун kitabıqə pütüp, yooqan bir taxni elip kəlip, uni Pərvərdigarning mukəddəs jayining yenidiki dub dərihining astıqə tikləp koydi. **27** Andin Yəxua həlkə: — Mana bu tax bolsa bizgə guwahı bolup turidu; qunkı u Pərvərdigarning bizgə kılqan həmmə sezlərini anglap turdi; u Pərvərdigar Hudayinglardın tanmaslıkinglər üçün üstünglarda guwahqı bolup turidu, — dedi. **28** Yəxua xularni dəp həlkəni yoloqə selip, hərbirini eż miras yerigə yandurdi. **29** Bu ixlardın keyin Nunning oğlı, Pərvərdigarning կuli Yəxua bir yüz on yexida wapat boldi. **30** Ular uni elip berip, Əfraim taoqlik rayonida, Gaax teoqininq ximal təripidiki eż miras ülüxi boloqan Timmat-Seraḥ, degən jayda dəpnə kıldı. **31** Yəxuaning pütkül hayat künliridə, xundakla Yəxuadin keyin կalojan, Pərvərdigarning Israil üçün kılqan həmmə mejizilik əməllirini obdan bilidiojan aksakallarning pütkül hayat künliridimu Israil Pərvərdigarning ibaditidə bolup turdi. **32** Yüsiüpning səngəklirini bolsa, Israillar ularni Misirdin elip kəlgənidi. Ular bularni Xəkəmga elip berip, Yakup Xəkəmning atisi Həmorninq oqulliridin yüz kəsitaq kümüixka setiwaləjan yerdə dəpnə kıldı. Xu yər Yüsiüplərning miras ülüxi bolup kaldi. **33** Həruning oğlı Əliazarmu wapat boldi; ular uni oğlı Finihasqə miras kılıp berilgən Əfraimning taoqlik rayonidiki Gibealı degən jayda dəpnə kıldı.

Batur Hakimlar

1 Wə Yaxua wapat bolqojandin keyin xundak boldiki, Israillar Pərvərdigardin: — Bizdin kim awwal qikip Kanaaniylar bilən soküxsun? — dəp sordi. **2** Pərvərdigar söz kılıp: — Yəhuda qiksun; mana, Mən zeminni uning kolioja tapxurdum, — dedi. **3** U wakitta Yəhuda akisi Ximeonoja: — Sən mening bilən billə Kanaaniylar bilən soküxuxkə, manga qək taxlinip miras kiliñojan zeminoja qiksang, manmۇ sanga qək taxlinip miras kiliñojan zeminoja san bilən billə qikip [soküximən], dewidi, Ximeon uning bilən billə qiki. **4** Yəhuda u yərgə qikçanda, Pərvərdigar Kanaaniylar wə Pərizziylərnı ularning kolioja tapxurdi. Xuning bilən ular vezək debyn jayda ularını urup kırıp, on ming adiminli eltürdi. **5** Ular Bezəktə Adoni-Bezək debyn padixah bilən uqrıxip kılıp, uning bilən soküxup Kanaaniylar bilən Pərizziylərnı urup kirdi. **6** Adoni-bezək qəfti, ular kooqlap berip, uni tutuwelip, kollirining qong barmikə bilən putlirinining qong barmikini kesiwattı. **7** Xuning bilən Adoni-Bezək: — Əyni qəoqda kollirining qong barmikə bilən putlirinining qong barmikə kesiwetilgən yətmix padixah dastihininning tegidiki uwaqlarını terip yeganidi. Mana əmdi Huda mening kıləolanlırmınnı ezümgə yandurdu, dedi. Andin ular uni Yerusaleməqə elip bardi, keyin u xu yərdə əldi. **8** Yəhudalar Yerusaleməqə hujum kılıp xəhərni ixojal kıldı; ular u yərdə olturopuqları kılıqlap kırıp, xəhərgə ot koyuwattı. **9** Andin Yəhudalar qüçüp, təqəliq rayon, jənubdiki Nəgəwən wə Xəfələh, oymalıkindı turuwatqan Kanaaniylar bilən soküxti. **10** Andin Yəhudalar Həbrondiki Kanaaniylar oja hujum kılıp, Xəxay, Alhiman wə Talmaylarnı urup kirdi (ilgiri Həbron «Kiriat-Arba» dəp atilatti). **11** Andin ular u yərdin qikip, Dəbərdə turuwatqanlar oja hujum kıldı (ilgiri Dəbər «Kiriat-Səfər» dəp atilatti). **12** Kaləb: — Kimki Kiriat-Səfərgə hujum kılıp uni alsə, uningoja kızı Aksalnı hotunlukka bərdi. **13** Kaləbning ukisi Kenazning oqlı Otnıylı uni ixojal kıldı, Kaləb uningoja kızı Aksalnı hotunlukka berimən, deyanidi. **14** Wə xundak boldiki, kiz [yatlıq bolup] uning kəxiqə barar qaoqda, erini atisidin bir parqə yər soraxkə ündidi. Aksaş exəktin qüixüxigə Kaləb uningdin: — Səninq nəmə təliping bar? — dəp sordi. **15** U jawab berip: — Meni alahidə bir bərikətligəsən; sən manga Nəgawdin [kaçojıraq] yər bərgənlikən, manga birnəqqə bulaknimu bərgəysən, dedi. Xuni dewidi, Kaləb uningoja üstü bulaklar bilən astın bulaklarnı bərdi. **16** Musaning keynatisining əwləldirli bolqan Keniylər Yəhudaçqa əkoxulup «Hərmilik, Xəhər»din qikip Aradning jenub təripidiki Yəhuda qələgə berip, xu yərdiki həlk bilən billə turoqanidi. **17** Yəhuda bolsa akisi Ximeon bilən billə berip, Zəfat xəhəridə turuwatqan Kanaaniylarını urup kırıp, xəhərni mutlək wəyran kıldı; xuning bilən xəhərning ismi «Hormah» dəp atalojan. **18** Andin Yəhudalar Gaza bilən uning ətrapini, Axkelon bilən uning ətrapini, Əkron bilən uning ətrapini igilişdi. **19** Pərvərdigar Yəhuda bilən billə bolqoq, ular təqəliq yurtını məoqlup kılıp aldı; lekin jılıqidikilərni bolsa, ularning temür jəng hərwilirə bolqoqka, ularını zeminiñin kooqlıwetəlmidi. **20** Ular Musaning buyruqoinidək Həbronnı Kaləbka bərdi. Xuning bilən Kaləb Anakning üç oqlını u yərdin kooqlıwətti. **21** Lekin Binyaminlar bolsa Yerusalemədə olturnuwatqan Yəbusiyarlarnı kooqlap qikiriwetəldi; xunga ta bügüngiçə Yəbusiyalar Binyaminlar bilən Yerusalemədə billə turmaqta. **22** Yüsüpnıng jəməti Bayt-Əlga hujum kıldı; Pərvərdigar ular bilən billə idi. **23** Yüsüpnıng jəməti Bayt-Əlning əhəwalını bilip kelixkə qarlıqoqlarıñı əwətti (ilgiri xəhərning nami Luz idi). **24** Qarlıqoqlar xəhərdin bir kixining qikip keliwatkınıñi baykəp uningoja: — Xəhərgə kiridiojan

yolni bizga kersitip koysang, sanga xapaət kersitimiz, — dedi. **25** Xuning bilən xu kixi xəhərgə kiridiojan yolni ularqa kersitip koydi. Ular berip xəhərdikilərni urup kiliqlidi; lekin u adəm bilən aılısidikilərni aman koydi. **26** U adəm keyin Hıttiyarlarning zeminiçə berip, xu yərdə bir xəhər bərpa kılıp, namini Luz dap atidi. Ta bügüngiçə uning nami xundak atalmakta. **27** Lekin Manassəhələr bolsa Bəyt-Xeanni wa uningoja əkaraxlıq kəntlərni, Taanaqni wə uningoja əkaraxlıq kəntlərni ixojal kilmidi; ular Dor wə uningoja əkaraxlıq kəntlərdiki həlkəni, Ibleam wə uningoja əkaraxlıq kəntlərdiki həlkəni, Megiddo wə uningoja əkaraxlıq kəntlərdiki həlkəni kooqlıwətmidi, zeminni almidi; Kanaaniylar xu zemində turuwerixkə bel baqlıqanıdi. **28** Israıl barqanşeri küqaygəqkə Kanaaniylarını ezlirigə həxarqı kılıp bekindurdu, lekin ularını ez yəzirlidin pütünləy kooqlıwətmidi. **29** Əfraimlarmı Gəzərdə turuwatqan Kanaaniylarını kooqlıwətmidi; xuning bilən Kanaaniylar Gəzərdə ular bilən billə turiwərdi. **30** Zəbulun nə Kırtronda turuwatqanları nə Nahəlolda turuwatqanları kooqlıwətmidi; xuning bilən Kanaaniylar ularning arisida olturaklıxip, ularqa həxarqı mədikar boldi. **31** Axır bolsa nə Akkoda turuwatqanları nə Zidonda turuwatqanları kooqlıwətmidi, xundakla Ahlab, Akzib, Həlbəh, Afək Rəhəblərda turuwatqanlarını kooqlıwətmidi. **32** Xuning bilən Axırlar xu zemində turuwatqanlarning arisida, yəni Kanaaniyların arisida olturaklıxip kəldi; ular Kanaaniylarını ez yeridin kooqlıwətmidi. **33** Naftalılar nə Bayt-Xəməxtə turuwatqanları nə Bayt-Anatta turuwatqanları kooqlıwətmidi; xuning bilən ular xu zemində turuwatqanlarning arisida, yəni Kanaaniyların arisida olturaklıxip kəldi; Bayt-Xəməx wə Bayt-Anatiki həlk ularqa həxarqı mədikar boldi. **34** Amoriylar Danlarnı təqəliq rayonu məjburiy həydəp qikirietip, ularını jılıq-tüzlənglikkə qüçüixa yol koymidi. **35** Amoriylar Hərəs teqçi, Ayalon wə Xaalbimdə turuwerixkə niyət baqlıqanıdi; lekin Yüsüp jəmətinin qoli kütüqyəndə, Kanaaniylar ularqa həxarqı mədikar boldi. **36** Amoriyların qərəsi bolsa «Seriç Exək dawini»din kəramətə xəlioja etüp yüksəri təripigə baratti.

2 Pərvərdigarning Pərixtisi Gilgaldin Bokimoja kılıp: — Mən silərni Misirdin qikirip, ata-bowlirinqərlərə kəsəm kılıp bərgən zeminoja elip kılıp: «Mən silə bilən kıləjan əhdəmni əbadığa bikar kilməymən; **2** Lekin silə bu zeminiñin həlkə bilən həqkəndək əhdə baqlılimanglar, bəlkı ularning kurbangahlırını buzup taxlixinglar kerək» — degənidim; lekin silə Mening awazimoja kulaç salmidınglar. Bu silərning nemə kiliqininqərlər! **3** Xunga Mən [xu qəoqda] silərgə: «[Xundak kilsanglar] uları silərning aldinglərindən kooqlıwətməyən; ular bikininqərlərə yatak bolup sanjılıdıcı, ularning ilahılları silərgə tor-tuzak boludı» — dəp aqahlındurdum, — dedi. **4** Pərvərdigarning Pərixtisi barlıq Israillar oja bularını degəndə, ular iün selip yioqlap ketixti. **5** Xuning bilən bu jayning nami «Bokim» dəp koyuldu; ular xu yərdə Parwərdigaroja atap kurbanlıkları sundı. **6** Yəxua həlkəni tərkitiliwətiwidi, Israillar hərkəsisi ezlirigə miras kiliñojan zeminni igiləx üçün kaytip ketixti. **7** Yəxuaning pütükli hayat künliñiridə, xundakla Yəxuadın keyin əkələn, Pərvərdigarning Israıl üçün kıləjan həmmə karamət əməllirini obdan bilgən aksakallarning pütükli hayat künliñidim [Israıl] həlkə Pərvərdigarning ibaditidə bolup turdu. **8** Əmdi Nunning oqlı, Pərvərdigarning kuli Yəxua bir yüz on yexida wapat boldı. **9** Ular uni elip berip, əfraim təqəliq rayonida, Gaax teqininq ximal təripidiki ez miras üllixi bolqan Timnat-Sərah debyn jayda dəpne kıldı. **10** Bu dawdikilərning həmmisi [elüp] ez ata-bowlirioja əkoxulup kətti; uların keyin Pərvərdigarnımu tonumaydiqan, xundakla uning Israıl üçün

kilojan əməllirini bilmigən bir dəwr pəyda boldi. **11** Xuningdin tartip Israil Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqanı kılıp Baal-butlarning ibaditigə kirixti. **12** Ular əzlirini Misir zeminidin qıkırıp elip kəlgən ata-bowilirining Hudasi Pərvərdigarnı taxlap, ətrapidiki taipilərinin ilahlıridin bolqan yat ilahlarqa əgixip, ularqa bax urup, Pərvərdigarning qəzipini kozojidi. **13** Ular Pərvərdigarnı taxlap, Baal wə Axaraharning kullukioja kirixti. **14** Buning bilən Pərvərdigarning oqəzipi Israiloja tutixip, harab kılınsın dəp, ularni talan-taraj kiloquqlarınning kolioja taxlap bərdi, yənə ətrapidiki düxmənlirinining kolioja tapxurup bərdi; xuning bilən ular düxmənlirinining aldida bax ketürəlmidi. **15** Ular əyərgə barmisun, Pərvərdigarning koli ularni apət bilən urdi, huddi Pərvərdigarning deginidək, wə Pərvərdigarning ularoqa əsəm kilojni dək, ular tolimu azablıq əhalətə qüçüp kəldi. **16** Andin Pərvərdigar [ularning arisidin] batur hakimlarnı turozdu, ular [İsrailların] talan-taraj kiloquqlarınning kolidin kütkuzup qıktı. **17** Xundaktimu, ular əz əhəkimiqliroja kulaq salmıldı; aksıqə ular yet ilahlarqa əgixip buzukluk kılıp, ularqa bax urup qoşkundi; ata-bowilirining mangajan yolidin, yəni Pərvərdigarning əmərlirigə itaat kılıx yolidin tezla qıkıp kətti; ular həq itaat kılımdı. **18** Pərvərdigar əqəməni ular üçün batur hakimlarnı turozsa, Pərvərdigar əhəman xu batur hakim bilən bille bolatti, batur əhəkimiñning hayat kiünleridə ularni düxmənlirinining kolidin kütkuzup qıktı; qünki ularni harlap əzgənələr tüpəylidin ketürülən ah-zərlərni anglojan Pərvərdigar ularoqa iqini aqritatti. **19** Lekin batur hakim olüp ketixi bilənlə, ular arkisiqə yenip, yet ilahlarqa əgixip, ularning kullukioja kirip, ularqa bax uruxup, əzlirini ata-bowiliridinmü ziyada bulqayıtti; ular nu xu kilmixlərinin tohtimaytti, nə əz jahil yolidin həq yanmayıttı. **20** Xuning bilən Pərvərdigarning oqəzipi Israiloja kattik tutaxtı, U: — «Bu həlk Mən ularning ata-bowilirioja tapilioqan əhdəmni buzup, awazimoja kulaq salmiojını üçün, **21** buningdin keyin Mən Yəxua elgəndə bu yurta kəldurojan taipilərdin həqbirini ularning alddidin koqlıwətməymən; **22** buningdiki məksət, Mən xular arkılık Israillning ularning ata-bowilirini tutkandək, Mən Pərvərdigarning yolını tutup mangidiojan-mangamayıdıcıqlanlığını sinayman» — dedi. **23** Xuning bilən Pərvərdigar xu taipilərni kəldurup, ularni nə dərhalla zeminidin məhrum kılıp koqlıwətmidi nə Yəxuaning koliojumu tapxurup bərmigənidi.

3 Təwəndikilər Pərvərdigar Əanaaniylar bilən bolqan jəngni bəxidin ətkiüzmigən Israillning [əwlədlirini] sinax üçün kəldurup koyqan taipiler **2** (U Israillarning əwlədlirini, bolupmu jəng-uruxlarnı kəriup bəkmiojanınları pəkət jəngni əğünsün dəp kəldurojanı): — **3** — ular Filistylarning bax əmirlik, barlıq Əanaaniylar, Zidonluklar wə Baal-Hərmon teojudin tartip Hamat eoqiziqiçə Liwan təqəliyida turuwatkan Hiyiylar idı; **4** Ularnı kəldurup koyxtiki məksəti Israillini sinax, yəni ularning Pərvərdigarning Musanıng wasitisi bilən ata-bowilirioja buyruqan əmərlirini tutidiojan-tutmaydiqanlığını bilix üçün idı. **5** Xuning bilən Israillar Əanaaniylar, yəni Hiyiylar, Amoriylar, Pərizziylar, Hiyiylar wə Yəbusiylar arisida turdi; **6** Israillar ularning kizlirioja eylinip, əz kızılırını ularning oqullirioja berip, ularning ilahlırinining kullukioja kirdi. **7** Israillar Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqanı kılıp, əz Hudasi Pərvərdigarnı untup, Baallar wə Axaraharning kullukioja kirdi. **8** Xuning bilən Pərvərdigarning oqəzipi Israiloja tutixip, ularni Aram-Naharaimning padixahı Kuxan-Rixataimning kolioja tapxurdu. Bu tərikdirə Israillar səkkiz yilöqə Kuxan-Rixataimoja bekindi boldi. **9** Israillar Pərvərdigaroja pəyad kətürəndə,

Pərvərdigar ular üçün bir kütkuzoquqını turozup, u ularni kütkuzdu. U kixi Kaləbning inisi Kenazning oqlı Otniyəl idi. **10** Pərvərdigarning Rohı uning üstigə qüçüp, u Israiloja əhəkimiñ kıldı; u jənggə qikəwidə, Pərvərdigar Aramning padixahı Kuxan-Rixataimni uning kolioja tapxurdu; buning bilən Kuxan-Rixataimning üstidin oqalib kəldi. **11** Xuningdin keyin zemində kırık yiloqə amanlıq boldi; Kenazning oqlı Otniyəl aləmdin etti. **12** Andin Israillar yənə Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqanı kıldı; ular Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqanı kiloqąqqa, u Moabning padixahı əglonni Israil bilən karixilixkə künləndirdi. **13** U Ammoniyalar wə Amaləkiyların eziqə tartip, jənggə qikip Israillni urup kirip, «Hərnəfilik Xələr»ni ixəl kıldı. **14** Buning bilən Israillar on səkkiz yilöqə Moabning padixahı əglonqa bekindi boldi. **15** Xuning bilən Israillar Pərvərdigaroja pəyad kətürdi; Pərvərdigar ular üçün bir kütkuzoquqı, yəni Binyamin əkbilisindən bolqan Goranıng oqlı əhəndi turozdu; u solhay idi. Israil uning koli bilən Moabning padixahı əglonqa səwoqat əwətti. **16** Əmdid əhənd əziga bir gaz üzənlükə iki bislik bir xəməxər yasatkanıdi; uni kiyimining iqiqə, ong yotisining üstigə kisturuwaldı; **17** U xu əhəttə səwoqatni Moabning padixahı əglonning aldiqə elip kəldi. Əglon tolimu semiz bir adəm idi. **18** Əhənd səwoqatni təkdiim kılıp bolqandan keyin, səwoqatni kətürüp kəlgən kixilərni kətküzuwətti; **19** andin ezi Gilgalning yenidiki tax oymilar bar jaydin yenip, padixahning kəxiqə kelip: — Əy padixah, məndə əzlırigə dəydiqən bir məhəpiyətlik bar idı, — dewidi, padixah: — Jim tur! — dedi. Xuning bilən ətrapidiki hizmatkarlarning həmmisi sırtqa qıkıp kətti. **20** Andin əhənd padixahning aldiqə kəldi; padixah yaloquz salkın balıhanıda olturnattı. Əhənd: — Məndə sili üçün Hudadin kəlgən bir sez bar, dewidi, padixah orunduktin kopup əra turdi. **21** Xuning bilən əhənd sol kolini uzitip ong yotisidin xəməxərni suqurup elip, uning korsikioja tıktı. **22** Xundak kılıp xəməxərni dəstisimu tıoji bilən koxulup kirip kətti, semiz eti xəməxərni kişiwalqaqqa, əhənd xəməxərni korsikidin tartip qikirwalmıdi; tıqay-poki arkidin qıktı. **23** Andin əhənd dalanoja qıkıp, balıhanining ixiklərini iqidin etip kuluplap kəydi. **24** U qıkıp kətəndə, padixahning hizmətqiləri kılıp karisa, balıhanining ixikləri kuluplaklıq idı. Ular: — Padixah, salkın eydə qong tərəkət olturoqan bolsa kerək, ded oylidi. **25** Ular uzun saklap kirmisək sət bolarmı dərə oylaxtı; u yənilə balıhanining ixiklərini aqmiqəndin keyin, aqquqni elip ixiklərni egiqidi, mana, hojisinin yərdə elük yatkinini kərdi. **26** Əmdid ular ikkilinip karap turoqan waktida, əhənd keqip qikkanıdi; u tax oymilar bar jaydin etüp, Seirahka keqip kəlgənidi. **27** Xu yərgə yətkəndə, u Əfraim təqəli rayonida kanay qeliwidi, Israillar uning bilən birgə təqəli rayonindən qıxtı, u aldida yol baxlap mangdi. **28** U ularqa: — Manga əgixip yürüngələr, qünki Pərvərdigar düxmininglər Moabılarnı könulgərə tapxurdu, — dewidi, ular uningə qıkıp qıxtı, lordan dəryasının keqiklərini tosup, həqkimni etküzəmди. **29** U wakıttə ular Moabılardın on mingə əskərni eltürdi; bularning həmmisi təməl palwanlar idı; uların həqbiş adəm keqip kətulənlədi. **30** Xu künü Moab Israilning kolida besikuruldu. Zemin səksən yiloqə aman-tinglikə turdi. **31** Əhəddin keyin Anatning oqlı Xamgar hakim boldi; u altı yüz Filistiyalıknı bırakla kala sanjıqə bilən eltürdi; umu Israillən kütkuzdu.

4 Əmdid əhənd wapat bolqandan keyin Israillar Pərvərdigarning nəziridə yənə rəzil bolqanı kılıqlı turdi. **2** Xuning bilən Pərvərdigar ularni Əanaaniyların padixahı Yabının kolioja taxlap bərdi. Yabın Həzər xəhəridə saltənat kılattı; uning koxun sərdarining ismi Sisera bolup, u Həroxət-Goyim deyən xəhərdə

turattı. **3** Israillar Pərvərdigar oqa nał-e-pəryad kətirdi, qünki Yabinning tokkuz yüz təmür jəng hərwisi bolup, Israillar oqa yığırma yıldın buyan tolimu zulum kılıp kəlgənidi. **4** U wakıttı Lapidotning hotuni Dəborah, deqan ayal pəyəqəmər Israiloja həkim idi. **5** U Əfraim təqəlilikdiki Ramalı bilən Bayt-Əlning otturisidiki «Dəborahning horma dərihi»ning tüwidi olturattı; barlıq Israillar dəwalırı tooprısında həküm səriqili uning kəxioja kelətti. **6** U adəm əwətib Naftali yurtidiki Kədəxətin Abinoamning oqlı Barańı qakırtıp kəlip, uningoja: — Mana, Israilning Hudasi Pərvərdigar [mundak] əmr kəlojan əməsmə?! U: — Sən berip Naftalilar kəbilisi həm Zəbulun kəbilisidin on ming adəmni eziung bilən billə elip Tabor teojoja qıkıq; **7** xuning bilən Mən Yabinning koxun sərdarı Siserani jəng hərwiliri wa koxunlari bilən koxup Kixon ekinining boyioja, sening kəxingoja baroqası niyətkə selip, uni kəlungsıja tapxurıım degon, — dedi. **8** Barak uningoja: — Əgər sən mən bilən billə barsang, mənmə barımən. Sən mən bilən barmışang, mənmə barmaymən! — dedi. **9** Dəborah, jawabən: — Maşul, mən sən bilən barsam baray; həlbuki, səpiring sanga həq xan-xərap kəltürməydi; qünki Pərvərdigar Siserani bir ayal kixining kəlioja tapxurıdu, — dedi. Xuning bilən Dəborah kəpup Barak bilən billə Kədəxə mangdi. **10** Barak Zəbulunlar wə Naftalilarnı Kədəxə qakırttı; xuning bilən on ming adəm uningoja əgəxti; Dəborahı uning bilən qıktı **11** (xu qaçda kəniylərdin bolovan Həber ezini Musanıng keynatısi Həbabning naşlıdin bolovan kəniylərdin ayırip qıkıq, Kədəxning yenidiki Zaanaimning dub dərihining yenida qədir tikkənidid). **12** Əmdi Sisera: — Abinoamning oqlı Barak Tabor teojoja qıkıptı, deqan həwər yətküzüldi. **13** Xuni anglap Sisera barlıq, jəng hərwilirini, yəni tokkuz yüz təmür jəng hərwisini wa barlıq əskərlərini yioqip, Həroxət-Goyimdin qıkıq, Kixon ekinining yenida toplidi. **14** Dəborah Barakka: — Kopkin; bütün Pərvərdigar Siserani sening kəlungsıja tapxurıdojan kündür. Mana, Pərvərdigar aldingda yol baxlıoji qıktı əməsmə?! — dedi. Xuni dewidi, Barak wə on ming adəm uningoja əgixip Tabor teojojan qıxtı. **15** Pərvərdigar Siserani, uning həmmə jəng hərwiliri wa barlıq koxununu koxup Barakning kılıqıaldıda tırıpirən kıldı; Sisera ezi jəng hərwisidin qıxıüp, piyada keqip kətti. **16** Barak, jəng hərwilirini wa koxunnu Həroxət-Goyimgıqə kooqlap bardı; Siseranıq barlıq koxunu kılıq astıda yikıldı, birimə kalmıdı. **17** Lekin Sisera piyadə keqip, Kəniylərdin bolovan Həbərnıng ayalı Yałning qedirioja bardı; qünki Hażozning padixahı Yabin bilən Kəniylərdin bolovan Həbərnıng jəməti otturisida dostluk alaklısı bar idi. **18** Yał Siserani karxi elixkə qıkıq uningoja: — Əy hojam, kirginə! Korkma, meningkigə kirgin, dedi. Xuning bilən Sisera uning qedirioja kirdi, u uning üstigə yotkan yepip koydi. **19** U uningoja: — Mən ussap kəttim, manga bir otlam su bərginə, dewidi, ayal berip süt tulumini ekip, uningoja iqtızüp, andin yəna uni yepip koydi. **20** Andin Sisera uningoja: — Sən qədirinə ixikida saklap turoqın. Birkim kəlip səndin: — Bu yərdə birərsi barmu, dəp sorisa, yok dəp jawab bargın, — dedi. **21** Əmdi Həbərnıng ayalı Yał kəpup, bir qədir kəzükini elip, kəlidə bəlkini tutkınıqə xərə qıqarmay uning kəxioja bardı; u həriq kətkəqə, kəttik uhlap kətkenidi. Yał uning qekisiga kəzükni xundak kəktiki, kəzük qekisidin etiip yergə kirip kətti. Buning bilən u əldi. **22** Xu qaçda, Barak Siserani kooqlap kəldi, Yał aldioja qıkıq uningoja: — Kəlgin, sən izdəp kalğan adəmni sanga kərsitəy, — dedi. U uning qedirioja kirip kəriwidi, mana Sisera əliük yatatti, kəzük tehiqə qekisiga kekiklik turattı. **23** Xundak kəlip, Huda xu künı Kanaan padixahı Yabinni Israillarning alidda təwən kıldı. **24** Xu wakıttın tartip Israillar barəqənsəri

küqiyip, Kanaan padixahı Yabindin üstünlükni igilidi; ahirdə ular Kanaan padixahı Yabinni yokatti.

5 Xu künı Dəborah, wə Abinoamning oqlı Barak mundak nəzmə okudi: — **2** Israilda yetəqəqər yol baxlıojını üçün, Həlk ihtiyarən ezlərini pida kəlojını üçün, Pərvərdigar oqa təxəkkür-mədhiyə okungular! **3** Əy padixahlar, anglangalar, Əy əmirlər, kələk selinglər! Mən, mən Pərvərdigar oqa atap nəzmə okuymən, Mən Israilning Hudasi Pərvərdigar oqa kuy etimən. **4** Pərvərdigar, sən Seirdin qıkkiningda, Edomning yaylıkından qıkıp yürük kəlojiningda, Yər titrap, asmanlardın sular təmcidi, Xundak, bulutlar yamoqurlarını yaqdurdı; **5** Taoqlar Pərvərdigarning alidda təwərəndi, Ənə Sinay teojoju təwərinip kətti, Israilning Hudasi Pərvərdigarning alidda. **6** Anatning oqlı Xamgarning künlliridə, Həm Yałning künlliridə, Qong yollar taxlinip kəlip, Yoluqlar aqri-tokay qıqır yollar bilən mangatti; **7** Israilda ezmətlər yokaş kətti, Taki manki Dəborah kəzəqilip, Israilda bir ana süpitidə pəyda bolojinimoqıq. **8** [Israillar] yengi ilahılları tallidi; Urux dərvazilirioja yetip kəldi. Kırık mingqə Israillikning arisida, Ya bir kələk ya bir nəyəzə təpilisiq? **9** Kəlbim Israilning əmirlirigə kayildur, Ular həlk arisida ezlərini ihtiyarən pida kıldı; Pərvərdigar oqa təxəkkür-mədhiyə okungular! **10** I ak exəklərgə mingənlər, I nəpis zilqılerning üstüda olturoqanlar, I yolda yürgənlər, kəngül bəlünqlər! **11** Su əklidicən jaylarda olja belütüwatkənlərinin juxkun awazılırı anglangalar! Ular xu yərlərdə Pərvərdigarning həkkənəyi əməllirinə mədhiyiləp, Uning Israildəki əzmətliririnə həkkəniy əməllirinə tariplixdid. Xu wakıttı Pərvərdigarning həlkı qıxıüp dərvazilaroja yetip kəlip: — **12** «! Dəborah, oyojan, oyojan! Oyojan, oyojan, oqəzəl eytkin! Ornundin tur, i Barak, Əsirliringni yalap mang, i Abinoamning oqlı!» — deyixidu. **13** Mana həlkəning az bir kəldisi aliyjanablaroja əgixix üçün qıxtı, Pərvərdigarning həlkə yenimoja palwan kəbi qıxıüp kəldi. **14** Mana, Əfraimlardin Amalaktə yiltiz tartip kəlojənlər kəldi; Mana, Binyamınlarmu kəwməlirinqoja koxulup əgixip kəldi; Makirdin əmirlər qıxıüp kəldi, Zəbulundın sərdarlıq hasısını tutkənlər yetip kəldi. **15** Issakarın əmirlirli Dəborahıja koxuldi; Barak, nəmə kəlojan bolsa Issakarmu xundak kəlip, Uning kəyinidin jilojoja tap basturup etilip qıxtı! Rubənnıng ailə-jəmətliridikilərinin arisida xunqə uluq niyətlər kəblərigrə pükülgənidid! **16** Sən nemixkə kətanlarning iqidə turup, Koylaroja qelinojan nəyning awazını anglaxni halap kəlding? Rubənnıng ailə-jəmətliridikilərinin arisida xunqə uluq niyətlər kəblərigrə pükülgənidid! **17** Gileadlar bolsa İordan dəryasining u təripidə turup kəldi; Danlarmu nemixkə kemilərning yenida tohtap kəldi? Axırlar bolsa dengiz boyida [jim] olturuwaldı, Dengiz kəltəkləridə turup kəldi. **18** Zəbulunlar janlırinin elümgə təwəkkül kıldı; Naftalılların jəng maydanidiki yukarı jaylarda həm xundak kıldı! **19** Padixahlar həmmisi kəlip, sokuxti, Kanaanlılarning padixahlırimu uruxka qıktı; Taanakta, Megiddoning su boyılırda uruxti. Lekin bir'azm küməx olja alalmıdı! **20** Asmanlarda yulutzlarmu jəng kıldı, Orbitiliridin Sisera qarxi jənggə atləndi. **21** Kixon dəryasining ekini [düxmannı] ekitip kətti; Xu əkədimiy dərya, u Kixon dəryasidur! Əy mening jenim, pütün küqüng bilən aloja baskın! **22** Ularning atlirinən tuwaklıri takirang-takirang kılmakta, Tolparlıri qapmakta, qapmakta. **23** Mərozoja lənət okungular, dəydi Pərvərdigarning Pərixtisi, U yərdə olturoqulalar ola lənət okungular, Kattik lənət okungular; Qunki ular Pərvərdigar oqa yardamgə kəlmidi. **24** Ayallar iqidə kəniylilik Həbərnıng ayalı Yał bəht-bərikətlənsən, Qedirdə turoqan ayallar iqidə u bəht-bərikət

tapsun! **25** Sisera su soriwidi, u uningoja süt bərdi, Esilzadılərgə layık bir kağıda kaymak tutti; **26** U sol kolini qədir közükjə, Öng kolini temürqininq boklıqıja uzattı; Siserani urup, Bax səngükini qekip, Qekisidin yanjiplə etküzüwətti. **27** Sisera uning ikki putining arılıqıja kiyasydi, U yıklıldı, u [ələtükək] yattı, U uning ikki putining arılıqıja kiyasydi, u yıklıldı, Kiyasyaqan yərdə u yikilip, jan bərdi. **28** Siseranıg anisi pənəjiridin sırtka səp saldı, U pənəjirininq rujikidin towlap: — «Uning jəng hərwisi nemixə xunqə uzakkıqə kalmayıd? Jəng hərwilirininq atlirininq tuyak sadası nemixə xunqə hayal bolidu? — dedi. **29** Uning dedəkləri arısida danalar jawab beridu, Xundakla, u dərəwkə eəz-eziga jawab beridu: — **30** «Ular ojlıllırını yioqip bəltixüwatın bolmısın yənə?! Hərbir ərkəkkə [ayaq astı kılıxıq] bir-ikkidin kiz tagkəndü, Siseraqə rəngdar kiyimlər, Güllə kəxtiləngən rəngdar kiyimlərdin olja tagkəndü, Bulangqininq boynıqə aldi-kayını kəxtiləngən rəngdar kiyimlər tagkən bolsa kerək! **31** Pərvərdigar, Sening barlıq düxmənlirinq ənə xundak yokutulmuş! Lekin Seni seygarınlar kuyaxning ərləwətəndikdi kudritidək küçlüklə boloqay!». Xuning bilən zemin kırık yiloqıa tinq-amənlək taptı.

6 Israillar Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqanı kıldı; xuning bilən Pərvərdigar ularını yətə yiloqıa Midiyaniylarning kolioja tapxurup bərdi. **2** U wakıttı Midiyaniylar Israilləng üstdidin oqalıb kəlip, Israill Midiyaniylarning səwəbidiñ eəzli üqün taqlardın, engürürəldin wa əoram taxlardın panah jaylarnı yasidi. **3** Hər ketim Israillar uruk teriojanda xundak bolattiki, Midiyaniylar, Amaləkylər wə məxriktikilər kəlip ularqa hujum kılatti. **4** Ularqa hujum kılıxıq bargahları tikip, zemindiki həsulni wəyran kəlip, Gazaqıqə Israiloja həqkəndək axılıq kəldurmay, ularning koy, kala, exəkkirinimə elip ketətti. **5** Qünki ular qəkətkilərdək kəp bolup, eəz mal-qarwiliř wə qedirilirini elip kelətti; ularning adəmləri wə tegliliř san-sanaksız bolup, zeminni wəyran kılıx üqün tajawuz kılattı. **6** Xuning bilən Israill Midiyaniylarning alidda tolumu har halətə qıixüp kıldı; andin Israillar Pərvərdigaroja nəl-pəryad kətərdi. **7** Midiyaniylarning dəstidin Israill Pərvərdigaroja paryad kətürğinidə xundak boldiki, **8** Pərvərdigar Israiloja bir pəyərəmbərni əwətti. U kəlip ularqa: — Israillning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydu: «Mən silərni Misirdin qıkırıp, «kulluk makani»din elip qıkkənidim; **9** silərni misirliliklarning kolidin, xundakla silərgə barlıq zulum kiloqıqlarning kolidin kutkuzup, ularni aldinglərdin kooqliwetip, ularning zeminini silərgə bərdim **10** wə silərgə: «Mana, Mən Pərvərdigar silərning Hudayinglardurmən; silər Amoriylarning zeminidə turojınıqlar bilən ularning ilətliridin korkmangalar» deyənidim. Lekin silər Mening awazımoja kulaq salmidıngalar, — dedi. **11** Andin Pərvərdigarning Pərixtisi kəlip Ofrah deyən jayda Abiezər jəmatidiki Yoaxka tawa bolqan dub dərihining tūwidə olturdu. U wakıttı [Yoaxning] oöqli Gideon Midiyaniylarning [bulangqılıkjin] saklinix tıqün xarab kelqiki iqidə buoqday tepiwatatti. **12** Pərvərdigarning Pərixtisi uningoja kərünüp: — Əy jasaratlıq palwan, Pərvərdigar sən bilən billidur! — dedi. **13** Gideon uningoja jawab berip: — I hojam, agar Pərvərdigar biz bilən billa bolqan bolsa, bu kərgülükler nemixə üstimizgə kıldı? Ata-bowlırımız bizgə sezelə bərgən uning barlıq möjiziləri kəni? Bular toqrisida atabowlırımız: «Mana, Pərvərdigar bizni Misirdin qıkırıp kəlməgənmidi?» — dedi. Lekin bügünki kündə Pərvərdigar bizni taxlap, Midiyanning kolioja tapxurup bərdi! — dedi. **14** Pərvərdigar uningoja karap: — Sən muxu kütünggə tayinip,

berip Israilli Midiyanning kolidin kutkuzojin! Mana, Mən seni əwətkən əməsmu? — dedi. **15** Gideon Uningoja: — I Rəb, mən Israilli kəndak kutkuzalaymən? Mening ailəm bolsa Manassəh, kəbilisi iqidə əng namriti, özüm atamning jəmətidə əng kiqikidurmən, — dedi. **16** Pərvərdigar uningoja: — Mən jəzəm sən bilən billa boliman; xunga sən Midiyarlarnı bir adamni uroqandək urup kırısan, — dedi. **17** Gideon Uningoja iltija kılıp: — Mən nəzirində iltipat tapkan bolsam, mən bilən sezləxtiqininq həkikətən Sən Əzüng ikanlılığı bir alamət kərsətkəysən; **18** ətünimən, mən yenip kəlip eəz hədiyə-kurbanlığımı aldingoja koyqoq bu yərdin kətmigəysən, — dedi. U jawab berip: — Sən yenip kəlgüqə kütimən, dedi. **19** Gideon berip [eyga] kırıp bir oqlaknı tayyarlap, bir əfah esil undin petir nan pixurup, gəxni sewətə selip, xorpisini korioqa usup bularını uning kəxioja elip kəlip, uningoja sundı (U tehiqə dub dərihining tūwidə olturatti). **20** Andin Hudanıg Pərixtisi uningoja: — Bu gəx bilən petir nanlarnı elip berip, muxu yardiki [koram] taxning üstigə koyup, xorpini təkkin, — dewidi, u xundak kıldı. **21** Pərvərdigarning Pərixtisi kolidiki həsini uzitip ugını gəx bilən petir nanlarqa takküziwidi, [koram] taxtin ot qıkıp, gəx bilən petir nanlarnı yəp kətti. Xu əhaman Pərvərdigarning Pərixtisimə uning kəzidin qayib boldi. **22** Xuning bilən Gideon uning Pərvərdigarning Pərixtisi ikanlığını bilip: — Apla, i Rəb Pərvərdigar! Qataq boldi, qünki mən Pərvərdigarning Pərixtisi bilən yüzməyüz kərəxüp kəldim...! — dedi. **23** Lekin Pərvərdigar uningoja: — Hatırjəm boloin! Korkmioqin, elməysən, — dedi. **24** Xuning bilən Gideon Pərvərdigaroja atap u yərdə bər kurbangah yasap, uning ismini «Yahwəh-aləm» dəp atidi. Bu kurbangah, ta büğüngə Abiezər jəmətininq Ofrah, deyən jayida bar. **25** U keqisi Pərvərdigar uningoja: — Sən atangning [qong] bukisi wa yətə yaxlıq ikkinqi bukisini elip atangoja təwə bolqan Baal kurbangahını ərüp, uning yenidiki Axərah butini kesiwətəkin. **26** Andin muxu əoramanning üstigə Pərvərdigar Hudayingoja ataloqan, bəlgiləngən rəsim boyiqə bir kurbangah yasap, ikkinqi bi bukini elip, eəzung kesiwətən Axərahning parçılırını otun kəlip kələp, uni keydürmə kurbanlıq kılıqin, — dedi. **27** Xuning bilən Gideon eəz hizmətlilərinin on adəmni elip berip, Pərvərdigarning eəziga eytkiniñək kıldı; lekin u atisining eyidikilərdin wə xəhər adəmlərinin korkkını üqün, u bu ixni kündüzi kilmay, keqisi kıldı. **28** Ətisi sahərdə xəhər həlkə kopup kərəsə, mana, Baal kurbangahı eriwtılğan, uning yenidiki Axərah buti kesiwətənidi wə yengi yasaloqan kurbangahning üstida ikkinqi buka kurbanlıq kılıqanıdi. **29** Buni kərəüp ular bir-birigə: — Bu ixni kim kılıqandu? — deyixti. Ular sürüxtüriwidi, buni Yoaxning oöqli Gideonning kələqanlığı məlum boldi. **30** Xuning üqün xəhərning adəmləri Yoaxka: — Oqlungnı qıkırıp bərgin! U Baal kurbangahını ərüp, uning yenidiki Axərahı kesiwətəni üqün əltürülsün! — dedi. **31** Bırak Yoax eəziga kərxilixixqə turoqan kəpçilikə jawab berip: — Silər Baal üqün dəwəlaxmaqıqimusilər? Silər uni kutkuzmakqımu? Kimki uning tooqrisida dəwəlaxsa ətigə kalmay elümgə məhkum kılınsun! Əger Baal dərəwkə bir huda bolsa, undakta uning kurbangahını birsı ərüwətəni üqün, u xu adəm bilən ezi dəwəlaxsun! — dedi. **32** Bu sawabtin [atisi] Gideonni «Yərubaal» dəp atidi, qünki [atisi]: «U Baalning kurbangahını ərüwətəni üqün, Baal ezi uning bilən dəwəlaxsun!» deyəndi. **33** Əməma Midiyan, Amaləkələr wə məxriktikilərning həmmisi yioqılıp, [İordan] dəryasidin etüp Yızrəl jiloqisida qedirlirini tikixti. **34** U wakıttı Pərvərdigarning Rohi Gideonning üstigə qüxti; u kanay

qeliwidi, Abiezər jəmətidikilər yiojılıp uning kəynidin əgixip mangdi. **35** Andin u əlqılerni Manassəhning zeminiçə berip, u yərni aylınip kelixkə əwatiwidi, Manassəhler yiojılıp uningçə əgixip kəldi. U Axırlarоja, Zəbulunlarоja wə Naftalilarоja əlqi əwatiwidi, ularunu uning aldiçə qıkixti. **36** Gideon Hudaçə: — Əger Sən həkikətən eytkiningdək menin kolum bilən Isrlaini kutkuzidiojan bolsang, **37** Undakta mana, mən hamanoja bir parqə koy terisi koyup koyımən; əgər pəkət terinin tüstigila xəbnəm qüxtüp, qərisidiki yərlərning həmmisi kuruk tursa, mən Əzüng eytkiningdək menin kolum arklılık Isrlaini kutkuzmaqçı bolqiningni bilimən, — dedi. **38** Ix dərəwəkə xundak boldi. Ətisi sahərdə Gideon kopup, yungni sikiwidi, liğ bir piyalə xəbnəm süyi qıktı. **39** Andin Gideon Hudaçə yəna: Ojəzipingni manga kozojimiqəysən, mən pəkət muxu bir ketimla dəymən! Səndin etünəy, mən pəkət yənəb u ketim bu terə bilən sinap bacayı; iltija klimənki, əmdi bu ketim pəkət terə kuruk bolup, qərisidiki yərning həmmisigə xəbnəm qüxtəy, — dedi. **40** Bu keqisimü Huda xundak kıldı; dərəwəkə pəkət terilə kuruk bolup, qərisidiki yərning həmmisigə xəbnəm qüxtənidi.

7 Yərubaal (yəni Gideon) wa eziqə koxulqan həmmə həlk ətisi sahər kopup, Harod deqən bulakning yeniçə berip qədir tiki. Midiyaniyların ləxkərgahı bolsa uning ximal taripidə, Morəh egizlikinining yenidiki jilojida idi. **2** Əmdi Pərvərdigar Gideonça: — Sanga əgəxən həlkinqing sani intayın kəp, xunga Mən Midiyaniylarını ularning koliçə tapxurulmayın. Bolmisa Isrlai: «Əzimizini ezmizning koli kutkuzdi» dəp mahtinip ketixi mumkin. **3** Xuning üçün sən əmdi həlkə: «Kımlər korkup titrək başkan bolsa, ular Gilead teojudin yenip kətsən» dəp jakarlioqin — dedi. Xuning bilən həlkinqing arisidin yigirmə ikki ming kixi kəytip ketip, pəkət on mingila keliç kəldi. **4** Pərvərdigar Gideonça yəna: — Həlkinqing sani yənilə intayın kəp; əmdi sən bularını suning lewiga elip kalgin. U yarda Mən ularını sən üçün sinəktin etküzəy; Mən kimni kərsitip: «U sən bilən barsun desəm», u sən bilən barsun; lekin Mən kimni kərsitip: «U sən bilən barmisun» desəm, u sən bilən barmisun, — dedi. **5** Xuning bilən Gideon həlkinqing suning lewiga elip kəldi. Pərvərdigar uningoja: — Kimki it su iqlikandə tili bilən yalap su iqsə, ularını ayrim bir tərəpta turuqozuin; həm kimki tizlinip turup su iqsə, ularını ayrim bir tarapta turuqozuin, — dedi. **6** Xundak boldiki, oqumini aqzıçə təkətüzüp yalap su iqlikənlərdin üq yüzü qıktı. Kalojanlarning həmmisi tizlinip turup su iqtı. **7** Andin Pərvərdigar Gideonça: — Mən muxu suni yalap iqlikən üq yüz adəmning koli bilən silərni kutkuzup, Midiyanni sening kolungoja tapxurıman; lekin kalojan həlk bolsa həmmisi ez jayıqə yenip kətsən, — dedi. **8** Xuning bilən bu [üq yüz adəm] ozuq-tütlük wa kanaylını koliçə elixti; Gideon Isrlaining kalojan barlık adəmlirini ez qədiriçə kəyturuwetip, pəkət xu üq yüz adəmni elip kəldi. Əmdi Midiyaniyların ləxkərgahı bolsa ularning təwən təripidiki jilojida idi. **9** Xu keqisi xundak boldiki, Pərvərdigar uningoja: — Sən kopup ləxkərgahkə qüxtən, qünki Mən uni sening kolungoja tapxurdum; **10** əgər sən qüxtətin körksang, ez hizmətkaring Purahni billa elip ləxkərgahkə qüxtən. **11** Sən ularning nemə deyixiwatçınını anglaysən, andin sən ləxkərgahkə [hujum kiliç] qüxtəkə jürət kılalaysən, dedi. Buni anglap u hizmətkari Purahni elip ləxkərgahning qətidiki aşkarlerning yeniçə bardi. **12** Mana Midyan, Amalek wa barlık məxriktikilər qekətkilərdək kəp bolup, jilojining boyioja yeyilojanidi; ularning tegiliri kəplikidin dengiz sahilidiki kumdağ həddi-hesabsız idi. **13** Gideon baroqanda, mana, u yərdə birsti həmrəhçə kərgən qüxini səzələp beriwtattı: — Mana, mən bir qüx kərdum,

qüxümədə mana, bir arpa tokiqi Midiyanning ləxkərgahıqə domulap qıxıptıdək; u qədiriçə keliç sokuluptidək, xuning bilən qədir erülüp, düm kəmtürülüp ketip — dəwatatti. **14** Uning həmrəhçə jawabən təbir berip: — Buning mənisi xuki, u tokaq Yoxning oqlı, Israillik adəm Gideonning kiliqidin baxka narsa əməstür; Huda Midiyən wa uning barlık koxunini uning koliçə tapxuruptu, dedi. **15** Xundak boldiki, Gideon bu qüxni wə uning berilgən tabirini anglap, səjdə kıldı. Andin u Isrlaining ləxkərgahıqə yenip keliç: — Kopunglar, Pərvərdigar Midiyanning ləxkərgahını kəlunqlarоja tapxurdi, — dedi. **16** Xuning bilən u bu üq yüz adəmni üq guruppiçə bəlüp, həmmisinin koliçə bərdin kanay bilən bərdin kuruk komzəknı bərdi; hərbir komzak iqida bərdin məx'əl koyuldu. **17** U ularça: — Silər manga karap, menin kiliçinimdək kilinglər. Mana, mən ləxkərgahıqən kəxioja baroqanda, nemə kilsəm, silərəm xuni kilinglər; **18** mən wə mən bilən həmrəh bolup mangojan barlık adəmlər kanay qalsak, silərəm ləxkərgahıqən qərisidə turup kanay qelinglər wə: «Pərvərdigar üqün həm Gideon üqün!» dəp towlanglar, — dedi. **19** Keyinkı yerim keqilik kəzətninə baxlinixida, kəzətqılər yengidin alməkxanda, Gideon wə uning bilən billə bolqan yüz adəm ləxkərgahıqən kəxioja kəldi; andin ular kanay qeliç kolliridiki komzəklərini qakçı. **20** Xu həman üq guruppidikilərning həmmisi kanay qeliç, komzəklərini qekip, sol kollırıda məx'əllərni tutup, ong kollırıda kanaylarni elip: — Pərvərdigarqə wə Gideonqə atlalıq kiliç! — dəp towlaqxınıqə, **21** ularning hərbirə ləxkərgahıqən ətrapıda, ez jayida turuxti; yaw koxunu tərəp-tərəpkə petirap, warkırap-jarkırıjan peti kaqkılı turdi. **22** Bu üq yüz adəm kanay qaloqanda, Pərvərdigar pütküllə ləxkərgahıqə yaw ləxkərlərini bir-birini kiliqlaxka selip koydi, xuning bilən yaw koxunu Zərərahkə baridiqən yoldıki Bayt-Xittah tərəpkə qakçı; ular Tabbatning yenidiki Abəl-Məhələhning qəgrisiçioqə qakçı. **23** Andin Naftali, Axır wə pütküllə Manassəhning kəbiliiləridin Israillar qakırıp kelindi wə ular Midiyaniylarını kooqlıdı. **24** Xuning bilən Gideon Əfraim pütküllə taqlıqini arılap kelixkə əlqılerni əwətip Əfraimlərə: — «Silər qüxtüp Midiyaniylarоja hujum kilinglər, Bəyt-Barahkığa, xundakla İordan dəryasıqıça barlık, ekin keqiklərini igiləp, ularını tosuwelinglər», dedi. Xuning bilən Əfraimning həmmə adəmləri yiojılıp, Bəyt-Barahkığa wə İordan dəryasıqıça barlık ekin keqiklərini igilədi. **25** Ular Midiyanning Orəb wə Zəəb deqən ikki əmərini tutuwaldi; Orəbni ular «Orəb koram texi» üstidə, Zəəbni «Zəəb xarab keliçigə» dəltürdi, Midiyaniylarını kooqlap berip, Orəb wə Zəəbning baxlırını elip, İordan dəryasının təripigə Gideonning kəxioja kəldi.

8 (Keyin, Əfraimlər uningoja: — Sən nemixə bizgə xundak muamilə kilişən, Midiyaniylar bilən sokuxka qıkkanda, bizni qakırımdıqou, dəp uning bilən kattik deyixip kətti. **2** U ularça jawabən: — Mening kilojanlırmı kandağmu silərning kiliçinqlərə qəngəltəxtrügili bolsun? Əfraimming üzümlərni pasangdıcıjını, Abieəzərlərning üzüm üzginidin artuk əməsmu? **3** Huda Midiyanning əmirliri Orəb bilən Zəəbni kolunglarоja tapxurojan yərdə, menin kolumdın kəlgənin kandağmu silərning kiliçinqlərə qəngəltəxtrügili bolsun? — dedi. Xundak dewidi, ularning uningoja bolqan aqqiki yandı). **4** Əmdi Gideon İordan dəryasının boyioja yetip kəldi. U wə eziqə həmrəh bolqan üq yüz adəm hərəp kətənəkələmək, ular yənilə Midiyaniylarını kooqlap dəryadın etti. **5** Gideon Sukkot xəhəridikilərə: — Məngə həmrəh bolup kəlgən kixilergə nan bərsənglər, qünki ular hərəp-qarqap kətti. Biz Midiyanning ikki padixahı Zəəbəh wə Zalmunnanı kooqlap ketip barımız, — dedi. **6** Lekin Sukkotning qonglıri jawab berip:

— Zəbəh wə Zalmunna hazır sening kolungoja qüxtimu?!

Biz sening muxu ləxkərliringə nan berənduk?!

— dedi. 7 Gideon: — Həp! Xundak bolojini üçün Pərvərdigar Zəbəh wə Zalmunnanı menin kolumqoja tapxuroğunda, ətliringlarnı qəldiki yantak wə xoha bilən hamanda təpimən, — dedi.

8 Gideon u yerdin Pənualgelə berip, u yerdiki adamları gimu xundak dewidi, Pənualdiki kixilərmə uningoja Sukkottikilərdək jawab bərdi.

9 U Pənualdikilərgə: — Mən oqılıbə bilən yenip kəlginimdə, bu munaringlarnı ərtüwetimən, — dedi.

10 U qəqədə Zəbəh wə Zalmunna Karkor degən jayda idi; ular bilən mangojan koxunda on bəx mingqə ləkkər bar idi. Bular bolsa maxriklərlərning pütkül koxunidin kelip kələqanlırı idi, qünki ulardın kılıq tutkənləridin bir yüz yigirma mingi əltürüləngəndi.

11 Gideon bolsa Nobəh wə Yoghbiləhning xərkidiki keqmənərlər yoli bilən qıkip Midiyanning ləxkərgahıqə hujum kılıp, ularni tərmər kıldı; qünki ləxkərgahtılıklar tolumu əndixsiz turoqanı.

12 Zəbəh wə Zalmunna keqip kətti; Gideon kəynidin koqlap berip, Midiyanning bu ikki padixahı Zəbəh wə Zalmunnanı tutuwaldı; pütkül ləxkərgahtılıkları alakzadə kılıp tiripən kiliwətti.

13 Andin Yoaxning oqılı Gideon Həras dawinidin etüp, jəngdin kaytip kəldi.

14 U Sukkotluk bir yax yigitni tutuvelip, uningdin sürüxtə kiliwidi, yigit uningoja Sukkotning qongliri wə aksakallırının isimlərini yezip bərdi. Əlar jəmiy bolup yətmix yəttə adəm idi.

15 Andin Gideon Sukkotning adamlarının kəxiqoja yetip baroqanda: — Silər meni zangılık kılıp: «Zəbəh wə Zalmunna hazır senin kolungoja qüxtimu? Biz sening bilən billə mangojan muxu hərçin adəmliringga nan berənduk?» deyənidilər! Mana, u Zəbəh wə Zalmunna deyənlər! — dedi.

16 Xuni dəp u xəhərning aksakallarını tutup kelip, qəldiki yantak bilən xohilərini elip kelip, ular bilən Sukkotning adamlarını urup adıpini bərdi.

17 Andin u Pənualning munarını ərüp, xəhərdiki adamlarını əltürdü.

18 Gideon Zəbəh wə Zalmunnanı sorak kılıp: — Silər ikkinglər Taborda əltürgən adamlar kəndak adəmlər idi? — dəp sorıwidı, ular jawab berip: — Əlar sanga intayın ohxayttı; ularning hərbəri xahzadidək idi, — dedi.

19 U buni anglap: — Əlar menin bir tuqənlanırmıd, biz bir anining oqullarımız. Pərvərdigarning hayatı bilən əsəməm kilişənki, silər əyni wakıttı ularını tırık koyojan bolsanglar, mən silərni hərgiz əltürməydim, — dedi;

20 Xuning bilən u qong oqılı Yətərgə: — Sən kəpup bularını əltürgin, — dedi. Lekin oqul qıkip boloqaqka körküp, kılıqını suqurmidi.

21 Xuning bilən Zəbəh wə Zalmunna: — Sən eziung kəpup bizni əltürgin; qünki adəm kəndak bolsa küqimə xundak bolidu, — dedi.

Xundak dewidi, Gideon kəpup Zəbəh wə Zalmunnanı əltürdü. U təgilirinən boynidiki hılal ay xəkillik bezəklərini eliwaldı.

22 Andin Israillar Gideonə: — Sən bizni Midiyanning kəlidin kütkəzənəkənsən, eziung bizgə padixah bolojin; oqlung wə oqlungning oqlımu bizning üstimizgə həküm sürsün, — dedi.

23 Əmma Gideon ularoja jawab berip: — Mən əstünglərgə səltənət kilməyman, oqlummu əstünglərgə səltənət kilməydu; bəlli Parwərdigar Əzi əstünglərgə səltənət kılıdu, dedi.

24 Andin Gideon ularoja yənə: — Silərgə pəkət birlə iltimasım bar: — Hər biringlər əz oljanglardın hələk-zerilərni mangə beringlər, dedi (Midiyalar Ismailliardın boloqaqka, hərbəri altun zirə-həlkilərni takayıttı).

25 Ular jawabən: — Berixkə razımız, dəp yərgə bir yepinqini selip, hərbəri uning üstigə oljisidin zirə-həlkilərni elip taxlıdı.

26 U sorap yioqkan altun zirilərning eoqırılık bir ming yəttə yüz xəkəl altun idi, buningdin baxxə Midiyən padixahlıları eoziqə aşkan hılal ay xəkillik buyumlar, zunnar, uqisioja kiyənən sesün eginlər wə təgilərning boynioja aşkan altun zənjirlərəmə bar idi.

27 Gideon bu nərsilərdən bir

afod yasitip, ez xəhəri Ofrahta qoyup kəydi. Nətijidə, pütkül Israel uni izdəp buzukqılıq kıldı. Buning bilən bu nərsə Gideon wə uning püttün ailsigə bir tor-tuzak boldı.

28 Midiyaniylar xu tərkidə Israillarning alddı boysundurulup, ickinqi bax kətürəlmidi; zemin Gideonning künləridə kırık yiloqıq tinqaramıllıq taptı.

29 Yoaxning oqılı Yərubaal kəytip berip, ez əyida olturdu.

30 Gideonning ayalları kəp boloqaqka, uning puxtidin yətmix oqul terəldi.

31 Xəkəmdə uning bir kenizikimə bar idi; u uningoja bir oqul tuqup bərdi, Gideon uning ismini «Abimələk» dəp kəydi.

32 Yoaxning oqılı Gideon uzun əmür kərəp, kərip aləmdin etti. U Abiezərlərgə təwə bolovan Ofrahdə, ez atisi Yoaxning kəbrisiqə dəpnə kılındı.

33 Gideon əlgəndin keyin Israillar kaynığa yenip, Baal butliriqə əgixip buzukqılıq kıldı wə «Baal-Berit»in ezlirinə ilahi kılıp bekti.

34 Xundak kılıp Israillar ezlirini ətrapidiki barlıq düxmənlərinin kəlidin kütkəzənət Hədasi Pərvərdigarnı untudi.

35 wə xuningdək Gideonning Israiloja kılıqan həmmə yahxılıklarını həq əsliməy, Yərubaal (yəni Gideon)ning jəmətigə həqəbir məhrəbanlıq kərsətmidi.

9 Əmədi Yərubaalning oqılı Abimələk Xəkəmdiki anisining aka-ukilirinən kəxiqoja berip, ular wə anisining atisining pütkül jəmətikilərgə: — 2 Silər Xəkəmdiki barlıq adamlarının kılıkçıqə səz kılıp ularoja: «Silər üçün yətmix kixi, yəni Yərubaalning oqulları əstünglərgə həküm sürgini yahximu yaki birlə adəmning əstünglərdin həküm sürgini yahximu? Eşinglarda bolsunki, mən silarning kan-kerindixinglərmən» — deyən gepimni yətküzunglər, — dedi.

3 Xuning bilən uning anisining aka-ukilir u toopruluk bu gəplərning həmmisini Xəkəmdikilərning kulaklırioja etti. Ularning kəngli Abimələkka mayıl bolup: — U bizning kerindiximiz ikənoju, diyixip, 4 Baal-Beritning buthanisidin yətmix xəkəl kümüxnə elip, uningoja bərdi. Bu pul bilən Abimələk birmünəqə bikar tələp lükqəklərni yallap, ularoja bax boldı.

5 Andin u Ofrahdə, atisining əyigə berip eziqin aka-ukilir, yəni Yərubaalning oqulları bolup jəmiy yətmix adəmni bir taxning əstidə əltürüwətti. Lekin Yərubaalning kılıq oqılı Yotam yoxuruniwaləqək, kutulup kıldı.

6 Andin pütkül Xəkəmdikilər wa Bayt-Milləddikilərning həmmisi yioqılıxip berip Abimələknin Xəkəmdiki dub dərihining tütidə padixah kılıp tikli.

7 Bu hawer Yotam oja yətküzüldi; u berip Gərizim təqəjüning qoqqışoja qıkip, u yərdə turup yukarı awazda kəpəqlikə towlap: — Əy Xəkəm qongliri, menin səzümgə kulaq selinglər, andin Hudamı silərgə kulaq salıdu.

8 Künlərdin bir künü dərəhlər ezlirinən əstigə həküm süridiqlən bir dərəhni masilələp padixah, tikləxkə izdəp qıkip, zəytun dərihiga: — Üstimizgə padixah bolup bərgin, dəptikan.

9 Zəytun dərihisi ularoja jawab berip: — Hudaqə wə insanlar oja bolovan hərmətni ipadıləydiqən meyimni taxlap, baxxə dərəhlərning əstidə turup pulanglaşkə kətəmdim? — dəptu.

10 Buni anglap dərəhələr ənjür dərihining kəxiqoja berip: — Sən kəlip üstimizgə padixah bolojin, dəp ijtia kılıptu;

11 Ənjür dərihi ularoja jawab berip: — Mən ez xırnam bilən yahxi mewəmni taxlap, baxxə dərəhlərning əstidə turup pulanglaşkə kətəmdim? — dəptu.

12 Xuning bilən dərəhələr üzüm tallıqining kəxiqoja berip: — Sən kəlip bizning üstimizgə padixah bolojin, dəptu,

13 üzüm teli ularoja jawab berip: — Mən Huda bilən adəmlərni hux kılıdılqan yengi xarabını taxlap, baxxə dərəhlərning əstidə turup pulanglaşkə kətəmdim? — dəptu.

14 Andin dərəhlərning həmmisi azojanın kəxiqoja berip: — Sən kəlip bizning üstimizgə padixah bolojin, dəptu;

15 azojan ularoja jawab berip: — Əgər silər meni səmimiyyi niyitinglər bilən əstünglərgə padixah kılıxını halisanglar, kəlip menin sayəmning astida panahlininglər;

bolmisa, azojandin bir ot qikidu wə Liwanning keder dərəhlirini yəp ketidu! — dəptu. **16** Əgər silerning Abimələknı padixah kılıqinlingə rast səmimi wə durus niyət bilən bolqan bolsa, Yərubbaal wə uning aalisidikilərgə yahxılık kılıqan, uning kılıqan əməlli boyuqə uningoja kəyturoqan bolsanglar — **17** (qünki atam silər üçün jəng kili, eż jenini hətərgə təwəkkul kiliq siləni Midyanning kəlidin kutkuzdu! **18** Lekin silə bugün atamning jəmətigə karxi kəzənilip, uning oqullurini, jəməy yətmix adəmni bir taxning üstidə əltürüp, uning dedikining oqlı Abimələknı tuqkiningler bolqanı üçün Xəkəm həlkinqing üstigə padixah kiliq tikləpsilər! **19** — Əmdi eż silə Yərubbaal wə jəmətigə səmimi wə durus muamıl kılıqan bolsanglar, silə Abimələktin huxallıq tapkayıslər, umu silərdin huxallıq tapkay! **20** Lekin bolmisa, Abimələktin ot qikip, Xəkəmdikilər wə Bəyt-Milloning həlkini yəp kətsən; xundakla, Xəkəmdikilər wə Bəyt-Milloning həlkini ot qikip, Abimələknı yəp kətsən! — dedi. **21** Yotam kərindixi Abimələktin körkup, keçip Bərə degən jayqa berip, u yərdə olturaklıxip kəldi. **22** Abimələk Israiloja üç yil səltənət kəldi. **23** Huda Abimələk bilən Xəkəmning adəmləri otturisoja bir yaman roh əwətti; xuning bilən Xəkəmdikilər Abimələkkə asiylik kiliqka kəzənaldı. **24** Buning məksəti, Yərubbaalning yətmix oqlıqə kılıqan zorawanlıq wə kan kəzəni ularni əltürən kərindixi Abimələknin boynioja qüxürük, xundakla eż aka-ukilirini əltürükə uni kollap-kuwwatlıqan Xəkəmdikli kixilərlər bəxiqə qüxürüxtin ibarət idi. **25** Xəkəmdikli kixilər Abimələknı tutmaqçı bolup, taqların qoqkiliqioja paylakqılları bektürmə kiliq turoquzdu; ular u yərdin etkən yoluqılların həmmisini bulang-talang kıldı. Bu ix Abimələkka yetkizüldü. **26** Əbədninq oqlı Gaal eż aka-ukiliri bilən Xəkəmgə keçip keliwidi, Xəkəmdikli kixilər uningoja ixənq baqlap uni eż yar-yəliki kəldi. **27** Xundak kiliq ular xəhərdin etizlikə qikip, üzümzərlərning üzümlərini üzüp sikip, xarab yasap, xadlik kiliq eż butining ibadəthanisoja kiriq, yəp-iqixip Abimələknin üstidin lənət oqquşılı turdi. **28** Əbədninq oqlı Gaal: — Abimələk degən kim idi? Xəkəm degən nemə idi, biz nemə dəp uningoja hiznət kılıqdaqmiz?! U Yərubbaalning oqlı əməsəmə? Zəbul uning nazatətqisi əməsəmə? Silar Xəkəmning atisi Hamorning adəmlirininq hizmitidə bolsanglar bolidu! Biz nemixkə Abimələknin hizmitidə bolidikənmiz? **29** Kaxki bu həlk meninq kol astımda bolsa id! U qəoja mən Abimələknı həydiwtəttim! Mən Abimələkka: — Oz koxunining keşəytip, jənggə qikkin! — degən bolattim. **30** Əmdi xəhər baxlıkı Zəbul əbədninq oqlı Gaalning bu səzərləri angliqinida, aqqıqı kiliq, **31** əqlilərni Abimələknin kəxiqə yoxurunqə əwətip: «Man, Gaalning oqlı kerindaxlıri bilən Xəkəmgə keliwati; man, xəhərni siligə karxi qıqıxka kütüritiwati. **32** Xunga sili adəmlərini elip bugün keqə [xəhər] ətrapidiki etizlikə berip marap olturoqayla; **33** əta kün qıkkən haman kəzənilip xəhərgə hujum kılıqayla; u wa uning adəmləri siligə karxi qıkkanda, sili əhwaləqə karap uningoja takəbil turoqayla, — dedi. **34** Buni anglap, Abimələk həmmə adəmlərini elip, keçisi qikip, tət topqə bəlünüp, yoxurunup Xəkəmgə hujum kiliqka marap olturdu. **35** Əbədninq oqlı Gaal sırtka qikip xəhərning dərvazisida əra turoqanda, Abimələk eż adəmləri bilən yoxurunoqan jaydin qikti. **36** Gaal həlkni kərüp Zəbulqoja: — Mana təq qoqqılırıldın adəmlər qüxüwati, dedi. Lekin Zəbul uningoja jawabə: — Taqların qələnggisi sanga adəmlərdək kərünidü, — dedi. **37** Gaal yənə sez kiliq: Mana, bir top adəmlər dəngərəndin qüxiq keliwati, yənə bir top adəmlər «Palqıllarning dub dərihi»ning yoli bilən keliwati, — dedi. **38** Andin Zəbul uningoja: — Sening: «Abimələk degən kim idi, biz uning hizmitidə bolattukmۇ?»

dəp qong gəp kılıqan aqzinq həzir kəni? Mana bular sən kezgə ilmiqən həlk əməsəmə? Əmdi qikip ular bilən sokuxup bakkın! — dedi. **39** Xuning bilən Gaal Xəkəmdikilər bilən qikip Abimələk bilən sokuxukxa baxlıdi. **40** Lekin Abimələk uni məqələp kiliq koqlıdi; u uning alididin qaqtı, xundakla nuroqun yarılanqan adəmlər xəhərning dərvazisiojqı yetixip katkənidi. **41** Andin Abimələk Arumahda turup kəldi. Zəbul bolsa Gaal wə uning kerindaxlırını koqlap, ularning Xəkəmdə turuxioja yol koymidi. **42** Ətisi [Gaaldikilər] dalaşa qikti; bu həwər Abimələkka yətkəndə **43** u həlkini elip, ularni üç topqa bəlüp, dalada yoxurunup marap turdu; u karap turuwidi, Xəkəm həlk xəhərdin qikti. U kopup ularqa hujum kəldi. **44** Abimələk wə uning bilən bolqan birinqi top atlinip xəhərning dərvazisining aldiqə besip berip, u yərdə turdu; kələqan ikki top etilip berip dalada turoqan adəmlərgə hujum kiliq ularni kiriwətti. **45** Xu tərikidə Abimələk pütün bir kün xəhərgə hujum kiliq, uni elip, uningdə turuwtən həlkni əltürüp, xəhərni hanivayran kiliq təstigə tuzlarnı qeqiwatti. **46** Xəkəm munaridiki adəmlərning həmmisi buni anglap, Berit degən butning ibadəthanisidiki korojanoja kiriwətti. **47** Xəkəm munaridiki adəmlər bir yərgə yiqiliwaptu, degən həwər Abimələkka yətti. **48** Xuning bilən Abimələk adəmlərini elip Zalmon teqioja qikti; u kəliqə paltini elip dərəhning bir xəhəni kesip elip, əxnisiqə koyup, andin ezi bilən bolqan həlkə: — Mening nəma kılıqinimni kerdüngələr, əmdi silərni tezidn xundak kılıngalar, — dedi. **49** Buni anglap həlkinqə hərbəri Abimələktək birdin xəhəni kesip elip, uningoja əgixip berip, xahərni korojanning yenioja dəwiləp, ot koyup korojan wə uningdə bolqanları kəydürwətti. Buning bilən Xəkəmning munaridiki həmmə adəmlər, jomiy mingqə ər-ayal eldi. **50** Andin Abimələk Təbəzəgə berip, u yərdə bargaq kərəp Təbəzək kərəxəp, hujum kiliq uni ixəqəl kəldi. **51** Lekin xəhərning otturisida mustahkəm bir munar bar idi; barlıq ər-ayal, jümlidin xəhərning həmmə qonglıri u yərgə keqip berip, dərvazini iqidin takəp, munarning təstigə qikiqwətti. **52** Abimələk munarəja hujum kiliq, uningoja ot koyuxka munarning dərvazisioja yekinləxkəndə, **53** bir ayal yaroqunqakning təstinkə texini Abimələknin bəxiqə etip uning bax sünqikini sunduriwətti. **54** Andin Abimələk dərəhəl eż yarisojini kətərgüçü yiginti qakırıp uningoja: — Kiliqinqni suqurup meni əltürüwtəkin; bolmisa, həlk meninq toqramda: «Bir ayal kixi uni əltürüwtəiptü» deyixidü, — dedi. Buni anglap yiginti uni sanjip əltürwətti. **55** Andin Israılning adəmləri Abimələknin elinini kərüp, ularning həmmisi eż jaylirioja kəytip ketixti. **56** Xundak kiliq Huda Abimələknin ezininq yətmix aka-ukisini əltürüp, atisiqə kılıq rəzillikini uning eż bəxiqə yandurdu; **57** xuningdək Huda Xəkəmning adəmləri kılıqan barlıq yamanlıklarını ularning bəxiqə yandurup qüxürdü. Buning bilən Yərubbaalning oqlı Yotam eytkən lənət ularning təstigə kəldi.

10 Abimələktin keyin Issakar kəbilisidin bolqan Dodoning nəwrişı, Puahning oqlı Tola degən kixi Israılñi kütkuzuxa turdu; u Əframming taqlıridiki Xamir degən jayda turattı; **2** u Israiloja yigirmə üç yil hakim bolup aləmdin etti wə Xamirda dəpnə kılındı. **3** Uningdin keyin Gileadlik Yair turdu; u Israiloja yigirmə ikki yil hakim boldi. **4** Uning ottuz oqlı bolup, ular ottuz təhəyəqə minip yürətti. Ular ottuz xəhərgə igidarıqılıq kilişti; bu xəhərlər Gilead yurtida bolup, ta bügüngiçə «Yairning kəntləri» dəp atalmakta. **5** Yair wapat bolup, Kamonda dəpnə kılındı. **6** Lekin Israillar yənə Parwərdigarning nəziridə razıl bolqanı kiliq, Baal bilən Axərah, butlıriqə bax urup, xundakla Suriyəning ilahlıları, Zidondikilərning ilahlıları, Moabning ilahlıları, Ammoniyalarning ilahlıları wə Filistylərning ilahlırinin ibaditigə

kirip, Pərvərdigarnı taxlap, uningoja ibadətə bolmdı. 7 Xuning bilən Pərvərdigarning ozejipi Israılqa kəzənilip, ularnı Filistiyarlarning wə Ammoniyarlarning kəlioja taxlap bərdi. 8 Bular bolsa xu yili Israilləriñ kəttik besip azdır; andin ular İordan dəryasının məxrikdir təripdə Amoriylarning zeminidiki Gileadta olturuxluk barlıq Israıl həlkigə on səkkiz yiloja zulum kıldı. 9 Ammoniyalar yənə İordan dəryasının etüp, Yəhūda, Binyamin wə Əfraim jəmətigə karxi hujum kıldı; xuning bilən pütküll Israıl kəttik azablandı. 10 Xuning bilən Israillər Pərvərdigaroja pəryad kılıp: — Biz sanga gunah kıldıuk, eż Hudayimizni taxlap, Baal butlirinən kullukçıja kirip kattuk, dedi. 11 Pərvərdigar Israillərə: — Mən silərni misiriliklərdin, Amoriylardin, Ammoniyarlardin wə Filistiyarlardin kütküzəjan əməsəmidim? 12 Zidoniylar, Amaləklər wə Maonlar kəlip silərgə zulum kələjini, Manga pəryad kələjininglərdə silərnin ularning kəlidin kütküzəjan əməsəmidim? 13 Xundaktımı, silər yənə Meni taxlap, yat ilahlarning kullukçıja kirdinglər. Mən silərni əmdi kütküzəyməyən! 14 Əmdi berip eziüngərək talliojan ilahlarə pəryad kiliŋgər, kiyinqılıkka ələqən qeoqınlarda xular silərnin kütküzəsən, — dedi. 15 Əmma Israillər Pərvərdigaroja yalwurup: — Biz gunah kıldı! Əmdi nəziringga nemə yahxi kərənsə bizgə xundak kələjin, bizni pəkət muxu bir kətimlə kütküzəwələqəysən! — dedi. 16 Xuning bilən Israıl yat ilahlarə eż arisidin qikirip taxlap, Pərvərdigarning ibaditiga kirişti; [Pərvərdigar] Israılning tartıwatkan azab-əkubətlərinə kərəp, kengli yerim boldı. 17 Xu wakıttı Ammoniyalar toplonlin Gileadta qedirgəh tiki; Israillərmən yiojılıp kəlip Mizpəhəja qüxüp qedirgəh tiki. 18 Gileadtki həlkinqən qongləri əzəra: — Kim Ammoniyalar bilən sokuxukxa baxlamqı bolsa, u barlık Gileadtkilərgə bax bolidu, dedi.

11 Xu qoqda Gileadlik Yəftəhə deyən kixi batur palwan idi. U bir pañixə ayalning oqlı bolup, Gileadtnın tərəlgənidi. 2 Lekin Gileadning ez ayalı uningoja birnəqqə oqul bala tuçup bərgənidi; bu ayalın tuçulqan oqulları qong boləjanda Yəftəhənə yedim kooqlap: — Sən baxka hotundan boləjən oqul boləqəqə, atimizning eyidin mirasqı iga bolməyən, — dedi. 3 Xuning bilən Yəftəhə kərindəxərlirinə kəqip, Tob deyən zəminda turup kəldi. Xu yərəda birmunqə bikar tələplər Yəftəhəning ətrəpiqə bir-birləp yiojıldı. Ular uning bilən kiriq kəlip yürətti. 4 Əmma birnəqqə wakıt etkəndə Ammoniyalar Israıl bilən sokuxukxa qıktı. 5 Ammoniyalar Israılqa hujum kələjəndə Gileadning aksakallılıri Yəftəhəni Tob zeminidin elip kəlməkəi bolup uning yenoja bardı. 6 Ular berip Yəftəhə kələjə: — Bizning Ammoniyalar bilən urux kələximiz üçün sən kəpəzgə sərdar bolup bərgin, — dedi. 7 Yəftəhə Gileadning aksakallılırija jawabən: — Siler meni eż kərəp atamning jəmətindən həydiwətənindələrə, əmdi bexinglərə qələyişəp qüxkəndə kəndaksıqə menin kəxişəja kəlip kəldindər, — dedi. 8 Gileadning aksakallılıri Yəftəhə: — Durus, lekin seni biz bilən billə berip Ammoniyalarə karxi jəng kılıp, Gileadta həmmə olturuwatçanlarə bax bolsun dəp, kəxinqəja kəldük, — dedi. 9 Yəftəhə Gileadning aksakallılıridən: — Əgar silər meni Ammoniyalar bilən sokuxukxa yandurup barqinqinlərdə, Pərvərdigar ularını menin kələməja tapxursa, man silərgə bax bolamdimən? — dəp soridi. 10 Gileadning aksakallılıri Yəftəhəkə jawab berip: — Eytkinindək kilmisək, Pərvərdigar Əzi arımdızda guwah bolup həküm qıqərsən! — dedi. 11 Buni anglap Yəftəhə Gileadning aksakallılıri bilən bardı; həlk, uni eżlirigə həm bax həm sərdar kılıp tikildi. Yəftəhə Mizpəhəja barqında həmmə sezlərini Pərvərdigarning alıda bayan kıldı. 12 Andin Yəftəhə, Ammoniyarlarning padixahıja

əlqilərni əwətip, uningdin: — Mening zeminimə besip kirip, mən bilən sokuxukxa məndə nemə həkkinqə bar idı? — dəp soridi. 13 Ammoniyarlarning padixahı Yəftəhəning əlqılırlığa jawab berip: — Qünki Israillər Misirdin qikip kəlgəndə ular Arnon dəryasının tartıp [ximəldiki] Yabbok ekiniqiqə wə [çərəbə] İordan dəryasının qəməng zeminimini bulup igiliwalıqənidi. Əmdi sən bu yərlərni tinqlik bilən manga yandurup bər! — dedi. 14 Yəftəhə əlqilərni Ammoniyarlarning padixahının kəxiqə yənə əwətip 15 uningoja: — Yəftəhə sez kılıp mundak dəydi: «Israıl nə Moabning zeminini nə Ammonning zeminini igilimidi, 16 bəlkə ular Misirdin qikip kəlgəndə qəl-bayawanda mengip Kızıl dengizdən etüp, andin Kədəx deyən jayqa yetip kəlgənidi; 17 xu qoqda Israilliklər Edom padixahının kəxiqə əlqilər əwətip: «Zeminlərinə kəsip ettiwəlixka iżəzət bərgəylə» — dəp soridi, Edom padixahı unimiqənidi. Xuning bilən ular Moab padixahının kəxiqə [iltija bilən] əlqilərni əwətsə, umu koxulmioqənidi. Xu səwəbtin Israillər Kədəxə turup kələqən; 18 andin ular qəl-bayawan bilən mengip Edom zemini bilən Moab zeminini aylinip etüp, Moab zemininən xərk təripidən kəlip, ahiyida Arnon dəryasının xu ketida qədir tiki. Ular Moabning qəgrisi iżiqə kirmidi; qünki Arnon dəryası Moabning qəgrasidur. 19 Andin Israıl Amoriylarning padixahı Sihonə, yəni Həxbonning padixahının kəxiqə əlqilərni əwətip: «Bizning zeminlərinən iżidin etüp ez jayimizə beriwişimizə iżəzət bərgəylə» — dedi. 20 Lekin Sihon Israılqa işənq kılalma, yurtidin etkili köymidi; u bəlkə həlkələrinən həmmisini yiojip, Jahzah, deyən jayqa qüxüp qedirgəh tiki, Israıl bilən uruxti. 21 Əmma Israılning Hudasi Pərvərdigar Sihonni barlıq həlkə bilən koxup Israılning kəlioja tapxurdi, Israillər ularını urup kirdi. Andin Israıl xu yərəda olturuxluk Amoriylarning həmmə zeminini igili. 22 Arnon dəryasının tartıp Yabbok ekiniqiqə, qəl-bayawandın tartıp İordan dəryasının qəməng Amoriylarning pütküll zeminini igili. 23 Israılning Hudasi Pərvərdigar Amoriylarnı Əz həlkə boləjən Israılning alidin kooqlap qıqərdi, əmdi sən xu yurtka igə bolmaqimisən? 24 Səninq ilahinqə Kəmox sanga igilətən yərgə eziüng iga boldungoq? Xuning qoqda ohxax Pərvərdigar Hudayimiz aldimizdən həyədən qikiriyatən həlkinqən yeriqə bolsa, bizmə xuning qoqda iga bolimiz. 25 Əmdi sən dərəwəkə Moabning padixahı boləjən Zipporning oqlı Balaktinmu küqlətkim? U qoqda Israıl bilən tirkəxənə yaki Israıl bilən jəng kiliqəxə jürət kələqən? 26 Yənə kəlip, Israıl Həxbon wə uningoja karaxlik, yəza-qıxlaklarda, Aroər wə uningoja karaxlik yəza-qıxlaklarda həmdə Arnon dəryasının boyidiki barlıq xəhərlərdə üq yüz yil makan tutup olturojan wakıtlarda, nemixə silər xu yərlərni kəyturuwalmidinqələr? 27 Xunga mən sanga gunah kilmidim, bəlkə manga tajawuz kılıp, yamanlıq kiliqəsi sən eziüngdərsən. Birdinbir adalət qikarənqı Pərvərdigar Əzi bügün Israillər bilən Ammoniyarlarning otturisida həküm qıqərsən!» — dedi. 28 Lekin Ammoniyarlarning padixahı Yəftəhəning əlqi əwətip eytən sezlərini tingximidi. 29 Xu wakıttı Pərvərdigarning Rohi Yəftəhəning üstüqə qüxüp, u [küwwətlinip] Gilead bilən Manassəhələrning yurtidin etüp Gileadtki Mizpəhəja berip, andin Gileadtki Mizpəhədin Ammoniyalar tərəpkə mangdi. 30 Xu qoqda Yəftəhə Pərvərdigaroja kəsəm iżip: — Əgar Sən dərəwəkə Ammoniyarlarnı kələməja tutup bərsəng, 31 undakta mən Ammoniyarlarning kəxidin tinq-aman yenip kəlgənimdə, eyümning ixikidin qikip manga tunji yolukkını Pərvərdigaroja atalojan bolidu, mən uni kəydürmə kurbanlıq kiliqən, — dedi. 32 Xuning bilən Yəftəhə qikip Ammoniyalar bilən sokuxkılı ular tərəpkə etti; Pərvərdigar ularını uning kəlioja tapxurdi. 33

Xuning bilən u Aroərdin tartip Minnitkiqə ularni kattik urup kirip, yigirmə xəhərni elip, Abəl-Keramimoqıqını yetip bardi. Buning bilən Ammoniyalar Israileşa boysunduruldu. **34** Andin Yəftəh Mizpahka kaytip eyigə kəlgəndə əz kizi dəp qelip ussul oynap uning aldiqə kerükxili qıktı. Bu uning yalqız kizi bolup, uningdin baxkə heq oqul-kizi yok idi. **35** U uni kergəndə əz igininlərini yırtip: — Ah, ah, menin kımızım! Sən meni intayin yaman haloşa qüxtürdung, meni dərdkə qüxtürgüqilərdin biri bolup kəlding; qünki mən Pərvərdigaroşa aqzımmı ekip, eytən gepimdin yeniwalalmaymən, — dedi. **36** Kizi uningoşa: — Əy ata, Pərvərdigaroşa aqzıngı ekip wədə kılıqan bolsang, aqzıngın qıkkını boyıq, manga xuni kılıqin; qünki Pərvərdigar sening düxənlirling bolqan Ammoniyalardın intikamıngı elip bardi, — dedi. **37** Andin u atisioşa yənə: — Mening xu iłtmasınnı kəbul kərginkin, manga ikki aylık məhələt bərsən; mən kız dostlirim bilən berip təqələrda yürüp, kızlıkim üçün matəm tutuwalay, — dedi. **38** Atisi jawab berip: — Baroqin, dedi. Uningoşa ikki aylık məhələt berip dalaqə əwətti. U berip, kız dostlirlərini elip təqələrə qıkip, ikki ayoqıq ezinin kiz peti kalojiniqə ah-zar kəttürüp yioqlap yürdü. **39** Xundak boldiki, u ikki aydın keyin atisining kəxiqə yenip kəlgəndə, atisi uning üstigə kılıqan kəsimini bəja kəltürdü. Bu kiz bolsa heq ər kixığa yekinlaxlıqıqanı. Xuning bilən Israilda xundak bir ərpədət pəyda boldiki, **40** hər yili Israileşin kızlıri eydin qıkip Yəftəlahıng kızını tet kün əsləp həfiriləydiqən boldi.

12 Lekin Əfraimiyalar bolsa toplixip Zafon tərəpkə etüp Yəftəhə soal koyup: — Sən Ammoniyalar bilən jəng kılıqli barqinində nemixkə bizni billa berixkə qakırməsən? Əmdi biz əyüngni eztüng bilən koxup otta kəydirüwetimiz, — dedi. **2** Yəftəh ularoşa jawab berip: — Mən bilən halkım Ammoniyalaroşa əksər kattik, jəng kiliwatkanda, silərni qakırsam, meni ularning kəlidin kütküzənidirler. **3** Silərning kəlip meni kütküzmaydiqənliliklərini kerüp, jenimni alkinimoja elip koyup, Ammoniyalaroşa hujum kiliqkə atləndim, Pərvərdigar ularını kolumoşa tapxurdı. Əmdi silər nemixkə bügün kəlip manga hujum kilməkqisılər? — dedi. **4** Lekin Əfraimlar Gileadlarnı [həkaratləp]: — Silər i Gileadlar, Əfraimning arısında wə Manassəhning arısında turuwatkən musapirlar, Əfraimda turuwatkən əkəqənlər, halas! — dedi. Xuning bilən Yəftəh barlıq Gileadtilərni yioqip Əfraim bilən sokuxti. Ular Əfraimləri urup kirip məçələp kıldı. **5** Andin Gileadtilər Iordan dəryasining keqiklərini tosus, Əfraimləri ətküzmidi. Xundak boldiki, Əfraimlik birər əkəqən keqikkə kəlip: — Meni ətkili koyojin, desə Gileadtilər uningdin: — Sən Əfraimiyum? — dəp soraytti. U xiki «yak» desə, **6** ular uningoşa: — «Xibolat» deqin! — daytti. Əgar u xiki nətəqəra tələppuz kəlip «sibolat» dəp jawab berip kalsə, ular uni tutup lordan dəryasining keqikinən yenida eltürüwetətti. Xu təriki də xu wakıttı kiriq ikki mingqə Əfraimiy əltürüldi. **7** Yəftəh, altə yil Israileşa hakim boldi. Andin Gileadlı Yəftəh, aləmdin etüp, Gilead xəhərlərinin birida dəpnə kıldı. **8** Uningdin keyin Bəyt-Ləhəmlik İbzən Israileşa hakim boldi. **9** Uning ottuz oqlı, ottuz kizi bolup, ottuz kızını sırtqa ərgə berip, sırttın ottuz kızını oqullırıqə elip bərdi. U yəttə yiloqıq Israileşa hakim boldi. **10** Andin İbzən əlüp, Bəyt-Ləhəmdə dəpnə kıldı. **11** Uningdin keyin Zəbulun kəbilisindən bolqan Elon Israileşa hakim bolup, on yil Israilda həküm sürdi. **12** Andin Zəbulun kəbilisindən bolqan Elon əlüp, Zəbulun zəminidikə Ajyalon deqən jayda dəpnə kıldı. **13** Uningdin keyin Piratonluk Hılləlning oqlı Abdon Israileşa hakim boldi. **14** Uning kiriq oqlı wə ottuz nəvrisi bar idi. Ular yətmix exəkkə minip mangatti. U Israileşa səkkiz yil hakim

boldi. **15** Andin Piratonluk Hılləlning oqlı Abdon əlüp, Əfraim zeminidə, Amaləklərning təqəlik rayonidiki Piraton deqən jayda dəpnə kıldı.

13 Lekin Israillar Pərvərdigarning nəziridə yənə rəzil bolqanı kıldı; xuning bilən Pərvərdigar ularını kırıq yiloqıq Filistilərning kolıqə taxlap koydi. **2** Xu qəoşa Zoreah deqən jayda, Dan jəmətidin bolqan, Manoah isimlik bir kixi bar idi. Uning ayali tuqımas bolup, heq balisi yok idi. **3** Pərvərdigarning Pərixtisi bu ayalətə ayan bolup uningoşa: — Mana, sən tuqmas bolqining üçün bala tuqımiding; lekin əmdi sən hamildar bolup bir oqul tuqışən. **4** Əmma sən sağək bolup, xarab yaki küqlük hərək iqma, heq napak nərsinimə yemigin. **5** Qünki mana, sən hamildar bolup bir oqul tuqışən. Bu bala anisining korsikidiki qəoşdən tartip Hudaqa ataloqan «nazariy» bolidioqını üçün, uning bəxiqə hərgiz ustira selinmisun. U Israileşin Filistilərning kəlidin kütkuzux ixini baxlaydu, — dedi. **6** Ayal erinin kəxiqə berip, uningoşa: — Mana, Hudanıng bir adımı yenimoja kəldi; uning turki Hudanıng Pərixtisidək, intayin dəhəxətlik ikən; lekin mən uningdin: «Nədən kəlding» dəp sorimidi, umu ez nam-xəripini manga dəp bermidi. **7** U manga: — «Mana, sən hamildar bolup bir oqul tuqışən; u bala anisining korsikidiki qəoşdən tartip elidiqən künigiqə Hudaqa ataloqan bir nazariy bolidioqan bolqoqça, əmdi sən xarab yaki küqlük hərək iqma wə heq napak nərsinimə yemigin» dedi, — dedi. **8** Buni anglap Manoah Pərvərdigaroşa dua kılıp: — Ah Rəbbim, Sən bu yərgə əwətən Hudanıng adımı bizgə yənə kəlip, tuqulidioqan balıqə nemə kilişimiz kerəklikini eğitip koysun, dəp iltija kıldı. **9** Huda Manoahıng duasını anglidi; ayal etiqlikə oltuoqinida, Hudanıng Pərixtisi yənə uning kəxiqə kəldi. Əmma uning eri Manoah uning kəxida yok idi. **10** Andin ayal dərhal yügürtüp berip, eriğə həwər berip: — Mana, həlikə künə yenimoja kəlgən adəm manga yənə kərəndi, dewidi, **11** Manoah dərhal kəpənəkən ayalının kəyndidin mengip, u adəmning kəxiqə kəlip: — Bu ayalətə kəlip sez kılıqan adəm sənmə? — dəp soridi, u jawabən: — Xundak, məndürmən, dedi. **12** Manoah uningoşa: — Eytən səzliiring bəja kəltüriləndə, bala kəsi təriki dəqən kiliqkə kerək, u nemə ixləni kiliidü? — dəp soridi. **13** Pərvərdigarning Pərixtisi Manoahka jawab berip: — Mən bu ayalətə eytən nərsilərinə həmmisindən u həzi bolup eziyi tartsun; **14** u üzüm telidin qıkkən heqkəndək nərsidin yemisin, xarab yaki küqlük hərək iqmisun, heq napak nərsilərdin yemisin; mən uningoşa barlıq əmər kılıqinimni tutsun, dedi. **15** Manoah Pərvərdigarning Pərixtisigə: — İltipat kılıp, kətməy tursila, eziqirigə bir oqlak təyyarlaylı, dewidi, **16** Pərvərdigarning Pərixtisi Manoahka jawab berip: — Sən Meni tutup kalsangmu, Mən nəningdin yeməymən; əgar sən birər kəydirüma kurbanlıq sunmakçı bolsang, uni Pərvərdigaroşa atap sunuxung kerək, dedi (uning xundak deyixinin səwəbi, Manoah uning Pərvərdigarning Pərixtisi ikənlərini bilmigənidi). **17** Andin Manoah Pərvərdigarning Pərixtisidən: — Əzilrinin nam-xəripi nemidü? Eytip bərgən bolsila, səzliri əməlgə axurulöqinida, siliga hərəmitimizni bildürəttük, — dedi. **18** Pərvərdigarning Pərixtisi uningoşa jawabən: — Namimni sorap kəldingən? Mening namim karamət tilsimattur, — dedi. **19** Xuning bilən Manoah oqlak bilən axlıq hədiyəsini elip berip uni kəoram taxning üstidə Pərvərdigaroşa atap sundı. Pərvərdigarning Pərixtisi ularning kez alıda ajayıp karamət bi ixni kəlip kərsətti; Manoah, wə ayali karap turdi. **20** Xundak boldiki, ot yalkunu kurbangəltin asmanoja kəttüriləndə, Pərvərdigarning Pərixtisimə kurbangəltin qıkkən ot yalkunu iqidə yukarıqə qıkip kətti. Manoah bilən ayali buni kərəup,

ezlirini yərgə taxlap yüzlirini yərgə keypik dum yatti. **21** Xuningdin keyin Pərvərdigarning Pərixtisi Manoahka wə uning ayalioja käyta körümüdi. Manoah xu wakitta uning Pərvərdigarning Pərixtisi ikənlilikini bildi. **22** Andin Manoah ayalioja: — Mana, biz qoqum elimiz, qünki biz Hudani kerduklı dedi. **23** Lekin ayal uningoja jawab berip: — Əgər Pərvərdigar bizni əltürükə layik kərgən bolsa, undakta u keydürümə kürbanlıq bilən axlıq hədiyəni kəlimizdin köbul kilmiojan bolatti, bu ixnimu kərsətmigən bolatti wə xundakla bundak sezlərni bizgə eytmiojan bolatti, — dedi. **24** Xu ixtin keyin ayal bir oqul tuqıldı, uning ismini Ximxon koydi. Bu bala esüp, qong boldi wə Pərvərdigar uni bərikətlidi. **25** Zoreah bilən əxtaolning otturisidiki Maḥənəh-Danda Pərvərdigarning Rohi uningoja ez təsirini kərsitixkə baxlıdi.

14 Bir wakitta, Ximxon Timnahka qüxüp, u yərdə bir kiznizi kerdilər; u Filistiy kızlıridin biri idi. **2** Xu yərdin qikip atanisining yenioja käytip: — Mən Timnahda Filistiy kızlıridin birini kerdüm, uni manga hotunluqə elip beringlar, — dedi. **3** Biraq ata-anisi uningoja: — Kerindaxlirningin kızlırinining iqida yaki bizning pütükli kowmimizning arisidin sanga bir kiz qıkmaması? Nemixka hətnisiz bololoj Filistiylərning kexioja berip, uların hotun almakçı bolisən? — dedi; əmma Ximxon atisioja: — Uni manga elip bərgin, qünki u manga bək yaktı, — dedi. **4** Uning ata-anisi bu ixning Pərvərdigar təripidin bolojinini bilmidi. Qünki Filistiyler xə qəqəda Israil təsidiñin həküm sürüp turoqan bolovaqqa, U Filistiylərgə takəbil turuxka pursat yaratmakçı idi. **5** Əmdı Ximxon ata-anisi bilən Timnahka qüxti; ular Timnahdiki üzümzarlıklarə yetip kəlgəndə, mana bir yax xir hərkirigən peti uningoja etildi. **6** Xuan Pərvərdigarning Rohi uning üstigə qüxüp, u kolida həqnemə bolmiojan halətə xirni tutup, uni oqlakni yırktandək yirtip titma-titma kiliwəti. Lekin bu ixni ata-anisiə demidi. **7** Andin u [Timnahka] qüxüp, u kiz bilən paranglaxti, u kiz Ximxonə ya bək yarap kətti. **8** Birməzgildin keyin u kizni elip kelix üçün käyta baroqanda, xirning olıtkını kerüp bakay də yoldın burulup kariwidı, mana xirning iskilitininq iqida bir top həsəl hərilirili bilən həsəl turattı. **9** U həsəldin oqumioja elip yəp mangdi; ata-anisining yenioja kəlgəndə, ularojumu bərdi, ularmu yedi, lekin ezininə həsəlni xirning iskilitininq iqidin elip kəlginini ularoja demidi. **10** Uning atisi [uningoja həmrəh bolup] qüxüp kizning eyigə kəldi, u yərdə Ximxon bir ziyanat bərdi, qünki burundinla toy kılıdiqan yigitlər xundak kılıdiqan rasm-kəidə bar idi. **11** Ular Ximxonni kerüp, uningoja həmrəh boluxka ottu yigitni teip kəldi; ular uningoja həmrəh boldi. **12** Ximxon ularoja: — Mən silərdin bir tepixmak soray, əgər silər ziyanat kılıni dijan yətə kün iqida uning mənisini manga dəp berəlisəngər, mən silərgə ottu dana kanap keynək bilən ottu yürüx egin berimən; **13** Əgər uni yexip berəlmisəngər, silər manga ottu dana kanap keynək bilən ottu yürüx egin beringlar, — dedi. Ular uningoja: — Makul, undak bolsa tepixmikəngini eytkin, kəni anglaylı, — dedi. **14** U ularoja: — Yeyilidiojini yegüqininq iqidin qıktı; tatlık kütütgüngürning iqidin qıktı, [bu nemə]? — dedi. Ular tiq künigiqə bu tepixmakni tapalmıdi. **15** Yətinqi küni xundak boldiki, ular Ximxonning ayalininq kexioja berip: — Sən eringni aldad-sıylap, tepixmäkninq mənisini bizgə eytip berixkə makul kılıqin; bolmisa seni atangning eyi bilən koxup keydürüwetimiz, Silər bizni yokşul kiliixka bu yərgə qakirojanmu?! — dedi. **16** Ximxonning ayal uning alidda yioqlap turup: — Sən manga eəq, meni pəkət seyməysən; sən mening kowmimining baliliridin bir tepixmäkninq soridinq, əmma manga mənisini eytip bərmidinq,

dəp yioqlıqili turdi. Ximxon uningoja jawabən: — Mana, mən uni ata-anamojumu dəp bərmigən tursam, sanga dəp berəmdid? — dedi. **17** Ziyapət etküzülgən yətə künida u erining alıdida yioqlapla yürdi. Xundak boldiki, yətinqi künı bolqanda ayal uni kistap turuwalqaqqa, uningoja tepixmäkninq mənisini eytip bərdi. Andin ayal berip ez həlkining adəmlirigə tepixmäkninq mənisini dəp bərdi. **18** Xuning bilən yətinqi künü kün patmasta, xəhərning adəmliri uningoja jawab berip: — Həsəldinmu tatlıki barmu? Xirdinmu küqtüngüri barmu? — dedi. U ularoja jawab berip: — Əgər silər menin inikim bilən yər aqdurmiojan bolsanglar, tepixmikəni hərgiz tapalmayıtinglər! — dedi. **19** U wakitta Pərvərdigarning Rohi uning üstigə qüxti; u Axkelonqa qüxüp, Axkelondikilərdin ottuz xixini əltürüp, uların olja elip, oljidiñ iginlərni elip kelip, tepixmäkninq mənisini yexip bərgənlərgə bərdi. Xuningdək Ximxonning əqəzipi kelip, atanisining eyigə yenip kətti. **20** Andin Ximxonning ayalı Ximxonning həmrəhliridin koldax boloqan yigitkə təwə kılindi.

15 Əmma birnəqqə wakit etüp buojday orux məzgili kəlgəndə xundak boldiki, Ximxon bir oqlaknı elip ez ayalininq eyigə berip: «Mən hotunumning kexioja uning hujrisioja kirimən» dedi. Lekin ayalininq atisi uni iqtirkirə kirişigə yol koymidi. **2** Keynətisi uningoja: — Mən həkikətən sizni uningoja mutlak eə bolup kətti, dəp oylidim; xunga mən uni sizininq koldixingizə beriwtəkənidim. Halbuki, uning kiçik singlisli uningdin tehimu qırılıqlı? Uning orniqə xuni alojan bolsingiz! — dedi. **3** Əmma Ximxon ularoja: — Əmdı mən bu kətim Filistiylərgə ziyan yətküzsəm, manga gunah bolmaydu! — dedi. **4** Xuni dəp Ximxon berip üç yüz qılberini tutup kelip, otkaxlarnı təyyarlap, qılberilərni jüplər kuyruklini bir-birigə qetip, ikki kuyrikining otturisioja birdin otkaxnı astı; **5** otkaxlaroja ot yekip qılberilərni elip berip, Filistiylərning etizdiki ormiojan ziraatlırigə koyup bərdi. Xuning bilən u dəwə-dəwə ənqilərni, orulmiojan ziraatlırni, xundakla zaytun baoqlırinimə keydürüwətti. **6** Filistiylər buni kerüp: Buni kim kıldı, — dəp sorisa, həlk jawab berip: — Timnahlik adəmning kuyi-əqqli Ximxon kıldı; keynətisi uning ayalini uning koldixioja beriwtəkini üçün xundak kıldı, — dedi. Xuning bilən Filistiylər qikip, u ayal bilən atisini otta keydürüwətti. **7** Ximxon ularoja: — Silər xundak kılıqininqər üçün, man silərdin intikam almay boldi kilmayman, — dedi. **8** Xuning bilən Ximxon ularını kırqap kılıp kətl kiliwəti; andin u berip Etam kəram texining əngkirida turdi. **9** U wakitta Filistiylər qikip, Yəhūda yurtida qedir tikip, Lehî degən jayda yeyildi. **10** Yəhūdalar bolsa: — Nemixka bizgə hujum kilməkçı bolisilər? — dewidi, ular jawab berip: — Biz Ximxonni tutup baoqlap, u bizgə kəndək kılıqan bolsa, bizmə uningoja xundak kılımımız, dəp qıktuk, — dedi. **11** Xuning bilən Yəhūda yurtidiki üç ming kixi Etam kəram texining əngkirigə qüxüp, Ximxonə: — Sən Filistiylərning üstimizdən həküm stirüwtəkiniñi bilməməsən? Xuni bilip turup, sən nemixka bizgə xundak kıldığ? — dedi. U ularoja: — Ular manga kılıqandək, məmmə ularoja kıldı, dəp jawab bərdi. **12** Ular uningoja: — Biz seni baoqlap Filistiylərning koliqə tapxurup berix üçün kəldük, dewidi, Ximxon ularoja: — «Biz ezmiz sanga hujum kılıp olıtmaymır», dəp manga kəsəm kilinglər, dedi. **13** Ular uningoja: — Seni olıtmaymır; pəkət seni qing baoqlap, ularning koliqə tapxurup berimiz; hərgiz elümgə məhəkum kilməyimiz, dəp jawab bərdi. Xuni dəp ular ikki yengi aroqamqa bilən uni baoqlap, kəram taxning üstidin elip mangdi. **14** U Lehigə kəlgəndə, Filistiylər warkıraxkınıqə uning aldiqə yügürlüx kəldi. Əmma Pərvərdigarning Rohi uning üstigə qüxüp, kollırını baoqlıqan aroqamqlar ot tutaxkan

kəndir yiptek üzüliп, tүгүлгөр көллиридин yexilip kətti. **15** Andin u exəkning yengi bir engək səngikini kərüp, kolini uziitipla elip, uning bilən ming adəmni urup eltiirdi. **16** Ximxon: — «Exəkning bir engək səngiki bilən adəmlərni eltürüp, Ularnı dəwə-dəwə kiliwəttim, Exəkning bir engək səngikini bilən ming adəmni eltürdüml!» — dedi. **17** Bularni dəp exəkning engək səngikini taxliwətti. Xuningdak u xu jayqa «Rəmot-Lehj» dəp nam koydi. **18** U intayın ussap Pərvərdigarə qayra pəryad kılıp: — Sən Əz kılungning kəli bilən bunqə qong nusrətni barlıkka kəltürdüng, əmdi mən hazır ussuzluktin elüp, hətnisizlərnning kəlioja qüxüp kələrmənmə? — dedi. **19** Xuning bilən Huda lehidi ki azgalı yarlı, su uningdin uroqup qıktı. Ximxon iqip, rohı uroqup jan kirdi. Bu sawabtin bu [bulakka] «Ən-Hakkora» dəp nam koyuldu; ta bügüngiçə u Lehjə bar. **20** Ximxon Filistiyərning dəwrədə yigirmə yiloqış Israiloja hakim boldi.

21 Andin Ximxon Gəzəqə bardı, u yərdə bir pañixa ayalni kərüp, kərüp uning bilən yekinqılıq kıldı. **22** Lekin Gazalıklär birsinip: — Ximxon bu yərgə kəldi, deginini anglap, [xələrn] korxap, keçiqa xələrnin kowukuda ün qıckarmay marap turdi wə: Ətə tang yoruojanda uni eltürümüz, — deyixti. **3** Ximxon yerim keçigiqə yatti; andin ornidin turup xəhər kowukining ikki kənətin tutup, uni ikki kəkisi wə baldak-takki bilən koxup, bırakla komurup, əxnisigə artıp Hebronninq udulidiki taqlıq elip qıqip kətti. **4** Keyin u Sorak jılıqısida olturuxluk Dililah isimlik bir ayalni kərüp, uningoja arix bolup kəldi. **5** Buni bilip Filistiyərning əmirləri u ayalning kəxioja berip uningoja: — Sən uni aldad, uning küqtüngürlükining zadi nədin bolojanlığını kolap sorap, bizning kəndak kılsaq uni yengəlyidiojanlıklımızni, uni baojlap boysunduralaydiolanlıklımızni eytip bərsəng, biz hərbirimiz sanga bir ming bir yüz kümüx təngə berimiz, — dedi. **6** Xuning bilən Dililah Ximxondin: — Sən küqtüngürlüküngning zadi nadin bolojanlığını, xundakla kəndak kılıqanda seni baojlap boysundurojılı bolidiojanlığını eytip bərgin! — dedi. **7** Ximxon uningoja jawabən: — Adəmlər meni yəttə tal kərulutmiqən yengi ya kiriqi bilən baqlısa, mən ajizlap baxka adəmlərdək bolup kəliman, — dedi. **8** Xuning bilən Filistiyərning əmirləri yəttə tal kərulutmiqən yengi ya kiriqini elip kılıp, bu ayalqa beriwidi, u bu kiriqlər bilən uni baojlap koydi **9** (Dililah birnəqqə adəmni hujrida paylap turuxka yoxurup koyoqanı). U Ximxonqa: — Əy Ximxon, Filistiyər seni tutkılı kəldi! — dedi. U kəpup kiriqlərni qığə xoyna otta keyüp üzüliп kətkəndək üzüwətti. Xuning bilən uning küqtüngürlükining siri axkarilanımdı. **10** Buni kərüp Dililah Ximxonqa: — Mana, sən meni aldad, manga yalojan eytipsən! Əmdi manga seni nemə bilən baqlısa bolidiojanlığını eytip bərgin, — dedi. **11** U jawap berip: — Adəmlər meni heq ixltəmən qeyrə aroqamqa bilən baqlısa, mən ajizlap baxka adəmlərdək bolup kəliman, — dedi. **12** Xuning bilən Dililah yengi aroqamqa elip kılıp, uni baojlap: — Əy Ximxon, Filistiyər seni tutkılı kəldi! — dedi (əslida birnaqqə adəm hujrida yoxurunup, uni paylap turuxkanı). Lekin Ximxon əz kəlidiki aroqamıqları yipni üzgəndək tütüp taxlıdi. **13** Buni kərüp Dililah Ximxonqa: — Sən həzir oqış meni aldadən, manga yalojan eytipsən; əmdi manga seni nemə bilən baqlısa bolidiojanlığını eytip bərgin, — dedi. U jawap berip: — Sən menin bekimdiki yəttə ərüm qaqnı dukandiki erüx yip bilən koxup erüp koysangla bolidu, — dedi. **14** Xuning bilən [Ximxon] uhliqanda u uning bekimdiki yəttə tal qaqnı erüx yip bilən koxup erüp], kozukka baojlap koyup uningoja: — Əy Ximxon, Filistiyər seni tutkılı kəldi! — dedi. Ximxon uykudin oyqinip, erüx yip bilən kozuknı bırakla tartip yuliwətti. **15** Andin ayal uningoja: — Manga kenglüng yok

turup, kəndaksıgə sanga arix boldum, dəysən? Sən meni üq ketim aldad, küqtüngürlüküngning nədin bolojanlığını manga eytip bərmidinqo, — dedi. **16** Uning hərkünü sezli bilən uni kistaxliri wə yalwuruxliri bilən Ximxonning əlgidək iqi puxti wə xundak boldiki, **17** u kənglidiki sirini koymay uningoja axkara kılıp: — Mən anamning kərsikidiki qəoqin tartip Hudaqə atılıp nazariy bolojinim üçün, beximoja hərgiz ustira selinip bəkmiojan; əgar menin qəsim qüxtürüwetilsə, küqmə məndin ketip, mən ajizlap baxka adəmlərdək bolup kəlimən, — dedi. **18** Dililah uning əzığa kənglidiki həmmə sirini dəp bərginini kərüp, Filistiyərning əmirlərini qarkırıp keliykə adəm mangdurup: — «Bu kətim silər yənə bir qıkinglar, qünki Ximxon kənglidiki həmmə sirini manga axkara kıldı» dedi. Xuning bilən Filistiyərning əmirləri kəllirioja kümüxlərni elip, uning kəxioja qıktı. **19** Andin Dililah uni ez yotisoja yatkuzup, uhlitip koyup, bir adəmni qakırıp kırıp uning bekimdiki yəttə ərüm qaqnı qüxtürüwətti; xundak kılıp u Ximxonning bozak kəlinixinə baxlıqnuqı boldi. Ximxon kükidin kətkənidə. **20** U: — Əy Ximxon, Filistiyər seni tutkılı kəldi! — dewidə, u uykudin oyqinip: — Mən ornumdun turup, ilgiriki birkənqə kətimkədək, boxinip kətimən, dəp oylidi. Lekin u Pərvərdigarning əzidin kətkənini bilməydi. **21** Xuning bilən, Filistiyər uni tutuwelip, kəzələrini oyup, Gəzəqə elip qüxüp, uni mis zənjirlər bilən baojlap, zindanda tartıtxa saldı. **22** Lekin bekimdiki qüxtürüwetilgən qəqi yənə esitəkə baxlıdi. **23** Keyin, Filistiyərning əmirləri ez ilahı bolojan Dagon üçün qong bir kürbanlıq ətküzükə həm təbrikəp xadlinixkə yioqıldı. Qünki ular: — Mana, ilahımız düxminimiz bolovan Ximxonni kəlimiçoja tapxurup bərdi, — deyixti. **24** Hələk Ximxonni kərgəndə, ez ilahını dənglap: — Ilahımız bolsa, yurtimizi wəyran kılıquqını, adəmlərimizni kep eltiřən düxminimizni kəlimiçoja qüxtürüp bərdi! — deyixti. **25** Ular taza xad-huramlıq kəypiga qəmüp: — Ximxon kəltürüləsən, u bizgə bir oyun kərsitip bərsən, deyixti; ular Ximxonni zindandin elip qıktı. U uların aliddə oyun kərsətti. Əmdi ular uni ikki türükning otturisida tohtitip koyoqanı. **26** Xuning bilən Ximxon kəlini tutup turoqan yığıtkə: — Meni koyuwət, eyni kətürüp turoqan türükələrni siləp, ularqa yeliniliwəjili koyoqasən, — dedi. **27** U qəoqda ey ər-ayallar bilən lik tolqanıdi, Filistiyərning əmirlərinin həmmisimə xu yərdə idı; əgizdümə Ximxonning kərsitəwətənə yənini kərəwətənə təhminən üq mingqə ər-ayal bar idı. **28** Ximxon Parwərdigarə nida kılıp: — Əy Rab Parwərdigar, meni yad kılıp pakət muxu bir kətim manga kılıq atə kılıqasən; i Huda, xuning bilən ikki kezümninq intikəmini Filistiyərənən bir yolila aloquzoqasən! — dedi. **29** Ximxon xularni dəp eyni kətürüp turoqan otturidiki ikki türükəni tutuwaldı; birini ong koli bilən, yənə birini sol koli bilən tutup, ularqa tayinip turdi. **30** Andin: «Filistiyər bilən birlikə elüp kətsəm» dəp bədinini egiq kūqını yioqip [ittirwidi], ey ərəliп, u yərdiki əmirlər bilən barlıq halkıngı istığa qüxti. Buning bilən ez əlümü bilən eltiřən adəmlər uning tırık waktida eltiřənələridən kep boldı. **31** Andin keyin uning kərindaxlıri wə atisining barlıq jəməti qüxüp, uni kətürüp, Zoreah bilən Əxtəołning otturisioja elip berip, atisi Manoahning kəbrisidə dəpnə kıldı. U yigirmə yil Israiloja hakim bolojanıdi.

32 Əfraimning taqlırıda Mikah isimlik bir kixi bar idı. **2** U anisoja: — Səninq hələkli bir ming bir yüz kümüx təngəng oqrlıq ketilgənidə; sən tanggilərni qarçıqıng wə buni manga dəp bərding. Mana, kümüx manda, uni man aloqandım, dewidə, anisi: — Əy ooqlum, Pərvərdigar seni bərikətləgəy!, — dedi. **3** Mikah bu bir ming bir yüz kümüx tənggini anisoja

yandurup bərdi. Anisi: — Mən əslidə bu pulni sən oqlumni dəp Pərvərdigar oja beoixlap, uning bilən oyma but wə kuyuma but yasaxka atiwtəkənidim; əmdi yənilə sanga berəy, dedi. **4** Lekin Mikah kümüxni anisioja kəyturup bərdi; anisi uningdin ikki yüz kümüx tənggini elip bir zərgərgə berip, bir oyma but bilən bir kuyuma but yasatti; ular Mikahning eyigə koyup koyuldu. **5** Mikah, deyən bu kixi əslidə bir buthana pəyda kıləjan, xuningdək əzığa bir afod bilən birnəqqə «tərafim»ni yasıqanıdi; andin eż oqullırıdin birini kahinlikkə məhsus təyinləp, uni əzığa kahin kıldı. **6** Xu künnlərdə Israildə həq padixah bolmıldı; hərkim eż nəziridə yahxi kərungənni kılətti. **7** Yəhədüdə jəmatining təwasidiki Bəyt-Ləhəmdə Lawiy kəbilisidin bołożan bir yigit bar idi; u xu yarda musapir bolup turup kalojanıdi. **8** Bu yigit bir jay tepit turay dəp, Yəhədüdəlarning yurtidiki Bəyt-Ləhəm xəhəridin qıktı. U səpar kılıp, əfraim təqiliqə, Mikahning eyigə kelip qıxtı. **9** Mikah uningdin: — Kəyərdin kəlding, dəp sorıwidı, u uningoja jawabən: — Man Yəhədüdəlarning yurtidiki Bəyt-Ləhəmlik bir Lawiyəmən, bir jay tepit turay dəp qıktım, — dedi. **10** Mikah uningoja: — Undak bolsa mən bilən turup, manga həm atə həm kahin bolup bərgin; mən sanga hər yili on kümüx tənggə, bir yürüx egin wə kündilik yemək-iqmikinə berəy, — dedi. Buni anglap Lawiy kixi uningkığa kirdi. **11** Lawiy u kixi bilən turuxka razi boldi; yigit xu kixiga eż oqullırıdin biridək bolup kıldı. **12** Andin Mikah bu Lawiy kixini [kahinlikkə] məhsus təyinlədi. Xuning bilən [Lawiy] yigit uningoja kahin bolup, Mikahning eyida turup kıldı. **13** Andin Mikah: — Bir Lawiy kixi manga kahin bololojni üçün, Pərvərdigarning manga yahxilik kılıdiqınıni biləmən, — dedi.

18 Xu künnlərdə Israilda həq padixah bolmıldı; xundakla xu künnlərdə Danlarning kəbilisi ezliriga olturaklıxix üçün jay izdəwətənəni, qünki xu künqiqə ular Israfilərini arısında qək taxlinip bekitilən miras zeminoja erixmigonidi. **2** Xuning bilən Danlar pütkül jəmatidin Zoreah wə əxtaolda olturuxluk bəx palwanınni zeminni qarlap kelikxə avəntü wə ularoja tapılıp: — Silər berip zeminni qarlap kelinguşlar, dedi. Ular səpar kılıp əfraim təqiliq yurtiqa kelip Mikahning eyigə qıxup u yərdə kondı. **3** Ular Mikahning eyining yenida turojinida Lawiy yigitinə awazını tonup, uning kəxiqə kirip uningdin: — Seni kim bu jayoja elip kəldi? Bu yərdə nemə ix kılışən? Bu jayda nemigə erixting? — dəp soridi. **4** U ularoja jawabən: — Mikah manga mundaq-mundaq kılıp, meni yallap əzığa kahin kıldı, dedi. **5** Buni anglap ular uningoja: — Undak bolsa bizninq mangajan səpirimizning onguxluk bolidiojan-bolmaydiqanlıkını bilmikimiz üçün, Hudadin sorap bərgin, — dedi. **6** Kəhən ularoja: — Hətirjəm beriwingərlər. Mangajan yulunglar Pərvərdigarning alididur, — dedi. **7** Xuning bilən bu bəx adəm qıkip, Laix deyən jayoja yetip kəldi. Ular u yərdiki həlkəning tinq-aman yaxwətənini, turmuxuning Zidoniylarning erp-adətləri boyiqə ikənləkini, hətirjəmlik wə rəhət iqidə turuwatənini kərdi; xu zemində ularını har kılouqı həqkəndək həqkəndər yok idi; ular Zidoniylərdən yırakta turattı, xundakla baxxıllar bilənmə həqkəndək bardi-kəldi kiliçmaytti. **8** [Bəx palwan] Zoreah wə əxtaoloja eż kerindaxlırinin kəxiqə kəytip kəldi. Kerindaxlıri ulardın: — Nemə həwər elip kəldinglər? — dəp soridi. **9** Ular jawabən: — Biz kopyup ularoja hujum kılayı! Qünki bu xu zeminni qarlap kəldük, mana, u intayın yahxi bir yurt ikən. Əmdi nemixka kimir kilmay jim olırsılsə? Əmdi dərhəl berip, u yurtini elixə azmənglərni azmənglər, berip hujum kılıp zeminni igilənglər. **10** U yərgə baroqinənlərdə silər tinq-aman turuwatən bir həlkəni, hər

ətrapıqə sozulojan kəng-azadə bir zeminni kərisilər! Huda u yərni silənring kəlunqlarə tapxuroqandur. U yurtta yər yüzidə teplidiojan barlıq nərsilərdin həqbırı kəm əməs, dedi. **11** Xuning bilən Danlarning jəmatidin altə yüz adəm jəngə korallinip, Zoreah wə əxtaoldin qıkip mangdi. **12** Ular Yəhədüdə yurtidiki Kiriət-Yearim deyən jayoja berip, qədir tiki (xunga bu jay taki bügüngiqa «Danning ləxkərgahı» dəp atalmakta; u Kiriət-Yearimning arkə təripigə jaylaxkanidi). **13** Andin ular u yərdin əfraim təqiliq rayonıqa berip, Mikahning eyigə yetip kəldi. **14** Laix yurtiqa qar lax üçün barojan bəx kixi eż kerindaxlıriqa: — Biləməsilər? Bu eydə bir afod toni, birnəqqə tərafim butliri, bir oyma məbəd wə kuyuma məbəd bardur! Əmdi kəndak kiliçinxıllar kerəkləkini oylixinxıllar! — dedi. **15** Ular burulup Lawiy yigitinə eyigə (Mikahqə təwə eygə) kirip uningdin hal soridi. **16** Dan kəbilisidin bołożan jəng korallarını kətürən altə yüz kixi dərvəzə alidə turup turdi. **17** U zeminni qar laxka barojan bəx adəm [buthanıqə] kirip, oyma but, afod toni, tərafim butliri wə kuyuma butni elip qıktı. Kəhən jəng korallarını kətürən altə yüz kixi bilən billə dərvəzə turattı. **18** Bu bəx adəm Mikahning eyigə kirip oyma but, afod tonini, tərafim butliri wə kuyuma butni elip qıkkanda kahin ulardın: — Bu nemə kəlojinqınlar?! — dəp soridi. **19** Ular uningoja: — Ün qıksamay, aqzinqni kəlun bilən etip, biz bilən mengip, bizgə həm atə həm kahin bolup bərgin. Sening pəkət bir adəmning eyidikilərgə kahin bolqinən yahxımı, yaki Israillning bir jəmati bołożan pütün bir kəbiləgə kahin bolqinən yahxımı? — dedi. **20** Xundak dəwidə, kahinning kəngli hux bolup, afod, tərafim butliri wə oyma məbədini elip həlkəning arisoja kirip turdi. **21** Andin ular burulup, u yərdin kəttı; ular balılır wə qarpaylarnı wə yük-taklırının həmmisini aliddə mangduruwətənədi. **22** Mikahning eyidin heli yıraklıqanda Mikahning eyining etrapidiki həlkələr yiojılıp, Danlar oqoqlap yetixti. **23** Ular Danlarnı towlap qakirdı, Danlar burulup Mikahqə: — Sanga nemə boldi, bunqıwila kəp həlkəni yiojip kelip nemə kilməkqısan?! — dedi. **24** U jawab berip: — Silər mən yasatqan məbədlərni kahinim bilən koxup alındılar, andin kəttinglər! Manga yanə nemə kəldi?! Xundak turuwluk, silər tehi: «Sanga nemə boldi?» — dəwətisilərə! — dedi. **25** Danlar uningoja: — Ünqıngi qıçarma, bolmisa aqqikı yaman kixılər seni tutuwelip, seni wə ailəngədikilərni janlıridin juda kılımsın, yənə, — dedi. **26** Buların dəp Danlar eż yiojıqı mangı; Mikah, ularning ezdin küküllük ikənləkini kəriup, yenip eż eyigə kəttı. **27** Ular Mikah yasatqızojan nərsilər wə uning kahinini elip, Laixka hujum kıldı; u yərdiki həlkə tinqaman wə hətirjəm turuwatənədi; ular ularını kiliçlap kirip, xəhərni otta kəydiürüwətti. **28** Xəhərni kütkəzəudək həq adəm qıkimidi; qünki bu xəhər Zidondin yırakta idi, həlkə həqkim bilən bardı-kəldi kiliçmaytti. Xəhər Bəyt-Rəhəbning yenidiki jilojıda idi. Danlar xəhərni kaytidiñ kurup, olturaklıxtı. **29** Ular bu xəhərgə Israillning oqullırıdin bołożan, eż atisi Danning isminni koyup Dan dəp atidi. Ilgiri u xəhərning nami Laix idi. **30** Danlar xu yərdə bu oyma butni əzliqə tikiildi; Musanıqə oqlı Gərxomning əwlədi Yonatan wə uning oqullırı bolsa xu zeminninə həlkə stırgın boluxka elip ketilən künqiqə Danlarning kəbilisigə kahin bolup turqanıdi. **31** Hudanıqə xiłoha turqan barlıq wəkətlərdə, Danlar ezləri üçün tikləgen, Mikah yasatqızojan oyma məbəd [Danda] turquzuldu.

19 Israilda tehi padixah tiklənmigən xu künnlərdə, əfraim təqiliq rayonının qət təripida olturuxluk bir Lawiy kixi bar idi; u Yəhədüdə yurtidiki Bəyt-Ləhəmlik bir kıznı kənizəklikkə aldi. **2** Lekin u kənizək eriqə wəpasızlıq kılıp, uning yenidin

qikip, Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmgə atisining eyiga berip, tət ayqa turdi. **3** U wakitta uning eri kopup kenizikigə yahxi gəplərni kılıp, kənglini elip yandurup kelikə kenizikining yenoja kaldi. U bir hizmətkarını wə ikki exənki elip bardı. Kenizək erini atisining eyiga elip kirdi; atisi uni kərüp hux bolup kərxi aldi. **4** Uning keynatisi, yəni kızning atisi uni tutup kaldi, u yərda üq künqiqə yəp-iqip, uning bilən yetip kosti. **5** Tətinqi künü Lawiy kixi səhər kopup mangojili təyyarlini widi, kenizikining atisi kuy'ooqloja: — Bir toorjam nan yəp yürükingni kuvvətləndürüp andin mangojin, — dedi. **6** Xuning bilən ular ikkisi olтурup billə yəp-iqip tamaklandı. Kızning atisi u kixiga: — Səndin etünəy, bu keqimə kənojin, kənglüng eqilsun, dedi. **7** Bu kixi mangojili kopuwidi, lekin keynatisi uni zorlap, yəna elip kaldi, u yəna bir kün kəndi. **8** Baxinqi künü u səhər kopup mangojili təyyarlandı, lekin kızning atisi uningoja: — [Awwal] yürükingni kuvvətləndürjin, dedi. Xuning bilən ular ikkisi kün egilgülqə olтурup, billə tamaklandı. **9** Andin bu kixi keniziki wə hizmətkarını elip mangojili təyyarlini widi, keynatisi, yəni kizning dadasi uningoja: — Mana, kəq kirəy dawatidu, sandin etünəy, bu yərda yəna bir keqini ətküzünglər; mana, kün məoqrıkkə egilipti, bu yərda kənojin, kənglüng eqilsun; andin ətə səhərərə yoloja qikip, əyünglərgə ketinglər, — dedi. **10** Lekin u kixi əmdi yəna bir keqə konuxka unimay, kopup yoloja qikip Yəbusuning, yəni Yerusalemning udulioja kaldi. Uning bilən biliş iki toküklük exak wə keniziki bar idi. **11** Ular Yəbuska yekin kəlgəndə kün olтурup dap kalqaqka, hizmətkarı ojosisoja: — Yəbusilarning bu xəhiringə kirip, xu yərda konaylı, dedi. **12** Lekin ojosisi uningoja jawab berip: — Biz Israillər turmaydiqan, yet əllər turidiqan xəhərgə kirməydi, bəlkı Gibeahka etüp ketəyli, dedi. **13** Andin u yəna hizmətkarioja: — Kəlgin, biz yekindiki jaylardın birigə baraylı, Gibeahda yaki Ramahda konaylı, dedi. **14** Xuning bilən ular mengip, Binyamin yurtidiki Gibeahning yenoja yetip baroqanda kün olturojanidi. **15** Ular Gibeahka kirip, u yərda konmaqçı boldi; xəhərning qong məydaniqə kirip olтурuxti; lekin heqkim ularni konduruxka eyigə taklip kılımdı. **16** Həlbuki, u keqisi kəri bir adam ixini tütügitip, etizliktin yenip keliwatkənidi. U aslida Əfraim taqlıq rayonılık adəm idi, u Gibeahda müsapır bolup, olturaklıq kalojanidi; lekin u yərdiki həlkələr Binyaminlərdin idi. **17** U bexini kətürüp karap, bu yoluqininq xəhərning məydaniqə olturojinini kərəp uningdin: — Kəyərdin kəlding? Kəyərgə barışan? — dəp soridi. **18** U jawab berip: — Biz Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmdin Əfraim taqlıqininq qat yakılırioja ketip barımız; man aslı xu jaydin bolup, Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmgə baroqanidim; ixlirim Pərvərdigarning eyigə munasiwətlik idi; lekin bu yərda heq kim meni eyigə təkliq kılımdı. **19** Bizning exəklirimizgə beridiojan saman wə boozuzımız bar, əzüm, dedəkləri, xundakla kəminiliring bilən boローン yigittikmu nan wə xarablar bar, bizə heq nema kəm əməs, — dedi. **20** Buni anglap keri kixi: — Tinq-aman boləqəysən; siləring möhtajliringlərning həmmisi meninq üstümgə bolsun, əməma koçıda yatmanglar! — dəp, **21** uni ez eyigə elip berip, exəklirigə yəm bərdi. Mehmanlar putlurunu yuyup, yəp-iqip ojizalandı. **22** Ular kənglidlə hux bolup turqinidən, mana, xəhərning adəmliridin bırnəqqəyən, yəni birkənqə lükqək kəlip eyni körxiwelip, ixkini urup-kekip, eyning igisi boローン keri kixiga: — Sening eyüngə kələn xu kixini bizə qikirip bərgin, uning bilən yekinqılık kılımımız, — dedi. **23** Buni anglap əy igisi ularning kəxioja qikip ularoja: — Bolmaydu, əy buradərlirim, silərdin etünüp kəlav, mundak rəzillikni kilmanglar; bu kixi meninq eyümgə mehman bolup kəlgənəkən, silər bundak iplaslik kilmanglar. **24** Mana, menin-

pak bir kizim bar, yəna u kixining keniziki bar. Mən ularni kəxinglaroja qikirip berəy, silər ularni ayaq asti kilsanglar möyli, naziringlaroja nemə hux yaxşa ularni xundak kilinglar, lekin bu kixiga muxundak iplaslik ixni kilmanglar, — dedi. **25** Lekin u adəmlər uningoja kulaq salmida; yoluqı keniziki ularning aldiqə sərəp qikirip bardı. Ular uning bilən billə bolup kəqtin ətigəngiqə ayaq asti kıldı; ular tang yoruoqanda andin uni koyup bərdi. **26** Qokan tang səhərərə kəytip kelip, uning ojosisi kənojan əyninq dərvazisining bosuojisioja kəlgəndə yikilip kelip, tang atkuqə xu yərda yetip kəldi. **27** Ətigəndə uning ojosisi kopup əyninq ixikini ekip, yoloja qikməqçı bolup texioja qikivididi, mana, uning keniziki boローン qokan əyninq dərvazisi alidda kollırı bosuoqining üstüga koyukluk haldə yatatti. **28** U uningoja: — Kopkin, biz mangaylı, dedi. Lekin qokan heqbir jawab bərmidi. Xuning bilən u qokanni exəkkə artıp, kozgilip oz eyigə yürüp kosti. **29** Ez eyigə kəlgəndə, piqaklı elip kenizikining jəsитini səngəkləri boyiqə on ikki parqə kilipli, pütkül Israıl yurtininq qət-yakılırioja əwətti. **30** Xundak boldiki, buni kergənlərinin həmmisi: «Israıl Misirdin qikkan kündin tartip bügüngiqə bundak ix bolup bəkmioqanıdi yaki kərəlül bəkmioqanıdi. Əndi bu ixni obdan oylixip, kəndək klix kerəklərini məsləhətləxiləyi» — deyixti.

20 Xuning bilən Israillarning həmmisi qikip, jamaət Dandin tərtip Bəər-Xəbaqıqə yiojılıp Gilead zeminining həlkə bilən koxulup Mizpahda, Pərvərdigarning aldiqə kelip bir adəmdək boldi. **2** Pütkül kəwməning qonglıri, yəni Israılning həmmə kəbilisining baxlıkları Hudanıng həlkining jamaiti arisida hazır boldi. Jamaət jəməy bolup tət yüz ming kiliq tutkən piyadə əşkar idi. **3** (Binyaminlar Israılning Mizpahda jəm boローンindin əmdi hawər tapşanıdı). Israillər sürixtə kilipl: «Bu rəzil ix kəndək yüz bərdi?» — dəp soridi. **4** Əltürülən qokanning eri Lawiy kixi jawab berip mundaq dedi: — «Mən bolsam ez kenizikimini elip, Binyaminning Gibeah xəhiringə kənojili baroqanidim; **5** Gibeahning adəmləri keqidə manga hujum kilməkçı bolup, meni dəp eyni körxiwaldı. Ular meni əltürüxnı kəstəldi, kenizikimini bolsa ular ayaq asti kilipl əltürüwətti. **6** Xuning bilən man kenizikimning jəsитini parqaparqə kilipl, kixilərgə kətərtküzüp Israılning mirasi boローン zeminning hərbir yurtioja əwəttim. Qünki ular Israıl iqidə pasıqlik wə iplaslik kıldı. **7** Mana, əy barlıq Israillər, silər həmminglər oylınip, məsləhət kərsitinglər». **8** Xuning bilən həmmə həlk bir adəmdək kopup: — Arimizdin nə heqkim ez qədirigə barmisun nə heqkim ez eyigə kaytmisun, **9** bəlkı biz Gibeahka xundak kələyili: — Biz qək taxlap uningoja hujum kilipli; **10** biz Israılning həmmə kəbilisidiklərindən yuzning iqidin onni, mingdin yüzün, on mingdin mingni tallap qikip, ularni həlk üqün özük-talkan yətküzütxə təyinləyli. Xundak kilipl həlk Binyamin yurtidiki Gibeah xəhiringə berip, ularning Israıl iqidə kilişən barlıq iplaslikini ularning ez bexioja yandursun, — deyixti. **11** Xuning bilən Israılning həmmə adəmləri bir adəmdək bolup, u xəhərgə hujum kilişəxə toplandı. **12** Andin Israıl kəbililəri Binyaminning barlıq jəmətlirigə əlqi əwətip: — Aranglarda yüz bərgən bu rəzzillik zadi nemə ix? **13** Əndi Gibeahdiki bu lükqəklərni bizə tutup beringlər. Xuning bilən biz ularni olıngə mahkum kilipl, Israıldın rəzzillikni yok kiliyli, — dedi. Lekin Binyaminlar ez kerindaxlıri boローン Israillarning səzini tingiximidi, **14** bəlkı Binyaminlar Israiloja karxi jəng klix üqün xəhər-xəhərlərdin kəlip Gibeahda yiojıldı. **15** U wakitta Binyaminlərdin xəhər-xəhərlərdin tizimlənənlər yigirmə altə ming kiliq tutkən ərəkə idi. Uningdin baxka Gibeahdın hillanojan yətə yüz əşkar bar idi. **16** Bu pütkül koxun arisida

hillanojan yətə yüz solhay əskər bolup, saloqoja taxni selip nixanoja atsa, kılqimu keyip kətməydi. **17** Binyamin kəbilisidin baxka, Israillning adamları sanaktın etkizüliwidi, kılıq tutkınlar tət yüz ming ərkək qılıqtı; bularning həmmisi jəngqılər idi. **18** Israill kopup Bəyt-ələgə qıkıp Hudadin: — Bizning arimizdində kim awal qıkıp Binyaminlar bilən sokuxsın, dəp soriwidi, Pərvərdigar jawab berip: — Yəhuda [awwall] qıksın, dedi. **19** Xuning bilən Israillar etisi səhər kopup Gibeahning udulida qədirgah tıktı. **20** Andin Israillning adamları Binyamin bilən uruxuxka qıkıp, Gibeahning yenida raslinip ularoja karxi səp tützdi. **21** Xu künii Binyaminlar Gibeahdin qıkıp, Israildin yigirma ikki ming kixini eltürüp, yərgə yeksan kiliwətti. **22** Lekin Israillning adamları jasərtəkə kelip, awwallı künii sap tützən jayda ikkinçi künii yənə sap tützdi. **23** [sap tützüxtin awwallı axhixim] Israill Pərvərdigarning aldioja berip, kəq kırğıqə pəryad kılıp yiçlap, Pərvərdigardin on sorap: — Biz ez kərindiximiz bolqan Binyamin nəsilləri bilən yənə uruxuxka qıksaq bolandu, bolmamdu? — dəp soriwidi, Pərvərdigar jawab berip: — Ularoja hujum kilinglər, dedi. **24** Xuning bilən Israillar ikkinçi künii Binyaminlar oja yekin kelip hujum kıldı. **25** Binyaminmu ikkinqi künii Gibeahdin qıkıp Israillar bilən sokuxup, ularning on səkkiz ming adiminə eltürüp, yərgə yeksan kiliwətti; bularning həmmisi kılıq tutkınlardan idi. **26** Andin Israillarning həmmisi, yəni pütün koxun kopup Bəyt-ələgə qıkıp yiçlap, xu künii Pərvərdigarning aliddə kəqkılıq roza tutup, Pərvərdigarning aliddə keydurmə kurbanlıq bilən inaqlıq kurbanlıq etküzdi. **27** Xu künnlərdə Hudanıng əhədə sanduksi xu yərde bolup, Həruning əwlədi, əliazarnıng oqlı Finihəs uning aliddə hizət kılətti; xuning bilən Israillar Pərvərdigardin yol sorap: — Biz ez kərindiximiz bolqan Binyaminning nəsilləri bilən yənə uruxuxka qıksamduk yaki tohtap kalamduk? — dəp soridi; Pərvərdigar jawabən: — Qıkinglər, qünki ətə Mən ularını sening kolungoja tapxurımən, dedi. **29** Buni anglap Israill həlkə Gibeahning ətrapişa əskərlərni pistirma koydi; **30** Ựinqi künii Israillar ilgiriki ikki kətimkidak Binyaminlar oja hujum kilişkə Gibeahning udulioja kılıp sap tützdi. **31** Binyamin [Israill] həlkigə karxi jənggə qikiwidi, həlkə ularını xəhərdin azdurup qılıqtı. Ular Bəyt-ələgə qıkıdılən yol wa Gibeahka baridiqan yolning üstidə həm dalada həlkəni ilgiriki ikki kətimkidak urup kirojlı turdi. Israillning adamlarından ottuzq xixini eltürdi. **32** Binyaminlar: — Ular yənəli awwaliqdən məoqlup boldi, — deyixti. Əmma Israil: — Bizlər keçip ularını xəhərdin agaxturiup qıkıp, yollarqa elip qıqayı, dəp məslihətlixiwaloqanıdi. **33** Xuning bilən Israillning həmma adamları ez jayidin kopup Baal-Tamaroja berip sap tützdi, pistirmida turojan Israillarmu əz jayidin, yəni Gebadiki qiməndin qıkıp kəldi. **34** Israillning arisidin sərhil on ming kixi Gibeahning udulidin uningoja hujum kıldı, jəng kattik boldi. Lekin Binyaminlar əzlininig üstiga bala yekinləxkini bilməy kəldi. **35** Pərvərdigar Binyaminlarnı Israillning aliddə məoqlup kılıqlaqka, ular u künii Binyaminlardin yigirmə bəx ming bir yüz kılıq tutkın adəmni eltürdi. **36** Əmdi Binyaminlar əzlininig məoqlup bolojinini kərdi. Israillning adamları əslidə Gibeahka koyojan pistirmidiki kixilirigə ixənq kılıp, Binyaminlarnı aldad, aliddə qekingənidid. **37** U wakıttı pistirmidikilər tezdirin atlinip Gibeahka hujum kılıp besip kırıp, xəhərdikilərning həmmisini kılıqlap kıldı. **38** Israillar əslidə pistirmidikilər bilən aldin'ala nixan üçün balğa bekitkənid, yəni xəhərgə ot kuyup, kəlin tütün tüwrtükining asmanoja kətürülüxini bəlgə kılıxka kelixiwaloqanıdi. **39** Xunga Israillning adamları uruxtin waktinqə qekingəndə, Binyaminlar Israillning adamlarını urup sokup, ottuzq xixini eltürüp: —

Manə, Israill awwalki jəngdikidək aldımızda xaksız tarmar bolidu, — deyixti. **40** Lekin xəhərning iqidin tütün tüwrtük ərləp qıkkanda, Binyaminlar kəyniqə burulup kariwidi, mana, pütkül xəhər is-tütük bolup asmanlar oja kətürülüp ketiwatatti. **41** Xu əhamən Israillning adamları burulup yenip kəldi, Binyaminning adamları bolsa: Bizgə bala yekinləxti dəp, wəhimigə qüxti. **42** Ular Israillarning aliddin burulup qəllükə mangidioqan yol bilən keçip kətti; lekin jəng ularning kəynidin iz besip mangdi; etrapidiki hərkəsisi xəhərlərdin adamları qıkıp ularını arioja elip əhalək kıldı. **43** Xu təriki də ular Binyaminlarnı körxiwaldi, ularını kün qıqış taripidiki Gebanıng udulioja tohitmay kooqlap berip, qaylap eltürdi. **44** Buning bilən Binyaminlardin on səkkiz ming kixi əldi, ularning həmmisi batur palwanlar idi. **45** Baxxılıri burulup qel tərəpkə keçip, Rimmon qoram texioja bardi; əmma Israillar yollarda huddi baxak tərgəndək ulardin bəx ming adəmni eltürdi; andin ularning kəynidin Gidomojqa kooqlap berip, yəna ikki ming adəmni eltürdi. **46** U künii Binyaminlardin eltürləşən yigirmə bəx ming adəm idi. Bularning həmmisi palwanlar bolup, kılıq tutkınlar idi. **47** Əhalək, ulardin pəkət altə yüz adəm kalojanıdi, ular burulup qel tərəpkə keçip, Rimmondiki tik yaroja bardi. Ular Rimmondiki tik yarda tət ay turdi. **48** Israillar yənə Binyaminlarning zemini oja yenip kelip, həmmə xəhərlərdiki adamlarını, qarpayalarını həm uqriqanlarning həmmisini kılıq bilən kiriwətti, xundakla ot kuyup, udul kələğən xəhərlərinin həmmisini keydürüwətti.

21 Əslidə Israillning adamları Mizpahda kəsəm kilihip: — Bizning iqimizdən heqkim əz kızını Binyaminlar oja hotunlukka bərmisun, — deyixkəndi. **2** Xuning üçün həlk Bəyt-ələgə keli, u yərde kəq kırğıqə Hudanıng aliddə pəryad kətürüp kattik yiçliqip: — **3** Əy Israillning Hudasi Pərvərdigar, Israilda nemixkə xundak ix yüz beridu, nemixkə Israillning kəbililiridin biri yokəp kətsun? — deyixti. **4** Ətisi həlk səhər kopup, u yərde kürbəngəh yasap, keydirmə kurbanlıq wə inaqlıq kurbanlıqları sundı. **5** Israillar əzara: — Israillning hərkəsi kəbililiridin jamaətə koxulup Pərvərdigarning aliddə həzir boluxka kəlmigən kilmər bar? — dəp soraxti, qünki ular kimki Mizpahka Pərvərdigarning aliddə həzir bolmisa, u xəksiz elümgə məhkum kılınsun, dəp kattik kəsəm kilişkənidi. **6** Israil əz kərindixi bolqan Binyamin toorluk puxayman kılıp: — Mana, əmdi Israil arisidin bir kəbilsə üzüwetildi. **7** Bəz Pərvərdigarning namida bizning iqimizdən heqkaysımız əz kizimizni Binyaminlar oja hotunlukka bərməymiz, — dəp kəsəm kilişkənidi; əmdi kəndək kılısk ulardin kələşənlərini hotunluk kılalaymiz — deyixti. **8** Ular yənə əzara: — Israil kəbililiridin kaysisi Mizpahka, Pərvərdigarning aliddə qıkımı? — dəp soraxti. Mana, Yabəx-Gileadlıkların heqkaysisi qədirgahkə, jamaətə koxuluxka kəlmigənidi. **9** Qünki həlkni sanap kərgəndə Yabəx-Gileadning adamlarından u yərde heqkim yok idi. **10** Xuning bilən jamaət on ikki ming palwanı u yərgə əwətip, ularoja tapılap: — Yabəx-Gileadta turuwtəkənləri, jümlidin ayallar wa balılları urup-kırıp kılıqlap eltüriwetinqərlər; **11** xundak kilinglərki, barlıq ərkəklərni wə ərlər bilən billə bolqan barlıq ayalları eltüriwetinqərlər, dedi. **12** Ular xundak kılıp Yabəx-Gileadlı həlkining iqidə tehi ərlər bilən billə bolup bakmioqan tət yüz kizni tepip, ularını tutup Kanaan zeminidiki Xilohkə, qedirgahqə elip kəldi. **13** Andin pütkül jamaət Rimmondiki tik yaridiki Binyaminlar oja adəm əwətip, ularoja tinqlik salımları jakarlıdı. **14** Xuning bilən Binyaminlar kəytiplər kıldı; Israillar Yabəx-Gileadlı həyat kələşənlərini ularoja hotunlukka bərdi, lekin bular ularoja yetixmədi. **15** Wə həlk Binyamin toorluk puxayman kıldı; qünki Pərvərdigar

Israilning kəbililirining arısida kömtük pəyda kılıp koyqanıdi. **16** Bu wakıttı jamaətning aksakalları: — Binyaminning kızayılları yokutıwtıldı, əmdi biz kəndak kilsək қalojanırlını hotunluk kılalaymız, — dedi. **17** Andin yənə: — Binyamindin keqip kutulqan kəldisiçə miras saklinixi kerəkki, Israilning bir kəbilisumu eçüp kərməsləki kerək. **18** Pəkət bızla kızlırimizni ularqa hotunlukka bərsək bolmayıdu, qünki Israillar: «Əz kizini Binyaminlarqa hotunlukka bərgən kixi lənətkə қalsun!» dəp kəsəm kılıxkan, — deyixti. **19** Ular yənə: — Mana, Bəyt-əlning ximal təripidiki, Bəyt-əldin Xəkəməgə qikidioğan yolning xərk təripidiki, Libonañning jənub təripidiki Xilohda hər yili Parwərdigarning bir həyti bolup turidu, — dedi. **20** Andin Israillar Binyaminlarqa buyrup: — Silər berip, [xu yərdiki] üzümzarlıqlarqa yoxuruniwelinglar. **21** Kəzitip turulqlar, қaçaniki Xilohdiki kızlarning usul oynioqlı qıkkınıni kərsənglər, üzümzarlıqlardın qıkçı hərbiringlər Xilohning kızliridin birini ezunglarqa hotunlukka elip keqinglər, andin Binyaminning zeminiçə ketinglər. **22** Xundak boliduki, əgər ularning atılıri ya aka-ukiliri kelip bizgə pəryad kətürsə, biz ularqa: «Bizgə yüz-hatırə kılıp, ularqa yol köyunglar, qünki biz jəngdə ularning həmmisə hotunlukka toluk birdin kiz alalmıduk; uning üstigə silər bu ketim kızliringlərni əz ihtiyyarlıqlar bilən ularqa bərmidinqlər; ihtiyyarən bərgən bolsanglər, gunahqə tartılattinglər», dəymiz, — dedi. **23** Binyaminlar xundak kılıp sanı boyiqə usul oynaydiqan kızlardın ezlirigə hotunlukka elip keqip, əz miras zeminiçə kaytip berip, xəhərlərni yənə yasap u yərdə turdi. **24** U wakıttı Israil u yərdin ayrılip, hərbiri əz kəbililiri wə jəmətigə yenip bardı, andin hərbiri əz miras zeminiçə kətti. **25** Xu künlərde Israilda heq padixah bolmidi; hərkim əz nəziridə yahxi kerüngənni kılatti.

Rut

1 [Batur] Hakimlar héküm sürgən məzgildə xundak boldiki, zemində aqarçılıq yüz bərdi. Xu wakitta bir adəm ayalı wə ikki oqlunu elip Yəhədua zeminidiki Bəyt-Ləhəmdin qikip, Moabning sahralırıda bir məzgil turup kelixə bardi. **2** U kixining ismi Əlimələk, ayalining ismi Naomi, ikki oqlining ismi Mahlon bilən Kilyon idi. Ular Bəyt-Ləhəmdə olturukluk, Əfrat jəmatidin idi. Ular Moabning sahrasıqə kelip xu yarda olturaklıxtı. **3** Keyin Naomining eri Əlimələk əldi; ayalı ikki oqlı bilən kaldı. **4** Ular Moab kızıliridin ezişrigə hotun aldı. Birining eti Orpah, yənə birinəti Rut idi. Ular xu yarda on yıldak turdi. **5** Mahlon bilən Kilyon hər ikkisi əldi; xuning bilən apisi eri həm oqullarından ayrıılıp yaloqz kaldi. **6** Xuning bilən ayal ikki kelini bilən köpüp Moabning sahrasıdını kaytip katməkqı boldi; qünki u Pərvərdigarning Əz həlkini yoklap, axlıq bərgənlilik tooprısidiki həwərni Moabning sahrasıda turup angliqanıdi. **7** Xuning bilən u ikki kelini bilən billə turoqan yeridin qikip, Yəhədua zeminiqə kaytixka yoloqz qikti. **8** Naomi ikki keliniga: — hər ikkinglər kaytip ez ananglarning eyigə beringlər. Silərninq mərhümlərə qədəm manga mehribanlıq kərsətkininqlardək Pərvərdigarning silərgə mehribanlıq kərsətkəy! **9** Pərvərdigər silər ikkinglərə ez eringlarning eyidə aram tapkuzoqay! — dəp, ularını seyüp koydi. Ular hərkirəp yioqlixip **10** uningoja: — Yak, biz qöküm sening bilən təng ez həlkinqing yenioqa kaytimiz, — deyixti. **11** Lekin Naomi: — Yenip ketinglər, ay kızırlı! Nemixka meninq bilən barmaqçısilər? Kərsikimda silərgə ar bolqudak oqullar barmu? **12** Yenip ketinglər, ay kızırlı! Qünki man kerip katkəqə, ərgə tegixə yarimaymən. Dərhəkikətən bügün keqə bir ərlik boluxka, xundakla oqulluk boluxka ümid bar degəndim, **13** ular yigit bolquqə səwr kılıp turattinglarmu? Uлarnı dəp baxka ərgə təqməy saklap turattinglarmu? Yak, bolmaydu, kızırlı! Qünki Pərvərdigarning kəli manga karxi bolup meni azablaydiqini üqün, mən tartidiqan dard-ələm silərninqidin tehimu eojir bolidu, — dedi. **14** Ular yənə hərkirəp yioqlaxtı. Orpah keynanisini seyüp hoxlaxtı, lekin Rut uni qing kəqaklap turuwaldı. **15** Naomi uningoja: — Mana, kelin singling ez həlkı bilən ilahılrining yenioqa yenip kətt! Sənəmu kelin singlingning kəynidin yenip kətkin! — dedi. **16** Lekin Rut jawabən: — Mening sening yeningdin ketiximni wə sanga əgixiz niyitimdin yenixni etünmə; qünki sən nəgə barsang mənmu xu yərgə barımən; sən nədə kənsəng mənmu xu yərdə könimən; sening həlkinq meningmu həlkimdir wə sening Hudaying meningmu Hudayimdir. **17** Sən nədə əlsəng mənmu xu yərdə eliman wə xu yərdə yatımən; olümdin baxkisi meni səndin ayriwətsə Pərvərdigər meni ursun həm uningdin axurup jazalısun! — dedi. **18** Naomi uning eziga əgixip berixka kət'iy niyət kəloqınıni kərüp, uningoja yənə eojiz aqmidi. **19** İkkisi məngip Bəyt-Ləhəmgə yetip kəldi. Xundak boldiki, ular Bəyt-Ləhəmgə yetip kəlginiñde pütükil xəhərdikilər ularını kərüp zilziliga kəldi. Ayallar bolsa: — Bu rasttinla Naomi midü? — deyixti. **20** U ularıqə jawabən: — Meni Naomi deməy, bəlkı «Mara» dəngər; qünki Həmmigə Kadir manga zərdəb yutkuzdi. **21** Tokkuzum təl haləttə bu yərdin qiktim; lekin Pərvərdigər meni kuruk kəytkuzdi. Pərvərdigər meni əyibləp guwahlıq bərdi, Həmmigə Kadir meni harlioqanıkən, nemixə meni Naomi dəysilər? — dedi. **22** Xundak kılıp Naomi bilən kelini Moab kizi Rut Moabning sahrasıdını kaytip kəldi; ular ikkisi Bəyt-Ləhəmgə yetip kelixi bilən təng arpa ormisi baxlanqanıdi.

2 Naomining erigə tuqışan kelidiqan Boaz isimlik bir adəm bar idi. U Əlimələkninq jəmatidin bolup, intayın bay adəm idi. **2** Moab kizi Rut Naomiqə: — Mən etizlikə baray, birərkimming nəziridə iltipat teip, uming kəynidin mengip arpa baxaklırını tərsəm? — dedi. U uningoja: — Baroqin, ay kizim, dedi. **3** Xuning bilən u qikip etizliklərə kelip, u yərdə ormiqıllarning kəynidin baxak tardi. Bəhtigə yarixa, dəl u kəlgən etizlik Əlimələkninq jəmati boloqan Boazning etizlikləri idi. **4** Mana, u wakitta Boaz Bəyt-Ləhəmdin qikip kelip, ormiqıllar bilən salamlixip: — Pərvərdigər silər bilən billə boloqay! — dedi. Ular uningoja jawabən: — Pərvərdigər sanga bəht-bərikət ata kələqay! — dedi. **5** Boaz ormiqıllarning üstüqə nazarətə kəyuləqan hizmətkaridin: — Bu yax qoqan kimminq kizi bolidu? — dəp soridi. **6** Ormiqıllarning üstüqə kəyuləqan hizmətkar jawab berip: — Bu Naomi bilən billə Moabning sahrasıdını kaytip kəlgən Moabiy qoqan bolidu. **7** U: «Ormiqıllarning kəynidin enqilərning arisidik qeqiliq kətkən baxakləri teriwalaymu?» dəp tələp kıldı. Andin u kelip atığindan həzirliqə ixləwatidü; u pakət kəpida bir'az dəməldi, — dedi. **8** Boaz Rutka: — Ay kizim, anglawatamsən?! Sən baxak tərgili baxka bir kimminq etizlikqoja barmioqin, bu yərdinmu kətmə, meninq dedəklərim bilən birgə muxu yərdə turoqin. **9** Dikəktə kəloqin, kəysi etizda orma oroqan bolsa, [dedəklərgə] egiqip baroqin. Mən yigitlərgə: Uningoja qekilməngər, dəp tapılıp kəyudum! Əger ussəp kəlsəng berip, idixlərdin yigitlərim [küdükətin] tərkən sudin iğkin, — dedi. **10** Rut özini yərgə etip tizlinip, bexini yərgə təqküzüp təzim kılıp, uningoja: — Mən bir bigənə tursam, nemixə manga xunqə qəməhorluk kələqudək nəzirində xunqılıq iltipat tapkənmən? — dedi. **11** Boaz uningoja jawabən: — Ering elüp kətkəndin keyin keynanangoja kəloqanlırning həmmisi, xundakla sening ata-anangni wə ez wətinqindin kəndək ayrıılıp, san burun tonumayıqıqan bir həlkinq arisioqa kəlgining manga pütünləy ayan boldi; **12** Pərvərdigər kəloqininoja muwapik sanga yanduroqay, sən kanatlırining tegidə panah izdigiq Israilning Hudasi Pərvərdigər təripidin sanga uning toluk in'ami berilgəy, dedi. **13** Rut jawabən: — Ay hojam, nəzirində iltipat tapkəymən; mən sening dediking boluxkımı yarimisammu, sən manga təsəlli berip, dedikingə mehribanə sezlərni kıldıq, — dedi. **14** Tamaq wəktidə Boaz uningoja: — Kəni, buyakça kəlgin, nəndin yə, nanni sirkigə tegürgin! — dedi. Rut ormiqıllarning yenioqa kəlip olturdu; Boaz kəmaqtın elip uningoja tutti. U uningdin toyonqaya yedi wə yənə azrak axurup koydi. **15** U baxak tərgili köpkanda, Boaz yigitlrigə buyrup: — Uni hətta enqilərning arisida baxak tərgili kəyungular, uni həq hijaləttə kəldurmanglar. **16** Hətta həm uning üçün azrak baxaklarnı enqilərdin ətəy ayrip, uningoja tərgili qüxtürüp kəyungular, uni həq əyibləməngər, dedi. **17** Xundak kılıp u kəqkiqə etizlikta baxak tardi, teriwalonlularını sokkanda, təhminan bir əfəh arpa qikti. **18** Andin u arpisiñi elip, xəhərgə kirdi, keynanisi uning tərgən [arpisini] kərdi; u yənə u yəp toyunqandın keyin saklap kəyominini qikirip uningoja bərdi. **19** Keynanisi uningoja: — Sən bugün nədə baxak tərdind, nədə ixlidinq! Sənə qəməhorluk kələqan xixiqə bəht-bərikət ata kəlinəqay! — dedi. U keynanisə qəməninqidək ix kəloqınıni etip: — Mən bugün ixligən etizning işiniñ ismi Boaz iken, dedi. **20** Naomi keliniga: — Tiriklərgim, əlgənlərgim mehribanlıq kilixtin bax tartmioqan kixi Pərvərdigardin bəht-bərikət kərgəy! — dedi. Andin Naomi uningoja yənə: — U adəm bizning yekin tuqışkımızdır, u bizni kütkuzalaydiqan həmjəmatlərdin biridur, — dedi. **21** Moab kizi Rut yənə: — U manga yənə: «Mening yigitlərim pütün həsuləmni yioqip bolquqə ular bilən

birgə bolojin» dedi, — dedi. **22** Naomi kelini Rutka: — Əy kizim, birsining sanga yamanlıq kılmaslıq üçün baxkısınıng etizlikioq akmay, uning dedəkləri bilən billə qıkip ixlisəng yahxidur, dedi. **23** Xuning bilən arpa wə buğday həsuli yiqoılıp boluqqa, Rut Boazning dedəkləri bilən yürüp baxak tərdi. U keynanıq bilən billə turuwaṛdi.

3 Xu künlərdə, keynanisi Naomi uningoja: — Əy kizim, hələhalingning yahxi boluxi üçün, sening aram-bəhtingni izdiməyənəm? **2** Sən dedəkləri bilən ixlığən Boaz bizgə tuşqan kelidu əməsməs! Mana, bügün ahxam u hamanda arpa soruydu. **3** Əmdı sən yuyunup-tarınıp, ezsüngət atırlı may sürüüp, [esil] kiyimlirənki kiyip, hamanoja qüxiñ; lekin u ər kixi yap-iqip bolmioqqa, ezsüngni uningoja kərsətmigin. **4** U yatkanda uning uhləydiqan yerini kerüwal. Andin sən kirip, ayaq təripini ekip, xu yərdə yetiwalojin. Andin u sanga nemə kılıx kerəkləkini eytidü, — dedi. **5** Rut uningoja: — Sən nemə desəng mən xuni kılımən, — dedi. **6** U hamanoja qüxiñ, keynanisi uningoja tapilioqandək kıldı. **7** Boaz yəp-iqip, kənglini hux kılıp qəxning ayojoqa berip yattı. Andin Rut xəpə qıkarınay kəlip, ayaq təripini ekip, xu yərdə yattı. **8** Yerim keqidə Boaz qəqüp, aldiqə engixkəndə, mana bir ayal ayojıda yatattı! **9** Kim sən?! — dəp soridi u. Rut jawabən: — Mən hizmətkarıng Rut bolımən. Sən mening həmjəmat-nijatkarım bolojining üçün hizmətkarıngning üstüga tonungning etikini yeyip koyqaysan, — dedi. **10** U jawabən: — Əy kizim, Pərvərdigardin bəht-bərikət tapkəysən! Sening keyin kərsətkən sadakət-mehribanlıqıng ilgiri kərsətkininqindinmü artuktur; qünki [seni idzidən] yigitlər, məyli kəmbəqəl bolsun, bay bolsun, ularning kəynidin kətmidinq. **11** Əy kizim, əmdi korkmiojin! Deginingning həmmisini orundap beriman; qünki pütkül xəhərimizdiki metiwarlar seni pəzilətlək ayal dəp biliđu. **12** Durus, sanga həmjəmat-nijatkar bolojinim rast; lekin sening məndin yekimrək yəna bir həmjəmatıng bar. **13** Əmdı keçiqə bu yərdə kələjin; atə səhərdə əgər u həmjəmatlık həkukioja ixitip seni elixni halisa, u əlsun; lekin həmjəmatlık həkukioja boyığa seni alımsa, Pərvərdigarning hayatı bilən kəsəm kılımənki, man sanga həmjəmatlık kılıp seni alay. Tang atkuqə bu yərdə yetip turqın! — dedi. **14** U uning ayojıda tang atkuqə yetip, kixilər bir-birini tonuqıdak boluxtin burun koptı. Qünki Boaz: — bir ayalning hamanoja kəlginiñi həqkım bilmisun, dəp eytənəndi. **15** U yəna [Rutka]: — Sən kiyən yepinqini ekip turqın, dedi. U uni ekip turuwidı, Boaz arpıdin altə kəməqən kəmələp berip, uning exnisigə artıq koydi. Andin u xəhərgə kirdi. **16** Rut keynanisining yenoja kəldi. U: — Əy kizim, san hazır kim?! — dəp soridi. Xuning bilən u keynanisioqa u kixining kılıqanlırinin həmmisini dəp bərdi. **17** U: — U bu altə kəməqən arpini manga bərdi, qünki u: «keynanangning yenoja kuruq kəl kəytiq barmioqın» dedi, — dedi. **18** Naomi: — Əy kizim, bu ixning ahirinining kəndək bolidiojinini bilgüqə muxu yərdə təhər kılıjin; qünki u adam bügün muxu ixni pütküzməy aram almadı, dedi.

4 Boaz xəhər dərwazisioqa qıkip, xu yərdə olturdi. Mana, u waqıtta Boaz eytənək həlikə həmjəmatlık həkukioja iga kixi keliwatatti. Boaz uningoja: — Əy buradər, kəlip bu yərdə olturoqin, dewidi, u kəlip olturdi. **2** Andin Boaz xəhərning aksakallırıdin on adəmni qakırıp, ularoqımu: — Bu yərdə olturungular, dedi. Ular olturoqanda **3** u həmjəmatlık həkukioja igə kixığa: — Moabning səhərasıdin yenip kəlgən Naomi kərindiximiz əlimələkkə təwə xu zeminni satmakçı boluwaitidu. **4** Xunga mən muxu ixni sanga həwərləndürməkçı idim,

xundakla muxu yərdə olturoqanlarning aldida wa həlkimning aksakallırıning aldida «Buni setiwalojin» deməkqimən. Sən əgər həmjəmatlık həkukioja asasən alay desəng, alojin; həmjəmatlık kilməy, almamən desəng, manga eytən, mən buni biləy; qünki səndin [awwal] baxkısınıng həmjəmatlık həkukı bolmuydu; andin sandin keyin mening həkukum bar, dedi. U kixi: — Həmjəmatlık kılıp uni alımən, dedi. **5** Boaz uningoja: — Undakta yərni Naomining kəlidin alojan künidə mərhümning mirasiqə uning nami bilən atalojan birər əwlədi əldəruluxi üçün mərhümning ayali, Moab kizi Rutnunu elixing kerək, — dedi. **6** Həmjəmat kixi: — Undak bolsa həmjəmatlık həkukumni ixitip [etizni] alsam bolmioqudak; alsam ez mirasimoja ziyan yetküzgüdəkman. Həmjəmatlık həkukini sən ezsüng ixitip, yərni setiwalojin; mən ixitalməyman, dedi. **7** Kədimki wakıtlarda Israilda həmjəmatlık həkukioja yaki alməxturux-tegixix ixiqə munasiwtlik mundak bir rəsim-kədər bar idi: — ixni koşmə üçün bir tərəp ez kəxini selip, ikkinçi tərəpkə berətti. Israilda soda-setikni bekitixa manə muxundak bir usul bar idi. **8** Xunga həmjəmatlık həkukioja iga kixi Boazoja: — Sən uni alojin, dəp, ez kəxini seliwi. **9** Boaz aksakallaroja wə keqəpilikka: — Silər bügün mening əlimələk kə təwə bolovan həmməni, xundakla Kilyon bilən Mahlonqa təwə bolovan həmməni Naomining kəlidin aloqinimoja guwahtursıslər. **10** Uning üstüga mərhümning nami kerindaxlıri arisidin wə xəhərinin derwazisidin eqrürüləsli üçün mərhümning mirasiqə uning nami bolovan [birər əwlədi] əldərulusn üçün Mahlonning ayali, Moab kizi Rutni hotunlukla aldım. Silər bügün buningə guwahtursıslər, dedi. **11** Dərwazida turoqan həmma həlk bilən aksakallar: — Biz guwahturmiz. Pərvərdigar sening eyüngə kirən ayalını Israılning jəmatini berpa kılıqan Rahiə bilən Leyah ikkisidək kılıqay; san ezsüng əfrətə, jəmati iqidə bayaxat bolup, Bayt-Ləhəmdə nam-izziting ziyyədə bolqay; **12** Pərvərdigar sanga bu yax qokandin tapkuzidiojan nəslinq türpəylidin sening jəmatinq Tamar Yəhudaqa tuqup bərgən Pərvəzning jəmatidək bolqay! — dedi. **13** Andin Boaz Rutni əmriga elip, uningoja yekinlik kıldı. Pərvərdigar uningoja xapaat kılıp, u əhamilidar bolup bir oqul tuqıldı. **14** Kızayallar Naomiqa: — Israılning arisida sanga həmjəmat-nijatkar nəslini üzüp koymıqən Pərvərdigaroja təxəkkür-mədhiyə kəyturulsun! Xu nəslinqning nami Israilda izzət-abruluk bolqay! **15** U sanga jeninqi yengiliqə həm kəriqinində seni azizliqə bolidu; qünki seni seyidiojan, sanga yətə oquldin əwzal bolovan kelining uni tuqıldı, — dedi. **16** Naomi balını elip, baqriqə bastı wa uningoja bakküqə ana boldı. **17** Uningoja koxna bolovan ayallar «Naomiqa bir bala tuquldi» dəp, uningoja isim koydi. Ular uningoja «Obəd» dəp at koydi. U Yəssəning atisi boldi, Yəssə Dawutning atisi boldi. **18** Pərvəzning nəsəbnamisi təwəndikidəktur: — Pərvəzdin Həzron terəldi, **19** Həzronndin Ram terəldi, Ramdin Amminadab terəldi, **20** Amminadabtin Nahxon terəldi, Nahxondin Salmon terəldi, **21** Salmonndin Boaz terəldi, Boazdin Obəd terəldi, **22** Obədtin Yəssə terəldi wa Yəssədin Dawut terəldi.

Samu'il 1

1 Əfraim taqlıqidiki Ramataim-Zofimda Əlkanah isimlik bir kixi bar idi. U Əfraimlik bolup, Yərohamning oqlı, Yəroham Elibuning oqlı, Elihu Tohuning oqlı, Tohu Zufning oqlı idi. **2** Uning ikki ayali bar idi. Birsining ismi Hannah, yənə birsining ismi Pəninnah idi. Pəninnahning balılıri bar idi, lekin Hannahning balisi yok idi. **3** Bu adam hər yili ez xəhəridin samawi koxunlarning Sərdari bolovan Pərvərdigarоja sajda kılıp kurbanlıq sunoqılı Xilohqı barattı. U yerdə əlini Hofniy wə Finihas degen ikki oqlı Pərvərdigarning kahniliri bolup ixleytti. **4** Hər ketim Əlkanah kurbanlıq kılıqan künidə u [kurbanlıktın] ayali Pəninnah wə uning hərbir oqlı-kızılırlıqı ez tülüxini berətti. **5** Əmma Hannahıqı bolsa u ikki həssillik tülüx berətti; qünki u Hannahıni tolimu seyitti. Lekin Pərvərdigar uni tuqmas kılıqanidi. **6** Pərvərdigarning uni tuqmas kılıqanlığından uning kündəx rəkibi [Pəninnah, Hannahıni] azabrax üçün uning bilən qattık kerixatti. **7** Wə hər yili, Hannah, hər ketim Pərvərdigarning eyigə qıkkanda, [Pəninnah] uningoja azar berətti. Pəninnah xundak kılıqaqka, u yiojalap həq nema yeməytti. **8** Ahiri uning eri Əlkanah uningoja: — I Hannah, nemixka yioqlasın? Nemixka birnarsa yeməysən? Nemixka könglüng azar yəydi? Mən eżüm sanga on oquldın əwzəl əməsmü? — dedi. **9** Ular Xilohda yap-ıqkəndin keyin (əli degen kahin xu qaçda Pərvərdigarning ibadəthanisining ixiki yenidiki orundukta oltruratti) Hannahıqı dastihindən turdi; **10** u kattık azab iqidə Pərvərdigarоja dua kılıp zar-zar yioqlaytti. **11** U əksəm iqidə: — I samawi koxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar, əger dedikingning dərdigə yetip, meni yad etip dedikingni untumay, bəlkı dedikinggə bir oqlı bala ata kilsang, uni pütün əmrinинг künliridə Sən Pərvərdigarоja beqixlaymən; uning bəxioja ustira həqqaqan selinmaydu, dedi. **12** U Pərvərdigarning alıda duasını dawam kiliwatqanda, əli uning aqzıqıa қarap turdu; **13** qünki Hannahı duani iqidə kılıqaqka ləwləri midirlawatqını bilən awazi anqlanmaytti. Xunga əli uni məst bolup kaptu, dəp oylidi. **14** Əli uningoja: — Kəqanlıqıq məst yürisən? Xarabingni eżüngin neri kıl, dedi. **15** Lekin Hannah, jawabın: — Undak əməs, i oqjam! Kəngli sunuk bir məzllummən. Mən xarabmu, hərəkəm iqmidi, bəlkı jenim dardını Pərvərdigarning alıda təktüm; **16** dedəklirini yaman hotun dəp bilmigəyla. Qünki mening zor dərdim wə azablırımın bu küngiqə xundak nida kiliwatmən, dedi. **17** Əli uningoja jawab berip: — Tinq-aman kəytikin; Israilning Hudasi Əzidin tiligən iltijayingni ijabət kılıqay, dedi. **18** Hannah: — Dedəkliri kəz aldilirida iltipat tapkay, dedi. U xularni dəp qıkıp, qızı yedi wə xuningdin keyin qırayıda ilgirkidək əqəmkənlilik kərənmidı. **19** Ular ətisi tang səhərda ornidin turup Pərvərdigarning həzurida sajda kılıp bolup, Ramahdiki eyigə yenip kəldi. Əlkanahı ayali Hannahıqı yekinqılıq kıldı; Pərvərdigar uni əsligənidi. **20** Hannah həmilidər bolup, wakti-saiti toxup, bir oqlu tuqdi. U: «Mən uni Pərvərdigardin tiləp aldım» dəp, ismini Samuil kəydi. **21** Uning eri Əlkanah eyidiki əmmisi bilən Pərvərdigarоja atidiojan hər yillik kurbanlıq kılıqılı wə kılıqan əksimini ada kiliş üçün Xilohqı qıktı. **22** Lekin Hannah billa barmay erige: — Bala əməqətkin ayrıloqandila andin mən uning Pərvərdigarning alıda hazır boluxi üçün uni elip barıman; xuning bilən u u yerdə mənggü turidu, dedi. **23** Eri Əlkanah uningoja: — Əzüngə nemə yahxi kərünsə, xuni kılıqın. Uni əməqətkin ayriqoq turup turoqın. Pərvərdigar Əz səz-kalamıqə əməl kılıqay, dedi. Ayali eydə kılıp balisi əməqətkin ayrıloqqa emitti. **24** Balisi əməqətkin ayrıloqandın keyin u uni elip, xundakla üq

buka, bir əfəh un wə bir tulum xarabni elip Pərvərdigarning Xilohdiki eyigə apardi. Bala bolsa tehi kiyik idi. **25** Ular bir bukını soyup balını əliniñ kəxiqə elip kəldi. **26** Xuning bilən Hannah [uningoja]: — I oqjam, əzliridə həyat rast bolqonidək, bu yerdə silinen kaxlırlıda turup Pərvərdigarоja nida kılıqan məzələ mən bolıman, dedi. **27** Mən muxi oqlul bala üçün dua kildim wə mana, Pərvərdigar mening tiligən iltijayimni ijabət kıldı. **28** Əmədi hazır mən uni Pərvərdigarоja tapxurup bardim. Əmriniring əmməm künliridə u Pərvərdigarоja beqixlanqan bolidu, dedi. Xuning bilən ular u yerdə Pərvərdigarоja səjdə kıldı.

2 Hannah dua kılıp mundak dedi: — «Mening kəlbim Pərvərdigar bilən yayraydu, Mening münggüzüm Pərvərdigar bilən egiz kətürildi; Aozım düixmənlirrimming alıda təntənlilikə eqildi; Qünki Sening nijatingdin xadlinimən. **2** Pərvərdigardək mukəddəs boluqqu yoktur; Qünki Səndin baxka həq kim yok, Hudayimizdək həq uyultax yoktur. **3** I insanlar, kibirlik səzliringləri kəpəytiwərməngələr, Yoqan gəplərni aqzinqardın qıqərməngələr; Qünki Pərvərdigar bilim-hidayətəkə iğə Hudadur. Insanlarning əməlleri Uning taripidin tarazida tərtildi. **4** Palwanlarning ok-yalırı sundurıldı; Lekin putlixip yikilənlərlərning beli bolsa kudrat bilən bacənlədi. **5** Korsiki tok bolovanlar nan tepix üçün özini yallanmılıkka bərdi; Lekin aq kalojanlar hazır aq kalmıdi; Hətta tuqmas ayal yəttini tuqıldı; Lekin kəp balılık bolovan solixip ketidü. **6** Pərvərdigar həm əltüridü, həm həyat beridü; U adamni təhtisarəqə qüxüridü, u yerdin yəna turouzidü; (*Sheol h7585*) **7** Pərvərdigar adamni həm namrat kiliwetidü, həm bay kılıdu; U kixini həm pəs kılıdu, həm egiz kətüridü. **8** U ezi miskinni topidin kopuridü, Kəqqliktin yoxsulni kətüridü; Ularnı esilzadılər arısında təng olturoqzidü; Ularnı xan-xərəplik təhtigə miras kildiridü; Qünki yərning tūvrükləri Pərvərdigarningkidür; U Əzi durnyani ularning üstiga saloqanı. **9** Əz mukəddəs bəndilirinən putluları U məzmut kılıdu; Əmma rəzillər bolsa, karangoquda xükkilinidü; Qünki həqkim əz kudriti bilən nusrat tapmaydu. **10** Pərvərdigar bilən kərəxiləxçanlar parə-parə kiliwetildü; U Əzi asmanlardın ularıqara kərəx güldürdürləydi. Pərvərdigar yər yüzining qətlirigə həküm qırıldı; U Əzi tikilən padixahka kudrat beridü, U Əzi məslihliginin münggüzünü egiz kətüridü! **11** Əlkanah bolsa Ramahdiki əz eyigə yenip bardi. Bala bolsa əliniñ kəxida Pərvərdigarоja hizmat kılıp kəldi. **12** Əmma əliniñ oqulları intayin yaman xikilərdin bolup, Pərvərdigarnı tonumaytti. **13** Kahinlarning həlkərgə mundak aditı bolovan: — Birsi kurbanlıq kılıp, gəx kaynap pixiwatqanda kahinning hizmətkarı kılıp üq tillik qanggakni kolida tutup **14** dax, əkən, dəngən yaki korininq iqiğə sanjip, qanggakka nəma elinojan bolsa kahin xuni əziga alatti. Ularning Xilohqıa [kurbanlıq kılıqılı] kələmən əmməm Israillarəqə xundak aditı bolovan. **15** Xundakla hətta yaqni keydürməsta kahinning hizmətkarı kılıp kurbanlıq kiliwatqan adımgə: — Kahinoja kawap üçün gəx bərgin, qünki u səndin kaynap pixikan gəx kəbul kilmaydu, bəlkı ham gəx lazıim, daytti. **16** Əger kurbanlıq kılıqqu uningoja: — Awwal yeqı keydürüllüp bəlsün, andin nemini halisang xuni alovın, desə, u: — Bolmaydu, manga dərəhəl bər! Bolmisa məjburiy alımən, dəyətti; **17** Xundak kılıp bu ikki yaxning gunahı Pərvərdigarning alıda tolimu eojır bolovanı; qünki uning sawəbidiñ hək Pərvərdigarоja atiojan kurbanlıklar kezgə ilinməywatatti. **18** Əmma Samuil nərasıda bəla bolup kanaptın tokulqan bir əfodni kiyip Pərvərdigarning alıda hizmat kılatti. **19** Buningdin baxka uning anisi hər yilda uningoja bir kiyik ton tikip, hər yillik kurbanlıq kılıqılı eri

bilən barqanda aloqələrə kələtti. **20** Əli Əlkanaħ wə ayalioqə bəht tiləp dua kılıp: — «Ayalingning Pərvərdigarnı bəqixlioqinining orniqə sanga uningdin baxka nəsil bərgəy, dedi. Andin bu ikkisi əz əyigə yandi. **21** Xuning bilən Pərvərdigar Hənnahıni yoklap bərikətləp, u hamilidər bolup jəməy üç oqul wə ikki kız tuqıldı. Kiçik Samuil bolsa Pərvərdigarnıgaldıda turup esüwattatı. **22** Əli bək kərip kətənədi. U oqullırınıng pütkül Isrlailə qəməmma kılıqanlırını anglıdi həm jamaət qədirininqixikidə hizmat kılıdiqən ayallar bilən yatkıniniməngli. **23** U ularoq: — Silər nemə üçün xundak ixlarnı kılısilər? Qünki bu həlkinqən həmmisidən siləninq yamanlıqınları angławatımlan, dedi. **24** Bolmaydu, i oqullırırm! Mən anglıoqan bu hawər yahxi əməs, Pərvərdigarnıng halkını azdurupsılar. **25** Əgər bir adəm yəna bir adəməngə gunah kılıs, baxka birsi uning üçün Hudanın rəhəmət sorısa bolidü; lekin əgər birsi Pərvərdigarnı gunah kılıs, kim uning gunahını tiliyələyədə — dedi. Lekin ular atisınning sezığə külək salımı; qünki Pərvərdigarnı ularını eltürənxni niyat kılıqanıdi. **26** Əmma Samuil degen bala esüwattatı, Pərvərdigarnı həm adəmlərning alıdida iltipat tapkanıdi. **27** Hudanıng bir adımı Əlinin yeniqə kelip mundak dedi: — Pərvərdigarn xundak dəydu: «Misirda, Pirəvnningkida turoqanda Əzümnin atangning jəmatığə oquq ayan kılımidimmi? **28** Mən uni kahjinim bolux, Əz kurbangahımda kurbanlıq kılıx, huxbuq yekix wə Mening aldimda əfod tonini keyip hizmat kılıkla Isrlailıng həmmət kəbililiridin tallimiqanıdimmi? Xuningdək Mən Isrlailıng otta keydürüdiqən həmmət kurbanlıqlarını atangoqə tapxurup təkdiim kılıqan əməskim? **29** Nemixə Mən buyruqan, turaloju jayimdi ki kurbanlıq bilən axlıq hədiyələrni dəpsəndə kılısilər? Nemixə həlkəm Isrlailar kəltürgən həmmət hədiyələrning esilidin ezliringlərni semritip, eż oqullırıqların hərəmitini Meningkidiñi üstün kılısan? **30** Uning üçün Isrlailıng Hudasi Pərvərdigarnı mundak dəydu: «Mən dərhəkikət sening wə atangning jəmatidikilər Mening aldimda hizmitimdə mənggү mangidü, dəp eytənəm; lekin əmdi Mən Pərvərdigarn xuni dəymənki, bu ix hazır Məndin neri bolsun! Meni hərmət kılıqanlırını Mən hərmət kılıman, lekin Meni kəmətikənlər pəş karılıdu. **31** Mana xundak künərək kəliduki, sening bilikinqni wə atangning jəmatining bilikini təng kesiwetimən; xuning bilən jəmatində birmu kəriqan adəm teplimaydu! **32** Sən turaloju jayimda dərd-kaçoyu kərisən; Israillar hərkəndən həzur-bəhtni kərgini bilən, sening jəmatində əbədgıqə birmu kəriqan adəm teplimaydu. **33** Wə Mən kurbangahımnıng hizmitidin üzüp taxlımioqə adımlıq bar bolsa, u kəzərliringning hiraxixi bilən jeninqning azablınixiqa səwəb bolidü. Jəmatində tuoqulqanlırların həmmisi balaqəttin etməy elidü. **34** Sanga bu ixlarnı ispatlaxka, ikki oqlung Hofnıy bilən Finiħasning bəxioqə qüxicidən mundak bir alamət bəxərət bolidü: — ularning ikkilisi bir kündə elidü. **35** Əmma Əzümgə Rohim wə dilimdi ki niyitim boyiqə ix keridiqən sadık, bir kahjinin tiklaymən; Mən uningoqə məzmut bir jəmat kürimən; u Mening məsih kılıqinimning alıdida manggū mengip hizmat kılıdu. **36** Xundak boliduki, sening jəmatindikilərindən hərbir tirik kələqanlar bir sər kütüx wə bir qıxləm nan tiləxka uning aldiqə kelip uningoqə təzim kılıp: «Kahjinlik hizmətləridin manga bir orun bərsilə, yegili bir qıxləm nan tapay dəp eytidiqən bolidü» dəydu.

3 Samuil degen bala bolsa əlinin alıdida Pərvərdigarnıng hizmitidə bolattı. Əmdi Pərvərdigarnıng sezi u künlerdə kəm idı; wəhhiylik kerüñüxlərmə kəp əməs idi. **2** Wə xundak boldiki, bir künə əli ornida yatkanıdi (uning kezəliri torlixip kərməs bolup kalay degənidi) **3** Hudanıng qırıqı tehi eqmigən bolup, Samuil

Pərvərdigarnıng ibadəthanisida, Hudanıng əhədə sandukıqə yekinla yərdə yattatı. **4** Pərvərdigar Samuilni qakırdı. U: — Mana mən bu yərdə, dedi. **5** U əlinin kəxioqə yügürüp berip: — Mana mən, meni qakırdingoqo, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qakırmıdim; kətiyip berip yatkın, dedi. Xuning bilən u berip yattı. **6** Pərvərdigar yənə: «Samuıl!» dəp qakırdı. Samuil kəpup əlinin kəxioqə berip: Mana mən, meni qakırdingoqo, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qakırmıdim i oqlum, yənə berip yatkın, dedi. **7** Samuil Pərvərdigarnı tehi tonumioqanıdi; Pərvərdigarnıng sezi uningoqə tehi ayan kılınmioqanıdi. **8** Lekin Pərvərdigar yənə əqinqi kətim: «Samuıl!» dəp qakırdı; u kəpup əlinin kəxioqə berip: — Mana mən; sən meni qakırding, dedi. U wakıttı Əli Pərvərdigar balını qakıriptu, dəp bilip yetti. **9** Xuning bilən Əli Samuiloqə: — Berip yatkın. U əgər seni qakırsa, sən: — I Pərvərdigar, sez kılıqin, qünki kulung anglaydu, dəp eytən, dewidi, Samuil sev ornida yattı. **10** Wə Pərvərdigar kəlip yekin turup ilgirikidək: — «Samuıl, Samuıl!» dəp qakırdı. Samuıl: — Sez kılıqin, qünki kulung anglaydu, dəp jawab bərdi. **11** Pərvərdigar Samuiloqə: — Mana Mən anglıqanlarning ikki kulukını zingildatkuđak bir ixni Isrlailıng arısında kilməkqımən. **12** Xu künida Mən burun Əlinin jəmatidikilər toqrisida eytəninin həmmisini uning üstigə qüxürimən; baxtin ahiroqıqə ada kılımən! **13** Qünki əzığə ayan bolojan kəbihlik tüyəplidin Mən uningoqə, sening jəmatindən mənggülük həküm qıkarmakqımən, dəp eytənəm; qünki u oqullırıning iplaslığını bilip turup ularını tosmidi. **14** Uning üçün Əlinin jəmatidikilərgə kəsəm kılıqanmənki, əlinin jəmatidikilərning kəbihlikli məyli kurbanlıq bilən bolsun, məyli hədiyə bilən bolsun kafarət kılınmay, obədgıqə kəqəfürüm kılınmay, dedi. **15** Samuil ətisi tang atkuqə yetip, andin Pərvərdigarnıng eyining ixlərləri aqtı. Əmma Samuil wəhhiylik kerüñüxi ələgə eytixt kərkəti. **16** Lekin Əli Samuılni qakıripti: — I Samuil oqlum, dedi. U: — Mana mən, dəp jawab bərdi. **17** U: — U sanga nemə səz kıldı? Səndin ətünəy, uni məndin yoxurmioqın. Əgər Uning sanga eytənərinin birini manga eytməy koysang, Huda deginini sening bexinqoja qüxürsün wə uningdin artuk qüxürsün! — dedi. **18** Xuning bilən Samuil uningoqə həqənemini kəldürəyən həmmimən dəp bərdi. Əli: — Mana, U Pərvərdigardur; U nemini layık tapsa, xumi kilsun, dedi. **19** Samuil əsüb qong boluwaqtatı wə Pərvərdigar uning bilən billə bolup, uning eytən kəxərətlik səzliyin həqəkisini yərdə kəldürəyən. **20** Xuning bilən pütkül Isrlail Dandin tarтип Bər-Xəbaqıqə Samuılınıng Pərvərdigarnıng pəyənəmbiri kılıp tikləngərəlikini bilip yetti. **21** Xu wakıttı Pərvərdigar Xiloħda Əzini yənə ayan kıldı. Qünki Pərvərdigar Xiloħda Əz söz-kalami arkılık Samuiloqə Əzini ayan kıldı; wə Samuil Uning sezinı pütkül Isrlailə yətküzdü.

4 U wakıttı Isrlail Filistiyər bilən jəng kılıqılı qikip əbən-Əzərgə yekin jayda bargah-qedirlərni tikti. Filistiyərələr bolsa Afak degen jayda bargah-qedirlərni tikti. **2** Filistiyərələr Israillar bilən soxukxılı səp tiziş turdu. Jəng kengəygəndə Isrlail Filistiyərələr alıdida tarmar boldi; Filistiyərələr ularning jəng səpliridin tət mingqə adəmni əltürədi. **3** Halayık, bargahka yenip kəlgəndə, Isrlailıng aksakalları: — Nemixə Pərvərdigar bügün bizni Filistiyərələr təripidin tarmar kıldırdı! Biz Xiloħdin Pərvərdigarnıng əhədə sandukını kəximizoqə elip keləylə; u arımidə bolsa, bizni düxminimizning kəlidin kutkužidu, dedi. **4** Xu qaptın keyin halayık Xiloħqa adəm mangdurup, xu yərdin kerublarning otturısında olturoqan samawi koxunlarıng Sərdarı Pərvərdigarnıng əhədə sandukını elip ketürəp kəldi. Xuningdək Əlinin ikki oqlu Hofnıy bilən Finiħasmu Hudanıng əhədə

sanduk bilən billə kəldi. **5** Wə xundak boldiki, Pərvərdigarning əhdə sanduk bilən ləxkərgahıqə elip kelingəndə pütküll Isrlai yərni təvrətküdək kūqlük bir qukan kətürüxti. **6** Filistiyalar kūqlük təntənə awazını anglap: — Ibraniylarning ləxkərgahıdının anglanıqan bu kūqlük qukan nəma wajidin qikkandı, dəp eytixti. Arkıdinla ular Pərvərdigarning əhdə sandukiniñ ularınñ ləxkərgahıqə kəltürüljinini bilip yətti. **7** Xuning bilən Filistiyalar korkup: — İləhələr ularınñ ləxkərgahıqə kəpti, halimizoja way! Mundak, ix bu waqtılıqə heq bolqan əməs, deyixti. **8** Halimizoja way! Bizni bu կұdratlık ilahılarning қolidin kim kütkuzidu? Mana bayawanda misirliklarnı türlik bala-wabalar bilən uroqan ilahılar dəl xulardur! **9** I Filistiyalar, əzilirınları jəsər kərsitip ərkəktək turungular. Bolmisa, ibraniylar bizga kul bolqandak biz ularıqə kul bolımız; ərkəktək bolup jəng kilinglər! — dedi. **10** Xuning bilən Filistiyalar Israillar bilən jəng kıldı. Isrlai tarmar kılınip, hərbəri tərəp-tərəpkə eoz qedirigə bədər qaqti. Jongda kattik kiroqinqılık bolup, Israildin ottuz ming piyada əskər eltürəldi. **11** Pərvərdigarning əhdə sandukı olja bolup kətti wa əlinin ikki oofli Hofniy bilən Finihasmu eltürəldi. **12** Xu künü bir Binyaminlik jəng məydanından keqip kiyim-keqəkləri yirtik, üstibexi topa-qang halda Xilohqa yügürüp kəldi. **13** U yetip kəlgəndə, mana əli yolning qetidə eoz orundukida olturup takıttak bolup kütüwatatti; uning kəngli Pərvərdigarning əhdə sandukiniñ qemənidə parixan idi. U xiki həwərni yetküzgili xəhərgə kırğında, pütküll xəhər paryad-qukan kətürəldi. **14** Əli pəryad sadasını anglap: — Bu zadi nema warang-qurung? dəp soridi. U xiki aldirap kelip ələgə həwər bərdi **15** (əli toksan səkkiz yaxka kırğın, kezliyi kətip kalojan bolup, kərməyitti). **16** U xiki ələgə: — Men jongdin kaytip kəlgən kiximən, bugün jəng məydanından keqip kəldim, dedi. Əli: — I oqlum, nema ix yüz bərdi? — dəp soridi. **17** Hawərqi jawab berip: — Isrlai Filistiyaların aliddin bədər qaqti. Həlk arisida kattik kiroqinqılık boldil. Sening ikki oqlung, Hofniy bilən Finihasmu əldi həmdə Hudanıng əhdə sandukunu olja bolup kətti, dedi. **18** Wə xundak boldiki, həwərqi Hudanıng əhdə sandukunu tiloja aloqanda, əli dərwazının yenidiki orunduktin kəyniga yikilip qüxüp, boynı sunup əldi; qunki u kerip, bədinimə eojırlixip kətkənidi. U kırıq yil Isrlaihudin hakimi bolqanidi. **19** Uning kelini, yəni Finihasnıng ayali hamilidar bolup tuqquşka az kalojanidi. U Hudanıng əhdə sandukiniñ olja bolup kətkənlikı wə kiyinatısi bilən erinmungı elgənlük həwirini angloqanda, birdinla kattik, tolqap tutup, pütküllü balını tuqıldı. **20** U eləy dəp kalojanda, qərisidə turoqan ayallar: — Korknıyorın, san oqul bala tuqoudung, dedi. Lekin u buningə jawabmu bərmidi həm kəngül bəlmidi. **21** U: «Xan-xərəp Israildin kətti» dəp balioja «İlahob» dəp isim koydi; qunki Hudanıng əhdə sandukı olja bolup kətkən həm keyinatısi bilən erimə elgənidi. **22** U yəna: — Xan-xərəp Israildin kətti; qunki Hudanıng əhdə sandukı olja bolup kətti! — dedi.

5 Filistiyalar Hudanıng əhdə sandukunu olja elip, uni əbən-əzardın elip Axdodkə bardi. **2** U yerdə Filistiyalar Hudanıng əhdə sandukunu elip Dagon buthanisoja əkiri, Dagon dejan butning yenioja koydi. **3** Axdoddikilər ətisi sahər kopup kəlsa, mana Dagon buti Pərvərdigarning əhdə sandukiniñ aldida yikilojiniqə düm yatatti. Xunga ular Dagon butni elip yəna eoz ornida turoquzup koydi. **4** Lekin ətisi sahər kopup kəlsa, mana, Dagon Pərvərdigarning əhdə sandukiniñ aldida yikilojiniqə düm yatatti; Dagonning bexi həm kolliri bosuojda qekilojanidi; Dagonning pokət beliksiman teni kalojanidi. **5** Xunga bügüngə kədər Axdodta ya Dagonning kahınları bolsun ya Dagonning buthanisoja kırğınlıq bolsun,

Dagonning bosuojisoja dəssiməydu. **6** Andin Pərvərdigarning koli Axdoddikilərning üstigə kattik qüxüp, ularni wəyrən kilipl, Axdod bilən ətrapidikilərni hürräk kesili bilən urdi. **7** Axdoddikilər bularını körüp: — Isrlaihudin Hudasining əhdə sandukı biziñdə turmısın! Qunki uning koli bizni wə ilahımız Dagonni kattik besiwalıdi, deyixti. **8** Xuning bilən ular adəm mangdurup Filistiyaların həmmə oojilirini qakırtıp jəm kilipl uların: — Isrlaihudin Hudasining əhdə sandukını kəndak bir tərəp kilişimiz? dəp soridi. Ular: — Isrlaihudin Hudasining əhdə sandukı Gatka qət yol bilən yetkəlsün, dəp jawab berixti. Xuning bilən ular Isrlaihudin Hudasining əhdə sandukını u yərgə qət yol bilən yetkidi. **9** Wə xundak boldiki, ular uni qət yol bilən yetkigindən keyin Pərvərdigarning koli u xəhərgə qüxüp kixilərni kattik sarasimiga qüxürdi. U kiqıklardın tartip qonglarojıqə xəhərdikilərni urdi, ular hürräk kesiliqə giriptər boldi. **10** Xuning bilən ular Hudanıng əhdə sandukını əkrənə əwətti. Lekin Hudanıng əhdə sandukı əkrənə yetip kəlgəndə, əkrəndikilər pəryad kilipl: — Biz bilən həlkimizni əltürüx üçün ular Isrlaihudin Hudasining əhdə sandukunu bizgə yetkidi! — dedi. **11** Ular adəm mangdurup Filistiyaların oojilirini kiqqartip jəm kilipl ularıq: — Biz bilən həlkimizni əltürməslikü Isrlaihudin Hudasining əhdə sandukunu bu yerdin eoz jayioja kətküzinglər, dedi; qunki kattik wəhima xəhərni başkanıdi; Hudanıng koli ularınñ üstigə tolimu eojir qüxənədi. **12** Əlmigən adəmlər bolsa hürräk kesili bilən urulup, xəhərning pəryadi asmanıqə ketürəldi.

6 Pərvərdigarning əhdə sandukı Filistiyaların yurtida yətə ay turdi. **2** Filistiyalar kahınlar bilən palqılarnı qakırip ularıq: — Pərvərdigarning əhdə sandukunu kəndak kilişimiz? Uni kəndak kilipl eoz jayioja əwətələyimiz? Yol kərsitinglər, dedi. **3** Ular: — Əgər Isrlaihudin Hudasining əhdə sandukunu kəyturup əwətsənglər, kuruk əwətmənglər, heq bolmiojanda uning bilən və «itaatsizlik kurbanlılığı» birgə əwətixinglər zeritür, dedi. Xundak kılıqanda xipa tapisilər, xundaqla Uning kəlinin nemə üçün silərdin ayırlımlıqanlığını bilisilər, dedi. **4** Ular: — Biz nemini itaatsizlik kurbanlılığı əwətimiz? — dəp soridi. Ular: — Filistiyaların oojilirining səni bax; xunga bax altun hürräk wə bax altun qaxkan yasap əwətinglər; qunki silərgə wə oqjanglarıqə ohxaxla bala-kaza qüxti. **5** Hürräkliringlarning xəklini wə zemininglərni wəyrən kılıdiqan qaxqanlarning xəklini nəkix kilipl yasap, Isrlaihudin kənər-xərəp kəltürünglər. Xuning bilən u bəlkim silərning, ilahılimizning wə zemininglarning üstini başkan kəlini yeniklitərəmkən: — **6** Misirliklər bilən Pirəvn eoz kəngüllərini kattik kılıqandək silərmə nemixəkə eoz kəngüllərni kattik kiliisilər? U misirliklərə zor kattik kolluk kərsətkəndin keyin, ular Israillarını koyup bərmidim, ular xuning bilən kətyip kəlmidim? **7** Əmədi yengi bir hərwa yasap, tehi boyunturukka kəndürülməgən mozaylik ikki inəknəi hərwiqə koxungular; ularlardın mozaylırını ayrip, eydə elip kelinglər; **8** andin Pərvərdigarning əhdə sandukunu ketürüp hərwiqə selinglər; wə uningə qəwətədiqən itaatsizlik kurbanlılığı kılıdiqan altun buyumlarnı bir kapka selip sandukka yandap koyungular wə sanduknu xu peti mangdurunglar; **9** andin ərap turunglar. Əgər hərwa Isrlai qəgrisişidə yol bilən Bəyt-Xəməxə mangsa, bizgə kəlgən xu qong bala-kəzəni qüxürgüqinə ezi Pərvərdigər bolidu. Undak bolmisa, bizni uroqan Uning koli əməs, bəlkı bizgə qüxkən tasadipilik bolidu, halas, deyixti. **10** Xuning bilən Filistiyalar xundak kıldı. Ular Mozaylik ikki inəknəi hərwiqə koxup, mozaylırını eydə solap koyup, **11** Pərvərdigarning əhdə sandukunu hərwiqə selip, altun qaxkan wə kuyuma hürräklər kəqilənojan kəpni uningə yandap

koydi. **12** Inəklər Bəyt-Xəməxkə baridioğan yol bilən uldu yürüp kətti. Ular kətürülən yol bilən mangəqə mərəyetti, ya ong tərəpkə ya sol tərəpkə keyip kətnidi. Filistiyarlarning ojolilari ularning arkisidin Bəyt-Xəməxning qərgrisiojqa bardi. **13** Bəyt-Xəməxtikilər jilojida buğday oruwartular, ular baxlırını kətürüp əhədə sandukını kərəp hux boluxti. **14** Harwa Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizliklija kəlip, u yərdiki bir qong taxning yenida tohtap kəldi. Ular hərwinini qekip, ikki inakni Pərvərdigaroja atap kəydürmə kurbanlıq kıldı. **15** Lawıylar Pərvərdigarning əhədə sandukı bilən altun buyumlar bar əkpni qüxürüp qong taxning üstiga koydi. Xu künü Bəyt-Xəməxtikilər Pərvərdigaroja kəydürmə kurbanlıklar wə baxka kurbanlıklarnı kıldı. **16** Filistiyarlarning bax ojolisi bularını kərəp xu künü əkronqa kaytip kətti. **17** Filistiyarlarning Pərvərdigaroja itaətsizlik kurbanlıkı kılıp bərəgn altun hürriki: — Axdod üçün bir, Gaza üçün bir, Axkelon üçün bir, Gat üçün bir wə Əkron üçün bir idi. **18** Altun qaxqanlarning sani bolsa Filistiyarlarning bax ojolisiqa təwə barlıq xəhərninq sani bilən barawər idi. Bu xəhərlər sepiillik, xəhərlər wə ularqa karaxlıq səhərə-kəntlərni, xundakla ular Pərvərdigarning əhədə sandukını kəyofan qong qimənzərəjinqə həmmə jayni əz iqiqə alatti. Bu qimənzərə hazırlı Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikidə bar. **19** Əməma Bəyt-Xəməxtikilər əz məyliqə əhədə sandukining iqiqə karıojını üçün Pərvərdigər ulardin yətmix adəmni, jümlidin qonglardın əlliñni urdi. Pərvərdigər həlkəni mundak qatlıq uroqanlıq üçün pütün həlk matəm tutti. **20** Bəyt-Xəməxtikilər: — Bu mukəddəs Huda Pərvərdigarning alidda kim ərə turalaydu? Əhədə sandukı bıznıg bu yərdin kimning kəxioja apirləxi kerək? — dedi. **21** Andin ular Kiriat-Yearimdikilərə əlqələrini əwitiq: — Filistiyarl Pərvərdigarning əhədə sandukını kəyturup bərdi. Bu yərgə kəlip uni əzüngərəja elip ketinglər, dedi.

7 Xuning bilən Kiriat-Yearimdiki adamlar kəlip Pərvərdigarning əhədə sandukını elip qikip, dəngning üstidiki Abinadabning eyidə koydi wə uning oqlı əliazarnı əhədə sandukıqə karaxka Pərvərdigaroja atap bekitti. **2** Əhədə sandukı Kiriat-Yearimda koyulojandın tartip uzun wakit, yəni yigirmə yil ətti. Israilning pütkülmə jəmati Pərvərdigarnı seqindii. **3** Wə Samuil Israilning pütkülmə jəmatığa: — Əgər pütün kəlbinqərlə bilən Pərvərdigarning yenioja keytip, yatrlarning ilahlıları bilən Axtarotlarnı ez aranglandıñ yokitip, kenglünglərni Pərvərdigaroja baqlap, has Uning ibaditidila bolsanglar U silərni Filistiyarlarning kolidin kütkuzidu, dedi. **4** Xuning bilən Israil Baallar bilən Axtarotlarnı taxlap has Pərvərdigarning ibaditidila boldi. **5** Andin Samuil: — Pütkülmə Israillni Mizpah xəhəriqə jəm kılışanglar, mən silər üçün Pərvərdigarning alidda dua kılıy, dedi. **6** Əmdi ular Mizpahka jəm bolup, u yərdə su tartip uni Pərvərdigər aldiqə kuydi wə u künü roza tutup: — Biz Pərvərdigarning alidda gunah sadır kıldıq, dedi. Xuning bilən Samuil Mizpahla Israillarning ərz-dəwələri üstidin həküm qıçırdı. **7** Filistiyarl Israillarning Mizpahda jəm bolojınıñ angildi; Filistiyarlarning ojolilari Israill bilən jəng kiloqlı qıktı. Israillar buni anglap Filistiyarlərin körkti. **8** Israillar Samuilqa: — Biz üçün Pərvərdigər Hudayımız bizni Filistiyarlarning kolidin kütkuzuxi üçün uningoja nida kilixtin tohimiqin, dedi. **9** Samuil anisini emiwtəkən bir əzəzini elip toluk bir kəydürmə kurbanlıq kılıp Pərvərdigaroja sundı; Samuil Israilning həkkidə Pərvərdigaroja pəryad kətirdi; Pərvərdigər duasını angildi. **10** Samuil kəydürmə kurbanlıq kiliwtəkən Filistiyarl Israill bilən soküxkili yekinlap kəldi. Lekin Pərvərdigər xu künü Filistiyarlarning üstiga kəttik güldürməmə güldürlitip ularni

alakzadə kiliwətti; xuning bilən ular Israill alidda tarmar boldi. **11** Israillar Mizpahla qikip ularni Bəyt-Karning tüwigiqə koopləp kirdi. **12** U wakitta Samuil bir taxni elip, uni Mizpah bilən xənning otturisida tikləp: — «Pərvərdigər bizgə həzirliqə yardım beriwtidü» — dəp uni əbən-Əzər dəp atidi. **13** Xuning bilən Filistiyarl besikip Israillning zəminiqə yənə tajawuz kilmidi; Samuil [həkim] bolojan barlıq, künlərdə Pərvərdigarning koli Filistiyarlarning üstiga əkarxi boldi; **14** xundak kılıp əkrondin tartip Gatkiqə Filistiyarl Israilldin eliwalıjan xəhərlərning həmmisi Israiloja yanduruldu; xəhərlərgə təwə zəminlarnımu Israill Filistiyarlarning kolidin yandurup aldı. Buningdin baxka Israill bilən Amoriylar otturisida tinqılıq boldi. **15** Samuil bolsa pütün emridə Israillni soridi. **16** Hər yili u Bəyt-Əl, Gilgal wə Mizpahları aylinip, muxu yərlərdə Israill üstidin həküm yürgütətti. **17** Andin u Ramahqə yenip baratti; qünki uning eyi xu yorda idı həm u u yərdimli Israill üstidin həküm yürgütətti. U u yərdimli Pərvərdigaroja bir ələngənə yəsiqənədi.

8 Xundak boldiki, Samuil kəriqəndə oqullarını Israiloja həkim kılıp koydi. **2** Uning tunjisining ismi Yoel bolup, ikinqisining ismi Abiyah, idi. Bular Bəor-Xebada həkimlik kıldı. **3** Lekin oqulları uning yollarında yürməyetti, belki manpəətni kezələp, parılları yəp, hək-nəhəkni astin-üstün kıldı. **4** U wakitta Israillning həmmə aksakalları Ramahda jəm bolup Samuilning kəxioja kəlip **5** uningoja: — Mana sən keriding, oqullarının bolsa sening yollarında yürməyidi. Barlıq, əllərdə bolojandak üstimizgə həküm süridiçən bir padixah, bekitkin, dedi. **6** Ularning «Üstimizgə həküm süridiçən bir padixah, bekitkin» degini Samuilning kəngləgə eojir kəldi. Samuil Pərvərdigaroja dua kiliwidü, **7** Pərvərdigər Samuilqa jawabən: — Həlk sanga hərnemə eytsa ularqa kulaq saloqin; qünki ular seni əməs, bəlkı «Üstimizgə padixah bolmısın» dəp Meni taxlidi. **8** Mən ularni Misirdin qıçaroqan kündin tartip bugünkü küngiqa ular xundak ixlərni kılıp, Meni taxlap baxka ilahılarqa ibadat kılıp kələn. Əmdi ular sanga həm xundak kıldı. **9** Xuning üçün ularning səzığə unioqin. Lekin ularni kəttik əgahılandurup kəlgüsida ularning üstida səltənət kiliidiçən padixahning ularını kəndə baxkuriqənlərini bildürqən, dedi. **10** Samuil ezidin bir padixah, səriqən həlkə, Pərvərdigarning eytkinining həmmisini dəp bərdi. **11** U: — Üstünlərdə salənət kiliidiçən padixahning tutidiçən yoli mundak bolidu: — U oqulliringlərni ez ixioja koyup, jəng hərwilirini həydəxəkə, atlıq əskərləri boluxka salidu; ular uning hərwilirining alidda yürgüridü; **12** ularni əzi üçün ming bexi wə əllik bexi boluxka, yerini həydəxəkə, həsulunu oruxka, jəng koralları bilən harwa əswablırını yasaxka salidu. **13** Kızılırlıqları etir yasaxka, tamaq, etikxa wə nan yekixə salidu. **14** Əng esil zəminlirlər, üzümzərlirlər bilən zəytunluqlırların tərtiwləp ez hizmətkarlıriloja beridü. **15** U urukqınlardın, üzümzərlirlər, üzümzərlirlər, həsulidin ondin bir tiliküni ezininq ojolıdarları wə hizmətkarlıriloja beliup beridü. **16** U külərlər, dedaklərlər, əng kəlixən yigiltilərlərini wə exəkliqərlərni ez ixioja salidu. **17** U külərlərlər bilən ondin bir tiliküni alidu; silər uning kül-hizmətkarlırə bolisilər. **18** Silər u kündə əzüngərlərə tallıqan padixah, tütəylidin pəryad kətürisilər; lekin Pərvərdigər u künidə silərgə kulaq salmaydu, dedi. **19** Həlk bolsa Samuilning səzığə kulaq salmay: — Yak, bəlkı üstimizgə salənət kiliidiçən bir padixah bolsun, dedi. **20** — Xundak kılıp biz baxka hərbir əllərgə ohxax bolimiz; bizning padixahımız üstimizdən həküm qıçıraq, bizini baxlaydu wə biz üçün jəng kılıdu, dedi. **21** Samuil həlkəninq həmməsəzlərini anglap, ularni Pərvərdigaroja yətküzdü. **22** Pərvərdigər

əmdi Samuilqa: — Sən ularning sezigə kulak selip, ularqa bir padıxəh bekitkin, dedi. Samuil Israillarqa: — Hərbiringlər əz xəhiringləroja kəytinglər, dedi.

9 Binyamin kəbilisidin Kix atlıq bir kixi bar idi. U Abiəlning oqlı, Abial Zerorning oqlı, Zeror Bikoratning oqlı, Bikorat Afiyaning oqlı idi; Afiya bolsa Binyaminlik idi. U əzi batur wə dələtmən kixi idi. **2** Kixning Saul isimlik, esil wə huxhuy bir oqlı bar idi. Israillar arısında uningdin qıraylıq adam yok idi; u xundak ezig boyukl ər idiki, həlkinqən hərkəndikı uning mürisigimə kəlməydi. **3** Saulning atisi kixning exəkləri yitip kətkənid. Buning bilən Kix oqlı Sauloja: — Sən hizmətkarlardın birini əzüng bilən billə elip, exəklərni tezip kəlgin, dedi. **4** Ular berip əfrəim edirlikdən etüp, Xalıxalə zeminini kezip, ularını izdəp tapalmıdı; ular Xaallim zeminidinən etti, exəklər u yərdimən yok idi. Andin Binyamin zeminini kezip etti, ularını yənə tapalmıdı. **5** Ular Zuf zeminiqa yətkəndə Saul əzi bilən kəlgən hizmətkarioja: — Bolə, eygə yanayı; bolmisa atam exəklərdin ənsirməy, əksiqə bizning əjemimizni yəp ketərmiki, dedi. **6** Lekin u uningoja: — Mana, bu xəhərdə Hudanıng bir adımı bar. U məhtərəm bir adam, hər nəmə desə əmələgə axmay kalmaydu. Əmdi u yergə baraylı; u bizgə baridıqan yolimizni kərsitip koyarmikin, dedi. **7** Xunga Saul hizmətkarioja: — Lekin uning yenioja barsak, u kixığə nemə berimiz? Qünki hurjunlirimizda nan tügəp kəldi, kəlimizda Hudanıng adimığa bərgüdək səwojtimiz yok. Yenimizdə yənə nemə bar? — dedi. **8** Hizmətkar Sauloja jawab berip: — Mana kolumnda qarək xəkəl kümüx bar. Mangidıqan yolimizni dəp bərsun, Hudanıng adimığa xuni beray, dedi **9** (burun Israilda bir adam Hudadin yol sorımkıqı bolsa: — Kelinglər, aldin kərgüqininq kəxioja baraylı, dəytə. Həzir «pəyoqəmbər» degənni etkən zamanda «aldın kərgüqi» dəytə). **10** Saul hizmətkarioja: — Məsliləting yahxi boldi. Biz mangaylı, dedi. Xuning bilən ular Hudanıng adımı turojan xəhərgə bardi. **11** Ular xəhərgə qikidiqan yolda kətiwatkanda, su tartkılı qıkqan birlənqqa kizoja uqrıdi wə ulardın: — Aldin kərgüqi muxu yərdimə? — dəp soridi. **12** Ular jawab berip: — Xundak, Mana u aldinglarda turidu; tez beringlər, qünki halayık bügün [xəhərninq] yukiri jayida kurbanlıq kilməkqı, xunga u bügün xəhərgə kirdi. **13** U [kurbanlıqlı] yeyixkə tehi yukiri jayqa qıkmay turupla, siler uning bilən xəhərdə uqrıxisilər. Həlk u kəlmigüqə taam yeməydi, qünki u awwal kurbanlıkni bəriqatlıydu; andin qakirilojan mehmanlar taamqa eoqız tegidü. Həzir qıkqıqlar, qünki bu dəl uni tapkılı bolidıqan wəkət, dedi. **14** Ular xəhərgə qikip xəhər mərkizigə kəlgəndə, mana Samuil yukiri jayqa qikixka ularqa kərap keliwatatti. **15** Pərvərdigar Saul kelixtin bir kün ilgiri Samuilqa: — **16** — Ətə muxu wəkiltərə Man yeningoja Binyamin zeminidin bir adamını əwətimən. Sən uni Mening həlkim Israillərin üstügə əmir boluxka məsih kələjin. U Mening həlkimni Filistilərlərin kolidin kütküzidü. Qünki Mening həlkimning pərəydi Manga yətkini üçün ularqa iłtipat bilən kəridim, — dedi. **17** Samuil Saulni kergəndə Pərvərdigar uningoja: — Mana, Mən sanga sez kılqan adəm muxudur. Bu adəm Mening həlkimning üstidə səltənət kildi, dəp izhər kıldı. **18** Saul dərvazida turojan Samuilning kəxioja berip: Silidin soray, aldin kərgüqininq eyi nədə, dəp soridi. **19** Samuil Sauloja: — Aldin kərgüqi mən əzüm xu. Məndin awwal yukiri jayqa qıkqın. Bügün siler man bilən taam yəysilər; əta seni uzutup qikkanda, kənglüngdiki hərbir ixlarnı sanga dəp berəy, — dəp jawab bərdi. **20** Əmma üq kün burun yitip kətkən exəklərdin bolsa, əndixə kilmiojin; ular tepildi. Əmdi Israillning həmmə arzusı kimgə mayıl? Sanga wə atangning

pütkül jəmətiga əməsəm? — dedi. **21** Saul jawab berip: — Mən Israıl kəbililəri iqidiki əng kiçik kəbilə bolovan Binyamindin, jəmatimmu Binyamin kəbilisi iqidiki əng kiçiki tursa? Nəmə üçün bu səzlərni manga dayla? — dedi. **22** Samuil bolsa Saulni wə hizmətkarını baxlap, mehmanhəna eyigə kirdi wə ular qakirilojanlarning arısında terdə olturquzdu. Ular ottuzaq adəm idi. **23** Samuil axpəzgə: — Mən saklap koyojin dəp, sanga tapxurojan həlikə taamni elip kəlgin, dedi. **24** Xuning bilən axpəz saklap koyojan qong ajritilojan kələni elip Saulning aldiqə koydi. Samuil: — Mana, [sanga] saklap koyulqını xudur! Uni aldingoja elip yegin; qünki u mən həlkəni qakirilojan qeojimda atayın sanga atap elip koyojandın tartıp bu bekitilən wəkikiqə saklandı, dedi. Xuning bilən u künü Saul bilən Samuil tamakta billə boldi. **25** Ular yukiri jaydin qüxüp xəhərgə kirdi, [Samuil] egzidə Saul bilən sezləxti. **26** Ətisi tang xəhərdə orundın turojan Samuil Saulni oğzidin qakirip: — Ornundıñ tur, mən seni uzutup koyay, dedi. Saul orundın turdi wə ikkisi billə qikti, — həm u Samuil bilən billə koqioja qikti. **27** Ular xəhərninq ayiojoqa ketiwatkanda, Samuil Sauloja: Hizmətkarqa aldimizda mangoqə turojin, dəp buyruqin, dedi. U xundak kıldı. Andin Samuil: — Sən turup tur, Pərvərdigarning səz-kalamını sanga yətküzəy, dedi.

10 Samuil bir may komzikini elip uning bexioja təküp uni seyüp mundak dedi: — «Mana bu, Pərvərdigarning seni Əz mirasiqə əmir boluxka məsih kələjini əməsəm? **2** Sən bugün məndin ayrıloqandin keyin Binyamin zeminining qebrisidiki Zəlzağə yetip baroqinində Rahiləning kəbrisininq yenida sanga ikki kixi uqrayıdu; ular sanga: «Sən izdəp baroqan exəklər tepildi, wə mana, atang exəklərdin əqəm kilmay, bəlkı siler üçün: Oqlumni qəndək kılıp taparmən, dəp ənsiriməktə» dəp eytidü. **3** Sən u yərdin mengip, Tabordiki dub dərihigə yətkəndə Pərvərdigarning aldiqə berix üçün Bəyt-Ələq qikip ketiwatlıq üç kixığa uqraysın. Ular əlini biri üq oqlak, biri üq nan wə yənə biri bir tulum xarabni kətərüp kəlidü. **4** — Ular sanga salam kılıp ikki nannı sunıdu; sun bərginini kolliridin aloqin. **5** Andin sən «Hudaqə [ataloqan] Gibeah xəhərigə barisən (u yərdə Filistylərning bir ləxkərgahı bar); sən xu xəhərgə kəlsəng qiltar, təmbur, nəy wə lirilərni kətərüp yukiri jaydin qüxkən bir bələk pəyoqəmbərlər sanga uqrayıdu. Ular bəxərətlək sezlərni kıldı. **6** Xuning bilən Pərvərdigarning Rohi sening wujudingoja qüxidü, sən ular bilən birlikdə bəxərətlək sezlərni kilişən wə yengi bir adam bolisən. **7** Muxu alamatlər sanga kəlgəndə, kələndin nemə kəlsə xuni kılçın. Qünki Huda sən bilən billidur. **8** Andin məndin ilgiri Gilgalqa qüxüp kəydürmə kurbanlıqlar sunux wə inək kurbanlıqlar kılıx üçün kəlimən. Mən yeningoja berip, nemə kilişix kerəklikini ukturmuqqa, meni yəttə kün saklap turojin. **9** Wə xundak boldiki, u burulup Samuillidin ayrıloqanda Huda uningoja yengi bir kəlb ata kıldı; wə bu alamatlərinən həmmisi axu künü əməldə kərsitildi. **10** Ular Gibeahə yetip kəlgəndə mana, bir bələk pəyoqəmbərlər uningoja uqrıdi; Hudanıng Rohi uning wujudioja qüxti, buning bilən u ularning arısında bəxərət kilişkə baxlıdı. **11** Uni ilgiri tonuydiqanlarning həmmisi uning pəyoqəmbərlərinən arısında bəxərət kələjini kərgəndə ular bir-birigə: — Kixning oqlıqə nemə boptu? Saulmu pəyoqəmbərlərdin biri boldimə nəmə? — deyixti. **12** Əmma yərlik bir adəm: — Bularning atılıri kimlər? — dedi. Xuning bilən: «Saulmu pəyoqəmbərlərinən birimədi?» dəyidən gəp payda boldi. **13** Əmdi Saul bəxərətlək sezlərni kılıp bolup, yukiri jayqa qikip kətti. **14** Saulning taqisi uningdin wə uning hizmətkaridin: — Nəgə berip kəldinglər? — dəp soridi.

U: — Exəklərnin izdigiqli qıktı; lekin ularını tapalmaq Samuilning kəxioja barduk, dedi. **15** Saulning təqisi: — Samuilning silərgə nemə deginini manga eytip bərginə, dedi. **16** Saul təqisi: — U jəzm bilən bizgə exəklər teplidi, dəp həwər bərdi, dedi. Lekin Samuilning padixahlıq ixi toqıruluk eytkən sezinı uningoja dəp bərmidi. **17** Samuil əmdi həlkni Pərvərdigarning aldiqası jəm bolunglar dəp, Mizpahka qakırdı. **18** U Israelqa: — Israilning Hudasi Pərvərdigar mundak daydu: — «Mən silər Israillni Misirdin qıkrıq misirliklarning kəlidin azad kılıp, silərgə zulum kəlojan həmmə padixahlıklarning kəlidin kütküzdüm. **19** Lekin büyüğü kündə silərnə beinxinglərə qüxkən barlıq bayılıpətlərdin wə barlıq muxəkkətlərdin kütküzənqı Hudayinglərdin waz keqip uningoja: «Yak, Üstimirzə bir padixah, bekitip bərgəysən» — dedinglər. Əmdi əzünglərni kəbilənglər boyıq, jəmatinqər boyıq Pərvərdigarning aldiqası hazır kilinglər» — dedi. **20** Xuning bilən Samuil Israillning həmmə kəbililirini aldiqası jəm kılıp, qək taxliwidi, qək Binyamin kəbilisiga qıktı. **21** U Binyamin kəbilisini jəmat-jəmatlıri boyıqə ez aldiqası kəltürüp qək taxliwidi, qək Matrining jəmatiqə qıktı. Andin keyin yəna qək taxliwidi, Kixning oqlu Sauloja qıktı. Ular uni izdiwidi, əməma uni tapalmıdi. **22** Xunga ular Pərvərdigardın yəna: — U kixi bu yərgə keləmdü? — dəp soridi. Pərvərdigar jawabən: — Mana, u yüksək-taklarning arisoja yoxurunıwaldi, dedi. **23** Xunga ular yügürip berip uni xu yərdin elip kaldi. U həlkning otturisida turojanda halayıknıng boyı uning mürüsigimə kəlmidi. **24** Samuil barlıq həlkə: — Əmdi Pərvərdigar tallıqan kixığa karanglar! Dərvəkə barlıq həlkning iqidə uningoja yetidiojan birsə yoktur, dedi. Wə həlkning həmmisi: — Padixah, yaxisun! — dəp towlaxtı. **25** Samuil həlkə padixahlıq hüquk-kanunlarını ukturdu wə uni oram yazma kılıp yezip qıkip, Pərvərdigarning aldiqası koydi. Andin Samuil həmmə həlkni, hərkəyisini ez yeliriga kəytirdi. **26** Saulmu həm Gibeahdiki eyiga kəytti; kəngüllüri Huda təripidin təsirləndürülən bir türküm batur kixi uning bilən billə başla. **27** Lekin birnəqəqə razıl kixi: — Bu kixi kəndakmū bizni kütkuzalısın? — dəp uni kəmsitip uningoja həq sowojet bərmidi; əməma u anglimasılıkka saldı.

11 Xu wakitta Ammoniy Nahax qikip Yabəx-Gileadini muhəsirigə aldi. Yabəxning həmmə adamları Nahaxkə: — Əgər biz bilən əhədə tütəsəng, sanga boy sunımız, dedi. **2** Lekin Ammoniy Nahax ularoqa: — Pütkül Israil ola dəxnəm kılıx üçün hər biringlarning ong kezini oyup andin silər bilən əhədə kılay, dedi. **3** Yabəxning aksakalları uningəqə: — Bizə yəttə kün mehəllət bərgin; biz Israilning pütkül yurtiqa əlqılerni mangdurup andin keyin bizni kütükzidioqan adəm qıkımsı, əzimiz qikip sanga taşlım bolımız, dedi. **4** Əmdı əlqılər Saulning xəhiri Gibeahqə kelip muxu sezlərni həlkinqıñ kılıkçıja yətküzdi; həmmə həlk pəryadət kətürüp yioqlıdı. **5** Wə mana, Saul etizlikidin qikip kalıllarıny həydəp keliwatiat, u: — Həlk nemə dəp yioqlaydu, dəp soridi. Ular Yabəxtin kəlgən kixilarning sezlərini uningəqə dəp bərdi. **6** Saul bu sezlərni anglıqanda Hudanıñ Rohı uning üstiñə kelip, uning oqəzipi kattik kəzəqaldı. **7** U bir jüp uyni qepip parqılıp, parqılırını əlqılerning koli arkılık pütkül Israil zeminiqə tarkıtip: — Hər kim kelip Saul bilən Samuiloja əgəxmisə, ularning uylırimu muxuningəqə ohxax qılınidu, dedi. Xuning bilən Pərvərdigarning korkunqi həlkinqıñ üstiñə qüxti; xundak boldiki, ular ittipaklıxip bir adəmdək jənggə qıktı. **8** Saul ularını Bezək [degen jayda] sanıqanda Israilların yüz ming, Yəhudanıñ adamları bolsa ottuq ming qıktı. **9** Ular kəlgən əlqılərgə: — Gileadtki Yabəxning adamlarıiga xundak eftinglərki, əta kün qüx bolğında nijat silərgə kelidi,

dedi. Əlqılar berip xuni Gileadtki Yabəxılıqlarо yətküzdü; ular intayın huxal boluxtı. **10** Xuning bilən Yabəxtikilər: — Əta biz kəxinglərə qıkıp [təslim bolımız], silər bizni kəndak kılıxla layık kərsənglər, xundak kilinglər, dedi. **11** Ətisi xundak boldiki, Saul həlkni üç bələk kıldı; ular keqə tətinqi jesəkta ləxkərgahıja kirip Ammoniyaları kün qıx boluqça urup kirdi. Tırıq қalqanlar bolsa xundak parakəndə boldiki, uların ikki adəmmü bir yərgə keləlmidi. **12** Həlk əmədi Samuiloja: — Bizning üstünimizə Saul padixah bolmısın dəp eytkanlar kimlər? Bu kixilərni kəltürüp, ularını eltürəyli, dedi. **13** Ləkin Saul: — Bugün heqkim eltürüləmisün. Qünki bugün Pərvərdigar Israiloja nusrət bərdi, dedi. **14** Samuıl həlkə: — Kəni, Gileadka berip u yərda padixahlıknı yengibaxtın tiklaylı, dəp eytti. **15** Xunu dewidi, həmmə həlk Gileadka berip Gileadta Pərvərdigarning aldida Saulnı padixah kıldı; ular u yərda Pərvərdigarning aldıda inaklıq kurbanlıklarını kəltürdü. Saul həm xuningdək barlıq Israıl xu yərda zor huxallıkkə qəmdi.

12 Samuil pütkül Israiloja: — Mana, mən silərnin barlıq eytikan sezliringlarnı anglap üstünglərə bir padixağ koydum; **2** Mana əmdi padixağ silərnin aldinglarda yürməktə, mən bolsam kərip bexim akardı; mana, menin oqullirimmü aranglarda turidu. Yaxlıqımdın tartip bu küngiqə silərnin aldinglarda mengip kəldim. **3** Mana bu yərdə turuptiman. Pərvərdigarning aldida wə uning məsih kılınojinining aldida manga ərzıngalar bolsa daweringlər; kimning uyini tariwaldım? Kimning exikini tariwaldım? Kimning həkkini yedim? Kimga zulum kıldım? Yaki mən kəzümmi kor kılıx üzün kimdin para aldim? Xundak bolsa dəngərlər, wə mən uni silərgə tələp berimən, dedi. **4** Ular jawab berip: — Sən bizning həkkimizni yemidim, həqkimə zulum kilmidig wə həq kixining kolidin birər nərsinimə eliwalımidig, dedi. **5** U ularqa: — Məndə həq həkkinqərlər kəlmiojanlılıqja Pərvərdigar silərgə guwahı bolup wə uning məsih kılıqını həm bütüñ guwahıqı bolsun, dewidi, ular: — U guwahıtur, dedi. **6** Samuil həlkə mundak dedi: «Musa bilən Hərunni tikləp ata-bowliringlarnı Misir zemindin qıkarıquqı bolsa Pərvərdigardır. **7** Əmdi ornunglardın turunglar, mən Pərvərdigarning aldida Pərvərdigarning silərgə wə ata-bowliringlərə yürgüzən həkkənlərini silərnin aldinglərə koyukxə sez kılay. **8** Yakup Misiroq kırqondın keyin ata-bowliringlər Pərvərdigaroja pəryad kılıqanda, Pərvərdigar Musa bilən Hərunni əwətti. Ular ata-bowliringlarnı Misirdin qıkırıp bu yərdə olturaklaxturdı. **9** Əmma ular eż Hudasi Pərvərdigarnı untudi; xunga u ularni Həzorning koxunidiki sərdar Siseranıng kolioja, Filistylərning kolioja həm Moabning padixağının kolioja tapxurup bərdi; bular ular bilən jəng kilixti. **10** Xuning bilən ular Pərvərdigaroja pəryad kılıp: «Biz gunah kılıp Pərvərdigarnı taxlap Baallar wə Axtarotlarning ibaditidə bolduk; əmma əmdi bizni düxənəlirrimizning kolidin kütküzəjin, biz sanga ibadət kılımınız» dedi. **11** Wə Pərvərdigar Yərubaal, Bedən, Yəftəh, wə Samuilni əwətəp, ətrapınglardıki düxənəlirringlarning kolidin silərni kütküzdi, xuning bilən tinqaman turutwatkanıdinglər. **12** Lekin Hudayinglar Pərvərdigar Əzi padixağınlar bolsımı, Ammonning padixağı Nahəxning silərgə ərəxi kopkınıni kergininqarda silər: Yak! Bir padixağ üstimizgə səltənət kilsün dəp manga eyttinglər. **13** Əmdi silər halap tallıqan, silər tiligən padixağka ərənglər; mana, Pərvərdigar silərnin üstünglərə bir padixağ koydi. **14** Əgər silər Pərvərdigardın körküp, uning kullukında bolup, Uning awazıqə kulaklırlıqningləri selip, Uning əmrigə asylıq kilmisanglar, silər həm üstünglarda səltənət kılıqan padixağ Hudayinglər Pərvərdigəməcə əcəvəngərlər, əmdi silərgə uşqı

bolidu. **15** Lekin Pərvərdigarning səziga kulaq salmay, bəlki Pərvərdigarning əmrigə asiylik kilsanglar, Pərvərdigarning koli ata-bowliringlar oja karxi bozandak silərgimu karxi bolidu. **16** Əmdi turunglar, Pərvərdigar kezliringlarning alıldı kılıdiqan uluq karamətni kərunglar! **17** Bugün buqday oridiojan wakit əmasmu? Mən Pərvərdigaroja nida kılay, U güldürmama bilən yamoqur yaqdırıdu. Xuning bilən silerning bir padixah tiligininglarning Pərvərdigarning nəzirida zor rəzillik ikənləkini kərüp yetisilər». **18** Andin Samuil Pərvərdigaroja nida kıldı; xuning bilən Pərvərdigar xu künü güldürmama bilən yamoqur yaqdırdu. Həlk Pərvərdigardin wə Samuildin bək körkti. **19** Həlkning həmmisi Samuiloja: — Hudaying Pərvərdigaroja bizni əlmisin dəp kəminilirən üçün dua kilojan; qünki həmmə gunahlırimizning üstigə yənə yamanlıq axurp əzimizgə bir padixah tilidük, dedi. **20** Samuil həlkə mundak dedi: — Korkmanglar; silər dərvəqə bu həmmə rəzillikni klıqansılar, lekin əmdi Pərvərdigaroja agixixin qətnimər, pütkül kəngülliringlar bilən Pərvərdigarning ibaditidə bolunglar; **21** adəməgə payda yətküzməydiqan yaki adəmni kütkuzalmaydiqan bühədə ixlarnı izdəp, yoldın ezip kətməngər; qünki ularning tayini yoktur. **22** Qünki Pərvərdigar Əz uluq nami üçün Əz həlkini taxlimaydu; qünki Pərvərdigar silərni Əz həlk kılıxını layık kərgəndür. **23** Manga nisbətən, silər üçün dua klıxıtin tohtax bilən Pərvərdigaroja gunah klix məndin neri bəlsün; bəlki mən silərgə yahxi wə durus yolni egitimən. **24** Pəkət silər Pərvərdigardin korkup pütkül kəngülliringlar wə həkikət bilən uning ibaditidə bolunglar; qünki silər üçün klıjan uluq karamətlərgə karanglar! **25** Lekin yamanlıq kilsanglar, həm əzüngərələr həm padixahınglar həlak kiliñisilər».

13 Saul [ottuz] yaxta padixah bolup Israilning üstdə ikki yil səltənət klıqandin keyin **2** Əziga Israildin üç ming adəmni iləşəp aldi. İkki mingi Mikmaxta wə Bayt-Əl taqlırlıda Saulning kəxida, bir mingi Binyamin zeminidiki Gibeahda Yonatanning kəxida idi. Əmma u kələjan həlkning hərbirini ez eylirəgə kətküziwatti. **3** Yonatan bolsa Filistylərning Gebadiki ləxkərgahıqə hujum kıldı, Filistylər buningdin həwər taptı. Saul bolsa: — Pütkül zeminidiki ibraniylar anglap oyoqansun dəp, kanay qaldurdu. **4** Pütkül Israil Saulning Filistylərning ləxkərgahıqə hujum klıqanlığının həmdə Israilning Filistylərgə nəpratlinidən olakılığının həwər taptı. Həlk Saulning kəynidin Gilgalqa berip yiqıldı. **5** Filistylərden Israil bilən jəng klıqılıq üç ming jəng hərwisi, altə ming atlık ləxkar wə dengiz sahiliyidi kündək kəp piyada ləxkar yiqıldı. Ular kəlip Bayt-Awənninq xərk təripidik Mikmaxta bargaş, tiki. **6** Israilning adəmləri ezlirinək kattık hiyim-hətərdə kələqanlığını qırılarlaq, qatqallıklärəq, kiya taxlıklärəq, yukarı jaylarqa wə azgallarqa yoxuruneliyisti; **7** [bəzi] Ibraniylar İordan dəryasidin etüp, Gad wə Gileadning zeminiqə qəqip bardı. Lekin Saul Gilgalda kıldı, adəmlirinə həmmisi uningoja titrigən həlda əgəxti. **8** Əmdi Saul Samuil uningoja bekitkən wakıtkıqə yəttə kün kütüp turdu; lekin Samuil Gilgalqa kəlmidi, həlk uningdin tarilip kətkili turdu. **9** Saul: — Kəydürmə kurbanlıq bilən inaklıq kurbanlıklarını bu yərə — yenimoja elip kelinglər, dedi. Andin u ezi kəydürmə kurbanlıq etküzdi. **10** Wə xundak boldiki, u kəydürmə kurbanlıq tütixiti bilənla, mana Samuil kəldi. Saul uningoja salam klıqılıq aldiqə qıkçı. **11** Lekin Samuil: — Nəmə ixlarnı kıldığ! — dəp soridi. Saul: — Həlk məndin tarilip kətkənləkini, silineng bekitkən wakıttı kəlmigənləklerini, Filistylərning Mikmaxta yiojloqını kərdüm, **12** mən iqimədə: Əmdi Filistylər Gilgalqa qüxüp manga hujum

kılmakçı, mən bolsam tehi Pərvərdigaroja iltija kılmidim, dedim. Xunga kəydürmə kurbanlıq kılıxqa eziünni məjburlidim, dedi. **13** Samuil Sauloja: — Sən əhməklik kıldırdı; sən Hudaying Pərvərdigar sanga buyruqan əmrni tutmidir; xundak kilojan bolsang Pərvərdigar Israilning üstdikini səltənətinginə məngü mustəhkəm kılattı, dedi. **14** Lekin əmdi səltənəting mustəhkəm turmaydu. Pərvərdigar Əz kənglidikidək muwapik bir adəmni izdəp taptı. Pərvərdigar uni Əz həlkining baxlamqısı kıldı, qünki sən Pərvərdigar sanga buyruqannı tutmiding, dedi. **15** Andin Samuil ornidin turup Gilgaldin ketip Binyamin zeminidiki Gibeahqa bardı. Saul bolsa ez yenidiki adəmlərni sanidi; ular alta yüzqə qıktı. **16** Saul bilən oqlı Yonatan wə ularning kəxida kələjan həlk Binyamin zeminidiki Gebada kəlip kıldı, Filistylər bolsa Mikmaxta bargaş tikkəndi. **17** Karakqalar daim Filistylərning bargaşının qıkip üç bəlkəkə belünətti. Bir bəlkə Xual zeminidiki Ofrahqə baridiqan yoloja atlınati, **18** bir bəlek Bəyt-Horonqa baridiqan yol bilən mangatti, yənə bir bəlek qəlning qətidiki Zəboim jılıqsiqə karaydiqan zemindiki yoloja mangatti. **19** Əmma pütkül Israil zeminida həqbirə temürqi tepilmaytti; qünki Filistylər: — İbraniylar əzliyə kiliq yaki nəyə yasiyalımsun, dəp oylaytti. **20** Bu səwəbtin İsraillər həmmisi sapan qıxları, kətmənlərini, paltılırını wə oroqaklını bislax üçün Filistylərning kəxiqə baratti. **21** Ular sapan qıxları wə kətmənlər üçün üqtin ikki xəkəl, jotu, palta wə ziähleni bislax üçün üqtin bir xəkəlni tələyətti. **22** Xunga urux bolqanda Saul wə Yonatanning kəxidiki həlkning həqbiridə kiliq ya nəyə yok idi; pəkət Saul bilən oqlı Yonatandila bar idi. **23** U wakıttı Filistylərning bir karawullar ətriti Mikmaxtiki dərənənə qıkkəndi.

14 Bir künü Saulning oqlı Yonatan yaraq kətürgüçisiga: — Kəlgin, udulimizdiki Filistylərning karawullar ətritinin yenioja qıqayı, dedi. Əmma u atisioja həqnemə demidi. **2** Saul bolsa Gibeahning qətidiki Migrondiki anar dərihining tegidə kıldı. Uning kəxidiki həlk altə yüzqə idi **3** (u wakıttı əfdoni Ahitubing oqlı, İhabodning akisi Ahiyah, kiyətti; u Xiləhədə turuwatqan, Pərvərdigarning kahini idi. Ahitub Finiħasning oqlı, Finiħas əlining oqlı idi). Həlk bolsa Yonatanning kətkinlikini bilmigəndi. **4** Yonatan Filistylərning karawullar ətriti tərəpkə etməkqı bolojan dawannıng ikki təripidə türwürtək tık kiya taxlar bar idi. Birining nami Bozəz, yənə birining nami Sənəh idi. **5** Bir kiya tax ximaliy təripidə bolup, Mihmax bilən karixip turatti, yənə biri jəbub təripidə Gebanıng udulida idi. **6** Yonatan yaraq kətürgüçisiga: — Kəl, bu hətnisizlərning karawullar ətritiga qıqayı; Pərvərdigar biz üçün bir ix kilsə ejəb əməs, qünki Pərvərdigarning kütküzüxi üçün adamlarınq kəp yaki az boluxi həq tosalıq bolmayıdu, dedi. **7** Uning yaraq kətürgüçisi uningoja: — Kənglüngdə hər nəmə bolsa xuni klıqın; baroqın, mana, kənglüng nemini halisa mən sən bilən billimən, dedi. **8** Yonatan: — Mana, biz u adəmlər tərəpkə qıkip ezmizini ularqa kərsityalı; **9** Əger ular bizgə: — Biz silərning kəxinglərə baroqə turup turunglar, desə ularning kəxiqə qıkmay ez jayimizda turup turaylı; **10** lekin ular: — Bizning kəximizə qıqinglar, desə, qıqayı. Qünki xundak bolsa Pərvərdigar ularnı kəlimizə berip, dəp bilimiz; muxundak ix bizgə bir bəxərət bolidu, dedi. **11** İkkiylən ezzini Filistylərning karawullar ətritiga kərsatti. Filistylər: — Mana, İbraniylar ezzini yoxuroqan azgallardın qıkiyatidu, dedi. **12** Ətrəttikilər Yonatan bilən yaraq kətürgüçisə: — Bizgə qıqinglar, biz silərgə bir nərsini kərsitip koyımız, dedi. Yonatan yaraq kətürgüçisə: — Manga əgixip qıkkı; qünki Pərvərdigar ularnı Israilning kəlioja bərdi, dedi. **13** Yonatan kol-putlrlı bilən əmüləp qıktı, yaraq

kötürgüçisi kăynidin uningoja əgəxti. Filistilər Yonatanning alıldı yikiliyi; yaraqötürgüçisi kăynidin kelip ularni kətlər kıldı. **14** Xu tunji hujumda Yonatan bilən yaraqötürgüçisi təhminən yerim koxluk yərdə əltürgənlər yigirmidək adəm idil. **15** Andin ləxkərgahdikərnə, dalada turuwatqanları, barlık ətətlərdikilərni wə bulang-talang kiloquqalarını titrək bastı. Ular həm titrəp korktu, yormu tawrinip kətti; qünki bu qong korkunq Huda təripidin kəlgənidi. **16** Əmdi Binyamin zemini diki Gibeahda turuwatqan paylaqqlar kərdiki, mana, ləxkər topları tarmar bolup uyan-buyan yügürüxüp kətti. **17** Saul kəxidiki həlkə: Adəmlirimizni sanap kimning bu yərdin kətkənlilikini eniklangalar, dedi. Ular saniwidi, mana, Yonatan bilən yaraqötürgüçisi yox qıktı. **18** Saul Ahiyahqə: — Hudanıng əhədə sandukını elip kəlgən, dedi. Qünki u wakitta Hudanıng əhədə sandukı Israilning arisida idi. **19** Saul kahinoja sez kiliwatqanda Filistilərning ləxkərgahıda bolovan oqluwa baroqanseri küküyip kətti. Saul kahinoja: — Kolumnigi yioqkin, dedi. **20** Andin Saul wə uning bilən bolovan həmmə həlk yioqilip jənggə qıktı; wə mana, Filistilərning hərbiri eż səpdiqə qarxi kılıq kətürüp zor parakəndlilik boldi. **21** U wakittin ilgiri Filistilərning arisida bolovan, ular bilən billə ləxkərgahının ətrapiqə qıkkən İbraniylar bar idı; ularnu Saul wə Yonatan bilən billə bolovan Israillərə qoxuldu. **22** Xuningdək Əfraim taqlırıda eżini yoxurojan Israillər Filistilərning qəqkinini angliqanda sokuxka qıkip ularni kooqlidi. **23** Xuning bilən Pərvərdigər u künii Israiloja nusrət bərdi. Sokux Bəyt-Əwənnıng u təripigə etti. **24** Ləkin Israilning adəmləri u künii zor besim astida kaldı. Qünki Saul ularqa kəsəm iqtüzüp: — Mən düxmənlirimdin intikam alımoquqə kəq boluxtın ilgiri taam yegan kixiga lənat bolsun, dəp eytkənidi. Xuning üçün həlkətin heqkim taam yemidi. **25** Əmma barlıq zemindiki koxun bir ormanlıkka kırqəndə yer yəzidə həsəl bar idı. **26** Həlk ormanlıkka kırqəndə, mana bu həsəl ekip turattı; lekin heqkim kolini aqzıqə kətürəmidi, qünki həlk kəsəmdin körkətti. **27** Ləkin Yonatan atisining həlkə kəsəm iqtüzgənlərini anglimiqanı. Xunga u kəlidiki həsinini sunup uqını həsəl kənikiqə tikip koli bilən aqzıqə saldı. Xundak kılıp kezli nurlandı. **28** Əmma həlkətin biri: Sening atang həlkə qing kəsəm iqtüzüp: — Bügür taam yegan kixiga lənat bolsun! dəp eytkənidi. Xuning üçün həlk həlsizlinip kətti, dedi. **29** Yonatan: — Mening atam zeminoja azar bərdi; ərəngələr, bu həsəldin kiqikkinə tetixim bilənlə kezlinning xunqə nurlanqınını kərmidilərmər? **30** Həlk, bugün düxmanlordin tərtiwalıqan ojidian halıqını yegan bolsa Filistilərning arisidiki kiroqinqılıq tehimu zor bolmasındı? — dedi. **31** Axu künii ular Mikmaxtin tartip Filistilərni koojlap Ayjalonqıqə urup kırıxtı; həlk tola hərəp kətkənidir. **32** Xuning bilən həlk olja üstigə etilip berip, koy, kala wə mozaylarnı tutup xu yerdila soydi. Andin həlk gəxni kənni adalıwətməyə yedi. **33** Sauloja həwar kelip: Mana, həlk kənni adalıwətməyə yəp, Pərvərdigaroja gunah kiliwatidü, dəp eytildi. U: Silər Pərvərdigaroja asılıy kıldığalar! Əmdi bu yərgə yenimoja qong bir taxni domilítip kelinglər, dedi. **34** Saul yənə: Silər həlkəning arisioja qıkip ularqa: Hərbiri eż kalisini, eż kəyinə kəximəqə elip kelip bu yərdə soyup yesun; lekin gəxni kənni adalıwətmə yəp, Pərvərdigaroja gunah kilmanglar, dəngələr, dedi. Bu keqə həlkəning həmmisi hərbiri eż kalisini elip kelip u yərdə soydi. **35** Saul bolsa Pərvərdigaroja bir kurbangah yasidi. Bu uning Pərvərdigaroja yasıqan tunji kurbangahı idi. **36** Saul: — Bu keqida Filistilərning peyiq qıxpü, ətə tang atkəqə ularni talap heq birini tirk koymaylı, dedi. Həlk: — Nema sanga yahxi kərünsə xuni kiloqin, dəp jawab bərdi. Ləkin kahin

sez kılıp: — Pərvərdigarning yenoja kirip [yolyoruk sorap] qıkalı, dedi. **37** Saul Hudadin: — Ya Filistilərning kăynidin qıxımı? Sən ularni Israilning koliqə tapxuramsın? — dəp soridi. Ləkin u künii U uningoja heq jawab bərmidi. **38** Saul: — I həlkəning həmmə qonglari, bu yergə qıkinglər. Bügür kim gunah kiliqənlərini eniklap bekinglər. **39** Qünki Israiloja nusrət bərgən Pərvərdigarning hayatı bilən kəsəm kiliwənki, bu gunah hətta oqlum Yonatanda təpilsim u jəzmən əltüriülsün, dedi. Ləkin pütkül həlkətin heqkim uningoja jawab bərmidi. **40** Andin u pütkül Israiloja: — Silər bir tərəptə turunglar, mən oqlum Yonatan yənə bir tərəptə turaylı, dedi. Həlk uningoja: — Nema sanga yahxi kərünsə, xuni kiloqin, dedi. **41** Saul Israilning Hudasi Pərvərdigaroja: — Bu qək bilən aynı əhəwalı axkara kiliqəysən, dedi. Qək bolsa Saul bilən Yonatanni kərsətti, həlk kutuldi. **42** Saul: — Mening bilən oqlum Yonatanning otturisioja qək taxlanglar, dedi. Xundak kılıwidi, qək Yonatança qıktı. **43** Saul Yonatanoja: — Kiloqininqən manga eytkin, dedi. Yonatan uningoja: — Kolumdiki həsa bilən kiqikkinə həsəl elip tetip baktımlı wə mana, xuning üçün mən elümgə məhkum boldum! — dəp jawab bərdi. **44** Saul: — Sən qoqum elütxüng kerək, i Yonatan; undak kilmisəm, Huda manga sening bexingə qüxkəndinmu artuk qüxtürsun! — dedi. **45** Ləkin həlk Sauloja: — Israilde bu uluq nusrətni kəzənəqan Yonatan əltürüləmdü? Bündək ix bizdən neri boloxay! Pərvərdigarning hayatı bilən kəsəm kiliwənki, uning bəxidin bir tal qaq yergə qıxməydi; qünki bugünkü ixni u Hudanıng yardımını bilən əməlgə axurdi, dedi. Xundak kılıp həlk Yonatanni elümdin halas kıldı. **46** Andin Saul Filistilərni koojlaqtıntı tohtıdi; Filistilərənən əz jayıqə kaytıp kətti. **47** Xundak kılıp Saul Israillinq səltənətinə əzining kıldı; andin u qərisidiki düxmənlirigə, yəni Moablar, Ammoniyalar, Edomiyalar, Zobahdiki padixahalar wə Filistilərə hujum kıldı. U kayısı tərəpkə yüzlənsə oqalip kelətti. **48** U zor jasərat kərsitip Amaləklərni urup Israillni bulang-talang kiliqənlərindən kütkəzdi. **49** Saulning oqulları Yonatan, Yixwi wə Malki-Xua idi; uning ikki kızızının ismi bolsa — qongining Merab, kiqikining Mikal idi. **50** Saulning ayalining ismi Ahinoam bolup, u Ahimaaqning kizi idi. Saulning koxununing sərdarı Abnər idi; u Saulning taqısı Nərning oqlı idi. **51** Saulning atisi Kix wə Abənəring atisi Nər bolsa, ikkisi Abiəlning oqulları idi. **52** Saul pütkül əmrirdə Filistilər bilən kəttik jəngdə bolup turdi. Saul əzi hərəkəqan batur ya palwanları kərsə, uni əz hizmitigə salatı.

15 Əmdi Samuil Sauloja: — Pərvərdigər seni Əz həlkə Israel üstigə padıxah, bolux təqin məsih kiliqili meni əwətkənidi; əmdi Pərvərdigarning sezini angliqin. **2** Samawi koxunlarıning Sərdarı boloxan Pərvərdigər mundak dəydi: — Mən Amaləklərning Israiloja kiliqən muaməlisini, yəni Israel Misirdin qıkkəndə ularning yolda ularqa kəndə kərəxilik kərsətkənlilikini kənglümə pütkənmən. **3** Əmdi berip Amaləklərni urup ularning həmmisini wayran kılıp ularni heq ayimaya, ər bolsun, ayal bolsun, eşmür bolsun, bowak bolsun, kala-koy, tegə wə ixək həmmisini yokatqın, dedi. **4** Saul həlkəni jəm kılıp ularni Təlaim xəhiri də saniwidi, ikki yüz ming piyadə əskər, Yəhuda kəbilisidin on ming adəm qıktı. **5** Saul Amaləklərning xəhiri qəlgəndə xu yərdiki wadida bektürmə kəydi. **6** Andin Saul Keniyələrə: — Qıkip ketinglər, silənə ular bilən koxup yokatmaslıq üçün Amaləklərning arisidin qıkip ketinglər; qünki Israel Misirdin qıkkəndə ularning həmmisigə məhrəbənlilik kərsətkənsilər, dedi. Xuning bilən Keniyələr Amaləklərindən qıkip kətti. **7** Əmdi Saul Amaləklərni Həwilihədin tartip Misirning udulidiki Xuroqıqə koojlap urdi.

8 U Amaləklərning padixahı Agagnı tirk tutti, əmma barlik həlkni kılıq bisi bilən pütünləy yokətti. 9 Lekin Saul bilən həlk Agagnı ayidi wə koy-kala, bordalojan mal wə kozılardın əng esillərning həmmisini, jümlidin nəmə yahxi bolsa xuni ayap ularnı əhalak kılıxka koli barəmidi; lekin nəmə yarimas wə zəip bolsa xularning həmmisini ular yokətti. 10 Xuning bilən Pərvərdigarning sezi Samuiloja kelip mundak deyildi: — 11 «Saulni padixah kılıqinimoja puxayman kıldım, qünki u manga əgixintin yenip Mening səzümgə əməl kılımdı». Samuiloza azar qekip pütükəl bir keqə Pərvərdigaroja pəryad kətürəti. 12 Ətisi Samuiloza Saulning aldioja qızıq üçün tang səhərdila ornidin turdi. Samuiloja: — Saul Karmalga bardi wə mana, u eziqə bir abidə turozup andin yenip Gilgal oja qüxipti, degen həvar berildi. 13 Samuiloza kəxioja kəlgändə Saul uningoja: — Pərvərdigar seni mubarəkligə! Pərvərdigarning sezlirigə əməl kıldı, dedi. 14 Lekin Samuiloza: — Undak bolsa kılıqinimoja anglanqan koyning mərxi bilən mən angławatkan kalining mərxi zadi nədin kəldi? — dedi. 15 Saul jawab berip: — Ular Amaləklərdin elip kelindi; qünki həlk Hudaying Pərvərdigaroja kurbanlıq kılıx üçün koy-kalining esillirini ayap kəldurup koydi; kələqinini bolsa pütünləy yokəttik, dedi. 16 Samuiloza: — Koy, bu gepingni! Mən Pərvərdigarning bu keqə manga nəmə deginini sanga eytip berəy, dedi. U uningoja: — Eytikin, dedi. 17 Samuiloza mundak dedi: — Əz nəzirində kiçik həsəblənqan wəkifindilə Pərvərdigar seni Israilning üstiga padixah bolsun dəp, masih kılıxi bilən sən Israil kəbililirinən bexi boləjan əməsmidir? 18 Andin Pərvərdigar seni: — Sən berip gunahkar Amaləklərni əhalak kələqin; ularnı yokətkuqə ular bilən sokuxkın, dəp əwətkanidi. 19 Əmdi nemixə Pərvərdigarning seziga kulaq salmay, bəlkı olja üstiga düm qüxiq, Pərvərdigarning nəziridə yaman bolqənni kilding? 20 Saul Samuiloza: — Mən həkikətən Pərvərdigarning seziga kulaq saldiməm! Pərvərdigar meni əwətkən yol bilən mangdim wə Amaləklərning padixahı Agagnı elip kelip Amaləklərning ezzini pütünləy yokəttim. 21 Əməma həlk bolsa oljidin koy bilən kala, yəni yoxitixə bekitilən narsilərdin əng esilini elip Hudaying Pərvərdigaroja Gilgalda kurbanlıq kılıx üçün elip kəldi, dedi. 22 Samuiloza: — Pərvərdigar keydürmə kurbanlıklar bilən təxəkkün kurbanlıklarını kəltürüxtin səyinəmdü, ya Pərvərdigarning seziga itaət kılıxtin sütünəmdü? Mana itaət kilməklük kurbanlıq kilməkləştin əwəz, kəngül koyux koqşar yeqini sunuxtin əwəldurd. 23 Qünki asılık bolsa jagudarlıq gunahı bilən ohxaxtur, Baxpaxtalıq kəbihlik wə butpəraslıkka barawərdur. Sən Pərvərdigarning sezini taxliqininq üçün, Pərvərdigar seni taxlap padixahlıktın məhərum kıldı, dedi. 24 Saul Samuiloza: — Mən gunah sadir kıldım, qünki mən Pərvərdigarning əmridin wə sening səzüngdinmu qıktım; qünki mən həlkən körküp ularning seziga kirdim. 25 Əmdi gunahımni əpu kələqin; menin Pərvərdigaroja sejəda kılıxim üçün menin bilən kəytip baroqin, dedi. 26 Samuiloza: — Mən sening bilən kəytip barmaymən; qünki sən Pərvərdigarning sezini taxliqansən, wə Pərvərdigar seni taxlap padixahlıktın məhərum kıldı, dedi. 27 Samuiloza kətixə burulqinida Saul uning tonininq pexini tutuwaldi, u yirtip kətti. 28 Samuiloza: — Pərvərdigar bügün Israilning padixahlıkını sandın yirtip elip səndin əwəzəl boləjan bir yekininqoja tapxurdi. 29 Israilning Janabiy Aliyisi Bolqoqı yaloqan sezliməydu yaki niyitidin yanmayıdu; qünki u adəm balisidək niyitidin yanqoqı əməstur, dedi. 30 Saul: — Mən gunah sadir kıldım. Lekin həlkimning əksəkallırıning wə Israilning aldiда manga izzət kələp menin bilən yenip baroqin; xuning bilən Hudaying Pərvərdigaroja

səjdə kılalaymən, dedi. 31 Xuning bilən Samuiloza bilən yenip bardi wə Saul Pərvərdigaroja səjdə kıldı. 32 Andin Samuiloza: — Amaləklərning padixahı Agagnı menin aldiməja elip kelinglər, dedi. Agag bolsa huxulk bilən uning kəxioja bardi. Agag kənglide: — Xübhəsizki, elüm dəhəxiti etüp kətti, dedi. 33 Əməma Samuiloza: — Sening kiliqinq hotunlarnı balisiz kılıqandak sening anangmu hotunlarning arısında balisiz bolidu, dewidi, Samuiloza Agagnı Gilgalda Pərvərdigarning aldiда qanap parə-parə kıldı. 34 Andin Samuiloza Ramahka bardi. Saul bolsa «Saulning yurti Gibeah» degen jaydiki eyigə qıkip kətti. 35 Samuiloza elən künigiqə Saul bilən kəyta kərəxmidə. Əməma Samuiloza Saul üçün əyəvəndi. Pərvərdigar Saulni Israilning üstiga padixah kələqənlilikdən əpsuslandı.

16 Pərvərdigar Samuiloza: — Sən qəqanojqıq Saul üçün əyəvəndi. Mən uni Israiloza səltənət kılıxtin məhərum kılıp taxliqan əməsmə? Münggüzungi zəytun meyi bilən toldurup baroqin. Mən seni Bayt-Ləhəmlik Yəssəning kəxioja əwətimən. Uning oqulluridin padixah boluxka ezümgə birni bekittim, dedi. 2 Samuiloza bolsa: — Mən kəndək barıman? Saul bu ixni angla meni əltürtüwetidü! — dedi. Pərvərdigar: — Əzüting bilən bir inəknən aloqə berip Pərvərdigaroja kurbanlıq kılıx üçün kəldim, degen. 3 Yəssəni kurbanlıqka qəkiroqin, andin Mən sanga kılıdıcıjininqi ayan kılımən; wə Mən sanga degen birsini Əzüüm üçün masih kələqin, dedi. 4 Samuiloza Pərvərdigarning deginini ada kılıp Bayt-Ləhəmga bardi. Yetip kəlgändə xəhərning əksəkallırı titrigen həldə qıkip: — Bizgə tinq-amanlıq elip kəldingmu? — dəp soridi. 5 U: — Tinq-amanlıq elip kəldim; Pərvərdigaroja kurbanlıq sunuxka kəldim. Silər ezünglərni hərəmdin paklap mən bilən billə kurbanlıqka kelinglər, dedi. Xuning bilən u Yəssə bilən oqullurini halal kılıp kurbanlıqka qəkirdi. 6 Ular kəlgändə Samuiloza Eliajni kerüp iqida: — Pərvərdigarning məsih kılıdıcıjni xübhəsizki Əzining aldiда turidü, dedi. 7 Lekin Pərvərdigar Samuiloza: — Uning tək-i-türkiyə yaki boyioja karimiojin. Mən uni xallıwəttim, qünki Huda insan kərgəndək kərməydi; insan bolsa sırtkı kiyapitiga karaydu, lekin Pərvərdigar kəlbəgə karaydu, dedi. 8 Andin Yəssə Abinadabni qakirip Samuiloza aldiđin etküzdi. Əməma Samuiloza: — Pərvərdigar buni həm tallimidi, dedi. 9 Andin Yəssə Xammalınu uning aldiđin etküzdi. Əməma Samuiloza: — Pərvərdigar buni həm tallimidi, dedi. 10 Xuning oja ohxax Yəssə oqulluridin yəttisini Samuiloza aldiđin etküzdi. Lekin Samuiloza Yəssə: — Pərvərdigar bularını həm tallimidi, dedi. 11 Samuiloza Yəssə: — Barlıq yigitlər muxulərmə? — dəp soridi. U: — Həmmidin kiçiki kəldi. Lekin mana, u koy bekıwatiđi, dedi. Samuiloza Yəssə: — Uni qakiripti elip kələqin, qünki u kəlmigüçə dəstihanda olturnuyüz, dedi. 12 [Yəssə] adəm mangdurup uni kəltürü. U qirayida kan yürüp turidioqan, kezliyi qırayılık wə kelexikən yigit idi. Pərvərdigar: — Kəpup uni məsih kələqin, qünki [Mening taliqinim] xudur! dedi. 13 Samuiloza may münggüzini elip uni kərindaxlırinin arısında məsih kıldı. U kündin tartip Pərvərdigarning Rohi Dawutning wujudioqə qüxti. Samuiloza kəpup Ramahka kətti. 14 Əmdi Pərvərdigarning Rohi Sauldin kətəkəndi, wə Pərvərdigar təripidin bir yaman roh uni pərişan kıldı. 15 Saulning hizmetkarlıri uningoja: — Mana Huda təripidin bir yaman roh, seni pərişan kıldı. 16 Əmdi qojımız ezləri aldiđiridiki hizmetkarlırini dərəhal bıyrıqaylılı, ular qıltar qelixka usta adəmni tapsın; wə xundak boliduki, Huda təripidin yaman roh təstirliqə kəlsa u qıltar qalsun, uning bilən həlliri obdan bolidü, dedi. 17 Saul hizmetkarlıri: — Mening üçün qıltar qelixka usta bir adəmni təpəp kəximoja elip kelinglər, dedi. 18 Əylənlərdin biri uningoja: — Mana

Bəyt-Ləhəmlik Yəssəninq qiltarоја usta bir oоqlını kərdüm. U əzi batur bir jəngqi, gəptə hoxyar wə kelixkən adəm ikən, xundakla Pərvərdigar uning bilən billə ikən, dedi. **19** Xuning bilən Saul Yəssəgə əqlilərin mangdurup: — Koy bakidiojan oqlung Dawutni manga awatkin, dəp eytti. **20** Yəssə bir exakni təyyarlap uningəqə nan bilən bir tulum xarab wə bir oqlaknı artip, bularni oqlı Dawutning koli bilən Sauloјa əwətti. **21** Xuning bilən Dawut Saulning kəxioјa kelip uning aldida turdi. Saul uningəqə tolimu amraq idı; u Saulning yaraојa kətürgüçisi boldi. **22** Andin Saul Yəssəgə həwər əwətip: — Dawut menig aldimda tursun; qünki u naziriməgə yaktı, dəp eytti. **23** Əmdi xundak boliduki, u [yaman] roh Huda təripidin Saulning üstiga kəlgəndə Dawut qiltarnı elip koli bilən qaldı. Buning bilən Saul aram tepip hali obdan bolup yaman roh uningdin qikip kətti.

17 Əmma Filistiyər jəng kiliх üçün koxunlınıri yiođdi. Ular Yəhuda oјa təwə Sokohda jəm bolup, Sokoh bilən Azikah otturisidiki Əfəs-Dammimda qedirlərni tikti. **2** Saul bilən Israilların jəm bolup Elah jilojsisida qedirlərini tikip Filistiyər bilən jəng kiliqili sap tützdi. **3** Filistiyər bir tərəptiki təqədə, Israillar yənə bir tərəptiki təqədə turatti; otturisida jiloјa bar idı. **4** Xu wakıttı Filistiyərlərin ləxkərgahıdin Gatlıq Goliat isimlik bər qəməyion palwan qikip kəldi. Uning egiżlikli altə gəz bir oqeriq idı. **5** Bexioјa mis dubulqo, uqisoјa kasıraklik sawut kiyənəndi. Uning bu mis sawutu bolsa bəx ming xəkəl keletti. **6** Paqakliqo mistin tizlik bacılıqoan, eñnisiga mis atma nayza kisturiwaloqanidi. **7** Uning nəyzisining sepi bolsa bapkarning hadisidək idı; nəyzisining bexi altə ming xəkəl keletti; kalkan kətürgüçisi uning aldida mangatti. **8** U ornida turup Israillinq koxunlriqo mundak towlaytti: — «Silər nemixkə jəng kiliх üçün sap tützgənsilər? Mən Filistiy əməsmə? Silər bolsanglar Saulning kullirioјa? Aranglardın bir adəmni tallap qikinqər, u mən bilən elixixa qüxsün! **9** U mən bilən elixip meni urup əltürəsləs, bəzilərning kullirinqərlər bolımiz. Lekin mən uni məoqlup kiliп əltürəs, silər bizning kullirizim bolup bizning hizmitimizdə bulosılər». **10** Xu Filistiy yənə sez kiliп: — Mən bugün Israillinq koxunioјa həkərət kildimə? Silər bir adəmni qikiringlar, bəz elixaylı! — dedi. **11** Saul bilən həmmə Israill bu Filistiyning səzlini anglap, alakzadə bolup bək korkəti. **12** Dawut Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmdə olturukluk Yəssə degen Əfratlıq adəmning oqlı idı. Yəssəninq səkkiz oqlı bar idı. Saulning künlərində u heli yaxinip қalqanidi. **13** Yəssəninq üq qong oqlı Saul bilən jənggə qikkanidi. Jənggə qikkan üq oqulning tunjisining ismi Eliab, ikkinqisining ismi Abinadab wə üçinqisining Xammah idı. **14** Dawut həmmidin qikiq idı. Üq qong oqlı Sauloјa ağıxip qikkanidi. **15** Bəzidə Dawut Saulning kəxidin əz atisining koylirini bəkix üçün kətütip keletti. **16** Axu Filistiy bolsa kirküngiqlik hər atıqən wə kəqtə qikip turdi. **17** Yəssə oqlı Dawutka: — Bu əfəh, komaqına wə bu on nannı elip ləxkərgahqo tez berip akliliringəqə bergin, **18** bu on parqə kurutni ularning mingbexioјa berip akliliringning əhəwalını sorap ularning kepil hetini elip kəlgən, dedi. **19** Saul, xu [üq oqul] wə Israillinq həmmə adəmləri Elah jilojsisida turup Filistiyərlərə ərəxi jəng kəltəti. **20** Dawut bolsa atisi səhər kopup koylarnı bir bəkqəuning koliqə tapxurup, axtılık-tüllükni elip Yəssə uningəqə tapılıqandak, koxun istiňkamioјa yətəkəndə, jənggə qikidiqən ləxkərlər serən kətürüwətənəndi. **21** Israill wə Filistiyər bir-birigə udulmu'udul turup soxukxə sap tützdi. **22** Dawut bolsa elip kəlgən nərsilərni yüksək təkərlərə karioqıquning koliqə tapxurup sap arisoјa yüksüriп berip akliliridin tinqlik soridi. **23** Ular bilən səzliх turqanda, Filistiyərələrinən bolən Goliat degen qəməyion palwan Filistiyərlərinən sepidin qikip yənə

həlikə gəpni kıldı; Dawut uni anglidi. **24** Israillinq həmmə adəmləri bu adəmni kərgəndə qəqip ketixti wə bək korkəti. **25** Israillinq adəmləri bir-birigə: — Qikqətənən bu adəmni kərdüngərlər? U Israiloјa həkərət kiliх üçün qikidu. Xundak boliduki, uni əltürən adəməgə padixah, kəp mal-mülük in'am kildi, eż kizini uningəqə hotunlukkə beridü həm atisining jəmətinə Israill təwəsidi baj-alwandin halas kildi, dedi. **26** Dawut eż yenida turojan adəmlərden: — Bu Filistiyini əltürüp Israiloјa kiliqənən xu həkərətni yokatkan kixigə nemə kiliñidü? Qünki bu hətnisiz Filistiy zadi kim? U kəndakşigə mənggү həyat boluqı Hudaninq koxunlriqə həkərət kiliqə petinidü? — dedi. **27** halayık uningəqə alındıqıllarning degən sezi boyiqə jawab berip: — Uni əltürən kixigə mundak-mundak kiliñidü, dedi. **28** Lekin uning qong akisi Eliab uning wədəmlər bilən səzlekxiniqin anglap kəldi; Eliabning Dawutka aqqiqi kelip: — Nemixkə bu yorga kəlding? Qoldiki u azojına koynı kimqə taxlap koydung? Mən kibirlikingni wə kənglüngning yamanlıqını bilimən. San alayiton jəngni kergili kəlding, dedi. **29** Dawut: — Mən nema kildim? Pəkət bir sez kilsəm bolmamdiqən? — dedi. **30** Dawut burulup baxxisidin aldinkidək soridi, həlk aldida eytkəndək uningəqə jawab bərdi. **31** Əmma birsi Dawutning eytkən səzlini anglap kəlip Sauloјa yətəkəndi; u Dawutni qakırtip kəldi. **32** Dawut Sauloјa: — Bu kixining səwəbədindən heqkimning yürüki su bolmışın. Silining kulları bu Filistiy bilən soxukxili qikidu, dedi. **33** Saul Dawutka: — San bu Filistiy bilən soxukxili barsang bolmayıdu! San tehi yax, əmma u yaxlıkından tartıpla jəngqi idı, dedi. **34** Dawut Sauloјa: — Kulları eż atisining koylərini bekip kəldim. Bir xır yaki eyik keliп padidin bir kozını elip kətsə, **35** mən uning kəynidin koołap uni urup kozını aqzidin kutkuzup alattim. Əgar kopup manga hujum kilsə mən uni yaylıdin tutuwlip urup əltürəttim. **36** Kulları həm xır həm eyikni əltürən; bu hətnisiz Filistiyəm ularqə ohxax bolidü. Qünki u mənggү həyat boluqı Hudaninq koxunioјa həkərət kəltərdi — dedi. **37** Dawut səzini dawam kiliп: — Meni xirning qanggilidin wə eyikning qanggilidin kutkuzoјan Pərvərdigar ohxaxla bu Filistiyning kolidin kutkuzidü, dedi. Saul Dawutka: — Baroqin, Pərvərdigar sening bilən billə bolqay, dedi. **38** Andin Saul Dawutka eż jəng kiyimlərini kiygüzüp, bexioјa mis dubulqinən takəp wə uningəqə bir jəng sawutini kiygüzdi. **39** Dawut bolsa Saulning kiliqinə kiyimming tıstığa esip, mengip bəkti; qünki u bularni kiyip bəkmiqanidi. Xuning bilən Dawut Sauloјa: — Mən bularni kiyip mangalmaydikəmən; qünki burun kiyip bəkmiqan, dəp ularni seliwtəti. **40** U koliqə həsəsini elip, eriktiп bəx siliq, tax iləqə padidiqə həltisining yanqıqə saldı; u salqusunu koliqə elip Filistiyəye yekin bardı. **41** Filistiy bolsa qikip Dawutka yekinlaxtı, kalkan kətürgüçisimə uning aldida mangdi. **42** Filistiy Dawutka birkur səpsəlip kərəp məşhərə kıldı. Qünki u tehi yax, buqday englük wə kelixkən yigit idı. **43** Filistiy Dawutka: — San həsa kətütüp aldiməqənən? San meni təp oylap kəldingmu? — dəp eż butlirinənə namlırını tiləp Dawutni kərojidi. **44** Filistiy Dawutka yənə: — Bu yakka kəl, mən gəxtingni asmandiki uqar-kanatlarqə wə dalalardıki yirtkuqlarqə yəm kiliñem, dedi. **45** Dawut Filistiyka: — San kiliq, nəyzə wə atma nayzını kətütüp manga hujum kiliqili kəlding; lekin mən san həkərət kiliqən, Israillinq koxunlrininən Hudasi bolqan Pərvərdigarning nami bilən aldingəqə hujumqə qiktim — dedi. **46** «Dəl bugün Pərvərdigar seni menig kolumoјa tapxuridu. Mən seni əltürüp bexingni kesip alıñem; mən ləxkərgahıdkı Filistiyərlərinən jəsətlinimə asmandiki uqar-kanatlarqə wə dalalardıki yirtkuqlarqə yəm kiliñem. Buning bilən pütküл jahən Israilda bir Hudaninq bar

ikənlikini biliðu **47** wə bu pütkül jamaət Pərvərdigarning nusrat berixininq kılıq, nəyzə bilən əməs ikənlikini biliðu; qünki bu jəng bolsa Pərvərdigarningkidur, U seni kolimizəqə tapxuridu». **48** Filistiy Dawutka hujum kılıqılı kopup yekin kəlgəndə Dawut uningoja hujum kılıqılı Filistiy koxunining sepiqə karap yügürdi. **49** Dawut kolini halsiçə tipik bir taxnı qıkırıp salqoçqa selip Filistiygə karitip attı; tax Filistiyning pexanisigə təgdi. Tax uning pexanisigə petip kətti, u düm qüçüp yərgə yikildi. **50** Xundak kılıp Dawut Filistiyini saloqı wə tax bilən məoqlup kılıp uni urup eltürdi; Dawutning kolida həq kılıq yok idi. **51** Dawut yığırüp berip, Filistiyning üstida turup, kılıqını kınınidin tartip elip uni eltürdi, uning bexini aldı. Filistiyler ez baturineng elginini kerüpla, bədər kaqtı. **52** İsrailər bilən Yəhudalar bolsa ornidan kopup sərən selixip Filistiylərni jilojiojıq wə əkron dərwaziliriojıqə kəynidin kooqlap kəldi; eltürülən Filistiyler Xaaraimoja baridioqan yolda Gət wə əkronoqıq yetip kətkəndi. **53** İsrail Filistiylərni kooqlaxtin yenip kelip ularning ləkərgahını bulang-talang kıldı. **54** Dawut Filistiyning bexini Yerusaleməqə elip bardı; uning yariojını bolsa ez qedirioqa koydi. **55** Saul Dawutning Filistiyning aldioqa qıkkinini kərgəndə koxunning sərdarı Abnərdin: — Abnər, bu yigit kimning oqlı? — dəp soridi. Abnər: — I padixah, həyatıng bilən əsəm kılımənki, bilməymən, dedi. **56** Padixah: — Bu yigit kimning oqlı ikən dəp sorap bəkqin, dedi. **57** Dawut Filistiyini kırıp kəytiq kəlgəndə Abnər uni padixahning kəxioja elip bardı; Filistiyning bexi tehiqə uning kolida turattı. **58** Saul uningdin: — I yigit, kimning oqlısan? dəp soridi. Dawut: — Mən silininq kulları Bəyt-Ləhəmlik Yəssəning oqlımən, dəp jawab bərdi.

18 Dawut bilən Saulning sehbiti ayaqlaxkanda, Yonatanning kənglii Dawutning kəngligə xundak bəqəlandıki, uni ez jeridək seydi. **2** Saul bolsa u künri uni ez yenidə elip kelip, uni atisining eyigə kəytkili koymidi. **3** Yonatan Dawut bilən əhədə kilixti; qünki u uni ez jeridək seyetti. **4** Yonatan uqisidikı tonni selip Dawutka bərdi, yənə jəng kiyimlərini, jümlidin hətta kiliqi, okysı wə kəmərinimini uningoja bərdi. **5** Saul Dawutni nəqila əwətsə u xu yərgə baratı, xundakla ixlarnı jayda kılattı. Xuning üçün Saul uni ləxkərlərning üstiga koydi. Bu ix barlık, həlkə wə həm Saulning hizmətkarlıqını yaktı. **6** Dawut Filistiyini eltürüp keçpinqil bilən yanqanda İsrailning həmmə xəhərliridiki kız-ayallar Saulni nahxa eytip usul oynap kərxi alojılı qıkçı; ular huxluk iqidə dəp wə üqtar bilən nəqmə qelixti. **7** Kız-ayallar nəqmə qaloqanda: — Saul minglap eltürdi, wə Dawut on minglap eltürdi, dəp okuxatti. **8** Buni anglap Saul nəhayiti hapa boldı; bu sez uning kəngligə təgdi. U: — Dawutka on minglap həsablandı, əmma məngə pakət minglap həsablandı; əndi padixahlıqın baxğı uningoja həqnrəsə kəm əməs, dedi. **9** Xu kündin tartip Saul Dawutni kəzələp yürüd. **10** Ətisi Huda təripidin kabahətlik bir roh Saulning üstüqə qüxti wə u eyidə kalaymikan jeyligili turdi. Əndi Dawut baxğı wəkijitikidək kolı bilən qıltar qaldı; Saulning kolida nəyza bar idi. **11** Saul: — Dawutni tamoqə nəyza bilən əkdiwetimən dəp, nəyzini attı; lekin Dawut ikki kətim əzini daldıqə aldi. **12** Pərvərdigarning Dawut bilənla bolup, əzidin yiraklap kətkini üçün Saul Dawuttin korkətti. **13** Xuning üçün Saul Dawutni ez yenidin ayrip, uni ləxkərlərgə mingbexi kılıp koydi; u ləxkərlərni elip jənggə qıkçı turattı. **14** Dawut bolsa həmmə ixlarnı pəm bilən kılattı; qünki Pərvərdigar uning bilən bəllə idı. **15** Saul uning pəmlik ikənlikini kərüp uningdin bək korkatı. **16** Əmma pütkül İsrail bilən Yəhuda həlkə Dawutni seyatti; qünki u ularını yetəkləp jənggə qıkçı. **17** Saul Dawutka: — Mana, qong kımızı Merab — mən uni sanga hotunlukka bərgüm bar. Sən pəkət

hizmitimə jan-pida bolup, Pərvərdigarning jəngliridə kürəx kilojin, dedi. Qünki Saul iqidə: — U menin kolum bilən əməs, bəlkı Filistiylərning kolı bilən yokitilsun, dəp hiyal kılıjanıdi. **18** Əmma Dawut Sauloja: — Mən kim idim, menin atamning jəməti İsrail arısında nəmə idim, mən kandaqmū padixahning kütü'ooqli bolay? — dedi. **19** Lekin Saulning kızı Merab Dawutka berildiğidən wakıttı, u Məhələtlik Adrialgə hotunlukka berildi. **20** Əmma Saulning kızı Mikalning kənglii Dawutka qüxkəndi. Baxçılar buni Sauloja eytti, bu ixtin Saul hux boldı. **21** Saul: — Kızımni Dawutka berəy, u uningoja bir sırtmaq bolup, Filistiylərning kolida yokitilsun, dəp oylidi. Xuning bilən Saul Dawutka: — Bugün ikkinçi kətim kütü'ooqlum bolisən, dedi. **22** Saul ez əqləmləri: — Dawutka astirtin: — Mana, padixah səndin seyündin, wə həmmə əqləmləri sanga amrak. Xuning üçün padixahning kütü'ooqli bolıqın, dəp eytinglər, dəp tapılıdı. **23** Saulning əqləmləri bu sezlərni Dawutning kılıkçıya yətküzdü. Lekin Dawut: — Nəzirinqarda padixahning kütü'ooqli bolux qıkıq ixmu? Mən bolsam bir kəmbəqəl wə ətiwarsız adəmmən — dedi. **24** Saulning əqləmləri Sauloja Dawutning degənlərini ez əyni yətküzdü. **25** Saul: — Silər Dawutka: — Padixah sanga baxka toyluq, aloquzmaydu, pəkət padixah, dütəmənləridin intikam elix üçün yüz Filistiyning hətnilikinə alıdu, dəp eytinglər, dedi (Saulning məksiti bolsa Dawutni Filistiylərning kolida yokitix idi). **26** Əqləmlər bu sezlərni Dawutka yətküzdü; padixahning kütü'ooqli bolux Dawutka yekip kəldi. Əndi bekitilən mehəlt toxnmaya, **27** Dawut turup ez adəmliyi bilən qıkçı ikki yüz Filistiyini eltürdi. Dawut ularning hətnilikini kəsip elip padixahning kütü'ooqli bolux üçün bularning həmmisini padixahqı tapxurdi. Saul kizi Mikalnı uningoja hotunlukka bərdi. **28** Saul Pərvərdigarning Dawut bilən bəllə ikənlikini wə ez kizi Mikalning uni seyidioqarlıqını kərüp **29** Dawuttin tehimə korkəti. Xuning bilən Saul üzütləksiz Dawutka dütəmən boldı. **30** Filistiylərning əmirləri daim sokuxka qıkçı; əmma hər kətim qıkısla Dawutning ixləri Saulning həmmə hizmətkarlıqının mənşəyini muwəppəkçiyətlik bolattı; xuning bilən uning nəmi [halayık] təripidin tolimu hərmətkə sazawər bolattı.

19 Saul ez oqlı Yonatan wə həmmə hizmətkarlıqına Dawutni eltürütüka buyruk qıldı. Lekin Saulning oqlı Yonatan Dawutka bək amrak idi. **2** Yonatan Dawutka: — Atam Saul seni eltürməkqı; əndi atə ətigən kəttik ehtiyat kılıojin, bir məhpiy jayni teipip eziüngi yoxurojin; **3** man eziüm qıkçı sən yoxurunqan etizlikə berip atamning yenidə turup atam bilən sening toorqanda sezləxip bakay; əhwalni enik bilgəndin keyin sənəgə həwər kılay, dedi. **4** Yonatan atisi Sauloja Dawutning yahxi gəpini kılıp: — Padixah, ez hizmətkarioja, yəni Dawutka yamanlık kilmioqay! Qünki u sanga gunah kilmioqan; bolki uning əməlləri eziüngə kəp yahxılıqlarını elip kələn: — **5** — u ez jenini alkınıqoja elip kopup heliki Filistiyini eltürdi wə xuning bilən Pərvərdigar pütkül İsrail üçün qong nusrat bərdi. Xu qəoðda sən eziüng kərüp hux boləjan əməsmə? Əmdilikdə nemixkə Dawutni səwəbsiz eltürüp nahək kən təküp gunahkar bolmakqı bolisən? — dedi. **6** Saul Yonatanning seziqə kirdi. U: — Pərvərdigarning hayatı bilən əsəm kılımənki, u elümgə məhkəm kiliñimaydu, dedi. **7** Andin Yonatan Dawutni qakırıp, Dawutka boləjan ixlarning həmmisini dəp bərdi. Andin keyin Yonatan Dawutni Saulning kəxioja elip kəldi wə u ilgirikidək uning hizmitidə boldı. **8** Əmma yənə jəng boldı; Dawut qıkçı Filistiyler bilən jəng kılıp, ularını kəttik kırıp məoqlup kıldı; ular uning alidin bədər kəqisti. **9** Əndi Pərvərdigar təripidin kabahətlik bir roh yənə Saulni bastı. U ez eyidə kolida nəyzişini tutup olтурatı;

Dawut bolsa koli bilən saz qelip turatti. **10** Saul nəyzə bilən Dawutni sanıp taməqə qədəp koymaqçı boliwidi, lekin Dawut özini қaqrıuwaldi, nəyzə taməqə qədəp kaldi. Dawut xu keqisi keqip kutuldi. **11** Saul birnəqqə qaparmənlərni Dawutning eygigə əwətip uni paylap turup atisi tang yoruoqanda uni əltürükə mangdurdı. Əmma Dawutning ayali Mikal uningoja: — Əgər bu keqə jeningni elip қaqqımsıq, əta əltürülisən, dedi. **12** Xunga Mikal Dawutni pənjiyirdin qıtxırıp koydi. Xundak kılıp u keqip kutuldi. **13** Andin Mikal bir «tarafım» butni elip kariwatka yatkuzup, bexioja eıkə yungidin kılınojan bir yastukni koyup, ədiyal bilən yepip koydi. **14** Saul Dawutni tutux üçün qaparmənlərni əwətkəndə Mikal: — U aqırıp kaldi, dedi. **15** Saul qaparmənlərni [kayıtdın] əwətip: — Uni kariwat bilən koxup elip kelinglər, uni əltürimən, dəp buyrudi. **16** Qaparmənlər kırğında, mana kariwata bu but yattati, bexioja eıkə yungidin kılınojan yastuk koyulqanıdi. **17** Saul Mikaloja: — Nemixə meni bundak adlap, dixminimni қaqrıuwetisən? — dedi. Mikal Sauloja jawab berip: — U: «Meni koyuwatkin; bolmisa seni əltürüwetimən» dedi, dedi. **18** Dawut keqip kutulup, Ramahka Samuilning kexioja berip, Saulning uningoja kılıqanlırinin həmmisini dəp bərdi. Andin u Samuil bilən Nayotka berip oltraraklaçı. **19** Birsi Sauloja: — Dawut Ramahdiki Nayotta bar ikən, dəp həwər bərdi. **20** Saul Dawutni tutup kelixkə qaparmənlərni mangdurdı. Əmma ular yetip baroqanda pəyəqəmbərlərinin bir jamaiti bexarət beriwaqtqanlığını wa Samuilningmən ularning arisida turup ularqa nazərtqılık kiliwatqanlığını kerdilər; xundak boldiki, Hudanıng Rohı Saulning qaparmənlərinin wujudiqimə qıtxüp, ularmu həm bexarət berixka baxlıdı. **21** Bu həwər Sauloja eytilidü; u yəna baxka qaparmənlərni əwətti, lekin ularmu bexarət berixka qıxtı. Andin Saul üçinqi ketim yəna qaparmənlərni mangdurdı. Ələrə həm bexarət berixka qıxtı. **22** Andin Saul ezi Ramahka berip, Səkədiki qong kudukka yetip kəlgəndə, «Samuil bilən Dawut nədə?» — dəp soridi. Birsi: — Ular Ramahdiki Nayotta bar ikən, dəp jawab bərdi. **23** Xunga u Ramahdiki Nayotka yetip kəldi; Hudanıng Rohı uning wujudiqimə qıxtı; xuning bilən umu piyada məngip Ramahdiki Nayotka baroqə bexarət berip mangdi. **24** U hətta kiyimlərini seliwtip Samuilning aldida bexarət bərdi; pütün bir keqə wə pütün bir kündüz u yərdə yalingaq yatti. Buning bilən: — «Saulmu pəyəqəmbərlərdinmə?» dəydiqən gəp pəyda boldi.

20 Dawut Ramahdiki Nayottin keqip Yonatanıng kexioja berip uningoja: — Mən nemə kiliptimən? Nemə əbəhəlik kiliptimən? Atang aldida nemə gunah kiliptimən, u mening jenimni almakçı boluwaitidu? — dedi. **2** U uningoja: — Yokşu, bundak ix neri bolsun! San olmaysın. Qong ix bilsən, kiqiq ix bolsun atam manga deməy koymaydu. Nemixə atam bu ixni məndin yoxuridikinə? Hərgiz undak bolmaydu, dedi. **3** Lekin Dawut yəna kəsəm kılıp: — Atang sening nəzirində iltipat tapkınınnı jəzəm bilədi. Xunga u kəngli: — Yonatan buni bilip kalmışın; bolmisa uningoja azar bolidu, degandu. Lekin Pərvərdigarning hayatı bilən, jening wə hayating bilən aldingda kəsəm kılımənki, manga əlümning arılık bir kədəməla kəldi, dedi. **4** Yonatan Dawutka: — Kənglüng nemini halisa xuni kılıy, dedi. **5** Dawut Yonatanıq mundaq dedi: — Mana əta «yengi ay» bolidu; man adəttikidək padixah bilən həmdastıhan bolmısın bolmaydu. Lekin meni koyup bərgin, man üçinqi künü ahximiqiqliqə dalada məkünüuwalya. **6** Atang mening sorunda yolkılınnı kərəp sorısa, sən uningoja: «Dawut məndin eż xəhiri Bəyt-Ləhəmə tezrək berip kelixkə jiddiy ruhsət soridi, qünki u yərdə pütküll ailisi üçün bir yilliç kurbanlıq etküzidikən»,

degin, dedi. **7** Əgər u: — Obdan boptu, desə, kulgung tinq-aman bolidu: — Lekin u aqqıqlansa, uning manga yamanlık kılıxni niyat kılıqanlıkından guman kilmiojin. **8** San kulgungça iltipat kərsətkin; qünki sən ezung bilən Pərvərdigarning aldida kulgungı əhdiləxtürgənsən. Lekin əgər məndə bir yamanlık bolsa sən ezungla meni əltürgin; meni elip berip atangqa tapxuruxning nemə hajiti? — dedi. **9** Yonatan: — Undak hiyal səndin neri bolsun! Əgər atamning sanga yamanlık kılıdiqan niyiti barlıqını bilip kəlsəm, sanga dəyttim əməsmə? — dedi. **10** Dawut Yonatanıq: — Əgər atang sanga kəttik gəp bilən jawab bərsə, kim manga həwər beridur? — dedi. **11** Yonatan Dawutka: — Kəlgin, dalaqə qıkayı, dedi. Xuning bilən ikkisi dalaqə qıktı. **12** Yonatan Dawutka mundaq dedi: — Israilning Hudasi Pərvərdigar manga [guwahki], mən əta yaki egnünlükə muxu wakıttı atamning niyitini bilip, sanga iltipatlıq bolsa, mən adam mangduru sanga məlum kilməmdim? **13** Əgər atam sanga yamanlık kılımkıqı bolsa, mən seni tinq-aman yoloja selix üçün sanga adəm əwətip həwər bərmisəm, Pərvərdigar manga sening bexingə qızkəndinmə artuk qıtxırsın; əmədi Pərvərdigar atam bilən billə boloqandək sening bilən billə bolsun. **14** Həyatla bolsam meni əlmisən dəp Pərvərdigarning məhrəbanlığını manga kərsətkəysən. **15** Mən əlüp kətkən təkərdirdim, eydikilirimindən həm həq wakıt məhrəbanlığının üzümagısan; Pərvərdigar san Dawutning həmmə dixmənlərinin yar yüzidin yokatqandır keyinmu xundak kılıqısan». **16** Xuning bilən Yonatan Dawutning jəməti bilən əhədə kılıxip: — Pərvərdigar Dawutning düxəmənlərinidən hesab alsun, dedi. **17** Andin Yonatan yəna ezingin Dawutka bolojan muhəbbəti bilən uningoja kəsəm kıldurdı; qünki u uni eż jenidək seyəti. **18** Yonatan Dawutka mundaq dedi: — Əta yengi ay bolidu. Mana sening ornung box kəlidü, kixılər sening yoklukinqoja dikkət kılıdu. **19** Üçinqi künə sən qıtxüp aldinkı ketim bu ixka yolukkingində ezingin yoxuroqan jayoja berip «Ezəl» degən taxning yenida turup turojin. **20** Nən taxning yenidiki bir jayoja huddi nixanni ərələqəndək üq pay ya oki atay. **21** Andin qulamnı mangdurup: — «Ya oklərini tepip kəlgin» — daymən. Əgər mən qulamoja: — Ənə, oklar arkə tarəpə turidu, ularni elip kal, desəm, sən qikip yenimoja kəlgin; xundak boloqanda, Pərvərdigarning hayatı bilən kəsəm kılımənki, sən üçün tinq-amanlıq bolidu, həq ix bolmaydu. **22** Lekin qulamoja: — Ənə, oklar aldingda turidu, desəm, sən kətkin, qünki undak bolsa, Pərvərdigar seni katkızıuwatkan bolidu. **23** Əməldikə mən bilən sən sezlxəkən ix tooruluk, Pərvərdigar sən bilən mening otturimda guwahqıdur. **24** Xuning bilən Dawut dalada məkünüuwalydi. Yengi ay kəlgəndə, padixah taam yegili dastihanda olturdu. Yonatan ornidin turidi, Abnər Saulning yenida olturdu. Lekin Dawutning orni box kəldi. **25** Əmma Saul u künə həqənmə demidi. Qünki u: — Dawutka bir ix boldi, u napak bolup kəldi. U jəzərnə napak bolup kaptu, dəp oylidi. **27** Lekin Dawutning orni yengi ayning ətisimə, yəni ayning ikkinqi künimə box idi. Saul oqlı Yonatanıq: — Nemixə Yəssəninq oqlı yaki tünütün yaki bütün tamakka kəlməydu, dəp soridi. **28** Yonatan Sauloja jawab berip: — Dawut Bayt-Ləhəmə baroqı məndin jiddiy ruhsət sorap: — **29** Mening beriximəqə ruhsət kılıqın, ailmizninq xəhərdə bir kurbanlıq ixi boloqə akam mening beriximə eytip; əgər sening nəzirində iltipat tapkən bolsam kərindaxlırim bilən kərtüxüp kelixkə ruhsət bərgin, dedi. Xunga u padixahıning dastihiniqə kəlmidi, dedi. **30** Saulning Yonatanıq kəttik oqzıpi kəlip: — I buzuk, kaj hotunning oqlı, nemixə Yəssəninq oqlını ezungə tallap,

ezüngi xərməndə kəlip wə anangni nomuska kəyojiningni bilməmdimən? **31** Əger Yəssəninq oqlı yər yüzidə tirk bolsila, sən həm sening padixahlığını mustəhkəm bolməydi. Xunga əmdi adəm əwətip uni menin kəximoja elip kəlgin, qünki u elümgə məhkəmdür! — dedi. **32** Yonatan atisi Suləqə jawab berip: — U nemixkə elümgə məhkəm kılınıxi kerək? U nema kiptu? — dedi. **33** Andin Saul Yonatanqa sanjix üçün uningoja nəyzini attı; buning bilən Yonatan atisining Dawutni eltürməkqı bolojanlığını enik bilip yətti. **34** Yonatan bolsa kəttik aqqiklap dastıhandın kəpup kətti wə yengi aynıq ikkinqi künri həq taam yemidi. Qünki atisining Dawutni xundak həkərətləxi uningoja kəttik azar bolojanıdi. **35** Ətisi Yonatan dalaqə qıkıp Dawut bilən kelişkən jayqa bardi. Uning bilən bir kicik əqləm billə bardi. **36** U əqləmə: — Sən yügür, mən atkan ya oklırını təpik kəlgin, dedi. Əqləm yügürdi, u bir okni uning aldi təripigə attı. **37** Əqləm Yonatan atkan ok qıxkan jayqa kəlgəndə Yonatan əqləməni qakırıp: — Ok sening aldi təripində turmamdu? — dedi. **38** Andin Yonatan əqləməni yənə qakırıp: — Bol, ittik bol, həyal bolmiojin! — dedi. Yonatanın əqləməni ya okını yioqip oyojisə elip kəldi. **39** Lekin əqləməning bolojan ixtin həwiri uğ idi. Buni yaloq Yonatan bilən Dawutla bilişti. **40** Andin Yonatan əqləməni yaraqlarını berip uningoja: — Ular ni xəhərgə elip kətkin, dedi. **41** Əqləm kətkəndin keyin Dawut [taxning] jənub təripidin qıkıp yarga yikilip üq ketim təzim kıldı. Ular bir-birini seyüxti, bir-biriga esilxip yioqlaxtı, bolupmu Dawut kəttik yioqlıdı. **42** Yonatan Dawutka: — Səpirinq tinq-aman bolsun; qünki biz ikkimiz: — Pərvərdigar menin bilən senin otturununda wə menin nəslim bilən senin nəslinq otturısında məngügə guwah, bolsun, dəp Pərvərdigarning nami bilən kəsəm iqixkən, dedi. Dawut ornidin kəpup mangdi, Yonatanmu xəhərgə kırıp kətti.

21 Dawut əmdi Nobka kəlip Ahimələk kahının kəxioja bardi. Lekin Ahimələk Dawutni kərgəndə titrəp korkup uningoja: — Nemixkə birimə sən bilən kalmayı yaloq kəlding? — dedi. **2** Dawut Ahimələk kahinoja: — Padixah mangə məlum bir ixni buyurup: — Mən sanga buyruqan ix yaki sanga tapilojan yoluyoruk tooprisidin həqkim birnəməni bilmisən, degernidid. Əz əqləmərimni bolsa məlum bir jayqa berixkə bekitip kəydim. **3** Əmdi kələngdən nəma bar? Bəx nan, yaki nəma bolsa, xuni manga bərgin, dedi. **4** Kəhən Dawutka jawab berip: — Kələmdə adəttiki nan yok, pəkət mukəddəs nan bar. Əger əqləmlər ayallarqa yekinləxmiqan bolsa yesə rawa bolidu, dedi. **5** Dawut kahinoja jawab berip: — Bərlək, mən baxxə wəkətlərda qıkkınimoja oxhax, ayallar bizdən yırak bolojili üq kün boldi. Mən [hərkətəm] qıkkanda, gərgə adəttiki səpər bolsimu, əqləmlərning əqilirli pak bolidiojan yərdə, bugün ular wə əqilirli tehimü pak bolmamdu, dedi. **6** Xuning bilən kəhən uningoja mukəddəs nəndin bərdi, qünki bu yərdə «təkədmən»dən baxxə həqkəndən nan yok idı. Bu nan Pərvərdigarning huzuriqə yengi issik, nan koyulqan künri alməxturulqan nənlər idı. **7** (Lekin u künri Saulning hizmətkarlıridin məlum birsə u yərdə Pərvərdigarning huzurida kəldərələnənidi. Uning ismi Doəg bolup Saulning padıqilirininq qongı idı). **8** Dawut Ahimələkka: — Kələngdə nəyza yaki kiliq yokmu? Padixah tapxurojan ix jiddiy bolojaq yaki kiliq yaki baxxə yaraqlırmı elip keləmdim, dedi. **9** Kəhən: — Sən Eləh jilojisidə eltürgən Filistiy Goliatning kiliqi bu yərdə bar, u əfodning kəynidə, bir parqə rəhətka oraklıq haldə turidu. Halisang aloqın, uningdin baxxısi yok, dedi. Dawut: — Bu təngdixi yok kiliqtur, xuni manga bərgin, dedi. **10** Dawut u künri kəpup Sauldin keqip

Gatning padixahı Akixming kəxioja bardi. **11** Lekin Akixning hizmətkarlıri uningoja: — Bu zemining padixahı Dawut əməsmu? Uning tooprisidə kiz-ayallar bir-birigə: — Saul minglap əltürdi, Wə Dawut on minglap əltürdi, — dəp nahxa-əqəzəl okxup ussul oyniąqan əməsmu, dedi. **12** Dawut bu sezlərni kengligə püküp Gatning padixahı Akixtin bək korkti. **13** Xuning üçün ularning kəz alıdla əzining yürük-turuxlını ezbərtip, ularning kolida turoqan wakıtda əzini sarangdək kərsətti; u dərəwazilarning ixiklirigə jijip, tüktürkini sakılıqə akıturatti. **14** Akix hizmətkarlırioja: — Mana bu adəmning saranglıqını kərməsilsər? Uni nemixkə menin aldimoja elip kəldinglər? **15** Məndə saranglar kəməqilmidi? Silər bu kixini aldimoja saranglıq kılıqılı elip kəldinglərə? Bu adəm menin əyüməgə kirixi kerəkmu? — dedi.

22 Dawut u yərdin ketip Adullamdiki əqaroja əqəti. Uning kərindaxlıri bilən atisining pütkül jəməti buni anglap uning kəxioja bardi. **2** Ezilən, kərzədar bolojan wə dərdmənlərning əmməsi yioqip uning yenioja kəldi wə u ularning sərdarı boldi. Uningə qoxulqan adamlar bolsa tət yüzqə idi. **3** Dawut u yərdin qıkıp Moabidiki Mizpahka berip Moabning padixahıdından: — Hudanıng meni nəmə kılıdıcıjinini bilginqə, ata-anamning bu yərgə kəlip aranglarda turuxioja yol koyqayla, dəp tələp kıldı. **4** Dawut atisi wə anisini Moabning padixahının kəxioja elip kəldi. Dawut kərojanda turoqan pütkül künlərdə ata-anisi uning bilən billə turdu. **5** Əmma Gad pəyərəmbər Dawutka: — Kərojanda turmay, bu yərdin qıkıp, Yəhuda zeminiqə baroqin, dedi. Xuning bilən Dawut u yərdin ayrılip, Hərət ormanlıqəja bardi. **6** Saul Dawutning nədə turutəkənlilikdən həwər taptı. Saul bu wəkəttə Ramahdiki Gibeahda ezig bir jayda yulqun dərihining tütüdə olturatti. Uning kolida nəyzisi bar idı, barlıq hizmətkarlıri qərisida turatti. **7** Saul qərisidə turoqan hizmətkarlırioja: — I Binyaminliklər, külək selinglər! Yəssəninq oqlı hər biringlərə etizlər bilən üzümzərlərni təkşim kiliplə berəndə? Həmmüngləri ming bəxi wə yüz bəxi kılamdu? **8** Silər həmmünglər manga kəst kildinglər, əz oqlumning Yəssəninq oqlı bilən ehədə kilişkini həqkim manga ukturmidi. Həq kaysinglər manga iq aqoritmidinglər yaki əz oqlumning menin hizmətkarımı manga yoxurun hujum kiliixka kütratkığının manga həwər bərmidinqələr, dedi. **9** Andin Saulning hizmətkarlırininq iqiqə kiriwalıqə Doəg: — «Mən Yəssəninq oqlining Nobka Ahitubning oqlı Ahimələkning kəxioja kəlginini kerdüm, **10** — Ahimələk uning üqin Pərvərdigardin yol soridi wə uningoja ozuk-tülik bilən Filistiy Goliatning kiliqini bərdi» — dedi. **11** Padixah adəm əwətip Ahitubning oqlı kəhən Ahimələknin, xundakla uning atisining pütkül jəmətinin, yəni Nobdikli kahinlərinin qakırtıp kəldi. Ularning əmməsi padixahının kəxioja kəldi. **12** Saul: — I Ahitubning oqlı anglojin, dedi. U: — I oqojam, mana man, dedi. **13** Saul uningoja: — Nemixkə silər, sən bilən Yəssəninq oqlı, manga kəst kilişilər? Sən uningoja nan wə kiliq berip, uning üçün Hudadin yol soridinqə? Mana əmdi u bügündikdə manga hujum kilməkqı bolup paylap yürüməktə! — dedi. **14** Ahimələk padixahka jawab berip: — Silining barlıq hizmətkarlırininq arisida Dawutdək sadık kim bar? U padixahning kiyi'əqqli, silining məhpiy maslıhətlirigə ixtirak kılıqnuqı wə ordiləri iqidə izzətlik əməsəndi? **15** Mən pəkət uning üçün Hudadin yol soraxni bütünlə baxlıdimmə? [Asiylik] kiliq məndin nəri bolsun! Padixah, əz kulinin wə atamının pütkül jəmətinin əyibə kəyrumioqayla, qünki külərininq bu ixtin kiliq həwəri yok, dedi. **16** Lekin padixah: — I Ahimələk, sən elisən, sən wə atangning pütkül jəməti qöküm elisilər, dedi. **17** Padixah əz

qerisidiki qaparmənlirigə: — Mang, Pərvərdigarning kahinlirini eltürüngərlər! Qünki ular həm Dawutka həmdəm boldı həm uning qəqkinini biliq turup manga həvar bərmidi, dedi. Ləkin padixahıng kəl astidikiləri Pərvərdigarning kahinlirini eltürüxtə kəl ketürgili unimidi. **18** Əmdi padixah Doağka: — Sən berip kahinlarnı eltürüwətəkin, dedi. Edomluq Doağ berip kahinlarnı eltürdü; bu künü u kanaptın tokuloqan əfod kiygən səksən bəs adəmni eltürdü. **19** Andin u kahinlarning xəhiri Nobda olturoquqlarını kirdi, yəni ər wə ayallar, balilar wə bowaklar, kala, exək, qoylar — həmmisini kiliqlidi. **20** Əmma Ahitubning oqlu Ahimələknin Abiyatar deyən bir oqlu kutulup Dawutning kəxiqə kəqip kəldi. **21** Abiyatar Dawutka Saul Pərvərdigarning kahinlirini eltürdü, dəp həvar bərdi. **22** Dawut Abiyataroqa: — U künü Doağning u yərdə ikənlikini kərüp, uning jəzmən Sauloqa həvar beridinqinini bilgənidim. Mən atanğıng pütküllə jəmatining eltürülüxigə zəmin boldum, dedi. **23** Mən bilən billa turoqın, həq korkmioqın. Qünki menin jenimmi almaqçı bolqanlar sening jeninimən həm almaqçı. Mening kəximda bihətər turisən, dedi.

23 Birsəi Dawutka həvar berip: — Mana Filistiyalar Keilahqə hujum kılıp hamamları bulap-talimakta, dedi. **2** Dawut Pərvərdigardin: — Mən berip bu Filistiyələrgə zərba berimənmə? — dəp soridi. Pərvərdigər Dawutka: — Berip Filistiyələrgə zərba berip Keilahni azad kılıqin, dedi. **3** Ləkin Dawutning adəmləri uningoqa: — Mana biz Yəhūda zəminində turupmu korkıwatkan yərdə, Keilahqə berip Filistiyələrning koxunlriqə hujum kılsak kəndak bolar? — dedi. **4** Xunga Dawut yənə bir ketim Pərvərdigardin soriwidi, Pərvərdigər uningoqa jawab berip: — Sən ornungdin turup Keilahqə baroqin; qünki Mən Filistiyələri kəlungsətəp xurimən, dedi. **5** Buning bilən Dawut əz adəmləri bilən Keilahqə berip Filistiyalar bilən sokuxup, mallarını olja kılıp, ularni kəttik kirdi. Dawut xundak kılıp Keilahda turuwaqtanları kütkəzdi. **6** Əmdi Ahimələknin oqlu Abiyatar Keilahqə kəqip kəlip Dawutning kəxiqə kəlgəndə, uning kəlidə əfod bar idi. **7** Birsəi Sauloqa, Dawut Keilahqə kəpti, dəp həvar bərdi. Saul: — Əmdi Huda uni menin kolumna taxlap təpxurdu. Qünki u dərvaziləri wə taqaklari bar xəhərə kırqəkə solunup kaldi, dedi. **8** Əmdi Saul Dawut bilən adəmlərini mühasirigə elix tükün həmmə həlkəni Keilahqə berip jəng kilişkə qakirdi. **9** Dawut Saulning əzini kəstləydiqənlilikini biliq, Abiyatar kahinoqa: — Əfodni elip kəlgin, dedi. **10** Andin Dawut: — I Israilning Hudasi Pərvərdigər, mənki Sening külung Saulning bu xəhərni menin səwəbimdin harab kılıx tükün Keilahqə kelikə kəstləwətəkənlilikini eniç anglıdi. **11** Keilahdikilər meni uning kəliqə tutup berərmə? Saul əz bəndəng anglioändək bu yərə kelərmə? I Israilning Hudasi Pərvərdigər, Sandin etünimənki, əz bəndənggə bildürgəysən, dedi. Pərvərdigər: — U bı yərə kelidü, dedi. **12** Dawut yənə: — Keilahdikilər meni wə adəmlərimi Saulning kəliqə tutup berərmə, dedi. Pərvərdigər: — Ular siləni tutup beridü, dedi. **13** Əmdi Dawut adəmləri bilən (təhminən altə yızqə) ornidin turup Keilahdin qikip, ezlili baralaydiqən tərəpəkə karap kətti. Sauloqa, Dawut Keilahtin keqiptu dəp həvar berilgəndə u uni kəqolxaxqə qikəndi. **14** Dawut bolsa qəldiki kərojan-kıyalarda həmdə Zif qəlining təqəliridə turdi. Saul uni hər künü izdəyti; lekin Huda uni uning kəliqə tapxurmadi. **15** Əmdi Dawut Saulning əzini eltürügili qikidəyənlilikini baykəp kaldi. Xu qaoqda u Zif qəlidiki bir ormanlıqta turatti. **16** Saulning oqlu Yonatan bolsa ormanlıqta qikip Dawutning kəxiqə berip, uni Huda arklıq riəbətləndürüp uningoqa: — **17** Korkmioqın; qünki atam Saulning kəli seni tapalmaydu. Sən bəlkı Israilning üstidə padixah bolisən, mən

bolsam sening wəzirinq bolimən, buni atam Saulmu biliş, dedi. **18** Andin ular ikiylən Pərvərdigarning aldida əhdə kilixti; Dawut bolsa, ormanlıqta turup kaldi, Yonatan əz eyiga yenip kətti. **19** Xuningdin keyin Ziftikilər Gibeahta turuwaqtan Saulning kəxiqə kəlip: — Mana, Dawut Hakılıhəning egizlikidiki Yəximənning jənubi təripiga jaylaşqan ormanlıqtki kərojanlarda yoxuruniwaldı, bilməndilə? **20** Xunga, i padixah, kəqan kəngillili tartsa xu qaoqda kəlsilə; bizning burqımız uni padixahıng kəliqə tutup berixtur, dedi. **21** Saul: Manga iq aqırıtkininqar üçün Pərvərdigər silərgə bəht ata kəlojəy. **22** Əmdi silərdin etünimənki, berip zadi kəysi yərdə turidiqinini jəzməltərtüngərlər, uning iz-derikini enikləp, wə kimning uni kərgənlikini bilip kelinglər; qünki kixilər eytixiqə u intayın hıylıqər ikən, dedi. **23** Xunga berip, uning yoxurunoqan barlıq məhəpiy jaylırını eniç kərüp kelinglər, yenimoja yenip kəlip manga aynıny eytinglər. Andin mən silər bilən billa barımən; wə xundak boliduki, ağar u zəmində bolsila, mən Yəhūdiylarning mingliqənlərinə arisidin uni izdəp təpimən, dedi. **24** Ular kəpəp Sauldin ilgiri Zifkə bardi; lekin Dawut əz adəmləri bilən Maon qəllükidiki Yəximənning jənub təripidiki Arabah təzələnglikidə turuwaqtattı. **25** Saul adəmləri bilən Dawutni izdəp bardi. Kixilər bu həwərni Dawutka etti; xuning bilən u qüxtüp, kiyəqə berip Maon qəlidə turdi. Saul buni anglap Dawutning kəynidin kəqolxap Maonning qələqə qikti. **26** Saul təqənning bu təripidə mangdi, əmma Dawut adəmləri bilən təqənning u təripidə mangdi. Dawut Sauldin keqix tükün aldiriwaqtanı; lekin Saul adəmləri bilən Dawut wə uning adəmlərini tutimiz dəp ularni kərəqəli turdi. **27** Əmma bir həwərqi Saulning kəxiqə kəlip uningoqa: — Filistiyalar zəminimizning jənub təripiga kirip bulang-talang kəliwətidü, tezdirin qaytsıla, dedi. **28** Xuning bilən Saul yenip Dawutni kəqolxaxqə tohtap Filistiyalar bilən sokuxkili qikti. Xunga u yər Sela-Hammahlekot dəp ataldi. **29** Dawut bolsa u yərdin qikip ən-Gədining təqə-kojənlikdə turdi.

24 Saul Filistiyələri kəqolxap qikirip yanoqanda uningoqa: — Mana, Dawut ən-Gədidi qəldə turuwestiptü, deyən həvar berildi. **2** Saul əmdi pütküllə Israildin hillənojan tük ming adəmni elip Dawut bilən adəmlərini izdigi "Yawa teklər" koram taxlikıqə qikti. **3** U yolning yenidiki koy kətanlriqə kəlgəndə, xu yərdə bir qərə bar idi. U tərət kılıx tükün oqaroq kirdi; Dawut bilən adəmləri oqarning iqkirisidə olturnattı. **4** Dawutning adəmləri uningoqa: — Mana Pərvərdigarning sanga: — Əz dütəmininqi sening kəlungsətəp berimən, nemə sanga layik kərənsə xuni kılıqin, deyən künə dəl muxu kün ikən, dedi. Dawut kəpəp Saulning tonining pexini tuydurmay kəsiwaldı. **5** Ləkin Saulning tonining pexini kaskını tükün Dawut kəngli də kəttik əpsuslandı. **6** U əz adəmlirigə: — Pərvərdigər meni Pərvərdigər Əzi məsih kələqən oqojamoqə bundak kolumni uzartıxtın saklısun, qünki u Pərvərdigarning məsihliginidür, dedi. **7** Xu səz bilən Dawut əz adəmlərini tosus Sauloqa qəkilojili koymidi. Saul bolsa kəpəp oqardin qikip əz yoliqə kattı. **8** Andin Dawutmu turup oqardin qikip Saulning kəynidin: — I oqojam padixah! — dəp qakirdi. Saul kəyinə qərəwidi, Dawut eglip yəzini yərə yakkan halda təzim kıldı. **9** Dawut Sauloqa mundak dedi: — «Mana, Dawut seni kəstləxkə pursət izdəwətidü, dəydiqən kixilərning səzığə nemixə kələk salıla? **10** Mana bütügən əz kezli bilən kərdilik, Pərvərdigər bütügən oqarda silini əz kolumna bərgənidü. Bəzilər manga uni eltürüwətəkin, dedi; lekin mən silini ayap: — Oqojamoqə kolumni uzartmayman, qünki u Pərvərdigarning məsihliginidür, dedim. **11** Karisila, i atə, kolumnidə tonlirininq pexiqə. Silini eltürməy tonlirininq pexini kəşkənlilikidən xuni bilsiləki, kənglümədə siligə ya

yamanlık ya asiylik yok, siligə gunah kilojinim yok, lekin sili jenimni alojili paylimaktıla. **12** Pərvərdigar mən bilən silining otturimzda həküm kilsun, menin hesabimni silidin Pərvərdigar alsun; lekin menin kolumna siligə kətürülməydi. **13** Konilar: — «Rəzillik rəzzillərdin qıkıdu» dəp eytkanıkan, lekin ez kolumna siligə kətürülməydi. **14** Israilning tapxaxabı kimni tutkılı qıktı? Kimni kooqlap yürüdi? Bir ellik itni, halas! Yaloquz bir bürgini, halas! **15** Pərvərdigar sorakqi bolup mən bilən silining otturimzda həküm qıqarsun! U hək-nahəkni ayırip, dəwayimni sorap meni silining kolliridin halas kılıp, adalət yürgürgəylə! — dedi. **16** Dawut Sauloja bu səzlərni eytkəndə Saul: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut? — dedi. Andin Saul yukarı awaz bilən yioqlap ketti. **17** U Dawutka: — «Sən məndin adılsan, qünki sən manga yahxilik kəyturdung, lekin mən sanga yamanlık kəyturdum. **18** Sən bütün manga yahxilik kilojanlığında obdan korsitip bording, Pərvərdigar meni kolumna tapxuroqan bolsimu, sən meni eltürmürdə. **19** Birsən ez düxminini tapsa, uni aman-əsən katkılı koyamdu? Pərvərdigar sening manga bugün kilojan yahxilikinq üçün sanga yahxilik yandurqay. **20** Əmdi mana, xuni bildimki, sən jəzəmən padixaq bolısan, Israilning padixahlıki sening kolumna tiklinidu. **21** Lekin hazır Pərvərdigar bilən manga kəsəm kilojinkı, məndin keyin menin nəslimni yokatmay, namimni atamning jəmətindin eşqürmigəysən», dedi. **22** Xuning bilən Dawut Sauloja kəsəm kıldı. Saul ez eyigə yenip kətti; Dawut adəmləri bilən korojan-kıyaqə qıkip xu yarda turdi.

25 Samuil eldi. Pütkül Israil yiojılıp uning üçün matəm tutti; ular uni uning Ramahdiki eyidə dəpna kıldı. Dawut bolsa kəpup Paran qələgə bardi. **2** Əmdi tirkqılıki Karmalda bolojan, Maonda oltrurulkük bir adam bar idi. Bu kixi bək bay bolup üq ming koy, bir ming eıkisi bar idi. U ez koylirini Karmalda kırkıwattati. **3** U adamning ismi Nabal bolup, ayalining ismi Abigail idi; ayali həm pəm-parasatlık həm apt-turki qıraylık, lekin eri kattik kol wə razil idi; u Kaləbning əwladıdin idi. **4** Dawut qəldə turup Nabalning ez koylirini kirkıyojanlığının anglap. **5** On yax yigitni u yərgə mangdurul ularoja: — Silər Karmalqo qıkip Nabalning kəxiqə berip, məndin uningoja salam eytinglar. **6** Uningoja: — «Yaxiqəysən; sizga tinq-amanlıq boloqay, eyingizga tinq-amanlıq boloqay, həmmə barlıkingizə tinq-amanlıq boloqay! **7** Mən kirkıyoqularning sizdə ix baxlıojanlığını anglidim. Sizning padiqilirinqiz biz tərəplərdə turoqanda ularoja həq zəhmə yətküzmidük; biz Karmalda turoqan wakıttı ularning həq tərsisi yitip kətmidi. **8** Ez yigitlirinqizdən sorisingiz ular sizgə dəp beridu. Xunga biz kütluq bir künida kəldük, xunga yigitlirimiz nəzirinqizdə iltipat tapsın; ez kəlqinə qəmən qıksa xuni kəminilirinqizgə wə oqlıngiz Dawutka nəmə qıksa xuni bərgəysiz», dəngər, — dedi. **9** Dawutning yigitliri u yərgə berip bu gəplərninq həmmisini Dawutning namida uningoja eyitip andin jüm turup sakıldı. **10** Nabal Dawutning hizmətkarlıriqə jawab berip: — Dawut degən kim? Yəssənəng oqlı degən kim? Bu künldərə ez oqojılırini taxlap ketiwatkan hizmətkarlar tola. **11** Mən eziümming yemək-iqməklirimi wə yung kirkəququlırməja soyovan gəxni kəlgən jayı naməlum bolojan kixilərgə berəmdim? — dedi. **12** Dawutning yigitliri kəlgən yolioja yenip kətti. Yenip kəlip ular Dawutka həmmə gəpni dəp bərdi. **13** Dawut ez adəmlirigə: — Hər biringlər ez kiliqinglərni esinglər, dedi. Xuning bilən hərbiri ez kiliqini [tasmisioja] asti, Dawutmu ez kiliqini asti. Andin tət yüzqə adəm Dawut bilən qıktı, wə iki yüz kixi jabduqlar bilən kıldı. **14** Həmma Nabalning hizmətkarlıridin biri uning ayali Abigailoja: — Dawut əlqılerni qeldin oqojimizoja

salam berixkə əwətkənək; lekin u ularni tillap kayip kətti. **15** Bu adəmlər bolsa, bizə kəp yahxilik kələqən. Biz dalada ularning yenida yürgən wakıtlırimizda bizə həq yamanlık kəlmidi, bizning həq nərsimizmu yitip kətməgənidi. **16** Biz ularoja yekin jayda koy bakkən wakıttı ular keşə-kündüz bizə sepidək bolojanidi. **17** Əmdi bu ixtin həwardar boldila, kəndak kiliq kerəkləkini oylixip bakkəyla. Bolmisa, oqojimizoja wə pütkül eydikilirigə bir bala-kaza kəlməy kəlməydi. U xunqə kaj bir adəmkı, həqkim uningoja səz kiliqka petinalmaydu, dedi. **18** Abigail dərəhal ikki yüz nan, ikki tulum xarab, bəx pixurulojan koy, bəx seah, komaq, bir yüz kixmix poxkili, ikki yüz ənjin poxkili elip exəklərgə artıp **19** ez yigitlirigə: — Mening alımda beringlər; mana, mən kayninglardın baray, dedi. Lekin u ez eri Nabalqo bu ixni demidi. **20** U ez exikigə minip taqning etikidin qıpkəndə, mana Dawut adəmləri bilən uning uduliqə qıtxüp uning bilən uqraxtı. **21** Dawut əslidə: — Mən bu kixinining melini qəldə bikardın bikar kəoqdad, uning barlıqidin həqənməni yittürgüzməgənidim; lekin u yahxilikning ornida manga yamanlık kıldı. **22** Uning adəmliridin atığa birər ərkəknə kəldurup koysam, Huda mən Dawutni uningdinmə artuk jazalıqay, degənidir. **23** Abigail Dawutni kərüp, aldirap exəktin qıtxüp, Dawutning aldida yikilip yüzini yərgə yekip təzim kıldı; **24** uning putlirioja esilip mundaq dedi: — «I oqojam, bu kəbəlihlik manga hesablansun; əmdi xuni etiünimənki, dedəklərinin siligə səz kiliqiaqə ijazət kılıp, dediklərinin seziqə kulak saloqayla: — **25** etiünimənki, oqojam bu rəzil adəm Nabalqo pişət kilmioqayla; qünki uning mijəzi huddi ismioja ohxaxtur; uning ismi «kaj», dərəwəkə uningda kajlik tolımı eojirdur. Lekin mən dedəkləri bolsa oqojam əwətkən yigitlərni kermidim. **26** Əmdi i oqojam, Pərvərdigarning hayatı bilən wə sening jeninq bilən kəsəm iqişənki, Pərvərdigar silini ez kolliri bilən kan teküp intikam elixtin saklıdi. Əmdi düxmənlirimi, sili oqojaməja yamanlık kilməkqı bolojanlarımı Nabalqo ohxax bolsun. **27** Əmdi dedəkləri oqojaməja elip kəlgən bu səwoqat bolsa oqojaməja əgəxkən yigitlərgə təksim kilişən. **28** Silidin etiünimənki, dedəklərinin səwənləkini kəqürəyə; qünki sili, i oqojam Pərvərdigarning jönglərini kiliq kələgnələri üçün, barlıq künliridə silidə yamanlık təplimciqini üçün Pərvərdigar jəzəmən jəmətlərini məzmut kıldı. **29** Birsən kəpup silini kooqlap janlırını izdəsə, sili oqojamning jeni Pərvərdigar Hudalırının kəxidiki tirkələr həltisi iqidə orılıp saklinidu, lekin düxmanlırinin janlırını bolsa, u saloquoja selip qərüp taxlaydu. **30** Əmdi Pərvərdigar sili oqojam toqrisida eytkən barlıq yahxi wədilirigə əmal kiliq, silini Israilqo bax kiliqanda xundak boliduki, **31** sili oqojamning nahək kan tekəmgənlilikli yaki ez intikamlarını almioşanlıkları üçün kəngüllirigə putlikaxang yaki dərd bolmayıdu. Wə Pərvərdigar oqojaməja nusrat bərginidə sili ez dedəklərini yad kələqayla». **32** Dawut Abigailoja: — Seni bütün menin bilən uqrrixıxa əwətkən Israilning Hudasi Pərvərdigaroja təxəkkür-madhiyə kəyturuluoja! **33** Əmdi əkəl-parasitingga barikalla, sangımı barikalla! Qünki sən bütün meni ez kolumn bilən kan teküp intikam elixtin tostung. **34** Lekin meni sanga ziyan-zəhmət yətküzüxtin saklıqoşan Israilning Hudasi Pərvərdigarning hayatı bilən kəsəm kilişənki, sən menin alımoja tezlinip kəlməgən bolsang, Nabalning adəmliridin həq ərkək atığa tirik kalmış idi, dedi. **35** Andin Dawut uning eziqə kəltürgən nərsilərini kolidin tapxurup elip uningoja: — Tinq-aman əyüngə baroqin, mana səzliringgə kulak selip, kəngüngi kobul kıldı, dedi. **36** Abigail Nabalning kəxiqə kıldı; mana, u eyidə xahənə ziyanəttək bir ziyanət ətküzüwatattı. Nabal kənglidə huxal

idi wə intayin məst bolup kətkənidı. Xunga Abigail ətisi tang atkuqə uningoja həq nemə demidi. **37** Lekin ətisi Nabal məstliktin yexilgəndə ayal uningoja bolovan wəkələrni dəp beriwidı, uning yüriki əlgəndək bolup, ezi taxtək bolup kaldı. **38** Wə xundak boldiki, təhminən on kündin keyin Nabalni Pərvərdigar urdi wa u eldi. **39** Dawut Nabalning əlginini anglap: — Pərvərdigar mubarəktür. Qünki U mən Nabalın tartkən həkərat türünün dəwayimni sorap Əz kulin yamanlıktın saklıdı; əksiqə Pərvərdigar Nabalning yamanlığını əz bəxioja yandurdi, dedi. Andin Abigailni əz əmrimgə alay dəp, uningoja sez kılıqlı alqı mangdurdı. **40** Dawutning hizmətkarlıri Karmalga Abigailning kəxiqə kəlip uningoja: — Seni əmrimgə alay dəp Dawut sanga sez kılıqlı bizni əwətti, dedi. **41** Abigail bolsa kopup yüzini yərgə təgkündək təzim kılıp: — Mana, dediking ojojamming hizmətkarlırinin puttlarını yuyuxka kül bolsun, dedi. **42** Andin Abigail xu həman əzığa həmrəh bolovan bax qərisi bilən exəkkə minip Dawutning alqılırinin kəynidin berip, uning ayalı boldi. **43** Dawut Yızrəellik Ahlınoamı həm hotunlukka alojanıdi. Xuning bilən bu ikkisi uningoja hotun boldi. **44** Lekin Saul Dawutka hotun kılıp bərgən kizi Mıkalni Gallimdiki Laixning oqlı Faltioja hotunlukka bərgənidi.

26 Əmdi Zifliklər Gibeahoja Saulning kəxiqə kəlip: — Dawut Yəximonoja yekin Həkələh egizlikigə yoxurunuwaptu əməsmu? — dedi. **2** Saul kopup Israildin hillanqan üç ming adəmni elip, Zif qələdi Dawutni izdigiли u yərgə bardi. **3** Saul bolsa yol boyida, Yəximonoja yekin Həkələh egizlikida qədir tiki. Dawut qəldə turuwatattı; u Saulning qələgə əz kəynidin qıkkınidin həwər tapkanda **4** Dawut paylaqqlarını mangdurup Saulning rastla kəlgənlikini bildi. **5** Dawut kopup Saul qədir tikkən jayoja bardi; u Saul bilən koxun sərdarı, Nərning oqlı Abnər yatkan yərni kerdı. Saul bolsa koxun istikhkamı iqida uhlap yatkanidi, adəmləri qədirlirini uning ətrapıqo tikkenidi.

6 Dawut əmdi Hıttiylardın bolovan Ahiməlk wə Yoabning inisi Zəruiyaning oqlı Abixayoya: — Kim mən bilən ləxkərgəhəqə qüxüp, Saulning yəniqə baridu? — dəp soridi. Abixay: — Mana sening bilən baray, dedi. **7** Xuning bilən Dawut wə Abixay keşqida koxun bar yərgə beriwidı, mana Saul koxun istikhkamı iqida uhlap yatkanidi; uning nəyzisi təkiyisining yəniqə qədəklik turattı; Abnər bilən adəmləri uning ətrapida yatattı. **8** Abixay Dawutka: — Huda bugün düxminingni kəlungsə qəpçəndən təqib etdi. **9** Dawut Abixayoya: — Uni yokatmıcıq. Kim Pərvərdigarning məsih kılıqınıqə kol uzipit gunahqəja tərtilməq? — dedi. **10** Dawut yənə: — Pərvərdigarning hayatı bilən [kəsəm kılımənki], Pərvərdigar jəzmən uni uridu; ya uning əlidiojan künii kelidu ya u jənggə qüxtəl hələk bolidu. **11** Pərvərdigar meni Pərvərdigarning məsihliginigə kol uzitixidin saklıqəy! Əmma uning bəxidiki nəyzə bilən su idixini alojin, andin ketəyli, dedi. **12** Xuning bilən Dawut nəyzə bilən idixni Saulning bəxining yenidin elip, ikkisi qıkıp kətti. Əmma həqkim kərmidi, tuyupmu kalmidi həm oyqınip kətmidi, bəlkı həmmisi uhlawərdi; qünki Pərvərdigar bir kəttik uykuni ularning üstigə qüxtürgənidı. **13** Dawut uduldiki tərəpkə etüp yirakrak bir dəngning təpəsida turdi; ularning arılık yırak idi. **14** Dawut koxun bilən Nərning oqlı Abnərə towlap: — Jawab bərməmsən, i Abnər! — dedi. Abnər: — Padıxahka towlioqı ki sən? — dedi. **15** Dawut Abnərə: — Sən batur əməsmu? Israilda sanga kim təng kələsləydi? Nemixka ojojang padıxahı qoçdimidir? Qünki həlkətin bir kixi ojojang padıxahı hələk kılıqlı kiri. **16** Sening bundak kılıqının

yahxi əməs! Pərvərdigarning hayatı bilən [kəsəm kılımənki], Pərvərdigar məsih kılıqan ojojanglarnı qoçdimiqanlıkinglar üçün əlümgə layik boldunglar. Əmdi padıxahning nəyzisi wə bəxining yenidiki su idixining kəyərdililikgə əkarap bekişlər, dedi. **17** Saul Dawutning awazını tonup: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut! — dedi. Dawut: — I ojojam padıxah, bu mening awazimdir, dedi. **18** U yənə: — Nemixka ojojam əz kulinini mundak kooqlaydu? Mən nemə kılıptimən? Kolumna nemə yamanlıq bar? **19** Əmdi ojojam padıxah əz kulininə səziga kulaq saloqay. Pərvərdigar silini manga karxi kozotqatkan bolsa bir hədiyə-ķurbanlıq uning kənglini razi kılıqay; lekin insan balılırlı bolsa, ular Pərvərdigarning alidda lənətə qəlsən, qünki ularning əmdi meni Pərvərdigarning mirasidin bəhrişən boluxtin məhərəm kılıp, meni baxxa ilahlarə ibadət kıl, degini bolidu. **20** Əmdi menin kənim Pərvərdigarning həzuridin yırak yərgə tekülmisun; qünki təqəlarda bir kəkklini oqliqandək Israilning padıxahı bir yələqəz bürqini izdigiли qikiptu, dedi. **21** Saul: — Mana gunah kıldırm; yenip kəlgin i oqlum Dawut; menin jenim bugün kezlirində əziz sanaloqını üçün mən sanga bundın keyin həq ziyan-żəhmət yətküzməymən; mana, əhməklik kildim, bək eziptimən, dedi. **22** Dawut jawab berip: — Mana padıxahning nəyzisi, əqlamlardın biri kəlip uni yandurup alsun. **23** Pərvərdigar hər adamning həkkəniyilik bilən sadiklikqə əkarap yanduroqay. Qünki bugün Pərvərdigar silini menin kolumna tapxurdı, lekin mən Pərvərdigarning məsihliginigə kol uzitixin halimidim. **24** Mana, bugün silinən janlıri menin kezlirimdə əziz boləndək menin jenim Pərvərdigarning kezidə əziz boloqay, u meni həmmə awariqılıktın kütküzəyə, dedi. **25** Saul Dawutka: — Əy oqlum Dawut, bəriqətəngəysən. Sən jəzmən uluq ixlərni kılısan, ixliring jəzmən rawajlıq bolidu, dedi. Andin Dawut əz yolioja kətti, Saulmu əz jayoja yenip bardi.

27 Dawut kənglidə: — Həman bir künü Saulning kolidə halak bolidoqan ohxaymən. Xunga Filistiylərning zeminiqə tezdiñ kəqip ketiximdiñ baxxa amal yok. Xundak kılsam Saul Israıl zemini iqidə meni tepixtin tımdıszlinip, izdəxtin kol tütidü, wa mən uning kolidin kutilimən, dəp oylidi. **2** Xuning bilən Dawut kopup uningoja əgəxkən altə yüz adəmni elip Gatning padıxahı Maokning oqlı Akixning kəxiqə bardi. **3** Əmdi Dawut wə adamları, yəni hərbəri əz aılısılıkilar bilən billə Gatta Akix bilən turdi. Dawut ikki ayalı, yəni Yızrəellik Ahlınoam wə Nabalning tul hotuni Karməllik Abigail bilən billə xu yərdə turdi. **4** Saul: — Dawut Gatka qəkİptu, degən həwərni angliyanda, uni yənə izdəp yürəmidi. **5** Dawut Akixkə: — Əger kezlininən alidda iltipat tapkən bolsam, olturuxum üçün səhəradıki bir xəhərdin bızga bir jay bərgəyə; külung kəndakmə xəhəna xəhərdə silinən kaxlırida tursun, dedi. **6** U künü Akix uningoja Ziklag xəhərini bərdi. Xuning üçün Ziklag bügündü künigiqə Yəhədü padıxahlırioja təwə bolup kəlməktə. **7** Dawut Filistiylərning zeminiñ turqan wakıt bir yil tət ay boldi. **8** Dawut bolsa əz adamları bilən qıkıp Gəxuriyalarqa, Gəzriylərgə wə Amaleklərgə hujum kılıp, ularnı bulang-talang kılıp turattı (qünki ular kədimdin tartip Xuriqə kirix yoldıñ tartip Misir zeminiqə bolovan xu yurttə turattı). **9** Dawut [hərkətim] zemindikilərni kirip ər yaki ayal bolsun, birnimü tirik kəldurmayıttı wə köy, kala, exək, təgə wə kiyim-keqəklərni elip Akixning yəniqə yenip kelətti. **10** Akix: — Bütün kəysisi jaylarnı bulang-talang kıldıqlar, dəp sorayttı; Dawut: — Yəhədü zeminiñ janub taripini, Yərəhəməlliklərning janub təripini, Keniyələrning janub təripini bulang-talang kıldıuk, dəyti. **11** Dawut ər yaki ayallarning birinimu Gatka tirik

elip kalmayıttı; çünkü u: — Ular bizning tooğrimizden, «Dawut undak-mundak kıldı» dəp gəp kılıxi mumkin, daytti. Dawut Filistiyörning zeminiда turojan waqtida u daim xundak kılattı. **12** Xunga Akış Dawutka ixəndi: — «Əmdi u həlkı Israilni əzidin səskandırıwatti; mening hizmitimdə mənggү kül bolidu», dəp oylidi.

28 U künlərdə Filistiyalar Israiloqa karxi jang kılıx üçün ez koxunlarını yioqdi. Akış Dawutka: — Biliçix kerəkki, adəmliringni elip menin bilən jəzmən jənggə qikixing lazım, dedi. **2** Dawut Akışka: — Undakta sili kullirin nemə kılalıdyoqanlığını bilip kılıla — dedi. Akış Dawutka: — Mana, seni eziüngə mənggülük pasiban kılıy, dedi. **3** (Samuil elgənidi wa pütkül Israil uning üçün matəm tutup uni ez xəhiri bolovan Ramahda dəpna kılıqanıdi. Saul bolsa jinkəxlər bilən palqıllarnı zemindin kooqlap qıqardı). **4** Filistiyalar toplixip qikip Xunəmdə qədir tiki. Saulmu həm pütkül Israilni yioqip, Gilboahda qədir tiki. **5** Saul əmdi Filistiyörning koxun bargahını kərgəndə korkup, yürüki su bolup kətti. **6** Saul Pərvərdigardin yol soridi; lekin Pərvərdigər ya qüx bilən ya «urim» bilən ya payəqəmberlər arkılık uningoja jawab bərmidi. **7** Xuning bilən Saul hizmətkarlırijo: — Manga palqı jinkəx bir hotunni teip beringlər, mən berip uningdin yol soray, dedi. Hizmətkarlıri uningoja: — Ən-Dorda jinkəx bir hotun bar ikan, dedi. **8** Saul nikəblinip, baxka kiyimlərni kiyip ikki adəmni həmrəh kılıp bardi. Ular keqisi berip hotunning kəxiqə kəldi. U hotunoja: — Manga jin qakirip pal ekip, mən degan birsini kəximoja kəltürgin, dedi. **9** Hotun uningoja: — Mana, Saulning kılıqanlırını, yəni zemindin jinkəxlərni wə palqılları yokatkanlığını eziüng bilisən; nemixkə meni eltürəxkə jenimoja tuzak koyışan, dedi. **10** Saul uningoja Pərvərdigər bilən kəsəm kılıp: — Pərvərdigarning hayatı bilən kəsəm kılımənki, bu ix üçün sanga jaza bolmayıd, dedi. **11** Hotun: — Sanga kimni qikiriman? — dəp sordi. U: — Manga Samuilni qikarojin, dedi. **12** Hotun Samuilni kərgəndə kəttik, awaz bilən qırkırdı, andin Sauloja: — Nemixkə meni gollaysən? Sən eziüng Sauloju! — dedi. **13** Padixaḥ uningoja: — Korkmiojin! Nemini kərdüng? — dedi. U Sauloja: — Mən bir iləhning yerdin qikkini kerdüm, dedi. **14** U: — Uning kiyapiti qandak ikən? dedi. Hotun: — Keri bir boway qikətiyatıdu; u yepinqə kiyənəkən, dedi. Saul: — U Samuil ikən, dəp bilip, yüzini yərgə yekip təzim kıldı. **15** Samuil Sauloja: — Nemixkə meni awarə kılıp qikardıng? — dedi. Saul: — Mən tolimu pərixtan boldum; qünki Filistiyalar manga karxi jeng kiliyatidu, wə Huda məndin yiraklap, manga yaki payəqəmberlər arkılık yaki qüxlər arkılık həq jawab bərməyati. Xunga menin nemə kılıxim keraklıklını manga bildürgeysən dəp, seni qakırdım, dedi. **16** Samuil: — Pərvərdigər səndin yiraklap, dükxmining boloxjandın keyin nemixkə məndin məslihət soraysən? — dedi. **17** — Pərvərdigər Əzi üçün mən arkılık eytkinini kıldı; Pərvərdigər padixaḥlıknı ələngindin yirtip elip, koxnangoja, yəni Dawutka bərdi. **18** Sən Pərvərdigarning seziqə kulağ salmay, uning Amaləklərgə əkaratkan kəttik oqəzipini yürgüzmigining üçün Pərvərdigər bugün sanga xu ixni kıldı. **19** Pərvərdigər eziüng bilən Israilnimu Filistiyörning kolioqa tapxuridu; atə sən wə oqullirin menin bilən billa bolisilər; wə Pərvərdigər Israillning koxuninimü Filistiyörning kolioqa tapxuridu, dedi. **20** Saul xuan yergə düm yikildi, Samuilning sezliridin kəttik korkup kətti; bir keqə-kündüt tamakmu yemigəkə, məqđurumu kalmidi. **21** Ayal əmdi Saulning kəxiqə berip uning tolimu pərixtan boloxjini kərüp, uningoja: — Mana, dedəkləri jenini alkınıjoja elip koyup tapılıqanlırijo binaən kıldı. **22** Əmdi silidin etünimən,

dediklirinən seziqə kirgəyə; meni silining aldilirioja bir qıxləmnan kəltürükə unioqayla; xuning bilən sili yəp kuuwbat teip andin ez yollirioja ketəlyə, dedi. **23** Lekin u rət kılıp: — Yeməymən, dəp unimidi. Uning hizmətkarlıri həm ayalı yeyixni uningoja dəwət kılıxtı; u yərdin kopup kariwatta olturdu. **24** Ayalning eyidə bir bordak mozay bar idi. U dərhal uni soydi; həm hemir yuqurup petir nam pixürüp bərdi. **25** U uni Saul bilən hizmətkarlırinən aldioja koydi. Ular yəp bolup, xu keqisi kətti.

29 Filistiyalar həmmə koxunlarını yioqip Afakta jəm kıldı; Israillar Yızrəelidiki bulakning yenida qədir tiki. **2** Filistiyörning sərdarları yüz yaki mingdin əskərni baxlap, səp tiziş kəldi; uların kəynidin Dawut əz adəmlərini baxlap Akış bilən qikip səp tüzdi. **3** Filistiyörning əmirləri: — Bu İbraniylar bu yərda nemə ix kılıdi? — dedi. Akış Filistiyörning əmirləri: — Bu Israilning padixaḥı Saulning hizmətkarı Dawut əməsmə? U bu yərda birləşqə kün, birləşqə yillardın beri mən bilən turojan əməsmə? U manga kəlgən kündin tartip bu künqiqə uningdin həq əyib baykimidim, dedi. **4** Əmma Filistiyörning əmirləri uningoja aqqiklandı. Filistiyörning əmirləri uningoja: — Uni kəyturuwat! Bu kixi sən eziüng uningoja orunlaxturojan jayqə katsun; biz bilən billa sokuxkə qüxmisun, bolmisa, u sokuxta bizgə rəkib bolup kılıxi mumkin. Bu adəm ez oqoji bilən nemisi arkılık yarixidü? Bu adəmlərinxən baxlırını elix bilən bolmamdu! **5** Bu kız-ayallar burun uning toprısında usul oynap koxak, kətiq: — Saul minglap eltürdi, wə Dawut on minglap eltürdi, degen Dawut əməsmə? — dedi. **6** Akış Dawutni qakirip uningoja: — Pərvərdigarning həyatı bilən [kəsəm kılıp eytimənki], sən durus adəmsən, sening menin bilən ləxkərgahda hizmətə boluxung kezlirimdə yahxi ixtur; qünki manga kəlgən kündin tartip bu künqiqə səndin həq yamanlık baykimidim. Lekin sən əmirlərgə yakmapsən. **7** Xunga tinqaman yenip kətkin, bolmisa Filistiyörning əmirlərini narazi kılıp koyışan, dedi. **8** Dawut Akışka: — Mən nemə kıldım? Silining kaxlırija kəlgən kündin tartip bu künqiqə kılıqan kəysi [yamanlıkım] üçün meni oqojam padixaḥning dükənlərini bilən sokuxkili baroquzmayla? — dedi. **9** Akış Dawutka jawab berip: — Kezlirimdə Hudanın bir pərixtisidək manga yahxi ikenlikning bilimən. Lekin Filistiyörning əmirləri seni biz bilən billa jəngə qikmisun dəwətidü, dedi. **10** Xunga atə səhərdə kopunglar, eziüng wə billa kəlgənlər, yəni mən həjəngning hizmətkarlıri; səhərdə kopunglar, tang yoruxi bilən qikip ketinglər, dedi. **11** Xunga Dawut əz adəmləri bilən səhərdə turup Filistiyörning zeminijo mangdi. Filistiyalar bolsa Yızrəelgə qıktı.

30 Xundak boldiki, Dawut wə adəmləri üçinqi kün Ziqlagka yetip kəldi; mana, Amaləklər janub tərəpkə wə Ziqlagka hujum kılıp, Ziqlagnı wəyran kılıp ot koyup keydiirgənədi. **2** Ular xəhərdiki kiz-ayallarnı, qong bolsun, kiqiq bolsun, ularning həmmisini əsirgə aldi. Ulardin həqkimni eltürməy, həmmisini elip, yolioqa qikənədi. **3** Dawut əz adəmləri bilən xəhərgə kərgəndə, mana, xəhər allikəqan kəyüp tütigənədi; ularning ayalları wə oqul-ķızlırları əsirgə elinəqənədi. **4** Əmdi Dawut wə uning bilən billa bolovan həlk kəttik yioqə-zar ketirüxti, taki maqduri kalmaqıqə yioqlaxtı. **5** Dawutning ikki ayalı, Yızrəellik Ahinoam bilən Karməllik Nabaldın tul kələjan Abigailmu əsirgə elinəqənədi. **6** Dawut kəttik azablandı; qünki barlık halayık, hərbəri wə oqul-ķızlırları üçün kəyüp rəqəzəlinip uni qalma-kesək kılıp eltüraylı, deyixiwtatı. Əmma Dawut eziini Hudasi Pərvərdigardin kütq-kuuwatlındırdı. **7** Dawut Ahimələkninə oqlı kahin Abiyataroja: — Əfodni yenimoja

elip kəlgin, dedi. **8** Dawut Pərvərdigardin: — Bu қoxunni koojlaymu? Ularqa yetixələrmənmə? — dəp soridi. U: — Koojla; sən jəzəmən ularqa yetixiwalısan həm həmmisini katurup keləlaysən, dedi. **9** Dawut wə uning bilən billə boləjan altə yüz adəm berip Besor wadisiqə yetip kəlgəndə, kaynida serütlüp kalojanlar xu yərdə kəldi. **10** Dawut ezi tət yüz adəm bilən dawamılık koojlap mangdi; ikki yüz adəm həlsirap kətəqəkə, Besor wadisidin etəlməy kəynidə kalojanidi. **11** Ular dalada Misirlik bir adəmni uqrattı. Ular uni Dawutning kəxioja elip kelip, uningoja nan berip yegüzdü, su iqküzdi; **12** uningoja bir parqə ənjür poxkili bilən ikki kixmix poxkilinimu bərdi. U bularni yəp, uningoja kəytidin jan kirdi; qünki u təq keqəkündüz nən yemigən, sumu iqmiqənidi. **13** Dawut uningdin: — Sən kimga təwə? Sən kəyərlisksən? — dəp soridi. U: — Mən Misirlik yigit bolup, bir Amaləknıng külümən. Lekin mən üq kün ilgiri kesəl bolup kalojaqka, ojojam meni taxliwət. **14** Biz əslı Kərətiylərning yurtining jənub təripigə wə Yəhəluda zəminioqa wə Kaləbniñ zəmininining jənub təripigə hujum kılıp bulang-talang kıldı; xundakla Ziklagni kəydürüwətkeniduk, dedi. **15** Dawut uningdin: — Bizni u [düxmen] қoxunu tərəpkə baxlap baralamsən, dedi. U: — Hudanıng nami bilən mən seni əltürməymən, seni ojojangning koliojumu tutup bərməymən dəp kəsəm kılısila, silini u қoxunning kəxioja baxlap baray, dedi. **16** Uni u yərgə baxlap baroçanda, mana ular pütkül yərgə yeyilip, yəp-iqip Filistiylerning zəminidin həm Yəhəluda zəminidin alojan qong oljiliridin hux bolup ussul oynixiwatattı. **17** Əmma Dawut xu künı gugumdin tartip ikkinçi künı kəqkiqə ularni urup kirdi. Təgigə minip bədər kəqkən tət yüz yigittin baxxa heqbir adəm keqip kütülmidi; **18** wə Dawut Amaləklər buluwaləjan həmmə nərsini yandurup aldı; ezining ikki ayalinimu kütkuzuwaldı. **19** Amaləklər elip kətəkən oqul-kız, mal-mütlükler wə baxxa həmmə nərsini Dawut ulardin kəyturuwaldı. Həqnema, qong bolsun kiqik bolsun qüxüp kəlməqənidi. **20** [Dawutning adəmlidi] kəyturuwaləjan mallirining aldiqə [olja alojan] baxxa koy wə kala padilarnı selip həydəp ketiwatattı. [Uning adəmliri] ketiwetip: — Bular Dawutning oljisi, deyixti; Dawut ularning həmmisini eziqə aldı. **21** Dawut həlsizlinip ezi bilən billə baralıqan Besor wadisining boyida kəldurup kətkən ikki yüz adəmnıng kəxioja yetip kəldi; ular Dawut wə uning bilən kəlgən adəmlərinin aldiqə qıktı, Dawut həlkəning kəxioja berip ularqa salam kıldı. **22** Lekin Dawut bilən baroçnaların arisidiki razil adamlar wə arzımaslərinin həmmisi kəpup: — Bular biz bilən barmıqəndən keyin biz yandurup alojan oljidin ularqa heq nəmə bərməyli. Ular pakət hərbiri eəz hotun-balılırini elip kətsun, dedi. **23** Əmma Dawut: — Yak, i buradərlirim; Pərvərdigar bizgə təkşim kələqənni [ularqımu təkşim] kilmisək bolmayıdu. Qünki U bizni kəoqdap bizningkigə tajawuz kələqənlarnı kəlimizoja tapxurdi. **24** Bu ixta kim silergə makul dəydi? Qünki sokuxkə qüxkənnəng ültüxi əndəkən bolsa yək-taklarqa karioquqılarningmu ültüxi xundak bolidu; həmmə adəm tang bələixsun — dedi. **25** Xu kündin tartip bu Israel üçün həküm-balgilima kılıp bekitildi. Bügüngiçə həm xundak, **26** Dawut Ziklagka yetip kəlgəndə, oljidin dostluları boləjan Yəhəluda aksakallırıqə əwətip: — Mana, Pərvərdigarning diixmanlıridin alojan olja silergə bir səwojat bolsun, dedi. **27** U oljidin həm Bayt-Əldikilərgə, jənubiy Ramottikilərgə, Yattirdikilərgə, **28** Aroərdikilərgə, Sifmottikilərgə, Əxtəmoadikilərgə, **29** Rakaldikilərgə, Yərahməallıklərning xəhərliridikilərgə wə Keniylərning xəhərliridikilərgə, **30** Hormahətikilərgə, Kərəxandikilərgə,

Ataktikilərgə, **31** Hebrondikilərgə wə Dawut wə adəmliri billə yürgən həmmə yərdikilərgə səwojat əwətti.

31 Əmdi Filistiyler Israil bilən jəng kildi. Israilning adəmliri Filistiylerning aliddin keqip, Gilboa teqjida kırıp yikitildi. **2** Filistiyler Saul wə uning oqullurunu tap besip koojlawatattı. Filistiyler bolsa Saulning oqullurunu Yonatan, Abinadab, Məlkixuani urup oltürdü. **3** Saulning ətrapını urux kəplidi; okyaqılar Saulqa yetixti; u ya oki bilən eojir yarilandurdu. **4** Andin Saul yaraq ketürgüqisiga: — Kiliqinqi suqurup meni sanjip əltürwətken; bolmisa bu hətnisizlər kəlip meni sanjip, meni horlukka koyuxi mumkin, dedi. Lekin yaraq ketürgüqisi intayın körkəp ketip, unimidi. Xuning bilən Saul kiliqni elip təstigə ezzini taxlıdi. **5** Yaraq ketürgüqisi Saulning elginiñi kərüp, umu ohxaxla ezzini kiliqinqi təstigə taxlap uning bilən tang əldi. **6** Xuning bilən Saul, üq oqılı, yaraq ketürgüqisi wə uning həmmə adəmliri xu kündə birakla əldi. **7** Əmdi wadining u təripidiki həmdə Jordan dəryasining bu yekidiki Israillər əskərlərinin kəqkənlərini wə Saul bilən oqullururining elginiñi kərginidə, xəhərlərni taxlap qaqtı, Filistiyler kəlip u jaylarda orunlaxtı. **8** Əmdi xundak boldiki, atisi Filistiyler əltürülənlərning kiyim-keqəklərini salduruwalolju kəlgəndə Gilboa teqjida Saul bilən oqullururining elük yatkanlığını kərdi. **9** Ular uning bexini kesip sawut-yaraqlılarını saldurup bularni Filistiylerning zəmininiring həmmə yarlırigə apirip buthanılırida wə həlkəning arısida bu hux həwərnı tərkətti. **10** Ular uning sawut-yaraqlılarını Axtar buthanısa koyup elükini Bayt-Xan xəhərlidiki sepiqə esip kəydi. **11** Əmdi Yabəx-Gileadta olturnuqılar Filistiylerning Saulqa nema kələqəndən anglıqanda **12** ularning iqdiki həmmə baturlar atlinip keqiqə mengip, Saul bilən oqullururining əltüklərini Bayt-Xandiki sepildin qüxürüp, ularni Yabəxka elip berip u yərdə kəydürdü. **13** Andin ularning səngəklərini Yabəxtiki yulqununing tūwığa dəpnə kəlip yəttə kün roza tutti.

Samu'il 2

1 Saul əlgəndin keyin, Dawut Amaləklərni kirojin kılıp yenip kəlgəndə, u Ziklagda ikki kün turdi. **2** Üqinqi künü xundak boldiki, mana Saulning ləkkərgahıdın kiyimi yirtik wa bəxioja topa-qang qaqqan bir adam kəldi. U Dawutning əkəxioja kəlgəndə, yərgə yikilip bax urdi. **3** Dawut uningdin: Nədin kəlding? dəp soridi. U jawap berip: Israilning ləkkərgahıdın keqip kəldim — dedi. **4** Dawut uningdin: Ix kəndak boldi? Manga dəp bərgin, dedi. U: Həlk jəngdin qəqtı, həlkətin bak jılık kixi soküxtə eldi. Saul bilən oöli Yonatanı eldi, — dedi. **5** Dawut həwər elip kəlgən yigittin: Saul bilən oöli Yonatanning əlginini kəndak bilding? — dəp soridi. **6** Uningoja həwər bərgən yigit: Man tasadipiy Gilboa teojoja qıkkənidim, mana Saul nəyzigə yelinip turuptu; jang hərwilirə wə atlıklar uningoja hujum kılıp uni koçławatattı. **7** U kəyniga karap meni kerüp qaqqırdı. Mən «Mana mən», dedim. **8** U: Əzüng kim bolisən, dəp məndin soriwidi, mən Amaləklərdinmən, dedim. **9** U yənə manga: Üstümdə turup meni eltürütüwətkin; gərqə jenim məndə bolsimu, mən bək azaplinip ketiwatimən — dedi. **10** Xunga mən uning üstidə turup, uni əltürdüm, qünki, u xu əldə yikilsila, tırıq ələmət qızılınlığını biləttim. Andin bəxidiki tajni wə bilikdiki biləzükni elip muxu yərgə oqojamoqa elip kəldim, — dedi. **11** Xuan Dawut eż kiyimlərinə yirtip, tilma-tilma kiliwətti; uning bilən boローン barlıq adəmlərmə həm xundak kıldı. **12** Ular Saul bilən oöli Yonatan üçün, Pərvərdigarning həlkə üçün, xundakla Israilning jəməti üçün matəm tutup ah-zar kətürüp keqkiqə roza tutti; qünki ular kiliq astıda yikilip kaza kılıqanı. **13** Dawut uning eżiga həwər bərgən yigittin: Kəyərdin sən? — dəp soridi. U: Mən bir Amalək musapirinə oqlımlən — dedi. **14** Dawut uningoja: Sən kəndakmu Pərvərdigarning məsih kılıqinini əhalak kılıxka əkolungunu sozuxtın körkmədinq? — dedi. **15** Andin Dawut eż oqlamlıridin birini qakırıp uningoja: Buyakka kəl, uningoja etilip berip, uni əltürgin — dəp buyrudi. Xuning bilən u uni uruwidi, [Amalək] eldi. **16** Dawut uningoja: Kən kərzinq bexingə qıxsun! Qünki eż aqzinq Pərvərdigarning məsih kılıqinini əltürginəng güwahlıq berip ayiblidi, — dedi. **17** Xuning bilən Dawut Saul bilən oöli Yonatan üçün matəm tutup mundak bir nəzəmə okudu **18** (u «Okyə» dəp atalojan bu nəzəməni pütkül Yəhələda həlkigə egingilər, dəp buyrudi. Dərəwəkə u «Yaxar» deyən kitabta pütilgənidi): — **19** — I Israil, sening güzəl əzizing yüksəri jayliringda kirojin bolup yatiidu! Palwanlar xundak dəhəxətlik yikildi! **20** Gat xəhəridə bu həwərni bərmənglər, Axkelonning koqılırida uni elan kilmənglər, Filistiyinən kızılırları xadlanmışın, Hatnisizlərning kızılırları təntənə kilmisun! **21** I Gilboa taçlırlı, üstünglar oqna na xəbnəm bolmışın, nə yamoq qıxmışın, Nə silərdə kətürüləmə hədiyələr üçün həsul beridiojan etizlər yənə kərənmışın! Qünki u yərdən palwanlarning kalkını bulğandı; Saulning kalkını yaq bilən sərüləməydiqən boldı. **22** Kırılıdıcınlarning kənini təkməy, Palwanlarning tenidiki yeqinini qapmay, Yonatanning okyası heqkaqan [jəngdin] yanoqan əməs, Saulning kiliqi heqkaqan kiniqə çaytqan əməs. **23** Saul bilən Yonatan həyat wəqtidə seyümlük həm yekimlik idi, Ular əltümidimə bir-biridin ayrılmıdi; Ular bürkütəldən qaqqan, xirlərdən kütüllük idi. **24** I Israil kızılırları, Saul üçün yioqlangalar, U silərni bezəp kizozuq kiyimlərni kiydürüp, Kiyimlirinqələrni altun zibü-zinnat bilən zinnətləgənidi. **25** Palwanlar kəskin jəngdə xundak dəhəxətlik yikildi! Yonatan yüksəri jayliringda kirojin bolup yatiidu! **26** Sən üçün həsrətə kəldim, i inim Yonatan! Manga xunqə

seyümlük idin! Manga boローン muhəbbiting kaltış idi, Hətta kiz-ayallarning muhəbbitidin artuk idi. **27** Palwanlar xundak dəhəxətlik yikildi! Jəng koralırlı xundak dəhəxətlik wəyrən kılındı!

2 Andin keyin Dawut Pərvərdigardin yol sorap: Yəhələda xəhərlirinən biri qıskayı? dedi; Pərvərdigar uningoja: — Qıkkın, dedi. Dawut, nəgə qıskayı? — dəp soriwidi, U: Hebronqa qıkkın — dedi. **2** Xuning bilən Dawut ikki ayalı bilən, yəni Yızrəəllik Ahinoam wə əslı Karməllik Nabalning ayalı boローン Abigail bilən u yərgə qıskı. **3** Dawut uning bilən birgə boローン adəmlərinən hərbirini həm ularning hərbiri eż əyidikilərni u yərgə elip qıktı; ular Hebronning xəhərliridə olturaklıxtı. **4** Yəhələndən adəmlirimə u yərgə kəlip Dawutni Yəhələda jəmətigə padixah boluxka masih kıldı. Dawutka Saulni dəpnə kılıqanlar Yabəx-Gileadtilikər, dəp həwər berildi; **5** Dawut Yabəx-Gileadtilikərə əqlilər əwətip ularoja: — «Ojənglər boローン Sauloja xundak yahxılık kılıp, uni dəpnə kılıqininqələr üçün Pərvərdigar silərgə bəht-bərikət ata kılıqay. **6** Pərvərdigar silərgimu mehribanlıq wə eż wapalıqını kərsətkəy; silər bundak kılıqininqələr üçün mənmə bu yahxılıqları silərgə kəytürimən. **7** Əmədi hazır qəyərətlik bolunglar; qünki ojənglər Saul əldi, Yəhələda jəməti meni məsih kılıp, ezlirigə padixah kıldı» — dəp həwər yətküzdü. **8** Əməma Saulning koxuning sərdarı Nərning oöli Abnər Saulning oöli Ixboxətni Mahənaimoja elip berip, **9** uni Gileadka, Gəxuriyalarqa, Yızrəelgə, Əfraiməqa, Binyaminəqa wə xundakla pütkül Israiloja padixah kıldı. **10** Saulning oöli Ixboxət padixah boローンda kırıq yaxka kırqənidi. U Israilning üstidə ikki yıl səltənət kıldı. Həlbuki, Yəhələda jəməti Dawutka əgixətti. **11** Dawutning Həbronda Yəhələda jəməti üstidə səltənət kılıqan waqtı yətə yil altə ay boldı. **12** [Bir kün] Nərning oöli Abnər Saulning oöli Ixboxətninə adəmləri bilən Mahənaimdən qıkip Gibeonqa bardi. **13** Xu qəçdə Zəruiyaning oöqli Yoab bilən Dawutning adəmləri qıkip ular bilən Gibeondikə kələnən yenidən uqraxtı. Ulardın bir tərəp kələnən u yekida, yəna bir tərəp kələnən bu yekida olturıldı. **14** Abnər Yoabka: Yigitlər kəup adımdıza elixip oynusun — dedi. Yoab: Kopsun — dedi. **15** Ular bekitilənən sən boyiqə Binyamin bilən Saulning oöqli Ixboxət tərapındən ikki kixi wa Dawutning adəmləridən on ikki kixi qıkip otturıoja etti. **16** Ular bir-birinən bəxini kamallap tutup hərbiri rakibinən bikiqinə kiliqi bilən sanjixti, həmmisi yikilip oldı. Xuning bilən u yər «Kiliq bislirinən etizi» dəp atıldı; u Gibeonidur. **17** U kündiki boローン soküxux intayin əxəddiy boldi; Abnər bilən Israilning adəmləri Dawutning adəmləri təripidən məqələp kılındı. **18** Xu yerdə Zəruiyaning oöqlülleri Yoab, Abixay wə Asahəl deyən üşayələn bar idi. Asahəl huddi daladıla jərəndək qaqqan idi. **19** Asahəl Abnərənəng kəyidin kooqlap yürürdi; Abnərə əgixip onqoza yaki soloja burulmay tap besip kooqlidi. **20** Abnər kəyinigə karap: Sən Asahəlmusun? — dəp soridi. U: — Xundak, mən xu, dəp jawab bərdi. **21** Abnər uningoja: Ya onqoza ya soloja burulup yigitlərinən biri qıskayıp uning yarıqını eżiüngə tərtiwalojin, dedi. Ləkin Asahəl uni kooqlaxtin buruluxka unimidi. **22** Abnər Asahəlgə yənə: Meni əmədi kooqlımay burulup kətkin; mən seni nemə dəp urup yikitkudəkmən? Undak kılsam akang Yoabning alıda kəndakmu yüzünmə kətürüləyəmən? — dedi. **23** Ləkin Asahəl yənilə kooqlaxtin tohtımidı; xuning bilən Abnər nəyzisiniň tutkuqını uning korsikiqə tikiwətti. Nəyza dümbisini tixip qıktı; u xu yərdə yikilip əldi. Xundak boldiki, Asahəl yikilip əlgən yərgə hazır kelidiqən hərbir kixilər u yərdə tohtap kəlidü. **24** Xuning bilən Yoab bilən Abixay Abnərni kooqlaxti. Kün

patkanda ular Gibeonning qoligə mangidioqan yolning boyioja, Giah yezisining udulidiki Ammah edirlikioja yetip kəldi; **25** Binyaminlar bolsa Abnərning kəynidə koxundak səp bolup, bir dəng təpisigə qikip turdu. **26** Abnər Yoabni qakirip: Kılıq daim adəmlərni yəp turuxi kerəkmə! Bu ixlarning akıvitə pəkət eq-adəwəttin ibarət bolidiojanlığını bilməmsən! San qaşanoqıa həlkələrgə: «Kərindaxliringlarnı kəoqlaxtin tohtanglary dap buyrumay turiwerisən? **27** Yoab: Hudanıng hayatı bilən kəsəm kılımənki, əgər sən muxu səzni kilmioqan bolsang, keqpilikning həqbiyi kərindaxlirini kəoqlaxtin ətigəngiqimə yanmatty — dedi. **28** Buning bilən Yoab kanay qaldı; həmmə [Yəhədular] xuan tohtidi wə kaya Israelni kəoqlimidi, ular bilən kaya təng kilixmidi. **29** Abnər bilən adəmləri bolsa keqiqə mengip, Arabəh tüzlənglikidin qikip, İordan dəryasidin etüb Bitron deyən pütkül yurtnı kezip etüb, Mahanayimoja yetip kəldi. **30** Yoab Abnərni kəoqlaxtin yenip barlıq adəmlərinə jəm kıldı. Asahəldin baxxə Dawutning oqlamlırıdin on toğkuz adəm yok qiki; **31** Lekin Dawutning adəmləri Binyaminlardin wə Abnərning adəmləridin üç yüz atmix kixini urup eltürgəndi. **32** Ular Asahəldni elip Bəyt-Ləhəmdə ez atisining kəbrisidə dəpnə kıldı; andin Yoab bilən adəmləri keqiqə mengip, tang atkanda Hebrənoja yetip kəldi.

3 Halbuki, Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti ottursidiki jəng uzun wakitkigə dawamlaxtı; Dawutning jəməti barqanseri küçəydi, lekin Saulning jəməti barqanseri ajizlaxmaka idi. **2** Həbrənda Dawut bir ənqə oqulluk boldı, uning tunjisi Amnon bolup, Yızrəllik Ahinoamdin tuquldı; **3** ikkinqisi Kileab bolup Karməllik Nabalning ayalı bolovan Abigaidin tuquldı. Üqinəsi Abxalom idi. U Gəxorning padixahı Talmayning kizi Maakahdin tuqulqanıdır, **4** tetinqisi Adoniya bolup Həggittin tuqulqanı idi. Baxınqisi Xəfatiya bolup Abitaldin tuqulqanı idi. **5** Altinqisi Yitriam bolup Dawutning alyarı Əglahdin tuquldı. Dawutning bu altə oqlining həmmisi Həbrənda tuquldı. **6** Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti ottursidiki jəng dawamıda, Abnər Saulning jəmətində ez həkukini küçəydi. **7** Əmdəi Saulning bir kiniziki bar idi; u Ayahning kizi bolup, ismi Rizpəh idi. Bir kün İxboxət Abnərə: Nemixə atamning kiniziki bilən bills boldung? — dedi. **8** Abnər İxboxətnıng bu sezlirigə intayın aqqikilinip mundak dedi: — «Mən bugünkü kündimə atang Saulning jəmətiga, uning uruk-tuoqkənləriqə wə dəstliroja məhrəbanlıq kərsitip, seni Dawutning kəliqə tapxurmoqanı tursam, meni Yəhədəqə təwə bi itining bexidək kərəip, bügün bu hotun üçün meni gunahka buyrumakçımusun? **9** Mən Pərvərdigarnıng Dawutka kəsəm bilən wədə kələjinidək kilmisən Huda mənki Abnərni kattik ursun wə uningin artuk ursun! **10** — yəni, padixahıknı Saulning jəmətindən yətkəp, Dawutning təhtini Dandin Bəər-Xəbaqıqə pütkül Israel bilən Yəhədaning üstüqə tiklimisəm!». **11** İxboxət Abnərdin korkup, uningoja jawabın bir eozıq sez kiliqxını jür'ət kılalmıdi. **12** Abnər bolsa ezi üçün əlqılerni Dawutning kəliqə mangdurup uningoja: Zemir kimningki? Mən bilən əhdə tüzgin, menin qolum sening təripində bolup, pütkül Israelni sanga mayıl kılımən — dedi. **13** Dawut jawab berip: — Bolidu, mən sən bilən əhdə kiliy. Pəkət birlə ixni tələp kiliy; menin kəximoja kəlgəndə Saulning kizi Mıkalıni elip kəlmisəng, yüzümni kerəlməysən, dedi. **14** Andin Dawut İxboxətnıng kəliqə alqılerni mangdurup: Mən bir yüz Filistinlərni bədilə bilən aloan ayalım Mıkalıni manga kəyturup bərgin — dedi. **15** İxboxət adəm əwtəp Mıkalıni uning eridin, yəni Laixning oqlı Paltiyəldin elip kəldi. **16** Lekin uning eri Bahurimoqə uning kəynidin yioqlıqan peti

əgixip mangdi. Ahir berip Abnər uningoja: — Yenip kətkin, dedidi, u kaytip kətti. **17** Əmdəi Abnər Israilning akşakallırıqı: Silər burun Dawut üstimizgə padixahı, bolsun, deyən arzu-istəktə boldunglar. **18** Əmdəi hazır hərəkat kiliqlər; qünki Parwərdigar Dawut toorisidə: — Kül-bəndəm Dawutning koli bilən Israil həlkəmni Filistilərlərning kəlidin, xundakla barlıq düxmənlirinə kəlidin kütkuziman, — degəndi. **19** Abnər yənə Binyaminlarning kəlikiojumu muxu sezlərni etti. Andin Israil bilən Binyaminning pütkül jəmətining arzu-istəklərini Dawutning kəlikioja eytixə Hebrənoja bardi. **20** xundak kılıp Abnər yigirəmə adəmning həmrəhlikidə Hebrənoja Dawutning kəliqə kəlgəndə Dawut Abnər wə uning adəmlirigə bir ziyan təyyarlıdı. **21** Abnər Dawutka: Mən kəzəjilip pütkül Israilni oqojam padixahıng aldiqə jəm kiliy, ular sening bilən əhdə kiliqxısun, andin sən ez kənglüng həliqənanning barlıq üstidin səltəntə kələydiqan bolısan, dedi. Xuning bilən Dawut Abnərni yoloja selip koydi, u aman-esən kaytip kətti. **22** Mana, xu əsnada Dawutning adəmləri bilən Yoab bir yərgə hujum kılıp nuroqun ola elip kaytip kəldi. Lekin Abnər xu qəqədə Həbrənda Dawutning kəxida yok idi; qünki Dawutning uzitip koyuxi bilən aman-esən kaytip kətkəndi. **23** Yoab wə uning bilən bolovan pütkül koxun yetip kəlgəndə, həlk uningoja: Nərning oqlı Abnər padixahıning kəliqə kəldi, padixah uni yoloja selip koyuxi bilən u aman-esən kaytip kətti — dedi. **24** Andin Yoab padixahıning kəliqə berip: Bu sening nəmə kiliqinə?! Mana, Abnər kəxinqoja kaptı! Nemixə uni yoloja selip koydung? U hazır ketipə! **25** Sən Nərning oqlı Abnərni bilisənə! Uning kəlexi jəzmən seni aladx üçün, sening qikip-kiridiqan yolungni, xundakla barlıq ix-paaliyitini biliwilew üçündür, — dedi. **26** Yoab Dawutning kəxidin qikixi bilən u həwərəqlərni Abnərning kəynidin mangdurdı. Ular uni Sirəh, kudukining yenidin yandurup elip kəldi; lekin Dawut bu ixtin bihəwər idi. **27** Abnər Hebrənoja yenip kəlgəndə Yoab uni xəhər kowukida uqrıtip, «Sanga dəydiojan məhəpiy sezüm bar idi» dəp uni bir qətkə əkilip u yərdə inisi Asahəlning kan kisasını elix üçün korsikioja piqak saldı, xuning bilən u əldi. **28** Keyin, Dawut bu ixni anglap: Mən wə padixahlıkim Pərvərdigarnıng alıda Nərning oqlı Abnərning akkən kəni üçün məngüy bigunahdurmış; **29** [uning kənini akkəuzux] gunahı Yoabning bəxioja wə atisining jəmətining bəxioja şəkəmən bolup qıxsun; Yoabning ailisidin akma yara kesili, yəki mahaw kesili, yəki həsiqə təyanoquqı, kiliqinə elgüqi yəki ax-tülliksizlər eksümisun! — dedi. **30** Xundak kılıp, Abnər Gibeondiki jəngdə ularning inisi Asahəlni eltürgini üçün, Yoab bilən inisi Abxay uni eltürdi. **31** Dawut Yoabka wə uningoja əgəxəkən barlıq həlkə: Kiyimliringlarnı yirtinglər! Bəz kiyim kiyimlər! Abnərning [meyiti] alıda matəm tutunglar! dedi. Dawut padixah [Abnərning] jinazisining kəynidin mangdi. **32** Ular Abnərni Həbrənda dəpnə kıldı, padixah Abnərning kəbrisining yenida awazını ketürüp yioqlı; həlkəning həmmisimə yioqlaxtı. **33** Padixah Abnər üçün mərsiyyə okup: — «Abnərning əhməktək elgini toorımu? **34** Kəllirinq baqlaqlıq bolmısımı, Putlurung ixkəllik bolmısımı, Lekin sən kixilərnəng rəzillərnəng kələda yikiləjinidək, yikilip elgənsən!» — dedi. Xuning bilən həlkəning həmmisini uning üçün yənə yioqlaxtı. **35** Andin barlıq həlk Dawutning yeniqə keli, uningoja kün patkuqə tamak yeyixni etti. Əmma Dawut kəsəm iqiş: Mən kün patmasta ya nan ya baxxə hərkəndək nərsini tetisam, Huda meni ursun yəki uningin artuk jazalısun, — dedi. **36** Barlıq həlk buni baykap, bu ixtin razi boldı; əmaliyətə padixah kəliqən hərbər ix barlıq həlkəni razi kılətti. **37** Xuning bilən barlıq həlk, xundakla pütkül Israel xu kün Nərning oqlı

Abnörning өлтүрүлихинең padixaхнинг көрсөтмиси әмәслекини билү ýetti. **38** Padixaһ ez hizmetkarlırioja: Биләмсиләр? Büгүн Israilda bir sərdar, uluq bir zat yikildi! **39** Гәрә мәn Masih, kılınip padixaһ tiklängөn bolsammu, мәn ajiz bir bəndimən. Bu adamlar, yəni Zərvuiyaning oqullitrining wəhxiyilikini man ketüralmigüdəkman; Pərvərdigar razıllik kılıquning rəzillilikini ez bexoja kaytursun! – dedi.

4 Saulning oqlı Abnörning Hebronda elginiñ angloqanda koli boxixip kətti, barlıq Israıl dəkkə-dükkigə qüxti. **2** Saulning oqlining koxunining aldin yürər kismida ikki sərdar bolup, birinini ismi Baanah, yəna birinini ismi Rakab idi. Ular Binyamin kəbilisidin bolоjan Bəerotluq Rımmomning oqulları idi (qünki Bəerot Binyamin kəbilisigə təwa həsablinatti; **3** lekin Bəerotluqlar Gittaimoja kəqip berip u yerdə bu küngiçə musapirdək yaxawatidu). **4** Saulning oqlı Yonatanning bir oqlı bolup, puti aksak idi. Saul bilən Yonatanning əlgənlilik toqrułuk həwər Yızrælgə yətkəndə, u bəx yaxka kirğan idi. Inik anisi uni elip qaqtı; lekin xundak boldiki, u aldirap yügürgəqə, bala qüxup ketip, aksak bolup kalojanidi. Uning ismi Məfiboxat idi. **5** Əmdi bir künı Bəerotluq Rımmomning oqulları Rakab bilən Baanah qingki qüx wakıtda Ixboxətning eyigə bardi. Ixboxat qüxlük uykuda uhlawatkanidi. **6** Ular buqday alımız degnəni bahana kılıp, eyiminq iğkirigə kirip, Ixboxətning korsikioja [piqak] sanjidi. Andin Rakab wə Baanah kəqip kətti **7** (ular Ixboxat hujrisida kariwatta yatkınıda, eyigə kirip, uni əltürgənidi). Ular uning kallisini kesip, andin kallisini elip keqiqə Arabah tützənglikidin mengip etti. **8** Ular Ixboxətning kallisini Hebrona, Dawutning kexioja elip berip, padixaħka: Mana, bu janablirining jenini izdigan düxmənliri Saulning oqlı Ixboxətning kallisi! Bügүn Pərvərdigar oqojam padixaħni Saul bilən nəslidin intikam elixka muysass kıldı – dedi. **9** Dawut Bəerotluq Rımmomning oqulları Rakab bilən inisi Baanahqoja: Meni barlıq kiyinqılıklardın kütküzəjan Pərvərdigarning hayatı bilən kəsəm həlkinəni, **10** burun bırsı Dawutka hux həwər elip kəldim, dəp oylap, manga: – Mana, Saul eldi, dəp kəlgəndə, mən uni elip Ziklagta əltürvəttim. Berhək, mana bu uning yətküzən həwirining mukapati bolоjanidi! **11** Əmdi man xundak kılıjan yərda, razıl adamlar ez eyidə orunda yatkən bir həkkənayı kixini əltürgən bolsa, mən nemə kılay?! Uning akğan kən kərznı silərning kəlunqlardın elip, silərnı yər yüzidin yokatmamdim? – dedi. **12** Dawut oqulamlarıoja buyruk kiliwidü, ular bularını kətl kıldı. Ularning kəl-putlirini kesip, ularını Hebrondiki kəlning yenida esip koydi; lekin ular Ixboxətning bexini elip Hebronda Abnörning kəbrisidə dəpnə kıldı.

5 Andin keyin Israılning barlıq kəbililiri Hebrona, Dawutning kexioja kəlip: Kərəsila, biz ezelirining et səngəkliridurmız! **2** Burun Saul bizning iştimizda səltənət kılıqandımı Israıl həlkigə jingga qikip-kirixkə yolbaxıq bolоjan ezliri idilə; Pərvərdigar siliga: Sən Mening həlkim! Israılning padıqisi bolup, ularını bakışan, Israılning əmri bolışan, degəndi – dedi. **3** Xuning bilən Israılning həmmə aksakalları Hebrona padixaħning kexioja kıldı; Dawut padixaħ Hebronda, Pərvərdigarning alıda ular bilən əhədə tütüxi. Andin ular Dawutni Israılqo padixaħ boluxkə masıl tıldı. **4** Dawut padixaħ bolqanda ottu yaxka kirğan bolup, kırık yıl səltənət kıldı. **5** U Hebronda Yəhūdanıñ üstidə yatta yıl altə ay səltənət kılıp, Yerusalemda pütkül Israıl bilən Yəhūdanıñ üstidə ottu üç yıl səltənət kıldı. **6** Padixaħ ez adəmları bilən Yerusalemıoja qikip, xu zemində turojan Yəbusiyilar bilən jəng kılıqılı bardi. Ular Dawutka: Sən bu yərgə kırəlməysən, bəlki hətta korlar bilən aksaklar seni qekindüridü!

– dedi. Qünki ular: «Dawut bu yərgə kət'iy kiralməydu», dəp oylayıtti. **7** Lekin Dawut Zion korojiniñ aldi (bu yər Dawutning xəhiri dəp atıldı). **8** Dawut u künii: Kimki Yəbusiyınları uray desə süngiç bilən qikixi kerək, andin u Dawut kın-kinidin eq kəridiqan bo kor, aksaklar bilən [hesablıxalydu], dedi. Xuning bilən «Korlar ya aksaklar eygə kirmsün» dəydiojan makal payda boldi. **9** Xundak kılıp Dawut korojanda turdi wə u yərni «Dawutning xəhiri» dəp atidi. Dawut xəhərning ətrapiqə Millodin tartip iq tərəpkıq imarət saldı. **10** Dawut baroqanseri կudrat taptı; samawiy koxunlarning Sərdarı bolоjan Huda Pərvərdigar uning bilən billə idi. **11** Turning padixaħı Hiram Dawutning kexioja əqlilərni əwətti wə ular bilən koxup, kədir yaqaqlırlı, yaqaqqırlar wa taxqınları əwətti; ular Dawut üçün bir orda yasap bərdi. **12** Dawut Pərvərdigarning ezini Israılqo padixaħı tikləp, ez həlkı Israıl üçün əzining padixaħlıkinı gülləndürgünlikini bilip yətti. **13** Dawut Hebrondın kəlgəndin keyin Yerusalemıñ yəna ayallarını wə kenizəklərni aldı; xuning bilən Dawutka yəna kep oqul-kızlar tuquldı. **14** Yerusalemda uningdin tuqulqoanlarning isimləri mana mundak idi: Xammua, Xobab, Natan, Sulayman, **15** Ibhar, Elixua, Nəfəg, Yafiya, **16** Elixama, Eliada wə Elifalət. **17** Filistiyılər Dawutning Israılqo padixaħı boluxkə məsihələnginini angloqanda, ular həmmisi Dawutni tutkili qıktı, Dawut buni anglapla, korojanoja qüxti. **18** Filistiyılər kəlip «Rəfayim jılıqısı»da yeyilip turdu; **19** Dawut Pərvərdigardin yol sorap: Filistiyılərə kərxi atlınaymu? Ələrni kolumna tapxurarsənmü? – dedi. Pərvərdigar Dawutka: Qıkkıñ! Qünki, Mən Filistiyılərni jəzəmən kolungoja tapxurımən – dedi. **20** U wakıttı Dawut Baal-Pərazimoja bardi. U yərde Dawut ularını tarmar kıldı. U: – «Pərvərdigar menin almıda dixmənlirim üstigə huddi kəlkün yarını elip kətəndək besüp kirdi» – dedi. Xuning bilən u yərni «Baal-Perazim» dəp atidi. **21** Filistiyılər u yərde ez məbədilərini taxlap kətti; Dawut bilən adəmləri ularni elip kətti. **22** Əmdi Filistiyılər yəna qikip «Rəfayim jılıqısı»da yeyilip turdu. **23** Dawut Pərvərdigardin yol soridi. Pərvərdigar: Sən u yərgə qikmay, bəlki ularning kəynidin aylınip etip üjma dərəhliniñ udulidin hujum kılıqın – dedi, **24** Xundak boliduki, sən üjma dərəhlikining üstidin yaqoq tıwixini anglixing bilənən dərəhal atlın; qünki xu tapta Pərvərdigar Filistiyılərning koxuniyoja hujumqa qıkçan bolidü, – dedi. **25** Dawut Pərvərdigarning uningoja əmr kılıqinidək kılıp, Filistiyılərni Gəzərgiqə kəoqlap kirdi.

6 Dawut Israılning arisidin barlıq sərhil adəmlərini yiojividi, bular ottuz ming qıktı. **2** Andin Dawut wə uningoja əgəxənəlarning həmmisi Hudanıñ əhədə sandukını yetkəp kəlix üçün Yəhūdadıki Baalaħqə qıktı; sanduk [muqəddas] nəm bilən, yəni kerubularning otturisida olturqoqı samawiy koxunlarning Sərdarı bolоjan Pərvərdigarning nami bilən atalojanidi. **3** Ular Hudanıñ əhədə sandukını dəngdə olturuxluk Abinadabning eyidə yengi bir hərwiyoja selip, uni xu yərdin elip qıktı. Abinadabning oqulları Uzzah bilən Ahijo u yengi hərwihi həyədidi. **4** Ular hərwihi Hudanıñ əhədə sandukı bilən dəngdə olturuxluk Abinadabning eyidin elip qıktı; Ahijo əhədə sandukining alıda mangdi. **5** Dawut bilən pütkül Israıl jəmatidikilər Pərvərdigarning alıda təntənə kılıp kuy okup qıltar, təmbur, dap, daqa-dumbak wə qanglar qelip usul oynidi. **6** Lekin ular Nakonning haminoja kəlgəndə, kalilar aldiqə müdürap kətənəkləi üçün, Uzzah kolini sozup Hudanıñ əhədə sandukını tutiwalı. **7** Pərvərdigarning opçizi Uzzahkə kozozaldı; u hata kılıqını üçün, uni Huda xu yərde urdi. Xuning bilən Uzzah Hudanıñ əhədə sandukining yenioja yikilipliñ eldi. **8** Lekin Dawut bolsa Pərvərdigarning Uzzahıñ

tenini bəskənlilikgə aqqıllandı wə u yərni «Pərəz-Uzzah» dəp atidi; u yər bugünkü künqiqə xundak atılıdu. **9** U künı Dawut Pərvərdigardin қorkup: Pərvərdigarning əhədə sandukını əzümmüngkigə kaysi yol bilən əkelərmən? — dedi. **10** Xuning üçün Dawut Pərvərdigarning əhədə sandukını «Dawut xəhiri»ga, əzininəkigə yətkənni halımidı; Dawut uni elip berip, Gatlıq Obəd-Edomning eyida kəldurdi. **11** Pərvərdigarning əhədə sandukı Gatlıq Obəd-Edomning eyidü tūq ay turdi; Pərvərdigiar Obəd-Edom wə uning pütkül əyidikilərni bərikətlidi. **12** Dawut padixahqə: — «Pərvərdigiar Əz əhədə sandukı wəjidin Obəd-Edom wə uning barını bərikətlidi» dəp eytildi. Xunga Dawut Hudanıng əhədə sandukını Obəd-Edomning eyidin elip qikip, huxluq bilən Dawutning xəhiriqə elip kəldi. **13** Pərvərdigarning sandukını ketürgenlər altə əkəmən mengip, xundak boldiki, u bir buka bilən bir bordak mozayni kürbanlıq kıldı. **14** Dawut bolsa kanap əfəndi kiyip Pərvərdigarning aliddə künqinən bariqə ussul oynaytti; **15** Dawut bilən Israelning pütkül jəməti təntənə kilip warkirix, kanay qelxip Pərvərdigarning əhədə sandukını elip qikiwatatti. **16** Pərvərdigarning əhədə sandukı Dawutning xəhiriqə elip kirilginidə, Saulning kizi Mikal derizidin əkarap, Dawut padixahning səkrəp Pərvərdigarning aliddə ussul oynawat-kanlığını kərəp, uni ez kənglidə mənsitmidı. **17** Ular Pərvərdigarning əhədə sandukını elip kirip, Dawut uning üçün tiktürgən qədirning otursıda koydi. Andin Dawut Pərvərdigarning aliddə keydürmə kürbanlıq bilən inaqlıq kürbanlıklarını sundı. **18** Dawut keydürmə kürbanlıq bilən inaqlıq kürbanlıklarını kəltürtüp bolup, halayıkka samawiy koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigarning namida bəht-bərikət tilidi. **19** U pütkül Israel jamaıtiga, ər bilən ayallarının hərbirığa birdin kotorumaq, birdin horma poxkili wə birdin üzüm poxkili təksim kılıp bərdi. Andin həlkinqən hərbiri ez eyiga yenip kətti. **20** Dawut ez ailisidikilərni mubarəkləx üçün yenip kəlgəndə, Saulning kizi Mikal uning aldiqə qikip: Bugün Israelning padixahı ezini xunqə xərəplik kərsəttim, əkəndək? U huiddi pəs bir adəmning nomussızlaqə ezini yalingaqlıqinoja olhxax, hizmətkarlırinin dedəklirininqəz aliddə ezini yalingaqlıdı! **21** Dawut Mikaloja: Undak [xadlançınım] Pərvərdigiar aliddə idi. U atang wə uning pütkül jəmətinə erüp, meni Pərvərdigarning həlkı bolən Israel təstiga baxlamqı kılıp tikiidi. Xunga mən Pərvərdigarning aliddə ussul oynayman! **22** Əməliyətə mən əzümmü tehimu orzımas kılıp, ez nəzirimdə eziüm təwən boluxka razıman. Lekin sən eytən u dedaklarning nəziridə bolsa, hərmətkə sazawər bolıman — dedi. **23** Saulning kizi Mikal bolsa, elidiqən künqiqə bala tuqomdı.

7 Padixah ez ordisida turatti, Pərvərdigiar uningoja ətrapidiki barlıq düxmənliridin aram bərgəndin keyin, **2** padixah Natan pəyoqəmbərgə: Mana kara, mən kədir yaqıqidin yasaloqan eydə olturıman, lekin Hudanıng əhədə sandukı bir qidirning iqida turuwatıdu — dedi. **3** Natan padixahka jawap berip: Kənglündə nemə oyliqininqə bolsa, xuni kılqıq; qünki Pərvərdigiar sening bilən billidur — dedi. **4** Lekin keçidə xundak boldiki, Pərvərdigarning sezi Natanə qələp mundak deyildi: **5** — Berip kulum Dawutka degin: «Pərvərdigiar: — «Sən dərəwəkə Manga turidioqanqa ey salmaqimusən?» — dəydu. **6** — «Man Israillarını Misirdin qıklärəndin tartıp, bu künqiqə bir eydə olturmidim, bəlkı bir qedirni makan kılıp, kezip yurdum. **7** Men Əzümmə barlıq Israillar bilən yürgən əhəmma yərlərdə, həlkim Israillar padiqı bolup beşikxə əmr kılqanlarqa, yəni Israelning hərkəndək əkbilisining bir [yətəkqisigə]: Nemixə Manga kədir yaqəqətin bir ey yasimayılər? — dəp bəkənmu? **8** Əmədi kulum Dawutka mundak degin: — Samawiy koxunlarning Sərdarı

bolən Pərvərdigiar: — Seni həlkim Israiloja baxlamqi kılıp tikləx üçün seni yaylaqlardın, koy bekixtin elip kəldim, — dəydi, **9** — wə maylı kəyərgə barmiojn, Mən həman sening bilən billa boldum wə sening aldingin barlıq düxmənlirinqni yokitip kəldim; yər yüzidiki uluqlar nam-xəhrətkə iğə bolonqandə seni uluq nam-xəhrətkə sazawər kildim. **10** Mən həlkim bolən Israiloja bir jayni bekitip, ularni xu yərdə tikip estüriman; xuning bilən ular öz zeminida turidioqan, parakəndiqiliğə uqrımaydioqan bolidu. Rəzzillər dəsləptidikidək, xundakla Mən həlkim Israel təstiga həkümranlıq kılıxıqə həkimlərini təyinlənən künnlərdidikidək, ularqa kaytidin zulum salmaydu. Men hazır sanga əhəmma düxmənlirinqdin aram bərdim. Əmədi Mənki Pərvərdigiar sanga xuni eytip koyayki, Mən sening üçün bir eyni kürup berimən! — dəydi. **12** «Künnliring toxup, atabəwiliring bilən [əlümədə] uhliojiningdə, Mən ez puxtingdin bolənən nəslingin sening ornungda turozup, padixahlığını məzmut kılımın. **13** Mening namim üçün bir eyni yasoquqı u bolidu, wə Mən uning padixahlıq təhtini əbədgıqə məstəhkəm kılımın. **14** Mən uningoja ata bolıman, u Manga oqul bolidu. Əger u əkbəhəlik kilsa, uningoja insanların tayıki bilən wə adəm balılırinin sawak-dumbalaxlıri bilən təribyə berimən. **15** Əməma Mən sening aldingda ərüwətən Sauldin mehîr-xəpkitimiñi juda kılqiniməndək, uningoja mehîr-xəpkitimiñi juda kılmayman. **16** Xuning bilən sening eyüng wə sening padixahlığında həmixinə məzmut kılınlıdu; tahting əbədgıqə məzmut turozuludur. **17** Natan bu barlıq sezər wə barlıq wəhəjni heqnəmə əkaldurmay, Dawutka eytip bərdi. **18** Andin Dawut padixah kılıp, Pərvərdigarning aliddə olturup mundak dedi: «İ, Rəb Pərvərdigiar, man zadi kim idim, menin eyüm nəmə idi, Sən meni muxu dərijiga keturgüdək? **19** Lekin, i Rəb Pərvərdigiar, [menin bu mortiwəm] Sening nəzirində kiqikkina bir ix əsəbləndi; qünki Sən mən külungning eyining yırak kəlgüsü toorrluk sezlidinq; bu əhəmmilə adəmgə daim bolidiqən ixmu, i, Rəb Pərvərdigiar? **20** Əmədi Dawut Sanga yənə nemə desun? Sən Əz külungni tonuysən, i, Rəb Pərvərdigiar! **21** Sən sez-wədəng wəjidin, Əz kənglüngdikigə asasən bu uluq ixning əhəmmisini külung bilsun dap bekitip kılqənsən. **22** Xunga Sən uluqşən, i Pərvərdigiar; külaklırimiz barlıq anglojinqidək, Sening təngdixing yok, Səndin baxka heqkandakı ilah yoktur. **23** Həlkinqə Israeldək yənə baxka bir əl barmu, ular jahanda alahidə turidu? — Qünki [Sən] Huda ularını Misirdin kütküzup Əzüngə has bir həlk kılıq üçün, xundakla nam-xəhrətkə iğə bolux üçün, Əzüng barding; Sən Əzüng üçün Misirdin, əllərdin wə ularning ilahlıridin kütküzup qıkkən həlkinqə aliddə zemining üçün uluq wə dəhəxətlik ixlərini kıldı. **24** Sən həlkinqə Israelni Əzüng üçün əbədgıqə bir həlk boluxka bekitting; Sən, i Pərvərdigiar, ularning Hudasi boldung. **25** Əmədi həzir, i Pərvərdigiar Huda, Əz külung wə uning eyi tooqrisida eytən wədəngə əbədgıqə məzmut əməl kılqın; Sən deqanlıring boyiqə ixni ada kılqəysən! **26** Sening namingə əbədgıqə uluqlinip: — Samawiy koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigiar Israelning təstidə turidioqan Hudadur, dəp eytilşun, xundakla Əz külungning ey-sulalisi sening aldingda məzmut turozulusun. **27** Qünki Sən, i Samawiy koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigiar, Israelning Hudasi Əz külungə: Man sanga bir ey-sulalı kürup berimən, dəp wəhiy kıldı; xunga külung bu duani sening aldingda kılıxka jür'ət kıldı. **28** Əmədi sən, i Rəb Pərvərdigiar, birdinbir Hudadursən, Sening sezlirinq həkikəttür wə Sən bu bəht-iltipatni Əz külungə wədə kıldı; **29** xunga külungning ey-jəmətini Sening aldingda mənggü turuxka nesip kılıp bərikətligəysən; qünki Sən, i Rəb Pərvərdigiar, buni wədə

kilojansən; bu bəht-iltipating bilən Əz ələkuning ey-jəməti əbədiqə bəht-iltipatka nesip bolidu».

8 Bu ixlardın keyin xundak boldiki, Dawut Filistiyərlərə hujum kilip, ularni boysundurdi. Xundak kilip, Dawut Filistiyərlərning kolidin mərkəzi xəhərning hökükini aldı. **2** U həm Moabiyalarə hujum kilip, ularnimu məoplup kıldı. U ularni yərgə yatkuzup, tana bilən əlqəp, ikki tana kəlgənlərni eltürdi, bir tana kəlgənlərni tırık kəldurdi. Moabiyalar bolsa Dawutka bekiniip, uningoja selik tapxurdi. **3** Andin Zobahning padixahı Rəhəbning oqlı Hədad'ezər Əfrət dəryasında qıkip, xu yurdiki həkimiyəti əzizə qaytidin tərtiwləmək qoloğunda, Dawut uningoja hujum kilip, məoplup kıldı. **4** Dawut uning əxunidin bir ming yəttə yüz atlıq əskərni wə yigirmə ming piyadə əskərni əsir kıldı; Dawut harwa atlırinin piyini kəstürdi, lekin eziqə yüz hərəlik, atni kəldurup koydi. **5** Dəməxəktiki Suriylər Zobahning padixahı Hədad'ezərgə yardımə berix üçün qıktı, lekin Dawut Suriylərdin yigirmə ikki ming adəmni eltürdi. **6** Andin Dawut bərnəqqə bərəqə əskərlərini Dəməxəktiki Suriylərning zəminidə turoquzdu; xuning bilən Suriylər Dawutka bekiniip uningoja selik tapxurdi. Dawut kəyərgə barsa, Pərvərdigar uningoja nusrat berətti. **7** Dawut Hədad'ezərning əqləmləri qə təminləngən altun kəlkənni tərtiwləp, Yerusaleməqə kəltərdi. **8** wə Hədad'ezərning xəhərləri bolən Bitàh bilən Birotay xəhərlərinidin intayın kep misni koloja qıixıldı. **9** Hamatning padixahı Toy Dawutning Hədad'ezərning pütün əxununu məoplup kilojini anglap, **10** wə oqlı Yoramı Dawutning halını soraxkə wə Dawutning Hədad'ezər bilən jəng kilip uni məoplup kilojinoja uni tabrıklağa əwətti. Qünki Hədad'ezər daim Toy bilən jəng kilip keliwatatti. Yoram bolsa kümüx, altun wə mis qəqa-buyumlarnı elip kəldi. **11** Dawut padixahı muxularını wə ezi bekindurojan həmmə əllərdin, jümlidin Suriylərdin, Moabiyardin, Ammoniyardin, Filistiyərlərin wə Amaləklərdin olja alojan altun-kümüxişlərini Pərvərdigarə atap beqixıldı. Bular Zobahning padixahı Rəhəbning oqlı Hədad'ezərdin alojan oljini ez iqiqa alıdu. **12** Dawut Suriylərni məoplup kilip, yəni on səkkiz ming adəmni «Xor wadisi»da əltürüp yanqanda, uning nam-danglık heli qıqıqəndi. **14** U Edomda əskər bargahlarını turoquzdu; pütün Edomda bargahlarını kurdı. Xuning bilən Edomiyərlərning həmmisi Dawutka bekindi. Dawut kəyərgə barsa, Pərvərdigar uningoja nusrat berətti. **15** Dawut pütükli Israil üstügə səltənət kıldı; u pütükli həlkini sorap, adil həkümlər qıqırap adəlat yürgütətti. **16** Zəruiyaning oqlı Yoab əxununing sərdarı boldi; Ahiludning oqlı Yəhəoxafat mirza boldi; **17** Ahitubning oqlı Zadok bilən Abiyatarning oqlı Ahimələk kahin boldi; Seraya diwan begi boldi. **18** Yəhəyadanıning oqlı Binaya Kərətiylər bilən Pələtiylərning yolbaxqısı boldi; Dawutning əqləmləri kahin boldi.

9 Dawut: Saulning eyidin tırık kəlojan birərsi barmikin, bar bolsa mən Yonatanning hərmitidə uningoja xapaət kərsitəy? — dedi. **2** Əmədi Saulning ailisidikli Ziba deqan bir həzmətkar kəlojanı. Ular uni Dawutning kəxioja qakırdı. Kəlgəndə, padixah uningdin: Sən Zibamu? — dəp soridi. U: Pekir mən xu! — dedi. **3** Padixah: Saulning ailisidin birərsi tırık kəldim! Mən uningoja Hudanıng xapaitini kərsitəy dəwətiman, — dedi. Ziba padixah: Yonatanning bir oqlı tırık kəldi; uning ikki puti aksaydu — dedi. **4** Padixah uningdin: U kəyərdə, dəp soridi. Ziba padixah: U Lo-Dibardin, Ammiəlning oqlı Makirning eyidə turidu — dedi. **5** Xunga Dawut padixah kixi awətip uni Lo-Dibardin, Ammiəlning oqlı Makirning eyidin elip kəldi. **6** Saulning nəwrisi, Yonatanning oqlı Məfiboxat Dawutning

aldoja kəlgəndə, yüzini yərgə yikip, təzim kıldı. Dawut: [Sən] Məfiboxatmu? — dəp qakıriwidi, u: Pekir xu! — dəp jawap kəyturdi. **7** Dawut uningoja: Korkmiojin, atang Yonatan üçün, sanga xapaət kilmay kalmaymən; bowang Saulning həmmə yər-zəminilərini sanga kəyturup beray, san həmixə mening dastihinimdin əqizilisini — dedi. **8** Məfiboxat təzim kiliq: Kəlulgə nema idi, məndək bir əltük it alıyılı kədirliyidək nema idim? — dedi. **9** Andin padixah, Saulning həzmətkarları Zibani qakırip uningoja: Saulning wə pütükli ailisining həmmə təlləlkətini mana mən oqojangning oqlining kəlioja bərdim. **10** Sən bilən oqulliring wə həzmətkarlıring uning üçün xu zəmindi terikqılıq kiliq, qıkkən məhsulatlılarını oqojangning oqlıqə yeyixə tapxurunglar. Olojangning oqlı Məfiboxat mən bilən həmixə həmdəstihən bolup əqizilinidü, — dedi (Zibani on bəx oqlı wə yigirmə həzmətkarları bar idi). **11** Ziba padixah: Qojojan padixah kəlliriqə buyruqənning həmmisigə kəminiləri əməl kıldı, — dedi. Padixah Dawut [yənə]: Məfiboxat bolsa padixahning bir oqlıdək dastihinimdin taam yesun — [dedi]. **12** Məfiboxatın Mika deqan qıqıq bir oqlı bar idi. Zibani eyidə turuwtəkənlərning həmmisi Məfiboxatın həzmətkarları boldi. **13** Əmədi Məfiboxat Yerusalemda turattı; qünki u həmixə padixahning dastihinidin taam yəp turattı. Uning ikki puti aksak idi.

10 Keyin xundak ix boldiki, Ammoniyərlərning padixahı əldi wə uning Hənun deqən oqlı ornida padixah boldi. **2** Dawut bolsa: Uning atisi manga iltipat kərsətkəndək mən Nahaxning oqlı Hənunəqə iltipat kərsitəy, — dedi. Andin Dawut atisining pətisigə [Hənunning] kənglini soraxkə ez həzmətkarlırinin bərnəqqını mangdurdı. Dawutning həzmətkarları Ammoniyərlərning zəmininoja kəlgəndə, **3** Ammoniyərlərning əməldarlısı oqojisi Hənunəqə: Sili Dawutni rastla atılırinin hərəmti üçün kəxliroja kəngül sorap adəm əwətipti, dəp kəramla? Dawutning həzmətkarlırinin kəxliroja əwətkini xəhərni paylap uningin məlumat elix, andin bu xəhərni aqdurux üçün əməsmə? — dedi. **4** Xuning bilən Hənun Dawutning həzmətkarlırinin tutup, sakallırining yerimini qüxtürüp, kiyimlərinin bəldin təwinini kəstürüp, ketini eiqip kətkütüwətti. **5** Bu həwər Dawutka yətkütüwəldi; u ularni kütüwelikə aldioja adəm mangdurdı; qünki ular intayın nomus həs kəlojanı. Padixah ularqa: Sakal-burutunglar əskiqilik Yeriho xəhərində turup, andin yenip kelinglər, — dedi. **6** Ammoniyərlər əzliyinən Dawutning nəpritigə uqırıqanlığını bilip, adəm əwətip Bəyt-Rəhəbdikli Suriylər bilən Zobahdikli Suriylərdin yigirmə ming piyadə əskər, Maakahning padixahıdin bir ming adəm wə Təbədiki adəmlərdin on ikki ming adəmni yallap kıldı. **7** Dawut buni anglap, Yoabning pütükli jəngiwar əxununu [ularning aldioja] mangdurdı. **8** Ammoniyərlər qıqıq xəhərning dərwazisinin aldida səp tüzidi; Zoba bilən Rəhəbdikli Suriylər wə Tob bilən Maakahning adəmləri dalada səp tüzidi; **9** Yoab jəngning aldı həm kəynidin bolidiqanlıqoja kəzi yetip, Israildən bir kisiş sərhil adəmlərni iləqap, Suriylərgə kərxi səp tüzidi; **10** kəlojanlarnı Ammoniyərlərə karxi səp tiziçin dəp inisi Abixayning kəlioja tapxurp, uningoja: **11** — Əgər Suriylər manga küqlük kəlsə, sən manga yardımə bargaysan; emmə Ammoniyərlər sanga küqlük kəlsə, man berip sanga yardımə berəy. **12** Jürətlik bolox! Əz həlkimiz üçün wə Hudayimizning xəhərləri üçün baturluk kılıayı. Pərvərdigar Əzığə layik kərənginini kəlojayı! — dedi. **13** Əmədi Yoab wə uning bilən kəlojan adamlar Suriylərə hujum kəlojılı qıktı; Suriylər uning aldiда kəqtı. **14** Ammoniyərlər Suriylərning əqəməkini kərgəndə, ularmu Abixaydin keçip, xəhərgə kiriwaldı. Yoab

bolsa Ammoniyalar bilən jəng kılıxtin qekinip, Yerusalemə qənəbənə yəniqən kəldi. **15** Suriylər bolsa ezlirinen Israillarning aldi mənələp bolojinini kərgəndə, yənə jam boluxti. **16** Hədad'ezər adamları əwətip, [əfrət] dəryasının nerisi təripidiki Suriylərni [yardəməgəl] qakırıp, ularni yetkəp kəldi; ular Helam xəhərığa kəlgəndə, Hədad'ezərning əxunun sərdarı Xobak ularoja baxqılıq kıldı. **17** Bu həwər Dawutka yətkəndə, u pütküll Israillni yioqdurup, İordan dəryasının ettip, Helam xəhərığa bardı. Suriylər Dawutka karxi səp tizi, uningoja hujum kıldı. **18** Suriylər yənə Israildin qəqti. Dawut bolsa yəttə yüz jəng hərəlikni, kırıq ming atlıq əskərni kirdi həm əxunun sərdarı Xobakni u yerdə əltürdi. **19** Hədad'ezərgə bekinqojan həmmə padixahlar ezlirinen Israıl alıdına yengilginini kərgəndə, Israıl bilən sülh kılıxip ularoja bekindi. Xuningdin keyin Suriylər Ammoniyalaroja yənə yardım birixə jür'ət kılalmıdı.

11 Xundak boldiki, yengi yilning bexida, padixahlar jənggə atlanoqan wakıttı Dawut Yoabni adamları bilən həmdə həmmə Israillni jənggə mangdurdı; ular Ammoniyaların zeminini wəyrən kılıp, Rabbah xəhərini muhəsirigə aldı. Lekin Dawut Yerusalemda kəldi. **2** Bir künə qəqta Dawut kariwattin kopup, padixah ərdisining egizisidə aylınip yürətti; egzidin u munqıda yuyuniwatkan bir aylını kəndi. Bu aylə bək qırılıq idi. **3** Dawut adəm əwətip, aylanıng həwirini soridi; bırsi uningoja: — Bu Eliamning kizi, Hıttiy Uriyanıng ayali Bat-Xeba əməsəm? — dedi. **4** Dawut kixi əwətip, uni kəxioja əkəltürdi (u wakıttı u adəttin pakliniwatkanı). U uning kəxioja kəlgəndə, Dawut uning bilən billə boldi; andin u eż eyigə yenip kətti. **5** Xuning bilən u ayal əhamildar boldi, həm Dawutka: Mening boyumda kaptu, dəp həwər əwətti. **6** Xuning bilən Dawut Yoabka həwər yətküzip: Hıttiy Uriyanı mening kəximəqə əwətinglər, dedi. Yoab Uriyanı Dawutning kəxioja mangduri. **7** Uriya Dawutning kəxioja kəlgəndə, u Yoabning halını, həlkning halını wə jəng əhəwalını soridi. **8** Andin Dawut Uriyaqə: Öz eyüngə berip putliringin yuqin, dedi. Uriya padixahning ərdisindən qıkkanda, padixah kaynidin uningoja bir səwoja əwətti. **9** Lekin Uriya eż eyigə barmay, padixahning ərdisining dərvazisida, oyojsinining baxka kul-hizmətkarlırinin arisida yattı. **10** Ular Dawutka: Uriya eż eyigə barmidi, dəp həwər bərdi. Dawut Uriyadın: Sən yırak səpərdin kəlding əməsəm? Nemixka eż eyüngə kətmidi? — dəp soridi. **11** Uriya Dawutka: Mana, əhdə sandukı, Israillar wə Yəhūdalar bolsa kapılarda turup, oyojam Yoab bilən oyojamning hizmətkarlıri oquq daldala qədir tikip yetiwartsa, man yəp-iqip, ayalm bilən yetixə eyüngə baraymu? Sening jeninq bilən wə həyatıng bilən kəsəm kılımənki, mən undak ixni kılımymən — dedi. **12** Dawut Uriyaqə: Bügün bu yərda kələjin, atə seni kətikwetimən, — dedi. Uriya u künə wə ətisi Yerusalemda kəldi. **13** Dawut uni qakırıp həmdastıhanı kılıp, yəp-iqüzip məst kıldı. Lekin xu keçisi Uriya eż eyigə barmay, qıkkıp oyojsinining kul-hizmətkarlırinin arisida eż kariwıtida uhlidi. **14** Ətisi Dawut Yoabka hət yezip, Uriyanıng aloqə ketixigə bərdi. **15** Hətta u: Uriyanı sokux əng kəskin bolidiojan aldin ki səpət turoquzıq, andin uning əltürülüxi tıqün uningdin qekinip turunglar, dəp yazoqanı. **16** Xuning bilən Yoab xəhərni kezitip, Uriyanı palwanlar [kəskin sokuxkan] yərgə mangdurdı. **17** Xəhərdiki adamlar qıkip, Yoab bilən sokuxkanda həlkətin, yəni Dawutning adamlarından birnaqqisi yikildi; Uriyamu əldi. **18** Yoab adəm əwətip jəngning həmmə wəkəliridin Dawutka həwər bərdi. **19** U həwərqiye mundak tapılıdi: Padixahka jəngning həmmə wəkəlirini dəp bolojingında, **20** əgər padixah qəzəplinip seningdin: Sokuxkanda nemixka xəhər sepiiloja xundak yekin bardingər? Ularnıng sepilidin ya atidioqanlığını

bilməmtinqılar? **21** Yərubbəxətninq oqlı Abimələknı kim elətürqinini bilməmsən? Bir hotun seplidin uningoja bir parqə yarçunqak texini etip, u Təbəz xəhərində olmındımu? Nemixka sepiiloja undak yekin bardingər? — Desə, sən: Silininq kulları Hıttiy Uriyamu əldi, dəp eytkin — dedi. **22** Həwərqi berip Yoab uningoja tapxurup əwətkan həwərning həmmisini Dawutka dəp bərdi. **23** Həwərqi Dawutka: Dütəmənlər bizdən kütlük kəlip, dalada bizgə hujum kıldı; lekin biz ularoja zərbə berip qekindürüp, xəhərning dərvazisiziqə qoşulduq. **24** Andin ya atkuqilar seplidin kul-hizmətkarlıringoja ya etip, padixahning kul-hizmətkarlırinidin birnaqqını əltürdi. Kulları Uriyamu əldi — dedi. **25** Dawut hawərqiqa: Yoabka mundak degin: — Bu ix nəzirində eoqir bolmisun, kılıq ya uni ya buni yəydi; xəhərə bolən hujumınglarnı kəttik kılıp, uni oqulitqılar, dəp eytip uni jür'ətləndürün — dedi. **26** Uriyanıng ayali eri Uriyanıng olgınını anglap, eri üçün matəm tutti. **27** Matəm künli etkəndə Dawut adəm əwətip uni ordisoja kəltürdi. Xuning bilən u Dawutning ayali bolup, uningoja bir oquq tuqdı. Lekin Dawutning kılıqan ixi Perwərdigarning nəziridə rəzil idi.

12 Pərvərdigar Natanojı Dawutning kəxioja mangdurdı. U Dawutning kəxioja kəlip uningoja mundak dedi: «Bir xəhərdə ikki adəm bar bolup, bırsi bay, yənə bırsi kəmbəoqəl idı. **2** Bayning intayın tola koy wə kala padiliri bar idı. **3** Lekin kəmbəoqəlning ozi setiwiçip bəkçan kılıq bir saqılıq kozidin baxka bir nərsisi yok idi. Kəzə kəmbəoqəlning eyidə balılıri bilən təng esüp qong boldi. Kəzə uning yeginidin yəp, uning iqkinidin iqip, uning kəqikidə uhlidi; uning nəziridə u eż kizidək idi. **4** Bir künə bir yoluqı bayningkığa kəldi. Əməma u eyigə kəlgən mehman tıqün ezinin koy yaki kala padiliridin birini yegütüxkə təyyarlaşkə kezi kiymay, bəlkı kəmbəoqəlning kozisini tərtiwiçip soyup, kəlgən mehman tıqün təyyarlıdı. **5** Dawut buni anglap u kixığa kəttik oqəzapləndi. U Natanojı: Pərvərdigarning hayatı bilən [kəsəm kılımənki], xuni kılıqan adəm əltümgə layıktur! **6** U həq rəhəimdillik kərsətməy bu ixni kılıjını tıqün kozioja tət həssə tələm təlisün — dedi. **7** Natan Dawutka: Sən dəl xu xixidursən! Israillning Hudasi Pərvərdigar mundak daydu: «Mən seni Israillning üstidə padixah bolaklılı məsəl kıldım wə Saulning kolidin kütkuzdum; **8** Mən oyojangning jəmatını sanga berip, oyojangning ayallırını kəqikinqoja yatkuzup, Israillning jəmati bilən Yəhūdanıng jəmatını sanga bərdim. Əgər sən buni az kərgən bolsang, Mən sanga yənə həssiləp berəttim; **9** Nemixka Pərvərdigarning sezinə kezgə ilmay, uning nəziridə rəzil boləqənni kıldığ? Sən Hıttiy Uriyanı kılıq bilən əltürgüzip, uning aylını eziungə ayal kıldığ, sən uni Ammoniyaların kılıqi bilən kətl kıldığ. **10** Əmdi sən Meni kezgə ilmay, Hıttiy Uriyanıng aylını eziungə ayal kılıjınin tıqün, kılıq sening eziungəndən ayrılmayıd». **11** Pərvərdigar mundak daydu: — «Mən eż eyüngəndən sanga yamanlıq kəltürüp, kəzli ringning alidda ayallırıngı elip, sanga yekin bırsığa berimən, u bolsa kükpiündüzdə ayallırıngı bilən yatidu. **12** Sən bolsang u ixni mahpiy kıldığ, lekin Mən bu ixni pütküll Israillning alidda kündüzə kılımən» — dedi. **13** Dawut Natanojı: — Mən Pərvərdigarning alidda gunah kıldım — dedi. Natan Dawutka: Pərvərdigar həm gunahıngidin etti; sən elməyən. **14** Halbüki, bu ix bilən Pərvərdigarning dütəmənlirigə kupurluk kılıkça pursat bərgininq tıqün, seningdin tuqulqoqə oquq bala qoqum əlidü, — dedi. **15** Xuning bilən Natan eż eyigə kaytip kətti. Pərvərdigar Uriyanıng ayalidin Dawutka tuqulqoqə balını xundak ərdiki, u kəttik kesəl boldi. **16** Dawut bala həkkidə Hudaqə yelindi. U roza tutup, keqilərdə iqkirigə kırıp yərdə düm yatatti. **17** Uning jəmatining aksakalları kopup

uning kexioja berip, uni yərdin kopurmakçı boldi; lekin u unimidi wə ular bilən tamak yeyixini rət kıldı. **18** Yəttinqi künü bala eldi. Dawutning hizmətkarlıri bala eldi, deyən həwərnii uningoja berixinə körkəp: «Bala tirk wakıtı padıxah bizning sezlirimizgə kulak salmadi, əmdi bizi kəndakmə uningoja bala eldi, dəp həwər berimiz? U ezini zahimləndürüxi mumkin!» — deyixti. **19** Lekin Dawut hizmətkarlırinin piqirləxkinińi kərçüp, balining əlginini ukəti. Xunga Dawut hizmətkarlıridin: Bala əldim? dəp soridi. Ular: Əldi, — dəp jawab bərdi. **20** Xuning bilən Dawut yərdin kopup, yuyunup, [huxbuy] may bilən məsihlinip, kiyimlirini yənggixləp, Pərvərdigarning eyiga kirip ibadət kıldı; andin ez eyigə kəytip eziqə tamak əkəltürüp yedi. **21** Hizmətkarlıri uningoja: Silining bu nema kəlojanları? Bala tirk qəoşa roza tutup yioqlidilə, lekin bala əlgəndin keyin kopup tamak yedila, — dedi. **22** U: Mən: «Kim bilsun, Pərvərdigar manga xapaət kərsitip, balını tirk kəldurarmıkin» — dəp oylap, bala tirk wakıttı roza tutup yioqlidim. **23** Lekin əmdi u əlgəndin keyin nemixə roza tutay? Mən unı yandurup alalaymənmu? Mən uning yenioja barımən, lekin u yenimoja yenip keləlməydi, — dedi. **24** Dawut ayalı Bat-Xebaqa təsəlli bərdi. U uning kexioja kirip uning bilən yatti; u bir oqul tuqıwidı, Dawut uni Sulayman dəp atidi. Pərvərdigar uni seydi, **25** wə Natan pəyojəmbər arkılık wəhiy yətküzüp, uningoja Pərvərdigar üçün «Yəddidiya» dəp isim kəydi. **26** Yoab Ammoniyarnıñ xəhənə paytəhti Rabbahka hujum kiliп uni aldi. **27** Andin Yoab həwərqlərini Dawutning kexioja mangdurup: Mən Rabbahka hujum kiliп, xəhərnıng su bar kismini aldim. **28** Həzir sən kəlojan əskərlərni yioqip, xəhərnı kəmal kiliп, uni ixqal kiliqin; bolmisa mən xəhərnı alsam, mening ismim bilən atılıxi mumkin — dedi. **29** Xunga Dawut həmmə həlkəni jən kiliп, Rabbahka hujum kiliп uni aldi. **30** U ularning padıxahının tajini uning bexidin aldi. Uning üstidiki altunning eojirlioji bir talant idi, wə uning kəzidə bir gəhər bar idi. Kixilər bu tajni Dawutning bexioja kiygüzdi, Dawut bolsa u xəhərdin nuroqun olja aldi. **31** Əmma u yərdiki həlkəni xəhərdin qikirip ularni hərə, haman tepidiojan tırnları wə təmür paltılar bilən ixlətti yaki humdanda kattik, əmgəkkə saldı; Dawut Ammoniyarnıñ həmmə xəhərləridə xundak kıldı; andin Dawut barlık həlk bilən Yerusaleməqə yenip kəldi.

13 Dawutning oqlı Abxalomning Tamar deyən qiraylık bir singlisi bar idi. Bu ixlardın keyin, Dawutning oqlı Amnon uningoja axıq bolup kıldı. **2** Amnon singlisi Tamarning ixkida xunqə dərd tarttiki, u kesəl bolup kıldı. Əmma Tamar tehi kiz idi; xuning bilən Amnonqa uni bir ix kılıx mumkin bolmayıdışandək kəründi. **3** Lekin Amnonning Yonadab isimlik bir dosti bar idi. U Dawutning akisi Ximeahning oqlı idi. Bu Yonadab tolimu hıyligər bir kixi idi. **4** U Amnonqa: Sen padıxahning oqlı turup, nemixə kündin künqə bundak jüdəp ketisən? Kəni, manga eytip bər, dedi. Amnon uningoja: Mən inim Abxalomning singlisi Tamarəxa axıq boldum, dedi. **5** Yonadab uningoja: Sen aqırıp orun tutup, yetip kəlojan boluval; atang seni kərgili kəlgəndə uningoja: Singlim Tamar kəlip manga tamak bərsun; uning tamak ətkinini kərrixüm üçün, aldimda tamak etip bərsun, mən uning kəlidin tamak yay, dəp eytkən, dedi. **6** Xuning bilən Amnon yetiweiip ezini kesəl kərsətti. Padıxah uni kərgili kəlgəndə, Amnon padıxahka: Ətünimən, singlim Tamar bu yərgə kəlip, manga iki kəturməq təyyar kəlip bərsun, andin mən uning kəlidin elip yay, dedi. **7** Xuning bilən Dawut ordisoja adəm əwətiip Tamarqa: Sandın ətünimənki, akang Amnonning eyigə berip, uningoja yegüdək bir nemə təyyarlap bərgin, dəp eytti. **8** Tamar Amnonning

eyiga bardi; u yatkanidi. U un elip yuqurup, kəturməqlərni kez aldida ətti. **9** Andin u kəturməqni kazandın elip, uning aldiyo kəydi. Lekin u yigili unimidi; u: — Həmmə adəm mening kəximdin qikip kətsün, dedi. Xuning bilən həmmə kixilər uning kəxidin qikip kətti. **10** Andin Amnon Tamarqa: Taamni iqkirkiri hujriqə elip kərçin, andin kolungdin elip yəyman, — dedi. Tamar ezi ətkən kəturməqni iqkirkiri hujriqə, akisi Amnonning kexioja elip kirdi. **11** Tamar ularnı uningoja yegüzüp koymaqçı boluwidi, u uni tutuwelip: I singlim, kəl! Mən bilən yatkın! dedi. **12** Lekin u uningoja jawab berip: Yak, i aka, meni nomuska koymioqin! Israılda bundak ix yok! Sən bundak pəskəxlək kilmioqin! **13** Mən bu xərməndiqiliğin kəndakmə kətürüp yürəleyəmən?! Sən bolsang Israılning arisidiki əhməklərdin bolup kəlisən. Ətünüp kəlay, pəkət padıxahka desəngla, u meni sənqə təwə boluxtin tosimaydu, — dedi. **14** Lekin u uning səziqə kulak salmadi. U uningdin küçükli kəlip, uni zorlap ayaq astı kiliп uning bilən yatti. **15** Andin Amnon uningoja intayın kətəkkı nəprətləndi; uning uningoja bolən nəprəti uningoja bolən əslidiki muhəbbətidin ziyyədə boldi. Amnon uningoja: Kopup, yokal! — dedi. **16** Tamar uningoja: Yak! Meni həydiqə gunahıq sən həli manga kəlojan xu ixtin bəttərdür, dedi. Lekin Amnon uningoja kulak salmadi, **17** bəlkı hizmitidiki yax yigitni qakirip: Bu [hotunni] manga qaplaxturmay, sirtka qikirivət, andin ixikni takəp koy, dedi. **18** Tamar tolimu rəngdar bir kenglik kiygonidi; qünki padıxahının tehi yatlık bolmioqan kizləri xundak kiyim kiyətti. Amnonning hizmətkarlıri uni koçlaq qikirip, ixikni takıwaldı. **19** Tamar bexioja kül qeqip, kiygən rəngdar kenglikini yirtip, kolını bexioja kəyup yioqlıqən peti ketiwatatti. **20** Akisi Abxalom uningoja: Akang Amnon sən bilən yattımu? Həzirqə jım turqojin, singlim. U sening akang əməsmə? Bu ixni kəngləggə almoqin, — dedi. Tamar akisi Abxalomning eyida kengli sunuk haldə turup kəldi. **21** Dawut padıxahımu bolən barlık ixlərni anglap intayın aqıqlılandı. **22** Abxalom bolsa Amnonqa ya yahxi, ya yaman həq gəp kilmidi. Qünki Abxalom singlisi Tamarni Amnonning horlıqanlığının uni eq kərətti. **23** Toluk ikki yıl etüp, əfraiməqə yekin Baal-Hazorda Abxalomning kirkioqlıqları kəyilərini kirkıwatattı; u padıxahının həmmə oqullarını taklip kıldı. **24** Abxalom padıxahının kexioja kəlip: Mana kulları kəyilərini kirkitiwatidu, padıxah wə hizmətkarlırinin silinilən kulları bilən bərrixini etünimən, — dedi. **25** Padıxah Abxalomqa: Yak, oqlum, biz həmmimiz barmayı, sənqə qoşusmu, — dedi. Abxalom xunqə desim, u baroqlı unimidi, bəlkı uningoja amət tilidi. **26** Lekin Abxalom: Əgər berixkə unimisila, akam Amnonni biz bilən baroqlı koysila, — dedi. Padıxah uningdin: Nemixə u sening bilən baridu? — dəp soridi. **27** Əmma Abxalom uni kəp zorliqini tiqün un Amnonning, xundakla padıxahının həmmə oqullarınıning uning bilən bərrixioja koxuldi. **28** Abxalom ez oqulamlıqə buyrup: Sağək turunglar, Amnon xarab iqip hux kəyip boloxanda, mən silərgə Amnonni urungular desəm, uni dərhal əltürünər. Korkmangları! Bularını silərgə buyruqcuqı mən əməsmə? Jürətlik bolup baturuluk kərsitingle — dedi. **29** Xuning bilən Abxalomning oqulamları Amnonqa Abxalom ezi buyruqəndək kıldı. Xuan padıxahının həmmə oqulları kopup, hər biri ez keçirioja minip kəqtı. **30** Xundak boldiki, ular tehi yolda keçip ketiwatkənda, «Abxalom padıxahının həmmə oqullarını əltürdi. Ularning həq biri kalmidi» deyən həwər Dawutka yətküzüldi. **31** Padıxah kopup kiyimlirini yirtip yərdə dum yatti; uning həmmə kül-hizmətkarlıri bolsa kiyimliri yirtik haldə yenida turattı. **32** Əmma Dawutning akisi Ximeahning oqlı Yonadab uningoja: — Olojam, ular

padixahning oqulliri bolqan həmmə yigitləri əltürdi, dəp hiyal kəlmişila. Qünki pəkət Amnon əldi; u ix Amnonning Abxalomning singlisı Tamarni har kılıçan kündin baxlap Abxalomning aqzidin qıqarmıqan niyiti idi. **33** Əmdi oqojam padixah: «Padixahning həmmə oqulları əldi» dəgən oyda bolup kəngüllərini biaram kəlmişila. Qünki pəkət Amnonla əldi – dedi. **34** Abxalom bolsa keqip kətənədi. [Yerusealemidiki] kezətqi oqulam əkərənədi, mana, oqər təripidin təqning yenidiki yol bilən nuroğun adəmlər keliwatatti. **35** Yonadab padixah: Mana, padixahning oqulları kəldi. Dəl kulları degəndək boldi – dedi. **36** Sezini tütütip turiwidi, padixahning oqulları kelip kəttik yioqa-zar kıldı. Padixah, bilən hizmətkarlırimu kəttik yioqlaxtı. **37** Lekin Abxalom bolsa Gəxurning padixahı, Ammilihduning oqli Talmayning kəxiqə bardi. Dawut oqlı üçün hər kün həza tutup kəyəqurdu. **38** Abxalom keqip, Gəxuroja berip u yərdə üq yil turdu. **39** Dawut padixahning kəlbini Abxalomning yenoqa berixkə intzar boldi; qünki u Ammonoja nisbətən təsəlli tapşanı, qünki u elgənidi.

14 Əmdi Zəruiyaning oqli Yoab padixah, kəlbining Abxalomqa talmüriyatçılarını baykıdi. **2** Xuning üçün Yoab Təkoqaq adəm əwətip u yerdin danixmən bir hotunni əkəldürüp uningoja: Səndin etünəy, ezungni matəm tutkən kixidək kərsitip əkərlik kiyimi kiyip, ezungni ətirlik may bilən yaqılım, bəlkı ezungni əlgüqi üçün uzun wakit həzərən bolqan ayaldək kılıp **3** [Dawut] padixahning kəxiqə berip uningoja mundak degin, – dedi. Xundak kılıp, Yoab deməkki bolqanlırını u ayalqa eğətti. **4** Xuning bilən Təkoalıq bu ayal padixahning aldiqə berip, təzim kılıp, bax urup: I padixahım, meni kütküziwaləyə, – dedi. **5** Padixah uningdin: Nəmə dərding bar? dəp soridi. U jawap berip: Mən dərəwəkə bir tul hotunmən! Erim olüp kətti; **6** Dedəklirinən ikki oqli bar idi. İkkisi etizlikə uruxup kəlip, ariqə qıxıdıcıqan adəm bolmıləqə, biri yənə birini urup əltürüp kəydi. **7** Mana, həzir pütün eydikilər dedəklirigə kərəxi kopup, inisini əltürginini bizə tutup bərgin; inisining jenini elip, kətl kılıqını üçün biz janoşa jan alımız. Xuning bilənmə miras aloqunı yoxitımız, dəwətidü. Ular xundak kılıp yaloqzə kələjən qoqumni eçürüp, erimə nə nam na yər yüzdə əwlədmə kəldurojılı kəyməydi, – dedi. **8** Padixah ayalqa: Öyüngə baroqin, man əhvalələqə karap sən toqıruluk həküm qıkırıman, – dedi. **9** Təkoalıq ayal padixah: I, oqojam padixah, bu ixtə gunah bolsa, həmmisi menin bilən atamning jəməti üstidə bolsun, padixah wə uning təhti bilən munasiwətsiz bolsun, – dedi. **10** Padixah: Birər kim sanga [bu toqıruluk] gəp kilsə, uni menin kəximəja elip kəlgin, u seni yənə awara kılınmaydiqan bolidu, – dedi. **11** Ayal jawab berip: Undakta padixah, Pərvərdigar Hudalırını yad kılıçayla, kanoşa əlan intiğam aloqulıqarning oqlumnu yokatmaslıq üçün, ularning halak kılıxıqə yol kəyməqayla, – dedi. Padixah: Pərvərdigarning hayatı bilən kəsəm kılımənki, Sening oqlungıning bir tal qeqi yergə qıxməydi, – dedi. **12** Lekin ayal: Dedəkliri oqojam padixahla yənə bir sezni degili kəyəqayla, dewidi, u: Eytqin – dedi. **13** Ayal yənə mundak dedi: Əmdi sili nemixə Hudanıng həlkigə xuningə oħħax ziyānlik bir ixni niyət kıldı? Padixah xu gepli bilən əzini gunahkar kılıp bekiwitati, qünki u əzi paliojan kixini kəyturup əkəlmidi. **14** Dərəwəkə həmmimiz qoqum elüp, yergə təkülən, kəytidin yioqıwalıqlı bolmaydiqan südək bolimiz. Lekin Huda adəmning jenini elixkə əməs, bəlkı Əz palanojınını Əziga kəyturup əkilixkə ilaj kıldı. **15** Əməliyətə, menin oqojam padixahla xu ix toqrisidin sez kılıqılı keliximning səwəbi, həlk meni kərkəttili. Lekin dedəkliri: Bu gəpni padixahka

eytay! Padixah bəlkim ez qərisining iltimasını bəja kəltürər, dəgən oyda boldi. **16** Qünki padixah anglixı mumkin, qərisini həm oqlumnu Hudanıng mirasidin təng yokatmaqçı bolqan kixining kolidin kütküzup kalar. **17** Xunga dedəkliri, oqojam padixahning sezə manga aramlik berər, dəp oyliydim. Qünki oqojam padixah Hudanıng bir pərixtisidək yahxi-yamanni park etküqidur. Pərvərdigar Hudalırı sili bilən billə bolqay! **18** Padixah ayalqa jawab berip: Səndin etünimənki, mən səndin soriməkçı bolqan ixni məndin yoxurmioqaysən, dedi. Ayal: Oqojam padixah, sezə kilsilə, dedi. **19** Padixah: Bu gəplirinqning həmmisi Yoabning kərsətmisim, kəndak? – dedi. Ayal jawab berip: I, oqojam padixah, silining janlıri bilən kəsəm kılımankı, oqojam padixah eytqanlıri ongojumu, solojumu kəymədiqan həkikəttur. Dərəwəkə silining kulları Yoab manga xuni tapılıp, bu sezlərni dedəklirinən aqzioja saldı. **20** Yoabning bundak kılıxı bu ixni həl kılıx üçün idi. Oqojamming danalıki Hudanıng bir pərixtisiningidək ikən, zməndə yüz beriwtən həmmə ixlərini biliidikən, – dedi. **21** Xuning bilən padixah Yoabka: Makul! Mana, bu ixka ijazət bardım. Berip u yigit Abxalomni elip kəlgin, dedi. **22** Yoab yergə yikilip bax urup, padixahka bəht-bərikə tilidi. Andin Yoab: I oqojam padixah, ez külungning təlipigə ijazət bərgininingdin, ez külungning sening aldingda itlipat tapkınıni bügün bildim, – dedi. **23** Andin Yoab kəzqoılıp, Gəxuroja berip Abxalomnu Yerusealeməja elip kəldi. **24** Əmma padixah: – U menin yüzünmü kərməy, ez eyiga barsun, degəndi. Xunga Abxalom padixahning yüzünü kərməy, ez eyiga kətti. **25** Əmdi pütkül Israil təwəsidiə Abxalomdək qıraylıq dəp mahtələqən adəm yok idi. Tapinidin tartip qoqkusiojə uningda heq əyib yok idi. **26** Uning qeqini qüxürəndə (u hər yilning ahirida qeqini qüxürətti; qeqi eçirliyip kətəkəqə, xunga uni qüxürətti), qeqini padixahning «əlqəm taraza»si bilən tartsa ikki yüz xəkəl qıktı. **27** Abxalomdin üq oqul wə Tamar isimlik bir kız tuquldu. Kızı tolımı qıraylıq idi. **28** Abxalom padixahning yüzünü kərməy, Yeruselemdə toptocoraqa ikki yıl toxquqə turdi; **29** Abxalom Yoabka adəm mangdurup, əzini padixahning kəxiqə əwətixini etti, əmma u kəlgili unimidi. Abxalom ikkinçi kətim uning yenoqa adəm əwətə, lekin Yoab kəlixni halimidi. **30** Xuning bilən Abxalom ez hizmətkarlıriqə: – Yoabning meninkigə yandax arpa teriklik bir parqa etizlikə bar. Berip uningoja ot koyunglar, dəp buyrudi. Xundak kılıp, Abxalomning hizmətkarlıri Yoabning bu bir parqa etizlikəja ot kəydi. **31** Andin Yoab kəzqoılıp Abxalomning eyiga kirip uningdin: Nemixə hizmətkarlıring etizlikimoja ot kəydi! – dəp soridi. **32** Abxalom Yoabka jawab berip: Mana, mən sanga adəm əwətip: Kəximəja kəlsən, andin padixahning kəxiqə manga wakalitən baroquzup uningoja: Mən nemixə Gəxurdın yenip kəlgəndimən? U yərdə kəlsəm, yahxi bolattikən, dəp eytqəzəkçı idim. Əmdi padixah bilən didar laxsam dəymən; məndə kəbəlikə bolsa, u meni əltürşən, – dedi. **33** Xuning bilən Yoab padixahning kəxiqə berip, uningoja bu həwərnı yətküzdü. Padixah Abxalomnu qəkirdi; u padixahning kəxiqə kelip, padixahning aliddə təzim kılıp bax urdi; padixah Abxalomni səydi.

15 Bu ixlardın keyin Abxalom ezigə jəng hərwisi bilən atlarnı təyyarlatdı həm ez aliddə yügürdiçən allik əskəri bekitti. **2** Abxalom tang səhərdə kopup, dərvazıja baridiçən yolning yenida turattı. Kəqan birsi dəwəyimni kəssən dəp, padixahla orz tutkılı kəlsə, Abxalom uni qakırıp: Sən kəyisi xəhərdin kəlding, – dəp soraydı. U kixi: Əlulg İsrailning palanqı əqibəlisidin kəldi, desə, **3** Abxalom uningoja: Mana, dəwəyinələr durus wə hək ikən, lekin padixah təripidin ezigə

wakalitən ərzinqni anglaxkə koyulojan adəm yok, dəyti. **4** Andin Abxalom yənə: Kaxki, mən zəminda sorakçı kılınsam'ıdi, hər kimning ərzi yaki dəwayı bolup, menin kəsiməja kəlsə, uningoja adalət kərsitəttim! — dəyti. **5** Birkim uningoja təzim kıləqli aldişa barsa, Abxalom kolını uzutup, uni tutup seyətti. **6** Abxalom xundak kılıp padixahning həküm qıkırıxişa kəlgən Israilning hərbə adamlarının kəngüllərini utuwalatlı. **7** Ət yil ətkəndə, Abxalom padixah: Mening Həbronda Pərvərdigarə iğkən kəsimimni ada kılıxım üçün, xu yərgə berixkə ijjazət bərsəng; **8** qünki kulgung Suriyadiki Gəxurda turoqinimdə kəsəm iqip: Əgər Pərvərdigar meni Yerusaleməja kəytursa, man Pərvərdigarəna ibadət kılımən, dəp eytkənidi, — dedi. **9** Padixah uningoja: Tinq-aman berip kəlgin, dewidi, u kəzənilip Həbronda kətti. **10** Lekin Abxalom Israilning həmmə kəbililirigə məhpiy əlqılarnı mangdurup: Buroja awazını anglojininqarda: «Abxalom Həbronda padixah boldıl» dəp elan kilinglar, dedi. **11** Əmdi ikki yüz adəm təkliplə bilən Abxalom bilən birgə Yerusaleməndən barəqanıdi. Ular həkikiyə əhəwaldin bihəwər boləqəkə, saddılık bilən barəqanıdi. **12** Abxalon kurbanlıq ətküzəndə, u adəm əwətəp Dawutning məsləhətqisi boləjan Gilohluk Ahitofənlə eż xəhiri Gilohdın elip kəldi. Xuning bilən kəst barəqanseri küqayı, Abxaloməja əgəxənlər barəqanseri kəpitiywatatti. **13** Dawutkə bir həwərqi kəlip: Israilning adamlarının kəngüllərini Abxaloməja mayıl boldı, — dedi. **14** Xuning bilən Dawut Yerusaleməndə uning bilən boləjan həmmə kül-hizmətkarlıriqə: Kopup kaqaylıl Bolmisa, Abxalomdindən kutilalmaymış. İttik ketəyli; bolmisa, u tuyuksız üstümizə besip kəlip, bizə bala kəltürüp xəhər həlkini kılıq bisi bilən uridu, dedi. **15** Padixahning kül-hizmətkarlıri padixah: Ojojam padixah, nema bekitəs, xuni kılımınız, dedi. **16** Xuning bilən padixah pütün alisidikilərini elip, qıkip kətti; əmma padixah kenizəklərindən onni ordiqə karaxka koydi. **17** Padixah, qıkip kətkəndə həmmə həlk uningoja əgəxəti; ular Bəyt-Mərhəkta turup kəldi. **18** Həmmə hizmətkarlıri uning bilən billə [Kidron ekinidin] ettiwətət; barlıq Kərətiylər, barlıq Pələtiylər, barlıq Gatlıklär, yəni Gat xəhiridən qıkip uningoja əgəxən altə yüz adəm padixahning aliddə mangattı. **19** Padixah, Gatlık İttayqə: Sən nemikə biz bilən barısan? Yenip berip padixahning kəxida turojin; qünki sən eż yurtundın müsapir bolup palanojansən. **20** Sən pəkət tünütünlə kəlding, mən bütün kəndakşığə seni eżüm bilən billə sərsən kiliy? Mən bolsam, nəgə baralısam, xu yərgə barıman. Kerindaxliringni elip yenip ketkən; Hudanıng rəhîm-xəpkəti wə həkikəti sanga yar boləy! — dedi. **21** Lekin İttay padixahəkə jawab berip: Pərvərdigarın həyatı bilən wə ojojam padixahning həyatı bilən kəsəm kılıməni, məyli həyat yaki mamat bolsun, ojojam padixah kəyərdə bolsa, kulgung xu yərdimə bolidu! — dedi. **22** Dawut İttayqə: Əmdi sənmə berip [ekeindin] etkin, dedi. Xuning bilən Gatlık İttay həmmə adamlarını wə uning bilən mangojan barlıq bala-qakılıri etüp kətti. **23** Həmmə həlk ettiwətəkəndə, pütkül xu yurttikilər kəttik awaz bilən yiojıldı. Padixah, eżimə Kidron ekinidin ətkəndə, barlıq həlk qəllük təripigə karap yol aldi. **24** Wə mana, Zadok bilən Lawiyalarımu Hudanıng əhədə sandukını ketürüp billə kəldi; ular Hudanıng əhədə sandukını yərdə koydi. Barlıq həlk xəhərdin qıkip etküqə Abiyatar bolsa, kurbanlıkları sunup turatı. **25** Padixah Zadokkə: Hudanıng əhədə sandukını xəhərgə yandurup elip kirgin. Mən əgər Pərvərdigarın kezdirirdə iltipat tapsam, U qoqum meni yandurup kelidu wə U manga əhədə sandukını wə Əz makanını yənə kərgüziid; **26** lekin U menin toqramada: Səndin hursənlilikm yok, desə, mana mən; U meni kəndək kılıxni layık kersə, xundak kılısın, — dedi. **27** Padixah, kahin Zadokkə:

Sən aldin kərgüqi əməsmə? Sən wə eż oolung Ahimaaz wə Abiyatarning oqli Yonatan, yəni ikkinglarning ikki oolungular sanga həmrəh bolup tinq-aman xəhərgə kəytikin. **28** Mana, mən silərdin həwər kəlgüçə qəldiki ətkəllərdə küttip turay, — dedi. **29** Xuning bilən Zadok bilən Abiyatar Hudanıng əhədə sandukını Yerusaleməja kəyturup berip, u yarda kəldi. **30** Lekin Dawut Zəytun teojoja qıkkanda, bexini yepip yalang ayaq bolup yiojlawatatti; uning bilən boləjan həmmə həlkning hərbəri bexini yepip yiojlap qıkiwatatti. **31** Birsi kəlip Dawutkə: Ahitofəlmu Abxalomning kəstigə katnaxkanlar iqida ikən, dedi. Xuning bilən Dawut dua kılıp: I Pərvərdigar, Ahitofəlning məsləhətini əhməkənlilikka aylanduroqaysən, dedi. **32** Dawut təqning qoqqisiqə, yəni adətə u məhsus Hudaqa ibadət kılıdiqan jayqa yətkəndə, Arkilik Huxay tonı yirtik, bexiqə topa-qang qeqiylan halda uning aldişa kəldi. **33** Dawut uningoja: Mening bilən barsang, manga yük bolup kəlisən; **34** əkinin xəhərgə kəytip berip Abxaloməja: I padixah, mən bügüngə ədərət atangning kül-hizmətkarlıri boləqəndək, əmdi sening kül-hizmətkarlıq bolay, disang, sən mən üçün Ahitofəlning məsləhətini bikar kılıwetəlyəsan. **35** Mana Zadok wə Abiyatar degən kahinlarmu xu yərdə sən bilən billə bolidu əməsmə? Padixahning ordisidin nemə anglisang, Zadok bilən Abiyatar kahinlərə yətkin. **36** mana, ularning ikki oqli, yəni Zadokning oqli Ahimaaz bilən Abiyatarning oqli Yonatanımu xu yərdə ularning yenida turidu. Hərnəma anglisang, ular arkılık manga həwər yətküzgin — dedi. **37** Xuning bilən Dawutning dosti Huxay xəhərgə bardi; Abxalommu dəl xu qəoja Yerusaleməja kirdi.

16 Dawut təqning qoqqisidin əmdilə etüxigə Məfiboxətning hizmətkarlıri Ziba ikki yüz nan, bir yüz kixmix poxkili, yüz yazılık, mewa poxkili wə bir tulum xarabını ikki exakkə artip uning aldişa qıktı. **2** Padixah, Zibaqə: Bularni nemə üçün əkaldıq? dedi. Ziba: Exəklərni padixahning alisidikilər menixi üçün, nanlar bilən yaşlıq miwilərni qulamlarınq yeyixi üçün, xarabni qolda həriq kətkənlərən iqixi üçün əkaldım — dedi. **3** Padixah: Ojojangning oqli nəda? — dəp soridi. Ziba padixahəkə jawab berip: U yanılı Yerusaleməda kəldi, qünki u: Bugün Israil jəmətidikilər atamning padixahlığını manga yandurup beridu, dəp olturidu — dedi. **4** Padixah, Zibaqə: Mana Məfiboxətning həmmisi sanga təwə bolsun, dewidi, Ziba: Mən siligə təzim kılımən; silining aldilirida iltipat tapsam, i ojojam padixah, — dedi. **5** Dawut padixah Bahurimoja kəlgəndə, mana Saulning jəmətidin boləjan, Geranıng oqli Ximəy isimlik bir adam xu yərdin uning aldişa qıktı; u bu yakka kəlgəq kimdə birini kəroqawatatti. **6** U Dawutning eziqə wə Dawut padixahning barlıq hizmətkarlırija karap taxlarnı attı; həmmə həlk bilən barlıq palwanlır padixahning ong təripidə wə sol təripidə turatti. **7** Ximəy kəroqə: Yokal, yokal, həy sən kənhor, iplas! **8** Sən Saulning ornida padixah boldung, lekin Pərvərdigar uning jəmətinin kənini sening bexinqə qəyturdu; əmdi Pərvərdigar padixahlıknı oolung Abxalomning kolioja bərdi; mana, eżüngning rəzillikinə sening təstüggə qıxtı, qünki sən bir kənhrsən! — dedi. **9** Zəruiyaning oqli Abixay padixahəkə: Nemixə bu elük it ojojam padixahını kəroqışın? U yərgə berip uning bexini kəskili manga ijjazə bargaysan! — dedi. **10** Lekin padixah: I Zəruiyaning oqulları, menin bilən nema kəringlər? U kəroqışa kəroqışın! Əgər Pərvərdigar uningoja, Dawutni kəroqiojn, dəp eytkən bolsa, undakta kim uningoja: Nemixə bundak kılısan? — deyəlisün? **11** Dawut Abixayəja wə barlıq hizmətkarlırija: Mana eż puxtumdin boləjan oqlum menin jenimni izdигən yərdə, bu

Binyamin kixi uningdin artukraq kilmamdu? Uni қароjoqili koyojin, qunki Pərvərdigar uningə xundak buyruptu. **12** Pərvərdigar bəlkim mening dardlirimni nəzirigə elip, bu adəmning bügün meni қarоjoqanlirin ornda manga yahxil yandur, dedi. **13** Xuning bilən Dawut ez adamları bilən yolda mengiwardi. Ximay bolsa Dawutning uludildiki taoq baqrıda mangojaq қarоjatty həm tax etip topa-qang qaqqatti. **14** Padixah wə uning bilən boləjan həlkning həmmisi herip, mənziłga baroqanda u yərdə aram aldi. **15** Əmdi Abxalom barlıq Israillar bilən Yerusalemoja kəldi; Ahitofel uning bilən billə idi. **16** Dawutning dosti arkilik Huxay Abxalomning kəxiqə kəlgəndə, u Abxalomqa: Padixah yaxisun! Padixah yaxisun! — dedi. **17** Abxalom Huxayoja: Bu sening dostungoja kərsitidioqan himmitingmu? Nemixə dostung bilən barmidinq? — dedi. **18** Huxay Abxalomqa: Yak, undak əməs, bəlkı Pərvərdigar wə bu həlk həmmə Israillarning həmmisi kimni tallisa, mən uningə təwə bolay wə uning yenida turiman. **19** Xuningdin baxxā kimning himmitidə bolay? Uning oqlining kəxida hizmet kilməmdim? Sening atangning kəxida hizmet kıləndək, əmdi sening kəxingda hizmet kılay, — dedi. **20** Andin Abxalom Ahitofəlge: Məslihətli xip yol kərsitinqərlər; kəndak kilsək bolar? — dedi. **21** Ahitofel Abxalomqa: Atangning ordisioja қarоjili koyojan kenizəkləri bilən billə yatkın; xuning bilən pütkül Israıl sening eżüngü atangoja nəpratlık kılənlilikəngni angelaydu; xundak kılıp sənqəxkənlərinən kollırı kılqlandırılıdu, dedi. **22** Xuning bilən ular Abxalom üçün ordining eżisidə bir qədir tiki; Abxalom həmmə Israılning kəzləri alıldı ez atisining kenizəkləri bilən billə boldi. **23** U künlərdə Ahitofelning bərgən məslihəti həddi kixi Hudadın sorap erixən sez-kaləmdək hesablinatti. Uning Dawutka wə Abxalomqa bərgən həmmə məslihətimi həm xundak kərilətti.

17 Ahitofel Abxalomqa: Manga on ikki ming adəmni talliweişkə ruhsat bərsəng, mən bugün keqə kəzəqili, Dawutni kəqəlay; **2** Mən uning üstigə qüxkinimdə u herip, kolları ajiz bolidi; mən uni alakəzədə kiliwetimən, xundakla uning bilən boləjan barlıq həlk əqəmid. Mən pəkət padixahnilə urup eltürimən, **3** andin həmmə həlkni sənqəxkənlərinən bekindurup kəyturimən. Sən idzidən adəm yokalsa, həmmə həlk sening kəxingə qaytidı; xuning bilən həmmə həlk aman-əsən kəlidü, dedi. **4** Bu məslihət Abxalomqa wə Israılning barlıq aksakallirioqa yaktı, **5** lekin Abxalom: Arkilik, Huxaynimu qakırıngılar; uning sezinimə angelaylı, — dedi. **6** Huxay Abxalomning kəxiqə kəlgəndə, Abxalom uningə: Ahitofel mundak-mundak etti; u degəndək kılaylimu? Bolmisa, sən bir məslihət bərgin, — dedi. **7** Huxay Abxalomqa: Ahitofelning bu wakıttı bərgən məslihəti yahxi əməs, — dedi. **8** Huxay yənə mundak dedi: «Sən atang bilən adamlırını bilisənən — ular palwanlardur, hazır daladiki baliliridin juda kiliqoşan qixi eyikətə pəyli yaman. Atang bolsa həkkiyə jəngqidür, ez adəmləri bilən birgə kommadyu. **9** Mana u həzir bir oqarda ya baxxā bir yərdə məkininüwaləjan bolsa kerək. Mubada u awwlə həlkimiz üstigə qüxsə xuni anglojan hərkim: Abxalomqa əgəxkənlər kiroqinqılıkka uqraptı, — dəydi. **10** U wakıttı hətta xır yürək palwanlarning yürəklirimi su bolup ketidü; qunki pütkül Israıl atangning batur ikənlilikini, xundakla uningə əgəxkənlərinəngə palwan ikənlilikini bilidü. **11** Xunga məslihətim xuki, pütkül Israıl Dandin tartip Bərə-Xəbaqıqa sening kəxingoja tez yioqisun (ular dengizdiki kumlərdək kəptür!). Sən eżüng ularnı baxlap jənggə qıqqın. **12** Biz uni kəyərdə tapsak, xəbnəm yərgə qüxkəndək uning üstigə qüxəylə.

Xuning bilən uning ezi wə uning bilən boləjan kixilərdin həq kimmə kalmayıdu. **13** Əgər u bir xəhərgə kiriwalsimu, pütkül Israıl xu yərgə arojamqılları elip kelip, xəhərnı hətta uningdi kiqiq xeojl-taxlarnı qaldurmay sərəp əkilip, dərya jiloqisoşa taxliwetimiz. **14** Abxalom bilən Israılning həmmə adəmləri: Arkilik Huxayning məslihəti Ahitofelning məslihətidin yahxi ikən, deyixti. Qunki Pərvərdigar Abxalomning bəxiqə bala kəlsən dəp, Ahitofelning yahxi məslihətinənən biker kəlinixini bekitkəndi. **15** Huxay Zadok bilən Abiyatar kahinlərə: Ahitofelning Abxalom bilən Israılning aksakallirioqa bərgən məslihəti mundak-mundak, əmma mening məslihətim bolsa mundak-mundak; **16** hazır sılər dərəhəl adəm əwətəp Dawutka: Bu keçidə qəlning keqikliridə konnay, bəlkı tez etip ketinglər, bolmisa padixah wə uning bilən boləjan həmmə həlk əhalə boluxi mumkin, dəp yətkütüngər — dedi. **17** U wakıttı Yonatanı Ahimaaž ən-Rogolda kütüp turattı; ular baxxālarning kerüp kəlmaslıkı üçün xəhərgə kirmidi; bir dedəknəng qıkip ularənə hawar berixi bekitildi. Əlar berip Dawut padixahə kəwərni yətkütüdə. **18** Lekin bir yax yigit ularını kerüp kelip, Abxalomqa dəp kəydi. Əmma bu ikkiylən ittik berip, Bahurimdiki bir adəmning əyigə kirdi. Bu adəmning höylisidə kuduk bar idi; ular xuningə qüxiüp yoxurundi. **19** Uning ayalı kudukning aqzıqə yapkuqını yepip üstigə sokulojan buqdayını təküp kəydi; xuning bilən həq ix aksarılanmadi. **20** Abxalomning hizmetkarları əyigə kırıp ayalning kəxiqə kelip: Ahimaaž bilən Yonatan kəyərdə? — dəp soridi. Ayal: Əlar erikin etip kətti, dedi. Kəlgənələr ularını idzəp tapalmay, Yerusalemoja kəytip kətti. **21** Ular kətkəndin keyin, bu ikkiylən kuduktin qıkip, berip Dawut padixahə hawar bərdi. Əlar Dawutka: Kopup, sudin etkin; qunki Ahitofel seni tutux üçün xundak məslihət berip, — dedi. **22** Xuning bilən Dawut wə uning bilən boləjan barlıq həlk kəzəqili lordan dəryasidin etti; tang atkuqə lordan dəryasidin etmigən həqkim kalmidi. **23** Ahitofel ez məslihətinənən kəbul kilməqanlığını kerüp exikini toküp, ez xəhəridiki əyigə berip, əyidiklərgə wəsiyət tapxuroqandın keyin, esilip eliwalı. U ez atisining kəbrisiədə dəpnə kılındı. **24** Xu arılıqta Dawut Maḥənaimoja yetip kəlgəndi, Abxalom wə uning bilən boləjan Israılning həmmə adəmlərimi lordan dəryasidin etip boləjanı. **25** Abxalom Yoabning ornida Amasani xoxunung təstigə sərdar kılıp kəydi. Amasa bolsa Yitra isimlik bir Israilliç kixinin ooli idi. U kixi Nahaxning kizi Abigail bilən yekinqılık kılənlədi. Nahax Yoabning anisi Zəruyia bilən aqə-singil idi. **26** Israıl bilən Abxalom Gileadning zeminida bargaq tiki. **27** Dawut Maḥənaimoja yetip kəlgəndə, Ammoniyarning Rabbah xəhiridin boləjan Nahaxning ooli Xobi bilən Lo-Dibarlıq Ammielning ooli Makir wə Rogelimdin boləjan Gileadlik Barzillay deyənlər **28** yotqan-kerpa, das, qaqakuqa, buqday, arpa, un, komaq, purqak, kızıl max, kuruqən purqaklar, **29** həsəl, kaymak wə koylarnı kəltürüp, kala sütidə kiliqoşan kurut-irimqik qatarlıklarıni Dawut bilən həlkəyə yeyix üçün elip kəldi, qunki ular: Xübhisizki, həlk qəldə herip-eqip, usşap kətkəndü, dəp oylıjanı.

18 Dawut ezi bilən boləjan həlkni yiojip editlidi wə ularning üstigə mingbəxi bilən yüzbəxi kəydi. **2** Andin Dawut həlkni üç bələkka bələp jənggə qıqərdi; birlənqı bələknı Yoabning ələ astida, ikkinçi bələknı Zəruyianing ooli, Yoabning inisi Abixayning ələ astida wə üçinqi bələknı Gatlık İttayning ələ astida kəydi. Padixah həlkə: Bərəhək, mənmu silər bilən jənggə qıqıman, dedi. **3** Lekin həlk: Sili qıqımsıla, əgar biz kəqasak dixmən bizgə pərwa kilmaydu; hətta yerimizə elüp kətsəkmə bizgə pərwa kilmaydu. Qunki ezliri bizning on mingimizgə

barawər bolila. Yahxisi sili xəhərdə turup bizgə həmdəm boluxka təyyar turoqayla, dedi. **4** Padixah ularoja: Silərgə nəmə layık körünsə, xumi kılımən, — dedi. Xuning bilən həlk yüzdin, mingdin bolup xəhərdin qıkiwatkanda, padixah dərwazining yenida turdi. **5** Padixah Yoab bilən Abxay w İttayyoja: Mən üçün Abxalomqa yahxi muamilida bolup ayanglar, dedi. Padixahning [həmmə sərdarlılıq] Abxalom toorisidə xundak tapilioqinida, barlıq həlk tapiliojinini anglıdi. **6** Andin həlk Israil bilən soxukxılı məydanə qıktı; soxuk Əfraimning ormanlığında boldi. **7** U yərdə Israil Dawutning adəmliridin məələup boldi. U künə ular qəttik, kiroqın kılındı — yigirmə mingi eldi. **8** Soxuk xu zəminə qeyildi; ormanlık yawatkanəl kılıqta əlgənlərdin kep boldi. **9** Abxalom Dawutning oqulamları bilən tuyuksız uqrıqı kıldı; Abxalom ez keqirioja minip, qong dub dərihining koyuk xahlırinin tegidin etkəndə, uning bexi dərəh xəhioja kəplixip kəlip, u esilip kəldi; u mingən keqirin bolsa aldioja ketip kıldı. **10** Birsə bunı kərüp Yoabka həwər berip: Mana, mən Abxalomning bir dub dərihida sanggilap turojinini kərdüm, dedi. **11** Yoab həwər bərgən adəmə: Neməl Sən uni kərüp turup, nemixə uni urup əltürüp yərgə qüixürmid? Xundak kılıqan bolsang, sanga on kümüüt tənggə wə bir kəmər berəttim, — dedi. **12** U adəm Yoabka: Kolumna ming kümüüt tənggə təqsimü, kolumni padixahning oqılıqə uzatmayttım! Qünki padixahning həmmimiz aldida sanga, Abixayyoja w İttayyoja: Məning üçün hər biringlər Abxalomni ayanglar, dəp buyruqinini anglıdik. **13** Əgər mən ez jenimni təwakkul kılıp, xundak kılıqan bolsam (hərkəndək ix padixahın yoxurun kalmayıdu!) sən meni taxlap, düxməning katarida kərətting, — dedi. **14** Yoab: Səninq bilən bundak deyixikə qolam yok! — dedi-də, kəliqə üiq nayzını elip dərətəhə sanggiləklik haldə tırık turoqan Abxalomning yürükə sanjidi. **15** Andin Yoabning yaraqı ketürgiqisi bolqan on oqulam Abxalomning qərisigə yiojılıp, uni urup əltürdü. **16** Andin Yoab kanay qaldı; həlk Israilni kəqəlxatın yandı; qünki Yoab əxunnu qekinixkə qakıldı. **17** Ular Abxalomni ormanlıktı qong bir azgalqa taxlap tıstığa nuroqun taxlarnı dewiləp kəydi. Israillar bolsa keqip hərbiri ez makaniqə kətti. **18** Abxalom tırık wəktidə padixah wadisidə əzığa bir abidə turquzəjanıdı. Qünki u: Məning namimni kəldurdıqənə oqlum yok dəp, u tax abidini ez nami bilən atıqanıdı. Xuning bilən bu tax bügüngə kədər «Abxalomning yadikarı» dəp atılıdu. **19** Zadokning oqli Ahimaaz [Yoabka]: Pərvərdigar seni düxmənlirinən kütküzəp san üçün intikam aldi, dəp padixahka həwər berixkə meni dərəhəl mangozozın, — dedi. **20** Lekin Yoab uningoja: Sən bugün həwər bərməysən, bəlki baxkə bir künə həwər berisən; padixahning oqli elğini tüpəylidin, bugün həwər bərməysən, dedi. **21** Xuning bilən Yoab Kuxiyoja: Berip padixahka kergininqi dəp bərgin, dedi. Kuxiyılık, Yoabka təzim kılıp yügürüp kətti. **22** Lekin Zadokning oqli Ahimaaz Yoabka yanə: Kəndakla bolmısın bu Kuxiyining kəynidin yügürükə manga ijazət bərgin, — dedi. Yoab: I oqlum, sanga həqkəndək seyinçini bərgüdök həwər bolmisa, nemixə yügürükni halaysən? — dedi. **23** U yəna: Kəndakla bolmısın, meni yügürüzgin, dedi. Yoab uningoja: Mang, yügür, dewidi, Ahimaaz lordan dəryasidiki tüzünləğik bilən yügürük Kuxiyiga yetixip uningdin etüp kətti. **24** Dawut iqlik-taxkı dərwazining otturısında oltruttı. Kəzətqi dərwazining egzisidin sepilning üstigə qıkip, bexini ketürtüp kəriwidi, mana bir adəmning yügürüp keliwatqınıni kərdi. **25** Kəzətqi warkırap padixahka həwər bərdi. Padixah: Əgər u yaloquz bolsa uningda qoqum həwər bar, dedi. Həwərqi bolsa yekinlixip keliwatatti. **26** Andin kəzətqi yəna bir adəmning yügürüp kəlgənini kərdi. Kəzətqi

dərwaziwəngə: Mana yəna bir adəm yaloquz yügürüp keliwatidü, — dedi. Padixah: Bumu həwərqi ikən, dedi. **27** Kəzətqi: Awwalkısinin yügürüxi manga Zadokning oqli Ahimaazning yügürxidək kərəndi, — dedi. Padixah: U yahxi adəm, hux həwə yətküzidü, — dedi. **28** Ahimaaz padixahka towlap: Salam! dəp padixahka yüzini yergə təkkiçip tazim kılıp: Ojoram padixahka ziyan yətkürtükə kollarını ketürgən adəmlərni məəqlubiyətə muptila kılıqan Pərvərdigar Hudalırı mubarəktur! — dedi. **29** Padixah: Abxalom salamətmə? — dəp soridi. Ahimaaz jawab berip: Yoab padixahning kuli wə pekirlərini mangduroğanda, pekir kixilərning qong kalaymikanlıqlını kərdüm, lekin nəmə ix bolqanlığını bilmidiim, — dedi. **30** Padixah: Boldi, buyakta turup turoqin, dedi. U bir tarəpkə berip turdi. **31** Wa mana, Kuxiy yetip kəldi; Kuxiy: Ojoram padixah hux həwərnı anglıqayla. Pərvərdigar bugün asılık kılıp kəzətələnən həmmisidin silini kütküzəp, uların intikam aldi, dedi. **32** Padixah Kuxiyoja: Yigit Abxalom salamatmu? — dəp soridi. Kuxiy: Ojoram padixahning düxmənləri wə silini kəstləxkə kəzətələnənlərning həmmisi u yigitə oxhax bolsun! — dedi. **33** Padixah tolimu azəblinip, dərwazining təpisidiki balihəniqə yioqliqan peti qıktı; u mangəq: I oqlum Abxalom! I oqlum, oqlum Abxalom! Kaxki, mən sening ornungda əlsəm bolmasmidtı! I Abxalom, mening oqlum, mening oqlum! dedi.

19 Birsə Yoabka: Padixah Abxalom üçün yioqlap matəm tutmaqta, dəp həwər bərdi. **2** Xuning bilən xu kündiki nusrat həlk üçün musibətə aylandı; qünki həlk xu künidə: Padixah ez oqli üçün kəyəq-häsrət tartıwati, dəp anglıdi. **3** U künə həlk sokuxtin keqip hijalatə kılıqan adəmlərdək, oqılıqə xəhərgə kirdi. **4** Padixah yüzini yepip: I, oqlum Abxalom, i Abxalom, meninq oqlum, meninq oqlum! — dəp kəttik, awaz bilən pəryad kətirdi. **5** Lekin Yoab padixahning eyigə kərip, uning keçioja kəlip: Ez jeninqni, oqullırıq bilən kizliringning jenini, ayallırıqning jeni bilən kenizkiringning jenini kütküzəjan həmmə hizmətkarlarning yüzini sən bugün hijalatə kəldurdung! **6** Sən eżüngə nəpratlinidioqlanları seyisan, seni seyidəqanlarqa nəpratlinidioqlandək kilişən! Qünki sən bugün sərdarlıringni yaki hizmətkarlıringni nəzirində həqnərsə əməs degəndək kıldıng! Qünki bugün Abxalom tırık kəlip, biz həmmimiz əlgən bolsak, nəzirində yahxi bolattıkən, dəp bilip yəttim. **7** Əmdi qıkip hizmətkarlıringning kengləgə təsəlli bərgin; qünki man Pərvərdigar bilən kəsəm kılımənki, əgər qıkmışang, bugün keqə həq adəm sening bilən kələməydi. Bu bala yaxlıqindən tartip bugünkü künigə üstüngə qırxən hərkəndək baladın eojir bolidü, — dedi. **8** Xuning bilən padixah qıkip dərwazida olturdu, deqan həwər yətküzilgəndə, ularning həmmisi padixahning keçioja kıldı. Əmma Israillar bolsa həmmisi keqip, ez eyiga kəytiq kətti. **9** Əmdi Israil kəbilisidiki həmmə həlk oqluqla kəplixip: Padixah, bizni düxmənlirimizning kəlidin azad kılıqan, bizni Filistylərning kəlidin kütküzəjanıdı. Əmma, u hazır Abxalom tüpəylidin zəmindin özini qaqrıwati. **10** Lekin biz tıstımızə padixah, boluxka məsih kılıqan Abxalom bolsa jəngdə eldi. Əmdi nemixə padixahını yandurup elip kəlixkə gəp kəlməysilər? deyixti. **11** Dawut padixah, Zadok bilən Abiyatər kəhənlərə adəm əwətip: Silər Yəhūdaning aksaqlırlıqə: [Padixah mundak dəydi]: — Həmmə Israillarning padixahını ordisiqa kəyturup kəlyili, deyixkən təlipirining həmmisi padixahning kəlikioja yetkin yərdə, nemixə silər bu ixtə ulardın keyin kəlisilər? **12** Silər meninq kerindəxəlirim, meninq ət-ustiħanlırim turup, nemixə padixahını elip kəlixkə həmmisidin keyin kəlisilər?!

dənglər. **13** Wə xundakla yənə Amasaçımı: Padixah mundak dəydu: — Sən menin ət-ustiħanlırim əməsmuşusən? Əgər seni Yoabning ornida menin keximda daim turidiqən koxunning sərdarı kilmisəm, Huda meni ursun həm uningdin artuk jazalisun — dənglər, — dedi. **14** Buning bilən Vəħħadadiki adəmlərning kəngüllərini bir adəmning kənglidək əzığa mayıl kıldı. Ular padixahla adəm mangdurup: Sən ezung bilən həmmə hizmətkarlıring birgə yenip kelinqər, dəp həwər yətküzdi. **15** Xuning bilən padixah yenip İordan dəryasında kəldi. Vəħħadadiki adəmlər padixahni İordan dəryasının etküzümüz dəp, padixahning aldiqə Gilgalqa baroqanı. **16** Bahurimdin qıkkən Binyaminlik Geranıng oqli Ximəy aldirap kelip, Vəħħadadiki adəmlər bilən qüxüp, padixahning aldiqə qıktı. **17** Ximəyga Binyamin kəbilisidin ming adəm əgəxti; ular bilən Saulning jəmatida hizmətkar boloqan Ziba, uning on bəx oqli wə yigirmə hizmətkarlıni uningoja koxulup kəldi; bularning həmmisi İordan dəryasının etüp padixahning aldiqə qıktı. **18** Bir kema padixahning ihiyarija koyulup, aila tawabiatlarını etküzük üçün uyan-buyan etüp yürütti. Padixah, İordan dəryasının etkəndə, Geranıng oqli Ximəy kelip uning alidda yikilip turup **19** padixahka: Ojojam kullirişa kəbihlik sanimiqayla; ojojam padixah Yerusalemın qıkkən kündə kullirining kilojan kəbihlikini əslirigə kəltürmigəyla; u padixahning kəngliga kəlmişun. **20** Qünki kulliri ezinin gunah kəlojinimni obdan biliđu; xunga mana, mən Yüşüpnin jəmatidin həmmidin awval bügün ojojam padixahni karxi elizka qıktımmən, — dedi. **21** Zəruyanıng oqli Abixay buni anglap: Ximəy Pərvərdigarning məslih kəlojinini kəroqojan tursa, elümgə məhəkum kəlinix lazım bolmadu? — dedi. **22** Lekin Dawut: I: Zəruyanıng oqulları, silərning menin bilən nema karinglər? Bügün silər manga karxi qılımkəqimisələr? Bügünkü kündə Israilde adəmlər elümgə məhəkum kəlinixi kerəkmə? Bügün Israiloja padixah, ikənlikimni bilməymənəm? — dedi. **23** Andin padixah Ximəyə: Sən əlməysən, — dedi. Padixah uningoja kəsəm kıldı. **24** Əmdi Saulning nəwrisi Məfiboxat padixahni karxi alojılı kıldı. Padixah kətən kündin tartip sak-salamət kəytiq kəlgən künqiqə, u ya putlirining tırnikini almışqan ya sakılıni yasımıqan wə yaki kiyimlərini yumiçanıdi. **25** U padixahni karxi alojılı Yerusalemın kəlgəndə, padixah uningdin: I Məfiboxat, nemixə menin bilən barmidinq? — dəp soridi. **26** U: I, ojojam padixah, kulliri aksak boloqaqka, exikimni tokup, minip padixah bilən billə barış, dedim. Əmma hizmətkarlım meni aldad koyuptu; **27** U yənə ojojam padixahning alidda kullirining oqaywıtını kıldı. Lekin ojojam padixah, Hudanıng bir pərixtisidəktur; xuning üçün silige nema layik kerünse, xuni kiloqayla. **28** Qünki atamning jəmatinə həmmisi ojojam padixahning alidda əlgən adəmlərdək idi; lekin sili əz kullirini ezləri bilən həmdastıhan boloqanlar arısında koydila; menin padixahning alidda pəryad kəlojılı nema həkkim bar? — dedi. **29** Padixah uningoja: Nemixə ixlirinq tooqrisida seziwlerisən? Mening həkümüm, sən bilən Ziba yərlərni belħixwelinqər, — dedi. **30** Məfiboxat padixahka: Ojojam padixah aman-əsan əz eyiğə kəlgəndin keyin, Ziba həmmisini alsimu razıman! — dedi. **31** Gileadlık Barzillaymu Rogelimdin qıxüp padixahni İordan dəryasının etküzüq koyukxə kelip, padixah bilən billə İordan dəryasının etti. **32** Əmdi Barzillay heli yaxanoqan bir adəm bolup, səksən yaxqa kırqənidi. Padixah, Maħanaimda turoqan wakitta, uni kəmdiojan dəl muxu adəm idi; qünki u heli katta bir kixi idi. **33** Padixah Barzillayqa: Mening bilən baroqin, mən səndin Yerusalemda eżümningkədə həwər alımən, dedi. **34** Lekin Barzillay padixahka: Mening birnəqqə

künlik əmrüm kaloqandu, padixah bilən birgə Yerusalemıqə baramdim? **35** Kulliri səksən yaxqa kirdim. Yahxi-yamanni yənə pərk etəlaymənmu? Yəp-iqkinning təmini tetələndim? Yigit nəoqmiqilər bilən kiz nəoqmiqilərning awazini angliyalandim? Nemixə kulliri ojojam padixaqa yənə yuh bolımən? **36** Kulliri pakət padixahni İordan dəryasının etküzüq andin azrak üzitip koyay deqən; padixah, buning üçün nemixə manga xunqə xapaet kersitidilə? **37** Kullirining əlgəndə əz xəhirimdə, atam bilən anamning kəbrisining yenida yetixim üçün kəytiq kətixiga ijazat bərgəyə. Əmdi mana, bu yərda əz kulliri Kimħam bar əməsmu? U ojojam padixah bilən etüp barsun, uningoja ezlirigə nema layik kerünse xuni kiloqayla, — dedi. **38** Padixah: Kimħam menin bilən etüp barsun; sanga nema layik kerünse uningoja xuni kiliay, xundakla sən mandin hər nema sorisang, sanga kiliñən, — dedi. **39** Andin həlkinqən həmmisi İordan dəryasının etti, padixahnu etti. Andin padixah Barzillayni soyip uningoja bəhət tilidi; Barzillay əz yurtiqa yenip kətti. **40** Padixah, Gilgalqa qıktı, Kimħam uning bilən bardi. Vəħħadadiki barlıq adəmlər bilən Israeilning həlkining yerimi padixahni dəryadin etküzüq üzitip koyoqanıdi. **41** Andin mana, Israeilning barlıq adəmləri padixahning kəxioja kelip: Nemixə kərindaxlırimiz Vəħħadaniñ adəmləri ooprilikqə padixahni wə padixahning ailat-tawabiatlırını, xundakla Dawutka əgəxən həmmə adəmlərni İordan dəryasının etküzükxə muvəssər bolidu? — dedi. **42** Vəħħadaniñ həmmə adəmləri Israeilning adəmliriga jawap berip: Qünki padixah bilən bizning tuoqcanqılıkımız bar, nemixə bu ix üçün bizzin hapa bolisilər? Biz padixahningkədən bir nemini yidükmu, yaki u bizgə bir in'am bərdim? — dedi. **43** Israeilning adəmləri Vəħħadaniñ adəmliriga jawab berip: Kəbile boyiqə aloqanda, padixahning [on ikki] ülüxtin oni biziq təwədər, silerga nisbətən bizning Dawut bilən tehimu qongräk buradərqlikımız bar. Nemixə bizni kezgə ilməsələr? Padixahımızni yandurup elip kelixkə awval təxəbbus kəlojanlar biz əməsmidük? — dedi. Əmma Vəħħadaniñ adəmlirinən səzləri Israeilning adəmlərinən tehimu kattik idi.

20 Wə xundak boldiki, xu yərda Binyamin kəbilisidin, Birkining oqli Xeba isimlik bir iplas bar idi. U kanay qelip: — Bizning Dawutta heqkəndək ortak nesivimiz yok; Yassənning oqolidin heqkəndək mirasımız yok! I Israeil, hərbirliringlər əz eyünglərə yenip ketinglər, — dedi. **2** Xuning bilən Israeilning həmmə adəmləri Dawuttin yenip Birkining oqli Xebaqa əgəxti. Lekin Vəħħadaniñ adəmləri İordan dəryasının tartip Yerusalemıqə əz padixahıqa qing baqlılinip, uningoja əgəxti. **3** Dawut Yerusalemıqə kəlip ordisiqa kirdi. Padixah ordioqa karaxqa koyup kətən axu on kenizəknin bir eygə kamap koydi. U ularni baktı, lekin ularqa yekinqılık kilmidi. Xuning bilən ular u yərda tul ayallardək əlgüqə kamalojan peti turdi. **4** Andin padixah, Amasaqa: Üq kün iqidə Vəħħadaniñ adəmlərini qakırıp, yioqip kalıng; eżüngüm bu yərda hazır boloin, dedi. **5** Xuning bilən Amasa Vəħħadaniñ adəmlərini qakırıp yioqkili bardi. Lekin uning undak kilixi padixah bekitkən wakittin keyin kıldı, **6** u wakitta Dawut Abixayəqa: Əmdi Birkining oqli Xeba bizgə qüxüridiojan apət Abxalomning qüxüriginidin tehimu yaman bolidu. Əmdi ojojngning hizmətkarlırını elip ularni kooqlap baroqin. Bolmisa, u mustəħkam xəħərlərni igiliwelip, bizzin ezzini kaquruxi mümkün, — dedi. **7** Xuning bilən Yoabning adəmları wə Kərətiylər, Pələtiylər, xundakla barlıq palwanlar uningoja əgixip qıktı; ular Yerusalemindən qikip, Birkining oqli Xebani kooqlıqılı bardi. **8** Ular Gibeondiki koram taxka yekin kəlgəndə Amasa ularning aldiqə qıktı. Yoab tıstibexioja jəng libasını kiyip, beliga ojlaplik, bir kiliqini aşkan

kəmər baqlıqanıdi. U aldişa mengiwidi, kılıq oqilaptin qüxüp kətti. **9** Yoab Amasadin: Tinqlikmu, inim? — dəp soridi. Yoab Amasani seyməkqi bolopandək ong koli bilən uni sakılıdin tutti. **10** Amasa Yoabning yənə bir kolidə kılıq barlıqoja dikkət kilmidi. Yoab uning körsikləqə xundak tiktiki, tıqşyılıri qıkıp yərgə qüxti. İkkinqi ketim selixning hajiti kalmıqanıdi; qünki u eldi. Andin Yoab bilən inisi Abixay Bikrining oqlı Xebani kooqlıqılı kətti. **11** Yoabning oqlamlırıdin biri Amasaning yenida turup: Kim Yoab tərəptə turup Dawutni kollisa, Yoabka əgəxsun, dəytii. **12** Əmma Amasa əz kənida yumilinip, yolning ottursida yatatti; uni kergən həlkning hərbiri tohtaytti. U kixi həmmə həlkning tohtiojinini kərüp, Amasaning jəsитini yoldın etizlikə tartıp koydi həm bin kiyimni uning üstiga taxlıdi. **13** Jəsat yoldın yətkəlgəndin keyin həlkning həmmisi Bikrining oqlı Xebani kooqlıqılı Yoabka əgəxti. **14** Xeba bolsa Bayt-Maakahdiki Abəlgıqə wa Beriylıkların yurtingin həmmə yərlirinini kezip Israilning həmmə kəbililiridin etti. [Beriylıklərmə] jam bolup uningoja aqixip bardi. **15** Xuning bilən Yoab wa adəmliri kelip, Bayt-Maakahdiki Abəlda uni muhəsirigə aldi. Ular xəhərning qərisidiki sepilning udulida bir istihkam saldı; Yoabka əgəxənlərning həmmisi kelip, sepilni erüxkə bazəjanlawatkanda, **16** Danixmən bir hotun xəhərdin towlap: Kulaq selinglar! Kulaq selinglar! Yoabni bu yərgə qakırıp kelinglər, menin uning bilən sezləxməkqi bolonimini uningoja eytinglər, — dedi. **17** U yekin kəlgəndə hotun uningdin: Sili Yoabmu? — dəp soridi. U: Xundak, man xu, dedi. Hotun uningoja: Dedəklirinən sezin angliçayla, dedi. U: Anglawatimən, dedi. **18** Hotun: Konilarda Abəlda maslıhat tapkın, andin maslıhilər həl kılınlı, degeñ gəp bar; **19** Israilning tinq wə memin bəndiliridin biriman; sili hazır Israildiki ana kəbi qong bir xəhərni harap kılıwatidilə; nemixkə Pərvərdigarning mirasını yokatmakçı bolila? — dedi. **20** Yoab jawap berip: Undak ix məndin neri bolsun! Məndin neri bolsun! Mening həqnemini yutuwalıqum yaki yokatkum yoktur; **21** ix undak əməs, bəlkı Əfraimdiki edirliklətin Bikrining oqlı Xeba degeñ bir adəm Dawut padixahqə karxi qolını kətürüptü. Pəkət uni tapxursanglar, andin xəhərdin ketimən, dedi. Hotun Yoabka: Mana uning bexi sepildin siliqə taxlinidü, — dedi. **22** Andin hotun əz danalıki bilən həmmə həlkə maslıhat saldı; ular Bikrining oqlı Xebanıng beinxini kəsip, Yoabka taxlap bərdi. Yoab kanay qaldı, uning adamları xuni anglap, xəhərdin ketip, hərbiri ez eyigə kəytti. Yoab Yerusalemə moja padixahning kəxiqə bardi. **23** Ərddi Yoab pütükli Israilning koxunining sərdarı idi; Yəhəyadaning oqlı Binaya bolsa Karətiylər bilən Pələtiylərning üstigə sərdar boldi. **24** Adoniram baj-alwanoqa bax boldi, Ahiludning oqlı Yəhəoxafat bolsa diwan begi boldi; **25** Xewa katip, Zadok bilən Abiyatar kahin idi; **26** Yairlıq Ira bolsa Dawutka has kahin boldi.

21 Əmma Dawutning künliridə uda üq yil aqarqılık boldi. Dawut uning toopruluk Pərvərdigardin soridi. Pərvərdigar uningoja: Aqarqılık, Saul wə uning kənhor jəmətidikilər səwəbədin, yəni uning Gibeonluklarnı kırqın kiloqinidin boldi, dedi. **2** Padixah Gibeonluklarnı qakırıp, ular bilən sezləxti (Gibeonluklar Israillardin əməs idi, bəlkı Amoriylarning bir kəldisi idi. Israil əslidə ular bilən əhədə kılıp kəsəm iqtənidi; lekin Saul Israil wə Yəhəudalarqa bolovan kizəqinlikli bilən ularınlı eltürtütxə intilgənidi). **3** Dawut Gibeonluklarqa: Silərgə nemə kılıp bərəy? Man kəndək kılıp bu gunahni kafarət kılıp yapsam, andin silər Pərvərdigarning mirasijoşa bəht-bərikət tiliyələysilər? — dedi. **4** Gibeonluklar uningoja: Bizning Saul wə uning jəmətidikilərdin altun-kümüx

sorax həkkimiz yok, wə bizning səwəbimizdən Israildin bir adəmnimənə əlümgə məhkum kildurux həkkimiz yok, dedi. Dawut: Silər nemə desənglər, mən xundak kılıy, dedi. **5** Ular padixahqə: Burun bizni yokatmakçı bolovan, bizni Israilning barlıq pasilları iqidə turoqudək yeri kalmısun dəp, bizni halak həlikə kəstilən hələk kixining. **6** hazır uning ərkək naslidin yəttisi bizgə tapxurup berilsun, biz Pərvərdigarning talliojını bolovan Saulning Gibeah xəhəridə, Pərvərdigarning aliddə ularni əltürüp, esip koyaylı, dedi. Padixah: — Mən silərgə qoqum tapxurup berimən, dedi. **7** Lekin Dawut bilən Saulning oqlı Yonatanning Pərvərdigar aliddə iqixkən kəsimi wəjidin padixah, Saulning nəvrisi, Yonatanning oqlı Məfiboxatı ayidi. **8** Padixah Ayahning kizi Rizpahning Sauloja tuşup bərgən ikki oqlı Armoni wə Məfiboxatı wə Saulning kizi Mikal Məhələtlilik Barzillayning oqlı Adriəl üçün bekjivalojan bəx oqulni tutup, **9** Gibeonluklarning koliqə tapxurdu. Bular uların dəngdə Pərvərdigarning aliddə esip koydi. Bu yəttaylən bir kündə əltürüldü; ular əltürülgəndə arpa ormısı aliddiki künlər idi. **10** Andin Ayahning kizi Rizpah bəzər rahtni elip, koram üstigə yeyip saldı. U orma baxlanqandın tartip asmandın yamoqur qızkən waqtıqə, u yərdə olturup kündüzi kuxlarning jəsətlərning üstigə konuxioja, keqisi yirtküqların ularını dəssəp qaylıxığa yol koymidi. **11** Birsi Saulning keniziki, Ayahning kizi Rizpahning kılıqanlırını Dawutka eytti. **12** Xuning bilən Dawut Yabəx-Gileadtilərning kəxiqə berip, u yərdin Saulning wə uning oqlı Yonatanning səngəklirini elip kəldi (Filistiyər Gilboada Saulni əltürgən künidə uların jəsətlərini Bayt-Xandiki məydanda esip koyqanlır; Yabəx-Gileadtilikər əslidə buları xu yərdin oqırılıqqa elip katkənidü). **13** Dawut Saul bilən uning oqlı Yonatanning səngəklirini xu yərdin elip kəldi; ular esip əltürülgən yəttaylənning səngəklirinimə yioip koydi, **14** andin xularınlı Saul bilən oqlı Yonatanning səngəklirini bilən Binyamin zəminidikə Zelada, atisi kixning kəbrisidə dəpnə kıldı. Ular padixah əmr kılıqandək kıldı. Andin Huda [həlkning] zəmin toopruluk dualırını ijabat kıldı. **15** Filistiyər bilən Israilning ottursida yənə jəng boldi, Dawut əz adəmları bilən qüxüp, Filistiyər bilən sokuxti. Əmma Dawut tolimu qarqap kətti; **16** Rafahning əwlədlilərinə bolovan Ixbi-Binob Dawutni əltürməkçı idi; uning mis nəyzisining eoşirlikü tıq yüz xəkəl idi; uningoja yənə yengi sawut baqıqlıqlıq idi. **17** Lekin Zəriyaniyan oqlı Abixay uningoja yardıməgə kelip Filistiyər kiliqələp əltürdü. Xu künii Dawutning adəmları uningoja kəsəm kılıp: Sən yənə biz bilən jənggə qıkmıqın! Bolmisa Israilning qırıqı eqüp kəlidü, — dedi. **18** Bu ixtin keyin xundak boldiki, Gobta Filistiyər bilən yənə jəng boldi; u wakıttı Huxatlik Sibbikay Rafahning əwlədinə bolovan Safni əltürdü. **19** Gobta yənə bir ketim Filistiyər bilən jəng boldi; u qəođda Bayt-Ləhəmlik Yairning oqlı Əl-Hanan Gatlıq Goliatıninq inisini əltürdü. Uning nəyzisining sepi bapkarnıng hadisidək idi. **20** Yənə bir jəng Gatta boldi; u yərdə egiz boyulkı adəm bar idi, kollırırinən altidin barmaklıri, puthirinən altidin barmaklıri bolup jəməyi yigirma tet barmıki bar idi. U həm Rafahning əwlədi idi. **21** U Israillarning aliddə turup ularını mazak kıldı; lekin Dawutning akisi Ximianyan oqlı Yonatan uni əltürdü. **22** Bu tət kixi Gatlıq Rafahning əwlədi bolup, həmmisi Dawutning kolidə yaki uning hizmatkarlırinən kolidə əltürlədi.

22 Pərvərdigar uni barlıq düxmənliridin həm Saul padixahning kolidən kütküzəjan künii, u Pərvərdigarnı bu künini eytti: — **2** U mundak dedi: — Pərvərdigar menin hada teoqim, menin koroqinim, menin nijatkarımdur! **3** Huda menin koraq teximdir, mən Uningoja tayinimən — U menin

kalkinim, menin kütkuzoquqi münggüzüm, Mening egiz munarim wə baxpanahim, menin kütkuzoquqimdir; Sən meni zorawanlardın kütkuzisən! **4** Mədhiyilərgə layık Pərvərdigarə mən nida kılımən, Xundak kılıp, mən düxmənlirimdin kütkuzulimən; **5** Qünki elümning asarətləri meni korkixaldi, İlhasızlarning yamrap ketixi meni korkitiwatti; **6** Tehtisaranan tanilari meni qirmiwaldi, Ölüm sırtmaklıri aldimoqa kəldi. (**Sheol h7585**) **7** Kiyinalojinimda mən Pərvərdigarə nida kildim, Hudayimoqa pəryad kətirdüm; U ibadəthanisidin awazimni anglidi, Mening pəryadim Uning külkiçə qirdi. **8** Andin yər-zemin təwərəp silkinip kətti, Asmanlarning ulliri dəhəxətlək təwərəndi, silkinip kətti; Qünki U oqəzəpləndi. **9** Uning dimiojindis erlep turatti, Aqzidin qıkkən ot həmmisini yutuwatti; Uningdin kəmər qooqları qıktı; **10** U asmanlarnı engixtürəp egiq qüxti, Puti astida tum karangoçuluq idı. **11** U bir kerub üstüda pərwaz kıldı, U xamalning kanatlırida kərəndi. **12** U karangoçuluknı, xundakla yioqlanın sularını, Asmanlarning koyuk bulutlalarını, Əz atrapida qediri kıldı. **13** Uning alidda turojan yorukluktin, Otluk qooqlar qıkip etti; **14** Pərvərdigar asmanda güldürtlidi; Həmmidin aliy Bolqoqu awazini yangratti; **15** Bərhək, U oklirini etip, [düxmənlirimni] tarkitiwatti; Qakmaklarnı qakturup, ularnı kiykas-sürəngə saldı; **16** Xuning bilən dengizning təkti kərənəp kıldı, Aləmning ulları akkarlandı, Pərvərdigarning tənbəhi bilən, Dimiojining nəpişinənən zərbisi bilən. **17** U yuğridin kolini üzütip, meni tutti; Meni uluq sulardın tartip aldi. **18** U meni küqlük düxminimdir, Manga eqmənlərdin kütkuzdi; Qünki ular məndin küqlük idı. **19** Külpətkə uqriqan künümədə, ular mənə kərənəp kıldı, Bırak Pərvərdigar menin tayanoq idı. **20** U meni kongri-azadə bir jayqa elip qıktı; U meni kütkuzdi, qünki U məndin hursən boldi. **21** Pərvərdigar həkkənaliyikmə qarap manga iltipat kərsətti; Kolumning halallikini U manga kəytirdi; **22** Qünki Pərvərdigarning yollarını tutup kəldim; Rəzzilik kılıp Hudayimdirn ayrırilip kətmidi; **23** Qünki uning barlıq həkimiyləri aldimidur; Mən Uning bölgilimiliridin qətnəp kətmidi; **24** Mən Uning bilən oqubarsız yurdum, Əzünni gunahtın neri kıldı. **25** Wə Pərvərdigar həkkənaliyikmə qarap, Kəz alidda bolən halallikmə boyiąqə kılqanlırını kəytirdi. **26** Wapadar-mehribanlıroja Əzüngi wapadar-mehriban kərsișən; Oqubarsızlarqa Əzüngi oqubarsız kərsișən; **27** Sap dilliklərə Əzüngi sap dillik kərsișən; Tətürlərgə Əzüngi tətür kərsișən; **28** Qünki Sən ajız memin həlkəni kütkuzisən; Bırak kezlirənini tekəbbur üstiga tikip, ularnı xərməndə kılısan; **29** Qünki Sən Pərvərdigar menin qıraqımdursən; Pərvərdigar meni başkan karangoçuluknı nurlandurdu; **30** Qünki Sən arkılık düxmən koxunu arisidin yığırıp ettüm; Sən Hudayim arkılık mən sepildin atlap ettüm. **31** Təngrim — Uning yoli mukəmməldür; Pərvərdigarning səzi sinap ispatlanıqandur; U Əziga tayanoqanlarning həmmisigə kalkandur. **32** Qünki Pərvərdigardin baxxə yəna kim ilahltur? Bizning Hudayimizdən baxxə kim koram taxtur? **33** Təngri menin mustəhkəm kərojindür; U yolumu mukəmməl, tüp-tüp kılıdu; **34** U menin putlirimni keyikningidək kılıdu; U meni yuğırı jaylırimə qarapuzidur; **35** Kollırımmı urux kılıxka eğitidur, Xunglaşka biləklirim mis kamannı kerələydi; **36** Sən manga nijatingdik kalkənni bərding, Səning mulayim kəmtərlilik meni uluq kıldı. **37** Sən kədamlırim astidiki jayni kəng kilding, Mening putlirim teylip kətmidi. **38** Mən düxmənlirimni kooqlap yokəttim, ular halak bolmioqqa həq yanmidim. **39** Kaya turalmioqudək kılıp, ularnı halak kılıp yanjidim, ular putlirim astida yikildi. **40** Sən jəng kılıxka kütq bilən belimni baqlıding;

Sən manga hujum kılqanlarnı putum astida egildürdüng; **41** Düxmənlirimni manga arkını kılıp qaqquzdung, Xuning bilən mən manga eqmənlərni yokəttim. **42** Ular tələmirdi, bıraq kütkuzidioqan heqkim yok idi; Hətta Pərvərdigarə kariwidi, Umu ularqa jawab bərmidi. **43** Mən uların sokup yordiki topidak kılıwəttim; Koqidiki patkətək mən ularını qaylıwəttim; Ularning üstidin petikdiwəttim. **44** Sən meni həlkimning nizaliridin kütkuzoqansən; Sən meni əllərning bexi boluxka saklıding; Manga yat bolən bir həlk hizmitimdə bolmaqta. **45** Yat əldikilər manga zəiplixip təslim bolud; Anglixı bilənla ular manga itaat kılıdu; **46** Yat əldikilər qüzkünlixip ketidur; Ular ez istiħkamliridin titrigan haldə qıkip kelidu; **47** Pərvərdigar hayattur! Mening Koram Texim mubaraklənsun; Nijatim bolən koram tax Huda aliydur, dəp mədhiyilənsun! **48** U, yəni mən üçün toluk kısas aloqası Təngri, Həlkərnı manga boyasduruqquşidur; **49** U meni düxmənlirim arisidin qıkaroqan; Bərhək, Sən meni manga hujum kılqanlardın yukiri kətirdüng; Zorawan adəmdin Sən meni kutuldurdurd. **50** Muxu sawəblik men əllər arisida sanga təxəkkür eytimən, i Pərvərdigar; Nämningni uluqlap külərnəi eytimən; **51** U bolsa Əzi tikligən padixaħka zor kütkuzuxlarnı beqixlaydu; Əzi məsih kılqinoja, Yəni Dawutka həm uning nəsligə mənggүgə eżgərməs muhəbbətni kərsitidu.

23 Təwəndikilər Dawutning ahirki sözələridur: — Yəssəninq oqlı Dawutning bekariti, Yukiri mərtiwigə kətərülgen, Yakupning Hudasi tərəpidin məsihənəngən, Israilning seyümlik kuyqısining bekarət sözələri mana: — **2** Pərvərdigarning Rohi mən arkılık söz kıldı, Uning sözələri tilimdir. **3** Israilning Hudasi söz kıldı, Israilning Koram Texi manga xundak dedi: — Kimki adəmlərinin arisida adalət bilən səltənat kilsə, Kimki Hudadin korkux bilən səltənat kilsə, **4** U kuyax qıkkəndiki tang nuridək, Bulutsız səhərdək bolud, Yamqurdın keyin asman süzük boluxi bilən, Yumran maysılar tıpraklin qıkjdu, mana u xundak bolud. **5** Bərhək, menin eyüm Təngri alidda xundak əməsən? Qünki U mən bilən mənggülük əhədə tütədi, Bu əhədə həmmə ixilarda mupəssal həmə mustəhkəmdur; Qünki menin barlıq nijatlık ixilrimi, Həmmə intizarlıkimi, U bərk uroquzmamı? **6** Lekin iplaslararning həmmisi tikenlərdək, Həqkim kəlidə tutalmaqəqə, qəriwetilidur. **7** Ularqa kol uzatkuqı eziyi təmür koral wə nəyzə sepi bilən korallandurumsa bolmayıdu; Ular əhaman turojan yeridə otta kəydürüwetlidü! **8** Dawutning palwanlırinin isimləri təwəndikidək hatırılangandur: — Tahkimonluq, Yoxab-Baxsabət sərdarlarning bexi idi. U bir kətimlik jəngdə nəyzə oynitip, səkkiz yüz adəmni elürtəngəndi. **9** Keyinkisi Ahohiy Dodonning oqlı Əliazar idi; Filistilər yioqılıp jəng kilmakçı boldi; xu wakıttı Dawut wa uniqingə həmrəh bolup qıkkən üç palwan ularını jənggə qıktı; Əliazar xu üqtin biri idi. Lekin Israillar qekindi; **10** u kozqılıp, taki beliki telip, koli kılıqka qaplıxip kalıqça Filistilərni kıldı. U kün Pərvərdigar Israillarnı qong nusratkə erixtirdi. Həlk uning kəxioja kəytkanda pəkət olja yioqix ixila kəloqanıdi. **11** Wə uningdin keyinkisi Hərərlik Agiyning oqlı Xammah idi. Bir kün Filistilər koxun bolup yioqlanıdi; yekin ətraptı qoyuk eskan bir kəzəl maxlik bar idi. Kixilar Filistilərning aliddin qaqqanıdi, **12** Xammah bolsa kəzəl maxlik otturısida məzəmə turup, uni koojdap Filistilərni kıldı; xuning bilən Pərvərdigar [Israillarə] oqayət zor nusrat ata kıldı. **13** Orma waqtında ottu yolbaqqı iqidin yənə üqi Adullamming oqarioja qüxüp, Dawutning yenoja kıldı. Filistilərlarning koxunu Refayim wadisiqə bargaq kurojanıdi; **14** u qəođda Dawut koroqanda idi, Filistilərlarning kərəwululgahı bolsa Bəyt-Ləhəmdə idi. **15** Dawut ussap: Ah, birsə manga Bəyt-

Ləhəmning dərwazisining yenidiki kuduqtın su əkilip bərgən bolsa yahxi bolatti! – dedi. **16** Bu üq palwan Filistylərnin ləkərgəhədindən bəsiüp etüp, Bəyt-Ləhəmning dərwazisining yenidiki kuduqtın su tarttı wə Dawutka elip kəldi; lekin u uningdin iżkili unimidi, bəlkı suni Pərvərdigarqo atap təkəp: **17** – *1* Pərvərdigar, bundaç ix məndin neri bolsun! Bu üq adəmning eż hayatiqa tawakkul kılıp berip əkəlgən bu su ularning kənija ohxax əməsmu! – dedi. Xuning üçün u iqxikə unimidi. Bu üq palwan kılıqan ixlar dəl xular idi. **18** Zəruiyaning ooqli Yoabning inisi Abixay bu üçininq bexi idi. U üq yüz adəm bilən əkələxip nəyzisini pikiritip ularnı eltürgən. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqidə nami qıkkənidi. **19** U bu üqəylənnəng iqidə əng hərmətli idi, xunga ularning bexi idi; lekin u awwälki üqəyləngə yətmətti. **20** Yəhəyadaning ooqli Binaya Kabzəldin bolup, bir batur palwan idi; u kep kəltis ixlarnı kılıqan. U Moabiy Arialninq ikki oqlını eltürgən. Yənə kar yaşaşın bir kün azgalqa qüxüp, bir xırnı eltürgənidi. **21** U həm küqtüngür bir misirliki eltürgənidi. Misirlikning kolida bir nəyzə bar idi, lekin Binayanıng kolida bir həsila bar idi. U misirlikning kolidin nəyzisini tərtiwlip, ez nəyzisi bilən uni eltürdi. **22** Bu ixlarnı Yəhəyadaning ooqli Binaya kılıqan bolup, u üq palwan arısında nam qıkkənənidi. **23** U ottu yolbaxaq iqidə hərmətlik idi. Lekin u awwälki üq palwanıqə yətmətti. Dawut uni ezininq pasiban begi kıldı. **24** Ottu yolbaxaq iqidə Yoabning inisi Asaħal, Bəyt-Ləhəmlik Dodoninq ooqli el-ħanān bar idi. **25** [Buningdin baxxaq]: Hərodluk Xammah, Hərodluk Elika, **26** Patılık Hələz, Təkoalik İkkəxninq ooqli Ira, **27** Anatotluq Abiezər, Huxatlık Mibonnay, **28** Ahoħluk Zalmon, Nitofatlık Maħaray, **29** Nitofatlık Baanahning ooqli Holab, Binyaminlardin Gibeħahlık Ribayning ooqli Ittyat, **30** Piratoluk Binaya, Gaax wadiliridin Hıdday, **31** Arbatlık Abi-Albon, Barħumluq Azmawat, **32** Xaalbonluq Əliyahba, Yaxənninq ooqulları, Hərarlıq Xammalninq [ooqli] Yonatan, Hərarlıq Xararning ooqli Ahijam, **34** Maakatiy Aħasbayning ooqli Əliflət, Gilonluq Aħiħofəlninq ooqli Eliyam, **35** Karməllik Həzray, Arbilik Paaray, **36** Zobaħdin bolqan Natanning ooqli Igal, Gadlik Banni, **37** Ammoniy Zələk, Bəerotluq Naharay (u Zəruiyaning ooqli Yoabning yaraq kettürəqisi idi), **38** Yitrilik Ira, Yitrilik Garəb **39** wa Hıttiy Uriya katarlıqlar bolup, ularning həmmisi ottuz yətta kixi idi.

24 Pərvərdigarning ożepizi Israileqa yənə kozoqaldı. Xuning bilən U ularni jazalax üçün Dawutni kozoqiwi, u adəm qikirip, ularqa: – Israillar bilən Yəħudalıklärning sanini al, dedi. **2** Padixah eż yenida turoqan koxun sərdarı Yoabka: Barojin, Dandin tartip Bəer-Xebaqiqə Israillining həmmə kəbililirininq yurtlını kezip, halknı sanap qıkkın, mən həlkning sanini biləy, dedi. **3** Yoab padixahka: Bu həlk hazır məyli kənqılık bolsun, Pərvərdigar Hudaying ularning sanini yüz hässa axuroqay. Buni oqojam padixah eż kezi bilən kərgəy! Lekin oqojam padixah, nemixka bu ixtin hux bolidikin? – dedi. **4** Əmma Yoab bilən koxunning baxka sərdarlıri unimismu, padixahning yarlılıqları ulardın küplük idi; xuning bilən Yoab bilən koxunning baxka sərdarlıri Israillining həlkini sanıqılık padixahning keşidin qıktı. **5** Ular İordan deryasidin etüp Yaazerga yekin Gad wadisidə Aroərda, yənə xəhərninq jənub təripida bargaħ tiki. **6** Andin ular Gileadka wə Tahtim-Hodxining yurtiqa kəldi. Andin Dan-Yaanoqa kelip aylinip Zidonoqa bardı. **7** Andin ular Tur degən kərojanlık xəhərgə, xundakla Hıwiylar bilən Kanaaniylarning həmmə xəhərliriga kəldi; andin ular Yəħuda yurtininq jənub təripiga, xu yərdiki Bəer-Xebaqiqə bardı. **8** Xundak kılıp ular pütkül zeminni kezip, tokkuz aż yigirmə kün etkəndin keyin, Yerusaleməja yenip kəldi. **9** Yoab padixahka

həlkning sanini məlum kılıp: Israilda kılıq kətürələydiqən baturdin səkkiz yüz mingi, Yəħudada bəx yüz mingi bar ikən, dedi. **10** Dawut həlkning sanini alojandın keyin, wijdani azablandı wə Pərvərdigarqo: Bu kılıojinim eojar gunah boluntu. I Pərvərdigar, kılunqning kəbəhlikini kətürüwətəkəsən; qünki mən tolımı əhməkənlik kiptiman, dedi. **11** Dawut ətigəndə turoqanda Pərvərdigarning sezi Dawutning aldin kergüqisi bolqan Gad pəyojəmbərgə kılıp: **12** – «Berip Dawutka eytkin, Pərvərdigar: – Mən üq [bala-kazanı] aldingoqa koyimən, ularning birini talliwalojin, mən xuni üstüngə qüxürimən, dəydi – degin» – deyildi. **13** Xuning bilən Gad Dawutning kənija kılıp buni uningoja dedi. U uningoja: «Yətə yilqiqə zeminingda aqarqılıq sanga bolsunmu? Yəki düxmanlırlıq üq ayoqə seni koojlap, san ulardin kaqamsən? Wə yaki üq küngiqə zeminingda waba tərkəlsunmu? Əmdi sən obdan oylap, bir nema degin, mən meni əwətküçiqə nema dəp jawap berəy?» – dedi. **14** Dawut Gadqə: Mən tolımı təngliklə kəldim! Səndin etüñayki, biz Pərvərdigarning kənija qixxayı; qünki Uning rəhimbilliliq zordur; insanning kənija pəkət qüxüp kalmıqaymən! – dedi. **15** Xuning bilən Pərvərdigar ətigəndin tartip bekitilgər wəkətlikqə waba qüxürdi. Dandin tartip Bəer-Xebaqiqə yətmix ming adəm oldu. **16** Əmdi pərixtə kəolini Yerusaleməja uzutup xəhərni ħalak kılıy degəndə, Pərvərdigar eojar həkümədindən puxayman kılıp, halknı ħalak kılıwatkañ Pərixtiga: Əmdi boldi kılıqin; kılunqni yioqkin, – dedi. U wakıttá Pərvərdigarning Pərixtisi Yəbusiy Arawnahning haminiñen yənida idi. **17** Dawut halkni yokiwitəkən pərixtini kərgəndə Pərvərdigarqo: Mana, gunah kılıqan mən, kəbililik kılıquqi məndurman. Lekin bu koylar bolsa nema kıldı? Sening kolung meninq üstümgə wə atamning jəmatining üstiga qüixsun! – dedi. **18** Xu künü Gad Dawutning kənija kılıp uningoja: Berip Yəbusiy Arawnahning haminiñə Pərvərdigarqo atap bir kurbangah yasiojin, dedi. **19** Dawut Gadning sezi boyiqə Pərvərdigar buyruqəndək kıldı. **20** Arawnah ħarap padixah, bilən hizmatkarlarning eż təripiga keliwitəkini kerüp, aldiqə qikip padixahning aldiça yüzini yergə takkizüp, tazim kıldı. **21** Arawnah: Ojəjam padixah nemə ix bilən kullirining aldiqə kəldiliñin? – dəp soridi. Dawut: Həlkning arısında wabani tohtitix üçün, bu hamannı səndin setiwlip, bu yərdə Pərvərdigarqo bir kurbangah yasiojin kəldim, – dedi. **22** Arawnah Dawutka: Ojəjam padixah eżliri nemini halisla xuni elip kurbanlıq kılısla. Mana bu yərdə keydürma kurbanlıq, iż-ġun kalilar bar, otun kılıçkə haman təpidiçən tırmilar bilən kalilar ning boyunturuklari bar. **23** I padixah, buning həmmisini mənki [Arawnah] padixahka təkđim kılıy, dedi. U yənə padixahka: Pərvərdigar Hudaliri silini kəbul kılıp xəpkət kərsətək, dedi. **24** Padixah Arawnahqə: Yak, kəndakla bolmisun bularni səndin ez nərhida setiwləmisən bolmayıdu. Mən bədəl teliməy Pərvərdigar Hudayiməja keydürmə kurbanlıklärni hərgiz sunmaymən, – dedi. Andin Dawut haman bilən kalilarını əllik xəkəl kümütxə setiwalı. **25** Andin Dawut u yərdə Pərvərdigarqo bir kurbangah yasap, keydürmə kurbanlıklär bilən inaklık kurbanlıklärni kıldı. Pərvərdigar zemin üçün kılıqan dualarnı kəbul kılıp, waba Israillining arısida tohtidi.

Padixahlar 1

1 Dawut padixah heli yaxinip kaloqanidi; uni yotkan-adiyal bilen yapsimu, u issimaytti. **2** Hizmetkarliri uningoja: — Olojam padixah ezliri üçün, aldilirida turidiojan bir pak kiz tapkuzayli; u padixahtin hewar elip, silining kuqaklirida yatsun; xuning bilen ojojam padixah issiyla — dedi. **3** Ular pütkül Isral zeminini kezip güzel bir kizni izdep yürüp, ahiri Xunamlik Abixagni teipid padixahtning aldioja elip keldi. **4** Kiz intayin güzel idi; u padixahtin hewar elip uning hizmitida bolatti, amma padixaht uningoja yeqinqlik kilmaytti. **5** Emma Haggitning oqli Adoniya mertiwisi ketürmekqi bolup: «Men padixah boliman» dedi. U eziqo jäng harwiliri bilen atliklarni wə alidda yüridiojan allik askarni tayyar kildi **6** (uning atisi heqqaqan: «Nemixka bundak kilsan?») — dəp, uningoja tənbih-tərbiya beripmu bəkmioqanidi həm u nahayiti kelixkan yigit bolup, anisi uni Abxalomdin keyin tuqşanidi). **7** U Zəruiyaning oqli Yoab wə kahin Abiyatar bilen məslihət kiliçip turdi. Ular bolsa Adoniyaçə ağıxip uningoja yardəm berətti. **8** Lekin kahin Zadok wə Yəhəyadaning oqli Binaya, Natan pəyəmər, Ximəy, Ray wə Dawutning ez palwanlıri Adoniyaçə aqəxəmidi. **9** Adoniya koy, kala wə bordiojan torpaktarnı Ən-Rogəlning yenidiki Zohələt degen taxta soydurup, həmmə aka-ukilirini, yəni padixahtning oqulları bilen padixahtning hizmitidə bolopar həmmət Yəhudalarını qakirdi. **10** Lekin Natan pəyəmər, Binaya, palwanlar wə ez inisi Sulaymanni u qakirmidi. **11** Natan bolsa Sulaymanning anisi Bat-Xebaqa: — «Anglimidimgü? Haggitning oqli Adoniya padixah boldi, lekin ojojimiz Dawut uningdin həwərsiz. **12** Əmdi mana, ez jening wə oqlung Sulaymanning jenini kütkuzuxka mening sanga bir məslihət beriximka ijazət bərgəysən. **13** Dawut padixahtning aldioja berip uningoja: — Olojam padixah ezliri kəsəm kılıp ez kəminiliriga wədə kılıp: «Sening oqlung Sulayman məndin keyin padixaht bolup tahtimdə oltrurdu» degen əməsənidilə? Xundak turukluk nemixka Adoniya padixaht boldi? — degin. **14** Mana, padixaht bilən sezlixip turoqinində, mənənu sening kayningdin kirip sezüngni ispatlaymən, — dedi. **15** Bat-Xeba iğkiri eygə padixahtning kəxiqə kirdi (padixaht tolumu kərip kətkənidə, Xunamlik Abixag padixahtning hizmitidə boluwtattdı). **16** Bat-Xeba padixahtka engixip təzim kildi. Padixaht: — Nema təliping bar? — dəp soridi. **17** U uningoja: — I ojojam, sili Pərvərdigar Hudaliri bilən ez dedəklirigə: «Sening oqlung Sulayman məndin keyin padixah bolup tahtimdə oltrurdu» — dəp kəsəm kaloqanidila. **18** Əmdi mana, Adoniya padixaht boldi! Lekin i ojojam padixaht, silining uningdin həwərliri yok. **19** U kep kəlilərni, bordak, torpaktar bilən koylarni soydurup, padixahtning həmmə oqullurini, Abiyatar kahinini wə koxunning sərdarı Yoabni qakirdi. Lekin kulliri Sulaymanni u qakirmidi. **20** Əmdi, i ojojam padixaht, pütkül Isralinling kəzli siliga tikilməktə, ular ojojam padixahtning ezliridin keyin təhtlidirə kimiñin oltridiojanlık tooprısida ularqa hewar berixlirini kütixiwatidu; **21** bir kararqa kalmışla, ojojam padixaht, ez ata-bowiliri bilən billə uhlaxkə kətkəndin keyin, mən bilən oqlum Sulayman gunahkar sanılıp kalarımızmikin, — dedi. **22** Mana, u tehi padixaht bilən sezlixip turoqinida Natan pəyəmərəm kiriş keldi. **23** Ular padixahtka: — Natan pəyəmər keldi, dəp hewar bərdi. U padixahtning aldioja kiripla, yüzini yergə yekip turup padixahtka təzim kildi. **24** Natan: — I ojojam padixaht, sili Adoniya məndin keyin padixaht bolup menin təhtimdə oltrurdu, dəp eytkanidilim? **25** Qunki u bugün qüxüp, kep buķa, bordiojan torpaktar

bilən koylarni soydurup, padixahtning həmmə oqullurini, koxunning sərdarlarını, Abiyatar kahinni qakirdi; wə mana, ular uning aldida yəp-içip: «Yaxisun padixaht Adoniyal!» — dəp towlaxmakta. **26** Lekin kulliri bolovan meni, Zadok kahinni, Yəhəyadaning oqli Binayani wə kulliri bolovan Sulaymanni u qakirmidi. **27** Olojam padixaht kimning ezliridin keyin ojojam padixahtning tahtida oltridiojanlıkini ez kullirioqa ukturmay u ixni buyrudilim? — dedi. **28** Dawut padixaht: — Bat-Xebani aldimoja qıqkiringlar, dedi. U padixahtning aldioja kiriş, uning aldida turdi. **29** Padixaht bolsa: — Jenimni həmmə kiyinqılıktın kütkuzoqan Pərvərdigarning hayatı bilən kəsəm kilmənki, **30** mən əslidə Israilning Hudasi Pərvərdigar bilən sanga kəsəm kılıp: «Sening oqlung Sulayman məndin keyin padixaht bolup ornumda menin təhtimdə oltrurdu» — dəp eytkinimdək, bügünkü mən bu ixni qoqum wujudka qıkırımən, — dedi. **31** Wə Bat-Xeba yuzini yergə yekip turup padixahtka təzim kılıp: — Olojam Dawut padixaht əbədiy yaxisun! — dedi. **32** Dawut padixaht: — Zadok kahinni, Natan pəyəmər, Yəhəyadaning oqli Binayani aldimoja qakiringlar, dedi. Ular padixahtning aldioja keldi. **33** Padixaht ularqa: — Ojojanglarning hizmetkarlını ezunglarqa koxup, Sulaymanni ez keçirime mindürüp, Gihonoqa elip beringlar; **34** u yerdə Zadok kahin bilən Natan pəyəmər uni Israilning üstügə padixaht boluxka məsih kilsun. Andin kanay qelip: — Sulayman padixaht yaxisun! — dəp towlanglar. **35** Andin u tahtimdə oltruruxka bu yergə kəlgəndə, uningoja ağıxip mengingilar; u menin ornumda padixaht boldu; qunki mən uni Israil bilən Yəhudanıng üstügə padixaht boluxka tayinlidim, — dedi. **36** Yəhəyadaning oqli Binaya padixahtka jawab berip: — Amir! Olojam padixahtning Hudasi Pərvərdigarmu xundak buyrusun! **37** Pərvərdigar ojojam padixaht bilən billə bololandək, Sulayman bilən billə bolup, uning tahtini ojojam Dawut padixahtningkidin tehimu uluoq kılıqayı! — dedi. **38** Zadok kahin, Natan pəyəmər, Yəhəyadaning oqli Binaya wə Kərətiylər bilən Pələtiylər qüxüp, Sulaymanni Dawut padixahtning keçirioqa mindürüp, Gihonoqa elip bardı. **39** Zadok kahin ibadət qediridin may bilən tolqan bir müggəzni elip, Sulaymanni məsih kildi. Andin ular kanay qaldı. Həlkəning həmmisi: — Sulayman padixaht yaxisun! — dəp towlaxti. **40** Həlkəning həmmisi uning kəynidin ağıxip, sunay qelip zor xadlik bilən yər yerojudək tətənə kilişti. **41** Əmdi Adoniya wə uning bilən jəm bolovan məhmənlar ojızalınip qıkkanda, xuni anglidi. Yoab kanay awazını anglıqanda: — Nemixka xəhərda xunqə kiykəs-sürən selinidü? — dəp soridi. **42** U tehi sezinı tütətməyə, mana Abiyatar kahinning oqli Yonatan keldi. Adoniya uningoja: — Kirgin, kəysər adəmsən, qoqum bizgə hux hewar elip kəlding, — dedi. **43** Yonatan Adoniyaçə jawab berip: — Undak əməs! Ojojimiz Dawut padixaht, Sulaymanni padixaht kildi! **44** Wə padixaht ezi uningoja Zadok kahinni, Natan pəyəmər, Yəhəyadaning oqli Binayani wə Kərətiylər bilən Pələtiylərni həmrəh kılıp əwətip, uni padixahtning keçirioqa mindürdi; **45** andin Zadok kahin bilən Natan pəyəmər uni padixaht boluxka Gihonda məsih kildi. Ular u yerdin qıcip xadlik kılıp, pütkül xəhərni kiykəs-sürən bilən lərzığ saldı. Siz angławatkan sada dəl xudur. **46** Uning üstügə Sulayman həzir padixahtlıq tahtida oltruriwatidu. **47** Yəna keliç padixahtning hizmetkarlını keliç ojojimiz Dawut padixahtka: «Hudaliri Sulaymanning namini siliningkidin əwəz kılıp, tahtini siliningkidin uluoq kılıqayı!» — dəp bəht tiləp mubarəkəlxəkə kelixti. Padixaht ezi yatkan orunda sajdə kildi **48** wə padixaht: — «Bugün menin təhtimə olturoquqı birsini təyinligən, ez kezlinimgə xuni

kergüzgən Israilning Hudasi Pərvərdigar mubarəklənsun!» — dedi — dedi. **49** Xuni anglap Adoniyaning barlıq mehmanları hodukup, ornidin kopup hərbiri eż yolioşa kətti. **50** Adoniya bolsa Sulaymandın korkup, ornidin kopup, [ibadət qedirioşa] berip kurbangahning münggüzlərini tutti. **51** Sulaymanoşa xundak hawər berilip: — «Adoniya Sulayman padixahtın korkudu; qünki mana, u kurbangahning münggüzlərini tutup turup: — «Sulayman padixaḥ bugün manga xuni կəsəm kilsunki, u eż kulinı kiliq bilən əltürməslikkə wədə kılqay» dedi», — deyildi. **52** Sulayman: — U durus adəm bolsa bexidin bir tal qaq yərgə qüxməydi. Lekin uningda rəzillik teplisə, elidu, dedi. **53** Sulayman padixaḥ adəm əvitip uni kurbangahdin elip kəldi. U kelip Sulayman padixaḥning aldida engixip təzim kıldı. Sulayman uningoşa: — Oz eýüngə kətkin, — dedi.

2 Dawutning elidiojan wakti yekinlaxkanda, oğlı Sulaymanoşa tapılap mundak dedi: — **2** «Əmdi yər yüzidikilərning həmmisi baridiojan yol bilən ketimən. Yürəklək bolup, ərkətək bolıqın! **3** Sən barlıq kılıwatlaşan ixliringda həmdə barlıq niyat kılqan ixliringda rawaj tepixing üçün Musaçə qixürülən kanundu pütləngəndək, Pərvərdigar Hədayingin yollarında mengip, Uning bəlgilimiləri, Uning əmrləri, Uning həkümülləri wə agah-guwaḥlıklırları qing turup, Uning tapxurukını qing tutkın. **4** Xundak kılqanda Pərvərdigar manga: «Əgar əwlədlirin eż yolioşa kengül beliip, Mening aldimda pütün kəlbini wə pütün jeni bilən həkikətə mangsa, sanga əwlədingdin Israilning təhtidə əltüruxka bir zat kəm bolmayıdu» dəp eytən seziqə əməl kıldı. **5** Əmma Zəruiyaning oğlı Yoabning manga kılqinini, yəni uning ezi kəndak kılıp Israilning əxunidiki ikki sərdarnı, yəni Nerianing oğlı Abnər bilən Yətərning oğlı Amasani urup əltürüp, tinq məzgildə jəngda tekülgəndək kən teküp, beliğə bacılıqjan kəmərgə wə putiqə kiyğan kəxigə jəngda tekülgəndək kən qeqip, daqı kılqanlıkini bilisən. **6** Sən uni danalıkingoşa muwapiş bir tarap kılıp, uning ak bexirinə gərgə salamat qixixiğə yol koymıqəysən. (**Sheol h7585**) **7** Lekin Gileadlık Barzillayning oqullarıqə mehribanlık kəsritip, dəstilinindən yan yegiżgin; qünki mən akang Abxalomdin kaqınımda, ular yeniməqə kəlip manga xundak kılqan. **8** Wa mana Bahurimdin kəlgən Binyamin əbilisidin Geranıng oğlı Ximəy yeningda turidu. U mən Maḥanaimoşa baridiojanda, əxəddiy lənət bilən meni kərojidi. Keyin u İordan dəryasında berip menin aldiməqə kəlgəndə, mən Pərvərdigarning [namı] bilən uningoşa: «Seni kiliq bilən əltürməyən» dəp կəsəm kildim. **9** Əmma hazır uni gunahsız dəp sanımoqin. Əzüng dana kixi bolqandın keyin uningoşa kəndak kılıxını bilisən; hərhalda uning ak bexini qanitip gərgə qixixir». (**Sheol h7585**) **10** Dawut eż ata-bowları bilən bir yərdə uhlidi. U «Dawutning xəhiri» [değən jayda] dəpnə kılindi. **11** Dawutning Israiloşa səltənət kılqan wakti kırıq yil idi; u Hebronda yetta yil səltənət kılıp, Yerusalemda ottuz üç yil səltənət kıldı. **12** Sulayman atisi Dawutning təhtidə əltürdü; uning səltənəti heli mustəhkamləndi. **13** Əmma Haggitning oğlı Adoniya Sulaymanning anisi Bat-Xebanıg kəxiqə bardı. U uningdin: — Tinqliq məksitidə kəldingmu? — dəp soridi. U: — Xundak, tinqliq məksitidə, dedi. **14** U yəne: — Sanga bir seziüm bar idi, dedi. U: — Seziñgi eytən, dedi. **15** U: — Bilisanki, padixaḥlik əslidə menin qəzi idi, wa pütün Israil meni padixaḥ bolidu dəp, manga karayıtti. Lekin padixaḥlik məndin ketip, inimning ilkiga ətti; qünki Pərvərdigarning iradisi bilən uningki boldi. **16** Əmdi sanga bir əltimasın bar. Meni yandurmıqin, dedi. U: — Eytən, dedi. **17** U: — Səndin etünimən, Sulayman padixaḥkə mən üçün eytənki — qünki u sanga yak deməydi! — U

Xunamlıq Abixagni manga hotunlukka bərsun, dedi. **18** Bat-Xeba: — Makul; sən üçün padixaḥkə səz kılay, dedi. **19** Bat-Xeba Adoniya üçün səz kılqılı Sulayman padixaḥning aldiqə bardi. Padixaḥ kopup aldiqə berip, anisoşa təzim kıldı. Andin təhtiga berip əltürup padixaḥning anisoşa bir təhtini kəltərdi. Xuning bilən uning ong yenida əltürup, uningoşa: — **20** Sanga kiqikkina bir əltimasın bar. Meni yandurmıqin, dedi. Padixaḥ, uningoşa: — I ana, sorawərgin, mən seni yandurmaymən, dedi. **21** U: — Akang Adoniya oşa Xunamlıq Abixagni hotunlukka bərgüzgin, dedi. **22** Sulayman padixaḥ, jawab berip anisoşa: — Nemixkə Adoniya üçün Xunamlıq Abixagni soraysan? U akam bolqanıkan, uning üçün, Abiyatar kahin üçün wə Zəruiyaning oğlı Yoab üçün padixaḥlıknımu sorimamsən! — dedi. **23** Sulayman padixaḥ, Pərvərdigar bilən կəsəm kılıp mundak dedi: — Adoniya xu seznı kılıjını üçün elmişə, Huda meni ursun yaki uningin artuk jazalısun! **24** Mening ornumni mustəhkəm kılqan, atamning təhtidə əltürənəqoşan, Oz wadiş boyiqə manga bir eyni kurojan Pərvərdigarning hayatı bilən կəsəm kılımənki, Adoniya bugün elümgə məhküm kılınidu, dedi. **25** Xuning bilən Sulayman padixaḥ Yəhəyədaning oğlı Binayani bu ixka əwətti; u uni qepip əltürdü. **26** Padixaḥ Abiyatar kahinoşa: — Mang, Anatottiki eż etizlikingoşa baroqin. Sən elümgə layiksən, lekin san Rab Pərvərdigarning əhədə sanduqını atam Dawutning aldida ketürgənlilik təpəyilidin, wə atamning tərkən həmmə azab-əkubətləridə uningoşa həmdərdə bolqining üçün, mən hazır seni elümgə məhkum kilmaymən, dedi. **27** Andin Sulayman Abiyatarnı Pərvərdigaroşa kahin boluxtin juda kılıp həydi. Xuning bilən Pərvərdigarning əlinin jəməti toopruluk Xiləhdə eytən sezi əmələq axurldı. **28** Buning hawiri Yoabka yətkəndə (qünki Yoab Abxalomə qəğəxmənən bolsimus, Adoniya oşa qəğəxənidə) Yoab Pərvərdigarning qedirioşa keqip kurbangahning münggüzlərini tutti. **29** Sulayman padixaḥkə: «Maria, Yoab Pərvərdigarning qedirioşa keqip berip, kurbangahning yenida turidu» degən hawər yətküzüldi. Sulayman Yəhəyədaning oğlı Binayani xu yərgə əwətip: — Mang, uni əltürüwətən, dedi. **30** Binaya Pərvərdigarning qedirioşa berip uningoşa: — «Padixaḥ, seni buyakka qıksın!» dedi, dedi. U: — Yak, muxu yerdə əlimən, dedi. Binaya padixaḥning yəniqə kəytip uningoşa hawər berip: — Yoab mundak-mundak dedi, manga xundak jawab bərdi, dedi. **31** Padixaḥ uningoşa: — U ezi degəndək kılıp, uni qepip əltürən wə uni dəpənə kılıqin. Xuning bilən Yoab təkkən nahək kan məndin wə atamning jəmətidin ketürlüliq kətkəy. **32** Xundak kılıp atam Dawut bihawər əhəwəldə u eziđin adil wə esil ikki adəmni, yəni Israilning əxunining sərdarı nərning oğlı Abnər bilən Yəhəyədaning əxunining sərdarı Yətərning oğlı Amasani kiliqliojini üçün, Pərvərdigar u təkkən ənni eż bexiqə yanduridu. **33** Ələrning kəni Yoabning bexi wə naşlining bexiqə məngəqə yançay; lekin Dawut, uning nasli, jəməti wə təhtiga əbədil-əbədigiqə Pərvərdigardin tinq-hatırjəmlik bolqay, dedi. **34** Yəhəyədaning oğlı Binaya qıçıq uni qepip, elümgə məhkum kıldı. Andin u qeldiki eż eyidə dəpnə kılindi. **35** Padixaḥ Yəhəyədaning oğlı Binayani uning orniqə əxununing sərdarı kıldı; padixaḥ Abiyatarnıg orniqə Zədəknı kahin kılıp təyinlidi. **36** Andin keyin padixaḥ Ximəyni qakırıp uningoşa: — Yerusalemda eżüngə bir ey selip u yarda əlturoqin. Baxkə heq yərgə qıckma. **37** Əger sən qıçıq Kidron jiloqisidin ətsəng, xuni eniç bilip koyki, xu kündə sən xəksiz əlisən. Səning kəning eż bexiqə qüxicid, dedi. **38** Ximəy padixaḥkə: — Olojamning sezi bərhəktür. Olojam padixaḥ eytəndək kulları xundak kılıdu, dedi. Xuning bilən Ximəy uzun wəkətliqə Yerusalemda turdi.

39 Üq yıldın keyin xundak boldiki, Ximəyning külliridin ikkisi keqip Maakahning oοqli, Gatning padixahı Akixning qəxiqə bardi. Ximəyə: — Mana külliring Gat xəhirdə turidu, degən həwər yətküzüldi. 40 Ximəy exikini toğup küllirini idzigli Gatkə, Akixning yəniqə bardi. Andin u yenip ez küllirini Gattin elip kəldi. 41 Sulaymançə: — Ximəy Yerusalemın Gatkə berip kəldi, dəp həwər yətküzüldi. 42 Padixah Ximəyni qakırtıp umingoja: — Mən seni Pərvərdigar bilən əsəm kıldurup: — Xuni enik bilip koyki, san kəysi künii qıkıp birən yərəng barqanı bolsang, san xu künində xəksiz olısan, dəp aqahlandurup eytmiojanmidim? Əzüngmu, mən anglojan söz bərhək, degənidingən? 43 Xundak bolojanıkan, nemixkə əzüng Pərvərdigar alıldı kəlojan əsəmingni buzup, mən sanga buyruqan buyrukumnimü tutmiding? — dedi. 44 Padixah Ximəyə yənə: San atam Dawutka kəlojan həmmə razılıkni obdan bilisən, u kənglünggə ayandur. Mana Pərvərdigar rəzillikinə ez bexingən yanduridu. 45 Lekin Sulayman padixahı bolsa bərikatlini, Dawutning təhti Pərvərdigarning alıldı əbəd əbəd mustəhkəm kılındı, dedi. 46 Andin padixahning buyruki bilən Yəhəyadanıng oοqli Binaya qıkıp uni qepip oltırıldı. Padixahlıq bolsa Sulaymannıng əsəm mustəhkəm kılındı.

3 Sulayman Misirning padixahı Pirəwn bilən ittipak tütüp Pirəwnning kızını hotunlukkə aldı. Əz ordisi, Pərvərdigarning eyi wə Yerusalemning qərisidiki sepiñi yasap pütktüzgüqilik u uni «Dawutning xəhəri»gə apirip turozdu. **2** Xu waqtılarda Pərvərdigarning nami üçün bir ibadəthana yasalmıqını üçün həlk «yukarı jaylar»da kurbanlıklarını kılatti. **3** Sulayman Pərvərdigarnı seyüp, atisi Dawutning bəlgilənləridə mangatti. Pəkət «yukarı jaylar»da kurbanlıq kılıp huxbuyluq yaktı. **4** Padixah kurbanlıq kılıqlı Gibeonqa bardi; qünki u yər «uluoq yukarı jay» idi. Sulayman u yərdikti kurbangahda bir ming keydürmə kurbanlıq sundı. **5** Pərvərdigar Gibeonda Sulaymanoja keqisi qüxidə kəründi. Huda uningoja: — Mening sanga nema beriximmi layık tapsang, xuni tiligin, dedi. **6** Sulayman jawabəni mundak dedi: — Külung atam Dawut Sening aldingda həkikət, həkkəniylik wə kenglining səmimiylikli bilən mangajanlıq bilən Sən uningoja zor mehribanlığnı kərsətkəniding; wə Sən xu zor mehribanlığnı dawam kılıp, bugünkü kündidikdək əz təhtidə olturoqlı uningoja bir oqul bərding. **7** Əmdi i Pərvərdigar Hudayim, külungeni atam Dawutning ornida padixah kıldırdı. Əmma man pəkət bir gedək bala halas, qılıq-kirixnimə bilməymən. **8** Əz külung Sən tallıqan həlkinq, keplükidin sanap bolmayıqoan hesabsız uluq bir həlk arısında turidu. **9** Xunga Əz külungoja həlkinqning üstidə həküm kılıixa yahxi-yamanni pərk etidiojan oyoqak bir kəlbni bərgəysən; bolmisa, kim bu uluoq həlkinq üstığa həküm kılalısun? — dedi. **10** Sulaymannıg xuni tilikini Rəbni hux kıldı. **11** Huda uningoja: — Sən xuni tilığning üçün — Ya əzüng üçün uzun əmür tiliməy, ya əzüng üçün dələt-baylıq tiliməy, ya düxmənliringning janlarını tiliməy, bəlkı toqra həküm kılıqlı oyoqak boluxka əzüng üçün əkil-parasətni tiligining üçün, **12** mana, seztüng boyiqə xundak kıldım. Mana sanga xundak, dana wə yorutulqan kəlbni bərdimki, səndin ilgiri sanga ohxaydiqını bolmioqan, səndin keyinmu sanga ohxaydiqını bolmaydu. **13** Mən sən tilimigən nərsinim, yəni dələt-baylıq wə xan-xəhrətni sanga bərdim. Xuning bilən barlıq künlirində padixahlıarning arısında sanga ohxax bolidiojını qıkmayıd. **14** Əgər atang Dawut mangojəndək Mening yollırımda mengip, bəlgilimilirim wə əmrirrimiň tutsang künlirinigini uzartıman, dedi. **15** Sulayman oyoqançanda, mana bu bir qüç idi. U Yerusaleməna kelip Pərvərdigarning ahıdə sandukining aldiqı

kelip, өрө turup kəydiurmə kurbanlıklarnı kılıp, təxəkkür kurbanlıklarını etkizüp, həmmə hizmetkarlılıq ziyapət kılıp bərdi. **16** Xuningdin keyin ikki pəhişə ayal padixaḥning kəxişa kılıp uning alidda turdi. **17** Birinqi ayal: — I oqojam! Man wə bu hotun bir eyda olturnımız; u mən bilən eyda turoqınıda bir balını tuqdum. **18** Mən balını tuqup üç kündin keyin u hotunmü bir bala tuqdi. Biz ikkiylən u yərdə olturnuktur; eyda bizdən baxka həq yat adəm yok idi, yaloquz biz ikkiylən eydə idük. **19** Xu keqida bu hotunning balisi eldi; qünki u balisini besip əltürüp koyqanadı. **20** U yerim keqida kopup dedəklirli uhlap kələqanda, yenimdin oqlumni elip ez kuqıkişa selip, ezining eləğən oqlını mening kuqıkişoq selip koyuptu. **21** Ətisi kopup balaşmını emitəy desəm mana əlük turidu. Lekin ətigəndə karisam, u mən tuşqan bala əməs idi, dedi. **22** İkkinqi ayal: — Yak, undak, əməs. Tirik kələqini mening oqlum, elgini sening oqlung, dedi. Lekin birinqi ayal: — Yak, elgini sening oqlung, tirik kələqini mening oqlum, dedi. Ular xı haləttə padixaḥning alidda talixip turattı. **23** Padixah: — Biri: «Tirik kələqini mening oqlum, elgini sening oqlung» dəydu. Əmma yənə biri: «Yak, elgini sening oqlung, tirik kələqini mening oqlum» dəydu, dedi. **24** Padixah: Manga bir kılıq elip kelinglər, dedi. Ular kılıqını padixaḥkəha elip kəlgəndə **25** padixah: Tirik balını otturidin kesip ikki parça kılıp yerimini birigə, yənə bir yerimni ikkinqisigə beringlər, dedi. **26** U wakitta tirik balining anisi ez balisioq aqırıtip padixaḥkəha: — Ah oqojam! Tirik balını uningəqə bersilsə, hərgiz uni əltürmigayla! — dəp yalwurdu. Lekin ikkinqisi: — Üni nə meningki nə seningki kılınay, otturidin kesinglər, dedi. **27** Padixah jahwabən: — Tirik balını uningəqə beringlər, uni həq əltürmənglər; qünki bu balining anisi xudur, dedi. **28** Pütükül Israfil padixaḥning kələqan həkümü tooprısında anglıdi wə ular padixaḥtın körkti, qünki ular Hudanıng adıl həkümənləri qıkırıx danalikining uningda barlıklını kərdi.

4 Sulayman padixaһ pütöküл Israiloja padixaһ boldi. 2 Uning qong əməldərləri munular: — Zadokning oοlı Azariya kahin idi; 3 Xixanıng oοqulları Elihorəf wə Ahiyah, katiplar idi; Ahiludnung oοlı Yəhəoxafat diwanbegi idi; 4 Yəhəyadaning oοlı Binyaya koxunning bax sərdarı idi. Zadok bilan Abiyatar kahinlər idi; 5 Natanning oοlı Azariya nazaret begi, Natanning yənə bir oοlı Zabud həm kahin wə padixahning məslihətqisi idi. 6 Ahixar ordining oqojidarı, Abdanıng oοlı Adoniram bajalwan begi idi. 7 Pütöküл Israıl zeminidə Sulayman padixahning ezi tünün wə ordidikilirü üçün yemək-iqmək təminləydiçən, on ikki nazaretqi təyinlanganlı; ularning hərbiri yılda bir aydin yemək-iqmək təminləxkə məs'ul idi. 8 Ularning ismi təwəndə hatırıləngən: Əfraim taqılık, rayonıqa Bən-Hur; 9 Makaz, Xaalbim, Bəyt-Xəməx wə Elon-Bəyt-Əhananoja Bən-Dəkər; 10 Arubotka Bən-Həsəd; u yənə Sokoh wə Həfər deyən barlık yurtkımı məs'ul idi; 11 yənə Nafat-Doroja Bən-Abinadab (u Sulaymanning kizi Tafatni hotunlukka alıçan); 12 Taanak, Magiddo wə Yizrəlning təwənki taripidiki Zarətanıng yenidə bołożan pütöküл Bəyt-Xanoja, xundakla Bəyt-Xandın partip Abəl-Məhələqiqə, Jokneamdin etkükə bołożan zeminlərəqə Ahiludnung oοlı Baana; 13 Ramot-Gileadka Bən-Gəbər; u yənə Gilead yurtiqa jaylaxkən, Manassəhnıng oοlı Yairoja təwə bołożan kəntlər wə həm Baxandıki yurt Argob, jümlidin u yərdiki sepili, mis baldaklık kowukluları bołożan atmix qong xəhərgimu məs'ul idi. 14 Məhanaimıqa İddoning oοlı Ahinadab; 15 Naftalıqa Ahimaaž (u Sulaymanning kizi Basimatni hotunlukka alıçanıdı). 16 Axır wə Alotka Huxayning oοlı Baanah; 17 İssakaroja Paruahıning oοlı Yəhəoxafat; 18 Binyamin zemininə Elanıng oοlı Ximay; 19 Gilead zemininə (səlidə Amorilıning

padixahı Sihon wə Baxanning padixahı Ognıng zemini idi) Urining oqlı Gəbər. U xu yurtka birdinbir nazarətqi idi. **20** Yəhuda bilən Israılning adamları dengiz sahildikı kumdaq nuroqun idi. Ular yəp-iqip, huxallıq kılatti. **21** Wə Sulayman bolsa [Əfrat] dəryasının tartip Filistilərlərning zeminoqa wə Misirning qəralırionıqə bolovan həmmə padixahlıklärning üstidə saltənat kılatti. Ular ulpan kaltırüp Sulaymannıng pütün əmrində uning hizmitidə bolatti. **22** Sulaymannıng ordisioqa ketidiojan künlük təminat üçün ottuz kor taskiojan ak un, atmix kor kara un, **23** on bordiojan uy, yaylaqtın kəltürülən yigirma uy, yüz koy ketətti; buningdin baxka buqıjalar, jərənələr, kiyikler wə bordiojan tohular lazım idi. **24** Qünki u Tifsaḥdin tartip Gəzəqiqə, [Əfrat] dəryasının bu taripdikli həmmə yurtlarning üstidə, yəni [Əfrat] dəryasının bu taripdikli barlık padixahıklärning üstidə həküm sürətti; uning tət ətrapı tinq idi. **25** Sulaymannıng pütük künlirdə Dandin tartip Bəor-Xəbaqıqə Yəhuda bilən Israıl adamlırinə hərbiri eż üzüm teli wə eż ənjür dərihining tegidə aman-əsan olturatti. **26** Sulaymannıng jəng harwilirinen atları üçün tət ming athanisi, on ikki ming qəwəndizi bar idi. **27** Məzkur nazarətqılərning hərbiri eżiga bekitilgər ayda Sulayman padixahı wə uning dastihinoja kəlgənərərning həmmisining yemək-iqməklərini keməytməy təminaytti. **28** Həlk bolsa hərbiri eżiga bekitilgən norma boyıqə at-keşirlər üçün arpa bilən samanları [nazarətiqilər bar] yergə elip kələtti. **29** Huda Sulaymanıqə dengiz sahildikı kumdaq danalik, intayın mol pəm-parasət atı kılıp, uning kəlbini kəng kılıp zor yorutti. **30** Xuning bilən Sulaymannıng danalıki barlık xərkətkilərning danalıqidin wə Misirdiki barlık danalıktı axtı. **31** Qünki u barlık adamlarlındı, jümlidin əzrahılık. Etan bilən Maholning oqulları Həman, Kalkol wə Darda deqənlərdən dana idi; wə uning xəhrəti ətrapidiki həmmə əllər arısında yeyildi. **32** U eytkən pənd-nəsihət tıq ming idi; uning xəir-küyləri bir ming bəx idi. **33** U Liwandiki kədir dərihidin tartip tamda əsidiqən lepəkgülginqə dərəh-giyahıklärning həmmisini bayan kılıp hatırılığınə; u yənə mal wə hayvanlar, kuxlar, həxarət-əmiliqüçilər wə beliklər toqırısında bayan kılıp hatırılığınədi. **34** Sulaymannıng danalıkını anglıqılı kixılər barlık əllərdin kelətti, xundakla uning danalıki toqıruluk həwər tapşan yər yuzidiki həmmə padixahıklärin kixılər kəlməktə idi.

5 Turning padixahı Hiram Sulaymannı atisining orniqə padixahı, boluxka məsih, kılınojan dəp anglap, eż hizmətkarlırını uning kəxiqə əwətti; qünki Hiram Dawutniq izqıl seygüqi idi. **2** Sulayman Hıramıqə adəm əwitiq mundaq uqurnı yətküzdü: — **3** «Əzüng bilisənki, atam Dawutning dükənələrini Pərvərdigar uning puti astioja koyqıqə, u ətrapida hər tərəptə jəng kələjanlık tüpyəlidin Pərvərdigar Hudasnıng namioja bir ibadəthana yasiyalımdı. **4** Əmdi hazır Pərvərdigar Hudayın manga həmmə tərəptin aram bərdi; həqbiq dükəminim yok, həqbiq bala-kaza yok. **5** Mana, Pərvərdigarning atam Dawutka: «Mən sening ornungoja eż tahtıngə olturqızıjan oqlıqıng bolsa, u menin namioja bir ibadəthana yasaydu» dəp eytkinidək, mən Pərvərdigar Hudayının namioja bir ibadəthana yasay dəp niyat kıldımdı; **6** Əmdi mən tıqın [adəmliringə] Liwandın kədir dərəhərini kesinglər, dəp yarlıq qübürgin; menin hizmətkarlırım sening hizmətkarlıqinoja həmdəmdə bolidu. Sening bekitininqə boyıqə hizmətkarlıqinoja berilidiojan ix həkəkini sanga təlyəmən; qünki eżüngə ayankı, dərəhə kesixtə arımidə həqkim Zidondikilərdək usta əməs». **7** Hiram Sulaymannıng sezinə anglıqanda intayın huxal bolup: — Bugün bu uluq həlk üstigə həküm sürüxkə Dawutka xundak dana bir oqul bərgən Pərvərdigarəqə təxəkkür eytilsun! —

dedi. **8** Hiram Sulaymanıqə adəm əwitiq: — Sən manga koyojan tələplirinqi anglap kəbul kıldımdı. Mən sening kədir yaqıqı wə arqa yaqıqı toqıruluk arzu kələjanlıringning həmmisini ada kılımən; **9** Mening hizmətkarlırım xularni Liwandın dengizə apıridu; mən ularnı sal kılıp baqlap, dengiz bilən sən manga bekitkən yərgə yətküziman, andin xu yərdə ularnı yətküziman. Xuning bilən sən ularnı tapxuruwelip, elip ketisən. Buning həsabıqə sən tələplirim boyıqə ordidikilirim üçün yemək-iqmək təminligəysən, — dedi. **10** Xundak kılıp, Hiram Sulaymanıqə barlık təlipi boyıqə kədir yaqəqləri wə arqa yaqəqlərini bərdi. **11** Sulayman Hıramıqə ordidikilirinə yemək-iqmikigə yigirmə ming kor buqıday wə yigirmə bat sap zəytun meyini əwətibər bərdi. Hər yili Sulayman Hıramıqə xundak berətti. **12** Pərvərdigar Sulaymanıqə wəda kələqandək uningoja danalıq bərgənidi. Hiram bilən Sulaymannıng arısida inaklıq bolup, ikkisi ohdu tütüxü. **13** Sulayman padixah pütün Israıldın həxarəqə ixləməqlərini bekitti, ularning sani ottuq ming idi. **14** U bularını newət bilən hər ayda on mingdin Liwanda əwətətti; xundak kılıp, ular bir ay Liwanda tursa, ikki ay eyidə turdu. Adoniram həxarqılaning üstidə turatti. **15** Sulaymannıng yətmix ming həmmili, təqəllərda ixləydiqən səksən ming taxqısı bar idi. **16** Uningdin baxka Sulaymannıng mənsəpdarlırıldın ix üstigə kəyuləqən tıq ming tıq yüz ix bəxi bar idi; ular ixləməqlərini baxkərətti. **17** Padixah yılrik qüxbürəti bilən ular ibadəthanining ulini seliñkə yonulqən, qong wə kimmətlək taxlarnı kesip kəltərdi. **18** Wə Sulaymannıng tamqılıri bilən Hıramıng tamqılıri wə Gəbəlliklər koxulup taxlarnı oyup, eyni yasax üçün yaqəq həm taxlarnı təyyarlap kəydi.

6 Israillar Misirdin qıkkəndin keyinkı tət yüz səksininqi yili, Sulaymannıng Israılning üstidiki saltənətinin tetininqi yilining ikkinçi eyidə, yəni Zif eyidə u Pərvərdigarning eyini yasaxkə baxlıdı. **2** Sulayman padixah Pərvərdigarəqə yasiojan ibadəthanining uzunlukı atmix göz, kənglikli yigirmə gəz wə egiqliki ottuq gəz idi. **3** Ibadəthanidin «mukəddəs jay»ning alidiki aywanning uzunlukı ibadəthanining kənglikli bilən bararəwə bolup, yigirmə gəz idi. Ibadəthanining alidiki aywanning kənglikli on gəz idi. **4** U ibadəthaniqə rojaklik derizançanjılırları ornattı. **5** Ibadəthana temiqə, yəni mukəddəs jay wə «kalamhəna»ning temiqə yandax [tıq kəwətlik] bir imarətni saldı wə uning iqiqə hujrlarını yasidi. **6** [Taxkırıki imarətnıq] təwənki kəwətining kənglikli bəx gəz, ottura kəwətining kənglikli altə gəz, üçinqi kəwətining kənglikli yəttə gəz idi. Qünki ibadəthanining taxki temida limləri ornatkan texüklər bolmaslıq üçün u taməqə təkqə qırılıqlarındı. **7** Ibadəthana pütünləy təyyar kılıp elip kelingən taxlarda bina kılınojanıdi. Xundak kılıqanda, uni yasiojan wakıttı nə bolqə nə palta nə baxka təmür əswablarının awazı u yərdə həq anglanmayıttı. **8** Təwənki kəwətning hujrlarının kirix ixiki ibadəthanining onq taripidə idi; bir aylanma palampəy ottura kəwətə andin ottura kəwətting üçinqi kəwətə qıktı. **9** Xundak kılıp [Sulayman] ibadəthanını yasap pütürtüdi. Ibadəthanining üstigə har-limləri bekitip, uni kədir tahtalar bilən kəplidi. **10** U ibadəthaniqə yandax imarətning kəwətlininə egiqlikini bəx gəzdiñ kıldı. Xu imarətning kəwətləri ibadəthaniqə kədir limləri arkılık tutuxulkul idı. **11** Pərvərdigarning sezi Sulaymanıqə kılıp mundaq deyildiki: — **12** «Sən Manga yasawatkanı bu ibadəthaniqə kəlsək, əgər sən bəlgilimilirimdə mengip, həkəmlirimə riayə kılıp, barlıq əmrlirrimi tutup ularda mangsang, Mən atang Dawutka sən toqıruluk eytkən sezümgə əməl kılımən; **13** Mən Israilların arısında makan kılıp eż həlkim Israılını əsla taxlimaymən». **14** Sulayman ibadəthanını

yasap püttürdi. **15** Ibadəthanining tamlırının iq təripini u kədir tahtaylıri bilən yasap, ibadəthanining tegidin tartip torusuning limliriojqə yaqıq bilən kaplıdi; wə arqa tahtaylıri bilən ibadəthanıqə pol yatqızdı. **16** U ibadəthanining arkə temidin yigirmə gəz elqəp ara tam yasap, iqkirihi hanını hasil kıldı; u tegidin tartip torus limliriojqə kədir tahtaylıri bilən kaplıdi. Bu əng iqkirihi hana bolup, yəni «kalamhanə», «əng mukaddəs jay» idi. **17** Uning alddidik ey, yəni mukaddəs hanining uzunlukı kərək gəz idi. **18** Ibadəthanining iqlik tamlırıqə kəpək wə qeqəkninq nushiliri nəkix kılınojanı. Ibadəthana pütünləy kədir tahtaylar bilən kaplanojanı. Həq tax kerünməytti. **19** Pərvərdigarning əhədə sanduğunu u yərdə koyux üçün, u ibadəthanining iqlikirdikı kalamhanını yasidi. **20** Kalamhanining uzunlukı yigirmə gəz, tooprısi yigirmə gəz, egizlik yigirmə gəz idi; u uni sap altundın kaplıdi, xundakla əldidiki kədir yaqıqlıq kurbangahını xundak kaplıdi. **21** Sulayman ibadəthanining iqini sap altun bilən kaplıdi; u iqlik kalamhanining əldini altun zənjirlər bilən tosidi; kalamhanını altun bilən kaplıdi. **22** Xu tarikidə u pütük ibadəthanını, yəni pütük ibadəthanining iqini altun bilən toluk kaplıojanı. Kalamhanıqə təəllük bolovan kurbangahını pütünləy altun bilən kaplıojanı. **23** Kalamhanıqə u zaytun yaqıqidin ikki kerubning xəklini yasidi. Hərbirining egizlikli on gəz idi. **24** Bir kerubning bir əkanitining uzunlukı bəx gəz wə yənə bir əkanitining uzunlukı həm bəx gəz bolup, bir əkanitining uqıdının yənə bir əkanitining uqıqıqı on gəz idi. **25** İkkinçi kerubning ikki əkaniti koxulup on gəz idi. İkki kerubning qong-qıqılık wə xəkli ohxax idi. **26** Bir kerubning egizlikli on gəz bolup, ikkinçi kerubningim həm xundak idi. **27** U kerublarnı iqlikiri hanıda koydi. Kerublarning əkanatlıri yeyilip turatti. Birsining bir əkaniti bir taməqə tegip, ikkinqisinin əkaniti udulidiki taməqə tegip turatti; ikkisining iqlikidi əkanatlıri hanining otturısida bir-birigə tegixip turatti. **28** U kerublarnı altun bilən kaplıdi. **29** U ibadəthanining tamlırının pütük iq qərsini, yəni iqlikiri hanining wə həm taxkirihi hanining qərisini kerub bilən horma dərəhəlirining xəkillərini wə qeqək nushiliri bilən nəkix kıldı. **30** Ibadəthanining polini, yəni iqlikiri hanining həm taxkirihi haniningini altun bilən kaplıdi. **31** Kalamhanining kırıx eqiqiçoq u zaytun yaqıqidin etilgən kox ixiklərni yasidi. Ixiklərning kexəkləri wə bəxi eyninq tooprısının bəxtin bir kismı idi. **32** Bu kox ixiklər zaytun yaqıqidin etilgənidi; u ixiklərning üstügə kerublar, horma dərəhələri wə qeqək nushiliri nəkix kılınilip zinnatlanganı; u ixiklərni, jümlidin kerub bilən horma dərəhəlirinin nəkixlərini altun bilən kaplıdi. **33** Ibadəthanining taxkı hanisining ixikininq kexəklərini zaytun yaqıqidin yasidi; ular eyninq tooprısının təttin bir kismı idi; **34** kox əkanatlı ixik bolsa arqa yaqıqidin yasaldi. Bir əkaniti yeyilip kətlinəti, ikkinçi əkanitimu yeyilip kətlinəti. **35** U ularning üstügə kerublar, horma dərəhələri wə qeqək nushilərini nəkix kıldı; andın ularning üstügə, jümlidin nəkixlər üstügə altun kaplıdi. **36** Iqlikiri həylining temimi bolsa u üq kəwət yonulovan tax bilən bir kəwət kədir yaqıqidin yasidi. **37** [Sulaymanning səltənətinin] tətininq yilining Zif eyida Pərvərdigarning ibadəthanisining uli selində. **38** Wə on birinqi yilining Bul eyida, yəni səkkizinci ayda ibadəthanining həqyeri kəldurulmay, layihə boyiqə pütünləy tamam boldi. Xundak kılıp uning eyni yasixiqə yəttə yil kətti.

7 Sulayman ez ordisini bolsa, on üq yilda yasap püttürdi. **2** U yasiojan bu «Liwan orminni sarıyi»ning uzunlukını yüz gəz, kənglikini əllik gəz wə egizlikini ottuz gəz kıldı. Kədir yaqıqı tüwrüklənidən tət kətar wə tüwrüklərning üstügə kədir limliri koyulovanı. **3** Tüwrüklərning üstidiki lim kətürüp

turoqan eğzisimü kədir yaqıqidin idi. Limlər jəməi kərək bəx bolup hər qatarda on bəxtin idi. **4** Uning üq kəwət derizisi bar idi, üq kəwəttiki derizilər bir-birigə udulmu'udul idi. **5** Barlıq ixiklər wə kexəklər tət qasılıq kılınoqandı; ixiklər üq kezənəlik bolup, ixiklər bir-birigə udulmu'udul idi. **6** U uzunlukını əllik gəz, tooprısını ottuz gəz kiliplə, tüwrüklü bir dəhliz yasidi; uning alddida yənə bir dəhliz bar idi, wə uning alddida yənə tüwrüklük aywan bar idi. **7** Andin keyin u sorak soraydiojan təhtə üqün «Sorak dəhlizli» dəp atalojan yənə bir dəhlizli yasidi. U dəhlizning tegidin tartip torusuning limliriojqə kədir yaqıqı bilən kaplanojanı. **8** [Sulayman] ezi olтурıdojan saray, yəni dəhlizning arkə həylişiqə jaylaşxaşan sarayning layihisi «[sorak] eyiñningkigə ohxax idi. Sulayman ez əmriqə alojan Pirəwning kizi üçün xu dəhlizgə ohxax bir sarayını yasatti. **9** Bu imarətlərning həmmisi iqlikiri tamlırıdin tartip qong həylining tamlırıqə, ulidin tartip egininq pəwaziojqə kimmət taxlardın, yəni elqəm boyiqə oyulup andin iq-texi hərə bilən kesilən taxlardın yasalojanı. **10** Ullırı bolsa qong wə kimmət taxlardın, uzunlukı on gəz wə səkkiz gəz bolovan taxlardın kılınojanı. **11** Ullarning üstügə yənə bekitilən elqəm boyiqə oyulovan kimmət esil taxlar wə kədir limliri koyulovanı. **12** Qong həylining qərisidiki tam üq kəwət oyulovan tax wə bir kəwət yonulovan kədir limliridin yasalojanı. Pərvərdigarning ibadəthanisining iqlikiri həylişinə temi wə yənə ordidiki dəhlizining temimü xundak yasalojanı. **13** Sulayman padixaş adəm əvətip Hiramni turdın kəltürdi. **14** U xixi Naftali əkbilisidin bolovan bir tul hotunning oqlı bolup, atisi turluk bir miskər idi. Hiram miskərqlikə tərlük ixlarnı kılıxla tolimu ustə, pəm-parasatlık wə bilimlik idı. U Sulayman padixaşning kəxiqə kelip, uning həməma ixini kıldı. **15** U ezi ikki tüwrüknü mistin yasidi. Hərbir tüwrüknüng egizlikli on səkkiz gəz bolup, aylanımı on ikki gəz idi. **16** Bu tüwrüklərning üstügə koyux üçün mistin ikki tajni kuyup yasap, uning üstügə koydi. Bir tajning egizlikli bəx gəz, ikkinçi tajning egizlikimü bəx gəz idi. **17** Tüwrüklərning təpisidiki tajlar torlarqa ohxax zinnatlinip, zənjirlər wə torlanojan halkılar bilən tokukluk idi. Bir tajning xundak yəttə qatər tor halkılırları bar idi, ikkinçi tajningim həm xundak yəttə kətər tor halkılırları bar idi. **18** U yənə anarlarımı, yəni tüwrüklərning üstidiki hərbir tajni yepip turidiqən tor halkılarlañtınq üstügə ikki qatər anarnı yasidi. U birinqi wə ikkinçi tajojumu ohxaxla xundak kıldı. **19** Aywandiki tüwrüklərning üstidiki tajlırları nilupər xəkkiliklək bolup, egizlikli tət gəzdiñ idı. **20** İkki tüwrüknüng tajlıridiki tor halkılırlıqə yekin tompiyip qıkkən jayning üstidə kəwətmu-kəwət qəridən ikki yüz anar nushisi bar idi. İkkinçi tajning qərisimü ohxax idi. **21** U tüwrüklərni ibadəthanining alddidikı aywanoja tiklidi. Ong təripigə birni tikləp namini «Yakın», sol təripigə birni tikləp, namini «Boaz» atidi. **22** Tüwrüklərning üsti nilupər xəklidə yasalojanı. Buning bilən tüwrüklərning ixliri pütkənidi. **23** U mistin «dengiz» dəp atalojan yoqan das yasidi. Uning bir girwikidin yənə bir girwikigiqə on gəz kelətti. Uning aylamısı ottuz gəz idi. **24** Dasning girwikkə astı qəridəp kəpək nushiləri bilən zinnatlanganı. Bular dasning qərisininq hərbir geziqə undin, ikki qatər koyulovan idı. Ular das bilən bir wakıttə kuyup qıkırılıojanı. **25** Das on ikki buxə xəkli üstidə turqozulovanı. Bularning üqi ximal tərəpkə, üqi ojərb tərəpkə, üqi jənub tərəpkə, üqi xərk tərəpkə yüzləngənidı. «dengiz» bularning üstidə idi; ularning arkısı iq təripidə idi. **26** Dasning kelinlikli alıqanning kənglikidək bolup, uning girwikkə piyalining girwikidək, xəkli eqilojan nilupərdək idi. Uningoja ikki ming bat su siqətli. **27** Uningdin baxxə u mistin on təglikni yasidi. Hərbir

təglilking uzunluki tət gəz, kəngliki tət gəz bolup, egizliki üq gəz idi. **28** Bu təglilklər xundak yasalojanidiki, ularning [rəsimlik] tahtiliri bar idi; tahtiliri ramkilar iqiqə ornitilojanidi. **29** Ramkilarning otturisidiki rəsim tahtaylirida wə ramkilarning ezipidimə xırlar, bukilar wə kerublarning sürətlik zinnətləri bar idi; xırlar wə bukilarning astı wə üstü zənjirşiman gül qəmbirək xəklidə zinnətləngənidi. **30** Hərbir təglilking mis okliri bilən tət qaqı bar idi; təglilking dasnı kətürüp turidiojan tət burjikidə jazisi bar idi; das astidiki putlirining hər təripida torlanojan kuyuma gül xahlıri ornitilojanidi. **31** Hər təglilking iqidə qongkurlukı bir gəz kelidiojan «kiqik təglik» bolup, aqzi dügülək idi; kiqik təglilking uzunluki bir yerim gəz idi; aqzining ətrapıda nəkixlər bar idi; ularning ramkiləri dütgiliək amas, bəlkı tət qasılıq idi. **32** Tət qaqı rəsimlik tahtayliri astida bolup, ularning okliri təglilikə bekitilgənidi. Hərbir qaqking egizlikli bir yerim gəz idi. **33** Qaklarning kurulmisi jong hərwlirinən qaklıridək idi. ularning kazanlıri, kaskanlıri, qetikləri wə oklirinən həmmisi mistin kuyulojanidi. **34** Hərbir təglilking tət burjikidə birdin tət tutkuqı bar idi; ular təglilkin təqip turattı wə ular təglilik bilən təng kuyulojan. **35** Hərbir təglilking təpəsida egizlikli yerim gəz kelidiojan bir yumilək jaza bar idi. Hərbir təglilking təpəsida tırək wə rəsimlik tahtaylari bar idi. Ular təglilik bilən təng kuyulojan. **36** U muxu tırək wə rəsim tahtayliridiki box orunlarqa kerub, xır wə horma dərəhlirinən nushilirini wə qərisigə torlanojan gül xahlırinə nəkix kıldı. **37** Xu tərikidə u muxu on təglilki yasap boldi. Həmmisi bir nushida kuyulup, ohxax qonglukta wə xəkildə idi. **38** U mistin on das yasiojan bolup, hərbir dəskə kırık bat su sıyojati; hərbir dasning tooprısı tət gəz idi. On təglilking hərbiyinən təpəsida birdin das bar idi. **39** U bəxni ibadəthanining ong yenida wə bəxni ibadəthanining sol yenida koydi; mis dengizini ibadəthanining ong təripigə, yəni xərkəy jənub təripigə koydi. **40** Hiram xularqa təəlluk das, kürək wə qəqa-kuqılarnımu yasap təyyar kıldı. Xundak kılıp Hiram Sulayman padixah üçün Pərvərdigarning əyining barlıq kurulux hizmitini pütküzdi: — **41** ikki türvük, ikki türvükning üstdidiki apkursiman ikki bax wə bu ikki baxni yepip turidiojan ikki torni yasitip püttürdi, **42** xu ikki tor üstigə qayqılastırulujan tət yüz anarnı yasatti. Bir torda ikki qatar anar bolup, türvük üstdidiki; apkursiman ikki baxni yepip turatti. **43** U on das təglilik wə das təglilikə qoyulidiojan on «yuyux desisi», **44** «mis dengiz» wə uning astidiki on ikki mis bukini yasatqızdı, **45** kazanları, kürəkləri wə qəqa-kuqılarnımu təyyar kıldı. Hiram Pərvərdigarning əyi üçün Sulayman padixahning əmri bilən yasiojan bu həmmə nərsilər parkırıdyojan mistin idi. **46** Padixah ularni İordan tüzənlənglikdə, Sukkot bilən Zarətanning otturisida, [xu yərdik] seqizlayda kəlip yasap, kuydurup qıktı. **47** Bu nərsilər xunqə kep boləqəqə, Sulayman ularning eqiqlikini elqimidi. Xuning bilən misning eqiqliki məlum bolmidi. **48** Sulayman yəna Pərvərdigarning əyi iqidiki barlıq əswablarnı yasatti; — yəni altun huxbuygahını, «təkədmənan» qoyulidiojan altun xırəni, **49** Kalamhəna alidda turidiojan sap altun qıraqdanlarnı (bəxni on yenida, bəxni sol yenida) yasatti; wə xularning gülsiman zinnətlərini, qıraqlırını, qıraq kişiqlırını altundan yasatti; **50** das-piyalılarını, piqaklırını, qaqılını, təhsilirini wə küldənlarning həmmisini sap altundan yasatti; u iqlikiri hanining, yəni əng mukəddəs jayning katlinidiojan, kox qənatlıq ixiklərning girəlirini wə əydiki mukəddəs jayning [ixiklirining] girəlirini altundan yasatti. **51** Sulayman padixah Pərvərdigarning əyi üçün kıldırdiojan həmmə kəruluxlar tamam bolqanda, u atisi Dawut [Hudaqa] atiojan nərsilərni

(yəni kümük, altun wə türlik baxqə buyumlarnı) əkəltürüp Pərvərdigarning əyining həzinilirigə koydurdı.

8 Xu qəoında Sulayman Pərvərdigarning əhədə sandukını «Dawut xəhiri» din, yəni Ziöndin yetkəp kelix üçün Israil aksakallırını, kəbila bağlırını wə Israil jəmətlirinən bəglərini Yerusalem oja eż yenioja yioqılıxqa qakırdı. **2** Buning üçün Israilning həmmə adəmləri Etanim eyida, yəni yəttinqi aydiki bekitilgən həyatta Sulayman padixahning kəxioja yioqıldı. **3** Israilning həmmə aksakallırı yetip kəlganda Lawiyalar əhədə sandukını kətürüp [mangdi]. **4** Ular Pərvərdigarning əhədə sandukını, jamaat qədiri bilən uning iqidiki barlık mukəddəs buyumlarnı kətürüp elip qıktı. Kahinlər bilən Lawiyalar muxulnarı elip qıktı. **5** Sulayman padixah wə uning aldiqə yioqılan barlık Israil jamatı əhədə sandukının alidda mengip, keplikidin sanını elip bolmaydiojan san-sanaksız koy bilən kalilərni kürbanlıq kılıxatti. **6** Kahinlər Pərvərdigarning əhədə sandukını eż jayioja, ibadəthanining iqliki «kalamhəna» siqə, yəni əng mukəddəs jayioja elip kirip, kerublarning kanatlırinin astioja koydı. **7** Qünki kerublarning yeyilip turojan kanatı əhədə sandukının orni üstida bolqəqə, əhədə sandukı bilən uni kətürüp turidiojan baldakları yepip turatti. **8** Bu baldaklar nahayıti uzun bolqəqə, kalamhanining aliddiki mukəddəs jayda turup, əhədə sandukının yenidiki ikki baldakning uqlırını kergili bolatti, birak eyning sırtında ulurnı kergili bolmayıttı; bu baldaklar təki büküngə kədər xu yərdə turmaqta. **9** Əhədə sandukının iqidə Musa pəyoqəmbər Hərəb teojudə turoqanda iqliqə salojan ikki tax tahtidin baxqə heqnrəsə yok idi (Israillar Misir zeminidin qıkkəndin keyin Pərvərdigər ular bilən hərəbdə əhədə tüzgənidi). **10** Wə xundak boldiki, kahinlər mukəddəs jaydin qıkkıxiqıla, bir bulut Pərvərdigarning ibadəthanisini kəpliwalı. **11** Kahinlər bulut tüpəylidin eż wəzipilirini etəkə əra turalmayıttı; qünki Pərvərdigarning julası Pərvərdigarning əyini toldurojanidi. **12** Bu pəyətə Sulayman: — Pərvərdigər tum karangoçuluk iqidə turimən, dəp eytkanidi; **13** lekin, [i Pərvərdigər], mən dərvəzə Sening üçün bir həyəwtlik makan bolsun dəp, Sən məngüg tərəfən bir əyni yasidim, dedi. **14** Andin padixah burulup barlık Israil jamaitigə bəhə tilidi; Israilning barlıq jamaiti uning alidda turatti. **15** U mundak dedi: — «Israilning Hudasi Pərvərdigərə təxəkkür-mədhiyə bolqay! U Əz aqzi bilən atam Dawutka wədə kılqanidi wə Əz koli bilən uni əməlgə axurdi. U Dawutka yənə: — **16** «Mən Əz həlkim Israilni Misir zeminidin elip qıkkən kündin buyan namim üçün bu yərdə bir əy salay dəp Israilning hərkəysisi əkbililirinən xəhərliridin heqkəysisini tallimidi; birak həlkim bolqan Israiloja həkümənlək kilsən dəp Dawutni tallidim» deqanidi. **17** Əmdi atam Dawutning Israilning Hudasi Pərvərdigarning nəmioja atap bir əy selix arzu-niyiti bar idi. **18** Birak Pərvərdigər atam Dawutka: «Kənglüngə Mening namimoja bir əy yasaxqə kilojan niyiting yahxidur; **19** əmma xu əyni san yasiməysən, bəlkı sening puxtungınə bolidiqən oqlung, u Mening namimoja atap xu əyni salid», deqənidi. **20** Mana əmdi Pərvərdigər Əz sezikə əməl kıldı. Mən Pərvərdigər wədə kilojinidək, atamning ornını besip, Israilning təhitiqə olturdum; Israilning Hudasi Pərvərdigarning nəmioja atap bu əyni salidim. **21** Əydə əhədə sandukı üçün bir jayni rastlidim; əhədə sandukı iqidə Pərvərdigarning atabowlırimizni Misir zeminidin elip qıkkəndə, ular bilən tüzən əhədə [tahtiliri] bardur». **22** Andin Sulayman Israilning barlıq jamaitigə yüzlənib, Pərvərdigarning kurbangahinən alidda turup, kollırını asmanqa karitip kətürüp **23** mundaq dua kıldı: — «İ Israilning Hudasi Pərvərdigər! Nə yukiriki asmandı

nə təwənki yərdə səndək Huda yoktur; aldingda pütün kəlbə bilən mangidiojan kulliring üçün əhdəngdə turup əzgərməsə muhəbbitingni kərsatküqisən. **24** Qünki Sən Əz kulung atam Dawutka bərgən wədidi tirdung; Sən Əz aqzinq bilən eytkan səzüngə mana bügünkidək Əz kulung bilən əməl kilding. **25** Əmdi həzir, i Israilning Hudasi Pərvərdigar, Əz kulung atam Dawutka: — «Əgər sening əwlədliring ez yollırıqa səgək bolup sən Mening aldimda mangıqandək mangidiojan bolsa, sanga əwlədingdin Israilning təhtidə olturidiojan bir zat kəm bolmayıdu» dəp bərgən wədəngdə turojaysən. **26** Əmdi həzir, i Israilning Hudasi, Sən kulung Dawutka eytkan sezüngənən əməlgə axuruloq, dəp ettinimən! **27** Ləkin Huda Əzı rastla yer yəzida makan kıləmdü? Mana, asmanlar bilən asmanlarning asmini seni siqduralmiojan yərdə, mən yasiqən bu ey kəndakmu Sening makanan bolalısun?! **28** Ləkin i Pərvərdigar Hudayim, kulungning duasi bilən iltijsiəqə kulak selip, kulungning bügün Sanga ketürgən nidası wa tilikini angliojaysən; **29** xuning bilən Əz kezərlingni keqə-kündüz bu eygə, yəni Sən: «Mening namim u yərdə ayan bolsun» dəp eytkan jayəqə keqə-kündüz tikkəysən; Əz kulungning u jayəqə karap kələqənən duasiqə kulak saloqaysən. **30** kulung wə həlkinq Israil bu jayəqə karap dua kələqənən qaojda, ularning iltijsiəqə kulak selip, Əz makanan kələqənən asmanlardin turup angliojaysən, angliojiningda ularni kəqürgəysən. **31** Əgər birsə ez kəxnişiqə gunah kılısa wə xundakla ixning rastyalıqanlıqını bekitix üçün kəsəm iqtikülsə, bu kəsəm bu eydiki kurbangahingning aldiqə kəlsə, **32** Sən kəsəmni asmandan turup anglap, amal kılıp əz bəndiliring otturısida həküm qıkarojaysən; gunahı bar adəmni gunahqə tartip, əz yolinin əz bexiqə yandurup, gunahsız adəmni aklap, əz adilliqliqə karap uningoja həkkini bərgəysən. **33** Əz həlkinq Israil Sening aldingda gunah kələqənən üçün düxməndin yengilsə, Sanga kaytip bu eydə turup, namingni etirap kılıp, Sanga dua bilən iltija kılısa, **34** Sən asmandan anglap, Əz həlkinq Israilning gunahını kəqürüp, ularni Sən ata-bowlirliqə təkədmə kələqənən zəminoqə kayturup kəlgəysən. **35** Ular Sanga gunah kələqənən üçün asman etilip yamoqur yaqınmədijojan kılıwetilgən bolsa, ləkin ular bu jayəqə karap Sanga dua kılıp namingni etirap kılıp, Sening ularni kiyinqılıkka saloqining tüpəylidin əz gunahının yenip towa kılısa, **36** Sən asmandan turup kulak selip, kulliringning wə həlkinq Israilning gunahını kəqürgəysən; qünki Sən ularoja mengix kerək boləqən yahxi yolni eğitisən wə Əz həlkinqə miras kılıp bərgən zemining üstüga yamoqur yaqdurisən! **37** Əgər zemində aqarqılık ya waba bolsa, ya ziraatlar Dan almışa ya hal qüxsə ya uni qekətkilər yaki qekətkə liqinkılırili besiwasla, ya düxmənlər ularning zemindəki xəhərlirinən kowuklıriloqə hujum kılıp körxiwalsa, ya hərkəndək apat ya kesəllik bolsa, **38** Sening həlkinq boləqən Israildiki hərkəndək kixi əz kənglidiki wabani bilip, uların hərkəysisi kixi kəllərini bu eygə sunup, hərkəndək dua yaki iltija kələqənən bolsa, **39** əmdi Sən turuwatkan makanan asmandan turup anglap, kəqürüm kələqənən; Sən hərbir adəmniñ kəlbini bilgəqə, amal kılıp eziñin yollırını əzizə yandurujaysən (qünki Sənələr, yaloqz Sənələr həmmə insan balılırinən kəlbliyini bilgiquşdursən); **40** xundak kılıp, ular Sən ata-bowlirliqə təkədmə kələqənən zemində olturup əmrinən həmmə künliridə səndin kərkidojan bolidü. **41** Əz həlkinq Israildin bolmiojan, Sening uluq naming tüpəylidin yirak-yiraklırdan kəlgən musapir bolsa **42** (qünki ular Sening uluq naming, kudratlılıq kolung wə sozəjan bilikinq tooprısında angliylaydu), — undak birsə kılıp bu ey tərəpkə karap dua kılısa, **43** Sən turuwatkan makanan boləqən asmanlarda uningoja kulak selip, u musapir Sanga nida kılıp tiligininə həmmisigə

muwapiq kələqəsən; xuning bilən yer yəzidiki barlıq, ellər namingni tonup yetip, Əz həlkinq Israildək Səndin kərkidojan bolup, mən yasiqən bu eyning Sening naming bilən atalojınıni biliđ. **44** Əgər Sening həlkinq Sening tapxurukung bilən düxminli bilən jəng kilişka qıkkanda, Sən tallıqənən xəhərgə, xundakla man namingəqə atap yasiqən bu ey tərəpkə karap Sən Pərvərdigarəqə dua kılısa, **45** Sən asmanlarda turup ularning duasi bilən iltijsiəqə kulak selip, ularni nusrətə erixtürgəysən. **46** Əgər ular sanga gunah sadir kələqənən bolsa (qünki gunah kilmədijənən heqkixi yoktur) Sən ularoja oqəzəplinip, ularni düxmənlirinən kələqənən tapxurujan bolsang, bular ularni yirak-yekinoja, ezlirinən zəminoja sürgün kılıp elip baroqən bolsa, **47** ləkin ular sürgün kılınojan yurtta əs-hoxini teip towa kılıp, əzi sürgün boləqən yurtta Sanga: — Biz gunah kılıp, kəbəhlikkə berilip Səndin yüz ərəp kəttük, dəp yelinsə, **48** — əgər ularni sürgün kələqənən düxmənlirinən zəminoja pütün kəlbə wə pütün janidin Sening təripingənən yenip, Sən ularning ata-bowlirliqə təkədmə kələqənən zəminoja, Sən tallıqənən xəhər tərəpkə wə mən namingəqə atap yasiqən bu ey tərəpkə yəzini kılıp, Sanga karap dua kılısa, **49** Sən turuwatkan makanan boləqən asmanlarda turup ularning duasi wə iltijsinə anglap ular üçün həküm qıkirip, **50** Əz həlkinqning Sanga sadir kələqənən gunahını, Sanga etküzən həmmə itaatsizliklirini kəqürüm kələqənən wə ularni sürgün kələqənənlarining alıda ularoja rəhimbə tapkuzqəysənki, xular ularoja rəhimbə kılısun **51** (qünki ular Əzüng Misirdin, yəni temür tawläx peqidin qıkarojən Əz həlkinq wə Əz mirasindur); **52** Sening kezərling Əz kulungning iltijsiəqə wə Əz həlkinqning iltijsiəqə oquq boləqə, ular hər ixta sanga nida kılıp tiliginədə ularoja kulak saloqaysən; **53** qünki Sən ata-bowlirlimiz Misirdin qıkarojiningda Əz kulung Musa arkılık eytkinindək, Sən həlkinqi Əzüngə has mirasinq bolsun dəp, yər yəzidiki həmmə əllər arisidin ularni ayrim elip tallidinq, i Rəb Pərvərdigar!». **54** Sulayman Pərvərdigarəqə xu barlıq dua wə iltijsilərini kılıp boləqənən, kollırını asmanoja karap kətürüp Pərvərdigarning kurbangahining alıda tizlinip turojən yərdin kopup, **55** ərə turup Israilning barlıq jamaitigə yukiri awazda baht tiləp mundaq dedi: — **56** «Uning barlıq wədə kələqəni boyiqə Əz həlkinq Israile aram bərgən Pərvərdigar mubarakıqtur! U Əz kuli Musaning wasitisi bilən kələqənən həmmə məhrəbənə wədilərning heqbiri yərdə kalmıdi! **57** Pərvərdigar Hudayimiz ata-bowlirlimiz bilən boləqəndək biz bilən bille boləqəy; U na bızın waz kaqmışın na bizni taxlimışun; **58** buning bilən U kəlbimizni Uning yollırıda mengixka, Əzı ata-bowlirlimizə buyruqən əmrlər, balgilimilər wə həkümənləri tutuxka Əzizə mayıl kələqəy; **59** meninq Pərvərdigarning alıda iltija kələqənən bu səzlirim keqə-kündüz Pərvərdigar Hudayimizning yenida tursun; xuning bilən Əz kulung üçün toqra həküm kılıp, həlkinq Israil üçün toqra həküm kılıp, hər kündiki dərdigə yətkəysən; **60** xuning bilən yər yəzidiki həmmə əllər Pərvərdigarı Əzı Hudadur, Uningdin baxxisi heqkaysisi yoktur dəp bilgəy, **61** xundakla bütün kələqəninglərə ohxax Uning bəlgilimiliridə mengixka wə əmrlərinə tutuxka kəlbinqələr Pərvərdigar Hudayimizə mukəmməl boləqəy!». **62** Wə padixah pütün Israil bilən billə Pərvərdigarning alıda kurbanlıqları kıldı. **63** Sulayman Pərvərdigarəqə inaklıq kurbanlıq stüpitidə yigirme iki ming kala wə bir yüz yigirme ming koy kurbanlıq kıldı. Padixah bilən barlıq Israillər xundak kılıp Pərvərdigarning eyini uningoja beqixıldı. **64** Xu künü padixah Pərvərdigarning eyining alididiki həylisining otturısını ayrip mukəddəs kılıp, u yərdə keydürmə kurbanlıqlar, axlıq hədiyələri wə inaklıq kurbanlıqlırinən yaqolırını sundı; qünki Pərvərdigarning

alдida turojan mis kurbangah keydurmа kурбанліklar, axlıq hədiyelri wə inaklıq kурбанlıklırinining yaqılırını kobul kılıxka kiqik kəldi. 65 Xuning bilən u wakıttı Sulayman wə uning bilən bolоjan pütün Israel, yəni Hamat rayonıqa kiriş eojizidin tartip Misir ekiñojqıq hämmə yerlərdin kalgın zor bir jamaat Pərvərdigar Hudayimizning alдida yətə kün wə yənə yətə kün, jəmiy on tət künqılık heyt ətküzü. 66 Səkkizinqi künidü u həlkni kayturdı; ular padixaňıng bəhtini tilidi; andin ular Pərvərdigarning Əz külü Dawutkə wə həlkı Israelıqı kılоjan yahxılıklıri üçün kəlbida xad-huram bolup əz ey-qedirlirigə kaytip kətti.

9 Sulayman Pərvərdigarning eyi, padıxah ordisi wə xundakla küruxni arzu kılqan baxka küruluxlarnı kəngəlidikidək pütküzüp bolğanda, **2** Pərvərdigar Sulaymanoja Gibeonda kərüngəndək əmdi ikkinqi kətim uningoja kəründi. **3** Pərvərdigar uningoja mundağ dedi: — «Şən Mening alimdə kılqan dua wə itliyajıngı anglıdım; Mening nəmim uningda əbədgıqı ayan kılınıxi üçün, sen yasıqan bu eyni Əzümgə mukəddəs kildim. Mening kezlimir wə kenglüm xu yərdə həmixinə bolıdu. **4** Şən bolsang, atang Dawutning alimdə mangojinidək, sənəmu sanga buyruqinimng həmmisigə muwapik əməl kılıx üçün, bəlgilimilirim wə həkümilirimni tutup, pak kəngil wə durusluğ bilən alimdə mangsang. **5** Mən əmdi atang Dawutka: «İsrailning təhtidə sanga əwlədingdin olturuxka bir zat kəm bolmayıdu» dəp wədə kılqınımdək, Mən padixahlıq tahtıngni İsrailning üstidə əbədgıqı məhkəm kılımən. **6** Lekin əzüng ya oqulliring Manga əgixixtin waz keqip Mən aldinglarda kəyəqan emmərim bilən bəlgilimilirimni tutmay, bəlkı baxka ilahınlarning külükqoja kırıp ularoja sajdə kilsanglar, **7** xu qaşaqla Mən İsrailni ularoja təkdiş kılqan zeminidin üzüp qırıkmıñ; wə Əz namimni kərsitixkə Əzümgə mukəddəs kılqan bu eyni nəzirimdin taxlaymən wə İsrail həmmə həlkələr arısida sez-qaçək wə tapa-təninq obyekti bolidu; **8** Bu ey gorqə hazır kərkəm kərinisim, xu zamanda uningdin etkənlərning həmmisi zor həyran kəlixip üxkürtip: «Pərvərdigar bu zeminçə wə bu eyga nemixə xundak kıldı?» dəp soraydu. **9** Kixilar: — Qünki [zeminidiki həlkələr] ez ata-bowlırını Misir zeminidin qikarojan Pərvərdigar Hudasını taxlap, ezlirini baxka ilahılaroja baoşlap, ularoja sajdə kılıp kullukida bolğanlıq üçün, Pərvərdigar bu pütkül küləpətni ularning bexiqə qüsürüptü, dəp jawab beridu. **10** Xundak boldiki, yigirmə yil etüp, Sulayman u ikki eyni, yəni Pərvərdigarning eyi bilən padixah eyini yasap bolğandın keyin, **11** Turning padixahı Hiram Sulaymanoja barlıq talaplrı boyıqə kədir dərəhəliri, arqa dərəhəliri wə altun təmənlığını üçün Sulayman padixah uningoja Galiliyə elksidin yigirmə xəhərni bərdi. **12** Hiram Sulayman uningoja bərgən xəhərlərini kerüxka Turdin qikip kəldi; lekin ular uningoja həq yakımdı. **13** U: — Həy buradırırm, sən muxu manga bərgininq zadi կəndak xəhərlər? — dedi. U ularını «Kabulning yurtı» dəp atidi, wə ular bugünkü kiungiça xundak atılıdu. **14** Hiram bolsa padixahıka bir yüz yigirmə talant altun əwətkənidi. **15** Sulayman padixahı Pərvərdigarning eyini, ez eyini, Milloni, Yerusalemning sepilini, Həzorni, Məgiddoni wə Gəzər xəhərlərini yasax üçün haxarəja tutkən ixtişiqlərning ixliri mundak: — **16** (Misirning padixahı Pirəwn qikip Gəzərgə hujum kılıp elip, uni otta keydürüp, xəhərdə turuwatkan Kanaanıylarnı kırıp, xəhərni toy sowoşısı süpitidə Sulaymanning hotuni bolğan eç kizioja bərgənidi) **17** Sulayman Gəzər bilən təwənki Bəyt-Həronin bina kıldı; **18** u Baatal bilən ez zeminidiki qelgəjaylaşkan Tadmornımu yengidin yasidi, **19** xundakla əzığə has həmmə ambar xəhərlərini, «şəng harwisi xəhərlərini», «atlıklar

xəhərliri»ni wə Yerusalemda, Liwanda wə ezi soraylıqan barlıq zemində haliojinini bina қıldı. **20** Israillardin bolmiojan Amoriylar, Hıttiyalar, Pərizziylər, Hıwiylar wə Yəbusiylardın [İsrail] zeminidə kəlip kələşənlərning həmmisini bolsa, **21** Sulayman bularnı, yəni Israillar pütiünləy yokitalmiojan əllərning қaldıuk əwlədlərini küllük həxarəqə tuttu. Ular bugünkü künqipa xundak bolup kıldı. **22** Lekin Sulayman Israillardin heqkimini kül kilmay, bəlkı ularını ləxkər, hizmətkər, həkümərəsməldər, hərwa bilən atlıklärning sardarlırı kıldı. **23** Bulardın Sulaymannıng ixlirini baxkurdıqan, yəni ixligüqlərning üstüngə koyulqan qong nazarətqilər bax yüz əllik idi. **24** Pirəwnninq kızı Dawutning xəhəridin keçüp Sulayman uning üqün yasiqan əyda olturojinida, u Millə kələşini yasidi. **25** Sulayman Pərvərdigarqa yasiqan kurbangahda yilda üç kətim kəydürmə kurbanlıqlar bilən inaklık kurbanlıqlarını sunattı wə Pərvərdigarning aliddidiki [huxbuyağta] huxbuy yakattı. Xu tərkিদə u ibadathanining ixlirini pütküzdü. **26** Sulayman padixah, Ezion-Gebara bir türküm kəmilərni yasidi. U yər bolsa Edom zeminidə, Kızıl dengiz boyidiki Elatning yenidə idi. **27** Hıram əz hizmətkarlı, yəni dengizqılıkni obdan bilidiləqan naqqə kəmisiqlərni Sulaymannıng hizmətkarlıriqə koxulup kəmilərdə ixləxkə əwətti. **28** Ular Ofiroqə berip, u yərdin tet yuz yigirmə talantı elip kəlip, Sulayman padixahka apardı.

10 Xebaning ayal padixahı bolsa Sulaymannıng Pərvərdigarning nami bilən baqlınlıxlıq bolğan danglıx-xəhrətini anglap, uni kiyin qıqıx-soollar bilən siniqılı kəldi. **2** U huxbuy buyumlar, intayın tola altun wə yakut-gehərlər artiloğan tegilərni elip, qong dəbdəbə bilən Yerusaleməmə qəldi. Sulaymannıng kəxioja kəlgəndə ez kəngləgə pükkən həmmə ix toqıruluk uming bilən sezləxti. **3** Sulayman uning həmmə soriqanlırlıqə jawab bardı. Həqinəmə padixahı kərangoğu amas idı, bəlkı həmmisidə uningoja jawab bərdi. **4** Xebanıng ayal padixahı Sulaymannıng danalıqıja, yasioqın orda-sarayıqə, **5** dastıhəndiki taamlarlıqə, əməldərlarlıng katar-katar olturuxlırıqə, hizmetkarlırların katar-katar turuxlırıqə, ularning kiyən kiyimlirigə, uning sakıylırıqə wə uning Pərvərdigarning eyidə atap sunoqan keydürmə kürbanlıklırlıqə kərap, üni iqiqə qürixüp kətti. **6** U padixahıqə: — Mən ez yurtumda silining ixliri wə danalıkları toqrisida anglıqan həwər rast ikən; **7** Əmma mən kelip ez kəzlirim bilən kərmigüqə bu sezlərgə ixənmigənidim; wə mana, mən yəriminimə anglimiqan iğənmən; silining danalıkları bilən bərikət-bayaxatlıkları mən anglıqan həwərdin ziyyadə ikən. **8** Silining adamları nemidən bəhtlik-hə! Həmixə silining aldılırlıda turup danalıklärını anglaydıcıban u hizmetkarlar nəkədər bəhtlikturt! **9** Silidin sey়üngən, silini Israilning tahtığa olturoquzan Pərvərdigar Hudalırı mubarəktür! Pərvərdigar Israilqa məngüllük baolıqları muhəbbiti üçün, U silini toqra həküm wə adalət sürgili padixahı kıldı, dedi. **10** U padixahıqə bir yüz yigirmə talant altun, intayın kep huxbuy buyumlar wə yakut-gehərlərni sowoja kıldı. Xebanıng ayal padixahı Sulayman padixahı sunoqan xunqə zor mikdardıki huxbuy buyumlar umingdin keyin həq kerüngən amas **11** (Hiramıng Ofirdin altun apkelidıqan kemilirimi Ofirdin yənə intayın zor mikdardıki səndəl yaqıçı wə yakut-gehərlərni elip kəldi. **12** Padixahı səndəl yaqıçıqı Pərvərdigarning eyi üçün wə padixahıning ordisi üçün pələməpəy-salasunları yasattı həm naqoşa-nawaqılar üçün qıltarlar wa sazlarını xuningdin yasattı. Xu wakittin keyin xundak zor mikdardıki esil səndəl yaqıçı bu wakitkəqə həq kəltürülmidi ya kərılıp bəkmidi). **13** Sulayman padixahı Xebanıng ayal padixahıqə əz xahənə sahawitidin

bərgəndin baxka, ayal padixaḥning kengli tartkan həmmi — nemə sorisa, xuni bərdi; andin u hizmətkarlıri bilən yoloq qıkip əz yurtiçə qaytip kətti. **14** Sulaymanoja hər yili kəltərləğən altunning ezi altə yüz atmış altə talant idi. **15** Bu kirimdin baxka, tijaratçılarından, okətqilerning sodisidin, barlık Ərəbiya padixaḥlıridin wə ez zeminidiki əməldarlardın həm altun kəltərildi. **16** Sulayman padixaḥ ikki yüz qong sıparni sokturdı wə hər sıparoja altə yüz xəkəl altun kətti; **17** xundakla üq yüz kəlkənni yapılaplanıq altundın yasidi; hərbir kəlkənni yasaxka üq mina altun ixtildi; padixaḥ ularını «Liwan ormini sariyi»qə esip kəydi. **18** Padixaḥ pil qixliridin qong bir təhətni yasap, uni tawlanıqan altun bilən kaplatti. **19** Təhətning alta kəwətlik pelearəpiyi bar idi. Təhətning bax yelenqüki yumılaq bolup, orundukning ikki yenida tayanoqısi bar idi, hərbir tayanoqıning yenida birdin əra turoqan xırning həykili bar idi. **20** Alta kəwətlik pelearəpoyning üstüdə, on wə sol təripidə əra turoqan on ikki xırning həykili bolup, hərbir baskıqning ongsol təripidə birdin bar idi; baxka heqkəndak, əldə uningoja ohxax yasalojını yok idi. **21** Sulayman padixaḥning barlık jampiyalılıri altundın yasalojan; «Liwan ormini sariyi»diki barlık kaqa-kuqılar tawlanıqan altundın yasalojan; ularning heqkəysisi kümüxtin yasalmıqan; Sulaymanning künliridə kümüx həqnemigə ərziməytti. **22** Qünki padixaḥka ərəxlik dengizdə yüridi, Hıramning kemilirigə koxulup «Tərəix kəmə» atrifimə bar idi; «Tərəix kəmə atrifi» üq yıldı bir kətim kəlip altun-kümüx, pil qixliri, maymunlar wə tozlarını əkəltəti. **23** Sulayman padixaḥ yər yəzidiki barlık padixaḥlırdın bayılıcta wə danalıktə üstün idi. **24** Huda Sulaymanning kengligə salojan danalıknı anglaq üqün yər yəzidikilər həmmisi uning bilən didarlıxix arzusı bilən kələtti. **25** Kəlgənlerning həmmisi əz sowoqitini elip kelətti; yəni kümüx kaqa-kuqılar, altun kaqa-kuqılar, kiyim-keqəklər, dubulqo-sawutlar, tetiklər, atlar wə keqirlərni elip kelətti. Ular hər yili bəlgilik miqdarda xundak kılatti. **26** Wə Sulayman jəng hərəwilri wə atlık əskərlərni yioqdi; uning bir ming tət yüz jəng hərəwisi, on ikki ming atlık əskirini bar idi; u ularını «jəng hərəwisi xəhərlirli»qə wə ezi turuwatkan Yerusalemıq orunlaxturdı. **27** Padixaḥ Yerusalemda kümüxnı taxtək kep, kədir dərəhlirini jənubiy tüzənləqliktiki üjma dərəhlirigə ohxax nuroqun kıldı. **28** Sulayman aləjan atlar Misirdin wə Kuwədin idi; padixaḥning tijaratçıları ularını Kuwədin bekitilən bahadə alətti. **29** Misirdin elip kələğən bir jəng hərəwisiñin bahası altə yüz kümüx tangga, hər at bolsa yüz əllik təngə idi; wə ular yenə Hıttiyarning padixaḥlıri həm Suriya padixaḥlıri üçünmu ohxax bahadə elip qıktı.

11 Ləkin Sulayman padixaḥning kengli Pirəvnning kızidin baxka kəp qətəllik ayallarоja, jümlidin Moabiy, Ammoniy, Edomiy, Zidoni, Hıttiy ayallarıqə jüxkənidir. **2** Pərvərdigarn əslidə muxu əllər toorluluk Israillarоja: «Ularning kızlarını izdəp barəngalar, wə ularını silərningkilərgə kırğızməngərlər; qünki ular kengülliringlərni qoqum əz məbudiiriqə azduridır» dəp aqahənduroqan. Birak Sulaymanning kengli dal xularoqa bəqəndi. **3** Uning yəttə yüz ayali, yəni hanixi wə üq yüz keniziki bar idi; ayalları uning kenglini azdurup buriwətənədi. **4** Xundak boldiki, Sulayman yaxanıqanda, uning ayalları uning kenglini baxka ilahılarоja azdurup buriwətti; xuning üqün uning kengli atisi Dawutningkidək Pərvərdigarn Hudasiqə mutlak sadık bolmadi. **5** Xunga Sulayman Zidoniylarning məbudi Axtarotni, Ammoniyarning yirginqlik məbudi Milkomni izdi; **6** Xuning bilən Sulayman Pərvərdigarnıq nəziridə rəzillilər kıldı; u atisi Dawut Pərvərdigaroja əgəxkəndək izqillik bilən əgəxmidi. **7** Andin Sulayman Yerusalem alındıki edirlikə

Moabiyarning yirginqlik məbudi Kemox həm Ammoniyarning yirginqlik məbudi Milkom üçün bir «yukiri jay»ni yasidi; **8** xuningdək əzining məbudiiriqə huxbuq yakidiqan wə kurbanlıq kılıdiqan hərbir yat əllik ayali üçünmu xundak kıldı; **9** Xunga Pərvərdigarn Sulaymandın rənjidi; gərgə U uningoja ikki kətim kərtingən bolsimu, xundakla uningoja dəl muxu ix toorluluk, yəni baxka ilahılarini izdiməsləkini tapilioqan bolsimu, uning kengli Israilning Hudasi Pərvərdigardin aynip kətti; u Pərvərdigarning tapilioqınıqə əməl kilmidi. **11** Xuning üçün Pərvərdigarn Sulaymanoja mundak dedi: — «Sən xundak kiliwerip, Mening sanga buyruqan əhdəm bilən balgilirimi tutmioqinig üçün, Mən jəzmən padixaḥlıkını səndin yirtiwetip hizmetkarıngə berimən. **12** Ləkin atang Dawutning wəjidiin sening əz künlirində Mən xundak kilmayman, bəlkı oqlungning kəlidin uni yirtiwetimən. **13** Ləkin pütün padixaḥlıkını uningdən yirtiwatməyən, bəlkı kulum Dawutning wəjidiin wə Əzüm tallıqıñ Yerusalem üçün oqlungoja bir kəbilini kəldurup koyiman». **14** Əmma Pərvərdigarn Sulaymanoja bəi dükəmən, yəni Edomluk Hədadını kəzəjidi, u kixi Edomning padixaḥning nəslidin idi. **15** Əslidə Dawut Edom bilən [jəng kilojan] wəkitta, koxunning sərdarı Yoab Edomning həmmə ərlərini yokatkanı (qünki Edomdiki həmmə ərlərni yokatquqə, Yoab bilən barlık Israillar u yerdə alta əy turoqanı); u eltürişlərini kəmgili qıpkanda **17** Hədad atisining birnəqə Edomiy hizmetçiləri bilən Misiroja kəqip kətkəndi. Hədad u qəqəda qıqık bala idi. **18** Ular Məridiyan zeminidin qıqık Paranoja kəldi. Ular Parandın birnəqə adəmni elip əzlirigə koxup Misiroja, yəni Misirning padixaḥı Pirəvnning kəxiqoja kəldi. Pirəvn uningoja bir ey təkşim kılıp, ozuk-tülükmü təminlidi həmdə bir parqə yərnimə uningoja təkdim kıldı. **19** Hədad Pirəvnning nəziridə kəp iltipat tapkən bolup, u əz hotunining singlisini, yəni Tahpənəs hanixning singlisini uningoja hotun kılıp bərdi. **20** Tahpənəsnin singlisini uningoja bir oqul, Genubatni tuqup bərdi. Tahpənəs Pirəvnning ordısida uni əzi qong kıldı. Andin Genubat Pirəvnning ailisi, yəni Pirəvnning oqulları arısida turdi. **21** Hədad Misirdə: «Dawut ata-bowilirinən arısida uhlap kəldi» wə «Koxunning sərdarı Yoabu əldi» dəp anglojanda Pirəvnə: — Mening əz yurtumoja beriximoja ijażət kılıqayla, dedi. **22** Pirəvn uningoja: — Sening ey yurtumoja barəy deginig nemə deginig, menin kəximdə sanga nemə kəmlik kılıdu? — dedi. U jawabən: — Həq narsa kəm amas, amma nemila bolmısın meni katkili koyqayla, dedi. **23** Huda Sulaymanoja yəna bir dixminini kəzəjidi; u bolsa qoqisi, yəni Zobaḥning padixaḥı Hədad'ezərning yenidin kəqip kətkən Eliadaning oqlı Rəzon idi. **24** Dawut [Zobaḥlıkları] kətl kılıqanda Rəzon ulardin bir top adəmni əziqə toplap ularning sərdarı boldi. Andin keyin bular Dəməxkəkə berip u yerdə turup, Dəməxkəkənədən həküm sürdi. **25** Xuning bilən Hədad Israılqa awarıqılıq tuqduroqandın baxka, Rəzon Sulaymanning barlık künliridə Israılning dükəmini idı; u Israılñi eq kerətti, əzi Suriyə üstüdə padixaḥı idı. **26** Sulaymanning Yəroboam degən bir hizmetkarı bar idi. U Zərədahdın kəlgən Əfraimiy Nibatning oqlı bolup, anisi Zəruəh isimlik bir tul ayal idı. Yəroboamı padixaḥka karxi qıktı. **27** Uning padixaḥka karxi qıktıktı sawabi mundak idi: Sulayman Millə kəl'əsini yasılqanda, atisi Dawutning xəhərlidiki sepilning bir besükini yasawatatti; **28** Yəroboam kawul kəysər yigit idi; Sulayman yigitning ixqan wə qakqan iğənləkini kərəp, uni Yüsüpninq jəmətgə buyrulqan ixning üstigə kəydi. **29** Xu künlərdə Yəroboam Yerusalemın qıkiwatqanda, uni izdəwətən Xilohluk Ahiyah pəyəqəmbər uni yolda uqrattı. Ahiyah, yipyengi bir

tonni kiywalojanidi. Ikkisi dalada yaloquz kaloqanda **30** Ahiyah üstidiki tonni kolioja elip, uni yirtip on ikki parqə kılıp **31** Yəroboam oja mundak, dedi: — «Əzüngə on parqını alojin; qünki Israilning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydi: — «Man, padixahlıkni Sulaymanning kolidin yirtiwetip on kəbilini sanga beriman. **32** Bırak Əulum Dawutning wajidin wə Yerusalem, yəni Israilning həmmə kəbililiridin tallıqan xəhər üçün bir kəbila uningoja əkalidu. **33** — Qünki ular Meni taxlap Zidoniylarning ayal məbudi Axtarotka, Moabiyarning məbudi Kemoxka wə Ammoniyarning məbudi Milkomoja səjdə kılıp, uning atisi Dawutning kılınojinidək kilmay, Mening bəlgilimilirin bilən həkümürimə əməl kilmay, nazirimdə durus bolqannı kilmidi, Mening yollırımda mangmidi; **34** lekin pütkül padixahlıknı uning kolidin tartiwalmayım; qünki Mən tallıqan, Əz əmərlirim wə bəlgilimilirimni tutkən əulum Dawutni dəp, uning əmrinring barlıq künliridə uni həküm sürgüci kılıp kəlduriman. **35** Əmma padixahlıknı uning oqlining kolidin tartip elip, sanga beriman, yəni on kəbilini beriman. **36** Lekin Mening namimming xu yərdə boluxioja Əzüm tallıqan xəhər Yerusalemda, Mening aldimda əulum Dawut üçün həmixinə yoruk bir qıraqı bolsun dəp, uning oqlıqası bir kəbilini berəy. **37** Mən seni tallap, seni barlıq halıqan yərlər üstidə həküm sürgüzimən, sən Israiloja padixah bolisən. **38** Wə xundak boliduki, əgər sən həmmə buyruqanırmınnı anglap, Mening yollırımda mengip, nəzirimdə durus bolqannı kılıp, əulum Dawut kiloqandak Mening bəlgilirim bilən əmərlirimni tutsang, əmdi Mən sən bilən bilmə bolımən wə Dawutka bir jəmat tikliginimdək, sangımı mustəhkəm bir jəmat tiklaymən wə Israillni sanga təkdim kilişən. **39** Dawutning naşlini xu ixlər tüپəylidin harlap pəs kilişən, lekin mənggülük əməs». **40** Xuning üçün Sulayman Yəroboamı əltürükə pursat izdəyti. Lekin Yəroboam kəqip Misirning padixahı Xixakning kəxiqə bardı; Sulayman əlqıq u Misirdə turdu. **41** Sulaymanning baxka ixləri, uning həmmə kiloqan əməlliri wə uning danalıqı bolsa «Sulaymannı əməlliri» degen kitabka pütlügən əməsmidid? **42** Sulaymannı Yerusalemda Israillning üstidə həküm sürgən wakti kırıq yıl boldi. **43** Sulayman ata-bowlirinining arısida uhlıdi wə atisi Dawutning xəhərində dəpnə kilişdi. Andin oqlı Rəhəboam ornida padixah boldi.

12 Rəhəboam Xəkəmgə bardı; qünki pütkül Israıl uni padixah tikligili Xəkəmgə kəlgənidi. **2** Nibatning oqlı Yəroboam xu ixni angloqanda, xundak boldiki, u tehi Misirdə idi (qünki Yəroboam Sulayman padixahtın kəqip Misirdə turuwaqtatti). **3** Əmdi ular adəm əwətip uni qakırtıp kəldi. Xuning bilən Yəroboam wə pütkül Israıl jamaiti kəlip Rəhəboam oja sez kılıp: **4** — Silining atılıri boynımızqa saloqan boyunturukını eojir kıldı. Sili əmdi atılırinining bizga koyqan kəttik tələpləri bilən eojir boyunturukını yeniklətip bərsilə, silining hizmətliridə bolimiz, deyixti. **5** Ular oja: — Həzirqə kəytipli tək kündin keyin andin kəximəja yənə kelinglər, dedi. Xuning bilən həlk tarilip kətti. **6** Rəhəboam padixah əz atisi Sulayman hayatı waktida uning hizmitidə turoqan moysipitlərin maslıhət sorap: — Bu həlkə beridioqan jawabım toqrisida nema maslıhət kərsitisilər? — dedi. **7** Ular uningoja: — Əgər sili razılık bilən bugün bu həlkning hizmitidə bolımən desilə, (wa dərəwəkə ularning hizmitidə bolsila) ularoja yahxi sezlər bilən jawab kilsilə, ular silining barlıq künliridə hizmətliridə bolidu, dedi. **8** Lekin u moysipitlarning kərsəkən maslıhətini kəyriп koyup, ezi bilən qong bolən, aldida hizmitidə boluwaqtən yaxlardın maslıhət sorap **9** ularoja: — Manga «Silining atılıri bizgə saloqan boyunturukını yeniklətəyə» dəp tiligən bu həlkə

jawab beriximiz toqrluluk kəndək məslihət berisilər? — dedi. **10** Uning bilən qong bolən bu yaxlar uningoja: — «Silining atılıri boyunturukınımizi eojir kıldı, əmdi sili uni bizgə yenik kiloqayla» dəp eytən bu həlkə səz kılıp: — «Mening qırmızıq barmıkim atamning belidin tomraktur. **11** Atam silərgə eojir boyunturukını saloqan, lekin mən boyunturukunglarnı tehimu eojir kilişən. Atam silərgə kamqıllar bilən tənbih-tərbiya bərgən bolsa, mən silərgə «qayanlık kamqıllar» bilən tənbih berimən», deyəla, — dedi. **12** Rəhəboam padixah ularoja: «Üq kündin keyin andin kəximəja yənə kelinglər» deginidək, Yəroboam wə barlıq həlk üqinqi künə uning kəxiqə kəldi. **13** Padixah moysipitlarning uningoja bərgən maslıhətini taxlap, həlkə kəttiklik bilən jawab bərdi. **14** U yaxlarning maslıhəti boyiqə ularoja: — Atam silərgə eojir boyunturukını saloqan, lekin mən boyunturukunglarnı tehimu eojir kilişən. Atam silərgə kamqıllar bilən tənbih-tərbiya bərgən bolsa mən silərgə «qayanlık kamqıllar» bilən tənbih-tərbiya berimən, dedi. **15** Xuning bilən padixah həlkning sezin anglimidi. Bu ix Pərvərdigar təripidin bolən; qünki buning bilən Pərvərdigarning Xilohluq Ahiyahning wasitisidə Nibatning oqlı Yəroboam oja eytən səz əməlgə axurulidioqan boldi. **16** Pütkül Israıl padixahıning ularning səziga kulaq salmiojinini kərgəndə həlk padixahı jawab berip: — Dawuttin bizgə nema nesivə bar? Yəssənəng oqlıda bizning həq mirasımız yoktur! Əz ey-qedirrliringləroja kəytinglər, i Israıl! I Dawut, sən ez jəmatindən igə bol, — dedi. Xuning bilən Israillar əz ey-qedirrliriqa kəytipli ketixti. **17** Əmma Yəhuda xəhərliridə olturoqan Israillaroja bolsa, Yəroboam ularning ətüstə həküm sürdi. **18** Rəhəboam padixah baj-alwan begi Adoramni Israillaroja əwətti, lekin pütkül Israıl uni qalma-kesək kılıp əltürdi. U qəqədə Rəhəboam padixah aldırıp, ezinin jəng hərəkət qıkip, Yerusalem oja tikiwətti. **19** Xu tərikidə Israıl Dawutning jəmatidin yüz ərüp, bügüngə kədər uningoja karxi qıkip kəldi. **20** Israillning həmmisi Yəroboamning yenip kəlgənlikini angloqanda, adəm əwətip uni həlkning jamaitigə qəkirdi. Ular uni pütkül Israillning ətüstə rəsmiy padixah kıldı. Yəhuda kəbilişidin baxka həqkim Dawutning jəmatigə əgəxmidid. **21** Rəhəboam Yerusalem oja kəytipli kəlip, Israillning jəmati bilən jəng kılıp, padixahlıknı Sulaymannı oqlı bolən eziqə kəyturup əkilix üçün Yəhūdaning pütkül jəmatidin wə Binyamin kəbilişidin bir yüz səksən ming hillənqan jənggiwar əskəri toplidi. **22** Lekin Hudanıng səzi Hudanıng adımı Xemaya oja kəlip: — **23** «Yəhūdaning padixahı, Sulaymannı oqlı Rəhəboam oja, pütkün Yəhuda bilən Binyaminning jəmatigə wə həlkning kələşənləriqa sez kılıp: — **24** «Pərvərdigar mundak dəydi: — Hujum oja qıkmanglar, kərindaxliringlər Israillar bilən jəng kələşənlər; hərbiringlər əz eyüngləriqa kəytipli ketinglər; qünki bu ix Məndindur», degin» — deyildi. Ular Pərvərdigarning səziga kulaq saldı. Pərvərdigarning səzi boyiqə ular eylirigə kəytipli kətti. **25** Yəroboam bolsa Əfram təqəllükidiki Xəkəm xəhirini yasap xu yərdə turdu; keyin u yərdin qıkip Pənəulni yasidi. **26** Rəhəboam kəngilida əz-eziqə: — Əmdi padixahı Dawutning jəmatığa yenixi mumkin. **27** Əgər bu həlk Pərvərdigarning eyidə kürbanlıq kılıxqa Yerusalem oja qıksa, bu həlkning kəlbli ez oqojisi, yəni Yəhuda padixahı Rəhəboam oja yənə mayıl bolidu, andin ular meni əltürüp yənə Yəhuda padixahı Rəhəboamning təripigə yanarmıkin, dedi. **28** Padixah məslihət sorap, altundın ikki mozay həyklini yasitip həlkə: — Yerusalem oja qıqış silərgə eojir kelidu. I Israıl, mana silərni Misir zeminidin qıqaroqan ilahlar! — dedi. **29** Birini u Bəyt-Əldə, yənə birini Danda turoquzup koysi. **30** Bu ix gunahkə səwəb boldi, qünki həlk mozaylirinining alidə

bax uroqili hətta Danojqıqə baratti. **31** U həm «egiz jaylar»da [ibadət] eylirini yasidi wə həm Lawiyidin bolmiojan adəmlərni kahin kılıp təyinləp koydi. **32** Yəroboam yənə səkkizinqi aynıng on bəxinqı kününi huddi Yəhūdaning zeminidiki həytəkə ohxax bir həyt kılıp bekti. U ezi kurbangah üstügə kurbanlık kılıqlı qıktı. Xundak kılıp u Bəyt-Əldə ezi ətküzgən mozay məbdulirigə kurbanlık ətküzdi. U yənə Bəyt-Əldə salduroqan xu «egiz jaylar» üçün kahinlərni təyinlidi. **33** U Bəyt-Əldə yasiojan kurbangah üstügə səkkizinqi aynıng on bəxinqı künü (bu ay-künni u ez məylinqə talliqanıdi) kurbanlıkları sunuxka qıktı; xu tərkida u Israillərə bir həyt yarattı; u ezi kurbangah üstügə kurbanlıkları sundı wə huxbu yaktı.

13 Wə mana, Pərvərdigarning buyruki bilən Hudanıng bir adımı Yəhūdadın qıkip Bəyt-Əlgə kəldi; xu pəyətt Yəroboam huxbu yekixxä kurbangahning yenida turattı; **2** xu adəm kurbangahqa əkarap Pərvərdigarning əmri bilən qakırıp: — I kurbangah, i kurbangah! Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana Dawutning jəmətində Yosiya isimlik bir oqul tuqulidu. U bolsa sening üstüngə huxbu yaxkaq «yukiri jaylar»diki kahinlərni soyup kurbanlık kılılı; xundakla sening üstüngədə adəm səngaklıri keydürülidü! — dedi. **3** U künü u bir bəxarətlək alamətni jakarlap: Pərvərdigarning muxu səzini ispatlaydiqan alamət xu boliduki: — Mana, kurbangah yerilip, üstidiki küllər tekülliüp ketidü, — dedi. **4** Wə xundak boldiki, Yəroboam padixah Hudanıng adimininq Bəyt-Əldiki kurbangahqa əkarap jakarlioqan səzini angloqanda, u kurbangahla turup kolini sozup: — Uni tutunglar, dedi. Lekin uningoja karitip sozqan koli xuning bilən xu peti kürup kətti, uni eziqə yənə yiqəalmidi. **5** Andin Hudanıng adımı Pərvərdigarning səzi bilən eytkən məjizilik alamət yüz berip, kurbangah həm yerilip üstidiki küllər tekülliüp kətti. **6** Padixah, Hudanıng adimidin: — Pərvərdigar Hudayingdin mening həkkimdə etüngəysənki, kolumni osliga kəltürəgə, dəp yalwurdi. Hudanıng adımı pərvərdigarning iltipatini etünginidə, padixahning koli yənə eziqə yiqəlip əsligə kəltürəli. **7** Padixah Hudanıng adimigə: — Mening bilən eyümgə berip ezungni kutlanduroqin, mən sanga in'am beray, dedi. **8** Lekin Hudanıng adımı padixahqa jawab berip: — San manga ordangning yerimini bərsəngmu, sening bilən barmaymən yaki bu yərdə nan yəp su iqəməyman. **9** Qünki Pərvərdigar Əz səzini yətküzüp manga buyrup: «Şən nə nan yemə nə su iqəmə, baroqan yolung bilən käytip kəlmə» deyən, dedi. **10** Xuning bilən u Bəyt-Əlgə kəlgən yol bilən əməs, bəlkı baxka bir yol bilən käytip kətti. **11** Lekin Bəyt-Əldə yaxanqan bir pəyəqəmbər turattı. Uning oqulları kəlip Hudanıng adimininq u künü Bəyt-Əldə kılıqan barlık, əməllirinə uningoja dəp bərdi, xundakla uning padixahqa kılıqan sezlirinimə atisioja eytip bərdi. **12** Atisi ulardin, u kəysi yol bilən kətti, dəp soridi; qünki oqulları Yəhūdadın kəlgən Hudanıng adimininq kəysi yol bilən kətkinini kərgənidi. **13** U oqulları: — Manga exəknı tokup beringlar, dəp tapılıdi. Ular uningoja exəknı tokup bərgəndə u uningoja minip **14** Hudanıng adimininq kaynidin kooqlap kətti. U uni bir dub dərihining astida olturoqan yeridin təpib uningdin: — Yəhūdadın kəlgən Hudanıng adimi sənmü? — dəp soridi. U: — Mən xu, dəp jawab bərdi. **15** U uningoja: — Mening bilən eyümgə berip nan yegin, dedi. **16** U jawabən: — Mən nə sening bilən käytalmaymən, nə seningkiga kırılmaymən; man nə bu yərdə sening bilən nan yəp su iqəlmaymən; **17** qünki Pərvərdigar əz səzi bilən manga tapılıp: «U yərdə nan yemə, su iqəmigin; baroqan yolung bilən käytip kəlmigin» deyən, dedi. **18** [Kəri pəyəqəmbər] uningoja: — Mən həm səndək bir pəyəqəmbərdurmən; wə bir pərixtə Pərvərdigarning səzini

manga yətküzüp: — «Uningqo nan yegürüp, su iqlikzılılı eziüng bilən əyünggə yandurup kəl» dedi, dəp eytti. Lekin u xuni dəp uningoja yalojan eytiwatattı. **19** Xuning bilən [Hudanıng adımı] uning bilən yenip eydə nan yəp su iqti. **20** Lekin ular dastihanda olturoqinida, Pərvərdigarning sezi uni yandurup əkəlgən kəri pəyəqəmbərgə kəldi. **21** U Yəhūdadın kəlgən Hudanıng adimin qakırıp: — Pərvərdigar mundak dəydi: — «Şən Pərvərdigarning seziga itaatsizlik kılıp, Pərvərdigar Hudayingning buyruqan əmrini tutmay, **22** bəlkı yenip, U sanga: — Nan yemə, su iqəmə, dəp mən'i kılıqan yərdə nan yəp su iqlikinqə tüpəylidin, jəsiting ata-bowliringning kəbrisidə kemülməydi», dəp towldı. **23** Wə xundak boldiki, Hudanıng adımı nan yəp su iqip boloqanda, uningoja, yəni ezi yandurup əkəlgən pəyəqəmbərgə exəknı tokup bərdi. **24** U yoloja qıktı. Ketiwatkinida, yolda uningoja bir xır uqrəp, uni əltürəwətti. Xuning bilən uning əlükü yolda taxlinip kəldi, exiki bolsa uning yenida turattı; xirmu jəsətning yenida turattı. **25** Mana birnəqqə adəm etüp ketiwetip, yolda taxlinip kələqən jəsət bilən jəsətning yenida turoqan xirni kərdi; ular kəri pəyəqəmbər turoqan xəhərgə kəlip u yərdə xu həwərni yətküzdi. **26** Uni yoldin yanduroqan pəyəqəmbər buni anglap: — U dəl Pərvərdigarning seziga itaatsizlik kılıqan Hudanıng adimidur. Xunga Pərvərdigar uni xirosa tapxurdı; Pərvərdigar uningoja kılıqan sezi boyiqə xır uni titma-titma kılıp əltürədi, dedi. **27** U oqulları: — Manga exəknı tokup beringlər, dedi; ular uni tokup bərdi. **28** U yolda taxlaklıq jəsət bilən jəsətning yenida turoqan exək wə xirni taptı. Xir bolsa nə jəsətni yemigənidi nə exəknimət taliqənənidi. **29** Pəyəqəmbər Hudanıng adimininq jəsətini elip exəkkə artıq yandı. Kəri pəyəqəmbər uning üçün matam tutup uni dəpnə kılıqlı xəhərgə kirdi. **30** U jəsətni əz kəbrəstanlıkida koydi. Ular uning üçün matam tutup: — Ah buradırı! — dəp pəryad ketürədi. **31** Uni dəpnə kılıqandın keyin u əz oqulları: — Mən elgəndə meni Hudanıng adımı dəpnə kılıqan gərgə dəpnə kilinglər; mening səngaklirimni uning səngaklirinən yenida koyunglar; **32** qünki u Pərvərdigarning buyruki bilən Bəyt-Əldiki kurbangahqa karioqan wə Samariyadıki xəhərlərning «yukiri jay»liridiki [ibadət] eylirigə karioqan, uning jar kılıqan sezi əmələgə axurulmay kalmayıd, — dedi. **33** Lekin Yəroboam bu wəkədin keyinmə əz rəzil yoldın yanmaya, bəlkı «yukiri jaylar»qa hərhilə həlkətin kahinlərini tayınlidi; kim halisa, u xuni «mukəddəs kılıp» [kahinlik mənşəsi] beqoixlaytti; xuning bilən ular «yukiri jaylar»da [kurbanlık kılıxqa] kahin bolatti. **34** Xu ix tüpəylidin Yəroboam jəmətində hesablıq gunah bolup, ularning yər yüzidin üzüp elinip halak boluxıqə sawəb boldi.

14 U wakitta Yəroboamning oqli Abiyah kesəl bolup kəldi. **2** Yəroboam ayalıqə: — Ornungdin kopup, heçkim sening Yəroboamning ayali ikənlikingni tonumiqədək kılıp ez kiyapitingni ezsərtip, Xilohqa barojin. Mana manga: «Bu həlkəning üstidə padixah bolısan» dəp eytkən Ahiyah pəyəqəmbər u yərdə olturidu. **3** Qolungoja on nan, birnəqqə poxkal, bir kütə həsəlni elip uning kəxiqə barojin. U yigitimizning nemə bolidioqanlığını sanga dəp beridu, dedi. **4** Yəroboamning ayali xundak kılıp, Xilohqa berip Ahiyahning eyiğə kəldi. Ahiyahning kezərləri keriliktin kor bolup kərəlməyti. **5** Lekin Pərvərdigar Ahiyahqa: — Mana, Yəroboamning ayali ez oqıl toqırısında səndin soriqili kəlidü, qünki u kesəldür. Uningqo mundak-mundak deqin; qünki u kəlgəndə baxka kiyapətəkə kiriwalqan bolidu, dəp eytkənidi. **6** U ixiktin kərgəndə Ahiyah, ayaq tixiñini anglap mundak dedi: — «Həy, Yəroboamning ayali, kərgin; nemixkə baxka kiyapətəkə kiriwalding? Sanga bir xum həwərni berix manga buyruldi. **7** Berip Yəroboam oqla

mundak degin: — «İsrailning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydu: — «Mən seni həlkinqing arisidin elip ketürüp, eż həlkim İsrailoja həkümran kılıp **8** Padixaḥlıqni Dawutning jəmatidin yirtiwetip, sanga bərdim; lekin sən Mening əmrlirimni tutup, nəzirimdə pəkət durus bolqannıla kılıxta pütün kəlbidin manga əgəxkən kulum Dawutka ohxax bolmiding, **9** Bəlkı eztüngdin ilgiri kalğənlərning həmmisidin artuk razillik kılıp, mening ożəzipimni közəqap, Meni arkangoja taxlap, berip eztüngga oşayriy ilahınları, kuyuma məbdulnarı yasatting. **10** Xuning üçün Mən Yəroboamning jəmatiga bala qüxürüp, Yəroboamning İsraildiki handanidin həmmə ərkəknı, hətta ajiz yaki meyip bolsımu həmmisini üzüp taxlaymən, adamlar pok-tezəklərni süpürgəndək Yəroboamning jəmatidin kalojınınyok bolouqqa süpürimən. **11** Yəroboamdin bolouqnlardın xəhərdə elginiini itlər yəydi; səhərda elginiini asmandiki kuxlar yəydi. Qünki Pərvərdigar xundak, soz kılıqandur. **12** Əmdi sən bolsang, kopup eż eyüngərərəq; ayioqing xəhərgə kirğan həman, bala olidur. **13** Pütün İsrail uning üçün matam tutup uni dəpnə kılıdu. Qünki Yəroboamning jəmatidin kəbrigə koyuldiqan yaloquz xula bolidu; qünki Yəroboamning jəmatining arisida İsrailning Hudasi Pərvərdigarning alidda pəkət xuningda pəzilət tepildi. **14** Əmdi Pərvərdigar Əzigə Yəroboamning jəmatini üzüp taxlaydiqan, İsrailning üstigə həküm süridiqlən bir padixaḥni tikləydu. Dərhəkikət, u pat arida bolidu! **15** Pərvərdigər İsrailni urup, huddi suda lingxip kalojan kumuxtak kılıp koyidur, ata-bowlirliqa takdim kilojan bu yahxi zemindin komurup, ularını [əfrat] dəryasining u təripiqə tarķitidur; qünki ular eziqə «Axərah butlar»ni yasap Pərvərdigarning ożəzipini köziqıldı. **16** Yəroboamning sadir kilojan gunahları tüپaylidin, uning İsrailni gunah kildi. Huda İsrailni taxlap beridul». **17** Xuning bilər Yəroboamning ayali kopup, yoloja qikip Tirzahka kaytip kəldi. U eyining bosuqisidin atlxiyoja bala oldu. **18** Ular uni dəpnə kılıdi. Pərvərdigarning Əz kuli Ahiyah pəyəqəmbər arkılık eytən səzidək, pütün İsrail uning üçün matəm tutti. **19** Əmdi Yəroboamning baxka ixliri, yəni jəngləri wə kəndak səltənat kilojanlıri toqırısında mana, «İsrail padixaḥlırinin tarih-təzkiriləri» degen kitabta pütülgəndür. **20** Yəroboamning səltənat kilojan wakti yigirmə ikki yıl bolup, u eż ata-bowlirinining arisida uhlidi. Oňlı Nadab uning ornida həküm sürdi. **21** Wa Sulaymanning oňlı Rəhəboam bolsa Yəhūdaning üstigə həküm sürdi. Rəhəboam padixaḥ bolqanda kərīk, bir yaxka kirğanidi; u Pərvərdigarning Əz namini ayan kiliç üçün, İsrailning həmmə əkbilliliyi arisidin tallıqan Yerusalem xəhəridə on yətə yil həküm sürdi; uning anisining ismi Naamah bolup, Ammoniy idi. **22** Yəhūdalar bolsa Pərvərdigarning nəziridə yamanlıq kılıdi; ular eż ata-bowlirli sadir kilojanlıridin ziyadə gunahları kılıp, uning həsətlük ożəzipini közəqıjanıdi. **23** Qünki ular «yukarı jaylar»ni, «but türvük»ləri wə həm hərbir egiż denglər üstidə, hərbir kək dərəhlərning astida «Axərah» butları yasidi. **24** Wa zemində kaşpiy baqqıwazlarmı bar idi. Ular Pərvərdigər əslidə İsrailarning aliddin həydəp qıkarqan əllərning barlık yirginqlik həram ixlirini kılıtlı. **25** Rəhəboam padixaḥning səltənitining baxinqı yıldında xundak boldiki, Misirning padixaḥı Xixak Yerusalemıja hujum kıldı. **26** U Pərvərdigarning eyidiki gəhər-baylıqları həm padixaḥning ordisiidiki gəhər-baylıqları elip kətti; u həmmisini, jümlidin Sulayman yasatkan altun siparlarnımu elip kətti. **27** Ularning ornida Rəhəboam padixaḥ mistin birmunqə sipar-kalkanlar yasitip, ularını padixaḥ, ordisining kiriş yolini saklaydiqan pasiban bəglirininq kolioja tapxurdi. **28** Xundak kılıp, padixaḥ hər ketim Pərvərdigarning

eyigə kiridiqan qəqda, pasibanlar u sipar-kalkanları ketürüp qıktı, andin ularını yənə pasibanhanıqə akrıp koyuxatti. **29** Əmma Rəhəboamning baxka ixliri wə kılıqının həmmisi «Yəhūda padixaḥlırinin tarih-təzkiriləri» degen kitabta pütülgən əməsmidi? **30** Rəhəboam bilən Yəroboam barlık künliridə bir-biri bilən jəng kiliçip turoqanıdi. **31** Rəhəboam eż ata-bowlirinining arisida uhlidi wə «Dawutning xəhəri»də dəpnə kılındı. Uning anisining ismi Naamah bolup, bir Ammoniy idi. Rəhəboamning oňlı Abiyam anisining ornida padixaḥ boldi.

15 Nibatning oňlı Yəroboam padixaḥning səltənitining on səkkizinci yıldıda Abiyam Yəhūdaning üstigə padixaḥ, bolup **2** Yerusalemda iż yil səltənat kıldı. Uning anisining ismi Maakah bolup, Abixalominning kizi idi. **3** Abiyamning kəlbı bowisi Dawutning kənglidək Hudasi Pərvərdigərə qətülənən beqixalanınan amas idi, bəlkı atisi Rəhəboamning uningdin ilgiri kilojan barlık gunahlırida mangatti. **4** Xundaktimu Dawutning səwəbidiñ Hudasi Pərvərdigər Yerusalemda uningçə [yoruk] bir qıraqıñı kəldurux üçün, Dawutning əwlədini uningdin keyinmu tikləp turoquzdi wə Yerusalemni kooqiddi. **5** Qünki Dawut Pərvərdigarning nəziridə durus boloujanni kılıp, Hıttiy Uriyaşa kilojanlıridən baxka emrinin həmmə künliridə Pərvərdigər uningçə emr kilojanlıridən qıkmıdi. **6** Əmdi [Abiyamning] pütün emridə Rəhəboam bilər Yəroboam bir-biri bilən jəng kiliçip turdu. **7** Abiyamning baxka ixliri wə kilojanlırinin həmmisi «Yəhūda padixaḥlırinin tarih-təzkiriləri» degen kitabta pütülgən əməsmidi? Abiyam bilər Yəroboam bir-biri bilən jəng kiliçip turattı. **8** Abiyam eż ata-bowlirinining arisida uhlidi; ular uni «Dawutning xəhəri»də dəpnə kıldı. Andin oňlı Asa ornida padixaḥ boldi. **9** İsrailning padixaḥı Yəroboam səltənitining yigirminci yıldıda Asa Yəhūdaning üstigə padixaḥ, bolup **10** Yerusalemda kırık bir yil səltənat kıldı. Uning qong anisining ismi Maakah bolup, Abixalominning kizi idi. **11** Asa atisi Dawut kilojanlı Pərvərdigarning nəziridə durus boloujanni kıldı. **12** U kaşpiy baqqıwazlarnı zemindin həydəp, ata-bowlirli yasatkan həmmə yirginqlik məbdulnarı yoxitivətti. **13** U yənə qong anisi Maakahı yirginqlik bir «Axərah» türvükni yasiojını üçün hanıxlıq mərtiwişidin kılıfürüwətti. Asa bu yirginqlik butnı kəsip Kidron jilojsıda keydürüwətti. **14** «Yukarı jaylar» yokitilmisim, Asanıng kəlbı emrinin barlık künliridə Pərvərdigərə pütünləy beqixalanıjanıdi. **15** Həm atisi həm u ezi [Pərvərdigərə] atap yasiojan nərsilərni, jümlidin kümüx bilən altunni wə türlik kəqə-kuqılları Pərvərdigarning eyigə kəltürdü. **16** Əmdi Asa wə İsrailning padixaḥı Baaxa barlık künliridə bir-biri bilən jəng kiliçip turdu. **17** İsrailning padixaḥı Baaxa Yəhūdaqə karxi hujum kıldı; həqkim Yəhūdaning padixaḥı Asa bilən bardi-kalı kilmisən dəp, Ramah xəhərini məhkəm kılıp yasidi. **18** U wakıttı Asa Pərvərdigarning eyidiki həzinilərdə kalojan barlık altunkümüx wə padixaḥning ordisiidiki həzinilərdə kalojan altunkümüxni elip hizmətkarlırinin kolioja tapxurdi; andin Asa padixaḥı ularını Dəməxkətə turuxluk Suriyə padixaḥı Həzionning nawrisi, Tabrimonning oňlı Bən-Hədədəkə əwətti wə xular bilən bu həwərni yətküziüp: — **19** «Mening atam bilən silining atılırinining arisida bolqandək mən bilən silining arılırida bir əhədə bəlsən. Mana, siliq kümüx bilən altundın hədiya əwəttim; əmdi İsrailning padixaḥı Baaxa bilən boloujən əhdiliridən kollırınıñ üzsilə; xuning bilən u meni əkəm kilixtin kol üzsun» — dedi. **20** Bən-Hədədəkə Asa padixaḥning səzığa kırıp, eż koxununing sərdarlarını İsrailning xəhərlirigə hujum kiliçka əwətip, Ijon, Dan, Bəyt-Maakahdiki Abəl, pütükli Kinnərət yurti bilən Naftalinin pütükli zeminini bekindurdu. **21** Baaxa bu həwərni

anglap, Ramah istihkamini yasaxtin kolini yioqip, Tirzahtka berip turdi. **22** Asa padixah bolsa pütükil Yəhudanıng adamlarını heqbirini koymay qakirip yioqip; ular Baaxa Ramah xəhərini yasaxka ixlətkən taxlar bilən yaqəqlarnı Ramahaltı toxup elip kattı. Asa padixah muxularını ixlitip Binyamin zeminidik Gebani wa Mizpahni məhkəm kılıp yasidi. **23** Əmdi Asanıng baxka ixliri, uning zor kudriti, uning kılıqinining həmmisi, xundakla yasiojan xəhərlər tooprısında «Yəhuda padixahlırinin tarih-təzkiriləri» deyən kitabta pütülgən əməsmidi? Lekin kəriqənda, uning putida bir kesəl pəyda boldi. **24** Asa əz ata-bowlilari arisida uhlidi wa Dawutnıng xəhərində dəpnə kılındı. Andin uning oqlı Yəhəoxafat ornida padixah boldi. **25** Yəhudanıng padixahı Asanıng səltənitinining ikkinçi yılıda Yəroboamning oqlı Nadab Israil üstügə həküm sürüxkə baxlıdı; Israiloja ikki yil padixah boldi. **26** U Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqannı kılıp atisining yolidə mengip, atisining Israilni gunahka putlaxturoqan gunahlırida mangdi. **27** Lekin Issakar jəmatidin bolqan Ahiyahıning oqlı Baaxa uningoja kəst kılıp, uni Filistiyörənin təwasidiki Gibbetonda eltürdi. Xu qəoqda Nadab pütün Israillar bilən birləktə Gibbetonuşa körxap hujum kılıwatattı. **28** Yəhuda padixahı Asanıng səltənitinining üçüncü yılıda Baaxa Nadabni eltürüp, əzi uning ornida padixah boldi. **29** Wə xundak boldiki, u padixah bolqanda Yəroboamning pütükil jəmatini qepip eltürdi; Parwərdigarning kuli Xilohluk, Ahiyahıning wasitisi bilən eytən sezi əməlgə axurulup, u Yəroboamning jəmatidin nəpis barlarnı birinimü koymay pütünləy yokətti. **30** Bu ix Yəroboamning sadır kılıqan gunahlıri həm uning Israilni gunahka putlaxturoqan gunahlıri tüpəylidin boldi; u xular bilən Israillıng Hudasi Pərvərdigarning oqəzipini kattıq kozojıqanıdi. **31** Nadabning baxka ixliri bilən kılıqanlırinin həmmisi «Israil padixahlırinin tarih-təzkiriləri» deyən kitabta pütülgən əməsmidi? **32** Asa wə Israillıng padixahı Baaxa barlıq künləridə bir-biri bilən jəng kılıxip turdi. **33** Yəhudanıng padixahı Asanıng səltənitinining üçüncü yılıda Ahiyahıning oqlı Baaxa pütün Israil üstügə Tirzahtə həküm sürüxkə baxlıdı; u yigirma tət yil səltənat kıldı. **34** U Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqannı kıldı; u Yəroboamning yolidə yürüp, Israillni gunahka patkuzoqan gunahlıda mangdi.

16 Pərvərdigarning sezi Hənanıning oqlı Yəhəuoja kəlip Baaxani əyiblər mundak deyildi: — **2** «Mana, Mən seni topa-qang iqidin qikirip, həlkim Israiloja həkümərən kılıp koydum. Lekin sən Yəroboamning yolidə yürüp həlkim Israillni gunahka putlaxturdung, ular gunahlıri bilən oqəzipimni kozojidi. **3** Mana, Mən Baaxani ez jəmati bilən süpürüp yoküp, jəmatinigni Nibatning oqlı Yəroboamning jəmatigə ohxax kılımın. **4** Baaxadın bolqanlardın xəhərdə əlginini itlər yəydi; səhərda əlginini asmandıki əkşələr yəydi». **5** Baaxanıng baxka ixliri wa uning kılıqanlıri bilən kudriti tooprısında «Israil padixahlırinin tarih-təzkiriləri» deyən kitabta pütülgən əməsmidi? **6** Baaxa əz ata-bowlilari arisida uhlidi wə Tirzahtə dəpnə kılındı; andin uning oqlı Elah ornida padixah boldi. **7** Baaxanıng Pərvərdigarning nəziridə kılıqan barlıq rəzzillik tüpəylidin, Pərvərdigarning Baaxanıng bexioqa wə uning jəmatinign bexioqa qüxürgini toqıruluk, sezi Hənanıning oqlı Yəhəuoja pəyəmərbər arkilik, berilgəndi. Qünki u Yəroboamning jəmati kılıqinioja ohxax kılıp əz kollarınını ixliri (jümlidin Yəroboamning jəmatini qepip eltürgənləkli) bilən Pərvərdigarning oqəzipini kozojidi. **8** Yəhuda padixahı Asanıng səltənitinining yigirma altıncı yılıda, Baaxanıng oqlı Elah, Tirzahtə Israiloja padixah, bolup, ikki yil səltənat kıldı. **9** Lekin uning jəng hərwilirinining yeri möqəsərədar bolqan hizmətkarı Zimri uningoja kəst kıldı; [Elah]

Tirzahtə Tirzahtı ordisidiki oqojalar Arzaning eyiðə xarab iqiç məst bolqanda **10** Zimri kirip uni qepip eltürdi. Bu wakıt Yəhudanıng padixahı Asanıng səltənitinining yigirma yettinqi yili idi. Zimri Elahıning ornida padixah boldi. **11** U padixah bolup ez təhtidə olturuxi bilənla u Baaxanıng barlık jəmatini qepip eltürdi; u uning uruk-tuoqşanlıri wa dostlirlidin bir ərkəknimü tirk kəldurmadi. **12** Xundak kılıp Zimri Pərvərdigarning Yəhəuoja pəyəmərbər arkilik Baaxani əyiblər sezinı əməlgə axurup, Baaxanıng pütükil jəmatini yokətti. **13** Bu ix Baaxanıng barlık gunahlıri bilən uning oqları Elahıning gunahlıri, jümlidin ularning Israillni gunahka putlaxturoqan gunahlıri, ərziməs butliri bilən Israillıng Hudasi Pərvərdigarning oqəzipini kozojap, xundak boldi. **14** Elahıning baxka ixliri wa kılıqanlırinin həmmisi «Israil padixahlırinin tarih-təzkiriləri» deyən kitabta pütülgən əməsmidi? **15** Yəhudanıng padixahı Asanıng səltənitinining yigirma yettinqi yılıda Zimri Tirzahtə yətə kün səltənat kıldı. Həlk Filistylərgə təwə bolqan Gibbetonni körxiwelip bargaç tikkəndi. **16** Bargaçda təroqan halayik: — «Zimri kəst kılıp padixahını eltürdi» dəp anglidi. Xuning bilən pütükil Israill xu künı bargaçda koxunning sardarı Omrini Israiloja padixah kıldı. **17** Andin Omri Israillıng həmmisini yetəkləp, Gibbetondın qikip, Tirzahtı körxidi. **18** Wə xundak boldiki, Zimri xəhərning elinə qanlılıqini kərüp, padixah ordisidiki körəqənoja kirip, ordioja ot koyuwatti, əzi kəyüp oldu. **19** Bu ix eziñin gunahlıri üçün, yəni Parwərdigarning nəziridə razıllıq kılıp, Yəroboamning yolidə yürüp, Israillni gunahka putlaxturoqan gunahı üçün xundak boldi. **20** Zimrining baxka ixliri wə kəst kılıqını tooprısında «Israil padixahlırinin tarih-təzkiriləri» deyən kitabta pütülgən əməsmidi? **21** Əmma Israillə həlkik ikiğə beləniüp, ularning yerimi Ginatning oqlı Tibnini padixah kılıxka uningoja əgəxti; baxka yerimi bolsa Omrigə əgəxti. **22** Əmdi Omrigə əgəxkən həlk Ginatning oqlı Tibnigə əgəxkən həlkən külliük qıktı. Tibni oldu; Omri padixah boldi. **23** Yəhudanıng padixahı asanıng ottuz birinqi yılıda Omri Israiloja padixah bolup on ikki yil səltənat kıldı. U Tirzahtə altə yil səltənat kıldı. **24** U Xəmərdin Samariya ezigizlikini ikki talant kümüxə setiwellip, xu ezigizlik üstügə kuruluxları selip bir xəhər bina kılıp, uni ezigizlikning aslıy igisi Xəmərning nəmi bilən «Samariya» dəp atidi. **25** Omri Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqannı kıldı, eziñin ilgiriki padixahlıarning həmmisidin bəttər bolup yamanlık kıldı. **26** U Nibatning oqlı Yəroboamning həmmə yollırıda, xundakla jümlidin uning Israillni gunahka putlaxturoqan gunahı iqidə mangdi; ular ərziməs butliri bilən Israillıng Hudasi Pərvərdigarning oqəzipini kozojidi. **27** Omrining baxka ixliri, uning kılıqanlırinin həmmisi, kərsətkən kudriti tooprısında «Israil padixahlırinin tarih-təzkiriləri» deyən kitabta pütülgən əməsmidi? **28** Omri ata-bowlilari arisida uhlidi wə Samariyədə dəpnə kıldı. Andin uning oqlı Ahəb ornida padixah boldi. **29** Yəhuda padixahı Asanıng səltənitinining ottuz səkkizinci yılıda Omrining oqlı Ahəb Israiloja padixah boldi. Omrining oqlı Ahəb Samariyədə yigirmə ikki yil Israillıng üstüda səltənat kıldı. **30** Əmma Omrining oqlı Ahəb Pərvərdigarning nəziridə eziñin ilgirikilərning həmmisidin axurup yamanlık kıldı. **31** Wə xundak boldiki, u Nibatning oqlı Yəroboamning gunahlırida yürüx anqə eqir gunah, əməstək, u Zidoniylarning padixahı Əbəalıning kizi Yizəbelni hotunlukka aldi wa xuning bilən u Baal deyən butning kullukida bolup, uningoja sajda kıldı. **32** U Samariyədə yasiojan Baalıng buthanisi iqiçə Baaloja bir kurbangah yasidi. **33** Ahəb həm bir «Axərah but»nimü yasatti; Ahəb xundak kılıp uningdin burun ətkən Israillıng həmmə padixahlırinin Israillıng Hudasi Pərvərdigarning oqəzipini

kəzəriqən ixliridin axurup yamanlık kıldı. **34** Uning künlirida Bəyt-əllik Hiyl Yeriho xəhirini yasidi; lekin u uning ulini saloşanda tunji oqlı Abiram oldu; wə dərwazilirini saloşanda uning kənji oqlı Səgub oldu; xuning bilən Pərvərdigarning nunning oqlı Yəxua arkılık [Yeriho toqrluluk] eytkən səzi əməlgə axuruldu.

17 Əmdi Gileadta turuwtənlərindən bolən Tixbilik Iliyas

Aħabka: — Mən hizmitidə turuwtən Israılning Hudasi

Pərvərdigarning hayatı bilən қəsəm kılımənki, menin seziümsiz bu yillarda nə xəbnəm nə yamoqr qüxməydi, dedi. **2** Andin Pərvərdigarning səzi uningoja kelip: — **3** Bu yərdin ketip, maxrik tərəpkə berip, İordan dəryasının u taripidiki kərit ekinining boyida ezungni yoxurojin; **4** wə xundak bolduki, san ekinning süyidin iqisən; mana, sanga u yərdə ozuk yətküziplər ixkə қaoja-kuzojuṇlarnı buyrudum, deyildi. **5** Xuning bilən u Pərvərdigar buyruqandək kılıp, İordan dəryasının u taripidiki kərit ekininqə berip, u yərdə turdi. **6** Қaoja-kuzojuṇlar ətigəndə nan bilən gəx, hər qəftə yənə nan bilən gəx yətküziplər berətti. U ezi ekinning süyidin iqetdi. **7** Ləkin zəmində yamoqr yaqmiojını üçün birməzgildin keyin ekin su kurup kətdi. **8** U waqtı Pərvərdigarning səzi uningoja kelip: — **9** Ornundin turup Zidondiki Zarəfatka berip, u yərdə turojin; mana, Mən u yərdiki bir tul hotunni seni bekişkə buyrudum, deyildi. **10** U ornudin turup Zarəfatka berip, xəhərning dərwazisioja kəlgəndə, mana u yərdə bir tul hotun otun terip turattı. U tul hotunni qakirip: — Ətünimən, əqida manga iqliki azrak su elip kəlgəysən, dedi. **11** U su alojılı mangoqanda, u yənə: — Ətünimən, manga kolungda bir qıxləm nanmu aloqə kəlgəysən, dedi. **12** Əmma u: — Pərvərdigar Hudayingning hayatı bilən, sanga қəsəm kılımənki, məndə heq nan yok, pəkət idixti bir qangal un, kozida azojinə may bar, mana ikki tal otun teriwiatımən; andin berip eżüm bilən ooljumqa nan etip, uni yəp elimiz, dedi. **13** Iliyas uningoja: — Korkmiojin; berip eytkinindək kılıp; lekin awwal bir kiqiq tokqə etip, manga elip kəlgin; andin eżün bilən ooljumqa nan ətkin. **14** Qünki Israılning Hudasi Pərvərdigar mundaq dəydi: — «Pərvərdigar yər yüzyüga yamoqr yaqdurdurıqan künqilik idixtiyi tütügməydi wə kozidiki may keməyməydi», dedi. **15** Xuning bilən u berip, Iliyasning eytkinidək kıldı wə u, Iliyas wə ayalning əyidikilər heli künrlərgiqə yedi. **16** Pərvərdigarning Iliyas arkılık eytkən səzi boyıq, idixtiyi un tütügmidi wə kozidiki maymu keməymidi. **17** Xu ixlərdin keyin xundak boldiki, eyning igisi bolən bu ayalning oqlı kesal boldı. Uning kesili xundak eoirlixip kəttili, uningda napas kalmıdı. **18** Ayal Iliyaska: — I Hudanıng adımı, menin sən bilən nəmə alakəm bar idı? Sən gunahımnı yadka kəltürüp, ooljumning jenioja zəmni boluxka kəldingmu? — dedi. **19** U uningoja: — Ooljungni kəluməja bərgin, dəp uni uning kuqıqidin elip ezi olturoqan balihanoja elip qikip eż ornoja koyup, **20** Pərvərdigaroja pəryad kılıp: — I Hudayim Pərvərdigar, men mehman bolən bu tul hotunning oqlını əltürük bilən uning bexişimə bala qüxürdungmu? — dəp nida kıldı. **21** U balining üstigə üq kətim ezi qaplap, Pərvərdigaroja pəryad kılıp: — I Pərvərdigar Hudayim, bu balining jeni eziqə yənə yenip kirsun! — dəp nida kıldı. **22** Pərvərdigar Iliyasning pəryadını anglıdi; balining jeni uningoja yenip kirixi bilən u tırıldı. **23** Iliyas balını balihanidin elip qüxüp, eygə kirip, anisioja tapxurup bərdi. Iliyas: — Mana ooljung tiriktr, dedi. **24** Ayal Iliyaska: — Mən xu ix arkılık əmdi senin Hudanıng adımı ikənlikinqni, aqzıngdin qıkkən Pərvərdigarning səzi həkikət ikənlikini bildim, dedi.

18 Uzun wakit ətüp, Pərvərdigarning səzi [kuroqakqılıkning]

üqinqi yilda Iliyaska kelip: — Sən berip ezungni Aħabning alidda ayan kılıpjın, wə Mən yər yüzigə yamoqr yaqdurıman, deyildi. **2** Xuning bilən Iliyas eżini Aħabning alidda ayan kılıplı qikip kətti. Aqarqılık bolsa Samariyədə kəttil idı. **3** Aħab ordisidiki oqojdar Obadiya qakirdi (Obadiya tolimu təkəwadər kixi bolup Pərvərdigardin intayin korkattı). **4** Yizəbel Pərvərdigarning pəyəqəmbərlərini əltürüp yokitiwatkanda Obadiya yüz pəyəqəmbərni elip əlliktin-əlliktin ayrim-ayrim ikki oqaroja yoxurup, ularnı nan wə su bilən bəkənədi). **5** Aħab Obadiyaqə: — Zeminni kezip həmmə bulak wə həmmə jılıqlarıqə berip bəkkən; u yərlərdə at-keçirənləri tirik saklıqıduq ot-qep teplərəmikin? Xundak bolsa bizning ulaçılırimızning bir kışmını soyılmış turalarımız, dedi. **6** Ular hərbəri jaylarqa bələnün pəngəndi; Aħab eż aldiqə mangi, Obadiyamu eż aldiqə mangi. **7** Obadiya eż yolda ketip barənda, mana, uningoja Iliyas uqrıdi. U uni tonup yərgə yikilip düm yetip: Bu rast sən, oqojam Iliyasmu? — dəp soridi. **8** U uningoja: — Bu mən. Berip eż oqojangoja: — Iliyas kaytip kəldi! dəp eytkin, dedi.

9 U Iliyaska mundaq dedi: — «Sən kəndaksıgə kəminəngni əltürgili Aħabning kılıqə tapxurmakçı bolisən, mən zadi nemə gunah kıldı? **10** Əz Hudaying Pərvərdigarning hayatı bilən қəsəm kılımənki, oqojam adəm əwətip seni izdimigən heq əl wə məmlikət kəlmidi. Xu əl, məmlikətlər: «U bu yərə yok» desə, padixah ularqa seni tapalmiojanqa қəsəm iqtüzdü. **11** Ləkin sən manga hazır: — «Berip oqojangoja: — Iliyas kaytip kəldi! degin» — dəysən! **12** Mən kexingdin kətkəndin keyin, Pərvərdigarning Rohi seni mən bilmigən yərgə elip baridu; xundakta mən Aħabka həwər yətküziplər, lekin u seni tapalmışa, meni əltürüdü. Əməliyətə, kəminəng yaxlıkımızdır tərtip Pərvərdigardin korkup kəlgənmən. **13** Yizəbel Pərvərdigarning pəyəqəmbərlərini əltürgəndə menin kəndak kılıqinim, yəni mən Pərvərdigarning pəyəqəmbərlərinin yüzni əlliktin-əlliktin ayrim-ayrim ikki oqaroja yoxurup, ularnı nan wə su bilən təminləp bəkənlikim sən oqojamoja məlum kiliqənəm əməsmu? **14** Əmdi sən hazır manga: — «Berip oqojangoja: — Mana Iliyas kəldi degin», — deding. Xundak kilsəm u meni əltüridül». **15** Ləkin Iliyas: — Mən hizmitidə turuwtən samawı koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigarning hayatı bilən қəsəm kılımənki, mən jəzəmən bugün uning alidda ayan bolımən, dedi. **16** Xuning bilən Obadiya Aħabning kəxioja berip uningoja həwər bərdi. Aħab Iliyas bilən kərtüxili bardi. **17** Aħab Iliyasnı kərgəndə uningoja: — Bu sanmu, İsrailəqə bala kəltürgüqi?! — dedi. **18** U jawab berip: — İsrailəqə bala kəltürgüqi mən əməs, bəlkı sən bilən atangning jəmatidikilər! Qünki silər Pərvərdigarning əmrərini taxlap Baal degən butlar oja tayinip aqəkənsilər. **19** Əmdi adəm əwətip Karmal teoja pütkül İsrailni yeniməja jəm kıl, xundakta Yizəbelning dastlıhınidən ojızalınıdıqan Baalning tət yüz allik pəyəqəmbəri bilən Axərahıng tət yüz pəyəqəmbərini yioğdur, — dedi.

20 Xuning bilən Aħab İsraillarning həmmisiqə adamları əwətip, pəyəqəmbərlərini Karmal teoja yioğdurdı. **21** Iliyas barlıq, həlkə yekin kelip: — Қaojanıqə ikki pikir arisaldi turisilər! Əgar Pərvərdigar Huda bolsa, uningoja aqixinglar; Baal Huda bolsa, uningoja aqixinglar, dedi. Əmma həlk uningoja jawab bərməy, tün-tin qıkarmıdı. **22** Iliyas həlkə: — Pərvərdigarning pəyəqəmbərləridən pəkət mən yalçuz kəldim. Əmma Baalning pəyəqəmbərləri tət yüz əllik kixidur. **23** Əmdi bizgə ikki buka berilsün. Ular ezlirigə bir bukını tallap, soyup parçılqotunning üstigə koysun, əmma ot yakmısın. Mənmu baxka bir bukını təyyar kılıp ot yakməy otunning

üstiga koyay. **24** Silar bolsanglar, ez ilahinqarning namini qakirip nida kilinglar. Mən bolsam, Pərvərdigarning namini qakirip nida kilişmən. Käysi Huda ot bilən jawab bərsə, xu Huda bolsun, dedi. Həmmə həlk: — Bu obdan gəp, dəp jawab bərdi. **25** Iliyas Baalning pəyəqəmbarlıriga: Silar kep bolqaj awwal eziunglar üçün bir bukini tallap təyyar kilinglar; andin heq ot yakmay ez ilahinqarning namini kiqkirip nida kilinglar, dedi. **26** Ular uning degini boyiqə ezlirigə berilgən bukini elip uni təyyar kıldı. Ətigəndin qüxkiqə ular Baalning namini kiqkirip: — I Baal, bizə jawab bərgin! dəp nida kıldı. Lekin heq awaz yaki heq jawab bolmadi. Ular raslanıjan kurbangah qərisidə tohitmay sakratty. **27** Qix kirgənda Iliyas ularını zanglık kılıp: — Ünlükək kiqkirınglar; qünki bir ilah eməsmən? Bəlkim u qongkır hiyalqa qəmüp kətkəndə, yaki ix bilən qikip kətkəndə, yaki bir səpərgə qikip kətkəndə? Yaki bolmisa u uhlawatkan boluxi mumkin, uni oyqitixinglar kerək?! — dedi. **28** Ular tehimü ünlük qakirip ez kaidisi boyiqə kənəqə milinip kətküqə ezlirini kılıq wə nəyyə bilən tilati. **29** Qüxtin keyin ular «bexarət beriわtqan» əhalətə qüxüp kaqliq kurbanlıq waktiqiğə xu əhalətə turdi. Lekin heq awaz anglanmadi, yaki jawab bərgüqü yaki ijabət kılıqası malum bolmadi. **30** Iliyas həmmə həlkəkə: — Yeniməqə yekin kelinglar, dedi. Həmmə həlk uningoja yekin kəlgəndin keyin Pərvərdigarning xu yerdiki yikilişan kurbangahını kaytidin kurup qikti. **31** Iliyas on ikki taxni aldı. Bu taxlarning sani Pərvərdigarning «Naming Israil bolsun» degen sözünü tapxurulwələn Yaqupning oqulliridin qıkkən əbililərnin sani bilən oxhax idi. **32** Xu taxlardin u Pərvərdigarning nami bilən bir kurbangahını yasidi. U kurbangahning qərisidə ikki seah dan patkudak azählək kolidi. **33** Andin u otunni rastlap, bukini parqılap otunning tepisiga koydi. **34** U: — Tət idixi suşa toxkuzup uni keydirmə kurbanlıq wə otunning üstiga təkününgər, — dedi. Andin: Yənə bir ketim kilinglar — dewidi, ular xundak kıldı. U yənə: — Üçinqi mərtiwa xundak kilinglar, dedi. Ular üçinqi mərtiwa xundak kılıqanda **35** su kurbangahning qərisidən ekip qüxüp, kolənojan azgalnimu su bilən toldurdu. **36** Kaqlıq kurbanlıqning wakti kəlgəndə Iliyas pəyəqəmbar kurbanlıkka yekin kelip mundak dua kıldı: — Əy Pərvərdigar, İbrahim bilən İshək wə Israılning Hudasi, Əzüngning Israılda Huda bolojiningni axtara kılıqaysən, xundakla menin Sening kulung bolup bularning həmmisini buyrukung bilən kılıqənlıkmı bügün bildürgəysən. **37** Manga ijabət kılıqaysən, ay Pərvərdigar, ijabət kılıqaysən; xuning bilən bu həlkə sən Pərvərdigarning Huda ikenlikingni həmdə ularning kələblərini toorə yoloq yandurouqı eziung ikenlikingni bildürgəysən, dedi. **38** Xuning bilən Pərvərdigarning oti qüxüp keydürmə kurbanlıqını, otunni, taxlarnı wə topını keydürüp azählək sunumu yokitiwətti. **39** Həlkəlarning həmmisi buni kerüpla, ular düm yikiliп: — Pərvərdigar, u Hudadur, Pərvərdigar, u Hudadur, deyixti. **40** Iliyas həlkə buyrup: — Baalning pəyəqəmbarlarını tutunglar, heqkaysını koyup bərməngər, — dedi. Ular ularını tutkunda Iliyas ularını kixun jilojisoja elip berip, u yərdə kətl kıldırdı. **41** Iliyas Ahabəkə bolsa: — Qikip yəp-iqkin. Qünki kättik yamojurning xaldirlıqın awazi anglanımkə, — dedi. **42** Ahab kopyup yəp-iqix üçün qikti. Əmma Iliyas Karmalning qoқkisoja qikip yarga engixip, bexini tiziining otturisişa koyup tiziñlip **43** hizmətkarioja: — Qikip dengiz tərəpkə kariojin, dedi. U qikip səpselip karap: — Həqnərsə kərünməydi, dedi. U jəmiy yəttə ketim: — Berip karap bəkkən, dəp buyrudi. **44** Yəttinqi ketim kəlgəndə u: — Mana, dengizdən qikıwatkan, adəm alıkinidək qikik bir bulutni kərdum — dedi. Iliyas uningoja: — Qikip Ahabəkə: — «Hərwini

ketip təwəngə qüxkin, bolmisa yamojur seni tosuvalidu», dəp eytkin, — dedi. **45** Angojuqə asman bulut bilən tutulup, boran qikip kättik bir yamojur yaqdı. Ahab hərwioja qikip Yizrəeləgə kətti. **46** Pərvərdigarning koli Iliyasning wujudida turoqaj, u belini baqlap Ahabning aldida Yizrəelning kirix eçiqiziqə yügürüp mangdi.

19 Lekin Ahab Iliyasning həmmə kılıqını, jümlidin həmmə pəyəqəmbarlərni kılıqlap əltürqinini Yizbəlgə eytip bərdi. **2** Yizbəl bolsa Ilyasqə bir həwərqi əwətip: — Əgər atə muxu wakıtkıqə sən xularıjan kılıqinindək mən sening jeninqi oxhax kilmisam, ilahlar mangim xundak kilsun həmdə uningdinnum ziyadə kilsun! — dəp eytkuzdi. **3** U buni bilgəndə, ez jenini kütküzənək üçün keçip Yəhuda təwasidiki Bəər-Xebaqə bardi. U u yərdə ez hizmətkarını əldən tutup, **4** Əzi qələng iqiqə karap bir kün yol mangdi. U u yərdiki bir xiwakning kəxiqə kelip uning astida olturnup, ezzinən elümiğə tilək tiləp: — I Pərvərdigar əmdi boldi, jenimni aloqin; nemila degənilən mən ata-bowlırımdın artuk əməsmən, — dedi. **5** U xu xiwak, astida yetip uhlap kıldı. Mana bir parixta uni nokup uningoja: — Kopup, nan yegin, dedi. **6** U əkərəsə bəxida kizik qooqlarda pixiwatkan bir poxkal wə bir koza su turutti. U yəp-iqip yənə uhlıqı yatti. **7** Andin Pərvərdigarning pərixtisi yənə kelip ikkinçi ketim uni nokup uningoja: — Kopup nan yegin. Bolmisa yolungning eçiqirin kətürlənməsən, dedi. **8** U kopup yəp-iqtı. Xu taamdin aloqan kūwət bilən u kırıq keqə-kündüz mengip Hudanıng teqəi Hərəbgə yetip bardi. **9** U u yərdiki qarəqə kirip kəndi. Wə mana, Pərvərdigarning səzi uningoja kelip mundak deyildi: — Iliyas, bu yərdə nemə kiliwatisən? **10** U jawab berip: — Samawi əkərələrin Sərdarı bolojan Huda Pərvərdigar üçün zor otluk muhəbbət bilən həsət kıldı. Qünki Israillar Sening əhədəngi taxlap kurbangahlıringni yikitip, Sening pəyəqəmbarlıringni kılıq bilən əltürdi. Mən, yaloquz mənla kəldim wə ular menin jenimni alojili kəstləwati, dedi. **11** U uningoja: — Qikip, Pərvərdigarning aldida taoğda taoğın, dedi. Mana, Pərvərdigar əldətə ketiwatattı; [uning aldında] zor küqlük bir xamal qikip, taoqlarını sundurup, koram taxlarnı parqılap qekiyətti. Lekin Pərvərdigar xamaldə əməs idi. Xamaldın keyin bir yər təwərəx boldi. Lekin Pərvərdigar yər təwərəxtə əməs idi. **12** Yər təwərəxtin keyin bir lawludiojan ot kətərildi. Lekin Pərvərdigar otta əməs idi. Ottin keyin boxkına, mulayim bir awaz anglandı. **13** Wə xundak boldiki, Iliyas xuni anglap, yüzini yepinqisi bilən orap qərning aqzioja berip turdu. Mana, bir awaz qikip uningoja: — Iliyas, san bu yərdə nemə kiliwatisən? — dedi. **14** U jawab berip: — Samawi əkərələrin Sərdarı bolojan Huda Pərvərdigar üçün zor otluk muhəbbət bilən həsət kıldı. Qünki Israillar Sening əhədəngi taxlap kurbangahlıringni yikitip, Sening pəyəqəmbarlıringni kılıq bilən əltürdi. Mən yaloquz mənla kəldim wə ular menin jenimni alojili kəstləwati, dedi. **15** Pərvərdigar uningoja mundak dedi: — Baroqin, kəlgən yolung bilən kəytip, andin Dəməxkning qələgə baroqin. U yərgə barçqanda Həzəəlni Suriya üstigə padixah boluxka məsih kılıqin. **16** Andin Nimxining oğlu Yəhəuni Israılning üstigə padixah boluxka məsih kılıqin; ez ornungoja pəyəqəmbar boluxka Abəl-Məhələlik Xəfatning oğlu Elixanı məsih kılıqin. **17** Wə xundak boliduki, Həzəəlnin kılıqidin keçip kütulənən hərbərinə Yəhə əltürridü; Yəhəuning kılıqidin keçip kütulənən hərbərinə Elixə əltürridü. **18** Lekin Israılda yəttə ming kixini, yəni Baalning aldida tizişlərini pükmiğən wə uningoja aqzını soyğümşənən hərbərinə özümgə saklap əldəndurdum, — dedi. **19** U u yərdin qikip, Xəfatning oğlu Elixani taptı. U qaoğda u yər həydəwətattı; uning aldida on ikki jüp

uy bar idi, u on ikkinqisi bilən kox həydəwətətəti. Ilyas kelip uning üstigə ez yepinqisini taxlap artip koydi. **20** U ularni taxlap Ilyasning kəynidin yığırüp kelip: — Meni berip atam bilən anamni seygili koyojin, andin mən kelip sanga əgixəy, — dedi. **21** U uningoşa: — Kəytəkin; mən sanga nəmə kıldımd? — dedi. **22** U uningdin ayrılip, ezi ixletkən bir jüp uyni soyup, ularning jabdukını otun kılıp, gəxini pixurup həlkə beriwidə, ular yedi. Andin u ornidin kopup Ilyasning kəynidin əgixip, uning hizmitidə boldi.

20 Suriyəning padixahı Bən-Hədad pütkül köxunini jəm kıldı; u ottu ikki padixahını at wə jəng hərwlili bilən elip qikip, Samariyəgə körxap hujum kıldı. **2** U alqılerni xəhərgə kırğızüp Israilning padixahı Ahəbning kəxiqə əwətip uningoşa: — **3** «Bən-Hədad mundak dəydu: — Sening kümüx bilən altunung, sening əng qıraylıq hotunliring bilən baliliringmu meningkidür» dəp yətkiždi. **4** Israilning padixahı uningoşa: — I ojojam padixah, sili eytkənləridək mən eziüm wə barlığın silinəngidur, dəp jawab bərdi. **5** Əlqılər yənə kelip: — «Bən-Hədad səz kılıp mundak dəydu: — Sanga dərvəzə: — Sening kümüx bilən altunungni, sening hotunliring bilən baliliringni manga tapxurup berisən, degeñ həwərni əwəttim. **6** Lekin əta muxu wakitlarda hizmətkarlırimi yeningəqə əwətimən; ular ordang bilən hizmətkarlıringning eylirini ahturup, sening kezlinirdə nema əziz bolsa, ular xuni kəliqə elip kəlidü» — dedi. **7** U wakitta Israilning padixahı zəmindi ki həmma aksakallarnı qakırıp ularoğa: — Bu xikining kəndək awarıqılık qıqarmakçı boloqanlığını bilip kelinglər. U manga həwər əwətip məndin hotunlirim bilən balilirim, kümüx bilən altunlirimni təlep kılıqında mən uningoşa yak demidim, dedi. **8** Barlıq aksakallar bilən həlkəning həmmisi uningoşa: — Külək salmioqın, uningoşa makul deməgin, dedi. **9** Buning bilən u Bən-Hədadning alqılırlığı: — Ojojam padixahka, sili adəm əwətip, ezi kəminiliridin dəsləpta soriqənning həmmisini ada kılımən; lekin keyinkisigə makul deyəlməyman, dəp beringlar, — dedi. Əlqılər yenip berip xu səzni yətkiždi. **10** Bən-Hədad uningoşa yənə həwər əwətip: — «Pütkül Samariyə xəhəridə manga əgəxkənlərinin kollirioqa oqumliyidək topa kəlip kəlsa, ilahlar mangımu xundak kilsun wə uningdin axurup kilsun!» — dedi. **11** Lekin Israilning padixahı jawab berip: — «Sawut-korollar bilən jabduñouqı sawut-korallardın yexingiçidək mahtinip katmisun!» dəp eytinglər, — dedi. **12** Bən-Hədad bu səzni angliqanda hərkəysi padixahlar bilən qedirliridə xarab iqixiwatətəti. U hizmətkarlırioşa: — Səpkə tizilinqlər, dedi. Xuni dewidi, ular xəhərgə hujum kılıxka tizilixti. **13** U wakitta bir pəyəmərbər Israilning padixahı Ahəbning kəxiqə kelip: — Pərvərdigar mundak dəydu: — «Bu zor bir top adəmni kərdüngmü? Mana, Mən bu kündi ularni sening kəlungsıq tapxurıman; xuning bilən sən Mening Pərvərdigar ikenlikimni bilisən», dedi. **14** Ahəb: — Kimning wasitisi bilən bolidü? dəp soridi. U: — Pərvərdigar mundak dəydu: «Waliylarning oqulamları bilən bolidü», dedi. U yənə: — Kim hujumnu baxlaydu? — dəp soridi. U: — Sən eziün, dedi. **15** U wakitta waliylarning oqulamlarını saniwidi, ularning səni ikki yüz ottu ikki nəpər qikti. Andin keyin u həmma həlkəni, yəni barlıq Israillarnı saniwidi, ularning səni yətə ming nəpər qikti. **16** Israillar xəhərdin qüx wəktidə qikti. Bən-Hədad bilən xu padixahlar, yəni yardımçı kəlgən ottu ikki padixah bolsa qedirliridə xarab iqip məst boluxkanidi. **17** Waliylarning oqulamları yürüxtə awwal mangdi. Bən-Hədad adəm əwətiwidə, ular uningoşa həwər berip: — «Samariyədən adəmlər kəliwatidü» — dedi. **18** U: — Əgar sülh ixtiyarla qıkkən bolsa ularni tirik tutunglar, əgər sokuxkili qıkkən bolsımı ularni tirik

tutunglar, dedi. **19** Əmədi waliylarning bu oqulamları wə ularning kəynidiki köxun xəhərdin qikip, **20** hərbiri eziqə uqriqan adəmni qepip eltürdi. Suriyər əqəmti; Israillarını kəqliidi. Suriyəning padixahı Bən-Hədad bolsa atka minip atlıklar bilən keqip kutuldı. **21** Israilning padixahı qikip həm atlıklarını həm jəng hərwlilərini bitqit kılıp Suriyərən kəttik kır-qap kıldı. **22** Pəyəmərbər yənə Israilning padixahining kəxiqə kelip uningoşa: — Əzüngni mustəhkəmləp, eziün ni obdan dəngəsəp, nəmə kilişing kerəklikini oylap bakkın. Qünki kelər yili atiyazda Suriyəning padixahı sən bilən jəng kılıqılı yənə qikidu, dedi. **23** Suriyəning padixahının hizmətkarlıri uningoşa mundak dedi: — «Ularning ilahi təqə ilahi boloqaq, ular bizgə küqlük kəldi. Lekin biz təzələnglikdə ular bilən sokuxsak, jəzmen ularqə küqlük kelimiz. **24** Əmədi xundak kılıqaylılı, padixahlarning hərbirini ezi mənsipidin qüxtürüp, ularning ornida waliylarını tikiqyə. **25** Andin sili məhrum boloqan koxunlırıqə barawər boloqan yənə bir köxunni, yəni atning orniqə at, hərwinin orniqə hərwa təyyar kıldırup əzliyigə yioqkayla; biz təzələnglikdə ular bilən sokuxaylı; xuning bilən ularqə küqlük kalmənduk?». U ularning səziga külək selip xundak kıldı. **26** Keyinkı yili atiyazda Bən-Hədad Suriyərni editlap toluk yioqip, Israillə bilən jəng kılıqılı Afək xəhərigə qikti. **27** Israillarını əzliyini editlap, ozuk-tüllük təyyarlap, ular bilən jəng kılıxka qikti. Israillar ularning udulidə bargañ tikliwidə, Suriyərning alidə huddi ikki top qıqıq oqlak padisidək kəründi. Lekin Suriyər pütkül zəmimni kaplıqanıdi. **28** Əməma Hudanıng adımı Israilning padixahının kəxiqə kelip uningoşa: — Pərvərdigar mundak dəydu: — «Suriyər: Pərvərdigar təqə ilahidur, jılıqların ilahi əmas, dəp eytkəni üçün, Mən bu zor bir top adəmning həmmisini sening kəlungsıq tapxurıman; xuning bilən sən Mening Pərvərdigar ikenlikim bilip yetisilər», dedi. **29** İkki tərəp yətə kiin bir-birinə udulidə bargañlırida turdi. Yətinqi künü sokux baxlandı. Israillar bir kündə Suriyərдин yüz ming piyadə əskərni eltürdi. **30** Kələqənlər Afək xəhərigə keqip kiriwaldı; lekin sepili ərəltüp uların yigirmə yətə ming adəmning üstigə qüxtüp besip eltürdi. Bən-Hədad ezi bədər keqip xəhərgə kırıp əqəkirdiki bir eygə meküwaldi. **31** Hizmətkarlıri uningoşa: — Mana biz Israilning padixahlarını rəhimplik padixahlar dəp anglıdük; xuning üçün bəllirimizgə bəzəqəlap baxlırimizə kula yeqəp Israilning padixahı qəsliməgə qikayli. U silinən janlırını ayarmikin? — dedi. **32** Xuning bilən ular bəllirigə bezəqəlap baxlırioqa kula yeqəp Israilning padixahının kəxiqə berip uningoşa: — Kəminiliri Bən-Hədad: «Jenimni ayıqayla», dəp ixtiyaq kıldı, dedi. U bolsa: — U tehi hayatmu? U mening buradırı, dedi. **33** Bu adəmlər bu səzni yahxılıkning alamit, dəp oylap, dərhalla uning bu səzini qing tutuvelip: — Bən-Hədad silinən buradərliridur! — dedi. U: — Uni elip kelinglər, dəp buyrudi. Xuning bilən Bən-Hədad uning kəxiqə qikti; xuning bilən u uni kəolidin tartip jəng hərwlisoqa qikardı. **34** Bən-Hədad uningoşa: — Mening atam silinən atılıridin alqan xəhərlərni silığa kəyərəp berəy. Atam Samariyədə rəstə-bazarlırını tikligəndək sili əzliyi üçün Dəməxkətə rəstə-bazarlarnı tikləyə, — dedi. Ahəb: — Bu xərt bilən seni koyup berəy, dedi. Xuning bilən ikkisi əhədə kilixti wə u ni koyup bərdi. **35** Pəyəmərbərlərinin xəgitlərinin biri Pərvərdigarning buyruki bilən yənə birigə: — Səndin etüni mən, meni uroqin, dedi. Lekin u adəm uni uroqılı unimidi. **36** Xuning bilən u uningoşa: — Sən Pərvərdigarning səzini anglimioqininq üçün mana bu yərdin kətkinidə bir xır seni boqup eltürdi, — dedi. U uning yenidin qıkkanda, uningoşa bir xır uqrap uni eltürdi. **37** Andin keyin u yənə bir adəmni

tepiq uningoja: — Səndin ətinimən, meni uroqin, dedi. U adəm uni kattik urup zəhimləndirdi. **38** Andin pəyəqəmər berip ez kiyapitini ezsərtip, kezlini tengik bilən tengip yol boyida padixaḥıni kütüp turdi. **39** Padixaḥı xu yərdin ətkənda u padixaḥıni qakırıp: — Kəminiliri kaşkin jəng məydaniqə qıkkənidi, wə mana, bir adam manga burulup, bir kixini tapxurup: «Bu kixığa qing kariojin, hərkəndək səwəbtin u yokap kətsə, sən ez Jeningni uning jenining orniqə tələysən; bolmisa bir talant kümüx tələysən», dedi. **40** Ləkin mən kəminiliri u-bu ix bilən bənd bolup ketip, uni yokitip koydum, dedi. Israilning padixaḥı uningoja: — Əzüng bekitkinindək sanga həküm kilinidü! — dedi. **41** U dərəhəl kezliridin tengikni eliwti; Israilning padixaḥı uni tonup uning pəyəqəməbərlərdin biri ikənlilikini kerdil. **42** Pəyəqəmər uningoja: — Pərvərdigar mundak dəydi: — «Mən hələkətə bekitkən adəmni əkolundin kütuloplı koyojining üçün sening jeninqi ornida elinidü; sening həlkinqing uning həlkinqing ornida elinidü», dedi. **43** Xuning bilən Israilning padixaḥı hapa bolup, əqəxlükə qəmənən həlda Samariyəga kaytip ordisoja kirdi.

21 Bu ixlardın keyin xundak boldiki, Yızrəllik Nabotning Yızrələdə, Samariyəning padixaḥı Ahəbning ordisining yenida bir üzümzarlıqı bar idi. **2** Ahəb Nabotka səz kılıp: — Əz üzümzarlıqını manga bərgin, meninq eyümgən yekin bolqoq, uni bir say-kətətlük bacıq kılıy. Uning ornida sanga obdanraq bir üzümzarlıq berəy yaki layık kərsəng bahasını nək berimən, dedi. **3** Əmma Nabot Ahəbək: — Pərvərdigar meni ata-bowilirimning mirasını sanga setixni məndin neri kilsun, dedi. **4** Ahəb Yızrəllik Nabotning: «Ata-bowilirimning mirasını sanga bərməymən» dəp eytkən səzidin hapa bolup əqəxlükə qəmənən həlda ordisoja kaytti; u kariwatta yetip yuzini [tam] tərəpkə ərəp nanmu yemidi. **5** Hotuni Yızəbəl uning kəxiqə kılıp: Rojhıy kəyipiyatinq nemixə xunqə tewən, nemixənan yemaysan? — dedi. **6** U uningoja: — Mən Yızrəllik Nabotka səz kılıp: «Üzümzarlıqını manga pulqə bersəng, yaki layık kərsəng uning orniqə baxka üzümzarlıq berəy» dedim. Lekin u: «Sanga üzümzarlıqını bərməymən» dedi, — dedi. **7** Hotuni Yızəbəl uningoja: — San hazır Israilning üstiga səltənat kılıqquçı əməsmi? Kopup nan yəp, kənglünqni hux kılıqin; mən sanga Yızrəllik Nabotning üzümzarlıqını erixtürimən, dedi. **8** Andin u Ahəbning namida bir hət yezip, üstigə uning məhəvrini besip, hətni Nabotning xəhəridə uning bilən turuwatkan aksakallar wə metiwlərgə əwətti. **9** Hətta u mundak yazoqanidi: — «Roza tutux kerək dəp buyrup, həlkinqing arısında Nabotni tərəd olturoquzuin; **10** ikki adəmni, yəni Bəliyaling balisini uning uludəli olturoquzup, ularını Nabotning üstidin ərz kılıquzup: «San Hudaqə wə padixaḥıka lənət okudung» dəp guwahlıq bərgüzunglər. Andin uni elip qıkip qalma-kesək kılıp eltürünqlər. **11** Xəhərning adəmləri, yəni uning xəhəridə turuwatkan aksakalar bilən metiwlərlə Yızəbəlning ularoja əwətkən hetida pütiłgəndək kıldı; **12** ular rozini buyrup, həlkinqing arısında Nabotni tərəd olturoquzdi. **13** Andin u ikki adəm, yəni Bəliyaling balılıri həlkinqing aldida Nabot üstidin ərz kılıp: «Nabot Hudaqə wə padixaḥıka dəxnəm kıldı» dəp guwahlıq bərdi. Xuning bilən ular Nabotni xəhərning taxkırıqə sərəp elip qıkip, taxlar bilən qalma-kesək kılıp eltürdi. **14** Andin ular Yızəbəlgə adəm əwətiq: «Nabot qalma-kesək kılıp eltürüldi» dəp həvar bərdi. **15** Yızəbəl Nabotning qalma-kesək kılınip eltürilgənləkini anglioqanda Ahəbək: Kopup, Yızrəllik Nabotning sanga pulqə bərgili unimiqən üzümzarlıqını tapxurup aloqin; qunki Nabot həyat əməs, bəlkı əldi, dedi. **16** Xundak boldiki, Ahəb Nabotning əlgənlilikini

anglap, Yızrəllik Nabotning üzümzarlıqını igiləx üçün xu yərgə bardi. **17** Ləkin Pərvərdigarning səzi Tixbilik İliyəşka kəlip mundak deyildi: — **18** «Kopup berip, Samariyədə olturuxluk Israil padixaḥı Ahəb bilən uqraxkın; mana u Nabotning üzümzarlıqı turidu; qunki uni igiliwelix üçün u yərgə bardi. **19** Uningoja: — «Adam eltürdüngmu, yerini igiliwaldingmu?» — degin. Andin uningoja yənə səz kılıp: — Pərvərdigar mundak dəydi: — «Nabotning əkenini itlar yalıqan jayda sening keningnimə itlar yalaydu» — degin. **20** Ahəb İliyəşka: — I dütixminim, meni taftingmu? — dedi. U jawabən mundak dedi: — Rast, man seni taftim; qunki sən Pərvərdigarning nəziridə razilik kılıx üçün eziungni setiwtätting. **21** Pərvərdigar: «Mana, Mən üstüngə bala qüxürüp naşlingni yokitip, sən Ahəbning Israilda əkalən jəmatidiki həmmə ərkəknı, hətta ajiz yaki meyip bolsun, həmmisini üzüp yokitimən; **22** wə sən Mening əqəzipimni kozqap Israilini gunahka azdurojining üçün sening jəmatəngni Nibatning oolqı Yəroboamning jəmati wə Ahiyahning oolqı Baaxanıng jəmatəqə olxax kılımən» — dəydi, — dedi. **23** — Yızəbəl toqrisidimə Pərvərdigar səz kılıp: «Yızrəlning sepilining texida itlar Yızəbəlini yəydi. **24** Ahəbning jəmatidikilərdin xəhərdə əlgənlərni itlar yəydi; səhərada əlgənlərni bolsa asmandiki kuxlar yəydi» dedi **25** (Bərəkət, hotuni Yızəbəlning kütritixli bilən Pərvərdigarning nəziridə razilik kılıqli ezzini satkən Ahəbdək həqkim yok idi. **26** U Pərvərdigar Israillarının aliddin həydəp koqlıwətən Amoriylarning kılıqinidək kılıp, yirginqlik butlarqa tayinip əgixip, lənətlək ixlərni kılattı). **27** Ləkin Ahəb bu səzələrni anglioqanda ez kiyimlirini yirtip bədiməgə bəz yəgəp, roza tutti. U bez rahtta yatatti, jımit mangatti. **28** U wakıttı Pərvərdigarning səzi Tixbilik İliyəşka kılıp: — **29** «Ahəbning Mening aldimda ezzini kandak təwən tutuwatkanlıqını kərdüngmu? U ezzini Mening aldimda təwən tutuwatkanlıq tütəyəlidin, bu balanı uning künliridə kəltürməymən, bəlkı uning oolqıning künliridə uning jəmatəqə kəltürimən» — deyildi.

22 Üq yiloqə Suriyə bilən Israilning otturisida jəng bolmioqakə, ular tinqlikə etti. **2** Üqinqi yilda bolsa Yəhudanıng padixaḥı Yəhoxafat Israilning padixaḥını yoklap bardi. **3** Israilning padixaḥı ez hizmatkarlıqı: — Gileadlıki Ramot bizningki ikənlilikini bilisiləroq? Xundak ikən, nemixə biz jim olturnup, tehiqə Suriyəning padixaḥining kolidin uni almaymiz? — dedi. **4** U Yəhoxafatka: — Jəng kılıqli meninq bilən Gileadlıki Ramotka berixqə makul bolamdlı? — dəp soridi. Yəhoxafat Israilning padixaḥıqə jawab berip: — Biz silininq-mening dəp ayrimaymız; meninq halkım ezzirininq halkıdır, meninq atlırıq silininq atlırıdır, dedi. **5** Ləkin Yəhoxafat Israilning padixaḥıqə: — Ətinimənki, bügün awwal Pərvərdigarning səzini sorap kərgəyla, dedi. **6** Xuning bilən Israilning padixaḥı pəyəqəməbərləri, yəni tət yüzqə adəmni yioqdurup ulardın: — Söküxkili Gileadlıki Ramotka qılıqsam bolandu, yok? — dəp sorıwidı, ular: — Qıkkın, Rəb uni padixaḥning koliqə beridu, deyixti. **7** Ləkin Yəhoxafat bolsa: — Bulardın baxqə, yol sorıqudək Pərvərdigarning birə pəyəqəmbəri yokmu? — dəp soridi. **8** Israilning padixaḥı Yəhoxafatka jawab berip: — Pərvərdigardin yol soraydiqən yənə bir adəm bar; lekin u meninq toqramda kütulgəni əməs, bəlkı balayı'apətni kersitip bəxarət bərgəqə, man uni eq kerimən. U bolsa İmlahning oolqı Mikayadur, dedi. Yəhoxafat: — I aliyliri, sili undak demigayla, dedi. **9** Andin Israilning padixaḥı qakırını qakırıp uningoja: — Qakkan berip, İmlahning oolqı Mikayani qakırtıp kəl, dəp buyrudi. **10** Əmdı Israilning padixaḥı bilən Yəhudanıng padixaḥı Yəhoxafat xahənə kiyimlirini

kiyixip, Samariyoning dərwazisining aldidiki hamanda hərbiri ez təhtidə olturuxti. Ularning alidda pəyəməblərning həmmisi bəxarət bərməktə idi. **11** Kənanahning oqlu Zədəkiyə bolsa ezi təmürdün münggülərni yasap qıkip: — Pərvərdigar mundak dəydi: — «Muxu münggülər bilən Suriylərni yokatqısu üzüp ursila», dedi. **12** Həmma pəyəməblər xuningqo ohxaz bəxarət berip: «Gileadtiki Ramotka qıkip sezsiz muwəppəkiyət kazinila; qünki Pərvərdigar uni padixahning koliqə tapxuridikən», deyixti. **13** Mikayani kılqırıqlı barojan həwərqi uningoja: — Mana, həmmə pəyəməblər birdək padixahka yahxi həwər bərməktə; əmdi etünimən, sening sezüngmu ularning sezi bilən birdək bolup, yahxi bir həwərni bərgin, dedi. **14** Həmma Mikaya: — Pərvərdigarning hayatı bilən əsəm kılımənki, Pərvərdigar manga nemə eytşa, mən xuni eytimən, dedi. **15** U padixahning aldiqə kəlgəndə padixah uningdin: I Mikaya, jəng kılıqlı Gileadtiki Ramotka qıksak bolandu, yok? — dəp soriwidı, u uningoja jawab berip: — Qıkip muwəppəkiyət kazinisən; qünki Pərvərdigar xəhərni padixahning koliqə beridu, dedi. **16** Lekin padixah uningoja: — Mən sanga kənqə ketim Pərvərdigarning namida rast gəptin baxxısını manga eytmaslikka əsəm iqtütüxüm kerək?! — dedi. **17** Mikaya: — Mən pütküll Israilning taqlarda padiqisiz köylərdək tarilip kətkənləkini kərdüm. Pərvərdigar: «Bularning igisi yok; bularning hərbiri tinq-aman ez əyiga kəytsün», dedi, — dedi. **18** Israilning padixahı Yəhoxafatka: — Mana, man siligə «U menin toorqamda kütłukni əməs, bəlki həman balayı» apətni kərsitip bəxarət beridu, — demigənmənidim? — dedi. **19** Mikaya yənə: — Xunga Pərvərdigarning sezin anglojin; man Pərvərdigarning ez təhtidə olturoqanlığını, asmanning pütküll koxunlari uning yenida, ong wə sol taripdə turoqanlığını kərdüm. **20** Pərvərdigar: «Kim Ahəbni Gileadtiki Ramotka qıkip, xu yərədə əhalə boluxka aldaydu?» — dedi. Biri undak, biri mundak deyixti; **21** xu waqıtta bir roh qıkip Pərvərdigarning alidda turup: «Mən berip alday», dedi. Pərvərdigar uningdin: «Kəndək usul bilən aldaysən?» — dəp soriwidı, **22** u: — «Mən qıkip uning həmmə pəyəməblərinin aqzıda yaloqançı bir roh bolımən», dedi. Pərvərdigar: — «Uni aldad ilkinggə alalaysən; berip xundak kıl» — dedi. **23** Mana əmdi Pərvərdigar sening bu həmmə pəyəməblərliringning aqzıda yaloqançı bir rohni saldı; Pərvərdigar sening toorqanda balayı» apət kərsitip sezlidi» — dedi. **24** Xuni anglap Kənanahning oqlu Zədəkiyə kelip Mikayaning kaçıqıqa birni selip: — Pərvərdigarning Rohi kəysi yol bilən məndin ettip, sanga sez kılıxka bardı?! — dedi. **25** Mikaya jawab berip: — Əzüngni yoxurux üçün iqtiridiki əyga yügürgən künidə xuni kərisən, dedi. **26** Israilning padixahı əmdi: — Mikayani elip kəyturup berip, xəhər hakimi Amon bilən padixahning oqlu Yoaxka tapxurup, **27** ularoja tapılıp: «Padixah, mundak dəydi: — Uni zindanqa solap mən tinq-aman yenip kəlgüçilik kiyinap nam bilən suni az-az berip turunqlar» — degin, dəp buyrudi. **28** Mikaya: — Əgər san həkikətən tinq-aman yenip kəsəng, Pərvərdigar mening wasitəm bilən sez kilmioqan bolidu, dedi. Andin u yənə: — Əy jamaət, hərbiringlər anglangalar, dedi. **29** Israilning padixahı bilən Yəhədaning padixahı Yəhoxafatka: — Mən baxxə kiyapatka kirip jənggə qıqay; sili bolsila ez kiyimlirini kiyip qıkkayla, dedi. Israilning padixahı baxxə kiyapet bilən jənggə qıktı. **31** Suriyoning padixahı jəng hərwiliri üstdikli ottuz ikki sərdarəqa: — Qonglıri yaki kıqıqları bilən əməs, pəkət Israilning padixahı bilən sokuxungalar, dəp buyrudi. **32** wə xundak boldiki, jəng hərwilirining sərdarları Yəhoxafatni kərgəndə: — Uni qoqum

Israilning padixahı dəp, uningoja hujum kılqılı buruldu. Lekin Yəhoxafat pəryad kəttürdi. **33** Jəng hərwilirining sərdarları uning Israilning padixahı əməslikini kərgəndə uni koqlılim, burulup ketip kəlexti. **34** Əmma bərəylən karisoqla bir okya etiwidə, ok Israilning padixahining sawutining mürsidiñ təwənki ulikdən etüp təqdi. U hərwikexiga: Hərwini yandurup meni şəpən qıkarqın; qünki mən yaridar boldum, dedi. **35** U kün jəng baroqanseri kattik boldi. Padixah bolsa Suriylərning ədulidə ez jəng hərwisioja yelinip ərə turdi. Zəhmidin kəni hərwining tegiqiçə ekip, kəq kirgəndə u eldi. **36** Kün patarda koxun arısida bir kattik sada anglinip: — Hər adəm ez xəhəriqə yansun! Hərbiri ez yurtioja yenip kətsun! — deyildi. **37** Padixah eldi, kixilər uni Samariyagə elip kəldi; ular padixahını Samariyadə dəpna kıldı. **38** Biri padixahning hərwisini Samariyening kəlida [yuqanda] (bu keçə pahıxə ayallar yuyunidiojan jay idi), Pərvərdigarning eytən sozi əməlgə axurulup, itlər uning kənini yalidi. **39** Aħabning baxxə ixliri, kılıqanlırinin həmmisi, jümlidin uning yasiqan «pil qix sariy» wə bina kılıqan həmmə xəhərlər tooruluk «Israil padixahlırinin tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütülgən əməsmidi? **40** Aħab ata-bowlilri arısida uhlidi. Andin uning oqlu Aħaziya ornida padixah boldi. **41** Asanıng oqlu Yəhoxafat Israilning padixahı Aħabning səltənətinin tətinqi yilida Yəħudəja padixah boldi. **42** Yəhoxafat padixah bolonanda ottuz bəx yaxta idi, u Yerusalemda yığırma bəx yıl səltənət kıldı. Uning anisining ismi Azubaħ bolup, u Xillhining kizi idi. **43** U hər ixta atisi Asanıng barlık yollırıda yürüp, ulardin qıqmay Pərvərdigarning nəziridə durus boləgənni kılattı. Pəkət «yukarı jaylar»la yokitilməjanidi; halayık yənilə «yukarı jaylar»da kurbənlik kılıp huxbu yəkattı. **44** Wə Yəhoxafat bilən Israilning padixahı otturısında tinqlik boldi. **45** Yəhoxafatning baxxə ixliri, uning kərsətəkən kılđriti, kəndək jəng kılıqanlıri toorısida «Yəħudə padixahlırinin tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütülgən əməsmidi? **46** U atisi asanıng künliridə zemindin koqlıwetilməğən kəspiy bəqqiważlarni zeminidin həydəp qıqardı. **47** U waqıtta Edomning padixahı yok idi, balki bir waliy həküm sürtətti. **48** Yəhoxafat Ofirdin altun elip kelix üçün bir «Tərxiż kemə» ətritini kurdı. Lekin kemilər həqyergə baralıdı; qünki ular Əzion-Geberda urulup wəyran boləgənidi. **49** U waqıtta Aħabning oqlu Aħaziya Yəhoxafatka: — Mening hizmətkarlırim sening hizmətkarlırları bilən kemilərda barsun, dedi. Lekin Yəhoxafat unimidi. **50** Yəhoxafat ez ata-bowlilri arısida uhlidi wə «Dawutning xəhiri»də ata-bowlilirining kəbrisidə dəpna kılındı. Andin oqlu Yəħoram ornida padixah boldi. **51** Aħabning oqlu Aħaziya Yəħudanıng padixahı Yəhoxafatning səltənətinin on yəttinqi yilida Samariyadə Israilning üstdə padixah bolup ikki yil səltənət kıldı. **52** U Pərvərdigarning nəziridə rəzil boləgənni kılıp atisining yolidə wə anisining yolidə yürüp, xundaqla Israillni gunahka putlaxturəqan Nibatning oqlu Yəroboamning yolidə mangdi; **53** u atisi kılıqanning həmmisini kılıp, Baalning kullukida bolup, uningoja səjdə kılıp, Israilning Hudasi Pərvərdigarning oqəzipini əzəzəjidi.

Padixahlar 2

1 2 Ahaziya Samariyadə turoqanda [ordisidik] balihanining pənəjirisidin yikilip qüxüp, kesal bolup kəldi. U həwərqlərni əwətip ularoja: — Əkron xahiridiki ilah Baal-Zəbubdin mening toqramda, kesilidin sakiyamdu, dəp soranglar, dedi. **3** Ləkin Pərvərdigarning Pərixtisi bolsa Tixbilik Iliyakə: — Ornundin tur, Samariyə padixahınınıq alqılırining aldioja berip, ularoja: — Israilde Huda yokmu, Əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol soriqili mangdinglarmu? **4** Xuning üçün Pərvərdigən hazırlıq mundaq dediki: «Sən qıkkən kariwattin qüxəlməysən; sən qoqum elisən» degin, — dedi. Xuning bilən Iliyas yoloja qıktı. **5** Həwərqlər padixahınınıq yenioja kəytip kəldi; u ularından: Nemixək yenip kəldinglər, dəp soridi. **6** Ular uningoja: — Bir adəm bızga uqrəp bızga: — Silənri əwətkən padixahınınıq yenioja kəytip berip uningoja: «Pərvərdigən mundaq daydu: — Israilde Huda yokmu, Əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol soriqili adəmlərni əwəttingəm? Xuning üçün sən qıkkən kariwattin qüxəlməysən; sən qoqum elisən!» dənglər, — dedi. **7** Padixah ularından: Silərgə uqrəp bu sezlərni kələjan adəm kəndak adəm ikən? — dəp soridi. **8** Ular uningoja: U tüklük, beliga tasma baqlıqan adəm ikən, dedi. Padixah: U Tixbilik Iliyas ikən, dedi. **9** Andin padixah bir əllikbəxini kol astidiki əllik adımı bilən Iliyasın qəxioja mangdurdur; bu kixi Iliyasın qəxioja baroqanda, mana u bir dəngəng üstidə olturatti. U uningoja: I Hudanıng adımı, padixah, seni qüxüp kəlsən! daydu, dedi. **10** Ləkin Iliyas əllikbəxioja: Əgər mən Hudanıng adımı bolsam, asmandın ot qüxüp sən bilən əllik adımingni keydürsən, dəp jawab bərdi. Xuan asmandın ot qüxüp, uning ezi bilən əllik adımini keydürüwətti. **11** Xuning bilən padixah, yənə bir əllikbəxini uning kol astidiki əllik adımı bilən uning qəxioja mangdurdur. U uningoja: I Hudanıng adımı, padixah, eytti: Seni dərəhal qüxüp kəlsən! — dedi. **12** Ləkin Iliyas əllikbəxioja: Əgər mən Hudanıng adımı bolsam, asmandın ot qüxüp sən bilən əllik adımingni keydürsən, dəp jawab bərdi. Xuan Hudanıng oti asmandın qüxüp uning ezi bilən əllik adımini keydürüwətti. **13** Padixah əndi üqinqi bir əllikbəxini kol astidiki əllik adımı bilən uning qəxioja mangdurdur; əllikbəxi berip Iliyasın aldioja qıkip, tizlinip uningoja yalvarup: I Hudanıng adımı, mening jenim bilən sening bu əllik kulungning janlıri nəzirində əziz bəlsən! **14** Darwəkə, asmandın ot qüxüp, ilgiriki ikki əllikbəxini ularning kol astidiki əllik adımı bilən keydürüwətti. Ləkin hazır mening jenim sening nəzirində əziz bəlsən, dedi. **15** Pərvərdigarning Pərixtisi Iliyakə: Sən qüxüp uning bilən baroqin; uningdin körkəmioqin, dedi. U ornidin turup uning bilən qüxüp padixahınınıq qəxioja berip **16** padixah: Pərvərdigər sez kılıp: «Israilde wəliy soriqili bolidiqan Huda yokmu, Əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol soriqili alqılərni əwəttingəyə! Xuning üçün sən qıkkən kariwattin qüxəlməysən; sən qoqum elisən!» daydu, — dedi. **17** Xuning bilən Iliyas degəndək, Pərvərdigarning səzi boyiqə Ahaziya eldi. Uning oqlı bolmioqaqka, Yəhəoram uning ornida padixah boldi. Bu Yəhəoxafatning oqlı, Yəhələ padixahı Yəhəoramning ikkinçi yili idi. **18** Əndi Ahaziyaning baxkə ixliri, uning kələjan əməlliləri bolsa, ular «Israile padixahlırinin tarix-təzkiriləri» degen kitabta pütülgən əməsmidi?

2 Pərvərdigər Iliyasını kara կuyunda asmanoja ketürməkqı boloqan wakıttı Iliyas bilən Elix Gilgaldin qıkip ketiwatattı. **2** Iliyas Elixəqə: — Səndin etünimən, bu yərdə kələjin; qünki Pərvərdigər meni Bəyt-Əlgə mangozuzdi. Elix: Pərvərdigarning

hayati bilən, wə sening hayating bilən əsəm kəlimənki, seningdin hərgiz ayrılmaymən! dedi. Xuning bilən Bəyt-Əlgə qıxıp kəldi. **3** U wakıttı Bəyt-Əldiki pəyoqəmber xagirtliri Elixanıng kəxiqə kelip uningoja: Biləmsən, Pərvərdigər bugün oqojangni sandın elip ketidü? — dedi. U: Bilimən; xükkə turunglar, dedi. **4** Iliyas Elixəqə: — Səndin etünimənki, bu yərdə kələjin; qünki Pərvərdigər meni lordan dəryasında mangozuzdi, dedi. Elix: Pərvərdigarning hayatı bilən, wə sening hayating bilən əsəm kəlimənki, seningdin hərgiz ayrılmaymən, dedi, xuning bilən ular ikkisi mengiwarı. **7** Əndi pəyoqəmber xagirtliridin əllik kixi berip, ularning uludila yıraktın kərap turattı. Əmma u ikkiylən lordan dəryasining boyida tohtap turdu. **8** Iliyas yepinqisini kətləp, uning bilən suni uriwidi, su ikkigə belənütüp turdu; ular ikkisi kuruq yoldın etti. **9** Ətüp bozqırdın keyin Iliyas Elixəqə: Mən səndin ayrılmasta, sening eziq ücün məndin nemə tilikinq bolsa, dəwərgin, dedi. Elix: Sening üstüngdə turoqan Rohning ikki həssisi üstümgə kənsun, — dedi. **10** U: Bu tilikinqə erixmək kiyindur; mən səndin elip ketilən waktimda, meni kərəp tursang, sanga xundak berilidü; bolmisa, berilməydi, — dedi. **11** Wə xundak boldiki, ular səzliqip mangozanda, mana, otluk bir jəng hərwisi bilən otluk, atlar namayan boldi; ular ikkisini iriyati wə Iliyas kara կuyunda asmanoja ketürülüp kətti. **12** Elix buni kərəp: I atam, i atam, Israilelning jəng hərwisi wə atlıq əskərləri! — dəp warkiridi. Andin u uni yənə kərəlmədi. U ezi kiyimini tutup, ularni yirtip ikki parqə kiliwətti. **13** Andin u Iliyasın uqisidin qüxüp kələjan yepinqisini yərdin elip, lordan dəryasining kiroqiqə kəytip kəldi. **14** U Iliyasın üstidin qüxüp kələjan yepinqisi bilən suni urup: «Iliyasın Hudasi Pərvərdigər nadidur?», dedi. Elix suni xundak uroqanda su ikkiga beləndi; Elix sudin etüp kətti. **15** Yerihodiki pəyoqəmber Xagirtliri kərəxi kiroqakta turup uni kərdi wə: «Iliyasın rohi Elixanıng üstididur» dəp uning aldioja berip, bax urup təzim kıldı. **16** Ular uningoja: Mana sening kəminilirən arısında əllik əzimət bar; etünimən, bular oqojangni idzidili barsun, Pərvərdigarning Rohi balkim uni ketürüp təqəlarning bir yeridə yaki jilojılarning bir təripidə taxlap kəydimiki, dedi. Ləkin u: Silər heq adəmni əwətmənglər, dedi. **17** Əmma ularning uni kistawerixi bilən u hijalət bolup: Adəm əwəttingələr, dedi. Xunga ular əllik kixini əwətti; bular üç kün uni izdidi, lekin heq tapalpmadi. **18** Ular Elixanıng yenioja kəytip kəlgəndə (u Yerihoda turuwtatati) u ularoja: Mən dərəwəkə silərgə «İzəp barmanglar!» demidimmi? — dedi. **19** Xəhərdiki adəmlər Elixəqə: Ojəjam kərgəndək, xəhər ezi obdan jaydidur, lekin su naqar wə tıprak tuqmastur, dedi. **20** U: Yengi bir koza elip kelip, iqiqə tuz koyup, məngə beringlar, dedi. Ular uni elip kelip uningoja bərdi. **21** U burulqıng bəxioja berip uningoja tuzni tekti wə: Pərvərdigər mundaq daydu: — «Mən bu sularını sakayıttım; əndi ularından kəftə elüm bolmayıdu wə yarının tuqəməslikli bolmayıdu» — dedi. **22** Huddi Elixanıng eytən bu səzidək, u su təki bügüngə kədər pak bolup kəldi. **23** Elix Yerihodin qıkip Bəyt-Əlgə bardi. U yolda ketip baroqanda, bəzi balılar xəhərdin qıkip uni zanglıq kılıp: Qıkip kət, i takır bax! Qıkip kət, i takır bax! — dəp warkiraxtı. **24** U burulup ularoja kərap Pərvərdigarning nami bilən ularoja lənət okudu;

xuning bilən ormanlıktın ikki qixi eyik qikip, balılardın kırıq ikkini yirtiwətti. **25** U yərdin ketip, Karməl teojoqa berip, u yərdin Samariyəgə yenip bardi.

3 Yəhəluda padixahı Yəhəoxafatning səltənətinin on səkkizinci yili, Ahəbning oqlu Yəhəoram Samariyədə Israiloja padixah bolup, on ikki yil səltənət kıldı. **2** U ezi Pərvərdigarning nəziridə rəzil bozqırınlı qılıtti, lekin atisi bilən anisi kilojan dərijida əməs idi. U atisi yasatqan «Baal tūvrüki»ni elip taxlıdi. **3** Lekin u Israilni gunahqı putlaxturqan Nibatning oqlı Yəroboamning gunahlırida qing turup, ulardın həq yanmadi. **4** Moabning padixahı Mexa naşayiti qong koyqı idi; u Israilning padixahıqə yüz ming koza həm yüz ming koqkarning yungını olpan qılıtti. **5** Əmdi xundak boldiki, Ahəb olüp kətəkəndin keyin Moabning padixahı Israilning padixahıqə yüz əridi. **6** U wakıttı Yəhəoram padixah, Samariyadın qikip həmmə Israilni [əng üçün] editildi. **7** U yəna adam əwiti Yəhədaning padixahı Yəhəoxafatka həwər berip: Moabning padixahı məndin yüz əridi; Moab bilən sokuxkılı qıkamsən? — dedi. U: Qıkımən; bizdə menin-senin dəydiqən gəp yoktur, menin həlkim senin həlkinqidur, menin atlirim senin atliringdur, dedi. **8** U yəna: Kaysi yol bilən qıkayı, dəp soridi. Yəhəoram: Biz Edom qəlining yoli bilən qıkayı, dəp jawab bərdi. **9** Andin Israilning padixahı bilən Yəhədaning padixahı Edomning padixahıqə koxulup mangdi. Ular yəttə kün aylınip yürüx kiloqandın keyin, koxun wə ular elip kəlgənət at-ulaqlarla su kalmidi. **10** Israilning padixahı: Apla! Pərvərdigar biz üq padixahı Moabning koliqə qıxsun dəp, bir yergə jəm kilojan ohxaydu, dedi. **11** Lekin Yəhəoxafat: Pərvərdigardin yol soriximiz üçün bu yərdə Pərvərdigarning bir pəyəqəmbiri yokmu? — dedi. Israilning padixahının qakarlıridin biri: İliyasning koliqə su kuyup bərgən Xafatning oqlu Elixa bu yərdə bar, dedi. **12** Yəhəoxafat: Pərvərdigarning söz-kalami uningda bar, dedi. Xuning bilən Israilning padixahı bilən Yəhəoxafat wə Edomning padixahı uning kəxiqə qüçüp bardi. **13** Elixa Israileşin padixahıqə: — Mening senin bilən nemə karim! Əz atangning pəyəqəmbirləri bilən anangning pəyəqəmbirlərinin kəxiqə barojin, dedi. Israileşin padixahı: Undak demigin; qənki Pərvərdigar bu üq padixahı Moabning koliqə tapxurux üçün jəm kilojan ohxaydu, — dedi. **14** Elixa: Mən hizmitida turuwartıq Pərvərdigarning hayatı bilən əsəm kılımənki, əgər Yəhədaning padixahı Yəhəoxafatning hərmitini kılımiojan bolsam, seni kəzgə ilmiojan yaki sanga əkarımojan bolattim. **15** Lekin əmdi berip bir sazqını manga elip kelinglər, — dedi. Sazqı saz qalqanda, Pərvərdigarning koli uning üstiga qıxtı. **16** U: Pərvərdigar söz kılıp: «Bu wadining həmmə yerigə ora kolanglar» dedi, — dedi andin yəna: **17** — Qünki Pərvərdigar mundak daydu: «Silər ya xamal ya yamoqur kərmisənglərmə, bu wadi suyu tolup, ezungılar bilən at-ulaqlırlıqlar həmmisi su iqisilər». **18** Lekin bu Pərvərdigarning nəziridə qikip iş bolup, u Moabnimu silorning kollırıqlarla tapxurudu. **19** Silər barlıq, mustahkəm xəhərlərni wə barlıq esil xəhərlərni bəsüp etti, barlıq yahxi dərəhərlərni kesip taxlap, həmmə bulaklarnı tindurup, həmmə munbat ekinzarlıkı taxlar bilən kaplap harab kılısilər» — dedi. **20** Wa atisi etiğənlilik kurbanlıq sunulojan waqtida, mana, su Edom zemini tərəptin ekip kelip, həmmə yərni suyu toxkuzdi. **21** Əmma Moablarının həmmisi: Padixahlar biz bilən jəng kiloqli qikiptu, dəp angliojan bolup, sawut-kalkan kətüralığındak qong-qıqıq həmmisi qəgrədə tizilip səptə turdi. **22** Ular atisi səhərdə kopup karisa, kün nuri ularning udulidiki su üstiga qıxkəndi; künning xolisida su ularoja kəndək kəründi. Ular: — **23** Bu kən! Padixahlar

uruxup bir-birini kirojan ohxaydu. I Moablar! Dərəhəl oljining üstiga qüçüp belixiwalaylı! dedi. **24** Lekin ular Israileşin ləxkərgahıqə yətkəndə, Israillar ornidin kopup Moablaroja hujum kılıxi bilən ular bədər qəqti. Israillar ularını sürüp-tokay kılıwətti. **25** Ular xəhərlərinə wəyran kılıp, hərbər adəm tax elip, həmmə munbat ekinzarlıkı tolduruvwtiküqə tax taxlıdi. Ular həmmə bulak-kuduklarnı tindurup, həmmə yahxi dərəhərləri kesiwətti. Ular Kir-Hərəsət xəhəridiki taxlardın baxka həq nemini qaldurmidi. Xu xəhərgə bolsa, saloja atkuqılar uningə qərgiləp hujum kıldı. **26** Moabning padixahı jəngning əzizə ziyadə kəttik kəlginini kerüp ezi bilən yəttə yüz kılıqwazni elip Edomning padixahıqə hujum kılıp bəsüp etiükə atləndi; lekin ular bəsüp etəlmədi. **27** Xuning bilən tahtığa warislik kiloquqi tunji oοqlını elip, sepilning tepisidə uni kəydürmə kurbanlıq kıldı. U wakıttı Israıl Pərvərdigarning kəttik kəhrigə uqriqanıdi. Xuning bilən bu üq padixah, Moab padixahıtin ayrılip, hərkəysisi ez yurtioqa ketixti.

4 Pəyəqəmbər xagirtliridin birining tul kalojan hotuni Elixaqə pəryad kılıp: Sening kəlulgə bolovan mening erim olıptu. Bilisənki, sening kəlulgə Pərvərdigardin körkəkən adəm idi. Əmdi kərəz igisi menin ikki oοqlumni küllükə aloqili kəldi. **2** Elixa uningdin: Sening üçün nemə kılıy? Deginə, əyündə neməng bar? — dəp soridi. U: Dediqkingning eyidə qikip bir koza maydin baxka həq nrəsa yok, — dedi. **3** U: Berip həmmə koxnilirindən qəgün-koza, yəni box qəgün-kozilarnı etnə alojin, ular az bolmısın. **4** Andin ezungı bilən oοqlırlıq eyə kirgin, ixiqin yepip həmmə qəgün-kozilarnı may qaqılıqin. Toxqanlırını bir qətəkə elip koyqın, — dedi. **5** Xuning bilən u u yərdin ayrılip oοqlırları bilən eyə kirip ixiqni yaptı. Oοqlırları qəgün-kozilarnı uning alındıqə elip kəlgəndə, u may kuydi. **6** Wa xundak boldiki, qəgün-kozilarning həmmisi toləzanda u oοqlıq: Yənə bir koza elip kəl, dedi. Əmma oqlı: Əmdi koza kalmidi, dedi. U wakıttı may tohtap kəldi. **7** Əmdi u berip Hudanıq adımlıqə həwər yətküzdü. U: Berip maynı setiwt, kərzinqni tütəktin; andin kəlqənən pul bilən ezungı wə oοqlırlıqning jenini bekiqinlar, dedi. **8** Bir künli Elixa Xunəm xəhərigə bardi. U yərdə bir bay ayal bar idi wə u unı ezi qeydə tamakka tutup kəldi. Xuningdin keyin hərkəqən u yərdin etüp mangsa, u uning eyiga kirip oqızalınlıq. **9** Bir künli u ezi erige: Bu yərdin daim etidiqən kixi Hudanıq bir mukəddəs adımı ikenlikini biliq yəttim. **10** Biz ezzidə uningə bir qikiqrak ey salayı. Uningə eydə kariwat, xırə, orunduk wə qiraqdən təyyarlap berəylı; wə xundak bolsunki, u əqanla yenimizə kəlsə xu eydə tursun, — dedi. **11** Əmdi pəyəqəmbər bir künli u yergə kəlgəndə, xu balıhanoja kirip yetip kəldi. **12** U ezi hizmətkarı Gəhəzinq: Sən u Xunəmlik ayalnı qakıroqin, dedi. U unı qakıroqanda, ayal uning kəxiqə kəldi. **13** Pəyəqəmbər hizmətkarıqoja: Sən uningə: «Sili bizning oqemimizini yəp muxundak əzəlirini kep awara kəldildi; mən sili üçün nemə kılıp berəy? Padixahka yaki koxun sərdarioja birər tələplərinə yetkizəyəm?» — deqin, dedi. Aylıq uningə jawab berip: — Mən ezi həlkim arısida yaxxawatımə, boldı! dedi. **14** Əmdi Elixa Gəhəzindin, uningə nema kılıp berix kerək? — dəp soridi. Gəhəzinq: Uning oοql balisi yok iken, wə erimə kəri ikən, dedi. **15** U: Uni qakıroqin, dedi. Aylalı qakırıwidi, ayal ixiqkə kelip turdi. **16** Pəyəqəmbər uningə: Kelər yili təhminən muxu wakıttı kəqaklırlıda bir oοqlırları bolidu, dedi. U: Yak, i oqojam! I Hudanıq adımı, dedikinqə yalojan eytmioqin, dedi. **17** Əmdi Elixa uningə degəndək u ayal hamilidər bolup, ikkinçi yili bekitilgən wakıttı oοql tuəndi. **18** Bala eşüp qong boldı. Bir künli xundak boldiki, u atisi bar yergə, ormqıqların kəxiqə qikip kətti. **19** U atisioqa:

Way bexim, way bexim, dəp waysidi. U hizmətkarioqa, uni anisining kəxişa elip baroqin, dedi. **20** U uni kətərüp anisining yenioşa apirip koydi. Bala anisining etikidə qükkigə olturdi, andin ełüp kıldı. **21** Andin anisi qikip, uni Hudanıng admiring eyidiki kariwatka yatkuzup koyup, ixikni yepip qikip kətti. **22** U erini qakirip uningoşa: Oqlamlardan birini mangdurojin, u bir exəknı elip kəlsün; mən uni qapturup, Hudanıng admiring kəxişa dərhal berip keləy, dedi. **23** Eri uningoşa: Nemixkə uning kəxişa bütüñ barisən? Bugün ya yengi ay ya xabat künü bolmisa, dedi. Ayali uningoşa, Həmmə ix tinqlik — dedi. **24** U exəknı tokutup oqlamışa: Ittik həydəp mang; mən demigüqa tohtimioqin, dedi. **25** Xuning bilən u Karməl teçiqə berip Hudanıng adimi aldişa kıldı. Wə xundak boldiki, Hudanıng adimi uni yıratınlı kərüp ez hizmətkari Gəhəzioşa: Mana Xunəmlik ayal keliwati; **26** Sən uning aldişa yügürüp berip uningdin: Sili tinqlikmu? Ərliri tinqlikmu? Balılıri tinqlikmu? — dəp soriqin, dedi. — Həmmə ix tinqlik, dəp eyti ayal. **27** Əmdi təqəqə qikip Hudanıng admiring kəxişa kəlgəndə, u uning putlirini kəqaklıdi. Gəhəzə uning yenioşa berip uni ittiriwətməkqi boldi; lekin Hudanıng adimi: — Uni ez ihtiyyarioşa koyojin; qünki uning kəngli intayin sunuk wə Pərvərdigar bu ixni manga deməy yoxuruptu, dedi. **28** Ayal: Mən oqojamdin bir oqul tilidimmu? Manga yalojan səz kilmioqin, dəp sandın etünmidimmu? — dedi. **29** Pəyəqəmbər Gəhəzioşa: — Belingni qıng bəqləp, menin hasamni elip mangojin. Birsiga uqrisang, uningoşa salam kilmioqin, birsə sanga salam kilsə, sən uningoşa jawab bərmigin. Menin hasamni balining yüziga koyojin, dedi. **30** Balining anisi: Pərvərdigarning hayatı bilən wə sening həyatıng bilən kəsəm klimənki, sandın ayrılmamın, dedi. Elixa ornidin turup uning kəynidin əgəxti. **31** Gəhəzə ulardın burun berip həsisiyi balining yüziga koyojanidi. Əmma heq awaz yaki tiwix qıkmidi. Xuning bilən u yenip Elixanıng aldişa berip uningoşa: Bala oyojanmadi, dedi. **32** Elixa əyga kelip əkarisa, mana, bala uning kariwitida ələk yatatti. **33** U bala bilən ezini ayrim kəldurup, ixikni yepiwişip Pərvərdigaroşa dua kıldı. **34** Andin u kariwatka qikip balining üstigə ezini koyup aqzını uning aqzıja, kezlini uning kezlirigə, kollırını uning kollırıqə yekip yattı. Xuning bilən balining bədini issixka baxlıdi. **35** U qüxüp eyda u yak-bu yakka mengip andin yənə kariwatka qikip yənə balining üstigə egildi. U wakitta bala yətə ketim qüxkürdi, andin kezlini aqtı. **36** Pəyəqəmbər Gəhəzəni qakirip uningoşa: Xunəmlik ayalni qakıroqin, dedi. U uni qakirip koydi. U Elixanıng yenioşa kəlgəndə. U uningoşa: Oqlullırını kətərüp alsila, dedi. **37** U əyiga kiripla uning ayoqı aldişa yikılıp düm yattı, bexi yərgə təgküdək təzim kıldı. Andin ez oqlını kətərüp qikip kətti. **38** Elixa Gilgalıja yenip bardi. Xu qəoqda yurtta aqarçılıq bolanıdi. Pəyəqəmbərlərin xəgirtlili Elixanıng yenida olturoqanda u ez hizmətkarioşa: Sən qong kazanni esip pəyəqəmbərlərin xəgirtliliqə xorpa pixurup bərgin, dedi. **39** Ulardın birsı otyax tərgili dalaqə qikip yawa kapak pelikini teip, uningdin yawa kapak üzüp etikini toldurup kelip, toqtrap kazanoşa saldı; qünki ular bularning zyanılık ikənlilikini bilməydi. **40** Andin ular yənglər dəp adəmlərgə usup bərdi. Lekin ular tamaqni yegili baxlıqanda: I Hudanıng adimi, kazanda eliim bar, dəp warkırxati. Həqkim uningdin yeyəlmidi. **41** Elixa: Azrakkına un elip kelenglər, dedi. U xuni kazanoşa taxlap: Həlkə wə usup bərgin, yesun, dedi. Wə mana, kazanda heq zəhər kalmidi. **42** Əmdi Baal-Xalıxaḥdin bir adəm kelip, Hudanıng admıgə arpa həsulining tunji mewisidin ax-nan, yəni yigirmə arpa nanni wə bir halta kək baxni elip keliwidi, u: Həlkə yegili aldişa koyojin, dedi. **43** Uning hizmətkarı:

Xuni bir yüz adəmning alidida kəndak, koyalaymən? dedi. Elixa: Həlkə yegili bərgin; qünki Pərvərdigar mundak dəydu: Ular yəydu wə uningdin exip kəlidü, dedi. **44** Xuning bilən u xuni ularning alidida koydi; ular yedi wə dəl Pərvərdigarning deginidək, uningdin exip kəldi.

5 Suriə padixahining koxun sərdarı Naaman ez oqojisining alidida tolımı kədirəndi wə izzətləndi, qünki Pərvərdigar uning kəli arkılık Suriyəga nusratlılar bərgəndi. U batur jəngqi bolojını bilən, lekin mahaw kesiligə giriptar bolup kələnəndi. **2** Əmdi Suriylar top-top bolup, bulanglıqlikə qikip Israeldin bir kiqik kızını tutup kələnəndi; bu kız Naamanning ayalining aylıñtını kılattı. **3** U hanimoşa: Kaxki, menin oqojam Samariyədiki pəyəqəmbərnin kəxidə bolsidi! U uni mahaw kesilidin sakaytattı, dedi. **4** Naaman berip hojisioşa: — Israilning yurtidin bolanın kiqik kız mundak-mundak eytti, dedi. **5** Suriə padixahı: Yahxi! Sən baroqin, mən Israilning padixahıja bir məktup əwətimən, dedi. Naaman on talant kümüx bilən altə ming xəkəl altun wə həm on kixilik kiyimni elip Israiloja bardi. **6** U məktupni Israilning padixahıja apirip tapxurup bərdi. Məktupta: — «Bu məktup sanga yetkanda bilgəsənki, mən ez hizmətkarım Naamanni sening kexinqə mangdurdum. Sən uni mahaw kesilidin sakaytəksən», dəp pütlügnəndi. **7** Israilning padixahı hətni okup bolup, ez kiyimlirini yirtip-yirtiwtə wə: — Man Hudamu? Kixini əltürüp həm tırıldırulaymanmu? Nemixkə u kixi: — Bu adəmni mahaw kesilidin sakaytək, dəp həwələ kılıdu? Kənri, oylinip kərtinglər, u dərvəkə mən bilən jəng kələjili bəhənə izdəydi, dedi. **8** Wə xundak boldiki, Hudanıng adimi Elixa Israilning padixahining ez kiyimlirini yirtkinini angliojanda, padixahka adəm əwətip: Nemixkə ez kiyimliringni yirtting? U kixi hazır bu yərgə kəlsün, andin u Israilda bir pəyəqəmbər bar ikən dəp bilidu, dedi. **9** Naaman atlırı wə jəng hərəwisi bilən kelip, Elixanıng eyining ixiki alidida tohtidi. **10** Elixa bir həwərqiñi mangduruq Naamanoşa: — Berip İordan dəryasında yətə ketim yuyunup kəlgin; xundak kilsang ətlirinq əsligə kelip pakız bolisən, dedi. **11** Lekin Naaman aqqlikləp yenip kelip: — Mana, u qokum qikip, menin bilən kerixidü, era turup Hudasi Parwərdigarning namişa nida kiliq, [yara] jayıning təstidə kəlini silkip, mahaw kesilini sakaytidi, dəp oylap kələnəndim. **12** Dəməxkñinq dəryalırı, yəni Abarna bilən Farpar [dəryasining sulurı] Israilning həmmə suluridin yahxi əməsmu? Mən ularda yuyunsam pakız bolmamdim? — dedi. U kəttik oqəzəplinip burulup yoloja qıktı. **13** Lekin uning hizmətkarları uning kəxişa berip: — I atam, əgər pəyəqəmbər siligə eçir bir ixni tapılıqan bolsa, kılmasmidilə? Undak bolojan yərdə, u siliga suşa qüxüp yuyunup, pakız bolisəla, deqan bolsa xundak kilməmlə? — deyixti. **14** Xunga u qüxüp, Hudanıng admiring səziga binaən İordan dəryasında yətə ketim qəməldi. Xuning bilən uning eti paklinip, kiqik balining etidək bolup sakaydi. **15** Xuning bilən u barlıq həmrəhli bilən Hudanıng admiring kəxişa kaytip kelip, uning alidida turup: — Mana əmdi pütkül yar yüzüdə Israeldin baxka yərdə Huda yok ikən, dəp bilip yəttim; əmdi hazır, ez kəminəngdin bir sowoqatni kəbul kələjin, dedi. **16** Lekin Elixa: Mən hizmitidə turuwtəkən Pərvərdigarning hayatı bilən kəsəm klimənki, heq nemini kəbul kılmasmən, dedi. [Naaman] tola qıng turuwalısimu, heq kəbul kilməndi. **17** Andin Naaman mundak dedi: — Əgər kəbul kilməsən, kəminənggə topidin ikki keşir yük berilsün; qünki kəminəng bundün keyin Pərvərdigardin baxka heqkəndək ilahlarəja kəydürmə kurbanlıq yaki inaqlıq kurbanlığını kəltüməydi. **18** Lekin Pərvərdigar kəminəngning xu bir ixini kəqürüm kələjəy: oqojamning ezi Rimmonning

buthanisoja sejdə kilmak üçün kırğonda, menin kolumoja yelənsə mən Rimmonning buthanisida tiz piüksəm, muxu amalsız tiz pükkinim üçün Pərvərdigar mən kəminəngni kəqürgəy, dedi. **19** Elix unaingoja: — Sən aman-hatırjəmliktə kətkin, dedi. U uningdin ayrılip azojina yol mangi. **20** Lekin Hudanining adimi Elixanıng hizmatkarı Gəhəzi kənglidə: — Mana, u Suriyalık Naaman elip kəlgən nərsiliridin ojojam həqnemini almay, uni bikar kətküzüwetiptu. Lekin Pərvərdigarning hayatı bilən kəsəm klimənki, mən uning kəynidin yügürüp berip, uningdin azrak bir nərsə alay, dəp oyıldı. **21** Xuni dəp Gəhəzi Naamanning kəynidin bardi. Naaman bir kimning kəynidin yügürüp keliwatçınını kerüp, hərvisidin qıxüp uning aldiqə berip: Həmmə ix tinqlıkmı? — dəp soridi. **22** U: — Tinqlıq, — dedi, — əmma ojojam meni mangdurup: Mana əmdi Əfraim taqlıqidin pəyoqəmbərlərning xagirtliridin ikisi yigit kəximəqə kəldi. Bularqo bir talant kümüx bilən ikki kixlik kiyim bərsilə, dəp eytti, — dedi. **23** Naaman: — İkki talant kümüxni kobul kilojin, dəp uni zorlap ikki talant kümüxni ikki haltıqə qeqip, ikki kixilik kiyimni qikirip bərdi. Bularni Naaman qulamlırıdin ikki yigitkə yükdüzdü; ular Gəhəzining alidda bularni ketürüp mangdi. **24** U turojan dəngəg yətkəndə bularni ularning kolliridin elip eyigə tipk koydi; andin bu adamlarını kətküzüwətti. **25** Andin u oqojisining aldiqə kirip turdi. Elix unaingdin: — I Gəhəzi, nəgə berip kelding? — dəp soridi. U jawab berip: Kəlulg həqyərgə barmidi, — dedi. **26** Elix unaingoja: — Məlum bir kixi hərvisidin qıxüp, kəyniga yenip, sening aldingoja kəlgəndə, menin rohim xu qaçında sening bilən birgə baroqan əməsmü? Bu kixilər kümüx bilən kiyim, zəytun baqları bilən üzümzarlar, koy bilən kala, malaylar bilən kenizəklərni kobul kılıdiojan wakıtmu? **27** Lekin hazır Naamanning mahaw kesili sanga həm nəslingga məngügüə qaplıxidu, — dedi. Xuning bilən u Elixanıng kəxidin qıkkənda kardək ak bolup қaldı.

6 Pəyoqəmbərlərning xagirtliri Elixoja: — Mana bizgə sening aldingda turuwatkan yerimiz tar kəldi. **2** İordan dəryasining boyioja berip, hərbimiz birdin yaqoq elip, xu yərdə turidiojanqa bir turalıq ey yasayı, — dedi. — Beringlar, dəp jawab bərdi u. **3** Əlarning biri yənə: — İltipat kiliq kəminiliring bilən birgə baroqin, dedi. U: — Billə baray, dedi. **4** U ular bilən mangdi. Əlarning daryasinoja berip, dərah kesikxə baxlıdi. **5** Lekin ularning biri dərah kesiwatkanda paltining bexi suoja qıxüp kətti. U warkırıp: — Way ojojam, bu etnə alopən palta idi, dedi. **6** Hudanining adimi: Nəgə qüxti, dəp soridi. U qıxkən yərni kərsətip bardi. U bir xahni kesip, uni suoja taxliwidi, Paltining bexi ləyləp qıktı. **7** U: Uni kolungoja alojin, dəwid, u kixi kolını uzutup uni tutuwaldı. **8** Suriyəning padixahı Israil bilən jəng kiliwatatti. U eż hizmətkarlırları bilən məslıhətləxip, palanqı-pokunqı yərdə bargah tikişim, dəp bekitətti. **9** Hudanining adimi Israilning padixahı həwər əwitipt: — San palanqı-pokunqı yərə berixtin ehtiyyat kilojin, qünki Suriylər u yergə qıxməkqı, dedi. **10** U waqtılarda Israilning padixahı Hudanining adimi eziqə kərsətkən jayoja adəm əwitipt u yərdiki adəmliriga ehtiyyat kilişni agahlındurdu. Bundak ix birkənqə kətim boldi. **11** Buning səwəbədinin Suriyəning padixahı kənglidə kəttik aqqıqlinip, eż hizmətkarlırlarını qakirip ulardın: — Arimizdin kimning Israilning padixahı təripida turidiojanlığını manga kersətip bərmənsilər?! — dəp soridi. **12** Lekin hizmətkarlırinin biri: — I ojojam padixah undak əməs; bəlli Israilda turidiojan Elixı deyən pəyoqəmber sən yatqan hujrangda kılıqan səzliringni Israil padixahı oja eytip beridu, — dedi. **13** U: Berip uning nədə iکənlilikini paylap kelinguş,

mən adəm mangdurup uni tutup kələy, dedi. Ular: — U Dotan xəhiridə ikən, dəp həwər kıldı. **14** Xuning bilən u xu yərgə atlıklar, jəng hərwiliri wə zor bir қoxunni mangdurdu. Ular keqisi yetip keliq xəhərni körxiwaldı. **15** Hudanining adimininq maliyi səhərdə turup qıqşa, mana, bir atlıklar wə jəng hərwiliri қoxuni xəhərni körxiwalıqanıdi. Malay unaingoja: Apla, i ojojam, kəndak kələrmiz? — dedi. **16** Lekin u: Körkmiojin; mana biz bilən birgə bolojanlar ular bilən birgə bolojanlardın keptur, dedi. **17** Əmdi Elixı dua kılıp: I Pərvərdigar, malayimning kəzərlərini kərələydiqən kiliq aqkaysən, dedi. U wakıttı Pərvərdigar yigitning kəzərlərini aqtı wə u əyni əhəwalı kərdi; mana, pütkül təq Elixani qəridəp turojan yalkunluq at wə jəng hərwiliri bilən toloqanıdi. **18** Suriylar qıxüp u tərəpkə kəlgəndə, Elixı Pərvərdigar oja dua kılıp: Bu həlkəni korluk bilən uroqin, dedi. Xuning bilən U Elixanıng tiliki boyiqə ularni korluk bilən urdi. **19** Elixı ularoja: Bu [sılər izdigin] yol əməs wə [sılər izdigin] xəhər əməs; menin kəynimdən aqixinglar, sılərni sılər izdigin adəmni qəxiqə baxlap baray, dəp ularni Samariyəgə baxlap bardi. **20** Wə xundak boldiki, ular Samariyəgə kırğonda Elixı: I Pərvərdigar, ularning kəzərlərini kərələydiqən kiliq aqkaysən, dedi. Pərvərdigar ularning kəzərlərini aqtı; wə mana, ular Samariyəning otturisida turatti. **21** Israilning padixahı ularni kərgəndə Elixadin: I atam, ularni eltürüwetəymu? Əlarnı eltürüwetəymu? — dəp soridi. **22** U: — Sən ularni eltürmə; hətta eziq kiliq wə okyaying bilən əsir kılqanlıringni eltürmədiqən yerdə, bularni eltürüxkə bolamit? Əksiqə, ularning aldiqə nan, su koyojin; xuning bilən ular yəp-iqip eż oqojisioja yenip kətsən, dedi. **23** Xundak kiliq, u ularoja qong ziyanat bərdi; ular yəp-iqip boloqändin keyin, andin ularni yoloja saldı. Ular oqojisining yenoja kaytti. Xuningin keyin Suriyədin bulangqılar xaykılıri Israilning zeminiqə kəytə besip kirmidi. **24** Keyin xundak boldiki, Suriyəning padixahı Bən-Hədad pütkül қoxunini yiojip Samariyəni muhəsirigə aldi. **25** Xuning bilən Samariyadə zor aqarqılıq boldi. Ular uni xunqə uzun əkəm kəldiki, bir exək bexi səksən xəkəl kümüxkə, wə kəptər mayikining bir qinisiqin təttin biri bəx xəkəl kümüxkə yarayıttı. **26** Israilning padixahı sepihning üstdin etkəndə, bir ayal unaingoja: I ojojam padixah, yardım bərginəl dəp pəryad ketürdi. **27** U: Əgər Pərvərdigar sanga yardım bərmisə, mən sanga kəndak yardım kiliy? Ya hamandın ya üzüm kəlqikidin yardım tepilamdu?, — dedi. **28** Padixah əmdi unaingdin yənə: Nema dardıng bar? — dəp soridi. U: Mana bu hotun manga: Oqlungnı bərgin, biz uni bugün yəyli. Əta bolsa menin oqlumni yaymır, dedi. **29** U wakıttı biz menin oqlumnu kaynitip pixurup yedük. Ətisi mən unaingoja: Əmdi sən oqlungnı bərgin, uni yəyli desəm, u eż oqlını yoxurup koydi, — dedi. **30** Padixah ayalning səzini anglap kiyimlirini yirtip-yirtiwətti. U sepiilda ketiwtəkanda, hələ uning kiyimining iqığa, yəni etiqə bez kiyənəlikini kərtüp қaldı. **31** [Padixah]: — Əgər Xəfatning oqlı Elixanıng bexi bügün tenidə kalsə, Huda menin beximni alsun wə uningdinmə artuk jazalısun! — dedi. **32** Əmma Elixı eż eyidə olтурattı; aksakallaremu uning bilən billə olтурıqanıdi. Padixah uning aldiqə bir adəmni mangdurqanıdi. Lekin u həwərqi u yərə yetip barmayla, Elixı aksakallarоja: — Mana bu jallatning balisining beximni alopılı adam mangdurqanlığını kerdünglərmə? Əmdi həwərqi kəlgəndə ixikni qing takap iqidin tiriwelingər. Mana uning kəynidin kəlgən oqojisining kədimining awazi angliniwtamadu? — dedi. **33** U ular bilən səzlixiwatkanda, mana həwərqi uning kəxiqə qıxüp keliq: «Padixah; «Mana bu balayı'apətnəng ezi Pərvərdigar

təripidin kəldi; mən zadi nemə dəp Pərvərdigar oq yənə ümid baqlıyalarmən?» dəydu, dedi.

7 Elix: Pərvərdigarning səzini anglanglar! Pərvərdigar mundak dəydu: — Ətə muxu wəkitlərda Samariyening dərvazisida bir halta ak un bir xəkəlgə wə ikki halta arpa bir xəkəlgə setilidu, — dedi. **2** Əmma padixah belikini tutup mangajan koxun əməldarı bolsa, Hudanıng adimiga: Mana, hətta Pərvərdigar asmanoq tünglük aqsimu, undak ixning boluxi mümkün mü? dedi. U: — Sən ez kezüng bilən kerisən, lekin xuningdin yeməysən, dedi. **3** Əmdi dərvazining tütüdə tət mahaw kesili bar adəm olturatti. Ular bir-birigə: Nəma üqün muxu yərdə elümün kütüp olturımız? **4** Xəhərgə kiraylı desək, xəhərdə aqarqılıq boləqəkə, u yərdə elimiz; bu yərdə oltursakmu elimiz. Kəpup Suriylərning ləxkərgahıqə ketəlyi. Ular bizni ayisa tırik ələmiz; bizni əltürəlyi desə elimiz, halas, — deyixti. **5** Xuni dəp ular kaqkuron Suriylərning ləxkərgahıqə baroqlı köpti. Ləxkərgahının kexioja yetip kəlgəndə, mana həq kixi yok idi. **6** Qünki Pərvərdigar Suriylərning ləxkərgahıqə jəng hərwilirli, atlar wə zor qong koxunning sadasını anglatkanidi. Xuni anglap ular bir-birigə: Mana, Israilning padixahı bixək Hıttıylərning padixahılarını wə Misirliklarning padixahılarını üstimizqə hujum kılıqlı yallıwaptı, deyixti; **7** kəqkuron kəzəjilip qedirlirini, at bilən exəklərini taxlap ləxkərgahını xu peti koyup, əz janlırını kütkütuz üçün badər kaqkənidi. **8** Mahaw kesili bar adəmlər ləxkərgahning yenioja kəlip, bir qədriroq kırıp, yəp-iqip uningdin kümüx bilən altunni wə kiyimlərni elip yoxurup koyuxti. Andin ular yenip kəlip, yəna bir qədriroq kırıp yurdiki oljinimü elip yoxurup koyuxti. **9** Andin ular bir-birigə: Bizning bundak kılıqinımız durus əməs. Bugün kutluk həwər bar kündür, lekin biz tınmay turuwatımız. Səhərgiqə qalsak bu yamanlık beximizoja qüxicid. Uning üqün əmdi berip padixahning ordisidikilərgə bu həwərni yətküzəyli, dedi. **10** Xuning bilən ular berip xəhərning dərvazisidiki pasibanlarnı qakırıp ularqə: Biz Suriylərning ləxkərgahıqə qıksak, mana heqkim yok ikən, hətta adəmning xəpəsim yoxtur; bəlkı atlar baqlıqlak, exəklər baqlıqlı bolup, qədirələr əyni peti turidü, dedi. **11** Dərvazidiki pasibanlar xu həwərni towlap elan kılıp, padixahning ordisioja həwər yətküzdi. **12** Padixah keqisi kəpup hizmetkarlıriqə: — Mən Suriylərning bizə nema kilməkqi boloninin silərgə dəp berəy. Ular bizni aqarqılıqta kələjinimizni bilip, ləxkərgahdın qıkip dalada məkünütwəlip: — Israillar xəhərdin qıksa, biz ularni tırık tutup, andin xəhərgə kirələyimiz, deyixən gəp, dedi. **13** Hizmetkarlıridin biri jawab berip: — Birnəqqa kixini xəhərdə kələjan atlardın bəxni elip (ularning akıwiti bu yərdə kələjan Israilning barlıq kixilirininqidin, hətta halak bolonlarnıñ qidin bəttər bolmayıdu!), ularni kərəüp kəlixə əwətəyli, dedi. **14** Xuning bilən ular ikki jəng hərwişi bilən ularoja kətidiqən atlarnı təyyar kıldı. Padixah ularni Suriylərning koxununing kəynidin əwətip: — Berip əhəwalını kərəüp kelinglər, dəp buyrudi. **15** Bular ularning idzin lordan dəryasiojqə koqlap bardi; wə mana, pütkü yol boyi Suriylər aldirap kaqkanda taxliwətən kiyim-keqək wə hərhil əswab-üsküniler bilən tolojanidi. Əlqılar yenip kəlip padixahıqə xuni həwər kıldı. **16** U wakittə həlk qıkip Suriylərning ləxkərgahıdın oljilarnı talidi; xuning bilən Pərvərdigarning eytən səzidək, bir halta ak un bir xəkəlgə, ikki halta arpa bir xəkəlgə setildi. **17** Əmdi padixah bilikini tutup mangajan həlikə əməldarnı dərvazini baxkuruxka təyinləp koyqənidi. Əmdi halayık, dərvazidin [etilip qıkkanda] uni dəssəp-qayıliwati wə xuning bilən u əldi. Bu ix padixah Hudanıng adimini tutmaqçı bolup, uning aldioja baroqlanda, dəl Elix aytəkəndək boldi. **18** Xuning

bilən Hudanıng adimi padixahıqə eytən xu sez əməlgə axuruldi: «Ətə muxu wəkitlərda Samariyening dərvazisida ikki halta arpa bir xəkəlgə wə bir halta ak, un bir xəkəlgə setilidü». **19** Əmma həlikə əməldər Hudanıng adimiga: — «Mana, hətta Pərvərdigar asmanoq tünglük aqsimu, undak bir ixning boluxi mümkün mü?» deyənidə. U: — «Sən ez kezüng bilən kerisən, lekin xuningdin yeməysən», deyənidə. **20** Uningoqə həm də xundak boldi; qünki həlk uni dərvazida dəssəp əltürgənidə.

8 Elix ezi oqlını tirildürgən ayaləqə nəsihət kılıp: — Sən wə ez eydikilirən bilən berip, kəyərdə olturquşək jay tapsang, u yarda turqin; qünki Pərvərdigar: — Aqarqılıq bolsun, dəp bekitti. Bu aqarqılıq zemində yəttə yilojıq tügiməydi, dedi. **2** Xuning bilən u ayal Hudanıng adimi eytəkəndək ez eydikilirən bilən berip, Filistilərning yurtida yəttə yilojıq türdi. **3** Wə xundak boldiki, yəttə yil etkəndə, ayal Filistilərning yurtidin yenip kəldi; u padixahın eyi bilən zeminiñ eziqə kayturup berixni iłtimas kılqılı bardi. **4** Xu wakittə padixah Hudanıng adimining hizmətkari Gəhəzə bilən sezlip uningoqə: — Elix kələjan həmmə uluoq əməllərni manga bayan kılıp bərgin, dəwətət. **5** Wə xundak boldiki, u padixahı Elixanıng kəndək kılıp bir əlükni tirildürgənəlikin dəp beriwatkanda, Elix oqlını tirildürgən xu ayal padixahın eyi wə zeminiñ kayturup berixni iłtimas kılqılı kəldi. Gəhəzə: — I padixah oqıjam, mana, bular mən eytən ayal wə Elixə əlümdin tirildürgən oqlı dəl xu, dedi. **6** Padixah, ayaldın soriwidi, u xu wəkəni uningoqə dəp bərdi. Xuning bilən padixah bir aqənatni bəlgiləp: — Uning həmmə təəllükətlərini yandurup bərgin wə xuningdək ez yurtidin kətən kündün tartip bu wəkitkəqə yeridin qıkkən həsuluning barlıq kırımı uningoqə bərgin, dedi. **7** Əmdi Elix Suriyəning padixahı Bən-Hədad kesel yatkınida Dəməxkəkə kəldi. Padixahıqə: Hudanıng adimi bu yərgə kəldi, dəp həwər berildi. **8** Padixah Həzaələgə: — Əzüng bir swoja elip, Hudanıng adimining aldioja berip uning bilən kərüxüp, u arkılıq Pərvərdigardin meninq toorramda: «U bu kesəldin sakiyamdu, sakayməydu» dəp soriqin, — dedi. **9** Xuning bilən Həzaəl uning bilən kərüxükə bardi. U ezi bilən Dəməxkətiki hərhil esil mallardin kırıq təqə swoja elip, uning aldioja berip: «Oqlung Suriyəning padixahı Bən-Hədad meni əwətip, bu kesəldin sakiyimənmu, sakayməyənmu?» dəp soraydi, — dedi. **10** Elix uningoqə: — Berip uningoqə: — Qökum sakiyisən, dəp eytən. Ləkin Pərvərdigar manga kəndakla bolmuşun wəqüm elidi, dəp wəhij kıldı, dedi. **11** Hudanıng adimi təki Həzaəl hijil bolup kətküqə uningoqə tikilip karap turdi, andin Hudanıng adimi yioqlaxka baxlıdi. **12** Həzaəl: — Oqıjam nemixkə yioçlayla! dəp soriq. U: — Mən sening Israillar oqıja kəlidiojan yaman ixlirininq bilimən; qünki sən ularning koroqanlırını kəydürüp, yigilirini kılıq bilən əltürüp, uxxaq balılırını qərəp taxlap, əməldər ayallırının kərnini yeriwetisən, dedi. **13** Həzaəl: — Mənki ittək bir külung nemə idim, undak uluoq ixlarnı kılalamtı? Elix: — Pərvərdigar manga sening Suriyəning padixahı bolidiojanlıq inqni məlum kıldı, dedi. **14** U Elixanıng kəyidin qıkip oqıjsining yenioja bardi. Bən-hədad uningdin: — Elix sanga nema dedi, dəp soriq. U: — U manga silininq toorrlarıda, qökum sakiydu, dəp eytə, dedi. **15** Ətisi Həzaəl bir parçə beznı elip, suqə qılqap padixahning yüzünü ətti. Xuning bilən u əldi; wə Həzaəl uning ornidə padixah boldi. **16** Israilning padixahı, Ahəbning oqlı Yoramning səltənətinəng bəxinqi yilida, Yəhəoxafat tehi Yəhəudanıng padixahı waktida, Yəhəoxafatning oqlı Yəhəoram Yəhəudanıng padixahı bardi. **17** U padixah bolonında ottu ikki yaxta bolup, Yerusalemda səkkiz yil səltənət kıldı. **18**

U Ahabning jəməti kələqəndək Israil padixahlirining yolidə yürüdi (qünki uning ayali Ahabning kizi idi); u Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqənni kıldı. **19** Lekin Pərvərdigar Dawutka: — Sening bilən oqulliringoja «mənggү əqməydiqən qıraq» berimən degen wədisi tüpəylidin u Yəhədanı harab kılıxını halımidı. **20** Uning künrləridə Edom Yəhədananı idarə kılıxıqə isyan kötürüp, azad bolup ez aldiqə bin padixahlıq tiklidi. **21** Xuning bilən Yoram həmmə jəng hərwilirli bilən yoloja qıkip Zair xəhərigə etti. U keqisi ornidin turup, əzini wə jəng hərwilirinən sərdarlarını korxivaloja Edomlarla hujum kılıp, ularını məqlup kıldı; lekin ahirida [Yəhənda] ləxkərləri ez eylirigə keqip ketti. **22** Xuning bilən Edomlar Yəhədananı həkümənlilikdən büğüngiçə azad boldı. U wakitta Libnahmu isyan kötürüp azad boldı. **23** Əmdi Yoramning baxka ixliri həm kələqənlirinən həmmisi bolsa «Yəhənda padixahlirining tarix-təzkirilri» degen kitabta püttülgən əməsmidi? **24** Yoram ez ata-bowlirili arisida uhlidi wə «Dawutning xəhəri»də ata-bowlirinən yenida dəpnə kılındı. Ooqli Ahəziya uning ornida padixah boldı. **25** Israilning padixahı, Ahabning ooqli Yoramning səltənitinən on ikkinçi yili, Yəhənda padixahı Yəhəramning ooqli Ahəziya Yəhədaqə padixah boldı. **26** Ahəziya padixah bolqəndə yigirmə ikki yaxta bolup, Yerusalemda bir yil səltənat kıldı. Uning anisining ismi Ataliya idi; u Israil padixahı Omrining kizi idi. **27** [Ahəziya] Ahabning jəmətinən yolidə yürüp Ahabning jəməti kələqəndək, Hudarıning nəziridə rəzil bolqənni kıldı; qünki Ahabning küt'yoqlı bolup uningoja həmjəmet idi. **28** Ahabning ooqli Yoram Suriyəning padixahı Həzael bilən Gileaditki Ramotta sokuxkanda Ahəziya uningoja həmdəmlixip sokuxkə qıkkənidı. Suriyalar Yoramni zohimləndürdü. **29** Yoram padixah Ramahda Suriyə padixahı Həzael bilən sokuxkanda Suriyələrin yegən zəhəmini dawalitix üçün, Yızrəlgə yenip kəldi. Ahabning ooqli Yoram kesəl bolqəqə, Yəhədananı padixahı, Yəhəramning ooqli Ahəziya uni yoklıqılı Yızrəlgimə bardi.

9 Elixə pəyoğəmbər pəyoğəmbərlərinən xəgirtliridən birini qəkərip, uningoja: — «Belingni bəqəlap bu may əqəsini kolungoja elip, Gileaditki Ramotka baroqin. **2** U yarga baroqanda Nimxining nəvrisi, Yəhəxəfatning ooqli Yəhəuni tətip, eyigə kirip, uni ez buradələri arisidin ornidin turozup, iqtikirki eygə baxlap kir. **3** Andin əqədikli mayni bəxiqə kuyup: Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən seni Israiloja padixah boluxkə məsih kıldı, degin; xuni dəp bolupla iixkni eqip, keqip qıkkın, həyal bolma» — dedi. **4** Xuning bilən xu yax pəyoğəmbər yigit Gileaditki Ramotka bardi. **5** U yərəga kəlgəndə, mana, koxunning sərdarları u yərdə olтурattı. U: — 1 sərdar, sanga bir seziüm bar, dedi. Yəhə: — Kəyəsimizə? — dəp soridi. U: — Sanga, i sərdar, dedi. **6** U kəpəp eygə kirdi. Yigit bəxiqə mayni kuyup uningoja mundak dedi: Israilning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən seni Pərvərdigarning həlkigə, yəni Israiloja padixah boluxkə məsih kıldı. **7** Sən ez oqojang Ahabning jəmətinən yoxkitəsan; qünki ez kullırim pəyoğəmbərlərinən kəni üçün wə Pərvərdigarning həmmə kullirinən kəni üçün Yızəbəldin intikam alay. **8** Ahabning pütkül jəməti yokılıdu; Ahabning jəmətidin Israildiki həmmə ərkəklərni hətta ajiz yaki meyip bolsun həmmisini halak kılımən. **9** Mən Ahabning jəmətinən Nibatning ooqli Yərəboamning jəmətidək wə Ahiyahnıng ooqli Baaxanıng jəmətidək yok kılımən. **10** Itlar Yızəbelini Yızrəldikli xu parqə yərdə yəydi. Həqkim uni dəpnə kilməydi. Xuni dəp bolupla yigit iixkni eqip keqip ketti. **11** Yəhə ez oqojisining hizmətkarlırinən kexiqə yenip qıkkəndə, ular uningdin: — Həmmə ix tinqlikmu? Bu təlwə seni nemə ix

bilən izdəp kəptü? — dəp soridi. U ularqa: Silər xu kixi wə uning səpsətəlirini bilsilər, — dedi. **12** Ular: Yalojan eytmə! Bizə dəp bərginə! dewidi, u: — U manga mundak-mundak dəp, Pərvərdigar mundak dəydu: — «Seni Israilning üstdə padixah boluxkə məsih kıldı» dəp etti — dedi. **13** Xuning bilən ularning həmmisi tonlularını selip, pələmpəydə yeyip uningoja payandaz kıldı. Ular kanay qelip: «Yəhə padixah boldı!» dəp jakarlaxtı. **14** Xuning bilən Nimxining nəvrisi, Yəhəxəfatning ooqli Yəhə Yoramni kəstliməkqə boldı. U wakitta Yoram bilən barlıq Israillar Gileaditki Ramotta turup, u jayni Suriyəning padixahı Həzaəlning hujumidin muhəşpazət kiliwatattı. **15** Əmdi Yoram padixah Suriyəning padixahı Həzaəl bilən sokuxkanda Suriyələrdin yegan zəhmidin sakıyix üçün Yızrəlgə yenip kəlgəndi. Yəhə bolsa [eziga əgəxkənlərgə]: Silərgə layık kərünsə, Yızrəlgə berip həwər bərgüdək həqkimini xəhərdin qəqurmangalar, degəndi. **16** Yəhə bir jəng hərvisini həyədəp Yızrəlgə bardi, qünki Yoram u yərdə kesəl bilən yatkanidi (Yəhədananı padixahı Ahəziya Yoramni yoklıqılı qüçüp kəlgəndi). **17** Əmdi kezətqi Yızrələning munarida turup, Yəhə katarlıq bir top adəmlərni kərdi. U: «Bir top adəmlərni kərdüm» dedi. Yoram: Bir atlık kixini ularning aldiqə əwətinglər, u ulardin: — Həmmə ix tinqlikmu? — dəp sorisun, dedi. **18** Xuning bilən atlık bir kixi ularning aldiqə berip: — Padixah, həmmə ix tinqlikmu, dəp soridi, dedi. Yəhə: — Tinqlikmu, əməsmu, buning bilən nəma karing? Burulup mening kəynimdin mang, — dedi. Kəzətqi [padixahkə] həwər berip: — Həwərqi ularning kexiqə bardi, lekin əytiq kəlmidi» — dedi. **19** Xuning bilən u yənə bir atlık kixini mangdurdı. U ularning aldiqə berip: — Padixah, həmmə ix tinqlikmu, dəp soridi, dedi. Yəhə: — Tinqlikmu, əməsmu, buning bilən nəma karing? Burulup mening kəynimdin mang, dedi. **20** Kəzətqi [padixahkə] həwər berip: — Həwərqi ularning kexiqə bardi, lekin əytiq kəlmidi. Əmdi ularning hərwa həydixi Nimxining ooqli Yəhəuning həydixidək ikən, qünki u tələwilərgə həydəydi, dedi. **21** Yoram: — Hərwinə ketinglər, dəp buyruwidi, uning jəng hərvisini kətip təyyarlıdi. Andin Israilning padixahı Yoram bilən Yəhədananı padixahı Ahəziya, hərbəri ez jəng hərvisiə olturup, Yəhəuning aldiqə berixkə qıktı; ular uning bilən Yızrəllik Nabotning etizlikidə uqraxtı. **22** Yoram Yəhəni kərgəndə, — I Yəhə, həmmə ix tinqlikmu? dəp soridi. U: — Anang Yızəbelinən kələşən buzukqılıkları wajadurəlikli xunqə jik tursa, kəndakmu tinqlik boludı? — dedi. **23** Xuning bilən Yoram hərwinə yandurup Ahəziyaqa: «I Ahəziya, asılılıq!» dəp warkırap bədər qaqtı. **24** Yəhə okyasını koliqə elip, ok selip Yoramning [kəyni təripidin] uning ikki mürisinən arılıkından attı. Ya oki uning yürüridin texip qıktı wə u ez hərvisiə yikiliq qüxti. **25** Yəhə ez yenidiki əməldəri Bidkarqa: Uni elip Yızrəllik Nabotning etizlikiqə taxliqin. Yadingda bolsunki, mən bilən san uning atisi Ahabning kəynidin bilsə mangəndə, Pərvərdigar uning tooprısında mundak bir həküm-wahiyini eytəkən: — **26** «Mən tünütüng Nabotning kəni bilən uning oqulliringin kənini kərdüm, dəydu Pərvərdigar: Mana bu [kən kərzini] dəl bu etizlikə sanga yandurımən, dəydu Pərvərdigar». Əmdi Pərvərdigarning xu sezi boyiqə, uni elip xu yarga taxliqin, — dedi. **27** Yəhədananı padixahı Ahəziya buni kərgəndə «Bağdiki rawak yolu» bilən qaqtı. Lekin Yəhə uning kəynidin kooqlap: «Uni etinglər!» dəp buyruwidi, ular uni Ibleamning yenida, Gur egizlikiga qıkkən yolda attı. U Məgiddoqıqə keqip u yərdə eldi. **28** Xuning bilən uning hizmətkarlıri uning jəsətinə jəng hərvisiə selip, Yerusalemə elip berip, «Dawutning xəhəri»də ata-bowlirinən yeniqə ez kəbrisidə dəpnə kıldı

29 (Ahabning oqli Yoramning saltənitining on birinqi yilda Ahaziya Yəhudaqa padixah bolqanidi). **30** Yəhū əmdi Yizrələgə kəldi, Yizəbel xuni anglap kezlirigə sürmə sürüp, qaqlirini tarap, derizidin karap turatti. **31** Yəhū dərwazidin kırğandə u uningoja: I Zimri, əz oqojangning katili, həmmə ix tinqlikmu? — dəp sordi. **32** Yəhū bexini ketürüp, derizigə karap turup: — Mən tərəptə turidiojan kim bar? dəp soriwidı, ikki-üq aqwat derizidin uningoja karidi. **33** U: Xu ayalni təwəngə taxlanglar, deyixigila, ular uni təwəngə taxlıdi. Xuning bilən uning keni həm taməja həm atlarqa qeqildi. U uni atlrioja dəssitip üstidin etüp kətti. **34** Andin u eygə kirip yəp-iqkəndin keyin: Bu lənitit ayalning jəsитини тəkkürüp, uni dəpnə qılıngılar. Qünki nemila bolmisun u padixahning məlikisidur, dedi. **35** Lekin ular uni dəpnə kiliwetəylı dəp beriwidı, uning bax səngiki, ayaqları wə qolining alkininidin baxka həq yerini tapalmıdi. **36** Ular yenip kelip bu həwərnin uningoja degəndə u: — Bu ix Pərvərdigər Əz kuli Tixbilik İlyas arkılık eytkən munu sezinin əməlgə axuruluxidur: — «Itlar Yizrəldiki xu parqa yərda Yizəbəlning gəxini yəydi. **37** Yizəbəlning əltüki sırtta, Yizrəldiki xu parqa yərda kəqədək yeyilip ketidin wə xuning bilən həqkim: «U Yizəbel ikən» deyəlməydi» — dedi.

10 Əmdi Samariyədə Ahabning yətmix oqli bar idi. Yəhū hətlərni yezip Samariyəgə, yəni Yizrəldiki əməldər-aksakallarqa wə Ahabning jəmatidiki pasibanlarqa əwətti. Hətlərdə mundaq deyildi: — **2** «Silar bilən billə oqojanglarning oqulları, jəng hərwiliril bilən atlar, korojanlıq xəhər wə sawut-korallarmu bardur; xundak bolqandın keyin bu hət silərgə təgkəndə, **3** əz oqojanglarning oqulluridin əng yahxisini tallap, əz atisining təhtigə olturozup, oqojanglarning jəməti üçün sokuxka qılıqlar!». **4** Lekin ular dəkkə-dükkigə qüxtüp intayın korkuxup: Mana ikki padixah, uning aliddə put tirəp turalmıjan yərda, biz kəndakmu put tirəp turalayımız? — deyixti. **5** Xuning bilən orda bexi, xəhər baxlık, aksakallar bilən pasibanlar Yəhūqa həwər yətküzüp: Biz sening kulliringmiz; sən hərnemə buyrusang xuni kılımımız; həqkimini padixah kilmayımız. Sanga nemə muwapiq, kerünsə xuni kılıqin, dəp etti. **6** Yəhū ikkinçi hətni yezip, hətta: — «Əgər man tərəptə bolup, menin sezlirimgə kirixka razi bolsanglar əz oqojanglarning oqulluridin baxlırını elip, ətə muxu wakıttı Yizrəlgə, menin kəximətə ularnı kəltürüngərlər. Əmdi padixahning oqullurı yətmix kixi bolup, ezlirini bəkən xəhərning uluolırinining kəxida turatti. **7** Hət ularqa təgkəndə ular xəhzadılerni, yətmixyələnnin həmmisini oltürüp, baxlırını sewtələrgə selip, Yizrəlgə Yəhūqa əwətti. **8** Bir həwərqi kelip Yəhūqa: Ular xəhzadılerning baxlırını elip kəldi, dəp həwər bərgəndə, u: Ularnı ikki dəwə kılıp, dərwazirinig aliddə ətə atığeqiğə koyungular, dedi. **9** Ətigəndə u qılıp, u yərə turup pütkül halayıqka: Silər bigunahıslar; mana, mən eziüm oqojamoja kəst kılıp uni oltürdüm; lekin bularning həmmisini kim qepip oltürdi? **10** Əmdi xuni bilinglarkı, Pərvərdigarning həq sezi, yəni Pərvərdigər Ahabning jəmati toqrisida eytkinidin həqbir səz yərda kalmaydu. Qünki Pərvərdigər Əz kuli İlyas arkılık eytkinioja əməl kıldı, — dedi. **11** Andin keyin Yəhū Yizrəldə Ahabning jəmatidin qalqanlarning həmmisi, uning təripidiki barlıq arbablar, dəst-aqiniliri wə kahinlirini həq kimni kaldurmay oltürdi. **12** Andin u ornidin turup, Samariyəgə bardi. Yolda ketiwetip «padıqilarqa təwə Bəyt-Əkəd»kə yətkəndə **13** Yəhū Yəhuda padixahı Ahaziyaning kərindaxlıri bilən uqraxtı. U ularında: Silər kim? — dəp sordi. «Ahaziyaning kərindaxlıri, padixahning oqulları wə hanixning oqulluridin həl soriqılı barımız, dedi. **14** U: Ularnı tirik tutungular! dəp buyrudi. Andin

adəmliri ularnı tirik tutti, andin həmmisini Bəyt-Əkədning kudukjinin yenida oltürüp, ularning həq birini koymidi. Ular jəməy kırık ikki adəm idi. **15** U u yərdin ketip baroçanda uning aldioja qıkqan Rəkabning oqli Yəhənadabka yoluqtı. U uningoja salam kılıp: Mening kənglüm sanga sadık bolqandək, sening kənglümüngə manga sadikmu? — dedi. Sadık, dedi Yəhənadab. Yəhū: — Undak bolsa kolungni manga bərgin, dedi. U kolini beriwidı, Yəhū uni jəng hərwişioja elip qılıp, əz yenida jay berip **16** uningoja: Mən bilən berip, Pərvərdigərə bolqan kızıojinlikimni kərgin, dedi. Xuning bilən u uni jəng hərwişioja olturozup həydəp mangdi. **17** U Samariyəgə kəlgändə Ahabning jəmatidin Samariyədə qalqanlarning həmmisini kirip tıtgatkiqə oltürdi. Bu ix Pərvərdigarning İliyəşka eytkən sezinin əməlgə axuruluxi idi. **18** Andin Yəhū həmmə halayıkni yiodurup, ularoja mundaq dedi: — Ahəb Baalning hizmitini az kılıqan, lekin Yəhū uning hizmitini kəp kıldı. **19** Buning üçün Baalning barlıq pəyoğəmərlərini, uning kulkılıkda boloqanlarning həmmisi bilən barlıq kahinlirini manga qakiringlar; heqkim kalmışın, qünki Baaloja qong kurbanlıq sunuqum bar; hərkim hazır bolmisa jenidin mahrum bolidu, dedi. Lekin Yəhū bu ixni baalpərəslərni yokitix üçün hıyligərlik bilən kıldı. **20** Xuning bilən Yəhū: Baaloja has bir həyt bekitinglər, dewidi, ular xundak elan kıldı. **21** Yəhū pütkül Israiloja taklip əwətkəndə, barlıq baalpərəslər kıldı; ulardın həqbirini kam kalmay kıldı. Ular Baalning buthanisioja kıldı; xuning bilən Baalning buthanisi bu bexidin yənə bir bəxiojıqəlik toldı. **22** U [murasim] kiyimi begiğə: Həmmə Baalpərəslərə [ibadət] kiyimlərini əqikip bər, dewidi, u kiyimlərni ularoja əqikip bərdi. **23** Yəhū bilən Rəkabning oqli Yəhənadab Baalning buthanisioja kirip baalpərəslərə: Təkkürüp bekinglər, bu yərda Pərvərdigarning bəndiliridin həqbirini bolmisun, balkı pəkət baalpərəslər bolsun, dedi. **24** Ular təxəkkür kurbanlıkları bilən keydürmə kurbanlıklarını ətküzgili kıldı. Yəhū səksən adimini texida koyup ularoja: Mən silərning ilkinglərə tapxuroqan bu adəmlərden birsə kolunglarda qılıp kətsə, jenining ornida jan berisilər, dedi. **25** Ular keydürmə kurbanlıkları ətküzüp boluxıqıla, Yəhū orda pasibanlıri wə sərdarlarqa: Kirip ularni kətl kılıp, həqkimini qıkkılı koymanglar, dəp buyrudi. Xuning bilən orda pasibanlıri bilən sərdarlar ularni kılıqı bisi bilən kətl kılıp, ətəklərni xu yərgə taxliwətti. Andin Baalning buthanisining iqtirigə kirip **26** bət türwüklərni Baalning buthanisidin elip qılıp keydürüwətti. **27** Ular yəna Baalning türwük-həyəkilini qekip, Baalning buthanisini yikitiqə uni bügüngə kədər həjəthaniqə aylandurdu. **28** Yəhū xu yol bilən Baalni Israil iqidin yok kıldı. **29** Yəhū Nibatning oqli Yəroboamning Israilni gunahka putlaxturoqan gunahlıridin, yəni Bəyt-Əl bilən Dandiki altun mozay butliridin özini yiöpmidi. **30** Pərvərdigər Yəhūqa: Sən obdan kıldığın; Mening nəzirimə muwapiq körünginini ada kılıp, Ahabning jəmatığa kənglümündəki həmmə niyatını bəja kılıp pütküzginqən tıqün, sening oqulluridən tətinqi nəsligiq Israilning təhidi olturidu, dedi. **31** Lekin Yəhū pütün kəlbidin Israilning Hudasi Pərvərdigarning mukəddəs kənunida mengixə kəngül bəlmidi; u Israilni gunahka putlaxturoqan Yəroboamning gunahlıridin neri turmidi. **32** Xu künlərda Pərvərdigər Israilning zəminini kesip-kesip azaytixka baxlıdi. Qünki Həzəəl İordan dəryasının məxriq taripidin baxlap Israilning qəraliridin bəşüp etüp ularoja hujum kıldı; u barlıq Gilead yurtini, Arnon jılıqisining yenidiki Aroərdin tərtip Gileadtın etüp Baxanojiqə, Gad, Rubən wə Manassəhning barlıq yurtlərini ixəjal kıldı. **34** Əmdi Yəhuning baxka əməlləri həm kılıqanlının həmmisi, jümlidin səltənitinining həmmə

kudriti «Israil padixaħlirining tarif-təzkiriliri» degən kitabta pütləğən əməsmidi? **35** Yəhū eż ata-bowliri arısida uhlidi wə Samariyədə dəpənə kılındı. Andin oqlı Yəħoħaħ uning ornida padixah boldi. **36** Yəħuning Israilning üstüdə Samariyədə səltənət kılıqan wakti yigirmə səkkiz yil idi.

11 Əmdi Ahaziyaning anisi Ataliya oqlining əlginini kerganda, barlıq xalq nəşlini eltürrixka kozaqladı. **2** Lekin Yoram padixaħning kizi, yəni Ahaziyaning singlisi Yəħoħebea eltürülük alidda turoqan padixaħning oqullirining arısından Ahaziyaning oqlı Yoaxni oqırılıkqa elip qikip, uni wə inik anisini yastuķ-kırılık ambiroja yoxurup koydi. Yoax xu yol bilən Ataliyadın yoxurup kelinip eltürülmidi. **3** Andin keyin [inik anisi] bilən Parwərdigarning eyida altə yilioqqa yoxurunup turdi. Xu wakitlarda Ataliya zemində səltənət kıldı. **4** Yəttinqi yili Yəħoyada adəm əwətip Kariylar həm orda pasibanlırinining yüzbexilirini Pərwərdigarning eyiga qakirtip kelip, ular bilən əhədə kılıxti. U ularoja Pərwərdigarning eyida kəsəm iqtüzüp, padixaħning oqlını kersətti. **5** Andin ularoja buyrup: Mana silar kilixinglər kerək bolqan ix xuki: — Xabat künidə pasibanlık newiti kələğən tüqtin biri padixaħning ordisida pasibanlık kezəti kilsun. **6** Üqtin biri Sür degən dərwazida tursun wə üqtin biri orda pasibanlar høylisining kəynidiki dərwazada tursun; xundak kılıp silar orda üçün pasibanlık kılısilər. **7** Xabat künidə pasibanlık newitini kılıp bolqan tüqtin ikki kismi Pərwərdigarning eyida padixaħning kəxida pasibanlık kilsun. **8** Silər padixaħning atrapida turup, hərbiringlər kolunqlarqa eż koralınglarnı elip, kimdəkim sepinglardin etkili urunsa uni eltürünglər; padixaħ qikip-kirsə uning bilən billa yürünglər, dedi. **9** Yüzbexilar kahin Yəħoyada barlıq tapilioqanlarını bəja kəltürüxti; hərbir yüzbexi eż adəmlərini, həm xabat künidə pasibanlık newitigə kəlgənlərni həm pasibanlık newitidin yanqanlarıńı kəldürup kıldı; andin Yəħoyada kahinning kəxiqə kıldı. **10** Kahin bolsa Dawut padixaħning Pərwərdigarning eyida saklaklık nəyzə wə kalkanlırını yüzbexilaroja tərkitip bərdi. **11** Orda pasibanlıri tizilip, hərbiri eż kolida koralını tutup, ibadəthanining on təripindən tərtip sol təripiqiğə kurbangah bilən ibadəthanini boylap padixaħning atrapida turdi. **12** Yəħoyada xahzadını otturiqə qikirip uning bexiqə tajni kiygüzüp, uningoja guwaħnamılerni berip, padixaħ boluxka [huxbu yil bilən] məsih kıldı. Həmməylən qawak qelip: — «Padixaħ yaxisun!» dəp towlaxti. **13** Ataliya orda pasibanlırını bilən həlkənning towlaxlirini angloqanda, Pərwərdigarning eyiga kirip, keçqılıkning arısıqə kıldı. **14** U kariwidi, mana padixaħ kaidə-rasim boyiqə tüwruknıng yenida turatty. Padixaħning yenida əməldərər bilən kanayqlarıñ tiziloqanıdı; barlıq yurt həlkə xadlinip, kanay qeliqattı. Buni kergən Ataliya kiyimlərini yirtip: — Asiylik, asiylik! — dəp warķirdi. **15** Əmma Yəħoyada kahin koxunoja məs'ul bolovan yüzbexilaroja: Uni səplirinqələr otturisidin sırtqa qikriwetinqələr; kimdəkim uningoja əgəxsa kılıqlansun, dəp buyurudi. Qünki kahin: — U Pərwərdigarning eyida eltürülmisun, dəp eytkanidi. **16** Xuning bilən ular uningoja yol boxitip bərdi; wə u padixaħ ordisıqə kiridiqən at yolioja yetip kəlgəndə, ular u yerdə uni eltürdi. **17** Yəħoyada: — «Pərwərdigarning həlkə bolaylı!» dəp Pərwərdigarning wə padixaħ bilən həlkənning otturisida bir əhədə tohtattı; padixaħ bilən həlkənning otturisida həm bir əhədə baqländi. **18** Andin barlıq zemindiksi halk Baalning buthanisoja berip uni buzup taxlıdi; uning kurbangahlıri bilən məbədilirini qekip para-parə kılıp, Baalning kahini Mattanmı kurbangahlarning alidda eltürdi. Andin keyin [Yəħoyada] kahin Pərwərdigarning eyiga pasibanlarnı təyinlidi. **19** Andin u yüzbexilar, Kariylar, orda

pasibanlıri wə yurtning həmmə həlkini ezi bilən elip kelip, padixaħlı Pərwərdigarning eyidin baxlap qüxüp, ordidiki «Pasibanlarning dərwazısı»dın padixaħning ordisıqə kirgüzdi; Yoax padixaħlık təhtigə olturdi. **20** Yurtning barlıq həlkə xadlinatti; ular Ataliyanı padixaħning ordisining yenida kılıqlap oltürğəndən keyin, xəhər tıqı bolup kəldi. **21** Yəħoħax yətə yaxka kirgəndə padixaħ, boldi.

12 Yəħuning səltənətinining yəttinqi yılıda Yəħoħax padixaħ boldi; u kırıq yil Yeruselemdə səltənət kıldı. Uning anisi Bəər-Xebal Zibiyah idi. **2** Yəħoħax Yəħoyada kahin uningoja nəsihət kılıp turoqan barlıq künllarda, Parwərdigarning naziridə durus bolqanı kıldı. **3** Peşət «yukiri jaylar»la yoxitilmidi; həlk yenila «yukiri jaylar»qa qikip kurbanlık kılıp huxbu yaktı. **4** Yəħoħax kahinlərə: — Pərwərdigarning eyiga Hudaqə atalojan həmmə pul, jümlidin royhəttin etküzülgən hər kixining baj puli, kəsəm iqtənlərning puli wə hərkim ihtiyyarı bilən Parwərdigarning eyiga beqixlap əkəlgən həmmə pulni. **5** kahinlər hazırlanıqlarından tapxuruwelip Parwərdigarning eyining kəysi yeri buzuloqan bolsa, xu pulni ixlitip xularını ongxisun, dedi. **6** Lekin Yəħoħax padixaħning səltənətinining yigirmə üqinqi yilioqqa, kahinlər ibadəthanining buzuloqan yərlirini tehiqə onglımojanı. **7** Andin Yəħoħax padixaħ, Yəħoyada kahin wə baxka kahinlərini qakirip ularoja: — Nemixikə ibadəthanining buzuloqan yərlirini ongximidinglər? Mundin keyin həziniqlərən pul almanglar wə eżüngələr ibadəthanining buzuloqan yərlirini onglatmanglar, dedi. **8** Xuning bilən kahinlər makul boluxup: Biz buningdən keyin həlktin pul almamyz həm əzimiz ibadəthanining buzuloqan yərlirinimə ongximaymaz, dedi. **9** Əmdi Yəħoyada kahin bir sanduknı elip qikip, yapkuqidin bir texük texip uni kurbangahning yenioja koydi; kixilər Parwərdigarning eyiga kərgəndə, u ong tərəpta turatty. Dərwazioja kəraydiqən kahinlər Pərwərdigarning eyiga kəltürülən barlıq pulni uningoja salatti. **10** Wə xundak bolattiki, ular sanduqta kep pul qıxkənlərini kərsə, padixaħning katipini bilən bax kahin ibadəthanıqə qikip, Parwərdigarning eyidiki pulni həltiqa qiqip, sanap koyattı. **11** Andin ular Parwərdigarning eyini ongxaydiojan ix baxlıriqə əlqəp-hesablı berətti. Ular bolsa uni Parwərdigarning eyini ongxaydiojan yaqoqqı bilən tamqılar, **12** taxqılar bilən taxtixarlar oja berətti. Ular muxu pulni Pərwərdigarning eyining buzuloqan yərlirini ongxaxkə lazımlı bolqan yaqoq bilən uyulqan taxlarnı setiwellixkə, xuningdək ibadəthanını ongxaxkə wə həmmə baxka qikimoja ixlitetti. **13** Lekin Pərwərdigarning eyiga kəltürülən pul ibadəthanıqə atılıdionan kümük ķaqakuqıqlar, piqaklar, piyalar, kanaylar, ya altundın yaki kümüxtin yasalojan baxka hərkəndək nərsilərini yasitixkə ixlitilmətti. **14** Ular bəlkə xu pulni ix bexilirioja berip, Pərwərdigarning eyini onxitattı. **15** Ular pulni ix bejirgüjilərning ixləməqilərgə təksim kılıp berixi üçün tapxurattı; lekin uning həsawatını kilməytti; qünki bular insap bilən ix kılatti. **16** Lekin itaatsizlik kurbanlık puli bilən gunah kurbanlıkioja munasiwətlik pullar Pərwərdigarning eyiga elip kelinməytti; u kahinlərə təwə ididi. **17** U wakıttı Suriya padixaħı Həzael Gat xəhərigrə hujum kılıp, uni ixqəl kıldı. Andin Həzael Yeruselemona hujum kılıxka yüzləndi. **18** Xuning bilən Yəħudanıng padixaħı Yəħoħax eż ata-bowliri bolqan Yəħuda padixaħlıri Yəħoħafat, Yoram wə Ahəziya Pərwərdigarəjə təkdiim kılıqan həmmə mukəddəs buyumları, wə ezi təkdiim kılıqanlırını Pərwərdigarning eyi həm padixaħning ordisining həziniliridin idəp tapxan barlıq altunoqa koxup, həmmisini Suriyəning padixaħı Həzaeləgə əwətti; andin Həzael Yeruselemdin qekindi. **19** Yoaxning baxka

əməlleri həm kılqanlırinining həmmisi «Yəhuda padixaḥlirining tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütləğən əməsmidi? **20** Əmdi [Yəhəoaxning] hizmətkarlıri uningoja kəst kılıp Silla dawini təripidiki Millo kələsidi uni əltərdi. **21** Uning hizmətkarlıridin Ximeatning oqlı Yozakar wə Xomərning oqlı Yəhəzabəd uni zəhimləndürdü, xuning bilən u əldi. U eż ata-bowlirinining arisida «Dawutning xəhiri»də dəpna kılindi. Oqlı Amaziya uning ornida padixaḥ boldi.

13 Ahəziyaning oqlı, Yəhūdaning padixaḥı Yoaxning səltənitining yigirmə üçinqi yili, Yəhūning oqlı Yəhəhəz Samariyadə Israiloja padixaḥ bolup, Samariyadə on yətə yil səltənət kıldı. **2** U Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolovanı kılıp, Israilni gunahqı putlaxturojan Nibatning oqlı Yəroboamning gunahlıriqa əgixip mangdi; u ulardin heq qıkmidi. **3** Buning üçün Pərvərdigarning oqəzipi Israiloja kəzəjaldı; u ularni Suriyəning padixaḥı Həzaəlning wə Həzaəlning oqlı Bən-Hədədnin kəliqə taxpurup bərdi. **4** Yəhəhəz Pərvərdigardin rəhəm tilidi; wə Pərvərdigar Israilning kisilip kaloqanlıkinə kərəp duasıqə kulaq saldı. Qünki Suriyəning padixaḥı ularıqə zulum kılıwattı. **5** Pərvərdigar Israiloja bir kütküzənəyi təyinlidi; xuning bilən ular Suriyəning kəlidin azad bolup kütəldi. Keyin Israil yənə burunkidək eż ey-qədirliridə makanlaştı. **6** Lekin ular Israilni gunahqı putlaxturojan Yəroboam jəmətining gunahlıridin qıkmidi; ular yənilə xu yolda mangatti. Hətta Samariyadə bir «Axərah» butmu kaloqanı. **7** [Suriyəning padixaḥı] Yəhəhəzəpoja pəkət allik atlık ləxkərni, on jəng hərvisi bilən on ming piyadə əskirinila kəldurojanı. Qünki Yəhəhəzəpoja [koxununu] yokitip hamandiki topa-qangdək kılıwətkəndi. **8** Əmdi Yəhəhəzəpoja baxqa ixliri həm kiloqanlırinining həmmisi, jümlidin səltənitining həmmə kudriti «Israil padixaḥlirining tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütləğən əməsmidi? **9** Yəhəhəz atə-bowlirinining arisida uhlidi wə Samariyadə dəpna kılindi. Andin oqlı Yoax ornida padixaḥ boldi. **10** Yəhūdaning padixaḥı Yoaxning səltənitinən ottu yətənqi yıldı Yəhəhəzəpoja oqlı Yəhəoax Samariyadə Israiloja padixaḥ bolup, on altə yil səltənət kıldı. **11** U Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolovanı kıldı; u Israilni gunahqı putlaxturojan, Nibatning oqlı Yəroboamning gunahlırinining heqkəysisini taxlimidi; u xu yolda mangatti. **12** Əmdi Yoaxning baxqa ixliri həm kiloqanlırinining həmmisi, jümlidin uning Yəhūdaning padixaḥı Amaziya bilən jəng kılıp kərsətkən kudriti «Israil padixaḥlirining tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütləğən əməsmidi? **13** Yoax atə-bowlirinining arisida uhlidi wə Yəroboam uning təhtiga olturdu. Yoax Samariyadə Israilning padixaḥləri arisida dəpnə kılindi. **14** Elixa eż ajılıni yətküzədipən kesə bilən yattı. Israilning padixaḥı Yoax uning xekioja kəlip uning yüzügə engixip yioqlap: I atam, i atam, Israilning jəng hərvisi həm atlık əskarlırlı! dəp pəryad ketərdi. **15** Elixa uningoja: Bir ya bilən ya oklırını kəltürgün, dedi. U ya bilən ya oklırını kəltürgəndə **16** Elixa Israilning padixaḥı: Kolungnı yaqə selip tutkın, dedi. U kolını koypanda Elixamu kollırını padixaḥning kollırınını üstigə koyup, uningoja: **17** — Məxrik tərəptiki derizini aqkin, dedi. U uni aqkəndə Elixa: Atkin, dedi. U etiwid, Elixa uningoja: Mana bu Pərvərdigarning nusrat ya oki, yəni Suriyəning üstdidin nusrat kazinidəqan ya okidur. San Suriylərni yoxatkuq! Afəkət ular bilən jəng kılısən, dedi. **18** Andin u: — Ya oklırını kolungoja aloqın, dedi. Ularnı aloqanda, Elixa Israilning padixaḥı: Ular bilən yərgə urojın, dedi. U üq kətim urup tohtidi. **19** Hudanıg adımı uningoja aqqıklınp: San bəx-altə kətim uruxungoja toqra kelətti. Xundak kiloqan bolsang, sən Suriylərni urup yokitip üzül-kesil məoqlup kılattıq; lekin

əmdi Suriylərni urup, pəkət üq ketimla məoqlup kılalaysən, dedi. **20** Elixa ələp dəpnə kılindi. Əmdi hər yili, yil bexida Moablardın top-top bulangqılar yurta parakəndiqılık salatı. **21** Bir künü xundak boldiki, həlk bir əlgən adəmni yərlilikə koyuwatkəndə, mana, ular bir top bulangqıları kərəp kıldı, ular jəsətni Elixanı gerigə taxlıdı. Jasət Elixanı ustihiniqə təkəndə, u tirilip, kopup tik turdi. **22** Əmma Suriyəning padixaḥı Həzaəl bolsa Yəhəhəzəpojanın həmmə künləridə Israiloja zələmlik kılatti. **23** Lekin Pərvərdigar ularıqə mehriban bolup iq aqritati; İbrahim bilən İshak wə Yaqupka baqlıqan əhdisi tüpəyəlidin U ularıqə iltipat kılıp, ularıbübüngə kədər əhalak kilməy, əz həzuridin qıkırwetixni halimiqənəndi. **24** Suriyəning padixaḥı Həzaəl eldi wə oqlı Bən-Hədəd uning ornida padixaḥ boldi. **25** Andin keyin Yəhəhəzəpojanın oqlı Yəhəoax Həzaəlning oqlı Bən-Hədədnin kəlidin Həzaəl əz atisi Yəhəhəzəpojanın jəngdə tərtiwalıqən xəhərlərini yandurulwaldı. Yəhəoax unı urup, üq kətim məoqlup kılıp, xuning bilən Israilning xəhərlərini yandurulwaldı.

14 Israilning padixaḥı Yəhəhəzəpojanın oqlı Yoaxning səltənitining ikkinqi yıldı [Yəhəudədik] Yoaxning oqlı Amaziya Yəhəudəqə padixaḥ boldi. **2** Padixaḥ boləqanda u yigirmə bəx yaxka kirgənədi; u Yerusalemda yigirmə tokkuz yil səltənət kıldı. Uning anisi Yerusaleməlik Yəhəoddan idı. **3** Amaziya Pərvərdigarning nəziridə durus bolovanı kılatti, lekin əjdəd Dawut kılıqəndə əməs, bəlkı atisi Yoaxning barlıq kiloqanlıri boyiqə ix kerətti. **4** Pəkət «yukarı jaylar»la yokitilmidi; həlk yanılıa «yukarı jaylar»qa qıkip kurbanlıq kılıp huxbuy yakattı. **5** Wə xundak boldiki, səltənəti uning kəlidə mukim boləqanda, u padixaḥ atisini eltürgən hizmətkarlarını tutup əltərdi. **6** Lekin Musa oqulları üçün elüməgə məhkum kiliçka bolmayıdu ya oqullarını atılıri üçün elüməgə məhkum kiliçka bolmayıdu, bəlkı hərbəri ez gunahı üçün elüməgə məhkum kiliçka kılındı. **7** U «Xor wadisi»da Edomiyardin on ming əskəri əltərdi wə jəng kılıp Selani ixəjal kılıp uni Yəkətəl dəp atidi; bübüngi qəxanı xundak atılıp kəlməktə. **8** Andin keyin Amaziya Israilning padixaḥı Yəhəudəqə nəvrəsi, Yəhəhəzəpojanın oqlı Yəhəoaxning aldiqə əqlilərni mangdurup: «Keni, [jəng məydanında] yüz turana kerüxəyli» dedi. **9** Israilning padixaḥı Yəhəoax Yəhūdaning padixaḥı Amaziyaqə elç əwətip mundak səzələrni yatküzdü: — «Liwandıki tikən Liwandıki kədir dərihigə səz əwətip: Əz kizingni oqluməqə hotunlukka bərgin, dedi. Lekin Liwandıki bir yawayı əhayvan etüp ketiwtəp, tikənni dassiwətti. **10** Sən dərəvəkə Edomning üstdidin oqlıbə kıldındı; kenglündəqəz-ezüngindən məqrurlarınp kətting. Əmdi yayrap pahırlən, bırak eyda kaloqın; nemixə beinxoja küləptə kəltürüp, ezungni wə ezung bilən Yəhūdanı baləqə yikitsən?». **11** Əmma Amaziya kulaq salındı. Israilning padixaḥı Yəhəoax jəngə qıktı; xuning bilən u Yəhūdaning padixaḥı Amaziya bilən Yəhəudədik Bəyət-Xəməxtə uqrıxpı soküxtü. **12** Yəhūdaning adəmləri Israilning adəmləri taripidin tiripirən kılınip, hərbəri eż eyigə kəqip kətti. **13** Wə Israilning padixaḥı Yəhəoax Bəyət-Xəməxtə Ahəziyaning nəvrəsi, Yəhəoaxning oqlı, Yəhūdaning padixaḥı Amaziyanı əsir kılıp, Yerusaleməqə elip bardi; u Yerusaleməqə sepilinən əfraim dərvazisidin tartip burjək dərvazisioqə boləqən tət yüz gəzlik bir bəlikini eriwtəti. **14** U Pərvərdigarning eyidin həmdə padixaḥning ordisidiki həzinidin təpiloqan barlıq altun-kümük, həmmə qəqa-kuqılarnı biliwaldı wə kepilik süpitidə birnəqqətə tutkunını elip Samariyəgə yenip kətti. **15** Əmma Yəhəoaxning baxqa ixliri həm kiloqanlırinining

həmmisi, jümlidin uning Yəhudanıng padixahı Amaziya bilən jəng kılıp kərsətkən əldən «İsrail padixahlırinin Tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütlügən əməsmidi? **16** Yəhoox əz ata-bowlirilinən arısida uhlidi wə Samariyədə Israilning padixahlırininən arısida dəpnə kılındı. Oqli Yəroboam uning orniqə padixah boldı. **17** Israilning padixahı Yəhəoahəzniqı oqli Yəhoox əlgəndin keyin, Yəhooxning oqli, Yəhudanıng padixahı Amaziya on bəx yil əmər kərdi. **18** Əmdi Amaziyanıng baxka əməlliri həm kələşənlərininən həmmisi «Yəhəda padixahlırinin tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütlügən əməsmidi? **19** U Yerusalemda bəzilər uni əkətləxkə kirixkənidi, Lakıx xəhəriqə keqip kətti; lekin əkətləqülər kaynidin Lakıxkə adəm əwətip u yərdə uni əltərdi. **20** Andin ular uni atlarqa artip Yerusaleməqə elip bardi. U Yerusalemda ata-bowlirilinən arısida «Dawutning xəhəri»da dəpnə kılındı. **21** Yəhudanıng barlıq həlkə uning on altə yaxka kirəng oqli Azariyanı tıklär, uni atisi Amaziyanıng orniqə padixah kıldı **22** (padixah atisi ata-bowlirilinən arısida uhliqəndin keyin, Elat xəhərinə kaytidin yasap, Yəhudaqə yənə təwa kiloqı del Azariya idi). **23** Yəhudanıng padixahı Yoaxning oqli Amaziyanıng səltənitinən on bəxinqi yilida, Israilning padixahı Yəhooxning oqli Yəroboam həküm sürüxkə baxlap, Samariyədə kirik bir yil səltənət kıldı. **24** U Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqənni kıldı; u Israilni gunahqı putlaxturoqan Nibatning oqli Yəroboamning gunahlırinən həqbirini taxlımıldı. **25** Israilning Hudasi Pərvərdigarning əz kuli Gat-Əfərlik Amittayning oqli Yunes [pəyəqəmər] arkılık eytən sezi əməlgə axurulup, u [ximalda] Hamat rayonıqə kirix eoqızıdin tartip [jənubta] «Arabah, dengiz»-iqliq Israilning qəgrəflarını kengəytip aslıq kəltərdi. **26** Qünki Pərvərdigar Israilning tartəkən azablırininə intəyin kəttik ikənlilikini kerdilər; ajızlər həm meyiplərdin baxka həqkim kalmıdı, Israiloja mədətkar yok idi. **27** Pərvərdigar: «Israilning namini asmanının astidin yokitiman» degen əməs idi; xunga U Yəhooxning oqli Yəroboamning koli bilən ularını kətkezdidi. **28** Əmdi Yəroboamning baxka ixılı həm kələşənlərininən həmmisi, jümlidin uning səltənitinənən əldən əldən kəndək, jəng kılıp, əsl Yəhudaqə təwə bolqənni kılıltı. **29** Yəroboam ata-bowliri, yəni Israilning padixahlırininən arısida uhlidi wə oqli Zəkəriya uning orniqə padixah boldı.

15 Israilning padixahı Yəroboamning səltənitinən yigirmə yətinqi yilida Amaziyanıng oqli Azariya Yəhudanıng padixahı boldı. **2** On altə yaxka kirgəndə padixah bolup Yerusalemda əllik ikki yil səltənət kıldı. Uning anisining ismi Yəkoliya bolup, u Yerusaleməlik idi. **3** U atisi Amaziyanıng barlıq kələşənlərək Pərvərdigarning nəziridə durus bolqənni kılıltı. **4** Pəkət «yukarı jaylar»la yokitilmidi; həlkə yənilə «yukarı jaylar»-ıqa qılıq kurbanlıq kılıp huxbyu yaktı. **5** Əmmə Pərvərdigar padixahı urup, uning elümiqiqə uni mahaw kesiləq muptila kılıqlaşqı, u ayrim eydə turattı wə padixahıning oqli Yotam ordını baxxurup yurtnıng həlkəninən üstüqə həküm sürətti. **6** Azariyanıng baxka əməlliri həm kələşənlərininən həmmisi «Yəhəda padixahlırinin tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütlügən əməsmidi? **7** Azariya ata-bowlirilinən arısida uhlidi; kixilər uni «Dawutning xəhəri»da ata-bowlirilinən arısida dəpnə kıldı. Oqli Yotam uning orniqə padixah boldı. **8** Yəhəda padixahı Azariyanıng səltənitinənən ottu sakkininqi yilida, Yəroboamning oqli Zəkəriya Samariyədə Israiloja padixah bolup, altə ay səltənət kıldı. **9** U ata-bowliri kılıqandək Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqənni kılıltı; u

Israilni gunahqı putlaxturoqan Nibatning oqli Yəroboamning gunahlırinən qıkmıdı. **10** Yabəxning oqli Xallum uning orniqə kəst kılıp, uni həlkəning aliddə urup əltərdi wə uning orniqə padixah boldı. **11** Zəkəriyanıng baxka ixılı həm kələşənlərininən həmmisi «İsrail padixahlırinin tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütlügən əməsmidi? **12** [Uning əltürülüxi] Pərvərdigarning Yəhəda: — Sening oqulliring tətininqi nəsligiqə Israilning təhətidə olтурdu, degen sezini əməlgə axurdi. Dərəvəkə xundak boldı. **13** Yabəxning oqli Xallum Yəhəda padixahı Azariyanıng səltənitinənən ottu tokkuzinqi yilida padixah bolup, Samariyədə toluk bir ay səltənət kıldı. **14** Gadining oqli Mənahəm Tirzahdin qıkip, Samariyəgə kılıp, Yabəxning oqli Xallumni xu yərdə urup əltərdi wə uning orniqə padixah boldı. **15** Xallumning baxka ixılı, jümlidin uning kəst kılıxlırları, mana «İsrail padixahlırinin tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütlügəndür. **16** Xu qədə Mənahəm Tipsah xəhəriqə hujum kılıp, u yərdə turuwtənlərinən həmmisini əltərdi; u yənə Tirzahdin tartip uning orniqə təwə barlıq zəminlərinə wəyrən kıldı. Ular tənərən dərvəzini aqmiqəini üçün xəhərgə xundak hujum kıldıki, hətta uningdikə jimi həmildər ayallarınə kərənini yirtip əltərdi. **17** Yəhəda padixahı Azariya səltənitinənən ottu tokkuzinqi yilida, Gadining oqli Mənahəm Israiloja padixah bolup, Samariyədə on yil səltənət kıldı. **18** U Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqənni kılıp, pütün emridə Israilni gunahqı putlaxturoqan Nibatning oqli Yəroboamning gunahlırinən qıkmıdı. **19** Asuriyəning padixahı Pul Israil zəminləriqə tajawuz kıldı; u waqıtta Mənahəm: «Padixahlıkimning mustəhkəmlikli üçün manga yərdəm kələşəylə» dəp uning orniqə ming talant kümüx bərdi. **20** Mənahəm Asuriyəning padixahıja beridioqan xu pulni Israilning həmmə bay adəmlirigə baj selix bilən aldi; u hərbiridən əllik xəkal kümüx aldi. Xuning bilən Asuriyəning padixahı kaytip kətti wə bu zəminda turup kalmıdı. **21** Mənahəmning baxka ixılı həm kələşənlərininən həmmisi «İsrail padixahlırinin tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütlügən əməsmidi? **22** Mənahəm ata-bowlirilinən arısida uhlidi wə oqli Pəkahıya orniqə padixah boldı. **23** Yəhəda padixahı Azariyanıng səltənitinənən allikinqi yilida, Mənahəmning oqli Pəkahıya Samariyədə Israiloja padixah bolup, ikki yil səltənət kıldı. **24** U Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqənni kılıp, Israilni gunahqı putlaxturoqan Nibatning oqli Yəroboamning gunahlırinən qıkmıdı. **25** Wə uning sərdarı Rəmaliyanıng oqli Pikaq, uning orniqə kəst kılıp uni Samariyədə, padixah, ordisidiki kələdə əltərdi; xu ixta Argob bilən Ariya wə əllik Gileadlık kixi Pikaq tərəptə turdi; u Pəkahıyanı əltürüp uning orniqə padixah boldı. **26** Pəkahıyanıng baxka ixılı həm kələşənlərininən həmmisi bolsa, mana «İsrail padixahlırinin tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütlügəndür. **27** Yəhudanıng padixahı Azariyanıng səltənitinənən əllik ikkininqi yilida, Rəmaliyanıng oqli Pikaq, Samariyədə Israiloja padixah bolup, yigirmə yil səltənət kıldı. **28** U Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqənni kılıp Israilni gunahqı putlaxturoqan Nibatning oqli Yəroboamning gunahlırinən qıkmıdı. **29** Israilning padixahı Pikaqning künləridə Asuriyəning padixahı Tıglat-Piləsər kılıp Iyon, Abel-Bayıt-Maakah, Yanoah, Kədəx, Həzor, Gilead, Galiliya, jümlünlər Naftalininən pütük zəminini ixçəl kılıp, xu yərdəkə həlkəni tutkun kılıp, Asuriyəgə elip bardi. **30** Əlahnıqı oqli Hoxiya Rəmaliyanıng oqli Pikaq, oqli kəst kılıp uni əltərdi. Uzziyanıng oqli Yotamning səltənitinən yigirminqi yilida, u Pikaqning orniqə padixah boldı. **31** Pikaqning baxka ixılı həm kələşənlərininən həmmisi bolsa, mana «İsrail padixahlırinin tarih-təzkiriliri» degen kitabta pütlügəndür. **32** Israilning padixahı Rəmaliyanıng oqli

Pikahning səltənitining ikkinçi yılıda, Uzziyaning oqlı Yotam Yəhudaqa padixah boldi. **33** U padixah boloğanda yigirmə bəx yaxka kirğan bolup, Yerusalemda on altı yil səltənat kıldı. Uning anisining ismi Yəruxa idi; u Zadokning kizi idi. **34** Yotam atisi Uzziyaning barlıq kılıqlanırıdak Pərvərdigarning nəziridə durus boloğanni kılatti. **35** Peşət «yukarı jaylar»la yoxitilmidi; həlk yənilə «yukarı jaylar»oqa qıkip kürbanlıq kılıp huxbu yakaqtı. Pərvərdigarning eyining «Yukarıkı dərvaza»sini yasiqoqu xu idi. **36** Yotamning baxka ixliri həm kılıqlanırının həmmisi «İsrail padixahlırinin tarix-təzkirilri» degən kitabta pütləğən əməsmidi? **37** Xu qəqlərlə Pərvərdigar Suriyəning padixahı Rəzin bilən Rəmaliyaning oqlı Pikahni Yəhudaqa hujum kılıxka közəqdi. **38** Yotam ata-bowliləri arısında uhlidi wə ata-bowlilərinə arısında atisi Dawutning xəhiri dəpnə kılindi. Oqlı Ahaz ornida padixah boldi.

16 Rəmaliyaning oqlı Pikahning on yəttinqi yılıda, Yotamning oqlı Ahaz Yəhudaqa padixah boldi. **2** Ahaz padixah boloğanda yigirmə yaxka kirğan bolup, Yerusalemda on altı yil səltənat kılıqlanıdı. U atisi Dawut kılıqandək əməs, əksinqa Pərvərdigarning nəziridə durus boloğanni kılindi. **3** U Israilning padixahlırinin yolidə mangatti, hətta Pərvərdigar Israilning alididin həyədə qıçarqan əllərning yirginqliq gunahlırlıqə aqixip, ez oqlını ottin etküzüp keydirdi. **4** U «yukarı jaylar»da, dəngələrdə wə hərbir kek dərəhərlərinə astıda kürbanlıq kılıp, kükjə keydürətti. **5** Xu wakıttı Suriyəning padixahı Rəzin bilən Israilning padixahı, Rəmaliyaning oqlı Pikah Yerusalemə mövqeyi hujum kılıp, [padixah] Ahazni muhəsirigə elip körxiwalojını bilən, lekin uni məəqlup kılalmıdı. **6** Axu wakıttı Suriyəning padixahı Rəzin Elat xəhiri Suriyəgə kəyturulwaldi wə xu yərda turuwatkan Yəhudalarını həydiwətti. Andin Suriyələr kelip u yərda olturaklaxtı; ular büyüqinqi xu yərda turmactı. **7** Ahaz Asuriyəning padixahı Tiglat-Piləsərgə əlqilərnə əwətib: Mən silinən kulları, silinən oqulları bolıman; manga hujum kiliwatkan Suriyəning padixahının kolidin wə Israilning padixahının kolidin kütkuzuxka qıkkayla, dedi. **8** Xuni eytip Ahaz Pərvərdigarning eyi wə padixahının ordisidiki həzinilərdiki kümütx bilən altunni səwoqa kılıp, Asuriyəning padixahıqə əwətti. **9** Asuriyəning padixahı uning təlipiqə koxuldı; xuning bilən Asuriyəning padixahı Dəməxkə hujum kılıp uni ixoqal kıldı; uningdiki ahalini tutkun kılıp Kir xəhiriqə elip bardı wə Rəzinni əltürdi. **10** Ahaz padixahı əmədi Asuriyəning padixahı Tiglat-Piləsər bilən kerixkili Dəməxkə bardı wə xundakla Dəməxkətiki kurbangahını kərdi. Andin Ahaz padixah xu kurbangahning rəsimini, uning barlıq yasılıx təpsilatlininə layihəsinisiz, uni Uriya kahinoja yətküzdi. **11** Xuning bilən Uriya kahin Ahaz padixah Dəməxkətən əwətkən barlıq təpsilatlar boyiqə bir kurbangah, yasidi. Ahaz padixah Dəməxkətən yenip kəlməstə, Uriya kahin uni xundak təyyar kılıqanıdı. **12** Padixah Dəməxkətən yenip kelip, kurbangahını körüp, kurbangahka berip, uning üstüge kürbanlıq sundı; **13** u kurbangahning üstüge kəydürmə kürbanlıq wə axlıq hədiyəsini kəydürüp, «xarab hədiyə»sini təküp, «inaklıq kürbanlıq»ning kenini qaqtı. **14** Xundak kılıp u Pərvərdigarning huzurining alididiki mis kurbangahni elip uni Pərvərdigarning eyi bilən ezininə kurbangahının otturisidin etküzüp, ez kurbangahının ximal təripiqə koydurdı. **15** Ahaz padixah Uriya kahinoja buyruk kılıp: Muxu qong kurbangah, üstüge etiqənlilik kəydürmə kürbanlıq bilən kəqlik axlıq hədiyəsini, padixahının kəydürmə kürbanlıq bilən axlıq hədiyəsini, əməmma yurtning püttün həlkininə kəydürmə kürbanlıq, axlıq hədiyə wə xarab hədiyələrini kəydürüp sunisən. Kəydürmə kürbanlıqların barlıq ənənləri

wə baxka kürbanlıqların barlıq ənənləri ubxu kürbanlıqning üstigə tekisən. Mis kurbangah bolsa meninə yol sorixim üçün bolsun, dedi. **16** Xuning bilən Uriya kahin Ahaz padixah buyruqanning həmmisini ada kıldı. **17** Ahaz padixah, das təqliklirigə bekitilən tahtalarını kesip ajritip, dasları təqliklərinə eliwtə; u mis «dengiz»ni tegidiki mis ulurnalıng üstidin kəttürüp elip, uni tax tahtayı bir məydənə qoydurdı. **18** U Asuriyə padixahını razi kılıx üçün Pərvərdigarning eyigə tutixidiojan «Xabat künidiki aywanlıq yol» bilən padixah taxkırıdin kiridiqan yolnı etiwtə. **19** Ahazning baxka ixliri həm kılıqlanırının həmmisi «Yəhuda padixahlırinin tarix-təzkirilri» degən kitabta pütləğən əməsmidi? **20** Ahaz ez ata-bowliləri arısında uhlidi; u ata-bowlilərinə arısında «Dawutning xəhiri»də dəpnə kılindi; oqlı Həzərkiyə ornida padixah boldi.

17 Yəhudanıng padixahı Ahazning səltənitining on ikkinçi yılıda, Elahning oqlı Hoxiya Samariyədə Israilə padixah bolup, tokkuz yil səltənat kıldı. **2** U Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqanı kılatti; lekin uningdin ilgiri etkən Israilning padixahlırların undak razillik kilməytti. **3** Asuriyəning padixahı Xalmanəzər uningoja hujum kılıqlı qıkkanda, Hoxiya uningoja bekinip səwoqa-salam bərdi. **4** Əməmə Asuriyəning padixahı Hoxiyaning asiylik kılmakçı bolojinini baykıdı; qunkı Hoxiya burunkidək Asuriyəning padixahıqə yillik səwoqa-salam yollimay, bəlkı Misirning padixahı səwoqa aqılərni mangduroqanıdı. Uning üçün Asuriyəning padixahı uni tutup, baqlap zindanə səliwtə. **5** Andin Asuriyəning padixahı qıkip pütkül [Israil] zeminini talan-taraj kılıp, Samariyəni üç yiloqıqə kamal kıldı. **6** Hoxiyaning səltənitining tokkuzinqi yılıda, Asuriyəning padixahı Samariyəni ixoqal kılıp, Israillərni Asuriyəgə sürgün kılıp, ularnı Halaq xəhiri, Gozandiki Habor daryasının boyılırları wə Medialarınə xəhərlirigə orunlaxtdı. **7** Mana, xundak ixlər boldı; qunkı Israillər ezlirinə Misirning padixahı Pirəwənninq kolidin kütkuzup, Misir zemiridin qıçarqan Pərvərdigar Hudasiyə gunah kılıp baxka ilahlarda korkup **8** Pərvərdigar Israillarınə alididin həydiwətənən yət əlliklärning kaidə-bəlgilimilərində, xundakla Israilning padixahlırları ezlir qıçarqan kaidə-bəlgilimilərində mangoranıdı. **9** Wə Israillər ez Pərvərdigarning Hudasiyə karxi qıkip, yoxurunlarqə toorqa bolmioqan ixlərini kıldı; ular barlıq xəhərliridə kezət munaridin mustəhkəm korojanqıqə «yukarı jaylar»ni yasidi. **10** Ular əməmma egiz dəngələrdə wə əməmma kek dərəhərlərinə astıda «but türwürk» wə «Axərah» buti turquzdu. **11** Pərvərdigarning ularının alididin həyədə qıçarqan [yat] əlliklär kılıqandək, ular əməmma «yukarı jaylar»da huxbu yakaqtı wə Pərvərdigarning əqəzipini kəltüridiqan hərhil rəzil ixlərini kılatti. **12** Gərqə Pərvərdigar ularoja: — «Bu ixni kilmənglər» degen bolsımı, ular butlarning kullukloja berilip kətkəndi. **13** Pərvərdigarning əməmma pəyəməbərlər bilən əməmə aldin kərgüqlilərinə wasitisi bilən həm Israillni həm Yəhudani agahlındurup: Rəzil yolliringlərinə yenip, ata-bowlilərlərə qazanıqan wə kullırmış bolqan pəyəməbərlər arkılık silərgə təstikliqən püttün ənənləri boysunup, Mening əmərlirim wə Mening bəlgilimilərinə tutunglar, degenidi. **14** Ləkin ular kulaq salmay, Pərvərdigar Hudasiyə ixtəmigən ata-bowliləri kılıqandək, boyunlularını kattıq kıldı. **15** Ular Uning bəlgilimilərini, xundakla U ularınən ata-bowliləri bilən tüzənəldidin wə ularıq tapxurqan agah-guwahları qatka kaqqan; ular ərziməs nərsilərgə aqixip, ezlir ərziməs bolup qıktı; Pərvərdigar ularoja: — Ətrapınglardıki əlliklärning kılıqinidək kilmangalar, degen dəl xu əllərgə aqixip, rəzillik kılatti. **16** Ular Hudasiyə bolqan Pərvərdigarning barlıq əmərlirini taxlap, ezlir üçün kuyuma məbədлarını, yəni ikki

mozayni kydurdı, bir «Axerah but» kıldırdı, asmandıki nuroquniojan ay-yultuzlaroja bax urdi wə Baalning kullukioja kirdi. **17** Ular ez oozılları bilən kızlarını ottin etküzdi, palqılık wə jagudərlik ixlətti, xundakla Pərvərdigarning nəziridə rəzil boloğanı kılıx üçün, əzlini setip Uning oqəzipinə kozqıldı. **18** Xuning üçün Pərvərdigar Israiloja intayın aqqiklinip, ularını Əz nəziridin neri kıldı; Yəhudanıng kəbilisidin baxka heqkaysisi ez [zeminida] kəldurulmidi. **19** Lekin Yəhudamu əz Hudasi Pərvərdigarning əmrlirini tutmadi, bəlkı Israıl qıçarojan kəidə-bəlgilimilər iqidə mangdi. **20** Uning üçün Pərvərdigar Israılning barlıq nəslini qətkə kakdı; ularını Əz nəziridin taxlıqan künigiqə [zeminida] harılıkka kəldurup, bulangıllarning kılıqə tapxurup bardı. **21** U Israılını Dawutning jəmatidin tariyalıqanı. Ular Nibatning oonlı Yəroboamnı padixah kıldı wə Yəroboam bolsa Israılın Pərvərdigarning yolidin yandurup, ularını eojır bir gunahqə patkuzup azdurdı. **22** Israillar Yəroboamning kılıqən həməma gunahlırlıda yürüp, uların qıkmidi. **23** Ahir berip Pərvərdigar Əz kulları boloğan pəyoqəmbərlarlung wasitisi bilən etykandək, Israılın Əz nəziridin neri kıldı; Israillar ez yurtidin Asuriyəgə elip ketilip, u yərda büyüngə kədər turup kəldi. **24** Əmma Asuriyəning padixahı Babil, Kuttah, Awwa, Hamat wə Səfarwaimdin həlkni yekəp Israılning orniqə Samariyəning xəhərliriga makanlaxturdı. Ular xuning bilən Samariyəgə igidərqlik kılıp xəhərlarda olturdu. **25** Wə xundak boldiki, ular u yərda daslapsı olturqınıda Pərvərdigardin korkmiojanı; Pərvərdigar ularını kıyma-jıyma kılıdıcıq birnəqqə xırlarını ularning arisioja əwətti. **26** Xuning bilən Asuriyəning padixahıqə həwər yətküzüllü: — Sili yekəp Samariyəning xəhərlirdə makanlaxturojan holkər xu yurtnıng ilahining kəidə-yosunlarını bilməydi; xunga U ularning arisioja xırlarını əwətti; mana bular ularını eltürməktə, qünki həlk yurtnıng ilahining kəidə-yosunlarını bilməydi, deyildi. **27** Xuning bilən Asuriyəning padixahı əmr kılıp: — Silər u yərdin elip kəlgən kahinlarning birini yənə u yərgə apıringər; u u yərde turup, ularoja u yurtnıng ilahining kəidə-yosunlarını eğətsun, — dedi. **28** Uning buyruki bilən ular Samariyədin yekətigən kahinlarning biri kelip, Bəyt-Əldə turup Pərvərdigarning korkunçını ularoja egətti. **29** Lekin xu həlkərlərin hərbiri ez ilahlırinin butlırını yasap, Samariyəliklər saloqan «yukıri jaylar»diki ibadətgahlar iqiqə turquzdi; hərbir həlk ezi turoqan xəhərdə xundak kıldı. **30** Babilində kəlgənlər Sukkot-Binot deyən məbədini yasidi, Kuttin kəlgənlər Nərgal butni, Hamattin kəlgənlər Axima butni, **31** Awwiyalar Nibləz bilən Tartak butlarnı yasidi; Səfarwiyalar Səfarwaimdiki butlını boloğan Adrammələk bilən Anammələkka əz balılırını atap otta kəydirdi. **32** Ular əmdi muxundak hələttə Pərvərdigardin korkup, əz arisidiki hər türlik adəmlərni əzliyi üçün «yukıri jaylar»diki buthanılarda kürbanlıkları sunidıqan kahin kılıp bekitkən. **33** Ular Pərvərdigardin kərkəttə wə xuning bilən təng kəysi əldin kəlgən bolsa, xu əlning kəidə-yosunlurida ez ilahlırinin kullukdumu bolatti. **34** Büyüngə kədər ular ilgiriki adətlər boyıqə mengip kəlməktə; ular Pərvərdigardin korkmay, Pərvərdigar Israıl dəp atiojan Yaqupning əwlədlilriqə tapılıqan bəlgilimilər wə həkümlər, əkanın wə amrlarga müvafiq ix kərmaydu. **35** Pərvərdigar ular bilən bir ahdə kılıxip ularoja buyrup: — «Baxka ilahlıardin korkmay, ularoja səjdə kılınay yaki ularoja bax urmay wə ularoja kürbanlıq kilmangalar — **36** pəkət zor kudrat wə uzatkan biliki bilən silərni Misir zeminidin qıçarojan Pərvərdigardinla korkunglar, uningoja səjdə kilinglar wə uningoja kürbanlıq sunungalar. **37** U silər üçün pütkützən bəlgilimilər, həkümlər, əkanın wə əmrni bolsa, ularını əbədgıqə

kəngül bəlüp tutunglar; baxka ilahlıardin korkmanglar. **38** Mən silər bilən kılıqən əhdini untumanglar ya baxka ilahlıardin korkmanglar, **39** bəlkı Hudayinglar Pərvərdigardin korkunglar; wə U silərni həmmə düxmənlirinqərların kolidin kütküzidü — degənəidi. **40** Lekin ular kulağ salmay, ilgiriki kaidə-yosunları yürgüzətti. **41** Muxu əllər xu tarikidə Pərvərdigardin kərkəttə həm oyma məbədlərning kullukida bolatti; ularning balılır bilən balılırinənqəndən yaxtən bolup, Yerusalemda yigirma tokkuz yil səltənət kıldı. Uning anisining ismi Abi idi; u Zəkəriyanıng kizi idi. **3** Həzəkiya bolsa atisi Dawutning barlıq kılıqinidək, Pərvərdigarning nəziridə durus boloğanı kılatti. **4** U «yukıri jaylar»ni yokitip, «but tütürklər»ni qekip «Axerah»larnı kesip taxlap, Musa yasatkan mis yilanni qekip parə-parə kılıp (qünki u qaoqıqə Israillar uningoja huxbu yakkatı), uningoja «Nəhuxtan!» dəp isim koydi. **5** Həzəkiya Israılning Hudasi Pərvərdigaroja tayandı. Bu jəhəttə na uningdin keyin kəlgən na uningdin ilgiri ətkən Yəhuda padixahlırinin arisidiki heqbirı uningoja yətmətti. **6** U Pərvərdigaroja qing baqlıq uningoja aqixintin qıkmay, bəlkı Pərvərdigar Musaqa buyruqan əmlərini tuttə. **7** Pərvərdigar uning bilən billa idi; u kaysila ixka qıksa xuningda rawajlıq bolatti. U Asuriya padixahının hakimiyitqə karxı qıkıp uningoja bekindi boluxtin yandi. **8** U Filistiyalıqə hujum kılıp ularını Gaza xəhəri wə uning ətrapidiki zəminliriojqə, kezət munaridin mustahkəm koroqanojqə besip məolup kıldı. **9** Wə xundak boldiki, Həzəkiya padixahıqən səltənətiniqən yilida, yəni Israılın [sabik] padixahı Eləhning oonlı Həxiyanıng səltənətiniqən yilida, Asuriyəning padixahı Xalmanəzər Samariyəgə hujum kılıp uni kamal kıldı. **10** Üq yıldın keyin ular xəhəni aldı; Həzəriyanıng səltənətiniqən tokkuzinqi yili, yəni Israıl padixahı Həxiyanıng səltənətiniqən tokkuzinqi yilida, Samariyə ixqal kıldı. **11** Andin Asuriyəning padixahı Israilları Asuriyəgə elip ketip, ularını Halahda, Gozandiki Habor dəryasining boyılırda wə Medialarning xəhərlidə makanlaxturdı. **12** Qünki ular ez Hudasi Pərvərdigarning awaziqə itaat kılındı, bəlkı Uning əhdisigə, yəni Pərvərdigarning kuli Musa buyruqənning həmmisigə hilalıq kıldı; ular yaki kulağ salmadi, yaki əməl kılındı. **13** Həzəkiya padixahıqən səltənətiniqən on tetinqi yili, Asuriyəning padixahı Sənnahərib Yəhudanıng barlıq koroqanlıq xəhərliriga hujum kılıp qıkıp, ularını ixqal kıldı. **14** U wakıttı Yəhudanıng padixahı Həzəkiya Lakıxka adəm əwətip, Asuriyəning padixahıqə: Mən gunahkar! Məndin qekinqayla, üstüməq hərnemə qüixürsələ xuni [tələyəmən], — dedi. Asuriyəning padixahı Həzəkiyaqə üq tuy talant kümüx bilən ottuz talant altun tohtitip koydi. **15** Həzəkiya Pərvərdigarning eyidiki wə padixahıqən ordısının həzinisidiki barlıq kümüxni elip bərdi. **16** Xuning bilən bir wakıttı Yəhudanıng padixahı Həzəkiya Pərvərdigarning eyining ixikliridin wə ezi əslidə kəplətən ixik kəxəkliridin altunni ajritip elip, Asuriyəning padixahıqə bərdi. **17** Xu qaçda Asuriyə padixahı Sənnahərib Tartan, Rab-Saris wə Rab-Xakəhlərini qong koxun bilən Ləkix xəhəridin Yerusaleməqə, Həzəriyanıng yəniqənə əwətti. Ular Yerusaleməqə qıkıp kıldı. Qıkkanda, ular kir yuqoqıllarning etizinin boyidiki yolda, yukiri kələqəkninq norining bexoja kılıp turdu. **18** Ular padixahını qakıroqanda,

Hılkiyaning oqlı, ordini baxkurdioqan Eliakim, ordining diwanbegi Xəbna wə Asafning oqlı, orda mirzibegi Yoahlar ularning yenoja kəldi. **19** Wə Rab-Xakəh ularoja mundak dedi: — «Silər Həzəkiyaqa: — «Uluq padixah, yəni Asuriya padixahı sanga mundak dedi, dəngərlər: — Sening muxu ixəngən tayanganq zadi nemidi? **20** Sən: «Urux kılıxka tadbır-məsləhətimiz həm küqimiz bar, daysan — bu pəkət bir kırıq gəp, halas! — Sən zadi kiməgə tayinip manga ərəxi əkətə kopisən? **21** Mana əmdi sən yerikə bar axu komux həsa, yəni Misiroja tayinisən. Birsə uningoja yelənsə, uning kolioja sanjip kirid; Misir padixahı Pirəwngə tayanojanlarning həmmisi xundaq bolidul! **22** Əgar silər manga: «Biz Hudayimiz bolovan Parwərdigaroja tayinimiz» — desənglər, Həzəkiya ezi Yəhudadikilərgə wə Yerusalem dikilərgə: «Silər pəkət Yerusalem dikili muxu ibadətgah aldidilə ibadət kılıxingler kerək» dəp, uningoja atalojan «yukarı jaylar»ni həm kurbangahlarıny kiliwəttiqlər? Ular axu Parwərdigarning yukarı jayları əməsmedi? **23** Əmdi həzir hojayinim Asuriya padixahı bilən bir tohtaməqa kelinglər: — «Əgar silərə ularoja minələğidək əskərlirinqilər bolsa, man silərgə ikki ming atni bikarəqə berəyl! **24** Silərə undaklar bolmisa, hojayinimnən əməldərlərinin əng kiqiki bolovan bir ləxkər bexini əndəkəmə qekindürələysilər?! Gərqə silər jəng hərəwlili wə atlarnı elix üçün Misiroja tayinisilər! **25** Mən muxu yərni əhalak kılıx üçün Parwərdigarsız kallimmu? Qünki Parwərdigar manga: «Muxu zemirni əhalak kılıxka qıkkın» — dedil!. **26** Eliakim, Xəbna wə Yoah, Rab-Xakəh: — Pekirliroja aramayı tilida səslisilə; bizi buni qüixinimiz. Bizgə ibraniy tilida səslimisə, gəpləri sepilda turojanlarning kılıqioja kirmisun! — dedi. **27** Bırak Rab-Xakəh: — Hojayinim meni muxu gapni hojayinlərə wə silərgə eytixkə əwətkənmə! Muxu gapni silər bilən birləktə sepilda olturojanlərə deyixə əwətkən əməsəm? Qünki ular ez pokını yegüqi həm ez süydükini iqtüqi bolidul! — dedi. **28** Andin Rab-Xakəh ibraniy tilida yukarı awaz bilən: «Uluq padixah, yəni Asuriya padixahının səzlərini anglap koyunqlar! — dəp warkiridi. **29** — «Padixah mundak dəydu: — Həzəkiya silərni aldap koymisun! Qünki u silərni [padixahıning] kolidin kütkuzalmayıd. **30** Uning silərni: — «Parwərdigar bizni jəzmən kütkuzidü; muxu xəhər Asuriya padixahının kolioja qüxip kətməydu» dəp Parwərdigaroja tayanduruxioja yol koymanglar! **31** Həzəkiya qulak salmanglar; qünki Asuriya padixahı mundak dəydu: — Mən bilən sülhli xip, mən tərəpkə etünglər; xundak kılsanglar hərbiringlər eziünglarning tütüm baringidin həm eziünglarning anjür dərihidin məwə yəysilər, hərbiringlər ez su kəlqikinglərdin su iqisilər; **32** ta mən kəlip silərni buğdaylıq həm xarablıq bir zeminoja, neni, üzümzarlısı wə zaytun dərəhlili bar, həsəl qırıridoqan bir zeminoja, yəni zemininglərə ohxax bir zeminoja apirip koyouqə yəp-iqiweringlər! Xuning bilən silər tırık kəlip, elməysilər! Həzəkiya silərgə: — «Parwərdigar bizni kütkuzidü» desə uningoja qulak salmanglar! **33** Əl-yurtlarning ilah-butlirinən biri ez zeminiini Asuriya padixahının kolidin kütkuzanmu? **34** Hamat wə Arpad deyən yurtlarning ilah-butluları kəni? Səfarwaim, Hena wə Iwwah xəhərlirinən ilah-butluları kəni? Ular Samariyəni mening kolumnidin kütkuzanmu?! **35** Muxu əl-yurtlarning ilah-butliridin ez zeminiini kütkuzan zadi kim bar? Xundak ikan, Parwərdigar Yerusalemni mening kolumnidin kütkuzalmadu? — dedi. **36** Əmma həlk süküt kiliq uningoja jawabən həqkəndək bir sez kilmidi; qünki padixahının buyrukı xuki: — «Uningoja jawab bərmənglər». **37** Andin Hılkiyaning oqlı, ordini baxkurdioqan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə Asafning oqlı, orda mirzibegi

Yoahlar kiyim-keqəklərini yirtixip, Həzəkiyaning yenoja kelip, Rab-Xakəhning gəplərini uningoja ukərdi.

19 Xundak boldiki, Həzəkiya buni anglioqanda, kiyim-keqəklərini yirtip, ezini bez bilən kaplap Parwərdigarning ibadəthanisioja kirdi. **2** U Hılkiyaning oqlı, ordini baxkurdioqan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə kahinlarning aksakallarını bez kaplanoqan peti Amozning oqlı Yəxaya pəyəqəmbərgə əwətti. **3** Ular uningoja: — Həzəkiya mundak dəydu: — «Balılar tuqulay dəp kələqəndə anining tuoqukdək həli kalmıqəndək, muxu kün awarıqılık, rəswa kılınidiqan, mazak kılınidiqan bir künidur. **4** Əzər hojayını bolovan Asuriya padixahı tırık Hudanı mazak kılıxka əwətkən Rab-Xakəhning muxu barlık gəplərini Parwərdigar Hudaying nəzirigə elip tingxisa, bularını anglioqan Parwərdigar Hudaying xu gəplər üçün uning dəkkisini berərməkin! Xunga kəlip kələqən kəldisi üçün awazingni kətərəp, bir duayingni bərsəng» — dedi. **5** Xu gəplər bilən Həzəkiyaning hizmətkarları Yəxayaning aldiqə kəldi. **6** Yəxaya ularoja: — «Hojayinlərə: — Parwərdigar mundak dedi: — «Asuriya padixahının qaparmənlirinən sən anglioqan axu Manga kupurluk kılıqəni gəplərindən körkənə; **7** Mana, Mən uningoja bir rohni kırğımızın; xuning bilən u bir iqtəvəni anglap, ez yurtiqa kaytidı. Mən uni ez zeminiida turozup kılıq bilən əltürgizimən» — dəngərlər» — dedi. **8** Rab-Xakəh, ezi kələgnə yoli bilən kaytip mangoğarida, Asuriya padixahının Laqış xəhəridin qekinqənlərini anglap, Libnah xəhərigə ərəxi jəng kılıwıtan padixahın uningoja kəldi. **9** Qünki padixah: «Mana, Efiofiya padixahı Tırhakəh sızgə ərəxi jəng kılmaqçı bolup yoloja qıktı» deyən həwərni anglioqanıdi. Lekin u yənə Həzəkiyaqa əqlilərni mundak hət bilən əwətti: — **10** «Silər Yəhuda padixahı Həzəkiyaqa mundak dəngərəsildər: — «Sən tayinidəqan Hudayingning sanga: «Yerusalem Asuriya padixahının kolioja tapxurulmaydu» deqinigə aldanma; **11** mana, sən Asuriya padixahırlarınə həmmə əl-yurtlari nemə kılıqənlərini, ularni ez ilah-butluları atap əhalak kılıqənlərini anglioqənsən; əmdi ezüng kütkuzulmasan? **12** Ata-bowlirim hələk kılıqən əllərning ez ilah-butluları ularını kütkuzanmu? Gozan, Həran, Rəzəf xəhəridikilərinə, Teləssarda turojan Edənlərinə? **13** Hamat padixahı, Arpad padixahı, Səfarwaim, Hena həm Iwwah xəhərlirinən padixahlıri kəni?». **14** Xuning bilən Həzəkiya hətni əkəlgüqilərning kolidin elip okup qıktı. Andin u Parwərdigarning eyigə kirip, Parwərdigarning aldiqə hətni yeyip koydi. **15** Wə Həzəkiya Parwərdigaroja dua kiliq mundak dedi: — «I kerubular otturisida turojan Parwərdigar, Israfilning Hudası: — Sən Əzüngdərsən, jahandiki barlıq əl-yurtlarning üstüdiki Huda pəkət Əzüngdərsən; asman-zemini Yaratkuqışən. **16** I Parwərdigar, kılıqıngni təwən kiliq anglioqəsən; kezüngni aqkəysən, i Parwərdigar, kərgəysən; Sənnaheribning adam əwətip məngüy həyat Hudani həkərətləp eytən gəplərini anglioqəysən! **17** I Parwərdigar, Asuriya padixahlıri həkikətən həmmə yurtlarnı, xularıqə bekindi bolovan yurtlarnı harabə kiliq, **18** ularning ilah-butlularını otka taxliwətən; qünki ularning ilahlıları ilah əməs, bəlkı insan koli bilən yasaloqanlıri, yaoqə wə tax, halas; xunga asuriylar ularını əhalak kıldı. **19** Əmdi, i Parwərdigar Hudayimiz, jahandiki barlıq əl-yurtlarla Sening, pəkət Seningla Parwərdigar ikənlikinqni bildürətən üçün, bizni uning kolidin kütkuzəysən!». **20** Xuning bilən Amozning oqlı Yəxaya Həzəkiyaqa sez əwətip mundak dedi: — — Israfilning Hudası Parwərdigar mundak dəydu: — «Sening Manga Sənnaherib toopluluk kılıqan duayingni anglidim. **21** Parwərdigarning uningoja ərəbi deyən sezi xudurki: — «Pak kız, yəni Zionning kizi seni kəmsitidü, Seni

mazak kılıp kılıdu; Yerusalemning kizi kâyninggə karap bexini qaykaydu; **22** sən kimni mazak kılıp kupurluk kıldı? Sən kimgə karxi awazıngı ketürüp, Nəzirinğı üstün kıldı? Israildiki Mükəddəs Bolqırçıqa karxi! **23** Əlqilirinq arklıq sən Rəbni mazak kılıp; — «Mən nuroqunlioqan jəng hərwilirim bilən taq qoqqisoq, Liwan taqı baqırılıqo yetip kəldimki, Uning egiz kədir dərəhlirini, esil karioqlayırını kesiwetimən; Mən uning əng qət turaloqusıq, Uning əng bük-baraksan ormanzarlıqıq kirip yetimən. **24** Əzüm kuduk kolap yaka yurtning siyini iqtim; Putumning uqidila mən Misirning barlıq dərya-əstənglirini kürutiwättim — deding. **25** — Sən xuni anglap bəkməqjanmadığın? Uzundın buyan Mən xuni bekitkənmənki, Kədimdin tartip xəkilləndürənənənki, Hazır uni əmələq axurdumki, Mana, sən kəl'ə-kəroqanlıq xəhərlərni harabilərgə aylandurdung; **26** Xuning bilən və yərdə turuwaqtanlar küqsızlinip, Yərgə karitip koyıldı, xərməndə kılındı; Ular oswiylanın ot-qoqtak, Yumran kek qoqlardək, Əgəzidili ot-qoqlar əsmay kürup kətkəndək boldı. **27** Birak sening olturoqiningini, ornungdin turoqiningini, qikip-kirgininingni wə Manga karxi qajlirlıxip kətkininingni bilimən; **28** Sening Manga karxi qajlirlıxip kətkənlilikning, həkawurlıxip kətkənlilikning kulikimoja yətkənlilik tüپylidin, Mən kərmikimni burningdin etküzimən, Yüginimni aqzingoja saliman, Wə əzüng kəlgən yol bilən seni kəyturimən. **29** I [Həzəkiya], xu ix sanga alamat bexarət boliduki, Muxu yili ezlükidin eskan, İkkinqi yili xulardın qikqanlarımlı silərning rizkinglər bolidu; Üqinqi yili bolsa teriysilər, orisilər, üzüm kəqətlirini tikisilər; Ulardın qikqan mewilərni yəysilər. **30** Yəhədu jəmətining keqip kütuləşin kaldisi bolsa yənə təwəngə karap yiltiz tartıdu, Yuxarıqə karap mewa beridu. **31** Qünki Yerusalemdeñin bir kaldisi, Zion teoqidin keqip kütuləşinlar qikidu; Samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigarning otluk muhəbbəti muxuni ada kılıdu. **32** Xunga, Pərvərdigar Asuriyə padixahı toopruluk mundak dəydu: — U nə muxu xəhərgə yetip kəlməydu, Nə uningoja bir tal okmu atmaydu; Nə kalkənni kətürüp aldiqə kəlməydu, Nə uningoja karita kaxalarınımu yasimaydu. **33** U kəysi yol bilən kəlgən bolsa, U yol bilən kəytidü wə muxu xəhərgə kalmaydu — dəydu Pərvərdigar, **34** — Qünki Əzüm üçün wə Mening külüm. Dawut üçün uni ətrapidiki sepildək koqdap kütküzimən. **35** Xu keqip xundak boldiki, Pərvərdigarning Pəixtisi qikip, Asuriyəliklarning bargahıda bir yüz səksən bəx ming əskərnə urdu; mana, xixilər atığında ornidin turoqanda, ularning həmmisining elgənlilikini kərdi! **36** Xunga Asuriyə padixahı Sənnaherib qekinip, yoloq qikip, Ninəwə xəhərigə kəytip turdi. **37** Wə xundak boldiki, u ez buti Nisrokning buthanısında uningoja qoqunuwatkanda, oqulları Adrammələk həm Xarezər uni kılıqlap eltürüwətti; andin ular bolsa Ararat degən yurtqa keqip kətti. Uning oqlı Esarhəddon uning ornidə padixah boldı.

20 Xu künərlədə Həzəkiya ejəl kəltürgüçü bir keselgə muptila boldı. Amozning oqlı Yəxaya pəyəqəmər uning kəxioja berip, uningoja: — «Pərvərdigar mundak dəydu: — Əyüng toopruluk wəsiyat kılıqin; qünki ejəl kəldi, yaximəsən» — dedi. **21** [Həzəkiya] bolsa yüzünü tam tərəpka kılıp Pərvərdigaroqı dua kılıp; — **31** Pərvərdigar, Sening aldingda mening həkikət wə pak dil bilən mengip yürgənlilikmi, nəzirinq aldingda durus bolqan ixlarnı kələjanlıqimni əsləp koyqaysən, — dedi. Wə Həzəkiya yioqlap ekip kətti. **4** Yəxaya qikip ordidiki ottura həylioja yətməstə, Pərvərdigarning səzi uningoja yetip mundak deyildi: — **5** Yenip berip həkikimning baxlamqisi Həzəkiyaqa mundak degin: — «Pərvərdigar, atang Dawutning Hudasi mundak dəydu: — «Duayingni anglidim, kəz yaxlıringni kərdüm; mana,

Mən seni sakayıtmən. Üqinqi künida Pərvərdigarning eyigə qikisən. **6** Künliringgə Mən yənə on bəx yil koximən; xuning bilən Mən seni wə bu xəhərnı Asuriyə padixahining kolidin kütküzimən; Əzüm üçün wə külüm Dawut üçün Mən bu xəhərnı ətrapidiki sepildək koqdəydmən. **7** (Yəxaya bolsa: — «Ənjiur poxkili təyyarlanglar, dedi. Ular uni elip kəlip, yarisoq aqplivid, u sakayıd. **8** Həzəkiya Yəxaya: — Pərvərdigar meni sakayıt, üqinqi künı uning eyiga qikidiojanlıqimni ispatlaydiqanən qəndək bəxarətlik alamat bolidu? — dəp soriqanıdi. **9** Yəxaya: — Pərvərdigarning Əzi eytən ixini jəzmon kildiojanlıqını sanga ispatlaq üçün Pərvərdigardin xundak bəxarətlik alamat boliduki, sən kuyaxning pələmpəy üstigə qüxkən sayisining on baskuq aldiqə mengixi yaki on baskuq kəynigə yenixini halamsən? — dedi. **10** Həzəkiya: Kuyax sayisining on baskuq aldiqə mengixi asan; sayə on baskuq kəynigə yansun, deqənidi. **11** Xuning bilən Yəxaya pəyəqəmər Pərvərdigaroqı nida kıldı wə U kuyaxning Ahaz padixah kəroqan pələmpəy baskuqiləri üstigə qüxkən sayisini yandurup, on baskuq kəynigə mangdurdı. **12** Xu pəyttə Baladanning oqlı Babil padixahı Merodak-Baladan, Həzəkiyani kesəl bolup yetip kaptu, dəp anglap, hətlər hədiyə bilən əwətti. **13** Həzəkiya bolsa əlqilərning gepini tingxap, ularqa barlıq həzinə-ambarlarını, kümüxnü, altunni, dora-dərmanları, sərhil maylarnı, sawut-korallar ambirdikli həmməni wə bayılıkların barlıklığını kersətti; ordisi wə pütküllə padixahlıq işidiki nərsilərdin Həzəkiya ularça kərsətməq birimə kalmıdi. **14** Andin Yəxaya pəyəqəmər Həzəkiyanıng aldiqə berip, uningində: — «Muxu xixilər nemə dedi? Ular seni yoklaxka nədin kəlgən?» — dəp sori. Həzəkiya: — «Ular yırak bir yurttin, yəni Babilində kəlgən» — dedi. **15** Yəxaya yənə: — «Ular ordangda nemini kərdi?» — dəp sori. Həzəkiya: — «Ordamda bar nərsilərni ular kərdi; bayılıklırmıng arisidin mən ularqa kərsətməq birimə kalmıdi» — dedi. **16** Yəxaya Həzəkiyaqa: Pərvərdigarning səzini anglap koyqın: — **17** — Mana xundak künlər kəliduki, ordangda bar nərsilər wə bügüngə kədər ata-bowliring toplap, saklap koyqan həmmə Babiləqə elip ketili; heqnərsə kalmaydu — dəydu Pərvərdigar. **18** — Həmdə Babiliklər oqulliringni, yəni əzüngdin bolqan əwlədlilirinqi elip ketidü xuning bilən ular Babil padixahining ordisida aqwat bolidu. **19** Həzəkiya əmdi əz-əzığ «Əz künlərimdə bolsa aman-tinqlik, Hudanın həkikət-wapalıq bolmamdu?», dəp Yəxaya: — «Siz eytən Pərvərdigarning muxu sezi yahxi iken» — dedi. **20** Həzəkiyanıng baxqa əməlliəri, jümlidin uning səltənətinining kədrəti, uning kəndək kılıp xəhərgə su təminləx üçün kel, xundakla su apiridioqan nor yasiqanlıq «Yəhədu padixahlirining tarıhtəzəkirlirix» deqən kitabta pütləgən əməsmidi? **21** Həzəkiya ata-bowliringin arisida uhlidi; oqlı Manassəh ornidə padixah boldı.

21 Manassəh padixah bolqanda on ikki yaxta bolup, Yerusalemda əllik bəx yil səltənat kıldı. Uning anisining ismi Həzfibəh idi. **2** U Pərvərdigar Israillarning alidin həyəp qikirivətən yat əlliklərning yirginqlik adətlirigə oxhax ixlər bilən Pərvərdigarning nəziridə razil bolqanı kıldı. **3** U atisi Həzəkiya buzup yokatqan «yukırı jaylar»nı kəytidin yasatti; u Baaloja atap kurbangahılları saldurup, Israillning padixahı Ahəb kılıqandək bir Axərah məbəd yasidi; u asmandığı nuroqunlioqan ay-yultuzlaroqə bax urdu wə ularning kullukıqə kirdi. **4** U Pərvərdigarning eyidimi kurbangahılları yasatti. Xu ibadəthana toopruluk Pərvərdigar: Mən Yerusalemda Mening namimni koyımən, deqənidi. **5** U Pərvərdigarning eyining ikki høylisidə «asmanning koxunu»qə kurbangahılları atap yasatti.

6 Θоз оолини ottin еткүзди; жадугарqilik bilen palqılık ixlətti, eziqajinkəxlər bilen əpsunqıllarnı bekitti; Pərvərdigarning nəziridə san-sanaksız rəzillikni kılıp uning oqazipini kozojidi. **7** U yasatqan «Axərah» oyma məbudni [Hudanıng] eyiga əkoydi. Xu ey toqroluluk Pərvərdigar Dawutka wə uning oolı Sulaymanqa: — «Bu eyda, xundakla Israılning həmmə əqibilirining zemini lari arisidin Mən tallıqan Yerusalemda Θoz namimni əbadiqçə kaldurımən; **8** əgər Israıl pəkət Mən ularoja tapılıqan barlıq əmrlərgə, yəni Θoz kulum Musa ularoja buyruqan barlıq ənun oja muwapik əməl kılıxka kəngül koysila, Men ularning putlirini ata-bowliriqə təksim kılıqan bu zemindin kaytidin neri kilmaymən», deyənidir. **9** Lekin ular kulak salmaytti; xunglaxjumu, Manassəh ularnı xundak azdurdı, ular Pərvərdigar Israillarning alidin halak kılıqan yat əlliklərdin axurup rəzillik kılatti. **10** Xunga Pərvərdigar Θoz kulları bołoqan pəyərəmbərlərinin wasitisi ərkilik mundak dedi: — **11** Yəhədaning padixahı Manassəh, bu yirgınqlik ixlərni kılıp, hətta uningdin ilgiri etkən Amoriylar kılıqan barlıq rəzilliktin ziyyəde rəzillik kılıp, uning butliri bilan Yəhədanimu gunahka azdurıjını üçün **12** Israılning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydi: — «Mana, Yerusalem bilən Yəhədaning üstigə xundak balayı'pat kəltürimənki, kimki uni anglisilə kulaqları zingildap ketidi. **13** Mən Samariyəni elqığan tana wə Ahabning jəmətinə təkxürgən tik elqığışqı yip bilən Yerusalemni təkxürtimən; kixi kəqini qayqap sürtkəndin keyin düm kəmtürüp koyqəndək, Yerusalemni qayqap eriyəmən. **14** Mən mirasimning kələqənləridinən waz keqip, dütəmənlərinin kəlioja tapxurımən; ularni həmmə dütəmənlərliqə bulang-talang obyekti wə olja kılıp berimən; **15** Qünki ular Mening nəzirimdə razil bołojanni kılıp, ularning ata-bowliri Misirdin qıkkən kündin tartip büğüngiqa oqəzipimni kozojap kəldi». **16** Manassəh əmdi pütkül Yerusalemni bir qetidin yənə bir qetiqiqa kənoja toldurup, kep nahək ən tekküzdi wə ohxaxla ezi kiliwatqan gunahı bilən Yəhədularnı azdurup, ularning Pərvərdigarning nəziridiki rəzillikni kılıxıqa səwəb boldi. **17** Manassəhning baxka ixləri həm kələqənlərinin həmmisi, jümlidin u sadır kılıqan gunah «Yəhəda padixahlırinin tarih-təzkirilri» degen kitabta pütlügən əməsəmidi? **18** Manassəh ata-bowlirining arisida uhlidi wə eż eyining beqida, yəni Uzzahıning beqida dəpna kılındı. Andin oolı Amon uning ornida padixah boldi. **19** Amon padixah bołoqanda yigirmə ikki yaxta bolup, Yerusalemda ikki yil saltanat kıldı. Uning anisining ismi Məxulləmat idi; u Yotbahlıq Hərzuñning kizi idi. **20** Amon atisi Manassəh kılıqandək Pərvərdigarning nəziridə rəzil bołojanni kılatti. **21** U atisi mangojan barlıq yollarda mangatti; u atisi kullukida bołojan butlarning kullukida bolup, ularoja səjdə kılıp, **22** Pərvərdigarning yolidə yürməy, eż ata-bowlirining Hudasi Pərvərdigarnı tərk kıldı. **23** Əmdi Amonning hizmətkarları padixahını kəstləp, uni eż ordisida əltürdi. **24** Lekin yurt halkı Amon padixahını kəstlənlərinin həmmisini əltürdi; andin yurt halkı uning ornida oolı Yosiyani padixah kıldı. **25** Amonning baxka ixləri həm kələqənlərinin həmmisi «Yəhəda padixahlırinin tarih-təzkirilri» degen kitabta pütlügən əməsəmidi? **26** U Uzzahıning beqida ez kəbrisidə dəpna kılındı. Andin oolı Yosiya uning ornida padixah boldi.

22 Yosiya padixah bołojanda səkkiz yaxta bolup, Yerusalemda ottuz bir yil saltanat kıldı. Uning anisining ismi Yədidiyah idi; u Bozkatlıq Adayanıng kizi idi. **2** Yosiya Pərvərdigarning nəziridə durus bołojanni kılıp, hər ixtə atisi Dawutning barlıq yolidə yürüp, nə onqoşa nə soloşa qətnəp kətmidi. **3** Padixah Yosiya saltənitining on səkkizinci yıldida, padixah Məxulləmning

nəvrisi, Azalyanıng oolı katip Xafanı Pərvərdigarning eyigə əwətip: **4** «Bax kahin Hılkiyanıng kəxiqə qıkıp xuni buyruqjını, u Pərvərdigarning eyigə elip kelingən, dərvəzəwənlər həlktin yioqan pulni sanısun. **5** Andin ular Pərvərdigarning eyini ongxaydiqon ixlərni nazarət kəloquçı ixqilaroja tapxurup bərsün. Bular həm Pərvərdigarning eyidiki buzulqan yərlərni ongxaxka eydə ixligiqlərə, yəni yaqəqqıllar, tamqıllar wə taxtixarlar oja bərsün. Ular muxu pul bilən eyni ongxaxka lazım bolqan yaqəq bilən oyulojan taxlarnı setiwsun, degin» — dedi. **7** Lekin ularning kəlioja tapxurulqan pulning hesabi kılınmadi. Qünki ular insap bilən ix kılatti. **8** Bax kahin Hılkiya katip Xafanıqə: — Mən Pərvərdigarning eyidə bir Təwrat kitabını taptım, dedi. Xuni eytip Hılkiya kitabını Xafanıqə bərdi. U uni okudi. **9** Andin keyin katip Xafan padixahıng kəxiqə berip padixahıqə həwər berip: — Hizmətkarları ibadəthanıdiki pulni yiojip Pərvərdigarning eyini ongxaydiqon ix bexilirininq kəlioja tapxurup bərdi, dedi. **10** Andin katip Xafan padixahıqə: Hılkiya manga bir kitabını bərdi, dedi. Andin Xafan padixahıqə uni okup bərdi. **11** Wə xundak boldiki, padixah, Təwrat kitabının sezlərini anglojanda, eż kiyimlərini yirtti. **12** Padixah Hılkiya kahin bilən Xafanıng oolı Ahıkmət, Mikayanning oolı Akbor bilən Xafan katipəqə wə padixahıng hizmətkarı Asayaqıa buyrup: — **13** Berip mən üçün wə həlk üçün, yəni pütkül Yəhədadikilər üçün bu təpilojan kitabning sezləri toqrisidə Pərvərdigardin yol soranglar. Qünki ata-bowlırlırmız bu kitabning sezlərige, uningdiki bizişlərə pütlənənlirigə əməl kılıxka kulak salmışanlıq tüpəyildin Pərvərdigarning bizgə kozojalıjan oqəzisi intayn dəhəxətlək, dedi. **14** Xuning bilən Hılkiya kahin, Ahıkmət, Akbor, Xafan wə Asayalar Harhasning nəvrisi, Tikwahıning oolı kiyim-keqək begi Xallumning ayalı ayal pəyərəmbə Həldahıning kəxiqə berip, uning bilən sezləxti. U Yerusalem xəhərinin ikkinqi məhəllisidə oltrattı. **15** U ularoja mundak dəydi: — Israılning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydi: — «Silərni əwətəkən kixığə mundak dənglər: — **16** Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana Mən Yəhədaning padixahı okupqan kitabning həmmə sezlərini əmələk axurup, bu jəyəqə wə bu yərdə turquqıllar oja balayı'pat qixürürimən. **17** Qünki ular Meni taxlap, baxka ilahələrə huxbuy yekip, kollirininq həmmə ixləri bilən Mening aqqıjkımıñ kəltürdi. Uning üçün Mening kəhrim bu yərəq karap yandi həm eqürülməydi. **18** Lekin silərni Pərvərdigardin yol soriojili əwətəkən Yəhədaning padixahıqə bolsa xundak, danglar: San anglojən sezlər toqrisidə Israılning Hudasi Pərvərdigar xundak dəydi: — **19** Qünki kənglüng yumxaq bolup, muxu jay wə uningda turquqıllarning wayranə wə lənətə aylandurulidiqənlərlik toqrisidə uları əyibləp eytkən sezlərimni anglojinqingə, Pərvərdigarning alidida əzüngni təwən kılıp, kiyimlirinqi yirtip, Mening alidında yioqliqininq üçün, Mənmu duayinqi anglidim, dəydi Pərvərdigar. **20** Buning üçün seni ata-bowlırlıq bilən yioqılıxka, eż kəbrəngə aman-hatırjəmlik iqida berixka nesip kılımən; sening kezlerində Mən bu jay üstigə qixürüridən barlıq küləptərəni kərməydi». Ular yenip berip, bu həwərni padixahıqə yatküzdü.

23 Padixah adəmlərni əwətip, Yəhəda bilən Yerusalemning həmmə aksaçallarını eż kəxiqə qakırtıp kəldi. **2** Padixah Pərvərdigarning eyigə qıktı; barlıq, Yəhədadikilər ər kixilər wə Yerusalemda turuwaqtənlərinin həmmisi, kahinlər bilən pəyərəmbərlər, yəni barlıq həlk, əng kiqikidin tartip qongiojqə həmmisi uning bilən billə qıktı. Andin u Pərvərdigarning eyidə təpilojan ehədə kitabının həmmə sezlərini ularoja okup bərdi. **3** Padixah tūwırükning yenida turup Pərvərdigarning alidida: — Pərvərdigaroja əgixip pütün kəlbim wə pütkül jenim bilən

Uning əmərlərini, həküm-guwahlıkları wə bəlgilimilərini tutup, ubxu kitabta pütləğən əhədə əmal kılımən dəp əhdigə əzini bəqlidi. Xuning bilən həlkinqı həmmisimə əhədə aldida turup uningoja əzini bəqlidi. **4** Andin keyin padixaḥ bax kahin Hılkıya bilən orun basar kahinlərə wə həm darwaziwənlərə: — Baaloja, Axərah butğıja wə asmannıng barlıq koxuniqə atap yasalojan barlıq əswab-üskünlərini Pərvərdigarning eyidin qıkıriwetinglər, dəp əmr kıldı; u bularını Yerusalemning sırtida, Kidron etizlikidə keydürüdə wə külliərini Bəyt-Ələgə elip bardi. **5** U Yəhəuda padixaḥlərinin Yəhəuda xəhərləridiki «yukarı jaylar»da həmdə Yerusalemning ətrəpliridiki «yukarı jaylar»da huxbuy yanduruxka tikligən but kahinlərini, xuningdək Baaloja, kuyaxka, ayoja, yulutz türkümlərige həmdə asmannıng barlıq koxuniqə huxbuy yakquşularını ixtin həydiwətti. **6** U Pərvərdigarning eyidin Axərah butnı elip qıçıq Yerusalemning sırtıqə elip berip, Kidron jilojisiqə apırip xu yərdə koydürüp kükum-talkan kılıp ezip, topisını addıy pukralarının qəbriləri üstiga qeqi wətti. **7** Andin U Pərvərdigarning eyiğə jay laxşan bəqqıwazlarning turalqlarını qekip qulallatı; bu eylərdə yənə ayallar Axərah, butka qədir toquttu. **8** U Yəhəuda xəhərləridin barlıq kahinlərini qakırtıp, əzığa yiođi. Andin u Gəbadın tartip Bəər-Xəbaqıqə kahinlər huxbuy yakıdıcıqan «yukarı jaylar»ni buzup buloju wətti; u «dərəwazılardiki yukarı jaylar»ni qekip buzdu; bular «Xəhər baxlıq Yaxuaning կuwicki»ning yenida, yəni xəhər կuwicki qırix yolinən sol təripidə idi. **9** (əmdı «yukarı jaylar»diki kahinlərinin Yerusalemda Pərvərdigarning kurbangahıqə qıckıxı qakləngənədi; lekin ular dawamlıq əz kərindəxli bilən birgə pitir nanlardın yeyixigə müyəssər idi). **10** Yosiya heqkim əz oqlı yaki kızını Moləkkə atap ottin etküzmişən dəp, Hınnomming oqlıning jilojisiidiki Tofətnimə buzup buloju wətti. **11** Pərvərdigarning eyiğə kirdiçən yolning eojizə Yəhəuda padixaḥləri kuyaxka təkdim kılıp koyqan atlarnı xu yərdin yetkəp, «kuyax hərəkələri»ni otta keydürüdə (ular [ibadəthanining] həyli lirioja jay laxşan, Natan-Mələk dəgən aqəwətning eyining yenida turattı). **12** Padixaḥ yənə Yəhəuda padixaḥləri Ahəzning balıhanisining egzisidə saldurojan kurbangahları wə Manassəh Pərvərdigarning eyining ikki həyli siqə yasatkan kurbangahları qekip kükum-talkan kiliwətti; u ularning topisını u yərdin elip, Kidron jilojisiqə qeqi wətti. **13** Israelning padixaḥı Sulayman Yerusalemning məxrək təripidə wə «Halak teoji»ning jənubioja Zidoniylarning yirginqlik buti Axtarot, Moabilarning yirginqlik buti Kemox wə Ammonlarning yirginqlik buti Milkomoqa atap yasatkan «yukarı jaylar»ni padixaḥ, buzup buloju wətti. **14** U but tüwürlərni parçılalp, Axərah butlurını kesip yıkitip, ular turojan yərlərni adəm səngəkləri bilən toldurdu. **15** U yənə Israelni gunahka putlaxturojan, Nibatning oqlı Yəroboam Bəyt-Ələdə saldurojan kurbangah bilən «yukarı jay»ni, ularını buzup qakıti, andin keyin «yukarı jay»ni keydürüp kükum-talkan kiliwətti, Axərah butinimə keydürüwətti. **16** Yosiya burulup kərap, taqdiki qəbrilərni kərüp, adəm əwətip qəbrilərdiki səngəklərni kolap qıkirip, kurbangah üstidə keydürüdə, xu yəl bilən uni buloju wətti. Bu ixlər Pərvərdigarning kalamını yətküzüp, dəl ularını aldin'ala bexarət kılıp jakarlıqan Hudanıng adiminining səzining əmalgə axuruluxi idi. **17** Andin Yosiya: Kez aldimdiki bu kəbra texi kimning? — dəp soridi. Xəhərdikilər uningoja: Bu Yəhəudadın kəlgən, silininq Bəyt-Əldiki kurbangahını bozulan muxu ixlirini bexarət kılqan Hudanıng adiminining qəbrisi ikən, dedi. **18** Yosiya: — Uni koyungalar, heqkim uning səngəklərini midirlətmisən, dəp buyrudi. Xuning bilən ular uning səngəklərini bilən Samariyədin kəlgən pəyəqəmərəning

səngəklərığa heqkimni təküzəmədi. **19** Andin Yosiya Israelning padixaḥlıri Pərvərdigarning oqızipini қozojiqan, Samariyəning xəhərləridə yasatkan «yukarı jaylar»diki barlıq əylərni qaktı; u ularını Bəyt-Ələdə kılqandək kılıp, yokətti. **20** U yərlərdəki «yukarı jaylar»qəsəbəsə has bolqan hamməkəhənlərini kurbangahıng üstidə oltırıp, kurbənlilik kıldı, andin ularning üstigə adam səngəklərini keydtirdi; u ahirdə Yerusaleməqə yenip bardi. **21** Padixaḥ barlıq həlkə yarlıq qüxiüp: — Bu əhədə kitabida pütləğəndək, Hudayinglər Pərvərdigaroja «ətəp ketix heytı»ni etküzünglər, dəp buyrudi. **22** «Batur həkimlər» Israelning üstidən heküm sürgən künələrindən tartip, nə Israel padixaḥlərinin wakıtlarıda nə Yəhəuda padixaḥlərinin wakıtlarıda undak bir «ətəp ketix heytı» etküzülpək bacılıqanıdi; **23** Yosiya padixaḥlərinin səltənətinin on səkkizincə yıldıl, Pərvərdigaroja atap bu «ətəp ketix heytı» Yerusalemda etküzüldü. **24** Xuningdək Yosiya Yəhəuda yurduta wə Yerusalemda payda bolqan jinkəxlər wə palqılları, tərafim məbədləri, hərkəndək butlar wə barlıq baxka ənənəlik nərsilərni zəmindən yokətti. Uning xundək kiliçining məksəti, Hılkıya kahin Pərvərdigarning eyidin tapkan kitabta hatırıləngən Təwrəttiki sezlərgə əmal kiliçtin ibarət idi. **25** Uningdək Musaqa qüxiürülgən ənənə qanunoja intilip pütlən kəlbə, pütlən jeni wə pütlən küqi bilən Pərvərdigaroja kaytip, əzini beqiqiliqən bir padixaḥ uningdin ilgiri bolmioqanıdi wə uningdin keyimə uningoja olhxaz birsi bolup bacılıdi. **26** Ləkin Pərvərdigarning aqəkki Manassəhning Əzini ranjikən barlıq rəzillikləri tüpeylidin Yəhəudaqə tutaxşəndin keyin, Əzincə iddətlik oqızipidin yanmadi. **27** Pərvərdigər: — Israelni taxliqəndək Yəhədanımdıñ Əz kəzümdin nəri kılımən wə Əzüm taliqən bu xəhər Yerusalemə wə Mən: — «Menin namıñ xu yərdə bolıdı» degen xu ibadəthanini tərk kılımən, dedi. **28** Yosiyaning baxka əməlliri həm kılqanlırinin həmmisi «Yəhəuda padixaḥlərinin tarix-təzkiriləri» degen kitabta pütləğən əməməsmidi? **29** Uning künələridə Misirning padixaḥı Pirəvn-Nəko Asuriyəning padixaḥıqə hujum kılqılı Əfrət dəryəsiqə bardi. U qəođda Yosiya padixaḥı Pirəvn bilən soxukuxka qıktı; lekin Pirəvn uni kərüp Məgiddəda uni oltırdı. **30** Hizmətkarlırları uning ələkünini jəng hərəkəsiqə selip Məgiddədin Yerusaleməqə elip kəlip, uni əz kəbrisidə dəpnə kıldı. Yurt ənənəli Yosiyaning oqlı Yəhəoahəzni məsih kılıp, atisining ornida padixaḥ kıldı. **31** Yəhəoahəz padixaḥ bololanda yigirmə üq yaxta bolup, üq yərənəmədə səltənət kıldı. Uning anisining ismi Hamutal idi; u Libnahlıq Yərəməyianing kizi idi. **32** Yəhəoahəz bowiləri barlıq kılqanlırlırdək, Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqənni kıldı. **33** Əmdı Pirəvn-Nəko uning Yerusalemda səltənət kılmaslıkı üçün, uni Hamat yurtidiki Rıbləhədə solap koydi wə [Yəhəuda] zəminəqə yüz talant kümüx bilən bir talant altun selik qüxiürdi. **34** Andin Pirəvn-Nəko Yosiyaning oqlı Eliakimni atisining ornida padixaḥ kılıp, isminə Yəhəoakimoja ezsərtti. U Yəhəoahəzni ezi bilən Misirəqə elip kətti; Yəhəoahəz Misirəqə kəlip xu yərdə eldi. **35** Yəhəoakim kümüx bilən altunni Pirəwngə bardi; lekin Pirəwngıning xu buyrukını işra kılıp pulni tapxurux üçün yurtka hərbir adəmənq qamioja kərap baj-alwan koyqanıdi; altun wə kümüxni wə yurtnıng həlkədən, hərbirigə salqan elqəm boyiqə Pirəvn-Nəkoqə berixka yioğanıdi. **36** Yəhəoakim padixaḥ bololanda yigirmə bax yaxta bolup, on bir yıl Yerusalemda səltənət kıldı. Uning anisining ismi Zibidəl idi; u Rumahlıq Pədayanıng kizi idi. **37** Yəhəoakim bowiləri barlıq kılqanlırlırdək Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqənni kilitləti.

24 Uning künələridə Babilning padixaḥı Nebokadnəsər [Yəhəudaqə] hujum kiliçxə qıktı; Yəhəoakim uningoja

üq yiloqiqə bekindi boldi, andin uningdin tenip uning həkümranlıqoja karxi qıktı. **2** Xu wakıtlarda Pərvərdigarnı uningdə hujum kılıxıq Kaldıylar bulanglıqlar xaykisi, Suriylar bulanglıqlar xaykisi, Moabiylar bulanglıqlar xaykisi, wə Ammoniyalar bulanglıqlar xaykılırını kozoji; u ularnı Yəhudanı həlak kılıf üçün kozoji. Bu ixlar Pərvərdigarn Əz kulları bolovan pəyoqəmbərlər arkılık agah kılıqan söz-kalamining əməlgə axuruluxi idi. **3** Dərəwəkə Pərvərdigarning eytkinidək, Manassəhning gunahlırı tüپaylıdin Yəhudanı Əz kezəliridin neri kılıx üçün, bu ixlar ularning bexiqə qıxtı. **4** Qünki [Manassəhning] nahək kan teküp, Yerusalemni nahək kanlar bilən təlduroqını tüپaylıdin, Pərvərdigarn [Yəhudalarını] əpu kılıxka kəngli unimaytti. **5** Yəhəoakimning baxka ixliri həm kılıqanlırinin həmmisi «Yəhuda padixahlırinin tarix-təzkirilir» degən kitabta pütilgən əməsmidi? **6** Yəhəoakim ata-bowliriniring arisida uhildi; oçlı Yəhəoakın uning ornida padixah boldi. **7** Misiрning padixahı bolsa ez yurtidin ikkinqi qıkmidi. Qünki Babilning padixahı «Misiр ekińi»dən tartip Əfrat dəryasılıqə bolovan Misir padixahıqə təwə zəminni tərtiwalıqanı. **8** Yəhəoakın padixahı bolovanada on sakkız yaxta bolup, üq ay Yerusalemda səltənat kıldı. Uning anisining ismi Nəhuxta idi; u Yerusalemıq əlnatanning kizi idi. **9** Yəhəoakın atisining barlık kılıqanlıridək Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolovanı kıldı. **10** Babilning padixahı Nebokadnəsarning sərdarları Yerusaleməqə jəng kılıqlı qıkip, xəhərni əməl kıldı. **11** Uning sərdarları xəhərni əməl kılıp turoqanda Nebokadnəsər əzimu xəhərning sirtiqə qıktı. **12** Andin Yəhudanı padixahı Yəhəoakın bilən anisi, barlık hizmətkarları, əməldarları wə aqəwtatlıri Babil padixahının aldiqə qıkip uningoja tən bordı. Xundak, kılıp Babilning padixahı ez səltənitininqə sekkizinqi yılıda uni asır kılıp tutti. **13** Nebokadnəsər Pərvərdigarning eyidiki barlık həzinilər bilən padixahıning ordisidiki hazırlanı elip kətti; Pərvərdigarn agah bərginidək, u Israılning padixahı Sulayman Pərvərdigarning ibadəthanisini üçün yasatkan həmma altun qəqa-əswablarnı kəsip sekti. **14** Yerusalemning barlık əhalisini, jümlidin həmma əməldarlar, həmma batur palwanlar, jəməy bolup on ming əsirni wə barlık hünərənlər wə təmürqilərinə elip kətti; yurttiki həlktin əng namratlardın baxka həqkim kalmıdı. **15** U Yəhəoakinni Babiləqə elip kətti wə xuningdək padixahıning anisini, padixahıning ayalıllarını, uning aqəwtatlıri wə yurttiki mətiwərlərni əsir kılıp Yerusalemındı Babiləqə elip bardı. **16** U batur-palwanlarning həmmisini (yətə ming idi), hünərən wə təmürqilərni (jamıy bir ming idi) – bularning həmmisi jənggiwar adamlar bolup, Babilning padixahı ularnı əsir kılıp, Babiləqə elip kətti. **17** Andin Babilning padixahı Yəhəoakinnıqə təqisi Mattaniyani uning ornida padixah kılıp, uning ismini Zədəkiyəqə eżgərtti. **18** Zədəkiyə padixahı bolovanada yığırma bir yaxta bolup, on bir yıl Yerusalemda səltənat kıldı. Uning anisi Libnahlıq Yərəmənyanıq kizi bolup, ismi Hamutal idi. **19** Zədəkiyə Yəhəoakimning barlık kılıqinidək, Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolovanı kılıdı. **20** Pərvərdigarning Yerusaleməqə həm Yəhudadaqə karatkən oqəzipi tüپaylıdin, Pərvərdigarn ularnı Əz həzuridin həydiwətküqə bolovan arılıqta, təwəndiksi ixlar yüz bərdi: – awwal, Zədəkiyə Babil padixahıqə isyan kətirdi.

25 Andin xundak boldiki, uning səltənitininqə tokkuzinqi yili, oñinqi aying oñinqi künidə Babil padixahı Nebokadnəsər pütkül koxunıqə yetəqəlik kılıp Yerusaleməqə hujum kılıxka kıldı; həmdə uni korxiwelip bargaq kürup, uning ətrapida kaxa-potaylərini küruxti. **2** Xuning bilən xəhər Zədəkiyəning on birinqi yiloqiqə muhəsiridə turdi. **3** Xu yili tətinqi aying

tokkuzinqi künü xəhərdə eojir kəhətqılık həmmini başkan wə zemindikilər üçünmu həq ax-ozuk kalmıqanıdi. **4** Xəhər sepiili bəstüldi; barlıq jənggiwar ləxkərlər kəqmakçı bolup, tün keqidə bədər tikiwetixti. Ular padixahıning baoqısiqə yekin «ikki sepi» arılıkiddi dərvazidin ketixti (kaldıylar bolsa xəhərning həryenidə turattı). Ular [İordan jilojisidiki] «Arabəh təzələnglik»ni boylap keqixti. **5** Lekin kaldıylərning koxunu padixahıni kəqələp Yeriho təzələnglikdə Zədəkiyəqə yetixti; uning püttün koxunu uningdin tərkilip kətkənidi. **6** Wə ular padixahıni tutup, Riblah xəhərinqə, Babil padixahıning aldiqə apardı; ular xu yərde uning üstigə həküm qıktı. **7** [Babil padixahı] Zədəkiyəning oqullarını uning kez alıdida kətl kıldı; andin Zədəkiyəning kezlini oyuwtətti; u uni mis kixənlər bilən baoqlap, Babiləqə elip bardı. **8** Wə bəxinqi aying yəttinqi künidə (bu Babil padixahı Nebokadnəsərəninq on tokkuzinqi yili idi) Babil padixahıning hizmətkarı, pasiban begi Nebozar-Adan Yerusaleməqə yetip kəldi. **9** U Pərvərdigarning eyini, padixahıning ordisini wə xəhərdiki barlık eylərni keydürüwətti; barlıq bəhəyət imarətlərgə u ot koyup keydürüwətti. **10** Wə pasiban begi yetəqəlikidiki kaldıylərning pütkül koxunu Yerusalemning ətrapidiki pütkül seplini erüwətti. **11** Pasiban begi Nebozar-Adan xəhərdə kələqən baxka kixilərni, Babil padixahı tərəpkə keqip təslim bolovanınları wə kələqən hünərənlərni asır kılıp ularnı elip kətti. **12** Lekin pasiban begi zemindikı əng namratlarning bir kismını üzümzərliklərni parwix kılıxka wə terikqılık kılıxka kəldurdu. **13** Kaldıylər Pərvərdigarning eyidiki məstən yasaloqan ikki türvükni, das təqliklərini wə Pərvərdigarning eyidiki məstən yasaloqan «dengiz»ni qıkip, barlıq mışlırını Babiləqə elip kətti. **14** Ular yənə [ibadətta ixtilidilidən] idixlər, gürjək-bəlgürjəklər, lahxigirlər, piyala-təhsilər həm məstən yasaloqan barlıq əswablarnı elip kətti. **15** huxbuydanlar wə qaşılarnı bolsa, altundın yasaloqan bolsımı, kümüxtin yasaloqan bolsımı, ularning həmmisini pasiban begi elip kətti. **16** Wə Sulayman [padixah] Pərvərdigarning eyi üçün məstən yasatkan ikki türvük wə «dengiz»ni, xundakla das təqliklərini elip kətti; bu mis saymanlarning eojirlikini əlqəx mumkin əməs idi. **17** Birinqi türvükning egizlikli on sakkız gəz, uning üstidiki təji bolsa mis bolup, egiqlik üq gəz idi; uning püttün aylamıssı tor xəkildə həm anar nushisida bezəlgənidi, həmmisi məstən idi; ikkinqi türvükmu uningoja oxħax bolup, umu anar nushisida bezəlgənidi. **18** Pasiban begi Nebuzar-Adan bolsa bas kahin Seraya, orunbasar kahin Zəfəniyə wə ibadəthanidiki üq nəpər ixikbəkərnmü əsirgə alı. **19** U xəhərdin ləxkərlərini baxkurdıqən bir aqəwt əməldarnı, xəhərdin tapkan orda məslıhətqılıridən bəxını, yərlik həlkəni ləxkərləkka tizimliqən, yəni koxunıqə sərdarining katipini wə xəhərdin atmix nəpər yərlik kixini tutti. **20** Pasiban begi Nebuzar-Adan bularnı Babil padixahıning aldiqə, Riblahəqə elip bardı. **21** Babil padixahı Hamat zemindikidi Riblahda bu kixilərni kiliqlap eltürwətti. Xu yil bilən Yəhuda ez zəminidin sürgün kılındı. **22** Yəhuda zəminidə kələqən kixilərni, yəni Babil padixahı Nebokadnəsər kəlduroqan kixilərni bolsa, u ularnı idarə kılıx üçün, ularning üstigə Xafanning nəwrisi, Alhikamning oqlı Gədəliyani təyinlidi. **23** Dalada kələqən Yəhudanıng ləxkər baxlıkları həm ləxkərlər Babil padixahıning Xafanning nawrisi, Alhikamning oqlı Gədəliyani zəmin üstigə həkümranlıq kılıxka bəlgilənlikini anglap kıldı; xuning bilən [bu ləxkər baxlıkları adəmları bilən] Mizpəh xəhərinqə, Gədəliyanıq yəniqə kəldi; baxlıklar bolsa Nətəniyanıq oqlı Ixmail, Karehning oqlı Yohanan, Nətəfətlik Tanhumətninq oqlı Seraya wə Maakat jəmətidin birsining oqlı Jaazaniya idi. **24** Gədəliya ular wə

adəmlirigə: «Kaldıylərgə bekinixtin korkmanglar; zeminda oltraraklıxip Babil padixahıja bekininglar, xundak kılsanglar silərgə yahxi bolidu» dəp kəsəm kildi. **25** Əmdi yəttinqi ayda xundak boldiki, xahzadə Əlixamanıñ nəvrisi, Nətaniyaning oğlu Ixməl on adəm elip kelip, Gədaliyanı həm Mizpahda uning yenida turojan Yəhudiylər wə Kaldıylərni urup əltürdi. **26** Xuning bilan barlık həlk, kiqik bolsun, qong bolsun, wə ləxkər baxlıkları ornidin turup Misirəja kirdi; qünki ular Kaldıylərdin korkattı. **27** Wə xundak boldiki, Yəhuda padixahı Yəhəoakin sürgün bolqan ottuz yəttinqi yili on ikkinqi aynıng yigirmə yəttinqi künü munu ix yüz bərdi; Əwil-Merodək Babiləja padixah bolqan birinqi yili, Yəhuda padixahı Yəhəoakinning қəddini kəttürüp, uni zindandan qıkardı; **28** U uningoja mulayim sez kilip, uning ornnıñ ezi bilən birgə Babilə turojan baxxə padixahıarning ornidin yukarı kildi; **29** Xuning bilən Yəhəoakin zindandıki kiyimlirini seliwtip, emrinin qalqan hərbir künidə hərdaim padixah bilən billə həmdastıhan boluxxəa tuyəssər boldı. **30** Uning nesiwisi bolsa, [Babil] padixahıning uningoja beqixılıqan daimlik iltipati idi; bu iltipat kündilik idi, yəni uningoja emrinin hərbir künü tuyəssər kılınqan.

Tarih-təzkirə 1

1 Adəm'ata, Xet, Enox, **2** Kenan, Məhələlə, Yarad, **3** Hanoh, Mətuxəlah, Ləməh, **4** Nuh. Nuhətin Xəm, Həm, Yafətler tərəlgən. **5** Yafətning oqulları Gomər, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Məxək wə Tiras idi. **6** Gomərning oqulları Axkinaz, Difat wə Togarmah idi. **7** Yawanning oqulları Elixah, Tarxix idi, Kittiyalar bilən Rodaniylar uning əwlədləri idi. **8** Həmning oqulları kux, Misir, Put wə Qənaan idi. **9** Kuxning oqulları Seba, Həwilah, Sabtah, Raamah wə Sabtika idi. Raamaning oqli Xeba wə Dedan idi. **10** Kuxtin yənə Nimrod tərəlgən; u yər yüzida nahayıt zəbərdəs bir adəm bolup qıktı. **11** Misirning əwlədləri Ludiylar, Anamiyalar, Naftuhiyalar, **12** Patrosiyalar, Kasluhiyalar (Filistiyər Kasluhiyılardan qıkkən) wə Kaftoriyalar idi. **13** Qənaandın tunji oqul Zidən terilip, keyin yənə Hət tərəlgən. **14** Uning əwlədləri yənə Yəbusiyalar, Amoriyalar, Gırgaxiyalar, **15** Hıwiylar, Arkiylar, Siniylar, **16** Arwadiylar, Zəmariylar wə Hamatiylar idi. **17** Xəmning oqulları Elam, Axur, Arfahxad, Lud, Aram; [Aramning oqulları] Uz, Hul, Gətər, Məxək idi. **18** Arfahxadtın Xeləh tərəldi, Xeləhtin Eber tərəldi. **19** Eberdən ikki oqul tərəlgən bolup, birinən ismi Pələg idi, qünki u yaxıqan dəwrdə yar yüzü belünüp kəkəndi; Pələgning inisining ismi Yoxtan idi. **20** Yoxtanndan Almodad, Xələf, Hazarmawət, Yerəl, **21** Hədoram, Uzal, Diklah, **22** Ebal, Abimaəl, Xeba, **23** Ofir, Həwilah, Yobab tərəldi. Bularning həmmisi Yoxtanning oqulları idi. **24** Xəm, Arfahxat, Xeləh, **25** Eber, Pələg, Rəu, **26** Serug, Nahor, Terəh, **27** andin Abram dənyaqə kəldi (Abram bolsa İbrahimning ezi). **28** İbrahimning oqulları İshək bilən İsmail idi. **29** Tewəndikilər ularning əwlədləri: İsmailning tunji oqli Nebayot bolup, kələqlənləri Kedar, Adbəəl, Mibsam, **30** Mixma, Dumah, Massa, Hədad, Tema, **31** Yətər, Nafix, Kədəməh; bularning həmmisi İsmailning oqulları idi. **32** İbrahimning tokili Kəturahdın tərəlgən oqulları Zimran, Yoxxan, Medan, Midiyan, İxbək wə Xuaq idi. Yoxxanning oqulları Xeba bilən Dedan idi. **33** Midiyanning oqulları Əfah, Efar, Hənəh, Abida, Əldəah idi. Bularning həmmisi Kəturahnıng əwlədləri. **34** İbrahimdən İshək tərəldi. İshəkning oqulları Əsw bilən Israil idi. **35** Əswanning oqulları Elifaz, Reuəl, Yəux, Yaalam wə Koraq idi. **36** Elifazning oqulları Teman, Omar, Zəfi, Gata, Kenaz, Timna wə Amalək idi. **37** Reuəlning oqulları Naħat, Zərah, Xammah bilən Mizzah idi. **38** Seirning oqulları Lotan, Xobal, Zibion, Anah, Dixon, Ezər wə Dixan idi. **39** Hori bilən Həməm Lotanning oqulları idi (Timna Lotanning singlisi idi). **40** Kobañning oqulları Alyan, Manahat, Əbal, Xəfi bilən Onam idi. Zibionning oqulları Ayaħ bilən Anah idi. **41** Anahning oqli Dixon idi. Dixonning oqulları Hamran, Əxbən, İtran bilən Keran idi. **42** Ezərning oqulları Bilħan, Zaawan, Yaakan idi. Dixanning oqulları uz bilən Arran idi. **43** İsraillarəq həkümərlik kəlidiojan padixah bolmiojan zamanlarda, Edom zəminiojan padixah boloqlar munu kixilər: Beorning oqli Bela; uning paytəhti Dinhəbabah dəp atılıtti. **44** Bela əlgəndin keyin Bozrahlıq Zərahıning oqli Yobab uning orniqə padixah boldi. **45** Yobab əlgəndin keyin Təmanlarning yurtidin boloqan Huxam uning orniqə padixah boldi. **46** Huxam əlgəndin keyin Bedadning oqli Hədad uning orniqə padixah boldi; Hədad deyən bu adəm Moab dalasında Midiyanlarnı təmər kələqan, uning paytahtining ismi Awit idi. **47** Hədad əlgəndin keyin Masrakəhlək Samlah uning orniqə padixah boldi. **48** Samlah, əlgəndin keyin dərya boyidiki Rəhəbottin kələqən Saul uning orniqə padixah boldi. **49** Saul əlgəndin keyin Axborning oqli Baal-Hanən uning orniqə padixah boldi. **50** Baal-Hanən

əlgəndin keyin Hədad uning orniqə padixah boldi. Uning paytahtining ismi Pay idi. Uning ayalining ismi Məhətəbəl bolup, Məy-Zəhəbning nəvrisi, Matrədning kizi idi. **51** Andin Hədad eldi. **52** Edomluqların kəbile baxlıkları: Kəbile baxlıki Timna, kəbile baxlıki Aliya, kəbile baxlıki Yatət, kəbile baxlıki Oholibamah, kəbile baxlıki Əlah, kəbile baxlıki Pinon, **53** Kəbile baxlıki Kenaz, kəbile baxlıki Teman, kəbile baxlıki Mibzar, **54** Kəbile baxlıki Magdiyəl, kəbile baxlıki İram; bularning həmmisi Edomdiki kəbile baxlıklıdırur.

2 Israilning oqulları Rubən, Ximeon, Lawiy, Yəhuda, Issakar, Zəbulun, **2** Dan, Yüsüp, Binyamin, Naftali, Gad wə Axirdin ibarət. **3** Yəhədaning oqli Er, Onan wə Xiləh idi. Bu təqyələn Qənaanlıq Xuyanıng kızidin boloqan. Yəhədaning tunji oqli Er Pərvərdigarning nəziridə rəzil boloqlanlığının Pərvərdigar uning jenini aloqan. **4** Yəhədaqə kelini Tamardin Pərəz bilən Zərah, tərəlgən. Yəhədaning jəməy bəx oqli boloqan. **5** Pərəzning oqulları Həzron bilən Həmul idi. **6** Zərahıning oqulları Zimri, Etan, Heman, Kalkol bilən Dara қatarlıq bəx idi. **7** Karmining oqli Akar idi. Akar bolsa Huda lənət kələqan nərsini elip, «Israilo bala-kəza kəltürgüqi» bolup qıktı. **8** Etanıng oqli Azariya idi. **9** Həzrondin tərəlgən oqulları Yərahmiyəl, Ram wə Kaləb idi. **10** Amminadab Ramdin tərəlgən; Nahxon Amminadabtin tərəlgən; Nahxon Yəhəda qəbilisining baxlıki boloqan. **11** Salmon Nahxondin tərəlgən; Boaz Salmondin tərəlgən. **12** Obəd Boazdin tərəlgən; Yəssə Obəddin tərəlgən. **13** Yəssəning oqullırının tunjiyi Eliab, ikkinqisi Abinadab, üçüncüsi Ximiya, **14** tetinqisi Nətənəl, bəxinqisi Rədday, **15** altıncısı Ozəm, yətinqisi Dawut idi. **16** Zəruuiya bilən Abigail ularning singlisi idi. Zəruuiyaning Abixay, Yoab wə Asahəl deyən üç oqli bar idi. **17** Amasa Abigaidin tərəldi; Amasanıng atisi İsmailardin boloqan Yətər idi. **18** Kaləb Azubah (Yeriot dəpmu atılıdu)tin oqul kərdi; [Azubah] boloqan oqulları Yəxər, Xobab wə Ardon idi. **19** Azubah, əlgəndin keyin Kaləb yənə Əfrətni aldı; Əfrət uning oqə Hurni tuoqup bərdi. **20** Hurdin Uri tərəldi; Uridin Bəzaləl tərəldi. **21** Keyin Həzron Gileadning atisi Makirning kiziñi elip bir yastuqka bax koyuwindi (u atmix yaxka kırğändə uni aloqan), uningdin Səgub tərəldi. **22** Səgubtin Yair tərəldi; Yairning Gilead zəminində yığırma üç xəhiri bar idi. **23** Gəxur bilən Aram xu yurtikilərdin «Yairning yəza-kıxlaklıqları»ni, Kinatı wə uning oqə karaxlıq yezilər bolup jəməy atmix yəza-xəhərni tərtiwallı. Yukarıkilarning həmmisi Gileadning atisi Makirning əwlədlidirur. **24** Həzron Kaləb-Əfrətəhədə əlgəndin keyin, ayalı Abiyah uning oqə Axborni tuoqdu; Axbor Təkoanıng atisi idi. **25** Həzronning tunji oqli Yərahmiyəlning oqulları Ram, Bunah, Orən, Ozəm wə Ahiyah idi. **26** Yərahmiyəlning Atarəh deyən yənə bir ayalı bar idi, u Onamning anisi idi. **27** Yərahmiyəlning tunji oqli Ramming oqulları Maaz, Yamin wə Eker idi. **28** Onamning oqulları Xammay bilən Yada idi; Xammayning oqulları Nadab bilən Abixur idi. **29** Abixurnıng ayalining ismi Abiħayil bolup, Abiħayilden uning oqə Aħħeb bilən Molid tərəldi. **30** Nadabning oqulları Sələd bilən Appayim id; Sələd tə əlgüqə oqul pərzənt kermigən. **31** Yixi Appayimning oqli; Xexan Yixining oqli; Ahlay Xexanning oqli idi. **32** Xammayning inisi Yadaning oqulları Yətər bilən Yonatan idi; Yətər təki əlgüqə oqul pərzənt kermigən. **33** Pələt bilən Zaza Yonatanning oqulları idi. Yukarıkilarning həmmisi Yərahmiyəlning əwlədlidirur. **34** Xexan kiz pərzənt kərəp, oqul pərzənt kermigənidi; Xexanning Misirlik Yarha dəydiqən bir maliyi bar idi. **35** Xexan kiziñi maliyi Yarhaqə hotunlukka bərgən, uningdin Yarhaqə Attay tərəlgən. **36** Attaydin Natan; Natandin Zabad tərəlgən. **37**

Zabadtin Iflal; Iflaldin Obəd tərəlgən. **38** Obədtin Yəhū; Yəhūdin Azariya tərəlgən. **39** Azariyadın Hələz; Hələzdin Əlasah tərəlgən. **40** Əlasahtin Sismay; Sismaydin Xallum tərəlgən. **41** Xallumdin Yəkamiya; Yəkamiyadın Əlixama tərəlgən. **42** Yərahmılınlı inisi Kaləbning oqulları təwəndikilər: Mixa uning tunji oqlı bolup, Zifniñ atisi idi; Marixahmu uning oqlı bolup, Həbronning atisi idi. **43** Həbronning oqulları Korah, Tappuah, Rəkəm wə Xema idi. **44** Xemadin Raham tərəlgən; u Yorkeamning atisi idi; Xammay Rəkəmdin tərəlgən. **45** Maon Xammayning oqlı; Maon Bəyt-Zurning atisi idi. **46** Kaləbning tokili Əfəhdin Haran, Moza wə Gazaz tərəlgən. Hərandin Gazəz tərəlgən. **47** Yahdayning oqulları Rəqam, Yotam, Gaxan, Palat, Əfəh wə Xaaflar idi. **48** Kaləbning tokili Maakahdin Xebar bilən Tirhanah tərəlgən; **49** Uningdin yənə Madmannahning atisi Xaaf, Makbinanıg atisi wə Gibealning atisi Xiwa tərəlgən. Aksa Kaləbning kizi idi. **50** Yukirikilarning həmmisi Kaləbning əvladlırları. Əfratahning tunji oqlı Hurning oqulları: Kiriat-Yearimning atisi Xobal, **51** Bəyt-Ləhəmning atisi Salma, Bəyt-Gadərnig atisi Haraf idi. **52** Kiriat-Yearimning atisi Xobalning əvladlırları: Haroş, həmdə Manahatlarning yerimi idi. **53** Kiriat-Yearim jəmətləridikilər itriyələr, putiyalar, xumatiyalar, mixräiyalar bolup, bu jəmətlərdin yənə zoratiyalar bilən əxtayoliyalar ayrılip qıqən. **54** Salmaning əvladlırları Bəyt-Ləhəm bilən Nitofatlar, Atrot-Bəyt-Yoablar, Manahatlarning yerim kismi, zoriyalar, **55** Yabazda olturaklixip kəlojan Tewrat həttatlırları, yəni tiratiyalar, ximyatiyalar bilən sukatıyalar idi. Bularning həmmisi keniylər bolup, Rəkəb jəmətinin bowisi Hamatning əvladlıridin idi.

3 Dawutning Həbronda tuqulojan oqulları: tunji oqlı Amnon bolup, Yızrəllik Ahinoamdin bolən; ikkinçi oqlı Daniyal Karməllik Abigaiddin bolən; **2** iştirakçı oqlı Abxalom Gəxurning padixahı Talmayning kizi Maakahdin bolən; tətinqi oqlı Adoniya bolup, Haggittin bolənənidir; **3** bəxinqi oqlı Xəfatiya bolup, Abitaldin bolənənidir; altinqi oqlı Itriyan bolup, uning ayalı Əgləhdin bolənənidir. **4** Bu altə oqul Dawuttin Həbronda tərəlgən; u Həbronda yətə yil altə ay, Yerusalemda bolası ottuz üç yil səltənət kəlojan. **5** Yerusalemda uningoja Ammiyəlning kizi Bat-Xuadın bu tətəyan tərəlgən: ular Ximiyə, Xobab, Natan wə Sulayman idi. **6** Yənə Ibhər, Əlixama, Əlifəlat, **7** Nogah, Nəfag, Yəfiya, **8** Əlixama, Əliyada, Əlifəlat kətarlıq tokkuz oqul bolən. **9** Bularning həmmisi Dawutning oqulları idi; uningdin baxka tokallırırdınları bolən oqullar bar idi; Tamar ularning singlisi idi. **10** Sulaymanning oqlı Rəhəboam, Rəhəboamning oqlı Abiya, Abiyanıg oqlı Asa, Asanıg oqlı Yəhəoxafat, **11** Yəhəoxafatning oqlı Yoram, Yoramning oqlı Aħaziya, Aħaziyanıg oqlı Yoax, **12** Yoaxning oqlı Amaziya, Amaziyanıg oqlı Azariya, Azariyanning oqlı Yotam, **13** Yotamıng oqlı Aħaż, Aħażning oqlı Həzakiya, Həzakiyanıg oqlı Manassah, **14** Manassəhning oqlı Amon, Amonning oqlı Yosifa idi. **15** Yosiyaning oqulları: tunji oqlı Yohanən, ikkinçi oqlı Yəħoakim, üçinqi oqlı Zədəkiya, tətinqi oqlı Xallum idi. **16** Yəħoakimning oqulları: oqlı Yakoniyah, bilən oqlı Zədəkiya. **17** Sürgün kılınojan Yakoniyahning oqulları: — Xealti uning oqlı idi; **18** yənə Malkiram, Pədayah, Xənazzar, Yəkamiya, Hoxama wə Nəbədiya idi. **19** Pədayahning oqulları Zərubbəbəl bilən Ximəy idi; Zərubbəbəlning pərzəntləri: — Məxullam bilən Hənaniya wə ularning singlisi Xelomit idi; **20** Uning yənə Haxubah, Əħəl, Bərəkiya, Həsadiya, Yuxab-ħəsəd kətarlıq, bəx oqlı bar idi. **21** Hənaniyanıg oqulları Pilatiya wə Yəxaya idi; uning əvladlırları yənə Refayarınıg oqulları, Arnanıng oqulları, Obadiyanıg oqulları wə Xekaniyanıg oqulları idi. **22** Xekaniyanıg əvladlırları munular: uning oqlı Xemaya; Xemayanıg oqulları Hattux, Yigeal, Bariya, Neariya,

Xafat bolup jəmiy altə idi. **23** Neariyanıg oqulları Əlyoyinay, Həzəkiya, Azrikam bolup jəmiy üç idi. **24** Əlyoyinayning oqulları Hodawiya, Əliyaxib, Pəlaya, Akkub, Yohənan, Delaya, Anani bolup jəmiy yətə idi.

4 Yəhūdanıng oqulları Pərəz, Həzron, Karmi, Hur wə Xobal idi. **2** Xobalning oqlı Reayadin Jahat tərəldi; Jahattin Ahumay bilən Lahad tərəldi. Bular Zoratiy jəmətidin idi. **3** Etamning oqulları Yızrəl, Ixma, İdbax idı; ularning singlisiñiñ ismi Həziliponi idi. **4** Gədərnig atisi Pənəuäl; Huxahning atisi Ezər idi; bularning həmmisi Bəyt-Ləhəmning atisi bolən Əfratahning tunji oqlı Hurdin tərəlgən. **5** Təkoanıng atisi Axhurning Hələh wə Naarah degən iki ayalı bar idi. **6** Naarah, Axhuroja Ahuzzam, Həfər, Təməni, Axhatarınu tuqup bordı; bularning həmmisi Naarahning oqulları. **7** Həlahning oqulları Zərət, Zohar bilən Ətnan wə **8** Koz idi; Kozdin Anob, Həzzibibə bilən Harumning oqlı Aharhəlning jəmətləri tərəldi. **9** Yabəz əz kerindaxlıri iqidə həmmidin bək hərmətlik idi, anisi: «Tuquçı üstidə bək azaplandı» — dəp uningoja Yabəz degən isimni koyojan. **10** Yabəz Israilning Hudasiya nida kılıp: «Meni nəhəyi təp bərikətlənən bolsang, zəminimmi kengəytsəng, əkolung bilən meni yələp, bala-kəzadın saklap, manga azab-əkubətni kərsətmigəsən!» — dəp tilidi. Huda uning tiligini ijabət əylidi. **11** Xuhahning inisi Kelubtin Mehir tərəlgən; Mehir Extomning atisi idi. **12** Extondin Bəyt-Rafa, Paseah, wə Ir-Nahaxning atisi Tehinna, tərəldi; bularning həmmisi Rikahlıklar idi. **13** Kenazning oqlı Otniyəl bilən Seraya idi; Otniyəlning oqlı Hatat bilən Meonotay idi. **14** Meonotaydin Ofrah, tərəldi. Serayadin «Hünərwanlırlar jılıcısı» dikiłerning ejadıdı bolən Yoab tərəldi (ular əslidə hünərwanlırlar idi). **15** Yəfunnəhəning oqlı Kaləbning oqulları Iru, Elah bilən Naam idi; Elahning oqlı Kenaz idi. **16** Yəħalliləlning oqulları Zif bilən Zifah, Tiriya bilən Asariyəl idi. **17** Əzranıng oqulları: — Yətar, Merəd, Efar wə Yalorlar; Merad Piřəwnıng kizi Bitiyani aldı; u əhamildar bolup Məriyəm, Xammay bilən Extemoanıng atisi Ixbahni tuqudı. Bular Bitiyadin bolən oqullar. Merəndin Yəħudalardın bolənəyi bolsa Gədərnig atisi Yərəndin, Sokohning atisi Həbar bilən Zanoahning atisi Yekutiyalı tuqudı. **19** Nahəmning singlisi Hodianıng ayalidin Garmilik, Keilahning atisi bilən Maakat jəmətidin bolən Extemoanıng atisi tərəlgən. **20** Ximonning oqulları Amnon wə Rinnah, Bən-ħanən bilən Tilon idi. Yixinin oqulları Zohət bilən Bin-Zohət idi. **21** Xeləh Yəhūdanıng oqlı idi; uningdin tərəlgən Lekahning atisi Er, Marəxahning atisi Laadah, wə Bəyt-Axbiyada olturakluxkən qəkən tokuquqlırlarning jəmətləri **22** wə yənə Yəkəm, Kozibaliqlar, Yoax bilən Saraf (bular ikkisi Moab yurtiqa həkümərənlək kəlojan) wə Yaxubi-Ləhəmlərəmə bar idi (bularning həmmisi ədəmlik hatırılardur). **23** Bular Netayim wə Gədərəhədə olturakluxkən bolup, kulaqlıqlar idi; ular xu yərdə turup padixahning hizmitidə bolətti. **24** Nəməuł wə Yamin, Yərib, Zərah, bilən Saul Ximeonning oqulları idi. **25** Xallom Saulning oqlı; Mibsam Xallomning oqlı, Mixma Mibsamıng oqlı idi. **26** Mixmanıng əvladlırları təwəndikilər: — Mixmanıng oqlı Hammui; Hammuihıning oqlı Zakkur; Zakkurnıng oqlı Ximəy idi. **27** Ximəyning on altə oqılı, alta kizi bar idi; uning akiñilirininq pərzənti kəp bolmioqqa, ularning hərkəysisining jəmətinin pərzəntləri Yəħuda jəmətininkidək undak kəp bolmioqan. **28** Ular Bərə-xəba, Moladah, Həzər-Xual, **29** Bilħah, Ezəm, Tolad, **30** Betus, Hormah, Ziklag, **31** Bəyt-Markabot, Həzər-Susim, Bəyt-Biri wə Xaaraimoja makanluxənidi. Taki Dawut padixahning dəwrigiçə bularning həmmisi ularning xəhərləri idi. **32** Ular olturakluxkən jaylar Etam, Ayin, Rimmon,

Tokən wə Axan katarlıq bəx xəhərnimə ez iqigə alojan. **33** Wa bu xəhərlərning epqürüsidiçi barlıq yeza-kəntlər taki Baaloja kədər xularça կարatty. Bular bolsa ular makanlaxçan jaylar bolup, ularning ez nəsəbnamilirimi bar idi. **34** [Ularning jəmat baxlırı] Mexobab, Yamlək, Amaziyaning oqlı Yoxash, **35** Yoel, Yosibiyaning oqlı Yəhū (Yosibiyə Serayaning oqlı, Seraya Asiəlning oqlı idi), **36** Əlyoyinay, Yaakobah, Yaxohaya, Asaya, Adiəl, Yəsimiəl, Binaya **37** wə Xifining oqlı Zizalar idi (Xifi Allonning oqlı, Allon Yədayanıng oqlı, Yədaya Ximrining oqlı, Ximri Xemayanıng oqlı idi). **38** Yukirida hatiriləp etülgən isimlarning həmmisi hərkəyisi jəmat baxlırı idi; bularning jəmatlırininə həmmisi nahayıti gülləngənidi. **39** Ular koy padilirioqa otlak izləp taki Gador eçiqizioqa, yəni jilojining kün qikix təripiqə barçanıdi. **40** Ular xu yerdə yapyxexil, nahayıti munbat bər otlaq tapkan; u yər tolimu kəng, həm taza həm tinq idi. Ilgiri xu yerdə olturaklıxlanlar Həmdikilərdin ikən. **41** Yukirida tiloqa elip etülgən kixilər Yəhūdanıng padixahı Həzəkiyanıng zamanıda xu [Həmdikilerning] qedirlirioqa wə u yərlarda olturuxluq Mionluklarça hujum kılıp uların tamaman yokatkanıdi, taki bügüngə kədər; ular xularning yərliriga makanlaxtı, qünki u yərlərdə padilirini bəkədək otlak bar idi. **42** Xu qaoqlarda Ximeonlardin yəna bəx yüz kixi Seir teqioqa կաrap mangdi, ularning yolbaxqılıri Yixinining oqulları Pilatiya, Nəriya, Refaya bilən Uzrial idi; **43** ular keçip tirik կələjan Amalaklərinimə əltürüp, bügüngə kədər xu yerdə makanlixip etüwatiđ.

5 Israılning tunji oqlı Rubənnıng oqulları munular: — (Rubən gərgən tunji oqul bolojini bilən, lekin [atısining tokili bilən] zina kələqənlik üçün, uning qong oqulluk höküki Israılning oqlı bolojan Yüsüüpning oqullarıioqa etküzüwetilgən. Xunga nəsəbnamə boyiqə u qong oqul həsablanmaydu. **2** Yəhūda kerindaxlıri iqida iştünlükkə iğə bolojan bolsımı wə idarə kilişən qıraqın qıraqın bolsımı, lekin qong oqulluk höküki Yüsüpkə təwə bolup kətən): — **3** Israılning tunjisı Rubənnıng oqulları munular: — Hənoh wə Pallu, Həzron wə Karmi. **4** Yoelning əwlədləri munular: — [Yoelning] oqlı Xemaya, Xemayanıng oqlı Gog, Gogning oqlı Ximay, **5** Ximəyning oqlı Mikah, Mikahning oqlı Reaya, Reayanıng oqlı Baal, **6** Baalning oqlı Bərərah; Bərərah Asuriya padixahı Tilgat-Pilnəsər təripidin tutkun kılıp ketilgən. U qəođda u Rubən əbilisining baxlıkı idi. **7** Uning iniliri nəsəbnamisida hatiriləngəndək, jəmatlırinin tarifi boyiqə yolbaxqi bolojan Jəiyəl, Zəkəriya wə Bela dəp pütülgənidi. **8** (Bela Azazning oqlı, Azaz Xemanıng oqlı, Xema Yoelning oqlı idi). Yoellər Aroərdə, Nebo wə Baal-Meonqıqə sozulqan jaylarda turattı. **9** Ular yəna kün qikixka կarap taki əfrət daryasının bu təripidiki qələning kirix eçiqizioqa kədər olturaklıxtı; qünki ularning Gilead yurtidiki qarwa malları keçip kətənidi. **10** Saulning səltənətinin künlərində ular Həgariylar bilən urux kılıxtı; Həgariylar ularning kolidə maolup bolojandın keyin ular Gileadning kün qikix təripidiki pütün zemində Həgariylarning qedirlirida makanlaxtı. **11** Ularning udulida Gadning əwlədləri taki Salikahqa kədər Baxan zeminiənə makanlaxçanıdi. **12** Baxanda makanlaxçanlardın kəbilə baxlıkı Yoel, muawin kəbilə baxlıkı Xafam bar idi; yəna Yanay bilən Xafatmu bar idi. **13** Ularning uruk-tuqşanlıri jəmatnamılər boyiqə Mikail, Məxullam, Xeba, Yoray, Yakan, Ziya wə Ebər bolup, jəmiyətə idi. **14** Yukiridikilərning həmmisi Abihayilning oqulları idi. Abihayil Hurining oqlı, Huri Yaroyahning oqlı, Yaroyah Gileadning oqlı, Gilead Mikailning oqlı, Mikail Yəxixayning oqlı, Yəxixay Yahdonıng oqlı, Yahdo buzning oqlı idi; **15** Guningin nəwrisi, Abdiəlning

oqlı Ahi ularning jəmat bexi idi. **16** Ular Gileadka, Baxanoja wə Baxanoja təwə yeza-kəntlərgə, xundakla pütküll Xaron yayılıqıja, taki tət qetiqiça makanlaxçanıdi. **17** Bularning həmmisi Yəhūda padixahı Yotam wə Israıl padixahı Yəroboamming səltənətinin künləridə nəsəbnimilərgə pütülgənidi. **18** Rubən, Gad əbilisidikilərininə Manassəh, yerim əbilisining batur, kalkan-kılıq tutalaydiqan, okya atalaydiqan həm jənggə mahir kırıq tət ming yətə yüz atmış jənggiwar adımı bar idi. **19** Ular Həgariylar, Yəturlar, Nafixlar wə Nodablar bilən jəng kilişən. **20** Ular jəng kilişənə mədət tepiş, Həgariylar wə ular bilən ittipakdaxlarning həmmisi ularning kolioqa tapxurulmuş; qünki ular jəng üstidə Hudaqə nida kilişən; ular Uningçə təyinən qəzəbəkə, Huda ularning tiligini ijabət kilişən. **21** Ular yəna düxmənning qarwa-mallırını, jümlidin əllik ming tegə, ikki yüz əllik ming koy, ikki ming exikini olja alojan wə yüz ming janni əsir alojan. **22** Bu urux Hudanıng niyyitidin bolojaqka, düxməndin əlgənlər nahayıti kəp bolojan; sürgün kilişənə ular xularning yerini ixçəl kılıp turojan. **23** Manassəhning yerim əbilisidikilər Baxandın Baal-hərmon, Senir, Hərmon teqioqa kədər bolojan zemində yeyiliş makanlaxtı. Ular zor kəpəyən. **24** Ularning jəmat baxlıkları Efər, Ixi, Əliyəl, Azriəl, Yərimiya, Hodawiya wə Yahdiyə idi; ularning həmmisi nahayıti batur jəngqilər, məxhur meti wərlər, xundakla hərkəyasi ez jəmatığa jəmat bexi idi. **25** Ular ata-bowlırıning Hudasidin yüz ərüp, buzukluk kılıp Huda əslidə əzliyi alındı yokaçtan xu yərdikti taipilərning ilahlıriqa əgixip kətti. **26** Xuning bilən Israılning Hudasi Asuriya padixahı Pul (yəni Asuriya padixahı Tilgat-Pilnəsər)ning rohini kəzoxıji bilən, u ularni, yəni Rubən əbilisidikilərini, Gad əbilisidikilərni wə Manassəh, yerim əbilisidikilərni Halah, Habor wə Haraoja həm Gozan daryası boyioqa sürgün kılıp elip kətti; ularning əwlədləri taki bügüngə kədər tehiqə xu yerdə makanlixip turmacta.

6 Lawiyning oqulları Gərxon, Kohat wə Mərari. **2** Kohatning oqlı Amram, Izħar, Həbron wə Uzziel idi. **3** Amramming pərəntətləri Hərun, Musa wə Məryəm idi. Hərunning oqlı Nadab, Abihu, Əliazar wə Itamar idi. **4** Əliazardın Finiħas, Finiħastin Abixua, **5** Abixuadın Bukki, Bukiđidin Uzzi, **6** Uzzidin Zərahıya, Zərahıyadın Merayot, **7** Merayottin Amariya, Amariyadın Ahitub, **8** Ahitubtin Zadok, Zadoktin Ahimaaz, **9** Ahimaazdin Azariya, Azariyadın Yohanən, **10** Yohanəndin Azariya (bu Azariya Yerusalemda Sulayman saloqozan mukəddəs eydə kahinlik hizmitidə bolojan), **11** Azariyadın Amariya, Amariyadın Ahitub, **12** Ahitubtin Zadok, Zadoktin Xallum, **13** Xallumdin Hılkija, Hılkijadın Azariya, **14** Azariyadın Seraya, Serayadın Yəhəzadak terəldi; **15** Pərvərdigar Nebokadnəsarning wastisi bilən Yəhūdadikilər bilən Yerusalem dikilərni sürgün kilişənə qəođa, bu Yəhəzadakmu sürgün kilişənə. **16** Lawiyning oqlı Gərxom, Kohat wə Mərari. **17** Gərxomning oqullarıning ismi Libni wə Ximəy idi. **18** Kohatning oqulları Amram, Izħar, Həbron wə Uzziel idi. **19** Mərarinin oqulları Mahli wə Muxi idi. Bular Lawiyalarça mənşup hərkəyisi jəmatlər iqidiki aililər idi. **20** Gərxomning əwlədləri təwəndikiqə: Gərxomning oqlı Libni, Libnining oqlı Jahat, Jahatning oqlı Zimmah, **21** Zimmahning oqlı Yoah, Yoahning oqlı Iddo, Iddoning oqlı Zərah, Zərahıning oqlı Yiyatiray idi. **22** Gohatning əwlədləri təwəndikiqə: Gohatning oqlı Amminadab, Amminadabning oqlı Korah, Korahıning oqlı Assir, **23** Assirning oqlı Əlkanah, Əlkanahıning oqlı Ebiasaf, Ebiasafıning oqlı Assir, **24** Assirning oqlı Tahat, Tahatning oqlı Uriəl, Uriəlning oqlı Uzziya, Uzziyadın oqlı Xaul idi. **25** Əlkanahıning oqulları Amasay wə Ahimot, **26** Ahimotning oqlı Əlkanah, Əlkanahıning oqlı Zofay,

Zofayning oqlı Nahat, **27** Nahatning oqlı Eliab, Eliabning oqlı Yeroham, Yerohamning oqlı Əlkanaħ idı. **28** Samuilning oqulları tewəndikiqə: tunji oqlı Yoel, ikkinçi oqlı Abiya idı. **29** Mərarining əwladlırları tewəndikiqə: Mərarining oqlı Mahlı, Mahlıning oqlı Libni, Libnining oqlı Ximər, Ximəning oqlı Uzza, **30** Uzzanıng oqlı Ximiya, Ximəyanıng oqlı Haggiya, Haggiyanıng oqlı Asaya idı. **31** Dawut əhədə sandukı obdan orulaxturulqoñandin keyin Pərvərdigarning eyidə nəqomıqlıq ixilrijoa məs'ul boluxka tewəndiki xixilərni koydı. **32** Ular taki Sulayman Yerusalemda Pərvərdigarning eyini yasatqanoja kədər, «kjamət qediri»ning aldida küy eytix hizmitini etəp kəldi. Ular wəzipisini balgilengan tərtipi bilən etiğanidi. **33** Tewəndikilər wəzəpə etiğən adamlar wə ularning əwladlırları: — Kohatning əwladlırları iqidə: — nəqomıqi Heman bar idı. Heman Yoelning oqlı, Yoel Samuilning oqlı idı. **34** Samuil Əlkanahning oqlı, Əlkanah Yerohamning oqlı, Yeroham Əliyelning oqlı, Əliyəl Toahning oqlı, **35** Toah Zufning oqlı, Zuf Əlkanahning oqlı, Əlkanah Mahatning oqlı, Mahat Amasayning oqlı, **36** Amasay Əlkanahning oqlı, Əlkanah Yoelning oqlı, Yoel Azariyanıng oqlı, Azariya Zəfaniyanıng oqlı, **37** Zəfaniya Tahatning oqlı, Tahat Assirning oqlı, Assir Ebiasafning oqlı, Ebiasaf Korahning oqlı, **38** Korah İzharning oqlı, İzħar Kohatning oqlı, Kohat Lawiynıng oqlı, Lawiylı Israilning oqlı idı. **39** [Hemannıng] ong təripida hizmətta turoqan kerindixi Asaf idı. Asaf bolsa Bərəkiyanıng oqlı, Bərəkiya Ximəyanıng oqlı, **40** Ximiyə Mikailning oqlı, Mikail Baasiyanıng oqlı, Baasiya Malkiyanıng oqlı, **41** Malkiya Etnıning oqlı, Etni Zərahıning oqlı, Zərah Adayanıng oqlı, **42** Adaya Etanning oqlı, Etan Zimmaħħıning oqlı, Zimmaħħ Ximəyning oqlı, **43** Ximay Jahatning oqlı, Jahat Gərxomning oqlı, Gərxom Lawiynıng oqlı idı. **44** [Heman bilən Asafning] sol təripida hizmətta turoqan kerindaxlıri Mərarining əwladlıridin Etanlar idı. Etan bolsa Kixining oqlı idı, Kixi Abdining oqlı, Abdi Mallukning oqlı, **45** Malluk Həxabiyaning oqlı, Həxabiyə Amaziyanıng oqlı, Amaziya Həlkıyanıng oqlı, **46** Həlkıya Amzining oqlı, Amzi Banining oqlı, Bani Xemərning oqlı, **47** Xemər Mahlıning oqlı, Mahlı Muxining oqlı, Muxi Mərarining oqlı, Mərəri Lawiynıng oqlı idı. **48** Əlarning kalojan Lawiylı kerindaxlıri bolsa həmmisi Hudanıng eyi, yəni ibadət qədiridiki [baxx] hizmətlərni bejirixkə ataloqanidi. **49** Hərun wə uning əwladlırları bolsa Hudanıng hizmətkarı Musanıng tapiliojindək kəydürmə kurbanlıq sunulidıqan kurbangalıta kurbanlıqlar sunup, huxbuyağħda huxbuy yekip, mukaddasgħadki barlık hizmətlərni ada kılatti, xundakla Israillar üçün kəqürüm-kafarət ixilrini kılatti. **50** Hərunning əwladlırları tewəndikiqə: Hərunning oqlı Əliazar, Əliazarnıng oqlı Finiħas, Finiħasning oqlı Abixuya, **51** Abixuyanıng oqlı Bukki, Bukkining oqlı Uzzi, Uzzinıng oqlı Zərahıya, **52** Zərahıyanıng oqlı Merayot, Merayotning oqlı Amariya, Amariyanıng oqlı Ahitub, **53** Ahitubning oqlı Zadok, Zadokning oqlı Ahimaaz idı. **54** Tewəndikilər Hərunning əwladlırinin eż zemini iqidə makən tutup olturnoqan yəllirli: — Kohat jəmətining yəllirli bolsa (muxu yərlər qək taxlax arkılık ularqoñ təkşim kılınojan): — **55** Yəħħuda zeminidiki Hebron wə Hebronning tət atrapidiki etizlikləri ularqoñ təkşim kılınojan **56** (lekin bu xəħərning atrapidiki otluklar wə xəħərga kəraxlık yeza-kantlır bolsa Yəfunnħaħning oqlı Kalabka berildi). **57** Hərunning əwladlırijoa «panahlik xəħiri» Hebron berildi; buningdin baxx Libnah bilən uningoja təwə etizliklər, Yattir, Extemoa wə uningoja təwə etizliklər, **58** Hilən wə uningoja təwə etizliklər, Dəbir wə uningoja təwə etizliklər, **59** Ahan wə uningoja təwə etizliklər,

Bəyt-Xəməx wə uningoja təwə etizliklərnu təkşim kılınojan; **60** Yənə Binyamin kəbilisidiki zeminidin Geba wə uningoja təwə etizliklər, Alləmət wə uningoja təwə etizliklər, Anatot wə uningoja təwə etizliklər bəlüp berilən. Ular jəmətləri boyiqə erixan xəħər jəməy on iūq boldi. **61** Kohatning baxxə əwladlırijoa bolsa taxlanojan qəkkə qikkini boyiqə, Manassəh yerim kəbilisining zeminidin on xəħər bəlüp berildi. **62** Gərxomning əwladlırijoa, jəmətiga karap, Issakar kəbilisi, Axir kəbilisi, Naftali kəbilisi wə Baxan yurtidiki Manassəh yerim kəbilisining zeminidin on iūq xəħər bəlüp berildi. **63** Mərarining əwladlırijoa, jəmətiga karap, taxlanojan qəkkə qikkini boyiqə, Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Zəbulun kəbilisidin on iki xəħər bəlüp berildi. **64** Israillar xundak kılıp bu xəħərlərni wə ularqoñ təwə etizliklərinə həmmisini Lawiylaroq bəlüp bərdi. **65** Ular taxlanojan qəkkə qikkini boyiqə, yəna yukirida nami atalojan xəħərlərni Yəħħuda kəbilisidin, Ximeon kəbilisidin wə Binyamin kəbilisidin elip ularqoñ bərdi. **66** Kohatning əwladlıridin bolojan bəzi jəmətlərgə Əfraim kəbilisining zemini təwəsidi xəħərlərden bəlüp berilgənlərimu boldi. **67** Israillar ularqoñ [yəna iki] «panahlik xəħiri», yəni Əfraim təqəqliqi jaylaxkən Xəkəm wə uningoja təwə etizliklərni wə Gəzər wə uningoja təwə etizliklərni bərdi; **68** Yənə Yokmiyam wə uningoja təwə etizliklərni, Bəyt-Horon wə uningoja təwə etizliklərni, **69** Ajalon wə uningoja təwə etizliklərni, Gatt-Rimmon wə uningoja təwə etizliklərni ularqoñ bərdi. **70** [Israillar yəna] Manassəh yerim kəbilisidin Aner wə uningoja təwə etizliklərni, Bileam wə uningoja təwə etizliklərni Kohatning kalojan jəmatlirigə bərdi. **71** Gərxomning əwladlırijoa Manassəh, yerim kəbilisidiki jəmatlarning zeminidin Baxandiki Golan wə Golanoqə təwə etizliklər, Axtarot wə uningoja təwə etizliklər berildi; **72** Issakar kəbilisidin Kadəx wə uningoja təwə etizliklər, Dabirat wə uningoja təwə etizliklər, **73** Ramot wə uningoja təwə etizliklər, Anəm wə uningoja təwə etizliklər berildi; **74** Axir kəbilisidin ularqoñ Maxal wə uningoja təwə etizliklər, Abdon wə uningoja təwə etizliklər, **75** Hukok wə uningoja təwə etizliklər, Rəħeb wə uningoja təwə etizliklər berildi; **76** Naftali kəbilisidin Galiliyədiki Kadəx wə uningoja təwə etizliklər, Hammon wə uningoja təwə etizliklər, Kiriyatim wə uningoja təwə etizliklərni berildi. **77** Mərarining kalojan əwladlırijoa bolsa Zəbulun kəbilisidin Rimmono wə uningoja təwə etizliklər, Tabor wə uningoja təwə etizliklər berildi; **78** Yənə Rubən kəbilisiningkədidi, Iordan dəryasining taripidin, Yerihonning xərkij uludilidiki, yəni Iordan dəryasining künqikix boyidiki yərlərdin qəldiki Bəzər wə uningoja təwə etizliklər, Yaħħa, wə uningoja təwə etizliklər, **79** Kədəmot wə uningoja təwə etizliklər, Mefaat wə uningoja təwə etizliklər berildi; **80** Gad kəbilisidinmu bolsa ularqoñ Gileadlı Ramot wə uningoja təwə etizliklər, Maħanaim wə uningoja təwə etizliklər, **81** Həxbon wə uningoja təwə etizliklər, Yaazər wə uningoja təwə etizliklər berildi.

7 Issakarning oqulları: — Tola, Puah, Yaxub wə Ximron degən tetəylən idı. **2** Tolaning oqulları: — Uzzi, Refaya, Yeriyəl, Yaħħmay, Yibsam wə Samuieldin ibarət, bularning həmmisi jəmat bexi idı. Dawutning zamanıda Tolaning adəm sani nəsəbnamılarda yigirmə iki ming altə yüz batur jəngqi dəp hatiriləngən. **3** Uzzinıng oqlı Izrakija idı, Izrakijanıng oqulları Mikail, Obadiya, Yoel wə Ixiya idı. Bu bəxaylənning həmmisi jəmat bexi idı. **4** Nəsəbnamılər boyiqə ular bilən billa həsablanıqlardın jənggiwar ottuz altə ming adəm bar idı; qünki ularning hotun, bala-qakılıri nahayiti kəp idı. **5** Bularning Issakarning barlık jəmətləri iqidiki batur jəngqi kerindaxlırları

bilən koxulup, nəsəb boyiqə tizimoja elinəqan jəmiy səksən yətta ming adımı bar idi. **6** Binyaminning Bela, Bəkər wə Yədiyayəl degen üq oöli bar idi. **7** Belanıng Ezbon, Uzzi, Uzziel, Yərimot wə Iri degen bəx oöli bolup, həmmisi jəmat bexi idi; ularning nəsəbnamılırlıq tizimoja elinəqan jəmiy yigirmə ikki ming ottu tət batur jəngqi bar idi. **8** Bəkərning oöquilliri Zemirah, Yoax, Əliezər, Əlyoyinay, Omri, Yərəmot, Abiya, Anatot wə Alamat idi. Bularning həmmisi Bəkərning oöquilliri bolup, **9** Jəmat baxlırı idi; ularning nəsəbnamılırlıq tizimoja elinəqan jəmiy yigirmə ming ikki yüz batur jəngqi bar idi. **10** Yədiyayəlning oöli Bilhan idi; Bilhanıng oöquilliri Yaux, Binyamin, Əhud, Kənaanah, Zetan, Tarix wə Ahixaşar idi; **11** Bularning həmmisi Yədiyayəlning əwlədləri, jəmat baxlırı wə batur jəngqilər idi. ularning nəsəbnamılırlıq tizimləşənlərinə jənggə qıkılıydiqənənləri jəmiy on yətta ming ikki yüz idi. **12** Xuppiylar wə Huppiylar bolsa yənə Irning əwlədləri idi; Huxiyalar Ahrning əwlədləri idi. **13** Naftalining oöquilliri: Yahziəl, Guni, Yəzər, Xallom; bularning həmmisi Bilhənning oöquilliri idi. **14** Manassəhning oöquilliri: — Uning Suriyalıq tokılıdin Asrial tərəlgən; uningdin yənə Gileadning atisi Makir tuqulqan. **15** Makir Xuppiylar wə Huppiylar arisidinmu ayal aloqan (Makirning singlisining ismi Maakah idi). Makirning yənə bir əwlədining ismi Zəlofihəd idi, Zəlofihədning pəkət birnəqqə kızılı bolqan. **16** Makirning ayalı Maakah oöqə tuqup, uningqə Pərəx dəp at koyqan; Pərəxning inisining ismi Xərəx idi; Xərəxning oöli Ulam wə Rakəm idi. **17** Ulamning oöli Bedən idi. Bularning həmmisi Gileadning əwlədləri; Gilead Makirning oöli, Makir Manassəhning oöli idi. **18** Gileadning singlisı Həmmələkəttin İxəd, Abiezər wə Mahaləh tuqulqan. **19** Xemidənən oöquilliri Ahiyan, Xəkəm, Likhi wə Aniam idi. **20** Əfraimning əwlədləri: Uning oöli Xutilah, Xutilahning oöli Barəd, Barədning oöli Tahat, Tahatning oöli Eliadah, Eliadahning oöli Tahat, **21** Tahatning oöli Zabad, Zabadning oöli Xutilah, idi (Ezər bilən Eliad Gatlıkların qarwa mallirini bulang-talang kılıqlı qüxkəndə, xu yərlik Gatlıklar təripidin eltürəlgən. **22** Ularning atisi Əfraim bu balılırlı üçün həlin künərgiqə matəm tutkaqqa, uning buradərləri uningqə təsəlli bərgili kəlgən. **23** Əfraim ayalı bilən billa kəyta bir yastuqka bax koyqan. Ayalı həmildər bolup, bir oöqəl tuqən; Əfraim uningqə ailəm bala-kazaqə yolukti dəp, Beriyah dəp isim koyqan. **24** Uning kizi Üstün Bayt-Horən bilən Təwən Bayt-Horənni wə Uzzən-Xərəhəni bina kılqan. **25** Beriyahning oöli Refəh, bilən Rəxəf idi; Rəxəfning oöli Teləh, Teləhning oöli Tahən, **26** Tahənning oöli Ladan, Ladanıng oöli Ammihəd, Ammihədning oöli Əlixama, **27** Əlixamanıng oöli Nun, Nunning oöli Yəxua idi. **28** Əfraimlarning zemini wə makanlaxkan yərləri Bayt-Əl wə uningqə təwə yeza-kəntlər bolup, künqikəx təripidə Naraan, kiñpetix təripidə Gəzər bilən uningqə təwə yeza-kəntlər; Xəkəm wə uningqə təwə yeza-kəntlər, təki Gaza wə uningqə təwə yeza-kəntləriqə sozulətti. **29** Manassəh əbilisining zeminiqə tutaxkən yənə Bayt-Xean wə uningqə təwə yeza-kəntlər; Taanak, wə uningqə təwə yeza-kəntlər; Məgidddo wə uningqə təwə yeza-kəntlər; Dor wə uningqə təwə yeza-kəntlərənən bar idi. Israilning oöqəl Yüsünpəng əwlədləri mana muxu yərlərgə makanlaxkanı. **30** Axırıng oöquilliri: — Yimnah, Yixwah, Yixwi wə Beriyah; ularning Serəh degen singlisimən bar idi. **31** Beriyahning oöli Həbər bilən Malkiəl bolup, Malkiəl Birzawitning atisi idi. **32** Həbərdin Yaflət, Xomər, Hotam wə ularning singlisı Xuya tərəlgən. **33** Yaflətnıng oöquilliri Pasak, Bimhəl wə Axwət; bular Yaflətnıng oöquilliri idi. **34** Xəmərning oöquilliri Ahi, Rohgah, Hubbah wə Aram idi. **35** [Xəmərning] inisi Hələmənning

oöli Zofah, Yimna, Xələx wə Amal idi; **36** Zofahning oöli Suah, Hərnəfər, Xual, Beri, Imrah, **37** Bezər, Hod, Xamma, Xilxah, İtran wə Bəərah idi. **38** Yətərnin oöquilliri Yəfənnəh, Pispaḥ wə Ara idi. **39** Üllanıng oöquilliri Arah, Hanniəl wə Riziya idi. **40** Bularning həmmisi Axırıng əwlədləri bolup, hər əksisi jəmat baxlırı, əlamət batur jəngqilər, yolbaxlıqlar idi; ularning jəmatlıri boyiqə nəsəbnamıqə tizimləşənənən, jənggə qıkılıydiqənənləri jəmiy yigirmə altə ming idi.

8 Binyaminning tunji oöli Bela, ikkinçi oöli Axbəl, üçüncü oöli Aharah, **2** tətinqi oöli Nohah, bəxinqi oöli Rafa idi. **3** Belanıng oöquilliri Addar, Gera, Abiħud, **4** Abixua, Naaman, Ahoah, **5** Gera, Xəfufan wə Huram idi. **6** Tewəndikələr əhudning əwlədləri: — Naaman, Ahiyah wə Gera (əslidə ular Gebalıkların jəmat bexi idi. Gebalıklar Manahətəkə qəqürütüwetilgənidi. Bularni qəqürütəwətəkəqə bolsa Gera idi; uningdin Uzza bilən Ahiħud tərəlgən). **8** Xəhəraim Huxim bilən Baara degen ikki ayalını koyuwtəkəndən keyin Moab diyəridə oöqəl pərəzənt kərgən. **9** Uning Hodax degen ayalidin Yobab, Zibiyə, Mexa, Malkam, **10** Yəuz, Xakşıya, Mirmah degen oöquillər tərəlgən; uning bu oöquillirinə həmmisi jəmat bexi bolqanı. **11** Huximdinən uningqə Abitub, Əlpaal degen oöquillər tərəlgən. **12** Əlpaalning oöquilliri Ebər, Mixam wə Xeməd (Xeməd Ono bilən Lod degen ikki xəhəri wə ularqə təwə yeza-kəntlərini bina kılqan), **13** Beriyah, wə Xeməd idi. U ikkisi Ajyalondikələr iqidə jəmat baxlırı bolup, Gat ahalisini kəqəliwətəkəndi. **14** Ahiyo, Xaxak, Yərəmot, **15** Zəbədiya, Arad, Edər, **16** Mikail, İxpəh wə Yoha bolsa Beriyahning oöquilliri idi. **17** Zəbədiya, Məxullam, Hızki, Hebər, **18** Ixmeray, Yezliya wə Yobablarning həmmisi Əlpaalning oöquilliri idi. **19** Yakim, Zikri, Zabdi, **20** Əliyənəy, Ziltay, Əliyəl, **21** Adaya, Beraya wə Ximratlar Ximəyning oöquilliri idi. **22** Ixpan, Ebər, Əliyəl, **23** Abdon, Zikri, Hənan, **24** Hənəniya, Elam, Antotiya, **25** Efdeah wə Pənuəllər Xaxakıning oöquilliri idi. **26** Xamxiray, Xehariya, Ataliya, **27** Yaarexiya, Əliya wə Zikrələr Yərohamıning oöquilliri idi. **28** Yukirikilarning həmmisi nəsəbnamılərdən hatırılığən jəmat bexi idi; bular həmmisi metiwerlər bolup, Yerusalemda makanlaxkanı. **29** Gibeonning atisi Jəiyəl Gibeonqa makanlaxkanı; uning ayalining ismi Maakah idi. **30** Uning tunji oöli Abdon, kələqən oöquilliri Zur, Kix, Baal, Nadab, **31** Gedor, Ahiyo, Zekər wə Miklət idi; **32** Miklottin Ximəya tərəlgən. Bularnu kərindəlxılırlı bilən Yerusalemda koxna oltruxattı. **33** Nərdin Kix tərəlgən; Kixtin Saul tərəlgən; Sauldin Yonatan, Malkixua, Abinadəb wə Ex-Baal tərəlgən. **34** Merib-Baal Yonatanning oöli idi; Mikəl Merib-Baaldın tərəlgən. **35** Mikalıng oöquilliri Piton, Mələk, Tariya wə Həzər idi. **36** Həzədin Yəhəoddəhədən tərəlgən; Yəhəddəhdin Aləmat, Azmawat wə Zimri tərəlgən; Zimridin Moza tərəlgən; **37** Mozadın Bineəa tərəlgən; Bineəanıng oöli Rafa, Rafanıng oöli Eliasəh, Eliasəhning oöli Azəl idi. **38** Azəlning altə oöqəl bar idi, ularning ismi Azrikəm, Boker, Ixmənil, Xəriya, Obadiya wə Hənan idi; bularning həmmisi Azəlning oöquilliri idi. **39** Azəlning inisi Yəxəknıng tunji oöqlərinən ismi Ulam, ikkinçi oöqlərinən ismi Yəxə, üçüncü oöqlərinən ismi Əlifələt idi. **40** Ulamning oöquillirinə həmmisi batur jəngqi, okyaqı idi; ularning oöquilliri wə nəvriləri nahayıti kəp bolup, jəmiy bir yüz allik idi. Yukirikilarning həmmisi Binyamin əwlədləridin idi.

9 Pütküll Israillər nəsəb boyiqə tizimoja elinəqənəni. Mana, ular «İsrail padıxalırlarınən hatırılış» degen kitabə qətülgəndər. **2** Yəhəddərlər bolsa asiylik kıləşənlərinən Babiləqə sürgün kılınqan. Həmmədin awwal kəytiplər kəp eəz zemini wə eəz xəhərlərləgə makanlaxkanılar bolsa bir kisim Israillər, kahinlər, Lawiylər wə

ibadəthana hizmetkarları idi. **3** Yerusalem oğlu makanlaxkanlar bolsa Yəhuda kəbilisi, Binyamin kəbilisi, Əfraim kəbilisi wə Manassəh kəbilisidin bir kisimlari idi. **4** Ularning iqida Yəhudanıng oqlı Pərəzning əwlədliridin Utay bar idi; Utay Ammihüdning oqlı, Ammihüd Omrining oqlı, Omri Imrining oqlı, Imri Banining oqlı idi. **5** Xilohning əwlədliri iqida uning tunji oqlı Asaya wə uning oqulları bar idi. **6** Əzərahning əwlədliridin Yəuel wə ularning uruk-tuqşanlıri bolup jəməy altə yüz töksən adəm bar idi. **7** Binyaminning əwlədliri iqida Həssinuahning əwrisi, Hədəwiyaning nəvrisi, Məxullamning oqlı Sallu bar idi; **8** yənə Yərohamning oqlı Yibniya, Mikrining nəvrisi, Uzzining oqlı Eləh wə İbinianing əwrisi, Reuəlning nəvrisi, Xəfatiyaning oqlı Məxullam; **9** həmdə ularning uruk-tuqşanlıri bar idi; ular nəsəbnəmisi boyiqə tizişlənəcənəndə jəməy topkuz yüz əllik altə adəm idi. Yukirida tiloja elinojanlar eż jəmətə jəmət bexi idi. **10** Kahinlərin iqida Yədaya, Yəhəyar, Yəkən wə **11** Azariya bar idi. Azariya Hudanıng eyini baxkuruqı bolup, Həlikyanıng oqlı, Həlikya Məxullamning oqlı, Məxullam Zədokning oqlı, Zədok Merayotning oqlı, Merayot Ahitubning oqlı idi. **12** Yənə Malkiyanıng əwrisi, Paxhurnıng nəvrisi, Yərohamning oqlı Adaya həmdə Adiyəlning oqlı Maasay bar idi; Adiyəl Yəhəzərahning oqlı, Yəhəzərah Məxullamning oqlı, Məxullam Məxillemiňning oqlı, Məxillemiň İmmərning oqlı idi. **13** Ularning kerindaxlıri həmmisi jəmət baxlırı bolup, jəməy bir ming yətə yüz atmış adəm idi; ularning həmmisi Hudanıng eyidiki hizmətlərni kılıxka bekitilən iktidarlıq kixılər idi. **14** Lawiy kəbilisidin Mərərining əwlədliri iqida Həxəbiyanıng əwrisi, Azrikamning nəvrisi, Həxxubning oqlı Xemaya bar idi; **15** Yəna Bakbakkär, Hərəx, Galal wə Asafning əwrisi, Zikrining nəvrisi, Mikanıng oqlı Mattaniya; **16** yənə Yədutunıng əwrisi, Galalning nəvrisi, Xemayanıng oqlı Obadiya həmdə Əlkanahning nəvrisi, Asanıng oqlı Bərəkiya bar idi; bularning həmmisi Nitofatlıklarning yeza-kəntliriga makanlaxkanı. **17** Dərwaziwənlər Xallum, Akkub, Talmon, Ahiman wə ularning kerindaxlıri idi; Xallum ularning bexi idi. **18** Ular təki həziriqə xərək tarəptiki «padixaḥning dərvazisi»da [dərwaziwənlək] kılıp kalməktə; ular ilgiri Lawiyarning qədirgahıda dərwaziwənlilik kıləjanı. **19** Korəning əwrisi, Ebiasafning nəvrisi, Korahning oqlı Xallum həmdə uning atisining jəmətidiki kerindaxlıri bolojan Korahıylar [Hudanıng eyining] hizmitini baxşuratti, qədirinig ixişlərini bəkəttə; ularning ata-bowliliri aslıda Parwərdigarning qədirgahını baxşuruxka koyulən, [ibadət] qədirinining ixişini baxkuruşka koyulən, [ibadət] qədirinining ixişini baxkuruşka koyulən. **20** İlgiri Əliazarning oqlı Finihas ularning yolbaxqısı bolojan; Pərəwərdigar uning bilən billə bolojan. **21** Məxələmianıng oqlı Zəkəriya bolsa jamaət qədirinining dərwaziwəni bolojanı. **22** Dərwaziwənlilikkə tallaşan bu xixilər jəməy ikki yüz on ikki kixi idi; ular eż yeza-kəntlirida, nəsəbliri boyiqə tizişlənən (əslidə Dawut wə aldin kərgüqi Samuil ularını amanət kılınan) wəzipiliriga bekitkənidi. **23** Ular wə ularning əwlədlili Parwərdigarning eyi, yani mukəddas qədirinig ixiş-dərwazılırını bekişxə bekitilənənidir. **24** Xərkiy, əqrəbiy, ximaliy wə jənubiy ixiş-dərwazılırında dərwaziwənlər bekitilənənidir. **25** Ularning yeza-kəntlərdə olturuxluk kerindaxlıri bolsa hər yətə kündə nəwət boyiqə kəlip ular bilən birgə hizmetə bolətti. **26** Tət dərwaziwən begi Lawiyardin idi; ular oqşurulojini Pərəwərdigarning eyidiki ambar-həzinələrini bekiş idi. **27** Bekiş məs'uliyiti ularning üstidə bolojaqka, ular keqida Pərəwərdigarning eyining ətrapidiki orunlırıda turattı həmdə hər künü ətigəndə ixiş-dərwaziları eqixka məs'ul idi. **28** Ulardin bir kismi [ibadəthana] hizmitidə ixitliliqdan əswab-

üşkünilərgə məs'ul idi; ular sanap əpqikip, sanap əpkirip koyatti. **29** Ularning yənə bir kismı tapxurulojını boyiqə kəqa-kuqılar wə mukəddas jaydiki barlıq əswab-üskünilər, xundakla ak un, xarab, zəytn meyi, məstiki wə huxbu yuymularqa məs'ul idi. **30** Kahinlarning oqullırından bəzilər huxbu yuymulardin eñir yasayttı. **31** Lawiyardin Mattitiyah, yəni Korahıylardin Xallumning tunji oqlining wəzipisi əzənə nəni etixək məs'ul idi. **32** Ularning kerindaxlıri, Kohatning əwlədliri iqida «təkədim nan» oqa məs'ul bolup, hər xabat künü tizidiojanoja nanlarnı təyyaraytta. **33** Lawiyarning jəmət baxlırı bolojan nəqəmisi əzənə əzənə hizmetlərini kilməy, keqə-kündüz eż ixilri bilənə bolətti. **34** Yukiridiki kixilərning həmmisi Lawiyalar iqidiki yolbaxqılar bolup, həmmisi eż nəsəbi boyiqə jəmət bexi idi; bularning həmmisi Yerusalemda turattı. **35** Gibeonning atisi Jaiyəl Gibeon oqşurulojı makanlaxkanı. Uning ayalining ismi Maakah idi. **36** Uning tunji oqlı Abdon, kalojan oqulları Zur, Kix, Baal, Nər, Nadab, **37** Gedor, Ahiyo, Zəkəriya wə Miklot idi. **38** Miklottin Ximeyam tərəlgən. Bularmu ezlirinən kerindaxlırinin yənida Yerusalemda koxna olturuxattı. **39** Nardin Kix tərəlgən, Kixtin Saul tərəlgən, Sauldin Yonatan, Malkixuya, Abinadab wə Ex-Baal tərəlgən. **40** Merib-Baal Yonatanning oqlı idi; Merib-Baaldin Mıkaħ tərəlgən. **41** Mıkaħning oqulları Piton, Mələk, Tahriya wə Ahaz idı. **42** Ahazdin Yarah tərəldi; Yarahdin Aləmət, Azmawət wə Zimri tərəlgən. Zimridin Moza tərəlgən; **43** Mozadın Binea tərəlgən; Bineanıng oqlı Refaya, Refayanıng oqlı Eliasah, Eliasahıning oqlı Azəl idi. **44** Azəlning altə oqlı bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokeru, Ixməil, Xəriya, Obadiya wə Hanan idi; bularning həmmisi Azolning oqulları.

10 Filistiyər İsrailərə hujum kılıwidi, İsrailər Filistiyərlərinən aliddin kəqtı, ular Gilboa teojudə kırıp yoxitildi. **2** Filistiyər Saul bilən uning oqullırını tap besip koojlıdi; ular ahiri Saulning oqullırından Yonatan, Abinadab, malki-xualarnı urup əltürdi. **3** Sauloja xarxi jəng intayın xiddətlik boldi; okyaqılar Sauloja yetixip okya etip uni yarilandurdu. **4** Andin Saul yaraq kətürgüçisiga: Kiliqinqni suqurup meni sanjip əltürwətəkin; bolmisa bu hətnisizlər kəlip meni sanjip, meni horlukka koyuxi mumkin, dedi. Ləkin yaraq kətürgüçisini intayın körkəp ketip, unimidi. Xuning bilən Saul kiliqni elip tüstigə əzini taxlıdi. **5** Yaraq kətürgüçisi Saulning elçinini kərəp, umu ohxaxla əzini kiliqning üstigə taxlap uning bilən təng əldi. **6** Xuning bilən Saul, üç oqlı həm pütün ailisidikilər xu kündə birakla əldi. **7** Əmdı wadida tərəqən İsrailər aşkərlirinən kəqənələrini wə Saul bilən oqullırınınən elçinini kərginidə, ular xəhərlərini taxlap kəqtı, Filistiyər kəlip u jaylarda orunlaxtı. **8** Əmdı əndəndən bəldikli, atisi Filistiyərənən təltürənələrinən kiyim-keqəklərini saldurulənliyi kəlgəndə Gilboa teojudə Saul bilən oqullırınınən elçitəkənələrini kərdidə, **9** kiyimlərini saldurup, kallisini wə sawut-yaraqlarını elip kətti həmdə bularni Filistiyərlərinə zəmininənən həmmə yərlirigə apirip, eż butlirioja wə həlkə hux həwər yətküzdü. **10** Ular Saulning sawut-yaraqlarını ularning buthanisida koyup, kallisini Dagon buthanisəsə esip koydu. **11** Əmdı Yabəx-Gileadda olturquqlar Filistiyərlərinən Sauloja barlıq kılıqənlərini anglıqanda **12** ularning iqidiki həmmə batırlar atlinip, Saul bilən oqullırınınən jəsətlərini elip, ularını Yabəxka kəyturup kəlip, Yabəxtiki dub dərihining tūwiga dəpnə kıldı wə yətə kün roza tutti. **13** Xuning bilən Saul Pərəwərdigaroja kılıqən wapasılık üçün əldi; u Pərəwərdigarning sez-kalamiqə kirməy wə hətta Pərəwərdigardin yol sorimay, bəlkı palqı jinkəxning

yenioja berip uningdin yol soriqanidi. Xunga Pərvərdigar uni elttürüp, padixahlığını Yəssəning oğlı Dawutka ətküzü bərdi.

11 U qəoqda barlıq Israil jamaiti Həbrənəqə kelip Dawutning kəxiqə yiqilixip: «Kərisila, biz əzlinining ət-səngəkliridurmız! **2** Burun Saul bizning üstimizdə səltənət kılıqandımu Israil halkığa jənggə qıkip-kirixə yolbboxıqı bolovan əzliyi idil. Əzlinining Hudalıri bolovan Pərvərdigarmı əzlirigə: — Sən Mening həlkim Israilning padıqısı bolup ularnı bakışan wə Israilning əmriri bolısen, deyəndi» — dedi. **3** Xuning bilən Israil aksaşkəllirining əmmisi Həbrənəqə kelip padixah Dawutning kəxiqə kelixti; Dawut Həbrənda Pərvərdigarning aldıda ular bilən bir əhədə tütüxti. Andin ular Pərvərdigarning Samuılın wastisi bilən eytkini boyıqə, Dawutni Məsih kılıp, Israilni idarə kılıxka padixah kılıp tiki. **4** Dawut bilən barlık Israil həlkə Yerusaleməqə kəldi (Yerusalemı xu qəoqda «Yəbus» dəp atıllati, zemindiki aħħala bolovan Yəbusiyalar xu yərda turattı). **5** Yəbus aħħalisi Dawutka: «Sən bu yərgə ħeqqaqan kirəlməysən!» dedi. Bırak Dawut Zion degən korojanni aldı (xu yər «Dawutning xəħiri» dəpmu atılıdu). **6** Dawut: «Kim aldi bilən Yəbusiyalarqa ħujum kilsa, xu kixi yolbboxıqı wə sərdar bolidu» dedi. Zəruiyaning oğlı Yoab aldi bilən atlinip qıkip, yolbboxıqı boldi. **7** Dawut korojanda turattı, xunga kixilər u korojanni «Dawut xəħiri» dəp ataxti. **8** Dawut xəħerni Millidin baxlap tət ətrapidiki sepilöjija yengiwxatın yasatti; xəħerning kalojan kışmini Yoab yasatti. **9** Dawut kündin künkü kudrataptı, qünki samawi koxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar uning bilən billə idi. **10** Tewəndikilər Dawutning palwanlıri iqida yolbboxıqlar idi; ular Pərvərdigarning Israiloja eytkan sezi boyıqə pütkül Israil bilən birlifix, Dawutning padixahlığını mustəħkəm kılıp, birlikdə uni padixah kılıxka kükidi. **11** Tewəndikilər Dawutning palwanlırinin tizimliki boyıqə hatiriləngəndür: — Həkmoniyardin bolovan Yaxobiam yolbboxıqlar iqida bexi idi; u nəyzisini pikirítip bir kətimdilə üq yüz adəmni elttürgən. **12** Uningdin kalsa Aħħohij Dodonin oğlı Əliazar bolup, u «üq palwan»ning biri idi; **13** Ilgiri Filistiyələr Pas-Dammimda jəng kılıxka yiqilıqanda, u Dawut bilən u yərde idi. U yərde arpa esüp kətken bir etizlik bolup, həlk Filistiyələrning alidin bədər qaqqanidi; **14** ular bolsa etizlikning otturısında turuwləip, həm etizlikni koqdıqan, həm Filistiyələrni tarmar kılıqan; Pərvərdigar ənə xu yol bilən ularnı qayat zor oqalıbigə erixtiürgən. **15** Ottuz yolbboxıq iqidin [yənə] üqayən Kəram taxliktiki Adullamning oqarioja qüxüp Dawutning yenioja kəldi. Filistiyələrning koxunu bolsa «Rəfayim jılıqisi»da bargah korojani. **16** Bu qəoqda Dawut korojanda, Filistiyələrning karawulgağı Bəyt-Ləhəmədə idi. **17** Dawut ussap: «Ah, birsti manga Bəyt-Ləhəmning dərwazisining yenidiki kuduqtın su əkilip bərgən bolsa yahxi bolattıl!» dedi, **18** bu üq palwan Filistiyələrning ləxkərgahıdın bəsüp etti, Bəyt-Ləhəmning dərwazisining yenidiki kuduqtın su tarttı wə Dawutka elip kəldi; lekin u uningdin iqliki unimidi, bəlkı suni Pərvərdigaroja atap tekiüp: **19** «Hudayim bu ixni məndin neri kilsun! Mən həyatining həwpətə kəlixioja əkarımlaşın bu kixilərning kənini iqsəm kəndak bolidu? Qünki buni ular həyatining həwpətə kəlixioja əkarımay elip kəlgən!» dedi. Xunga Dawut bu suni iqliki unimidi. Bu üq palwan kılıqan ixları dəl xular idi. **20** Yoabning inisi Abixay üçininq bexi idi; u üq yüz adəm bilən karxilixip nəyzisini pikirítip ularnı elttürdi. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqida nami qıkkənidi. **21** U muxu «üq palwan» iqida əmmidin bək hərmətkə sazawar bolovan bolsimu, lekin yənilə awwalki üqayələngə yətməyətti. **22** Yəħoyadaning oğlı Binaya kabza bilən bolovan kələməti, padixahı qəoqda barlıq Israil jamaiti Həbrənəqə kelip.

ixlarnı kılıqan. U Moabiy Ariəlning ikki oqlını elttürgən. Yənə kar yaqoqan bir künü ażgalo qüxüp, bir xirni elttürgəndi. **23** U yənə kolidə bapkarning okidək bir nəyzisi bar, boyining egizlikli bəx gəz kelidiojan bir Misirliknı kətl kıldı; u bir həsa bilən uningoja hujum kılıp, uning nəyzisini kolidin tartiwlip ez nəyzisini bilən elttürdi. **24** Yəħoyadaning oğlı Binaya mana bu ixlarnı kılıqan. Xuning bilən üq palwan iqida nam qıkojanı. **25** Mana, u həlikı ottuz palwandınmı bakrak xəhərət kəzənəqan bolsimu, lekin aldinkı üq palwanıqə yətməyətti. Dawut uni əzining pasiban begi kılıp təyinligən. **26** Koxundiki palwanlar bolsa: — Yoabning inisi Asaħel, Bəyt-Ləhəmlik Dodonin oğlı Əħħan, **27** Harorluk Xammot, Pilonluk Hələz, **28** Təkoalik İkkaxxning oğlı Ira, Anatoluk Abiezər, **29** Huxatlıq Sibbəkay, Aħħoluk İlay, **30** Nitofatlıq Maħaray, Nitofatlıq Baanahning oğlı Hələb, **31** Binyamin əwlədliridin Gibeahlıq Ribayining oğlı İttay, Piratoluk Binaya, **32** Gaax wadiliridin kələğen Huray, Arbatlık Abiyəl, **33** Baharumluk Azmawət, Xalbonluk Elyahba, **34** Gizonluk Haxəmənning oqluları, Hararlıq Xagining oğlı Yonatan, **35** Hararlıq Sakarning oğlı Ahiyam, Urning oğlı Elifal, **36** Məkəratlıq Həfər, Pilonluk Ahiyah, **37** Karmallik Həzro, Əzəbayning oğlı Naaray, **38** Natanning inisi Yoel, Həgrining oğlı Mibħar, **39** Ammonluk Zələk, Zəruiyaning oğlı Yoabning yaraq kətürgüqisi bolovan Bəərotluk Naharay, **40** İtrilik Ira, İtrilik Garab, **41** Hittiy Uriya, Aħħlayning oğlı Zabad, **42** Rubən kəbilisidin Xizaniq oğlı, Rubənler iqida yolbboxıqı bolovan Adina wə uningoja əgħexken ottuz adəm, **43** Maakaħning oğlı Hənan, Mitnilik Yoxafat, **44** Axtaratlık Uzzija, Aħroġlik Hotamning oğlı Xama bilən Jaiyəl, **45** Ximrinning oğlı Yediyayal bilən uning inisi tizilik Yoha, **46** Maħawilik Əliyəl, Əlnaamning oqlulları Yəribay bilən Yoxawiya, Moablik Yitma, **47** Əliyəl, Obəd wə Məzobalik Yaasiyəllərdin ibarət idi.

12 Dawut kixning oğlı Saulning besimi səwəbidin Ziklagda yoxurunup yatkan qəoqda munu kixilər Dawutning yenioja kelixti (ularning əmmisi Dawutka jəng kılıxta yardım bərgən baturlardın idi; **2** oksa bilən korrallanən bolup, ong koli bilənmə, sol koli bilənmə okya wə saloja atlataly়ti; ular Saulning Binyamin kəbilisidin bolovan tuoqħarları idi): **3** — ularning yolbboxıqı Ahiezər, andin kalsa Yoax bolup, ikkisi Gibeahlıq Xemahaħning oqları idi; yənə Azmawətning oğlı Yəħħa bilən Palətumu; yənə Bərakah bilən Anatoluk Yəħħu, **4** Gibeonluk Yixmayamu bar idi. Yixmaya «ottuz palwan» iqida batur bolup xu ottużiqa yetəkqılık kılıqoqı idi; yənə Yərəmiya, Yəħħajjaj, Yohānan wə Gədəratlıq Yozabad, **5** Əluzay, Yərimot, Bialiya, Xəmariya, Harufluk Xəfatiya, **6** Korahlıklardın bolovan Əlkanah, Yixiya, Azarəl, Yoezər wə Yaxobiamlar; **7** yənə Gədərlik Yəroħamning oğlı Yoeləh, bilən Zəbadıya bar idi. **8** Gad kəbilisidin bəzilər qəldiki korojanoja berip Dawutka bekindi. Ularning əmmisi jənggə mahir, kalkan wə nəyzə bilən korrallanən batur jəngqılər idi; ularning turki bəeyni xırqa, qakħanlıki bəayni taqdiki bekəngə ohxaytta. **9** Ularning birinqisi Ezər, ikkinqisi Obadiya, üçinqisi Eliab, **10** tətinqisi Mixmannah, baxinqisi Yərəmiya, **11** altinqisi Attay, tətinqisi Əliyəl, **12** səkkizinqisi Yohānan, tokkuzinqisi Əlzabad, **13** oninqisi Yərəmiya, on birinqisi Makbannay idi. **14** Bularning əmmisi Gad kəbilisidin, koxun iqida sərdarlar idi; əng kiqiki yüz ləxkərgə, əng qongi ming ləxkərgə yetəkqi idi. **15** Birinqi ayda, İordan dəryası texip kiroqatın axkan qəoqda, dəryadın etüp, xərkəkə wə qərəbkə əkaraydiojan barlıq jılıqlardılerni tırıp kılıp qaqrəqanlar dal muxu adəmlər idi. **16** Binyamin kəbilisi bilən Yəħħuda kəbilisidin kixilər korojanoja kelip

Dawutka bekinojan. **17** Dawut qikip ularni ḫarxi elip: «Əgər silər tinqlik niyitidə manga yardım berixkə kəlgən bolsanglar, silər bilən bir jan bir dil bolımən, lekin kollırımda heq nahəklilik bolmioqan meni düxmənlirimə setiwətməkqi bolsanglar, ata-bowlırimming Hudasi buni nəzirigə elip həküm qıkarıqayı!» — dedi. **18** Bu qaoqda Hudanıng Rohı həlikı ottuz palwanning yolbaxqısı Amasayoja qüxiwidi, u: «Ah, Dawut, biz sanga bekındukmız; Ah, Yəssənəng oqlı, biz sən bilən billidurmız; Əzüngə aman-tinqlik, aman-tinqlik bolоj! Sanga yardım bərgüqilərgimə aman-tinqlik bolоj! Qünki sening Hudayıng sanga mədətkardur» Xuning bilən Dawut ularni elip kelip, «zərbidər ətrət baxlıkları» kıldı. **19** Dawut ilgiri Filistiyələr bilən birlikə Saulqa ḫarxi uruxka atlanıqanda, Manassah kəbilisidiki bəzilər Dawut tərəpkə etti (lekin ular [Filistiyələrə] yardım bərmidi, qünki Filistiyələrning əmirləri: «Dawut əz ojisi! Saul tərəpkə etüp ketisi mumkin, undakta beximiz kətməy kalmaydu!» dəp maslıqətlixi ularni kəyturup kətməkqi bolonanı). **20** Dawut Ziklagka kəytip baroqanda, Manassah kəbilisidiki Adnah, Yozabad, Yədiyayəl, Mikail, Yozabad, Elish, Ziltaylar kelip uningoja koxuldi. Bularning həmmisi Manassah kəbilisining mingbexiləri idi. **21** Ular Dawut ḫarakqılarqa ḫarxi jəng kılqanda uningoja yardıməlxəti; ularning həmmisi batur palwanılar, koxundiki yolbaxqılar idi. **22** Qünki xu künnlərda Dawutka yardım berix üçün hər künü adamlar kelip koxulup, huddi Hudanıng koxunidək zor bir koxun bolup katkanıdi. **23** Pərvərdigarning sez-kalamı əməlgə axurulup, Saulning padixahlıklını Dawutka elip bərməkqi bolonan korallanojan jəngqırları yolbaxqılırları bilən Hebronqa, uning yenioja kəldi. Əlarning sani təwəndikiqo: — **24** Yəhədaların kəlkən wa nəyzə bilən korallanojanlar jəmiy alta ming səkkiz yüz kixi bolup, həmmisi jənggə təyyarlanıqanı. **25** Ximeonlardın jənggə təyyarlanıqan batur jəngqilər jəmiy yətə ming bir yüz kixi, **26** Lawiyələrin jəmiy tət ming altə yüz kixi; **27** Yəhəyada Hərunlarning jəmat bexi bolup, uningoja əgəxkənlər jəmiy üq ming yətə yüz kixi idi. **28** Yənə yax bir batur jəngqi Zadok wa uning jəmətindən yigirma ikki yolbaxqi bar idi. **29** Binyaminlardın, Saulning uruk-tuoqanlırlıridimə üq ming kixi bar idi; xu qaoqka kədər bularning kepinqisi Saul jəmatini kollap kəlməktə idi. **30** Əfraimlardın, ez jəmətliridə yüz-abroy tapşan batur əzimətlər jəmiy yigirmə ming səkkiz yüz kixi idi. **31** Manassah, yerim kəbilisi iqidə nami pütləğən, Dawutni padixah kılıp tikləkə kəlgənlər jəmiy on səkkiz ming kixi idi. **32** Issaklardın zaman-wəziyətni qıxınıdiqan, Israılning kəndak kılıxi kerəklikini bilidiqan yolbaxqılar jəmiy ikki yüz kixi idi; əlarning həmma kerindaxlırları ularning əmriqə boysunatti. **33** Zəbulunlardın jənggə təyyarlanıqan, hərhil koral-yaraqlar bilən korallanojan, ala kəngüllük kilmaydiqan, Dawutning yardımiga kəlgən jəmiy allik ming kixi idi. **34** Naftalilardın yolbaxqi bolonan ming kixi bar idi; ularqa əqəxip kəlioja kəlkən wa nəyzə aloqanlar jəmiy ottuq yətə ming kixiga yetətti. **35** Danlardın jənggə təyyarlanıqan jəmiy yigirmə səkkiz ming altə yüz kixi idi. **36** Axırlardın jənggə qikip koxun sepiqə atlinixkə təyyar bolonan jəmiy kırık ming kixi idi. **37** Lordan dəryasının xərəkətində Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wa Manassah, yerim kəbilisidin kəlioja hərhil koral-yaraq elip jənggə təyyarlanıqan jəmiy bir yüz yigirmə ming kixi idi. **38** Yukirida tiloja elinən bu əzimətlərning hərbiy yürüxi təkxi bolup, Dawutni pütkül Israıl üstigə padixah kılıp tikləx üçün bir jan bir dil bolup, Hebronqa kelixkənidi; kələqan Israılarmu bir niyat bir məksətə Dawutni padixah kılıp tikliməkqi boluxkənidi. **39** Ular xu yərdə Dawut bilən üq kün

billə yəp-iqip ojizalandı, qünki ularning kerindaxlırları ularqa təyyarlap koyuxkanıdi. **40** Ularning əpqürisidiki həlkələr, hətta Issakar, Zəbulun wə Naftalilarning zəminidikilər exək, təgə, keşir wə kalilaroja artıp ularqa nahayiti kəp ozuqluk elip kəlgən; ular zor məkdəda un, anjür poxkili, üzüm poxkili, xarab, zaytun meyi wə nuroqun koy-kalilərini yətküzüp berixkənidi; pütkül Israıl xad-huramlıkkə qəmgənidi.

13 Dawut mingbexi, yüzbexi wə barlıq yolbaxqılar bilən məslihətləxti; **2** andin pütün Israıl ammisioq: «Əgər silə makul kərsənglər, xundakla bu ixni Hudayımiz Pərvərdigardin dəp bilsanglar, biz Israılarning zəminlirinən hərkəsisi jaylıriqə xu yərdə kələqan kerindaxlırlımızqə həmdə ular bilən billə xəhərlərdə wə etizliklirida turuwatkan kahin həm Lawiyalarqa muxu yərgə yioqılıx toqıruluk adəm əwətəyli. **3** Biz Hudayımizning əhədə sandukını məxəgə yətkəp kəleyli; qünki Saulning künnləridə həqkəysimiz [əhədə sanduk] alıda Hudadin yol sorap bakımidük» dedi. **4** Bu ixni pütün amma toqra taplıqqa, həmməylən makul boluxtı. **5** Xunga Dawut Misirning Xihər dəryasının tartip Hamat eçiziqiçə bolovan pütkül Israıl həlkini qakırtıp kelip, Hudanıng əhədə sandukını Kiriat-Yearimdin yətkəp kəlməkqi boldi. **6** Andin Dawut bilən pütkül Israıl Hudanıng əhədə sandukını yətkəp kələk üçün Baaləhə, yəni Yəhədəqənə təwə bolovan Kiriat-Yearimə kəldi; ikki kerubning otturisında olturoqqu Pərvərdigar bu əhədə sandukü üstigə Əz namını koyogənidi. **7** Ular Hudanıng əhədə sandukını Abinadabning eyidin elinənən yengi bir hərviqə koydi; Uzzah bilən Ahiyo hərwiqə həyədidi. **8** Dawut bilən barlıq Israıl jamaiti Hudanıng aldida hə dəp nəoqmə-nawa kılıp, qıltar, təmbur, dap, qanglar wə kanay-sunuyalar qalatti. **9** Ləkin ular Kidon haminiqə kəlgəndə kalılar aldiqə müdürəp ketip yikilqanda Uzzah əhədə sandukunu yəliyalıw dəp kəlini uningoja sozdi. **10** Uzzahning əhədə sandukıqə kəli təgəkənləkli üçün, Huda uningoja əpzəplinip uni urup əltürdi. Xuning bilən Uzzah xu yərdə Hudanıng aldida eldi. **11** Ləkin Dawut Pərvərdigarning Uzzahning tenini bəskənlükigə aqqıkləndi wə u yərni «Pəraz-Uzzah» dəp atidi; u yər təki həzriqıçə xu nam bilən atılıp kəlməktə. **12** Xu künü Dawut Hudadin körkup: «Mən zadi kəndak kılıp Hudanıng əhədə sandukunu bu yərgə yətkəp kələləymən?» dedi. **13** Xunga Dawut əhədə sandukunu ezi turuwatkan «Dawut xəhəri»gə yətkəp kəlməy, Gatlik Obəd-Edomning eyiga apırıp koydi. **14** Hudanıng əhədə sandukü Obəd-Edomning eyidə üq ay turdu; Pərvərdigar Obəd-Edomning ailisini wə uning barlıq təsəllükələrini bərikətlidi.

14 Tur padixahı Hiram Dawut bilən kərəxükə əqlilərni, xundakla uning üçün orda selixkə kədir yaqıqı, taxçı wə yaqəqqıqları əwətti. **2** Bu qaoqda Dawut Pərvərdigarning eziyi Israıl üstigə həkümranlıq kılıdiqan padixah boluxka jəzəmən tikləydiqənlərini kərüp yətə; qünki Pərvərdigar Əz həlkə Israıl üçün uning padixahlıklını gülləndürğənidi. **3** Dawut Yerusalemda yənə birmunqə hotun aldı həmdə yənə oqlıqızıları kərdi. **4** Təwəndikilər uning Yerusalemda kərgən pəzəntilirinən isimləri: Xammuya, Xobab, Natan, Sulayman, **5** İbəhar, Əlixuya, Əlpəlat, **6** Nogah, Nəfəg, Yəfiya, **7** Əlixama, Bəeliyada wa Əlifalat. **8** Dawutning maslıh kılınip pütkül Israılarning üstigə padixah kılınlıqanlıqını anglıqan Filistiyələrning həmmisi Dawut bilən kərəxilik xırixı pursitini izləp kəldi; Dawut buni anglap ularqa ḫarxi jənggə atlandı. **9** Filistiyələr «Rəfayim jılıqisi»qə bulang-talang kılıqlı kirdi. **10** Dawut Hudadin: «Mən Filistiyələrə ḫarxi jənggə qıksam bolandu? Ularnı mening kolumqə tapxuramsən?» dəp sorıwidı, Pərvərdigar uningoja:

«Jënggä qik, Mən ularni səzsiz kolungoja tapxurimən» dedi. **11** Filistiyalar Baal-Pərazimoja hujum kılıqlı kəlgəndə, Dawut ularni xu yərdə məşlup kıldı wə: «Huda menin kolum arkılıklı düxmənlirim üstigə huddi kəlkün yarnı elip kətkəndək bəstüp kirdi» dedi. Xunga u yar «Baal-Pərazim» dəp ataloğan. **12** Filistiyalar ezlirinən butlirini xu yergə taxlap əqəkənlilikin, Dawut adəmlirigə ularni keydürüwetixni tapılıdi. **13** Filistiyalar yənə həlikə jiloqoja bulang-talang kılıqlı kiriwidı, **14** Dawut yənə Hudadin yol soridi. Huda uningoja: «Ularnı arkısidin kooqlımay, ağıp etüp, ularoja üjmikləng uludulidin hujum kılıqin. **15** Sən üjmə dərəhlirinən üstidin ayaq tiwixini anglixing bilənlə jenggə atlən; qünki u qəqə Huda sening aldingə Filistiyaların koxunioja hujumqə qıkkən bolidü» dedi. **16** Xuning bilən Dawut Hudanıng degini boyiqə ix tutup, Filistiyaların koxunioja Gibeondin Gəzərgiqə kooqlap zərbə bərdi. **17** Xu səwəbtin Dawutning xəhrəti barlıq yurtzəminləroja pur kətti, Pərvərdigar uning körkənqini barlık allərning üstigə saldı.

15 Dawut Dawut xəhəridə əzizə ey-ordilar saldurdı, həm Hudanıng əhdə sandukioja jay hazırlıdı wə uningoja qədir tiktirdi. **2** U qəqədə Dawut: «Hudanıng əhdə sandukini Lawiyardın belək kixilərning kətürüxiga bolmayıdu, qünki Pərvərdigar uni kətürüxə wə mənggü əzinin hizmitidə boluxkə xularını taliqənədi» dedi. **3** Andin Dawut Pərvərdigarning əhdə sandukini hazırlap koyoqan yərgə yətkəx üçün pütküll Israillarını Yerusalemıq yıldı. **4** Dawut yənə Hərunning əwlədlirini wə Lawiyaları yıldı: **5** Kohatning əwlədları jəmat bexi bolqan Uriyal wə uning kerindaxlıri bir yüz yigirmə kixi; **6** Mərəri əwlədliridin jəmat bexi bolqan Asaya wə uning kerindaxlıridin ikki yüz yigirmə kixi; **7** Gərxomning əwlədliridin jəmat bexi bolqan Yoel wə uning kerindaxlıri bir yüz ottu kixi; **8** Əlizafanning əwlədliridin jəmat bexi bolqan Xemaya wə uning kerindaxlıri ikki yüz kixi; **9** Həbronnıng əwlədliridin jəmat bexi bolqan Əliyəl wə uning kerindaxlıri səksən kixi; **10** Uzziyəlning əwlədliridin jəmat bexi bolqan Amminadab wə uning kerindaxlıri bir yüz on ikki kixi idi. **11** Dawut kahinlərdin Zadok bilən Abiyatarnı, xuningdək ləwiliylardın Uriyal, Asaya, Yoel, Xemaya, Əliyəl wə Amminadabını qakırtıp kelip ularoq: **12** «Silər Lawiy jəmatining baxlırlıslər; eziüngərni wə silərniñ kerindaxlırlıqları Israılning Hudasi Pərvərdigarning əhdə sandukini mən təyyarlap koyoqan yərgə kətürüüp kelix üçün pak kilinglər. **13** Qünki ilgiri silər xundak kilmay, bəlgiləngən tərtip boyiqə uningdin yol sorimiqinimizdən Hudayimiz Pərvərdigar bizgə zərbə bərgən» dedi. **14** Xuning bilən kahinlər bilən Lawiyalar Israılning Hudasi Pərvərdigarning əhdə sandukini kətürüüp mengix üçün ezlirinən pak kıldı. **15** Lawiyalar əmdi Musanın Pərvərdigarning sez-kalamı bilən tapılıqını boyiqə, Hudanıng əhdə sandukini baldaq bilən mürisiga elip kətirdi. **16** Dawut yənə Lawiyaların yolbaxırlıq ezlirinən kerindaxlıridin nəqmiqilərini tayinləxni buyrudi; ular jümlidin təmbur, qıltar, janglar katarlıq hərəhil sazlarnı qelip awazını yukiri kətürüüp xad-huramlıq iqidə kuy eytixkə təyinləndi. **17** Xunglaxka, Lawiyalar Yoelning oqlı Hemanni wə uning jəmatidiki Bərəkəyanıq oqlı Asafni həm ularning kerindaxlıridin bolqan Mərərilardin Kuxayağının oqlı Etanni bəlgilidi. **18** Ular bilən birləktə yənə kerindaxlıridin Zəkəriya, Bin, Yaaziyl, Xemiramot, Yəhiyəl, Unni, Eliab, Binayah, Maaseyah, Mattitiyah, Əlifələh, Mekniya həm dərəwaziyan Obəd-Edom bilən Jəiyəlni ikkinçi dərijilik ətərat kiliq təxkillidi. **19** Nəqmiqı Heman, Asaf wə Etanlar mis qanglar qelip, yangrak

awaz qikiratti; **20** Zəkəriya, Yaaziyl, Xemiramot, Yəhiyəl, Unni, Eliab, Maaseyah wə Binayalar təmbur qelip «Alamot uslubı»da təngkəx kılatti; **21** Mattitiyah, Əlifələh, Mekniya, Obəd-Edom, Jəiyəl wə Azaziyalar qıltar qelip baxlamqılıq kılıp, «Xəminit uslubı»da təngkəx bolatti. **22** Lawiyaların yolbaxıqları Kananiya muzikiqoja nahayıti piixkil bolqəqə, məhsüs nəqmiqənəwaqılıqka məs'ul bolup muzika eğitətti. **23** Barəkəyi bilən Əlkanəh əhdə sandukioja məs'ul iixibakarlar idi. **24** Xəbaniya, Yəhoxafat, Nətanəl, Amasay, Zəkəriya, Binaya wə Əliezər katarlıq kahinlər Hudanıng əhdə sandukı aldida kanay qalatti; Obəd-Edom bilən Yəhiyələmu əhdə sandukioja məs'ul iixibakar kılınilip koyulmuşanıdi. **25** Xuning bilən Dawut Israil aksakalları wə mingbəxi katarlıklar bilən birgə Obəd-Edomning eyidin huxallılıq qəməngən halda Pərvərdigarning əhdə sandukını kətürüüp qıkkılı bardi. **26** Wə xundak boldiki, [Dawutlar] Huda Pərvərdigarning əhdə sandukını kətürüüp mangojan Lawiyaları yardımə bərgənləkini kərüp, yətə bukə wə yətə kəqək qurbanlıq kıldı. **27** Dawut wə xundakla əhdə sandukını kətürüdiqan Lawiyalar həmdə nəqmiqilər həm nəqmiqə-nawa bexi bolqan Kənaniyalarning həmmisi kanap libas kiyixənidi; Dawut uning üstigə yənə kanap əfod kiygənidi. **28** Pütküll Israil həlkə əmdi xu tərikdirə təntənə kılıp, bureau, kanay, jangjang, təmbur, qıltar katarlıq türükələr sazlar bilən yukiri awazda muzika qelip, Pərvərdigarning əhdə sandukunu kətürüüp kelixti. **29** Pərvərdigarning əhdə sandukı Dawut xəhərigə yetip kəlgəndə Saulıng kizi Mikal pənəjirdin təwəngə karap turattı; u Dawutning sakrəp oynap-qelip təntənə kiliwatkinini kərüp iqidə uni zanglıq kıldı.

16 Ular Hudanıng əhdə sandukunu kətürüüp kirip Dawut uningoja hazırlap koyoqan qədirinə otturisioja koyup, andin Hudanıng aldida keydürmə kurbanlıq bilən inaklık kurbanlıq sundı. **2** Dawut keydürmə kurbanlıq bilən inaklık kurbanlıq sunup bolqandan keyin Pərvərdigarning namida halkıbət bəhlidi. **3** U yənə ər-ayal deməy Israillarının hər biriğə birdin nan, birdin horma poxkili, birdin üzüm poxkili tiləxtürüp bərdi. **4** Dawut bir kisi Lawiyaları Pərvərdigarning əhdə sandukı aldida hizmətə bolux, yani dua-tiləwat okux, Israılning Hudasi Pərvərdigaroja təxəkkür-rəhəmat eytix wə kuy-munajat okuxni buyrudi. **5** Əlizafanning yolbaxıqları bolsa Asaf, andin Zəkəriya idi; baxkılırları bolsa Jəiyəl, Xemiramot, Yəhiyəl, Mattitiyah, Eliab, Binaya, Obəd-Edom wə Jəiyəllər idi. Ular təmbur-qıltar qelişkə koyuldu; Asaf bolsa qanglarnı qalatti. **6** Binaya bilən Yəhəziyəldin ibarət ikki kahin Hudanıng əhdə sandukı aldida hərədaim kanay qelişkə koyuldu. **7** Xu künə Dawut Asaf wə kerindaxlırını Pərvərdigaroja təxəkkür-rəhəmat eytixə balgiləp ularoja birləşdiklərinən munu künini tapxurdu: — **8** «Pərvərdigaroja təxəkkür kilinglər, Uning namını qakırıp nida kilinglər, Uning kılıqlarınları əllər arısida ayan kilinglər! **9** Uningoja nahxılar eytip, Uni küçülləngər, Uning pütküll karamət möjizilərini üstüda seqinip oylininglər. **10** Mukəddəs namidin pəhərlinip danglangalar, Pərvərdigarnı izdigiqlıq ilər kəngli xadlangsın! **11** Pərvərdigarnı wə Uning kudritini izdəngalar, Uning yüz-huzurunu tohıtımaz izdəngalar. **12** Uning yaratkan möjizilərini, Karamət alamətlərini həm aqzidin qıkkə həkümələrini estə tutungalar, **13** I uning kuli Israılning nəslisi, Əzzi tallıqanlırları, Yakupnıng oqulları! **14** U, Pərvərdigar — Hudayimiz, Uning həkümələri pütküll yər yüzüdidir. **15** U Əzzi tüzən əhdini əbədiy yadınlarda tutungalar — Bu uning ming əwlədlikə wədiləxkən sezdır — **16** İbrahim bilən tüzən əhdisi, Yəni İshəkə iqlikən kəsimidur. **17** U nüni Yakupkımı nizam dəp jəzmləxtürdi, Israiloja əbədiy əhdə kiliq berip: — **18** «Sənqə

Kanaan zeminini berimən, Uni mirasinq bolqan nesiwəng kılımən» — dedi. **19** U qaoqda silər ajiz idinglar, adiminglar az həm u yərdə musapir idinglar; **20** Bu əldin u ələgə, bir kəbilidin yənə bir kəbiligə keqip yürgən. **21** Pərvərdigarlar hərkəndək adəmning ularını bozək kılıxiqa yol koymidi, ularını dəp padixahlarımı tənbih berip: — **22** «Mən məsəh kiloqanlarqa təgma, Pəyəqəmbərlirimgə yaman ix kılma!» — dedi. **23** Pütün jahan, Pərvərdigarnı kütylənglər, Nijatini hər künü elan kilinglər! **24** Uning julasını əllərdə bayan kilinglər, Uning mejizilirini barlıq həlkələr arısında jakarlanglar. **25** Qünki Pərvərdigarımız uluqdur, Zor həmdusanaqa layiklər; U barlıq ilahlırdın üstün, Uningdin körküz kerəktür; **26** Qünki barlıq əllərinin ilahlıları — butlar halas, Bırak Pərvərdigar asman-pələknə yaratkandur. **27** Xanuxəwkət wə həywət Uning alıldı, Kudrat wə huxluk Uning jayididur. **28** Pərvərdigarətəllükini bərgəsilər, i əlkəbililər, Pərvərdigarətə xan-xərəp wə kudratni bərgəsilər! **29** Pərvərdigarnı namioqa layik bolqan xan-xərətni Uningətə bərgəsilər; Sowqa-salam elip Uning aldiqa kiringlar, Pərvərdigarətə pak-mukəddəslıknıng güzəllikidə səjdə kilinglər; **30** Pütükül yər-yüzi, Uning alidda titrənglər! Dunya məzmut kılınojan, u təvrənməs əsla. **31** Asmanlar xadlansun, wə yər-jahan hux bolsun, əllər arısında elan kilişsun: — «Pərvərdigar həküm süridü!». **32** Dengiz-oykan wə uningətə tolojan həmmə quşan selip jux ursun! Dalılar həm ulardıki həmmə yayırısun! **33** U qaoqda ormandıki pütükül dərəhələr Pərvərdigar alidda yangritip nahxa eyti; Qünki mana, U pütün jahannı sorak kılıxka kelidü! **34** Pərvərdigarətə təxəkkür eytinglər! Qünki U mehribandur, əbədiyydur Uning mehrij-muhabbiti. **35** Wə: Bizni kütküzojin, i niyatımız bolqan Hudal! Bizni [yenengəjə] yioqıwaloqasən, Mukəddəs namingətə təxəkkür kılıxka, Yayrap Seni mədəhiliyəlxə, Bizni əllərdin kütküzup qıkkəysən! — dənglər! **36** Israilning Hudasi bolqan Pərvərdigarətə, əzəldin ta əbədiqətə təxəkkür-mədhiyə käyturulsun! Pütükül həlk «Amin!» dedi həmdə Pərvərdigarətə həmdusana okuxti. **37** [Dawut] xu yərdə, yəni Pərvərdigarning əhədə sandukı alidda hər kündiki wəzipəgə muwapik, əhədə sandukı aliddiki hisznatə dawamlık boluxkə Asaf bilən uning kərindaxlırını qaldurup koydi; **38** Ularning iğdə Obəd-Edom bilən uning kərindaxlırını atmış səkkiz kixi bar idı; xuningdək Yədutunning oöqil Obəd-Edom bilən Hosah dərwaziwənlilikə koyuldu. **39** Kahin Zadok bilən uning kahin kərindaxlırını Gibeon eziglikidiki Pərvərdigarning qədiri alidda, **40** Pərvərdigarning Israiloqa tapılıqan kanun-əhkamlarında barlıq yeziləqini boyiq, hərkətni atisi-ahximini kəydürmə kurbanlıq kurbangahı üstüdə Pərvərdigarətə atap kəydürmə kurbanlıqları sunuxka koyuldu. **41** Ular bilən billa bolqanlar, yəni Həman, Yədutun wə ələqan tallanojanlar, xundakla barlıq ismi tiziləqanlar Pərvərdigarətə təxəkkür-rəhəmət eytixkə koyuldu (qünki Uning eżgərməs muhəbbiti əbədiqidur!). **42** Həman wə Yədutun bolsa nəoqimililikka, jümlidin kanay, jang-jang wə barlıq mədhiyə sazlırını qəlixka mas'ul kiliindi. Yədutunning oöqillili darwazığa qarəkə koyuldu. **43** Bu ixlardın keyin barlıq həlk əz eylirigə käytixti; Dawutmu əz eyidikilərgə bəht tiləxkə käytti.

17 Dawut əz eyidə turuwatkan qeojida, Natan pəyəqəmbərgə: «Kara, mən kədir yaqıqidin yasalojan eydə turuwatıman, Pərvərdigarning əhədə sandukı bolsa qədir pərdiliri astida turuwatıdə» dedi. **2** Natan Dawutka: «Kənglüngdə pükkənliriringə əməl kılıqin; qünki Huda sən bilən billidur» — dedi. **3** Xu künü keqidə Hudanıng sezi Natanoqa keliq yattı: **4** «Sən berip kılum Dawutka mundak degin: — Pərvərdigar mundak, dəydu: Sən Mən üçün turalıq ey salsang bolmayıdu. **5**

Qünki mən Israillarnı baxlap qıkkən kündin tartip bügüngə kədər bir əyda turup bəkmiojanmən, pekət bu qedirdin u qediroja, bir qedirgahdın baxxa biriğə yətkilip yürdüüm, halas. **6** Mən Israıl həlkə bilən billa məyli kəyərgə barmay, heqkəqan Israilning birət həkimiqə, yəni Mening həlkimini bekixni tapılıqan birərsigə: Nemixə silər Manga kədir yaqıqidin ey selip bərməysilər? — dedimmə! **7** Əmdı sən kılum Dawutka mundak degin: — Samawi əoxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar eytidiki, Mən seni əmdi yaylaqlardin, koylarning arkısidin elip, həlkim Israilning üstigə əmir bolux üçün qakırtıp qıktım. **8** Məyli kəyərgə barmiojin, Mən həman sening bilən billa boldum wə sening aldingdin barlıq düxənlirinqni yoktip kəldim; yər yüzdidi ki uluqələr nam-xəhrətka iga bolqandak seni nam-xəhrətka sazawər kıldım. **9** Mən həlkim bolqan Israiloqa bir jayni bekitip, ularni xu yərdə tikip estürümən; xuning bilən ular əz zeminidə turidiqən, parakəndililikə uqrimaydiqən bolidü. Rəzillər dəsləptidikidək wə mən həlkim Israil üstigə həkümənlik kılıxka həkimlərini təyinlənən künlərdikidək, ularətə käytidin zulum salmadyu. Mən barlıq düxənlirinqni sanga bekindürdimən. Wə mənki Pərvərdigar sanga xuni eytip koyayki, mən sening üçün bir eyni yasap berimən! **11** Sening künlirinq toxup, ata-bowliringning yenioqa käytən waktingda sening nəslingdin, yəni oöqulliringdin birini sening ornungni basidiojan kılımən; Mən uning padixahlıqını mustəhəkəm kılımən. **12** U Manga bir ey yasaydu, Mən uning padixahlıq təhtini manggü mustəhəkəm kılımən. **13** Mən uningətə ata bolımən, u Manga oöqil bolidü; mehri-xəpkıtimni seningdin awwal etkən [idarə kılıquzqidin] juda kılıqinimdək uningdin hərgiz juda kilmaymon; **14** uni Mening eyümdə wə Mening padixahlıqında manggü turozuliman; uning tahtı manggü məzmut bolup turozulidü. **15** Natan bu barlıq sezər wə barlıq wəhəyini həqnəmə kəldurməy, Dawutka eytip bərdi. **16** Xuning bilən Dawut kirip Pərvərdigarning alidda olturup mundak dedi: «İ Huda Pərvərdigar, mən zadi kim idim, menin eyüm nəmə idi, Sən meni muxu dərijəgə kətərgüdək? **17** Lekin i Huda Pərvərdigar, [bu martıwigə kətərgüning] sening nəzirində qıqikkina bir ix hesablandı; qünki Sən mən kılunqning eyininq yırak kəlgüsü toqoruluk sezlidig wə meni uluq martıwilik zət dəp karidinq, i Huda Pərvərdigar! **18** Sən kəminəng üstigə qüxişgən xundak xan-xərəp toqoruluk Dawut Sanga nəmə diylisün? Qünki Sən dərəwəkə Əz kılunlungı Əzüng bilisən. **19** Ah, Pərvərdigar, pekər kılung üçün həmdə Əz kənglüngdikı niyitinq boyiqə bu barlıq uluqluknı kersitip, bu qong ixlarning həmmisini ayan kıldıng. **20** Ah, Pərvərdigar, külükimiz toluk angliqini boyiqə Sanga təng kəlgüdək həqkim yok; Seningdin belək həqbir ilah yoktur. **21** Dunyada kəysi bir əl həlkinq Israiloqa təng kelisün? Ularnı Əzünggə has birdinbir həlk bolux üçün kütulduruxkə barding həmdə Misirdin kütuldurup qıkkən həlkinq aliddin yat əllərni kooqlap qıkrıp, uluqwar wə bəhəyət ixlar arkılıq Əz namingni tikildi. **22** Sən həlkinq Israillni manggü Əzüngning həlkinq kıldıng; ah Pərvərdigar, Sənmu ularning Hudasi bolding. **23** Ah, Pərvərdigar, əmdi pekər kılung wə uning eyi toqoruluk kılıqan wədəng manggüə əməl kilişsun; Sən deqanliring boyiqə ixni ada kılıqosan! **24** Amin, wədəng əməl kilişsun, xundakla naming manggü uluqlansun, kixilər: «Samawi əoxunning Sərdarı Pərvərdigar Israilning Hudasi, həkikətən Israiloqa Hudadur!» desən; wə xundak bolup, pekər kılung Dawutning ey-jəməti Sening aldingda məzmut turozululsun. **25** Ah Hudayim, Sən pekər kılungətə sanga ey yasaymən, deqən wəhij kəltərdüng; xunga kılung Sening aldingda muxundak dua kılıxka jürət kıldı. **26**

Ah Pərvərdigar, Sən birdinbir Hudadursən, Sən pekir kulgəjə muxundak amətni berixni wədə kıldıq; **27** Əmdi pekir kulgungin ey-jəmatiqə iltipat kılıp, uning Sening aldingda mənggү turuxioja saklıqəysən. Qünki Sən, ah Pərvərdigar, [pekirning ey-jəmatiqə] iltipat kıldıq wə xuning bilən u mənggүgə bəht-iltipatka nesip bolidu».

18 Xu ixtin keyin xundak boldiki, Dawut Filistiylərgə hujum kılıp ularni boyusundurup, ularning kolidin Gatni wə uningoja təwə yeza-kəntlərni tariwaldi. **2** U yəna Moabiyalaroja hujum kıldı; Moabiyalar uningoja bekinip, olpan teləydiqan boldi. **3** Zobahning padixahı Hədad'ezər ez təwəsini Əfrət dəryasında qəngaytikə atlinip qılkanda, Dawut taki Hamatka kədər uningoja hujum kıldı. **4** Dawut uning ming jəng hərəwisi olja aldı, yəttə ming atlık ləxkırını, yigirme ming piyadə ləxkırını əsir aldı. Dawut barlıq jəng hərəwilirininq atlirining peyini kırkitiwetip, pəkət yüz hərəwioja koxkidak atnila elip kıldı. **5** Dəməxktiki Suriylər Zobahning padixahı Hədad'ezərgə yardım berikkə kıldı; Dawut Suriylərdən yigirme ikki ming əskərni əltürdi. **6** Dawut Suriyədiki Dəməxk rayonioja karawul ətrətlərini turoquzuwidi, Suriylər Dawutka bekinip, uningoja olpan teləydiqan boldi. Dawut əyərgə [jənggə] qıkmışın, Pərvərdigar uni қooqdad turdi. **7** Dawut Hədad'ezərning hizmətkarlıları ixtitidiojan altun kəqanlarning həmmisini Yerusaleməmoja elip kəytti. **8** U yəna Hədad'ezərgə təwə Tibbət bilən kundin ibarət ikki xəhərdin nuroqun mis olja aldı; keyinki zamanlıarda Sulayman muxu mislarnı ixtitip mis kəl, mis tüwrüklər wə baxka barlıq mis əswablarnı yasatkan. **9** Hamat padixahı Tow Dawutning Zobah padixahı Hədad'ezərning pütün koxununu məəqlup kioşanlıqını anglap, **10** Əz oqlı Hədoramni Dawutka salam berip, uning Hədad'ezər bilən jəng kılıp, uni maqolup kalojan qəlibisini təbriklikə əwətti. Qünki Tow əslidə Hədad'ezər bilən daim uruxup turatti. Hədoram hərhlil altun, kümüx, mis əswab-jabduklarını səwoja kılıp əkəldi. **11** Dawut padixahı bu əswab-jabduklarını hərkəysi əllərdin, jümlidin Edom, Moab, Ammonlardin, Filistylərdin wə Amaləklərdin olja aləjan altun-kümüxlər bilən koxup həmmisini Pərvərdigarqə beqixidi. **12** Zəruyanıng oqlı Abixay «Xor wadisi»da Edomiyardin on səkkiz ming adəmni əltürdi. **13** Dawut Edomda karawul ətrətlərini turoquzdi; Edomlarning həmmisi Dawutka bekindi. Dawut əyərgə jənggə qıkmışın, Pərvərdigar uni қooqdad turdi. **14** Dawut padixah bolup pütün Israil üstügə həkümranlıq kılıp, barlıq həlkigə adalet wə həkənliylik bilən muamilə kıldı. **15** Zəruyanıng oqlı Yoab koxunoja sərdar, Ahiludning oqlı Yəhoxafat mirza, **16** Ahitubning oqlı Zadok bilən Abiyatarning oqlı Abimələk [bax] kahin, Xawxa katip, **17** Yəhəyədararning oqlı Binaya Kərətiylər bilən Pələtiylərning yolbaxqısı idi; Dawutning oqulları uning yenidiki əməldərələr boldi.

19 Keyinki wəkətlərda xundak boldiki, Ammonlarning padixahı Nahax əldi; oqlı Hanun orñoja padixah boldi. **2** Dawut: «Nahax manga iltipat kərsətkini üçün, uning oqlı Hanunoja iltipat kərsitimən» dəp, atisining pətisigə uning kənglini soraxqə Hanunning yenioja əlqilərni əwətti. Dawutning əlqilili Ammonlarning zəminoja yetip kılıp, kənglini soriqılı Hanun bilən kərəxməkqi boldi. **3** Lekin Ammonlarning əməldərələri Hanunoqa: «Dawutni rastla atilirining izzət-hərəmitini kılıp siligə kəngül soriqılı adəm əwətip, dap karamla? Uning hizmətkarlırinining ezlirining aldilirioja kəlxi bu yərni küzitix, aqdurmişlıq kılıx, qar lax tıqın əməşmidu?» — dedi. **4** Xuning bilən Hanun Dawutning hizmətkarlırını tutup,

ularning sakal-burutlurini qübürgüziwetip həm kiyimlirininq bəldin təwinini kəstüriwetip andin ularni koyuwətti. **5** Bazılər keliq Dawutka əlqilərning əhwalını ukturdı; ularni kütüwelikə aldiqə adəm əwətti, qünki ular tolimu izə-ahənətə kalojanidi. Xunga padixah ularqa: «Sakal-burutlular əskiqiqlik Yerilo xəhəridə turup andin yenip kelinqər» dedi. **6** Ammonlar ezlirining Dawutning nəpritiga uqrıqanlıqını bildi, Hanun wə Ammonlar Aram-Nahəraim, Aram-Maakah wə Zobahdin jəng hərəwisi wə atlık ləxkər yallaxqə adəm əwətip ming talant kümüx bərdi. **7** Ular ottuz ikki ming jəng hərəwisi, xundakla Maakah padixahı bilən uning koxununu yalliwaldi; ular Mədəbaning aldiqə keliq bargaq kurdı. Ammonlarmu jəng kılıx üçün hərkəysi xəhərliridin keliq jəm boluxtı. **8** Dawut buni anglap Yoab bilən barlıq əskər koxununu [ularning aldiqə] qıktı. **9** Ammonlar qıqiq xəhər dərvazisining alıda səp tütüp turdu; jənggə atlinip qıqqan padixahımların dałada ayırm səp tütüp turuxtı. **10** Yoab ezining aldi-kəynidin hujumqa uqraydiqanlıqını kerüp, pütün Israildin bir kisiim sərhil adəmlərni tallap, Suriylər bilən jəng kılıxka ularni səpətə turoquzdi; **11** u kalojan adəmlərini inisi Abixayə tapxurdi, xuningdək ular ezlirini Ammonlar bilən jəng kılıxka səp kılıp təyyarlıdı. **12** Yoab Abixayə: «Əgər Suriylər manga küqlük kalsə, sən manga yardım bərgəysən; əmma Ammonlar sanga küqlük kalsə, mən berip sanga yardım berəy. **13** Jür'ətlik bolοqin! Əz halkımız üçün wə Hudayimizning xəhərləri üçün baturluk kılıyıl. Pərvərdigar Əzığə layik kerünginini kiloqayı! — dedi. **14** Əmdi Yoab wə uning bilən bolovan adəmlər Suriylərgə hujum kılıqlı qıktı; Suriylər uning alıdindən qaqtı. **15** Suriylərning kəqanlıqını kərgən Ammonlarmu Yoabning inisi Abixayning alıdindən keqip, xəhərgə kiriwaldi. Andin Yoab Yerusaleməmoja kəytip kıldı. **16** Suriylər bolsa ezlirining Israillarının alıda məəqlup bolqonını kərgənda, əlqi əwətip, [Əfrət] dəryasining u təripidiki Suriylərni qakırtıp kəldi. Hədad'ezərning koxununing sərdarı bolovan Xofak ularqa yetəkqi idi. **17** Buningdin həwər tapşan Dawut pütktü Israil həlkini yioqip İordan dəryasidin etüp, Suriylərning yenioja keliq ularqa kərxi səp tütüp turdu. Dawutning səp tütənlikini kərgən Suriylər jənggə atləndi. **18** Suriylər Israillarının alıdindən qaqtı; Dawut Suriylərdən yəttə ming jəng hərəliknii wə kırıq ming piyadə ləxkarnı əltürdi wə yəna Suriylərning sərdarı Xofaknı əltürdi. **19** Hədad'ezərning əməldərələri Israil alıda yengilginini kərgənda, Dawut bilən sülh kılıp uningoja bekindi; xuningdin keyin Suriylər ikkinçi Ammoniyalaroja yardım berixni halimaydiqan boldi.

20 Xundak boldiki, yengi yilning bexida, padixahlar jənggə atlanoqan wakitta, Yoab küqlük kisiimni baxlap keliq, Ammonlarning yələrini wəyran kılıp, andin Rabbahıri muhəsirigə aldi. U qəoqda Dawut Yerusaleməda turuwaitatti. Yoab Rabbahqa hujum kılıp xəhərni wəyəran kılıp taxlıdi. **2** Dawut ularning padixahıning bexidin tajni eliwidə (altunining eojırılıq bir talant qıktı, uningoja yakutlar kondurulənən), kixılər bu tajni Dawutning bexioja kiydürüp koydı. Dawut xəhərdin yəna nuroqun jəng oqəniyatlərini elip kətti. **3** U yəna xəhərdiki həlkəni elip qıqip hərə, jotu wə palta bilən ixləkə saldı; Dawut Ammonning hərkəysi xəhərliridiki həlkələrinimə xundak ixtətti; andin Dawut keqiqilik bilən Yerusaleməmoja kəyti. **4** Xu wəkədin keyin [Israillar] Gəzarda Filistiylər bilən sokuxtı; u qəoqda Huxatlık Sibbikə Rəfayiylərdin bolovan Sippay isimlik birini əltürwətti, Filistiylər tiz püktü. **5** Keyinqə [Israillar] bilən Filistiylər yəna sokuxtı; Yaırning oqlı Əlhanən Gatlıq Goliyatning inisi Lahminı əltürdi; bu adəmning nəyzisining dəstisi bapkarning okidək tom idi. **6** Keyinki wəkətlərda Gatta

yənə sokux boldı; u yərdə nəhayiti bəstlik bir adəm bar idi, uning kəlidimə, putidimə altidin barmak bolup, jəməy yigirma tət barmiki bar idi; umu Rafayılardan idi. 7 Bu adəm Israillarıñ tilliñli turuwidi, Dawutning akisi Ximianyan oolı Yonatan qıkıp uni eltüruwatti. 8 Bular Gatlik, Rafanıñ əwlədirli bolup, həmmisi Dawut wə uning hizmətkarlırinıñ kolida eldi.

21 Xəytan Israillarqa zərbə berix üçün, Dawutni Israillarnı sanakṭin etkütüzxə eziktdur. **2** Xunga Dawut Yoabka wə həlkning yolbaxqılıriqo: «Silər Bəər-Xebadin Dançıqə arılap Israillarnı sanakṭin etkütüp kelip menin bilən kərrixünglər, ularning sanini biləy» dedi. **3** Lekin Yoab jawabən: — «Pərvərdigar Əz halkını hazır məyli ənqılıq bolsun, yüz həssə axuruwat�ay. Lekin i hojam padixahim, ularning həmmisi eziñnung hizmitində turuwatqınlar əməsmü? Hojam bu ixni zadi nəmə dəp tələp kıldı? Hojam Israillni nemixəq gunahqa muptila kılılidə?» — dedi. **4** Lekin padixahning sezi Yoabning sezinibesip qüxti; xunga Yoab qıkip pütün Israıl zemininibarlap Yerusaleməqə käytip kəldi. **5** Yoab sanakṭin etkütülgən həlkning sanini Dawutka məlum kıldı; pütün Israilda əolidə kılıq kətürələydiqən adəmlər bir milyon bir yüz ming; Yəhūdaların əolidə kılıq kətürələydiqən adəmlər tət yüz yətmix ming bolup qıktı. **6** Bırak Lawıylar bilən Binyaminlalar sanakkə kirmidi; qünki padixahning bu buyruki Yoabning nəziridə yirginqlik idi. **7** Huda bu ixni yaman kərgəqə, Israillarqa zərbə bərdi. **8** Dawut Hudəoqa: «Mən bu ixni kılıp qong gunah, etkütüziptimən; əmdi mənki külungnung bu kəbəhlikini kəqürütxingni tiləyəm, qünki mən tolimu əhmikəna ix kiptimən» — dedi. **9** Pərvərdigar Dawutning aldin kergüqisi bolqan Gadka: **10** San berip Dawutka eytip: «Pərvərdigar mundak dəyduki, Mən sanga üq bala-kazanı aldingda koyımən; xuningdin birini tallıwal, Mən xuni bexinglaroja qüxürimən» degin, — dedi. **11** Xuning bilən Gad Dawutning yenoqə kelip: «Pərvərdigar mundak dəydu: **12** «Kəni tallıqin: Ya üq yil aqarqılıqta kəlixint, ya üq ay dütixmənlərinən aliddin kəqip, yawliring taripidin koqlap kiliqlinixinid wə yaki üq kün Pərvərdigarning kiliqineng uruxi — yəni waba kesilinəng zemində tarkılıxi, Pərvərdigarning Pərixtisining Israillning pütün qebrisini harab kılıxidin birini tallıqin». Əmdi oylinip ker, bir nəmə degin; mən meni əwətküqigə nəmə dəp jawab beray?» dedi. **13** Dawut Gadka: «Mən bək kəttik tənglikta kəldim; əmdi Pərvərdigarning əolidə qılıq qüxəy dəymən, qünki U tolimu xəpkəltiktr. Pəkət insənlərinən kılıq qıxmışəm, dəymən» dedi. **14** Xu səwəblik Pərvərdigar Israılqa waba tarkətti; Israillardin yətmix ming adəm eldi. **15** Huda Yerusalemni wəyran kılıp taxlax üçün bir Pərixtini əwətti; u wayran kiliwatqanda, Pərvərdigar əhəwalını kəritip ezi qüxtürgən bə bala-kazadın puxayman kılıp kəldi-də, wəyran kılıqnuqı Pərixtığ: «Bəs! Əmdi külungni tarts!» dedi. U qoqda Pərvərdigarning Pərixtisi Yəbusiy Ornanning haminiñin yenida turatı. **16** Dawut bexini ketürüp, Pərvərdigarning Pərixtisining asman bilən yərning arılıkida, əolidiki qılaptın suquroqan kiliqini Yerusaleməqə təngləp turoqanlıqını kərdi. Dawut bilən aksakallarning həmmisi bez rəhtkə oralçan haldə yərgə düm yikildi. **17** Dawut Hudəoqa: «Həlkning sanini elip qıqxını buyruqnuqı mən əməsmü? Gunah kılıp bu razilik etkütügűqi mandurman; bu bir pada koylar bolsa, zadi nəmə kıldı? Ah, Pərvərdigar Hudayim, kolung Əz həlkinqə əməs, balkı manga wə menin jəmətiməq qüxkəy, wabani Əz həlkinqing üstügə qüxürmigəysən!» dedi. **18** Pərvərdigarning Pərixtisi Gadka: San berip Dawutka eytik, u Yəbusiy Ornanning haminiqə qıkip Pərvərdigarqa bir kurbangah salsun, dewidi. **19** Dawut Gadning Pərvərdigarning

namida eytkini boyiqə xu yərgə qıktı. **20** U qaoğda Ornan buoğday tepiwatatti; Ornan burulup Pərixtini kərüp, ezi tət oqlı bilən məkiüwaloğanıdi. **21** Dawut Ornanning yenioğla kəlgəndə, u bexini kətürüp Dawutni kərüp, hamandin qıkip kəldi-də, bexini yərgə təqküdək egip Dawutka təzim kıldı. **22** Dawut Ornanoğ: «Həlk ijdə taraloğan wabani tosup kəlix üçün, muxu hamannı wə atrapidiki yerni manga setip bərsəng, bu yərda Pərvərdigarə atap bir kurbangah salay dəymən. Sən toluk bəhə kopyup bu yeringni manga setip bərsəng» dedi. **23** — Alsila, oqojam padixahımmıng kandaq kəloqısı kəlsə xundak kılıqayı; karisila, kurbanlıq kılıxıka kəlialarnı berəy, haman tepiqioğan tırnilarnı otun kılıp kəlisilə, buoğdaynı ax hədiyasiqı ixlətsilə; bularning həmmisini man ezlirigə tuttum, dedi Ornan Dawutka. **24** «Yak», — dedi Dawut Ornanoğ, — «kəndakla bolmisun mən toluk bəhəsi boyiqə setiwalimən; qünki mən seningkini eliwlip Pərvərdigarə atısam bolmayıdu, bədəl təliməy keydürmə kurbanlıknı hərgiz sunmamışın». **25** Xuning bilən Dawut altə yüz xəkel altunni elqəp Ornanoğ berip u yərni setiwaldı. **26** Dawut u yərgə Pərvərdigarə atap bir kurbangah saldı wə keydürmə kurbanlıq, wə inaqlıq kurbanlıq sunup, Pərvərdigarə nida kıldı; Pərvərdigar uning tiligini kəbul kərüp, jawabən asmandın keydürmə kurbanlıq kurbangahıqə ot qüxürdi. **27** Pərvərdigar Pərixtisini buyruwidi, U kılıqını kaytidın qojılıpıqə saldı. **28** U qaoğda, Dawut Pərvərdigarning Yəbusiyıldırın bolоğan Ornanning haminida uning tilikigə jawab bərganlıknı kərüp, xu yərda kurbanlıq sunuxka baxlıdi. **29** U qaoğda, Musa qəlda yasatkan Pərvərdigarning qədiri wə keydürmə kurbanlıq kurbangahı Gibeonning egizlikidə idi; **30** lekin Dawut Pərvərdigarning Pərixtisining kılıqidin korkup, u yərning aldiqə berip Hudaddin yol soraxka jür'ət kılalmayıttı.

22 Xunga Dawut: «Mana bu Pərvərdigar Hudanıng eyi bolidioğan jay, mana bu Israil üçün kəydürmə kürbanlıq sunidioğan kurbangah bolidu» — dedi. **2** Dawut Pərvərdigarnıng əyini saldurux üçün Israil zeminiidiki yat əldikilərni yioşixni buyrudi həm taxlarnı oyuxka taxqılları təyinlidi. **3** Ixik-dərvazilaroja ixtitixkə miğ wə girə-baldak yasax üçün nuroqun təmür təyyarlıdı; yənə nuroqun mis təyyarlıdiki, uning eoqırılığını tarazılrap bolmayıttı; **4** u yənə san-sanaksız kədir yaqoqı təyyarlıdı, qıñkı Zidonlukları bilən Turluklar Dawutka nuroqun kədir yaqoqı yətküziüp bərgənidi. **5** Dawut kənglidə: «Oqlum Sulayman tehi yax, bir yumrulan keçət halas, Pərvərdigaroja selinidioğan ey nahayıt bəhəywət wə katta boluxi, xan-xəhrəti barlıq yurtlaroja yeyilixi kerək; xuning bilən bu oyga ketidiqan materiyalları hazırlap koyuxum kerek» dəp oylidi. Xunga Dawut elüxtin ilgiri nuroqun materiyal hazırlap kəydi. **6** Dawut oqlı Sulaymannı kığqırıp uningoşa Israilning Hudası boloğan Pərvərdigaroja ey selixni tapılıdı. **7** Dawut Sulaymanıq mundağ dedi: «İ oqlum, mən əslidə Pərvərdigar Hudayimning namioja atap bir ey selixni oylioğan, **8** lekin Pərvərdigarnıng manga: «Sən nuroqun adəmning kənini təktüng, nuroqun qong jənglərni kıldildi; sening Mening namimoja atap ey selixingoşa bolmayıdu, qıñkı sən Mening alımda nuroqun adəmning kənini yərgə təktüng. **9** Kara, seningdin bir oqul terülidü; u aram-tinqlik adımı bolidu. Mən uni hər tərəptiki düxmənliridin aram tapkuzımən; uning ismi dərwəkə Sulayman atılıdu, u təhittiki künfləridə Mən Israilçə aram-tinqlik wə asayixlıq ata kılımın. **10** U Mening namimoja atap ey salidu; u Manga oqul bolidu, Mən uningoşa ata bolıman; Mən uning Israil üstdikidi padixahlıq təhtini mənggü məzmut kılımın» değən söz-kalami manga yətti. **11** U oqlum, əmdi Parvərdigar sening bilən billa bolqayı! Xuning bilən yolung rawan bolup, uning sening toqşurluk

bərgən wədisi boyiqə Pərvərdigar Hudayingning eyini salisən. **12** Pərvərdigar sanga pəm wə əkil bərgəy wə Israilin idarə kilişkə kərsətəmə bərgəy, seni Pərvərdigar Hudayingning mukəddəs əməl kılıdiqan kılıqay. **13** Xu wakıttı, Pərvərdigar Israillar üçün Musaşa tapxurojan bəlgilimə-həkümərlərgə əməl kilsang, yolung rawan bolidu. Kəysər, batur bol! Korkma, hədüküpmü kətmə. **14** Kara, man Pərvərdigarning eyi üçün japa-müxəkkətlirim arkılık, yüz ming talant altın, ming ming talant kümüx wə intayın kəp, san-sanaksız mis, temür təyyarlidim; yənə yaqəq wə tax təyyarlidim; buningə yənə sən koxsang bolidu. **15** Buningdin baxka seningdə yənə tax kəsküqi, tamqı, yaqəqqı həm hərhil hizmətlərni kılalayıdoqan nuroqun ustilar bar; **16** altun-kümüx, mis, temür bolsa san-sanaksız; sən ixka tutuxuxka ornungdin tur, Pərvərdigaram sening bilən billə bolqay!» **17** Dawut yənə Israildiki əməldarlar oqlu Sulaymannoja dərəmdə berixni tapılıp: «*Hudayinglar bolqan Pərvərdigar silər bilən billə əməsmu? Hər ətrapinglarda silərgə tinq-aramlıq bərgən əməsmu? Qünki U bu zemindiki ahalini kolumna tapxurdu; zemin Pərvərdigarning aldida wə həlkining aldida tizginləndi.* **19** Əndi silər pütün kəlbinqalar, pütün jeninqalar bilən kət'iy niyatka kelip, Hudayinglar bolqan Pərvərdigarnı izlənglər; Pərvərdigarning əhədə sandukını wə Hudanıng mukəddəshənisi kəqa-əswablırını Uning namıqə atap selinqən eyigə apırıp koyux üçün, Parwərdigar Hudanıng mukəddəshənisiñi selikxə ornunglardın kəpungular!» dedi.

23 Dawut kerip künləri toxay dəp kələqanda, oqlu Sulaymanni Israıl üstiga padixah kilip tiklidi. **2** Dawut Israildiki əməldarları, kahınları wə Lawiyarnı yıldı. **3** Lawiyardın ottuz yaxtin axkanlarning həmmisi sanaktin ətküzüldi; tizimlənojini boyiqə, ulardin ərlər jəmiy ottuz səkkiz ming kixi idi. **4** Dawut: «*Bularning iqidə yigirmə tət ming kixi Pərvərdigarning eyini baxkurus hizmitigə, altə ming kixi əməldər wə sotqılıkkə, 5 tət ming kixi dərvazıwənlilikkə wə yənə tət ming kixi man yasiqan sazlar bilən Pərvərdigaroja həmdusana okux ixıqə koyulsun*» — dedi. **6** Dawut ularni Lawiyning oqlu Gərxon, Kohat wə Mərari jəmatliri boyiqə gurupplarо beldi: — **7** Gərxoniylardın Ladan bilən Ximay bar idi; **8** Ladanning oqlu: tunji oqlı Yəhəiyəl, yənə Zitam bilən Yoeldin ibarət üç kixi idi; **9** Ximəyning oqludan Xelomit, Həziyəl wə Hərandin ibarət üç kixi idi; yukirikilar Ladanning jəmat baxlıkları idi. **10** Ximəyning oqulları Jahat, Zina, Yəux wə Beriyah, bu tətəylənning həmmisi Ximəyning oqlu idi. **11** Jahat tunji oqlu, Ziza ikkinqi oqlu idi; Yəux bilən Beriyahning əwladları kəp bolmioqək, bir [jəmat guruppi] dəp həsablənqan. **12** Kohatning oqulları Amram, Izhar, Həbron wə Uzziyaldın ibarət tət kixi idi. **13** Amramning oqlu Hərun bilən Musa idi. Hərun bilən uning əwladları əng mukəddəs buyumlarnı paklax, Pərvərdigarning aldida məngüggə [kurbanlıqlarını] sunux, uning hizmitini kiliç, məngü uning namidin bəht tiləp dua berixkə aylıqanıdi. **14** Hudanıng adimi Musaşa kəlsək, uning əwladları Lawiy kəbilisidin dəp həsablınip pütləngən. **15** Musanıng oqlu Gərxom bilən Əliezər idi. **16** Gərxomning oqulları Xəbəyul qong oqlu idi. **17** Əliezərning oqlu Rahəbiyə idi; Əliezərning baxka oqlı bolmioqan, lekin Rəhəbiyaning oqulları nahayiti kəp idi. **18** Izħarning tunji oqlı Xelomit idi. **19** Həbronning oqulları: tunji oqlı Yeriya, ikkinqi oqlı Amariya, üçinqi oqlı Yahəziyəl, tətinqi oqlı Jəkamiyam idi. **20** Uzziyelning oqulları: tunji oqlı Mikah, ikkinqi oqlı Yixiya idi. **21** Mərarinin oqlu Maħli bilən Muxi idi; Maħlinin oqlu Əliazar bilən Kix idi. **22** Əliazar elgəndə oqlı yok, kizlirlə bar idi; ularning tuqşanlıri, yənə Kixning oqulları u kizlarnı

əmrigə aldı. **23** Muxining Maħli, Edər wə Yərəmot degən üqla oqlı bar idi. **24** Yukirikilarning həmmisi Lawiyning əwladları bolup, jəmatliri boyiqə, yənə jəmat baxlıri boyiqə yigirmə yaxtin axkən ərkəklər royhətə elinoqan; ular Pərvərdigarning eyidiki wəzipilərni etəkkə ismili boyiqə tizimlənojanıdi. **25** Qünki Dawut: «*Israılning Hudasi Pərvərdigar Əz həlkiga aram berip, Əzi məngüg Yerusalemda makan kıldı; 26 xuning bilən Lawiyarning mukəddəs qədirni wə uning iqidiki hərkəsisi əqəsəwablarnı kətürüp yürüxning hajiti yok*» degənidi. **27** Xunga Dawutning jan üzük aldidiki wəsiyyəti boyiqə, Lawiyarning yigirmə yaxtin yükseliririning həmmisi sanaktin etküzülgənidi. **28** Əlarning wəzipisi bolsa Hərunning əwladlırinin yenida turup, Pərvərdigarning eyining ixlirini kiliç idi; ular höylə-aramları baxkurus, barlıq mukəddəs buyumlarnı pakiz tutux, kiskisi, Pərvərdigarning eyining hizmət wəzipilərini bejirixkə məs'ul idi; **29** yənə «*tizilən təkdim nan*», ax hədiyə unliri, petir kəturməqlər, kazan nanlıri wə maylık nanlaroja, xundakla hərhil əlqəx əswablırıqə məs'ul idi; **30** ular yənə hərkəni etigəndə erə turup Pərvərdigaroja taxəkkür eytip həmdusana okuytti, hərkəni kəqlikimə xundak kılatti. **31** Yənə xabat künü, hər yengi ayda, xuningdək bekitilgən həyt-bayramlarda sunulidioqan barlıq keydiyərə kurbanlıqlarо məs'ul idi. Əzliyə karıtiloqan bəlgilimə boyiqə, ular daim Pərvərdigarning aldiqə bekitililən sani wə newiti bilən hizmətə turatti. **32** Əlar jamaət qədirini həm mukəddəs jayni bəkəttı, xundakla ezlirinə Pərvərdigarning eyidiki hizmətə boluwatlıqan kerindaxlırlı, yənə Hərunning əwladlıriqə ərəyəti.

24 Hərun əwladlırinin newətqılıkkə bələnünü təwəndikiqə: Hərunning oqlu Nadab, Abiħu, Əliazar wə Itamar. **2** Nadab bilən Abiħu atisidin burun elüp kətkən həm pərəzənt kərmigənidi; xunga Əliazar bilən Itamar kahınlıknı tutattı. **3** Dawut wə Əliazarnıng əwladlıridin Zadok wə Itamarning əwladlıridin Ahimələk ularning kerindaxlırını gurupplarо bəlüp, wəzipisi boyiqə ixka koydi; **4** Əliazarnıng əwladlıridin jəmat bəxi bołożanlar Itamarning əwladlıridin jəmat bəxi bołożanlardın kəp ikənlərini bilip, ularını xuningə asasən ayırıp newət-gurupplarо beldi. Əliazarnıng əwladlıridin jəmat bəxi bołożanlar on altə kixi idi, Itamarning əwladlıridin jəmat bəxi bołożanlar səkkiz kixi idi; **5** ular qək taxlax yoli bilən təngxəp newət-gurupplarо bəltündi. Xundak kılıp mukəddəshənidi xilaroja məs'ul bołożanlar wə Hudanıng aldidiki xilaroja məs'ul bołożanlar həm Əliazarnıng əwladlıridin məs'ul Itamarning əwladlıridin boldi. **6** Lawiy Nətənəlnıng oqlu Xemaya katip bolsa padixah, əməldarlar, kahin Zadok, Abiyatarnıng oqlu Ahimələk, xundakla kahınlarning wə Lawiyarning jəmat baxlıkları alidida ularning isimini pütüp koydi. Əliazarnıng əwladlıri idinidin bir jəmat talländi, andin Itamarning əwladlıri idinidin bir jəmat talländi. **7** Birinqi qək Yəhəyərəbək, ikkinqi qək Yədayaqa, **8** üçinqi qək Həriməqa, tətinqi qək Seriməqa, **9** bəxinqi qək Malkiyyəqa, altinqi qək Miyaminoqa, **10** yəttinqi qək Həkkəzəqa, səkkizinqi qək Abiyəqa, **11** tokkuzinqi qək Yəxuaqa, oninqi qək Xekaniyəqa, **12** on birinqi qək Əliyaxibək, on ikkinqi qək Yakimoqa, **13** on üçinqi qək Həppəroqa, on tətinqi qək Yəxəbiabək, **14** on bəxinqi qək Bilgahəkə, on altinqi qək Immərə, **15** on yəttinqi qək Həziroqa, on səkkizinqi qək Həppizəzə, **16** on tokkuzinqi qək Pitaħħiyoqa, yigirminqi qək Yəhəzəkələgə, **17** yigirmə birinqi qək Yəkinoqa, yigirmə ikkinqi qək Gamulqa, **18** yigirmə üçinqi qək Delayaqa, yigirmə tətinqi qək Maaziyəqa qıktı. **19** Mana bu ularning hizmat tərtip; bu Israılning Hudasi Pərvərdigar ularning atisi Hərunning wastisi bilən buyruqan nizam boyiqə, Pərvərdigarning eyigə

kirix nəwiti idi. **20** Lawiyning kalqan əwlədləri munular: Amramning əwlədləridin Xubayəl; Xubayəlning əwlədləri iqidə Yəhdeya bar idi. **21** Rəhəbiyəqəjə kəlsək, uning oqulları, jümlidin tunji oqlı Yixiya bar idi. **22** Izħarning oqulları iqidə Xelomot; Xelomotning oqulları iqidə Jahat bar idi. **23** Hebronninq oqulları: tunji oqlı Yeriya, ikkinqisi Amarşıya, üçinqisi Yahəziyəl, tətinqisi Jakamiyam idi. **24** Uzziyəlning oqulları: Mikah; Mikahning oqullarından Xamir bar idi. **25** Mikahning inisi Isxiya idi; Yisxiyaning oqulları iqidə Zəkəriya bar idi. **26** Mərəraringin oqulları: Mahlı wə Muxi; Yaaziyaning oqlı Beno idi. **27** Mərəraringin oqlı Yaaziyadın boloqan əwlədləri Beno, Xoħam, Zakkur wə İbri bar idi. **28** Mahħlininq oqlı Əliazar idi; Əliazarning oqlı yok idi. **29** Kixka kəlsək, uning oqulları iqidə Yərahmiyal bar idi. **30** Muxining oqulları Mahlı, Edər wə Yərimot idi. Yükirikilarning həmmisi Lawiyning əwlədləri bolup, jəmatlıri boyıq pütlügəndi. **31** Ularmu ularning kerindaxlıri Hərəunning əwlədlirioqə ohxax, Dawut padixah, Zadok, Ahimalak wə xuningdək kahinlər wə Lawiylarning jəmat baxlıklırinə aldida qək tarttı; hərkəsisi jəmat baxlıri wə ularning tuqşanlıridin əng kiqiklrimi ohxaxla qək tarttı.

25 Dawut bilən əxunning sərdarları Asaf, Heman wə Yədutunlarning oqullarıojumu wəzipə yükləp, ularni qiltar, təmbur wə jang-janglar qelip, bexarət berix hizmitiga koydi. Ulardın wazipiga koyulqanlarning sani təwəndikiqə: **2** Asafning oqullarından Zakkur, Yüsiüp, Nitaniya wə Axarilah, bar idi; Asafning oqullarının həmmisi Asafning kərsətmisiga karaytti; Asaf padixahning kərsətmisi boyıqə bexarət berip sezlaytti. **3** Yədutunoja kəlgəndə, uning Gədaliya, Zeri, Yəxaya, Ximəy, Həxabiya wə Mattitiyah, deqən alta oqlı bolup, atisi Yədutunning kərsətmisigə karaytti. Yədutun Pərvərdigarəja təxəkkür eytip mədhiyə okuň qıltar qelip bexarət berətti. **4** Hemanning bolsa, uning Bukkiya, Mattaniya, Uzziyəl, Xəbəyal, Yərimot, Hənaniya, Hənani, Əliyata, Giddalti wə Romanti-Ezər, Yoxbikaxa, Malloti, Hətir wə Mahaziojt deqən oqulları bar idi. **5** Bularning həmmisi Hemanning oqulları bolup, Hudaqə boloqan mədhiyisini yangritix üçün koyulqan (Heman bolsa padixahka Hudanıng sez-kələməni yətküzidiqan aldın kergüqidi); Huda Həmanoja on tət oqul, üç kız ata kiloqanidi. **6** Bularning həmmisi atilirining baxlamqılıkida bolup, Pərvərdigarning eyidə nəqəmə-nawa kılıx üçün, jang-jang, təmbur wə qıltar qelip Hudanıng eyidiki wəzipisini ətəytti. Asaf, Yədutun wə Heman [bu ixlarda] padixahning kərsətmisigə karaytti. **7** Ular wə ularning kerindaxlırinə sani jəmiy ikki yüz səksən səkkiz idi (ular həmmisi Pərvərdigarnı mədhiyiləx nəqəmə-nawalıqda alahıda tərbiyə kərgən, kuy eytixə usta idi). **8** Bular qong-kıqikiga, ustaz-xəgirtlikləjə karımay həmmisi birkək qək tartıp guruppilaroja bəltinqəndi. **9** Birinqi qək Asafning oqlı Yüsiükə, ikkinqisi qək Gədaliyaqə qıktı; uning iniləri wə oqulları bolup jəmiy on ikki kixi idi; **10** üçinqi qək Zakkuroja qıktı; uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **11** tətinqisi qək Izrija qıktı; uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **12** bəxinqi qək Nətaniyaqə qıktı; uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **13** altinqi qək Bukkiyaqə qıktı; uning oqulları wə iniləri bolup on ikki kixi idi; **14** yəttinqi qək Yəxarilahka qıktı; uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **15** səkkizinqi qək Yəxayaqə qıktı; uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **16** tokkuzinqi qək Mattaniyaqə qıktı; uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **17** oninqi qək Ximəyəqə qıktı; uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **18** on birinqi qək Azarəlgə qıktı; u wə uning oqulları, iniləri bolup

jəmiy on ikki kixi idi; **19** on ikkinqisi qək Həsabiyaqə qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **20** on üçinqi qək Xubayəlgə qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **21** on tətinqisi qək Mattitiyahə qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **22** on bəxinqi qək Yərimotka qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **23** on altinqi qək Hənaniyaqə qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **24** on yəttinqi qək Yoxbikaxaqə qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **25** on səkkizinqi qək Hənaniyaqə qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **26** on tokkuzinqi qək Mallotiqə qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **27** yigirminqi qək Əliyataqə qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **28** yigirmə bərinqi qək Hətiroja qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **29** yigirmə ikkinqisi qək Giddaltiqə qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **30** yigirmə üçinqi qək Mahaziojtka qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **31** yigirmə tətinqisi qək Romamtı-Ezərgə qıktı; u, uning oqulları wə iniləri bolup jəmiy on ikki kixi idi.

26 Dərəvazıwənlərning gurupplilərini təwəndikidək boldi: **1** Korah, jəmatidikilərden Asafning əwlədləri iqidə Korəning oqları Məxələmiya bar idi. **2** Məxələmiyaning birnəqqə oqlı bolup, tunji Zəkəriya, ikkinqisi Yədiyayəl, üçinqisi Zəbadiya, tətinqisi Yatniyal, **3** bəxinqisi Elam, altinqisi Yəhəohanən, yəttinqisi Əlyoyinay idi. **4** Obəd-Edomning oqulları: tunji oqlı Xemaya, ikkinqisi Yəhəzəbad, üçinqisi Yoah, tətinqisi Sakar, bəxinqisi Nətanəl, **5** altinqisi Ammiyəl, yəttinqisi İssakar, səkkizinqisi Peultay; dərvəzə Huda Obəd-Edoməja bəhət-saadət ata kiloqanidi. **6** Uning oqlı Xemayamı birnəqqə oqlı pərəntər kərgən bolup, həmmisi ata jəmati iqidə yolbaqxi idi, qünki ular batur əzimatlırlar idi. **7** Xemayanıng oqulları: Otni, Refayəl, Obəd wə Əlzəbadı. Əlzəbadın iniləri Elihu bilən Səməkiyaning ikkisi batur idi. **8** Bularning həmmisi Obəd-Edomning əwlədləri bolup, ular wə ularning oqulları, kerindaxlırinə həmmisi [Hudanıng] hizmitidə kolidin ix kelidioqan adəmlər idi. Obəd-Edomning əwlədi jəmiy atmix ikki adəm idi. **9** Məxələmiyaning oqulları wə kerindaxlıri bar idi; həmmisi batur bolup, jəmiy on səkkiz adəm idi. **10** Mərəraringin əwlədi boloqan Hosahning birnəqqə oqlı bar idi, qong oqlı Ximri (Ximri əslidə tunji oqlul bolmısımı, atisi uni qong oqlul kilip tikligən), **11** ikkinqisi oqlı Hılkıya, üçinqisi Təbəliya, tətinqisi Zəkeriya idi. Hosahning oqulları wə kerindaxlıri jəmiy bolup on üç adəm idi. **12** Yukirikilarning həmmisi jəmat baxlıri boyıq dərwaziwənlərning gurupplarоja bələntüxi idi; ularning həmmisigə kerindaxlıri bilən billə Pərvərdigarning eyidiki hizmat wəzipisi tapxurulqanidi. **13** Ular, məyli qong bolsun yaki kiqik bolsun, ez jəmati boyıqə qək tartıp hərbir dərwaziqə bəlgiləndi. **14** Xərkəy dərwazida dərəvazıwənlək kılıxka qək qıqqını Xələmiya boldi; andin ular uning oqlı Zəkəriya (akılanə məslihətqi idi) üçün qək tarttı; uningoja ximaliy dərwazining dərwaziwənlək qek qıktı. **15** Jənubiy dərwazining qekisi Obəd-Edoməja qıktı. Uning oqulları ambar-həzinilərgə məs'ul boldi. **16** Xuppim bilən Hosahka qərbiy dərwazining wə xuningdək dawan yolidiki Xalləkət dərwazisinə qek qıktı; dərwaziwənlər yandixip turatty. **17** Xərkəy dərwaziqə hərkənini altə Lawiy dərwaziwən məs'ul idi; ximaliy dərwaziqə hərkənini tet adəm, jənubiy dərwaziqə hərkənini tet adəm məs'ul idi; ambar-həzinilərning hərbirigə ikki adəm bir guruppa bolup karaytti. **18** Ołerb tərəptiki

dəhlizning aldidiki yolda tət kixi, dəhlizning ezi də ikki kixi pasibarlıq ələtti. **19** Yoruridiki kixilər dərvəzəvənlərning gurupplinixi bolup, Korahning wə Mərarining əwlədirlidin idi. **20** Ularning [baxqa] Lawiy əkerindaxliridin Hudanıng eyidiki həzinilərni wə mukəddas dəp beqixlanoqan buyumlar həzinisini baxkuruska Ahiyah koyuldu. **21** Gərxon jəmətidiki Ladanning əwlədirlidin, Gərxoniy Ladañ jəmətiga yolbaxqı bolqını: Jəhiyəli idi; **22** Jəhiyəlinin oqulları Zetam bilən uning inisi Yoel idi; ular Pərvərdigarning eyidiki həzinilərgə məs'ul idi. **23** Amram jəməti, Izhar jəməti, Həbron jəməti wə Uzziyəl jəmətidikilərmə [wəzipiga koyuldu]; **24** Musanıng nəvrisi, Gərxomning oqlı Xibüal bax həzinini boldı. **25** Uning əliezərdin bolqan əkerindaxliri: əliezərning oqlı Rəhəbiya, Rəhəbiyaning oqlı Yəxaya, Yəxayanıng oqlı Yoram, Yoranning oqlı Zikr, Zikrining oqlı Xelomit idi. **26** Muxu Xelomit bilən uning əkerindaxliri mukəddas dəp beqixlanoqan buyumlar sakliniqidən barlıq həzinilərni baxkurusu; bu buyumları əslidə Dawut padixah, jəmat baxlıkları, mingbexilar, yüzbexilar wə koxun sərdarları beqixliqoqanı. **27** Ular jənggahlıarda bulang-talang kılıp kəlgən mal-mülklərdin wə oljidin Pərvərdigarning eyini puhta kılıqxa beqixliqoqanı. **28** [Bularning iqidim] aldin kərgüqi Samuil, Kixning oqlı Saul, Nərning oqlı Abnər wə Zəruiyanıng oqlı Yoablar mukəddas dəp ayriqan nəsnilər bar idi; barlıq mukəddas dəp ayriqan nəsniləni Xelomit bilən uning əkerindaxliri baxkurusu. **29** Izhar jəmətidin Kenaniya wə uning oqulları [mukəddas eyning] sırtida Israilda mənşədar wə sotqılar kılıp koyuldu. **30** Hebron jəmətidin Həxabiya wə uning əkerindaxliri, həmmisi batur bolup, lordan dəryasining qərbəyi təripidə Israilda mənşə tutup, Pərvərdigarning hizmitigə wə padixahning ixliroqə məs'ul boluxka koyulən. Ular jəmiy birming yətə yüz kixi idi. **31** Həbron jəmati iqida, jəmatning nəsəbnamisi boyiqə Yəriya jəmat bexi idi. Dawutning səltənitining kırıqını yili [nəsəbnamılərnı] takxürük arkılık Gileadning Yaazər degən yeridə bu jəməttinmə batur əzimətlər təpildi. **32** Yəriyanıng əkerindaxliridin yənə jəmiy bolup ikki ming yətə yüz kixi bar idi; ularning həmmisi batur bolup, xu jəmat baxlıri idi; padixah, Dawut ularını Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Manassəh yerim kəbilisidiki Hudaqə wə padixahning hizmitigə dair barlıq ixlarnı baxkuruska koydu.

27 Təwəndikilər Israillar iqidə padixahning hizmitidə hərbiy kisimlar oqası məs'ul bolqan hərkəysi jəmat baxlıri, mingbexi, yüzbexi wə barlıq mənşədarlar idi. Ular sənəqə karap kisimlar oqası bələtgəndə. Ular hər yili ay boyiqə nəwətlixip turattı, hər kisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **2** Birinqi ayidiki birinqi nəwətqi koxunoqə Zəbdiyəlning oqlı Yaxobiam məs'ul bolqan, uning axu kisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **3** U Pəraz əwlədirlidin bolup, birinqi ayidiki axu koxun kismining sərdarlarını baxkurusu. **4** İkkinçi ayidiki nəwətqi koxunoqə məs'ul kixi Ahəhlük Doday bolup, uning koxunining orunbasar sərdarı Miklot bar idi; bu kisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **5** Üçüncü ayidiki üçüncü nəwətqi koxunining sərdarı kahin Yəhəyədananıq oqlı Binaya idi; uning axu koxunoqə bax bolup, uningda yigirmə tət ming adəm bar idi. **6** Bu Binaya «ottuz palwan»ning biri bolup, axu ottuz adəmni baxkurusu; uning kisimda yənə uning oqlı Ammizabad bar idi. **7** Tətinqi ayidiki tətinqi nəwətqi koxunining sərdarı Yoabning inisi Asahəl idi; uningdin keyin oqlı Zəbadiya uning orınıni bastı. Uning kisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **8** Bəxinqi ayidiki bəxinqi nəwətqi koxunining sərdarı Izrahəlik Xəmət id; uning kisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **9** Altinqi ayidiki altinqi nəwətqi koxunining sərdarı Təkoalıq İkkəxning oqlı Ira idi,

uning kisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **10** Yətinqi ayidiki yətinqi nəwətqi koxunining sərdarı Əfraim əwlədirləri iqidiki Pilonluk Hələz bolup, uning kisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **11** Səkkizinqi ayidiki səkkizinqi nəwətqi koxunining sərdarı Zərah jəmətidiki Huxatlık Sibbik bolup, uning kisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **12** Tokkuzinqi ayidiki tokkuzinqi nəwətqi koxunining sərdarı Binyamin kəbilisidiki Anatotluk Abiəzər bolup, uning kisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **13** Oninqi ayidiki oninqi nəwətqi koxunining sərdarı Zərah jəmətidiki Nitofatlık Məhərəy bolup, uning kisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **14** On birinqi ayidiki on birinqi nəwətqi koxunining sərdarı Əfraim kəbilisidiki Piratoluk Binaya bolup, uning kisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **15** On ikkinqi ayidiki on ikkinqi nəwətqi koxunining sərdarı Otniyəl jəmətidiki Nitofatlık Həlday bolup, uning kisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **16** Israillıng hərkəysi kəbililərini idarə kılıp kəlgənlər təwəndikilər: Rubəniyər üçün Zikrining oqlı əliezər kəbile baxlıkı idi; Ximeoniylar üçün kəbile baxlıkı Maakahning oqlı Xəfatiya; **17** Lawiy kəbilisi üçün Kəmuallıning oqlı Həsabiya kəbile baxlıkı idi; Haruniyər üçün jəmat bexi Zadok; **18** Yəhədü kəbilisi üçün Dawutning akisi Elihu kəbile baxlıkı idi; İssakariyər üçün Mikailning oqlı Omri kəbile baxlıkı idi; **19** Zəbuluniyər üçün Obadiyanıng oqlı Yixmaya kəbile baxlıkı idi; Naftali kəbilisi üçün Azriyəlning oqlı Yərimot kəbile baxlıkı idi; **20** Əfraimiyər üçün Azəziyanıng oqlı Həxiya kəbile baxlıkı idi; Manassəh yerim kəbilisi üçün Pidayanıng oqlı Yoel kəbile baxlıkı idi; **21** Gileadta makanlaşkan Manassəh yerim kəbilisi üçün Zəkəriyanıng oqlı İddo kəbile baxlıkı idi; Binyamin kəbilisi üçün Abnərning oqlı Yasiyəl kəbile baxlıkı idi; **22** Dan kəbilisi üçün Yərohamning oqlı Azəral kəbile baxlıkı idi. Yukarıdikilər Israıl kəbililəri üçün kəbile baxlıkı idi. **23** Dawut Israillar iqidə yigirmə yaxtin təwənlərni tizimliqoqan; qənki Pərvərdigər Israillarning sanini asmandiki yultuzdək kep kılımən degənidi. **24** Zəruiyanıng oqlı Yoab sanını elixə kırıxən, lekin tügimigən; qənki muxu ix wəjidi [Hudanıng] oqəzipi Israillarning bəxiqə yaqdırulən; xu səwəbtin Israillarning səni «Dawut padixahning yilnamilir» degən hətrirə kərgütülməgən. **25** Padixahning ambar-həzinilərini baxkuroquqı Adiyalıning oqlı Azmawət idi; dala, xəhər, yeza-kənt wə munarlardıki ambar-həzinilərini baxkuroquqı Uzziyəning oqlı Yonatan idi. **26** Etizəklərda terikliklə kılıqlıqularını baxkuroquqı Kelubning oqlı Əzri idi; **27** Üzümzərliklərini baxkuroquqı Ramalıh Ximəy; üzümzərliklərdəki xarab ambarlarını baxkuroquqı Xifmiliq Zabdi; **28** Xəfələh tütənglikidiki zaytun wə üjmə dərəhlərini baxkuroquqı Gədərlik Baal-Hənan idi; may ambarlarını baxkuroquqı Yoax; **29** Xaronda bekjılıdıcı kala padilirini baxkuroquqı Xaronluk Sitray; jılıqlardıki kala padilirini baxkuroquqı Adlayıning oqlı Xafat; **30** Təgilərni baxkuroquqı Ismailliardın Obil; exəklərni baxkuroquqı Mironotluk Yəhədiya; **31** koy padilirini baxkuroquqı Həgarlıq Yazid idi. Bularning həmmisi Dawut padixahning mal-mülkiyi baxkuroquqı əməldərlər idi. **32** Dawutning taqışi Yonatan məslihətqi bolup, danixmən həm Təwərət həttatqısı idi; Haqmoninə oqlı Yəhiyəl padixahning oqullarınını ustazı idi. **33** Ahitofeləm padixahning məslihətqisi idi; Arklik Huxay padixahning jan dosti idi. **34** Ahitofelədin keyin Binayanıng oqlı Yəhəyəda bilən Abiyatar uning orniqə məslihətqi boldı; Yoab padixahning koxun sərdarı idi.

28 Dawut Israildiki barlıq əməldərlərini, hərkəysi kəbile baxlıkları, nəwətlixip padixahning hizmitini kılıdıcıq koxun bexi, mingbexi, yüzbexi, padixah, wə xəhzadılərning barlıq mal-mülük, qarwa mallirını baxkuriqı əməldərlərini,

xuningdak maھrəm-oqojidarlar, palwanlar wə barlik batur jəngqilərni Yerusalemənə qəkirtip kəldi. **2** Padixaھ Dawut ornidin turup mundak dedi: — I buradərlirim wə həlkim, gepimgə kulaک selinglar: Kənglümde Pərvərdigarning əhəda sandukı üçün bir aramagah, Hudayimizning təhtiparisi bolidiqan bir ey selix arzuyum bar idi həmdə uni selixkə təyyarlıkmu kərüp koyojanidim. **3** Lekin Huda manga: «Sən Mening namimoja atap ey salsang bolmaydu, qünki Sən jəngqi, adəm əltürüp կan təkkənsən» dedi. **4** Israilning Hudasi bolojan Pərvərdigar atamning pütün jəmətidin meni əbədil'əbəd Israiloja padixaھ boluxkə tallidi; qünki U Yəhudani yolbaxqı boluxkə tallıqan; U Yəhuda jəməti iqida atamning jəmətinə tallıqan, atamning oqulları iqida məndin razi bolup, meni pütün Israiloja padixaھ kılıp tikligən; **5** mening oqullarım iqidin (Pərvərdigar dərəwəkə manga kəp oqul qıkojan) U yənə oqlum Sulaymanı Pərvərdigarning padixaھlıkinin təhtigə olturup, Israiloja həkümən boluxkə tallidi. **6** U manga: «Sening oqlum Sulayman bolsa Mening eyüm wə həyolilirimi saloquqi bolidu; qünki Mən uni Əzümgə oqul boluxkə tallidim, Mənmu uningoja ata bolimən. **7** U Mening əmr-bəlgilimilimənqə bugünküdən qing turup riayə kılıdıcıqan bolsa, uning padixaھlıkinı mənggү mustəhəkəm kılımən» deyənidi. **8** Xunga bugün Pərvərdigarning jamaiti pütküll Israil həlkining, xundakla Hudayimizning aldida [xuni eytimən]: — Bu yahxi yurtka ığidarlıqlı kılıx üçün wə kəlgüsida balılırlıqlarqa mənggülük miras kılıp kəldurux üçün, silər Hudayinglar Pərvərdigarning barlıq əmərlirini idzəp tutungular. **9** — I, sən oqlum Sulayman, atangning Hudasi bolojan Pərvərdigarnı bil, sap dil wə pidakarlıq bilən Uning hizmitidən bolojin. Qünki Pərvərdigar jimi adəmning kenglini kezitip turidu, barlıq oy-niyatlırını pərk etidu. San Uni izdisəng, U Əzini sanga tapkəzidu; Uningdin tenip kətsəng, seni mənggү üzüp taxlaydu. **10** Əmdid sən kəngül koyojin, Pərvərdigar mukəddəshana kılıx üçün bir eyini selixkə seni tallidi; batur bol, uni ada kıl!». **11** Dawut [mukəddəsəgahının] dəhlizi, hanılıri, həziniləri, bələhanılıri, iqliki eyliri wə kafarət təhtidiki eyining layihisining həmmisini oqlu Sulaymanıqə tapxurdi; **12** [Hudanıng] Rohidin tapxuruwalıqını boyiqə wə Pərvərdigarning eyining həyolilri, tət ətrapidiki kisiq eylər, mukəddəshanidikı həzinlər, mukəddəs dəp beqoixlanqan buyumlar koyulidıcıqən həzinilərning layihilərini kəldurmaya uningoja kərsətti. **13** Yənə kahinlər bilən Lawiyllarning guruplinixi, Pərvərdigarning eyidiki hərhil wəzipilər, xuningdak Pərvərdigarning eyiga ehtiyajlıq barlıq əswablər tooprısidiki bəlgilimilərni kərsətti; **14** wə hərhil ixlarqa kerəklik altun əswablarnı yasitixkə ketidiqan altun, hərhil ixlarqa kerəklik kümüx əswablarnı yasitixkə ketidiqan kümüx, **15** altun qiraqdanlarqa, ularqa təwə altun qiraqlarqa, yəni hərbir qiraqdan wə qiraqlarqa ketidiqan altun; kümüx qiraqdanlarqa, yəni hərbir qiraqdan wə xuningqə təwə qiraqlar üçün ketidiqan kümüxtüni tapxurup bərdi. U hərbir qiraqdanqə ixitix orniqə karap kerəklikini bərdi; **16** nam tizidiqan altun xırələrni yasitixkə, yəni hərbir xırə üçün kerəklik altun bərdi; kümüx xırələrni yasitixkə kerəklik kümüx bərdi; **17** wilka-ilməklər, təhsə-piyalə wə qəğünlərni yasaxka, altun qinilər, yəni hərhil qinini yasaxka kerəklik bolojan sap altun bərdi; kümüx qinilərni yasaxka, yəni hərbir qina üçün kerəklik kümüx bərdi; **18** huxbuygah yasaxka kerəklik esil altun bərdi. U yənə կanatlırını kerip Pərvərdigarning əhəda sandukını yepip turidiqan altun kerublar կaraydiojan [kafarət] təhtining nushisini tapxurup bərdi. **19** «Bularning həmmisi, Pərvərdigar Əz կoloni təstümgə koyojanda

manga kərsətkən barlıq nusha-əndizilər bolojaqka, mən yezip koydum» dedi Dawut. **20** Dawut yənə oqılı Sulaymanıqə: «Sən batur wəjasarlıq bol, buni ada kıl; korkma, alakzadımlı bolup kətmə; qünki Pərvərdigar Huda, menin Hudayim sening bilən billa bolidu; taki Pərvərdigarning eyidiki keyinli ibadat hizmiti üçün təyyarlık ixliri tətigəngə kədər U sandın həq ayrılmayıdu yaki taxlapmu koymaydu. **21** Kara, Hudanıng eyidiki barlıq hizmitini bejiridıqan kahinlər wə Lawiyllarning guruppları təyyar turidu; sening yeningda hərhil hünərgə usta, hərbir hizmətkə təyyar turoqan hünərəwənlərə razılık bilən turidu; uning üstügə əməldarlar wə barlıq həlk sening əmrinən kütidü» dedi.

29 Dawut pütküll jamaətkə sez kılıp mundak dedi: — Huda Əzi tallıqan oqlum Sulayman tehi yax, bir yunran keçət, halas, bu kürulux bolsa tolimu qong; qünki bu mukəddəs orda insan üçün əməs, bəlkı Pərvərdigar Huda üçün yasildi. **2** Mən Hudayimning eyi üçün pütün kütüqməni qıkırıp, altun bilən yasildiqanlıriqə altun, kümüx bilən yasildiqanlıriqə kümüx, mis bilən yasildiqanlıriqə mis, temür bilən yasildiqanlıriqə temür, yaqəq bilən yasildiqanlıriqə yaqəq təyyarlap koydum; yənə ak həkik, kezlük yakut, rənglik tax wə hərhil esil taxlarnı, yənə nahayit kəp mərmərni yiojip koydum. **3** Mən Hudayimning eyidin seyünidiqanlıkım üçün Hudayimning eyini selixkə təyyarlıqan barlıq nəsrlərdin baxqa, eziyüməng təəllükatidin altun-kümüxlərni Hudayimning eyigə atidim; **4** yəni eyining tamlırını kaprax üçün Ofir altunidin tıq ming talant, sap kümüxtin yətə ming talant təkdim kıldım; **5** altundın yasildiqanlıriqə altun, kümüxtin yasildiqanlıriqə kümüx wə hünərəwənlərning koli bilən hərhil yasildiqanlıriqə kerək bolojinini təkdim kıldım. Bugün yənə kimlərning Pərvərdigarə qəbirnəmə atıqası bar?». **6** Xuning bilən Israil կabililiridiki hərkəysisi jəmat baxlırlı, կabilə baxlıkları, mingbəxi, yüzbəxi wə padixaھlıqı ixliriqə məs'ul bolqan oqojıdarlarmı beqixlaxka kirişti. **7** Ular Hudanıng eyidiki ibadət hizmətləri üçün bəx ming talant altun wə on ming darik altun, on ming talant kümüx, on səkkiz ming talant mis wə bir yuz ming talant temür təkdim kıldı. **8** Yakuti barlar yakutni Pərvərdigarning eyining həzinisigə, yəni Gerxoniy Yəhiyəlning koliqə tapxurdi. **9** Halayık kixilərning mundak ez ihtiyyatlı bilən təkdim kılıqanlıklıridin huxal bolup ketixti; qünki ular qin kəlbidin Pərvərdigarə qətərim kılıxkanidi. Dawutmu alamat hux boldi. **10** Xunga Dawut pütküll jamaət aldida Pərvərdigarə təxəkkür-mədhiyə eytip mundak dedi: — «Ah, Pərvərdigar, bowimiz Israilning Hudasi, Sən əbədil'əbədgıqə həmdusanaqə layıksən. **11** I Pərvərdigar, uluqluk, kük-küdrat, xan-xərəp, xanu-xəwkət wə haywət Sanga mənsuptur; asmandıki wə yərdiki bar-yoki Seningkidur; i Pərvərdigar, padixaھlıq Seningkidur, həmmidin üstün bolojan idarə kılıqıqsən. **12** Delət bilən izzət Seningdinla kəlidü, Sən həmmigə həkümərənsən. Kük bilən kudrat Sening kolungda; hərkimmi uluo wə kudratlıq kılıx pəkət kolungindür. **13** Əmdid, ah Hudayimiz, biz Sanga təxəkkür okuyımız, xan-xərəplik namingqə mədhiyə okuyımız! **14** Mana muxundak əzli kükümizdən təkdim kılalaydiojan bolojan mən kim idim, həlkim nemə idi? Qünki barlıq nərsə Səndin kəlidü, biz pəkət Əz kolungdin kəlginidin Əzüngə kəyturduk, halas! **15** Biz Sening aldingda yaka yurtluklar, barlıq ata-bowlırimizə qəhəxə musapırmız, halas; yər yüzidiki künlərimiz goya bir sayə, ümidsiz etkütüldü. **16** I Hudayimiz Pərvərdigar, biz Sening namingqə atap ey selixkə təyyarlap yiojkan bu bayılık-dunyaning həmmisi Sening kolungdin kəlgən, əslı Seningkidur. **17** I Hudayim, xuni bilimənki, Sən insanning kəlbini sinap,

durusluktin hursən bolisən; mən bolsam durus kəlbimdin bularni ihtiyarən təkdim kildim; wə bu yərde hazır turoğan həlkinqingmu Sanga təkdim kılıjını huxal-huramlıq bilən kərdüm. **18** I Pərvərdigar, ata-bowlirimiz bolojan İbrahim, İshək wə Israilning Hudasi, Əz halkıngning kənglidiki bundak oy-niyətni mənggü mustəhkəm kılıqysan, kənglini Əzüngga tartkuzoqaysən! **19** Oqlum Sulaymanqa Sening əmrлiring, agah-guvaqlikliring wə bəlgilimiliringni tutup, həmmmini ada kılıp, mən hazırlap köyəqanlırimni ixitip ordini yasaxkə durus bir kəlb bərgəysən». **20** Dawut pütün jamaətkə: «Silər Hudayinglar bolojan Pərvərdigarоja təxəkkür-həmdusana okup mədhiyilənglər» dewidi, pütün jamaət ata-bowlirinining Hudasi bolojan Pərvərdigarоja təxəkkür-mədhiyə okup sejə kildi; ular Pərvərdigar həm padixaһ alidda bax urdi. **21** Ətisi ular Pərvərdigarоja atap kürbanlıqlar wə keydürmə kürbanlıqlarnı kəltürdi; xu künı ular ming buğa, ming koqkar, ming kozını xarab hədiyəliri bilən köxup təkdim kildi, xundakla yənə pütün Israil üçün nuroqun kürbanlıqlarını təkdim kildi. **22** Ular xu künı Pərvərdigarning aldida alamat huxal bolup qızalandı. Ular Dawutning oqlu Sulaymannı ikkinqi kətim padixaһ tıkləx murasımı etküzdi; uni Pərvərdigarning aldida xah boluxkə, Zadokni kahin boluxkə məsih kildi. **23** Xuningdin keyin Sulayman Pərvərdigarоja təwə təhtka olturup, atisi Dawutning orniqə padixaһ boldi wə intayın rawajaptı; pütkül Israil həlkı uningə itəet kildi. **24** Barlıq əməldarlar, palwanlar wə xundakla padixaһ Dawutning oqullirining həmmisi Sulaymanqa bekinip boysundi. **25** Pərvərdigar Sulaymannı Israil həlkı alidda nahayiti uluoq kildi; U uningoja ata kılıjan xahanə həywət xundak yüksəriki, uningdin ilgiri etkən hərkəndək Israil padixaһlırida həq bolup bəkənəməs. **26** Yəssanıng oqlu Dawut pütün Israiloqa xundak padixaһ boloqanıdi. **27** Uning Israiloja həkümranlıq kılıjan wəkti jəmiy kirik yil boldi; u Həbronda yəttə yil, Yerusalemda ottuz üç yil səltənət kildi. **28** U uzun əmür, dələt-baylıq wə izzət-hərmət kərüp, heli kəp yaxap, aləmdin etti; orniqə uning oqlu Sulayman padixaһ boldi. **29** Padixaһ Dawutning barlıq ixliri, baxtin ahrıoqıqə mana aldin kərgüqi Samuilning hatiriliri, Natan pəyəqəmbərnıng hatiriliri wə aldin kərgüqi Gadning hatiriliridə pütülgəndur. **30** Uning səltənəti, kərsətkən küq-kuwwiti, xundakla uning, Israil wə hərkəysi dələt-məmlikətlərning bexidin etkən wəkələrmə xu hatirilərdə pütülgəndur.

Tarih-təzkirə 2

1 Dawutning oöqli Sulaymanning həkümranlığı mustəhəkəmləndi; qünki uning Hudasi Pərvərdigar uning bilən billə bolup, uni bək büyütük kıldı. **2** Sulayman pütükül Israillarnı, mingbexi, yüzbexi, sorakçı wə pütüktil Israillning kəbilə-jəmət baxlıkları bolovan əməldarlarnı qəkirtip ularqa sez kıldı. **3** Sulayman barlıq jamaət bilən birlikə Gibeonning ezigizlikə bardi; qünki u yerdə Hudanıng «jamaət qediri», yəni Pərvərdigarning kuli Musa bayawanda yasatkan qedir bar idi. **4** Hudanıng əhədə sandukunu bolsa Dawut Kiriət-Yearimdin elip qikip, ozi uningoja təyyarlıqan yərəq əkəlgənidi; qünki u Yerusalemda əhədə sanduq üçün bir qədir titkürənədi. **5** Hurning nəwrisi, Urining oöqli Bezalə yasioqan mis kurbangah bolsa [Gibeonda], yəni Pərvərdigarning jamaət qediri aldida idi; Sulayman jamaət bilən birlikə berip, xu yerdə [Pərvərdigardin] tilək tilidi. **6** Sulayman jamaət qədirinən alididiki mis kurbangahning yenioja, Pərvərdigarning aldioja kelip, kurbangahda ming malni kəydürmə kurbanlıq kıldı. **7** Xu keqisi Huda Sulaymanoja ayan bolup, uningoja: — Sən nemini tilisəng, xuni berimən, dedi. **8** Sulayman Hudaqoja: — Sən atam Dawutka zor mehriñ-muhəbbət ata kılqan, meni uning ornioja padixah kıldıng. **9** I Pərvərdigar Huda, əmdi Sən atam Dawutka bərgən wədəngini puhla orunlioqaysan; qünki Sən meni yərdiki topidak nuroqun həlkə həkümranlıq kılıdiojan padixah kıldıng. **10** Əmdi Sən manga bu həlkə həküm qəsidiqlik kılqıdak danalıq wə bilim bərgaysan; undak bolmisa Sening munqıwala gong bu həlkinqə kim həküm sürəlisin? — dedi. **11** Huda Sulaymanoja: — Mən seni həlkimə padixah kılıp tiklidim. Əmdi sən muxundak niyətkə kelip, na baylık, mal-mülük, na izzət-hərmət wə dütəmənlirinən janlırını tiliməy, nə uzun əmür kərüxni tiliməy, bəlkı bu həlkimə həküm sürüxka danalıq wə bilim tiligən iksənən, **12** Danalıq wə bilim sanga təkdim kılındı; wə Mən sanga baylık, mal-mülük wə izzət-hərmətnü berəy; xundak boliduki, senindin ilgiri etkən padixahlarning həqibirdə undak bolmiojan, senindin keyin boloqası padixahlardımı undak bolmaydu, dedi. **13** Bu ixtin keyin Sulayman Gibeon ezigizlikidiki «jamaət qediri» din Yerusalemə qaytip kelip, Israıl üstidə səltənat kıldı. **14** Sulayman jəng hərəkəti bilən atlık ləxəkərləni topıldı: — uning bir ming tət yüz jəng hərəkəti, on ikki ming atlık ləxkəri bar idi; u bularını «jəng hərəkəti xəhərləri» gə həm padixahning yenida turux üçün Yerusalemə orunlaştırdı. **15** Padixah Yerusalemda altun-kümüxləri taxlarda kep, kədir dərəhlirini tülənglikdiki üjmə dərəhliridək kep kıldı. **16** Sulaymannıg atlıri Misirdin həm kuwadın kəltürülli; padixahning sodigarları kuwadın tohitiqən bahası boyıqə setiwalıtı. **17** Ular Misirdin setiwalıqan hərbir hərəkəting bahası alta yüz kümüx tənggə, hərbir atning bahası bir yüz əllik kümüx tənggə idi; at-hərəkəti yəna Həttiyalarning padixahları wə Suriə padixahlıriqimə ənə xu [sodigərlərning wastisi] bilən setiwinənati.

2 Sulayman Pərvərdigarning namioja atap bir ey həm padixahlıq üçün bir orda selix niyitigə kıldı. **2** Xuningdin keyin Sulayman yətmix ming adəmni əmmallıqka, səksən ming adəmni təqədə tax kesikə, üq ming altə yüz kixini nazarətqılıkkə təyinlidi. **3** Sulayman Tur padixahı Hürəmoja adəm əwətib: «Əzliyi atam Dawutning turalıqisi bolsun dap orda selixiqa kədir yaqıqı yətküzüp bərgən idilioq, mangımı xundak kılqayla. **4** Mana, mən əmdi Pərvərdigar Hudayimning

nəmioja atap bir ey salmakçımən; ey uning aldida huxbuy yekix, «təkdim nanlar»ning üzülməy koyuluxi, hərkünü ətə-ahxamlırıda, xabat künliridə, yengi aynıng birinçini künidə wə Pərvərdigar Hudayımız bekitip bərgən həyt-ayəmlərdə kəydürmə kurbanlıkların sunulux üçün bolidu. Bu ixlar Israıl həlkiga manggülüklə bir bəlgilimə bolidu. **5** Mən salmakçı bolovan ey ajayıp həywətlək bolidu; qünki bizning Hudayımız həmmə ilahlardin iştindür. **6** Lekin asmanlar wə asmanlarning iştidiki asmanmu Uni sioqduralmaydiojan tursa, kim Uningoja ey salalısun? Mən kim idim, kəndakmu Uningoja ey saldurovudək ədərətəkə iğə bolay? Mən pəkət Uning aldida kurbanlıkları keydürügüdəkə adəmmən, halas! **7** Əmdi əzliyi manga atam Dawut Yəhəudada wə Yerusalemda təyyarlap koyojan ustilar bilən billə ixlx üçün, altun-kümüxtə, mis wə temürdə ixlxəkə pixxik, sesün, tok kızıl wə kək rənglik yip ixlxəkə puhta həm nəkkaxlıkçı biliidiojan bir ustamni əwətkəyə. **8** Həm manga Liwandin kədir, arqa-karioqaj wə səndəl dərəhlirini yətküzüp bərgən bolsila; qünki əzlininə hizmətkarlırinə Liwanda yaqənaqı kesikə ustılığını bilimən; mana, manga kepləp yaqəqları təyyarlap berix üçün mening hizmətkarlırim əzlininə hizmətkarlıri bilən bille ixlisun; qünki mən salidiojan ey intayın həywətlək wə ajayıb karamət bolidu. **10** Mana, mən əzlininə yaqəqə kesidiojan hizmətkarlırioja yigirmə ming kor buoqday, yigirmə ming kor arpa, yigirmə ming bat xarab, yigirmə ming bat zəytun meyi berimən» — dedi. **11** Turning padixahı Hürəm Sulaymanoja jawabən məktup yollap: «Pərvərdigar Əz həlkini seyqəkə U əzlini ularning iştigə padixah kıldı» — dedi. **12** Hürəm yəna: «Asman-pələk man yər-zemini yaratıkan Israılning Hudasi Pərvərdigarına Həmdusana boloqay! Qünki U padixah Dawutka yorutuləqan, pəm-parasətlik, Pərvərdigar üçün bir ey, uning padixahlıq üçün bir orda salalaydiojan bir danixman oöqlə bardi. **13** Mana mən hazır əzlirigə hünərdə kamalətkə yətkən, əkil-parasət bilən yorutuləqan, Hürəm-Abi degən bir adəmni əwətəy. **14** Uning anisi Dan əkbərilişlik bir ayal, atisi Turluk ikən. U altun, kümüx, mis, temür, taxlar, yaqəqəllik ixliroja mahir, sesün, tok kızıl, ak wə kək rənglik yip ixlxəkə puhta, hərəhil nəkkaxlık ixlirojumu usta, tapxuruləqan hərkəndək layihəga amalını kılalaydu. Bu xixi əzlininə hünərəwənləri bilən wə atılıri bolovan hojam Dawutning hünərəwənləri bilən billə ixlisun. **15** Əmdi hojam tiləja alojan buoqday, arpa, may wə xarab bolsa, bularını ez hizmətkarlırioja yətküzüp bərgayla. **16** Biz bolsak, siliga kənqə kerək bolsa Liwanda xunqə yaqəqə kesip, sal kılıp baqlap, dengiz arqlıq Yoppaqa yətküzüp berimiz; andin sili u yərdin Yerusalemə toxup kətsilə bolidu» dedi. **17** Atisi Dawut Israıl zeminida turuxluq yakə yurtluqlarını sanaktin ətküzəndək, Sulaymannıg ularını sanaktin ətküzdi. Ular jəməy bir yüz əllik tüt ming altə yüz adəm qıktı. **18** U uların yətmix ming kixini əmmallıqka, səksən ming kixini təqədə tax kesikə wə ix kiliwatçınlar iştidin nazarət kılıp turuxka tüt ming altə yüz kixini təyinlidi.

3 Sulayman Yerusalemda Pərvərdigarning atisi Dawutka ayan bolovan Moriya teoja, yəni Yəbusiy Ornanning həminidə, Dawut təyyar kılıp koyojan yərdə, Pərvərdigarning eyini selix ixini baxlıdı. **2** Sulaymannıg səltənitinən tətinqi yili, ikkinçi aynıng ikkinçi künü u küruluxnı baxlıdı. **3** Sulayman saloqan Hudanıng eyinən uli mundak: — uzunluq (kədimki) zamanda kollanoqan elqəm boyıqə) atmix gəz, kənglikli yigirmə gəz idi. **4** Oynıng alididiki aywanning uzunluqki yigirmə gəz bolup, oynıng kənglikligə toqra kelətti; ezigizli yigirmə gəz idi; u iqini sap altun bilən əplətti. **5** U oynıng qong zelininq

tamlarını arqa-karıoqay tahtaylari bilən kaplatti, andin keyin sap altun kaplatti wə üstigə horma dərihining xəkli bilən zənjir nəkixlərini ovdurdi. **6** U eyni alamat qiraylık kılıp tamlarını yənə esil tax-yakutlar bilən zinnatlıtti. U ixlətkən altunlar pütünley parwayim altını idi. **7** U pütün eyni, eyning limliri, ixik bosuqo-kexəkləri, barlıq tamları wə ixiklərini altun bilən kaplıdi; u tamoja kerublarning nəkixlərini ovdurdi. **8** Sulayman yənə əng mukəddəs jayni yasatti; uning uzunluqi yigirmə gəz bolup (eyning kənglikli bilən təng idi), kənglikimü yigirmə gəz idi; u uning iqini pütünley sap altun bilən kaplatti; altun jəmiy bolup alta yüz talalnt idi. **9** Altun məkning eqiqliki jəmiy əllik xəkəl boldi. Balıhanılırinin iqimu altun bilən kaplandı. **10** Əng mukəddəs jay iqida u ikki kerubning həykilini yasap, ularını pütünley altun bilən kaplıdi. **11** Ikki kerubning kanitining uzunluqi jəmiy yigirmə gəz idi; bir kerubning bir kanitining uzunluqi bəx gəz bolup, eyning temiqə tegip turatti; ikkinçi tərəptiki kanitining uzunluğunu bəx gəz bolup, ikkinçi bir kerubning kanitiqə yetətti. **12** Yənə bir kerubning kanitining uzunluğunu bəx gəz bolup, umu ey temiqə tegip turatti; ikkinçi bir kanitining uzunluğunu bəx gəz bolup, aldinkı bir kerubning kanitiqə yetətti. **13** Bu ikki kerubning kanatlıri yeyilojan həlda bolup, uzunluqi jəmiy yigirmə gəz kelətti; ikkila kerub əra turozuləqən bolup, yüzləri eyning iqığa karaytti. **14** Sulayman yənə kek rənglik, səsün rənglik, toğ kızıl wə ak rənglik yip tokulmılıridin wə napis kanaptin [eyning iqidiki] pərdisini yasatti, uning üstigə kerublarnı kəxtə kılıp tokutti. **15** Əyning aldiqə yəna eziglikli ottu bəx gəz kəlidiqən ikki türük yasap koydurdı; hər türüküng beinxing eziglikli bəx gəz kelətti. **16** U yənə (iqki kalamhanidikidək) marjansiman zənjir yasitip, türük baxlırı üstigə ornattı; u yüz dana anar yasitip ularını zənjirlərgə ornattı. **17** U bu ikki türükni eyning aldiqə, birsini ong taripida, birsini sol təripida turozuzu; u ong tərəptikisini Yakın, sol tərəptikisini Boaz dəp atidi.

4 Uzunluqi yigirmə gəz, kənglikli yigirmə gəz, eziglikli on gəz kəlidiqən bir mis kurbangalı yasatti. **2** U mistin «dengiz» yasatti; uning xəkli dülələk bolup, u girwikidin bu girwikingiqə on gəz kelətti; eziglikli bəx gəz, aylanmış ottu gəz idi. **3** «Dengiz»ning sırtkı asta kismi bukining xəkli bilən qəruldürüp bezəlgən bolup, bukilar hərbən gəzə ondin, ikki katar kılınlıq, mis «dengiz» bilən təng kuyup qıqlıqənidi. **4** Mis «dengiz»ni on ikki mis buka kətürüp turatti; uning üqi ximaloja, üqi oqərbəkə, üqi jənubkə, üqi xərkəkə karap turatti. «Dengiz» bukining dümənisigə yatqızuləqən bolup, bukilarıng kuyrukı iqı tərəptə idi. **5** Mis dengizning kəlinlikli bir alkən bolup, qərisi qinining girwikidək nilupər xəklidə kılınlıq, uningoja üq ming bat su patatti. **6** U yənə on «yuyux des» yasitip, bəxini mis dengizning ong təripiga, bəxini sol təripiga koyqozdu; kəydirmə kurbanlıqlarqa ixlitidioqən buyum-əswablının həmmisi xu daslarda yuyulatı; «dengiz» bolsa kahinlarning yuyunuğu üçün ixlitilətti. **7** U yənə balgilangan xəkilda on altun qıraqdan yasitip mukəddəs jayning iqığa ornattı; uning bəxini ong tərapka, bəxini sol tərapka koydurdı. **8** Yənə on xira yasitip mukəddəs jayning iqığa koyqozdu; uning bəxini ong tərapka, bəxini sol tərapka koyqozdu. U yənə yüz dana altun qınə yasatti. **9** U yənə «kahinlər höylisi», qong höyla wə qong höylinin dərvazılırını yasatti wə dərvazilarıng həmmisini mis bilən kaplatti. **10** U mis «dengiz»ni ibadathanining ong təripiga, yəni xərkij jənub təripiga koyqozdu. **11** Həram yənə kəzən, kürək wə qaqə-kuqılları ətküzdü. Həram xu tarikida Sulayman padixah üçün Hudanıng eyining barlıq kərulux hizmitini püttürdi, **12** Yəni ikki türük, ikki türükning üstidini

apkursiman ikki bax wə bu ikki baxni yepip turidioqan ikki torni yasitip püttürdi. **13** Xu ikki tor üstigə kayqılasturuləqən tət yüz anarnı yasatti; bir torda ikki katar anar bolup, türük üstidiki apkursiman ikki baxni yepip turatti. **14** U on das taglıki wə das taglıqiqə koyulidioqan on «yuyux des»ni, **15** «mis dengiz» wə uning astidiki on ikki mis bukını yasatkuzdu. **16** Kəzən, kürək, wilka-ilməklər, wə munasiyatlık barlıq əswablarnı Həram-Abi Pərvərdigarning eyini dəp Sulayman padixahla parkiraydiqən mista yasitip bərdi. **17** Padixah bularını Lordan tüzənglikidə, Sukkot bilən Zərədatah otturısida, [xu yərdiki] seojiz layda kəlip yasap, kuydurup qıktı. **18** Sulayman yasatkuzənən bu əswablarning sani intayın kep idi; kətkən misning eqiqlikini elçəp bolmayıttı. **19** Sulayman yənə Hudanıng eyi iqidiki barlıq əswablarnı yasatti – yəni altun huxbuygahni, «təkdim nan» koyulidioqan xırələrni **20** wə sap altunda kılınojan qıraqdanlar bilən qıraqlırını yasatkuzdu; bu qıraqələr bölgilimə boyiqə iqki «kalamhana» alıddı yandurux üçün boldı. **21** U yənə qıraqdannıng gülləri, qıraq wə pilik qayqırınlıqın həmmisini altundın kıldurdı (ular sap aldundın idi). **22** U yənə peqaklar, tawaklar, piyalə-kaqa wə küldənlarning həmmisini sap altundın kıldurdı. U eyning ixiklərini, yəni iqidiki əng mukəddəs jayqa kiridioqan iqki kətlimə ixiklər wə eyning «mukəddəs jay»ining taxkırıqı ixiklərini altundın kıldurdı.

5 Xuning bilən Sulayman Pərvərdigarning eyi üçün kılınlıqan barlıq kəruluxlar tamam boləqən, u atisi Dawut [Hudaqa] atap beqiqılıqən nərsilərni (yəni kütüm, altun wə həmmə baxkə buyumları) elip kəlip, Pərvərdigarning eyining həzinilirigə koydurdı. **2** Xu qəoja Sulayman Pərvərdigarning əhdə sandukını «Dawut xəhiri»ndən, yəni Ziöndin yetkəp kəlix üçün Israfil aksakallırını, kəbələ bəglərini wə Israfil jəmetlirinən bəglərini Yerusalemə yiqoqılıxqa qəkirdi. **3** Buning üçün Israfilning həmmə adəmləri Etanim eyida, yəni yəttinqi ayda, bekitilən heyttə padixañning kəxioja yiqojo. **4** Israfilning həmmə aksakallırı yetip kəlgəndə Lawiyalar əhdə sandukını kətürüp [mangdi]. **5** Ular əhdə sandukunu, jamaət qədiri bilən uning iqidiki barlıq mukəddəs buyumları kətürüp elip qıktı. Kəhənlər boləqən Lawiyalar muxularını elip qıktı. **6** Sulayman padixah wə barlıq Israfil jamaiti əhdə sandukınıng aliddə mengip, keplikidin sanını elip bolmaydiqən san-sanakşız koy bilən kəlini kurbanlıq kılıwatattı. **7** Kəhənlər Pərvərdigarning əhdə sandukunu ez yiqoja, ibadəthanining iqki «kalamhana»siyə, yəni əng mukəddəs jayqa elip kırıp kerublarning kanatlırların astioqə koydi. **8** Kerublarning yeyilip turojan kanitı əhdə sandukınıng orni üstidə boləqəkə, əhdə sandukı bilən uni kətürüp turidioqan baldaklarnı yepip turatti. **9** Bu baldaklar sandukuning tutkuqlularından nahayıti uzun qıkjıp turoqaqə, kalamhanining aliddə turup əhdə sandukınıng yenidiki ikki baldakning uqlırını kərgili bolatti, birək eyning sırtında ularını kərgili bolmayıttı; bu baldaklar təki bügüngə kədər xu yərdə turmaqtı. **10** Əhdə sandukınıng iqida Musa pəyoqəmbər Hərəb teojudə turoqanda iqığə saloqan ikki tahtaydin baxkə həqnərsə yok idi (İsraillar Misir zeminidin qıkkəndin keyin Pərvərdigar ular bilən Hərəbdə əhdə tüzənəndi). **11** Kəhənlər mukəddəs jaydin qıkixti (xu yərdə hazır boləqən barlıq kəhənlər, eż newitiga karimay eżlərini Hudaqa atap pakizliqənidi; **12** nəqəmə-nawaqı barlıq Lawiyalar, jümlidin Asaf, Həman, Yədutun wə ularıng oğulları həm kərindaxlırları qəkmən tonlırını kiyixip, kurbanlıqning xərkidə turup qang, təmbur wə qiltarlar qelixiwatkanıdıcı; ular bilən billa kanay qeliwatkan yəna bir yüz yigirmə kəzin bar idi) **13** wə xundak boldukı, kanayqıllar bilən nəqəmə-nawaqılar həmmisi birdək qelip, bir awaz bilən Pərvərdigarıqə

təxəkkür-həmdusana eytiwatkanda, yəni kanaylar, janglar wə hərhil sazlarnı qelip, yukiri awaz bilən «Pərvərdigar məhribandur, eżgərməs mühəbbiti əbadıl əbadçıqıdır» dəp Pərvərdigarnı mədhiyələwatkanda – xu həman ibadəthana, yəni Pərvərdigarning eyi bir bulut bilən tolduruldu; **14** kahınlar əxu bulut tüpəylidin wazipilirini etüxkə turalmayıtti, qünki Pərvərdigarning julası Hudanıng eyini toldurojanidi.

6 Bu pəyətə Sulayman: – Pərvərdigar tum ərəangoşuluk iqida turimən, dəp eytkanidi; **2** Lekin, [i Pərvərdigar], mən Sening üçün bir həywətlik makanı bolsun dəp, Sən mənggü turidən bir eyni yasidim, dedi. **3** Andin padıxə, burulup barlıq Israfil jamaitiga bəht tilidi; Israflıng barlıq jamaiti uning aldida turattı. **4** U mundak dedi: – Israflıng Hudasi Pərvərdigaroqa təxəkkür-mədhiyə bolojayı! U Əz aqzı bilən atam Dawutka wəda kıləjanidi wə Əz koli bilən uni əməlgə axurdi. U əslidə Dawutka: – **5** «Mən Əz həlkim Israfilni Misir zeminidin elip qıkkən kündin buyan namıim üçün bu yərdə bir ey salay dəp Israflıng hərkəsini kəbililirinən xəhərliridin həqkəysini tallimidim, yəki həlkim Israiloşa əhəkümran boluxka həqkəysi adəmni tallimidim; **6** həlbuki, Mən namıim xu yərdə bolsun dəp Yerusalemni tallidim wə həlkim boləjan Israiloşa əhəkümranlıq kilsun dəp Dawutni tallidim» deyəndi. **7** Əmdi atam Dawutning Israflıng Hudasi Pərvərdigarning nəmioğlu atap bir ey selix arzu-niyiti bar idi. **8** Birək Pərvərdigar atam Dawutka: «Kənglündə Mening namimoğlu bir ey yasaxka kıləjan niyiting yahxidur; **9** əmma xu eyni sən yasimaysən, bəlkı puxtungdin bolidən oqlung, u Mening namimoğlu atap xu eyni salidu», deyəndi. **10** Mana əmdi Pərvərdigar Əz səziga əməl kıldı. Mən Pərvərdigar wəda kıləjinidək, atamning ornını besip, Israflıng təhtigə olturdum; Israflıng Hudasi Pərvərdigarning nəmioğlu atap bu eyni saldım. **11** Mən bu eydə əhəda sandukını qoydum; əhəda sandukı iqida Pərvərdigarning Israillar bilən tüzən əhəda [tahtılırlı] bardur» dedi. **12** Andin Sulayman Israflıng barlıq jamaitiga yüzlinip, Pərvərdigarning kurbangahının aliddə turup kollarını ketürüp: – **13** (qünki baya Sulayman mistin uzunlukı bəx gəz, kənglikli bəx gaz, ezigizli üç gəz kəlidən bir paxtak yasitip, taxkırıki həylining otturisioğlu jaylaxturojanidi. U anə xu pəxtak üstigə qıkip turup, pütkül Israfil jamaiti aldida yükünüp olturup, asmanıqə karap oqlıqını yayıjanıdi) **14** – u mundak dua kıldı: – I Israflıng Hudasi Pərvərdigar! Nə asmandan nə zemində Səndək Huda yoktur; Sening aldingda pütün kəlbə bilən mangidən Əz külərlər üçün əhədəngə turup eżgərməs mühəbbitingni kərsitisən. **15** Qünki Sən Əz külung atam Dawutka bərgən wədidi turdung; Sən Əz aqzıng bilən eytkan sezüngni mana bügüñikidək Əz külung bilən wujudka qıqardıng. **16** Əmdi həzir, i Israflıng Hudasi Pərvərdigar, Əz külung atam Dawutka: – «Əgər səning əwlədlirinəz yollırıqənə səgək bolup sən Mening alımda mangoşandak, kanunomoğlu əməl kılıp mangsila, sanga əwlədingdin Israflıng təhtidə olturidən bir zat kəm bolmayıdu» dəp bərgən wədəngə turojaysən. **17** Əmdi həzir, i Israflıng Hudasi, Sən külung Dawutka eytkan sezlirin əməlgə axuruløy, dəp ettinimən! **18** Lekin Huda Əzi rastla yər yüzidə insanlar bilən makan kılaldu? Mana, asmanlar bilən asmanlarning asınıni Seni siqduralmadiqon yərdə, man yasiqan bu ey əkəndəkmu Sening makanıng bolalısun?! **19** Lekin i Pərvərdigar Hudayım, külungning dua wə iltijsiəqə külək selip, külungning Sanga kəttürən nidasi wə tilikini anglojaysən. **20** Xuning bilən Əz kezəliringni keqə-kündüz bu eygə, yəni Sən: «Mening namınnı u yərdə ayan kılıman» dəp eytkan jayəqə keqə-kündüz tikkəysən; Əz külungning u jayəqə karap kıləjan duasıqə külək salojaxysən. **21** Külung wə həlkinq Isra

bu jayəqə karap dua kıləjan qaçda, ularning iltijalirioğlu külək selip, Əz makanıng kıləjan asmanlardın turup anglojaysən, anglojinqingda ularını kəqürəgəsən. **22** Əgər birsəz əz koxnisioğlu gunah kilsə wə xundakla ixning rast-yaloqanlıkını bekitix üçün kəsəm iqtüzülsə, bə kəsəm bu eydiki kurbangahingning aldiqə kəlsa, **23** Sən kəsəmni asmandan turup anglap, amal kılıp Əz bəndilirinq otturisida əhəküm qıkarəjəysən; gunahı bar adəmning gunahını əzigə kəyturup, əz yolını əz bexiəqə yandurup, gunahsız adəmni aklap əz adillikioğlu karap uningəqə həkkini bərgəysən. **24** Əz həlkinq Israflıng gunahını kəqürüp, ularını Sən ata-bowlirioğlu wə əzlirigə təkədmə kıləjan zeminoğlu kəyturup kəlgəysən. **25** Ular Sanga gunah kıləjini üçün asman etilip yamoqur yaqməydiqən kılıwetləngən bolsa, lekin ular bu jayəqə karap Sanga dua kılıp nəmioğlu etirap kılıp, Sening ularını kiyinqlilikə saloqining tüpəylidin əz gunahının yenip towa kilsə, **27** Sən asmandan turup külək selip, kulliringning wə həlkinq Israflıng gunahını kəqürəgəsən; qünki Sən ularça mengix kerək boləjan yahxi yolni eğitisən wə Əz həlkinqə miras kılıp bərgən zemining üstigə yamoqur yaqdurisən! **28** Əgər zemində aqarqılıq ya waba bolsa, ya ziraətlər dan almisa ya əhal qüxsə ya uni qekətkilər yaki qekətkə liqinkiləri besiwaşla, ya dütəmənlər ularning zemindəkə xəhərlirinən kowuklirioğlu hujum kılıp körxiwalsa, ya hərkəndək apət ya kesəllik bolsa, **29** undakta barlıq həlkinq Israflıng bolsun, hərkəndək kixi bolsun, əzigə kəlgən apətni wə əz dərdini bilip, kollarını bu eygə sunup, məyli kəndək dua yaki iltijsiə kilsən, **30** əmdi Sən turuwatkən makanıng asmandan turup anglap, kəqürüm kıləjəysən, Sən hərbir adəmning kəlbini bilgəqəkə, ezining yollırını əzigə yandurəjəysən (qünki Sənla, pakət Sənla həmmə insan balılırinən kəlbilərini bilgicidursən); **31** xundak kılıp, ular Sən ata-bowlirimizə təkədmə kıləjan zemində olturup əmrinən həmmə künləridə Səndin körkup yollırında mangidən bolidu. **32** Əz həlkinq Israildin bolmiqən, Sening uluqə nəmioğlu, kudrətlik kələng wə sozən bilikinq tüpəylidin yırak-yıraklarda kəlgən müsapir bolsa, u kılıp bu ey tərəpkə karap dua kilsə, **33** Sən turuwatkən makanıng boləjan asmanlarda uningəqə külək selip, u müsapir Sanga nida kılıp tiligininən həmmisigə muwapiq kıləjəysən; xuning bilən yər yüzidəki barlıq, allar nəmioğlu tonup yetip, Əz həlkinq Israildək Səndin körkədiqən bolup, mən yasiqan bu eyning Sening nəmioğlu bilən atalojinini bilidu. **34** Əgər Sening həlkinq Sening tapxurukung bilən dütəməni bilən jəng kilişkə qıqkəndə, Sən tallioğan bu xəhərgə, xundakla mən nəmioğlu atap yasiqan bu ey tərəpkə karap Sən Pərvərdigaroqa dua kilsə, **35** Sən asmanlarda turup ularning duası bilən iltijsiəqə külək selip, ularını nusratka erixtərgəysən. **36** Əgər ular Sanga gunah sadır kıləjan bolsa (qünki gunah kıləmədiqən həqkixi yoktur) Sən ularoja oqazəlinip, ularını dütəmənlərinən koliqə tapxurujən bolsang, bular ularını yırak-yekinoja, əz zəminioğlu sürgün kılıp elib baroşan bolsa, **37** lekin ular sürgün kiliñoğan yurtta əş-hoxini təpəw towa kılıp, ezi sürgün boləjan yurtta Sanga: – Biz gunah kılıp, kəbihlikə berilip Səndin yüz erüp kəttük, dəp yelinsə, **38** – əgər ularını sürgün kıləjanlarning zemində pütün kəlbə wə pütün jenidin Sening taripingə yenip, Sən ularning ata-bowlirioğlu təkədmə kıləjan zeminoğlu, Sən tallioğan xəhər tərəpkə wə mən nəmioğlu atap yasiqan bu ey tərəpkə yəzini kılıp dua kilsə, **39** Sən turuwatkən makanıng boləjan asmanlarda turup ularning duası wə iltijalirinən anglap ular üçün

həküm qikirip, Əz həlkinqning Sanga sadir kıləjan gunahını kəqürüm kıləqəsən; **40** Əmdi i Hudayim, Səndin etünimən, bu yərdə kıləjan dualaroja kezüng oquk, kulinikinq ding boloqay! **41** Əmdi ornungdin turoqin, i Parwərdigar Huda, Sən կudritingning ipadisi boloqan ehədə sandukung bilən, Əz aramgahıngıqıa kırqaysən! Kağınlıring həkkaniyilik bilən kiydürülsün, Memin bəndilirinq yahxilikinqində xadlansun! **42** I Pərvərdigar Huda, Əzüng məsəl kıləjinining yüzünü yandurmiqəsən; Kulung Dawutka kərsətkən eżgərməs mühabbitingini esingətutkaysən!».

7 Sulayman duasını tügitixigila, asmandın ot qüxüp kəydürmə kurbanlıq hərəmdə baxka kurbanlıqlarını koymay kəydürüwətti; Pərvərdigarning xan-xəripi eyni toldurdi. 2 Pərvərdigarning xan-xəripi eyni tolduruwətəkəqka, kahinlər Pərvərdigarning eyiga kirəlmidi. 3 Ot qüxkenlikini wə Pərvərdigarning xan-xəripi eyniñ üstüdə tohıqanlığını kerüp, Israillarning həmmisi tax yatqızulqan meydanda yükünüp bax urup: «Pərvərdigar məhribandur, Uning eżgərməs muhəbbiti mənggütigə turidul!» dəp Pərvərdigar oja ibadət kılıp taxakkür-mədhiyə okuxti. 4 Padixah wə pütkül həlk Pərvərdigarning alidda kurbanlıklarını sundı. 5 Sulayman padixah yığırma ikki ming kala, bir yüz yığırma ming koynı kurbanlıq kılıp sundı. Xundak kılıp padixah wə pütkül həlk Hudanıng eyini [Hudaqa] beqixılıdi. 6 Kahinlər wə xundakla Pərvərdigar oja atıqan sazları tutkan Lawıylar eż orunlurida turatti (padixah Dawut bu sazları Pərvərdigarning mədhiyisidə ixlətkili yaslıqanıdi, [u Pərvərdigar oja]: «Uning eżgərməs muhəbbiti əbədgiqidur» dəp mədhiyə okuqınında ularını ixlittəti); kahinlər Lawıyların ululida turup kanay qelixatti; Israillarning həmmisi xu yərdə eşa turuxkanıdi. 7 Sulayman Pərvərdigarning eyinini aliddiki həylişinə otturisini ayırıp mukəddəs kılıp, u yərdə kəydürmə kurbanlıqlar wə inaklıq kurbanlıqlarını yaoqlarını sundı; qünki Sulayman yasatkan mis kurbangahə kəydürmə kurbanlıqlar, ax hədiyiləri wə kurbanlıqların yaoqlarını kəbul kılıixa kiqip kəldi. 8 Xuning bilən u wakittə Sulayman wə uning bilən bolovan pütün Israil, yəni Hamat rayonıqə kırıx eçizidin tartip Misir ekininqiça həmmə yərlərdin kələğen zor bir jamaət həyt etküzdi. 9 Səkkizinqi künü ular təntənilik bir ibadət yioqlılıx etküzdi; ular yəttə kün kurbangahı Hudaqa atap beqixlioqanıdi andin ular yənə yəttə kün həyt etküzdi. 10 Yətinqi ayning yığırma üçininqi künü padixah həlkni eż ey-qədirlirigə käytirdi; ular Pərvərdigarning Dawutka, Sulaymança wə eż həlkı Israilqa kılıqan yahxılıkları üçün kəlbida xad-huram bolup käytip kətti. 11 Xundak kılıp Sulayman Pərvərdigarning eyini wə padixahning ordısını yasap püttürdi. Sulaymanning kəngliqə Pərvərdigarning eyidə wə eżininq ordısında nəmə kılıx kələğen bolsa, xu ixlarning həmmisi onguxluk pütti. 12 Andin Pərvərdigar keşidə Sulaymança ayan bolup uningçə: «Mən sening duayingni anglidim wə Əzümgim bu jayni «kurbanlıq eyi» boluxka tallidim. 13 Əger Mən asmannı yamoqur yaoqmaydiqan kılıp etiwtəsəm yaki qekətkilərgə zemindiki məhsulatları yəp taxlaxni buyrusam wə yaki həlkim arisoqə waba tarkıtiwtəsəm, 14 [xu qaçqıda] namim bilən ataloqan bu həlkim eżini kəmtər tutup, dua kılıp yüzüümni izləp, rəzil yollırıdin yansa, Mən asmandı turup anglap, ularıng gunahını kəqürimən wə zeminini sakaytiman. 15 Əmdi bi yərdə kılıqınan dualarəqa Mening kezlirim oquk wə kulaklärırm ding boludı. 16 Mən əmdi namim mənggü bi yərdə ayan kılıqınan dəb u eyni tallap, uni Əzümgə mukəddəs kildim; kezimmu, kəlbimmu həmixə xu yərdə boludı. 17 Sən bolsang, atang Dawutning aldimda mangojinidək sənəmu

sanga buyruqinimning həmmisigə muwapiq əməl kiliç üçün bəlgilimlirim wə həkümərimi tutup alımda mangsang, **18** Mən əmdi atang Dawutka: «Israilning təhtidə sanga əwlədingdin olturuxka bir zat kəm bolmaydu» dəp əhədə kılıqinimdək, Mən sening padixahlıq təhtingini Israilning təstidə məhkəmə kılımən. **19** Bırak əgər silər Meningdin yüz ərtüp, Mən silərning aldinglarda jakarlıqın bəlgilimlirim wə əmərlirimini taxlap, baxşa ilahınlarning kullukjıo kırıp qokunsanglar, **20** xu qaçda Mən Israilni ularoq təkdiim kılıqan zeminiñin yulup taxlaymən; wə Əz namimni kərsitixkə Əzümgə mukəddas kılıqan bu eyni nəzirimdin taxlaymən wə Israilni həmmə həlkələr arısida sez-qəqək wə tapa-təninig obyekti kılımən; **21** bu ey gərqə hazır uluq bolsimu, xu zamanda uningdin etkənlərnəng həmmisi kattik, häyrən kılıxip: «Parwərdigar bu zeminoq wə bu eygə nemixkə xundak kılıqandu?» dəp soraydu. **22** Kixilər: — Qünki [zemindiki həlkələr] ata-bowliririnig Hudasi, yəni ularni Misir zemindin qıkaroqan Pərvərdigarnı taxlap, əzlini baxşa ilərələrəqə baçlap, ularoq sajdə kılıp kullukjıda bolqanlıq üçün, U bu pütükül küləpətni ularning bexioq qüxürüptü, dəp jawab beridu.

8 Kundak boldiki, yigirma yil etiip, Sulayman Pərvərdigarning
eyi bilən padixaḥning eyini yasap bolqoşandan keyin, **2** u
Hıram eziqə sowoqa kılqan xəhərlərni kaytidin kurup qıktı;
Israillar xu yərdə olturaklxatı. **3** Sulayman Hamat-Zobah
xəhîrigə berip uni ixoqal kıldı. **4** U yəna qəldiki Tadmorni
wə ezinin Hamatta қuroqan barlıq həzina xəhərlərini yəna
ongxitip kurdı. **5** U yəna Üstünki Bayt-Horon bilən Astinkı Bayt-
Horonni sepi, baldaklıq kowukluları bolqan koroqanlıq xəhərlərə
aylandurdu; **6** Baalatni, xundakla eziqə has həmmə həzina
xəhərlərini, «xəng hərvisi xəhərlərini», atlıklärni orunlaxturqan
xəhərlərni wə Yerusalemda, Liwanda wə ezi soraydiqan
barlıq zemində halioqinini bina kıldı. **7** Israillindən bolmioqan
Hittiylar, Amoriylar, Parizziyalar, Hiyiylar wə Yəbusiyillardın
[İsrail] zeminidə kəlip kaloqanlarning həmmisini bolsa, **8**
Sulayman bularını, yəni Israillar pütütünley yokatmioqan əllərning
kaloqan əwlədlərini küllük həxaqə tuttu. Ular bugünkü künqiqə
xundak bolup kəldi. **9** Lekin Israillardın Sulayman ez ixliri
üçün həqkimni kül kilmay, bəlkı ularını ləxkər, həkümdar-
əməldar, hərwa bilən atlıklärning sərdarları kıldı. **10** Bularindan
padixaḥ Sulaymannıng ixlıqıqıllarning üstügə kəyoqan qong
nazərətqılıri bolup, ikki yüz əllik idi. **11** Sulayman Pirəwnıng
kızını «Dawutning xəhîrixdin ezi uningoqa salduroqan ordıqə
əkəltürdi; qünki u: «Ayalimning İsrail padixaḥı Dawutning
ordisida turuxi muwapik əməs; qünki Pərvərdigarning əhədə
sanduksi baroqanlıq jaylarning həmmisi mukəddəstür», —
dedi. **12** Sulayman bu qəqədə Pərvərdigarning kurbangağıda,
yəni [mukəddəs jayning] aywanining aldiqə salduroqan
kurbangahta Pərvərdigarqa atap kəydürmə kurbanlıq təkdim
kilətti; **13** — yəni Musa pəyoğəmbərning tapxuruki boyiqə,
hər kün, xabat künnləridə, aynıqən birinqi künnləridə wə hər
yilda üç ketim ətküzüldiğən alahidə həyt künnləridə —
«petir nan həyti», «həptilər həyti» wə «kapılər həyti»diki
künnlərdə bekitilgən burqluk kurbanlıqlarını kılətti. **14** Sulayman
yəna atisi Dawutning bəlgiləp bərgini boyiqə kahinlarning
hizmətlirinini wə Lawiyalarning burqlırinini ada kılınxı üçün
newət-guruppları bekitti; Lawiyalarning hər kün mədhiyə
okşux wə kahinlarning aldıda hizmətlərni ada kılıx burqı
bar idi. Sulayman yəna dərwazivənlərini newiti boyiqə hər
dərwazining hizmitini kılıxla bekitti; qünki Hudanıq adımı
Dawutning buyruqı xundak idi. **15** [Kahin-lawiyalar] padixaḥning
kahinlaraqə wə Lawiyalarqa buyruqanlıridin, məyli kəndak ix

bolsun yaki həzinilərgə dair ix bolsun heq bax tartmaytti. **16** Pərvərdigarning əyini selixta, əy uli selinojan kündin tartip pütküqə Sulaymanning barlıq kürulux ixliri puhta tamamlandı. Xundak kılıp Pərvərdigarning əyi pütti. **17** Andin Sulayman Edom zeminidə [Kızıl] dengiz boyidiki Əzəzin-Gəbərgə wə Elatka karap mangdi. **18** Huram [padixah] ez hizmathkarliri arkılık, kemilər wə dengiz yollarıqə piixxiq adamlarını Sulaymanning yəniqə əwətti. Ular Sulaymanning hizmathkarliri bilən billa Ofiroja berip, u yərdin tət yüz əllik talant altun elip, uni padixah Sulaymanning kəxiqə yətküzip kəldi.

9 Xebanıng ayal padixahı bolsa Sulaymanning dangk-xəhrətinini anglap, uni kiyin qıqix-soallar bilən siniojlı Yerusaleməmoja kəldi. U huxbuy buyumlar, intayın tola altun wə yakut-gehərlər artılojan tegilərni elip, qong dəbdəbə bilən kəldi. Sulaymanning kəxiqə kəlgəndə əz kəngliga pükken həmmə ix toopruluk uning bilən sezləxti. **2** Sulayman uning həmmə soriqanlıriqə jawab bərdi. Həqnemə Sulaymanoja ərəngən əməs idi, bəlkı həmmisidə uningoja jawab bərdi. **3** Xebanıng ayal padixahı Sulaymanning danalikləri, yəsiojan orda-sarayə, **4** dastihandiki taamlarə, əməldarlarining katar-katar oltruxlirioja, hizmathkarlirin katar-katar turuxlirioja, ularning kiyən kiyimlirigə, uning sakıyları wə ularning kiyən kiyimlirigə wə uning Pərvərdigarning əyidə atap sunojan kəydürmə kurbanlıklarıqə karap, üni iğiqə qızıxp kətti. **5** U padixahqə: — Mən əz yurtunda silining ixliri wə danalikləri tooprisida anglojan həwər rast ikən; **6** əmma man kelin əz kəzərim bilən kermigiqə bu sezlərgə ixənmigənidim; wə mana, mən həttə yərminimə anglimiqlən ikənmən; silining danalikləri bilən bərikət-bayaxatlıkları mən anglojan həwərdin ziyyadə ikən. **7** Silining adəmləri nemidegən bəhtlik-həf Həmixinə silining aldiliridə turup danaliklərini anglaydiaojan bu hizmathkarliri nəkədər bəhtliktur! **8** Silidin seyüngən, silini ezi üçün İsrailning tahtığə olturoquzojan Pərvərdigar Hudalıri mubarektür! Hudalıri Israiloja baqlıqan muhəbbəti üçün, ularnı məngəgi məzmut tursun dəp U silini toqra həküm wə adalət sürgili ular üstügə padixah kəldi, dedi. **9** U padixahqə bir yüz yigirmə talant altun, intayın kep huxbuy buyumlar wə yakut-gehərlərni səwoja kəldi. Xebanıng ayal padixahı Sulayman padixahka sunojan xunqə zor məkəndikli huxbuy buyumlar xuningdin keyin heq kərungən əməs **10** (Ofirdin altunları əpkəlidiojan Həramning hizmathkarliri wə Sulaymanning hizmathkarliri yənə intayın zor məkəndikli səndəl yaqıqını wə yakut-gehərlərinə elip kəldi. **11** Padixah səndəl yaqıqidin Pərvərdigarning əyi üçün wə padixahning ordisi üçün paləmpəyər yasap həm nəqəm-nawaqıllar üçün qıltarlar wə sazları xuningdin yasatti. Xundak esil səndəl yaqıqı Yəhuda zeminidə bu wakitliqə heq kerüliqə bakmılqanıdır). **12** Sulayman padixah Xebanıng ayal padixahıqə uning eziqə kilojan sowojılıridin axurup səwoja tutti, ayal padixahning kəngli tərtəkən həmməni — nema sorisa, xuni bərdi; andin u hizmathkarliri bilən yoloja qıkıp ez yurtioja kəytip kətti. **13** Sulaymanoja hər yili kəltürülən altunning ezi alta yüz atmix altə talant idi. **14** Bu kirimdən baxka, okşaq-tijarətlər, barlıq ərəb padixahlar wə əz zeminidiki əməldarlarlarmu altun-kümüxləri elip Sulaymanoja tapxurattı. **15** Sulayman padixah iki yüz qong sıparni sokturdı wə hər sıparoja altə yüz xəkəl altun kətti. **16** Xundakla üç yüz kalkənni yapıtlakənən altundin yasidi; hərbir kalkənni yasaxka üç yüz xəkəl altun ixtilidil; padixah ularnı «Liwan ormini sarıyi»qə esip koydi. **17** Padixah pil qılxırıdin qong bir təhtə yasap, uni sap altun bilən əplətti. **18** Təhtning altə kəwətlik pələməpiyi bar idi, uning bir altun

putpərişi təht bilən tutixip turattı; orunduknıng ikki yenida təyanoquqisi bar idi, hərbir təyanoquqıng yenida bardin ərə turojan xırning həykili bar idi. **19** Altə kəwətlik pələməpiyin təsidi, ong wə sol təripidə ərə turojan on ikki xırning həykili bolup, hərbir basquqıng ong-sol təripidə bardin bar idi; baxka həqkəndək əldə uningoja olhxax yasaloqını yok idi. **20** Sulayman padixahıng barlıq jam-piyalılırı altundın yasaloqan; «Liwan ormini Sarayı»diki barlıq əqəm-kuqıllar təwlanıjan altundın yasaloqan; Sulaymannıng künliridə kümüx həqnemə həsablinatti. **21** Qünki padixahıng kemiliri Həramning hizmathkarliri bilən billa Tarixkə berip turattı; «Tarix kemə»lər hər üç yıldır bir kətim kəlip altun-kümüx, pil qılxırı, maymunlar wə tozlanrı əkələtti. **22** Sulayman padixah, yər yüzidiki barlıq padixahlardın bayılıkta wə danalikta üstün idi. **23** Hudanıng Sulaymannıng kəngligə saloqan danalikini anglox üçün yər yüzidiki barlıq padixahlar uning bilən didarlıq arzusı bilən kələtti; **24** kalğanlırning həmmisi əz səwojıtını elip kələtti; yəni kümüx əqəm-kuqıllar, altun əqəm-kuqıllar, kiyim-keqəklər, dubuloqa-sawutular, tetiktlər, atlar wə keşirələrni elip kələtti. Hər yili ular balgilik miqdarda xundak kılətti. **25** Wə Sulaymannıng jəng hərəsiqə qatidiojan atlıri üçün tət ming eojili bar idi, xuningdək on ikki ming atlık əskiri bar idi; u ularnı «çəng hərəsi xəhərləri»gə wə ezi turidiojan Yerusalemə orunlaştırdı. **26** Sulayman [Əfrət] dəryasidin Filistiyə zeminiojıqə takı Misirning qərmişıqə əqəm-kuqıllar boləjan barlıq padixahlıqlar üstidin həkümənələr kıldı. **27** Padixah, Yerusalemda kümüxni taxtəx kəp, kədir dərəshlərini jənubiy təzənglikti. Ümə dərəshlirigə olhxax nuroqun kıldı. **28** Xixilər atlərini Misirdin wə hərkəti yurtlardın Sulaymanoja yətküzip berip turattı. **29** Sulaymannıng baxka əməlleri baxtın ahiriojıqə «Natan payqəməbənning bayanlıri», «Xilohluq Ahiyahıning bixariti», xundakla Nibatning oqlu Yəroboam toopruluk «Aldın kərgüqi İddo kərgün alamət kərənülərlə» deyən kitablarqə pütülgən əməsmidi? **30** Sulayman Yerusalemda turup pütün İsrailning üstidin kırıq yil səltənət kıldı. **31** Sulayman atabowlılıri arısında uhlidi; halayık uni atisi Dawutning xəhəridə dəpnə kıldı; uning oqlu Rəhəboam uning orniqə padixah boldı.

10 Rəhəboam Xəkəmgə bardi; qünki pütükil İsrail uni padixah tikligili Xəkəmgə kəlgənidi. **2** Nibatning oqlu Yəroboam xıxi anglojanda xundak boldı, Misirdin kəytip kəldi (qünki u Sulayman padixahıntı qəqip Misirdə turuwaqtı). **3** Əmədi halayık adəm əwətip uni qəkirtip kəldi. Xuning bilən Yəroboam wə pütükil İsrail kəlip Rəhəboamoja: — **4** Silining atılıri boynımızqə saloqan boyunturukını eojir kıldı. Sili əmədi atılırinin bizgə koyojan kəttik tələpləri bilən eojir boyunturukını yeniklitip bərsilə, silining hizmətləridə bolimiz, deyixti. **5** U ularoja: — Həzirqə kəytip üç kündin keyin andin kəximəja yənə kelinglər, dedi. Xuning bilən həlkə tarilip kətti. **6** Rəhəboam padixah əz atisi Sulayman hayat wəktidə uning hizmitidə turojan moysipitlərinə məslılıqat sorap: — Bu həlkə beridiojan jawabım tooprısında nemə məslılıqat kərsisilər? — dedi. **7** Ular uningoja: — Əgər sili razılık bilən bugün bu həlkəni hux kılıp ularoja məhrəban muamile kərsisip, ularoja yahxi səzələr bilən jawab kilsilə, ular silining barlıq künliridə hizmətləridə boldı, dedi. **8** Ləkin u moysipitlərinə kərsətkən məslılıqatını kəyrip koyup, ezi bilən qong boləjan, alıda hizmitidə boluwaqtan yaxlardın məslılıqat sorap **9** ularoja: — Manga «Silining atılıri bizgə saloqan boyunturukını yeniklətkəylə» dəp tiligən bu həlkəkə jawab beriximiz toopruluk kəndək məslılıqat berisilər? — dedi. **10** Uning bilən qong boləjan bu yaxlar uningoja: — «Silining atılıri boyunturukımızı eojir kıldı, əmədi sili uni bizgə yenik

kilojaya» dəp eytkən bu həlkə sez kılıp: — «Mening qımqıłak barmikim atamning belidin tomraktrur. **11** Atam silərgə eçir boyunturuknı saloqan, lekin mən boyunturukungılları tehimu eçir kılımən. Atam silərgə kamqıllar bilən tənbil-tərbiyə bərgən bolsa mən silərgə «qayanlık kamqıllar» bilən tənbil-tərbiyə berimən», deyəyla, — dedi. **12** Rəhəboam padixah ularoqa: «Üq kündin keyin andin keximoqa yəna kelinqər» deqinidək, Yərəboam wə barlıq həlk üçinqi künü uning kəxiqə kəldi. **13** Rəhəboam padixah moysiptılarning məslihətini taxlap kəpqılıkka qatılık bilən jawab bərdi. **14** U yaxlarning məslihəti boyiqə ularoqa: — Atam silərgə eçir boyunturuknı saloqan, lekin mən uni tehimu eçir kılımən. Atam silərgə kamqıllar bilən tənbil bərgən bolsa mən silərgə «qayanlık kamqıllar» bilən tənbil-tərbiyə berimən, dedi. **15** Xuning bilən padixah həlkinqı sezinı anglımidı. Bu ix Huda taripidin bolən; qünki buning bilən Pərvərdigarning Xilohluq, Ahiyahıning wasitisi Nibatning oqlı Yərəboamoqa eytkən sezi əməlgə axurulidiqan boldi. **16** Pütkül Israil padixahıning ularıng sezığə kulaq salmiojinini kergəndə həlk padixahı jawab berip: — Dawuttin bizgə nemə nesiwə bar? Yəssənəng oqlıda bizning heq mirasımız yoktur! Hərbiringlər ez ey-qedirliringləroja kaytinglər, i Israil! I Dawut, sən ez jəmətinggila iğə bol — dedi. Xuning bilən Israillər ez ey-qedirlirliqə kaytip ketixti. **17** Əmma Yəhuda xəhərliridə olturoqan Israilləroja bolsa, Yərəboam ularıning təstiga həküm sürdi. **18** Rəhəboam padixah baj-alwan begi Adoramı Israilləroja əwətti, lekin pütkül Israil uni qalma-kesək kılıp eltirdi. U qəoşa Rəhəboam padixah aldirap, ezinind jəng hərwisiqə qıkıp, Yerusaleməqə tikiwətti. **19** Xu tərikidə Israil Dawutning jəmətindin yüz erüp, bügüngə kədər uningə karxi qıkıp kəldi.

11 Rəhəboam Yerusaleməqə kəlip, Israil bilən jəng kılıp padixahlıknı əzığa qayturup əkilix üçün Yəhuda bilən Binyamin jəmətindin bir yüz səksən ming hillənən janggiwar əskərni toplidi. **2** Lekin Hudanıng sezi Hudanıng adimi Xemayaqə kəlip: — **3** «Yəhədanıng padixahı, Sulaymannıng oqlı Rəhəboamoqa, Yəhuda bilən Binyamindiki Israilləroja sez kılıp: — **4** «Pərvərdigar mundaq dəydi: — Hujumoqa qıkmanglar, kerindaxliringlər bilən jəng kılımanglar; hərbiringlər ez əyüngləroja kaytip ketinglər; qünki bu ix Məndindur», deqin» — deyildi. Wə ular Pərvərdigarning sezlirigə kulaq saldı, Yərəboamoqa hujum kılıxtn yandi. **5** Rəhəboam Yerusalemda turatti, wə Yəhūdada korojanlık xəhərlərni saloquzanıdi. **6** U Bəyt-Ləhəm, Etam, Təkoşa, **7** Bəyt-Zur, Sokoh, Adullam, **8** Gat, Marəxah, Zif, **9** Adorayim, Lakix, Azikah, **10** Zorah, Ayjalon, Hebronni yasatti; bularıning həmmisi korojanlık xəhərlər bolup, Yəhuda wə Binyaminiñ zəminində idi. **11** U barlıq, kələ-qorojanları mustəhkəmlidi wə ularda sərdarları təyinlidi, zapas axılık, may wə xarablıları təyyarlıdı. **12** U yəna hərkəsini xəhərlərni kəpligən kalkan wə nayzılər bilən korallandurup, alamət mustəhkəmliliwətti. Yəhuda bilən Binyamin uning təripidə turatti. **13** Pütkül Israilda turuwtən kahinlər bilən Lawılyar kəysi yurtta bolmısın uning təripidə turatti. **14** Qünki Yərəboam bilən uning oqlulları Lawılyarları qətkə kəkəp, ularıning Pərvərdigarning hizmitidə bolup kahinlik etkizüxini qəkligənlili üçün, ular əzlininən otlaqları wə mal-müllküni taxlap Yəhuda zeminoqa wə Yerusaleməqə kelişənidi **15** (qünki Yərəboam «yukiri jaylar»diki hizmat üçün «teka ilahlıları» wə ezi yasiojan mozay məbdulrinin kulluklu bolexkə ezi üçün kahinlərni təyinləgənidi). **16** Wə bu [Lawılyar]əqəxip, Israilning həmmə kəbililiridin kənglidi Israillingin Hudasi Pərvərdigarnı seçinip-izdəxkə iradə tikligənlər ata-

bowilirinən Hudasi boləjan Pərvərdigaroja kurbanlıq kılıx üçün Yerusaleməqə keliixti. **17** Xundak kılıp ular Yəhuda padixahlıkinən kükinqi axurup, Sulaymannıng oqlı Rəhəboamnı üç yil qıqländürdü; qünki [Yəhədadikilər] üç yil Dawutning wə Sulaymannıng yolda mangozanıdi. **18** Rəhəboam Maḥalatni əmrıga alıdı. Maḥalat Dawutning oqlı Yərimotning kizi; uning anisi Yəssənəng oqlı Eliabning kizi Abihayıl idi. **19** Maḥalattin Rəhəboamoqa Yəux, Xemariya wə Zələmə degən oqlular tərəldi. **20** Keyinkı wəkətlərə Rəhəboam yənə Abxalomning [nəvrə] kizi Maakahni əmrıga alıdı; u uningə Abiya, Attay, Ziza wə Xelomitlərni tuqup bərdi. **21** Rəhəboam Abxalomning [nəvrə] kizi Maakahni əmrıga alıjan barlıq ayalları wə kənizəkliridin bakrak seyətti; qünki u jəməy on səkkiz ayal wə atmix kənizəknı əmrıga alıjan; u jəməy yigirmə səkkiz oqul, atmix kiz pərəzənt kərən. **22** Rəhəboam Maakahdən boləjan oqlı Abiyani kerindaxliri iqida həmmidin qong xahzadə kılıp tikildi, qünki u uni padixahlıkka waris kılmaqı idi. **23** Rəhəboam aklilanılık bilən ix körüp, oqlullarını Yəhədanıng barlıq, zəminlili wə Binyamining barlıq zəminliridiki barlıq korojanlık xəhərlərə orunlaxturup, uları naħayiti kəp zapas ozuk-tütlük bilən təminlidi; u yənə ularoja nuroqun hotun elip bərdi.

12 Rəhəboamning padixahlıki mustəhkəm boləjanda, xundakla kütqaygəndə, xundak boldiki, u Pərvərdigarning əkanın-əhəkamlarını tərk kıldı wə pütkül Israillərmə uningə qaxıp kətti. **2** Wə ularıning Pərvərdigaroja wəpəsizlik kılıjını tüpəyəldidin, Rəhəboam səltənətinəng bəxinqi yıldı; xundak boldiki, Misirning padixahı Xixak Yerusaleməqə hujum əkozıldı. **3** Xixak bir ming ikki yüz jəng hərwisi, atmix ming atlıq əskərni baxlap kəldi; u ezi bilən billə Misirdin elip qıqqan ləxkərlər, jümlidin Liwiyəliklər, Sukkiyələr wə Efisiyələr san-sanaksız idi. **4** U Yəhūdada təwə boləjan korojanlık xəhərlərni iqxal kıldı, andin Yerusaleməqə hujum kılıxka kəldi. **5** Bu qəoşa Xixak səwəbidiñ Yəhuda əməldarlıri Yerusaleməqə yioñlixənənidə; Ximaya pəyəñəmbər Rəhəboam wə əməldarlırların yenioja kəlip ularoja: — Pərvərdigar mundak dəydi: — «Silər menindin wə kəqkininər üçün, Mənnu silərdən wə keqip Xixakning koliqə tapxurdum» dəydi, dedi. **6** Xuni anglap, Israil əməldarlıri bilən padixah əzliyini təwə kılıp: — Pərvərdigar adildur, deyixti. **7** Pərvərdigar ularıning əzliyini təwə kılıqanlığını körüp Pərvərdigarning sezi Ximayaqə yetip kəlip: — «Ular əzliyini təwə kılıqanlıkən, Mən ularnı əhalik kilmay, bəlkı ularoja azojinə nijat kərsitəmən wə Mening kəyəp turojan oqəzipim Xixakning koli bilən Yerusaleməqə tekülməydi. **8** Həlbuki, ularıning Manga bekinix bilən dunyadiki padixahlıklarıqə bekinixning kandak pərkə barlıkını bilip yetixi üçün, ular Xixakka bekindi bolidü» — deyildi. **9** Xuni bilən Misir padixahı Xixak Yerusaleməqə hujum kılıp, Pərvərdigarning əyidiyi həzinə-bayılıklar bilən padixahıning ordisidiki həzinə-bayılıkları elip kətti. U həmmisini, jümlidin Sulayman yasatkan altun sıpar-kałkanları koymay elip kətti. **10** Ularning ornida Rəhəboam padixah mistin birmünqə sıpar-kałkanlar yasitip, uları padixah ordisining kirix yolinə saklaydiqan pasiban bəglirinən koliqə tapxurdı. **11** Padixah hər kətim Pərvərdigarning eyiğə kiridiojan qəoşa, pasibanlar u kałkanları elip tutup turatti, andin uları yəna pasibanlıqə kəlip koyuxatti. **12** Xuning bilən padixah ezini təwə kılıqandın keyin, Pərvərdigarning əyidiyi uningdin yenip, uni tamamən yokitiwətmidi; Yəhədadikilər iqidimə az-tola yahxi ixlar teplidi. **13** Padixah Rəhəboam Yerusalemda asta-astə kudrat teplip, oz səltənətini sürətti. Rəhəboam təhət qıqqan qeojda kırık bir yaxta idi; u Yerusalemda, yəni Pərvərdigar Əz namını tikləx üçün pütkül Israil kəbililirili iqidin tallıqan

xəhərdə on yətə yil səltənət kıldı; Rəhoboamning anisining ismi Naamah bolup, u Ammoniy idi. **14** Rəhoboam kənglida Pərvərdigarnı izdəxni niyət kilmiojanlılıq tüpəylidin rəzzillik kıldı. **15** Rəhoboamning barlıq kələjan ixliri baxtin-ahriqıqa nəsəb hatırılıridiki «Ximaya pəyəqəmbərninq sezləri» wə «Aldin kərgüqi İddoning sezləri»də pütülgən amasımıdı? Rəhoboam bilən Yaroboam otturısında uruxlar tohtimay bolup turattı. **16** Rəhoboam ata-bowliləri arisida uhlidi, «Dawutning xəhiri»gə dəpnə kıldı. Oqlı Abiya uning orniqə padixah boldi.

13 Padixah Yəroboamning səltənitining on səkkizinci yili Abiya Yəhudadanıng üstüga padixah boldi. **2** U Yerusalemda üç yil səltənət kıldı; uning anisining ismi Mikaya bolup, u Gibeahlıq Uriyəlninq kizi idi. Abiya bilən Yəroboam otturısında urux boldi. **3** Abiya jəng kılıx üçün hillənqan jəngqilərdin tət yüz mingni baxlap qıktı; Yəroboammu hillənqan batur jəngqilərdin səkkiz yüz mingni baxlap qıkip, Abiyaqə karxı sap tütüp turdi. **4** Abiya Əfraim taqılıq rayonidiki Zəmarayim teojoq qıkip mundaq dedi: — «I Yəroboam wə Israil həlkı, gepimqə kələk selinglar! **5** Bilməmsilər, Israilning Hudasi Pərvərdigar «tuzluk əhədə» kılıp, Israilning üstidiki padixahlıklıki Dawutka wə uning əwlədlirioja mənggügə təkdim kılənənə? **6** Lekin Dawutning oqlı Sulaymannıng kuli, Nibatning oqlı Yəroboam kəzəqilip eəz oqojisidin yüz əridi. **7** Xuning bilən bəzi muttaqəhmərlər, «Bəliyaling balılır» uning yenioja yiojılıp, Sulaymannıng oqlı Rəhoboam bilən karxılıxixqa əzllarını küqləndirdi; Rəhoboam u qəoqda tehi yax, səbəy balıdək boləqəqə, ularoja təng kelənlədi. **8** Əmdi silər Pərvərdigarning Dawutning əwlədlirininq kolioja tapxurəjan padixahlıqıja karxı qıkip «ezimizini kərsitimiz» dəysilər; silərninə adıminglar dərvəkə keptür; silərdə yənə Yəroboam silərgə yasap bərgən, ilahlar dəp karılıdıcıq altun mozaylar bar. **9** Silər Pərvərdigarning kahinləri boləjan Hərəunning əwlədləri bilən Lawiyarnı kooqlıwetip, yər yəzidiki baxka əllər kılıqinidək əzllirinqərəqə [halıqanqə] kahin tikliwalan əməsmənidinqərlər? Kimdəkim bir torpak wə yətə kozinizi elip kəliq ezmüni [kahinlikkə] beqixlaymən desə, u Huda bolmiojan butlaroja kahin bolalaydu! **10** Lekin biz bolsak, Pərvərdigar bizning Hudayimizdür, biz uningdin waz kaqmıdu; Pərvərdigarning hizmitidə boləjan kahinlar bolsa Hərəunning əwlədləridür, Lawiyalar ularınlıq hizmitidə turmaqtı. **11** Ular hər künə atisi-alximi Pərvərdigaroja keydürmə kürbanlıqlarını sunup, esil huxbuy yakıldı. Pakiz xiraga «təkdim nanlar»mu tiziq koyulidu, hər künə kəqtə ular altın qiraqdən üstidiki qiraqlarını yandurulidu; qünki biz Hudayimiz Pərvərdigarning tapxurukıja əməl kılıp keliwətimiz. Biraq silər bolsanglar uningdin waz kaqtıngılar. **12** Kərənglər, Huda bizni Baxlıqıqu bolup biz bilən billidur; kollırıqə kanay aloqan, silərgə hujum kılıxıq signal qılıqıx təyyar turidıqan uning kahinlirimü biz bilən billidur. I Israil balılıri, ata-bowanglarning Hudasi boləjan Pərvərdigar bilən jəng kilmangar; qünki silər hərgiz oqlıba kəzənləmsilər. **13** Lekin Yəroboam ularınlıq arkışından hujum kilmək üçün bəktürmə koyojanıdi. Xundakki, Israillar Yəhudadalarıng aldi təripida idi wə bəktürmə kəoxun ularınlıq arkə təripida saklap turattı. **14** Yəhudadalar burulup karışa, mana eəzləri aldi-arkidin hujumoja uqravatıttı; ular Pərvərdigaroja pəryad kətirdi, kahinlarmu kanaylarnı qaldı. **15** Buning bilən Yəhudadalar kəttik quşan ketürüxti; wə xundak boldiki, Yəhudadalar kəttik quşan ketürüxwətəkəndə, Huda Yəroboam bilən barlıq Israillarnı Abiya bilən Yəhudadalarıng aldiidin urup terə-pərəng kıldı. **16** Israillar Yəhudadalarıng aldiidin kəqtı; Huda ularını Yəhudadalarıng kolioja tapxurdi. **17** Abiya bilən uning ədəmləri Israillarnı kəttik kiroqın kıldı; Israillardin hillənqan

bəx yüz ming əskər kətl kıldı. **18** Bu qəoqda Israillar təwən kıldı; Yəhudadikilər ata-bowlilirininq Hudasi Pərvərdigaroja təyanojanlıq üçün oqlıba kazandı. **19** Abiya Yəroboamning kəynidin koqlap mangdi; u uning ilkidin birkənqə xəhərini, yəni Bəyt-Əl wə uning qərə karaxlıq yeza-bazarlarnı, Yexanah wə uning qərə karaxlıq yeza-bazarlarnı, Əfron wə uning qərə karaxlıq yeza-bazarlarnı tərtiwalıdı. **20** Yəroboam Abiyanıng künləridə kaytidin küqlinəlmidi. Pərvərdigarning uni uruxi bilən u əldi. **21** Abiya bolsa əzini kudrat tapkuzdu; u on tət hotun elip, yigirmə ikki oqul, on altə kiz pərzənt kərdi. **22** Abiyanıng baxka ixliri, uning mangənə yolları wə eytəninq sezləri «İddo pəyəqəmbərninq təhlili»də pütülgəndür.

14 Abiya ata-bowliləri arisida uhlidi, kixilər uni «Dawut xəhiri»gə dəpnə kıldı. Oqlı Asa uning orniqə padixah boldi. Asa padixah boləjan künlərdə on yil tinq etti. **2** Asa Hudasi Pərvərdigarning nəziridə durus wə toqra boləjənni kıldı. **3** U yat əllərdin kəlgən but kurbangahlırını wə «yukarı jaylar»ni yoktip, «but türwük»lərni ərüp qəkip, Axərah butlurını kisip taxlıdı, **4** Yəhudadalaroja ata-bowlilirininq Hudasi boləjan Pərvərdigarnı izdəxni, mukəddas kənun-əmərləri tutuxni emr kıldı. **5** U yənə Yəhuda zəminidiki hərbir xəhərlərdin «yukarı jaylar»ni wə «küin türwükliki»ni yokattı. U qəoqda pütün padixahlıq uning həkümənlilikdə tinq-asayıxılıqta etti. **6** U yənə Yəhuda zəminidə birnaqqa koroqanlıq xəhərlərni salırdı, qünki yurt-zəmin aramlıq boldı; Pərvərdigar uning qərə aramlıq bərgəqə, xu yillarda həq urux bolmadi. **7** U Yəhudadalaroja: — Zəmin aldimizda tinq turqəndə, bu xəhərləri sepih bilən korkxalıqan, munarlık, baldaklıq kowukluları boləjan xəhərlər kılıp kuryayı; qünki biz Hudayimiz Pərvərdigarnı izdiginimiz üçün U tinqlik bərdi; biz Uni izdəp kəldük wə U bizning tət ətrapımızda bizgə aramlıq bərdi, dedi. Xuning bilən ular kürəlxnə baxlıdı wə ixliri onguxluk boldı. **8** Asanıng əxənəsi bar idi; Yəhuda əbilisidin kalkan wə nəzəy bilən korrallanqan təq yüz ming əskiri, Binyamin əbilisidin sıpar wə okeya bilən korrallanqan ikki yüz səksən ming kixilik; ularınlıq həmmisi batur əzimətlər idi. **9** U qəoqda Zərah isimlik bir Efiopiylər milyon kixilik əxənə bilən üç yüz jəng hərəwsini baxlap, [Asa] hujum kozəqap Marəxəhəqə kəldi. **10** Asa uning bilən karxılıxixqa atlandı; ular Marəxəhəqə yekin Zəfətəh jiloqisoja kəlip, bir-birigə karxi səp tütüp turuxti. **11** Asa Hudasi Pərvərdigaroja nida kılıp: — I Pərvərdigar, Əz bəndənggə yardımə bərsəng, u küqlük bolsun, ajiz bolsun Sən üçün həqənqə ix əməs. I Pərvərdigar Hudayimiz, bizgə yardım kələyəsən; qünki biz Sanga təyinimiz wə Sening namingda bu zor əxənə qərə kətlini qıktuk. I Pərvərdigar, Sən bizning Hudayimizdursan, insanlar Seningdin əyalip kəlmisun! — dedi. **12** Xuning bilən Pərvərdigar Asa wə Yəhudadalarıng alıda Efiopiylərni urup tiripirən kiliwətti, Efiopiylər kəqtı. **13** Asa əz adəmləri bilən birləktə ularını təki Gərərojıqə kooqlıdı; Efiopiylər xundak yikitildiki, uların bir adəmmü tırık kəlmidi; qünki ular Pərvərdigarning alıda wə uning əxənə alıda kukum-talkan kıldı. Yəhudadalar oqayıt zor jəng qənimətlərini kolioja elip kətti. **14** Ular yənə Gərər ətrapidiki barlıq xəhərlərgə hujum kılıp ixəjal kıldı; qünki Pərvərdigardin zor bir körkənq muxu xəhərlərdikilərni başkanıdi. Yəhudadalar yənə həmmə xəhərni birnimü koymay bulang-talang kıldı, qünki ularla tolımı kəp mal-mülük bar idi. **15** Ular yənə mal bəkən qarwiqılların qədir-kotanlırioju zərb kılıp, nahayıti kəp koy wə tegilərni elip Yerusaleməqə kəydi.

15 Hudanıng Rohı Odədning oqlı Azariyanıng üstigə qüxti. **2** Xuning bilən u Asa bilən kerüxüxkə qıkip uningoqə: — I

Asa, pütkül Yəhudalar wə Binyaminlar, manga կulak selinglər! Silər Pərvərdigar bilən billa bolojininglarda, Umu silər bilən billə bolidü. Silər Uni izlisənglər U silərgə tapkuzulidü; lekin silər Uningdin waz kəqsənglər U silərdin waz keqidü. **3** Israillar uzun künərgiqə həkikiy Huda, təlim beridəqan kahin wə kanun-əhkamlardın juda bolup yürdü; **4** Lekin ular kiyinqılıkla qoşan wakıtlarda Israilning Hudasi Pərvərdigarə qaytip, Uni izdidi wə U ularqa özini tapkuzdi. **5** U wakıtlarda qıkip-kirip turoqanlar ojaq aramlik bolmiojan, qünki hərkəyisi əl-yurtlar malimanqılıq iqidə turattı. **6** Huda ularni hərhil kiyinqılık-malimanqılık iqidə kəlduroqqa, məmlikət bilən məmlikət, xəhər bilən xəhər ezara sokuxup wəyran boldi. **7** Lekin silər bolsanglar, kəysər bolunglar, məzmut turup kolliringləri boxatmanglar, qünki əməlliringlərinə ejir-inamı bardur, dedi. **8** Asa bu gəplərni wə Odəd pəyojəmbər bərgən bekarətni anglojanda u dadillixip, püttün Yəhuda wə Binyamin zəminləridə, xundakla əfraimning taqlıq rayonlarında koloja qüxişən hərkəyisi xəhərlərdiki yirginqlik butlarnı yokattı wə yənə Pərvərdigarning eyidiki aywan aldida turojan Pərvərdigar kurbangahını yengibaxtin yasattı. **9** U barlik Yəhudalar wə Binyaminləri, xuningdək ularning arisida olturak laxkən barlıq əfraimiy, Manassəhəyi, Ximeoniy musapirlərini yioqdi (qünki nuroqun Israillar Asanıng Hudasi Pərvərdigarning uning bilən billə ikeñlikini kərgən bolup, Israildin qıkip Asa tərəpka etkanidi). **10** Asanıng səltənitinining on bəxinqi yili üqinqi ayda ular Yerusaleməq yioqdi. **11** Xu künü ular elip kəlgən jəng əqənimətlərin yətə yüz buka wə yətə ming koynı Pərvərdigarə atap kürbanlıq kıldı. **12** Ular yənə atabowilirinən Hudasi bolojan Pərvərdigarnı püttün kəlbi wə bütün jeni bilən izdəkə bir əhədə tüzüxti; **13** Əhədədə, Israillning Hudasi bolojan Pərvərdigarnı izdimigən kəri-yax, ər-ayal deməy həmmisi əltürülsün, deyildi. **14** Ular yukiri awaz bilən warkırax wə kanay həm buroja qelix bilən Pərvərdigarə qəsəm berixti. **15** Pütkül Yəhuda jamaiti iqtənə kəsimidin xadlandı; qünki ular püttün kəlbi bilən kəsəm iqtənə bolup, Pərvərdigarnı tolimu təlmürüp izdidi; wə U ularqa Əzini tapkuzdi. Pərvərdigar ularqa tet ətrapida aramlik ata kıldı. **16** Asa padixah, yənə qong anisi Maakəhni yirginqlik bir «əxərah» türwütküni yasinqini üqin hənixlik mərtiwsidin qüxtürüwətti. Asa bu yirginqlik butni kəsip, ayaq astida qaylıdı wə Kidron jilojisidə kəydürüwətti. **17** «Yukiri jaylar» yoxitilmisimi, Asanıng kəlbi [Pərvərdigarə] püttünəyən beqixlananıdır. **18** Həm atisi həm u ezi Pərvərdigarə atap yasinqan nərsilərni, jümlidin kümüx bilən altunni wə türklik կaqa-կuqlarıni Hudanıng eyigə kəltərdi. **19** Xu wakittin tartip taki Asanıng səltənitinining ottuz bəxinqi yilioqı urux bolup bəkmidi.

16 Asanıng səltənitinining ottuz altinqi yili, Israillning padixahı Baaxa Yəhudaqən qarxi hujum kıldı; həqkim Yəhudanıng padixahı Asa bilən bardı-kəldi kilmisün dəp, Raməl xəhərini məhkəm kiliq yasidi. **2** U wakittı Asa Pərvərdigarning eyidiki həzinilərdin wə padixahıning ordısidiki həzinilərdin altun-kümüxni elip ularni Dəməxəkə turuxluk Suriya padixahı Bən-Hədədəkə əwətip wə bu həwərni yətküzip: — **3** «Mening atam bilən silining atılırinən arisida bolojandək mən bilən silining arılırında bir əhədə bolsun. Mana, siliqə kümüx bilən altun əwəttim; əmdi Israillning padixahı Baaxa bilən bolojan əhdiliridin kollırını üzsilə; xuning bilən u meni kamal kiliqtin kol üzsün» — dedi. **4** Bən-hədəd Asa padixahıning seziga kirip, eż əkoxunining sərdarlarını Israillning xəhərlirigə hujum kiliqka əwətip, Ijon, Dan, Abəl-mayim, Naftalidiki barlıq ambar

xəhərlərini bekindurdu. **5** Baaxa bu həwərni anglap, Raməl istiləkəmini yasaxtin kolini yioqip, kıruluxlarning həmmisini tohtattı. **6** Asa padixahı bolsa pütkül Yəhudanıng adəmlərini baxlap, Baaxa Raməl xəhərini yasaxqa ixlətkən taxlar bilən yaqaqlarını Ramahtın toxup elip ketti. U muxuların iclitip Gebani wə Mizpahını məhkəm kiliq yasidi. **7** U qaçda, aldin kərgüçü Hənanı Yəhuda padixahı asanıng yenioqə keliq uningoja: — Əzung Pərvərdigar Hudayingoja əməs, bəlkı Suriya padixahıqə tayanojanlıqın iqün Suriya padixahının qoxunu əz kolungdin kutuldu. **8** Efiopiylər bilən Liwyəliklər qong bir koxun əməsmidi? Jəng hərwilir wə atlıq əskərləri intayın kəp əməsmidi? Lekin sən pəkət Pərvərdigarə qaytip, u ularını kolungoja tapxurəcanı. **9** Qünki Pərvərdigar kengli Manga tamamən sadık bolqanlar ojaq yardəmdə bolup, Əzümnı kudrətlik kərsitəy dəp, kəzərlərini püttün yər yüzədə uyan-buyan yügürtüdü. Sən bu ixtə bək əhməklik kildində. Əmdi buningdin keyin uruxlardın halas bolalmaysən, dedi. **10** Buni anglaplə Asa aldin kərgüçə intayın oqəzəplənir, uni zindanıqə solap koydi; uning bu seziga kəhri kaynap ketti. U xu wakıtlarda hələltin bəzilirigə zulum selixkə baxlıqanı. **11** Mana, Asanıng kolojan ixləri baxtın ahirioqıqə «Yəhuda wə Israel padixahlırinə tarihnaması»da pütləngəndür. **12** Asanıng səltənitinining ottuz tokkuzinqi yılıda putida bir kesəl pəyda bolıdı; wə kesili baroqanseri eqirliq kıldı; lekin u aqriqandımu Pərvərdigarnı izdimidi, bəlkı pəkət teviplərdindən yardımə izdidi. **13** Asa səltənitinining kırık bərinqi yılıda oldu, ata-bowlıwili arisida uhlidi. **14** Həlkələr uni «Dawut xəhəri»da eziqə atap təyyarlıt kolojan kəbriga dəpnə kıldı. Ular uni əttarlararning usulı bilən tangxalğın hərtülli döra-dərmandın bolojan bir arı laxma pürkələn jinazioja yatkuzdi həmdə uningoja atap nuroqun huxbuy yandurdu.

17 Oqlı Yəhəxəfat Asanıng orniqə padixah boldı; u Israel padixahlılıq olaqə takəbil turux üçün əzini kückəyti. **2** U hərbəy kücklərini Yəhudanıng həmmə kərojanlıq xəhərlirigə orunluxtarı həmdə Yəhuda zəminioja wə atisi Asa ixtəl kolojan əfraimindiki hərkəyisi xəhərlərgə mudapıə kücklərini turoqzdi. **3** Pərvərdigar Yəhəxəfat bilən billə boldı, qünki u atisi Dawutning baxta yürgüzən yollırında mengip Baal butlını izdimidi, **4** bəlkı atisining Hudasinila izdəp, Uning əmərliridə mengip, Israillarning kilmixlərini dorimidi. **5** Xunga, Pərvərdigar uning padixahlılıktı həkümranlığını mustəhkəmlidi; pütkül Yəhəudadikələr uningoja salam-sowojılları sunup turdu; xuning bilən uning mal-mülki nahayiti kəp, xan-xəhərli nahayiti yukiri boldı. **6** U Pərvərdigarning yollırıda mangoqqa, oqərətlik boldı; uning üstiga u Yəhuda zəminidin «yukiri jaylar»nı wə Axərah butlınıri yokattı. **7** Uning səltənitinining üqinqi yili eziqən əməldərlərinin Bən-Hayil, Obadiya, Zəkeriya, Nətanəl, Mikayalarnı Yəhudanıng xəhərlərində həlkət tolim berixkə əwətti. **8** Ular bilən billə baroqanlardın yənə Xemaya, Nətanıya, Zəbadiya, Asəhəl, Xəmiramot, Yonatan, Adoniya, Tobiya, Tob-Adoniya qatarlıq birkənqə Lawılılar, xundakla yənə Əlixama bilən Yəhəoram deqən iki kahinmə bar idi. **9** Ular Pərvərdigarning Təwrat kənunu kitabını aloqə berip, Yəhuda zəminidiki barlıq xəhərlərni arılap yürüp həlk arisida talim berətti. **10** Yəhudanıng ətrapidiki məməlikətlərning həmmisini Pərvərdigarning körkənqi bastı wə ular Yəhəxəfat bilən urux kiliqka petinalmayıttı. **11** Filistylərdin bəzilirilə Yəhəxəfatka sowoq-salamlar wə kümüx olpanlarını tapxurdu; Ərəblərə padiliridin uningoja yətə ming yətə yüz koqkar, yətə ming yətə yüz teka sowoq kıldı. **12** Yəhəxəfat baroqanseri karamət

kudrat tepip, Yəhədəda birnəqqə körəqan wə ambar xəhiri bina kıldı. **13** U Yəhədaning hərkəysi xəhərliridə nuroqun maddiy axya zapisi təyyarlıdı; Yerusalemidimə uning zəbərdəs batur jəngqilir bar idi. **14** Jəmatlıri boyiqə ularning sani təwəndikiqə: — Yəhəda kəbilisidiki mingbaxlıri iqidə Adnah sərdar bolup, batur jəngqilərdin üy yüz mingqə baxlamqılık kılatti; **15** Adnahning kol astida Yəhəhananıng sərdar bolup, ikki yüz səksən ming adəməq baxlamqılık kılatti; **16** Yəhəhananıng kol astida Zikrining oqlu Amasiya bar idi; u Pərvərdigaroja əzini atıwətkən adəm bolup, ikki yüz ming batur jəngqigə baxlamqılık kılatti. **17** Binyamin kəbilisi iqidə Eliyada degen batur bir jəngqi bolup, oqya wə kalkan bilən kərallanqan ikki yüz ming batur jəngqigə baxlamqılık kılatti; **18** Eliyadaning kol astida Yəhəzabad bolup, jəngqə təyyar koxundin bir yüz səksən ming adəməq baxlamqılık kılatti. **19** Bularning həmmisi padixahning həmizitidə hazırlı turatı; padixahning yənə pütün Yəhəda zeminidiki körəqanlıq xəhərlərgə orunlaxturulqan adəmləri bolsa, ularning sırtida idi.

18 Yəhəxfatning mal-mülki nahayiti kəp, xan-xəhriti nahayiti yukarı boldı; u Ahəb bilən əhdilixip ittipaklxxti. **2** Birnəqqə yıldın keyin u Ahəb bilən kerüxiixə Samariyəgə bardi. Ahəb bolsa uningoja wə uning həmrəhlirliqə atap nuroqun kala, koy soydi; andin u uni Gileadlıki Ramotka billa hujum kılıxka unattı. **3** Israel padixahı Ahəb Yəhəda padixahı Yəhəxfat: — Əzliyi mening bilən billa Gileadlıki Ramotka berixxə makul bolandıla? — dəp soriwidi, u: — Biz silininq mening dəp ayrimayız; mening həlkim ezlirininq həlkidur. Mən ezliri bilən billa jəng kılıxka barmay turmaymən, dəp jawap bərdi. **4** Lekin Yəhəxfat Israelning padixahı: — Ətünimənki, bugün awwal Pərvərdigarning səzini sorap kərgəyla, dedi. **5** Xuning bilən Israelning padixahı pəyəqəmbərlərni, yəni tət yüz adəmni yioqdurup ulardin: — Biz jəng kılıqlı Gileadlıki Ramotka qıksaq bolandu, yok? — dəp soriwidi, ular: «Qıkkıñ, Huda uni padixahıning koliqə beridü, deyixti. **6** Lekin Yəhəxfat bolsa: — Bulardin baxxa yol soriqədək, Pərvərdigarning birər pəyəqəmbəri yokmüdü? — dəp sori. **7** Israelning padixahı Yəhəxfatka jawab berip: — Pərvərdigardin yol soraydiqan yənə bir adəm bar; lekin u mening toopronda kütulgəni əməs, bəlkı daimi balayı'apətni kərsitip bəxarət bərgəqə, man uni eq kərimən. U bolsa İmlaıñıng oqlu Mikayadur, dedi. Yəhəxfat: — I aliyları, sili undak demigəyla, dedi. **8** Andin Israelning padixahı bir qakirini kıqkərip uningoja: — Qakkan berip, İmlaıñıng oqlu Mikayani qakirtip kəl, dəp buyrudi. **9** Əmədi Israelning padixahı bilən Yəhədaning padixahı Yəhəxfat xəhəna kiyimlirini kiyixip, Samariyening dərvazisinin aliddikə hamanda hərbiri ez təhtidə olturuxtı; ularning alddıda pəyəqəmbərlərinin həmmisi bəxarət bərməktə idi. **10** Kənanahıning oqlu Zədəkiya bolsa ezi təmürdin münggüzlərni yasap: — Pərvərdigar mundaq dəydu: — «Muxı münggüzlər bilən Suriylərni yokatıqşa tüsüp ursıla», dedi. **11** Həmma pəyəqəmbərlər xuningqə ohxax bəxarət berip: «Gileadlıki Ramotka qıkip sezsiz muwəppəkçiyət kazınıla; qünki Pərvərdigar uni padixahıning koliqə tapxuridik», deyixti. **12** Mikayani kıqkəriqili barqan həwərqi uningoja: — Mana, həmmə pəyəqəmbərlər birdək padixahıqə yahxi həwər bərməktə; əmədi ətünimən, səning səzüngmu ularningki bilən birdək bolup, yahxi bir həwərnı bərgin, dedi. **13** Əməmma Mikaya: — Pərvərdigarning hayatı bilən əsəm kılımənki, Hudayım manga nemə eytsa, mən xuni eytimən, dedi. **14** U padixahıning aldiqə kəlgəndə padixahı uningoja: — I Mikaya, jəng kılıqlı Gileadlıki Ramotka qıksaq bolandu, yok? — dəp soriwidi, u uningoja jawab berip: — Qıkip muwəppəkçiyət kazınışılər; qünki [dütixmininglər]

kolliringləroja tapxurulidu, dedi. **15** Lekin padixahı uningoja: — Mən sanga qanqə ketim Pərvərdigarning namida rast gəptin baxkisini manga eytməslikkə əsəm iqtüxüüm kerək?! — dedi. **16** Mikaya: — Mən pütkiil Israelning təqəllərə padiqisiz koylardək tarılıp kətənlikləri kerdüm. Pərvərdigar: «Bularning igisi yok; bularning hərbiri tinq-aman eż eyiga kəytən» dedi, — dedi. **17** Israelning padixahı Yəhəxfatka: — Mana, mən siligə «U mening toopronda kütulgəni əməs, bəlkı həman balayı'apətni kərsitip bəxarət beridü», demigənmidim? — dedi. **18** Mikaya yənə: — Xunga Pərvərdigarning səzini angloqın; mən Pərvərdigarning Əz təhtidə olturoqanlığını, asmanın pütkiil koxunluların uning yenida, ong wə sol taripdə turqanlığını kerdüm. **19** Pərvərdigar: «Kim Ahəbni Gileadlıki Ramotka qıkip, xu yərda halak boluxka aldaydu?» — dedi. Birsə undak, birsə mundak deyixti; **20** xu wakitta bir roh qıkip Pərvərdigarning alddıa turup: «Mən berip alday» dedi. Pərvərdigar uningdin: «Kəndək usul bilən aldaysan?» dəp soriwidi, **21** u: «Mən qıkip uning həmmə pəyəqəmbərlirininq aqzıda yaloqanqı bir roh bolıman», dedi. Pərvərdigar: «Uni aldad ilkinggə alalaysan; berip xundak kıl» — dedi. **22** Mana əmədi Pərvərdigar sening bu həmmə pəyəqəmbərlirininq aqzıda bir yaloqanqı rohni saldı; Pərvərdigar sening tooprangda balayı'apətni kərsitip səzlidi» — dedi. **23** Xuni anglap Kənanahıning oqlu Zədəkiya kəlip Mikayaning kaqitoja birni selip: — Pərvərdigarning Rohı kəysi yol bilən məndin etüp sanga sez kılıxka bardi?! — dedi. **24** Mikaya jawab berip: «Əzüngni yoxurux üçün iqtirkiridi eygə yügürgən künida xuni kərisən, dedi. **25** Israelning padixahı əmədi: — Mikayani elip kəyturup berip, xəhər hakimi Amon bilən padixahıning oqlu Yoaxka tapxurup, **26** Ularqa tapılıp: «Padixah mundak dəydu: — Uni zindanqa solap mən tinq-aman yenip kəlgüqılık kiyinap, nən bilən suni az-az berip turunqlar» — dənglər, dəp buyrudi. **27** Mikaya: — Əgər san həkikətən tinq-aman yenip kəlsəng, Pərvərdigar mening wasitəm bilən sez kilməqən bolidu, dedi. Andin u yənə: — Əy jamaat, hərbiringlər anglangılar, dedi. **28** Israelning padixahı bilən Yəhədaning padixahı Yəhəxfatka: — Mən baxxa kiyapətək kərəp jənggə qıqay; sili bolsila eż kiyimlərini kiyip qıksıla, dedi. Israelning padixahı baxxa kiyapət bilən jənggə qıktı. **29** Israelning padixahı Yəhəxfatka: — Mən baxxa kiyapətək kərəp jənggə qıqay; sili bolsila eż kiyimlərini kiyip qıksıla, dedi. Israelning padixahı baxxa kiyapət bilən jənggə qıktı. **30** qünki xundak boldiki, Suriyəning padixahı jəng hərəwisi sərdarlıqı: — Qongliri yataq kiyikləri bilən əməs, pəkət Israelning padixahı bilən soküxungular, dəp buyrudi. **31** Wa xundak boldiki, jəng hərəwilişininq sərdarlırı Yəhəxfatna kərgəndə: — Uni qoşum Israelning padixahı dəp, uningoja olixip hujum kilməkqi boldı; lekin Yəhəxfat pəryad kətərdi, Pərvərdigar uningoja yardım bərdi. Huda ularni uningdin yıraklxaturredi; **32** qünki xundak boldiki, jəng hərəwilişininq sərdarlırı uning Israelning padixahı əməslikini kərgəndə uni kəqəlimay, burulup ketip kələxti. **33** Əməmma birayın karisioqla bir oqya etiwi, ok Israelning padixahıning sawutining mürisidin təwənki ulikidin etüp təgdi. U hərəwilexigə: Hərəwini yandurup meni şəptin qıkarojın; qünki mən yaridər boldum, dedi. **34** U künii jəng barəqənsəri kəttik boldi. Padixah kəqkəqə Suriylərning udulidə eż jəng hərəwisiqə yelinip orə turdi. Kün petxi bilən u eldi.

19 Yəhəda padixahı Yəhəxfat aman-esən Yerusalemidiki ordisiqə kəytip kəldi. **2** Aldın kərgüqi Hənanining oqlu Yəhə padixahı Yəhəxfatning aldiqə qıkip: — Səning rəzzillərning yardımında bolup, Pərvərdigaroja eż boloqanlarnı seyginininq durusmu? Xu səwəbtin Pərvərdigarning oqzıpi bexingoja qüxicidən boldı. **3** Həlbuki, sən axərah butlınızı zemindin yekitip taxliqininq wə Hudani izdəxkə niyat kılqojininq

üçün səndimə yahxılık tepildi, dedi. **4** Yəhoxafat Yerusalemda olurattı; keyinki wakitlarda u həlk arisioja qıkıp, Bəər-Xebadin tərtip Əfraim təqəlirionqə səpər kılıp, həlkni towa kildurup ata-bowlırırmıq Hudasi Pərvərdigaroja yandurdu. **5** U yənə Yəhuda təwəsidi ki barlıq qorqonlıq xəhərlərdə sorakqlarınlı təyinlidi; **6** u sorakqlarıraqa: — Ez kıləolanlırlarıraqa ehtiyatqan bolunglar; qünki silərning həküm qıkırrixinglar insan üçün əməs, bəlkı Pərvərdigar üçündür; silər həküm qıkarojininglarda u qoqum silər bilən billə bolidu. **7** Əmdi Pərvərdigarning wəhimisi kəz aldinglarda bolsun; ez kıləolanlırlarıraqa ehtiyatqan bolunglar; qünki Pərvərdigar Hudayimizda naħəklik yok, yüz-hatır kılıx yok, para yeyixmu yoktur, dedi. **8** Yəhoxafat Lawiylardın, kahinlardin wa Israel jəmətlirinən baxlıridin bəzilərini Yerusalemə moja kəyturup kəlip, ularni Yerusaleməndimu Pərvərdigarning həkümürlərini qıkırrix wə həlkning ərz-dəwələrini bir tərəp kılıxka təyinlidi. **9** Yəhoxafat ularraqa: — Silər bu ixlarnı Pərvərdigarning korkunqida bolup sadəkətlək bilən qin kənglünglərdin bejiringlar. **10** Hərkəs xəhərlərdə turidiqan kerindaxlırlırlarınqaldırlarıraqa elip kalgən barlıq ərz-dəwəsi, maylı u hun dəwəsi bolsun, əkanun-əmər wə həküm-bəgəlimilər toqrisidiki ərz-dəwəa bolsun, ularning Pərvərdigar aldida gunahkar bolup kəlməsləki üçün, xundakla Pərvərdigarning oqəzipi ez bexingləraqa wə kerindaxlırlırlarınqaldırlarıraqa kəlməsləki üçün, ularni həman agaħlandurup turunglar; xundak kilsanglar, gunahkar bolmaysıllar. **11** Pərvərdigaroja təəllük ixlarda silərni bax kahin Amariya baxkurdı; padixaħka dair ixlarda, silərni Yəhuda jəmətinən yolbaxqısı Ismailning ooqli Zəbadiya baxkurdı; silərning hizmitlərində turidiojan Lawiylar bar. Jasartlık bolup ixliringlərni kilinglar wə Pərvərdigar ixni durus kiloquqlar bilən billə bolidu! — dedi.

20 Keyinki wakitlarda xundak boldiki, Moabiylar, Ammoniyalar wə Maoniylardin bəziləri birləşip kəlip Yəhoxafatka hujum kılıxka qıktı. **2** [Qaparmənler] kəlip Yəhoxafatka: — [Ələük] dengizning u ketidin, yəni Edomdin silığa hujum kılıjılı zor bir əkoxun qıkıp kəldi; mana, ular Həzazon-Tamarda, dedi (Həzazon-Tamar yəna «Ən-Gadi» dəpmü atılıdu). **3** Buni anglojan Yəhoxafat korkup, Pərvərdigarnı izdəxka niyət baojlap, pütün Yəhuda təwəsidi «roza tutuximiz kerək» dəp jakarlıdı. **4** Yəhudalar əmdi Pərvərdigardin yardım tililigi yiojıldı; həlk Yəhudanıq hərkəs xəhərləridən qıkıp Pərvərdigardin yardım tiləxkə kəlxidi. **5** Yəhoxafat Yəhuda wə Yerusaleməndik jamaat arisioja qıkıp, Pərvərdigar eyining yengi həylisining aldida era turup **6** mundak dua kılıp: — «I Pərvərdigar, ata-bowlırırmızıng Hudasi, Sən ərxtə turojuqı Huda, barlıq əl-məməkətlərning üstdiñin həküm sürgüqi əməsmidinq? Sening kolung kük-kudrətəkə toloqandı, heqkim Seni tosalımaydu. **7** 1 Hidayimiz, Sən bu zemindiki əhaliñi Əz həlkinq Israillar aliddin koojlap, uni Əz dostung İbrahimning nəsligə mənggülülik miras kılıp bərgən əməsmidinq? **8** Ular xu yərdə turdi həm xu yərdə Sening namingoja atap bir mukəddəshana selip: **9** «Mubada bəximizə birər balayı» apət kəlsə, maylı u kılıq, jaza, waba, aqarqılıq bolsun, kiyinqılıqta kalojan wəktimizdə, muxu ey, yəni Sening aldingda turup, Sanga murajat kılışak (qünki Sening naming muxu eydidi), Sən anglaysən wə kütküzisən» degnədi. **10** Əmdi mana, bu yərəq Ammoniyalar, Moabiylar wə Seir teoqidikilər besip keliwətildi! Ilgiri Israillar Misir zəminindən qıkkən qaoqda Sən Israillarning ularraqa tajawuz kılıxioja yol koymiojanıding; u qaoqda Israillar ularını yokatmay u yərdin aylınip etkən. **11** Əmdi kara, hazır ularning yahxılıkımız kəndək yəl bilən kəyturmakçı boluwatqınıq! Ular bizni Sən bizgə miras kılıp

bərgən bu zemindin koojlap qıqarmakçı boluwatidu. **12** I Hidayimiz, Sən ularning üstdiñin həküm qıqarmamsən? Qünki bizning bizgə hujum kılıxka keliwətikan bu zor əkoxun bilən karxilaxkudək kükimiz yok; nemə kılıximiznunu bilməy kəldük; lekin bizning kezimiz Sanga tikiłip turmakta» — dedi. **13** Bu qaoqda pütün Yəhuda həlkı, ularning կուզակtiki balılıri, hotun bala-qakilirininq həmmisi Pərvərdigarning aldida turatti. **14** Wə xu pəytə Pərvərdigarning Rohi jamaatninq otturisida turojan Lawiylardın Asafning əwlədi boləjan Mattaniyaning qəwrisi, Jəiyləning əwrisi, Binayanıng nəwrisi, Zəkəriyanıng ooqli Yəhəziyələgə qıxtı; **15** U: — I pütün Yəhuda həlkı, silər Yerusalemda turuwatqanlar wə padixah, Yəhoxafat, kulaq selinglar! Pərvərdigar silərə mundak dəydi: — «Silər bu zor əkoxundin korkup kətmənglər wə alakzadə bolup kətmənglər; qünki bu jəng silərningi əməs, bəlkı Hudanıng Əziningidur. **16** Əta ularraqa hujum kılıxka qıkinglar; mana, ular Ziz dananidin qıkıp kəlidi wə silər ularni Yərueł qəlininq aliddiki jiloja eojizida uğritisilər. **17** Silər bu derəm jəngdə uruxuxunglarning hajiti bolmayıdu; pəkət sapka tiziłip turunglar, silər bilən billə boləjan Pərvərdigarning nijat-nusritini kerünglar! I Yəhuda, i Yerusaleməndikilər, korkmənglər, alakzadımu bolup kətmənglər; əta ularraqa hujum kılıxka qıkinglar, Pərvərdigar qoqum silər bilən billə bolidul» — dedi. **18** Bu gəpni anglap Yəhoxafat bexini yərga təkgüzüp tizləndi wə barlıq Yəhuda həlkı həm Yerusaleməndikilər Pərvərdigar aldida düm yiklip Pərvərdigaroja sejdə kıldı. **19** Kohat əwlədi wə Korah, əwlədi iqidiki Lawiylardın boləjanlar orunluridin turuxup intayın küküllük awaz bilən Israillinq Hudasi Pərvərdigarnı mədhiyləxti. **20** Pütün həlk atisi kak sahərdə turup Təkoə qələgə karap atlandı; ular atlinip kətiwatkanda, Yəhoxafat ornidin turup ularraqa: — I Yəhuda həlkı, i Yerusaleməndikilər, gəpimə kulaq selinglar! Hudayinglər Pərvərdigarning təyinlər, qoqum məzmut turozulisilər; Uning pəyəcəmbərlərliqə ixininqlar, yolunglar qoqum rawan bolidu! — dedi. **21** Andin u həlk bilən obdan məslıhətlixip, Pərvərdigarning mukəddəs bəhəyətələkini mədhiyləp, Uningoja atap oqazəl-küy eytidojanları: «Silər Pərvərdigaroja rəhmat-təxəkkür eytinglar, qünki Uning eżgərməs muhəbbiti mənggülüktür!» dəp okuxka təyinlap, əkoxunning alidda mangurdı. **22** Ular təntənə kılıp həmdusana okuxi bilən, Pərvərdigar Yəhuda həlkigə hujum kılıxka qıkkən Ammoniyalar, Moabiylar wə Seir teoqidikilərgə pistirma əwətip, ularni təmarar kıldurdu. **23** Xuning bilən Ammoniyalar bilən Moabiylar Seir teoqidikilərgə hujum kılıxka etti, ularni birini koymay kırıwətti; ular Seir teoqidikilərini kırıp tütəkəndin keyin yənə eżliri bir-birini kirojin kılıxka qüxkənidi. **24** Yəhudalar qəldiki kəzətgahı kəlip xu zor əkoxun tərəpkə karisa, mana keqip kütuləjan birmu adəm yok bolup, həmmə yərni elük kətləp kətəkəndi. **25** Yəhoxafat eżining adəmləri bilən dükəndən olja bulang-talang kılıxka kəlgəndə, ular elüklər bilən billə nuroqun mal-mülük wə kəp kimmətlik buyumları taptı. Ular salduruwalojarınırıng tolikiñindən elip kitiləməy kəldi; olja xunqə kəp bolojaqka, uni yiojwelixka üq kün kətti. **26** Ular tetinqi künü Bərakah, jilojisiqa yiojılıp, Pərvərdigaroja həmdusuna okup mubərəklidi; xunga yərəq təki bügüngə kədər «Bərakah, jilojis» dəp atılıp kəlməktə. **27** Andin barlıq Yəhudadikilər wə Yerusaleməndikilər Yəhoxafatning baxlamqılıkida huxal-huram bolup Yerusalemə moja kəytidi; qünki Pərvərdigar ularni dütəmənləri üstdiñin oqalib kılıp huxallikkə qəmdürgənidi. **28** Ular Yerusalemə moja təmbur, qiltar wə kanayalar qelip kəlip, Pərvərdigarning eyigə kirdi. **29** Barlıq əl-məməlikətlər Pərvərdigarning Israillinq dütəmənlirigə karxi

qikip jəng kılqanlığının angloqanda, Hudanıng wahimisi ularning üstigə bastı. **30** Xuning bilən Yəhoxafatning padixahlıqı tinq-asayıxılıkta boldı; uning Hudasi uning tət etrapını tinq kılqanıdı. **31** Xundak kılıp Yəhoxafat Yəhədua üstigə həküm sürdü. U təhtkə qıkkən qoçda ottuz bəx yaxta idi; u Yerusalemda yigırma bəx yil səltənət kıldı. Uning anisining ismi Azubah bolup, u Xilhining kizi idi. **32** Yəhoxafat kaymaya atisi Asanıng yolda mengip, Pərvərdigarning nəziridə durus bolqanıı kıldı. **33** Pəkət «yukarı jaylar»la yokitilmioqanıdı; həlk tehiqə kəngüllərini ata-bowlirining Hudasiqa mayıl kilmioqanıdı. **34** Yəhoxafatning kələqan ixləri bolsa, mana baxtın ahirliqə «Yəhədua wə Israil padixahlırinin tarixnaməsi»qa kirğızülən «Hənanining oqlı Yəhəuning bayan sezləri»da püttülgəndür. **35** Bu ixlardın keyin Yəhədua padixahı Yəhoxafat tələ rəzil ixlərini kıləqan Israil padixahı Ahəziya bilən ittipək tüzdi. **36** Yəhoxafat Tarixkə baridioqan kemilərini yasaxka uning bilən xırıqləti; xu kemilərni ular Əzəion-Gəbərdə yasatti. **37** U qoçda Marəxəhələk Dodawahuning oqlı Əliezər Yəhoxafatni ayıblap uningoja bəxərət berip: — Ahəziya bilən ittipək tüzginin üçün Pərvərdigar sening yaslıqanlırını buzuwetidü dədi. Dərəwəkə, keyinki wakıtlarda u kemilər buzqunqılıkka uqrap Tarixkə mangalmidi.

21 Yəhoxafat ata-bowliri arısında uhlidi wə «Dawut xəhiri»da dəpnə kıldı; oqlı Yəhəoram uning orniqə padixah boldı. **2** [Yəhəoramning] birmənqə inisi, yəni Yəhoxafatning Azariya, Yəhəiyəl, Zəkəriya, Azariyəh, Mikail wə Xəfatiya degen oğulları bar idi; ularning həmmisi Israil padixahı Yəhoxafatning oğulları idi. **3** Əlarning atisi ularoja nuroqun altun, kümütx wə kimmətlik buyumları, xundakla Yəhədua zemini diki birkənqə körqanlıq xəhərni sowoja kıldı; pəkət padixahlıqı bolsa, Yəhəoram qong oqlı bolqəqə, uningoja bərdi. **4** Yəhəoram atisining padixahlıq təhtigə qikip hökükini mustəhkəmlidi. Andin u barlıq inilirin, xundakla Yəhədadıki birkənqə əməldərlərni kılıqlap kətl kıldı. **5** Yəhəoram təhtkə olturoqinida ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət kıldı. **6** U Ahab jəmətidikilərgə oxhax, Israilning padixahlırları mangajan yolda mangdi, qünki u Ahabning kızını əmrigə aloqanıdi; u Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqanı kıldı. **7** Birak Pərvərdigar Dawut bilən tüzgən əhdisi səwəblik, Dawutka wə uning əwlədlirioqa məngüy eqməydioqan bir qiraq qalduray dəp, wədə kılqını boyiqə Dawutning jəmətinə yok kılıp taxlxnı halımıdi. **8** [Yəhəoramning] səltənətidiki künnlərde Edomlar Yəhədadın ayrılip qikip, əz aldiqə ezlirigə həkümranlıq kılıdıcıqan bir padixah tıktı. **9** Yəhəoram, sərdarları wə barlik jəng hərəkəti [İordan dəryasının] etüp, keçidə kəzoxılıp qikip, əzlini körkxiwalıqan Edomlılar oja wə jəng hərəkəti sərdarlıriqə həjum kılıp oqlıb kəldi. **10** Əhalbüki, Edomiyalar xuningdin etiwarən Yəhədaqa kərxi qikip, təki bügüngə kədər Yəhədanıng həkümranlığının ayrılip turdi. Yəhəoram ata-bowlirining Hudasi Pərvərdigarnı taxlıqını üçün Libnahlıklarını xu qoçda uningoja kərxi qikip uning kolidin ayrılip qikti. **11** Uning üstigə, Yəhəoram yənə Yəhədanıng taqılırında «yukarı jaylar»ni yasitip, Yerusalemda turuwtəkənlərni buzqunqılıkka putlaxturdu, Yəhədalarnımu xundak azdurdı. **12** Xu wakıtlarda İlyas peyqəmber təripidin yeziloqan bir məktup Yəhəoram oja təgdi, uningda mundaq deyildi: «Sening bowang Dawutning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydu: «Şən atang Yəhoxafatning yollarında mangmay, xuningdək Yəhədua padixahı Asanıngmu yollarını tutmay, **13** bəlkı Israil padixahlırinin yollarında mengip, Yəhədalarnı wə Yerusalemda turuwtəkənlərni huddi Ahab jəmətidikilər buzqunqılıkla kılqandək buzukqunqılıkla qoçda uningoja kərxi qikip uning kolidin ayrılip qikti. **14** Pərvərdigar sening həlkinqni, hotun bala-qaklırlıqni wə barlıq mal-mülküngə alamət zor zərb bilən urudu. **15** U senimu eoir wabalar bilən urup, üçqəy-baqrıngını eoir kesəlgə muptila kılıduki, kesiling kündin küngə eeqirixip, üçqəyliiring ekip qikidü» deyilgəndi. **16** Keyinki wakıtlarda Pərvərdigar Filistiyələrning wə Eftiopiyələrning yenidiki ərəblərning rohını Yəhəoram oja kərxi kəzoxaqı. **17** Xuning bilən ular Yəhədua zemini oja zərb kılıp besip etti wə padixah ordisidiki barlıq mal-mülükni bulang-talang kılıp, oğulları bilən hotunlarını tutkun kılıp elip kətti; ular kanji oqlı Yəhədaqəzədin bələk oğullarından birinimə qaldurımdı. **18** Bu wəkədin keyin Pərvərdigar Yəhəoramı urup, üçqəylini sakıymas eoir kesəlgə rişirat kıldı. **19** Wə xundak boldiki, uning kesili kündin-küngə eeqirixip, ikki yil wakıt etüxkə ata kələpəndə, kesəllik tüpəylidin üçqəylini texilip qıxtı, u tolum azəblinip oldu; uning həlkətə ata-bowlirini izzətləp ular oja huxbu yakkandək, uningoja həqkəndək, huxbu yekip olırmıdi. **20** Yəhəoram tahtkə qıkkə qeoçda ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət kıldı wə u dunyadın kətkəndə həqkim uningoja kəyəq-həsərət qəkmidi. Halayık uni «Dawut xəhiri»gə dəpnə kıldı, lekin padixahlar kəbristanlıqıja dəpnə kilmidi.

putlaxturoqanlıq üçün, xundakla atangning jəmətidikilərni, yəni ezungdin yahxi bolqan inilirinqni kətl kılıqinən üçün, **21** Pərvərdigar sening həlkinqni, hotun bala-qaklırlıqni wə barlıq mal-mülküngə alamət zor zərb bilən urudu. **15** U senimu eoir wabalar bilən urup, üçqəy-baqrıngını eoir kesəlgə muptila kılıduki, kesiling kündin küngə eeqirixip, üçqəyliiring ekip qikidü» deyilgəndi. **16** Keyinki wakıtlarda Pərvərdigar Filistiyələrning wə Eftiopiyələrning yenidiki ərəblərning rohını Yəhəoram oja kərxi kəzoxaqı. **17** Xuning bilən ular Yəhədua zemini oja zərb kılıp besip etti wə padixah ordisidiki barlıq mal-mülükni bulang-talang kılıp, oğulları bilən hotunlarını tutkun kılıp elip kətti; ular kanji oqlı Yəhədaqəzədin bələk oğullarından birinimə qaldurımdı. **18** Bu wəkədin keyin Pərvərdigar Yəhəoramı urup, üçqəylini sakıymas eoir kesəlgə rişirat kıldı. **19** Wə xundak boldiki, uning kesili kündin-küngə eeqirixip, ikki yil wakıt etüxkə ata kələpəndə, kesəllik tüpəylidin üçqəylini texilip qıxtı, u tolum azəblinip oldu; uning həlkətə ata-bowlirini izzətləp ular oja huxbu yakkandək, uningoja həqkəndək, huxbu yekip olırmıdi. **20** Yəhəoram tahtkə qıkkə qeoçda ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət kıldı wə u dunyadın kətkəndə həqkim uningoja kəyəq-həsərət qəkmidi. Halayık uni «Dawut xəhiri»gə dəpnə kıldı, lekin padixahlar kəbristanlıqıja dəpnə kilmidi.

22 Yerusalemda turuwtəkənlər Yəhəoramning kərxi oqlı Ahəziyanı uning orniqə padixah, kılıp tıktı; qünki ərəblər bilən billə bargahqə besip kirğan karakqıllar Ahəziyanıng akilirini koymay əltürüwətəkəndi. Xuning bilən Yəhədua padixahı Yəhəoramning oqlı Ahəziya səltənət kıldı. **2** Ahəziya təhtkə qıkkə qeoçda yigırma ikki yaxta idi; u Yerusalemda bir yil səltənət kıldı. Uning anisining ismi Ataliya bolup, Omrining [nəwərə] kizi idi. **3** Ahəziyanı Ahab jəmatining yollırıqə mangdi; qünki uning anisi uni rəzillikkə ündayıttı. **4** U Ahab jəmati kılıqindək, Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqanı kıldı; qünki uning atisi elgəndən keyin Ahab jəmətidikilər uni əhaləkətə elip baridioqan rəzil nəsihətlərni berətti. **5** U ularning nəsilhətigə aqixip, Israil padixahı Ahabning oqlı Yəhəoram bilən birlikdə Gileadlı Ramotka berip Suriyə padixahı Həzəəl bilən sokuxtı; xu qoçda Suriyələr Yəhəoramı zəhimpləndirdi. **6** Andin Yəhəoram Ramahda Suriyə padixahı bilən sokuxkən qoçdiki jaraħətlərini dawalitix üçün Yizrəlgə kəyti. Andin Yəhəoramning oqlı Yəhədua padixahı Azariya Ahabning oqlı Yəhəoramning kesəl bolup kələqanlıq səwəbidiñ uni yoklıqılı Yizrəlgə bardi. **7** Əhalbüki, Ahəziyanıng Yəhəoramı yoklıqılı baroçını dəl əzini əhaləkətə elip baridioqan, Huda bekitkən ix idi. Qünki u baroçandın keyin Yəhəoram bilən birlikdə Ninxining oqlı Yəhəuoja kərxi sokuxuxka qıktı. Muxu Yəhəuoja əşlida Pərvərdigar təripidin Ahabning jəmatini yokitix üçün masih kılıqəndən. **8** Wə xundak boldiki, Yəhə Huda bekitkən həkümni Ahab jəmatining üstigə yürgütən waktida, u Yəhədadıki əməldərlərni wə Ahəziyanıng hizmitidə bolqan kerindaxlirining oğullarını uqrıtip, ularni koymay əltürüwətə. **9** Yəhəuoja Ahəziyanımu izdi; kixilər uni tutuwaldı (u Samariyəgə yoxurunuwalıqanı). Ular uni Yəhəuning aldiqə aqipir əltürdü. Ular uni dəpnə kıldı, qünki kixilər: «Bu degən Pərvərdigarnı qin kənglidin izdigan Yəhoxafatning nəwrisidur» deyəndi. Ahəziyanıng jəmatidə padixahlıqni koliqə aloqadək birədən kalmıdi. **10** Əmdii Ahəziyanıng anisi Ataliya oqlıning elçinini kərgəndə, Yəhədua jəmatidiki barlıq xəl nəslini əltürüwətə kəzoxalı. **11** Lekin padixahı qızı Yəhəbebiyat əltürüwətə alıda turoqan padixahıning oğullarının arısından Ahəziyanıng oqlı Yoaxni oqrılikqə elip qikip, uni wə inik anisini yastuk-kırlik

ambirioja yoxurup koydi. Xundaq kılıp padixaħ Yəħoramning kizi, (yəni Ahazıyanıng singlisi), [bax] kahin Yəħuyadaning hotunu Yəħoxebiyat Yoaxni Ataliya əltürütəmənisun dəp Ataliyadın yoxurup koydi. **12** Andin keyin Yoax ular bilən Pərwərdigarning eyidə altə yil yoxurunup turdi; u qəoħda Ataliya Yəħuda zeminida səltənət kılatti.

23 Yəttinqi yili, Yəħoyada jasaretka kılıp, Yerohamning oqli Azariya, Yəħoħanannıng oqli Ismail, Obədninq oqli Azariya, Adayanıng oqli Maaseyah, wə Zikrinning oqli Əlixafat katarlار birkənqə yüzbeñini qakirip ular bilən əħħad tützi. **2** Ular Yəħuda zemininari arılap, Yəħudadiki hərkəysi xəħərlərdin Lawiylarını wa Israeldiki qong yolbaxxilarnı yiċċid; ular Yerusaleməmoja kelixti. **3** Pütkül jamaat Hudanıng eyidə padixaħ bilən əħħadiləxti. Yəħoyada ularoja: — Padixaħning oqli Pərwərdigarning Dawutnıng əwladlıri toopruluk wəda kilojniñdək qoqum səltənət kılıdu. **4** Mana silər kılıxinglar kerək bołojañ ix xuki: — Xabat künidə pasibanlik newiti kəlgən kahinlar bilən Lawiylarning üqtin biri hərkəysi dərwazilarnı muhəpizət kılısun; **5** üqtin biri padixaħ ordisini, üqtin biri «Ul dərwazisi»ni muhəpizət kılısun; baxxilarning həmmisi Pərwərdigar əyining høyilirida bolsun. **6** Lekin kahinlar həm wəzipa etəydiqən Lawiylardin belək heqkimni Pərwərdigarning eyigə kirgüzmişim (kahin-laçılıwar pak-mukəddəs dəp hesablanojaqka kirixiga bolidu). Baxka həlkinqing hərbiri Pərwərdigar əzığa bekitken jaylarnı kezət kilsun. **7** Lawiylarning hərbiri koliċa korrallırını elip padixaħni orap tursun; ez məyliqə mukəddəs əyigə kirixka urunojan hərkim əltürüləsun; silər padixaħ, kirip-qikip yürginidə uning yenidin ayrılmanglar, — dedi. **8** Lawiylar bilən Yəħudalarning həmmisi kahin Yəħoyadaning barlıq tapiliojanlarını bəja kəltərütixti. Lawiylarning hərbiri xabat künı newatqılıkka kirgən wa newatqılıktin qüxkənlərni ez yenida kəldurup kaldi; qünki kahin Yəħoyada heqkimni newatqılıktin qüxükə koymidi. **9** Andin Yəħoyada kahin Dawut padixaħning Pərwərdigarning eyidə saklaklik nəzər wə kalkan-siparılarnı yüzbeñilaroja tarkitip bardi. **10** U yəna keqpilikni, hərbiri koliċa ez nazisini tutkən haldə, ibadəthanining on taripidin tartip sol taripiqi, kurbangah bilən ibadəthanini boylap padixaħning ətrapida turoquzdi. **11** Andin ular xahzadini elip qikip, uning bexişa tajni kiygüzüp, uningoja guwahnamılarnı berip, uni padixaħ kıldı; Yəħoyada wə uning oqulları [ħuxbuġ may bilən] uni məsħi kıldı wə «Padixaħ yaxisun!» dəp towlaxti. **12** Ataliya həlkələrning qepixip yürgənlilikini wə padixaħni tariplawatqanlıkini anglap, Pərwərdigarning eyigə kirip, keqpilikning arisoja kıldı. **13** U əkarisa, mana padixaħ əyning dərwazisida, tūwrükning yenida turatti; padixaħning yenida əməldərlər bilən kanayqılar tiziqlənəndi, barlıq yurtning həlkəi xadlinip kanay qelixətti, nəoqmıqilər hərəhil sazlarını qelip, jamaatni baxlap mədhiyə okutuwattati. Buni kergən Ataliya kiyimlirini yırtip: — Asiylik, asiylik! — dəp warkirdi. **14** Əmmə Yəħoyada kahin koxunoja məs'ul bołojañ yüzbeñiları qakirip ularoja: — Uni sapliringlar otturisidin sırtka qikiriwetinqar; kimdəkim uningoja əgəxsə kiliqlansun, dəp buyrudi. Qünki kahin: — Uni Pərwərdigarning eyi iqida əltürməngələr, dəp eytkanidi. **15** Xuning bilən ular uningoja yol boxitip bərdi; u ordining «At dərwazisi» bilən padixaħning ordisioja kirgənda [ħəkkərlər] uni xu yərda əltürdi. **16** Yəħoyada, pütkül jamaat wə padixaħ birlikte: «Pərwərdigarning həlkə bolayı» deqən bir əħħidni tüxüti. **17** Andin barlıq həlkə Baalning buthanisoja berip uni buzup taxlıdi; uning kurbangahlıları bilən məbudiłrinini qekip parə-parə kılıp, Baalning kahini Mattanni kurbangahıarning alidə əltürdi.

18 Andin keyin Yəħoyada kahin Pərwərdigarning eyidiki barlıq məs'uliyətlərni Lawiyyə kəbilisining kahinlirininq koliċa tapxurdi. Kahinlarnı bolsa, əslida Pərwərdigarning eyi ixliρja newit bilən karaxka, Pərwərdigaroja atap kəydürma kurbanlik sunuxka Dawut tayinligənidi. Ular kurbanlıkları Dawutnıng kersətmiləri boyiq, huxal-huramlıq iqida naqmə-naħwa okuqjan haldə Musa qapaxurulən Təwrat-kanunida püttülginiñdək sunuxka məs'ul idi. **19** [Yəħoyada] yəna Pərwərdigar əyining hərkəysi dərwazilirioja dərwaziwənlərni tayinlidiki, hərkəndək ixlardın napak kiliqjan adəmlər kırğızılmayıttı. **20** U yəna yüzbeñiləri, aksəngəklər, həlk iqidiki yolbaxxilər wə yurtnıng hamma həlkini baxlap kılıp, padixaħni Pərwərdigar əyidin elip qüxüp, «Yükirriki dərwaza» arklıq ordioqa akirip, padixaħlıq təhtige olturoquzdi. **21** Yurtnıng barlıq həlkə xadlinatti; ular Ataliyanı kiliqlap əltürgəndin keyin, xəhər tinq bolup kıldı.

24 Yoax təhtkə qikqan qeojda yətta yaxta idi, u Yerusalemda kırık yil saltənət kıldı. Uning anisining ismi Zibiyah bolup, Baər-Xebalik idi. **2** Yəħoyada kahin hayat künliridə Yoax Pərwərdigarning nəziridə durus bołoqanni kılatti. **3** Yəħoyada uningoja ikki hotun elip bərdi, u birkənqə oqul-kız parzənt kərdi. **4** Xuningdin keyin Yoax Pərwərdigarning eyini kaya yasitix niyitiga kıldı, **5** u kahinlarnı wə Lawiylarını yiċċip ularoja: — Hudayinglarning eyini onglitip turux üçün Yəħuda xəħərlirigə berip, barlıq Israilliardın yillik iana toplanglar; bu ixni tezdir bejiringlar! — dedi. Lekin Lawiylar bu ixni bejirixxə anqə aldirap kətmidi. **6** Buni ukkən padixaħ bax kahin Yəħoyadanı qakirtip uningoja: — Əzli nemixka Lawiylarоja Pərwərdigarning kuli Musa Israıl jamaitigə Hudanıng guwahlıki saklaklıq qədər üçün bəlgililən bajni Yəħuda wə Yerusalemın elip keliixka buyrumidila? — dedi **7** (qünki əslida razil hotun Ataliya u uning oqulları Hudanıng eyigə besüp kirip, Pərwərdigarning eyidiki barlıq mukəddəs buyumları elip Baal butliroja atap təkədüm kiliwətənəndi). **8** Xuning bilən padixaħ buyruk qüxürüp, bir sanduk yasitip Pərwərdigar eyining dərwazisining sırtıqə koypozu; **9** andin: «Hudanıng kuli Musa qeləd Israillarning üstigə bekitken bajni yiċċip əkilip Pərwərdigaroja tapxurunglar» deqən bir ukturux Yəħuda bilən Yerusalem təwəsida qikirildi. **10** Barlıq əməldərlər wə barlıq həlk huxal haldə bajni əkilip sanduk toloquqə uningoja taxlıdi. **11** Lawiylar pul sandukını padixaħ bu ixka məs'ul kiliqjan kixining aldiqə əkalgändə, ular baj pulining kep qüxkənlərini kersa, andin padixaħning katipi bilən Bax kahinining adımı kılıp pul sandukını engütürp kurukdiqəndən keyin, yəna əsli orniqə apirip koypatti. Hərkəni xundaq bolup tirdi; nahayiti kəp pul yiċċildi. **12** Padixaħ bilən Yəħoyada pulni Pərwərdigar eyidili ix bejrgüllergə tapxurdi; ular [buning bilən] Pərwərdigarning eyini ongxax wə asliga kəltərüt üçün taxqılar bilən yaqaqqılarnı, temürqılər bilən miskərlərni yallidi. **13** Ixləmqılər tohtimay ixli, ongxax ixi ularning kolida onguxluk elip berildi; xundaq kılıp ular Pərwərdigarning eyini əslidiki əlqəm-lahiyəsi boyiq yasidi, xundaqla uni tolimu puhta kılıp yasap qikti. **14** Ular ixni püttürgəndin keyin exip kiliqjan pulni padixaħ bilən Yəħoyadanıng aldiqə əkilip tapxurdi. Ular buning bilən Pərwərdigarning eyi üçün hərəhil aswab-buyumları, jümlidin ibadət hiszmitidiki hərəhil buyumlar, kəydürma kurbanlıklarıja munasiwətlik kəqa-kuqa, kazan-ətəsərlər wə hərəhil altun-kümüx baxka buyumları yasatı. Yəħoyadaning barlıq künliridə, ular Pərwərdigarning eyidə kəydürma kurbanlıknı daim sunup turdi. **15** Yəħoyada kərip, yaxaydiqən yexi toxup oldi; u eləqen qaoħda bir yüz ottuz yaxta idi. **16** Ular uni «Dawut xəħri»da padixaħlar katarida dəpnə

kıldı, qünki u Israiloja həm Hudaoja wə uning əyigə nisbətən nahayıti qong təhpa kərsətkənidi. **17** Yəhoyada elgəndin keyin Yəhudadıki yolbboxqlar padixahning aldiqə kelip uningoja bax urdi; padixah ular kərsətkən məslıhətni makul kərdi. **18** Ular ata-bowlirinən Hudasi Pərvərdigarning eyidin waz keqip, Axərah wə butlarning kullukçıqı kırıxtı. Ularning bu gunahı səwəblik Hudanıng oqəzipi Yəhuda bilən Yerusalem dikilərninə bəxioja kəldi. **19** Xundak bolsimu, Pərvərdigar ularını Əzığa yandurux üçün yənilə ularning arisioja pəyoqəmbərlərni əwətti; bu pəyoqəmbərlər gərqə ularni aghaşanduroqan bolsimu, lekin ular yənilə կulak salmadi. **20** U qəoja Hudanıng Rohı bax kahin Yəhoyadanıng oqlı Zəkəriyaqə qüxti, u həlkning aldida əra turup ularqa: — Huda mundak dəydi: «Sılər nemixkə Pərvərdigarning əmirlirigə hiləplik kılısilər? Sılər həq rawajlık kərməsilsər, qünki sılər Pərvərdigardin waz kəqtinglər wə Umu silərdin waz kəqtisi», — dedi. **21** Halayık [Zəkəriyanı] əltürükə kəstəldi; ahir ular uni padixahning əmri boyiqə Pərvərdigar eyining həylisidə qalma-kesək kılıp əltürüwətti. **22** Padixah Yoax Zəkəriyanıng atisi Yəhoyadanıng əyigə kərsətkən xəpkətini yad etmək tüğül, əksiqə uning oqolini əltürüwətti. Zəkəriya jan tütük aldida: — Pərvərdigar bu ixni nəzirigə elip, uning həsabını alsun! — dedi. **23** Xu yilning ahirida Suriyəning əxunı Yoaxkə hujum kılıp kəldi; ular Yəhuda oja wə Yerusalem oja tajawuz kılıp kirip, həlk iqidiki yolbboxqlarını əltürüp, uların aloqan pütün urux oqənimətlərini Dəməxk padixahning aldiqə elip bardı. **24** Dərvəkə Suriyə əxunidin pekət az bir kisim əskərlər kəlgən bolsimu, lekin Yəhudalar ata-bowlirinən Hudasi Pərvərdigardin waz kəqənliliklə üçün Pərvərdigar qong bir əxununu ularning koliqə tapxurdi; ular Yoaxkə jaza ijrə kıldı. **25** Suriyalar Yoaxni taxlap ketkən qəoja (qünki u kəttik, aqrip kələjanidi) uning əz hizmətkarlırları bax kahin Yəhoyadanıng oqlining keni üçün intikam elix kerək dəp uni kəstəldi; ular uni kariwitidilə əltürüwətti. U xu yol bilən əldi; xixlər uni Dawut xəhəridə dəpnə kılıqını bilən, biraq padixahlarning əkbərstanlılıqı dəpnə kilmidi. **26** Uni kəstligənlər munular: — Ammoniy ayal Ximiyatning oqlı Zabad bilən Moabiy ayal Simritning oqlı Yəhəzabad idi. **27** Yoaxning oqulları, uningoja karitilən kəttik wə nuroqun aghaş bexarətlər, xundakla uning Hudanıng eyini yengibaxtin selixkə dair ixliri «padixahlarning təzkiriləri» deyən kitabning izahlıriqə pütilgəndur. Yoaxning oqlı Amaziya uning orniqə padixah boldı.

25 Amaziya təhtkə qıkkən qeojda yigirmə bəx yaxta idi, u Yerusalemda yigirmə tokkuz yil səltənət kıldı. Uning anisining ismi Yəhəzaddan bolup, Yerusalemıq idi. **2** Amaziya Pərvərdigarning nəziridə toopra bolovan ixlərini kıldı, lekin pütün kəngili bilən kilmidi. **3** Wə xundak boldiki, u padixahlıklını müstəhəkəmlıwaloqandın keyin padixah atisini əltürən hizmətkarlırını tutup əltürdi. **4** Lekin Musaoja qüxtürən kanun kətibə Pərvərdigarning: «Nə oqulları oqulları üçün elümgə məhkum kılıxkə bolmayıdu nə oqullarını atılıri üçün elümgə məhkum kılıxkə bolmayıdu, bəlkı hərbəri əz gunahı üçün elümgə məhkum kiliinsun» dəp pütülgən əmri boyiqə, u əltürgiqilərning balılırını elümgə məhkum kilmidi. **5** Amaziya Yəhudalarını yiojip, jəmətlirigə karap pütün Yəhudalarını wə Binyaminlarnı mingbəxi wə yüzbəxilar astioja bekitti; u uların yigirmə yaxtin axşanlarning sanını elidi, jəngə qıkalayıqdan, koliqə nayza wə կalçan alalayıqdan hil ləkərdən üç yüz ming adəm qıktı. **6** U yənə bir yüz talant kümüx sərp kılıp Israildən yüz ming batur jəngqi yalliwalı. **7** Lekin Hudanıng bir adımı uning aldiqə kelip: — I padixahım, Israıl əxununu əzli bilən billə baroqumzıqayla;

qünki Pərvərdigar Israillər yaki Əfraimiyarlarning həqkəyisini bilən billə əməs. **8** Hətta sili qokum xundak kılımən, bataranə kürəx kılımən desilim, Huda əzəlirini düxmən alıdə yikichteti, qünki Huda insanoja yardım berixkumu qadirdur, insanni yikichtetikumu qadirdur, dedi. **9** Amaziya Hudanıng adımiga: — Əməs mən Israılın yallanma əxunıqə bərgən yüz talant kümüxni kəndak kılısam boldı? — dəp soriwidi, Hudanıng adımı uningoja: — Pərvərdigar əzliqə buningdimu ziyyədə kəp berixkə qadirdur, dəp jawab bərdi. **10** Xuning bilən Amaziya Əfraimdin əyigə kəltürülgən yallanma əxununu ayriq qıkıp, eylirigə kəyturuwətti; xu səwəbtin ular Yəhudalarıqə bək qəzəplənilip, kəttik kəhr iqidə eylirigə kəytip ketixti. **11** Amaziya jasartını uroqutup, əzininə həlkini baxlap «Xor wadisi»qə berip Seirlərdin on ming adəmni yokattı. **12** Yəhudalar yənə on ming adəmni tirik tutuwəlip, tik yarning lewioja apirip, yardin ittiwidi, ularning həmmisi parə-parə kılıpin taxlandı. **13** Həlbuki, Amaziya ezi bilən billə jəng kılıxkə ruhsət kilməy kəyturuwətən yallanma əskərlər Samariyədən Bayt-Horunoqıə bolovan Yəhudanıng hərkəysi xəhərlirigə hujum kılıp kirip üç ming adəmni kirip taxlıdi həm nuroqun mal-mülükni bulap kətti. **14** Lekin xundak boldiki, Amaziya Edomiyarlarnı məoşlup kılıp kəytip kəlgən qəoja u Seirlarning butlirinimə elip kelip, ularını ezi üçün məbəd kılıp, ularqa bax urdi wə ularqa huxbuy yaktı. **15** Xu səwəbtin Pərvərdigarning oqəzipi Amaziyaqə əxunqozaldı, U uning aldiqə bir pəyoqəmbərnı əwətti. Pəyoqəmbər uningoja: — Əz həlkini sening kolungdin kütkuzalmıqan bu həlkning ilahlırını zadi nemə dəp izdəysən? — dedi. **16** Wə xundak boldiki, u padixahkə tehi sez kiliwatqanda, padixah uningoja: — Biz seni padixahning məslıhətqisi kılıp tikligənmə? Koy, bu gəpingni! Əlginqə kəldimə nemə? — dedi. Xuning bilən pəyoqəmbər gəptin tohtidi-də, yənə: — Bu ixni kılıqinən həm nəsil həmətingə külək salmışqinən üçün Pərvərdigar seni yikichtetikən karar kıldı, dəp bilmən, — dedi. **17** Xuningdin keyin Amaziya məslıhətlixip, Israılın padixahı Yəhuning nəvrisi, Yəhəzadın oqlı Yoaxning aldiqə əqlilərni mangdurup: «Kəni, [jəng məydanıda] yüz turana kerüxaylıs» dedi. **18** Israılın padixahı Yoax Yəhudanıng padixahı Amaziyaqə əqli əwətip mundak səzərləri yətküzdü: «Liwandıki tikən Liwandıki kədir dərihigə səz əwətip: «Əz kizingini oqşuməja hotunlukka bərgin!» — dedi. Lekin Liwandıki bir yawayi həyvan etüp kətiwetip, tikənni dəssiwətti. **19** Sən dərvəkə Edomning üstdin oqılıbə kıldıng; kəngüngəda ez-ezüngindən maqrurlinip yayarap kətting. Əmdi eyüngəda kələqinə yahxi; nemixkə bexingə qüksər kəltürüp, eyüngəni wə eyüngə bilən Yəhudanı balaqə yikitesən?». **20** Əmmə Amaziya կulak salmadi. Bu ix Hudadin kəldi; qünki ular Edomning ilahlırını izdигənidi, Huda ularını [Yoaxning] koliqə qüxsən dəp ənə xundak orunlaştıroqanıdi. **21** Xuning bilən Israıl padixahı Yoax jənggə atlinip qıktı; ikki tərəp, yəni u Yəhuda padixahı Amaziya bilən Bayt-Xəməxtə, jəng məydanıda yüz turana uqraxtı. **22** Yəhudanıng adəmliri Israılın adəmliri təripidin təripidin kiliqinip, hərbəri əz əyigə keqip kətti. **23** Israıl padixahı Yoax Bayt-Xəməxtə Yəhəzadın nəvrisi, Yoaxning oqlı Yəhuda padixahı Amaziyanı əsir kılıp Yerusaleməja elip bardı; wə u Yerusaleməqə seplinilən Əfraim darwazisidin tartip burjək dərvazisinqə bolovan tet yüz gəzlik bir belikini erüwətti. **24** U Hudanıng eyidə, Obəd-Edom məs'ul bolup sakławatkan wə padixahning ordisidiki həzinidin təpiqən barlıq altun-kümüx, қaqa-қuqılları biliwaldı wə kepilik süpitidə birnəqqə tutkunni elip Samariyəqə yenip kətti. **25** Israıl padixahı Yəhəzadın oqlı Yoax elgəndin keyin, Yoaxning oqlı, Yəhudanıng padixahı Amaziya on bəx yil əmür

kərdi. **26** Amaziyaning kalojan əməlliri bolsa, mana ularning həmmisi baxtin ahiriojıq «Yəhüda wə Israil padixahlırinin tarihnaması»da pütlügən əməsmidi? **27** Amaziya Pərvərdigardin waz kəqkəndin baxlapla Yerusalemda bəzilər uni kəstləxkə kirixkənidi; xuning bilən u Lakix xəhərigə keqip kətti; lekin kəstləgüllər kəynidin Lakixkə adam swatip, u yarda uni oltıldı. **28** Andin ular uni atlaroq artip Yerusaleməqə elip bardi. U Yerusalemda ata-bowlirinining arisida «Yəhüdaning xəhəri»də dəpnə kılindi.

26 Yəhüdaning barlıq həlkə uning on altə yaxka kirkən oöli Uzziyani tıklap, uni atisi Amaziyaning ornida padixah kıldı **2** (padixah atisi ata-bowlirinining arisida uhliqəndin keyin, Elat xəhərini kıyatdırın yasap, Yəhüdaqə yənə təwə kiloquçı dəl Uzziya idi). **3** Uzziya təhtkə qıkkən qeojida on altə yax idi; u Yerusalemde jamiy allik ikki yil padixahlıq kıldı. Uning anisining ismi Yəkoliya bolup, Yerusalemılk idi. **4** U atisi Amaziyaning barlıq kilojanlırdak Pərvərdigarning naziridə durus bolənni kıldı. **5** Huda bərgənən alamat kərənűlxər bilən yorutulojan Zəkəriya Uzziyaqə təlim bərgəqə, u hayatı waqtida Uzziya Hudani izdidi; wə u Pərvərdigarnı izdigən künlərda Huda uning ixlirini rawan kıldı. **6** U qıkip Filistiyərlərə hujum kıldı wə Gatning sepilini, Jabnahning sepilini wə Axdodning sepilini qakturulwətti. Yənə Axdod aträpida, xundakla Filistiyələr arisida birməqqəx xələr barpa kıldı. **7** Huda uning Filistiyələr wə Gur-baala turuwatlıq ərəblər bilən Maonlarqa xarxi uruxioqa yardım bərdi. **8** Ammoniyalar Uzziyaqə olpan təlidi; Uzziya tolimu kədrətlik bolup, nam-xəhrəti təki Misirning qegrisiqə qıraq tərkəldi. **9** Uzziya Yerusalemıdkı «Burjək dərvazisi»da, «Jiloja dərvazisi»da sepiılning kayrılıdiqan yeridə munarlar saldı wə ularını ajayıp mustəhəkəm kıldı. **10** U yənə qəllərdə birmunqə kəzət munarlarını saloquzdi wə kəp kədükənləri kolattı; qünki uning Xəfələh tüzlənglikidə wə egezlikə nuroqun qarwisi bar idi; u yənə terikqılılkə amrak boləqəqə, taoqlarda wə etiz-baqlarda [nuroqun] baqوانları wə üzümqilərni yallap ixlettı. **11** Uzziyanıgə yənə uruxka mahir koxunu bar idi. Koxun katip Jaiyıl wə əməldər Maaseyah eniqlijan sanəja asasən kisim-kisimlar boyıqə belinüüp, padixahning sərdarlıridin biri boləjan Hənənianıgə yetəkqliki astida səp bolup jəngəqə qıktı. **12** Bu batur jəngqilər iqidiki hərkəysi jəmat baxlırı jəmiy ikki ming alta yüz kixı idi. **13** Əlarning yetəkqliki astidiki koxun jəmiy üq yüz yətəmix yətətə ming bəx yüz bolup, həmmisi ixta kəbil, jəngdə mahir idi, ular padixahlaqə yardımoxixip düxəməngə hujum kılalaytti. **14** Uzziya pütküllə koxunidiki ləxkərlərini kalkan, nəyzə, dobuləqə, sawut, okyə wə saloqlar bilənmə körallandurqanıdi. **15** U yənə Yerusalemda ustilar ijad kilojan ok bexi wə yoojan taxlarnı atkūqi üskünlərni yasitip, ularını sepiıl munarlıriqə wə burjəklirigə orunlaxturoqanıdi. Uning nam-xəhrəti yırak-yıraklarqa kətkənidi, qünki u alamat yardımələrgə erixkəqə, karamət kədrət tapkanıdi. **16** Lekin u küqəyqəndin keyin, məqrurlinip kətti wə bu ix uni halakətə elip bardi. U Hudasi Pərvərdigaroja itətsizlik kılıp, huxbuygah üstüda huxbuy yakıman dəp Pərvərdigarning əyigə kirdi. **17** Kəhən Azariya bilən Pərvərdigarning baxka kahinləridin səksən əzimət uning arkidin kirdi; **18** Ular padixah Uzziyani tosus: — I Uzziya, Pərvərdigaroja huxbuy yekix sanga təwə ix əməs, bəlkı huxbuy yekixə mukəddəs hiszətəkə atalojan kahinlar boləjan, Hərənning əwlədləriqə mənsuptur; mukəddəshanidin qıkkın, qünki itaatsizlik kılıp koydung; san Huda Pərvərdigardin izzət tapalmayıdiqan bolup kəlisən, dedi. **19** Uzziya kəttik qəzəpləndi; u huxbuy yakkılı turojan əhalətə, kəlidə bir huxbuydannı tutup turattı; u Pərvərdigarning eyidiki huxbuygahıng yenida turup

kahinlərəqə oqəzəpliniwatlıq qoçda, kahinlarning aldidila uning pixanisiqə mahaw ərləp qıktı. **20** Bax kəhən Azariya bilən baxka kahinlar kərəsa, mana, birdinla uning pixanisiqə mahaw ərləp qıkkənidi; ular dərəhəl uni qıqırıwetixkə ittərdi; u ezmü qıkip ketixkə alırdı, qünki Pərvərdigar uni uroqanıdi. **21** Padixah Uzziyani təki əlgüqə mahaw kesili qırımwaldi; u mahaw kesili boləqəqə, ayrim bir eydə turdi; xuning bilən u Pərvərdigarning əyigə kirixtin məhrum kılindi. Uning oöli Yotam ordining ixlirini baxkərəp, yurt soridi. **22** Uzziyanıgə baxka əməlliri bolsa baxtin ahiriojıq Amozning oöli Yəxaya pəyəqəmər təripidin yezip kəlduruləndur. **23** Uzziya ezining ata-bowlirli arisida uhlidi; bəzilər: — «U mahaw boləjan adəm» deyəqə, u ata-bowlirli qatarada yatquzulənən bolsımı, padixahlar kabristanlıkıqə təwə [qətrək] bir yərlikkə dəpnə kılindi. Andin oöli Yotam uning orniqə padixah boldi.

27 Yotam təhtkə qıkkən qeojida yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət kıldı; uning anisining ismi Yəxaya bolup, Zədəknin kizi idi. **2** U atisi Uzziyanıgə barlıq kilojanlırdak Pərvərdigarning naziridə durus bolənni kıldı (lekin u Pərvərdigarning mukəddəshanisioja kirmidi). Lekin həlkə yənilən buzuk ixlarnı kiliwərdi. **3** Pərvərdigar eyininq yukişli dərvazisini yasatıqı Yotam idi; u yənə Ofaldiki sepiildimə nuroqun kürəkənlərni kıldı. **4** Yəhüdaning taqlıq rayonında xəhərlərni bina kıldı, ormanlıklardımı kələ-kəroqanlar wə kezət munarlırını yasattı. **5** U Ammoniyalarıng padixahı bilən urux kılıp ularını yəngdi; xu yili Ammoniyalar uningoja üq talant kümüx, ming tonna buoçday, ming tonna arpa olpan bərdi; Ammoniyalar ikkinçi wə tütinqi yilimə uningoja ohxax olpan elip kıldı. **6** Yotam Hudasi Pərvərdigar alidə yollorunu toqra kılıqını üçün kədrət taptı. **7** Yotamın qalojan ixlirli, jümlidin qalojan jəngləri wə tutkən yollorinən həmmisi mana «Yəhüda wə Israil padixahlırinin tarihnaması»da pütlügəndür. **8** U təhtkə qıkkən qeojida yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət kıldı. **9** Yotam ata-bowlirli arisida uhlidi wə «Dawutning xəhəri»gə dəpnə kılindi; oöli Ahaz uning orniqə padixah boldi.

28 Ahaz təhtkə qıkkən qeojida yigirmə yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət kıldı. U atisi Dawutka ohxax Pərvərdigarning nəziridə durus bolənni kilməy, **2** Bəlkı Israilinən padixahlırinin yoliqə kirip mangdi; u hətta Baalərəqə atap məbədлarını kuydurdu; **3** Pərvərdigar Israillar zəminidin həyədən qıkarən əllərning yirginqlik gunahlırını dorap, Hınnom jiloqisida küjə kəydürdü, ezining parzəntlərini ottin etküzüp kəydürdü; **4** Yənə «yukişli jaylar»da, dənglərə wə hərkəysi kəkərgən dərəhə astida kəydürmə kürbanlıq kıldı wə küjə kəydürdü. **5** Xunga, uning Hudasi Pərvərdigar uni Suriya padixahıning koliqə tapxurdi; Suriylər uni tarmar kəltərət, Yəhüdadın nuroqun həlkəni tutkun kılıp Dəməxkəkə elip kətti. Huda yənə uni Israil padixahıning koliqə tapxurdi, Israil padixahı [Yəhüdad] qong kiroqinqılıq elip bardi. **6** Rəməliyanıgə oöli Pikaq Yəhüdadın bir kün iqida bir yüz yigirmə ming adəmni eltürdi, ularning həmmisi əzimətlər idi; buning səwəbi, ular ata-bowlirinining Hudasi Pərvərdigardin waz kəqkənidi. **7** Zikri isimlik bir əfraimiy əzimat bar idi; u padixahıning oöli Maasiyahani, ordining bax oqojidarı Azrikam wə padixahıning bax wəziri Əlkanahni kətl kıldı. **8** Israillar ez kərindaxlıridin ikki yüz ming ayal, oqul-kız balılarnı tutkun kılıp elip kətti; ular yənə Yəhüdadın nuroqun urux oqəniyətini bulang-talang kılıp Samariyəgə əkətti. **9** Lekin u yərdə Pərvərdigarning Odad isimlik bir pəyəqəmbiri bar

idi; u Samariyəgə kaytip kəlgən қoxunning aldişa qıkip ularoja: — Қaranglar, ata-bowanglarning Hudasi Pərvərdigar Yəhudalarını aqqikida silərninq kolunglaroja tapxurdi wə silər pələkkə yətkən kəhri-əqəzəp bilən ularni eltürdünglər. **10** Əmdi silər yəna Yəhudalar bilən Yerusalemıklarını məjburiy əzünglaroja kül-didək kilməkqı boluwatisilər. Lekin silə əzünglərəmə Hudayinglar Pərvərdigar aldida gunah-itaətsizliklər etküzdunglarou? **11** Əmdi gepiməgə kulak selinglər! Kerindaxliringlərdin tutkun kılıp kalğənlərni kayturuwetinglar, qünki Pərvərdigarning kəttik əqəzipi bexinglaroja qüxəy dəp kəldi, dedi. **12** Xuning bilən əfraimlarning birkənqə yolbaxqılıri, yəni Yohananning oοlı Azariya, Maxillimotning oοlı Barəkiya, Xallumning oοlı Həzəkiya wə Hadlayning oοlı Amasa əkozqılıp qıkip jəngdin kaytip kəlgən əkozqılıp tosuwelip **13** ularoja: — Bu tutkunlarnı bu yərgə elip kirsənglər bolmaydu; bizning Pərvərdigarning aldida gunahımız turup, yəna tehimu kəp gunahlar wə itaətsizliklərni aynitmakqimusilər? Qünki bizning itaətsizlikimiz helimü intayın eqirdur, Israilning bexiqə oltuk, kəhri-əqəzəp qüxəy dəp kəldi, dedi. **14** Xuning bilən ləxkərlər tutkunlar bilən urux əqəniymətlərini yolbaxqılır wə pütükil jamaət aldida kəldurup kəydi. **15** Yukırıda ismi tiləja elinojan kixilər əkozqılıp, tutkunlarnı baxlap qıktı, urux əqəniymətlərini iqidin kiyim-keqək wə ayaqlarını ularning arisidiki barlık yalingaq, yalang ayaq turojanlaroja kiygüzüp, həmmisini yemək-iqmək bilən oqızalandurdu, tüstibaxırını maylıdi, barlık ajızlarnı exəklərgə mindürüp, həmmisini «Horma dərəhli xəhri» dəp atılıdijan Yerihooja, eż kerindaxlirining kexiqoja apırip kəydi, andin Samariyəgə kaytti. **16** Bu qəoja Ahaz padixah Asuriyəning padixahlırija yardım tiləp adəm əwətti, **17** qünki Edomiyalar yəna Yəhudaqə hujum kılıp nuroqun adəmni tutkun kılıp kətkəndi. **18** Filistylərəmə Xəfəlah təzələnglikdikı wə Yəhudanıq jənubidiki xəhərlərgə tajawuz kılıp kirip, Bəyt-Xəməx, Ayjalon, Gədərot, Sokoh wə Sokohka təwa yeza-kıxlaklarnı, Timnah wə Timnahka təwa yeza-kıxlaklarnı, Gimzo wə Gimzoqa təwa yeza-kıxlaklarnı ixoqal kılıp, xu yərlərgə jaylaxkanıdi. **19** Pərvərdigar Yəhudanıq padixahı Ahaz tüpaylidin Yəhudani horlukka kaldurdı; qünki Ahaz Yəhudanı itaətsilikka ezikəndi wə ezi Pərvərdigaroja eojir asiylik kəldi. **20** Asuriyəning padixahı Tiglat-Pilnəsər dərəwəkə uning yenioja kəldi, lekin yardım berixinşen orniyoja, uningoja kəp awariqılıklərni kəltürdi. **21** Qünki Ahaz Pərvərdigarning eyidin, padixahning ordisidin, xundakla əməldarlarning eyliridin kəp mal-dunyani qıkitırıp, Asuriyə padixahlıqə bərgənən bolsimu, lekin uningoja həq paydısı bolmedi. **22** Muxundak intayın müxkül pəytta bu padixah Ahaz Pərvərdigar aldida tehimu eojir kəbihlikkə qəkitip kətti. **23** U əzini məqəlup kələjan Dəməxkning ilahlırija kurbanlıq sundı, qünki u: «Suriyəning padixahlırinin ilahlılı ularoja yardım kıldı, xunga manmularoja kurbanlıq sunup, ularni mangımu yardım beridiqan kılıman» dedi. Lekin aksıqa bu butlar uning ezinə, xundakla barlık Israillarnı əhalətəkə elip bardi. **24** Ahaz Pərvərdigarning eyidiki əswab-buyumlarnı yioqip elip qıkip, ularni kesip-əzip parə-parə kiliwətti; wə Pərvərdigarning eyining dərvazilərini peqətlivətti. Həm ezi üçün Yerusalemıng hərbir dokmxudə kurbangahlarnı saloquzdi. **25** U yəna Yəhudanıng hərkəysisi xəhərlirida baxka ilahlılaroja huxbuy yekix üçün «yukarı jaylar»ni saloquzdi, xundak kılıp ata-bowilirining Hudasi Pərvərdigarning əqəzipi əkozqaldı. **26** Mana, uning əkozqalı ixliri, jümlidin barlık tutkən yolları baxtin-ahirioja «Yəhuda wə Israel padixahlırinin tarihnamisi»da pütülgəndur. **27** Ahaz ata-bowiliri arisida uhlidi; kixilər uni Yerusalem xəhiringə dəpna

kıldı, lekin uni Israel padixahlırinin kəbristanlıkioja dəpna kilmidi. Oοlı Həzəkiya uning orniyoja padixah boldı.

29 Həzəkiya təhtka qıkkən qeoqda yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemda yigirmə tökkəz yil səltənət kıldı. Uning anisining ismi Abiya bolup, Zəkəriyaning kizi idi. **2** [Həzəkiya] atisi Dawut barlıq kələşənləridək, Pərvərdigarning nəziridə durus boləqənni kıldı. **3** U təhtkə qıkkən birinqi yilining birinqi eyida Pərvərdigar eyining dərvazilərini aqturup, yengibaxtin yasatti. **4** U kahinlər bilən Lawiyənləri [Hudanıng əyiga] qakırıp kelip, [aldıñkı] həylişinən maydanining xərk təripiga yioqip, **5** ularoja: — I Lawiyələr, gepiməgə kulak selinglər; əzünglərni Hudaqə atap pakızlangalar wə ata-bowanglarning Hudasi Pərvərdigarning əyini uningoja mukəddəs kılıp pakızlangalar, mukəddəshanidən barlık paskina nərsilərni qakırıp taxlangalar. **6** Qünki bizning ata-bowilirimiz asiylik kılıp, Hudayımız Pərvərdigarning nəziridə rəzil boləqənni kılıp, Uningdin waz kəqtı, Pərvərdigarning turaloqusidən yüzini ərüp, uningoja arkını kıldı. **7** Ular aywanning ixiklärini etiwtəkən, qıraqıqları əqüriwətəkən, huxbuy yakmioqanıdi wə mukəddəshanida Israilning Hudasiqə həq keydürmə kurbanlıkları sunmaydiqan bolup kətkəndi; **8** Xu səwəbtin Pərvərdigarning əqəzipi Yəhuda bilən Yerusalemıdkilərning üstügə qüxüp, huddi eż kezünglər bilən kərüp turojininglardək, ularını dəlxətəkə selip, wəhima bolułxə həm zangılık kılıp ux-ux kılınidiqan obyektkə aylandurup kəydi. **9** Xu səwəbtin ata-bowilirimiz kılıq astıda kəldi; oοql-kızılrimiz wə hotunlirimizə tutkun kıldı. **10** Əmdi man Israilning Hudasi boləqən Pərvərdigarning əqəzipinən bizdən yanduruluxi üçün, Uning bilən əhdilixix niyitigə kəldim. **11** I balılırim, oqapı bolmangalar; qünki Pərvərdigar silərni Əz aldida turup hizmitidə bolułxə, Uning hizmətkarı bolup huxbuy yekixə talliojan, dedi. **12** Xuning bilən Lawiyələrdin təwəndikilər ornidin turup otturiqə qıktı: — Kohatlırdın boləqən Amasayning oοlı Mahət wə Azariyaning oοlı Yoel, Mərərilərdin Abdinən oοlı Kix, Yəhəllələhning oοlı Azariya, Gərxonlərdin Zimmahnıng oοlı Yoah, Yoahning oοlı Edən, **13** Əlizafanıng əwlədləridin Ximri bilən Jəyəl, Asafning əwlədləridin Zəkəriya bilən Mattaniya; **14** Hemanning əwlədləridin Yəhəiyə bilən Ximəy, Yədutunun əwlədləridin Xemaya bilən Uzziyəllər. **15** Ular kerindaxlirini yioqip, ezlərini [Hudaqə] atap paklıdi, padixahning tapxurukı, Pərvərdigarning əmri boyiqə Pərvərdigarning eyini pakızlaşka kıldı. **16** Kahinlər Pərvərdigarning eyining iqtirisiga pakızlaşka kıldı; ular Pərvərdigarning mukəddəs jayidin tapşan barlık napak-nijis nərsilərni Pərvərdigar eyining həylişioja toxup qıktı; andin ularını Lawiyələr elip qıkitip, [xəhər sırtidik] Kidron jılıqsiqə apırip tekti. **17** Ular birinqi aynıqən birinqi künidin baxlap, eyni kaytidin Hudaqə atap pakızlaşka kirixip, səkkizinqi künə Pərvərdigar eyining aywiniqə qıktı; ular [yənə] səkkiz kün wakıt sərp kılıp Pərvərdigar eyini pakızlap, birinqi aynıqən on altıqı künigə kəlgəndə ixni tügətti. **18** Andin ular Həzəkiya padixahning aldişa kirip: — Biz Pərvərdigarning pütükli eyini, jümlidin keydürmə kurbanlıq kurbangahını wə uningdi ki barlık kəqə-kuqa, əswablarnı, «təkdim nan» tizilidioqan xırəni wə xira üstidiki barlık kəqə-kuqa, əswablarnı pakizliwəttük; **19** Ahaz padixah təhtti qeoqda asiylik kılıp taxliwətəkən barlık kəqə-kuqa, əswablarnı təyyarlap təh kılıp, pakızlap koyduk; mana, ular hazır Pərvərdigarning kurbangahı aldişa koyıldı, dedi. **20** Həzəkiya padixah atığında tang səhər ornidin turup xəhərdiki əməldarlarını yioqip Pərvərdigarning əyiga qıktı. **21** Ular padixahlıq üçün, mukəddəshanı wə pütün Yəhudalar üçün gunah kurbanlıq kılıxqa yətə buķa, yətə koqkar, yətə

koza wə yəttə teka elip kəldi; [padixah] Hərun əwləldilri boローン kahinlar oja bularni Pərvərdigarning kurbangah oja sunuxni buyrudi. **22** Ular bukilarни boozuludi, kahinlar kənini elip, kurbangah kəsəti; andin ular qoqkarlarnumu boozulap, kənini kurbangah kəsəti; kozilarlarnumu boozulap, ularning kənininumu kurbangah kəsəti. **23** Ahirida gunah kurbanlik klinidiojan tekilerni padixah wə jamaət aldiqə yetiləp keliwidi, [padixah wə jamaət] kollirini tekilər üstigə koyuxti. **24** Kahinlar tekilerni boozulap, kənini barlik Israillarning gunahı üçün kəqürüm-kafarət süpitidə kurbangah kəsəti; qünki padixah: «Keydürma kurbanlik wə gunah kurbanlik barlik Israillar üçün sunulsun» degeñidi. **25** Padixah, yənə Lawiyaları Pərvərdigar eyida Dawutning, [Dawut] padixahning aldın kərgüçisi gadning wə Natan pəyoqəmbarning buyruqinidək jangjang, təmbar wə qiltar katarlıq sazlarını tutup, səp bolup turuxka tayınlidi (qünki əslidə bu əmr Pərvərdigardin, ez pəyoqəmbarlirining wastisi bilən tapilanıqanıdi). **26** Xuning bilən Lawiyalar Dawutning sazlarını, kahinlar kanaylarını tutkan haldə turuxti. **27** Həzəkiya keydürma kurbanlik kurbangah üstigə sunulsun, dəp buyrudi. Keydürma kurbanlik sunulqan haman, Pərvərdigaroja atalojan nəqəmə-nawa kılınixka, kanaylar qelinixka wə Israillning padixahı Dawutning sazları təngkəx kılınixka baxlıdı. **28** Pütkül keydürmə kurbanlik etkizülüp bolouqqa, pütkül jamaət sajdiga oltruxti, nəqəmə-nawaqıllar nəqəmə-nawa kilixti, kanayqıllar kanay qelip turdi. **29** Keydürmə kurbanlik etkizülüp boləndə, padixah wə uning bilən hazır bolənqanlarning həmmisi tizlinip sajdə kilixti. **30** Həzəkiya padixah wə əməldarlar yənə Lawiyalar oja Dawutning wə aldın kərgüçisi Asafning xəirliri bilən Parwərdigaroja Həmdusuna okuxni buyrudi; xuning bilən ular huxal-huramlıq bilən Parwərdigaroja həmdusuna okuxup, bax egiq sajda kilixti. **31** Həzəkiya: — Silər əmdi ezungılları Parwərdigaroja mukəddəs boluxka beojixliqanıksıllar, aldiqə kelinglər, kurbanlıklär, təxəkkür kurbanlıklärini Rəbning eyiga kəltürüp sunungalar, dewidi, jamaət kurbanlıklär wə təxəkkür kurbanlıklärini kəltürüxti; halıcıqlar keydürmə kurbanlığını kəltürüxti. **32** Jamaət elip kəlgən keydürmə kurbanlıklär təwəndikiqə: — yetmix bukə, yüz koqkar, ikki yüz koza; bularning həmmisi Parwərdigaroja atap keydürmə kurbanlıkkə əkilingəndi. **33** Bulardin baxka Parwərdigaroja atalojan alta yüz bukə, üç ming koymu bar idi. **34** Kahinlar bək az boloqaqka, keydürmə kurbanlik mallirining terisini soyuxka ülgürləlməytti; xungu Lawiy kərindaxlıri taki mallar soyulup bolouqqa həm baxka kahinlar ezlirini [Hudaşa] atap paklap bolouqqa yardıməlxəti (qünki Lawiyalar ezlirini [Hudaşa] atap paklap ixida kahinlar oja nisbətən bəkrək ihsənən idi). **35** Uning üstigə keydürmə kurbanlıklär nahayiti kəp idi, xundakla inaklik kurbanlıklärinə meyi wə keydürmə kurbanlıklär oja koxulqan xarab hədiyilirimi nahayiti kəp idi. Xundak kılıp Parwərdigar eyidiki ibadət hizmatlıri yengibaxtin aslıq kəltürüldi. **36** Huda Əz həlkigə bu ixlarnı orunlaxturqoşanlıq üçün Həzəkiya wə pütkül həlkə tolımı huxal boluxti; qünki bu ixlər bək tezla bejirilip bolənqanıdi.

30 Həzəkiya pütkün Israiloja wə Yəhūdaşa adəm əwətip həmdə Əfraimlar bilən Manassəhərgə hət yezip, ularını Israillning Hudasi boローン Parwərdigarnı seojinip «etüp ketix heyti»ni etkizüxtək üçün Yerusaleməq, Pərvərdigarning eyiga yioqılıxın qakırdı **2** (Padixah, əməldarları wə Yerusalemidiki barlik jamaət bilən billə məsləhətli xip, ikinqin ayda etüp ketix heyti etkizəyli dəp karar oja kelixti. **3** Lekin paklanqan kahinlar yetixmigəqkə, həlkəmu Yerusaleməq yioqılıp bolmioqka, heytni wakıtida etkizəlmidi). **4** Padixah, wə pütkül jamaət

bu pilanni nahayiti yahxi boptu, dəp kəridi. **5** Xuning bilən ular pütkül Israillning Bəər-Xebadin Danoqıqə barlıq həlkini Yerusaleməqə kelip, Israillning Hudasi Pərvərdigarnı seojinip etüp ketix heyti etkizüxtək qakıriknamə əwətəylı, dəp bekitti; qünki ular heytni uzun wakıtlardın buyan püttülgən bəlgilimə boyıqə etkizülmənəndi. **6** Qaparmənələr padixah bilən əməldarlarning hətlərini elip, pütkün Israill wə Yəhūda yurtini kezip, padixahning yarlıkı boyıqə mundak həwərnəi jakarlıdı: «İ Israillar, İbrahim, İshak wə Israillning Hudasi boローン Pərvərdigaroja yenip kelinglər, xundak kilsanglar U Asuriyə padixahlırinə qanggilidin kutulqan käldinglarning yenioja yenip kəlidi. **7** Ata-bowanglar wə kərindixinglərə ohxax bolmanglar; ular ez ata-bowilirinən Hudasi Pərvərdigaroja asılık kiloqaqka, U huddi silər kərgəndək ularını harabiqlikkə tapxurojan. **8** Ata-bowanglar oħħax boyunqlarnı kəttik kilmanglar; Pərvərdigarning otluk oqzıpipinə silindər kətürülüp ketixi üçün, əmdi silər Pərvərdigaroja bekininglər, U məngügə Əzige has dəp atiojan mukəddəshənəqə kelip, Hudayinglər boローン Pərvərdigarning hizmitidə bolunglar. **9** Əgar silər Pərvərdigaroja kəytsanglar, kərindaxliringlər wə bala-qakiliringlər ezlirini tutkun kiloqanlarning aldida rəhəm-iltipatka erixip, bu yurtqa kəytip kəlidi; qünki Hudayinglər boローン Pərvərdigar xapaatlıq wə rəhimiqtur; silər Uning təripiga ətsənglər, U silərdin yüz erüüməydi». **10** Qaparmənələr xəhərəm-xəhər berip, təki Zəbulunoqıqə Əfraim wə Manassəhəning yurtlərini kezip qıktı; lekin u yərdikilər ularını zangılık kılıp məshirə kılatti. **11** Halbuki, Axir, Manassəh wə Zəbulunlarda bəziləri ezlirini təwən tutup Yerusaleməqə kəldi. **12** Uning üstigə, Hudanıng koli Yəhūdalarning üstidə bolup, ularını bir niyətə padixahning wə əməldarlarning Parwərdigarning sezığa asasən qıkarəjan əmrini ixtəxaxıq kəltürüxtək bir jan bir dil kıldı. **13** Xuning bilən ikkinqin ayda nuroqun kixilər petir nan heyti etkizüxtək üçün Yerusaleməqə yioqılıqanıdi; toplanqan həlk zor bir türküm adəm idi. **14** Ular kozojılıp Yerusalem xəhəridiki kurbangahlarını buzup yoxkılıp, isrikgahıllarını elip qıkip, Kidron jiloqisioja apırıp taxlıdı. **15** Ular ikkinqin ayning on tətinqi künü etüp ketix heyti oja atalojan [kozilarını] soydi. Kahinlar bilən Lawiyalar buningə qarap hijil bolup, ezlirini [Hudaşa] mukəddəs boluxka paklap, keydürmə kurbanlıklärni Pərvərdigarning eyiga elip kelixti. **16** Ular Hudanıng adımı boローン Masaşa qıxırılıqın Tawrat kanuniqə asasən, bəlgilimə boyıqə ez orunlriqə kelip turuxti. Kahinlar Lawiyaların kəlidin qənni elip [kurbangah] kəsəti. **17** Jamaət iqida paklinip bolmioqanlar heli boloqaqka, Lawiyalar paklanqoqan barlik kixilərinə ornida etüp ketix heyti oja beojixlənən kozilarını Pərvərdigaroja atax üçün soyuxka məs'ul idi. **18** Qünki Əfraim wə Manassəh, Issakar wə Zəbulundan kələn kəpinqisi, heli kəp bir türküm kixilər paklanmay turupla, Tawrat bəlgilimisigə hilap haldə etüp ketix heyti oja atap soyulqan koza gəxlinəri yeyixka kirixti; birək Həzəkiya ular həkkidə dua kılıp: — Kimki ez ata-bowisining Hudasi boローン Pərvərdigarnı qin kəngəlidin izləx niyitigə kələn bolsa, gərqə ular mukəddəshənəqə ait paklinix bəlgilimisigə muwəpiq pak kiliqimisim, məhrəban Pərvərdigar ularını əpu kiloqaj, dedi. **20** Pərvərdigar Həzəkiyanıng duasıqə kulak selip həlkəni əpu kıldı. **21** Yerusalemda turuwatqan Israillar petir nan heyti yəttə kün xundak huxallıq iqida etkizüdti; Lawiyalar bilən kahinlar hər künü Pərvərdigaroja atalojan mədhiyə sazları bilən Pərvərdigaroja həmdusana okuxti. **22** Həzəkiya Pərvərdigarning wəhiyilərini qıxəndürüxtək mahir Lawiyalar oja ilhəm berip turdi; həlk yəttə kün heyti kurbanlıklärini yedi;

ular inaklik kurbanliklirini sunup, ata-bowlirining Hudasi bolqan Pərvərdigarni mədhiyildi. **23** Barlik jamaet yənə yətta kün heyt etkütüx tooruluk məslihətlrixip, yənə huxal-huramlıqqa qəmən haldə yətta kün heyt etkütüzdü. **24** Qünki Yəhudanıng padixahı Həzəkiya jamaetkə ming buka wə yətta ming koy hədiyə kıldı; əməldarlarmu jamaetkə ming buka, on ming koy hədiyə kıldı. Nuroqun kahinlər ezlirini [Hudaşa] atap pakli. **25** Pütük Yəhudə jamaiti, kahinlar, Lawiylar, Israildin qıkkən barlik jamaet, jümlidin Israilda turuwatkan musapirlar həmdə Yəhudada turuwatkan musapirlarning həmmisi alamat huxal boluxti. **26** Yerusalemni oqayət zor huxallik kəyipiyat kaplıdi; qünki Israilling padixahı Dawutning oqlı Sulaymannıng zamanından buyan, Yerusalemda mundak təntənə bolup bəkməqanıdi. **27** AHIRIDA Lawiylardın bolqan kahinlar ornidin kopup, həlkə bəht-bərikət tilidi; ularning sadasi Hudaşa anglandı, duasi asmanlarqa, Uning mukəddəs turaloqusıqə yətti.

31 Bu ixlarning həmmisi tügigəndin keyin, bu yerdə həzir bolqan Israillarning həmmisi Yəhudanıng hərkəysi xəhərliriga berip, u yərlərdiki «but tüvrük»lərni qekip, Axərah butlurını kesip taxliwətti; yənə Yəhudə wə Binyamin zemində, xundakla əfraim wə Manassəh zeminiñ hərkəysi yərliridiki «yükkiri jaylar» wə kurbangahlarnı, həmmisini buzup yoxatkuqə seküp taxlıdi. Xuningdin keyin Israfil həlkinqing hərkəysizi əz təwəlikiga, əz xəhərliriga kätiyət ketixti. **2** Həzəkiya kahinlər bilən Lawiyarlari newət-guruppilarqa bəlüp, kahinlər bilən Lawiyarlarning hərkəsisini eziqə has hizmitiga bekitip, kəydürmə kurbanlıq wə inaklik kurbanlikliri sunup, Pərvərdigar eyining höylilirida, ixik-darwaziliri iqidə wəzipa etəp, Pərvərdigarnı təxəkkür-mədhiyə okuydıqan kıldı. **3** Padixah yənə əz melidin bir ülüxni elip kəydürmə kurbanliklər üçün ixlitixkə buyrudi; bular Pərvərdigarning Təwrat ənunida pütülgini boyiqə ətigənlik wə qəqlik kəydürmə kurbanliklər, xabat kün, yengi ay wə heyt-bayram künliridiki kəydürmə kurbanliklər üçün aylırdı. **4** Padixah yənə kahinlər bilən Lawiyarlarning Pərvərdigarning Təwrat ənunini qing ijra kilixi üçün, təkdim kiliçka tegixlik ülüxini ularqa beringlər, dəp Yerusalemda turuxluk həlkəkə buyrudi. **5** Bu buruk qıkırlılıxi bilənlə, Israillar həsul-məhsulatlının dəsləpki elinəqan kismi axlıq, yengi xarab, [zaytun] meyi wə həsəllərni həmdə etizliklət qıkkən hərəhil məhsulatlarning həsullırından əkili, yənə hərəhil nərsilirining ondin birini exrigə türkümləp əkili. **6** Yəhudanıng hərkəysi xəhərlirida turuwatkan Israillar bilən Yəhudalarmu koy-kalilirining ondin birini exrigə wə Pərvərdigar Hudasiqa ataloqan mukəddəs buyumlarning ondin birini exrigə akılıp, dəwə-dəwə dewiliwətti. **7** Üçinqi aydın baxlap dəwilini, yəttinqi ayoqə kəlgəndə tohtidi. **8** Həzəkiya əməldarlar bilən bills keli, dəwə-dəwə bolqan bu məhsulatlarnı kərüp Pərvərdigarnı təxəkkür-mədhiyə okudu wə Uning həlkə bolqan Israillərə bəht-saadat tilidi. **9** Həzəkiya kahinlər bilən Lawiylardın bu dəwə-dəwə məhsulatlardan tooruluk soriwidı, **10** Zadok jəmatidin bolqan bax kahin Azariya uningə jawap berip: — Həlk Pərvərdigarning eyigə hədiyə kəltürgili baxlıqəndin buyan toyqudək yeduk, yənə nuroqun exip kıldı. Qünki Pərvərdigar Əz həlkini bərikətləqin, xunga exip kaloqinimə xunqə kəp, dedi. **11** Həzəkiya Pərvərdigarning eyida ambarlarnı təyyar laxni buyruwidi, ular xundak kıldı. **12** Ular səmimiy-sadəqətlilik bilən hədiyələrni, ondin bir exra wə Hudaşa alahidə ataloqan nərsilərni ambarlarqa əkirdi. Lawiylardın bolqan Kononiya bax ambarçı, inisi Ximəy muawin bax ambarçı boldi. **13** Kononiya wə inisi Ximəyning kol astida Yəhiyalı,

Azariya, Nahat, Asahəl, Yərimot, Yozabad, Əliyəl, Yismakıya, Maḥat wə Binayalar nazarət kiliç hizmitigə məs'ul boldı; bularning həmmisini Həzəkiya padixah bilən Hudanıng eyining baxkuroquqisi Azaryanıng kərsətmisi bilən ixlaytti. **14** Xərkij dərwarzininq dərwarzıwinı Lawiy Yimnahıning oqılı Korə Hudaşa halis kiliqan hədiyə-sowqatlarqa məs'ul idi; u Pərvərdigarnı sunulqan wə «ong mukəddəs» bolqan nərsilərni təkşim kılatti. **15** Edən, Minyamin, Yəxua, Xemaya, Amariya wə Xekaniyalar uning kol astida bolup, ular kahinlarning hərkəysi xəhərliridə, qong-qıqıqlıqigə karalımay, newət boyiqə ez kərindaxlırlıqə bularni ülxətürüp berixkə təyinləndi; **16** Buningdin baxka, ular nəsəbnamigə tizimlənqan üç yaxtin yukiri ərkəklərdin, hər kün newiti boyiqə Pərvərdigarning eyigə kirip, yüksələnən wazipisini onurlaydiqanlarning həmmisigimə təkşim kılıp berətti. **17** Ular nəsəbi tizimlənqan jəmatlıri boyiqə kahinlərə qırmızı həmdə yığırma yaxtin axşan Lawiyalarqa newiti wə wazipisigə karap təkşim kılıp berətti; **18** nəsəbnamida «[Lawiy jamaiti]» [dəp], pütülginigə karap bularning barlik kiçik balılırla, hotunlari wə oqul-kız parzəntlirigimə təkşim kılıp berətti; qünki ular sadəqətlilik bilən ezlirini Hudaşa atap paklinip, mukəddəs boluxka beoixliqanıdi. **19** Hərkəysi xəhərlərning ətrəplirida olturak laxkan, Hərunning əwlədləri bolqan kahinlərəqə bolsa, hərbər xəhərdə məhsus tizimlənqan adəm koyulqanıdi; ular kahinlər iqidiki barlik ərkəklərə wə xundakla nəsəbnamidə pütülgən barlik Lawiyalarqa tegixlik ülxətirini berətti. **20** Həzəkiya pütün Yəhudə zemində xundak kıldı; u ez Hudasi bolqan Pərvərdigar alıda yahxi, durus wə hək bolqanı kıldı. **21** Məyli Pərvərdigarning eyidiki hizmətlərgə ait ixtə bolsun, məyli Təwrat ənunioja həm əmərliriga əməl kılıx niyitidə Hudasını izdəxtə bolsun, u pütün kəlbi bilən kıldı wə ronakaptı.

32 Bu barlik ixlarnı wə sadəqətlilik əməllərni bejirgəndin keyin, Asuriya padixahı Sənnaherib Yəhudəsə tajawuz kılıp, kərəjanlıq xəhərlirigə hujum kılıp besüp kirip, ularni ixqal kiliç üçün ularni körxiwaldı. **2** Həzəkiya Sənnaheribning kəlgənlikini kərüp, uning Yerusaleməqə hujum kiliç niyitining barlığını bilgəndə, **3** əməldarları wə batur əzimətləri bilən xəhər sirtidiki bulak-erikləri tosuwetix tooruluk məslihətləxti; ular unı kollidi. **4** Xuning bilən nuroqun kixilər yiqilip: «Nəmə üçün Asuriya padixahlırları mol su mənbəsinə təpiwelixiə qalduridikənmiş?» dəp barlik bulak, kezlirini eti wətətti wə u yurt otturisidin ekip etidioqan erikni tosuwətti. **5** Həzəkiya eziyi oqayrətləndürüp, buzulup kətkən sepillarnı yengibaxtin onglatti, təstigə karawulhanınları saldurdu, yənə bir taxkı sepiilmə yasattı həmdə Dawut xəhəridiki «Millo» kələsini mustəhəkəmlidi; u yənə nuroqun koral-yaraq wə kalkanları yasatti. **6** U həlkinqən təstigə sərdarları tayinlidi andin ularni xəhər dərwarzisidiki maydanqa, əz aldiqə yiqodurup, ularqa ilham-riyəbət berip: **7** — İradəngləri qing kılıp batur bolunglar, Asuriya padixahının wə uningəqə əgəxən zor koxundin kormangalar yaki ala-kəzədə bolup kətməngərlər; qünki biz bilən birgə bolquqlular ular bilən birgə bolquqlarından keptur. **8** Uning bilən birgə bolqujını nahayitib bir insaniyətlik bilək, halas; lekin biz bilən billsa bolquqı bolsa bizgə mədətkar bolup, biz üçün jəng kiliqəsi Hudayımız Pərvərdigar bardur! — dedi. Həlk Yəhudanıng padixahı Həzəkiyanıng səzliyigə ixinip təyindi. **9** Xuningdin keyin Asuriya padixahı Sənnaherib pütükil kılıq-köxunu bilən Laçix xəhərini mühasirigə aldı; xu qaoqda u hizmətkarlırını Yerusaleməqə, Yəhudanıng padixahı Həzəkiyaqa, xundakla Yerusalemda turuwatkan barlik

Yəhudadalarqa əwətip, ularqa mundaq səzlərni yətküzüp: — **10** «Asuriyə padixahı Sənnaherib: «Yerusalem məhasırı iqida turukluk, silər zadi nemigə tayinip uningda tehiqə turuwatisilər? **11** Həzəkiya silərgə: «Pərvərdigar Hudayımız bizni Asuriyə padixahının qanggilindən kütuldürdü», dəp ixəndürüp, silərni aqlıq wə ussuzluktin elümgə tapxurmakçı boluwatmadı? **12** Xu Həzəkiya Pərvərdigar oqası atalojan «yukarı jaylar»ni həm kurbangahları yok kiliwətiq? Andin Yəhudadikı wə Yerusaleməmdikilərgə: — «Silər birlə kurbangah, aldida səjda kılısilər wə xuning üstigila huxbuy yakısilər» dəp əmr kılıqan əməsmidi? **13** Mening wə mening ata-bowilirimning barlık əl həlkirigə nemə kılıqanlığını bilməməsilər? Əl-yurtlarning ilah-butluları ez zeminini mening kolumnin kütkuzuxka birər amal kılalıqanı? **14** Mening ata-bowilirim üzül-kəsil yokatkan əxu el-yurtlarning but-ilahlırinin kəysibəri əz həlkini mening kolumnin kütkuzalıqan? Undakta silərning Hudayinglar silərni mening kolumnin kütkuzalıamtı? **15** Silər əmədi Həzəkiyaqa aldanmanglar, silərni xundak kayıl kılıxiqə yol köyməngər yaki uningoja ixinipmu olturmanglar; qünki möylə kəysi əlning, kəysi padixahlıqning ilahı bolsun, heqkəsisi ez həlkini mening kolumnin yaki mening ata-bowilirimning kəlidin heq kütkuzup qıqlamıdi; silərning Hudayinglar silərni mening qanggilimdin tehimu kütulduruwalalmaydu əməsmu? — dəydi» — dedi. **16** [Sənnaheribning] hizmətkarlıri dawamlıq yənə Pərvərdigar Hudanı wə Uning hizmətkarı Həzəkiyanı həkərətləydiqən gəplərənimə kıldı. **17** Andin Sənnaherib tehi hət yezip, Israilning Hudası bolən Pərvərdigarnı həkərətləp, zanglıq kılıp: «Huddi hərkəysi el-yurtlarning ilahlıri əz həlkini mening qanggilimdin kütkuzalıqandək, Həzəkiyaning Hudasimu Uning həlkini mening qanggilimdin kütkuzalımydu» dedi. **18** Ular xəhərni elix oqərizidə Yerusalemı sepişdə turuwatkan həlkni korkutup, patiparqılıqka qəmdürük üçün Yəhədü tilida üntlik towlap turdu. **19** Ular Yerusalemning Hudasını huddi yər yüzdikəi yat həlkələrning insanning kəlidə yasalojan ilahlıriqə oxhitip səzlidi. **20** Xuning tüpəyəlidin Həzəkiya padixahı wə Amozning oqlı Yəxaya pəyəmber dua kılıp asmanoja karap nida kiliwidi, **21** Pərvərdigar bir Parixta əwətti, u Asuriyə padixahı koxununing ləxkərgəliqə kirip, pütkül batur jəngqilərni, əməldərələr wə sərdarları koymay kiriwətti. Xuning bilən Asuriyə padixahı xərməndə bolup əz yurtiqa kaytip kətti. Əzining buthanisoja kırğın qeojida əz puxtidin bolən oqulları uni kiliq bilən qepip eltürdi. **22** Ənənə xu təriki, Pərvərdigar Həzəkiyanı wə Yerusalem aləhəsini Asuriyə padixahı Sənnaheribning wə baxkə barlık dütəmənlərning qanggilidin kütkuzup kəldi wə ularni hər tərəpta қoqdidi. **23** Nuroqun kixilər hədiyələrni Pərvərdigar oqası atax üçün Yerusaleməmə əkəldi, xundakla nuroqun esil nərsilərni əkilip Yəhədü padixahı Həzəkiyaqa sundı; xuningdin etiwarən Həzəkiya barlık əl-yurtlarning izzət-hərəmitigə sazawər boldı. **24** Xu künnlərdə Həzəkiya kesəl bolup sakratka qüxüp kəldi; u Pərvərdigar oqası tilawət kıldı wə Pərvərdigar səz kılıp, uningoja bir mejizilik alamat kərsətti. **25** Lekin Həzəkiya əziga kərsitilən iltipatka muwəpik təxəkkür eytmidi; u kənglida təkəbburlixip kətti. Xunga Hudanıqəzi uningoja wə xuningdək Yəhədü wə Yerusaleməmdikilərgə қozaqlı. **26** Lekin Həzəkiya wə Yerusaleməmdikilər takəbburlikidən yenip ezelirini təwən tutup yürgəqə, Pərvərdigarning qəzipə Həzəkiyaning künnləridə ularqa qüxmidi. **27** Həzəkiyaning dunyasi tolimu kəp, izzət-hərəmiti kəwətlə yükiri idi; u əziga altun, kümüx, gəhər-yakut, huxbuy dora-dərmək, kalkan wə hərhil kimmətlək buyumları saklaydiqən həzinilərni saldurdı; **28** u yənə axlik, yengi xarab wə zəytun meyi saklaydiqən ambarlarnı, yənə

hər türlik məllər wə padilirli üçün eçil-kotanlarını saldurdı. **29** U əziga xəhərlər bina қıldurdı wə nuroqun koy-kalilaroja iğə boldi, qünki Huda uningoja oqayat kəp dəpişə-dunya ata kılıqanıdi. **30** Həzəkiyadın ibarət bu kixi Gihon ekinining yukarı ekiməndik suni tosus, suni toptoqra Dawut xəhəriniñ künpetix təripigə ekip kelidiqən kılıqanıdi. Həzəkiya barlık kılıqan əməlliridə ronak taptı. **31** Halbuki, Babil əmirlirinən elqılırları kəlip Həzəkiya bilən kərtixüp, Yəhədü zeminidə yüz bərgən bu mejizilik alamat toopruluk gəp soriqan qaođa, uning kənglidi nemə barlığını malum kılıxka sinimakçı, Huda uni yaloquz kəldurup, uningdin kətti. **32** Həzəkiyaning kılıqan ixili wə yahxi əməlləri bolsa, mana ular «Yəhədü wə Israil padixahlırinin tarıhnamısı»da, Amozning oqlı Yəxaya pəyəmberning kərgən wəhiylik hatırıda pütülgəndür. **33** Həzəkiya ata-bowiliri arısida uhlidi; ular uni Dawut əwladları kəbristanlıqı ezigizlikdə dəpnə kıldı; u olğan qaođa barlık, Yəhədü həlkə bilən Yerusaleməmdikilər uningoja hərəmat bildürdi. Uning orniqə oqlı Manassəh padixah boldı.

33 Manassəh padixah bolojanda on ikki yaxta bolup, Yerusalemda əllik bəx yil səltənat kıldı. **2** U Pərvərdigar Israillarning alidin həyədəp qıkırıwtən yat əlliklərning virginqlik adətlirigə oxaxax ixlər bilən Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kıldı. **3** U atisi Həzəkiya qekip taxlıqan «yukarı jaylar»ni kəytiđin yasatti; u Baallarəja atap kurbangahları saldurlup, axarəh məbədləri yasidi; u asmandıki nuroqunlıqan ay-yultuzlarqə bax urdi wə ularning kullukqoja kirdi. **4** U Pərvərdigarning eyidimə kurbangahları yasatti. Xu ibadəthana toopruluk Pərvərdigar: «Yerusalemda Mening namim mənggü kəlidü» degənidi. **5** U Pərvərdigarning eyining ikki həylisidə «asmanınning koxunu»ja kurbangahları atap yasatti. **6** U Bən-Hinnomning jilojsidə əz balılırini ottin etküzdi; judaşərlik, palqılıq wə dəmədiqılıq ixlətti, əziga jinkəlxər bilən əpsunqılları bekitti; u Pərvərdigarning nəziridə san-sanaksız razıllıknı kiliplə Uning oqəzipini kozozidi. **7** U yasatkan oyma məbəndi Hudanıng eyiga tikli. Xu ey toopruluk Pərvərdigar Dawutka wə uning oqlı Sulaymanoja: — «Bu eydə, xundakla Israilning həmmə kəbililirinə zəminləri arisidin Mən tallıqan Yerusalemda Əz namimni əbədiqə qalduriman; **8** Əgor Israil pəkət Mən Musanıng wəsətisi bilən ularqa tapılıqan barlık əmrlərgə, yəni barlık qanun, bəlgilimilər wə həkümlərgə muwəpik əməl kiliqə kəngül koyısla, Mən ularning putlirini ata-bowilirioja bekitkən bu zəmindən kəytiđin neri kilməymən» — degənidi. **9** Lekin Manassəh Yəhudadaları wə Yerusaleməmdikilərni xundak azurdurdi, ular Pərvərdigar Israillarning alidin hələk kılıqan yat əlliklərning kiliqinidinmə axurup rəzillik kılattı. **10** Pərvərdigar Manassəh wə uning həlkigə aqahlındurup səzligən bolsımı, lekin ular kulağ salmadi. **11** Xu səwəbtin Pərvərdigar Asuriyə padixahının koxunidiki sərdarlarıni ularning təstigə hujuməja saldurdı. Ular Manassəhni ilmək bilən elip, mis zanrı bilən baçlap Babilə qəldi. **12** Manassəh, muxundak, azabka qıxıqanda Hudasi Pərvərdigar oqası yalwurup, ata-bowilirinən Hudasi alidə ezzini bək təwən tutti. **13** U dua kiliwidi, [Pərvərdigar] uning duasıqə kulək selip, tiliqini kəbul kılıp, uni Yerusaleməmə qayturup, padixahlıqıja kəytiđin iğə kıldı. Manassəh xu qaođıla Pərvərdigarningla Huda ikənləkini bilip yətti. **14** Bu ixaldın keyin Manassəh, «Dawut xəhəri»ning sırtıqə, jiloja otturisidiki Gihonning künpetix təripidin təki Belik dərəwazisi aqzıqıqə, Ofələri qəridəp sepil yasatti wə uni nahayiti eçiz kıldı; Yəhədudanı hərkəysi kəroqanlıq xəhərləridə koxun sərdarlarını təyinlidi. **15** U yənə Pərvərdigar eyidin yat əlliklərning məbədləri bilən [əzi] koyojan] butnı, əzi

Pərvərdigar əyining teozi bilən Yerusalemda yasatkuzaqan barlıq kurbangahları eliwetip, xəhər sırtıqə taxlatkuziwətti. **16** [Manassəh] Pərvərdigar kurbangahını yengibaxtin tiklitip, kurbangahka inaqlıq kurbanlıq bilən təxəkkür kurbanlıqlarını sundı wə Yəhudalaroja Israilning Hudasi Pərvərdigarning hizmitiga kiriixni buyrudi. **17** Xundaktimu, həlk kurbanlıknı yənilə «yukiriş jaylar»da etküzətti; lekin ularning kurbanlıqları ezelirining Hudasi Pərvərdigaroqıla sunulatdı. **18** Manassəhning kalojan ixliri, jümlidin uning Hudasiqə kilojan duasi wə aldin kərgüçilərning Israilning Hudasi Pərvərdigarning namida uningoja eytən gəpləri bolsa, mana ular «Israilning padixahlırinin hatırılırı» degen kitabta pütülgəndur. **19** Uning duasi, Hudanıng uning təleklerini kandak ijabət kilojanlıki, uning əzini təwən kiliixdin ilgiri kilojan barlıq gunahı wə wapasızlıq, xundakla uning kəyərdə «yukiriş jaylar» saldurojanlıq, Axərah məbədliyi həm oyma məbədları tikligənliki bolsa, mana həmmisi «Aldın kərgüçilərinin hatırılırlıda» pütülgəndur. **20** Manassəh, ata-bowlılıri arısında uhlidi; kixilər uni əz ordisoja dəpnə kıldı; oqlı Amon orniqə padixah boldı. **21** Amon təhtka qıkkən qeojida yigirme ikki yaxta idi; u Yerusalemda ikki yil səltənat kıldı. **22** U atisi Manassəh kilojinidək Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolojannı kıldı. U atisi Manassəh yasatkan barlik oyma məbədlərə kurbanlık sundı wə ularning kullukçıja kirdi. **23** U əzini Pərvərdigar aldida atisi Manassəh əzini təwən tutkandə təwən tutmıldı; bu Amonning bolsa gunahı-qəbəhlilikləri baroqanseri exip bardı. **24** Keyin uning hizmatkarları uni kəstələp əz ordisida əltürtüwətti. **25** Lekin Yəhuda zəminidikilər Amon padixahıñ kəstləgənlərning həmmisini əltürdi; andin yurt həlkə uning ornida oqlı Yosiyani padixah kıldı.

34 Yosiya padixah bolojanda səkkiz yaxta bolup, Yerusalemda ottuz bir yil səltənat kıldı. **2** U Pərvərdigarning nəziridə durus bolojanni kılıp, hər ixta atisi Dawutning yollırıda yürüp, na ongoja na soloja qətnəp katmıldı. **3** Uning səltənitininqə səkkizinci yili, u tehi güdək qeojidila, atisi Dawutning Hudasını izləxkə baxlıdı; səltənitininqən on ikkinçi yilioğa kəlgəndə Yəhuda bilən Yerusalemıñ «yukiriş jaylar», axərah məbədliyi, oyma butlar wə kuyuma butlarnı yoxitip, zəminini pakizlaxka kiriixti. **4** Həlk uning kez alddilə «Baallar»ning kurbangahlırını qekip taxlıdı; u kurbangahlırning üstügə egiz kılıp orunlaxturuləq «kün tüwürkili»larnı kesip taxlıdı; u yənə Axərah məbədliyi, oyma-kuyma butlarnı qekip, uning topisini bu məbədlərə kurbanlık sunqoşanlarning kəbrilirigə qeqiwti. **5** [But] kahinlərinin ustıhanınlıri kurbangahlırining üstüda keydürüwətti; xundak kılıp, u Yəhuda bilən Yerusalemni pakizlidı. **6** U Manassəh, Əfraim, Ximeon hətta Naftaliqəş ularning hərkəsi xəhərliridə wə etrapidiki harabılardə xundak kıldı; **7** U kurbangahlırını qekip, axərah məbədliyi wə oyma butlarnı kokum-talkan kiliwətti, pütün Israildiki «kün tüwürkili»ning həmmisini kesip taxlap, Yerusalemıq kəyatti. **8** Uning səltənitininqən on səkkizinci yili Yəhuda zeminini wə mukəddəshanını pakizlap bolojandin keyin, Azaliyaning oqlı Xafan, xəhər baxlıkı Maaseyah wə Yoahəzning oqlı təzkiriqi Yoahəni Hudasi bolojan Pərvərdigarning eyini onglaxka əwətti. **9** Xuning bilən ular bax kahin Hılıkianing aldiqə kelip, uningoja Pərvərdigarning eyiga beqixlap əkəlgən pulni tapxurdu. Bu pulni əslidə dərwaziwan Lawiyalar Manassəh, Əfraim wə Israilning kəldisidin, xuningdak Yəhuda wə Binyamin zeminidikilər wə Yerusalemidikilərdin yioşkanı. **10** Ular Pərvərdigarning eyini ongxaydiojan ixlarnı nazarat kılıqıraq iqxilaroja tapxurup bərdi. Bular həm pulni Pərvərdigarning eyini ongxax wə mustəhəkəmləxkə ixligüçilərgə bərdi; **11** ular bolsa pulni Yəhuda padixahlıri

habariləxtürqən ey-ımaratlərgə lazımlıq kesip-oyuloqan taxlarnı wə tüwürk-limlərə yaqəqə setiwalixka yaqəqçılarsı bilən tamqılaroja tapxurup bərdi. **12** Bu adəmlər sadakətlək bilən ixli. Ularnı baxkuriđiojan, nazarətkə məs'ul Lawiy Mərərinin əwlədliridin Jahat bilən Obadiya, Kohatning əwlədliridin Zəkəriya bilən Məxullam bar idi; bu Lawiyarlarning həmmisi hərhil sazlarojum mahır idi; **13** ular yənə həmmallar wə hərhil ixlər üstidiki nazarətqılərni baxkuriatti; Lawiyardın pütükqılərmə, əməldərlərmə, dərwaziwənlərmə bar idi. **14** Ular Pərvərdigar əyigə beqixlap əkəlgən pullarnı elip qikidiojan qaçda, Hılıkya kahin Pərvərdigarning Musanıng wastisi bilən bərgən Təwrat ənənəni kitabını tepiwaldı. **15** Hılıkya katip Xafanqa: — Mən Parvardigarning eyida Təwrat-ənənəni kitabını tepiwaldim, dedi. Xuni eytip, Hılıkya kitabını Xafanqa bərdi. **16** Xafan uni padixahıñ yenioja apardı wə uningoja: «Hizmətkarlıri tapxuruləqan ixlarnı bolsa, həmmisini ada kiliwətidü. **17** Ular Pərvərdigar eyiga [beqixlanojan] pullarını teküp, uni nazarətqılər wə iqxılların qolıqə tapxurup bərdi» dap malumat bərdi. **18** Xafan katip yənə padixahı: — Hılıkya kahin yənə manga bir oram kitab bərdi dəp uni padixah alındı okudu. **19** Wə xundak boldiki, padixah, Təwrat ənənənidiki səzələrni anglap, əz kiyimlərini yirtti. **20** Padixah Hılıkya bilən Xafanning oqlı Ahıkamoja, Mikahning oqlı Abdon bilən Xafan katipkə wə padixahıñ hizmətkarlı Asayaqə buyrur: — **21** Berip mən tünq wə Israilda həm Yəhudada kəlduruləqan həlk tünqən bu tepləqən kitabıninqə səzələri tooprısında Pərvərdigardin yol soranglar. Qünki ata-bowlılırimız bu kitabta barlıq pütülgənlərgə əməl kilməy, Pərvərdigarning səzini tutmioşanlıq tüپaylıdin, Pərvərdigarning bizə təkiliđiojan opezi piyatın daxhətlik boldı, dedi. **22** Xuning bilən Hılıkya wə padixah təyinləgən kixilər ayal pəyərəmbər Huldahning kəxiqə bardi; Huldah Hasrahıñ nəvrisi, Tokihatning oqlı kiyim-keçək begi Xallumming ayalı idi; u ezi Yerusalem xəhəriniñ ikkinçi məhəllisidə olturatti. Ular uning bilən bu ixlər toopruluk, səzələxti. **23** U ularoja mundak dedi: — Israilning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydu: — «Siləni əwətəknə kixığa mundak dəngər: — **24** Pərvərdigar mundak dəydu: — Mənə Mən Yəhudanıñ padixahı alındı okuləqən bu kitabtiki barlıq lənətələrni əmələk axurup, bu jayəqə wə bu yərdə turqoşularoja balayıp qüxirimən. **25** Qünki ular Meni taxlap, baxkə ilahlaroja huxbuy qekip, kollırıning həmmə ixləri bilən Mening aqqikimni kəltərdi. Uning tünqən Mening kəhriyənə yoxdur. Lekin silərni Pərvərdigardin yol səriqili əwətəknə Yəhudanıñ padixahıñə bolsa, mundak dəngər: — Sən angliqən səzələri tooprısında Israilning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydu: — **27** Qünki kənglüng yumxak bolup, Hudanıng muxu jay wə uningdə turqoşularıñ əyibləp eytən səzələrin angliqəningdə, Uning alddı əzüngni təwən kıldıq, xuningdək əzüngni xundak təwən kilojininqədə, kiyimlərini yirtip, Mening alddımdə yioşloqininqə tünqən, Mənmə duayingni anglidim, dəydu Pərvərdigar. **28** Mənə, seni ata-bowlılıring bilən yioşlihxə, əz kəbrəngə aman-hatırjamlıq iqidə berixkə nesip kılımən; sening kəzləring Mən bu jay əstigə qüxiřidiojan barlıq küləpətlərni kərməydi. Ular yenip berip, bu həwərni padixahıñə yətəküzdi. **29** Padixah, adəm əwətip, Yəhuda bilən Yerusalemıñ həmmə aksakallırını qakırtıp koldı. **30** Padixah Pərvərdigarning eyiga qıktı; barlıq Yəhudadakı ər kixilər wə Yerusalemda turuwaçanlarning həmmisi, kahinlər bilən Lawiyalar, xundakla barlıq həlk, əng kiqikidin tartıp qongjioqə həmmisi uning bilən billə qıktı. Andin Pərvərdigarning eyidə tepləqən əhdə kitabining həmmə səzələrini ularoja okup bərdi. **31** Padixah əz

ornida turup Pərvərdigarning alddıa: — Pərvərdigar oqası aqixip pütün kəlbim wə pütük jenim bilen Uning əmərlirini, həküm-guwaḥılıkları wə bəlgilimilirini tutup, uxbu kitabta pütülgən əhdigə əməl kılımən dəp eziñi əhdigə baqlıdı. **32** Xuning bilən həlkinqı həmmisimə əhdə alıldı turup uningoja eziñi baqlıdı. U yəna Yerusalemda turuwatqanlarning həmmisini wə Binyamindiki həlkənimu bu əhdə alıldı turqozup uningoja eziñi baqlıtı. Xuning bilən Yerusalemda turuwatqanlar Hudanıng, yəni ata-bowlırlıning Hudasining əhdisi boyıqə ix kılıdojan boldı. **33** Yosiya Israillar oqası ərəfət yurtlardın barlıq yirginqliq nərsilərni qırıq taxlap, Israilda turuwatqanlarning həmmisini Pərvərdigar Hudasining hizmitigə kirdiojan kıldı. [Yosiyaning] barlıq künliridə həlk ata-bowlırlıning Hudasi bolovan Pərvərdigar oqası aqixintin heq yanmıcıdı.

35 Yosiya Pərvərdigarnı seojinip etüp ketix heytini Yerusalemda etküzməkqı boldı; birinqi ayning on tətinqi kün ular etüp ketix heytioja atalojan közilərni soydı. **2** Padixaḥ kahinlarning wəzipilirini bəlgildi, ularını Pərvərdigarning eyidiki hizmətni kılıkka riqəbatlandırdı. **3** U yəna pütük Israıl həlkə eziñini Pərvərdigar oqası atap pak-mukəddas boluxla təlim bərgüqi Lawiylar oqası: — Sılar mukəddəs əhdə sandukını Israıl padixaḥı Dawutning oqlı Sulayman saldurojan eygə əkirip orunlxaturungular; əndi uni mürənglərdə kətürüp yürüx wazipisi kalmıdı. Əndi sılar Hudayinglar Pərvərdigarning hizmitidə, xundakla Uning həlkə Israılning hizmitidə bolungular. **4** Xuning üçün jəmitinglər wə nəwət-gurup panglar boyıqə, Israılning padixaḥı Dawutning yazojını wə uning oqlı Sulaymanning yazojinioja asasən, ezunglarnı obdan təyyarlanglar. **5** Sılar ez ata jəmatlırlınları tərtipi boyıqə kərindaxliringlərdin ibarət xu addiy həlk-pukralar jəmat-jəmatlırigə wəkil bolup, mukəddəsəgətə turisilər; hərbir gurupplı Lawiy jəmatidin birnəqqə adəm bəlsün. **6** Sılar etüp ketix heytioja atalojan közilərni soyusilar, ezunglarnı paklanglar, [Israıldik] kərindaxliringlər üçün, yəni ularının Pərvərdigardı Musanıng wastisi bilən tapiliojan səz-kaləmioja bekinixi üçün, həmma ixni tayyar kılıngılar, dedi. **7** Yosiya xu yərdə hazır bolovan barlıq həlk-pukraların etüp ketix heytioja atıqan kurbanlıkı bəlsün dəp, jəmiy ottuz ming koza wə oqlak, wə yəna üç ming buka hədiyə kıldı; bu malların həmmisi padixaḥning melidin qırırojanıdı. **8** Uning əməldarlırimu ez ihtarlılıq bilən həlkə wə kahinlər bilən Lawiylar oqası kurbanlık meli «kətfürmə hədiyə» kıldı; Pərvərdigarning eyini baxlıqruqıllardın Hılkıya, Zəkeriya wə Yəhiyalımu ikki ming altə yüz koza-eqkə bilən üç yüz bukını kahinlər oqası etüp ketix heytioja atap kurbanlık kılıx üçün hədiyə kılıp tapxurdi. **9** Lawiyalarning baxlıqılları bolovan Konaniya wə uning kərindaxliridin Xemaya bilən Nətənəl, xundakla Haxabiyə, Jəiyəl wə Yozabadımu bəx ming koza bilən bəx yüz bukını Lawiyalarning heytəkə atap kurbanlık kılıxioja «kətfürmə hədiyə» kıldı. **10** Xundak kılıp, ətilidiojan wəzipilər orunlxaturup bolunoqandıñ keyin, padixaḥning tapiliojanı boyıqə, kahinlər ez ornida turdi, Lawiyalırmu eziñirine nəwət-guruppa tərtipi boyıqə turuxti. **11** Lawiyalar etüp ketix heytioja atalojan közilərni boquzlıdı; kahinlər ularının kəlidin kənni elip kurbangahıka səpti wə xuning bilən bir wakıttı Lawiyalar kurbanlık malning terisini soydı. **12** Keydürmə kurbanlıkka sunulidiojan mallarnı bolsa, ular həlk-pukralar oqası wəkil bolovan jəmatlır boyıqə həlkə belüp berip, ularını Musanıng kitabida yezilojinoja muwapik, Pərvərdigar oqası sunuxka təyyarlıdı. Sunulidiojan bukılarnımu xundak kıldı. **13** Andin bəlgilimə boyıqə ular etüp ketix heytioja atalojan koza-eqkələrni otka qaklap kawap kıldı;

baxka kurbanlıklardın qalajan, yəni Huda oqası atalojan kisimlarnı kazanda, dangkanda yaki dasta pixurup tezdir həlk-pukralar oqası tələxtürüp bərdi; **14** xuningdən keyin eziñirigə wə kahinlər oqası kurbanlıklardın təyyarlıdı, qünki kahinlər, yəni Həruning əwlədləri kəq kırğıqə keydürmə kurbanlık kılıx wə maylarnı keydürük bilən alıdrax bolup kətkənidə; xunga Lawiylar eziñirigə wə kahinlər bolovan Həruning əwlədliriojumu kurbanlıklardın [gəx] təyyarlap koyuxtı. **15** Nawa-nəqəməqilər, yəni Asafning əwlədləri Dawut, Asaf, Həman wə [Dawut] padixaḥning aldin kərgüçisi Yədutunning tapxurukı boyıqə ez orunlarda turuxti; dərəwazıwənlər hərkəsisi ez dərvəzəsi alıldı turdu; uların ix ornidin ajrixininq hajiti bol müdidi, qünki uların kərindaxlari bolovan Lawiylar kurbanlıklardın təyyarlap koyattı. **16** Xundak kılıp, xu bir kün iqidə Yosiya padixaḥning tapxurukı boyıqə, etüp ketix heytı etküzülp, Pərvərdigarning kurbangahıja keydürmə kurbanlıklar sunulux bilən Pərvərdigar oqası beoxıçlap etküzülgən ibadət toluk orunlandı. **17** Xu qəoşa hazır bolovan Israillar etüp ketix heytini etküzülp bolovanın keyin, yətə kün petir nan heytini etküzdi. **18** Samuil pəyoqəmbərning zamanidin buyan Israilda etüp ketix heytı mundak etküzülp bəkmiojanı; Israıl padixaḥlirininq həqkaysisumu Yosiya, kahinlər, Lawiylar wə xu yərdə hazır bolovan Yəhūdalar bilən Israillar wə Yerusalemda turuwatqanlar etküzgəndək mundak etüp ketix heytı etküzülp bəkmiojanı. **19** Bu kətimki etüp ketix heytı Yosiyaning saltənətinin on sakızıncı yili etküzüldi. **20** Yosiya [mukəddəs] eyning həmmə ixini muxundak tərtipə selip bolovanın keyin, Misir padixaḥı Nəko Əfrət dərəyasinin boyidiki Karkemix xəhiriđə uruxka qıktı, Yosiya uning aldını toskılı qıktı. **21** Nəko Yosiyaning aldiqən aqılərni əwətib uningoja: «İ Yəhūda padixaḥı, eziñirine menin bilən nəma karlıri bar? Bugün mən sili bilən uruxkili əmas, bəlkı menin bilən urux kılıwatkan jəmat bilən uruxkili qıkkənmən; yəna kəlip, Huda meni tez hujum kıl, dedi; Hudanıng silini hələk kılıwatmasılikı üçün, Uning ixioja kaxila kilmisila, qünki U menin bilən billidur» dedi. **22** Ləkin Yosiya uning bilən xarçılıxintin yanmıldı, əksiqə eziñi nikəbləp uningoja jəng kılıçlı qıktı; Hudanıng Nəkənning wastisi bilən eytkan gepigə külək salmay, Məgiddo tüzünglikigə kəlip Nəko bilən tutuxtı. **23** Okyaqlılar Yosiya padixaḥka ok etüp uningoja [təqküzdil]; padixaḥ hizmətkarlırija: — Mən eojir yarilandım, meni elip ketinglər, dedi. **24** Uning hizmətkarlıri uni jəng hərəsindən yələp qüxürüp, uning ikkinçi jəng hərəsində yatkuzup Yerusaleməməli elip mengiwdi, wə xu yərdə eldi. U ata-bowlırlıning qəbristənliliqə dəpna kılındı; barlıq Yəhūda wə Yerusaleməkildər Yosiya oqası təziyə tutuxtı. **25** Yərimiya [pəyoqəmbər] Yosiya üçün mərsiyyə okudu; nəqəmə-nawaqı ərəyallarning həmmisi təki büğüngiçə Yosiyani təripləp mərsiyyə okup kəlməktə; u ix Israilda bəlgilimigə aylandı. Mana bular «mersiyyələr» degen kitabka pütülgəndür. **26** Yosiyaning qalajan ixılıri, uning Pərvərdigarning Tawrat kitabında yezilojənlərija əgəxən yahxi əməlləri, **27** qalajanlırı baxtın-ahirioja həmmisi «Yəhūda wə Israıl padixaḥlirininq Tərih-Təzkiriləri» degen kitabta pütülgəndür.

36 [Yəhūda] zəminidiki həlk Yosiyaning oqlı Yəhənahaznı tallap, Yerusalemda atisining orniqə padixaḥ kılıp tikli. **2** Yəhənahazn təhəkə qıkkən qəçidə yığırırmə üç yaxta idi; u Yerusalemda üç ay saltənt kıldı. **3** Misir padixaḥı uni Yerusalemda padixaḥlıktın bikar kıldı wə Yəhūda zəminiqə bir yüz talant kümüx, bir talant altun jəriməna koydi. **4** Andin Misir padixaḥı Yəhənahaznıq orniqə uning inisi Eliakimni Yəhūda bilən Yerusalem üstügə padixaḥ kılıp, uning ismini Yəhənakimə qəzərtti; andin Nəko inisi Yəhənahaznı Misirəqə elip kətti. **5**

Yəhəoakim təhtkə qıkkən qeojda yigirmə bəx yaxta bolup, u Yerusalemda on bir yil səltənat kıldı; u Pərvərdigar Hudasining nəziridə rəzil bolqanı kıldı. **6** Babil padixahı Nebokadnəsar uningoja hujum kılıqlı qıkip, uni mis zənjir bilən baçlap Babiləja elip kətti. **7** Nebukadnəsar yənə Pərvərdigar eyidiki bir kisim əswab-buyumlarnı Babiləja apirip, eżining Babildiki buthanisioja koydi. **8** Yəhəoakimning kalojan ixliri, uning yirginqlik ixliri, uningdiki əyiblər bolsa manı, «Israil wa Yəhəuda padixahlırinin tarix-təzkiriləri» degən kitabta pütülgəndür. Uning oqlı Yəhəoakin uning ornioja padixah boldi. **9** Yəhəoakin təhtkə qıkkən qeojda on sakkız yaxta bolup, u Yerusalemda üq ay on kün səltənat kıldı; u Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqanı kıldı. **10** Yengi yil ətkəndə, Nebokadnəsar adəm əwətip Yəhəoakinnı Pərvərdigar eyidiki esil buyumlar bilən birlikə Babiləja əkəldürür, Yəhəoakinning taojisi Zədəkiyani Yəhəuda wə Yerusalem üstügə padixah kılıp tikli. **11** Zədəkiya təhtkə qıkkən qeojda yigirmə bir yaxta bolup, Yerusalemda on bir yil səltənat kıldı; **12** u Pərvərdigarning nəziridə rəzil bolqanı kıldı; Yərəmiya pəyoqbər uningoja Pərvərdigarning sezlərini yətküzgən bolsunu, u Yərəmiyanıqaldıda eżini təwən kilmidi; **13** u eżini Hudanıq namida [bekinix] kəsimini iqtüzgən Nebokadnəsardin yüz əridi; boynını kattik kılıp, Israilning Hudasi Pərvərdigaroja towa kılıp yenixə kənglini jahil kıldı. **14** Uning üstügə, kahinlarning barlıq baxlıri bilən halkning həmmiyyi yat əlliklərning həmma yirginqlik ixlirini dorap, asiyliklərini axurdi; ular Pərvərdigar Yerusalemda Əzığa atap mukəddəs kilojan eyni bulojiwatti. **15** Ularning ata-bowlırining Hudasi bolqan Pərvərdigar Əz həlkigə wə turaloqusioja iqini aqritraqqa, tang səhərdə ornidin turup əlqılırını əwətip ularni izqıl aghaşandurup turdi. **16** Bırak ular Hudanıq əlqılırını mazak kılıp, sez-kalamlırını mansitmayıtti, pəyoqbərlirini zanglik kılattı; ahir berip Pərvərdigarning kəhri ərləp, kütküzoqlı bolmayıdıqan dərijidə həlkining üstügə qüxti. **17** Pərvərdigar xuning bilən kəldiyələrinin padixahını ularoja hujumoja seliwidı, padixah ularning mukəddəs eyidə yaxlırını kılıqlıdı; kız-yigitlər, kerilər, bexi akarəqanlaroja həq iq aqritip olturmay, həmmiyyi əltürüwətti; [Huda] bularning həmmisini [Kaldıya] padixahının koliqə tapxurdi. **18** Kaldıya padixahı Hudanıq eyidiki qong-kıqık deməy, barlıq қaqa-buyumları, xundakla Pərvərdigar eyidiki həzinilərni, xuningdək padixahning wə əməldərlərinin həzinilərini koymay, Babiləja elip kətti. **19** Kaldıylar Hudanıq eyini keydürüwətti, Yerusalemning sepilini qekwətti, xəhərdiki həmma orda-korəqanlaroja ot koyup keydürüp, Yerusalemıki barlıq kimmətlik қaqa-buyumları qekip kukum-talkan kıldı. **20** Kılıqtın aman kələşənlərinə həmmisini [Kaldıya padixahı] Babiləja tutkun kılıp əkətti; ular taki Pars padixahlıqining səltənitikiqə Babil padixahı wə əwlədlərinin kullukida bolup turdi. **21** Bularning həmmisi Pərvərdigarning Yərəmiyanıq wastisi bilən [aldın] eytən [ağah] sezi ixqə axurulux üqün boldi. Xuning bilən zəmin eżiga tegixlik xabat künlirigə müyəssər boldi; qünki zəmin yətmix yıl toxquqə harabiliktə turup «xabat tutup» dəm elip rəhətləndi.

Əzra

1 Pars padixahı Körəxning birinqi yili, Pərvərdigarning Yərəmiyaning aqzı arkılıq eytqan sezi əməlgə axurulup, Pərvərdigarning Pars padixahı Körəxning rohini kəzoxıxi bilən pütün padixahlılıq təwəsədə u mundak bir jakarnamə qıçırdı, xundakla uni yazma kılıp püküp: — **2** «Pars padixahı Körəx mundak dəydü: — Asmanlarning Hudasi Pərvərdigar yar yüzidiki barlıq padixahlıqlarının igidarlılıqını manga bərdi; u xundakla meni Yəhəuda zeminiqə jaylaxşan Yerusalemda Əziga bir ey seliñxə buyrudi. **3** Xuning üçün aranglarda Hudanıng həlkə bołożanlardın hərkəysingləroja bolsa, uning Hudasi [Pərvərdigar] uning bilən billə bołożay, u Yəhəuda zeminidiki Yerusaleməqə qıksun, Israilening Hudasi Pərvərdigarning eyini salsun! U bolsa Hudadur, makani Yerusalemididur! **4** [Sürgünlükta] kəlojan həlkə kəyərlərda makanlaxşan bolsa, [u Yerusaleməqə qıksun]; xu yərdiki adamlar ularoja altun, kümüx, mal-mülük, qarpaylarnı təminləp yardım bərsun wə xuningdək Yerusalemda jaylaxşan Hudanıng xu eyi üçün halis hədiyələrni təkdim kilsun» — dedi. **5** Xuning bilən Yəhəuda wə Binyamindiki əkbilə baxlıkları, kəhənlər, Lawıylar, xundakla Huda taripidin rohi kəzoxqılıqan barlıq həlkə orunluridin kopup Yerusaleməkdi Pərvərdigarning eyini [yengiwaxtın] seliñxə berixşə təyyarlandı. **6** Ətraplıki kixilərning həmmisi kümüx қaqa-kuqa, altun, mal-mülük, qarpaylar wə kimmət bahalıq buyumlar bilən ularını kəlləp kuvvətli, buningdin baxşə sunulidiqan hərəhil ihtiyyarı hədiyə-kurbanlıq süpitidə hərəhil səwqatlarını təkdim kıldı. **7** Padixah Körəx Pərvərdigarning eyidiki қaqa-kuqılınını, yəni ilgiri Nebokadnəsar Yerusalemın əkilip əz ilahining buthanisioja koyup koyojan қaqa-kuqılınını elip qıktı. **8** Pars padixahı Körəx həzinə begi Mitrədatnı buyrup bu қaqa-kuqılını aldurup qıktı; Mitrədat xularını Yəhədanıng əmiri Xəxbazaroja sani boyiqə sanap tapxurup bərdi. **9** Қaqa-kuqılarning sani mundak: — altun das ottu, kümüx das ming, piqak yigirmə tokkuz, **10** altun piyalə ottu, bir-birigə oxhax bołożan kümüx piyalə tət yüz on; baxşə қaqa-kuqılalar bir ming. **11** Barlıq altun-kümüx қaqa-kuqa, bəx ming tət yüz. Sürgün kiliqanın həlkə Babilində Yerusaleməqə elip kelingən qaçda, Xəxbazar bu қaqa-kuqılarning həmmisini elip kəlgənidi.

2 Təwəndikilər Nebokadnəsar təripidin Babiloja sürgün kiliqanın [Yəhədiyə] elkisidikilərdin, ularning əvladlıri kəytip kəlip, Yerusalem wə Yəhədiyəgə qıkip, hərbiri əz xəhirlirigə katkənlər: — **2** — ular Zərubbəbel, Yəxua, Nəhəmiya, Seraya, Rəilaya, Mordikay, Bilxan, Mispər, Bigway, Rəhəm wə Baanəhələr bilən billə kəytip kəldi. Əmdi Israıl həlkincin iqidiki ərkəklərning sani təwəndikiqə: — **3** Paroxning əvladlıri ikki ming bir yüz yətmix ikki kixi; **4** Xəfətiyaning əvladlıri üç yüz yətmix ikki kixi; **5** Arahning əvladlıri yətə yüz yətmix bəx kixi; **6** Pañat-Moabning əvladlıri, yəni Yəxua bilən Yoabning əvladlıri ikki ming səkkiz yüz on ikki kixi; **7** Elamning əvladlıri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **8** Zattuning əvladlıri tokkuz yüz kırık bəx kixi; **9** Zakkayning əvladlıri yətə yüz atmix kixi; **10** Banining əvladlıri altə yüz kırık ikki kixi; **11** Bibayning əvladlıri altə yüz yigirmə üç kixi; **12** Azgadnung əvladlıri bir ming ikki yüz yigirmə ikki kixi; **13** Adonikamning əvladlıri altə yüz atmix altə kixi; **14** Bigwayning əvladlıri ikki ming əllik altə kixi; **15** Adinning əvladlıri tət yüz əllik tət kixi; **16** Həzəkiyaning jəmətidin bołożan Atering əvladlıri toksan səkkiz kixi; **17** Bizayning əvladlıri üç yüz yigirmə üç kixi;

18 Yorahning əvladlıri bir yüz on ikki kixi; **19** Haxumning əvladlıri ikki yüz yigirmə üç kixi; **20** Gibbarning əvladlıri toksan bəx kixi; **21** Bəyt-Ləhəmlilər bir yüz yigirmə üç kixi; **22** Nitofaliklər əllik altə kixi; **23** Anatotluklar bir yüz yigirmə səkkiz kixi; **24** Azmawətliklər kırık ikki kixi; **25** Kiriati-Arimliklər, Kəfirahliklər wə Bəerotluklar bolup jəməy yətə yüz kırık üç kixi; **26** Ramahliklər bilən Gebalıklar jəməy altə yüz yigirmə bir kixi; **27** Mikmaxliklər bir yüz yigirmə ikki kixi; **28** Bəyt-əllikkələr bilən ayılıklar jəməy ikki yüz yigirmə üç kixi; **29** Neboliklər əllik altə kixi; **30** Magibixning əvladlıri bir yüz əllik altə kixi; **31** ikkinçi bir Elamning əvladlıri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **32** Hərimning əvladlıri üç yüz yigirmə kixi; **33** Lod, Hədidi wə Ononing əvladlıri jəməy yətə yüz yigirmə bəx kixi; **34** Yeriholuklar üç yüz kırık bəx kixi; **35** Sinaahnıng əvladlıri üç ming altə yüz ottuz kixi. **36** Kəhənlarning sani əwəndikiqə: — Yəxua jəmətidiki Yədayanıng əvladlıri tokkuz yüz yətmix üç kixi; **37** Immərnıng əvladlıri bir ming əllik ikki kixi; **38** Paxhurnıng əvladlıri bir ming ikki yüz kırık yətə kixi; **39** Hərimning əvladlıri bir ming on yətə kixi. **40** Lawiyarning sani təwəndikiqə: — Hodawiyaning əvladlıridin, yəni Yəxua bilən Kadmiyəlning əvladlıri yətmix tət kixi; **41** Oqəzəlkəxlərdin: — Asafning əvladlıri bir yüz yigirmə səkkiz kixi. **42** Dərwəziwənlərning nəslidin: — Xallumning əvladlıri, Atering əvladlıri, Talmonning əvladlıri, Akkubning əvladlıri, Hatitanıng əvladlıri bilən Xobayniıng əvladlıri jəməy bir yüz ottuz tokkuz kixi. **43** İbadəthana hizmətkarlıri təwəndikiqə: — Zihanıng əvladlıri, Hasufanıng əvladlıri, Tabbaotning əvladlıri, **44** Kirosnıng əvladlıri, Siyahaniıng əvladlıri, Padonıng əvladlıri, **45** Libanahııng əvladlıri, Həqabahııng əvladlıri, Akkubning əvladlıri, **46** Həqabning əvladlıri, Xamlayning əvladlıri, Həqanıning əvladlıri, **47** Giddəlning əvladlıri, Gaharnıng əvladlıri, Reayahııng əvladlıri, **48** Rəzinıning əvladlıri, Nikodanıng əvladlıri, Gazzamııng əvladlıri, **49** Uzzanıng əvladlıri, Pasiyanıng əvladlıri, Bisayning əvladlıri, **50** Asnahııng əvladlıri, Məunimııng əvladlıri, Nəfussimııng əvladlıri, **51** Bakbukııng əvladlıri, Hakufanıng əvladlıri, Harhurnıng əvladlıri, **52** Baslutzııng əvladlıri, Məhədənıng əvladlıri, Hərəxanıng əvladlıri, **53** Bərkosnıng əvladlıri, Siseranıng əvladlıri, Temahııng əvladlıri, **54** Nəzəyanıng əvladlıri bilən Hatifanıng əvladlıri. **55** Sulaymannıng hizmətkarlırinıng əvladlırinıng sani təwəndikiqə: — Sotayning əvladlıri, Sofarətning əvladlıri, Pirudanıng əvladlıri, **56** Yalaahnııng əvladlıri, Darkonning əvladlıri, Giddalııng əvladlıri, **57** Xəfətiyanıng əvladlıri, Hattılınıng əvladlıri, Pokərət-Həzzibaimııng əvladlıri bilən amining əvladlıri. **58** İbadəthana hizmətkarlıri wə Sulaymannıng hizmətkarlıbołożanlarning əvladlıri jəməy üç yüz toksan ikki kixi. **59** Təwəndiki kixılər Təl-Meləh, Təl-Harxa, Kerub, Addan wə Immardin kələğən bolsımı, lekin ular ezişirinət atə jəmətinəng yaki nəsəbiniŋ Israıl adımı ikənlikini ispatlap bərəldim. **60** Bular Dəlayanıng əvladlıri, Təbiyanıng əvladlıri wə Nikodanıng əvladlıri bolup, jəməy altə yüz əllik ikki kixi; **61** kəhənlarning əvladlıri iqidə Həbayanıng əvladlıri, Koznıng əvladlıri bilən Barzillayning əvladlıri bar idı; Barzillay Gileadlık Barzillayning bir kızını aloqakə ularning eti bilən atəloqanıdi. **62** Bular jəmətinəng nəsəbnamisini izdəp tapalmıdı; xunga ular «napak» həsablinip kəhənləktin kəlduruldu. **63** Waliy ularoja: — Urin wə tummimni kətürgüqı kəhən arızmızda hizmətə bolouqqa «əng mukəddəs yiməkliklər»gə eojiz tək Küzməsılər, dedi. **64** Pütün jamaət jəməy kırık ikki ming üç yüz atmix kixi; **65** buningdin baxşə ularning yənə yətə ming üç yüz ottuz yətə kül-dediki

bar idi; yənə ikki yüz ər-ayal oğzəlqisi bar idi. **66** Ularning yətə yüz ottuq altə eti, ikki yüz kırık bəx keqiri, **67** tət yüz ottuq bəx tegisi wə altə ming yətə yüz yigirmə exiki bar idi. **68** Jəmat kattiwaxlıridin bəziliri Yerusalemıq wə Pərvərdigarning əyigə kəlgən qəoqda, Hudanıng xu eyi aslı orniqə yengiwaxtın selinixi üçün qın kenglidin sowoqatlarnı təkdim kıldı. **69** Ular ezlirining kürbiqə karap kürulux həzinisəgə atmix bin ming darik altun, bəx ming mina kümüx wə yitz kür kahin tonı təkdim kıldı. **70** Xuningdin keyin kahinlar, Lawıylar wə bir kisim həlk koxulup, oğzələkəxlər, dərəwaziwənlər, ibadəthana hizmətkarlırlar ez xəhərliriga makanlaxtı; kəloqan Israil həlkinqin həmmisi ez xəhərliriga makanlaxtı.

3 Israil həlkı hərkəysisi ez xəhərliridə makanlaxşanıdi; **4** yətəinqi ayoqə kəlgəndə, həlk bir adəmdək bolup Yerusalemıq yioqıldı. **5** Yozadakning oqlı Yəxua bilən uning kahin kərindaxlırları, Xealtınlıng oqlı Zərubbabal wə uning kərindaxlırların həmmisi orunliridin kopup, Hudanıng adımı Musa pütkən kanun kitabida pütlüginidək Pərvərdigaroqə keydürmə kürbanlıq sunux üçün Israilning Hudasining kurbangalını seliñə kirişti. **6** Görqə ular xu yərlik həlkərdin körksimi, lekin kurbangalını əslidiki uli üstüqə selip, uningda Pərvərdigaroqə atap atığənlik wə kəlqəlik keydürmə kürbanlık ətküñükə kirişti. **7** Ular yənə [mukəddəs kənunədə] pütlügini boyiqə «kəpilər heytyni» ətküñüp, hər künli bəlgiləngən tələpkə muwapik san boyiqə künlik keydürmə kürbanlığın sunuxattı. **8** Xuningdin keyin ular yənə hər künlik keydürmə kürbanlıqlar, yengi ay kürbanlıq wə Pərvərdigarning barlıq mukəddəs dəp bekitilgən heytliri üçün təkdim kılınidioqan keydürmə kürbanlıqlarını, xuningdək hərbir kixinin kenglidin Pərvərdigaroqə atap sunidioqan ihtiyyarı kürbanlıqlarını sunup turattı. **9** Xundak kılıp ular yətəinqi aynıng birinqi künidin baxlap, keydürmə kürbanlıqlarını Pərvərdigaroqə atap sunuxka baxlıdı; lekin Pərvərdigarning eyining uli tehi selinmədi. **10** Ular taxqılar bilən yaqozaqıllarqa pul tapxurdi wə xundakla Pars padixahı Körəxning ijjazı bilən Zidonluklar bilən Turluklarqa kədir yaqıqını Liwandin [Ottura] dengiz arkılık Yoppaqən əskərdürük üçün ularoq yimak-iqmak wə zaytun meyini təmənlidi. **11** Jamaət Yerusalemıdiki Hudanıng əyigə kəlgəndin keyin ikkinqi yili ikkinqi ayda Xealtınlıng oqlı Zərubbabal, Yozadakning oqlı Yəxua wə ularning kahin wə Lawiy kərindaxlırların kəldisi, xuningdək sürgünlükten keytib Yerusalemıq kəlgənlərinə həmmisi küruluxta ix baxlıdı; ular yənə yigirmə yaxtın axşan Lawıyların Pərvərdigarning eyini selix küruluxiąqə nazarətqılıkka kəydi. **12** Yəxua wə uning oqulları həm kərindaxlırları, Kadmiyal bilən uning oqulları, yəni Yəhədanıng əwlədləri Hudanıng eyidə ixleydiqən ixılları nazarət kiliñxə bir niyyətə atlandı; Hənadadırning oqulları, ularning oqullarını wə kərindax Lawıylar ularoq yərdəməlxəti. **13** Tamqılar Pərvərdigarning əyigə ul salıdiqən qaoqda kahinlər has kiymilərini kiyip, kanayılırını qelip, Asafning əwlədləri boloqan Lawıylar jangjang qelip, həmmisi katar-katar sap bolup turozuldu; ular Dawut balgiligən kərsətmilər boyiqə Pərvərdigaroqə Həmdusana okuxti. **14** Ular Pərvərdigaroqə atap əzara: — «Pərvərdigar mehribandur, uning Israiloqə boloqan mehribi məhəbbəti mənggülüktür» dəp həmdusana wə rəhmət-təxəkkür eyitti. Bu qəoqda Pərvərdigarning eyining uli selinip boloqakə, halayıq Parwərdigarnı mədhiyiləp towlap təntənə kilişti. **15** Lekin kahinlərdin, Lawıylardın wə jəmat baxlıklarından nuroqunları, yəni əslidə ilgiriki əyni kərgən nuroqun kəri adəmlər kəz aldida selinoqan bu eyning ulioqə karap, ün selip yioqlap tekitxi; nuroqun baxqə kixilər huxal bolup təntənə kılıp towlaxtı; **16** wə həlk hətta kimlərning təntənə kiliñxitatqanlıq bilən kimlərning yiojlawatqanlıqını ayriwalalmaq kıldı; qənki jamaət təntənə kılıp kəttik towlixti; wə bu awaz yırak-yıraklaroqə anglinatti.

17 Yəhəda wə Binyamindiki rəkiblər sürgünlükten keytib kəlgənlər Israilning Hudası Pərvərdigaroqə atap eyni yengiwaxtın salmakqıqən, degən gəpni anglap, **18** Zərubbabal wə jəmat baxlıkları bilən kerüüp: — Biz siler bilən billə salayı; qənki biznı silərgə oxhaxla silərning Hudayinglarnı izlep, bizni bu yərgə əkəlgən Asuriya padixahı Esar-Haddonning künliridin tartip uningoqə kürbanlıq sunup keliwatiñiz, deyixti. **19** Lekin Zərubbabal, Yəxua bilən Israilning baxxə jəmat baxlıkları ularoq: — Hudayımoqə ey selixta silərning biz bilən həqkəndək, alakəngər yok; bəlkı Pars padixahı Korəx bizgə buyruqandək, pakət biz ezmizlə Israilning Hudası boloqan Pərvərdigaroqə ey salımız, deyixti. **20** Xuningdin keyin xu yərdiki ahalə Yəhədalarıng əqlini ajiz kılıp, ularning kürulux kiliñxioqə kaxila tuqdurup turdu. **21** Ular yənə Pars padixahı Körəxning barlıq künliridin təki Pars padixahı Darius təhtka olturoqan wakitkəi, daim məsləhətqılərni setiwiçip, Yəhədalar bilən kerixip, kürulux nixanını buxuzka urunup turdu. **22** Ahəxwerox təhtka qıçqan dəsləkpi wakitlarda ular uningoqə Yəhədiyə wə Yerusalem ahalisi üstidin bir ərznamə yazdı. **23** Xuningdək Artahxaxta künliridə Bixlam, Mitrədat, Tabəəl wə ularning kəloqan xerikirimi Pars padixahı Artahxaxtaqa aramı tilidə bir ərz hetini yazdı; hət aramı tilidin tərjimə kilindi. **24** Waliy Rəhəm bilən diwan begi Ximxay padixahı Artahxaxtaqa Yerusalem üstidin təwəndikidək ərznamə yazdı: — **25** «Məzkur məktupni yəzənənlərdən, waliy Rəhəm, katip begi Ximxay wə ularning baxqə həmrəhli boloqan soraqıllar, mupəttixlər, mənsəpdarlar, katıplar, arkiwiliklər, Babililiklər, Xuxaniliklər, yəni Eləmiylər **26** wə uluq janabiy Osnappar Samariyə xəhəriyə wə [əfrət] dərəyanıng muxu təripidiki baxqə yərlərgə orunlaxturoqan ahalımı bar **27** (mana bu ularning padixahıqə yəzənən hetininqə kəqürüləmisi) — əzəlinin dərəyanıng muxu təripidiki hizmətkarlıridin padixah alılırlı Artahxaxtaqa salam! **28** Padixah alılırlığa malum bolsunki, əzliyi tərəfin bəzərəkə kəlgən Yəhədiyələr Yerusalemıq kəlixti; ular axu asiy wə sesik xəhərnı kəruwatiñidü, ulini yasap püttürdi, sepilni yasap qıktı wə sepilning ullirini bir-birigə ulap yasawatidu. **29** Əmdı uluq padixah alılırlığa xu məlum boloqayı, mubada bu xəhər onglansa, sepil pütküzülsə, ular baj tapxurməydiqən, olpan təliməydiqən wə parak tapxurməydiqən boluwalidu, bunda kətiwərsə padixahılların həzinisəgə sezsiz ziyan bolidu. **30** Biz ordining tuzini yep turup, padixahımızınq bunda bəhərət kiliñxioqə karap turuximizə qət'iy toqra kəlməydi, xu səwəbtin padixahımızıqə malum kiliñxə jür'ət kıldıq. **31** Xuning üçün [alılırlığın] ata-bowlırıning tarıhnamisini sürüxtə kılıxlırları təxəbbus kılımımız; sili tarıhnamidin bu xəhərning əhəwalını bilip, uning padixahılarçımı, hərkəysi olkilərgimizzi ziyan yetkiñüp kəlgən asiy bir xəhər ikenlikini, kədimdin tartip bu xəhərdikilər açdırılmışlıq teriçənlikini bilgəylə; dəl xu səwəbtin bu xəhər wəyran kiliñoqanı. **32** Xunga biz alılırlıqə xuni ukturmakqımızki, əgər bu xəhər kürulsa, sepilliri pütküzülsə, undakta silinen dərəyanıng muxu təripidiki yərlərgə həqkəndək igidarıqılıkçı bolmayı kəlidü. **33** Padixah mundak jawab yollidi: — «Waliy Rəhəm, diwan begi Ximxayqa wə Samariyə həm Dərəyanıng xu təripidiki baxqə yərlərdə turuxluk həmrəhli ringlərə salam! **34** Silərning bizgə yəzənən ərz hetinglər meninq alımda enik kılıp okup berildi. **35** Təkxürüp kəruxni buyruwidim, bu xəhərning dərəwəkə

kədimdin tartip padixahlaroqa karxi qikip isyan kozojiqan, xəhərdə daim asiylik-kəzənilang kətərüxtək ixlarning bolup kəlgənlikli məlum boldi. **20** İlgiriki wakıtlarda kudratlık padixahlar Yerusalemıqə həkümranlıq kılıp, Dəryanıq xu təripidiki pütün yərlərni idarə kılıp kələn, ular xularoqa bekiniq baj, olpan wa parikini tapxurup kəlgənlikən. **21** Əmdid silər buyruk qüxtürüp u həlkni ixtin tohtitinglər, məndin baxka yarlıq qüxtürülmigüç, bu xəhərnı yengiwaxtin kurup qikixka bolmaydiqanlıq ukturunglar. **22** Bu ixni ada kılmay kəlixtin pəhəs bolunglar; padixahlaroqa ziyan kətərürdiojan apət nemixka kütüyiveridikən?». **23** Padixah Artahaxtanıng yarlıkinin keçirülmisi Rəhəmət, diwan begi Ximxay həm ularning həmrəhliroja okup berilixi bilənlə, ular almantalman Yerusalemıdki Yəhəndaların qəxioja qikip, hərbiby kük ixlitip, ularni ixni tohtitixkə möjbur kıldı. **24** Xuning bilən Yerusalemıdki Hudanıng eyidiki ixlar tohti; ix taki Pars padixahı Darius təhtkə qikip ikkinçi yilioqıqə tohtaoqlıq kıldı.

5 Bu qaođa pəyojəmbərlər, yəni Həgag pəyojəmbər bilən İddoning oöli Zəkəriya pəyojəmbər Yəhəndiyə wə Yerusalemıdki Yəhəndiylarоja bexarət berixkə baxlıdı; ular Israılın Hudasining namıda ularoja bexarət berixti. **2** Xuning bilən Xəltiyalıning oöli Zərubbabel wə Yozadakning oöli Yəxua kopup Yerusalemıdki Hudanıng eyini yengiwaxtin selixkə baxlıdı; Hudanıng pəyojəmbərləri ular bilən billé bolup ularoja yardım bərdi. **3** Xu qaođa Dəryanıng qərb təripinən bax waliysi Tattinay bilən Xetar-Boznay həm ularning həmrəhliarı ularning yəniqə kelip: «Kim silergə bu eyni yengiwaxtin selixkə, bu kəruluxni püttürükə buyruk bərdi?» dəp soridi. **4** Ular yənə: «Bu kəruluxkə məs'ul boluqılların ismi nəmə?» dəp soridi. **5** Lekin Hudanıng nəziri Yəhədu aksakallırının üstidə idi, xunga bax waliy qatarlıklar padixah Dariuska məlum kılıqıq, xundakla uningdin bu həkətə birər jawab yarlık kəlgənqə ularning kərulux ixiini tosmidi. **6** Dəryanıng qərb təripinən waliysi Tattinay bilən Xetar-Boznay həm ularning həmrəhliarı, yəni Dəryanıng qərb təripidiki afarsaklıklar padixah Dariuska hət əwətti; hətninq kəqürülmisi mana təwəndikidək: **7** Ular padixahka əwətkən məlumatla mundak deyilgən: «Darius alyilirioja qongur aman-əsənlik boloqay! **8** Padixahımiqoja xu ix yetip malum bolsunki, biz Yəhəndiyəgə, uluq Hudanıng eyigə berip kordukki, xu ey yəqən taxlar bilən yasiliyatidu, tamlıroja limlər ətküzülüp selinməktə; bu kərulux tez sürətə onguxluk elip beriliwetiptu. **9** Andin biz u yərdiki aksakallardın: — Kim silergə bu eyni selixkə, bu kəruluxni püttürükə buyruk bərdi? — dəp soriduk. **10** Wə alyilirioja məlum bolsun üçün ularning isimlərini soriduk, xuningdək ularning baxlıkların isimlərini pütüp hatırılıməkqı iduk. **11** Ular bizgə: «Biz asman-zemining Hudasining kulları, biz hazır buningindən uzun yıllar ilgiri selinojan eyni yengiwaxtin seliwaitimiz. Muxu eyni aksida Israılning uluq bir padixahı saldrojanıdi. **12** Lekin atan-abowlırimiz asmandiki Hudanıng qəzipini kəltürüp koyqoqka, Huda ularnı Kaldıyalıq Babil padixahı Nebokadnəsarning kələqə tapxuroqan; u bu eyni qəkturuwetip, həlkni Babiləqə tutkun kılıp əkətkən. **13** Lekin Babil padixahı Koraxning birinci yili padixah Korax Hudanıng bu eyini yengiwaxtin selixkə yarlıq qüxtürgən. **14** Wə Nebokadnəsär Yerusalemıdki bu ibadəthanıdın elip Babil bıthanisioja apirip koyqoq Hudanıng eyidiki altun-kümitüx kəqə-kuqıllarınımı padixah Korax ularnı Babil bıthanisidin əpəqitürüp, Xəxbazar isimlik bir kixığa tapxuroqan; u uni bax waliy kılıp təyinligəndə **15** həm uningoja: — Bu kəqə-kuqıllarını elip ularnı Yerusalemıdki ibadəthaniqə apirip koyqoq; Hudanıng eyi əslı jayioja yengiwaxtin selinsun, dəp buyruoqan.

16 Andin xu Xəxbazar degən kixi kəlip, Yerusalemıdki Hudanıng eyigə ul saloqan; ońa xu wakittin baxlap hazırlıq qə yasiliyatidu, tehi pütmidi» dəp jawap bərdi. **17** Əmdid alyilirioja layik kərünsə, padixahıhimizning xu yərdə, yəni Babildiki həzinini ahturup bekixini, u yərdə padixah Koraxning Yerusalemıdki Hudanıng eyini yengiwaxtin selix tooprisidə qüxtürgən yarlıkinin bar-yolukını təkxürtüp bekixini soraymır həm padixahıhimizning bu ix tooprisidə ez iradisini bizgə bildürüp koyuxını ettinimiz».

6 Andin padixah Darius Babildiki dələt-baylıklar saklanan «Arhiplar eyi»ni təkxürtüp qikixka yarlıkları qüxtürdi. **2** Media əlkisidiki Ahmetə kəl'əsidin bir oram kəqəz təpildi, uningda mundak bir hatira pütləğan: **3** «Padixah Koraxning biringi yili, padixah Korax Yerusalemıdki Hudanıng eyigə dair mundak bir yarlıq qüxtüridü: — «Kurbanlıq sunulidiojan orun bolux üçün bu ey yengiwaxtin selinsun; uli puhta selinsun, eyning igizlikli atmix gəz, kənglikli atmix gəz bolsun. **4** Üq kəwət yəqən tax, bir kəwət yengi yaqəq bilən selinsun, barlik hirajət padixahlıq hazırlanısın qikim kilsinsun. **5** Əslidə Nebokadnəsär Yerusalemıdki ibadəthanıdın elip Babiləqə apirip koyqoq, Hudanıng eyidiki altun-kümitüx kəqə-kuqılların həmmisi kəyturup kelinip, Yerusalemıdki ibadəthaniqə käytidin yətküzülüp, hərbiri ez jayioja koyulsun; ular Hudanıng eyigə kuyulsun!». **6** [Dariustin yarlıq qüxtürlüpli]: — «Xunga, i dəryanıng xu təripinən bax waliysi Tattinay wə Xetar-Boznay həm silərning həmrəhliiringlar, yəni Dəryanıng xu təripidiki afarsaklıklar, əmdid silər u yərdin neri ketinglər! **7** Hudanıng eyining kəruluxi bilən karinglar bolmısın; Yəhəndiyların bax waliysi bilən Yəhəndiyların aksakallırının Hudanıng bu eyini əslidiki orniqə selixioja yol koyungular. **8** Xuningdək mən Hudanıng bu eyining selinixi üçün Yəhənduların aksakallırı tooruluk silərgə buyruk qüxtürdüm: — Dəryanıng qərb təripidin, padixahlıq həzinisə tapxurulojan baj kirimidin silər keçikitməy xu adəmlərgə toluk, hirajət ajritip beringələr, kərulux həq tohtap kalmısun. **9** Ularqə nemə kerək bolsa, jümlidin asmandiki Hudaqə keydürmə kərbanlıq sunuxka, məyli ərkək torpək bolsun, koqkar yaki əzizlər bolsımı, xular berilsun; yəna Yerusalemıdki kahinlarning bəlgililini boyığə buođay, tuz, xarab yaki zəytun mayalar bolsun xularning birimü kəm kəlinməy, hər künə təmin etip turulsun. **10** Xuning bilən ular asmandiki Hudaqə huxbuy kərbanlıqlarını kəltürüp, padixahka wə padixahıning əwlədlirioja uzun əmür tilisun. **11** Mən yənə buyruymənki, kimki bu yarlıknı əzgərtsə, xu kixining eyining bir tal limi suquruwelinip tikişəngəndin keyin, xu kixi uningoja esip mihlap koyulsun, eyi əhləthənəqə aylanduruwetilsün! **12** Wə Əzining namini xu yərdə kəldurojan Huda muxu Yerusalemıdki eyini əzgərtikə yaki buzuxka kol uzartkan hərkəndək padixah, yaki həlkni halak kilsun! Mən Darius muxu yarlıknı qüxtürdüm, əstayıdillik bilən xu ixni bəja kəltürdi. **13** Andin Dəryanıng qərb təripinən bax waliysi Tattinay, Xetar-Boznay wə ularning həmrəhliarı padixah Dariusning əwətkən yolyorukı boyığə əstayıdillik bilən xu ixni bəja kəltürdi. **14** Yəhəndiyların aksakallırı kəruluxni dawamlaxturup, Həgag pəyojəmbər wə İddoning oöli Zəkəriyanıng bexarət berixləri bilən xu ixta ronak taptı. Ular Israılının Hudasining əmri boyığə, xundakla Korax, Darius wə Artahaxta qatarlıq Pars padixahılinin əmri boyığə ixləp, eyni yengiwaxtin kurup qikix ixiini püttürdi. **15** Bu ey Darius padixahı səltənətinin altinqı yili, Adar eyining üqininqi künü pütküzüldü. **16** Israillar — kahinlər, Lawiylar wə əqələn sərgünlükün käytip kəlgən həlkələrinin həmmisi Hudanıng bu eyini uningoja atax murasimini huxal-huramlıq

bilən etküzdi. **17** Əyni Hudanıng Əzığə atax murasimida ular yüz torpak, ikki yüz koqkar wə tət yüz қозə sundı həm Israıl əkbililirinən səni boyiqə barlıq Israıl üçün gunah kurbanlılıq süpitidə on ikki tekini sundı. **18** Ular yənə Yerusalemıdkı Hudanıng ibadət-hizmitini etəxə, Musanıng kitabida yezilojını boyiqə, kahınları əz nəwiti boyiqə, Lawiyalarını guruppilirli boyiqə turquzdu. **19** Birinqi aynıng on tətinqi künii sürgünlüktnin kaytip kəlgənlər «etüp ketix heyti»ni etküzdi. **20** Qünki kahınlar wə Lawiyalar bir niyat bilən birləktə paklinix rəsəmlirini etküzüp, həmmisi paklandı; andin ular barlıq sürgünlüktnin kaytip kəlgənlər wə ularning kerindixi boləjan kahınlar wə həm ezliri üçün etüp ketix heytiqə atıqən [kozılırını] soydi. **21** Sürgünlüktnin [yengila] kaytip kəlgən Israillar wə xuningdək Israeilin Hudası Pərvərdigarnı izdəp, ezlirini zəmindiği yat əlliklərinən bulojaxlıridin ayır qıkkən barlıq kixilər қозə gəxilərinən birlikə yeyti. **22** Ular petir nam həytiñ huxal-huramlıq iqidə yətə kün etküzdi; qünki Pərvərdigarnı huxallıkkə qəmdürdi həm Asuriyə padixahining kənglini ularqa mayıl kılıp, Əzining eyini – Israılning Hudasining eyini kuruxka ularning kolini mustəhkəmlidi.

7 Xu ixlardın keyin Pars padixahı Artahxaxta səltənət sürgən məzgildə Əzra degən kixi [Babildin Yerusaleməqə qıktı]. U Serayın oqlı, Seraya Azariyanıng oqlı, Azariya Hılkıyanıng oqlı, **2** Hılkıya Xallumning oqlı, Xallum Zadokning oqlı, Zadok Ahitubning oqlı, **3** Ahitub Amariyanıng oqlı, Amariya Azariyanıng oqlı, Azariya Merayotning oqlı, **4** Merayot Zərahıyahıning oqlı, Zərahıyah Uzzining oqlı, Uzzi Bukkinning oqlı, **5** Bukki Abixuanıng oqlı, Abixua Finiħasning oqlı, Finiħas Əliazarnıng oqlı, Əliazar bolsa bax kahin Ərənning oqlı idi; **6** – Əzra degən bu kixi Babildin kaytip qıktı. U Israılning Hudası Pərvərdigarnı Musaqa nazıl kıləjan Təwrat kanuniqə pişkən təwratxunas idi; uning Hudası boləjan Pərvərdigarning koli uningda bolojaxqə, u nemini tələp kilsə padixah xuni bərgəndi. **7** Padixah Artahxaxtanıng yətinqi yili bir kisiim Israillar, kahınlar, Lawiyalar, oqəzəlkəxlər, dərvəzəwənlər wə ibadəthana hizmətkarları uning bilən birlikə Yerusaleməqə kaytip qıktı. **8** [Əzra] əmdidi padixahıñ saltanıñining yətinqi yili bəxinqi ayda Yerusaleməqə yetip kəldi. **9** Birinqi aynıng birinqi künii u Babildin qırixka təyyarlandı; Hudanıng xəpkətlik koli uningda bolojaxqə, u bəxinqi aynıng birinqi künii Yerusaleməqə yetip kəldi. **10** Qünki Əzra kəngül koyup Pərvərdigarning Təwrat-kanununu qüxinip təhsil kiliñxə həm uningoja əməl kiliñxə wə xuningdək Israıl iqidə uningdiki həküm-bəlgilimilərni egitixka niyat kılqanidi. **11** Mana bu padixahı Artahxaxta kahin həm Təwratxunas Əzraja tapxurojan yarlıq hetininqən keçirülmisi: – (Əzra Pərvərdigarning əmrlirigə ait ixlarqa həm Uning Israillarço tapxurojan bəlgilimilirigə pişkən təwratxunas idi): – **12** «Mənki padixahıñarning padixahı Artahxaxtadin asmanlardıki Hudanıng mukammal Təwrat-kanuniqə pişkən təwratxunas kahin Əzraja salam! **13** Əmdidi mən xundak yarlıq qüxürimənki, padixahlılıqında turuwatkan Israillardın, xundakla ularning kahin wə Lawiyiliridin kimlər Yerusaleməqə berixni halisa, həmmisi sening bilən billə barsa bolidu. **14** Qünki sən padixah wə uning yətə məslihətqisi təripidin təyinləngən ikənsən, kəlungsıdki Hudanıng kanun kitabida eytıljanlıri boyiqə, Yəhudiyə wə Yerusaleməqə təkxüriñ-hal soraxkə əwətlənsən. **15** Sən padixah wə uning məslihətqiləri əz ihtiyyarı bilən Israılning Hudasiqa sunojoq altun-kümülxərnə kətürüp berip uningoja təkdim kıl (uning məkanı Yerusalemıddır); **16** Xuningdək kəlungsıdki Babil əlkisidə kənqılık altun-kümülxərnə tapalisa, xuni həlk wə kahınlar Yerusalemıdkı

Hudanıng əyigə təkdim kiliñxə əz ihtiyyarı bilən bərgən sowoqtalarqa koxup aparojin. **17** Sən bu pullarqa əhtiyyatqanlıq bilən kurbanlıklar üçün torpak, koqkar, қозə wə koxumqə axlıq hədiyələri həm xarab hədiyələri setiwiş, bularını Yerusalemıdkı Hudayinglarning eyidiki kurbangahı sunoqin. **18** Kalojan altun-kümülxərnə sən wə jəmatinqidikilərgə kəndək kiliñxə muwapik kərünsə, Hudayinglarning iradisi boyiqə xundak kiliñgərlər. **19** Sening Hudayingning eyidiki ixlarqa ixlitixə sanga bərgən қaqa-ķuqılarnı Yerusalemıdkı Hudanıng aldiqə koy. **20** Əgər xuningdək sanga Hudayingning eyidiki kalojan ixlarqa qıkim kiliñqanoqə nemə hirajət kerək bolsa, sən padixah həzinisidin elip ixlətkin. **21** Xuning bilən mənki padixah Artahxaxtadin daryanıng xu oqərb təripidiki barlıq, həzinə bəglirigə xundak bürüy qüxürimənki, asmandıki Hudanıng Təwrat-kanunining alimi boləjan kahin Əzra silərdin nemini tələp kilsə, silər əstayidillik bilən uning deqinidək bejirinqlər. **22** Uning alidiqini kümüx yüz talantlıqə, buqday yüz koroqıqə, xarab yüz batkıqə, zaytun meyi yüz batkıqə bolsun, tuzqə qək koyulmusun. **23** Asmanlardıki Huda nemini əmr kilsə, xu asmanlardıki Hudanıng əyi üçün əstayidillik bilən bejirilsun; nemixka [Hudanıng] oqəzipini padixah wə oqəzillirinə padixahlılıq oqı qüxürgüdəkmiz? **24** Biz xunumu silərgə məlum kılımizki, omumən kahınlar, Lawiyalar, oqəzəlkəxlər, dərvəzəwənlər, ibadəthana hizmatkarları wə Hudanıng bu eyidə hizmat kiliñqanoqlarınən həqkəysidin baj, olpan wə paraq elixə bolməydi. **25** Əmdidi sən ay Əzra, Hudayingning səndə boləjan həkmitigə asasən, Dəryanıng xu oqərb təripidə Hudayingning Təwrat-kanununu bilən, bərlik həlkinqə dəwasını saraydıcıjan, ularını idarə kiliñdojan sorakçı wə həkimləri təyinləgin; wə Təwrat-kanununu bilməydiqənlərənən bolsa, ularqa bularını eginginqlər. **26** Hudayingning kanuniqə wə padixahlılıqning kanuniqə riaya kilməydiqənlərənən bolsa, uning üstdidin adalətlək bilən həküm qırırsun; u əlüməgə, yaki sürgüngə yaki məməlkəni musadıra kiliñxə wə yaki zindanqə taxlaçka həküm kılınsun». **27** [Əzra mundak dedi] – Ata-bowlirimizning Hudası boləjan Pərvərdigarnı Həmdusana bolqay! Qünki U padixahıñ kəngliga, Yerusalemıdkı Pərvərdigarning eyini xundak kərkəm bezək niyitini saldı, **28** yənə mən padixah wə məslihətqiləri alıldı həm padixahıñ mehtərəm əmirləri alıldı iltipatka erixti. Pərvərdigarn Hudayingının koli məndə bolup, U meni oqəyrətləndürögəqə, əzüm bilən billə [Yerusaleməqə] qırixka Israillar iqidin birnaqqə metiwarlərni yıldırm.

8 Padixah Artahxaxta səltənət sürüp turojan wakitta, Babildin mening bilən billə käytənlərinən ata jəmat baxlılıkları wə ularning nəsəbnamılırları təwəndikliqə: – **2** Finiħasning əwlədliridin Gərxon, Itamarning əwlədliridin Daniyalı, Dawutuning əwlədliridin Həttatux, **3** Xekaniyanıng əwlədliridin, yəni Paroxning əwlədliridin Zəkəriya wə uning bilən nəsəbnamıda tizimlənənən ərkəklər jəməy bir yüz əllik kixi; **4** Paħat-Moabning əwlədliridin Zərahıyahıning oqlı Əlyoyinay wə uning bilən billə käytənən ərkəklər ikki yüz kixi; **5** Xekaniyanıng əwlədliridin boləjan Yaħaziyyəlniñ oqlı wə uning bilən billə käytənən ərkəklər üç yüz kixi; **6** Adinning əwlədliridin Yonatanning oqlı Əbəd wə uning bilən billə käytənən ərkəklər əllik kixi; **7** Elamning əwlədliridin Ataliyanıng oqlı Yəxaya wə uning bilən billə käytənən ərkəklər yətmix kixi; **8** Xəfatiyanıng əwlədliridin Mikailning oqlı Zəbadiya wə uning bilən billə käytənən ərkəklər səksən kixi; **9** Yoabning əwlədliridin Yəhiyəlniñ oqlı Obadiya wə uning bilən billə käytənən ərkəklər ikki yüz on səkkiz kixi; **10** Xelomitning əwlədliridin Yosifinyanı

oqlı wə uning bilən billə käytikan ərkəklər bir yüz atmış kixi; **11** Bibayning əwlədliridin Bibayning oqlı Zəkeriya wə uning bilən billə käytikan ərkəklər yığırma səkkiz kixi; **12** Azgadning əwlədliridin Hakkatanning oqlı Yohanən wə uning bilən billə käytikan ərkəklər bir yüz on kixi; **13** Adonikəmning əwlədliridin əng ahiridə käytikanlarning isimləri əlifələt, Jəiyəl wə Xemaya bolup, ular bilən billə käytikan ərkəklər atmış kixi; **14** Bigwayning əwlədliridin Utay bilən Zabbud wə ular bilən billə käytikan ərkəklər yətmış kixi. **15** — Mən ularنى Ahawaqşa akidiojan Dəryanıng boyioja yioqdım; biz u yərda qədir tikiq üq kün turduk. Həlkni wə kahınlarnı arılap karışam u yərda Lawıylar yok ikən. **16** Xunga mən baxlıklardın əlifəz, Ariyəl, Xemaya, Əlnatan, Yarib, Əlnatan, Natan, Zəkeriya bilən Maxullamlarıñ wə ularqa koxup okumuxluq alımlardın Yoarib bilən Əlnatanni qakırtıp kəlip, **17** ularqa hawala kılıp Kasifiya degen yərgə, İddo degen Ataman bilən körütxükə əwəttim. Mən Kasifiya degen yərda İddoşa wə uning ibadəthana hizmətkarlılı bolup kərindaxlırijoa dəydiojan gəplərni aqzıja selip, ularning bu yərgə Hudayimizning eyi üçün hizmet kılıdiqan hizmətkilərni bizgə əkelixni etündüm. **18** Hudayimizning xapaətlik kəli biziñ boləlaqqa, ular bizgə Israılning əwərisi, Lawiynıñ nəvrısı Maħlining əwlədləri iqidin okumuxluq bir adəmni, yəni Xərəbiyani wə uning oqulları həm kərindaxlılı bolup jəmiy on səkkiz kixini baxlap kəldi. **19** Ular yəna Haxabiyə wə uning bilən billə Mərərinin əwlədliridin Yəxaya həm uning kərindaxlılı həm ularning oqulları bolup, jəmiy yığırma kixini, **20** Yəna ilgiri Dawut wə uning əmirləri Lawiylarning hizmitidə boluxka təyinləgən «Nətiniyələr»dən ikki yüz yığırma kixini baxlap kəldi, bularning həmmisi isimləri bilən tizimləndi. **21** Xu qəođda Ahawa dəryası boyıda mən Hudayimizning alıda eziümnizi təwən kılıp, eziimiz wə kiçik balılımız həm barlıq mal-mülkümüz üçün Hudayimizdən ak yol tiləxkə roza tutaylı, dəp jakarlıdım. **22** Qünki biz əslidə padixaħka: «Hudayimizning kəli Uni barlık izdigənlərning üstügə iltipat kərsitixkə köyülüdü; lekin Uning կudriti bilən oqzıpi Өzini taxlıqanlarqa zərbə berixkə təyyardır» deyənidük, əmdi yəna uningdin yoldukı düxmənlərgə takəbil turuxkə piyada wə atlık ləxərələr təyinləp berixni tələp kılənlikimdən hijil bolup kəldim. **23** Xuning bilən biz roza tutup Hudayimizdən xu ix toqırılıq əttindük, u duyamıznı ijabət kıldı. **24** Mən kahin baxlıri iqidin on ikki adəmni wə Xərəbiyi, Haxabiyə wə ular bilən billə bolovan aka-ukiliridin on adəmni tallap, **25** ularqa altun, kümüx wə qəqa-kuqılları, yəni padixaħ, uning məsləhətlərili, əmirləri wə xuningdək xu yərda turuwaṭkan barlıq Israillar «kəydürmə hədiya» süpitidə Hudayimizning eyiga hədiya kılənən səwojatlarnı tapxurdum. **26** Mən kümüxtin altə yüz əllik talant, yüz talant eojirliktiki kümüx qəqa-kuqa, yüz talant altunni ularning kəlija elqəp tapxurdum. **27** ularqa tapxurojanlırmıñ yəna altun das yığırma bolup, kimməti ming darik, süpətlik wə walıdəp parkiraydiqan mis qong das ikki bolup, altundək kimmətlik idi. **28** Mən ularqa: — Silər Pərvərdigarəja mukaddəstursılər, qəqa-kuqıllar muqəddəstür, altun-kümüxlər ata-bowanglarning Hudasi Pərvərdigarəja ihtiyyarı hədiyə kılınqan səwojattır. **29** Təki Yerusalemıki Pərvərdigarning eyidiki ambar-həzinilərgə yətküzüp, kahınlar wə Lawiylarning baxlıri wə Israillarning kəbilə-jəmat baxlıklırıning alıda tarazidin etküzgüçə bularını obdan karap koordanglar, dedim. **30** Xuning bilən kahınlar bilən Lawıylar Yerusalemıki Hudayimizning eyigə apiridiojan, tarazidin etküzülgən xu altun-kümüx wə qəqa-kuqılları tapxuruwaldı. **31** Xuning bilən birinqi ayning on ikkinçi künibiz Ahawa dəryasining boyidin kəzəqilip Yerusalemə qıqıxka

məngdük, Hudayimizning kəli üstimizdə boləlaqqa, u bizni düxmənlərimizdən wə yolda paylap turojan kərəqələrdin kütküzdi. **32** Biz Yerusalemə kəlip u yərda üq kün turduk; **33** tətinqi künü Hudayimizning eyidə altun-kümüx wə qəqa-kuqıllar tarazda elqinip kahin Uriyanıng oqlı Mərəmotning kəlija tapxuruldu; uning yenida Finihasning oqlı Əliazar, yəna Lawıylardin Yəxuanıng oqlı Yozabəd bilən Binnuiynıng oqlı Noadiyahələr bar idi. **34** Həmmə nərsə sanı boyiqə wə eojirliki boyiqə əlqəndi wə xuning bilən billə hərbirinə eojirliki pütüp koyuldu. **35** Xu qəođda əsli elip ketilgənlərning əwlədləri, yəni sürgünlüktnən käytikanlar Israillarning Hudasiqə «kəydürmə kürbanlık» süpitidə pütkül Israıl üçün on ikki torpak, toksan altə koqçar, yətmix yətə koza sundı, yəna gunah kürbanlık süpitidə on ikki təke sundı; bularning həmmisi Pərvərdigarəja ataləqan kəydürmə kürbanlık idi. **36** Ular padixaħıning yarlık hətlərini padixaħıning waliylirioja wə Dəryanıng bu oğrəb təripidiki həkümədarlar oja tapxuruwidi, ular həlkə wə Hudanıng eyining ixliroja izqıl yardımə bərdi.

9 Bu ixlar pütkəndin keyin əmirlər menin bilən körüxkili yəniməja kəlip: — Israillar, kahınlar wə Lawıylar eziłlərini muxu zəmənlərdiki taipilərdin, yəni ularning yirginlik adətləridin ayrip tur müdidi, — demək, ular Kanaanıylar, Hittiyalar, Pərizziyalar, Yəbəsiyalar, Ammoniyalar, Moabiyalar, Misirliklər wə Amoriyalar oja aqixip mangdi. **2** Qünki ular bu yət taipilərdin eziłlərigə wə oqullarıqə hotun elip berip, [Hudaqə] has mukəddəs nəsilni muxu zəmənlərdiki taipilər bilən arılaxtırıwuwətti; uning üstügə, əmirlər bilən əməldərlər bu sadəkətsizlikning baxlamqılıridur, — deyixti. **3** Mən bu ixni anglapla kənglək bilən tonumni yirtip, qaq-sakallırimni yulup oğəm-kayoqoja qüçüp olturup kəttim. **4** Wə Israılning Hudasiqən sezlərindən körküp titrigənlərning hərbəri sürgünlüktnən käytip kəlgənlərning sadəkətsizlikli tüpəylidin yəniməja kəldi. Mən təki əqəlik kürbanlık sunulmuşqə oğəm-kayoqoja qəmətəp olturdum. **5** Əqəlik kürbanlık waktida mən eziünni təwən kılıqan haləttin turup, kənglək wə tonum yirtik hələ Hudayim Pərvərdigarəja yüzlinip tizlinip olturup, kollırımı yeyip, **6** dua kiliq: — «Ah, Hudayim, xərməndilikə yüzümün sanga karıtxıtin iza tartıqtımən, i Hudayim; qünki kəbəliyiklərimiz tolılikidin baxlırlırmızdan axtı, asiylik-itaatsizlikimiz asmanlar oja taqaxtı. **7** Ata-bowilimizning künliridin tartıp büğünə kədər zor itaatsizlikə yürüp kəldük, xunga kəbəliyiklərimiz tüpəylidin biz, bizning padixaħlırimiz wə kahınlırimiz huddi büğünki kündidikdək hərkəysi yurtlardiki padixaħlarning kəlija qüçüp, kılıqka, sürgünlükka, bulang-talangoja, nomuska tapxurulduk. **8** Əmdi hazır azojına wakit Hudayimiz kezlihimizni nurlandurup, kullukımızda bizgə azojına aram berilsün dəp, keqip kutulən bir kəldini saklap kəlip, bizgə eziñin mukəddəs jayidin huddi kəkən kozuktək mukim orun berip, bizgə Hudayimiz Pərvərdigardin iltipat kərsitildi. **9** Qünki biz hazır kullarmız; əhalibiki, Hudayimiz muxu kullukımızda yənilə bizni taxliwətəy, belki Pars padixaħlırininə alıda rəhimgə erixtirüp, Hudayimizning eyini selip, harabiləxkən jaylırını yengiwaxtin onglaxka bizni rohlandırdı, xundakla bizni Yəhudiya wə Yerusalemda sepillik kıldı. **10** I Huda, biz bu [iltipatlar] alıda yəna nemə deyələyim? Qünki biz yənilə Sening məmin bəndiliring bolovan pəyəqəmərlər arkılıq tapılıq əmərlirinqni taxliwəttük; Sən [ular arkılıq]: «Silər kirip miras kiliq igiləydiqan zəmin bolsa, xu zəməndəki taipilərning nijislikə bilən bulqanojan bir zəmin; qünki ular türlik napaklıkları kiliq, yirginlik adətləri bilən bu zəmənni bu qəttin u qetiqiçə tolduruwətti. **12** Xunga silər kizliringlərni

ularning oqullirloq bərmənglər, oqulliringlar oqullirloq ularning kizlirini elip bərmənglər; silər küyiyip, zemining nazu-nemətliridin yeyixkə, zeminni əbadıl'əbad əwladliringlar oqullar miras kılıp kəldurux üçün mənggü ularning aman-tinqiliyi yaki manpoitini hərgiz izdiməngər» — deqənidir. **13** Bıning rəzil kilmixlirimiz wə nahayıti eojir itaatsizlikimiz tüpəylidin bu həmmə bala-kaza beximizo kəlgənidi wə Sən, i Hudayimiz, kəbihliklirimizgə tegixlik bolovan jazayimizi yeniklitip, bizgə bugünküdək nijatlıq iltipatni kərsətkən turukluk, **14** biz kəndakmə yənə əmrilirəngə hilalik kılıp, bundak yirginlik qədilərni tutqan bu taipilər bilən nikahliniwerimiz? Mubada xundak kılıdıcıq bolsak, Sən bizgə qəzəplinip, bizgə bir kəldi yaki kütulqudak birsinimə kaldurmay yokatmay kələmsən? **15** I Israfilning Hudasi bolovan Pərvərdigar, Sən həkkəniydursən! Xu səwəbtin biz bugünküdə kütulup kəlojan bir kəldimiz. Kəra, biz Sening aldingda itaatsizliklirimizdə turutuwmiz, xunga Sening aldingda heqkaysımız tik turalmay kəldük» — dedim.

10 Əzra dua kılıp, gunahını tonup yiojlap Hudanıng əyi aldiada yikılıp düm yatkan qaoqda, Israillardin nahayıti qong bir jamaət, ər-ayallar wə balilar uning yenioja kəlip yiojıldı; kəpqılıkmu kəttik yiojlap ketixti. **2** Elamning əwladliridin, Yəhiyəning oquli Xekaniya əzraqə: — Biz Hudayimizə qəsadaqətsizlik kılıp bu zemindiki yat taipilərdin hotun aptuk, Həlbuki, Israil üçün yərnilə ümид bar; **3** biz əmdi Hudayimiz bilən əhdilixəli, hojamning wə Hudayimizning əmrliridin körküp titriganlarning nəsihətiqə asasən bu hotunları wə ulardın terəlgən parzantlərni yoloqə selip koyaylı. Həmmə ix Təwrat kanunu boyiqə kılınsun. **4** Tur! Bu ix sanga baqılıktur, biz seni kollaymiz; jür'ətlik bolup ixni ada kiloqin, — dedi. **5** Xuning bilən Əzra ornidin kopup, kahinlarning Lawiylarning wə pütküll Israil jamaitining baxlıklarını xu səz boyiqə ix kılımiz, dəp kəsəm iqıqə tündidi, ular kəsəm iqti. **6** Andin Əzra Hudanıng əyi aldidin kopup əliyaxibning oquli Yəhəhənanning eyiga kirdi; u yergə kəlgəndə oqızamı yemidi, sumu iqimidi, qünki u sürgünlüktn kütütip kəlgənlərning sadakətsizlik üçün eginatti. **7** Xuning bilən Yəhüdiyə wə Yerusalemda sürgünlüktn kütütip kəlgənlərning həmmisiqo jakarlinip, Yerusaleməqə yiojilingar, **8** əmirlər wə akşakallarning nəsihəti boyiqə, kimki üç kün iqida yetip kəlmisə, uning pütün mal-mütlük musadira kılınidü, sürgündin kütütip kəlgənlərning jamaitidinmu ayrılidü, dəp, jakarnamə qikirildi. **9** Xuning bilən Yəhədu wə Binyamindiki barlıq ərlər tıq künqiqə Yerusaleməqə yiojılıp boldi. U tokkuzinqi ayning yigirminqi künü idi; barlıq həlk Hudanıng əyining həylisidiki məydanoqa kəlip olturdi, kəpqılık bu ixtin körkəqə, xuningdək kəttik yaqıqən yamoqur tüpəylidin, titrəp ketixti. **10** Kəhən Əzra ornidin kopup ularqə: — Silər Hudaqə sadakətsizlik kılıp yat taipilərning kizlirini hotunlukka elip Israillarning itaatsizlikini axurdungular. **11** Əmdi silər ata-bowanglarning Hudasi bolovan Pərvərdigar aldiida gunahınglarnı tonup, uning nəziridə durus bolovanı kılıp, eziunglarnı bu zemindiki taipilərdin wə bu yat əllik hotunliringlardin arını oquk kılıngalar, dedi. **12** Pütün jamaət yüksəri awazda jawap berip: — Makul, biz ezlirining xu qaplıri boyiqə ix kerimiz. **13** Birak adəmlər bək kəp, yənə kəlip yamoqur paşlı bolovaqqa talada turalmaymiz; uning üstigə bu degən bir-ikki tündə pütüdıcıqan ix əməs, qünki bizdə bu ixta itaatsizlik kəlojanlar nahayıti kəptur! **14** Hudanıng muxu ix tüpəylə kəlgən kəttik oqəzipininq bizdən kətküqa, baxlıklirimiz pütküll jamaatka wakil bolup Pərvərdigarning aldiida turusun; bizning hərkəysi xəhərlirimizdə yat əllərdin hotun alojanlarını bəlgiləngən wakıttı xu xəhərning aksakal wə həkimləri bilən birlikdə kəlip bu ixni bir tərəp kilsun, — dedi. **15** Bu ixqə pekət

Asaħalning oquli Yonatan bilən Tikwaħħenning oquli Yaħżiya kərxi qikti, Məxullam bilən Lawiy Xabbitay ularni kollidi. **16** Xuning bilən sürgündin kütütip kəlgənler ənə xundak kıldı. Kəhən Əzra wə ata jəmətlirining baxlıkları bolovanlar jəməti boyiqə bu ixqə ayrıldı; ularning həmmisi ismiliyi boyiqə tizimlandı. Ular oninqi ayning birinqi künü bu ixni təkxürüp bir tərəp kiliqə kirişti. **17** Ular yat əllik hotunlarnı alojan ərlərning sorikini birinqi ayning birinqi künü tügətti. **18** Kahinlarning əwladlari iqida yat əllik hotunlarnı alojanlardın muxular qikti: — Yozadakning oquli Yəxuaning wə uning kərindaxlirining əwladliridin: — Maaseyah, Əliezər, Yarib, Gədaliya. **19** Ular hotunlirimizni yoloqə selip koyimiz dəp [kəsəm kılıp] kol berixti wə gunahı üçün itaatsizlik kurbanlılı stüptidə koy padisidin bir koqkarnı sundı. **20** Immarning əwladliridin Hənani bilən Zəbadiya; **21** Hərimning əwladlari iqida Maaseyah, Eliyah, Xemaya, Yəhiyəl wə Uzziya; **22** Paxxurning əwladliridin əlyoyinay, Maaseyah, Ismail, Nətanəl, Yozabad wə Əlasah. **23** Lawiylar iqida Yozabad, Ximay, Kələya (Kelita»mu deyilidü), Pitaħiyya, Yəħħuda bilən Əliezər; **24** oqəzəlkəxələr iqida Əliyaxib; derwaziwənlər iqida Xallum, Tələm, Uri. **25** Israillardin: — Paroxning əwladliridin Ramiya, Yizziya, Malkiya, Miyamin, Əliazar, Malkiya, Binaya; **26** Elamning əwladliridin Mattaniya, Zəkəriya, Yəhiyəl, Abdi, Yərimot bilən Eliyah; **27** Zattuning əwladliridin əlyoyinay, Əliyaxib, Mattaniya, Yərimot, Zabad bilən Aziza; **28** Bibayning əwladliridin Yohohanan, Hənaniya, Zabbay bilən Atlay; **29** Banining əwladliridin Maxullam, Malluk, Adaya, Yaxub, Xeal bilən Ramot; **30** Pahat-Moabning əwladliridin Adna, Jilal, Binaya, Maaseyah, Mattaniya, Bəzələl, Binnui bilən Manassəh; **31** Hərimning əwladliridin Əliezər, Yixiya, Malkiya, Xemaya, Ximeon, **32** Binyamin, Malluk wə Xəməriya; **33** Haxumming əwladliridin Mattinay, Mattatah, Zabad, Əlifalət, Yərəmay, Manassəh wə Ximay; **34** Banining əwladliridin Maday, Amram, Uəl, **35** Binaya, Bədiya, Kələħay, **36** Waniya, Mərəmot, Əliyaxib, **37** Mattaniyah, Mattinay, Yaasu, **38** Bani, Binnuiy, Ximay, **39** Xələmiya, Natan, Adaya, **40** Maknədibay, Xaxay, Xaray, **41** Azarəl, Xələmiya, Xəməriya, **42** Xallum, Amariya, Yüsiüp; **43** Neboning əwladliridin Jaiyəl, Mattitiyah, Zabad, Zəbina, Yadday, Yoel wə Binaya. **44** Bularning həmmisi yat əllik hotunlarnı alojanlar idi, wə xuningdək ulardın bəzilərning hotunları pərəzəntmu kərgənidi.

Nəhəmiya

1 Haqallyaning oqılı Nəhəmiya xundak bayan қildiki: — Yigirminqi yili Kislaw eyida, mən Xuxan kələsیدə turattim, **2** Əz kerindaxlirimdən biri bolqan Hənani bilən birnəqqə kixi Yəhudiyyədin qikip kəldi; mən ulardin sürgünlüktn kutulup kalqan Yəhudalar wə Yerusalem toqrisidə sordidim. **3** Ular manga: — Sürgünlüktn kutulqan həlkning kəldisi [Yəhudiya] elksida qattik japa-muxakət astida wə ahanət iqidə kəldi. Yerusalemning sepili bolsa erüwtidə, kowuklärımı keydürüwtetildi, dəp eytip bərdi. **4** Mən bu gaplarnı anglap olturnup yiołap kəttim, birnəqqə küngiçə nalə-pəryad ketürüp, asmanlardiki Huda aldida roza tutup, dua kılıp **5** mundak dedim: — «İ asmandiki Huda Pərvərdigar, Əzini seyüp, əmrlerini tutkənlaraq eżgərməs məhîr kərsitip əhdisidə turoquj uluq wə dəhəxtlik Təngri, **6** əmdi Sening aldingda muxu payttə külliriling Irsaillar üçün pekşir əkülungning keşə-kündüz kiliwatqan bu duasıqə əküliking selinçəy, kəzüng oquq bolqay! Mən biz Irsaillarning Sening aldingda sadır kilojan gunahlırimizn etirap kilişən; manmə, atamning jəmətimu gunah ıılduk! **7** Biz Sening yolungoja tətür ix kılıp, Sən əkülung Musaşa tapılıqan əmrlering, bəlgilimilir wə əküümürlingin həq tutmiduk. **8** Sening Əz əkülung Musaşa tapılap: «Əgər sılər wapasızlıq kilsanglar, sılerni pütün taipilərnin arisoja tarkitiwetimən; lekin Manga yenip kelip, Mening əmrlerimni tutup əmal kilsanglar, gərqə aranglardın hətta asmanlarning əng qetigə қoqlıwetilgənlər bolsimu, Mən ularni xu yərdin yiołip, Mening namimni tikləxkə tallıqan jayçoja elip kelişən» degen sezüngni yad kılqaysən, dəp etünimən. **10** Bularning həmmisi Sening əkülliriling wə Sening həlkinq, Əzüngning zor կudriting wə kütüqt kələng bilən hərlükka kütkəzdung. **11** I Rəbbim, əkülungning duasıqə həm Sening namingindən əyminxintin seyüngən əkülliriringningmu duasını əküliking tingçioqay; bugün əkülungning ixlirini onguxluk kılqaysən, uni xu kixining aldida iltipatka erixtürgəysən». Xu wakıttı mən padixaḥning sakıysi idim.

2 Wə xundak boldiki, padixaḥ Artahxaxtanıng yigirmiñi yili Nisan eyi, padixaḥıning aldiňa xarab kəltürülgənidi; mən xarabni elip padixaḥka sundum. Buningdin ilgiri mən padixaḥıning aldiňa heqqaqan oqemkin kərüngən əməs idim. 2 Xuning bilən padixaḥ meningdin: — Birar kesiling bolmisa, qırayıng nemixka xunqə oqemkin kərünidü? Kənglüngdə qokum bir dard bar, dewidi, mən intayın körkup kəttim. 3 Mən padixaḥka: — Padixaḥım mənggү yaxıojayla! Ata-bowilirimning kəbriliri jaylaxkan xəhər harabılıkkə aylanoqan, dərwaza-kowuklular kəydürüwetilgən tursa, mən կandaqmu oqemkin kərünmay? — dedim. 4 Padixaḥ meningdin: — Sening nəma təliping bar? — dəp sorıwidı, mən asmandıki Hudaqə dua kılıp, 5 andın padixaḥka: — Əgər padixaḥımnıng kəngliga muwapık kərünsə, külliri ezlirininq aldiňa iltipatqə erixkən bolsa, meni Yəhədiyəgə əwətkən bolsila, ata-bowilirimning kəbriliri jaylaxkan xəhərgə berip, uni yengiwaxtin kurup qıksam, dedim. 6 Padixaḥ (xu qaçında hanix padixaḥıning yəniň olurtutti) məndin: — Səpiringga qanqılık wakıt ketidü? Kaqan kaytip kelişən? — dəp soridi. Xuning bilən padixaḥ, meni əwətixni muwapık kerdi; mənəm uningoşa kaytip keliđiojan bir wakitini bekittim. 7 Mən yanə padixaḥtin: — Aliylirioqa muwapık kərünsə, manga [əfrat] daryasining u ketidiki walyarlaşa meni taki Yəhədiyəgə barouqə etkili koyux toopruluk yarlık hatlırinı pütüp bərgən bolsila; 8 Wə yanə padixaḥlık ormanlıqışa karaydiqan Asafka mukəddəs eygə təwa bolqan kəl'əninq

dərwarziliri, xuningdək xəhərning sepili wə eżüm turidioqan əygə ketidioqan limlarnı yasaxka kerəklilik yaqəqlarını manga berix toqqlukmu bir yarlıqni pütüp bərgən bolsila, dedim. Hudayimning xəpkətlək koli üstümdə bolqəqə, padixah iltipat kılıp bularning həmmisini manga bərdi. **9** Xuning bilən mən dəryanıng u ketidiki waliylarınıng yenioşa berip padixahıng yarlıklarını tapxurdum. Padixah yənə birnəqqə köxün sərdarları bilən atlık ləxkərlərinim manga həmrəh, boluxka orunlaxturqanıdi. **10** Horonluk, Sanballat bilən Ammoniy Tobiya degen əməldər Israillarının manpəətinini izdəp adəm kəpti, degen həwərni anglap intayın narəzi boldi. **11** Mən Yerusalemə qələbəti üçün nəmə ixlarnı kılıxni salqanlıki toqrisida həqkimə birar nemə demigənidim). Əzüm mingeñ ularqdın baxka həqkəndək ularqumu almay, **12** keqisi «Jiloja kowukı»dın qikip «Əjdəhə buluki»qə karap mengip, «Tezək kowukı»qə fəaliyyət, Yerusalemıng buzuwtılğın sepiillərini wə keydürüwetilgən kowuk-dərwarzilərini kezdiñ kəqürəndim. **14** Yənə aldiqə mengip «Bulak kowukı» bilən «Xəhənə kel»gə kəldim; lekin xu yərda mən mingeñ ularquning ətəxikə yol bək tar kəlgəqə, **15** keqida mən jiloja bilən qikip sepiilni kezdiñ kəqürəp qıktım. Andin yenip «Jiloja kowukı»dın xəhərgə kirip, əygə kəyttim. **16** Əməldərların həqkəysisi mening nəgə baroqanlığımı wə nemə kılqanlığımı bilməy kələktili, qünki mən ya Yəhudiylərə, kahinlərə, ya əmir-hakimlərə wə yaki baxka hizmet kılıdılınanlarça həqənmə etymiqənidim. **17** Keyin mən ularoja: — Silər bekimizə qəlgən balayıyapətni, Yerusalemıng harabığa aylanoqanlığını, sepi kowuklının keydürüwetilgənlilikini kərdüngərlər, kelinglər, həmmimiz həkəratka kəliwərməslilikimiz üçün Yerusalemıng sepiilini kəytidin yasap qıkalı, — dedim. **18** Mən yənə ularoja Hudayimning xəpkətlək kolinin mening üstümdə bolqənlikini wə padixahıng manga kılqən gəplirini etiyidim, ular: — Ornumızdır turup uni yasaylı! — deyixip, bu yahxi ixni kılıxka eż kollirini kəwəwtəndirdi. **19** Ləkin Horonluk, Sanballat, hizmatkar Ammoniy Tobiya həm ərəb bolqən Gəxəm bu ixni anglap bizni zangılık kılıp mənsitməy: — Silərning kılqəninqlər nemə ix? Silər padixahıka asılık kilmakqıimusılər? — deyixti. **20** Mən ularoja jawab berip: — Asmənlardakı Huda bolsa bizni qəlibigə erixtiridu wə Uning kulları bolqən bizlər kopup kürümüz. Ləkin silərləng Yerusalemda həqkəndək nesiwənglər, həkükunglər yaki yadnamənglər yok, — dedim.

3 Xu qaqdə bax kahın Əliyaxib wa uning kahın kerindaxlıri kəpup «Koy kowukjıni yengiwaxtin yasap qıktı; ular kowukning қanatlırını ornitip, uni [Hudaqa] atap mukəddəs dəp bekitti; ular «Yüzning munarı» bilən «Hənənarıylıning munarı» ojıqə bolovan arılıktiki sepilni ongxap, uni mukəddəs dəp bekitti; 2 Uningoja tutax kışmini Yeriholuklar yasidi; yənə uningoja tutax kışmini Imrining oqlı Zakkur yasidi. 3 «Belik kowukjıni» Sənəahning oqulları yasidi; ular uning lim-kexəklirini selip, қanatlı, təkəklirli wə baldaklırını ornattı. 4 Uningoja tutax kışmini Həkozning nəwrısı, Uriyanıng oqlı Mərəmot yasidi; uningoja tutax kışmini Məxəzəbəlning nəwrısı, Bərəkīyanıng oqlı Məxullam yasidi. Uningoja tutax kışmini Baanahning oqlı Zədək yasidi. 5 Uningoja tutax kışmini Təkoalıklär yasidi; lekin ularning qongliri eñ hojisining ixini zimmişigə illikkə unimidi. 6 «Kona kowukjıni» Pasıyanıng oqlı Yəhəda bilən Besodıyanıng oqlı Məxullam yasidi; ular uning lim-kexəklirini selip, қanatlı, təkəklirli wə baldaklırını ornattı. 7 Ularning yenidiki tutax kışmini Gibeonluk Məlatiya,

Merontoluk Yadon həmdə Dəryaning bu oqarbiy təripidiki waliylarning baxkurusı astidiki Gibeonluklar bilən Mizpahlıklar yasidi. **8** Ularning yenidiki tutax kışmini zərgərlərdin bolən Harhayanan oqlı Uzziyəl yasidi. Uningoja tutax kışmini huxbuy buyum yasaydiqan atırqılardin Hənaniya yasidi. Ular Yerusalem [sepilini] taki «Kelin tam»qıqə ongxpath yasidi. **9** Ularning yenidiki tutax kışmini Yerusalemning yerimining hakimi bolən Hurning oqlı Refaya yasidi. **10** Ularning yenida, Harumafning oqlı Yədaya ezinin əyinining uludilidi kışmini yasidi. Ularning yenidiki kışmini Haxabniyaning oqlı Həttux yasidi. **11** Hərimning oqlı Malkiya bilən Paħat-Moabning oqlı Həxxub sepilning baxqa bir beliki bilən «Humdanlar munarı»ni yasidi. **12** Ularning yenidiki tutax kışmini Yerusalemning yerimining hakimi Halloħəxnin oqlı Xallom ezi wə uning kızlıri yasidi. **13** «Jiloja kowukjini» Hənun bilən Zanoħa xəhīrinin ahalisi yasidi. Ular uni yasap, uning kənatlıri, taqakliri wə baldaklirini ornattı wə yənə «Tezək kowukjini»qıqa ming gaz sepilnim yasidi. **14** «Tezək kowukjini»ni Bayt-ħakkaram yurtining baxlıki Rəkabning oqlı Malkiya yasidi; ular uni yasap, uning kənatlıri, taqakliri wə baldaklirini ornattı. **15** «Bulak kowukjini» Mizpah yurtining baxlıki Kol-Hozəħning oqlı Xallum yasidi. U uni yasap, əgzisini yepip, uning kənatlıri, taqakliri wə baldaklirini ornattı wə yənə xahəna baqning yenidiki Siloam kəlinin sepilini «Dawutning xəhiri»ndin qüxidiojan pələməygiqə yengiwaxtin yasidi. **16** Uningdin keyinkı tutax kışmini Dawutning kəbrilirinən uludilidi wə uningdin keyinkı sün'iy kelgə həm uning kaynidiki «Palwanlarning əyi»ga kədər Bayt-Zur yurtining yerimining hakimi, Azbukning oqlı Nəhəmiya yasidi. **17** Uningdin keyinkı tutax kışmini Ləwiylar — Yəni Banining oqlı Reħum yasidi, uning yenidiki tutax kışmini Keilahning yerim yurtining hakimi Həxabiya eż yurtioja wakalitan yasap qıktı. **18** Uning yenidiki tutax kışmini ularning kerindaxlari — Keilahning ikkinçi yerimining hakimi, Hənadadning oqlı Baway yasidi. **19** Uning yenida, Mizpahning hakimi Yəxuyanıng oqlı Ezər koral-yaraq ambiriqa qıqix yolinin uludilda, sepilning dokmuxidiki yənə bir belikini yasidi. **20** Zabbayning oqlı Baruk uningdin keyinkı yənə bir belikini, yəni sepilning dokmuxidin taki bax kahin əliyaxibning əyinining dərwazisiojiqə bolən belikini kəngül koyup yasidi. **21** Uning yenida Həkozning nəwrisi, Uriyanıng oqlı Mərəmot sepilning əliyaxibning əyinining dərwazisidin taki əliyaxibning høylisinən ahırıqıja bolən yənə bir belikini yasidi. **22** Bulardin keyinkı bir kışmini lordan tützənglikdikilər, kahınlar yasidi. **23** Bularning yenida, Binyamini bilən Həxxub eż əyinining uludilidi belikini yasidi. Ulardin keyin Ananiyanıng nəwrisi, Maaseyahning oqlı Azariya eż əyinining yenidiki kışmini yasidi. **24** Uning yenida, Azariyanıng eyidin taki sepilning dokmuxiçiqə bolən yənə bir belikini Hənadadning oqlı Binnui yasidi. **25** [Uning yenida], Uzayning oqlı Palal padixah ordisining dokmuxi, xuningdak ordidiki qoqçiyip turojan, zindan høylisinən yenidiki eğız munarning uludilidi belikini yasidi. Uningdin keyinkı bir belikini Paroxning oqlı Pidaya yasidi. **26** Əmədi Ofəldə turidiojan ibadəthana hizmətkarlıri künqikx tərəptiki «Su kowukjining uludilidi wə qoqçiyip turojan munarning uludilidi sepilni yasidi. **27** Qoqçiyip turojan qong munarning uludilidi Təkoailklar taki Ofəl sepilinqiqa bolən ikkinçi bir belikini yasidi. **28** «At kowukjini»ning yukiri bir belikini kahınlar hərbiri eż əyinining uludilidi kışmini yasidi. **29** Immərning oqlı Zadok ularning yenida, keyinkı kışmini, eż əyinining uludilidi bir belikini yasidi. Uning yenidiki tutax kışmini «xərkij dərwaza»ning dərwaziwəni Xekaniyanıng oqlı

Xemaya yasidi. **30** Uning yenida, Xələmīyanıng oqlı Hənaniya bilən Zalafning altinqi oqlı Hənun ikkinçi bir belikini yasidi; ularning yenida, Bərəkiyanıng oqlı Məxullam eż korusining uludilidi bir bəlkəni yasidi. **31** Uning yenida, xu yərdin tərtip ibadəthana hizmətkarlıri bilən sodigərlərinin korusuridin etüp, «Təkkürüt kowukjini»ning uludilidi sepil dokmuxining balihanisiojiqə bolən belikini zərgərlərdin bolən Malkiya yasidi. **32** Dokmuxning balihanisi bilən «Koy kowukjini»ning arılıkiddiki bəlkəni zərgərlər bilən sodigərlər yasidi.

4 Xundak boldiki, Sanballat bizning sepilni yengiwaxtin ongxawatħanlikimizi anglap oqzepelinip, kahri bilən Yəħudaları məshir kıldı. **2** U eż kerindaxliri wə Samarija koxunu alındı: — Bu zaipli Yəħudalar nemə kiliwatiđu? Ular eżlirliri xundak mustaħħamliməkqim? Ular kurbanliklarni sunmakqim? Ular bir kün iqida püttirüxmakqim? Topa dewiliri iqidin keyüp katkən taxlarni kolap qikirip ularqa jan kirgüzəmdikən? — dedi. **3** Uning yenida turuwatkan Ammoniy Tobiya: — Ular hərķanqə yasisimu, bir tülka sepilning üstigə yamixip qıksa, ularning tax temini ərəwetidu! — dedi. **4** — I Hudayimiz, kulak selip angliqəysən, kəmsitilməktimiz, ularning kılıçın həkarətlərini eż bexiqa yanduropaysun; ularni tutkun kılıp elip berilojan yaka yurttə hakning oljisiqa aylanduroqaysun! **5** Ularning kəbəlihikini yapmioqaysan, gunahlıri aldingidinən eşqürütwetilmissün; qırnı ular sepilni ongxawatħanlarning kəngliga azar bərdi! **6** Xundakṭimu sepilni yengiwaxtin ongxawarḍuk; uni ulap, egizlikini yeriñoja yatküdüd; qırnı kəpqılık kengül koyup ixldi. **7** Xundak boldiki, Sanballat, Tobiya, Ərəblər, Ammoniyalar, Axdodluklar Yerusalem sepillirini yengiwaxtin ongxax kuruluxining yanila elip beriliwatħanlikini, sepil bəsüklirinən etiwtelgənlikini anglap kattik oqzəpkə kelixti-də, **8** birlikdə Yerusalemə hujum kılıp uningda kalaymikanqlik tuqduruxni kəstəlxəti. **9** Xunga biz Hudayimizə iłtija kılduk həm ularning səwəbidin keqə-kündüz kezətqi koyup, eżlirimiz ulardın mudapielanduk. **10** Bu qəqəda Yəħudiyadikilər: — Ixqi-hammallar həlidin kətti, xuningdak qalma-kesək əħlətlər yəni naħayati kəp, biz sepilni ongxaxka hətta sepiljumu yekinlixalmiduk! — deyixti. **11** Xuning bilen bir wakitta tħixmənlihimiz: — Ular səzməsta, ular kerməsta, ularning arisoja kiriwelip ularni eltürüp, kuruluxni toħittitewtim! — deyixti. **12** Wə xundak boldiki, ularning ətrapida turuwatkan Yəħudalarunu yemimizqa on ketim kelipli: — Kaysi tərəpkə karisanglar, ular xu tərəptin kelipli silərgə hujum kilməkqi! — dəp həwər yətküzüxti. **13** Xunga mən həlkni jəmat-jəmat boyiq, kolioja kiliq, nəyzə wə okyalirini elip, sepili pəs bolən yaki hujumqa oquk turojan yərlarda sepilning arkışida karawullukta turuxka koydum. **14** Kezdiñ kaqırırıp qıkkəndin keyin ornumdin kopup mətiwərlər bilən əməldarlar wə baxqa həlkə: — Ulardin korkmangħar, uluo wə daxħxatlik Rabni esinglarda tutunglar, eż kerindaxliringħar, oqol-kızliringħar, aħħariringħar wə ey-makaninġlar üçün jəng kiliqħar, dedim. **15** Xundak boldiki, eżlirining suyikastini bilip kaloqanlikımız duxmənlorning kulikjioja yetip baroqa, xuningdak Huda ularning suyikastini bitqit kiliqaj, biz həmmimiz sepiloja kāytip, hərbirimiz asli ix ornimizda ixni dawamlaxturiwarduk. **16** Ənə xu qaodjin baxlap hizmətkarlırmıñner yermi ix bilən boldi, yermi kolioja nəyzə, kalkan, okya tutkān, dobuloja-sawut kiygħan haldha yürüxti. Sardar-əməldarlar sepilni ongxawatħan barlık Yəħuda jəmetidikilərning arkışida turid. Həm yüklerni toxuwaħtanlar həm ularqa yək artiwaħtanlar bir kolida ix-lət, bir kolida yaraqolirini qing tutuxkandı. **18** Tamqilarning hərbiri bəllirige

kılıq-hənjərlərini aşkan haldə [sepilni] yasawatatti; kanayqi bolsa yemida turatti. **19** Mən metiwlər, əməldarlar wə baxka həlkə: — Bu kürulux nəhayiti qong, dairisi kəng; biz həmmimiz sepilda bələk-bələklər boyiqə tərkilip ixləp, bir-birimizdən yırak turuwatımız. **20** Xunga məlyi kəyərda bolunglar, kanay awazını anglisanglarla, biz bar xu yərgə kelip yioqilinglar; Hudayımız biz üçün jəng kılıdu, — dedim. **21** Biz ənə xu tərikdir ixlidük; həlkəning yerimi tang atkəndin tartip yultuz qıkkıqə nəyzilərini qing tutup turuxti. **22** U qəođda mən yənə həlkə: — Həmməylən ez hizmətkarları bilən keqini Yerusalemə kırıp etküzsən, xundak bolsa ular keqisi bizning muhəpizətqılıkımız kılıdu, kündüzi ixlydyu, dedim. **23** Xundak kılıp ya mən, nə kərindaxlirim, ya hizmətkarlırim yəki manga əgəxən muhəpizətqılərning heqkaysisi kiyimlərini selixmədi; hərbiri hətta suşa baroqandımu eżining yaraqlılarını eliwalatı.

5 U qəođda halayık wə ularning hotunları ez kərindaxlrı bołożan Yəhudalar üstdin xikayət kılıp kəttik dad-pəryad kətürüxti. **2** Bəzilər: — Biz wə oqul-kızlırimızning jan sanimiz kəp, kün kəqürriximiz üçün toyosudək axlık almışak bolmayıdu, deyixti. **3** Yənə bəzilər: — Biz aqarqlıqlıta kalojan waktimizda axlık elip yəymiz dəp etizlirimiz, üzümzarlıklırimızna wə eylirimizni ranıqə berixkə məjbur bolduk, deyixti. **4** Wə yənə bəzilər: — Padixaḥning etizlirimiz wə üzümzarlıklırimiz üstigə saloqan baj-selikni tapxuruxkə pul kərz alduk. **5** Gərgə bədənlərimiz kərindaxlırımlıning bədənlərliqə, pərzəntlirimiz ularning parzəntlirigə ohxax bolsimus, lekin oqul-kızlırimız kül-dedək boluxkə tapxurumay amalımız bolmıldı; əmaliyyətə kızlırimızdan bəziləri allikəqan dedək bolupmu kətti; ularını bədəl teləp hərlükə qıkirixka kurbimiz yətmidi, qünki bizning etizlər wə üzümzarlıklırimiz hazır baxxılarning kolididur, — deyixti. **6** Mən ularning dad-pəryadlırını wə eytkañ bu gəplirini angloqandın keyin kəttik oqəzəpləndim. **7** Kənglümədə birər kur oyliniwaloqandan keyin, metiwlər bilən əməldarlarıni əyibləp: — Silər ez kərindaxlırınglarqa kərz berip ulardın əsüm alidikənsilər-hə! — dəp tənbib bardım. Andin ularning səwabidin qong bir yiojn eçıq **8** ularni: — Biz küçimizning yetixiqə yat taipilərgə setiwtılğın kərindiximiz Yəhudalarını kəyturup setiwalduk, lekin silər bizni ularnı kəyturup setiwsulsun dəp kərindaxlırınglarnı yənə setiwtəmkəq boluwtamsırlar? — dəp əyibliwidim, ular dəydiqən gap tapalmay, xük turup kaldi. **9** Andin mən ularqa yənə: — Silərning bu kələjininglər kamlaxmaptı. Silər düxmənlərimiz bołożan taipilər alıldı bizni ahanətka kəldurməy, Hudayımızning korkunkıda mangsanglar bolmasındı? **10** Mənmu, kərindaxlirim wə hizmətkarlırim ularqa pul wə axlık, etna berip turup əsüm alsak alattuk! Silərdin etünimən, mundak əsüm elixtin waz keqayı! **11** Ətünüp kalay, silər dəl bügün ularning etizlərini, üzümzarlık, zəytnarlık wə eylirini kəyturup beringlar, wə xuningdək silər ulardın ündürüwələqən pul, axlık, yengi məy-xarab wə yengi zəytun maylirining əsümini ularqa kəyturup beringlar, dedim. **12** Ular: — Kəyturup berimiz, əmdi ulardın həq əsüm almymız; silə nemə desilə, biz xundak kılımımız, deyixti. Mən kəhənlərni qakirtip kəlip, ularni bu wade boyiqə xundak ijra kılıxka kəsəm iqtüzdüm. **13** Mən tonumning pexini kəkəp turup: — Kim muxu wədini ada kılınsa, Huda xu yol bilən uning eżini ez əyidin wə mal-mülküdin məhrum kılıp kəkiwətsən! Xu yol bilən uning həmmə nemisi kuruqdılıp kələqə qəkiwətsən! — dedim. Pütkül jamaat birdək: «Amin!» deyixti həm Parwərdigarə qəməndusana okuxtı. Andin kepqlilik xu wədisi boyiqə deginidək

kılıxti. **14** Xuningdək, Yəhudiyyə zeminida ularqa waliy boluxkə tılkıngən kündin buyan, yəni padixaḥ Artahaxtanıng yigirminqi yıldılın ottuz ikkinqi yiliçiqə bołożan on ikki yil iqidə nə mən, nə menin uruk-tuqçanlırim waliylik nəneni həq yemidim. **15** Məndin ilgılı waliy bołożanlar həlkə qeqirqlik selip, ulardin [kündilik] axlık, məy-xarab wə xuningdək kırıq xəkəl kümüç elip kəlgənəkən; hətta ularning hizmətkarlırimu həlkəning üstdin həkukwazlıq kılıp kəlgənəkən. Lekin mən Hudadin kərkidiojinim üçün undak kılımidim. **16** Mən dərvəzə sepilning küruluxiçilə berilgəqə, biz hətta birər etiznimü setiwalımiduk; menin barlıq hizmətkarlırimmu küruluxta ixləxkə xu yərgə yioqıllı. **17** Ətrapımızdiki yat allerdin bizning yenimizə qalğanlırdın bələk, menin bilən bir dastihanda qızı yəydiqənlar Yəhudiylər wə əməldarlardın bir yüz əllik kixi idi. **18** Hərküni bir kala, hillanojan altə koy təyyarlinatti, yənə manga bəzəi uqar kuxlar təyyarlinatti; hər on kündə bir kətim hərəhil mol məy-xarab bilən təminlinətti. Xundak bolsimus mən yanılıla «waliy nəni»ni tələp kılımidim; qünki kürulux Ixi həlkəning üstdidiki eojir yük idi. **19** — Ah Hudayim, mən muxu həll üçün kılıqan barlıq iximni yad etkəysən, manga xapaət kərsətkəysən!

6 Xundak boldiki, Sanballat, Tobiya, ərəb bołożan Gəxəm wə düxmənlərimizning kalojan kismi menin sepilni yengiwaxtin ongxap qıkkənlilikmə, sepilning əmdi bestüklirininq kalmıqanlığını anglap (lekin u qəođda mən tehi sepil kəwuklirininq kanatlırını ornatmiojanıdim), **2** Sanballat bilən Gəxəm manga: — Kəlsila, biz Ono tüzlənglikdiki Kəfirim kəntidə kərüxəyli! — dəp adəm əwətipti. Əməliyəttə ular manga kəst kılmaqçı ikən. **3** Xunglaxka mən əlqilərni əwətipti: — Mən uluq bir ix bilən xuoqulliniwatqanlığimdın silər tərəpkə qüxməymən. Mən kəndakmu silərning kəxinglərəqə barımən dəp, ixni taxlap uni tohitip koyay? — dedim. **4** Ular uda tət kətim muxu təriki dədəm əwətti, mən hər kətim xundak jawap bərdim. **5** Andin Sanballat bəxinqi kətim xu təriki dədəm hizmətkarioja peqətlənməngə hətni kəlioja tutkuzup əwətipti. **6** Hətta: «Hərkəyisi əllər arısında mundak bir gəp tərkilip yürüd, wə Gəxəmmu xundak dəydu: — Sən wə Yəhudalar birgə isyan kətürməkçı ikənsilər; xunga sən sepilnimü yengiwaxtin ongxaxka kırıqipsən; eytixlərə qarıqanda sən əzüngni ularqa padixaḥ kılmaqçıqənsən. **7** Sən yənə Yerusalemda əzüng toqıruluk; «Manə, Yəhudiyyədə əzimizning bir padixaḥımız bar!» dəp jar selip təxviq kılıxka birnaqqə pəyəqəmber koyupsən. Əmədi bu gəplər sezsiz padixaḥning kılıkçıja yetip bayan kılındı. Xunga, kəlgin, biz birləktə məslihətlixəyalıy!» deyilgənəkən. **8** Mən uningə: «Sən eytkañ ixlar heqkəqan kılınojan əməs; bələkki ez kənglüğdin oydurup qıkarojining, halas!» dəp jawap kəyturdum. **9** Əməliyəttə, ular: «Muxundak kılısak ularning koli maqdursızılınip, kürulux ixa adı kılınmay kəlidü!» dəp oylap bizni kərkətməkçı idi. — «Əmədi menin kolumni ixta tehimu küqləndürgəysən!». **10** Məhətəbəlnıng nəvrisi, Delayanıng oqlı Xemaya eżini ez əyigə kəmiwaləjanıdi; mən uning əyigə kəlsəm u: — Biz Hudanıng əyidə, ibadəthanıning iqidə kərüxəyli wə ibadəthanıning dərvaza kanatlırını etip koyayı; qünki ular seni eltürgili kəlidü; xübhisizki, keqisi kəlip seni eltürməkçı boldı! — dedi. **11** Mən: — Manga ohxax bir adəm kəndakmu keqip kətsən? Məndək bir adəm jenimni kütükizmən dəp kəndakmu ibadəthanıqə kiriwalıqdəkəmən? Mən hərgiz u yərgə kiriwalmayən! — dəp jawap bərdim. **12** Qünki mən karısam, uning Huda təripidin əwətiwgən əməs, bələkki Tobiya bilən Sanballat təripidin setiweliniq, manga zeyan yətküzməkçı bolup bu bəxarət bərgənlilikə kezüm yətti. **13**

Uni setiwellixidiki məksət, meni korkutup, xularning deginidak kılçuzup gunah kıldırustın ibarət idi. Xundak kılçan bolsam, namimini bulojap meni қarilaxka xikayət kılalaydijan bolatti. **14** — «Ah Huda, Tobiya bilən Sanballatlı esingda tutup, ularning kılçanlıriqa yarixa ez bexiçə yanduroqasən, xundakla meni korkatmaqçı bolğan ayal payoçəmbar Noadiya bilən baxka payoçəmbərlərinin mü kılçanlırını ez bexiçə yanduroqasən!». **15** Elul eyining yigirmə bəxinqi künə sepił pütti, pütün küruluxka əllik ikki kün wakıt kətəti. **16** Xundak boldiki, düxmənlirimiz buningdin həwər taptı wə etrapımızdiki barlık əllər korkup ketixti; ez nəziridə həywiti bək qüçüp kətti wə bu [küruluxni] Hudayimizning Əzi elip barğan ix ikanılıkini bilip yətti. **17** Xu künlərdə Yəhudiyyədiki metiwarlar Tobiyaqa nuroqun hət yazdı, Tobiyanu ularqa jawabın daim hət yezip turdi. **18** Qünki Yəhudiyyədə Tobiyaqa baoçlinip kəlip, əksəm iqtən nuroqun kixılar bar idi; qünki u Arahnıng oqlı, Xekaniyanıng kük'yoqlı idi, həmdə uning oqlı Yoħanan Bərəkiyanıng oqlı Məxullamning kızını hotunlukka aloqanıdi. **19** Xuningdək ular yəna mening aldimda pat-pat Tobiyanıng yahxi ixilərini tiləp elip koyuxattı həm mening gəplirimnimü uningə yətküzip turuxattı; Tobiya bolsa manga pat-pat təhdit selip hət yezip turattı.

7 Sepil ongxilip bolup, mən dərvazilarını ornitip, dərvazıwənlərni, oqəzəlkəxlərni wə Lawiyalarını bekitip təyinliyəndin keyin xundak boldiki, **2** Mən inim Hənani bilən kələ sərdarı Hənaniyani Yerusalemni baxkurusxka koydum; qünki Hənaniya ixənəqlik adəm bolup, Hudadin korkuxta kep adəmlərdin exip ketəti. **3** Mən ularqa: — Kün issiçoqua Yerusalemning kowukluları eqilmisün; kowuklarning kənatlıri etilgənda, baldaklar tağalojan waqıtılıridim dərvazıwənlər yenida turup kezət kilisün; xuningdək Yerusalemda turuwaṭkanlardın karawullar kezət nəwətlirigə koyulup bekitilsün; hərbir adəm əzinin bir kezitigə məs'ul bolsun, xundakla hərbirinən kezəti ez eyining uludula bolsun, dəp tapılıdim. **4** Xərəf qong həm kongri bolqını bilən aħalə az, eylər tehi selinmioqanıdi. **5** Hudayim kenglüimə metiwarlar, əməldarlar wə həlkəning hərbirini nəsəbnamisi boyiqə royhətkə elixka ularını yioqix niyitini saldı. Mən awwal birinqi kətim kaytip kəlgən adəmlərning nəsəbnamisini taptım, uningda mundak pütülgənidi: — **6** Təwəndikilər Yəhudiyyə əlkisidikilərdin, aslı Babil padixahı Nebokadnəsər təripidin sürgün kılınojanlardın, Yerusalem wə Yəhudiyyəgə qıkip, hərbiri ez xəħlirrigə kətti: — **7** Ular Zərubbabal, Yəxua, Nəħħəmiya, Azariya, Raamiya, Nahamani, Mordikay, Bilxan, Misprət, Bigway, Nəħum wə Baanahlar billə käytip kəldi. Əmədi Israel həlkining iqidiki ərkəklərning sani təwəndikiqə: — **8** Paroxning əwlədləri ikki ming bir yüz yətmix ikki kixi; **9** Xəfətiyanıng əwlədləri üç yüz yətmix ikki kixi; **10** Arahnıng əwlədləri altə yüz yətmix bax kixi; **11** Pahat-Moabning əwlədləri, yəni Yəxua bilən Yoabning əwlədləri ikki ming səkkiz yüz on səkkiz kixi; **12** Elamning əwlədləri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **13** Zattuning əwlədləri səkkiz yüz kırık bax kixi; **14** Zakkayning əwlədləri yətə yüz atmix kixi; **15** Binnuiyning əwlədləri altə yüz kırık səkkiz kixi; **16** Bibayning əwlədləri altə yüz yigirmə səkkiz kixi; **17** Azgadning əwlədləri ikki ming üç yüz yigirmə ikki kixi; **18** Adonikamning əwlədləri altə yüz atmix yətə kixi; **19** Bigwayning əwlədləri ikki ming atmix yətə kixi; **20** Adinning əwlədləri altə yüz əllik bax kixi; **21** Həzəkiyanıng jəmatidin bolğan Aternin əwlədləri toksan səkkiz kixi; **22** Haxumning əwlədləri üç yüz yigirmə səkkiz kixi; **23** Bizayning əwlədləri üç yüz yigirmə tət kixi; **24** Hərifning əwlədləri bir yüz on ikki kixi; **25** Gibeonning əwlədləri

toksan bəx kixi; **26** Bəyt-Ləhəmliklər bilən Nitofaliklər jəmiy bir yüz səksən səkkiz kixi; **27** Anatoluluklar bir yüz yigirmə səkkiz kixi; **28** Bəyt-Azmawetliklər kırık ikki kixi. **29** Kiriat-yearimliklər, Kəfirahliklər wə Bəərotuluklar bolup jəmiy yətə yüz kırık üç kixi; **30** Ramahliklər bilən Gebaliklər jəmiy altə yüz yigirmə bir kixi; **31** Mıkmakliklər bir yüz yigirmə ikki kixi; **32** Bəyt-əlliliklər bilən ayılıklar jəmiy bir yüz yigirmə üç kixi; **33** ikkinçi bir Nebodikilər əllik ikki kixi; **34** ikkinçi bir Elamning əwlədləri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **35** Hərimning əwlədləri üç yüz yigirmə kixi; **36** Yeriholuklar üç yüz kırık bax kixi; **37** Lod, Hədidi wə Ononing əwlədləri jəmiy yətə yüz yigirmə bir kixi; **38** Sinaahning əwlədləri üç ming tokkuz yüz ottuz kixi. **39** Kahinlarning sani təwəndikiqə: — Yəxua jəmatidiki Yədayanıng əwlədləri tokkuz yüz yətmix üç kixi; **40** Immərning əwlədləri bir ming əllik ikki kixi; **41** Paxhurnıng əwlədləri bir ming ikki yüz kırık yətə kixi; **42** Hərimning əwlədləri bir ming on yətə kixi. **43** Lawiyaların sani təwəndikiqə: — Hodwahning əwlədləridin, yəni Yəxua bilən Kadmiyəlning əwlədləri yətmix tət kixi. **44** Qəzəlkəxlər: — Asafning əwlədləri bir yüz kırık, səkkiz kixi. **45** Dərwaziwənlərning nəslidin: — Xallumning əwlədləri, Aternin əwlədləri, Talmonning əwlədləri, Akkubning əwlədləri, Hatitaning əwlədləri bilən Xobayning əwlədləri jəmiy bir yüz ottuz səkkiz kixi. **46** İbadəthana hizmətkarlıri təwəndikiqə: — Zihaniq əwlədləri, Hasufanıng əwlədləri, Tabbaotning əwlədləri. **47** Kirosnıng əwlədləri, Siyanıng əwlədləri, Padonning əwlədləri, **48** Libanaıning əwlədləri, Hagabalaıning əwlədləri, Xalmayning əwlədləri, **49** Hənanıning əwlədləri, Giddalıning əwlədləri, Gaharınıng əwlədləri, **50** Reayaıning əwlədləri, Razinining əwlədləri, Nikodanıng əwlədləri, **51** Gazzamıning əwlədləri, Uzzanıng əwlədləri, Pasıyanıng əwlədləri, **52** Bisayıning əwlədləri, Mənumıning əwlədləri, Nafüssəsimıning əwlədləri, **53** Bakbukning əwlədləri, Hakufanıng əwlədləri, Harhurnıng əwlədləri, **54** Bazlitning əwlədləri, Məhəidanıng əwlədləri, Harxanıng əwlədləri, **55** Barkosnıng əwlədləri, Siseranıng əwlədləri, Temahııning əwlədləri, **56** Nəzəyanıning əwlədləri bilən Hatifanıng əwlədləridin ibarət. **57** Sulaymannıng hizmətkarlırinən əwlədlərinən sani təwəndikiqə: — Sotayıning əwlədləri, Sofərətnıng əwlədləri, Peridanıng əwlədləri, **58** Yaalanıng əwlədləri, Darkonning əwlədləri, Giddəlning əwlədləri, **59** Xəfətiyanıng əwlədləri, Hattilning əwlədləri, Pokrət-Hazzibaimıning əwlədləri bilən Amonning əwlədləridin ibarət. **60** İbadəthana hizmətkarlıri wə Sulaymannıng hizmətkarı bolqarılarning əwlədləri jəmiy üç yüz toksan ikki kixi. **61** Təwəndikli kixılər Təl-Melaħ, Təl-Harxa, Kerub, Addon, Immərdin kəlgən bolsımı, lekin ular eziirinən ata jəmatinən yaki nəsəbining Israel adımı ikənləkini ispatlap berəlmidi. **62** Bular Delayanıng əwlədləri, Tobiyanıng əwlədləri wə Nikodanıng əwlədləri bolup, jəmiy altə yüz kırık ikki kixi; **63** Kahinlardin Habayanıng əwlədləri, koznırıng əwlədləri bilən Barzillayning əwlədləri bar idi; Barzillay Gileadlıq Barzillayning bir kızını aloqaqə ularning eti bilən atalojanıdi. **64** Bular jəmatinən nəsəbnamisini izdəp tapalmıdı; xunga ular «napak» hesablinip kahinliklən kəlduruldu. **65** Walı ularqa: — Urim wə tummimni kətütügüqi kahin arımidə hizmetə bolqoqə «əng mukaddəs yiməkliliklər»ga eoqız tagħiżməsiler, dedi. **66** Pütün jamaat jəmiy kırık ikki ming üç yüz atmix kixi; **67** Buningdən baxka ularning yəna yətə ming üç yüz ottuz yətə kul-dedidi bar idi; yəna ikki yüz kırık bax ər-ayal oqəzəlkisi bar idi. Ularning yətə yüz ottuz altə eti, ikki yüz kırık bax keqiri, **69** tət yüz ottuz bax tegisi wə altə ming yətə yüz yigirmə exiki bar idi. **70** Jəmat kattiwaxlıridin bəziləri [ibadəthana] küruluxi üçün

hədiyilərini təkdim kıldı; waliy həzinəg ming darik altun, əllik das wə bəx yüz ottu kur kahin toni təkdim kıldı; **71** jəmat kattiwaxlıridin bəziləri kurulux həzinisə yigirme ming darik altun, ikki ming ikki yüz mina kümüx; **72** həlkning kələjini yigirme ming darik altun, ikki ming ikki yüz mina kümüx, atmix yətə kur kahin tonını təkdim kıldı. **73** Xuningdin keyin kahinlər, Lawiylar, dərwazıwənlər, oqəzəlkəxlər wə bir kisim həlk koxulup, ibadəthana hizmətkarlı, xundakla kələjən Israfil həlkining həmmisi ez xəhərlirigə makanlaştı.

8 Yəttinqi ayqa kəlgəndə, Israillarning həmmisi ez xəhərliriga kəlip orunlixip boldi. Bu qəoja pütün halayık huddi bir adəmdək bolup «Su kowukı» aliddiki məydanqa yiojılıp, təwratxunas Əzradın Pərvərdigarning Musanıng wastisi bilən Israiloja tapiliojan Təwrat-kanun kitabını kəltürxün tələp kıldı. **2** Yəttinqi ayning birinqi kün kahin Əzra Təwrat-kanun kitabını jamaətə, yəni ər-ayallar, xundakla anglap qüixinələydiqan barlıq kixilerning aldiqa elip qıktı; **3** «Su kowukı»ning aliddiki məydanda, ətigəndin qüixiqə, ər-ayallarqa, xundakla anglap qüixinələydiqan kixilərgə okup bərdi. Pütkül jamaətning külaklıları Təwrat-kanun kitabidik səzlərdə idi. **4** Təwratxunas Əzra məhsus muxu ixka hazırlanıqan yaqəq münbərgə qıkıp turdi; uning onq taripidə turojni Mattitiya, Xema, Anayah, Uriya, Hilkija bilən Maaseyahlar idı; sol taripidə turojni Pidaya, Mixael, Malkiya, Haxom, Haxbaddana, Zakariya bilən Məxullam idı. **5** Əzra pütkül halayıkning kez alıldı kitabını aqti, qünki u pütün halayıktnı egizdə turattı; u kitabını aqkanda, barlıq halayık ornidin koptı. **6** Əzra uluq Huda bolıjan Pərvərdigaroja madhiyələr okupwidı, barlıq halayık kollırını ketürüp jawabən: «Amin! Amin!» deyixti; andin tizlinip, pixanisini yorga yekip, Pərvərdigaroja səjdə kıldı. **7** Andin keyin Lawiylardın Yəxuya, Bani, Xərəbiya, Yamin, Akkub, Xabbitay, Hodiya, Maaseyah, Kelita, Azariya, Yozabad, Hənan wə Pelayalar halayıkka Təwrat kanununu qüxəndürdü; jamaat əra turattı. **8** Ular jamaətə kitabın Hudanıng Təwrat-kanununu jaranglıq okup bərdi wə okuləjənni qüxinələwixi üçün uning mənisi wə əhəmiyyiti tooprısında eniç təbir bərdi. **9** Waliy Nəhəmiya bilən təwratxunas kahin Əzra wə həlkə kanununing mənisiini eğitdiqan Lawiyalar pütkül jamaətə: — Bugün Hudayinglər bolıjan Pərvərdigaroja atalojan mukəddəs kündür, yığa-zar kilmanglar! — dedi. Qünki halayıkning həmmisi Təwrat kanunidiki səzlərni anglap yiozazlar kəlip ketixkənidi. **10** Andin [Nəhəmiya] ularqa: — Silər berip nazu-nemətlərni yep, xərbətlərni iqinglar, eziqja [yimək-iqmək] təyyarlıyalımlıqları yemək-iqmək bəltip beringlər; qünki bugün Rəbbimizgə atalojan mukəddəs bir kündür. Ələmən bolmanglar; qünki Pərvərdigarning xadlıki silərlərini künqüngəldür, dedi. **11** Lawiyarmu: — Bugün mukəddəs kün boləqək, tinqliniqlər, qəməkən bolmanglar! — dəp jamaətni tinqlandurdu. **12** Jamaət kaytip berip, yəp-iqxıti, baxkılaroqimu yimək-iqmək təlxətürüp bərdi, xad-huramlıq qəmədi; qünki ular berilgən təlim səzlini qüxəngənidi. **13** Ətisi halayık iqidiki kəbilə kattiwaxlıri, kahinlər wə Lawiyalar təwratxunas Əzranıng yenioqa yiojılıp, Təwrat kanunidiki səzlərni tehimü qüxinip pəm-parasətə erixməkqi boldi. **14** Ular Təwrat kanunida Pərvərdigar Musanıng wastisi bilən Israillarıqə yəttinqi aydiki həytət kəpilərdə turuxi kerəklikli pütülgənləkini ukhti, **15** xundakla əzliyi turuwatlıq barlıq xəhərlərdə wə Yerusalemda: «Silər taqqa qıkıp, zəytun xehi bilən yawa zəytun xahlırını, hadas ejmə xahlırını, horma dərəhlərinin xahlırını wə yopurnaklıri barakşan dərəh xahlırını əkilip, Təwratta yezilojinidək kəpilərni yasanglar» deyənlənikin tarkitip jarkalaxni buyruqanlığını ukhti. **16** Xuning bilən halayık qıkıp

xah əkilip ezləri üçün, hərbəri eylirining egziliridə, həylilirida, Hudanıng eyidiki höylilarda, «Su kowukı»ning qong məydanida wə «Əfraim dərwazisi»ning qong məydanida kəpilərni yasap tiki. **17** Sürgünlüktni kaytip kəlgən pütkül jamaat kəpilərni yasap tiki wə xundakla kəpilərgə yaxlaxtı; Nunning oqlı Yəxuanıng künliqidən tartıp xu küngiqa Israillər undak kəlip bakmioqanı. Həmməylən kəttik huxal boluxtı. **18** Birinqi kündün ahirkı küngiqa [Əzra] hərkəmini Hudanıng Təwrat-kanun kitabını okudi. Ular yətə kün həyt etküzdi; səkkizinqi künü bəlgilimə boyiqə təntənilik ibadət yiojılıxi etküzildi.

9 Xu ayning yigirme tətinqi kün Israillər roza tutup, boz kiyip, üsti-bexiqə topa qaqqan haldə yiojıldı; **2** Israel nəslü əzliyini barlıq yat taipilərdin ayrip qıktı, andin ərə turup əzliyirin gunahlarını wə ata-bowlırlırinin etküzən kəbihliklilikni etirap kıldı. **3** Ular xu künning təttin birida ez yeridə turup əzliyirin Hudasi bolıjan Pərvərdigarning Təwrat-kanun kitabını okudi; künning yənə təttin birida əzliyirin gunahlarını tonudi wə Hudasi bolıjan Pərvərdigaroja səjdə kıldı. **4** Lawiylardın Yəxua, Bani, Kadmiyəl, Xəbəniyə, Banni, Xərəbiya, Bani wə Kenanılar pələmpayırlarda turup əzliyirin Hudasi bolıjan Pərvərdigaroja tültilü awaz bilən nida kıldı. **5** Lawiy Yəxua, Kadmiyəl, Bani, Həxabiniyə, Xərəbiya, Hodiya, Xəbəniyə wə Pitaḥiyalar: «Ornunglardın kopup Hudayinglər bolıjan Pərvərdigaroja əbdiləbədgıqə təxəkkür-mədhiyə kəyturunqlar» — dedi wə mundak [dua-həmdusuna uküdü]: — «[İ] Hudə, insanlar Sening xanu-xəwəkətlək namingin uluqolisun! Bərəkət, təxəkkür-mədhiyilər namingoqa yetixməydi! **6** Sən, pəkət Sənla Pərvərdigardursən; asmanlarnı, asmanlarning asminini wə ularning barlıq koxunlurunu, yər wə yər üstdikə həmməni, dengizlər wə ular iqidiki həmməni yaratıqquşidursən; Sən bularning həmmisiga həyatlık bərgüçisən, asmanlarning barlıq koxunlur Sanga səjdə kılqoquşdur. **7** Sən bərəkət Pərvərdigər Hudadursən, Sən Abramni tallidinq, uni Kaldıyanıng Ur xəhəridin elip qıktı, uning qə Ibrəhəm dəgən namni ata kıldıng. **8** Sən uning kəlbining Əzüngə sadık-ixənqılık iğənlikini kərəp, uning bilən əhədə tütüp Kəanaaniyların, Hittiyalıning, Amoriyların, Pərizziyların, Yəbusiyalıning wə Gırgaxiyalıning zeminini uning əwlədlirioqa təkdim kəlip berixni wada kıldıng; Sən həkkənən boləqanlıqindən, sezlirinən iixka axurdung. **9** Sən ata-bowlırlırmızın Misirdə jəbir-zulum qəkiwatkanlığını kərəp, ularning Kızıl dengiz boyidiki nalisinqul kələk salding. **10** Sən Misirliklarning ularqa kəndək yooqançılıq bilən muamılə kələqənlərini bilginingdin keyin Pırawn, uning barlıq həznətqılırları wə uning zeminidiki barlıq həlkə məjizilik alamət wə karamətlərni kərsitip, Əzüng üqün bügüngə kədər saklinip kəliwətqan uluq bir nam-xəhrətni tikiłding. **11** Sən yənə [ata-bowlırlırmız] alidda dengizni belüp, ular dengizning otturisidin kuruq yər üstdidin mengip etti; ularını kəqələp kələqənlərini qongkur dengiz tegiga taxlap oqərk kiliwətting, huddi juxkunluk dengizqə taxlanıqan taxtək oqərk kıldıng. **12** Sən ularını kündüzi bulut türwəli bilən, keqisi o türwəli bilən yetəklidinq, bular arkılıq ularning mangidioqan yolini yorutup bərding. **13** Sən Sinay teojoqa qüxüp, asmandan turup ular bilən səzliqip, ularqa toqra həkətüm, həkəkiy ixənqılık kanunları, yahxi bəlgilimələr wə əmərlərni ata kıldıng. **14** Sən ularqa Əzüngning mukəddəs xabat künningini tonuttung, külulg Musanıng wastisi bilən ularqa əmərlər, bəlgilimələr wə Təwrat kanununu tapılıding. **15** Sən ularqa aq kaloqanda yesun dəp asmandın nan, ussiqanda işqun dəp koram taxtın su qıkırıp bərding; Sən ularqa berixə kolungni kətürüp kəsəm kələjan əxu zeminni kirip igilənglər, deding. **16** Lekin ular, yəni ata-bowlırlırmız məoqrulinip,

boyni kattiklik kiliп emrliringgа kулак salmidi. **17** Ular itaet kiliпxi rет kildi, Sening ularning otturisida yaratkan karamet mejiziliringni yad etmidi, bеlki boyni kattiklik kildi, asiylik kiliп, kул kiliпojan jayoja kетmакqi bolup, eз aldioja yolbaxqi tikliди. Lekin San aпuqan, mehир-xapkeпlik hам rahimdi, asan oqzaplanmaпydiqan, zor mehир-muhabbetlik Tengridursan; xunga San ularni taxliwатmiding. **18** Ular hетta tehi eзliriga bir kuyuma mozayni yasap: «Mana bu silerni Misirdin elip qikkан ilah!» degon waktida hам kattik kupurluk kiliпinida, **19** San tolimu rahimdi bolozanliking üçün ularni yaniла bayawanda taxlap koymiding; kündüzi bulut түwüriki ularning üstidin neri kетmey, ularoja yol baxlidi; keqisi ot түwürikimu ulardin neri kетmey, ularoja nur berip, mangidiojan yolini kersatti. **20** San ئىزىнگىن mehriban Roхingni qüxürüp ularoja tәlim bәrding; San ularning yeyixi üçün «manna»ni ayimiding, ussuzlukini kандurux üçün suni bәrding. **21** San ularni bayawanda kirk yil kamdap kelding; heq nemisi kam bolmidi, kiyimliri konirimiди, putlirimu ixximidi. **22** San padixaхliklar wa taipilarni ularning kolioja bәrding, bularni ularning zeminiqo qebralalar kiliп bәrding. Xuning bilen ular Sihon padixaхning zeminini, Həxbonning padixaхining zeminini wә Baxan padixaх Ogning zeminini igiliди. **23** San ularning pərzant-əwladlirini asmandiki yultuzlardak awuttung; San ularni atabowilirioja: «Silər bu zeminni igilaxka uningoja kiringlar» дәp tәkdim kilojan zeminoja baxlap kirding. **24** Ularning əwladliri kirip u zeminni igiliди; San u zeminda turuwatkan Қанаan ahalisini ularoja bekindurdung hәm zemindiki padixaхlarni wә ularning kәbila-kowmlirini: «Silər ularoja haliojanqa muamila kilinglar» дәp ularning kolioja tapxurdung. **25** Ular mustehkam xaherlerni, munbat yөrlerni ixqal kiliп, hәrhil esil buyumlaroja tolojan eyлergа, kolap koyulqan kuduklaroja, üzümzarliklar, zaytunluklar wә intayin kеп mewilik dәrәhlerga igә boldi; yәp-iqip sәmriп, Sening zor mehribanlikdingin seyünxüti. **26** Lekin ular gədənкaxlik kiliп Seningdin yuz erup, Tawrat kənunungni arkisioja taxliди, ularni yeningqo yandurmak üçün agah-guwaһlik yatküzgən pəyqəmberliriningi oltürüp əxaddiy kupurluk kildi. **27** Xunga San ularni jәbir-zulum saloqularning kolioja tapxurdung, dәrwәkә ular ularni kiyinidi; ular kiyalojan waqitlirida Sanga yalwuruxkanidi, San asmanlarda turup ularoja kулак salding, zor rahimdillikling boyiqe ularoja kütküzqoqularni awatetting, ular bularni eзgүqilarning kolidin kütküzatti. **28** Lekin ular aramlikka erixkәndin keyin yənə Sening aldingda razillik kiliхкa baxliwidi, San ularni yənə düixmənlirining kolioja tapxurdung, ular ularning üstidin hékumranlik kildi; ular yənə Sening aldingda nale-pəryat kiliхiwi, San asmanlarda turup kулак selip, rahimdillikliring boyiqe ularni yenix-yenixlap kütküzding. **29** San ularni ئىزىнگىن Tawrat-kənunungqo kaytixkя agahlandurdung; lekin ular məqrurlinip, emrliringgа kулak salmidi, hekumliring alidda gunah kildi (insan hekumliringgа emel kilsa, ular xu səwəbtin həyatta bolidu). Ular jahillik bilen boyinini toloqap, gədənкaxlik kiliп sanga kулак selixni rет kildi. **30** Ularoja uzun yil səw-r-takət kilding, Roхing pəyqəmberliriningng wastisi bilen agah-guwaһlik bərgən bolsimu, ular yaniла kулак salmidi; xunga San ularni hәrkaysi al-yurtlardiki taipilarning kolioja tapxurdung. **31** Halbuki, San zor rahimdillikliring tүpülyidin ularning nəslini püttinlay kuruwutwətmiding hәm ularni taxliwатmiding; qünki San mehир-xapkeпlik hәm rahimdi Tengridursan. **32** Əmdi aһ Hudayimiz, aһdangda turup eзgөrməs muhəbbitingi kersitidiojan uluo, kudratlik wә dəhəxatlik Tengri, əmdi Seningdin bizning, padixaхlirimizning

wa emirlirimizning, kahinlirimizning, pəyəqəmbərlirimizning, ata-bowlirimizning xundakla Əzüngning barlıq hälkingning Asuriyə padixaḥining zamanidin buyan bügüngiçə beximizə qüxkən barlıq azab-əkubətlərni kiqik ix dəp karimaslığını etünimiz. **33** Beximizə kəlgən barlıq ixtə Sən adısan; qünki Sening kılıqining həkikət boyıqə boldi, bizning kılıqinimiz rəzilliktər. **34** Padixaḥlirimiz, emirlirimiz, kahinlirimiz bilən ata-bowlirimizning həmmisi Sening Təwrat əkanunungoşa əməl kilmay, əmlirringə wə Sening ularoşa ispatlap bərgən agah-guwahlıkliringoşa həq kulak saldı. **35** Ular Sən ularoşa müyyəş kılıqan padixaḥlılıqta turuxtın, ularoşa ata kılıqan zor məmərqliklini wə xuningdak ularning aldiqə yayoqan bu kəng mumbət zemindiki turmuxtin bəhrimən boluwatkan bolsimu, lekin ular Sening ibadət-hizmitində bolmidi yaki əzlirining rəzil kılmlıxlridin yanmadı. **36** Mana, biz bugün kullarmız! Sən mewisi bilən nazu-nemətliridin yeyixkə ata-bowlirimizə təkdim kılıp bərgən zəminda tursakmu, biz mana uningda kul bolup kalkdı! **37** [Zəmin] Sən bizning gunahlırimiz üzün bizni idarə kilişkə bekitkən padixaḥlaroşa mol məhsulatlınızı berip turidu; ular bədənlirimizni həm qarwa mallırmızını ez məyliqə baxkurup keliwiyatdu; biz zor dərd-ələmdən bolduk». **38** «— Biz mana muxu barlıq ixlar türüpli muküm bir əhdinizi tütüp yezip qıktı; emirlirimiz, Lawiyirimiz bilən kahinlirimiz buningoşa ez mehürlurini bastı».

10 Buningça birinqi bolup məhür başkanlar Həkaliyaning oqlı, waliy Nəhəmiya bilən Zədəkiya idi; **2** Andin [kahinlərdin] Seraya, Azariya, Yərəmiya, **3** Paxhur, Amariya, Malkiya, **4** Həttux, Xəbaniya, Malluk, **5** Hərim, Mərəmot, Obadiya, **6** Daniyal, Ginniton, Baruk, **7** Məxullam, Abiya, Miyamin, **8** Maaziyah, Bilgay, Xemayalar; ular kahinlər idi. **9** Lawiylardın: — Azaniyaning oqlı Yəxua, Henadadning əwləldiridin Binnui bilən Kadmiyal **10** wə ularning kərindəxələridin Xəbaniya, Hodiya, Kelita, Pəlaya, Hənan, **11** Mika, Rəhob, Həxabiya, **12** Zakkor, Xərəbiya, Xəbaniya, **13** Hodiya, Bani, Benin idi. **14** Jamaət baxlıklıridin: Parox, Pəhat-Moab, Elam, Zattu, Bani, **15** Bunnui, Azgad, Bibay, **16** Adoniya, Bigway, Adin, **17** Ater, Həzəkiya, Azzur, **18** Hodiya, Həxum, Bizay, **19** Harif, Anatot, Nebay, **20** Magpiyax, Məxullam, Həzir, **21** Məxəzəbel, Zadok, Yaddua, **22** Pilatiya, Hənan, Anaya, **23** Həxiya, Hənaniya, Həxxub, **24** Hallohəx, Pilha, Kobək, **25** Rəhüm, Həxabnah, Maaseyah, **26** Ahiyah, Hənan, Anan, **27** Malluk, Hərim, Baanahlar idi. **28** Kələqan həlk: — Kəhənlər, Lawıylar, dərvəzələr, qəzəlkəşələr, ibadəthanining hizmetkarları wə xuningdək ezlərini zəminlərdiki taipilərdin ayırıq kiqip, Hudanıgən Təwrat kanunuja qaytqanlarning hərbiri wə ularning ayalları wə oqul-kız parzəntləri katırlıq həidayət tətip yorutulmuşlarning həmmisi **29** əz kərindəxələri bolən metiəvərlər bilən koxulup: «Əzimizni karoxqı kəsimi bilən ahdiqə baqlap, Hudanıgən kuli Musa arklılıq jakarlıqan Təwrat kanunida mengip, Rəbbimiz Perwərdigarning barlıq, əmirləri, həküm-bəlgiliimilirini tutup əməl kılımınız; **30** kızlırimizni bu yurttiki yat əlliklärə yatılık kılmaymız həm oqullurimiz ojımu ularning kızlırını elip bərməymiz; **31** bu yurttiki yat əlliklärə xabat künidə mal-tawar wə axılıklarını əkilip satmakqı bolsa, xabat künliyi yaki hərkəysi baxka mukəddəs künlərdimiz ulardın kat'iy həqənmə seti wişalmaymınız; hər yettiqni yili yərni teriksiz akl kəldurımız həm barlıq, kərzələri kəqürüm kılımımız» — deyixti. **32** Biz yənə ezmizgə hərbir adəm hər yili Hudayimizning eyinirgə hizmet hirajiti üçün üqtin bixəl kəmükə berixkə bəlgiliimiləri bekittük; **33** bu pul «titilidioqan təkdim nəşrələr» daimiy axılık hadıvalar, daimiy kəvdürmə

kurbanlıklar, xabat künü bilən yengi aylardiki kəydürmə kurbanlıklar, kərəli bekitilən həytlarda əlinidiojan kəydürmə kurbanlıklar üçün, hərhil mukəddəs buyumlar üçün, Israileşa kafarət kəltüridiojan gunah kurbanlıkları üçün, xuningdək Hudayimizning eyidiyi barlık hizmətlərning hirajiti üçün ixtililsün dəp bəlgiləndi. **34** Biz yanə ata jamatlırimiz boyığa kahinlər, Lawıylar wə həlk arısında qək taxlap, hər yili bəlgiləngən kərəldə Hudayimizning eyigə Təwrat ənunida pütləginidək Pərvərdigar Hudayimizning kurbangahıda əkalax üçün otun yətküzüp berix nəwətlərini bekittük; **35** yanə hər yili etizimizdiki tunji pixkan əhosulni, həmmə mewilik dərəhlərning tunji pixkan mewilirini Pərvərdigarning eyigə yətküzüp berixni, **36** xundakla Təwrat ənunida pütləginidək, tunji oqqlımızı wə kala, koy-oqlak padiliridin tunji qarşıyimizni Hudanıng eyigə apirip, u eydə wəzipa ətəwətək kahinlərə əpkelixni, **37** hərbir yəni hemirning dəsləpək pixkan ənləridin birni, xundakla barlık «kəturmə hədiyələrimizni təkədim kılıxni, hərhil dərəhlərin dəsləpək pixkan mewilərni, yengi xarab, yengi zəytun meyini Hudayimizning eyining həzina-ambarlırioja apirip berixni, yəni kahinlərə yətküzüp berixni, xuningdək etizlirimizdən qıkkən əhosulning ondın biri boloğan exrini Lawıylərə berixni bekittük; Lawıylar bizning terikqılıkka tayinidiojan xəhərlirimizdən qıkkən əhosulning ondın biri boloğan exrini tapxuruwalsun dəp bekittük; **38** xuningdək, Lawıylar qıkkən əhosulning ondın birləri tapxuruwaloğan qəqəda Hudanıning əwlədliridin kahin boloğan birləri ular bilən billa bolsun, Lawıylar əxu ondın bir ülüxning yəna ondın bir ülüxini ayrip Hudanıng eyigə, uning həzina-ambarlırioja saklaxka tapxursun dəp bəlgilidük. **39** Israillar bilən Lawıylar aqliktin, yengi xarabtin, yengi zəytun meyidin «kəturmə hədiyə» kılıp mukəddəs jaydiki əswab-üskünlər saklinidiojan həzina-ambarlarə, yəni wəzipa ətəydiqən kahin, dərəwazıwən wə əqəzəlkəxlər turidiojan jayoja tapxuruxi kerək. Biz Hudayimizning eyining həjatlıridin hərgiz əzimizni tartmaymız!

11 U qəqəda həlk iqidiki əmirlər Yerusalemda turattı; kaloğan pukralar qək taxlinix bilən ondın biri mukəddəs xəhər Yerusalemda olturaklıxip, kaloğan ondın tokkuzi baxxā xəhərlərdə olturaklıxla. **2** Əz ihtiyyarı bilən Yerusalemda olturaklıxixa otturioja qıkkənlərə bolsa, jamaət ularəja bəhət-bərikət tilidi. **3** Yəhudiya əlkisidin, Yerusalemə makanlıxip kaloğan bəg-əmirlər təwəndikidək (Israillar, kahinlər, Lawıylar, ibadəthana hizmətkarları wə Sulaymanning hizmətkarlırinin əwlədləri) Yəhudiya xəhərləridə, hərbiri əz təwəlikida makanlaxkən bolsimu, Yəhūdalardın wə Binyaminlardın bəziliyi Yerusalemda makanlaştı: — Bularning iqidə, Yəhūdalardın: — Parəzning əwlədiyi boloğan Uzziyanın oqlı Ataya; Uzziya Zəkəriyanın oqlı, Zəkəriya Amariyanın oqlı, Amariya Xəfatiyanın oqlı, Xəfatiya Məhalaleləning oqlı idi. **5** Yənə Barukning oqlı Maaseyah; Baruk Kol-Hozəhning oqlı, Kol-Hozəh, Hazayanan oqlı, Hazaya Adayanıng oqlı, Adaya Yoaribning oqlı, Yoarib Zəkəriyanın oqlı, Zəkəriya Xiloninın oqlı. **6** Yerusalemə makanlaxkən barlık Pərəz jəmatidikilər jəmiyyət yüz atmix səkkiz kixi bolup, həmmisi əzimətlər idi. **7** Binyaminin əwlədliridin: — Məxullamning oqlı Sallı; Məxullam Yoədning oqlı, Yoəd Pidayanıng oqlı, Pidayə Kolayanıng oqlı, Kolaya Maaseyahın oqlı, Maaseyah İtiyəlnıng oqlı, İtiyəl Yəxayanıng oqlı. **8** Uningoja əgəxəkənlər, Gabbay wə Sallay idi; xularça munasiətlik jəmiyyət tokkuz yüz yigirmə səkkiz kixi idi. **9** Zikrinin oqlı Yoel ularını baxkurdiojan əməldər idi; Sinuahıning oqlı Yəhuda xəhərning muawin hakimi idi. **10** Kahinlər: — Yoaribning oqlı Yədaya

bilən Yakın, **11** xundakla Hudanıng eyining bax oqojidarı Seraya; Seraya Hılkıyanıng oqlı, Hılkıya Məxullamning oqlı, Məxullam Zadokning oqlı, Zadok Merayotning oqlı, Merayot Ahitubning oqlı idi; **12** yənə uning kerindaxlıridin ibadəthənidik hizmətə boloğanlardın jəmiyyət səkkiz yüz yigirmə ikki kixi bar idi; yənə Yərohamıning oqlı Adaya bar idi; Yəroham Pelaliyanıng oqlı, Pelaliya Amzining oqlı, Amzi Zəkəriyanıng oqlı, Zəkəriya Paxhurnıng oqlı, Paxhur Malkiyanıng oqlı idi; **13** uning kerindaxlırinin həmmisi jəmət baxlılı bolup, jəmiyyət ikki yüz kırıq ikki kixi idi; yənə Azarəlning oqlı Amaxsay bar idi; Azarəl Ahzayning oqlı, Ahzay Məxillimotning oqlı, Məxillimot İmmərnıng oqlı idi; **14** yanə ularıng kerindaxlıridin, palwan-əzimətlərdin, jəmiyyət bir yüz yigirmə səkkiz kixi bar idi; Gedolimning oqlı Zabdiyəl ularını baxkurdiojan əməldər idi. **15** Lawıylardin: — Həxxbuning oqlı Xemaya bar idi; Həxxbub Azrikamning oqlı, Azrikam Həxabiyaning oqlı, Həxabiya Bunnining oqlı idi; **16** yanə Lawıylarning kəbələ baxlıkları boloğan Xabbityə bilən Yozabəd bolup, Hudanıng eyining texidiki ixlarəja məs'ul idi. **17** Yanə Mikanıng oqlı Mattaniya dua wakitləridə təxəkkür-rəhmətlər eytixə yetəkçilik kılaltı; Mika Zabdining oqlı, Zabdı Asafning oqlı idi; Bakbukiya kerindaxlıri iqidə muawinlik wəzipsini ətəytti; yanə Xammuanıng oqlı Abda bar idi; Xammua Galalıning oqlı, Galal Yədutunning oqlı idi. **18** Mukəddəs xəhərda turuwatək Lawıylarning həmmisi ikki yüz səksən tət kixi idi. **19** Dərvəziwənlərdin: — dərvəzilərdə kezətə turidiojan Akkub bilən Talmon wə ularıng kerindaxlıri bar idi; ular jəmiyyət bir yüz yətmix ikki kixi idi. **20** Kələqan Israillar, kahinlər, Lawıylar Yəhudiya xəhərləridə, hərbiri əz mirasida makanlaştı. **21** İbadəthanıng hizmətkarları bolsa Ofəl dəngiğə makanlaştı; ibadəthanıning hizmətkarlarını Ziha bilən Gixpa baxkurdı. **22** Yerusalemda Lawıylarnı baxkuroqı Banining oqlı Uzzi idi; Bani Həxabiyaning oqlı, Həxabiya Mattaniyanıng oqlı, Mattaniya Mikanıng oqlı idi — demək, Uzza Asafning əwlədliridin, yəni Hudanıng eyidiki hizmətkə məs'ul boloğan əqəzəlkəxlərdin idi. **23** Qünki padixah, ular toqıruluk yarlıq qüxtürən bolup, əqəzəlkəxlərinin hər künlik ozuk-tütlükini, xundakla ətəydiqən wəzipsini bekitkəndi. **24** Yəhūdanıng oqlı Zərahıning əwlədliridin Məxəzəbelning oqlı Pitəhiya pukralarning barlıq ixılırdı padixahning məslihətqisi idi. **25** Yəza-kıxlarklar wə ularəja təwə ətrapidiki jaylarda Yəhūdalardın bəziliyi turattı; Kiriət-Abra wə uning təwəsidiyi yəza-kəntlərdə, Dibon wə uning təwəsidiyi yəza-kəntlərdə, Yəkabziyəl wə uning təwəsidiyi yəza-kəntlərdə, **26** xundakla Yəxua, Moladəh, Bayt-Pələt, **27** Həzər-Xual, Bəər-Xeba wə uning təwəsidiyi yəza-kəntlərdə, **28** Ziklag, Mikona wə uning təwəsidiyi yəza-kəntlərdə, **29** Ən-Rimmon, Zorah, Yarmut, **30** Zanoah, Adullam wə bu ikki yərgə təwə kıxlaklarda, Laçix wə uningoja təwə yərlərdə, Azikah wə uningoja təwə yəza-kəntlərdə makanlaştı; ular makanlaxkən yərlər Bəər-Xebədin təki Hənnom jilojisiqə kədər sozldı. **31** Binyaminlər bolsa Geba, Mikmax, Ayja, Bəyt-əl wə uning təwəsidiyi yəza-kəntlərdə, **32** bəziliyi Anatot, Nob, Ananiya, **33** Həzər, Ramah, Gittaim, **34** Hədidi, Zəboim, Niballat, **35** Lod, Ono, xundakla Hünərənlər jilojisidə makanlaştı. **36** Əslidə Yəhudiyyəgə təyinləngən Lawıylar kisimləridin bəziliyi Binyamin kəbilisiniŋ zeminiqə makanlaştı.

12 Xəlitiyelning oqlı Zərubbabəl wə Yəxua bilən birlikə [sürgünlük] qıkkən kahin wə Lawıylar təwəndikilər: — [kahinlər] Seraya, Yərəmiya, Əzra, **2** Amariya, Malluk, Hattux, **3** Xekaniya, Rəhüm, Mərəmot, **4** İddo, Ginnitoy, Abiya, **5** Miyamin, Maadiya, Bilgah, **6** Xemaya, Yoarib, Yədaya, **7** Sallo, Amok,

Hılkıya wə Yədaya. Bular bolsa Yəxuaning künliridə kahin bolojanlar wə ularning kerindaxlirining jəmət baxlıkları idi. **8** Lawiyardın bolsa Yəxua, Binmui, Kadmiyel, Xərəbiya, Yəhuda, Mattaniyalar; Mattaniya wə uning kerindaxliri təxəkkür-rəhmətlər eytixqə məs'ul boldi. **9** Ularning kerindaxliri Bakbukiya bilən Unni nəwəti boyiqə ular bilən udulmu'udul hizmətə turatti. **10** Yəxuadın Yoyakim tərəldi, Yoyakimdin Əliyaxib tərəldi, Əliyaxibtin Yoyada tərəldi, **11** Yoyadadın Yonatan tərəldi, Yonatandin Yaddua tərəldi. **12** Yoyakimning künliridə kahinlardin jəmət baxlıki bolojanlar munular: — Seraya jəmatığa Meraya; Yərəmiya jəmatığa Hənaniya; **13** Əzra jəmatığa Məxullam; Amariya jəmatığa Yəhənənan; **14** Meliku jəmatığa Yonatan; Xəbaniya jəmatığa Yüşüp; **15** Harrim jəmatığa Adna; Merayot jəmatığa Həlkay; **16** İddo jəmatığa Zəkeriya; Ginniton jəmatığa Məxullam; **17** Abiya jəmatığa Zikri; Minyamin bilən Moadiylarning jəmatığa Piltay; **18** Bilgah jəmatığa Xammua; Xemaya jəmatığa Yəhənənan; **19** Yoarib jəmatığa Mattinay; Yədaya jəmatığa Uzzi; **20** Sallay jəmatığa Kallay; Amok jəmatığa Eber; **21** Hılkıya jəmatığa Həsabiya; Yədaya jəmatığa Nətanəl. **22** Əliyaxib, Yoyada, Yohanən wə Yadduaning künliridə Lawiyarning jəmət baxlıkları tizimlənən wə ohxaxla, Pars padixahı Darius tahttiki qaoqlarlıqə kahinlarmu tizimlinip kələn. **23** Jəmət baxlıki bolojan Lawiyalar təki Əliyaxibning nəwərisi Yohanənaning waktiqiqa təzkitirənamida tizimlinip kələn. **24** Lawiyarning jəmət baxlıki bolojan Həsabiya, Xərəbiya, Kadmiyəlning oqlı Yəxualar kerindaxliri bilən udulmu'udul turup, Hudanıng adımı Dawutning əmri boyiqə nəwətlixiq mədhiyə-munajat, təxəkkür-rəhmətlər eytip turatti. **25** Mattaniya, Bakbukiya, Obadiya, Məxullam, Talmon bilən Akkubular dərwaziwənlər bolup, sepił kowuklınınıng ambarlıriqə karayıttı. **26** Bu kixilər Yozadakuning nəwərisi, Yəxuaning oqlı Yoyakimning künliridə, xuningdək waliy Nəhəmiya bilən təwratxunas kahin Əzranıng künliridə wəzipiga təyinləngən. **27** Yerusalem sepilini [Hudaqa] atap tapxurux murasımı etkütüldiyoq qaoqda, jamaət Lawiyalarnı turoqan hərkəysi jaylardın izdəp təpəp, ularnı təxəkkür-rəhmətlər eytix, oqəzəl okux, qang, təmbur wə qıltarları qelixa, huxal-huramlıq bilən atap tapxurulux murasımı etkütüzxə Yerusaleməqə elip kəldi. **28** Oqəzəlkəxələr Yerusaleməning ətrapidiki tüzənləglikin, Nitofatliklarning yeza-kəntliridin, **29** Bəyt-Gilgaldin, Geba bilən Azmwat etzliklərindən yiqilənənid; qünki qəzəlkəxələr Yerusaleməning tet ətrapıqə ezelriqə məhalla-kixləklər kuruwalənənid. **30** Kəhənlər bilən Lawiyalar ezelini pəklidi, andin həlkni wə sepił dərwazilərini həm sepilning əzinimə pəklidi. **31** Mən [Nəhəmiya] Yəhədaning əmirlərini baxlap sepiłə qikip, təxəkkür-həmdusana okuydiqən ikki qong ətrət adəmni uyxurturdum, bir ətrət sepiłning ong təripida «Tezək kowukı»qə karap mangdi, **32** ularning arkısidin Həxaya bilən Yəhədaning əmirlərining yerimi mangdi; **33** yənə Azariya, Əzra, Məxullam, **34** Yəhuda, Binyamin, Xemaya, Yərəmiyamu mangdi; **35** xuningdək kahinlarning oqullarından bəziləri kollirioqə kanay aloqan haldə mangdi: — Ulardın Yonatanning oqlı Zəkeriya bar idi (Yonatan Xemayanıng oqlı, Xemaya Mattaniyanıng oqlı, Mattaniya Mikayanıng oqlı, Mikaya Zakkurnıng oqlı, Zakkur Asafning oqlı idi). **36** Uning kerindaxliridin Xemaya, Azarəl, Milalay, Jilalay, Maayı, Nətanəl, Yəhuda, Hənaniyalar bar idi; ular kollirioqə Hudanıng adımı Dawutning sazlırını elixxanidi; təwratxunas Əzra ularning bexida mangojanidi. **37** Ular «Bulak kowukı»qə kelip «Dawutning xəhiri»ning pələməpiyiğə qikip, «Dawutning ordisi»din ətüp, künqikəx tərəptiki «Su kowukı»qə kəldi.

38 Təxəkkür-həmdusana okuydiqən ikkinçi ətrət sol tərəp bilən mangdi, mən wə jamaətning yerimi ularning arkıdin mengip, sepił ətüstidə «Humdanlar munarı»din ətüp, udul «Kəng sepił»oqıq mengip, **39** «Əfraim kowukı», «Kona kowukı», «Bəlik kowukı» ətüstidən ətüp, «Hənaniyel munarı» wə «Yüñning munarı»din ətüp, udul «Koy kowukı»qə kelip, andin «Karawullar kowukı»da tohtidük, **40** Andin təxəkkür-həmdusana okuydiqən ikki ətrət adəm Hudanıng eyidə ez orunlırıda turdu; mən bilən əməldarlarning yerimimə xu yərdə turdu; **41** kahinlardin Eliakim, Maaseyah, Minyamin, Migaya, Əlyoyinay, Zəkeriya bilən Hənaniyalar karnaylırını elip turuxti; **42** yənə Maaseyah, Xemaya, Əliazar, Uzzi, Yəhənənan, Malkiya, Elam bilən Ezərmə turuxti; oqəzəlkəxələr Yızrakıyanıng yetəkqılıkda jaranglıq oqəzəl okuxti. **43** Xu künji jamaət nahayiti qong kələmlək kürbanlıkları sundı həm bək huxal bolup ketixti, qünki Huda ularını zor xadılıq bilən xadlandırıjanıdi; ayallar bilən balılmıru xundak xadlandı; Yerusaleməkdi bu huxallık sadalırı yırak-yraklarqa anglandı. **44** U qəođda bir kisim kixilər kətürmə kürbanlıklar, dasləkpi pixkən hoşullar wə əxirləri saklaydiqən həzina-ambarlarqa məs'ul boluxka təyinləndi; hərkəysi xəhərlərdiki etizliklərdin, Təwrat ənənəsində kahinlərə wə Lawiyalərə berixkə bəlgiləngən ülüxlər xu yərdə saklinati. Qünki Yəhuda həlkə ez hizmitidə turuwatlıq kahinlər bilən Lawiyardın huxal idi. **45** [Kahinlər bilən Lawiyalar], oqəzəlkəxələr bilən dərwaziwənlərə, ez Hudasının tapılıqən wəzipisini wə xuningdək paklax wəzipisining həmmisini Dawutning wə uning oqlı Sulaymanning əmri boyiqə nəwətlixiq mədhiyə-munajat, təxəkkür-rəhmətlər eytip turatti. **46** Qünki əkədimə, Dawutning wə Asafning künliridə, oqəzəlkəxələrə yetəkqılık kılıxqə həm Hudaqa təxəkkür-həmdusana küylərini okuxka yetəkqılık boloxanıdi. **47** Zərubbabalıng künliridə wə Nəhəmiyanıng künliridə oqəzəlkəxələrning wə dərwaziwənlərning ülüxlərini, hər künlik təminatını pütkü'l Israıl həlkə berətti; ular yənə Lawiyalar üçün mukəddəs həsablanən nərsilərni üləxtürüp berətti; Lawiyalırmu mukəddəs həsablanən nərsilərdin Həruning əwlədlirioqə berip turatti.

13 Xu kündə Musanıng kitabı jamaət aldida okup berildi, kitabta: Ammoniyalar bilən Moabiyalar menggü Hudanıng jəmatığa kirmisun, **2** Qünki ular Israillarnı ozukluk wə su əkilip karxi almay, əksiqə ularnı kəroqaxqa Balaamni yallıwaloqan; əhalisi, Hudayimiz u kəroqaxlarnı bəhət-bərikətkə aylandırıwətən, dəp yezilənən sezər qıktı. **3** Xundak boldiki, jamaət bu kanun sezərini anglap barlıq, xalqut kixilərni iləqap qıkıriwətti. **4** Bu ixtin awwl, Hudayimizning eyinənə həzinisini baxkuruşka məs'ul kahin Əliyaxib Tobianıng tuqını bolup, **5** uningən kəngri bir eyni təyyarələp bərgənədi. Xı eydə ilgiri axılıq hədiyələr, məstiki, qəqa-kuqa, xuningdək Lawiyalar, oqəzəlkəxələr wə dərwaziwənlərə berixkə buyruqlənən axılıq əxrlər, yengi xarab wə yengi zəytun meyi, xundakla kahinlərə ataloqan «kətürmə kürbanlıq»lar saklinati. **6** Bu wakitlarda mən Yerusalemə əməs idim; qünki Babil padixahı Artahaxtanıng ottu ikkinçi yili mən padixahıning yenioqə kaytip kətənədim; bir məzgildin keyin mən yənə padixahıntı ruhsət elip **7** Yerusaleməqə kaytip barsam, Əliyaxibning Hudanıng eyidiki həyılarda Tobiyaqa ey hazırlap bərgənlikdək rəzil ixni uktum. **8** Bu ix meni kəttik azablıdı, mən Tobianıng eyidiki barlıq ey jaħażlirini koymay talaqa taxlatkużi wəttim. **9** Mən yənə əmr kəlip, u eylərni paklatkuzup, andin Hudanıng eyidiki qəqa-kuqa, axılıq hədiyələr bilən məstikni u yərgə aikrígütüp koydum. **10** Mən yənə həklərning Lawiyarning elixxə tegixlik ülüxlərini bərmigənlikini, hətta wəzipigə koyuloqan Lawiyalar

bilən əqəzəlkəxlərnin hərbirinən eż yər-etizlikləri qəcip kətəkənlərini baykıdım; **11** xunga mən əməldərə bilən sokuxup, ularını əyibləp: — Nemixə Hudanıng eyi xundak taxliwetildi? — dəp, [Lawiylarını] yiojip ularını ilgiriki ornioja yengiwaxtin turqozudum. **12** Andin barlıq Yəhədiyə həlkə axtılıx exisini, yengi xarab wə yengi zaytun meyini həzina-ambarlırioja elip kelip tapxurdi. **13** Mən həzinə-ambarlarqa məs'ul boluxkə həziniqi-ambarqlarını təyinlidim; ular kahin Xələmiya, təwratxunas Zadok bilən Lawiylardin bolоjan Pidaya idi; ularning kol astida Mattaniyaning nəvrisi, Zakkurning oğlu Hənan bar idi; qünki bularning həmmisi sadik, ixənglik dəp həsablini; ularning wəzipisi kərindəxliroja tegixlik ülütxlərni ülxəttürüp berix idi. **14** — «Ah Hudayim, muxu ix yüzisidin meni yad əyligəysən, Hudayimning eyi wə uningçə ait hizmətlər üçün kərsətən mehrimni əqürüwətməgəysən!» **15** Xu künlərdimən Yəhədiyədə bəzilərən xabat künliridə xarab kəlqəklərini qəyləwətəkini, ənqilərni baqılap, bularını wə xuningdək xarab, üzüm, ənjür wə hərhil yüklərni exəklərgə artıp, toxup yürgənləkini kərdüm; ular bularını Yerusaleməroja xabat künidə elip kirdi; ularning muxu ax-tülüklərni setip yürgən künə mən ularını guvahlıq berip agahlandurup koydum. **16** Yənə Yəhədiyədə turuwatlıq bəzi Turluklar belik wə hərhil mal-tawarları toxup kelip xabat künini Yəhədiyəliklərgə satidikən, yənə kelip bularını Yerusalemda satidikən! **17** Xu səwəbtin mən Yəhədiyə əmirləri bilən sokuxup, ularını əyibləp: — Silərning xabat künini buloqap, rəzil ix kıləjinqlər nemisi? **18** Ilgiri ata-bowanglar ohxax ixni kıləjan əməsmü, xuning bilən Hudayimiz bizning beximizoja wə bu xəhərgə həzirki bu balayı'apətni yaqdurıqan əməsmü? Əmdi silər xabat künini buloqap, Israillinq bexioja Hudanıng oqəzipini tehimu yaqduridiqan boldunglar, dedim. **19** Xunga, xundak boldiki, xabat künidin ilgiri, gugum sayısı Yerusalem kowukləriroja qüixkən wəkətində, mən xəhər kowuklərini etixni buyrudum wə xuningdək xabat künü etüp kətküqə kowuklərni aqmaslıq toqrisidə buyruk qüixürdüm. Mən yənə heqkəndək yüksək toxulup kowuklərдин kirgüzülməslikə üçün hizmətkarlırimmən bəzilərini xəhər kowukləriroja kezətqi kilip turqozup koydum. **20** Xundak bolsimu sədīgərlər wə hərhil mal-tawar satidiqənlər bir-ikki ketim Yerusalemning sirtida türnidə. **21** Mən ularını agahlandurup: — Silər niemixə sepiñning alıda tünaysılər? Yənə xundak kılıdiqan bolsanglar, mən üstüngləroja kol salımən, dəwidim, ular xuningdin baxlap xabat künidə kəlmidi. **22** Andin xabat künining mukəddəslikini saklax üçün, mən Lawiylarqa: — Əzünglərni paklanglar; andin kelip sepił dərvazilərini bekinglər, dedim. — «I Hudayim, muxu ix yüzisidinmən meni yad əyligəysən, Əzüngning zor eżgərməs muhəbbibing bilən meni ayiojaysən!» **23** Xu künlərdə mən yənə Axvod, Ammon wə Moab kızılərini hotunlukka aloqan bəzi Yəhədalarını baykıdım. **24** Uların pərzəntlirinən yerimi Axvodqə sezleydiqən (wa yaki yukirikə əllərning birinən tilida səzleydiqən) wə Yəhədiyə tilida xəzliyəlməydiqən. **25** Mən ularını [sokuxup] əyiblidim, ularını kərojdım, bir nəqqisini urup qaq-sakallırını yuldum, Hudanıng nami bilən kəsəm iqtüzüp: — Silərning kızlırlıqınları ularning oqullarıroja bərməysilər, oqullırıqlarıqımı, ezungılarqımı ulardın kiz alməysilər! **26** Israıl padixahı Sulayman muxundak ixlarda gunah sadir kıləjan əməsmü? Nuroqun əller arısında uningçə ohxax heqkəndək padixah yok idi; u eż Hudasi təripidin seyülgən, Huda uni pütküıl Israıl üstügə padixah kılıp tikligən bolsimu, lekin hətta unimə yət əllik ayallar azdurup gunahkə patkuzoqan. **27** Əmdi silərning gepinglərə kirip bundak qong rəzillik kılıp, yət əllik kizlarnı elip Hudayimizə wapasızlıq kılımımızı? — dedim. **28** Bax kahin

Əliyaxibning nəvrisi, Yoyadanıng oqullırıdın biri Əronluq Sanballatning küt'ooğlu idi; mən uni yenimdin kəoqlıwəttim. **29** — «I Hudayim, Sən ularını yadingda tutkəysən, qünki ular kahinlikkə daq təqkügiqilər, kahinlik həm Lawiylarqa təwə əhədinimə buloqıqlarırdurl». **30** Xuning bilən uların yət əlliklərning buloqaxlırlıdın nəri kılıp paklandurdum wə kahinlər bilən Lawiylarning wəzipilirinim [yengiwaxtin] bəlgiləp, hərkimni əzinin ixioja igə kıldı. **31** Mən yənə eż wəkətində otun-yaoqaq elip kelinixi wə dəsləpkı həsulni yətküüp turuxkımı adəm orunlaxturdum. «Ah Hudayim, meni yadingda tutup, manga xapaat kersətkəysən!».

Əstər

1 Ahaxwerox (Hindistandin Həbəxistançığıq bir yüz yigirma yətətə elkiqə həkümənlik kılıqan Ahaxwerox)ning təhəttiki künliridə xundak bir wəkə boldi: — **2** Xu kün'lərdə, u padixah Ahaxwerox Xuxan kə'ləsidiyi xahanə təhətidə olturojinida, **3** u səltənət sürüp iñinqi yili barlıq əmirlirli wə bəg-häkimliroja ziyanət bərdi; Pars wə Medianing koxunu, xuningdək hərkəysi elkilərning esilzadilari wə bəglirinini həmmisi uning həzurioja həzir boldi. **4** U səltənətinin baylikining xanu-xəwkiti wə həywitinining katta julusını kəp künlər, yəni bir yüz səksən kün kərgəzma kıldı. **5** Bu kün'lər etüp kətkəndin keyin padixah, yənə Xuxan kə'ləsidiyi barlıq həlkəq qong-kiqip deməy, ordining qarboejidiki əhənlidə yətətə kün ziyanət bərdi. **6** U yər ak wə kək kəndir yiptin tokulojan pərdilər bilən bezəlgən bolup, bu pərdilər mərmər tax tütürklərgə bekitilən kümüx həlkələrə aq rənglik kəndir yip wə sesün yungluk xoynilar bilən esiləjanidi; aq qaxtax wə ak mərmər taxlar, sədəp wə kara mərmər taxlar yatçuzulojan məydan üstigə altun-kümüxtin yasalojan diwanlar koyulojanidi. **7** Iqimliklər altun jamlarda tutup iqilətti; jamlar bir-birigə ohximayıttı; xahanə may-xarablар padixahning səltənətiyə yarixa mol idi. **8** Xarab iñiq kədidi boyiq, zorlaxka ruhsət kılınmayıttı; qünki padixah ordidiki barlıq ojyidalaroja, hərkimning iñiqi ez hahixi boyiqə bolsun, dəp bekitip bərgənidi. **9** Hanix Waxtimu padixah Ahaxweroxning ordisida ayallar üçün ziyanət bərdi. **10** Yəttingi künü Ahaxwerox padixah xarabtin kəyip qəoq bolojinida, alıldı hizmitidə turojan Məhəman, Bızta, Hərbəna, Bigta, Abagta, Zetar, Karkas deyən yətətə hərəm'əqisini **11** hanix Waxtimining pukralar wə əmirlərning aliddə güzəllikini kərsətsün dəp, uni hanixlik tajını kiyip kelixkə qarkırojılı əwətti; qünki u tolimu qıraylıq idi. **12** Lekin hərəm'əqiləri hanix Waxtiqə padixahning əmriyi yətküzgəndə, u kelixni rət kıldı; xuning bilən padixah intayın oqəzəplənin, uning kəhri ərlidi. **13** Xu wəkiltərə padixahning ixliri toorçuluk kənun-əhkamları piixix bilgənlərdin məslihət sorax aditi bar idi; xunga padixah wəziyətni piixix qüxinidəjan danixmənlərdin soridi **14** (u qoşa danixmənlərdin uning yenida Karxina, Xetar, Admata, Tarxix, Məras, Mərsena, Məmukan kətarlık yətətə Pars bilən Medianing əmirlirli bar idi; ular daim padixah bilən kərəxüy turattı, padixahlıqta ular aldinkı kətarada turattı). **15** Padixah ulardır: — Hanix Waxti mənki padixah Ahaxweroxning hərəm'əqilər arkılık yətküzgən əmrim boyiqə ix kilmiojını üçün uni kənun boyiqə kəndək bir tərəp kiliş kerək? — dəp soridi. **16** Məmukan padixah wə əmirlərning aliddə jawap berip: — Hanix Waxti aliylininən zitiqə tegiplə kalmayı, bəlkı padixahımız Ahaxweroxning hərkəysi elkiləridiki barlıq əmirlər wə barlık pukralarınınm zitiqə tagdı. **17** Qünki hanixning xu kılıqını barlık ayallarning kılıkçıja yətsə, ular «Padixah Ahaxwerox: «Hanixi Waxtimi yəminəja elip kelinglər» dəp əmr kılıs, u kəlməptü!» dəp ez ərlirini mənsitməydiqən kiliş koyidu. **18** Pars wə Mediadiki məlikə-hanımlar hanixning bu ixini anglap, bügünlə padixahning barlıq bəg-əmirlirigə xuningəja ohxax dəydiqən bolidu, xuning bilən mənsitməslik wə həpililik üzülməydu. **19** Padixahımoja muwapik kərünse, aliylinidən mundak bir yarlıq qüxürülsün, xuningdək u Parslar wə Medialarning mənggүi əzgərtilməydiqən kənun-bəlgilimilirli iñiqə püttülgəyki, Waxti iñinqi padixah Ahaxweroxning həzurioja kəlməgəy; uning hanixlik mərtəvisi uningdin yahxi birsigə berilgəy. **20** Aliylininən jakarlıqan yarlıq pütün səltənətiyə yetip angloanən həman (uning səltənətinin zemini

biyanət bolsimu), ayallarning hərbiri ez eriqə, məyli qong bilsun kiqiqə bilsun ularoja hərmət kiliqənən bolidu, — dedi. **21** Məmukanning bu gəpi padixah bilən əmirlirini hux kıldı; padixah uning gəpi boyiqə ix kərdi. **22** U padixahıng barlıq elkilirigə, hərbir əlgigə ez yeziki bilən, hərkəysi el-millətə ez tili bilən hətlərni əwətəp: «Hərbir ər kixi ez ailisi iqidə həjəyin bilsun, xundakla ez ana tili bilən sezlisun» degən əmrni qüxürdü.

2 Bu ixlər etüp, padixah Ahaxweroxning oqəzipə besiləqanda, u Waxtimi seqinip, uning kılıqinini həm uning üstidin qikirilojan yarlıq həkkidə əsləp oylanıp kıldı. **2** Xu səwəbtin padixahıng hizmitidə turojan oqjıdalar uningoja: — Aliylini üçün sahibjamal yax kızlarnı izdəp tezip kəltürgəyə; **3** aliylini padixahlıqidiki hərkəysi elkilərdə barlıq güzəl kızlarnı yioqip, Xuxan kə'ləsidiyi hərəmsarayqa kəltürükə əməldərlərni təyinəyə; kızlar ordidiki kiz-ayallarоja məs'ul bolən hərəm'əqisi Hegayning koliqə tapxuruləy; ularoja kerəklik upa-englilər təminləngəy. **4** Aliylinirini seyndürtən kiz Waxtiminə ornını besip hanix bilsun, dedi. Bu gəp padixahını hux kıldı wə u xundak kıldı. **5** Xuxan kə'ləsidi Binyamin kəbilisidin, Kixning əwrisi, Ximəyning nəvrisi, Yairning oğlu Mordikay isimlik bir Yəhudi bar idi **6** (Kix bolsa Babil padixahı Nebokadənəsər Yəhuda padixahı Yakoniyahı bilən bir top kixilərni tutkun kiliş Yerusalemın əkətkəndə, ular bilən billə asır kılınip ketilgənidi). **7** Mordikay əzininə taoqisining kizi Hədassahı (yəni Əstər) bekip qong kılıqanidi, qünki uning ata-anisi yok idi. Bu kiz güzəl, tək-i-turkə kəlixkən idi; ata-anisi elüp kətkən boləqəkə Mordikay uni ez kizi kətarada bekip qong kılıqanidi. **8** Padixahıng əmri wə yarlıq jakarlanqəndin keyin nuroqun kızları Xuxan kə'ləsiga kəltürlülp Hegayning koliqə tapxuruldu; xundak boldiki, əstərmə ordioja kəltürlülp ordidiki kiz-ayallarə məs'ul bolən Hegayning koliqə tapxuruldu. **9** Əstər Hegayə yakkən bolup, u uningoja ilütip kərsətti; u tezla uningoja upa-englilər wə tegixlik yeməkliklərini təminlidi həm ordidin uningoja tallanən yətətə kenizəknə bərdi; andin uni kenizəkləri bilən hərəmsarayning əng esil jayidin orun bərdi. **10** Əstər əzininə milliti wə tegi-təktini heqkingə eytmidi, qünki Mordikay uningoja buni axkarlımaslıknı taplıqanidi. **11** Mordikay Əstərning hal-əhwalidin həwər tepix wə uningoja kəndək muamile kiliñidiojanlığını bilix üçün, hərküni hərəmsarayning həyli aliddə aylınip yürətti. **12** Kızlərə ait rəsmiyət boyiqə, hərbir kizning ordioja kiriş padixah Ahaxwerox bilən billə bolux newitidin awwl, on ikki ay bədənini tazilixi kerək idi, qünki kızlarning «tazilix künli» mundak yol bilən ada kiliñinə: — altə ay murməkki meyi bilən, altə ay atıf-ənglik wə xundakla kızlarning bədənini pakizlaydiqən baxkə buyumlar bilən pərdəzə kiliñini kerək idi. **13** Kiz padixahıng həzurioja kiliqənən qoşa mundak kəidə bar idi: — Ordioja kirişəndə uning nəmə tələpi bolsa, xular hərəmsaraydin uningoja berilətti. **14** Kiz ahximi kiriş ketip, atisi atığəndə kəytip qıkkanda hərəmsarayning «ikkinçi bəlüm»iga kəyturulup, tokal-kenizəklərgə məs'ul bolən padixahıng hərəm'əqisi Xaaxqazninq koliqə tapxurulatı; padixah u kizəqə amrak bolup keliş, ismini atap qakırımoqqa, u ikkinçi ordioja kiriş padixah bilən billə bolmayıttı. **15** Mordikayın taoqisi Abihailning kizi Əstər, yəni Mordikay ez kizi kiliş bekişələqən kizning padixah bilən billə boluxkə kiriş nəwiti kəlgəndə, u kizlərə məs'ul bolən padixahıng hərəm'əqisi Hegay eziqə təyyarlaş bərgən narsilərdin baxkə heqqərsini təlap kılımədi. Əstərni kərgənlərning həmmisi uni yakturup kələtti. **16** Padixah Ahaxwerox səltənət sürüp yəttingi yilinə oninqi

eyioja, yəni Təbət eyioja kəlgəndə, Əstər uning bilən billə boluxka xəhanə ordioja baxlap kirildi. **17** Padixah Əstərni baxka barlıq kızıldardin yahxi kerüp ələqəqə, xundakla Əstər uning iltipati həm amraklikioja erixən boloqəqə, padixah hanix tajini uning bəxiqə kiydürüp, uni Waxting orniqə hanix kilip tikli. **18** Andin padixah, ezinin barlıq əmirliri wa bəg-həkimliqoja Əstərning izzət-hərmiti üçün katta ziyanat bərdi; u yənə hərkəysi əlkilərgə baj-alwandın azad məzgil bolsun dəp elan qıqardı həmdə xəhanə bayılıklırıdin sehiylik bilən in'amlarını bərdi. **19** İkkinqi qətim kızlar xundak, yioqilojan wakıttı Mordikayning orda dərvazisida oltrudiojan orni baroloqanı. **20** Əstər Mordikayning tapilioqını boyiqə, ezinin milliti wa tegi-təktini yanıla baxqılarqa eytmiojanidi; qünki Əstər Mordikayning gəpini ilgiri bacğan waktında angloqandak anglyatdı. **21** U künlərdə, Mordikay orda dərvazisidi ornında oltruojan waktında, padixahıng Bıqtan wa Tərəx degen ikki dərvazıwən hərəm'əqisi padixah Ahaxweroxka qəzəplinip, uningoja kol selixni qəstləwətqanı. **22** Bu suyikəstni Mordikay sezip kelip, uni hanix əstərgə eytti; əstər bu ixni Mordikayning namida padixahıka sezləp bərdi. **23** Bu ix sürüxtə kılıniwidi, rast bolup qıktı wa u ikkisi daroja esildi. Bu wəkə padixahıning kəz alıdida tarif-təzkirə kitabida pütüldi.

3 Bu ixlardın keyin padixah Ahaxwerox Agagiyardın bolovan Həmmidataning oöqli Həmanning mənsipini əstürdü; padixah uning orniini əstürüp, ezi bilən billə ixleydiqan barlıq əmirlərningkidin yüksək kıldı. **2** Padixah, uning həkkidə əmr kələqəqə, orda dərvazisida turojan padixahıning barlıq əməldərləri Həmanning alıdida təzim kilip bax urattı; lekin Mordikay bolsa Həmanoja na təzim kilmidi, na bax urmudi. **3** Orda dərvazisida turojan padixahıning hizmətkarları Mordikaydin: — Sili nemixə padixahıning əmrigə hiləplik kildilə? — dəp soraytti. **4** Xundak boldiki, ular hər künə nəsihət kılıxıqan bolsımı, u kulak salmiojanındı keyin, ular: — Kəni, Mordikayning kələqən bu ixioja yol koyulandumduy, bir kərəyliq, dəp buni Həmanoja eytti; qünki u ularqa ezinin Yəhədiy ikənlilikini eytkənidi. **5** Həman Mordikayning eziqə bax urup təzim kilmiojanlığını kərüp kətik kəzəpləndi. **6** Lekin u «Mordikayning təstigə kol selixni kiqikkina bir ix» dəp hesablıdı; qünki ular Mordikayning millitini uningoja dəp koyoqanidi; xunga Həman Ahaxweroxning pütükül padixahlıqidiki Yəhədiylərni, yəni Mordikayning həlkini bıraqla yoxıtxı yolini izdəp yıldı. **7** Padixah Ahaxweroxning ikkinçi yili birinqi ayda, yəni Nisan eyida, birsi Həmanning alıdida [kutluk] ay-künni bekitix üçün hər kün, hər ay boyiqə «pur», yəni qək taxliwid, on ikkinqi ayqa, yəni «Adar eyi»qa qıktı. **8** Həman padixah Ahaxweroxka: — Padixahlıklırının hərkəysi əlkiliridik əl-millətlər arısında qeqilip yaxawatkan bir həlk bar; ularning ənənəvi qələmətli baxka həlklerningkə oxhixmaydu, ular aliyirininqən ənənəvi bəlgilimilirigimə boysunmaydu; xunga ularning yaxixioja yol koyux aliyilriqə həq payda yatküzməydu. **9** Əgər padixahımoja layik kerünsə, ularni yokitix toqıruluk yarlıq pütüp qüixürgəyə; mana mən ez yenimdin on ming talant kümüxnü aliyirininqən həzinilirigə selix üçün padixahlıqning ixlirini baxkuridiqan hadimlarning koloqə tapxurıman, dedi. **10** Xuning bilən padixah ezinin barmikidin üzükni siyriq qıkirip, Yəhədiylarınraqı, Agagiy Həmmidataning oöqli Həmanoja berip: **11** — Xu kümüxlərni ezungə in'am kıldım, u həlkənimə sanga tapxurdum, ularını qandak kılıxni halisang, xundak kıl! — dedi. **12** Andin birinqi ayninqən on üçinqi künə padixahıning mirziliyi qakırılıp, yarlıq Həmanning barlıq tapilioqını boyiqə pütüldi; u hərkəysi əlkilərgə ez yezikida,

hərkəysi əl-millətkə ez tilida yazdurulup, hərbir əlkilərning waliyliriqə, hərbir əl-millətning əmirlirigə əwətildi; yarlıq padixah Ahaxweroxning namida pütülgən bolup, uning üzük məhəri bilən peqətləndi. **13** Yarlıq məktuplari qaparmənlərning koli bilən padixahlıqning hərkəysi əlkilirigə yətküzüldi; uningda bir kün iqidə — On ikkinqi ayninqə, yəni Adar eyining on üçinqi künə kəri-yax, balılar wa ayallar deməy, barlıq Yəhədiylərni koymay kırıp, oltırıup, nəsləi kürutuwetilsun, ularning məmələkə olja kılınsun, deyilgənidi. **14** Xu yarlıq hərbir əlkidə jakarlinix üzün, xundakla xu künə hərbir həlk xundak kılıxka təyyar bolup turuxi üzün, məktupning keqürmə nushiliri hərbir əl-millətkə elan kılınlımkə boldi. **15** Qaparmənlər padixahıning əmri boyiqə dərhal yoloq qıktı; yarlıq Xuxan kəl'əsinin eziyidən kılındı. Bu qəoşda padixah Həman bilən xarab iqixə olturoqanı. Lekin Xuxan xəhəridikilər dəkkə-dükkigə qəməp ketixti.

4 Mordikay boluwatkan ixlardin həwər tapkəndin keyin eginilərini yirtip, təstigə bəz artip, wa usti-bexioja kül qeqip, xəhərning otturisioja qıkip nəhayiti kəttik wə ələmlik pəryad ketürdü. **2** U orda dərvazisə aldioja kelip tohtap kəldi; qünki boz yepinojan hərkəndək adəmning orda dərvazisidin kırıxığə ruhsat yok idi. **3** Padixahıning əmri wa yarlık yətküzülgən hərkəysi əlkilərdə Yəhədiylər arısında kətik nələ-pəryad ketürdü; ular roza tutup, kez yexi kılıp, yioqə-zar kıldı; nuroğun kixilər boz yepinip kündə eojinap yetixti. **4** Əstərning hizmitidə bolovan dedəkləri wə hərəm'əqiləri bu ixni uningoja eytiwidə, hanixning kəngli intayn eçir boldi; Mordikayning bozni taxlap, kiyiwelliqə kiyim-keqək qıktarıp bərdi, lekin Mordikay kəbul kilmidi. **5** Xuning bilən Əstər eziqə hizmitidə boluxka padixah təyinləp əwətəkən hərəm'əqilərinin Hataq isimlik birini qakırıp, uni Mordikayning kəxioja berip, bu ixning zadi kəndək ix ikənlilikini, nemə səwəbtin boluwatkanlıqını tingtinglap keliyikə əwətti. **6** Xuning bilən Hataq orda dərvazisə alidiki məydənə qırip Mordikay bilən kerüxti. **7** Mordikay bexioja kələmənə xını, Həman Yəhədiylərning nəslini kürutuwetix üzün padixahıning həzinilirigə tapxuruxa wədə kələqən kümüxninə sanını kəldurmay eytip bərdi. **8** Mordikay yənə Hataqka Xuxanda jakarlanıq, Yəhədiylərni yokitix toqırısidiki yarlıqning keqürməsini Əstərning kerüp bekixioja yətküzülp berixkə tapxurudi həmdə uningoja Əstərgə əhəwalını qüxəndürüp, ordioja kırıp padixah bilən kerüxiyəp ez həlkə üçün padixahıntı etünüp iltiha kılıp bekixkə ündəxni tapılıdi. **9** Hataq kaytip kelip Mordikayning gəplərini Əstərgə yətküzdü. **10** Əstər Hataqka Mordikayqa eytidiojan gəplərni tapxurup, uni Mordikayning yenoqə yənə əwətti: — **11** «Padixahıning barlıq hizmətkarları wə hərkəysi elə həlkli, məyli ar bolsun əyal bolsun, qakırtılınay turup iqli həyliqə, padixahıning həzuriqə ez məyliqə kirsə, padixah uningoja iltipat kersitip altun hasisini təngləp əlümimdən keqürüm kilmisa, undakta u kixığa nisbətən bexioja qüxicidən birlə kanur-bəlgilimə bardur: — u əlüm jazasını tartıdu. Hazır meninq padixah bilən kerüxiyəkə qakırtılınımınimoja ottu kün boldi». **12** Əstərning sezləri Mordikayqa yətküzüliwidi, **13** Mordikay munu gəplərni Əstərgə yətküzüxnı hawalə kıldı: — «Sən keenglündə mən ordida yaxawatimən, xunga barlıq baxka Yəhədiylərdin bihətər bolup kütülimən, dəp hiyal əylimə. **14** Əgər bu qəoşda sən jim turuwalsang, Yəhədiylərə baxka tərəptin mədət wə nijat qıkxi mumkin; lekin u qəoşda sən ez atə jəməting bilən koxulup yokitilisən. Kim bilsün, seninq hanixlik mərtiwişigə erixkining dəl bugünkü muxundak pəyt üçün bolanmu?». **15**

Əstər Mordikayqa mundak dəp jawab kəytirdi: — **16** «Sən berip, Xuxandıki barlıq Yəhədiylarını yioğın; menin üçün roza tutup, üq keqə-kündüz həq yemənglər, həq iqmənglər; mən həm dedəklirimmi xundak roza tutimiz. Andin keyin mən kanunuqə hilalıklı padixaḥning həzurioqa kırımən, manga elüm kəlsə, eləylə!». **17** Xuning bilən Mordikay u yərdin ketip, Əstərning tapilioqinidək kıldı.

5 Üqinqi künü Əstər xahənə kiyimlirini kiyip, ordining iqtiriki həylişioqa kirip, padixaḥning əylirinən udulida turdi; padixaḥ bolsa əz xahənə eyidiki təhiti, eydin dərwəzioqa karap olurattı. **2** Padixaḥ hanix Əstərning həylişioqa turonını kerd; hanix uning nəziridə iltipat tapkəq, u kəlidiki altun həsisi uningioqa tanglıdı. Əstər aldiqə kelip xahənə həsining uqioqa kəlini təgküzdi. **3** Padixaḥ uningdin: — I hanixim Əstər, birər ixing barmidi? Nemə təliping bar? Hətta padixaḥlıqimning yerimini tələp kilsangmu xu sanga berilidü, dedi. **4** — Əgər aliylirioqə layık kərünsə, padixaḥlıqimning Həmənni elip əzlirigə təyyarlıqan ziyanıpmıgə dahil bolup kədəm təxripli kılıxlırinı etünimən, — dedi Əstər. **5** Padixaḥ: — Tez berip Həmənni kiqkərəp kelinglər, Əstərning deqinidək kiliñsın, — dedi. Xuning bilən padixaḥ Həmənni elip Əstər təyyarlıqan ziyanatka bardı. **6** Dastıhan üstidə xarab iqiliwatkanda padixaḥ, Əstər: — Nemə təliping bar? U sanga berilidü; nemə iltijaying bar? Hətta padixaḥlıqimning yerimini tələp kilsangmu xundak kiliñsidi, dedi. **7** Əstər uningioqa jawab berip: — Mənən təlipim wə iltijayim bolsa, — **8** Mubada mən aliylininə nəziridə iltipatka erixkən bolsam, xundakla padixaḥlıqıma menin təlimni ijabat kılıx həm iltijayimni orundax muwapik kərünsə, aliylininə Həmənni birgə elip atə silərgə təyyarlaydioqan ziyanıpmıgə yənə bir kətim dahil boluxlını etünimən; atə man qöküm padixaḥlıqimning amri boyiqə ix kılımən, — dedi. **9** Xu künü Həmən kənglida yayrap, huxal-huram kəytip qıktı; lekin Mordikayning orda dərwəzisidə uning alidə na ornidin körpməy nə midirliyim olturoqanlığını kərgəndə, kəngli uningoqa kəttik kəhr-oqəzəpkə toldı. **10** Lekin Həmən oqəzipini besi wəliip, eyiga kəldi-da, dost-aqinilirini wə hotuni Zərəxni qəkirtip, **11** ezininq bayılıklırinin xan-xəripi, pərzəntərlirinən keplüki, xundakla padixaḥning ezini kəndak əstürüp barlıq hərmət-izəttəkə sazawər kələşənləki, ezini kəndak kılıp padixaḥning həmmə əmirləri wə əməldarlıridən üstün mərtiwigə igə kələşənləki toqşrisida bir-birləp səzlep kətti. **12** Həmən yənə: — Silərgə desəm, hanix Əstər menin uningdin baxka mehman qillimay, pəkət padixaḥ bilən ikkimiznilə ezi təyyarlıqan ziyanatka qılıqənəndi, etümən meni padixaḥ bilən billə ezi [təyyarlaydioqan ziyanatka] qilliñdi. **13** Xuqonisi, orda dərwəzisidə olturoqan hələki Mordikay deqən Yəhədiyini kərginimdə, bularının hammisi manga tolumu mənisiz tuyulidü, dedi. **14** Andin ayalı Zərəx wə barlıq dost-aqinilirini uningioqa jawab berip: — Əllik gəz egiqliktiki dardin birni təyyarlap, atə etigəndə padixaḥlıqın Mordikaynı dərojə esinxinə tələp kilsilə bolmildim, xuningdin keyin huxal yayrioqən həldə padixaḥ bilən billə ziyanatka baridila, deyixti. Bu gəp Həmənni hux kiliwətti, xuning bilən u dar yasitip kəydi.

6 Xu künü keqisi padixaḥning uyķusı keqip, tarıh-təzkirinəməni əkəldürdi wə bular uning alidə okup berildi. **2** Bir yərdə: «Padixaḥning Bigtana, Tərəx dəydioqan orda dərwəzisini bəkdiqən ikki hərəmətənisi bar idi, ular padixaḥ Aləxweroxka kələxikə qəstligəndə, Mordikay bu ixni pax kılıp həwər yətküzən, dəp pütülgənidi. **3** Padixaḥ: — Bu ix üqün Mordikayqa kəndak nam-xəhrət wə izzət-ikram nail kılındı? — dəp soridi. — U həq nemigə erixmədi, — dəp jawap berixti

padixaḥning yenidəki hizmətə bolğan əqlamları. **4** — Orda həylişida kim bar? — dəp soridi padixaḥ. Bu qaçda Həmən padixaḥlıqın Mordikaynı ezi təyyarlap koyojan dərojə esinxinə tələp kılıqli kelip, ordining taxkırıq həylişioqa kırqənidə. **5** — Mana, Həmən həylişida turidü, — deyixti padixaḥning əqlamları uningioqa. — Kirsun, — dedi padixaḥ. **6** Həmən kiriwidə, padixaḥ uningdin: — Padixaḥ izzət-hərmətini kılıxını yahxi kərgən kixığə nəmə ixlərni kılıxı kerək? — dəp soridi, Həmən kənglida: «Padixaḥ izzət-hərmətini kılıxını yahxi kərgən kixi menin uningdin baxka yənə kim bolatti?» — dəp oylidi-da **7** padixaḥka: — Padixaḥ izzət-hərmətini kılıxını yahxi kərgən kixığə **8** padixaḥım daim kiyidiqən xahənə kiyim-keqək wə daim minidioqan arqıjmak, yəni bexioqa xahənə taj-balgə takaloqan arqıjmak elip kelinip, **9** xahənə kiyim bilən arqıjmakni padixaḥning əng muhətərəm əmirləridən biriğə tutkuzusun, u kiyimni padixaḥım izzət-hərmətini kılıxını yahxi kərgən kixığə kiygüzü wə uni arqıjmakka mindürüp xələr məydan-koqılırını aylandursun wə uning alidə: «Qaranglar! Padixaḥ izzət-hərmətini kılıxını yahxi kərgən kixığa muxundak muamila kiliñsidi!» dəp jakarlap mangsun, — dedi. **10** Xuning bilən padixaḥ Həmənni: — Tez berip deqinidək xahənə kiyim bilən arqıjmakni əpkəl, orda dərwəzisining alidə olturoqan awu Yəhədiy Mordikayqa dəl sezungdək kılıqın; sening deqənlirinqning birəsimi kəm bolup kəlmisün! — dedi. **11** Xundak kılıp Həmən xahənə kiyim bilən arqıjmakni əkəlip, aldi bilən Mordikayqa xahənə kiyimni kiygüzü, andin uni arqıjmakka mindürüp, xələr məydan-koqılırını aylandurdu wə uning alidə: — «Mana, padixaḥ izzət-hərmətini kılıxını yahxi kərgən kixığa muxundak muamila kiliñsidi!» dəp jakarlap mangsun. **12** Mordikay yonilə orda dərwəzisining aldiqə kəytip bardı; Həmən bolsa qəmək-qayqoqə petip, bexini qümükən həldə aldirap-tenəp əz eyiga kəytip kətti. **13** Həmən hotunu Zərəxka wə barlıq dost-aqinilirigə bexioqa kəlgənlirinən həmmisini etyp bərdi. Andin uning danixmənləri bilən hotunu Zərəx buni anglap uningioqa: — Mordikayning alidə yengilişkə baxlaplıtı; u əgər Yəhədiyaların nəslidin bolsa, uni yengəlməyə, əksiqə sezsiz uning alidə məqələp bolidila, deyixti. **14** Ular tehi Həmən bilən sezlixiwatkan qəqidə, padixaḥning hərəmətəqələrini kələp Həmənni Əstər təyyarlıqan ziyanatka berixka aldiratti.

7 Xuning bilən padixaḥ, bilən Həmən hanix Əstərning ziyanıpmıgə dahil boluxkə kəldi. **2** Padixaḥ, iqtinə kətimlik ziyanatka təsidi xarab iqiliwatkanda Əstərdin: — I hanix Əstər, nemə təliping bar? U sanga ijabat kiliñsidi. Nemə iltimasing bar? Hətta padixaḥlıqimning yerimini iltimas kilsangmu xundak kiliñsidi, — dedi. **3** — Əgər nəzərləridə iltipatka erixkən bolsam, i aliyli, wə padixaḥlıqıma muwapik kərünsə, menin iltimasım əz jenimni ayoqayla, xuningdək menin təlipim əz həlkimni saklıqayla; **4** qünki biz, yəni mən wə menin həlkim birgə yokitilip, kılırılıp, nəslimizdən kürutuluxkə setiwtildik. Əgər biz kül wə dedəkkə setiwtılən bolsak, süküt kələşən bołatlıtm; lekin padixaḥlıqimning tartidioqan ziyanınimu düxmən tələp berəlməyti, — dəp jawap bərdi Əstər. **5** Padixaḥ, Aləxwerox hanix Əstərdin: — Bundak kılıxka petinoqan kixi kim ikən? U kəyərdə?! — dəp soridi. Əstər jawabən: — **6** Bu düxmən wə zəhərhəndə mana muxu rəzil Həmən! — dewidi, Həmən padixaḥ bilən hanix alidə xu zamatlə dəkkə-dükkigə qüxti. **7** Xuning bilən padixaḥ, kəhr-oqəzəpkə kelip ziyanatka turidə, qaribaqka qıkip kətti; Həmən bolsa hanix Əstərdin jenini tiləxkə kəldi; qünki u padixaḥning eziqə jaza bərməy koymayıdoqan niyətkə kəlgənlilikini kərəp yətkənidə. **8** Padixaḥ, qaribaqdin ziyanatka turidə, dərəstəri qəzəp kəlgənlidə

Hamanning өзини Әстәр yeləngən diwanoqa taxlıqiniqə turojinini kerdidə: — Kara, uning ordida mening aldimdila hanixə zorluk kılıqlıwatkinini?! — dewidi, bu söz padixaḥning aozjidin qırixı bilənlə adəmlər Hamanning bax-kezini qümükəp koydı. **9** Padixaḥning alidda turuwatkan hərəm-aqılırlınid Hərbona isimlik bırsi: — Yənə bir iz bar, mana, Həman alylırinin hayatı üçün gəp kılıqan Mordikayni esix üçün, əllik gəz igizlikta yasatkan dar təyyar turidu, u dar hazır muxu Hamanning həyolisida, dewidi, padixaḥ: — Hamanni uningoşa esinglər! — dedi. **10** Xuning bilən ular Hamannı u Mordikayqa təyyarlap koyojan daroja astı; xuning bilən padixaḥning oqzipi besildi.

8 Padixaḥ Ahaxwerox xu künü Yəhədiylarınning düxmini Hamanning ey-zeminini iltipat kılıp hanix Әstərgə bərdi; Mordikaymu padixaḥning huzuriqa kəltürüldi, qünki Әstər əzining Mordikay bilən tuoqkan iğənləkini padixaḥka dəp bərgənidi. **2** Padixaḥ əzining Hamandin kayturuwalıqan üzükini qıkirip Mordikayqa bərdi, Әstərmu Mordikayni Hamanning ey-jayini baxkurusxka koydı. **3** Әstər yənə padixaḥning aldioja kəlip ayoqoja yiklip, kezığa yax aloqan haldə padixaḥtin Agagıylardın bolovan Həman kəltürüp qıkkarı balayıpətni həm uning Yəhədiylarını yokitix suyikəstini bikar kılıxni yelinin etündi. **4** Padixaḥ altun hasisini Әstərgə təngliwidi, Әstər ornidin kopup padixaḥning alidda turdi. **5** — Əgər alyliri makul kərsə, əgor mən padixaḥning alidda iltipatka erixən bolsam, əgor padixaḥim bu ixni toqra dəp kərisha, xuningdək məndin məmənnun bolsa, yarlıq qıxırüp Agagıylardın Həmmidataning oqlı Həman yəzəqən maktuplarını, yəni padixaḥının hərkəyasi əlkisidiki Yəhədiylarını yokitix toqrisidiki məktuplarını bikar kılıdiojan bir yarlıq yezilixini tiləymən. **6** Qünki əmən ez həlkimə qüxicidən bu balayıpətnəkə kəndakmə qidap əkarap turalaymən? Əz tuoqşanlırinning yokitilixiqa kəndakmə qidap əkarap turalaymən? — dedi Әstər padixaḥka. **7** Padixaḥ Ahaxwerox hanix Әstər bilən Yəhədiy Mordikayqa: — Mana, Həman Yəhədiylarqa ziyanəklik kilməkqı bolqənqə, əmən uning ey-zeminini Әstərgə bərdim wə uning əzini ular daroja astı. **8** Əmdi silər əzünglarning toqra tapkını boyiqə menin namımda Yəhədiylar üçün bir yarlıq yezip, menin üzük möhürüümni besinglər; qünki padixaḥning namida yeziloqan, padixaḥning üzük möhürü besiləqan yarlıkni heqkim bikar kılalmaydu, dedi. **9** Xu qaçda, üçinqi ayda, yəni Siwan eyining yigirmə üçinqi künü, padixaḥning mirzilirinining həmmisi qakırıp kelindi. Əlar Mordikayning barlık buyruqını boyiqə yarlıq yazdı; yarlıq Yəhədalarınning ixi tooruluk Hindistandin Həbəxstanıqıq bir yüz yigirma yəttə elkinin waliyliroja, eləkə baxlıkı wə bağlıriga yeziloqan bolup, məktuplar hərkəyasi əlkiga ez yezikli bilən, hərkəyasi el-millatlärgə ez tili bilən, xundakla Yəhədiylarqa ez yezikli bilən, ez tilida pütülgənidi. **10** Mordikay yarlıkni padixaḥ Ahaxweroxning namida yezip, uningoşa padixaḥning üzük möhürüni bastı; yarlıq məktuplarını padixaḥlıqning atılıkları bilən, yəni tolparlarqa, at keqirərəqə wa tegilergə mingən qəwəndazlar arklıq hərkəyasi jaylarqa yollidi. **11** Yarlıktə: «Padixaḥ, hərkəyasi xəhərlərdiki Yəhədiylarınning uyuxup, ez həyatını koqdixioqa, xundakla əzlirigə düxmənlik kılıdiojan hər millət wə hər kəysi əlkilərdiki küqlərni, jümlidin ularning bala-qakılırlarını koymay yokitixioqa, kırıxiqa, nəslini կրստuxioqa, xundakla mal-mülkini olja kılıxiqa ijjazət berildi; **12** bu ix bir kündə, yəni on üçinqi aynıng, yəni Adar eyining on üçinqi künü padixaḥ Ahaxweroxning hərkəyasi əlkiləridə ijjra kılınsın» dəp pütülgənidi. **13** Yarlıq hərkəyasi əlkiga əwətilip, pərman süpitidə elan kılınsın, Yəhədiylarınning əxu künü düxmənliridin intikam elixə təyyarlinip koyuxi üçün yarlıkning keqürülmisi hərkəyasi

al-millətlərgə ukturulsun, dəp bekitildi. **14** Xuning bilən qəwəndazlar tolparlarqa wə keqirərəqə minip padixaḥning buyrukı boyiqə jiddiy yoloja atlandı; yarlıq Xuxan kəl'əsidi muğan jəkarlandı. **15** Mordikay kek wə ak rənglik xahənə kiyim kiyip, bəxioja katta altun tajni takap, sesün rəng kəndir yepininqini yepinip, padixaḥning huzuridin qıktı; Xuxan xahərdiki həlk huxallıkkə qəmüp təntənə kılıxıti. **16** Yəhədiylar yorukluk, xad-huramılık wə izzət-ikramoja müvəssər boldı. **17** Hərkəyasi elə, hərkəyasi xəhərlərdə, padixaḥning əmr-yarlıq yetip baroqanlıki yərlərdə, Yəhədiylar xad-huramılıkqə qəmüp, ziyanət kılıp mubərək bir künni etkizüxti; nuroqun yərlik əhəlilər ezlirini Yəhədiy deyixiwalıdı; qünki Yəhədiylardın körkəx wəhimişi ularni besiwaloqanıdi.

9 On üçinqi ay, yəni Adar eyining on üçinqi künü, padixaḥning əmri bilən yarlıq ijjra kılıxinikə az kılıqan qaçda, yəni Yəhədiylarınning düxmənləri ularning üstidin oqalib kelixkə ümid kılıp kütkən künü, əksiqə Yəhədiylarınning ez düxmənlərinin üstidin oqalib kelidiojan küniga aylınip kətti. **2** Yəhədiylar padixaḥ Ahaxweroxning hərkəyasi əlkiləridiki ezlir turuqluk xəhərlərdə ularqa kəst kilməkqı bolovanlarqa hujum kılıx üçün yiojılıxka baxlıdı; heqkim ularning alidda turalmayttı; ulardin bolovan korkunq hərbər əl-millətni başkanıdi. **3** Hərkəyasi əlkilərdiki bəğlər, waliylar, eləkə baxlıkları, xundakla padixaḥning ixlirini ijjra kılıqulularınq həmmisi Yəhədiylarını kollidi; qünki Mordikayın bolovan korkunq ularını başkanıdi. **4** Qünki Mordikay deqan kixi ordida intayin nopuzluk bolup, nam-xəhrəti həmmə əlkilərgə tərkələnənəni; uning həkuki baroqanseri qongiyip ketiwatattı. **5** Xuning bilən Yəhədiylar ezlirinining həmmə düxmənlərini kılıqlap, kiroqın kılıp yokattı; ezlirigə eq bolovanlarqa kəndak kılıxni halisa xundak kıldı. **6** Xuxan kəl'əsidi Yəhədiylar bəx yüz adəmni kətl kılıp yokattı. **7** Ular yənə Parxandata, Dalfon, Aspata, **8** Porata, Adaliya, Aridata, **9** Parmaxta, Arisay, Ariday wa Wayizatani kətl kıldı; **10** bu on adəm Həmmidataning nəwrisi, Yəhədiylarınning düxməni bolovan Hamanning oqlı idi; lekin ular ularning mal-mülkini olja kılıxka kol salmadi. **11** Xu künü Xuxan kəl'əsida kətl kılınqan adam sanı padixaḥka məlum kılındı. **12** Padixaḥ hanix Әstərgə: — Yəhədiylar Xuxan kəl'əsida bəx yüz adəmni kətl kılıp yokitipti, yəni Hamanning on oqlını kətl kipti; ular padixaḥning baxka əlkiləridə nemə kıldikin? Əmdi nəmə iltimasinq bar? U sanga berilidu. Yənə nemə təliping bar? Umu beja əylinidu, — dedi. **13** — Aliylirioqa muwəpiq kərünsə, Xuxandiki Yəhədiylarınning atımı bügündəki yarlıqta deyilgəndək ix kılıxiqa həmdə Hamanning on oqlining [jasətlərinin] daroja esip koyuxka ijjazət bərgayla, dedi Әstər. **14** Padixaḥ xundak kılıxka boyuk qıxırıldı; yarlıq Xuxan kəl'əsida qırıloqanda, kixilər Hamanning on oqlını daroja esip koyuxti. **15** Adar eyining on üçinqi künü Xuxandiki Yəhədiylar yənə yiojılıp üç yüz adəmni əltürdi; lekin ularınning mal-mülkini olja kılıxka kol salmadi. **16** Padixaḥning hərkəyasi baxka əlkiləridiki kılıqan Yəhədiylar yiojılıp ez janlırını saklaxka septə turup ezlirigə eq bolovanlardın jəmiy yətmix bəx ming adəmni əltürdi, əmma ularınning mal-mülkini olja kılıxka kol salmadi. Xuning bilən ular düxmənləridin kütulup aramalıkkə müvəssər boldı. **17** Bu Adar eyining on üçinqi künidiki ix idi; on üçinqi künü ular aram aldi, xu künni ziyanət berip xadlinidiojan kün kılıp bekiti. **18** Lekin Xuxandiki Yəhədiylar bolsa on üçinqi, on üçinqi künli torplix jəng kıldı; on bəxinqi künü ular aram aldi, xu künni ziyanət berip xadlinidiojan kün kılıp bekiti. **19** Xu səwəbtin səhəradıki Yəhədiylar, yəni yeza-kıxlaklarda turuwatkan Yəhədiylar Adar eyining on üçinqi künini ziyanət

berip xadlinidioqan mubarək kün bekitip, bir-birigə sowqa-salam berixidioqan boldi. **20** Mordikay bu wəkələrni hatiriləp həmdə Ahaxweroxning hərkəysi əlkilirininq yırak-yezin jaylırida turuwatqan barlıq Yəhudiylarqa məktuplarnı yollidi. **21** Xundak kılıp u ularning arısında həryili Adar eyining on tət, on bəxinqi kününü bayram kılıp etküzülsün dəp bekiti; **22** u bu ikki künni Yəhudiylarning dütəməndin kütulup aramlıkkə erixkən kün süpitidə, xu ayni ularning kayoq-häsrəti xadlikka, yioq-zarlırlı mubarək künqə aylanoqan ay süpitidə əsləp, bu ikki künni ziyanat kılıp xadlinidioqan, kəpqlilik bir-birigə salam-sowqa beridiqan, kəmbəqəllərgə həyr-ehsan kılıdiqan kün kilişkə buyrudi. **23** Xu səwəbtin Yəhudiylar dasləp baxlıqan xu [heytni] dawamlaxturuxkə wə xuningdək Mordikayning ularoqə yazoqanlırinimə orunlaydiqançə wəda berixti. **24** Qünki əslidə barlıq Yəhudiylarning kükəndisi bolğan Agagiy Həmmidataning oonlı Həman Yəhudiylarını halak kilişni kəstləğən, xundakla ularını nəslidin kürutup yokatmakçı bolup «pur», yəni qək taxlıqanıdi. **25** Lekin bu ix padixahning kuliqioqa yətkəndə, padixah məktuplarnı yezip, Həman kəstləğən razil ix, yəni uning Yəhudiylarını kəst kiləqan ixi uning eż bexiqə yansun, dəp yarlıq qüfürdi; həm kixilər uni wə uning oqullurını daroqə asti. **26** Xunglaxkə, kixilər «pur» (qak) degən isim boyiqə bu ikki künni «Purim bayrimi» dəp atidi; xunga Yəhudiylar əxu həttə pütülgənləri boyiqə, həm kergən, həm baxtın etküzənliriga asasən, **27** ezləri, əvladlıri həmdə ezləri bilən birləşən barlıq, kixilərning pütülgən əhəkəmni tutup, bəlgiləngən wakıttı əxu ikki künni hər yili mənggү üzüldürməy bayram kilişini karar kıldı, **28** xundakla bu ikki kün hərbər dəwrədə, hərbər jəmat-ailidə, hərkəysi elkə, hərkəysi xəhərdə hatirilinip təbriklinip tursun wə «Purim bayrimi» bolidioqan muxu künlərning təbriklinixi Yəhudiylər həlkə iqida mənggү üzüllüp kalmışın, hatiriləx paaliyətləri ularning uruk-naslı arisidinmu yokəp kətmisun, dəp karar kıldı. **29** Andin Abihailning kizi, hanix Əstər wə Yəhudi Mordikay Yəhudiylarqa yazoqan «Purim bayrimi» toqrisidiki xu ikkinqi hətni toluk həkük bilən təkitləp, yənə bir hətni yollidi. **30** Mordikay hatırjamlik wə həkikətninən sezlini yətküzidiqan məktuplarnı Ahaxweroxning padixahlılıkdıki bir yüz yığırma yəttə əlkidiki barlıq Yəhudiylarqa əwətip, **31** Xu «Purim» künləri bəlgiləngən wakıtlırida etküzülsün, xuningdək Yəhudi Mordikay wə hanix Əstərning tapilioqlanlıri boyiqə, xundakla ularning eż-eziqə wə nəsligə bekitkənləri boyiqə ayni wakıttiki tutulqan rozilar wə ketürülən nida-pəryadlar əsləp hatırılənsun, dəp təkitlidi. **32** Əstərning yarlıkı «Purim bayrimi»diki xu ixlərni bekitip bərdi; bu ix tarıhnamiojumu pütilədi.

10 Padixah Ahaxwerox kurukluk wə dengiz arallırıdiki əhalilərning hämmisigə alwan teligüzzəti. **2** Uning nopuz-hayıwı wə kudritini ayan kiloqan barlıq kiloqan-ətkənləri, xundakla Mordikayning padixahıning estürüxi bilən erixkən katta xəhərti toqrisidiki təpsilatlar Media wə Pars padixahlırinin tarix-təzkirilidə pütülgən əməsmu? **3** Qünki Yəhudi Mordikayning mərtiwişi padixah Ahaxweroxtın keyinla ikkinqi orunda turattı; u daim eż həlk-millitining bəhtini kezləp, barlıq nəslidikilərgə aman-esənlik tilək sezlini kılətti, Yəhudiylarning arısında zor izzət-hərmət tepip, kərindaxlırinin qədirlixiqə erixkənidı.

Ayup

1 «Uz» degən yurtta, Ayup isimlik bir adam yaxıqanıdı. Bu adam bolsa կսursız, durus, Hudadin korkidiojan, yamanlıktın ezzini yırak turidiojan adam idi. **2** Uningdin yətə oqul wə üq kiz tuquldi. **3** Uning yətə ming koy, üq ming təgə, bəx yüz jüp kala, bəx yüz mada exək qatarlıq mal-mülki bar idi. Uning malaylırı bək kəp idi; u xərkliklər iqidə həmmidin uluq idi. **4** Uning oqulları newat boyıq bekiktan kündə ez eyyidə baxkilar üçün dastıhar selip ziyanət kılətti. Bu künlərdə ular adamı əwətip üq singlisi ular bilən billə tamakliniçkə qakıritatı. **5** Ularning xu ziyanət künləri ayaqlıxi bilən Ayup adəm əwətip ularni Huda alıda poklinixkə orunluxturatti. U tang səhərdə ornidin turup ularning sənəqə asasan keydürmə kurbanlıklarını kılətti. Qünki Ayup: «Balilimrin gunah kılıp koyup, kənglida Hudaqə bihərəmatlık kılıp koyandıkin» dəp oylayıtti. Ayup hərdaim ənə xundak kılıp turətti. **6** Bir kün, Hudanıng oqulları Pərvərdigarning huzurioja hazır boldı. Xəytanmu ularning arisioja kiriwaldı. **7** Pərvərdigar Xəytandin: — Nədin kəlding? — dəp soridi. Xəytan Pərvərdigaroja jawabən: — Yər yüzini kezip paylap, uyak-buyakları aylinip qərgiləp kəldim, dedi. **8** Pərvərdigar uningoja: — Mening kulum Ayupka dikkət kıləqənsən? Yər yüzidə uningdək mukəmməl, durus, Hudadin korkidiojan həm yamanlıktın yırak turidiojan adəm yok, — dedi. **9** Xəytan Pərvərdigaroja jawabən: — Ayup Hudadin bikardin bikar körkəmioqandu! **10** Əzüng uning ezi, ailisidikiləri həm uning həmmə nərsisiniñ atrapiqə kaxa koyqan amasnu? San uning koliqə bərikət ata kılding, xuning bilən uning təllükəti tərəp-tərəptin güllinip awumakta. **11** Əger Sən kolungni sozup, uning həmmə nərsilirigə tegip koysang, u Səndin yüz ərüp, Seni tillimisa [Xəytan bolmay ketəy]! — dedi. **12** Pərvərdigar Xəytanoja: — Mana, uning həmmə nərsisini sening kolungoja tutkuzdum! Bırak uning eziqə təgküqi bolma! — dedi. Xundak kılıp Xəytan Pərvərdigarning huzuridin qikip kətti. **13** Bir kün, Ayupning oqul-kızlıri qong akisining eyidə tamak yəp, xarab iqip olturətti. **14** Bir həwərqi Ayupning yəniqə kəlip uningoja: — Kalılar bilən yər həydəwətattuk, exəklər astrapa otlawatatti; **15** Xebalıklär hujum kılıp kala-exəkləri bulap kətti. Ixləwatkan yaxlarnı kılıqlap eltürüwətti. Yalozuz mənla kütulup kəlip, siligə həwər yətküzütxə nesip boldı, — dedi. **16** Bu adəmning gəpi tehi tūgiməy turupla, yəna bırsi yügürüp kəlip Ayupka: — Asmandın Hudanıng oti qüxiyp koylar wə ixləwatkan yaxlarnı kəydürətti; yalozuz mənla kütulup kəldim, siligə həwər yətküzütxə nesip boldum, — dedi. **17** Bu adəmning gəpi tehi tūgiməy turupla, yəna bırsi yügürüp kəlip Ayupka: — Oqulları wə kızlıri qong akisining eyidə tamak yəp, xarab iqip olturojinida, **18** tuyukşıs, qeldin kattik bir boran qikip eyning tət bulungini kattik sokup, ey oqulap qüxiyp yaxlarnı eltürüwətti; yalozuz mənla kütulup kəldim, siligə həwər yətküzütxə nesip boldum, — dedi. **20** Ayup bolsa buni anglap ornidin dəs turup, tonini yirtip, qeqini qüxiwetip, ezzini yərgə taxlap Hudaqə ibadət kıldı: — **21** Mən apamning korsikidin yalingaq qüxkən, u yərgimə yalingaq kaytimə; həmmini Pərvərdigar [manga] bərgən, əmdi Pərvərdigar [mandın] elip kətti; Pərvərdigarning nəmioja təxəkkür-madlıya kəyturulsın! — dedi. **22** Bularning həmmisidə Ayup gunah kilmidi wə yaki Hudani həqkəndək nələyiklik bilən əyibləmədi.

2 Yənə bir kün, Hudanıng oqulları Pərvərdigarning huzurioja hazır boluxka kəldi. Xəytanmu ularning arisioja kiriwaldı. **2** Pərvərdigar Xəytandin: — Nədin kəlding? — dəp soridi. Xəytan Pərvərdigaroja jawabən: — Yər yüzini kezip paylap, uyak-buyakları aylinip qərgiləp kəldim, — dedi. **3** Pərvərdigar uningoja: — Mening kulum Ayupka dikkət kıləqənsən? Yər yüzidə uningdək mukəmməl, durus, Hudadin korkidiojan həm yamanlıktın yırak turidiojan adəm yok. Məyli sən Meni uni bikardin-bikar yutuwetixkə dəwət kıləqən bolsangmu, u yənilə sədəkətlikidə qing turuwatidu, — dedi. **4** Xəytan Pərvərdigaroja jawabən: — Hər adam eż jenini dəp terisini berixkimu razi boludı, hətta həmmə nemisiniñ berixkə təyyardur; **5** Bırak Sən hazır kolungni sozup uning səngakatlirigə təqsəng, u Səndin yüz ərüp tillimisa [Xəytan bolmay ketəy]! — dedi. **6** Pərvərdigar Xəytanoja: — Mana, u hazır sening kolunda turuwaitidu! Bırak uning yəniqə təqəm! — dedi. **7** Xundak kılıp Xəytan Pərvərdigarning huzuridin qikip, Ayupning bədiniñ tapinidin bəxiojıqə intayın azablik hürkət-hürkət yarilar bilən toxküziwətti. **8** Ayup bolsa bədiniñ tatalıx-qırdax üçün bir sapal parqisini koliqə elip, külliükə kirip olturdu. **9** Ayali uningoja: — ejəba sən tehiqə eż sadəkətlikində qing turuwtamsən? Hudani karoja, olıupla tütəx! — dedi. **10** Lekin Ayup uningoja: — Sən həməkət ayallardək gəp kiliwatisən. Biz Hudanıng yahxılıkını kəbul kıləqənəkənmiş, ejəba uningdin kələn küləpatnemu kəbul kılıxımız kerək əməsnu? — dedi. Ixlarda Ayup eçizdə həqkəndək gunah etküzmidi. **11** Ayupning dostlirlərin üqøyən uningoja qüxkən kıləpəttin həwərdər boldı. Ular, yəni Temanlık Elifaz, Xuhalıq Bildəd wə Naamatlık, Zofar degen xixilər bolup, eż yurtlridin qikip, Ayupka həsdaxlık bildürüñ həm tasallı berix üçün uning yəniqə berixkə billə kelişkənədi. **12** Ular kəlip yırakınlı uningoja kariwidi, uni toniyalmay kəldi-də, awazlırini ketürüp yioqlap taxlıdi. Hərbiri eż tonlurunu yirtiwetip, topa-qanglarnı asmanoja etip eż baxlırığa qeqixti. **13** Ular uning bilən billə dak yərdə yətə keqə-kündüz olturdu, uningoja həqkim gəp kilmidi; qünki ular uning dərd-əlimining intayın azablik, ikənləkini kərəp yətkənədi.

3 [Yətə kündin] keyin, Ayup eçiz eqip [əhəwaliqə karita] eziñin kerüwatkan künigə lənət okup mundak dedi: — **3** «Mən tuqulqan axu kün bolmiojan bolsa boptikən! «Oqul bala apirdə boldi!» deyilən xu keqə bolmiojan bolsa boptikən! **4** Xu künni zulmət kaplıqan bolsa boptikanlı Əxtə turojan Təngri kez alidin xu künni yokitiwətən bolsa boptikan, Kuyax nuri uning üstigə qüxiürəlmisə boptikən! **5** Xu künni karangoçuluk həm olümüng kelənggisi eż koyñiojaalsa boptikən! Bulutlar uni yutup kətsə boptikan, Xu künni kün karangoçulatkuqlar korkitip kətküziwətən bolsa boptikan! **6** Xu kəqnı — Zulmət tutup kətsə boptikan; Xu kün yil iqidiki [baxkə] künələr bilən billə xatlanmisa boptikan! Xu kün aynıng bir kün bolup sanalmisa boptikan! **7** Mana, xu keqida tuqut bolmisa boptikan! U keqidə həqkəndək xad-huramlıq awaz yangrimisa boptikan! **8** Künlərgə lənət kıləqənlər xu küngə lənət kilsə boptikan! Lewiatanni kozojaxkə petinalaydiqanlar xu küngə lənət kilsə boptikan! **9** Xu kün tang səhərdiki yultuzlar karangoçulaxsa boptikan! U kün kuyax nuriñ bihuda kütəsə boptikan! Xu kün sübhining kapaklırinin eqilixini bihuda kütəsə boptikan! **10** Qünki xu kün meni kətürən balyatkuning ixiklärini ətmigən, Mening kəzərimni dərd-əlməni kərəlməs kilmiojan. **11** Ah, nemixkə anamning korsikidin qüxplə olüp kətməgindəmən? Nemixkə korsaktin qıkkandila nəpəstin kalmıqandımən? **12** Nemixkə meni kəbul kıləqənətəkələr bologandu? Nemixkə

meni emitidiojan əməqklər bolqandu? **13** Muxular bolmiojan bolsa, undakta mən mənggü tinq yetip kalattim, Mənggülük uyuqloja kətkən bolattim, xu qaoja aram tapşan bolattim. **14** Xu qaoja əzliri üçünla hilwət jaylaroja mazar saloşan yər yüzidiki padixaşalar həm məslihətqılər bilən, **15** Yaki altun yioşkan, Əyliyi kümüxkə toloşan bəg-xahzadılər bilən bolattim; **16** Kərsəktin məzgilsiz qüxüp kətkən yoxurun balidak, Nurni kərməy qaqrəp kətkən balidək hayat kəqürməgən bolattim. **17** Axu yərdə rəzzillər awariqilikin haliy bolidu, Axu yərdə halidin kətkənlər aram tapidu; **18** Axu yərdə əsirlər rahətə jəm bolidu, Ular əzgüçilərning awazini anglimaydu; **19** Ojeriblarmu həm uluqlarmu axu yərdə turidu, Kül bolsa hojayinidin azad bolidu. **20** Japa tartkuqloja nəmə dəp nur berilidu? Nemixkə dard-ələmə qəmənşərlərə hayat berilidu? **21** Ular təxənalıq bilən ələmni kütidü, Bırak u kəlməydu; Ular ələmni yoxurun gəhərnii kizip idigindinmə əwzəl bilidu, **22** Ular gorni tapşanda zor huxal bolup, Xad-huramlıqka qəmidü. **23** Əz yoli eniksiz adəmə, Yani Təngrinin tosiki selinojan adəmə nemixkə [nur wə həyat] berilidu? **24** Xunga tamikimning orniqa nalilirim kelidü; Mening kattik pəryadlırim xarkiratmidək xarkiraydu. **25** Qünki mən dəl körkən wəhəxət əz beximoja qüxti; Mən dəl körkədiojan ix manga kəldi. **26** Məndə həq aramlıq yoktur! Həm həq hatırjəm əməsmən! Həq tinq-amanlığım yoktur! Birak parakəndiqılık həman üstümgə qüxməktə.

4 Temanlıq Elifaz jawabən mundak dedi: — **2** «Bərsi sən bilən sezləxməkqi bolsa, eojir alamsən? Birak kim aqzıja kəlgən gəpni yutuwatalaydu? **3** Kəra, san kep adamlərgə təlim-tarbiya bərgən adəmsən, Sən jansız kollaroja küç bərgənsən, **4** Sezlirin dəldəngəxpə aran mangidiojanları rıojbətləndürən, Tizliri pükülgənlərni yələgənsən. **5** Birak hazır newət sanga kəldi, Xuninglik bilən halingdin kətting, Balayı'apət sanga tegixi bilən, Sən alakəzədə bolup kətting. **6** İhlasmənliking tayanning bolup kəlməgənmu? Yolliringdiki durusluk ümidiñning asası əməsmidi? **7** Esingə al, kim bigunañ turup wəyran bolup bəkən? Duruslarning hayatı nədə üzütlüp kələqən? **8** Mən kərginimindək, gunah bilən yər aqşdurup awariqılık teriojanlar, Ohxaxla həsol alidu. **9** Təngrinin bir nəpisi bilənələrə ular gumran bolidu, Uning oqəzipinən partlixı bilən ular yokılıp ketidu. **10** Xirning hərkəxəlri, Həm əxəddiy xirning awazı [bar bolsimu], Xir arslanlırining qixliri sundurulidu; **11** Batur xir bolsa ow tapalmay yokılıxka yüzlindü, Qixi xirning küqukları qeqilip ketidü. **12** — Mana, manga bir sez oqayıbanə kəldi, Külükiməja bir xiwirliojan awaz kirdi, **13** Tün keqidiki oqayıbanə kərənünüxlərdin qıkkən oylarda, Adəmlərni qongkər uyku baskanda, **14** Körkənq wə titrəkmu meni bastı, Səngəsəngəkələrimni titritiwti; **15** Kez aldimdin bir roh etüp kətti; Bədinindikdi tüklərim hürpiyip kətti. **16** U roh ornida midirlimay turdi, birak turkini kərəlmidi; Kez aldimda bir gəwədə turup; Xiwirliojan bir awaz anglandı: — **17** «İnsan balisi Təngridin həkkənəyi bolaladu? Adəm əz Yaratkuqisidin pak bolaladı? **18** Mana, U Əz külərlioja ixənmigən, Hətta porixtilirinim «Nadanlıq kələqən!» dəp əyibləgən yərdə, **19** Uli topilardın boローン insanlar, Laydin yasalojan eylərde turoquqlar kəndak bolar! Ular pərvənidinmə asanla yanjılıdu! **20** Ular tang bilən kəq arılıkda kukum-talkan bolidu; Ular həqkim nəzirigə almiojan haldə mənggүə yokiñidu. **21** Ularning qədir tanisi yulup taxlanqanoq? Ular həq danalıqka tehi erixməyla əlüp ketidilə!».

5 Kəni, iltija kılıp bak, sanga jawab kələqəni barmikin? Muqəddəslərning kaysisidin panaq tiləysən? **2** Qünki

əhməkning aqqiki ezini əltüridü, Kəhri nadanning jeniqa zamin bolidu. **3** Mən əz kəzüm bilən əhməkning yiltiz tartıkanlığını kərgənəmən; Lekin xu haman uning makanını «Lənətkə uqraydən» dəp bildim, **4** Uning balılıri amanlığın yırakı; Ular xəhər dərvazisida sot kılınoğanda basturuldu; Ular oja həqkim hımayiqi bolmayıdu. **5** Uning həsulunu aqlar yəp tütügitidü; Ular hətta tikən arisida kələqənlərinimə elip tütügitidü; Kiltəkqimə uning mal-müllüklerini yutuwelixə təyyar turidu. **6** Qünki awariqilik əzəldin topidin ünüp qıkmayıdu, Külpətmə yərdin əsüb qıkqanmu əməs. **7** Birak uqkun yüksəlioja uqidiqəndək, İnsan küləpət tartıxka tuqulqəndər. **8** Ornungda mən bolsam, Təngriçilə murajiet kılattim, Mən iximni Hudayimojila tapxuriwetəttim. **9** U hesabsız karamətlərni, San-sanaqsız möjizilərni yaritidu. **10** U yərgə yamoğur təkdim kılıdu; U dala üstigə su əwətip beridu. **11** U pəs orunda turidiqənlərning mərtiwişini üstün kılıdu; Matəm tutkənlər amanlıqka kətürülidü. **12** U hıyligərlərning niyətlərini bikar kiliwetidü, Nətijidə ular ixini püttürəlməydu. **13** U məkkələrni əz hıyligərləkidiñ tuzakka alidu; Əgrilərning nəyrəngli ekitip ketilidü. **14** Kündüzdə ular ərəngəqoşulukka uqraydu; Qüxtə tün keqidək silaxturup mangidu. **15** Birak u miskinlərni məkkələrning kılıqı wə aqzidin kütkəzidü, Ularnı kütükənlərning qanggilidin kudrətlik koli bilən kütkəzidü. **16** Xunga, ajızlar üçün ümid tuqulidu, Kəbiliyək aqzını yumidu. **17** Kara, Təngri iibrət bərgən adəm bahtıktur, Xunga, Həmmigə Kədirning tərbiyisigə səl karıma jumur! **18** Qünki U adəmni yarilandurdu, andin yarını tangidu; U sanjiydu, birak Uning kolları yənə sakayıtdı. **19** U seni altə kiyinqılıkın kütkəzidü; Hətta yətə küləpətə həqkəndək yamanlıq sanga təqayaydu. **20** Aqarqılıkta U sening tülümingə, Uruxta U sanga ərulqan kılıq zərbisigə nijatkar bolidu. **21** Sən zəhərlik tillararning zərbisidimə baxpanahlıq iqığa yoxurunisən, Wəyranqılık kəlgəndə uningdin həq körkədiojan bolisən. **22** Wəyranqılık wə kəhətqılık alıdə külüpla kəyisən; Yər yüzidiki həywanlardınmu həq körkməsən. **23** Sən daladiki taxlar bilən əhədiddək bolisən; Yawai həywanlarmu sən bilən inək etidü. **24** Sən qedirinqning tinq-amanlıqta bolidiojanlığını bilip yetisən; Mal-mülküngi editlisəng, həmmə neməngning təl ikenlikini baykəsan. **25** Nəsling kep bolidiojanlığını, Pərzəntliringning ot-qəptək kep ikenlikini bilisən. **26** Sən əz wakətidə yetilip yiojloqan bir baqı buqdaydak, Pəkət wakıt-saiting pixip yetilgəndələ yərlilikənə kırısan. **27** Biz ezmiz buni təkxüri kərgənəm — ular həkikətən xundakət. Xunga ezung anglap bil, bularını ezungə təbtiklək oylap bak!».

6 Ayup jawabən mundak dedi: — **2** «Ah, mening dərdlik zərlərim tarazida elqənsən! Ah, beximoja qükkən barlıq, bala-kəza bular bilən billə tarazılansa! **3** Xundak kılinsa u hazır dengizdikdi kumdin eojir bolup qıkıldı; Xuning üçün sezlirim tələwərəqə boluwatidu. **4** Qünki Həmmigə Kədirning okləri manga sanjılıp iqimda turuwatidu, Ularning zəhərini rohim iqməktə, Təngrinin wəhimiləri manga ərəqə səp tütüp hujum kiliwətidi. **5** Yawa exək ot-qəp tapşanda həngramdu? Kala bolsa yəm-həxək üstidə mərəmdu? **6** Tuz bolmisa təmsiz nərsini yegili bolamdu? Ham tuhumning ekininə təməi barmu? **7** Jenim ularoja təqsimü səşkinip ketidü, Ular manga yırqınlıq təmək bolup tuyulidu. **8** Ah, mening taxna bolqonim kəlsidi! Təngri intizarımnı ijabət kilsidi! **9** Ah, Təngri meni yanjip taxlisin! U kolını koyuwtip jenimin üzüp taxlaşka muwapiq kərsidi! **10** Xundak bolsa, manga təsəlli bolatti, Hətta rəhimsiz aqırıqlarda kiyənləsəm, xadlinattım; Qünki Muqəddəs Bolqoquning sezliridin tanmiojan bolattim! **11** Məndə ələmni kütükədək

yənə kənqılıq məqđur kəldi? Mening səwr-təkətlək bolup həyatimni uzartıxmıngə nemə nətijisi bolar? **12** Mening küküm taxtə qıngımu? Mening ətərim mistin yasaloğanmı? **13** Əzümgə yardım bərgüdək məqđurum kələmisi əməsmu? Hərkəndək akl-tədrüb məndin kooqlıwetilən əməsmu? **14** Ümidsizlinip ketiwatqan kixığa dosti mehrıbanlıq kərsətməki zərürəd; Bolmisa u Həmmigə kədirdin korkuxtin waz keqixi mumkin. **15** Birak buradərlərim wakıtlıq «aldamqı erik» süyidək, Manga hələgərlək bilən muamilə kılmaqtı; Ular suliri ekip tütgigən erikə ohxaydu. **16** Erigən muz suliri erikə kırğında ular əkaradap ketidü, Karlar ularning iqidə yokılıp ketidü, **17** Əlar pəsilinə illixi bilən կurup ketidü; Həwa issip kətəndə, izidin yokılıp ketidü. **18** Səpərdaxlar mangəjan yoldın qıkip, erikə burulidü; Ular erikni boylap mengip, qəldə ezip elidü. **19** Temalik karwanlarmu erik izdəp mangdi; Xəbalık sodigərlərəm ularoja ümid bilən kərdidü; **20** Birak ular ixənginidin ümidsizlinip nomusta kəldi; Ular axu yərgə kelixi bilən parakəndiqılıkka uqrıdi. **21** Mana silər ularoja ohxax [manga tayini] yok bolup kəldinglər; Silər korkunqluk bir wəhimini kerüpla korkup ketiwatilər. **22** Mən silərgə: «Manga beringlər», Yaki: «Manga mal-mülükleringlardın hədiyyə kilinglər?» — degənni qaqqan dəp bəkən? **23** Yaki: «Meni eziküqininqə kolidin kütküzungular!» Yaki «Zorawanlarning kolidin geriğə pul bərsanglar!» dəp bəkənmu? **24** Manga eğitip koyunglər, stüküt kılımən; Nədə yoldın qıqqanlığimni manga kərsitip beringlər. **25** Toqra sezlər nemidənən ətkür-hə! Birak əyibliringlər zadi nemini ispatlıyalaydu? **26** Ümidsizləngən kixininən gəpləri etüp ketidəqan xamaldək tursa, Pəkət sezlərnən əyibliməqimisilər? **27** Silər yetim-yesirlarning üstüdə qək taxlıxisilər! Dost-buradiringlər üstüdə sodilixisilər! **28** Əmdi manga yüz turanə kərap bekinglər; Aldinglərdilə yalojan sez kılaləmdim? **29** Ətünimən, boldi kılıngılar, gunah bolmısın; Rast, kaytidin oylap bekinglər, Qünki eżümning toqrlılıkım [tarazıda] turidu. **30** Tilimda hatalıq barmu? Tilim yamanlığını zadi tetiyalmasmu?

7 İnsanqa zəminda jəwra-japa qekidiojan turmux bekitiləngən əməsmu? Uning künləri bir mədikarningkığa ohxax əməsmu? **2** Kul kəqkurunning sayisiga təxna bolqandək, Mədikar ez əmgikining həkkini kiitkəndək, **3** Mana bılıdu aylar manga bekitiləngən, Oşəlxikkə toləjan keqilər manga nesip kılınojan. **4** Mən yatkinimda: «Qaqqan kəpərmən?» dəp oylaymən, Birak kəq uzundın uzun bolidü, Tang atkuqə pütün bir keqə mən tolojınip yatiyəm. **5** Ətərim kurtlar həm topa-qanglar bilən kaplandı, Terilirim yerilip, yirinqap kətti. **6** Künlərim bəpkarning mokisidinmən ittik etidü, Ular ümidsizlik bilən ayaqlıxay dəp kəldi. **7** [Ah Hudə], mening Jenim bir nəpsəsi halas. Kəzəm yahxılıkni kaytidin kərməydiqanlıqı esingdə bolsun; **8** Meni Kərgüqininqə ikkinqi kətəm manga kərimaydu, Sən nəzirinən üstüngə qızılıqningdə, mən yokalojan bolimən. **9** Bulut qayıb bolup, kaya kerünmigəndək, Ohxaxla tahtisaraq qızıxan adəm kaytidin qıqmayıdu. (**Sheol h7585**) **10** U yənə ez eyigə kəytmaydu, Əz yurti uni kaya tonumaydu. **11** Xunga mən aqzimni yummay, Rohimning dərd-alımı bilən sez kəlay, Jenimning azabidin zarlaymən. **12** Nemixə Sən üstümdin kezət kilişən? Mən [hətərlək] bir dengizmu-ya? Yaki dengizdiki bir ajdihamumən? **13** Mən: «Ah, yatkan ornum manga rəhət beridü, Kərpəm nələ-pəryadimoja dərəmən bolidü» — desəm, **14** Əmdi Sən qızıxlər bilən meni korkutiwatisən, Qayibana əlamətlər bilən manga wəhima salisən. **15** Xuning üçün boqqluxumni, elünni, Bu səngəklirimgə kərap olturuxtin artuk bilimən. **16** Mən ez Jenimdin toydum; Mening məngügüa

yaxioqum yok, Meni maylimə qoyiwətkin, Mening künlərim bihüdudur. **17** İnsan balisi nemidi? Sən nemixə uni qong bilisən, Nemə dəp uningə kəngül berisən? **18** Hər ətigəndə uni sürüxtürüp kelişən, Hər nəpəs uni sinaysən! **19** Kəqanoqıqə meningdin nəzirinə almaysən, Manga kəqanoqıqə aqzimdiyi serik suni yutuvaloqudək aram bərməysən? **20** Mən gunah kılıqan bolsammu, i insaniyətni Kəzətküqi, Sanga nemə kiliptimən?! Mən Sanga yük bolup kəldimmi? Buning bilən meni Əzüngə zərbə nixani kılıqansənmu? **21** Sən nemixə mening itaətsizlikimni kəqürüm kəlip, Gunahımni sakit kilməysən? Qünki mən pat arıda topining iqidə uhləyən; Sən meni izdəp kelişən, lekin mən məwjujt bolmayıman».

8 Andin Xuhaliq Bildad jawabən mundak dedi: — **2** «Sən kəqanoqıqə muxularını sezləysən? Aqzindiki sezlər küllük xamaldək kəqanoqıqə qikidu? **3** Təngri adalətni burmilioquşumu? Həmmigə Kədər adillikni burmilamdu? **4** Sening baliliring Uning aliddə gunah kılıqan bolsa, U ularnimu itaətsizlikining jazasiqa tapxuroqan, halas. **5** Birak əgər eżüngə hazır qin kenglüngdin Təngrini izdisangla, Həmmigə Kədriqə iltija kilsangla, **6** Əgər san sap dil həm durus bolqan bolsang, Xübhəsizki, U sən üçün oyojinidü, Qoqum sening həkkaniyılıqningə toləjan turaloqungı gülləndürüdü. **7** Sən dəsləptə etibarsız kəraloqan bolsangmu, Birak sən ahirida qoqum tehimü güllinisin. **8** Xunga səndin etünyəki, etkənki dawrlərindən sorap bakkin, Ularning ata-bowlirining izdinixlirigim kəngül koyojin **9** (Qünki biz bolsaq tünügünlə tuqulqoymız; Künlərimiz pəkət bi sayə bolqaqka, heqnəmini bilməymiz). **10** Sanga kərsətmə berip eğətəleydiqən ular əməsmu? Ular ez kənglidikini sanga sezləməndü? **11** Latka bolmisa yekənlər egiz əsələmdü? Komuxluktki ot-qəpler susiz əsələmdü? **12** Ular yexil peti bolup, tehiqə orulmioqan bolsimu, Hərkəndək ot-qəptin tez tozup ketidü. **13** Təngrini untuqan kixilərninə həmmisining akiwtılırına mana xundaktır; Iplaslarının ümidi mana xundak yokka kətər. **14** Qünki uning tayanəqini qürük bir nərsə, halas; Uning ixəngini bolsa əməqükninqən toridur, halas. **15** U ez uwisiqə yelinidü, birak u məzmut turmaydu; U uni qing tutuwaloqan bolsimu, birak u bardaxlıq bəralməydu. **16** U kuyax astida kekligən bolsimu, Uning piləkliyi ez beqini kaplıqan bolsimu, **17** Uning yiltızlıri tax dəwisiqə qırmixip kətkən bolsimu, U taxlar arısında orun izdəqan bolsimu, **18** Lekin [Huda] uni ornidin yuliwətsə, Axu yər uningdin tenip: «Mən seni kərmigən!» — dəydu. **19** Mana uning yolinən xadılık! Uningdin keyin orniqə baxkılırları tıpraktın tündü. **20** Kara, Huda durus adamni taxlimaydu, Yaki yamanlıq kılıqulqlarınən kəlini tutup ularını yelimaydu. **21** U yənə sening aqzində külkə bilən, Ləwliiringni xadılıq awazlırları bilən tolduridu, **22** Sanga nəprətləngənlərgə xərməndilik qaplinidu, Əskilərning qədiri yokılılidi».

9 Ayup jawabən mundak dedi: — **2** Way, seningla toqra, [dunyani] həqiqətən sən degəndək dəp bilimən! Birak insan balisi əndək kəlip Təngri aliddə həkkaniyılıq bolalısun? **3** Hətta əgər birsə uning bilən dəwalixxə petinalisa, Xu [kixi] məsililərning mingdin birigiməni jawab berəlməydi. **4** Uning kəlbidə qongkər danalıq bardur, U zor kükə-kudratək igidur; Kimmu Uningə kərəxi qıkip, yürükini tom kəlip, Keyin tinqaraman kələqən? **5** U taqlarnı qəzipidə qulatqanda, Ularoja heq bildürməyələr yulup taxlaydu. **6** U yər-zemini tawritip ez ornidin kozojitidü, Xuning bilən uning türvükləri titrəp ketidü. **7** U kuyaxkə kətürüləmə dəp sez kilsilə, u köpməydu; U [halisə] yultuzlarningmu nurini peqətləp koyalaydu. **8** Asmanlarnı

kəng yayoqı pəkət udur, U dengiz dolkunları üstigə dəssəp yürüdü. **9** U yətə karakçı yultuz, Orion yultuz türkümi wə kəlb yultut topını, Jənubiy yultuz türkümlərinimə yaratıqan. **10** U həsablıosuz uluq ixlarnı, Sanap tügitalməydiqan karamət ixlarnı kılıdı. **11** Kəra, U yenimdin etidü, bıraq mən Uni kərmaymən; U etüp ketidü, bıraq Uni baykışalmaymən. **12** Mana, U elip ketidü, kim Uni Əz yoldıñ yanduralısun? Kim Uningdin: «Nəmə kiliwatisən» dəp soraxka petinalısun? **13** Təngri oqəzipini kəyturuwalmaydu; Raħabning yardəmçiləri Uning ayoqıja bax egidu. **14** Xundak turukluk, mən kəndakmu uningoja jawab bərəlayttim. Mən munazırə kılqıdak kəndak sezlərni talliyalayttim? **15** Mubada mən həkkənliy bolsammu, Mən yənilə Uningoja jawab bərəlməydim; Mən pəkət sotqımoja iltijala kılalayttim. **16** Mən Uningoja iiltja kılqan wə U manga jawab bərgən bolsımı, Mən tehi Uning sadayimni anglojanlılıqoja ixənq kılalmıqjan bolattim; **17** U boran-qapınlar bilən meni eziđi, U yarılırmıni səwəbsiz awutmaktə. **18** U manga hətta nəpəs elixkümu ruhsat bərməydi, əksiqə U manga dard-ələmni yüksəlliwti. **19** Küq-kudrat toqorisida gap kilsək, mana, Uningdin küünlük [yənə baxka kim] bar? Adalatka kəlsək, kim Uni sotka qakıralısun?! **20** Mən əzümni aklimaçkıı bolsam, əz aqzıım əzümni gunahka paturar, Kəsursız boləjan bolsam, U yənilə meni əgri dəp bekitar. **21** Bıraq mən əslidə eyibsiz idim. Məyli, ezmünnig kəndak bolidiojanlığım bilən pərwayım pelek! Əzjenimdin toydum! **22** Həmmə ix ohxax ikən; xunga mən daymənki, U duruslarnımu, yamanlarnımu ohxaxla yokitidu. **23** Tuyuksız bexioja kəza kəlip eləs, U bigunahlaroja kiliqojan bu sinakğa karap kılıdı. **24** Yər yüzi yamanlarning koliqoja tapxurıldı; Bırak U sotqılların kezlini bu adalatsızlıkni kerəlməydiqan kılıp koyıdu; Muxundak, kılqıqı U bolmay, yənə kim bolsun? **25** Mening künlürim yəltapanning yürütiixidinmu tez etidü; Ular məndin keqip ketidü, Ularning heqkəndak yahxılıkı yoktur. **26** Ular komux kemilərdək qapsan etüp ketidü; Alojır bürküt owni tutkılı xungoqıandək tez mangidu. **27** Əğər: «Nalə-paryadın tohtap, Qirayimni tutuldurməy hux qıray bolay» desəmmə, **28** Mən yənilə azablırmınnı həmmisidin körkup yürimən; Qünki Seni meni bigunah həsablımaydu dəp bilmən. **29** Mən həman əyiblik adəm bolsam, Mən bihudə japa tartıp nemə kılıy? **30** Hətta kar süyi bilən yuyunup, Kolumnu xunqə pakizliojan bolsammu, **31** Sən yənilə meni əmrərzəqə qəmtüldürisənki, Əz kiyimimni məndin nəpratlini diqan bolidu! **32** Qünki U man Uningoja jawab bəralığıdək, manga ohxax adəm əməs. Mening Uning bilən sotta dəwälaxküqılıkım yoktur. **33** Otturımızda hər ikkimizni əz kəli bilən təng tutidiojan kelixtürgüqı bolsıdı! **34** U Əzining tayikini məndin yırak kilsun, Uning wəhimişi meni körkətmisun; **35** Xundila mən Uningdin körkəməy səzliyəleyttim; Bıraq əhwalim undak, əməstur!

10 Mən əzjenimdin nəprətlinimən; Əz dərdimni təkəwalay; Kəlbimdiki ah-zarimni sezlıwalay. **2** Mən Təngriga: «Mening gunahımnı bekitmə; manga kərsətkinki, Sən zadi nemə üçün mən bilən dəwälxisən? **3** Adəmni əzgining, Əz kolung bilən yaratkıningni qətək kəkkining Sanga paydılıkmu? Yamanlarning suyıkəstigə nur qaqqıning yahxım? **4** Sening kezüng insanningkidək ajizmu? Sən adəmlər kərgəndək hirə kərəmsən? **5** Sening künlüring elidiojan insanning künlüridək qəkkılıkmu? Sening yilliriring insanning yilliridək kışkımı? **6** Sən menin razıl adəm əməslikimni bilip turup, Sening kolungdin kutuldurmuşdək heqkimning yoklukını bilip turup, Nemixka menin hatalıkımnı sorap yürisən? Nemixka menin gunahımnı sürüxtürisən?» — dəymən. **8** — Sən Əz kolliring

bilən meni xəkilləndürüp, bir gəwdə kılıp yaratkənsən; Bıraq Sən meni yokatmakqıṣən! **9** Sən layni yasinqandək meni yasinqıningni esingədə tutkəysən, dəp yelinimən; Sən meni yənə tuprakka kəyturamsən? **10** Sən [ustılık bilən] meni süttək kuyup qaykəp, Meni irimqıktək uyutkan əməsmə? **11** Sən tərə həm at bilən meni kiyindürgənsən, Ustihan həm pəy bilən birləxtürüp meni tokuqənsən. **12** Sən manga hayat həm mehîr-xəpkət təkđim kılqənsən, Sən seygüng bilən rohimdin həwər alındı. **13** Bıraq bu ixlar Sening kəlbingdə yoxurukluk idı; Bularning əslidə kəlbingdə pükiiklikini bilimən. **14** Gunah kılqən bolsam, Sən meni kəzitip yürgən bolatting; Sən menin kəbiliyikimni jazalımay koymayıttıng. **15** Razıl həsablanıqan bolsam, manga bala keləttii! Həm yaki həkkənliy həsablansımmu, kattik nomuska qəməp, azabka qəmənginimə, Beximni yənilə kətürüxkə jür'ət kılalımyıttı; **16** Hətta [beximni] kətürüxkə jür'ət kilsəmmu, Sən əxəddi xirdək menin peyiməq qüxötting; Sən manga karamət küküngni arkə-arkidin kərsətötting. **17** Sən meni əyibləydiqan guwahqılıringni kəytidin aldimoja kəltürisən; Manga kəritilojan oqəzipingni zor kilsən; Küqliring manga karxi dolkunlap kalməkta. **18** Sən əslidə nemixka meni balyatkudin qıçarqənsən? Kaxki, mən qaqrəp kətkən bolsam, həq adəm meni kərməs idı! **19** Mən heqkəqan bolıqıjan bolattim! Balyatkudin biwasita gərgə apıriqan bolattim! **20** Mening azojına künlürim tügəy değən əməsmə? Xunga mən barsa kəlməs yərgə baroqə, — Karangoquluk, əlüm sayə boləjan zeminoja, — Zulmət bir zeminoja, yəni karangoqulukning ezining zeminoja, Əlüm sayisining zeminoja, Tərtipsiz, hətta əz nuri kəpəkarangoju kiliqojan xu zeminoja baroqə, Manga azrak, jan kırıq üçün, Ixningi bir dəklikə tohtat, məndin neri bol!».

11 Andin Naamatlıq Zofar jawabən mundaq dedi: — **2** «Gəp mundak kəp tursa, uni jawabsız kəldurojılı bolmas? Səzəmn kixi eziñi aklısa bolamdu? **3** Sening səpsətəlirinq kəpəlikning aqzını tuwaklısa bolamdu? Sən mazak kılıp səzligəndin keyin, heqkim bi ixni yüzüngə salısmısun? **4** Qünki san: «Mening akidilirim saptur, Mən san [Hudanıng] alıdida pakmən» — deding. **5** Ah, Təngri gəp kilsidi! Aqzını eqip seni əyiblisidi! **6** Xundak kılıp U danalıqning sirlərini sanga eqip bərsidi! Qünki danalıq ikki tərəpliktür! Təngrinən gunahıngning heli bir kışmını kətürüwetip, uların etidiojanlığını obdan bilip koy! **7** Sən Təngrini izdigan təkərdirdim Uñi tüptin tonuyalamsən?! Həmmigə Kədirning qaksızlıkni qüxinip yetəlamsən? **8** [Bundak danalıq] asmandın egizdürü, [uningoja erixixkə] nemə amalıng bar? U təhtisaradın qongkurdur, sən nemini bilələysən? (Sheol h7585) **9** Uning uzunluķı yər-zemindin üzundur, Kənglikli dengiz-okeynlərin kəndgər. **10** U etüp ketiwetip, adəmni kamışa, uni sorakka qakırsa, kimmu Uni tosalısun? **11** Qünki U sahta adəmlərni obdan bilidu, U takxürməy turupla aldamqılıkni allikəqan kərəp boləjan. **12** «İnsan tuqulup bir yawa exəkninq təhiyigə aylanıqıq, Nadan adəm dana bolur!». **13** Bıraq sən bolsang, əgər kəlbingni toqırılatşang, Kəlungsı Hudaqə karap sozsang, **14** Kəlungsı kəbiliyikni əzüngdin neri kilsang, Qədirlirindən həq yamanlıknı turqozumisangla, **15** Sən u qəođda yüzüngni kusursız kətürüp yürisən, Təvrənmas, korkunçsiz bolisən; **16** Japayining untuysən, Hətta ekip etüp kətkən suni olyiqandək ularını əsləysən; **17** Künlüring qüxtiki nurdın yoruk bolidu, Seni hazır karangoquluk basını bilən, tangdək parlak bolisən. **18** Ümидing bar boloqqa, sən himayigə iga bolisən, Sən ətrapıngoja hərətjəm karap aram elip olтурısan. **19** Rast, sən yatkıningda, heqkimning wəswəsisi bolmaydu, əksiqə

nuroqunlioqan kixilər sening hımmitingni izdəp kelidu. **20** Bırak rəzzillərning kezliyi nuridin ketidu, Ular oja keqixkə həq yol kalmayıdu, Ular ning ümidi nəpisi tohtaxtin ibarət bolidu, halas.

12 Ayup jawabən mundaq dedi: — **2** Silər bərəkət əl-əhlisilər! **3** Meningmu silərdək ez əklim bar, əkildə silərdin kalmaymən; Bünqılık ixlarnı kim bilməydi?! **4** Mən ez dostliriməqə mazaq obyekti boldum; Məndək Təngriğə iltija kılıp, duası ijabat bolən kixi, Həkkənəyi, durus bir adəm mazak kılındı! **5** Rahətə olturoqan kixilər kenglədə hərkəndək küləptən nazirigə almayıdu; Ular: «Külpətlər putlular teyilinə aldida turoqan kixigilə təyyar turidu» dəp oylaydu. **6** Karakqılarning qedirliyi awatlıxıldı; Təngriğə həkərət kəltüridiyoqanlar aman turidu; Ular ezininə ilahini ez alkınida kətürədi. **7** Əmdi həyvanlardınnu sorap bak, Ular sanga əgitidu, Asmandiki uşar-kanatlarmu sanga dəydu; **8** Wə yaki yər-zeminoja gəp kilsangqu, Umu sanga əgitidu; Dengizdiki beliklər sanga söz kılıdu. **9** Bularning həmmisini Pərvərdigarning koli kilojanlıkinə kim bilməydi? **10** Barlik jan iglili, barlik at iglili, Jümlidin barlik insanning nəpisi uning kolididur. **11** Eojıza taamni tetiqandək, Kulakmu sezininə toqrırlığını sinap bacıdu əməsəm? **12** Yaxanojanlarda danalıq rast tepiləndi? Künlininə kəp boluxi bilən yorutulux kələmdü? **13** Uningdila danalıq, həm kudrat bar; Uningdila yolyoruk, həm yorutux bardur. **14** Mana, U harab kilsa, həqkim kaytidin kürup qıkalmayıdu; U qəməp koyqan adəmni həqkim koyuvetəlməydi. **15** Mana, U sularını tohtiitiwala, sular kurup ketidu, U ularını koyup bərsa, ular yər-zemini besip wəyran kılıdu. **16** Uningda küq-kudrat, qin həkmətmi bar; Aldioquqi, aldanququmu uningə qədəmərək. **17** U məslihətqılerni yalingaq kıldıru, yalap elip ketidu, Sorakqılarnı rəswa kılıdu. **18** U padixahlar [əl-əhlige] saloqan kixənərnəyi yexidu, Andin xu padixahları yalingaqlap, qatraklırinə lata bilənla kəldurup [xərməndə kılıdu]. **19** U kahınları yalingayaq mangdurup elip ketidu; U küq-hökükəldərləri aqduridu. **20** U ixənqlik karalojan zatlarning aqzını etidu; Aksakallarning əklini elip ketidu. **21** U akşengəkəlarning üstüga həkərət tekidu, U palwanlarning bəlweqini yexip [ularını küqsiz kılıdu]. **22** U karangoquluktiki qongkūr sirlərini axkarilaydu; U ölümüning sayısını yorutidu. **23** U al-yurtlarnı uluqlaxturidu həm andin ularını guman kılıdu; Əl-yurtlarnı kengəytidu, ularını tarkitidu. **24** U zemindiki əljamaətninə kattiwaxlirining əklini elip ketidu; Ularını yolsız dəxt-bayawanda sərsan kılıp azduridu. **25** Ular nursizlandurulup karangoqulukta yolni silaxturidu, U ularını məst bolup kələjan kixidək galid-guldung mangduridu.

13 Mana, menin kezüm bularning həmmisini kərüp qıkkən; Mening külükim bularını anglap qüxəngən. **2** Silərning bilgənlirinqlarnı mənəmə bilimən; Mening silərdin kəlixküçüklikim yok. **3** Bırak menin arzuyum Həmmigə qadir bilən səzlixit, Mening Huda bilən munazirə kiloqum kelidu. **4** Silər bolsanglar təhəmet qaplıqlıqlar, Həmmimərlər yaramsız tewipsilər. **5** Silər pəkətlə süküttə turoqan bolsanglar'idi! Bu silər üçün danalıq bolatti! **6** Mening munazirəmə kulaq selinglər, Ləwliimdiki muhakimilərni anglap bekinglər. **7** Silər Hudanıng wakalatqısı stüpitidə boluwellip biadıl səz kılamsılar? Uning üçün hıylə-mikirlik gəp kilməqqiməsələr? **8** Uningoja yüz-hatırə kılıp [huxamat] kilməqqiməsələr? Uningoja wakalatən dəwa soriməkqiməsələr? **9** U iq-baqrıqlarını ahturup qıksa, silər üçün yahxi bolattımu? Insan balısını aldiqandək uni aldiməkqiməsələr? **10** Silər yüz-hatırə kılıp yoxurunqə huxamat

kilsanglar, U qokum silərni ayıblaydu. **11** Buningdin kərə Uning həywisiñin silərni korkatqını, Uning wəhimiñin silərgə qüxkini tütük əməsəm? **12** Pənd-nəsihətinglər pəkət küləgə oxhax sezər, halas; Silər [ixənq baqlıqoq] istihkaminglər pəkət lay istihkamlar, halas. **13** Meni ihiyarimoja koyuwestip zuwan sürmənglər, meni gəp kilojili koyunglar. Beximoja hərnemə kəlsə kəlsən! **14** Kəndakla bolmisun, jenim bilən təwəkkul kılımən, Mən jenimni alkınımoja elip koyimən! **15** U jenimni alsimu mən yənilə Uni kütimən, Uningə qətənimən; Bırak qəndakla bolmisun mən tutkən yollarımnı Uning aldida aklimaqimən; **16** Bündək kilişim manga nijatlıq bolidu; Qünki iplas bir adəm uning aldiqə baralmayıdu. **17** Sezirimiñi dikkət bilən anglanglar, Bayanlıriməqə obdan kulaq selinglər. **18** Mana, mən ez dəwayimni tərtiplik kılıp təyyar kıldım; Mən eziümnin həkikətən aklınıdiyoqanlıqimni bilimən. **19** Mən bilən bəs-munazirə kiliđioqan kəni kim barkin? Həzir süküt kiloqan bolsam, tiniqtin tohitoqan bolattı! **20** [Ah, Huda!] Manga pəkət ikki ixnilə kiliplər bərgin; Xundak boloqandila, mən eziünni Səndin qaçurmaymən: **21** — Kolungni məndin yırak kiloqin; — Wəhimiñen meni korkatmisun. **22** Andin meni sot kiliqxə qakir, mən sanga jawab berimən; Yaki mən Sanga [dəwayimdin] söz kilsam, Sənmu manga jawab berisən. **23** Mening kəbihliklirim həm gunahlırim zadi qanqlik? Itaatsizlikim həm gunahımni manga kərsitip bar! **24** Nemixkə didarinqi məndin yoxurisən? Nemixkə meni Əz dixmining dəp bilding? **25** Uyak-buyakça uqurutənilidioq anqiki bir yopurmakını wəhimiñə salmaqqimusən? Kürup kətənənə halnə kooqlımkəqimusən? **26** Qünki Sən menin üstümdin zəhərdək ərzlərini yazısan, Sən yaxlıkımızdiki kəbihliklirimni manga kəyturutuwasısan. **27** Mən qırıp kətənənə bir nərsə, Mən pəkət kiyə yegan bir kiyimla boloqim bilən, Lekin Sən menin putlirimni kixənləysən, Həmmə yollarımnı kezitip yürisən; Tapalıriməqə mangmaslik üçün qək sizip koyojənsən.

14 Anidin tuqulqoqlanlarning künlli azdur, Palakət uningə yardur. **2** U güldək dunyaçqa kelipləndin tozuydu, U [kuyax aliddin] sayığə oxhax keqip ketidu. **3** Bırak Sən tehi xundak bir ajiz boluqioja kezüngi tipik, Meni Əz aldingə qoraqka tərtiwtəmsən? **4** Kim napak nəsirlərdin pak nərsini qıkrılaydu? — həqkim! **5** [Insanning] künlli bekitilgəndikin, Uning aylırıning sani Sening ilkingdə boloqandikin, Sən uning ətsə bolmaydiqan qəkkirini bekitkəndikin, **6** Uning bir'az dəm elixi üçün uningdin kezüngi elip kəqkən, Xuning bilən mədikardək uningə qəz künlliridin səyünük nesip bolsun! **7** Qünki dərəh kesiwetilgəndin keyin, kaya təsüxtin ümid bar; Buninglik bilən uning yumran bılıhri tügəp kətməydi; **8** Uning yiltizi yərdə kurup kətənənə bolsımı, Uning ketiki topida olüp kətənənə bolsımı, **9** Bırak suning purikı bilənla u yənə kəkiridu, Yumran ot-qəptək yengi bıhlarnı qıkrıdu. **10** Bırak adəm bolsa olıd, ilajısz onda yatidu, bərəkət, İnsan nəpəstin kəlidü, andin nəda bolidu? **11** Dengizdiki sular paroq aylınip tügəp kətəndək, Dəryalar kəqojırap kurup kətəndək, **12** Ohxaxla adəm yetip kəlsila kəytidin turmadı; Asmanlar yokimiqoqu, ular oyojanmadı, uykudin turmadı. **13** Ah, təhtisaraqə meni yoxurup koysang idi, Oqəziping etüp kətəküqə meni məhpiy saklap koysang idi, Meni esingə aldiqən bir wakit-saştnı manga bekitip bərsəng idi! (**Sheol h7585**) **14** Adəm eləsə, kaya yaxamdu? Xundak bolsa manga xundak eżgixirə wakti kəlgüçə, Muxı japaqə tolqan künlliřim etküqə, səwr-takət bilən kütəttim! **15** Xundak bolsa Sən meni qakırsang, jawab berəttim; Sən Əz kolung bilən yaratqıningə ümid-arzuyung bolatti. **16** Bırak Sən hazır hərbir dəssigən kədəmlirimni

sanap, Gunahimni kezitiwatisənəq! **17** Itaətsizlikim haltyoqas selinip peqətləndi, Gunahimini dəwə-dəwə kılıp saklap koydung. **18** Dərwəkə taqımu yimirilip yokalıqandək, Tax eż ornidin təwrinip kətkəndək, **19** Sular tax-xeojillarnı upritip yokatkəndək, Topanlar zemindiki topını süpürüp kətkəndək, Sən adamning ümidiyi yok kılısən. **20** Sən mənggütə uning üstidin qalılıb kılısən, Xunga u dunyadın ketidu; uning qirayını tutuldurısan, Uni Əz yeningdin yırak kılısən. **21** Uning oğulları hərmətə erixidu, bıraq u buni bilməydu; Ular pəs kılınsımu, Bıraq uning bulardınmı həwiri bolmayıdu. **22** U [pəkət] eż tenidiki aqırıqınlıza azablinidu, U kenglidle ezi üçünla həsrətnamət qekidu.

15 Temanlıq Elifaz buningə jawabən mundak dedi: — **2** Danixman kixinin kürük, xamaldək səpsətə bilən jawab berixi toqırımu? [Danixmən] qorsikini issik məxriq xamili bilən toyozusza bolamdu? **3** Paydisiz səzlər bilən, Tayini yok gəplər bilən munazırılıxixi muwapiqmu? **4** Bərəhək, sən imanıhləsnı yok kılıwətməkqisən, Hudanıng aldida dua-istikamətkə tosaloju bolısan. **5** Qünki kəbəhlikinq aqzıngıja sez salıdu, San makkalarning tilini tallap kollinəsan. **6** Mən əməs, bəlkı eż aqzıng ezungıng gunahıngını bekitidu, Əz ləwliring sanga kərxi guwahlıq beridu. **7** Sən insanlar iqidə tunji bolup tuqulqanınmu? Sən taqı-dawanlardın awwal apırdı bozqanımu? **8** Təngrinin mahpiy kengixini anglap kəlgəmənəsən? Danalıq sən bilənlə qəklinəndu? **9** Sən bilgənlərni bizning bilmədiqənlərimiz barmu? Sən qıxəngənni bizning qıxənmədiqənlərimiz barmu? **10** Akşakallar həm kerilar bizning təripimizdə turidu, Ular sening atangdinmu yaxta qongdur. **11** Təngrinin təsəlliliri, Yəni sanga mulayimlik bilən eytən muxu səz sən üçün azlıq kılamdu? **12** Nemixkə kəngülninq kəyniqə kırıp ketisən? Kezüngni nemiga parkırıtsən? **13** Xundak kılıp sən rohinqni Təngriqə kərxi turoqquzdung, Eçizindin xundak səzlərning qılıqıçıya yol koyutıtsən! **14** İnsan nema idi? Əz-əzini pakliyaliqdu? Anidin tuqulqan adəm balisi nema idi? Həkkənəliy bolalıqdu? **15** Kara, [Huda] Əz mukəddəslirigim ixtənəmigən yərdə, Asmanlarmı uning nəziridə pak bolmiojan yərdə, **16** Yirginqlik bolojan, sesip kətkən, Kəbəhlikni su iqlikəndək iqlidiqən insan balisi zadi kəndək bolar? **17** Mən sanga kərsitəy, manga külək sal; Kezüm kərgənni bayan kilməqimən. **18** Danixmənlər ata-bowlıridın bularnı anglıqan, Yoxurmay bularnı bayan kılıjan: — **19** (Pəkət xularojıla, [yəni ata-bowlıriqıla] yər-zemin tapxurulqanıdi, Ularning arisidin yat adəm etüxkə petinalımaytti) **20** — Rəzil adam barlıq künləridə azablinidu, Zalim kixığa yıllar sanakılıqla bekitilgəndur. **21** Uning kuliqıqa wəhəmiliğinən awazı kırıdu, Bayaxatlıklıda bulangçı uning üstüge besip qıxıdu. **22** Kərangojuluktin kutuluxka uning kəzi yətməydu, U kılıq bilən qepilixə saklanoğandur. **23** U ax izdəp: «Zadi nədin teplər?» dəp yolda tenəp yürüdü, U zulmət küninig uningə yekinləxanlığını biliidu. **24** Dərdələm həm azab uningoja wəhime kılıdu, Hujumqa təyyar bolovan padixalıqə uning üstidin qalılıb kılıdu. **25** Qünki u Təngriqə kərxi kolini ketürgən, Həmmigə qadıroqa kük kərsətməkqi bolovan, **26** Xunga u boynını kəttik kılıp, Kəp kəwətlək kalkənni ketürüp uningoja kərap etildi. **27** Yüzünü yaq başkanı bolısimu, Bekinləri səmrəp kətkən bolısimu, **28** U harabə xəhərlərda, Adam kənəqası kalmədiqan, Kesək düwilirli boluxka bekitilgən eylərdə yaxaydu; **29** U heq beyiməydu, Uning mal-mülki bolsa üzülpü kəlidü, Uning təlləkkatlırı zəmin üstidə kengəyməydi. **30** U kərangojuluktin keçip kütulalımaydu, Yalçın uning xahlırını kəydürüp kürutidu, [Hudanıng] bir nəpisi bilən u [dunyadın] ketidu. **31** U sahiliblikə tayanmışı! U

aldınip kətkən, xunga sahılıkning ezi uning in'ami bolidu; **32** Uning künii tehi toxmay turupla, Uning xehi tehi kəkirip bolmayıla, bu ixlər əməlgə axurulidu. **33** Üzüm teli silkinip, tong üzümlər qüxürüwetilgəndək, Zəytin dərihining qeqiqi eqilipla tekəlül kətkəndək bolidu. **34** Qünki iplasınlıng jəmati tuqmas bolidu, Ot para yeganınlıng qədiririni keydürüwetidu. **35** [Birak] ular [hərdaim] yamanlıqni oylap, kəbəhlik tuqduridu, Kenglidə həman hıylə-mikir təyyarlaydı.

16 Andin Ayup jawabən mundak dedi: — **2** Mən muxundak gəplərni kep anglioqanmən; Silər həmminglər azab yətküzüdiqən ajayib təsəlli bərgüjəi ikənsilər-hə! **3** Mundak watildə kılıqan gəplərlərning qekı barmu? Silərgə mundak jawab berixkə zadi nema kətratkuluk kıldı? **4** Halisamlı özüm silərgə oxhax səz kılalayttim; Silər menin ornumda bolidiojan bolsanglar, Mənəmə səzlərni baoqlaxturup eytip, silərgə zərbə kılalaytim, Beximnimü silərgə karitip qaykayıalayttim! **5** Halbüki, man aksıq aqzımlı bilən silərni riqbatlındırıəttim, Ləwlirimning təsəllisi silərgə dora-dərmən bolatti. **6** Ləkin menin səzlihim bilən azabım azaymaydu; Yəki gəpimni iqimqə yutuvalısamı, manga nema aramqılıq bolsun? **7** Birak U meni həlsizləndirüwətti; Xundak, Sən pütkü ailəməni wəyran kiliwətting! **8** Sən meni kamallidinq! Xuning bilən [əhəwalım manga] guwahlıq kılmakta; Mening oruk-kakxal [bədənim] ornidin turup özümni ayıblep guwahlıq kılıdu! **9** Uning oqzipi meni titma kılıp, Meni ow oljisi kılıdu; U manga kərap qixini oququrlidit; Mening dütəminimdək kəzini alayıtip manga tikidu. **10** [Adəmlər] manga kərap [mazak, kılıxip] aqzını aqidu; Ular nəprət bilən məngzimqə qaqtaydu; Manga hujum kılıy dəp səp tüzidü. **11** Huda meni əskilərgə tapxurujan; Meni razıllərning koliqə taxliwətənəkən. **12** Əslidə mən tinq-amanlıqta turattim, bıraq u meni paqaklıdi; U boynundan silkip bitqit kiliwətti, Meni Əz nixani kılıqanıken. **13** Uning okyaqılıri meni kapsıwaldı; Həq aymay U üçqay-baqrımmı yırıtip, Ətümni yərgə təkliwətti. **14** U yər-bu yerimə üsti-üstiləp zəhim kılıp bəsüp kırıdu; U palwandək manga kərap etildi. **15** Terəmning üstügə bez rəhət tipik koydum; Əz izzət-hərmitimni topa-qangoja selip koydum. **16** Gərqə kolumna heqkəndək zorawanlıq bolısimu, Duayim qın dilimdin bolovan bolsimu, Yüzüm yioqa-zardin kiziçip kətti; Kəpəklirimni ölüm sayisi bastı. **18** Ah, yər-zemin, kənimni yapmiojin! Nalə-pəryadım tohtaydiqənə jay bolmioqay! **19** Birak mana, asmanlarda hazırlıma manga xəhət Boluqı bar! Əxrlərdə manga kapalət Boluqı bar! **20** Əz dostlırıım meni mazak kılıqını bilən, Bıraq kezüm tehiqə Təngriqə yax tekməktə. **21** Ah, insan balisi dosti üçün kelixtürgüqi boləndək, Təngri bilən adəm otturisidim kelixtürgüqi bəlsidi! **22** Qünki yənə birnəqəqə yil etüxi bılənla, Mən barsa kəytmas yolda mengip kələmən.

17 Mening rohım sunuk, Künlirim tūgə dəydu, Gərlər meni kütəmkətə. **2** Ətrapımda aldəməq mazak kılıquları bar əməsmə? Kezümnin ularning eqitkəlukləqə tikiliplə turuxtin baxka amali yoktur. **3** Ah, jenim üçün Əzüng halıqan kapalətni elip Əzüngning aldida manga borun bolqaysan; Səndin baxka kim meni kollap borun bolsun? **4** Qünki Sən [dostlırıım] kənglini yorukluktin kaldıroqjanısan; Xunga Sən ularını oqəlibidinmən məhrum kılısan! **5** Ələnimət alay dəp dostlırıqə pəxwə atkın xiningin bolsa, Hətta balılırinin kezlirimi kor bolidu. **6** U meni al-yurtlarning aldida sez-qeqəkkə koydi; Mən kixılər yüzümgə tükürüdiqən adəm bolup kəldim. **7** Dərdələmdin kezüm torlixip kətti, Barlıq əzalırim kələnggidək bolup kəldi. **8** Bu ixlərni kərəp duruslar

həyranuňas bolidu; Bigunaňlar iplaslaroňa karxi turuxka kozojılıdu. **9** Birak həkkaniy adəm eż yolda qing turidu, Koli pak yürüdiňan adamnıng küqi tohtawsız ulojojyidu. **10** Əmdi keni, həmminglar, yənə kelinglar; Aranglardın birmu dana adəm tapalmayman. **11** Künlirim ahiňlix dəp kaptu, Muddialirim, kenglümdiki intizarlar üzüldi. **12** Bu adamlar keqini kündüzge aylandurmakçı; Ular karangojulukka karap: «Nur yekinlixiwatidu» deyixiwatidu. **13** Əgar kütsem, eýüm təhtisara bolidu; Mən karangojulukka ornumi raslaymən. (**Sheol h7585**) **14** «Qırıp ketixni: «Sən menin atam!», Kurtlarnı: «Apa! Aqa!» dəp qakırıman! **15** Undakta ümidim nədə? Xundak, ümidimni kim kerəlisun? **16** Ümidim təhtisaranıng temür pənjiřiliri iqiqa qüxüp ketidu! Biz birlikte topoja kirip ketimiz! (**Sheol h7585**)

18 Xuhalıq Bildad jawabən mundak dedi: — **2** Səndək adamlar kaqanojıq mundak sezlərni tohtatmaysırlar? Silər obdan oylap bekinqılar, andin biz sez kılımız. **3** Biz nemixka silərning aldinglarda həywınlar həsabliniz? Nemixka aldinglarda əhmək tonulımız? **4** Həy eżüngning oqəzipidə eżüngni yırtkuqi, seni dəpla yar-zemni taxliwetiləndi! Taoj-taxlar eż ornidin kətürülüp ketəndi? **5** Kəndakla bolmısın, yaman adəmning qırıqi eşürilidu, Uning ot-uqqunları yalkumlıydu. **6** Qədiridiki nur karangojulukka aylinidu, Uning üstiga askan qırıqi eşürilidu. **7** Uning məzmut kədamları kisilidu, Əzininə nəsihətləri ezinı mollak atkəzidu. **8** Qünki eż putliri ezinini toroja əwətidu, U dəl tornıng üstiga dəssəydiqan bolidu. **9** Kiltak uni tapinidin iliwalidu, Tuzak uni tutuwalidu. **10** Yərda uni kütidioňan yoxurun aroqamqa bar, Yolida uni tutmakçı bolojan bir kəpənək bar. **11** Uni hər tərəptin wəhimilər besip kərkütiyatidu, Həm ular uni iz koçlap koçławatidu. **12** Maqdurunu aşarçılıq yep tüğətti; Palakot uning yenida paylap yürüdu. **13** Əlümning qong balisi uning terisini yəwatiqidu; Uning əzələrini xoraydu. **14** U eż qədiridiki amanlıktın yulup taxlinidu, [Əlümning tunjisi] uni «wəhimilərning padixahı»ning aldioja yalap apirdi. **15** Əyidikilər əməs, bəlkı baxxılar uning qədiridə turidu; Turaloşusining üstiga güngürt yaqdırulidu. **16** Uning yiltizi tegidin kərətulidu; Üstidiki xahlıri kesiıldı. **17** Uning əslimisimə yər yüzidikilərning esidin kətürülüp ketidu, Sırtlarda uning nam-abruiyı kalmayıdu. **18** U yorukluktin karangojulukka koçlıwetilən bolup, Bu dunyadın həydiwetili. **19** Əl-yurtta həqkəndək pərzəntləri yaki əwladları kalmayıdu, U musapir bolup turojan yərlərdimə naslı kalmayıdu. **20** Uningdin keyinkilər uning küniga karap alakzadə bolidu, Huddi aldiniklərəmə qəqip kətkəndək. **21** Mana, kəbəh adəmning makarılıri xübhəsiz xundak, Təngrini tonumaydiqan kixininingmu orni qokum xundaktur.

19 Ayup jawabən mundak dedi: — **2** «Silər kaqanojıqa jenimni azablimakçısilər, Kaqanojıq meni söz bilən əzməkçısilər? **3** Silər meni on kətim harlıdinglar; Manga uwal kılıxka nomus kilmaysırlər. **4** Əgar menin səwənlilikim bolsa, Mən əmdi uning [dərdini] tartıman. **5** Əgar silər menindin üstünlük talaxmakçı bolsanglar, Yüzüm alıda xərm-hayani kərsitip meni əyibliməkçı bolsanglar, **6** Əmdi bilip koyunglarki, manga uwal kılıjan Təngri ikən, U tor bilən meni qırmacturup tartı; **7** Kəra, mən nələ-pəryad kətürüp «Zorawanlıq!» dəp warkırıymən, Birak həqkim anglimaydu; Mən warkırıymən, birak manga adalət kalmayıdu. **8** U yolumu meni etiňwalmışın dəp qit bilən tosup koydi, Kədəmlirimə karangojuluk saldı. **9** U məndin xan-xəripimni məhərəm kıldı, Beximdin tajni tartıwaldı. **10** U manga hər tərəptin buzqunqılık kiliwatidu,

mən təgəxtim; Ümidimni U dərahni yuloqandək yuluwaldi. **11** Əzəpini manga karitip kozojidi, Meni Əz düxmənləridin hesablıdi. **12** Uning koxunları səp tütüp atlandı, Paləmpayırlarını yasap manga hujum kıldı, Ular qədirimni körkəwəqə elip bargah tikiwaldı. **13** U kerindaxlırimi məndin neri kıldı, Tonuxlırimning mehrini məndin üzdi. **14** Tuqşanlırim məndin yatlıxip kətti, Dost-buradırlarım meni unutti. **15** Əyümde turojan musapirlar, hətta dedəklirimmi meni yat adəm dəp hesablaydu; Ularning nəziridə mən musapir bolup kəldim. **16** Mən qakırımnı qakırsam, u manga jawab bərməydi; Xunga mən uningə aqzımlı bilən yelinim kerək. **17** Tinikimdin ayalımlıng əksəsi keliidü, Aka-uklirim sesiklikimdən bizar. **18** Hətta kiqik balılar meni kamıştı; Ornumdırın turmaqçı bolsam, ular meni həkarətleydi. **19** Mening sirdəx dostlırımmıng həmmisi məndin nəprətlinidü, Mən seyğənlər məndin yüz oridi. **20** Ət-terilirim ustıhanlırimoja qaplıxip turidu, Jenim kıl üstüda kıldı. **21** Ah, dostlırırm, manga iqinglər aqrisun, iqinglər aqrisun! Qünki Təngrinin koli manga kelip tagdi. **22** Silər nemixka Təngridək manga ziyanxaxlık kilişilər? Silər nemixka atlırlıngə xunqə toymaysırlər! **23** Ah, menin sezilrim yezilsidi! Ular bir yazmioja püttüklik bolojan bolatti! **24** Ular temür kələm bilən koçqıxun iqiqa yezilsidi! Əbədil'əbəd tax üstigə oyup pütülgən bolatti! **25** Birak mən xuni bilmənki, əzümning Həməjəmət-Kutkuzoqıqım həyattur, U ahiřət künida yər yüzidə turup turidu! **26** Həm menin bu terə-ətlirim buzulqandın keyin, Mən yenilə tenimdə turup Təngrinin kərimən! **27** Uni eztümlə eyni haldə kərimən, Baxxə adəmning əməs, bəlkı əzümning kezi bilən kərəyəmən; Ah, kəlbim buningə xunqə intizardur! **28** Əgar silər: «Ixning yiltizi uningididur, Üni kəndak kılıq kəstəp koçlıwetələyimiz!» — desənglər, **29** Əmdi eżüngər kiliqtiñ körkəninglər tütük! Qünki [Hudanıng] oqəzipi kiliq jazasını elip keliidü, Xuning bilən silər [Hudanıng] sotining kuruq gəp əməslikini bilisilər.

20 Andin Naamatlik Zofar jawabən mundak dedi: — **2** «Meni biaram kılıjan hiyallar jawab berixkə ündəwatiqidu, Qünki kəlbim biaramlıktı ərtəməktə. **3** Mən manga həkarət kəltürüp, meni əyibləydiqan sezlərni anglidim, Xunga menin roh-zehnim meni jawab berixkə kistidi. **4** Son xuni bilmənsənki, Yər yüzidə Adəm'atımız apiridə bolqandın beri, **5** Rəzzilarning qalıbə tantanisi kışkıdur, Iplaslarıng huxallıki birdəmliktur. **6** Undak kixinining xan-xəripi asmanıqə yətkən bolsimu, Bexi bulutlaroja taňaxsimu, **7** Yənilə ezinining pokidək yokap ketidi; Üni kərgənlər: «U nədidiur?» dəydi. **8** U qüxtək uqup ketidi, Kaya tapkılı bolmayıdu; Keqidiki oqayıbanə alaməttək u həydiwetili. **9** Üni kərgən kez ikkinçi uni kerməydi, Uning turojan jayı uni kayta uqratmaydu. **10** Uning oqulları miskinlərə xəpkət kılıxka majburlinidü; Xuningdək u hətta eż koli bilən bayılıklarını käyturup beridü. **11** Uning ustıhanlıri yaxlık maqduriyoja tolojan bolsimu, Birak [uning maqduri] uning bilan billa topa-qangda yetip kəlidü. **12** Gərgə razılıklı uning aqzıda tatlık, tetiňan bolsimu, Üni til astıqı yoxurojan bolsimu, **13** Üni yutkusi kəlməy mehərini üzəlmışımı, Üni aqzıda kəldursimu, **14** Birak uning kərnidiki tamıki əzgirip, Kobra yilanning zəhərigə aylinidu. **15** U bayılıklarını yutuwtidu, birak ularını yanduridu; Huda ularını axkazinidin qıkırıwtidu. **16** U kobra yilanning zəhərini xoraydu, Qar yilanning nəxtiuni elttüridi. **17** U käytidin erik-əstənglərə həwas bilən kariyalmayıdu, Bal wə serik may bilən akıdiqan dəryalardın huzurlınalmayıdu. **18** U erixənni yutalmay käyturidu, Tijərat kılıjan paydisidin u həq huzurlınalmayıdu. **19** Qünki u miskinlərni ezip, ularını

taxliwatkən; U ezi salmiojan eyni igiliwalojan. **20** U aqkezəlktin əsla zerikməydu, U arzuliojan nərsiliridin heqkaysisini saklap kalalmaydu. **21** Uningçoja yutuwalojudək heqnərsə kalmaydu, Xunga uning bayaxatlıki mənggülük bolmaydu. **22** Uning tokkuzi təl bolqanda, tuyukşız kışılqılıq uqrayıdu; Hərbi ezelgürqininq koli uningoja karxi qikidu. **23** U korsikini toyozuwatkinida, Huda dahxətlik opezipini uningoja qüxiridu; U oqızaliniwatkanda [əqəzipini] uning təstigə yaqdırıdu. **24** U təmür koraldın kəqip kütulsimi, Birək mis okyu uni sanjiydu. **25** Təgkən ok kəynidin tartip qikiriwelginida, Yaltırak ok uqi ettin qikiriwelginida, Wəhəmiler uni basidu. **26** Zulmət karangoçulun uning bayılıkını yutuwetixə təyyar turidu, İnsan püwlimigət ok uni yutuwalidu, Uning qədiridə kəlip kalojanırınımu yutuwetidu. **27** Asmanlar uning kəbəhlilikini axkarilaydu; Yər-zeminmu uningoja karxi kozojılıdu. **28** Uning mal-dunyasi elip ketilidu, [Hudanıng] oqəzplik künidə kəlkün uloqiyip ey-bisatini oqlitidu. **29** Hudanıng rəzil adəmga bəlgililən nesiwişi mana xundakət, Bu Huda uningoja bekitkən mirastur».

21 Ayup jawabən mundağ dedi: — **2** «Gəplirimgə kulağ selinglər, Bu silərning manga bərgən «tasəllilirinqərlərinin ornida bolsun! **3** Sez kılıximoja yol koysanglar; Sez kilojinimdin keyin, yənə mazak kiliweringlər! **4** Mening xikayitim bolsa, insanoja karitiliwatamdu? Rohim kandağmu bitakət bolımsın! **5** Manga obdan karangalar! Silər qoqum həyran kalisılər, Kolumqlar bilən aqzinqılları etiwalisilər. **6** Mən bu ixlar üstida oylansamla, wəhimigə qəmimən, Pütün atlırimni titrək basidu. **7** Nemixə yamanlar yaxiweridu, Uzun əmər kəridu, Hətta zor küq-hökükələk bolidu? **8** Ularning nəslə ez aldida, Pərzəntləri kez aldida məzmut əsidü, **9** Ularning eyləri wəhimidin aman turidu, Təngrining tayıki ularning təstigə tagməydu. **10** Ularning kəliləri jüplənəsə uruklimay kalmaydu, İniki mozaylaydu, Moziyinimə taxlimaydu. **11** [Rəzillər] kiqiqlik balılırını koy padisidək talaqə qikiriweridu, Ularning pərzəntləri taklap-səkrəp ussul oynap yürüdu. **12** Ular dap həm qıltaroja təngkəx kılıdu, Ular naşyning awazidin xadlinidu. **13** Ular kulinləri awatqılıq iqidə etküzidü, Andin kezni yumup aqküqila təftisaraq qüxiq ketedü. **[Sheol h7585]** **14** Həm ular Tangrigə: «Bizdin neri bol, Bizning yolliring bilən tonuxkımız yoktur!» — dəydu, **15** — «Həmmigə Kadirning hizmitidə boluxning ərzigüdək nəri bardu? Uningçoja dua kilsək bizgə nəma payda bolsun?!». **16** Kərangular, ularning bəhti ez əkolida əməsəm? Birək yamanlarning nəsihəti məndin neri bolsun! **17** Yamanlarning qirojı ənqəsə ketim eqidü? Ularnı ezlirigə layik küləp basamdu? [Huda] oqəzipidin ularoja dərdlərni belüp berəndü? **18** Ular xamal alididiki engizoja ohxax, Kara kuyun uqurup ketidiqən pahaloja ohxaxla yokamdu? **19** Təngri uning kəbəhlilikini balılırioja qüxiürəxkə kəldarandum? [Huda] bu jazan uning ezigə bərsün, uning ezi buni tetisün! **20** Əzininə halakatını ez kezi bilən kərsün; Əzi Həmmigə Kadirning kəhrini tetisün! **21** Qünki uning bekitilgən ily-aylıri tügigindən keyin, U kandağmu yənə ez eydikiliridin həzur-həlawət alalisun? **22** Təngri kattılarning üstidinmə həküm kəlojandin keyin, Uningçoja bilim egitələydiyan adəm barmidur?! **23** Birsə sak-salamət, pütünləy oqəm-əndixsiz, azadılıktə yilliri toxkanda əlidü; **24** Bekinləri süt bilən semiz bolidu, Ustihalırının yılıki heli nəm turidu. **25** Yənə birsi bolsa aqqik armanda tügəp ketedü; U heqkandək rahət-parəqət kərmigən. **26** Ular bilən billə topa-qangda təng yatidu, Kurutlar ularoja qaplıxidu. **27** — Mana, silərning nemini oylawatqənliliklərin, Meni qarilax niyətlirinqərləri bilimən. **28** Qünki silər məndin: «Esilzadining eyi nəqə kətkən? Rəzillərning turoqan qedirili nədiddür?» — dəy-

sorawatisilər. **29** Silər yoluqlardın xuni sorimidinglərmə? Ularning xu bayanlırioja kəngül köymidinglərmə? **30** [Demək], «Yaman adəm palakət künidin saklinip kəlidü, Ular oqəzəp künidin kütulup kəlidü!» — [dəydu]. **31** Kim [rəzilning] tutkun yolini yüz turanə əyibləydi? Kim uningoja ez kilmixi üçün tegixlik jazasını yegizidü? **32** Əksiqə, u həyət bilən yərlilikə ketürüp mengilidü, Uning kəbrisi kezət astida turidu. **33** Jiləjining qalmiliri uningoja tatlık bilinidu; Uning alididimə sansız adəmlər kətkəndək, Uning kəynidinmu barlıq adəmlər əgixip baridu. **34** Silər nemixə manga kuruq gəp bilən təsəlli bərməkqi? Silərning jawablıringlərda pekət sahilihələ tepildidu!

22 Andin Temanlıq Elifaz mundak dedi: — **2** Adəm Hudaqə kandağmu payda kəltüralisun? Dana adəmlərə Uningçoja nəma payda kəltüralisun? **3** Sən həkkəniy bolsangmu, Həmmigə Kadiroja nəma bəhərə berələyettig? Yolliring əyibszə boləjan təkdiridim, sən Uningçoja nəma əqənimətlərni elip kələləysən? **4** Uning seni əyibləydiyanlıq, Wə Uning sanga xikayatlar yətküzidiojini sening ihlasmən bolojining üçünmu-ya? **5** Sening rəzilliking zor əməsəm? Sening gunahlıring həsabsız əməsəm? **6** Sən kərindəxilirdingin səwəbsiz kepiliğə alopənsən; Sən yalanlıtxılları kiyim-keqəklərindən mahrum kiliwətəksən. **7** Həlsizlənənlarça sən bərmidin, Aq kalojanlarça axnimu ayap bərmidin, **8** Gərqə sən yər-zeminlikələk boləjan koli uzun adəm bolsangmu, Yər-zemini tutup hərmətlənəp kələğən adəm bolsangmu, **9** Sən tul hotunlarnımu kubuk kəl yanduroğansən, Yetim-yesirəlarning kolinimə yanlıtılıwətəksən. **10** Mana xu səwəbtin atrapingdə tuzaklar yatidu, Uxtumtut pəyda boləjan wəhimimə seni basidu. **11** Xu səwəbtinmə seni karangoçuluk besip kərəlməs kıldı, Bir kəlkün kəlip seni ojərk kıldı. **12** Təngri ərhalanıq qoqqısında turidu əməsəm? Əng egiz yultuzlarning nəkədər aliy ikənlikigə karap bak! **13** Birək sən: «Təngri nemini bildi? U rast xunqə zulmət karangoçulukta birləməni park etələmdü!» — dəwətisən. **14** Yənə: «Koyuk bulutlar uni tosiwalidu, Xunga U palək üstida aylınip mangojinida bizni kərməydu!» — dəysən. **15** Yaman adəmlər mangojan kona yolni sənmə tutiwerəməsən? **16** Ular wəkti toxmay turupla elip ketilən, Ularning ulları kəlkün taripidin ekitilip ketilən. **17** Ular Təngri: «Bizdin neri bol!» Həmmigə Kadir bizni nəmə kılalısun? — dəyti. **18** Birək, ularning eylərini esil nərsilər bilən tolduroqan dal Uning Əzidur, Mən bolsam yamanlarning nəsihitidin yıraklıxlaməm! **19** Həkəkənlər ularning bərbət boləjanlığını kərəp xadlinidu; Bigunahlar ularını mazak kılıp: — **20** «Bizgə karxi qıqqıqlar xübhəsiz wəyran bolidu, Ot ularning bayılıklarını yutuwətməndü?» — dəydu. **21** [Xunga] Hudaqə boyusunup Uni tonusang, Xu qaçqılda sən aman bolisən; Xuning bilən sanga amət kəlidü. **22** Uning aqzıdən kələğən nəsihətnimə kubul kıl, Uning səzərlərinə kəngləngə pükit koy. **23** Sən Həmmigə Kadirning yəniqə kəytiq kəlsəng, mukərrərki, Kəytidin kürkəp qıkalayəsən; Əgər sən kəbəhlilikni qedirilirdingin yıraklıxlaqtursang. **24** Əger sən altunungni topa-qang təstigə taxliyalısan, Ofirdiki altunungni xiddətlik ekinning taxlirioja əkoxuwtəsən, **25** Undakətə Həmmigə Kadirning Əzi sanga altun bolidu. Sening üçün sərhil kümüxmə bolidu. **26** U qəoqda sən Həmmigə Kadirinə seyinisən, Yüzüngni Təngriqə karap ketürələysən. **27** Sən Uningçoja dua kilsəng, U kulağ salıdu, Xundakla sənmə iqtənə kəsəmləringə əməl kilsəsən. **28** Sən kərəp kəlojən ix aməlgə axidu, Yolliring təstigə nur qüxiidu. **29** Adəmlər pas kiliqəndə, sən ularoja: «Ornunqlardın turunqlar!» — dəysən, Xuning bilən [Huda] qırayı sunoqanlarnı kutkuzidu. **30** U hətta gunahı bar adəmmimə kutkuzidu, U kolumdiki halallikin kutkuzulidu.

23 Ayup jawabən mundaq dedi: — **2** «Bügünmü xikayitim aqqıktur; Uning meni başkan kəli ah-zarlırım dininu eojirdur! **3** Ah, Uni nadın tapalaydiojanlıkmı bilən bolsam'ıdı; Undakta Uning olturadiojan jayioja barar idim! **4** Xunda mən Uning aldida wəyənimni bayan kılattım, Aqzımlı munazırılar bilən təldurattım, **5** Mən Uning manga bərməkqi bolqan jawabını biləyləttim, Uning manga nemini deməkqi bolqanlığını qüxinələyttim. **6** U manga ərəxi turup zor küqi bilən mening bilən talixamtı? Yək! U qoqum manga əkulak salatti. **7** Uning həzurında həkkaniy bir adəm uning bilən dəwələxalayıttı; Xundak bolsa, mən ez Sotqım aldida mənggügiqə akılanqan bolattım. **8** Əpsus, mən aloja ərəp mangsammu, lekin U u yərdə yok; Kəynimə yansammu, Uning sayisınım kərəlməyəm. **9** U sol tərəptə ix kiliwatkanda, mən Uni baykışyalımaymən; U ong tərəptə yoxurunoqanda, mən Uni kərəlməyəm; **10** Birək U mening mangidiojan yolumuñ bilip turidı; U meni tawliqandin keyin, altundək sap bolım. **11** Mening putlirim uning kədəmlirigə qing aqəxkən; Uning yolini qing tutup, həq qətnimidi. **12** Mən yəna Uning ləwlirininq buyrukıdin bax tartmidim; Mən Uning aqzidiki sezlərni ez kəngüldikilirımdın kimmətlək bilip kədirləp kəldim. **13** Birək Uning bolsa birlə muddiasi bardur, kimmu Uni yolidin buruyalısun? U kənglidə nemini arzu kiliqan bolsa, xuni kılıdu. **14** Qünki U manga nemini iradə kiliqan bolsa, xuni bərəhək wujudka qikiridu; Mana muxu hildiki ixlar Uningda yəna nuroqundur. **15** Xunga mən Uning aldida dəkkə-dükkigə qüxişəm; Bularını oylisamlı, mən Uningdin körkup ketimən. **16** Qünki Təngri kənglümni ajiz kiliqan, Həmmigə Kadir meni sarasimigə salidu. **17** Həlbumi, mən ərəngələlik, iqida ujukturulmidim, Wa yaki yüzümni oriwaloqan zulmət-ərəngələlikkümə həq süküt kilmidim.

24 — Nemixkə Həmmigə Kadir [sorak] künərlərini bekitməydi? Nemixkə Uni tonuqanlar Uning xu künərlərini bikardı-bikar kütidü? **2** Mana, adəmlər pasıl kiliqinən taxlarnı yətkiwtidü; Ular zorawanlıq bilən baxķılarning padilirini bulapatlap eziłri [oquq-axkara] bakidü; **3** Ular yetim-yesirlarning exikini bulap həydəp ketidü; Ular tul hotunning kalisini kepiliklək üçün eliwalidü. **4** Ular miskinlərni yoldin neri ittiriwtidü; Xuning bilən zemindiki eziłgənlərning həmmisi məküxtüwalidü. **5** Mana, ular dəxt-bayawanlardıki yawayi exəklərdək, Tang səhərdə olja izdəx «hizmiti»gə qikidü; Janggal ular wə ularning balılırları üçün yeməklik təminləydi. **6** Ular yamanning [kalılır] üçün dalada ot-qəp oridü, Uning üçün axkən-taxkən üzümlərini teriydi; **7** Ular keqini kiyimsiz yaland ektüridü, Sooqulta bolsa yepinoqdaq kiyimi yoktur. **8** Ular taşqa yaqəkən yamoqurlar bilən süzəmə bolup ketidü, Panahsizlikdən taxnı kuaqklixidü. **9** Adəmlər atışız balınları əməqəktin bulap ketidü, Ular miskinlərdən [bowaklarnı] kepiliklək alidü. **10** [Miskinlər bolsa] kiyimsiz, yeling etidü, Baxķilar üçün buqday baqlırını kətürsimi, yanılı aq kəlidü; **11** Ular baxķılarning eyida zəytunlarnı qaylıp yaq qikarojan bolsimu, Həylilirida xarab kəlqikini qaylıgen bolsimu, Yənilə ussuzlukta kəlidü. **12** Xəhərdin adəmlərning ah-zarlıri qikip turidu, Kiliq yegənlərning janlıri nala-pəryad kətüridü; Birək Təngri həqkiminqi iplaslığını əyibliməydi. **13** — Nuroja ərəxi isyan ketüridiojanlarmu bar; Ular nuring yollarını bilməydi, Uning tarikilirdə turmaydu. **14** Kətil tang nuri kelixi bilən ornidin turup, Kəmbəoşəllər wə miskinlərni oltırıdu; Keqida u oqridək yürüdü. **15** Zinahormu «Meni həq kez kərməydi» dəp zaval waktini kütidü, Baxķilar meni tonumisun dəp ayalning qümbilini yüzigə tarıwtidü. **16** Ərəngələlikta [oqrılar] eyning tamlırını kolap texidü; Kündüzdə ular əzlərini ez eyiga kəməp koyidü; Ular nurnı

tonumadı. **17** Ular üçün tang səhər əlüm sayisidak tuyulidü; Ular kəp-kərangoçulukning wəhjimilirini dost tutidü. **18** Ular sularning yüzidiki kepiklärək yoxkap kətsən! Ularning yər-zemindiki nesiwi lənat kiliqojankı, Xunga ularlarda həqkim üzümzərlikə yəna mangmisun! **19** Kuroqakqılık həm tomuz issik kər sulirinimə yap tütigidü; Tahtisaramu olxaxla gunah kiliqojanları yəp tütətsən! (Sheol h7585) **20** Uni, tuqəqan anisimusun! Kurt xəlgəylərini ekitip uni yesun! Əskə həq elinmisun! Xuning bilən həkçəniyisizlik dərəhtək kesilsən! **21** U balisi yok tuqmaslardın olja alidu, U tul hotunlarojumu həq xəpkət kərsətməydi. **22** Birək [Huda] əz kudriti bilən mundaq kütqəhökükü barlarning [künənini] uzartıdu; Ular hətta həyatidin ümidsizlənsimə kəytidin ornidin turidü. **23** [Huda] yanila ularni amanlıktə mukimlaxturidu, Xunga ular hatırjəm bolidü; U ularning yollarını kəzəd tutkən əməsəmə? **24** Ularning mərtiwişi birdəmlik östürilidü, Andin ular yok bolidü; Ular onda qaldurulidü, andin baxķa adəmlərgə olxaxla yioqip elip ketilidü; Ular pəkətlə pixqan sarhil buqday baxaklırıdək kesilip ketidü. **25** Bu ixlar mundaq bolmisa, keni kim meni yaloqanqı dəp ispatlıyalaydu. Mening gəplirimmi kim kuruq gəp deyələydi?».

25 Xuhalik Bildad jawabən mundaq dedi: — **2** «Uningda həkümranlıq həm həywət bardur; U asmanlarning kərdiki ixlərinən tərtipkə salıdu. **3** Uning koxunlərini sanap tütəktəli bolamdu? Uning nuri kimning tıstığa qıxməy kalar? **4** Əmdi insan balisi kəndakmu Təngrining aldida həkkaniy bolalısun? Ayal zatidin tuqulqoqular kəndakmu pak bolalısun? **5** Mana, Uning nəziridə hətta aymu yoruk bolmioqan yərdə, Yultzuları pak bolmioqan yərdə, **6** Kurt bolqan insan, Sazang bolqan adəm balisi [uning alida] kəndak bolar?».

26 Ayup [Bildadka] jawabən mundaq dedi: — **2** «Maqədursız kixığa kaltış yardəmlərni beriwtötting! Biləkləri küçəsiz adəmni karamət kütkəzuwətting! **3** Əkli yok kixığa kaltış nəsihətlərni kiliwətting! Wa uningçə alamət bilimlərni namayan kiliwətting! **4** Sən zadi kimning məditi bilən bu sezlərni kildid? Səndin qikiwatkını kimning rohı? **5** — «Ərvahlar, yəni su astidikilər, Xundakla u yərdə barlıq turuwtəkənlər tolojınıp ketidü; **6** Bərəhək, [Hudanıng] aldida təhətisaramu yepinqisiz kerünidü, Həlakətənigmənən yapkuqi yoktur. (Sheol h7585) **7** U [yərning] ximaliy [kutupini] aləmən boxlukqoja sozoqan, U yər [xarıñ] boxluk iqida müallək kiliqan; **8** U sularını koyuk bulutlrı iqiğə yioqidü, Bulut ularning eojırılıq bilənən yirtılıp kətməydi. **9** U aynıng yüzini yapıdu, U bulutlrı bilən uni tosidi. **10** U sularning tıstığa qəmbər sizip koyoqan, Buning bilən yorukluk həm ərəngələlikning qəgrasını bekitkən. **11** Asmanlarning tütürükli təwərap ketidü, Uning aiyibini anglapla alakzadə bolup ketidü. **12** U dengizni kudriti bilən tinqlanduridü; Əz həkmiti bilən Rəhəbni parə-parə kiliq yanjiwetidü. **13** Uning Rohı bilən asmanlar bezəlgən, Uning kəli tez əqəkən əjdihəni sanjiydu. **14** Mana, bu ixlar pəkət uning kiliqojanlarning kiqikkinə bir kışmidur, halas; Uning səz-kalamidin angławatkınımız nahayiti pas bir xiwirlax, halas! Uning pütkül zor kudritininq gildürmannisini bolsa kimmu qüxinəlisün?!».

27 Ayup bayanını dawamlaxturup mundaq dedi: — **2** «Mening həkəmimni tərtiwaloqan Təngrining həyatı bilən, Jenimmi aqritkən Həmmigə Kadirning həkki bilən kəsəm kilişənki, **3** Tenimdə nəpas bolsıla, Təngrining bərgən Rohı dimiojında tursıla, **4** Ləwəlirimdən həkçəniyisiz sezlər qikməydi, Tilim aldamqılık bilən həq xiwirliməydi! **5** Silərningkini toqra deyix məndin yirək tursun! Jenim qikqanqa kədər

duruslukumni eziimdin ayrimaymən! **6** Adilliğimni qing tutuwerimən, uni koyp bərməymən, Wijdanim yaxiqan heqbir künümədə meni ayiblimisun! **7** Mening dükxminim rəzillərgə ohxax bolsun, Manga karxi qıkqanlar həkkaniysiz dəp karalsun. **8** Qünki Təngri iplas adəmni üzüp taxlıqanda, Uning jenini aloqanda, Uning yənə nemə ümidi əklər? **9** Balayı'pat uni besip qıixkəndə, Təngri uning nälə-pəryadını anglamdu? **10** U Həmmigə Ədirdin səyünəmdə? U hərdaim Təngriqə iltija kılaladu? **11** Mən Təngrinin qolining kılıqanlıri toqrisida silərgə məlumat berəy; Həmmigə Ədirdə nemə barlıkını yoxurup yürməymən. **12** Mana silər alliburun bularnı kerüp qıkitngılar; Silər nemixkə axundak püttinley kuruq, hiyallik bolup kälдинgərlər? **13** Rəzil adəmlərinə Təngri bekitən akiwiti xundakki, Zorawarlarning Həmmigə Ədirdin alidioqan nesiwi xundakki: — **14** Uning balılıri kəpəysə, kılıqlınik üçünla kəpividü; Uning pərzəntlirinənən yetixməydi. **15** Uning eziidin keyin qaloqan adəmləri elüm bilən biswətə dəpnə kılilinidü, Buning bilən qaloqan tul hotunlri matəm tutmaydu. **16** U kümüxlərni topa-qangdak yioip dəwilisimu, Kiyim-keqəklərni laydək kəp yiqisimu, **17** Bularning həmmisini təyyarlısimu, Bırak kiyimlərni həkkaniylar kiyidü; Bigunahırmu kümüxlərni bələxidü. **18** Uning yasiojan əyi pərwananıng oqozisidək, Üzümzarning kezətqisi eziqə saloqan kəpidək box bolidü. **19** U bay bolup yetip dəm aloyini bilən, Bırak əng ahirki ketim keliduki, Kezini aqkəndə, əmdi tügəxtim daydu. **20** Wəhimlər kəlkündək bexioqa kelidü; Kəqtə kara kuyun uni qanggilioqa alidü. **21** Xərk xamili uni uqurup ketidü; Xiddət bilən uni ornidin elip yırakka etip taxlaydu. **22** Boran uni heq ayimay, bexioqa urulidü; U uning qanggildin kütulux üçün hə dəp urunidü; **23** Bırak [xamal] uningoja karap qawak qalidü, Uni ornidin «ux-ux» kılıp kooqlıwetidü».

28 — «Xübhəsizki, kümüx teplidiojan kanlar bar, Altunning tawlinidiojan eż orni bardur; **2** Təmür bolsa yər astidin kezivelinidü, Mis bolsa taxtin eritilip eliminidü. **3** Insanlar [yər astidik] karangoqulukka qek koypidü; U yər kərığiqə qarlap yürüp, Karangoqulukka təwə, elümning sayisida turoqan taxlarnı izdəydu. **4** U yər yüzidikilərdirin yırak, jayda tik bolojan kuduknii kolaydu; Mana xundak adəm ayaq basmaydiojan, untułojan yərlərədə ular aroqamqını tutup boxlukta pulanglap yürüdü, Kixilərdirin yırakta esilip turidü. **5** Axlıq qıkidiojan yər, Təkti kolanoqanda bolsayalkundak kerinidü; **6** Yərdiki taxlar arisidin kək yakutlar qıkidü, Uningda altun rudisimu bardur. **7** U yolni heqkəndək aloyur kux bilməydi, Hətta sarning kezimü uningoja yətmigən. **8** Həkawur yırkuqlarumu u yərni heq dəssəp bakmiojan, Əxəddiy xirmu u jaydin heqqaqan etüp bakmiojan. **9** Insan balisi qolini qakmək texining üstügə təgküzidü, U təqlarnı yiltizidin kəmuriwetidü. **10** Taxlar arisidin u kanallarnı qapıdu; Xundak kılıp uning kezi hərhil kimmatlik nərsilərni keridü; **11** Yər astidiki ekinlərni texip kətmisən dəp ularını tosuwalidü; Yoxurun nərsilərni u axfordılyadü. **12** Bırak, danalıq nədin teplər? Yorutuluxning makani nədidü? **13** Insan balılıri uning kimmatliklilikini heq bilməs, U tiriklərning zeminiindən teplimis. **14** [Yər] tegi: «Məndə əməs» daydu, Dengiz bolsa: «Mən bilənmə billə əməstür» dəydu. **15** Danalikni sap altun bilən setiwalıqli bolmaydu, Kümüxnim uning bilən bir tarazida tartkılı bolmas. **16** Hətta Ofirda qıkidiojan altun, ak heqkək yaki kək yakut bilənmə bir tarazida tartkılı bolmaydu. **17** Altun wə hrustalnim uning bilən selixturoqli bolmaydu, Esil altun kaqa-kuqılar uning bilən heq alməxturulmas. **18** U ünqə-marjan, hrustalni adəmning esidin qıkiridü; Danalikni elix kızıl yakutlarnı elixtin

əwzəldür. **19** Efiopiya'diki serik yakut uningoja yətməs, Serik altunmu uning bilən bəslixəlməydi. **20** Undakta, danalik nədin teplidü? Yorutuluxning makani nədidü? **21** Qünki u barlıq hayat igilirinən kezidin yoxurulojan, Asmandiki uqar-kanatlardınmu yoxurun turidü. **22** Halakət wə elüm pəkətlə: «Uning xəhrətindən həwər alduk» dəydi. **23** Uning mangojan yolini qüxinidiojan, Turidiojan yerini bilidiqan pəkətlə bir Hudadur. **24** Qünki Uning kezi yərning kərığiqə yetidi, U asmanning astidiki barlıq nərsilərni kəridü. **25** U xamallarning kütqini tarazioja saloqanda, [Dunyaning] sulurini əlgigəndə, **26** Yamoqlarəqə əkanuniyət qüxiqinidə, Güldürməmining qakmikiqə yolini bekitkinidə, **27** U qəqədə U danalikka karap uni bayan kilojan; Uni nəmuna kılıp bəlgiligen; Xundak, U uning bax-ayioqıja karap qıkip, **28** İnsançıq: «Mana, Rəbdin korkux danaliklər; Yamanlıqtın yıraklıxix yorutuluxtur» — deqən».

29 Ayup bayanını dawamlaxturup mundak dedi: — **2** «Ah, əhəwalim ilgiriki aylardikidək bolsidi, Təngri məndin həwər aloqan kümərdikidək bolsidi! **3** U qəqədə Uning qırıqı bəximoja nur qaqqan, Uning yoruklukı bilən kərangoquluktın etüp kətkən bolattim! **4** Bu ixlar mən kıran waktimda, Yəni Təngri qədirimdə manga sirdax [dost] bolovan waktitta bolovanidil **5** Həmmigə Ədirdə mən bilən bille bolovan, Mening yax balılırim atrapında bolovan; **6** Mening başkan kədəmlərim serik mayoja qəmtülgən; Yenimdi tax mən üçün zəytün may dəryası bolup akkan; **7** Xəhər dərvazisioja qıkqan waktimda, Kəng maydanda ornum təyyarlanqanda, **8** Yaxlər meni kerüpla əyminip ezlirini qətkə alattı, Kərilər bolsa ornidin turatti, **9** Xəhzadılərəm qeptin tohtap, Koli bilən aqzını etiwalattı. **10** Aksəngəklərəm tinqlinip, Tilini tangliyiqə qaplıwalattı. **11** Külək sezümmi anglisila, manga bəhət tiləyti, Kəz meni kersila manga yahxi guwahlıq berətti. **12** Qünki mən manga hımayə bol dəp yelinojan eziqlüqilərni, Panahsız qaloqan yetimyəslerinim kütkützup turattim. **13** Hələk bolay degan kixi manga bəhət tiləyti; Mən tul hotunning kənglini xadlandurup nahxa yangratkuzattim. **14** Mən həkkaniylilik ton kılıp kiyiwaldim, U meni eż gəwdisi kıldı. Adalətlilikim manga yepinqə həm səllə bolovan. **15** Mən korşa kəz bolattim, Tokuroja put bolattim. **16** Yoxsularəqə ata bolattim, Manga natonux kixining dəwasınınu təkxürüp qıkattim. **17** Mən adalətsizninq hinggayiqan qıxlirını qekip taxlayttim, Oljisini qıxliridin elip ketəttim. **18** Həm: «Mening künərlərim kündək kəp bolup, Əz uwamda rahət iqidə əlimən» dəyttim; **19** Həm: «Yiltizim sularəqə tartılıp baridü, Xəbnəm pütün keqiqə xehimoja qaplıxip yatiq; **20** Xəhrətim hərdaim məndə yengilinip turidü, Kələmdiki okyayim hərdaim yengi bolup turidü» dəyttim. **21** Adəmlər manga külək salattı, kütüp turatti; Nasılətlərinin anglay dəp süküt iqidə turatti. **22** Mən gəp kiloqandan keyin ular kəyta gəp kilməttiyi, Səzlərim ularning üstügə xəbnəm bolup qıxtı. **23** Ular yamoqlarını kütükəndək meni kütətti, Kixilər [wəktidən yaqşan] «keyinkı yamoq» ni karxi aloqandə sezlərimi aqzını eqip iqətti! **24** Ümidsizlənginidə mən ularəqə karap külümsirəydim, Yüzümdiki nurnı ular yərgə qıixurmayıttı. **25** Mən ularqa yolını tallap kərsitip berəttim, Ularning arisida kattiwax bolup olturatıttı, Koxunlırları arisida turoqan padixahdək yaxayttı, Bırak buning bilən matəm tutidiojanlarəqə təsəlli yətküzgüqimə bolattı».

30 — «Bırak hazır bolsa, yaxlar meni mazak kılıdu, Ularning dadılırını hətta padamnı bakidiojan itlər bilən billə ixləxkə yol koypuxnimu yaman kərəttim. **2** Ularning maqduri

kətkəndin keyin, Kolidiki kütq manga nema payda yətkütüslisun? **3** Yoxsuzluk həm aqlıktın yigləp kətkən, Ular uzundin buyan qəldərəp kətkən dəxt-bayawanda kuruk yərni oqajaydu. **4** Ular əmən-xiwañki qatkallar arisidin yulidu, Xumbuyining yiltizilirinimü terip ezlirigə nan kildi. **5** Ular al-yurtlardın həydiwetilən bolidu, Kixilər ularni kərüpla oqrını kərgəndək warkırap tillaydu. **6** Xuning bilən ular sürlük jiloqlarda konup, Taxlar arisida, ojarlar iqidə yaxaxka məjbur bolidu. **7** Qatkallik arisida ular hanqrap ketidü, Tikənlər astida ular dündüyip olturnixidü; **8** Nadanlarning, nam-abruiyisizlarning balılıri, Ular zemindin sürtoğay həydiwetilən. **9** Mən hazır bolsam bularning həjwiy nahxisi, Hətta söz-qeqikining dastiki bolup kəldim! **10** Ular məndin nəprətlinip, Məndin yırak turup, Yüzümgə tükürüxtinmu yanmaydu. **11** Qünki [Huda] mening hayat rixtimi üzüp, meni japaqa qemdürgən, Xuning bilən xu adəmlər alımda tizginlərini eliwtəkn. **12** Ong yenimda bir top qırprändə yaxlar ornidin turup, Ular putumni turoqan yeridin ittirwətməkqi, Ular sepiliromo hujum palämpəylərini ketürüp turidu; **13** Ular yolumuñ buzuwetidü, Ularning həq yələnqüki bolmismi, Halakitimiñ ilgiri sūrməktə. **14** Ular sepilning kəng bestik yajidin besüp kirgandak kirixidü; Wayramılık mindin paydilinip qong taxlardak domilap kirixidü. **15** Wəhjimilər burulup meni eż nixani kılqan; Xuning bilən hərmitim xamal etüp yok bolqandək həydiwetildi, Awatqılıkımız bulut etüp kətkəndək etüp kətti. **16** Həzir bolsa jenim qaqidin teküllüp kətkəndək; Azablık künələr meni tutuwaldi. **17** Keqilər bolsa, manga səngəklirimiñ qoñ sanjimakta; Aqrıklırim meni qıxləp dəm almaydu. **18** [Aqrıklar] zor küqi bilən manga kiyim-keqikimdək boldi; Ular kənglikimming yakışıdək manga qaplixwaldi. **19** Huda meni sazlıkka taxliwətkən, Mən topa-qangoşa wa küləgə ohxax bolup kəldim. **20** Mən Sanga nalə-pəryad ketürəktiman, Bırak San manga jawab bərməysən; Mən ornumdin tursam, San pekətlə manga karapla koysan. **21** Sən eżgirip manga bir zalim boldung; Kəlulgning küqi bilən manga zərbə kılıwatisən; **22** Sən meni ketürüp Xamaloja mindürgənsən; Boran-qapkunda təəllükətimni yok kılıwətkənsən. **23** Qünki Sən meni ahirida elümgə, Yəni barlıq hayat igilirininq «yoqılıx eyi»gə kəltürüwatisən. **24** U halak kılqan waktida kixilər nalə-pəryad ketürsimi, U kolini uzatkanda, duaning dərwəkə heqkəndək nətijsi yok; **25** Mən künürlü tas kixi üçün yioqlap [dua kılqan] əməsəm? Namratlar üçün jenim azablanmidim? **26** Mən özüm yahxılık kütüp yürginim bilən, yamanlık kelip kəldi; Nur kütkinim bilən, karangoşluk kəldi. **27** Iqim kazandak kaynap, aramlıq tapmaywatidu; Azablık künələr manga yüzləndi. **28** Mən kuyax nurini kerməyim karidap yürməktimən; Halayıq arisida mən ornumdin turup, nalə-pəryad ketürimən. **29** Mən qılberilərgə kərindax bolup kəldim, Hıwkuxlarning həmrahı boldum. **30** Teram kəriyip məndin ajrap ketiwatidu, Səngəklirim kızıñçın keyüp ketiwatidu. **31** Qıltarımmdın matam mərsiysi qıçıdu, Neyimning awazı həza tutkuqlarlung yioqisoja aylinip kəldi.

31 «Mən kəzüm bilən əhdiləxkən; Xuning üçün mən
kəndakmu kızlarqa həwəs kılıp kəz taxlap yürəy? 2
Undak kılsam üstümdiki Təngridin alidioqan nesiwəm nəmə
bolar? Həmmigə kədirdin alidioqan mirasim nəmə bolar? 3
Bu gunahning nətijisi həkəkaniysızlarqa bala-kaza əməsmü?
Kəbihlik kıləqanlarqa küləpt əməsmü? 4 U mening yollırımmı
kerüp turidü əməsmü? Hərbir kədəmlirimni sanap turidü
əməsmü? 5 Əgər sahtılıkka həmrəh bolup mangıqan bolsam'ıdı!
Əgər putum aldamqılıq bilən billə boluxkə alidioqan bolsa, 6
(Mən adillik mizaniqa koyulqan bolsam'ıdı! Undakta Təngri

sysibiszlikimdin həwər alalaytti!) 7 Əgər kədimim yoldın qıkkən bolsa, kənglüm kezümgə əgixip mangojan bolsa, əgər қolumqa hərkəndək daqı qaplaxkan bolsa, 8 Undakta mən teriənni baxka birsı yesun! Bihlirim yulunup taxliwetilsün! 9 Əgər əlbəm malum bir ayaldın azdurulqan bolsa, Xu niyətə koxnamning ixik alıldı paylap turoqan bolsam, 10 Əz ayalim baxxılarning tüğminini tartidiqan künğə kalsun, Baxxılar uni ayak astı kilsun. 11 Qünki bu əxəddiy nomusluk gunahıtur; U sorakçılar tripidin jazalinxı kerəktür. 12 [Bu gunah] bolsa adəmni halak kılouqı ottur; U menin barlıq tapkanlırimni yulup aloqan bolatti. 13 Əgər kulumning yaki dedikimning manga karita ərzi bolqan bolsa, Ularning dəwasını kezümgə ilmiqan bolsam, 14 Undakta Təngri meni sorakqa tartıxka ornidin turoqanda kəndək kılımın? Əgər U məndin soal-sorak alımən dəp kəlsə, Mən Uningoja kəndək jawab berimən? 15 Meni baliyatlıkuda apiridə kılouqı ularnimu apiridə kılouqın əməsmu. Mən bilən u ikkimizni anılırimizning baliyatlıkusida tərəlditügű bir əməsmu? 16 Əgər miskinlərni ez arzumıtlıridin toşqan bolsam, Əgər tul hotunning kez nurini karangoqluxturoqan bolsam, 17 Yaki əzümmüng bir qıxləm nenimni yaloquz yegən bolsam, Uni yetim-yesir bilən billa yemigən bolsam. 18 (Əmaliyətə yax waktimdən tartıp oqılı ata bilən billa bolqandək umu mən bilən billa turoqanidi, Apamning korsikidin qikkəndin partipla tul hotunning yelənqüki bolup kəldim), 19 Əgər kiyim-keqək kəmlikidin halak bolay degən biri, Yaki qapansız bir yoksuloja karap olturoqan bolsam, 20 Əgər uning bəlliri [kiyimsiz kəlip] manga bəht tilimigən bolsa, Əgər u közilirimning yungida issinmioqan bolsa, 21 Əgər xələr dərəwazisi aldida [[Həküm qıkarəqanlar arısida] menin yelənqüküm bar] dəp, Yetim-yesirərəqəziyanıq kılıxka kol kətirğən bolsam, 22 Undakta mürəət təsəjüdini ajrilip qıxsun! Bilikim tığisidin sunup kətsun! 23 Qünki Təngri qıxürgən balayı*apət meni körkənqəz salımkə idi, Uning həywıtitindən undak ixlərni kət'iy kılalmayıttim. 24 Əgər altunoq aixinip uni ez tayanganı kılouqan bolsam, Yaki sap altunoq: «Yelənqükümsən!» degən bolsam, 25 Əgər bayılıklırim zor bolqanlıigidin, Yaki қolum aloqan oqəniyiməttin xadlinip kətkən bolsam, 26 Əgər mən kuyaxning julasını qaqqanlıkını kərüp, Yaki aynıng aydingda mangojanlıkını kərüp, 27 Kənglüm astirtın azdurulqan bolsa, Xundakla [bularoja qoqunup] aqzım kolumni seyqən bolsa, 28 Bumu sorakçı alıldı gunah dəp hesablinatti, Qünki xundak, kılouqan bolsam man yukirida turoquqi Təngriğə wapasızlıq kılouqan bolattim. 29 Əgər manga nəprətləngən kixinining əhalikitigə kariqinimda xadlinip kətkən bolsam, Bexiəja küləp qıxkənlikidin huxal bolqan bolsam — 30 (Əmaliyətə u tıgxusun dəp kərəqəp, uning elümini tiləp aqzımmi gunahı etküzüxkə yəl koymıqənman) 31 Əgər qedirimidikilər mən tooruluk: «Hojayinimizning dastihinidin yep toyummiyoqan keni kim bar?» demigən bolsa, 32 (Musapirlardin koqida қalolını əzaldın yoktur; Qünki ixikimni hərdaim yoluqılar oqıq ekip kəlgənəmən) 33 Əgər Adəm'atımızdək itaətsizliklirimini yapkan, Kəbihlikimni kənglümə yoxuroqan bolsam, 34 Həmdə xuning üçün pütkül halayıq alıldı uning axkarlinixinidin körkəp yürgən bolsam, jəmiyətning kəmətsitixləri manga wəhirmə kılouqan bolsa, Xuning bilən mən talaqə qıkmay yürgən bolsam, ... 35 — Ah, manga kulaq saloqı birsı bolsıdı! Mana, imzayimni koyup berəy; Həmmigə Kadir manga jawab bərsün! Rəkibim menin üstündüm ərz yazsun! 36 Xu ərzin zimməmə artıttım əməsmu? Qoqum tajlərdək bexiromoja kiyiwalıttim. 37 Mən Uningoja kədəmlirimning pütün sanını həsablap berəttim; Xalzadidək mən Uning aldiqə barattim. 38 Əgər ez etizlirin

manga karxi guwaḥ bolup qukan ketürsə, Uning qünsəkliri bilən birgə yiojaxsa, **39** Qünki qıkarojan mewisini hək təlimay yegan bolsam, Həddigərlərni halsizlandurup nəpisini tohtatkan bolsam, **40** Undakta buoqdayning ornida xumbuya eßsun! Arpining ornida məstək eßsun. Mana xuning bilən [mən] Ayupning sözləri tamam wəssalam!»

32 Xuning bilən bu üq kixi Ayupka jawab berixtin tohtidi; qünki ular Ayupning karixida ezini həkkənisi dəp tonuydioqanlığını bildi. **2** Andin Buzilik Ramning ailisidin bołożan Barahalning oqlı Elihu isimlik yigitning oqazipizi kozojaldı; uning oqazipizi Ayupka karita kozojaldı, qünki u Hudani əməs, balki ezzini toqra hesablıqanıdi; **3** Uning oqazipizi Ayupning üq dostliriojumu karitildi, qünki ular Ayupka rəddiya bərgüdük söz tapalmay turup, yənilə uni gunahkar dəp bekitkənidi. **4** Birak Elihu bolsa Ayupka jawab berixni kütükənidi, qünki bu tətəylənning kərgən künləri əzidin kəp idi. **5** Elihu bu üq dostning aqzıda həqkəndək jawabi yoklukını kərgəndin keyin, uning oqazipizi kozojaldı. **6** Xuning bilən Buzilik Barahalning oqlı Elihu eçiq eçip jawabən mundaq dedi: — «Mən bolsam yax, silar bolşanglar yaxanqanıslər; Xundak boloqjaqka man tartınıp, bilgənlirimi silərgə ayan kılıxtnı körkup kəldim. **7** Mən: «Yexi qong bolqanlar [awwal] sezləxi kerək; Yıllar keçəysə, adəməgə danalıknı egitidü», dəp karayttim; **8** Birak hərbiər insanda roh bar; Həmmigə Kadirning nəpisini uni ekił-idraklik kiliq yorutidu. **9** Lekin qonglarning dana boluxi natayin; Kerilarning toqra həküküm qıkaraliximu natayin. **10** Xunga mən: «Manga kulak selinglar» deymən, Mənmu ez bilginimni bayan əyləy. **11** Mana, silər toqra sözələrni izdəp yürginlarda, Mən sözəliringlərni kütükənmən; Silərning munazirənglərə kulak salattı; **12** Xundak, silərgə qin keşglüməndin kulak saldim; Birak silərdin həqkəysinglər Ayupka rəddiya bərmidinqilər, Həqkəysinglər uning sözələrini qarışdırıb, bərəlmidinqilər, **13** Silər: «Həkkətən dənəlik taptuk!» deyəlməysilər; İnsan əməs, bəlkı Təngri uningoja rəddiya kılıdu. **14** Uning jənggə tizişlən hujum sözələri manga karıtolan əməs; Həm mən bolsam silərning gəplirinər boyıq uningoja jawab bərməyəm **15** (Bu üçqayın həyranuňħəs bolup, kəyta jawab berixmidi; Həmmərək sözələrdən uquq kətti. **16** Mən kütüp turattım, qünki ular gəp kilmidi, bəlkı jimjit əra turup kəyta jawab bərmidi); **17** Əmdi əzümmüng nəwitiđə mən jawab berəy, Mənmu bilginimni kersitip berəy. **18** Qünki dəydiqan sözələrim liq toldı; Iqimdiķi Roh, manga türkə boldi; **19** Mana, korsikim eqilmioqan xarab tulumioq aohxaydu; Yengi xarab tulumluları partlap ketidiqoandək partlaydiqan boldi. **20** Xunga mən söz kiliq iqimni boxitay; Mən ləwlirimni eçip jawab berəy. **21** Mən həqkiməgə yüz-hatırə kilmaymən; Wə yaki həq adəməgə huxamat kilmaymən. **22** Mən huxamat kılıxını eğənmigənəmən; undak bolidiqan bolsa, Yaratkuqum qokum tezla meni elip ketidü.

33 «Əmdidlikə, i Ayup, bayanlırimoja kulak saloqaysən, Sözəliringin həmmisini anglap qıkkaysan. **2** Mana hazır ləwlirimni aqtırm, Aqzımda tilim gəp kılıdu. **3** Sözəliring kənglüməndə durus bolidu, Ləwlirim sap bołożan təlimni bayan kılıdu. **4** Təngrinin Rohı meni yaratkan; Həmmigə Kadirning nəpisi meni janlanduridu. **5** Jawabıng bolsa, manga rəddiya bərgin; Sözəliringni aldimoja səpkə koyup jənggə təyyar turojın! **6** Mana, Təngri alidda mən sanga ohxax bəndimən; Mənmu laydin xəkkiləndürülüp yasaloqanınan. **7** Bərħak, mən sanga həq wəhima salmakçı əməsəmən, Wə yaki mən saloqan yük sanga besim bolmaydu. **8** Sən dərəwəkə kəlikimoja gəp kıldingki, Əz awazing bilən: — **9** «Mən həq itaətsiz bolmay pak bolimən; Mən

sap, məndə həq gunah yok... **10** Mana, Huda məndin səwəb tətip hujum kılıdu, U meni Əz düxmini dəp kərəydi; **11** U putlirimni kixənlərgə salıdu, Həmmə yollırımnı kəzitip yürüdü» — degenlikningi anglidim. **12** Mana, mən sanga jawab berəyki, Bu ixta geiping toqra əməs; Qünki Təngri insandın uluqdır. **13** Sən nemixkə uning bilən dəwalixit: — U Əzi kılıqan ixliri toqqruluk həq qıqxanqa bərməydi» dəp yürisən? **14** Qünki Təngri həkkətən gəp kılıdu; Bir kətim, ikki kətim, Lekin insan buni səzməydi; **15** Qüx kərgəndə, keşidiki qayibanə alamətə, — (Qattik uyku insanları başkanda, Yaki orun-kərpiliridə ügdək başkanda) — **16** — Xu qaoqlarda U insanların kulikini aqidi, U ularqa bərgən nəsihətni [ularning yürükigə] möhürleydi. **17** Uning məksitti adamlərni [yaman] yoldın yanduruxtur, Insanni takəbburluktin saklaxtur; **18** Buning bilən [Huda] adəmning jenini kəz yətməs həngidin yandurup, saklaydu, uning həyatını kılıqlinixtin kooşdaydu. **19** Yaki bolmisa, u orun tutup yetip kələmənə aqırıq bilən, Səngəklərini ez-ara sokuxturup biaram kiliç bilən, Terbiyə kəlinidü. **20** Xuning bilən uning pütün wujudi taamdin neprtlinidü, Uning jeni hərəhil nazunemətlərindən kəqidü. **21** Uning eti kezdiñ yoklıp ketidü, Əslidə kərünməydiqan səngəkləri bərtüp qıçıdu. **22** Buning bilən jeni kəz yətməs həngəja yekin kəlidü, Həyati hələk kılıqnuqı pərixtılərgə yekinlixidü; **23** Birak, ağar uning bilən bir tərəptə turidiojan kelixtürgüqi bir pərixtə bolsa, Yəni mingining iqidə birsə bolsa, — İnsan balısqıja toqra yoluñ kersitip beridiojan kelixtürgüqi bolsa, **24** Undakta [Huda] uningoja xəpkət kersitip: «Uni həngidin qüxtüp ketixtin kütküzup koyojin, Qünki Mən nıjat-kutuluxka kapalat aldim» — dəydu. **25** Buning bilən uning ətləri balılık wəktidikidin yumran bolidü; U yaxlıqıja kəytiđidü. **26** U Təngriga dua kılıdu, U xəpkət kiliq uni kobul kılıdu, U huxal-huram tentənə kiliq Uning didarini kəridü, Həmdə [Huda] uning həkkəniliyini eziqə kəyturidü. **27** U adəmlər aldida küt eytip: — «Mən gunah kıldırm, Toqra yoluñ burmiliojanmən, Birak tegixlik jaza manga berilmidi! **28** U rohümni həngəja qüxtüp kütküzdi, Jenim nurni huzurluinip kəridü» — dəydu. **29** Mana, bu əməllərning həmmisini Təngri adəmni dəp, ikki həttə üq mərtəm ayan kılıdu, **30** Məksiti uning jenini həngidin yandurup kütküzuxtur, Uni həyatlık nuri bilən yorutux iqtindür. **31** I Ayup, manga kulak saloqaysən; Ünütüngi qıckarma, mən yəna söz kiliy. **32** Əgər sözəliring bolsa, manga jawab kiliwərgin; Səzligin! Qünki imkaniyatı bolsa mening seni akilıqum bar. **33** Bolmisa, meningkini anglap oltur; Süküt kiliçin, mən sanga danalıknı egitip koyay.

34 Elihu yəna jawabən mundaq dedi: — **2** «İ danixmənlər, Sözəliringin həmmisini anglangılar, I tajiriba-sawaklıq adamlər, manga kulak selinglər. **3** Eojiz taam tetip bəkqəndək, Kulak seznıng təmininə sinap bacıdu. **4** Əzimiz üçün nemining toqra bolidiojanlığını baykəp tallayı; Arimizda nemining yahxi bolidiojanlığını biləylil! **5** Qünki Ayup: «Mən həkkənidyurman», Wə: «Təngri mening həkkimini bulap kətkən» — dəydu. **6** Yəna u: «Həkkiməziyanı yətküzidiqan, yaloqan gəpni kılıxım toqrimu? Həq asiylikim bolmioqını bilən, manga sanjiloqan ok zəhmigə dawa yok» — dəydu, **7** Kəni, Ayupka ohxaydiqan kim bar?! Uningoja nisbətən baxxılarnı həkərətləx su iqtəndək addiy ixtur. **8** U əkbəlilik kılıqulıqları qəmərləhələk bolup yürüdi, U rəzillər bilən billa mangidü. **9** Qünki u: «Adəm Hudadin seyinse, Bu uningoja həqkəndək paydısı yok» dedi. **10** Xunga, i danixmənlər, manga kulak selinglər; Rəzilik Təngridin yırakta tursun! Yamanlıq Həmmigə Kədiridin neri bolsun! **11** Qünki U adəmning kılıqanlarını eziqə kəyturidü, Hər bir adəməgə əz yoli boyiqə tegixlik nesiwə tapkuzidü. **12** Dərħəkikət,

Təngri həq əskilik kılmayıdu, Həmmigə Kadir həkümni hərgiz burmilimaydu. **13** Kim Uningoja yər-zeminni amanət kılɔqan? Kim Uni pütkül jahanni baxkuruuxka təyinlidir? **14** U pəkət kənglidə xu niyətni kilsila, Əzining Rohini həm nəpisini Əziga kəyturuwalsıla, **15** Xuan barlıq at ığılırlı birgə nəpəstin əlidü, Adəmlər topa-qangoja kəytidü. **16** Sən danixmən bolsang, buni anglal Sezlirimming sadasiqə külək sal! **17** Adalətkə eq boloquqı həküm sürələmdü? Sən «Həmmidin Adil Boloquqi»ni gunahkar bekitəmsən?! **18** U bolsa padixaħlıni: «Yarimas!», Metiwarlərni: «Rəzillər» deyiqidur. **19** U nə əmirlərgə həq yüz-hatır kilmaydu, Nə baylarnı kəmbəqəllərdin yukırı kərməydu; Qünki ularning həmmisini U Əz kəli bilən yaratkandur. **20** Kəzni yumup aqkəqə ular etüp ketidü, Tün yerimida həlkələrə təwrinin dunyadın ketidü; Adəmning kolisi uluqolar elip ketilidü. **21** Qünki Uning nəzəri adəmning yollırıning üstüda turidu; U insanning bar kədəmlərini kərüp yürüdü. **22** Xunga kəbihlik kiloquqlarqa yoxurunoqudək həq karangoşluk yoxtur, Hətta əlümning sayisidimə ular yoxurunalmayıdu. **23** Qünki Təngri adəmlərni aldioja həküm kiliqxə kəltərətix üçün, Ularnı uzunojıqə kezitip yürütxining hajiti yoxtur. **24** U küqlükərləri təkxürüp olturmayla parə-parə kiliwetidü, Həm baxkılarnı ularning orniqə koyidü; **25** Qünki ularning kiloqanlıri uningoja enik turidu; U ularnı keqidə eriwtidü, xuning bilən ular yanjılıdu. **26** U yamanınları halayık alıda qaqtılojandək ularnı uridu, **27** Qünki ular uningoja ağıxixtin bax tərtəkən, Uning yollırıdin heqbirini həq atıwarlimıqan. **28** Ular xundak kiliq miskinlərning nala-pəryadını Uning aldioja kırğızidü, Xuning bilən U eziqüqilərning yalwuruxini anglaydu. **29** U süküttə tursa, kim aqorinip kakxisun. Maylı aldin, maylı xəstətin bolsun, Əgər U [xəpkitini kərsətməy] yüzini yoxuruwalsala, kim Uni kəralisun? **30** Uning məksəti iplaslar həkümərənlək kilmisün, Ular əl-əhəlini damıqə qüxtürmisiş degenliklər. **31** Qünki buning bilən ulardın birsi Təngrigə: «Mən təkəbburluk kiloqanməm; Mən tooprını yəna burmilimayməm; **32** Əzüm bilmigimimni manga eğitip koyqaysən; Mən yamanlık kiloqan bolsam, mən kaya kilmayməm» — desə, **33** Sən Uning bekitkinini rət kiloqanlıking üçün, U pəkət sening pikring boyiqila insanning kiloqanlırinı Əziga kəyturuxi kerəkmə. Mən əməs, sən kərər kiliqxıng kerəktür; Əmdi bilgənlirinə bayan kilsangqu! **34** Əkli bar adəmlər bolsa, Gepimni angliojan dana xiki bolsa: — **35** «Ayup sawatsızdək gəp kıldı; Uning sezliridə əkili-parasattın asar yox» — dəydu. **36** Ayup rəzil adamlardək jawab bərgənlilikidin, Ahiroqıqə sinalsın! **37** Qünki u əz gunahınını üstigə yəna asiylikni koxidü; U arimizda [əhənat bilən] qawak qelip, Təngrigə karxi sezlərni kəpəytməktə.

35 Elihu yənilə jawab berip mundak dedi: — **2** «Sən muxu gepingni, yəni «Həkkəniliyikim Təngrininə kədəm» — deyinənini toqra dap kərəmsən? **3** Xundak boloqanlıki üçün sən: «Həkkəniliyikning manga nəmə paydisi bolsun? Gunah kilmiojinimning gunah kiloqinimoja kariqanda artukqılık nədə?» — dəp soridinq. **4** Əzüm sezlər bilən sanga [jawab berəy], Sanga həm sən bilən billə boloqan ülpətlirinqə jawab berəy; **5** Asmanlarqa karap bakkın; Paləktiki bulutlarqa səpsalojin; Ular səndin yukiridur. **6** Əgər gunah kiloqan bolsang, undakta Təngrigə kayısı ziyanqəlxını kılalaytting? Jinayetlirinq kəpəysimu, undakta uningoja kəndək ziyanınları salalar iding? **7** Sən həkkəniliyik boloqan təkirdim, Uningoja nəmə berələyätting? U sening kolungdin nemimə alar-hə? **8** Sening əskilərlərinq pəkət səndək bir insanqıla, Həkkəniliyik bolsa pəkət insan balılıriqıla təsir kılidü, halas. **9** Adəmlər zulum kəpiyip kətkənlilikidin yalwuridu; Küqlükərlərning besimi tüpəylidin

ular nalə-pəryad kətəridü. **10** Birak həqkim: «Keqilərdə insanlarqa nahxa ata kiloquqı yaratkuqum Təngriyi nədin izdixim kerək?» deməydu. **11** Uning bizgə eğitidiojinə yər-zemindiki haywanlarqa eğitidiojinidin kəp, Həm asmandı uqar-kanatlarqa eğitidiojinidin artuk əməsmə? **12** Ular nalə-pəryad kətəridü, birak razıl adəmlərning həkawurlukining təsiri tüpəylidin, Uni Huda ijabət kilmaydu. **13** Bərəhək, Təngri kuruq duaqa külək salmışan yerdə, Həmmigə Kadir muxularqa əhəmiyyət bərmigən yerdə, **14** Sən: «Mən Uni kərəlməymən» desəng, [U kəndək külək salsun]? Dəwaying tehi Uning aldida turidu, Xunga Uni kütüp turoqin. **15** Birak U hazır [towa kılıx pursiti berip], Əz qəzipini tehi tekmiqən əhəwalda, Ayup özininq təkəbburlukını bilməmdiqəndə? **16** Qünki Ayup kuruq gəp üçün aqzını aqkan, U tuturıksız sezlərni kəpəytəkən».

36 Elihu sözünü dawamluxturup mundak dedi: — **2** «Meni birdəm sezligili koysang, Mən yəna Təngrigə wakalıtən kiliqiojan səzümmüng barlıkını sanga ayan kılıman. **3** Bilimni yıraklarda elip kəltürimən, Adəmlərni Yaratkuqumı həkkəniliy dəp hesablaydiqan kılımən. **4** Mening gepim həkkikətən yaloqan əməstur; Bilim mukəmmalı biri sən bilən bille bolidu. **5** Mana, Təngri deyər uluqdır, Birak U həqkimni kəmsitəməydu; Uning qüixinixi qonqurdu, məksətidə qing turidu. **6** U yamanınları hayat saklımyadu; Birak eziqənlər üçün adət yürgüzidü. **7** U həkkəniliyərəndən kezini elip kətməydi, Balkı ularnı mangajığa padixaħħalar bilən təhətta olturqozidu, Xundak kılıp ularning mərtiwişi üstün bolidu. **8** Wə əgər ular kixənləngən bolsa, Japaning asaritigə tutulqoqan bolsa, **9** Undakta U ularqa kiloqanlırını, Ularning itaatsizliklirini, Yəni ularning kərəngləp kətkənlilikini eziqirigə kərsətən bolidu. **10** Xuning bilən U kulaqlarını tərbiyigə ekip koyidu, Ularnı yamanlıktın kəytixkə buyruydu. **11** Ular külək selip Uningoja boyunsıla Ular [kələqən] künklərini awatqılıkta, Yillirini huxlukta etküzidü. **12** Birak ular külək salmışa, kiliqlınpıqın dunyadın ketidü, Bilməsiz hələdə nəpəstin tohətə kəlidü. **13** Birak kəngligə iplaslıkni pükkənlər yənilə adawat saklaydu; U ularqa asarət qüxtürəndimə ular yanılıla tilawət kilmaydu. **14** Ular yax turupla jan üzidü, Ularning hayatı bəqqiwallar arısında tügəydu. **15** Birak U azab tartıqıllarını azablardın bolqan tərbiyə arkılık kütküzidü, U ular har boloqan waktida ularning küləkini aqidu. **16** U xundak kılıp senimə azarning aqzidin kistangqılık yok, kəng bir yərgə jəlp kiloqan bolatti; Undakta dastihininq mayoja toldurulqoqan bolatti. **17** Birak sən hazır yamanınlara kərəfiləqan tegixlik jazalarqa toldurulqoqan; Xunga [Hudaninq] həkümü həm adalitəni seni tutuwaldı. **18** Olaşipqıngning kəyənəp ketixininq seni mazakqa baxlap koyuxidin huxyar bol; Undakta hətta zor kapalətmə seni kütuxaldımyadu. **19** Yaki bayılıkiring, Yaki kütüqning zor tixixliri, Əzüngni azab-əkubəttin neri kılalımdı? **20** Keqiqə ümid bəqqlıma, Qünki u qaqqda həlk eż ornidin yokılıp ketidü. **21** Huxyar bol, eeskilikka burulup kətmə; Qünki sən [kəbihlikni] dərdkə [səwrı boluxning] ornida tallıqılsan. **22** Mana, Təngri küt-qədərli tüpəylidin üstündür; Uningdək eğətküqi barmu? **23** Kim Uningoja mangidiojan yolni bekitip bərgənlidi? Wə yaki Uningoja: «Yaman kılding?» deyixikə petinalaydu? **24** Insanlar təbrikələydiqan Hudaninq əməllirini uluqlaxnı untuma! **25** Həmmə adəm ularnı kərgəndür; İnsan balılıri yıraktın ularqa karap turidu. **26** « — Bərəhək, Təngri uluqdır, biz Uni qüxinəlməyiz, Uning yillırıning sanını təkxürüp enikliqili bolmaydu. **27** Qünki U sumi tamqılardın xümrüüp qikiridü; Ular parqa aylınp andin yamoqur bolup yaqıldı. **28** Xundak kılıp asmanlar [yamqıqlarını] kuyup berip, İnsan balılıri üstigə molqlıq yaqdurduru. **29** Birak kim

bulutlarning tokuluxini, Uning [samawi] qediririning gümbür-gümbür kılıdojanlışını qüixinleşusun? **30** Mana, U qakmik bilən astrapini yoruk kılıdu, Hətta dengiz taktinimü yoruk kılıdu. **31** U bular arkılık halklar tıstdıñ həküm qıkırıdu; Həm ular [arkılıkmu] mol axılık beridü. **32** U kollırını qakmak bilən toldurdu, Uningoşa uridiqan nixanni buyruydu. **33** [Hudanıng] güldürməmisi uning kılıdojanlışını elan kılıdu; Hətta kalılarımı sezip, uni elan kılıdu.

37 Xundak, yürükimmu buni anglap təwrinip kətiwitatidu, Yürükim kepidin qıkip ketəy, dedi. **2** Mana anglojınal Uning herkiringən awazını, Uning aqzidin qıkıwtakan güldürməmə awazını angla! **3** U awazını asman astidiki pütkül yərgə, Qakmıkını yərning kərığışqə yətküzidü. **4** Qakməktin keyin bir awaz herkirəydu, Əz həywitining awazı bilən u güldürlüydu, Awazi anglınixi bilənlə həq ayanmaya qakməklərinimə koyuwetidü. **5** Təngri awazi bilən karamat güldürleydu, Biz qüxinəlməydiqən nuroqun kaltış ixlərni kılıdu. **6** Qünki u ərəqə: «Yərgə yao!», Həm həl-yeoqinoja: «Küqlük yamoqur bol!» dəydi. **7** U barlıq insanni ezininq yaratqanlıqını bilsun dəp, Həmmə adəmininq kolini bular bilən tosus koyidü; **8** Yawayı həyvanlar ez uwişioja kirip ketidü, Əz kənələqüsida turozulıldı. **9** Boran-qapqun kohikaptın kəlidü, Həm soquk-zimistən taratqıqi xamallardin kəlidü. **10** Təngrinin nəpisi bilən muz hasil bolidü; Bipayan sular ketip kəlidü. **11** U yənə koyuk bulutlaroja mol nəmlik yükleydi, U qakmək kətüradiojan bulutni kəng yeyip koyidü. **12** Ular pütktül yər-zemin yüzidə U buyruqan ixni ijrə kılıx üçün, Uning yolyoruklrı bilən həryakka burulıldı. **13** Yaki tərbiyə tayiki boluxi üçün, Yaki Əz dunyasi üçün, Yaki Əz rəhimdillikini kərsitix üçün U [bulutlarını] kəltüridü. **14** I Ayup, buni anglap koy, Təngrinin karamat əməllərini tonup yetip tük tur. **15** Təngrinin bulutlarını kəndak səpta turozqoşanlıqını biləmsən? Uning bulutining qakmıkını kəndak qaktüradiojanlıqınım biləmsən? **16** Bulutlarning kəndak, kılıp boxlukta müallək, turidıqanlıqını, Bilimi mukammal Bolqoquning karamətlərini biləmsən? **17** Həy, Uning kəndak, kılıp yər-zemini jənubdiki xamal bilən tinqəndurup, Seni kiyim-keqikingning ottək issitqinini biləmsən? **18** Sən Uningoja həmrəh, bolup asmanni huddi kuyup qıkarojan əynəktək, Mustəhkəm kılıp yayoqanmiding? **19** Uningoja nemini deyiximiz kərəklikini bizə egitip koyoj! Kərangoşulukımız tüپəylidin biz dəwayimizni jayida səpkə koyalnamyız. **20** Uningoja «Mening Sanga gepim bar» deyix yahxım? Undak degiqli adam yutulmay kalmaydu! **21** Əmdi xamallar kəlip bulutlarını tarkıtiwtidü, Bırak bulutlar arisidiki kuyax nuriqə adəmlər biwasitə karap turalmaydu. Kuyaxning altun rənggi ximal tərəptinim pəyda bolidü; Təngrinin həzurında dəxətlik həywət bardur. Həmmigə Kədirdińska bolsa, biz Uñi melqərliyilməyim; Kudrichti kəltistir, Uning adalitli uluq, həkkənəyiliqlik qongkur, Xunga U adəmlərə zulum kilmaydu. **24** Xunga adəmlər Uningdin korkidü; Kenglidə əzini dana qaoqlaydiqənlaroja U həq etibar kilmaydu».

38 Andin Pərvərdigar kara kuyun iqidin Ayupka jawab berip mundak dedi: — **2** «Nasılətni tuturksız sezler bilən hirələxtürgən zadi kim? **3** Ərkəktək belingni qing baqla; Xunda Mən səndin soray, Andin sən Meni həwərdar kıl! **4** Mən yər-zemini apirida kəlojinimda, sən zadi nədə idin? Bularını qüxəngən bolsang, bayan kiliwər. **5** Kim yər-zemining elqimini bekitkən? — Sən buni bilməməsən? Kim uning üstigə tana tartıp elqigən? **6** Tang səhərdiki yultuzlar billa kuiy eytixən waktida, Hudanıng oqulları huxallıqtın təntənə kılıxıqan waktida, Yər-zemining ulları nəgə paturuləşən? Kim uning burjək texini

salojan? 8 Balyiatkudin qikkandək, dengiz süyi besüp qikkanda, Kim uni dərwazilar iqiqə bənd kilojan? 9 Mən bulutni dengizning kiyimi kilojanda, Wə kap-karangojuni uning zakisi kilojanda, 10 Mən uning üçün pasıl kəskən wakitta, Uni qəkləp baldaklarnı həm dərwazilarını saloqanda, 11 Yəni uningqoja: «Muxu yərgiqə barisən, pasilden etmə, Sening təkəbbur dolkunliring muxu yərdə tohtisun» deyəndə, san nədə iding? 12 Sən tuoqlojandan beri səhərnı «Qık» dəp buyurup bəkənmişusən? Sən tang səhərgə ezi qikidiojan jayini kərsətkənmişusən? 13 Sən xundak kılıp səhərgə yər yəzining kərinimü yorutkuzup həküm sürgüziüp, Xundakla rəzzillərni titritip yər-zemindən kooqlatkuzojanmışusən? 14 Xuning bilən yər-zemir seqiçək layoja besiloqan mehür izliridək eżərgətlidü; Kiyən kiyimdək həmmə enik bolidü; 15 Həm xuning bilən rəzzillərning «nur» i ulardin elip ketilidü; Kötürülgən biləklər sundurulidü. 16 Dengizdiki bulaklaroja səpər kılıp yətkənmişusən? Okyanlarning kəridə mengip bəkənmişusən? 17 Ölümning dərwaziləri sanga axkarılanqanmu? Ölüm sayisining dərwazilərini kərgənmişusən? 18 Əkling yər-zemirning qonglukioja yətkənmişusən? Həmmisini bilgən bolsang enik bayan kıl! 19 Nur turuxluk jayoja baridiojan yol nədə? Kərangojulukning bolsa, əsliy orni nədə? 20 Sən [buni bili] ularını eż qebrasioja apıralımsən? Ularning eyiğə mangidiojan yollarını bilip yetələmsən? 21 Həə, rast, san bilisən, qünki san ularning qaçılıridin ilgiri tuoqloqansın, Künliringning səni dərhəkikət keptin keptur! 22 Kar qaçilanqan həzinilərə kirip kərdüngmu. Meldür ambirlirinimü kerüp baktıngmu? 23 Bularını azab-ökubətlük zamanıja kəldurdum, Jəng wə urux künü üçün təyyarlap koydum. 24 Qaçmaq deqən əndək yol bilən yerilidü? Xərk xamili yər yüzida kandak yol bilən tərkilidü? 25 Yamoqur kəlkünining qüxidiojan ənəlini qepip təyyarlıqan kimdu? Güldürməminin qaknılık üçün yol təyyarlıqan kimdu? 26 Xundak kılıp yamoqur həq adəm yok bołoqan yər yüziqə, Həq adəmətsəz dəxt-bayawanoja yaqdırululmamdu? 27 Xuning bilən qəlləxək, kurojak tuperklär kəndurulidü, Ot-qep bih urup kekləp qıkmadı? 28 Yamoqurning atisi barımı? Xəbənməni kim tuoqkandı? 29 Muz bolsa kimning balyatqusidin qikidu? Asmandiki ak kirawni bolsa kim dunyaoqa kaltırıdu? 30 Xu qaoğda su ketip taxtək bolidu, Qongkur dengizlarning yüzi ketip tutaxturulidü. 31 «Kəlb yultuzlar topi»ning baqlılimini baqlıyalımsən? Orionning rixtilirini boxitalımsən? 32 «On ikki Zodiak yultuz türkümülli»ni eż poslida elip qikiralamı? «Qong Eyiğ türkümü»ni Küqükları bilən yetəkliyələmsən? 33 Asmanın qanuniyətlərini bilip yətkənmişusən? Asmanın yər üstügə sırıldıqan həkümüllərini san bəlgiləp koyojanmu? 34 Sən awazingni ketürüp bulutlarojaqə yətkütüp, Yamoqur yaqdırup eżüngni kiyan-taxkınlaroja basturalamı? 35 Sən qakməklarnı buyurup eż yoloja mangdurlamı? Uning bilən ular: «Mana bız!» dəp sanga jawab berəmdü? 36 Adəmning iq-baqıroja danalıq beqıxləp kirgüzən kimdu? Əkiligə qüixinix kabiliyitini bərgən kimdu? 37 Bulutlarnı danalıq bilən sanıqan kim? Asmalardiki su tulumlını tekiđiojan kim? 38 Buning bilən topa-qanglarnı kəturiq uyul kıldırojan, Qalmılarnı bir-

bırıqqa qaplaqturqozqan zadi kim? 39 «Qıxi xır üçün ow oław yürülməsən, Xır küqüklirininq ixtihasını qanduramsən? 40 Ular uwiliridə zongziyip yürgün waktida, Qatqallıq iqidə turup tuzak köyüp, [sən ularoja olja berəlməsən]? 41 Yemi kəmqlı bolup, ezip etkili yırakqa ketil kələpəndə, Balılıri Təngriğə iiltija kılıp nala-poryad ketürgəndə, Taq қaoqılırlı həm balılırlı üçün yəmni təminligən kimdu?

39 Sən təqədiki yawa eəqkilərning қақан tuqidioğanlığını biləmsən? Jərənlərning balilioğanlığını kəzitip

bağışlamışsan? 2 Ularning boqaz bolojili nəqqə ay bozoğanlığını saniyalımsan? Ularning balılaydiğan waktidin həwiring barmu? 3 Ular kəddini püküp, yetip balılırını tuşladı, Ular əzidiki toloqakını qıkırıp taxlaydı; 4 Ularning balılırı küqlinip yetilidilər, Ular dalada eşti, [anisining] yenidin qıkıp kattıq kalmayıdu. 5 Yawa exəknı dalaqə köyutəp ərkinlikka qıçıraqan kim? Xax exəknı nohtilirini yexiwətəkəm kim? 6 Qəl-bayawanni uning əyi kılqanımən, Xorluknemu uning turaloşusı kılqanımən. 7 U xəhərning kiykas-sürənləridin yirak turup uni mazak kılıdu; U exəkqininq warkırıixinimə anglimaydı. 8 U taoqlarını eż yaylıkim dəp kezidü, Xu yərdiki həmmə gül-giyahını izdəp yürüdü. 9 Yawa kala bolsa hizmittingə kirixkə razi bolamdu? Sening okurungning yenida turuxka unamdu? 10 Yawa kalını tana bilən baqlap, tapka qüxtürələmsən? U sanga əgixip jilojılardan mengip tırna tərtamdu? 11 Uning küqi zor bozoğanlıkı üçün uningoşa tayinamsan? Əmgikinini uningoşa amanət kılamsan? 12 Danlıringni əygo kətürüp əkilixni uningoşa tapxuramsan? «[Danlırimni] haminimə yiojixtiridü» dəp uningoşa ixənəmsən? 13 Təgikux ənatlırını xadlik bilən kəkidi, Birak bular ləyləkning ənat uqlırı həm pəylirigə yetəmdü? 14 U tuhumlurını yərgə taxlap koyidü, Tuhumlurim topida issitilsün, dəydu. 15 Ularning tasadipiy dəssəlip yanjılıdiğanlığını, Dəlidiki birər həywanning asanla ularını dəssəp-qəyləydiğanlığını untuydu. 16 Balılırını ezinin əməstək baqırını kattık kılıdu; Uning tuqutuning ejri bikarəja ketidü, Birak u pişət kılmiqəndək turidü. 17 Qünki Təngri uni kəm əkil kılqan, Uningə danalıqı bərmigən. 18 Əhalibuki, u yığırrix alddıa məydisini yukirioja kətürindin, At həm atılıklarını kəmsitip mazak kılıdu. 19 Sən atka küq beqixliojanmıding? Sən uning boyñoqa yalpünüp turidiojan yayılıni kiygüzgənmidiing? 20 Sən uni həywəthlik purkuxlari bilən adəmni körkütidiojan, Qekətkidək səkrəyidiojan kılalamsən? 21 U əxəddiyilik bilən yər tatilap-zohqup, Əz küqidin xadlinip ketidü, Kərallik əoxun bilən jəng kılıxka atlinidü. 22 U körkunqə nisbətən külüpla koyidü, Həqnemidin körkmaydu; Kılıqning bisidin u yanmaydu. 23 Okdan, julalik nəyəz, Gerzimə uning yenida xarakxiydu. 24 U yərni aqıq həm oşəzə bilən yutuwetidü, [Jəng] kanayını bir anglapla həyajanlınip kİN-kinioja patmay ketidü. 25 Kanyalarning awazı bilənlə u: «Ayhay!» dəydi, U jəngni yiraktın purap bolidü. U sərkərdilərning towlaklärini, jəngqilərning warkıraxlırları huxallıq bilən anglaydu. 26 Sar səning əkling bilən uqamdu, Ənatlırını jənubkə karap kerəndü? 27 Bürküit buyrukung bilən yukirioja pərvaz kılıp kətürüləmdü, Uwisiyi yukirioja salamdu? 28 U əoram taxning tüstidə makanlıxidü, U taoqning qokkisişa konidü, Tik kiyanimu turaloşusı kılıdu. 29 Xu yərdin u owni paylap baykwalidü, Kəzəliri yırak-yırakları kezitidü. 30 Uning balılırı əkan xoraydu; Əltürülgənlər nədə bolsa, u xu yərdə bolidü».

40 Pərvərdigar Ayupka yənə jawabən: — 2 «Həmmigə Kədir bilən dəwalaxidiojan kixi uningoşa təriyə kılmaqımız? Təngriyi əyibligişi kixi jawab bərsən!» — dedi. 3 Ayup bolsa Pərvərdigərə jawabən: — 4 «Mən, mən həqnemiga yarımamışım; Sən qandaq jawab berələyman? Kolumn bilən aqzımnı etip gəptin əlavə; 5 Bir ketim dedim, mən yənə jawab bərməyman; Xundak, ikki ketim desəm mən kəyta səzliməyman» — dedi. 6 Andin Pərvərdigar kəra kuyun işidin Ayupka jawab berip mundak dedi: — 7 «Ərkəktək belingni qing baqla, Andin Mən səndin soray; Sən Meni həwərdar kılqın. 8 Sən dərwəkə Məning həkümimni püttünləy

bikarəja kətküzəmkimizən? Sən ezungni həkkəniy kılımən dəp, Meni natoqra dəp əyibliməkımız? 9 Sening Təngrinin bilikidək [küqlük] bir biliqing barmu? Sən Uningdək awaz bilən güldürliyələmsən? 10 Kəni, hazır ezungni xan-xərəp həm salap bilən beziwal! Həywət həm kərkəmlik bilən ezungni kiyindirüp, 11 Ojəzipingning kəhrini qeqip taxliojin, Xuning bilən hərbər təkəbburning kezığə tikilip karap, Andin uni pəsləxtürgin. 12 Rast, hərbər təkəbburning kezığə tikilip karap, Andin uni boysundurojin, Rəzillərni eż ornida dəssəp yər bilən yəksən kıl! 13 Ularını birgə topoja kəməp koy, Yoxurun jayda ularning yüzlərini kepən bilən etip koyojin; 14 Xundak kılalısan, Mən seni etirap kılıp mahtaymənki, «Ong əolung ezungni kutkuzidul!». 15 Mən səning bilən təng yaratkan begemotni kərəp koy; U kəlidək ot-qep yəydu. 16 Mana, uning belidiki kükqini, Korsaq muskulluridiki əkədritini hazır kərəp koy! 17 U kuyrukunu kədir dərihədik egidi, Uning yotiliridiki singirləri bir-birigə qing tokup koyulən. 18 Uning səngəkləri mis turubidəktür, Put-kolları temür qoşnaklarəja ohxaydu. 19 U Təngri yaratkan janıwarlarning bexidur, Pəkət uning Yaratkuisila uningoşa Əz kılıqını yekinlaxturalaydu. 20 Taoqlar uningoşa yeməklik təmirləydu; U yərdə uning yenida daladiki hərbər həyvanlar oynaydu. 21 U sədəpgül dərəhəlikining astida yatidü, Kəməxlik həm sazlıkning salxınıda yatidü. 22 Sədəpgüllükələr eż sayısi bilən uni yapidü; Əstəngdiki tallar uni orap turidü. 23 Kara, dərəya texip ketidü, birək u həq hədükəndə; Hətta İordandır bir daryamu uning aqzıqa ərkəxələp urulşımı, yənilə hatırjəm turiweridü. 24 Uning aldiqə berip uni tutkılı bolamdu? Uni tutup, andin burnını texip qılık etkizigili bolamdu?

41 Lewiatanni ərmənək bilən tartalamsən? Uning tilini arəjamqa bilən [baqlap] basalamsən? 2 Uning burnıqə şomux qüllənki kırğızələmsən? Uning engikini temür nəyəzə bilən texələmsən? 3 U sanga arka-arkidin iltija kılamdu? Yaki sanga yawaxlıq bilən səz kılamdu? 4 U sən bilən əhədə təzüp, Xuning bilən sən mənggə malay sıüpüdə kəbul kılalamsən? 5 Sən uni kükənqni oynatkəndək oynitəmsən? Dedəkiringning hüzuri üçün uni baqlap koyamsən? 6 Tijarətqılər uning üstidə sodilixamdu? Uni sədəqərlərgə belüxtürüp berəndü? 7 Sən uning pütkül terisəgə atarnayzını sanjiyalımsən? Uning bəxiqə qənggək bilən sanjiyalımsən?! 8 Kələngni uningoşa birlə təkətüzəndən keyin, Bu jəngni əsləp ikkinçi undak kılıqnuqı bolmaysan! 9 Mana, «[uni boysunduriman]» deşən hərkəndək ümید bilədiliktür; Hətta uni bir kəriplə, ümidsizlinip yərgə karap kəlidü əməsmə? 10 Uning jəniqə tegixə petinalaydiğan həqkim yoktur; Undakta Məning aldımda turmakçı bołogun kimdir? 11 Asman astidiki həmmə nərəs Məning tursa, Məning aldimoja kim kelip «manga tegixlikini bərginə» dəp bəkən ikən, Mən uningoşa kəyfuruxka tegixlikim? 12 [Lewiatanning] əzalıri, Uning zor küqi, Uning tütülixining güzəlliği tooruluk, Mən süküt kılıp turalmaymən. 13 Kim uning sawutluq tonini salduruwetalisun? Kim uning kox engiki iqiqə kiriwalalısun? 14 Kim uning yüz dərvazılırını aqalalısun? Uning qıxları etrapida wəhimə yatidü. 15 Kəsirəklirinən səpliri uning pəhridur, Ular bir-birigə qing qaplaxturulənən, 16 Bir-birigə xamal kirməs yekin turidü. 17 Ularning hərbəri eż həmrəhliqə qaplaxkəndur; Bir-birigə ziq yepixturulən, həq ayırlımastur. 18 Uning qızıxırıxləridin nur qaknaydu, Uning kezilri səhərdiki kəpəktəktür. 19 Uning aqzıdının otlar qıkıp turidü; Ot uqqunları səkrəp qıkidü. 20 Kəməx gülhanə qoyan kəynatwətən kazandin qıkkən hordək, Uning burun texxikidin tütün qıkıp turidü; 21 Uning nəpisi kəmürərni

tutaxturidu, Uning aqzidin bir yalkun qıkıldı. **22** Boynida zor kük yatidu, Wəhīmə uning alida səkrixip oynaydu. **23** Uning ətləri kat-kat birləxtürülüp qing turidu; Üstdikli [kasıraklırlı] yepixturulup, midirlimay turidu. **24** Uning yürüki bəsyni taxtak mustahkəm turidu, Hətta tügmənəng astı texidək məzmut turidu. **25** U ornidin kozqalsa, palwanlarmu korkup əlində; Uning tolojinip xawqunlixidin alakzadə bolup ketidu. **26** Birsi kiliqni uningoja tagküzsəmə, həq ünəmi yok; Nayza, atarnayza wə yaki qanggak bolsimu bəribir ünümsizdir. **27** U təmürni samandək, Misni por yaqaqtək qaoqlaydu. **28** Okya bolsa uni korkitip əqəkuzalmayıdu; Saloja taxlıri uning alida pahaloja aylinidu. **29** Tokmaklarmu pahaldək həqnəma həsablanmayıdu; U naya-xəxbərning tənglinixiga karap külüp koyidu. **30** Uning astı əşəri bolsa etkər sapal parqılıridur; U lay üstigə qong tirna bilən tatlıqandək iz kalduridu. **31** U dengiz-ökyanınları kazandək əynətiwitidü; U dengizin kazandığı mələhəmdək warakxitidü; **32** U mangsa mangojan yoli parkiraydu; Adəm [buزوqlarını kerüp] qongkur dengizni ap'ak qəqlik boway dəp oylap əlində. **33** Yər yüzidə uning təngdixi yoktur, U həq korkmas yaritilən. **34** U büyülərlər hərkəndikioja [jür'ət bilən] nəzər selip, korkmaydu; U barlıq məqərur hayvanlarning padixahıdır».

42 Ayup Pərvərdigar oja jawab berip mundak dedi: — **2** «Həmmə ixni kılalaydiqinini, Hərkəndək muddiayingni tosiwalılılı bolmaydiqinini bildim! **3** «Nəsilətni tuturuksız sezlər bilən hirələxtürən kim?» Bərlək, mən eziim qüxənmigən ixlarnı dedim, Mən əklim yətməydiqən tilsimat ixlarnı eyttim. **4** Anglap bakkaysən, sezləp berəy; Mən Səndin soray, Sən meni həwərdar kılıqlaysən. **5** Mən əklikim arkılık həwiringni anglojanmən, Biraq hazır kezüm Seni keriwatidu. **6** Xuning üçün mən eż-ezümdin nəprətlinimən, Xuning bilən topa-qanglar wə küllər arısında towa kildim». **7** Pərvərdigar Ayupka bu sezlərni kılıqandan keyin xundak boldiki, Pərvərdigar Temanlık Elifazoja mundak dedi: — «Mening ożipim sanga həm ikki dostungoja karap kozqaldı; qünki silər Mening toqramda əz kulum Ayup toqra sezligandək sezlimidinələr. **8** Biraq hazır eziüngər üçün yəttə torpaq həm yəttə koqkarnı elip, kulum Ayupning yenioja berip, eż-ezüngər üçün kəydürmə kürbanlık sunungular; kulum Ayup silər üçün dua kılıdu; qünki Mən uni köbul kılımən; bolmisa, Mən eż nadanlıklırlıqınları eżüngər oja kəyturup berəy; qünki silər Mening toqramda kulum Ayup toqra sezligandək toqra sezlimidinələr». **9** Xuning bilən Temanlık Elifaz, Xuhalıq Bildad wə Naamatlık Zofar üçqəylən berip Pərvərdigar ularqa deginidək kıldı; həmdə Pərvərdigar Ayupning duasını köbul kıldı. **10** Xuning bilən Ayup dostlıri üçün dua kılıwidı, Pərvərdigar uni azab-kiyinqılıklıridin kəyturup, əsligə kəltürdü; Pərvərdigar Ayupka burunkidin ikki həssə kep bərdi. **11** Xuning bilən uning barlık, aka-uka, aqa-singil wə uningoja ilgiri dost-aqjına boloqların həmmisi uning yenioja kəldi. Ular uning eyidə olturup uning bilən billsə tamağlandı; uningoja həsdaxlıq kiliçip, Pərvərdigar uningoja kəltürgən barlık, azab-əkubətlər toqrisida təsəlli berixti; həmdə hərbir adəm uningoja bir tənggidin kümüx, bırdın altun hələk berixti. **12** Pərvərdigar Ayupka keyinkı künliridə burunkidin keprək bəht-bərikət ata kıldı; uning on tət ming koyı, alta ming tegisi, bir ming koxluk kalisi, bir ming mada exiki bar boldı. **13** Uningdin yənə yəttə oşul, üç qız tuquldu. **14** U kızlırinining birinqisining ismini «Yemimah», ikkinçisining ismini «Kəziyə», üçüncüsining ismini «Kərən-hapuk» dəp koydu. **15** Pütkül zemində Ayupning kızlıridək xunqə güzəl kızlarnı tapkılı bolmayıttı; atisi ularını aka-ukilirı

bilən ohxax mirashor kıldı. **16** Bu ixlardın keyin Ayup bir yüz kırıq yıl yaxap, eż oçullırını, oçullırının oçullırını, hətta tətinçi əwlədkiqə, yəni əwrlilirinimə kərgən. **17** Xuning bilən Ayup yaxinip, künliridin kənaat tepip aləmdin etti.

Zəbur

1 Rəzillərning gəpi boyiqə mangmaydiqan, Gunahkarlarning yolda turmaydiqan, Məshirə kılqoquning ornida olturmaydiqan adəm bəht tapur! **2** Uning hursənliki pəkət Pərvərdigarning təwrat-kanunidilidur; U Pərvərdigarning ənənəni keqə-kündüz seçinip oylaydu. **3** U huddi erik boyiqə tikilən, Əz paşlıda mewisi beridioqan, Yopurmaklırları solaxmaydiqan dərəhətaktur; U nemila kilsə ronaq tapidu. **4** Rəzil adəmlər bolsa undak bolmas; Ular huddi xamal uqurıwətənən tozandaktur. **5** Xuning üçün rəzillər soraq kündə tik turulmaydu, Gunahkarlar həkkəniliarning jamaitidə həq bexini kətürüp turulmaydu. **6** Qünki Pərvərdigar həkkəniliarning yolini köngliga pükkan; Rəzillərning yoli bolsa yokıldı.

2 Əllər nemixkə quşan salıdu? Nemə üçün holkələr bikardın-bikar suyikəst olaydu? **2** Dunyadiki padixahlar səpkə tiziliş, Əməldarlar kara niyat aylıxip, Pərvərdigar wə Uning Məsihi bilən ərəfələr: — **3** «Ularning qəklimilirini qərtütwətaylı, Ularning asarətlərini buzup taxlaylı!» — deyixidu. **4** Asmandıa olturoquqi külüd, Rəb ularını mazak kılıdu; **5** Həm aqqikidə ularoqəsəz, Kəhəri bilən ularını wəhimigə selip: — **6** «Əzüməm bolsam Zionda, yəni mukəddəs teqimda, Əzüməm məsih kılıqan padixahını tiklidim». **7** «Mən [ərxətki] pərəmənni jakarlaymənki, Pərvərdigar manga: — «Sən Mening oqlum; Əzüməm seni bugünkü kündə tuoquldurdum; **8** Məndin sora, Mən sanga miras boluxka əllərni, Təəllükung boluxka yər yüzini qət-qətlirigə berimən; **9** Sən temür tayak bilən ularını bitqit kiliwetisən; Sapal qinini küküm-talxan kılıqandək, san ularını parə-parə kiliwetisən» — dedi». **10** Əmdi, həq padixahlar, əkildər bolungular! Jahəndiki soraqılar sawak elinglər; **11** Pərvərdigardin körkəx bilən uning hizmitidə bolungular; Titrək iqidə huxallininglar! **12** Ooqluning oqəzipininq kozojalmaslı üçün, Uni səyünglər; Qünki uning oqəzipi səlla kaynisa, Yolunglardıla hələk bolisilər; Uningqə tayanojanlar nəkədər bəhəltliktr!

3 Dawut ez oqlu Abxalomdin keqip yürgən künnlərdə yazoqan kuy: — I Pərvərdigar, meni kıştawat-kanınlar nəkədər kepiyi pətəkən, Mən bilən ərəfələr nemidegən kəp! **2** Nuroqunlar mən tooruluk: — «Hudanın uningoja həq nijat yoktur!» — deyixiyatidu. (Selah) **3** Birək Sən, i Pərvərdigar, ətrapimdi kalkandursan; Xan-xəripim həm beximni yələyişidursən! **4** Awazim bilən mən Pərvərdigaroqanıda kılımən, U mukəddəs teqidin işabət beridu. (Selah) **5** Mən bolsam yattim, uhlidim; Oyoqandım, qünki Pərvərdigar manga yar-yelək bolidu. **6** Meni körkəp səp tüzgən türmərligən adəmlər bolsimu, Mən ulardin körkməyən! **7** I Pərvərdigar, ornungdin tur! Meni kütküz, i Hudayim! Mening barlıq dütəxənlirrimning təstikigə saloqaysən; Rəzillərning qixlını qekiyətəkəsən! **8** Nijatlık bolsa Pərvərdigardindur; Bərikiting Əz həlkinqədə bolsun! (Selah)

4 Nəoqmıqilərning bəxioja tapxurulup, tarlıq sazlar bilən okulsun dəp, Dawut yazoqan kuy: — Mən nida kılıqinimda, manga jawab bərgəysən, I manga həkkəniliyim ata kılqoqı Huda! Besim astıda kələqanda Sən meni kəngriqiliğə qıqardıq; Manga mehîr-xərpək təkərsitip, duayimni angla! **2** I insan balılır, silər menin xan-xəripimni qəqanoqıqə ahanətəkə kaldurisilər? Qəqanoqıqə bılıdılıklını seyüp, Yalojanni izdəp yürisilər? (Selah) **3** Birək xuni bilip koyunglarki, Pərvərdigar ihlasmənlərni Əzığə has kılıqan; Mən Uningqə nida kılıqinimda, Pərvərdigar anglaydu. **4** Aqqikinqələrə berilip, gunah kilmangalar; Əz

ornunglarda yetip, kəlbinglarda qongkur oylinip, Stüküt kilinglər. (Selah) **5** Həkkəniliyik bilən kurbanlıkları kilinglər, Wə Pərvərdigaroja tayininglar. **6** Kəp həlk; — «Kim bizə yahxılık kərsitəlisün?» — dəp sorımaqtı; Jamalingning nuri üstütmizgə qüxsun, i Pərvərdigar! **7** Axılıq wə yengi xarabılırları molqılık boloqanlarning huxallıklıdını, Məning kəlbimni bəkrək huxallıqə toldurdung. **8** Mən yatay, həm hatırjəmlikə uhiyalılay; Qünki meni bihətərlikə yaxatkuqı pəkətlə Sən, i Pərvərdigar!

5 Nəoqmıqilərning bəxioja tapxurulup, nəylər bilən okulsun dəp, Dawut yazoqan kuy: — Məning sezlirmə qulak saloqaysən, i Pərvərdigar, Mening ahlirimoja kəngül bəlgəysən. **2** Kətürən pəryadırımlı angla, menin Padixahım, menin Hudayim, Qünki sangila dua kılımən. **3** I Pərvərdigar, sahərdə San awazimni anglaysən; Mən sahərdə eziünni Sanga karitiman, Yukarıqə kəz tikimən. **4** Qünki Sən rəzilliktin həzur alıouqı ilah əməsdursən; Yamanlıq hərgiz Sən bilən billa turulmaydu. **5** Poqı-təkəbburlar kezüngə aliddə turulmaydu; Kəbəhlik kılqoqılar həmmisi Sanga yirginqliktur. **6** Yaloqan sezlüqilərning həmmisini hələk kılısən; Pərvərdigar kənhor, aldamqı kixilərgə nəprət kılur. **7** Bırak mən bolsam, mehri-xəpkitininq kəngriqiliğindən eyüngə kirimən; Sanga boloqan əymininxtin mukəddəs ibadəthənəngə qarap sajda kılımən; **8** Məni eq kərgənlər tüپəlyidin Əz həkkəniliyik bilən meni yetəkligəysən, i Pərvərdigar; Yolungınlı alımda tüt kılıqın. **9** Qünki ularning aqzıda həqkəndək səmimiyyət yoktur; Ularning iki dənəsi bolsa pasıqlıktur, Ularning galları eqilən qəbridək sesiktr, Ular tili bilən huxamat kılıwati. **10** Ularning gunahını bekitkəysən, i Huda; Ular ez pilanlırlı bilən ezləri mollaq atsun; Uları əzlərinin nuroqunlioqan itaətsizlikləri bilən həyədəp qıqaroqaysən; Qünki ular Sanga asiylik kıldı. **11** Xundak kılqanda Sanga təyanojanlarning həmmisi xadlinidu; Ular məngüy xadlık bilən təntənə kılıdu; Sən ularını koçdaysən; Səning namingni seyənər senindin yayraydu. **12** Qünki Sən, i Pərvərdigar, həkkənili adəməgə bəht ata kılısən; Uni xapaiting bilən kələkən kəbi oraysən.

6 Nəoqmıqilərning bəxioja tapxurulup, tarlıq sazlar həm səkkiz tarlıq arfa bilən okulsun dəp, Dawut yazoqan kuy: — Pərvərdigar, oqəzipininq tutkanda meni əyiblimə; Kəhəring kəlgəndə meni ədəplimə. **2** Manga xapaat kılıqın, i Pərvərdigar, qünki mən zəiplixip kattim; I Pərvərdigar, meni sakaytkın, qünki menin ustıhanırim wəhimigə qıxtı. **3** Məning jenim dəhəxəlik dəkkə-dükkigə qıxtı; I Pərvərdigar, qəqanoqıqə xundak bolidu? **4** Yenimoja kayıt, i Pərvərdigar, jenimni azad kılqəysən, Əzgərməs muhəbbitinq üçün meni kütküzəqin. **5** Qünki elümdə bolsa Sanga seçinixlər yok; Təhətsaradakim Sanga taxakkürlərini eytsün? (Sheol h7585) **6** Məning uh tərtixlərimdən məqədurdum kalmıdı; Tün boyı orun-korpəmni keləq kılımən; Yaxlırim bilən kariwitimni qəktürimən. **7** Dərdərdin kezüm hərəlik pətəkən; Barlıq kükəndilirim tüپəlyidin kezüm kardin qıqıwatidu. **8** I kəbəhlik kılqoqılar, həmminglər məndin neri bolungular; Qünki Pərvərdigar yioja awazimni anglıdi. **9** Pərvərdigar tilawitimni anglıdi; Pərvərdigar duayimni işabət kılıdu; **10** Dütəxənlirrimning həmmisi yərəq karap kılıdu, ular zor parakəndiqiliğə duqar bolidu; Tuyuksız kəynigə yenip hijalətta kılıdu.

7 Dawutning «Xıggao»: — Kux isimlik bir Binyaminlikning səzləri tooruluk eytən kuy: — I Pərvərdigar, menin Hudayim, mən Sanga təyandım; Ulardin biri xirdək meni titma-

titma kılıwətmisun, Kütkəzəquqi yoklukidin paydilinip meni eziwətmisun, Meni barlıq kəoqliquqılardın kütkəzəjin, Ulardın halas kılıjin; **3** I Pərvərdigar Hudayim, əgər kolunda kəbəhlik kılıqan bolsam, əgər xundak kılıqan bolsam: — **4** Əgər mən bilən inak etkūqığa yamanlıq kəyturəjan bolsam, — (əksiqə mən bilən bikardin-bikar diixmənləxkənnimü kütkəzədum) — **5** — Undakta, düxmən meni kəoqlap tutuwalsun, U jenimni qaylep yar bilən yəksan kılısun, Xəhəritimni turprakka kəemsun! **6** I Pərvərdigar, oqəziping bilən ornungdin turoqin, Meni əzgənlərning kəhriqə takəbil turuxka kəddingni ruslioqin, Wə menin üçün oyojanoin; Sən sot wə həkümni bekitkənidingoq! **7** Həlkələrdin boloquent jamaət atirapingo olixidu; Sən ular üçün pələktiki ornungoqə kaytip barçaysan. **8** Pərvərdigar həlkələrning üstidin həküm qikiridu; I Pərvərdigar, ez həkkənliylikm boyiqə, Wə eziümdə boloquent duruslikim boyiqə, Manga həküm kılqarajaysan. **9** Ah, razıllörning yamanlıq ahiirlaxsun! Həkkənliy adəmni qinq turozujaysan; I, adəm kəlbilərini həm iqlirini sinioquqi həkkənliy Huda! **10** Mening kəlkənim bolsa, Durus niyetliklərini kütkəzəquqi Hudadidur; **11** Huda adil sotqidur, U kün boyi gunahṭin rənjiydiqan İlahı; **12** Birsi [yaman] yolidin yanmisa, U kılıqını bileydu, Ya okini tərtip bətləp koyidu. **13** Xundak adəmər üçün U elüm kərallarını təyyarlıdi; U oklirini kəydürgüqi ok kıldı. **14** Mana, muxundak kixilər toloqakta kəbəhlik tuomakqi, Uning boyida kalojını yamanlıktur; Uning tuoqını bolsa sahtiliktur. **15** U bir orini kolap, uni qongkər kıldı; U ezi koliojan orioja yikilip qüxti. **16** Əzining yamanlıq bexioqə kaytip qüxitidu. **17** Mən Pərvərdigarnı həkkənliylik bilən mədhiyələymən, Həmmidin yukiri turoqı Pərvərdigarning namini yangritip, kuy kılıp eytimən.

8 Nəoqmıqilərning bexioqə tapxurulup, «Gittit»ta orunlansun dəp, Dawut yazoqan kuyi: — I, Əz həywəngni asmanlardinmu yukiri tikligən Pərvərdigar Rəbbimiz, Pütükil yər yüzidə naming xunqa xəraplıktur! **2** Əz rəkiblirin tüyəplidin, Düxmən wə kisəqlərning aqzını etixkə, Bowaklar wə əmgiqilərning aqzidin tük kılıdlıgsən. **3** Mən barmaklıringning yasiojını boloquent asmanlıringoq, Sən məzmut bekitkən ay-yultuzlaroja kariojinimda, **4** Sən insanni seqojinidikənsən, Əmdi adəm degen nemə idi? Sən uning yenoqə kelip yoklaydikənsən, İnsan balisi ənqəlilik nemə idi? **5** Qünki Sən uning ornini pərixtılerningkidin azojinə təwən bekittingsən, Sən uningoqə xan-xərap wə xəhrətlərni taj kılıp bərding. **6** Uni kəlungsing yasiojənlərini idarə kılıxka tüklidingi; Sən barlıq narsılərni uning puti astioqə koyqənsən, **7** Jümlidin barlıq koy-kaçilar, Daladiki barlıq janıwarlar, **8** Asmandiki uqar-kanatlar, Dengizdiki beliklər, Dengizlarning yollırıdin etkiqıllərning barlıkını puti astioqə koydung. **9** I Pərvərdigar Rəbbimiz, pütükil yər yüzidə naming nemidegən xəraplık-hə!

9 Nəoqmıqilərning bexioqə tapxurulup, «Mut-Labbən» degən ahəngda okulsun dəp, Dawut yazoqan kuyi: — Mən Sən Pərvərdigarnı pütün kəlbim bilən mədhiyələymən; Mən Sening kılıqan barlık karamatlıringni bayan kılıy; **2** Mən Səndin huxal bolup xadlinimən; Sening namingni nahxa kılıp eytimən, i Həmmidin Aliy! **3** Mening düxmanlırimməng kəyniqə yenixiliyi bolsa, Dəl ularning sering didarinq alidda yikiliq, yokılıxidin ibarət boludı. **4** Qünki Sən menin həkkim həm dəwayimni sordıng; Sən təhtəkə olturup, həkkənliylərə sotlıding. **5** Sən əllərgə tənbilə berip, razıllərni halak kıldığ; Sən ularning namini mənggүüga eqrüwətəkənsən. **6** I düxminim! Həlakatlıring mənggülük boldı! Sən xəhərlərini yulup taxliwətting, Hətta ularning namlırımı yokap kətti; **7** Birək Pərvərdigar mənggүüga

olturup [həküm süridu]; U Əz tahtini sot kılıxka təyyarlap bekitkən; **8** Aləmni həkkənliylik bilən sot kılıquqi Udur; Həlkələrning üstidin U adilliq bilən həküm qikiridu; **9** Həm U Pərvərdigar eziqüqilərgə egiz panaḥ, Xundakla azablik künlərda egiz panaḥdır. **10** Namingni bilgənlər bolsa Sanga tayinidu; Qünki Sən, i Pərvərdigar, Əzüngni izdiginələrni hərgiz taxlıqan eməssən. **11** Zionda turoqı Pərvərdigarə külələrni yangritinglər! Uning kılıqanlırını həlkələr arısida bayan kilinglər; **12** Qünki [tekülgən] ənning sorikini kılıquqi udur, U dəl xundak kixilərni əsləydi, Har kılınoqanlarning nalə-pəryadlırını Uuntuqan eməs. **13** Manga xəpkət kərsətkin, i Parvərdigar, Mening eqmənlərindən kərgən horluklriməjə nəzər salojinkı, Meni elüm darwazılırlı aliddin ketürgəysən; **14** Xundak kılıqanda man Zion kizining dərvazılırida turup, Sanga təllük barlık mədhiyilərni jakarlaymən; Mən nijatlı-kutkuzuxungda xadlinimən. **15** Əllər bolsa ezləri koliojan orioja ezləri qüxtip kətti, Əzləri yoxurup kəyoqan toroja puti kapsılıp kəldi. **16** Pərvərdigar qikarəjan həkümü bilən tonular; Razil adamlar ezi kəlidə yasiojini bilən ilinip kəldi. Higgsa (Selah) **17** Razıllər, Yəni Hudanıuntuqan barlıq əllər, Yandurulup, təhətsaraqə taxlinidu. (Sheol h7585) **18** Qünki namratlar mənggүüə əsttin qikirilməydi; Məminlərning ümidi mənggүü əqməy, turiweridu. **19** I Pərvərdigar, ornungdin turoqin; Adəm balılırinin qəlibə kılıxiqə yol koymıqin; Huzurung alıda barlıq əllər sotlansun. **20** Ularnı dəkkə-dükkə qüxtir, i Pərvərdigar; Əllər ezlərini biz pakət adəm balılırlı halas, dəp bilsun! (Selah)

10 Nemixka, i Pərvərdigar, yirakta turisən? Nemixka azablık künlərdə ezungüni yoxurisən? **2** Razil adəmər təkəbburluq bilən ajiz məminlərni tap basturup kəoqlap yürüdu; Ular ezləri tapkan hıylılar bilən ilinip, bablinidu. **3** Qünki razıllər ezi arzu-həwəsləri bilən mahtinidu; Aq kezər təqin bəht tiləydi; Pərvərdigarnı bolsa kezığa ilmaydu. **4** Ular qirayidin həkawurluk yaqdurup, Hudanı izdimaydu; Ular barlıq hiyallırıda: «Həqbir Huda yoktur!» dəydu. **5** Ularning yolları həmixin rawan boludı; Sening həkümürliring ularning nəziridin yırak wə üstün turidu; Ularning rəkibləri bolsa, ularoja karap «tüflü» dəp mazak kılıdu. **6** [Razil adəm] kenglidə: «Man həq təwərənməy turiwerimən! Dəwrdin-dəwrgə həq muxəkkətə uqrımayman» — dəydi. **7** Uning aqzı karoxaq, aldamqılık həm zulunqo toloqan; Tili astida əskilik wə kəbəhlik yatidu. **8** U məhəlliılarda yoxurunqə marap olturidu; U piñhan jaylarda gunahsızlarnı əltürütəwidü; Kəzliyi yokşullarını kezələydi; **9** U qatkallikdə yatkan xirdək yoxurunqə paylap yatidu; U meminlərni tutuwelik, ularnı ezi torioja qüxtüridu. **10** [Yoksullar] eziıldı, püküldü; Dərdmənər uning yawuzlukları bilən yikıldı. **11** U kenglidə: «Təngri buni untup kəldi, U yuzini yepiwlip, karımaydu; Buni hərgiz kərməydi» — dəydi. **12** Ornungdin turoqin, i Pərvərdigar; I Təngrim, kələngni ketürgin; Ezilən meminlərni untumal! **13** Razil adam nemixka [Sən] Hudanı kezığa ilmaydu? U kenglidə: «[Huda] buni sürtüxtürməydi!» — dəydi. **14** Sən buni kərgənsən; Sən Əz kolung bilən yamanlıq həm zulumni eziirigə kəyturux üçün, Əzüng bularını kezələp yurisən; Dərdmənər ezlərini Sanga amanət kılıdu; Qünki Sən yetim-yesirlərgə yar-yelək bolup kəlgənsən; **15** Razil, yaman adəməning bilikini sunduruwətəkəysən; Uning razıllikini birmubir sürüxtürüp, üzül-kesil yokatkəysən. **16** Pərvərdigar əbadıl-əbadıqə padixahıdur; [İmansız] əllər bolsa [Pərvərdigarning] zeminiidin yokqlar. **17** Pərvərdigar, Sən ajiz məminlərning armanınrını anglaysən; Ularning dilini tok kılısən; **18** Yetim-yesirlər wə eziqüqilər üçün adalətni yaklap,

Yər yüzidiki insanların [ajiz-məminlərgə] kaytidin wəhima salınuqı bolmaslıq üçün, Kılıkinqini ding tutisən.

11 Nəəməqilərning bəxioja tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazojan kuy: — Pərvərdigarnı baxpanahım kildim; Əmdi silər əndakmu manga: «Kuxtək əz teoqingoja uqup kəq! 2 Qünki mana, rəzillər kamanni tartıp, Kərangojulukṭın kəngli duruslaroja ərətip atmakçı bolup, Ular okni kiriqka selip koydi; 3 «Ullar əhalak kılınsa, Əmdi həkkaniylar nemimu kilar?» — dəwatisilər? 4 Pərvərdigar Əzining mukəddas ibadəthənisididur, Pərvərdigarning tahtı asmanlardidur; U nəzər salıdu, Uning səzgür kezliri insan balılırını kəzitip, sinaydu. 5 Pərvərdigar həkkaniyət adəmni sinaydu; Rəzillərgə wə zorawanlıqka huxtarlaroja u iq-iqidin nəprətlindidur. 6 U rəzillərgə kapkanlar, ot wə giinggürni yaqdurduru; Pizojirim kiziq xamal ularning kədəhədiki nesiwisi boludu. 7 Qünki Pərvərdigar həkkaniyət; Həkkaniyət Uning amrikidur; Kəngli duruslar Uning didarini keridu.

12 Nəəməqilərning bəxioja tapxurulup, xeminit bilən okulsun dəp, Dawut yazojan kuy: — Kütkuzoysan, Pərvərdigar, qünki iħlaşman adəm tūğap kətti; Adəmlər arisidin sadık məminlər qayip boldi. 2 Hərbisir əz yekinliroja yalojan etiyid; Huxamətqi ləwlərdə, alikengüllük bilən sezlixidu. 3 Pərvərdigar barlıq huxamətqi ləwlərni, Həkawurlarqa sezləydiqən tilni kesiwətkəy! 4 Ular: «Tilimiz bilən oqılıbə kılımiz; Ləwlirimiz bolsa əzimizningkidur; Kim bizgə Rəb bolalısın?» — daydu. 5 «Ezilgüqi ajiżlarnı başkan zulum wajidin, Miskinlərning ahuzarları wajidin, Hazırıla ornumdin turay» — daydu Pərvərdigar, «Mən ularqa, ular zarijip kütkan azadlıkni yətküzimən». 6 Pərvərdigarning sezləri bolsa sap sezlərdür; Ular yəttə ketim saplaxturuləşən, Sapal kazanda tawlanəqan kümüxtəktür. 7 Sən Pərvərdigar, ularnı saklaysən; Sən [məminlərni] muxu dawrdin mənggülə qoqdaysən; 8 [Qünki] rəzil adəmlər həryanda qədidiyip yürüxidu, Pəskəxlük insan balılıri arisida aliyjanablıq dəp mahtalmakta!

13 Nəəməqilərning bəxioja tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazojan kuy: — I Pərvərdigar, kaqanojiqə? Sən meni mənggülə untumşən? Kaqanojiqə didarinqni mandin yoxurisən? 2 Kaqanojiqə hərküni kəyəqurup, kəlbimədə? Kaqanojiqə düxminin məndin xadlinip oqalıb yürüdүү? 3 Manga kara, manga jawab bərgin, i Pərvərdigar Hudayim! Əlüm uykusi meni besip kəlgüq, Kəzümü yorutkəysən, 4 Düxminimning: «Mən kütqiyip uning üstidin oqılıbə kildim» deməsləki üçün, Rəkiblirim səntürülgənlikimi kərəp xadlanmaslıq üçün, [kəzümni yorutkəysən]! 5 Birak mən bolsam Sening eżgərməs mühəbbitingə eżünni tapxurdum; Yürükim Sening nijatlıqindin xadlinidu; 6 Mən Pərvərdigaroja nahxa eytimən; Qünki U manga zor mehribanlıqni kərsətti.

14 Nəəməqilərning bəxioja tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazojan kuy: — Əhmək kixi kənglidə: «Həqbiş Huda yox» — daydu. Ular qırıklıxip, Yirginqlik kəbəhlilikni kılıxtı; Ularning iqidə mehribanlıq kılıquqi yoktur; 2 Pərvərdigar ərxtə turup, adəm balılırını kəzitip: «Bu insanların arisida insapni qüxinidəqan birəsi barmidu? Hudani idzəydiqənlər barmidu? 3 Həmmə adəm yoldın qıktı, Həmmə adəm qırıklıxip kətti, Mehribanlıq kılıquqi yok, hətta birim yoxtur! 4 Nanni yegəndək Mening həlkimni yutuwaləşən bu kəbəhlilik kılıquqları həqnemini bilməndü?» — daydu. Ular Pərvərdigaroja həqbiş iltija kilmaydu. 5 Mana ularnı oqayat zor korkunq bastı; Qünki Huda həkkaniyların dərvənidir. 6 «Silər eziqənlərning kəngliga

pükkən ümidiyi yok kilməkçi bolisilər; Birak Pərvərdigar uning baxpanahıdıl!» 7 Ah, Israilning nijatlıq Ziondin qikip kəlgən bolsa idi! Pərvərdigar Əz həlkini asarəttin qikirip, Azadılıkka erixtürgən qəoja, Yaqup xadlinidu, Israil huxallinidu!

15 Dawut yazojan kuy: — Pərvərdigar, kim qediringda turalaydu? Kim pak-mukəddəs teoqingda makanlıxidu? 2 Kimki tamamən durusluqta mangsa, Həkkaniyılıkni yürgüzsə, Kenglida həkikətni səzləsə; 3 Tili bilən gəp toxumisa, Əz yekinliq yamanlıq kılımsa, Koxtisining əyibini kolap aqmişa, 4 Pəs adəmni kəzəg ilmsə, Pərvərdigardin əymindiqənlərini hərmətlisə, Əziga ziyanlıq bolən təkərdimən iğən kəsimini eżgərtmişə, 5 Pulni həklərgə əsümgə bərmisə, Bigunahlarning ziyanlıq para almışa; Kimki muxularını kilsə, Mənggülə təwərnəməs.

16 Dawut yazojan «Mihtam» kuyi: Meni saklıqin, i Təngri, Qünki man Sanga tayinimən. 2 Mening jenim Pərvərdigaroja: «Sən menin Rəbbimdursən; Səndin baxka menin bəht-saaditim yoktur» — dedi. 3 Yər yüzidiki mukəddas bəndilirinq bolsa, Ular aliyjanablardur, Ular menin həmmə huxallıqimdur. 4 Kim baxka ilahıni idzəxəkə alırdısa, Ularning dərdləri kəpiyip ketidü. Oğayıri ilahlaroja atap hədiya ənənlərini tekməymən, Ularning namlırını tilimoqımı almayımən. 5 Pərvərdigar bolsa menin mirasim həm kədəhəməndikli nesiwəndür; Qək taxlinip eriğən nesiwənməni eżüngə saklaysən; 6 [Nesiwənmənə bəlgililən] siziqlar manga güzəl yərlərni bekitkəndür; Bərəhək, menin güzəl mirasim bardur! 7 Manga nəsibət bərgən Pərvərdigaroja təxəkkür-mədhıyə kayturiman; Hətta keqilərdimən wijdanım manga egitidü. 8 Mən Pərvərdigarnı hərdaim kez alımdın kətküzməyən; U ong yenimda boləqəq, Mən hərgiz təwərnəməyən. 9 Xunga menin kəlbim xadlandı, Mening rohım tehimu kətirüldü, Mening tenim aman-əsənləktə turidü; 10 Qünki jenimni təhətsarada kəldurməysən, Xundakla Sening Mükəddəs Boloquqinqin qırıxtın saklaysən. (Sheol h7585) 11 Sən manga hayat yolini kərsitəsan; Huzurunda tolup taxkan xad-huramlıq bardur; Ong əkolunda mənggülək bəhərə-ləzzətəlmərə bardur.

17 Dawutning duası: — Həkkaniyətələpni angla, i Pərvərdigar, menin nidayimoja kəngül koyojin; Mening dayimoja külək salojın, U yaloqanlı ləwlərdin qıkqən əməs. 2 Huzurundın həkümüm qıkırılqay! Kəzüng nəmə durus ikanlıkini park etkəy! 3 Sən menin kəlbimni sinioqənsən, Sən keqidimən manga yekinliq kəzətting; Sən meni tawlap kəzüngdin kəqüründəsən, Meningdin heqbir səwənlək tapalmidig; Kənglümədə: Aqzım itaatsizlik kılımisun! — dəp niyət kıldı. 4 Adəm balılırining həyattıki ixlirida, Ləwliringdin qıkqən sezlər bilən zorawanlırların yollarından eżünni nəri kıldı. 5 Mening kədəmərlərim yollarından qıkımcıqan, Putlirim teyilip kətmigən. 6 Mən Sanga iltija kıldı, Qünki tiləklirrimi ijabət kilişən, i Təngrim; Manga külək salojın, Sezirrimni angliqin. 71, Əzüngə təyanoqların kərəq qıkkıqlırdın ong kolun bilən Kutkuçouqı, Karamətliringni kərsitip, eżgərməs mühəbbitingi ayan kılıqaysən! 8 Meni kəz kərəqükündək saklıqaysən; Kanatliring sayisidə meni yoxurqaysən; 9 Meni bulmaqçı bolqan rəzil adəmlərdin, Meni koxxiwaləşən əxəddi kükəndilirimindən yoxurojin; 10 Ularning bəqərini may kaplap, kətip kətkən; Ularning eojizlili təkəbburlarqa sezləydi; 11 Ular yolimizni toriwlip, Bizni yərgə uruxka kəzini alaytip, 12 Oljioja aq kəzliq bilən təkəlləşən xirdək, Yoxurun jaylarda marap yüridiqən yax xirdəktür. 13 Ornundin turoqaysən, i

Pərvərdigar, Uning yolunu tosup, yər bilən yəksan kılıqasən, Jenimni rəzil adəmdin kutkuçoqın, kılıqıq bilən; **14** [Meni] Əz kolung bilən kixilərdin, Yəni muxu dəwrədiki kixilərdin kutkuçoqın; Ularning nesiwisi bolsa muxu dunyadılardur; Sən ularning kərni nemətliring bilən toldurisən; Ularning kengli pərzəntli bilən kəndi, Balılırioja bayılırlarını kəlduridu. **15** Mən bolsam, həkkəniylikə yüzüngə karioquqı bolimən; Oyqanojinimdə, Sening didarinqin seyünimən!

18 Nəəməqilərning bexiətə tapxurulup okulsun dəp, Pərvərdigarning kuli Dawut yazoqan kütü; Pərvərdigar uni barlıq düxmənliridin həm Saul padixahning kəlidin kutkuçoqan künü, u Pərvərdigaroja munu küyning sezlirini eytti: — Ah, Pərvərdigaram, menin küq-kudritim, Mən seni seyimən! **2** Pərvərdigar menin hada teoqim, menin kərojini, menin nijatkarimdur! Mening Təngrim, menin kəoram texim, mən Uningdin hımayə tapımən; U menin kalkınım, menin kutkuçoquqı münggüzüm, menin egiz munarimdur! **3** Mədhiyilərgə layıl Pərvərdigaroja nida kılımın, Xunda düxmənliridin kutkuzulımən; **4** Əlümning asarlıları meni körxiwaldı, Ihlassızlarning yamrap ketixi meni korkıtiwətti; **5** Təhtisaranan tanılıri meni qırımıwaldı, Əlüm sirtmaklıri aldimoja keldi. (*Sheol h7585*) **6** Kiyalojinimdə mən Pərvərdigaroja nida kıldı, Hudayimoja pəryad kətirdüm; U ibadəthanisidin awazimni anglidi, Mening pəryadim Uning huzurioja kıldı, Uning külükioja kirdi. **7** Xu qaq yər-zemin təwrəp, silkinip kətti, Taoqlarning ulliri dəhəxətlik təwrəndi, silkinip kətti; Qünki U oqəzəpləndi. **8** Uning dimiojidin is ərləp turattı, Aozidin qıkkən ot həmmisini yutuwətti; Uningdin kəmür qoşlari qıktı; **9** U asmanıları təzim kildurup qüxti, Puti asti tum kərangoşuluk idı. **10** Bir kerubni minip parwaz kıldı, Xamalning kanatlırida oqyuldap uqup kıldı. **11** U kərangoşuluknı əzinin yoxurunidiojan jayı kıldı, Sularning kərangoşusunu, Asmanırların yoxuk bulutlarını, Əz astrapida qediri kıldı. **12** Uning aliddiki yorukluktin, Koyuk bulutları, məldür, otluk qooqlar qıkip etti; **13** Pərvərdigar asmanda güldürdü; Həmmidin Aliy Boloquqı awazını yangrattı, Məldür wa otluk qooqlar bilən. **14** Bərhək, U oklirini etip, [düxmənlirimmi] tarkıtiwətti; Qaşmaklarnı qaqturup, ularnı kiykas-quşqanoja saldı; **15** Xuning bilən dengizlarning təkti kərənüt kıldı, Aləmning ulları axkarilandi, Tənbihinq bilən, Dimioqingdin qıkkən nəpəsninə zərbisi bilən, i Pərvərdigar. **16** U yukarıdının kolini uzitip, meni tutti; Meni uluq sulardın tartıp aldı. **17** U meni kütlük düxminimdin, Həm manga əqmənlilik kılıqılardın kutkuzdı; Qünki ular məndin kütlük idı. **18** Küləptəkə uqriqan künümədə, ular manga karxi hujumqa etti; Birək Pərvərdigar menin tayanganı idı. **19** U meni kəngri-azadə bir jayqa elip qıktı; U meni kutkuzdi, qünki U məndin hursən boldı. **20** Pərvərdigar həkkəniylikimoja karap manga iltipat kərsətti; Kolumning halallikini U manga kayturdı; **21** Qünki Pərvərdigarning yollırını tutup kəldim; Rəzzillik kılıp Hudayimdin ayrılip kətmidi; **22** Qünki Uning barlıq həkümliyi aldimidur; Mən Uning bəlgilimilirini əzümdin neri kilmidi; **23** Mən Uning bilən oqubarsız yürdüm, Əzümnin gunahtın neri kıldı; **24** Xuning üçün Pərvərdigar həkkəniylikimoja karap, Kez aliddiki kolumning halallikioja karap, kılıqanlırimni kıyaturredi. **25** Wapadar-mehribanlaroja Əzüngni wapadar-mehriban kərsətisən; Oqubarsızlaroja Əzüngni oqubarsız kərsətisən; **26** Sap dilliklaroja Əzüngni sap dillik kərsətisən; Tətürlerə Əzüngni tətür kərsətisən; **27** Qünki ajiz məmin həlkni kutkuçoquqı Əzüngdəsən; Birək təkəbbur kəzlərni xərməndə kılısən; **28** Qiriojmni julalik kılıqan

Səndursən; Pərvərdigar Hudayim meni başkan karangoşulukni nurlanduridu; **29** Qünki Sən arkılık [düxmən] koxını arisidin yığıüp ettüm; Sən Hudayim arkılık mən sepildin atlap ettüm. **30** Təngrim — Uning yoli mukəmməldür; Pərvərdigarning sezi sinap ispatlanoqandur; U Əzığa tayanoqanlarning həmmisigə kalkandur. **31** Qünki Pərvərdigardin baxka yəna kim ilahut? Bizning Hudayimizdin baxka kimmü kəoram taxtut? **32** Yəni belimni küq-kuwwat bilən orioquqi Təngri, Yolumni tüptüz, mukəmməl kılıqası Təngridür; **33** U menin putlirimni keyikningkidək [uqkur] kılıdu, Xuning bilən meni egiz jaylirimda turozuzidu; **34** Kollirimmi urux kılıxka eğitidu, Xunglaşka biləklərim mis kamannı kərələydi; **35** Sən manga nijatlıking bolqan kalkanı ata kıldı, Nening ong kolung meni yəlidı; Sening mulayim kəmtərliking meni uluq kıldı. **36** Sən kədəmlirim astidiki jayni kəng kıldı, Mening putlirim teyilip kətmidi; **37** Mən düxmənlirimmi kooqlap yötüm; Ular bolmioquqə həq yanmidim. **38** Kəytidin ornidin turmalas kılıp ularını yanjiwəttim, Ular putlirim astida yikıldı. **39** Sən jəng kılıxka küq bilən belimni baqlıding; Sən manga hujum kılıqanları putum astida egildürdü; **40** Düxmənlirimni kez aldimda arkisoja yandurup qaşqazdung, Xuning bilən manga əqmənlərni yokattim. **41** Ular pəryad kətirdi, birək kutkuzidiojan həqkim yok idı; Hətta Pərvərdigaroja nida kıldı, Umu ularoja jawab bərmidi. **42** Mən ularoja sokşa berip, xamal uquroqan topidak kılıwəttim; Koqidiki patkaftək, ularını teküwəttim. **43** Sən meni həlkning nizaliridin kutkuzoqanşən; Sən meni əllərnəng bexi kılıqansən; Manga yat bolqan bir həlk hizmitimdə bolmakta. **44** Səzümnin anglapla ular manga itəat kılıdu; Yat əldikilər manga bıqarılraqə təslim bolidü; **45** Yat əldikilər qızkünlixip ketidü; Ular ez istiħkamlaridin titriqən hələdə qıkip kılıdu; **46** Pərvərdigar hayattur! Mening Kəoram Texim mubarəklənsün! Nijatlıkim bolqan Huda [Həmmidin] aliydur, dəp mədhiyilənsün! **47** U, mən üçün toluk kısas aloquqi Təngri, Həlkələrni manga boysunduroqan [Hudadur]; **48** U meni düxmənlirimdin kutkuzoqan; Bərəhək, Sən meni manga hujum kılıqanlardın yüksəri ketirdürdü; Zorawan adəmdin Sən meni kutuldurdung. **49** Xuning üçün mən əllər arisida Sanga rəhmət eytimən, i Pərvərdigar; Nämningin uluqələp kuylərni eytimən; **50** [Pərvərdigar] Əz tıklıqin padixahqə zor nusrətlərni beqixlaydu; Əzı məsih kılıqinioja, Yəni Dawutka həm uning nəsligə mənggүü eżgərməs mühəbbitini kərsitudü.

19 Dawut yazoqan kütü: — Ərxlər Təngrining uluqulukını jakarlaydu, Asman gümbizi Uning koli yasoqanlırını namayan kılıdu; **2** Ularning sezləri kün-künələr dəryadək ekiyatidü; Keqə-keqiləp ular bilimni ayan kiliyatidü. **3** Tilsiz həm awazsız bolsımı, ularning sadasi [aləmə] anglanımkən. **4** Ularning əlqəmə tanisi yar yüzdə tərtilməktə; Ularning sezləri aləmning qətigiqə yətməktə. Ularning iqidə [Huda] kuyax üçün qədir tikkən, **5** [Kuyax] hujrisidin toyqa qıkkən yigittək qıktı, Bəyigə qıxidiojan palwandək xadlinidü; **6** Asmanırların bir qətidin ərləydi, Jahanning u qətigiqə qərgiləydi, Uning hararitidən həqkandak məhlukat yoxurunalmayıdu. **7** Pərvərdigarning təwrat-kanuni mukəmməldür, U insan wujudini yengiləydi; Pərvərdigar bərgən həküm-guwaħlar mukim-ixənqlik, U nadamlarını dana kılıdu. **8** Pərvərdigarning kərsətmiliri durus, U kəlbni xadlanduridu; Pərvərdigarning pərmanlıri yorukluktur, U kezələrni nurlanduridu. **9** Pərvərdigardin əyminix pak ixtur, u mənggү dawamlıxidü; Pərvərdigarning həkümliyi həktur, Hərbiri tamamən həkkəniyəttur. **10** Ular altundın, bərəhək kəp sap altundın kimmətliktür; Həsəldin, həsəl jəwħiridin

ixerindur; **11** Ular bilən kılung oyojılıtidı; İnsan ularoja riaya kılıxta qing tursa qong mukapət bardur. **12** Kim ez hatalıklärini bilip yetəlisün? Meni bilip-bilməy kılqan gunahlırimdən sakit kılqaysən; **13** Ez əz kıl-qakaringni baxbaxtak gunahlarda tartıksın; Bu gunahlarnı manga hojayıñ kıldırımojaysən; Xuning bilən mən kusursız bolımən, Eçir gunahıñ haliy bolıgraymən. **14** I Pərvərdigar, menin Koram Texim wə Həmjəmət-Nijatkarım, Aqzımdıki səzər, kəlbimdıki oylinixlar nəziringdə məkbul bolıqay!

20 Nəəməqilərning bexioja tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazojan kuy: — Külpətlik kündə Pərvərdigar sanga ijabət kılqay! Yakupnıng Hudasinıñ nami seni egizdə aman saklıqay! **2** Uz mukəddəs jayidin sanga mədət əwətkəz, Ziyondin sanga kük-kuwwət bərgay; **3** Barlık «axlık hədiyyə»lirinğı yad kılqay, Keydürmə kürbanlığını kəbul kılqay! (Selah) **4** Kenglüngdiki təxnalıklärni sanga ata kılqay, Kenglüngə pükkən barlık arzuliringni əməlgə axuroqay. **5** Bizlər ojəlibangni təbriklap təntənə kılımız, Hudayimizning namıda tuqlırımızni tikləymiz; Pərvərdigar barlık tələplirinğı əməlgə axuroqay! **6** Hazır bildimki, Pərvərdigar əzzi məsıl kılqinini kutkuzıdu; Mukəddəs əxrəlidün uningə qudrətlik kutkuzoqı qolını uzartıp jawab beridu. **7** Bəzilər jəng hərwilirioja, Bəzilər atlaroja [tayinidu]; Birək biz bolsak Pərvərdigar Hudayimizning namını yad etimiz; **8** Ular tizi püklinip yıqlıdı; Birək biz bolsak, kəddimizni ruslap tik turımız. **9** I Pərvərdigar, padixahka ojəlibə bərgəysən; Nida kılqinimizda bizgə ijabət kılqaysən!

21 Nəəməqilərning bexioja tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazojan kuy: — Padixah kudritingdin xadlinidu, i Pərvərdigar; Ojəlibə-nijatlıkingdin u nəkədər hursən bolidu! **2** Sən uning kengül tilikini uningoja ata kılding, Lawlirining təlipini rat kılqan əməssən. (Selah) **3** Qünki Sən esil bərikatlar bilən uni ərəxi alding; Uning bexioja sap altıñ taj kiydürüdung. **4** U Səndin əmür tilisə, Sən uningoja bərding, Yəni uzun künərləri, təki əbədil-əbədgıqə bərding. **5** U Sening bərgən ojəlibə-nijatlıkingdin zor xərəp kuqtı; Sən uningoja izzət-həyət həm xanu-xawkat kondurding. **6** Sən uning ezini məngüllük bərikatlar kılding; Didaringning xadılık bilən uni zor hursən kılding; **7** Qünki padixah Pərvərdigarqa tayinidu; Həmmidin Aliy Boloquining əzgərməs muhəbbiti bilən u həq təwərənməydu. **8** Sening əkolung barlık düxmənlirinğı tətip, axkarə kılıdu; Ong əkolung Sanga eqmənlik kılqanınları tətip akkarə kılıdu; **9** Sening didaring kerüngən kündə, ularını yalkunluq humdanıqə saloqandak keydürisən; Pərvərdigar dərəqəzəp bilən ularını yutuwetidu; Ut ularını keydürüp tütgitidu. **10** Ularning tuhumını jahandın, Nəsillirini kixilik dunyadın küritisən; **11** Qünki ular Sanga yamanlık kılıxka urundi; Ular rəzil bir nəyrəngi oylap qıkkını bilən, əməma ojəlibə kılalmıdı. **12** Qünki Sən ularını kəynigə buruluxka məjbur kılğadı; Sən ularning yüzügə karap okyayıngı qənləysən. **13** I Pərvərdigar, Ez küqüng bilən uluqlukungni namayan kılqaysən; Xuning bilən biz nahxa eytip kudritingni madhıyilaymız.

22 Nəəməqilərning bexioja tapxurulup, «Ayjələt-haxxahar» (tang səhərda kəlgən mədət) degen ahangda okulsun dəp, Dawut yazojan kuy: — «Ah, İlahim, İlahim, nemixka məndin waz kəqting! Sən nemixka meni kutkuzuxtin xunqə yıraksən! Nemixka kattıq pəryadırlımdın xunqə yırak turisən, **2** Hudayim, kündüzdə nida kıldım, lekin Sən həq jawab kılmasın; Keqidimən mən xundak pəryad kılıxtin aram alalımaymən. **3** Birək i Israilning madhıyilirini ez makaning kılqoqı, Sən degen

pak-mukəddəstərsən! **4** Ata-bowlirimiz seni tayançı kılqan, Ular sanga tayanojan, sən ularını kutkuzojan. **5** Ular Sanga nida kılıxlıri bilən kutulojan; Sanga tayinix bilən ularning ümidi həq yərdə kılqan əməs. **6** Birək mən bolsam adəm əməs, bir kurtmən, İnsan təripidin [təhəmat bilən] rəswayialəm kılınqanmən, Halayık təripidin kəmsitilgənəmən. **7** Meni kərgənlərning həmmisi mazaq kılıp kılıdu, Baxlırini silkixip aqzıllarını pürtüxtürüp: **8** «U Pərvərdigarqa ezini tapxurojan əməsmu?! Əmdi Pərvərdigar uni kutkuzsun! Pərvərdigar uningdin hursən bolsa əgər, Uni kutuldursun!» — deyixidu. **9** Birək meni apamning korsikidin qıkarouqı eziündürsən; Hətta əməqəktiki waktimdi mu meni əzüngə tayandırqənsən; **10** Tuqluqınımdın taripli, mən eziünni koynungə taxlıqanmən; Anamning balyatqusidiki waktimdi, Sən menin Təngrim bolup kəlgənsən. **11** Məndin yıraklaxma; Qünki riyazət meni kıstap kəldi; Manga yardımda boluqı yoxtur. **12** Nuroqun bukilar meni körxivaldi; Baxanning külüqlük bukili meni oriwaldı; **13** Ular adəmni titma kılqoqı hərkirəwatkan xirdək, Aqzılları qong eqip manga tikilip turidu. **14** Mən tekülgən sudək boldum, Həmmə səngaklirim izidin qıkip kətti; Yürükim momdək erip kətti, Iq-başırımda zəiplixip erip kətti. **15** Kəqojirap kətkən sapal parqısidək maqdurdur kalmıdı, Tilim tangliyimoja qaplıxip kətti, Sən [Pərvərdigar] meni elümning topa-qanglırığa koqyənsən. **16** Ojalır itlər manga olaxtı, Bir top rəzzilər meni kıstap kelip, Mening kolumn wə putumni sanjip təxti. **17** Sengəklirimning həmmisini saniyalaymən, [Ustihanlırim] manga tikilip karap turoşandək kılıdu. **18** Ular kiyimlirimmi əz arısida üləxtürütənidü, Kenglikimə erixiz üçün qək taxlıxatıdu. **19** Birək, i Pərvərdigar, məndin yıraklaxma! I Küç-Kudritim boluqım, yardımə tez kəlgəysən! **20** Jenimmi kiliqtin kutkuzoqın, Mening yaloquz jenimmi itning qanggilidin kutulduroqin. **21** Meni xirning aqzıdin kutkuzoqın; Xundak, Sən itljalırimni ijabət kılıp yawa kalılarning münggülləridin kutkuzoqənsən! **22** Mən Sening namingni kərindaxlırimoja elan kılımən; Qong jamaət iqidə turup Sanga boloqan mədhiyilirimmı jakarlaymən; **23** Pərvərdigardin əyməngüqilər, Uni mədhiyiləngərlər! Yakupnıng barlık nəsillili, Uningoja xan-xərəp kəltürüngərlər Israilning pütün əwəllərli, Uningdin əymininglər. **24** Qünki U eziyləqinənq axu harlinixlirini nəzirindən sakit kılqan əməs, Yaki Uningoja həq yırğanç əməs; Uningdin Ez wisalını həq yoxuroğan əməs; Balkı U iiltja kılıp awazını ketürginidə, Uningoja əkulak selip anglojan. **25** Qong jamaət iqidə manga okulojan mədhiyilər Əzüngindür, Hudadin əyməngüqilərinənaldıda iqidən kəsəmlirimmi ixka axurimən; **26** Ajiz məminlər korsiki toyuqə tamaklınidu; Pərvərdigarnı izdığənlər Uni mədhiyələydu; Silənring kəlbinqələr mənggü yaxnaydu! **27** Zeminning eng qətidikilərənu bu ixni kəlbida tutup, towa kılıp Pərvərdigarning aldiqə kelid; Əl-millətlərning barlık jəmatlıri aldingda ibadət kılıdu; **28** Qünki padixahlık Pərvərdigarçılə təwədər; U əl-millətlər arısında həküm sürgücidür. **29** Jahandıki baylarmu Uning aliddin yəp-iqip, ibadət kılıdu; Tuprakka kiray dəp kalojanırmu, hətta əz jenini saklıyalımaydiqənərlər Uningoja sejda kılıdu; **30** Kəlgüsidi ki bir əwləd Uning hizmitidə bolidu; Bu əwləd Rəb türqin Ez pərzəntliyi hesablinidu. **31** Keyin ular kelip, xu qaçda tuqulidioqan bir kowməja Uning həkkənliyikini jakarlap xuni elan kılıduki, «U buni əməlgə axurdi!»

23 Dawut yazojan kuy: — Pərvərdigar meni bakkuqı Padiqimdr, Mohtaj əməsmən həq nərsigə; **2** U meni yumran qəplərde yatçuzup dəm aldurər; Tinq akidiojan sularını

boylitip bağıdu; **3** U wujudumni yengilaydu; U həkkaniyilik yolda Əz namı üçün yetəkləydu; **4** Hətta mən ölüm sayisi bolğan jılığın ətsəmmü, Həq yamanlıktın korkmaymən; Qünki Sən mən bilən billidursən; Sening əsərən həm manga kəng təsəllidur. **5** Meni har kılıqulıarning kez aldida manga kəng dastıhan salısan; Mening beximmi may bilən məsih kılısan; Kədəhüm taxidu; **6** Bərəhək, barlıq künlürimdə yahxılık wə əzgərməs xəpkət manga əgixip həmrəh bolidu; Mənggüdin-mənggügə Pərvərdigarning dərgahında yaxaymən!

24 Dawut yazojan kuy: — Pərvərdigaroja mənsüptür, jaħan wə uningoja tolojan həmmə məwjudatlar; Uningoja təlluketur yər yəzi wə uningda turiwat-kanlarmu; **2** Qünki jahənning ulini qonguktur dengizlər üstigə orunlaxturur, Yərni sular üstigə ornatkan Urur. **3** Pərvərdigarning teojoja kim qıkalaydu? Uning mukəddas jayıja kim kirip turalaydu? **4** — Kolliri gunahtın pakız, dili sap, Kuruğ nərsilərə təlmürüp karimiojan, Yalojan kəsəm kilmiojan kixi kırəlydy. **5** Bundak kixi bolsa Pərvərdigardin bəhətni, Əz nijatlıki bolouqı Hudadin həkkaniyılıknı tapxuruwalidu wə [uni] kətürüp yürüdi; **6** Bu dəwr Uni izdigiçi dəwrdur, Yəni Sening didarinqni izdigiçilər, i Yakupning [Hudası]! (Selah) **7** I kowuklar, bexinglarnı kətürüngərlər! [Kəng eqilinglər]! I mənggülülik iixiklər, kətürüngərlər! Xuning bilan xan-xərap igisi Padixah kırıdu! **8** Xan-xərap igisi Padixah, degen kim? U Pərvərdigardur, u kılıqlıkhəd wə կudrətləktur! Pərvərdigar, jəng məydəndən կudrətləktur! **9** I kowuklar, bexinglarnı kətürüngərlər! Kəng eqilinglər! I mənggülülik iixiklər, bexinglarnı kətürüngərlər! Xuning bilan xan-xərap igisi Padixah kırıdu! **10** Xan-xərap igisi Padixah, degen kim? Samawiy koxunlarning Sərdarı bolğan Pərvərdigar bolsa, xan-xərap igisi Padixahtur! (Selah)

25 Dawut yazojan kuy. Pərvərdigar, jenim Sanga təlmürüp kərəydu; **2** Sanga tayinimən, i Hudayim; Meni yərgə əkarıtip hijalətta kəldurmioqaysən; Wə yaki düxmənlirimmi üstümdin qalıb kılıp xadlandurmioqaysən; **3** Bərəhək, Seni kütküqilərdin heqkəysisi xərməndə bolmas; Birak heqbir səwəbsiz hainlik kılıqulıqalar xərməndə bolidu. **4** Meni Sening izliringni bilidiojan kılıqaysən, i Pərvərdigar; Yolliringni manga egitip koyqaysən. **5** Meni həkikitingdə mangdurup, manga egaqtəksən; Qünki əzüng menin nijatlıkim bolğan Hudayimdursən; Meni kün boyi Sanga əkarap təlmürimən; **6** Əz rəhəmdilliğlərinigni, əzgərməs mehribanlığını yadıngə kəltürgeysən, i Pərvərdigar! Qünki ular əzəldin tartıp bar bolup kəlgəndur; **7** Mening yaxlıkımduki gunahlırimmi, Xundakla itaatsizliklrimni esingga kəltürmigəysən; Əzgərməs muhəbbiting, mehribanlığın bilan, meni esingga kəltürgeysən, i Pərvərdigar; **8** Pərvərdigar mehriban wə durustur; Xunga U gunahkarları durus yoloja salidu. **9** Meminlərni yahxi-yamanni pərk etixə U yetəkləydu; Meminlərə Əz yolini egitidu. **10** Uning əhdisi wə həkküm-guwaḥlırını tutkənlarning həmmisigə nisbətən, Pərvərdigarning barlıq yolları əzgərməs muhəbbət wə həkikəttür. **11** Əz naming üçün, i Pərvərdigar, Kəbəhlikim intayın eçir bolsimu, Sən uni kəqüririwətəksən. **12** Kimki Pərvərdigardin əymənsə, Huda Əzi tallıqan yolda uningoja [həkikətni] egitidu; **13** Uning jeni azadə-yahxılıkta yaxaydu, Uning nəslı yər yüzügə miras bolidu. **14** Pərvərdigar Əzidin əyminidiojanlar bilən sirdaxt; U ularoja Əz əhdisini kərsitip beridu. **15** Mening kəzilrim həmixin Pərvərdigaroja tikilip kərəydu; Qünki U putlirimiñi tordin qırkıwetidu. **16** Manga əkarap mehriban-xəpkət kərsətkəysən; Qünki man ooperibana, dərdməndurmən. **17** Kənglümning azarlıri kepiyip kətti; Meni

baskan kışmaklardın qıkarojaysən. **18** Dərdlirimni, azablırimni nəziringga alojin, Barlıq gunahlırimni kəqürgəysən! **19** Mening düxmənlirimi nəziringga alojin, Qünki ular keptur; Ular məngqur əqmənlək bilən nəprətlinidu. **20** Jenimni saklıqoqaysən, meni kütkəzəqaysən; Meni xərməndilikə kəldurmioqaysən; Qünki mən Seni baxpanahım kildim. **21** Kəngül saplıki wə durusluq meni kəqidioqay; Qünki mən Sanga ümid baqılap kütüwatiñən. **22** I Huda, İsrailni barlıq küləptliridin kütkəzup hərlükə qıkarojaysən!

26 Dawut yazojan kuy: — Mən üçün həküm qıkarojaysən, i Pərvərdigar; Qünki mən eż durusluğunda turup mangdim; Mən Pərvərdigaroja tayinip kəlgənmən; Mən teyilip kətməyəm. **2** Meni sinap bəkəysən, i Pərvərdigar, meni təkxürüp bəkkin; Wijdanimni, kəlbimni tawliqoqaysən; **3** Qünki əzgərməs muhəbbitingini kəz aldımda tutkənən; Mən həkikitingni eziüngə yetəkqi kılıp mangdimən. **4** Mən yaloqanqılar bilən həmdəstihan olturmidim; Sahtipəzələrgə həmrəh boluxka kirməyən. **5** Yamanlık kılıqulıqalar jamaitidin yirginimən; Rəzzillər bilənmə olturmaymən. **6** Kollirimni gunahsızlıqta yuyimən; Xunda, kurbangahıngi aylinip yürələyəmən. **7** Wə həm təxəkkürlərni anglitimən; Barlıq karametliringni jakarlayəmən. **8** I Pərvərdigar, makanıng bolğan eyni, Xan-xəriplinq turojan jayı seyüp kəldim; **9** Jenimni gunahkarlar bilən, Həyatimni kəhanhorlar bilən billa elip kətmigəysən; **10** Ularning kolida suyikəstər bardur, On koli parılgara toldı. **11** Mən bolsam, durusluğunda mengip yürüwerimən; Meni hərlükə qırkıp kütkəzəqaysən, Manga mehriban-xəpkət kərsətkəysən. **12** Putum bolsa tüptüz jayda turidu; Jamaətlər arısında turup Pərvərdigaroja təxəkkür-mədhiyilər kəyturimən.

27 Dawut yazojan kuy: — Pərvərdigar menin nurum wə nijatlıkımdu; Men yənə kimdin korkay? Pərvərdigar həyatimning korojiniñdur; Mən kimning aldida titrəy? **2** Yamanlık kılıqulıqalar «Uning ətlirini yəyli» dəp manga hujum kılıqanda, Rəqiblirim, düxmənlirim manga yekinləxkanda, Putlixip, yikıldı ular. **3** Zor əkoxun bargah kürup meni körəwəqə alsimu, Kəlbimda heq korkunq yok; Manga urux kəzəjismi, yənilə hatırjəm turiwerimən. **4** Pərvərdigardin birlə nərsini tiləp kəldim; Mən xuningə qılımılıktıñən: — Əmür boyi Pərvərdigarning eyida bolsam, Pərvərdigarning güzəllikigə əkarap yürəmən, Uning ibadətənəsida turup, yetəkliyə mayassar bolsam, dəymən. **5** Beximoja kün qüşkəndə, U meni sayiwini astıja alıdu; Meni qədirininq iqidə aman saklop yoxurulalıdu. U meni uyultax üstigə mukim turoqizidu. **6** Xunga hazır etrapımdıki düxmənlirim aldida bexim yüksəri kətürüldü. Uning mukəddas qədiridə təntənə kılıp kürbanlıqlar sunımən; Nahxəkülər eytimən, munajatları eytimən Pərvərdigaroja! **7** Nida kılıqınımda awazımni anglioqaysən, i Pərvərdigar; Manga mehriban-xəpkət kərsətip, ijabət kılıqaysən. **8** Əz kənglüm: «Uning didarını izdəngər!» dəydi; Didaringni, i Pərvərdigar, eżüm izdəymən. **9** Məndin Əzüngni kəqurmiqaysən! Ojəzəpləngəndə kəlulgənleri kəqılımioqaysən; Sən menin qədiminə yəimay kəlding; Sən mandin ayrılmioqaysən, meni taxliwətmigəysən, i Nijatkarım Hudal! **10** Ata-anam meni taxliwəsimi, Pərvərdigar meni kəqılıqoja alıdu. **11** Manga Əz yolungni egaqtəksən, i Pərvərdigar; Kütixəndilirim [paylap yürəmkətə], Meni tüz yoloja baxlıqoqaysən. **12** Meni rəqibliringim möyligə tapxurmiqaysən, Qünki manga əkarap qaplaqmakçı bolğan yaloqanqılar heli keptur, Ularning nəposlırimu zorawanlıqtur. **13** Ah, Pərvərdigarning mehribanlığını tiriklərning zeminidə kerüxkə kezüm yetmigən

bolsa...! **14** Pərvərdigarnı təlmürüp kütkin! Jigərlik bol, kəlbing mərdənə bəlsun! Xundak kıl, Pərvərdigarnı təlmürüp kütkin!

28 Dawut yazojan kuy: — I Pərvərdigar, Sanga nida kılımən; I mening Koram Texim, manga stüküt kilməqəysən; Qünki Sən jimjit turuwalisang, Mən qongkur hangoja qüxicidəqənlərə qədəmən. **2** Sanga pəryad kətürənimdə, Sening mukəddəs kalamhanangoja kolumni kətürənimdə, Mening iltijalırımnı sadasını angliqəysən! **3** Meni rəzillər wə əbəhəlik kiliqənlər bilən billə taxliwətmigəysən; Ular aozıda yekinlili bilən dostana sezləxsim, Kənglida eqmənlək bardur. **4** Ularning kilmixliroja karap, Ixlinirin yamanlıqoja karap in tutkəysən; Kolining kılıqənləri boyiqə ezlirigə yanduroğaysən; Tegixlik jazanı ezlirigə kəyturoğaysən. **5** Qünki ular nə Pərvərdigarning kılıqənlərin, Nə kollarınlınlı ixligənlərini həq nəziriga almadı, [Pərvərdigar] ularnı qulitip, kəydiin bas kətürəgzəyndə. **6** Pərvərdigərə qəxəkkür-mədhiyə kəyturulsun; Qünki U mening iltijalırımnı sadasını angliqən. **7** Pərvərdigar mening küqüm, mening əlkənimi; Mening kənglüm uningəja ixəndi, Xuning bilən yardım taptım; Xunga kənglüm zor xadlinidu, Əz küyüm bilən mən Uni mədhiyiləymən. **8** Pərvərdigar Əz [həlkining] küqidur, Xundaqla maslıq kılıqənləq kətəkəzənələrə qərəndur. **9** Əz həlkənini kətəkəzənələrə, Mirasingni bərikətlik kılıqəysən; Uları padıqıdək bekip ozuklanduroğaysən, Mənggüə ularını kətəriüp yürgəysən.

29 Dawut yazojan kuy: — Pərvərdigərə bərgəysilər, i Kudrətlik Boloqunining pərzəntli, Pərvərdigərə xanu-xəwkət, kük bərgəysilər! **2** Pərvərdigərə Əz namiqə layik xanu-xəwkət bərgəysilər; Pərvərdigərə pak-mukəddəslikning güzəllikdə sejda kilingər! **3** Pərvərdigarning sadasi qongkur sular üstidə əhküm sürürdi; Xan-xərəp igisi bołojan Təngri güldürməmələrni yangritidu; Pərvərdigar büütük dengizlər üstidə əhküm sürürdi. **4** Pərvərdigarning sadasi küqlüküt; Pərvərdigarning sadasi həywətə tolojandur; **5** Pərvərdigarning sadasi kədir dərəhələrini sunduriwetidu; Bərhək, Pərvərdigar Liwandiki kedirlərni sunduriwetidu. **6** U ularını mozay oynakławatqəndək oynaklıtidu; Yawa kalining balisi oynakławatqəndək, U Liwan wə Sirion teojini oynaklıtidu. **7** Pərvərdigarning sadasi qakməklərning yalkunlərini xahlıtiwetidu; **8** Pərvərdigarning sadasi qəl-jəzirini zilziliga salıdu; **9** Pərvərdigarning sadasi dub dərəhələrini həryan tolojitudu, Ormanlıklärni yalingaqlaydu; Uning mukəddəs ibadəthanisida bołojan həmmisi «xanu-xəwkət» dəp təntənə kildi. **10** Pərvərdigar topan üstigə əhkümranlıq kılıp oltrurdu; Bərhək, Pərvərdigar manggüə padixał bolup əhküm sürüp oltrurdu. **11** Pərvərdigar Əz həlkəjə kudratnı bəhx etidu; Əz həlkəni aman-hatırjəmlik bilən barikətləydi.

30 Mukəddəs ibadəthanini Hudaşa ataxni tebrikələp, Dawut yazojan kuy: — Mən Seni aliy dəp uluqplaymən, i Pərvərdigar, Qünki Sən meni postin yukarı kətürdüng, Düxəmənlərimni üstümdin huxallandurmiding. **2** I Pərvərdigar Hudayim, mən Sanga naş kətürdüm, Sən meni sakaytting. **3** I Pərvərdigar, Sən tahtisaradın jenimmi elip qıktıng, Hangoja qüxicidəqənlər arisidin manga hayat berip saklıding. (**Sheol h7585**) **4** Pərvərdigərə kuy eytinglar, i Uning ihsəmən bəndiliri, Uning pak-mukəddəslikini yad etip taxəkkür eytinglar. **5** Qünki Uning oqəzipi dəkikidə etüp ketidu, Xapaiti bolsa əmürwayət bolidu; Yioşa-zar keçiqə konup kalsımı, Huxallik tang sahər bilən təng kelidu. **6** Mən bolsam əz rəhət paraqətiimda: «Mənggüə təwərənməy mukim turimən» —

dedim. **7** Pərvərdigar, xapaiting bilən, mening teojimni mustəhəkəm turozqəjanındı; Əmma Sən didaringni qəqurup yoxurdung; Mən alakzadə bolup kəttim; **8** Mən Sanga naş-pəryad kətürdüm, i Pərvərdigar; Mən [Sən] Rəbkə iltija kildim: — **9** — Mening kənim təkəlüp, hangoja kirsəm nəmə paydısı bardur? Topa-qang Seni mədhiyiləmdü? U həkikitingni jakarliyalandu? **10** Angloğəysən, i Pərvərdigar, manga xəpkət kərsətkəysən; I Pərvərdigar, manga yardıməmdə boləğəysən! **11** Sən matəm kəyəqəsini ussul oynaxlarəqə aylandurdung; [Həzərlik] bəz kiyimimni salduriwetip, Manga huxallıknı bəlwaq kılıp baqlıding; **12** Xunga mening rohın süküt kilməy, Sanga kiyular okusun! I Pərvərdigar, mening Hudayim, Sanga əbədiləbədgiqə təxəkkürlərni eytimən!

31 Nəəməqıjlərning bexiqə tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazojan kuy: — Sən Pərvərdigarnı, mən baxpanah kildim; Meni həqqaqan yərgə karitip koymıqəysən; Əz həkəkənlilikəng bilən meni azad kılıp kətəkəzənələrə; **2** Manga kulaq saləğəysən, meni tezrək kətəkəzənələrə; Manga kəram tax, Əzümnin kənədaydiqən kərəqənlək kələbə boləğəysən. **3** Qünki Sən mening uyltexim, mening kərəqənlərimdərsən; Xunga Əz naming üçün meni yetəkligəysən, meni baxlıqəysən. **4** Manga yoxurun selinojan tuzakın kədəmlərimni tartkəysən; Qünki Sən mening baxpanahımdırsən. **5** Mən rohımni kolungoja tapxurdum; Sən manga nijatlık kılıp hərlükka qıkarqənsən, i Pərvərdigar, hək Təngri. **6** Yalojan ilahələrə qokunidəqənlərindən yirginip kəldim; Mən bolsam Pərvərdigərə etikad kılıman. **7** Əzgərməs mühəbbiting bilən huxal bolup xadlinimən; Qünki mening harlikimni kərdütingsən; Jenimning azap-əkubətləridin həwər tapting. **8** Meni düxəmənlərimning kəliqə qüxürmiding, Bəlkı putlirimni kəngri jayoja turozqənding. **9** I Pərvərdigar, manga rəhəm-xəpkət kərsətkəysən, Qünki bəximəqə külət qıxtı; Dərdələmədin kezüm tütüxəy dəp kəldi, Jenim, wujudummu xundak. **10** Hayatım kəyəqə-həsərt bilən, Yillirim oğım-əğusə bilən upravatidu. Günahım tütəyəlidin maqdurdum kətəy dəp kəldi, Ustihanılmı siziş kətti. **11** Mən rəkəblərimmən izə-ahənitigə kəldim, Yekinlirim alidda tehimu xundak; Tonuxliriməqimə bir wəhimə boldum; Koçida meni kərgənlərə məndin dajip kəqidi. **12** Həmməyən meni əlgən adəmdək, kənglidin qıkirip taxlaqtı; Puquq qiniqədək bolup kəldim. **13** Qünki nuroqunlarning təhmətlərini anglidim, Wəhimə tərəp-tərəplərdə turidu; Ular manga hujum kılıxla məsləhətləxiyatıdu, Jenimni elixə kəst kılıxiyatıdu. **14** Bırak mən Sanga tayinimən, i Pərvərdigar; «Sən mening Hudayim!» — dedim. **15** Mening künərlərim Sening kolungididur; Meni düxəmənlərimmən kəlidin həm manga ziyanxəlik kılıqənlərəndən kətəkəzənələrə. **16** Kulungoja didaringin jılıwsını qıxtırgəysən; Əzgərməs mühəbbiting bilən manga nijatlık ata kılıqəysən. **17** I Pərvərdigar, meni yərgə karitip koymıqəysən; Qünki mən Sanga iltija kildim; Rəzəllər yərgə karap kalsun; Ularının tahtisaradə zuwani tutulsun; (**Sheol h7585**) **18** Yalojan lawler zuwandın kalsun! Ular həkəkənlərini halıqənqə mazak kılıp takəbburluq bilən sezliməktə! **19** Əzüngi baxpanah kılıqənlər üçün insan balılırining kez aldida kərsətkən iltipatlıring, Yəni Əzüngdin korkidəqənlər üçün, saklıqən iltipat-nemətlirinq nəkədər moldur! **20** Sən ularını insanlarning suyikəstləridin Əz həzurungdiki yoxurun dalda jayoja alısan; Sən ularını til-ahənatlərdin sayiwiningda yoxurup koyısan. **21** Pərvərdigərə qəxəkkür-mədhiyilər yollansun! Qünki U əzgərməs mühəbbitini zulmətlik bir xəhərdə ajayıb nımayən kıldı! **22** Qünki mən dəkkə-dükkədə hədükəp: — Seni, meni kəzidin qıkirip kəydimikin, dəp kərkənənidim; Həlbuki, mən naş kətəriüp yelinoqinimda, pəryadimoja kulaq salding.

23 Pərvərdigarnı seyünglər, i Uning barlıq məmən bəndiliril! Pərvərdigar Əzığə sadıqlarını koojdayıdu, Həm təkəbburluk bilən ix kılıqıqlarının kilmixlirini ez bəxioja həssiləp kəyturidil! **24** I Pərvərdigarnı təlmürüp kütkənlər, Jigərlik bol, kəlbinq mərdənə kılinsun!

32 Dawut yəzojan «Maskil»: — Itaətsizlikləri kəqürüm kılınqan, Gunahlıları yepilojan kixi bəhtliktir! **2** Pərvərdigar rəzzillikləri bilən həsablaxmaydiqan, Rohida həqkəndak hıylilik yok kixi bəhtliktir! **3** Mən [gunahimni ikrar kilmay], sükkütə turuwalojanidim, Kün boyı ahu-piojan iqidə, Sənəgəlkən qırıp kətti; **4** Qünki meni başkan kolung manga keşə-kündüz eçir boldi; Yazdiki kuroqakqılıktək yılıkim kəoqjırap kətti. (Selah) **5** Əmdı gunahimni Sening aldingə etirap kildim, Kəbihlikimni Səndin yoxuriwərməydiqan boldum; Mən: «Pərvərdigarnı asılıklırimni etirap kılımən» — dedim, Xuning bilən Sən menin rəzil gunahimni kəqürüm kıldındı. (Selah) **6** Xunga Seni tapalaydiqan pəyttə, Hərbir ihsənmən Sanga dua bilən iltija kilsun! Qong topanlar ərləp, texip kətkəndə, [Sular] xu xixigə hərgiz yekinləxmaydu. **7** Sən menin dalda jayimdursan; Sən meni zulümdin saklaysan; Ətrapimni nijatlık nahxılıri bilən kaplaysan! (Selah) **8** — «Mən sən mengixka tegixlik yolda seni yetəkləymən həm tərbiyləymən; Mening kəzüm iştüngdə boluxi bilən sanga nəsihət kılımən. **9** Əkli yok boloxan at yaki exaktə bolma; Ularnı qaklxaxa tizginlaydiqan yügen bolmisa, Ular hərgiz sanga yekin kalmayıdu». **10** Rəzillərgə qüxiqliqan kayçı-həsrətlər kəptür, Bırak mehər-xəpkətlər Pərvərdigarnı təyanojan kixini qəridəydu; **11** I həkkəniylər, Pərvərdigar bilən xadlinip hursən bolunglar; Kengli duruslar, huxallıqtın təntənə kilinglər!

33 Əy həkkəniylər, Pərvərdigar üçün təntənə kilinglər! Mədhiyiləx duruslar üçün güzel ixtur. **2** Rawab bilən Pərvərdigarnı mədhiyiləngərlər; Ontario təngkəx bolup, uningoja külərnə eytinglər. **3** Uningoja atap yengi bir munajat-nahxını eytinglər; Məhərlik bilən qelip, awazinglarnı yüksəri yangritinqlər. **4** Qünki Pərvərdigarning sezi bərhaktur; Uning barlık ixılırla wədilirigə sadakətliktir. **5** U həkkəniyat həm adalətni yahxi kərgütqidur; Yər-zemir Pərvərdigarning məhrəbənlikli bilən toloqandur. **6** Pərvərdigarning sezi bilən asmanlar yaritilojan, Uning aqzidiki nəpəs bilən ularning barlik koxunlurimuyaritiloqandur; **7** U dengizdiki sularını bir yergə yioqip dəwişiydu; U okyanınları ambarlar iqidə saklaş turidu; **8** Pütkül yar yüzidikilər Pərvərdigardin əymansun; Duyadiki pütün jan igilri Uningdin korkup, hərmətlisün; **9** Qünki Uning bir sezi bilənlə ix püttürüləngəndi; Uning bir əmri bilənlə değənləri bərpa kılınoğanidi. **10** Pərvərdigar əllərning pilanı tosiwtidü; U kowmlarının hyallarını bikar kılıwtidü. **11** Pərvərdigarning nəsihəti manggüja turidü; Kəlbidiki oyılır dawrdın-dəwrgə ixkə axurulidü. **12** «Pərvərdigar bizning Hudayimizdər» dəydiqan kowm bəhtliktir! Yəni Əz mirasi boluxka taliqən həlk bəhtliktir! **13** Pərvərdigar ərxtin yərgə nəzər salıdu, U pütkül insanları kerüp turidü. **14** Turalçusidin yar yüzidikilərning həmmisiga karaydu; **15** U ularning hərbirinən kəlbilərini Yəsioquşıdurlar; Ularning barlık ixılırını dəngəsp qıkkıquşıdurlar. **16** Padixah bolsa koxunlirinən keplikli bilən qalıb bolalımaydu; Palwan ezingin zor kütqi bilən ezzini kütkəzalımaydu; **17** Tolparoja təyinip həwp-hətərdin kütkəzulux bılıhudiliktir, U zor kütqi bilən həqkimni kütkəzalımaydu; **18** Mana, ularning jenini elümdin kütkəzux üçün, Kəhətqılıktə ularını həyat saklaş üçün, Pərvərdigarning kezi Əzidin əymənidioqanlarning üstida turidü, Əzining eżgərməs muhəbbitiqə ümidi baqlıqanlarning

üstidə turidü. **20** Bizning jenimiz Pərvərdigarnı təlmüridü; Bizning yardımımız, Bizning kalkınımız U bolidü. **21** Xunga Uning bilən kəlbimiz xadlinip ketidü; Qünki Uning mukəddəs namiqə tayinip ixəndük. **22** I Pərvərdigar, biz Sangila ümidi baqlıqinimizdək, Sening eżgərməs muhəbbitingmu üstimizdə boløy!

34 Dawut yəzojan küy: — (Dawut Abimələk [padixahning] alıldı yürüx-turuxini baxğıqə kiliwalojanda, [Abimələk] uni həydiwətkən wakıttı yəzojan) Mən hərkəndək wakitlarda Pərvərdigarnı təxəkkür-mədhiyə kəyturıman; Uni mədhiyiləx aozımdın qüxməydi. **2** Kəlbim Pərvərdigarnı iptiharlinip mədhiyələydi, Məminlər bunı anglap xadıktə bolidü. **3** Mən bilən billa Pərvərdigarnı uluqlaşınlar, Birləcta Uning namiqə mədhiyilər yangritaylı. **4** Pərvərdigarnı izdidim, U menin duayimmi ijabat kıldı, Meni başkan barlıq wəhimbə-korkunqlırimdin kütkəzdi. **5** [Məminlər] Uningoja təlmürüp nurlandı; Yüzləri yərəq karitilmidi. **6** [Mən] pekir-biqarə [Uningoja] nida kıldı, Pərvərdigar anglap, meni həmmə awarıqılıklərin kütkəzdi. **7** Pərvərdigarning Perixtisi Uningdin əymənidioqanlarını koçqap ətrapıqə qədirini tikidi, Uları kütkəzdi. **8** Pərvərdigarning məhrəbənlikini tetip, bilgin, Uningoja xinip təyanojan adəm nemidegən bəhtliktir! **9** I Uning mukəddəs bəndiliril, Pərvərdigardin əymininglər! Qünki Uningdin əymənidioqanlarning həq nərsisi kəm bolmas. **10** Küçük arşınlar ozukşız kəlip aq kələsim, Əmma Pərvərdigarnı idzığılıqlarıng heqbir yahxi nərsisi kəm bolmas. **11** Kelinglər balılırim, manga əkulək selinglər; Mən silərgə Pərvərdigardin əyminxni əgitip koyay. **12** Həyatni ətiwarlaydiqan kixi kim? Kimning uzun wə yahxi künərnəi kərgüsü bar? **13** Undakta tilingni yamanlıktın tartip yür, Ləwliiring məkkarlıktın neri bəlsün; **14** Yamanlıktın ayrılip yırak bolup, güzəl emallərni kılıp yür; Aman-hatırjəmlikni izdəp, uni koçlap yür. **15** Pərvərdigarning kezi həkkəniylarınən üstida turidü, Uning külük ularning iltijalırıqə oquq turidü; **16** Pərvərdigarning külük ərzilik kılıqulularıqə karxi qıçar, Ularning hərkəndək nam-hatırılırinən yar yüzidin elip taxlar; **17** Həkkəniylər əltiyya kılıdu, Pərvərdigar anglaydı, ularnı barlıq azab-muxakətliridin kütkəzdi; **18** Pərvərdigar kengli sunuklarqa yekindür, Rohi eziqənlərni kütkəzdi. **19** Həkkəniylər duq kəlgən awarıqılıklər kəptür; Bırak Pərvərdigar ularını bularınq həmmisidin kütkəzdi. **20** [U həkkəniyin] səngəklərini sak kalındı, Uldarın bırsımı sunup kətməydi. **21** Yamanlığın ezi rəzilləri əltüridü; Həkkəniylarqa nəpratlinidioqanlar gunahta kəlidü. **22** Pərvərdigar Əz kullırının janlırını bədal tələp hərlükə qıkirdu; Uningoja təyanojanlardın heqkimə gunah bekitilməydi.

35 Dawut yəzojan küy: — I Pərvərdigar, mən bilən elixxanlar bilən elixkəsən; Manga jəng kılıqanlarqa jəng kılıqəsən! **2** Kəlungoja sıpar wə kalkan alojın; Manga yardımə ornungdin turoqəsən; **3** Nəyzini suçurup, meni koojławatkanlarning yolinı toşkəsən; Mening jenimoja: «Mən sening nijatlıkingdurmən!» — degəysən! **4** Mening həyatımoja qang salmakçı boloxanlar yergə karitilip xərməndə boloxay; Manga kəst aylıqənlər kəyinə yandurulup rəsəwa boloxay. **5** Ular goya xamalda uqşan samandək tozup kətkəy; Pərvərdigarning Pərixtisi ularını tarkıtiwətkəy! **6** Ularning yoli karangoju wə teyiləqək boloxay, Pərvərdigarning Pərixtisi ularını koçlıwətkəy! **7** Qünki ular manga orunsız ora-tuzak, təyyarlıdı; Jenimmi sawabsız elixxə ular uni kolidi. **8** Halakət tuydurmastın ularning bəxioja qüxkəy, Əz yoxurun kuroqan toroja ezi qüxkəy, Halakətə yikiloqay.

9 U qaođa jenim Pərvərdigardin səyünidü, Uning nijatlıq-kutkuzuidin xadlinidü! 10 Mening həmmə ustilhanırmış: — «! Pərvərdigar, kimmü Sanga təngdax kełelisun?» — dəydu, — «Sən eziłğen məminlərni küqlüklərin qanggilidin, Ezilgənlər həm yoksullarını ularını biliqulqıldırin tariwilip kutkuzısan». 11 Yawuz, yaloqan guwahqılar kopup, Həwirim bolmiojan gunahlar bilən üstümdin xikayət kilməktə. 12 Ular mening yahxılıkimoja yamanlıq kılıp, Meni panałsız yetim kılıp koyojanı! 13 Ləkin mən bolsam, ular kesəl bolqanda, Bəzni yeqəp kiyiwaldım; Ularnı dəp roza tutup, eżümni təwən kıldım; Əmdi duayım bolsa hazır baoqrimoja yenip kəldi! 14 Mən bu ixlardın dost yaki kərindiximning bexioja qüxən ixqə ohxax mayıslıni yurdum, Mən eż anisioja həza tutkandək, beximni selip yurdum. 15 Biraq mən putlixip kətkinimdə, Ular huxal boluxup kətkənidü, Bir yərgə jəm boldi; Rəwəkə jəm boluxup muxu zorawanlar manga karxi qıixtı, Birkə həwirim yok idi. Ular meni para-parə kılıx üçün tohtimay zərbə berixti. 16 Huddi bir qıxləm poxkal üstidə qakqak wə talax kılqan hudasızlardək, Ular manga qıxlırını oquqlurlitip hiris kilixti. 17 I Rəb, qəqanoqıq pərəwa kilməysən! Jenimmi ularning halakitidin kutkuzojasən, Mening birdinbir hayatımni [muxu] yirtqıq xırların aqzidin tariwiləqojasən! 18 Zor jamaət arısida mən Sanga təxəkkür eytimən; Nuroqunlıqan həlk arısida Seni mədhiyiləyimən. 19 Yaloqan səwəb bilən manga rəkib bolqanları üstümdin xadlandurmioqasən; Mandın səwabsız nəprətləngənləri ezara kez kisixturnioqasən! 20 Ular dostanə sez kilməydi, Zemindiki tinqlıq-pərəwərlərgə pitnə-iqwa tokumakta. 21 Ular manga karap eozinizi yoqan ekip: «Way-way! Kütkünimizi ez kezimiz bilən kerüwalduk!» — deyixidü. 22 I Pərvərdigar, Sən bularni kerüp qıktıng, süküt kilmioqasən; I Rəb, məndin Əzüngi yıraklaxturnioqasən; 23 Kozojaloqasən, Mən üçün həküm qikirixka oyoqanqojasən, I mening Hudayım — Rəbbim! 24 Mening ixim üstidə eż həkkəniyilik boyıqə həküm qikarojasən, i Pərvərdigar Hudayım; Ularnı mening [onguxsızlıkım] xadlandurmioqasən! 25 Ular kənglidə: «Wah! Wah! Əjəb obdan boldi!» — deyixmisun; Yaki: «Uni yutuwtattuk!» — deyixmisun. 26 Mening ziyanımdın huxal bolqanlar yərgə karitilip xərməndə bolqay; Meningdin eziłını üstün tutkuqıllarning kiyim-keqiki hijalət wə nomussuzluk bolsun! 27 Mening həkkəniyilikmdin seyüngənlər təntənə kılıp xadlansun! Ular həməxə: «Əz kulininq aman-esənlilikə seyüngən Pərvərdigar uluqolqansun!» — deyəy. 28 Xu qaođa mening tilim kün boyi həkkəniyilik tooruluk səzləydi, mədhiyilərni yangritidü.

36 Nəoqmıqilərning bexioja tapxurulup okulsun dəp, Pərvərdigarning kuli Dawut yazojan kuy: — Rəzil adəmning asiylikı mening kəlbimdə bir bekarətni pəyda kılıdu: — «Uning nəziridə Hudadin körkədioxan ix yoktur!». 2 Qünki u eż-ezini mahtayduki, U eż-eziga: — «Məndə gunah teplimas, kilojinim yirginqlik ix əməstur!» — dəydu. 3 Aqzidiki sözər kəbihlik wə hıyligərluktur; Pəzilətlək ix kılıx parasitidin u alliburun məhərumdur. 4 U ornida yatkandımu gunahını kəzəleydi; U durus bolmiojan yoloja mengixni irada kılıdu; Yamanlıktın həq nəprətlənməydi. 5 I Pərvərdigar, eżgərməs mühəbbiting ərqlərgə takixidü; Həkkikət-sadıqliking bulutlaroja yetidü! 6 Həkkəniyilikqıng büyük taojlardək, Həkümliring tilsimatlıq qongkur dengizlərdəktür. I Pərvərdigar, Sən adəmlər wə haywanları saklıqıqdırsən; 7 Sening eżgərməs mühəbbiting nəkədər kimmətlilik, i Huda! Xunga insan balılırı kənatlıring sayısında panaħlinidü. 8 Ular eyüngidiki mol dastihandin toyquqə bəhrimən bolidü; Sən ularoja huzur-

halawatlıringning dəryasidin ieqküzisən. 9 Qünki Səndila bardur həyatlık bulığı; Nurungda bolup nurni kərimiz. 10 Ah, Əzüngni tonup, bilgənlərgə mühəbbitingi; Kanglı duruslarojumu həkkəniyilikning kərsitixni dawamlaxtuqojasən. 11 Təkəbbürlarning putining manga hujum kiliçioja yol koymıqojasən; Rəzillərning kəli meni ornumdını koqlıwətmisən; 12 Mana, yamanlıq kılıqulqılar yikıldı! Ojulitiwetildi, ornidin kayta turalmaydu!

37 Dawut yazojan kuy: — Yamanlıq kılıqulqılar tüpəylidin əzüngni keydürmə, Nakəslərgə həsət kılma. 2 Qünki ular ot-qəplərdək tezla üzüp taxlinidü, Yumran esümlüklərgə oxhax tozup ketidü. 3 Pərvərdigaroja tayan, tirixip yahxılık kıl, Zeminda makanlixip yaxap, Uning wapa-həkikitini ozuk bilip huzurlan. 4 «Pərvərdigarnı hursənlilik» dəp bilgin, U arzu-tiləkliringgə yətküzidü. 5 Yolungni Pərvərdigaroja amanat kıl; Uningoja tayan, U qoqum [tilikingni] ijabət kılıdu. 6 U həkkəniyilikning nurdak, Adalitingni qüxtiki kuyaxtək qaknitudü. 7 Pərvərdigarning aldida tinq bolup, Uni sawrənlik bilən küt; Həramdin ronak, tapkan adəm tüpəylidin, Yaman niyitləri ixqə axidiyojan kixi tüpəylidin əzüngni keydürmə. 8 Aqqikingindən yan, oqəzənti kəyt, Əzüngni keydürmə; U pəkət seni yamanlıqka elip baridü. 9 Qünki yamanlıq kılıqulqılar zemindin üzüp taxlinidü; Pərvərdigaroja talmürüp kütkanlar bolsa, Zeminoq aigidarqılıq kılıdu. 10 : Kəzni yumup aqkuqıla, rəzil adəm əhalək bolidü; Uning makaniqə səpselpi kərisang, u yok bolidü. 11 Biraq yawax-məminlər zeminoq miraslıq kılıdu, Wə qəksiz arambəhxliktin huzurlinidü. 12 Rəzil adəm həkkəniyiqə kəst kılıdu; Uningoja qıxlırını oquqlurlitip hiris kılıdu; 13 Ləkin Rəb uningoja karap kılıdu; Qünki [Rəb] uning bexioja kelidiyan künni keridü. 14 Yawaxlar wa yoksullarını yikitiq üçün, Yoli duruslarnı kirip taxlax üçün, Rəzillər kiliqini qılılipidin suorupur elip, Okyasining kiriqini tartip təyyarlıdı. 15 Ləkin kiliqı bolsa ez yürükiga sanjılıdu, Okyalıri sunduruləvitidü. 16 Həkkəniyillardıki «az», Kepliyan yamanlarning bayılıklıridin əwəzəldür. 17 Qünki razılların biləkləri sundurulidü; Lekin Pərvərdigar həkkəniyarlari yeləydi; 18 Pərvərdigar kəngli duruslarning künllərini bolidü; Ularning mirasi mənggügə bolidü. 19 Ular eojir künllərdə yərgə karap kalmayıdu; Kəhəqtılıklimu ular tok yürüdü. 20 Biraq rəzillər əhalək bolidü; Pərvərdigar bilən karxilaxkuqılar qimənzardıki gül-giyahdək tozup ketidü; Ular tügəydi; Is-tütündək tarkılıp tügəydi. 21 Rəzil adəm etnə elip kəytürmaydı; Əməmə həkkəniy adəm məhrəbənlək bilən etnə beridü; 22 Qünki [Pərvərdigar] rəhmət kılıqulqılar zeminoq iğə bolidü, Birak uning lənitigə uqriqanlar üzüp taxlinidü; 23 Mərdənə adəmning kədəmliri Pərvərdigar təripidindür; [Rəb] uning yolidin hursən bolidü. 24 U teyilip kətsim, yikılıp qıxməydi; Qünki Pərvərdigar uning kolını tutup yeləp turidü. 25 Mən yax idim, hazır kerip kəldim; Lekin həkkəniyarlarning taxliwetilgənlilikini, Yaki pərzəntlirinən nan tiligənlikini əsla kərgən əməsmən; 26 U kün boyi mərd-məhrəbən bolup etnə beridü; Uning əwlədlirimi həlkə bərikət yətküzidü. 27 Yamanlıknı taxlangalar, yahxılık kiliqınlar, Mənggü yaxaysılər! 28 Qünki Pərvərdigar adalatnı seyidü, U Əz məmin bəndilirini taxlimayıdu; Ular mənggügə saklınlidü; Lekin rəzillərning əwlədləri üzüp taxlinidü. 29 Həkkəniyilar yər-jahanoq aiga bolidü, Əbədil-əbədgıqı uningda makən tutup yaxaydu. 30 Həkkəniy adəmning aqzı danalıq jakarlaydu; Uning tili adıl həkəmləri sezləydi; 31 Kəlbidə Hudanıng [mukaddəs] kanunu turidü; Uning kədəmliri teyilip kətməs. 32 Rəzillər həkkəniy adəmni paylap yürüdü; Ular uni əltürgüdək paytnı izdəp yürüdü. 33 Lekin Pərvərdigar uni düxmenning qanggilioja qüxtürməydi;

Yaki həkümədə uni gunahqə pütməydi. **34** Pərvərdigarnı təlmürüp küt, Uning yolini qing tutkın; U sening mərtiwanğıñı kətürüp, zeminoja işgə kılıdu, Rəzillər əhalak kılınojanda, Sən buni kərisən. **35** Mən rəzil adəmning zomigərlik kılıwatkınıni kərdüm, U huddi ayniçan baraksan yapyexil dərəhtək ronak tapkan. **36** Birak u etüp kətti, Mana, u yok boldi; Mən uni izdisəmmü, u tepilməydi. **37** Mukəmmal adəmgə nəzər sal, Durus insanoja əhalə Qünki bundak adəmning ahiñ keridiojını arambəhx hatırjəmlik bolidu. **38** Itaətsizlər bolsa birlikə əhalak bolixidu; Ularning keləqiki üzülidü; **39** Birak həkkəniylarning nijatlılı Pərvərdigardindur; U eojir künnlərdə ularning küqlük panahäidur. **40** Pərvərdigar yardım kılıp ularni saklaydu; U ularni rəzillərdin saklap kütküzidü; Qünki ular Uni baxpanahı kılıdu.

38 Dawut yazojan ktiy: — (əslimə üçün) I Pərvərdigar, oqəzipində tənbih bərmigəysən, Kəhringdə meni jalalimiqəysən! **2** Qünki okliring meni zəhimləndürüp sanjidi, Kolung üstümdin kattik, bastı. **3** Kattik oqəziping tüpəylidin ətlirimdə heq saklık yok, Gunahım tüpəylidin ustihanırımda aram yoktur. **4** Qünki gunahlırim boyumdan taxtı; Ular kətürəlmigüsüz eojir yüktək meni besiwalı. **5** Əhməklikimdin jaraħətlirim sesip, xəlvarəp kətti. **6** Azabtin ballırlırm tolimu püküllüp kətti, Küni boyi oqəmgə petip yırıman! **7** Qatırırim otka toldı, ətlirimning sak, yeri yoktur. **8** Mən tolimu həlsirap, ezip kəttim; Kəlbimdi ki azab-kəyən tüpəylidin hərkirəymən. **9** Rəb, barlıq arzuyum kəz aldingidur; Uh tartıxlırm Səndin yoxurun əməs; **10** Yürükim jiojıldap, həlimdin kəttim; Kezərimning nuri eqtı. **11** Yar-buradərlirimmi meni urojan waba tüpəylidin, ezlirini məndin tartı; Yekinlirimmi məndin yırak qaqtı. **12** Jenimni almakçı boloqanlar tuzak kuridu; Manga ziyanı kəstləgənlər zəhərinə qaçmaqta; Ular kün boyi hıylə-mikirlərni oylımlıktı. **13** Lekin mən gas adəmdək anglimaymən, Gaqə adəmdək aqzımları aqmaymən; **14** Bərəkət, mən angliyamdayıdan gaslardak bolup kəldim; Aqzımda kılıdılqan rəddiyə-tənbih yok. **15** Qünki ümidiñim Sən Pərvərdigaroja baqlıdım; Rəb Hudayim, Sən iltiñayimoja ijabat kilişən. **16** Qünki mən: — «Ular mening üstümgə qıkip mahtanmışqay; Bolmisa, putlirim teyilip kətkəndə, ular xadlinidü» — dedim mən. **17** Qünki mən dəldəngəxip, tügixəy dəp kəldim, Azabım kəz aldimdin kətməydi. **18** Qünki mən eż yamanlıklımnı ikrar kılımən; Gunahım üstüda kayoqurımən. **19** Lekin düxmənlirim juxküñ həm küqlükər; Kara qaplap, manga nəprətləngənlərning sanı nuroqundur. **20** Wapaoja japa kılıdıcıqanlar bolsa, mən bilən karxılıxidu; Qünki man yahxılıknı kezlep, intilimən. **21** I Pərvərdigar, məndin waz kəqmigəysən! Hudayim, məndin yırak laxmiqəysən! **22** I Rəb, mening nijatlıkim, Manga qapsan yardım kılıqəysən!

39 Nəəməqilərning bexi Yədutunoja tapxurulqan, Dawut yazojan ktiy: — «Tilim gunah kilmisun dəp, Yollırımoja dikkət kılımən; Rəzillər kəz aldimda bolsa, mən aqzımoja bir kəsək salımən» — deqənidim. **2** Mən süküt kılıp, zuwan sürmidim, Hətta yahxılık toqrisidiki səzərnimə aqzımdın qıçarmıdim; Birak dil azabım tehimə kəzəldi. **3** Kənglümədə zərdəm kaynidi, Oylanojanseri ot bolup yandı; Andın tilim ihtiyyarsız səzlep kətti. **4** I Pərvərdigar, eż aqjilimni, Künlirimning kənqılık ikenlikini manga ayan kılıqın; Ajiz insan balisi ikanlikimni manga bildürğin. **5** Mana, Sən künlirimmi pəkət nəqqə qəriqə kıldı, Sening aldingda əmrüm yok hesabididur. Bərəkət, barlıq insanlar tik tursimu, pəkət bir tiniqla, halas. (Selah) **6** Bərəkət, hərbir insanning hayatı huddi bir

kelənggidur, Ularning aldirap-saldıraxlıri bılıdu avariqılıktur; Ular bayılıqları toplaydu, lekin keyin bu bayılıqları kimning kolioja juqlinidiojanlığını bilməydi. **7** I Rəb, əmdi mən nemini kütimən? Mening ümidiñ sangila baqlılıktır. **8** Meni barlıq asılılılırmındın kütküzəysən, Meni əhaməkətlərning məshirisiqə kəldurmıqəysən. **9** Süküt kılıp zuwan sürmidim; Qünki mana, muxu [jazanı] Əzüng yürgügənsən. **10** Meni salojan wabayingni məndin neri kılıqəysən; Qünki kolungning zərbisi bilən tügixəy dəp kəldim. **11** Sən tənbihliring bilən kixini eż yamanlıki üçün tərbiyiliginəndə, Sən huddi nərsilərgə kiyə kurti qıxkəndək, uning izzət-qururunu yok kılıwetisən; Bərəkət, hərbir adəm bir tiniqla, halas. (Selah) **12** I Pərvərdigar, duayimni angliqəysən, Pəryadimoja kulaq saloqəysən! Kez yaxlirimqə sükit kılıməqəysən! Qünki mən pütkül ata-bowilirimdək, Sening aldingda yakı yurtulk, musapirmən, halas! **13** Manga tikkən kəzüngni məndin neri kılıqəysənki, Mən barsa kəlməs jayqa kətküqə, Meni bir'az bolsimu rəhəttin bəhrimən kılıqəysən.

40 Dawut yazojan ktiy: — Pərvərdigaroja təlmürüp, küttüm, küttüm; U manga egilip pəryadimni anglidi. **2** U meni əhalək orikiñin, Xundakla patkək laydin tartıwaldı, Putlirimni uyultax üstigə turoquzup, Kədəmlirrimni mustəhəkəm kıldı. **3** U aqzımoja yengi nahxə-munajatni, Yəni Hudayimizni mədhiyiləxlərni saldı; Nuroqun həlk bunı körüp, korkıldı, Həm Pərvərdigaroja tayinidü. **4** Təkəbburlardın yardım izdiməydiqən, Yaloqanqılıkka ezip kətməydiqən, Bəlkı Pərvərdigarnı eż tayanqisi kılıqan kixi bəhtliklər! **5** I Pərvərdigar Hudayim, Sening biz üçün kılıqan karamatlıring wə oy-niyatlıringni barqənsəri kəpəytip, san-sanaksız kılıqəysən, Kimmu ularni bir-birləp hesablap Əzüngga [rahmat kəyturup] bolalısun! Ularnı səzlep baxtin-ahir bayan kılıy desəm, Ularnı sanap tütigix mumkin əməs. **6** Nə kurbanlıq, nə ax hədiyələr Sening tələp-arzuyung əməs, Birak Sən manga [səzgür] kulaqlarını ata kıldırdı; Nə keydirmə kurbanlıq, nə gunah kurbanlığını tələp kilmədində; **7** Xunga jawab bərdimki — «Mən mən kəldim!» — dedim. Oran yazma dəsturdə mən toqıruluk pütülgən: — **8** «Hudayim, Sening kənglündüki iradəng mening hursənlilikindur; Sening Təwərat kanunung kəlbimgə pütülkültür! **9** Büyük jamaət arısında turup mən həkkəniylilikni jakarlıdım; Mana bularını özümde kılqə elip kələqən yoktur, I Pərvərdigar, Əzüng bilisən. **10** Həkkəniylilikni kəlbimdə yoxurup yürəmidim; Wapadarlıqning wə nijatlıkingni jakarlıdım; Əzgərməs muhəbbiting wə həkkətingni büyük jamaətkə heq yoxurmastın bayan kıldırmı. **11** I Pərvərdigar, mehribanlılırlırin məndin aymiqəysən; Əzgərməs muhəbbiting wə həkkəting hərdaim meni saklıqay! **12** Qünki sansız külplər meni oriwaldı; Kəbəhəliklərim meni besiwelip, kəralməydiqən boldum; Ular beximdi ki qeqimdin kep, Jasaritim tügixəip kətti. **13** Meni kütküzəxini toqra tapkəysən, i Pərvərdigar! I Pərvərdigar, tez kəlip, manga yardım kılıqəysən! **14** Mening hayatimoja qang salmakçı boloqanlar birakla yərəgə kərtilip rəswə kiliñsun; Mening ziyanımdın hursən boloqanlar kəyniqə yandurulup xərmənda bolqay. **15** Meni: — «Wah! Wah!» dəp məshirə kılıqanlar eż xərməndilikidin alakzadə bolup kətsən! **16** Birak Seni izdigiñilərning həmmisi Səndə xadlinip huxal boloqay! Nijatlıkingni seyqənlər həmixinə: «Pərvərdigar uluqılsun» deyixkəy! **17** Mən eziñən həm yoxsul bolsamı, Birak Rəb yənilə meni yad etidü; Sən mening Yardəməqim, mening azad kılıqəqim; I Hudayim, keqikməy kəlgəysən!

41 Nəəməqilərning bexi tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazojan ktiy: — Ojerib-ajızlaroja əqəmhorluk kılıqan kixi

nəkədər bəthlik-hə! Eçir künlərdə Pərvərdigar uningə panah bolidu. **2** Pərvərdigar uni қoşdap, uni aman saklaydu; U zmində turup bəthtiyar yaxaydu; Sən uni düxmənlirininq ihtiyojıa qüxtürməysən! **3** Orun tutup zəiplixip yatkınıda, Pərvərdigar uningə dərman bolidu; Sən uning yatkan orunkərplirini raslap tüzaxtütürüp turisən. **4** Mən iltija kılıp: — «I Pərvərdigar, manga mehribanlıq kərsətkəsən, Jenimoja xipalıq bərgəysən; Qünki mən aldingda gunah kıldırmı» — dedim. **5** Düxmənlirim mən toorrluk: — «U қaşanmu olüp, naminəslı kürup ketər?» — dəp manga yamanlıq tiləydu. **6** Birsi meni kərgili kəlgən bolsa, U aldamqı sezlərni kılıdu; Ular kəynimindən kənglida xumluq toplap, Andin sırtlarqə qıkıp xu ixlərni tarktip po atidu; **7** Manga eq bolqanlarning həmmisi manga karita eżara kusurlixidu, Ular manga ziyankəxlək kəstida bolidu. **8** Ular: «Uning bəxişa jin-xəytandin bir kəsəl qaplaxtı; Əmdi u orun tutup yetip kaldi; U kaytindan turalmayıdu» — deyixidu. **9** Hətta sirdixim dəp ixəngən kədinas dostum, Men bilən həmdəstihən bolup tuzumni yeganımu manga put atti. **10** Birak, Sən Pərvərdigar, manga rəhİM kılqayısan; Düxmənlirimdən intikam elixkə, Meni turozuzqayısan; **11** Düxminimning üstümdin qəlibə kılıp xadlanıqojınidin, Seni məndin seyünidu, dəp bilimən. **12** Birak manga kəlsək, durus bolqanlıqimdin, sən meni yələysən; Sən meni mənggү Əz həzurungda kəd kətürütküüp turozusən. **13** Israılning Hudasi Pərvərdigarqa əbədil'əbədgıqə təxəkkür-mədhiyə kayturułøy! Amin! Amin!

42 Nəəqmıqilərning bəxişa tapxurulup okulsun dəp, Korahning oqulları üçün yezilojan «Maskıl»: — Keyik eriklərdiki suça təxna boləndək, Jenim sanga təxnadur, i Huda. **2** Mening jenim Hudaoja, həyat Tənqrigə intizardur; Ah, mən қaşanmu Hudanıng həzuruda kərinüvkə mityassər bolıman? **3** Mening keqə-kündüz yeginim kez yaxlırim bolup kəlgən; Həkəl kün boyi məndin: «Hudaying kəyərda?» — dəp soraydu. **4** Ətkən künlərni əsləp, Jenimning dərdlərini teküwatiyan (Mən kəpəqilik bilən ketiwtip, Hudanıng eyigə təntənə kılıp mengip, Huxallıqta Həmdusana okup, nahxa eyitip, Həytni təbrikligən top-top xoşundak, jamaat bilən billa barattımlı!). **5** — I jenim, Sən tenimdə nemixə bundak kəyərurisən? Nemixə iqimdə bundak məyuslinip ketting? Hudaoja ümid baqla; Qünki Uning jamalidin qıkkən nijatlıktın, Mən Uni yənilə uluəlaymən, — Mening Hudayimmi! **6** Jenim iqimdə məyuslinip kətti; Xunga mən Seni seojinimən; Hətta musapırılıkta İordan dəryası boyidiki wadılarda, Hərmon taqlırıda, Mizar teqidimən Seni seojinimən. **7** Sening xərkiratmiliringning awazlırlıq, Qongkūr həng bilən qongkūr həng maslıxip hərkiriməkta. Sening həmmə dolkulırıng həm kaynam-taxkınrlıng meni oşərk kıldı. **8** Kündüzi Pərvərdigar əzgərməs müləbbitini [manga] buyruyu, Keşiliri Uning nahxisi, Wa həm həyatım bolovan Tənqrigə kılqən dua manga həmrəh bolidu. **9** Mən Koram Texim bolovan Hudaoja: — «Meni nemixə unutup kəlding? Mən nemixə düxmənlıning zulumıja uqrəp, Həmixinə azab qekip yürüwatıman?» — dəymən. **10** Səngaklirimmi əzgəndək rəkiblirim meni məshirə kılıp ayıblayıdu; Ular kün boyi məndin: «Hudaying kəyərda?» — dəp sorımkət. **11** I jenim, tenimdə nemixə bundak kəyərurisən? Nemixə iqimdə bundak məyuslinip ketting? Hudaoja ümid baqla; Qünki mən Uni yənilə mədhiyiləyən, Yəni qirayımoja salamatlık, nijatlık ata kılıqı Hədayimmi mədhiyiləyən! U mening Hudayimdu!

43 I Pərvərdigar, mən toorrluk həküm qıkarəqayısan, Dəwayimmi əkidişiz bir həlk alıda soriqayısan; Meni

hıyligər həm կəbih adəmdin kutulduroqayısan. **2** Qünki Sən panahgahıım bolovan Hudadursən; Nemixə meni taxlawətəkənsən? Nemixə düxmənning zulumıja uqrəp, Həmixinə azab qekip yürüwatıman?» — dəymən. **3** Əz həkikiting wə nurungni əwətkin, Ular meni yetəkligəy! Meni mukəddəs teoqingə, Makaningə elip kəlgəy! **4** Xuning bilən mən Hudanıng kurbangahı aldiqə baray, Yəni mening qaksız huxlukum bolovan Tənqrininə yenioja baray; Bərhək, qiltar qelip Seni mədhiyiləyən, i Huda, mening Hudayim! **5** I jenim, sən nemixə bundak kəyərurisən? Nemixə iqimdə bundak biaram bolup ketisən? Hudaqə ümid baqla! Qünki mən Uni yənilə mədhiyiləyən, Yəni qirayımoja salamatlık, nijatlık ata kılıqı Hədayimmi mədhiyiləyən!

44 Nəəqmıqilərning bəxişa tapxurulup okulsun dəp, Korahning oqulları üçün yezilojan «Maskıl»: — I Huda, ez küləklərimiz bilən anglıdük, Atilirimiz bizgə bayan kılıp, Əz künlərində, yəni kədimki zamanlarda Sening kılqən zor ixirlingni ukütürənənidi; **2** Sən [ata-bowlirimizning alıda] Əz kılqən bilən yat əllərni koqlıwetip, Ularning [zəminiətə ata-bowlirimizni] orunlaşturdung; Yat kowmlarqa apət qüxtürüp, ularni tarktiwətting. **3** Bərhək, bowlirimiz zəminni əz kiliqı bilən alojını yok, Əz biliki bilən əzərlərini kutkuzojınımu yok; Bu bəlkə Sening ong kılqən, Sening biliking wə jamalıning nuringin kılqənidur; Qünki Sən ulardın hursanlıq tapting. **4** Sən Əzüng mening padixağımdursən, i Huda, Sən Yəkup üçün qəlibələr buyruqıqdırsən. **5** Sən arkılık biz rəkiblirimizni həydiwetimiz; Nəming bilən ezmizgə karxi turoqanlarnı qayləymiz; **6** Qünki əz okyayımoja tayanmaymən, Kiliqimmu meni kutkuzalmaydu. **7** Qünki Sən bizni rəkiblirimizdən kutkuzdung, Bizgə eq bolqanlarnı yərgə karatting. **8** Hudani kün boyi iptiħarlinip mahtaymiz; Nəmingni əbədil'əbədgıqə mədhiyiləyəm. (Selah) **9** Birak Sən [həzir] bizni taxlawətəp ahanatke kəldurdung; Koxunlirimiz bilən jənggə billə qıkmayısan. **10** Sən rəkiblirimiz alıda bizni qekindürdüng; Bizni eqmənələrgə halıqanqə talan taraj kıldurdung. **11** Soyukxə tapxurulən koylardak, bizni ularqa tapxurdung, Əllər arisioja bizni tarktiwətting. **12** Sən Əz həlkingni bikarəqə setiwtetting, Uning kəmmətidiñ Əzüng heq beyp kətmidir; **13** Sən bizni koxna əllərning mashirisiqə kəlduroqənsən; Ətrapimizdikilərgə ahanət, zanglik obyekti kıldingsən. **14** Sən bizni əllər arisida sez-qəqəkkə koydungsən, Yat kowmlar bizgə bax qayqıxip karaxmakta. **15** Məshirə həm kuperluk eytqəqılarning awazi tūpəyliđin, Düxmanlar wə eq alyuqıllar tūpəyliđin, Kün boyi uyatım alımdıñ kətməydu, Yüzümning nomusı meni qırımwaldi. **17** Mana bularınning həmmisi beximizə qüxti; Birak, biz Seni untumiduk, Yaki əhədənggə heq asiylik kilmiduk; **18** Kəlbəmiz heq yanmadi, Sanga sadakətsizlik kilmiduk, Kədəmlirimiz yoluñdın heq ezip kətmidi. **19** Birak Sən bizni qılberilər makənida əzding, Bizgə elüri sayısını qaplaqturdung. **20** Əger biz Hudayimizning namini untuojan bolsak, Yaki yat bir ilahka kol kətürəqə bolsak, **21** Huda Sən qoqum buni sürüxtə kılmas idingmu, Kəlbətki sirlərni bilip turidiojan tursang? **22** Birak Sən tūpəyli biz kün boyi kırılmaktımız; Boozulinxni kütüp turoqan koylar kəbi hesablanımkəmiz. **23** Oyəjan, i rəb! Nemixə uhləp yatisən? Ornundıñ tur, bizni mənggүə taxlawətmigəysən! **24** Nemixə yüzungniñ bizdin yoxurisən? Nemixə küləptərimizgə, uqrıqan zulumlirimizə pisənt kilməysən? **25** Kariqina, jenimiz türəktə beçirəlap yürüdü; Tenimiz yərgə qaplaxtı; **26** Ornundıñ turup bizgə yardəmdə

boloqaysən! Əzüngning əzgərməs muhəbbiting səwəbidin, Bızlərni hərlükə qıkarqaysən!

45 Nəqəmçilərning bəxiqə tapxurulup, «Nilupərlər» degən ahəngda okulsun dəp, Koraḥning oqullirioqa tapxurulən, «səyümlük yar üçün» degən «Maskıl» munajat-nahxa: — Ələbimdin güzəl ix tooprısida sezlər uroqup qıkmakta; Padixahka beqixloqan munajitimi eytimən; Tilim goya mahir xairning kəlimidur; **2** İnsan balılıri iqida sən əng güzəldursən; Ləwliring xapaat bilən tolduruləqandur; Xunga Huda sanga manggüiga rəhmət kıldı. **3** 1 büütik bolqası, Kiliqinqini aşkin yeningə, Həywiting wə xanu-xawkiting bilən! **4** Həkikət, kəmərtlik həm adalətni aloja sürüxə atlanqırınında, Xanu-xəwkət iqida qəlibə bilən aloja bas! Xuning bilən ong kolung əzüngə karamat körkənşək ixlərni kərsitidur! **5** Sening okliring etkürdür, Ular padixahning dükənmərlirinə yürükgə sanjılıdu; Pütün əllər ayiojingoja yikiltilidu. **6** Sening təhting, i Huda, əbədil-əbədliktir; Padixahlıqindiki Xəhəna əsərən, adalətninə həsisidur. **7** Sən həkəkənlilikni səyüp, rəzillikkə nəprətlinip kəlgənsən; Xunga Huda, yəni sening Hudaying, seni həmrahlırlıqdin üstün kılıp xadılık meyi bilən məslih kıldı. **8** Sening kiyimlirindin murməkki, müttər wə dərçin hidi kəlidü; Pil qixi sarayıridiki sazəndilərnin tarlıq sazlıri seni hursən kəlidü. **9** Padixahlərning məlikiləri hərmətlik kənizəklirinəng kətarididur; Hanixing Ofirdiki sap altur [zibu-zinətlərni] takəp ong kolungda turidu; **10** «Angliojin, i kizim, kərgin, sezliriməgə kulak saloqın; Əz kəbileng wə ata jamatıngni untup kaf! **11** Xuning bilən padixah, güzəl jamalingə məptun bolidu; U sening hojəng, sen uningoja sejda kıl!». **12** Tur xəhərining kizi [aldingda] səwoja bilən həzir bolidu; Halayık arisidiki baylar sening xapaitingni kütidur; **13** Xəhəna kızning iqki dunyasi pütünləy parlaklər, Uning kiyimlirimə zər bilən kəxtıləngən; **14** U kəxtilik kiyimlər bilən padixahning həzurioja kəltürülidü; Kaynidin uningoja koldax kənizəklərəmə billə yeningə elip kəlinidü; **15** Ular huxal-huram, xadılıq iqida baxlap kəlinidü; Ular birləktə padixahning ordisiqə kirixidü. **16** «Ata-bowliringning orniqə oqulliriring qikidü; Sən ularını pütükli jaħañoja həkim kilişən. **17** Mən sening namingni əwləddin-əwlədəkə yad ətküzimən; Xunglaxka barlık kowmlar seni əbədil-əbədgıqə mədhiyiləydu».

46 Nəqəmçilərning bəxiqə tapxurulup, «Pak kızlar üçün» degən ahəngda okulsun dəp, Koraḥning oqulları üçün yezilojan kuy: — Huda panahgahımız wə kudritimizdür; Külpətlər qıxıxnə həman həzir bolidojan bir yardəmqidur. **2** Xunga yər-zemİN engürülüp, təqələr gümürülüp dengiz təqliriga qıxiş kətsimən, Uning dölkənləri xawqənlərinip kəyənam bolsimu, Ərkəxli bilən təqələr silkinip kətsimən, Korkmamymız. (Selah) **4** Hudanıng xəhərini — Yəni Həmmidin Aliy Bolqası makanlaxkan mukəddəs jayni, Hursən kılıdiqan ekinləri xəhlioqan bir dərya bardur. **5** Huda uning otturisididur; U yər hərgiz təwriməydu; Huda tang etix bilənlə uningoja yardəməgə kəlidü. **6** [Barlıq] əllər kaynap, padixahlıqlar titrəp kətti; U awazını koyuwətəkən həman, Yər erip ketidur. **7** Samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar bizi bilən billə; Yəkupning Hudasi eğız kəroqınımizdur! (Selah) **8** Kelinglər, Pərvərdigarning kılıqanlırları kərünglər! U yər yüzüda kılıqan karamat wəyrənqılıqları kərünglər! **9** U, jahanning u qetiqiqa bolqan uruxləri tohtitidur; U okyalarını sunduridur, Nəyzələrni oxtuwetidur, Jəng hərvilirini otta kəydüriwetidur. **10** U: «Tohtax, menin Huda ikenlikmə bilip koyux! Mən pütükli əllər arisida uluqlınımən; Mən yər yüzüdə “büyük” dəp karılımən» — dəydu.

11 Samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar bizi bilən billə, Yəkupning Hudasi bizning egiz kəroqınımizdur!

47 Nəqəmçilərning bəxiqə tapxurulup okulsun dəp, Koraḥning oqulları üçün yezilojan kuy: — Barlık kowmlar, Hudanı alkıxlangar! Uningə yekiri awazinglər bilən huxallıq təntənəsini yangritinglər! **2** Qünki Həmmidin Aliy Bolqası, Pərvərdigar, dəhəxətlək wə həywətliktir, Pütükli jahənni soriqoqi büyütük Padixahlıq. **3** U bizgə həlkərni boysundurup, Biziñ əl-millətlər üstüga həkim kılıdu. **4** U biz üçün mırasiımızı tallap, Yəni Əzi seyən Yəkupning pəhri bolqan zəmənni bekitip bərdi. (Selah) **5** Huda təntənə sadası iqida, Pərvərdigar sunay sadası iqida yukirioja kətürüldi; **6** Huda qəsəbə-küy eytinglər, nahxa-küy eytinglər! Padixahımızqə nahxa-küy eytinglər, nahxa-küy eytinglər! **7** Huda pütükli jahənnəng padixahlıq; Zəhninglər bilən uningoja nahxa-küy eytinglər! **8** Huda əllər üstüda həküm süridü; U Əzining pak-mukəddəslilikinən təhtidə oltruridu. **9** Əl-yurtlarning kattılıri jəm bolup, İbrahimimning Hudasining həlkigə koxuldu; Qünki jahəndiki barlık kalkanlar Huda qəsəbə təwədər; U nəkədər aliydur!

48 Nəqəmçilərning bəxiqə tapxurulup okulsun dəp, Koraḥning oqulları üçün yezilojan kuy: — Uluqdır Pərvərdigar, Hudayimizning xəhəridə, Uning mukəddəslilik turoqan taqda, U zor mədhiyalarda layiktr! **2** Egizlikindən kerkəm, Zion teoqı, Pütükli jahənnəng hursənlikidur; Ximaliy tərəplri güzeldür, Büyük padixahning xəhəridur! **3** Huda kəroqanlırlıda turidu, Bu yərdə U egiz panahgah dəp tonulidu; **4** Mana, padixahlar yiojıldı, Ular xəhərnı besip ətüp, jəm boldı. **5** [Xəhərnı] kerüpla ular alaçazadə boldı; Dəkkə-dükkigə qüçüp bədər keqixti. **6** U yərdə ularını titrək bastı, Toləqən yegən ayaldak ular azablandı; **7** Sən Tarxiştiki kemilərni xərk xamili bilən wəyrən kiliwətting. **8** Külükimiz angloqənni, Samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigarning xəhəridə, Hudayimizning xəhəridə, Biziñ əz kəzimiz bilən xundak kərdük; Huda məngügə uni mustəhəm kılıdu. (Selah) **9** Biz sening mukəddəs ibadəthənəng iqida turup, i Huda, Əzgərməs muhəbbitingi seqindik, **10** Nəmingoja layiktr, Jahənnəng qət-qətlirigə yətküzülgən mədhiyilər, i Huda; Sening ong kolung həkəkənlilik bilən toloqan. **11** Sening adıl həkümərlərindən, Zion teoqı xadlanıqay! Yəhədu kızlırları huxal bolqay! **12** Zion teoqını aylınip mengip, Ətrapida səyli kiliqəngər, Uning munarlırını sanap bekinqər; **13** Keyinkı əwlədəkə uni bayan kiliş üçün, Sepil-istihkamlarını kengül koyup kezitinglər, Kəroqanlırları kezdiñ kaqrüngər. **14** Qünki bu Huda əbədil-əbəd bizning Hudayimizdur; U emiürwayət bizning yetəkqimiz bolidul!

49 Nəqəmçilərning bəxiqə tapxurulup okulsun dəp, Koraḥning oqulları üçün yezilojan kuy: — I barlık həlkələr, kengül koyup anglangar! Yər yəzidə turuwtəkənlar, kulaq selinqər! **2** Məyli addiy pukra, ya esilzadılər, Ya bay, ya gadaylar bolsun, həmminglər anglangar! **3** Aqzım danalıknı sezləydi, Dilim əkiligə uyoqun ixlərni oylap qikidü. **4** Külükim həkmətlik təməsnili zən koyup anglaydu, Qıltar qelip sirlək səzni eqip berimən. **5** Eojir künlərdə, meni kiltakka qüxürməkqə bolqanlarning kəbəhəlikləri ətrapımda bolsimus, Mən nemixka kərkidikanmən! **6** Ular bayılıklıroja tayinidu, Mal-mülükllərinəng zorluk bilən qongqılık kılıdu; **7** İnsan məngügə yaxap, Gər-həngni kerməsliki üçün, Heqkim əz buradərininən həyatını pul bilən kəyturulualalmayıdu; Wə yaki Huda qəsəbə uning jenini kütulduroqudək bahani berəlməydi;

(Qünki uning jenining bahasi intayin kimmət, Wə bu bahə boyiqə bolğanda, mənggügə kərəz tapxuruxi kerəktür) **10** Həmmigə anyanki, danixmən adamların elidü; Həmma adəm bilən təng, nadan wə hamakətlər billə halak bolidu, Xundaqla ular mal-dunyasını eżgilərgə kaldırup ketidü. **11** Ularning kənglidiki oy-pikirlər xundakki: «Oy-imaritimiz manggügə, Makan-turaloşulurımız dəwrdin-dəwrgiqa bolidu»; Ular ez yərlirigə isimlərini nam kılıp köyidü. **12** Birək insan ezining nam-izzitidə turiwərməydu, U halak bołożan haywanlardak ketidü. **13** Ularning muxu yoli dəl ularning nadanlıigidür; Lekin ularning kəynidin dunyoqa kəlgənlər, yanıla ularning eytən sezlirigə apırın okuydu. (Selah) **14** Ular koylardak təhtisaraqə yatçuzulidü; Ölüm ularını ez ozuķı kılıdu; Ətisi səhərdə duruslar ularning üstidin həküm yürgüzidü; Ularning güzəlliki qiritilişkə tapxurulidü; Təhtisara bolsa ularning həyətli makanadır! (Sheol h7585) **15** Birək Huda jenimni təhtisaranan ilkidin kütçuzidü; Qünki U meni kəbul kılıdu. (Selah) (Sheol h7585) **16** Birsə beypip ketip, aile-jəmətining abruiyə esüp kətsim, Korkma; **17** Qünki u elgəndə həqnərsisini elip ketəlməydu; Uning xəhrəti uning bilən billə [gergə] qıxməydu. **18** Gərgə u emür boyı ezini bəhtlik qəolqıjan bolsımı, (Bərəhək, kixilər ronak tapkiningda, əlwəttə seni həman mahtaydu) **19** Ahiri berip, u yanıla ata-bowlirining yenioja ketidü; Ular manggügə yorukluknı kərəlməydu. **20** İnsan izzət-abrudyda bolup, lekin yorutulmisa, Halak bolidiojan haywanlarqa ohxax bolidu, halas.

50 Asaf yəzən kütü: — Kədir Huda, yəni Pərvərdigar eojiz ekip, Künqikixtin künpetixkinqə yər yüzidikilərgə murajət kıldı. **2** Güzəllikning jəwhəri bołożan Zion teojudin, Huda julalidi. **3** Hudayımız kelidü, U hərgizmə süküt iqida turmaydu; Uning alddıa yəwətküqi ot kelidü; Uning astrapida zor boran-qapqun kəynaydu. **4** Əz həlkini sorak kiliç üçün, U yuķırıdan asmanları, Yərənim guwahlıkkə qakırıdu: — **5** «Mənin memin bəndilirimi, Yəni Mən bilən kurbanlıq arkılık əhədə tützüqilərnə həzurumoqa qakırıp yioqıngılar!» **6** Asmanları uning həkəkaniyılıkini elan kılıdu, Qünki Huda Əzi sorak kılıqqujudur! (Selah) **7** «Anglanglar, i həlkim, Mən səz kılıy; I Israıl, Mən sanga həkikətni eytip koyayki, Mənki Huda, sening Hudayindurmən. **8** Həzir ayıblığını sening kurbanlıklıring səwəbidi, Yaki həmixin aldimda sunuldiqan kəydiurmə kurbanlıklıring səwəbidiñ əməs; **9** Mən sening eojilingdin həqbir əküzni, Kotanliringdin həqbir tekini almaqçı əməsəm. **10** Qünki ormanlıklar dikii barlıq hayvanatlar Manga mənsuptur, Minglijan taqdiki mal-waranalırmə Meningkidür; **11** Taqlardiki pütün uqar-kanatları bilimən, Daladiki barlık janiwarlar Meningkidür. **12** Kərənim aqşımı sanga eytməyən; Qünki aləm wə uningəqə tolojan həmmə nərsilər Meningkidür. **13** Əjəba, Mən əkütünəng gəxini yəmdimən? Tekining kenini iqəmədimən? **14** Kurbanlıq süpitidə Huda oja təxəkkürlərni eyt; Həmmidin Aliy Bolquqıja kılıqan wədəngə wapa kıl. **15** Bexingoja kün qırixkəndə Manga murajət kıl; Meni seni kütuldüriman, Sən bolsang Meni uluqlıqıysən. **16** Lekin rəzillərgə Huda xundak daydu: — «Mənin əmirlirimni bayan kiliçka nəmə həkkinqə bar? Əhdəmni tiləja aloqadək sən kim iding? **17** Sən Mənin təlimlirimindən yirgənding, Sezlirimni rət kilding əməsəm? **18** Oqırını kərsəng, sən uningdin zok alding, Zinahorlar bilər xəriq boldung; **19** Aqzıngdin yaman qapqıxməydu; Tiling yaloqanlılıqını tokuydu. **20** Əz kərindixinginə yaman gepini kılıp olurisən, Anangingin oolqıja təhəmat kılısan. **21** Sən bu ixlarnı kılıqiningda, Mən ün qıqarmidim; Dərəwəkə, sən Meni əzüngəqə ohxax dəp oyliding; Lekin Mən seni əyibləp,

Bu ixlarnı kez aldingda əyni boyiqə sanga kərsitimən. **22** — I, Təngrini untuşanlar, buni kəngül koyup anglangalar! Bolmisa, silərni para-para kiliwetimən; Həqkim silərni kütkuzalmayıdu. **23** Birək kurbanlıq süpitidə rəhəmet eytənlarning hərkəysisi Manga xərap kəltəridü; Xundak kılıp, uningoja Əz nijatlıkimni kərsitiximəq yol təyyarliqan bolidu.

51 Nəəməqilərning bexiqə tapxurulup okulsun dəp, Dawut yəzən kütü. Bu [küy] Natan payəqəmər uning yenioja kılıp, uni Bat-Xeba bilən bołożan zinahorluq toozgruluk əyibləgindən keyin yezilojan: — Əzgərməs mühəbbitig bilən, i Huda, manga mehir-xapkət kərsatkəysən! Rəhəmdilliklirinqing keplükli bilən asılıklırimni eçürütəwkəysən! **2** Meni kəbəhlikimdin yiltizimoqqa yuwtəkəysən, Gunahımdın meni taziliqəysən. **3** Qünki men asılıklırimni tonup ikrar kıldı; Gunahım həmixin kez aldimda turidu. **4** Sening aldingda, pəkət Sening aldingdila gunah ətkütüp, Nəzirində rəzil bołożan ixni sadır kıldı; Xu wajidin, Sən [meni əyibləp] sezlisəng, adillikinq ispatlinidü; [Meni] sorak kılıqinində, Əzüngning paklıki ispatlinidü. **5** Mana, man tuqulojinimdila, yamanlıktı idim, Anamning kərniñda payda bolojinimdila man gunahla boldum. **6** Bərəhək, Sən adəmlərning qın ələbidin səmimiylik tələp kılısan; Iqimdiyi yoxurun jaylirimda Sən manga danalıknı bildürisən. **7** Meni [gunahırimdin] zoſa bilən taziliqəysən, Həm men pak boliman; Meni pakpakız yuqəysən, man kərdinmə ak, boliman. **8** Manga xad-huram awazlarnı anglatkəysən; Xuning bilən Sən əzən ustilənlərim yənə xadlinidü. **9** Gunahırimdin qirayinqi yoxurup, Yamanlıklırimni eçürütəwkəysən. **10** Məndə pak kəlb yaratkəysən, i Huda; Wujumdiyi sadık rohımnı yengiliqəysən. **11** Meni həzurundin qıkırıwətmigəysən; Meningdin Mükəddəs Rohingni kəytərəwəlməqəysən. **12** Ah, nijatlıkingdiki xadlıknı manga yengibaxtin hes kildurəqəysən; İtaatmən roh arkılık meni yeligəysən. **13** Buning bilən mən itaatsizlərgə yolliringni egitəy, Wə gunahkarlar yeningəqə kaytıdu. **14** Kan təkəx gunahıdin meni kütuldürəqəysən, i Huda, manga nijatlık bərgüqı Huda, Xuning bilən tilim həkəkaniyılıkinqni yangritip kiyiləydi. **15** I Robbim, lawlirimni aqkəysən, Aqzımlı mədhiyilirinqin bayan kılıdu. **16** Qünki Sən kurbanlıknı hux kərməyən; Bolmisa sunar idim; Keydürmə kurbanlıklardimmu hursənlək tapməysən. **17** Huda kəbul kiliqiojan kurbanlıklar sunuq bir rohət; Sunuq wə ezelgən kəlbni Sən kəməsitməysən, i Huda; **18** Xapaiting bilən Zinoqa məhribanlıknı kərsatkəysən; Yerusalemning sepillirini yengibaxtin bina kılıqəysən! **19** U qəqədə Sən həkəkaniyılıktın bołożan kurbanlıklardın, keydürmə kurbanlıklardın, Pütünləy keydürəlgən keydürmə kurbanlıklardın hursənlək tapısan; U qəqədə adəmlər kurbangahingoja buka-əküzlərni təkdim kiliçidu.

52 Nəəməqilərning bexiqə tapxurulup okulsun dəp, Dawut yəzən «Maskıl»; Edomluq Doag Saul padixahıning yenioja berip: «Dawut Ahiməlkəning eyigə kirdi» dəp ayoqaklıq kılıqəndin keyin yezilojan: — I noqı batur, Nemə üçün rəzillikinqin mahtinisən? Təngrining əzgərməs mühəbbiti mənggülükərt. **2** Ətkür ustira kəbi, Tiling zəhər qaqmaqçı, U yaloqanlılıq tokuwaitidu. **3** Sən yahxılıkning ornida yamanlıknı, Hək sezləxning ornida yaloqanlılıknı yahxi kərisən, i aldamqı til! **5** Bərəhək, Təngri ohxaxla seni manggügə yokıldı; U seni tutuwalıdu, yəni ez qediringdin tartip qıkıdu; Tiriklarning zeminidin seni yiltizingdin komurup taxlaydu. (Selah) **6** Həkəkaniylar buni kərəp körkəxidü, Wə uni məshirə kılıp külüp: — **7** «Karanglar, Hudani ez yələnqisi kılımiojan adəm, Pəkət

ez bayliklirining keplükigə tayanojan adəm; U aq kezlikü bilən küqləndi» — dəydu. **8** Mən bolsam Hudanıng əyidə əskən barəşan zaytun dərəhtəkmən, Mən Hudanıng əzgərməs mühəbbətitigə mənggigə tayinimən. **9** Mən Sanga əbədil'əbəd təxəkkür eytimən; Qünki Sən bu ixlarnı kıldingsən; Məmin bəndilirinq aldida namingoja təlmürüp kütimən; Muxundak, kılıx əladur.

53 Nəəqmıqilərnin bəxiqə tapxurulup okulsun dəp, Mahalat ahəngida Dawut yazojan «Maskıl»: Əhmək kixi kənglida: «Həqbir Huda yok» — dəydu. Ular qırılkix, Nəprətlik kəbəli, ixlarnı kılıxtı; Ularning iqidə məhrəbanlıq kılıquçı yoktur. **2** Huda ərxtə turup, insan balılırini kezitip: «Bu insanlarning arisida, insapni qüixinidiqan birəsi barmidu? Hudani izdəydiqanlar barmidu? **3** Həmmə adəm yoldın qıktı, Həmmə adəm qırılkix kətti, Məhrəbanlıq kılıquçı yoktur, hətta birimə. **4** Nanni yegəndək Mening həlkimni yutuwalojan, Kəbəhlik kılıquqların bilimi yokmudu?» — dəydu. Ular Pərvərdigarə qəhbır iltiya kilmaydu. **5** Korkukdək həq ix bolmismi, Mənə ularını qayat zor korkunkı bastı; Qünki Huda seni körxawoja aloşanlarning ustilənlərini parçılüp qeqiwti; Sən ularını hijiyləkka kəydung; Qünki Huda ularını nəziridin sakıt kıldı. **6** Ah, Israılning nijatlıKİ Ziyondin qıkıp kəlgən bolsa idil! Huda Əz halkını asaritindən qırırip, azadlıkkə erixtütərən qaoqda, Yəkup xadlinidu, Israıl huxal bolidu!

54 Nəəqmıqilərnin bəxiqə tapxurulup, tarlıq sazlar bilən okulsun dəp, Dawut yazojan «Maskıl» (Zif xəhiri dikişlər Saul padixa hñning yenoja berip: «Dawut bizning muxu yurtimizə məktüwalojan, sili bilməmdilə?») dəp ayoqaklıq kılıqandan keyin yeziləqan): I Huda, Əz naming bilən meni kütküzəysən; Zor kudritinqələrə dəwəyimni soriəysən. **2** I Huda, duayimni anglojaysən; Aqzimdi ki səzələrgə kulaq saləysən. **3** Qünki yat adamlar məngə hujum kılıxla ornidin turdi; Zomigərlər meninjeniñiowlımaqtı; Ular Hudanı nəzirigə həq ilmaydu. (Selah) **4** Kara, Huda məngə yardımən kılıquçıdur; Rəb jenimni yeləydiqanlar arisididur. (Selah) **5** U düxmənlirimning yamanlığını əzigə kəyturidu; [I Huda], Əz həkikiting bilən uları üzüp taxliqəysən. **6** Mən Sanga halis kurbanlıklär sunımən; Namingni mədhiyələymən, i Pərvərdigar; Xundak kılıx əladur. **7** Qünki U meni barlıq bala-kazalardın kütküzdi; Düxmənlirimning məəlubiyitini ez kezum bilən kərdüm.

55 Nəəqmıqilərnin bəxiqə tapxurulup, tarlıq sazlar bilən okulsun dəp, Dawut yazojan «Maskıl»: — I Huda, duayimni anglojaysən; Tilikimdin əzüngni əqəurmioqaysən, **2** Məngə kulaq selip, jawab bərgəysən; Mən dad-pəryad iqidə kezip, Ah-zar qekip yürimən; **3** Səwəbi düxmənning təhditli, rəzillərning zulumlıri; Ular bəxiqə awariqılıkları tekip; Ular oqəzəplinip məngə adawat saklaydu. **4** Iqimda yürüükim toloqinip kətti; Əlüm wəhxtlili wujudumni kaplıdi. **5** Korkunkı wə titrək bəxiqə qüxti, Dəhəxt meni qəmküwaldi. **6** Mən: — «Kəptərdək kənitim bəlsiqi kaxki, Uqup berip aramqah tapar idim» — dedim. **7** — «Yırak jaylaroja keqip, Qəl-bayawanlıarda makanlıxar idim; (Selah) **8** Boran-qapqunlardın, Kara kuyundin keqip, panahgaqə aldırıar idim». **9** Ularını yutuwtəkəysən, i Rəb; Tillirini bəliwətəkəysən; Qünki xəhər iqidə zorawanlıq həm jedəlhorluknı kərdüm. **10** Ular keqə-kündütz sepillər üstidə ojadıiyip yürməktə; Xəhər iqini kəbabət wə xumluk kaplıdi. **11** Həram arzu-həwəslər uning iqidə turidu, Sahtılıq wə hıyləmikirlik, koqılardın kətməydi. **12** Əgər düxmən meni məshirə

kılıqan bolsa, uningoja səwr kılattım; Bırak meni kəmsitip, ezzini mahtiojan adəm məngə əqmənlərdin əməs idi; Əgər xundak bolojan bolsa, uningdin əzünni əqarattıim; **13** Ləkin buni kılıqan sən ikənlikingni — Mening buradırıım, sirdixim, əziz dostum bolup qıkıxingni oylımaptim! **14** Halayıkka kətilip, Hudanıng əyigə ikkimiz billə mangəyanıdu, Əzara xərin paranglarda boloqanıdu; **15** Muxundak [satqunlarnı] əlüm tuyusıq qeqitiwetsun! Ular təhtisarəqə tirik qıväkəy! Qünki ularning makanlırida, ularning arisida rəzillik turmakta. (**Sheol h7585**) **16** Ləkin mən bolsam, Hudaqə nida kılımən; Pərvərdigar meni kütküzidü. **17** Ətigini, ahximi wə qüxtə, Dərdimni teküp pəryad ketürimən; U jəzən sadayımoja kulaq salidu. **18** U məngə karxi kılıqan jəngdən meni aman kılıdu; Gərqa kep adamlər meni körxawoja aloqan bolsımu. **19** Təngri — əzəldin təhtə olturup kəlgüçil! [U nələmni] anglap ularını bir tərəp kılıdu; (Selah) Qünki ularda həq ezzixırələr bol müdidi; Ular Hudadin həq korkməydu. **20** [Həlikə buradırı] ezi bilən dət bolqanlarəqə muxt kətürdi; Əz əhdisini búzup taxlıdi. **21** Aqzı serik maydinmu yumxak, Bırak kəngli jəngdər uning; Uning sezliyi yaqdınmu silik, Əmaliyətə suçurup aloqan kılıqlardur. **22** Yüküngni Pərvərdigarə taxlap koy, U seni yeləydu; U həkəkəniylərni hərgiz təwərətməydi. **23** Bırak, sən Huda axu rəzzilərni halakət həngiə qüxişirən; Kənəhorlar wə hıyligərlər əmrinинг yeriminim kerməydi; Bırak mənən bolsam, sanga tayinimən.

56 Nəəqmıqilərnin bəxiqə tapxurulup, «Hilwətiki dub dərəhli diki pahtək» degən ahəngda okulsun dəp, Dawut yazojan «Mihtam» kuy (Filistilər Gat xəhirdə uni asırgə aloşanda yeziləqan): — I Huda, məngə xəpkət kərsətkəysən, Qünki insanlarning nəpsi yoojinap meni kooqlımaqtı; Kün boyi ular mən bilən jəng kılıp meni basmaqtı; **2** Meni kəzligən rəkəblirimning nəpsi yoojinap kün boyi meni kooqlımaqtı; Məngə həywə kılıp jəng kılıquqlar intayin keptur! **3** Mən körkək künümüda, Mən Sanga tayinimən. **4** Mən sez-kalamını uluq dəp mədhiyələydiqan Hudaqə, Hudaqıla tayinimən; Mən korkməyən; Nahayiti bir ət igisi meni nema kılalısun? **5** Ular kün boyi sezlimini burmildiyu, Ularning barlıq oyi məngə ziyankəxlik kılıxırt; **6** Ular top bolup adəmni kəstilixip, yoxurunidu; Peyiməq qırixip, jenimni elixni kütidu. **7** [Guna] bilən gunalıni yepip kəqsa bolamdu? Oqəziping bilən əllərni yərgə urojaysən, i Huda! **8** Mening sərsanlıklırimni əzüng sanap kəlgən; Kəzdiñ akğan yaxlırimni tulumungoja toplap saklıqəysən; Bular dəptitirində pütüklük əməsmu? **9** Xuning bilən mən Sanga nida kılıqan kündə, Düxmənlirim qəkinidu; Mən xuni bildimki — Huda mən tərəptidur! **10** Hudanı — Uning sez-kalamını uluqəlayman! Pərvərdigarnı — Uning sez-kalamını uluqəlayman! **11** Hudanıla tayanqıım kıldım — Mən korkməyən, nahayiti xu bir insan meni nema kılalısun? **12** Sanga kılıqan wədilirimə wapa kılımən, i Huda; Sanga təxəkkür kurbanlıklarını sunımən. **13** Qünki Sən jenimni əlüməndin kütulduroqənsən; Sən putlirimni putlixixtin saklımamsən? Xuning bilən mən Hudanıng huzurında, tiriklər turidiqan yoruklukta mangımən.

57 Nəəqmıqilərnin bəxiqə tapxurulup, «Halak kılımioqaysən» degən ahəngda okulsun dəp, Dawut yazojan «Mihtam» kuyi, (u Saul padixa hñning keqip, engürdə yoxurunuwalojan qaoqda yeziləqan): — I Huda, məngə xəpkət kərsətkəysən, Məngə xəpkət kərsətkəysən, Qünki jenim Seni panaħim kıldı. Muxu balayı'apət ettiq kətküqə, kənatlıring sayisida panaħ tapımən. **2** Hudaqə, yəni Həmmidin Aliy

Boloqıqıja, Өзүм üçün həmmini orunlaydiqan Təngriğə nida kılımən; **3** U ərxtin yardım əwətip meni kütkuzidü; Manga karap nəpsi yoojinap, meni koojlawatqanlarnı U rəswa kılıdü; (Selah) Huda Өz mehř-xərpikti wə həkikitini əwətip! **4** Jenim xırlar arısında kaldi; Men nəpisi yalkun kəbi bolqanlar arısında yatımın! Adəm balılırı — Ularning qıxlıri nəyyəzə-oklardur, Ularning tili — etkür kiliqtur! **5** I Huda, ərxlordin yukarı uluqlanıqaysən, Xan-xəriping yər yüzünü kaplıqıy! **6** Ular kədəmlirimgə tor kurdı; Jenim egilip kətti; Ular menin yolumqa orək kolıqanidi, Lekin ezliri iqiqə qüxiüp kətti. **7** Iradəm qing, i Huda, iradəm qing; Mən mədhiyə nahxıllarnı eytip, Bərəhək Seni kiyələyman! **8** Oyojan, i rohım! I nəqəmsəzlirim, oyojan! Mən sahər kuyaxınımı oyojitim! **9** Mən həlk-millətlər arısında seni uluqlayınan, i Rəb; Əllər arısında Seni kiyələyman! **10** Qünki eżgərməs muhəbbəting ərxlərgə yətküdək uluqdır; Həkikiting bulutlaroja takaxti. **11** I Huda, ərxlordin yukarı uluqlanıqaysən, Xan-xəriping yər yüzünü kaplıqıy!

58 Nəəqmıqilərning bexioja tapxurulup, «Halak kilmiojaysən» degən ahəngda okulsun dəp, Dawut yazojan «Mihtam» kiyi: — I kudrat igiliri, silar həkikətən adalətni səzləwətamsılar? I insan balılırı, adil həküm qikiramsılar? **2** Yak, silar kənglünglərdə yamanlıq təyyarlaysılar; Yər yüzida əz kolungular bilən kılıdqıjan zorawarlıqni elqəwətisişər. **3** Rəzillər anisirin qorsıkdılida ezip ketidü; Ular tuquluplu yoldın adixip, yalojan səzleydu. **4** Ularning zəhəri yilanıng zəhəridür; Ular əz kulikini püttik kilojan gas kobra yilandək, **5** Maylı yılanqılar xunqə qırıylıq sehərlisim, U nəy awazioja kət'iy kulak salmaydu. **6** I Huda, ularning aqzıdiki qixlırını sunduruwətəkəysən! Muxu yax xırlarning tongkay qixlırını qekiqətəkəysən, i Pərvərdigar! **7** Ular ekip kətkən sulardək etüp kətkəy; Ular oklarnı qənləp atkanda, Okliri uqsız bolup kətkəy! **8** Külulə yol mangojanda izi yokılıp katkəndək, Ular yokap kətsün; Ayalning qüxiüp kətkən hamilisidək, Ular kün kərmisün! **9** Kazan yantaqlarning issikını səzgüqa, (Maylı ular yurumən peti, yaki ot tutaxkan bolsun) U ularını tozutüvitidü. **10** Həkəkəniy adəm [Hudanıng] intikamını kərgəndə huxal bolidü; Əz izlirini rəzzillərning kənida yuyidü. **11** Xunga adəmlər: «Dərəwəkə, həkəkəniyalar üçün in'am bardur; Dərəwəkə yər yüzidə həküm yürgüzüqi bir Huda bardur» — dəydu.

59 Nəəqmıqilərning bexioja tapxurulup, «Halak kilmiojaysən» degən ahəngda okulsun dəp, Dawut yazojan «Mihtam» kiyi; (bu [kiy] Saul padixah Dawutning eyini kəzəlxəkə paylaqlıqnları əwətip, uni əltürwətəməkqi bolqan qəqənda yeziləjan): — I Hudayim, düxənəlirrimning qanggilidin kütkuzoqaysən; Manga karxi turoqanlardın meni egizdə aman saklıqıjaysən. **2** Meni yamanlıq kiloquqlar qanggilidin kütkuzuwalıqaysən, Kənhor adamlərdin meni kütkuzoqaysən. **3** Qünki mana, ular jenimini elix üçün paylimakta, Zorawınlar manga karxi top boluxup kəstləxəmkətə; Bu [kiloqını] məndə bolqan birər asiylik üçün əməs, Yaki gunahım üçün əməs, i Pərvərdigar; **4** Məndə həq səwənlək bolmismı, ular yügürüp manga karxi səp salidü; Mening yardımımına keliixa oyojan, [Halimni] nəziringga aloqaysən. **5** I Pərvərdigar, samawiy koxunlarning Sərdarı bolqan Huda, Israîlning Hudasi, Barlıq əl-yurtlarnı sotlap-jazalaxka ornungdin turoqaysən; Kəstləxni niyat kılıqüqlarının heqkaysisoja rəhəm kilmioqaysən. (Selah) **6** Ular keqisi kaytip kilipli, ojalıjir ittək ojaz-əqəz kilipli, Xəhərni aylinip laoqaylap yürüməktə. **7** Kara, ularning aqzidin ekiwatqan xəlgəylirini!

Ləwliridin kiliqlar qikip turidü; Ular: «Kim angliyalaydu?» — dəydu. **8** Lekin Sən Pərvərdigar ularını məşhırə kılısən; Barlıq əllərni mazak kılısən! **9** I menin küqüm Boloqıq! Mən Sanga təlmürüp karap yürimən; Qünki Huda menin yukarı panahgahımdur. **10** Manga eżgərməs muhəbbətini kərsətküqi Huda menin alımdıma mangidi; Huda manga düxənələrning məəqlubiyitini kərsitidü. **11** Birak, [i Huda], bularnı kətl kilmay turoqay; Bolmisa menin həlkim Seni untuydu. Өz küqüng bilən uları sərsan kılıqaysən, Ularning bexini eojirlaxturopaysən; I Rəb, bizning kalkınımız! **12** Ularning aqzıning buzuklukı tüpeylidin, Ləwlirininq sezliri tüpeylidin, Ulardin qikiqatkan karqoxalar həm aldadıqılıqlar tüpeylidin, Ular əz takəbburlukı iqidə tuzakka qüxkəy! **13** Ojəziping bilən bu ixlaroja hatimə bərgəysən, Hatima bərgəysən! Xuning bilən ular yok bolidü; Xuning bilən yər yütüniñ qət-qətlirigiqə Hudanıng həkikətən Yaqupka həkümərdik, kılıdiqanlıki ayan bolqay! (Selah) **14** Dərəwəkə, ular həzirəliqə keqisi kaytip kilipli, ojalıjir ittək ojaz-əqəz kilipli, Xəhərni aylinip laoqaylap yüridü. **15** Itlərdək ular ozuk izdəp hər yerdə katradyu; Karnı toymıqquq huləp yürüməktə; **16** Lekin mən bolsam կudritingni küyləyman, Bərəhək, səhərlərdə eżgərməs muhəbbətingni nahxa kilipli yangritim; Qünki Sən mən üçün yukarı korojan, Eojir künlürimdə panahgah bolup kəlgənsən. **17** I menin küqüm Boloqıq, Sanga küylərni eytimən; Qünki Huda menin yukarı korojinimdir, Manga eżgərməs muhəbbət kərsətküqi Hudayımdur.

60 Nəəqmıqilərning bexioja tapxurulup, «Guwahlıq nilupəri» degən ahəngda okulsun dəp, Dawut yazojan «Mihtam» kiyi: — (Dawut Aram-Naharaim wə Aram-Zobahdiki Suriyalıklar bilən jəng kiloqanda, [uning sərdarı bolqan] Yoab jənggə kaya tərip, «Xor wadisi»da Edomdikilərdin on ikki ming askərni kiliqliqan qəoqda yeziləjan) I Huda, Sən bizni qətkə kəkting; Bizni para-para kiliwetting, Sən bizzin rənjidinq; Əmdi bizni yeningoja kayıturoqin! **2** Sən zeminiñ təwritip yeriwətənəndig; Əmdi uning bəstüklirini sakayıtkəysən; Qünki əldəngəxp kətti! **3** Sən Өz həlkinqə kılıpət-hərləklərni kergüldüng; Sən bizgə alakzadılıkning xarabını iqtüdüzüng. **4** Sən Өzüngdin ayminidiojanlaroja tuq tikləp bərgənsən; U həkikətni ayan kilihxə ketürülidü. (Selah) **5** Өz seygnırıring nijatlıq tepixi üçün, Ong kolung bilən kütkuzoqaysən, [Duayimni] ijabət kılıqaysən. **6** Huda Өz pak-mukəddəslikidə xundak degən: — «Mən təntənə kılımən, Mən Xəkəm diyarını belüp berimən, Sukkot wadisini [təkşim kilihxə] elqəymən. **7** Gilead Manga mənsuptur, Manassəhəmu Manga mənsuptur; Əframıq bolsa beximdiki dubulqaməd, Yəhəuda Mening əmr-pərman qıkarlıqımdur; **8** Moab Mening yuyunux jawurumdu; Edomoja qorukumni taxlaymən; Filistiyə, Mening səwəbimdindən təntənə kiliqinqələr!» **9** Kim Meni bu mustəhkəm xəhərgə baxlap kırılısun? Kim Meni Edomoja elip baralısun? **10** I Huda, Sən bizni rastinla qətkə kəktingmu? Koxunırımlı bilən billa jənggə qıkmamsən! **11** Bizni zulumlardın kütuluxkə yardıməkəysən, Qünki insanning yardımı bikardur! **12** Huda arkılık biz qoqum batırılk kərsitimiz; Bizgə zulum kiliqüqlarını qəyligüqi dəl U Əzidur!

61 Nəəqmıqilərning bexioja tapxurulup, tarlıq sazlar bilən okulsun dəp Dawut yazojan kiyi: — I Huda, pəryadımnı angliqıjaysən; Duayimoja kulaq saloqaysən! **2** Yərning qət-qətliridə turup, Yürükim zaiplixip kətkəndə, Mən Sanga murajıt kılımən: — Sən meni ezmündin yukarı Koram Taxşa yetəkləyəsən! **3** Qünki Sən manga panahgah, Düxminim alıdida mustəhkəm

munar bolup kəlgənsən. **4** Mən qediringni mənggülüktürələmən kılımən; Kanatlıring sayısında panah tapımən. (Selah) **5** Qünki Sən, i Huda, kəsəmlirimini anglidir; Əzüngdin əymənidioqanlar oja təwə mirasını mangımı bərdingsən. **6** Padixahning künnlirigə kün koxup üzartışən; Uning yilları dərdin-dawrgıqə bolidu. **7** U Hudanıng alıldı mənggü həküm sürdü; Uni aman sak laxka muhəbbət wə həkikətni bekitip təminligəysən; **8** Xuning bilən aldingda iqtən kəsəmliriməngə hər künü əmal kılımən; Mən namingni mənggü kuyləymən!

62 Nəəqmıqilərning bexi Yədutunoja tapxurulajan, Dawut yazəqan kuy: — Jenim Hudaqıla kərap süküttə kütidü; Mening nijatlıkim uningdindur. **2** Pəkət Ula mening koram texim wə menin nijatlıkim, Mening yukarı korojniimdur; Mən unqılık təwrinip katməymən. **3** Sılar qaqanoqış xu ajiz bir insanoja hujum kılısilər? Həmminglər kinqojiyip kalojan tamni, Iroqanglap kalojan qaxanı oqulatkandak, uni oqulatmaqçısilər. **4** Uni xəhrət-həywitidin qüxtürütwetixtin baxka, ularning həq məsləhəti yoktur; Yaloqanqılıklardin hursən ular; Açızda bəht tiligini bilən, Ular iqidə lənət okuydu. (Selah) **5** Jenim, Hudaqıla kərap süküttə kütkin; Qünki menin ümidim Uningdindur. **6** Pəkət U mening koram texim həm menin nijatlıkim, Mening yukarı korojniimdur; Mən təwrinip katməyman. **7** Nijatlıkim həm xan-xəhrimt Hudaqə baolıktur; Mening küfürüm bolojan koram tax, menin panahgahım Hudadidur. **8** I halayık, Uningoja hərdaim tayininqıllar! Uning alıda iq-baolıqrlarını tektinglər; Huda bizning panahgahımızdır! (Selah) **9** Addiy bəndilər pəkət bir tiniş, Esildazılərəmə bir aldam sez halas; Tarazioja selinsa ularıng kılqə salmikj yok, Bir tiniqtinmü yeniktər. **10** Zomigerlikkə tayanmanglar; Bulangqılıktın ham hiyal kilmanglar, Bayılıklär awusimu, bularoja kənglünglarnı koymanglar; **11** Huda bir kətim eytkənki, Mundak deginini ikki kətim anglidimki: — «Küq-kudrat Hudaqə mənsuptur». **12** Həm i Rab, Sanga əzgərməs muhəbbətmə mənsuptur; Qünki Sən hərbir kixığa ez əmiliqə yarixa käyturisən.

63 Dawut yazəqan kuy (u Yəhudadiki qəl-bayawanda bolojan qəoqda yezilojan): — I Huda, Sən menin ilahimdursən, Təxənalıq bilən Seni izidim! Mən kuroqak, qangkak, susiz zemində turup, Jenim Sanga intizar, atlırim təlmürüp intilərki — **2** Mukəddəs jayingda Sanga kəz tikiq kariojinimdək, Mən yənə zor kudriting wə uluolułkungni kərsəm! **3** Əzgərməs muhəbbəting həyattınmı əzizdər; Ləwlirim Seni mədhiyiləydi; **4** Xu səwəbtin tırık bolsamlı, Sanga təxakkür-mədhiya okuyman, Sening namingda kollirimni ketürimən. **5** Jenim nazunəmətlərdin həm maylik gəxərdin kanaətləngəndək kanaətləndi; Açızim eçılip hux ləwərim Sanga mədhiyilərni yangritidü; **6** Ornумda yetip Seni əsliginimdə, Tün keqilərda Seni seçinip oylinimən. **7** Qünki Sən məngi yاردəmə bolup kəlgənsən; Sening kanıting sayısında xad-huramlıktı nahxılarını yangritiman. **8** Mening jenim Sanga qıng qaplıxip mangidü, Sening ong kolung meni yəlimakta. **9** Birək jenimni yoktixka izdəwətənələr yər təktəlirigə qüxiüp ketidü. **10** Ularning kəni kiliq tiojda təkəlidü, Ular qılberilərgə yəm bolidu. **11** Ləkin padixah Hudadin xadlinidü; Uning nami bilən kəsəm kilojanlarning həmmisi rohlinip xadlinidü; Qünki yalojan səzligüqilərning zuwani tuwaklınidü.

64 Nəəqmıqilərning bexiə tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazəqan kuy: — I Huda, ahlirimni ketürgəndə, meni angliojasən! Həyatınmı döixəmənning wəhixlikidin kuoqdiqəysən! **2** Kəra niyətlərning yoxurun suyikəstliridin,

Yamanlıq əyligüqi қaşa-ķuzoqunlardın aman kıləjəysən. **3** Ular tillerini kılıqtıq etkür bildi; Mukəmməl adəmni yoxurun jaydin etix üçün, Ular okını batlığendək zəhərlik sezinə təyyarlıdı. Ular kılqə əymənməy tuyuksız oq qikiridü. **5** Ular bətniyətə bir-birini riqəbətləndürüp, Yoxurun tuzak kuruxni məsləhətləxip, «Bizni kim kərələyti?» — deyixməktə. **6** Ular kəbəhikkə intilip: — «Biz izdiniq, ətraplıq bir tədbit təpəq qıktıklı» — dəydə; Insanning iq-baori wə kəlbə dərvəkə qongkər wə [bilip bolmas] bir nərsidur! **7** Ləkin Huda ularoja oğ atidü; Ular tuyuksız zəhəmlinidü. **8** Ular eż tili bilən putlixidü; Ularnı kərgənlərning həmmisi eżini neri tartidü. **9** Həmmə adəmni korkunkı basıdu; Ular Hudanıng ixlirini bayan kıldı, Bərəhək, ular uning kilojanlırını oylinip sawaş alıdu. **10** Həkkaniylar Pərvərdigarda huxal bolup, Uningoja tayinidü; Kəngli durus adəmər rohlinip xadlinidü.

65 Nəəqmıqilərning bexiə tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazəqan kuy-nahxa: — Zionda, mədhiyə süküttə iqidə Seni kütidü, i Huda; Sanga kilojan wədə əmələgə axurulidü. **2** I, dua Angloqıqı, Sening aldingoja barlıq at igilişər kəlidü. **3** Gunahlıq ixilar, asiyliklirimiz, [Kəlkün başkəndək] məndin oqalip kəlidü; Ləkin Sən ularını yepip kəqürüm kılısən; **4** Sən tallap Əzünggə yekinlaxtuqan kixi nemideğən bəhətlə! U həyliiringdə makanlıxidü; Bızlər Sening makanıngning, yəni mukəddəs ibadəthanangnıng bərəkitidin kənaət tapımız; **5** Sən həkkaniylıknı namayan kılıdıcı karamət wə dəhəxət ixilar bilən bizgə jawab, I nijatlıkimiz bolojan Huda, Pütükəl yər-dengizlarning qət-qətliridikilərgiqə tayançı Boluqqu! **6** Beling kudrat bilən baoqlanıqan bolup, Küqüng bilən təqəqları bərpa kələjənsən; **7** Dengizlarning erkəxligən xawqunlərini, Dolqunlarning xawqunlərini, Həmdə əllərning qukanlırını tinqitküşisən! **8** Jahanning qət-qətliridə turuwatənələr karamətliyindən korkidü; Sən künqixtikilərni, künpetixtikilərni xadlandırısan; **9** Yər yuzininq [əyəmini yəp] yoklap kelip, uni suojişrisən, Uni tolimu munbatlıxtürisən. Hudanıng dərya-erikləri suşa tolqandur; Xundak kılıp sularını təyyarlıp, Kixilerni axlıq bilən təminlaysən. **10** Terilən etizlarning qənəklərini suşa kəndurisən, Kırılırını taraxlaysən, Tupraknı mol yeoşınlar bilən yumxitisən; Uningda üngənlərni bərəkətləysən. **11** Sən nemətliringin yilning həsulioja taj kılıp koxup berisən; Kədəmliringdin bayaxatlık hərəyanoja tamidü; **12** Daladiki yaylaklaromu tamidü; Taoğ-dawanlar xat-horamlıknı ezişlərə bələwəq kəlidü; **13** Kekləmlər koy padılıri bilən kiyinqən, Jılıqlar maysilaroja kaplinidü; Ular huxallıq bilən təntənə kəlidü, Bərəhək, ular nahxılarını yangritixidü!

66 Nəəqmıqilərning bexiə tapxurulup, tarlık sazlar bilən okulsun dəp, kuy-nahxa: — Pütükəl jahən, huxallıq bilən Hudaqə təntənə kilingər! **2** Uning naminin uluolułkını nahxa kılıp jakarlangər, Uning mədhiyilərini xərəplik kilingər! **3** Hudaqə: «Sening kilojanlıring nəkədər korkunkuluktur! Kudriting zor boloqə, Düxümərliring alındıqda zəpipli xəslim bolidü; **4** Barlıq yər yəzidikilər Sanga sajda kılıp, Seni kuylap, nahxa eytixidü; Ular namingni kütüyəp nahxa kılıp eytidiy» — dəngərlə! (Selah) **5** Kelinglər, Hudanıng kilojanlırını körüngərlər; İnsan balılıri alıldı kilojan karamətlili korkunkuluktur. **6** U dengiznı kırıkkulukça aylandırdı; [Əjdədirizimiz] dəryadınmə piyadə etti; Biz u yərdə uningdən hursən bolduk. **7** U kudriti bilən mənggü həküm sürdü; Uning kezliyi əllərni kezitip turidü; Asiylik kiloqıqlar məqrurlanmışsun! (Selah) **8** I kowmlar, Hudayimizə təxakkür-mədhiyə eytingərlər; Uningoja bolojan mədhiyə-həmdusənalarnı yangritingərlər! **9** U jenimizni həyatlıq

iqiga tikkən, Putlirimizni teylduruxlarqa yol koymaydu. **10** Qünki Sən, i Huda, bizni siniding; Kümüxnı otta tawlioqandək bizni tawliding. **11** Sən bizni toroja qüxtürdung; Belimizgə eoqır yükni yüklidung. **12** Həklərnəi beximizə qındırdırdı; Biz ot wə kəlkünni besip ettük; Sən ahiş bizni kəngriqlikkə qındırdı. **13** Mən keydürmə kurbanlıklarıni elip eyüngə kiray; Sanga kılıqan əsəmlərimə qəmlək kılımən; **14** Bərəhək, beximəqə kün qüvkəndə ləwlirim qıkarajan, Eoqizim eytən wədilirimni əməlgə axurimən. **15** Mən Sanga bordak mallarnı keydürmə kurbanlık kılıp sunimən, Kəqkarlarning yeqinini hux puritip keydürimən; Əküz wə eəqilərni akılıp suniman. (Selah) **16** Hudadin əymingüqi həmminglər, kelinglər, kulaq selinglər! Uning mən üçün kılıqan karamatlılarını bayan kılımən; **17** Açızim ekip uningçə pəryad ketürdüm, Uning uluqlukını jakarliojan mədhiyilər tilimə boldı. **18** Kənglümədə gunahı kezləp yürgənən bolsam, Rəb [duyamınnı] anglimiojan bolatti. **19** Bırak, Huda anglıdi; U duyimoja kulaq saldı. **20** Hudaqa təxəkkür-mədhiyə yaqdurulsun! U mening duyamını yandurmidi, Həm məndin eżgərməs muhəbbitini elip kətmidi!

67 Nəəqmıqilərning bexioqa tapxurulup, tarlıq sazlar bilən qəlinsün, dəp yezilojan kütü-nahxa: — Huda bizgə mehri-xəpkət kərsitip, bizni bərikətləp, Əz jamalining nurunu üstimizgə qəqkay! (Selah) **2** Xundak kılıqan yolung pütük jahanda, Kütuldurx-nijatlılığıqı barlıq əllər arısında ayan bolıdu. **3** Barlıq kowmlar Seni mədhiyiligəy, i Huda; Barlıq kowmlar Seni mədhiyiligəy! **4** Jimi kowmlar huxallık bilən təntənə kılıp küyligəy, Qünki Sən həlk-millətlərgə adillik bilən həküm qıkırısan, Yər yüzüdiki taipilərni, Sən yetəkləysən; (Selah) **5** Barlıq kowmlar Seni mədhiyiligəy, i Huda; Barlıq kowmlar Seni mədhiyiligəy! **6** Wə yər-zemindən keklərini ündürdü; Huda, bizning Hudayımız, bizni bərikətləydi; **7** Huda bizni bərikətləydi; Xuning bilən yər yüzdəndikilər qət-yakılaroqıqə uningdin əyminixidü!

68 Nəəqmıqilərning bexioqa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazojan kütü-nahxa: — Huda ornidin turdi, düxmənlirini tiripirən kiliwetidü! Uningçə eqmənlər Uning aliddin bədər kəqidü! **2** Is-tütük uquruloqandək, ularını uqurup yokitışən, Mom otta eritilgəndək, Rəzillər Hudanıng aldida halak bolıdu. **3** Bırak həkkəniylər huxallinidü, Ular Huda aldida rohlinip, Təntənə kılıp xadlinidü. **4** Hudaqa küylər eytinglər, Uning naminı nahxa kılıp yangrittinglər; Qəl-bayawarlar oja Mingüçigə bir yolini kətürüp wasıngalar; Uning nami «Yəh»dur; Uning aldida xadlininger. **5** Yetimlərə qəta bołoqı, Tul hotunlarning dəwəsini sorıoqı, Əz mukəddəs makanında turojan Hudadur. **6** Huda qəribənləri əy-oqaklıq kılıdu; U məhbuslarnı awatlıkkə qıkırıdu; Lekin asılyarnı kəqojıraq yərda kəlduridü. **7** I Huda, Əz həlkinqning aldida mangojiningda, Qəl-bayawandın etüp səpər kılıqiningda, (Selah) **8** Hudanıng həzuri aldida, Yəni Israılning Hudasining həzuri aldida, Yər-jahən təwrinip, Asmanlarmu yeqin yaqdurdi; Awu Sınay teqimü təwrinip kətti. **9** Sən, i Huda, Əz mirasing [bołojan zəmən-həlk] üstiga hasiyətlik bir yamoqur yaqdurdırdı; Ular həlsizlanqanda ularını küqləndürdüng. **10** Sening bakkən padang və yərgə makanlaxtı; Mehribanlıq bilən meminlər üçün təyyarlıq kıldıng, i Hudal. **11** Rəb əmr kıldı; Uni jakarlioquq kız-ayallar nemideğən zor bir koxundur! **12** «Padixaḥələr həm koxunlular bədər keqixti, bədər keqixti!» — [deyixi]; Əydə olturoqan kız-ayallar bolsa oljılarnı belixiwalıdu; **13** Silər koy bakkında padilar arısında yatkən bolsanglarmu, Zemininglər əmdi ənatlıriyoja kümüx səpkən, Pəyliri parkıraq altun bilən bezəlgən pahtəktək

bolidu; **14** Həmmigə Kadir Huda padixaḥələrni zəminda tiripirən kiliwətəndə, Yər Zalmon teqidiki kardak akırıp kətti. **15** Baxan teoji kudratlıq bir taoq, Baxan teoji egiz qoqqılıri kəp bir taqdır; **16** Əy egiz qoqqılık taoqlar, Nemə üçün Huda Əz makani klixnı halıqan taoqə həsət bilən karaysılar! Dərəwəkə, Pərvərdigar xu taoqda məngüg turidü! **17** Hudanıng jəng hərwiliri tūməntümən, Milyon-milyondur; Rəb ular arısında turidü; Sinay teqidiki mukəddəs jayda turidü. **18** Sən yukarıqa ketürıldung, İnsanları tutkun kılıquqları Əzüngə əsir kılıp elip kətting; Yəh Huda ularıng arısında turuxi üçün, Hətta asiylik kılıqanlar [arısında turuxi] üçünəm, Sən insan arısında turup iltipatlarıñ kəbul kıldıng. **19** Rəb mədhiyilənsün; Qünki U hər künü yüklərimiziñ ketürməktə; Yəni nijatlıkimiz bołojan Təngri! (Selah) **20** Bıznıg Təngrimiz birdinbir nijatkar Təngridür; Rəbgə, yəni Pərvərdigarojla, elümgə baqılı ixlər təwədər. **21** Bərəhək, Huda Əz düxmənlirinən bexini yaridü, Əz gunahlırida dawamlik ketiweridioqlanlarning qəqlik kallisini U qakıd. **22** Rəb mundak dedi: «[Əz həlkimmi] Baxan diyaridinmu, Dengizlarning qongkər jayliridimək kəyturup kəlimən; **23** Xundak kılıp [sən həlkim]ning puti ənənə, Yəni düxmənlirinən kəniqə milinidü, Itliringning tili buningdinmu nesisiwini [yalaydu]». **24** Ular Sening mangojanliringni kərdi, i Huda; Yəni menin llahim, menin Padixaḥəmning mukəddəs jayioja kirip mangojanlirini kərdi; **25** Aldingda munajatqıllar, kəynində qalquqlılar mangdi, Otturisida dəpqi kızılar bar idi: **26** «Jamaatlərdə Huda Rəbgə təxəkkür-mədhiyə eytinglər, — I Israıl bulaklıridin qıkkənlər!» — deyixti. **27** U yərda ularıng baxlamqısı bołojan kiqik Binyamin kəbilisi mangidü; Yəhədua əmirliri, zor bir top adamlar, Zəbulunning əmirliri, Naftalining amırılımu bar. **28** Sening Hudaying kücküngni buyrup bekítən; Əzüngə biz üçün kılıqinənə mustəhəmələgəsən, i Hudal. **29** Yerusalemidiki mukəddəs ibadəthanang wəjidi, Padixaḥələr Sanga atap hədiyələrni elip kəlidü; **30** Ah, heliki komuxluktki [yirtkuq] janiwarni, Küqlüklərning topini, Taipilərdiki torpəklarnıñ əyibligəsən; Andin ularıng hərbəri kümüx tənggilərni akılıp Sanga tiz püküixidü; Uruxhumar həlkənləri tiripirən kiliwətəksən! **31** Mətiwər əlqıllar Misirdin kelidü, Efiopiya bolsa Hudaqa kərap kollırını tezdirin ketüridü. **32** I yər yüzüdiki əlyurtlar, Hudanı nahxa bilən mədhiyiləngərlər; Rəbni mədhiyiləp küylərni eytinglər! (Selah) **33** Asmanlarning üstügə, Kədimdən bar bołojan asmanlarning üstügə Mingüqi toqıruluk kuy eytinglər! Mana, U awazini anglıtidü, Uning awazi küqlüktür! **34** Hudanı küqlütlə dəp bilip jakarlanglar, Uning həywisi Israıl üstidə, Uning küqi bulutlarda turidü; **35** I Huda, mukəddəs jayliridin sərlük kərənisi! Israılning birdinbir Təngrisi! Həlkə kück-ķudrət bərgüqi bolsa, Udur! Hudaqa təxəkkür-mədhiyə okulsun!

69 Nəəqmıqilərning bexioqa tapxurulup, «Nilupərlər» degən ahəngda okulsun dəp, Dawut yazojan kütü: — Meni kutkuzoqasən, i Hudal. Sular jenimdin etti; **2** Turoqudak jay yok qongkər patkakılıkka qəküp kəttim; Suning qongkər yerigə qıxüp kəttim, Kəlkün meni əqərk kıldı. **3** Pəryadlırimdən halımdın kəttim; Gallırım kırup kəttə; Hudayimoja təlmürüp, kezündən ketəy dəp kəldim; **4** Səwabsız manga eq bołojanlar qaqlırimdən kəptur; Meni yokatmakçı bołojanlar, Kara qaplap mən bilən düxmənlidixiqlərən kücküktür; Xu qəqədə özüm bulimioqan nərsini kəyturiman. **5** I Huda, menin nadanlıkim ezungə ayan; Mening kəbihliklirim Səndin yoxurun emastur. **6** Mening səwabimdin, i Rəb, samawiy koxunlarning Sərdarı bołojan Pərvərdigar, Əzüngə umid baqılap kütükənlər yərgə karap kəlmioqay; I Israılning Hudasi, Əzüngni idzığığılər

mening səwəbimdin xərməndə bolmioqay; **7** Qünki Seni dəp mən rəswaqılıkka uqrıdim; Xərməndilik yüzümgə qaplandı. **8** Mən ez kerindaxlırimoja yat, Anamning balılırija yaka yurtluk boldum. **9** Qünki meni [mukəddəs] eyüngə bolovan otluk muhəbbət qulquwaloqanidi; Sanga həkərət kılıqanlarning həkərətlirimi mening üstüngə qüxti; **10** Mən yiqəlidim, jenim roza tutti, Bumu manga ayib dəp kəraldi. **11** Mən bezni kiyimim kılıp kiysəm, Xuning bilən ularning sez-qəqikigə kaldım. **12** Xəhər kowukUDA olturojanlarning tənə gepigə kəldim, Məyhorlarning nahxisining temisi boldum. **13** Birak mən xəpkitingni kərsətkən waktingda duayimni sanga nixanlıdim, i Pərvərdigar; I Huda, eżgərməs muhəbbitingning zorlukidin, Nijatlık ixənqidə manga jawab bərgəysən; **14** Meni patkaklıktın kütkuzuwaloqaysən, Meni qəktürmigəysən; Manga eqmən bolqanlardın, Suning qongkur yeridin kütuldurojaysən; **15** Kəlkün sulirioja meni əşrək kildürməqaysən; Dengiz təglirigimən meni yutkuzmioqaysən; [Təgi] yok həngning meni həp etip aqzını yumuvelixioja yol koymioqaysən! **16** Duayimni ijabat kiloqaysən, i Pərvərdigar, Qünki eżgərməs muhəbbiting yahxidur; Mol rəhəmdillilik bilən manga yüzləngəysən; **17** Jamilingni kulungdin yoxurmioqaysən; Qünki bəximoja kün qüxti; Tezdirin manga jawab bərgəysən. **18** Jenimoja yekin laxkəysən, Uningoja həmjəmət-kütkuzuqı boloquentəysən; Düxmənlirim aliddə meni hərlükə qıkarəqəysən; **19** Əzüngə mening rəswalıfta həm hermətsizlikə kələjinimni, Kandak həkərətlənginimni bilisən; Rəkiblirimmin həmmisi Əzüngə ayandur. **20** Həkərət kəlbimni parə kıldı; Mən kəyəqoja qəmür kəttim; Azojinə həsdaxılıkka təlmürgən bolsamı, yok boldi; Təsəlli bərgüqilərnimən izdidi, lekin birsinimən uqırtılımdı. **21** Bərhək, ular ozukumoja et süyi, Ussuzlukumoja sirkini bərdi. **22** Ularning dəstihini ezlirigə kiltak, Ularning əhalawitli kəpənək boləy. **23** Kezli torlixip kərmədiləqən bolup kətkəy; Bəl-putlurini titrəkə saloqaysən; **24** Kələringni ularning üstigə qüixürgəysən, Əzəzipingning otları ularoja tutaxkay; **25** Ularning makanı harabə boləy, Qədirliri qəldərəp kələqay; **26** Qünki ular Sən uroqanoja tehimu ziyanxaxlıq kilməktə; Sən zahimləndürəqlərninə azabioja gəp bilən azab koxmaka. **27** Ularning gunahıqə gunahı koxkəysən, Həkəkənliylikning nesiwişigə ularını erixtürmigəysən. **28** Ular hayatlık dəptiridin eçüriləyigə; Həkəkənliylikning katarioja pütlilmigə. **29** Birak mən bolsam bir eziqlən dərdmən; Nijatlıking, i Huda, meni yukirioja kətərüp kütkuzoqay; **30** Mən munajat okup Hudanıng namini mədhiyiləyman; Taxakkürler bilən uni uluqlaymən; **31** Bu bolsa Pərvərdigarnı hursan kiliş üçün, Əküz təkdiṁ kılıqandin əwzaldur; Münggüz-tuyaklıri sak torpaq bərgəndinmu artuktur. **32** Yawax meminlər buni kərüp huxal bolidu; Hudani idzidənlər — Kəlbinglər yengilinidu. **33** Qünki Pərvərdigar yoksullarning iltijasını angelaydu, Əziga təwə asır kılınoqanlarnı u kəmsitməydi; **34** Asman-zemir Uni mədhiyilisən! Dengiz-ökyarlar həm ularda yürgüqi barlık janiwarlar Uni mədhiyiligə! **35** Qünki Huda Zionni kütkuzidu; Yəhədanıng xəhərlərini kaya tına kılıdu; ular axu yərda olturaklixip, igilik tıklaydu. **36** Uning kullirinə nəsilliri uningoja miras bolidu, Uning namini səyəgənlər u yərlərda makanlixidu.

70 Nəəməqilərning bəxioja tapxurulup, «əslitix üqün» okulsun dəp, Dawut yazoqan kuyi: — Pərvərdigar, meni kütkuzuqə aldiroqaysən! Pərvərdigar, tez kelip manga yardım kiliqəysən! **2** Mening jenimmi izdəvatkənər yərgə kəritiliş rəsəwa kilişsün; Mening ziyanımdın hursən bolqanlar kəyniga yandurulup xərməndə boləy. **3** Meni: — «Wah! Wah!» dəp məşhərə kiliqənlər ez xərməndilikidin kəyniga yanıqay! **4** Birak

Seni izdiqüqilərning həmmisi Səndə xadlinip huxal boləy! Nijatlıkingni səyəgənlər həmixin: «Huda uluqlansun» deyixkəy. **5** Birak mən eziqənlər, həm yoxsulmən; Yenimoja tezdirin kəl, i Huda! Sən menin yardımçı, menin azad kılıqum; I Pərvərdigar, keqikməy kəlgəysən!

71 Səndin, Pərvərdigardin panah, tapımən; Meni hərgiz yərgə kəratmioqaysən. **2** Əz həkəkənliylikində meni kütuldürəqaysən; Manga kulaq saloqaysən, Meni kütkuzoqaysən! **3** Manga əzüm daim panaqlinidioqan turaloq koram tax boloquentəysən; Sən meni kütkuzuqə buyurq qüixürgəysən; Qünki Sən ezig texim, körqinimdirən. **4** Hudayim, meni rəzillərning kolidin, Həkəkəniyətsiz, rəhimsiz adəmdin azad kiliqəysən; **5** Qünki Sən menin ümidi dürən, i Rab Pərvərdigar, Yaxlıqimdirnən tərtiplə menin tayanımdırsən; **6** Bəliyatkədiki wakittin baxlap mən Sanga tayinip kəldim, Əzüngə meni anamning kərnidin qıkarəqəysən; Mədhiyəmning temisi bolsa hərdaim Sən tooruluktur. **7** Mən nuroqunlar oqayıry yaki karamət sanaldım; Qünki Sən menin mustəhəkəm panaqahımdırsən. **8** Aqzım kün boyi mədhiyilirinq həm xəxəriqipqə tolid; **9** Əmdi kəriqinimən meni taxlimioqaysən; Maqdurun kətkinidə, mandin waz kəqmigəysən. **10** Qünki düxmənlirim manga ərəxliyi; Jenimmi elixə kezələwtəkənlər kəstlixip: — **11** «Huda uningdin waz kəqtı; Uni koopləp tutuwelingər, Qünki kütuldürəqənlər yoxtur» — deyixidu. **12** I Huda, məndin yırak laxmioqaysən; I Hudayim, manga yardımə tez kəlgəysən! **13** Jenimoja kükəndə bolqanlar xərməndə bolup yokitilisən; Ziyanimoja intilgənlər rəsəwalıq həm xərməndiqilik bilən kiplansun; **14** Birak mən bolsam, izqıl ümidi tə bolimən, Seni tehimu mədhiyiləyən. **15** Həkəkənliylik, nijatlıking aqzımda kün boyi bayan kılınidu; Bular san-sanaqısdır, bilginimdirnən kəp artuktur. **16** Mən Rab Pərvərdigarning büyük ixlirini jakarlıqənən haldə kəlimən; Sening həkəkənliylikini yad etip jakarlaymən — Pakət Seningkinidə! **17** I Huda, Sən yaxlıkımndın tartip manga egitip kəlgənsən; Bütüngə kədər Sening kiliqən karamət ixlirinqini jakarlap keliwitmən. **18** Əmdi hazır man kərip, ak qazlıq bolqanımda, i Huda, Mən bu dəwərgə [küqlük] bilikinqini [jakarlıqənə], Kələr əwlədning həmmisi qədriditingən ayan kiliqə, [Meni taxliwətmigəysən]! **19** I uluq karamət ixləri kiliqən Huda, Həkəkənliylik pələkkə takaxti; Sanga kimmət oxhax bolalısun! **20** Sən manga kəp həm eçir külətlərni kərsətkənəksən, Meni kəyəqin yengiləyən, yər təgliridin kəyturup elip qikəsan; **21** Sən menin izzət-hərəmitimni tehimu yukiri kiliq, Hər tərəptin manga təsəlli berisən. **22** Mən Seni rawab qelip mədhiyiləyən, Sening həkikitingni mədhiyiləyən, i Hudayim; Qıltar qelip Seni kükəyimən, i Sən, Israılning Muqəddisi! **23** Sanga külərlər eytqinimə, ləwlirim təntənə kiliq, Əzüngə hərlükə qıkarəqən jenimmu xundak rohlinip eytidə; **24** Tilim kün boyi həkəkənliylik toqrisida sezələydi; Qünki manga yamanlıq kilməkqə bolqanlar yərgə kəritiliş rəsəwa kiliqidu.

72 Sulayman üqün: — I Huda, padixahəkə həkümliringni tapxuroqaysən; Padixahıng oqılıqə Əz həkəkənliylikning bərgəysən. **2** Xundak bolqanda u Əz həlkinq üçün həkəkənliylik bilən, Sanga təwə eziqənlər meminlər üçün adillik bilən həküm qikəridü; **3** Taoqlar həlkə tinq-amanlıq elip kiliq, Edirliliklarmu həkəkənliylik bilən xundak kiliq. **4** Padixah, həlkə arisidiki eziqənlər adıl həkümlərini qikəridü; U namratlarning balılırını kütkuzidü, Zalimlarnı bitqit kiliq. **5** Xundak bolqanda kün wə ay yok bolup kətmisəla, əwlədən-əwlədəkə həlk Səndin

ayminidu. **6** U bolsa goya yengidin orojan otlağka yaqkoğan yamoqurdak, Yer suojiridiojan həl-yeojinlərdək qüxicidu. **7** Uning künliridə həkkəniylər ronak tapidu; Ay yok boluoqça tinqamanlıq texip turidu. **8** U dengizdin-dengizlarojiqə, [əfrat] dəryasidin yər yuzininq qətlirigiqə həküm süridü. **9** Qəlbabayawanda yaxawatkanlar uning aldida bax koyidu; Uning düxmənlili topilarni yalaydu. **10** Tarixning wə arallarning padixahlılıri uningoja hədiyələr təkdim kildi, Xeba wə Sebaning padixahlırimi sowoqatlar sunidu. **11** Dərwəkə, barlık padixahlar uning aldida səjdə kildi; Pütkiil əllər uning hizmitidə bolidu; **12** Qünki u pəryad ketürgən yokşullarını, Panahsız eziqlənlərni kutulduridu; **13** U yokşul-ajızlaroja iqini aqritidu, Yokşullarının jenini kutkuzidu; **14** Ularning jenini zulum-zomigərləktin hərlükə qikiridü, Ularning keni uning nəziridə kimmətləktur. **15** [Padixah] yaxisum! Xebaning altunliridin uningoja sunulidu; Uning üçün dua tohtawsız klinidü; Uningoja kün boyı bəht tilinidu; **16** Yər yüzidiki həsul mol bolidu, Hətta taq qoqkılıridimu xundak bolidu. [Mioj-mioj] qüxkən mewilər Liwandiki ormanlardək təwrinidü; Xəhərdikilər bolsa daladiki ot-yexilliklək güllinidü; **17** Uning nami mənggügə eqməydu, Uning nami kuyax yokaloqçaq turidu; Adəmlər uning bilən əzlirigə bəht tiləydu, Barlık əllər uni bəhtlik dəp atixidu. **18** Israilning Hudasi, Pərvərdigar Hudaqə təxəkkür-mədhiyə bolqayı! Karamət ixlərni Yaratkuqi yaloquz Udur! **19** Uning xərəplik namiqə mənggügə təxəkkür-mədhiyə okulsun! Uning xan-xəhərti pütkiil dunyani kaplioqay! Amin! Wə amin! **20** Yəssənəng oğlı Dawutning dualıri xuning bilən tamam boldi.

73 Asaf yazojan kütü: — Dərwəkə Huda Israile, Kəlbə sap boylanlaroja mehribandur; **2** Lekin əzüm bəsam, putlixip yikilip qüxiükə tasla kəldim; Ayaqlırim teyilip kətkili kıl kıldı; **3** Qünki razıllarning ronak tapkanlıklını kerüp, Həkawurlarоja həsat kıldı; **4** Qünki ular ölümüda azablar tartmaydu, Əksiqə teri məzmut wə saqları turidu. **5** Ular insanoja has japanı kərməydu, Yaki həkələrdək balayı'apətə uqrımaydu. **6** Xunga məoqruluk marjandək ularoja esilidu, Zorluk-zomigərlək tondak ularoja qaplıxidu. **7** Ular səmripl kətkənləridin kezliyi töməpiy qıktı; Ularning kəlbidiki hiyalətlər həddindən exip ketidü. **8** Baxkaları məshirə kılıp zəhərlik sözəydi; Həlini üstün kılıp diwinip, dök kıldı. **9** Ular aqızını pələkkə koyidu, Ularning tilliri yər yuzini kezib yürüdü. **10** Xunga [Hudanıng] həlkə muxularoja mayıl bolup, Ularning degənlirini su iqkəndək ahirioqış ipqı: — **11** «Təngri kəndək bilələyti?», «Həmmidin Aliy Boluoqida bilim barmu?» — dəydu. **12** Mana bular rəzillərdür; Ular bu dunyada rəhət-parəqəstni keridü, Bayılıklärni toplaydu. **13** «Ah, həkikətən bikardin-bikar kənglümni paklandurıptımən, Gunahsız turup kolumni artıqça yiyup kəptimən; **14** Bikaroja kün boyı japa qekiptimən; Xundimur hər səhərdə [wijdannıng] əyibigə uqrap kəldim!». **15** Birak mən: — «Bundak [desəm], Bu dəwərdiki pərzəntılıringə asılık kılıqan bolmamdimən?» — dedim. **16** Ularını kallamdin etküzay desəm, Kezümgə xundak, eojir keründü. **17** Təngrining mukəddas jaylıriqə kirgüqə xundak oylidim; Kircəndila [yamanlarning] akiwitini qüxəndim. **18** Dərwəkə Sən ularını teyilojak yərlərgə orunlaxturısan, ularını yikitip parə-parə kiliwetisən. **19** Ular kəzni yumup aqkuqila xunqə parakəndə bolidu, Dəlxətələr ularını besip yokitidu! **20** Sən i Rəb, qıxtın oyoqanojandək oyojinip, Ornungdin turup ularning siyakını kezgə ilməysən. **21** Yürəklirim kəynap, Iqlirim sanjılıjandək boylan qaçıda, **22** Əzümnii həqnəma bilməydiyən bir hamakət, Aldingda bir həyvan ikənlilikməni bilip yattim. **23** Həlbuki, mən həmixinə Sən bilən billə; Sən meni ong kolumdını tutup yelidin; **24** Əz nəsihəting bilən meni yetəkləysən, Xan-

xəripgni namayan kılıqəndin keyin, Ahirida Sən meni eziungə kəbul kılısən. **25** Ərxtə Səndin baxka menin kimim bar? Yər yüzidə bolsa Səndin baxka heqkimə intizar əməsən. **26** Ətlirim həm kəlbim zəplixidu, Lekin Huda kəlbimdiki koram tax həm mənggülük nəsiwəmdür! **27** Qünki mana, Səndin yırak turqoşalar halak bolidu; Wapazılık kılıqan pahıxa ayaldək Səndin waz kaqənlərning hərbirini yokitisən. **28** Birak mən üçün, Hudaqə yekinləxix əwzəldür! Uning barlık kılıqan ixlərini jakar lax üçün, Rəb Pərvərdigarnı tayanganıq kıldım.

74 Asaf yazojan «Maskıl»: — I Huda, Sən nemixkə mənggügə bizni taxlıwətting? Nemixkə oqeziqning tütün qıçarqandək Əz yaylıkingdiki koyliringoja qıkırısan? **2** Əzüng rənə teləp azad kılıqan jamaitingni, Yəni Əz mirasing boluxka kədimdə ularoja həmjəmet bolup kutkuzan qəbilini, Əzüng makan kılıqan Zion teqinini yadıngoja kaltürgaysan! **3** Kədəmliringni muxu mənggülük harabaklılaroja kəratkəysən, Düxmənlər mukəddəs jayingda gumran kılıqan barlık narsılərgə [karloqəysən]; **4** Rəkətbliring jamaətgahıqning otturisida hər-pər kılıdı; Mejizatlar saklanojan orunoja ular əz tuoşlarını tiki. **5** Hərbiri ezlərini kərsitxip, palta oynitip orman kəsküqidek, **6** Ular hazır [mukəddas jayingdiki] nəkixlərni ala koymay, palta-bolkılar bilən qekiwətti; **7** Ular mukəddəs jayingoja ot koydi; Əz namingdiki makannı buloqap, yər bilən təng kiliwətti. **8** Ular kənglidə: «Biz bularning həmmisini yokitayı» dəp, Təngrining zemindiki jamaətgahırların hərbirini kəydürüwətti. **9** Bızgə əslətmə bolovan mejizatları həq kərəlməyim; Pəyojəmərlərəm kalmaska kəttı; Arimizdim bu ixlərning kaqənojqə bolidiqənlərini bilidiojan birsi yoktur. **10** Kaqənojqə, i Huda, rəkəbing Seni məshirə kıldı! Düxmən namingni mənggügə həkərətləndü? **11** Sən kolungni, yəni ong kolungni nemixkə tartiwalisən? Kolungni koynungdin elip, ularını yokatkəysən! **12** Birak Huda kədimdən padixahıım bolup kəlgən, Yər yüzining otturisida kutkuzuqlarını elip baroqı Udur. **13** Sən dengiz süyini küqüng bilən bəldung, Sulardiki ejidələrlarning baxlırını yarding. **14** Dengizdiki leviatanning baxlırını qekip, Uning gexini ozuk kılıp qəldiki yawayilaroja bəlüp bərding. **15** Yərni yerip bulakları, eriklərni akkuzdung, Sən tohitmək ekiwatlıq dəryalarını kürutuwətting. **16** Kün Sening, tünmu Seningkidur; Ay bilən kuyaxni orunlaxturdung. **17** Yər yüzining qəralarını bəlgilidir; Yaz bilən kixni — Sən xəkkiləndürdüng. **18** Xuni esingdə tutkəysən, i Pərvərdigar: — Bir dəxmən Seni məshirə kıldı, Həməkət bir həlk namingni həkərətlidi. **19** Pahtikingni yirtkəq həyvanlaroja tutup bərmigəysən; Ezilgən məminliringning həyatını mənggü untumioqəysən. **20** Əz əhdəngə karıqəysən, Qünki zemindiki karangoju bulung-puqkəklər zorluk-zumbulukning turaloşulları bilən toldı. **21** Ezilgülərləri nomus bilən yandurmoqəysən; Ezilgənlər, yokşular namingni mədhiyiligə. **22** Ornunding turojin, i Huda, Əz dəwayingni soriyoqəysən; Hamakət kixining Əzüngi kün boyı məshirə kiliwatkınıni esingdə tutkəysən. **23** Düxmənliringning quqanlırını untumioqəysən; Sanga karxi kozaqlaqlanlarning dawranglırları tohitmay kətürilməktə.

75 Nəoymiqilərning bexiqə «Halak kilmioqəysən» degən ahəngda okulsun dəp tapxuruləşən, Asafning kütü-nahxisi: — Sanga təxəkkür eytimiz, i Huda, təxəkkür eytimiz! Qünki naming bizgə yekindur; Buni, kılıqan karamatlırlıq ispatlap jakarlaydu. **2** [Mənki Pərvərdigar]: — «Mən bekitkən wakitlı ihtiyyatıma aloqinimdə, Adalat bilən sorak kılımın; **3** Yər həm yerning üstüdə turuwtərənlər təwrinip tursimu, Uning türvüklərini turoquzuqı Əzümdurman» — dedi. (Selah)

4 Mahtanojanlaroga: — «Mahtanmanglar», Həm rəzillərgə «Münggüzüngni kətürmə» — dedim; **5** «Münggüzüngni yukarı kətürmə; Boynungni kəttik kılıp oqadıiy sezlimə!» **6** Qünki kətürülük xərktin yaki oqərbətin əməs, Yaki jənubtinmə kəlməydi; **7** Qünki Huda sotqidur; U birsini kətüridü, birsini qüxiyidü. **8** Qünki Pərvərdigarning kəlidə bir kədəh turidü; Uningdiki xarab kəpükləxiyatidü; U əbjəx xarab bilən toldi; Huda uningdin tekiidü; Dərvəkə yər yüzdikəi barlık rəzillər uning duqını koymay iqiwtidü; **9** Mən bolsam, mənggüga guwahlıq berimən: — Yakupning Hudasişa küylərni eytimən. **10** «Mən rəzillərning münggüzürlərinin həmmisini kəsip taxlaymən; Bırak həkkəniylarning münggüzürləri kətürülidü!».

76 Nəeqməqilərning bexişa, tarlık, sazlarda qelinsün dəp tapxurulqan, Asafning kūy-nahxisi: — Yəhədəda Huda tonulojandur; Uning nami Israilda uluqdur. **2** Uning panahiy jayı Salemda, Zion teojudə Uning makanı bar. **3** U yərda U otluq oklarnı, Kalkan, kılıq həm jəng korallarını qekip taxlıdi. (Selah) **4** Əzüng ow-olja taoqlırıdin nəkədər xərəplik, nəkədər eləsən! **5** Baturlar bulandı; Ular uzun uyuqşa kətti; Palwanlarning heqkəysisi ez kolını kətürəlmədi. **6** Sening ayıbılıxıng bilən, i Yakupning Hudasi, Jəng hərəwi həm atları elüktək uhlitildi. **7** Səndin, Səndin korkux keraktır; Ojəzəplənginində kim aldingda turalisun? **8** Yər yüzdikəi barlık yawax məminlərni kütkuzux üçün, Sən Huda sorak kılıxka ornungdin turoqan waktində, Asmandın həkkünni qıkırıp anglatkuzdung; Yar bolsa wəhimiqə qüçüp, süküt kıldı. (Selah) **10** Qünki insanların kəhri Sanga xəhrət kəltüridü; Ularning kələqan kəhri Sanga bəlwaqə bolidü. **11** Pərvərdigar Hudayinglaroga kəsəm kılıp, əməl kilinglar; Uning ətrapidiki yurttikilər korkuxi kerak boluoqıqa hədiyələr sunsun; **12** U əmirlərningmu rohini sunduridü; U yər yüzdikəi padixahlaro dəlxəxtliktür.

77 Nəeqməqilərning bexi Yədutunoja tapxurulqan, Asaf yəzəqan kūy: — Awazim Hudaşa kətürüldi, mən peryad kılıman; Awazim Hudaşa kətürüldi, U manga kulaq salidu. **2** Beximəja kün qüxkəndə, mən Rəbni izdidi; Keqiqə kolumni [duaşa] kətürüp, box koymidim; Jenim təsəllini halimay rət kıldı. **3** Mən Hudani əsləp seojindim, ah-zar kıldı; Seoqınip oylinip, rohım parakəndə boldi. (Selah) **4** Sən menin kezümnı yundurmıdım; Qongkər oqxılık ilkiədə bolovanlığımın səzliyəlməyttim. **5** Mən: «Kona zamandiki kürnləri, Kədimki yilləri hiyal kılımən; **6** Keqılarda eytkən nahxamı əsləymən; Kənglüməda qongkər hiyal sürimən!» — [dedim]; Rohim intilip izdiməktə id; **7** — «Rəb mənggüga taxliwetəmdə! U qaytidin iltipat kərsətməndü? **8** Uning əzgərməs mühəbbəti əmdi mənggüiga tügəp kattımu? Uning wədisi əwəldətin-əwəldikəja inawətsiz bolandı? **9** Tengri mehîr-xapkılıntı kərsitixni üntidim? U qəzəplinip Əz rəhîmdillikini tohitiwəttim?» (Selah) **10** Andin mən mundak dedim: — «Bundak desəm bolmaydu, bu [etikadim] ajizlikı əməsmü! Həmmidin Aliy Boluoqıning ong əqlining yillirini, Yəni Yaħning kələqanlarını — yad etimən; Kədimdin buyankı karamətlirinqni əsləymən. **12** Sening barlık ixılganlıring üstidə seoqınip oylinıman; Sening kələqanlıring üstidə istikəmat kılımən; **13** I Huda, yolung bolsa pak-mükəddəsliliktidur; Hudadak uluoq bir ilah barmidur? **14** Mejizilər Yaratkuqı İləhdursən; Əl-millətlər ara Sən kütqüngni namayan kıldıng. **15** Əz bilikng bilən Əz həlkinqini, Yəni Yakup wə Yüüpning pərzəntlərinini hərlükə qıkarojansən; (Selah) **16** Sular Seni kərdi, i Huda, sular Seni kərdi; Titrək ularını bastı, Dengiz təgliri patiparək boldi. **17** Kara bulutlar sularını təkiiwətti; Asmanlar zor sadasını anglatı; Bərhək, Sening

okliring tərəp-tərəpkə etildi. **18** Güldürməmangning awazi kara kuyunda idi, Qakmaklar jahənni yorutti; Yər yüzü alakzadə bolup təwərəndi. **19** Sening yolung okyan-dengizlarda, Kədəmliring qongkər sulardidur, Ayaq izliringni tapkılı bolmayıd. **20** Sən koy padisini bakçandək, Musa wə Hərəunning koli bilən Əz həlkinqni yetəklidi.

78 Asaf yəzəqan «Maskil»: — I Mening həlkim, təlimimni anganglar, Aqzımdıki sezlərgə kulaq selinglər. **2** Mən aqzımnı bir təmsil bilən aqımən, Kədimki tepixmaklarnı elan kılımən. **3** Biz bularni anglojan, bilgən, Atabowlırlırmızı ularını bizgə eytip bərgən. **4** Biz bularni ularning əwlədləridin yoxurmazmız, Kelidiojan dəwrgə Parwərdigarning mədhiyilirini, Uning küq-kudritini, Uning kələqan karamət ixlirini bayan kılımımız. **5** Qünki U Yakupta bir aqah-guwaḥni bekitkən, Israilda bir əkanunni ornatkan; U ata-bowlırlırmızı ularını ez pərzəntlirigə egitixni buyruqan; **6** Xundak kılıp kelər dəwr, Yəni tuqlolidiqən balıllarını ularını bilsun, Ularmu ornidin turup ez balıllıraqa ularını egətsun; **7** Pərzəntlirli ümidi Hudaşa baqlısun, Təngrining kələqanlırinı untumisun, Balkı Uning əmərlirigə kirsun; **8** Ular ata-bowlırlıraqa ohximisun dər, Yəni jahil həm asiy bir dəwr, Əz kəlbini durus kilmiojan, Rohi Təngriqə wapalılıq tərmiqən bir dəwrgə ohximisun dəp, U xundak [buyruqəndur]. **9** Mana əframıming əwlədləri, Kərallanıjan okyaqılar bolsimus, Jəng künidə səptin yandı. **10** Ular Hudanıng əhədini tut müd, Bəlkı Uning Təwrat-əkanunida mengixni rət kıldı. **11** Ular Uning kələqanlırinı, Əzliyə kərsətkən karamətlərinə untudi. **12** U Misirning zeminida, Zoanning dalasida, Ularning ata-bowlırlıringin kəzaldida mejizilərni kərsətkənidi; **13** U dengizni bələwetip, Ularnı otturisidin etküzgən; Sularını dəwə-dəwə kılıp tikli. **14** U kündüzdə bulut bilən, Kəqida ot nuri bilən ularını yetəklidi. **15** Qəl-bayawanda taxlarnı yeriwətti, Qongkər surlardın uroqup qıkkəndə iqimlikni mol kıldı; **16** U hada taxtin estang-əkinləriň hasıl kıldı, Suni dəryalardək akkuzdi. **17** Bırak ular yəna Uning alidda gunah kiliwərdi, Qəlda Həmmidin Aliy Boluoqıja asılık kıldı. **18** Ular kenglədə Təngriini sinidi, Nəpsini kanduruxka yeməklikli tələp kıldı. **19** Ular Hudanı həkərətləp: — «Təngri qəl-dəxtə dəstihan salaladu? **20** Mana U kəram taxni uruwidi, Sular uroqup, Ekinlar bulaktaq texip qıktı; Əmdi U bizgə nanmu berələmdü? Əz həlkini gəx bilən təminliyələmdü?» — deyixti. **21** Xuning bilən Pərvərdigar anglap, oqəzəpləndi; Yakupka ot tutaxti, Israiloja aqqıqı kətürüldi; **22** Qünki ular Hudaşa ixənmidi, Uning niyatlıkıja ular tayanımdı, **23** U ərxtin bulutlarnı buyrup, Asman dərvazilərini aqcanıdi; **24** U ular üstigə «manna»ni yaqdırup, Ularqa ərxtiki axılıkni bərgəndi; **25** Xuning bilən insanlar kütq ilgilirinən nənini yəgəndi; U ularqa kənəqəpə ozukni əwətkənidi. **26** Əmdi U asmandı xərk xamili qıkırıp, Küqi bilən jənub xamilinimə elip kıldı; **27** U gəxni qang-tozandək ular üstigə qüxiyirdi, Dengizlər sahili diki kümələrdək uqar-kanatlarnı yaqdurdur. **28** U ularını ularning bargahining otturisioja, Qedirlirinəng ətrapıqə qüxtürdi. **29** Ular boluxıqə yəp toyuxti, Qünki ularning nəpsi tartıqını [Huda] ularqa kəltürgəndi. **30** Lekin ular nəpsi tartıqınından tehi zerikməyla, Gəxni eqizlirida tehi qaynawatkjnidila, **31** Hudanıng oqzıpi ularqa ərəfa kəzənlədi; U uların ang kəmatlıklarını kiriwətti, Israilning sarhil yaxlırını yərgə uruwətti. **32** Mana, xundak bolsimus, Ular yenilə dawamlıq gunah kiliwərdi, Uning mejizilərə tehiqələ ixənmidi; **33** Xunga U ularning künlini bihüdilik, Yillirini dəkkə-dükkilik iqidə tətəküzdi. **34** U ularını əltürgili turoqanda, Andin ular Uni izdidi; Ular yolidin yenip, intilip Təngriini izdidi; **35** Ular Hudanıng

ularning uyultexi ikənlilikini, Həmmidin Aliy Bolqoqı Təngrining ularning həmjmət-kutkuçoqusı ikənlilikini esigə kəltürdi. **36** Birak ular aqzı bilən Uningoşa huxamat kıldı, Tili bilən Uningoşa yalojan səz kıldı; **37** Qünki ularning kengli Uningoşa sadık bolmidi, Ular Uning əhədini qing tutmadi. **38** Birak U yənilə rəhəmidil idi; Kəbəhlilikni kəqürüp, ularni yoxatmadi; U kayta-kayta Əz əqəzipidin yandı, U kəhərini kəzəpinqini bilən həmmimi tekəmidi. **39** U ularning pəkət ət igiliri, Kətsə kəytip kəlməs bir nəpəs ikənlilikini yad etti. **40** Ular qəl-dəxtə xunqə kəp ketim Uning aqqikini kəltürdi. Xunqə kəp ketim bayawanda kəngləğə azar bərdi! **41** Bərhək, ular kaytidin yoldın qətnəp Təngriini simidi, Israildiki Mukəddəs Bolqoquning yurikini zeda kıldı. **42** Ular Uning kolini [əslimi]di; ularni zomigərning qanggilidin hərlükə kətkuçojan künini, Kəndək kılıp Misirdə karamətlərni yaritip, Zoan daslıda mejizlərni kərsətkinini esidin qırdı. **44** U [Misirliklarning] döryalırını, ekinlirini kənəqə aylandurup, ularni iqləməs kılıp kəydi; **45** ularning arisioqa nəxtərlik qiwınlarnı top-top bilən əwətti, Həlak kilar pakılları mangduri; **46** ularning zirəatlırını kepinək kurtlirioqa tutup berip, Məhsulatlırını qekətkilərgə bərdi; **47** Üzüm tallırını meldür bilən urdurup, Ənjiyürilərini kıraw bilən üxxütiwətti. **48** U kəlilirini məldürgə soxturup, Mallirini qakmak otlırıda [kəydiyiwətti]. **49** U ularqa əqəzipinən dəhəxətlikini – Kəhərini, aqqikini həm eçir külpatlərni, Balayı-apət elip kelidiqan bir türküm pərixtılarnı qüxtürdi. **50** U Əz əqəzipi üçün bir yolni tüzləp kəydi; ularning jenini əlümdin ayımay, Bəlki həyatını wabaoja tapxurdi; **51** U Misirdə barlık tunji tuqulujan balılları, Həmning qedirlirida ularning oqururi bołożan tunji oqul balıllarını kırıwtı. **52** U padiqidak Əz həlkini Misirdən sapqara atlandurup, Qəl-bayawandin ularni koy padisidək baxlap mangdi; **53** ularni aran-əsən yetəkləqəqə, ular korkunqıtnı həliy bolup mangdi; Düxmənlərini bolsa, dengiz yutup kətti. **54** U ularni Əz mukəddəs zeminining qərəsiyo, Ong koli igiliyalojan bu təqəliqə elip kəldi. **55** U əllərni ularning alidin kəoqlıwetip, Zemin təstigə tana tartkuzup elqəp, ularqa təkşim kıldı; Israil əqəbililərini ularning qedirlirioqa olturaklaxturdı. **56** Birak ular Hudani, Həmmidin Aliy Bolqoqını sinap aqqikləndurdi, Uning tapxurojan guwah-agahlırını tutmadi; **57** Bəlki ata-bowlırıdək yoldın teyp asiyılık kıldı, Hain okyadək keyip kətti. **58** Ular ezigizlikə kurojan ibadətghalar bilən Uning əqəzipini kəzəpdi, Oyma butlıri bilən Uning yürükini ərtidi. **59** Huda ularni anlap əqəzəpləndi, Israildin intayın yırğandi. **60** U Xilohdiki makanını, Yəni U insan arısında turqan qədirini taxlap kətti, **61** Əzinin qudrat bəlgisini bulap ketixka, Xan-xəripini ixoqaliyətqılərning koliqa bərdi; **62** Əz həlkini kılıqka tapxurdi, Əzinin mirasi bołożamlardın intayın əqəzəpləndi. **63** Ot ularning yigitlirini yalmidi, Kızlıri toy nahxılırida mahtalmaytti. **64** ularning kahınları kılıq astıda yıkldı, Lekin tul hotunları haza tutmadi. **65** Andin Rab birsi uykudan oyoqandak oyoqandı, Xarabtin jasaratləngən palwandak towldı. **66** U rəkiblərini urup qekindürüp, ularni tütigəsəs rəswoja kəldərdi. **67** Yüstünping qədirini xallap, rat kıldı; Əfraim əqəbilisini tallimidi; **68** Bəlki Yəhuda əqəbilisini, Yahxi kərgən Zion teqini tallidi. **69** [Xu yərda] mukəddəs jayini taq qokkiliridək, Yər-zeminni əbadıy ornatkəndək məzmut bina kıldı; **70** U Əz kuli Dawutni tallap, Uni koy qotanlırıldıq qakjiriwaldı; **71** Kozilirini emitidioqan saqılıkları ağıxip bekixtin ayrip, Uni Əz həlkı Yakupni, mirasi bołożan Israilni bekixkə qıqardı. **72** Dawut ularni kəlbidiki duruslukı bilən baktı, Kolininq əpqilliki bilən ularni yetəklidi.

79 Asaf yazojan kiiy: – I Huda, əllər Əz mirasinoğa bəsüp kirdi; ular Sening mukəddəs ibadəthanangni buloqıldı;

Yerusalemni dəwə-dəwə harabilərgə aylandurdu. **2** Ular kulliringning jəsətlərini asmandiki uqar-kanatlara yəm kılıp, Memin bəndiliringning ətlərini daladiki haywanatlarə taxlap bərdi. **3** Ular həlkinqning ənlərini Yerusalem atrapida sudək akkuzdı, Jəsətlərini keməgli birər adəmmu kəldürəmədi. **4** Koxnilirimiz aldida raswaqə kəldük, Ətrapımızdiklərə məshirə wə mazak, obyekti bolduk. **5** Kaqanoqıq, i Pərvərdigar? Sən mənggügə əqəzəplinəmsən? Sening yürüking ot bolup ərtiniwerəmdu? **6** Kəhəringni Seni tonumiojan əllər təstigə, Nəmingni bilmigən padixahlıklar təstigə təkkəysən! **7** Qünki ular Yaqupni yalmap, Uning makanını harabiliyək aylanduruwətti. **8** Ata-bowlırımizning əqəbililiklərini bizgə həsəblimoqaysan; Rəhəmimdillikliring bizning yenimizə qapsan kəlgəy! Qünki biz intayın pas əhvaloja qüxtürəldik. **9** Əz nəmingning xəhrəti üçün bizgə yardım kəlojaysan, niyatlıkimizning Hudasi, Nəming üçün bizni kətəkəjəysən, gunahlırimizni kafarət kılıp kəqürğəysən; **10** əllər nemixə: «Ularning Hudasi kəyərdə?» dəp mazak kılıxidu? Kulliring təkkən kən kərzinəng həsabi əllər arısida, kez aldimizda kılınsun. **11** Əsirlərning ah-zarlıri aldingə kəlgəy; Biliqning uluqolukı bilən, əltüməgə buyruqlarına saklıqaysən. **12** I Rəb, yet koxnilirimizning Sanga kəlojən zor həqaritini yəttə həssə koxup əzlirigə, Yəni ularning iqi-baçriyoqa kayturoqaysan; **13** Xundak kılıp, Sening həlkinq – Əzüng bəkən koyliring boloqan bizlər, Sanga mənggügə təxəkkürər eytimiz, Əwlədətin əwlədlikə Sening mədhiyilirinqni ayan kılımımız.

80 «Nilupərlər» degən ahəngda; bir guwahlik; Asaf yazojan kiiy: – Kulak saloqaysan, i Israilning padiqisi, Yüstpüni koy padisidək bekip yetəklığıq; I kerublar otturisida Olturoqası, Nurlanqaysən! **2** Əfraim, Binyamin, Manassəhələrning aldida kudritingni kəzəpinqaysan, Bizlərni kətəkəjəysən! **3** I Huda, bizni Əz yeningoşa kətəkəjəysən! Jamalingning nurini qaqqaysən, xunda biz kətəkəjəlimiz! **4** I Pərvərdigar, samawiy koxunlarning Sərdarı bołożan Huda, Həlkinqning dualirioqa bołożan əqəziping kaqanoqıqə yalkunlap turidu? **5** Sən kez yaxlırını ularqa ozuq ornida kıldind, Kez yaxlırını kaqa-kaqılap ularqa iqliküzdung. **6** Bizni koxnilirimizə qələxala kəyding; Düxmənlərimiz bizni məshir kılıxidu. **7** I samawiy koxunlarning Sərdarı bołożan Huda, Bizni Əz yeningoşa kətəkəjəysən! Jamalingning nurini qaqqaysən, xunda biz kətəkəjəlimiz! **8** San Misirdin bir tüp üzüm keqitini elip kəlding; Yat əllərni həydiwetip, orniqə uni tikting. **9** Uning alidə yərni kəng aqting; U qongur yiltiz tartip, pütün zeminoğa yeyildi. **10** Uning sayisi taoqlarını kaplıdi; Əllərləri kudratlık kədir dərəhlilərdək əstı; **11** U xahlırını dengiziqə, Piləklərini [əfrət] dəryası boylıriqə uzarttı. **12** San nemixə uniqə kaxalırını buzup, Mewisini etüp ketiwaqtənələrning üzüp elixioja yol kəyding? **13** Mana ormanlıktıki yawa tonguzlar uni yeriwatıdu, Daladiki haywanatlar uningdin ozuklinidu. **14** I samawiy koxunlarning Sərdarı bołożan Huda, Sandın etünimizik, Yenimizə qaytqaysən! Ərxtin halimizə nəzər saloqaysan, Kelip bu üzüm telidin həwər alqoysən! **15** Yəni ong kələng tikkən bu yiltizdən, Əzüng üçün məzmut yetixtərgən bu oqlungdin həwər alqoysən! **16** Mana u otta kəydiyıldı, Kesiwetildi; Yüzungdiki tənbəliyə karixingni kərüp ular həlak bolmaqtə; **17** Kələngni ong kələngdiki adəmgə, Yəni Əzüng üçün məzmut yetixtərgən İnsan oqlıqə kənduroqaysən; **18** Xundak kəlojanda biz Səndin hərgiz qəkinməyiz; Bizni yengiliqoysan, xunda biz nəmingni qakjırıp Sanga iltiyə kılımımız. **19** I Pərvərdigar, samawiy koxunlarning Sərdarı bołożan Huda, Bizni Əz yeningoşa kətəkəjəysən! Jamalingning nurini qaqqaysən, xunda biz kətəkəjəlimiz!

81 Nəəməqilərning bexioja tapxurulup «Gittif»ta qelinsun dəp, Asaf yazojan kūy: — Kūq-kuwwitimiz bolqan Hudasəja kūy eytip yangritinglar, Yakupning Hudasiqə xadlinip təntənə kilinglar! **2** Nahxini yangritip, dapni elip, Yekimlik qiltar həm rawabni qelinglar! **3** Yengi ayda, bəlgiləngən wakitta, Bayram-heyt künümüzda naqra-sunun qelinglar! **4** Qünki bu Israil üçün bekitilgən bəlgilimə, Yakupning Hudasining bir pərmanidur. **5** U Misir zeminida yürüx kılqanlırida, (Xu yərda biz qüxənməydiqan bir tilni anglap yürəttük) U buni Yüsükə guwah kılıp bərdi; **6** — «Uning mürisini yüktni sakit kıldım, Uning kəli sewət kətərüxtin azad boldi; **7** Əsistəkiliqə nida kilding, Mən seni azad kıldım; Güldürməma qıkkən mahpiy jaydin sanga jawab bərdim; «Meribah» suluri boyida seni sinidim». (Selah) **8** — «Tingxa, həlkim, Mən seni guwahları bilan agahlandırmən; Israil, Manga əkulak salsaq idi! **9** Arangda yat ilah bolmisun, Yat oldiki ilahqə bax əqmigin! **10** Seni Misirdin elip qıkkən Pərvərdigar Hudayingdurmən; Aqzinqin yoqan aq, Mən uni toldurıman. **11** — Bırak həlkim sadayimoja əkulak salmidi, Israilning Manga bəqəlanıqası yok idi; **12** Xunga Mən ularını ez tərsalıqoja koyuwəttim; Ular ez məslıhətləri bilən mengiwerətti. **13** — Ah, Mening həlkim Manga əkulak salsaq idi! Israil Mening yollarında yürəs idi! **14** Ularning düxmənlirini tezla eildürər idim, Kolumni rəkiblirigə burap, ularını basar idim. **15** Pərvərdigarçı nəprətləngüqilər Uning aldida zəiplixip boyusunar idi; Ularning xu ahiriti mangügə bolattı; **16** Sanga ax-buqdayning əng esilini yegürər idim, Bərhək, koram taxtin həsəl akkuzup seni əndurur idim».

82 Asaf yazojan kūy: — Huda Əz ilahiy möjlisidə turup riyasətqılık kılıdu, U ilahılar arısında həküm qıkırıdu; **2** Kəqanoqıqə silər nahək həküm qıkırıslar, Kəqanoqıqə rəzzillərgə yüz-hatırə kılısilər? (Selah) **3** Gadaylar wə yetim-yesirların dəwəsini soranglar, Ezilgənlər həm həjatmənlərgə adalətni kərsitlinglar; **4** Miskinlər həm naməratlarıñ kütküzunglar, ularını rəzillərin qanggilidin azad kilinglar! **5** Ular bularını bilməy wə qüxənməy zulmətə kezip yürməktə, Xunga yərning ulları təwərənəməktə. **6** Mən eyttim: — «Silər ilahılsırlar, Həmmüngələr Həmmidin Aliy Bolqoquning oqulları silər; **7** Xundak bolismü silər insanqa ohxax olıslırlar, Hərkəndək əmir-bəgəkə ohxaxla yikilisilər». **8** — Turojin, i Huda, yər-yüzünü sorak kılqayəsən! Qünki Sən barlıq əllərgə waris bolqoquisən!

83 Asafning kūy-nahxisi: — I Huda, ün qıkkarmay turuwalma, Jim turuwalma, süktü kılıp turuwalma, i Təngrim! **2** Qünki mana, Sening düxmənlirinə dawrang kilməktə, Sanga əqmənlər bax kətürməktə. **3** Ular kəwluk bilən Sening həlkinqə suyikəst kılıdu, Sening hımayə kılıp kədirləngənləring bilən karxılıxını maslıhətlidixid. **4** Ular: — «Yürüngələr, ularını millət kataridin yok kılayı! Israilning nami ikkinçi tiləqə elinmisun!» — deməktə. **5** Ular həmnəpəs, həmdil məslıhətləxti; Ular Sanga ərəxi ittipak tüzdi. **6** Mana, Edom wə Ismaillarning qədirləri, Moab həm Hagriyalar; **7** Gəbal, Ammon, wə Amalek; Filistiya həmdə Tur aħħalilri, **8** Asuryəmu ularoja əoxuldı; Ular Lut oqullarıraqa yar-yelək bolup kəlgən. (Selah) **9** San Kixon dəryasında Midiyanıylarоja, Siseraoja wə Yəbinoqə kəndək təkəbil turojan bolsang, Ularqımu xundak kılqayəsən; **10** Bular Ən-Dor yezisidə kırıloqanidi, Yər üçün tizək-oqutka aylanoqanidi. **11** Ularning əmirlərini Orəb wə Zeabkə, Ularning dəhəyilirini Zəbəh, həm Zalmunnənaqə ohxax kılqayəsən; **12** Qünki ular: «Hudanıq qimən-yaylaqlılarını eziimizgə mültük kiliwalayli!» — dəp eytən. **13** I Hudayim, ularını domilinidiojan kəməqəktək, Xamalda uqurulən saman kəbi soruwətəkəysən. **14**

Ot ormanlıqka tutaxkanoqa ohxax, Yalkun taçlarnı kəydürgəngə ohxax, **15** Sən yənə ularını borining bilən kooqılıqəysən, Kara kuyuning bilən wəhimiñə saloqaysən; **16** Ularning Sening namingni izdixi üçün, Ularning yüzlərini xərm-haya bilən qəmdürgəysən, i Pərvərdigar! **17** Ular nomustin əbədiy xərməndə bolsun, Jahənoqa raswa bolup yokitilsun. **18** Ular bilsunki, Naming Pərvərdigar bolqan Sanla pütükli jahəndiki Əng Aliy Bolqoquidursən.

84 Nəəməqilərning bexioja tapxurulup, «Gittif»ta qelinsun dəp, Korahning oqulları üçün yezilojan kūy: — Makanlıring nəkədər əzizdər, Samawi əoxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar! **2** Jenim Pərvərdigarning höyliliriqa təxna bolup, Seçinip hətta əhalidin ketidü, Dilim wə ətlirim həyat Tənərgrigə təlmürüp nida kılıdu; **3** Mana, hətta mubarək əuqəqəmə bir makanni tapkan, Kərliqəmə əzığə həm bala təqiqidən uwa yasaydiqan jayni tapkan, — Yəni Sening kurbangahlıringdin, I samawi əoxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar, — Mening Padixahım, menin Hudayim! **4** Sening eyüngə turuwaqtanlar bahtliklər! Ular üzütsiz Seni mədhiyiləydi. (Selah) **5** Kūq-kudriti Səndin bolqan kixi bəhəltiklər — Kəlbədə kətərilmə yollar bolqanlar; **6** Yioja wadisidin ətkəndə, Ular uni bulaklıqqa aylandurur; Bərhək, kūz yamoqurları uni bərikətlərə təlduridu. **7** Ular kūqigəkūq ulap mengiweridu; Hərbəri Zioqə yetip kəlip, Hudanıq həzurında hazır bolidu. **8** I samawiy əoxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar, duayimni anglioqaysən; I Yakupning Hudasi, əkulak saloqaysən! (Selah) **9** Kara, i kəlkənimiz bolqan Huda, Əzüng məsəli kılqinining yüzügə iltipat bilən kəriqin! **10** Qünki Sening höylilirində ətkən bir kün Baxka yərde etkən ming kündin əladur; Rəzziləring qədirləridə yaxıqəndin kərə, Hudayimming eyininq bosuqisida turoqinim yahxidur. **11** Pərvərdigar Huda kuyax wə kəlkəndur, Pərvərdigar xapaqtə wə xan-xəhrət bəhəx etidü; Durus mangəqənlərdin U hərkəndək iltipatlı həq ayimaydu; **12** Samawiy əoxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar, Bahtliklər Sanga təyanoqan insan!

85 Nəəməqilərning bexioja tapxurulup okulsun dəp, Korahning oqulları üçün yezilojan kūy: — Sən Əz zeminingoja iltipat kərsitip, Yakupni sürgünlükün kəyturoqaniding, i Pərvərdigar. **2** Həlkinqingə kəbəhlikini kəqürüm kılıp, Barlıq gunahlılarını yapkəniding. (Selah) **3** Sən pütün kəhringni iğinqə kəyturuləp, Ojəzipingning əxəddiylikidin yanoqanidingsən. **4** Əmədi bizni Əz yeningoja kəyturoqaysən, i nijatlıkımız bolqan Huda! Bizə bolqan aqıkingəqə həy bərgəysən! **5** Sən bizə əbədi əqəzplinəməsən? Əwlətdin-əwlədkiqə əqəzipingni sozəməsən? **6** Həlkinq Əzüngdin xadlinixi üçün, Bizni kəytidin yengiliqəməsən? **7** Bizə əzgərməs mühəbbətingi kərsətkəysən, i Pərvərdigar, Bizə nijatlıkinqni ata kılqayəsən! **8** Təngri Pərvərdigarning nemilərni dəydiqənləkə əkulak salay; Qünki U Əz həlkigə, Əz məmən bəndilirigə aman-hatırjəmlikni səzleydi; Ular yənə əhaməkətlilikə kəytimis! **9** Zeminiñizda xan-xəhrətning turuxi üçün, Dərħəkikət, Uningdin əyminidiojanlaroja Uning nijatlıkinqi yekindur; **10** Əzgərməs mühəbbət wə həkikət əzara kerüxti; Həkkənayıt wə aman-hatırjəmlik bir-birini seyxti; **11** Həkikət yərdin ünüp qıkmakta, Həkkənayıt arxəldən karaydu. **12** Pərvərdigar bərikət beridu, Zeminiñiz həsulini beridu; **13** Həkkənayıt Uning aldida mangidu, Uning kədəmlirigə yol hazırlaydu!

86 Dawutning duası: Kələkinqni mən tərəpəkə tutkın, i Pərvərdigar, manga jawab bərgəysən; Qünki mən eziqən

wa hajtmandurmən. **2** Jenimni sakliqaysən, Qünki mən Sanga məmindurmən; I Sən Hudayim, Sanga tayanoqan külungni kütkuzqaysən; **3** Manga mehîr-xəpkət kərsətkəysən, i Rəb, Qünki mən kün boyi Sanga nida kılımən. **4** Külungning jenini xad kılıqın, Qünki jenim Sanga təlmürüp kəryadu; **5** Qünki Sən Rəb, mehriban, kaqürümqan Sən! Əzəngə iltija kılıqanlarning həmmisigə zor mehîr-muhəbbət kərsətküqidursən! **6** Mening duayimoja kulaq saloqın, i Pərvərdigar, Yelinixlirimming sadasını angliqaysən; **7** Beximoja kün qüxkəndə, Mən Sanga iltija kılımən, Qünki Sən manga jawab berisən. **8** İlahələr arisida Sening təngdixing yoktur, i Rəb; Kılıqan ixliringningmu təngdixi yoktur. **9** Sən yaratkan barlıq əllər kelip sening aldingda sajda kılıdu, i Rəb, Nämningni uluqlaydu. **10** Qünki Sən nahayıti büyüsən, Mejizilərni Yaratküqidursən; Sən Hudadursən, yalouz Sənla. **11** Əz yolungın manga egətkəysən, i Pərvərdigar, Wa Sening həkikitingdə yürimən; Nämningə hərmət-əyminxət boluxum üçün, kəlbimni pütün kılıqaysən. **12** Ya Rəbbim Huda, pütün kəlbim bilən Seni mədhiyiləyən, Əbadıl'əbad namingni uluqlaymən. **13** Qünki manga boləqan mehîr-muhəbbəting zordur, Sən təhtisaraning təgliridin jenimni kütkuzisən; (**Sheol h7585**) **14** I Huda, təkəbburlar manga karxi kətürüldi, Əxəddiyələrinin jamaiti jenimni izdimakta, Ular Seni nəzirigə alməydi! **15** Əmma Sən, Rəb, rəhimdir wə xəpkətlək İlahəsan, Asanlıqqa aqqliqlənməyən, Mehîr-muhəbbət həm həkikət-sadakılıkqı texip turidi. **16** Mən tərəpka burulup, xəpkət kərsətkəysən; Əz külungoja küküngini bərgəysən, Dediqning oqlını kütkuzqaysən! **17** Manga eqmənlərənning uni kərüp hijil boluxi üçün, İltipatingni kərsitidiojan bir alamatni manga kərsətkin; Qünki Sən Pərvərdigar, manga yardəm kıldıng, Manga təsəlli berip kəlgənsən.

87 Koraħning oqulları üçün yeziloqan kūy-nahxa: — Uning uli bolsa mukəddəsən təqələrdidur. **2** Pərvərdigar Zionning dərwazılırını səyidü, Yakupning barlıq makan-jayliridimən əwzel kəridü; **3** Sening xəripinggə uluq ixlər eytılıqda, i Hudanıng xəhiri! (Selah) **4** «Meni tonup bilgənlər arisida Raħab bilən Babilni tiləq aliman; Mana Filistiya, Tur bilən Efiopiye; Mana bu adam xu yərda tuqulqoqan» — dəymən. **5** Bərhək, Zion toopruluq xundak eytilidü: — «Bu adam, palanqı-pokunqi uningda tuqulqoqan, Həmmidin Aliy Boloquqining Əzi uni mustəhkəmləyəd». **6** Həlk-köwmələrni hatiriliginə Pərvərdigar: — «Bu xixi bu yərda tuqulqoqan» — dəp alahidə hatirığa yezip koyidü. (Selah) **7** Nahxiqilar, ussulqilar xuni təng eytiidü: — «Mening barlıq bulak-mənbələrim seningdidur!»

88 Koraħning oqulları üçün yeziloqan kūy-nahxa: — Nəoymiqilərning bexiqə tapxurulup, «Mahalat-leanot» ahəngida oqulsun dəp, Əzrəlik Həman yazojan «Maskil»: — I Pərvərdigar, nijatlıkım boləqan Huda, Keqə-kündüz Sanga nala kılıp kıldı. **2** Duayim Sening aldingoja kirip ijabət bolsun; Nidayimoja kulaq saloqaysən; **3** Qünki dərdlərdin jenim toyoqan, Hayatim təhtisaraqə yekinläxkan, (**Sheol h7585**) **4** Hangoja qüxiwtəkənlər qatarida hesablinimən; Küqmədarı kuruoqan adəmdək bolup kəldim. **5** Əlülər arisijoqə taxlanoqanmən, Kırılıp kəbridə yatkılardək; Sən ularını yənə aslisməyən, Ular kılungdin üzüp elinip yirək kılınoqan. **6** Sən meni həngning əng tegiqə, Zulmətlik jaylarqə, Dengizning qongkur yərlirigə qərəndürdüng. **7** Kəhring üstümgə eçir yüksək bastı, Barlıq dolğunliring bilən meni kiyinidng. **8** Məndin dost-buradərlirimni yıraklıxturdung; Ularını məndin yirgəndürdüng; Mən qəmaloqanmən, həq qıkalıymən. **9** Kezərim azab-əkubəttin hirəlxəti; Hər kün Sanga nida kılımən,

i Pərvərdigar, Kollirimni Sanga kətürüp kəldim. **10** Əlülərləgə mejizə kərsitərsənmə? Mərhümlər ornidin turup Sanga təxəkkür eytarmu? **11** Əzgərməs muhəbbiting kəbridə bayan kılınlarmu? Həlakət diyəridə sadıklik-həkikiting mahtilarmu? **12** Karamatlırlırga zülmətə tonularmu? Həkkəniyilikqı «untulux zemini»da bilinərmə? **13** Biraq mən bolsam, Pərvərdigar, Sanga pəryad kətürimən, Tang sahərdə duayim aldingoja kirdid. **14** I Pərvərdigar, nemigə jenimni taxliwetting? Nemigə jamalingni məndin yoxurdung? **15** Yaxlıkımın tartip mən eziłgən, bimardurmən; Wəhəxətlirinqni kəruwerip həq halim kalmidi. **16** Kəhring üstümdin etti; Wəhəmilirinq meni nabut kıldı. **17** Ular kün boyi taxxin sulirdak meni orawaldi, Tamamən meni qəmdürdi. **18** Jan dostlirimni, aqçinilirimni meningdin yıraklıxturdung, Mening əziz dostum bolsa қarangoşuluktur!

89 Əzraħlik Etan yazojan «Maskil»: — Pərvərdigarning əzgərməs muhəbbətini əbədiy kütlyəmən, Aqzımda dəwrdin-dəwrgiqə həkikət-sadakitingni ayan kılıman. **2** Qünki mən: Əzgərməs muhəbbət manggiqə tiklinip mangidu, Sən həkikət-sadakitingni ərxialada mustəhkəmləwatisən — dəp bildim; **3** Sən dedingki: — «Mən talliwalojinim bilən əhədə tützənmən; Kulum Dawutka kəsəm kıldım: — **4** Sening əwlədindən mənggə dawam kıldurıman, Təhtingni əwlədindən-əwlədka kərəp qikimən». (Selah) **5** Həm asmanlarmı Sening mejizilirinqni fabriklaydu, i Pərvərdigar, Mükəddaslarıng jamaitida ular həkikət-sadakitingni mədhiyiləydi; **6** Qünki asmanlarda Pərvərdigarning təngdixi barmu? Kudrat Igisining oqulları arisida Pərvərdigarə oħxaydiojan kim bar? **7** Təngrinən həywisi mukəddəslərning məjlisidikilərni kəttik titritidu, Uning ətrapidikilərning həmmisi üçün U korkunqluktur. **8** I Pərvərdigar, samawiy koxunlarning Sərdarı boləqan Huda, Kudratlık Yah, Sanga oħxaydiojan kim bar? Ətrapində həkikət-sadakiting turukluktur. **9** Dengizning məorərılık üstdin həküm sürisən, Dolkuluları erkəxiləndə, sən ularını tinqləndirisən; **10** Rahabni elgündək yanjidingsən, Küqlük bilikinq bilən düxmənliringni tırıpir kılıp tərkitwetting. **11** Asmanlar seningki, yərəm Seningkidur, Jahən həm uningoja toloqan həmmini bərpa kıldıng. **12** Ximal wə jənubni, ularını yaratkənsən, Tabor wə Hərmon qoqqılırni namingni yangritip kütülər. **13** Kudratlık bilək seningkidur; Küqlük tərəf Sening kələng, ong kələng həm kətərülkluktur. **14** Təhtingning uli həkkəniyilik həm adaləttur, Muhəbbət həm həkikət-sadakət daim didaring aliddə mangidu. **15** Təntənə sadasını bilgən həlk bəhliliklər; Ular Sening jamalingning nurida mangidu, i Pərvərdigar! **16** Ular namingda kün boyi xad bolar, Həkkəniyilikdə ular kətürüldi. **17** Qünki ularning kütqininq xan-xəripi əzüngdursən, Sening iłtipating bilən münggizim kətərülidi. **18** Qünki Pərvərdigar bizning kalkınımız, Israeldiki Mükəddas Boloqqi Xaħimizdur. **19** Sən burun Əz memin bandənggə oqayıbanə alaməttə kərənünə səz kılıp xuni degenidingsən: — «Mən bir əzimət təstigə yardımimini kondurdum, Əl arisidim mən talliwalojan birsini kətərdüm; **20** Kulum Dawutniaptim, Mükəddəs meyim bilən Mən uni məsəh kılıp tiklidim. **21** Kulum uningoja yar boluxka bekitilgən, Bilikim uni küqləndiridu. **22** Düxmən uningdin həq alwan-selik almaydu, Paškəx adəm uni kistimaydu; **23** Bəlkı Mən rəkiblərinini uning aliddə yanjiymən, Uni eq kərgənlərni yar bilən yəksan kılımən; **24** Əz həkikət-sadakitim həm mehîr-muhəbbəting uningoja yar bolar, Həm Mening namim bilən uning münggizi kətərülidi. **25** Mən uning kolini dengiz təstidə, Ong kolini dəryalar təstidə koyıman. **26** U Meni qakirip dəyduki: — «Sən menin Atam, menin Təngrim, Nijatlıkım boləqan koram teximdursən!». **27** Mən yənə uni Mening tunji oqlum dəp, Dunya

padixaḥlıridin əng yukurisi kılımən. **28** Mening muhəbbitimini uning üçün əbədiy kəldurımən, Mening əhdəm uning bilən məhkəm turidu; **29** Mən uning nəslini əbədiyləxtürimən, Uning təhtini asmanınng künliridək dawam kəldurımən. **30** Mubada oqulları Təwrat-kanunumdın qıpıq, Həkimlirim boyığa yürmişə, **31** Bəlgilimilirimi buza, Əmrlirimə itaat kilmisə, **32** — U wakıttı itaətsizlikini tayak bilən, Gunahını yara-jaraḥət bilən jazalaymən. **33** Lekin muhəbbitimini uningdin üzüp koymayıman, Həkikət-sadakitingə hiyanat kılmaymən; **34** Mən tüzən əhdəmni əsla buzmamış, Ləwlirimdən qıqqanlırını həq ezbərtməyən. **35** Mən bir ketim pak-mükəddəslimkəgə əksam iqtim — Dawutka kəti yalojan sezləyimən; — **36** «Uning əwlədi əbədiy dawamlıxar; Uning tahti kez aldimdiki kuyax kəbi turar; **37** U ay kəbi mənggütlik mustəhkəmlinər, Asmandiki turşun guwahqıdak məzmut turar». (Selah) **38** Bırak, Sən bularni qətkə kekip, tenip kətting; Sən məsih kılıqan padixaḥka kəttik əqəzəplənding. **39** Қulung bilən tüzənən əhdidin waz kətting, Uning tajini yərgə taxlap daqı təkəküzdung. **40** Uning barlık tam-pasillirini yiki tip, Kəl'əlirini harabiliyikə aylandurdung. **41** Yoldin ettiwatkanlarning həmmisi uni bulimakta, U barlık koxnlılır alılda rəswa boldı. **42** Uni əzənələrning ong kolını yuğırı ketürdüng, Pütkül düxmənlirini huxal kıldıng. **43** Barhək, Sən uning kılıqining bisini kayriwätting, Jəngdə uni tik turouzumiding. **44** Uning julalıqını yoki tip, Uning təhtini yərgə erüwättingsən. **45** Yaxılık künlirini Sən kışkərtting, Uni hijalatka qəmdürdüng. (Selah) **46** Kəqanoqıqə, i Perwərdigar? Əzüngni əbədiy yoxuriwerəmsən? Kəhring ot kabi mənggüt yanarmu? **47** Manga nisbətən, əmürning kis ikənlilikini əstə tutkın! Nemixjimu barlık insan balılırini bihüdilikə yaratıksən? **48** Kəni, kaysi adam yaxap elümni kərməyidikən? U jenini təhtisaranıng qanggilidin kütkuzalamdikan? (Selah) (*Sheol h7585*) **49** Sən həkikət-sadakitingda Dawutka əksam iqtan, Awwallı mehri-muhəbbətlər kəyərdə kəldi, ya Rəbbim? **50** Kulliring uqratwatkən məshiriləri yad etkəysən, i Rəb — Mən iqtidəm pütkül külçük əllərning mazaklırını ketürüp yürüm — **51** Düxmənliringning Əzüng məsih kılıqanning kədəmlirini kənqılıq məshiriliginini, I Pərvərdigar, yad etkəysən! **52** Pərvərdigarə mənggütə təxakkür-madhiyə kavturlusun! Amin! Amin!

90 Hudaning adimi bolojan Musaning duasi: — Ya Rabbim, Sən barlıq dəwrda bizga makan bolup keliwatisan; **2** Taoqlar wujudka kəlməstin burun, Sən yər wə ələmni xəkilləndürməstin burun, Əzəldin əbədgıqə Təngridursən. **3** Sən insanni tuprakka aylandurup: — «Hey, insan balılır, kəytinglər!» — daysan. **4** Mana, Sening nəzirində ming yil — Etüp kətkən tünügünkü bir kün, Tündiki bir jesəktür, halas. **5** Sən adamlarını su taxjinidək elip ketisən, Ular etüp kətkən bir uyğudak, Tang səhərdə tünüp qıkkan ot-qepkə oxhaydu — **6** Etigəndə ular kekirip ünidü, Keqisi bolsa kesilip, solixip ketar. **7** Qünki biz qəziping bilən yokşaymız, Kəhring bilən dəkkə-dükkidə kalımız. **8** Sən kəbihliklirimizni kez aldingo, Yoxurun kılımxırlırmızı jamalingning nuri aldiqə koydung. **9** Barlıq künlihimiz dərəqəziping astida etüp ketidü, Yillirimizni bir uğ tartix bilənlə tügitimiz. **10** Əmrərimizning yilları yətmix yil, Maçdurmız bar bolsa səksən yil; Bırak ularning pəhri japa wa bihüdilik; Hayat tezlik bilən üzər, Mana, biz uquq kəttük. **11** Sanga bolojan hərmət-aymininxin az-keplikləğə karap həsablinidiojan, Aqqıqıngning xidditini kim bilsün? **12** Xunga kənglimizni danalıkkı koyuximiz üçün, Künlihimizni sanaxni bizə eşəktəysən! **13** Yenimizə qaytkəysən, İ Pərvərdigər, Seni kaqarıqıja...?! Kulliringoja rəhüm kilqoysən! **14** Bizni atığında eżgərməs muhəbbiting bilən kandurojaysən; Undakta barlıq

künlirimizdə küylərnı yangritip xadlinimiz. **15** Sən bizni japaqə qəməng künlərgə asasən, Külpəni kərgən yillirimizə asasən yəna hursən kılıqın! **16** Uluq ixliring külliiringə qərtingey, Xanu-xəwkiting ularning oçqullırıqını axkara boloqay! **17** Pərvərdigar Hudayimizning xerin mərhəməti üstimizdə boloqay, Kəlimizning ixlirini üstimizgə bərikətlik kılıqaysən, Bərhək, kəlimizning ixlirini bərikətlik kılıqaysən!

91 Әңг Aliy Boloquning мәһpij jayida turoquqi, Ҳәммиға қадиринг sayısida aramhuda yaxaydu. **2** Мән Pərvərdigarnı: «Mening baxpanahıım, Mening körqinim; Mening Hudayım, Uningoja tayinimən» – dəymən. **3** Bərəkə, U kiltəkqining tozıkından seni kutulduridu, Xum waba-ķazadın həm halas etidu. **4** U pəyliri bilən seni yapıdu; Kanatlırlı astida panah tapıson; Uning həkikiti sanga kalkan həm istiňkamdu. **5** Sən nə keqidil wehjimidin, Nə kündüzi uquwatalan oktin, **6** Nə karangoçulukta kazğıqi wabadin, Nə qızı waktida wayranqılık, kılıqıqi halakattın körkməysən. **7** Sening yeningda mingi yikılıp, Ong yekində on mingi oqlap qüxsimə, Lekin balakaza sanga yekinlaxmaydu. **8** San pekət kezrliring bilən bekip, Pasıqlarоja berilgən jazanı kerisən. **9** Pərvərdigarnı panahıım dəp bilgining üçün, Ҳəmmidin Aliy Boloqunını makan kılıqining üçün, **10** Bexingoja həq palakət qüxməydu, Həq waba qediringoja yekinlaxmaydu. **11** U Əz pərixtilirigə sening həkkində əmr kılıdu, Xuning bilən ular pütkül yolliringda seni saklaydu. **12** Ayyiointg taxka urulup kətmaslıki üçün, Ular seni kollırıda ketürüp yürüdu. **13** Xir wə kobra yılan üstidin besip etisən, Arslan wə ejdihanı dəssəp-qəyləysən. **14** «U Manga muhəbbitin baqlıqjanlıq üçün, Mən uni kutuldurıım; U namimmi tən alojini üçün yukirida saklayımon. **15** U Manga nida kılıdu, Mən uningoja jawab berimən; Eşir kün uni baskanda uning bilən billə bolimən; Mən uni halas kılıp, izzət-ħermətkə sazawər kılımən. **16** Uzak, emür bilən uni қandurıım, Ҳəm nijatlıkimni uningoja kərsitimən».

92 Xabat künü üçün bir kүy-nahxa: — Pərvərdigar ola
texəkkür eytix, Narningni kiyüləx əladur, i Həmmidin
Aliy Boloquq! **2** Əzgərməs mühəbbitingni səhərda, Keqilərdə
bolsa, həkikət-sadakitingni jakarlax, **3** On tarlıq saz wə
rawabni qelip, Qiltar bilən mungluk ahəngda qelix əladur!
4 Qünki Sən Pərvərdigar, Əz kılıqining arkılıq, meni hursən
kilding, Kolliringning kılqanlırı bilən mən rohlinip nahxa
eytimən. **5** Pərvərdigar, kılqan ixliring nemideğən uluqdur!
Oyliring nahayıti qongkurdur! **6** Biyəm kixi buni bilməs,
Həməkət buni qıxənməs, **7** Rəzillər ot-qəptək ayniqənda,
Kəbihliki kılqoqlarırlıng həmmisi gülləngəndə, Mənggə halak
bolup ketidilər xulardur! **8** Lekin Sən, i Pərvərdigar,
əbadıl'əbad üstün turisən. **9** Qünki mana düxmənliring, i
Pərvərdigar, Mana düxmənliring yoklıdu; Barlıq kəbihlik
kılqoqlarırlıng tırıpirən kiliwetilidu! **10** Münggütümni yawayi
bukininqidek kətürisan; Bexim yengi may sürkəp, maslıq
kilinidu. **11** Meni kəst kılqanlırların [məqəlibiyitini] ez kezum
kəridü; Manga kərxilixikə kozqołajan razılık kılqoqlarırlıning
[tən bərgənlilikinim] kulikim anglaydu. **12** Həkkənəyi adam
horma dərihi kəbi gülləp-yaxnaydu; U Liwandı kədr dərihidək
esidü. **13** Parwərdigarning eyigə tikilgənlər, Hudimizning
höyliliridə güllinidu; **14** Əlar kəriqəndimü yəna mewa beridü,
Suluk həm yexil ular; **15** Xuning bilən ular Parwərdigar
durustur, dəp ispatlaydu; U menin qoram teximdir, Uningda
heq nahəklik yoktur!

93 Pərvərdigar həküm süridü! U həywətni kiyim kılıp kiyən; Pərvərdigar kiyən, U belini kudrat bilən baqlıqjan; Bərhək, xunga dunya məzmut kılınojan, U təwərnəməs əsla. **2** Sening tahting kədimdilə bərpə kılınojan; Sən əzəldin bar bolouqısan! **3** Kəlkün-taxxınlar ez sadasını ketürdi, i Pərvərdigar, Kəlkün-taxxınlar ez sadasını ketürdi! Kəlkün-taxxınlar uroqı dolkunlırını yukıri ketürdi! **4** Kep sularning xawqunlırıdin, Dengiz-okyandıki kudratlık dolkunlardın, Üstün turojan Pərvərdigar kudratlıktır! **5** Sening agah-guwahlıklıring nemidegən ixənqliktür! Künər yok bolouq, i Pərvərdigar, Əyungga pak-mukəddəslək əbədil'əbəd rawadur.

94 I itikamlar aloquqi Təngri, Pərvərdigar! I intikamlar aloquqi Təngri, parlıqəysən! **2** Kətürlüigin, Əzüngi kətürgin, i jaħanni Sorak Kiloquqi, Maqrurlarqa jazasını bərgin! **3** Kaqanojqıqə rəzillər, i Pərvərdigar, Kaqanojqıqə rəzillər təntəna kılıp yürüweridü? **4** Kaqanojqıqə hakawurlarqa səzləp walakxiyu, Kəbəhlik kiloquqılarning həmmisi yoojan gəp kılıp yürüridü? **5** Ular həlkinqni ezip, i Pərvərdigar, Sening mirasingoja jəbir-japa salmakta. **6** Tul ayal wə qerip-musapirlarnı kırıp, Yetim-yesirərnı əltürüp: — **7** «Yah, kərməydu», «Yakupning Hudasi kengil bəlməydu», — dəydu. **8** Silər kengül koyunglar, i əlning hamakətləri! Əhmaklər, kaqan dana bolisilər? **9** Kulaqlı tikligüçininq Əzi anglimamdu? Kožni Yasiöquqining Əzi kormamdu? **10** Əllərni tərbiyiləgű, Insanoq akl-bilim egətküqininq Əzi adəmni əyiblimamdu? **11** Pərvərdigar insanning oy-hiyallirining tutamı yoklukını bili. **12** San tərbiyiləgən adam bəhtliktür, i Yah, Yeni San Təwrat-kanunungdin aklı egitidiojan kixi bəhtliktür! **13** Xundak kılıp, taki pasıqlar üçün orək kolanoquq — Sən uni yaman künəldin hatırjəm saklaysən. **14** Qünki Pərvərdigar Əz həlkini tərk etməydi, Yaki Əz mirasidin waz kəqməydi. **15** Qünki həküm-pərman həkükli qəman adalatkə kəytidü, Barlıq dili duruslar bolsa, uning kaynidin mangidü. **16** Mən üçün yamanlar bilən ərəxlixişkə kim ornidin turidü? Mən üçün əbəhliklik kiloquqlar bilən ərəxlixişkə kim məydanoja qıkıldı? **17** Əgər Pərvərdigar manga yardıməda bolmiojan bolsa, Jenim baldur qıkıp sükit diyarida yatar idi. **18** Ayojın putlixay deginidə, Əzgarməs muhəbbiting, i Pərvərdigar, meni yelidi. **19** Iqimdiyi kəpligən qəmən-əndixilər arısida, Sening tasalliliring jenimni səyündürdü. **20** Insapsızlıknı kanunoja aylanduridiojan, Aq kəz olturojan bir taht, Sən bilən alakıda bolamdu? **21** Ular həkkənliyarning jenioja hujum kılıxka yioqlıdu, Bigunah kənni təkidojan həkümərni qırmarmakta. **22** Birak Pərvərdigar menin ezig korojiniim bolidü; Hə, menin Hudayim panah Koram Teximdur. **23** U ularning əbəhlikini ez bəxioja salidü, Ularning ez yawuzluklı bilən ularni üzüp taxlaydu, Bərhək, Pərvərdigar Hudayimiz ularni üzüp taxlar.

95 Kelinglər, Pərvərdigarnı yangritip kütülaylı, Nijatlıkimiz bolovan Koram Teximizoja təntəna kılıyalı! **2** Təxəkkürlər bilən uning aldioja keləyi, Uningoja küylər bilən təntəna kılıyalı! **3** Qünki Pərvərdigar — böyük bir ilahı, Pütküll ilahılar üstidiki büyük bir Padixahtır. **4** Yerning taglıri Uning kolididur, Taqlarning qoçkılırim Uningkidur. **5** Dengiz Uningki, U uni yaratkan, Kurukluknı Uning kolları xəkilləndürdü. **6** Kelinglər, Uningoja bax urup sejdə kılıyalı, Pərvərdigar Yaratqısimiz alidda tiz pükəylə! **7** Qünki U bizning Hudayimizdur, Biz bolsak Uning yayılıkidi həlk, Uning koli bakidiojan koylarımız, Bugün, əgar Uning awazını anglisanglar, **8** Əyni qaoqlarda Maribahda boləndək, qəl-bayawandıki Massahəda bolən kündək, Yürükinqarnı jahil kilmanglar! **9** Mana xu yerdə

ata-bowiliringlar Meni sinidi, ispatlılı həm kılqojnim kərdi. **10** Mən kırık yıl xu dəwrdinizar bolup: — «Bular kənglidə adaxkən bir həlkətür, Mening yollırımı həq bilip yətmigən» — dedim. **11** Xunga Mən qəzəplinip kəsəm iqip: — «Ular hərgiz Mening aramgahımoja kirməydu» — dedim.

96 Pərvərdigarə qədəm atap yengi nahxa eytinglar! Pütküll yər yüzü, Pərvərdigarnı küyləngərlər! **2** Pərvərdigarə qədəm nahxa eytinglar, namiqə taxəkkür-mədhiyə kəyturunglar, Nijatlıkini hər künə elan kilinglər! **3** Uning xan-xəhrətinin əllər arısida, Uning mejizilərini barlıq həlkər arısida jakarlanglar! **4** Qünki Pərvərdigar uluc, zor mədhiyələrə layiklər! U barlıq ilahıldarın üstün, Uningenin korkux keraktır; **5** Qünki barlıq həlkələrinin ilahıları — Butlar halas, Birak Pərvərdigar asman-palaknı yaratkandur. **6** Xanu-xəvkət wə həywət Uning alidda, Mükəddəs jayida kudrat wə güzəllik kərənidü. **7** Pərvərdigarə [təəllükini] bərgəysilər, i əl-kəbilələr, Pərvərdigarə qədəm xan-xəhrət wə kudratni bərgəysilər! **8** Pərvərdigarə Əz namiqə layik xan-xəhrətni bərgəysilər; Səwoqə-salam elip həylihəriqə kiringlər! **9** Pərvərdigarə pak-mukəddəsləkliknə güzəllikidə sejdə kilinglər; Pütküll yər-yüzü, Uning alidda titrangler! **10** Əllər arısida elan kilinglər: — «Pərvərdigar həküm süridü! Xunga mana, dunya məzmut kılınojan, u təwərnəməs əsla. U adillik bilən həlkələr üstidə həküm qıkırdu. **11** Asmanlar xadlansun, yer-jahən hux bolsun, Dengiz-okyan wə uningoja tolojan həmma qukan selip jux ursun! **12** Dalalar həm ulardıki həmma yarışın! U qaoqla ormandıki pütküll dərəhlər Pərvərdigar alidda yangritip nahxa eytidü; **13** Qünki mana, U kelidü! U jaħanni sorak kılıxka kelidü; U aləmni adillik bilən, Həlkələrni Əz həkikət-sadəkətədə sorak kılıdu.

97 Pərvərdigar həküm süridü! Yər-zemin hux bolsun, Kəpligən arallar xadlansun! **2** Bulutlar wə karangojuluk Uning atrapididur, Həkkənliyət wə adəlat tahtining ulidur; **3** Uning alidda ot yalkınlı yürüdü, Ətraptiki dükəmənlərini kəydürüp taxlaydu; **4** Uning qakmaklıri jaħanni yorutti, Yər buni kərüp titrap kətti; **5** Pərvərdigarning alidda, Pütküll zeminning igisining alidda, Taqlar momdək erip ketidü. **6** Asmanlar Uning həkkənliyitini jakarlaydu, Barlıq həlkələr Uning xan-xəripini kəridü. **7** Oyma həykəllərgə qoqunojanlar, Butlar bilən mahtinip yürgüqilərning həmmisi uyatta kəlidü. Barlıq ilahılar, Uningoja sejdə kilinglər! **8** Sening həkümürlərinə səwəbidi, i Pərvərdigar, Zion anglap xadlandı, Yəħħuda kızılıri hux boldi. **9** Qünki San Pərvərdigar pütküll yər yüzü üstidiki əng aliysidursən; Sən barlıq ilahıldarın nəkədər yukiridursən! **10** Pərvərdigarnı seyqənlər, yamanlıktın nəprətlininqlər! U memin bəndilirininq jenidin həwər alidü, Rəzillərning qanggilidin halas kılıdu. **11** Həkkənliyər üçün nur, Dili duruslar üçün xadidlik teriloqandur; **12** Pərvərdigardin xadlininqər, i həkkənliyər, Uning pak-mukəddəsləkini yad etip taxəkkür eytinglar!

98 Dawut yəzən kön: — Pərvərdigarə qədəm atap yengi nahxa eytinglar; Qünki U karamət mejizilərni yarattı; Uning ong koli həm mukəddəs biliki Əziga zəpər-nijat kəltərdi. **2** Pərvərdigar Əz nijatlıkini ayan kıldı; Həkkənliyitini əllərning kez alidda axkara kərsətti. **3** U Israel jəmatığa bolovan mehri-muhabbitini həm həkikət-sadəkətini esiga aldi, Zeminning qət-yakılırim Uningizning nijatlıkını kərdi. **4** Pərvərdigarə qədəm awazinglərini kətürüngərlər, pütküll yər yüzü; Təntəna kılıp awazinglərini kətürüngərlər, nahxa eytinglar! **5** Pərvərdigarə qədəm qiltar qelip nahxa eytinglar, Qiltar bilən, kuyning sadası bilən! **6** Kanay həm sunay awazlırları bilən, Padixaht bolovan Pərvərdigar

aldida təntənə kilinglər; **7** Dengiz-okyan həm uningoja tolojan həmmə jux urup, Jahən həm uningda yaxawatlıqlar xawqunlisun! **8** Kəlkün-taxkınlar qawak qalsun; Pərvərdigar aldida taqlar koxulup təntənə kılıp nahxa eysun; **9** Qünki mana, U yərni sorak, kılıxka kəlidü; U aləmni adillik bilən, Həlkələrni Əz həkikət-sadakitdə sorak kılıdi.

99 Pərvərdigar həkün süridü! Halklar titrisun! U kerublar otturısida oltruridü; Yər-jahən zilzilə kəlsün! **2** Pərvərdigar Zionsda büyütür, U barlıq həlkələr üstidə turidiojan aliyydur. **3** Ular uluq wə sürlük namingni mədhiyiləydi; U pak-mukəddastur! **4** Padixañning kudriti adalatka beoqılxanoandur; Əzüng durusluknı məhəkəm ornatıqənsən; Sən Yakup arısında adalat wə həkkənayıt yürgüzən. **5** Pərvərdigar Hudayimizni uluoqlanglar! Təhətipəri aldida egilip səjdə kilinglər — U mukəddəstur! **6** Uning kahınlıri arısında Musa wə Hərən bar idi, Namini qəkirojanlar iqidə Samuilmu hazır idi; Ular Pərvərdigarə iltija kılıp, qakırdı, U ularqa jawab bərdi. **7** Huda bulut türvükidə ularqa sezlidi; Ular U tapxurojan agah-guwaħħliklaro həm nizam-bəlgilimigə əmal kılıxatti. **8** Pərvərdigar Hudayımız, Sən ularqa jawab bərding; Yaman kilmixlirioja yarixa jaza bərgən bolsangmu, Sən ularni kəqürgüq iħlaħ iding. **9** Pərvərdigar Hudayimizni uluoqlanglar! Uning mukəddəs teoja egilip səjdə kilinglər! Qünki Pərvərdigar Hudayımız mukəddastur!

100 Təxəkkür eytix üçün yezilojan kuy: — I pütkül yər-jahən, Pərvərdigarə awazingləri ketürünglər! **2** Huxallik bilən Pərvərdigarning hizmitidə bolunglar, Huzurioja təntənə-nahxilar bilən yekinlixingga! **3** Bılıp koyunglarki, Pərvərdigar hək Hudadur; Bizni yaratkan Uning Əzidur, biz əməs! Biz uning həlkələrdür, Əz yayılıkda bəkən koylirdürümüz. **4** Dərwazilirioja təxəkkür eytixlər bilən, Høyilirioja mədhiyələr bilən kiringlər; Uni mədhiyiləp, namiqə taxakkür-mədhiyələr bilən kiringlər; Uni mədhiyiləp, namiqə taxakkür-mədhiyələr bilən kiringlər! **5** Qünki Pərvərdigar mehribandur; Uning mehri-muhəbbiti əbadıl-əbadıqə, Uning həkikət-sadakiti əwladın-əwladkığındır!

101 Dawut yazojan kuy: — Mən eżgərmas muhəbbət həm adalat toqərluk nahxa eytimən, Seni, i Pərvərdigar, nahxilar bilən küyləmən. **2** Mən mukəmməl yolda ehtiyat bilən ix kərimən; Sən qaşanmu yenimoja kəlisiən! **3** Ez-ordamda sap kengül bilən yürimən. **4** Həq pasık nərsini kez aldiməqə kəltürməyən, Yoldın qətniqənlərning kilmixlirioja nəprətlinimən; Bundaklar manga həq yepixmas asla. **5** Əgri kengül meningdin yırak ketidü, Həq rəzzilikni tonuqum yoktur. **6** Kimki ez yekinining kəynidin təhəmat kəlojan bolsa, Mən uni yokitimən; Nəziri üstün, dili təkəbbur adəmni mən siqdurmamışım; **7** Kəzərim zemindiki məminlərdidur, Ular ordamda mən bilən billə tursun! Kim mukammal yolda mangsa, u menin hizmitimdə bolidü. **8** Aldamqılık yürgüzənlərning eý-ordamda orni bolmayıdu, Yalojan sezlığənlər kez aldimda turmayıdu. **9** Pərvərdigarning xəhəridin yamanlık kəloquqlarını üzüp taxlax üçün, Hər səhərdə zemindiki barlıq rəzil adəmlərni yokitimən.

102 Ezilgənning duasi: U ħalidin kətkəndə, dad-pəryadını Pərvərdigar aldişa təkkəndə: — Duayimni angloqəysən, i Pərvərdigar; Pəryadim aldingə yetip kirsun! **2** Yüziñni məndin qaqrımıqəysən; Kisiolan künümədə manga kulaq saloysən; Mən nida kəlojan kündə, manga tez jawab bərgin! **3** Mana, künlirim is-tütəktək tügəp ketidü, Ustihanlırların otun-qooqlarə oħxax kəydi! **4** Yürikim zəhmə yəp qəplər hazan

bołqandək kərup kətti, Hətta nenimni yeyixni tutudum. **5** Mən aħu-zar tartkanlığimdin, Ətlirim sünġəklirimə qaplıxip қaldı. **6** Qəl-bayawandıki sakıjkuxtək, Wəyranqılıkta konup yürgən hūwkuxka oħxaymən. **7** Uhlimay səgək turup kəzəttimən; Əgəzidə yalożu kalojan kuxqaq kəbimən. **8** Duxmənlirim kün boyi meni mashıra kılmaqtə, Meni həkərətligilər ismimni lənet ornidə ixlətməktə. **9** Kəħħring həm aqqikinq tüpəylidin, Külni nan dəp yewatimən, Iqimlikimni kez yexim bilən arilaxturimən; Qünki Sən meni kətürüp, andin yergə urdung. **11** Künlirim kuyax uzartkan kələnggidək yokulay dəp қaldı, Əzüm bolsam qeplər hazan bołqandək kərup kəttim. **12** Lekin Sən, Pərvərdigar, əbədiy turisən, Sening nam-xehriting dawrdin-dəwrgiqidur. **13** Sən ornungdin turisən, Zionqa rəhİM sən; Qünki uningoja xəpkət kərsitix wakti kəldi, Hə, wakit-saiti yetip kəldi! **14** Qünki kulliring uning taxliridin hursənlik tapidu, Həm tuprikijoju iñini aoritidu; **15** Əllər Pərvərdigarning namidin, Yər yüzidiki xahlar xan-xəripingdin əymindidu. **16** Mana, Pərvərdigar Zionsi kəytidin kuroqanda, U Əz xan-xəripidə kərənidü! **17** U qərib-miskinning duasiqə etibar beridü; Ularning duasını hərgiz kəmsitməydi. **18** Bular kəlgüsü bir əwləd üçün hatirilinidü; Xuning bilən kəlgüsida yaritilidiojan bir həlkə Yahni mədhiyələydi; **19** Qünki U əsirlərning ah-zarlırını anglay dəp, Əlüməgə buyrulqoqlarını azad kılıy dəp, Egizdiki mukəddəs jayidin engixip nəzər saldı, Əxıldırın Pərvərdigar yərgə karidi; **21** Xundak kılıp, ular Pərvərdigarning hizmitidə bolaylı degəndə, Yəni əl-mamlikətlər jəm yiojilojan waktida — Pərvərdigarning nami Zionsda, Uning xərəpliri Yerusalemdə jakarlinidü! **23** Birak U meni yolda maqdursızlandırup, Künlirimini kışkartı. **24** Mən: «Təngrim, emrümning yerimida meni elip kətəmal» — dedim. — «Sening yillirin dawrdin dəwrgiqidur, **25** Sən yərni almışkintinə bərpa kılıqənsən, Asmanlarnı həm kolliring yasiqəndur; **26** Ular yok bolup ketidü, Birak Sən dawamlık turiwerisən; Ularning həmmisi kiyimdək konırap ketidü; Ularnı kona ton kəbi alməxtursang, Xunda ular kiyim-keçək yənggixləngəndək yənggixlidü. **27** Birak Sən eżgərmigüçidursən, Yillirinng tamamı yoktur. **28** Kulliringning balılırimu turiweridü, Ularning əwlədi huzurında mazmut yaxaydü!».

103 Dawut yazojan kuy: — Pərvərdigarə təxəkkür kəytur, i jenim; I pütn wujudum, Uning mukəddəs namiqə taxəkkür kəytur! **2** Pərvərdigarə təxəkkür kəytur, i jenim, Untuma uning barlıq mehribanlıq-barikətlərini; **3** U pütkül kəbəħħliklirioja kəqüridü, Barlıq kesəlliringgə dawa kılıdu; **4** Həyatengni həngdin hərlükə kətkezidü, Bexingoja mehri-muhəbbət həm rəhjimdilliklärini taj kılıp kiyüzdü. **5** Konglümri nəzunəmetlər bilən kandırıldı; Yaxlıqıng bürkütningidək yengilinidü. **6** Pərvərdigar barlıq eziłgənlər üçün həkkənayıt həm adalatni yürgüzidü; **7** U Əz yollırını Musaqa, Kilojanlını İsraillarqa namayan kəlojan. **8** Pərvərdigar rəhjimdil wə xəpkətliktur, U asanlıqqa aqqiklanmaydu, Uning mehri-muhəbbəti texip turidü. **9** U uzuñojəq aħiġləwərməydi, Yaki ta mənggүęqə əqəzipidə turiwərməydi. **10** U bizgə gunahlırimizə karita muamilidə bołqan əməs, Bizgə kəbəħħliklirimizgə karita tegixlikini yandırıqan əməs. **11** Asman yerdin qanqılık eżix bolsa, Uningdin korkidiojanlarə bołqan muhəbbətimu xunqılık zordür. **12** Xərki əqərbtin qanqılık yırakta bolsa, Bizdiki asiyliklarnımı xunqə yıraklaxturidü. **13** Ata balilirioja kəndak keyüngən bolsa, Pərvərdigarmu Əzidin korkidiojanlarə xundak mehribandur. **14** Qünki U Əzi bizning jismimizni bili, Tupraktin iħəlilikimizni U esigə alidu. **15** İnsan bolsa — uning künliri ot-qeplə

ohxaydu, Daladiki giuldak ünüp qikip qeqqlaydu; **16** Uning üstidin xamal uqup etidu, U yok bolidu, aşıly makani muñiñi kayaña tonumaydu. **17** Lekin Õzidin korkidiçanlaroja, Õz aħħidisiga wapa kilojanlaroja, Kərsətmilirini orunlaq üçün ularni eside tutkənlaroja, Pərwərdigarning mehriñ-muhħabbiñi aħzaldin aħadgiq, Həkkaniyiti aħwladtin aħwladlirig iqdur. **19** Pərwərdigar təhtini erxtə kurojan, Uning səltənəti həmmiñning üstidin hekkum süridu; **20** I sezigə kulaq salojuqi, Kalamini ijrä kilojuqi, kudriti zor bolojan Uning pərixtili, Pərwərdigaroja təxakkür-mədhiya karyturunglar! **21** I silər, Uning barlik koxunliri, Iradisini ada kilojuqi hizmetkarliri, Pərwərdigaroja təxakkür-mədhiya karyturunglar! **22** I, Uning barlik yasojanliri, Həkümranlıqi astidiki barlik jaylarda Pərwərdigaroja təxakkür-mədhiya karyturunglar! I menin jenim, Pərwərdigaroja təxakkür karytur!

104

Pərwərdigaroja təxakkür-mədhiya karytur, i jenim! I Pərwərdigar Hudayim, intayin uluqənsən; Xanu-xəwkət wə həywət bilən kiyingənsən; **2** Libas bilən pürkəngəndək yoruklukka pürkəngənsən, Asmanlarni qədir pərdisi kəbi yasoqənsən. **3** U yukiriki rawaklirineng limlirini sularoja ornatkan, Bulutlarnı jəng hərəwisi kılıp, Xamal kanatlıri üstida mangidu; **4** U pərixtili xamallar, Hizmetkarlirini ot yalkuni kılıdu. **5** Yəni U ulları üstigə ornatkan; U əsla təwrinip kətməydu. **6** Libas bilən orloqandək, uni qongırk dengizlər bilən orloqənsən, Sular taoqlar qoikkılıri üstida turdi. **7** Sening tənbilinq bilən sular bədar qəfti, Güldürməməngning sadasidin ular tezdiñ yandi; **8** Taoqlar ərləp qıktı, Wadilar qüxüp kətti, [Sular] Sən bekitkən jayoja qüxüp kətti. **9** Ular texip, yəni yəna qəplimisun dəp, Sən ularoja qəklimə koyoqənsən. **10** [Təngri] wadılarda bulaklarnı ekip uroqutidu, Suluri taoqlar arisida akidu. **11** Daladiki hərbir janiwaroja ussuluk beridu, Yawayi exəklər ussuzlukını kanduridu. **12** Kekktiki kuxlar ularning boyida konidu, Dərah xahlıri arisida sayradu. **13** U yukiridi rawakliridin taoqlarnı suojırıdu; Yər Sening yasoqənlirineng mewiliridin qandurulidu! **14** U mallar üçün ot-qəplərni, İnsanlar üçün kəktatlarnı estiridu, Xundakla nanni yərdin qikiridu; **15** Adamning kenglini hux kılıdiçan xarabni, İnsan yüzini parkırıtdıqan mayni qikiridu; Insanning yürükiga nan bilən kūwwət beridu; **16** Pərwərdigarning dərəhliri, Yəni Õzi tikkən Liwan kədir dərəhliri [su iqi] kanaatlinidu. **17** Ənə axular arisioja kuxlar uwa yasaydu, Ləylək bolsa, arqa dərəhlirini makan kılıdu. **18** Egiz qoikkılar taoq eñkilirineng, Tik yarlar suoqlarıneng panahı bolidu. **19** Pəsillərni bekitmək üçün U ayni yarattı, Kuyax bolsa petixini biliđ. **20** San karangoçuluk qüxürisən, tün bolidu; Ormandıñ janiwarlarning həmmisi uningda xipir-xipir kezip yürüdu. **21** Arslanlar olja izdəp hərkiraydu, Təngridin ozuk-tüllük sorixidu; **22** Kuyax qıçıpla, ular qekinidu, Käytip kirip uwilirida yatidu. **23** Insan bolsa eza ixioja qikidu, Ta qəkkıqə mehnətta bolidu. **24** I Pərwərdigar, yasoqən hərhil nərsiliring nəkədar keptur! Həmmisini hekkət bilən yaratkənsən, Yər yüzi ijt-baylıkliring bilən toldi. **25** Ənə büyük bipayan dengiz turidu! Uningda san-sanaqsz oquz-oquz janiwarlar, Qong wə qikip həywanlar bar. **26** Xu yərdə kemilər kətnaydu, Uningda oynaklisun dəp sən yasoqən lewiatanmu bar; **27** Waqtida ozuk-tüllük bərgin dəp, Bularning həmmisi Sanga kəraydu. **28** Ularoja bərginində, teriwalidu, Kolungni aqkiñinġida, ular nazunəmətlərgə toyidu. **29** Yüzungni yoxursang, ular dəkkə-dükkigə qüxiđ, Rohħirini alsang, ular jan üzüp, Yəna tuprakka karytudu. **30** Rohħingni əwətkiningda, ular yaritiliđ, Yər-yüzi yengi [bir dəwri bilən] almixidu. **31** Pərwərdigarning xan-xəhrəti əbədiydu, Pərwərdigar Õz yaratkənliridin hursən bolidu. **32** U yərgə bakkiñida, yər

titrəydu, Taçlərə təgħkinidə, ular tütün qikiridu. **33** Həyatla bolidikənəm, Pərwərdigaroja nahxa etimən; Wujudum bolsila Hudayimni kūylaymən. **34** U sürgən oy-hiyallirimdin seyünsəl Pərwərdigarda huxallinimən! **35** Gunahkarlar yər yuzidin tütigilidu, Rəzillər yok bolidu. I jenim, Pərwərdigaroja təxəkkür-mədhiya karytur! Həmdusana!

105 Pərwərdigaroja təxəkkür eytinglar, Uning namini qikirip iltija kilinglar, Uning kilojanlınıñi həkkər arisida ayan kilinglar! **2** Uningço nahxilar eytip, Uni kūylənglar; Uning pütkül karamat mejiziliri üstidə seçinip cylininglar.

3 Mukəddəs namidin pəhirlinip danglanglar, Pərwərdigarnı izdigiqilerning kengli xadlansun! **4** Pərwərdigarnı həmdə Uning küçini izdənglar, Didar-huzurunu tohtimay izdənglar. **5** Uning yaratkan mejizilirini, Karamət-alamətlirini həm aqzidin qikkan hekkümlirini əstə tutunglar, **6** I Uning kuli İbrahim nəslisi, Õzi talliojanliri, Yakupning oojulları! **7** U, Pərwərdigar — Hudayimiz, Uning hekkümleri pütkül yər yuzididur. **8** Õzi tützən əhdisini əbədiy yadida tutidu — Bu Uning ming əwələdkiqə wədixləxkən sezidur, — **9** Yəni İbrahim bilən tützən əhdisi, İshəkkə iqtənə kəsimidur. **10** U buni Yakupkumu nizam dəp jəzmləxtürdi, Israiloja əbədiy əhdə kılıp berip: — **11** «Sanga Kanaan zəminini berimən, Üni mirising bolən nesiwəng kəlimən», — dedi, **12** — Gərqə xu qaodja ularıng sani az, Etwariça elini möqəşlən, xu yərdiki müsapırlar bolsımı. **13** Ular u yurttin bu yurtka, Bu əldin u kəbiligə kezip yürdü;

14 U heqkimning ularnı eziqiga yol koymidi, Ularnı dəp padixaħħalarojumu tənbih berip: — **15** Mən məsih kilojanliriməqə təqmə, Pəyojəmbərlirimgə yaman ix kılma! — dedi. **16** U axu yurtka aqarlıqlıni buyrudi, Tırək bolən ax-nanni kürutuwətti. **17** U ulardin burun bir adəmni əwətənidi, Yüstüp kül kılıp setilojanidi. **18** Uning putluları zənjirdə aqordi, Uning jeni temürə kirip kisildi; **19** Xundaqla ta eziqə eytilqan wəhiy əmələgə axurulouq, Pərwərdigarning sez-kalamı uni sinap tawlidı; **20** Pırəwn adəmlirini əwətip uni boxatķuzdi, Kəqlərnlər həkümərdi uni hərlükka qikardı. **21** Uni eż ordisioja oqojdar kılıp koydi, Pütün mal-mülligə baxlık kılıp tayinləp, **22** Óz wəzirlerini uning ihtiyyarida bolup tarbiyilinixkə, Aksakallarıqə danalik egitixkə tapxurdi. **23** Xuning bilən Israel Misirə qəldi, Yakuplar Həmning zəminida musapir bolup yaxidi. **24** [Pərwərdigar] Óz həlkini kəp nəsillik kılıp, Əzgəqülərindən küllük kıldı. **25** U [Misirliklarning] kəlbidə Óz həlkigə nəprət hasil kıldı, Ularını Óz kullirioja hıylə-mikirlik boluxka mayıl kıldı. **26** U Óz kuli bolən Musani, Əzining talliqini Harunni yollidi. **27** Ular [Misirdə] ilahiy alamətlərni ayan kılıp, Həm zəminida uning mejizilirini ornattı. **28** Pərwərdigar karangoçulukni əwətip, [Zəminini] zulmətə kaplıtiwətti; [Misirliklər] Uning əmrigə karxi turojan əməsmü? **29** U ularning sulurini kənoja andırdı, Beliklirini kürutuwətti. **30** Ularning yərlirini mizmiz pakılar bastı, Xah-əmirlirineng hujirılıqımı tulup kətti. **31** U bir sez bilənla, oquz-oquz qiwinlar besip kəldi; Həmmə bulung-puqkäklarda oqing-oqing uqar qümüllilər. **32** U yamojuring ornoja məldür yaqdurup, Bu zəminəja yalkunluk ot qüxiđi. **33** U üzüm tallırını, anjur dərəhlirini urdi, Zemindiki dərəhlirini sunduruwətti. **34** U bir sez kilixi bilənla, qekətkilər kəldi, Sansız yutkur haxarətlər mizildap, **35** Zəminida bar bolən giyahələri yutuwətti, Etizlarning barlik hosullarını yəp tütgətti. **36** [Ahirdə] zeminidiki barlik tunji tuqulqoşularını, Ularning orurı bolən birinqi oqul balılırlarını kiriwətti. **37** Óz həlkini bolsa, altun-kümüxləriñi ketürgüzüp qikardı, Kəbiliñiridə birsimi yiklip qüxüp kalojını yok. **38** Ularning qikkinioja Misir huxal boldi, Qünki ularning wəhümisi [Misirliklərə]

güxti. **39** U ularoja bulutni sayiwən boluxka, Otni tündə nur boluxka bərdi. **40** Ular sordi, U bədinilərni qıckardı, Ularnı samawiy nan bilən kandurdi. **41** U taxni yarlı, sular bulduklap qıktı; Kakaslıktı dəryadək aqtı. **42** Qünki U bərgən mukəddəs sezini, Əz külü İbrahimini astə tutti. **43** U həlkini xad-huramlıq bilən, Əz talliojinini xadiyana təntənilər bilən [azadlıkkə] qıckardı. **44** U ularoja əllərning zemirlərini berip, Ularnı həlkələrning əjir-mehnətlirigə müyəssər kıldı, **45** Bu, ularning bəlgilimilirini tutup, Қanunlirioja itatə kılıxi üçün idi! Həmdusana!

106 Həmdusanal Parwərdigarоja taxəkkür eytinglər! Qünki U mehribandur, əbədiyyur Uning mehîr-muhabbiti. **2**

Pərvərdigarning kudratlık kılıqanlırını kim sezlər berələydu? Uning bar xan-xəhrətinim kim jakarlar berələydu? **3** Bəhəltiklər adalətni tutkən, Daim həkkənjiyliknı yürgütən kixil. **4** Həlkinqə boloğan himmiting bilən meni asligaysan, i Pərvərdigar; Nijatlıking bilən yenimoja kelip həwər alojin! **5** Xuning bilən, Sən talliojanlıringning bərikitini kərəy, Əz elingning xadlıqli bilən xad bolay, Əz mirasing [boloğan həlkinq] bilən pəhirlinip, yayrap yürəy! **6** Biz ata-bowlirimiz qatarida gunah etküdzük, Əkbəhlilik kıldıq, yamanlık əylidik. **7** Misirdə turoqan ata-bowlirimiz möjizilirigini nəzirigə almay, Kep mehribanlıqlıringini esigə almidi; Bəlkı dengizda, Kızıl Dengiz boyida isyan ketirdi. **8** Bırak U kudritimni namayan kılıy dəp, Əz nami üçün ularnı kutkuzdu. **9** Uning Kızıl Dengizə tənbih berixi bilən, U kükpürük boldı; Huddi əqojıraq qellüktin yetəkləp mangonqandək, U ularnı dengiz taglıridin [kuruq] etküdzü. **10** Ularnı eq kərgənlərning kolidin hərlətlikə qıckardı, Ularoja həmjəmət bolup düxmən qanggilidin kutkuzdu. **11** Yawları sular bastı, Ularning həqibiri sak kalmıdı. **12** Xundila ular Uning sezlərığın ixənq kıldı; Ular Uni küylidi. **13** Ular Uning kılıqanlırını xunqə tez untudi, Nəsihətini kütmdidi; **14** Bəlkı dalada aq kezəllükə baladək berildi, Qəl-bayawanda Təngrini sinidi. **15** Xunga U soriqinini ularoja bərdi, Bırak jüdətəküqi bir kesəlni janlıriloja təgküzdi. **16** Ular bargahda Musaçıq həsət kıldı, Hudanıng mukəddəs bəndisi Hərənummına kərəlmidi. **17** Yər eqilip Datanı yutuwətti, Abiramni adəmləri bilən kapsıwaldı. **18** Əgəxkütürləri arısında ot yekidi; Yalqun rəzillərni keydürüwətti. **19** Ular Horəb Teoja mozay butni yasidi, Kuyma həykəlgə sajda kılıp, **20** Əzərlirining pəhîr-xəhrəti boloquqinig orniqo, Ot-qəp yəydiojan eküñzing sürütini almaxturdı. **21** Misirdə uluq ixlarnı kərsətkən Nijatkari Təngrini ular untudi. **22** Dərwəkə, Həm diyarida möjizilər yaratkən, Kızıl Dengiz boyida korkunqluk ixlarnı kərsətkən Hudanı [untudi]. **23** U ularni halak kılıman degəndi — Əz talliojini Musa kəhrəni yandurış üçün Uning aldıda ariqı bolup tik turmiojan bolsa, — Dərwəkə xundak kılıqan bolan idi. **24** Ular yəna güzəl zeminni kəmsitip rət kıldı, Uning wədisigə ixənmidi; **25** Bəlkı qədirləridən qakxap yüüp, Pərvərdigarning awazioja kulał salmadi. **26** Xunga U ularoja kəsəm kılıp kol ketürəp: — Silərnı qəldə yikitiq tügəxtürimən — **27** Əwlədlirilər nimə əllər arısında yikitiq tügəxtürüp, Yaka yurtlar ara tarkitəwiteman — dedi. **28** Ular Baal-Peor butqə özini etip qoqunup, Ətlükərgə atiojan kurbanlıqlarını yedi. **29** Ular kılımxılı bilən Uning aqqikini kəltürdi, Ular arısında waba kozojaldı; **30** Finiħas turdi-də, həkətm yürgüzdi, Xuning bilən waba tosuldi; **31** Bu ix [finiħaskə] həkkəniyat dap hesablandı, Uning nəsligimü əwlədin əwlədiqiqə, əbədiy xundak, hesablandı. **32** Ular yəna [Pərvərdigarnı] meribəh suluri boyida əqəzəpkə kəltürdi, ularning səwəbədin Musaçımu zərər yətti; **33** Qünki ular uning rohını terikürdi, Uning ləwləri bihəstilikə gəp kılıp

saldi. **34** Ular Pərvərdigarning əmriga hiləlik kılıp, [Xu] yərdiki kowmlarını yokatmıldı; **35** Bəlkı yat əllər bilən arılıxip, Ularning kılıklarını egəndi; **36** Ularning butlirioja qokundi, Bular əzlirigə bir tuzak bolup qıktı; **37** Qünki ular əz oqul-kızılırını soyup, jinlaroja kurbanlıkkə beqiqıldı. **38** Xundak kılıp ular bigunaq kənni, Yəni Kanaandiki butlaroja atap kurbanlık kılıp, əz oqul-kızılırının kənini tekti; Zemini қanoşa bulojinip kətti. **39** Ular ez kılımxılı bilən buloqandı; Kılıkları bilən pañixə ayaldək buzuldu. **40** Xunga Pərvərdigar Əz həlkədin kəttik əqəzəpləndi, U Əz mirasidin yırgəndi; **41** Ularnı yat əllərning kolioja bərdi, Ularoja eqmənələr ular üstidin həkimrənlək kıldı. **42** Düxənlərli ularnı azdı, Ular yaw koli astida egilip püküldi. **43** Kep kətim [Pərvərdigar] ularnı kutkuzdu; Bırak ular bolsa, əz hahixlirlə bilən Uningoja asiylik kıldı, Ular əz əkbəhlilik bilən pəs haloja qüxti. **44** Xundak tim U ularning nala-pəryadını angliqanda, Ularning jəbir-japalirioja etibar bərdi; **45** Həm ular bilən tüzən əhdisini əslidi, Zor mehîr-xəpkəti bilən, əqəzipində yandı, **46** U ularni sürgün kılıqanlırların kəlbidə rəhimbə oyojatti. **47** Bizni kutkuzoqaysan, i Pərvərdigar Hudayimiz! Mukəddəs namingoja təxəkkür eytiqxı, Təntənə kılıp Seni madhiyiləxkə, Bizni əllər arısından yeningoja yioqıwalıqaysən! **48** Israilning Hudası boloğan Pərvərdigarоja, Əzəldin ta əbədgiqə təxəkkür-madhiyə kəyturulsun! Pütküll həlk «Amin» desən! Həmdusana!

107 Ah, Pərvərdigarоja təxəkkür eytinglər! Qünki U mehribandur, əbədiyyur Uning mehîr-muhabbiti! **2**

Pərvərdigar yaw kolidin kutkuzoqanlar, U həmjəmət bolup kutkuzoqan həlkə buni dawamlık bayan kilsun — **3** Yəni U xərk bilən əqərbtin, ximal bilən jənubtin, Hərkəysi yurtlardın yioqıwelinoqanlar buni eytsun! **4** Ular qəl-bayawannı kezip piñhan yolda adaxti, Adam makanlaxkanı həqibir xəhərni tapalmasın. **5** Aq həmdə ussus bolup, Jeni qıqay dəp kıldı. **6** Andin Pərvərdigarоja pəryad kıldı, U ularni muxəkkətlərindən azad kıldı. **7** Makanlaxkudək xəhərgə yatlıqqa, U ularni tüz yolda baxlıdi. **8** Ular Pərvərdigarоja təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muhabbiti üçün, İnsan balılıriloja kərsətkən möjiziləri üçün! **9** Qünki U qangqiojan kengülni kandurdi, Aq kalojan janni esil nemətlər bilən toldurdu. **10** Zülmətə, əlüm kelənggisidə yaxioqanlar, Təmür kixən selinip, azab qəkkənlərni bolsa, **11** (Qünki ular Təngrining əmirlirigə karxılık kıldı, Həmmidin Aliy Boloquqining nəsihətini kəmsitti) **12** — U ularni japa-muxəkkət tərkəzup kəmət kıldı, Ular putlixip yikıldı, ularoja yardamgə bırsınu yok idi. **13** Andin Pərvərdigarоja yelinip pəryad kıldı, U ularni muxəkkətlərindən azad kıldı. **14** U ularni zulmət əlüm sayısından qikirip, Ularning zənjir-asarətlərinin sundurup taxlıdi. **15** Ular Pərvərdigarоja təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muhabbiti üçün, İnsan balılıriloja kərsətkən möjiziləri üçün! **16** Mana U mis dərwazılarnı parə-parə kılıp, Temür takaklarnı kesip taxlıdi. **17** Həməkətlər əz itaatsizlik yollarından, Əkbəhliliklərindən azablar oquraydı; **18** Kənglidə hərəhil ozuk-tülüktin bizar bolup, Əlüm dərwazılıriloja yekinlixit. **19** Andin Pərvərdigarоja yelinip pəryad kıldı, U ularni muxəkkətlərindən azad kıldı. **20** U səz-kalamını əwətip, ularni sakayıdı, U ularni zawallıkların kutkuzdu. **21** Ular Pərvərdigarоja təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muhabbiti üçün, Adam bəllilriloja kərsətkən möjiziləri üçün! **22** Kurbanlık, süpitidə təxəkkürlər eytsun, Uning kılıqanlırların təntənilik nəhixələr bilən bayan kilsun! **23** Kemilərdə dengizə qüçüp katniyoqular, Uluq sularda tırıqkılık kılıqoqlar, **24** Bular Pərvərdigarning ixliroja guwahqıdur, Qongur okyanda kərsətkən karamatlırnı kergüqidur. **25** Qünki U bir sez bilənlə xiddətlik xamalni qikirip, Dolğunlırını erkəxlitidü; **26** Kəmiqilər asman-pələk

erləydi, Sularning təhtilirigə qüxidu, Dəhxəttin ularning jeni erip ketidu. **27** Ular məst adəmdək ələng-sələng irojənglaydu, Hərkəndək əkil-qarısı tügəydu; **28** Andin Pərvərdigarə yelinin pəryad kılıdu, U ularını muxəkkətləridin azad kılıdu. **29** U boranı tinqitidu, Su dolğunlırımı jım bolidu. **30** Xuning bilən ular tinqlikidin xadlinidu; U ularını təxna bolojan aramagahıja yetəkləp baridu. **31** Ular Pərvərdigarə təxəkkür eytsun! Uning eżgərməs muhəbbiti üçün, İnsan balılırija kərsətkən mejiziliri üçün! **32** Ular həlkəning jamaitidimu Uni uluoğlusun, Aksakkallar məjlisidə Uni mədhiyilisun. **33** U dəryalarını qelgə, Bulaklarnı kəkaslikka aylanduridu. **34** Aħalisinining yamanlıki tüpəylidin, Həsulluk yərni xorluk kılıdu. **35** U yəna qəl-bayawanni kelgə, Qangkaq yərni bulaklarqa aylanduridu; **36** Aqlarnı xu yergə jaylaxturup, Ular olturnak laxkan bir xəhərni bərpa kılıdu; **37** Ular etizlərini həydəp-terip, üzümzərlərni bərpa kılıdu; Bular həsul-məhsulatın mol beridu. **38** U ularoja bərikət beridu, Xuning bilən ularning sani helila exip baridu, U ularning mal-waranalırını həq azaytmaydu. **39** Ular yəna jəbir-zulum, bala-kaza həm dard-ələmgə yolukup, Sani aziyip, pükülidu. **40** U esilzadılər üstigə kəmsitixlirini təkidi, Yolsız dəxt-səhrəda ularni sərgərdan kılıdu; **41** Lekin miskin adəmni jəbir-zulumdən yukarı kətürüp saklaydu, Uning aila-tawabatini koy padisədək kəp kılıdu. **42** Buni kengli duruslar kərüp xadlinidu; Pasiklarning aqzı etildi. **43** Kimki dana bolsa, bularını baykışun, Pərvərdigarning melhər-xəpkətlərini qüxənsun!

108 Dawutning ktiy-nahxisi: — İradəm qing, i Huda, iradəm qing; Mən mədhiyə nahxilirini eytip, Bərhək, Seni küyləyənən, pütün rohım bilən! **2** Nəqəmə-sazlırim, oyojan! Mən səhər kuyaxinimu oyojitmən! **3** Həlk-millətlər arısında Seni uluoğlaymən, i Pərvərdigar; Əllər arısında Seni küyləyəmən! **4** Qünki eżgərməs muhəbbiting arxlərgə yətküdək uluoğtur; Həkikiting bulutlarqa taşxati. **5** Huda, xan-xəhrıting arxlərdin yüksəri uluoğlanqay, Xan-xəriping yər yüzini kaplıqay! **6** Əz səyənliringning nijatlık tepxi üçün, Ong kolung bilən kutkuçozəysən, Duayimni ijabət kılqəysən. **7** Huda Əz pak-muğaddəslikdə xundak değən: — «Mən təntənə kılımən, Mən Xəkəm diyarını bəlüp berimən, Sukkot wadisini [əksim kılıx]qəlqəyəm. **8** Gilead Manga mənsuptur, Manassəhəmu Manga mənsuptur; Əfraim bolsa beximdi ki dubuləqəndür, Yəhədu Mening əmr-parman qıkarəqəqimdir; **9** Moab Mening yuyunux jawurumdur; Edomoja qoruoqumni taxlaymən; Mən Filistiya üstidin təntənə kılımən!». **10** Kim Meni bu mustəhkəm xəhərgə baxlap kırılusun? Kim Meni Edomoja elip baralısun? **11** I Huda, Sən bizni rasttinla qətkə qəktingmu? Koxunlırımız bilən billə jənggə qıkñamsən? **12** Bizni zulumlardın kütuluxka yardəməlxəkəysən, Qünki insanning yardımını bikardur! **13** Huda arkılık biz qoqum baturluk kərsitimiz; Bizgə zulum kılqıqlarını qəyliqügi dəl U Əzidur!

109 Nəoqmılərning bexioja tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazojan kuy: — I madhiyəmning Igisi Hudayim, jım turma! **2** Mana rəzillərning aqzı, məkkəlarning aqzı kəz aldimda yoojan eqildi; Ular yaloqançı til bilən manga karxi sezlidı. **3** Nəprətlik sezlər bilən meni qulqap, Ular bikardin-bikar manga zərbə bərməktə. **4** Muhəbbitim üçün ular manga karxi xikayətqi boldi, Mən bolsam — duaqa berildim. **5** Yahxilikim üçün yamanlık, Seygüm üçün nəprət kəytirdi. **6** Hərbirinining üstidə rəzil bir adam təyinligəysən, Uning ong yenida bir dəwagər tursun. **7** U sorak kılınqanda əyibdar bolup qıksun, Duasi gunah dəp hesablansun. **8** Künlüri kışka bolsun, Mənsipini baxkısı igilisun. **9** Balılıri yetim

kalsun, Hotuni tul bolsun. **10** Ooqulları sərgərdan tiləmqi bolsun, Turojan harabılıklarınan izdəp. **11** Jazanıhor uning igiliyi üstigə tor taxlısun, Mehənət ejrini yatlar bulatlısun. **12** Uningoja məhribanlık kərsitidən birsə bolımsun, Yetim kələjan balılırija itləp kılqoqı bolımsun. **13** Uning naslı kurutulsun; Keler əwlədida namlıri eçürüləsun. **14** Atabowlırinin qəbiliyinin ayıbılı Pərvərdigarning yadida kalsun, Anisining gunahı eçürüləmisun. **15** Bularning ayıbılı daim Pərvərdigarning kəz aldida bolsun, Xuning bilən U ularning nam-əmiliyi yər yüzidin eçürüp taxlaydu. **16** Qünki [rəzil kixi] məhribanlık kərsitixni həq esigə kəltürmüdi, Bəlki ezelgən, yokşul həm dili sunuklarnı əltürməkkə köçələp kəldi. **17** U lənət okuxka amrak idi, Xunga lənət uning bexioqa kılıdu; Bəht tiləkə rayi yok idi, Xunga bəht uningdin yirak bolidu. **18** U lənətlərni eziqə kiyim kılıp kiyən; Xunga bular akkan sudək uning iq-baçrija, Maydak, songolkırıq kırıd; **19** Bular uningoja yepinəqan tonidak, Hərdaim bəqələnojan bələwçiqədən qaplınsun. **20** Bular bolsa meni ayıbılıqılərgə Pərvərdigarning bekitkən mukapati bolsun! Mening yaman gəpimni kılqanlarning in'amı bolsun! **21** Birək Sən, Pərvərdigar Rəbbim, Əz naming üçün menin təripimdə bir ix kılqəysən, Mehir-muhəbbiting əla boloqaqka, Meni kutkuçozəysən; **22** Qünki mən ezelgən həm hajətməndurmən, Kəlbim həstə boldi. **23** Mən kuyax uzartkan kelənggidək yokilay dəp kəldim, Qekətək kekəwişləndək qatka kekəwişləndim. **24** Roza tutkinimindən tizlirim ketidu, Ətlirim sizip ketidu. **25** Xungaxlaqə mən ular alıda rəswa boldum; Ular manga karaxkanda, bexini silxikməktə. **26** Manga yardəməlxəkəysən, i Pərvərdigar Hudayim, Əzgərməs muhəbbiting boyığa meni kutkuçozəysən; **27** Xuning bilən ular buning Sening kolungdiki ix ikənlikini, Buni kılqıqining San Pərvərdigar ikənlikini bilsun. **28** Ular lənət okuvarsun, Sən bəht ata kılqəysən; Ular hujum kılıxka turojanda, hijaləttə kalsun, Birək kılung xadlınsun! **29** Meni ayıbılıqılər hijalət bilən kiyinsun, Ular əz xərməndililikini əzliyigə ton kılıp yepinsun. **30** Aqzımda Pərvərdigarə zor təxəkkür-mədhiyə kəytirimən; Bərhək, kepçilik arısında turup Uni mədhiyələyəmən; **31** Qünki hajətmənning jenini gunahka bekitməkqı bolənlərdin kutkuçuz üçün, [Pərvərdigar] uning ong yenida turidu.

110 Dawut yazojan kuy: — Pərvərdigar menin Rəbbimə: — «Mən senin dükənlərindən tətipirəng kılqoqə, Ong yenimində olturoqin» — dedi. **2** Pərvərdigar kədərtingni kərsitidən xahanə həsangni Zionin uzitidu; Dükənlərindən həküm sürgin! **3** Küqüngni kərsitidən kündə, Əz həlkəning halis kürbanlıq kəbi pida bolidu; Muğaddəs həywitingdə, Xu yaxlık dəwəringdikdək, Sanga hazırlı xəbnəmlər sahərning balyatkuşidin yengi qıçqandək qüxidu; **4** Pərvərdigar xundak kəsəm iqtı, Həm buningdin yanmadı: — «Sən əbadıl'əbadıqı Məlkizədəknəng tipidiki bir kahindursən». **5** Ong təripindən bəloğan Rəb qızıpini kərsətən kündə padixahları urup parəparə kiliwetidu; **6** U əllər arısında sotlaydu; Jay-jaylarnı jəsətlər bilən tolduridu; Kəng zəmininən bexini yaridu; **7** U yolda eriktin su iqidu; U xunga kixining bexini yələtgüqi bolidu.

111 Həmdusana! Kengli duruslarning maxripida, Həm jamaətə turup, Pərvərdigarə pütün kəlbim bilən təxəkkür eytimən. **2** Pərvərdigarning yasoqanlıri uluoğdur; Bulardın hursən boloqları idzinip ularnı sürüxtürməktə. **3** Uning aqrı xərap wə həywattur, Uning həkkəniliyi manggığa turidu. **4** U Əz mejizilirini yad ətküzidu; Pərvərdigar muhəbbətlik həm rəhimdilliklər. **5** U Əzidin əymənidioqlarınları

ax bilen təminləydi; Əz əhdisini həmixinə yad etdi. **6** U əməlliridiki կudritini Əz həlkigə kərsitip, Baxx əllərning miras-zeminiñ ularoja təkdim kıldı. **7** Uning koli kılıqanlıri həkikət-sadakət wə adilliqtur; Uning barlıq kərsətələri ixənqliktur. **8** Bular əbədil'əbədgıqə inawətləktur; Həkikətə həm durusluqta qikirilojandur. **9** U Əz həlkigə nijatlıq əwətti; Əz əhdisini əmr kılıp manggügə bekitti; Mukəddəs həm sürlüktur Uning name. **10** Pərvərdigardin korkux danalıqning baxlinxidur; Uning həkümüllərini tutqanlarning həmmisi yorutulmuş adəmlərdur; Uning mədhiyisi manggügə turidu.

112 Həmdusanal Pərvərdigardin əymindiojan, Uning əmrlerini zor hursənlik dəp bilidiojan adəm bəhtliktur! **2** Uning nəslə zemində turup kük-küdrətlək bolidu; Duruslarning dəvri bəhtliq bolidu. **3** Uning eyidə delət həm bayılıklar turoju; Həkkəniliyli mənggügə turidu. **4** Karangoçulukta turojan durus adəməgə nur pəyda bolidu; U xəpkətlik, rəhimdil həm həkkəniliydu. **5** Həyrəhə, etnə berip turidiojan adəmning bəhti bolidu; U eż ixlirini adillik bilən yürgüzip. **6** Bərhək, u əbədiy təwritilməydi; Həkkəniliy adəm mənggügə əslinidu. **7** U xum həwərdin körkəydi; Uning kəngli tək əhələ, Pərvərdigaroja təyanojan. **8** Dili məhkəm kılıqan, u körkəydi; Ahirida u rəqiblərinin məqələyibiyini kəridi. **9** U eżininkini mərdlərə qətaratkan, Yoksullarəgo beridi; Uning həkkəniliyli mənggügə turidu; Uning münggüzi izzət-xəhrət bilən ketürülidu. **10** Rəzil adəm buni kərüp qidimaydu, Qixlirini oqujurlitidu, u erip ketidi; Rəzillərning arzu-həwisi yokitildi.

113 Həmdusanal Mədhiyiləngər, i Pərvərdigarning kulliri, Pərvərdigarning namini mədhiyiləngər! **2** Həzirdin baxlap, əbədil'əbədgıqə, Pərvərdigarning namioja təxəkkür-mədhiyə kəyturulsun! **3** Kün qıqardin kün pataroja, Pərvərdigarning nami mədhiyilinxə layiklər! **4** Pərvərdigər əllərdin yuqarı ketürüldi; Xan-xəripi ərəxlərdin yuqarıdır. **5** Kimmu Pərvərdigər Hudayiməzə təng bolalısın — Əz məkanı yuqırıda bolsımu, **6** Asmanlarəgo həm yərgə karax üçün, Əzini təwən kılıqojo? **7** Namrat kixini U topa-qangdin ketürüd; Kioqlıktın yoxsulni yuqırılıtdu; **8** Uni esilzadılar qatarioja, Yəni Əz həlkining esilzadılıri arisoja olturoquzidu; **9** U tuqmas ayalını eyga orunlaxturup, Uni oquullarning huxal anisi kıldı. Həmdusana!

114 Israil Misirdin, Yakup jəməti yat tillik əllərdin qıkkanda, **2** Xu qəqəda Yəhuda [Hudanıng] mukəddəs jayı, Israil uning səltinti boldi, **3** Dengiz buni kərüp bədər kəqti, İordan dərəsi kəynığa yandi; **4** Taoqlar koqkarlardak, Denglər kozılardak oynaklıdı. **5** Əy dengiz, san nəma boldung, kəqkili? İordan dəryası, yoluqdin yanqılı? **6** Taoqlar koqkarlardak, Denglər kozılardak oynaklıqılı? **7** I yər üzü, Rəbning jamalidin, Yakupning Hudasining jamalidin təwərən; **8** U qoram taxni kəlqəkkə, Qakmək texini mol bulak sulurijo aylanduridu.

115 Bizgə əməs, i Pərvərdigar, bizgə əməs — Əzgərməs muhəbbiting üçün, həkikət-sadakiting üçün, Əz namingoja xan-xərəp kəltürgəysən. **2** Əllər nemixə «Ularning Hudasi kəyərdə?» dəp [mazak] kılıxidu? **3** Bırak, Hudayimiz bolsa ərəxləridur; Nemini halisa, U xuni kılıqandur. **4** Ularning butlıri bolsa pəkət kümüx-altundın ibarət, Insanning kollırı yasiqinidur, halas. **5** Ularning aqzı bar, bıraq səzliyəlməydi; Kəzli bar, kərməydi; **6** Külaklıri bar, anglimaydu, Burni bar, puriyalmaydu; **7** Kolliri bar, siliyalmaydu; Putliri bar, mangalmaydu; Kaniyidin həqbir sada qikarmaydu. **8**

Ularnı yasiqanlar ularoja ohxaxtur, Ularoja təyanojanlarımı xundaktur. **9** I Israil, Pərvərdigaroja təyininglər; U silərgə yardım kılıqıngıqlar həm kalkininglardur. **10** I Hərun jəməti, Pərvərdigaroja təyininglər; U silərgə yardım kılıqı həm silərning kalkininglardur. **11** Pərdərdigardin əymindiojanlar, Pərvərdigaroja təyininglər; U silərgə yardım kılıqı həm kalkininglardur. **12** Pərvərdigər bizni əsləp kəldi; U bəht ata kıldı; U Israil jəmətigə bəht ata kıldı; U Hərun jəmətigə bəht ata kıldı; **13** Pərvərdigardin əymindiojanlarə, Qongliri həm qıqıklırigımı bəht ata kıldı. **14** Pərvərdigər silərgə koxlap beridu, Silərgə həm pərzəntlirinqərə; **15** Silərgə Pərvərdigər taripidin bəht ata kılıqan, Asman-zeminiñ Yaratqıquđın bərkətləngən! **16** Asmanlar bolsa Pərvərdigarning asmanlıridur; Bırak zeminiñ bolsa insan balılırioja tapxurojandur. **17** Əlükələr Yəhni mədhiyiləyəlməydi, Süküt diyojo qüxtüp kötkənlərə xundak; **18** Bırak bizlər həzirdin baxlap Yahəkə əbədil'əbədgıqə təxəkkür-mədhiyə kəyturimiz! Həmdusana!

116 Mən Pərvərdigarnı seyimən, Qünki U mening awazimmi, yelinixlirimmi angliqən. **2** Qünki U əkulikini manga saldı, Xunga mən barlıq künlürimə Uningqə iltiyə kılıp qakırıman. **3** Əlüm asarətləri meni qirmiwalı; Təhətsaranıng dərəndləri meni tutuwalı; Mən pekxəklliğə yoluktum, ələm tartıtm; (*Sheol h7585*) **4** Xuning bilən mən Pərvərdigarning namioja tohitmay nida kıldım: — «Səndin etünimən, i Pərvərdigar, Jenimmi kütuldurqoşay! **5** Xəpkətliklərə Pərvərdigar, həkkəniliydu; Hudayimiz rəhimdildür. **6** Pərvərdigər nadanımı saklaydu; Mən harab əhəwələqə qüxtüründüm, U meni kütkəzdi. **7** Həy jenim, kəytidin hatırjəm bol; Qünki Pərvərdigər sehiyilik, mehribanlıq kərsətti; **8** Qünki Sən jenimni elümdin, kəzərlərə yaxlardın, Ayaqlırimi putlixixtin kütkəzəqənsən. **9** Mən Pərvərdigər alıda tırıklərning zəminida mangiman; **10** Ixənginim üçün mundaş sez kılıqanmən: — «Mən kəttik, har kılıqanmən». **11** Jiddiyəlxəkinimdin: — «adəmələrning həmmisi yalojanı!» — Degənmən. **12** Məngə kərsətkən barlıq yahxiliklərinə mən nəma bilən Pərvərdigaroja kəyturiman? **13** — Nijatlık, kədəhəli kolumna alımən, Wə Pərvərdigarning namini qakırıp iltiyə kılımən; **14** Mən kılıqan kəsəmlərimi Pərvərdigər alıda ada kılımən; Bərhək, Uning barlıq həlkə alıda ularını ada kılımən. **15** Pərvərdigarning nəziridə, Əz məmin bəndilirinən elümi kimmətlik ixtur! **16** Ah, Pərvərdigər, mən bərhək Sening külungdurmən; Mən Sening külungdurmən, dedikinqning oqlı ikənman; Sən mening asarətlərimi yəkkənsən; **17** Mən Sənənə təxəkkür kürbanlıklırimi sunimən, Pərvərdigarning namini qakırıp iltiyə kılımən; **18** Mən kılıqan kəsəmlərimi Pərvərdigər alıda ada kılımən; Bərhək, Uning barlıq həlkə alıda ularını ada kılımən; **19** Pərvərdigarning eyining höylilirida, Sening otturunda turup, i Yerusalem, [Kəsəmlərimi ada kılımən]! Həmdusana!

117 Pərvərdigarnı mədhiyiləngər, barlıq əllər; Həmmə həlkələr, Uni mahtanglar! **2** Qünki bizgə baqlıqan eżgərməs muhəbbiti oqlabiliklər; Həm Pərvərdigarning həkikət-sadakəti məngüllük! Həmdusana!

118 Pərvərdigaroja təxəkkür eytinglər, qünki U mehribandur; Uning mehîr-muhəbbiti məngüdü! **2** Israil: «Uning mehîr-muhəbbiti məngüdü» — desun! **3** Hərun jəməti: «Uning mehîr-muhəbbiti məngüdü» — desun! **4** Pərvərdigardin korkidiojanlar: «Uning mehîr-muhəbbiti

mənggündür» — desun! 5 Kistakta kəlip Yahəja nida kıldı; Yah jawab berip, meni kəngri-azadılıktə turozuzdi. 6 Pərvərdigar mən tərəptidur, mən korkmamışım; İnsan meni nema kılalısun? 7 Pərvərdigar manga yardım kılıqları arısında bolup, menin təripimdidur; Əqmənlirriming məqlubiyitini kərimən. 8 Pərvərdigarnı baxpanahım kılıx, İnsanıqə tayinixtin əwzaldur; 9 Pərvərdigarnı baxpanahım kılıx, Əmirlərgə tayinixtin əwzaldur. 10 Barlık əllər meni körxiwaldı; Birak Pərvərdigarning nami bilən ularnı halak kılımən; 11 Ular meni körxiwaldı; bərəhək, körxiwaldı; Birak Pərvərdigarning nami bilən mən ularnı halak kılımən; 12 Ular hərələrdək meni körxiwaldı; Ular yekilojan yantak otidak tezla eçirülidü; Qünki Pərvərdigarning nami bilən mən ularnı halak kılımən. 13 Sən [düşmən] meni zərb bilən ittərding, Yıkılıjılı tas kəldim; Birak Pərvərdigar manga yardımə boldı. 14 Küçüm wə nahxam bolsa Yahdū; U menin nijatlıkım boldı! 15 Həkkənlərlərning qədirləridə xadlık wə nijatlıkning təntəniləri yangritilməktə; Pərvərdigarning ong kəli zəpar kuqmakta! 16 Pərvərdigarning ong kəli egiz kətürülən! Pərvərdigarning ong kəli zəpar kuqmakta! 17 Mən əlməyən, belki yaxaymən, Yahning kılıqanlırını jakarlaymən. 18 Pərvərdigar manga qattık tərbiyə bərgən bolsimu, Birak U meni əlümətə tapxurmidi. 19 Həkkəniyat dərvazılərini manga ekip beringlər; Mən kirimən, Yahni madhiyiləyən. 20 Bu Pərvərdigarning dərvazisidur; Həkkəniylər buningdin kirdi! 21 Mən sanga təxakkür eytimən; Qünki Sən manga jawab kəyturdung, Həm menin nijatlıkım boldung. 22 Tamqılar taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi. 23 Bu ix Pərvərdigardindur, Bu kezimiz aldida karamət boldı. 24 Bu Pərvərdigar yaratkan kündür; Biz uningda xadlinip hursən bolımız. 25 Kütküzəyəsən, i Pərvərdigar, Səndin etünimən; Səndin etünimən, bizni yaxnatkəyəsən! 26 Pərvərdigarning nami da Kalgūqıqə mubarak bolsun! Biz Pərvərdigarning eyidə turup sanga «Mubarək!» dəp towliduk. 27 Pərvərdigar Təngridur; U üstimizgə nur bərgən; Həytlik kurbanlıknı tanılar bilən baoqlangalar, — Kurbangahning münggülərige ilip baoqlangalar. 28 Sən menin İləhimdursən, Mən Sanga təxakkür eytimən; Mən Hidayim, men Seni uluqəyəmən. 29 Pərvərdigarnı təxakkür eytingər; Qünki U mehribandur; Uning mehîr-muhəbbəti mənggündür!

119 (Aləf) Yolda mukəmməl boləşənlər, Pərvərdigar Təwrat-kanununda mangidioşanlar bəhtliktür! 2 Uning agah-guwalıhınlı tutkanlar, Uni qin kəlbə bilən izdigənlər, 3 Həqbiş həksizlikni kilmioşanlar bəhtliktür! Ular uning yollırıda mangidu. 4 Kərsətmiliringə əstəyidil əməl kılıxımız üçün, Əzüng ularnı bekitkənsən. 5 Ah, yollırımnı yenilixi bəlgilimiliringə əməl kılıxka bekitilgəy! 6 Xuning bilən barlık əmr-pərmanlirinən ətiwərləsən, Mən yərəq kərap kəlməyən. 7 Sening həkkəniyət həkümlərindən eginip, Durus kəngüldün Sanga təxakkür eytimən. 8 Mən bəlgilimiliringni qokum tutiman; Meni pütünlüy taxliwətməyəsən! 9 (Bət) Yax bir yigit kəndək kılıp ez yolini pak tutalaydu! Sening sez-kalamıngni anglap əməl kılıx bilənlə. 10 Pütüt kəlbim bilən meni Seni izdidim; Meni əmrliringinə adaxturmioşəsən; 11 Gunah kılıp Sanga kərxi qıkməslikim üçün, Sezüngni kənglümgə məhkəm püküwaldim. 12 Mubarəkdursən Pərvərdigar, Manga Əz bəlgilimiliringni əgətəyəsən. 13 Ləwlirim bilən mən bayan kılımən, Aqzinqidiki barlık həkümlərindən. 14 Türlük bayılıklardın xadlanəqəndək, Agah-guwalıhınlıqə əgəxkən yolda xadlandim. 15 Mən kərsətmiliring üstdə seçinip oylınımən; Izliringə qərap oylınımən. 16 Bəlgilimiliringni hursənlik dəp bilimən; Səz-kalamıngni untumaymən. 17 (Gimal)

Kulungoja mehribanlıknı kərsətkəyəsən, xuning bilən mən yaxaymən, Kalamingoja boy sunimən. 18 Təwrat-kanunundan karamət sirlərni kərüküm üçün, Kəzirimni aqkəyəsən! 19 Mən bu dunyada musapirəm; Əmrliringni məndin yoxurmiqəysən. 20 Həkümliringə hərkəqən intizar bolup, Yürükim ezipliketəy dəp kəldi. 21 Sən lənətəkə buyruləşən təkəbburlarqə tənbih berisan, Ular əmrliringinə adixip ketidü. 22 Məndin alənat həm mashirini yırakka kətküzgəyəsən; Qünki agah-guwalıhınlırinə tutimən. 23 Əmirlər olturup yaman gepimni kılıxmakta; Sening kulung bolsa bəlgilimiliring üstdə seçinip oylaydu. 24 Sening agah-guwalıhınlırinə menin hursənlikim, Məninq maslıhətqılırlımdur. 25 (Dəlat) Məninq jenim təprakka yepixən; Səz-kalamıng boyiqə meni yengilanduroşəsən. 26 Əz yollırımnı aldingə oquq bayan kıldırm, Sən manga jawab bərding; Manga bəlgilimiliringinə əgətəyəsən. 27 Meni kərsətmiliringinə yolini qüxinidioşan kılıqəysən, Andin mən karamətləring üstdə seçinip oylınımən. 28 Jenim kayoju bilən erip ketidü; Səz-kalamıng boyiqə meni küqənləndürəyəsən. 29 Məndin aləməq yolu neri kılıqəysən; Xəpkət kılıp manga Təwrat-kanunungni beqixlıqəysən; 30 Mən həkikət-sadəkət yolu tallıwaldım; Həkümliringni aldimda kəyədüm. 31 Agah-guwalıhınlırinə qing tutimən; Pərvərdigar, meni uyatka kəldurmioşəsən. 32 Sən menin kəlbimni kəng-azadə kılıxing bilən, Əmrliring yoluqə əgəxip yügürimən. 33 (He) I Pərvərdigar, bəlgilimiliringinə yoluqə manga ayan kılıqəysən; Mən uni ahiroqıqə tutimən. 34 Meni yorutkəyəsən, men Təwrat-kanunungni tutimən, Xundakla pütün kəlbim bilən uninqə əməl kılımən. 35 Meni əmrliringinə yolidə mangidioşan kılıqəysən; Qünki uların hursənlik dəp bilimən. 36 Məninq kəlbimini xəsəs mənpətəkə əməs, Belki agah-guwalıhınlırinə qayıl kılıqəysən. 37 Kəzirimni sahntin kərüküm yanduroşəsən; Meni yoluqda janlanduroşəsən; 38 Sən kulungoja boləşən wədəngni əməlgə axuroşəsən; Xuning bilən həkələr Səndin əyminidü. 39 Mən korkək xərməndilikni neri kətküzgəyəsən; Qünki Sening həkümliring əladur. 40 Mana, mən kərsətmiliringə təxna bolup kəldim; Əz həkkəniyitində meni janlanduroşəsən; 41 : (Waw) Wə mehîr-muhəbbətlirinə yenimoja kəlsən, i Pərvərdigar, Wədəng boyiqə nijatlıkning yenimoja kəlsən; 42 Xunda məndə meni mashirə kılıqəyoja bərgüdək jawab bolidü; Qünki Sezüngə yətiniqəmən. 43 Wə aqzımdın həkikətninə ətimid baqlıdim; 44 Xunda mən Sening Təwrat-kanunungni hər kəqan tutimən, Barjək, əbədil'əbədigiqə tutimən; 45 Xunda mən azadılıktə mangimən; Qünki kərsətmiliringinə izdidim. 46 Xunda mən padixahələr aldida agah-guwalıhınlırinə toorluluk səzleyimən, Bu ixlarda mən yərəq kərap kəlməyən. 47 Wə əmrliringni hursənlik dəp bilimən, Qünki ularını seyüp kəldim; 48 Mən seyüp kəlgən əmrliringə kollırımnı sozup intilimən, Wə bəlgilimiliring üstdə seçinip oylınımən. 49 (Zain) Sən kulungoja bərgən səzüngni, Yəni manga ətimid beqixlıqən kalamıngni əsligəysən. 50 U bolsa dardımgə boləşən təsəllidur; Qünki sez-wədəng meni janlandurdu. 51 Təkəbburlar əxəddiyi həkəratlıqını bilən, Ləkin Təwrat-kanunundan heq qətnimidim. 52 Kədimədə bekitilgən həkümlərindən yadimoja kəltürəndim, i Pərvərdigar, Xundak kılıp eziümgə təsəlli bərdim. 53 Təwrat-kanunungni taxliwətkən razıllar wəjidi, Otluk oqəzər məndə kaynap taxti. 54 Musapir bolup turojan jayimda, Kərsətmiliring menin nahxılırim boldı. 55 Keqidə, i Pərvərdigar, namingni əsləp yürədüm, Təwrat-kanunungni tutup kəldim. 56 Mən buningə nesip boldum, Qünki mən kərsətmiliringkə itəat kılıp kəldim. 57 (Hət) Əzüng menin nesivəmdursən, i

Pərvərdigar; «Sening səz-kalamıngni tutay» — dedim. **58** Mən pütün əkbər bilən didaringoja intilip yelindim; Wədəng boyiqə manga xapaət kərsətkəsən. **59** Mən yolliring üstidə oylandım, Ayaqlırimni agha-guwalıkliringoja karitip buridim. **60** Mən alırdırim, heq keqikmidim, Sening əmrliriringə əməl kiliixka. **61** Rəzilləرنning asarətliri meni qırımiwalojını bilən, Mən Təwrat-kanunungni həq untumidim. **62** Həkkənəyi həkümliring üçün, Tün keqidə təxəkkür eytkili kopımən. **63** Mən Səndin korkidiojanlarning, Kərsətmiliringgə əgəxənələrnəng həmmisining ülpitidurmən. **64** Jahən, i Pərvərdigar, Sening eżgərməs muhəbbiting bilən toldı; Manga bəlgilimiliringni əgətkəsən. **65** (Tət) Səz-kalamıng boyiqə, i Pərvərdigar, Əz kulungoja mehribanlıkni kərsitip kəlgənsən. **66** Manga obdan pərk etixni wə bilimiñ əgətkəsən; Qünki mən əmrliriringgə ixəndim. **67** Mən azabka uqraxtin burun yoldın azojan, Birak hazır sozüngü tutıman. **68** Sən mehribandursən, mehribanlık kilişən, Manga bəlgilimiliringni əgətkəsən. **69** Təkəbburlar manga kara qaplaxtı; Birak kərsətmiliringgə pütün əkbər bilən itaət kilişən. **70** Ularning kəlbəi tuymas bolup kətti; Birak mən bolsam Təwrat-kanunungni hursənlək dəp bilimən. **71** Azabka uqriqinim yahxi boldı, Xuning bilən bəlgilimiliringni əgəndim. **72** Mən üçün aqzinqidiki əkanun-təlim, Minglijan altun-kümüx tənggidin əwzəldür. **73** (Yod) Sening kolliring meni yaslıqan, meni müstəhəkəmlidi; Meni yorutkəsən, əmrliriringni əginişən. **74** Səndin əymindiojanlar meni kerüp xadlinidü; Qünki mən sez-kalamıngoja ümidi baqlap kəldim. **75** I Pərvərdigar, Sening həkümliringning həkkənəyi ikənləkini, Wapadarlıkingdin meni azabka salojininginə bilimən. **76** Ah, kulungoja bərgən wədəng boyiqə, Əzgərməs muhəbbiting təsəlliyim bolsun. **77** Menin yaxixim üçün, Rəhəmdilikliring yenimoja kəlsən; Qünki Təwrat-kanunung menin hursənləkimdir. **78** Təkəbburlar hijaletta kəlsən; Qünki ular manga yaloqanlıq bilən tətürlük kilişən; Mən bolsam, kərsətmiliring üstidə seqinip oylinimən. **79** Səndin əymindiojanlar mən tərəpkə burulup kəlsən; Aga-guwalıkliringni bilgənlərə xundakənənən; **80** Kənglüm bəlgilimiliringdə mukammal bolsun; Xuning bilən yərəq kərap kəlməyən. **81** (Kaf) Jenim nijatlıkingoja təlmürüp həlidin ketəy dəvətidü; Mən sez-kalamıngoja ümidi baqlaplıdim. **82** Kəzüm sez-wədənggə təlmürüp tūgixər dedi, «Sən əqanınmə manga təsəlli berərsən» — dəp. **83** Qünki mən əslinip kürup kətkən tulumdək boldum, Birak bəlgilimiliringni untumyən. **84** Kulungning künərləri kənqə bolidü? Manga ziyanxəlik kilişənlərini kənqən jazalaysən? **85** Təkəbburlar manga orıllarıni kilişən; Bu ixlar Təwratıngoja muhalıptur; **86** Sening barlıq əmrliriring ixənqliktur; Ular yolsızlıq bilən meni kistimakta; Manga yardəm kilişən! **87** Ular meni yər yəzidin yokatlılıq kıl kəldi; Birak mən bolsam, kərsətmiliringdin waz kəqmidi. **88** Əzgərməs muhəbbiting boyiqə meni janlanduroqaysən, Wə aqzinqidiki agha-guwalıkliringni tutıman. **89** (Laməd) Mənggügə, i Pərvərdigar, Səz-kalamıng ərxlərə bekitilgəndür. **90** Sening sadakiting dərvədin-dawrgıqidur; San yər-zəmimni mukim bekitikənsən, u məwjujt bolup turidu. **91** Sening həküm-kanunıtlıring bilən bular bügüñki kündimə turidu; Qünki barlıq məwjudatlar Sening hizmitindidur. **92** Sening Təwrat-kanunung hursənləkim bolmiojan bolsa, Azabimda yokap kətar idim. **93** Mən Sening kərsətmiliringni hərgiz untumyəm; Qünki muxular arkılıq manga hayatlık bərding. **94** Mən Seningidurmən, meni kütküzəqaysən; Qünki mən kərsətmiliringni izdəp kəldim. **95** Rəzillər meni əhalak kiliixni kütməkə; Birak mən agha-guwalıkliringni kənglümənə tutup oylaymən. **96** Mən həmmə mukəmməllikning qekı

bar dəp bilip yəttim; Birak Sening əmr-kalamıng qaksız kəngdər! **97** (Məm) Ah, menin Təwrat-kanunungoja bolən muhəbbitim nəkədər qongkurdur! Kün boyu i menin seqinip oylaydinqinimdir. **98** Əmrliriring hərdaim mən bilən turoqakə, Meni düxmənlirimdir dana kilişən; **99** Barlıq ustazlırlımdın kəp yorutulqoşanın, Qünki agha-guwalırlıq seqiniximdir. **100** Mən kərilardin keprək qüixinimən, Qünki kərsətmiliringgə itaat kilişəp kəldim. **101** Səz-kalamıngoja əməl kilişim üçün, Ayaqlırimni həmmə yaman yoldın tartıman. **102** Həkümliringdin həq qıkmıdım; Qünki manga egətkən Sən eżüngdursən. **103** Səzliiring tilimoja xunqa xerin tetiydu! Aqzımda həsaldın tatlılıqtur! **104** Kərsətmiliringdin mən yorutuldum; Xunga barlıq sahta yolni eq kərimən. **105** (Nun) Səz-kalamıng ayojom aliddiki qıraq, Yolumqa nurdur. **106** Əsəm iqtım, əməl kilişən, Mən həkkənəyi həkümliringni tutıman. **107** Zor azab-əkubətlərni qəktim, i Pərvərdigar; Səz-kalamıng boyiqə meni janlanduroqaysən. **108** Kəbul kilişən, i Pərvərdigar, aqzımdıki halis kurbanlıqları, Manga həkümliringni əgətkəsən. **109** Jenimmi alikinimda daim elip yürimən, Birak Təwrat-kanunungni pəkət untumaymən. **110** Rəzillər mən üçün kılıtak kərdi; Birak kərsətmiliringdin adaxmidim. **111** Agha-guwalıkliringni miras kilişəp mənggügə kubol kıldı; Qünki ular kənglümning xadlılıqidur. **112** Mən kənglümni bəlgilimiliringgə mənggügə [əməl kiliixka], Yəni ahiroqıa əməl kilişəp mayıl kıldı; **113** (Samak) Ala kəngüllərni eq kerüp kəldim; Seyinim bolsa, Təwrat-kanunungdur. **114** Sən menin daldə jayim, menin kalkanımdırsən; Səz-kalamıngoja ümidi baqlaplıdim. **115** Mən Hudayimning əmrlirigə əməl kilişim üçün, Məndin neri bolungalar, i razılık kilişənlər! **116** Yaxixim üçün, Wədəng boyiqə meni yeligəysən; Ümidimning alıdida meni yərəq kəratmioqaysən. **117** Meni kollap kuvvətliqəysən, xunda mən aman-əsən yürimən; Wə bəlgilimiliringni hərdaim kədirləyəmən. **118** Bəlgilimiliringdin azoşanlarning həmmisini nəzirindən sakit kıldı; Qünki ularning aldamqılık kuruqtur. **119** Sən yər yəzidiki barlıq rəzillərni daxkaldək xallap taziləysən; Xunga mən agha-guwalıkliringni seyimən. **120** Ətlirim Seningdin bolən əymindixtin titrəydi; Həkümliringdin korkup yürimən. **121** (Ayin) Mən durus həkümləri wə adalətni yürgüzdüm; Meni əzgüçilərgə taxlap koymıqəysən; **122** Əz kulung üçün yaxılıkka kapalət boloqaysən; Təkəbburlar oja meni əzgüçməgəysən. **123** Kəzüm nijatlıkingoja təxna bolup, Həm həkkənəyi tərəfərək, wədənggə təlmürüp tūgixəy dəp kəldi; **124** Əzgərməs muhəbbiting bilən kulungoja muamılə kilişən; Bəlgilimiliringni manga əgətkəsən. **125** Mən Sening kulungdurmən; Aga-guwalıkliringni bilip yetixim üçün meni yorutkəsən. **126** Pərvərdigar hərikətəkə keliş wəkəti kəldi! Qünki ular Təwrat-kanunungni bikar kiliwetidü. **127** Xu səwəbtin əmrliriringni altundın artuk seyimən, Sap altundın artuk seyimən; **128** Xunga həmmə ixlərni baxkuriqiojan barlıq kərsətmiliringni toqraqa dəp bilimən; Barlıq sahta yolni eq kərimən. **129** (Pe) Agha-guwalıkliring karamattur; Xunga jenim ularoja əqixidü. **130** Səzliiringning yeximi nur elip kəlidi; Nadanlarnımu yorutidü. **131** Aqzımnı eqip hasırıp kəttim, Qünki əmrliriringgə təxna bolup kəldim. **132** Nämningi seyqanlarda bolən aditing boyiqə, Jamalingni mən tərəpkə karitip xəpkət kərsətkəsən. **133** Kədəmlirimni seyüng bilən toqrlıqəysən; Üstümgə həq kəbühlikni həküm sürgüzməgəysən. **134** Meni insanıng zulümidin kütulduroqaysən, Xuning bilən Sening kərsətmiliringgə itaat kilişən. **135** Jamalingning nurini kulungning üstigə qaqturoqaysən; Manga bəlgilimiliringni əgətkəsən. **136** Kəzirimdirin yax erikləri akıdu, Qünki

insanlar Təwrat-kanunungoja boy sunmaydu. 137 (Tsadə) Həkkəniyidursən, i Pərvərdigar; Həkümliring toqridur. 138 Sən agah-guwaqlikiringni həkkəniyilkət buyruqan; Ular tolimu ixənqliktur! 139 Otluk muhəbbitim özünni yok titidu, Qünki meni har kılıqulular sezlıringgə pişənt kılmaydu. 140 Sezüng toluk sinap ispatlanıqandur; Xunga əkulung uni seyidü. 141 Mən terikəkturmən, kəmsitilgənmən, Birak kərsətmiliringni untumaymən. 142 Sening həkkəniyiting əbədiy bir həkkəniyattur, Təwrat-kanunung həkikəttur. 143 Pexkəllik wə azab manga qirmixiwaldi; Birak əmrliring menin hursənlilikimdir. 144 Sening agah-guwaqlikiringning həkkəniyiliq əbədiydur; Yaxıqın dəp, meni yorutkaysən. 145 (Kof) Mən pütün kəlbim bilən Sanga nida kıldım, i Parvardigar; Manga jawab bərgəysən; Mən balgilimiliringni tutımən. 146 Mən Sanga nida kılımən; Meni kütküzəjəysən; agah-guwaqlikiringoja əgiximən. 147 Mən tən atməy ornumdin turup pəryad kətürimən; Səz-kalamingoja ümid bəqəlidim. 148 Wədiliring üstida seçinip oylinin üçün, Tündiki jesəklər almaxmay turup kezüm eqili. 149 Əzgərməs muhəbbiting boyiqə awazimni angliqəysən; I Pərvərdigar, həkümliring boyiqə meni janlandurojaysən. 150 Əbədlihəkikətliyətli, Ular Təwrat-kanunungdin yıraktur. 151 I Pərvərdigar, Sən manga yekin turisən; Barlıq əmrliring həkikəttur. 152 Uzundan beri agah-guwaqlikiringdin əgəndimki, Ularnı menggügə inawətlik kılqənsən. 153 (Rəx) Məning har bolojinimi kərgəysən, meni kütuldurojaysən; Qünki Təwrat-kanunungni untumidim. 154 Məning dəwəyimni soriqəysən, həmjəmət bolup meni kütküzəjəysən; Wədəng boyiqə meni janlandurojaysən. 155 Nijatlık, rəzzöldün yıraktur; Qünki ular bəlgilimiliringni izdimaydu. 156 Rəhəmdillişkiring keptur, i Pərvərdigar; Həkümliring boyiqə meni janlandurojaysən. 157 Manga ziyanəklik kılıqulular həm meni har kılıqulular keptur; Birak agah-guwaqlikiringdin həq qətnimidim. 158 Mən asiylik kılıqulularqa karap yırgəndim, Qünki ular sezüngni tutmaydu. 159 Sening kərsətmiliringni xunqə seyənlikimni kərgəysən; Əzgərməs muhəbbiting boyiqə meni janlandurojaysən, i Pərvərdigar. 160 Sez-kalamingni mujassamlığında andin həkikət bolur; Sening hərbir adıl həkümüngə əbədiydur. 161 (Xiyn) Əmirlər bikardin-bikar manga ziyanəklik kılıdu; Birak yürükim kalaming aliddila titrəydi. 162 Birsi zor olja tapkəndək, Wədəngdin huxallinimən. 163 Sahtiliktin nəpratlinip yıriginəm; Seyginim Təwrat-kanunungdur. 164 Həkkəniy həkümliring tüpəylidin, Kündə yətta ketim Seni madhıylaymən. 165 Təwratingni seyənərlərning zor hatirjəmlikli bar; Həq nərsə ularnı putliyalmas. 166 Mən nijatlıkingoja ümid bəqəlap küttüm, i Pərvərdigar, əmrliringgə əməl kılıp. 167 Jenim agah-guwaqlikiringoja əgixidu, Ularnı intayın seyimən. 168 Barlıq yollırm aldingda boloq, Kərsətmiliring həm agah-guwaqlikiringoja əgiximən. 169 (Taw) Məning pəryadım aldingoja yekin kəlsən, i Pərvərdigar; Kalaming boyiqə meni yorutkaysən. 170 Yelinixim aldingoja kəlsən; Wədəng boyiqə meni kütuldurojaysən. 171 Manga bəlgilimiliringni egitixing üçün, Ləwəlirimdən mədhıylər uroqup qıçıdu. 172 Tilim sezüngni küyləp nahxa eyitidu, Qünki əmrliringning həmmisi həkkəniyidur. 173 Əkulung manga yaradımgə təyərə bəlsən; Qünki mən kərsətmiliringni tallıwalmı. 174 Mən nijatlıkingoja talmürüp təxna bolup kəldim, i Pərvərdigar; Sening Təwrating menin hursənlilikimdir. 175 Jenim yaxisun, u Seni mədhıylaydu, Sening həkümliring manga yaradəm kılısun. 176 Mən yoldın adaxkən koydək təmtirəp kəldim; Əkulungni izdigəysən; Qünki əmrliringni untup kələqinim yok.

120 «Yukirioja qikix naxxisi» Beximoja kün qükkəndə mən Pərvərdigarə nida kıldım; U manga jawab bərdi. 21 Pərvərdigar, jenimni yalojan sezlydijojan ləwlərdin, Aldamqı tildin kütuldurojaysən. 3 Sanga nemə berilidü, Sanga nemə koxuluxi kerək, əy aldamqı til? 4 — Palwan atkan etkür oklar, Arqa qoqları sanga təqsən! 5 Məxək diyarida musapır bolup yaxiqinimoja, Kedər qədirləri arısida turqinimoja halimoja way! 6 Mən tinqlikə eqlər arısida uzundan buyan turuwatimən; 7 Mən tinqlikpərvərmən; Birak gəp kılısam, ular uruximizla, dəydi.

121 «Yukirioja qikix naxxisi» Kezlirimni təqələr tərəpəkə ketürüp karaymən; Məning yardımim kəyərdin kelur? 2 Məning yardımım Pərvərdigardindur; Asman-zeminni Yaratkuqıdindur. 3 U putungini həq teyildürmaydu; Seni saklıqoju həq mügdiməydi! 4 Mana, kara, Israilni saklıqoju həm mügdiməydi, həm uhlımaydi! 5 Pərvərdigar sening saklıqoquqıngur; Pərvərdigar ong yeningdiki sayiwəndur. 6 Kuyax kündüzdə, ay keqidə sanga zərər yətküzməydi; 7 Pərvərdigar barlıq yamanlıqtın seni saklaydu; U jeninqi saklaydu; 8 Pərvərdigar qılıxıngni, kirixıngni, Buningdin keyin əbədiləbədgiqə saklaydu.

122 «Yukirioja qikix naxxisi» Ular manga: «Pərvərdigarning eyigə qıkalı» — deqinida, Xadlandım. 2 Putlirimiz dərvazılıring iqidə turuxka nesip boldi, i Yerusalem! 3 I Yerusalem, sən jipsilaxturulup rətlik selinojan bir xəhərdursən; 4 Əbəlilər u yərgə qıçıdu, Yaħning əkəbililiri qıçıdu; Israiloja berilgən kərsətmə boyiqə, Pərvərdigarning namıqə təxəkkür eytix üçün qıçıdu. 5 Qünki u yərdə həküm qırırixka təhtlər selindi, Dawutning jəmatidikilərə təhtlər selindi. 6 Yerusalemning aman-hatirjəmlikini izdəp dua kılıngalar; Seni seyənərlər ronak tapıldı. 7 İstihkəmliring iqidə aman-hatirjəmlik bəlsən, Ordiliring iqidə awat-aramlıq bəlsən! 8 Kərindaxlırim həm yar-buradərlirim üçün, Mən: «Aman-hatirjəmlik iqingdə bəlsən» — dəymən. 9 Pərvərdigar Hudayimizning eyi üçün, Sening ronak tepixingə intilimən!

123 «Yukirioja qikix naxxisi» I ərxlərdə Turoquqısan, Sanga bəximini ketürüp karaymən; 2 Mana, kulliringning kezi əz hojayininin kollirioja kəndək kəriqən bolsa, Dedəkləring kezi əz sahibasının kollirioja kəndək kəriqən bolsa, Bizning kezimiz Pərvərdigar Hudayimizə xundaq kərəydu. Ta bizgə xəpkət kərsətküqə kərəydu. 3 Bizgə xəpkət kərgüzgəysən, i Pərvərdigar, Bizgə xəpkət kərgüzgəysən; Qünki biz yətküqə horluk tartkənmiz. 4 Jenimiz oqojamlarning mazaklırını, Həkawurlarning horluklarını yətküqə tartkəndur.

124 «Yukirioja qikix naxxisi» Əgər biz tərəptə turojını Pərvərdigar bolmiojan bolsa, — Ah, Israil xundak desun — 2 Biz tərəptə turojını Pərvərdigar bolmiojan bolsa, Kixılər bizgə hujumoja kozojalqanda, 3 Ularning oqzipi bizgə tutaxkanda, — Xu qəoqda ular bizni tırık yutuwetətti; 4 [Xu qəoqda] sular bizni oqərk kiliwetətti; Kəlkün bəximizdən etətti; 5 Dawalıqojan sular bəximizdən etətti! 6 Pərvərdigarə təxəkkür-mədhıyə boloq! Ularning qıxlirioja ow boluxka bizni koyup bərmidi. 7 Jenimiz tutkuqıllarning basmikidin keqip qıkkən kuxtək qaqtı; Basmak sundurulup, biz qaqtuk! 8 Erikən yardımımız Pərvərdigarning namididur, Asman-zemini Yaratkuqıning namididur!

125 «Yukirioqa qikix nahxisi» Pərvərdigarə qaya təyinatları
Zion teoqidəktur; Uni təwrətkili bolmayıdu, U
mənggülüklə turidu. **2** Yerusalem! Taçlar uning ətrapını oruqan,
Həm Pərvərdigar həzirdin ta əbədgıqə Əz həlkinqin ətrapını
oraydu. **3** Qünki rəzillərning hökük hasisi həkkənliyarning
nesiwişini baxkurmayıdu; Bolmisa həkkənliyaların kollirini
kəbəhlikkə uzartıxi mumkin. **4** Pərvərdigar, məhrəbanlarə qə
məhrəbanlıq kələşəsən; Kəngli duruslarojumu xundak bolsun. **5**
Bırak aqri yollaroja burulup kətkənlərni bolsa, Pərvərdigar
ularını kəbəhlik kələşəqalar bilən təng xallaydu. Israiloja aman-
hatırjəmlik boləqay!

126 «Yukirioqa qikix nahxisi» Pərvərdigar Zionin sürgün
boloqları kəyturup kəlgəndə, Biz qızx kergəndəkla
bolduk; **2** Aqzımız külkigə, Tilimiz xadlinixkə toldı; Xu tapta
əllər arısında ular: — «Pərvərdigar ularoja zor ixlarnı kılıp
bərdi» — deyixti. **3** Pərvərdigar dərəvəkə biz üçün zor ixlarnı
kıldı, Biz bulardın xadlinimiz. **4** Jənəubtiki kuruq eriklər [xar-xar
sularoja] aylanduruləşəndək, Biz tutkunlarnımu əz ərkimizgə
kayturoqasən, i Pərvərdigar; **5** Kez yaxlırını ekitip terioqanlar
xadlıq bilən orar; **6** Yıqlap yürüp qağıdıcıqan uruknı ketürən
kixi, Bərəhək, xadlıq-təntənə bilən orioqan baoqlarını kətürəp
kayıp kelidu.

127 «Yukirioqa qikix nahxisi»; Sulayman yazojan kuyi:
— Pərvərdigar Əzi ey salmisa, Saloquqlar bikardin-
bikar umingoja ajir singdürüdu; Pərvərdigar xəhərnı saklimisa,
Kəzətqilər bikardin-bikar oyoqak turidu. **2** Silərning səhərda
ornunglardın kopuxunglar, Kəq boloqanda yetixinglar, Japa-
məxəkkətni nandek yegininglar bikardin-bikardur; Qünki U
Əz seyinigina uykuṇı beridu. **3** Mana, balilar Pərvərdigardin
boloqan mirastur, Balyatkuning mewisi Uning mukapaditidur; **4**
Yaxlıqta tapşan balilar, Baturning kolidiklər oklardək bolidu.
5 Əldəni muxular bilən tolojan adəm bəhtliklər; [Xəhər] dərwazisidə turup düxmənlər bilən sezlixiwatqınıda, ular yərga
kərap kalmaydu.

128 «Yukirioqa qikix nahxisi» Pərvərdigardin
korkidioqanlar, Uning yollarında mangidioqanlarning
hərbiri bəhtliklər! **2** Qünki sən əz koluning ejirini yəysən;
Bəhtlik bolisən, ronak tapisən; **3** Ayaling bolsa eyüng iqidə
mewilik üzüm telidək bolidu; Baliliring dastihanıngni qəridəp,
zəytun dərəhləridək tizilip olturnidu; **4** Mana, Pərvərdigardin
korkidioqan kixi xundak bəhtlini keridu. **5** Pərvərdigar sanga
Zion teoqidin bəht ata kiloqay; Sən emrütinq boyiqə
Yerusalemning awatlıkını kərgəysən; **6** Pərvəntliringning
pərvəntlirlərini kərgəysən; Israiloja aram-tinqlik boləqay!

129 «Yukirioqa qikix nahxisi» «Yaxlıkimdin tartip ular
kəp ketim meni har kılıp kəldi» — Ah, Israil
həzir buni desun — **2** «Ular yaxlıkimdin tartip kəp ketim
meni har kılıp kəldi, Birak üstümdin oqlıba koloqan əməs. **3**
Kox həydiqıqlar düməndə həydigən, Qənəklirini intayin
uzun tartən». **4** Pərvərdigar həkkənliyidur; U rəzillərning
asərətlərini sunduruwətti; **5** Ular xərməndə bolup arkisioqa
yandurulsun, Zionin nəprətlinidioqanlarning həmmisi! **6**
Ular eğzidə ünüp qıkkən qoqtak bolsun; Üzülməy turupla
solixip ketidioqan; **7** Ot-qəp orioquqioqa uningdin bir tutammu
qıkmayıdu; Baqı baoqlıquqioqa bir kuuqakmu qıkmayıdu; **8**
Ətiüp ketiwtəkənlər: «Pərvərdigarning bərikiti üstünglərda
boloqay; Pərvərdigarning nami bilən silərgə bəht tiləymiz!» —
değan salamni həq bərməydu.

130 «Yukirioqa qikix nahxisi» Qongkər yərlərdin Sanga
pəryad kətürimən, i Pərvərdigar; **2** Rəb, awazimni
anglioşəsən; Kulaklıringni yelinix sadayımoja saloşəsən;
3 Əgər Sən Yah, kəbəhliklərni sürüxtürüp sanisən, Əmdi
Rəb, kim tı turalaydu? **4** Bırak Səndə məoppirat-kəqürüm
bardur; Xunga Səndin əyminiqkə bolidu. **5** Pərvərdigarnı
kütüwimatı; Jenim kütüwitatı; Uning seziqə ümid baoqlıdim.
6 Tün jesəkqilirinən sahərgə boloqan təxnasıdın artuk, Bərəhək,
tün jesəkqilirinən sahərgə boloqan təxnasıdın artuk, Jenim
Rəbəkə təxna bolup kütümkətə. **7** Israil, Pərvərdigaroja ümid
baqılangalar; Qünki Pərvərdigarda eżgərməs muhəbbət bardur;
Uningda zor nijatlıklarını bar; **8** U Israileli bərlik kəbəhliklərinin
bədəl tələp kütkəzidü.

131 «Yukirioqa qikix nahxisi»; Dawut yazojan kuyi: — I
Pərvərdigar, kənglüm təkəbbur əməs, Nəzirimmi
üstün əməs; Mən qong ixlar bilənmə, Yaki qamim yətməydiqən
karamət ixlar bilənmə məxəqəl bolmayımən; **2** Bərəhək, anisining
kuqikida yatkan əməqətən ayrıloqan balidək, Əz jenimni
besiwellip tinqlandurdum; Kənglüm iqimda əməqətən ayrıloqan
balidəktər. **3** Israil Pərvərdigaroja ümid baoqlisun; Həzirdin
baxlap, əbadıl əbədgıqə!

132 «Yukirioqa qikix nahxisi» I Pərvərdigar, Dawut üçün
u tartən bərlik jəbir-japalarını yad atkəsən; **2** U
Parvərdigaroja kəndək əsəm iğkən, Yakupitki kudrat Igisigə
kəndək wədə koloqan: — **3** «Pərvərdigaroja turar jayni,
Yakupning kudratlıq Igisigə makannı tapmioqə, Əyümdik
hujriqə kirməyən, Kariwattiki kərpəməgə qıkmayımən,
Kezümgə uykuni, Kəpəklirimoja müğdəxni bərməyən». **6**
Mana, biz uning həvrinə Əfratahəda anglıdük; Uni ormanlık
etizlərdin taptuk; **7** Uning turar jaylıriqə berip kirayı,
Uning tahtipəri aldida sejda kılıyli; **8** Ornundin turoqin, i
Pərvərdigar, Sən kudritingning ipadisi əhdə sandukung bilən,
Əz aramgahıqoja kırıgn! **9** Kahınlırlıq həkkənliylik bilən
kiyindürüsən, Məmin bəndilirinq təntənilik awazni yangratsun!
10 Kulung Dawut üçün, Əzüng məslih kılıqininqning yüzini
yandurmoqasən; **11** Pərvərdigar Əz həkikiti bilən Dawutka
xu əsəməni kıldı, U uningdin həq yanmayıdu: — U: — «Əz
pxutxindin qıkkən mewidin birsini təhtingda olturoquziman; **12**
Pərvəntliring Mening əhdəmni, Həm Mən ularoja egitidioqan
ağah-guwaḥlirimmi tutsa, Ularning pərvəntlili mənggüə
təhtingda olturidu» — degen. **13** Qünki Pərvərdigar Zioni
tallıqan; U Əz makanı üçün uni haliqən. **14** Mana U: — «Bu
mənggüə bolidioqan aramgahımdur; Muxu yərdə turiman;
Qünki Mən uni halaymən. **15** Mən uning rizkini intayin zor
bərikətləyəm; Uning yoksullırını nan bilən kandurımən;
16 Uning kahınlıriqə nijatlıknı kiygüzimən, Uning məmin
bəndilirinq xadlıktın təntənilik awazni yangritidu. **17** Mən
bu yarada Dawutning münggüzini bihlandurımən; Əzümmüng
məslih kılıqininq üçün yoruk bir qıraqa bekitkənəm; **18** Uning
düxmənlirigə xərməndiliknı kiygüzimən; Əmma uning kiygən
təji beşida ronak tapidu» — dedi.

133 «Yukirioqa qikix nahxisi»; Dawut yazojan kuyi: — Kəra,
mana, kərindaxlar birləikə turux nemidegen yahxi,
nemidegen xerindur! **2** U Hərunning bexioja tekülp, sakılıdin
akkan awu kimmətlik maydək, U Hərunning sakılıdin ekip,
Kiyim-keşəkninq yakisioqa qırxən kimmətlik mayoşa ohxaydu;
3 U yəna Hərmon teoqidiki xəbnəməng Zion taqlırıqə qüxtüxigə
ohxaydu; Qünki xu yərdə Pərvərdigar bərikətni — Yəni
mənggülüklə həyatni buyruqən!

134 «Yukirioja qikix nahxisi» Mana, Pərvərdigar oja təxəkkür-mədhiyə kəyturunglar, I, keqiqə Pərvərdigarning eyidə turidişan, Pərvərdigarning barlıq kulları! **2** Muqəddəs jayda turup kolliringləri kətürüp Pərvərdigar oja təxəkkür-mədhiyə kəyturunglar! **3** Asman-zeminni Yaratkuqi Pərvərdigar silərni Ziondin bərikətligay!

135 Həmdusanal Pərvərdigarning namini mədhiyilənglər, Uni mədhiyilənglər, Pərvərdigarning kulları! **2** Uni mədhiyilənglər, Pərvərdigarning eyidə turojanlar, Hudayimizning høyiliridə turojanlar! **3** Yahni mədhiyilənglər, qünki Pərvərdigar məhribandur; Uning namıqə kiy eytinglar; Qünki muxundak kılıx xerindur; **4** Qünki Yah, Yaqupni Əzinining boluxka, Israilni Əz mirası boluxka tallıwaldı. **5** Qünki əzüm bilimənki, Pərvərdigar uluqdur; Rəbbimiz barlik ilahələrdin üstündür. **6** Pərvərdigar nema ixni muwapik kərgən bolsa, U asmanlarda, Zeminda, Dengizlarda həm uning barlik təqliridim xuni kılıqandur. **7** U yər qətliridin bulut-tumanları ərlitidü; Yamoqurlar oja qakmaqları həmrəh kılıdu; Xamalni Əz həziniləridin qikiridü. **8** U Misirdiki tunji oqullarını həlak kıldı, İnsanlarning bolsun, həyvanlarning bolsun həmməni urup həlak kıldı. **9** U alamətlərni, mejizilərni aranglar oja əwətti, i Misir; Pirəvn wə uning həmmə kulları üstigə əwətti. **10** U uluoq əllərni uruwti, Kudrətli padixahları eltürüwti; **11** Amoriylarning padixahı Sihonni, Baxanning padixahı Ogni, Kanaandiki barlıq padixahlıklarını uruwti. **12** Ularning zeminini miras kılıp, Əz həlkı Israilqa miras boluxka təkdim kıldı. **13** Sening naming, Pərvərdigar, mənggüt, Xəhrət-hatirəng dəwrdin-dəwrgiqidur. **14** Qünki Pərvərdigar Əz həlkining dəwasını soraydu; Əz kullirioja rəhəm kılıdu. **15** Əllərning butlari bolsa pəkətlə kümüx-altundın ibarəttür, Ularnı insanning kolları yasiqandur, halas. **16** Ularning aqzı bar, birək sezliməydu; Kezli bar, birək kərməydu; **17** Kulaklıları bar, birək anglimaydu, Aqzıda həq nəşən yoktur. **18** Ularnı yasiqanlar ularoja ohxap kəlidü, Ularoja tayanojanlarunu xundaktr. **19** Israil jəməti, Pərvərdigar oja təxəkkür-mədhiyə kəyturunglar; Hərən jəməti, Pərvərdigar oja təxəkkür-mədhiyə kəyturunglar; **20** Lawiy jəməti, Pərvərdigar oja təxəkkür-mədhiyə kəyturunglar; Pərvərdigardin korkidioşanlar, Pərvərdigar oja təxəkkür-mədhiyə kəyturunglar! **21** Yerusalemda makanlaxşan Pərvərdigar oja Ziondin təxəkkür-mədhiyə eytilsun! Həmdusana!

136 Pərvərdigar oja təxəkkür eytinglar, U məhribandur; Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **2** İləhələrin ilahioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **3** Rəbələrning Rəbbigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **4** Zor karamətlərni birdinbir Yürgütüqiqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **5** Əkil-parasət arkılık asmanları Yasioquqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **6** Zeminni suları üstüdə sozup Turququqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **7** Uluq nur jisimlərini Yasioquqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **8** Kündüzün baxkurdioşan kuyaxını Yasioquqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **9** Keqini baxkurdioşan ay həm yutulzularını Yasioquqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **10** Ularning tunjılırlarını urup, Misiroqa zərb bərgütüqiqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **11** Israilni ular arisidin qıçarouquqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **12** Künlük kəl həm uzatkan bilək bilən ularni

Qıçarouquqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **13** Kızıl dengizni bələk-bələk Bəlgütüqiqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **14** Həm Israilni uning otturisidin Ətküzgüqiqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **15** Kızıl dengizdə Pirəvnini қoxunları bilən süpürüp taxlıquqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **16** Əz halkını qəl-bayawandin Yetəklığıqıqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **17** Büyük padixahları Uruwətküqiqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **18** Həm məxhur padixahları Əltürgütüqiqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **19** Jümilidin Amoriylarning padixahı Sihonni Əltürgütüqiqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **20** — Həm Baxan padixahı Ogni Əltürgütüqiqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **21** Ularning zeminini miras üçün Bərgütüqiqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **22** Buni bandisi Israilqa miras kılıp bərgütüqiqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **23** Halımız harab əhwalda, bizlərni Əsligütüqiqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **24** Bizni əzgənlərdin kütulduroquqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **25** Barlik at ığılırlıq ozuk Bərgütüqiqə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **26** Ərxələrdiki Tənərigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur!

137 Babilidiki dərya-eriklər boyida biz olturduk; Zionni əsliginimizdə, bərəkə yioqə ketirdük; **2** Qiltarımızın arisidiki segətlərgə esip koyduk. **3** Qünki bizni sürgün kılıqanlar bizdin nahxa tələp kıldı; Bizni zarlatkuqilar bizdin tamaxa tələp kılıp: — «Həy, Zion nahxiləridin birni bizgə eytkinə» — deyixti. **4** Yaşa yurta turup Pərvərdigarning nahxisini kəndakmu eytayı? **5** Əy Yerusalem, mən seni untusam, Ong kolumn [məhərətinə] untusun! **6** Seni əslimisəm, — Yerusalemni əng qong hərsənlilikindən əwəl kərmisəm — Tilim tanglayimoqə qaplixip kəlsən! **7** I Pərvərdigar, Edom baliliridin hesab aloşanda, Yerusaleməm bəxioja qüzkən küninini yadıngə olaştıqşəsən; Qünki ular: «Uni yər bilən yəksən kilingilar, Uliqiqə yər bilən yəksən kilinglər!» deyixti. **8** I bulinix alılda turojan Babil kizi, Bizgə kılıqan kılımxılıringni eziungə kəyturoquqı bəhtliktur! **9** Bowaklıringni elip taxka atkuqı kixi bəhtliktur!

138 Dawut yazoqan kiy: — Pütün kəlbim bilən Sanga təxəkkür eytimən; Barlik ilahələr alılda Seni kiyiləymən. **2** Pak-mukəddəsləlikning ibadəthanisəqə karap bax urımen, Əzgərməs muhəbbiting həm həkikət-sadakıting üçün namingni təbrikleyəmən; Qünki Sən pütün nam-xəhrıtingdinni bəkrək, wəndəngə turidioşiningi uluoq kılıqənsən. **3** Sanga nida kılıqan künidə, manga təwəbənən; Jenimoja kütq kırğızüp, meni riçəbatlındırıqənsən. **4** Aqzıngidiki sezələri anglojanda, i Pərvərdigar, Jahəndiki barlıq xəhərələr Seni mədhiyiləydi; **5** Ular Pərvərdigarning yollırıda yürüp nahxa eytidü, Qünki uluoqdur Pərvərdigarning xan-xəripi. **6** Qünki Pərvərdigar aliydur; Birak U əhali boxlar oja nəzər salıdu; Təkəbbulərni bolsa U yırakın tonup yetidü. **7** Zulmət-muxəkkətlər arisida mangəqənən bolsam, Sən meni janlandurisən; Dıxmənlırimmən qəzipini tosuska kolungni uzartısan, Ong kolung meni kütküzidü. **8** Pərvərdigar manga təwə xılxarı pütküzidü; Mehir-muhəbbiting, i Pərvərdigar, mənggülüktur; Əz kolliring yasiojanını taxlap kətmigəysən!

139 Нәоңмиқиларнинг беъюга тапхурулуп оқулусн дәп, Dawut yazojan kuy: — I Pərvərdigar, Sən meni təkxürüp qıktıng, Həm meni biliп yətting; 2 Əzüng olturojiniimni, turqinimini bilisən; Yırakta turukluk kənglümədikini bilisən.

3 Bəskan kədəmlirimi, yatkanlırimi etkaməngdin etküdzung; Barlık, yollarıma Sanga ayandur. 4 Bərhək, tili moja bir sez kelə-kəlməstirinla, i Pərvərdigar, Mana Sən buni əyni boyıqa bilməy kalmaysən. 5 Sən meni aldi-kəynimdin orap turisən, Kolungni menin tüstümgə kəndurojansən. 6 Bündək bilmən manga xunqılık tilismat bilinidü! Xundək yüksəkki, mən uni biliп yetəlməydiкənmən. 7 Rohingdin nerı boluxka nələrgimən baralayttı? Həzurungdin ezümnı kaqurup nələrgə baralayttı? 8 Asmanlaroja qıksam, mana Sən axu yərde; Təhətisarada orun salsamı, mana Sən xu yərde; (Sheol h7585) 9 Səhərning kanatlarını elip uqup, Dengizning əng qət yərliridə tursam, 10 Hətta axu jayda kolung meni yetəklydu, On kolung meni yeləydu. 11 Mən: «Kərangojuluk meni yapsa, Ətrapimdiki yorukluk qoқum keqə bolidu» — desəm, 12 Kərangojulukmu Səndin yoxurunalmaydu, Keqimu Sanga kündüzdək ayindurdur, Kərangojulukmu [Sanga] yoruktaktur. 13 Bərhək, Sən menin iqlirimini yasiojansən; Anamning korsiķida meni tokuojansən; 14 Mən Seni mədhiyiləymən, Qünki mən sürlük wə karamət yasalojannı; Sening kəlojənliring karamət tilsmittur; Buni jenim obdan bilidü. 15 Mən yoxurun jayda yasalojınımda, Yər taglıridə əpəllik bilən tokuulp xəkiliñdərülginimda, Ustihanlırim Səndin yoxurun əməs idi. 16 Əzalırim tehi apirdə bolmiojan künlərdə, Ular yasiliwatlıqan künlərdə, Kəzüng tehi xəkiliñmigən jismimni kərüp yətkənidi; Ularning həmmisi alliburun dəptirində yezilojanidi. 17 Ah, Təngrim, oyılırning manga nəkədər kənmətlirkut! Ularning yiojindisi xunqə zordur! 18 Ularnı sanar desəm, ular dengizdiki küməldinim kəptür; Uyķudin kezümni aqşan, mən yənilə Sən bilən billidurmən! 19 Ah, Sən rəzzillərni əltərütüwətsəng iding, i Huda! Kənhor kixilar, məndin yiraq bolux! 20 Qünki ular Sening tooruluk hıylilik bilən sezleydi; Sening xəhərliring ular təripidin azduruldi. 21 Sanga eqman bolojanlaroja, i Pərvərdigar, manmu eqku? Sanga karxi qıkkalaroja manmu yirginimənə? 22 Ularoja qix-tirnikimiqəqə eqturmən; Ularnı eż düxəmənlirim dəp hesablaymən. 23 Meni kəzitip təkxtürgəysən, i Təngrim! Mening kəlbimni biliп yətkəysən! Meni sinap, əqəmlək oyılırını bilgəysən; 24 Məndə [Əzüngga] azar bərgüdək yolning bar-yolukını kergəysən; Wə meni məngüllük yolungda yetəkligəysən!

140 Нәоңmiqilarning beъюга тапхурулуп оқулусн дәп, Dawut yazojan kuy: — Rəzil adəmdin, i Pərvərdigar, meni azad kəlojaysən; Zorawan xixidin meni sakliojaysən. 2 Ular kənglidə yamanlıklarnı oylimakta; Ular hər künj jəm boluxup urux qıqarmakqi. 3 Tilini yilanningkənd ittik kiliđ; Kobra yilanning zəhiri ləwliri astida turidü; (Selah) 4 Rəzil adəmning kolliridin meni aman kiliqaysən, i Pərvərdigar; Putlirimni putlaxni kəstləydiqan zorawan xixidin sakliojaysən. 5 Təkəbburlar mən tıqün kiltak, tanilarnı yoxurup təyyarlıdi; Yol boyida tor yaydi, Mən tıqün tuzaklarnı saldi; (Selah) 6 Mən Pərvərdigar: «Sən menin Təngrimdursən» — dedim; Yelinixlirim sadasiqə kulaq salqaysən, i Pərvərdigar; 7 Pərvərdigar Rəb nijatlıkımning küqidür; Sən jəng künida beximini yepip koçqıdjojansən. 8 Rəzil adəmning ümidiñi ijabət kilmiojaysən, i Pərvərdigar; Ularning hıylilirini akkuzmiojaysən; Bolmisa ezelirini qong tutuwalidu. (Selah) 9 Meni körxiwalojojnarning bolsa, Ləwliridin qıkkən xumluk ularning eż beъюга qıxsun; 10 Üstigə noqqlar

yaqdırulsun; Ular otka, Käytidin qıkalmojıqdək hənglaroja taxliwetilsun; 11 Tili qekimqi adəmning yər yüzidə orni bolmisun; Balayı'apət zorawanlarnı tügəxküqə ovlaydu; 12 Mən bilimənki, Pərvərdigar ezilgənlərning dəwasını soraydu, Yoksulning həkkini elip beridü; 13 Bərhək, həkkəniylar namingətəxəkkür eytidü; Kəngli duruslar həzurungda yaxaydu.

141 Dawut yazojan kuy: — Pərvərdigar, mən Sanga nida kıldım; Yenimoja tezdiñ kəlgəysən; Sanga nida kılıqınımda awazimni angliojaysən. 2 Duayimni angliojiningda, Sanga sunulojan huxbuydak yekimlik bolsun, Kolumning ketürlülxı sunulojan keqlik kürbanlıktak kobul bolsun. 3 Aqzim alidda kəzətqi turqozujojaysən, i Pərvərdigar; Ləwlirim dərvazisini sakliojaysən; 4 Kənglümni həqkandaq yaman ixka, Kəbəhlik kəloqulqılaroja xerik bolup, rəzillik kılıxka mayıl kilmiojaysən. Meni ularning nemətliridin həq yegüzmigəysən! 5 Həkkəniy adəm meni ursun — Bu manga mehribanlıktır; Manga təribiñ bərsün — Bu bolsa, bexim rat kilməydiqan, əyuluojan esil maydək bolidu. Qünki menin duayim yənilə xularning razılıklıriga karxi bolidu. 6 Əlarning həkimli tik yarlıldan taxliwetilgəndə, [Həlk] menin sezlirimni anglaydu; Qünki bu səzər xerindur. 7 Birsı otun yarqanda yərgə qeqilojan yerindilardək, Mana, ustihanlırimiz təhətisara ixiķa alidda qeqiwtildi; (Sheol h7585) 8 Bərhək, kəzərliim Sangla tikilip kərəydu, Pərvərdigar Rəbbim; Sanga tayinimən; Jenimni harab kılıp taxliwətmigəysən. 9 Əlarning manga salojan kiltikidin, Kəbəhlik kəloqulqılararning tuzaklıridin meni sakliojaysən; 10 Rəzillər eżining torlirioja yikilsun, Mən bolsam — etüp ketimən.

142 Dawut ojarda yoxurunup turoqan wakitta yazojan «Maskıl»: — Mən Pərvərdigar ojaq aawazimni anglitip nələ-pəryad ketürimən; Pərvərdigar ojaq aawazim bilən yelinimən; 2 Uning alidda dad-zarlırimi tekimən; Uning ojaq awariqilikimni eytimən. 3 Rohim iqimda tütigixə dəp kələjanda, Xu qaođa başkan yolumni bilgənsən; Mən mangoojan yolda ular manga kiltək saldi. 4 Ong yenimoja karap bakkəysən; Ətrapimdə meni tonuydiqan adəm yoktur; Panahgahı yokap kətti; Həq adəm jenimoja keyünməydi. 5 Mən Sanga pəryad ketürüm, i Pərvərdigar; Sanga: «Sən menin Baxpanahımsən, Tiriklərning zeminidə bolojan Nesiwəmdursən» — dedim. 6 Mening pəryadimoja kulaq salqaysən; Qünki mən intayin harab əhwaloja qixürildüm; Meni kooqloqulqıririmdin kütuldurojaysən; Qünki ular məndin küqlükət. 7 Sening namingni tabriklihim üçün, Jenimni türmidin qıkarojaysən; Həkkəniylar ətrapimdə olixidü; Qünki Sən manga zor mehribanlık kərsitəsən.

143 Dawut yazojan kuy: — Pərvərdigar, duayimni angliojaysən; Yelinixlrimoja kulaq salqaysən; Həqikət-sadakitingdə həm həkkəniyitində manga jawab bərgəysən. 2 Əz külungni sorakqə tartıxqə turmiqəysən; Qünki nəzirində tiriklərning heqbi həkkəniy ispatlamaydu. 3 Qünki düxəmən jenimoja ziyanxəlxik kilməktə, U həyatimni dəpsəndə kıldı; Meni huddi olğılı uzun bolojanlardək, Kərangojoo jaylarda turuxka məjbur kiliđi. 4 Xunga rohım iqimda tütigixə dəp kəldi; Iqimda kəlbim sundı. 5 Mən kədəmki künlərni əsləymən; Sening barlık kəlojənliring tıstdı seqinip oylınimən; Kolliring ixligənlərini hiyalimdin etküzimən. 6 Kollirimni Sanga karap sozup intilimən; Jenim qangqıjan zemindək Sanga təxnadur. (Selah) 7 Manga tezdiñ jawab bərgəysən, i Pərvərdigar; Rohim həlidin ketidü; Didaringni məndin yoxurmiojaysən; Bolmisa

mən həngəjə qüxicidənlərdək bolımən. **8** Mehîr-muhəbbitingni tang səhərdə anglatkəysən; Qünki tayanojinim Sən; Mengixim kerək bolovan yolni manga bildürgəysən; Qünki jenim Sanga təlmürüp karaydu; **9** Meni əkululduroqaysən, i Pərvərdigar, düxmənlirimidin; Baxpanaň işdəp Sening yeningəjə əqimən. **10** Ez iradəngə əməl kılıximka meni əgətəkaysən; Qünki Sən menin Hudayimdirən; Sening mehriban Röhing meni tüptüz zemində yetəkligəy; **11** Ez nam-xələritin üçün meni janlanduroqaysən, i Pərvərdigar; Ez həkkənayıtingdə jenimni awariqiliktin azad kılıqaysən. **12** Həm mehîr-xəpkitingdə düxmənlirimni üzüp taxliwatkəysən; Jenimni har kələqlərlər həmmisini əhalək kılıqaysən; Qünki mən Sening külungdurmən.

144 Dawut yəzojan küy: — Kollirimoja jəng kılıxni, Barmaklirimoja uruxni əgitidiojan, Məning Koram Texim Pərvərdigar oja təxəkkür-mədhiyə kəyturulsun! **2** Məning əzgərməs xəpkitim wə məning korojinim, Məning egiz munarim wə nijatkarim, Məning əlkənim wə tayanojinim, mən Uningdin himayə tapımən; U Ez həlkəmni kəl astımda boyşunduroquqidur! **3** I Pərvərdigar, Sən uningdin həwər alidikənsən, adəm deqən zadi nema? Uning tooruluk oylaydikənsən, insan balisi deqən nema? **4** Adəm bolsa bir nəpəsturla, halas; Uning künləri ötüp ketiwtən bir kələnggidur, halas. **5** I Pərvərdigar, asmanları egildürüp qüxkəysən; Taqlarqa tegip ulardın is-tütük qıkarqaysən; **6** Qaşmaklərni qakquzup ularını tarkititwətəksən; Okliringni etip ularını kiyəs-sürəngə salqaysən; **7** Yukiridin kolliringni uzitip, Meni azad kılıqaysən; Meni uluq sulardın, Yaka yurttikilərlərning qanggilidin qıkarqaysən. **8** Ularning aqzı kuruk gəp səzleydu, Ong koli aldamqı koldur. **9** I Huda, mən Sanga atap yengi nahxa eytimən; Ontarioqa təngkəx bolup Sanga kiylərni eytimən. **10** Sən padixahlarqa nijatlıq-əqəliba beqixlaysən; Kulgul Dawutni ajəllik kılıqtın əkululduroqaysən. **11** Meni əkululduroqaysən, yət yurttikilərlərning kəlidin azad kılıqaysən; Ularning aqzı kuruk gəp səzleydu, Ong koli aldamqı koldur. **12** Xundak kılıp oqşullırımız yaxlılıka puhta yetilgən keqətlərgə oxhaydu, Kızlırlırmız ordıqə nəkixləngən türvüklərdək bolidur. **13** Axılık ambarlırmız toldurulup, Türlük-türlük ozuklar bilən təminlaydiojan, Kəylirimiz otlaqlarımızda minglap, təmənləp kozilaydiojan; **14** Kalılırimiz boozaj bolidiojan; Həqkim besip kirməydijan, həqkim [jənggə] qıkmaydijan; Koqılırlırmızda həq jedəl-əqəwoja bolmaydijan; **15** Əhəwali xundak bolovan həlk nemidegən bəhtliktur! Hudasi Pərvərdigar bolovan həlk bəhtliktur!

145 Mədhiyə: Dawut yəzojan küy: — Mən Seni mədhiyiləp uluqlaymən, Hudayim, i Padixah; Nämigoja əbədil'əbədgıqə təxəkkür-mədhiyə kəyturimən. **2** Hərküni Sanga təxəkkür-mədhiyə kəyturimən, Nämigoja əbədil'əbədgıqə təxəkkür-mədhiyə kəyturimən! **3** Uluqdur Pərvərdigar, zor mədhiyilərgə layiktur! Uning uluqlukını sürüxtürüp bolqılı bolmas; **4** Bir dəwr yengi bir dəwrgə Sening kələqlərlərini mahtaydu; Ular əkərətlik kələqlərlərini jakarlaydu; **5** Mən həywitingning xərəplik julalikini, Wə karamət mejizilirinən seqinip sezləymən; **6**: Xuning bilən ular körkənqlik ixlirəning əkərətini bayan kılıdu; Menmə uluq əməllirinən jakarlaymən! **7** Ular zor mehribanlıkingni əsləp, uni mubərəkələp tarkitidu, Həkkənayıliking tooruluk yüksəri awazda küləydu. **8** Pərvərdigar mehîr-xəpkətlik həm rəhîmdildür; Asan əqəzplənəməydi, U zor mehîr-muhəbbətliktur; **9** Pərvərdigar həmmigə mehribandur; Uning rəhîmdillilikləri barqə yaratkanlırinən üstididur; **10** Sening

barlıq yəsiojanlırlıng Seni mədhiyiləydi, i Pərvərdigar, Sening məmin bəndilirng Sanga təxəkkür-mədhiyə kəyturidu. **11** Ular padixahlıkingning xəripidin həwər yətküzidü, Küç-kudritinə səzleydu; **12** Xundak kılıp insan balılırija əkərətlik ixlir, Padixahlıkingning xərəplik həywisi ayan kılınidu. **13** Sening padixahlıking əbədiy padixahlıktur, Səltənəting əwlədint-əwlədkiqidur. **14** Pərvərdigar yikilay deqənlərning həmmisini yəleydi, Egilip kələqlərlərning həmmisini turquzidu. **15** Həmməylənning kezərləri Sanga tikilip kütidü; Ular oja əz waktida rizkini təksim kılıp berisən; **16** Kələngni eqixing bilənla, Barlıq jan igilirinən arzusunu əndurisən. **17** Pərvərdigar barlıq yollarında həkkənayıdur, Yəsiojanlırlıning həmmisigə muhəbbətliktur. **18** Pərvərdigar Əzığa nida kələqlərlərning həmmisigə yekindur, Əzığa həkikətə nida kələqlərlərning həmmisigə yekindur; **19** U Əzidin əymənidiojanlarning arzusunu əməlqə axırıdu; Ularning pəryadını anglap ularını kütküzidü. **20** Pərvərdigar Əzini seygənlərning həmmisindən həwər alıdu; Rəzillərning həmmisini yoxitidu. **21** Aqzım Pərvərdigarning mədhiyisini eytidur; Barlıq at igiliri əbədil'əbəd uning mukəddəs namiqə təxəkkür-mədhiyə kəyturoj!

146 Həmdusana! I jenim, Pərvərdigarnı mədhiyilə! **2** Mən həyət bolsamla, Pərvərdigarnı mədhiyiləyəm; Wujudun bar bolsila Hudayiməja küy eytimən. **3** Esilzadılərgim, Insan balisərimi tayanmanglar, Ularda həq mədət-nijatlı yoktur. **4** Mana, uning nəpisi ketidü, U əz turprikəja kəytip ketidü; Xu kündila arzu-niyətləri yokap ketidü. **5** Yakupnır Tangrısı mədətkarı bolovan adəm, Pərvərdigar Hudasını əz ümidi kələqən adəm bəhtliktur! **6** U asmanları, zəmənni, Dengizni həm uningda bar məwjudatları yaratkəndur; U həkikət-sadəkətə mənggü turidu; **7** Ezilgüzilər üçün U həküm süridü; Aq kələqlərlərə nən beridu. Pərvərdigar məhəbusları azad kılıdu; **8** Pərvərdigar korlarning kezərlərini aqıdu; Pərvərdigar egilip kələqlərlərni turquzidu; Pərvərdigar həkkənayırları səyidü. **9** Pərvərdigar musapirlərin həwər alıdu; Yetim-yesirlərni, tul hotunni yəleydi; Bırak rəzillərning yolinə əgri-bürgi kılıdu. **10** Pərvərdigar mənggügə həküm süridü; I Zion, sening Hudaying dəwərdin-dəwriqə həküm süridü! Həmdusana!

147 Həmdusana! Yəhni mədhiyilənglər! Bərhək, bundak kılıx xərindur; Hudayimizni küylənglər! Mədhiyə okşu insanoja yarixidü. **2** Pərvərdigar Yerusalemı bina kilməkta; Israılınq sürgün kəlinənlərinə U yioqip kelidü; **3** U köngəl sunukləri dawalaydu; Ularning yarılırını tangidü. **4** U yultuzlarning sanını sanaydu; Ularning həmmisigə bir-birləp isim koyidü. **5** Uluqdur Rəbbimiz, zor əkərətliktur; Uning qüixinixi qəksizdür. **6** Pərvərdigar yawax məmənləri yələp ketüridü; Rəzillərni yərgiqə təwən kılıdu. **7** Pərvərdigarnı təxəkkürlər bilən nahxa eytingər; Kiylərni qiltarqa təngxəp eytingər! **8** U asmannı bulutlar bilən kaplıtidu, Zəminə yamoqurnı bekitidu, Taqlarda ot-qəplərni əstiridü; **9** Mallarqa ozuk, Taq əqəqisining qüjiliri zarlıqanda, ularoja ozuk beridu; **10** At kükidin U zok almayıdu; Adəmning qəbədəs putlularını hursənlik dəp bilməydi; **11** Pərvərdigar bəlkı Əzidin əymənidiojanları, Əzinin əzgərməs muhəbbətigə ümid baqlıqlarınları hursənlik dəp bilidü. **12** Pərvərdigarnı mahtanglar, i Yerusalem; Hudayingini mədhiyilə, i Zion. **13** Qünki U dərvazılıringning taşaklırını məhkəm kılıdu; Seningə turuwtən parzənliringga bəht-bərikət bərdi. **14** U qət-qəgralıringda aram-tinqılıq yürgüzidü, Seni buqdayning esili bilən ənənətləndirdi. **15** U Ez əmr-bexarətlərini yər yüzigə

əwətidü; Uning söz-kalami intayin tez yügürdü. **16** U ak ərnai yungdək beridü, Kırawni küllərdək tarkitidü. **17** Uning muzini nan uwakliridək kılıp parqılıwetidü; Uning soçukj alıdida kim turalisun? **18** U sözünü əwətip, ularnı eritidü; Uning xamilini qıkırıp, sularnı akkuzidü. **19** U Əz söz-kalamını Yakupkə, Bəlgilimilirini həm həkimlirini Israiloja ayan kılıdu; **20** U baxkə həqbir algə mundak muamila kılmiqəndur; Uning həkümlerini bolsa, ular bilip bakkən əməs. Həmdusana!

148 Həmdusana! Pərwərdigarnı asmanlardın madhıyılənglər; Yukarı jaylarda Uni madhıyılənglər; **2** Uni madhıyılənglər, barlık, parixtiliri; Uni madhıyılənglər, barlık koxunliri! **3** Uni madhıyılənglər, i kuyax həm ay, Uni madhıyılənglər, həmmə parlak yuluzlar; **4** Uni madhıyılənglər, asmanlarning asmanlıri, Asmandın yukarı jaylaxkən sular! **5** Bular Pərwərdigarning namini madhıyilisun; Qünki U buyruqan əhaman, ular yaratılıqandur; **6** U ularnı əbədiləbədgıqə turoquzdi; Ular üçün wakti etməydiqən bəlgilimini buyruqan. **7** Parwərdigarnı zemindin madhıyılənglər, Dengizdiki barlık əjdihalar, dengizning barlık taglıri; **8** Ot, məldüz, kar, tuman, Uning sezığə əməl kılıdiqən judunluk xamal; **9** Taqlar həm barlık dənglər, Mewilik dərəhlər, barlık kədir dərəhləri, **10** Yawayi həyvanlar, barlık mal-waralar, Əmiligüjilər həm uqar-kanatlar; **11** Jahən padixahlıri wə barlık kowmlar, Əmirlər həm yər yüzidiki barlık hakim-sotqılar; **12** Həm yigitlər həm kızlar, Bowaylar wə yaxlar, — **13** Həmmisi Pərwərdigarning namini madhıyilisun; Qünki pəkətlə Uning nami alıydur; Uning həywiti yər həm asmandın üstün turidü. **14** Həm U Əz həlkinqən münggüzini, Yəni barlık mukəddas bəndilirininin madhıyisini egiz kətürgüzən; Ular Israıl balılıri, Əzığə yekin bir həlkətür! Həmdusana!

149 Həmdusana! Pərwərdigaroja atap yengi bir nahxini okungular; Məmin bəndilərning jamaitidə Uning madhıyisini eytinglər! **2** Israıl eż Yaratquqisidin xadlansun; Zion oqulları eż Padixahidin hux boloqay! **3** Ular Uning namini ussul bilən madhıyilisun; Uningoja küylərni dap həm qiltarоja təngxəp eytsun! **4** Qünki Pərwərdigər Əz həlkidin seyünər; U yawaz məminlərni nijatlıq bilən bezaydu; **5** Uning məmin bəndilərini xan-xərəptə rohlinip xad boloqay, Orunlirida yetip xad awazını yanqratqay! **6** Aqzida Təngriqə yüksək madhıyiliri bolsun, Kəllirida kox bılık kılıq tutulsun; **7** Xuning bilən ular allər üstidin kısas, Həlkələrgə jaza bəja yürgüzidü; **8** Əllərning padixahlırinin zənjirlər bilən, Akşengəklirini təmür kixənləri bilən baoqlaydu; **9** Ularning üstigə pütülgən həkümni bəja kəltüridü — Uning barlık məmin bəndiləri muxu xərəpkə nesip bolidü! Həmdusana!

150 Həmdusana! Təngrini Uning mukəddəs jayida madhıyılənglər; Kudriti parlap turidioqan erxlərdə Uni madhıyılənglər; **2** Uni kudrətlik ixliri üçün madhıyılənglər; Əlayət uluqlukı üçün Uni madhıyılənglər; **3** Uni buroja sadasi bilən madhıyılənglər; Uni rawab həm qiltar bilən madhıyılənglər; **4** Uni dap həm ussul bilən madhıyılənglər; Uni tarlıq sazlar həm nəy bilən madhıyılənglər; **5** Uni jaranglıq qanglar həm yangrak qanglar bilən madhıyılənglər; **6** Barlık, nəpəs igiliri Yahni madhıyilisun! Həmdusana!

Pənd-nəsihətlər

1 Israil padixahı Dawutning oqlı Sulaymanning pənd-nəsihətləri: — **2** Bu pənd-nəsihətlər sanga əkil-parasət, adəp-əhləkni eğitip, seni ibrətlik səzlərni qüxinidiojan kıldı; **3** sanga danalik, həkkəniyilik, pəm-parasət wə durusluğning yolyoruk-tərbiyisini kobul kıldırdı. **4** Bu [pənd-nəsihətlər] nadanlarnı zerak kılıp, yaxlarnı bilimlik wə səzgür kıldı; **5** bularoja kulaq selixi bilən dənalar bilimini axurdu, yorutulqan kixilər tehimu dana maslıhətə erixidü, **6** xundakla pənd-nəsihətlər həm təmsillörən manisini, danixmənlərning həkmətləri həm tilsim səzlərini qüxinidiojan klinidü. **7** Pərvərdigardin korkux bilimning baxlinixidur, Əhməklər danalıknı wə tərbiyini kezgə ilmaydu. **8** I oqlum, atangning tərbiyisiga kulaq sal, ananqning səz-nəsihətidin ayrılmı; **9** qünki ular sening bexinqoja takalojan gül qəmbirək, boynungoja esilojan marjan bolidu. **10** I oqlum, yamanlar seni azdursa, ularoja əgəxmigün. **11** Əgər ular: — Yür, tuzak, kürup adəm eltürəyi; Yoxuruniwelip, birər bigunəh kəlgəndə uraylı! **12** Təhətisaradək ularını yutuwetəyli, Sak bolsimu, həngəq qüxkənlərdək ularını yikıtayı; (**Sheol h7585**) **13** Ulardin hilmuhil kimmətlək mal-dunyaqa iğə bolup, Əylirimizni olja bilən toldurımız. **14** Biz biləni xerik bol, Həmyanımlı bir bolsun, desə, — **15** I oqlum, ularoja yoldax bolma, Əzüngüni ularning izidin neri kıl! **16** Qünki ularning putliri rəzzilikkə yügüridü, Kəolini qan kılıx üçün aldırıdyu. **17** Hərkəndak uqar kənat tuyup kaloqanda tuzak koyux kəbir awariqliktur; **18** Lekin bular dəl ez kenini təkii üçün saklaydu; Əz janlıriqə zamin boluxni kütidü. **19** Napsi yoojınap kətkən hərbir adəmning yollırıngı akiwiti mana xundak; [Haram mal-dunya] ez igilirining jenini alidu. **20** [Büyük] danalik koqida oquq-axkara hitab kilmakta, Qong məydanlarda sadasını anglatmakta. **21** Koqa dokmxulxırıda adəmlərni qakırmakta, Xəhər dərvazilirida səzlərini jakarlimakta: — **22** I saddırlar, qəqanoqıqə muxundak nadanlıqlikə berilisilər? Məshıra kəloquqlar qəqanoqıqə məshiriliktin huzur alsun? Əhməklər qəqanoqıqə bilimindn nəprətlənsün? **23** Tənbihlirimə kulał selip mangojan yoluqlardın yanqan bolsanglar idil; Rohımlı silərgə təkii berəttim, Səzlərimi silərgə bildirgən bolattim. **24** Lekin qakırsam, anglimindırlar; Kolumni uzartsam, heqkaysıngılar karımidıngılar. **25** Nəsihətlirrimning həmmisiga pərwa kilmidıngılar, Tənbihimni anganaxni kılqə halimidıngılar. **26** Xunga, bexinqlaroja bala-kəza kəlgəndə külimən, Wəhimə silərgə yetixi bilən məshıra kilmən. **27** Həlakət elip kəlgən wəhimə üstünglərgə qüxkəndə, Wəyrənqılık silərgə kuyuntazdak kəlgəndə, Silər eojir kəyqoqə wə azabka muptila bolojininglarda — **28** U qəoqda muxu kixilər məndin etünüp qakırdı, Man pərwa kilmaymən, Meni talmürtüp izdisimu, tapalmaydu. **29** Ular bilməgə nəprətlənginidin, Pərvərdigardin əyminixni tallimiqinidin, **30** Mening nəsihətimini kılqə kobul kılqusu yoklukindin, Tənbihimgi pərwa kilmiqinininglərdin, **31** Ular ez bexini yeydi, Əz kəstliridin toluk azab tartıldı; **32** Qünki saddırlarning yoldın qikxi ez jeniqə zamin bolidu; Əhməklər rəhətlik turmxudin özlərinin həlak kıldı. **33** Lekin manga kulaq saloşanlar aman-esən yaxaydu, Bala-kazalardın, əqəm-əndixlərdin haliy bolup, hatirjəm turidu.

2 I oqlum, əgər səzlərimni kobul kilsang, Nəsihətlirrimni kəlbingga pıtsəng, **2** Əgərda danalıqla kulaq salsang, Yoruklukka erixixə kəngül bərsəng, **3** Əgər əkil-parasətka təxna bolup iltija kilsang, Yoruklukka erixix üçün yukarı awazda yelinsang, **4** Əgər kümüxkə intilgəndək intilsəng, Yoxurun

gehərni idzgəndək idzisəng, **5** Undakta Pərvərdigardin [həkikiy] korkuxni bilidiojan bolisən, Wə sanga Hudani tonux nesip bolidu. **6** Qünki Pərvərdigar danalik bərgüqidur; Uning aqzidin bilim bilən yorukluk qıçıdu. **7** U durus yaxawatkınlar üçün mol həkmət təyyarlaq koyqandur, U wijdanlık adamlar üçün kalkandur. **8** U adilliğ kəloquqların yollarını asraydu, İhləsən bəndilirinə yolunu koqdaydu. **9** U qəoqda həkkəniyilik, adilliğ wə durusluğni, Xundaqla hərkəndək güzəl yolni qüxinidiojan bolisən. **10** Danalik kəlbingə kiri xili bilənla, Bilim kənglüngə yekixi bilənla, **11** Pəm-parasət seni koqdaydu, Yorukluk seni saklaydu. **12** Ular seni yaman yoldin, Tili zəhər adamlərdin kütkəzidü; **13** Yəni toqra yoldin qətniğənlərdin, Ərangoğu yollarda mangidiojanlardın, **14** Rəzzilik kılıxını huzur kərdiojanlardın, Yamanlıqning ziyanlarını huxallıq dəp bilidiojanlardın, **15** Yəni əgri yollarda mangidiojanlardın, Kingoır yolda mangidiojanlardın kütkəzidü. **16** [Danalik] seni buzuk ayaldın, Yəni xirin səzər bilən azdurmakçı bolojan naməhəram ayallardin kütkəzidü. **17** [Bundak ayallar] yax waktida təqən jorisini taxlap, Huda aliddikni nikah kəsimini untuojan wapasılardindur. **18** Uning eyiga baridiojan yol elümgə apiridiojan yoldur, Uning mangidiojan yolları adəmni ərəhələr makəniqə baxlaydu. **19** Uning kəxioqə baroqanlarning birimü kəytip kəlgəni yok, Ulardin birimü həyatlık yollırıqə erixkini yok. **20** [Xularni qüxənsəng] yahxılarning yolidə mangisən, Həkkəniyilərinə yollırını tutisən. **21** Qünki durus adəm zəminda yaxap kalalaydu, Mükəmməl kixi bu yerdə makanlıxalaydu. **22** Lekin rəzzillər zemindən üzüp taxlinidu, Wapasızlar uningdin yuluwetilidü.

3 I oqlum, təlimimni untuma, Degənlirimmi həmixin kənglüngə qing tut. **2** Qünki u sanga bərikətlik künər, uzun əmür wə hatırjəmlik koxup beridu. **3** Mehriban wə hək-səmimiyy biloxutin waz kəqmə, Bularni boynungoja esival, Kəlbingə pütipl. **4** Xundak kılqanda Huda wə bəndilərning nəziridə iltipatka layik, bolisən, danixmən həsablinisən. **5** Əz əklingə təyanmay, Pərvərdigarə qın kəlbing bilən təyanqın; **6** Kəndakla ix kilsang, Pərvərdigarnı tonuxka intil; U sanga toqra yollarnı kersitidu. **7** Əzüngüni əkillik sanıma; Pərvərdigardin əyminip, yamanlıqtiń yırak bol. **8** Xundak kilojiningda, bu ixlar dərdingga dərman, Ustihanlıringoja yılık bolidu. **9** Pərvərdigarning hərmitini kılip mal-dunyayıngın hədiyələrni sunoqın, Etizingdin tunji qıkkən məhsulatliringdin Uningoja atıqin; **10** Xundak kilojiningda, ambarliring axılıkça tolup taxidi, Xarab kelqəklirində yengi xarab exip-texip turidu. **11** I oqlum, Pərvərdigarning tarbiyisiga bıpərəwlək kılma, Uning tənbihidin bəzəmə. **12** Qünki, ata əziz kərgən oqlıqə tənbih-tərbiyə bərgəndək, Pərvərdigar kimmə seyqən bolsa uningoja tənbih-tərbiyə beridu. **13** Danalıqə müvəssər boloxan kixi, Yoruklukka iğə boloxan kixi nemideğən bəhtlik-həl. **14** Qünki danalıqning paydısı kümüixning paydısından keptir, Kimməti sap altunningidinən ziyadidur. **15** U laəl-yakutlardın kimmətləktur, İntizar bolojan hərkəndək nəsəngdin heqbirimə uningoja təng kəlməstur. **16** Danalıqning ong kolida uzun əmür, Sol kolida baylik wə xəhrət bardur. **17** Uning yolları sanga hux purak tuyulur, Uning barlıq tərikiləri seni aram tapkuzur. **18** U ezini tapşan adəməq «hayatlı dərihi»dur, Uni qing tutkən kixi nemideğən bəhtlik! **19** Pərvərdigar danalik bilən yər-zemini bərpa kıldı, Həkmət bilən asmannı ornattı. **20** Uning bilimi bilən yərni qongkur qatlımları yerildi, Həmdə bulutlardın xəbnəm qüxti. **21** I oqlum! [Danalik bilən bilimmi] kəzüngidin qıçarma, Pixkən həkmət wə pəm-parasəti qing tut. **22** Uning bilən ular jeninqoja jan koxidu, Boynungoja esilojan

esil marjandək sanga güzellik koxidu. **23** Xu qaođda yolungda aman-esən mangalaysən, Yolda putlaxmaysən. **24** Yatkanda heq nemidin korkmaysən, Yetixing bilənlə tatlık uhhlaysən. **25** Bexingoja dəhəxtəlik wəhimi qızıkkəndə korkmiojin, Rəzillərning wəyrənqılığının oğam kilmiojin! **26** Qünki Pərvərdigar sening tayanningdur, U putungni kapkanlardın neri kildidu. **27** Paşət kolungdin kəlsilə, hajətmənlərdin yahxilikni ayimiojin. **28** Kolum-koxniliring seningdin etnə sorap kirsə, «Kəytip ketip, etə kəlgin, etə berəy» — demigin. **29** Koñxangoja ziyankəxlik niyitidə bolma, Qünki u sanga ixinip yeningda hatirjəm yaxaydu. **30** Birsi sanga ziyan yatküzmigən bolsa, Uning bilən səwəbsiz majirəlaxma. **31** Zulumhor kixığa həsət kılma, Uning yoldəbirliridin heq nemini tallima. **32** Qünki kingojar yollarını mangidiojanlar Pərvərdigarning nəziridə yirginqliktur, Lekin Uning sirdax dostluk durus yaxawatkan adəməgə təllükət. **33** Pərvərdigarning lənitə rəzzilik kılıqluğunı eyidir, Lekin U həkkənəyi adəmning eyigə bəht ata kılur. **34** Bərəhək, məshirə kılıqularını U məshirə kildidu, Lekin kiçik peil kixılərgə xəpkət kərsitidu. **35** Danalar xəhrətə warislik kildidu, Lekin həməkətlər rəswa kılınidu.

4 1 oğullar, atanglarning nəsihətlərini anglangalar, Kengül koysanglar, Yoruklukka erixisilər. **2** Qünki silərgə egitidiojanlrim yahxi bilimdir, Kəsətmilirimdin waz kəqməngərlər. **3** Qünki mənəmən atamning yumran balisi idim, Anamning arzuluk yalozuz oqlı idim, **4** Atam manga egitip mundak dedi: — Səzərimni esingda tut; Kəsətmilirimə riaya kıl, Xuning bilən yaxnaysən. **5** Danalıknı alojin, əkil tap, Eytən sezərimni untuma, ulardin qıkma. **6** [Danalıktın] waz kəqmə, u seni saklaydu; Uni səygin, u seni kooqdaydu. **7** Danalik həmmə ixning bejidur; Xunga danalıknı alojin; Barlıkingni sərp kilip bolsangmu, əkil tapkın. **8** [Danalıknı] ażizligin, u seni kətürüdu, Uni qing kuqaklıqanda, seni hərmətək sazawər kildidu. **9** Bexingoja takalıqan gül qəmbiraktək [sanga güzellik elip kildidu], Sanga xəhrətlik taj in'äm kildidu. **10** I oğlum, külək salojin, sezərimni kəbul kılıqin, Xunda əmrüngning yillirı kəp bolidu. **11** Mən sanga danalıknı yolini emrütəng, Seni duruslu yollarıqa baxlay. **12** Mangojiningda kədamliring qəkənmaydu, Yügürsəng yikılıp qüxməysən. **13** Alojan tərbiyəngini qing tut, Kolungdin kətküzmigən; Obdan saklıojin uni, Qünki u sening həyatinqdur. **14** Yaman adəmlər mangojan yoloja kırma, Rəzillərning izini basma. **15** Ularning [yolidin] ezungni қaşur, [Yolioja] yekin yolima; Uningdin yandap etüp kət, Neri kətkin. **16** Qünki [yamanlar] birər rəzzilik kılımioqua uhliyalmas, Birərsini yikimioqua uykuşu kəlməs. **17** Yamanlık ularning ozukidur, Zorawanlık ularning xarabidur. **18** Lekin həkkənilyarlı yoli goya tang nuridur, Kün qızx bolouqua baroqanseri yoruodu. **19** Yamanlarning yoli zulmat keçidək kapkərangoju, Ular yikılıp, nemigə putlixip kətkinini bilməydu. **20** I oğlum, sezərimni kengül koyub angla, Gəplirimgə külək sal. **21** Ularnı kezüngdə tutkın, Yürikingning kətida kədirləp saklıojin. **22** Qünki sezərim tapkanlar üçün həyatı, Ularning pütün tenigə salamatlıktur. **23** Kəlblingni «həmmidin əziz» dəp sap tut, Qünki barlık həyat ixılıri kəlbtin baxlinidu. **24** Aqzıngıni əgri gəptin yiraq tart, Ləwliring ezikkuluktin neri bolsun. **25** Kezüngni aldingoja tüz tikkin, Nəziringni aldingoja toqra taxla; **26** Mangidiojan yolungni obdan oylanqoñ, Xundak kilsang ixliring puhta bolidu. **27** Ongoja, soloja қaymiojin; Kədəmliringni yamanlık yolidin neri tart.

5 1 oğlum, danalıkmıja kengül koyojin, İdraklik sezərimiga külək salojin. **2** Xundak kılıqığınında ixka səzgürlik bilən

karaydiojan bolisən, Ləwliring pəm-parasəttin ayrılmaydu. **3** Qünki buzuk hotunning aqzidin həsəl tamidu, Ləwliri zəytnə yeqođin silikət; **4** Lekin uning akiwiti kekrıdak aqşik, İkki bislik kiliqtək etkiür. **5** Uning kədəmləri elüm girdawioja elip baridu, Tutkən yoli gərgə baxlaydu. (**Sheol h7585**) **6** Həyatlı yolını kılqə bilgüm yok dəp, Bəskən kədəmləri turaksız bolidu, Nəgə baridiojanlıkını heq bilməydu. **7** Xunga, i oqullırırm, sezərimni kengül koyup anglangalar, Mening degənlirimindən qıkmangalar. **8** Undak hotundin yiraq қaqlı! Ixiki aldiojomu yekin yolima! **9** Bolmisa, izzət-abruyungni baxkılaroja tutkuzup koyisən, [Yaxlık] yillirıngni rəhimsizlərning kolioja tapxurisən! **10** Yat adəmlər baylikliring bilən ezzini toldurdu, Japalık ejiriliringning mewisi yaka yurtlukning eyiga etüp ketidü; **11** Əjilingdə nəşəpəryəd kətürğinində, Əzayi-bədining yəm bolənda, **12** Xu qaođa sən: — «Ah, nəsihətlərdin nemanqə nəprətləngəndim! Kenglümədə tənbilhələri nemanqə kəmşitkəndim! **13** Nemixə ustazlıriming sezinı anglimiqəndim! Manga tərbiyə bergenlərgə külək salmışqəndim? **14** Jəmiyəttim, jamaat aldiđimə hərhil nomuska kələqəndək boldum!» — dəp kəlisən. **15** Əzüngning kelqikindiki suni iğkin, Əz bulikindin ekiwatkan sudin həzurlan. **16** Bulakliring uroqup hər yərgə tərkilip kətsə [bolamdu]? Erikliringdiki sular koqılarda ekip yürəsə bolamdu? **17** Bular sangıla has bolsun, Yat kixılərgə təqmisən! **18** Bulikində bəhət-bərəkətlək boləjə! Yaxlıkingda alojan hotunung bilən həzurlan. **19** U qixi keyiklik qırayılık! Jərəndək seyümlük! Uning baçrıldın həməxə qanaatətə bolqəysən, Uning kaynak mühəbbətindən daim huxallıkkə patkəysən. **20** I oğlum, nemixə yat ayaloja xəyda bolisən? Nemixə yat hotunning koynioja ezungni atisən? **21** Qünki insanning həmmə kılıqanlıri Pərvərdigarning kez aldida axkaridur, U uning həmmə mangojan yollarını tarazıqa selip turidu. **22** Yaman adəməng ez kəbəlikləri özini tuzakka qüxiridu, U ez gunahı bilən sirtməkə eliniidu. **23** U yoloyrukın məhərum boləjanlığının jenidin ayrıridu, Qekidin axkan həməkətləki tüpəylidin yoldin ezip ketidü.

6 1 oğlum, əgər dostungoja borun boləjan bolsang, Yat kixining kərəzini tələkəkə kol berixip wəda bərgən bolsang, **2** Əgər ez sezungdin ilinəjan bolsang, Əz wədəng bilən baqlınlıq kəlsang, **3** U yekiningning kolioja qıtxənliking üçün, Amal kilipli ezungni uningdin kütküz — Dərəhəl yekiningning yəniqə berip, ezungni kəmtər tutup [xu ixtin] haliy kilişini etünüp sora. **4** Jərən xikarqıning kolidin kütuluxkə tirixkəndək, Kux oqwoqning kolidin qıqıxkə tirixkəndək, Kütulmioquqə uhləp yatma, Hətta ügdəp arammu alma. **6** I hərun, qəməlining yəniqə berip [uningindən əğən], Uning tirikqılık yollarıqa karap dana bol. **7** Ularning baxlık, əməldəri, həkümərdəri yok bolsimus, **8** Lekin ular yaza yilning ehətiyajı üçün ax toplıwalidu, Həsul pəslidə ozuk təyyarlıwalidu. **9** I hərun, qaqanoqıqə uhləp yatisən? Kaqan ornungdin turisən? **10** Sən: — Birdəm kez yumuwalay, birdəm uhlıwalay, Birdəm kolumnı koxturup yetiwalay, — daysan. **11** Lekin uhləp yatkanda, miskinlik karakçıdaq kelipli seni basidu, Yoksulluk huddi korallıq bulangçıdaq hujumqa etidü. **12** Ərziməs, pəylı buzuk adəm həmmila yərdə yalojan eytip, pəslikni sezleydi. **13** U kez kisip, Putliri bilən ixara kilipli, Barmaklıri bilən kərsitudu; **14** Kenglidə aldamlıqlıka yatidu, U daim rəzzilikning koyida bolidu, Həmmila yərdə jedəl-majira teriydu. **15** Xunga uningoja bekitilgən bala-kaza uni tuyuksız basidu, U birakla dawaliqusuz yanjılıdu. **16** Pərvərdigar nəprətləndiyojan altə nərsə bar, Bərəhək, yətə nərsə Uningoja yirginqliktur. **17** Ular bolsa, Təkəbburluq bilən karaydiojan kez, Yalojan sezleydiojan til,

Bigunahlarning kenini təküzidiojan kol, **18** Suyikəst oylaydiojan kəngül, Yamanlıq kılıxqa tez yügürəydiojan putlar, **19** Yalojan sezləydiyojan sahta guwahqi, Buradər-kerindaxliri arisoja bəlgünqılıq saloquqi kixidur. **20** I oqlum, atangning əmriga əmal kıl; Anangning kersətməsindən qıkma. **21** Ularning sezinə kəlbingə tengip, Ələrni boynungoja marjandək kılıp esilə. **22** Yoloja qıkkininədə ular seni yetakləydi, Uhljqinində ular seni saklaydu, Uykudin oyojanqinində ular seni həwərləndəridü. **23** Qünki [Hudanıng] pərmanı yoruk qıraq, Uning mukaddəs ənənə nurdur; Tərbiyəning tənbihləri bolsa həyatlı yolidur. **24** Əlar seni buzuk hotundin saklıoquqi, Yat hotunning xerin sezləridin yırak kılıquqidur. **25** Uning guzallığığa könglüngni baqlımojin, Uning kax-kez oynitixi seni asırğa almışun. **26** Qünki buzuk ayallar tütpəlidin adəmlər bir parçə nanojumu zar bolidu, Yat adəmning [zinahor] ayalı bolsa kixinin qımmətlik jenini eziqə ow kiliwalıdu. **27** Otni koynungoja salsang, Əz kiyimngi kəydürməmsən? **28** Qooqning üstidə dəssəp mangsang putungni kəydürməmsən? **29** Baxkılarning ayalı bilən bir orunda yatiidlər kixi xundak bolidu; Kim uningoja tegip kətsə akiwitidin kutulalmaydu. **30** Aq kələjanda korsikini toyozuz üçün oorlıq kılıjan kixinı baxkilar kamıtmayıdu; **31** Xundak turukluk u tutulup kəlsa, Igisigə yəttini təlxəkə toqra kiliidu; U ez eyidiki həmmə nərsisini tapxuridu. **32** Həlbuki, baxkılarning hotuni bilən zina kılıquqi uningdinmu [bəttər bolup], tolimu oqəplətləktür; Undak kılıquqi eż-ezini hələk kiliidu. **33** U zəhmət yəydi, xərməndə bolidu, Uning raswası həq eçürüləməydi. **34** Qünki künəlx oti ərnı dərəqəzəpəkə kəltüridü, İntikam alojan künidə u həq rəhİM kilmaydu. **35** Tələm puli beray desəngmu u kobul kilmaydu, Hərkənqə swoşa-salam bərsəngüm uni besikturojılı bolmayıd.

7 I oqlum, sezlirimgə əmal kıl, Tapxuruklirimni yürükingdə sakla. **2** Tapxuruklirimə əmal kilsang, yaxnaysən; Təlimlirimni kəz kəriqungını asrıqandək asra. **3** Ələrni barmakliringoja tengip koy, Kəlb tahtangoja yeziwal. **4** Danalıñı, sən həda-singlim, degin, Pəm-parasətni [tuqəkinin] dəp qakır. **5** Xundak, kilsang, ular seni yet hotundin yirakluxturidu, Aqzidin silik sez qıkidojan yoqun yaldın neri kiliidu. **6** [Bir kətim] əyning derizə kəznəkliridin taxkırıja kariojinimdə, **7** Birnaqqə yax, sadda yigitlərni kerdüim, Ularning iqidin bir əkəlsizni kərəp kəldim, **8** U koqa boylap buzuk [hotun turuxluk] dokmuxtın etüp, Andin uning eyi tərəpkə karap mangdi. **9** Kəqkərun ərəngə qüvkəndə, Zulmat keqə, ay karəngəqüsida [ixiñ alidin otti]. **10** Mana, eydin bir hotun qıkip uni kütüwaldi; Kiyimi pahixə ayallarningidək bolup, Niyyiti hıylə-mikir idi. **11** Aqzi bixəm-hayışz, nahayiti jahil bir hotun, U eyidə turmaydu. **12** Bırda məhəllidə, bırdə məydanlarda, U koqillardı hər dokmuxtə paylap yürüridü. **13** Həlikə yax yigitni tartip, uni seytip, Nomussızlarqa uningoja: — **14** «Əyürmdə «inaklık kurbanlılığı» gəxi bar, Mən bütün Hudaşa kəsəm kılıjan kurbanlıknı kıldım, **15** Xunga mən sizni qakırojılı qıktım, Didaringizoja təlpünüp izdiđim. Əmdi sizni tepiwaldim! **16** Karwitimoja Misirning kəxtilik, yolluk libas yapkuqlarını yaptım. **17** Orun-kerpilirimgə hux purak murməkki, müttər wa kowzak dərginlərni qaqtım. **18** Keling, tang atkənə muhəbbətləxayı, oynap huzurlinaylı, Kənglimiz kənənqəzə eżara əyx-ixrət kiliaylı, **19** Erim eydə yok, yirak səpərgə qıkip kətti. **20** U bir həmyan pul elip kətti, Ay tolouqə u eygə kəlməydi» — dedi. **21** Aylə kəp xerin sezləri bilən rasa kiziqturdu, Qıraylıq gəpləri bilən uni əsir kiliwaldı. **22** Soyuxkə elip mangajan eküzdək, Hamaqət kixi kixən bilən jazəqən mangopandək, Kiltakə qüvkən kuxtak, Yigit uning kaynidin

mangdi. Jigirini ok texip etmiguqə, U bu ixning hayatıqə zamin bolidiojanlıkinin həq bilməydi. **24** I oqullirim, səzlirimni kəngül koyup anglangılar, Deganlırimə kulaq selinglər, **25** Kəlbinglərinə bunda hotunning yoliqə katkuzmənglər, Uning aldañ halitisoja qüxüp kətmənglər. **26** Bundañ ayal nuroqun kixilerni yikitip yarilandurojan, Uning boozuzlıqan adəmləri tolimu keptur, **27** Uning eyi bolsa təhətisaranan kırıq eçizidur, Adəmni «hələkət mehmanhanisi»oja qüxürütə yolidur. (**Sheol h7585**)

8 [Kulaq sal,] danalıq qakıriwatmadu? Yorukluk sada qakıriwatmadu? **2** Yollarınq egiş jayliridin, Dokmuxtardın u orun alidu, **3** Xəhərgə kiridiyojan kowuklarning yenida, Hərkəndək dərvəzə eçizliridə u murajət kilməkta: — **4** «İ metiwarlər, silərgə murəjət kılımən, Həy, adəm balılıri, sadanı silar üçün kılımən, **5** Gedək bolojanlar, zerəkli ki egiñiwinglər, Əhmək bolojanlar, yoruklukka erixinglər! **6** Manga kulaq selinglər, Qünki güzəl nərsilərni dəp berimən, Aqzimni ekip, durus ixlarnı [silərgə] yətküzimən. **7** Eytqanlırim həkikəttür, Aqzim rəzilliktin nəprətlinidü; **8** Səzlirimning həmmisi hək, Ularda həqkəndək hıyligərlək yaki əgitimlik yoktur. **9** Ularning həmmisi qüxəngənlər üçün enik, Bilimalojanlar üçün durus-toçoridur. **10** Kümükə erixkəndin kərə, nəsihətlimi kəbul kiliinglər, Sap altunni elixtin kərə bilimni elinglər. **11** Qünki danalıq ləsl-yaqtılardın awzəl, Hərkəndək atiwarlıq nərsəngüm uningoja təng kəlməstür. **12** Mən bolsan danalıkmən, Zərəklik bilən billə turimən, İstikaməttin keliq qıkkıq bilimni ayan kılımən. **13** Pərvərdigardin ayminx — Yamanlıkə nəprətlinix deməktür; Təkəbburluk, məqrurluk, yaman yol həm xum eçizni eq kərimən. **14** Məndə obdan məslıhətlər, pixən həkmət bar; Mən degən yorukluk, kudrat məndidur. **15** Padixahlar mən arkılık həküm süridü, Mənsiz həkimlər adil həküm qıkarmas. **16** Mən arkılıkla əmirlər idarə kiliidu, Aliyanablar, yər yəzidiki barlıq sorakqlar [toqra] həküm kiliidu. **17** Kimki meni seysə, mənəmə uni seyimən, Meni talmürtüp izdiginələr meni tapalaydu; **18** Məndə baylik, xəhrət, Hətta konirimsə, keqməs dələt wə həkənəyətmə bar. **19** Məndin qıkkən mewa altundin, Hətta sap altundin kimmətliklər, Məndin alidiojan daramət sap kümüxtinmə üstündür. **20** Mən həkənəyət yoliqə mangımən; Adəlat yolinin ottorisida yürəmankı, **21** Meni seyqənləri əməliy nərsilərə miras kıldurimən; Ularning həzinilirini toldurimən. **22** Pərvərdigar ixlirini baxlıxidila, Kədimdə yasiyojanlırinin burunla, Mən uningoja təwədurmən. Əzəldin tartıpla — mukaddəmdə, Yər-zəmin yaritilməstila, Mən tikləngənmən. **24** Qongur həngər, dengiz-ökyanlar apirdə boluxtın awwal, Mən məydanqa qırırlıqanmən; Mol su uroqup turidiojan bulaklar bolmastınlı, **25** Egiz taqlar ez orunluriloja koyulmastınlı, təpiliklər xəkallınməstınlı, [Pərvərdigar] bipayan zemin, kəng dalaları, Aləmning əsliyidiki topa-qanglırinimə tehi yaratmastınlı, Mən məydanqa qırırlıqanmən. **27** U asmanlı bina kiliwatkinida, Dengiz yüzügə upuk sızıkları siziwatkinida, Ərxta bulutlarnı orunluxturup, Qongur dengizdiki bulak-mənbələrini mustəhkəmləwatkinida, Dengiz sulurını bekitkən dairidin exip kətmisən dəp pərman qüxiřiwatkinida, Bipayan zeminning ullırını kuruwatkinida, Mən u yərdə idim; **30** Xu qəoşa goya usta bir hünərəwəndək Uning yenida turojanıdım, Mən hərdaim Uning aliddə xadlinattım, mən Uning kündilik dil-aramı idim; **31** Mən Uning alimidin, yər-zəminidin xadlinip, Dunyadiki insanlardın hursənlik təpib yürüttüm, **32** Xunga i balılar, əmdi manga kulaq selinglər; Qünki yollırımmi qing tutkənlər nəkədər bəht tapar! **33** Alojan nəsihətə əməl kılıp,

Dana bolqin, uni rət kılma. **34** Sezümgə kulaq selip, Hərkünü dərwarzilirim aliddin kətməy, Ixiklirim alidda meni kütidiojan kixi nəkədər bəhtliklər! **35** Kimki meni tapsa hayatni tapıdu, Pərvərdigarning xəpkitigə nesip bolidu. **36** Lekin manga gunah kələjan hərkim eż jenişa ziyan kəltüridu, Meni yaman kərgənlər elümnı dost tutkən bolidu».

9 Danalıq eziqə bir ey selip, Uning yəttə tütürükini ornattı.

2 U mallırını soyup, Esil xarablırını arilaxturup təyyarlar, Ziyapət dastihinini yaydı; **3** Dedəklırını [mehlən qakirixqə] əwətti, Əzzi xəhərninq əng egiz jaylirida turup: **4** «İ səddən, bu yərgə kelinglər, — dəp qakiriyatidu; Nadanlarqa: **5** Kəni, nanlırimdən eçiqə tegip, Mən arilaxturup təyyarlıqan xarablardın iqinglər; **6** Nadanlar kataridin qikip, həyatka erixinglər, Yorukluk yolidə menginglər», — dəwatidu. **7** Həkawurlarqa tənbih bərgüqı ahanətkə uqrayıdu, Kəbihlərnii əyibliliq əziqə daq kəltüridu. **8** Həkawurları əyiblimala, qünki u sanga eəq bolup kəlidü; Həlbuki, dana kixini əyiblisəng, u seni seyidü. **9** Dana adəmgə dəwət kilsəng, əkli tehimu toluk bolidu; Həkkəniy adəmgə durus yol kərsətsəng, Bilimi tehimu axidu. **10** Pərvərdigardin əyminin danalıqning baxlinixidur, Mükəddəs boloquqını tonux yorukluktur. **11** Mən [danalıq] sənda balsam, künliringni üzartıım, Əmrüngning yillırı kəpiyər. **12** Səndə danalıq bolsa, paydını kəriidojan ezungəsən, Danalıqni mazak kilsəng ziyan tartidiojanmu ezungəsən. **13** Nadan hotun aqzı bisərəmjan, əkilsizdür, Həqnəma bilməstur. **14** U ixik alidda olturup, Xəhərninq əng egiz jaylirida orun elip, **15** Uđul etüp ketiwtəqanlarqa: **16** «Kimki sadda bolsa, bu yərgə kəlsən!» — dəwatidu, Wə əkilsizlərni: **17** «Ooprılıqqa iğkən su tatlık bolidu, Ooprılap yegən nan təməlik bolidu!» — dəp qarkıwatidu. **18** Lekin qakiriloquqı elüklərning uning eyida yatkanlığının bihəwərdur, Uning [burunkı] mehmanlırinin allıqاقan tahtisaranan təglirigə qüxüp kətənlikini u səzmas. (Sheol h7585)

10 Padixaḥ Sulaymanning pənd-nəsihətləri: — Dana ooujə atisini xad kılars; əkilsiz ooujə anisini kəyəqo-həsrətkə salar. **2** Həram bayliklarning həq paydisi bolmas; Həkkəniyət insanni elümdin kütuldürər. **3** Pərvərdigər həkkəniy adəmning jenini aq koymas; Lekin u kəbihlərning nəpsini boçup koyar. **4** Hürənlik kixini gaday kılars; Ixqanlıq bolsa bayaxat kılars. **5** Yazda həsulun yiçipələnqə — dana oouquldur; Lekin orma waktida uhlap yatkuq — hijalatka kəldürədiyan oouquldur. **6** Bərikət həkkəniy adəmning bexiqə qüxər; Əmma zorawanlık yamanlarning aqzıqə urar. **7** Həkkəniy adəmning yadikarı mubarkət; Yamanlarning nami bolsa, sesik kalar. **8** Dana adəm yolşırıq-nəsihətlərni kəbul kılars; Kot-kot, nadan kixi eż ayoqı bilən putlixar. **9** Ojubərsiz yürgən kixining yürüx-turuxi turaklıktur, Yollırını agri kələjənning kiri ahiri axkarlinidu. **10** Kəz ixaritini kılıp yürüdöjanlar adəmni daqda kəldürər; Kot-kot, nadan kixi eż ayoqı bilən putlixar. **11** Həkkəniy adəmning aqzı həyatlık bulılıdır, Əmma zorawanlık yamanning aqzıqə urar. **12** Əqmənlik jedəl kəzəqər; Mehir-muhəbbət həmmə gunahları yapar. **13** Əkıl-idraklık adəmning aqzıdan danalıq tepilar; Əkilsizning dümbisigə palak tegər. **14** Dana adəmlər bilimləri ziyyəde toplar; Lekin əhməkning aqzı uni halakətə yekinlaxturur. **15** Mal-dunyalıri goya məzmut xəhərdək bayning kapalitidur; Miskinni halak kələdiyan ix dəl uning namratlığıdır. **16** Həkkəniylarning ajırları janqə jan koxar, Kəbihlərning həsuli gunahnilərə kəpəytixtur. **17** Nəsihətni anglap uni saklıqıqı həyatlık yolioja mangar; Tənbihlərni rət kələjan kixi yoldırın azojanlardur. **18** Adawət saklıqan kixi yalojan sezliməy kalmış;

Tehmət qaplıqanlar əhməktur. **19** Gəp kep bolup kətsə, gunahtın haliy bolmas, Lekin aqzıqə iğə bolajan əkilliliktər. **20** Həkkəniy adəmning sezi huddi sap kümüx; Yamanning oyılıri tolımı ərziməstur. **21** Həkkəniy adəmning sezliyi nuroqun kixini kuvwətlər; əhməklər əkli əkəmligidin elər. **22** Pərvərdigarning ata kələjan bərikəti adəmni deletmən kılars; U bərikitigə həqbiyətə məxəkkət koxmas. **23** Əhmək kəbihlikni tamaxa dəp bilər; Əmma danalıq yorutulojan kixining [hursənlilikidur]. **24** Yaman kixi nemidin kərkəsə xuningə uqrar; Həkkəniy adəmning arzusı əməlgə axurular. **25** Yaman adəm kuyundək etüp yokar; Lekin həkkəniy adəm mənggülük ulduktur. **26** Adəm aqqik su yutuwaloşandək, Kəzığa is-tütük kirip kətkəndək, Hürən adəmni ixqə əwətkənə xundad bolar. **27** Pərvərdigardin əyminin əmürni uzun kılars, Yamanning əmri kışkartılar. **28** Həkkəniy adəmning ümidi hursənlilik elip kələr; Lekin rəzilning kütükini yokka qıkar. **29** Pərvərdigarning yoli durus yaxawatxanlarqa baxpanahdır; Kəbihlik kələqüqərlərə bolsa həlakəttür. Həkkəniylarning orni mustəhkəmdür; Yamanlar zəminda uzun turmas. **31** Həkkəniy adəmning aqzıdının danalıq qıkar; Lekin xumluk til kəsip taxlinar. **32** Həkkəniy adəmning sezi kixigə mək huxyakar; Yaman adəmning aqzıdının xumluq qıkar.

11 Yalojan taraza Pərvərdigaroja yirginqliktur; Adil jing texi Uni hursən kılars. **2** Təkəbburluk bilən birgə xərməndiqilik əgixip kələr; Lekin danalıq, kiqik peyllərə qəmərə bolar. **3** Toorırlarning samimiliyi ezini yetəklər; Lekin kazzaplarning əgrılıki ezini wəyran kılars. **4** Hudanıng oqəzəp künida mal-dunyaning paydisi bolmas; Lekin həkkəniyət adəmni elümdin kütükəzər. **5** Kamil adəmning həkkəniyiliyi ezini tüz yoloja baxlar; Yaman adəm eż yamanlığının yikılar. **6** Durus adəmlərning həkkəniyiliyi ezlərini kütükəzər; Lekin kazzaplər eż hıylə-nayringidin tutular. **7** Rəzil adəm elsə, uning ümidi yokka qıkar; Gunahkarning ümidi ahiri kərək kələr. **8** Həkkəniy adəm kiyininqılıktın haliy kılınar; Rəzil adəm uning orniqə tutular. **9** Munapiqlar eż aqzı bilən yekinini bizar; Lekin həkkəniylar bilimi bilən kütükəzər. **10** Həkkəniy adəm ronak tapsa, xəhər hux bolar; Rəzil adəm halak bolsa, hələ təntənə kılars. **11** Toorırlarning bərikət tiləlxərini bilən xəhər güllinər; Lekin rəzillərning tili bilən wəyran bolar. **12** Əz yekinini sekiqənən kixi — əkilsizdür; Əmma yorutulojan adəm aqzını yioqar. **13** Gəp toxuqquqı məhpiyətlərni axkarilar; Sadiq adəm amanətkə hiyanət kılmas. **14** Yolşırıq kəm bolsa, əl-yurt yikılar; Uluq bir məsləhətqı bolsa, əl nijat tapar. **15** Yatka borun bolojan kixi ziyan tartımay kələməs; Kəl berixip kəpil boluxni yaman kərgən kixining külük tinq bolar. **16** Xapaətlik ayal izzət-hərmətni koldın bərməs; Zorawanlar bayılıkni koldın bərməs. **17** Rəhimbil eż-ezığa bəht yaritar; Rəhimbisiz eż tenini aqırıtar. **18** Yaman adəmlərning alojan ix həkkə uları aldar, bərikətsiz bolar; Əmma həkkəniyət teriqiqli adəm aməliy in'am alar. **19** Həkkəniyət adəmgə həyatlık tapkuzar; Yamanlıknı kezələp yürüdöjan kixi elümgə yüt tutar. **20** Niyiti buzuk kixi Pərvərdigaroja yirginqliktur; Əmma yoli diyanətlik kixilər uning hursənlilikidur. **21** Kəl tutuxup birləxsim, yamanlar jazaqə tartılmay kələməs; Lekin həkkəniylarning nəslə niyat tapar. **22** Qıraylıq əmma tetikşiz hotun, Qoxqıning tumxukqıja altun həlkə saloqəndaktur. **23** Həkkəniylarning arzusı pəkət yaxhi mewa elip kələr; Yamanlarning kütükini oqzəp-naprəttür. **24** Biraw mərdlərəqə tərkətsim, güllinər; Yənə biraw berixə tegixlikləri ayışmusı, pəkət namratlıxar. **25** Mərd adəm ətlinər; Baxçılarnı suojarquqı əzimü suojırılar. **26** Axılıkni satmay besiwləqan kixi əlning lənitigə uqrayıdu; Lekin axılıkni setip bərgüqigə bərikət tilinər. **27** Yaxhılıknı izdəp intilgən adəm

xapaet tapar; Yamanlıknı izdigen adəm ezi yamanlık kerər. **28** Əz mal-duniyasiqa tayanoquqi yikilar; Həkkaniy kixi yopurmaktaq kekirər. **29** Əz eyigə azarqılıq salojan kixi xamaloja miras bolar; Əkilsiz adəm aqilaninanıng kuli bolup kalar. **30** Həkkaniyning beridiojan mewisi «hayatlık dərihi»dur; Dana kixi kəngülləri [hayatlıkqə] mayil kilar. **31** Karanglar, həkkaniy adəm bu dunyada [səwənlikli üçün] bədal teligən yerdə, Rəzillər bilən gunahkarlarning akıwiti kəndak bolar?

12 Kimki tərbiyini kədirlisə, bilimnimü səygiqidur; Lekin tənbilhə nəprətləngən nadan-həməkəttur. **2** Yahxi niyətlik adəm Pərvərdigarning iltipatiqə erixər; Əmma Pərvərdigar hiyələ-mikirlik adəmning gunahını bekitər. **3** Adəmlər yamanlık kılıp amanlıq tapalmas; Lekin həkkaniylarning yiltizi təvrənmas. **4** Pəzilətlilik ayal erining tajidur; Əmma uni uyatka saloquqi hotun uning ustihinini qırıtər. **5** Həkkaniy adəmning oy-pikri durus həküm qıkırap; Yamanlarning nəsihətləri məkkarlıktur. **6** Yamanlarning səzliyi qan tekidiojan kiltaktur; Lekin durusning səzi adəmni kiltaktañ kutuldur. **7** Yamanlar aqdurulup, yokilar; Lekin həkkaniylarning eyi məzmut turar. **8** Adəm ezi zerikili bilən mahtaxka sazawər bolar; Əgri niyətlik kixi kezgə ilinmas. **9** Pekir turup hizmətkarı bar kixi, Əzini qong tutup aq yırğan kixidin yahxidur. **10** Həkkaniy adəm ezi uliojinimü asrar; Əmma rəzil adəmning bolsa həttə rəhimdillikimü zəlimlikət. **11** Tirixip terikqılık kilojan dehəkanning korsi ki tok bolar; Əmma ham hiyallarəq berilgən kixininə əkli yoktur. **12** Yaman adəm yamanlık kiltikini kezlep olturur; Əmma həkkaniy adəmning yiltizi mewə berip turar. **13** Yaman adəm ezi aqzining gunahıdin tutular; Həkkaniy adəm muxəkkət-kiyinqılıqtiñ kutular. **14** Adəm ezi aqzining mewisidin kənaat tapar; Əz koli bilən kilojanlıridin uningoja yandurlar. **15** Əhmək ezi yolini toqra dəp bilər; Əmma dəwətkə külək salojan kixi aqilanidur. **16** Əhməkinq aqqli kəlsə, tezla bilinər; Zərək kixi həkərətkə səw kilar, sətqılıkni axkarlımas. **17** Həkikətni eytən kixinidin adalaş bilinər; Yalojan guwahlık kiloquşidin aldamaqılık, bilinər. **18** Bəzilərlarning yenilik bilən eytən gəpi adəməga sanjilojan kılıqka ohxar; Bırak aqilanining tili dərkə dərmandur. **19** Rastqıl mənggü turoquzulidu; Ləwzi yalojan bolsa birdəmliktur. **20** Yamanlıknıng koyida yürgüqining kənglidə hıylə saklanoqandur; Amanlıknı dəwət kiloquşilar huxallıkkə qəmər. **21** Həkkaniy adəmning bəxioja əq küləp qüxməs; Kəbihlər bala-kaçazəqə qəmələr. **22** Yalojan sezəlydiqoqanning ləwləri Pərvərdigaroja yirginqliktur; Lekin ləwzida turoqularoja U apırin eytar. **23** Pəmlik adəm bilimini yoxurar; Bırak əhmək nadanlıknıni jakarlar. **24** Tirixqan kol həqküt tutar; Hürun kol alwanqəa tutular. **25** Kəngüllüng oşəm-andixisi kixinı mükqyətar; Lekin mehribana bir sez kixinı rohlandıdur. **26** Həkkaniy kixi ezi dosti bilən birgə yol izdər; Bırak yamanlarning yoli eziyinini adaxtutar. **27** Hürun ezi tutkan owni pixurup yeyəlməs; Bırak atiwarlık bayılıklar tirixqanoja mənsuptur. **28** Həkkaniylikning yolidə hayat tepilar; Xu yolda əlüm kərənməstur.

13 Dana oqul atisining tərbiyisigə kəngül koyar; Məshirə kiloquqi tənbilhə külək salmas. **2** Adəm durus eziyinini mewisidin huzurlinar; Tuzkorlar zorawanlıkkə həwas kılıp zorawanlıkkə uqrar. **3** Sezə ehtiyatqan kixi jenini saklap kilar; Aqzi ittik həlakətkə uqrar. **4** Hüruning arzu-tiliki bar, lekin erixaşmas; Lekin tirixqan etlinər. **5** Həkkaniy adəm yalojanlıqtiñ yirginər; Kəbih bolsa sesip, xərməndə bolar. **6** Yoli durusni həkkaniyət kooqdar; Lekin gunahkarnı rəzillik yikitar. **7** Bəzilər eziyi bay kərsətkini bilən əmaliyətə kuruş

seləttur; Bəzilər eziyi yoksul kərsətkini bilən zor bayılıkları bardur. **8** Əz bayılık geriğə tutulajan bayning jenioja ara turar; Bırak yoksullar əqə wəhimiini angimas. **9** Həkkaniy adəmning nuri xadlinip parlar; Bırak yaman adəmning qirioji eçürülər. **10** Kibirliktiñ pəkət jedəl-majirala qıkar; Danalıq bolsa nəsihətni angliojanlar bilən billidur. **11** Ixlimay tapkan haram bayılık bərkətsizdir; Tər təkiüp halal tapkan güllinər. **12** Təlmürginiga kütüp erixəlməslik kəngüllni sunuk kilar, Lekin təxnalıktə erixkini «hayatlık dərihi»dur. **13** [Hudanıng] kalam-səziga pisənt kilmiojan adəm gunahning təlimigə kərzədar bolar; Lekin pərəmənni kədirilən adəm yahxılık kerər. **14** Akilanining talimi hayatlı bargıqı bulaktur, U seni əlüm tuzaklıridin kütuldür. **15** Akilanilik adəmni iltipatka erixtür; Bırak tuzkorlarning yoli əgri-bügrı, jalaplik bolar. **16** Pəm-parasətlik adəm bilimi bilən ix kerər; Hamakət ezi nadanlıknıni axkarilar. **17** Rəzil alaklıq bala-kaçazə uqrar; Sadık, əlqi bolsa dərkə dərmandur. **18** Tərbiyani rət kilojan adəm namratlıxip uyatka kalar; Əmma tənbilhəni kəbul kilojan hərmətkə erixər. **19** Əmələgə axtən arzu kixiga xerin tuyular; Lekin əhməklər yamanlıknı taxlaxni yaman kerər. **20** Akilanilar bilən billə yürgən Dan. bolar; Bırak əhməklergə həmrəh bolajan nalə-pəryadta kalar. **21** Bala-kaçə gunahkarlarning kəynidin besip mangar; Lekin həkkaniyalar yahxılıknıng əjrini tapar. **22** Yahxi adəm pərzəntlirinən pərzəntlirigə miras kəldür; Gunahkarlarning yioqan mal-dunyalıri həkkaniyalar üçün toplinar. **23** Yoxsuluning taxlandıq yeri mol həsul berər, Lekin adalaşsizlikin u wəyran bolar. **24** Tayaknı ayoqan kixi oqqlını yahxi kərməs; Balını səyən kixi un astayıdil tərbiyiləp jazalar. **25** Həkkaniy adəm kəngli kənaat tapkuqə ozuk yər; Yamannıng korsi ki aq kalar.

14 Hərbir dana ayal ezi ailsini awat kilar; Əhmək ayal ailsini ezi koli bilən wəyran kilar. **2** Durusluk yolidə mangidiojan kixi Pərvərdigardin körkər; Kingojo yolda mangojan kixi [Hudanı] kezgə ilmas. **3** Əhməkinq təksəbbur aqzı eziyə tayak bolar; Akilanining ləwləri eziyi koçdır. **4** Ulaq bolmisa, eojil pak-pakız turar; Bırak eküzning küqi bolqandila [sangoja] axlik tolar. **5** İxənlilik guwahqı yalojan eytmas; Sahta guwahqı yalojan gapni napəstək tinar. **6** Həkawurlar danalik ızdəp tapalmas; Bırak yorutulajan adəməga bilim elix asanqı qüixer. **7** Birawning aqzıda bilim yoklukını bilip yətkəndə, Uningdin eztüngni neri tart. **8** Əkəl-parasətlik kixinin danalığı ezi yolini oylinixtidur; Əhməklerning əkilsizlikli bolsa ezelirinən aldinixidur. **9** Əhməkler bolsa «itaətsizlik kürbanlılığı»ni kezgə ilmaydu, Həkkaniyalar arısida bolsa iltipat teplar. **10** Kengüldiki dərdni pəkət eziila ketürələr; Kengüldiki huxlukkumu baxkilar xerik bolalmas. **11** Yamannıng eyi ərtülit qüxər; Həkkaniy adəmning qediri güllinip ketər. **12** Adəm balisioja tooridək kerünidiojan bir yol bar, Lekin akiwiti həlakətkə baridiojan yollardur. **13** Oyun-külkə bolsa kəlbəti qəmək-qayqunu yapar, Huxallıq ettip kətkəndə, qəmək-qayqı yənilə kalar. **14** Toqra yoldın burulup yanqan adəm haman ezi yolidin toyar; Yahxi adəm ezi xidin kənaatlinər. **15** Saddilar əhməmə gəpkə ixinip ketər; Lekin pəm-parasətlik kixi hərbir kədməni awaylap basar. **16** Dana adəm ehtiyatqan bolup awariqılıktın neri ketər; Əhmək həkawurluk kılıp, eziyə ixinip aldiqə mangar. **17** Terikkek əhməklik kilar; Nayrangwaz adəm nəprətka uqrar. **18** Saddilar əhməklikqə warislik kilar; Pəm-parasətlikler bilimni ezi tajı kilar. **19** Yamanlar yahxılarning alidda igilər; Kəbihlər həkkaniyining dərvaziləri alidda [bax urar]. **20** Namrat kixi həttə ezi yekinojimü yaman kərənər. Bayning dosti bolsa koptur. **21** Yekiniini pəs kərgən gunahkardur; Lekin miskinlərgə rəhəm kilojan bərikət tapar. **22** Yamanlık oylioqanlar yoldın adaxkənlərdin əməsəmu? Bırak, yahxılık

oylıolanlar rəhîm-xəpkət, həkikət-sadiqlikka müvəssər bolar. **23** Həmmə mehnəttin payda qıkar; Birak kuruk paranglar adəmni möhtəjlikdə kəldürər. **24** Akılanilar üçün bayılıklar bir tajdur; Əhməklərning nadanlılığın pəkət yənə xu nadanlıklıq qıkar. **25** Həkkənəyi guwahlıq bərgüqi kixilərning həyatını kütkəzar; Yalojan-yawidak sezlaydiqan [guwahqı] yalojan gəpni nəpəstək tinar. **26** Pərvərdigardin körkədiqanın küqlük yələnqüki bar, Uning balılırimu hüməyigə igə bolar. **27** Pərvərdigardin körkəx həyatning bulikidur; U kixini ajəlli tuzaklardın kütkəzar. **28** Padixahning xan-xəripi pukrasining kəplikidindur; Pukrasining kəmliki əmirming halakitidur. **29** Eojir-besik kixi intayın akıl kixidur; Qeqilojak əhməkliknı uluqlar. **30** Hatırjəm kengül tənning saklıklıdur; Həsrət qekix bolsa səngaklərni qırıtar. **31** Miskimni bozak kiloquqi — Pərvərdigaroja hakarət kilequqidur; Həjətmənlərgə xapaat kılıx Uni hermətligənliliktr. **32** Yaman əz yamanlıki işləyiktilər; Həkkənəyi adəm hətta sakratta yatlıandomu hatırjəm bolar. **33** Yorutuləqan kixinin kənglidə danalıq yatar; Birak əhməknəng kənglidikisi aksara bolmay kalmas. **34** Həkkənəyi hərkəysi alni yüksəri ketürər; Gunah hərkəndək millətni nomuska kəldürər. **35** Padixahning iltipati əkillik hizmətkarning bexioja qüixər; Birak uning əqəzipi nomusta kəlduroquqi uysatsız hizmətkarining bexioja qüixər.

15 Mulayim jawab qəzəpni basar; Kopal sez aqqıknı kozojar. **2** Akılanlerning tili bilimni jarı kilar; Əhməknəng aqzı kuruk gəp təkar. **3** Pərvərdigarning kezi hər yərdə yürər; Yahxi-yamanlarnı kərüp turar. **4** Xipa yətküzüqü til huddi bir «hayatlık dərihi»dur; Tili əgrilik kixinin rohını sundur. **5** Əhmək atisining tərbiyisə pisənt kılmas; Lekin atisining tənbihığa kulaq, saloqan zerək bolar. **6** Həkkənəyin eyidə gəhərlər keptür; Birak yamanning tapawiti eziqə awariqlik tapar. **7** Dananıng ləwləri bilim tarkitar; Əhməknəng kenglidin heq bilim qıkmas. **8** Yamanlarning kurbanlıq Pərvərdigaroja yirinqılıktur; Duruslarning duasi Uning hursənlilikdər. **9** Yamanlarning yoli Pərvərdigaroja yirinqılıktur; Lekin həkkənəyi intilip izdigiqını U yahxi kerər. **10** Toopra yoldın qıkkənlər azabılıq tərbiyini kerər; Tənbihığa eq boloquqi olər. **11** Təhətisara wə halakət Pərvərdigarning kez alındıa oquq turojan yərda, İnsan kənglidiki oy-pikirni kəndakmu Uningdin yoxuralisum? (Sheol h7585) **12** Həkawur tənbil bərgüqini yakturmas; U akılanlərdin nəsihət elixə barmas. **13** Kengül xad bolsa, hux qıray bolar; Dərd-ələm tartsa, rohı sunar. **14** Yorutuləqan kengül bilimni izdər; Əkilsiznən aqzı nadanlıklı ozuk kilar. **15** Ezilgənlərinən həmmə künlləri təsta etər; Birak xad kengül hərkənini həyttək etküzər. **16** Zor baylık bilən biaramlıq tapkəndin, Azoja xükür kiliplər, Pərvərdigardin əyməngən əwzəl. **17** Nəprət iqida yegən bordak gəxta kılınojan katta ziyanıttın, Mehri-muhabbat iqida yegən kektət əwzəl. **18** Terikkək kixi jedəl qıkırar; Eojir-besik talax-tartıxlari tinqlandur. **19** Hürunnering yoli tıkkənlək kaxadur, Durus adəmning yoli ketürlülgən yoldək daqıdamdur. **20** Dana oqul atisini xad kilar; Əkilsiz adəm anisini kamıtər. **21** Əkli yok kixi əhməkliq bilən huxtur; Yorutuləqan kixi yolinı toqrlırap mangar. **22** Məsləhətsiz ix kıləjanda nixanlar əməlgə axmas; Məsləhətqi kep boləjanda muddialar əməlgə axurular. **23** Kixığa jiyida bərgən jawabidin hux bolar, Dal waktida kıləjan sez nəkədər yahxidur! **24** Həyatlık yoli əkili kixinini yüksəriqə baxlayduki, Uni qongkur təhətisaradın kütkəzar. (Sheol h7585) **25** Pərvərdigar təkəbburuneyini yulutwətər; Birak U tul hotunlaroja pasillarınu turoquzar. **26** Yamanlarning oy-pikir Pərvərdigaroja yirinqılıktur; Birak sap dilning sezləri səyümliklər. **27** Aq kəz kixi ez ailişigə awariqlik kəltürər; Para elixə nəprətləngən kixi kün kerər. **28** Həkkənəyi adəm

kəndək jawab berixtə käyta-käyta oylar; Yaman adəmning aqzidin xumluq təkülər. **29** Pərvərdigar yaman adəmdin yıraktrur; Birak U həkkənəyin duasını angılar. **30** Hux kezər kəngünlü xadlandur; Hux həwər ustihanlaroja gəx-may kondurər. **31** Həyatlıkə elip baridıqan tənbihkə kulaq, saloqan kixi danalarning kataridin orun alar. **32** Tərbiyəni rət kilojan əz jenini har kilar; Tənbihığa kulaq, saloqan yorutular. **33** Pərvərdigardin körkəx adəməgə danalıq eğitər; Awwal kəmtərlik bolsa, andin xəhrət keler.

16 Kəngüldiki niyetlər insanoqə təwədər; Birak tilning jawabi Pərvərdigarning ilkididur. **2** İnsan əziniñ həmmə kıləjan ixini pak dəp bilər; Lekin kəlbəkdi niyetlərni Pərvərdigar tarazioja selip tərtip kerər. **3** Niyat kıləjan ixliringni Pərvərdigaroja tapxurojin, Xundak kıləjanda pilanlıring pixip qıkar. **4** Pərvərdigar barlıq, mawjudiyatning hərbirini malum məksət bilən apırdıa kıləjan; Hətta yamanlarnımu balayı'apət kuni üçün yaratqandur. **5** Təkəbburlukka tolojan kəngüllərning hərbiri Pərvərdigaroja yirinqılıktur; Kol tutuxup birləxsim, jazasız kalmas. **6** Muhəbbət-xəpkət wə həkikət bilən gunahlar kafarət kilipli yepilar; Pərvərdigardin əyminix adəmlərni yamanlıktıñ haliyi kilar. **7** Adəmning ixliyi Pərvərdigarnı hursən kilsa, U hətta düxəmənlərinə uning bilən inaklıxturnar. **8** Halal alojan az, Həram alojan keptin əwzəldur. **9** İnsan kənglidə əz yolini tohittər; Əmmə kađamlarını toqrlıyadiqan Pərvərdigardur. **10** Hətta padixahning ləwlirigə karitip əpsün okulsımu, Uning aqzı toqra həkəmdin qətniməs. **11** Adil tarazimanılar Pərvərdigaroja hastur; Taraza taxlirining həmmisini U yasılqandur. **12** Padixah razıllıq kılısa yirinqılıktur, Qünki taht həkkənəyi bilənlə məhkəm turar. **13** Həkkənəyi sezlığan ləwlər padixahlarning hursənlilikdər; Ular durus sezlığılıqlarına yahxi kerər. **14** Padixahning kəhri goya ölümüngələqisidur; Birak dana kixi [uning əqəzipin] tinqlandur. **15** Padixahning qirayining nuri kixığa jan kırğızər; Uning xəpkəti wakıtda yaqın «keyinki yamoqur»dur. **16** Danalıq elix altun elixtin nəkədər əwzəldur; Yorutuluxni tallax kümüxni tallaxtin xunqə üstündür! **17** Durus adəmning egiz ketürlülgən yoli yamanlıktıñ ayrilixər; Əz yolioqə ehtiyat kıləjan kixi jenini saklap kalar. **18** Məşrurluq halak boluxtin awwal keler, Təkəbburluq, yikiliqtin awwal keler. **19** Kamtər bolup miskinlər bilən bardi-kaldırdıb bolux, Təkəbburlar bilən həram mal bələxkəndin əwzəldur. **20** Kimki ixni pəm-parasət bilən kilsə payda tapar; Pərvərdigaroja tayanoqan bolsa, bəht-saadət kerər. **21** Kəngli dana kixi səgək atılar; Yekimlik sezlər adəmlərning bilimini axurar. **22** Pəm-parasət əziga igə boloqanlaroja həyatlıkning bulikidur; Əkilsizlərgə təlim barməknəng ezi əkilsizliklər. **23** Akılanə kixinin kəlbə aqzidin əkil qıkırar; Uning ləwzığa bilimni ziyyəda kilar. **24** Yekimlik sezlər goya həsəldür; Kəngüllərni hux kiliplə təngə dawadur. **25** Adəm balisioja toqridək kərənidiqan bir yol bar, Lekin akiwiti əhalakətə baridıqan yollardur. **26** Ixlıqüqinən ixtyi uni ixka salar; Uning karnı uningoja həydəqılık kilar. **27** Muttəhəm kixi yaman gəpni kolap yürər; Uning ləwləri lawuldaq turoqan otka ohxar. **28** Əgəri adəm jedəl-majıra tuoqduroqquşidur; Ələyəwtqi yekin dostlarnı ayriwetər. **29** Zorawani kixi yekin adimini azdurur; Uni yaman yoloja baxlap kirər. **30** Kezini yumuwaləjan kixi yaman niyətni oylar; Lewini qıxlığan kixi yamanlıkkə təyyardur. **31** Həkkənəyi yolidə akarəjan qaç, Adəmning xəhrət tajidur. **32** Asan aqqıklımaydiqan kixi palwandın əwzəldur; Əzini tutuwaləjan xəhər alojandınmə üstündür. **33** Qək etəkkə taxlanojını bilən, Lekin natijisi pütünləy Pərvərdigardindur.

17 Kurbanlik gəlxirigə tolojan jedəllik əydin, Bir qıxləm kuruq nan yəp, kəngül tinqılıqta bolojan əwzəl. **2** Hizmətək qewar bolsa, hojisining nomusta koyçuqi oçlini baxkurar; Kəlgüsədə u hojining oqlı katarida turup uning mirasni təkşim kılars. **3** Sapal kazan kümüxni tawlar, qanak altunni tawlar, Bırak adəmning kəlbini Pərvərdigarlar sinar. **4** Kəbih kixi yaman sezlərgə ixinər; Yalojançı pitniqilərnəng səziga kulak salar. **5** Miskinlərni məshirə kəloquçı, əzini Yaratquşını həkərətlətiqidur; Baxkılarning bəhtsizlikidin huxal bolojan kixi jazasız kalmış. **6** Kərilarning nəwiriliri ularning tajidur; Pərvəntərlərning pəhri ularning atılıridur. **7** Əhmək yarixik gəp kilsə uningçə yaraxmas; Metiwr yalojan sezləsa uningçə tehimu yaraxmas. **8** Para – uni bərgüçininq nəzirida esil bir gəhərdür; Goya uni nəgila ixlətsə muwəppəkçiyətə erixidioqandə. **9** Baxkılarning hatalığını yoputup kəqürgən kixi mehîr-muhabbatni kezəl; Xana hamanni sorionan kixi yekin dostları döymən kılars. **10** Açılanığa singçən bir eoñiz tənbih, əhməkkə urulən yüz dərridin tünümliktür. **11** Yamanlar pəkət asiylikni kezəl; Uni jazalaxka rəhimsiz bir əlqi əwətilər. **12** Əhmikana ix kiliwatkan nadan kixığa uqrəp kəloqandıñ kərə, Balılıridin ayrılojan eyikka yolukup kəlojan yahxi. **13** Kimki yahxılıkka yamanlık kilsə, Ixikidin bala-kaza nerı kətməs. **14** Jedəlning baxlinixi tosmini su elip kətkəngə ohxaydu; Xunga jedal partlxatın awwal talax-tartixtin kol üzüñ. **15** Yamanni aklijan, Həkkaniyoşa kəra qaplıjan, Ohxaxla Pərvərdigaroşa yirginqliktur. **16** Əhməkning kəngli danalıknı atıwarlimisa, Kəndakmu uning kəlidə danalıknı setiwalquşak puli bolsun; **17** [Həkkiy] dost hərdaim sanga muhəbbət kərsitər, [Həkkiy] kerindəx yaman künün üçün yاردомga dunyaçə kalgondur. **18** Əkilsiz kixi kol berip, Yekini üçün kepil bolidü. **19** Jedalga amrak gunahka amrakçur; Bosuojını egiz kəlojan halakətni izdar. **20** Niyiti buzulən yahxılık kerməs; Tilida hək-nahəknı astin-üstün kəloquçı baloja yoluçar. **21** Bala əhmək bolsa, ata ojem-kaçouçı patar; Həməkətning atisi huxallıq kerməs. **22** Xad kəngül xipalik doridək təngə dawadur; Sunuk roh-dil adəmning yilikini kurutar. **23** Qırıq adəm yəng iqida parini kəbul kılars; U adaletning yolini burmilar. **24** Danalıq yorutulən kixining kez alıda turar; Bırak əkəlsiznin kezi hiyalkaxlı kılıp kutupta yürər. **25** Galwang bala atını azabəja salar; Uni tuqquqininqmü dərdi bolar. **26** Həkkaniylar oja jərimənə koyuxka kəti'yibolmas; Əmirlərni adalətni kolliqinən üçün dumbalaxka bolmas. **27** Bilimi bar kixi kəm sezlük bolar; Yorutulən adam kaltış eojir-besik bolar. **28** Hətta əhməkəməz sezləsa dana həsablinar; Tilini tizginligən kixi danixmen sanilar.

18 Kəpqılıktin ayrılip yalojuz yürgən kixi haman ez nəpsiga qooq tartar; Hərkəndək qın həkmətkə haman jan-johlı bilən karxi qıçar. **2** Əhmək yorutuluxka kızıkmış; Kızıkdiojin pəkət ez oyliqanlarını kersitixla, halas. **3** Yaman kixi kəlsə, nəprətmət payda bolar; Nomussız ix iza-ahənəttin ayrılmış. **4** Adəmning səzləri qongçur sularoşa ohxar; Danalıq bulılık erik süyidək ərkəxləp akar. **5** Yamançıyan besixka, Soraqta həkkaniyoşa uwal kılıxka kəti'yibolmas. **6** Əhməkning ləwləri uni jedəlgə baxlar; Uning aqzi «Meni dumbala» dəp təklipli kılars. **7** Əhməkning aqzi ez bexiçən halakəttür; Uning ləwləri ez jenioşa kapkandur. **8** Oleywəthornıng səzləri hərəhil nazunemətlərdək, Kixining kəlbığa qongçur singdürürlər. **9** Ixida hürun bolojan kiximu, Buzoqunqi bilən ilüptədxə bolidü. **10** Pərvərdigarning nami məzmut munardur; Həkkaniylar uning iqığə yügürüp kirip yüksəridə aman bolar. **11** Bay adəm mal-dunyasanı «mustəhəkəm xəhərim» dəp bilər; Nəziridə əzini saklaydijan egiz sepidək turar. **12** Bitqit boluxtin awwal, kəngülgə təkəbburluk, kelər;

Awwal kəmtərlik bolsa, andin xəhrət kelər. **13** Səzni anglimay turup, aldirap jawab bərgən, əhməklikini kersitip ezzini hijalətə kəldurur. **14** Təndiki aqırıq, azabıja adəmning ez rohı bərdaxlıq, bərgüzər; Bırak rohı sunojan bolsa uni kim ketürər? **15** Yorutulənqanın kəlbili bilimgə erixməktə, Açılanining kulaklırı bilimni izdiməktə. **16** Səwoqat ez işigisə iixikni daqıdam eqip berər; Uni qong ərbablar aldiyo yətküzer. **17** Dəwə kiloqanda, awwal sezlığınıqin sezləri orunluq kərünər; Lekin karxi tərəp soal koyup ixni sürüxtürər. **18** Qək taxlax jedəllərni tütigət; Ojolilarıng arisidiki ixnimü həl kılars. **19** Rənjigən kerindaxning kənglini elix mustəhəkəm xəhərni elixtinmu təs; Jedəl-majira kəroqanın takak-baldaklılıqça ohxaxtur. **20** Adəm [durus] sezlığınlikidin kərsik tok bolar; Ez kenglidin qıkkən sezləridin mol hosul alar. **21** Həyat-mamat tilning ilkididur; Kimki uning təsirini atıwarlısa uning mewisidin yər. **22** Hotunni tallap aləjan kixi yahxılıq tapidü, U Pərvərdigarning mərhimitə erixkən bolidü. **23** Miskinlər pəs awazda yelinip sezlər; Bay bolsa kəpəllik bilən jawab berər. **24** Dostni kəp tutkən kixi harab bolar; Lekin kerindaxtinmu yekin baqlojanın bir dost bardur.

19 Pəzilətlik yolda mangojan kəmbəşəjəl, Hiyilər səzlük əhməktin yahxidur. **2** Yənə, oşyriti bar kixi bilimsiz bolsa bolmas; Aldirangoju yoldin qıçar. **3** Kixining əhməklikçi ez yolini astın-üstün kiliwetər; Xundak tərəflükəl kənglidə Pərvərdigardin ranjip aqırınar. **4** Baylıq dostni kəp kılars; Miskinlər bar dostidinmu ayrılip kılars. **5** Yalojan guwahlıq kəlojan jazalanmay kalmış; Yalojan eytkuqimə jazadin kutulalmas. **6** Tola adəm sehiyidin iltipat kezəl; Səwoqat berip turoqquçıja həmmə kixi dosttur. **7** Namratlxəkandin kerindaxlirumu zerikər; Uning dostləri tehimu yırak, қaçar; Yalwurup koqlisimə, ular tepilmas. **8** Pəm-parasətəkə erixküqi əzizə keyinər; Nurni saklıjan kixining bahti bolar. **9** Yalojan guwahlıq kəlojan jazalanmay kalmış; Yalojan eytkuqimə həlak bolar. **10** Həxəmətlik turmx əhməkkə yaraxmas; Külning əməldərər təstidin həküm sürüxi tehimu kamloxmas. **11** Danixmənlik əgisişan asanlıqça aqqiklanmaydiyon kılars; Hatalığını yoputup kəqürüş uning xəhrətitidur. **12** Padixahning qəzipi xırıngı həwlixiqça ohxax dəhəxətlik bolar; Uning xəpkəti yurman ot-qepkə qükkən xəbənəmdək xərindur. **13** Əhmək oqul atisi üçün bala-kəzadur; Uruxkək hotunning zarlxaxlıri tohtimay temip qüxkən tamqə-tamqə yeqinoja ohxaxtur. **14** Ey bilən mal-mülük ata-bowlardin mirastur; Bırak pəm-parasətlik hotun Pərvərdigarning iltipatidindur. **15** Hürunluk kixini oqəplet uykuçıja oqərk kılars; Bikar tələp aqarqılıkning dərdini tartar. **16** [Pərvərdigarning] əmriqə əməl kəlojan kixi ez jenini saklar; Ez yollaridin həzi bolmiojan kixi əlar. **17** Kəmbəşəllərgə rəhimdilliğə kəlojan, Pərvərdigaroşa kərz bərgən bilən barawərdur; Uning xəpkətinə [Pərvərdigar] kəyturur. **18** Pərvəntərlərning tərbiyini kəbul kilixiqə tündürən bolup, Uni jazalap tərbiya berip turoqin; Lekin uni olğılıqə har bolsun degiçi bolma. **19** Kəhərlək kixi jaza tartar; Uni kutkuzmakçıqı bolsang, kaya-taya kütküzuxung kerək. **20** Nəsihətni anglojin, tərbiyəni kəbul kilixiqə, Undak kəlojanda keyinkı künliiringdə dana bolisən. **21** Kixining kənglidə nuroqun niyətlər bar; Ahirida pəkət Pərvərdigarning dalalət-hidayitidin qıkkən ix akar. **22** Kixining yekimlikni uning mehîr-muhabbatidindur; Miskin bolux yalojanqılıqin yahxidur. **23** Pərvərdigardin əyminix kixini həyatka erixtürər; U kixi hatırjəm, tok yaxap, bala-kaza qüxürülüxidin haliy bolar. **24** Hürun kəlini sunup kaçıçıja tikikkəni bilən, Ojizani aqzioja selixkımı hürunluk kılars. **25** Həkawuroşa kiliñojan tayak jazası səddiyoja kiliñojan

ibrəttür; Yorutuloğan kixigə berilgən tənbih, Uning bilimini təhimu ziyyədə kılarsı. **26** Atisining melini bulioğan, Anisini eyidin həydiç qıkarojan, Rəswalıq, iza-ahənat kəldürüraqı oquldur. **27** 1 oçul, nəsihətəkə kulinkeşini yupuruwalsang, əkilning təlimləridin yıraklıxjiningdur. **28** Pəskəx guwahqı adalətni mazak kılıquşidur; Yaman adamning aqzı rəzillikni yutar. **29** Həkawurlar üçün jazalar təyyardur, əhməklərning dümbisigə uridioğan kamqa təyyardur.

20 Xarab kixini rəswa kılarsı, Hərək kixini ojaljirlaxtur; Kimki umeñoğası berilip ezip kətsə, əkilsizdir. **2** Padixahning oqəzpi xırning hərkixigə ohxax korkunqluktur; Uning aqqınıni kəltürgən, ez jenioğ jaza qüixürər. **3** Əzini majiradın neri kılıx kixining izzitidur; Bırak hərbir əhmək ezini basalmas. **4** Hürun adəm kixta yər həydiməs; Yioğum waktida yoklukta kəlip axlıq tilər. **5** Kixining kənglidi ki oy-niyətləri qongkur suoğası ohxaxtur; Yorutuloğan adəm ularını tətip alaydu. **6** Əzini sadık dəydişinələr kəptür; Bırak ixənqlik bir adəmni kim tapalısun? **7** Həkkəniyad adam diyanətlilik yolda mangar; Uning pərzəntlirigə bəhət-bərəkat kəldürər! **8** Padixah adalət təhtidə olturoqanda, Həmmə yamanlıknı kezi bilən koojlaydu. **9** Kim ezzini gunahdırın tazilandım, Wijdanım paklandı, deyələydu? **10** İki hil taraza taxi, ikki hil kürə ixilix, Ohxaxla Pərvərdigarqa yirginqliktur. **11** Hətta bala ez hisliyi bilən bilinər; Uning kılıqanlırinin pak, durus yaki əməsliki hərikətləridin kerünüp turar. **12** Kəridiqan kezni, anglaydiqan kulağını, Hər ikkisini Pərvərdigar yarattı. **13** Uykuqası amrak bolma, namratlıkka uqraysan; Kəzüngni ekip oyoğak bol, nening mol bolar. **14** Heridar mal aloğanda: «Naqar ikən, naqar ikən!» dəp kaqxaydu; Elip kətkəndin keyin «Esil nərsə, ərzan aldım» dəp] mahtinidur. **15** Altun bar, lələ-yakutlarmu kəptür; Bırak bilimni beoqıxlıqan ləwler nemideğən kimmətlilik gehərdür! **16** Yatka kepil bolğan kixidin kərzəgo tonını tutup aloğın; Yat hotunqası kapalat bərgən kixidin kapalat pulı al. **17** Aladır erixkən təmək təlikütür; Keyin, uning yegini xeçil bolar. **18** Pilanlar məsləhət bilən bekitilər; Pixkən kərsətmə bilən jəng kılıqın. **19** Gəp toxuqnuqı sirlərini axkarilar; Xunga walakətkü bilən arilaxma. **20** Kimki ata-anisini həkarət kilsə, Uning qırıqı zulmat ərəngousuda eəqrə! **21** Tez erixkən miras həman bəriqətlək bolmas. **22** Yamanlıkka yamanlık kəyturay demə; Pərvərdigarqa tayinip küt, U dərdingə yetər. **23** İki hil taraza taxi Pərvərdigarqa yirginqliktur; Sahta əlqəm kət'iy yarimas. **24** İnsanning həyatlık ədəmlərini Pərvərdigar bəlgiləydi; Undaqtı insan ez müsapisiనı nədən bilsün? **25** Bir nərsisini yeniliklə bilən «[Hudaqə] ataloğan!» dəp wədə berix, Kəsəmlərdin keyin ikkilinip qayta oylinix, Əz jenini kiltatka qüixürgəngə barawət. **26** Dana padixah yamanlarnı topənni soruqəndək soruwtidu, Həman tapkondək tuluk bilən yanjiweter. **27** Adəmning rəh-wijdani — Pərvərdigarning qırıqidur, U kəlbning hərbir təglerini təkxürüt pərk ətar. **28** Mehri-xəpkət wə həkikət padixahni saklaydu; U mehri-xəpkət bilənilə ez təhtini mustəhkəmləydu. **29** Yax yigitlərning kəwulluqı ularning pəhridur; Kərilarning izziti aq qaqlıridur. **30** Tərbiyə yarılıri yamanlıknı taziləp qıçıraq, Tayak izliri iqtibasını taza kılarsı.

21 Padixahning kəngli eriklərdiki sudək Pərvərdigarning kolididur; [Pərvərdigar] kəyərgə toqrlisə, xu tərəpkə mangidur. **2** İnsan ezzining həmmə kılıqan ixini toqra dəp bilər; Lekin Pərvərdigar kəlbəndi niyatlərni tarazioja selip tətip kərər. **3** Pərvərdigarning nəziridə, Həkkəniyilik bilən adalət yürgütək ərəngousu awwəldür. **4** Təkəbbur kezər, məqrur kəlb, yamanlarning qırıqı — həmmisi gunahdır. **5**

Əstayıdıl kixilerning oyliyi ularni pəkət bayaxatlılığı yetəklər; Qeqilangoqların oyliyi bolsa, ularni pəkət yoxsuzlukkına yetəklər. **6** Yaoğlıma til bilən erixkən bayılıklar, Əliünni idzəp yürgənlər koojlap yürgən bir tütünlə, halas. **7** Yamanlarning zəlimlikli ezlirini qırımwalar; Qünki ular adalət yolda menginxı rat kılıqan. **8** Jinayətkar mangidiqan yol nahayıti agridur; Sap dil adəmning hərikəti tüptüzdür. **9** Sokuxkək hotun bilən [azada] eydə bille turoqandın kərə, Əgzinining bir bulungida [yalozuz] yetip kopykan yahxi. **10** Yaman kixininə kəngli yamanlıkçılər hərisməndür; U yekiniojumu xapaşt kərsətməs. **11** Həkawurning jazaqə tariflixi, bilimsizgə iibrat bolar; Dana kixi kəbul kılıqan nəsihətlərdin təhimu kəp bilim alar. **12** Həkkəniy Bolqoqı yamanınnıqeyini kezər; U həman yamanlarnı yamanlıkça koyup yikitar. **13** Miskinlərning nalisiqə kulikini yoputup kari bolmioqı, Ahiri ezi pəryad kətürər, Bırak həqkim pərwa kılmas. **14** Yoxurun səwoğat oqəzəpni basar; Yəng iqidə berilgən para kəhr-oqəzəpni pəsəyər. **15** Adalətni baja kəltürək həkkəniyarning huxallıqidur, Bırak yamanlık kılıqularqa wəhimidür. **16** Həkmət yoldin ezip kətkən kixi, ərvəhəlarning jamaiti iqidikilərdin bolup kalar. **17** Tamaxaqa berilgən kixi namrat kalar; Yaq qaynaxka, xarab iqixkə amrak beymas. **18** Yaman adəm həkkəniyad adam üçün gerü pulining ornida kalar; [Ezilgən] duruslarning ornoğası ipələr kalar. **19** Sokuxkək wə terikkək ayal bilən ortak turoqandın, Qəl-bayawanda yaloquz yaxıqan yahxidür. **20** Akılanining eyidə bayılık bar, zəytun may bar; Bırak əhməkər tapkınıni utturluk buzup-qəqar. **21** Həkkəniyat, mehribanlıknı idzdiqı adəm, Hayat, həkkəniyət wə izzət-hərmətka erixər. **22** Dana kixi kiuqlıklər xəhərinin sepiqliqə yamixar, Ulnarın təyaniq bolğan korojını qulitar. **23** Əz tilioğ, aqzioğla işə bolğan kixi, Jenini awarıqılıkların saklap kalar. **24** Qongqılık kılıqanlar, «Həkawur», «həli qong», «mazakqi» atılar. **25** Hürun kixi ez nəpsidin halak bolar, Qünki uning koli ixtə barmas; **26** Nəpsi yaman bolup u kün boyi təmə kılıp yürər; Bırak həkkəniyad amənqəməni ayimay sədikə kilar. **27** Yaman adəmning kurbanlık Pərvərdigarqa yirginqliktur; Rəzil qərəzda əpkelingən bolsa təhimu xundaktur! **28** Yaloqun guwahlıq kılıqı halak bolar; Əyni əhəwalı anglap səzliqən kixining səzi əbədiqə akar. **29** Yaman adəm yüzünü kelin kilar; Durus kixi yolini oylap puhta basar. **30** Pərvərdigarqa karxi turalaydiqan həqkəndək danalıq, əkil-parasət yaki tədbir yoktur. **31** Atlar jəng künü üçün təyyar kılıqoğan bolsımı, Bırak qəlibə-nijat pəkət Pərvərdigardindur.

22 Yaxhi nam zor bayılıkka işə boluxtın əwzəl; Kədir-kimmət altun-kümüxtin üstündür. **2** Gaday bilən bay bir zemində yaxar; Hər ikkisini yaratkan Pərvərdigardur. **3** Zərək kixi bala-kazanı aldın kərüp kəqar; Saddılar aldiqə berip ziyan tartar. **4** Əzini təwən tutup, Pərvərdigardin əymininxning bərikəti — bayaxatlıq, izzət-hərmət wə hayattur. **5** Hiyigərlərning yolidə tikanlər, tuzaklar yatar; Əz yolioğla hezi bolğan kixi uların yırak bolar. **6** Balıqə qıçıkdıa mijeziqə kərəp durus tarbiyə bərsəng, Qong bolğanda u xu yoldin qıkmış. **7** Baylar miskinlərni baxkərur; Kərəzdar kərəz igisining kulidur. **8** Nahəqlik ərəngousu qaqkənning alidioğan həsuli balayıpəttür; Uning oqəzəp-həywisi qüixər. **9** Sehiy adəm bəriqət tapar; Qünki u miskinlərgə ez nenidin belüp bərgiqlidür. **10** Həkawurni kooqliwətsəng, jedəl-majira besilar; Kəlxişəməliklər wə xərməndiqılıklər tūğər. **11** Pak niyətni kədirəydiqan kixining səzliyi güzəldür; Xunga padixah uning bilən dost bolar. **12** Pərvərdigarning kezi ilim-həkikətni saklar; U ipələrning səzliyini ekip taxlap bikar kilar. **13** Hürun adəm: «Taxkırıda bir xır turidu, Koqioğla qıksam olırtılımən!» — dəydu. **14** Zinahor ayalning aqzı qongk

bir oridur; Pərvərdigar narazi bolovan kixi uningoja qüxüp ketər. **15** Nadanlıq sabiy balıllarning kəlbığa baqlaqlıktır; Birak təribyə tayik buni uningdin yırak kilar. **16** Miskinlərni ezip bilən bay bolovan, Wə baylaroja sowojat sunidioqan kixi, Ahiri pəkət yoksullukta kalar. **17** Əkulak sal, sanga aklanılrıng sezlirini egitəy; Kəngül koyup bilimimni egəngin. **18** Ularnı kəlbingga qing tutsang, Ular sanga xerin bolar, Ləwliringda səp bolup təyyar turidu. **19** Qin kəlbinq bilən Pərvərdigaroja təyinixing üçün, Bütün [bu həkmətlək sezlərn] baxka birsiga əməs, Bəlki sanga yətküzdum. **20** Uningdin mana ottuzni yazdim, Buning iqidə nəsihətlər həm bilim bar. **21** Bular bilən həkikətning sezlirinən darwəkə həkikət ikenlikini biləleysən, Wə xundak kılıp seni əwətküqilərgə həkikətning sezliyi bilən jawab kəyturalıysən. **22** Yoxsulduñ bulap alma, u kəmbəoşəl tursa, Ajiz məminlərni sorak ornida bozak kılma. **23** Qünki Pərvərdigar ularning dawasını kətürər, Ulardın bulap aloqanlardan bulap alar. **24** Mijəzi ittik adəm bilən dost bolma, Kəhərlik adəm bilən arı laxma, **25** Bolmisa, uning yaman yolini eginip kəlip, kiltakka qüxisən. **26** Baxxilaroja [kepil bolup] kol bərgüqilərdin bolma, Kərəzərni teləxkə kapalət bərgüqilərdin bolma; **27** Sening kəyturalıqjudək nərsəng bolovan bolsa, Ular orun-kərpilirinqni bikardin-bikar astingdin elip kətmigən bolatti! **28** Ata-bowliring pasilni bəlgiləp bərgən kona qegra taxlırını yetkima. **29** Ixni əstiyidil wə qəkkən bejiridiojan kixini kərgənmidinq? U pəs adəmlərning hizmitidə bolmas; Padıxahlarning alidda turar.

23 Katta ərbab bilən həmdastıhan bolsang, Aldingdiki kim ikənləkini obdan oylan. **2** Ixtiyar yaman bolsa, Gelingoja piqak təngləp turojandək əzüngini tart. **3** Uning nazunəmətlərini tama kılma, Ular adəm aldaydiaojan tamaklardur. **4** Bay bolımən dəp əzüngini upratma; Əzüngning zehninqni bu ixka kəratma. **5** [Baylıklarоja] kez tiki xing bilənlə, ular yok bolidu; Pul-mal dərəwəkə eziqə kanat yasap, Huddi bürkütək asmanoja uquq ketər. **6** Aq kəzning nenini yəma, Uning esil nazunəmətlərini tama kılma; **7** Qünki uning kəngli kəndak bolqandək, əzimu xundak. U aqəzida: — Kəni, alsila, iqsilə! — desim, Birak kənglida seni oyliyinə yok. **8** Yegən bir yutum taamnimu kusuwetisan, Uningoja kılqan qıraylıq sezliringmu bikaroja kətkən bolidu. **9** Əhməkkə yol kersitip salma, Qünki u əkil sezliringni kəzgə ilmas. **10** Kədimdə bekitkən yerning pasıl taxlırını yetkima, Yetimlarning etizliriojumu ayaq basma; **11** Qünki ularning Həmjəmət-Kütkəzəqüsisi intayin küqlükürt; U Əzi ular üçün tüstüngdin dəwa kilar. **12** Nəsihətkə kəngül koy, İlim-bilimlərgə kulaç sal. **13** Balangoja təribyə berixtin erinma; Əger tayaq bilən ursang, u elüp kətməydu; **14** Sən uni tayaq bilən ursang, Bəlkim uni təhtisəradın kütkəzəwalişən. (*Sheol h7585*) **15** I oqlum, dana bolsang, Meninç kəlbim kənqə hux bolar idi! **16** Aqzıngda orunluq sezlər bolsa, iq-iqimdin xadlinimən. **17** Gunah, sadır kələqulularoja rəxk kılma, Hərdaim Pərvərdigardin ayminixtə turojin; **18** Ündak, kəlojinqində jəzmən keridiojan yahxi kününg bolidu, Arzu-ümidiñg bikaroja kətməs. **19** I oqlum, sezunga kulaç selip dana bol, Kəlbinqni [Hudanıng] yolioja baxliojin. **20** Məyhorlaroja arı laxma, Nəpsi yaman gəxhorlar bilən bardi-kəldi kılma; **21** Qünki hərəkəkə bilən nəpsi yaman ahirida yoksullukta kalar, Qəplət uykusioja patkənlaroja jəndə kiyimni kiygüzər. **22** Seni tapkan atangning sezini angla, Anang kəriqanda uningoja hərmətsizlik kılma. **23** Həkikətni setiwal, Uni hərgiz setiwtəmə. Danalik, təribyə wə yorutuluxnimə al. **24** Həkkəniy balining atisi qong huxallik tapar; Dana oqlulni tapkan atisi uningdin hursən bolar. **25** Ata-anangni seyündürüp, Seni tuqşan anangni hux kıl. **26** I oqlum,

kəlbinqni manga tapxur; Kezliringmu həyatlık yollırımoqə tikilsun! **27** Qünki pahıxə ayal qongkūr oridur, Buzuk yat ayal tar zindandur; **28** Ular kərakçıdək meküweliç, İnsanı arisidiki wapsizlərni kəpəytər. **29** Kimdə azab bar? Kimdə dərd-ələm? Kim jedəl iqidə kalar? Kim nələ-pəryad ketürər? Kim səwəbsiz yarılınar? Kimmüng kez kızırıp ketər? **30** Dəl xarab üstidə uzun olturojan, Əbjəx xarabtin tetixkə aldiriojan məyhorlar! **31** Xarabning ajayib kizillikioja, uning jamdiki julalikioja, Kixining gelidin xundak siliç ətkənlilikə məptun bulup kalmal! **32** Ahirida u zəhərlik yilandək qekjivalidu, Ok yilandək nəxtirini sanjiyu. **33** Kez aldingda qələtə mənzirilər kerünidu, Aqzıngdin kələyimkən sezlər qikidu. **34** Huddi dengiz-oyyanlarda ləyləp kaloqandak, Yəlkənlək kemining moma yaqıqi üstidə yatkəndək bolisən. **35** Sən qoqum: — Birsi meni urdu, lekin mən yaranımdı! Birsi meni tayaq bilən urdu, birak aqırkıni səzmidim! — dəysən. Birak sən yəna: «Hoxuməqə kəlsəmlə, mən yənilə xarabni izdəymən! — dəysən.

24 Yamanlaroja rəxk kılma, Ular bilən bardi-kəldi kılıxni arzu kılma; **2** Qünki ularning kəngli zorawanlıqnilə oylar; ularning aqzi azar yətküzüxn sezlər. **3** ailə bolsa danalik, asasida bərpa kılınar; Qüixinix bilən mustəhəkmlinər. **4** Bilim bilən eynin haniləri hərəhil kimmətlək, esil gehərlərgə toldurular. **5** Dana adəm zor kükə igidur; Bilimi bar adəm kudritini axurər. **6** Puhtıa nəsihətlər bilən jəng kılıçın; Əjalıba bolsa Birdinbir Uluq Məslihətqi bilən bolar. **7** Danalıq əkilsiz adəmə nisbətən tolimu egiz, qüxiniksizdür; [Qonglar] xəhər dərvazisi aldiqə yiqiçiləndə u zuwan aqalmas. **8** Əskiləkni niyətlilən adəm «suyıkəstqi» atilar. **9** Əhməkliktiñ bolovan niyat gunahıdur; Həkawur kixi adəmlərgə yirginqliktür. **10** Bexingoja eojir kün qüvkəndə jasarətsiz bolsang, Küqsız hesablinisən. **11** [Səwəbsiz] əlüməgə tartiloqanlarnı kütkəzəjin; Boquzlinix həwpidə turojanlardın yardımə kələngni tartma; **12** Əger sən: «Bu ixtin hawirimiz yoktur» desəng, Hər adamning kənglini tarazioja Saloquçı buni kerməsmə? Jeningni həyat Saklıqojuqı uni bilməsmə? U hərbir insan balsininq ez kılqanlırları boyiqə ularning eziqə yandurmasmu? **13** I oqlum, həsəl [tapsang] istimal kıl, u yahxidur. Hərə kənikidin aloqan həsəl bolsa tatlık tetiyid; **14** Danalik bilən tonuxsang, umu kənglüğingə xuningdək bolar; Uni tapkinqindən jəzmən yahxi keridiojan kününg bolidu, Arzu-ümidiñg bikaroja kətməs. **15** I razil adəm, həkkəniyning eziqə yoxurun hujum kılıxni kütə, Uning turaloşusunu bulıqojuqı bolma! **16** Qünki həkkəniy yəttə ketim yikilip qüxər, Birak ahiri yəna ornidin turar. Lekin rəzil kixi küləp iqiqə putlixip qüxər. **17** Rəkibing yikilip kətsə hux bolup kətmə, Dükxmining putlixip qüxsə xadlanma; **18** Pərvərdigarı buni kergəndə, Bu kiliqinqni yahxi kerməy, Bəlkim oqəzipini rəkibingə qüxürəmsəli mumkin. **19** Yamanlar [rawaj tapsa], biaram bolup kətmə; Rəzillərgə rəxk kılma. **20** Qünki yamanlarning keləqiki yoxtur, Uning qiriojumu eçürilər. **21** I oqlum, Pərvərdigardin korkkın, padixañını hərəmt kıl. Kütratkəqular bilən arı laxma. **22** Bundak xikilərgə kəlidiojan balayıpət uxtumtut bolar, [Pərvərdigar bilən padixañıñ] ularni kəndak yokitidiojanlığını biləmsən? **23** Bularmu aklanılrıng sezliridur: — Sot kılqanda bir tərəpkə yan besix kət'iy bolmas. **24** Jinayətqığa: «Əyibszən» dəp həküm qıkarajan kixığa, Həlkələr lənət eytar; əl-yurtlar uningdin nəpratlinər. **25** Birak ular jinayətqığının gunahını ekip taxlıqan kixidin hursən bolar, Ular uningoja bəlt-saadət tilixər. **26** Durus jawab bərgüqü, Goyaki kixining ləwlirigə seygüqidür. **27** Awwal sirtta ixliringning yolini hazırlap, Etiz-erikliringni təyyarla, Andin eyüngi saloqin. **28** Yekiningoja ərəxi asassız guwahlıq

kılma; Aozingdin hęq yaloqanlıq qıkarma. **29** «U manga kandaq kilojan bolsa, mənmu uningoja xundak kılımən, Uning manga kılıjinini eziqə yanduriman», degiqli bolma. **30** Mana hurunning etizlikidin ettim, əkilsizning üzümzərlikini yenidin mangdim, **31** Mana, hər yerindən tikənlər esüp qıkkan, Hohilar yər yüzini besip kətkən, Koruk temi ərılıp kətkən! **32** Ularnı kərgəq, obdan oylandım; Kərginimdin sawak aldim; — **33** Sən: «Yənə birdəm kəzünni yumuwalay, Yənə birdəm uhliwalay, Yənə birdəm put-kolumni almap yetiwalay» — desəng, **34** Namratlıq bulangqidək seni besip kelər, Hajətmənlik əlkənlik asərdək sanga hujum kılars.

25 Təwəndə bayan kılınidiqanlırimu Sulaymannıng pənd-nəsihətləri; bularını Yəhədanıng padixahı Həzəkəyanıng ordisidikilər keqürüp hatırılığın: — **2** Parwərdigarnıng uluolaklı — Əzinin kilojan ixini axtarılımioqinidək; Padixahınlarning uluolaklı — bir ixning sirini yexəliginidə. **3** Ərxning egizlikini, Zeminning qongkurlukını, Wə padixahınlarning kənglidikini melqərləp bilgili bolmas. **4** Awwal kümübüng pokı ayrırilip tawlansa, Andin zərgər nəpis bir kaqa yasap qıkar. **5** Awwal padixahıning aliddiki rəzil hizmətkarlıri kəqəliwetilsə, Andin uning təhti adalət üstigə kürular. **6** Padixahıning aliddiə eziungni həmmənin aldi kəlip kərsətmə, [Uning aliddik] ərbablarning ornida turuwalma; **7** Ornunjni eziungindən yuxarı janabka berip, uning allida pəgahka qüxürülgünindən kəra, Əzgilərning seni tərgə təkliq kilojanı yahxidur. **8** Aldırap dəwəqa barmıqin, Mubada berip, yekining [üstün qıkıp] seni let kilsə, kəndak kılısan? **9** Yekining bilan munazirllxşəng, Baxkınlarning sirini aqma. **10** Bolmisa, buni bilgüqilər seni əyibləydi, Sesik namdin ətulalımayısan. **11** Waqtı-jayida kılınojan söz, Kümübüng ramkilaroja tizilojan altun almilardur. **12** [Kulakka] altun həlkə, nəpis altundın yasalojan zinnat buyumı yaraxkəndək, Aklıninag aqahlanduruxi kəngül koyqanıng kılıqıja yarixar. **13** Huddi orma waqtidiki tomuza [iqkən] kar süyidək, Ixənqliq alqı ezini əwətküqilərgə xundak bolar; U həjəyinlirinən keksi-kərnini yaxartar. **14** Yamoqı yok bulut-xamal, Yalojan sowoqatın wədə kəlip mahtanoqıqıja ohxaxtur. **15** Uzunojqı sawr-təkət kılınsa, həkümətdarmu kayıf kılınar, Yumxak til səngəklərinən etər. **16** Sən həsəl tepiwaldingmu? Uni pəkət toyuqıla yə, Kəp yesəng yanduruwetisən. **17** Koxnangning bosuqısiqa az dəssə, Ular səndin toyup, eq bolup kəlmisun. **18** Yalojan guwahlıq bilən yekiniqə kara qaplıoqı, Huddi gürzə, kılıq wə etkiür okqa ohxaxtur. **19** Sunuk qix bilən qaynax, Tokur put [bilən mengix], Külpət künidə wapasisz kixığa ümid baqlıqandaktur. **20** Kix künidə kixilərnin kiyimini salduruwetix, Yaki suda üstigə aqqık su kuyux, Kəyəquluk kixinining alidda nahxa eytkəndəktur. **21** Düixminingning korsikı aq bolsa, Nan bər; Ussıqan bolsa su bər; **22** Xundak kılısgən, bəxəqə kəmür qoqını toplap saloqan bolisən, Wə Parwərdigar bu ixni sanga yanduridu. **23** Ximal tərəptin qıkkan xamal kəttik, yamoqı elip kalgəndək, Qekimqi xum qıraynı kəltürər. **24** Sökuxkək hotun bilan [azada] eyda billa turoqandın kera, Əggzining bi bulungıda [yaloquz] yetip-kopkən yahxi. **25** Ussap kətkən kixığa muzdək su berilgəndək, Yirak yurttin kəlgən hux həwərmü ənə xundak bolar. **26** Petikdilip süyi leyip kətkən bulak, Süyi bulqıwetilgən kuduk, Rəzzillərgə yol koyqanı həkkənəyi adəməgə ohxaxtur. **27** Həsənlə həddidin ziyyəd yeyix yahxi bolmas; Bırak uluoluknı izdəxning ezi uluq ixtur. **28** Əzinizi tutalmaydıqan kixi, Wayran bolojan, sepilsiz kalojan xəhərgə ohxaydu.

26 Yazda kar yeojix, Orma waktida yamoqur yeojix kamılmıqandək, Izzət-hərmət əhməkə layik əməstur. **2** Leyləp uqup yürgən kuçkaqtək, Uqçan karlıoja yərgə konmioqandək, Səwəbsız karoxıq kixığe ziyan kaltırəlməs. **3** Atka kamqa, exakkə nohta lazım bolqıjinidək, əhməkning düməbisigə tayal layiktir. **4** Əhməkning əhmikana gəpi boyiqə uningoja jawab bermigin, Jawab bərsəng eziung uningoja ohxap kelixing mumkin. **5** Əhməkning əhmikana gəpi boyiqə uningoja jawab bərgin, Jawab bərmisəng əzining əhməklikini əkkillik dəp qaqlar. **6** Əz putini kesiwətəndək, Əz bəxioja zulmət tiligəndək, əhməktin həwər yollaxmu xundak bir ixtur. **7** Tokurnıng karıja kalmıqan putlıridək, əhməkning aqzıqıja selinojan pənd-nəsihətmət bikar bolur. **8** Saloqıja taxnı baqlap atkandək, əhməkə hərmət bildürətxümu əhmikana ixtur. **9** Əhməkning aqzıqıja selinojan pənd-nəsihət, Məstning kolıqıja sanjılıqan tikindəktür. **10** Əz yekinlirini karisoja zəhimləndürən okeyqidək, əhməkni yaki udul kəlgən adəmni yallap ixlatkən həjəyinmu ohxaxla zəhimləndürəgqidur. **11** It aylinip kəlip ezi qüsükini yalıqandək, əhmək əhməklikini käytərər. **12** Əzinin dana qaqlap məmənun bolqan kixini kərdüngmu? Uningoja ümid baqlımaqtın əhməkə ümid baqlımaq əwzəldur. **13** Hürun adəm: — «Taxkırıda dəhəxətlik bir xır turidu, Koqida bir xır yüründül» — dəp [eydin qıkməs]. **14** Əz mujukida eqilip-yeplip turoqan ixikkə ohxax, Hürun kariwatta yetip u yak-bu yakka ərılıməktə. **15** Hürun kolını sunup kaçıqə tikkini bilən, Ojızanı aqzıqıja selixtinmu erinər. **16** Hürun eziñi pəm bilən həbab bərgiqi yətta kixidinmu dana sanar. **17** Koqida keliwetip, eziqə munasiwətsiz majırıqə arılaşqan kixi, Itning kulinikini tutup sozənqoja ohxax hətərgə duqar bolar. **18** Əz yekinlirini aldad «Pəkət qakqak kəlip koydum!» dəydiqan kixi, Otkaxlarnı, oklarnı, hərhil ajallık korallarnı atkan təlwıga ohxaydu. **20** Otun bolmisa ot eçər; Ojəywət bolmisa, jedəl besilər. **21** Qooqlar üstigə qaqqan kəmürdək, Ot üstigə koyqan otundək, jedəlqi jedəlni uloqaytar. **22** Ojəywəthorning səzliyi hərhil nazunemətlərdək, Kixinin qəlbığa qongkur singdürürlər. **23** Yalkunluk ləwlər rəzil kengüllərgə koxulqanda, Sapal kaçıqə kümübü həl bergəngə ohxaxtur. **24** Adawat saklaydiqan adəm eqini gəpləri bilən yapsımu, Kenglida kat-kat suylıqast saklaydu. **25** Uning sezi qırıylıq bolsımu, ixinip kətmigən; Kəlbidə yətta kat iplaslıq bardur. **26** U eqmənlikini qırıylıq gəp bilən yapsımu, Lekin rəzzilliği jamaatning alidda axkarlınlar. **27** Kixığə ora koliqan ezi qıkar; Taxnı domilatkan kixini tax dumilap kətip kəlip uni yanjar. **28** Sahta til ezi ziyankeşlik kılqan kixilərgə nəprətlərinər; Huxamat kılıqıqı eojiz adəmni əhalakətə ittirər.

27 Ətiki kününg toorpruluk mahtanma, Qünki bir künə nəmə bolidiqininqimət bilməyən. **2** Seni baxkılar mahtisun, ezi aozingdin mundaq kılımisun, Yat adəm seni mahtisun, ezi ləwlirinq undak kılımisun. **3** Tax eoir, kum heli jing basar, Bırak əhmək kəltürədiqan həpiqiliq ikkisidin tehimu eojirdur. **4** Ojəzəp rəhəmsizdək, Kəhər bolsa kəlkündək adəmni ekitip ketər, Bırak kim həsəthorluk alidda takəbil turalisun? **5** Axkara əyibləx yoxurun mühəbbəttin əladur. **6** Dostning kolidin yegan zəhimlər sadıqliktin bolidu; Bırak düxmənning səyülküli hiyligərləktür. **7** Tok kixi həsəl kenikidinmu bizardur, Aq kixığə hərkəndək aqqık nərsimü tatlıq bilinər. **8** Yurt manadın ayrılojan kixi, Uwisidin ayrılip yürgən kuxka ohxar. **9** Ətir wə huxbey kəngüllü aqar, Jan keyər dostning səmimiyy məslihəti kixinı riəzbətləndürər. Jan keyər dostning səmimiyy, huxhuy məslihəti kixinı hux kılur. **10** Əz dostungni, atangning dostinimü untuma; Beinxıqə kün qırxkəndə kərindixingning eyigə kirip yelinma; Yekindiki dost, yirəktiki kərindaxtın əla.

28 Yamanlar heqkim koqlimisumu kaqar; Birak həkkaniylar xir yürək batur kelər. **2** Yurttə gunahlar kəpəysə, uning əmirliri kəp almixar, Lekin uni soriuoqı yorutuləşən wə bilimlik bolsa, yurt aman-mukim uzun turar. **3** Miskinlərgə zulum seliwtən bir kombəqəl, Huddi [ziraətlərni] yatçuzup denini koymaydioqan kəra yamçuroja ohxaydu. **4** Təwrat-kanunidin waz kaqkənlər yamanları yahxi dəp mahtar; Birak kanunun tətqiqələr ularoja karxi kürəx kilar. **5** Rəzillər adalatni qüxənmas; Birak Pərvərdigarni izdiqüilər həməmə ixni qüxinər. **6** Pəzilətlək yolda mangojan miskin kixi, Sahta, ikki yüzləmə bay adəmdin yahxidur. **7** Təwrat-kanuniqə itaat kiloqan yigit, əkillik oquldu; Birak nan kepilaroja həmrəh boluqarı atisini nomuska kəldurur. **8** Jazanlıhorluk kılıp yukiri əsüm arklılık bayılıklar tapşan kixi, Ahirida bularni miskinlərgə həyrihahlıq kılıqıqining kolioja etküütük üçün toploqandur. **9** Kimki Təwrat-kanununu anglimayman dəp kulikini yopursa, Həttə dualirimi lənitli bolup kalar. **10** Kimki durusları yaman yoloja azdursa, Əzzi koliojan orisiqə ezi qıxər; Birak pak-diyənatlılıq adəm yahxilikka mirashor bolar. **11** Bay dərəwəkə ezini dana sanar; Birak yorutuləşən miskin uni həman kərüp yetər. **12** Həkkaniylar əqlibiyətlik bolsa, Jahannı tantənə kapılar; Birak yamanlar mərtiwigə qıksa, halayık ezelrinə kaqurur. **13** Əzzi gunahlarını yoxuroqan kixi ronak tapmas; Birak ularni tonup ikrar kılıp, ulardin waz kaqkən kixi rəhim-xəpkətkə erixər. **14** [Pərvərdigardin] hərdəaim körküp yüksən kixi xunqə bəhtliklər! Birak kənglini tax kılıqan balayı'apətkə kalar. **15** Hərkirəp turojan xir, Yaki [owni izdəp] keziwatlıq eyik kəndək bolsa, Yoksul pukralarının üstidiki razil hakimmi xundakətur. **16** Yorutulmioğlu əmir həman zor bir zalim bolup qıçar, Birak həram bayılıklärə nəprətlənsə, təhətidə uzun olтур. **17** Kan tekkən kixi kərə bilən hangoja karap yığıürər; Uni heqkim tosmisun! **18** Səmimiyy, diyanatlık yolda mangojan kütular; ikki yolda mangojan sahta kixi ularning biridə həman yikılıp qüberər. **19** Əz yeriga tırrixip ixligən dehkanning neni yetip axar; Birak

bikar yürüp ham hiyallarını kooqılıqan kixining yokullukı mol bolar! **20** Rastqıl kixining bəhti kəpiyər; Birak bay boluxqa aldirioqan kixi jazadin keçip kütululmas. **21** Birigə yan besix kət'iy bolmas; Qünki bəzilər hətta bir burda nan tıqınnı gunah, etküzər. **22** Nəpsi toymas kixi bayılıqları kəzləp aldiraydu, U namratlıqning ez bexiqə qüxicidinqinidin bihəwərdur. **23** Baxıqların hatalığını oquk, ayıblıqan kixi, Həman huxamat kiloquçıqa karıqıçanda keprak iltipat tapar. **24** Ata-anisining təllukatını ooprilap, «Bu həqkəndək gunah, əməs» deyən kixi, Həlak kiloquqining xerikidur. **25** Nəpsi toymıqur kixi jedəlmajira teriydu; Birak Pərvərdigarəja tayañan kixi ətlinər. **26** Əzinin kəngligə ixəngən kixi əhməktür; Birak danalıq bilən mangoojan nijat tapar. **27** Namratlarqa həyrhahlıq kılıdiqan kixi möhtəjlik tartmas; Lekin hajətmənni kersimu kerməskə salqan kixi kepligən kəroqıxka uqrar. **28** Yamanlar mərtiwigə qıksa, halayık ezlirini kəqurur; Lekin ular zawał tapsa, həkkəniylar rawaj tapar.

29 Kaya-kaya aşıylinip turup yənə boyını kəttiklik kılqan kixi, Tuyuksızdin dawalıqusız yanjılar. **2** Həkkaniylar güllənse, pukralırı xadlinar, Kəbühər hökük tutsa pukra nəş-pəryad ketürər. **3** Danalıqı seygən oojul atisini hux kilar; Birak pahixilərgə həmrəh bolqan uning mal-mülküni buzup-qasqr. **4** Padixah adalət bilən yurtini tinq kilar; Birak baj-selik salqan bolsa, uni wəyəran kilar. **5** Ez yekinqinə huxamat kılqan kixi, Uning putlirioja tor təyyarlar qoçyandur. **6** Rəzil adəmning gunahı eziqə kəpənək yasap kurar; Birak həkkaniy kixi nahxilar bilən xadlinar. **7** Həkkaniy kixi miskimming dəwəsiyə köngül belür; Birak yamanları bolsa bu ixını qüxənməs. **8** Həkawur kixilar xəhərnı kutritip dawalıqtar; Birak aklınları aqqık oqzəplərni yandur. **9** Dana kixi əhmək bilən dawalaxsa, əhmək hürpiyidü yaki külidi, nətijisi haman tinqlik bolmas. **10** Kanhorlar pak-diyənatlıklärə nəprətlinər; Duruslarning jenini bolsa, ular kəstlər. **11** Əhmək hərdaim iqidiki həmməni axtara kilar; Birak dana ezini besiwalr. **12** Həkümdar yaloqan sezlərgə kulak salsa, Uning barlıq hizmatkarları yaman egənməy kalmış. **13** Gaday bilən uni əzgüçi kixi bir zemində yaxar; Hər ikkisinin kezini nurlanduroquqı Pərvərdigardur. **14** Yoxsullarını diyanət bilən soriojan padixahning bolsa, Təhiti mənggügə məlhəm turar. **15** Tayak bilən tənbih-nasihat balılarqa danalıq yetkizər; Birak ez məyligə koyup berilgən bala anisini hijaletkə kəldur. **16** Yamanlar güllinip kətsə, nahəklik kepiyər; Lekin həkkaniylar ularning yikilojını kərər. **17** Ooqlungını tərbiyəlisəng, u seni aram tapkuzar; U könglüngni seyündürər. **18** [Pərvərdigarning] wəhiysi bolmiojan əlning pukralırı yoldin qikip baxpanahsız kilar; Lekin Təwrat-kanuniyə əmal kildiyojan kixi bəhtliktur. **19** Kulni sez bilənlə tütəzkili bolmas; U sezüngni qüxəngən bolsimu, etibar kılmas. **20** Açıqını basalımaydiyojan kixini kərgənmə! Uningdin ümид kütkəndin, əhməktin ümид kütük əwzəldür. **21** Kimki əz kulinı kiqikidin tartip ez məyligə koyup bərsə, Künərlərning biridə uning beixoja qıçar. **22** Terikkak kixi jedəl-majira kozojap turar; Asan aqqiklinidəqan kixinin gunahlırı keptur. **23** Məqrurluk kixini pas kilar, Birak kəmətarlıq kixini hərmətkə erixtürər. **24** Ooqri bilən xərlik bolqan kixi əz jenioja düxməndür; U sorakqining [guwahı berixkə] agahlanduruxini anglisimü, lekin rast gəp kılıxka petinalmas. **25** İnsan balisidin körkəx adəmni tuzakka qüxiürüd; Birak kimki Pərvərdigaroja tayanojan bolsa, u bıhətar ketürülər. **26** Kəp kixilər həkümdəndin iltipat izdəp yürər; Birak adəmning hək-rizki pəkət Pərvərdigarningla kolididur. **27** Nahəkərlər həkkiliyalarqa yirginqliktur; Durus yolda mangojan kixilər yamanlarıra yirginqliktur.

30 Tewändikilər Yakəhning oqlı Aguroja wəhij bilən kəlgən sezlərdur: Bu adəm Itiyalqə, yəni Itiyəl bilən Ukaloja mundak, sezlərni deyən: — **2** Mən dərwəkə insanlar arisidiki əng nadin, haywançı oxhaxturmən; Məndə insan əkli yok. **3** Danalikni həq eğənmidim; Əng Pak-Mukəddəs Bolquçı həkkidimən sawatim yoktur. **4** Kim ərxka ketürləgən, yaki ərxtin qüxkən? Kim xamalni kölliridə tutkan? Kim sunarnı Əz toniqa yəgəp koyoqan? Kim yər-zemining qegrəlirini bəlgiligən? Uning ismi nema? Uning Oqlining ismi nema? Biləmsən-yok? **5** Təngrininə hərbir səzi sinilip ispatlinip kəlgəndür; U Əziga tayanojanlarning həmmisini koşqayıdıcıqan kalkandur. **6** Uning sezliriga həq nərsə koxma; Undak kilsang, U seni əyibləydi, Sening yalojanlılıqinə axkarilinidü. **7** I [Hudayim], Səndin ikki nərsini tilaymən; Mən elgūqə bulnarı məndin ayimiqəysən: — **8** Sahtılık wə yalojanlılıqni məndin yırak kılqəysən; Meni gadaymu kilmay, baymu kilmay, bəlkı ehtiyajıma layıkla rizik bərgəysən. **9** Qünki ziyadə toyup kətsəm, Səndin yenip: «Pərwərdigar degen kim?» — dap kelixim mumkin. Yaki gaday bolup kəlsəm, oqırılık kiliplər, Sən Hudayimning namıqə daqı kəltürüxim mumkin. **10** Hojayanining aldida uning əkli üstdin xikayet kılma, Bolmisa u seni kəroqap lənət kili, əyibkar bolisən. **11** Əz atisini kəroqayıdıcıqan, Əz anisıqə bəht tiliməydiqan bir dəwr bar, **12** Əzini pak qəoqlayıdıcıqan, əməliyətə məynətqılıklıdan həq yuyulmioqan bir dəwr bar, **13** Bir dəwr bar — ah, kibirlilikdən nəziri nemidənən üstün, Həkawurlukdən həli nemidənən qong! **14** Uning ajizlar wə yoxsullarını yalmaq yutuwetidiqan qixliri kiliqtək, Ezik qixliri piqəqtək bolovan bir dəwr bar! **15** Zülükning ikki kizi bar, ular hərdəm: «Bərgin, bərgin» dap towlixar. Hərgiz toyunməydiqan üq nərsə bar, hərgiz kənaatlənməydiqan tet nərsə bar, ular bolsimu: — **16** Ger, tuqmas hotunning kərni, Suqə toyunmioqan kurojak Yər. Wə hərgiz «boldi, toydum» deməydiqan ottin ibarət. (**Sheol** h7585) **17** Atisini məshıra kiliqəydiqan, Anisini kəmsitidiqan kəzni bolsa, Қaçqı-kuşquşular qoşular, Bürkütning balılırimu uni yər. **18** Mən üqün intayin tilsimat üq nərsə bar; Xundak, mən qixinəlməydiqan tet ix bar; — **19** Bürkütning asmandiki uquq yoli, Yilanning taxta beoqırlap mangidioqan yoli, Kemininə dengizdiki yoli wə yigitiñiñ kiziqə axıq boluxtiki yolidur. **20** Zinahor hotunning yolunu xundaktur; U bir nemini yəp bolup aqızını sürtiwtəkən kixidək: «Mən həqkəndək yamanlıknı kılımidim!» — dəydi. **21** Yər-zemini üq nərsə astida biaram bolar; U ketürləməydiqan tet ix bar; — **22** Padixah, bolovan kül, Tamakka toyoqan əhaməkət, **23** Nəprətəkə patkən, ərgə təkgən hotun, Əz hanimining ornını baskan dedək. **24** Yər yüzidə teni kiqik, lekin intayin əkiliq tet hil janiwar bar: — **25** Qəmülilər külli həlk bolmisi, birak yazaq ozuk təyyarliwelixni bilidü; **26** Suqurlar əzi ajiz bir əkəm bolsimu, hada taxlarning arisıqə uwa salidü; **27** Qəkətəklerning padixahı bolmisi, lekin qatar tizişip rətlik mangidü; **28** Kəslənqənki kol bilən tutuwalojili bolidü, Lekin han ordilirida yaxaydu. **29** Қadamlıri həywətlik üq janiwar bar, Kixığə zok berip mangidioqan tet nərsə bar: — **30** Haywanatlar iqida əng küqlük, həq nemidin korkması xır, **31** Zilwa bəyga iti, Tekə, Wə pukraları kollayıdıcıqan padixahıdur. **32** Əgər san əhməklik kiliplər eziñgni bək yukarı orunqə koyuwaloqan bolsang, Wə yaki tələwə bir oyda bolovan bolsang, Kolung bilən aqzinqni yum! **33** Kala süti koqulsa serik may qıkar; Birining burnı mijilsa, kan qıkar; Adawət kozojap intikam oylisa jedəl-majira qıkar.

31 Tewändikilər, padixah Ləmuəlgə uning anisi arkılık wəhij bilən kəlgən sezlərdur; anisi bu sezlərni uningoja əgətkən: **2** oqlum, i meninq amrikim, kəsəmlər bilən tiligən arzulukum,

mən sanga nemə dəy? **3** Küç-küwwitingni ayal-hotunlar təripigə sərp kilmiojin; Yaki padixahınlımu wəyrən kılıdiqan ixlaroja berilgüçü bolma! **4** I Ləmuəl, xarab iqix padixahıroja layik əməs, Əmirlərgimi hərəkə humar bolux yaraxmas. **5** Bolmisa ular xarab iqip, [mukəddəs] balgilimilərni untup, Bozak bəndilərning həkkini astıñ-üstün kiliwetixi mumkin. **6** Külli hərəkə olğusı kəlgənlərgə, həsrətə qəməngənlərgə berilsən! **7** Ular xarabni iqip, miskinlikini untup, Kəytidin dərd-əlimini esigə kəltürmisən! **8** Əzləri üçün gəp kılalmayıdıcıqanlaroja aqzinqni aqkin, Həlak bolay degnələrning dəwasıda gəp kıl. **9** Süküt kılma, ular üqün lilla həküm kıl, Ezilgənlərning wə miskinlərning dərdigə dərman bol. **10** Pəzilətlik ayalni kim tapalaydu? Uning kimməti lələ-yakutlardınmu zor exip qüxidü. **11** Erining kəngli uningoja tayinip hatırjən turidü, U bolqəqəkə erining alojan oljisi kəm əməstur! **12** U əmür boyi erigə wapadar bolup yahxılık kili, Uni ziyanə uqratmadı. **13** U koy yungi wə kəndir tezip, Əz koli bilən jan dəp ajır kili. **14** U soda kemilirigə oxhax, [ailini bekixtiki] ozuk-tüllükərni yırak jaylardın toxuydu. **15** Tang yorumasta u ornidin turidü, ailisidikilərgə yeməklik təyyarlaydu, Hizmətkar-dedəklerə nesiwisiñi təkşim kili. **16** U bir parqə etizni əzi körüp alidü; Koli bilən yioqan daraməttin u bir üzümzər bina kili. **17** [İxka ərəp] u belini küq bilən baoqlar, Bileklərini küqləndürər; **18** Uz ixining paydılılıkçıqə kezi yetər, Keçiqə qırıqını eqürməy ix kilar. **19** U kolları bilən qaknı qerər, Barmaklıri yip urqukını tutar. **20** Ajızlarqə yardım kolini uzıtar; Həjətmənlərgə kollırını sozər. **21** Kar yaqcənda u ailisi toqruşuk əndixə kilməydi, Əyidikilərning həmmisigə kizıl kiyimlər kiydürəlgən. **22** Kariwat yapkuqlarını əzi tokuydu; Əzining kiyim-keqəkləri kanap wə sesün rahttindur. **23** Erining xəhər dərvazılırda abrui bar; Xu yərdə u yurttiki aksakallar kataridin orun alidü. **24** U nəpis kanaptin kiyim-keqək tikip uni satidü; Bələwəqlərni tikip sodigərlərni təminləydi. **25** Kiyimi küq-kudrat wə izzət-hərməttur; U keləqəkkə ümid bilən külüp ərəydi. **26** Aqızını aqsla, dana söz kili, Tilida mehribanə nəsihətlər bar. **27** Ailisidiki ixlardın daim həwər alidü, Bikarəqə nan yeməydi. **28** Pərəntəlri ornidin turup uningoja bəht-bərikət tiləydi; Erimu mubərəkləp uni mahtap: — **29** «Pəzilət bilən yaxıqan ayallar keptir, Bırak sən ularning həmmisidinmu exip qüxisən» — dəydi. **30** Güzəllik şəhri aldamqıdur, Həsn-jamalı pəkət bir kəptük, halas, Pəkət Pərwərdigardın körkədıcıqan ayalla mahtılıdu! **31** U ez mehnətinə mewiliridin bəhrimən bolsun! Əjirları uni dərvazılarda hərmət-xəhərətə erixtərsən!

Hekmət toplojuqi

1 Yerusalemda padixaḥ boloqan, Dawutning oozi «Hekmət toplojuqi»ning sezlri: — 2 «Bimanilik üstiga bimanilik!» — dəydu «Hekmət toplojuqi» — «Bimanilik üstiga bimanilik! Həmmə ix bimaniliklurt!» 3 Kuyax astida tartkan jalapiridin insan nemə paydioja erixər? 4 Bir dəwr etidu, yənə bir dəwr kelidu; Bırak yər-zemİN mənggüga dawam kılıdu; 5 Kün qıkıdu, kün patıdu; Wə qıkıdışan jayqa karap yənə aldirap mangidu. 6 Xamal jənubka karap sokıdu; Andin burulup ximaloja karap sokıdu; U aylinip-aylinip, Hərdaim ez aylanma yolişa käytidu. 7 Barlıq dəryalar dengizə karap akıdu, bıraq dengiz tolmaydu; Dəryalar kaysi jayqa akkan bolsa, Ular yənə xu yərgə käytidu. 8 Barlıq, ixlar japaqoja tolqandur; Uni eytip tüğətküqi adəm yoktur; Kəz kerüxtin, Kulaq anglatın hərgiz toymaydu. 9 Boloqan ixlar yəna bolidiojan ixlardur; Kilojan ixlar yəna kilinidu; Kuyax astida həqkandak yengilik yoktur. 10 «Mana, bu yengi ix» degili bolidiojan ix barmu? U bəribir bizdin burunki dəwrlərdə allıqaqan bolup ətkən ixlardur. 11 Burunki ixlar hazır həq əslənməydu; Wə kalgüsida bolidiojan ixlarmu ulardin keyin yaxaydiojanlarning esigə həq kalməydu. 12 Mənki hekmet toplojuqi Yerusalemda Israiloja padixaḥ boloqanmən; 13 Mən danalik bilən asmanlar astida barlıq kiliqojan ixlarnı ketirkinip izdəxək kengül koydum — Hulasəm xuki, Huda insan balilirinən ez-əzini bənd kılıp upritix üçün, ularoja bu eojir japoni təkdim kılıqan! 14 Mən kuyax astidiki barlıq kiliqojan ixlarnı kerüp qıktım, — Mana, həmmisi bimanilik wə xamalni koqloqandak ixtin ibarəttur. 15 Əgrini tü kılıqılı bolmas; Kəmni toluk dəp səniciojili bolmas. 16 Mən ez kenglümde oylinip: «Mana, mən uluqlınıp, məndin ilgiri Yerusalem üstiga barlıq həküm sürgənlərdin kəp danalikka erixtim; mening kenglüm nuroqun danalik wə bilimgə erixti» — dedim. 17 Xuning bilən danalıñi biliñkə, xuningdək təlwilik wə əhmikənlilikni bilip yetixək kengül koydum; muxu ixnimü xamal koqloqandak ix dəp bilip yəttim. 18 Qünki danalığın kəp boluxi bilən azab-əkubətmə kəp bolidu; bilimini kəpəytiküqininq dərd-əlimimü kəpiydi.

2 Mən kenglümde: «Kəni, mən əzümgə tamaxining təmini tetiqüzup bakıman; kenglüm eqilsun!» — dedim. Bırak mana, bumu bimaniliklurt. 2 Mən külkə-qakqakqa «Təlwilik» wə tamaxioja «Uning zadi nemə paydisi?» — dedim. 3 Kenglümde ez bədiniñni xarab bilən kandak rohlandırqılı bolidiojanlıñ (danalik bilən əzünni yetəkligin haldə) biliñkə berilip izdəndim, xuningdək «sanakılık künləridə insan balılıriqo yahxılık, yətküdizəjan nemə paydılık ixlar bar?» deyən təgünnü yəxsəm dəp əhmikənlilikni kandak tutup yetixim kerəklikini intilip izdiđim. 4 Mən uluq kurułuxlaroja kirixtim; əzüm üçün əylərni saldım; əzüm üçün üzümzarları tiktim; 5 Əzüm üçün xahənə baqı-baqıqları yasidim; ularda hərhil mewə beridiojan dərəhlərni tiktim; 6 Əzüm üçün ormandıki barakşan dərəhlərni obdan suqırıx üçün, kələqələrni yasap qıktım; 7 Kullarоja wə dedəklərgə iğə boldum; eyümdə ulardin tuqulqanlarmı meningki idi; Yerusalemda məndin ilgiri boloqanlarning həmmisiningkidiñ kəp mal-waralar, koy wə kala padilirim bar boldi. 8 Əz-əzümgə altun-kümüxlərni, padixaḥlarning həm hərkəysi olkilərning hərhil ətiwarlıq alahidə gohərlərini yiojdim; kiz-yigit nahxiqilaroja həmdə adəm balılırinin dilkeyarlıriga, yəni kepligən güzel kəniziklərgə igə boldum. 9 Uluoq boldum, Yerusalemda məndin ilgiri boloqanlarning həmmisindən ziyanə ronaq taptım; xundak

boqını bilən danalığım məndin kətmidi. 10 Kəzlirimgə nemə yakkan bolsa, mən xuni uningdin ayimidim; ez kenglümə həqkandak huxallıñi yak demidim; qünki kenglüm barlık ejrimdin xadlandı; mana, bular ez ejrimdin boloqan nesiwəm idi. 11 Andin ez kolumn yasiqanlırinin həmmisigə, xundakla singdürgən ejrimming nətijisigə karisam, mana, həmmisi bimanilik wə xamalni koqloqandak ix idi; bular kuyax astidiki həq paydisi yok ixlardur. 12 Andin zəhnimni yiojip uni danalikka, təlwilik wə əhmikənlilikkə karaxka koydum; qünki padixaḥtın keyin turidiojan adəm nemə kılalaydu? — kilsimu allıqaqan kiliqojan ixlardın ibarət bolidu, halas! 13 Xuning bilən nur kərangojuluqtın əwzəl boloqandak, danalığın biqərəzliktin əwzəllikini kerüp yəttim. 14 Dana kixining kezliyi beqididur, əhmək bolsa kərangojulukta mangidu; bıraq ularoja ohxax birla ixning bolidiojanlıñi qüxinip yəttim. 15 Kenglümde: «Əhməkka bolidiojan ix mangımı ohxax bolidu; əmdi menin xundak dana boluxumning zadi nemə paydisi!» — dedim. Andin mən kenglümde: «Bu ixmu ohxaxla bimaniliklurt!» — dedim. 16 Qünki məngügü dana kixi əhməkka nisbətən həq artuk əslənməydi; qünki kəlgüsidiñi künlərdə həmmə ix allıqaqan untulup ketidu; əmdi dana kixi kandak əlidü? — Əhmək kixi bilər bille! 17 Xunga mən hayatıq eq boldum; qünki kuyax astida kiliqojan ixlar manga eojir kelətti; həmmisi bimanilik wə xamalni koqloqandak ix idi. 18 Xuningdək mən kuyax astidiki barlıq ejrimaq eq boldum; qünki buni məndin keyin kəlgən kixiga kəldurmaslıqka amalim yok idi. 19 Uning dana yaki əhmək ikənlilikini kim biliđu? U bəribir mən jalapı bilən singdürgən həmdə danalik bilən ada kılıqan kuyax astidiki barlıq, ejrim üstiga həküm sürüđü. Bumu bimaniliklurt. 20 Andin mən rayimdin yandım, kenglüm kuyax astidiki japa tartkan barlıq ejrimdin ümidsizlinip kətti. 21 Qünki ejrimi danalik, bilim wə əp bilən kılıqan bir adəm bar; bıraq u ejriminə həq ixlimiñin baxka birsining nesiwisi boluxka kəlduruxi kerək. Bumu bimanilik wə intayin aqqik küləpəttur. 22 Qünki insan kuyax astida əzini upritip, əzining barlıq əmgikidin wə kenglining intilixləridin nemiga igə bolidu? 23 Qünki uning barlıq künləri azablıktur, uning ejri ojaxlıktur; hətta keqidə uning kengli həq aram tapmayıdu. Bumu bimaniliklurt. 24 İnsan üçün xuningdin baxka yahxi ix yokki, u yeyixi, iqxixi, ez jenini ez ejridin həzur alduruxidin ibarəttur; buni Hudanıñ kəlidindür, dəp kerüp yəttim. 25 Qünki uningsiz kim yeyilşun yaki besip ixliyalısun? 26 Qünki u ez naziriga yaxidiojan adəmgə danalik, bilim wə xadılıkni ata kılıdu; bıraq gunahkar adəngə u mal-müllük yiojip-toplaxka jalapı əmgəkni beridu, xuningdək u yiojip-topliojinini Hudanıñ nəziridə yahxi boloqanoja tapxuridiojan kılıdu. Bumu bimanilik wə xamalni koqloqandak ixtin ibarəttur.

3 Hərbir ixning muwapik pəslı bar, asmanlar astidiki həmmə arzuning ez waktimu bar; 2 Tuquluxning bir wakti bar, elüxningmu bir wakti bar; Tikix wakti bar, tikilgənni sekük wakti bar; 3 Əltürük wakti bar, sakaytix wakti bar; Buzux wakti bar, kürux wakti bar; 4 Yioqlax wakti bar, kültüx wakti bar; Matəm tutux wakti bar, ussul oynax wakti bar; 5 Taxlarnı qəriwetix wakti bar, taxlarnı yiojip-toplax wakti bar; Kəqaklax wakti bar, kəqaklaxtin əzini tartix wakti bar; 6 Izdəx wakti bar, yokaldı dəp waz keqix waktimu bar; 7 Yirtix wakti bar, tikix wakti bar; Süküt kəlix wakti bar, sez klix wakti bar; 8 Seyüx wakti bar, nəprətliniñ wakti bar; Urux wakti bar, tinqliq wakti bar. 9 Ixligən ez ixliginidin nemə payda alidu? 10 Mən Huda insan balılıriqo yüksək, ixlep japa tartix kerək boloqan ixni kərgənmən. 11 U hərbir ixning wakti kəlgəndə güzəl

bolidiojanlikini bekitkən; u yənə mənggülüknı insanlarning kəngligə salojan; xunga, insan Hudanıng ez hayatıqə baxtin ahirçığa nemini bekitkənlilikini bilip yətməstur. **12** İnsanlarqa hayatı xadlinix wə yahxılık kılıxın baxka əwəzəl ix yok, ikən dəp bilip yəttim. **13** Xundakla yənə, hərbir kixinining yeyix-iqixi, ezininq barlıq ejridin huzur elixi, mana bu Hudanıng sowoqisidur. **14** Hudanıng kəlojanlırinin həmmisi bolsa, mənggültik bolidu, dəp bilmən; uningoja həqnərsini koxuxkə wə uningdin həqnərsini eliwtixkə bolmayıdu; Hudanıng ularnı kəlojanlırinin səwəbi insanni Əzidin əymindürüxtur. **15** Hazır bolqanlıri etkəndimə bolqandur; kəlgüsidi bolidiojan ix allıqاقan bolqandur; Huda etkən ixlarnı soraydu. **16** Mən kuyax astida yənə xu ixni kerdüm — sorak ornda, xu yarda helihəm rəzzilik turidur; həkkaniyilik turux kerək bolqan jayda, mana rəzzilik turidur! **17** Mən kənglümədə: «Huda həkkənəyi həm rəzil adəmni sorakşa tartıdu; qünki hərbir arzu-məksət wə hərbir ixning ez wakti bar» — dedim. **18** Mən kənglümədə: — Bundak boluxı insan balılırinin səwəbədirindur; Huda ularnı siniməkqi, [bu ixlər] ular ezlirining pəkət haywanlarqa oxhax ikənlilikini kərüxi üçün bolqan, dəp oylidim. **19** Qünki insan balılırinin bexioja kelidiojını haywanlarojumu kelidu, ularning kəridiojını oxhax bolidu. Ulardin aldinkisi kəndək əlgən bolsa, keyinkisimə xundak elidu, ularda oxhaxla birlə nəpəs bardur. Insanning haywanlardın həq artukqılıki yok; qünki həmmə ix bimanılıktur. **20** Əlarning həmmisi bir jayoja baridu; həmmisi topa-qangdin qıkkən, həmmisi topa-qangoja kəytidu. **21** Kim adəm balılırinin rohini bili? U yukirioja qıksamdu, buni kim bili? Haywanlarning rohi, u yər tegigə qızəmdü, kim bili? **22** Xuning bilən mən insanning ez ejridin huzurlarinxidin artuk ix yoktur, dəp kerdüm; qünki mana, bu uning nesiwisidur; qünki uni əzidin keyin bolidiojan ixlarnı kərüxkə kim elip kelidu?

4 Andin mən kaytidin zehnimni yioqip kuyax astida daim boluwtəkan barlıq, zorluk-zumbuluknı kerdüm; mana, eziqlənlərning kez yaxlır! Əlarqa həq təsəlli bərgüki yok idi; ularnı əzəgnərlərning kütlük yələnqüki bar idi, birək eziqlənlərə həq təsəlli bərgüqi yok idi. **2** Xunga mən allıqاقan olüp kətkən əlgüqilərni tehi hayat bolqan tirkilərindən üstün dəp təriplidim; **3** xundakla bu ikki hil kixilərdin bəthlikli tehi apırıda bolmiojan kixidur; qünki u kuyax astida kiliqojan yamanlıkları həq kerüp bakmiojan. **4** Andin mən barlıq ejir wə barlıq hizmətning utuqlıridin xuni kerüp yəttimki, u insanning yekinini kərəlməslikidin bolidu. Bumu bimənilik wə Xamalnı kooqlojandək ixtur. **5** Əhmək kol koxturup, ez gəxini yəydu. **6** Japa qekip xamalnı kooqlap oqumini toxkuzıman degəndin, qangilini toxkuzup hatırjəmlikə bolux əladur. **7** Mən yənə zehnimni yioqip, kuyax astidiki bir bimənilikni kerdüm; **8** birsə yaloquz, tıkandək bolsimu, xundakla nə oqılı nə aka-ukəsi bolmısımı — birək uning japasining ahiri bolmayıdu, uning kezi bayılıklärərə toymaydu. U: «Mən bundak japalik ixləp, jenimdin zadi kimə yahxılık kəldüriman?» — degənni sorımaydu. Bumu bimanılık wə eojir japadin ibarəttür. **9** İkki birdin yahxidur; qünki ikki bolsa əmgikidin yahxi in'am alidu. **10** Yikilip kətsə, birsə həmrəhini yələp ketüridu; birək yaloquz haləttə yikilip kətsə, yəlqidək baxka birsə yok bolsa, bu kixinining həlioja way! **11** Yənə, ikkisi billə yatsa, bir-birini illitidü; lekin birsə yaloquz yatsa kəndək illitilsün? **12** Yənə, birək yaloquz bir adəmni yengiwalqan bolsa, ikkisi uningoja takəbil turalaydu; xuningdak üç kət aroqamqa asan üzülməs. **13** Kəmbəqələ əmma akıl yigit yənə nəsihətning ətiwarını kilmaydiqan kəri əhmək padixahtın yahxidur; **14** Qünki gərgə

u bu padixahtıng padixaqlikida kəmbəqələ bolup tuqulqan bolsimu, u zindandin təhtkə olturuxkə qikti. **15** Mən kuyax astidiki barlıq, tirkilərinin axu ikkinçini, yəni [padixahtıng] ornini baskuqını, xu yigitni kollaydiqanlığını kərdüm. **16** Barlıq həlk, yəni ularning alddıa turoqan barlıq pukralar sanaksız bolsimu, birək ulardin keyinkilər yigittinmə razi bolmayıdu; bumu bimənilik wə xamalnı kooqlojandək ixtur.

5 Hudanıng eyiğə baroşanda, awaylap yürgin; əhməklərqə kürbanlıkları sunux üçün əməs, bəlkı anglap boysunux üçün yekinləxkən; qünki əhməklər rəzzilik kiliwatqını bilməydi. **2** Aqzıngni yenilik bilən aqma; kəngiliq Huda alddıa birməmini eytixkə alırdımisun; qünki Huda ərxlərə, son yər yəzididirsən; xunga sezliring az bolsun. **3** Qünki ix kəp bolsa qıxımu kəp bolqandək, gəp kəp bolsa, əhməkinqing gəpi bolup əkalidu. **4** Huda oja kəsəm iqsəng, uni ada kılıxni keqiktürmə; qünki U əhməklərdin huzur almayıdu; xunga kəsimingni ada kılɔjin. **5** Kəsəm iqip ada kıləməqandən kərə, kəsəm iqməslilik tütükərt. **6** Aqzıng teningni gunahının ihtiyyatıqə koyuwaqtımisun; pərixtə alıda: «Hata sezləp saldım» demə; nemixə Huda gepindin qəzəplinip kəlliiring yasıqannı həlak kılıdu? **7** Qünki qıx kəp bolsa bimənilikmu kəp bolidu; gəp kəp bolsimu oxhaxqtur; xunga, Hudadin körkəkin! **8** Sən namratlarning eziqənlərini yaki yərlik mənşəpdərlərning hək-adalətni zorawanlarqə kəyriq koyoşanlığını kərsəng, bu ixlardın həyran kəlma; qünki mənşəpdərдин yukırı yənə birsə kezliməktə; wə ulardinmə yukirisimə bardur. **9** Birək nemila bolmısın yər-tuprak həmmə adəmə paydılıktur; hətta padixahtıng əzimə yər-tuprakka tayinidu. **10** Kümüxkə amrak kümüxkə kanmas, bayılıklärə amrak ez kirimigə kanmas; bumu bimanılıktur. **11** Mal-mülük kepəysə, ularnı yegütlərərə kəpiyidü; mal igisiga ularnı kezləp, ulardin huzur elixinti baxka nəma paydısı bolsun? **12** Az yesun, kəp yesun, əmgəkinqing uykuşu tatlıktır; birək bayning toklukı uni uhlatmas. **13** Mən kuyax astida zor bir kılpetni kerdüm — u bolsimu, igisi eyiğə ziyan yətküzidiqan bayılıklärni toplaxtur; **14** xuningdak, uning bayılıklärli balayı-apat tıüpəlidin yokişlidin ibarəttür. Undak adəmının bir oqqli bolsa, [oqlining] koliqə kəldurqoudək həqənemisi yok bolidu. **15** U apisininq kərsikidin yalingaq qıkip, kətkəndimə yalingaq peti ketidü; u əzininq japalıq əmgikidin koliqə aloqudək həqənemini epkətəlməydi. **16** Mana bumu eojir ələmlik ix; qünki u kəndək kəlgən bolsa, yənə xundak ketidü; əmdi uning xamaloja erixiç üçün əmgək koliqinining nəma paydısı? **17** Uning barlıq künənləridə yəp-iqkini kərangoşulqətə bolup, oqəqliki, kesəlliği wə həpiliyi kəp bolidu. **18** Mana nemining yaramıq wə güzəl ikənlilikni kerdüm — u bolsimu, insanning Huda uningoja təkdim kəlojan əmrinring hərbir künənləridə yeyix, iqix wə kuyax astidiki barlıq, məhnətidin huzur elixinti; qünki bu uning nesiwisidur. **19** Huda hərbirsini bayılıklärə, mal-dunyaqa iğə boluxkə, xuningdak ulardin yeyixkə, ez rizkini kəbul kiliqə, ez əmgikidin huzur elixkə müyəssər kiliqən bolsa — mana bular Hudanıng sowoqitidur. **20** Qünki U əmriddiki tez etidiojan künənləri tüstidə kəp oylanmayıdu; qünki Huda uni kənglininq xadılıq bilən bənd kılıdu.

6 Kuyax astida bir yaman ixni kerdüm; u ix adəmlər arısida kəp kerülidü — **2** Huda birsiga bayılıklär, mal-dunya wə izzət-hərmət təkşim kıldı, xuning bilən uning ez kəngli həliojinidin həqnərsisi kəm bolmıldı; birək Huda uningoja bulardın huzur elixkə müyəssər kilmidi, bəlkı yat bir adəm ulardin huzur alıdu; mana bu bimanılık wə eojir azabtur. **3** Birsə yüz bala kerüp kəp yil yaxixi mumkin; birək uning yil-künləri xunqılık kəp bolsimu, uning jeni bəhtni kərmisə, hətta gərni kərmigən

bolsimu, tuoqulup qaqrapt kətkən bowak uningdin əwzəldür dəymən. **4** Qünki qaqrıqan bala bimənilik bilən kelidü, ərəngəpəlukta ketidü, ərəngəpəluk uning ismini kaplaydu; **5** U kiñnimü kərmigən, bilmigən; bıraq həq bolmioqanda u birinqisiga nisbətən aram tapkandur. **6** Bərəhkə, həlik xixi hətta ikki həssə ming yil yaxıqan bolsimu, bıraq bəhtni kərmisə, əhwali ohxaxtur — hərbir xixi ohxax bir jayoja baridu əməsmə? **7** Adəmning tartkən barlıq japası eż aqzı üçündür; bıraq uning ixtihası hərgiz kənmaydu. **8** Xundakta dana kixining əhməktin nemə artukqılıqı bolsun? Namrat xixi baxxılar alıldı kəndak mengixni bilgən bolsimu, uning nemə paydısı bolsun? **9** Kezning kerüxi arzu-ħwasning uyanbuyan yürüxidin əwzəldür. Bündək kılıxmu bimənilik wə xamalni kooqloqandırıktır. **10** Etüp kətkən ixlarning bolsa allıqاقan nami bekitilip atalojan; insanning nema ikanlıklımu ayan bololo; xunga insanning ezdin kudrətlik bolooqı bilən kərəxili xioqa bolmaydu. **11** Qünki gəp kənqən kəp bolsa, bimanılık xunqə kəp bolidu; buning insanoqa nema paydısı? **12** Qünki insanning əmrirdə, yəni uning sayidak tezla etidioqan mənəsiz əmriddiki barlıq künnləridə uningoja nemining paydılık ikanlıklını kim bilsun? Qünki insanoqa u kətkəndin keyin kuyax astida nemə ixning bolidioqanlığını kim dəp berəlisun?

7 Yahxi nam-abroy kımmətlik tutiyadın əwzəl; adəmning əlüx künni tuoqulux künnidin əwzəldür. **2** Matəm tutux əyigə berix ziyanat-toy əyigə berixtin əwzəl; qünki axu yarda insanning akiwiti ayan kılınıdu; tirik bololoşlar buni kəngliga püküxi kerək. **3** Əşəxlək külkidin əwzəldür; qünki qirayning pərixtanlıq bilən kəlb yahxilinidü. **4** Dana kixining kəlbini matəm tutux əyidə, bıraq əhməkning kəlbini tamaxining əyididur. **5** Əhməkələrinin nahxisini angloqandın kərə, dana kixining tənbilini angloqin; **6** Qünki əhməkning kükliki kazan astidiki yantaklarning paraslixidək, halas; bumu bimanılıktur. **7** Jəberzulum dana adəmni nadanəyo aylanduridü, Para bolsa kəlbni əhalak kılıdu. **8** Ixning ayiojı bexidin əwzəl; Səwr-taşətəkli roh, təkəbbur rohətin əwzəldür. **9** Rohingda həpa boluxka aldirıma; Qünki həpilik əhməkələrinin baqırda konup yatidü. **10** «Nemixə burunki künflər hazırlıq künnlərdin əwzəl?» — demə; qünki sening bundak soriqining danalıqtın əməs. **11** Danalıq mirasqa ohxax yahxi ix, kuyax nuri kərgüçilərgə paydılıktur. **12** Qünki danalıq pul panaħ boloqandək, panaħ bolidu; bıraq danalıqning əwzəlliki xuki, u eż igilirini həyatka erixtiridü. **13** Hudanıng kılıqanlırını oylap kər; qünki U agri kılıqanı kim tüz kılalısun? **14** Awat künidə həzur al; wə yaman künidimü xuni oylap kər: — Huda ularning birini, xundakla yəna birinimü təng yaratkandur; xuning bilən insan ezi kətkəndin keyin bolidioqan ixlarnı bilip yetəmləydu. **15** Mən buning əhməm misini bimənə künnlərimdə kərəp yəttim; həkkənən bir adəmning eż həkkənənlik bilən yokılıp kətkənləkini kərdim, xuningdək rəzil bir adəmning eż rəzillikli bilən emrini uzaratkənləkini kərdim. **16** Əzüngni dəp həddidin ziyada həkkənəyi bolma; wə eżüngni dəp həddidin ziyada dana bolma; sən eż-eżüngni alakzadə kilməqimüsən? **17** Əzüngni dəp həddidin ziyada rəzil bolma, yaki əhmək bolma; eż ajiling toxmay turup olməqimüsən? **18** Xunga, bu [agahñi] qing tut, xuningdin u [agahñimu] kolungdin bərmigining yahxi; qünki Hudanın korkidioqan xixi hər ikkisi bilən utukluk bolidu. **19** Danalıq dana kixini bir xəhərni baxxuridioqan on həkümərəndən ziyada küqlük kılıdu. **20** Bərəhkə, yə yüzdə daim mehribanlıq yürgüzdioqan, gunah sadır kilməydiqan həkkənəyi adəm yoktur. **21** Yəna, həkəlarning əhəmmiliq gəp-sezlirigə anqə dikkət kiliplər kətmə; bolmisa, eż hiszmatkaringning sanga lənət okuoqanlığını anglap kəlixing

mumkin. **22** Qünki kənglüngdə, eżüngningmu xuningə ohxax baxxılaroja kəp ketim lənət kılıqanlıqning obdan bilisən. **23** Bularning əhməm misini danalıq bilən sinap baktım; mən: «Dana bolimən» desəmmə, əmma u məndin yırak idi. **24** Barlıq yüz bərgən ixlar bolsa əklimizdən yırak, xuningdək intayın sirluktur; kim uni izdəp bilip yetəlisun? **25** Mən qin kenglümdən danalıq wə əklili bilimni bilixə, sürüxtürükə wə izdəxəkə, xundakla rəzillikning əhməklikini, əhməklikning tələwilik ikanlıklını bilip yetixə zəhnimni yioqdim. **26** Xuning bilən kəngli tor wə kiltək, kolliri asarət boloşan ayalning elümdin aqqik ikanlıklını baykışdım; Hudanı hursən kılıdiqan xixi uningdin eziñi kəquridu, bıraq gunahkar adəm uningoja tutulup kəlidü. **27** Bu baykəjanlıriməqə kara, — dəydi həkmət toplıqoq — pakitlərin bir-birigə baqılap selixturup, əklil izdidiim; **28** menin kəlbim uni yənilə izdiməktə, bıraq tehi tapalımidim! — Ming xixi arısında bir durus ərkəknı taptım — bıraq xu ming xixi arısının birmu durus ayınlı tapalımidim. **29** Mana kərgin, menin baykəjanlırim pəkət muxu birlə — Huda adəmni əsli durus yaratkən; bıraq adəmlər bolsa nuroqunlıqan hiylə-mikirəni izdəydi.

8 Kim dana kixigə təng kelələydu? Kim ixlarnı qüxəndürükəni bili? Kixining danalıq qirayını nurluk kılıdu, yuzininq sırını yorutidu. **2** Padixahning pərmanioja külək, selixinqən dəwət kılımən; bolupmu Huda aldida iğkan kəsəm tüpəyidin xundak kılıqin. **3** Uning aliddin qikip ketixə aldirıma; yaman bir dəwəni kollaxta qing turma; qünki padixah nemini halisa xuni kılıdu. **4** Qünki padixahning sezi həkuktur; kim uningoja: «Əzləri nemə kılıla?» — deyəlisun? **5** Kim [padixahning] pərmanını tutkən bolsa həq yamanlıklı kərməydu; dana kixining kəngli həm pəytni həm yolni pəmliyələydi. **6** Qünki hərbir ix-arzuning paytı wə yoli bar; insan keyinkı ixlarnı bilmigəqə, uning dərdəlimi eziñi kəttik basıdu. Kim uningoja qəndak bolidioqanlığını etyalısun? **8** Həqkim eż rohioq iga bolalmas, yəni həqkiminng eż rohini eżida kəldurux həkükü yoktur; həqkiminng elüx künini eż qolida tutux həkükü yoktur; xu jəngdin keqixka ruhsat yoktur; rəzillik rəzilliklər berilgülqirənlər kütküzəs. **9** Bularning əhməm misini kərəp qikim, xundakla kuyax astida kılıqan hərbir ixka, adəmning adəm təstigə həkük tutkənləki bilən ularoza ziyan yətküzidioqan muxu wakıtxa kəngül koydum. **10** Xuningdək rəzillərning dəpnə kılıqanlığını kərdim; ular əslidə mukəddəs jayoja kirip-qikip yürətti; ular [mukəddəs jaydin] qikipla, rəzil ixlarnı kılıqan xu xəhər iqidə mahtılıdu tehli! Bumu bimanılıktur! **11** Rəzillik üstidin həküm tezdiñ beşa kəltürələməqəqə, xunga insan balılırinin kəngli rəzillikli yürgütüxə pütünlay berilip ketidü. **12** Gunahkar yüz ketim rəzillik kilipli, künflərini uzartsımu, Hudanın korkidioqanlarining əhwali ulardın yahxi bolidu dəp bilimən; qünki ular uning alidda korkidü. **13** Bıraq rəzillərning əhwali yahxi bolmaydu, uning künfləri sayidak tezla etüp, künfləri uzartılmayıd, qünki u Huda alidda korkımadı. **14** Yər yüzdə yürgütülgən bir bimanılık bar; bexioqə rəzillərning kılıqını boyiqə kün qüixidioqan həkkənəyi adəmlər bar; bexioqə həkkənəyi adəmlərning kılıqını boyiqə yahxılıq qüixidioqan rəzil adəmlərə bar. Mən bu ixnimü bimanılık dedim. **15** Xunga mən tamaxini təriplidim; qünki insan üçün kuyax astida yeyix, iqix wə həzur elixtin yahsi ix yoktur; xundak kilipli uning əmgikidin boloşan mewə Huda təkədmə kılıqan kuyax astidiki emriniñ barlıq künfləridə eziqə həmrəh bolidu. **16** Kənglüməni danalıqni wə yər yüzdə kılıqan ixlarnı bilip yetix üçün koyojanda, xundakla Huda kılıqan barlıq ixlarnı kərginimədə xuni baykışdım: — İnsan hətta keqəkündüz kezlirigə uyqunu kərsətmisim, kuyax astidiki barlıq

ixni bilip yetəlməydu; u uni qüxinixkə ənqə intilsə, u xunqə bilip yetəlməydu. Hətta dana kixi «Buni bilip yəttim» desimi, əməliyətə u uni bilip yətməydu.

9 Mən xularning həmmisini eniklax üçün kəngül koydum; xuni baykidimki, məylə həkkaniy kixi yaki dana kixi bolsun, xundakla ularning barlık kələqənləri Hudanıng əolididur, dərə baykidim; insan əzığa muhəbbət yaki nəprətning kelidioşanlığını həq bilməydu. Uning aldida hərkəndək ix boluxi mümkün. **2** Həməmə adəməgə ohxax ixlar ohxax peti kəlidü; həkkaniy wə rəzil kixiga, məhrəbən kixiga, pak wə napak, kurbanlık kələqəni wə kurbanlık kələmioşqojumu ohxax kismat bolidü; yahxi adəməgə kəndək bolsa, gunahkarə xundak bolidü; kəsəm iqtikiqə wə kəsəm iqtixit korkəkqojojumu ohxax bolidü. **3** Mana həmmigə ohxaxla bu ixning kelidioşanlıkı kuyax astidiki ixlar arısında küləptlik ixtur; uning üstigə, insan balılırinin kəngülləri yamanlıkkə toloqan, pütür hayatida kənglidə təlvilik turidü; andin ular əlgənərgə əkoxulidü. **4** Qünki tiriklərgə əkoxulən kixi üçün bolsa ümid bar; qünki, tirik it əlgən xirdin əla. **5** Tiriklər bolsa əzərinin əlidioşanlığını bilidü; birək əlgənərlər bolsa həqənəmini bilməydu; ularning həq in'amı yənə bolmayıdu; ular hətta adəmənning esidin kətürülüp kəlidü, kaya təkməydu. **6** Ularning muhəbbəti, nəpriti wə həsərthorlukumu allikaqan yokaşan; kuyax astida kəlinənən ixlarning heqkəysisidin ularning məngəggə kaya nesivi yoktur. **7** Barojin, neningni huxallıq bilən yəp, xarabını huxhuyluk bilən iqtik; qünki Huda allikaqan mundaq kəlixingdin razi bolən. **8** Kiyim-keqəklirin hərdaim ap'ak bolsun, huxbuy may bexingdin kətmisun. **9** Huda sanga kuyax astida təksim kələqən bimənə əmrüngning barlık künərlirdə, yəni bimənlilikə etküzən barlık künərlirdə, səyümlük ayaling bilən billə həyatın huzur alojin; qünki bu sening həyatindiki nesivəng wə kuyax astidiki barlık tartkən jəpəyinən ajridur. **10** Əkolung tutkənni barlık kütüng bilən kələqin; qünki san baridioşan təhtisarada həq hizmat, məksət-pilan, bilim yaki həkmət bolmayıdu. (**Sheol h7585**) **11** Mən zəhnimini yioqip, kuyax astida kərdumki, müsəbikədə qəlibə yəltapənəqə bolmas, ya jəngdə oqılıb palwanəqə bolmas, ya nan dana kixiga kəlməs, ya bayılıklar yorutulənənlərə kəlməs, ya iltipat bilimliklərgə bolmas — qünki pəyt wə tasadipliklək ularning həmmisigə kəlidü. **12** Bərhək, insanı eż wəkətsaitini bilməydu; beliklər rəhimsiz toroqə elinəqandək, kuxlar tapan-tuzakka ilinəqandək, bularoq ohxax insan balılıri yaman bir kündə tuzakka ilinidü, tuzak bəxioqə qüxicü. **13** Mən yənə kuyax astida danalığın bu misalını kərdum, u meni qongkər təsirləndirdi; **14** Kiqik bir xəhər bar idi; uningəqə karxi büyütək bir padixah qikip, uni körxap, uningəqə hujum kildioşan yoqan potayıları kürdi. **15** Birək xəhərdən namrat bir dana kixi təpiliq kəldi; u uni eż danalığı bilən kütuldurdü; birək keyin, həqkim bu namrat kixinix esiqə kəltürmədi. **16** Xuning bilən mən: «Danalik kük-kudrəttin əwzəl» — dedim; birək xü namrat kixinix danalığı keyin kezgə ilinməydi, uning sezləri anglanmadyu. **17** Dana kixininə jitmətləkə eytən sezləri əhməkər üstdidin həqkük sürgüninqənən warkıxalırıdin enik anglinar. **18** Danalik urux korallırıdin əwzəldur; birək bir gunahkar zor yahxılıkni hələk kəlidü.

10 Huddi elük qiwinlərə tətərning atırını sesitiwetidioşandək, azrakçınə əhməklik tarazında danalik wə izzət-hərməttinmə eçir tohtaydu. **2** Danalığın kengli ongoqə mayıl, əhməkningki soloqə. **3** Əhmək kixi hətta yolda mengiwatkəndim, uning əkli kəm boləqəkə, u əhmək ikənlilikini həmmigə ayan kəlidü. **4** Həkümdarning sanga

aqqiki kəlsə, ornungdin istepa bərmə; qünki tinq-səwriqanlıq hata-səwənləktinən boğan zor hapılıkni tinqitidü. **5** Kuyax astida yaman bir ixni kərdumki, u həkümdardin qıkkan bir hata ixtur — **6** Əhməkər yukiri mənsəptə, xuning bilən təng baylar pəs orunda olturidü; **7** mən kulların atka mingənlilikini, əmirlərinən kullardək piyadə mangəqənlilikini kərdum. **8** Orini koliqən kixi uningəqə yikiliyi mümkün; tamni buzəqən kixini yilan qekixi mümkün; **9** taxlarnı yetkigən kixi tax təripidin yarilinixi mümkün; otun yaridioşan kixi həwpək uqrayıdu. **10** Palta gal bolsa, birək təqiqini bilimisə, paltini küqəp qepixkə toorja kəlidü; birək danalık adəmni utuk-muwaqqəyətə erixtəridü. **11** Yilan oynitilməy turup, yilançını qaksə, yilançına nema payda? **12** Dana kixininə sezləri xəpkətlitkər; birək əhməkning ləwlərini eziini yutidü. **13** Sezlərinin bexi əhməklik, ayioqı rəzil tələwiltkər; **14** Əməmə əhmək, yənilə gəpni keşpəyidü. Birək həqkim kəlgüsini bilməydi; uningdin keyinkı ixlərini kim uningəqə eytalısun? **15** Əhməkər jəpəsi bilən ezlərini upritidü; qünki ular hətta xəhərgə baridioşan yolnimu bilməydi. **16** I zemin, padixahıng bala bolsa, əmirliring səhərdə ziyanət etküzə, halingəqə way! **17** I zemin, padixahıng meti wərning oqlı bolsa wə əmirliring kəy üqin əməs, bəlkı eziini əkəwətləx üqin muwapik wəktidə ziyanət etküzə, bu sening bəhting! **18** Həruruluktin eyninə torusı oqulay dəp kəlidü; kəllərning boxluqidin eydin yamoqur etidü. **19** Ziyanət kükə üqün təyyarlınlar, xarab həyatni hux kilar; lekin pul həmmə ixni həl kilar! **20** Padixahıng lənat kılma, hətta oyungdimu tillima; hujrangdimu baylarnı tillima; qünki asmandikı bir kux awazingni taritidü, bir əqanat igisi bu ixni asmandikı kəlidü.

11 Nanlıringni sularoqə əwət; kəp künərdən keyin uni kaytidin tapışan. **2** Bir ültixni yəttə kixiga, səkkizigimən bərgin; qünki yər yəzidə nəmə yamanlıq bolidioşanlığını bilməyən. **3** Bulutlular yamoçuroja toloqan bolsa, ezlərini zemin üstigə boxtidü; dərəh ximal tərəpkə ərəlsə, yaki jənub tərəpkə ərəlsə, kayısı tərəpkə qüxkən bolsa, xu yərədə kəlidü. **4** Xamalıñə kəzitidioşanlar terikqiliq kəlməydi; bulutlaroqə karaydioşanlar orma ormayıdu. **5** San xamalning yolunu bilmiginingdək yaki boyida barning həmilisining ustıhanlırinən balyatlıkda kəndək esidən qəzəbənən, sən həmməni yasioqju Huda əlidioşanlığını bilməyən. **6** Səhərdə urukungni teriojin, kəqtımı kolungni ixtin kəldurma; qünki nemə ixning, u yaki bu ixning paydılıq bolidioşanlığını wə yaki hər ikkisiyinən ohxaxla yahxi bolidioşanlığını bilməyən. **7** Nur xerin bolidü, aptapnı kərükxü huzurluk ixtur. **8** Xunga birsi kəp yil yaxioqan bolsa, bularning həmmisidin huzur alsun. Həlbuki, u yənə karangoçuluk künərlərini esidə tutsun, qünki ular kəp bolidü; kəlgüsidi kəlxınlarıng həmmisini bimənliliklər! **9** Yaxlıkingdin huzur al, i yigit; yaxlıking künərlərde kəngləng eztüngə huxallıqni yətküüzgəy; kəngləng haliojini boyiqə wə kezlirin kərginə boyiqə yürgin; birək xuni bilginkı, bularning həmmisi üçün Huda seni sorakka tartidü. **10** Əməd kəngləngdin oqəlxikni elip taxla, təningdin yamanlığını nəri kıl; qünki balılıq wə yaxlıkmu bimənliliklər.

12 Əməd yaman künərlər bexingəqə qüxmigiqə, xundakla sən: «Bulardın həq huzurum yoktur» deyən yillar yekin laxmioqə yaxlıkingda Yaratkəqinqini esində qing tut; quyax, yorulkük, ay wə yultuzlar karangoçulixip, yamoqurdın keyin bulutlar kəytiq kəlmigiqə uni esində tutkın. **3** Xu künii «eyning kezətqılırlı» titrəp kəlidü; palwanlar egilidü, əzqıqlıqlar azlıqidin tohtap kəlidü, derizilərdin sirtkə karap turoqular oqulalixip kəlidü; **4** koqıqə karaydioşan ixiklər

etilidu; tügmənning awazı pəsiydu, kixilər կuxlarning awazını anglisla qəqüp ketidu, «nahxiqi kızlar»ning sayraxlıri sus anglinidu; **5** kixilər egizdin korkıldı, koqılarda wəhimişər bar dəp korkup yürüdü; badam dərihi qıqəkləydi; qekətkə adəmga yük bolıdu, xindir mewisi solixidu; qünki insan mənggülüük makanıqə ketidu wə xuning bilən təng, matam tutkūqılar koqida aylinip yürüdü; **6** kümüz tana üzülgüqə, altun qınə qekələloqqa, aptuwa bulak yenida parə-parə bolloqqa, kuduktiki qak kardin qıkkuqə, **7** topa-qang əslı tuprakqə kəytkəqə, roh əzini bərgən Hudaşa kəytkəqə — Uni esingdə tutkın!

8 Bimənilik üstigə bimənilik! — dəydu həkmət toploquqi — «Bimənilik üstigə bimənilik! Həmmə ix bimanılıktur!»

9 Xuningdək, həkmət toploquqi dana bolupla kalmastın, u yəna həlkə bilim eğitətti; u oylinip, kəp pənd-nəsihətlərni tarazioja selip, rətləp qıktı. **10** Həkmət toploquqi yekimlik sezlərni təpixinə intilgon; uxbu yeziləjini bolsa durus, həkikət sezləridin ibarəttür. **11** Dana kixinining sezləri zihkə ohxaydu, ularning yioqındısı qing bekitilgən mihtəktür. Ular Birlə Padiqı təripidin berilgandur. **12** Uning üstigə, i oqlum, bulardin sirt hərkəndək yezilənənlərin pəhəs bol; qünki kəp kitablarining yezilixining ayioqı yok, xuningdək kəp eginix tənni upritidu.

13 Biz pütün ixşa dikkət kılayı; Hudadin korkğun wə uning əmr-pərmanlırlıqə əməl kıləjin; qünki bu insanning toluk məjburiyyitidur; **14** qünki adam kılıqan hərbər ix, jümlidin barlıq məhpiy ixlər, yahxi bolsun, yaman bolsun, Huda ularning sorikini kılıdu.

Küylərning küyi

1 «Küylərning küyi» — Sulaymanning küyi. **2** «U otluq aqzı bilan meni seysun; Qünki sening muhəbbiting xarabtin xerindur. **3** Huxpuraktur sening ətirliring; Kuyulqan puraklıq may sening namingdur; Xunglaxka kjızlar seni seyidu. Kenglünni ezungə məhliya kılqaysən — Biz sanga ağıxip yığırəyi! — Padixaḥ meni ez hujrirılıqə əkirkəy! **4** «Biz səndin huxal bolup xadlinimiz; Sening muhəbbətlirinqni xarabtin artıq aslap tarıplaymız». **5** «Ular seni durusluk bilən seyidu». — «Kara tənlik bolqojin bilən qıraylıqmən, i Yerusalem kjızlıri! Bərəhək, Kedarlıklärning qedirliridək, Sulaymanning pərdiliridək karımən. **6** Manga tikilip karınganglar, Qünki karidurmən, Qünki aptap meni kəydürdi; Anamning oqulları məndin rəngjən; Xunga ular meni üzümzərlərni bəkəqəi kıldı; Xunga ez üzümzərəni bəkalmıqanmən». **7** «Həy, Jenim seyginim, deginə, Padangni kəyərdə bakışən? Uni kün kiyamida kəyərdə aram aloquzisən? Həmrəhliringning padiliri yenida qümpərdilik ayallardək yürüxümning nemə hajiti?» **8** «İ kız-ayallar arisidiki əng güzili, ağər sən buni bilmisən, Padamning başkan izlirini besip mengip, Padiqining qədiri yenida ez oqlakliringən ozuklanduroqin». **9** «İ seyümlüküm, men seni Pirəwning jəng hərwliriqə ketilojan bir baytaloja oxhattim; **10** Sening məngzilirinq tizilojan munqaklar bilən, Boynung marjanlar bilən güzəldür. **11** Biz sanga kümüx kezər kuyulojan, Altundin zibu-zinnətlərni yasap berimiz». **12** «Padixaḥ, toy dastılınidə olturoqinida, sumbul malhümim purak qağıdu; **13** Mening seyümlüküm, u manga bir monak murməkkidur, U kekslirim arisida konup kəlidü; **14** Mening seyümlüküm manga ən-Gədidi ki üzümzərlərə əskən bir oqunqə hənə gülidəktür». **15** «Mana, sən güzəl, amrikim! Mana, sən xundak güzəl! Kəzliring pahtəklərningkidaktr!» **16** «Mana, sən güzəl, seyümlüküm; Bərəhək, yekimlik ikənsən; Bızning orun-kerpimiz yexildür; **17** Əyimizdiki limlar kədir dərihidin, Wasilirimiz arqlardindur.

2 Mən bolsam Xarun otlikidiki zəpiran, halas; Jilqılarda əskən bir nilupər, halas!» **2** «Tikən-jiojanlar arisidiki nilupərdək, Mana insan kjızlıri arisida menin amrikim xundaktr!». **3** «Ormandiki dərəhlər arisida əskən bir oqunqə hənə gülidəktür». **4** «Mana, sən güzəl, amrikim! Mana, sən xundak güzəl! Kəzliring pahtəklərningkidaktr!» **5** «Mana, sən güzəl, seyümlüküm; Bərəhək, yekimlik ikənsən; Bızning orun-kerpimiz yexildür; **6** Əyimizdiki limlar kədir dərihidin, Wasilirimiz arqlardindur.

Koram tax yeriki iqida, Kiya daldısida, Manga awazingni anglatkəysən, Qünki awazing xerin, jamaling yekimliktr!» **15** «Tülkilərni tutuwalaylı, Yəni üzümzərlərni buzqoqı kiqik tülkilərni tutuwalaylı; Qünki üzümzərlərimiz qeqəkliməktə». **16** «Seyümlüküm meninqidur, mən uningkidurmən; U nilupərlər arisida padisini bekiyatıdu». **17** «Tang atkəqə, Kelənggilər keçip yokioqqa, Manga karap burulup kəlgin, i seyümlüküm, Hıranlıq taqlıları üstidin səkrəp kelidiqan jərən yaki buqidək boloin!».

3 «Orun-kerpəmdə yetip, keqə-keqilərda, Jenimning seyginini izdəp təlmürüp yattim; Izdidim, birək tapalmayıttım; **2** Mən hazır turup, xəhərni aylınlı; Koqılarda, məydanlarda, Jenimning seyginini izdəymən» — dedim; Izdidim, birək tapalmayıttım; **3** Xəhərni qarlıqoqı jesəqilər manga uqrıdi, mən uların: — «Jenimning seyginini kərdiinglərəm?» — dəp soridim. **4** — Uldarin ayrırlıpla jenimning seyginini taptım; Uni anamning eyigə, Əz korsikida meni həmildər boloqanning hujrisiqa elip kirmigüqə, Uni tutuwelip kət'iy koyup bərməyyəttim. **5** «İ Yerusalem kjızlıri, Jərənlər wə daladiki marallarning hərəmti bilən, Silərgə tapilaymənki, Muhabbatıng wakıt-saiti bolmioqqa, Uni oyoqatmanglar, kozojımanglar». **6** «Bu zadi kim, qəl-bayawandın keliwatqan? Is-tütək türvəkliridək, Mürməkkə həm məstik bilən puritiloqan, Ətirpuruxning hərəhil ipar-ənbərləri bilən puritiloqan?» **7** «Mana, uning təhtirawani, U Sulaymanning ezingindər; Ətrapida atmix palwan yırdu, Ular Israildiki baturlardindur. **8** Ularınğ həmmisi ez kılıqı tutukluk, Jəng kılıqıx tarbiyiləngənlərdür; Tünlərdiki wəswəsılərə təyyar turup, Həmmisi ez kılıqını yanpixioq asidu». **9** «Sulayman padixah ezi üçün alahidə bir xahanə sayiwənlək kariwat yasiojan; Liwandiki yaoqəqlardin yasiojan. **10** Uning türvəkləri kümüxtin, Yelənqüki altundin, Selinqisi bolsa səsün rəhəttin; Iqi muhəbbət bilən bezəlgən, Yerusalem kjızlıri təripidin. **11** Qıkinglar, i Zion kjızlıri, Sulayman padixahka karap bekinglar, Toy bolqan künida, Kengli huxal bolqan künida, Anisi uningoqə tajni kiygüzən kiyapətə uningoqə karap bekinglər!»

4 «Mana, sən güzəl, seyümlüküm! Mana, sən güzəl! Qümpərdəng kəynidə kəzliring pahtəklərdək ikən, Qaqlıring Gilead teoqı baoqrıda yatqan bir top eəqilərdəktür. **2** Qıxliring yengila yuyuluxtin qıkkən kırkilojan bir top koylardək; Ularning həmmisi koxkezək tuoqlanlardın, Ular arisida həqbir kəm əməstur. **3** Lawliring pərəng tal yiptək, Gəpliring yekimliktr; Qümbilinq kəynidə qekiliring parqə anardur. **4** Boynung bolsa, Kəralhana boluxka təyyarlıqan Dawutning munaridəktür, Uning üstügə ming kalkan esikliktr; Ularning həmmisi palwanlarning sıparlıridur. **5** İkkı keksüng huddi ikki maraldur, Nilupər arisida ozukliniwatqan jərənninq koxkezəkliridəktür; **6** Tang atkəqə, Kelənggilər keçip yokioqqa, Mən ezmüni murməkkə teoqıqa, Məstiki dengigə elip ketimən. **7** Sən pütünləy güzəl, i seyümlüküm, Səndə həq daq yoktur». **8** «Liwandin mən bilən kəlgin, i jərəm, Mən bilən Liwandin kəlgin — Amanah qoqqısidin kara, Senir həm Hərmon qoqqılidiridin, Yəni xırlar uwiliridin, Yılpızlarning taqlırıdin kara!» **9** «Sən kenglünni alamat seyündürdüng, i singlim, i jərəm, Kezüngning bir ləp kılıp karixi bilən, Boynungdiki marjannıng bir təl halkisi bilən, Kenglünni seyündürdüng. **10** Sening muhəbbiting nemidegen güzəl, I singlim, i jərəm; Sening muhəbbətlirinq xarabtin xunqə xerinil. Sening ətirliringning purikı hərkəndək tetikdün pəyzidur! **11** Ləwliring, i jərəm, hərə kənikidək temitidu, Tiling astida bal wə süt bar; Kiyim-

keqakliringning purikti Liwanning purikidur; **12** Sən peqətləngən bir baqdursən, i singlim, i jərəm! Etiklik bir bulak, yepiklik bir fontandursən. **13** Xahlıring bolsa bir anarlıq, «Erən baqıqısı»dur; Uningda kimmətlik mewilər, Henə sumbul əşümlükliri bilən, **14** Sumbullar wə iparlar, Kalamus wə kowzaqdərinq, Hərhil məstiki dərəhləri, Murrakka, müəttər bilən həmmə esil tetiklular bar. **15** Baqlarda bir fontan sən, Hayatlık sulurini beridiojan, Liwandin akıdiaojan bir bulaksən». **16** «Oyojan, ximaldiki xamal; Kəlgin, i jənubtiki xamal! Mening beojim üstidin uqup ətkəy; Xuning bilən tetikluları sırtka purak qağıdu! Seyümlüküm əz beojoja kirsun! Əzining kimmətlik mewilirini yesun!»

5 «Mən əz beojoja kirdim, Mening singlim, menin jərəm; Murməkkəmni tetiklularım bilən yioğdim, Hərə kəninkim həsilim bilən yedim; Xarabimni sütlərim bilən iqtim». «Dostlirim, yənglər! Iqinglar, kenglünglər halioğanqə iqinglar, i axik-məxuklär!» **2** «Mən uhlawatattim, birək kenglüm oyoq idı: — — Səyümlükümning awazı! Mana, u ixikni keqiyatidu: — — «Manga eiq bər, i singlim, i amrikim; Mening pahtikim, menin oqubarsızım; Qünki bexim xəbnəm bilən, Qaqlırim keqidiki nəmlik bilən həl-həl bolup kətti!» **3** «Mən texək kiyimlirimmi seliwaṭkon, Kəndakmənu uni yəna kiyiwalay? Mən putlirimmi yudum, Kəndakmənu ularnı yəna bulqoqay?» **4** Seyümlüküm kolını ixik texükidin tikti; Mening iq-baqlırlırim uningoja təlmürüp kətti; **5** Seyümlükümgə eqixkə köptüm; Kollırimdən murməkkı, Barmaklirimdən suyuk murməkkə temidi, Taşaqning tutkuqları üstiga temidi; **6** Seyümlükümgə aqtım; Birək seyümlüküm burulup, ketip kələqanıdi. U sez kılqanda rohım qikip kətkənidi; Uni izdidim, birək tapalmidim; Uni qakırdim, birək u jawab bərmidi; **7** Xəhərni aylınidiojan jesəkqılər meni uqrıtıp meni urdi, meni yarilandurdu; Sepillardiki kəzətqılər qümpərdəmni məndin tartiwaldi. **8** I Yerusalem kızlıri, seyümlükümni tapsanglar, Uningoja nəma dəysilər? Uningoja, seyinining: «Mən muhəbbəttin ziplixip kəttim! — dedi, dənglər». **9** «Sening seyümlüküngən baxka bir seyümlükün kəndak artuk yeri bar, I, ayallar arisidiki əng güzilə? Sening seyümlüküngən baxka bir seyümlükün kəndak artuk yeri bar? — Sən bızga xundak tapılıqpanıq?» **10** «Mening seyümlüküm ap'ak wə parkırak, yürüklük əzimət, On ming arisida tuqidak kərinəliklər; **11** Uning bexi sap altundindur, Budur qaqları atning yaylıdak, Taqı qəqisidək kara. **12** Uning kezələri ekinlar boyidiki pahtəklərdək, Süt bilən yuyulojan, Yarixikdə koyulqan; **13** Uning məngziləri bir təxtək puraklık əşümlükəktür; Ayniojan yekimlik gülliqtək; Uning ləwləri nilupər, Ular suyuk murməkkini temitidu; **14** Uning kolları altun turubilar, Iqığe beril yakutlar kuyulqan. Korsikı nəkixlik pil qixliridin yasalojan, Kek yakutlar bilən bezəlgən. **15** Uning putlular mərmər türwürlər, Altun üstiga tikləngən. Uning salapiti Liwanningkidək, Kedir dərəhləridək kərkəm-həywəltiklər. **16** Uning aqzı bəkmə xerindur, Bərhək, u pütünləy gyzəldur; Bu menin seyümlüküm, — Bərhək, bu menin amrikim, I Yerusalem kızlırlı»

6 «Sening seyümlüküng nəqə kətkəndu, Kız-ayallar arisida əng güzəl boluqçı? Sening seyümlüküng kəyərgə burulup kətti? Biz sən bilən billa uni izdəyli!» **2** «Mening seyümlüküm əz beojoja qüxti, Tetikət otyaxlıklärəq qüxti. Baqlarda ozuklinixkə, Nilupərlərni yioqixka qüxti. **3** Mən menin seyümlükümningkidurəm, Wə seyümlüküm meninidur; U əz padisini nilupərlər arisida bakıdu!» **4** «Sən güzəl, i seyümlüküm, Tirzəh xəhirdək güzəl; Yerusalemdaq yekimlik, Tuqlarını ketürgən bir koxundək həywəltiklərsən; **5** Ah, kezlinqni məndin kətküzün! Qünki ular menin üstümdin

qəlib keliyatidu; Qaqliring Gilead teoji baqrıda yatkan bir top eqliklərdəktür. **6** Qixliring yengila yuyuluxtin qıkkan kırkilojan bir top koylardək; Ularning həmmisi koxkezək tuqənlardindür; Ular arisida həqibiri kəm əməstur; **7** Qümbiling kəyində qekiliring parqə anardur. **8** Atmix hanix, səksən kezizəkmu bar; Kızlar sanaksız; **9** Bırak menin pahtikim, oqubarsızım bolsa birlərbirdur; Anisidin tuqulqoşanlar iqida tangdaxsız boluqçı, Əzini tuqıquning talliojinidur. Kızlar uni kərüp, uni bəhətlək dəp ataxti, Hanixlar wə kezizəklərmə kərüp uni mahtaxtı». **10** «Tang səhər jahənoja kəriqəndək, Aydak güzəl, aydingdək roxən, illik kuyaxtək yoruk, Tuqlarını ketürgən koxunlardək həywətlək boluqçı kimdir?» **11** «Məqizlər beojoja qüxtüm, Jilqidjik gül-giyahları kərükxə, Üzüm telining biliqjan-bihlimiqənlərini kərükxə, Anarlarning qeqəklığan-qeqəklığan-qənlərini kərükxə; **12** Birək bila-bilməy, Jenim meni kətürüp, Esil həlkimning jəng hərwlili üstiga kəyəqanıkan». **13** «Kəytkin, kəytkin, i Xulamit — Kəytkin, kəytkin, biznən sanga kəriqəmiz bardur!» «Silər Xulamitning nemisiqə kəriqəngələr bar?» «“İkki bargah” ussuləq qüxkən wakətdikidək uningoja kərəyazımlı!»

7 «I xahzadining kizi, Kəxliringdə senin kədəmliring nemidegən güzəl! Tolojıqan yampaxliring gehərlərdək, Qewər hünərəwən kolinin hüniridur. **2** Kindiking yumulak bir kədəhət; Uning əbəjək xarabı kam əməs; Korsikęng buqday dewisidur, Ətrapiqə niluperlər olixidur. **3** İkki keksüng ikki maraldək, jərənning koxkezəkidur; **4** Boynung pil qixliridin yasalojan munardur; Kəzliring Bat-Rabbim kowukı boyidiki Həxbən kəlqəkliridək, Burnung Dəməxəkkə karaydiojan Liwan munaridəktur; **5** Üstüngdə bexing Karməl teqidək turidur; Bexingdiki ərümə qaqlıring səsün rəngliktur, Padixał bədür qaqliringning məhəbusidur. **6** I seyinim, huzurlar üçün xunqə güzəl, xunqə yekimliktərsən! **7** Sening boyung palma dərihi dək, Kəksüng üzüm oqunqılıridəktur. **8** Mən: — «Palma dərihi əstigə qikimən, Xahlirini tutup yamiximən; Keksiliring dərəwəkə üzüm tal oqunqılıridək, Burnungning purikı almilardək, tanglayliringning təmi əng esil xarabədəktur...». **9** «...menin seyümlükümning gelidin silik etüp, Ləwlər, qixlardın teyilip qüxsün...» **10** Mən menin seyümlükümningkidurəm, Uning təkəzzəsi manga kərətilidü». **11** «I seyümlüküm, keləyli, Etizlarqa qikayli; Yezilarda tünəp keləyli, **12** Üzümzərlilikə qikixkə baldur orundin turaylı, Üzüm tallirining biliqjan-bihlimiqənlərini, Qeqəklərning eqilojan-eqilmiqənlərini, Anarlarning bərk urojan-urmiqənlərini kərəyli; Axu yərdə muhəbbətlərimi sanga beoqıxlaymən. **13** Muhəbbətgüllət axu yərdə ez purikini puritidü; Ixiliklərimiz üstidə hərhil esil mewə-qiwilər bardur, Yengi həm konimə bardur; Sən üçün ularnı toplap təyyarlıdım, i seyümlüküm!»

8 «Ah, apamning keksini xoriojan inimdək bolsang'idi! Seni talada uqrıtar bolsam, seyəttim, Wə həqkim meni komsitməytti. **2** Mən seni yetəkəytiim, Apangning eyigə elip kirəttim; Sən manga təlim berätting; Man sanga tetikü xarabidin iqtüzəttim; Anarlırimming xərbətidin iqtüzəttim. **3** Uning sol koli bexim astida bolatti, Uning ong koli meni silayttı!». **4** «Silərə tapılaymənki, i Yerusalem kızlıri — «Uning wəkət-saiti bolmioqqa, Silər muhəbbətni oyoqatmanglar, kəzəpəmanglar!» **5** «Daladin qikiyatkan bu zadi kim? Əz seyümlükigə yelinip?» «Mən alma dərihi astida seni oyoqatkanıdım; Axu yərdə apang tolojək yəp seni dunyoşa qikarəjanıdi; Axu yərdə seni tuqıqıqı tolojək yəp seni

qıkaroqanıdi». **6** «Meni kenglünggə məhürdək, Bilikingga
məhürdək baskaysən; Qünki muhəbbət olımdək küqlüktür;
Muhəbbətning kızojinixi təhtisaradək rəhimsiz; Uningdin
qıkkən ot uqqunları, — Yaħning dəhxətlik bir yalkunidur!
(Sheol h7585) **7** Kep sular muhəbbətni eqürəlməydu; Kalkünlər
uni oqrık kılalmayıdu; Birsi: «Ey-təəllukatlırimming həmmisini
berip muhəbbətəkə eriximən» desə, Undakta u adəm kixinining
nəziridin pütünləy qüxiüp ketidu». **8** «Bizning kiqik singlimiz
bardur, Bırak uning kəksi yoktur; Singlimizoja əlqilər kəlgən
künidə biz uning üçün nemə kılımız?» **9** «Əgər u sepil bolsa,
Biz uningoja kümüx munar salımız; Əgər u ixik bolsa, Biz uni
kədir tahtaylar bilən kaplaymız». **10** «Əzüm bir sepildurmən,
Həm menin keksilirim munarlardaktur; Xunga man uning kez
aldida hatırjəmlik tapşan birsidək boldum». **11** «Sulaymanning
Baal-Hamonda üzümzəri bar idi, Üzümzarını baoqwənlərgə
ijarigo bərdi; Ularning həmmisi mewisi üçün ming tənggə
apirip berixi kerək idi; **12** Əzümning üzümzarım mana menin
aldımda turidu; Uning ming tanggisi sanga bolsun, i Sulayman,
Xuningdək ikki yüz tanggə mewisini bakkıqlarоja bolsun». **13**
«Həy baoqlarda turoquqi, Həmrəhələr awazingni angliəusi bar;
Mangimu uni anglatkuzoqaysən». **14** «I seyümlüküm, tez bolə,
Jərən yax buqidək bol, Tetitkular taqlılıri üstidə yügürüplə»

Yəxaya

1 Uzziya, Yotam, Ahaz wə Həzəkiyalar Yəhudaqə padixah boloqan wakıtlarda, Yerusalem wə Yəhuda tooprısında, Amozning oqlı Yəxaya kərgən əqayibanə wəhiy-alamətlər: — **2** «İ asmanlar, anglangalar! I yər-zemin, kulaq sal! Qünki Pərvərdigar səz etti: — «Mən balınları bekip qong kıldı, Bırak ular Manga asiylik kıldı. **3** Kala bolsa ığisını tonuydu, Exəkmü hojayinininə okuriqə [mangidiojan yolni] bilidü, Bırak Israfil bilməydi. Əz həlkim heq yorutulmuş əməs. **4** Ah, gunahkar «yat əl», Kəbihlikni toplap əzığa yükləgən halk, Rəzzillərning bir nəslı, Nijis bolup kətən balılar! Ular Pərvərdigardin yıraklıxip, «Israildiki Mükəddəs Boloquqi»ni kezığa ilmidi, Ular kəynigə yandı. **5** Nemixka yəna dumberlənənqular kelidilər? Nemixka asiylik kiliwerisilər? Pütün baxlırlıqlar aqrip, Yürikinglər pütünley zəiplixip kətti, **6** Bexinglardin ayioğinqılar oqıqə sak yeringlər kalmıdı, Pəkət yara-jarəhət, ixxik wə yiring bilən toldı, Ular tazilanmiojan, tengilmiojan yaki ularıqə heq məlhəm sürülmigən. **7** Wətininqlar qəlləxti; Xəhərlırlıqlar keyüp wəyrana boldı; Yər-zeminingləri bolsa, yatlar kez aldinglarda yutuweiwati; U yatlar taripidin dəpsəndə kılınıp qəllişip kətti. **8** Əmədi üzümzəroja selinojan qəllidək, Tarhəməkklikka selinojan kəpidək, Muhasiriga qırxən xəhərdək, Zionning kizi zeip kəlduruldu. **9** Samawi əqoxunlarning Sərdarı boloqan Pərvərdigardı bızgə azojinə «kaldısi»ni kəldurmiojan bolsa, Biz Sodom xəhərigə ohxap qəlatət, Gomorra xəhərininə halıqə qüxiş kələttək. **10** I Sodominning həkümənləri, Pərvərdigarning səzini anglap koyunqlar, «I Gomorranıgə həlkı, Hudayimizning kanun-nasılıtiga kulaq selinglər! **11** Silər zadi nema dap Manga atap nuroqunlıqan kürbanlıkları sunisilər?» — dəydu Pərvərdigar. — «Mən kəydürmə kəqkər kürbanlıqlardın, Bordak malning yaqlırlıdını toyup kəttim, Bükjilər, paklanlar, tekilərlərning ənənlərindən heq hürsən əməsmən. **12** Silər Mening aldiməqə kirip kəlgininlərda, Silərdin həyət-aywanlırmınnı xundak dəssəp-qaylxəni kim tələp kılıqan? **13** Bihüdə «axlık hədiyyə»lərni elip kelinxi boldı kiliqlar, Huxbux bolsa Manga yirginliklə bolup kəldi. «Yengi ay» həytli riwa «xəbat kün»liriga, Jamaət ibadət sorunlariqə qəkərlərlərə — Kışkisi, kəbihlikta etküzülgən daqdoqulılıq, yiqənlərlərə qidiqəqülkik kalmıdı. **14** «Yengi ay» həytinqlardin, bekitilgən həyt-bayriminqlardin kəlbim nəprətlinidü; Ular manga yüksək bolup kəldi; Ularını kətürüp yürüxtin qarqap kəttim. **15** Kələnglərni kətürüp duaqa yayojininglarda, Kəzümmi silərdin elip kəqimən; Bərəhək, kəpləp dualarnı kiliqininqlarda, anglimaymən; Qünki kolliringlər kənəqə boyalı. **16** Əzünglərni yuyup, paklininqlər, Kilmixliringlərning rəzillikini kez aldimdən neri kiliqlar, Rəzillikni kilixtin kələnglərni üzünglər; **17** Yaxxılık kiliixni egininqlər; Adililikni idzənglər, Zomigərlərgə tənbih beringlər, Yetim-yesirənlərə nəhəkliklətin halas kiliqlar, Tul hotunlarning dəwəsini soranglar. **18** Əmədi kelinglər, biz munazira kiliçaylı, dəydu Pərvərdigar, Silərlərning gunahıngılar kip-kızıl bolsımı, Yənilə kərdək akırıdu; Ular kızıl küruttək tok kızıl bolsımı, Yungdək ap'ak boldı. **19** Əger itəatmən bolup, anglisanglar, Zemindiki esil məhsulattın bəhərimən bolisilər; **20** Bırak rət kiliplər yüz erisənglər, Kiliq bilən ujukturuluisilər — Qünki Pərvərdigar Əz aqzı bilən xundak deyən. **21** Sadık xəhər kəndəkənən pəhixə bolup kəldi? Əslidə u adalet bilən tolojanidi, Həkkəniylik uni makam kiliqanidi, Bırak hazır katillər uningda turuwtatı. **22** Kümüxüng bolsa daxkaloja aylinip kəldi, Xarabingoja su arılıxip kəldi; **23** Əmirliring asiylik kiliqənlər, Oqrırlarə qələp boldı; Ularning hərbiri

parioja amrak bolup, Sooqa-salamlarını kezlep yürməktə; Ular yetim-yesirələr üçün adalət izdiməydi; Tul hotunlarning dəwəsi ularning aldiqə yətməydi. **24** Xunga — dəydu samawi əqoxunlarning Sərdarı boloqan Rəb Pərvərdigar — Yəni Israildiki kədrət Igisi etti: — Mən kükəndilirimi [jazalap] puhadın qikimən, Dükənlərindən kısas alımən; **25** Kolumni üstüngə təkəküüp, Seni tawlap, səndiki daxxalını təltəküs tazilaymən, Səndiki barlıq arilaxmilərni elip taxlaymən. **26** Həkümənlər-sorakqılırlıqları awwalkıdək, Məsləhətqılırlıqları dəsləptikidək halıqə kəltürimən. Keyin sən «Həkkəniylikning Makani», «Sadık Xəhər» — dəp atılısən. **27** Əmədi Zion adiliyə bilən, Wə uningənən kəytip kəlgənler həkkəniylik bilən kütküzulup hər kilinidü. **28** Bırak asıylar wa gunahkarlar birdək ujukturululdu, Pərvərdigardin yüz eriğüqilər bolsa halak boldı. **29** Xu qəoşda silər təxna bolovan dub dərəhliridin nomus kilişilər, Taliojan baqlardın hijil bolisilər. **30** Qünki əzünglər huddi yopurmaklırlı kurup kətən dub dərihidək, Susiz kərək, bir baqdak bolisilər. **31** Xu künə künə barlar otka xam piliki, Ularning əjri bolsa, uqquş bolidü; Bular hər ikkisi tangla kəyüp ketidü, Ularını eçürüxkə heqkim qikməydi.

2 Bular Amozning oqlı Yəxaya Yerusalem wə Yəhuda tooprısında kərgən kalamdur: — **2** Ahir zamanlarda, Pərvərdigarning eyi jaylaşkan təqərəqlərning bəxi bolup bekitiliidü, Həmmə dəng-egizlətin üstün kiliplər kətürülidü; Barlıq əllər uningənən kərəp ekip kəlixidü. **3** Nuroqun həlk-millatlar qikip bir-biriga: — «Kelinglər, biz Pərvərdigarning teojoqə, Yakupning Hudasining eyigə qikkayı; U Əz yollırıdın bizə egitidü, Biz Uning tərkiliridə mangımız» — deyixidü. — Qünki kanun-yolutoruk Ziondin, Pərvərdigarning səz-kalami Yerusalemın qikidiojan boldı. **4** U əllər arısında həkium qikidiridü, Nuroqun həlkələrning hək-nahəkliklərə kesim kiliidü; Buning bilən ular kiliqlərini sapan qıxları, Neyzilərini orqək kiliplər sokuxidü; Bir əl yənə bir əlgə kiliq kətürməydi, Ular həm yənə uruxni əğənməydi. **5** — «I Yakup jəmətikilər, Kelinglər, Pərvərdigarning nurida mangayı!». **6** — Sən Əz həlkinqə boloqan Yakup jəmətinə taxlap koydındı; Qünki ular xərkətki huraptaşlar bilən tolduruldu; Ular Filistiyəldək pal salıdu; Ular qatallıklar bilən kəl tutuxidü; **7** Zemini bolsa altunkümüxkə tolup kətti; Bayılıkları tūğməs; Yər-zemini atlarojumu tolup kətti, Jəng hərwilirli həm tūğməs; **8** Zemini butlar bilənməli kiliq bolup kətti; Ular eż kollırı bilən yəsiyoqanlıqı, Barmaklırları bilən xəkkiləndürgənlərə səjdə kiliqidü. **9** Xuning bilən pukralar egildürülidü, Meti wərlərə təwən kilinidü; Sən ularning kəddini ruslıməyən həm heq kaqürüm kilməsən. **10** Əmədi Pərvərdigarning wəhxitidin, Həywisinin xan-xəripidin əzüngni kaqur, [Həda] taxlar iğiqə kirival, Topa-qıngalar iğiqə məktüwlə! **11** Qünki adəmning təkəbbur kezliyi yərə karitiliidü, İnsanlarning həkawurlukı pəs kilinidü; Xu künidə yaloqz Pərvərdigardıla üstün dəp mədhiyilindü. **12** Qünki samawi əqoxunlarning Sərdarı boloqan Pərvərdigarning xundak bir künə təyyar turidü: — Xu künə hərbinə takəbər wə mamadanlarning üstügə, Əzini yüksək sənəqənlərlərning üstügə qüxicidü (Xuning bilən ularning həmmisi pəs kilinidü!), **13** Xuningdək Liawning eżiz, pələkkə yetidiojan barlıq kədir dərəhlirinən üstügə, Baxandiki barlıq dub dərəhlirinən üstügə, **14** Egiz təqərlərning həmmisigə, Yukiri kətürülən barlıq dəngərlərning üstügə, **15** Hərbir həywatlıq munaruning üstügə, Hərbir mustəhəkəm sepişinən üstügə, **16** Tarixiqtik hərbir soda kemisining üstügə, Xundakla barlıq güzəl kəmə gəwdəsining üstügə xu künə qüxişkə təyyar turidü. **17** Adəmlərning kərənglikli təwən kilinip qüxişrülüp, İnsanlarning təkəbburlık pəs kilinidü, Xu

künidə yaloquz Pərvərdigarlarla üstün dəp mədhiyilinidu. **18** Butlar bolsa həmmisi kezdin yoklidu. **19** Pərvərdigar yərni dəhəxtəlik silkindürükə ornidin turidiojan qəođa, Ular əzlirini Uning wəhxitidin, Uning həywisinin xan-xəripidin kaqurup, Hada tax qərərinin iqığa, Yər yəzidiki engkürlərə kiriwalidu; **20** Xu künida kixilər eziqə qoquňuxkə yasiqan kümüx butliri wə altun butlirini karioq qaxqanlaroq wə xəparənglərgə taxlap beridu; **21** Pərvərdigar yərni dəhəxtəlik silkindürükə ornidin turidiojan qəođa, Ular əzlirini Uning wəhxitidin, Uning həywisinin xan-xəripidin kaqurup, Hada tax qaklirinin iqığa, Yarlararning yeriklirliqə kiriwalidu; **22** Ümidinglarnı nəpisi dəmioqidila turidiojan insandin üzüngələr, Qünki insan zadi nema idi!?

3 Qünki, kəral Samawi koxunlarning Sərdarı bolən Rəb Pərvərdigar, Yerusalem wə Yəhəudaqa kuwwat wə yelənqük bolən [barlıq nərsilərni yok kiliđidu], — Yəni kuwwat bolən pütkül ax-nan, Yelənqük bolən həmmə su, **2** Palwan wə ləxkər, Sotqi wə pəyojəmber, Palqi wə aksaçal, **3** Əlik bexi, metiwrə wə maslıhətqi, Hünərəwən ustilar wə jadu kiloqulınları yok kiliđidu. **4** — «[Ularning orniqə] yaxlarımlar əməldər kılımən, Bəthuy balılar ularning üstidin idarə kiliđidu. **5** Pukralar bir-birini eziđi, Hərbiri koxnisi təripidin eziđidu; Balılar kəriləroq, Muttəhəmlər metiwrələrə ədəpsizlik kiliđidu. **6** Xu künı birsət atə jəmatidiki kərindixini tutuwelip, uningoja: — «Sizning kiyim-keqikinqiz bar; bizgə yetəkqi bolung, bu harabilar kələngiz astida bolsun», — dəydu; U jawabən kolini kətürüp [kəsəm iqip]: «Dərdingləroq dərman bolalmaymən; Əyündimə ya ax-nan ya kiyim-keqek yok; Meni həlkəkə yetəkqi kilmangalar!» — dəydu. **8** Qünki Yerusalem putlixidu-qüxkünlixidu, Yəhəuda bolsa yikiliđidu; Səwəbi, ularning tili wə illətləri Pərvərdigaroqə karxi qəkip, Xərəp ığisining kezliyi alddıa isyankarlıq kildi. **9** Ularning qirayi əzlirigə karxi guwahlıq beridu; Ular Sodom xəhəriđik gunahını həq yoxurmay, Oquq-axkara jakarlaydu. Ularning jenioja way! Ular yamanlıknı ez bəxioja qüixürgən! **10** Həkkəniliyərəqə etyikinki, Ular aman-əsənlilikə turidu, Ular ez əmirlirinə mewisini yadı; **11** Rəzillərgə way! Bəxioja yamanlıq qüxidu, Qünki ez koli bilən kələngləri eziqə yanidu. **12** Mening həlkimdə bolsa, balılar ularni har kiliđidu, Ayallar ularni idara kiliđidu; **1** Həlkim! Silərni yetəkləwatkanlar silərni azduridu, Ular mangidiojan yollırınglarnı yok kiliđidu. **13** Pərvərdigar Əz dəwəsini soraxka orun alidu, Həlk-millətlər üstidin həküm qikirixə erə turidu; **14** Pərvərdigar Əz həlkinqing aksaçalları wə əmirlirli bilən dəwələxip, ularoq: — Üzüñzarnı yap tütəkənlər siler eziñgələr, Ajiz məmənlərdin alqan olja eyüngərlər yadidu, dəydu. **15** — Silərning həlkimini axndak ezip, Ajiz məmənlərning yüzürligə dəssəp zadi nema kələjinqinərlər? — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolən Rəb Pərvərdigar. **16** Pərvərdigar yənə mundak dedi: — «Zion kız-ayalları təkəbburlık kılıp, Kax-kirpiklirini süzüp, Kəzərini oyinip, naz kılıp taytanglıxip, Putlirini jildirlitip mengip yürixidu; **17** Xunga Rəb Zion kız-ayallırıning bax qoqkılırını taz kiliđidu, Pərvərdigar ularning uyat yərlirini eqiwtidə». **18** Axu künı Rəb ularını güzəllikidin məhrum kiliđidu; — Ularning oxuk jildıraklırını, Bax jiyəklirini, ay xəkkilik marjanlarını, **19** Həlkələrini, biləzüklərini, qümpərdə-qaqwanlırını, **20** Romallırını, oxuk, zənjirlərini, potilirini, ətirdanlırını, tiltumarlırını, **21** Üzükliрini, buruň həlkilərini, **22** Heytlik tonlırını, yopuklirını, pürkənjlilirini, həmyanlırını, **23** Əynaklırını, ap'ak iq keynəklirini, salılırını wə tor pərdilirinən həmmisini elip taxlaydu. **24** Əmədi xundak boliduki, Əfir purikinqin orniqə bətbüylük; Potining orniqə arojamqa, Qiroylik yasiqan qaqırıning orniqə taz bexi, Kəlixkən tonning

ornida bez rəhtlər, Güzəllikining orniqə daqımla taməjisi bolidu. **25** Sening yigitliring kılıqlılinip, Baturliring jəngdə yikiliđidu. **26** [Zionning] kowuklulari zar kətürüp matəm tutidu; U yalingaqlanıqan haldə yərgə olturup kəlidü.

4 Xu künı yəttə ayal bir ərni tutuwelip, uningdin: — «Biz ez nemizni yəymiz, ez kiyim-keqəklərimizni kiyimiz; pəkət bizni rəswalıktıñ halas kılıx üqün, bizni namingizoja təwə kiliçixingizi etünimiz!» — dəydu. **2** Xu künı «Pərvərdigarning xehi» uning güzəllikli həm xəripini kərsətküqi bolidu, Zemin bərgən mewə bolsa, Kəqip kütuləqan Israildikilərgə xəhərət wə güzəllik kəltürüd. **3** Həm xundak ix boliduki, Zionda kələjanlar, Yerusalemda tohtitiloqanlar, Yəni Yerusalemda həyat dəp tizimlənənlərning həmmisi pak-mukəddəs dəp atılıdu. **4** Xu qəođa Rəb adalət yürgizgüqi roh həm kəydiürgüqi roh bilən, Zion kızlırinin pasiklikini yuyup, Yerusalemıñ kan daqılını tazilaydu. **5** Xu qəođa Pərvərdigar kündüzdə Zion teođidiki hərbir ey, Xundakla barlıq ibadət sorunlarning üstigə is-tütək wə bulut, Kəqta bolsa ot yalkunining julasını yaritidu; Qünki xan-xərəpnin üstida sayıwən bar bolidu. **6** Xu künı, kündüzdə tomuz issikkə sayə kılıdiqan, Həzərdin panañlınlıdiqan, boran-ymaçqularoq daldə bolidiqan bir sayıwənlik kəpə bolidu».

5 Mən ez seyğən yarimoja, Mening seyümlüküm üçün ez üzümzari toqıruluk bir kuy eytip berəy; Seyümlükümming munbət bir dəng üstidə üzümzari bar idi; **2** U həmmə yerini kolap taxlarnı elip taxlıdi, Əng esil üzüm teli tiki; U üzümzər otturisioja kezitix munarı saldı, Üzümzər iqidimə xarap kələqliki kəzdi, Andin üzümdin yahxi həsul kütü; Bırak buning orniqə, üzümzər aqqik üzümənlərnilə bardı. **3** Kəni, i Yerusalemidikiler wə Yəhəudanıñ adamları, Mən bilən üzümzərminning otturisidin həküm qikirinqər! **4** Mening üzümzərində kıləjudək yənə nemə ixim kaldi? Yahxi üzümənlərni kütkinimə, Nemixə pəkət aqqik üzümnilə qikirip bərdi? **5** Əmədi həzir Əz üzümzərmin nemə kiliđiojinimilə silərgə eytip berəy: — Uning qitəklərinə elip taxlaymən, u yututənilidü; Uning tamlarını qekip qulitimən, u qaylinidu. **6** Mən uni qellükə ayləndürimən; Həqimən uni qatap-putap, pərwix kilmaydu; Jıoqanlar wə tikenlər uningda esüp qikidu; Bulutlaroqə uning üstigə həq yamoqur yaoqdur manglar dəp buyruymən. **7** Qünki samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigarning üzümzari — Israel jəməti, Uning huxallıki bolən esümlük bolsa — Yəhəudadikilərdür; U adalət mewisini kütken, Bırak mana əmədi zulum kərdi; Həkkəniliyəkni kütken, Bırak mana əmədi nələ-pəryad boldi! **8** Həkələrgə həq orun kəldürməy eyni-eygə, etizni-etizoja ulioqanlaroqə way! Əzüngərlər yaloquz zemində kəldürməkqimisilər? **9** Samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar mening kılıkimoja mundak dedi: — «Kəpligən eylər, Dərəwəkə həywətlik, həxəmətlik eylər adəmətsiz, harab bolidu. **10** Bərəhək, kərik moluk üzümzər pəkət altə küp xarab beridu, Ottuz kürə dan bolsa pəkət üç kürə həsul beridu. **11** Məy iqixə aldırıp tang atkanda ornidin turoqanlaroq, Kərangoqo qüixixəgə kərimay, xarabtin kəyəp bolouqə besip olturoqanlaroqə way! **12** Ularning ziyanatlırlıdə qıltar wə lira, təmbur wə nəy, xarabmu bar; Bırak ular Pərvərdigarning kıləqanlaroqə wə kol ixilriqə həq etiwar kılınmaydu. **13** Xu sawabtin ez həlkim bilimindən həwərsiz bolənlikli tüpəylidin sürgün bolup ketidu; Esilzadılırlı eqirkixip, Pukralırlı ussužluktin kurup ketidu. **14** Xunga təhətsara nəpsini yooqinitip, Aozjini həng aqidü; Ularning xəhrətləri, top-top adamları, kikas-sürən kətürgüqiləri wə nəođma oynioqulırları birakla iqığa qüxüp ketidu. (Sheol h785) **15** Pukralar eildürüldü, Metiwrələrəmə təwən kiliñidü, Təkəbburlarning kezliyi yərgə

karitilidu; **16** Birak samawi koxunlarning Sərdarı bolongan Pərvərdigar adalət yürgütginiňda üstün dəp mədhiyilinidü, Pak-mukəddas boluqpi Təngri həkkaniyilikdindən pak-mukəddas dəp bilinidu. **17** Xu qaonda kozilar eý yaxlaklarda turqandak otlaydu, Musapirlar mu baylarning wəyrana eýlirida ozuklinidü. **18** Kəbihlikni aldamqılıkning yipleri bilan, Gunahni hərwa aroqamqısı bilən tartkanlarqa way! **19** Yəni: «[Huda] aldirisun! İlxırını Əzi ittikrət ada kilsun, Xuning bilən biz uni kerələyimiz! «İsrailidki Mukəddas Boloquşınıň niyat kılçını yekinlixlik ixşa axurulqojay, Biz uni biliwalaylı!» — degenlərə way! **20** Yamanını yahxi, yahxını yaman deðgiqilərgə, Karangoçuluknı nurning, nurnı qarangoçulukning orniqa koyouqilarqa, Aqqikni tatlıkning, tatlıkni aqqikning orniqa koyouqilarqa way! **21** Əzlirini dana dəp qaoqlijanlarqa, Əz nəziridə ezlirini akıllıq dəp karijanlarqa way! **22** Xarab iqixə batur boloqanlarqa, Hərəknii əbəjəx kilixta kəhriman boloqanlarqa, **23** Yəni para üçün rət kılıçlərini aklap, Xuning bilən həkkaniyilarning adalitini rət kılıçlilarqa way! **24** Xunga, ot yalkunlurun samanlarnı yutuwatkəndək, Yalkunlarda mənggənlər solixip yokaloqandek, Ularning yiltizliri qırıp ketidü, Gül-peqəkliri qang-tozandək tozup ketidü; Qünki ular samawi koxunlarning Sərdarı bolongan Pərvərdigarning yolyoruk-kanununu qətka qakkan, İsrailidki Mukəddas Boloquşınıng sez-kalamını kezgə ilmiojanidi. **25** Xunga Pərvərdigarning ozejipi Əz həlkigə karap kəynaydu, U ularqa karap kəlini kətürüp, ularını urup yikidü. Taçlılar tawrinip ketidü; Əlüklər əhlatlərdək koqları otturisida dəwə-dəwə bolidu. Muxundak ixlar bolsimu, Uning ozejipi yənilə yanmaydu, Sozojan koli yənilə kəyturulmay turidü. **26** U yıraktıki əllərni qakırıp tuqoni kətürüd, U yər yüzinинг qət yakışdırın bir əlni üvkirtip qakırıdu; Mana ular tezdirin aldırıp kelidü! **27** Ulardın heqbiri qarqap kətmaydu, Putlixipmu kətmaydu. Heqbiri müğdimaydu, uhlımaydu, Baqlılıqan bəlwaqlıridin heqbiri boximaydu, Qoruklirining boqkuqlıridin heqbiri üzülməydu; **28** Ularning oklırı ittik, Barlıq okyalırıning kiriqları tartılıp təyyar turidü, Atlırinıng tuyaklıri qakmaq texidək bolidu, [Jəng hərwilirininq] qaklırları koyuntazdək aylınıdu; **29** Ularning herkirəxliri xirningkidək bolidu, Ular arslanlardək herkiri xididü, Dərəwəkə, ular owoja erixkəndə qoç-qoç kılıp hərpiyixidü; Owni kutkuşoudak heqkim bolmayı, Ular uni elip ketidü. **30** Xu künii ular dengizlər hərkürigəndən owoja herkiri xididü; Əgər birərsi yər-zeminoja kəriqoðak bolsa, Pəkət karangoçuluk, dərd-eləmnili kəridü! Hərkəndən nər bulut-tuman taripidin ouwajlıxidü.

6 Uzziya padixaḥ aləmdin etkən yili mən Rəbni kərdüm; U intayın yükiri ketürlügən bir tahtta olturattı; Uning tonı mukəddəs ibadəthanıqə bir kəlgənədi. **2** Uning üstüda saraflar pərvaz kılıp turattı; Hərbirining altə tal ənənəti bar idi; İkki ənənəti bilən u yüzini yapatti, İkki ənənəti bilən u putini yapatti, Wa ikki ənənəti bilən u pərvaz kılıp turattı. **3** Ulardın biri baxqa birsiga: — «Samawi əxunlarning Sərdarı boləjan Pərvərdigar, mukəddəs, mukəddəs, mukəddəstür! Barlıq yər yəni uning xan-xəripiğə tolojan!» — dəp towlawatattı. **4** Towliquning awazidin dərwazining keşəkləri tawrinip kətti, Əy is-tütak bilən kaplandı. **5** Xuning bilən man: — «Əzümgə way! Man tütəxim! Qünki mən ləwliri napak adəmman həm napak ləwli halk bilən arılıxip turup, eż kezüm bilən Padixaḥka, yəni samawi əxunlarning Sərdarı boləjan Pərvərdigarın kəridim!» — dedim. **6** Xuning bilən saraflardin biri kolida kurbangahtın bir qoqni lahxigiroşa kişiş elip, yenimoşa uquq kəldi; **7** u uni aqzimoşa tagküzüüp: — «Man, bu ləwliringə təgdi; sening kəbihliking elip taxlandı, gunahing kafarət bilən

kəqürüm kılındı» — dedi. **8** Andin mən Rəbning: — «Mən kimni əwətimən? Kim Bizgə wəkil bolup baridu?» degən awazını anglidim. Xuning bilən mən: — «Mana mən! Meni əwətkəysən» — dedim. **9** Wə U: «Baroqın; muxu həlkə mundaq, dap eytkin: — «Silər anglaxnı anglaysılar, bıraq qıxarılmayılsılar; Kərüxni kərűsüllər, bıraq bilip yətməysiilsər. **10** Muxu həlkinqning yürükini tax kılıqın; Ularning kulaqlarını eojıq, Kezlini kor kılıqın; Bolmına, ular kezilri bilən kəralaydıqan, Kulaklı bilən angliyalaydıqan, Kəngli bilən qüixinələydiqan kılınip, Yolidin yandurulup sakayıtilıqan bolatti». **11** Andin mən: — «Rəb, bu əhəwal қaçanıqıq dawamlixidu?» — dəp sorıwidim, U jawabən: — «Ta xəhərlər harab kılınip ahalisiz, Əylər adəmzatsız, Zemin pütünləy qelgə aylinip bolouqsa, **12** Pərvərdigar adəmlirini yıraklıraqa yətkəp, Zemindiki taxlıwetilgən yərlər kep bolouqsa bolidu» — dedi. **13** «Halbuki, zemində adəmlərning ondın birila қalıdu; Ular [zəminoqa] kayıtip kelip yənə yutuwetiliidu, Kesilgən bir dub yaki arar derihiñin ketikidək bolidu; Kətək bolsa «mukəddəs nəsil» bolur.

7 Yəhuda padixahı Ahaz (Uzziyaning nəvrisi, Yotamning oöli) təhtkə olturoqan künliridə, mundak ix boldi: — Suriyəning padixahı Rəzin wə Israil padixahı Rəmaliyaning oöli Pika, Yerusalemqa əxarı jəng kıldı, lekin üstünlükkə erixəlmidi. **2** Dawutning jəmətiga: — «Suriyə Əfraim bilən ittipaklıxip birləşmə koxun kurdı» — deyən həwər kəldi. Xuning bilən padixah, jəmətidikilərning kəngli wə həlkinin kəngli ormanlar xamalda silkinip kətkəndək silkinip kətti. **3** Andin Pərvərdigar Yaxayaqə mürdək dedi: — «Sən wə oozlung Xear-Jaxub qıkip, kir yuqoqlarının etizining boyidiki yoloja, yukarı kələqə norining bəxioja berip, axu yərda Ahaz bilən kerüixin. **4** Sən uningə: — «Sən ehtiyat bilən kənglüğni tok tut! Bu ikki kəyməs otkaxning kətikidin, yəni Razin həm Suriyəning wə Rəmaliyaning oöflərinə dəxti-oqəzəpliridin korkma, yürəkzadı bolup kətmə! **5** Qünki Suriyə, Əfraim wə Rəmaliyaning oöli seni kəstləp: — **6** «Biz Yəhudaqə besip kirip, parakəndiqilik tuqdurup, əzimiz üçün talan-taraj kılıp, uningə bir padixahını, yəni Tabaəlning oöfləni tikləylil!» deyənidi. **7** Xunga Rəb Pərvərdigar mundak daydu: — «Bu sez akmaydu, həq əməlgə axmaydu; **8** Qünki Suriyəning bəxi Dəməxək xəhiri wə Dəməxək xəhiriñin bəxi Rəzindur, halas; Wə atmix bəy il iqidə Əfraim xundak bitqit boliduki, ularını «bir halk» degili bolmayıdu; **9** Wə Əfraimning bəxi Samariya xəhiriñ, Samariya xəhiriñin bəxi Rəmaliyaning oöflidur, halas; Silər bularqa ixənnəmisəngər, mustəhəkəmlənməysilər» — deyin». **10** Pərvərdigar yənə Ahazoja sez kılıp: — **11** «Əzüng tıqün bexarət sora; məylə yərning tegidə yaki pələkñin kəridə bolsun soravar» — dedi. **12** Birak, Ahaz jawabən: «Mən həm sorımayman həm Pərvərdigarnı sinakta koymaymən» — dedi. **13** Andin [Yəxaya]: — əmdi i Dawut jəmətidikilər, anglap koyunlar, adəmlərning səwr-takitini koymiqiñinqləri az dəp, silər Hudayimning səwr-takitiniñu koymiqiñliwatamsılər? **14** Xunga Rəb Əzi silərgə bir bexarət beridu: — Mana, pak kız əhamilidər bolup bir oöql tuqidu; u uning ismini «Immanuel» dəp ataydu. **15** Yahxılıkni tallap, yamanlıkni rət kılıxni bilgılıq u pixlak wə bal yəydu. **16** Qünki bu yax bala yahxılıkni tallap, yamanlıkni rət kılıxni bilgılıq, sən nəprətlinidioqan bu ikki padixahning yər-zeminiñi taxlinip kəlidü. **17** Qünki Pərvərdigar sening wə atangning jəmətiga Əfraim Yəhudadın ayrıloqan kündin buyan bolup bakmılqan kattik künlərni qüixürdü. U künler bolsa Asuriyəning padixahının ibarəttür! **18** Xu künri Pərvərdigar Misirning piñhan erikliridiki taxilarnı wə Asuriyədiki əhərilərni iñxirkirin qəkiridü. **19** ularning hammisi kelin harbirin hilwət

jiloqlarqa, taxlarning hərbir araqlırıq, həmmə yantaklarqa wə həmmə yaylaklarqa oquzzıda konuxidu. **20** Axu kün, Rəb Əfrat dəryasining nerisidin ijarigə alojan bir ustira bilən, yəni Asuriyə padixahı bilən qaq qüxürirdi; muxu ustira baxning qeqini, putning tüklirini wə sağalnimu qüxtürüp oqirdiydu; **21** xu künlərdə bir xixi yax bir siyir wə ikki koy bakıdu, **22** ularning xunqa kep süt bərginidin u serik may yaydı; dərwəkə, zemində kalojanlarning həmmisi serik may wə bəl yaydı. **23** Wə xundak boliduki, hər teli bir kümütə tangıgışa yaradıqan, ming teli bar üzümzarlıq boloğan hərbir jıoşanlıkkı wə tikkənlikkə aylınip ketidu; **24** Axu yərgə adamlar pəkət okya kətürüp kelidu, qünki pütkül zemin jıoşanlıkkı wə tikanlıkkı aylınip ketidu. **25** Ilgiri kətmən qepiləqan hərbir taoqlıq, jiloqlarqa bolsa, — ular u yərlərgə jıoşanlardın wə tikanlordin qırkup barmaydu; Bu yərlər pəkət kalilarnı oltitidiqan, Koylar dəssəp-qəyləydiqan jaylar bolup kalidu, halas.

8 Pərvərdigar manga: — «Qong bir tahtayni қolungoqə elip, enik hərplər bilən: — «Mahar-Xalal-Hax-Baz» dəp yazojin» — dedi. 2 Mən xundak kılıp eziümgə «ixənqliq guwahqıllar» süpitidə muxuni hatiriləkə kahjin boləjan Uriya wə Yərəbəkqıyaning oqlı Zəkəriyani qakırıwaldım. 3 Andin mən ayal pəyəqəmbər bilən billa yattim. Xundak kılıp u hamilidər bolup, bir oqlu tuqıldı. Xuning bilən Pərvərdigar manga: — «Uning ismini «Mahar-Xalal-Hax-Baz» dəp atiojin; 4 qünki bala «Dada, apa» dəp qakırıxını bilgiliq, Dəməək bayılıkla wə Samariyədiki olja Asuriya padixahı təripidin bulap elip ketilidü» — dedi. 5 Pərvərdigar yəna manga sez kılıp mundak dedi: — 6 «Muxu həlk Xiloah, estingidiki lərzan ekiwatqan sularını rət kılıp, Ularning ornida Rəzin wə Rəmaliyaning oqlidin hursən boləjaqka, 7 Xunga mana, Rəb ularning üstigə dolğunlap akidiojan, əlwək əfrat dəryasining sulurunu, — Yəni Asuriyəning padixahını toluk həywa-xəhrəti bilən elip kelidü; U dəryadak barlıq erik-estəngliridin texip ketidü, Həmmə kırqaklırını bəstüp taxlaydu; 8 U taki Yəhudaçıqə xiddət bilən texip, həttə boyinçiqə kelidü; U əkanatlırını yayəjanda pütkül zeminingoja sayə bolup qüxitdu, i Immanuel! — 9 — Qəzəpliniweringlər, i əllər, birək sundurulisilər! Jahanning barlıq qət jaylırlıくulək selingilar! [Jəng üçün] belinglərni baqlaweringlər, sundurulisilər! [Jəng üçün] belinglərni baqlaweringlər, sundurulisilər! 10 Pilanınglarnı tütiziweringlər, u bikarəja ketidü; Məslıhətinglarnı kiliweringlər, umu akşaydu; Səwəbi — Immanuel!. 11 Qünki Pərvərdigar küqlük əolini manga təgküzüp, Mening bu həlkəning yolidə mangmaslıqıma yolyoruk berip, mundak sez kıldı: — 12 «Muxu kixilar kəp ixlarda «suyikəst bar» desə, silar bolsanglar «suyikəst bar» dəp yürmənglər; Ularning korkkınınidin silar korkmanglar, Yaki heq wəhimiqə qüxmənglər; 13 Pəkət samawi əkonularning Sərdarı boləjan Pərvərdigarnıla həmmidin üstün dəp bilinglər; U silərning Korkidiojininqərəbolsun, Silərning wəhimiənglər bolsun! 14 U bir mukaddəs panahgah bolidu, Həmdə Israildiki ikki jəmet üçün putlikaxang tax, adəmni yikitdiqan əoram tax, Yerusalemidikilər üçünmu kiltək wə tapantuzak bolidu; 15 Ulardin keplər [Uningoja] putlixip, yikilip, yanjılıp, kiltəkkə qüxüp, əsirgə elinidu». 16 — «Bu guwahnamini yegəp, Təwrat əkanununu menin mühlisilrim arisida peqətləp koyojin. 17 Mən bolsam, yüzünü Yakup jəmatidin yoxuruwatqan Pərvərdigarnı kütimən; Wə men Uni talmürüp saklaymən. 18 Əkaranglar, manga wə Pərvərdigar manga bərgən balılarə, Biz Zion teojini Əz makani kıləjan samawi əkonularning Sərdarı boləjan Pərvərdigar Israilda namayan kıləjan bəxarət wə karamətlərning süpitidurmız». 19 —

Baxxilar silərgə: — «Biz wiqir-wiqir, gudung-gudung kılıdojan ərəwahlarıni qakıroqarıqlıqlar wə dahanlardın yol soraylı» — desə, silər jawab berip: — «Bir həlkinqən əz Hudasını izdəp yol sorixi kerək əməsmə! Tiriklərnin elüklərdin yol sorixi tooprımu?» — danglar. **20** — Təwrat ənənəni wə guvahnamə asas kilsilən! Muxulnarı asas kılıp sez kilmisa, ularoja tang nuri qüixməydi! **21** Əksiqə, ular kilsiləjan, aq halda zeminni kezip yürüxidü; aq kələşən qəoşa, ular oqəzəplinip asmanoja karap, padixahını həm Hudasını karoqap tiliydi; **22** ular yərgə karışa, mana, japa-muxəkkət, karangoç-zulmət, həsrat-nadamat wə parakəndiqilik turidü; ular kap-karangoçulukkə həydiwetiliidü.

9 Birak, həsrət-nadamətkə қалojanlaroqa zulmət boliwərməyəd; U ətkən zamanlarda Zəbulun zeminini wə Naftali zeminini har kıldıroqan; Birak kəlgüsida U muxu yərni, yəni «yat əllərning makani» Galiliyəgə, jümlidin «dengiz yoli» boyidiki jaylar wə lordan dəryasining karxi kırqaklıriqa xanxəhrət kəltürid; 2 Kərangoçolukta mengip yürgən kixilər zor bir nurni kerd; Əlüm sayisining yurtida turuqıllarоja bolsa, Dəl ularning üstigə nə parlidi. 3 — Sən əlni awuttung, Əlarning xadlıkini ziyyəda kıldırd; Həlkələr həsul waktida xadlanqandək, Jəng oljisini üləxtürgən wakitta huxallıkqə qəmgəndək, Ular aldingda xadlinip ketidü. 4 Qünki Mədiyanning [üstidin ojəlibə kılqan] künqə oxhax, Sən uningoja selinqan boyunturukni, Mürisigə qıxkən əpkəxni, Əlarnı əzgütqininq tayikini sundurup taxliwətting. 5 Qünki [ləxkərlərning] uruxta kiyən hərbir etükləri, Kənoja miləngən hərbir tonliri bolsa pəkətla ot üçün yekiloq bolidü. 6 Qünki biz üçün bir bala tuquldı; Bizgə bir oqul ata kılındı; Həkümranlıq bolsa uning zimmisigə koyulıldı; Uning nami: — «Karamət Məslihətqı, Kudratlıq Təngri, Məngülliük Ata, aman-hatırjəmlik Igisi Xaḥzadə» dəp atılıdu. 7 U Dawutning tahtığa olurçanda wə padixahlılıqo həkümranlıq kılıqanda, Xaqaqdin baxlap ta əbədiil əbdəqiqə, Uni adalat həm həkkaniylı bilən tikləydi, xundakla məzmut saklaydı, Uningdin kelidioqan həkümranlıq wə aman-hatırjomlikning exixi pütməs-tügiməs bolidü. Samawi қoxunlarning Sərdarı bołożan Pərvərdigarning otluk muhəbbiti muxularni ada kılıdu. 8 Rəb Yakup jəmətigə bir sez əwətti, U pat arida Israiloja qüixidü, 9 Barlıq həlk, yəni Əfraim wə Samariyədikilər xu [səzning] tooplilikini bilgən bolsimu, Lekin kənglidə təkəbburlixip yoqanlıq kılıp, ular: — 10 — «Hixlər qıxüp kətti, Birak ularning orniqə yonulqan taxlar bilən kəyta yasaymız; Erən dərəhliri kesiliq boldı, Birak ularning orniqə kədir dərəhlirini ixliitmiz» — deyixidü; 11 Xunga Pərvərdigar Rəzinning kütəndilirini [Israiloja] karxi küqləndirdi, [Yakupning] düxmənlirini kəzəjidi. 12 Xərəktin Suriyəliklər, oqərəbə Filistiyələr, Ular aqzını handaq ekip Israileyi yutuvalıdu. Ixlər xundak deyilgəndək bolsimu, Uning qəzipə yənilə yanməydi, Sozojan koli yənilə kəyturulmay turidü. 13 Birak həlk ezlirini Uroquning yenoqə tehi yenip kəlmidi, Ular samawi қoxunlarning Sərdarı bołożan Pərvərdigarnı izdimaywatidü. 14 Xunga Pərvərdigar bir kün iqida Israilening bexi wə kuyrukunu, Palma xehi wə komuxini kesip taxlaydu; 15 Moysipit wə mehtərəmlər bolsa baxtur; Yalqanqılıq egitidioqan payqəmər — kuyrukтур. 16 Qünki muxu həlkəning yetəkqılıri ularni azduridü, Yetəkləngüçilər bolsa yutuvelinip yokıldı. 17 Xunga Rəb ularning yigitliridin hursənlək tapmaydu, Yetim-yesirliri wə tul hotunlirioja rəhəm kılımdı; Qünki hərbiri iplas wə rəzillik kılıqoqı, Həmmə eojizdindik qikkini pasılkıltır. Həmmisi xundak bolsimu, Uning qəzipə yənilə yanməydi, Sozojan koli yənilə kəyturulmay turidü. 18 Qünki rəzillik ottak keyidi, U ijoqan wə tikənlərni

yutuwalidu; U ormanning baraksan jaylari arisida tutixidu, Ular is-tütäklik tüwürtik bolup purkjrap yuqirijoä ørləydu; **19** Samawi koxunlarning Särdari bolojan Pärwərdigarning dörəqəzipi bilən zemin kəydürüp taxlinidu, Həlk bolsa otnıg yekiloqası bolidu, halas; Həqkim eż kerindinxini ayap rəhəm kilmaydu. **20** Birsı ong tərəptə gəx kesip yəp, toymaydu, Sol tərəptin yalınap yəpmu, kənaətlənməydu; Hərkim eż bilikini yəydu; **21** Mənassəh Əfraimni, Əfraim bolsa mənassəhni yəydu; Uning üstigə ikkisimə Yəhəudəoja əkarxi turidu. Həmmisi xundak bolsimu, Uning oqəzipi yənilə yanmaydu, Sozojan koli yənilə kəyturulmay turidu.

10 Kəbəhlik kənunlirini tüzgülərgə, Azablıq pərman-həkümərləri yazoquqlarə way! **2** Tul hotunlarnı oljımız kiyaylı, Yetim-yesirlarnı bulap-talaylı dəp, Ular miskinlərgə adalətni bərməy, Həlkimdiki ajiz-beqarılördin həkükni bulap ketidu. **3** Hesab alidioqan künidə, Yəni yirakṭın kəlgən tuyuksız balayı-apət künidə, Nəmə kılısilər? Kimdin baxpanahlık, izdəp yürüsilər? Baylık-xəhrütinglarnı nəgə amanət koyisilər? **4** Ularə asırlar arisida zongziyip oluruxtin, Yaki əltürüləgnər arisida yiğilixtin baxka həqnmə kalmıdı! Həmmisi xundak bolsimu, Uning oqəzipi yənilə yanmaydu, Sozojan koli yənilə kəyturulmay turidu. **5** Kolioqa oqəzipimən tokmiki tutkuzulojan, Əzümning dərəjəzipimənning tayıki bolojan Asuriyəlikkə way! **6** Mən uni hudasız bir «yat əl»ga, Dərəjəzipim kərətilən həlkimə zərbə berixkə əwətimən; Uningqə olja tutuvelixkə, Əşəniyətni bulaxka, [Həlkimni] koqlıardıki lay-patkaklarnı dəssigəndək dassaxka buyruymən. **7** Bırak [Asuriyəlikning] kəzədə tutkını muxu əməs, U xundak həq oyliqan əməs. Uning oyliqini wəyran kılıx, Kəp dələtlərni yokitixtin ibarəttur. **8** U: — «Mening sərdarlırimmən həmmisi padixahlarə barəwər əməsmə? **9** Kalno xəhəri Karkemix xəhəriqə, Hamat xəhəri Arpad xəhəriqə, Samariya xəhəri Deməxk xəhəriqə olhxax əməsmə? **10** Məbudişli Samariyəning wə Yerusalemningkidin uluq boloqını bilən, Mening kolumn muxu məbudiş təwə bolojan padixahlıklärərə igə boluxka yətküdək tursa, **11** Samariyə wə uning məbudişlərini kəndək kılıqan bolsam, Yerusalem wə uning məbudişlərinin ohxaxla xundak kilmədimən?» — dəydu. **12** Bırak Rəb Zion teoji wə Yerusalemda pütkül jaza ixini pütküzüüp boloqandin keyin, U: — «Mən Asuriyə padixahining kənglidiki baxbaxtaklärlikning akiwitinə [uningqə qüxiürimən], Uning kezliridiki kibirlilik nəzərlərini jazalaymən» dəydu. **13** Qünki u: — «Bu ixlarnı eż kolumnning küqi bilən, Əz danalıqım bilən mən kiloqanmən; Qünki mən əkiliyiklərən; Mən əllərning paslırını yokättim, Ularning həzinilirini buliwaldım, Təhtkə olturqanları batur kəbi qüxiürüp taxlidiməm; **14** Mən kolumnni bir kux uwisiqə uzaqtəndək əllərning bayılırlıqə uzattım, Birsı taxliwetilgən tuhumlarnı tərgəndək mən pütkül duniyani yioqanmən; Ulardın həqbirumlu əkanatlarını palaklatdım, Tumxukını aqmidi, Yaki quq-quq kılıp awaz qıqarmidi» — dəydu. **15** Palta eżini ixlətküisigə lap atsa bolamdu? Hərə həridigüçigə poqılık kilsə bolamdu? Xundak ix ikən, huddi tayak eżini kətürgüçisini oynitalisa bolidioqandək, Huddi həsa yaqəq əməs boloquqını kətürgəndək bolatti əməsmə?! **16** Xunga samawi koxunlarning Särdari bolojan Rəb Pärwərdigar xu [Asuriyəlkning] palwanlıri arisioja oruklıtix kesilini əwətiidu, Uning xan-xəripining astida lawuldaş yalkunlaydiqan bir otnı yəkidi. **17** «Israillning Nuri»ning Əzi ot, Uningdiki Mükəddas Boloquqi yalkun bolidu, U bir kün iqidə uning jiojanlıri wə tikənlərini kəydürüp, yutuwalidu. **18** Həm uning ormanzarlıq wə baoq-etizlirinən xan-xəripini, jan wə tenini kəydürüp kül kiliwetidu; Ular bəəyni

jüdəp ketiwatkan kesəl adəmdək bolup kəlidü. **19** Buning bilən ormanzarlıktı dərəhlərning kəp kəloqını xunqə az boliduki, Kiqik bala ularni sanap hatırılıyoləydu. **20** Xu künidə xundak boliduki, Israilning əldə həlkı, yəni Yəkupning jəmatidin kəqip kaytənəklər eżlərini uroquoja ikkinçi tayanmaydu; balkı ular həkikətən Pärwərdigar, yəni «Israildiki Mükəddas Boloquqi»qa tayinidu. **21** Bərhək, bir «kəldi» kəytip kelidü, Yəni Yəkupning «kəldisi» kədrətli Təngrining yenioja kəytip kelidü. **22** I Israıl, həlkinq dengizdiki kundək kəp bolojını bilən, Pəkət bir kəldisi kəytidü; [Qünki] həkkənəliyik bilən yürgütülgən, bir əhaləkətnəng təxip üstünglərə qıxiüxi bekililəndür; **23** Qünki bir əhaləkətni — bekililən bir əhaləkətni samawi koxunlarning Särdari bolojan Pärwərdigar pütkül yər yüzida emalğa axuridu. **24** Xunga samawi koxunlarning Särdari bolojan Rəb Pärwərdigar mundak dəydi: — « — I Zion teoja turojan həlkim, Asuriyadın korkma! U seni tayak bilən uridiojan, Wə Misirliklardək sanga karap həsəsini kətüridiqan bolsimu, **25** Pəkət azoqınə wakit ətəxi bilənla, Silərgə karatkan muxu dərəjəzipim tügəp, Oqəzipimni ularə qələk qüxsən dəp karitimən. **26** Samawi koxunlarning Särdari bolojan Pärwərdigar bolsa, ularə qəməqə bilən hujum kəzəqaydu; Ularning həli «Orəbning kəramə taxı»da bolojan Mədiyan kəroqinqılıkidak əhalətə bolidü; U həsəsini dengizə qərətəp, Uni Misirliklarınning üstigə kətürgəndək kətüridü; **27** Andin xu künidə xundak boliduki, Uning yüksək mürəngdin, Boyunturuk boynungdin elip taxlinidü; Mayliring səwəbidiñ, Boyunturuk sundurup yokitilidü. **28** Mana, ular Ayatka yetip, Migrondın etkən, Mihmaxta yüksək-taklırını kəyup koyidü; **29** Əlar bosuqa-dawandin etkən, Gebada könüp kəlidü; Ramah, titrəp ketidü; Saulning yurti Gibeahdikilər bolsa keçip kətkən; **30** I Gallimning kizi, pəryadıngni kətür! Həy Laix, anglap koy! I biqarə Anatot! **31** Madmənahə bolsa qəqti; Gebimdikilər bədər qəqti; **32** Xu kün etmigüçə ular Nob dəngida tohtap kəlidü; Axu yərdə u Zion kızının teoja, Yəni Yerusalemidiki dəngəgə karap müxtini oynitidu. **33** Mana, samawi koxunlarning Särdari bolojan Rəb Pärwərdigar qong xahlarnı xiddət bilən kesiwetidü; Xuning bilən egiz eskənlər kəsip yikilidü; Həli üstünərərə pasləxtürülidü. **34** U təmür [korallar] bilən ormanlığın Baraksan yərlərini kəsip kəkətslik kiliwetidü; Liwan bolsa uluq birsı təripidin yikilidü.

11 Wə bir tal nota Yəssəning dərihining kətikidin ünüp qikidü; Uning yiltizidin ünüp qikqan bir xah kəp mewə beridu. **2** Wə Pärwərdigarning Rohı, Yəni danalığının wə yorutuxning Rohı, Nəsihət wə küq-kədrətning Rohı, Bilim wə Pärwərdigardin əyminxıning Rohı uning üstigə qüxiüp turidu; **3** Uning hursənləki bolsa Pärwərdigardin əyminx ibarət bolidü; U kezi bilən kərginigə asasən həküm qıqarmaydu, Yaki külük bilən angliqəniqə asasən kesim kilmaydu. **4** U namratlarə qəkənəliyik bilən həküm kətiridü, Yər yüzidiki miskin-məmənlər üçün adəlat bilən kesim kəlidü. U jaħanni aqzidiki zakon taxkiy bilən uridu, Rəzillərni ləwliridin qikqan nəpəsi bilən eltürdü. **5** Uning bələwojı həkkənəliyik, Qatraklıqı bolsa sadıqlik bolidü. **6** Bəra bolsa koza bilən billə turidu, Yilpiz oqlak bilən billə, Mozay, arslan wə bordak kala bilən billə yetidü; Ularnı yetiligiçi kiqik bir bala bolidü. **7** Kala eyik bilən billə ozuklinidu, Ularning balılıri billə yetixidu, Xir bolsa kalidək saman yəydu. **8** Əmməydiqan bala kobra yilanning təxükigə yetkin oynaydu, Əmqəktin ayrılojan bala əqləni zəhərlik yilanning owsisoja tikiidü; **9** Mening mükəddas teojmının həmmə yeridə həq ziyanxəlik bolmayıdu; Həq buzqunqılık bolmayıdu; Qünki huddi sular dengizni kaplıqandək, Pütkül jaħan Pärwərdigarni bilix-tonux bilən kaplinidu. **10** Xu künidə «Yəssəning Yiltizi»

hərkəsisi əl-millətlər üçün tuq süpitidə kətürülüp turidu; Barlik əllər Uni izdəp kəlip yioqildi; **Wə** U aramgahı təlliojan jay xan-xərəpkə tolidu. **11** Xu künə Reb ikkinçi kətim Əz həlkinqin saklanojan kəldisini kəyturux üçün, yəni Asuriya, Misir, Patros, Kux, Elam, Xinar, Hamat wə dengizdiki yırak allardınlı kəyturux üçün Əz kolini yənə uzartıdu. **12** U əllərni qakirix üçün bir tuq kətürüdu; xundak kılıp U yər yüzininq qət-qətliridin Israılning ojeriblirini jəm kılıp, Yəhəudənin tərkilip kətkənlərini yiojidi. **13** Xuning bilən Əfraimoja bołożan həsəthorluk yokaydu, Yəhəudəni harlıqanlırmu üzüp taxlinidu; Əfraim Yəhəudənə qəsət kilmaydu, Yəhəuda bolsa Əfraimmi horlimaydu. **14** Birak ular oqərə taraptı Filistilərning mürisigə uquq qüxidü; Ular birlikdə xərkətki həlkərdin olja alıdu; Ular Edom wə Moab üstigə kollırını uzartıdu; Ammoniyalırmu ularoja bekinidü. **15** Pərvərdigar Misirdiki dengizning «tili»ni yok kıldı; U küqlülik pizoqırın xamal bilən [əfrət] dəyasiyin üstigə kolini beşirilip uquridu, Uni adəm ayoqı kuruq haldə menip etkükəd yətə erik kılıp uridu; **16** Xuning bilən Əz həlkinqin kəldisi üçün, Misirdin qıkkən künida Israıl üçün təyyarlıqan yoloja ohxax, Asuriyadə kalojanlar üçün axu yərdin kəlidiqan bir kətürülənən egiz yol bolidu.

12 — **Wə** xu künə sən: — — I Pərvərdigar, mən Seni mədhiyiləymən; Sən manga oqəzpləngining bilən, Olaçipin mandin yetkilip katti, **Wə** san manga tasallı bərding. **2** Mana, Təngri meninqi nijatimdir; Mən Uninqoja tayinimən, korkmayman, Yah Pərvərdigar meninqi küküm wə nahxamidur; U yənə meninqi nijatim boldi, — dəysən. **3** — Xadlik bilən silər nijatlık kədükkləridin su tartisilər. **4** Xu künidə silər: — «Pərvərdigar oqarı rəhmət eytinglar, Uninq namini qakirip nida kilinglar; Uninq əməllirini həlkər arısında ayan kilinglar, Uninq namining zor abrui tapkanlıqını jakarlanglar. **5** Pərvərdigar oqarı küylər eytinglar, Qünki U uluq ixlərni kılıqan; Mana bu pütkül jahənoja ayan kilişsün! **6** Ziondikilər, tantanə kılıp jar selinglər; Qünki aranglarda turojan Israılidiki Mukaddəs Boloquqı büyütür!» — dəysilər.

13 Amozning oqları Yəxaya kərgən, xundakla uninqoja yüksəklangən Babil toqrisidiki wəhiyi: — **2** [Babil] aksəngəklərinin kowuklərindən etüp kiriixa üçün, Kakaş taqı üstidə tuq kətürüngələr, Ularnı yuqırı awazda qakirinqilar, Kolunglarnı pulanglitip ixarət kilişlər. **3** Mən bolsam, məhsüs təlliojanlırimoqə buyruk qüxürgənmən, Əz palwanlırimi, yəni təkəbburluktın yayrap kətkən adəmlərimi oqəzipimmi bəja kəltürükə qakirdim. **4** Anglanglar, büyük bir əlninq adəmləridək top-top adəmlərning taqılarda yangratkan kiykas-sürənlərini, Həmmə əl-yurtlar wə padixahlıqlar [şəngə] yiojılıp dolğunlatkan kaynam-taxınlıqni! Samawi əxunlarning Sərdarı bołożan Pərvərdigar əxunlarnı jəngə yiojidi. **5** Ular, yəni Pərvərdigar wə Əz oqəzipininq koralları, Yırak yurttin, hətta əşmanlarning qəridinmə pütkül jahənni hələk kılıxka kələn. **6** Paryad qəkip həwlanglar! Qünki Pərvərdigarning künə yekinlaştı; U Həmməgə qədirdin kəlidiqan həlakatək kəlidü. **7** Buningdin hərbər kol boxixip ketidü, Həmmə adəmning yürüki erip ketidü. **8** Ular wəhimiqə qüxidü; Azab-əkubat wə kəyəq-həsrət ularnı kaplaydu, Tolopki tutkən ayaldak ular toloqınıp ketidü, Ular bir-birigə wəhimiqə iqidə tikipli karixidü; Yüzlürlü bolsa yalkundək kizirip ketidü. **9** Mana Pərvərdigarning künə kəlidü, Xu kün jimi yər-jahənni wəyrən kılıxka, Rəhimsiz bolup, oqəzəp wə kəhr bilən toloqandur; U gunahkarlarnı jahəndin yoxitidü. **10** Qünki əşmanlıq yultuzlar həm yultuz türkümləri nurini bərməydi; Kuyax bolsa qıkıpla ərəngələxidü, Aymu

həq yorumaydu. **11** Mən dunyani rəzillikli üçün, Kəbihlərni gunahlıri üçün jazalaymən; Həkawurlarning təkəbburlukını tügel yokitımən; Zorawanlarning kibirlərini pəs kılımən. **12** Mən əşmanlarnı sap altundan az kılımən, Adəmni hətta Ofirdik altundan az kılımən. **13** Xunga samawi əxunlarning Sərdarı bołożan Parwərdigarning oqəzipidə, Uninq kəyniqən kəhrlik künidə, Mən [Huda] əşmanlarnı təwritimən, Yər bolsa əz ornidin yetkilidü; **14** Xunga əowlənən bir jərəndək, Həqkim yioqmaydiqan bir padidək, Hərbəri əz əl-jamaitini izdəp kətməkqı bolidu, Hərbəri əz yurt-makaniqə kaqmaqqı bolidu; **15** Kəqip tutulojanlarning həmmisi sanjip eltürtüldü; Əsirgə qıxıkanlarını kılıqlınlıdu. **16** Ularlarning balılırimu kez alıda parəparə kılınlıdu; Ularlarning eylili bulang-talang kılınlıdu, Ayallırımu ayaq astı kılınlıdu. **17** Mana, Mən əlaroja karxi turuxka Medialiklarnı əkozajymən, Ular kümüxlərgə həq karımaydu, Altindən bolsa ular zök almayıdu. **18** Ularning okyalıri yigitlərni etmə-təxük kılıwetidü, Ular balyatquning mewisigə həq rəhəm kilmaydu, Kezliyi balınları həq ayımaydu. **19** Padixahlıqların gehiri, Kaldiylarlung pəhərlinidəqan güzəllikli bołożan Babil bolsa, Hudanıng Sodom wə Gomorra xəhərlərini erüwətkinigə ohxax bolidu. **20** U yərdə həqkim hərgiz turmaydu, Dəwrdindəwrgiçə u adəmzatsız kəlidü. Ərəblər bolsa xu yərdə qədir tikməydi, Malqılar padilirini xu yərdə yatkuzmayıdu. **21** Birak qel-bayawandıki janıwarlar xu yərdə könidü, Ularlarning [harab] eyliriga həwlaydiqan mahluklər tolidü, Həwəkşələr xu yərdə mananlıxidü, «Əqə jin»lar səkrəp oynaklıxidü. **22** Yawayi itlar kələ-ə-korəqlənlərda, Qilberilər uninq həxəmətlik ordiliridə həwlixdü, Bərhək, uninq wəkti toxuxka az kəldi, Uninq künfləri uzunoşa barmayıdu.

14 Qünki Pərvərdigar Yakupka rəhimdillik kərsitidü, Yənə Israılın tallayıdu; U ələrni əz yurt-zemində makanluxaturidu. Xuning bilən yat adəmlər ular bilən birləşip, Yakup jəmətigə əxunludü. **2** Hərkəsisi əl-millətlər ələrni elip əz yurtoja apıridü; Israıl jəməti bolsa Pərvərdigarning zeminidə əlaroja kül wə dedək süpüdə igidarıqılık kəlidü; Ular əzlinər tutkun kələqlərləri tutidü; Əzlini əzqənlərinin üstidin idarə kəlidü. **3** Wə xundak boliduki, Pərvərdigar silərgə azabtin, sarasimidin wə əsir bolup məjburlənənən muxəkkətlik kəllükən aramılık bərəngə künidə, **4** Silər Babil padixahı toqrisida mundak mağal-təmsilni eytisilər: — «Kara, bu jazanlıq kəndək əhalə boldi, Talan-taraj kılıp altun toplıquqı kəndək yokaldı! **5** Pərvərdigar razillərning həsəsini, Həkimlarning zakon tayikini, **6** Yəni halk-millətlərni aqqiki bilən üzlüksüz uroqanni, Əllərənə oqəzəp kılıp tizginsiz ziyanəxəlik kələqlənni sunduruwətti. **7** Pütük ilər yəzü aram tepit tinqlinidü; Ular nəxha eytip tantənə kəlidü. **8** Karioşalar bolsa həlingdin xadlinidü, Liwandı kədirlərə: — «Sən göründə yatkuzuloğanın keyin, Həqbi kəskiliqi bizni korkatmaydü!» — dəydu. **9** Sən qüxüxüng bilən tahtısaradikilər seni karxi elixkə sarasına bolup ketidü; Sən üçün əlklərning rohlıları, Jahandikı jimiki «əqə jinlar» kəzənlidü; Əllərning həmmə padixahlırları təhətliridən turoquzulidü; **(Sheol h7585)** **10** Ularlarning həmmisi sanga karap mundak dəydu: — «Sening həlingmu bizlərningkidək boxap kəttimü? Bizgə ohxax bolup kəldingmusan?!» **11** Sening xanu-həywiting qılıtarılıringning awazlırı bilər billa təhtisaraqə qüxürlülp təgidi; Astingda qıwin kurti mizildəp ketidü, Üstüngini sazşalar kaplap ketidü. **(Sheol h7585)** **12** I Qolpan, Səhər balisi, Sən kəndək kılıp əşmanlıq yikılıp qüxkənsən! I tehi etkəndə əllərni yərə yikitkəni, Sən yər yüzigə taxliwetildiŋ! **13** Sən əslidə kənglüngdə: — «Mən əşmanlaroja qıkımən, Təhətimni Hudanıng yultuzlrlidin iştün kılımən; Mən jamaətning teoqida,

Yəni ximal tərəplərdimə olturimən; **14** Mən bulutlarning egiz jayliridin yüksəriqə ərləymən; Həmmidin Aliy bilən təng bolimən!» — deding. **15** Həlbuki sən təhtisarəqə, Qongkūr həngning tegilirigə qüxtüründung». (Sheol h7585) **16** Seni kərgənlər sanga yekindin sinqlap karap; — «Jahanni zilziliga kəltürən, padixahlıklarnı titrətən adəm muxumidu? **17** Yər yüzini qel-bayawan kılıp, Uningdiki xəhərlərni əqlatkan, Tutkan asırları eż yurtiqa həq koyup bərmigən muxumidu?» — deyixidu. **18** Mana əllərning xəhərləri birimu kalmay «xanxərəp»tə, [karangoquluktiki] eż eyidə yetixidu, **19** Birak sən kəmsitilən [qirigən] bir xah kəbi, Əltürülənlərning dəwisi astida, Kılıq bilən sanjılıqan, həngning tahtiga qüxicidənlarqə ohxax, Ayaq astida dəssəp-qeyləngən elüktək, Əz gerüngdin məhrum bolup taxliwetilding. **20** Sən axu padixahlar bilən birgə dəpnə kılınmaysən, Qünki eż yurtungni wəyrən kılıqənsən, Əz həlkəngni əltürüləwtəkənsən; Rozilik kılıqularning nəsli hərgiz yənə tiləqə elinmaydu. **21** Ata-bowlirinən kəbihlikləri tüpəylidin, Uning oqullarını kətl kılıxka təyyar kilinglər; Xundak kılıqanda, ular ornidin turup yər-jahanni ixoqal kilmaydu, Yər yüzini xəhərgə toxkuzuwtəlməydu. **22** Qünki Mən ularqə ərəxi qıkimən, — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar, — Mən Babildin uning namini wə uning kəldükərini, nəsil-pərzəntərini üzüp taxlaymən, — dəydu Pərvərdigar, **23** — Wə uni həwkuxning makanıqə, sazlıqlarqə aylandırmıman; Həlakət stüpürgisi bilən uni süpürip taxlaymən, — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar. **24** Samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar mundak kəsən iğənki, — Mən kəndək oylısam, xundak bolidu; Kəndək məksətni kenglümgə püksəm, xu tiklinidu, **25** Məksitim Əz zeminimda Asuriyelikni kiyma-qiyma kılıxit inbarat; Əz taqlırimda uni dəssəp-qeyləyman; U salqan boyunturuk həlkimning boynidin, U artkan yük mürisidin elip taxlinidu. **26** Mana bu pütkül yər yüzü toqrluluk iradə kılınojan məksəttur, Mana bu barlıq əllərning üstigə uzartılıqan kəldur. **27** Pərvərdigar mundak məksətni pütkənəkən, Kim uni tosalısun? Uning kəli uzartılıqanı, kim uni yanduralısun? **28** Ahəz padixah əlgən yıldı mundak wəhij yüksəldi: — **29** I Filistiya, həmmiŋlər, «Bizi uroqan tayak sundı» dep xadlanmangar; Qünki yılanning yiltizidin zəhərlilər bir yılan qıkıdı, Uning nəslı bolsa dəhəxtəlik uqar yılan bolidu. **30** Xuning bilən yokşullarning tunji balılıri ozuklinidu, Məminlər bolsa tinqamanlıqta yatiđı; Birak Mən yiltizingni aqarqılıq bilən yokşıtmən Kalojan kışmingmu u tərəptin əltürüldü. **31** Xunga i kowuk, nələ kətürən, I xəhər, pəryad qəkkin! I Filistiya, sən bolsang erip kətkənsən! Qünki ximal tərəptin is-tütəklik bir tüwrük ərləydi; Uning yioqılıqan koxunlırda heqkim səpsiz kalmaydu. **32** Əmdi bu əlning əqlilirigə kəndək jawab berix kerək? — «Zionni tikligüqi Pərvərdigidur; Uning həlkə iqidiki eziłgülər uningdin baxpanah tapidu» — degin!»

15 Moab toqrisida yükləngən wəhij; Həlakətlik bir əqftila, Moabtiki Ar xəhəri wəyrən kılınidu; Həlakətlik bir əqftila, Moabtiki Kir xəhəri yok kılınidu; **2** Yioqə-zarlar kətürüx üçün, Mana u buthanisoqa, Dibonoqa, xundakla [barlık] egizliklirigə qıktı; Moab Nebo wə Mədəba xəhərləri üçün pəryad kətürüdu; Həmmə baxlar tağır kərənidu, Jimiki sakallar kesilip qüxtürildi. **3** Koqılarda ular bez kiyidu; Əgərləridə, maydanlıridə, hərbir adəm kez yaxlırını yaqdırup pəryad kətürüdu. **4** Həxbonqa, Elealaḥ xəhərlirigə yioqə olixidu, Awazlıri Yaḥaz xəhərigimə yetip baridu. Xunga Moabning əskərlərimə nida kılıdu; Uning wujud-baçrını titrək basidu. **5** Məning kəlbimmu Moab üçün yioqə-zar kətürüdu; Ularning əqəkənləri Zoarqa həm əglət-Xeli-

Xiajaşa bədər əqfidu; Mana ular toplixip, yioqılıqan peti Luhitqə qıxicidən dawan yoli bilən yüksəriqə mangidu, Horonaimqə qıxicidən yolda turup həlakəttin nala-zar kətürüdu. **6** Qünki Nimrimdi sular kurup ketidu, Ot-qəqlər solixip, Gülgiyah, tügəp ketidu; Həq yap-yexillik kalmaydu. **7** Xunga ular bayılıkları, tapkan-tərgimini yioqip «Terək wadisi»dən etməkqi bolidu; **8** Ularning kətürən yioqisi Moabning qebrasioqa, Ahuzarlırları əqlaimoqa, Piçanlırlı Bəər-elimə yetidi. **9** Dimonning suluri əqənə tolup ketidu, Qünki Dimonning üstigə tehimu kep balayı-apətni toplaymən; Qünki Moabning əqəkənləri həm zeminidə əqələnlərinən müstəqilərini ətəkənənə yetidi.

16 «Əmdi [oqlə-parak] əqəsini Sela [rayondin] elip, Qələ bayawandin etüp zeminlarning həkümənəriqə, Yəni Zion kizining teojoqa əwətkin!» **2** Uwisdin quwulup patiparap bolup kətkən kəxənlər, Moab kızları Arnon dəryasining keqikliridə [alakzada] yürüdu. **3** «Parasət bilən həküm kılıngılar!» **4** «[I Zion kizi], sayingızı qüxtürüp qüxtiki yorukluknı tün karangoqusidək kiling, Xu oqeriblərni yoxurup koyqaysız; Kooqlanqanlarnı axkarılap koymıqaysız! Məning Moabdiki musapirlirimni ezingiz bilən billsə turqozuqaysız, Ular üçün wəyrən kılıquluning alıddı baxpanah bolqaysız!» **5** «[Əttünüxtüngər toqraq], qünki əzgütü yokılıdu, Həlakət yok bolidu, Əzgülərlərinən həmmisi zəmindən yokılıdu. Əzgərməs mehri-xəpkət bilən bir təht tiklinidu; «Dawutwıñ qədiri» iqidiki xu taht üstidə birsə olтурdu. U bolsa, həkikətən adalət yürgütüldi, xundakla adalətni izdəydiqən, Həkənənləkli ilgiri süridən bolidu. **6** — Biz Moabning həkawurlukı toqrisida angliduk (u intayın həkawurl!), Yəni uning həkawurlukı, təkəbburlukı, noqılıq kılıdıcınlıq toqrisida angliduk; Birak uning qong gəpləri bikar bolidu! **7** Xunga Moab əqənən zar yioqlaydu; Ularning həmmisi zar-zar yioqlaydu; Kəyəq-ħəsərtə qəmüp Kir-ħərasətən «kixmix poxkallirix» üçün zar-zar yioqlanglar! **8** Həxbon rayonidiki etizlər, Sibmahdiki üzüm tallırımı yigləp ketidu; Əllərning əmirləri uning sarhil esümlüklerini buzup qaylıydu; Ular aslıda Yaazərgiçə yetip, qəl-dalarını kəzgənidi; Peləkləri sozulup, «[Əlük] Dengiz»ning nerisiyə yetti. **9** Xunga Mən Yaazərning zar-yioqisi bilən billsə Sibmahning üzümələri üçün yioqlaymən; I Həxbon, Elealaḥ, Əz kez yaxlırim bilən silərni suqırıman! Qünki yazılık mewiliringgə, həsulung üstigə tantanə bər sada yangritili. **10** Huxallıq mewilik baoqlardın məhrum kılınip, Xadlıkmu yok kılınidu; Üzümzarlıklarda nə nahxa awazlırları anglanmaydu, Nə təntənə kılınmayıdu; Dəssigüqilər üzüm kəlqəklərini qaylimaydu. Qünki Mən üzüm kəlqəkləridəki huxal warkıraxları tohtattım. **11** Xunga iq-baçrılırım Moab üçün qalojan qiltardək aqırıp mungluk yangraydu, Iqim Kir-ħərasidikər üçünəm xundak; **12** Xundak boliduki, Moab ezini upritip dua kılıqlı eziñin «yukiri orni»qa qıkıp kəlgəndə, Yaki dua kılıqlı «mukəddəs eyi»ga kərgəndə, U muwəppəkəiyətə erixəlməydi. **13** Mana muxu səzlərni Pərvərdigar Moab toqruşuk burun eytkən. **14** Birak hazır Pərvərdigar xundak, dəydu: — «Üq yıl iqidə mədikar həsablıqandək, Moabning kepligən koxun-ahəlisi bolqanı bilən, Uning pəhirləngən xəhərli yəksən bolidu; Ularning kəldükərini bolsa intayın az wə həlsiz bolidu».

17 Dəməxk toqruşuk yükləngən wəhij: — Mana, Dəməxk xəhər bolup turuwməy, nahayit bir dəwə harabılıkça aylandurulidu. **2** Aroərdiki xəhərlər adəmzatsız bolup, Koy padılırioqa kəldurulidu, Ular tinq-amanlıqta yatiđı, Ularnı kərkükəndək heqbir adəmmü kərənməydi. **3** Əfraimda bolsa, kərojanlıq xəhərlər yokılıdu, Dəməxkning xəhənə həkükü,

Suriyəning qaldıqları yokıldı; Ular «Israilning xəhriti»dak yox bolıldı. — dəydu samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar. **4** Xu künü xundak boliduki, Yakupning xəhriti suslixip, Tenidiki semiz ətlər sizip ketidü. **5** Ularning həli bolsa ormiqi buğday orqoändin keyin, Yəni biliki bilən yioqip orqoändin keyin, Hətta Rəfayim jılıqisida adəmlər baxaklarını tərgəndin keyinkı hələtkə ohxax, [kələjini yox deyərlik bolidü]; **6** Həlbuki, yənə azraq tərgüdək baxak, Zəytun dərihi silkingəndin keyin, Əng uqida ikki-üq tal mewə, Kəp mewilige xahlirida tət-bəx tal mewə kəldurulidü, — dəydu Israilning Hudasi bolovan Pərvərdigar. **7** — Xu künü insan bolsa Yaratkuqisioqa nəzirini tikidü, Kezə Israildiki Mukaddəs Boloquqida bolidü. **8** Ular ez kurbangahlıriqə, yəni ez kəli bilən yasoqanlıriqə, Yaki barmaklıri bilən xəkəlləndürəngənliriga həq karimaydu, Nə «Axərəh»laroja na «küñ tüwürlükli»gə həq ümid baqlımaydu. **9** Xu künidə uning korojanlık xəhərləri, əsildiki Israillarining aldida qatqallılıkə wə takır taqlarоja aylandurulojan harabə xəhərlərdək, Həmmisi wəyrən bولup ketidü. **10** Qünki nijating bolovan Hudani untup kəlding, Küüqinq bolovan «Koram Tax Boloquq»ni əslimidig; Xunga sən «sərhil» esümlüklərni tikiplək qoyojining bilən, Wə yakə yurttiki üzüm tallırını tikkining bilən, **11** Ularnı tikkən künila yaxartqinining bilən, Tikkən atisila ularni qeqəklətkinining bilən, Həsulioja erixən künidə, u pəkət bir patman dawaliqusuz kəyəq-ħasrat bolidü, halas! **12** Həy! Kəp həlkələrinin quşan-sürənlər! Ular dengiz-əkyanları uroqutup dolğunlardək xawxunları ketüridü, Ah, əllərning kəynam-taxkınları! Dolğunlanan küqlük sulardək ular kəynam-taxkınları ketüridü. **13** Əllər uluq sularning kəynam-taxkınlidak dolkunlinip ketidü; Birək U ularning dəkkisini berixi bilənla, ular yirakka bədər keqip ketidü. Ular taqdiki ot-qeplarının topa-topanlıri xamalda yıraklarоja uquruwetilgəndək, Kara kuyun alidda qang-tozanglar kuyun bolojandək həydiwetilidü! **14** Kəqtə — wəhimi! Tang sahərdə — yox birak! Mana bizni bulap kətkənlərning nesiwisi, Bizzidin olja-əqəniyimət eliwaloqlanlarning akiwitudur!

18 Ah, Efiopiya dəryalirinining boyliridiki əqanatlarning wizildiqliqan awazlılı bilən kaplançıqan yər-zemini! — San komux kemilər üstidə əlqilərni dengizdən etküzüp əwətisən; — I yel tapan həwərqişər, Egiz boyulk həm siliq terilik bir ələgə, Yirak-yeqinlarоja qorkunq bolidiqliqan bir millətkə, Zemini dəryalar təripidin belüngən, Küqlük, tajawuzqi bir ələgə [kayıtip] beringlar! **3** Jahanda turuwatqanlarning həmmisi, Jimiki yər yüzidikilər! Taqlarda bir tuq ketürulgəndila, Kərünglər! Kanay qelinoqandila, Anglanglar! **4** Qünki Pərvərdigar manga mundak dedi: — Mən tinqılıqta turimən, Nur üstidə yalıldap turojan issiklək, Issik, hosul mazgılıdiki xəbnamlıq buluttək, Əz turaloqunda kəzitimən; **5** Qünki hosul elix alidda, Üzüm qeqəkləgəndin keyin, Qeqəklər üzüm bologanda, U putiqoqı piqaklar bilən bıhlarıni kesip, Həm xahlirini kesip taxlaydu. **6** Ular yioqixturulup taqdiki aloyur kuxlarоja, Yər yüzidikı haywanlarоja kəldurulidü. Aloyur kuxlar ulardin ozuqlinip yazni etküzidü, Yər yüzidikı haywanlar ular bilən kixni etküzidü. **7** Xu künidə samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigarоja bir sowoqat elip kelinidü; Yəni egiz boyulk həm siliq terilik bir milləttin, Yirak-yeqinlarоja qorkunq bolidiqliqan bir əldin, Zemini dəryalar təripidin belüngən, Küqlük, tajawuzqi bir milləttin berilidü; Samawi қoxunlarning Sərdarı Pərvərdigarning nami bolovan jayoja, Yəni Zion teojoja elip kelinidü.

19 Misir tooruluk yüksəlgən wəhiji: — Mana, Pərvərdigar tez uqidioqan bulut üstigə minip, Misiroja yetip kelinidü;

Misirdiki butlar uning alidda təwrinip ketidü, Misirning yürüki bolsa iqidin erip ketidü. **2** — «Wə Mən Misirliklərni birbiriga karxi kutritimən; Ularning həmmisi ez kərindaxlirioja karxi turixidü, Əz қoxnları bilənmə soğixidü; Xəhər bilən xəhər, Padixahlıq bilən padixahlıq bir-biriga karxi urixidü; **3** Wə Misirning rohi ez iqidin yokıp ketidü; Mən ularını məslihətsiz kəldurıman; Xunga ular butlarnı wə ərwaħlarnı, ərwaħlarnı qakıroqulqları həm palqlarını izdəp məslihət soraydu; **4** Mən Misirliklərni rəhimsiz bir həkümranning kolioja tapxurimən; Əxəddiy bir padixah ularning üstidin həkümranlıq kəlidü» — dəp jakarlaydu samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Rab Pərvərdigar; **5** Həm sular «dengiz»dən yokaydu, Dəryası əqojırap pütünləy kurup ketidü; **6** Dəryalarını sesikqılıq kaplaydu, Misirning əstəng-kanalları əqojırap tütəydi; Komuxlar həm yekənlər solixidü; **7** Nil dəryası boyidiki yarlı, Nil dəryasining kuyulux aqzidiki yarlı giyahsız kəlidü, Nil dəryası boyidiki ziraətlərning həmmisi kurup, yokıldı. **8** Belikqılar bolsa zar kəkxaydu; Nil dəryasında karmak taxlıqulqların həmmisi nala ketüridü; Sularning üstigə tor yayoqulqların bexi sanggilap ketidü. **9** Ziojırqlar həm libas tokuqulqlar hijalətqılıkət kəlidü, **10** jəmiyətning «tüwürik»liri parə-parə bolup, Mədikarlarning kənglimu yerim bolidü. **11** Tolimu əhmək Zoan xəhərinin əməldarlıri! Pirəwənninq əng dana məslihətqılıridin əhmikənə məslihətlər qəkidi! Silər kəndəkəm Pirəwəngə: — «Mən bolsanı danalarning əwələdi, Kədimki padixahlarning nəslidurman!» — dəwətqənsilər tehi? **12** [Misir], sening danixmənlirinq hazır keni? Ular danixmən bolsa, samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigarıng Misir tooruluk nemilərni kəngliga pükənliklərni sanga ayan kilsun! **13** Zoan xəhərinin əməldarlıri nadanlaştı, Məmfis xəhərinin əməldarlıri aldinip kətti; Misir kəbililirininq «burjək tax»lırı bolsa ularni eziketurup kəydi. **14** Pərvərdigar ularning arisioja bir kaymukturoqulı rohni arılasturiwətti; Xunga birsi məst bolup ez əksərək teyilip ələng-sələng bolojandək, Ular Misirdikilərni hərbir ixida ələng-sələng kiliwətti. **15** Xuning bilən Misiroja, Bax, kuyruk, palma xəhi yaki komuxlar kılalıqdu həqkəndək amal kəlməydi. **16** Xu künü Misirdikilər kiz-ayallarоja ohxap kəlidü, Samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar kəlini ularning üstigə tənglixi bilən titrəp kərkidi, **17** Həmdə Yəhəda zemini bolsa Misiroja wəhimiə bolup kəlidü; Qünki samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Rab Pərvərdigarning bekitkən iradisi tüpəylidin, Yəni Uning ezliriga kərtiloqan iradisi tüpəylidin, Kimqə Yəhədaning gəpi kilişsila xu qeqüydu. **18** Xu künü Kanaanning tili sezləydiqan, Wə samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigarоja bekinip sadıqlik əsərimi kiliqliqan Misirning bəx xəhiri bolidü; Ulardin biri «Halak xəhiri» dəp atılıdu. **19** Xu künü Misirning zemini otturisida Pərvərdigarоja atalojan bir kurbangah, Həm qerasida Pərvərdigarоja atalojan bir tüwürik bolidü. **20** Bular bolsa samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigarоja həm balğa həm xəhit bolidü; Qünki əzgülər tüpəylidin ular Pərvərdigarоja nala kətürən bolidü; U ularını ərkinlikə qikiridioqan bir kütküzənqili həm kəoqdoqliqunı əwətidü. **21** Pərvərdigar Misirliklərə tonutulup ayan kəlinidü; Xu künü Misir Pərvərdigarnı tonuydu; Ular uningoja kurbanlıq, axılıq hədiyələri bilən ibadət kəlidü; Ular Pərvərdigarоja əsərim iqidü wə uningoja əməl kəlidü. **22** Pərvərdigar Misirni uridü; U ularını uridü həm sakayıtdı; Xuning bilən ular Pərvərdigarning yəniqə kaytidü, U ularning dua-tilawitini köbul kəlip ularını sakayıtdı. **23** Xu künü Misirdin Asuriyəgə mangidioqan, egiz ketürulgən tüz yox eqilidü; Asuriyəliklər Misiroja kirdi, Misirliklər Asuriyəgə

kiridu; Misir Asuriyə bilən billa [Hudaning] hizmət-i baditidə bolidu. **24** Xu künı Israel Misir wə Asuriyə bilən bir bolup, Üqisi, yər yüzidikilərə bəht yətküzgüqlər bolidu. **25** Samawi köxonunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar ularoja bəht ata kılıp: — «Həlkim bolovan Misiroja, Əz kolumning ijadı bolovan Asuriyə Wə Əz mirasım bolovan Israiloja bəht yar bolsun!» — dəydu.

20 Asuriyəning [sərdarı bolovan] «Tartan» Axodx xəhiriğa kelip muhəsirə kılən yili Asuriyə padixahı Sargon uni əwətkən (u Axodkə karxı jəng kılıp uni ixələn kıldı): — **2** — Xu qəoqda Pərvərdigar Amozning oqlu Yəxaya arkılık séz kılənənidı. U uningə: — «Qatrikingdin bəz iq tambiləngni seliət, putungdiki kəxixngi seliət» — degənidi; U xundak kıldı; yalingaq wə yalang ayaq mengip yürdü. **3** Wə Pərvərdigar ahirida mundak dedi: — «Mening kulum Yəxaya Misir wə Efiopiya toopluluk həwər beridioqan bexarət həm karamət süpitidə bolux üçün yalingaq həm yalang ayaq üç yil mengip yürgəndək, **4** Ohxaxla Misirlək əsirər wə Efiopiylək sürgünər yax bolsun, kəri bolsun, yalingaq həm yalang ayaq, kasisi oquq hələ Asuriyə padixahı taripidin Misirni xərməndilikta kəldurup, yalap epketiliidu. **5** Ular bolsa körkuxup, eż tayanganı bolovan Efiopiya in wə pəhri bolovan Misirdin ümidsizlinip ketidi. **6** Xuning bilən bu dengiz boyidikilər: — «Mana bu Asuriyə padixahının wəswəsədindən körkup baxpanahlıq izdəp barən tayanganımızı, bizlər əmdi kəndakmu kütulalaymiz?» — deyixidu».

21 «Dengizning qəl-bayawini» tooprısında yükləngən bir wəhiy: — «Şəhər tərəptə koyuntazlar etüp ketiwatqandək, Dəhəxətlik zemindin bir nemilər keliwatiidu!». **2** — Azablık bir wəhiy-kərünük manga ayan kılındı; Hain hainlik kiliwatiidu, Bulangçı bulangçılık kiliwatiidu. «**3** Elam, ornungdin tur, qıqlı Media, muhəsirə kılıp körxiwall!» Uning səwəbidiñin ketürülən həmmə naş-pəryadınları tügitiwəttim. **3** — Xunga iq-baçrım aqırıq-azab bilən toldı, Tolojiq tutqan ayalning azablıridək, Kərgənlirimdin tolojınıp kəttim, Anglojinimdin parakəndə boldum. **4** Xunga kənglüm parakəndə bolup həsirap kəttim, Meni dəhəxət korkunq bastı; U mən zök alidioqan keqini sarasına bolidioqan keqiqə aylandırdı. **5** Ular dastıhan wə giləm-kərpiłərnimə salıdu; Ular yeyixidü, iqxixidü; «Həy esilzadılər, ornunglardın turup kalkannı maylanglar!» **6** Qünki Rəb manga: — «Baroqın, kərgənlirinə aynı boyığa eytidioqan bir kezətqini təhləp koyoqın» — degənidi. **7** — «U jəng hərwilirini, jüp-jüp atlık əskərlər bilən, Jəng hərwilirini exəklər bilən, Jəng hərwilirini təqələr bilən kərgənda, U dikkət bilən, nahayiti dikkət bilən kezətsün!» **8** U jawabən xirdək towlidı: — «Rəb, mən kezət munarida üzlüksiz kün boyi turımən, Hər keqidə kezətə turımən; **9** — Wə mana, u jəng hərwilirili jüp-jüp atlık əskərlər bilən keliwatiidu!» Wə yənə jawab berip xundak degən: — Babil bolsa yikildi, yikilip qüxti, Wə U ularning ilahlırinin hərbir oyuma məbdulini yərgə taxlap parə-parə kiliwattı!». **10** — Mening tepligən danlırim, Mening haminiimdikı buğdaylırim, Israilning Hudasi, samawi köxonunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigardin anglojannı silərgə eytip bərdim! **11** «Dumah» toopluluk yükləngən wəhiy; Biri Seirdin kəlip məndin: — «I kezətqi, keqining kənqılıkı etti? I kezətqi, keqining kənqılıkı etti?» — dəp soraydu. **12** Kezətqi jawabən mundak dəydu: — «Səhər kəlidü, keqimü kəlidü; Yənə sorıqıng bolsa, yənə kəlip sora; Yolungdin kaytip manga yekin kəll!» **13** Ərəbiyəning keqisi toopluluk yükləngən wəhiy: — «I Dedanlıklarning karwanlırları, silər ərəbiyədiki janggalda könüp kələsərlər; **14** Ussap kətkənlərgə su apirip beringlər! I

Temadikilər, nanlırlıqları elip əqəqənlərini kütiwelinglər! **15** Qünki ular kılıqlardın, Qılaptın elinojan kılıqtın, Kerilən okyadın, Uruxning azabidin kəqidü. **16** Qünki Rəb manga xundak degən: — Bir yil iqidə mədikar həsablıqandək, Andin Kedarning bar xəripi yokıldı, **17** Okeyaqılarning kəldükli, Yəni Kedarning palwan-batur bolovan oqulları az kəlidü; Qünki Pərvərdigar, Israilning Hudasi xundak séz kılən». Temadikilər, nanlırlıqları elip əqəqənlərini kütiwelinglər!

22 Alamət kərünük berilgən jiloja tooprısında yükləngən wəhiy: — Silər həmminglər eżzilərning üstigə qikəwəlojinqinglər zadi nemə kələjinqinglər? **2** Silər huxallıq dəbdəbəsini ketüridioqan, Warang-qurungoja tolojan yurt, Xadlinidioqan xəhər; Silərdin əltürülənlər kılıq bilən qəpiłən eməs, Yaki jənglərdə elən eməs; **3** Əmirlirinqlərning həmmisi birakla keqixti; Ular okeyasız əsir boldi; Yirakka əqəqən bolsimu, Silərdin tepiwelinənənlərning həmmisi birlikdə əsir boldi. **4** Xunga mən: — «Nəzirinqlərni meningdin elinglər; Meni kəttik yioqlaxka koyungalar; Həlkimning bulunip ketixi toopluluk manga təsəlli berixka aldırıp əzinqlərni upratmanglar» — dedim. **5** Qünki samawi köxonunlarning Sərdarı bolovan Rəb Pərvərdigardin «Alamət kərünük berilgən jiloja»ning beşioxa bir kün qüixidü, U bolsa awarıqılık bolidioqan, Ayaq astı kılınip petikdilidioqan, Adəmlər kəymukturulidioqan, Sepil sokulup qəkilidioqan, Taqlarоja karap yalwurup qırıkraydioqan bir künü boldi. **6** Elam jəng hərwilirli wə adəmləri bilən, atlık əskərləri bilən oğdanni ketürüp kəlidü, Kir bolsa kalkannı ekip təyyar kəlidü. **7** Wə xundak boliduki, Əng güzəl jilojilirinq jəng hərwilirli bilən tolup ketidi, Atlık əskərlər dərvazang aldida səp tartip turidi. **8** Ular Yəhūdaning üstidiki kalkannı elip taxlaydu; Bırak sən [Zion] xu künidə «Orman sarayı»diki kərallarqa ümid baoqlıqənsən; **9** Silər Dawutning xəhiriining besülgən jaylirininq kəp ikənləkini kərəüp, Pəstiki kələqə sulurını bir yergə yioqip su ambiri kildindər; **10** Yerusaleməndik eylərnə sanap, uların bəzilərini bəzəp sepilin mustəhəmələx üçün ixləttinglər, **11** Xundakla kona kələqəktiki sularını ikki sepli otturisoja yioqip ambar kildindər; Bırak muxuların Yaratqıçıqa həq karimindər, Burundin burun bularını Xəkilləndürüp Bekitkükigə həq ümid baoqlımidinqələr! **12** Xu künı samawi köxonunlarning Sərdarı bolovan Rəb Pərvərdigar silərni yioqlap matəm tutuxka, Qaqni qüxtürüp paynəkbax boluxka, Bəz kiyim kiyixə murajıət kıldı. **13** Bırak bularning ornidə, mana huxallıq wə xadlik, Kalilarnı soyux, kəylərni boquzlax, Gəxlərni yeyix, xarablarnı iqxix, «yayılı, iqəyli, qünki ata dunyadın ketimiz» — deyixər boldi! **14** Samawi köxonunlarning Sərdarı bolovan Rəb Pərvərdigar təripidin kuliqimoja ayan kılındı, «Bərəhək, muxu gunah sılər əlmigüçə kəqürüləməydi» — dəydu samawi köxonunlarning Sərdarı bolovan Rəb Pərvərdigar. **15** Samawi köxonunlarning Sərdarı bolovan Rəb Pərvərdigar mana xundak dəydi: — «Baroqın, muxu ojojıdar, Ordini baxkırıdoqan muxu Xəbənanıq yəniqə kirgın, uningə: — **16** Sanga muxu yerdə nema bar? Yaki muxu yerdə kiming bar? Biri egizlikkə ezi üçün bir gər kəzəqəndək, Əziz kənələp kələdək, Əzüng üçün bir gər kolidingmu? **17** Mana həy palwan, Pərvərdigar seni eż qanggiləqə elip, qing sikimdəp, **18** Andin pomdakətək seni bipayan, yiraq bir zeminoja taxliwetidü. San axu yerdə elisən, Həm axu yerdə həywətlik jəng hərwiliringmu kəlidü, I ojojängning jəmatığə xərməndilik kəltürgüq! **19** Mən seni mənsipinqdin eliwtimən, Xuning bilən seni ornungdin qüxtüriwtimən. **20** Xu künimə xundak boliduki, Mən Hılkıyaning oqlu Əz kulum bolovan Eliakimni qakırıman; **21** Sening tonunung kiyidüriman, Sening potang bilən uning belini qing kılımən; Həkümranlıqinqə uning kəliqə tapxuriman; Xuning bilən u Yerusaleməndikilərgə

wə Yəhuda jəmətigə ata bolidu. **22** Dawut jəmətining aqquqini mən uning mürisidə köyimən; U aqsa, həqkim etəlməydu, Ətsə, həqkim aqalmayıdu. **23** Mən uni mukim bir jayqə közük kılıp bekitimən; U bolsa atisining jəməti üçün xərəplik hökük-təht bolidu; **24** Həlk uning üstigə atisining jəmətining barlık xəhrətlərini yükleydi; Yəni barlık uruk-nasillirini, Barlık kişiq kaqə-kuqılları, Piyala-jamlardın tartip barlık küp-idixlarojiqa asıdu. **25** Xu künidə — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar: — mukim jayqə bekitilgən közük bolsa, egilip ketidu wə kesip taxlinidu; Uning üstigə esilojan yükər üzüp taxlinidu, — Qünki Pərvərdigar xundak degeənidi.

23 Tur tooruluk yükləngən wəhiy: — I Tarixitki kemilər, ah-zar ketürünglər! Qünki u harab kılindi, Xu yərdə ey yok, portmu yok, Seprus arılıdin bu həwar [kemidikilər]ga ayan klinidu. **2** Zidondiki sodigərlər dengizdən etüp silərni təminləp kəldi, i araldikilər, Əmdi xüç bolunglar! **3** Xihordiki bipayan sular üstidin yətkigən danlar, Yəni Nil dəryasining hösuli Turning daramiti bolojanidi; U əllərning baziri bolojanidi! **4** I Zidon, hijalət bol, Qünki dengiz — yəni Turoja korojan bolojan dengiz dəyduki: — «Məndə həq toləqə bolmədi, həq tuşqımidim, Yigitlərni yaki kızları həq bəkmioqandəkəm!» **5** Muxu həwar Misiroja yətkəndə, Ularımı bu həwar huddi turoja kəlgəndək kəttik azablinidu. **6** — Silər dengizdən etüp Tarixixa ketinglər! I dengiz boyidikilər, ah-zar ketürünglər! **7** Silərning kədim ayyamından bar bolojan, Xad-huramlıqka tolojan xəhiringlər muxumu?! Mana ularning putlari ezlərini musapir kılıxka yiraklar oja ketürüp baridu! **8** Tajlarnı iltipat kılıquçı bolojan, Sodigərləri əmirlər bolojan, Dəllallıri jahanda abruluklar hesablanıjan turning bu təqədirini kim bekitkən? **9** — Bularını bekitküqi samawi koxunlarning Sərdarı Pərvərdigardur! Məksiti bolsa xan-xəhrəttin kelip qıqən jimi təkəbburluknı rəswa kılıx, Jahandiki jəmiki yüz-abruluklarnı pəsləxtürüxtin ibarət! **10** Tarixixning kizi, Nil dəryasidək ez zeminingda ərkin-azadə yayra! Qünki [Turdin] kəlgən tizgin hazır yok, **11** Qünki Pərvərdigar kolını dengiz üstigə uzitip, Delətlərni təwritidu. U Kanaan tooruluk əmr kılıjan, Uningdiki kələ-əkorqonlarnı yokutulmuş dəp pərman qüixirən. **12** Wa: — «İ basqunqılıqka uqriqan Zidon kizi, Sən ikkinçi həq təntəna kilməsən, Ornungdin turup, Seprus arilioqə etüp kətkin, Hətta xu yərdə sən həq aram tapməsən» — dedi. **13** Karanglar, Babil-kaldıylərning zemini! Bu yərning həlkə bolup bəkmioqandək kılıdu; Asuriyə uni qəl-bayawan janiwarları üçün makan kılıjan; Potəylərni yasap, ularning saray-ordilirini wəyran kılıp, harabılıkka aylanduruwətəknə. **14** I Tarixitki kemilər, ah-zar ketürünglər! Qünki koroqinqlər harab kılindi. **15** Wə xu künidə, Padixaḥning künərni hesablıqınidək, Tur yətmix yil untilidu. Yətmix yil etkəndin keyin, Turning əhwəli pahixə ayalning nahxisidək bolidu; **16** Qiltarni elip, xəhərni aylınp yür, I untilojan pahixə ayal! Əzüngə vənə həkning dikkətinə tərtay desəng, Yekimlik bir pəda qelip, keprak nahxılları ey! **17** Əmdi xundak boliduki, Yətmix yilning etüxi bilən, Pərvərdigar Turni yoklaydu; Xuning bilən u yənə ezini ijarıga berip, Yər yüzidiki həmmə padixaḥlıklar bilən yənə buzukqılık kılıdu; **18** Xuning bilən uning malları wə ezini setip, tapkan pulı bolsa Pərvərdigaroja atılıp mukəddəs bolidu; U həzinigə selinmaydu yaki toplanmaydu, Qünki uning muxu sodisi bolsa Pərvərdigarning alıda turoqanlar üçün ayrim klinidu; U ularoja kanlıqqa yəp-iqixka, xundakla ularning esil kiyim-keçəkləri üçün ixlitiliidu.

24 Mana, Pərvərdigar yər yüzini bərbat, wəyran kılıp, Uni astin-üstin kiliwetip, Uningda turuwatqanlarnı tərəp-tərəpkə tarkitidu; **2** Xu wakitta xundak boliduki, Həlkər kəndək bolsa, kahin xundak bolidu; Kül kəndək bolsa, hojyanı xundak bolidu; Dedək kəndək bolsa, ayal hojyanı xundak bolidu; Setiwalqoqı kəndək bolsa, setiwatküqi xundak bolidu; Ətnə aloquqi kəndək bolsa, etnə bərgüqi xundak bolidu; Əsum aloquqi kəndək bolsa, esüm bərgüqi xundak bolidu. **3** Yər yüzü pütünləy bərbat kılınidu, Pütünləy bulang-talang kılınidu; Qünki Pərvərdigar muxu seznı kıldı. **4** Yər yüzü matəm tutidu, u zəiplixidu, Jahan əhəsizlinip zəiplixidu, Yər yüzidiki bəterilərmə hələdin ketidu. **5** Yər-zemin ezdə turuwatqanlar təripidin bulojinidu; Qünki ular kəsətmə-kanundın qətləgen; [Təbiətning] ənənəyit-tərtipini əzərtiwtəknə, Mənggülük əhəndinimə yokka qıkırıwtəknə. **6** Xunga lənət yər yüzini yutuwalidu, Uningda turuwatqanlar «gunahı bər» dəp hesablinidu, Xunga yər yüzidikilər yutuwelinidu, İnsanlar az əkalidu. **7** Yengi xarab tügəy dəp kəldi, Üzüm talları bolsa solixip ketidu; Kəypliktin kəngli hux adəmərəmə uş tartixidu; **8** Daplarning xoh sadalırı tohtaydu, Kəngül egiwatqanlarning warang-qurunglırimu tügəydu, Qiltarning xadlıq munglırimu tohtaydu. **9** Xarab iqtənlərningmu nahxisi yokaydu; Hərək iqtənlərgə hərək aqqıq tuyulidu. **10** Tərtipsiz, mənəsiz xəhər buzulidu; Həqkim kirmisun dəp həmmə eylər etilidu; **11** Koqılarda xarab üçün nala-pəryad ketürülidu; Bar xad-huramlıq tütəkkə aylinidu; Yər-zemindiki xadlıq yokaydu. **12** Xəhərdə pəkət wəyranqılıqka kəlidü, Dərwaza bolsa qekilojan, Həmmisi — harab bolidu! **13** Qünki həlk-millətlərning arısında, Yər-jahanning otturısında xundak boliduki, Zaytun dərihini kəkkəndin keyin kəp kalojan zəytulardək, Üzüm həsulunu yioqıwalqandın keyin tərgüdək birnəqqıla üzüm kaloqandək, bir kəldisi kəldurulidu. **14** [Kaldılar] bolsa awazlırını yukiri ketürüdu; Pərvərdigarning həywısigə karap təntənə kıldı; Ular dengiz tərəptin sürən salidu. **15** Xunga Pərvərdigarnı xərkətimi, Israılning Hudasi Pərvərdigarning namını qərbətiki yırak arallardımı uluqlaqları; **16** Jahanning qət-qətliridin biz nahxılları anglıdik; — «Həkkənəyi Boloquqıqa xan-xərəp bolsun!» Bırak mən xundak dedim: — «Ah, məning yadangoşulukum! Məning yadangoşulukum! Halimoja way! Qünki hainlər hainlik kiliyatidu; Bərhək, hainlər nomussızlarqa hainlik kiliyatidu! **17** I yər yüzidə turuwatqan insanlar! Wəhima, ora wa tuzak bexinqoja qıxiidu; **18** Wə xundak boliduki, Wəhima sadasidin qəqənlər orıqə qıxiidu, Oridin qıqən bolsa tuzakka tutulidu. Qünki asmandıki derizilər eqilidu, Yər ulları təwərəp ketidu. **19** Yər mutlək dəzlinip ketidu, Yər pütünləy parə-parə bolup ketidu, Yər dəhəxətlik təwərinidu. **20** Yər məst adəmdək iləng-siləng mangidu; Huddi lapastək iroqangxip kəlidü. Qünki uningdiki asılık gunahı ezzini kəttik basidu, U yikilip, ikkinçi turalmayıdu. **21** Xu künidə xundak boliduki, Pərvərdigar yuqırıda turoqan koxunlarnı yuqırıda, Wə yər yüzidiki padixaḥlərini yər yüzidə jazalaydu. **22** Ular orəkə yioqılıdıcıq bir top əsirlərdək yioqıwelinidu, Gundihaniqə solap koyulidu. Nuroqun künərlərindən keyin ular jazalınidu. **23** Ay uyatlıktə kəlidü; Künmü hijil bolup kerünməydu; Qünki samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar Zion teqıda, yəni Yerusalemda səltənətinə yürgüdü; Uning xan-xəripi Əz aksakalları aldida parlaydu!

25 Pərvərdigar, Sən məning Hudayim; Mən Seni üstün dəp mədhiyiləymən, Mən Sening namingni mubarəkləymən, Qünki Sən karamət ixlərni, Sadıqlıq wə həqiqət iqidə kədimindən buyan kəlbingga pükkənlirinqni bəja kəltürgənsən. **2** Qünki

Sən xəhərni harabilik, Kəl'a-korqanlıq yurtnı harab, Yatlarning ordısını xəhər bolalmas kılıqansən, U ikinçi hərgiz kürulmaydu. **3** Xunga həlikü kükütlük həlk, Seni uluoqlaydu, Əxəddiy əllərning həlikü xəhəri Səndin körküdu; **4** Qünki Sən miskinlərgə korojan, Yoksulların dərdi-hajtığa korojan, Boranoja daldı, Issikka saysa boloqansən; Qünki əxəddiyərning zərbə dolkuni taməja urulmuş borandək, Kaoqjirək yərni başkan issik həwadak boldı. Birək issik həwa bulut sayısi bilən tosuləndək, Sən yatlarning quşan-sürənlərini pəsəytisən; Əxəddiyərning ojılıba nahxisi pəs kılınidu. **6** Wə muxu təqədə samawi koxunlarning Sərdarı boloqan Pərvərdigar barlıq kowmlar üçün ziyanət kılıdu — Maylık yeməkkilər, Süzdürülən kona xarabları, Yılıki tok maylık yeməkkilər, Süzdürülən, yahxi saklanojan kona xarablardın boloqan ziyanət bolidu; **7** Wə U muxu təqədə həmmə kowmları yapıdojan qümpərdini, Barlıq əllərni yapıdojan yapkuqni yokıldı; **8** Əlümni məngügə yutup yokıldı! Rob Pərvərdigar hərbir yüzdiyi yaxlarnı sürtüvidü; Pütük yərəzmin alındı Əz həlkinqin xərməndiliyini elip taxlaydu; Qünki Pərvərdigar xundak, eytən. **9** Wə xu künidə deyiliduki: — «Mana, Hudayımız muxu, biz Uningoja təlmürüp kəlgən, U bizni kütkəzidü; Mana, muxu Pərvərdigardur, biz Uningoja təlmürüp kəlgən, Biz xadlinip Uning nijat-kutulduruxidin hursən bolimiz». **10** Qünki muxu təqədə Pərvərdigarning koli konup turidu; Wə saman azgalda tezək bilən qayləngəndək, Moab Uning putlari astıda qaylinidu; **11** [Moab] axu [fezəkklik] azgaldın üzüp qıçıq üçün kolını keridi, Birək uning koli qewər bolojını bilən, [Rəb] uning təkəbburlukını pəs kılıdu. **12** U sepiillirəngin ezig mudapiəliş korojanlırını qulitip, Yər bilən yəksən kılıp, Topa-qangoja aylanduridu.

26 Xu künidə Yəhdudanın zemində munu nahxa eytilidü: — «Mustəhkəm bir xəhərimiz bar; U nijatlıkını uningoja sepil wə tirəklər kılıp bekitip koyidu. **2** Wapadarlikta qing turojan həkkənəri əlinin kirixi üçün, Dərvazilərni ekip beringlər! **3** Kim əzining akıda, oy-hiyali Sanga baqlıqian bolsa, Sən uni mutlək hatırjəmlikə saklaysən; Qünki u Sanga ixənq-etiğədən baqlıqandur. **4** Məngügə Pərvərdigaroja tayininqlər; Qünki Yəh Pərvərdigar həkkətən əbədil'əbədlik bir koram taxtur. **5** Qünki U yukarıda turoqanlarnı pəskə qüxiridü; Axu aliy xəhərni, U pəs kılıdu; Uni yərgə qüxirüp, Topa-qangoja aylanduridu. **6** U put bilən qaylinidu; U məminlərning putlari, Miskinlərning kədəmləri bilən qaylinidu! **7** Həkkənəyin yoli bolsa tüzərdi; I əng Tüz Yolluk Boloqası, Sən həkkənəy adəm üçün uning yolinə ong kılısan. **8** I Pərvərdigar, biz dərəhəkikət Sening həkümərlərinə yolidə mengip, Seni kütüp kəldək; Jenimizning təxənalıq xudurki, naming wə xəhərləting axsun! **9** Wujudum bilən keqilərdə Sanga təxna boldumman; Bərəkət, tang səhərlərdimə rohım bilən iq-iqimdin Seni ididim; Qünki həkümərlərin yər yəzidə kerüngən bolsa, Yər yəzidikilər həkkənəylikni eginidu. **10** Razil adəmərə rəhim kərsitlisi, U yanılıa həkkənəylikni eğənməydi; Həttə durusluk turoqan zemindimə u yanılıa adılsızlık kiliweridu, Pərvərdigarning xanu-xəwkitini kərməydi. **11** I Pərvərdigar, kolung kətərıldı, Birək ular kərməydi. Həlbuki, Əz həlkinqə bolojan otluk muhəbbətingi ular keridi həm hijil bolidu; Kütəndilirən üçün [təyyarlanqan] ot ularını bərəkət yutuwetidu. **12** I Pərvərdigar, Sən bizə hatırjəmlik nesip kılısan; Qünki bizning əməllirrimiznən həmmisini eziung wujukə qıkarqənsən. **13** Dərəkət, i Pərvərdigar Hudayımız, ilgiri Səndin baxxa «rəbələ» üstümzidin həkümərlək kılıqan; Əməllikət pəkət Sanga tayiniplə namingni əsləp tilənə alımyız. **14** Ular bolsa eldi, kəytidin xaximaydu; Ərwaħ bolup kətti, kaya tirilməydi; Qünki Sən

ularını jazalap yokatting, Ularnı adəmlərning esidimə kılqə kəldurmıdındı. **15** Sən əlni ulojsaytqənsən, i Pərvərdigar; əlni ulojsaytqənsən, Əzüngə xan-xərəp kəltürgənsən; Zemining qəralırını hərtərəpəkə uzartqənsən. **16** I Pərvərdigar, ular dard-ələm iqida kələqəndə, Seni izdiidi; Tərbiyilik jazalıq ularning bəxioja qüxkəndə, Əlar aħ urup, piqirləp bir duani kildi; — **17** «Boxinin aliddə turojan, tolojikı tutup, aqırıktın warkırıqan bi həmilidər ayalda, Biz Sening aldingda xundak bolduk, i Pərvərdigar. **18** Biz ikki kat bolup, Toləqəkka qüxtük, Birək pəkət yəlla qıqarduk; Yər yəzidikilər üçün həq nijat-kutkuzuxni yətküzmidük; Dunyadiki adəmlər həq tuqulmıldı». **19** «Sanga təwa əlgən adəmlər yaxaydu; Mening jəsittimning [tirilixi bilən tang] ularmu tirilidü. I topa-qangda yatkanlar, oyojinip nahxa yangrittingər! Xəbnimindən tang səhərning xəbnimidəktür; Yər-zemin eziđə əlgənlərni tuqup beridü. **20** I həlkim, kelinglər, Əyünglərə kırıp, kəyninglardın ixiklərni etip koyunglar; Mening dərəqəpim etküqə, ezungüni bir dəmlək yoxuruwalı. **21** Qünki kara, Pərvərdigar Əz jayidin qıkip, Yər bolsa üstigə tekülgən ənənləri axtarılıydu, Əzida eltürülənlərni həman yepiwrəyməydi.

27 Xu künidə Pərvərdigar Əzining dəhəxətlik, böyük wə kılqələk xəmxiri bilən uqkur yılan leviatannı, Yəni tolojanojuqı yılan leviatannı jazalaydu; U yəna dengizdə turojan ejidihani eltürüdü. **2** Xu künidə sap xarab beridiojan bir üzümzər bolidü! U tooruluk nahxa eytinglər! **3** Əzüm Pərvərdigar uni saklaymən; Mən hər dəkikə uni suqırıımən; Birsə uningoja ziyan yətküzmisün dəp keqə-kündüz saklaymən. **4** Ojəzəp Məndə kəlmidi; Ah, Manga ərəxi jəng kılıdıcı tikanlər yaki jıçanlar bolsa! Undak bolsa Mən ularqa ərəxi yürüx kılattım, Ularnı yiojixtutur keydürüwetəttim! **5** Bolmisa u Meni baxpanaħlik kılıp tutsun; U Mən bilən birlikdə hatırjəmlikə bolsun, Dərəhəkikət, u Mən bilən birlikdə hatırjəmlikə bolsun! **6** Kəlgüsü künərlər, Yakup yiltiz tartidü; Israel bıhlən, qeqəklyadı, Ular pütkiil yər yəzini mewəqəwə bilən kəpləydi. **7** [Pərvərdigar Israelini] uroqanlarnı uroqanlıq [Israelini] urup bakkənmü? U kiroqanlardək [Israel] kırılıp bakkənmü? **8** Sən ularını əyibləğəndə elqəmdin təwən jazalap ularını paliwətənsən; Xərk xamili qıkkən künidə U Uning zərblik xamili bilən ularını kəoqlıwətən. **9** Əmdid xu yol bilən Yakupning kəbəhəlli kəqürüm kılıniduki, — Uning gunahining elip taxlanqanlığının pıxkan mewisi xu boliduki: — U kurbangahtıki həmmə taxlarnı kukum-talkan kılıdu, «Axərah»lərni wə «kün türvürlükləri»ni zadila turoquzmaydu. **10** Qünki mustəhkəmləngən xərəqərəbələk kılıdu, Adəmətsiz makən həm taxliwetilən bayawandək bolidü; Xu yərdə mozay ozuklinidu, Xu yərdə yetip, uning xahlırını yəydi. **11** Uning xahlıri solixış bilən üzüldü; Ayallar keliplər ularını otun kılıp keydürüwetidü. Qünki bu bir yorutulmiojan həlk; Xunga ularını Yaratqəsi ularqa rəhəm kilməydi; Ularnı Xəkkilləndürgüqi ularqa xəpkət kərsətməydi. **12** Wə xu künidə xundak boliduki, Pərvərdigar Əfrət dəryasının ekimliridin tartip Misir wadisəliqə hər yərni silkiydi, Wə silər bir-birləp terip yiojivelinilər, i Israel balılırlı! **13** Wə xu künidə xundak boliduki, Büyük kanay qelinidü; Xuning bilən Asuriyə zemində tütixəy dəp kələqənlər, Wə Misir zemində musapir boloqanlar kələdi; Əlar Yerusalemda mukəddəs taq üstidə Pərvərdigaroja ibadət kılıdu.

28 Əfraimdiki məyhorlarning bexidiki təkəbburluk bilən takıwalən güllük tajioja way! Munbat jılıqinən bexioja

takıwalojan, Yəni ularning solixip kalojan «pəhri» bolojan gülügə way! I xarabının əsiri bolojanlar! 2 Mana, Rəb bir kük wə կudrat ığisını hazırlıdı; U bolsa, məldürülük judun həm wəyran kılıquçı borandək, Dəhəxət bilən taxşan kəlkün suliridək, Əxəddiyalarqa [tajni] yərgə uridu. 3 Əfraimdiki mayhorlarning bəxidiki takəbburlık bilən takıwalojan güllük təji ayaq astıda qaylinidu; 4 Wə munbət jilojining bəxida takıwalojan, Ularning «pəhri» bolojan solixip kalojan güli bolsa, Baldur pixşan ənjiyrdək bolidu; Uni kərgən kixi kərüpla, Kolioja elip kap etip yutuwalidu. 5 Xu künidə, samawi қoxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar Əz həlkining kaldisi üçün xərəplik bir taj, Xundakla kərkəm bir qəmbirək bolidu. 6 U yəna həküm qikirixqə olтурqanlarqa toqra həküm qikarоquçı Roh, Wə dərəwazıda jəngni qekindürgüçigə kük bolidu. 7 Birak bularmu xarab arkılık hatalaxtı, Hərək bilən ezikip kətti: — Həm kahin həm pəyojəmərə harak arkılık ezikip kətti; Ular xarab təripidin yutuvelinojan; Ular hərək təpəylidin əlang-sələng bolup ezikip kətti; Ular aldin kerüxtin adaxti, Həküm kilixta ezikixti; 8 Qünki həməmma dastıhan box orun kalmay kusuk wə nijasət bilən toldi. 9 «U kimşa bilim əgətməkqidu? U zadi kimni muxu həwərni qüxinidiojan kilmakqidu?» 10 Eozıllanduruləşənlərə əməsmu?! Əməqəktin ayrılojan bowaklarqa əməsmu?! Qünki həwər bolsa wəzmuwəz, wəzmuwəzdur, Kurmukur, kurmukurdur, Bu yərda azrak, Xu yərədə azrak bolidu... 11 Qünki duduqlaydiyan lawler wə yat bir til bilən U muxu həlkəkə səz kiliđu. 12 U ularqa: — «Mana, aram muxu yərđə, Həli yoklarnı aram aldurulğar; Yengilinix muxudur» — degən, Birak ular əhəqənemini anglaxni halimojan. 13 Xunga Pərvərdigarning sezi ularoja: — «Wəzmuwəz, wəzmuwəzdur, Kurmukur, kurmukurdur. Muxu yərgə azrak, Xu yərgə azrak bolidu; Xuning bilən ular aldiqə ketiwtip, Putlixip, ongda qüxicü, Sundurulup, Tuzakka qüxicü tutulup ələndi. 14 — Xunga həy silər mazak kılıquqlar, Yerusalemda turojan muxu həlkni idarə kılıquqlar, Pərvərdigarning sezinə anglap koyungular! 15 Qünki silər: — «Biz əlüm bilən əhədə təzduđuk, Tahtisara bilən billa bir kelixim bekittük; Kəməqə taxkındək etiip kətkəndə, U bizgə təgənməydi; Qünki yaloqanlıqlıq baxpanahımız kildik, Yalojan sezər astıda məkünüüwalduk» — dedinglər, (Sheol h7585) 16 Xunga Rəb Pərvərdigər mundak dəydu: — Mana, Zionda ul bolux üçün bir Tax, Sinaktin ətküzülgən bir tax, Kimmətlik bir burjək texi, İxənqlik həm mukim ul texini salquqi Mana boliman. Uningə xixinip tayanojan kixi həq hədükənmaydu, aldirımaydu. 17 Wə Man adalətni elqəm tanisi kiliđan, Həkkənaliyikni bolsa tik əlqiqiç yip kiliđan; Məldür baxpanahı bolojan yaloqanlıqlıq süpürüp taxlaydu, Wə kəlkün məkünüüwalojan jayini texip əpketidu. 18 Xuning bilən əlüm bilən tüzgən əhdənglər bikar kiliwetiliđu; Silərning təhtisara bilən bekitkən keliximinqərək akımaydu; Kəməqə taxkındək etiip kətkəndə, Silər uning bilən qaylıwetilisilər. (Sheol h7585) 19 U etüp ketixi bilənlə silərni tutidu; Həm səhər-səhərlərde, Həm keşə-kündüzlərdimət u etüp turidu, Bu həwərni pəkət anglap qüxinixming eziла wəhəmigə qüxicü bolidu. 20 Qünki kariwat sozulup yetixə kışkılık kiliđidu, Yotkan bolsa adəm təgülüp yatsımu tarlık kiliđidu. 21 Qünki Pərvərdigar Əz ixini, Yəni Əzinin qayriy amilini yürgüziñ üçün, Əziga yat bolojan ixni wujudkə qikirix üçün, Pərazim teojudə turojinidək ornidin turidu, U Gibeon jilojisida oqəzəplənginidək oqəzəplinidu; 22 Xunga mazak kılıquqlar bolmangalar; Bolmisa, kixənlirinqər qing bolidu; Qünki mən samawi қoxunlarning Sərdarı bolojan Rəb Pərvərdigardin bir əhalakət tooprısida, Yəni pütkül yər yüziga kət'iylik bilən bekitkən bir əhalakət tooprısidiki həwərni

anglıojanmən. 23 — Kulaq selinglar, awazimni anglangalar; Tingxanglar, sezlirimni anglangalar. 24 Yər həydigiçi dehəkan terix üçün yərni kün boyi həydəmədu? U pütün kün yərni aqdurup, Qalmılarnı ezmədu? 25 U yərning yüzünü təkxiligəndən keyin, Kərakez bədiyanı taxlap, Zirini qeqip, Buqdaynı taplarda selip, Arpini terixkə bekitilən jayoja, Kara buođaynı etiz kırılıqsa teriməndi? 26 Qünki uning Hudasi uni toqra həküm kiliçx nəsihət kiliđidu, U uningə oğitidu. 27 Bərəhək, karakez bədiyan qixlik tirna bilən tepilməydi; Tuluk zirə üstidə həydəlməydi; Bəlki karakez bədiyan bolsa kamqa bilən sokulidu, Zira bolsa təmür-tayak bilən urulup dan ajritildi. 28 Un tartıxkə danni ezix kerək, əmma [dehəkan] uni mənggүügə tepewərməydi; U harwa qaklıri yaki at tuyaklıri bilən uni mənggүügə tepewərməydi; 29 Muxu ixmu samawi қoxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigardin kiliđidu; U nəsihət berixtə karamət, Danalıqta uluqdır.

29 Ariəlgə, Dawut əz makani kilojan Ariəlgə way! Yəna bir yıl yillarqa қoxulsun, Həyt-bayramlar yəna aylinip kəlsun; 2 Birak Mən dərd-əlməni Ariəlgə kəltürimən; Dad-pəryadlar ketürülüp anglinidu; U Manga həkikətən bir «Ariəl» bolidu. 3 Qünki Mən seni kapsap qedirlər tiktürüp, Seni kamal kiliç muhəsirə istiħkamlarını salıman, Potayıri bilən seni körxiwalıman. 4 Xuning bilən pəs kiliñisan, Sən yər tegidin sezleydijan, Gapliring pastin, yəni topa-qangdin keliđiojan, Awazing ərəwələrni qakıroquningidək yər tegidin qikidu, Sezliring topa-qangdin xiwirlap qikəndək bolidu; 5 Xu qaçda dəxmənlirinqning topi həddi yumxak topa-qanglarda, Yawuzlarning topi xamal uqurup taxlaydiyan topandək tozup ketidu. Bu ix birdinla, tuyuksız bolidu! 6 Əmədi samawi қoxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar sening yeningə kiliđidu; Güldürmama, yər təwərəx, külliqt xawķun, kuyuntaz, boran wə yutuwalojuqı ot yalkunlar bilən səndin hesab alidu. 7 Xunda kiliç Ariəlgə kərxi jəng kiliđiojan, Yəni uningə wə kələ-ə-korqanlıq mudapielərgə jəng kiliwatkan barlıq əllərning nuroqunliqən қoxunlari keqisi kərgən qüxtiki kərənütəxt yokəp ketidu. 8 Aq kalojan birsi qüx kərgəndə, Qüxicə bir nəma yəydi; Birak oyojansa, mana korsikı kuruk turidu; Qangkiojan birsi qüx kərgəndə, Qüxicə su iqidü; Birak oyojansa, mana u əhalidin ketidu, U yənilə ussuzlukka təxna bolidu; Mana Zion teojoja kərxi jəng kiliwatkan əllərning nuroqunliqən қoxunlari dal xunda kiliđidu. 9 Əmədi arisaldi boliwerip, Kaymukup ketinglər! Əzunglarnı karioju kiliç, karioju bolunglar! Ular məst boldi, birak xarabtin əməs! Ular ilənglixip kəldi, birak hərəkətindən əməs! 10 Qünki Pərvərdigar silərgə oqəplət uyķusi baskuqı bir rohni təkiüp, Kəzünglarnı etiwtəti; U pəyojəmərələr wə bax-kezünglər bolojan aldin kergüçilərinəm qümkiwətti. 11 Muxu kərgən pütkül wəhiy bolsa, silər üçün peqətliwetilər bir yəgimə kitabək bolup kəldi; Hək kitabnı sawatlıq birsigə berip: — «Okup berixingizni etünimən» — desə, u: — «Okuyalmaymən, qünki peqiti bar ikən» — dəydu. 12 Kitab sawatsızı birsigə berilip: — «Okup berixingizni etünimən» — deyilsə, u: — «Mən sawatsız» — dəydu. 13 Wə Rəb mundak dəydu: — «Muxu həlk aqzı bilən Manga yekinlaxkanda, Tili bilən Meni hərmətligəndə, Birak kəlbə bolsa Məndin yırak turojaqka, Məndin bolojan körkuxi bolsa, pəkət insan balisining pətiwaliridinla bolidu, halas; 14 Xunga mana, Mən muxu həlk arisida yəna bir karamət kərsitimən; Karamət bir ixni karamət bilən kiliđan; Xuning bilən ularning danixmənlirinqin danalıq yokıldı; Ularning akillirinə akillılıq yoxurunuwalojan bolidu». 15 Əzinin pükkən niyətlərini

Pərvərdigardin yoxurux üçün astin yərgə kiriwaloqan, Əz ixlirini karangoçulukta kılıdiqan, Wə «Bizni kim kəridü» wə «Kim bizni bilgən» deyənlərə way! **16** Ah, silərning tətirliküngürlər! Sapalqını sezoj layoq oxhatkılı bolandu? Xundakla ix əzini Ixligüqiqə: «U meni ixlimigən», Yaki xəkilləndürülən əzini Xəkilləndürütüqiqə: «Uning aklı yok» dəsə bolandu?! **17** Qünki kışka wakit iqidila, Liwan mewilik baoqqa aylandurulmamdu? Mewilik baoq bolsa orman həsablanımadu? **18** Xu künidə gaslar xu yegimə kitabning sezlərini anglaydiqan, Karioqlular zulmət həm karangoçuluktin qıkıp kezliyi kəridiqliqan bolidu; **19** Meminlər bolsa Pərvərdigardin tehimu hursən bolidu; İnsanlar arisidiki miskinlər Israildiki Mükaḍdas Boluoqıdının xadlinidu. **20** Rəhəmsiz boluoqı yokaydu, Mazaq kılıoqı oqayıb bolidu; Kəbəhlik pursitini kütidiqonlarning həmmisi halak klinidu; **21** Mana [muxundak adamlar] adəmni bir sez üqünla jinayəti kılıdu, Dərvazida turup rəzillikə tənbil bərgüqü üçün tuzak təyyarlap koyidu, Həkkənayı adəmning dəwasını səwəbsiz bikar kılıwtidu. **22** Xunga İbrahim üçün bədəl teləp kutkuzoqan Pərvərdigiar Yakupning jaməti toopruluk mundak dəydu: — «Həzir bolsa Yakup hijillikə kalmayıdu, Həzir bolsa u tit-tit bolup qırayı tatirip kətməydu; **23** Qünki [Yakup] kolumning ixligən əmili bolqan, ez arisida turoqan əwlədlirini kərgən waktida, Ular namimni mükaḍdas dəp uluqlaydiqan, Yakupning Mükaḍdas Boluoqisını pak-mukəḍdas dəp bilidioqan, Israildin Hudasidin körkidiqliqan bolidu. **24** Rohi ezip kətənlər yorutulidioqan, Kakxap yürgənlər nəsihət-bilim kəbul kılıdiqliqan bolidu.

30 «Asiy oqullarning ehwalıqa way!» — dəydu Pərvərdigiar, — «Ular pilanlarnı tüzməkqi, bıraq Məndin almayıdu; Ular mudapiət tosukını bərpə kılıdu, Bıraq u Mening Rohim əməs; Xundak kılıp ular gunahı üstügə gunah, əxwuwalidu. **2** Ular Məndin həq sorimayla Misiroq yol aldı; Pirəwnning kanitı astidin panahı idzəp, Misirning sayisiga ixinip tayinidu yənə! **3** Qünki Pirəwnning kaniti bolsa silərni yərgə taxlap lat kılıdu. Misirning sayisiga ixinip tayinix silərgə bax kətimqılık bolidu. **4** Pirəwnning əmirləri Zoan xəhəridə bəlsimu, Uning əlqılıri Hənəs xəhərigə hərdaim kəlip tursimu, **5** Awam həmmisi eziqə paydisi bolmaydiqan, Həq yardımı wə paydisi təqməydiqan, Bəlki lat kılıp yərgə taxlaydiqan, Hətta rəswa kılıdiqan bir həlkətin nomus kılıdiqliqan bolidu. **6** Nəğəwdiki ularoqlar toqrisida yükləngən wəhiy: — Ular jalalik, dərd-ələmlək zemindin etidü; Xu yərdin qixi xirlər wə ərkək xirlər, Qar yılan wə wəhxiy uqar yılanmu qikidu; Ular bayılıklarını exeklərning düməbisiga, Gəhərlərini təgə lokkilirioq yükləp, Əzliriga həq payda yetküzüməydiqan bir həlkəning yenioq aetürüp baridu. **7** Misir! Ularning yardımını bikar həm kuruktur! Xunga Mən uni: «Həqənməni kılıp bərməydiqan Rahab» dəp atiojanmən. **8** — Əmdi bu sezninq kəlgüsü zamanlar üçün, Guwahlık süpitidə əbədiləbədəgə turuwerixi tıqün, Həzir berip buni həm tax tahtıqə həm yegimə kitabqa yezip koyqın. **9** Qünki bular bolsa asiy bir həlk, Naşlı oqullar, Pərvərdigarning Təwrat-tərbiyisini anglaxni halimaydiqan oqullardur. **10** Ular aldin kərgüqilərgə: — «Wəhəyni kərməngərlər», Wə pəyəyəmbərlərgə: «Bizgə toqra bexarətlərni kərsətməngərlər; Bizgə adəmni azadə kılıdiqliqan, yaloqan bexarətlərni kərsitinglər; **11** Sanlır [durus] yoldın qikix, Toqra tarikidin ayrıılı! Israildiki Mükaḍdas Boluoqını aldimizdin yok kılıxl» — dəydu. **12** — Əmdi Israildiki Mükaḍdas Boluoqı mundak dəydu: — «Qünki silər muxu həwərnı qətkə kekip, Zulumni yelənqük kılıp, burmilonan yoloja tayanoqininglər tüpəylidin, **13** Xunga muxu kəbəhlik silərgə egiz tamming bir yerikidək bolidu,

Tam pultiyip kələqanda, u birkəla uni qekiyetidü; **14** Huddi sapal qına həq ayimə qekiyetilgəndək U uni qekiyetidü; Uningdin hətta oqaktın qoq alopudək, Baktin su uskudək birər parqisimu kəlməydi. **15** Xunga Rəb Pərvərdigiar, Israildiki Mükaḍdas Boluoqı mundak dəydu: — «Yenimoja towa bilən kaytip kəlip aram tapisilər, kütküzulisilər; Hatirjəmlikə həm aman-əsənləkta küq alisilər!», — Bırak silər rət kılqansilər. **16** Silər: — «Yak, biz atlarqa minip əqəmiz» — dedinglar, Xunga silər rast əqəsilsər! Wə «Biz qapkur ullaqlarqa minip ketimiz» — dedinglar; — Xunga silərni kəqəlioquqlarunu qapkur bolidu. **17** Minginlar birininq wəhimişidin əqəsilsər; Bəxining wəhimişidə [həmmimgələr] əqəsilsər; Kəqip, təqə üstdidiki yeganə bayrak, hadisidək, Deng üstdidiki tuvəndək kəlisilər. **18** Wə xunga silərgə mehər-xəpkət kərsitimən dəp, Pərvərdigiar kütidü; Xunga U silərgə rahim kılımən dəp ornidin kəzəqili; Qünki Pərvərdigiar həküm-həkikət qıkarəqüqi Hudadur; Uni kütkənlərning həmmisi bəhtliktur! **19** Qünki halayık yənəli Zionda, yəni Yerusalemda turidu; Xu qəoqda silər yənə həq yiqəlimsənilər; Kötürgən naləngdə U Əzini sənqə intayın xəpkətlik kərsitidü; U naləngni anglisila, jawab beridu. **20** Rəb silərgə nan üçün müxküllükni, Su üçün azab-əkubətni bərsimü, Xu qəoqda sening Ustazing yənə yoxuruniwərməydi, Bəlki kəzüng Ustazingni kəridü; **21** Silər ong tərəpkə burulsanglar, Yaki sol tarəpkə burulsanglar, Külükinq kəyningdin: — «Yol mana muxu, uningda mənginglər!» deyən bir awazni anglaysan. **22** Xu qəoqda silər oyuloon məbədliiringlərə berilgən kümük hələgə, Kuyma məbədliiringlərə berilgən altun həlgimən daqı təkzüsisilər; Silər ularını adət latisini taxliqəndək taxliwetip: — «Neri tur» — dəyəsilər. **23** U sən teridioqan urukung üçün yamoqur əwətidü; Yərdin qıkıdılqan axlıq-məhsulat həm küq-küwwətlik həm mol bolidu; Xu künü malliring kəng-azadə yaylaqlarda yaylaydu; **24** Yər həydigan kala wə exəklər bolsa, Gürjək wə ara bilən soruqan, tuzlanoqan hələp yəydu. **25** Qong kiroqinqılık bolqan künü, Yəni munarlar ərtılqan künü, Hərbir uluq təqədə wə hərbir egiz dəngədə bolsa, Ənħərlar wə eriklər bolidu. **26** Pərvərdigiar Əz həlkəning jərahitini tangidiqliqan, Ularning kamqa yarısını sakayıqan xu künidə, Ay xolisi kuyax nuri dək bolidu, Kuyax nuri bolsa yəttə həssə küçükələk bolidu, Yəni yəttə kündüdə nuroqa barawər bolidu. **27** Mana, Pərvərdigarning nəmi yırakṭın kelidü, Uning kəhəri yalkunlinip, Koyuk is-tütəkləri kətürülidü; Ləwliri oqəzəpkə tolup, Tili yutuwalıquqı yanqın ottak bolidu. **28** Uning nəpəsi huddi texip boyunoqə yetidiqliqan kəlkündək bolidu, Xuning bilən U ellərni bimənəlilikni yokatkuqı oqləwrilə bilən taskaydu, Xundakla həlk-millətlərning aqzıqə ularını azduridiqliqan yügen salidu. **29** Mükaḍdas bir həyt etküzülgən keqidikidək, kənglünglərdin nahxa uroqup qikidu, Israiloja uyultax bolqan Pərvərdigarning teojoqə nəy nawası bilən qıkıqan birsining huxallıqidək, kənglünglər huxal bolidu. **30** Pərvərdigiar həywətlik awazını yanğıritidü; U kaynıcıqan kəhəri, yutuwalıquqı yalkunluk ot, güldürməməlik yamoqur, boran-xawqun, məldürərlə bilən Əz bilikini sozup kərsitidü. **31** Qünki Pərvərdigarning awazi bilən Asuriya yanjılıdu, — Baxxılarnı urux tayıki [bozloqun Asuriya] yanjılıdu! **32** Wə Pərvərdigiar təyyarlıqan kaltək bilən hər kətim uni uroqanda, Buningə dəplər həm qiltarlar təngkəx klinidu; U qolını oynitip zərb kılıp uning bilən kürəx kılıdu. **33** Qünki Tofət kədimdən tartip təyyar turoqanı; Bərhək, padixah üçün təyyarlanan; [Pərvərdigiar] uni qongur həm kəng kılıqan; Otunlırları kəp yalkunluk, bir gülhan bar, Pərvərdigarning nəpəsi bolsa güngürt ekimidək uni tutaxturidu.

31 — Yardəm izdəp Misiroqa baroqanlarning һалиға way!
Ular atlarcما tavinip, Ken bolmanlikidin jang harwiliroma.

— Ular atlarqa tayimp, Kep bolqanlığında jang härwilriçoja, İntayın kütlük bolqanlığında atlik əskərlərgə ixinip kətti! Birak Israılçılı Mükəddəs Bolqoqijo qarimaydu, Pərvərdigarnı izdiməydu. 2 Birak Umu danadur! U küləpt elip kelidu, Deganlırını kəyturuwalmaydu; U buzuklarning jəmatığa, Xundakla qəbəhlilik kılıqulularqa yardımında bolqanlarqa karxi ornidin kəzənilidu. 3 Misirliklər Təngri əməs, adamlar halas; Ularning atliri bolsa rohıtın əməs, öttin halas; Pərvərdigar bolsa kolini uzartıdu, Yardəm bərgüqi bolsa putlixidu; Yardəm berilgüqi bolsa yıkılıdu; Ular həmmisi birakla yokılıdu. 4 Qünki Pərvərdigar manga mundak, degran: — «Owni tutuwałojan xir yaki arslanni bir tərəp kılıxka top-top padıqilar qakırılıqanda, Xir yaki arslan ularning awazlırlıñ heq korkməy, Xawqunlıridin heq hədükəməy, Bəlkı owni astioja besiwiçip oqar-oqur taliojınıdək, Samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigarmu olhxaxla Zion teqçi wə egizliklirə tükün qüxüp jəng kılıdu. 5 Üstidə pərvəz kılıdıcıjan kuxlardak samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar Əz ənənəti astioja Yerusalemni alıdu; Ənənəti astioja elip, Zionni kütküzidu; Uning «ətəp ketixi» bilən Zion nijatlılıqka erixidu. 6 Silər dəhəxətlik asiylik kılıqan Igənglarning yenioja towa kılıp kəytinglər, I Israil balılırlı! 7 Qünki xu künidən insanlar hərbəri ezi üçün eż koli bilən yasiçoqan kümüñi butlarnı wə altın butlarnı: — «Gunahtı!» dap taxliwetidu. 8 «Xu qaçqıda Asuriyə kılıq bilən yıkılıdu, Birak baturıñ kılıqı bilən əməs; Bir kılıq uni yutuwalındı, birak kılıq adəttiki adəmningki bolmadyu; Ün jenini elip kılıqlin qazmaqçı bolidu, Arisidiki yigitliri alwanoja selinidu. 9 Wəhəmidin uning «ul texi» yokaydu; Uning sardarları jəng tuçqidin alakzadılıxidu» — dap jakarlaydı Zionda oti keyiwatqan, Yerusalemda humdeni yalkunlawatqan Pərvərdigar.

32 Mana, hâkâkâniyilik bilen hâkümranlık kiloquqı bir nadixâh cikidı; Əmirler bolsa topra hâküm cikirip

— padixaň qikidu; Әмніләр bolsa тооraq həkum qikirip idarə kiliidu. **2** Həm xamaloja daldal bolouđak, Boranoja panah bolouđak, Қаңjirak jayqa erik-sulardak, Qangkap kätken zeminəqə koram taxning sayisidak bolqan bir adam qikidu. **3** Xuning bilən kergüçilerning kezliri həq torlaşmaydu, Anglaydiçanlarning kılıkçı enik tingxaydu; **4** Bəngbaxning kengli bilimni tonup yetidu, Kekəqninq tili tez həm enik sezləydu. **5** Pəsəndilər əmdi pəzilətlilik dəp atalmaydu, Piksik iplaslar əmdi mərd dəp atalmaydu, **6** Qünki pəsəndə adəm pəslilik sezləydu, Uning kengli buzukqılık təyyarlaydu, Iplaslik kılıxka, Pərvərdigarçı daqı kəltürtüxka, Aqlarning korsiñini aq kalduruxka, Qangkiojanlarning iqimlikini yokitiwetixkə niyətlənilidu. **7** Bərəhək, iplas adəmning tədbirləri kəbihət; U kəstələni pəmləp olturnu, Məminlərni yalçın gəp bilən, Yoksuluning dəwəsida gəp kılıp uni wəyran kılıxni pəmləp olturnu. **8** Pəzilətlilik adəmning kılqanı niyətləri bərəhək pəzilətlilik; U pəzilətə mukim turidu. **9** Ornunglardın turup, i hatırjəm ayallar, awazimni anglangalar! I əndixisiz kızlar, səzlirməgə kulaq selinglar! **10** Bir yil ətə-ətməyla, i biqəm ayallar, Parakəndə kılınisilər! Qünki üzüm həsuli bikarçı ketidu, Mewə yiojix yok bolidu. **11** I hatırjəm ayallar, titrənglər! I əndixisiz kızlar, patiparak bolunglar! Kiyimlarning seliwingtlər, eziştgərləri yalang kiliinglər, qatrığinglarçı bəz bəqılanglar! **12** Güzəl etiz-bəqərlar üçün, Mewilik üzüm talları üçün məydənglərə urup həsrət qekinglər! **13** Üstidə tikən-yantaklar esidiojan ez həlkimning zemini üçün, Xadıhuram eylər, warang-qurung kılıp oynaydiçan bu xələr üçün kayoqurunglar! **14** Qünki orda taxlinidu, Adəmlər bilən lik

tolojan xələr adəmzatsız bolidu, İstihkam wə kezət munarlırı uzun zaman oqıqə pəkətlə yawayi exəklər zoq alidioğan, Koy padilirli ozuklinidioğan boz yərlər bolidu. **15** Taki Roh bizgə yukiridin tektilgütə, Dalalar mewilik baq-etişlər boluşqə, Mewilik baq-etişlər ormanzar dəp hesablanouqə xu peti bolidu. **16** Xu qaşaq adalet dalanı, Həkqanılyık mewilik baq-etişlərini makam kılıdu. **17** Həkqanılyıktıq qıkıdıcıını hatırjəmlik bolidu, Hatırjəmlikning nətişisi bolsa mənggütə bolidioğan aram-tinglik wə aman-esanlık bolidu. **18** Xuning bilən mening həlkim hatırjəm makanlarda, Ixənqlik turaloqlarda wə tinq aramgahlıarda turidu. **19** Orman kesilip yıkılışında məldür yaşısimu, Xələr pütünləy bir yilan yəksən kılıwetlisimu, **20** Su boyida uruk terioqlular, Kala wə exəklərni kəng dalaqə koyuwetidioğanlar bəhətliliktər!

33 Iezüng bulang-talang kılınmioğan, baxkılarnı bulang-talang kılmuğ. Baxkilar sanga asiylik kilmışın. Özüng

talang kılıoğu, Baxçıları sanga asiylik kılımçıları, Özung asiylik kılıoğu; Sening halingoja way! Sən bulang-talangni boldi kılıxing bilən, Özung bulang-talang kılınisən; Sən asiylikni boldi kılıxing bilən, Özung asiylikka uqraysən; **2** Pərvərdigar, bizgə mehîr-xapkət kersatkaysan; Bız Seni ümид bilən kütüp kəldük; Ötünimizki, Sən hər sahər [İsrailər] qüqlük bilək-kol, Kiyinqılık pəytliridə nijatımız bolqaysan. **3** Top-top adamların qowqoşa-quqanlıridin həlkələr bədər qaçıdu; Sən [Huda] kəddindin tik kılıxing bilən əllər pitirap ketidü; **4** Qekətkə liqinkiləri ot-kəklərni yioqip yəwaloqandək, Silərgə bekitip berilgən olja yioqivelinidü; Qekətkilər uyan-buyan yügürəndək adamlar olja üstüda uyan-buyan yügürəxi. **5** Pərvərdigar tün turidü, Bərək, Uning turalojsı yukirididur; U Zionaşa adalət wə həkkaniyilik toldurdi; **6** U bolsa künürlinglarning tinq-amanlıki, nijatlık, danalıq wə bilmimning bayılıkları bolidü; Pərvərdigardin korkux Uning üçün gəhərdür. **7** Mana, ularning palwanlıri sırtta turup nala-pəroyad ketüridur; Sülh-ahdə tüzən algılar qattık yioqixidü; **8** Yollar adəmsiz kəldi; Ötkünqi yolqlar yok boldi; U əhdini buzup taxlıdi; Xəhərlərni kezığa ilməydi, Adəmlərni heq etiwarlimaydı. **9** Zemin matəm tutidü, zəiplixidü; Liwan hijaləttin solixidü; Xaron qəl-bayawanoja aylandı; Baxan wə Karməl bolsa kırıp taxlandı. **10** Mana hazır ornumdin turimən, — dəydi Pərvərdigar, — Hazır Özünni tün kersitimən, Hazır kəddimni ketürimən. **11** — Silərning boyunglarda kuruk ot-qepla bar, Pahal tuqısılər; Öz nəpslırlınglar ot bolup özünglarnı yutuwetidü; **12** Əllər bolsa hək keydürülgəndək keydürürlidü; Orulqan jioqantikənlərdək otta keydürüwetili. **13** — I yiraktikilər, Mening kılıqanlırmını angıllar; Yekindikilər, Mening kük-kudritimni tonup yetinglar. **14** Zionidəki gunahkarlar körküdü; Wəhima iplaslarnı besiwalidu. [Ular]: «Arimizdiki kim manggülük yutkur Ot bilən billə turidü? Kim əbədiləbəd yalkunlar bilən bir makanda bolidü?» — dəydi. **15** — «Həkkaniyilik yolidə mangidiojan, Durus-lilla gəp kılıdiojan, Zalimliktin kəlgən haram paydioja nəprətlinidiojan, Parilarnı sunoqulıqları kolını pulangxitip rət kılıdiojan, Kənning gəpi bolsıla əqlikini yopurup anglimaydiojan, Paşlık-rəzzillikə karaxnı ret kılıp, kezini kaquridiqan; **16** U yikirini makan kılıdu; Koram taxlar uning korojını bolup, Yukiri uning baxpanahı bolidu; Öz riski uningoja berilidü, Uning süyi kapaletlik bolidu. **17** — «Kəzlıring Padixahıñ güzəlliğidə kəridü; Kəzlıring uzunoja sozluqna zeminoja nazer salıdu. **18** Kənglüng wəhima toqrisida qongkır oyça patidü; Royhatçı bəg kəni? Oljini əlqəydiqan tarazıcı bəg kəni? Istihkam-munarları saniqoju bəg kəni? **19** Kaytidin əxəddiy həlkəni kerməysən, — Sən angkiralmaydiojan, boozuzida səzleydiqan, Duduklap gəp kılıdiojan, gəpinı

qüxinəlməydiqan bir həlkəni ikkinqi kərməysən. **20** Ibadət həytlimiz etküzülidiqan xəhər Ziona qara; Sening kezüng Yerusalemıng tinq-aman makan bolqanlıkini, Kozuklını hərgiz yulunmaydiqan, Tanılıri hərgiz üzülməydiqan, İkkinqi yətkəlməydiqan qədir bolqanlıkini kəridü; **21** Xu yərda Pərvərdigarnıng xan-xəripi bizgə kerünüdü, — U Əzî daryalar, kəng estanglər ekip turidiqan bir jay bolidü; Palakları bilən həydəlgən həqkəndək kemə u jayda katnimaydu, Wə yaki həq həywətlək kemə u jaydin etməydu; **22** Qünki Pərvərdigar bizning nijatkar-həkimimiz, Pərvərdigar bizgə ənənə Bərgüqidur, Pərvərdigar — bizning Padixahımız, U bizni kütküzidü! **23** Sening tana-arqamqılıring boxıqan bolsımı, [İsrail] yələn hadisiniñ turumını mustəhkəm kılalmışımı, Yələnni yeyip qıkıralmışımı, U qəoşa zor bir olja üləxtürülidü; Hətta aksaqtokurlar mu oljini alidü. **24** Xu qəoşa xu yərda turojuqı: «Mən kesəl» deməydu; Xu jayni makan kılqan həlkning gunahlıri kəqürüm kılınidü.

34 Yekin kelinglər, i əllər, anglanglar! I kəwm-həlkələr, kulak selinglər! Yər-zemin wə uningdiki barlıq məwjudatlar, Jimi aləm wə uning iqidin qıkkən həmmə məwjudatlar, Tingxanglar! **2** Qünki Pərvərdigarnıng barlıq əllərə karıta qəzipi bar, Uning dərəqəzipi ularning barlıq əxunlariqə karxi turidü; U ularını həlakətə pütüp kyoqan, Ularnı kiroqinqılıkqə taxxuruvətən; **3** Ulardın eltürülənlər sırtqə taxliwətildü, Jəstləridin sesiqılık puraydu, Taoqlar ularning kəni bilən eritildü; **4** Asmanlardıki Jimiki jisim-köxonular qırıp yok bolidü, Asmanları yəgimə kitabdak türüldü; Üzüm telening yopurmaklıri hazan bolup, solixip qıväkəndək, Yıqlıq kətkən anjür xehidin qıväkəndək, Ularning Jimiki jisim-köxonuları yikılıdu; **5** Qünki xəmxirim asmanlarda [kən bilən] suçuruldu; Karanglar, xəmxirim Mening həlakət lənitimə uqrıqan həlkə, Yəni Edom üstigə jazalax üçün qüxidü; **6** Pərvərdigarnıng bir xəmxiri bar; U kənoşa boyaldi; U yaqılıq nərsilərnəng yeqi bilən, Əqəkə-kəzilərnəng kəni bilən, Koqkar berikininq yeqi bilən ozuklandurulqan; Qünki Pərvərdigarnıng Bozrah xəhəridü bir kurbanlıq, Edomda zor bir kiroqinqılık bar. **7** Muxu kiroqinqılıklar bilən yawayi kailar, Torpaklar wə kütüklük bukllarını yikılıdu. Ularning zemini kənoşa qəməlidü, Topa-qanglıri yaq bilən maylixip ketidü. **8** Qünki Pərvərdigarnıng kisas alidiqan bir kün, Zion dəwasidiki hesab alidiqan yili bar. **9** [Edomdiki] ekinlər kariməyoja, Uning topiliri güngürtkə aylandurulidü; Zemini bolsa kəytüwatkan kariməy bolidü. **10** Uning otı keqə-kündüz əqürülməydu; Is-tütəkləri mənggülə ərləydu; U dəwrdin-dəwrgiqə harabılıkta turidü; Həqkim ikkinqi u yərgə ayaq basmaydu. **11** Qəl hūwkuxi wə qırkırioqu hūwkuxlar uni igiliwətildü; Qong hūwkux wə əqəqə-ķuzoşunlar xu yərda uwilaydu; Huda uningoşa «tərtipsizlik-bimanılıkını əlqəydiqan tana»ni, Wə «küp-kuruklukni əlqəydiqan tik əlqigüq»ni tartidü. **12** Birsi kəlip [Edomning] esilzadılırını padixahlığını [idarə kılıxkə] qakırsı, Ulardın həqkim bolmaydu; Uning əmirləri yok kiliwetilən bolidü. **13** Ordilirida tikənlər, Ələ-kərəqənləridə qakqək-jioşanlar əsüb qıkıdu; U qilberilərnəng məkanı, «Hūwkuxlarning ordisi» bolidü. **14** Xu yərda qəl-bayawandiki janiwarlar, yawayi itlər jəm bolidü; Hərbir «əqəjin» əz kərindixioja towlaydu; Tün məhəlkələri xu yərda makanlıxidü, Uni əzığə aramgah kılip turidü. **15** «Ək yılan» xu yərda uwilaydu, Uning sayısında tuhumlaydu, Balılırını yioqip bəkədi. Kərultaz-tapkuxlar hərbiri əz jüpi bilən xu yərda toplinidü; **16** Pərvərdigarnıng yəgimə kitabidin izdəp okup bəkən; Ulardın həqbiyi qüxüp kalmaydu; Həqkaysisining əz jorisi kəm bolmaydu; Qünki Əzining aqzı ularqa buyruqan;

Uning Əz Rohı ularni toplioqan. **17** Qünki [Pərvərdigar] Əzi ular üçün qək taxlap, Əz koli bilən zəminoja tana tartip ularqa təkşim kılıp bərgən; Ular uningoşa mənggülə igidarlək kılıdu, Dəwrdin-dəwrgiqə xu yərni makan kılıdu.

35 — Dala həm əqojırap kətkən jaylar ular üçün huxal bolidü; Qəl-bayawan xadlinip zəpirandək qeqəkləydu; **2** U bərk urup qeqəkləydu, Xadlıqka xadlıq əxulup təntənə kılıdu; Liwanning xan-xəripi, Karmal wə Xarondiki güzəllik wə sur uningoşa berilidü; Ular Pərvərdigarnıng xan-xəripi, Hudayimizning güzəllik wə həywətinə kəridü. **3** Ajiz kollarını külənləndürüngələr, Eşilip mangidiqan tizlərin qıtingtinglər, **4** Yüriki aqşanlarqa: — «Qing turunlar! Körkməngəl! Mana, Hudayinglərə karap bekinglər; Kisas kəlidü — Hudanıng həsab elix kün kəlidü! U Əz kəlidü, silərni kütküzidü! — dang! **5** Andin karioquning kezə eqilidü, Gasning kulaqları oquq kılınidü, **6** Andin aksaqtokurlar keyiktək oynaklap səkrəydu; Gaqining tili nahxa eytidü; Qünki dalada sular, Qəl-bayawanlarda dərya-ekinlər uroqup taxidü; **7** Pizojırın qəl-jəzirə kələqkə, Qangqıçan yərlər bulaklarqa aylinidü; Qilberilərning məkanı — ular yatkan jay, Komux wə yekənlər əsüb, qimənlilikə aylinidü. **8** Xu yərda egiş kətərülən bir yol, Tüptüz bir yol bolidü; U «pak-muqəddəslikning yolu» dəp atılıd; Napaklar uningdin etüxkə bolmaydu, Xu yəl məhsus xular üçün bekitilip yasaloqankı, — Hətta nadanlarmı uningda ezip kətməydu; **9** Xu yərda xır bolmaydu, Uning üstigə həq yirtküq haywan qıkmayıdu; (Ular xu yərda həq teplimaydu) — Nijat arkılıq hərlükə qıkkənlər xu yərda mangidü! **10** Pərvərdigarnıng bədal teləp kütközənləri kəytip kəlidü, Küylərni eytip Ziona yetip kəlidü; Ularning baxlırioşa mənggülək xad-huramlıq kənidü; Ular huxallıq wə xadlıqka qəmən bolidü; Kəyoqu-həsrət həm uñ-nadamatlar bədər kəqidü.

36 Həzəkiyanıng on tətinqi yili xundak boldiki, Asuriyə padixahi Sənnaherib Yəhūdanıng barlıq ələ-kərəqənlək xəhərlirigə hujum kılıp qıkip, ularını ixqəl kıldı. **2** Andin Asuriyə padixahi «Rəb-Xakəh» [değən sərdarnı] qong bir əxun bilən Ləkix xəhəridin Yerusaleməmə əwətti. U Kir yuqoqlarıning etizining boyidiki yolda, yüksəri kələqəkninq norining bəxioşa kəlip turidü. **3** Xuning bilən Hılkiyanıng oqlı, ordını baxlıridoqan Eliakim, ordining diwanbegi bolovan Xəbna wə Asafning oqlı, orda mırzibəgi bolovan Yoahəl uning yəniqə kaldı **4** wə Rab-Xakəh ularqa mundaq dedi: — Silər Həzəkiyaqa: — «Uluq padixah, yəni Asuriyə padixahı sanga mundaq dedi, dəngər: — «Sening muxu ixəngən təyanqıng zadi nemiti? Sən: (U pəkət gəpla, halası!) — «Urxu kılıx tədbirməslitimiñ həm kükimiz bar» — dəysən; san zadi kiməgə təyinip manga karxi əkta kopisən? **6** Mana, sən yeri ki bar axu komux hasa, yəni Misirəja tayinisən! Birsi uningoşa yələnsə, uning kəlioşa sançıp kəridü; mana Misir padixahı Pirəwngə təyanoşanlarning həmmisi xundak bolidü! **7** Əgər sən manga: «Biz Hudayımız bolovan Pərvərdigaroşa tayinimiz» — desəng, Həzəkiya əzi Yəhūdanadikilərgə wə Yerusalemədikilərgə: «Silər pəkət Yerusalemədik məxu ibadətgah alındıla Pərvərdigaroşa ibadət kılıxıngalar kerək» dəp, xu [Pərvərdigaroşa] atalojan «yükiri jaylar»ni həm kurbangahlarınyok kiliwətiq? Ular axu Pərvərdigarnıng yükiri jaylıri əməsmidi? **8** Əmdi hojam Asuriyə padixahi bilən bir tohtamoşa kəl: — «Əgər səndə atka minaligüdək askərlərinə bolsa, mən sanga ikki ming atni bikarəqa berəy!» **9** Səndə undaklar bolmisa, hojamıng eməldərlərinəng əng kiçiki bolovan bir laxkər bexini kəndakmə qekindürələysilər?! Sən jəng hərwiliri wə atlarnı elix üçün

Misiroqa tayinisən tehi! **10** Mən əmdi muxu zemini həlak kılıx üqün Pərvərdigarsız kəldimmi? Pərvərdigar dərwəkə manga: «Muxu zemini həlak kılıxka qıkkınl!» — dedil» **11** Eliakim, Xəbna wə Yoah Rab-Xakəhə: — «Peklirlioqa aramış tilida səzlisi, bizi buna qüxinimiz. Biziqə ibraniy tilida səzləmisilə, gəplirli sepilda turoqanlarning kılıqıqa kirmisun!» — dedi. **12** Bırak Rab-Xakəh: — «Hojam meni muxu gəpni hojanglarqa wə silərgila eytixə əwətkənmə? Muxu gəpni silər bilən birlikdə sepilda olturoqanlarqa deyixə əwətkən əməsmə? Qünki ular silər bilən birlikdə ez pokını yegüqi həm əz stiydükini iğküqi bolidul!» — dedi. **13** Andin Rab-Xakəh ibraniy tilida yukarı awaz bilən: — «Uluq padixah, yəni Asuriya padixahının səzlərini anglap koyunqlar!» — dərək warkiridi. **14** «Padixah mundak daydu: — «Həzəkiya silərni aldap koymisun! Qünki u silərni kütkuzalmayıd. **15** Uning silərni: — «Pərvərdigar bizni jəzmən kütkuzidü; muxu xəhər Asuriya padixahının kılıqı qıxüp kətməydi» dərək Pərvərdigarnıqə tayanduruxioqa yol koymangalar!». **16** Həzəkiyaqa қulak salmanglar; qünki Asuriya padixahı mundak daydu: — «Mən bilən sūlhixip, man tərəpkə etünglər; xundak kilsanglar hərbiringlər özünglarning üzüm baringidin həm əzünglarning ənjür dərihidin mewə yəysilər, hərbiringlər əz su kəlqikinglərin su iqisilər; **17** ta mən kelip silərni buqdaylıq həm xarablıq bir zeminoqa, neni bar həm üzümzarlıri bar bir zeminoqa, — zemininglarqa ohxax bir zeminoqa apırıp koyouqqa yep-iqiweringlər! **18** Həzəkiyanıq silərgə: — «Pərvərdigar bizni kütkuzidü» dəp ixəndürüxiqə yol koymangalar! Əl-yurtlarning ilah-butlirininqə biri ez zemini Asuriya padixahının kolidin kütkuzanımu? **19** Hamat wə Arpad dəqən yurtlarning ilah-butliri keni? Səfarwaim xəhərinining ilah-butliri keni? Ular Samariyəni mening kolumnin kütkuzanımu?! **20** Muxu əl-yurtlarning ilah-butliridin əz zemini kütkuzan zadi kim bar? Xundak ikən, Pərvərdigar Yerusalemni mening kolumnin kütkuzaladımu?». **21** Angloqıqlar süküt kılıp uningoja jawabən heqkandaq bir sez kilmidi; qünki padixahının buyruki xuki: — «Uningoja jawab bərmanglar». **22** Andin Hılıkiyanıq oqlı, ordini baxquridioqan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə Asafıning oqlı, orda mırzibegi Yoahlar kiyim-keşəklərini yırtıip, Həzəkiyanıq yeningə kelip, Rab-Xakəhning gəplirini uningoja uitkurdı.

37 Xundak boldiki, Həzəkiya buni angloqanda, kiyim-keşəklərini yırtıp, ezzini bəz bilən kaplap Pərvərdigarnıqə yigip kirdi. **2** U Hılıkiyanıq oqlı, ordini baxquridioqan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə kahimlarning aksakallırını bəz yepinqaqlıqan peti Amozning oqlı Yəxaya pəyəmərgə əwətti. **3** Ular uningoja: — «Həzəkiya mundak daydu: — «Balılar tuqulay dap kələqanda anining tuqqudək həl kalmıqandək, muxu kün küləp qüxdioqan, raswa wə mazak kılınlıqıqan bir kündür. **4** Əz hojisi boloqan Asuriya padixahı tirik Hudani mazak kılıxıq əwətkən Rab-Xakəhning gəplirini Pərvərdigar Hudaying nəzirigə elip tingixa, bularını angloqan Pərvərdigar Hudaying xu gəpler üçün uning dəkkisini berərmikin? Xunga kep kələqan kəldilər üçün awazningi ketürüb, bir duyungni bərsəng» — dedi. **5** Xu gəpler bilən Həzəkiyanıq hizmətkarlıri Yəxayanıq aldioja kəldi. **6** Yəxaya ularqa: — «Hojayininglarqa: — «Pərvərdigar mundak dedi: — «Asuriya padixahının qaparmənlirininqə sən angloqan axu manga kupurluk kılıqı qəpliridin körkəma; **7** Mana, Mən uningoja bir rohni kirdüzimən; xuning bilən iqtwani anglap, əz yurtiqa kaytidu. U əz zemində turoqanda uni kılıq bilən əltürgüzimən» — dəngərlər» — dedi. **8** Rab-Xakəh, kəlgən yoli bilən kaytip mangonqanda, Asuriya padixahının Lakix xəhəridin qekinqənlilikini anglap,

uning yeningə kəldi; Asuriya padixahı Libnah xəhirigə karxi jəng kiliwatkanidi. **9** Andin padixah: «Efiopiya padixahı Tırhakah, sizgə karxi jəng kilməkçil bolup yoloja qıktı» deyən həwərni anglıdi. Xu həwərni angloqanda u yənə Həzəkiyaqa olıqlırnı mundak, hət bilən əwətti: — **10** «Sələr Yəlşuda padixahı Həzəkiyaqa mundak dəngərlər: — «Sən tayinidioqan Hudayingning sanga: «Yerusalem Asuriya padixahının kılıqı tapxurulmuydu» deginigə aldanma; **11** Mana, sən Asuriya padixahılinining həmmə əl-yurtlarnı nemə kılənərini, ularını ilah-butlirioqa atap həlak kılıqanlıqını angloqansən; əmdi əzüng kəndəkmu kütkuzulisen? **12** Ata-bowlirrim həlak kılıqan əllərni bolsa, ularning ilah-butliri kütkuzanımu? Gozan, Həran, Rəzəf xəhəridikilərniq? Telassarda turoqan Edənlərniq? **13** Hamat padixahı, Arpad padixahı, Səfarwaim, Hena həm İwwal xəhərlirininqə padixahı keni?». **14** Həzəkiya hətni olıqlıqlırların kolidin elip okup qıktı. Andin u Pərvərdigarnıqə eyiga kirip, Pərvərdigarnıqən aldioja hətni yeyip koydi. **15** Həzəkiya Pərvərdigarnıqən duası kılıp mundak dedi: — **16** «l kerublarsıda turoqan, samawi əkənərlər salmanglar. Sənnaheribin adəm əwətip məngü həyat Hudani həkərətləp eytən həmmə qaplırını angloqaysən! **17** Pərvərdigar, Asuriya padixahı həkikətən həmmə yurtlarnı wə xularqa bekindi boloqan yurtlarnı harabə kılıp, **18** Ularning ilah-butlirini otka taxliwətkən; qünki ularning ilahlıları ilah əməs, bəlkı insan koli bilən yasaloqanlar, yaqoq wə tax, halas; xunga Asuriyələr ularnı həlak kıldı. **19** Əmdi, i Pərvərdigar Hudayımız, jahəndiki barlıq əl-yurtlarqa Sening, pekət Seningla Pərvərdigar ikənliklərini bildürük üçün, bizni uning kolidin kütkuzojaysən!». **20** Xuning bilən Amozning oqlı Yəxaya Həzəkiyaqa söz əwətip mundak dedi: — Israelning Hudasi Pərvərdigar mundak daydu: — «Sən Manga Sənnaherib toqruqluk dua kılıxing bilən, **22** Pərvərdigarnıqə uningoja karita deyən sezi xudurki: — «Pak kız, yəni Zionning kizi seni kəməsitudu, Seni mazak kılıp külədi; Yerusalemning kizi kəyningə karap bexini qaykaydu; **23** Sən kimni mazak kılıp kupurluk kıldığın? Sən kimə karxi awazinqini ketürüp, Nəzirinən üstün kıldığın? Israildiki Mükəddəs Boloqıqıja karxi! **24** Kulliring arklılıq, sən Rəbni mazak kılıp: — «Mən nuroqunlıqan jəng hərwilirim bilən taq qokkılırlıq, Liwan taq baojırlıqan yetip kəldimki, Uning egiz kədir dərəhlirini, esil karioqaylırını kesiwetimən; Mən uning əng yukarı egizlikigə yamixip qıkip, Uning əng bük-baraşsan ormanzarlıqıja kirip yetimən. **25** Əzüm kədük kolap su iqtim; Putumning uqidila mən Misirning barlıq dərə-yəstənglirini kurutuwəttim — deding. **26** — Sən xuni anglap bəkməqənəmədində? Uzundin buyan Mən xuni bekitkənmənki, Kədimdən tartip xəkkiləndürənmənki, Hazır uni əmələqə axurdumki, Mana, sən kələ-ə-koroqanlıq xəhərlərni harabılərgə aylandırdung; **27** Xuning bilən u yərda turutatkanlar kütqisizlinip, Yərgə karıpit koyuldi, xərməndə kıldı; Ular etizdiki ottək, Yumran kek qəplərdək, Əgəzidiki ot-qəplər eşməy kürup kətkəndək boldi. **28** Bırak, sening olturoqanıqən, ornungdin turoqanıqən, qıkip-kırqıqıqən wə Manga karxi qaljırlıq kətkininqə bilimən; **29** Manga karxi qaljırlıq kətkənlilikning, həkawurlıq kətkənlilikning kılıkimoja yətkini tüpəylidin, Mən kərmikimni burningdin etküzimən, Yügənimni aqzıngə salımən, Əzüng kəlgən yol bilən seni kəyturimən. **30** I [Həzəkiya], xu ix sanga alamət

bexarət boliduki, — Muxu yili ezlükidin əskən, İkkinqi yili xulardin qıqqanlarmu rızqıngılar bolidu; Üqinqi yili bolsa teriyisilər, orisilər, üzüm kəqətlərini tikisilər; Ulardın qıqqan mewilərni yəyisilər. **31** Yəhüda jəmətidiki kütuləjan kəldisi bolsa yənə təwəngə karap yiltz tartıdu, Yukirioqa karap mewa beridu; **32** Qünki Yerusalemın bir kəldisi, Zion teqidin keqip kütuləjanlar qıçıdu; Samawi қoxunlarning Sərdarıoloqan Pərwərdigarning otluk muhəbbiti muxuni ada kıldı. **33** Xunga Pərwərdigar Asuriyə padixahı toqıruluk mundak dəydu: — U nə muxu xəhərgə yetip kəlməydu, Nə uningoja bir tal okmu atmayıdu; Nə kəlkənni kətürüp aldioja kəlməydu, Nə uningoja karita kaxalarnımı yasimaydu. **34** U kəysi yol bilən kəlgən bolsa, Xu yol bilən kəytiidu wə muxu xəhərgə kəlməydu, — dəydu Pərwərdigar. **35** — Qünki Əzüm üçün wə Mening kulum Dawut üçün bu xəhərni atrəpidik sepildək kəojudap kütküzimən. **36** Xuning bilən Pərwərdigarning Pərixtisi qıkip, Asuriyoliklarning bargahıda bir yüz səksən bəx ming əskərni urdi. Mana, kixilər ətigändə ornidin turoqanda, ularning həmmisining əlgənlikini kərdi! **37** Xunga Asuriyə padixahı Sənnaherib qəkinip, yoloja qıkip, Ninəwə xəhərigə kəytiip turdi. **38** Xundak boldiki, u ez buti Nisroqning buthanisida uningoja qoqunuwatkanda, oqulları Adrammələk həm Xarezər uni kılıqlap əltüriwətti; andin ular Ararat degen yurtka keqip kətti. Uning oqlı Esarhəddon uning ornında padixah boldi.

38 Xu künəldə Həzəkiya ejəl kəltürgüçü bir kesəlgə muptila boldi. Amozning oqlı Yəxaya pəyəqəmbər uning kəxiqə berip, uningoja: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Öyüng toqıruluk wəsiyət kəlojın; qünki ejəl kəldi, yaximaysan, — dedi. **2** Həzəkiya yüzünü tam tərəpə kəlip Pərwərdigaroja dua kəlip: **3** — I Pərwərdigar, Sening aldingda həkikət wə pak dil bilən mengip yürgənlikimini, nəziring aldingda durus bolojan ixlərni kələjanlıqimni əsləp kəyəqəysən, — dedi. Wə Həzəkiya yioqlap ekip kətti. **4** Andin Pərwərdigarning sezi Yəxayaqə yetip mundak deyildi: — **5** Berip Həzəkiyaqə mundak degin: — Pərwərdigar, atang Dawutning Hudasi mundak dəydu: — «Duayinngi anglidim, kez yaxliringni kərdüm; mana, künliiringə yənə on bəx yil koximan; **6** Xuning bilən Mən seni wə bu xəhərni Asuriyə padixahının kəlidin kütküzimən; Mən sepił bolup bu xəhərni kəojudaymən. **7** Xuning bilən Pərwərdigarning Əzi eytkən ixini jəzəmən kılıdıcınlığını sanga ispatlaq üçün Pərwərdigardin mundak bexarətlək alamat boliduki, **8** Mana, Mən kuyaxning Ahaz padixah kərojan pələməpə üstigə qüxkən sayısını on kədəm kəynigə yandurıman». Xuning bilən kuyaxning qüxkən sayısı on baskıq kəynigə yandi. **9** Yəhüda padixahı Həzəkiya kesəl bolup, andin kesilidin əslığa kəlgəndin keyin mundak hatırıñerni yazdı: **10** — «Mən: «Əmrüñning otturısında təhtisaranı dərvazılıriqə beriwtimən, Kəlojan yillirimində məhrum boldum» — dedim. (**Sheol h7585**) **11** Mən: — «Tiriklərning zeminidə turup Hudayim Yaħni, Yaħni kərəlməydiqən, Xundakla «ħəmmə nərsə yok bolojan» jayda turoqanlar bilən billə turup, insannımu kərəlməydiqən boldum» — dedim. **12** Mening turaloqum qarwiqining qədiridək əzümdin yətkilip kətti; Mən bapkar eż tokuqinini türüwətəkinidək həyatimni türüwəttim; U meni tokux dəstigahıdın kesiwətti; Tang bilən kəq arılıkida Sən [Huda] jenimni alisən; **13** Tang atkuqə mən kütüp, əzünni tinqlandurup yürimən, Birak U xiroqa ohxax ħəmmə səngəklirimi sunduroqandək kəlidü; Tang bilən kəq arılıkida Sən [Huda] jenimni alisən. **14** Man karlioqə yaki turnidək wiqirlap yürimən; Pahtətək aħ-uh urimən; Kəzlirim yukirioqa karax bilən ajizlixip ketidu; I rəb, meni zulum basti! Jenimoja kepil bolojin! **15** Nemə desəm

bolar? Qünki U manga sez kıldı wə Əzi muxu ixni kıldı! Jenim tartkən azab tüpəylidin mən bar yillirimda kədəmlirimini sanap besip awyaylap mangimən. **16** I Rəb, adamlar muxundak sawaqlar bilən yaxixi kerək; Rohim muxu sawaqlardın hayatını tapidu; Sən meni əslimgə kəltürüp, meni həyat kıldıng! **17** Mana, əzümninən bəhət-tinqlikim üçün azab üstigə azab tarttim; Manga bolojan seygüng tüpəylidin jenimni əhaləkət həngidin qıqardıngəsən; Sən ħəmmə gunahlırimni kəyninggə qərūwəttingsən. **18** Qünki təhtisara Sanga rəhmət eytalmayıdu; Əlüm Seni mədhiyiliyəlməydi; Həngəja qüxiwatqanlar Sening həkikət-wapalikinqəja ümid baqlıyalmayıdu. (**Sheol h7585**) **19** Əzüm bugün kılıqınımdək Sanga rəhmət eytidiqənlər tırıklar, tırıklərdür; Ata bolojuqı oqullarıqəja həkikət-wapalikinqni bildiridü. **20** Pərwərdigar meni kütküzuxka niyat baqlıqandur; Biz bolsak, kəlojan əmririmidə hər kün Pərwərdigarning eyidə saz qelip mədhiyə nahxılırımı eytimiz!». **21** (Yəxaya bolsa: — «Ənjudur poxkili təyyarlap, yarisoja qaplangalar, u əsligə kelidü», degenidə **22** wə Həzəkiya: — «Mening Pərwərdigarning eyigə qıkidıqanlıqını ispatlaydiqən kəndək bexarətlək alamat berilidü?» — dəp soriqənədi).

39 Xu pəyttə Baladanning oqlı Babil padixahı Merodak-Baladın Həzəkiyaning kesəl bolup yetip kələjanlığını həm əsligə kəlgənlikini angloqəqkə, Həzəkiyaqə hətərni hədiyə bilən əwətti. **2** Həzəkiya əlqılorni huxallık bilən kütüp, uning həzinə-ambarlırda saklanqan nərsilərini kersətti; yəni kümüxni, altunni, dora-dərmanları, sərhlil maylarnı, sawut-koralları saklaydiqən eyning həmmisini wə bayılıklırının barlıklını kersətti; uning ordisi wə yaki pütkül padixahlıq iqidiki nərsilərdin Həzəkiya ularoja kərsətməgə birimə kalmidi. **3** Andin Yəxaya pəyəqəmbər Həzəkiyaning aldioja berip, uningdin: — «Muxu kixilər nəmə dedi? Ular seni yoklaxka nadın kəlgən?» — dəp soriđi. Həzəkiya: — «Ular yırak bir yurttin, yəni Babilin kəlgən», dedi. **4** Yəxaya yənə: — «Ular ordangda nemini kərdi?» — dəp soriđi. Həzəkiya: — «Ordamda bar nərsilərni ular kərdi; bayılıklırımnı arisidin ularoja kərsətməgə birimə kalmidi» — dedi. **5** Yəxaya Həzəkiyaqə mundak dedi: — Samawi қoxunlarning Sərdarıoloqan Parwərdigarning sezinə anglap kəyəqin: — **6** — Mana xundak künələr kəliduki, ordangda bar nərsilər wə büğünqə kədər ata-bowiliring toplap, saklap kəyəqən həmmə nərsə Babiləja elip ketiliđi; heqnrəsə kəlməydu — dəydu Pərwərdigar, **7** — həmdə [Babilliklər] oqulliringni, yəni əzüngdin bolojan əwlədlirinqi elip ketidu; uning bilən ular Babil padixahının ordisida aqwat bolidu. **8** Xuning bilən Həzəkiya eż-eziga: «Əz künliřimda bolsa aman-tinqlik, [Hudanıng] həkikət-wapalik bolidikanəqə» — dəp, Yəxayaqə: — «Siz eytkən Pərwərdigarning muxu sezi yahxi ikən» — dedi.

40 Həlkimə təsəlli beringlar, təsəlli beringlar, dəpla yürüridü Hudayinqlər; **2** Yerusalemning kəlbige sez kəlip uningoja jakarlanglarki, Uning jəbir-japalik wəkti ahirlaxti, Uning kəbəhəlli kəqürüm kılındı; Qünki u Pərwərdigarning kəlidin barlıq gunahlırinin orniqə ikki həssiləp [mehir-xapkitin] aldi. **3** Anglangalar, dalada birsininq towliojan awazını! «Pərwərdigarning yolini təyyarlangalar, Qəl-bayawanda Hudayimiz üçün bir yolni ketürüp tüptüz kiliŋlər! **4** Barlıq jilojılar ketürüldü, Barlıq taq-dəngələr pəs kılınidü; Əgritokşayalar tüzlinidü, Ongol-ongojol yərlər təkxilidü. **5** Pərwərdigarning xan-xarıpi kerünidü, Wə barlıq, tan igitili uni tang kəridü; Qünki Pərwərdigarning Əz aqzi xundak sez kələjan!». **6** — Anglangalar, bir awaz «jakarla» dəydu; Jakarlıqoqı bolsa mundak sorap: — «Mən nemini jakarlaymən?» — dedi.

[jawab bolsa: —] «Barlik tən igilri ot-qəptur, halas; Wə ularning barlik wapalikj daladiki gülga ohxax; 7 Ot-qəp solixidu, gül hazan bolidu, Qünki Pərvərdigarning Rohi üstigə püwləydu; Bərəhkək, [barlik] həlkmu ot-qəptur! 8 Ot-qəp solixidu, gül hazan bolidu; Birak Hudayimizning kalam-sezi mənggüga turidu!» 9 — I Zionoja hux həwər elip kəlgügi, yukiri bir təoqka qikkin; Yerusaleməmoja hux həwərni elip kəlgügi, Awazingni küqəp kətərgin! Uni kətərgin, korkmiojin! Yəhədaning xəhərlirige: — «Mana, Hudayinglarqa karanglar» degin! 10 Mana, Rəb Pərvərdigar küq-kudritidə keliwati, Uning biliki Əzi üzün hökük yürgüzidu; Mana, Uning alojan mukapati Əzi bilan billa, Uning Əzining in'ami Əzigə həmrəl bolidu. 11 Koyçidak U Əz padisini bakıdu; U koziłarnı bilək-kolioqa yiojidu, ularni qızaklap mangidu, Emitküjlərni U mulayimlik bilən yetəkləydu. 12 Kim dərya-okeyanlarning sulurini oqumida elçəp bəlgiligən, Asmanlarnı ojeriqlap bekitkən, Jahanning topa-qangliranı miskallap salojon, Taqlarnı tarazida tarazilap, Denglerni jingda tartip ornatkan? 13 Kim Pərvərdigarning Rohioja yolyoruk bərgan? Kim Uningoja məslıhətqi bolup egətəkən? 14 U kim bilən məslıhətləxkən, Kim Uni əkillik kılıp tərbiyalıgan? Uningoja həküm-həkikət qikirix yolda kim yetəkligən, Yaki Uningoja bilim egətəkən, Yaki Uningoja yorutulux yolini kim kərsətkən? 15 Mana, Uning alidda əl-yurtlar Uningoja nisbətən qeləktə kələjan bir tamqa sudək, Tarazida kələjan topa-qangdək hesablinidu; Mana, U arallarnı zəriqə narsıdak kolioqa alidu; 16 Pütkül Liwan bolsa [kurbangah] otioqa, Uning həyanlısı bolsa bir keydürmə kürbanlıkkə yatmeydu. 17 Əlyurtlar uning alidda heqnrəsə əməstur; Uningoja nisbətən ular yokning arılıkida, Kuruk-manisiz dəp hesablinidu. 18 Əmdi silər Təngirini kimgə ohxatmakqisilər? Uni nemiga ohxitip selixturusilər? 19 [Bir butkumu?!] Uni hünərwan kəlipkə kuyup yasaydu; Zərgər uningoja altun həl beridu, Uningoja kümüx zənjirlərni sokup yasaydu. 20 Yoksullarning beqixliqəndək undak hədiyiliri bolmisa, qiriməydiyan bir dərəhni tallaydu; U lingxip kalmıqəndək bir butni oyup yasaxka usta bir hünərwan izdəp qakırıdu. 21 Silar bilməmsilər? Silar anglap bakmioqanmusilər? Silərgə azəldin eytilmioqanmidu? Yər-zəminin apiridə bolqandıñ tartip qüxənməywatamisilər? 22 U yər-zemining qəmbirikining üstidə oltridu, Uningda turuwtakınlar uning alidda qakqıqlardək turidu; U asmanlarnı pərdidək tartidu, Ularnı huddi makan kılıdıcıq qəjirdək yayıdu; 23 U amırlarını yokka qikiridu; Jahandiki sotqı-bəglərni artukqə kılıdu. 24 Ular tikildim? Ular terildim? Ularning oqoli yiltiz tarttim? — Birak U üstigila püwləp, ular solixip ketidu, Kuyun ularnı topandək elip taxlaydu. 25 Əmdi Meni kimgə ohxatmakqisilər? Manga kim təngdax bolalısın? — dəydu Mukəddəs Boluq. 26 Kezlırlınglarnı yukarıqa kətərüp, karanglar! Muxu məwjudatları kim yarat�andu? Ularnı kim türküm-türküm xoşunlar kılıp təriplik əpəqikidu? U həmmisini nami bilən bir-birləp qakırıdu; Uning küküning uluəşluki, kudritining zorluqı bilən, Ulardın birimü kəm kalmaydu. 27 — Nemixkə xuni dəwerisən, i Yakup? Nemixkə mundaq səzləwerisən, i Israel: — «Mening yolum Pərvərdigardin yoxurundur, Hudayim mening dəwayimoja eran kılmay etiweridu!» 28 Silar bilməqanmusilər? Anglap bakmioqanmusilər? Pərvərdigar — Əbədiñ-əbədlik Huda, Jahanning kərilirini Yaratqısuqidur! U ya həlsizlanmaydu, ya qarqımaydu; Uning oy-bilimining tegigə hərgiz yətkili bolmaydu. 29 U həlidin kətənlərgə kudrat beridu; Maqdursızlarqa U bərdaxlıñi həssiləp awutidu. 30 Hətta yigitlər həlidin ketip qarqap kətsim, Baturlar bolsa putlixip

yikilsimu, 31 Birak Pərvərdigaroja təlmürüp kütkənlərning kūqi yengilinidu; Ular bürkütlərdək ənat kerip erləydu; Ular yügürüp, qarqımaydu; Yolda mengip, həlidin kətməydu!

41 — «I arallar, süküt kılıp Mening aldimoja kelinglar; Həlkələrnu kūqını yengilisun! Ular yekin kəlsun, səz kilsun; Toqra həküm kılıx üçün ezara yekinlixayıl!» 2 «Kim xərkətki bırsini oyqıtıp, Uni həkkənliylik bilən Əz hizmitigə qakirdi? U əllərni uning kolioqa tapxuridu, Uni padixahlar üstidin həkümranlıq kıldırıdu; Ularnı uning kılıqıqa tapxurup topa-qangoja aylandırıdu, Ularnı uning okyası aldida xamal uçoraqın pahal-topandək kılıdu. 3 U ularını koojliwetip, Putini yərgə təgküzəmək degidək mangidu, aman-əsənlək iqidə etiweridu; 4 Əlmisəktin tartip dəwrərləri «Barlıkə kəl» dəp qakırıp, Buların bekitip ada kılçan kim? Mən Pərvərdigar Awwal Boluqvidurmən, Ahiri bolqanlar bilənmu billa Boluqvidurmən; Mən degən «U»durmen. 5 Arallar xu ixlarnı kərüp korkixidu; Jahanning qət-qetidikilər titrəp ketidu; Ular bir-birigə yekinlixip, aldioja kəlidü; 6 Ularning hərbəri ez koxnisıqa yardım kılıp, Əz kərindixioja: «Yürəklik bol!» — dəydu. 7 Xuning bilən nəkkəxqı zərgərni riqbatlındırıdu, Metalni yapılaqlaçla bollqa oynatkuçı səndəlni bazqan bilən soküqunı riqbatlındırıtp: «Kəpxərligini yahxil» dəydu; Xuning bilən uni lingxip kalmısun dəp butning putini mihrə bilən bekitidu. 8 Birak sən, i kulum Israel, i Əzüm tallıqın Yakup, İbrahim Mening dostumning əwlədi: — 9 Mən jahanning kəridin elip kəlgən, Yərning ang qətliridin qakırıqinim sən ikənsən; Mən sanga «Sən mening kulumdursən, Mən seni tallıqan, Seni hərgiz qətkə kəkəməyman» — deganidim. 10 — Korkma; qünki Mən sən bilən billidurmən; Uyan-buyan kərap hədükşəngər; Qünki Mən sening Hudayingdurman; Mən seni kütqaytimən, Bərəhkə, Mən sanga yardımədə bolimən! Bərəhkə, Mən Əzümmüng həkkənliylikimni bildürgüqi ong kolum bilən seni yələymən. 11 Mana, sanga kərap qəjilirliy kətənlərning həmmisi hijil bolup xərməndə bolidu; Sanga xikayət kılıqular yək deyərlik bolidu, hələk bolidu. 12 Sən ularını izdəsəng, heq tapalməsən; Sən bilən dəwəlaxkuşular — Sanga kərxi urux kılıqular yək deyərlik, heq bolup bakmioqandək turidu. 13 Qünki Mən Pərvərdigar Hudaying ong kolungını tutup turup, sanga: — «Korkma, Mən sanga yardımədə bolimən!» dəyəmən. 14 Korkma, sən kurt bolqan Yakup, Israileñin balılır! Mən sanga yardımədə bolimən! — dəydu Pərvərdigar, yəni sening Həmjməmat-Kütküzoquq, Israileñi Mukəddəs Boluq. 15 Mana, Mən seni kəp həm ətkür qıxlıq yengi bir dan ayriqasıq tırna kılımən; Sən taqlarnı yanıp, ularnı para-para kiliwetisən, Denglernimü keküm-talkanoja aylandırıwetisən. 16 Sən ularını soruysən, Xamal ularını uqurup ketidu, Kuyun ularını tarkitiwetidu; Wə sən Pərvərdigar bilən xadlinisən, Israileñi Mukəddəs Boluqını iptiħarlinip mədhiyələysən. 17 Bozaklər wə yokşular su izdəydu, lekin su yok; Ularning tili usszulukın kəoqırap ketidu; Mən Pərvərdigar ularını anglayıman; Mən Israileñin Hudasi ularıñın waz kəqnəymən. 18 Mən kəkəs egizliklərdə dəryalarını, Jilojalar iqidə bulaklarnı aqıman; Dalani kəlqəkkə aylandırıman, Tatirang yərdin sularını uroqutup su bilən kəpləp berimən. 19 Dalada kədir, akatsiyə, hadas wə zəytun dərəhlirini estürüp berimən; Qəl-bayawanda arqa, karioqay wə boksu dərəhlirini birgə tikimən; 20 Xundak kılıp ular bularını kərüp, bilip, oylınip: — «Pərvərdigarning koli muxularını kələjan, Israileñi Mukəddəs Boluqı uni yaratkan!» dəp təng qüxinixidu. 21 — Muhakimiliringlarnı otturıqə koyunglar, dəydu Pərvərdigar; — Küqlük səwəbliiringlarnı qikirinqlər, dəydu Yakupning Padixahı. 22 — [Butliringlar] elip

kirilsun, Bizgə nemilörning yüz beridiojanlığını eysun; Ilgiriki ixlarni, ularning ijjür-büjürligiga kez aldimizda kərsətsun, Xundakla bulardın qikidiojan natijlərni bizgə bildürük üçün eytip bərsun; — Yaki bolmisa, kəlgüsidi ki ixlarni anglap biləli; **23** Silörning ilahlık iğənliliklərni biliximiz üçün, Keyinki yüz beridiojan ixlarni bizgə bayan kilinglar; Kəndakla bolmisun, Bizni həng-tang kılıp uni təng kəridiojan kılıx üçün, Birər yahxi ix yaki yaman bir ixni kilinglar! **24** Mana, silər yokning arılıkida, Ixlininglərnu yok ixtur; Silərni tallıqoju bir lənitidur. **25** Birsini ximal tərəptin kozojidim, u kelidu; U künqikixtin Mening namimni jakarlap kelidu; U birsı hək layni dəssigəndək, sapalqı lay qəyligəndək əməldərlərning üstigə hujum kılıdu; **26** Bizga ukturux üçün, kim mukaddəmdin buyan buni eytən? Yaki Bizni «U həqikəttur» deyəzüp bu ixtin burun uni aldin'ala eytən? Yak, həqkim eytməydi; Bərhək, həqkim bayan kilməydi; Sezünglərni angliyalıqıju bərhək yoktur! **27** Mən dəsləptə Zionoja: — «Muxu ixlarqa kez tikip turungular! Kez tikip turungular!» dedim, Yerusaleməqə hux həwerni yətküzgüqini əwətəp bərdim. **28** Mən kərisam, xular arisida həqkim yok — Məslihət bərgüdək həqkim yok, Xulardin sorisam, jawab bərgüdək həqkimmü yok, **29** Kəranglar, ular həmmisi kuruq; Ularning yasılənləri yok ixtur, Kuyuma məbədləri kuruq xamaldək mənəsizdər.

42 Kəranglar, mana Mən yələydiqən Əz kulumqə! Jenimming huxallıki bolqan Mening tallıqinim; Mən Əz Rohimni uning wujudioja kəndurimən, Xuning bilən u əllərgə həküm-həqikətni yətküzip beridu. **2** U nə warkirəp-jarkirəməydi, nə qukan kətürməydi nə awazini koqılarda anglatməydi. **3** Taki u ojalıba bilən toqra həkümərni qıkarəq, Yanjılıqan kəmoxnı sundurməydi, Tütəp eqəy dap kalqan pilikni eqürəməydi; **4** Həküm-həqikətni yər yüzüdə tiklimiğə, U halsızlanməydi, kəngli yanməydi; Aralların uning pərman-kanununu təlmürüp kutidu. **5** Asmlarını yaritip ularni kərgən, Yər-zəmianni həm uningdin qıkkınlarnı yayoqan, Uningda turutwən həlkə nəpəs, Uning üstida mengiwatqanlarqa roh bərgüqi Təngri Pərvərdigar mundak dəydi: — **6** Mənki Pərvərdigar seni həkəkəniyilik bilən xuningqə qakirojanmənki, — Sening kələngni tutimən, Seni koqıdəp saklaymən, Həm seni həlkə əhdə süpitidə, əllərgə bir nur kılıp berimən; **7** Kəriou kezərni eqixə, Zindandin məhbəuslərni, Türmida ərangojuluk iqidə olturojanları kütküzuxka seni [əwətimən]. **8** Mən Pərvərdigardurmən; Mening namim xudur; Xan-xəripimni baxka bırsığa, Manga təwə bolqan mədhiyinə oyma məbədlərəqə bərməyəm. **9** Mana, aldinkı ixlər bolsa əməlgə axurulojan; Silərə yengi ixlarnı jakarlaymən; Ular tehi yüz bərmügűqə, Mən uların silərgə bayan kılımən. **10** — Pərvərdigaroja yengi nahxa eytinglər, I dengizdə yürgənlər həm uning iqidiki həmma mawjudatlar, Arallar həm ularda turojanlarımı, Jahanning qət-qətliridin Uni mədhiyiləngərlər! **11** Dala həm uningdiki xəhərlər, Kedər kəbilisidikilər turojan kəntlər awazini kətürsən, Seladikilər yüksəri awazda nahxa eysən, Taqlarning qokkiliridin təntənə kilsən! **12** Ular Pərvərdigarnı uluolusun, Uning mədhiyiləri arallardımı jakarlansun. **13** Pərvərdigar palwandək qikidu, Batur ləkərdək otluk mühəbbətinə kozojaydu; U warkirəydi, bərhək xirdək hərkirəydi; Düxmanlıri üstigə zor kük-qudritin kərsitudu. **14** — «Mən əbədil'əbdə stütkütə turup kəldim; Jim turup ezməni besiwelip kəldim; Birək hazır tolojiyi tutkən ayaldək inqıqlap tolaymən; Həm həsiraymən həm ingraymən! **15** Mən taqlarnı həm dənglərni qoldəritimən, Ularning həmmə yexilliliklərini kərutiwetimən; Dəryalarını arallarqa aylanduruwetimən; Kəlqəklərnimə kəqjiritimən.

16 Kəriouqlarını ezi bilmigən bir yol bilən apirip koyimən, Ularnı ular bilmigən yollarda yetəkləymən; Ularning aliddə ərangojuluknı nur, Əgri-tokay yərlərni tüptüz kılımən. Mən muxu ixlarnı kılım ya kalmaymən, Ulardın həq waz kəqməymən. **17** Oyma məbədlərəqə tayanqanlar, Kuyuma məbədlərəqə: «Silər ilahlırimizdər» deyənlər bolsa, Ular yoldın yandurulmaya kalmayıdu, Kəttik xərməndə kılıni. **18** — «Anglangalar, i gaslar! Kəriouqlar, kərtix üçün kəranglar! **19** Mening kulumdın baxka yənə kim kəriouq? Mening əwətkən «əlqim»dən baxka yənə kim gas? Kim Mən bilən əhdiləxkəndək xunqə kəriouqdu? Kim Pərvərdigarning kılıdək xunqə kəriouqdu? **20** Sən nuroqun ixlarnı kərgininq bilən, Birək nəzirinqə həq almaysan; Uning kəlikli eqiləqini bilən, U anglimaydu». **21** Pərvərdigar Əz həkəkəniyilik üçün layik kerdiki, Təwrat-kanununu uluq həm xan-xəraplik dəp kərsətti. **22** Birək xular bolsa olja elinojan həm bulang-talang kılınojan bir həlkət; Ularning həmmisi ora-tuzakta tutulqan, Gündəhanılarda əmələp oqayıb bolidu; Ular oqayımat bolidu, Həqkim kütküzmaydu; Ular olja bolidu, Həqkim: «Kəyturup berix!» deməydi. **23** Birək aranglarda kim buningə qulaq salsun? Kim bularını anglap kəlgüsü zamanlarqa kəngül koysun? **24** Əmdi kim Yakupni olja kilojan? Kim Israfilı bulangqılarqa tapxurup bərgən? Buni kılıqını bolsa, biz gunah kılıp kəmsitkən Pərvərdigar əməsmə? Qünki ular Uning yollırıda mengixni halimayttı; Yaki Uning kənənəniqə itaət kılıməydi. **25** Xunga U ular üstigə qəzəpəkəhrini, Uruxning zorawanlıqını teküp qüxürdi; Bular uning ətrapioja ot tutaxturdı; Birək u tonup yətmidi; Bular uni kəydürdi, birək u həq sawak almıdı.

43 Birək həzir i Yakup, seni Yaratkuqı Pərvərdigar, I Israfil, seni Xəkilləndürküqı mundak dəydi: — «Kərkəma; qünki Mən sanga həməjət bopol seni kütküzəqan; Seni Əz namim bilən atiojanmən; San Meningkidursən! **2** Sən sulardın etkinində, Mən sən bilən billa bolımən; Daryalardın etkinində, ular seni oşər kilməydi; Sən otta mengip yürginində, sən kəyməysən; Yalqunlar üstündə ot almayıdu. **3** Qünki Mən bolsam Hudaying Pərvərdigar, Israildiki Mükəddəs Bolqoju, Kütküzəqinqdurmən; Seni kütuldurux üçün Misiirni bədal kılıp bərdim, Ornunqoja Efiopiya həm Sébani almaxturdum. **4** Sən nəzirimdə kimmətlik boləqəqə, Mən sanga izzət-hərmət kəltürgən həm seni səyğən; Xunga Mən yənə ornunqoja adəmlərni, Jeningoja həlkələrni tutup berimən; **5** Kərkəma, qünki Mən sən bilən billədurmən; Mən nəslinəni xərkətin, Seni qərbətin yiqip əpkəlimən; **6** Mən ximaloja: — «Tapxur ularını!» Wa jənubka: — «Ularnı tutup kəlma! Oqullırımmi yirəktin, kizlirimmi jahanning qət-qətliridin əpkəlip bər; **7** Mening namim bilən atiojan hərbirsini, Mən Əz xan-xəripim üçün yaratqan hərbirsini əpkəlip bər!» — dəymən, «Mən uni xəkilləndürdüm, Mən uni apiridə kıldıl!». **8** U «kezi bar» kəriou həlkəni, Yəni «kəlikli bar» gaslarnı aldiqə elip kəldi. **9** — «Barlıq əllər yiqojsun, Həlkələr jəm bolsun! Ulardın kimmu mundak ixlarnı jakarliyalısun? Yəni kim muxundak «ilgiriki ixlər»ni [aldın'ala] bizgə anglitip bəlkən? Bar bolsa, əzli rini ispatlaşka guwahqılırını aldiqə kəltürsən; Bolmisa, ular bu ixlarnı anglioqandın keyin: — «Bu bolsa həqikət!» dəp etirap kilsən! **10** Siler [hərkim] Mening guwahqılırım, Həm Mən tallıqan kulum [mən üçün] guwahqıdır, Xundak iken, silər Meni tonup, Manga ixinip, Həm qüxinip yetkəysilərki: — «Mən degen «U»durmən, Məndin ilgiri həq ilah xəkillənməq, Həm Məndin keyimə həq xəkillənməydi; **11** Mən, Mən Pərvərdigardurmən, Məndin baxka kütküzəqıju yoktur». **12** — Aranglarda «yat ilah» bolmiojan wakitta, Mən [məksitkən] jakarlıqan, Mən

kutkużoqan həm xu ixlarning dangkini qıkarojanmən; Xunga silər Mening Təngri ikənlikimə guwahqisilər, — dəydu Pərvərdigar. **13** «Bərəkət, əzəldin buyan Mən degən «U»durman, Mening kolumnin həqkim həqkimni kutkużalmaydu; Mən ix kılsam, kim tosalisun? **14** Həmjəmat-Kutkużoquqınlar bolovan Pərvərdigar, Israildiki Muķəddas Bolojuqi mundak dəydu: — Silərni dəp Mən Babilni jazalatkużup, Ularning həmmisini, jümlidin kaldıylerni, Kaçqun süpitidə ezliri huxallik bilən pəhirləngən kemilərgə olturuxka qüxtüriwetimən. **15** Mən bolsam Pərvərdigar, silərgə Muķəddas Bolojuqi, Israilni Yaratkuqi, silərning Padixahınlardurmən. **16** Dengizdən yolni qıkarouqı, Dawalojuqan sulardın yol aqkuqi Pərvərdigar mundak dəydu: — **17** (U jəng harwisini wə atni, koxun-küglərni qıkarouqıdur: — Ular birakla yikilidu, turalmayıdu; Ular ekip kalojan, qıraq pilikdək eşqürülən) **18** — Muxu etkən ixlarnı əsliməngər, Kədimki ixlar toorulukmu yolşamanglar; **19** Qünki mana Mən yengi bir ixni kılımən; U həzirla barlıkkə kelidu; Silər uni kərməy kalamıslar?! Mən hətta dalalardimu yol aqiman, Qəl-bayawanda dəryalarını barlıkkə kəltürimən! **20** Daladiki hayvanlar, qılberilər həm hukuxlar Meni uluqlaydu; Qünki Mən Əz həlkim, yəni Əz talliojinimo iqimlik təminləxkə, Dalalarda sularni, Qəl-bayawanlarda dəryalarını qıkırıp berimən. **21** Mən muxu həlkəni Əzüm üqün xəkilləndürgənmən; Ular Manga bolovan mədhiyilərni eytip ayan kılıdu. **22** Birak, i Yakup, sən nəmimni qakırojining bilən Əzümnı izdildimding, I Israil, əksiqə sən Məndin kənglüng yenip hərsinding; **23** Sən elip kəlgən «keydürmə kurbanlıq» koyliringni Manga kılıqən əməs, «Inak kurbanlıq»liring bilən Meni hərmətləgən əməssən; Mən «axılık hədiyyə»ni kılıx bilən seni «kulluk»ka koymakçı əməsən, Huxbuy yekip seni hərsindurmakçı bolovan əməsmən! **24** Sən pulni həjləp Manga həq eger elip kalmıqənsən, Sən «Inak kurbanlıq»liringning yeqi bilən Meni razi kılıp kənəatländürgən əməssən; əksiqə sən gunahlıring bilən Meni kullukka koymakçı bolovansən, Itaətsizliking bilən Meni hərsindurdung. **25** Mən, Mən Əzüm üqünla sening asiylikliringni eşqürüwatküqimən, Mən sening gunahlıringni esiməg kəltürməyən. **26** Əmdi etmüxüng tooruluk Meni aslitip koyqın, Munazirə kılıxaylı, Əzüngni aklıqıjudak gəpinq bolsa dəwərgin! **27** Birinqi atang gunah kılıqan; Sening xərhqilirinq bolsa Manga asiylik kıldı. **28** Xunga Mən ibadəthanamidki yetəkligüqilərni napak kılımən, Həmdə Yakupni hələk lənitigə uqraxka, Israilni rəswaqılıqta kəlduruxka bekittim.

44 Birak hazır, i Yakup Mening kulum, I Mening talliojinim Israil, anglal — **2** Seni yasojan, baliyatqıdını tartıpla seni xəkilləndürgən, sanga yardımən bolovan Pərvərdigar mundak dəydu: — «Korkma, i Mening kulum Yakup, I Mening talliojinim «Yəxurun», korkma! **3** Qünki Mən ussəp kətənning üstigə suni, Kaçqıraq yərning üstigə kəlkünlərni kuyup berimən; Nəslinq üstigə Rohımmı, Pərzəntliring üstigə bərikitimni kuyımən; **4** Ular yumran qoşlər arisidin, Erik-əstənglər boyidiki majnun tallardak esidü; **5** Birsə: «Mən Pərvərdigarqa təwəmən» — dəydu, Yənə birsi bolsa Yakupning ismi bilən ezinə ataydu; Yənə baxka birsi koli bilən: «Mən Pərvərdigarqa təwəmən» dəp yazidu, Xundakla Israilning ismini ezininq ismigə yandax koxidu. **6** Israilning padixahı Pərvərdigar, Yəni Israilning həmjəmat-kutkużoquqısi, samawi koxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar mundak dəydu: — «Mən bolsam Tunji həm Ahiridurmən; Məndin baxka həq ilah yoktur. **7** Kəni, kim Mening kədimki halkımıni tikləp bekitkinimdək bir ixni jakarlap, aldin'ala bayan kılıp, andin uni Mening aldiməq Məndək tikləp koyalaydu? Kəni, kim keyinkı ixlarnı, kəlgüsida bolidiqən

ixlarnı aldin'ala bayan kılalisun! **8** Korkmanglar, sarasimigə qüxtüp kətmənglər! Mən ilgiri muxularni silərgə anglıtip, aldin bayan kılıqan əməsmü? Muxu tooruluk, silər Mening guwahqilirimdursılər. Məndin baxka ilah barmu? Bərəkə, baxka Koram Tax yok; həqbiridin həwirim yoktur. **9** Oyuləşən məbədni xəkilləndürgənlərin həmmisining əhəmiyyəti yok; Ularning etiwarlıqarı nərsilirininq həq paydısı yoktur; Muxularqa bolovan «guwahqılar» bolsa, ezliri karioq, heq nemini bilməs; Dərəwəkə nətijisi ularning ezlirigə xərməndilik. **10** Kim bir «ilah»ni xəkilləndürgən bolsa, Həq paydısı yok bir məbədni kuyojan, halas! **11** [Məbəduning] barlık həmrəhlili xərməndə bolidü; Məbədini yasıcıqlıq bolsa adəmdür, halas; Ularning həmmisi yiojılıp, ornidin turup kərsun, Ular korkuxup, xərməndiqılıkta kəlidü. **12** Mana temürqi saymanlırını [koliqa elip], Qoşqlar üstidə [muxu nərsini] bəzəjanlıri bilən sokup xəkilləndiridü; Andin u kütülik koli bilən uningoşa ixlaydu; Birak, uning korsiki ekip maqdurdırin kəlidü; Su iqməy u həlsizlinip ketidü. **13** Yaşaqqı bolsa yaqaq üstigə elqəx yipini tartidü; U kələm bilən üstigə əndizə sizidü; Uni rəndə bilən rəndiləydu; U yənə pərka bilən sizip jijaydu; Ahirda u uni adəmning güzəllikiga ohxitip insan tək-turkini xəkilləndiridü; Xuning bilən u eydə turuxka təyyar kılınidü. **14** Mana u bir künə ezi üqün kədir dərəhərini kesikxə qıkıdul! (U əslidə arqa wə dub dərəhərini elip ezi üqün ormanlık arisoja tikip qong kılıqanıdi; U karioyamı tikkəndi, yamoqur uni ündürdü). **15** Muxu yaqaqlardın otun elinidü; Birsə uningdin elip, issinidü; Mana, u ot yekip, nan yekiyatidü; U yənə uningdin elip bir ilahını yasaydu həm uningoşa ibadət kılıdu; Uni oyuləşən məbəd kılıp uningoşa bax uridü. **16** Demək, yerimini otta kəydiyürtidü; Yerimi bilən gəx yəyidü; U kawab kılıp kənəoqqa yəyidü; Bərəkə, u issinip, eż-eziga: — «Ah, rəhətlinip issindimmen, otni kerüwatişən!» — dəydu. **17** Birak kələqini bilən u bir ilahını yasaydu; Bu uning məbədi bolidü; U uning aldiqə yikılıp ibadət kılıdu; U uningoşa dua kılıp: «Meni kutkużoqaysən; Qünki sən menin ilahımdursən» — dəydu. **18** Bu [kixilər] həq bilməydu, həq qüxənməydu; Qünki u ularni kərmisun dəp kezəlirini, ularni qüixənmisun dəp kənglini suwak bilən suwişatkan. **19** Ulardın həqbiridə muxularını kəngliga kəltürüp: — «Yaşaqqıning yerimini mən otta kəydiyrdüm, Yerimining qoşlıri üstidə mən nan yakıtm; Mən kawabmu kılıp yəwaldim; Kələqinini bir lənətlək nərsə kılamitm! Mən bir parqə yaqaqka bax uramitm!» — degudak həq bilim yaki yorutulux yoktur. **20** Uning yegini külləndür! Uning kəngli eziqturuləqən! U ezzinizi azdurdil! Xuning bilən u ezzininq jenini kutkużalmaydu, Yaki: «Mening ong kolumna bir sahtilik bar əməsmü?» — deyəlməydi. **21** Muxu ixlarnı esingdə tut, i Yakup, I Israil, qünki sən Mening kulumdursən; Mən seni yasap xəkilləndürdüm; Sən Mening kulumdursən, i Israil, Sən Mening esimdin həq qıkmaysən! **22** Itaətsizlikliringni bulutlu eşqürüwatkəndək eşqürüwəttim; Gunahlıringni tumanni eşqürüwatkəndək eşqürüwəttim; Mening yenimoja kayıtp kəl; Qünki Mən sən həmjəmatlık kılıp hərlükə setiwaldim. **23** I asmanlar, nahxa eytingər, qünki Pərvərdigar xu ixni kılıqan! I yərning tegilir, xadlinip, yangranglar! I taqlar, ormanlar wə ulardıki hərbir dərəhərlər, Yangritip nahxilar eytingər! Qünki Pərvərdigar Yakupni həmjəmatlık kılıp hərlükə setiwaldi, U Israil arklılık güzəllikini kersitidül». **24** «Sening həmjəmat-kutkużoquqıng bolovan, seni baliyatqıda yasap xəkilləndürgən Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən bolsam həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **25** (U bolsa yaloqan [pəyəqəməbərlərning] bəxərətlirini bikar kılıqı, **26** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **27** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **28** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **29** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **30** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **31** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **32** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **33** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **34** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **35** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **36** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **37** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **38** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **39** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **40** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **41** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **42** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **43** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **44** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **45** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **46** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **47** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **48** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **49** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **50** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **51** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **52** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **53** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **54** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **55** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **56** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **57** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **58** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **59** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **60** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **61** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **62** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **63** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **64** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **65** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **66** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **67** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **68** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **69** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **70** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **71** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **72** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **73** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **74** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **75** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **76** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **77** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **78** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **79** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **80** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **81** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **82** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **83** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **84** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **85** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **86** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **87** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **88** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **89** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **90** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **91** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **92** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **93** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **94** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **95** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **96** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **97** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **98** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **99** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **100** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **101** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **102** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **103** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **104** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **105** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **106** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **107** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **108** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **109** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **110** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **111** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **112** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **113** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **114** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **115** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **116** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **117** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **118** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **119** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **120** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **121** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **122** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **123** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **124** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **125** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **126** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **127** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **128** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **129** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **130** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **131** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **132** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **133** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **134** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **135** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **136** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **137** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **138** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **139** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **140** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **141** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **142** — Mən həmmimi Yaratkuqi, Asmanlarnı yaloquz kərgənəmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayqan Pərvərdigardurmən; **143** — Mən həmmimi Yaratkuqi,

Palqilarni käymukturopuqi, Danalarni yoldin yanduropuqi, Ularning bilimlirini nadanlikça aylanduropuqi; **26** Ez kulining sezinı əmələgə axuropuqi, Rosul-əlqilirining nəsihətlirini muwəppəkəyiətlik kılıpuqi, Yerusaleməqə: «Sən ahalilik bolışın, Yəhūda xəhərliriga: «Käytidin kurulisiler; harabənglarnı əsliga kəltürimən» — degüqi; **27** Qongkur dengizəqə: «Kuruk bol, Dəryaliringni kurutiman» — degüqi; **28** Həm Korax toqrisida: «U Mening koy padiqim, u Mening kənglümədikə toluk əməl kiliq, Yerusaleməqə: «Kurulisən», Həm ibadəthaniəqə: «Sening ulung selinidü» dəydu — degüqidur): —

45 Pərvərdigar Əzi «məsəl kılıjinı»qə, Yəni allərni uningoja bekindurux üçün Əzi ong kolidin tutup yəligen Kərəxkə mundak dəydu: — (Bərhək, Mən uning alidda padixahlarning tambilini yaxtürüp yalingaqlıtimən, «Kox əhanətlik dərvəzələr»ni uning alidda ekip berimən, Xuning bilən kowuklar ikkinçi etilməydu) — **2** «Mən sening aldingda mengip egiqləklərni tüz kiliqən; Mis dərwazilərni qekip taxlaymən, Təmür taqaklirini sunduruwetimən; **3** Wə sanga karangoçuluktiki gəhərlərni, Məhəpiy jaylarda saklanojan yoxurun bayılıqlarını berimən; Xuning bilən əzüngə isim koyup seni qakiroquqını, Yəni Mən Pərvərdigarnı Israilning Hudası dəp bilip yetişən. **4** Mən Əz kulum Yakup, Yəni Əz talliojinim Israil üçün, Ismingni əzüm koyojan; Sən Meni bilmigimən bilən, Mən yənilə sanga isim koydum. **5** Mən bolsam Pərvərdigar, Məndin baxka biri yok; Məndin baxka Huda yoktur; Sən Meni tonumiqinən bilən, Mən belingni baqlap qingittimki, **6** Künqikixtin künpetixkiqə boloqlararning həmmisi Mandin baxka həqkandak birining yoklukını bilip yetidü; Mən bolsam Pərvərdigar, baxka biri yoktur. **7** Nurni xəkilləndürgüqi, karangoçuluknı Yaratkuqidurmən, Baht-hatirjəmlikni Yasoquqi, bayılıq-pətni Yaratkuqidurmən; Muxularning həmmisini kılıpuqi Mən Pərvərdigardurmən». **8** — «I asmanlar, yüksəridin yaqdırup beringlar, Bulutlarmu həkkənliylik teküp bərsun; Yər-zemindən eqilsün; Nijat həm həkkənliylik mewa bərsun; Zemindən ikkisini təng əstürsün! Mən, Pərvərdigar, buni yaratmay koymaymən». **9** — «Əz Yaratkuqisining üstdiñin ərz kilmakçı boloqanoja way! U yər-zemindiki qına parqılıri arisidiki bir parqısı, halas! Seçiq lay ezzini xəkilləndürgüqi sapalqıqa: — «Sən nəma yasawatisən?» deşa, Yaki yasoqinən sanga: «Sening kolung yok» desə boladımu! **10** Əz atısqoja: «Sən nəma tuqıdurmakçı?» Yaki bir ayaloja: — «Seni nemining tolojiki tutti?» — dəp soriqanoja way! **11** Israilidiki Muqəddəs Boloquqi, yəni uni Yasoquqi Pərvərdigar mundak, dəydu: — Əmdi kəlgüsü ixlar toopruluk sorimakqımusılər yənə? Əz oqullırim toopruluk, Əz kolumda ixliginim toopruluk Manga buyruk bərməkqımusılər? **12** Mən pəkətla yər-zemindən yasoqan, uningoja insənni Yaratkuqidurmən, halas! Əz kolum bolsa asmanları kərgən; Ularning samawi koxunlurinimən səpəkə saloqanmən. **13** Mən uni həkkənliylik bilən turozujan, Uning barlıq yollarını tüz kildim; U bolsa xəhərimni küridü, Nə hək na in'əm sorinay u Manga təwa bolojan asırlarını koyup beridü — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar. **14** Pərvərdigar mundak, dəydu: — «Misiрning məhsulatlıri, Efiopiyaning wə egiz boyulkar bolojan Sabiyliklarning malları sanga etidü; Ular əzliyi seningki bolidü, Sanga əgixip mangidü; Əzliyi kixən-zənjirləngən peti sən tərəpkə etidü, Ular sanga bax urup səndin iltija bilən etünüp: — «Bərhək, Təngri səndə turidü, baxka biri yok, baxka həqkandak Huda yoktur» dəp etirap kildi. **15** «İsraelin Hudası, Nijatkar, dərhəkikət Əzinə yoxuruwalıqı bir Təngridurşən!». **16** Ular həmmisi istisnəsiz hijil bolup, xərməndə bolidü; Məbədini yasoqanlar xərməndə bolup, birləktə ketip kəlidü; **17** Israil bolsa Pərvərdigar təripidin

mənggülüq nijat-kutulux bilən kutkuzulidü; Əbədil'əbədgıqə hijil bolmaysılər, Həq xərməndiqılıkını kərməysilər. **18** Qünki asmanları yaratkan, yər-zemindən xəkilləndürüp yasoqan, uni məzmut kılıqan Huda bolojan Pərvərdigar mundak dəydu: — (U uni kuruk-mənənisiz boluxka əməs, bəlkı adəmzatning turaloqası boluxka yaratkanı) «Mən bolsam Pərvərdigar, baxka biri yoktur; **19** — Mən mahpiy haldə yaki zemindiki birər karangoqə jayda sez kılıqan əməsmən; Mən Yakupka: «Meni izdingilər bilhüdlik» degən əməsmən; Mən Pərvərdigar hək səzleyəmən, Tüz gəp kılımən; **20** Yiojilinglar, kelinglər; I əllərdin qəqənlər, jəm bolup Manga yekinlixinglər; Əzi oyqan butnı ketürüp, həq kutkuzalmayıqan bir «ilah»ka dua kılıp yürüdiqənlarning bolsa həq bilimi yoktur. **21** Əmdi ular ez gəplirini bayan kılıx üçün yekin kalsun; Məyli, ular məsləhətlixip baksun! Kim muxu ixni kədimindən jakariojanıdi? Kim uzundan beri uni bayan kılıqan? U Mən Pərvərdigar əməsmə? Dərwəkə, Məndin baxka həq ilah, yoktur; Həm adil Huda həm Kutkuzoquqidurmən; Mandin baxka biri yoktur. **22** I yər-zemindən qət-yakılıridikilər, Manga təlpünüp kutkuzulunglar! Qünki Mən Təngridurmən, baxka heqbiyi yoktur; **23** Mən Əzüüm bilən kəsəm iqtəmən, Muxu sez həkkənliylik bilən aqzımdın qıktı, hərgiz käytməydi: — «Manga barlıq tizlər püklülidü, Barlıq tıllar Manga [itaət iqtədə] kəsəm iqtidə». **24** Xu qəoja: «Həkkənliylik, wa küq bolsa pəkət Pərvərdigardidir» — deyilidü, Kixiler dəl Uningla kəxiqə kəlidü; Oqlajirlıxi, uningoja qəzəpləngənlərning həmmisi xərməndə bolidü. **25** Israilning əwlədirinən həmmisi Pərvərdigar təripidin həkkəniy kılınidü, Wə ular Uni danglixdı.

46 Bəl bolsa tiz pükti, Nebo engixiatidu; Ularning məbədliri ulaoqlarning zəmmisigə, kalilarning zimmisigə qüxti; Silər ketürgən nərsilirinqər əmdi ulaoqlarqa artıqan bolup, Həlsiz ulaoqlarqa eejir yüksək boludu! **2** Ular engixidü, birləktə tiz püklülidü; Ular muxu yüksək kutkuzalmayıdū, Balkı əzliyi əsirgə qüxidü. **3** I Yakupning jəməti, Xundakla Israil jəmətinin kəldisi, Ananglarning qorsıqidiki qəoqin tartıp üstümgə artıqanlar, — Manga kulaq, selinglər! **4** Silər kerioquqimu Mən yənilə xundakturmən, Qeqinglər akarоuquqimu Mən silərni yüdüp yürimən; Silərni yasoqan Məndurmən, silərni ketüriman; Silərni yüdüp kutkuzimən. **5** Əmdi Meni kiməgə ohxatmakçı, Yaki kimni Manga təng kilməkqısilər? Uni Manga ohxax dəp, Silər kimni Mən bilən selixturmakqısilər? **6** Ular bolsa həməyanidin altunni qeqip berip, Kümünxüni tarazıqə salıdu, Bir zərgərni yallıwalidü, U bir məbədini yasap beridü; Ular yikılılidü, dərwəkə qoqunidü! **7** Ular uni mürisigə artıdu, Uni ketürüp, eż ornişa koyidü; Andin u axu yərda əra turidü; U ornidin kəzəpiləndürüp; Birsə uningoja yelinip tiləydi, Ləkin u jawab bərməydi; U kixini awarıqılıkidan kutkuzmaydü. **8** Muxu ixlərni esinglərdə tutungular; Xundakla əzüngənləri həkkənliy ərkəklərdək kersitinglər; I, itaətsizlər, Buni esinglərə qəltürüngrələr; **9** Ilgiriki ixlərni, yəni kədimindən bolojan ixlərni esinglərə qəltürüngrələr; Qünki Mən Təngridurmən, baxka biri yoktur; Mən Hudadurmən, Manga ohxaxlar yoktur; **10** Mən: «Mening bekitkinim orunlinidü, Kənglümə barlıq pükkənlərni əmələgə axurmay koymayman» dəp, İxning nətijisini baxtila, Aldın'ala tehi kılınlıqan ixlərni ayan kılıp eytkuqidurmən; **11** Künqikixtin yirtqıq bir kuxn, Yəni kənglümə pükkənləminə ada kılıpuqi bir adəmni yırak yurttin qakıroquqidurmən. Bərhək, Mən sez kılıqan, Bərhək, Mən uni qoqum əmələgə axurimən; Buni niyat kılıqanmən, Bərhək, Mən uni wujudka qikirimən. **12** I həkkənliylikdən yırak kətkən jahıllar, Manga kulaq, selinglər:

— 13 Mən həkkaniylikimni yekin kılımən, U yırak laxmaydu; Xuningdək Mening nijatim həm keçikməydu; Mən Zionoja nijat yatkübü, Israileja əulalıq-güzəllikimni tikləp berimən».

47 «1 Babilning pak kizi, kelip topa-qangoja oltur; 1 kaldiylərning kizi, tahtsız bolup yərgə oltur! Qünki sən «latapətlək wə nazuk» dəp ikkinqi atalmaysən. 2 «Tügmən texini qərüp, un tart əmdi, Qümpərdəngni ekip taxla, Kenglikingni seliwt, Paqikingni yalingaqla, Dəryalardin su keqip et; 3 Uyatlıqıq eqilidü; Bərəhək, nomusungoja tegilidü; Mən intikam alımən, Həqkimni ayap koymaymən. 4 Bizning Həmjəmet-Kutkuzoquqımız bolsa, «Samawi əxunlarning Sərdarı boləjan Pərvərdigar» Uning name; U Israildiki Mükəddəs Boloquşudur. 5 I kaldiylərning kizi, süküt kelip jim oltur, Karangoqulukka kirip kət; Qünki buningdin keyin ikkinqi «saltənatlərning hanixi» dəp atalmaysən. 6 Mən Əz həlkimdin opezəpləndim, Xunga Əzümmüng mirasimni bulojiwəttim, Xuning bilən ularni əkolungoja tapxurup bərdim; Sən bolsang ularoja həqkəndək rəhəm kərsətmədində; Yaxanojanlarning tüstigimə boyunturuklarnı intayın eoir kılıp salding; 7 Xuning bilən sən: — «Mən mənggüga hanix bolimən» dəp, Muxu ixlarnı kənglüngdin həq etküzümidində; Ularning akıvitini həq oylap bakmındıgsın. 8 Əmdi hazırlı, i andixisiz yaxap kəlgüqi, Əz-ezığ: «Mənla bardurmən, məndin baxqa həqkim yoktur, Mən hərgiz təl ayalıngı japasını yaki bələldən məhrum boluxning japasını tartmaymən» — degüqi, I sən ayx-ixrətəkə berilgüqisən, Xuni anglap koy: — 9 «Dəl muxu iikki ix, — Bələldən məhrum bolux wa tulluq — Bir dəkkikidə, bir kün iqidila bexingoja təng qüxicidü; Nuroqunliojan jagudərlikliring tüpəylidin, Bak kəp əpsunliring üçün ular toluk bexingoja kəlidü. 10 Qünki sən eziynginə rəzzilikkingə tayanojsən, Sən «Həqkim meni kərməydu» — deding; Sening danalıqı wə biliminq eziyngni eziqturup, Sən kənglüngdə: — «Mənla bardurmən, məndin baxqa biri yoktur» — deding. 11 Bərək bələyi aptən seni besip kəlidü; Sən uning kelip qikixini bilməyən; Halakat bexingoja qüxicidü; Sən həqkəndək «hami puli» bilən uni tosalməyən; Sən həq kütümgən wəyrançılık tuyuksız seni besip qüxicidü. 12 Əmdi kəni, yaxlıqindən tartip eziyngi upritip kələn əpsunliringni, Xundakla nuroqunliojan jagudərlikliringni həzir okup turıwər; Kim bilsün, sən uların payda kərəp kələmsən? Birər nemini təwritip koyalarsən hərkəqən?! 13 Sən alojan məslihətliring bilən həlsizlinip kətting; Əmdi asmanlaroqa karap təbir bərgüqilər, Yultuzlaroqa əkarap palqılık kələqülər, Yengi aylarnı kəzitip munajjimlik kılıp ixlarnı «aldın'ala eytküçilər» ornidin təng turup bexingoja qüxicidənlərdən seni kətəkəzsun! 14 Mana, ular pahaldak bolup ketidü; Ut ularını kəydürivetidü; Ular ezlirin yalkunıng kəlidin kütküzalmaçdı; Bərək ularda adəmni issitkudək həq kəmür, Yaki adəm issinənədək həq gülhan yoktur! 15 Seni awara kələjan, Yaxlikindən tartip sənda səda kələjanlar sanga muxundak paydisiz bolidü; Hərbəri ez yolinə izdəp ketip kəlidü; Seni kütküzəndək həqkim yoktur.

48 I Yakupning jəməti, «Israile»ning ismi bilən atalojanlar, «Yəhuda bulakları»din qıkıqəsilər, Pərvərdigarning namini ixlitip əsəm kələqüsənilər, Israilening Hudasını tiləqə aloqusınilər, Bərək bular həkikət həm həkkaniylikinə əməs! Munularını anglap koyunlar: — 2 (Qünki ular «mükəddəs xəhər»ning namını ixlitip ezliriga isim kılıdu, Tehi Israilening Hudasiya «tayinar»mix! Uning namei bolsa samawi əxunlarning Sərdarı boləjan Pərvərdigardur!) 3 Mən burunla «ilgiriki ixlar»ni aldin'ala bayan kıldı; Ular Əz aqzımdın qıkıkan, Mən ularını anglattim; Mən bularını tuyuksız wujudkə

qıkırıp, Ular əməlgə axuruldu; 4 Qünki Mən sening jahillikinə, boynungning pəylirining təmür, Yüzüngning daptək ikenlikini bildim; 5 Sening: «Mening butum muxularni kıldı», Yaki «Oyma məbədum, əyuma məbədum bularni buyrudi» — deməsliking üçün, Xunga Mən baldur muxularni sanga bayan kıldı; Ix yüz bərgüqə ularını sanga anglitip turdum. 6 Sən bularını angloqənsən; Əmdi ularning həmmisini kərəp bək! Buni rast dəp etirap kılmasılər? Mən bayatin «yengi ixlar»ni, yəni saklinip yoxurunqan ixlarnı bayan kıldı, Sən bularını bilgən əməssən. 7 Sening: «Dərəwəkə, mening uların baldur həwirim bar idi» deməsliking üçün, Ular burun əməs, hazırlıa yaritilidü; Muxu kündin ilgiri sən ularını anglap bakməqənsən. 8 Bərəhək, sən əyək salmidıng, Bərəhək, sən həwərməl almidıng, Bərəhək, sening kulinlik heli burunla eqiləm etiklik kaldi; Qünki Mən sening wapasızlıq kiliweridiojanlıqinə, Balyatqıdiki qeojindin tartip «asıy» dəp atlidiojanlıqinə bildim. 9 Əz namim üçün oqəzipimni keqiktürimən, Xəhrətitim üçün sən üzü taxlimayman dəp oqəzipimni besiwaldim; 10 Kəra, Mən seni tawlidim, Bırak kümüxni tawliqəndək tawlandurmıdım; Mən azab-əkubətninq humdanıda seni tallıwaldım; 11 Əz səwəbimdin, Əz səwəbimdin Mən muxuni kılımən; Mening namimoja daq təqsə kəndək bolidü? Mən Əzümmüng xanxəhrətitimni baxxa birsigə etküzüp bərməyən. 12 I Yakup, I qakırqınım Israile! Manga əyək salojin; Mən «U»durmən; Mən Tunjidurnən, bərəhək həm Ahirkidurmən; 13 Mening kolum yər-zemining ulini salojan, Ong kolum asmanları kərgən; Mən ularını qakırsamlı, ular jəm bolup ornidin turidü. 14 Həmminqələr, jəm bolup yiojilinglar, anglap koyunlar; [Butlar] arisida kəyisi muxundak, ixlarnı bayan kələjan? Pərvərdigər yaxşı kərgən kixi bolsa uning kənglidiyi ixlarnı Babiləda ada kəlidü, Uning bilək-koli kaldiylərning tüstigə zərb bilən qüxicidü; 15 Mən, Mən sez kələqənman; Dərəhəkikət, Mən uni qakırdım; Mən uni aldişa qikiriwaldım; Uning yoli muwəppəkəyliyək bolidü. 16 — Manga yekin kelinglar, muxuni anglap koyunlar; Mən əzəldin səzünni yoxurun kələjan əməs; [Səzüüm] əməlgə axurulqinidimən yənilə xu yərdə boləjanmən; Həzir bolsa Rəb Pərvərdigər wa Uning Rohi Meni əwətə! 17 Həmjəmet-nijatkarıng Pərvərdigər, Israildiki Mükəddəs Boloquşu mundak dəydi: — «Əzüngə payda bolsun dəp sanga Əgətlikü, Sanga təgixlik boləjan yolda seni yetəkləgiqi Mən Pərvərdigər Hudayingdurmən; 18 Sən Mening pərmanırmışa kələk salojan bolsang!» İndək boləqanda bəht-hatırjəmliking daryadək, Həkkaniyliking dengiz dolğunlıridək bolatti! 19 Sening nəsling bolsa uning kumlırlıdak, Iq-kərningdin qıkıkan pərzəntliring kum dançılıridək sansız bolatti! Ularning ismi Mening alımda hərgiz eqürüwetilməydiqan yaki yokitiwetilməydiqan bolatti! 20 Babilin qıkıngalar, kaldiylərdin keqip ketinglar! Nahxa awazlırını yangritip muxuni jakarlangalar, Bu həwərnı anglıtinglar, Jahəmning qət-yakılırlıriqə uni yatküzüp mundak dangler: — «Pərvərdigər Əz kuli Yakupni həmjəmetlik kılıp kütküzdil! 21 Ular qəl-bayawanlardın etkəndə həq ussəp kalmıdı; U sularını taxtin akkuzup bərdi; Bərəhək, U taxni yaroquzdi, sular uningdin uroqup qıktıl». 22 «Rəzillər üçün» — dəydi Pərvərdigər, «bəht-hatırjəmlik yoktur».

49 «I arallar, mening gepimni anglangalar, Yıraktiki el-yurtlar, manga əyək selinglar! Balyatqıdiki qeojindin tartip Pərvərdigər meni qakırdı; Apamning korsikidiki qeojindin tartip U menin ismimni tiləqə aldi; 2 U aqzımnı etkür kılıqtək kıldı; Əz kolining sayısı astıda meni yoxurup kəldi, Meni siliqlanojan bir ok kıldı; U meni okdeniqa selip saklıdi, 3 Wə manga: «Sən bolsang eziyngədə Mening güzəllik-

jułalikim ayan kılınlıdıcıjan Өz kulum Israıldursən» — dedi».

4 Əmma mən: — «Mening ajrim bikarqa kətti, Heqnemiga erixməy kük-maqdırumni kürük, sərp kıldı; Xundaktimu bəhəlinixim bolsa Pərvərdigardındur, Mening ajrimnimü Hidayimoja tapxurdum» — dedim; 5 Əmdi meni Өz kuli boluxka, Yakupnı towa kılıp uning yenoja kəyturuxka meni baliyatkuda xəkilləndürən Pərvərdigar mundak dəydi: — (Israil kəyturulup yenoja toplanmışan bolsımı, Mən yənilə Pərvərdigarning nəziridə xan-xərəpkə iga boldum, Xuningdak Hudayim menin kükümdür) 6 — U mundak dəydi: — «Sening Yakup kəbililirini [gunahtın kütküzup] turozuxkə, Həmdə Israıldiki «saklanışan sadıklär»ni bəhtka kəyturuxka kulum boluxun sən türün zərriqilik bir ixtur; Mən tehi seni əllərgə nur boluxka, Yər yüzining qət-yakılırioqqa nijatim boluxung üçün seni atidim». 7 Əmdi Israılning həmjəmət-kütküzələqisi, uningdi ki Mükəddəs Bolojuqı Pərvərdigar mundak dəydi: — Adəmlər iq-iqidin nəprətlinidıcıjan kixığa, Yəni kəpçilik lənitini dəp kəriqan, Əməldarlarqa kül kılınlıqan kixığa mundak dəydi: — «Səzidə turoquqı Pərvərdigar, Yəni seni tallıqan Israıldiki Mükəddəs Bolojuqining səwəbidin, Padixahlar kəzlini ekip kətirip ornidin turidu, əməldarlarımı bax uridu; 8 Pərvərdigar mundak dəydi: — «Xapaət kərsitilidıcıjan bir pəyttə duayingni ijabat kılıxını bekitkənmən, Nijat-kütkuzulux yətküzlədıcıjan bir kündə Mən sanga yardımədə boluxumni bekitkənmən; Mən seni koşdayman, Seni həlkiməgə ahdə sıüpida beriman; Xundak kılıp sən zəminni əsligə kəltürisən, [Həlkimni] harabə bolup kətkən miraslırioja warislik kıldırısan, 9 Sən məhbuslarqa: «Buyakka kelinglər», Kərangoçulukta olturoqanlarqa: «Nuroja qikinqılar» — dəysən; Ular yollar boyidimu otlap yürüdülər, Hətta hərbər takır taoqlardın ozuqluk tapıdu; 10 Ular aq kalmayıdu, ussap kətməydi; Tomuz issikmə, kuyax taptımu ularını urmaydu; Qünki ularqa rəhimbən kılıqulı ularını yetəkləydi, U ularoja bulaklarnı boylitip yol baxlaydu. 11 Xuningdak Mən barlıq taoqlırmı yol kılımən, Mening yollırim bolsa egiz kətürülidur. 12 Mana, muxu kixılər yıraktın keliyatidu, Mana, bular bolsa ximaldin wə qərbətin keliyatidu, Həm muxular Sinim zəminindinmə keliyatidu. 13 Huxallıktın towlanglar, i aşınlar; I yər-zəmin, xadlan; Nahxılarnı yangrittinglar, i taoqlar; Qünki Pərvərdigar Өz həlkigə təsəlli bərdi, Əzinin harolojan pekir-məmənlirigə rəhimbən kılıdu. 14 Bırak Zion bolsa: — «Pərvərdigar məndin waz kəqtı, Rəbbim meni untup kəttil» — dəydi. 15 Anə ezi emiñitwakən bowikini untuyaladı? Өz kərsikidin tuqışan oqılıqə rəhimbən kılımın turalamadı? Hətta ular untuojan bolsımı, Mən seni untuyalmaymən. 16 Mana, Mən seni Өz alkənlərimoja oyup pütkənmən; [Harabə] tamliring hərdəaim kəz alındıdındır. 17 Oqul balılıring [kayıtxı] alındıriyatidu; Əslidə seni wayran kılıqlanlar, harab kılıqlanlar seningdin yırak kətiyatidu; 18 Bexingni egiz kətürüp atrapıngıja karap bakı! Ularning həmmisi jəm bolup kəxinoja kəytip keliyatidul Өz həyatım bilan əşəm kılımənki, — dəydi Pərvərdigar, Sən ularını özüngə zibü-zinnətlər kılıp kiyisan; Toyı bolidiojan kizdək sən ularını takaysən; 19 Qünki harabə həm qəldərəp kətkən jayliring, Wəyran kılınlıqan zemining, Həzir kəlip, turmakçı bolonlar tüpyəlidin sanga tarqılıq kılıdu; əslidə seni yutuwalojanlar yıraklap kətkən bolidu. 20 Seningdin juda kılınlıqan balılıring bolsa sanga: — «Muxu jay turuxumqa bak tarqılıq kılıdu; Manga turoqudək bir jayni boxitip bərsəng!» — dəydi; 21 Sən kənglüngdə: — «Mən balılırimdən ayrılip kalojan, Əjerib-musapir wə sürgün bolup, uyan-buyan həydiwetilən tursam, Kim muxularını manga tuqup bərdi? Kim ularını bekiplə qong kıldı? Mana, mən əjerib-yaloquz qaldurulənəmən; Əmdi

muxular zadi nədin kəlgəndür?» — dəysən. 22 Rab Pərvərdigar mundak dəydi: — «Mana, Mən əllərgə kolumnu kətürüp ixarət kılımən, Əl-millətlərə kərənidıcıjan bir tuqını tikləyən; Ular oqulliringni əqiqikida elip kəlixidən; Ular kızlırlıqni həpək kılıp kəlidü. 23 Padixahlar bolsa, «Atak dadiliring», Hanixlar bolsa inik-aniliring bolidu; Ular sanga bexini yərgə təqküzüp tazim kılıp, Putliring alındıki qang-topinimə yalaydu; Xuning bilən sən Mening Pərvərdigar ikənlilikimni bilip yetisən; Qünki Manga ümidi baoqlap kütikənlər hərgiz yərgə karap kalmayıdu. 24 Oljini baturlardın eliwalıjılı bolamdu? Həkəkaniyət jazası səwəbidin tutkun kılınlıqan bolsa kutuldurojılı bolamdu? 25 Qünki Pərvərdigar mundak dəydi: — Hətta baturlardın asırlarını kəyturulənəjili, Əxəddiyardın oljini kütkuziwalıqılı bolidu; Wə sən bilən dəwəlaxşənən bilən Mənəm dəwələximən, Xuning bilən balılıringi kütküzup azad kılımən. 26 Seni əzgülərni ez gəxi bilən özini ozuklandırıman; Ular yengi xarab iğkəndək ez kəni bilən məst bolup ketidü; Xundak kılıp barlıq at ığılıri Mən Pərvərdigarning sening Kütküzələqinqə həm həmjəmət-Nijatkaring, Yakuptiki kudrat Igisi ikənlilikimni bilip yetidü.

50 Pərvərdigar mundak dəydi: — Mən kəyuvətənən anqlarınla talak heti kəni? Manga kərəz bərgüçilərinən kəsişsənə silərni setiwtəkənmən? Mana, silər ez gunahlırlıngar arkılıq ez-ezüngləri setiwtəkənsilər; Silərning asılıyılırlıngar tüpəylidin anangler kəyuvətılığınəndi. 2 Mən silərdinmən sorayən: Mən kəlginimdə, nemixə həq adəm qıkmıdır? Mən qakırıqınımda, nemixə həqkim «Mana mən» dəp jawab barmıdı? Hərlükə qikirixkə kolumna kışkılıq kılamdu? Kütküzələq kütüqüm yokmudu? Mana, Mən bir əyibləpla dengizni kərurup, Dəryalarını qəlgə aylandurulətəmən; Su bolmioqąqka ularning belikləri sesip ketidü, Ussuzlukınən olıdu; 3 Asmanları karılık bilən kiyidürimən, Ularning kiyim-keqəklirini [kara] bezdin kılımən». 4 «Rəb Pərvərdigar menin japa qakkanırların kənglini yaxaxni bilixim üçün manga təlim-tərbiya aloqularının tilini təkdim kıldı; U meni hər sahər oyojıt turidü, Tərbiyiləngənlərning katarida menin kılıkımını oyojıtdu. 5 Rab Pərvərdigar kılıkımını aqtı; Mən bəlsam itaatsizlik kılımidim, Yaki yolidin bax tərtmidim. 6 Düməbənni sawioqıllarqa, Mangzlırimi tük yuluoqıllarqa tutup bərdim; Horluk, həm tükürükələrdin yüzümü kəqurmıdım; 7 Bırak Rab Pərvərdigar yardımında bolidu; Xunga mən yərgə karap kalmayıman; Xunga mən [niyitimni kət'iy kılıp] yüzümni alıstək qing kıldı; Hijilikə kaldurulmaydiqənlilikimni bilimən. 8 Meni Aklıloqıyi yenimdir; Kim manga ərz-xikayət kılalısun? Bar bolsa birlikdə dəwələxayılı; Kim menin üstümdin əyibliməkqi bolsa, Aldımoja kəlsən! 9 Manga yardımədə boluoqı Pərvərdigardur; Əmdi meni ərz kılalayıdıcıjan kimkən? Ularning həmmisi bir tal kiyimdək əşkirəp ketidü; Pərvənlər ularını yutuwetidü». 10 — «Aranglarda Pərvərdigardin korkidiojan, Uning kulininə seziqə itaat kılıdlıqan kim bar? Kərangoçulukta mangidiojan, yorukluklı bolımojan kixi bolsa, Pərvərdigarning namiqə ixinip hatırjəmələnsün, Hudasiqə yelənsün! 11 Mana, ezliri üçün ot yakıdıcıjan, Ətrapıngırları məx'əllər bilən oraydıcıjan həmmüngərlər! Kəni, ez otunglarning nurida, Əzüngərlər yakkan məx'əllər arısida mengingərlər; Bırak silər xuni kolumdin alisilərki: — «Azab-həsrət iqidə yatisilər!».

51 «I həkəkaniylikkə intilgülqıllar, Pərvərdigarnı idzdiqıllar, Manga kulał selinglər: — Silərni yonup qıkarlıq taxka, Silərni kolap qıkarlıq orəkkə nəzər selinglər; 2 Atanglar İbrahimimoja, silərni tuqup bərgən Sarahkə nəzər selinglər; Qünki Mən uni yaloqz qəoşida qakırdım, Uningəqə bəht ata

kildim, Həm uni awundurdum. **3** Qünki Pərvərdigar Zionoja təsəlli bərməy köyməydi; Uning barlıq harabə yərlirigə qoqum təsəlli beridu; U qoqum uning jaŋgallırını Ərən baoqısidək, Uning qəl-bayanlırını Pərvərdigarning beqidək kılıdu; Uningdin huxallıq həm xad-huramlıq, Rəhmətlər həm naxxa awazlıri tepildi. **4** Mening həlkim, gepimni anglanglar, Əz elim, manga կulak, selinglar; Qünki Məndin bir կanun-təlim kelidi, Wə Mən həküm-həkikitimni əl-yurtlar üçün bir nur kılıp tikləymən. **5** Mening həkkəniyilikim silərgə yekin, Mening nijatim yoloja qıktı; Mening biləklirim əl-yurtlarqa həküm-həkikətni elip kelidi; Arallar Meni kütüp umid baoqlaydu, Ular Mening biliqimə tayinidu. **6** Bexinglarnı ketürüp asmanlarqa, Astinglarda turojan yər-zəminojumu kərap bekinglar; Qünki asmanlar is-tütəktək qayib bolidu, Yər-zəmin bolsa bir tal kiyimdək konirap ketidu; Uningda turuwaṭkarlarmu ohxaxla olidu; Bırak nijatim bolsa əbədil'əbədgıqidur, Mening həkkəniyilikim hərgiz yanjilmaydu. **7** I həkkəniyilikimni bilgənlər, Kəngliga կanun-təlimimni pükkan həlk, Manga կulak selinglar; İnsanların həkərətləridin körkməngələr, Ulardıki kupurluk wə օjalırlaxlardın patiparak bolup kətməngələr; **8** Qünki küyə ularını kiyimni yəwəlojandək yəwəlidü, Kurt yung yəwəlojandək yəwəlidü; Bırak həkkəniyilikim əbədil'əbədgıqidur, Mening nijatim dəwrədin-dəwrgıqidur. **9** Oyojan, oyojan, künqni eziungga kiyim kılıp kiygysən, i Parwərdigarning Bilikil! Қadimki wəkiltər, Ətkən zamanlardıki dawrlarda oyojançıninqendək oyojan! Rahəbni kiyma-qiyma kılıp qepiwaṭkən, Əjdihəni sanjip zəhimləndürən əslə Sən əməsmu? **10** Dengizni, dəhəxətlək həngərlərdəki sularını kərutiwetip, Dengizning tegilirini Sən həmjəmatılık kılıp kütküzəqənlarning etüx yoli kılqan Əzüng əməsmu? **11** Xunga Pərvərdigar bədəl tələp kütküzəqənlər kəytip kelidi, Ular nahxılarnı eytip Zionoja yetip kelidi; Ularning baxlırığa mənggülük xad-huramlıq kənidü; Ular huxallıq wə xadlıqka erixidü; Kəyəq-ħəsərət həm uħ-nadəmətlər bədər қaçıdu. **12** Silərgə təsəlli bərgüqi Əzüm, Əzümdurmən; Ələx aliddə turojan bir insandin, Teni ot-qəplərgə aylinip ketidəqən insan balisidin körkup kətkininq nemisi? **13** Asmanı kərgən, Yər-zəminning ulini saloqan Yasiqquqıng Pərvərdigarnı unut yürisen, Xundakla kün boyi һalakət yürgütəməkqi boloqan zəliminqələrindən tohtawsız körkup yürisən; Əmdi zaliminqələr kəhri kəni? **14** Bax əgənən əsir bolsa təzdiñ boxitiliidü; U həngəja qüxməydu, xuning bilən elməydu, Uning riskimü tüqəp kalmaydu. **15** Mən bolsam dəngizni kozəqap, dolğunları hərkirətküqi Pərvərdigar Hudayingdurmən; «Samawi koxunlarning Sərdarı boloqan Pərvərdigar» Mening namimdur; **16** Wə asmanınları tikləxkə, Yər-zəminning ulini selixkə, Wə Zionoja: «Sən Mening həlkimdir» deyixkə, Mən səzünni aqzıngəja kuyqoqənmən, Sən [kulumni] қolumning sayisi bilən yapkənmən. **17** I Pərvərdigarning kolidiki kəhrərlək kədəhnin iqivətəkən Yerusalem, Oyojan, oyojan, ornundın tur; Adəmni wəhimiga saloqı jəm-kədəhnin sən iqtinq, birakla kətürüwətting; **18** Uning tuoçup bərgən barlıq balılır arısida uni yetəkligüdək həqkim yok, Uning bekiq qong kılıqan barlıq balılıridin uning kolini tutup yəlögüdək həqbirimə yok. **19** Bu ikki ix bexingəja qüxti – (Kim sən üçün iq aqritip yioqlar!?) – Bulangqılık həm wərəngılık, Aqarqılık həm kılıq; Mənmu sanga təsəlli berəlaymənəmkün? **20** Sening balılıring həlsizlinip hoxidin kətti, Toroja qüxkən jərəndək hərbir koqining doqmuxida yatiidü; Ular Pərvərdigarning kəhri bilən, Hudayingning tənbihli bilən toldurıldı; **21** Xunga hazır buni anglap koy, i har boloqan, – Məst boloqan, bıraq xarab bilən əməs: – **22** Əz həlkining dəwasını yürgüzgüqi Rəbbing

Pərvərdigar, Yəni sening Hudaying mundak dəydu: – «Manə, Mən kolungdin adəmni wəhimiga salidəqən jam-kədəhnin, Yəni kəhriməgə tolojan kədəhnin eliwalidim; Sən ikkinçi uningin həq iqəməysən; **23** Mən uni seni harliwatqənlarning kolioja tutkuziman; Ular sanga: «Biz tüstüngdin dəssəp etimiz, egilip tur» dedi; Xuning bilən sən teningni yar bilən təng kılıp, Üstüngdin etküqilər üçün eziungni koqidiki yol kıldıng.»

52 – Oyojan, oyojan, i Zion, künqüngni kiyiwal, I Yerusalem, mukəddəs xəhər, güzəl kiyim-keqəklirinqi kiyiwal; Qünki bundin baxlap sünnet kiliñiminqənlər yaki napaklar iqingga ikkinçi kirmaydu. **2** Topa-qangdin qıkıp eziungni silkiwət; Ornundin tur, olturuwal, i Yerusalem; Əzüngni boynungdiki zenjirlərdin boxitiwətəkin, i tutkun boloqan Zion kizi! **3** Qünki Pərvərdigar mundak dəydu: – «Silər eziunglarnı pulsız setiwaṭkənsilər; Pulsız kəyturup setiweiñisilər». **4** Qünki mundak dəydu Rəb Pərvərdigar: – Həlkim dəsləptə Misiroja musaپır süpitudə qüxkənən, Xundakla yekində Asuriyə ularını əzgən yerdə, **5** (Əmdi hazır həlkim pulsız elip kelinginidə, – dəydu Pərvərdigar) Mening karim bolmamidikən? Ular üstidin həkümənlək kılıqçıqları ularını zar kəkxatkan, – dəydu Pərvərdigar, – Xundakla namim bolsa kün boyi tohtawsız həkərətləngən tursa, Mening karim bolmamidikən!? **6** Xunga Əz həlkim Mening namimni biliðu; Xunga xu kün ular Mening «U» ikənlikimni, xundakla ularqa: «Ker, Menil!» dəydiñənlikimni biliðu. **7** Taqlar üstidə hux həwər elip kəlgüqininq ayaqələri nemidegən güzəl-hə! U aram-hatirjəmlikni jakarlaydu, Bəthlik hux həwərni elip kelidi, Nijat-kutuluxni elan kılıdu, U Zionoja: «Hudaying həmmigə həküm süridü!» **8** Kəzətqilirinqning awazını angla! Ular awazını kətürüdu, Nahxılarnı yangritip towlaydu; Qünki Pərvərdigar Zionni elip kəytikənda, ular əz kezi bilən kəridü! **9** I Yerusalemning harabiləri, nahxılarnı yangritip təntənə kilingər! Qünki Pərvərdigar Əz həlkigə təsəlli bərgən, U Yerusalemı həmjəmatılık kılıp kütküzəqan! **10** Pərvərdigar əllərning həmmisining aliddə Əz mukəddəs Biliqini eqip ayan kılqan; Xuning bilən yər-zəminning barlıq qət-yakılıri Hudayimizning nijat-kutuluxını kəridü. **11** Oqıp ketinglər, qıkıp ketinglər; Həq napak nərsigə tagməy xu yərdin qıkıp ketinglər; Uning otturisidin qıkıp ketinglər; Pərvərdigarning mukəddəs qəqa-kuqılırını ketürgüqilər, eziunglarnı pak tutunglar; **12** Qünki silər aldiriojan peti əməs, Patiparək qəqən peti əməs qıkıp ketisilər; Qünki Pərvərdigar aldinglarda mangidu, Israilning Hudasi arkə muhəzəpətinqınları bolidü. **13** « – Kerünglərki, Mening kulum danalıq bilən ix kəridü, U [aləm aliddə] ketürülidü, yukarı oruqə qikirilidü, nahayiti aliy oruqə erixtirüldü. **14** Lekin nuroqun xixilər seni kərəüp, intayın həyran kələxidü, – Qünki uning qırayı baxqə hərkəndikinqəndin kep zəhimləngən, [Kulning] kiyapiti xu dərijidə buzuwetiləngən, uningda hətta adam siyakımı kalmıqan! **15** Xu yol bilən nuroqun əllərning üstüqə [kan] əqəqidü. Hətta xah-padixaqlarunu uning karamitidin aqzını tutupla kəlidü; Qünki eziurlıqə əzəldin eytilmioqənni ular kərəleydi, Ular əzəldin anglap bəkmioqənni qüxinələydi.

53 Bizning həwirimizgə kimmü ixəngən? Həm «Pərvərdigarning Biliki» bolqoqı kimimə ayan kiliñiojan? **2** U bolsa [Pərvərdigarning] aliddə huddi yumran maysidək, Yaki huddi qəoqıjırat təpəkətə tartkən bir yiltizdək esidü; Uningda jəzbidərlik yaki həywə yok bolidü, Biz uni kərginimizdə, uning bizni jəlb kılıqudək tək-i-turkmı yok bolidü. **3** U xixilər təripidin kəmsitiliidü, ular uningdin yıraklıxidü; U kep dərd-ələmlik adəm bolup, Uningoja azab-

okubət yar bolidu; Xuning bilən uningdin yuzlər qəqurulidu; U kəmsitilidu, biz uni həq nərsiga ərziməs dəp hesablıdık. **4** Bırak əmliyətə bolsa, U bizning kayoju-həsritimizni kətürdi, Azab-əkubətlirimizni öz üstigə aldı. Biz bolsak, bu ixlarnı u wabaqo uqrıqanlıigidin, Huda təripidin jazalinip uruləşənlilikidin, Xundakla kiyin-kıstakka elinoqanlıigidin dəp kariduk! **5** Lekin u bizning asiyliklirimiz tütəylidin yaralandı, Bizning gunahlılarımız üçün zəhimləndi; Uning jazalinix bədiliga, biz aram-hatırjəmlik taptuk, Həm əməkçidin bolələn yarılıri arkılık biz xipamu taptuk. **6** Həmmimiz huddi koylardak yoldın ezip, Hərbirimiz əzimiz halıqan yoloja mangojanıdu; Bırak Pərvərdigar həmmimizning kəbəhlikini uning üstiga yioqip yüklidi. **7** U kijinilip, azab qəkkən bolsimu eojiz aqmidi; U huddi boozulaxlaq yetiləp mengilənən paklandak boozulaxlaq elip mengildi, Xundakla yung kırkioqquşular aldida koy ün-tinsiz yatkandak, u zadila eojiz aqmidi. **8** U kamap koyulup, hək sorakṭin məhrum bolup elip ketildi, Əmdi uning əwlədini kimmu bayan kılalısun?! Qünki u tırıklərning zəminidin elip ketildi, Mening həlkimning asiylikı üçün u waba bilən uruldi. **9** Kixilər uni rəzillər bilən ortak bir gərgə bekitkən bolsimu, Lekin u əltümidə bir bay bilən billə boldi, Qünki u həqkaqan zorawanlıq kılıp bakiqıjan, Uning aqzidin birər eojizmu hıylamikirlik səz tepilmas. **10** Bırak uni eixini layık kərgən Pərvərdigardur; U uni azabka qəmildürküdü. Gərqə u eə jenini gunahni yuyidəqan kurbanlık kılıqan bolsimu, Lekin u əzining uruk-əwlədilərini qoşum kərəp turdu, Xundakla uning kərədiqan künnləri uzartılıdu; Wa Pərvərdigarning kəngli seyünidəqan ixlər uning ilkidə bolup, rawaj tətip əməlgə axurulidu. **11** U ezi tərkən japaning mewisiini körüp məmənun bolidu; Həkkaniy bolquqı Mening kulum ezininə bilimləri bilən nuroqun kixilərgə həkkənliyliyi yetkəzidu. Qünki u ularning kəbəhliklirini əziga yükləwəlidu. **12** Bu ixlri üçün Mən xu «nuroqun kixilər»ni uningoja hədiyə kılıp nesivisi kılımən, Xuning bilən u ezi küqlüklərni oşenimət süpitidə üləxtürüp beridəqan bolidu; Qünki u ta elüxkə kədər «[xarab hədiyə]»ni təkkəndək, eə jenini tutup bərdi, Xundakla əzining asiylik kılıqulıqların qatarida saniliqə yol koydi. Xuning bilən u nuroqun kixilərning gunahını eə üstigə aldı, Əzini asiylik kılıqulıqların orniqə koyup ular üçün dua kıldı».

54 — Təntənə kıl, i pərzənt kərmigən tuqmas ayal! Nahxılları yangrat, xadlinip towla, i toloqək tutup bakımıqan ayal! — Qünki oşerib ayalning balılıri eri bar ayalningkidin kəptur! — dəydu Pərvərdigar, — **2** Qediringning ornini kengəytip, Turaloqlıringning etiklirini ular yaysun; Küqüngi həq ayimay qedir tanılıringni uzartkın, Kozukliringni qingaytqın; **3** Qünki sən ong wa sol tərəpkə kengiyison; Sening əwləding baxka əllərni igələydi; Əlar oşerib xəhərlərni ahalilik kılıdu. **4** Korkma, qünki sən həq hijalatə bolməsən, Həq uşatka kəldurulməsən, Qünki yərgə həq karitilip kalməsən, Qünki yaxlıkingidi hijilqanlıknı untuysan, Tullukungning ahanitini həq esingga kəltərləməsən. **5** Qünki seni yaritip Xəkilləndürküqinq bolşa sening ering, Samawi koxunlarning Sərdarı boləjan Pərvərdigar Uning nami; Həmjəmət-Kutkuzoquqing bolsa Israildiki Mukaddas Boloquqı, U barlıq yər-zemining Hudasi dəp atılıdu. **6** Qünki Pərvərdigar seni qakirdı, — Huddi eri əzidin waz kəqən, kəngli sunuk bir ayaldək, Yaxlıkida yatlık bolup andin taxliwetilən bir ayalni qakırqandək qakirdı! — dəydu sening Hudaying; **7** Mən bir dəkikə səndin ayrılip kəttim, Bırak zor kəyümqanlıq bilən seni yenimoja yioqimən; **8** Ələzipimning texixi bilən Mən bir dəkikəla yüzümni səndin yoxurup

kəydi; Bırak mənggülük mehîr-muhabbitim bilən sanga kəyümqanlıq kərsitmən» — dəydu Həmjəmət-Kutkuzoquqing Pərvərdigar. **9** Muxu ixlər huddi Nuh [pəyojəmbər] dəwridiki topan suliridək bolidu — Mən Nuh dəwridiki sular ikkinqi yər yüzini besip etməydi dəp əsəm iqkinimədək, — Mən xundak əsəm iqkenmənki, Səndin ikkinqi oqazəplənməymən, Sanga ikkinqi tənbil bərməymən. **10** Qünki taçlar yokılıdu, Dənglərmə yetkilip ketidü, Bırak mehîr-muhabbitim səndin hərgiz kətməydi, Sanga aram-hatırjəmlik bərgən əhdəmmü səndin neri bolmayıdu» — dəydu sanga kəyümqanlıq kılıqı Pərvərdigar. **11** I har bolələn, boranda uyan-buyan qaykaləjan, həq təsəlli kılımınqan [kız], Mana, Mən taxlıringni rəngdar semont lay bilən kırławıyan, Kek yakutlar bilən ulungni salıman; **12** Parkırap munarlıringni laəllərdin, Dərvazılıringni qaknak yakutlardın, Barlıq seplirringni jawahıratlardın kılıp yasaymən. **13** Sening balılıringning həmmisi Pərvərdigar təripində egitildi; Balılıringning aram-hatırjəmlik zor bolidu! **14** Sən həkənliylik bilən tiklinisən; Sən zuludin yırak, (Qünki sən heq korkməsən) Wəhəxəttinmə yırak turoquji bolisen, Qünki u sanga heq yekinləxmaydu. **15** Mana, birəsi həman yioqılıp sanga hujum kilsə, (Bırak bu ix Mening ihtiyanımda boləjan əməs), Kimki yioqılıp sanga hujum kilsə sening səwəbingdin yikılıdu. **16** Mana, kəmür otini yələptüt, Əzığə muwapiq bir koralı yasiqoqı təmürqini Mən yaratkanmən, Həm har kılız üçün hələk kılıqınım Mən yaratkanmən; **17** Sanga karxi yasalojan heqkəndək koral karəja kəlməydi; Sanga ərz-xikəyat kılıqı hərbir tilni sən mat kilişən. Mana xular Pərvərdigarning kəllirining alidəqan mirasidur! Ularning həkənliylikı bolsa məndindür!

55 Hey! Barlıq ussəp kətkənlər, Suşa kelinglər! Puli yoklar, kelinglər, ax-nan setiwlip yəngər; Mana kelinglər, nə pul nə bədal təliməyla xarab həm süt setiwingelər; **2** Nemixək həkkikiy ax-nan bolməydiqan nərsiga pul həjlaysıslar? Əjiringlərni adamni heq qanaatlındurməydiqan nərsilər üçün sərp kilişilər? Gepimni kəngül koyup anglanglar, yahxisidin yəngər, Kənglünglər molqılıqın qanaatlinidü; **3** Məngə kulağ selinglər, yenimoja kelinglər; Anglanglar, jeninqər həyatka erixidü; Wa Mən sələr üçün mənggülük bir əhdə tütüp berimən: — Xu əhdə — Dawutka wədə kılınojan mehîr-xəpkətlərdür! **4** Mana, Mən uni əl-yurtlaroja guwahqı süpitidə, əl-yurtlaroja yetəkqi həm sərkərdə süpitidə təkdim kıldım — **5** — «Mana, sən əzüngə yət bir alni qakırısan, Seni bilmən bir əl yeningə yügüür kəlidü; Səwəbi bolsa Pərvərdigar Hudaying, Israildiki Mukaddas Boloquqining Əzidur; Qünki U seni uluçołap sanga güzəllik-julalıknı yar kıldı». **6** — Izzənglər Pərvərdigarnı, U Əzini tapkuzməkçi boləjan payttı; U yekin turojan waktida uningoja nida kılıngırlar! **7** Rəzil adəm eə yolinin, Nahək adəm eə oy-hiyallarıni taxlısun, Pərvərdigarning yenioja kəytiplər kəlsun, U uningoja rəhimdillik kərsitidü; Hudayimizning yenioja kəytiplər kəlsun, U zor kəqürüm kıldı. **8** Qünki Mening oyliqanlırim silərning oyliqanlırları əməs, Mening yollırıım bolsa silərning yollırıngırları əməstür; **9** Qünki asman yərdin qanqə yukiri bolojinidək, Mana Əz yollırıım silərning yollırıngırları, Mening oyliqanlırim silərning oyliqanlırları xunqə yukırıdur. **10** Yamqı həmə kar asmandın qüxipl, Yər yüzini suqırıp uni kekərtip, qeqəklətip, Teriqliqə uruknı, yegüqiqə ax-namni təminlıqə kəytipləydiqəndək, **11** Mana Mening aqzımdıñ qıkkən səz-kaləmim xundaktur; Əz kənglümdikini əməlgə axurmoqqa, Uni əwətix makşitimgə toluk, yotmığıqə, U Əzümgə bikardin-bikar kəytməydi. **12** Qünki sələr xadıhumur hələdə qikisilər; Aram-hatırjəmlikə yetəklinip qikisilər;

Taoqlar həm dənglər silörning aldinglarda nahxa yangritidu, Dalalardiki barlıq dəl-dərəhələr qawak qelixip təntənə kılıdu; **13** Yantaklıknıng ornida karioqay, Jıqanlıknıng ornida hadas dərihi esidu; Muxular bolsa Pərvərdigarəqə bir nam kəltüridu, Mənggüə üzülməs karamət bolidu.

56 Pərvərdigar mundak dəydu: — Adalət həm hidayətta qing turunglər, Həkkaniyılıknı yürgüziweringlər; Qünki Mening nijatim yekinləxti, Həkkaniyılıkım ayan kılınlı dəwatidu; **2** Muxularnı kılıquçı kixi, Muxularda qing turoquçı insan balisi — Xabat künini bulojimay pak-mukəddəs saklıquçı, Kolini hərkəndək rəzilliktin tartsıqu kixi nemideğən bəhəltiklər! **3** Əzini Pərvərdigarəqə baqlıqan yat yurtluk adəm: — «Pərvərdigar qoşum meni ez həlkədindən ayriwetidü!», Yaki aqwat bolqan kixi: — «Manə, qakxal bir dərəhmən!» degügi bolmisun. **4** Qünki Pərvərdigar: — Mən Əz «xabat künlərim»ni saklaydıqan, Kənglümdiki ixlərni tallıqan, Əhdəmdə qing turidıqan aqwatlaroja mundak dəymənki: — **5** Mən ularoja Əz əyümədə, Yəni Əz tamlırim iqidə orun həm nam-atak ata kılımın; Muxu nam-atak, oqul-kızlırları birlarınqigidin əwzəldür; Mən ularoja üzülməs, mənggülüə namni berimən. **6** Pərvərdigarning hizmitida boluxka, Uning namıqə seqinixka, Uning külləri boluxka Pərvərdigarəqə əzini baqlıqan, Xabat künini bulojimay pak-mukəddəs saklıqan, Əhdəmni qing tutkun yat yurtlukning pərzəntilərini bolsa, **7** Ularınmı Əz mukəddəs teqiməja elip kəlimən, Mening duagħi bolqan əyümədə ularni huxal kılımın; Ularıng kəydürmə kürbanlıkları həm təxəkkür kurnanlıkları Mening kurbangahıım üstidə kobul kılınidu; Qünki Mening əyüm «Barlıq al-yurtlar üçün dua kılınidıqan ey» dəp atılıdu. **8** Israildin tarkılıp kətkən qəriblərni yioqip kəyturidıqan Rəb Pərvərdigar: — Mən yənə uningoja baxkılarnı, Yəni yioqılıp bolqanlaroja baxkılarnımı koxup yioqıman! — dəydu. **9** — I dalalardiki barlıq hayvanlar, kəlip ozuktur elinglər, Ormanlıktiki barlıq hayvanlar, kelinglər! **10** [Israilling] kezətqılıri həmmisi karioqu; Ular həq bilməydu; Həmmisi kəkawxını bilməydiqan gaqa itlar, Qüixəkəp yatiqıqan, uykuqə amraklar! **11** Muxu itlar bolsa nəsəi yaman, toyqannı bilməydu, Ular bolsa [həlkımnı] «baxkquçı»larmıx tehıl. Ular yorutuluxnu həq bilməydu, Ularıng həmmisi haliqanqə yol tallap keyip kətkən, Birsimi kəlməy hərbiri ez manpəitini kəzlep yürgüqilər! **12** Ular: «Keni, xarab kəltürimən, Hərəkni kənənqoqə iqəyli; Ətimu bolsa bügünkidək bolidu, Tehimu molqılık bolidu yənə!» — dəweridu.

57 Həkkaniy adəm aləmdin etidü, Həqkim buningə qəngül belməydu; Mehriban adamlar yioqip elip ketilidu, Birak həqkim oylap qıxınlınmaydu, Həkkaniy adamlar yaman künlərni kərmisun dəp yioqip elip ketilidu. **2** U bolsa aram-hatırjəmlik iqişa kirdü; Yəni ezlirininq durus yolidə mangojan hərbir kixi, Əz ornida yetip aram alidu. **3** Birak sənələr, ijadugər ayalning balılırlı, Zinahor bilən pahıxə ayalning nəslı; Buyakka yekin kelinglər; **4** Silər kimni mazak kiliwatisilər? Yaki kimə qarxi aqzinqılları kalqayıtip, Tiliqlərni uzun qıķırıslırlar? Silər bolsanglar asılıqtıñ terələgen balırlar, Aldamqılıknıng nəslı əməsəmusilər? **5** Hərbir qong dərəh astida, Hərbir yexil dərəh astida xəhəwaniyılık bilən keyüp kətküqi, Kiqik balılları jılıqlarıraqa həm hada taxlarning yerikliqə elip soyoluqisilər! **6** Eriktiki siliklənəjan taxlar arısida sening nesiwəng bardur; Xular, xularla sening təkşimatingdər; Xundak, sən ularoja atap «xarab hədiyəsi»ni kuyup, Ularoja «axlık hədiyə»nimü sunup bərdingən; Əmdi muxularoja razi bolup Əzümnı besiwalsam bolamti? **7** Sən yekiri, egiz bir taoq üstidə orun-kərpə selip koydung, Sən axu yərdimü kürbanlıklarıni

kiliqxə qıktıng. **8** Ixiklərning kəynigə wə kəyni kexəklirigə «əslətmilir»ni bekitip koydung, Qünki sən Məndin ayrildıq, Sən yalingaqlınıp ornungə qıktıng; Orun-kərpəngini kengaytip [heridarlıring] bilən eziung üçün əhədiləxtinq; Ularıng orun-kerpisiga kənglüng qıxtı, Sən ularda küq-hökükni kərəp kaldıng. **9** Sən zəytun meyi hədiyisini elip, ətirliiringni üstibexinggə boluxıqə qeqip, Padixaħning aldiqə barding; Əlqılıringni yırakka əwətip, Hətta təħitsaraqa yətküqə eziungni pəs қilding. (**Sheol h7585**) **10** Sən besip mangojan barlıq yolliringda qarqiojining bilən, Yəna: «Poq yəptimən, boldi bəs!» dəp koymidinq tehi, Ezip yürüixə yənilə kütüqning yioqıngı. Həq jaq toymidinq. **11** Sən zədi kimdən yürəkzada bolup, korkup yürəsan, Yaloqan gap kiliq, Meni esingə həq kəltürməy, Kənglündin həq etküzümidinq. Mən uzunoqıq süküttə turup kəldim əməsmü? Sən yənilə Məndin həq körək bakmidinq! **12** Sening «həkkaniyılıkning» həm «tehpiliring»ni bayan kılımın: — Ularıng sanga həq paydisi yoktur! **13** Qırkırioqanlıringda sən yioqip toplıqan [butlalar] kelip seni kütkəzsün! Birak xamal püw kiliq ularıng həmmisini uqurup ketidu, Bir nəpsəla ularni elip ketidu; Birak Manga tayanoqı zeminoja miraslık kılıdu, Mening mukəddəs teqiməja igidarçılıq kılıdu. **14** [Xu qaqda]: — «Yolni kettürünglər, kətütürünglər, uni təyyarlanglar, Həlkimning yolini boxitip barlıq putlikaxanglarnı elip taxlanglar» deyilidu. **15** Qünki nami «Mukəddəs» Boloquqi, Yukiri həm Aliy Boloquqi, Əbədil'əbədgiqə hayat Boloquqi mundak dəydu: — «Mən yükiri həmdə mukəddəs jayda, Həm xundakla rohi sunuk, həm kiqiq peil adəm bilən billa turimənki, Kiqiq peil adəmning rohini yengilaymən, Dili sunukning kənglini yengilaymən. **16** Qünki Mən hərgiz mənggüə ərz kiliq aqiblimaymən, Həm əbədil'əbədgiqə oqəzəplənməyən; Xundak kılsam insanning rohı Mening alımdıda suslixip yokaydu, Əzüm yaratkan nəpəs igiliri tükixidü. **17** Uning ez nəpsəniyətlik kəbihlikidə Mən uningdin oqəzəplinip, uni uroqınmən; Mən uningdin yoxurun turup, uningoja oqəzəpləngənlilikim bilən, U yənilə arkısiqə qekinqiniqə ez yolini mengiwardı; **18** Mən uning yollırını kərəp yətkən takdirdim, Mən uni sakayıtmən; Mən uni yetəkləyimən, Mən ləwlrıng mewisini yaritimən, Uningoja wə uningdiki həsrət qəkküqilərgə yəna təsali berimən; Yirək turuwatkanıqə, yekin turuwatkanıqumut mətlək aram-hatırjəmlik bolsun! Wə Mən uni sakayıtmən! **20** Birak rəzillər bolsa tinqilixinə həq bilməydiqan, Dolkunluları lay-latqılları uroqutuwatkan, Dawaloquwatkan dengizdaktur. **21** Rəzillərgə, — dəydu Hudayım — həq aram-hatırjəmlik bolmas.

58 — Nida kiliq jakarlıqın, Awazingni koyup berip boluxıqə towla, Awazingni kanaydək kətür, Mening həlkimə ularıng asılıqlikini, Yaqupning jəmetiqə gunahlırinı bənən kiliqin. **2** Birak ular Meni hər künı izdəydiqan, Həkkaniyılıknı yürgüziqıqan, Mening yollırımı biliixni huxallıq dəp bilidiqin, Hudasinin həküm-pərmanlırını taxliwətməydiqan bir əlgə ohxaydu; Ular Məndin həkkaniyılıkni bekitidıqan həküm-pərmanlarnı sorayıdu; Ular Hudaqa yekinlixinxı hursənlək dəp bilidu. **3** [Andin ular]: — «Biz roza tuttuk, Əmdi nemixqə sən kəzüngə ilmiding? Biz jenimizni kiyindik, Əmdi nemixqə buningdin həwiring yok?» — [dəp sorayıdu]. — Kərangler, roza künı ez kənglünglardıqını kiliwərisilər, Hizmətqılıringlərni kəttik ixilişisilər; **4** Silənring roza tutuxliringlər jənggi-jedal qıķırıq üçünümü? Kəbəl kolliringlər muxt bilən adəm uruxni məksət kiliqan ohximamdu! Həzirki roza tutuxliringlarning məksəti awazinglarnı ərxlərdə anglitix əməstür! **5** Mən tallıqan xu roza tutux künı — Adəmlərning jenini kıynaydıqan künüm? Bexini komuxtək ekip, Astioqa bəz wə küllərnəi yeyix kerək

bolojan künmu? Silər muxundak ixlarnı «roza», «Pərvərdigar kəbul kələqudək bir kün» dəwətamsılər? 6 Mana, Mən təllişən roza muxuki: — Rəzillik-zuluming asarətlərini boxitix, Boyunturuğunuq tasmilirini yexix, Ezilgənlərini boxitip hər kiliç, Hərkəndək boyunturuknı qekip taxlax əməsmədi? 7 Ax-neningni aqlarqa tiləxtərxüng, Hajətmən musapirlarını həməyə kiliq eyünggə apirixing, Yalıngəqlərni kərginində, uni kiydürütxüng, Əzüngni əzüng bilən bir jan bir tən bolojanlardın qəqurmaslıqindən ibarət əməsmə? 8 Xundak kələqəndə nurung tang səhərdək wallidə eqilidü, Salamətlikin tezdiñ əsliga keliq yaxnaysən; Həkkənəliylik alındıda mangidü, Arxandiki muhəpizətqinq bolsa Pərvərdigarning xan-xəripi bolidü. 9 Sən qakırsang, Pərvərdigar jawab beridü; Nida kılısən, U: «Mana Mən!» dəydi. Əgər aranglardın boyunturuknı, Təngləydişən barmakni, Həm təhmət qəplirini yok kilsang, 10 Jeningni aqlar üçün pida kilsang, Ezilgənlərinin hajətləridin qıksang, Xu qəqəndə nurung ərəngənlərlikdə kətürili; Zulmiting qüxtək bolidü; 11 Həm Pərvərdigar sening daimlik yetəkligüqinq bolidü, Jeningni kırçaqkılıq bolojan waktidimən qamdayıq, Ustihanlıringni küpəytidü; Sən suojirılıqdan bir baqı, Suluri uroqup təgiməydişən, adəmni aldimaydişən bir bulak bolisən; 12 Səndin tərəlgənlər kona harabilərni kəytidin kürup qıkidü; Nuroqun dəvrərlər kəldərəqən ullaşları kəytidin kətürisən, Xuning bilən «Bəsülgən tamlarını kəytidin yəsioquqı, Koqa-yol wə turaloqlarını əsliga kəltürgüqı» dəp atilən; 13 Əgər sən xabat künidə kədəmlirinqni sanap mangsang, Yəni Mening mukəddəs künümədə əzüngningki kənglüğdikilərni kilməy, Xabatni «huxallik», Pərvərdigarning mukəddəs künini «hərmətlik kün» dəp bilsang, Həm Uni hərmətlap, Əz yolliringda mangmay, Əz bilginingni izdimay, Kuruk parang salmisang, 14 Undakta Pərvərdigarnı kənglüğning huxallik dəp bilisən, Həm Mən seni yər yəzidiki yukarı jaylarqa mingüzüp mangdurimən; Atang Yəkupning mirasi bilən seni ozuklandurimən — Qünki Pərvərdigar Əz aqzi bilən xundak səz kıldı.

59 — Karanglar, Pərvərdigarning koli kütkuzalmiqquşdak kuiqsız bolup kələqən əməs; Yaki Uning külük anglimiyojudək eojir bolup kələqən əməs; 2 Birak silənning kəbəhlikinglər silərni Hudayinglərdin yıraklaxturdı, Gunahıngılar Uning yüzünü silərdin qəqurup Uningoşa tilikinglərni anglatkuzmədi. 3 Qünki kolliringlər kən bilən, Barmakliringlər kəbəhlik bilən miləngən, Ləwliringlər yalojan gəp eytkən, Tilinglər kəldirləp kərixip səzligən; 4 Həkkənəliylik tərəptə səzligüqı yoktur, Həkikət tərəptə turidişən həküm səriqəsi yoktur; Ular yok bir nərsigə tayinip, aldamqılık kilməktə, Ularning korsikidikisi ziyanxənə, Ularning tuquwatqını kəbəhlik; 5 Ular qar yılanning tuhumlarını tərəldüridü, Əmüqüknən torını torlaydú, Kim uning tuhumlarını yesə elidü; Ulardın biri qekilsə zəhərlilik yılan qıkidü. 6 Ularning torlırı kiyim bolamdaydu; Əzliyi ixılganlıri bilən ezlirini yapalmayıd; Ixılganlıri bolsa kəbəhli ixlardur; Ularning kələda zorawarlıq turidü; 7 Kədəmləri yamanlık, tərapka yügüridü, Gunahınsız kənni təkəkəxə aldiraydu, Ularning oyları kəbəhlik toqrisidiki oylardur; Baroqanla yərdə wəyrənqılık wə halakət tepilidü. 8 Tinqlik-aramılı yolini ular həq tonumaydu; Yürlüklidə həq həkikət-adalət yoktur; Ular yollırını aqri-toğay kiliwaldı; Kim bularda mangojan bolsa tinq-aramılıkni kerməydu. 9 — Xunga həkikət-adalət bizzən yırak turidü; Həkkənəliylik yetip bizni qümkiğən əməs; Nurni kütümiz, birak yənilə karangoşuluk! Birlə ojil-pal parlıqan yoruluknunu kütümiz, Yənilə zulmətta mangımız. 10 Kəriqulardək biz tamni silaxturup izdəymiz, Kəzsiz bolojandək silaxturımız; Gugumda turojandək qüxtimü

putlixip ketimiz, Qət yakılarda əltiliklərdək yürürim. 11 Eyiklərdək nərə tarımız, Pahtəklərdək kəttik aħ urımız; Biz həküm-həkikətni kütüp kərəyimiz, birak u yok; Nijat-kutuluxni kütümiz, birak u bizdən yıraktər; 12 Qünki itaatsizliklərimiz alındıda kəpiyip kəttilər, Gunahırimiz bizni ayıblep guwahlıq beridü; Qünki itaatsizliklərimiz hərdənəmə biz biləm biliidur; Kəbəhliklərimiz bolsa, bızga roxəndur: — 13 Qünki Pərvərdigarnı itaatsizlik kilməktəmiz, wapasızlıq kilməktəmiz, Uningdən yüz əriməktəmiz, Zulumni həm asılıkni tərəqip kilməktəmiz, Yalojan səzərləri oydurup, iq-iqimizdən səzliməktəmiz; 14 Adalət-halislik bolsa yoldın yenip kəttilər; Həkkənəliylik yırakta turidü; Qünki həkikət koqida putlixip ketidü; Durus-diyənətningmu kırğındak yeri yoktur. 15 Xuning bilən həkikət yokay dəp kəldi; Əzümnin yamanlıqinə neri kılıy degən adəm həkinq olja nixani bolup kəldi! 16 Həm Pərvərdigar kərdi; Həküm-həkikətnin yokluğunu Uning naziridə intayın yaman bilindi. Wə U [amat kələquş] birmə adəmənən yokluğunu kərdi; [Gunahkarlarqa] wəkil bolup dua kələquş həqkiminən yokluğunu kərəp, azəblin kengli parakanda boldi. Xunga Uning Əz Biliki eziqə nijat kəltürdü; Uning Əz həkkənəliylik Əzini kəlləp qidamlıq kıldı; 17 U həkkənəliyliknə kələkən-sawut kıldı, Bexiqə nijatlıq dubulopisini kiydi; Kəsas libasını kiyim kıldı, Muhəbbətlik əqəmliyinə ton kiliq kiydi. 18 Adəmlərinən kələqənləri boyiqə, u ularqa kəyturidü; Rəkiblirigə kələr qüxüridü, Düxənlərinə ixlərinə kəyturidü, Qət arallardıklırgımı u ixlərinə kəyturidü. 19 Xuning bilən ular oğrəbə Pərvərdigarning namidin, Künqikixta Uning xan-xəripidən kərkədə; Düxən kəlkündək besip kərginidə, Əmdi Pərvərdigarning Rohi uningoşa kərəx bi tuqını kətürürə beridü; 20 Xuning bilən Həmjamət-Kütküzəquqı Zionqa kəlidü, U Yaqup jəmatidikilər arisidin itaatsizlikinən yenip towa kələqənləri yekinlixidü, — dəydi Pərvərdigar. 21 Mən bolsam, mana, Mening ular bilən bolojan əhədəm xuki, — dəydi Pərvərdigar — «sening üstünggə konup turojan Mening Rohim, xundakla Mən sening aqzıngə qəyəqən səz-kalamim bolsa, Buningdən baxlap əbdəl'əbədgiqə eə aqzıngidin, nəslinqning aqzidin yaki nəslinqning nəslinəng aqzidin hərgiz qüxməydi! — dəydi Pərvərdigar.

60 — Ornunqdin tur, nur qaql! Qünki nurung yetip kəldi, Pərvərdigarning xan-xəripi üstüngdə kətürüldü! 2 Qünki karangoşuluk yər-zemini, Kəpəkərə zulmət əl-yurtlərni basıdu; Birak Pərvərdigar üstüngdə kətürili, Uning xan-xəripi seningdə kərənidü; 3 Həm əllər nurung bilən, Padixahlar sening kətürülgən yoruklukung bilən mangidü. 4 Bexinqni kətür, ətrəpingoşa kərap bak; Uların həmmisi jəm bolup yioqlidü; Ular yeningoşa kəlidü, — Oqulliring yıraktnın kəlidü, Kızlıring yanpaxlarqa artılıp kətürürə kəlidü. 5 Xu qəqəndə kərəsən, Kəzlıring qəkənək kəlidü, Yırakliring tipqəkləp, iq-iqinqə patnay kələsən; Qünki dengizdiki bayılıklar sun tarapkə burulup kəlidü, əllərning mal-dunyalıri yeningoşa kəlidü. 6 Top-top bolup kətkən tegilər, Həm Midiyən həm əfahdiki taylaqlar seni kaplaydu; Xebadikilərning həmmisi kəlidü; Ular altun həm huxbuy elip kəlidü, Pərvərdigarning mədhiyilərini jakarlaydu. 7 Kedarning barlıq koy padılıri yeningoşa yioqlidü; Nebayotning kəqkarlıri hizmitində bolidü; Ular Mening kəbul kiliçiməjə eriçip kurbangahımoja qikiriliidü; Xuning bilən güzəllik-julalıqiməjə anya kiliçip eyümmi güzəlləxtürimən. 8 Kəptərhanılırlıqa kəytiplər kələqən kəptərlərdək, Uqup kəliwətən bulutlək kəliwətən kimdu? 9 Qünki arallar Meni kütüdə; Xular arisidin oqulliringi yıraktnın elip kelişkə, Əz altun-künümüxlərini billə elip kelişkə, Tarixtiki kemilər birinqi bolidü. Ular Hudaying Pərvərdigarning nəmioşa, Israildiki Mükəddəs

Boloquning yenoşa kelidi; Qünki U sanga güzəllik-julalik kəltürdi. **10** Yat adəmlərning balılıri sepiylliringni küridi, Ularning padixahlıri hizmitində bolidu; Qünki oğzıpimda Mən seni urdum; Birak xapaitim bilən sanga rəhəm-mehribanlıq kərsətim. **11** Dərwaziliring hərdaim oquq turidi; (Ular keqəkündüz etilməydi) Xundak kılqanda əllərning bayılıklarını sanga elip kəlgili, Ularning padixahlırını aldingoşa yetəkləp kəlgili bolidu. **12** Qünki sanga hizmətə boluxni rət kılıdıcıq əl yaki padixahlıq bolsa yoklıdu; Muxundak əllər pütünləy bərbat bolidu. **13** Mening mukəddəs jayimni güzəlləxtürükə, Liwanning xəripi, — Arqa, karioqay wə boksus dərəhlirinən həmmisi sanga kelidi; Xundak kılıp ayioqim turoqan yərni xərəplik kılımın. **14** Seni harlıqanlarning balılırlı bolsa aldingoşa egilginiqə kelidi; Seni kamtsitkənlərning həmmisi ayioqingoşa bax uridu; Ular seni «Pərvərdigarning xəhiri», «İsraildiki Mükəddəs Boloquning Zioni» dəp ataydu. **15** Son taxliwetlən həm nəprətə uqrıqlanlıq üçün, Həqkim zeminingdin etmigən; Əmdilikdə Mən seni mənggülüq bir xan-xəhrat, Əwlad-əwladlarning bir hursənləki kılımın. **16** Əllərning sütinini emisən, Padixahlarning əməqikidin əmgəndək [mehir-xəpkitigə] erixsən; Xuning bilən sən Mən Pərvərdigarnı əzüngning Nijatkarıng həm Həməjəmət-Kütkəzəqinq, «Yakuptiki kudrat Igisi» dəp bilisən. **17** Misning orniqə altunni, Təmürning orniqə kümünxüni apkəlip alməxturiman; Yaqəqning orniqə misni, Taxlarning orniqə təmürni apkəlip alməxturiman; Sening həkimliringni bolsa tinq-aramlıq, Bəgliringni həkkəniyilik kılımın. **18** Zeminingda zorawanlıqning heq sadası bolmayıdu, Qəgralıring iqidə wəyranqılıq wə əhalakətmə yox bolidu; Sən sepiylliringni «niyat», Dərwaziliringni «madhiyə» dəp atısan. **19** Nə kuyax kündüzdə sanga nur bolmayıdu, Nə aynıng julası sanga yorukluk bərməydi; Bəlkı Pərvərdigar senin menggülük nurung bolidu, Sening Hudaying güzəl julaliking bolidu. **20** Sening kuyaxing ikkinqi patmaydu, Eying tolunlukidin yanmaydu; Qünki Pərvərdigar senin mənggülük nurung bolidu, Həsrət-kayquluk künliringə hatimə berildi. **21** Sening həlkinqning həmmisi həkkəniyilik bolidu; Yər-zeminoşa mənggügə igidərqlik kılıdu; Ularning Mening güzəl julalikmını ayan kilixi üçün, Ular Əz kolumn bilən tikkən maysa, Əz kolumn bilən ixliginim bolidu. **22** Səbəy bala bolsa mingoşa, Əng kiqiki bolsa uluoq əlgə aylinidu, Mənki Pərvərdigar bularını əz wakıtda tezdir əməlgə axurıman.

61 «Rəb Pərvərdigarning Rohi menin wujudumda, Qünki Pərvərdigar meni ajiz ezilgənlərgə hux həwərlər yətküziyək məsihliyən. U meni sunuk kəngüllərni yasap sakətyixə, Tutkunlaroja azadlıkni, Qüçəp koyulqanlaroja zindanning eqiwtelidioqanlığını jakarlaxça əwətti; **2** Pərvərdigarning xapaşat kərsitidiojan yilini, Həm Hudayimizning kışaslık küninini jakarlax, Barlıq kəyəq-həsrət qəkkənlərəgə təsəlli berixkə meni əwətti. **3** Zionidki Həsrət-kəyəq qəkkənlərə, Külləring orniqə güzəllikni, Həsrət-kəyəquning orniqə sürkəlidiojan xad-huramlıq meyini, Əşəlik-mayıylılik röhining orniqə, Mədhiyə tonini kiydürüxkə meni əwətti; Xundak kılıp ular «həkkəniyilikning qong dərəhliri», «Pərvərdigarning tikkən maysiliri» dəp atılıdu, Ular arkılık uning güzəllik-julalik ayan kilinidu. **4** Ular kədimki harabzərliklərni käytidin küridi, Əslidə wəyran kılinojan jaylarnı käytidin tiklaydu, Haraba xəhərlərni, dəwrdin-dawrga wayranlıqta yetkən jaylarnı yengibaxtin küridi; **5** Yaka yurtluklar turoquzulup, padiliringni bakıdu; Yatlarining balılıri koxqılıringlar, üzümqılıringlar bolidu. **6** Birak silər bolsanglar, «Pərvərdigarning kahınlıri» dəp atılısilər; Silər toopranglarda:

«Ular Hudayimizning hizmətkarları» deyildi; Ozuklırlınglar əllərning bayılıkları bolidu, Silər ularning xan-xərəplirigə ortak bolisilər. **7** Horlinip, xərməndilikdə kalojinqınlarning orniqə ikki həssə nesiwəngər berildi; Rəswa kılınojanlıqning orniqə ular təxəsimatda xadlinip tantənə kılıdu; Xuning bilən ular zeminoşa ikki həssiləp igidərqlik kılıdu; Mənggülüq xad-huramlıq ularningki bolidu. **8** Qünki Mən Pərvərdigar toqra həküm, həqikətni əzizləymən; Kəydürmə kürbanlıq kılıxta hərkəndək bulanglıq wə aldamqılıkka nəprətlinimən; Mən ularıqə həqikət bilən tegixlikini kəyturup berimən; Mən ular bilən mənggülüq bir əhdini tüzimən. **9** Xundak kılıp ularning naşlining dangki əllər arısida, Pərzəntlirinən dangki həlkələmə arısida qikidu; Ularnı kərgənlərning həmmisi ularını tonup etirap kılıdıcı, «Ular bolsa Pərvərdigər bəhət atə kılıqan nəsildür». **10** — «Mən Pərvərdigarnı zor xad-huramlıq dəp bilip xadlinimən, Jenim Hudayim tüpəyidin huxallınıdu; Qünki toy kılıdıcıq yigit əzığa «kahınlıq səllə» kiyiwaləqəndək, Toy kılıdıcıq kız lələ-yakutlar bilən əzini pardazlıqəndək, U niyatlıqning kiyim-keqikini manga kiydürüd, Həkkəniyilik tonı bilən meni pürkəndürdi. **11** Qünki zemin əzining bihini qıraqçınidək, Baoq əzidə terilojanları ündürginidək, Rəb Pərvərdigar ohxaxla barlıq əllərning alidda həkkəniyilikni həm mədhiyini ündüridü.

62 — «Taki Zionning həkkəniyili kılalınip qaknap qikkəqə, Uning nijati lawuldawtəkən məx əldək qikkuqə, Zion üçün heq aram almaymən, Yerusalem üçün hərgiz stüküt kilmaymən; **2** Həm əllər senin həkkəniyilikəngni, Barlıq padixahlar xan-xəripingni kəridi; Həm sən Pərvərdigar Əz aqzı bilən sanga koyidıcıq yengi bir isim bilən atılısan, **3** Xundakla sən Pərvərdigarning kolidə turoqan güzəl bir taj, Hudayingning kolidiki xələna bax qəmərbikri bolisən. **4** Sən ikkinqi: «Ajrakhan, taxliwetləgə» dəp atalmaysən, Zemining ikkinqi: «Wəyran kılıp taxliwetləgə» dəp atalmayıdu; Bəlkı sən: «Mening huxallıkim dəl uningda!», dəp atılısan, Həm zemining: «Nikahlanqan» dəp atılıdu; Qünki Parvardigarnı sandın huxallıq alıdu, Zemining bolsa yatlık bolidu. **5** Qünki yigit kizəqə baqlanqəndək, Oqulliring sanga baqlanlıdu; Toy yigitli kizəqən xadlanqəndək, Hudaying seningdin xadlinidu. **6** Mən sepiylliringda kezətqılarnı bekitip koydum, i Yerusalem, Ular kündüzmu həm keqisimə aram almaydu; I Pərvərdigarnı əslətəküqi boloqanlar, süküt kilmanglar! **7** U Yerusalemni tikligüqə, Uni yer-jahənnəng otturisida rəhmət-mədhiyilərni səwəbi kılqıqə, Uningə heq aram bərməngər!». **8** Pərvərdigar ong koli həm Əz kığı bolən biliki bilən mundak kəsəm iqtı: — «Mən ziraatlıringni düxənlirinəgə oızuk boluxıq ikkinqi bərməyəm; Japa tartip ixlıqən yengi xarabnimu yatlarning parzəntliliyi ikkinqi iqməydi; **9** Ziraatlırları orup yioqanlar ezlirila uni yəp Pərvərdigarnı mədhiyiləydi; [Üzümlərnə] üzgənlər mukəddəs eyümmüngə səynalırıda ulardin iqidu». **10** — Etünglər, dərwazilardin etünglər! Həlkning yolini tüt kılıp təyyarlangalar! Yolni kətürünglər, kətürünglər; Taxlarnı elip taxliwetinqərlər; Həlk-millətlər üçün [yol kersitidiojan] bir tuqni kətürünglər. **11** Mana, Pərvərdigar jahənnəng qət-yakılırlıq mundak dəp jakarlıdı: — Zion kiziqə mundak dəp eytkin: — «Kara, senin nijat-kutululung keliwati! Kara, Uning Əzi alojan mukapiti Əzi bilən billə, Uning Əzining in'əmi Əzığa həmrəh bolidu. **12** Wə həkələr ularını: «Pak-mukəddəs həlk», «Pərvərdigar həməjəmətlik kılıp kütkəzəqənlər» dəydi; Sən bolsang: «İntilip izdəlgən», «Həq taxliwetilməgən xəhər» dəp atılısan.

63 «Bozrah xəhəridin qıkkən, üstibexi kənik kizil rənglik, Kiyim-keqəkliri kəltis-karamət, Zor küq bilən əl selip mengiwtən, Edomdin muxu yergə kəliwatküqi kim?» «Həkkəniyliq bilən səzligüqi Mən, Kütkuzuxka küq-kudrətka Igə Bolquqidurman». 2 «Üstibexindikisi nemixə kizil, Kandaksığa kiyim-keqəkliring xarab kəlqikini qaylıqıningi kığa ohxap əldi?». 3 «Mən yalçuz xarab kəlqikini qaylıdim; Bar əl-yurtlardın heqkim Mən bilən billə bolojını yok; Mən ularını oqəzipimdə qaylıdim, Kəhərimdə ularını dəssiwəttim; Ularning ənənəli kiyim-keqəklirim üstigə qaqrıdi; Mening pütün üstibexim boyaldı; 4 Qünki kəlbimə qıṣas künü pükülgənidi, Xundakla Mən həmjəmətlərimni kütkuzidioqan yil əldi; 5 Mən karisam, yardım kılıqdaq heqkim yok idi; Heqkimning kollimaydioqanlıını kərəp azablınip kənglüm parakanda boldı; Xunga əz bilikim Əzümgə nijat kəltərdi; Əz kəhərim bolsa, Məni kəlləp Manga qıdam bərdi; 6 Xuning bilən əl-yurtlarnı oqəzipimdə dəssiwətənmən, Kəhərimdə ularını məst kiliwəttim, Ənənələrini yergə teküwəttim». 7 «Mən Pərvərdigarning xəpkətləri toqrluluk əslitip sezləymən; Pərvərdigarning madhiyəgə layik kılıqanlıri, Uning rəhimbilliliklirioqa asasən, Uning nuroqunluqan xəpkətlərigə asasən, Pərvərdigarning bizgə kılıqan iltipatlıri, Israfil jəmətigə iltipat kılıqan zor yahxilikləri toqrluluk əslitip sezləymən; 8 U uları: — «Ular Mening həlkim, Aldamqılık kilmədiqan balılar» dəp, Ularning Kütkuzoquqisi boldı. 9 Ularning barlıq dərdlirigə Umu dərddax id; «Uning yəzidiki Pərixtisi» bolsa ularını kütkuzoqan, U Əz muhəbbəti həm rəhimbillilik bilən ularını həmjəmətlük kılıp kütkuzoqan; Axu ədəmki barlıq künlərdə ularını Əzığə artip ketürgən; 10 Birak ular asiylik kılıp Uning Mukəddəs Rohioja azar bərdi; Xunga ularından yüz erüp U ularning dükəniniqə aylınip, Ularqa karxi jəng kıldı. 11 Birak U: — «Musa pəyəqəmbirim! Mening həlkim!» dəp aynı künlərni əsləp tohti. Əmdi Əz [padisi bolojanları] padıqılıri bilən dengizdən qıkırıwalıqı keni? Əzinin Mukəddəs Rohini ularning arisioja turozup koyouqı keni? 12 Uning güzəl xərəplik biliki Musanıng ong koli arqılık ularını yetəklığıqı boldı, Əzi üqün mənggülük bir namni tiklep, Ular aldida sularını belüwtəkəni, 13 ularını dalada ərkin kezip yürüdöqan atta, Heq putlaxturnay ularını dengizning qongkur yərliridin ətküzgüçü keni? 14 Mallar jılıqoja otlaxka qıtxəndək, Pərvərdigarning Rohı ularqa aram bərdi; Sən Əzüng güzəl-xərəplik bir naməqə erixix üçün, Sən muxu yollar bilən həlkinqni yetəklidi. 15 Ah, asmanlardın nəzirinə qıtxürgün, Sening pak-mukəddəsliking, güzəllik-xarıping turqan makaningdin [halimizə] karap bak! Keni otluq muhəbbiting wə küq-kudritinq! Iqinqni aqoritixliring, rəhimbillilikliring keni? Ular manga kəlgəndə besilip əldim? 16 Qünki gərqə İbrahim bizni tonumisimu, Yaki Israfil gərqə bizni etirap kilmisimu, Sən həman bizning Atımız, Sən Pərvərdigar bizning Atımızdursən; Əzəldin tartip «Həmjəmət-Kütkuzoquqımız» Sening namingdər. 17 I Pərvərdigar, nemixə bizni yolliridin azduroqansən? Nemixə Əzüngdin körkuxtin yandurup kənglimizni tax kılıqansən? Kulliring üçün, Əz mirasing bolovan kəbililər üçün, Yenimizoja yenip kəlgəysən? 18 Mukəddəs həlkinq pəkət azojına wakitla [təwəlikiga] iğə bolaloqan; Düxmənlirimiz mukəddəs jayingni ayaq astı kıldı; 19 Xuning bilən biz uzundın buyan Sən idarə kılıp bəkmiqan, Sening naming bilən atılıp bəkmiqan bir həlkətək bolup əldiduk!

64 Ah, Sən asmanlarnı yirtiwetip, Yərgə qüxkən bolsang id! Taojar bolsa yüzüng aldida erip ketətti! Mana muxundak bolojanda tuturukkə ot yakğandək, Ot suni əyənətəndək, Sən namingni düxmənliringə ayan kılıqan bolatting, Əllər

yüzüngdinla titrəp ketətti! 3 Sən biz kütmigən dəhxətlik ixlərni kılıqan waktingda, Sən qüxkənidir; Yüzüngdin taojlar rastla erip kətti! 4 Səndin baxxə Əzığə təlmürüp kütkənlər üçün ixlığıqı bir Hudani, Adəmlər əzəldin anglap bəkmiqan, Küləkkə yetip bəkmiqan, Kez kərəp bəkmiqandır! 5 Sən həkkəniyliki yürgütüxni hursənlik dəp bilgən adamning, Yəni yollirində mengip, Seni seçinqoqənlarning hajitidin qıkküqi həmrəhdursən; Birak mana, Sən oqəzəpə boldung, Biz bolsaq gunahta bolduk; Undak ixlər uzun boliwərdi; Əmdi biz kütkuzulanduk? 6 Əmdi biz napak bir nərsiga ohxax bolduk, Kiliwatkan barlıq «həkkəniyatlırimiz» bolsa bir əwət latışçıqla ohxaydu, halas; Həmmimiz yopurmaktaq həzan bolup kəttuk, Kəbihliklirimiz xamaldək bizni uqrurup taxliwətti. 7 Sening namingni qakirip nida kılıqı, İltipatingni tutuxka kozələqələqi heq yoktur; Qünki Sən yüzüngni bızdın kaqurup yoxurdung, Kəbihliklirimizdən bizni solaxturqozdung. 8 Birak əhəmi, i Pərvərdigar, Sən bizning Atımızdursən; Biz seçiqz lay, Sən bizning sapalqımızdursən; Həmmimiz bolsaq kolundə yasaloandurmız; 9 I Pərvərdigar, bizgə karatkan oqəzipingni zor kilməqaysən, Kəbihlikni mənggülüqə əsləp yürəmigin; Mana, kariojin, həmmimiz Sening həlkinqdurmız! 10 Mukəddəs xəhərliring janggal, Zionmu janggal bolup əldi; Yerusalem wəyran boldi; 11 Ata-bowimiz Seni mədhiyilən jay, Pakmukəddəslik, güzəl-parlaqlıq turaloqası boloqan eyimiz bolsa ot bilən kəyüp kül boldi; Kədir-kiməmtlik nərsilərimizning həmmisi wəyran kiliwetildi. 12 Muxu ixlər aldida Əzüngni qətə alamsən, i Pərvərdigar? Süküt kılıp turamsən? Bizni boluviqə har kılıp uriwerəmsən?»

65 Əzəldin Meni izdimigənlərgə Meni sorax yolını aqtım; Men Əzümgə intilməgənlərgə Əzünni tapkəzsdum. Mening namim bilən atalmıqan yat bir elgə Mən: — «Manga kara, Manga kara» — dedim. 2 Birak yaman yolda mangidioqan, Əzinin pikir-hiyalıqə əgixip mangidioqan, Asiylik kılıqıqı bir halkəbəsələ Mən kün boyi kolumni uzitip intilip kəldim. 3 Yəni baoqlarda kürbanlıq kılıp, ularını hixlik supilar üstidimə kəydürüp, Kez aldimdə zərdəməqə tegidiqan bir həlk; 4 Ular kəbrilər arısında olturidı, Mahpiy jaylardımı tünəp olturidı; Ular qoxqə gəxini yəydi, Kazan-kaqılırida hərkəndə yirginlik nərsilərning xorpisi bar. 5 Ular: «Əzüng bilən bol, Manga yekinləxkılıqı bolma; Qünki mən səndin pakmən» — dəydi; Muxular dimiojimoja kırqən is-tütək, Kün boyi eqməy turidioqan ottur! 6 Mana, Mening aldimda pütüklük turiduki: — Mən süküt kılıp turmayan — dəydi Pərvərdigar — Bəlkı həm silərning kəbihlikliringlərni, Xundakla təq qoqqılırida isrik yaklaşan, Denglər üstidimə Meni həkərətlənən ata-bowiliringlərning kəbihliklərini birlikdə kəyturiman, — Xularını eż kuqaklıriqə kəyturiman; Bərəkə, Mən ilgirkə kılıqanlırinı eż kuqaklıriqə elqəp kəyturiman. 8 Pərvərdigar mundak dəydi: — Sapak üzümüng «sarkındı xırnə»si kerüngändə, Həkərlərning: «Uni qayliwetip wəyran kilmisun, qünki uningda bərikət turidu» deqinidək, Mən Əz kullirimning səwəbidiirlə xundak kılıməni, Ularning həmmisini wəyran kilmaymən. 9 Xundak kılıp Mən Yakuptın bir nəsilni, Yəhədadınmu təqəlirimoja bir igidarnı qıkırıman; Xuning bilən Mening tallioqanlırmı [zeminoja] iğə boludı, Mening kullirim xu yərda makanlıxidu. 10 Meni izdigan həlkim üçün, Xaron bolsa yəna koy padilirioqa kotaş, Ahor bolsa kala padilirioqa konaşlı bolidu. 11 Birak Pərvərdigarnı taxlap, Mukəddəs teojimni untuqıqı, «Tələy» [deqən but] üçün dəstidən saloqıqı, «Təkdir» [deqən but] üçünümü abjəx xarabnı kuyup əyənlərini tolduroqquqisilər, 12 Mən silərni kılıqqa «təkdir» kıldı, Silərning həmmimələr kiroqinqılıqta bax

egisilər; Qünki Mən qakirdim, silər jawab bərmidinqilər; Mən söz kildim, silər kulak salmidinqilər; Əksiqə nəzirimdə yaman bolqanımlı kiliwatisilər, Mən yakturməydiqanı tallıqansilər. **13** Xunga, Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana, Mening kullirim yəydi, Silər aq kalisilər; Mana, Mening kullirim iqidü, Bırak silər ussuz kalisilər; Mana, Mening kullirim xadlinidü, Silər xərməndilikə kalisilər; **14** Mana, kənglidiki xad-huramlıktın kullirim nahxa eytidü, Silər kəngüldiki azabtin zar-zar yioqlaysilər, Roh-keb sunuklukidin nala-pəryad kətürisilər. **15** Isminglərni Mening tallıqanlırimoja lənət boluxka qaldurisilər. Rəb Pərvərdigar seni eltüridü, Həm uning kullirioja baxka bir isimni koyup beridü. **16** Xuning üçün kimki eziqə bir bəhtni tilisə, «Amin» deyiqi Hudanıng nami bilən axu bahtnı tiləydi; Kimki kəsəm iqmakçı bolsa, Əmdi «Amin» deyiqi Hudanıng nami bilən kəsəm iqidü; Qünki burunkı dərdələmlər untulqan bolidü, Qünki ularnı kozümdin yoxurdum. **17** Qünki karanglar, Mən yengi asmanlarnı wə yengi zeminni yaritiman; İlqırıki xılar həq əslanmayıdu, Hətta əskə kalmayıdu. **18** Əksiqə silər Mening yaritidiqanlıkimdən huxallininglar; Mənggüçə xad-huramlıkta bolunglar, Qünki Mən Yerusalemni xad-huramlık, Uning həlkini huxallıq bərgüçü kılıp yaritiman. **19** Əzümmü Yerusalemın xad-huramlıktə bolimən, Xundaqla Əz həlkimindən huxallinimən; Uningda nə yioja awazi, Nə nala-pəryadlar ikkinçi anglanmayıdu; **20** Uningda yəna birməqqə künlik qaqrap katkən bowak bolmayıdu, Yaki wakti toxnmay wakitsiz katkən boway bolmayıdu; Yüz yaxka kirəngi bolsa «yigit» sanılıdu, Xuningdək gunalıkar yüz yaxka kirip eləngən bolsa «Hudanıng lənitigə uqriojan» dəp həsablinidü. **21** Ular eylərni salidü, ularda turidü; Ular üzümzarlarnı bərpa kılıdü, ulardin mewa yəydi; **22** Ular yasiojan eylərdə, baxka birsi turmayıdu; Tikilən üzümzarlardın, baxka birsi mewa elip yeməydi; Qünki həlkimning künliarı dərəhning əmriddək bolidü; Mening tallıqanlırim ezləri əz koli bilən yasiojanlıridin əz əmriddə toluk bəhrimən bolidü. **23** Ularning kılıqan əməgiki bikarqa kətməydi; Yaki ularning balılıri tuqulqanda keləqiki toqıruluk wəhimiə mawjut bolmayıdu; Qünki ular Pərvərdigar bəht ata kılıqan nəsildür, Ularning pərzəntlırimu xundak, **24** Wə xundak boliduki, Ular nida kılıp qakırmastınıla, Mən ijabət kilişmən; Ular dua kılıp səzəwatkınınidü, Mən ularnı anglaymən. **25** Bərə həm paklaş bilən billə ozuklinidü; Xir bolsa kalidak saman yeydi; Yilanning rizki bolsa topa-qangla bolidü. Mening mukaddas teqimning həmmə yerida həq ziyanxalıq bolmayıdu; Həq buzunqılık bolmayıdu, dəydi Pərvərdigar.

66 «Pərvərdigar mundak dəydi: — «Asmanlar Mening təhtim, Zemin bolsa ayaqlırimoja təhtipərimdər, Əmdi Manga kəndak ey-imarət yasınmakçısilər? Manga kəndak yər aramalıq bolalaydu? **2** Bularning həmmisini Mening kolumnar atarqan, ular xundak bolqazkila barlıkkə kəlgən əməsməsidü? — dəydi Pərvərdigar, — Lekin Mən nazirimni xundak bir adəmga salımən: — Məmin-kəmər, rohı sunuk, Sezlirimini anglıqanda korkup titrək basidiojan bir adəmga nəzirimni salımən. **3** Kala soyqan kixi adəmənmə olturnidü, Kozını kurbanlıq kılıqan kixi itning boynını sundurup eltüridü; Manga hədiyə tutkuqı qoxqa kənimini tutup bərməkqidur; Duasını əslitixkə huxbuy yakkıqı məbudişimü mədhiyə okuydu; Bərhək, ular ezi yaqturidiqan yollarını tallıqan, Kengli yirginqılık nərsiliridin hursən bolidü. **4** Xunga Mənmə ularning külpatlırını tallaymən; ular dəl korkidiojan wəhimişərni bexiqa qüxtürimən; Qünki Mən qakırojinimda, ular jawab bərmidi; Mən söz kılıjınımda, ular kulak salmidi; Əksiqə nəzirimdə yaman bolqanı kıldı, Mən yakturməydiqanı tallidi». **5** «I Pərvərdigarning sezi

aldıda korkup titrəydiqanlar, Uning deginini anglangalar: — «Silərni namimoja [sadık bolqanlıkinqilər] tüpəylidin qətəkə kəkkənlər bolsa, Yəni silərdin nəprətlindiojan kərindaxlırlıngılar silərgə: — «Kəni Pərvərdigarning uluolukı ayan kılınsun, Xuning bilən xadlıqınları kərəleydiqan bolimiz!» — dedi; Bırak xərməndilikə kələqanlar ezləri bolidü. **6** Anglangalar! — xəhərdin kəlgən qukan-sürənlər! Anglangalar! — ibadəthanidin qıkkən awazni! Anglangalar! — Pərvərdigar Əz düxmənlirigə [yamanlıklarını] kəyturuwatidü!» **7** — Tolojiki tutmayla u boxinidü; Aqırıki tutmayla, oouq bala tuqıdü! **8** Kimning muxundak ix tooruluk həwiri bardu? Kim muxundak ixlarnı kerüp bəkkən? Zəmin bir həlkəni bir kün iqidilə tuqidiojan ix barmu? Dakikə iqidilə bir əlning tuquluxi mumkinmə? Qünki Zionning əməldə tolojiki tutuxioja, u oouq balilirini tuqıdü! **9** Birsini boxinix həlitigə kəltürgən bolsam, Mən balını qıkarqozumay kələmtim? — dəydi Pərvərdigar, Mən Əzümü tuqduroquqi tursam, baliyatkuni etiwetəmdimən? — dəydi Hudaying. **10** Yerusalem bilən billə xad-huramlıktə bolunglar; Uni seygüçilər, uning üçün huxallininglar! Uning üçün kayoq-həsrət qəkkənlər, Uning bilən billə xadlik bilən xadlininglar! **11** Qünki silər uning təsəlli beridiojan əməqəkliridin emip əkanaətlilisilər; Qünki silər əkənəqə ipiq qıqisilər, Uning xan-xəripining zorlukidin kənglüngərlər hursən bolidü. **12** Qünki Pərvərdigar mundak dəydi: — Mən uningə taxkən dəryadak aram-hatırjəmlikni, Texip katkən ekimdək allərning xan-xərəplirini sunup berimən; Silər emisilər, Silər yanpaxka elinip kətürilisilər, Etəktə əkilitilisilər. **13** Huddi ana balisioja təsəlli bərgəndək, Mən xundak silərgə təsəlli berimən; Silər Yerusalemda təsəlliğə iğə bolisilər. **14** Silər bularını kərgəndə kənglüngərlər xadlinidü, Səngəklininglər yumran ot-qəptək yaxnap ketidü; Xuning bilən Pərvərdigarning koli Əz kullirioja ayan kılınidü, U Əzümənlirigə kəhrini kərsitidü. **15** Qünki əqəzipini kəhr bilən, Tənbihini ot yalkunlari bilən qüxürüxi üçün, Mana, Pərvərdigar ot bilən kelidü, U jəng hərwiliri bilən kuyundək kelidü. **16** Qünki ot bilən həm kılıq bilən Pərvərdigar barlıq at ığilirini soraq kılıp jazalaydu; Pərvərdigar əltürgənlər nuroqun bolidü. **17** «Baqqılara»qə kirix üçün pakızlinip, Əzilərini ayrim tutup, Otturuda turoquininqə gepigə kirəngələr, Xundaqla qoxqa gəxini, yirginqlik bolqanı, jümlidin qaxqanları yəqdiyojanlar bolsa jəmisi təng tükixidü — dəydi Pərvərdigar. **18** Qünki ularning kılıqanlıri həm oylıqanlıri Mening aldimididur; Bırak barlıq əllər, həmmə tilda sezləydiqanlarning yioqlidiojan wəkti kelidü; Xuning bilən ular kəlip Mening xan-xəripinni keridü; **19** Wə Mən ularning arisida bir karamət bəlgini tiklaymən; Həm ulardin kəqip kütulqanlırnı əllərgə əwətimən; Nam-xəhrətini anglimiojan, xan-xəripinni kərüp bakmiojan Tarixxə, Liwiyəgə, okyaqılıkta dangki qıkkən Ludka, Tubal, Gretsiyəgə həm yirək qətlərdiki arallarqa ularnı əwətimən; ular əllər arisida Mening xan-xəripinni jakarlaydu. **20** Xuning bilən Israillar «axlıq hədiyə»ni pakız əqələrə koyup Pərvərdigarning eyiga elip kəlgəndək, Xular bolsa, Pərvərdigarə atap beqoixliojan hədiyə süpitidə kərindaxlırlıngarning həmmisini əllərdin elip kelidü; uların atlarqa, jəng hərwilirioja, sayiwlən hərəwa-zəmbillərgə, keşirlərə həm nar tegilərgə mindürüp mukəddas teqiməqə, yəni Yerusalemqa elip kelidü, — dəydi Pərvərdigar. **21** Həm Mən ulardin bəzilirini kahınlar həm Lawiylar boluxka tallaymən — dəydi Pərvərdigar. **22** Qünki Mən yaritidiqan yengi asmanlar həm yengi zemin Əzümmüng aldida daim turoqandək, Sening nəslinq həm isming turup saklinidü. **23** Həm xundak boliduki, yengi aymu yengi ayda, Xabat künimü

xabat künidə, Barlıq ət igiliri Mening aldimoqa ibadət kılqılı kelidu — dəydu Pərvərdigar. **24** — Xuning bilən ular sırtqa qıkip, Manga asiyilik kılçan adəmlərning jəsətlirigə karaydu; Qünki ularni yəwatqan kurtlar əlməydu; Ularnı kəydürüwatqan ot əqməydu; Ular barlıq ət igilirigə yirginqlik bilinidu.

Yərəmiya

1 Binyamin kəbilisi zeminidiki Anatot yezisidə turuwaṭkan kahinlərdin bolən Hılkıyaning oqlı Yərəmiyaning sözləri [təwəndə hatirilinidü]: — **2** Yəhuda padixahı, Amonning oqlı Yosiyaning künləridə, yəni u təhtkə olturoqan on üçinqi yılıda [Yərəmiya] Pərvərdigarning sezi kəldi; **3** Yəhuda padixahı Yosiyaning oqlı Yəhəoakimning künləridə həmdə Yəhuda padixahı Yosiyaning oqlı Zədəkiyaning on biringi yilining ahiroiqıq, yəni xu yilning bəixinqi eyida Yerusalemdikilər sürgün klininqoqa uningoja Pərvərdigarning sezi yəna kelip turdi. **4** Pərvərdigarning sezi manga kelip: **5** — Anangning kərsikidə seni apirdə klixinti ilgirila Mən seni biləttim; sən balyatükün qikixtin burun seni Əzümgə atap, əllərgə pəyənəmber boluxka tiklidim, — deyildi. **6** Mən bolsam: — Apla, Pərvərdigar! Mən gəp klixini bilməymən; qünki mən gedək balidurmən, dedim. **7** Lekin Pərvərdigar manga: — Əzüngni gedək bala, demə; qünki Mən seni kimə əwətsəm, sən xularoja barisən; wə Mən seni nəmə də dəp buyrusam, sən xuni dəysən. **8** Ulardin körkəm; qünki seni kütkuzux üçün Mən sən bilən billidurmən, — dedi. **9** Wə Pərvərdigar kolini sozup aqzıngoja təgküzdü; Pərvərdigar manga: Mana, Əz sezlirimni aqzıngoja koyдум; **10** Kara, muxu künı Mən seni yulux, səkük, hələk klix wə erüx, kurux wə terip əstürtüx üçün əller wə padixahlıklär üstütgə tiklidim, — dedi. **11** Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip: «Yərəmiya, nemini kərəwiatisən?» — deyildi. Mən: «Badam dərihining xəhini kərəwiatiman» — dedim. **12** Pərvərdigar manga: «Kərginining yahxi boldi; qünki Mən sezümməng əməliyixi üçün sezümmi kezitip turıman» — dedi. **13** Wə Pərvərdigarning sezi manga ikkinqi kətim kelip: «Nemini kərəwiatisən?» — deyildi. Mən: «Poruk-poruk kaynawatqan, aqzı ximal təripidin kiyşayoqan bir kazanni kərdüm» — dedim. **14** Pərvərdigar manga: — Külpət ximal tərəptin kelip bu zemində turuwaṭkanlarning həmmisi üstütgə besüp kelidü — dedi. **15** — Qünki mana, Mən ximaliy padixahlıklärning barlik jəmətlirini qakırımən, — dəydu Pərvərdigar; — ular kelidü, padixahlar hərbəri eż tahtını Yerusalem kowuklari aldişa selip, həmmə sepilləroqa wə Yəhəudanıng barlık xəhərliriga hujumoşa təyyarlinidü; **16** xuning bilan Mən [Yəhəudakılərning] barlık rəzillikləri üçün ularning üstüdin həkümlərni jakarlaymən; qünki ular Məndin waz keqip, baxxa ilahlaroqa huxbuy yekip, eż kolları yasiojanlıroja qokundi. **17** Sən əmdi belingni bəqəlap ornungdin turup, sanga buyruqanlırimning həmmisini ularoqa eyt; ular aldida hədükup kətmigin; bolmisa Mən seni ular aldida hədükürümən. **18** Kara, Mən bugün seni Yəhəudanıng padixahlıroja, əmirliriga, kahinlirıqə həm pütkül zemin həlkigə karxi turoqıq mustəhəkəm xələr, temir türvət wə mis sepillardək tiklidim. **19** Ular sanga karxi jəng kılıdu, lekin sening üstündüngən oqılıba kılalmaydu — Qünki Mən seni kütkuzux üçün sən bilən billidurmən, — dəydu Pərvərdigar.

2 Əmdi Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **2** Berip Yerusalemdikilərning külaklıroja mundakjar salojin: — «Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən sening yax waktingidiki wapadarlıkingni, yəni kızning axıkişa bolən muhəbbətidik sening qel-bayawanda, yəni terilməqən yarlırdə Mənə aqzıqı yürgənlirinən sening üçün əsləymən. **3** Xu qaçda Israfil həlkə Pərvərdigarə pak, alahidə ataloqan, ular uning eż həsulining turji mewisi dəp karaloqanidi; ularını yowalmakçı boluoqların həmmisi gunahkar dəp hesablanqanidi həm ularning baxlıroja balayı'apet qüxkənidü, — dəydu Pərvərdigar.

4 Pərvərdigarning sezi anglangar, i Yaküpning jəməti, Israfil jəmətining barlıq ailə-tawabiatlıri: — **5** Pərvərdigar mundak dəydu: — Ata-bowliringilar Məndə zadi qandaq adalatsızlıklarını baykaptı, ular Məndin xunqə yıraklıxidü? Ular nemixə bimənə butlaroqa bax urup, ezliri bimənə bolup kattı? **6** Ular həqkəqə: «Bizni Misir zeminidin kütkuzup qıkırıp, bayawandin, yəni qəldəxt wə tik azgallar bilən kaplanqan jaylardın, kuroqaklılıq wə elüm sayisi orap turoqan yərlərdin, adəmzat etməydiqən həmdə insan turmaydiqən xu bayawandin bizni etküzgən Pərvərdigar kəni?» dəp sorap koyuxmətiqə? **7** Mən silərni mewisi həm molqılıkından huzurlinx üçün munbət bir zeminoğa elip kəlgənmən; silar kelip zeminimni bulqıdingilar, Mening mirasimini yirginqlik bir nərsigə aylandurup koydunglar. **8** Kahinlər: «Pərvərdigar kəni?» dəp həq sorap koymıdi; Təwrat-kanun işraqları meni həq tonumidi; həlkə padıqılıri manga asılık kıldı; pəyənəmberlər bolsa Baalning namida bəxarət bərdi, ularning həmmisi həq paydızız bimənə nərsilərgə əgixip kattı. **9** Xunga silər bilən dawalaxmakqımən, baliliringlər həm baliliringlarning balılırları bilən dəwaliximan, — dəydu Pərvərdigar; **10** — silər Siprustiki dengiz boylirioja etüp bekinglar, Kedaroja təkxürükə adam əwətip bekinglar — muxundak bir ix zadi bolup bağışlımu-yok dəp kərəp bekinglar — **11** Qayıs bir əl eż ilahlırını (ular həq ilah əməs, əlwəttə) əzgərtkənmə? Lekin Mening həlkim ezlirinə xan-xəripi Boloquşını bolsa paydızız-bimənə bir nərsigə almaxturoqan. **12** Buningoja ejəblininqər, i asmanlar; həng-tang bolunglar! Sarasimığə qüxiングərlər! Qəqüngərlər! — dəydu Pərvərdigar, **13** — qünki Mening həlkim ikki rəzil ixni kıldı; ular hayatık su mənbəsi bolən Məndin waz kəqəti; andin ezliri üçün su azzallırını, yəni su turmaydiqən yerik su azzallırını yonup qıktı. **14** Israfil əslı kulmədi? U hojayinining eyida tuqulqan kulmədi? Nemixə əmdi u oljıqə aylınip kıldı? **15** Yax xırlar uni olja klix hərkiridi; ular awazını koyuwattı; ular [Israfil] zeminini wəyrana kıldı; xəhərliri kəydürüldi, adəmzatsız kıldı. **16** Uning üstütgə hətta Nof wə Tahpanəs xəhəridikilərəmə qoşkangənleri yeriwətti. **17** Bu ixlərni ezsüng kəltürüp qıkarəqən əmasmu? — Qünki sanga yol baxlawatqinida Pərvərdigar Hudayingdin waz kəqkənidir. **18** Əmdi bugünkü kündə yənə Xihor dəryasının stüyini iqix üçün Misirning yolini baskininqən nemisi? [Əfrət] dəryasının stüyini iqix üçün Asuriyəning yolini baskininqən nemisi? **19** Əz rəzilliklər ezsüngə sawak elip kelidü, ezsüngning yenimindən qətnəp kətkininqə ezsüngə tənbilə bolidü; əmdi sening Pərvərdigar Hudayingdin waz kəqkəning wə Mening korkunqumning səndə bolmaslıkining intayin rəzil həmdə zərdapka toloqan ix ikənlilikini bilip koy, — dəydu Rəb, samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar. **20** Qünki sən kədimindən Mən sanga saloqan boyunturukni buzup, uning rixtini üzütip taxliwatkənsən; sən: «Küllükündə bolmayırmə!» deding. Qünki barlık deng-egizlikə wə barlık yexil dərə astida sən pahixə ayladək kerilip yatkənsən. **21** Lekin Mən bolsam sən əsli esil sortluk üzüm təlidin, sarhil uruktin tikkənidim; sən Manga nisbətən qandaqmu yat wə yawa bir sesik üzüm teliqə aylınip kıldığ? **22** Qünki sən xulta bilən yuyunsangmu, kəp aqartkuq sopun ixletsəngmu sening kəbiliqlik Mening alımdında tehi daqı bolup turidü, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **23** Sən qandaqmu: «Mən həq bulqıdingən əməsmən, mən «Baallar»a həq əgəxəmidim!» deyələysən? Jilojida mangojan yolungni kərəp bak, kilmixliringni ikrar kıl — sən eż yollarında uyan-buyan katrap yüridioqan qakkaq hinggandursən! **24** Sən qel-bayawanoja adətləngən, həwisi kozqəloqanda xamalni purap yüridioqan bir yawayi mada

œaksən! Küyligəndə kim uni tosalisun? Uni izdигən həngillər əzliini həq upratmaydu; xu wakıtlarda uni izdəp tapmak asandur. **25** [İ Israel], [bikar yürüp], putungni ayaqsız, gelinini ussulucksız kılıp koyma! Lekin san buningçə: «Yak! Ham hiyal kılmal! Qünki mən bu yat [ilahlarnı] yahxi kərüp kəldim, ularning kəynidin mangimən!» — deding. **26** Oqrı tutulup kəlip hijalətkə kələqəndək, Israel jəmətimü hijalətkə kəlidü — yəni əzli wə ularning padixaşlıları, kahinlri wə pəyənəməbarları — **27** ular yaqəq ketikiqo: «Atamlı!» wə taxka: «Sən meni tuşqurdurdung!» — dəydi; qünki ular yüzünü Manga karatmay, əksiqə Manga arkısını kıldı; lekin küləp bexiqə qüixkəndə ular: «Ornungdin turup, bizni kütküzəqəysən!» — dəydi. **28** Əmdi əzünggə yasiqən ilahlıring kəni? Küləp bexinqə qüixkəndə seni kütkuzalayıqən bolsa, ular ornidin tursun! — Qünki xəhərliring kənqə kep bolsa buttliringmu xunqə keptur, i Yəhədu! **29** Nemixka silər Mən bilən dəwaqə qüxməkqisilər? Silər həmminglər Manga asılık kılıqansıllər, — dəydi Pərvərdigar. **30** Balılıringni bikardin bikar urup koydum; ular həq təbəyini kobul kılmedi. Əz kılıqinq yırılıq xirdək pəyənəməbərliringni yawətti. **31** I bu dəvr kixilir! Pərvərdigarning sezikə kəngül koyunglar! Mən Israelqa qəl-bayawan yaki kəpkarangoşluk başkan zəmin bolup bəkənmu? Mening həlkim nemixkə: «Nəgila barsak ez ərkimiz; əmdi yeningçə yanə kəlməymiz!» — dəydi? **32** Kız zibü-zinnətlərini untuyaladu? Toy kılıdiqən kız toy kiymilərini untuyaladu? Lekin ez həlkim san-sanaksız künləridə Meni undudi. **33** Sən ixtəzidək baridiqən yollarço xunqə mahir bolup kattıq! Bərəhək, hətta əng bузuk ayallarço yollarıngını kərsətting. **34** Uning iştigə tonungıng pəxırıldıra gunahsız namratlarning kəni bar! Sən ularnı temingni texip oqırılıkka kirgına üçün əltürdingmu?! Ixlarning həmmisi xundak tursıma. **35** sən tehi: «Məndə gunah yok; [RB] məndin rənjiwərməydu!» — dəysən. Bilip koy! Mən üstüngdin həküm qıkırımən, qünki sən: «Mən gunah sadır kılmidim!» — dəwərisən. **36** Sən nemixkə bunqıwala uyan-buyan katrap ala kengüllük kılısan? San Asuriya taripidin yərgə karitiləndək Misir taripidinmu yərgə karitilisən. **37** Bərəhək, sən Misirdin kollarıngını bexinqənə aloqan peti qıkışən; qünki Pərvərdigar sən yələnqılk kılıqanlarnı qətkə qaktı; sən ulardin həq payda kərməysən.

3 Xundak deyiliduki, birsti ayalini koyuwətsə, ayal uningdin
ajraksa wa keyin u baxka ərgə yatlik bolojan bolsa, biringdi eri
uning bilən kaya yarixiwalsa bolamdu? Bundaq ix bu zeminni
mutlak, bulojimamdu? Lekin sən xunqə kep axnilirinq bilən
buzukluk kılıp turup yənə yenimoja kaytay dawatamsən tehi?
2 Bexingni kətürüp yukirioja karap bək; — San zadi nəda yat
iləhələr bilən buzukluk ətküzmigənsən?! — Sən qəl-bayawanda
küttüp olturojan ərəbdək ularnı yollar boyı küttüp olturoqənsən;
zeminni buzuklukliring wə rəzzilikking bilən buloqioqənsən. **3**
Xuning üçün kəttik yamoqurlar tutup kəlinip sanga berilmidi
həmdə «keyinki yamoqurlar» yaqmıdi. Lekin səndə tehi pañixa
ayalning kəlin yüzü bar, izə tartixni həq bilgüng yoktur. **4** Hətta
sən bayatın Manga: «İlət, yaxlılımdın baxlap manga yetəkqi
həmrəh bolup kälдин!» — dəysən, wə: — **5** «U hərdaim qəzipini
saklaşdu? U qəzipini ahirojıqə tutamdu?» — dəysən. Mana,
sən xundak deginig bilən, lekin sən kolundığın kelixiqə rəzzilik
kilojənsən. **6** Yosiya padixahıng künilliridə Pərvərdigar manga:
«Wapasız Israılning nema kıləjanlığını kərdüngmu? U barlıq
egiz taqqa qıkıp həm barlıq yexil astioja kirip xu yərlərdə
pañixidək buzukluk kıləjan» — dedi. **7** — «Mən: U bularning
həmmisini kıləjəndin keyin, qokum yenimoja kaytip kelidi, —
dedim; lekin u kaytip kəlmidi. Uning asıy singlis, yəni Yəhuda

buni kerdi; **8** lekin wapasiz Israilning barlik zina kilojanlari tüpäylidin uningoja talak hetini berip uni koyuwatkinimni körüp, asiy singlisi Yəhuda körkəmidi, bəlkı əzimü berip pañixilik kıldı. **9** Xundak boldiki, eż buzukqılıkini xunqə kiqik ix dəp karioqaqka, u hətta yaçaq wə tax bilən zina kılıp zeminni bulojwattı. **10** Bularning həmmisiga karimay Israilning asiy singlisi Yəhuda tehi pütün kengli bilən əməs, pəkət sahətilik bilən yenimoja kaytip kəlgəndək boluwalı, — dəydu Pərvərdigar. **11** Pərvərdigar manga mundak dedi: — «Wapasiz Israil əzini asiy Yəhudadın həkkənayı kərsətti. **12** Barojin, ximaloşa karap bu sezlərni jakarlap mundak degin: — «Kaytip kəl, i yoldin qıkkuqı Israil, — dəydu Pərvərdigar — wə Mən sanga kəpikimni kayta türməyəm; qünki Mən rəhimdir, — dəydu Pərvərdigar — Mən ojəzipimni mənggüğə saklap turmayəm. **13** Pəkət sening kəbəhlikingni, — Pərvərdigar Hudayingoja asiylik, kilojanlıkingni, uyan-buyan katrap yürüp əzüngni hərbir yexil dərəh astida yat ilahlarıraq beqixiqlojanlıkingni, xuningdak awazimoja həq kulak salmöjanlıkingni ikrar kılışangla [Məndin rəhim-xəpkət kerisən] — dəydu Pərvərdigar. **14** Kaytip kelinglər, i yoldin qıkkuqı balilar, — dəydu Pərvərdigar — qünki Mən silərni həkikiy seygüqidurmən; [silər xundak kılışanglara] Mən silərdin taliqənlərini, yəni hərkəysi xələrdin bərdin, hərkəysi jəməttin ikkidle pukrani Zionoja katurup keliman. **15** Mən silərgə kenglündükdikəd həlk padıqılırını təkşim kılımən; ular silərni danalıq-bilim, əkil-parasət bilən bekiş ozuqlanduridu. **16** Xundak boldiki, xu künnlərda silər zemində kəpiyip, kəp pərzəntlik bolojininglarda, — dəydu Pərvərdigar, — silər: «Pərvərdigarning əhdə sandukı!» dəp yənə tilə alməsilsər; u həq esinglarqa kəlməydi, uni həq asliməsilsər wə uni həq seqiniməsilsər; silər baxka bir sandukmu yasiməsilsər. **17** Xu tapta ular Yerusalemı «Pərvərdigarning təhti» dəp ataydu; barlik əllər uningoja yiojılıdu, — yəni Pərvərdigarning namioja, Yerusalemə yiojılıdu; ular ələbidi ki razıl jahiliyiqə kaytidin həq aqixip mangmaydu. **18** Xu künnlərde Yəhuda jəməti Israil atı bilən birlikte mangidu; ular ximal zemindin billa qıkıp Mən ata-bowliriloja miras boluxkə təkdim kılıqan zeminoja kelidu. **19** Mən: «Mən seni balılırım katirioja koyup, sanga güzəl zeminni, yəni kepligən əllərning zeminiqliri arisidiki əng kərkəm jayni miras kılıp ata kılıxını xunqılık halayttim!» — dedim, wə: «Sən Meni «mening atam» dəysən, wə Məndin yüz erütməysən!» — dedim. **20** Lekin bərhək, asiylik kilojan ayal eż jerisidin ayrıloqändək, silər Manga asiylik kilojsanıslər, i Israil jəməti, — dəydu Pərvərdigar. **21** Yukiri jaylardın bir awaz anglinidul U bolsa Israil jəmətidikilərning yioja-pəryadlır; qünki ular eż yolinı burmilojan, Pərvərdigar Hudasınıntuuojan. **22** — Kaytip kelinglər, ay yoldin qıkkuqı balilar; Mən silərning zemindən qıkıp ketixinglarla xipa bolıman. — «Mana, biz yeningoja barımız; qünki Sən Pərvərdigar Hudayimizdursən» — dəngərlər! **23** — Bərhək, egizlkılarda həm taqlarda anglitilojan [butparaslikning] kiykas-sürənləri bihüdə ixtur! Bərhək, Israilning kütkuzux-nıjati Pərvərdigar Hudayimizdinladur. **24** Lekin yaxlıkimizdən tartıpla, ata-bowlirimizning ejirini, yəni ularning kala-koypadılırını, kız-oqullırını axu uyat-nomus yap kətkən; **25** Nətijidə biz uyat-hijjilik iqidə yattuk, kalaymikanqılık wə alakəzadılık bizni kaplıwaldı; qünki yaxlıkimizdən tartıp bügünki künqə kədər biz wə ata-bowlirimiz həmmimiz Pərvərdigar Hudayimiz alıldı gunah sadır kılıp kəldük, Pərvərdigar Hudayimizning azwazının həq kulak salımdıuk.

4 — «Bu yollirimdin burulay!» desəng, i Israil — dəydu
Pərvərdigar — Əmdi Mening yəniməjə burulup kəytip kəl!
Əgər bu vircinoliklirinqni közündən peri kilsəng, wə suyndakla

yoldin yənə tenəp kətmisəng, **2** — əgər sən: «Pərvərdigarning hayatı bilən!» — dəp əsəm iqtinində, u əsəm həkikət, adalat wə həkəkəniylik, bilən bolsa, undakta yat əllərmü Uning namida əzlirigə bəhət tilixidu wə Uni əziniñ pəhir-xəhrəti kildi. **3** Qünki Pərvərdigar Yəhəudadikilər wə Yerusalemdikilərgə mundak dəydi: — «Boz yeringlarnı qepip aqdurunglar; tikenlik arisioja uruk qaqmanglar! **4** Əzliringlarnı Pərvərdigarning yolidə sünnət kilinglar; kəlblinglarnı sünnət kilinglar, i Yəhəudadikilər wə Yerusalemdə turuwatlıqlar! — Bolmisa, Mening kəhrim partlap ot bolup silərni kəydürüwetidu; kilmixliringlarning rəzilliki tüpəylidin uni eqüralaydiqan heqkim qıkımaydu. **5** — Yəhədada muxularni elan kılıp, Yerusalemdə: — «Zemin-zemində kanay qelinglər!» — dəp jakarlanglar; «Yiojilinglər! Mustəhkəm xəhərlərgə keqip kirəylə!» — dəp nişa kilinglar! **6** Zionni kərsitidiojan bir tuqni tikləngərlər; dərəhəl keqinglər, keqikip kalmangalar! Qünki Mən kulpət, yəni zor bir halakətni ximaldin elip kelimən. **7** Xir ez qatqallikidin qıktı, «əllərni yokatkuqi» yoloja qıktı; u ez jayidin qıkip zeminingni wəyran kılıxka kelidu; xəhərliring wayran kiliñip, adəmzatsız bolidu. **8** Bu səwabtin ezliringlərə bez kiyim oranglar, dad-pəryad kətürüp nələ kilinglar! Qünki Pərvərdigarning kəttik əqəzipi bizdin yanmida! **9** Xu küni xundak boliduki, — dəydi Pərvərdigar, — padixahning yürüki, əmirlərning yürükumu su bolup ketidu, kahinlər alakəzədə bolup, pəyojəmərlər təəjjüplənidü. **10** — Andin mən: — Ah, Rəb Pərvərdigar! Bərəhək Sən bu halkını, jümlidin Yerusalemmi: «Silər aman-tinq bolisilər» — dəp aldiñig; əməliyətə balsa kılıq janəja yetip kəldi, dedim. **11** — Xu qəođda bu həlkə wə Yerusalemoja mundak deyilidü: «Qəl-bayawandiki egilizlərdən qıkkən issi, bir xamal həkimiñning kizining yoloja karap qüxitidu; lekin u haman soruxka yaki dan ayrixka muwəpik kalmaydu! **12** — Buningdin əxəddiy bir xamal Məndin qıķıdu; mana, Mən hazır ularqa jaza həkümərini jakarlaymən. **13** Mana, u top bulutlardək kelidu, uning jəng hərwilirli kara kuyundəktur, uning atlıri bürkütlərdən tezdir! — «Halimizoja way! Qünki biz nabut bolduk!» **14** — «I Yerusalem, əz kütuluxung üçün kəlblingni razılliktin yuyuwt; qəqanojiqa kənglüngə bühuda oy-hiyallarnı püküp turısan? **15** Qünki Dan diriyidin, Əfraimdiki egilizlərdəndən azab-külpəti elan kiliñiojan bir awaz anglitidü: — **16** Ular: Əllərgə elan kilinglar, Yerusalemojumu anglıtinglər: — Mana, körkawoja uloqulalar yırak yurttın keliwatiñ! Ular Yəhədə xəhərlirigə karxi jəng qukanlırları ketürükə tayyar! — dəydi. **17** Etizlikni mudapia kiliwatkarlardək, ular Yerusalemmi körkixwalidu; qünki u Manga asiylik kılıqan, — dəydi Pərvərdigar. **18** Sening yolung wə kilmixliring muxularını əz bexingəja qıixürdü; bu razıllikning akıwitiñidur; bərəhək, u azablıktur, yürikinggimu sanjiydu!». **19** — [Mən]: «Ah, iq-baqrı! Iq-baqrı! Tolojaqka qüxtüm! Ah, kenglüm azablandı! Yürikim düpüldəwatiñ, süküt kılıp turalmaymən; qünki mən kanayning awazını anglaymən; jəng qukanlıri jenimoja sanjidi. **20** Apət üstigə apət qüxtıl Pütükli zemin wayran boldi; qedirilirim dəkkidə barbat kılındı, pərdilirim həyt-huytnıñ iqidə yirtip taxlandı! **21** Qəqanojiqa tuqka karap turuxum, jəng awazlırını anglixim kerək?» — [dedim]. **22** — «Qünki Mening həlkim nadandur; ular Meni heq tonumiojan; ular aklı yok balılar, ular heq yorutulmiojan; razıllikka nisbətən ular danadur, əmma yahxılıkka nisbətən ular bilimsizdur». **23** — «Mən yər yüziga kəridim; mana, u xəkilsiz wə küp-kuruk boldi; asmanlarojumu kəridim, u nərsiz kəldi; **24** taojlarqa kəridim, mana, ular zilziliga kəldi, barlıq dənglər əxəddiy silkinip kətti. **25** Karap turuwendim, wə mana, insan yok idi, asmandiki barlıq uqar-kanatlarmu əzlerini daldıqan aldi.

26 Mən kəridim, mana, baq-ətizlər qel-bayawanoja aylandı, barlıq xəhərlər Pərvərdigar aldida, yəni uning kəttik əqəzipi aldiña wəyran boldı. **27** Qünki Pərvərdigar mundak dəydi: — «Pütükli zemin wəyran bolidu; əmma Mən uni pütünəyə yokatmaymən. **28** Buning tüpəylidin pütükli yər yəz matəm tutidu, yukirida asman kərəlik bilən kaplinidü; qünki Mən xundak, sez kildim, Mən xundak, niyətkə kəlgənmən; Mən uningdin ekünməymən, uningdin heq yanmamən; **29** atlıklar wə okyalıklarning xawķun-sürəni bilən hərbir xəhərdikilər keqip ketidü; ular qatqalliklərə kirip məküwalidu, taxlar tüstigə qıkıwalidu; barlıq xəhərlər taxlinip adəmzatsız kəlidü. **30** — Sən, i halak boluq, nema kilməkqisən? Gərgə sən pərəng kiyimlərni kiyənən bolsangmu, altun zibü-zinnətlərni takıjanən bolsangmu, kez-kaxliringni osma bilən pərdəzliqən bolsangmu, ezungni yasinqining bikardur; sening axılırlıng seni kəmsitidü; ular jeninqin izdəwatiñidü. **31** Qünki man tolojaka qükənən ayalningidək bir awazni, tunji balını tuoqkandikidək azabda bolovan Zion kizining awazını angławatiman; u kollırını sozup: «Halimoja way! Bu katıllar tüpəylidin həlimdin kəttim!» — dəp hasırıñıñ.

5 [Pərvərdigar]: — Yerusalemmiñ rəstə-koqılırida uyan-buyan aylınip yürüngərlər, obdan kərəp biliwelinglər; məyəndiliridin izdəp kərənglər; adalat bilən ix keridiojan, wədəsida turuxka intiliñiojan birlərə adamnı tapsanglar, xunda mən bu [xəhərnı] kəqürimən! **2** Gərgə ular: «Pərvərdigarning hayatı bilən!» — dəp əsəm iqtənən bolsımı, ular yalojandın sezləydi, [dedi]. **3** — I Pərvərdigar, kezüng adalat-bitərəplikni izdəp yürüdə əməsmə? Sən bularni urdung, lekin ular azablanmaydu; Sən ularni nabut kılıp tütgəxtürdüng, lekin ular tərbiyə kəbul kılıxını rət kılıp kəldi; ular yüzlərini taxtın kəttik kıldı, ular yolidin yenixni rət kılıdu» **4** — mən: «Xülbisizki, bunda kılıqanlar pəkət namratlar, ular nadanlar; qünki ular Pərvərdigarning yolinə, Hudasinin həküm-kərsətmilirini bilməydi» — dedim. **5** — «Mən metiwlərning yenoja berip ularqa sezləyəmən; qünki ular Pərvərdigarning yolinə, Hudasinin həküm-kərsətmilirini bilidü». Birək ularnu boyunturukni üzüñ-kəsil búzup, rixtilirini üzüñ taxliqən. **6** — Xunga ormandın qıkkən bir xır ularını eltürüdə, bayawandin qıkkən bir bərə ularını wəyran kiliñidü; yilpiz xəhərlərgə karap paylaydu; xəhərlərdin qıkkən hərbiri titma-titma kiliñidü; qünki ularning asiylikləri kepiyip, wapasızlıkları awuydu. **7** Mən zadi nemigə asasan seni kəqürimən? Sening baliliring Məndin waz keqip, Huda əməslərgə əsəm iqməktə; Mən həmmə həjatlıridin qıkkən bolsammu, lekin ular zinahorluk kılıp, pahixilərning eyigə top-top bolup mengiwatidü. **8** Ular səmriqən ixtwaz ayojırlar, ular hərbiri əz yekiminiñ ayalıqə həwəs kılıp kixnəwatidü. **9** Bu ixlar tüpəylidin ularını jazalimay koyamidim? — dəydi Pərvərdigar, — Mening jenim muxundak bir eldin kisas almay koyamdu? **10** Uning üzüm qünəkləridin etüp, tallirini wayran kilinglar; lekin ularını pütünəyə nabut kilmangalar; xəhərlərini kirip taxlangalar, qünki ular Pərvərdigarnı qəzəbə əməstür; **11** qünki Israil jəməti wə Yəhədə jəməti Manga mutlək wapasızlıq kıldı, — dəydi Pərvərdigar. **12** Ular: «U heqnemə kilmaydu! Bizgə heq apət qüxməydu; nə kılıq nə kəhətqılıkni kerməymiz!» — dəp Pərvərdigardin tenip kətti. **13** Payoqəmərlər bolsa pəkət bir xamaldın ibarət bolidu, halas; [Pərvərdigarning] sez-kalamı ularda yoktur; ularning sezləri əz bexioja yansun! **14** Xunga Pərvərdigar, samawi koxunlarning Sərdarı bolovan Huda manga mundak dəydi: — Bu həlk muxu seznı kılıqını üçün, mana, Mən aqzıngəja salojan sezlirimini ot, bu həlkəni otun kılımənki, ot ularını kəydiñürüp taxlaydu. **15**

— Mana, Mən yiraktın bir əlni elip kelimən, i Israil jəməti, — dəydu Pərvərdigar, — U küqlük bir el, kədimiy bir əl, tiliñi sən bilmədiqən wə gəplirini sən heq qüxənmədiqən bir əl bolidü; **16** ularning okdəni yoojan eqilən bir gərdür; ularning həmmisi batur palwanlardur. **17** Ular hosulningi wə neningni yəp ketidü, oqul-kızlırlıgnı yəp ketidü, kala-koy padiliringni yəp ketidü, üzüm talliringni wə ənjur dərəhliringni yəp ketidü; ular sən tayanojan mustəhkəm xəhərliringni kılıq bilən wəyran kılıdu. **18** Həlbuki, — dəydu Pərvərdigar, — xu künərdimü silərni pütünləy tügəxtürməyən. **19** Xu qəođa [həlkinq]: «Pərvərdigar Hudayımız nemixə muxu ixlarning həmmisini beximizə qıixtirgən?» — dəp sorisa, əmdi san [Yərəniyya] ularqa: «Sılət Məndin yüz ərüp, ez zemininglarda yat ilahrlarning kullukida bolojininglardak, silər ez wətininglər bolmiojan bir zemində yat bojojanlarning kullukida bolisilər» — degin. **20** — Yakupning jəmatidə xuni jakarlıojinkı wə Yəhuda arısında xuni elan kılıqinkı, **21** «Buni anglanglar, i nadan wə əkli yok, kezi turup kərmədiqən, kılıkli turup anglimaydiqən bir həlk; — **22** Məndin korkmamsılər? — dəydu Pərvərdigar, — Dengiz süyi üçün sahlini mənggülük qəklimə kilip, «Bu yərdin ətmə» dəp bekitkən Mening aldimda təwriməsilsər? Mana, dolğunliri ərkəxligini bilən ular sahıl üstidin heq oqalıb kilmaydu; xawqunliojını bilən bu qəktin hərgiz həlkip etalmaydu. **23** Lekin bu həlkning jahil wə asiylik kəngli bardur; ular yoldın qıkıp ez beximqılık kılıp kətti. **24** Ular kənglidə: «Əz waktida yamoqurlarını, yəni awwaklı həm keyinkı yamoqurlarını Bərgüqi, bizgə hosul pəslini bekitip aman-əsən Sakliojuqi Pərvərdigar Hudayimizdən əyminəyi» degnəni heq deməydu. **25** Silərning kəbəlihəlkirinqələr muxu ixlarnı silarga nesip kilmiojan; silərning gunahlırlıqlar silərdin bəriqətni mahrum kılıqan. **26** Qünki həlkim arısında rəzillər bardur; ular pistirmida yatkan kiltakqlırdak paylap yürüdü; ular tuzak selip, adəmlərni tutuwalidü. **27** Tutkan kuxlaroja tolojan kəpəstək, ularning əyliri aldamqılıktın erixkən məllar bilən tolojan; ular xu yol bilən büyük həm bay bolup kətti. **28** Ular səmrip, parkirap kətti; bərhək, ular rəzil ixlarnı kılıxka mahir bolup kətti; ular ez mənpəətinə kezləp həklərlərni dəwasını, yetim-yesirərlərni dəwasını sorımaydu; namratlarning hökükləri koojdəydiqən həkümüni ular qıckarmaydu. **29** Bu ixlər tüpəylidin ularını jazalimay koyamadı? — dəydu Pərvərdigar, — Mening jenim mexundak bir əldin kisas almay koyamdu? **30** Zemində intayın korkunçluk, wə yirginqlik, bir ix sadir kılınojankı — **31** Pəyərəmərlər yalojan-sahta bexarətlərni bərməktə; kahınlar bolsa ez hökük dairisini kengəytip həkümranlıq kilməktə; Mening həlkimmu bu ixlarnı yakturidü. Lekin bularning akıvitidə kəndak kılısilər?

6 Jeninglarnı kütkuzux üçün Yerusalem xəhəridin keqinglər, i Binyamin jəmatidikilər! Təkəo yezisida kanay qelinglər! Bəyt-Hakkərəmdə is signalını kətürünglər! Qünki bayılı aptat, yəni dəhəxtəlik həlakət ximal tərəptin pəyda bolidü. **2** Zion kizi, yəni nazinin sahibjamatlı, mən nabut kılımən. **3** Yerusalemoja karxi qikiwatkan pada bakkıqıllar mu zədilirini epkelidü; ular Yerusalemmi körkawoja elip qədirlirini tikidü; ularning həmmisi ezi igiligen jayda pada bakıdu. **4** [Ular]: «Uningoja karxi jənggə təyyarlininglər! Turunglar, qüx waktidin paydilinip hujum kılayı!», «Apla! Kün patay dəp kaptu, kəqtiki sayılər uzirawatidul!» — [dəydu], [andin]: **5** «Xunga, keqiqə hujum kılıp qıkayı, uning mustəhkəm ordilirini yokitayı!» — dəydu. **6** — Qünki samawi əxunlarning Sərdarı boləjan Pərvərdigar ularqa mundaq dəydu: — Dərəhlərni kesip, ular

bilən Yerusalem ətrapida dəng-potaylərni yasanglar; qünki u jazalanmisa bolmaydiqən xəhərdür; uningda barlıq ixlar zulum-zomigərluktur. **7** Kuduk ez sulurini uroqutup qıkarəyandək, umu rəzilliklərini uroqutup qıckarmakta; uningdin zulmə-zorawanlıq wə həlakət sadalırı anglanmakta; menin kez aldimda həmixinə aqırıq-kesəllər həm yarılananlar payda bolmakta. **8** I Yerusalem, təlim-tərbiya kəbul kıl; bolmisa jenim səndin waz keqidü, — bolmisa, Mən seni harabilik, adəmzatsız bir zemin kiliwetimən. **9** Samawi əxunlarning Sərdarı boləjan Pərvərdigar manga mundak dəydu: — Ular üzüm telini pasangdiqıqlardək Israilning kəldisini pasangdaydu; xunga sən üzüm üzgüjdik üzüm telidiki xahlar üstidin yəna bir qətim kələngni etküzgin! **10** [Mən]: — Mən hazır kimə sez kılıp aqahlanduray? Uldardin angliqəudək zadi kim bar? Mana, ularning kulaklıri sünnet kılınmiojan, ular heq angliyalımadu. Mana, Pərvərdigarning sozü ularqa eojir kelidü; ularqa heq huxyakmadu, — [dedim]. **11** — Kəlbim Pərvərdigarning oqəzəp otları bilən tolup taxti; uni iqməq sioqduruxtin həlsirap kəttim; uni koqidiki balilar, yığıtlərning məxərəp sorunlariqo tekkəysən. Ər-ayallar, kərilər həm yaxanojanlarunu buningdin mustasna bolmisun! **12** — Ularning əyliri, etizləri ayalları bilən billə eżgilərgə tapxurulidu; qünki Mən kolumni zemindikilərgə sozimən, — dəydu Pərvərdigar. **13** — Qünki əng kiqikidin qongiojqı ularning həmmisi aqəkəllükə berilgən; payəqəmbərdin kahinojqı həmmisi ohxaxla aldamqılık kılıdu; **14** ular: «Aman-əsənlək! Aman-əsənlək!» dəp həlkimning kizining yarısını susluk bilən kol uqida qala təngiñ koydi. Lekin aman-əsənlək yoktur! **15** Ular yirginqlik ixlarnı sadir kılıqinidin hijil boldidü? — Yak, ular heq hijil bolmadi, hətta kizirixnimü ular heq bilməydu. Xunga ular yikılıp elgənlər iqidə yikılıp elidü; uları jazalaxkə kələginimdə ular putlixip ketidü, — dəydu Pərvərdigar. **16** Xunga Pərvərdigar [Əz həlkigə] mundak dəydu: — Silər tət aqa yolda turuwatisilər; xunga yulonqlarını obdan kərəp koyunglar, kədimki, yahxılıkka elip barojan yollarını sorap, ularda menginglər; xundak kılıqanda jeninqlər obdan aram tapidü. Lekin ular: «Biz xularda mangmamıız!» — dəydu. **17** Mən: Silərgə «Kanayning agah sadasiqə kulaq selinglər!» daydiqən agah bərgüjü kezətqilərni tiklidim; lekin silər: «Kulaq salmamayı» dedinglər. **18** Xunga i əllər, anglanglar; guwahqıllar bolup ular arısında bəolidiojan ixlarnı kılıp koyungular! **19** Angla, i yər-zemin! Kara, Mən bu həlkning beqioja küləpt, yəni ularning oy-hiyallirining akıwtini qıxtırıman; qünki ular sezlirməq kulaq salmiojan; Mening Təwərt-kanunumni bolsa, ular qətəkə kəkkən. **20** — Əmdi zadi nemə məksətə Xebadin qıkkən huxbuy, yırak yurttin elip kelingən eojir Manga sunulidu? Kəydürmə kurbanlıhəlkirinqələr kəbul kılariq əməs, silərning «təxəkkür kurnanlıq»liringlər Meni hursən kılmayıdu. **21** Xunga Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən bu həlk aldiqə putlikaxanglarnı salımən; xuning bilən həm atilar həm oqullar billa putlixidü; əxunlar wa dostlar ohxaxla nabut bolidü. **22** Pərvərdigar mundak dəydu: — Kara, ximalı zemindin bir həlk kelidü, yər yüzindən əng kərərilərinin uluoj bir al kozojılıdu; **23** ular okya wə kılıq bilən kərəllinidü; ular zalim, heq rəhəm kilmaydu; ularning awazi dengiz dolkunidək xawkunlaydu; ular atlaraqə minidü, jənggiwər adəmlərdək sap-sap bolup turidü; ular sanga karxi jəng kılıxka kelidü, i Zion kizi! **24** «Biz ular tooruluk həwər anglidük; kələmiz boxixip kətti; oqəxlək, toloqta qəlojan ayaldək azab bizni tutti» — [dedim]. **25** «Dalaqa qıkmanglar, yollar bilən mangmanglar, qünki düxmənning kılıqi bar, tərəp-tərəplərni wəhimə basidu. **26** I həlkimning kizi, sən ezungə bez kiyim kiyiwal, küllər iqidə

eojinap yat; ozungning bir tal ooljungdin juda bologandek kattik yiojalap matem tut; qunki bulang-talang kiloquqi bizga qarap tuyuksiş keliđu. **27** [Pərwərdigar manga]: — Mən seni roda siniyoquqi kiliplidim, həlkim bolsa huddi təkxürülidiojan rodiđak bolidu; seni ularning yollirini kezitip sinaxka tikiđidim, — [dedi]. **28** — Ularning hərbiri asiyining asisi, ular təhmet qaplap uyan-buyan katrap yürüməktə; ular mis wə temürning əzidur, həmmisi qirip katkəndur; **29** temürqininq kerükimü keyüp ketti, koçquxun bolsa otta yəm boldi; rodini eritip taw lax bikar boldi; həlkim yamanlardin haliy bolmidi. **30** Ular «daxkal kümüx» dəp atilidu; qunki Pərwərdigar ularni rət kıldı.

7 Pərwərdigardin Yərəmiyaçə mundağ bir söz kəldi: —

2 Pərwərdigarning eyidiki dərvazida turup muxu sezni jakarlap: «Pərwərdigarning sezini anganglar, i Pərwərdigaroja ibadət kılıx üçün muxu dərvazillardın kiriwatkan barlik Yəhəudalar!» — degin. **3** — «Samawi köxonlarning Sərdari boļoļan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundağ daydu: — Yolliringlar həm kilmixliringlarnı tützitinglar; xundak bologanda Mən silərni muxu yərdə mukim turoqizimən. **4** «Pərwərdigarning ibadəthanisi, Pərwərdigarning ibadəthanisi, Pərwərdigarning ibadəthanisi dəl muxudur!» dəp aldamqı sezlərgə tayinip kətməngərlər. **5** Əger silər həkikətən yolliring həm kilmixliringlarnı tützətsənglər, — əger xixilər wə köxnxanglar arisida adalət yürgüzsənglər, **6** — əger silər müsapir, yetim-yesir həm tul hotunlari bozək kılıxtin, muxu yərdə gunahsız kanları teküxtin, — xundakla ezüngləroja ziyan yətküzüp, baxka ilahlarroja əgixip ketixtin kol tüsənglər, — **7** xundak kılıqininglarda Mən silərni muxu yərdə, yəni Mən ata-bowiliringlaroja kədimindin tartip mənggүiqiş təkdim kılıqan bu zemində mukim turidiojan kılımən. **8** Lekin mana, silər heqkandak payda yətküzmaydiojan aldamqı sezlərgə tayinip kətənsənilər. **9** Əmdi nemə degülük?! Ooprilik, katillik, zinahorluk, kilipli, sahta կəsəm iqi, Baalqa isrik yekip wə silər heq tonumiqan yat ilahlaroja əgixip, **10** andin Mening namimda atalojan muxu eygə kirip Mening aldimda turup: «Biz kütkuzulojan!» dəmsilər?! Muxu lənətlilik ixlarda turuwerix üçün kütkuzulojanimusilər? **11** Mening namimda atalojan muxu ey silirning næzirringlarda bulangqilarning uwisimusi? Məna, Mən Əzüm bu ixlarnı kergənmən, — daydu Parwərdigar. **12** Xunga, Mən əslidə Əz namimda turaloq kılıqan Xiloh degən jayoja berip, həlkim Israilning rəzillikli tüpəylidin uni nemə kiliwətənlikimni kerüp bekinglər! **13** Əmdi hazır, silər muxundak kilmixlarnı sadir kılıqininglər tüpəylidin, — daydu Pərwərdigar, — Mən silərgə tang sahərdə ornumdin turup söz kilipli kəldim, lekin silər heq kulak salmidinglar; Mən silərni qakırdım, lekin silər Mängə jawab bermidinlar — **14** Əmdi Mən Xilohdiki əyni kəndak kılıqan bolsam, silər tayanojan, xundakla namim koyulqan bu əyni wə Mən silərgə həm ata-bowiliringlaroja təkdim kılıqan wə zeminnimə xundak kılımən; **15** Mən silərning barlik, kerindaxliringlar, yəni Əfraimning barlik nəslini həydiwətinimdə silərni mu kəzümdin yırak, həydaymən. **16** Əmdi sən, [Yərəmiya], bu həlk üçün dua kılma, ular üçün nələ-pəryad kətürəma yaki tilək tilimə, Mening aldimda turup ularning [gunahlırinı] heq tilimə, qunki Mən sanga kulak salmaymən. **17** Ularning Yəhuda xəhərliridə wə Yerusalem koqilirida nemə kələjanlirini kerüwətəmsən? **18** Balilar otun teridu, atilar ot kələydu, ayallar kəstən Meni rənjitixkə «Asmanning Hanixi» üçün poxkallarni selixka hemirni yuquridu, xuningdək yat ilahlaroja «xarab hədiyə»larnı kuyidu. **19** Azablinip oqəzəplinidiojini Mənəmə? — daydu Pərwərdigar; — Əz yüzlirigə xərm qaplap, azablinidiojini əzli

əməsəmə? **20** Xunga Rab Pərwərdigar mundağ daydu: — Mana, Mening oqəzipim wə kəhərim muxu jayoja təkiliđi; insan üstigə, haywan üstigə, daladiki dərəhələr üstigə, turpraktiki mewilər üstigə təkiliđi; u həmmiñi kəydüridu, uni heq əqirəlməydi. **21** Samawi köxonlarning Sərdari boļoļan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundağ daydu: — Beriwingler, kəydürmə kurbanlıkliringlarnı baxka kurbanlıklarоja koxup koyunglar, barlıq gəxlini yəwelinglar! **22** Qunki Mən ularni Misir zeminidin kütkuzup qılqarajan künidə ata-bowiliringlarnı «kəydürmə kurbanlık»lar yaki baxka kurbanlıklar toqrisida gəp kilmiojan wə yaki əmr bərmigənidim; **23** bəlki Mən ularoja mundağ əmr kilipli: «Awazimoja կulak selinglar, xundak kilipli Mən silərning Hudayinglər bolimən, silər Mening həlkim bolisilər; Mən əzungləroja yahxilik bolsun dəp buyruqan barlıq yolda mənginglər» — dəp buyruqənidim. **24** Lekin ular heq anglimiojan, Manga heq kulak salmiojan, bəlki öz rəzil kənglidiki jahiliylik bilən ez hıyal-hahixlirioja əgixip mengiワrgən; ular aldiqə əməs, bəlki kəyinigə mangoojan. **25** Ata-bowiliringlar Misir zeminidin qikqəndin tartip bugünkü kiunga kədər Mən kullirim boļoļan pəyənəmbərlərni yeningləroja əwətip kəldim; Mən hərkəti tang sahərdə ornumdin turup ularni əwətip kəldim. **26** Lekin həlkim anglimiojan, heq kulak salmiojan; ular boynını kəttik kiliqan; rəzillikdə ata-bowiliridin exip kətən. **27** Sən bu sezlərni ularoja eytisən; lekin ular sanga kulak salmaydu; sən ularni [towa kiliçka] qakırisən, lekin ular jawab bərməydu. **28** — Sən ularoja: — «Pərwərdigar Hudasinin awazini anglimiojan wə heq tütixini kəbul kilmiojan həlk dəl muxul!» — dəysən. Ulardin həkikət-wapalik yokup kətti; bu ularning eojizindin üzüllip kətti. **29** Qeqingni qıxırtıپ uni taxliwət; yukiri jaylarda bir mərsiye okuqıп; qunki Pərwərdigar Əz oqəzipini qıxırmakçı boļoļan bu dawrni rət kilipli, uningdən waz kəqtı. **30** Qunki Yəhəudadikilər kəz aldimda rəzillik kiliqan, — dəydu Pərwərdigar, — ular Mening namimda atalojan əygə yirginqlik nərsilərni əkirip uni buloļojan; **31** wə ez oqul-kızlırını otta kurbanlık kilipli kəydürük üçün «İbn-Hinnomning oqlılineng jilojsidiki Tofətning yukiridiki jaylarnı kuroqan; bundak ixni Mən heq buyrumiojanmən, u oyumoja heq kirip bəkmioqandur. **32** Xunga, mana, xundak künələr kəliduki, — dəydu Pərwərdigar, — «Tofət» yaki «İbn-Hinnomning jilojsi» əmdi heq tiləja elinmaydu, bəlki «Qətl jilojsi» deyilid; qunki ular Tofətə jəsətlərni yər kalmioqça kemidü. **33** Bu həlkinqinq jəsətləri asmandiki uqar-kanatlarning wə zemindəki janiwarlarning taamı bolidu; ularni olılkərдин korkutup həydaydiqan heqkim bolmaydu. **34** Mən Yəhuda xəhərliridin həm Yerusalem xəhərliridin oyun-tamaxining sadasını, xad-huramlik, sadasını wə toyi boluwartan yigit-ķizining awazini məhrum kılımən; qunki zemin wəyranə bolidu.

8 Xu qaođa, — dəydu Pərwərdigar, — ular Yəhəudanıñ padixahlırinin ustihənlirini, ularning əmirlirinining ustihənlirini, kahınların ustihənlirini, pəyənəmbərlərinin ustihənlirini wə Yerusalemda turoqanlarning ustihənlirini gerliridin elip qıkırıđu; **2** xundak kilipli ular bularni kuyax, ay wə asmanlardıñ barlik jisimlər astida yayıdu; qunki ular bularni seygoñ, bularning kullukida boļoļan, bularoja əgəxkən, bularni idzidən, bularoja qoqunojan; ularning jəsətləri bir yərgə heq yiojilmaydu, heq kəməlməydu; ular zemin yüzidə ootut bolup yatiđu. **3** Mən bulardın kələjanlirını həydiqan jaylarda, bu rəzil jəmətən barlik, tırık kələjanlar həyatning orniqə mamətni tallaydu, — dəydu samawi köxonlarning Sərdari boļoļan Pərwərdigar. **4** Əmdi sən ularoja mundağ degin: Pərwərdigar mundağ dəydu: — Adamlər yikilsa kəytidin turmamdu? Birsı

yoldin qikip kətsə käytip kalməndu? **5** Nemixkə Yerusalemidki bu həlk həmixinə yoldin qikix bilənlə yenimdin yıraklap ketidu? Ular aldamqılıkni qing tutidu, yenimoja käytip kelixni rət kılıdu. **6** Mən kəngül köyup anglidim; lekin ular durusluğunu səzləməydi; ularning rəzzillikliridin: «Mən zadi nemilərni kılıp koydum?!» dap towa kılıdıljan heqkim yok; at jənggə burulup etiləjəndək hərbiri eż yolioja burulup etilidu. **7** Hətta asmandiki ləyləkmu eżigə bekitilgən waktılirini bilidu; pahtək, kərlioqə wə turnilarmu kəqüp keliđijan waktılirini esidə tutidu; lekim Mening həlkim Mən Pərvərdigarning ularoja bekitkənlirimiň heq bilməydi. **8** Silər կանդакmu: «Biz danadurmız, Pərvərdigarning Təwrat-kanunu bızdə bardur!» dəysilər? Mana, bərəhək, elima-keqürgüçilərning yalojanqı kəlimi uni burmiliojan. **9** Danixmənlər hijil bolidu, ular yərgə karap kəldi; mana, ular Pərvərdigarning sezin qatka qəkkəndin keyin, ularda zadi nəmo danalıq kəlidü? **10** Xunga Mən ularning ayallarını baxkilaroja, ularning etizlirini yəgi ilgılırə tapxurup berimən; qünki əng kiqikidin qongioqıq ularning həmmisi aqkezlikkə berilgər; pəyoqəmberdin kahinoqıq həmmisi sahta ix kəridü. **11** Ular: «Aman-esənlək! Aman-esənlək!» dəp həlkimning kizining yarısını susluk bilən kol uqida qala tengip koydi. Lekin aman-esənlək yoktur! **12** Ular yirginliklərni sadır kılıqinidin hijil boldim? — Yak, ular heq hijil bolmadi, hətta kizirixnimu ular heq bilməydi. Xunga ular yikılıp elənlər iqidə yikılıp olidu; uların jazalaxkə kəlginiñmədə ular putlixip ketidu, — dəydu Pərvərdigär. **13** Mən ularning hoşulunu elip taxlaymən, — dəydu Pərvərdigär; üzüm telida üzümlər, ənjin dərihidə ənjürələr heq kalmidi; yopurmalarını solixip kətti; Mən ularoja nema beoqılıqan bolsam, əmdi xular ulardın etküzüwelinidu. **14** «Biz nemixkə muxu yərda bikar olturuwerimiz? Yioqayı, mustahkəm xəhərlərgə kirip xu yərlərda [kürək kılıp] tütgixaylı! Qünki Pərvərdigär Hudayimiz bizni tütgəxtürüp, bizgə et süyini bərdi; qünki biz Pərvərdigär aldida gunah sadır kıldı. **15** Aman-tinqılıkni ümid kılıp kütüp kəldik, lekin heq yahxilik bolmadi; xipa waktini küttük, lekin mana, wəhümə bastı! **16** Düxmən atlirinəng hartildaxliri Dan zeminidin tartip anglanmakta; ayoqırlarının kixnəxliri pütkül zeminini körkötüp təwəratmakte. Ular zemin wə uningda turuwatlıq həmmini, xəhərni wə uningda turuwatlıqlarının həmmisini yoktitixkə kelidü!». **17** — Mana, Mən aranglaroja yilanları, yəni heqkim sehəriyəlməydiqan zəhərlik yilanları əwətimən, ular silərni qakıdu! — dəydu Parwərdigär. **18** [Man]: «Mening dərd-əlimim dawaliqusuz! Yürükim zayıplıxiq kətti!» — [dedim]. **19** «Mana, həlkimning kizining intayin yırak yurttin kətürülən pəryadining sadasi! [Ular] — «Pərvərdigär Zionda əməsmü? Zionning padixahı u yərda turmamdu?!» — [dəydu]. «Nemixkə əmdi ular Meni oyma məbədliri bilən, ərziməs yat nərsilər bilən oqəzəpləndürüdu?» **20** — «Orma wakti etiip kətti, yaz tütgidi, lekin biz bolsak yənilə kutkuzulmuiduk!» **21** «Həlkimning kizining sunuk yarisi tütəylidin eżüm sunukmən; matəm tutimən; Dəkkə-dükkə meni besiwaldi, — **22** Gileadta tutiya tepliməmdikən? U yərdə təwip yokmikən? Nemixkə əmdi menin həlkimining kiziqa dawa teplimaydu?».

9 Ah, menin bəxim suning bəxi, Kəzüm yaxning bulikı bolsiidil! Undakta həlkimning kizi arisidiki əltürüləngənlər üçün keqə-kündüz yioqayıttim! **2** Ah, mən üçün qəl-bayawanda yoluqlar qüxkidək bir turaloju yulup taxlijan! Undakta həlkimini taxlap, ularlardan ayrılojan bolattim! Qünki ularning həmmisi zinahorlar, Munapıkların bir jamaitudur! **3** — Ular okyaqı laxkərlər okyayını egildürgəndək tilini yaloqanlıqka egildürüvkə təyyarlıqan; ular zemində üstünlük

kazanojan, bıraq bu səmimiyylik bilən bojan əməs; ular rəzzillik üstigə rəzzillik kılıqan, Meni heq tonup bilmigən — dəydu Pərvərdigär. **4** — Hərbiringlər eż yekininglərdin hezi bolunglar, kerindaxliringlərə heq tayanmanglar; qünki hərbir kerindax pəkətə aldiqıuqi, halas, hərbir yekinlirinq bolsa təhməthorluqta yürüməktə. **5** Ular hərbiri eż yekinlirioqa aldamqılık kılmakta, heqkim həkikətni səzləməydi; ular eż tilini yalojan səzləxkə egitidu, ular kəbəhlilikə eżlirini upritidu. **6** Ular jəbir-zulum təstigə jəbir-zulum kılmakta, aldamqılıkın yənə bir aldamqılıkka etməktə; ular Meni tonuxni rət kılıdu, — dəydu Pərvərdigär. **7** Xunga samawi koxunlarning Sərdarı bojan Pərvərdigär mundak dəydu: — Mana, Mən ularni eritip tawlap sinaymən; həlkimning kizining razılıkigə Manga baxkə yol kalmidim? **8** Əlarning tili ejəl okidur; u aldamqılıkni səzleydi; hərbir eoqız sezidə yekini bilən tinq-amanlıkni səzleydi, lekin kənglidə kiltək təyyarlaydu. **9** Bu ixlar tütəylidin ularni jazalimay koyamdim? — dəydu Pərvərdigär, — Mening jenim muxundak bir əldin kışas almay koyamdu? **10** «Taqlardiki yaylaqlar üçün yioqa wə nala-pəryad kəttürimən, Daladiki otlaqlar üçün mərsiə okuymən; Qünki ular kəyüp kəttiki, heqkim u yərdin etməydi; Kalilarning hərkirəlxarı anglanmaydu; Həm asmandiki uqar-kanatlar həm haywanatlarımı kəqip, Xu yərdin kəttli!». **11** — Mən Yerusalemni harablaxkən top-top dəwə, qılberilərning bir turaloju kılımən; Yəhuda xəhərlərinə adam turmadıqan darijida wayranə kılımən. **12** — Kim bu ixlarnı qüixinixkə danixmən bolidu? Kim Pərvərdigarning aqzidin səz elip bularnı qüxəndürəleydi? Nemixkə zemin wəyranə, heqkim etmigüdək, kəyüp qəl-bayawandək bolup kətti? **13** Pərvərdigär dəydu, — Qünki ular Mən ular aldiqa koyojan Təwrat-kanunuñ taxliwətkən, Mening awazimoja kulaq salmiojan wə uningda mangimojan, **14** Bəlkı eż kəlbidiki jaħħillikka əgəxkən, ata-bowlılır ularoja egətəndək Baallarning kəynigə əgixip kətkən, **15** Xunga samawi koxunlarning Sərdarı bojan Pərvərdigär, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən bu həlkə kəkrini yegüzimən, ularoja et süyini iqtüzimən, **16** ularni ular yaki ata-bowlılıri ilgiri heq tonumaydiqan əllar arisoja tarkitiman; Mən ularni yoxatqıqə ularning kəynidin kooqlaxkə kılıqni əwətimən. **17** Samawi koxunlarning Sərdarı bojan Pərvərdigär mundak dəydu: — Kəngül koyunglar, matəmqi ayallarnı kelixkə qakirinqilar, yioqlaxkə əng usta bojan kizayallarnı qakirip kelixkə adəm əwətinglər! **18** — Bərəhək, ular tez kalsun, biz üçün zor yioqa kətürsunki, bizning kezlihimizdən yaxlar taramlap tekülsün, qanaklırimizdən yax tamqılıri aksun — **19** qünki Ziondin yioqa awazi anglinip: — «Biz kənqılık bulang-talang kılinduk! Kənqılık xərməndə bolduk! Ular turalojuhimizni erüwətti, biz zeminimizni taxlidük!» — deyilidu. **20** Pərvərdigarning sezinə anglangalar, i ayallar, Uning aqzidiki sezgə kulaq selinglar; Kizinglaroja yioqlaxni eginginqilar, Hərbiringlər yekininglərə mərsiə okutungular; **21** Qünki elüm bolsa derizilimizdən yamixip kırğan, Ordastılıkhımlarıñızıñımı kırğan; U balıllarıñ koqlırdan, Yigitlərni rəstə-məydanlardan yulup taxlijan. **22** [Yekinlirinqlərə] ukturup: «Pərvərdigär mundak dəydu: — Bərəhək, jəstələr dalada tezətək kılıldı; Ular ormığınıñ orojikininq astioja yikılıqan, Lekin heqkim yioqmaydiqan baxaktaq yərgə qeqiliidu!» — dəngərlər! **23** Pərvərdigär mundak dəydu: — Dana kixi danalıq bilən, küqlük kixi küqlüklilik bilən, bay baylıkları bilən pəhirlinip mahtanmışun; **24** pəhirlinip mahtioqıuqi bolsa xuningdin, yəni Meni, yər yəzidə mehîr-muħabbət, adalət wə həkkəniylikni yürgüzügi Mən Pərvərdigarnı tonup yətəkənlilikdən pəhirlinip mahtansun; qünki Mening hursənlilik dəl muxu ixlardindur,

— дәйду Pərwərdigar. 25 Mana, xundak күnlər keliduki,
— дәйду Pərwərdigar, — Mən hətnə kılminoşanları hətnə
kılınoşanlar bilən billa jazalaymən; 26 yəni Misiş, Yəhudə,
Edom, Ammoniyalar wə Moabiyalar, yülmidin qəl-bayawanda
turuwatkən, qəka qaqlırını qüxirüwətəkən əllərni jazalaymən;
qünki bù əllərning həmmisi hətnisizdur; Israelning barlıq
jəmatimu kenglişə hətnisizdur.

10 Pərvərdigarning silərgə eytkan səzигə kulaq selinglər, i Israel jəməti: — **2** Pərvərdigar mundak dəydu: — əllərning yollarını egenməngərlər; gərəq əllər asmandıki hədise-alamətlərdin körkəp dəkkə-dükkigə qəmənə bolsimu, silər bulardın həq qəqüp kətməngərlər. **3** Qünki əllərning kəidə-yosunluları bimanlıktır; həmmisi ormanlıktın kesilgən dərəhtin, yaşaqqınıng iskinisi bilən oyułanın nərsigə asaslıqandur. **4** Ular buni altun-kümüx bilən həlləydu; uni yılımısın dəp ular bolqə, mihlər bilən bekitidü. **5** Bündək buttlar tərhəməklikə turidiqən bir kəranquktur, halas; ular həq səzliyəlməydu; ular baxıqlar təripindən kətirüllüxi kerək, qünki ular mangalmaydu. Ulardın korkmangərlər; qünki ular rəzzillik kılalmaydu, ularınqən kəlidin yahxılık kılıxma kəlməydu. **6** — Sanga ohxaydiqən həqkim yok, i Pərvərdigar; Sən uluoq, kük-küdring bilən naming uluoqdur. **7** Kim Səndin körkməy turalisun, i barlıq əllər tüstigə həkümran padixah! Qünki bu Sanga tegixliklər; qünki əllərdiki danixmənlər arısında wə barlıq padixahlıqlar arısında Sanga ohxax həqkim yoktur. **8** [Əllərning] həmmisi iştisnasız əkli yok, nadanlardur; bu ərzimaslar yaşaqtur, halas! Ular təlim bərələmdən! **9** Sokup yalpaqlaşan kümüx Tarxixtin elip kelinidü; altunum Uzfandın elip kelinidü; andin hünərəwən wə zərgərlərning kəli bu yasiqinioja kək wə sesün rəhət bilən kiyim kiyüzüdu — bularning həmmisi xübhəsisizki, danixmən ustilarning ejridur! **10** Lekin Pərvərdigar Hudaning Əzi həkikəttür; U hayatı Hudadur, mangülliükning Padixahidur; Uning qəzəpi alidda yər-zemini titrəydi; əllər Uning kəhərini kətürəlməydu. **11** Ular oq alımda degin: «Asman bilən zeminni yaratmiojan ilahlar, ular zemin yüzidin wə asman astidin yokaydu!». **12** [Pərvərdigar bolsa] yər-zeminni kiiq-küdrili bilən yasiqan, Aləmni danalıq bilən bərpa kılıqan, Asmanlarnı akl-parasiti bilən yaylıqıdur. **13** U awazını koyuwətsə, asmanlarda sular xawqunlaydu; U yər qətləridin bulut-tumanları erlitidü; U yaməqurlar oq qakmaqlarını həmrəh kılıp bekitidü, wə xamalni əz həziniləridin qikiridü. **14** Muxu kixilərning hərbiri əkilsiz, bilimdən məhrumlardur; Zərgərlərning hərbiri ezlizi oyoqan but təripidin xərməndigə kəlidü; Qünki uning kuyuma həykili yaloqanlıq, ularda həq tiniq yoktur. **15** Ular bimanılardur, mazaq obyektidür; Jazalinxı wakti ularning tüstigə kəlgəndə, ular yokılılıdu. **16** Yakupnıng Nesiwisi Boluqı bulardak əməstür, Qünki barlıq məwjudatını yasiqoqı Xudur; Israel bolsa Uning Əz mirasi boloqan kəbiliidur; Samawi koxunlarning Sərdarı boloqan Pərvərdigar Uning namidur. **17** Zemindin qikixkə yük-takıngı yioqixturup al, i mühasirigə elinloqı qız; **18** qünki Pərvərdigar mundak dəydu: — «Mana, Man bu wakıttı zemindikiləri elip u yerdin qəriyətimən wə ularning kengli tonup yətküqə azar beriman!». **19** Jarahitim üçün halimoqə way! Mening yaram dawaliqusızdır! Birək əslida mən: «Bu pəkət bir kesəllik, halas, uning oq qidioqubakmən» — dəptikənmən. **20** Mening qədirim hələk boldi, barlıq tanılırmı üzüldi; balılırmı mandın juda bolup, ular yox boldı; qədirimni kaytiyidin sozup tikküdak, qədir pərdilirini aşkudak həqkim kalmıdi. **21** Qünki həlk padıqılırları əkilsiz bolup, Pərvərdigarnı izdəp yol sorimaydu; xunga ular danixmənlərdək ix kərəlməydu, ularning barlıq padisi tərkilip kətti. **22** Anglangalar! Bir gəpning xəpis! Mana,

u kelidu, ximaliy zemindin qıkkın zor bir qukan-sürən! Yəhüdaning xəhərlərini bir wəyrana, qılberilərning turalojsiqa aylanduroqqu keliwati! **23** Bilimənki, i Pərvərdigar, insanning ez yolini bekitixi ez kəlidə əməstur; mengiwtən adəmning ezidə kədamlarını halıqanqə taxlaş kudritti bolmastur; **24** Pərvərdigar, meni tüzigəysən, lekin oqəziping bilən əməs, adil həkümüng bilən tüzigəysən; bolmisa Sən meni yokşa barəvar kılışsan. **25** Kəhringni Seni tonumdayıqın allar həmdə namingoşa nida kılmaydiqon jəmatlər üstiga təkkəysən; qünki ular Yakupni yap kətkən; bərhək, ular unı yutup tügəxtürüp, turoqan jayını mutlak wəyrən kiloşan.

11 Yərəmiyaqa Pərvərdigardin kələn söz mundak idi: **2** – Bu əhdining sezlirigə kulak selinglar; xundakla Yəhuda kixilirigə, Yerusalemda turuwtənələrə ularını yətküzunglər, **3** – sən Yərəmiya ularoja mundak eytkin: – Pərvərdigar, Israfilning Hudasi mundak daydu: – Bu əhdining sezlirigə kim boyusumisa u lənəttə kəlid; **4** Mən bu əhdini ata-bowliringlərni Misir zəminindən, yəni təmür tawliyadıqan humdandın kütkuzup qıkarojan künidə ularoja tapılıp: «Awazimoja kulak selip, bu sezlərgə, yəni Mən silərgə təpxurojan barlıq əmrlərgə əməl kiliŋlər; xundak kəlojininglərda, silər Mening həlkim bolisilər, Mən silərən Hudayinglər bolımen; **5** xundak bolojinidə Mən ata-bowliringlərə: «Silərgə süt həm bal ekip turidıqan bir zemin təkdiim kilimən» dəp iqlikən əsərəni əməlgə axurimən» – degənidim. Silər bugünkü kündə dəl xu zəminda turuwtəsələr! Mən bolsam jawabən «Amin, Pərvərdigar!» – dedim. **6** Pərvərdigar manga mundak dedi: – Yəhūdaning xəhərlərində, Yerusalemning koqılırında bu sezlərni jakarla: – Bu əhdining barlıq sezlirigə kulak selip əməlgə axurungular! **7** Qünki Mən ata-bowliringlərə Misir zəminidin kütkuzup qıkarojan künidin büngükü künigiqə «Mening awazimoja kulak selinglər!» dəp jekiləp agahlındurup keliwatişəm; Mən tang səhərda ornumdan turup ularını agahlındurup kəldim. **8** Lekin ular həq anglimiojan yaki kulak salmiojan; ularning hərbəri rəzil kengiliyiridiki jahılılkə ağıxip mangojan; xuning bilən Mən bu əhdidiki barlıq sezlərni ularning bexiq qıxiürdüm; Mən bularning həmmisini ularoja tapiliojanmən, lekin ular həq əməlgə axurmiojan. **9** Pərvərdigar manga mundak dedi: – Yəhūdadikilər wə Yerusalemda turuwtənələrlən arısında bir suyikəst baykaldı; **10** ular sezlərini angloxni rət kılqan ata-bowlirininqəbəhəliklirigə kaytip kətti; ularning ibaditidə bəyliyə dəp baxxə ilahılarqa ağıxip kətti. Israfil jaməti həm Yəhuda jaməti ata-bowlılıri bilən tützən əhdənni buzdu. **11** Xunga Pərvərdigar mundak daydu: – Mana, Mən ularning üstigə heq kütulmalas apət qıxiürimən; ular Manga pəryad kötürüd, lekin Mən ularını anglimaymən. **12** Andin Yəhūdaning xəhərləri wə Yerusalemda turuwtənələrlə isrik ekiyə qoqunojan butlarnı iżdəp ularoja pəryad ketürüd; lekin apət qırixən waktida ular bularını heq kütkuzmaydu. **13** Qünki xəhərlərlər kənqə kep bolojanseri, butliring xunqə kep boldi, i Yəhuda; Yerusalemning koqılırını kənqə kep bolojanseri, silər «yirgingilək boluoqı»qa xunqə kurbangahıları kurdunglər, yəni Baaloja isrik ekiyə türkün kurbangahıları bərpa kildindər. **14** Əmdidə sən, [i Yərəmiya], bu həlk üçün dua kılma, ular üçün heq pəryad yaki tilawət kılma; qünki apət bexiq qıxiixi bilən ular Manga nida kılqan waktida Mən ularını anglimaymən. **15** – Mening seyümlük həlkimning eyümdə turuxiqə nema həkki! Qünki kəpininqlər əzünglərlərə rəzil məksətlərəgə yetixə orunisilər; silər rəzziliyinlər əməlgə axkanda hursan bolsanglar, undakta «mukaddas gexlər» muxux asiyliklərini silərdin elip taxlıvalamdu? **16** Pərvərdigar ismənini «Yapvexil, mol mewilik,

baraşsan zəytun dərihi» dəp atıqanidi; lekin [Pərvərdigar] dərəhkə xawkunlaydiqan zor bir otni salidu wə xahliri yok kılınidu. **17** Qünki seni tikkən samawi köxonularning Sərdarı bolən Pərvərdigar sanga karap küləp bekitip jakarlıqan; səwəbi, Israil jəməti wə Yəhəuda jəməti ezinin mənpəzətinin kəzələp rəzillik kilipli, Baaloja isrik yekip, Mening oqızıpmiñ kəltürdü. **18** «Pərvərdigar manga həwar yetküzdi, xuning bilan mən qüxəndim; U manga ularning kılmixlirini ayan kıldı; **19** mən bolsam huddi boozuzlaxka yetiləp mangojan kəntük paklaşdırıdım; mən əslı ularning manga karap: «Dərəhni mewisi bilən yokşatılı, uning ismi kayta aška həq kəltürümisun, uni tirkilər zeminidin üzüp taxlaylı» deqən kəstilərinin həq bilməyttim; **20** lekin Sən, i adıl həküm Qıtkarouqı, adamning wijdan-kəlbini Sinoqı, samawi köxonularning Sərdarı bolən Pərvərdigar, Sening ularning təstig təqixüridiqan kışasinqni əz kezüm bilən körükə nesip kılıqaysan; qünki dəwayımmi Sangila ayan kilipli tapxurdum». **21** Xuning bilən Pərvərdigar [manga] mundak dedi: — «Pərvərdigarning namida bexarət bərma, bolmisa jening kəlimizda tütixidü» — dəp sanga dok kilipli yürgən Anatottiki adəmlər jeningni izdəp yürüdü. Əmdı ular tooprısında mundak səzüüm bar: — **22** — bu ixka karap samawi köxonularning Sərdarı bolən Pərvərdigar mundak dedi: — Mana, Mən ularni jazalaymən; yigitlər kiliq bilən elidu, oqul-kızılırlı bolsa kəhətqılıq bilən elidu. **23** Ulardın həqbiñ kəldisi kalmayıdu; qünki Mən ular jazalınidiqan yıldı, xu Anatottiki adəmlər təstigə apət qüxtürimən.

12 Mən dəwayımmi aldingoja elip kəlsəm, adil bolup kəlding, i Pərvərdigar; lekin Sən bilən Əz həkümliring toopruluk səzləxməkqimən; nemixka rəzillərning yoli ronak tapıdu? Asiylik kələquqınlarning həmmisi nemixka kəngri-azadılıkta turidu? **2** Sən ularni yər yüzügə tikkənsən, ularmu yiltiz tartkan; ular esüp güllinidu, ular mewileydu; Sən ularning aqzıqıja yekin ohxaysan, lekin wijdanidin yıraksan; **3** lekin Sən, i Pərvərdigar, meni bilisən; Sən meni kərüp kəlgənsən, Əzüngə bolən sadıkkılmıñ sinoqınsən. Ularnı boozuzlaxka bekitilən koylardak ayırıp sərəp qıkkıysan, ularni kətl künimə ayırıysan. **4** Zemin qaqanoqıqə kəqojiraydu, etidizi ot-qəpər kəqanoqıqə kuroqan haləttə turidu? Zemində turuwaşanlarning rəzillili tüpaylidin həyvanlar həm uqar-kanatlar kəqanoqıqə yokap tütəydu? Qünki bu həlk: «[Huda] akiwitimizni həq kərməyduv dəwətidü. **5** — Sən yügürgən ləxkərlər bilən bəsləxkəndə, ular seni həlsiratkan bolsa, əmdı sən atlar bilən bəsləxsəng kəndak bolar? Sən pəkət aman-tinqılıqta turoqan zemindilə hatırjam bolup [Manga] ixinisən, əmdı İordan daryası boyidiki koyuk qatqallıklarda kəndak yürisən? **6** Qünki həttə əz kərindaxliring, atanqning jəmatimü sanga asiylik kılıqan. Ularmu seni yokıtış üçün awazını koyup bərgən. Gərgə ular sanga məhərlik səzlərni kılıqan bolsimu, ularoja ixənmə!» **7** — Əzüm ailəmdin waz keqimən, mirasını taxliwetimən, janjigirimiñ diixmənlirininq kolioja tapxuriman. **8** Mening mirasım [bolən həlk] bolsa Manga ormanlıktı bir xırqə ohxax bolup kaldi; ular Manga kərxi awazını ketürdü; xunga Mən ularni yaman kərimən. **9** Mening mirasım Manga sar-bürkütlər yaki qilberidək bolup kaldi əməsəm? Lekin uning etrapıqə baxka sar-bürkütlər olaxmaqtı! Beringlar, ularni yəwetixkə barlıq daladıki həyvanları yioqip kelinglər! **10** Nuroqunlıqan həlk padıqılırlı üzümzarımıñ əhalək kılıdu, ular Mening nesiwəmmi ayaq astı kılıdu, ular Mening yekimlik nesiwəmmi oqerib bir qəl-bayawanoja aylanduridu; **11** ular uni oqerib kiliwitidu; u Mening alimdə oqerib həm kəqojıraq turidu; pütükəl zeminə oqerib kılıdu; əmma həq adəm buningoja kənglini bəlməydi.

12 Qəl-bayawandıki barlıq egizliklər təstigə əhalək kələquqılar oquzdap qıkip kəlidü; qünki Pərvərdigarning kılıqi zeminning bir qətidin yəna bir qətigiqə həmmimi yutidü; həq at igisining tinq-hatırjəmliki bolmayıdu. **13** [Həlkim] buoqdayını teriğan bolsımı, lekin tekənlərni oriydu; ular oqızırını upratkını bilən, payda kerməydi; xunga [naqar] məhsulatlrlıqrlar tüpaylidin, Pərvərdigarning kəttik oqızı tüpaylidin, yərgə karap kələsələr. **14** Mənki Pərvərdigar Əz halkıñ Israilni waris kılıqan mirasķa qanggal saloqan, zeminimning həmmə rəzil əxənləri toopruluk mundak dəymən: — Mana, Mən ularni əz zeminidin yulup alıman, xuningdak Yəhəuda jəmətinə ular arısından yuluwalımən; **15** lekin xundak boliduki, ularni yuluwaloqandın keyin Mən bu yoldın yenip, ularoja iqimni aqritiman, ularning hərbirini ez mirasiqə, hərbirini əz zeminiqə çayturiman. **16** Xundak kilipli, əgər (ular ətkəndə həlkimə Baalning ismiqə kəsəm iqxını egətəndək) kəngil koyup həlkiminqə yollırını egənsə, jümlidin Mening namimoja kəsəm iqxını egənsə, — əmdı ularoja həlkim arısından [mukim] orun berilip, ular gülləndürülüdü. **17** Bırak ular anglimisa, Mən xu əlni mutlək yulup taxlaymən, — dəydi Pərvərdigar.

13 Pərvərdigar manga mundak dedi: — Barojin, kanap iq tambalni al, belingga baoqla; lekin uni suoja qılıma. **2** Xunga Pərvərdigar manga degəndək mən bir iq tambalni aldım wə belingga baoqlap koydum. **3** Əmdı Pərvərdigarning sezi ikkinqi ketim manga kelip mundak deyildi: — **4** «Sən puoloja aloqan, belingga baoqlanojan iq tambalni elip, ornungdin tur, Fratka berip xu yərdə taxning yerikoja yoxurup koy». **5** Xunga mən bardım wə Pərvərdigar manga buyruqandak uni Fratka yoxurup koydum. **6** Kəp künlər ətkəndin keyin, Pərvərdigar manga: «Ornungdin tur, Fratka berip, Mən sanga xu yərgə yoxuruxkə buyruqan iq tambalni kələngəqə al» — dedi. **7** Xunga mən Fratka bardım; mən yoxurqan yərdin iq tambalni kolap qıkirip kələməqə aldım; mana, iq tambal sesip qırıp kətkəndi, pütünləy kiygışız boləqanıdi. **8** Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **9** Pərvərdigar mundak dəydi: — Mən Yəhūdanıng pəhrini wə Yerusalemıng qong pəhrini muxu halda yoxitiman; **10** Mening sezlərimmi anglaxni rət kılıqan, kenglidiki jahillikdə mangidıqan, baxka ilahılarning kəllükidə bolup, ularoja ibadət kiliqxə intiliqıjan bu rəzil həlk pütünləy kardin qıkkən bu iq tambaloja ohxax bolidu. **11** Qünki huddi iq tambal adəmning qatırıqıja qing baoqlanoqandək, ularmu Manga [yekin] bir həlk bolsun, Manga nam-abrui, mədhiyə wə xan-xərap kəltürsün dəp, Mən Israilning pütükəl jəmətinə wə Yəhūdanıng pütükəl jəmətinə Əzümgə qing baqlanduroqanmən — dəydi Pərvərdigar, — lekin ular həq kulaq salmidi. **12** Ularoja muxu seziñ degin: — Israilning Hudasi bolən Pərvərdigar mundak dəydi: — «Həmmə xarab idixi xarab bilən toluxi kerək». Ular sanga: «Əjəba, həmmə xarab idixi xarab bilən toluxi kerəklini obdan bilməndük?» — dəydi; **13** Sən ularoja mundak dəysan: «Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana, mən bu zemində barlıq turuwaşanlarnı, Dawutka wakıl bolup uning təhtigə olturoqan padıxahlarnı, kahınlarnı wə pəyəqəmbərlərni həmdə Yerusalemda barlıq turuwaşanlarnı məstlik-bihoxluk bilən toldurimən. **14** Mən ularni bir-birigə, yəni ata bilən oqullurınıñ ohxaxla bir-birigə sokuxkə salımən, — dəydi Pərvərdigar; — Mən ularoja iqimni aqritmaymən, ularni aymaymən, ularoja rəhəm kilməyimən; ularni nabut kiliqxə həqinərsə meni tosumaydu. **15** Anglanglar, kulaq selinglər, həli qong bolmanglar; qünki Pərvərdigar sez kılıqan. **16** Əmdı U bexinglaroja zulmət qüxtürqiqə, putunglar zaval qüxkən taqlarda putlaxkəndək putlaxkuqə, U silər izdигən

nurni elüm sayisioqa, kəpkarangoşulukka aylanduroquq, Pərvərdigar Hudayinglar olaş xan-xərəp kəyturunglar! 17 Buni anglimisanglar, silərning hakawurlukunglar tüpəylidin jenim yoxurunqə yioşlaydu; aqqik yioşlap kəz yaxlirim ekip taxidu; qünki silər, i Pərvərdigarning padisi, sürgün kılınlisiler. 18 Padixaş, wa hanixka: «Təhtinglardan qıxtıp yergə olturunqlar; qünki kərkəm tajliringlar bexinglardan qüxtürüldidu» — degin. 19 Jənubdiki xəhərlər körxiwelniq takılıdu; ularni aqidiojan heqkim bolmaydu; pütükül Yəhuda sürgün bolidu; ularning həmmisi əsirgə qüxtüp sürgün bolidu. 20 Bexingni kətür, [i Zion], ximaldin qıkkınlar olaş qara; sanga tapxurulqan pada, yəni yekimlik padang nəgə kətkəndu? 21 [Pərvərdigar] seni baxkəruxka dəstliringni bekitkinida sən nəma deyələytting? Əslı əzüng ular olaş baxkəruxni əsgətən tursang! Xu tapta tolojək tutkən ayaldək azab-ökubətlər seni tutmamdu? 22 Sən əgər kənglüngdə: «Ixlar nemixə bexişəma qüxti? — dəp sorisang, bu ixlar kəbihliking intayin eoşir bolonanlıklı boldi — keyning saldurup taxlandı, yotiliring zorawanlıktı axkarilandi. 23 Efiopiyalık kara terisini əzgərtələmdü? Yaki yilpiz qipar tənggilirini əzgərtələmdü? Undak, bolonanda silər rəzillikni kılıxka kəngənlərəmə yahxılıkni kılalaydiojan bolisilər! 24 Əmdi qəl-bayawandiki xamal həydiwətən samandək Mən silərni həydəp qaqımən. 25 Bu sening akıwiting bolidu, Mən sanga bekitkən nesiwəng, — dəydu Pərvərdigar; qünki sən Meni untuqənsən, yalojanlılıkkə tayanəqənsən. 26 Xunga Mən keyningking pəxlini yüzüng üstigə kətürüp taxlaymən, nomusung kərəlidü. 27 Ah, sening zinaliring, ayojırningkidək pohur kixnəxlıring, egizliklərdə wə etizlərdə bolovan buzukqılıklıringning pəskəxilik! — Barlıq yirginqlıkrıngi kərdum! Halingə oway, i Yerusalem! Sən pak kılınlıxi qəqanoqıqə rət kilməkqışan?!

14 Yərəmiya olaş qüxtən, Pərvərdigarning kurojakqılıklar toqrluluk səzi: — 2 Yəhuda matəm tutidu, uning dərwazılıri zawałoja yüz tutmağa, həlk yərəq qaplixip kərilik tutidu; Yerusalemın nala-pəryad kətürüləməktə. 3 Metiərlərli qaparmənlərini su əkilixkə əwətidu; ular su azgallirioqa baridu, lekin heq su tapalmaydu; ularning küpləri kuruk kəytip kəlidu; ular yərəq karap kəlidü, sarasimiqə qüxitidu; ular bexini yepip təwən sanggilidit. 4 Həq yamoqur bolmioqəqək yər yəzi yerilip kətti; yər həydiqıqlar yərəq karap bexini yepip təwən sanggilidit. 5 Maral bolsa dələda bala kozilaydu, andin közisidin waz keqidu; qünki ot-qəp yok. 6 Yawa exaklar egizliklərdə turup qilberilərdək hasırıp ketidu; ozuk izdəp kəzliyi karangoşulixip ketidu, qünki ozuk yok. 7 — I Pərvərdigar, kəbihliklirimiz bizni əyibləp guwahlıq bərgini bilən, Əzüngning naming üçün bir ixni kələyəsən! Qünki bizning yolundın qikip ketiximiz intayin keptur; biz Sening aldingda gunah, sadir kıldı. 8 I Israilin Arzusi, küləp qüzkəndə ularning kütkuzoquqisi Boloquq, Sən nemixə bizgə zeminimizdiki musapirdək, bir keqili konmakçı bolovan bir yoluqıdak bolisən? 9 Nemixə heq amalsız kixidək, heqkimni kütkuzalmaydiojan bir palwanıqə ohxax bolisən? Lekin Sən, i Pərvərdigar, arımdıza turisən, biz Sening naming bilən ataloqandurmız; bıdızın waz keqip kətmə! 10 Pərvərdigar muxu həlkə mundak dəydu: — Ular dərhəkikət [məndin] tezip, kezixkə amraktur; ular kədəmlirini [yaman yoldin] heq tizginliməydu; Pərvərdigarning ulardın heqkəndək, hursənliki yok; əmdi hazır ularning kəbihlikini esigə kəltürüp ularning gunahlırını jazalaydu. 11 Andin Pərvərdigar manga: — Bu həlkəning baht-bərikiti üçün dua kılma — dedi. 12 — Ular roza tutkanda, pəryadını anglimaymən;

ular keydirmə kurbanlıkları axlık hədiyələr bilən sunoqanda, Mən ularını kobul kilmaymən; Mən ularını kılıq, kəhətqılık wə wabalar arkılık yoxitimən. 13 Mən bolsam: — Ah, Rəb Pərvərdigar! Mana, pəyəqəmbərlər ular olaş: «Silər kılıqni heq kərməsiler, kəhətqılıkımı duq kəlməsiler; qünki Mən bu yərda silərning aman-əsənliklərə qapalatlık kılımən» dəydi, — dedim. 14 Əmdi Pərvərdigar manga mundak dedi: — Pəyəqəmbərlər Mening namımda yalojan bexarətlər beridu; Mən ularını əwətmigənmən, ularni buyruqən əməsmən, wə ular olaş gəp kəlojinim yok. Ular silərgə sahta kərənűx, palqılık, ərziməs nərsilər toqrluluk əz kənglidiki ham hiyallarnı eytip bexarət bərməktə. 15 Xunga Pərvərdigar: — Mening namımda bexarət beriwtəqən, Mən əwətmigen, yəni: «Kılıq wa kəhətqılık bu zəminənə heq kəlməyə» dəydiqən pəyəqəmbərlər toqrluluk: — bu pəyəqəmbərlər kılıq wə kəhətqılık bilən yoxitilidu; 16 ular bexarət bərgən həlkəning bolsa, kılıq wa kəhətqılık tüpəylidin jəsətləri Yerusalem koqilirioqa taxliwətilidu; ularning əzilirin, ayllırin, kız-ooqullarını kəmgüdək heqkim kəlməydu; Mən ularning rəzillikini əz bexişə tekimən. 17 Sən ular olaş xu seznı eytisən: — «Kezlirimdən keqə-kündüz yax tohtimisun; qünki menin pak kizim bolovan həlkim yarisi bəsülgəndək kəttik bir zərb yəp, intayin eoşir yarilandı», — dəydi. 18 Mən dalaqə qıksam, mana kılıqtin əltürlülgənlər; xəhərgə kirsəm, mana kəhətqılıktn solixip kətkənlər! Qünki pəyəqəmbər həm kahin hər ikkisilə bilimsiz-nadən bolup, ular zəminda eş sodisi bilənələrə bolup kətti. 19 Sən Yəhəudən nemixə waz kəqtinqət! Jening Zionindən Zəriktim! Sən nemixə bizni xunqə dawaliqüsüz dərijədə uroqanıdınız! Biz aram-tinqılıkni kütük, lekin heq kətlik, künər yoxuktur; xipalık bir wakıtnı kütük, lekin mana dəkkə-dükək iqidiqurmız! 20 I Pərvərdigar, rəzillikimizni, ata-bowlirilimizning kəbihlikini tonup ikrar kılımımız; qünki Sening aldingda gunah, sadir kıldı. 21 Əzüng naming üçün [Yerusalemni] kəzüngə ilməy kəymioqəysən; xan-xərəplik təhting bolovan jayni rəswa kilmioqəysən; əhdəngni esingga kəltürgəysən, uni buzmioqəysən! 22 Əllər qoqunidiojan «ərziməslər» arısida yamoqur yaqduruqı barmidu? Yəqinini asmanınlar əzirlərə berəndə? [Bularni əməldə kərsətküq] Sən əməsəmə, i Pərvərdigar Hudayımız! Xunga Seni təlpünüp kütümiz; qünki Sənla bularni kələqəjdursən.

15 Pərvərdigar manga mundak dedi: — «Musa yaki Samuil [pəyəqəmbərlər] aldimda turojan bolsimu, kənglüm bu həlkə heq karımaytti. Ələrni kez aldimdin kətküzuwət! Ular Məndin neri qikip kətsən! 2 Əgər ular səndin: «Biz nəgə qikip ketimiz?» desə, sən ular olaş: «Pərvərdigar mundak dəydu: — Olümə bekitilgənlər elümə, kılıqka bekitilgənlər kılıqka, kəhətqılıkka bekitilgənlər kəhətqılıkka, sürgün boluxka bekitilgənlər sürgün boluxka ketidu» — daysən. 3 Qünki Mən tət hil jaza bilən ularning əstigə qüxişəmən, — dəydu Pərvərdigar, — əltüriüx üçün kılıq, titma-titma kılıx üçün itlar, yutux wə halak kılıx üçün asmandıq uqar-kanatlar wə yər-zemindiki həyvanatların jaza boluxka bekittim; 4 Yəhuda padixaşı Həzəkəiyaning oqlı Manassəhning Yerusalemda kələqənləri tüpəylidin Mən ularını yər yəzidiki barlıq padixaşlıklar arısida wəhümigə saloqıqı bir obyekti kılımən. 5 Qünki kim sanga iqini aqpritidu, i Yerusalem? Kim sən üçün ah-zar uridu? Kim əhwalingni soraxka yolda tohtap yeningoja baridu? 6 Sən Meni taxliwətənsən, — dəydu Pərvərdigar, — sən qekinip kətting; Mən əstüngə kolumni sozup seni nabut kılıxka turdum; Mən [sanga] iqimni aqpritixin həlsirap kəttim. 7 Xunga Mən ularni zemindiki xəhər kowuklırıda yəlpügüq bilən soriwtimən; Mən ularni balılardın juda kılımən wə

həlkimni nabut kılımən; ular ez yollaridin heq yanmadi. **8** Kez aldimdə ularning tul hotunlari dengiz kumliridin kəpiyip ketidü; qızı waqtida Mən ularqa, yəni yigitlarning anisioja bir halak kılıquqini elip kılımən; Mən uxturnut ularning bexioja dərd wə wəhima qüxiiriman. **9** Yətə balini tuqçan ana solixip tınıkidian kalay dəp kəlidü; küpkündüzdə bu anining kuyaxi tuyusüz [məqrıpkə] patidü; u xərməndə bolup horluk-həkəretlərgə ugraydu. Ulardin kalojanlarnı bolsa Mən düxmənlər aldida kılıqka tapxurimən, — dəydu Pərvərdigar. **10** Ah, ana, əhalimə way, qünki sən meni pütkül zəmin bilən əxarlıxidiojan bir adəm, ular bilən elixidiojan bir adəm süpitidə tuqçansən! Mən ularqa esümgə kərzmən bərmidim, yaki ulardin esümgə kərzmən almidim; lekin ularning hərbiri meni kərəqaydu! **11** Pərvərdigar mundak dedi: — Bərəhkə, Mən bəhtingə seni azad kılımən; küləp wə balayı'apat bolovan künidə Mən sanga düxmənni qıraylıq uqraxturiman. **12** Təmür sunandu? Ximaldın qıkkən təmür, yaki mis sunandu? **13** Bəlkı kilojan barlıq gunahlıring tüpaylidin, u qetingdin bu qetinggiqə Mən bayılırlıring həm həzinilirringni olja boluxka həksiz tapxurimən; **14** Mən seni düxmənliring bilən billa sən heq bilmədiojan bir zeminoja ətküzimən; qünki əqəzipimdə bir ot kozojaldi, u üstüngə qüxiüp seni keydürüdu. **15** I Pərvərdigar, Sən əhalimni bilisən; meni esingdə tutkəysən, manga yekin kəlip məndin həwər aloqaysən wə manga ziyankoxlıq kılıquqlardın intikamimni aloqaysən; San ularqa sawr-taqtə kərsətküng bolsımı, meni yoxatmiojaysən! Mening Seni dəp horliniwaqanlıqimni bilgəysən. **16** Səzliringga erixip, ularni yəwəldim; səzliring həm meni xadlanduroquqı wə kəlbimming huxallıqi bolovan; qünki mən Sening naming bilən atalojanman, i Pərvərdigar, samawi koxunlarning Sərdarı bolovan Huda! **17** Mən bəzəmə kılıquqların sorununa oynap-küləp olturmidim; Sening meni tutkən kolung tüpaylidin yalçuz olturdum; qünki Sən meni [ularning kılıqanlıri bilən] kəttik əqəzəpləndürdüng. **18** Mening azabim nemixə tohtimaydu, menin yaramning dawasi yok, nemixə xipa tapmaydu? Sən manga huddi «aldamqi erik» wə tuyusüz əqayıb bolidiojan sulardek bolmakqısan? **19** Xunga Pərvərdigar mundak dəydi: — Sən həzirki halitindən yenip yəni moja kəytsəng, Mən kaytidin seni aldimdiki hizmətə turuxka yandurup kelimən; san kimmətlik [sezlər] bilən ərziməs [sezlərnii] pərkənləndürüləsəng, sən yəna aqzımdək bolisən; bu həlkə sən tərəpka kəytip kələsən, lekin sən ularning təripiga hərgiz kəytmaslıq kərək; **20** Wa Mən seni bu həlkəni nisbətən mistin kopoqulən, mustəhkəm bir sepi kılımən; ular sanga hujum kılıdu, lekin ular üstüngdən əqalıba kılalmaydu; qünki Mən seni kütküzuxka, ulardin halas kiliçka sən bilən billidurmən, — dəydu Pərvərdigar. **21** — Bərəhkə, Mən seni rəzillərning qanggilidin kütküzimən; əxəddiyılərning qanggilidin kütküzidiojan nijatkəring bolimən.

16 Pərvərdigarning səzi manga kəlip mundak deyildi: — **2** Sən ayal zatini əmriringə almaysən, xundakla muxu zemində oqul-kız pərzənt tapmaysən. **3** Qünki Pərvərdigar bu yərdə tuqulənən oqul-kızlar, bu zemində ularni tuqçan anilar wə ularni tuqdurənən atilar toqorisida mundak dəydi: — **4** Ular ələmlək kəsəllər bilən olidü; ular üçün heq matam tutulmaydu, ular kəmilməydu; elükləri tezətkət təpək yəzidə yatidü, ular kiliq, kəhətqılıq bilən yəp ketidü; jəsətləri asmandiki uqar-kanatlar wə zemindiki həyvanatlar üçün oızuk bolidü. **5** Qünki Pərvərdigar mundak dəydi: — Sən [Yərəmija], həza boluwatkan heqbir eygə kirmə, yaki elənlər üçün ah-zar kətirix yaki ekünüükə barma; qünki Mən bu həlkətin hətirjamlıqimni, məhər-muhəbbətitimi wə rəhimdillilikrimni elip taxlidim, — dəydu Pərvərdigar. **6** Uluqlardın tartip pəslərgiqə bə zemində

olidü; ular yərgə kəmilməydu; heqkim ular üçün ah-zar kətürməydu, yaki ularni dəp, ya ətlirini tilmaydu, ya qaqlırını qüxürüwətməydu; **7** ular kərilik tutkənlarnı yoklap, nan oxutmaydu, elənlər üçün kəngül sorimaydu; ata-anisi elənlər üçün heqkim təsəlli kədəhini summaydu. **8** Sən bolsang əl-yurt bilən billa yəp-iqixə toy-bazma bolovan eygimu kirmə; **9** qünki samawi koxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən ez künlirinqlarda wə ez kez aldinglarda, bu yərdin tamaxining sadasını, xad-huramlik sadasını wə toyi boluwatkan yigit-kızning awazlırını tohtitimən. **10** Xundak boliduki, sən bu həlkə bu səzləring həmmisini eytkinində, ular səndin: «Nemixə Pərvərdigar müxundak zor bir küləpətni beximizə qüxiürükə bekitkən? Bizning kəbihlikimiz zadi nemə? Pərvərdigar Hudayimiz aldida zadi sadır kilojan nemə gunahımız bardu?» — dəp soraydu. **11** Əmdi sən ularqa mundak dəyən: — Qünki ata-bowliringlər Məndin waz kəqən, — dəydu Pərvərdigar, — həmdə baxka ilahlarqa əgixip ularning küllükida bolovan, ularqa qoqunqan; ular Məndin waz kəqən, Təwrat-kanunumni heq tutmiojan; **12** silər bolsanglar, ata-bowliliringlərin tehimu bəttər kilojansılər; mana, hərbiringlər ez rəzil kənglidiki jahilliğinə kəynigə kirip, Manga heq kulaq salmiqansıllər; **13** Xunga Mən silərni bu zemindən elip, silər yaki ata-bowliringlər heq bilmədiojan baxka bir zeminoja taxlaymən; silər xu yarda keqə-kündüz baxka ilahlarning küllükida bolisilər; qünki Mən silərgə heq mehərni kərsətməymən. **14** Xunga mana, xu künlər kəliduki, — dəydu Pərvərdigar, — «Israillarnı Misir zemindin kütküzup qıkarajan Pərvərdigarning hayatı bilən!» deyən kəsəm kaytidin ixtiliməydu, **15** balkı [xu künlərda] «Israillarnı ximali zemindin wə Əzi ularni həydiqən barlıq zemindən kütküzup qıkarajan Pərvərdigarning hayatı bilən!» dəp kəsəm iqiliidü. Qünki Mən ularni ata-bowliriqa təkdim kilojan zeminoja kəyturimən. **16** Həlbuki, mana hazır bolsa, Mən nuroqun belikqılarnı əwətip ularni tutkuzuxka qakırıman, — dəydu Pərvərdigar; — andin nuroqun owqılarnı əwətip ularni koçqılap ovlaxka qakırıman; ular ularni hərbir təqidin, hərbir egiqliktin, kiya taxlarning əqar-ķisələqlərinidin təpiyalıdu. **17** Qünki kəzliyim ularning barlıq yolları üstidə turidü; ular aldimdə heq sukunalmıdi, ularning kəbəlikli kəzliyimdən heq yoxurulmıldı. **18** Lekin Mən awwal ularning kəbəlikini wə gunahını bexioja həssiləp kəyturimən; qünki ular zeminiñi yırğınlıq nərsilarning elükləri bilən boluqojan, Mening mirasimini lənatik nərsiliri bilən tolduroqan. **19** — I Pərvərdigar, Sən menin kiçik wə kərəqinimsən, azab-əkubət künidə baxpanahımsən. Əllər bolsa yər yüzining qət-qətliridin yeningiə kəlidü wə: «Bərəhkə, ata-bowlirişim yaloqanlıq həm bimənilikka mirashorluq kilojan; bu nərsilərdə heq payda yoktur. **20** İnsanlar ez-eziga hədalarını yasiyalımu? Lekin yasiqini Huda əməstür!» — dəydu. **21** — Xunga, mana, Mən bu kətim [bu rəzil həlkə] xuni obdan bildürimən, — ularqa Mening kolum wə kiç-qədrətlimi obdan bildürimən; xuning bilən ular Mening namimning Pərvərdigar ikənlilikini biliidü!

17 Yəhudanıng gunahı almas uqluk təmür kələm bilən taxtahtay kəbi yürəklirigə wə kurbangalırlıdiki münggüzlərgə oyulqan; **2** balırlımu yexil dərəhlər boyida tikləngən, egiz dənglər üstidə yəsiqən [butlirining] kurbangalırlarını wə «Axərah»lirini hərdaim seçinidə. **3** Mən təqlirinqlarda wə etizliringlarda, həm bayılırlıringi həm həzinilirringi, — senin «yukarı jaylar»ıngımu buning sirtida əməs — bu qetingdin u qetinggiqə bolovan gunahıng tüpəylidin olja boluxka tapxurimən; **4** Əzüngning xori, Mən

sanga təkcdim kılıqan mirasing կոլունдин ketidu; Mən sən tonumadyoqan bir zeminda seni dixmənlirinqing küllukijoqapxurimən; qünki silər qəzipinqə ot yekip uni կօզօյանսիլər, u mənggüga keyidu. **5** Pərvərdigar mundak dəydu: — Adəmga tayanojan, adəmning at-küqini tayanoq kılıqan, kəlbəi Pərvərdigardin qətnigən adəmning halıqə lənat bolsun! **6** U qəl-bayawanda əskən kara arqa qatklıdak bolidu; bəht-yahxilik kəlsimə u buni kərməydu; u balki qəldiki կօյիրակ yərlərde, adəmzsız xorluk bir zeminda turidu. **7** Pərvərdigaroja tayanojan, Pərvərdigarnı tayanoq kılıqan adəm bəht-bərikətlilik bolidu! **8** U sular boyida tikləngən, erik boyida kəng yiltiz tartkan dərəhdək; pizoqırmı issiktiñ u korknaydu; uning yopurmaklıri həmixin yexildur; kuroqaqçılık yili u solaxmaydu wa mewa berixtin kalmaydu. **9** Kəlb həmmidin aldamqı, uning dawasi yoktur. Kimmu uni qüxinilisun! **10** Mənki Pərvərdigar insan kəlbini kəzitip təkxürimən; hərbirsigə eż yolları boyiqə, kılıqan əməllirineng mewisi boyiqə təksim kılıx üçün, insan wijdanını sinaymən. **11** Huddi eżi tuqomıqan tuhumlarnı besiwaloqan kəkliktək, həramdin bayılıqlarıqə erixkən kiximu xundak bolidu; künəlining yerimi ətməyla erixkinidin ayrılidu, u ahirida əhmək bolup qıçıdu. **12** Xanxərəplik bir təht, əzəldin yüksəriqə tikləngən, dəl bizning baxpanahımız boloqan jaydur; **13** i Pərvərdigar, San Israılning ümidisan! Səndin waz kəqkən həmmayələn yərgə karap kalidu; Səndin yırak laxxanlar turprakta yatkənlar arısında tizimlinidu; qünki ular hayatıq sulurineng mənbəsi boloqan Pərvərdigardin waz kəqkən. **14** Meni sakaytqın, i Pərvərdigar, mən xuning bilən jəzmən sakaytilimən! Meni kütkəzqin, xuning bilən jəzmən kütkəzquliman! — Qünki Əzüng mening mədhiyəmdursun! **15** Mana, ular manga: — Pərvərdigarning söz-bexariti kəni?! Kəni, u əmələgə axurulsun! — dəydu. **16** Lekin man bolsam, Sanga əgəxkinimə «pada bəkkəqi» boluxtin heq қaққan əməsman, wa əjal künini heq arzu kilmiojanmən, — Sən bilisən! Aqzimdin barlıq qıqışanlar Sening yüz aldingda boloqan. **17** Manga wəhimə bolmioqaysən; küləpəlik künidə Sən mening baxpanahımdursən. **18** Manga ziyan kəxlik kılıqoqular yərgə karap kalsun, lekin meni yergə karatmioqaysan! Ular dəkkədükkigə qıxsun, lekin meni dəkka-dükkigə qıxürmigəysən; ularıng bəxiqə küləp künini qüxtürgəysən; ularını ikki həssilik halakat bilən üzül-kesil paqaklap taxlıqoysan! **19** Pərvərdigar manga mundak dəgan: — Barojin, Yəhuda padixahlıri xəhərgə kiridiqan wa qıķıdışın «Həlkinqən balılır» dəgen dərəwazida, həmdə Yerusalemning barlıq dərəwazilirida turoqin, ularıqə mundak dəgin: — **20** Pərvərdigarning sözünü anganglar, i muxu dərəwazılardın kiridiqan Yəhudanıng padixahlıri, barlıq Yəhuda wə Yerusalemda turuwatqan halayıq! **21** Pərvərdigar mundak dəydu: — Əz jeninqlarə həzi bolunglar! «xabat» künidə heqkəndək yüksni kətürməngər, Yerusalemning dərəwaziliridin heqnərsini epkirməngər; **22** xabat künliridə eylirinqardın heq yüksni kətürüp elip qıqmangalar, wa heqkəndək əmgək kilmangalar; balki Mən ata-bowliringlarə buyruqınımdək, xabat künini Əzümgə ataloqan mukəddəs bir kün dəp karanglar. **23** Lekin ular heq anglimioqan yakı kulaq salmiojan, bəlkı anglimaslıqka həm tarbiyini kobul kilmaslıqka boynını kəttik kılıqan. **24** Xundak boliduki, silər awazimni kengül koyup anglisanglar, — dəydu Pərvərdigar, — yəni xabat künidə xəhər dərəwaziliridin heq yüksni elip kirmisanglar wa heq əmgək kilmaslıq arklılıq xabat künini Manga pak-mukəddəs bir kün hesablisanglar, **25** bu xəhər dərəwaziliridin Dawutning təhtigə olturidıqan padixahlıri wə əmirliri jəng hərwilirioja olturup wə atlaroqə minip kiridu; ular, ularıng əmirlirli,

Yəhudadikilər wə Yerusalemda turuwatqanlarımı kirip-qıqıxidu; bu xəhər mənggü awat bolidu. **26** Xundak kilsanglar, həlkər Yəhuda xəhərliridin, Yerusalem ətrapidiki yezildin, Binyaminning zeminidin, [oqrəbtikij] «Xəfəlah» egizlikidin, jənubtiki [taoqliktin], Yəhudadiki jənubiy bayawanlardın Pərvərdigarning eyiga «kəydiürmə kurbanlıq»lar, «inaklıq kurbanlıqları», «axlıq hədiyə»lar wə huxbuylarını tutup, [Pərvərdigaroja boloqan] rəhmətlirini eytixə kiridioqan bolidu. **27** Lekin silər Manga kulak salmisanglar, yəni xabat künini Əzümgə pak-mukəddəs hesablimay, xabat künidə Yerusalemning dərəwaziliridin yük kətürüp kirsəngər, əmdi Mən dərəwazilarqə bir ot yakımən, u Yerusalemıki ordıları yəwetidü, uni heq eqrürəlməydi.

18 Bu söz Pərvərdigardin Yərəmiyaqə kelip, mundak deyildi:

— **2** «Ornungdin tur, sapalqining eyiga qüxkin, Mən sanga səzərimni anglitimən». **3** Xunga mən sapalqining eyiga qüxtum; wə mana, sapalqı oqlatək üstidə bir nərsini yasawatqanıdi. **4** U seοjız laydin yasawatqan kaqa turup-turup kəli astıda buzulatti. Xu qaoqda sapalqı xu laydin eżi layık kergən baxqə bir қaçını yasaytti. **5** Wa Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **6** «İ Israıl jəməti, bu sapalqı kılıqandək Mən sanga kılalmamdim? — dəydu Pərvərdigar. — Mana, seοjız layingn sapalqining kəlida boloqinoja ohxax, silər Mening kolumnisilər, i Israıl jəməti. **7** Bəzida Mən malum bir əl, məlum bir məmlikət toorrluk, yəni uning yulunuxi, buzuluxi wə əhalak kəlinixi toorrluk, səzələymən; **8** xu qaoq Mən agaḥlanduroqan xu əl yamanlıqidin towa kılıp yansa, Mən ularıqə kilməkqı boloqan yamanlıqin yanımən. **9** Mən yəna bəzidə məlum bir əl, məlum bir məmlikət toorrluk, yəni uning küruluxi wə tikip estürlüxi toorrluk, səzələymən; **10** xu qaoq xu al kez aldimda yamanlıq kılıp awazimni anglimisa, Mən yəna ularıqə wəda kılıqan, ularını bərikətliməkqı boloqan yahxılıqin yanımən. **11** Əmdi hazır Yəhudadikilərə wə Yerusalemda turuwatqanlarqə mundak dəgin: — «Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən silərgə yamanlıq təyyarlawatimən, silərgə karxi bir pilan tützivatimən; xunga hərbirinqlər rəzil yulunglardın yeninglər, yolliringlərini wə kilmixlirinqərlər tützitinglər. **12** — Lekin ular: «Yak! Ham hiyal kılma! Biz eż pilanlırmıqoja aqixiwerimiz, eż rəzil kenglimizdiki jaħillikimiz boyiqə kiliwerimiz» — dəydu. **13** Xunga Pərvərdigar mundak dəydu: — Əllər arisidin: «Kim muxundak ixni anglap bəkən?!» — dəp soranglar. «Pak kız» Israıl dəħħətlik yirginqliq ixni kılıqan! **14** Liwan karlıri aydaladıki kiyalıqtın yokap ketəmdə! Uning yıraktañ qıçkən muzdak suluri kürup ketəmdə! **15** Lekin Mening halkım bolsa Meni untoqan; ular yok bir nərsilərgə huxbu yakıldı; mana, bular ularını yaxawatqan yolidin, yəni kədimdən boloqan yollardin putlaxturup, kətürülüp tüt kılımioqan bir yolda mangduroqan. **16** Xuning bilən ularıng zeminini dəhəxət basidioqan həm daim kixılər ux-ux kılıdışın obyek kılıdı; uningdin etüwatqanlarning həmmisini dəhəxət besip, bexini qaykixidu. **17** Man huddi xərkətin qıqan xamaldək ularını dütəm aliddə tarkitiwetimən; Mən balayı'apat künidə ularıqə yüzümni əməs, bəlkı arkəmni kılımən». **18** Kixılər: «Kelinglər, Yərəmiyaqə kəst kılayı; qünki ya kaħinlardın қanun-tərbiyə, ya danixmənlərdin aqıl-nəsılıħ ya payqəmberlerdən söz-bexarət kəmlik kilməydi. Kelinglər, tilimizini bir kılıp uning üstidin xikayet kılayı, uning səzliyidin heqkəysisəqə kulak salməyli» — deyixti. **19** — I Pərvərdigar, manga kulak saloqaysən; manga қarxılıxidioqanlarning dəwətqanlırını angliqoysən. **20** Yahxılıqka yamanlıq kılıx bolandı? Qünki ular jenim üçün ora kolioqan; mən ularıqə yahxi bolsun dəp,

qəzəpinqni ulardin yandurux üçün Sening aldingda [dua kılıp] turoqanlıkmı esingdə tutqaysən. **21** Xunga balılıringni kəhatqılıkkə tapxurçaysən, kılıqning bisiqə elip bərgəysən; ayalları balılıridin juda kılınip tul kələsən; ərləri waba-əlüm bilən yokəlsün, yigitlər jəngdə kılıqlansun. **22** Ularning üstiga basmılqları elip kəlginqində eyliridin nələ-pəryad angılsun; qünki ular meni tutuxka ora kolioqan, putlirim tünün kısmaklarnı yoxurun saloqan. **23** Əmdi Sən, i Pərvərdigar, ularning meni kətl kılıxka bolən kəstlirining həmmisini obdan bilisən; ularning kəbəhliklirini kəqürmigəysən, ularning gunahlırını kəzüng aldidin yumiqəysən; bəlkı ular Sening aldingda yikitilsən; qəzəpinq qüxkən künidə ularni bir tərəp kılıqəysən.

19 Pərvərdigar mundak dəydu: — Barojin, sapalqıdin bir sapal kozini alojin; andin əlning aksakallırıdin wə kahinlarning aksakallırıdin birnəqqını apirip, **2** «Sapal parqılıri» dərwazisəyoqan bolən «Hinnomning oojlining jilojisi»yoqan berip xu yərdə Mən sanga eytidioqan səzlərni jakarlioqin. **3** Mundak degin: — Pərvərdigarning səzini angılanglar, i Yəhūdaning padixahlıri wə Yerusalemidikərlər Samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar, Israılning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən muxu yərgə balayı'apətni qüxürimənki, kimki uni anglisla kulaqları zingildər ketidü. **4** Qünki bu həlk Məndin waz keqip, bu yərni Manga «yat» klioqan, uningda nə ezlir, nə ata-bowlıri, nə Yəhūda padixahlıri həq tonumioqan baxka ilahlaroq huxbu yakkən; ular bu yərni gunahlıqların qanlıri bilən tolduroqan. **5** Ular Baaloja eəz balılırını keydürmə kurbanlıklar süpitidə keydürü üçün Baalning «yukıri jaylar»ını kuroqan; Mən bundak bir ixni heqkaqan buyrup bakmioqan, həq eytmioqan, u hərgiz oyumoqa kirip bakmioqan. **6** Xunga mana, xundak künələr keliduki, — dəydu Pərvərdigar, — bu yər kəlgüsida «Tofət», yaki «Hinnomning oojlining jilojisi» dəp atalmayıdu, bəlkı «Kətl jilojisi» dəp atıldı. **7** Mən bu yərdə Yəhūda həm Yerusalemıning pilan-tədbirlərinin kuruk kılıwetimən; Mən ularni düxmənlirinining kılıqi bilən, yəni janlırını idzidgülərlərning kələda yikitimən; Mən jəsətlərini asmandıki uqar-kanatlaroq wə yər-zemindikə həyanatlaroq ozuq boluxkə beriwtetimən. **8** Mən bu xəhərni dəhəxət basidiqan həm kixilar ux-ux kılıdiqan obyekti kılımən; uningdin etüwətqanlarning həmmisi uning barlıq yara-wabalıri tüpəylidin dəhəxət besip üxkirtidü. **9** Mən ularni düxmənlirinining həm janlırını idzidgülərlərning kəttik kistaydioqan körxawining besimi astida oqullırıning gəxini həm kizlirining gəxini yəydiqan kılımən, ularning hərbiri eəz yekinining gəxini yəydu. **10** Əmdi sən ezung bilən billsə aparoqan həmrəhliiringning kez aldida həlikı kozini qekiqətəkin; **11** xundak kılıp ularqə mundaq degin: — Samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar mundak dəydu: — Birsə sapalqıning kozisini kəytidin həq yasiyalımqıdək dərijidə qekiqətəkinidək Mənmə bu həlk wə bu xəhərni xundak qekiqətəmən. Ular jəsətlərini Tofətə kəmidü, hətta kemgündək yər kəlmioqqa. **12** Mən bu yərni bu buningda turuwaqtqanlarnımu muxundaq kılımən, — dəydu Pərvərdigar, — bu xəhərni Tofətə ohxax kılımən. **13** Yerusalemidiki eylər wə Yəhūda padixahlırinin eyləri, — yəni ularning əgəzliridə turup asmandıki barlıq yultuz-səyyarılərgə huxbu yakkən wə Məndin baxka yat ilahlaroq «xarab hədiyə»lərni təkkən barlıq eylili huddi Tofət degen jaydək buloqanqan jaylar bolidü. **14** Wə Yərəmiya Pərvərdigar uni bəxərat berixkə əwətkən Tofəttin kəytip kelip, Pərvərdigarning eyininq høylişioqa kirip turup barlıq halkıqə mundak dedi: **15** — Samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar, Israılning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən bu xəhər wə uning barlıq xəhərlirigə karap

eytənək balayı'apətning həmmisini ularning bəxioqə qüxürimən; qünki ular boynını kəttik kılıp Mening səzliməni heqkaqan anglimioqan.

20 Əmdi Əmmərning oqlı, kahin Paxhur — u Pərvərdigarning eyidə «amanlıq saklax begi»mu idi, Yərəmiyanıq bu bəxəratlərni bərgənlilikini anglıdi. **2** Paxhur Yərəmiya pəyəqəmbərni uroqzı wə uning putini Pərvərdigarning eyidiki «Binyaminnıq yukıri dərwazısı»ning yenidiki taqqakə saldı. **3** İkkinçi künü, Paxhur Yərəmiyanı takəqtin boxattı; Yərəmiya uningoja: — Pərvərdigar isminqni Paxhur əməs, bəlkı «Magormissabib» dəp atidi, dedi. **4** — Qünki Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən seni ezunggə wə barlıq aqinilirinqə wəhjimə saloqı obyekti kılımən; ular düxmənlirinining kılıqi bilən yikılıdu; sən eəz kezüng bilən buni kərisən; Mən barlıq Yəhūdanı Babil padixahlıning kolioqə tapxuriman; u ularni Babiloqa sürgün kılıp elip ketidü həmdə ularni kılıq bilən uridu. **5** Mən bu xəhərning həmma bayılıkları — barlıq məhsulatlıri, barlıq kimmət nərsiləri wə Yəhūda padixahlırinin barlıq həzinilərini düxmənlirinining kolioqə tapxuriman; ular ularni olja kılıp buliwelip Babiloqa elip ketidü. **6** Sən bolsang, i Paxhur, həmma eydikiliring bərgə sürgün bolup ketisələr; sən Babiloqa kəlisən; sən xu yərdə dunyadın ketisən, xu yərgə kəmülisən; sən həm səning yaloqan bəxəratlirinqə kulaqlı saloqan aqinilirinqənən xundak bolidü. **7** I Pərvərdigar, Sən meni kayıp kılıp [pəyəqəmbərlilik] kəndürdüng, mən xundakla kəndürdüldüm; Sən məndin zor kəlding, xundakla oqılıb kıldıng; mən pütün kün tapa-tanıninq obyekti bolımən; həmma kixi meni mazak kılıdu. **8** Mən qəqanla sez kilsəm, «Zorawanlıq, həm bulangqılıq kəlidü» dəp jakarlıxım kerək; xunga Pərvərdigarning səzi meni pütün kün ahənat wə məshirining obyekti kılıdu. **9** Lekin mən: «Mən uni tiləqə almamən, wə yaki Uning nami bilən ikkinçi sez kilmaymən» desəm, Uning sezi kəlbimədə lawuldaq ot bolup, səngəklirimgə kəpsaloqan bir yalkun bolidü; iqimqə siəqduruxkə halim kalmay, eytməy qıdəp turalmaymən. **10** Xundak, kiliwerimən, gərqə mən nuroqun kixilərning piqırlaxkən kəstlərini angısamı; tərəp-tərəplərni wəhjimə basıdıl! «Uning üstdidin ərz kılınıq! Uning üstdidin ərz kılaylı!» dəp, barlıq ülpət-həmrəhlirim putlixip ketiximən paylap yürməktə; ular «U bəlkim aldınar, xundak bolanda biz uning üstdidin oqılıb kılımımız, uningdin intikam alalaymız» deyixiati. **11** Lekin Pərvərdigar bolsa kudrətlik wə dəhəxətlik bir palwandək mən bilən billidur; xunga manga ziyankəxlik kılıqıqlar putlixip oqılıb kılalmayıdu; ular muvəppəkliyə kəzanmioqəqə, kəttik hijil bolup yərgə karap kılıdu; ularning bu rəsəqəliliq manggülük bolup, hərgiz untilməydi. **12** Əmdi Sən, i həkkaniyələrni sınaqdioqan, insanning wijdəni wə kəlbini kəridioqan samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar, ularning üstigə bolən kışasinqni manga kərgüzgəysən; qünki mən dəwəyimini aldingəqə koyqanmən. **13** Pərvərdigarnı kiy eytip mahtanglar, Uni mədhiyiləngərlər, qünki U namrat kixini rəzzilik kılıqıqlardın kutkuzoqan. **14** Mening tuqulqan künüməgə lənət bolsun; apam meni tuqən künəi mubarək bolmısın! **15** Atamoja həwər elip: «sanga oqul bala tuquldi!» dəp uni alamət xadlanduroqan adəməgə lənət bolsun! **16** Bu adəm Pərvərdigar rəhəm kılıməy oqulatqan xəhərlərək bolsun; u atığəndə nələ, qüxtə ala-kadılık quşanlırını anglısun — **17** qünki u meni balyatqədən qüxkinimədə əltürəwətmigən; apam menin gerümə bolsıidi, uning korsiki mən bilən təng həmixin qong bolsıidi! **18** Nemixə mən japa-muxəkkət, azab-ökubətni kərükxə, künərliməni hijalət-ahənat iqidə ətküzükə balyatqədən qıkkandımən?

21 Padixaḥ Zədəkiya Malkiyaning oqlı Paxhurni həm Maaseyahning oqlı, kahin Zəfaniyanı əwətkəndə, Yərəmiyaqə Pərvərdigardin təwəndiki munu bir sez kəldi: — **2** [Ular]: «Biz üçün Pərvərdigardin yardımər soriqin; qünki Babil padixaḥı Nebokadnəsar bızgə hujum kılıdu; Pərvərdigar Əzining [etkonki] karamət kılıqan ixliri boyıqə, bizimim oxħax muamila kılıp, uni yenimizdən yandurarmakın?» — [dəpər soriđ]. **3** Yərəmiya ularoja: — Zədəkiyaqə mundak dənglər, — dedi) **4** — Israılning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana, Mən kollirıngılar tutkən, silərni körxiwalıqan Babil padixaḥı həm kaldıylərgə sepił sirtida jəng kılıxka ixtlidiqan, jəng körallıringlarnı kayriwetimən wə bularını bu xəhərning otturisida yioqıwalıman; **5** Mən Əzümmü sozuləqan kolumn wə kütüklük bilikim bilən, oqəzipim bilən, kəhrim bilən wə həssiləngən aqqikim bilən silərgə jəng kılımən! **6** Mən bu xəhərdə turuwtəkənlərni, insan bolsun, haywan bolsun urımən; ular dəhəxtəlik bir waba bilən elidu. **7** Andin keyin, — dəydi Pərvərdigar, — Yəhuda padixaḥı Zədəkiyanı, hizmetkarlırını, həlkəni, yəni bu xəhərdə wabadin, kılıqtın wə kəhəqtılqılıntıñ kəlip kaloqanlar bolsa, Mən ularını Babil padixaḥı Nebokadnəsər koliqə, ularning düixmənlirinining koliqə wə jenini idzığıqların koliqə tapxuriman; Nebokadnəsər ularını kiliq tiojı bilən urudu; u nə ularını ayımaydu, nə ularoja iğini həq aqırıtmayıdu, nə rəhəm kılmayıdu. **8** Lekin san bu həlkə mundak deyixing kerək: «Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana, Mən aldinglarda hayat yoli wə mamat yolini salımən; **9** kim bu xəhərdə kalmakçı bolsa, kiliq, kəhəqtılqılık wə waba bilən elidu; lekin kim xəhərdin qıkip, silərni körxiwalıqan kaldıylərgə təslim bolsa, u hayat kılıdu; uning jeni eziqə alqan oljidək bolidu. **10** Qünki Mən bu xəhərgə yahxılık üçün əməs, belki yamanlıq kılıx üçün yüzünni karatqazdum, — dəydi Pərvərdigar; u Babil padixaḥinən koliqə tapxurulidu, u uni ot selip keydürüwetidu. **11** Wə Yəhuda padixaḥinən jəməti toqıruluk Pərvərdigarning səzini anglangalar: — **12** I Dawutning jəməti, Pərvərdigar mundak dəydi: — hər ətigəndə adəlat bilən həküm qırıqıngılar, bulanıqan kixini əzgütinqinən kolidin kütkuzungılar; bolmisa, kılıqanlıringlarning rəzzilliKİ tüپaylıdin, kəhrim partlap, ottək həmməmini keydürüdu; uni əqürələydiqən heqkim bolmayıdu; **13** Mana, Mən sanga ərəxidurmən, i jiloja üstidə, tüzünglikti kiyada olturoqı, yəni «Kim üstimizgə qüxüp hujum kılalısun, kim eylirimizgə besip kirəlisun?» degüüi, — dəydi Pərvərdigar. **14** Mən silərning kılmixinglarning mewisi boyıqə silərgə yekinlixip jazalaymən, — dəydi Pərvərdigar; wə Mən uning ormanlıklıda bir ot yakımañ, u bolsa uning ətrapidiki həmməmini kəndirəndi tüzücidü.

22 Pərvərdigar manga mundak dedi: «Barojin, Yəhuda padixahının ordisoja qüxüp bu səzni xu yərdə kılɔjin: — 2 Pərvərdigarning səzini angla, i Dawutning təhtiga olturoqan, Yəhuda padixahı — Sən, ələmdar-hizmətkarlirinq wə muxu dərwarzilardin kirip-qikidiojan həlkinq, — 3 Pərvərdigar mundak dəydu: Adalət wə həkkəniliyik yürgütünglər; bulanqan kixini əzgütüning kolidin kütküzunglər; musapirlarını, yetim-yesirlərni wə tul hotunları həq harlimanglar yaki bozək kilmanglar, gunahsız kanıları bu yərdə təkmənglər. 4 Silər bu əmrlərgə həkikətən əməl kilsənglər, əmdi Dawutning təhtiga olturoqan padixahlar, yəni ular, ularning əməldar-hizmətkarları wə həlkı jəng həwilirioja olturup wə atlaraq minip bu əynin dərwarziliridin kirip qikixidü. 5 Birək silər bu səzənləri anglimisənglər, Mən Əz namımlı bilən kəsəm iqtənki, — dəydi Pərvərdigar, — bu orda bir harabə bolidu. 6 Qünki Pərvərdigar Yəhuda padixahının evi toruruluk mundak davdu:

— San Manga huddi Gilead, Liwanning qoikkisidak bolojining bilen, bärhək Mən seni bir qel-bayawan, adamlar waz kəqən xəhərlərdək kılımın. 7 Mən hərbiri yahxi қorallanojan wəyran kiloquqilarni sanga қarxi əwtimən; ular «esil kedirliringni» kesiwetip, oftkə taxlaydu. 8 Nuroqun əllər bu xəhərdin etüp, hərbiri yekinidin: «Nemixə Pərvərdigar bu uluq xəhəni bundak kiloqandu?» dəp soraydu. 9 Wə ular jawabən: «Qünki ular Pərvərdigar Hudasinin əhdisidin waz keqip, baxxa ilahlarqa qokunup ularning kullukqıa kirgın» — dəydu. 10 Olgıniga yioqlimanglar, uning üçün ah-zarlimanglar; bəlkı sürgün bolojini üçün kattik yioqlanglar, qünki u ez yurtiqa heqkəqan kəytip kəlməydu. 11 Qünki Yəhuda padixahı Yosiyaning oqlı, yani atisi Yosiyaning ornioja təhtigə olturoqan, bu yərdin sürgün bolojan Xallum toopruluk Pərvərdigar mundaq dəydu: U hərgiz bu yərgə kəytmaydu; 12 qünki u əsir kilinip apirləq yurtta əlidü, u bu zeminni ikininqi kərməydu. 13 Əyini adilsizlik bilən, balihana-rawaklirini adalətsizlik bilən kuroqanning həliqə way! U koxnisini bikar ixlitip, əməkigə heqkandak hək bərməydu; 14 u: «Əzümgə kəngtəxa bir ordini, azada rawaklar bilən koxup salıman; tamlriqa derizilərnı kəng qırıkmən; tamlırin kədir tahtalar bilən bezəymən, eylini pərəng sirlaymən» — dəydu. [Uning həliqə way!] 15 San kədir yaqıqidin yasalojan tahtylarını qaplap, [ata-bowiliring] bilən bəsləxəsəng կandaqmu padixah boluxka layik bolisən? Sening atang yəp-iqixka təxəkkür eytip, adalət wə durus ixlarnı yürgüzən əməsmu? Xunga u buning yahxilikini kərgən. 16 U meminlərning wə namratlarning dəwasını toopra soriqan; xunga həlkning əhəwali yahxi idi. Bundaq ix Meni tonuxtin ibarət əməsmu? — dəydu Pərvərdigar. 17 — Biraq kezüng wə kengləng bolsa pəkət ez jazana-mənpəətingər erixix, gunahsızlırmınen kənini tekük, zorluk-zumbuluk wə bulanglıq, kılıx pəytini kezlep tikilgəndər. 18 Xunga Pərvərdigar Yəhuda padixahı Yosiyaning oqlı Yəhəoqim toopruluk mundaq dəydu: — Həlk uning olümidə: «Ah, akam! Ah, singlim!» dəp ah-zarlar kətirməydu; yaki uning üçün: «Ah, begin! Ah, uning həywisi!» dəp ah-zarlar kətirməydu; 19 u exəkning dəpnisi dək kəmülidü, jəsiti Yerusalem dərvazilirinən sirtiqa qərüp taxlinidu. 20 Liwanoja qıkıp pəryad kıl, Baxanda awazingni ketür, Abarimning qoikkiliridinmə nələ ketür; qünki sening «axnilirinq»ning həmmisi nabut kılındı. 21 Mən aran-əsan turojiningda sanga aghałandurdum; lekin san: «Anglimaymən!» — deding. Yaxlikindin tartıpla bundak kılıp Mening awazimoja kulak salmaslıq dəl sening yolung bolup kəlgən. 22 Xamax barlıq, «bakkıqı»liringoja «bakkıqı» bolup ularını uqurup ketidü, xuning bilən axnilirinq sürgün boluxka qıkıdu; bärhək, san xu qəođa barlıq razıllıq tüpliyidin hijil bolup raswa bolisən. 23 I «Liwan»da turquqi, kədir dərhəlri üstüga uwiliqqu, san toljak tutkən ayalning azablıridak, dərd-ələmlər bexingoja qüxkanda қanqılıq ingrap ketərsən! 24 Əz həyatim bilən kəsəm iqimənki, — dəydu Pərvərdigar, — san Yəhəoqimning oqlı Koniya hətta ong kolumdiki mehürlük tütü bolsangmə, Mən seni xu yardin yulup taxlaymən; 25 Mən seni jeningni idzığılıqların koliqə wə san korkkən adamlerning koliqə, yəni Babil padixahı Nebokadnəsarning koliqə wə kaldıylerning koliqə tapxurimən. 26 Mən seni həm seni tuoqjan anang ikinglarnı əzünglər tuoqlımlıqan yat bir yurtka qəriwetimən; siler xu yarda elisilər. 27 Jeninglər kəytip kelikxə xunqə təxəna bolojan bu zeminoja bolsa, silər hərgiz kəytip keləlməsilsər. 28 Koniya degen bu kixi qekilojan, nəzərgə elinmaydiqan sapal kozimə? Həqkim ərimaydiqan bir қaqımu? Əmdi nemixə ular, yəni u wə uning nəsləi bolojanlar qəriwetilgən, ular tonumaydiqan bir yurtka

taxliwetilidu? **29** I zemin, zemin, zemin, Pərwərdigarning sezinı angla! **30** Pərwərdigar mundak dəydu: — Bu adam «pərzəntsiz, əz künidə heq oplıbə kılalmıqan bir adəm» dəp yazoin; qünki uning nəslidin heqkəndə adəm oplıbə kılıp, Dawutning təhtiga olturup Yəhuda arısida həküm sūrməydi.

23 Mening yaylıkimdiki köylərni əhalak kiloquqi wə tərkitiwətküqi pada bəkəküqlarning həliqə way! — dəydu Pərwərdigar. **2** Xunga Israilning Hudasi bolojan Pərwərdigar Əz həlkəni xundak bekiwatkan bəkəküqlərə qədəməydi: «Silər Mening padamni tərkitiwətkənsilər, ularni həydiwətənsilər wə ularni izdimigənsilər wə ulardin heq həwər almıqənsilər; mana, Mən silərnin kilmixlirənlərin rəzillikini ez bexinglarə qıxırıman, — dəydu Pərwərdigar — **3** wə padamning kəldisini bolsa, Mən ularni həydiwətən barlik padixahlıklardın yiojmən, ularni ez yaylaklırija kəyturimən; ular awup kəpiyidi. **4** Mən ularning üstigə ularni həkikiyi bəkədiqən bəkəküqlərni tikləymən; xuning bilən ular ikinçi korkmaydu yaki parakəndə bolmayıdu, ulardin heqkəysisi kam bolmayıdu, — dəydu Pərwərdigar. **5** Mana, xu künrlər kələdiki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Dawut üçün bir «Həkkəniy Xah»ni əstürüp tikləyman; u padixah bolup danalıq bilən həküm sürüp, zemində adəlat wə həkkəniyil yürgüzidü. **6** Uning künrlərə Yəhuda kütkəzulidü, Israil aman-tinqlikə turidü; u xu nami bilən atıldıku — «Pərwərdigar Həkkəniyilikimiz». **7** Xunga mana, xu künrlər kələdiki, — dəydu Pərwərdigar, — «İsraillarnı Misir zemindin kütkəzup qıkarajan Parwərdigarning hayatı bilən!» degən kəsəm kəytidin ixtiliməydi. **8** balkı xu künrlərə «İsraillarnı ximaldiki zemindin wə Əz ularni həydiqən barlik padixahlıklardın kütkəzup qıkarajan Pərwərdigarning hayatı bilən!» dəp kəsəm iqilidü. Andin ular ez yurtida turidü. **9** Pəyəqəməbərlər tooruluk; — Mening kənglüm iq-başırımda sunuktur; səngəklirimning həmmisi titraydu; mən məst bolojan adam, xarab taripidin yengilgen adamıqə ohxaymən; bundak boluxum Pərwərdigar wə Uning pak-mukəddəs səzləri tüpəylidindür; **10** qünki zemin bolsa zinahorluqə təlojan; ularning yügürlükləri toorja yolda əməs; ularning hələkəti həkkəniyilik yolda əməs. Xunga [Pərwərdigarning] lənitü tüpəylidin zemin kəqojiraydu; daladiki ot-qep solixidü; **11** qünki həm pəyəqəməbər həm kahin haram boldi; hətta Əz əyümdimə ularning rəzil kilmixlirini baykıdim, — dəydu Pərwərdigar. **12** — Xunga ularning yoli əzliyiqə karangoşuluqta mangidiojan, teyilək yollardək bolidü; ular bu yollarda putlixip, yikılıdu; qünki ular jazalindiojan yilda Mən ularning bexioja yamanlık qıxırıman, — dəydu Pərwərdigar. **13** Mən awwal Samariyədiki pəyəqəməbərlərdə əhəməklilik kərgənmən; ular Baalning namida bekarət berip, hələkəm Israillini azdurojan; **14** birək Yerusalemidiki pəyəqəməbərlərdimə yirginqlik bir ixni kərdim; ular zinahorluq kılıldı, yaloqanlıqta mangidı, rəzillik kiloquqlarınq kolini kütqəytidik, natidjə heqkəysisi rəzillikdikin yanmayıdu; ularning həmmisi Manga Sodomdak, [Yerusalemda] turuwtənərlər Manga Gomorra dək boldi. **15** Xunga samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərwərdigar pəyəqəməbərlər tooruluk mundak dəydu: — Mana, Mən ularni əmən bilən ozuklandurımən, ularqa et stiyini iqtikimən; qünki Yerusalemidiki pəyəqəməbərlər hərəmlikning mənbəsi bolup, hərəmlik ulardin pütküllə zeminoja tarkılıp kətti. **16** Samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərwərdigar mundak dəydu: — Silərgə bekarət beriwtənər pəyəqəməbərlərning səzləri qulak salmangalar; ular silərnin bimənilikə yetəkləydi; ularning səzləri Pərwərdigarning aqzidin qıkkən əməs, bəlkı ez kənglida təsəwwur kıləjan bir kərünüxnı səzləwətidi.

17 Ular Pərwərdigarning sezinı kezığə ilmaydiqənlərə: «Silər aman-tinqlikə turisilər» dəydu wə ez kənglining jaħiħlikidə mangidiojanlarning hərbirigə: «Heqkəndək yamanlık, bexinglarə qüxməydi» — dəydu. **18** Birak ulardin kəysi birsi Pərwərdigarning kengixidə Uning səz-kələminə baykəp qüxinix wə anglax üçün turoqan? Əldən kim Uning sezinı kulaq selip anglojan? **19** Mana, Pərwərdigardin qıkkən bir boran-qapqun! Uningdin kəhr qıktı; bərəkə, dəhəxətlik bir kəra kuyun qıkip kəldi; u pirkirap rəzillərning bexioja qüxitidü. **20** Uning kənglidiki niyatlırını ada kılıp toluk əməl kiloquqə, Pərwərdigarning oqəziyi yanmaydu; ahirki künrlərə silər buni obdan qıxınip yetisilər. **21** Mən bu pəyəqəməbərlərni əwətmigənmən, lekin ular həwərni jar kılıxka katriqən; Mən ularqa sez kilmidim, lekin ular bekarət bərgən. **22** Halbuki, əldə Mening kengixidə turoqan bolsa, Mening həlkiməgə səzlərimni anglatkuzoqan bolsa, əmdı həlkimmi rəzil yolidin wə kilmixlirininq rəzillidən yanduroqan bolatti. **23** Mən pəkət bir yərdila turidiojan Hudamu? — dəydu Pərwərdigar, — Man yırak-yıraklardı hərjaya turidiojan Huda əməsmü? **24** Birsi yoxurun jaylarda məktiwalşa Mən uni kərəlməmdimən? — dəydu Pərwərdigar; — asman-zemin Mən bilən tolduruləqən əməsmü? — dəydu Pərwərdigar. **25** Mən Mening namımda yalojan bekarətlər beridiojan pəyəqəməbərlərning: «Bir qüx kərdim! Bir qüx kərdim!» deyənlərini anglidim; **26** bundak pəyəqəməbərlər yalojan bekarətlərni beridü, ular ezzinəng kənglidiki eziqə təsawwurlıridən pəyəqəməbərlər boluxiwaləqən. Əmdı ular bundak ixlərni kəqanqıqə kəngləgə pükidü? **27** Ular hərbəri kəqanqıqə ez yekiniqə eytən qızılırlıq arqlıq (huddi atabowlırininq Baałoqa qokunup namımmi untuqinoja ohxax) həlkiməgə namımmi untuldurxni pəmələydi? **28** Qıxni kərgən pəyəqəməbər, qıxni eytip bərsün; Mening sezümnin anglojan kixi bu sezümnin əstiyidillik bilən sezlisün; pahalning buojuday bilən selixtəroqulik nemisi bardu? — dəydu Pərwərdigar. **29** — Mening sezümnin huddi keydürügüjə bir ot wə taxni qakidiojan bəzəqən əməsmü? — dəydu Pərwərdigar. **30** Xunga mana, Mən pəyəqəməbərlərə kərəxidurəmən, — dəydu Pərwərdigar, — ularning hərbəri ez yekiniqin «Mening səzlərim»ni oqırılap doramqılık kılıdu. **31** Mana, Mən pəyəqəməbərlərə kərəxidurəmən, — dəydu Pərwərdigar, — ular ez tillirini qaynap: «[Pərwərdigar] dəydi...» dəp bekarət beridü. **32** Mana, yalojan qıxlərni bekarət kılıp bularını yətküzip, yaloqanlıqılıq wə baxbaxtakılıq bilən Mening həlkimmi azdurojanlarə qərəxidurəmən, — dəydu Pərwərdigar; — ular əmən əwətmigənmən, ularni buyruqən əməsmən; ular bu həlkəkə heqkəndək payda yətküzməydi, — dəydu Pərwərdigar. **33** Əmdı yaki bu həlkə, yaki pəyəqəməbər, yaki kahin səndin: «Pərwərdigarning sanga yüksəkən səzi nemə?» dəp sorisa, sən ularqa: «Kəysi yük?! Mən silərnin Əzümdin yırak taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar. **34** «Pərwərdigarning yüksəkən səzi» dəydiqən hərkəysi pəyəqəməbər, kahin yaki həlkə bolsa, Mən bu kixini eyidikilər bilən təng jazalaymən. **35** Əmdı silərning hərbəringələr ez yekiniqin wə hərbəringələr ez kerindixidin muxundak: «Pərwərdigar nəmə jawab bərdi?» wə «Pərwərdigar nəmə dedi?» dəp sorixinglər kerək. **36** Silər «Pərwərdigarning yüksəkən səzi» deyənlərini kəytidin aqzinqərlərə almaysılar; qünki hərbəringələrning ez səzi eziqə yüksəkən bolidü; qünki silər Hudayımız, samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərwərdigar, tirik Hudanıng sezlərini burmiliojansılar. **37** Hərbəringələr pəyəqəməbərdin muxundak: «Pərwərdigar sanga nəmə dəp jawab bərdi?» wə «Pərwərdigar nəmə dedi?» dəp sorixinglər kerək. **38** Ləkin silər: «Pərwərdigarning yüksəkən səzi» dəwərginələr tüpəylidin, mana Pərwərdigar mundak dəydu:

— Qünki silər: «Pərvərdigarning yüksəkən sezi» dəwerisilər wə Mən silərgə: ««Pərvərdigarning yüksəkən sezi» demənglər» dəp həwər əwətkənmən, **39** xunga mana, Mən silərni pütünləy untuyəm, Mən silərni silərgə wə ata-bowiliringlarqa təkdim kılıqan xələ bilən təng yürümdin yırak taxlaymən; **40** Mən üstüngləroqa mənggү rəswaqılıq wə hərgiz untulmaydiqan manggültük xərmandılıkni qüxtürimən!

24 Babil padixahı Nebokadnəsar Yerusaleməndin Yəhəoakimning oqlı, Yəhəuda padixahı Yəkoniyah, Yəhəuda əmir-xəhzadılıri, hünərəwənlər wə temürqilərni əsirgə elip Babilə sürgün kılıqandın keyin, Pərvərdigar manga Əz ibadəthənisi alındıki ikki sewət ənjürni «mana kər» dəp kərsətkən. **2** Bir sewətə dəsləpkı pixkən ənjürdək intayın yahxi ənjürlər bar idı; ikkinçi sewətə yegili bolmaydiqan, intayın naqar ənjürlər bar idı. **3** Andin Pərvərdigar manga: «Nemə kərdüng, Yərəmiya?» — dəp soridi. Mən: «Ənjürlərni kərdüm; yahxiləri bolsa intayın yahxikən; naqarlıri yegili bolmaydiqan, intayın naqar ikən» — dedim. **4** Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **5** Israillning Hudasi boləqan Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən Yəhəudənin sürgün boləqənləri, yəni Mening bu yerdin kəldiyələrning zəminəqə əwətkənlərinə bı yahxi ənjürlərdək yahxi dəp karaymən; **6** Mən ularoqa yahxi bolsun dəp zəmənni ularoqa tikimən wə ularni bu zəminəqə kəyturiman; Mən ularni oqlutip taxlimaymən, bəlkı ularni küriman; ularni yulup taxlimaymən, bəlkı tikip əstürimən. **7** Mən ularoqa Mening Pərvərdigar ikənlilikimi bilidioqan, Meni tonuydiqan bir kəlbni təkdim kılımən; xuning bilən ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolişən; qünki ular pütün kəlbə bilən yenimoja kaytidu. **8** Lekin naqar ənjürlər, yəni yegili bolmaydiqan, intayın naqar ənjürlər kəndək boləqan bolsa, — dəydu Pərvərdigar, — Bərəhək, Mən Yəhəuda padixahı Zədəkiyani, əmir-xəhzadılırları wə Yerusaleməndiklərinə qəlojan kəsmini, bu zemində qəlojanları wə Misirdə turuwatkənərni xuningəqə oxhax kılımən; **9** Mən ularni yər yüzdikən barlıq padixahlıklarıqə wəhimi saloquqı bir obyekti boluxka, külpatka qüxtüxə tapxurimən; men ularni həydiwətən barlıq jaylarda ularni rəswaqılıkning obyekti, sez-qəqək, tapa-tənining obyekti wə lənət sezləri boluxka tapxurimən. **10** Mən ularoqa həm ata-bowilirioqa təkdim kılıqan zemindən yokitiloquq əlar arisioqa kiliq, kəhətqılıq wə wabani əwətimən.

25 Yosiyaning oqlı, Yəhəuda padixahı Yəhəoakimning tətinqi yıldı (yəni Babil padixahı Nebokadnəsərning birinci yıldı) Yəhəudənin barlıq həlkə toopruluk Yərəmiyaqə kəlgən söz, — **2** Bu sözni Yərəmiya pəyəşəmbər Yəhəudənin barlıq həlkə wə Yerusalemə barlıq turuwatkənərə eytip mundak dedi: — **3** Amonning oqlı, Yəhəuda padixahı Yosiyaning on üçinqi yıldından baxlap bügüñki küngiçə, bu yigirmə üç yil Pərvərdigarning sezi manga kelip turqən wə mən tang səhərdə ornumdun turup uni silərgə sezləp kəldim, lekin silər həq külək salmidinglər; **4** wə Pərvərdigar silərgə barlıq hizmətkarları boləqan pəyəşəmbərlərni əwətip kəlgən; U təng səhərdə ornidin turup ularni əwətip kəlgən; lekin silər külək salmay həq anglimidinqərlər. **5** Ular: «Silər hərbiringlər yaman youngardın wə kilmixliringlərinə rəzziliyəndən towa kiliq yansanglar, Mən Pərvərdigar silərgə wə ata-bowiliringlarqa kədimdən tartip manggütiqə təkdim kılıqan zemində turuwersisilər. **6** Baxkə ilahərlərə əgixip ularning kullukida bolup qokunmanglar; Meni kolliringlər yasojanlar bilən oqəzəpləndürmənglər; Mən silərgə həq yamanlıq kəltürməymən» — dəp jakarlıqan. **7** Lekin

silər Manga külək salmidinglər, Meni kolliringlər yasojanlar bilən oqəzəpləndürüp əzüngləroqa ziyan kəltürdüngərlər, — dəydu Pərvərdigar. **8** Xunga samawi əxunlarning Sərdarı boləqan Pərvərdigar mundak dəydu: — «Silər Mening sezlirimə külək salmioqan boləqək, **9** mana, Mən ximaldiki həmmə jəmətlərni wə Mening kulumni, yəni Babil padixahı Nebokadnəsərni qakırtımən, ularni bu zəminoqə, uningda barlıq turuwatkənərə həmdə ətraplı həmmə əllərgə karxilixikə elip kelimən; Mən [muxu zemindikilər wə ətraplı əllərnə] pütünləy wəyran kiliq, ularni tolimu wəhimiilik kılımən həm ux-ux obyekti, daimlik bir harabılık kılımən; **10** Mən ulardin tamaxining sadasını, xad-huramlıq sadasını, toyı boluwatkən yigit-kızıning awazını, tıtgən texinig sadasını wə qiraq nurnı məhrum kılımən; **11** bu pütükəl zemin wəyranə wə dəlxət saloquqı obyekti bolidu, wə bə əllər Babil padixahının yətmix yil toxkanda, mən Babil padixahının wə uning elinig bəxiqə, xundakla Kaldıylərning zemini üstigə əz əkəbiliyikini qüxtürüp, uni mənggүgə harabılık kılımən. **12** Xuning bilən Mən xu zemin üstigə Mən uni əyibləgə barlıq sezliriməni, jümlidin bu kitabta yezilojanları, yəni Yərəmiyanıng barlıq əllərni əyibləgə bəxarətlərini qüxtürimən. **14** Qünki əllər həm uluq padixahələr [bu padixah, həm əkmənlərinim] kül kılıdu; Mən ularning kılıqan ixliyi wə kolları yasojanları boyiqə ularni jazalaymən. **15** Qünki Israillning Hudasi Pərvərdigar manga [alamət kerüntə] mundak dedi: — Mening kolumnidiki oqəzipimə tolojan kədəhni elip, Mən seni əwətkən barlıq əllərgə iqtüzgin; **16** ular iqidu, uyan-buyan irəngələydi wə Mən ular arisioqa əwətkən kiliq tıtpaylidin sarang bolidu. **17** Xunga mən bu kədəhni Pərvərdigarning kolidin aldim wə Pərvərdigar meni əwətkən barlıq əllərgə iqtüzdüm, **18** — yəni Yerusaleməqə, Yəhəudənin xəhərlirigə, uning padixahlırlarıqə wə əmir-xəhzadılırlıqə, yəni ularni bütüngü kündikidək bir harabə, wəhimiə, ux-ux obyekti boluxka həm lənət sezləri boluxka kədəhni iqtüzdüm; **19** Misir padixahı Pirawngə, hizmətkarlırlarıqə, əmir-xəhzadılırlarıqə həm həlkə iqtüzdüm; **20** barlıq xalqut əllər, uz zəminidiki barlıq padixahələr, Filistilərning zəminidiki barlıq padixahələr, Axkelondikilər, Gəzadikilər, Əkrondikilərə wə Axdodning kəldəkliyərləriqə iqtüzdüm; **21** Edomdikilər, Moabdikilər wə Ammoniyalar, **22** Turning barlıq padixahlırları həm Zidomming barlıq padixahələr, dengiz boyidiki barlıq padixahələr, **23** Dədəndikilər, Temadikilər, Buzdikilər wə qəkə qəqəlini qüxtürwətən əllər, **24** Ərəbiyadıki barlıq padixahələr wə qəl-bayawanda turuwatkən xalqut əllərning barlıq padixahələri, **25** Zimridiki barlıq padixahələr, Elamdiki barlıq padixahələr, Medialiklərning barlıq padixahələri, **26** ximaldiki barlıq padixahlırlarıqə, yiraktıki bolsun, yekindiki bolsun, bir-birləp iqtüzdüm; jahəndiki barlıq padixahlıklarıqə iqtüzdüm; ularning arkjidi Xəxəkninq padixahımı [kədəhni] iqidu. **27** Andin ən ularoqa: «Israillning Hudasi, samawi əxunlarning Sərdarı boləqan Pərvərdigar mundak dəydu: — Iqinqər, məst bolunglar, kusunglar, Mən aranglaroqa əwətkən kiliq tıtpaylidin yikiliq kaytidin dəs turmanglar» — deqin. **28** Wə xundak bolidi, ular kəlündin elip iqxını rət kilsə, ən ularoqa: «Samawi əxunlarning Sərdarı boləqan Pərvərdigar mundak dəydu: — Silər qoşum iqisilər!» — deqin. **29** Qünki mana, Mən Əz namim bilən atalojan xəhər üstigə apət qüxtürgili turoqan yərdə, silər jazalanmay kəlamsılər? Silər jazalanmay kəlməsılər; qünki Mən yər yüzdə barlıq turuwatkənərning üstigə kiliqni qüxtüxə qakırtımən, — dəydu samawi əxunlarning Sərdarı boləqan

Pərvərdigar. **30** Əmdi sən [Yərəmiya], ularoja muxu bexarətning səzlirin həmmisini jakarliojin: — Pərvərdigar yukiridin xirdək hərkirəydi. Əz mukəddəs turaloqusidin U awazini koyuwetidü; U Əzi turuwatqan jayi üstigə hərkirəydi; U üzüm qaylıqıqlar towlioqandək yər yüzidə barlıq turuwatqanlarnı əyibləp toplaydu. **31** Sadasi yar yüzining qətliriqə yetidü; Qünki Pərvərdigarning barlıq allət bilən dəwasi bar; U ət igilirining həmmisi üstigə həküm qıkırıdu; Rəzillərni bolsa, ularni kılıqka tapxuridu; — Pərvərdigar xundak dəydi. **32** Samawi қoxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana, balayı'apat əldin algə həmmisi üstigə qıkıp tarkılıdu; Yər yüzining qət-qətliridin dəhəxatlıq buran-qapqun qıkıdu. **33** Pərvərdigar əltürgənlər yərning bir qetidin yəna bir qetiqiqə yatidü; ularoja matəm tutulmaydu, ular bir yərə yiojilmayıd, həq kəməlməydi; ular yər yüzidə tezəktə yatidü. **34** I bəkəqüilar, zərləngələr, nala kətütüngələr! Topa-qang iqida eçinqinələr, i pada yetəkqılırlı! Qünki kirojin kıllinix künliringələr yetip kəldi, Mən silərni tarkıtiwetimən; Silər erülgən esil qinidək parqa-parqa qekilisilər. **35** Pada bəkəqüilirinining baxpanahı, Pada yetəkqılırinining kaşar yoli yokap ketidü. **36** Bəkəqüilarning azablık pəryədi, Pada yetəkqılırinining zarlaxlıri anglinidü; Qünki Pərvərdigar ularning yaylaklarını wəyrən kılay dəwətidi; **37** Pərvərdigarning dəhəxətlək əqəzipi tüpəylidin, Tinqliq qotanlıri harabə bolidu. **38** Pərvərdigar Əz uwisini taxlap qıkkən xirdəktür; Əzgüçininq wəhxiyili tüpəylidin, Wa [Pərvərdigarning] dəhəxətlək əqəzipi tüpəylidin, ularning zemini wəyrənə bolməy kalmaydu.

26 Yəhuda padixahı Yosiyaning oöli Yəhəoakim tahtkə olturoqan məzgilinə bexida xu səz Pərvərdigardin kelip mundak deyildi: — **2** Pərvərdigar mundak dəydi: — Sən Pərvərdigarning eyining həyəlisidə turup ibadət kiliş üçün Pərvərdigarning eyigə kırğın Yəhudanıng barlıq xəhərliridikilərə. Mən sanga buyruqən hərbir səzələrni jakarliojin; əynən eytkin! **3** Ular bəlkim anglap koyar, hərbiri əz rəzil yolidin yanar; xundak kılısa, Mən kilmixlirinən rəzziliyi tüpəylidin bəxioja küləp qüxtirməkqı bolqan niyitimindən yanımam. **4** San ularoja mundak degin: — «Pərvərdigar mundak dəydi: — Manga kulaq salmay, Mən silərning aldinglərə qoyojan Təwrat-kanunumda mangmisanglar, **5** Mən tang səhərda ornumdını turup əwətkən hizmətkarlırim bolqan pəyəqəmbərlərning səzlərini anglimisanglar (silər ularoja həq kulaq salmay kəlgənsilər!), **6** undakta, Mən Xilohni kəndək kılıqan bolsam, əndi bu əynimu xuningəqə ohxax kılımən, bu xəhərni yər yüzidiki barlıq allərgə lanət səzi kılımən». **7** Xuning bilən kahinlər, payəqəmbərlər wa barlıq həlk Yərəmiyaning bu səzlərini Pərvərdigarning eyidə jakarlioqanlıqını anglıdi. **8** Xundak boldiki, Yərəmiya barlıq həlkə Pərvərdigar umingoja tapilioqan bu səzlərning həmmisini eytip bərgəndin keyin, kahinlərlər wa payəqəmbərlər wa barlıq həlk uni tutuwelip: «Sən qokum eliñüng kerək! **9** San nemixə Pərvərdigarning namida bexarət berip: «Bu ey Xilohdək bolidu, bu xəhər harabə, adəmzatsız bolidul!» — deding?» — dedi. Xuning bilən Pərvərdigarning eyidiki barlıq həlk Yərəmiyaqə dok kiliplə uni oriwelixti. **10** Yəhuda əmirləri bu ixlarnı anglıdi; ular padixahlıq ordisidin qıkıp Pərvərdigarning eyigə kirdi, Pərvərdigarning eyidiki «Yengi dərəwazə»da sotka oltdı. **11** Kahinlər wa payəqəmbərlər əmirlərə wa həlkə səzələp: «Bu adəm elümgə layik, qünki silər əz kulaqlıringələr bilən anglioqandək u muxu xəhərni əyibləp bexarət bərdi» — dedi. **12** Andin Yərəmiya barlıq əmirlərə wa barlıq həlkə səzələp mundak dədi: — «Pərvərdigar meni

bu eyni əyibləp, bu xəhərni əyibləp, silər angliojan bu barlıq səzələ bilən bexarət berixkə əwətkən. **13** Hazır yolliringlərni wə kilmixlərni tüzitinglər, Pərvərdigar Hudayinglarning awazını anglangalar! Xundak bolqanda, Pərvərdigar silərgə jakarlioqan küləptən yanidu. **14** Lekin mən bolsam, mana, kolliringəldimən; manga kezünglərgə nəmə yahxi wə durus kərəlsə xundak kilinglər; **15** pəkət xuni bilip koyunglarki, meni eltürüwətsənglər gunahsız kənning jazasını ez bexinglərə, bu xəhərgə wə uningda turuwatqanlarning bəxioja qüxtürisilər; qünki deginim hək, Pərvərdigar həkikətən bu səzlərning həmmisini kulakliringələrə deyixə meni əwətkən». **16** Əmirlər wə barlıq həlk kahinlərə wə pəyəqəmbərlərə: «Bu adəm elümgə layik əməs; qünki u Pərvərdigar Hudayimizining namida bizgə səzlidi» — dedi. **17** Andin zemindiki bəzi aksaqlar ornidin turup həlk kengixigə mundak dedi: — **18** «Morəxətlik Mikah Yəhuda padixahı Həzəkəyaning künlirdə barlıq Yəhuda həlkigə bexarət berip: — «Samawi қoxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar mundak dəydi: — Zion teoqi etidək aqdurulidu, Yerusalem deng-tepilər bolup kəlidü, «Əy jaylaxkən taq» bolsa, Ormanlıqning otturisidiki yüksəri jaylarla bolidu, halas» — degənidi. **19** Yəhuda padixahı Həzəkəya wə barlıq Yəhuda həlk Mikahni elümgə məhkum kılıqanmu? Həzəkəya Pərvərdigardin korkup, Pərvərdigardin etüngə əməsmu? Wə Pərvərdigar ularoja kilməkqı bolup jakarlioqan küləptən yanqan əməsmu? Biz [bu yoldın yanmışak] ez jenimiz üstigə zor bir küləptən qüxtürən bolmamdimiz?». **20** (Pərvərdigarning namida Yərəmiyaning barlıq deyənliridək bu xəhərni wə bu zeminni əyibləp bexarət bərgən, Kiriat-Yearimlik Xəməyaning oöli Uriya isimliyənə bir adəm bar idi. **21** Padixah Yəhəoakim wə barlıq palwanlıri, barlıq əmirləri uning səzələrini anglioqanda, padixah uni əltürükə intilgən; lekin Uriya buni anglioqanda korkup, Misiroja qaqtı. **22** Lekin Yəhəoakim qaparmənlərni, yəni Akborning oöli Əlnəhatən wə baxkılarnı Misiroja əwətkən; **23** ular Uriyani Misirdin elip qıkıp padixah Yəhəoakimning aldiqə aparıqan; u uni kiliqlap, jəsətini pukraların gərlükigə taxliwətkən.) **24** — Həlbuki, xu qaçda Xəfanning oöli Ahikəm ularning Yərəmiyanı elümgə məhkum kiliplə həlkəning koliqə tapxurmaslıq üçün, uni kollidi.

27 Yəhuda padixahı Yosiyaning oöli Zədəkəyaning təhtkə olturoqan dəsləpki məzgilidə, xu səz Yərəmiyaqə Pərvərdigardin kelip mundak deyildi: — **2** Pərvərdigar manga mundak dədi: — Asarətlər wa boyunturuklarnı yasap əz boynungə sal; **3** bu boyunturuklarnı Edomning padixahıqə, Moabning padixahıqə, Ammoniyarning padixahıqə, Turning padixahıqə wə Zidonnıng padixahıqə Yerusalemə, Yəhuda padixahıning aldiqə kaçqan ularning əliqilirining koliqə arkılık əwətkin; **4** hərbirini əz hojayinlirliqə xundak bir həwərni yətküziükə buyruqin: — Samawi қoxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar — Israılning Hudasi mundak dəydi: — Əz hojayinlirliqələrə mundak dəngələr: — **5** Mən zemin wə zemin yəzidə turuwatqan adəmlər wə həywanlarnı zor kudritim wə sozluqan bilikim bilən yaratqanmən; wə kim kəzümgə layik kerünsə, bularni xularoja təkdim kılımən. **6** Hazır Mən bu zemilərin həmmisini Babil padixahı, Mening kulum bolqan Nebokadnəsarnıng koliqə tapxurdum; hətta daladıki həywanlarnı uning kullukında boluxkə təkdim kildim. **7** Barlıq allər uning, oöqlininq həm nəwrisiminq kullukında bolidu; andin ez zemilərinin waqtı-saiti toxkanda, kəp allər wə uluq padixahlar unumu kullukqa salıdu. **8** Xundak boliduki, kəysi al yaki padixahlıq Babil padixahı Nebokadnəsarnıng kullukında boluxni, yəni boynını Babil padixahıning boyunturukı astıqə

koynuxni rət kilsa, Mən xu əlni Nebokadnəsarning koli arkılık yokatkuzoqqa kılıq, kəhətqılık wə waba bilən jazalamən, — dəydu Pərvərdigar. **9** — Silər bolsanglar, «Babil padixahining kullukida həq bolmaysıllər» degen pəyəqəmbərlirinqlarqa, palqlırlıqlarqa, qüx kərgüqlürlüqlerə, rəm aqkünlürlüqlerə yaki jadugarlırlıqlarqa kulak salmanglar; **10** qünki ular silergə yalqanqılık kılıp bəxarət beridu; [gəplirigə kirsənglər], silərni ez yurtunglardın sürgün kılıdu; qünki Əzülmə silərni yurtunglardın həydiyəmən, silər nabut bolisilər. **11** Lekin kəysi el boynını Babil padixahining boyunturukı astıqə koyup kullukıqə kirsə, xu əlni ez yurtida turquzimən, ular uningda terikqılık kılıp yaxaydu. **12** — Mən Yəhūda padixahı Zədəkiyəqimənu sezler boyiqə mundak dedim: «Boynunglarnı Babil padixahining boyunturukı astıqə koyup uning həlkining kullukida bolsanglar, hayat kəlisilər. **13** Əmdı nemixə Pərvərdigarning Babil padixahining kullukıqə boyusunmıqan hərkəysi əllər toqrisida deqinidək, san wə həlkinqə kılıq, kəhətqılık wə waba bilən əlməkqı bolisilər? **14** Pəyəqəmbərlərning: «Babilning kullukida bolmaysıllər» degen sezlirigə kulak salmanglar; qünki ular silergə yalqanqılıkta bəxarət kılıdu. **15** Mən ularni əwətkən əməs, — dəydu Pərvərdigar, — lekin ular Mening namimda yalqanqından bəxarət beridu; bu sezlarning akıwiti xuki, Mən silərni yurtunglardın həydiyətimən, xuningdək nabut bolisilər; silər wə silərgə bəxarət bərgən pəyəqəmbərlər nabut bolisilər». **16** Andin Mən kəhənlərə qədər wə bu barlıq həlkə mundak dedim: — Pərvərdigar mundak dəydu: — Silərgə bəxarət beridioğan pəyəqəmbərlərning: «Məna, Pərvərdigarning eyidiki kimmətlik kaqa-kuqıllar pat arıda Babilin qayturluluđı» degen sezlirigə kulak salmanglar; qünki ular silərgə yalqanqılıkta bəxarət kılıdu. **17** Ularqə kulak salmanglar; Babil padixahining kullukida bolsanglar, hayat kəlisilər; bu xəhər nemixə wəyran bolsun? **18** Əgər bular həkikətən pəyəqəmbərlər bolsa həm Pərvərdigarning səzi ularda bolsa, ular hazır Pərvərdigarning eyidə, Yəhūda padixahining ordisida wə Yerusalemning ezidə kələqən kimmətlik kaqa-kuqıllar Babilə qədər ketilmisən dəp samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigaraqə dua-tılawət kilsən! **19** Qünki samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar ikki [mış] tüwruk, [mış] «dengiz», das hərwilirli wə bu xəhərdə kələqən [kimmətlik] kaqa-kuqıllar toqruşuk mundak dəydu: — **20** (bularını bolsa Babil padixahı Nebokadnəsar Yəhəoakimning oqlı Yəhūda padixahı Yəkoniyahı Yəhūdadıki wə Yerusalemıki barlıq, esilzad-əmirlər bilən təng Yerusalemındı Babilə sürgün kılıqanda u elip kətmigənidi) **21** Bərhək, Israilning Hudasi Pərvərdigarning eyidə, Yəhūda padixahining ordisida wə Yerusalemda kələqən [kimmətlik] kaqa-kuqıllar toqruşuk samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar mundak dəydu: — **22** ularnu Babilə qədər ketildi; ular Mən uların kəytidin həwər alidiqən künqiqə xu yərdə turidu, — dəydu Pərvərdigar: — xu wakıt kəlgəndə, Mən ularni elip bu yərgə kəyturup beriman.

28 Xu yilda, Yəhūda padixahı Zədəkiya təhtkə olturoğan dəsləpkə məzgildə, yəni tətinqi yili, bəxinqi ayda, Azzurning oqlı, Gibeon xəhəridiki Hənaniya pəyəqəmbər, kəhənlər wə barlıq halayıq aldida Pərvərdigarning eyidə mangə: — **2** Samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — «Mən Babil padixahining boyunturukını sunduriwəttim! **3** Babil padixahı Nebokadnəsar muxu yərdin epkətən, Babilə aparojan, Pərvərdigarning eyidiki kaqa-kuqıllarının həmmisini bolsa, ikki yil etməyə Mən muxu yərgə kəyturup epkelimən; **4** wə Mən Yəhūda padixahı, Yəhəoakimning oqlı Yəkoniyahı Yəhūdadın Babilə

sürgün kılıqoqlanlarning həmmisi bilən təng muxu yərgə kəyturup beriman, — dəydu Pərvərdigar, — qünki Mən Babil padixahining boyunturukını sunduriwəttim!» — dedi. **5** Andin Yərəmiya pəyəqəmbər kəhənlər wə Pərvərdigarning eyidə turoğan barlıq halayıq aldida Hənaniya pəyəqəmbərə sez kildi. **6** Yərəmiya pəyəqəmbər mundak dedi: «Amin! Pərvərdigar xundak kilsən! Pərvərdigar sening bəxarət bərgən sezlirinqni əməlgə axursunki, U Əzülməning eyidiki kaqa-kuqıllar wə Yəhūdadın Babilə sürgün kılıqoqlanlarning həmmisini muxu yərgə kəytursun! **7** Lekin ez külükinqəjə wə barlıq həlkinqə külükinqə selip koyulidioğan meninq bu səzimni angla! **8** — Mening wə seningdiin burun, kədidiñin tartip bolən pəyəqəmbərlərnu nuroqun padixahılıqlar wə uluq dəlatlər toqruşuk, urux, apat wə wabalar toqruşuk bəxarət berip kəlgən; **9** tinqılıq-awatlıq toqruşuk bəxarət bərgən pəyəqəmbər bolsa, xu pəyəqəmbərning sezı əməlgə axurloqanda, u həkikətən Pərvərdigar əwətkən pəyəqəmbər dəp tonulqandur!» **10** Andin Hənaniya pəyəqəmbər Yərəmiya pəyəqəmbərning boynidiki boyunturukını elip uni sunduriwəttə. **11** Hənaniya həlkə aldida sez kılıp: «Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən xuningə oħħax, ikki yil etməyə Babil padixahı Nebokadnəsarning boyunturukını barlıq əllərning boynidin elip sunduriwəttim!» — dedi. Xuning bilən Yərəmiya pəyəqəmbər qıçıq kətti. **12** Hənaniya pəyəqəmbər Yərəmiya pəyəqəmbərning boynidiki boyunturukını elip uni sunduriwətəndin bir aż keyin, Pərvərdigarning sezı Yərəmiya qədər kələp mundak deyildi: — **13** Barojin, Hənaniya qədər əməs, — Pərvərdigar mundak dəydu: — «Sən yaqəqtin yasaloğan boyunturukını sunduroqining bilən, lekin uning orniqə təmürdin bolən boyunturukını selip koydung! **14** Qünki samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mən xuningə oħħax bu barlıq əllərning boynioqə təmürdin yasaloğan boyunturukını salımənki, ular Babil padixahı Nebokadnəsarning kullukida bolidu; bərhək, ular uning kullukida bolidu; Mən uningoqə hətta daladiki həywanlarnımu təkdim kılıqanmən». **15** Andin Yərəmiya pəyəqəmbər Hənaniya pəyəqəmbər: «Kulak sal, Hənaniya! Pərvərdigar seni əwətkən əməs! Sən bu həlkəni yalqanqılıkka ixəndürəngənən! **16** Xunga Pərvərdigar mundak dəydu: Məna, Mən seni yər yəzidin əwətiwetimən! Sən dəl muxu yilda elisən, qünki sən adəmlərni Pərvərdigaraqə asiylik kılıxka dəwət kılıqansən. **17** Hənaniya pəyəqəmbər dəl xu yili yattinqi ayda eldi.

29 Yərəmiyaning Yerusalemın sürgün bolənər arisidiki hayat kələqən aksakallarqa, kəhənlərə, pəyəqəmbərlərə wə Nebokadnəsar asır kılıp Babilə qədər kətən barlıq həlkə Yerusalemın yollıqan heti: — **2** (hət padixah Yəkoniyah, hanix, wəzirler, Yəhūda wə Yerusalemıki xəhərdə-əmirlər wə hünərəvənlər Yerusalemın kətkəndin keyin, **3** Xafanning oqlı Əlasahning wə Həlikyanıng oqlı Gəmariyanıng koli bilən yollıqan — Yəhūda padixahı Zədəkiya bu kixilərni Babil padixahı Nebokadnəsarning aldiqə yollıqan). Yollıqan hət mundak: — **4** Samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar — Israilning Hudasi Yerusalemın Babilə sürgüngə əwətkənlərning həmmisigə mundak dəydu: — **5** Əylərni kırunglar, ularda turunglar; baqlarnı bərpa kilinglar, ularning mewisini yanglar; **6** eylininqar, oqul-kızılık bolunglar; oqulliringlar üçün kızlarnı elip beringlar, kızliringlərni ərlərgə yatlıq kilinglar; ularnu oqul-kızılık bolsun; xu yərdə kepiyinqlərki, azyip kətməngərlər; **7** Mən silərni sürgüngə əwətkən xəhərning tinq-awatlıkini izdəngərlər, uning üçün Pərvərdigaraqə dua kilinglar; qünki uning tinq-awatlık bolsa,

silermu tinq-awat bolisilər. **8** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boローン Pərvərdigar — Israelning Hudasi mundak dəydu: — Aranglardiki pəyərəmberlər wə silerning palgilirinqlər silərni aldad koymisun; silər ularoja kərgüzən qüxlərgə kulak salmanglar; **9** qünki ular Mening namida yaloqandin bəxarət beridu; Mən ularni awatən emasən, — dəydu Pərvərdigar. **10** Qünki Pərvərdigar mundak dəydu: — Babilə qəkitilgən yetmix yil toxkanda, Mən silerning yeninglaroja kelip silərgə iltipat kərsitimənki, silərni muxu yurtka kəyturuxum bilən silərgə kılıqan xapaətlik wədəmni ada kılımən; **11** Qünki Əzümning silər toopruluk pilanlırimni, apət elip kelidiojan əməs, tinq-awatlıq elip kelidiojan, ahiarda silərgə ümidwar keləqəknı ata kılıdıcı pilanlırimni obdan biliman, — dəydu Pərvərdigar. **12** Xuning bilən ilər Manga nida kılıp, yenimoja kelip Manga dua kılısilər wə Mən silərni anglaymən. **13** Silər Meni izdəysilər wə Meni tapisilər, qünki silər pütün əqləbinglər bilən Manga intilidiojan bolisilər. **14** Mən Əzümni silərgə tapkuzimən, — dəydu Pərvərdigar — wə Mən silərni sürgünlüktn kəyturup əsligə kəltürimən, Mən silərni həydiwətən barlık, əllərdin wə həydiwətən barlık jaylardın yiojimən, — dəydu Pərvərdigar, — Mən silərni elip, əslı sürgün kılıp ayriqan yurtka kəyturimən. **15** Silər: «Pərvərdigar bizgə Babilə pəyərəmberlərni tiklid» desənglər, **16** əmdi Pərvərdigar Dawutning təhtigə olturoqan padixah wə bu xəhərdə turuwatkan barlık həlk, yəni silər bilən billə sürgün kılımlıqan kerindaxlırlıqlar toopruluk xuni dəydu: — **17** Samawi koxunlarning Sərdari boローン Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən ularni azablaydiojan kılıq, kəhətqılık wə waba əwətimən; xuning bilən ularni huddi sesiçan, yegili bolmaydiojan naqar ənjiyrlərdək kılımən; **18** ularni kılıq, kəhətqılık wə waba bilən koqlaymən, ularni yər yüzdikili barlık padixahlıklarоja həydəp apırimən; ularni xu əllərgə wəhima, lənat, dəhəxət, ux-ux kılındiojan wə rəswa kılındiojan obyekti kılımən. **19** qünki Mən tang səhərdə ornumdin turup, hizmətkarlırim bolıjan pəyərəmberlərni əwətip sezlirimni ularoja eytqinim bilən, ular kulak salmiojan; silər [sürgün bolanılar] həq kulak salmioqansıllər, — dəydu Pərvərdigar. **20** Lekin i silər sürgün bolanılar, Mən Yerusalemın Babilə qəwətənlər, Pərvərdigarning sezin anglayqlar: — **21** Samawi koxunlarning Sərdari boローン Pərvərdigar — Israelning Hudasi mundak dəydu: — Mening namida silərgə yaloqandin bəxarət beridiojan Kolayaning oqlı Aħab toopruluk wə Maaseyahning oqlı Zədəkiya toopruluk mundak dəydu: — Mana, Mən ularni Babil padixahı Nebokadnəsərning kılıqə tapxurimən, u ularni kəz aldinglarda ölümə məhküm kılıdu; **22** xuning bilən ular misal kılınip Babilə turojan Yəhudadiki barlık sürgün kılındiojanlarning aqzida: «Pərvərdigar seni Babil padixahı Nebokadnəsər otta kawab kılıqan Zədəkiya wə Aħabdək kılısun!» degen lənat sezi bolidu; **23** qünki ular Israel iqidə iplaslik kılıqan, koxnilarıng ayalları bilən zina kılıqan wə Mening namida yalojan sezlərni, Mən ularoja həq tapılımlıqan sezlərni kılıqan; Mən bularni Bilgüç wə guwah Bolojuqidurmən, — dəydu Pərvərdigar. **24** «Sən Yərəmiya Nəhələmlik Xemayaqə mundak degin: — **25** Samawi koxunlarning Sərdari boローン Pərvərdigar — Israelning Hudasi mundak dəydu: — Qünki sən ez namingda Yerusalemıki barlık həlkə, kahin bolan Maaseyahning oqlı Zəfaniyaqə wə barlık kahinlaroja hətər yollioqininq tüpəylidin, — **26** [lən Zəfaniyaqə mundak yazojan]: «Pərvərdigar seni kahin Yəhuyadanıng orniqə kahin tikligən əməsmu? U seni Pərvərdigarning eyidə xuningə nazarətqi kılıqanki, bəxarət beridiojan pəyərəmber boluwaloqan hərbir təlwini besix üçün puti wə boynioja taşaq selixing kerək.

27 Əmdi sən nemixkə silərgə əzini pəyərəmber kiliwalojan Anatollik Yərəmiyani əyiblimidir? **28** Qünki u hətta Babilə turuwatkan bizlərgim: «Xu yərda boローン waktinqələr uzun bolidi; xunga eylərni selinglər, ularda turunglar, baqlarını bərpa kilinglər, ularning mewisini yənglər» dəp hət yoldildi! **29** — Zəfaniya muxu hətni Yərəmiya pəyərəmber aldida okudi. **30** Andin Pərvərdigarning sezi Yərəmiyaqə kelip mundak deyildi: — **31** Barlık sürgün bolanılar oja hət yollap mundak degin: — Pərvərdigar Nəhələmlik Xəmaya toopruluk munak dəydu: Qünki Mən uni əwətmigən bolsammu, Xemayaning silərgə bəxarət berip, silərni yaloqanlıqkə ixəndürgənlilik tüpəylidin, **32** Xunga Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Nəhələmlik Xemayani nəslil bilən billa jazalymən; muxu həlk arısida uning həqkəndək nəslə teplimaydu; u Mən Əz həlkim üçün kilməkqı bolan yahxiliqni həq kərməydu, — dəydu Pərvərdigar: — qünki u adamları Mən Manga asiyilikkə küttratti.

30 Pərvərdigardin Yərəmiyaqə kəlgən səz: — **2** Israelning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən sanga hazır dəydiqən muxu barlık sezlirimni yazmioja yazojin; **3** Qünki mana, xundak kiunlar keliduki, — dəydu Pərvərdigar, — Mən həlkim Israel həm Yəhudadanı sürgünlüktn kəyturup əsligə kəltürimən, ularni ata-bowlirliqə təkdim kılıqan zəminəqə kəyturimən, ular uningoja iga bolidi. **4** Pərvərdigarning Israel toopruluk wə Yəhədə toopruluk degen sezləri təwəndikidək: — **5** Qünki Pərvərdigar mundak dəydu: — Anglilikdən alaçadılık həm korkunqlukning awazi, BOLSUN nədə aman-tinqlik! **6** Soranglar, xuni kerüp bekinglərki, ar balə tuqamdu? Mən nemixkə əmdi tolojakkə qızıkkən ayaldak hərbir ar kixining qatırıqını koli bilən tutkənlikini kərimən? Nemixkə yüzürlü tatarip kətkəndu? **7** Ayhəy, xu künə dəhəxəltiklər! Uningoja həqkəndək kün ohximaydu; u Yakupning azab-əkubət künidur; lekin u uningdin kütkuzulidu. **8** Xu künidə əməlgə axuruliduki, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boローン Pərvərdigar, — Mən uning boyunturukını boynungdin elip sunduruwetimən, asarətlirinqini buzup taxlaymən, yat adamlər uni ikkinçi kullukka qüixirməydi. **9** Xuning ornda ular Pərvərdigar Hudasining həmdə Mən ular üçün kəytidin tikləndiojan Dawut padixahinqing kullukida bolidu. **10** Əmdi sən, i külüm Yakup, körkma, — dəydu Pərvərdigar; — alaçazda bolma, i Israel; qünki mana, Mən seni yırak yərlərdin, sening nasligni sürgün bolan zəminindən kütküzimən; Yakup kəytip kelidi, aramən təpəp azada turidu wə həqkim uni körkütəndi. **11** Qünki Mən seni kütküzux üçün sən bilən billidurmən, — dəydu Pərvərdigar; — Mən seni tarkitiwətən əllərning həmmisini tügəxtürsəmmü, lekin seni pütünləy tügəxtürməyən; pəkət üstüngdin həküm qıkırıp təbiyə-sawək berimən; seni jazaliməy koyup koymaymən. **12** Qünki Pərvərdigar mundak dəydu: Sening zedəng dawaliqusuz, sening yarangən bolsa intayin eçjirdur. **13** Sening dəwəyinqni soraydiojan həqkim yok, yarangni tangojuqı yoktur, sanga xipalıq dörlər yoktur; **14** sening barlık axnilirinq seni untuojan; ular sening həlqini həq sorimaydu. Qünki Mən seni dütixməndək zərb bilən uroqanmən, rəhimsiz bir zalimdək sanga sawak bolsun dəp uroqanmən; qünki sening kəbihliking həddi-hesabsız, gunahlırlıq həddidin ziyyadə bolanlıqidin, Mən xularni sanga kılıqanmən. **16** Lekin seni yutuwaloqanlarning həmmisi yutuvelinidü; sening barlık kütəndilirinq bolsa sürgün bolidü; seni bulioqanlarning həmmisi bulang-talang kılınidü;

seni ow kïlojanlarning hämmisini owlindiojan kïlimen. **17** Qünki Mən sanga tengik tengip koyimən wə yariliringni sakaytimən — dəydu Pərvərdigar; — qünki ular seni: «Ojerib-biqara, heqkim halini sorimaydiojan Zion dəl muxudur» dəp hakarətləgən. **18** Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Yakupning qedirilirini sürgünlükten kayturup əsliga kəltürimən, Uning turaloqlurı üstigə rəhim kïlimən; Xəhər harabiliri ul kiliñip kaytidin kürulidü, Orda-kələ eż jayida yənə adəmzatlıq bolidu. **19** Xu jaylardın təxəkkür küyləri wə xad-huramlıq sadalıri anglinidü; Mən ularni kəpəytimənki, ular əmdi azaymaydu; Mən ularning hərəmitini axurimən, ular həq pəs bolmaydu. **20** Ularning balılırları qədimlikdək bolidu; ularning jamaiti alımda məzmut turquzulidü; Ularnı horlıqanlarning hämmisini jazalayman. **21** Ularning bexi əzliridin bolidu, Ularning həküm sürgüqisi əzliri otturisidin qıkıdu; Mən uni eż yenimoja kəltürimən, xuning bilən u Manga yekin kəlidü; Qünki yenimoja kəlgüq [jenini] təwəkkül kïloquqi əməsmu? — dəydu Pərvərdigar. **22** — Xuning bilən sılər Mening həlkim bolisilər, Mən sılərlər Hudayingər bolimən. **23** Mana, Pərvərdigardin qıkqan bir boran-qapkun! Uningdin kəhər qıkı; Bərəhək, dəhəxətlik bir kara kuyun qıkıp kəldi; U pirkirap rəzzillərning bexiq qüxicidü. **24** Kənglidiki niyətlərini ada kılıp toluk əməl kïloquq, Pərvərdigarning kəttik ojəziyi yanmaydu; Ahirki künnlərdə sılər buni qüxinip yetisilər.

31 Xu waqtta, — dəydu Pərvərdigar, — Mən Israilning jəmətlirining Hudasi bolimən, ular Mening həlkim bolidu. **2** Pərvərdigar mundak dəydu: — Kiliqtin aman kïlojan həlk, yəni Israil, qəl-bayawanda iltipatka igə bolovan; Mən kelip ularni aram tapkuzimən. **3** Pərvərdigar yirak yurtta bizgə kerünüp: «Mən seni məngü bir muhəbbət bilən seyüp kəldim; xunga Mən eżgərməs mehribanlıq bilən seni Əzümgə tartıp kəlgənəmən. **4** Mən seni kaytidin kürimən, xuning bilən san kürulisən, i Israil kizi! Sən kaytidin daplıringni elip xad-huram kïlojanlarning usullurijo qıkısan. **5** Sən kaytidin Samariyinəng taqılıri üstigə üzümzərlər tikisən; ularni tikkiliqilər əzliri tikip, mewisini əzlri yeydu. **6** Qünki Əfraimning egizliklida turojan kəzətqilər: «Turunglar, Pərvərdigar Hudayimizə qıbağın kələk Zionqa qıkayı!» — dəp nida kətüridiojan künii kəlidü. **7** Qünki Pərvərdigar mundak dəydu: — Yakup üçün xad-huramlıq bilən nahxa eytingər, əllərning bexi bolouqı üçün ahyay kətürüngər; Jakarlanglar, mədhiyə okup: «I Pərvərdigar, Sening həlkinqni, Yəni Israilning kəldisini kütküzəysən!» — dəngərlər! **8** Mana, ularni ximaliy yurtlardın epkelimən, Yər yuzininq qət-qətliridin yiojimən; ular arısida əmələr wə tokurlar bolidu; Həmildar wə tuqay degənlər billa bolidu; ular uluq bir jamaət bolup kaytip kəlidü. **9** Ular yioja-zarlar kətürüp kəlidü, ular dua-tıləwat kïlojanda ularni yetəkləyəmən; Mən ularni erik-estəngələr boyida, həq putlaxmaydiojan tüzən yol bilən yetəkləyəmən; Qünki Mən Israilə qıbağın kələk Zionqa qıkayı!» — dəp jakarlanglar. **10** Ular keliplər Ziondiki egizliklərdə xad-huramlıqta toplaydu, Pərvərdigarning iltipatidin, yəni yengi xarabtin, zəytun menyidin, mal-waranning koziliridin bərk uridu; Ularning jeni huddi mol suojirilojan bəqədək bolidu, ular ikkinçi həq solaxmaydu. **13** Xu qoşa qızlar ussulda xadlinidü, Yigitlər wə moysipitlərən təng xundak bolidu; Qünki Mən ularning ah-zarlırını xad-huramlıqka aylandurimən; Mən

ularoja təsəlli berip, dərd-əlimining orniqə ularını xadlikqə qəmdürimən. **14** Mən kahınlarnı molqlıq bilən toyozumən, Həlkim iltipatimoja kənaat kiliđu, — dəydu Pərvərdigar. **15** Pərvərdigar mundak dəydu: — Raməh xəhəridə bir sada, Aqqik yioja-zarning piqəni anglinidü, — Bu Rahiləning eħ balılır tünq kətürən ah-zarlır; Qünki u balılırlı bolmioqaq, tasallını kəbul kilməy piqəni kətürirdü. **16** Pərvərdigar [uningoja] mundak dəydu: — Yioja-zarningni tohtat, kəzərliringni yaxlardın tart; qünki munu tartkən japayingdin mewə bolidu, — dəydu Pərvərdigar; — ular düxmənning zeminidin kaytidu; **17** bərəhək, kəlaqiking ümidlik bolidu, — dəydu Pərvərdigar; — wə sening balılıring yənə eż qəgrisiđin kirip kəlidü. **18** Mən dərwəkə Əfraimning ezi toqıruluk ekünüp: «Sən bizgə xax torpakça tərbiya bərgəndək sawak-tərbiya bərding, əmди bizni towa kildurojaysən, Biz xuning bilən towa kılıp kätip kəlimiz, Qünki Sən Pərvərdigar Hudayimizdursən; **19** Qünki biz towa kilduruluximiz bilən həkikətən towa kıldıldır; Biz əzimizni tonup yetkəndin keyin, yetimizni urduk; Biz yaxılıkımızdiki [kilmixning] xərm-hayası tüpəylidin nomus kılıp, hijaləttə kəldük!» — degenlikini anglidim. **20** — Əfraim Manga nisbətən jan-jigər balam əməsmu? Qünki Mən uni əyibligən təkdirdim, uni hərdaim kənglümədə seqinimən; Xunga iq-baçrım uningoja aqriyatidu; Mən uningoja rəhəm kilmisəm bolmaydu, — dəydu Pərvərdigar. **21** — Xunga əzüngə yol bəlgilirini bekitip koyqın; Sən sürgüngə mangoojan yoloja, xu kətərülən yoloja kengül koyup dikkət kïlojin; Həzir xu yol bilən kätip kəl, i jan-jigirim Israil kizi, Muxu xəhərliringə karap kätip kəl! **22** Sən əqəməniqənən tenəp yürisən, i yoldın qıkıqı kizim? Qünki Pərvərdigar yar yüzündəng ixi yaritidü: — Ayl kixi baturning atrapida yepip xəwər ali! **23** Samawi əxoxunlarning Sərdarı bolənən Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mən ularni sürgünlükten kayturup əsliga kəltürginimdə Yəhudanıng zeminidə wə xəhərliridə həkərlər yənə [Yerusalem toqıruluk]: «Pərvərdigar seni bəhtlik kïloj, i həkkəniylik turojan jay, pak-mukəddəslilikning teoq!» — dəydiqən bolidu. **24** Xu yərdə Yəhuda — xəhərliridikilər, dehəkənlər wə pada bəkəqüqi keqəmən qarwiqilar həmmisi bills turidu. **25** Qünki Mən hərəp kətən jan igilirinin hajitidin qıkımən, hərbin həlidin katkən jan igiliriniq yengiləndurimən. **26** — Mən [Yərəmiya] buni anglap oyoqandım, ətrapka karidim, nəhayit tatlık uhlaptımən. **27** Mana, xu künnlər kəliduki, — dəydu Pərvərdigar, — Mən Israil jamatida wa Yəhuda jamatida insan naslini wa həyənlarning naslini terip estürimən. **28** Xundak boliduki, Mən ularni yulux, seküx, hələk kılıx, aqdurux üçün, ularoja nəzirimni salqandək, Mən ularni kürux wə tikiq estürük üçünümə ularoja nəzirimni salımən, — dəydu Pərvərdigar. **29** Xu künnlərdə ular yənə: «Atilar aqqik-qüyük üzümləriñi yegən, xunga balilarning qixi kerik, sezildi» — degən muxu makalnı həq ixletməydi. **30** Qünki hərbərəsiz ez gunahı üçün elidü; aqqik-qüyük üzümləriñi yegənlərning bolsa, özining qixi kerik, sezildi. **31** Mana, xu künnlər kəliduki, — dəydu Pərvərdigar, — Mən Israil jəməti wə Yəhuda jəməti bilən yengi ahədə tüzimən; **32** bu ahədə ularning ata-bowlirini bilən tüzənən ahədəqə ohximəydu; xu ahədini Mən ata-bowliriniñ kəlidin tutup Misirdin kütküzəp yetəkləgimində ular bilən tüzənidim; gərgə Mən ularning yoldixi bolənən bolsamı, Mening ular bilən tüzükən ahədəmni buzqan, — dəydu Pərvərdigar. **33** Qünki xu künnlərdin keyin, Mening Israil jəməti bilən tüzidiojan ahədəm mana xuki: — Mən Əz Təwrat-kanunlirimini ularning iqığa salımən, Həmdə ularning kəlbigimə yazişəm. Mən ularning İləhî bolimən, Ularmu Mening həlkim bolidu. **34** Xundin baxlap həqkim eż yekinqiñə yaki eż

kerindixioja: — «Pərvərdigarni tonuqin» dəp egitip yürməydi; qünki ularning əng kiqikidin qongioiqə həmmisi Meni tonup bolovan bolidu; qünki Mən ularning kəbihlikini kəqürimən həmdə ularning gunahını hərgiz esigə kəltürməymən, — dəydu Pərvərdigar. **35** Kuyaxni kündüzdə nur bolsun dəp bərgən, ay-yultuzlarnı keçidə nur bolsun dəp bəlgilən, dolğunlarını xarkiritip dengizni kozqaydıcıqan Pərvərdigar mundak dəydu (samawi köxonunlar Sərdarı bolovan Pərvərdigar Uning namidur): — **36** — Muxu bəlgilənlərim Mening aldimdin yokap kətsə, — dəydu Pərvərdigar, — əmdi Israilning əwləldirrimu Mening aldimdin bir əl boluxtın mənggügə kəlxi mumkin. **37** Pərvərdigar mundak dəydu: — Yukirida asmanlar məlqərlənsə, təwəndə yər ulları takxürtülp bilinsə, əmdi Mən Israilning barlıq əwləldirinin kılıqan həmmən kilmixli tüpəlyidin ulardin waz keçip taxlıqıqı bolımən, — dəydu Pərvərdigar. **38** Mana, xu künklər kəlidü, — dəydu Pərvərdigar, — xəhər məhsus Manga atılıp «Hananiyelning munarı»dın «Dökəmxus dərvazası»-oqıqa kaytidin kürəlidü; **39** ələqmə tanısı kaytidin ələqmə üçün xu yərdin «Garəb dengi»-qıqə, andin Goatka burulup sozulidu; **40** əsərlər wə [kurbanlıq] külliри taxlinidıcıqan pütkül jiloq, xundakla Kidron dəryasılıqə həm xərkək kərəydicən «At dərvazisi»ning dökəmxıqıqə yatkan etizlarning həmmisi Pərvərdigar oqıqa pak-mukəddəs dəp həsablinidu; xəhər kaytidin həq yulup taxlanmaydu, hərgiz kaytidin aqdurup taxlanmaydu.

32 Yəhüda padixahı Zədəkianing oninqi yili, Yərəmiya oqıqa Pərvərdigardin kəlgən səz təwəndə hatiriləngən (xu yil Nebokədnəsarning on sakkizinqi yili idi; **2** Xu qəoşda Babil padixahının koxunu Yerusalemni körxuvaloqanıdi; Yərəmiya pəyoğəmbar bolsa Yəhüda padixahının ordisidiki karawullarning höylisidə əkəməp koyulqanıdi. **3** Qünki Yəhüda padixahı Zədəkiya uni əyiblər: «Nemixkə sən: «Mana, Mən bu xəhərni Babil padixahının kolioqə tapxurimən; u uni ixojal kılıdu; Yəhüda padixahı Zədəkiya kəldiyələrinin kolidin keçip kütulməydi; qünki u Babil padixahının kolioqə tapxurulmay kalmaydu; u uning bilən yüz turanə sezlixdid, ez kezi bilən uning xəzığə kərəydi. U Zədəkianı Babiləqə apıridu, u mən uning oqıya yekinliyip toluk bir tərəp kılıqıqə xu yərda turidu, dəydu Pərvərdigar; silər kəldiyələr bilən kərəxlaxsanglarmu oqılıbə kılalmışıl! — dəydu Pərvərdigar» — dəp beşarət berisən?» — dəp uni əkəməp koyulqanıdi). **6** Yərəmiya: — Pərvərdigarning sezi manga keliq mundak deyildi — dedi: — **7** Mana, təqəng Xallumning oqılı Hənaməel yeningoja keliq: «Əzüng üçün Anatottiki etizimni setiwal; qünki uni setiwellixkə sening həmjəmətlik həkükung bar» — dəydiqan bolidu. **8** Andin Pərvərdigarning deginidək təqəjamning oqılı Hənaməel, karawullarning höylisidə yemimoja keliq manga: «Binyamining zeminidiki mening Anatottiki etizimni setiwalqoysan; qünki həmjəmət həkükü seningkudur; əzüng üçün setiwal» — dedi; andin mən buning həkikətən Pərvərdigarning sezi ikənləkini bilip yattim. **9** Xunga mən təqəjamning oqılı Hənaməelindən Anatottiki bu etizni setiwaldim; pulni, yəni on yətə xəkəl kümüxnii gırğın selip olqıdim. **10** Mən tohtam hetigə imza koyup, üstiga məhürni besip peqətlidim; buningoja guwahqıllarnı guwah bərgüzdüm, kümüxnii tarazioqə saldım; **11** tohtam hetini kolumoja aldim, — birsida soda tüzüni wə xərtliri hatırılınip peqətləngən, yənə birsi peqətlənmənidən — **12** wə mən təqəjamning oqılı Hənaməelning kəz aldida, bu soda hetigə imza koyulqan guwahqıllar wə karawullarning höylisidə olturoqan Yəhüdiylarning həmmisi aliddə hatlərni Maaseyahıning nəwrisi, Nəriyanıqə oqılı bolovan Barukkə tapxurdum. **13** Ularning aliddə mən Barukkə mundak tapılıp dedim: — **14** Samawi köxonunlar-

Sərdarı bolovan Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Bu hətlərni, yəni peqətləngən wə peqətlənməgən bu tohtam hətlərini elip, bular uzun wakitkiqə saklansun dəp sapal idix iqiqə salojin; **15** Qünki samawi köxonunlar Sərdarı bolovan Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Kəlgüsədə bu zemində həm eylər, həm etizlər, həm üzümzərlər kaytidin setiwellini. **16** Mən tohtam hetini Nəriyanıqə oqılı bolovan Barukkə tapxuroqandın keyin, Pərvərdigar oqıqa dua kılıp mundak dedim: — **17** «Ah, Rəb Pərvərdigar! Mana, Sən asman-zeminni Əzüngning zor kudriting wə sozulən biliking bilən yasiqənsən; Sanga həqkəndək ix təs əməstur; **18** Sən mingliqən kixilərgə rahim-xəpkət kersisən həmdə atılarning kəbihlikining jazasınım keyin balılırinin koynıqə kayturisən; ah, Sən uluoj, Kudrat Igisi Təngridursən — Samawi köxonunlar Sərdarı bolovan Pərvərdigar Sening namingdər; **19** oy-nixanlırlıngda uluoj, kılıqan ixlirində kudratlıksən; kəzlirində bilən insan balılırinin ez yolları wə kılıqanlırlırinin mewisi boyiqə hərbirəgə [inam yaki jaza] kayturux üçün, ularning barlıq yollarını kezligiçidursən; **20** — San bugünkü künqıqə Misir zeminida, Israil iqida həm barlıq insanlar arısida mejizilik alamətlərni həm karamətlərni ayan kılıp kəlgənsən; xunglaşka bügüngiçə Sening naming eojizdin-eojizoja tarkılıp kəlməktə. **21** Sən mejizilik alamətlər, karamətlər kudratlık kolum, sozulən biliking wə dəhəxətlik wəhəxət arkılık Əz həlkinq Israilini Misir zeminidin qıkaroqənsən; **22** Sən ularoşa ata-bowlılır oqıja təkđim kılımən dəp kəsəm kılıqan, süt həm bal ekip turidicən bu zeminiñ təkđim kılıqənsən. **23** Ular dərəwəkə zeminoja kirip uningoja iğə bolovan; lekin ular Sening awazıngə kulaq salıqən, Təwrat-kanunundan məngmiojan; ularoşa əmr kılıqanlırların həqkəyəsiqə əməl kilmiojan; xunga Sən bu küləpələrning həmmisini ularning bəxiqə qüxiürgənsən. **24** Mana, xəhərni besip kirix üçün sepiqə selip qıkırıloq dənglük-potaylərgə kəriqəysən! Kılıq, kəhətqılık wə waba təpəyidin xəhər hujum kiliwatqan kəldiyələrning kolioqə tapxurulmay kalmayıdu; Sən aldin'ala eytkining həzir əmələq axuruldi; mana, Əzüng kərisən. **25** Lekin Sən, i Rəb Pərvərdigar, gərqə xəhər kəldiyələrinin kolioqə tapxurulıqan bolsimu, manga: «Əzüng üçün etizni kümüxka setiwal wə buni guwahqılar oqıja kərgüzgin!» — deding». **26** Andin Pərvərdigarning sezi Yərəmiya oqıqa keliq mundak deyildi: — **27** Mana, Mən Pərvərdigar, barlıq at igilirinen Hudasi durmən; Manga tas qüxiqiojan birər ix barmidü? **28** Xunga Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən bu xəhərni kəldiyələrinin kolioqə wə Babil padixahı Nebokədnəsarning kolioqə tapxurimən; ular uni igiliwalidu. **29** Bu xəhərgə hujum kiliwatqan kəldiyələr uningoja besip kirip ot koyup uni kəydüriwetidü; ular xəhərdikilərning eylirinimü kəydüriwetidü; ular bu eylərning eyzilirli üstidə Meni oqəzəpləndürüp Baaloja isrik yaklaşan, yat ilahılar oqıja «xarab hədiyyə»lərni kuyqısan. **30** Qünki Israillar wə Yəhüdalar yaxlıkından tartip kez aldimda pəkət rəzilliklə kılıp kəlməktə; Israillar pəkətələrə qəlləri yasiqənlər bilən oqəzipimini kəzəqiojandın baxlaş kilmiojan, — dəydu Pərvərdigar. **31** Qünki bu xəhər kürulqan künidin tartip bugünkü künqıqə Mening oqəzipim wə kəhərimni xundak kəzəqiojıqı bolup kəldiki, Mən uni Əz yüzüm aliddin yokatmışam bolmayıdu. **32** Israillar wə Yəhüdalar — ular wə ularning padixahları, əmirləri kahinləri, pəyoğəmbarları, Yəhüda adəmləri wə Yerusalemda turuwatqanlırların meni oqəzəpləndürən barlıq rəzilliklə təpəyidin [xəhərni yokitımən]. **33** Ular Manga yüzünü kəratqan əməs, bəlkı Manga arkışını kılıp tətür kəriqən; gərqə Mən tang səhərdə ornumdin turup ularoşa əgətkən bolsammu, ular

anglimay təlim-təriyini kəbul kılıxni rət kılqan. **34** Ular Əz namim bilən ataloğan əyda yirginlik butlirini selip uni bulojoğan; **35** ular ez oqul-kızlarını ottin etküzütp «Molək»kə atap kürbanlıq kılıx üçün «Hinnomning oqlining jilojsi»diki, Baaloja beqixlanqan «yuükri jaylar»ni kırup qıkqan; Mən ularning bundak ix kılıxını zadi buyurp bakiqoanmən; ularning Yəhūdanı gunahkə patkuzup, muxundak lənatlıq ix kılısun degen oy-niyətta heqkəqan bolup bakiqoanmən. **36** Silər muxu xəhər tooqluluk: «Dərhəkikət, u kılıq, kəhətqılıq wə waba arkılık Babil padixahının kolioja tapxurulidul» — dəwatisilər; lekin Pərvərdigar — Israilning Hudasi muxu xəhər tooqluluk hazırlıq mundak, dəydu: — **37** Mana Mən, Mən ularni qəzipim, kəhrim wə zor aqqikim bilən həydiwətən barlıq padixahlıklardın yiojmən; Mən ularni kaytidin muxu yərgə epkilmən, ularni aman-tinqılıqta turoquzımən. **38** Ular Mening həlkim bolidü, Mən ularning Hudasi bolımin. **39** Mən ular wə ulardin keyin bolovan balılırını barlıq künnlərde Məndin əyminən yahxılık kərsun dəp, ularqa bir kəlb, bir yolni ata kılımən. **40** Mən ularqa iltipat kılıxtin kolumni ikkinçi üzməslikim üçün ular bilən mənggülüq bir əhədə tüzimən; ularning kaytidin yenimdin qətliməsləki üçün Mən kəlbigə korkunqumni salımən. **41** Mən ularqa yahxılık ata kılıxtin həzur elip xadlinimən wə pütün kəlbim, pütün jenim bilən ularni muxu zəminoqə tikiq turoquziman! **42** Qünki Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən huddi bu həlkinqı beqioxa bu dəhəxətlik kılpatning həmmisini qüxürginimək, Mən ular tooqluluk wədə kılqan barlıq bəhət-bərikətlərni ularning üstügə qüxürimən; **43** Silər muxu zemin tooqluluk: «U wəyrənə, adəmətsiz wə haywanatsızdır; kəldiyrların kolioja tapxurulqan!» dəysilər. Lekin kəlgüsida uningda etizlər kaytidin setiwellinidü! **44** Binyaminning yurtida, Yerusalemning etrapidiki yezilirida, Yəhūdanıng xəhərliridə, [jənubtiki] təqəliq xəhərliridə, oqərbəti «Xəfəlah» egizlikidiki xəhərlərde, [Yəhūdanıng] jənubiy bayawanlıridiki xəhərlərdimə kixilər kaytidin kümüxə etizlərni setiwalidü, tohtam hətlirigə imza koyidü, məhəvrələp, guwahqılları guwahkə həzir kılıdu; qünki Mən ularni sürgünlüktni kayturup əsligə kəltürimən — dəydu Pərvərdigar.

33 Yərəmiya tehi karawullarning høylisida kamap koyulqan waktida, Pərvərdigarning sezi uningoja ikkinçi ketim kəlip mundak deyildi: — **2** Ixni kılıqoju Mən Pərvərdigar, ixni xəkilləndürgüqi həm uni bekitkəqi Mənki Pərvərdigar mundak dəymən — Pərvərdigar Mening namimdir — **3** Manga iltija kıl, Mən sanga jawab kayturiman, xundakla san bilməydiqan, büyük həm tilsimat ixlarnı sanga ayan kılımən. **4** Qünki [düxmənning] dəng-potayırlıq həm kılıqioja takabıl turuxka istiħkamlar kılıx üçün qekləqan bu xəhərdiki əylər wə Yəhūda padixahlırinin ordiliri tooqluluk Israilning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydu: — **5** «Kaldıylar bilən karxiliximən» dəp xəhərgə kirgənlərinən həmmisi, pəkət Mən qəzipim wə kəhrimda urıwətənələrinən jəsətləri bilən bu eylərni toldurux üçün kəlgənlər, halas. Qünki Mən ularning barlıq rəzzilliki tüپəylidin yüzümüni bu xəhərdin ərüp yoxuroqanmən. **6** Həlbuki mana, Mən bu xəhərgə xipa kılıp dərdigə dərman bolımən; Mən ularni sakayıtmən, ularqa qəksiz arambəhx həm həkikətni yexip ayan kılımən. **7** Mən Yəhūdanı həm Israillni sürgündün kayturup əsligə kəltürimən; ularni awwalkıdək kırup qıkımən. **8** Mən ularni Mən bilən karxilixip gunahkə petip sadir kılıqan barlıq kəbihlikidin paklandurımən, Mening aldimda gunahkə petip, Manga asiylik kılıqan barlıq kəbihliklərini kəqürimən; **9** yar yəzidiki barlık əller Mən ularqa yətküzən barlıq iltipatni anglaydu, xuning bilən bu [xəhər] kixini xadlandurup, Əzümgə mədhiyələrni

kəzəqəp, xan-xərəp kəltürüp nam-xəhərət hasil kılıdu; əller Mən ularqa yətküzən barlıq iltipat wə arambəhxliktin [Məndin] korkup titrəydiqan bolidü. **10** Pərvərdigar mundak dəydu: — Silər muxu yər tooqluluk: «U bir harabilik, adəmətsiz wə haywanatsız boldil» dəysilər — durus. Lekin harabə bolqan, adəmətsiz, aħħalisiz, haywanatsız bolqan Yəhūdanıng xəhərliridə wə Yerusalem koqiliridə **11** yənə tamaxining sadasi, xad-huramlıq sadasi wə toyi boluwatkan yigit-kızning awazi anglinidü, xundakla Pərvərdigarning eyigə «təxəkkür kürbanlıkları»ni aparçanlarning «Samawi koxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigaroja təxəkkür eytinglər, qünki Pərvərdigar mehribandur, uning muhəbbiti mənggülüktür» dəydiqan awazlıri kaytidin anglinidü; qünki Mən sürgün bolovanları kayturup zemindiki awatlıknı əsligə kəltürimən, — dəydu Pərvərdigar. **12** Qünki samawi koxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar mundak dəydu: — Harabə bolovan adəmətsiz wə haywanatsız bolovan bu yerdə wə uning barlıq xəhərliridə koy bakkıqıllarınq ez padilirini yatkuzidiqan kətanlıri kaytidin bar bolidü. **13** [Jənubiy] təqəliqtiki xəhərlərde, [oqərbəti] Yəhūdanıng «Xəfəlah» egizlikidiki xəhərlərde, jənubiy bayawanlardıki xəhərlərde, Binyaminning yurtida, Yerusalemning etrapidiki yezilirida wə Yəhūdanıng xəhərliridimə koy padilirili ularni sənəqoquning koli astidin kaytidin etidü, — dəydu Pərvərdigar. **14** Mana, xu künər kəliduki, — dəydu Pərvərdigar, — Mən Israil jəmətiga həm Yəhūda jəmətiga eytkən xəpkətlik wədəməngə əmal kılımən. **15** Xu künər wə u qəođa Mən Dawut nəslidin «Həkkənisi Xah»ni zemində əstürüp qıkırımən; U zemində toora həküm wə həkkəniyliq yürgütüldü. **16** Xu künnlərde Yəhūda kütküzüldü, Yerusalem arambəhxə turidü; [xu qəođa] Yerusalem: «Pərvərdigar həkkəniylikimizdür» degen nam bilən atıldı. **17** Qünki Pərvərdigar mundak dəydu: — Dawutning Israil jəmətining təhtigə olturuxka layık nəslü üzüllüp kalmayıdu, **18** yəki Lawiyələrin bolovan kahinlərdin, «kəydiurma kürbanlıq», «axlıq, hədiyə» wə baxxə kürbanlıkları Mening aldimda daim sunidioqan adam üzüllüp kalmayıdu. **19** Pərvərdigarning sezi Yərəmiyaqə kelip mundak deyildi: — **20** Pərvərdigar mundak dəydu: — Silər Mening kündüz bilən tüzən əhdəməni wə keqə bilən tüzən əhdəməni buzup, kündüz wə keqini ez waktida kəlməydiqan kılıp koysanglar, **21** xu qəođa Mening Kulum Dawut bilən tüzən əhdəm buzulup, uningoja: «Əz təhtingə həküm süridiğən bir oqlung daim bolidü» deqinim əməlgə axurulmayıdu wə hizmətkarlırim, kahinlər bolovan Lawiyələr bilən tüzən əhdəm buzulqan bolidü. **22** Asmanlardıki koxunlar bolovan yultuzlarnı sanap bolojlı bolmioqandək, dengizdiki kümələrni əlqəp bolojlı bolmioqandək, mən kulum Dawutning nəslini wə Əzümgə hizmət kılıdiqan Lawiyələrni kepəytiyən. **23** Pərvərdigarning sezi Yərəmiyaqə kelip mundak deyildi: — **24** Bu həlkinqə: «Pərvərdigar Əzi tallıqan bu ikki jəmətən waz keqip, ularni taxlıdi» deqinini baykımızdırmı? Xungu ular Mening həlkimini: «Kəlgüsida heq bir əl-delet bolmayıdu» dəp kezgə ilmaydu. **25** Pərvərdigar mundak dəydu: — Mening kündüz wə keqini bekitkən əhdəm ezgirip kətsə, yəki asman-zemindiki kənuniyətlərni bekitimiqən bolsam, **26** Mən Yakupning nəslidin wə Dawutning nəslidin waz keqip ularni taxlaydiqan bolımən, xuningdək İbrahim, İshak wə Yakupning nəslü əstigə həküm sürüx üçün [Dawutning] nəslidin adəm talliməydiqan bolımən! Qünki bərəhək, Mən ularni sürgünlüktni kayturup ularni əsligə kəltürimən, ularqa rəhəimdillik kərsitmən.

34 Babil padixahi Nebokadnəsar, pütün қoxuni wə həkümranlıqoja bekinojan barlıq padixahlıqlar wə əllərning həmmisi Yerusalemə oja wə uning astrapidiki barlıq xəhərlər jəng kılıoja waktida, Pərvərdigardin Yərəmiya oja kəlgən söz: — **2** Israilning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydi: — Zədakiyaning yenoja berip uningoja mundak degin: — Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana, bu xəhərnı Babil padixahining kolioja tapxurimən, uningoja ot koyup kəydüriwi etdi. **3** Sən bolsang, uning kolidin qaqlalməsən; bəlkı sən tutulup uning kolioja tapxurulısən; sening kezlirinq Babil padixahining kezlinrigə karaydu, uning bilən yüz turana sezlixisən wə sən Babil oja sürgün bolup ketisən. **4** Lekin, i Yəhəuda padixahi Zədakiya, Pərvərdigarning sezin angla; Pərvərdigar sening tuorangda mundak dəydi: — Sən kiliq bilən elməsən; **5** sən aman-tinqlikə olısən; ata-bowilirinq bolojan ozüngdin ilgiriki padixahlar üçün matəm tutup huxbuy yaklaşdak ular oxhaxla sən üçünüm [huxbuy] yakıldı; ular sən üçün: «Ah, xəhəm!» dəp matəm tutidu; qünki Mana xundak wədə kılıqanınan, — daydu Pərvərdigar. **6** Andin Yərəmiya pəyəqəmər bu sezlərning həmmisini Yəhəuda padixahi Zədakiyaoja Yerusalemda ettti. **7** Xu qəoqda Babil padixahining қoxunu Yerusalemda wə Yəhəudadiki қalojan xəhərlərdə, yəni Lakıxta wə Azikahətə jəng kiliwatattı; qünki Yəhəudadiki mustəhkəm xəhərlər arisidin pəkət bularla ixqal bolmiojanıdi. **8** Padixah, Zədakiya [küllirimiz oq] azadlıq jakarlıyə dəp Yerusalemə dikilərning həmmisi bilən əhdini kesip tützəndin keyin, Pərvərdigardin təwəndiki bu söz Yərəmiya oja kəldi **9** (əhdə boyiqə hərbiri ez ibranıy қullirini, ər bolsun, kiz-ayal bolsun, koyuwetixi kerak idi; həqkəyisi ez kərindixi bolojan Yəhədiyini küllükta qaldurmaslıq kerak idi). **10** Əhdiga koxulqan barlıq əmirlər wə barlıq həlk xuningoja, yəni hərkəyəsimiz ez kuli yaki dedikini koyuwetəyli, ularını küllükta qalduruwərməyli deyən seziqə boysundi. Ular boysunup ularını koyuwətti. **11** Lekin uningdin keyin ular bu yoldın yenip koyuwətəkən kül-dedəklərni əzığə kəyturuwaldi. Ular bularını kəytidin məjburiy kül-dedək kiliwaldı. **12** — Xu qəoqda Pərvərdigarning sözü Yərəmiya oja kelip mundak deyildi: — **13** Israilning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydi: — Mən ata-bowilirinqlərni Misirning zəminidin, yəni «küllük eyi»dən qıkaroqinimda, ular bilən əhdə tützənidim; **14** [xu əhdə boyiqə] hərbiringlər yəttinqi yıldı silərgə oznı satkən hərkəyəsi kərindixinglər bolojan ibranıy kixilirini koyuwetixinglər kerak; u küllükungda altə yil boloqändin keyin, son uni azadlıqka koyuwetixing kerak, deyənidim. Lekin ata-bowilirinqlər buni anglimay həq kulak salmiojan. **15** Lekin silər bolsanglar, [xu yaman yoldın] yenip, kəz alımda durus ixni kərtip, hərbiringlər ez yekinoja «azad bol» dəp jakarlıdinglər, xuningdək əz namim bilən atalojan eydə əhdə tützüdinglər; **16** lekin silər yənə yenip Mening namimoja daqı kəltürüp, hərbiringlər ez rayioja koyuwətəkən kulni həm ihtiyojqoja koyuwətəkən dedəknı kəyturuwəlip kəytidin ezunglar oja kül-dedək boluxka məjburlidinqlər. **17** Xunga Pərvərdigar mundak dəydi: — Silər manga kulak salmidinqlər, hərbiringlər ez kərindixinglər oja, hərbiringlər ez yekinqinlər oja azad bolunglar dəp həq jakarlıdinglər; mana, Mən silərgə bir hil azadlıqni — yəni kiliqka, wabaoja wə kəhətqılıkka boloqan bir azadlıqni jakarlaymən; silərni yar yuzidiki barlıq padixahlıqlar oja bir wəhəxət baskuqı kiliwmən. **18** Xuning bilən Mən əhdəmnı buzojan, kəz alımda kesip tützən əhdinining sezlirigə əməl kilmiojan kixilərni bolsa, ular əzli soyup ikki parqə kılıp, otturisidin ətkən hələki mozaydək kiliwmən; **19** Yəhəudanıng əmirliri wə Yerusalemning

əmirliri, ordidiki ələmdarlar, kaňınlar, xuningdək mozayning ikki parqisining otturisidin ətkən barlıq həlkni bolsa, **20** Mən ularını düxmanlırinin kolioja, jenini izdigiqılırning kolioja tapxuriman; xuning bilən jəsətləri asmandıq uqar-kanatlar oja wə zemindiki haywanlar oja oızuk boldı; **21** Yəhəuda padixahi Zədakiya wə uning əmirlirinimü düxmanlırinin kolioja, jenini izdigiqılırning kolioja, xundakla silərgə hujum kiliqin qikinip turqan Babil padixahining қoxunining kolioja tapxuriman. **22** Mana, Mən əmr kiliwmən, — dəydi Pərvərdigar, wə ular bu xəhər aldiqə yənə kelid; ular uningoja hujum kılıp ot koyup kəydüriwi etdi; wə Mən Yəhəudanıng xəhərlərini wayranə, həq adəmzatsız kiliwmən.

35 Yəhəuda padixahi Yosiyaning oqlı Yəhəo kimning künliridə, Pərvərdigardin Yərəmiya oja söz kelip: — **2** «Rəkabning jəmatidikilərning yenoja berip ular bilən sezlixip ularnı Pərvərdigarning əyigə apirip, uning kiqik eylirinining birigə təklipli kılıp ularning aldiqə xarab tutkın» — deyildi. **3** Xuning bilən mən Habazziniyanıng nəvrisi, Yərəmiyanıng oqlı Jaazaniyanı, uning ukilirini wə barlıq bala-qakılırını, xuningdək Rəkabning pütkül jəmatını elip keliqxə qıktım; **4** Mən ularnı Pərvərdigarning əyigə, Igdaliyanıng oqlı, Hudanıng adımı bolojan Hananning oqullirioja təwəlik əyigə apardım; bu əy əmirlərning eyining yenida, Xallumning oqlı, ixikbəkər Maaseyahning eyining üstidə idi; **5** mən Rəkabning jəmatidikilərning aldiqə xarabkəlik tolojan piyalilar wə kədəhələrni koyup ularqa: «Xarabkə eqiz teginglər!» — dedim. **6** Ular manga mundak dedi: «Biz xarabni iqşaymınız; qünki ajdadımız Rəkabning oqlı Yonadab bizgə: «Silər wə oqul-əwlədlirinqlər zadi xarab iqşənglər; **7** yənə kelip eylərni kürmängər, nə uruk terimängər, nə üzümzərlərni tikmängər, nə bulardın həqkəyisioja zadi iğə bolmängər; barlıq künlirinqlərda qedirlarda turunglər; xuning bilən silər turuwatəkən zəminda üzən kürnlərni kərisilər» — dəp əmr kəldi. **8** Xuning bilən bizning ajdadımız Rəkabning oqlı Yonadabning: «Barlıq küninglərdə zadi xarab iqşənglər» deyən awazioja kulak selip, biz wə bizning ayallırımız həm oqul-kızılırmız uning amriqə toluk əməl kılıp kəlgənəmiz; **9** biz yənə turquşdak eylərni salmiojan; bizişdə həq üzümzər, etiz, uruk deyənlər yok; **10** bəlkı biz qedirlarda turup kəldük, ajdadımız Yonadabning bizgə barlıq əmr kılıqanlıri oja əməl kılıp kəldük. **11** Lekin Babil padixahi Nebokadnəsar zəminoja besip kırğəndə, xundak ix boldiki, biz: «Baraylı, Kaldıylərning қoxunu həm Suriyəning қoxunidin keqip Yerusalem xəhəriqə kirayli» — dedük, Mana xu səwəbtin Yerusalemda turuwaitamız». **12** Andin Pərvərdigarning sözü Yərəmiya oja kelip mundak deyildi: — **13** «Samawi қoxunlarning Sərdarı boloqan Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydi: — Barojin, Yəhəudadikilər wə Yerusalemda turuwatəkənlər oja mundak degin: — Buningdən tərbiya almamsılar, xuningdək Mening sezlirimgə kulak salmamsılar? — dəydi Pərvərdigar. **14** — Mana, Rəkabning oqlı Yonadabning oqul-pərzəntlirigə «xarab iqşənglər» dəp tapiliojan sezlirigə əməl kılınip kəlgən; bugünkü küngiçə ular həq xarab iğip bəkmiojan, qünki ular atisining əmriqə itəat kılıqan. Lekin Mən tang səhərdə ornumdin turup silərgə sez kılıp kəlgən bolsammu, silər Manga həq kulak salmioqansılar. **15** Mən tang səhərdə ornumdin turup kiliwim boloqan pəyəqəmərlərni əwətib: «Hərbiringlər hazır ez rəzil yolunglarda yenip, kilmixinglərni tüzütinglər, baxxa ilahılar oja əgixip qokurumängər; xundak kilsanglar Mən ata-bowilirinqlər oja təkdipli kılıqan zəminda turuwerisilər» — dəp kəlgənəmən; lekin silər Manga kulak salmay həq anglimioqansılar.

16 Bərəkək, Rəkabning oqlı Yonadabning əwləldirli atisining ularoq tapilioqan əmrigə əməl kılqan; lekin bu həlk Manga heq kulaq salmioqandur. **17** Xunga samawi қoxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən Yəhūdaning üstiga həm Yerusalemning üstigə Mən aldın'ala eytkən barlıq balayı'apətni qıxırımən; qünki Mən ularoq sez kılqan, lekin ular anglimiqliqan; Mən ularni qakıroqan, lekin ular jawab bərmigən». **18** Andin Yərəməya Rəkab jəmatığa mundak dedi: — Samawi қoxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Qünki silər atanglar Yonadabning əmrigə itəat kılıp, barlıq yolurokşırını tutup, silərgə tapilioqanlırinin həmmisi boyiąq ix kerüp kəlgənsilər, — **19** əmdi samawi қoxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Rəkabning oqlı Yonadabning nəslidin alımda hizmet kılqığı hərgiz üzütlüq kalmaydu.

36 Yəhuda padixahı Yosianing oqlı Yəhəoakimning tətiniyi, Yərəmiyaqə Pərvərdigardin təwəndiki sez kəldi: — **2** Əzüngə oram kəożəz alojin; uningoja Yosianing künliridə sanga sez kılɔjinimindən tartip bugünkü künqıqə Mən Israilni əyibləq, Yəhudani əyibləq həm barlıq əllərni əyibləq, sanga eytən sezlərning həmmisini yazoqın. **3** Yəhudanıng jəmati bəlkim Mən bəxioja qüxtürməkqı bolən barlik balayı'apətni anglap, hərbiri əzlininə rəzil yolidin yanarmıkin; ular xundakı kılıs, Mən ularning qəbəlhilikini wa gunahını kaçırıum kılımən. **4** Xuning bilən Yərəmiya Nəriyaning oqlı Baruqnı qakdırı; Baruq, Yərəmiyaning aqzidin qıkkənlərinin anglap Pərvərdigarning uningoja eytən sezlərinin həmmisini bir oram kəożəzgə yezip bərdi. **5** Yərəmiya Baruqka tapılap mundak dedi: — Əzüm kəmap koyulqanmən; Pərvərdigarning eyigə kiriximə ruhsət yok; lekin əzüng berip kirgin; **6** Pərvərdigarning eyidə roza tutkən bir künidə, sən aqzimdin qıkkənlərinin anglap yazoqan, Pərvərdigarning bu oram yazmida hətriləngən sezlərini həlkinqing külaklıriqə yətküzgin; həmma xəhərlərdin kəlgən Yəhudadikilərnəng külaklıqını yətküzgin. **7** Ular bəlkim Pərvərdigar aldioja dua-tilawitini kılıp hərbiri əzlininə rəzil yolidin yanarmıkin; qünki Pərvərdigarning bu həlkəqə agahlınduroqan oqazipı wa kəhri dəxətliklər. **8** Nəriyaning oqlı Baruq, Yərəmiya pəyəqəmər uningoja tapılıqinining həmmisini ada kılıp, Pərvərdigarning eyidə Pərvərdigarning sezlərini okup jakarlıdi. **9** Yəhuda padixahı Yosianing oqlı Yəhəoakim təhtkə olturoqan bəxinqi yili tokkuzinqi ayda xundak, boldiki, barlıq Yerusalemidikilər həmdə Yəhuda xəhərləridin qıçıq Yerusaleməqə kəlgən barlıq həlk tūqün, Pərvərdigar alddı bir məzgil roza tutuxımız kerək dəp elan kılındı. **10** Xuwakit Baruq Pərvərdigarning eyigə kirip, pütükqi Xafanning oqlı Gəmariyaning eyidə turup, Yərəmiyaning sezlərini barlıq, həlkinqing külaklıqə yətküzüp okudu; bu ey Pərvərdigarning eyining yüksəkliyi həylişidiki «Yengi dərvəzə»qə jaylaxınanı. **11** Xafanning nəwrisi, Gəmariyaning oqlı Mikah bolsa yazmından Pərvərdigarning sezlərinin həmmisigə kulaq saldı. **12** Andin u padixahıng ordisiqə qüxtüp pütükqining eyigə kiriwidı, mana, əmirlərning həmmisi xu yərdə olturatti; pütükqi əlixama, Xemayaning oqlı Delaya, Akborning oqlı Əlnatan, Xafanning oqlı Gəmariya wa Hananiyaning oqlı Zədakiya katarlıq barlıq əmirlər xu yərdə olturatti. **13** Xuning bilən Mikah, Baruqning sezləgənlərini həlkinqing külaklıqə yətküzüp okuqanda ezi anglıqan barlıq sezlərni ularoqan bayan kıldı. **14** Xuning bilən barlıq əmirlər Kuxining awrısı, Xələmianyaning nəwrisi, Nataniyaning oqlı Yəhudiyini Baruqning veniçəqə əwətiq

uningqa: «Sən həlkning kulikiqə yətküziçip okuqan oram yazmini kəlungsıq elip yenimizoqa kəl» — dedi. Xuning bilən Neriyaning oöli Baruq oram yazmini kəlqiçə elip ularning yenoqə kəldi. **15** Ular uningqa: «Oltur, uni kulikimizoqa yətküziçip okup bər» — dedi. Baruq uni ularqa anglitip okudi. **16** Xundak boldiki, ular barlıq sezlərni angliqəndə, alaçzadə bolup bir-birigə karixip: «Bu sezlərning həmmisini padixahqə yətküzmisək bolmayıdu» — dedi. **17** Andin Baruqtin: «Biziqə degin əmdi, sən bu sezlərning həmmisini kəndək yazding? Ülərni Yərəmianing əz aqzidin anglıldığını?» — dəp soridi. **18** Baruq ularqa: «U bu sezlərning həmmisini əz aqzı bilən manga etti, mən oram kəçərgəsi siyah bilən yazdim» — dedi. **19** Əmirlər Barukkə: «Baroqin, sən wə Yərəmiya meküwelinglar. Kəyərdə bolsanglar həqkimə bildürməngələr» — dedi. **20** Xuning bilən ular oram yazmini pütükqi əlixamaning əyigə tikip koyup, ordıqə kirip padixahning yenoqə kəlip, bu barlıq sezlərni uning kulikiqə yətküzdü. **21** Padixah Yəhədüni yazmini elip keliixə əwətti, u uni əlixamaning eyidin epkəldi. Yəhədü uni padixahning kulikiqə wə padixahning yenida turoqan barlıq əmirlərning kulaklıriqə yətküziçip okudi. **22** Xu qəoq tozkuzinqi ya bolup, padixah «kixlik əy» idə olturattı; uning aliddiki oqakta ot kələklək, idı. **23** Xundak boldiki, Yəhədü uningdin üç-tət səhəpini okuqanda, padixah kələmtiraxı bilən bu kışminı kesip, yazmining həmmisini bir-birləp otta keyüp yokioquqə oqaktkı otka taxlidi. **24** Lekin bu barlıq sezlərni angliqən padixah yaki hizmətkarlırinən həqkəysisi korkmədi, uların kiyim-keşqəklərini yırtıqlar yok idı. **25** Uning üstigə Əlnətan, Delya wə Gəməriyalar padixahın oram yazmini keydürüməsləkini etüngənidi, lekin u ularqa kulaq salmadı. **26** Padixah bolsa xələzəda Yərəhmələ, Azriəlning oöli Seraya wə Abdələrning oöli Xələməyani pütükqi Baruqni wə Yərəmiya pəyərəmbərni kəloja elixə əwətti; lekin Pərvərdigar ularını yoxurup saklıdi. **27** Padixah Baruq Yərəmianing aqzidin anglap yəzəqən sezlərni hatırılıqlı oram yazmini keydürüwətəkəndən keyin, Pərvərdigarning sezi Yərəmiyaqə kəlip mundak deyildi: — **28** Yənə bir oram kəçərnizi elip, uningqa Yəhədu padixahı Yəhəoakim keydürüwətəkən birinqi oram yazmida hatırılıqlənən barlıq sezlərni yəzəqən. **29** Wə Yəhədu padixahı Yəhəoakiməqə mundak degin: — Pərvərdigar mundak dəydu: — Sən bu oram yazmini keydürüwətting wə Mening toqruluk; Sən buningqa: «Babil padixahı qöküm kəlip bu zeminiñ wəyran kılıdu, uningdin həm insanni həm həywanni yokitidu» — dəp yəzixkə kəndakmu petindig?» — deding. **30** Xunga Pərvərdigar Yəhədu padixahı Yəhəoakim toqruluk mundak dəydu: — Uning nəslidin Dawutning tahtığa olturuxka həq adəm bolmayıdu; uning Jəsiti sırtxı taxliwetiliq kündüzdə issikta, keçidə kırawda oquk yətidü. **31** Mən uning wə nəslining bexiqə, hizmətkarlırinən bexiqə kəbihlikinən jazasını qüxtürimən; Mən ularning üstigə, Yerusalemda turuwatqanlarning üstigə həm Yəhəudanıñ adamları üstigə Mən ularqa aqahlanduroqan barlıq külpetlərni qüxtürimən; qünki ular Manga həq kulaq salmioqan. **32** Xuning bilən Yərəmiya baxka bir oram kəçərnizi elip Neriyaniñ oöli Baruqka bərdi; u Yərəmianing aqzioqa karap Yəhədu padixahı Yəhəoakim otta keydürüwətəkən oram yazmida hatırılıqlənən həmmə sezlərni yazdi; ular bu sezlərgə qızıydıman baxka kən sezlərniñ koxun yəzdi.

37 Babil padixahı Nebokadnəsər Zədəkiyanı Yəhəudanıng zəminioja padixah kıldı; xuning bilən u Yosiyanıng oöli Yəhəoakimning oöli Koniyanıng orniyoja həküm süridi. 2 U, yaki hizmatkarlıri, yaki zemindiki həlk Pərvərdigardıng Yərəməyiə pavnamıbar arkılık evtən sezlirigə hed kulak saldı. 3

Padixah Zədəkiya Xələmicianing oqlı Yəhukalni həm kahin Maaseyahning oqlı Zəfaniyani Yərəmiya pəyojəmbərninq yenioja əwətip uningoja: «Pərvərdigar Hudayimizə biz üçün dua kıləysən» — degüzdü **4** (xu qəoşa Yərəmiya zindanda kamaklıq əməs idi; u həlk arisinqa qıkıp-kirixkə ərkin idi. **5** Pirəwnninq koxunu Misirdin qikkənidi; Yerusalemni korxiwalıqan Kaldıylər bularning həwirini anglap Yerusalemdin qekinip kətkənidi). **6** Andin Pərvərdigarning səzi Yərəmiya pəyojəmbərgə kelip mundak deyilidi: — **7** Israılning Hudasi Pərvərdigar mundak dəydi: — Silərni manga iltija kildurup izdəxkə əwətkən Yəhuda padixahıqə mundak dənglər: — Mana, silərgə yardım berimiz dəp qıkıp kəlgən Pirəwnninq koxunu bolsa, ez zeminiqə, yəni Misiroqa կaytip ketidü. **8** Andin Kaldıylər bu xəhərgə կaytip kelip jəng kılıp uni ixojal kılıdu, uni ot կoyup kəydürüwetidü. **9** Pərvərdigar mundak dəydi: — **10** Qünki gərqə silər ezunglarqa jəng kılıdiqan Kaldıylərning toluk koxununu uruwtənən bolsanglarmu wa ularningkidin pəkət yarilanqanlarla kələqən bolsimu, ularning hərbiri yənilə əz qədiridin turup bu xəhərni ot կoyup kəydürüwətənən bolatti. **11** Pirəwnninq koxunu tüpəylidin Kaldıylərning koxunu Yerusalemdin qekinip turoqan wakitta, xu wəkə yüz bərdi: — **12** Yərəmiya Binyamindiki zeminoja yol elip, xu yərdiki yurdaxlıri arisidin əz nesiwişini igiləx üçün Yerusalemdin qikkəndə, **13** u «Binyamin dərwəzisi»qə yetkəndə, Hənaniyaning nəvrisi, Xələmicianing oqlı kəzət begi İriya xu yərdə turatti; u: «Sən Kaldıylər qekinip təslim bolmaqısan!» dəp uni tutuwaldi. **14** Yərəmiya: «Yəloqan! Mən Kaldıylər tərəpkə keçip təslim bolmaqı əməsən!» — dedi. Lekin uningoja kulaq salmidi; İriya Yərəmiyanı koloja elip uni əmirlər aldıqə apardı. **15** Əmirlər bolsa Yərəmiyadın oqəzəplinip uni uroquzup, uni diwanbegi Yonatanning eyidiki kamakhanıqə solidi; qünki ular xu eyni zindanoja aylanduroqanıdi. **16** Yərəmiya zindandıki bir gundihənəqə kamılıp, xu yərdə uzun tünənən yatkəndin keyin, **17** Zədəkiya padixah adəm əwətip xu yərdin ordisiqə elip kəldi. U xu yərdə astirtin uningdin: «Pərvərdigardin səz barmu?» dəp soridi. Yərəmiya: «Bar; san Babil padixahının koliqə tapxurulısan» — dedi. **18** Yərəmiya Zədəkiya padixahıqə iltija kılıp: — «Mən sanga yaki hizmətkarlıringə yaki bu həlkəkə nemə gunah kılıqinimoja, bu zindanoja kamap kəydungular! **19** Silərgə bexarət berip: «Babil padixahı sanga yaki bu zeminoja jəng kılıxka qıkınyadul!» deyən pəyojəmbərliringər kəni?» — dedi **20** — «Əmdi i padixahı təksir, sezlirinə kulaq selixinqni etünimən; iltijayım alındıqda ijabət bolsun, dəp etünimən; diwanbegi Yonatanning eyigə meni kaytəzmiqəysən; sən undak kilsang, xu yərdə elimən». **21** Zədəkiya padixah pərman qüxürüp, Yərəmiyanı kərəwullarning həylisidə turoquzuxni, xuningdək xəhərdiki həmma nan tūgap kətmisila, uningoja hərkəni «Naway koqisi»dən bir nan berilixni tapılıdi; xuning bilən Yərəmiya kərəwullarning həylisidə turdi.

38 Mattanning oqlı Səfatiya, Paxhurning oqlı Gədaliya, Xələmicianing oqlı Jukal wə Malkianing oqlı Paxhurlar bolsa Yərəmiyaning həlkə: — **2** «Pərvərdigar mundak dəydi: — Bu xəhərdə kelip kələqən adəmlər bolsa kılıq, kəhətqılık wə waba bilən olıdu; lekin kimki qıkıp Kaldıylərə təslim bolsa həyat kəlidü; jeni əzığə olıdak kəlidü; u həyat kəlidü. **3** Pərvərdigar mundak dəydi: — Bu xəhər qoqum Babil padixahının koxunining koliqə tapxurulidu, u uni ixojal kılıdu» — dəwətəkən səzlərini angildi. **4** Əmirlər padixahıqə: «Sildin etünimiz, bu adəm əlüməgə məhkum kılınsun; qünki

nemixqə uning bu xəhərdə kelip kələqən jənggiwar ləxkərlərning kollirini wə həlkinqə kollirini ajiz kılıxioja yol կoyulsun? Qünki bu adəm həlkinqə mənşətini əməs, bəlkı ziyanını izdəydi» — dedi. **5** Zədəkiya padixah: «Mana, u silərning kolliringlarqa tapxuruldu; silərning yoluqları toskudək mən padixah kəngəlilik bir adəm idim?» — dedi. **6** Xuning bilən ular Yərəmiyanı tutup kərəwullarning həylisidiki xəhəzadə Malkianing su azgilioja taxliwətti; ular Yərəmiyanı aroqamqıllar bilən uningoja qüxərdi; azgaldıa bolsa su bolmay, pəkət patkakla bar idi; Yərəmiya patkakka petip kətti. **7** Əmma padixahıning ordisiidiki bir aqşat Efiopiyalıq Əbəd-Mələk Yərəmiyaning su azgilioja kamap koyulqanlıqını angildi (xu qəoşa padixahıqə bolsa «Binyamin dərwəzisi»da olturatti). **8** Əbəd-Mələk ordidin qıkıp padixahıning yenioja berip uningoja: **9** «I padixahı'ələm, bu adəmlərning Yərəmiya pəyojəmbərgə barlıq kılıqını, uni su azgilioja taxliwətkini intayın əsəbiy rəzilliktür; u axu yərdə kəhətqılıklinə elüp kəlidü; qünki xəhərdə ozuk-tülik kalmıdi» — dedi. **10** Padixah Efiopiyalıq Əbəd-Mələkkə buyruk berip: «Muxu yərdin ottuz adəmni ezung bilən elip berip, Yərəmiya pəyojəmbərnı elüp kətməsləki üçün su azgilidin elip qıkarojın» — dedi. **11** Xuning bilən Əbəd-Mələk adəmlərni elip ularqa yetəkqılık kılıp, padixahıning ordisiidiki həzinining astidiki eygə kərip xu yərdin lata-puta wə jul-jul kiyimlərni elip, xularnı tanılar bilən azgalqa, Yərəmiyaning yenioja qüxürüp bərdi. **12** Efiopiyalıq Əbəd-Mələk Yərəmiyaqə: — Bu lata-pata wə jondak kiyimlərni koltuklıring həm tanılar arisinqə tikip koyojın — dedi. Yərəmiya xundak kəldi. **13** Xuning bilən ular Yərəmiyanı tanılar bilən tərtip, su azgilidin qıvardı; Yərəmiya yənilə kərəwullarning həylisidə turdi. **14** Padixah Zədəkiya adam əwətip Yərəmiya pəyojəmbərnı Pərvərdigarning eyidiki üçinqi kirix ixikigə, əz yenioja aparıquzdi. Padixah Yərəmiyaqə: — Mən səndin bir ixni sorımaqçımən; uni məndin yoxurmıqəysən — dedi. **15** Yərəmiya Zədəkiyaqə: «Mən uni sanga ayan kılsam, sən meni jəzmən elümgə məhkum kilməməsan? Mən sanga məslihət bərsəm, sən angliməsən!» — dedi. **16** Padixah Zədəkiya Yərəmiyaqə astirtin kəsəm iqip uningoja: «Bizgə jan-tinik ata kələqə Pərvərdigarning həyatı bilən kəsəm iqimanı, mən seni elümgə məhkum kilməmən, yaki seni jeninqni izdigiqli kixilərninq koliqə tapxurmaymən» — dedi. **17** Yərəmiya Zədəkiyaqə: Samawi koxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar — Israılning Hudasi mundak dəydi: — Sən iňtiharı Babil padixahının amirlirininq yenioja qıkıp təslim bolsang, jeninq həyat kəlidü wə bu xəhər otta kəydürüwetilməydi; sən wə eydikiliring həyat kəlisilər. **18** Lekin sən qıkıp Babil padixahıning əmirlirigə təslim bolmuşang, bu xəhər Kaldıylərning koliqə tapxurulidu, ular uningoja ot կoyup kəydürüwetidü, sən ularning kəlidin kəqalməsən — dedi. **19** Padixah Zədəkiya Yərəmiyaqə: «Mən Kaldıylərə qıkıp təslim bolən Yəhudiylərdin kərkimən; Kaldıylər bəlkim meni ularning koliqə tapxuruxi, ular meni kiyin-kıstak, kılıxi mumkin» — dedi. **20** Yərəmiya mundak dədi: — Ular seni tapxurmaydu. Səndin etünimənki, gepimqə kirip Pərvərdigarning awazioja itaat kiliqəysən; xundak kilsang sanga yaxhi bolıdu, jeninq həyat kəlidü. **21** Lekin sən qıkıp təslim boluxni rət kilsang, Pərvərdigar manga ayan kiliqən ix mundak; — **22** mana, Yəhuda padixahıning ordisidə kələqən barlıq kız-ayallar Babil padixahıning əmirlirininq aldioja elip ketili. Xuning bilən bu [kız-ayallar] sanga [tənə kılıp]: «Sening jan dəstliring seni eziqturdu; ular sening üstüngdin oqlılıb kəldi; əmdi həzir putliring patkakka pitip kətkəndə, ular yüz erüp sanga arkisini kəldi!» — dəydi.

23 Sening barlıq ayalliring həm balılıring kaldiylərgə elip ketildi. Sən özüng ularning kolidin qaçalmaysən; qünki sən Babil padixahining koli bilən tutuwelinisən, xundakla sən bu xəhərning otta kəydürüwetilixigə səwəbqi bolısan. **24** Zədəkiyə Yərəmiyaqə mundaq dedi: — Sən bu sehbitimizni baxka həqkimə qandurmıqin, xundila sən olmaysən. **25** Əmirlər mening sən bilən sezləkinimni anglap yeningəqə kelip sandın: «Sening padixahıqə nema degənlirinqni, xundakla uning sanga əkəndək sezlərnin kılçanlıqını bizgə eyt; uni bizzdin yoxuruma; xundak kılısgən biz seni əltürməymiz» desə, **26** undakta sən ularqa: «Mən padixahıning aldiqə: «Meni Yonatanning eyiga kaytqızıncıqəsən, bolmisa, mən xu yərdə elimən» — degen iltijayını kəyoqanmən» — dəysən. **27** Dərəvəkə əmirlərning həmmisi Yərəmiyanıq yəniqə kelip xuni soridi; u ularqa padixahı buyruqan bu barlıq sezlər boyiqə jawab bərdi. Xuning bilən ular jimpit ketip uning yenidin qıkıp kətti; qünki bu ix həqkimə qandurulmıqanıdi. **28** Xundak kılıp Yerusalem ixqal kılınoqqa Yərəmiya karawullarning həylisidə turdi.

39 Yerusalem ixqal kılınoqanda təwəndiki ixlar yüz bərdi: — Yəhuda padixahı Zədəkiyanıq tokkuzinqi yili oninqi ayda, Babil padixahı Nebokadnəsar wə barlıq koxunu Yerusalemıq jəng kılıxka kelip uni muhəsirigə aldi; **2** Zədəkiyanıq on birinqi yili, tətininqi ayning tokkuzinqi künidə, ular xəhər seplidin besüp kirdi. **3** Xuning bilən Babil padixahıning əmirləriniq həmmisi, yəni Samgarlık Nərgal-Xarazər, bax həziniqi Nebu-Sarsekim, bax sehırgər Nərgal-Xarazər wə Babil padixahıliniqin baxka əməldarlıri kirip «Ottura dərəwazə»da olturdu. **4** Yəhuda padixahı Zədəkiya wə barlik jənggiwar ləxkərlər ularnı kərəp əqəməqə bilup, tün keqidə xəhərdin bədər tikiwetixti; u padixahıning bəqəqisi arkılık, «ikki sepil» arılıkiddi dərəwazidin qıkıp [İordan jilojsidik] «Arabəh, tüzənglikli»ga karap keqixti. **5** Kaldıylərning koxunu ularnı kooqlap Yerihə tüzənglikləde Zədəkiyəqə yetixip uni koloja elip Hamat zeminidiki Riblah xəhərmişə, Babil padixahı Nebokadnəsarning aldiqə apardı; u xu yərdə uning üstdin həküm qıkğı. **6** Babil padixahı Riblah xəhərmişə Zədəkiyanıq oqşullarını kez aldida əltürüwətti; Babil padixahı Yəhudadiki barlıq mətiwələriniq əltürüwətti. **7** U Zədəkiyanıq kezlini onup, uni Babiləqə apirix üçün mis kixənlər bilən kixənləp koydi. **8** Kaldıylər padixahıning ordisini wə pukralarning eylirini ot koyup kəydürüp Yerusalemıq seplillarını komürüp taxlıdi. **9** Xaşanə karawul begi Nebuzar-Adan xəhərdə kəlip kələqən baxka həlkəni, əzığa təslim bolup qıkkənlərini, yəni kələqən həlkəning həmmisini koloja elip, Babiləqə sürgün kıldı. **10** Halbuki, karawul begi Nebuzar-Adan xəhərdə zeminida heq təwəliki bolmioqan bəzi namratları kəldirdi; xu qəqədə u ularqa üzümzarları wə etizlərni təkşimləp bərdi. **11** Babil padixahı Nebokadnəsar Yərəmiya toqıruluk karawul begi Nebuzar-Adan arkılık: «Uni tətip uningdən həwər al; uningoja heq ziyan yatkıuma; u nemini halisa xuni uningoja kılıp bər» — dəp parman qüxişəndi. **13** Xunga karawul begi Nebuzar-Adan, xundakla bax həziniqi Nebuxazban, bax sehırgər Nərgal-Xarazər wə Babil padixahıliniqin baxka bax əməldarlırininq həmmisi adəm əwətip **14** Yərəmiyanıq «Karawullarning həylisi»dən elip Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədaliyanıq eż əyigə apirixi üçün uning koloja tapxurulquzdi. Lekin Yərəmiya pukralar arısida turdi. **15** Yərəmiya «Karawullarning həylisi»da kamap koyulqan waktida, Pərvərdigarning sezi uningoja kelip mundaq deyilgəndi: — **16** Baroqin, Efisiyəlik əbəd-Mələkkə mundaq degin: «Samawi koxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar — Israılning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən

ez sezlərimni muxu xəhər üstigə qüxişimən; awat-halawət əməs, bəlkı balayıqapət qüxişimən; xu künü bu ixlar eż kezüng alıldı yüz beridi. **17** Lekin xu künü Mən seni kütküzimən, — dəydi Pərvərdigar; — Sən körkədiqən adəmlərning koliqə tapxurulməsən; **18** qünki Mən qoqum seni kütküzimən; sən kiliqlanməsən, bəlkı eż jeninq eżüngə oljidək kalidu; qünki sən Manga tayinip kəlgənsən — dəydi Pərvərdigar.

40 Karawul begi Nebuzar-Adan uni Ramalı xəhəridin koyuwətkəndə, Pərvərdigar Yərəmiyaqə söz kıldı. U qəoqda Nebuzar-Adan Yerusalem həm Yəhudadiki barlıq asırları elip Babiləqə sürgün kilməkqı idi; Yərəmiyanıq ularning arısida zənjir bilən bəqələnən həldə elip mengilənəni. **2** Karawul begi Yərəmiyanıq bir qətkə tartip uningoja mundaq dedi: «Pərvərdigar Hudaying muxu yərgə balayıqapət qüxişimən dəp aqahlandırdı; **3** Mana, Pərvərdigar Əz deginı boyiqə xundak kılıp uni kəltürdi; qünki silər Pərvərdigar alıldı gunah sadir kılçansıllar wə uning awazıqə կulak salmioqansıllar; xunga bu ix bexinglərə qüxti. **4** Lekin man kolungnı ixtikkəlləngən zənjirlərdin yexip seni koyuwetimən; man bilən billə Babiləqə berix sanga muwəpik kərinə, kəni kəl, mən sandın həwər alımən; əmmə mən bilən billə Babiləqə berixni muwəpik əməs dəp karisang, kerə yok. Mana, pütkiil zemin aldingə turidu; kəyərgə berix sanga layık, durus kərinə xu yərgə baroqin». **5** Yərəmiya tehi yenidin mangmay turup, Nebuzar-Adan uningoja: «Boldi, Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədaliyanıq yəniqə kəyt; Babil padixahı uni Yəhudadiki xəhərlərgə həkümranlıq kılıxka bəlgililən; həlk arısida uning bilən billə turiwər, yaki hərkəndək baxka yərgə baray desəng xu yərgə baroqin» — dedi. Xuning bilən karawul begi uningoja ozuk-tülük həmdə bir sowqat berip uni koyuwətti. **6** Xuning bilən Yərəmiya Mizpah xəhərmişə, Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədaliyanıq yəniqə kəldi; u uning bilən billə, pukralar arısida turdi. **7** Dalada kələqən Yəhudadıng ləxkər baxlıkları həm ləxkərlər Babil padixahıning Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədaliyanıq zemin üstigə həkümranlıq kılıxka bəlgililənlərini, xuningdək uningoja Babiləqə sürgün bolmioqan zemindiki yoksul ər-ayallar bala-qaklırları bilən tapxurulqanlıqını anglap kıldı; **8** xuning bilən bu ləxkər baxlıkları adəmləri bilən Mizpah xəhərmişə, Gədaliyanıq yəniqə kəldi; baxlıkları bolsa Nətəniyanıq oqlı Ixməl, Kəraəhning oqşulları Yohanan həm Yonatan, Tanhumətninq oqlı Seraya, Nətəfətlik Əfayning oqşulları wə Maakatlıq birsining oqlı Yəzaniya idi. **9** Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədaliyanıq ular wə adəmlirigə: «Kaldıylərgə bekinixtin körkməngər; zemində olturnaqlıxip Babil padixahıqə bekininqlər, xundak kılışalar silərgə yahxi bolidu. **10** Mən bolsam Kaldıylər zeminoja kəlgəndə [silərgə] wəkil bolup ularning alidda turux türün Mizpah xəhərmişə turimən; silər bolsanglar, xarab, ənjür-hormilər wə zəytun meyi məhşulatlırını elip küp-idixinglərə koyunqlar, eziüngər tutkən xəhərlərdə turiweringələr» — dəp kəsəm iqtı. **11** Ohxaxla Moabda, Ammoniyalar arısida, Edomda həm baxka hərbir yurtlarda turoqan Yəhudiylər Babil padixahı Yəhudadə həlkəning bir kəldisini kəlduroqan wə ular üstigə həkümranlıq kılıxka Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədaliyanıq bəlgililən dəp angılıdı; **12** xuning bilən barlıq Yəhudiylər həydəp tərkitiwetilən həmməjə jay-yurtlardın kəyəp, Yəhuda zeminoja, Mizpah xəhərmişə, Gədaliyanıq yəniqə kəldi. Ular xarab, ənjür-hormilərning məhşulatlırını rəq kəngriqiliğə aldi. **13** Kəraəhning oqlı Yohanan wə dalada kələqən ləxkərlərinq barlıq baxlıkları Mizpah xəhərmişə, Gədaliyanıq yəniqə kelip uningoja: **14** «Sən Ammoniyalar

padixahı Baalis Nətaniyaning oöli Ixmailni seni əltürükə əwətkənlilikini bilməməsən?» — deyixti. Lekin Ahikamning oöli Gədəliya ularning gepigə ixənmidi. **15** Kəraəhning oöli Yohanan Mizpahda Gədəliyaqə astirtin sez kılıp: «Manga ruhsat kılıqaysan, baxkilar uningdin həwər tapkua mən berip Nətaniyaning oöli Ixmailni əltürəy; heqkim buni bilməydi. Uning seni əltürüp, xuning bilən ətrapingoja yioqliqan Yəhudadikilərning həmmisi tərkitiwetilip, Yəhudanıng kəldisi yokiwiwilixining nemə hajiti bar? — dedi. **16** Birak Gədəliya Kəraəhning oöli Yohananıq: «Sən undak kilmə; qünki sən Ixmail toqıruluk yaloqan eytiwatisan» — dedi.

41 Əmdi yəttinqi ayda xundak boldiki, xəhzadə, xundakla padixahıng bax əməldarlıridin biri boloqan əlixamanıng nəvrisi, Nətaniyaning oöli Ixmail on adəm elip Mizpahı, Ahikamning oöli Gədəliyanıng yenioja kəldi; ular xu yərde, yəni Mizpahda nan oxutq oqızalanqanda, **2** Nətaniyaning oöli Ixmail həm u epkəlgən on adəm ornidin turup, Ahikamning oöli Gədəliyaqə kiliq qaptı; ularning xundak kılıxi Babil padixahı Yəhuda zemini üstigə həkümranlıqka bəlgiligənni əltürüxtin ibarət idi. **3** Ixmail Mizpahda Gədəliyaqə həmrəh boloqan barlık, Yəhudiyalar wə xu yərde turuwtən barlık Kaldıy jənggiwar ləxkərləri əltürüwtətti. **4** Xundak boldiki, Gədəliyanı əltürüwtəkəndin keyin, ikkinqi tünqinqə heqkim tehi uningdin həwər tapmioqanı, **5** mana Xəkəm, Xiloh həm Samariyədən səksən adəm yetip kəldi. Ular sakılıni qüxişqan, kiyimlərini yırktan, atlırını tilqan, Pərvərdigarning eyigə sunuxka kolida hədiyalarını həm huxbuynı tutkən halda kəlgənidi. **6** Nətaniyaning oöli Ixmail ularını kərxi elixka mangiojniqə yioqliqanoja selip Mizpahdin qıktı; ularıq: «Mərhəmət, Ahikamning oöli Gədəliya bilən kərətəkə apiriman» — dedi. **7** Xundak boldiki, ular xəhər otturisoja yətkəndə, Nətaniyaning oöli Ixmail wə uning bilən bille boloqan adəmlər ularını əltürüp jəsətlərini su azgilioja taxliwətti. **8** Həlbuki, ular arisidin on adəm Ixmailıq: «Bizni əltürüwtəm, qünki dalada bizning yoxurup koyojan buojud, arpa, zayıtun meyi wə həsəl katarlik ozuk-tüllükimiz bar» — dedi. Xunga u kolini yiojip, budaralarlı arisidin ularını əltürmədi. **9** Ixmail əltürən adəmlərning jəsətlərini taxliwətən bu azgalı bolsa, intayın qong idi; uni aslı padixahı Asa Israil padixahı Baaxadin korkup kolap yasiqanıdi. Nətaniyaning oöli Ixmail bu azgalını jəsətlər bilən toldurdı. **10** Ixmail Mizpahda turoqan həlkinqing kəldisinin həmmisini, jümlidin karawul begi Nebuzar-Adan Ahikamning oöli Gədəliyaqə tapxuroqan padixahıng kızlıri wə Mizpahda kələqan barlık kixilərni əsirə elip kətti; Nətaniyaning oöli Ixmail ularını əsirə elip Ammoniyarning kəxioja etüxka yol aldı. **11** Kəraəhning oöli Yohanan wə uning kəxidiki həmma ləxkər baxlıkları Nətaniyaning oöli Ixmail sadır kılıqan barlık rəzilliktin həwər taptı; **12** xuning bilən ular barlık adəmlərinin elip Nətaniyaning oöli Ixmailıq jəng kiliqə qıktı; ular Gibeondiki qong kel boyida uning bilən uqraxtı. **13** Ixmailıning kolida turoqan barlık həlk Kəraəhning oöli Yohanan həm uning həmrəhləri boloqan barlık ləxkər baxlıklarını kərgənda huxal boldı. **14** Ixmail Mizpahdin elip kətkən barlık həlk yoldın yenip, Kəraəhning oöli Yohananning yenioja kəldi. **15** Lekin Nətaniyaning oöli Ixmail səkkiz adımı bilən Yohanandın kəqip, Ammoniyalar təripigə etüp kətti. **16** Andin Kəraəhning oöli Yohanan həm uning həmrəhləri boloqan barlık ləxkər baxlıkları Nətaniyaning oöli Ixmail Ahikamning oöli Gədəliyanı əltürəndən keyin Mizpahdin elip kətkən həlkinqing kəldisinin həmmisini ez kəxioja aldi; ularını, yəni jənggiwar ləxkərlər, kiz-ayallar, balilar wə orda əməldarlırını Gibeondin elip kətti.

17 Ular Kaldıyılərdin əzlini қaşqurux üçün Misiroqa қarap yol elip Bəyt-Ləhəmgə yekin boloqan Gerut-Kimhamda tohət turdi. **18** Səwəbi bolsa, ular Kaldıyılərdin korkətti; qünki Babil padixahı zemini üstigə həkümranlıqka bəlgiligən Ahikamning oöli Gədəliyanı Nətaniyaning oöli Ixmail əltürüwtəkənidı.

42 Barlık ləxkər baxlıkları, jümlidin Kəraəhning oöli Yohanan həm Hoxayanıng oöli Yəzaniya wə əng kiqikidin qongiojqə barlık həllə. **2** Yərəmiya pəyəqəmbarıng yenioja kəlip uningdin: «Təlipimizni ijabət kılıqaysan, Pərvərdigar Hudayingoja həlkinqing kəldisi boloqan bızlər üçün dua kılıqaysanıki (kezindən kərginidək burun kep boloqan bızlər hazır intayın az kəldük), **3** Pərvərdigar Hudaying bizgə mangidiojan yol, kılıdiqan ixni kərsətkəy» — dəp iltija kıldı. **4** Yərəmiya pəyəqəmbarı ularıq: «Məkəll! Mana, mən Pərvərdigar Hudayingoja sezlirinqlər boyiqə dua kılımən; xundak boliduki, Pərvərdigar silərgə kəndək jawab bərsə, mən uni silərgə həqnemisini kəldurməy toluk bilən bayan kılımən» — dedi. **5** Ular Yərəmiyaqə: «Pərvərdigar Hudaying seni əwətip bizgə yətküzüdiqan seznıng həmmisigə əməl kilmisək, Pərvərdigar bizgə həkkiy, gepidə turuđiojan guwahqı bolup əyiblisun!» — dedi. **6** «Biz seni Pərvərdigar Hudayimizning yenioja əwətimiz; jawab yahxi bolsun yaman bolsun, uning awazioja itaət kılımən, bəzən Hudayimizning awazioja itaət kılıqanda, bizgə yahxi bolidu». **7** Xundak boldiki, on kündin keyin, Pərvərdigarning sezi Yərəmiyaqə kəldi. **8** U Kəraəhning oöli Yohanan, ləxkər baxlıklarının həmmisi wə əng kiqikidin qongiojqə barlık həlkni qakırıp **9** ularıq mundak dedi: — «Silər meni talipinglərini Israilning Hudasi Pərvərdigarning aldiqə yətküzüxkə əwətkənsilər. U mundak dedi: — **10** «Silər yənilə muxu zemində turiwərsənglərlə, Mən silərni kürup qıkımən; silərni oqulatmaymən; Mən silərni tikiq əstürimən, silərni yulmayman; qünki Mən bexinglaroja qüxişqan balayı'apətəkə ekünimən. **11** Silər korkidiojan Babil padixahıdin korkəmanglar; uningdin korkəmanglar, — dəydi Pərvərdigar, — qünki Mən silərni kütkuzux üçün, uning kəlidin kütuldurux üçün silər bilən bille bolimən. **12** Mən silərgə xundak rəhimdillikni kərsitimənki, u silərgə rəhəm kəldi, xuning bilən silərni ez zemininglərə kəytixkə yol koyidu. **13** Birak silər Pərvərdigar Hudayingoja awazioja kulaq salmay «Bu zemində kət'iy turmaymiz» — desənglər **14** wə: «Yək, biz Misir zeminiqə barayı; xu yərde nə uruxni kərməymiz, nə kanay-agah signalını anglimaymiz, nə nanoja zar bolmaymiz; xu yərde yaxaymiz» — desənglər, **15** əmdi Pərvərdigarning sezinə anglangalar, i Yəhudanıng bu kəldisi boloqan silər: Samawi əxunlarning Sərdarı boloqan Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydi: — «Silər Misiroqa kirip, xu yərde olturaklıxıkkə kət'iy niyətə kəlgən bolsanglar, **16** əmdi xundak boliduki, silər korkidiojan kiliq Misirdə silərgə yetixilişli, silər korkidiojan kəhətqılık Misirdə silərgə aqixip koçlap barıdu; xu yərde silər əlisilər. **17** Xundak boliduki, Misiroqa kirip xu yərde turaylı dəp kət'iy niyət kılıqan adəmlərning həmmisi kiliq, kəhətqılık wə waba bilən əlidü; ularning həqkəyisini tirik kalmaydu wə yaki Mən bexioja qüxiřidiojan balayı'apətək kütulalmaydu. **18** Qünki samawi əxunlarning Sərdarı boloqan Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydi: — Olaşip wə kəhrim Yerusaleməndikilərning bexioja qüxiřiləndək, silər Misiroqa kırqıninglərda, kəhrim bexinglaroja qüxiřilidü; silər lənətək kəlidiojan wə dəhəxət basidiojan obyekti, lənət sezi həm rəswaqılıkning obyekti bolisilər wə silər bu zeminiñ kəytidin həq kərməysilər. **19** Pərvərdigar silər, yəni Yəhudanıng kəldisi toqıruluk; «Misiroqa barmanglar!» — deqən. — əmdi xuni biliq

koyunglarki, мән бүгүнki күндә silәrni aghalandurdum!»
20 — Silәrning meni Pәrwәrdigar Hudayinglarning yenoja әwәtkininglar «Pәrwәrdigar Hudayimizqa бىз üçün dua kılıqaysa; Pәrwәrdigar Hudayimiz bizgә nemә desә, bizgә yәtküziп bәrsang биз xuning hәmmisigә әмәл kılımiz» degizgininglar eзünglarnı aldad jeninglarqa zamin boluxtin ibarәt boldi, halas. 21 Mәn bүгүнki kүндә silәrgә Uning deginini eytip bәrdim; lekin silәr Pәrwәrdigar Hudayinglarning awazioja wә yaki Uning meni silәrning yeninglarqa әwәtkәn heqkaysi ixta Uningoja itaat kilmidinlar. 22 Әмди hazir xuni bilip koyunglarki, silәr olturaklixayli dәp baridiojan jayda kiliq, kәhәtqilik wә waba bilәn elisilәr».

43 Xundak boldiki, Yәrәmiya ularning Hudasi Pәrwәdigarning hәmma sezlerni barlik hәlkә eytip түгәtti (Hudasi Pәrwәdigar Yәrәmiyani ularqa bu barlik sezlerni eytix üçün әwәtkәn), — 2 xuning bilәn Hoxiyaning oqli Azariya wә Kareahning oqli Yoһanан wә xundakla barlik hәli qong adamlar Yәrәmiyaqa mundak dedi: — «Sәn yalojan eytiwatisan! Hudayimiz Pәrwәdigar seni bizga: «Silә Misirda olturaklixix üçün barmanglar!» deyikka әwәtkәn әmәs; 3 bәlki Neriyaning oqli Baruk qokum seni bizgә kärkixlaxturup, bizni Kaldiyolarning koliqia tapxuruxka kükürtmәktә; xuning bilәn ular bizni elümgә mәhkum kiliду yaki bizni Babiloja sürgün kiliду». 4 Xuning bilәn Kareahning oqli Yoһanан, lәkәr baxliklirining hәmmisi wә barlik hәlk Pәrwәdigarning: «Yәhuda zeminida turup kelinglar» degен awazioja kulak salmidı; 5 bәlki Kareahning oqli Yoһanан wә barlik lәkәr baxlikliri hәydiwetilgәn barlik әllәrdin Yәhuda zeminida olturaklixixka kaytip kalgәn Yәhуданing pütün kaldişini, 6 yәni әrlәr, kiz-ayallar, balilar wә padixahning kizlerni, jümlidin karaawul begi Nebuzar-Adan Ahikamning oqli Gәdaliyaqa tapxurojan hәrbir kixini hәmdә Yәrәmiya payqoмәber hәm Neriyaning oqli Barukni elip, 7 Misir zeminioja kiriп kaldi; ular Pәrwәdigarning әmrige itaat kilmidi. Ular Tahpanas xәhiringe yetip keldi. 8 Pәrwәdigarning sezi Yәrәmiyaqa Tahpanastä kelip mundak deyildi: — 9 Yәhudiylarning kez aliddila, kolungoja birnaqqä qong taxlarni elip Pirawnning Tahpanastiki ordisining kirix yolinining yenidiki hixlik yoldiki seqiz layoja kөmүп yoxurup, 10 ularqa mundak degin: — Samawi koxunlarning Sәrdari bolоjan Pәrwәrdigar — Israilning Hudasi mundak дәйду: — Mana, Mәn Mening kulum bolоjan Babil padixahи Nebokadnəsarni qakirip epkelim, u мәn kөmүп yoxurojan bu taxlar üstiga eз tahtini salidı; ularning üstiga xahana qederini yeyip tikiду. 11 U kelip Misir zeminida jeng kiliду; elümgә bekitilgänler elidı; sürgün boluxka bekitilgänler sürgün bolidı; kiliqka bekitilgänler kiliqlinidu. 12 Mәn Misirdiki butlarning eylirigä ot yakturozumıan; u ularni keydürüп, butlirini elip sürgün kiliду; koy padiqisi ez tonini kiygәndäk Nebokadnəsarmu Misir zeminini eзiga kiyiwalidu; u xu yәrdin aman-esәn qikidu. 13 U Misir zeminidiki «Kүyax ibadәthani»diki түwürlөrni qekiqetidu; u Misirdiki butlirining eylirigä ot koyup keydürüwetidu.

44 Misirda turojan, yәni Migdolda, Tahpanastä, Nofta wә [Misirning janubiy taripi] Patros zeminida turojan barlik Yәhudiylar toorruklu бу sez Yәrәmiyaqa kelip mundak deyildi: — 2 «Samawi koxunlarning Sәrdari bolоjan Pәrwәrdigar — Israilning Hudasi mundak дәйdu: — Mәn Yerusalem hәm Yәhudadiki hәmma xәhәrlar üstiga qixturgan barlik balayi аptni kergәnsiler; mana, ularning sadir kiliqan rәzillikti tүpäylidin bugünni kүндә ular harabilik bolup, adamzatsiz

kaldi; qünki ular nә ezliri, nә silәr, nә ata-bowiliringlar bilmäydiqan yat ilahlarqa qokunuxka, huxbuy yekixka berip, Meni oqazpländürgөn. 4 Mәn tang sәhәrdә ornumdin turup kullirni bolоjan pәyqoмәberlerni silergә әwәtip: «Mәn nәprәtlinidiojan bu yirginxlik ixni kiliqui bolmanglar!» — dәp aghalandurozamanın. 5 Lekin ular itaat kilmiojan, heq kulaq salmiojan; ular razillikidin, yat ilahlarqa huxbuy yekixtin kolini zadi üzmiгәn. 6 Xuning bilәn kahrim hәm oqazipim [ularqa] teklügөn, Yәhudadiki xәhәrlәrdә hәm Yerusalemidiki rәstә-koqilarda yekilojan, keygөn; ular bugünni kүндә wayranә wә harabilik bolup kaldi. 7 Xunga samawi koxunlarning Sәrdari bolоjan Huda Pәrwәrdigar — Israilning Hudasi mundak дәйdu: — Silә nemixka eз-eзünglарqa zor kүlpәt kәltürmәkqisilәr, eзünglарqa heqkandak kaldi kaldurmay eзünglardin, yәni Yәhуданing iqidin әr-ayal, balabowaklarnı üzмәkqisilәr! 8 Nemixka qoliqringlarning yasiqını bilen, silәr olturaklaxkan Misir zeminida yat ilahlarqa huxbuy yekip Meni oqazpländürisilәr? Xundak kilip silәr halak bolup yer yuzidiki barlik әllәr arisida lanәt sezi wә raswa kilinidiojan bir obyekt bolisilәr. 9 Silә Yәhuda zeminida hәm Yerusalemning rәstә-koqilirida sadir kiliqan rәzillikni, yәni ata-bowiliringlarning rәzillikini, Yәhuda padixahlirining rәzillikini wә ularning ayallirining rәzillikini, silәrning eз razilliklarning hәm ayallirining rәzillikini untup käldinglarmu? 10 Bugünni kүнгә kәdär hәlkinqilar ezini heq tewәn tutmidı, Mәndin heq korkmиди, ular Mәn silәrning aldinglarqa hәm ata-bowiliringlarning aldiqo koyqan Tәrәwәt-kanunumda yaki bөlgilimilirimda heq mangojan әmәs. 11 Xunga samawi koxunlarning Sәrdari bolоjan Pәrwәrdigar — Israilning Hudasi mundak дәйdu: — Mana, Mәn bexinglarqa kүlpәt qixtup, barlik Yәhуданi halak kiliqsa silrga yüzünni kәritimәn; 12 Mәn Misir zeminioja xu yәrdә olturaklixayli dәp kәt'iy niyәt kiliqan Yәhудaning kaldiсioja kol salimәn, ularning hәmmisi Misir zeminida tүgixidu; Misir zeminida yikiliду; ularning aң kиқinidin qongioqsa kiliq bilәn, kәhәtqilik bilәn elidu; ular kiliq bilәn wә kәhәtqilik bilәn elidu, ular lәnet okulidiojan wә dәlхәt basqуqi obyekt, lәnet sezi hәm raswa kilinidiojan bir obyekt bolidu. 13 Mәn Misir zeminida turuwatkanlarnı Yerusalemni jazalioqandak kiliq bilәn, kәhәtqilik bilәn wә waba bilen jazalaymәn; 14 xuning bilәn Misir zeminida olturaklixayli dәp xu yergä kirgın Yәhудaning kaldiсidin Yәhuda zeminioja kaytixka heqkaysisi qaqlamaydu yaki heqkim kalmaydu; xu yergä kaytip olturaklixixka intzar bolsimu, qaqliqan az bir kismidin baxkiliri heqkaysisi kaytmaydu». 15 Andin eз ayallirining yat ilahlarqa huxbuy yakidiojanlikini bilgәn barlik әrlәr, wә yenida turojan barlik ayallar, — zor bir top adamlar, yәni Misirning [ximaliy tәripi wә jenubiy tәripi] Patrostin kalgәn barlik hәlk Yәrәmiyaqa mundak jawab bәrdi: — 16 «Sәn Pәrwәdigarning namida bizgә eytкan sezgә kalsak, biz sanga heq kulaq salmaymiz! 17 Әksiqә biz qokum eз aqzimizdin qikkәn barlik sezlergә әмәl kiliмiz; әzimiz, ata-bowilirimiz, padixahlirimiz wә әmirlirimiz Yәhudadiki xәhәrlәrdә hәm Yerusalemde rәstә-koqilarda kiliqinidak bizlөr «Asmanlarning hanixi»qa huxbuy yekiverimiz wә uningoja «xarab hәdiyä»lerni kuyuverimiz; qünki aны qaqда bizning nemimiz pütün bolup, tokkuzumiz tәl, heq kүlpәtni kermay әtкәn. 18 Әмма «Asmanlarning hanixi»qa huxbuy yekixni wә uningoja «xarab hәdiyä»lerni kuyuxni tohtatkinimizdin baxlap, bizning hәmmә nәrsimiz kәm bolup, kiliq bilәn hәm kәhәtqilik bilәn halak bolup keldük. 19 Biz ayallar «Asmanlarning hanixi»qa huxbuy

yakkinimizda wə uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyujinimizda, bizning uningoja ohxitip poxkallarni etiximizni həm uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyuximizni ərlirimiz kollimiqanmu?».

20 Yərəmiya barlıq həlkə, həm ərlər həm ayallarqa, muxundakı jawabni bərgənlərning həmmisiga mundak dedi: — **21** — «Pərvərdigarning esida kelip kəngləgə tagkən ix dəl silər, ata-bowliringlar, padixahliringlar, əmirliringlar xundakla zemindiki həlkəning Yəhudadiki xəhərlərde həm Yerusalemidki rəstə-koqılarda yaklaş huxbuyi əməsmə? **22** Ahirida Pərvərdigar silərning kilmixinglarning rəzillikigə həm sadir kılıqan yirginqlik ixliringlərə qidap turalmıqan; xunga zemininglər bütüngü kündikidək harabılık, adəmni daňxət baskuqi, lənat obyekti wə adəmzatsız bolqan. **23** Səwəbi, silər huxbuy yakqansıl, Pərvərdigarning alıda gunah sadir kılıp, Uning awazişa կulak salmay, Uning nə Təwrat-kanununa, nə bəlgilimliridə nə agah-guwahılıklarıda heq mangmioqansırlar; xunga bütüngü kündikidək bu balayı'apət bexinglərə qüxti».

24 Yərəmiya barlıq həlkə, bolupmu barlıq ayallarqa mundak dedi: — «*I Misirdə turojan barlıq Yəhuda Pərvərdigarning səzini anglanglar!* **25** Samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar — Israelning Hudasi mundak dəydu: — Silər ayallar eəz aqzıngılar bilən: «*Biz «Asmanlarning hanixi» oja huxbuy yekix, uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyux üçün iqtənə kəsəmlirimizgə qöküm əmal kılımımız*» degənsiñər wə uningoja eəz kolliringlər bilən əmal kılıqansırlar. Əmdi kəsiminglarda qing turweringlər! Kəsiminglərə toluk əmal kiliweringlər! **26** Lekin xundak bolqanda, i Misirdə turojan barlıq Yəhuda Pərvərdigarning səzini anglanglar! Mana, Mən Əzümmüng uluoq namim bilən kəsəm kılıqanmanı, — dəydu Pərvərdigar, — Misirning barlıq zeminində turuwatkan Yəhudadılık heqkəsisi kixi Mening namimni tiləp: «*Rəb Pərvərdigarning hayatı bilən!*» dap kaytidin kəsəm iqəmədu. **27** Mana, Mən ularning üstigə awat-ħalawət əməs, bəlki balayı'apət qüxtürük üçün ularını kezəlwətimən; xunga Misirdə turuwatkan Yəhudadiki barlıq kixilərning həmmisi tügigqə kılıq wə kəhətqılık bilən halak bolidu. **28** Kılıqtin kütulup kəqənlərə bolsa intayın az bir top adəmlər bolup, Misir zeminindən Yəhuda zeminiqə kaytip kelidu; xuning bilən Misir zeminiqə olturaklıxayı dap kələn Yəhudanıñ kəldisi kimning səziniq, Meningi yaki ularning inawətlik bolqanlıkını ispatlap bilip yetidi. **29** Mening silərni bu yərdə jazalaydoqanlıkimoja, Mening səzərimming qöküm silərgə külpat kəltürməy koymayıdəqanlıkını biliwinqlər üçün silərgə xu aldin'ala beşərət boliduki, — dəydu Pərvərdigar, **30** — Mana, Mening Yəhuda padixahı Zədəkiyanı uning dükmini, jenini kooqlap izdigan Babil padixahı Nebokadnəsarning kolioqa tapxurojiniimdək Mən ohxaxla Misir padixahı Pirəwn Hofrani wə dükənlərinin kolioqa həmdə jenini izdigan kixilərning kolioqa tapxurimən — dəydu Pərvərdigar».

45 Yəhuda padixahı Yəhəoakimning tətinqi yili, Nerianing oölli Baruk Yərəmiyaning aqzıqə karap bu sezlərni oram kəqəzgə yazoqinida, Yərəmiya pəyəqəmbər uningoja bu səzni eytən: — **2** «*Israelning Hudasi Pərvərdigar* sən Baruk toqrluluk mundak dəydu: — **3** Sən: «*Haliməqə way!* Qünki Pərvərdigar əyəqəməqə dərd-ələm koxup koydi; mən ah-zarlar kilixtin qarqıdim, zadila aram tapalmidim!» — deding. **4** — [Yərəmiya], sən uningoja mundak degin: — Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən kurup qıkkənlərimni hazırlıq ulutimən, Mən tikkənlərimni, yəni bu pütkül jahənni hazırlıq ulup taxlaymən. **5** Mən bundak kılıqan yərdə sən ezung üçün uluoq ixlərni izdixingə toqra keləmdü? Bularni izdimə; qünki mana, Mən barlıq at igiliri üstigə balayı'apət qüxtürimən, —

dəydu Pərvərdigar, — lekin jeninqni sən baridioqan barlıq yərlərdə ezungga olja kılıp berimən».

46 Yərəmiya pəyəqəmbərgə kəlgən Pərvərdigarning əllər toqrluluk sezi təwənda: — **2** Misir toqrluluk; Əfrət dərəsi boyidiki Karkemix xəhəriniñ yenida turuwatkan, Pirəwn-Nəkəning koxunu toqrluluk (bu koxunni Babil padixahı Nebokadnəsər Yəhuda padixahı Yəhəoakimning tətinqi yili bitqit kılıqan): — **3** «*Kələkən-siparlarıñ elip səpkə qıxıngılar!* Jəngə qıqıqə təyyarlinınglar! **4** Atlərni hərəwilaroja ketinglər! Atlıringlərə mininglər! Bexinglərə dubulə selip səptə turunqlar! Nayziliringlər biləp ittiklitnglər! Sawut-kuyaklarnı kiyiwelinglər! **5** Lekin Mən nemini kerimən?! — dəydu Pərvərdigar; — Mana, muxu [ləxkərlər] dəkkə-dükkigə qüxtüp qekinidu; batur-palwanlır bitqit kılınip kəynigə karımay bərə kəqidü! Tərap-terəplərni wəhima basıldı! — dəydu Pərvərdigar. **6** — Əmdi əng qəkkənlərəm kəqalmayıd, batur-palwanlarmu aman-esən kütulup kalmayıd; mana, ximal təripida, Əfrət dərəsi boyida ular putlixip yikiliidu! **7** Suluri dəryalardək ezlirini dolqunlitip, Nil dərəsi [kəlkün kəbi] ketürulgəndək əzini ketürgən kimdir? **8** Suluri dəryalardək ezlirini dolqunlitip, Nil dərəyəsindək əzini ketürgən dəl Misir eziidur; u: «*Mən əzümmüni ketürtüp pütkül yer yüzini kaplaymən; mən xəhərlərə həm ularda turuwatqların yokitimən!*» — dəydu. **9** Etilinglər, i atlar! Ha dəp aloja besip qepinqlər, i jəng hərəwilar! Kələkən ketürgən Efiopiya həm Liwyədikər, okyalarını egildürən Lidiyədikər, palwan-baturlar jəngə qıksun! **10** Lekin bu kün bolsa samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigarning künidur; u kisəslək bir kün, yəni Əz yawliridin kisəs alidiqan kün bolidu; Uning kılıqı kixilərni toyuqqa yutidu; u kənoqqa ularning ənənlərini iqidu; qünki samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Rəb Pərvərdigarning ximaliy zeminda, Əfrət dərəsi boyida kilməkqə bolqan bir kurbanlıq bar! **11** Gileadka qıkip tutiya izdəp tap, i Misirning kizi! Lekin sən ezungə nuroqun dorılarnı alsangmu bikar; sən üqün heq xipalıq yoktur! **12** Əllər hijalitng toqrluluk anglaydu, sening pəryadlıring pütkül yer yüzigə pur ketidu; palwan palwanoja putlixidu, ikkisi təng məoşlup bolup yikiliidu! **13** Pərvərdigarning Babil padixahı Nebokadnəsarning Misir zeminiqə tajawuz kılıp kiri xi toqrluluk. Yərəmiya pəyəqəmbərgə eytən sezi: — **14** Misirdə jakarla, Migdolda elan kıl, Nofta wə Tahpanəstimu elan kıl: *Qing tur, jəngə bəl bəqəla*; qünki kılıq ətrapinqdikilərni yutuwartıdu; **15** Sening baturliring nemixə süpürüp taxlinidu? Ular qing turalmayıd; qünki Pərvərdigar ularını səptin ittirip yikitiwetidu. **16** Ulardın kəplərini putlaxturidu; bərhək, ular kaqkanda bir-birigə putlixip yikiliidu; xuning bilən ular: «*Bola, turayı, zomigerning kılıqıdın kəqip eəz həlkimizgə wə ana yurtiməzə kaytip kətəylil!*» — dəydu; **17** Xu yergə [kəytəkanda] ular: «*Misir padixahı Pirəwn pəkət bir kiyqas-sürən, halas!* U pəytni bilməy etküziwəttıl!» — dəydu. **18** Əz hayatım bilən kəsəm kiliṁənki, — dəydu Padixah, nami samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar, — təqəflər arısında Tabor teoqi bolqandək, Karməl teoqi dengiz boyida [asmanqa taķixip] turqandək birsi kelidu. **19** Əmdi sən, i Misirdə turuwatkan kiz, sürgün boluxka layik yüksəkənərək təyyarlap koy; qünki Nof harabə bolup kəydiürəlidü, heq adəmzatsız bolidu. **20** Misir bolsa qiraylıq bir inəktur; lekin uni nixan kılıqan bir kekuyün keliwati, ximaldin keliwati! **21** Uning arisidiki yallanma ləxkərlər bolsa bordak, torpaklardək bolidu; ularnu arkiqə burulup, birləktə kəqixidü; ular qing turuwalmayıd; qünki küləpətlik kün, yəni jazalinix künü ularning bexiqə qüxtən bolidu. **22** [Misirning] awazi yilanningkidak «küx-küx»

kilip anglinidu; qünki [düxmən] koxunliri bilən atlinip, otun kəsküqilərdək uningoja karxi paltılarnı kətürüp kəlidu. **23** Ormanlıki koyuklukdən kırğısız bolsimu, ular uni kesip yikitidu, — dəydu Pərvərdigar, — qünki kəsküqilər qekətə topidin kəp, san-sanksız bolidu. **24** Misirning kizi hijalətə halurulidu; u ximaliy əlning koliqa tapxurulidu. **25** Samawi koxunlarning Sərdarıoloq Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən No xəhəridiki but Amonni, Pirəwnni, xundakla Misir wə uning ilahlıları bilən padixahlırını jazalaymən; bərəhək, Pirəwn wə uningoja tayanojanlarning həmmisini jazalaymən; **26** Mən ularını ularningjenini izdigiqlər, yəni Babil padixahı Nebokadnasarning koliqa həm hizmətkarlırinin koliqa tapxuriman. Bırak keyin, [Misir] ədamı zamanlardək kəyidin əhəlilik bolidu — dəydu Pərvərdigar. **27** Ləkin sən, i kulum Yakup, körkma, alakəzəd bolma, i Israil; qünki mana, Mən seni yırak yurttın, nəsləngni sürgün boloqan zemindin kütküzup qırırim; xuning bilən Yakup kaytip, hətirjəmlik wə arambəhxtə turidu, həqkim uni körkütmaydu. **28** Körkma, i kulum Yakup, — dəydu Pərvərdigar, — qünki Mən sən bilən billidurmən; Mən seni tərkitiwətkən əllərning həmmisini təgəxtürəmməmu, lekin seni pütünlər təgəxtürməymən; pəkət üstündin həküm qırırip tərbiyə-sawak berimən; seni jazalimay koymaymən.

47 Pirəwn Gaza xəhərigə zərbə berixtin ilgiri, Yərəmiya pəyəmərbəgə kəlgən, Pərvərdigarning Filistiyələr tooprisidiki səzi: — **2** Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, ximaldin [dolkunluk] sular ərləydi; ular texip bir kəlkün bolidu; u zemin wə uningda turoqan həmmimini əstidin, xəhər wə uningda turuwatkanlarning əstidin taxxın bolup basıldı; xuning bilən uning adəmları naşə-pəryad kətüridu, zemində barlıq turuwatkanlar [azabtin] naşə-zar kəlidü; **3** toplarlinining tuyaklırinin taraxixlərini, jəng hərwlirinin taraklaxlərini, qaklırinin güldürəlxlərini anglap, atilar ez balılıridin həwər elixkumu kolları boxap, arkıqıjomu karımaydu. **4** Qünki barlıq Filistiyələri nabut kılıdiqan kün, həm Tur wə Zidonnı ularoq yardəmdə boloqudək barlıq kələqan adəmlərdin məhrum kılıdiqan kün yetip kəldi; qünki Pərvərdigar Filistiyələri, yəni Kret arilidin qıkıp kəlgənlərning kəldükünü nabut kəlidü. **5** Gazanıng üsti takırılk bolidu; Axkelon xəhəridikilər dang kətip kəlidü; qaqanoqıqə etlirinqələrini tilisilər, i Filistiyə kütülləridin aman kələqanlar? **6** Apla, i Pərvərdigarning kılıqi, san qaqanoqıqə təməysən? Əz əlinə qısqıqə kətik, aram elip tinqlənəqin! **7** Ləkin u kəndakmə tohitiyalısun? Qünki Pərvərdigar uningoja pərman qüxürgən; Axkelon xəhərigə həm dengiz boyidiklərə zərb kilişkə uni bekitkəndur!

48 Moab toopruluk; Samawi koxunlarning Sərdarıoloq Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Neboning həlioja way! Qünki u harabə kəlinidü; Kiriyatayim hijalətəkə kəldurulup, ixçəl kəlinidü; yuğırı koroqan bolsa hijalətəkə kəldurulup alakəzəd bolup kətti. **2** Moab yəna həq mahtalmaydu; Həxbonda kixilər uningoja: «Uni əl kətaridin yoxitayı» dəp suyikəst kəlidü; sənmə, i Madmən, təgəxtürülisən; kiliq seni kəoqlaydu. **3** Horonaimdin ah-zarlar kətürülidü: — «Ah, wəyrəngilik, dəhəxətlik patiparakqılıq!» **4** Moab bitqit kəlidü! Uning kiqikləridin pəryadlıri anglinidu. **5** Bərəhək, Luhitəkə qıkıdiqan dawan yolidin tohitiyə yioqlar kətürülidu; Horonaimə qüxidiqan yolda həlakəttin azablık naşə-pəryadlar anglinidu. **6** Kəqinqlar, jeninqələr elip yügürləngər! Qəldiki bir qatkal bolunglar! **7** Qünki sən ez kələqanlıringə wə bayılıklıringə tayanojanlıking təpəylidin, sənmə əsirga

qüxisən; [butung] Kemox, uning kahinliri həm əmirliri bilən bılıb sürgün bolidu. **8** Wəyrən kələqüqi hərbir xəhərgə jəng kəlidü; xəhərlərdin həqkəyisi keqip kutulmadyu; Pərvərdigar degəndək jilojumu harabə bolidu, təzələnglikmu halakətəkə yüzlindidu. **9** Daldioqə berip keqix üçün Moabka ənatlarnı beringlər! Qünki uning xəhərləri harabilik, adəmzatsız bolidu **10** (Pərvərdigarning hizmitini kəngül koyup kilmioqan kixi lənətəkə kəlsən! Kiliqini qan teküxtin kəlduroqan kixi lənətəkə kəlsən!). **11** Moab yaxlıkından tartip kəng-kuxadə yaxap arzanglıri üstidə tinoqan xarabəkə əndixisiz bolup kəlgən; u həqkəqən künptin kükə kuyulqan əməs, yəki həq sürgün boloqan əməs; xunga uning təmə birhil bolup, puriki həq ezbərməq. **12** Xunga, — dəydu Pərvərdigar, — Mən uning yenioqə ularını ez kəpidin tekidiqan tekküqilərni əwətimən; ular uning küplərini kuruşdaydu, uning qegünlərinə qəkiwtidü. **13** Ətkəndə Israil jəməti ez təyancısi boloqan Bayt-ol təpəylidin yərgə karap kələqəndək Moabmu Kemox təpəylidin yərgə karap kəlidü. **14** Silər kəndakmə: «Biz batur, jənggiwar palwanmız!» — deyələysilər? **15** Moabning zemini harabə kəlinidü; [düxmən] ularning xəhərlərinin [sepillirliqə] qikidü; uning esil yigitləri kətl kəlinixkə qüxidü, — dəydu padixah, yəni nami samawi koxunlarning Sərdarıoloq Pərvərdigar. **16** — Moabning hələkəti yekinlaştı, uning külpli bexiqə qüxişkə aldiraydu. **17** Uning ətrapidiki həmməylən uning üçün ah-zar kətürüngər; uning nam-xəhrətinə bilgənlər: «Küçük xəhənə həsisi, güzəl tayikimə xunqə sunduruldiqə» — dəngər. **18** Xan-xəhrətingdin qüxüq kəqojırap kətən yərdə oltur, i Dibona turuwatkan kiz; qünki Moabni halak kələqüqi sanga jəng kilişkə yetip kəldi; u istihkəm-kəroqanlıringənə bərbət kəlidü. **19** Yol boyida kezət kıl, i Aroərdə turuwatkan kiz; bədər tikiwatkan ərdin wə keqiyatkan kizdən: «Nəma boldi?» — dəp sora; **20** «Moab hijalətəkə kəldi, qünki u bitqit kəlidü!» [dəp jawab berilidü]. Ah-zar tartip naşə-pəryad kətürüngər; Arnonda: «Moab halak kəldi» — dəp jakarlanglar. **21** Jaza həkəmli təzələnglik jaylıri əstigə qırıldı; Holon, Yahaz wə Məfaat əstigə, **22** Dibon, Nebo həm Bayt-Diblataim əstigə, **23** Kiriyatayim, Bayt-Ganul həm Bayt-Meon əstigə, **24** Keriot, Bozrah həm Moabdkı yırak-yeğin barlıq xəhərlərinin əstigə qırıldı. **25** Moabning Müngüzi kesiwtelidü, uning biliki sundurulidü, — dəydu Pərvərdigar. **26** — Uni məst kilişlər, qünki u Pərvərdigaroja aliddə həkawurluk kələqən; Moab uşqusunda eojinap yatsun, xuning bilən rəswə kilişlən. **27** Qünki san [Moab] Israilini mazaq kələqən əməsmə? U ooprlar kətarida tutuwelinəqənmə, san uni tiləqə alsangla bexingni qaykəysən?! **28** Xəhərlərdin qıkıp tax-kıyalar arisini turalıq kilişlər, i Moabda turuwatkanlar; oqar aqzıda uwilioqan pahtətəkə bolunglar! **29** Biz Moabning həkawurlukı (u intayın həkawurl!), yəni uning təkəbburlukı, həkawurlukı, kənglidiki məqrur-kerənglikli tooprisidə anglidük. **30** Mən uning noqılıq kılıdiqanlıqını biləmən, — dəydu Pərvərdigar, — bıraq [noqılıq] karəqə ya niməydi; uning qong gəpləri bikar bolidu. **31** Xunga Mən Moab üçün zar yioqlaymən, Moabning həmmisi üçün zar-zar kətürimən; Kir-Harəsəttikilər üçün ah-pioqan anglinidu. **32** I Sibmahtıki tüzüm teli, Mən Yaazərnin zar-yioqisi bilən təng sən üçün yioqlaymən; seninq peləkliqinqə sozulup, əslidə «Əlük dengiz»ning neriqə yetkənidi; ular əslidə Yaazər xəhərigiqimə yetkənidi. Ləkin seninq məwiliqəngə, üzüm həsulung əstigə buzqıqı besip kəlidü. **33** Xuning bilər xadlıq wə huxallık Moabning baq-ətizləridin wə zemindin məhrum kəlinidü; Mən üzüm kələqələrdin xarabni yoxitımən; üzüm qaylıqılıqların təntənə awazlırları kəyidin yangrimaydu; awazlar bolsa təntənə awazlırları bolidu. **34** Qünki naşə-pəryadlar

Həxbondin kətürülüp, Yahazojıqə wə Elealahojıqə yetidi; nalə awazlıri Zoardin kətürülüp, Horonaimojıqə wə Əglat-Xelixiyaojıqə yetidi; hətta Nımrımdıki sularmu kurup ketidü. **35** Mən Moabta «yukıri jaylar»da kurbanlıq kəloquşınları wə yat ilahılarqə huxbuy yakkuşınları yokitimən, — dəydu Pərvərdigar. **36** — Xunga Mening əlbətim Moab üçün nəydak mungluk mərsiya kətürüdü; Mening əlbətim Kir-Hərəstikilər üçünmə nəydak mungluk mərsiya kətürüdü; qünki u igiliwalıjan bayılık-həzinilər yokap ketidü. **37** Həmmə bax taşır kildurulojan, həmmə saşal qüxtürulgən; həmmə kəl titma-titma kesilgən, həmmə qatırakə bəz kiyilgən. **38** Moabning barlıq ey egeziləri üstidə wə məydanlıarda matəm tutuxtin baxşə ix bolmayıdu; qünki Mən Moabni həqkiməgə yakınlaşdırıjan bir kaqidək qekip taxlaymən, — dəydu Pərvərdigar, **39** — ular piçandıñ zarlıxidü; [Moab] xunçılık parə-parə kiliwetilişdi, u hijalottın keçipilikə arkısını kildi; Moab ətrapidiki həmmə təripidin rəswə kiliñidirən, wəhşimə saloquşı obyeqt bolidü. **40** Qünki Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, birsə bürküttek kanatlırını kerip [parwaz kılıp], Moab üstigə xungoçup qüxicidü. **41** Xəhərləri ixçəl bolidü, istihkamlar igiliwelinidü; xu künii Moabdi ki palwanlarning yürüki tolojakkə qüixən ayalning yürükidek bolidü. **42** Moab əl qataridin yokitilidü; qünki u Pərvərdigar aliddə həkawurluk kəlojan; **43** wəhşət, ora wə kiltək bexinglərə qüixüni kütmkət, i Moabda turuwatkanlar, — dəydu Pərvərdigar. **44** — wəhşətətin kəqkən orioşa yıklılıdu; oridin qikən kiltəkka tutulidü; qünki uning üstigə, yəni Moab üstigə jazalinix yilini qüxtürimən — dəydu Pərvərdigar. **45** Kəqkənlər Həxbən [sepilining] daldısında turup amalsız kəlidü; qünki Həxbondin ot, həm [məhrüm] Sihon [padixah]ning zemini otturisidin bir yalkun partlap qikidu wə Moabning qekilimini, sokusxək həlkinqən bax qokkilimini yutuwalidü. **46** Halingoja way, i Moab! Kəmoxka təwə bolqan əl nabut boldi; oqulliring əsirgə qüxicidü, kəziliring sürgün bolidü. **47** Ləkin, ahirkə zamanlıarda Moabni sürgünlükidin kəyturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərvərdigar. Moab üstigə qikiridirən həküm muxu yergiçə.

49 Ammoniyalar toqıruluk, Pərvərdigar mundak dəydu: — Israılning pərzəntliri yokmikan? Uning mirashorlari yokmidü? Əmdı nemixə Milkom Gadning zemini oja warislik kildi, Milkomoja təwə bolqan həlkə nemixə Gadning xəhərliridə turidü? **2** Xunga mana, xu künnlər kəlidü, — dəydu Pərvərdigar, — Ammoniyalarning Rabbəh xəhəri idə jəng sadalırını anglıtimən; u harabilik dəng bolidü; təwə xəhərləri ot kəyop kündürülidü; Israıl qaytidin ezelirini igiliwalıqlarqə iğidərçilik kildi, — dəydu Pərvərdigar. **3** — Zarlanglar, i Həxbən! Qünki Ayi xəhəri haraba kiliñojar! Rabbəh kizliri, eziñgərləroja bəz rəhətni baqlap matəm tutunglar; sepil iqidə uyan-buyan patiparak yığıñıqlar; qünki Milkom wə uning kahinlili, uningoja təwəlik əmirləri sürgün bolidü. **4** Nemixə kütç-haywitingni danglaysən? Sening kütçüng ekip ketiwatidü, i: «Kim manga yekinliñixkə petinalisun?» dəp ez bayılırlıroja tayanojan, asiylik kəloquşı kiz! **5** Mana, Mən barlıq ətrapindikilərdin wəhşət qikirip üstüngə qüxtürimən, — dəydu Samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Rəb Pərvərdigar, — xuning bilən silər hərbiringlər həydiwetilisilər, aldi-kəybingə karimay kaqışılər; kəqkənlərini yəna yiqoşuqi həqkim bolmayıdu. **6** Ləkin keyinki künnlərde, Ammoniyaları sürgünlükidin kəyturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərvərdigar. **7** Edom toqıruluk; Samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar — Israılning Hudasi mundak dəydu: — Temanda hazır danalıq təpilməməd; Danixmənliridin nəsihət yokap kəttimə? Ularning danalıqını

dat besip kəlojanmu?! **8** Burulup keqinglər, piñhan jaylardın turalıq tətip turunglar, i Dedanda turuwatkanlar! Qünki Mən əsawoja tegixlik balayı'apətni, yəni uni jazalaydijan künini bəxioja qüxtürimən. **9** Üzüm üzgüçilər yeningoja kəlsimə, ular azrak wasanglarnı kəldürən eməsmə? Ooprlar keqiləp yeningoja kirsimə, ular ezelirigə quşlukla buzup, ooprlaydu eməsmə? **10** Mən əsawını yalingaqlıwetimən, u yoxurunqudak jay kələmioquşə daldə jaylirini eqip taxlaymən; uning nəslə, kerindaxlırlı həm koxnılıri yokaydu; u ezi yok bolidü. **11** Ləkin yetim-yesirilərinə kəldür, Mən ularning hayatıni saklaymən; tul hotuninglar Manga tayansun. **12** Qünki Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, [lozəzipimning] kədəhədindən iqiñkə tegixlik bolmioqanlar qokum uningdin iqmeq kalmayıdıcıyan yarda, sən jazalanmay kələməsən? Sən jazalanmay kəlməsən; sən qokum uningdin iqisən. **13** Qünki Əz namıbilən kəsəm iqənmənəki, — dəydu Pərvərdigar, — Bozrah dəhəxt basidiyən həm rəswə kiliñidirən bir obyekti, harabilik wə lənət sezi bolidü; uning ətrapidiki xəhərləri daimlik harabilik bolidü. **14** Mən Pərvərdigardin xu bir həwərni anglaxkə müvəssər boldum, — wə bir əlqi əllər arisoja əwətilənədi — U: «Uningoja hujum kılıñxə yiojilinglar! Uningoja jəng kılıñxə ornunglardın turunglar!» — dəp həwər beridü. **15** Mana, Mən seni əllər arisida kiqik, İnsanlar arisida kəmsitilən kılımən. **16** Sening egezilərgə dəhəxt salidiojanlıq, Kəngliñgidi takəbburlikung eziñni aldad kəydi; Həy tik kyanıng yeriklili iqidi turoquçı, Turaloqung egizlilikning yükiri təripidə bolouqı, Gərqə sən qanggangni bürkütningkədək yükiri yasisangmu, Mən xu yərdin seni qüxtürimən, — dəydu Pərvərdigar. **17** — Wə Edom tolimu wəhəmlik bolidü; Edomdin etidiojanlarning həmməsi uning barlıq yara-wabalıri tüpəylidin wəhəmiga qüxtüp, ux-ux kildi. **18** Sodom, Gomorra wə ularning ətrapidiki xəhərləri bilən birgə erüwetiləndək Edommu xundak bolidü, — dəydu Pərvərdigar, — heqkim xu yərdə turmaydu, insan balılıri xu yərdə oltrurak laxmaydu. **19** Mana, Iordan dəryasidiki qawar-qatqallıktın qikip, daim ekip turidiojan xu sular boyidiki yaylaqtiki [koylarnı] tərəkatkan bir xirdək Mən [Edomdikilərnı] bədər kəqkəzimən. Əmdı kimni halisəm Mən uni Edomning üstigə tikləyəmən; qünki Manga kim təng kələlaydu? Kim Meningdin həsab elixkə Meni qakıralaydu? Mening alimdə turalaydiyanən pada bakkıqı barmu? **20** Xunga Pərvərdigarning Edomni jazalaxtiki məksitini, xuningdək Temandikilərni jazalax niyitini angıllar; ularning kiqiklirimə tartip epekitilidü; barhək, kəlmixliri tüpəylidin Pərvərdigar uning yayılıkını wəyrəna kildi. **21** Əlarning yikilip kətkən sadasını anglap yər yəzidikilər təwrinip ketidü; nalə-pəryadlıri «Kızıl dengiz» oqıq anglinidü. **22** Mana, birsə bürkütək kənat yeyip parwaz kılıp, Bozrah üstigə xungoçup qüxicidü. Xu künii Edomdiki palwanlarning yürüki tolojakkə qüixən ayalning yürükidek bolidü. **23** Dəməxk toqıruluk; — Hamat, Arpad xəhəridikilər hijalətə kəldürulidü; qünki ular xum həwər anglaydu; ularning yürüki su bolup ketidü; dawulöp kətkən dengizdək ular heq tinqinalınlımaydu. **24** Dəməxk zəipləxti, kəqixkə burulidü; uni wəhşimə basidü; azablar tolojakkə qüixən ayalni tutkandək, azab wə dərd-kəyoju uni tutidü. **25** Nam-dangki qikən yurt, Mən həzur alojan xəhər xu darijida taxliwetilən bolidü! **26** Xunga uning yigitiñi koqılırida yıklılıdu, jenggiwar palwanlar xu künii yokitilidü, — dəydu Samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar; **27** — həm Mən Dəməxkning sepiligə bir ot yakıñımən, u Bən-Hədadning ordilirini yutuwalidü. **28** Babil padixahı Neboqadnəsər yəngən Kədar toqıruluk həm Həzorning padixahlıqları tuquluk sez: — Pərvərdigar mundak

dəydu: — «Ornungdin tur, Kedaroja hujum kılıp, xərkətki adəmlərni bulang-talang kıl!» — dəyildi; **29** Hujum kılıqanlar ularning qədirləri həm padilirini elip ketidü; ularning qədir pərdiliri, barlıq ķaqa-ķuqa, təgilirini bulap ketidü; hək ularoja: «Tərəp-tərəplərni wəhimə basıldı!» dəp warkiraydı. **30** Keqip ketinglar, bədər tikip pınhan jaylardan turalıq turunqlar, i Həzordikilər, — dəydu Pərvərdigar, — qünki Babil padixahı Nebokadnəsər silərgə jəng kılıxka kəst kılıqan, silərgə karap niyiti buzulqan. **31** — Ornungdin tur, sepil-dərvazilaroja iga bolmiojan aramhuda yaxap, tinq-aman turojan əlgə jəng kılıxka qık; ular yalçuz turidü — dəydu Pərvərdigar, **32** — ularning tegilirli olja, top-top mal-waranlıri oqınıymat bolidü; Man qəkə qaqlırını qıxiürgənlərni tet xamaloja tarkitımən, ularning bəxioja hər ətrapidin küləpt qüxiürimən, — dəydu Pərvərdigar; **33** — Həzor bolsa qılberilərnəng turalıqası, mənggülə wəyrənənə bolidü. Həqkim xu yərdə turmaydu, insan balılıri xu yərdə olturaklaxmaydu. **34** Yəhəuda padixahı Zədəkiya təhtkə olturojan dəsləpki wakitləridə, Yərəmiya pəyəqəmberga kəlgən Pərvərdigarning səzi mundak idi: — **35** Samawi koxunlarning Sardari bolojan Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Elamning oqolluk küqi bolojan okyasını sundurımən. **36** Asmanlarning tet qetidin tet xamalni qıkırıp Elamning tüstiga qüxiürimən; Mən ularni bu tet xamaloja tarkitımən; xuning bilən Elamdin həydəlgənlərnəng barmayıqan əl-məmlikətlər kalmaydu. **37** Mən Elamni düxənənləri aldida həm jenini izdigiqlərning aldida dəkkə-dükkigə qüxiürimən; dəhəxətlik oqəzipim bəxioja tektüp, küləptərni qüxiürimən; ularni bərbət kılıquş Mən kılıqni ularning kəynidin kooqlaxka əwətimən. **38** Mən Əz təhətimi Elamda tikləyənə, xu yərdin padixahı wəxəzadılırını yok kılımən, — dəydu Pərvərdigar. **39** — Lekin ahirki zamanlarda, Mən Elamni sürgünlükidin kəyturup əsliga kəltürimən, — dəydu Pərvərdigar.

50 Pərvərdigar Yərəmiya pəyəqəmber arkılık Babil toqrluluk, — yəni Kaldıylərning zeminini toqrluluk eytən sez: — **2** əllər arısında xu hawarnı elan kılıp jakarlanglar, tütək kətürüngər; jakarlanglar, uni yoxurmanglar! — «Babil ixojal kılındı; Bəl bolsa hijalətka kəlduruldi, Marduk patiparapk bolup kətti; Babilning oyma butlıri hijalətka kəlduruldi, yirginqlik nərsiləri patiparapkılıqka qüxti!» — dəngər. **3** Qünki ximaldin uningoja jəng kilməkqı bolojan bir əl kelidü; u uning zeminini wayran kılıdu, həqkim xu yərdə turmaydu; insan həm haywanınu keqip ketidü, ular yok bolidü. **4** Xu künnlərdə, xu qəoqda, — dəydu Pərvərdigar, — Israil həlkə kelidü, ular həm Yəhəuda həlkə bilən billə kelidü, ular yiqlojan haldə mengip Pərvərdigar Hudasını izdəxkə kelidü. **5** Ular Zionning yolini soraydu, yüzlərini uningoja karitip: «Hərgiz unulmas mənggülük bər əhədə bilən əzimizini Pərvərdigaroja baqçaylı!» — dəydu. **6** — Mening həlkim azojan koylardur; ularning bəkəquluları ularni azdurojan, ularni taqlarda tenitip yürgən; ular taqdın dəngək kezip yürüp, əz aramgahını unutqandur. **7** Ularını uqratkanlarning həmmisi ularni yəp kətkən, kükəndiləri ular toqrluluk: «Bizda [bu ixlarda] həq gunah yok, qünki ular ata-bowilirinən ümidi bolojan Pərvərdigar, — yəni həkkaniyliknəng yaylaq-turalıqası bolojan Pərvərdigarning aldida gunah sadır kılıqan!» — deyən. **8** [İ həlkim], Babil otturisidin keqinglər, kaldıylərning zeminini taxlap qıkinglər, padini yetəklığıqı tekilərdək bolunglar. **9** — Qünki mana, ximaliy zemindən Babilə hujum kilməkqı bolojan zor bir top uluq əllərni kəzəqşayman; ular əzirini uningoja karxi sapkə kəxidü; xuning bilən Babil xu yərdin qıkkənlər təripidin əsirgə qüxitü. ularning oklirinən həmmisi batur mərgənlərningkidiək bolidü; ularning həqkəsisi jəngdin kuruq

kol kalməydi. **10** Kaldıya bolsa olja bolidü; olja alojan barlıq bulioqıqlar uningdin kənaatlinidü, — dəydu Pərvərdigar; **11** — Qünki silar xadlanqansılar, silar yayrap kətkənsilər, i mirasım bolojan [həlkimni] bulang-talang kılıqıqlar! Qünki silar qəməndə turojan mozaylərdək səkrigənsilər, aqırırlardək huxallıktın kixnigənsilər! **12** Əmdı ana [yurtung] zor hijalətkə kəldurulidü; rəsəqəlilik, seni tuqojoqını kaplaydı; mana, u əllərning daxkılı, — bir janggal, qəoqıraq yər wə qəl-bayawan bolup kəlidü. **13** Pərvərdigarning oqəzipi tüpəylidin, uning həq ahalisi bolmayıdu, bəlkı toluk taxliwetilgən bolidü; Babilin etidioqanlarning həmmisi uning barlıq yara-wabalıri tüpəylidin wəhiməqə qıxiüp ux-ux kılıdu. **14** Babilə hujum kılıx üçün uning etrapida sapkə tizilinqər, barlıq oqyaqılar; uningoja etinglər, oklərni həq aymanglar; qünki u Pərvərdigar alıddı gunah sadır kılıqan. **15** Uning ətrapida jəng qıçanlırını kətürüngər; u təslim bolup kol kətürüdi; munarları orılıdu, seplirli qulitlidü; qünki bu Pərvərdigarning alojan kəsasidur. Uningdin kisas elinglər; u baxxılaroja nema kılıqan bolsa uningojumu xuni kilinglər. **16** Babilin uruk terioquqı həm hosul waktidiki oroqak saloqıqlarını yok kilinglər; zulumkarning kılıqining korkunqı tüpəylidin bularning hərbəri ez eligo kaytip, hərbəri ez ana yurtioja qəqsun! **17** Israil tərkətiwetilgən koy padisidur; xırlar ularını həydiwətəkən; dəsləptə Asuriyəning padixahı ularını yəp kətkən, ahiyırda bu Babil padixahı Nebokadnəsər uning ustıhanlırını ezip oqajlıoqan. **18** Xunga samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən Asuriyəning padixahının yenioja kılıp, uni jazalıojınımdək, mən Babil padixahını həm zeminini jazalaymən. **19** Mən Israilini kəyidin eż yaxılıqqa kəyturıman, u Karmal teqjida, Baxan zeminidə ozuklinidü, uning jeni Əfraim teoji üstidə həm Gilead zeminidə kənaatlinidü. **20** Xu künnlərdə, xu qəoqda, — dəydu Pərvərdigar, — Israilning kəbəhlili izdəlsə, həq teplimaydu; Yəhədanıng gunahlıları izdəlsə, həq teplimaydu; qünki Mən kəldurojan kəldisini kəqürüm kılımən. **21** — Merataimning zemini oja zərb bilən jəng kılıxka, Pekodta turuwtənərlərini jəng kılıxka qıkinglər; ularni wayran kilinglər, kəldükünimə halak kilinglər, — dəydu Pərvərdigar, — Mən nemini sanga buyruqan bolsam xuni ada kilinglər. **22** Jəng sadalırı [Babil] zemində anglinidü; u zor halakətnəng sadasidur! **23** Əslidə pütükil yər yüzini urojan baqızan xu dəriyidə sundurup qəkiwetildiöq! Babil əllər arısında xunqə bir dəhəxət başquqı bolup qıkkəntioq! **24** Mən sanga tuzak kurdum; san, i Babil, həq bilməylə uningoja tutuldung; Pərvərdigar bilən kərxilixinq tüpəylidin san teplip tutuldung. **25** Pərvərdigar koral ambirini ekip, oqəzipidiki kərallarını elip qıkardı; qünki samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Rəb Pərvərdigar kaldıylərning zeminidə kılıdıcı xı bardur. **26** Uning hər qət-qətləridin kılıp uningoja hujum kilinglər, ambarlarını egiwetinqər; enqilərni dəwiligəndək uni harabə-harabə kılıp dəwiləp wayran kilinglər; uning həq nəmisini kəldurumanglar! **27** Uning barlıq torpaqlarını előtürwetinqər! Ular soyuluxka qıxişun! Ularning həliqə way! Qünki ularning künü, yəni jazalınix wəkti yetip kəldi. **28** Anglanglar! Zionoja kılıp, Pərvərdigar Hudayimizning kəsasini, yəni ibadəthənisi üçün alojan kəsasini jakarlaydiqan, Babil zeminidən kaqkan panah izdigiqlərning awazını anglanglar! **29** Babilə hujum kılıx üçün oqyaqılları, yəni barlıq kamannı əgküqilərni qakiringlər; Babilning ətrapida bargah, kərəp kərxiwelinglər; həqkimni əqəkəzmanglar; eż kilmixini eż bəxioja qüxtüngər; u nemilərni kılıqan bolsa, uningojumu xuni kilinglər; qünki u Pərvərdigaroja — Israildiki Muqəddəs Boloquqıqa karxi kərəngləp kətkənidi. **30** Xunga uning

yigitliri koqilrida yikilidu; xu künida uning barlik jengqi palwanliri yokitilidu, — döydu Pərvərdigar. **31** Mana, Mən sanga karxidurmən, i kerənglap kətkuqi, — döydu samawi köxonlarning Sərdari boローン Pərvərdigar, — qünki sening künütüng, yəni Mən yeningoja yekin kəlip jazalaydiqan kün yetip kaldi; **32** kerənglap kətkuqi putlixip yikilidu, heqkim uni kaytidin yeləp turozumaydu; bərhək, Mən uning xəhərlirigə ot yakımən, u uning ətrapidikilərning həmmisini keydürüp yutup ketidu. **33** Samawi köxonlarning Sərdari boローン Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Israillar Yəhūdalar bilən billə ezilip horluknı kərgən; ularni əsir kəlojanlar ularni kattik, kamap tutkənidi; ularni koyuwestixni rat kəlojan. **34** Ləkin ularning Həmjəmət-Kutkuzojuqisi kütlükət; samawi köxonlarning Sərdari boローン Pərvərdigar ularning dəwasini əstayidilik bilən soraydu, xuning bilən U ularning zəminioja aramılık beridu, Babilidiklərgə aramsızlıq yotkızıdu. **35** Kaldıylar üstigə, Babilda turuwatçanlar üstigə həmdə Babilinə amırılıri wa danixmənliri üstigə kiliq qüxicidu, — döydu Pərvərdigar; **36** kiliq palçıqlar üstigə qüxkəndə, ular əhaməkət-əhməklərdək kərənidi; kiliq ularning palwanliri üstigə qüxicidu, ular patiparak bolup ketidu; **37** kiliq ularning atlıri üstigə, jəng hərwiliri üstigə, ularning səpliridə turojan barlik yat ləxkərlər üstigə qüxicidu, ular ayallardək bolidu; kiliq həziniləri üstigə qüxicidu, ular bulang-talang kəlinidu. **38** Kuroqakçılıq ularning suliri üstigə qüxicidu, ular kürup ketidu; bularning səwabi zəminini oyma butlaqla tolup, ular korkunqluk mabudlar tüpeylidin təlxixip kətkən. **39** Xunga qəldiki janiwarlar wə qılberilər birlikə xu yərdə turidu; xu yərdə həwəkuxlar makanlıxidu; u məngüggüə adəməntsatzis bolidu, dərvənd-dawrgə həq ahalılıq bolmaydu. **40** Huda Sodom wə Gomorranı ətrapidiki xəhərliri bilən billə erüwətkinidək, heqkim xu yərdə turmaydu, insan balılıri xu yərdə olturak laxmaydu, — döydu Pərvərdigar. **41** — Mana, ximaldin bir həlk, uluoj bir el qikip kelidu; yər yüzining qət-qətləridin nuroqun padixahlar kəzənlidu. **42** Ular okya həm nəyzini tutup kərallinidu; ular wəhxiy, həq rəhim kərsətməydiqan bolidu; atlriqə mingəndə ularning awazlıri dengizdək xawkunlaydu; ular jənggə atlətən adamlardək səp-səp bolup, sanga hujum kilməkə, i Babil kizi! **43** Babil padixahı ularning həwirini anglapla kolliri titrəp boxap ketidu; oğəm-kəyəq uni tutidu, təlojakkə qüxkən ayaldaq azablar uni besiwalidu. **44** Mana, İordan dərəysi boyidiki qawar-qatkalıktın qikip, daim ekip turidiojan xu sular boyidiki yaylaqlıktıq əylənləri tərkətən bir xirdək Mən Babilidikilərni bədər əqəküzimən. Əndi kimmi halisəm Mən uni uning üstigə tikləymən; qünki Manga kim təng kelələydi? Kim Meningdin həsab elixə Meni qakıralaydu? Mening aldimda turalaydiqan pada bəkəqə barmu? **45** Xunga Pərvərdigarning Babilni jazalaxtiki məksitini, xuningdək kaldıylərning zəminini jazalax niyitini anglangalar: Ələrning kiqiklərimi tartip epektelidu; bərhək, kilmixləri tüpeylidin [Pərvərdigar] uning yaylığını wəyrənə kiliidu. **46** Babilning ixojaq kılınojanlığını anglap yər yüzü təwrinip ketidu; uning nalə-pəryədi barlik, əllərgiçə anglinidu.

51 Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Babilni sokidiqəni həm «Ləb-kamay»da turuwatçanlarnı sokidiqan bitqit kəlojuqı xamalni kəzənəp qikirəmən; **2** Mən Babilə ya adəmləri əwətimən; ular uni soruwetidu, zəminini yər bilən yəksən kiliwetidu; uning bəxioja küləp qüxkən künida ular uningoja tarap-taraplıq karxılıxıkkə kelidu. **3** Uning okyaqılırioja kırıqni tartkudək, ornidin turozqılar oja dubuloja-sawut kiygudak pursat bərmənglər; uning yigitlirinəng

heqkəyisini ayap koymanglar; uning pütkül koxununu bitqit kilinglar. **4** Kaldıylərning zəminida sanjilojanlar, koqilridə kiliqlanojanlar yikilsun! **5** Qünki Israil yaki Yəhūdamu eż Hudasi təripidin, yəni samawi köxonlarning Sərdari boローン Pərvərdigar təripidin taxliwetilgən əməs; qünki [Babilning] zəmini Israildiki Mükəddəs Boloğuq alidda sadir kəlojan gunah bilən toloqandur. **6** [Barlik, əllər], Babil iqidin keqinglər, ez jeninqərni elip bədər keqinglər! Uning əbəhəlikigə qetilip kəlip əhalək bolmanglar; qünki bu Pərvərdigarning kisas alidiojan wəktidur; U kilmixini eż bəxioja käyturidu. **7** Babil Pərvərdigarning kəlidiki pütkül jahənni mast kəloquqi altun ədəhə bolən; əllər uning xaribidin iğkən; əllər xuning bilən sarang bolup kətkən. **8** Babil tuyuksız yikilip bitqit bolidu; uningoja ah-zar kətürünglər! Uning azablıri üçün tutiya elinglər; u bəlkim sakəytələrəmikin? **9** — «Biz Babilni sakəytəməkqidük, lekin u sakəymidi; uningdin waz keqip həmmimiz eż yurtimizoja käytayı; qünki uning üstigə qikirilidiojan həküm jəzəsi asmanıqə takixip, kekkə yetidü». **10** — «Pərvərdigar həkkənəliyikimizi barlikkə kəltürgandur; kəlyəli, Zionsda Pərvərdigar Hudayimizning kəlojan ixini jakarlaylı!» **11** — Oklarnı uqlanglar! Kələkənləri tutunglar! Pərvərdigar Medianing padixahlırinə rohini uroqutti; qünki Uning niyiti Babilə qərəbdər, uni bərbət kiliq təqibindər; bu Pərvərdigarning kisasidur, yəni Uning ibadəthanisini üçün alojan kisasidur. **12** Babilning sepillirioja karitip jəng tuqını kətürünglər; kezətni tehimu qingraq kələnglər, kezətqilərni [Babilni qəriditip] səpətə turozungular; bektürmə koyunglar; qünki Pərvərdigar Babilidikilərning jazası toqrułuk nemilərni degen bolsa, U xuni kəngilədə pəmələp, uni ada kildi. **13** — I əlwək sular üstidə turoqqu, bayılıkları nuroqun boluqqu, əjiling yetip kəldi, jening elqinip üzültüx wakti toxtı. **14** Samawi köxonlarning Sərdari boローン Pərvərdigar Əzzi bilən kəsəm kiliq: «Top-top qəkətiklərdək Mən seni adəmlər bilən toldurimən; ular sening üstüngdin oğləbə təntənilirini kətürüdu» dedi. **15** — U bolsa yər-zeminni küq-kədriti bilən yasap, Aləmni danalığı bilən bərpa kiliq, Asmanları əkili-parasiti bilən yaylıqçıdur; **16** U awazını koyuwtəsə, asmanlarda sular xawkunlaydu; U yər qətləridin bulut-tumanları erlitidü; U yamoqurlar ojaqmakənləri həmrəh kiliq bekitidü, Xamalni Əz həziniləridin qikiridü. **17** Bu [butpərəsələrning] hərbəri əkilsiz, bilimdən məhrəmənlər; Hərbər zərgər ezi oyojan but təripidin xərməndığa kəlidü; Qünki uning kuyuma həykili yəloqanlıq, Ularda həq tənək yoxdur. **18** Ular bimənilərdür, mazak obyektidür; U ularning üstigə jazalinix wakti kəlgəndə, ular yokitilidu. **19** Yakupning nəsiwisi Boloquqı bulardək əməstür; Qünki həmmimini yasiqqu Xudur; Israil bolsa Uning Əz mirası boローン kəbilisidur; Samawi köxonlarning Sərdari boローン Pərvərdigar Uning namidur. **20** Sən [Israil] Mening gerzəm, Mening jəng koralmıdursən; Sening bilən Mən əllərni bitqit kilişən, Sening bilən padixahlıkları tarmar kilişən; **21** Sening bilən həm at həm at mingüqini bitqit kilişən; Sening bilən həm jəng hərwiləri həm həydiqisini bitqit kilişən; **22** Sening bilən həm ər həm ayalı bitqit kilişən; Sening bilən həm kəri həm yaxlarnı bitqit kilişən; Sening bilən həm yigit həm kizni bitqit kilişən; **23** Sening bilən həm padiqi həm koy padisini bitqit kilişən; Sening bilən həm dehəkən həm boyunturukka kətilənən kələlərini bitqit kilişən; Sening bilən həm waliylər həm həkümənlərini bitqit kilişən. **24** — Mən kəz aldinglərda Babilning həm barlik kəldiyərning Zionsda kəlojan barlik rəzillikini eż bəxioja qüxürüp yandurimən, — döydu Pərvərdigar. **25** — Mana, Mən sən [Babilə] kərxişən, i

pütkül yər yüzünü halak kılıquqi taq; Mən kolumni üstünggə sozup, Seni tik yarlardın oqulitip, Domilitip qüxiirüp, seni kəyüp tütigən bir yanar taq kılıman, — dəydu Pərvərdigar. **26** Xuning bilən ular səndin bürjək qikirix üçünmu tax tapalmaydu, Yaki ul üçünmu heqyerdin tax tapalmaydu; Qünki sən mənggüga bir wəyrana bolisan, — dəydu Pərvərdigar. **27** — Zemində jəng tuojini kətürünglər, Əllər arısida kanay qelinglər; Babilə qəng kılıxka əllərni təyyarlanglar; Ararat, minni wə Axbınaz padixahlıklarını qakirip yiojinglər; Uningoja hujum kılıquqi əxunlarəqə bir sərdar bekitinglər; Atlarnı top-top qekətkə leqinkiliridək zeminoja türkümləp qikirinqər; **28** Uningoja qəng kılıxka əllərni təyyarlanglar, — Medialiklarning padixahlıları, waliyılıri wə barlıq həkimdarlırları, xundakla u həküm stürgən zeminlarning barlıq adəmlərini təyyarlanglar! **29** Xuning bilən yər yüzü təwrinip azabilinidu; qünki Pərvərdigarning Babilə qərxi baqılıqan niyətləri, yəni Babilning zeminini həq adəm turmaydioqan qəl-bəyawən kılıwetix niyiti əməlgə axmay kalmaydu. **30** Babilidiki palwanlar uruxtin kəl üzidü; Ular koroqanlırida amalsız olturidu; Ularning dərmanı kalmaydu, Ular ayallardək bolup kəlidü; Uning turaloqlurılıqə ot koyulidu; Dərwaza salasunları sundurulidu. **31** Yügürüp keliwatçan bir qaparmən yənə bir qaparməngə, bir həwərqı yənə bir həwərqıqə Babil padixahınını aldidilə uqrıxip kəlip uningoja: — «Silining pütkül xəhərləri u qəttin bu qətkiçə ixojal kılındı; **32** Dərya keqikləri iğliwelində, Kəməxşiliklər otta kəydirüldi, Palwanlırları dəkkə-dükkigə qüxtüxti!» — dəp jakarlıxidu. **33** Qünki samawi əxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Babilning kizi təkxilinip qingdildiyoqan wakti bolən hamandək bəsilidu; Birdəmdilə, uning həsən orulidioqan wakti yetip bolidu! **34** Zionda turquqı kiz: — «Babil padixahı Nebokadnəsər meni yutup, Meni oqajılap əzəgnə; U iqimni boxitiləqan kaqıdək kəlip koyqan; U əjdihədək meni yutup, Əzini nazu-nemətlərim bilən toyəzəqan, Meni kuruqdap pak-pakiz kiliwətən. Manga, mening teniməq kılıqan zorawanlıq Babilning bəxioja qüxtürləsən» — dəydu, Wə Yerusalem: «Mening ənənələrim Kaldıydə turoquqınlarning bəxioja təkülsən» — dəydu. **36** Xunga Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən sening dəwayingni sorayəm, San üçün kisas alıman; Mən uning dengizini kürutimən, bulığını qaojirritimən. **37** Babil bolsa dəwə-dəwə harabılər, Qilberilərning turaloqları bolidu; Zemini adəmni dəhəxt basidioqan həm daim ux-ux kilinidioqan obyekti bolidu, Həq adəm xu yərda turmaydu. **38** Ularning həmmisi yax xırlardək həwləxidu, Arşanlardək bir-birigə həris kılıxidu; **39** Ularning kəyipiyati kizip kətkəndə, Mən ularoja bir ziyanət təyyarlap koyimənki, ularını məst kiliwetimən; xuning bilən ular yayrap-yaxnap ketidu, — andin mənggiygə uykuoja qərk bolup, kəytidin həq oyoqanmaydu, — dəydu Pərvərdigar. **40** Boozulaxka yetiləngən kozılardək wə billə yetiləngən koqkarlar həm tekilərdək Mən ularını boozulaxka qüxtürimən. **41** Xəxəkninq ixojal kiliqanlıqıja kara! Pütkül yər yüzüninq pəhriminq tutulqanlıqıja kara! Babilning əllər arısida adəmni dəhəxt basidioqan obyekti bolənqanlıqıja kara! **42** Dengiz Babil üstdinən ərləp kətti; U nuroqunlıqan dolkuşular bilən qərk boldi. **43** Uning xəhərləri adəmni dəhəxt basidioqan obyekti, Kəoqjirak yar, bir qəl, həqkim turmaydioqan zemini boldi; Həqkəndək, insan balisi kəytidin xu yərlərdin etməydu. **44** Mən Babilə Bələni jazalaymən; Mən uning aqzidin yutuwalojinini yanduriyalımən; Əllər kəytidin uningoja karap ekip kelixməydu; Bərəhək, Babilning sepili oqulap ketidu. **45** Uning otturisiidin qikinqər, i həlkim! Hərbiringlər Pərvərdigarning kəttik qəzəpindən eż jeninqərni

elip bədər keqinglər! **46** Silər zemində angliniwatçan pitnə-iqəwadin yürikingləri su kilmangalar wə korkmangalar; Bu yıl bir pitnə-iqəwa, kelər yili yənə bir pitnə-iqəwa qikidu; Zemində zulum-zorawanlıq partlaydu, həkimdarlar həkimdarlarəqə karxi qikidu. **47** Xunga mana, xu künərlər kəlidiki, Mən Babilidiki oyma məbudişləri jazalaymən; Xuning bilən uning pütkül zemini hijalətkə kəldurulidu, Uningda oltırıtlıqlər uning iqida yikılıdu; **48** Xuning bilən asman wə zemin wə ularda bar bolənən Babil üstdinən xadılıktın yangraydu; Qünki ximaldın halak kılıquqlar uningoja qəng kılıxka kəlidü — dəydu Pərvərdigar. **49** Babil tüpəylidin pütkül yər yüzidikələr oltırıtlıqlar yikılıqandək, Babil Israildə oltırıtlıqlar tüpəylidin Babil yikilmay kalmaydu. **50** Kılıqtin qəqanlar, yırak ketinglər, həyal bolmanglar; Qət yərlərdin Pərvərdigarnı seçininqər, Yerusalemı esinglərə qəltərünglər. **51** «Biz hijalətkə kəldük, qünki həqərətkə uqrıduk; Xərəmdiqiliktin yüzümüz teküldü; Qünki yat adəmlər Pərvərdigarning eyidiki mukəddas jaylarqə besip kirdil». **52** Xunga xu künərlər kəlidiki, — dəydu Pərvərdigar, — Mən uningdiki oyma məbudişləri jazalaymən; Uning pütkül zemini boyida yarilinip jan həlkümədə ingrixidu. **53** Babil asmanlarəqə kətürülgən bolsimu, Uning yukiri istihkam-korojını mustəhkəmləngən bolsimu, Lekin Meningdin uningoja halak kılıquqlar yetip baridioqan boldi, — dəydu Pərvərdigar. **54** Babilin nələ-pəryadning awazı, Kaldıydərənin zemindin zor halakətninə sadasi kətürüldü. **55** Qünki Pərvərdigar Babilni halak kılımkəpə bolidu; U uningdin warang-qurunqlarını yokıldı; Sularning dolkuşuları erkəxləwətəkən sulardək xarkiraydu, Ularning awazı xawqunlap kəlidü. **56** Qünki halak kılıquqlar uningoja, yəni Babilə qəng kılıxka kəlidü, Xuning bilən uning palwanlıri əsirgə qüxicidü; Ularning okyalırı sundurulidu; Qünki Pərvərdigar — kisəslər aloquqi Təngridir; U yamanlıqını yandurmay kalmaydu. **57** — Mən uning əmirləri, danixmənləri, waliyılıri, həkimdarlıri wə palwanlırını məst kilişmən; Ular mənggiygə uhləydu wə kəytidin həq oyoqanmaydu — dəydu Padixah, — Nami samawi əxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar. **58** Samawi əxunlarning Sərdarı bolən Pərvərdigar mundak dəydu: — Babilning kəng sepişliyi yər bilən yekşən kilinidü, Uning eğız dərwazılıri pütünləy kətürüldü; Xuning bilən əllərning jan tikip tapkən mehnəti bılıhdə bolidu, əl-yurtlarning ezlirininqər japoqlı əjiri pəkət otka yekilojən bolidu. **59** Yəhədua padixahı Zədəkiyə tahtka olturqan tətinqi yili, Babilə baroqinida Məhəsəyahnıq nəvrəsi, Nəriyanıq oqılı Seraya Zədəkiyəqə həmrəhəl bolup baroqan (Seraya bax oqojidər idi). Yərəmiya payoqəmbər uningoja sez tapiliojan. **60** Yərəmiya oram kəoqazə Babilning bəxioja qüxicidioqan barlıq küləptərəni, — yəni Babil tooruluk pütütlükələr bu barlıq sezlərini yazoqanidü; **61** wə Yərəmiya Serayaqə mundak dedi: — Sən Babilə yetip baroqanda, bu sezlərning həmmisini okup qikip wə: — **62** «Pərvərdigar, Sən bu jay tooruluk: — Mən uni yekşən kilişmənki, uningda həqkim, nə insan nə hayvan turmaydioqan, mənggiygə bir wəyrənə bolidu — degənsən» — dəyəsən; **63** xundak kəlip wə yazmını okup qikqəndin keyin, uningoja tax təngip, əfrat dəryasının otturisiqə rəqüwət, **64** wə: «Mən uning üstüqə qüxtürməkqə bolən küləptər tüpəylidin, Babil [xu taxxə] oxhaxla qərk bolup kəytidin erliməydu; ular halidin ketidü» — dəyəsən. Yərəmiyanıq səzləri muxu yərda tütüdi.

52 Zədəkiyə Yəhədua qə padixah bolənən yigirmə bir yexida idi; u Yerusalemda on bir yıl həküm sürdü. Uning arisi Libnahlıq Yərəmiyanıq kizi bolup, ismi Həmətul id. **2** U [padixah] Yəhəoakimning kılıqinidək, Pərvərdigarning nəziridə

rəzil ixlarnı kıldı. **3** Pərvərdigarning Yerusalemoja həm Yəhudaqa karatqan oqəzipi tüpəylidin, Pərvərdigar ularnı Əz həzuridin həydiwətlikü qəbolan arılıqta, təwəndiki ixlar yüz bərdi. Birinqidin, Zədəkiya Babil padixahıqası isyan kətərdi. **4** Xundak boldiki, uning səltənitining tokkuzinqı yili oninqi aynıng oninqi künidə Babil padixahı Nebokadnəsar pütkül koxunıqası yetəkqılıq kılıp Yerusalemoja hujum kılıxka kəldi; ular uni koxixwəlip bargah kürup, uning ətrapida kaxa-potəylərni kuxuxti. **5** Xuning bilan xəhər Zədəkiyanıng on birinqi yilioqası muhəsiridə turdi. **6** Xu yili tətininqi aynıng tokkuzinqı künidə xəhərdə eojir kəhətqılıq həmməni başkan wə zəmindiķiler üqünmü həq ax-ozuk kalmıqanıdi. **7** Xəhər sepili besüldi; barlıq jenggiwar ləxkərlər qəməkqılı bolup, tün keqidə xəhərdin bədər tikiwətixi. Ular padixahı baqıqısoja yekin «ikki sepi» arılıkiddiki dərwazidin ketixti (Kaldıylar bolsa xəhərnıng həmmə təripidə bar idi). Ular [İordan jilojisidik] «Arabah tüzəngliki»ni boylap keqixti. **8** Lekin Kaldıylərinə koxunu padixahıni kooqlap Yeriho tüzənglikidə Zədəkiyaqası yetixti; uning pütün koxunu uningdin tarkılıp kətənədi. **9** Wə ular padixahıni tutup, Hamat zəminiñiki Riblah xəhəriga, Babil padixahining aldiqası apardı; u [xu yərdə] uning üstdidin həküm qıqardı. **10** Babil padixahı Zədəkiyanıng oqullarını uning kez aldida kətl kıldı; u Yəhudanıng barlıq əmirlərinimü Riblah xəhərində kətl kıldı; **11** andin Zədəkiyanıng kezliniñi oyuwtıttı; Babil padixahı uni mis kixanlar bilən baqlap Babiloja elip kəlip, elgılıqə zindanoja qəmap koydı. **12** Bəxinqı aynıng oninqi künidə (bu Babil padixahı Nebokadnəsarning on tokkuzinqı yili idi) Babil padixahining hizmitidə bəlojan, pasiban begi Nebuzar-Adan Yerusalemoja yetip kəldi. **13** U Pərvərdigarning eyini, padixahning ordisini wə xəhərdiki barlıq eylərni keydürüwətti; barlıq bəhəywət imarətlərgə u ot koyup keydürüwətti. **14** Wə pasiban begi yetəkqılıkiddiki Kaldıylərinə pütkül koxunu Yerusalemnıng ətrapidiki pütkül sepiñini ərəwətti. **15** Pasiban begi Nebuzar-Adan zəmindiķi əng namrat kixilərdin bir kismını, xəhərdə kəlojan baxxə kixilərni, Babil padixahı tərəpkə kəqip təslim bəlojanlarnı wə kəlojan hünərəwənlərni əsir kılıp ularni elip kətti. **16** Lekin pasiban begi Nebuzar-Adan zəmindiķi əng namratlarning bir kismını üzümzərliklərni pərwix kılıxka wə terikqılık kılıxka kaldurdu. **17** Kaldıylar Pərvərdigarning eyidiki mistin yasalojan ikki türükni, das təgliliklərini wə Pərvərdigarning eyidiki mistin yasalojan «dengiz»ni qekip, barlıq mislirini Babiloja elip kətti. **18** Ular yanın [ibadatda ixlitliidiqan] idixlar, gürjak-bəlgürjəkler, lahxıgırlar, kəqılar, piyalə-təhsilər həm mistin yasalojan barlıq əswablarnı elip kətti. **19** daslar, huxbuydanlar, kəqılar, küldənər, qıraqdanlar, piyalılar wə jam-kədəhərni bolsa, altundın yasalojan bolsimu, kümüxtin yasalojan bolsimu, ularning həmmisini pasiban begi elip kətti. **20** Sulayman padixah Pərvərdigarning eyi tıqün mistin yasatkən ikki türük wə «dengiz», xundakla uning təqiliqli bəlojan on ikki bukını u elip kətti; qünki bu mis saymanlarning eojirlilikini elqəx mumkin əməs idi. **21** İkki türük bolsa, hərbirining egiżlikli on səkkiz gəz, aylanmışı on ikki gəz kelətti; hərbirining iqi kawak bolup, misning kelinlikə tət barmak idi. **22** Türükning üstdidiki bexi bolsa mis bolup, egiżlikli bəx gəz idi; uning pütün aylanmışı tor xəklidə həm anar nushisi bilən bezəlgənidı, həmmisi mistin idi; ikkinqi türükmu uningqası ohxax bolup, umu anar nushisi bilən bezəlgənidı. **23** Hərbir türükning bexining yanlırida toksan altə anar nushisi bar idi; torda jəməy bolup yüz anar nushisi bar idi. **24** Pasiban begi Nebuzar-Adan bolsa bax kahin Seraya, orunbasar kahin Zəfaniya wə ibadəthanidiki tıq nəpər ixikbakarnımu əsirgə aldi. **25** U xəhərdin ləxkərlərni

baxkuriđiojan bir aqwat əməldarnı, xəhərdin tapkan orda məslihətqılıridin yəttini, yərlik həlkni ləxkərlikkə tizimlioquçı, yəni koxunıng sərdarining katipini wə xəhərdin atmix nəpər yərlik kixini tutti. **26** Pasiban begi Nebuzar-Adan bularni Babil padixahining aldiqası, Riblahqası elip bardi. **27** Babil padixahı Hamat zəminiñiki Riblahda bu kixilərni kılıqlap eltüriwətti. Xu yol bilən Yəhuda ez zəminidin sürgün kıldındı. **28** Nebokadnəsar sürgün kılıqan kixilərning sani mundak idi: — yəttinqi yili üç ming yigirmə üç Yəhudi; **29** Nebokadnəsarning on səkkizinqi yili u Yerusalemdin səkkiz yüz ottuz ikki kixini sürgün kıldı; **30** Nebokadnəsarning yigirmə üçinqi yili pasiban begi Nebuzar-Adan Yəhudiylərdin yattə yüz kırıq bəx kixini sürgün kıldı; jəməy bolup sürgün kılıqoňanlarning sani tət ming altə yüz kixi idi. **31** Xundak boldiki, Yəhuda padixahı Yəhəoakin sürgün bəlojan ottuz yəttinqi yili on ikkinqi aynıng yigirmə bəxinqı künidə xu ix yüz bərdi; Əwil-Merodak Babiloja padixah bəlojan birinqi yili, u Yəhuda padixahı Yəhəoakinning kəddini kətəriup, uni zindandın qıqardı; **32** u uningoja mulayım sez kılıp, uning ornini Babilda uning bilən birgə turojan baxxə padixahlarning ornidin yukarı kıldı; **33** xuning bilən Yəhəoakin zindandıķı kiyimlirini seliwtip, əmrininq kəlojan hərbir künidə hərdaim padixah bilən billə həmdastıhan boluxka müvəssər boldı. **34** Uning nesiwişi bolsa, Babil padixahining uningoja beqixliojan daimlik iltipati idi; bu iltipat kündilik idi, yəni u uningoja taki aləmdin etkiqə əmrininq hərbir künidə müvəssər kılıqojan.

Yərəmiyaning yioja-zarlılığı

1 (Aləf) Ah! Ilgiri adamlar bilənlik tolojan xəhər, Hazır xunqa yigana oluridul! Əllər arisida katta bolquçı, Hazır tul hotundak boldi! Əlkilər üstidin həküm sürgün məlikə, Həxarət tutuldu! **2** (Bət) U keçiçəq aqqıq yioja kətürməktə; Məngzidə kəz yaxlıları taramlımaka; Axniliri arisidin, Uningoja təsəlli beridiojan həqbırı yoktur; Barlıq dostlular uningoja satğunluq kıldı, ular uningoja düxmən bolup kətti. **3** (Giməl) Yəhədua jebir-japa həm eoir küllük astida, Sürgünlükə qıktı; U əllər arisida musapır boldi, Həq aram tapmayıdu; Uni kəoqlıqıqlıarning həmmisi, Uningoja yetixiwlip, uni tar yolda kistaydu; **4** (Dalat) Həqkim həytərlərə kəlmigənlikli tüpəylidin, Zionoja baridiojan yollar matəm tutmaka; Barlık kowuklular qəldərəp kıldı, Kəhənləri ah-zar kətürməktə, Kızlırları dərd-ələm qıdıldı; Əzi bolsa, Kattik azablanımkət. **5** (He) Kükəndiləri uningoja hojayın boldi, Düxmənləri ronak tapmaka; Qünki uning kepligən asiylikləri tüpəylidin, Pərvərdigar uni jebir-japaqə qoydi. Uning balılıri kəlməskə kətti, Kükəndisiga əsir bolup sürgün boldi. **6** (Waw) Barlıq hərmət-xəhrəti Zionning kizidin kətti; Əmriləri yaylaqını tapalmıqan kiyiklərdək boldi; Ularning owoqidin ezzini kəquroqudak həq dərmanı kalmidi. **7** (Zain) Harlanoqan, sərgərdən bolovan künənlidə, Həlki kükəndisining koliqə qüixkən, Həqkim yardımə kolini sozmiqan qaşa, Yerusalem kədimdə eziqə təwa bolovanlırını, Kimmətlik bayılıklarını yadioja kətürməktə; Kükəndiləri uningoja məshirlikləri kərəyetti; Kükəndiləri uning nabut bolovanlıkını məshira kiliixti. **8** (Hət) Yerusalem əxəddiy eoir gunah, sadir kılıqan; Xuning bilən u həramı boldi; Uning yalingaqlığını kərgəqə, Uni hərmətliqənlər həzir uni kəmsitidü; Uyatta, u hət tərkiniqə u kəyniga buruldu. **9** (Tət) Uning eż həyzləri etəklərinə buloqıwətti; U akıvitini həq oylımiqandur; Uning yikilixi ajayib boldi; Uningoja təsəlli bərgüçı yoktur; «Ah Pərvərdigar, harlanoqinimoja kəral! Qünki düxmən [halimdin] mahtinip kətt!» **10** (Yod) Kükəndisi kolini uning kimmətlik nərsiləri üstüga sozdi; Əziniñ mukəddas jayioja əllərning besip kırğənlərini kərdi; Sən əslı ularını ibadət jamaitingə «kirixka bolmayıdu» dəp mən'i kilojanıq! **11** (Kaf) Bir qıxləm nan izdəp, Uning həlkinqin həmmisi u hət tərtməktə; Jenini saklap kəlix üqünla, ular kimmətlik nərsilərini axlıqə tegixti. «Ah Pərvərdigar, kəral! Mən ərziməs sanalımdı. **12** (Laməd) Ət etüp ketiwtəkənlər. Bu silər üçün həq ix əməsmü? Karap bak, menin dərd-alimimdək baxka dərd-ələm barmidü? Pərvərdigar otluk ojəzipini qüxürgən künidə, Uni menin üstütməgə yüklidi. **13** (Məm) U yuqırıdin ot yaoqdurdu, ot səngəkliyimdin etüp kəydirdi. U ularning üstidin oqılıb kıldı. U putlirim üçün tor-tuzaknı koyup koydi, Meni kəyniməgə yandurdı, U meni nabut kıldı, Kün boyı U meni zoipləxtürdi. **14** (Nun) Asiyliklərim boyunturuk bolup boynuməja bəqəndi; Kolları tanını qing qiqip qəmbərəqəs kiliwətti; Asiyliklərim boynuməja artıldı; U dərəmanimni məndin kətkəndi; Rəb meni mən kərxişlik kərsitəməydiojanlarning kollirioja tapxurdi. **15** (Samək) Rəb barlıq baturlırimni otturumdila yergə uruwətti; U menin hil yigitliyimni eziixka, Üstümdin həküm qikirixkə kengəx qəkirdi. Rəb goya üzüm kəlqikidiki üzümlərni qaylıgəndək, Yəhədaning pak kızını qaylıwətti. **16** (Ayin) Muxular tüpəylidin taramlap yioqlımatıñ; Mening kəzərlərim, menin kəzərlərimdən ekiwatiñ; Manga təsəlli bərgüçı, jenimni əsligə kəltürgüçı

məndin yiraktur; Balilirimning kəngli sunuktur, Qünki düxmən oqılıb kıldı. **17** (Pe) Zion kolini sozmañ, Lekin uningoja təsəlli bərgüçı yok; Pərvərdigar Yakup toopruluk pərman qüxürdü — Kəoxniliri uning kükəndiləri bolsun! Yerusalem ular arisida nijis nərsə dəp kəraldi. **18** (Tsədə) Pərvərdigar həkkaniyidur; Qünki mən Uning əmrigə hilalıq kıldıñ! Əy, barlıq həlkələr, anglangalar! Dərdlirimə qaranglar! Pak kizlirim, yax yigitliyim sürgün boldi! **19** (Kof) Axnilirimni qakirdim, Lekin ular meni aldioqanıñ; Jan saklıqıdək ozuk-tültük izdəp yürüp, Kəhənlirim həm aksakallırim xəhərdə nəpəstin kıldı. **20** (Rəx) Kara, i Pərvərdigar, qünki azar qekiyatıñ! Həddidin ziyađə asılık kılıqinim tüpəylidin, Iq-baçrım kiyinliyatıñ, Yürükim ərtılıp kətti. Sırtta kılıq [anisini balisidin] juda kıldı, Əylirimdə bolsa elüm-waba həküm sürməktə! **21** (Xiyn) [Həlkələr] ah-zarlırimni anglıdi; Lekin təsəlli bərgüçim yoktur; Düxmənlirimning həmmisi külplütimdən həwərdər bolup, Bu kılıqinindən huxal boldi; Sən jakarlıqan künni ularning bəxiqə qüixürgəysən, Xu qaçda ularning həli meningkidiq bolidu. **22** (Taw) Ularning barlıq rəzzilikini kez aldingoja kəltürgəysən, Barlıq asılıklırim üçün meni kəndak kılıqan bolsang, Ularojumu xundak kılıqəysən; Qünki ah-zarlırim nuroqundur, Kəlbim azabtin zəplixip kətti!

2 (Aləf) Rab oqəzəp bulutı bilən Zion kizini xundak kaplıdi! U Israilning xərəp-juləsini asmandın yergə qəriwətti, Ələzipə qüixən künidə Əz tahtipərini həq esidə kəldurmidi. **2** (Bət) Rab Yakupnıñ barlıq turaloqlarını yutuwtı, həq ayimidi; U kəhəri bilən Yəhədaning kizining kələ-korojanlırinin həmmisini əqlətti; U padixahlıknı əmriləri bilən nomuska koyup, Yər bilən yəksən kiliwətti. **3** (Giməl) U kattik oqəzəpə Israilning həmma müngüçlərini kesiwətti; Düxmannı tosuqan ong kolini Uning alidin tartıwaldı; Lawuldap keyğən eż etrapını yəp kətküqi ottak, U Yakupni keydürüwətti. **4** (Dalat) Düxməndək U okyasını kərdi; Uning ong koli etixə təyyarlanıñ; Kəzəgə issik kərəngənlərning həmmisini kükəndisi kəbi kirdi; Zion kizining qediri iqida, Kəhərini ottak yaqdurdı; **5** (He) Rab düxməndək boldi; U Israilni yutuwaldı, Ordilirinə həmmisini yutuwaldı; Uning kələ-korojanlırinı yokatti, Yəhədaning kizida matəm wa yioja-zarları kəpəyti. **6** (Waw) U Uning kəpisiñ bəqəqini paqaklatkəndək paqaklətti; U ibadət sorunlarını yokiitiwətti; Pərvərdigar Zionda həyt-bayramlar həm xabatları [həlkinqin] esidin qikiriwətti; Ələzəp oti bilən padixah həm kəhənni qotka kəkiwətti. **7** (Zain) Rab kurbangahını taxliwətti, Mukəddas jayidin waz kaqtı; U Zondiki ordilarning sepiillərinə düxmənnin koliqə tapxurdi; Hətta Pərvərdigarning eyida, Ular həyt-ayəm künidikidək təntənə kilixti! **8** (Hət) Pərvərdigar Zion kizining sepiilini qekiyetixni kərər kılıqan; U uningoja [halak] əlgəm tanisini tartıp koyqan; U kolini qekixtin həq üzəndi; U həm istihkamları həm sepiilni zarlətti; İkkisi təng həlsirəp kəyəqurmakta. **9** (Tət) Uning dərvazılıri yər tegigə oqərk bolup kətti; U uning temürataqəklərini para-para kiliwətti. Padixahı həm əmriləri əllər arisioja palandı; Təwrattiki təribyə-yolşoruk yokaç kətti, Pəyəqəmberləri Pərvərdigardin wəhiy-kərənűxləri izdəp tapalmayıdı. **10** (Yod) Zion kizining aksakallıri, Yarda zuwan sürməy olutmakta; ular baxlırlıqə topa-qang qeqixti; ular beligə bez yeqiwləxti; Yerusalemning pak kizlirinə baxlırları yergə kirip kətkəndək boldi. **11** (Kaf) Mening kezərlərim taramlıqan yaxlırım din halidin kətti; Iqı-baçrılırmı zərdapoja toldı; Jigirim yər yüzüga tekılıp para-para boldı, Qünki həlkinqin kizi nabut kılındı, Qünki xəhər koqılırida narsidilər həm bowaklar həksiz yatmakta. **12** (Laməd) ular xəhər koqılırida yarilanınlardək

halidin kətkəndə, Anilirining kujikida yetip jan talaxkanda, Anilirijoqa: «Yemək-iqmək nədə?» dəp yalwuruxmakta. **13** (Məm) Man dərdingga guwahqı bolup, seni nemigə ohxitarmən? Seni nemigə selixturarmən, i Yerusalem kizi? Sanga təsəlli berixtə, nemini sanga tang kılarmən, i Zionning pak kizi? Qünki sening yarang dengizdak qəksisidur; Kim seni sakaytalisun? **14** (Nun) Payoqəmbarliringning san üçün kərgənləri bimanilik həm əhməklilik; Ular sening kəbəhlikingni həq axkarə kilmidi, Xundak kılıp ular sürgün boluxungning aldını almidi. Əksiqə ularning sən üçün kərgənləri yalojan bekarətlər həm ezikuluklardur. **15** (Samak) Yeningdin etüwətənlərning həmmisi sanga əşarə qawaklividur; Ular üzkürtip Yerusalemning kiziqa bax qayqaxmakta: — «Güzəllikning jəvhəri, pütküll jahənnəm hursənləki» dəp atələjan xəhər muxumidu?» **16** (Pe) Barlıq düxmənlirin sanga əşarə aozjini yoqan ekip [mazak kilmakta], Ux-ux kılıxip, qixlirin oququrlatmakta; Ular: «Bix uni yutuwaldu! Bu bərhək biz kütən kündür! Biz buni ez kezimiz bilen kərrixka müvəssər bolduk!» — deməkta. **17** (Ayin) Pərvərdigar Əz niyatlırini ixka axurdi; Kədimdin tartip Əzining bekitən seziqə əməl kıldı; U həq rəhəm kilməy oqulatti; U düxmənni iştüngdin xadlandurdi; Kükəndiliringning münggüzini yukırı kətürdi. **18** (Tsadə) Ularning kəngli Rəbəga nida kilməkta! I Zion kızının sepi! Yaxliring dəryadək keqə-kündüz aksus! Əzüngə aram bərəmə; Yax tamqiliring taramlaxtın aram almışın! **19** (Kof) Tün keçidə ornungdin tur, Kəqətə jesək baxlinixi bilən nida kıl! Kənglüngni Rəbning aldiqə sudək tək; Narsidiliringning hayatı üçün uningoja kolliringni kətür! Ular barlıq koqiliring dokmukxida kəhəqılıktın halidin kətməkta. **20** (Rəx) Kara, i Pərvərdigar, oylap bakkəyən, Son kimə muxundak muamıl kılıp bakkən?! Ayallar ez mewilirli — ərəkə bowaklirini yeyixə bolamdu? Kahin həm payoqəmbarını Rəbning mukəddəs jayida əltürtüxə bolamdu?! **21** (Xiyn) Yaxlar həm kərilar koqılarda yetixmakta; Pak kızılim wə yax yigitlirim kılıqlınip yikıldı; Ularnı oqəziping qüvkən künida kirdingsən; Ularnı həq aymay soydungsən. **22** (Taw) Sən heytbayram künida jamaatni qakıroqandək, Meni tərəp-tərəplərdin besikə wəhümilərni qakırdıng; Pərvərdigarın qəzəp künida kaqənənlər yaki tirkən kələşənlər yok idi; Əzüm ərkiliit qong kələşənlərni dütixminim yəp kətti.

3 (Aləf) Mən uning oqəzəp tayikini yəp jabır-zulum kərgənə adəmdurmən. **2** Meni U həydiwətti, Nuroja əməs, bəlkı karangoşulukka mangdurdur; **3** Bərəkə, U kün boyi kəlini manga kəyta-kəyta hujum kıldırdı; **4** (Bət) Ətlirimni wə terilirimni kəkxal kiliwətti, Səngəklirimni sunduruwətti. **5** U manga muhasırə kurdı, Ət süy wə japa bilən meni kapsıwaldı. **6** U meni əlgili uzun boləjanlardak kəpərkarangojə jaylarda turuxkə məjbur kıldı. **7** (Gimal) U meni qıkalımaydiqən kılıp qitlap korxiwaldı; Zənjirimni eoqı kıldı. **8** Mən warkirap nida kılıssam, U duayimini həq ixtimidi. **9** U yollırınnı jipsilaxkən tax tam bilən tosuwaldı, Qiojor yollırınnı aqri-toküy kiliwətti. **10** (Dalət) U manga paylap yatkən eyikət, Pistirmida yatkən xirdəktər. **11** Meni yollırımdın burap tetma-titma kıldı; Meni tūgaxtirdi. **12** U okyasını kerip, Meni okininq karısı kıldı. **13** (He) Okəndidiki oklarnı bərəklirimə sanjikuzdi. **14** Mən ez həlkimə rəswa obyekti, Kün boyi ularning məshirə nahxisining nixani boldum. **15** U manga zərdabni toyoqqa yutkuzup, Kəkrə süyini toyoqqa iqtikuzdi. **16** (Waw) U qixlirimni xeoqı taxlar bilən qekiyətli, Meni küllərdə tūgildürdi; **17** Jenim tinq-hatırjəmliktin yıraklaxturuldu; Arambəhxning nemə ikənlilikini untup kəttim. **18** Mən: «Dərmanım kalmidi, Pərvərdigardin ümidi kalmidi» — dedim. **19** (Zain) Mening har kılınoqanlırimni, sərgədən

bołqanlırimni, Əmən wə et süyini [yəp-iqkinim] esingga kəltürgəysən! **20** Jenim bularını hərdaim əsləwətidü, Yərgə kirip kətküdək bolmakta. **21** Lekin xuni kənglüngə kəltürüp əsləymənki, Xuning bilən ümid qayıtdın yanidi, — **22** (Hət) Mana, Pərvərdigarning əzgərməs mehribanlıklırlı! Xunga biz tūgəxmidur; Qünki Nuning rəhəməlliliklirining ayoqi yoktur; **23** Ular hər sahərdə yengilinidü; Sening həkikət-sadiklikinq tolimu moldur! **24** Əz-əzümgə: «Pərvərdigar mening nesiwəndur; Xunga mən Uningoja ümid baqlaymən» — dəymən. **25** (Tət) Pərvərdigar Əzini kütəkənlərgə, Əzini izdигən jan igisigə mehribandur; **26** Pərvərdigarning nijatini kütüx, Uni süküüt iqidə kütüx yahxidur. **27** Adəmning yax wəktidə boyunturukni kətürüxi yahxidur. **28** (Yod) U yeganə bolup süküt kılıp oltursun; Qünki Rəb buni uningoja yüklidi. **29** Yüzünü topat-prakka təkəzüsün, — Ehəmtıl, ümid bolup kalar? **30** Məngzini uroqıqıa tutup bərsun; Til-ahənatlərni toyoqıq ixtisun! **31** (Kaf) Qünki Rəb əbadıl-əbad insandın waz kəqməydi, **32** Azar bərgən bolsimu, Əzgərməs mehribanlıklırining molluki bilən iqini aqritidü; **33** Qünki U insan balılırini har kiliqxı yaki azablaxnı halojan əməstur. **34** (Laməd) Yər yəzidiki barlıq əsirlərni ayaq astıda yanjixka, **35** Həmmidin Aliy Bololoquning aldida adəmni ez həkkidin məhərəm kiliqxı, **36** İnsanqa ez dəwasıda uwal kiliqxı, — Rəb bularning həmmisiqə guwahqı əməsmu? **37** (Məm) Rəb uni buyrumıqan bolsa, Kim deginini əmələqə axuralısun? **38** Külpatlər bolsun, bəhət-saadət bolsun, həmmisi Həmmidin Aliy Bololoquning aqzidin kəlgən əməsmu? **39** Əmədi tirk bir insan nemə dəp aqrinidü, Adəm balisi gunahlırinin jazasından nemə dəp waysaydu? **40** (Nun) Yollırımlızı təkxürüp sinap bilayli, Pərvərdigarning yəniqə yənə kətaylı; **41** Kəllirrimiznı kənglimiz bilən bille ərxtiki Təngriqə kətürüyli! **42** Biz itaatsizlik kılıp səndin yüz eridük; Sən kəqürüm kılımiding. **43** (Samak) Sən əzüngüni oqəzəp bilən kaplap, bizni kooqlıding; Sən əltürdüng, həq rəhəm kılımiding. **44** Sən əzüngüni bulut bilən kaplıqoşanəni, Dua-tilawət uningdin həq etəlməs. **45** Sən bizni həlkələr arısında daxkəl wə nijasət kilding. **46** (Pe) Barlıq düxmənlirimiz bizə karap aozjini yoqan ekip [mazak kıldı]; **47** Üstimizgə qüxti alakəzəlik wə ora-tuzak, Wəyrəngiliq həm halakət. **48** Həlkiməning kizi nabut boləjini üçün, Kəzümdin yaxlar əstəng bolup akmakta. **49** (Ayin) Kəzümdin yaxlarnı üzülməy teküwətidü, Ular həq tohiyalımadı, **50** Taki Pərvərdigar asmanınlardın təwəngə nəzər selip [halimizoja] kəriqoqça. **51** Mening kezüm Rəhimoja azab yatküzməktə, Xəhirmingin barlıq kizlirinin Həli tūpəylidin. **52** (Tsadə) Manga səwəbsiz dütixmən boləjanlar, Meni kuxtək hədəp owlap kəldi. **53** Ular orida jenimmi üzəmkəqi bolup, Üstümgə taxni qəridi. **54** Sular bəximdin texip aktı; Mən: «Üziüp taxlandım!» — dedim. **55** (Kof) Həngning tūwliridin namingni qakırip nida kıldı, i Pərvərdigar; **56** Sən awazimni anglıding; Kütulduruxka nıdayımqa küləkinqni yupuruwalımojin! **57** Sanga nida kiliqan künidə manga yekin kəlding, «Korkma» — deding. **58** (Rəx) I rəb, jenimning dawasını əzüng soridıq; Sən manga həmjəmat bolup hayatimni kütküzdüng. **59** I Pərvərdigar, manga boləjan wəlləkni kərdüngəsən; Mən üçün həküm qıcarojasən; **60** Sən ularning manga kiliqan barlıq eqmanlıklarını, Barlıq kəstərlərini kərdüngəsən. **61** (Xiyn) I Pərvərdigar, ularning ahanətlərini, Meni barlıq kəstəlgənlərini anglıdingsən, **62** Manga karxi tūroqanlarning xiwirlaxlirini, ularning kün boyi kaynimdın kusur-kusur kiliqxanlırını anglıdingsən. **63** Olturoqanlırida, tūroqanlırida ularqa kəriqoysən! Mən ularning [məshirə] nahxisi boldum. **64** (Taw) ularning kolları kiliqanlırını boyiqə, i Pərvərdigar, bəxioja jaza yanduroqasən; **65** ularning

kengüllirini kaj kılqaysən! Bu sening ularoja qüxicidioqan ləniting bolidu! **66** Ożəzəp bilən ularni koqlıqıysən, ularni Pərvərdigarning asmanlıri astidin yoqatqaysən!

4 (Aləf) Ah! Altun xunqə julasız bolup kətti! Sap altun xunqə tutuk bolup kətti! Muqəddəs eydiki taxlar hərbir koqining bexioja təkəlül qeqildi! **2** (Bət) Zionning oqulları xunqə kimmətlik, Sap altunoja tegixküsiz idi, Həzir sapal kozılardək, Sapalqıning koli yasılənləriqılıkmu [kimməti yok] dəp kariliyatidul! **3** (Giməl) Hətta qilberilər əməqikini tutup berip balılırını emitidu; Lekin menin həlkəm qəldiki tegiküxləroja ohxax rəhimsiz boldi. **4** (Dalət) Bowakning tili ussuşluktın tanglıyoja qaplıxiyatidu; Kiçik baliların nətilməktə, Həqkim ularoja oxxtup bərməyatiatidu. **5** (He) Nazunemətlərni yep kəngənlər koqılarda sarçıyip yürüridu; Səstin kiyim kiydürütlüp qong kılınoşanlar tezəklikni kığaklap yetiatiatidu. **6** (Waw) Həlkimning kizining kəbihlikiga qıxıkan jaza Sodomning gunahining jazasidin eojirdur; Qünki Sodom birakla ərüwetilgənidi, həq adəmning koli uni kiyinmioşanidi. **7** (Zain) Həlkimning «Nazariy»liri bolsa қardin sap, süttin ak, teni kizıl yakutlardın parkıraq idi, Təki-turki kek yakuttək idi. **8** (Hət) Həzir qırayılır kurumdin kara; Koqılarda kixılər toniyalımojudak bolup kəldi; Bir terə-bir ustihan bolup kəldi; U kaxxallixip yaşaqtak bolup kətti. **9** (Tət) Kılıqta əltürülənlər kəhətqılıkta elgənlərdin bəhəltiklər; Qünki ular qaxxal bolup kətməktə, Tıprakning mewilili bolmioşaqka yikitilməktə. **10** (Yod) Baoqri yumxak ayallar ez kolları bilən balılırını əknitip pixurdi; Həlkimning kizi nabut kılınoşinida balilar ularning gəxi bolup kəldi. **11** (Kaf) Pərvərdigar kəhrini qüxtürüp piçqandın qıktı, Otluk oqəzipini tekti; Zionda bir ot yekip, Uning ullirini yutuwətti. **12** (Laməd) Yər yüzidiki padixahlar wə jahanda barlıq turuwatkanlar bolsa, Nə kükəndə nə düxmənning Yerusalemning kowuklıldırın besüp kirdiqanlıqıa ixənməytti. **13** (Məm) Həlbuki, pəyəqəmberlərinin gunahları tüpaylidin, Kaḥnlırinin kəbihlikləri tüpaylidin, Ularning [Zionda] həkkənayırlarıng ənənlərini təkkənləri tüpaylidin, — Bu ix [bexioja] qüxti! **14** (Nun) Həzir ular karəqənlərdək koqılarda tenap yürüməktə, Ular kanoja buloqanoşanki, Həqkim kiyimliriga təgküqi bolmaydu. **15** (Samək) Hək ularoja: «Yokulux! Napaklar! Yokulux! Yokulux, bizga təgküqi boluxmal!» dəp warkirixməktə. Ular keçip tarəp-tarəpkə sərgordan bolup kətti; Lekin əllər: «ularning arimizda turuxıqa bolmaydul!» — dəwatiatidu. **16** (Pe) Pərvərdigar Əzi ularni tarkitiwətti; U ularni կayta nəzirigə almaydu; Kaḥnlırların hərəmti kılınmıdi, Yaxanoşanlarmu həq mehribanlıq kərmidi. **17** (Ayin) Kezimiz yardıməni bılında kütüp həlidin kətti; Dərəvəkə bizni kütəkəzələmioşan bir əlni kütüp kezət munarlırimizda turup kəldik. **18** (Tsade) Düxmenlirimiz izimizdən koqlap yürüdi; Xunga koqılarda yürəlməyettuk; Əjilimiz yekinlaştı, künərlimiz toxtı; Qünki əjilimiz kəldi! **19** (Kof) Peyimizgə qıxkənlər asmandıki bürkütəldən ittik; Taoqlardımı bizni koqlap yügirdi, Bayawandımu bizni bektürmida paylaştı. **20** (Rəx) Jenimizning nəpisi boloqan, Pərvərdigarning Məsih, kılçını ularning ora-tuzaklırida tutuldu; Biz u toorqısida: «uning sayısında əllər arisida yaxaymız» dəp oyliduk! **21** (Xiym) I uz zeminida turoquqi, Edomning kizi, huxal-huram yayriojin! Lekin bu [jaza] kədəhə sangimu etidu; Sənmu məst bolisən, yalingaqlınisən! **22** (Taw) Kəbihlikingning jazasıqə Hatimə beriliidu, i Zion kizi; U seni sürgünlükə kaya ta elip kətməydi; Lekin, i Edom kizi, u sening kəbihlikingni jazalaydu; U gunahlıringni ekip taxlaydu!

5 Beximizoja qüxkənlərni esingga kəltürgəysən, i Pərvərdigar; Kəra, bizning rəswaqlıqta kəlojinimizni nəziringga alojaysən! **2** Mirasımız yatlaroja, Əylirimiz yaka yurtluqlarоja tapxuruldu. **3** Biz yetim-yesirələr, atisizlər bolup kəldik; Anilirimiz təl kəldi. **4** Iqidiqən suni setiwelliximiz kerək; Otunni pəkət puloja alojili bolidu. **5** Bizni koqlıqıuqlar tap basturup keliyatidu; Həlsirap, həq aram tapalmaymız. **6** Jan saklıqıuḍak bir qıxləm nannı dəp, Misiş həm Asuriyəgə kol berip boy sunoşanımız. **7** Ata-bowilirimiz gunah sadir kılıp dunyadın kətti; Biz bolsak, ularning kəbihlikining jazasını kətürüxkə kəldik. **8** Üstimizdən həküm sürgüqilər əllərdər; Bizni ularning kəlidin azad kəloquqı yoktur. **9** Dalada kılıq tüpaylidin, Nenimizni tepixka jenimizni təwəkkul kilməktimiz. **10** Terimiz tonurdək kizik, Aqlıq tüpaylidin kizitma bizni basmaqta. **11** Zionda ayallar, Yəhələdə xəhərlirdə pak kızlar ayaq astı kəlini. **12** Əmirlər kəlidin dəroja esip koyuldu; Aksakalların hərəmti həq kılınmıdi. **13** Yax yigitlər yarоunqakta japa tartmaqta, Oqul balılırimiz otun yüksəkəri yüdüp dəldəngxip mangmakta. **14** Aksakkallar xəhər derwazisida olturmas boldi; Yigitlər nəşəmə-nawadın kəldi. **15** Xad-huramlıq kənglimizdən kətti, Ussul oyniximiz matəmgə aylandı. **16** Beximizdən taj yikildi; Həlimizoja way! Qünki biz gunah sadir kıldı! **17** Buning tüpaylidin yürəklirimiz mujuldu; Bular tüpaylidin kezlihimiz karangoşulaxtı — **18** — Zion teqioja karap kezlihimiz karangoşulaxtı, Qünki u qeldərap kətti, Qılbera uningda paylap yürüməktə. **19** Sən, i Pərvərdigar, mənggügə həküm sürisən; Təhting dəwərdin-dəwərgə dawamlixidu. **20** Sən nemixəkə bizni daim untuysən? Nemixəkə xunqə uzunoqışə bizdin waz keqisən? **21** Bizni yeningəja kəyturoqaysan, i Pərvərdigar! Xundak bolqanda biz kəytalaymız! Künərlimizni kədimkədək əsligə kəltürgəysən, **22** — Əger sən bizni mutlak qətkə kəkmiqıan bolsang, Əger bizdin qəksiz oqəzəplənmigən bolsang!

Əzakiyal

1 Ottuzinqi yili, tətinqi ayning bəxinqi künidə, mən Kewar dəryasında sürgün kılınanlar arısında turojan məzgilda, mana asmanlar eqilip, mən Hudanıng əlamət kərənütülxirini kərdüm. **2** Tətinqi ayning bəxinqi kün — Yəhəo kinning sürgün bolojanlıqining bəxinqi yili idi — **3** Kaldıylərnin zeminida, Kewar dəryası boyida, Buzining oqlı Əzakiyal kahinoja Pərvərdigarning sezi kaldi — xu yərdə Pərvərdigarning koli uning wujudiqə qondı. **4** Mən kərdüm, manal Ximaldin boran-qapkın kətürüldi; yoojan bir bulut wə uni orap turojan bir ot, uning ətrapida bir yorukluk jalunilin turatti; otturisidin, yəni xu ot iqidin, issiktin julalanıjan parkırak mistək bir kərənüt kərəndi. **5** Yənə uning oturisidin, tət həyat məhluk kərəndi; ularning kərənütü xundak idiki: — ularda insanning kiyapiti bar idi; **6** ularning hərbirining təttin yüzü bar idi; hərbirining təttin kaniti bar idi. **7** Ularning tüptüz putlari bar idi; tapanlıri bolsa mozayning tuyaklıriqə oxhaxytti; ular parkırıtilojan mistək parlap turatti. **8** Tət yenida, ənatlırları astida insanningidək birdin koli bar idi; tətisining hərbirining təttin yüzü wə təttin kaniti bar idi; **9** ularning ənatlırları bir-birigə tutax idi; ular yüргanda həqyakka burulmayıttı; ular həmmisi udul aldiqə yürətti. **10** Ularning yüz kərənütülxiri insanningidək idi; u tətisining ong təripida xırningidək yüzü bar idi; tətisining sol təripida bukiningidək yüzü bar idi; tətisining bürkütningidək yüzüm bar idi. **11** Ularning yüzürlü ənə xundak idi. Ənatlırları yüksirdə kerilip turatti; hərbirining ikki kaniti ikki təripidiki məhlukning kanitoja tutixatti; yənə ikki kaniti eż tenini yepip turatti. **12** Ularning hərbiri uduloja ətarap mangatti; ularda bolojan roh nəğə barımən desə, ular xu yərgə mangatti; ular mangojanda həqkəysi tərəpkə burulmayıttı. **13** Həyat məhluklarning kiyapiti bolsa, kəyüp yalkunlap turojan otning qooqidək, məxəllərdək idi; muxu ot uyan-buyan aylanıp məhluklar arısında yürətti; ot intayın yalkunluq idi, ottin qakmaqlar qekip turatti; **14** həyat məhluklar qakmaqtək pal-pul kılıp uyaktın-buyakka yügürüp turatti. **15** Mən həyat məhluklara qəridim, mana həyat məhluklarning hərbirining yenida yərdə turidıqan, ularning yüziga udullanıjan birdin qak turattı; **16** qaklarning xəkli wə yasılıxi beril yakutning kərənütüxidə idi; tətisining birhilla kərənütü bar idi; ularning xəkli wə yasılıxi bolsa, qakning iqida qak bardək idi. **17** Məhluklar mangojanda, ular yüzləngən tət təripining həmmisigə udul mangatti; mangojanda ular həq burulmayıttı. **18** Qaklarning ultanglıri bolsa, intayın egiz həm dəhəxtəlik idi; ular tətisining ultanglırinin pütün ətrapı kezələr bilən tolojanidi. **19** Həyat məhluklar mangojanda, qaklar ularoja yandixip mangatti; həyat məhluklar yərdin kətürüləndə, qaklarmu kətürülətti. **20** Roh nəğə mang desə, ular xu yərgə mangatti — demək, ularning rohı [Rohqə] egiçip mangatti. Qaklar ular bilən təng kətürülətti; qünki məhluklarning rohı qaklırida idi. **21** Məhluklar mangojanda, qaklarmu mangatti; məhluklar tohitojanda, qaklarmu tohityatti; ular yərdin kətürülənidə, qaklarmu ularoja koxulup təng kətürülətti; qünki həyat məhluklarning rohı qaklarda idi. **22** Həyat məhluklarning baxlıri üstidə bir yoojan kəz yətküsiz gümbəzə oxhaxydojan bir nərsə turatti; u hrustaldək dəhəxtəlik parkırıp, ularning bexi üstidə yeyilip turatti. **23** Bu gümbəzək nərsinən astida ularning ənatlırları kerilip, bir-birigə tegixip turatti; hərbir məhlukning eż teninin ikki yenini yapıdojan ikkidiñ kaniti bar idi. **24** Ular mangojanda, mən ənatlırlarının sadasını anglidim — u uluq sularning xarkırıjan sadasıdək,

Həmmigə Ədirninq awazidək — koxunning yürüx kiliwatkan qəođiki sürən-xawkunlurining sadasıdək idi; ular tohtap turojan qaojlarda, ular ənatlırlarını təwəngə qixürətti. **25** Wə ularning bexi üstidiki gümbəzək nərsə üstidin bir awaz anglandı. Əlar tohtap turojan qaojlarda, ular ənatlırlarını təwəngə qixürətti. **26** Ularning bexi üstidiki gümbəzək nərsə üstidə, kek yakut kəbi bit təhtning siyasi turatti; bu taht siyasa ning üstidə, tolimu yukirida, insan kiyapitidə kərəngən bir zat turatti. **27** Wə mən bu zatni belining üstü təripining turki mistək parkırojan, ətrapini ot orap turojan kiyapəttiki bir kərənütüxidə kərdüm; wə belining astı təripining turki, otning kiyapitidə idi, uning ətrapida külliqlik yorukluk turatti. **28** Bu ətrapida turojan külliqlik yoruklukning kərənütüxidə bolsa, yamoqurluk künidiki bulutta pəyda bolanın həsən-həsənnəng kərənütüxidə idi. Bu bolsa Pərvərdigarning xan-xəripininq kiyapitining kərənütüxidə idi. Buni kərəpla mən düm yikildim; wə mən sezləwatkan birsining awazını anglidim.

2 Wə U manga: I insan oqlı, ornungdin dəs tur, wə Mən sanga söz kılımən, — dedi. **2** U manga söz kılqanda, Roh manga kirip, meni dəs turoquzdi; wə mən manga söz Kılqoquning awazını anglap turдум. **3** Wə U manga: — «I insan oqlı, Mən seni Israil balılıriqə, yəni Manga asiylik kılıqan asiy «yat əllər»ga əwətimən; bügüngə kədər həm ular həm ularning atabowlıri Manga yüz erüp asiylik kılıp kəlməktə», — dedi. **4** — «Bu balılar bolsa nomusız wə kengli kəttiklər; Mən seni ularoja əwətimən; sən ularoja: «Rəb Pərvərdigər xundax dəyəl», — degin — **5** xuning bilən ular maylı kulak salsun, salmisun (qünki ular asiylik kılıdıcıqan bir jəmət) — ezliri arısında həkikiyi bir pəyojəmbərning turoqanlıqini tonup yetidi. **6** Əmdi sən, i insan oqlı, gərqə sanga tikən-jiqanlar həmrəh bolsimu, wə sən qayanlarning arısında tursangmu, ulardin körkma, wə sezləridinə körkma; xundak, ularning sezləridin körkma, wə zərdilik ərəxəliridin dəkə-dükkigə qıxmə; qünki ular asiy bir jəmətər. **7** Ən ular tingxisun, tingximisun Mening sezlərimini ularoja yətküz; qünki ular asiylik kılıqulardur. **8** Wə sən, i insan oqlı, sanga eytən sezləriməg əkulak sal; bu asiy jəmətək tətür bolmiojin; aozzingin eqip, Mən sanga bərginimmi yegin». **9** — Mən karisam, mana manga sozulənən bir kol turup, wə mana, uningdə bir oram yazma turup. **10** U kez alımdıda uni eqip yepip koydi; uning aldi-kəynininq hamma yeriga hət yezilojanidi; uningqə yezilojanlırı mərsiye, matam sezləri wə dərd-ələmlərdin ibarət idi.

3 Wə U manga: — I insan oqlı, erikiningni yegin; bu yazmini yep, berip Israil jəmətigə söz kılıqin, dedi. **2** Xuning bilən mən aqzımlı aqtım, U manga yazmini yegüzdü. **3** U manga: — I insan oqlı, korsikinqin tək kılıp, iqi-baqrıngı Mən sanga bərgən bu oram yazma bilən toldurqın, — dedi. Xuning bilən mən yedim, aqzımda u əsəldək tatlıq idi. **4** Wə U manga mundak dedi: «I insan oqlı, baroqın, Israil jəmətigə baroqın, Mening sezlərimini ularoja yətküzgin. **5** Qünki sən oqayıri yezikti ki tili təs bir əlgə əməs, balki Israil jəmətigə əwətilding; **6** — oqayıri yezikti həm tili təs, sezlərimi qıxəngili bolmaydojan kəp əllərgə əwətildim; Mən seni xularoja ətəkən bolsam, ular sanga əkulak salatlı! **7** Birək Israil jəməti sanga əkulak salmaydu, qünki ularning həqbiyi Manga əkulak selixni halımaydu; qünki pütün Israil jəmətining kapiğı tong wə kengli kəttiklər. **8** Mana, Mən yüzüngi ularning yüzürligə karxi taxtək, wə senin pexanəngni ularning pexanılıriqə karxi taxtək kıldı. **9** Bərhək, senin pexanəngni qakmak texidin kəttik, hətta alımaştək kıldı. Ulardin körkma, wə

ular tüpäylidin däkkä-dükkigä qüxmä; qünki ular asiy bir jemättur». **10** Wə U manga: — I insan oοqli, Mening sanga eytmäkçi bołojan həmmə sezlirimni kenglünggə püküp koyojin, ularni kengül koyup angliojin. **11** Wə həzir barojin, sürgün bołoqanlaroja, yəni ez elingdikilərgə sez kıl, ular anglisun, anglimisun ularoja: «Rəb Pərvərdigar xundak dəydu!» — degin! — dedi. **12** Xuning bilən Roh, meni kətürdi, mən arkamdin zor xarkırıqan bir awazni anglidim — «Pərvərdigarning xanxəripigə təxəkkür-mədhiyə ez jaylırida okulsun!» — **13** — Həyat məhluklarning ənatlırinin bir-birigə tegixkən awazi, wə ularning yenidiki qaklarning awazlırları bəhəywət xarkırak bir sada idi. **14** Wə Roh meni kətürüp, yırakka apardı; wə man kattik azab, rohimdiki oqazap bilən bardım, wə Pərvərdigarning koli menin wujudunda külliük idi. **15** Xuning bilən mən Təl-Abib xəhəridə sürgün bołojanlar, yəni Kewar dərəysi boyida turoqanlarning yenoja yetip kəldim; mən ular turoqan jayda olturdum; ularning arısda yəttə kün həng-tang ketip olturdum. **16** Mana yəttə kün toxup, Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **17** «I insan oοqli, Mən seni Israil jəmati üçün kezətqi kılıp tiklidim; sən Mening aqzımdın səzni anglap, ularoja Məndin bołojan agahlı yətküzgin. **18** Mən rəzzillərgə: «Sən jəzmən elisən» — desəm, birək sən uni agahlandurmışang — yəni bu rəzil adamni həyatka erixsun dəp rəzil yolidin yandurup, uni həyatka erixsun dəp agahlandurmışang, xu rəzil adəm ez kəbəhlikida elidü; birək Mən uning kəni tükün sandın hesab alıman. **19** Birək sən axu razil adəmni agahlandursangmu, u rəzzillikidin, yəni ez rəzil yolidin yanmışa, u ez kəbəhlikidə elidü; lekin sən ez jeninqni kütkuzup kalisən. **20** Yaki bolmisa bir həkkəniy adəm ez həkkəniyliqidin yenip, kəbəhlik kılıqıdan bolsa, uning aldiqə qomak salsam, u elidü; qünki sən uni agahlandurmıding, u ez gunahıda elidü, wə u kılqan həkkəniy ixlar əslənməydi; birək uning kəni tükün səndin hesab alıman. **21** Wə əgər sən həkkəniy adəmni gunah sadir kılma dəp agahlandurup tursang, wə u gunah sadir kılmisa, u qaođda u jəzmən həyat kəlidü, qünki u agahka kengül koydi; xuning bilən sən ez jeninqni kütkuzup kalisən». **22** Wə Pərvərdigarning koli menin wujudunda turattı; U manga: — Ornungdin tur, tützənglikkə barojin, Mən xu yərda sən bilən sezliximən, — dedi. **23** Xuning bilən mən ornumdın turup, tützənglikkə qıktım; wə mana, mən Kewar dərəysi boyida turup kərgən xanxərəptək, Pərvərdigarning xanxəri xu yərda turattı; kərüpla man düm yikildim. **24** Wə Roh, iğiməngə kirip meni tik turquzdi; U manga sez kılıp mundak dedi: — «Barojin, eygə kirip eziñgəni bənd kilojin. **25** Wə sən, i insan oοqli, mana, ular aqoqmılarnı üstüngə selip, ular bilən seni baoqlaydu; buning bilən sən talaqə qıkalmayı, əl-yurt iğiqə həq kirəlməysən. **26** Xundakla ularoja tənbil, bərgüñi bolmaslıking tükün, Mən seni gaqa kılıp, tilingni tangliyinə qaplaqturıman; qünki ular asiy bir jemättur. **27** Wə Man sən bilən sezləxkinimə, aqzıngnı ekip, sən ularoja: «Rəb Pərvərdigar mundak dəydu» daysən; kim anglayıman desə anglisun, kim anglimaymən desə anglimisun; qünki ular asiy bir jemättur.

4 Əmdi sən, i insan oοqli, bir kesəknı elip ez aldingə qoyojin; uning üstigə bir xəhərni — yəni Yerusalemni oyup koyojin. **2** Andin uni muhasırığa elip, uningoja potaylərni kürup, sepiloja qıkıdiqan bir dənglük yasap, uning atrapioja bargahlarıni tikip wə sepiñli bəsküti bözəjanları tikləp koyojin. **3** Bir təmür tahtını elip, uni eziñg bilən xəhərning arisoja tikla; yüzungni uningoja karitip tikla; u muhasırığa elinidü, san eziñg uni muhasırığa alisən; bu ixning ezi Israil jəmatığa bəxarət bolidü. **4** Wə sən, sol yeningə yanpaxlap yatkin; Israil

jəmatining kəbəhlikini ez üstüngə koy; soloja yanpaxlap kənqə kün yatsaq, sən xunqə kün ularning kəbəhlikini kətürisən. **5** Mən sanga yetix kerək bołojan künlərni ularning kəbəhlik kılıqan yilliri boyiqə, yəni üq yüz tokşan kün kılıp bekitkənmən; xuning bilən sən Israil jəmatining kəbəhlikini kətürisən. **6** Bu künler tütigəndin keyin, sən yənə ong yanpaxlap yetip, Yəhuda jəmatining kəbəhlikini kətürisən; sanga kırıq kümni bekitkənmən, hərbir kün bir yilni ipadılıydu. **7** Wə sən eziñgə buoçday, arpa, purqak, kizıl max terik wə kara buoçdaylarnı elip bir idix iğiqə sal; wə buningdin eziñg tükün tamak təyyarlaysən; sən buni yanpaxlap yatkan künlərdə, yəni üq yüz tokşan kündə yəyəsan; **10** sən yəydiqan tamak bolsa mikdəri boyiqə hər kün yigirmə xəkəldin boluxi kerək; sən uni balgiləngən wakitlarda yəyəsan; **11** wə [hər kün] sunımı norma boyiqə, yəni altidin bir hın iğisən; [hər kündüki] bəlgiləngən wakitlarda iğisən. **12** Sən uni arpa kəmiqi xəklidə kılıp yəyəsan; sən uni ularning kez alidə insan nijasiti üstidə pixurisen». **13** Pərvərdigar: «İsraillər Mən ularni həydəp qıkırıdiqan əllər arısida turup xu haram yolda ez nenini haram yəydu» — dedi. **14** Andin mən: «I Pərvərdigar! Mən eziñni həqkəqan bulqap koymidim, wə yaxlıkimdən tərtip büküngə kədər man ezi elgəndin, yaki yırktuqlar boçup koypənərsidin həq yemigənmən; həqkəndək yirginqlik gəxə aqzızm tegip bakmiojan!» — dedim. **15** Wə U manga: «Mana, Mən sanga insanning nijsasitingin orniqə kalining tezikini bordım; sən nineni xuning üstidə pixurisen» — dedi. **16** Wə U manga: «I insan oοqli, mana Mən Yerusalemda ularoja yelenqük bołojan nanni kürutüwişmən; ular nannı tarazioqa selip, uni təwxix iğidə yəydu, suni əlqəm bilən alakəzidil iğidə iğidü; **17** Qünki nan wə su ulardin kəlidü; ular bir-birigə karixip dəhəxət basidü, ez kəbəhlikidin kürup ketidü».

5 «Wə sən, i insan oοqli, eziñg etkür bir kılıqını al; uni ustira süpitidə ixlitip, qeqing wə sakılingə qərtüp koy; andin tarazını elip alojan qaqlarını təng belgin. **2** Muhasırə künləri tütigəndə, üqtin birini xəhər iğidə kəydürgin; yəna üqtin birini elip xəhər atrapioja qepiwətəkin; yəna üqtin birini xamaloqa soriwətəkin; Mən bir kılıqni suoqurup ularni koçqlaymən. **3** Sən yənə ulardin birnəqqə talni elip tonungning pexigə tikip koyojin; **4** bulardın yənə nəqqə talni elip ot iğiqə taxlap kəydüriwətəkin; bulardın pütün Israil jəmətigə ot tutixip ketidü». **5** Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, bu Yerusalem; Mən uni əllərning dəl otturisiqə orunlaxturdum; baxxa məmlikətlər uning əpqərisidə turidü; **6** Birək u Mening həkümliriməq qarxılıxip rəzzillikta əllərdinmə axuruwətti, bəlgilimiliriməq qarxılıxıxta əpqərisidiki məmlikətlərdinmə axuruwətti; qünki Mening həkümlirimən ular rət kıldı, Mening bəlgilimiliriməq bolsa, ularda akşaydı. **7** Xunga Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Qünki silər əpqərənglərdiki əllərdinmə bəkrək baxbaxtaqlıq kılıqınlıqlardın, Mening bəlgilimilirimə mangmaslıkinglardın wə həkümlirimini tutmaslıkinglardın, hətta əpqərənglərdiki əllərning həkümliridimə mangmaslıkinglar tütəylidin, **8** Əmdi Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən Əzümkü sanga karxımən, [i Yerusalem]; sening arangoja əllərning kez alidə jazalarnı yürgütüman; **9** Wə sening barlıq yirginqlikiring tütəylidin arangda Əzüm kılıp bakmiojan həmdə kəlgüsü ikkinçi kılıməydiqan ixni kılımən. **10** Xuning bilən atilar ez balılırını yəydiqan bolidü, balılar ez atılırını yəydiqan bolidü;

wa Mən sanga jazalarını yürgüzimən, wə sening barlıq kalojanlıringning həmmisini hər tərəptin qıkkən xamaloja soriwetimən. **11** Xunga, Mən həyatım bilən kəsəm kılıməni, — dəydi Rəb Pərvərdigar — qünki sən Mening mukaddəs jayimni eziüngning barlıq lənətlək nərsilirin həm barlıq yirginqliklirin bilən bulojoqining tüpəylidin, barhək, Mən silərni kırqın kılımən; kezüm sanga rəhİM kilmaydu, iqimnimu sanga aqritmaymən. **12** Xəhərdikilərdin üqtin bir kismi waba kesili bilən elidu həmdə aranglarda bolidiojan aqarqliktin bexini yəydi; üqtin bir kismi əpqrənglərdə kılıqlınıdu; wə Mən üqtin bir kismini hər tərəptin qıkkən xamaloja soriwetimən, andin bir kılıqni qılaptın suçurup ularını kooqlaymən. **13** Xuning bilən Mening əqəzipim besikidu, Mening kəhrimini ularning üstiga qüxtürüp kənozup, piçandın qıkımən; Mən Əz kəhrimini ular üstügə teküp tütəkəndin keyin, ular Mən Pərvədigarning razılıkkə qidimadiqan otumdin söz kılıqlıkmı tonup yetidi. **14** Wə Mən sening əpqrəngdiki əllər arısida həmdə etüp ketiwaṭkənların kez alıda seni wəyrana kılımən wə məshirə obyekti kılımən; **15** sening üstüngə əqəzəp həm kəhr wə kəhərlik əyiblər bilən jazalarını yürgüziniimdə sən əpqrəngdiki əllərgə horluk wə tapaṭənining obyekti, bir ibrət həm alakədəlilik qıkarlıqı bolisən; qünki Mən Pərvərdigar xundak söz kıldım! **16** Mən ularoja əhalət elip kəlgüqı, aqarqlik zəhərlik oklirini yaqduruqınımda, silərning üstünglərdiki aqarqlikni küqəytimən, wə yələnqük bolən nənəngni kərutiwetimən. **17** Wə üstüngləroja əz balıiringlərni eziünglərdin juda kılıdiaojan aqarqlik həm yirkəqə həywənlərni əwətimən; waba kesilliri wə kan tektüqilər arangləroja yamrap ketidü; üstüngləroja kılıq qüxtürimən; Mənki Pərvərdigar söz kıldım!».

6 Pərvədigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqlı, Israilining taqlıroja yüzüngüni ərətip ularını əyibləp mundak dəp bexarət bərgin: — **3** «Israilining taqlıri, Rəb Pərvədigarning sezinə anglap koyunglar: Rəb Pərvərdigar taqlar wə egiżliklərgə, wadilar wə jilojılaroja mundak dəydu: — Mana, Mən üstüngləroja bir kılıqni qüxtürüp, «yukarı jay»liringlərni wəyrən kılımən. **4** Xuning bilən silərning kurbangahlıringlar wəyrənə bolidu, «küñi türwük»liringlar buzulidu; silərdin əltürülgənlərni butliringlarning aldioja taxlaymən. **5** Israilliardın boləjan əlüklərni əz butliri aldioja yatkuzimən; kurbangahlıringlar atrapiqə ustıhanlarını qeqiwtimən. **6** Silar turojan barlıq jaylarda xəhərlər yər bilən yaxsan kılınidu, «yukarı jaylar» wəyrənə bolidu; xuning bilən kurbangahlıringlar halak bolidu, butliringlar qekiliq yokıldı, «küñi türwük»liringlar kesilip qulitlidü, wə həmmə yasılıninglər yok kiliwetiliidü; **7** Wə əltürülgənlər aranglarda yikılıxi bilən, silər Mening Pərvərdigar ikənlilikmi tonup yetisilər. **8** Bırak Mən silərdin bir kəldini kəldurıman; qünki yat məmlikətlərgə tərkitəwetilginqarda, silərdin əllər arısida kiliqtin kutulup kalojanlar bolidu. **9** Wə silərdin [kiliqtin] kutulup kalojanlar sürgün kılınojan məmlikətlərdə Məndin yan ojan wəpasız kəlbiləri wə butlirioja pañixiwazählədək həwəs kilojan kezliyi bilən baqırımnı para-para kilojanlığını esiga kəltüridü; xuning bilən ular kilojan rəzillikləri həm yirginqlik kilmixləri tüpəylidin əz-ezliridin nəprətlənidü. **10** Wə ular Mening Pərvərdigar ikənlilikmi tonup yetidi; Mən muxu küləptəni silərning bexingləroja qüxtürimən deyənlilikim bikardıbikər əməs». **11** Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — «Alikinqinialikinqinə urup, putung bilən yarını təpkin: «Israil jamətiniñin barlıq kəbih, yirginqlik kilmixləri üçün way! Qünki ular kılıq, aqarqlik wə waba kesili bilən yikılıdu» — degin! **12** Yırakta

turojan wabadin elidu; yekında turojan kılıq bilən yikılıdu; həm tirik kalojan, yəni muhəsirigə qızkən kixi aqarqlikten elidu; xuning bilən mening ularoja boləjan kəhrimini qüxtürüp piçandın qıkımən. **13** Əmdi ulardin əltürülgənlər əz butliri arısida, ularning kurbangahlıri atrapiđa, əz butlirioja huxbuy yakkən hər bir egiż dengə üstidə, taoj qokkılırida, barlıq yexil dərəh wə barəsan dub astida yatkən qaođa, ular Mening Pərvərdigar ikənlilikmi tonup yetidi. **14** Wə Mən Əz kolumni ularning üstigə sozimən, ular hər turojan jaylırda zeminni Diblattiki qel-bayawandin bəttər wəyrən kılıwetimən. Andin ular Mening Pərvərdigar ikənlilikmi tonup yetidi».

7 Pərvədigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **2** «Sən angla, i insan oqlı, Rəb Pərvərdigar Israil zeminiqə mundak dedi: Hatimə! Zeminnəng tət bulungıja hatimə berilidu! **3** Sanga hazır hatima berilidu! Əz əqəzipimni bexingə qüxtürimən, əz yolliring boyiqə üstüngə həküm qıkırıp jazalap, eziüngning barlıq yirginqlik ixliringni əz bexingə yandurıman. **4** Mening kezüm sanga rəhİM kilmaydu həm iqimnimu sanga aqritmaymən; əksiqə əz yolliringni bexingə yandurıman, əz yirginqliklirin əz arangda bolidu; andin silər Mening Pərvədigar ikənlilikmi tonup yetisilər». **5** Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — «Balayı! Əpət! Həq bolup bəkmiojan bayılı! əpət kəlidü! Mana, u kəldi! **6** Hatimə, hatimə! U sanga karxi kəzəldi! Mana, u keliwatiđi! **7** Halakət yeningə kəldi, i zemində turozqu; wakıt-saiti toxti, axu kün yekinləxti; huxallıq, warkırxalı əməs, bəlkı dawaloşuluk bir kiyəs-sürən taqlarda anglinidu. **8** Mana tezla kəhrimini üstüngə teküp, sanga ərətən qəzəpim bilən piçandın qıkımən; Mən əz yolliring boyiqə üstüngə həküm qıkırıp jazalap, eziüngning barlıq yirginqliklirin bexingə kəyturup qüxtürimən. **9** Mening kezüm sanga rəhİM kilmaydu həm iqimnimu sanga aqritmaymən; Mən əz yolliringni bexingə yandurıman, wə əz yirginqlik ixliring əz arangə qıxıdu; xuning bilən silər eziünglərni uroqıqining Mən Pərvərdigar ikənlilikmi tonup yetisilər. **10** Mana, axu kün! Mana u kəldi! Halakət qıkıp yürüwətədilə! — tayak bıhlandı, həkawurluk qeqəklidi! **11** Zorwanlıq yetilip rəziliklər tayki bolup qıktı; ularningkən həqnərsə kəlməydu — ularning adəmlər topidin, delet-bayılıklıridən yaki həywəsidin həqnəmə kəlməydu. **12** Wakıt-saiti kəldi, kün yekinləxti; aloquqı huxal bolup kətmisən, satkuqı matəm tutmısın; qünki kəttik əqəzəp muxu bir top kixilərning həmmisining üstiga qüxitidu. **13** Qünki gərqə aloquqı bilən satkuqı tırık kələsim, satkuqı əzi seti wətəkinə qaytidin igə bolmayıdu; qünki bu top kixilər tooruluk kerüngən bexarət inawətsiz bolmayıdu; ulardın heqkəysisi kəbihliki bilən əz həyatını saklıyalmayıdu. **14** Ular kanayı qelip həmmini təyyarlıdi, bırak heqkəm jəngə qıkmayıdu; qünki Mening əqəzipim muxu bir top kixilərning həmmisigə karıtiđən. **15** Talada kılıq, iqida waba wə aqarqlik turidu; dalada boləjan kixini kılıq, xəhərdə boləjan kixini bolsa, waba wə aqarqlik uni yutuwetidu. **16** Wə ulardin kutulup kelip buların kəqkənlər taqlarda yürüp hərbiri əz kəbihliki üçün jiloqidiki pahtəklərdək buküldap matəm tutidu. **17** Hərbirininq koli dərmənsizlinidu, tizliri südüük bilən qılıq-qılıq həl bolup ketidü; **18** Ular eziżə bez kiyimini baqlaydu, wəhəxət ularını basıdu; hərkəsining yüzidə hijalet, baxlıri takır kerünidu. **19** Ular əz kümüülxirini koqılaroja taxlaydu, ularning altunluları buloqanqan nərsidək bolidu; ularning altun-kümüülxirli Pərvərdigar əqəzipini kərsətkən künida ularını kütküzmaydu; ular buların aqılığını kənduralmaya, korsikini tolduralmaya, qünki bu nərsilər ularoja adəmlərni putlaxturidıqan kəbihlik boldi. **20** U Uning

gazel bezəkini həywə bilən tikildi; birak ular uning iqida yirginqlik məbudiarnı həmdə lənətlilik nərsilərini yasidi; xunga Mən uni ular üçün paskinqılıkka aylandurıman. **21** Mən uni olja süpitidə yat adəmlərnin qolioja, oqnimət kılıp yər yəzidiki rəzillergə tapxurıman; ular buni buloqaydu. **22** Mən yüzümü ulardin eriyimən, wə kixilər Mening aziz jayimini buloqaydu; zorawanlar kirip u yərni buloqaydu. **23** Zənjirni təyyarlanglar; qünki zəmin ənənəlik jinayatlərə, xəhər zorawanlıkkə toləjan. **24** Xunga Mən əllər iqidiki əng rəzilini kəltürimən, ular ularning eylirigə igə bolidu; Mən zomigərlərning həkawurlukını yokitımən; ularning «mukəddəs jaylıri» buloqinidu. **25** Wəhşət keliatiidu! Ular tinq-amanlıklı izdaydıcıan bolidu, birak həq tapalmaydu. **26** Apat üstiga apət, xum həwər üstiga xum həwər kelidu; ular pəyəqəmərəndən bexarət soraydu, birak kahinlərdən Təwratning bilimi, aksakallardin, moysipitlərdən nəsihət yokap ketidu. **27** Padixah matəm tutidu, xahzadə ümidsizlikkə qəməlidü, zəmindi həlkələrning kolları titrəp ketidü; Mən ularni ez yolları boyiqə bir tarəp kılımən, ez həkümürləri boyiqə ularqa həküm qakirip jazalayman; xuning bilən ular Mening Pərvərdigar ikənlilikimi tonup yetidü.

8 Altinqı yili, altinqı aynıng bəxinqı künidə xundak əmələgə axurulduki, mən ez əyümde olturojinimda, Israilning aksakallırımı mening almımda oltuoqinida, Rəb Pərvərdigarning koli wujudumo qüxti. **2** Mən əridim, mana, otnıng kiyapitida bir zatning kərünüxi turatti; belining tewini ot turkida turatti; belining üsti bolsa julalıqan yorulkul, kizitiloqan mis parkirioqandək kərünüx turatti. **3** U kolning kərünüxidək bir xəkilni sozup, beximdi bir tutam qaqnı tutti; Rəb meni asman bilən zəmin otturisioja kətürüp, Hudanıng alamat kərünülxirida Yerusaleməq, yəni ibadəthanining ximaloja karaydıcıan iqliki dərwazisining bosuqisioja apardi. Axu yer «pak-mukəddəslikkə karxlaxlıqan məbəd», yəni Hudanıng pak-mukəddəs oqəzipini kozqaydıcıan məbəd turoqan jay idi. **4** Mana, mən tütənglikta kərgən alamat kərünüxtək, Israilining Hudasining xan-xarıpi xu yərdə turatti. **5** U manga: — I insan oqlı, bexinqin kətürüp ximal tərəpkə karap bak, dedi. Mən beximmi kətürüp ximal tərəpkə əridim, mana, kurbangahıng dərwazisining ximalı təripidə, bosuqida xu «pak-mukəddəslikkə karxlaxlıqan məbəd» turatti. **6** Wə u manga: — I insan oqlı, ularning bundak kilmixlərini — Israil jəmətinin Meni mukəddəs jayimdin yirak kətküzdıcıan, muxu yərdə kilojan intayin yirginqlik ixlərini kərdüngən? Birak sən tehimu yirginqlik ixlərini kərisən, — dedi. **7** Wə U meni ibadəthana həylisining kixix eçiqizioja apardi, mən əridim, mana, tamda bir təxük turatti. **8** U manga: — I insan oqlı, tamni kolap təxkin, dedi. Mən tamni kolap təxkin, mana, bir iixik turatti. **9** U manga: — Kırqın, ularning muxu yərdə kilojan rəzil yirginqlik ixlərini kərəp bak, dedi. **10** Mən kiriş əridim, mana, ətrapidiki tamlarqa nəkix kiliqan hərəhil emiliqüqi həm yirginqlik haywanları, Israil jəmətinin həmmə butlirını kərdüm. **11** Wə ularning aldida Israil jəmətinin yətmix aksakılı turatti. ularning otturisida Xafanning oqlı Jaazaniya turatti; ularning hərbiri kolidə ez huxbuydenini tutup turatti; huxbuy kuyuk buluttək ərləp qıktı. **12** Wə U manga: — I insan oqlı, Israil jəmətidiki aksakallarning ərəngənlükə, yəni hərbirinən ez məbudi nəkix kiliqan hujrisida nema kiliqanlığını kərdüngən? Qünki ular: «Pərvərdigar bizni kərməydu; Pərvərdigar zəmənni taxlap kəttə — dəydu, — dedi. **13** Wə U manga: — Birak sən ularning tehimu yirginqlik kilmixlərini kərisən, dedi. **14** U meni Pərvərdigarning eyining ximalı dərwazisining bosuqisioja apardi; mana, xu yərdə «Tammuz üçün matəm

tutup» yioqlawatkan ayallar olturatti. **15** Wə U manga: — I insan oqlı, sən muxularni kərdungmu? Birak sən tehimu yirginqlik ixlərini kərisən, — dedi. **16** Wə U meni Pərvərdigarning eyining iqliki həylisioja apardi. Mana, Pərvərdigarning ibadəthanisində kixix yolda, pexaywan wə kurbangahıng otturisida, yigirmə bəx adəm, Pərvərdigarning ibadəthanisioja arkisini kılıp xərkəkə karap kuyaxkə qoquniwatatti. **17** Wə U manga: — I insan oqlı, sən muxularni kərdungmu? Yəhədua jəməti ezi muxu yərdə kilojan yirginqlik kilmixlərini yenik dəp, ular yənə buning üstügə zəmənni jəbir-zulum bilən toldurup menin aqqikimni kəyata-kəyata kəzəqatsa bolamdu? Wə mana, ularning yənə xahni burnıqə tutıwatkinoja qəra! **18** Xunga Mən kəhr bilən ularni bir tarəp kılımən; Mening kezüm ularqa rəhəm kilməydi, iqmiməni ularqa aqırıtmamən; ular külkimoja yukarı awazda nida kilsimü, ularni anglimaymən, — dedi.

9 U külkimoja kütüklük bir awazda towlap: — Yekin kelinglər, xəhərgə məs'ul boluoqıllar, hərbiringlər ez əhaləkət koralıngılları kolungılları tutunglar, — dedi. **2** Wə mana, altə kixining [ibadəthanining] ximaloja karaydıcıan «Yukiri dərwaza» tərəptin kəliwatkınıni kərdüm. Hərbirisə kolidə bitqit kilojuqı koralını tutğun; ularning otturisida yenioja pütükqininq siyahəndi esiklik turoqan, kanap kiyimlərni kiyən birsə bar id; wə ular [ibadəthaniqə] kiriş, mis kurbangahıng yenida turdi. **3** Xu qəonda Israilning Hudasining xan-xarıpi aslı turoqan kerubtin kətərülüp eyning bosuqisida turdi. Pərvərdigar yenioja pütükqininq siyahəndi esiklik turoqan, kanap kiyimlərni kiyən kixini qakirip uningoja: — **4** Xəhərning otturisidin, yəni Yerusalemıng otturisidin etüp, xəhər iqida etküzülgən barlıq yirginqlik ixlər təpəylidin ah-nadamət qəkkən kixilərning pexanlırigə bir bəlgə saloqın, — dedi. **5** Wə u manga anglitip baxxa kixilərgə: — Bu kixining kəyinidin xəhərni kezip, adəmlərni kirişlər; kəzüngələr rəhəm kilmisün, ularqa iqingləri aqırıtmanglar! **6** Birnimü koymay həmmini — kərilar, yax yigit-kızlar, bowak-bilalar wə ayalları koymay eltürüwetinqərlər; pəkət bəlgə koyulqan kixilərgə yekinləx manglar; bu ixi ez mukəddəs jayimdin baxlangıllar, — dedi. Xunga ular Hudanıng eyi aldida turoqan həlikə aksakallardin baxlıqan. **7** Wə ularqa: — Öyni buloqanglar, həylilirini öltürülgənlər bilən toldurunglar; öməd beringlər! — dedi. Xuning bilən ular qıçıq xəhər boyiqə adəmlərni kirişxə baxlıdi. **8** Wə xundak boldiki, ular adəmlərni kirişinidə, mən yələzəz qaldım; ezmüni yərgə düm taxlidim wə: — Ah, Rəb Pərvərdigar! Sən Yerusaleməq karitiləqən kəhringini tekkəndə Israilning barlıq kəldisini əhalə kılamsən? — dedim. **9** Wə U manga: — Israil wə Yəhədua jəmətinin kəbəlihik intayin rəzil; qünki ular: «Pərvərdigar zəmənni taxlap kəttə; Pərvərdigar bizni kərməydi» — dəydi. **10** «Mən bolsam, Mening kezüm ularqa rəhəm kilməydi, iqmiməni ularqa aqırıtmamən; Mən ularning yolini ez bexiqə qüxürimən, — dedi. **11** Wə mana, yenioja pütükqininq siyahəndini aşkan, kanap kiyimlərni kiyən kixi kiliqan ixni məlum kılıp: «Manga Sən buyruqan ixni orundidim» — dedi.

10 Mən əridim, mana, kerublarning bexi üstidiki gümbəz üstidə, kek yakutning kiyapitidək bir təhtning kərünüxi turatti; **2** Wə [təhtka Olturoqıq] kanap kiyimlərni kiyən kixix: «Kerublarning astidiki qaklarning arisioja kir, kolliringni kerublar arisida kəyüwatlıq qoqlarqa toldurup, ularni xəhər üstügə qeqiwtə» — dedi. Mən əridim, u xundak kiliqə baxlıdi. **3** Bu kixi kırqəndə kerublar əynin ong təripidə turatti; [xan-xərəplik] bulut əynin iqliki həylisini

toldurdi. **4** Wə Pərvərdigarning xan-xəripi kerub üstidin qıkip, əyning bosuoqisioqa kəlgənidi; ey bulutka toldi, həyla bolsa Pərvərdigarning xan-xəripinin julalikioqa qəmən. **5** Kerublarning kanatlinirin sadası həmmidin qadırning sezligin qəoqdiyi awazidək bolup, sırttiki høyliqə anglinil turatti. **6** Wə xundak boldiki, [Rob] kanap kiyimlərni kiygən kixığa: «Qaklar arisidin, yəni kerublar arisidin ot aloqin» — dəp buyruqinida, u kirip bir qakning yenida turdi. **7** Wə kerublardın biri əz əolini kerublar otturisidiki otka sozup uningdin ot elip, kanap kiyimlərni kiygən kixinin kollirioqa saldı; u buni elip qıkip kətti **8** (kerublarning kanatlıri astida, adəmning kollirininqiyapıti kərənün turatti). **9** Mən kəridim, mana, kerublarning yenida tət qak bar idı, bir kerubning yenida bir qak, yənə bir kerubning yenida yənə bir qak turatti; qaklarning kiyapıti bolsa beril yakutning kərənütixidə idi. **10** Ularning xəkli bolsa, tətilisining olhax idı, yəni qak iqidə qak bardək kərənətti. **11** Kerublar mangoçanda, ular yüzləngən tətilə tərəpkə udul kərap mangattı; mangoçanda ular həq burulmayıttı, bəlkı bexi kəysi tərəpkə kəriqən bolsa, ular xu tərəpkə mangattı; ular mangoçanda həq burulmayıttı. **12** Ularning pütün teni, dümbilirli, kolliri, kanatlıri wə ularning qaklırimı, yəni tətisigə təwə qaklarning atrapi kezərlər bilən toloqanidi. **13** Qaklarnıı bolsa: «pirkiraydioqan qaklar!» — dəp atıqinini ez külükim bilən anglidim. **14** Hərbir kerubning tət yüzü bar idı; birlinqisi kerubning yüzü, ikkinqisi adəmning yüzü, üçinqisi xırıngı yüzü, tətinqisi bürkütning yüzü idı. **15** Kerublar yukirioqa ərlidi. Bular dəl mən Kewar dəryası boyida kərgən həyat məhluklər idı. **16** Kerublar mangoçanda, qaklarmu ularqa xandixip mangattı; kerublar yərdin ərləxəne kanatlırinı ketürginidə, qaklarmu ularning yenidin burulup kətməytti. **17** Ular turoqanda, qaklarmu turatti; ular ketürlülgəndə, qaklarmu ular bilən ketürlülli; qünki həyat məhluklarning rohı qaklarda idi. **18** Wə Pərvərdigarning xan-xəripi əyning bosuojisi üstidin qıkip, kerublar üstidə turdi; **19** Kerublar kanatlarını kerip, kez alımda yərdin ketürlüldi; ular əydiñ qıkkanda, qaklarmu ularning yenida idı; ular Pərvərdigarning əyininq xərkiy dərwazisidə turatti; Israilning Hudasining xan-xəripi ularning üstidə yeküri turatti. **20** Bular bolsa dəl mən Kewar dəryası boyida kərgən, Israil Hudasining astida turoqan məhluklər idı; ularning kerublar ikanlınlığı bildim. **21** Ularning hərbirininq təttin yüzü, hərbirininq təttin kanitı, kanatlıri astida insan koli siyakidiki kolları bar idı. **22** Ularning yüzlərinin kiyapıti bolsa, ular mən Kewar dəryası boyida kərgən yüzlər idı; ularning turki wə yüzləri mən kərgəngə ohxax idı; ularning hərbiri ez udulqıa kərap mangattı.

21 Roh, meni kətürüp, Pərvərdigarning əyininq xərkiy, yəni xərkəkə karaydioqan dərwazisioqa apardı; wə mana, dərwazining bosuojisida yigirmə bəx adəm turatti; man ularning otturisida awamning aksakılı bolovan, Azzurning oqlı Jaazaniya həm Bənayaning oqlı Pilatiyani kərdüm. **2** Wə U manga: — I insan oqlı, kəbəhləknı oylap qıkkıqı, muxu xəhərdə rəzil məslıhət bərgüqı adəmlər dəl bulardur. **3** Ular: «Əylərni selix wakti yekinləxti əməsəm? Bu xəhər bolsa kəzan, biz bolsak, iqidiki gəx» — dəydi. **4** Xunga ularnı əyibləp bəxarət bərgin; — Bəxarət bərgin, i insan oqlı! — dedi. **5** Xuning bilən Pərvərdigarning Rohı wujudumə ərulup qüxiip, manga sez kiloqan: «Pərvərdigər mundak dəydi» — dəgin. «Silərning xundak deqininqlarnı, i Israil jəmət; kənglünglərgə pükkən oy-pikrinqlarnı, Mən bilimən. **6** Silər muxu xəhərdə adəm əltürünxi kəpəytənsilər; silər rəstə-koqılarnı əltürülgənlər bilən tolduroqansilər. **7** Xunga Rəb Pərvərdigar mundak

dəydi: — «Silər əltürən kixilər bolsa, dəl xu gəxtur, xəhər bolsa kəzandur; birək silərni bolsa uningdin tərtiwalımən. **8** Silər kiliqtın körkup kəlgənsilər, wə Mən üstünglərə bir kiliq qüxürimən» — dəydi Rəb Pərvərdigar. **9** «Xuning bilən Mən silərni xəhərdin tərtiwlip, yat adəmlərning koliqə tapxurımən, silərning üstünglərdin həküm qikirip jazalaymən. **10** Silər kiliqlinip yikilisilər; Israil qəralıridə üstünglərə həküm qikirip jazalaymən; wə silər Mening Pərvərdigar ikanlıkimi tonup yetisilər. **11** Bu xəhər silər üçün «kəzən» bolmayıdu, həm silərni uningki «gəx»i bolmaysilər; Mən Israil qəralıridə üstünglərdin həküm qikirip jazalaymən. **12** Wə silər Mening Pərvərdigar ikanlıkimi tonup yetisilər; silər Mening bəlgilimilirimdə yürmigən, həkümürim boyiqə mangmioqansilər, bəlkı əpqrənglərdiki əllərning həkümürlər boyiqə mangoqansilər». **13** Xundak boldiki, Mən bəxarət beriwtikinimda, Bənayaning oqlı Pilatiya jan üzdi. Mən düm yikildim: «Ah, Rəb Pərvərdigar! Sən Israilning kələməni pütünə yoxatmakqıimusun?» — dəp kəttik awazda nida kıldı. **14** Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **15** I insan oqlı, Yerusalemda turuwtənlərləring: «Pərvərdigardin yırak ketinglər! Qünki muxu zemin bizgila miras kılıp təkdim kiliqinən!» degən gəpi, sening kerindaxliring, yəni sening kerindaxliring bolovan sürgünlərgə həm Israilning pütük jəmətiga karitip ettilən. **16** Xunga ularqa mundak degin: «Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: Gərqə Mən ularını yırak yərlərgə, əllər arisoqə yetkiwətən həm məmlikətlər iqiqə tərkitiwətən bəlsammı, ular baroşan yərlərdim Mən Əzüm ularqa kiqikkinə bir pak-mukəddəs baxpanah bolımən». **17** Xunga mundak degin: «Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: «Mən silərni əllərin yiqimən, tərkitiwətən məmlikətlərdin silərni jəm kilişən, andin Israil zəminini silərgə kəyturup təkdim kilişən. **18** Xuning bilən ular u yərgə kəytip kelidu, ular barlıq lənətlik nərsilərni həm barlıq yırqinqılık ixilərinə u yərdin yok kıldı. **19** Mən ularqa bir kəlbni berimən, iqinqlərə yengi bir rohni salımən; Mən ularning tenidin taxtək kəlbni elip taxlaymən, ularqa mehrlək bir kəlbni berimən. **20** Xuning bilən ular Mening bəlgilimilirimdə yüridü, Mening həkümürimmi qıng tutup ularqa əməl kıldı. Ular Mening həlkim bolidü, Mən ularning Hudasi bolımən. **21** Bərək kəngüllüri lənətlik nərsilərgə wə yırqinqılık kəlmixlirioqa beşiqxanojanlar bolsa, Mən ularning yollırını əz beşiqxa qüxürimən», — dəydi Rəb Pərvərdigar. **22** Kerublar kanatlarını yaydı, ularning qaklıri ez yenida turatti; Israilning Hudasining xan-xəripi ular üstidə yeküri turatti; **23** wə Pərvərdigarning xan-xəripi xəhərning otturisidin qıkip, xəhərning xərk təripidiki taq üstidə tohtidi. **24** Xuning bilən Roh meni kətürüp, Hudanıng Rohı bərgən bu kerüntəxə meni Kaldıyəgə, yəni sürgün bolovanlarqa apardı; xuan mən kərgən bu kerünüx məndin kətti. **25** Xuning bilən mən sürgün bolovanlarqa Pərvərdigar manga kərsətən barlıq ixilərni sezlap bərdim.

12 Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqlı, sən asiy bir jəmət arisida turisən; ularning kerüxkə kezi bar əmma kərməydi, anglaxkə külük bar, əmma anglimaydu, qünki ular asiy bir jəməttür. **3** Wə sən, i insan oqlı, sürgün boluqining yüksəkliklərini təyyarlap koyojın; wə kündüzdə ularning kez alıda sürgün boluqıdak əz jayingdin baxqə jayqə baroqın. Gərqə ular asiy bir jəmət bolsımı, ehtimallıki yok əməski, ular qüxinip yetidü. **4** Kündüzdə ularning kez alıda sürgün boluqxə təyyarlıqan yüksəkliklərdek yüksəklikləringni elip qıq; andin kəq kırayı degəndə ularning kez alıda sürgün bolidiqan kixilərdək jayingdin qıkip kətkin; **5**

tamni kolap texip, yültaklıringni elip qıkkin; **6** ularning kez alidda buni mürüngə elip, gugumda ketürüp qikip kətkin; yərni kerəlməsliking üçün yüzüngni yapkin; qürki Mən seni Israil jəmətiga bexarət kildim. **7** Wə mən buyruləşən boyığa xundak kildim; kündüzədə man sürgün boluqı kixidək yültaklırimni elip qıkkit; wə kəq kırğındə kolumn bilan tamni kolap texip, yültaklırimni qıkırıp, gügümdə ularning kez alidda mürəngə elip ketürüp mangdim. **8** Ətigəndə Pərvərdigarning səzi manga kelip mundak deyili: — **9** «İ insan oqli, Israil jəməti, yəni asiy bir jəmət, səndin: «Bu nemə kılıqining» dəp soriqan əməsmu? **10** Ularqa: «Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: Bu yüksəngən wəhiy Yerusaleməndikı xəhzadə həm xu yərdiki barlıq Israil jəmətidikilər toopruluktur» — degin. **11** Ularqa: «Mən silər üçün bexarət. Mən kandak kılıqan bolsam, əmdi ularojumu xundak ixlar kıldurulidu; ular əsir bolup sürgün bolidu» — degin. **12** Ular arisidikli xəhzadə öz yültaklırını gugumda mürüsidi ketürüp qıkıldı; ular tamni kolap texip texüktin nərsilrini qıkırıdu; u ez yüzünü yepip zemini kerəlmədikoan bolidu. **13** Xuning bilən Əz torumni uning üstiga yayiman, u Mening kiltikimda tutulidu; Mən uni Kaldiylərning zemini boloan Babiləqə apirimən, birak u u yərni əz kezi bilən kərməydu; u xu yərdə olidu. **14** Uningoşa yardıməlxəkən epqərisidikilərning həmmisini həm barlıq koxunlınızı Mən barlıq xamaloşa tarķitiwetimən; Mən kılıqını oqlaplıñ suqurup ularını qoşqlaymən. **15** Mən ularını əllər arisioşa tarkitiwətkinimdə, məmlikətlər iqiga taratkinimdə ular Mening Pərvərdigar ikənlilikimi tonup yetidu. **16** Bırak ularning iqidiki az bir kışmını, kılıq, aqarqılıq həm waba kesilidin halas kılımən; məksitim xuki, ularqa ezliri baridiqan əllərdə ezlirigə yırqınqlik kılımxılırını etirap kılduruxtin ibarət; xuning bilən ular Mening Pərvərdigar ikənlilikimi tonup yetidu». **17** Pərvərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **18** «İnsan oqli, əz neningni titrığən haldə yegin, stüyüngni dirdir kılıp ənsirigən haldə iqkin; **19** həm xu zemindiki kixilərgə mundak dəp eytkin: «Rəb Pərvərdigar Yerusaleməndikilər wə Israil zeminiñ turuwaṭkanlar toopruluk mundak dəydu: «Ular əz nənini ənsirəx iqidə yəydu, süyini dəkkə-dükkidə iqidu; qürki zemində turuwaṭkanlarning jabır-zulümü tüpaylıdin, u yər həmmisi yəksən kılınidu. **20** Aħalilik xəhərlərə harabə bolup, zəmin wəyrənə bolidu; xuning bilən silər Mening Pərvərdigar ikənlilikimi tonup yetisilər». **21** Pərvərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **22** «İ insan oqli, Israil zeminiñ «Künələr uzaqtılıdu, hərbir alamat kerünüx bikarəqə ketidu» deyən makalnı eytkini nemisi? **23** Əmdi ularqa: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: «Mən bu makalni yok kılımən; Israilde bu makal ikkinçi ixtilitməydu; sən əksiqə ularqa: «Künələr yekinlaştı, hərbir alamat kerünüxning əmələgə axuruluxim yekinlaştı» — degin. **24** Qürki Israil jəmətida yalojan «alamat kerünüx» yaki adəmni uqurudıqan palqılıklar kaya boymaydu. **25** Qürki Mən Pərvərdigardurmən; Mən sez kılımən, həm kılıqan səzüm qöküm əmələgə axurulidu, yənə keqiktürüməydu. Qürki silərning künlirringlərdə, i asiy jəmət, Mən sez kılımən həm uni əmələgə axurimən» — dəydu Rəb Pərvərdigar. **26** Pərvərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **27** «İ insan oqli, mana, Israil jəmətidikilər sening toopruluk; «U kərgən alamat kerünüxlər uzun künnlərdən keyinkı waqtıları kərsitudu, u bizgə yırak kəlgüsü toopruluk bexarət beridu» — dəydu. **28** Xunga ularqa: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: «Mening səzlərimdən həqkəysisi yənə keqiktürüməydu, bəlkı kılıqan səzüm əmələgə axurulidu, dəydu Rəb Pərvərdigar» — degin.

13 Pərvərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** İ insan oqli, sən Israilning bəxarət bərgüqi pəyəqəmbərləri, yəni əz təsəwwuri bilən bəxarət bərgüqilərni əyibləp bəxarət berip: «Pərvərdigarning səzini anglanglar!» — degin. **3** Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Əz rohıqə əqip mangidiojan, həq wəhiyini kermigan hamakət pəyəqəmbərlərning haliqə way! **4** **1** Israil, sening pəyəqəmbərliring huddi harabilər arısida yürüwatkan tülkilərdək boldi. **5** Silər bəsülgən jaylarqa qıkçıqansıllar, uning Pərvərdigarning künidə bolidiojan jəngdə puhta turuxi üçün Israil jəmətining buzuləşən temini həq yasimidınglar. **6** «Pərvərdigar mundak dəydu» deyüqilər bolsa pəkət sahta bir kerünüxni wə yalojan palni kergənlərdin ibarəttür; Pərvərdigar ularını əwətmigən; birak ular əz sezining əmələgə axuruluxini ümidi kıldı. **7** Silər «Pərvərdigar mundak dəydu» deginlinglərdə, Mən həq səz kılkıçanı tursam, silər sahta bir «alamat kerünüxni» kərgən, yalojan palni eytkən əməsmu? **8** Xunga Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: «Silər oydurma səzliginqlər, yalojan «alamat kerünüx»lərni kergininqələr tüpəylidin, əmdi mana, Mən silərgə karximan, — dəydu Rəb Pərvərdigar, **9** — Mening kolumn sahta «alamat kerünüx»ni kərgən wə yalojan palni eytkən pəyəqəmbərlər bilən karxılıxidu; ular əz həlkimning kengixidə olturmaydu, ular Israil jəmətining nəsəbnamisidə hatırılınmaydu; ular Israilning zeminiñə həq kırğızılımaya; xuning bilən silər Mening Rəb Pərvərdigar ikenlikimni tonup yetisilər. **10** Bərəkə, ular tinq-amanlıq bolmioqandimu «ting-amanlıq!» dəp jar selip, həlkimni eziqturoqanlıq üçün, birsə nezip ara tamni kopursa, ular kəlip pəkət uni hək suwak bilən akartıp koyojanlıq üçün — **11** Tamni hək suwak bilən akartıwtəkənlərə: «Bu tam yikılıdu!» degin! Kəlkündək bir yamoqur yaqıdu! I yoqan məldürələr, silər qixışilar! Dəhxətlik bir xamal qıkıldı; **12** wə mana, tam ərtülp qüvkəndə, hək silərdin: «Silər bu tamni suwıqan hək suwak kəni!» dəp sorimadu? **13** Xunga Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: «Əz kəhrim bilən dəhxətlik bir xamal partlitip qıkırıman; Mening aqqikimdin kəlkündək bir yamoqur wə həmmini hələk kılıqıçan kəhrlik məldürələr yaqıdu. **14** Xuning bilən Mən silər hək suwak bilən akartkan tamni qulitip, uning ulını aħkara kılıp, uni yə bilən yəksən kılımən; u qulap qüvkəndə, silər uning arisida hələk bolisilər; wə Mening Pərvərdigar ikənlilikimi tonup yetisilər. **15** Xundak kılıp Mən kəhrimni tam həm uni hək suwak bilən akartkanlarning üstigə qixırıtp pioqandın qıkıman; wə: «Tam yok boldi, tundakla uni hək suwak bilən akartkanlar, yəni Yerusalem toopruluk bəxarət bərgüqi, həq tinq-amanlıq bolmioqandimu u toopruluk tinq-amanlıqını kərsətkən «alamat kerünüx»ni kərgən Israilning pəyəqəmbərlirim u yok boldı» — dəyman». **17** «Əmdi sən, i insan oqli, əz təsəwwuri boyığa bəxarət bərgüqi əz həlkimning kizliriqə yüzungni karıtip, ularını əyibləp bəxarət berip mundak dəgin: — **18** Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: «Əz beqixırırinə hərbirigə [sehirlilik] biləzüklərni kədəp, janları tuzakka elix üçün hərkəndək egiż-pakar adəmələrning bexioja pərənqini yasılqanlar ola way! Əmdi silər əz həlkimning janları tuzakka qüxtürüp, janlıringləri sak kəldurimiz dəwətamsılər? **19** Nəqqə tutam arpa, nəqqə qixlam nanni dəp silər Manga kupurluk kılıp, yalojan sezgə külək salidiojan Mening həlkimə yasılqanlıqlıqqlar arkılıq olmasqa tegixliklərini eltürüp, tırık kalmışlıqka tegixliklərini hayat kəldurmak qızımusılər? **20** Xunga Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: «Mən, Mən silərning kuxlarnı tuzakka qüxtürgəndək kixilərnı tuzakka qüxtürgüqi sehirlilik «tengik»liringlərə karximan, Mən ularını bilikinglərdin yirtip taxlaymən; xuning bilən silər kuxlarnı tuzakka qüxtürgəndək

tutkan kixilerni ərkilikkə uquriwetimən. **21** Mən silərning pərənjiliringlərimu yirtip taxliwetip, həlkimni əkolunglardın kütküzimən; ular yənə əkolunglarda olja bolup turmaydu; xuning bilən silər Mening Pərvərdigar ikanlikimni tonup yetisilər. **22** Silər yaloqanlılıq bilən, Əzüm azar barmigən həkkənəyi adəmlərinə kəngliga azar bərgənlikinglər üçün, xundakla rəzil adəmlərinə həyatını saklap kütkuzuxka ularni rəzil yoldin yandurmay, əksiqə ularning kolini küçəytkinənglər üçün, **23** silər kuruq «alamət kəzünük»-lərni ikkinçi bolup kərməysilər, yəki yaloqan palqlılıq kilməysilər; Mən Əz həlkimni əkolunglardın kütküzimən; xuning bilən silər Mening Pərvərdigar ikanlikimni tonup yetisilər.

14 Israfil akşakallırıning bəziləri Mening yenimoja kelip alımda olturuxti. **2** Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **3** «İ insan oqlı, muxu adamlar ez butlirini kəngliga tikləp, adəmlərni putlaxturidiojan ez əkbəhlikini kez aldioja koyqanıdi. Əmdi ularning Meni izdəp Məndin yol sorixini kəbul kılamidimən? **4** Əmdi ularqa səz kılıp mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: «Israfil jəmatidiki kənglida ez butlirini tikləp, adəmlərni putlaxturidiojan ez əkbəhlikini kez aldioja koyup, andin pəyəğəmbər aldioja kelidiojan hərbir adəmni bolsa, Mənki Pərvərdigar uningoja butlirining keplüki boyiqja jawab kəyturimən. **5** Xundak kılıp Mən Israfil jəmatining kənglini Əzümgə igildürümən; qünki ular barlıq butliri bilən Manga yat bolup kəttisi. **6** — Xunga Israfil jəmatığa mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: «Towa kılınqlar! Butliringlardın yenip [yenimoja] kəytip kelinglər! Barlıq yirginqliq kilmixinglardın yüzunglərni ərüngələr! **7** Qünki Israfil jəmatidiki əzllarını Məndin ayrip, ez butlirini kənglida tikləp, adəmlərni putlaxturidiojan ez əkbəhlikini kez aldioja koyup, andin Məndin sorax üçün pəyəğəmbərning aldioja kelidiojan hərkəysi adəm yaki xuningəqə ohxax Israilda turuwatçan hərkəysi müsapırlar bolsa, Mənki Pərvərdigar Əzüm ularqa jawab kəyturimən; **8** Mən muxu kixini bir aqah bexarati kılıp uni səz-qəqəkə əldən kəlduruxka yüzümü uningoja karxi kılımən; Mən həlkimming arisidin uni tütüp taxlaymən; xuning bilən silər Mening Pərvərdigar ikanlikimni tonup yetisilər. **9** Bırak pəyəğəmbər ezi eziqturulup, bir bexarətlik sez kılqanı bolsa, u qəoqda Əzüm Pərvərdigar xu pəyəğəmbərni eziqtıqoja uqratkanmən; Mən uningoja karxi kolumni uzartip, uni həlkim arisidin həlak kılımən. **10** Ular əkbəhlikining jazasını tartıdu; pəyəğəmbərgə berilidiojan jaza bilən soriqulqıqə berilidiojan jaza ohxax bolıdu. **11** Xuning bilən Israfil jəməti yənə Məndin qətnap kətməydi, yaki yənə asiylikləri bilən əzllarını buloqimaydu; ular Mening həlkim, wə Mən ularning Hudasi bolumən» — dəydu Rəb Pərvərdigar». **12** Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **13** «İ insan oqlı, malum bir zemin Manga asiylik kılıp gunah kılqanda, Mən xuning bilən kolumni uningoja karxi uzartıp, ularning yelənqüki bolovan nənini kərətutwetip, uning üstiga aqarqılıkni əwətimən həm insan wə hayvanlarnı uningdin üzimən; **14** Əmdi u qəoqda Nuh, Daniyal wə Ayuptin ibarət üç həzərət uningda turuwatçan bolsimu, ular ez həkkənliylikü tüpəylidin pəkət ez janlırinila sakliyalovan bolatti — dəydu Rəb Pərvərdigar. **15** Əgər Mən zəmindin yirtkųq həywanlarnı etküzsəm, ular uni balılıridin juda kilsə, həywanlar tüpəylidin uningdin etküqi həqbiş adəm bolmayı, u wəyrənə bolsa, **16** Əmdi Mən ez əhayatın bilən əsəm kılımənki, — dəydu Rəb Pərvərdigar — muxu üç həzərət uningda turuwatçan bolsimu, ular nə ez oqulları nə kızlırinı kütkuzalmayıttı; ular pəkət ez janlırinı kütkuzalaytta, zemining ezi wəyrənə peti əkalətt. **17**

Yaki bolmisa Mən xu zəminoja kılıqni qüxürup, uningdin insan həm həywanni üzüwətəkən bolsam, **18** Əmdi əhayatım bilən əsəm kılımənki, — dəydu Rəb Pərvərdigar — muxu üç həzərət uningda turuwatçan bolsimu, ular nə ez oqulları nə kızlırinı saklap kütkuzalmayıttı; ular pəkət ez janlırinı kütkuzalaytta. **19** Yaki bolmisa Mən xu zəminoja waba kesilini qüxürup, Əz kəhrimini kan tektürülüxi bilən tüstigə təksəm, uningdin insan həm həywanni üzüwətəkən bolsam, **20** Əmdi əhayatım bilən əsəm kılımənki, — dəydu Rəb Pərvərdigar — Nuh, Daniyal wə Ayuptin ibarət üç həzərət uningda turuwatçan bolsimu, ular nə ez oqulları nə kızını kütkuzalmayıttı; ular pəkət həkkənliylik bilən ez janlırinı kütkuzalaytta. **21** Əmdi Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Əmdi xundak bolqandın keyin, insan həm həywanni üzüwetix üçün Yerusaleməqə tət jazayimni, yəni kılıq, aqarqılıq, yirtkųq həywan wə waba kesilini qüxişərəm kəndak bolar? **22** Bırak mana, uningda kelip kələqanları bolıdu, yəni oqlukızlar uningdin qıkırılıp kütkuzulidü; mana, ular silərning yeninglərə qıkıp, sələr ularning yolları həm kilmixilərini kerüp yetisilər; xuning bilən silər Mən Yerusaleməqə qüxişərən küləp, yəni uningoja qüxişərən barlıq ixlar toopruluk təsəlli alisilər; **23** Əmdi silər ularning yolları həm kilmixilərini kərgininqarda, ular silərgə təsəlli epkelidü; silər Mening uningda barlıq kəlojan ixlirimni bikardin-bikar kilmioqanlıkımni tonup yetisilər, — dəydu Rəb Pərvərdigar».

15 Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: **16** — **2** «İ insan oqlı, üzüm teli yaqıqining baxka dərəh yaqoqlaridin nəmə artukqılık bar, uning xehining ormandıki dərəhər arisidə nəmə alahidilikli bar? **3** Uningdin birər jabdükni yasaxka materialı aloqanning paydisi barmu? Uningdin qinilərni askudək kozuknı yasiqılı bolamdu? **4** Mana, u otka yekiloju bolqanda, ot uning ikki uqını kəydürgəndə, otturisimu yerim kəyəndə, əmdi uni birər ixka ixlatkili bolamdu? **5** Mana, u sak bolqanda, həqkanda ixka ixlatkili bolmiojan yərədə, əmdi ot uni kəydürüp yəp katkandə, uni birər ixka ixlatkili bolamdu? **6** Xunga Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: «Mən ormandıki dərəhər arisidiki üzüm telining yaqıqını otka tapxurojinimdək, Yerusaleməda turuwatçanları otka tapxurimən. **7** Yüzümnü ularqa karxi kılıp karıtmən; ular bir ottin qıksa, baxka bir ot ularını yəwetidü. Əz yüzümnü ularqa karxi bolup kəratkanda, silər Mening Pərvərdigar ikanlikimni tonup yetisilər. **8** Ularning kəlojan wapazılıkلىr tüpəylidin mən zəmimni wəyrəna kılımən» — dəydu Rəb Pərvərdigar».

16 Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: **1** — **2** 1 insan oqlı, əzininig yirginqliq kilmixilərini Yerusalemıning yüzügə selip mundak degin: — **3** Rəb Pərvərdigar Yerusaleməqə mundak dəydu: «Sening əsliy zating wə tuquluxung Kanaanıyların gələnəməndən, sening atang Amoriy, apang Hittiy kız idi. **4** Sening tuquluxuoja kalsək, sən tuquluojan kününgdə kindiking kesilmigən, sən suda yuyulup pakız kılımiojan; həqkim sanga tuz sürkmigən yaki seni zakilimiojan. **5** Həqkimning kəzə muxu ixlar üçün sanga rəhəm kılımiojan yaki iqini sanga aqritimiojan; əksiqə sən dalaqə taxliwetilgənsən, qünki tuquluojan kününgdə kəmsitilgənsən. **6** Xu qəoqda Mən yeningdin etüp ketiwetip, seni ezi kəningda eçinap yatkınıngi kərgən; wə Mən ezi kəningda yatkın halitində sanga: «Yaxiojin!» — dedim. Bərəkə, sən ezi kəningda yatkın halitində Mən sanga: «Yaxiojin!» — dedim. **7** Mən seni daladiki ot-qeplərdək aynittim; sən etüp heli boy tartıp qiraylıq bezilip wayioja yətting; keksiliring xəkilləndi, qaqlıring üzün esti; bıraq sən tehi tuqma-yalingaq

iding. 8 Mən yənə yeningdin ətüwetip sanga karidim; mana, ixt-muhəbbət məzgiling yetip kəldi; Mən tonumming pexini üstüngə yeyip koyup, yalingaqlıkingni əttim; Mən sanga kəsəm iqip, sən bilən bir əhdə tüzədm, dəydə Rəb Pərvərdigar, wə sən Meningki boldung. 9 Mən seni su bilən yuyup, keningni teningdin yuyuwetip, sanga puraklıq mayni sürttüm. 10 Mən sanga kəxtılık kengləknı kiygüzüp, ayiojingoja dəlfin terisidin tikkən kəxlərni səptim; seni nepis kanap bilən orap, yipak bilən yepip koydum. 11 Seni zibu-zinnətlər bilən pərdazlıdim, kolliringoja biləzüklərni, boynungoja marjanni takap koydum; 12 burnungoja əhalkini, kulaqliringoja zırılərni, bexingoja güzəl tajni kiygüzdum. 13 Xundak kılıp sən altun-kümüx bilən pərdazlandı; kiyim-keqəkliring nepis kapap, yipak wə kəxtılık rəhəttin idi. Yeginin ak un, bal həm zəytun meyi idi; sən intayın güzel bolup, hanix mərtwişigə kətürüldung. 14 Güzəllik tüpəyidin əllərdə dangking qıktı; qünki Mən sanga kərkəmlimmi beqixixim bilən güzəllikking kamalətkə yətti, — dəydu Rəb Pərvərdigar. 15 — Bırak sən güzəllikkingga tayinip, dangkingdin paydilinip pahixə boldung; sən hərbir ətküqi kixixa pahixə muhəbbətliringni təktüng; güzəllikking uning boldi! 16 Sən kiyim-keqəkliringdin elip əzüng üçün rənggarəng bezəlgən «yukarı jaylar»ni yasap, andin ularning üstidə buzukluk kılıqənsən. Bündək ixlar yüz berip bakmiojan, wə ikkinqi yüz bərməydi! 17 Sən Mən sanga beqixilojan güzəl zibu-zinnətlərim wə altun-kümüxüm bilən ərkək məbədлarını yasap ular bilən buzukluk kılıqənsən. 18 Sən ez kəxtılık kiyimliringni elip ularoja kiygüzdüng; Mening meyim wə Mening huxbuyumni ularoja sunup beqixilding; 19 Mən əzüngə bərgən nemim, Mən sanga ozukkə bərgən ak an, zəytun meyi wə balni bolsa, sən ularning aldiqoja huxpurak hədiyə süpitidə atap sundung: ixlar dəl xundak idi! — dəydu Rəb Pərvərdigar. 20 — Uning üstigə sən Əzümgə tuqup bərgən kiz-ojuqliringni elip, məbədлarning ozukı bolsun dəp ularni kurbanlıq kilding. Sening buzuklukung azılık kılıqəndək, 21 sən Mening balılırmı soyup ularni ottin ətküzüp məbədлarəja atap koydungoqu? 22 Sening barlıq yirginqlik kilmixliring həm pahixə buzuklukliringda, sən yaxlıkingda tuqma-yalingaq bolup ez keningda eçinap yatkən künliringini heqkəqan esingga kəltürmiding. 23 Əmdı sening bu rəzillikliringdin keyin — (Way, halinqoja way! — dəydu Rəb Pərvərdigar) 24 sən yənə əzüng üçün bir pəxtək kürup, hərbir məydənəqoja «yukarı jay»ni yasidinq; 25 sən hərbir koqining bexida «yukarı jay»ningi salding; sən ez güzəllikkingni yirginqlik kılıp, teningni hərbir ətküqığa tutup, putungni ekip əzüngni berip pahixə buzuklukungni kəpəyettig. 26 Sən ixkwaz ərlikli qong koxnang boləjan Misirliklər bilən buzukluk ətküzdüng; Mening aqqikimmi kəzəjap, pahixə buzuklukungni kəpəyettig. 27 Wə mana, Mən Əz kolumnı üstüngə uzartıp, sening nesiwəngni azaytip koydum. Mən seningdin nəprətlənidiojan, buzuk yolundin nomus kılıp qəqiqənlərnəng, yəni Filistylərnəng kizlirininq koliqə tapxurdum. 28 Sən yənə ənanı yəna Asuriyiliklər bilən buzukluk ətküzdüng; buzukluk ətküzgəndin keyin yəna ənanət kilmidinq. 29 Xunga sən sodigərninq zemini, yəni Kaldıya bilən boləjan buzuklukungni kəpəytip, buningdin yəna ənanət kilmidinq. 30 Muxundak barlıq ixlarını, yəni nomusuz pahixə ayalning ixlərini kılısan, nemənqə suyuk sening kəlbinq! — dəydu Rəb Pərvərdigar, 31 Əzüngning pəxtikinqni hər koqining bexida küridiqan, hərbir məydəndə «yukarı jay»ingni yasaydiqan! Uning üstigə sən pahixə ayaldek əməs iding, qünki sən həkəni nəziringə almayıttig! 32 I wapasisz ayal, erining ornida yat adəmlərgə kəngül beridiojan! 33 Həkələr

pahixə ayalqa həmixinə hək beridu; bırak sən axniliringni buzukluk muhəbbətliridin huzur elixka həryandin yeningçə kəlsün dəp ularning həmmisigə üstək berip in'am kılısan; 34 buzuklukta sən baxxə ayllallıng əksisən, qünki heqkim sening buzuk muhəbbətingni idzəp kəlmidi; sən üstək bərding, heq hək, sanga berilmedi — sən həkkiqtən ularning əksisən! 35 Xunga, i pahixə ayal, Pərvərdigarning səzini angla! 36 — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Sening tənggiliring təkətlüp, axniliring bilən boləjan buzuklukliring bilən sening uyat yering axkarlınojanlık tüpəyidin, barlıq yirginqlik məbədliring tüpəyidin, ularoja atap sunoqan balılıringning keni tüpəyidin — 37 xunga mana, Mən sening əzüngə əyx-ixrat manbəsi kilojan, barlıq seyğan həm barlıq, nəprətləngən axniliringni yioqımən — Mən ularni sanga karxi qıkırıp ətirapıngin yioqip, sening uyat yeringini ularoja axkarə kılımən, ular sening barlıq uyat yeringini kəridü. 38 Xuning bilən sən buzukluk, kılıqən həm kan təkkən ayalları jazalıqandaq jazalıymən; Mən kəhr bilən, ottak oqəzipimming təlipi bilən üstüngə ənənək jazanı qüxürimən; 39 Wə Mən sən ularning koliqə tapxurimən; ular sening pəxtakliringni qulitidu, sening «yukarı jay»liringni qəkip taxlaydu; ular kiyim-keqikinqni üstüngdin saldurup taxlap, güzəl zibu-zinnətliringni bulap-talap, sən tuqma-yalingaq kəlduridu. 40 Ular sanga karxi bir top kixilərni yioqip epkelidü, ular səni qalma-kesək kılıdu həm səni kılıqlırları bilən qəpiwetidü. 41 Ular eyliringni ot bilən keydürüdu, kəp ayallarının kez alıda üstüngə jazalarını qüxüridü; xuning bilən Mən sən pahixə ayal boluxtin kəldürimən; sən yəna heqkəndək «muhəbbət həkki»ni bərməysən. 42 Xuning bilən Mən sən qaraqtən kəhrimni tohittimən, Mening mukəddəslikimdin qıkkən oqəzəp səndin ketidü; Mən tinqlinip kəyata aqqiklənməyən. 43 Sən yaxlık künliringni esingə kəltürmiding, əksiqə muxu kilmixliring bilən Meni oqəzəpləndürdüng; xunga mana, ez yolungni ez bexingoja kəyturimən, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — xuning bilən bu buzuklukni baxxə yirginqlik kilmixliring üstigə koxup ikkinqi kilməysən. 44 Mana, məkallarnı ixlitidioqlanlarning həmmisi sən toqrouluk; «Anisi kəndək bolsa, kizi xundak bolar» degen bir makənli tiləqə alidü. 45 Sən ez eri həm balılıridin nəprətləngən anangning kizidursən; həm əzərləri həm balılıridin nəprətləngən aqa-singliringning arılıkdidikisən; sening anang bolsa Hittiy, sening atang Amoriy idi. 46 Sening aqang bolsa sol təripində turojan Samariya, yəni u wə uning kızları; singling bolsa ong təripində turojan Sodom wə uning kızları. 47 Sən nə ularning yollırıdida mangmiojan, nə ularning yirginqlik kilmixliri boylıq ix kilmioqənsən; Yak! Bəlkı kiskiojına bir wakit iqidə sən barlıq yolliringda ulardin buzuk bolup kətting. 48 Əz həyatim bilən kəsəm kılımənki, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — singling Sodom, yəni u yaki kızları sən yaki sening kizlirinqning kilmixliridək kilmidi; 49 Mana, muxu singling Sodomning kəbihlikı — u wə kizlirinqin təkəbbulukı, nanlırlı mol, əndixisiz azadılık künlirlidə aqiz-namratlarning kolını heq kütqəytmənlikli idi. 50 Ular təkəbburlıq, Mening aldimda yirginqlik ixlərni kıldı; Mən buni kərginimdə, ularni yokəttim. 51 Samariya bolsa sening gunahlıringning yeri idəkmə gunah sadir kilmidi; həlbuki, sən bolsang yirginqlik kilmixliringni ularningkidin kep awutup kildind; xundak kılıp sən yirginqlik kilmixliring tüpəyidin aqa-singlingni huddi hek kəkəniyidək kəründürgənindig. 52 Sən əslidə ez aqa-singlingning üstidin heküm kiloquqi iding; əmdı sənmu, ez xərməndililikning kətürüp yür! Sening ularningkidin tehimü nəprətlük gunahlıring tüpəyidin ular səndin həkənliy kərənidü; xunga sənmu aqa-singlingni həkənliy kərsətkining

tüپaylıdin hijalətkə kelip xərməndiliğinə ketürüp yür! **53** Wa mən ularını sürgündin, yəni Sodom həm kızlarını sürgündin, Samariyə həm kızlarını sürgündin qıkırıp, xundakla ularının arisoja sürgün bolovanlıringni qıkırıp sürgünlükün əsliga kəltürimən; **54** xuning bilən ularqa təsəlli bargıngında, sən əz xərməndiliğinə ketürisən, sening barlıq, kilmixliring tüپaylıdin hijalətkə kəlisən. **55** Sening aqa-singling, Sodom həm kızları əslı həlioqa, Samariyə həm kızlırimu əslı həlioqa kelid; sənmə wə sening kılrlıng əsliy həlingləroja kəlisilər. **56** Sening rəzillikin pax kılınmay, təkəbburlukta yürgən kününgdə, singling Sodom aqzıngda sez-qəqək bolovan əməmənid? Əmdi əhəzən sən eziñg Surıyə kızlıri wə uning ətrapidikilərning həmmisi həmdə Filistiyə kızlıri, yəni seni kezgə ilmaydiqan ətrapidikilərning mazak obyekti bolup kälđing. **58** Sən buzukluk, yırqınlıq kilmixliringning jazasını ketürisən, dəydu Pərvərdigar. **59** Qünki Rob Pərvərdigar mundak dəydu: — Əz kılqanlıring, yəni iqtən kəsəmningi kəmsitip, əhdini buzqanlıq boyıqə seni bir tərəp kılımən; **60** Əhalbüki, Mən sening bilən yaxlık künlirində tüzgən əhdəmni əslaymən, həm sən bilən mənggülü bir əhədə tüzimən. **61** Xuning bilən sən eziñgdin qong aqılıring həmdə seningdin kiqik singillirin ni taxpxurulalojiningda, sən yollırıngni esinggə kəltürüp hijalətkə kəlisən; qünki muxu [aqa-singillirin] sanga kızlar süpitidə tapxurımən; birak bu ixlar seningdiki əhədə tüپaylıdin bolmayıdu. **62** Mən Əz əhdəmni sən bilən tüzimən, sən Mening Pərvərdigar ikanlıkmı bilisən; **63** xuning bilən seni kəqürüm kılıqınımda, sən kilmixliringni esinggə kəltürüp hijil bolup, xərməndiliğin tüپaylıdin kəytidin aqzıngin heq aqmayəsən» — dəydu Rob Pərvərdigar.

17 Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — 2 insan oqlı, bir tepixməknı otturıqə koyup, Israil jəmətigə bir təmsilni səzlep berip mundak degin: — **3** Rab Pərvərdigar mundak dəydu: — «Kəng ənatlıq, ziq rənggarəng uzun pəylək qong bir bürküt Liwanoja kelip, xu yərdimli egiz kədir dərihining uqidiki xahni aldi; **4** U əng yukarı yumran bihini üzüwelip, uni sodigarning zeminiqə apirip, tijarətqılerning xəhiriqə tiki. **5** U yənə zemindin baxqə uruknı elip baqlıq bir etizoja tiki; uni mol sular boyıda selip, sügət telidək tikli. **6** U esüp, kəng yeyilip, pəs boyulk tütüm teli bolup qıktı; uning xahlıri [bürküt] tərəpkə karap östi, yiltızlırimu uning astıqə sozldı. Xu yol bilən üzüm teli bolup, xahlandı, bıhləndi. **7** Əmdi kəng ənatlıq, ziq pəylək yənə bir qong bürküt payda boldı; xu mana, bu tütüm teli «U meni suqarsun» dəp, tikilən qənəkliridin yiltızlırinı uningoja karap tarttı, xahlırını uningoja karap sozdi; **8** Mana, u obdan xahlap mewə bərsün, esil tütüm teli bolsun dəp murbət etizda, mol sular boyıqə tikilgənidi. **9** Əmdi Rab Pərvərdigar mundak dəydu: — «U ronak tapamdu? Uni əkəkələk kiliwetix üqin [bürküt] yiltızlırinı yulup, mewisini kesiwətməndu? Uning yumran yopurmaklıri hazan bolidu; xu qəođa uni yiltızlıridin yuluwelikx külətlük bir bilək yaki nuroqun həkəlerning heq keriki bolmayıdu. **10** Əmdi hətta kəytidin tikilgən bolsa, ronak tapamdu? Xərk xamili uningoja təgkəndila taza əqojirap kətməndu? U tikilip esən qənəkliridə əqojirap ketidu». **11** Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **12** «Aşıy jəməttin: «Muxi ixlarning mənisi biləmsilər?» dap sorap, ularqa mundak degin: «Mana, Babil padixahı Yerusaleməja kelip, uning padixahı həm xahzadılını elip ezi bilən Babiloja kəyturup apardi. **13** Xu wakıttı u padixahning nəslidin bir kixini elip uning bilən əhədə tütüp uningoja kəsəm iqtüzdü. U yənə zemindiki esil-mətiwər bolovanlarnı uning bilən elip kəttı;

14 məksət, padixahlıking təwən ajiz əhalətə bolup, kəddini rəsiyalmay, pekət uning əhdisini tutuxi bilən jenini jan atküzük üçün idi. **15** Birak u Misir bizgə atlar həm qong koxunni təminlisün dəp əlqılırını xu yərgə əwətip, uningoja asiylik kıldı. Əmdi u ronak tapamdu? Mundak ixlarnı kılıquçı tırık kələmdə? U əhdini buzup tırık kələmdə? **16** Mən həyatım bilən kəsəm kılımənki, — daydu Rab Pərvərdigar, — barhək u ezini padixah kılıqan padixahning zeminidə, — yəni uning kəsimini kəmsitkən, əhdisini buzqan həlikə padixahning zeminidə, — uning yenida, Babilning otturisida olidu. **17** Bolidiojan jəngdə, ular kelip nuroqun kixilerni kırıx üçün [sepiloja] qıkıdıcıqan denglüklərni selip, potaylərni kırçıqanda, Pirəvn külələk koxun həm nuroqunlıqan əskərlərni baxlap kəlsimə, uning üçün heq nəmə kılıp berəlməydi. **18** U kəsəmni kəmsitip, əhdini buzdu; mana, u kol elixip sez bərdi, birak u muxu ixlarnı kıldı; xunga u tırık keçip kutulamayıdu. **19** Xunga Rob Pərvərdigar mundak dəydu: «Mən həyatım bilən kəsəm kılımənki, bərhək, u kəmsitkən kəsimim həmdə buzqan əhdəmni bolsa, bularını əz bəxioja kiyögiziman. **20** Mən Əz torumni üstigə yeyip taxlaymən, u Mening kiltikimdə tutulidu; Mən uni Babilqə apirimən həmdə xu yərdə Manga kılıqan mutlək wapasızlıki üçün uning üstigə həküm qıkırıp jazalaymən. **21** Uning bilən billa barlıq əqəmənər, barlıq koxunlular kılıq bilən yikili; bulardın kalojanlar hərbər xamaloja tərkili; xuning bilən silər Mənki Pərvərdigarning sezi kılıqanlıkini tonup yetisilər». **22** Rab Pərvərdigar mundak dəydu: «Mənəmə egiz kədirning uqidin bih elip tikimən; uning yappyax xahqılırinin uqidin yumranı bırsini üzüp, egiz həywətlik taoq üstigə tikimən; **23** Israil egizlikidiki taqəfə Mən uni tikimən; u obdan xahlap, mewa berip, esil kədir dərihi bolidu; uning astıqə hərkəndək uqar-kanatlar kənidü; uning xahlırinin sayısında ular könup turidu; **24** xuning bilən daladiki barlıq, dərəhlər biliduki, Mənki Pərvərdigar egiz dərəhni pəs kildim, pəs dərəhni egiz kildim, yexil dərəhni əqojirattim, əkəkələk dərəhni kəkərtip barəksən kildim; Mənki Pərvərdigar mundak sez kildim wə xuni ada kılımən».

18 Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **2** «Israil zemini tooqrluluk silər: «Atilar aqqik-qüyük üzümlərni yesə, balılların qixi kerik sezikidü» degen muxu mağalınlı ixlitidiojan kixilər zadi nemə deməkqisilər? **3** Mən həyatım bilən kəsəm kılımənki, dəydu Rab Pərvərdigar, silər Israil iqtida muxu mağalınlı kəytidin ixletməsiler. **4** Mana, barlıq janlar Meningkidür; atinin jeni Meningkidək, balının jenimü Meningkidür; gunah sadır kılıquçı jan igisi bolsa, u olidu. **5** Birsə həkkənəyi bolsa, adillik wə adəlat yürgütidiojan bolsa, **6** — u nə taojər üstidə butkə atalojan taamni yemigən, nə Israil jəmətiddiki butlarqa bax ketürüp ulardin tilimigan, nə koxnisining ayalını heq buzmiqan, nə ay kərgənda ayalqa yekin kəlmigən **7** nə heqbirigə zulum-zumbuluk ixletmigən, bəlkı kərzədardın kapalət aloyanni kəyturidiojan, bulanglıqlıq kılımiojan, ez nenini aq kalojanlarqa təkşim kılıp bərgən, yeling-yalingaqka kiyim kiyögizən; **8** pulni əstümgə bərməydiqan, jazanə almaydiqan, bəlkı əolunu kəbəhlikdən tartip, ikki adam arisida durus həküm qıkırıdojan; **9** Mening balgilimiliməndə mangidiojan, baxxılaraq adil muamılə kiliç üçün həkümlirimini tutidiojan bolsa — mana muxu kixi həkkənəyi, u jəzənən həyat bolidu, dəydu Rab Pərvərdigar. **10** Əgərdə əz puxti bolovan, zorwanlıq kılıquçı, kan təkküqi bolovan, xundak yamanlıklarının birini ez kerindixioja kılıqan, həmdə yukarıki yahxılıkning heqkəysini kılımiojan, bir oqlı bolsa, — yəni taojər üstidə butkə atalojan taamni yegan, koxnisining ayalını buzqan, **12** ajiz-namratlarqa

zulum-zumbuluk ixlatkən, bulangqılık kılıqan, kərzardardin kapalət alojanni kayturmıqan, butlaroja bax kətürüp ulardın tiligən, yirginqlik ixlarnı kılıqan, **13** pulni esümgə bərgən, jazanə alojan bir oqol bolsa — əmdi u hayat kalamdu? U hayat kalmadı; u muxundak yirginqlik kilmixlarnı kılıqını üçün u jəzmən əlidü; uning ez keni ez bexi üstiga qüxidü. **14** Birək mana, muxu kiximu bir oqul tapsa, u atisining sadir kılıqan barlıq gunahlarını kərgən bolsimu, həm kergini bilən xundak kilmisa **15** — yəni taqlar üstidə butkə atalojan taamni yemigən, Israfil jəmətidiki butlaroja bax kətürüp ulardın tilimigan, koxnisining ayalını buzniqan, **16** həqəbirigə zulum-zumbuluk ixlatmığın, kərzardardin kapalət elixni həq ezigə tutmiqan, bulangqılık kilmıqan, ez nenini aq kəlojanlaroja təksim kılıp bərgən, yeling-yalingaqka kiyim kiygüzən, **17** ez kolini kəbihliktin tartidiqan, pulni esümgə bərmigən, esüm-jazan alımöjan, bəlkı Mening həkümlirimə oml kılıdıqan, bəlgilimilirimdə mangidıqan bolsa — u ez atisining kəbihliki tüpaylidin elməydi, u jəzmən hayat bolidu. **18** Uning atisi bolsa, zulum-zumbuluk ixlatkən, ez kerindixiqa bulangqılık kılıqan, ez həlkə arisida natooqra ixlarnı kılıqanlıki tüpaylidin, mana u ez kəbihliki iqidə əlidü. **19** Silər: «Nemixə oqul atisining kəbihlikining jazasını kətürməydi?» dəp soraysılar; birək oqul adıllıq həm adalətni yürgüzən, Mening barlıq bəlgilimilirimni tutup ularoja əməl kılıqan; u jəzmən hayat bolidu; **20** gunah sadir kılıqoqı jan igisi əlidü. Oqul atisining kəbihlikining jazasını kətürməydi, wə yaki ata oqolining kəbihlikining jazasını kətürməydi; həkkənayı kixininə həkkənayıqlik ez üstidə turidu, rəzil kixininə rəzillikliq ez üstidə turidu; **21** wə rəzil kixi barlık sadir kılıqan gunahlıridin yenip towa kılıp, Mening barlıq bəlgilimilirimni tutup, adıllıq həm adalətni yürgüzidıqan bolsa, u jəzmən hayat bolidu, u elməydi. **22** Uning sadir kılıqan barlıq itaətsizliklri uning hesabıqə əslənməydi; u kılıqan həkkənayıqlik bilən hayat bolidu. **23** Mən rəzil adəmning əlümidin həzur alamdimən? — dəydu Rəb Pərvərdigar. Əksiqə, məndiki həzur uning ez yolidin yenip towa kılıqanlıklıdin əməsmu? **24** Həkkənayı kixi ez həkkənayıqlikidan yenip, kəbihliq kılıqan, rəzil adəmlərinin yirginqlik kilmixliri boyiqə ix kılıqan bolsa, u hayat kalamdu? Uning kılıqan həkkənayıqliklıridin həqkəysini əslənməydi; etküzən asiylikı, sadir kılıqan gunah iqidə, u əlidü. **25** Əmma silər: «Rəbning yoli adil əməs» dəysilər; əmdi, i Israfil jəməti, anglangalar; Mening yolum adil əməsmu? Silərning yollırıngılar adılsızlıq əməsmu? **26** Həkkənayı kixi həkkənayıqlikidan yenip, kəbihliki etküzən bolsa, u əlidü; etküzən kəbihliki bilən u əlidü. **27** Həm rəzil adəm etküzən rəzillikidan yenip towa kılıp, adıllıq həm adalət yürgüzidıqan bolsa, u ez jenini hayat saklaydu. **28** Qünki u cylinip, barlıq etküzən itaətsizlikliridin yandi; u jəzmən hayat bolidu, u elməydi. **29** Lekin Israfil jəməti «Rəbning yoli adil əməs» dəydu; i Israfil jəməti, Mening yollırımlı adil əməsmu? Adil bolmioqını silərning yollırıngılar əməsmu? **30** Xunga Mən üstünglaroja, yəni hərbiringlərni ez yollırıngılar boyiqə həküm qıkırıp jazalaymən, i Israfil jəməti, dəydu Rəb Pərvərdigar. Kəytip yenimoja kelinglər, barlıq itaətsizliklirinqardın yenip towa kilinglər; xuning bilən kəbihliq silərgə kiltək bolmady. **31** Əzünglardın barlıq etküzən itaətsizliklirinqardı taxliwetinglər, əzünglaroja yengi kəlb wə yengi rohni tiklənglər; nemixəkə əlməkqisilər, i Israfil jəməti? **32** Qünki əlidiqən kixininə əlümidin manga həzur yoktur, dəydu Rəb Pərvərdigar; xunga yolunglardın yenip towa kılıp hayat bolunglar!».

19 — «Əmdi sən, Israfil xəhzadılrigə bir mərsiyəni aqzıngıqə elip mundak dəp okuoqın: — **2** «Xırlar arisida anang

kəndak bir qixi xır id! U yax xırlar arisida yatkan, u arslanlarını bekip kuvvətlidi. **3** U arslanlıridin birini qong kıldı, u yax xır bolup qıktı; U owni tutup yirtixni əgəndi; U adəmlərinimə yəwetətti. **4** Əllər uningdin həwər anglidi; U ularning ora tozikdə tutuwelindi; Ular uning burnıqə ilməknə selip, Misir zeminiqə epkətti. **5** Qix xır ezining arminini bikar kütkinini, Ümidning yokalojanlıkını kərüp, U baxka bir arslanını elip, Uni bekip yax xır kıldı; **6** U xırlar arisida uyan-buyan kəzdi; U yax xır bolup, Owni tutup yirtixni əgəndi; U adəmlərinimə yəwetətti. **7** U ularning istihkamlarını buzup, ularning xəhərlərini harabə kiliwetti; Zemin wə uning üstidiki həmmisi uning hərkirigə awazı bilən dakkə-dükkigə qüxti. **8** Andin əllər uning atrapidiki rayonlardın kəlip uningə karxi qıktı; Ular uning üstiga torini yeyip taxlıdi; U ularning ora tozikdə tutuwelindi. **9** Ular burnıqə ilmək selip kəpəskə solidi; Uni Babilin padixahıqə apardı; Ular uni torlıriqə eliwalı; Xuning bilən uning awazı Israfil taqlırıda kaytidin anglanmadı. **10** Sening anang tütümzaringda bir üzüm teli id; U su boyida tikləngənidi; Sularning mollukidin, U intayın mewilik, kep xahlik boldı. **11** Uning küqlük xahları bar idi, Həküm sürgüqilərning xahanə hasılırioja layık id; Uning boyı bulutlardınmu egiz kekkə takaxtı, U egizlikli wə xahlırinin nuroqunlıq bilən kərünərlik id; **12** Birək u kəhə bilən yulundi, U yərgə taxlandı, Xərk xamili mewisini kərutiwatti; Uning küqlük xahları sunduruldi, kəqojırap kətti; Ot ularni yutuwaldi. **13** Həzir u qəl-bayawanda, Qangkak, susiz bir yərdə tikildi; **14** Uning xahlırinin bırsidin ot qıkıp, Uning bıhlıri həm mewisini yutuwaldi; Xuning bilən uningda həkümdarın xahanə həsisi bolqudak küqlük xehi kalmıdi. Bu sözər mərsiyədər, bular pəkət mərsiyə üqünlə ixlitiliidü».

20 Yəttinqi yili, bəxinqi ayning oninqi künı xundak boldiki, Israilev bəzi aksakalları Pərvərdigarnı izdəp uningdin soriqili menin alımöja kəlip olturdu. **2** Wə Pərvərdigarning səzi manga kəlip mundak deyildi: — **3** 1 insan oqılı, Israilev aksakallırıqə sez kılıp mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Silər Məndin soriqili kəldinglər? Əz hayatım bilən kəsəm kılımənki, — dəydu Rəb Pərvərdigar — Mən silərning Məndin sorixinglaroja yoloja koymaymən. **4** Əmdi ularning üstiga həküm qıkırımsən, i adəm balisi, həküm qıkırımsən? Ularoja ata-bowlirininq yirginqlik kilmixlirini ayan kılıp ularoja mundak degin: — **5** Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən Israilelli tallıqan künidə, Yəkup jəmətinin naslıqə kol kətürüp kəsəm kılıp, Misir zeminiñ Əzünni ularoja ayan kılıqinimdə, yəni ularoja kol kətürüp kəsəm kılıp ularoja: «Mən Pərvərdigar sening Hudayindurmən» deginimdə **6** — xu kün Mən ularni Misir zeminiñ qıkırıp ular tıqün alahıda izdəp tapkən süt həm bal ekip turidioq, həmmə zəmin arisidiki əng güzəl zemining güli bolqan zeminiqə kirgüzük tıqün, kol kətürüp kəsəm kıldım; **7** Mən ularoja: «Hərbiringlər ez kezünglər aliddiki nəprətlik nərsilərni taxliwetinglər, Misirning butlırı bilən əzünglərni bulqımagınlar; Mən Pərvərdigar Hudayindurmən» — dedim. **8** Lekin ular Manga asiylik kılıp Manga kulaq selixni halimaytti; həqkəysisi nə ez kezə aliddiki nəprətlik nərsilərni taxliwatmadı, nə Misirning butlırıdın həq ayrılmadı. Andin Mən kəhrimni Misir zemini iqidə ularoja teküp, ularoja karatkan aqqikimən basımən, dedim — **9** əhalibiki, namımmıng ular turoqan əllər arisida bulqınmaslıq tıqün, Əz namıñ tıqün hərikət kıldım; qünki Mən bu əllərning kez aliddida ularni Misirdin qıkırıxım bilən Əzünni ayan kılıqanidim; **10** xunga Mən ularni Misir zeminiñ [toluk] qıkırıp, qəl-bayawanoja apardım. **11** Wə

Mən bəlgilimlirimni berip, Əz həkümlirimni ularoqa ayan kildim — ularoqa əməl kılidiqan kixi ularning səwəbidin həyatka erixidu. **12** Əzüm həm ular arisidiki bəxarət bolsun dəp, Mening ularni pak-mukəddəs kılidiqan Pərvərdigar ikənlilikimni bilixi təqün «xabat kün»lirimni ularoqa beqixlidim; **13** lekin Israil jəməti qəl-bayawanda Manga asiylik kildi; qünki ular Mening bəlgilimlirimində mangmidi, Mening həkümlirimni qətək qaktı (əgər adamlar bu əmrlərgə əməl kilsə, ularning səwəbidin həyatka erixidu) wə Mening «xabat kün»lirimni kəttik bulojidi; Mən ularning üstigə qəl-bayawanda ular əhalak kiliñeq qəhərimni tekimən dedim — **14** əhalbuki, namimning əllər arisida bulojanmaslıq üçün, Əz namim üçün hərikət kildim; qünki Mən bu əllərning kez aldida ularni Misirdin kutkuzup qıkarajanmən. **15** Mən yənə qəl-bayawanda ularoqa süt həm bal ekip turidiqan, həmmə zəminimng güli bolojan zeminəqı kirgüzməyən dəp, kolumnu kətürüp əsəm kılımən dedim **16** (qünki ularning kəlbəi butlirioqa əgixip kətəkəq, Mening bəlgilimlirimni qətək kakkən, Mening həkümlirimda mangmiojan, Mening «xabat kün»lirimni buzojan); — **17** əhalbuki, kezüm ularoqa rəhəm kılıp ularni halak kılımidim yaki ularni qəl-bayawanda tügəxtürmidim. **18** Mən qəl-bayawanda ularning balilirioqa mundak dedim: «Ata-bowlirilərlarning bəlgilimliridə mangmanglar, nə ularning həkümlirini tutmanglar nə butliri bilən eziñgələri bulojimanglar. **19** Mən Pərvərdigar Hudayinglardurmən; Mening bəlgilimlirimda mengip, Mening həkümlirimni tutup ularoqa əməl kilinglər; **20** Mening «xabat kün»lirimni pak-mukəddəs dəp ətiwarlanglar; u silərning Mening Pərvərdigar Hudayinglar ikənlilikimni bilixinglər üçün Mən wə silər otturimizdiki bixəxarattur. **21** Lekin balilirumu Manga asiylik kildi; ular nə Mening bəlgilimlirimda mangmiojan nə Mening həkümlirimni tutmiojan (biri ularoqa əməl kilsə, u ular bilən həyatka erixidu) ular Mening «xabat kün»lirimni bulojiojan; xunga Mən qəhərimni ular üstigə təkət ularoqa karatqan aqqikimni qüxtürüp pioqandın qikimən, dedim; **22** lekin jazadin kolumnu tartip, namimni əllərning kez aldida bulojanmısın dəp Əz namim üçün hərikət kildim; Mən bu əllərning kez aldida ularni Misirdin kutkuzup qıkarajanmən. **23** Qəl-bayawanda Mən kolumnu kətürüp ularoqa silərni əllər arisioqa tərkitmən, məmlikətlər iqiğə taritimən dəp əsəm kılımən, dedim; **24** qünki ular Mening həkümlirimini ada kılımiojan, bəlgilimlirimni qətək kakkən, Mening «xabat kün»lirimni buzojan; ular kezlinirən ata-bowlirilərinin butlirioqa tikməktə idi; **25** xunga Mən ularoqa yahxi bolmiojan bəlgilimlərini, ularni həyatka elip barmaydiojan həkümlərni beqixlidim; **26** wə ularni əz-əzidin səskəndürüp, Mening Pərvərdigar ikənlilikimni tonup yetixi təqün, Mən ularni əz hədiyələri arkılık buloqidim, qünki ular hədiyə süpitida barlıq tunji balilirini atap koyatti. **27** Xunga, i insan oqlı, Israil jəmatığə sez kılıp mundak degin: — Rob Pərvərdigar mundak dəydu: — Ata-bowlirilərlər xü ixtimə Mənə kūpurluk kılıqanki, ular Manga wəpasızlıq kılıqan; **28** ular Mən Əz kolumnu kətürüp: «Muxu zəmininni silərgə berimən» dəp əsəm kılıqan yərgə kirgəndə, ular xu yərdəki ulul kəlgən hərbir yüksəri dəng həm barakşan dərəhni kerüpla xu jaylarda ular kürbanlıklarını kılıp, Meni aqqikləndiridiqan hədiyələrni kılattı; ular xu yərdimə «huxpurak hədiyə»lirini puritip, «xarab hədiyə»lirini təkətti; **29** xuning bilən Mən ulardin: «Silər qıkıdılın bu yüksəri jay degen nemə?» dəp soridim; xunga bügüngə kədər uning ismi «Bamah»dur. **30** Xunga Israil jəmatığə mundak degin: — Rob Pərvərdigar mundak dəydu: «Silər ata-bowlirilərlarning yolidə əzlirilərinimə bulojimakqimusilər? Əlarning nəprətlik

kılımxılırioqa əgixip buzukluk kılmakqimusilər? **31** Əmdi silər hədiyəlirilərləri sunup, əz oqullirilərləri ottin etküzgəndə, silər yənilə bügüngə kədər eziñgələri barlıq butlirilərlər bilən bulojawatisilər; əmdi Mən silərning Meni izdəp sorixinglərə yol koyamidən, i Israil jəməti?! Mən həyatım bilən əsəm kılımənki, — dəydu Rob Pərvərdigar, — Mən silərning Meni izdəp sorixinglərə yol koymamən! **32** Xuningdak silərning kənglüngəldəki «Biz yat əllərdək, baxka yurtlardiki jəmətlərdək yaqəq həm tax məbuddalarqa qoqunımız» deyən koyunglar əməlgə axurulmaydu! **33** Mən həyatım bilən əsəm kılımənki, — dəydu Rob Pərvərdigar, Mən bərəhək küünlük kol, uzartqan bilikim həm teküp yaqdırulojan qəhərim bilən üstünglərdən həkümənlilik kılımən. **34** Mən küünlük kol, uzartqan bilikim həm teküp yaqdırulojan qəhər bilən silərni əllərdin qıkırıp epkelimən, tarkitilojan məmlikətlərin silərni yioqımən; **35** silərni əllərgə təwə bolojan qəl-bayawanoqı kirgüzü, xu yərdə üstünglərdən yüz turanə həküm qıkırıp jazalaymən; **36** ata-bowlirilərlarning üstidin Misir zəminidiki qəl-bayawanoqı həküm qıkırıp jazalojinimdək, silərning üstünglərdən yüz turanə həküm qıkırıp jazalaymən, dəydu Rob Pərvərdigar. **37** Mən silərni həsa astidin etküzüp, əhdining rixtisiga bəqəlandurimən. **38** Mən aranglardın Manga wəpasızlıq kılıqan asylarnı xallap qıkırımən; ularni turuwtən jaylardın qıkırımən, birak ular Israil zəminioqa kirməydi; xuning bilən silər Pərvərdigar ikənlilikimni tonup yetisilər. **39** — Əmdi silər bolsanglar, i Israil jəməti, Rob Pərvərdigar silərgə mundak dəydu: — Manga kulaq salmamız desənglər, beriwinglər, hərbiringlər əz butlirilərləriqə qoquniviringlər! Birak silər yənə hədiyəlirinər həm məbdürilərlər bilən Mening namimni ikkinqi bulojiməsiler! **40** Qünki Mening mukəddəs teqimə, yəni Israilning egizlikidiki təqəd, — dəydu Rob Pərvərdigar, — barlıq Israil jəməti, ularning həmmisi Manga zəmində turup hizmət kılıdu; Mən u yərdə ularni kobul kılımən wə u yərdə Mən silərdin «kətürmə hədiyə»lirilərləri, tunji həsul bolojan kəktət-mewilirilərləri, xundakla barlıq mukəddəs dəp ayırp beqixlıqan nəsrlilərlərinə tələp kılımən. **41** Mən silərni əllər arisidin qıkırıp, məmlikətlərin elip yioqinimə, esil huxbuylak silərni kobul kılımən; xuning bilən əllərning kez aldida aranglarda Əzümninə pak-mukəddəs ikənlilikimni kərsitmən. **42** Ata-bowlirilərləriqə kolumnu kətürüp: «Muxu zəminini silərgə berimən» dəp əsəm kılıqan Israil zəminioqa silərni kirgüzünimə, silər Mening Pərvərdigar ikənlilikimni bilip yetisilər. **43** Silər u yərdə əz yolliringlərini wə eziñgələri bulojiojan barlıq kılımxılıringlərni əsləysilər; xuning bilən etküzgən rəzil ixlirilər tüpəylidin silər əz-eziñgələri kezgə ilməsiler, əz-eziñgələrdin nəprətlinisilər. **44** Mən rəzil yolliringlərləriqə asasən əməs, yaki buzuk kılımxılıringlərləriqə asasən əməs, bəlkı Əz namim üçün silərgə xəpkətlik muamile kılıqandın keyin, i Israil jəməti, silər Mening Pərvərdigar ikənlilikimni bilip yetisilər, — dəydu Rob Pərvərdigar. **45** Pərvərdigarning sezi manga kəlip mundak deyildi: — **46** I insan oqlı, yüütüngni Teman xəhirigə əkarıtip, jənubtikilərni əyiblər, Nəgər ormanlık dalasını əyibləydiqan bəxarət berip, — **47** Yəni Nəgər ormanlık dalasında mundak degin: — Pərvərdigarning sezinə angla; Rob Pərvərdigar mundak dəydu: «Manə, Mən sanga bir ot yakıman; u sandıki əmməm yexil dərəhni həmdə əmməm kəkxal dərəhni yəwetidü; yalkunluk ot həq eqməydi, jənubtin ximaloqıqə pütküllər yər yəzə uning bilən kəyüp ketidü; **48** barlıq at igiliri Mənki Pərvərdigar uni yakınlıqimni kərəp yetidi; u həqkəqən eqrürəlməydi!». **49** Wə mən: — Ah, Pərvərdigar! ular mən toopruluk; «U pəkət təməsillərnələ sezləwatidü» dəydu! — dedim.

21 Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — 21 insan oοqli, yüzüngi Yerusalem oqa qaritip, «mukəddəs jaylar»nı eyibləp, Israil zeminini eyibləp bexarət berip, 3 Yəni Israil zemini oqa mundak degin: — Pərvərdigar mundak dəydu: «Man, Mən sanga karxidurmən; kiliqimni ojlaptin suqurup, səndin həm həkkənisiylər həm rəzillərni üzüp taxlaymən. 4 Mən səndin həm həkkənisiylər həm rəzillərni üzüp taxlimaqçı bolojinim üçün, kiliqim barlıq et igiliri, yəni jənubtin ximalojaqə bolovan həmməylən bilən karxilixiqə ojlaptin qikidu; 5 xuning bilən barlıq et igiliri Mənki Pərvərdigarning Əz kiliqimni ojlaptin suquroqanlıqimni tonup yetidi; kiliq ojlaplak qaytidin yenip kirməydi. 6 Əmdi uñ, tartkın, i insan oοqli; iq-baqrıng eqixkudak dərd-əlam bilən ularning kez alıldı uñ-zar kıl. 7 Wə xundak boliduki, ular səndin: «Nemixka uñ, tartisən?» dəp soriojanda, sən ularoja: «Bolojan xum həwər tüpyəlidin! Mana, uñ, uñ, Barlık yürəklər erip, barlık kollar boxap ketidü, barlık rohlar zəiplixip, barlık tizlər süydik bilən qılıq-qılıq həl bolup ketidü; mana uñ keliwati! U yetip kəldi! — dəydu Rəb Pərvərdigar» — degin. 8 Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — 9 I insan oοqli, bexarət berip mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, bir kiliq, bir kiliq, bislanojan, parkiritojan! 10 U zor kiroqinqılıq üçün bislanojan, uni yaltiraxka parkiratkan; Əz oqlumming xahana hasisi hərkəndək addiy tayaqni kamitsikənlik tüpyəlidin, huxal bolup ketiximizgə toqraqa keləmdü? 11 U kiliqni parkiritojikkə, kol bilən tutuxka bekitkən; Kiliq biləngən, parkiritojan, Kətl kiliquning koliqə tutkuzuxka təyyarlanıqandur! 12 Nalə-pəryad kətürüp piçan qəkkin, i insan oοqli, Qünki [kiliq] Mening həlkimə karxi qikkan; Israilning barlık xahzadılıriga karxi qikkan; Ular Əz həlkim bilən təng kiliqka taxxurulmuş; Xunga yanpixingoqa kattik urup koyojin! 13 Qünki sinak kəldi; əmdi bu «xahana həsa» baxka yaqaqlarını kamitsikini bilən, u bəribir tūgixidü əməsəmə?! — dəydu Rəb Pərvərdigar. 14 — Əmdi sən, i insan oοqli, bexarət bərgin, qawak qalojin! Kiliq ikki ketim, üq ketim urup kirsun! U kiroquqı kiliq, ularni hər tərəptin korxiwalıqan zor kətl kiliqunu kiliqtur! 15 Ularning yurəklərini erisun dəp, ulardin nuroqunlari putlixip katsun dəp, Mən ularning barlık dərvazilriqən təhdit saloquqı kiliqini karitip koydum. Way! U qakımkətək parkiritojan, u kirişkə suqurulmuş; 16 I kiliq, on tərəpkə etkətərək bol! Sol tərəpkə burulup qap! Bisingni kəyərgə karatkan bolsa xu yərgə qap! 17 Mənki Pərvərdigar Əz kolumn bilən qawak qalıman, Əz kəhrimni teküp piçandan qikimən; Mənki Pərvərdigar xundak sez kildim. 18 Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — 19 Sən i insan oοqli, Babil padixahının kiliqining mengixi oqa təyyarlanıqan ikki yolni bekitip koyojin; ikkilisi bir zemindin qikidəqan bolsun; [Yerusalem] xəhəriqə mangidəqan yolning bexida bir yol bəlgisini tikləp koyojin; 20 yəni kiliqning yetip keliyi üçün Ammoniyarning Rabbah xəhəriqə bir yol həmdə Yəhəudəqə, yəni istiħkamı məstəħkam Yerusalem xəhəriqə yanə bir yolni bekitip koyojin; 21 qünki Babilning padixahı aqə yolda, yəni ikki yolning bexida pal aqkuzidü; u olklärni silkiydu, «kəqmə məbədlər»din soraydu, jığırın təkxiridü. 22 Əmdi sepiñli bəskütiqə bəzəqanlarnı tiklxn, kan teküxka pərman kiliñxi, jəng elan kiliq towlaxn, dərvazilarqa urulmuşqı bəzəqanlarnı tiklxn, sepiqə qikidəqan denglüklərni yasaxnı, potaylərni küruxnı, Yerusalemni [muħasirigə elixn] kərsitidəqan pal uning ong koliqə qüxidü; 23 gərqə bu pal ularoja yalojan kərungini bilən, ular iğkən kəsəmlər tüpyəlidin, Yəhəudəkələrni qanggilioqə alsun dəp padixah ularning kəbəhlikini esigə kəltüridü. 24 — Xunga Rəb Pərvərdigar

mundak dəydu: Silərning asiylikinqələr axkarlinip, barlıq kilmixliringlər gunahlırlıqlar kərungəqə, kəbəhlikinqələr asək kəltürgininqələr tüpyəlidin — yəni eziungular pax kiliñip asək elinoqinqələr tüpyəlidin, silər koloja elinişilər. 25 Əmdi sən, i Israillinq munapık həm rəzil xahzadisi, kəbəhlikinqələr jazalinix wakti-saiti toxkınida, keridiqan küninq kelidü! 26 Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Səllini uningdin eliwət, tajni eliwət; ixlar ez petida turiwərməydu; pəs turqənni egiz kıl, egiz turqənni pəs kıl; 27 uning [təhtini] erüwət, erüwət, erüwət! Uning həkükinqələr Igisi kalmıqçə, u yənə məwjuṭ bolmaydu; Mən uni Uningoja təkdim kiliñəm. 28 Əmdi i insan oοqli, bexarət berip mundak degin: — Rəb Pərvərdigar Ammoniyalar wa ularning mazaklari tooprisida mundak dəydu: «Bir kiliq, bir kiliq kətl kiliqxə suqurulmuş; u adəmni yəwetixkə, qakımkətək yaltiraxka parkiritojan!» — degin! 29 Qünki palqlar sən kiliq toorungda kürük alamat körünüxlərni körüp, sən üçün yaloqandın bir pal salidü; rəzillərning keridiqan künü kəlgəndə, kəbəhlikinqələr jazalinix wakti-saiti toxkəndə, bular seni xu kirilojan rəzillərning boyunlari üstüqə koxup yatkuzidü! 30 Bu kiliqni ez ojlapiqə kayturup sal! Mən sening üstüngə eziung yaritilojan jayda, yəni sən tərülən jayda həküm qikirip jazalaymən. 31 Xuning bilən Mən üstüngə kəhrimni teküp yaqdurup, Əzəzipimning oti kiliq püwləymən; Mən seni katillikə mahir yawuz adamların qoliqə tapxurup beriman; 32 Sən otka yekiloqə bolisən; Sening kəning ez zeminingdə tekülidü; Sən qaytidin əşlənməyən; Qünki Mənki Pərvərdigar söz kiliqən.

22 Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — 2 Əmdi sən, i insan oοqli, ənənə xəhər üstüqə həküm qikarmamsən? Həküm qikarmamsən? Əmdi uning yirginqliq kilmixlirini yüziga selip mundak degin: — 3 Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: «Əz jaza künining kelixi üçün ez işidə kan tekküqi xəhər, ezinə bulojax üçün eziqə məbədлarını yasiyojan xəhər — 4 Sən tekkən kan tüpyəlidin gunahkar boldung, yasiyojan məbədлar tüpyəlidin eziungını bulojuding; sən ez jaza küniringini yekinləxturdung, yillirinqin toxturdung; xunga Mən seni allərgə rəsəv, barlıq məmlikətlərgə mazakning obyekti kildim. 5 Sanga yekindikilər həmdə səndin yıraklıqlar seni mazak kiliñü, i kiyə-qiyəqə tolojan bətnaməlik xəhər! 6 Israilning xahzadılıri, hər birining həkükidin paydilinip iqingda qandak kan tekkənlilikə qaral! 7 Sening iqingdə ular ata-anisini kəzgə ilmiojan; aranglarda musapirlarəzə zulum-zumbuluk kiliqən, yetim-yesirələr həm tul hotunlarəzə uwal kiliqən; 8 Mening pak-mukəddəs nərsilirimni sən kamitsikən, Mening «xəbat kün»lirimni buloqap buzoqansən; 9 sening iqingda qanoşa taxna təhəməthor adamlər bolovan; ular təqələr təstidə butpərəslək exini yegən; sening iqingdə ular buzukluk pəsəndilik kiliqən; 10 səndə ez atisining nomusioja təgkənlər bar; ya kərgən kız-ayalların ayaq astı kiliqənlər bar. 11 Birsə koxnisining ayali bilən yirginqlik buzukluk kiliqən; yanə birsə ez kelinini buzup xəhəriyət kiliqən; səndə bolovan yanə birsə ez singlisioqə, yanə atisining kiziqə baskunqlik kiliqən. 12 Ular kan tekük üçün arangda «sowoqatlar»ni kəbul kiliqən; sən esüm-jazanə alojan; sən ez koxnilirindən həramni məjburiy yuluwelip, Meni untuqansən — dəydu Rəb Pərvərdigar. 13 Wə mana, Mən həramni məjburiy yuluwelixinqə wə sən ez arangda tekkən ənənələrə karap kolumni-kolumnə urdum! 14 Mən seni bir tərəp kiliqidən künərlərdimən yürükinq yənilə tok, kolliring qing turiverəndü? Mənki Pərvərdigar söz kildim, Əzüüm uni ada kiliñəm. 15 Mən seni əllər arisioqə tərkitmən, məmlikətlər iqigə taritimən, otturanda bolovan

pəsəndilikkingə hatimə berimən. **16** Əmdi sən əzüng arkılık əllərning kəz aldida buloqinisən, andin Mening Pərvərdigar ikenlikimi tonup yetisən. **17** Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **18** I insan oqlı, Israil jəməti Manga huddi daxkal bolup qıktı; ularning həmmisi humdanda kələjan mis, kələy, təmür wə kooquxunlardur; ular kümünxing pokı bolup qıktı. **19** Xunga Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Həmminglər daxkal bolup qıqqaqqa, mana əmdi Mən silərni Yerusalem otturisioja yiojimən; **20** xixılər üstigə ot püwləp, ularni eritip taw lax üçün kümüx, mis, təmür, kooquxun wə kələyni humdan iqiga yioqkandək, Mən oqəzipim wə kəhrim bilən silərni yiojip [xəhər] iqiga selip silərni eritimən. **21** Xundak, Mən silərni yiojip, oqəzipimning otini üstünglərgə püwleyən, silə uning otturisida erip ketisələr; **22** kümüx humdanda eritilgəndək, silər xəhər otturisida eritilisilər; wə silər Mənki Pərvərdigarning Əz kəhrimni üstünglərgə tekknikimi tonup yetisilər. **23** Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **24** I insan oqlı, xəhərgə mundak degin: — Ojəzəp qüxkan kündə sən paklandurulmiojan, yamçor qüxmigən bir zeminsən. **25** Əz oljisini titma kılıdiojan, hərkirəydiyan xirdək ularning pəyənəmərləri uningda suyikəst ixitidü; ular janlarnı yəwetidü; həzinilərni, kimmətlik nərsilərini buliwalidü; ular uning otturisidiki tul hotunlarnı kəpəytəməktə. **26** Uning kahinləri Təwrat-kanunumnu buzup taxlap, pak-mukəddəs nərsilərimni buloqiojan; ular pak-mukəddəs bilən addiy nərsilərni pərk kilmaydu; ular «xabat kün»lirimgə kəzini yumup yürüdü; xuning bilən ular arısida Manga bətnam qaplinidü. **27** Uning iqidiki xahzadılər huddi oljisini titma kılıdiojan bərilərdək; ular kan teküxidü, janlarnı nabut kılıxidü, haram mənəpəntili bulixidü. **28** Uning pəyənəmərləri ularning [kilmixlərini] «hak suwak» bilən akartkan, «Rəb Pərvərdigar mundak dəydu!» dəp sahta kərıntıxlərni kerüwelip, pal selip yaloqanlıq yətküzidü; lekin Pərvərdigar ularoja söz kılıjan əməs. **29** Zemindiki addiy pukralarmu jəbir-zulum kılıxip, bulang-talang kılıdu; ular ajiz-namratlarnı bozək kılıp, musapirlarоja zulum selip uwal kılıdu. **30** Mən ular arısının tamni kəytiđin yasitip beridiojan, Meni ularning zeminiñ wəyran kılıximdin yanduridiojan, uning yerikini ətküdək, Mening alimdə turidiojan ariqı bir əzimətni izdəp kəldim; bıraq həqibnri tapalmidim. **31** Xunga Mən kəhrimini üstigə təkimən; oqəzipimning oti bilən Mən ularni halak kılımən; Mən ularning yollırını əz bexioqa qayturmən, — daydu Rəb Pərvərdigar.

23 Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oqlı, bir anidin tuqulənən iki ayal bar ikən; **3** ular Misir zeminidə pahixilik kılıjan; ular yaxlılıqta pahixilik kılıjan; xu yərdə ularning keksiləri mijiklinip, kızılık əməqək topqılıri silanojan. **4** Ularning isimləri bolsa, qongining Oholah, kiqikining Oholibah idi; ular Meningki idi; ular oqul-kızızlarnı tuqıkan. Samariya bolsa Oholah, Yerusalem Oholibahdır. **5** Oholah Meningki bolojan təkđirdimən yənə buzukluk kılıjan — u axılıkliqa, yəni koxnları bolojan Asuriylərgə pəs arzu-həwəslərda bolojan; **6** kək kiyim kiyən, əməldar-həkümədarlar, həmmisi kelixkən yigitlər, atka mingən qəwəndazlar idi. **7** U əz buzuklukını ularning üstigə beqixliojan; ularning həmmisi Asuriyəning esilzadılıri idi; əz arzu-həwəslərini barlik kozqatkanlar bilən wə ularning barlik məbudiли bilən u ezini buloqiojan. **8** U yənilə Misirdə bolojan pahixilikliridin waz kəqmidi; qunki uning yaxlılıqda yərdikilər uning bilən billə yattı, kızılık keksilərini silap, əz buzukluklərini uning üstigə təkti. **9** Xunga Mən uni əz axnılırinən, yəni uning arzu-həwəslərini kozqatkan Asuriylərning koliqə taxpurdum; **10** ular uning

nomusunu axkarilap, uning oqul-kızırlarını elip ketip, uni kılıqlap eltürüwətti; u ayallar arısida [yaman] atakka kaldi; uning üstigə həküm qırırilip jazalandı. **11** Uning singlisi Oholibah buni kerüp turupmu, arzu-həwəslərdirə hədisidin tehimu buzuk, pahixilikləri hədisininqidin kəp bolup kətti. **12** U ez koxnları bolojan Asuriylərgə pəs arzu-həwəslərni kozqatkan; ular əməldar-həkümədarlar, həxmətlik sawut, formilarını kiyən, atka mingən qəwəndazlar, ularning həmmisi kelixkən yigitlər idi. **13** Mən uning buloqinip kətənlikini kərdim; ular ikkilisi bir yolları idi. **14** U uning pahixiliklərini axurdi; qunki u tamda pərəng bilən sürətləngən adəmlərni, yəni Kaldıylərning rəsimlərini kərdi; **15** ularning bəlləri potilar bilən oralıqan, bexioqa կյորուկ əllilər kiyilən; ularning həmmisi laxkar bexidək, yəni tuqulənən yurti Kaldıyədik Babilliklərning kiyapitidə idi. **16** U xuan ularoja karap ularning xəhwaniyi կյօզօյան, xuning bilən ularını idzəp Kaldıyəga elqilərni əwətkən. **17** Xuning bilən Babilliklər uningə, yəni uning axnılık orun-kərpilirigə yekin kelip, uni ez zinalıri bilən buloqiojan; u ezini ular bilən billə buloqiojanın keyin ulardın bizar boldı. **18** U əz buzukluklərini oquk kılıp, nomusunu axkarılıxi bilən, jenim hədisidin yırgəngəndək uningdinmu yırgəndi. **19** Bırak, u yənə əzining yaxlık künlərini, yəni Misir zeminidə buzukluk pahixilik kılıjan künlərini esigə kəltürüp əz buzukluklərini tehimu kəpəytti. **20** Uning ərlikli exak mədəkliridək, məniysi atlarnıqidək bolojan Babilning pahixiwaz ərkəklirigə karap həwəsləri kozqozaldı. **21** Sən yaxlıkinqidi buzuklukliringə, yəni yaxlıkinqida Misirliklərning əməqəkliringin siliqinioja yəna təxna bolup təlmürdung. **22** Xunga, i Oholibah, — daydu Rəb Pərvərdigar — Mana, Mən jeninən hazır bizar bolojan axnılırinən ezungə karxi kozqitiman, ularni sən bilən karxılıxixkə həmmə təripingdin elip kelimən; **23** Babilliklər, barlık Kaldıylər, Pekodlar, Xoalar, Koallar həmdə Asuriylərning həmmisini ular bilən təng kozqaymən; ularning həmmisi kelixkən yigitlər, əməldar-həkümədarlar, uluq bəglər wə janablar, həmmisi atka mingən qəwəndazlardur; **24** ular koral-yaraqlar, jəng hərwiliri, yüksərlikləri həm zor bir top həlkələr bilən sanga karxi qıkıldı; ular ezlirini həmmə təripingdə siper-kalkanlar wə dubuləqlərni kiyip sanga karxi sərəpə bolidü; bexingə qüxiđiojan tegixlik jazanı ularoja taxpüriman, ular əz həkümürləri boyiqə jazalayıdu. **25** Mən mukəddəslilikimindən qıkkən oqəzəpni sanga karitmən; xuning bilən ular kəhər bilən seni bir tərəp kılıdu. Ular sening burnung wə kulaklıringini kesiwtidü; sandın ahrıq kılıqanlar kılıqlınlıdu; ular oqul-kızırlıringni elip ketidü, sandın yanılı kılıqanlar otta yutuwetili. **26** Ular sandın kiyim-keqəkliringni eliwlip, güzəl zibu-zinnətliringni bulaydu. **27** Xuning bilən Mən səndə Misir zeminidə baxlanıjan buzuklukliringni wə pahixilikliringni tohittimən; sən bu ixlaroja yənə təlmürməysən, Misirni kəyta əsliməysən. **28** — Qunki Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən seni əzüng nəprətələngənlərning koliqə, yəni jenin yırgəngənlərning koliqə taxpüriman; **29** ular seni eqmənlik bilən bir tərəp kılıp, barlık ajırıringni elip ketip, seni tuqma-yalingaq kəldürup, pahixilikliringin nomusunu axkarilaydu. Sən əllər bilən pahixilik kılıqanlıking, ularning məbudiли bilən ezungüni buloqiojanlıking tüpyəlidin, sening buzuklukliring həm pahixilikliring bularını bexingə qüxiürdü. **30** Hədəngning yolidə ezungə mangojanşan; xunga Mən uningdiki kədəhni sening kolungojumu tutkuzdum. **32** — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Hədəngning kədəhini, qongkər wə qong bir kədəhni sənmə iqisən; sən rəswə bolup mazak kılınlısan, qunki uning həjimi qongdur; **33** sən dəhəxətlik wə halakət kədəh, yəni hədəng Samariyəning kədəhli bilən məstlik həm

dərd-aləmgə toldurulisən; **34** sən uni iqiwetip yənə yalaysən, hətta uning parqılırinimə oqajılaysən, andin keksiliringnimü yulup taxlaysən; qünki Mən xundak sez kıldırm, dəydu Rəb Pərvərdigar. **35** Xuning üçün Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Qünki sən Meni untup arkəngə taxliwətkənlilikin üçün, xunga əz buzuklukung həm pahixilikliringin jazasını kətürisan. **36** Wə Pərvərdigar manga mundak dedi: — I insan oöli, sən Oholah wə Oholibamah üstigə həküm qikiramsən? Əmdi ularoja əz virginqlik kilmixlirini ayan kılıp kərsətkin. **37** Qünki ular buzukluk kıldı; kolliri kan boldi; ular əz butliri bilən buzukluk kılıp, uning üstigə Manga tuqışan əz balılırını ularning ozuKİ süpitidə kürbanlıq kılıp etküzüp beqiqxidi. **38** Uning üstigə ular Manga xundak ix kılqənki, ohxax bir kündə ular Mening mukəddəs jayimni buloq, «xabat kün»lirimni buzojan. **39** Qünki ular əz balılırının butlirioja soyoran qaçqa, ular ohxax bir kündə mukəddəs jayimni buloqaxka kirdi; mana, ular Mening eyüm otturisida xundak kılqan. **40** Uning üstigə adəmləri yırakın qakirdi, ularni elip kelixkə əqli əwətti; mana, ular kaldi; sən ularni dap yuyunup, kəz-kaxliringoja osma əyup, əzüngni zibu-zinnatlər bilən pərdazlıding; **41** həxəmətlik bir diwanda olturdung, uning aldiqə üstigə Mening huxbuyum həm zəytun meyim koyulən dəstihanni koydung; **42** əqəmsiz yürgən bir top kixilərnin awazi uningda anglandı; qüprəndə adəmlər bilən billa qəl-bayawandin Sebaiylar mu elip kəldi; ular [hədə-singilning] kollarıqə biləzükərl, bexiqə qiraylıq tajlarnı saldı. **43** Əmdi Mən zina-buzukluklar bilən uprap kəriqən pahixə toqurluk; «Ular əmdi uning bilən buzukluk kiliwərsən; qünki u həkikətən [pahixa]» — dedim. **44** — Xuning bilən ular pahixə ayaloja yekinləxkəndək uningoja yekin berip billə yatti; ular xundak kılıp Oholah wə Oholibamah bu ikki buzuk, ayaloja yekinlixip billə yatti. **45** Bırak həkkənisi adəmlər ularni zinahor ayalları wə kan tekküqi ayalları jazalıqanə ohxax, ularning üstigə həküm qikirip jazalaydu; qünki ular zinahor ayallar, ularning kolliri kandur. **46** Qünki Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Bir top adəmləri ularoja karxi qikirip elip kəlimən, ularni həryanoja həydiwetixkə wə bulanglıq kılıxka tapxuriman. **47** Bu top kixilər ularni taxlar bilən qalma-kesk kılıp, kılıqları bilən qepip soyidu; ular ularning oqul-kızıllarını əltüridü, eylirini ot bilən kəydüriwetidü. **48** Xuning bilən Mən zemində buzuklukka hatimə berimən; xuning bilən barlıq ayallar silirdən sawak elip silərning buzuklukliringini dorimaydu. **49** Ular buzuklukungını əz bexinqoja kəyturup qüxiürüdu, wə silər məbduliringlaroja qetixlik bolqan gunahlarını kətürisilər; silər Mening Rəb Pərvərdigar ikənlilikimi tonup yetisilər.

24 Tokkuzinqi yili, oninqi ayning oninqi künidə, Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **21** insan oöli, bu künni, dəl muxu künning qıslasını yeziviloqin; qünki dəl muxu kündə Babilning padixahi Yerusalemni muhəsirigə aldi. **3** Asiy jəmətning aldiqə bir təmsilni koyup mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — «Kazanni otning üstigə əyungular, ot üstigə əyungular, uningoja su əyungular; **4** gəx parqılıri, hərbir esil gəx parqılırini, put wə kolini uningoja yioüp selinglər; esil ustihanırinimə koxungular; **5** koy padisidin eng esillirini elinqular; ustihanırinı pixuruxkə uning astioja otun toplap əyungular; uni kattik kaynitinglər, uningoja ustihanlar obdan kəynisun. **6** — Xunga Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Kənhor xəhərnin həlioja, yəni dat bəskən kazanoja, heq deti kətməydiqən kazanoja way! Uningdiki həmmini birdin-birdin al; uningoja nesiw qeki taxlanmisun! **7** Qünki u təkkən kən uning otturisida turidu;

u kənni topa bilən kəmgili bolqudək yərgə əməs, bəlkı takir tax üstigə təkti. **8** Kəhərnin kəzoxaq, intikam elix üçün, u təkkən kənnin yepilməslikü üçün takir tax üstigə kəldurdum. **9** Xunga Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Kənhor xəhərnin həlioja way! Mənən uning otun dəwisiyi yoqan kılımən! **10** Otunni dəwiləngərlər, otni yikip quhqulangərlər, gəx obdan pixsun, dora-dərməklərni koxungular, ustihanlar kəyüp kətsən! **11** Andin kazanni kizitip, uningdiki misni kipkizil kılqıngalar, iqidiki daqı-kırlar eritilip, uning deti qikiriyetili xuning uni kərək peti qooqlar üstigə əyungular! **12** Uning kılqan awarıqılıkları Meni uprattı; Ləkin uning kəlin deti uningdin kətmidi; Xunga uning deti otta turiwərsən! **13** Sening paskiniqilikingə buzuk pahixilik bardur; Mən seni pakizlimaqı boldum, lekin sən paskiniqılığın pakizlandurulmamən deding; əmdi kəhərnin üstüngə teküp tohmatmioqquq sən paskiniqılığın pakizlandurulməsən. **14** Mənki Pərvərdigar xundak sez kıldırm; u əməlgə axurulidu, Mən uni ada kılımən; Mən nə buningdin yanmamən, nə heq sanga iqimmi aqırıtmamən, nə uningdin ekünməmən; ular senin yollırıq wa kilmixliring boyiqə üstüngə həküm qikirip jazalaydu — dəydu Rəb Pərvərdigar. **15** Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **16** «I insan oöli, Mən senin səyümlük kəz karıquğungni bir urux bilən səndin elip ketimən; birək sən heq matəm tutma, heq yioqlıma, heq kəz yexi kılma; **17** süküt iqidə uñzər tartışan; elgüqi üçün heq həza tutma; səlləngni bexinqoja orap, kəxliringin putungoja baoqlıqin; yüzüngin təwinini yepiwtəmə, adəmlər epbərgən nəndin yemə». **18** Xuning bilən Mən ətigəndə həlkə səz kıldırm; kəqkurunda ayalim əldi. İkkinqi künü ətigəndə mən buyrulqını boyiqə ix kıldırm. **19** Əmdi halayık manga: «Sening bu kılqan ixliringning nemini kərsətkənlilikini demənsən?» dedi. **20** Mən ularoja mundak dedim: — Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **21** Israel jəmətigə mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — «Mən Əz mukəddəs jayimni, yəni sən pəhirləngən kuiq-tayanıqngi, kəzünglərni huxal kılıqı, jeninqər təxna bolqan nərsini bulqay dəwatişən; silərning kəyninglərda kələqan kız-oqullar kılıq bilən yokılıdu. **22** Xu taptı silər Mən [Əzakiyə] hazırlıqınındək kılısılər; silər yüzünglərning təwinini yapməsilsər, adəmlər epbərgən nəndin yeməsilsər; **23** səllənglər bexinqlərdə, kəxinqalar aqaolırlıqda boliweridü; silər heq matəm tutməsilsər yəki heq yioqlımsılsər; silər kəbiliqlirlər iqidə solixip, bir-biringlərə karxiqəp uñzər tartışılər. **24** Xundak kılıp əzakiyalıng ezi silərgə bəxarət bolidu; u kəndak kılqan bolsa, silər xundak kılısılər; bu ix əməlgə axurulqanda, silər Mening Rəb Pərvərdigar ikənlilikimi tonup yetisilər. **25** — Wə sən, i insan oöli, Mən ulardin kütqistilikəməni, ular pəhirləngən güzək gəhrini, səyümlük kəz karıquğlını, jan-jegiri bolqan kız-oqullarını ulardin məhrum kılıdılqan künidə, **26** — yəni xu künidə, sanga bu həwərni kəlikinqoja yətküzüq üçün bir kaqquq yeningoja kəlməndə? **27** Xu künidə aqzinq eiloqları bolidu, sən bu kaqquq bilən səzlixisən, yənə heq gaqa bolməsən; xundak kılıp ular Mening Pərvərdigar ikənlilikimi tonup yetidə.

25 Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **21** insan oöli, yüzüngi Ammoniyalaroja karşıtip, ularni əyibləp bəxarət berip mundak degin: — **3** — Ammoniyalaroja mundak degin — Rəb Pərvərdigarning sezinə anglangar! Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Mening mukəddəs jayim bulqanojanda, Israel zemini wayran kılıqanda, Yəhədüdə jaməti sürgün kılıqanda san ularoja karap: «Wah! Yahxi boldi!» deqininq tūpəylidin, **4** əmdi mana, Mən seni xərkətki əllərning

igidarlikijoşa tapxurimən; ular sening arangda bargah kürup, arangda qedirlirini tikiði; ular mewiliringni yep, süitungni iqidu. **5** Mən Rabbah xəhiriini tegiðər üçün otlak, Ammoniyarning yerini koy padiliri üçün aramgah kılımın; xuning bilən silər Mening Pərvərdigar ikanlikimni tonup yetisiler. **6** — Qünki Rab Pərvərdigar mundak dəydi: — Qünki sən Israil zeminiçə qarap qawak qelip, putungni tepqaklitip, kəlbingdiki pütün eqmənlilik bilən hux bolovanlıqning tüþəylidin, **7** əmdi mana, Mən üstüngə kolumni uzartip, seni əllərgə olja boluxka tapxurimən; Mən seni həlkələr iqidin üzimən, məmlikətlər iqidin yokitimən; Mən seni əhalak kılımın; xuning bilən sən Mening Pərvərdigar ikanlikimni tonup yetisən. **8** Rab Pərvərdigar mundak dəydi: — Qünki Moab wa Seirning: «Yəhudə pəkət barlıq baxka əllər bilən ohxax, halas» degini tüþəylidin, **9** xunga mana, Mən Moabning yenini — qebrasidiki xəhərlərni, zemininining pəhri bolovan Bəyt-Yaximot, Baal-Meon wə Kiriatitən xəhərləridin baxlap yerip aqımən; **10** ularni Ammoniyarning zemini bilən billa xərkətki əllərgə tapxuriman; Mən Ammoniyarning yənə əllər arisida əslənməsliki üçün, ularning igidarlikijoşa tapxurimən; **11** wə Moab üstigə həküm qıkırıp jazalaymən; ular Mening Pərvərdigar ikanlikimni tonup yetidi. **12** Rab Pərvərdigar mundak dəydi: — qünki Edom Yəhudə jəmatidin eq elip yamanlıq kılıp, xuningdək eçir gunahkar bolojını tüþəylidin, intikam alojını tüþəylidin, **13** — əmdi Rab Pərvərdigar mundak dəydi: — Mən Edomoja kolumni sozimən; xuning bilən uni zeminidin adəmlər həm haywanlardın məhərəm kılımın; Mən uni Teman xəhəridin tartip wəyrən kılımən; ular Dedan xəhərigiqə kılıq bilən yikildi. **14** Xuning bilən Mən həlkim Israilling kolı arkılık Edom üstidin Əz intikamimni alımən; ular Mening aqqikim həm kəhrim boyiqə Edomda ix kılıdı; Edomıylar Mening intikamimning nema ikanlikini bilip yetidi, — dəydi Rab Pərvərdigar. **15** Rab Pərvərdigar mundak dəydi: — Filistiyələr intikam niyiti bilən hərikət kılıp, kona eqmənlikli bilən Yəhudəni yokitayılı dəp iq-iqidin eq alojını tüþəylidin, **16** Xunga Rab Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana, Mən Filistiyəning üstigə kolumni uzartımən; Mən Kərətiylərni kiriwetimən, dengiz boyidikilərning əldənlərinimə wayran kılımən. **17** Mən ularning üstigə kəhrilik tənbihlərni qüxtürüp kattik intikam alımən; ularning üstidin intikam alojınımda ular Mening Pərvərdigar ikanlikimni tonup yetidi.

26 On birinqi yili, ayning birinqi künidə xundak boldiki, Pərvərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqlı, Turning Yerusalem toopruluk; «Wah! Yahxi boldi! Əllərning dərvazisi bolouqi wəyrən boldi! U manga qarap kəyripli eqildi; uning wayran kılınixi bilən eziümmi toyozumizən!» degini tüþəylidin, **3** — Xunga Rab Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana, i Tur, Mən sanga karxımən, dengiz dolğunları kəzəjəqəndək, kəp əllərni sən bilən karxılıxka kəzəjəymən; **4** ular Turning sepillirini bərbət kılıp, uning munarlırları qekip yokıldı. Uning üstidiki topilirini kırıp taxlap, uni takır tax kılıp koyıman. **5** U pəkət dengiz otturışındaki torlar yeyildiçon jay bolidu; qünki Mən xundak, səz kıldı, dəydi Rab Pərvərdigar; u əllər üçün olja bolup kəlidü. **6** Uning kuruşlukta kalojan kızlırları kılıq bilən kırılıdu; xuning bilən ular Mening Pərvərdigar ikanlikimni tonup yetidi. **7** — Qünki Rab Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana, Mən Tur bilən karxılıxka Babil padixahı Nebokadnəsar, yəni «padixahlərning padixahı»nı, atlar, jəng hərwilirli bilən, atlıq qəwəndəzələr, koxun wə zor bir top adəmlər bilən ximal taripidin qıkırıp epkelimən. **8** U kuruşlukta kalojan kızlırları kılıq bilən soyidu, sanga mühasirə potəylirini kəridi, sepilöja qıkıdıljan dənglükni

yasaydu, sanga qarap kalkanlırını kətürüdu. **9** U sepilliringənə bəsküqi bazojanları karitip tikləydi, koral-paltılıri bilən munarlırları qekip oqılıtidu. **10** Uning atlirining keplükidin ularning kətürən qang-topisi seni kaplaydu; sepillirər besülgən bir xəhərgə besüp kirkəndək u sening kowukliringdin kirkəndə, sepilliring atlıq askarlırning, qaklarning həm jəng hərwilirinə sadasi bilən təwrinip ketidu. **11** Atlirining tuyakları bilən u barlıq rəstə-koqiliringni qəyləydi; u pukraliringni kılıq bilən kəridi, küqlük türwükliring yərgə yikildi. **12** Ular bayılırlıringni olja, mal-tawarlıringni oqənimət kılıdu; ular sepilliringni buzup oqılıtip, həxəmətlik eyliringni harabə kılıdu; ular sening taxlıring, yaqoq-limliring wə topa-qangliringni dengiz suluri iqığa taxlaydu. **13** Mən nahxlırlıringinə sadasını tütügitimən; qıltarlırlıringinə awazı kaytidin anglanımydu. **14** Mən seni takır tax kılımən; sən torlar yeyildiçon bir jay bolısan, halas; sən kaytidin kürəlməsan; qünki Mənki Pərvərdigar xundak, degənman, dəydi Rab Pərvərdigar. **15** Rab Pərvərdigar Turoja mundak dəydi: — Sən oqulap kətkeiningdə, yarilanqanlar aħ-żarliojnida, otturungda kirojin-qapkun kılınoqanda, dengizning qət yakılıri təwrinip kətməndə? **16** Dengizdiki xəhzadılər təhtliridin qüxtürüp, tonlurini bireyakka taxlap, kəxtilik kiyim-keqəklərini seliwtetidu; ular əzəlirini kərkənq-titrək bilən pürkəydi; ular yərgə oltrurup, həq tohtawsız titrəp, sanga qarap sarasimiga qüxitidu. **17** Ular sən üçün bir mərsiyəni okup sanga mundak dəydi: — «İl aħaləng dengizdikilərdin bolqan, dəngki qıkkən, Dengiz üstidin qütlük həküm sürgən, Əz wəħxatlıringni barlıq degizda turuwat-kanlarqa salojo xəhər! Sən wə sənda turuwat-kanlar naqədər əhalak bolojan! **18** Hazır sening oqulap kətkən künündə, Dengiz boyidikilar titrəp ketidu; Dengizdikilər arallar wə kiroqatikilər sening yok bolup kətkinidin dəkkadükkigə qüxtürüp kəldi». **19** — Qünki Rab Pərvərdigar mundak dəydi: — «Mən seni adəmzsız xəhərlərdək, harabə xəhər kiliqinimdə, Mən üstüngə dengiz qongqurulkırını qıkırıp seni qəkərginimdə, Uluoq sular seni besip yapkanda, **20** Xu tapta Mən seni həngəja qüxkənlər bilən bille qüxtürimən, Ədəmki zamandikilərning kətarija qüxtürimən; Seni yərning tegiliridə turuquzimən; Seningdə kaytidin adəmzsız bolmaslıki üçün, Seni ədəmki harabələr arisoja, Həngəja qüxkənlər bilən bille boluxka qüxtürimən; Birək tırıkların zemində bolsa güzəllik titkər koyımən; **21** Mən seni baxkilaroja bir aħaġi-wəħxat kılımən; Sən kaytidin həq bolməsan; Ular seni izdəydi, birək san manggħa tegilməsan» — dəydi Rab Pərvərdigar.

27 Pərvərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** Sən, i insan oqlı, Tur toopruluk bir marsiyəni aqzinoja elip uningə mundaq degin: — **3** Dengizlarning kırıx aqzida turuluk, dengiz boyırıldıki kep əllər bilən sodilaxkuqı, Rab Pərvərdigar mundak dəydi: — «İl Tur, sən «Mening güzəllikim kamalətkə yəttid!» deding. **4** Sening qebralirring bolsa dengizlarning otturisida idi; Seni yasoqanlar güzəllikinə kamalətkə yətküdzi. **5** Ular barlıq tahtyıliringni Senirdiki karioqlaydin yasoqan; Sanga moma üçün ular Liwandin kədir dərihini epkəlgən; **6** Palakliringni Baxandiki dub dərəħlıridin yasoqan; Palubangni səməxit dərəħlıridin yasap, Kupros dengiz boyidiki pil qixi bilən nəkixləgən. **7** Yəlkining Misirdin kəltərülən kəxtilik libastin yasaloqan, u sanga tuq bolovan; Sayiwining bolsa dengiz boyidiki Elixahħdiki kek wə sesün roħtərəldən idi; **8** Zidondikilər həm Arwadtilikilər sening palak urquqiliring idi; Sənda bolovan danixmənələr, i Tur, sening yol baxlioquliring idi. **9** Għebaldik aksakallar wə uning danixmənli wə sənda bolup, kawakliringni etətti; Dengiz-okyandiki barlıq kemilər wə ularning dengizqilərini

mal almacturuxqa yeningoja kelitti. **10** Parslar, Lutdikilər, Liwiyadikilər koxunoja tizimlinip, sening ləxkərliring bolovan; Ular kalkan-dubulolılarını üstüngə esip, seni həywətlək kılıqan; **11** Arwadikilər koxuning bilən hər təripində sepilliringda turup kezətə bolovan; Gammadikilərə munarlıringda turojan; Ular kalkan-korallını ətrappingoja, sepilliringoja esip koyojan; Ular güzəlliklənən kamalətkə yetküzən; **12** Tawarlıringning mol bolovanlılından Tarxix sanga heridar bolovan; Məhsulatliringoja ular kümüx, təmür, kələy, koojuxun tegixip bərgən. **13** Jawan, Tubal wə Məxək sən bilən soda kılıqan; Ular tawarlıringoja adəmlərning janlıri, mis qəqa-kazanları tegixikən. **14** Torgamah jəmatidikilər məhsulatliring üçün atlar, jəng atlıri wə qəfirənləri tegixip bərgən. **15** Dedandikilər sən bilən sodilaxşan; Dengiz boyliridikə kəp həlk sanga heridar bolovan; Ular sanga dəndən, əbnəs yaqıqını teligən; **16** Suriya kol hünərliringning mol bolovanlılından sanga heridar bolovan; Ular məhsulatliringoja mawi yakutlar, sesün rəhtlərni, kəxtılərni, nəpis kanap rəhtlərni, marjanları, kızıl yakutları tegixip bərgən. **17** Yəhuda wə Israil zəminidikilərdindən sən bilən sodilaxşuqlar bolovan; Tawarlıringoja ular Minnitning buoşdayliri, peqinilər, həsəl, zəytun meyi, məlhəm dorilərini tegixip bərgən. **18** Dəməxk kol hünərliringning mol bolovanlılından, Hərhil bayılırlıring tüpəylidin sanga heridar bolup sanga Halbonning xarablırını, ak yunglarnı tegixip bərgən. **19** Wedan wə Uzaldıñ qıkkan Jawandikilər məhsulatliringoja sokulqan təmür, kowzakdarçın, egiñri tegixikanı. **20** Dədan sanga at tokumlarını tegixip bərgən; **21** Ərabistan wə Kedardiki barlıq xahzadılər sanga heridar boldı; Sanga pahlınalar, qoqkarlar wə əqkilərni tegixip bərgən. **22** Xeba həm Raamahdiki sodigərlər sən bilən tıjarat kılıqan; Məhsulatliringoja ular hərhil sərhil tetitkular, kimmətlək jawahiratlar wə altun almacturup bərgən. **23** Haran, Kannəh, Edəndikilər wə Xeba, Axur, Hilmadtiki sodigərlər sən bilən tıjarat kılıqan; **24** Ular sanga həxəmətlək kiyim-keşək, sesün rəhtlər wə kəxtılər, rəngmurəng giləmlərini tegixip bərgən; Bularning həmmisi tügünqəklənip tana-arəqəmqlər bilən qing bəqəlinip, bazaringoja kirdi. **25** Tarxıxtiki kemilər tawarlıringni kətürən karwanıllardak bolovan; Xuning bilən sən dengiz-okyannıng baqırıda mal bilən toldurulup, intayın eqiçirliy kətkənsən; **26** Sening palak orouqıllıring seni uluq sularoja apardı; Xərk xamili seni dengiz-okyannıng baqırıda para-para kiliwətti; **27** Sening mal-mülüklliring, bazarlıring, dengizqıllıring wə yol baxlıqıllıring, Kawakliringi atküqlər, sən bilən sodilaxşan sodigərlər, sonda bolovan barlıq ləxkərliring, Jümlidin arangda toplanıqan adəmlərning həmmisi sən erüliup kətən künündə erüliup dengiz-okyannıng koynıqo oşərk bolup ketidi. **28** Yol baxlıqıllıringning ah-zarlıridin daladikilər təwərəp ketidi. **29** Palak orouqıllıring həmmisi, Dengizqıllar, dengizdə barlıq yol baxlıqıqlar ez kemiləridin qıxıdu; Ular kuruşlukta turidı; **30** Ular sanga karap awazını anglıtip, Kattik ah-zar kətürədi; Ular topa-qang qıkırıp bexioja qaçıdu; Ular küller iqida eqinaydu. **31** Ular seni dəp qaqlırını qüxtürüp ezişini taz kılıp, bez kiyimlərgə oraydu; Ular kattik matəm tutup sən üçün zor dərd-ələm iqidə yioqlaydu. **32** Ular ah-zarlırını kətürənidə sən üçün bir mərsiyəni okup, sən toqıruluk həzə kılıp mundak dəydu: — «Tur dengiz-okyannılar otturısida, həzir jimijt kılınoqan! Əslı kim uningoja təng kelələyti? **33** Məhsulatliring dengiz-okyannıllardın etüp kətkəndə, Sən kəp həlkələrni kənaatlındırtı; Bayılırlıring wə tawarlıringning molluqı bilən yər yəzidiki padixahlarnı beytikənsən. **34** Sən sularning qongkur tegida dengiz-okyannılar təripindən parə-parə kılınoqanda, Tawarlıring həm arangda bolovan top-top adəmliringmu erüliup oşərk bolup

kətti. **35** Barlık dengiz boyidikilər sanga karap alakzadə bolovan; Ularning padixahlılı dəhxət korkup, ularning yüzlərini sur başkan. **36** Həlkələr arisidiki sodigərlər sanga karap «ux-ux» kıldı; Sən ezung bir wəhəxət iding, əmdi kaytidin bolmaysən»».

28 Pərvərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqlı, turning xahzadisigə mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — «Sening ezungni qong tutup: «Mən bir ilahıtmən; Mən Hudanıng təhtigə, yəni dengiz-okyannıning baqırıda olturiman», degənsən; (Birək, sən insan, Huda əməssən!) Sən ez kənglüngni Hudanıng kəngli dəp oylap kıldığ. **3** Mana, sən Danyalından danasən; Həqkəndə sir səndin yoxurun əməs; **4** Danalıking wə əkling bilən sən bayılıklarqa iğə boldung, Altun-kümüxni həziniiringə toplap koydung; **5** Tijaratə bolovan zor danalıking bilən bayılırlıringni awuttung; Bayılırlıring tüpəylidin ezungni qong tuttung: — **6** Xunga Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Sən ez kənglüngni Hudanıng kəngli dəp oylap kətənlikindin, 7 əmdi mana, Mən yat adəmlər, Yəni əllərning dəhəxitini üstüngə epkelimən; Ular danalıkingning parlaklıkını yokitixkə kiliqlırını suoqurup, Xan-xəripliğni buloqaydu; **8** Ular seni həngəqə qüxürüdu; Xuning bilən sən dengiz-okyannıning koynıda eltürülgənlərning əlümidə əlisən. **9** Əmdi seni əltürgüqinинг alidda: «Mən Huda» — dəmsən? Birək sən ezungni sanjip əltüridioqanning koli astıda Təngri əməs, insan bolup qıķıson. **10** Sən yat adəmlərning kolidə hətnə kılınlıqanlarqa layık bolovan əlüm bilən əlisən; Qünki Mən xundak sez kılıqan, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **11** Pərvərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **12** I insan oqlı, Turning padixahi toqıruluk awazingni kətürüp bu mərsiyəni aqzıngoja elip uningoja mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — «Sən, kamalətnıng jəwhəri bolovan, Danalıkkə tolojan, güzəllikə kamalətkə yətənənidir; **13** Sən Erəm baqıqisi, yəni Hudanıng baqıqısa bolovansən; Hərbir kimmətlək taxlar, yəni kızıl yakut, serik gehər wə almas, beril yakut, ak hekik, anartax, kək yakut, zumrat wə kək qaxtax sanga yeqək bolovan; Yakut kezliiring wə nəkkaxlıring altun iqığa yasaloqan; Sən yaritilojan künündə ular tayyarlananıdi. **14** Sən bolsang masılıhangın muhəpətəzi kerub idingsən, Qünki Mən seni xundak bekitənəmidim; Sən Hudanıng mukəddəs teqəida bolovansən; Sən otluk taxlar arısida yürətting; **15** Sən yaritilojan kündin beri, səndə kəbəhlik pəyda bolouqqa, yolliringda mukəmməl bolup kəlgənidir. **16** Kılıqan sodiliringning kəp bolovanlılından sən zorluk-zumbuluk bilən tolup, gunah sadır kılıqan; Xunga Mən seni Hudanıng teqənidin haram narsa dəp taxliwatkanın; Mən seni, i muhəpətəzi kerub, otluk taxlar arısından həydəp yokatkanın; **17** Sening kənglüng güzəllikləring bilən təkəbburliyix kətti; Parlaklıking tüpəylidin sən danalıkingni buloqıojansən; Mən seni yərəgə taxliwəttim; Padixahlar seni kərüp yetixi üçün Mən seni ular alırdı yatqızzum. **18** Sening kəbəhlikliringning keplüki tüpəylidin, Kılıqan sodangning adılsızlıyi tüpəylidin, Əz mukəddəs jayliringni buloqıojansən; Mən ezungindən bir otni qıqardım, U seni keydürüp yəwətti; Xuning bilən sanga karap turojanılların həmmisining kəz alıddı, Mən seni yərdə kələjan küllərgə aylanduruwəttim. **19** Seni tonuqanılların həmmisi sanga karap sarasimida kəlidü; Sən ezung bir wəhəxət bolup kılding, əmdi kaytidin bolmaysən». **20** Pərvərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **21** I insan oqlı, yüzüngni Zidonaq karıtip uni əyibləp bəxarət berip mundak degin: — **22** Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — «Mən, Mən sanga karxi, i Zidon; Əzüm arangda uluqlinimən; Mən uning üstigə həküm qıkırıp jazalıqınımda, Əzümni uningda pak-mukəddəs

ikənlimmi kərsətkinimdə, Ular Mening Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetidi. **23** Mən ularqa wabani əwiti, rəstə-koqılırla kən akkuzimən; Uningça karxi qıkkən kılıqning hər ətrapida boloqanlığının otturisida əltürülgənlər yikılıdu; Xuning bilən ular Mening Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetidi; **24** Ular yəna Israıl jəmətini kezgə ilmioğan ətrapidikələr arısida, Israıl türqün adəmni sanjioquqı jiçən yaki dərd-ələmlilik tikan bolmayıdu; Xuning bilən ular Mening Rəb Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetidi». **25** Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: «Mən ular tarkitilojan əllər arısının Israıl jəmətini kaytidin yioqınımda, ularda əllərning kəz alındıda Əzümning pak-mukaddəs ikənlikimni kərsətkinimdə, əmdi ular Mən Əz əkulum boloğan Yakupkə təkdim kılıqan, eziñin zeminində olturidu; **26** ular uningda tinq-amanlıq iqidə yaxap, əylərni selip üzümzarları tikidü; Mən ularını kezgə ilmədijoğan ətrapidikələrinin həmmisining üstügə həküm qıkırıp jazalıqınımda, ular tinq-amanlıq iqidə turidü; xuning bilən ular Mening Pərvərdigar, ularning Hudasi ikənlikimni bilip yetidi».

29 Oninqi yili, oninqi ayning on ikkinqi künida Pərvərdigarning sezi manga kəlip mundak deyildi: — **21** insan oqlı, yüzüngni Misir padixahı Pirəwnga karitip uni wa Misirning barlıq əhlini ayıblap beşər berip munu sezlərni degin: — **3** Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: — «I ez-ezige: «Bu dərəyə eziümmingki, mən uni eziüm üçün yaratqanmən» degiqli boloğan, ez dəryalıri otturisida yatkan yoojan ajdıha Misir padixahı Pirəwn, mana, Mən sanga əkarximan! **4** Mən karmaklarnı engəkliringgə selip, dəryaliringdiki beliklarnı eż əkasırakliringoja qaplaxturup seni dəryaliring otturisidin qıkırıman; dəryaliringdiki barlıq beliklər əkasırakliringoja qaplixidu. **5** Mən seni, yəni sən wə dəryaliringdiki barlıq beliklarnı qel-bayawanoja taxlaymən; sən dalaqə qüxtip yikilisən. Həqkim seni yioqmayıdu, dəpnə kilmaydu; Mən seni yər yəzidiki hayvanları, asmandıki uqar-kanatlarning ozukı boluxka təkdim kılımən. **6** Xuning bilən Misirdə barlıq turuwatçular Mening Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetidi; qünki ular Israıl jəmətə «kömük həsa» boloğan. **7** Ular seni kol bilən tutkanda, sən yerilip, ularning pütkül mürlilərini tiliwetting; ular sanga tayanoğanda, sən sunup, pütkül bellilərini mitkut kiliwetting». **8** Əmdi Rab Pərvərdigar mundak dəydi: «Mən, Mən üstüngə bir kiliq qıkırıp, səndiki insan wa hayvanlarıń kiriwetimən. **9** Misir zemini wəyrana wə harabilər bolup əkalidü; xuning bilən ular Mening Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetidi; qünki Pirəwn: «Nil dərəsi meningki, mən uni yaratqanmən» degənidi. **10** Xunga mana, Mən sanga həm sening dəryaliringoja əkarximan; Mən Misir zeminini Migoldin Səwəngiçə, yəni Efiopiyanıq qərasıqıq pütiñləy haraba-wəyrana kiliwetimən. **11** Kırık yıl iqidə, insanning yaki haywanning ayiojı uni besip etməydu wə uningda həq adəm turmayıdu. **12** Mən Misir zeminini wəyrən kiliñojan zeminlər arısida wəyrən kılımən; wə uning xəhərləri harabə kiliñojan xəhərlər arısida kırık yıl wəyrən bolidü; Mən Misirliklarnı əller arisoja tarkitiwetimən, ularını məmlikətlər arisoja taritimən». **13** Birək Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: «Kırık yılning ahirida Mən Misirliklarnı tarkitilojan əllərdin yiojip kəyturimən; **14** Mən Misirni sürgündin əsligə kəltürüp, ularını Patros zeminoja, yəni tuqulojan zeminoja kəyturimən; ular xu yərdə təwən dərijilik bir məmlikət bolidü. **15** U məmlikətlər arısında əng təwən turidü; u kaytidin eziñi baxka əller üstügə ketürmüydu; Mən ularını pəsəytimən, ular kaytidin baxka əller üstidin həküm sürməydu. **16** [Misir] kaytidin Israıl jəmətining tayançısı bolmayıdu; əksiqə ular daim Israıl türqün uningdin panah izdəx gunahının əslətmisi bolidü; andin ular

Mening Rəb Pərvərdigar ikənlikimni bilip yetidi». **17** Yigirmə yəttinqi yili, birinqi ayning birinqi künidə xundak boldiki, Pərvərdigarning sezi manga kəlip mundak deyildi: — **18** I insan oqlı, Babil padixahı Nebokadnəsər Turoja jəng kilixta əkoxunu kattik, japalıq, əmgəkkə saldı; xuning bilən hərbər bax takır bolup kətti, hərbər mürə sürkiliq yeqoş bolup kətti; birək nə u nə əkoxunu Tur bilən əkarxilək əmgəkta həqkandaq həkə almidi; **19** xunga Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana, Mən Misir zeminini Babil padixahı Nebokadnəsəroja təkdim kılımən; u uning bayılıklarını elip, oljisini bulap, əpənimitini tutup elip ketidi; bular uning əkoxunu türqün ix həkki bolidü. **20** Mən uningça [Turojal] jəng kılıqanning ix həkki türqün Misir zeminini təkdim kildim; qünki ular Meni dəp ejir kıldı, — dəydi Rəb Pərvərdigar. **21** — Mən xu kündə Israıl jəməti türqün bir münggüz estürüp qıkırıman, wə sən [əzəkialyin] aqzıngi ular arısında aqıman; xuning bilən ular Mening Pərvərdigar ikənlikimni bilip yetidi.

30 Pərvərdigarning sezi manga kəlip mundak deyildi: — **21** insan oqlı, bəxərət berip: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: — «Silər dad-pəryad selip: «Way xu künil» — dənglər!» — degin. **3** Qünki kün yekinləxti; bərəhək, Pərvərdigarning kün, bulutlar kaplanıjan kün yekinləxti; u əllərning bəxiqə qıxıdıcıqan kündür. **4** Xuning bilən bir kiliq Misir üstügə qüxicidü; əltürülgənlər Misirdə yikiləşəndə, uning zor bayılıkları bulinip kətkəndə, uning ulları ərlülüp qüxkəndə, Efiopiyləklər dərd-ələm tartıdı. **5** Efiopiə, Put, Lud, barlıq ərəbiyə, Liwiyə wə əhədə kiliñojan zemindikələrmi Misir bilən billa kiliqlinidü. **6** Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: — Misirni kəlləydiqənlər yikilidü; uning küqidin boloğan pəhri yərgə qüxicidü; Migoldin Səwəngiçə boloğan həlkə kiliqlinidü, — dəydi Rəb Pərvərdigar. **7** — Ular wəyrən kiliñojan zeminlər arısında wəyrən kilinidü; uning xəhərləri harabə kiliñojan xəhərlər arısında yatıdu. **8** Xuning bilən, Mən Misirə qədəmliyi salojınımda, uning yardımında boloğanlar sunduruləşəndə, ular Mening Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetidi; **9** Xu künü əlqılar Efiopiyanı korkitix türqün kemilərdə əltürup məndin qıxicidü; Misirning bəxiqə qüxkən kündək ularojumu azab-əkubat qüxicidü; mana, u keliwatiidü! **10** Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: «Mən yəna Misirning top-top adəmlərini Babil padixahı Nebokadnəsərning koli bilən tütügitimən. **11** U wə uning bilən kəlgən həlkə, yəni əllərning arisidiki əng dəhəxətli zeminni əhalək kiliqxa elip kelinidü; ular Misir bilən əkarxilək kiliqlarnı suoqurup, zeminni əltürülgənlər bilən tolduridü. **12** Mən Nil dəryalırını kürutimən, wə zeminni rəzil adəmlərning koliqə seti wetimən; Zemin wə uningda turoqan həmmini yat adəmlərning kolidə wəyrəna kilimən; Mənki Pərvərdigar xundak sez kiliqən». **13** Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: «Mən Nof xəhəridin butlarnı yokitiman, oyoqan məbədлarını yokitiman; Misir zeminidin kaytidin xalqında bolmas; Mən Misir zeminini korkunqə qüxicirəmən. **14** Mən Patros xəhərinə wəyrəna kiliq, Zoan xəhəridə ot salıman, No xəhəri üstidin həküm qıkırıp jazalaymən. **15** Misirning istihkəmi boloğan Sin xəhərinin üstügə kəhrimmi tekimən; No xəhərinin top-top adəmlərini kiriwetimən. **16** Mən Misirə bir ot salıman; Sin azablardın toloqjinip ketidi; No xəhəri besülidü, Nof xəhəri hər künü yawlarqa yüzlindü. **17** Awən wə Pibəsət xəhərlidikti yigitlər kiliqlinidü; bu xəhərlər sürgün kilinidü. **18** Mening xu yərdə Misirning boyunturulklarını sunduroqinimdə, Tahpanəs xəhəridə kün karangçulixidü; uningda əz küqidin boloğan pəhri yokılıdu; bir bulut uni kaplaydı; uning əkoxunu sürgün kilinidü. **19** Mən xundak kiliq Misir üstidin həküm qıkırıp jazalaymən; wə xular Mening Pərvərdigar ikənlikimni

tonup yetidi». **20** On birinqi yili, birinqi ayning yættinqi künidæ xundak boldiki, Pærwærdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **21** I insan oqli, Mæn Misir padixahı Piræwnning bilikini sundurdum; wæ mana, u dawalinixka tengilmidi, yaki kılıq tutuxka tengik bilen kûqaytildi. **22** — Xunga Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: «Mana, Mæn Misir padixahı Piræwnga kärkimən; Mæn uning bilæklerini, hæm kûqlük bolojinini hæm sundurulajan bilikini üzüwetimən; xuning bilen kılıqini kolidin qüixürmən; **23** Misirliklarnı əllərgə tarkitiwetimən, məmlikətlər arisioja taritimən. **24** Mæn Babil padixahining kolini kûqaytip, kılıqimni uning kolioja tutkuzimən; Mæn Piræwnning bilæklerini sundurimənki, u Babil padixahı aldida ejili toxkan yarilanojan adamək aħ-żarlar bilen ingraydu. **25** Mæn Babil padixahining bilæklerini kûqaytimən, wæ Piræwnning bilækleri sanggilap kâlidü; Mæn Óz kılıqimni Babil padixahining kolioja tutkuzojinimdə, u un Misir zemini üstigə sozoinidə, ular Mening Pærwærdigar ikənləmni tonup yetidi; **26** wæ Mæn Misirliklarnı əllər arisioja tarkitiman, məmlikətlər iqiqə taritimən; wæ ular Mening Pærwærdigar ikənləmni tonup yetidi».

31 On birinqi yili, üçinqi ayning birinqi künidæ xundak boldiki, Pærwærdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **21** insan oqli, Misir padixahı Piræwngə wæ uning top-top adamlırigə mundak degin: — Əmdi san biyüklükündə kim san bilen təng bolalaydu? **3** Mana, Asuriyamı Liwandiki bir kədir dərihi idi; uning ormanlıkkə sayə bərgən güzəl xahliri bolup, u intayın egiz boyluq idi; uning uqi bulutlarqa takaxşanıdi; **4** Sular uni yoqan kılıp, qongkúr bulaklar uni egiz kılıp əstürgəndi; erikləri uning tüwidin, ətrapidin ekip etətti, ular ez əstənglərini daladiki barlıq dərəhərgiçə əwətəknidi. **5** Xuning bilen, u bishlanojan wakıttı, mol sular bilen egiżlikli barlıq dərəhələrdin egiz boloqan, uning xahliri kəpəyən wæ xahqılıri uzun boloqan; **6** asmandiki barlıq uqar-kanatlar uning xahlırıda uwiliojan, xahqılıri astida daladiki barlıq janiwarlar balılıqon; uning sayisi astida barlıq uluq əllər yaxiojan. **7** Xundak bolup uning xahliri kengiyip, u büyüklükidə güzəlləkən; qünki uning yiltizləri mol sularqa yetkən. **8** Hudaning baqçısıdiki kədir dərəhələrə uni tosalılmayıttı; kariojalar uning xahlırıdək, qınar dərəhəli uning xahqılıridəkən kəlməyəttı; Hudaning baqçısıdiki heqkəndak dərəhə güzəllikta uningoja ohximəyəttı. **9** Mæn uni xahlırının keplətli bilen güzel kılıjanmən; Hudaning baqçısında boloqan barlıq dərəhələr, yəni Erəmdiki dərəhələr uningdin həsət kılıjanıdi. **10** Xunga Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: — Qünki u ezini egiz kətürüp, uqini bulutlarqa takəxturup uzartıqanlı, egiżlikidin kenglininq təkabburlaxşanlıKİ tüpəylidin, **11** əmdi Mæn uni üzütl-kesil bir tarap kılıxkə uni əllərinin arisidiki mustəbitning kolioja tapxurdum; Mæn uni rəzillikli tüpəylidin həyədəp qətkə kaqqanıdim. **12** Yat adəmlər, yəni əllər arisidiki aħ-żehxilər uni kəsip taxlıdi. Xahliri taqlor wæ barlıq jılıqlaroraq yikilip, uning xahqılıri zemindiki barlıq jıralaroraq sundurulup yetidi; yər yüzidiki həlkələr uning sayisidin qikip uningdin neri kətti. **13** Uning yikilojan oqli üstigə asmandiki barlıq uqar-kanatlar konup yaxaydu; daladiki barlıq janiwarlar xahliri üstidə turidu. **14** Buning məksiti, sulardın suqırılıdiojan dərəhələrininq heqbirı ezini egiz kətürümisun, yaki uqını bulutlarqa takəxturmışun, yahxi suqırılıdiojan dərəhələrininq heqbirı undak egiżlikkə kətürülmişün üqündür; qünki uların həmmisi elümgə bekitilgən — yərning tegilirigə qüixükə bekitilgənlərning, əlidiojan adam balılırining, hangoja qüxidiojanlarning katarididur. **15** — Xunga Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: — U təhtisaraqa qüxkən künidæ, Mæn uning

üçün bir matəm tutkuzojanmən; qongkúr sularını etiwtip uning bulak-eriklirini tosuwətəknəmən; xuning bilen uning uluq suluri tizgimləngən. Mæn Liwanni uning üçün kärilik, kiygüzdi; uning üçün daladiki barlıq dərəhələr solixip kətti. (**Sheol h7585**) **16** Mæn uni hangoja qüxidiojanlar bilen billa təhtisaraqa taxliwətkinimdə, uning yikilojan qacqıdiki sadasi bilen əllərni təwriti wəttim; xuning bilen Erəm baqçısıdiki barlıq dərəhələr, Liwandiki sərhil wæ aħ-ġen esil dərəhələr, yahxi suqırılıjan həmmə dərəhələr yər tegiliridə turup təsəlli tapşan. (**Sheol h7585**) **17** Uning sayisida turoqanlar wæ əllər arisida uni kollaydiojanlar uning bilen təng təhtisaraqa, kılıq bilen əltürlügənlərning yeniqa qüixkan. (**Sheol h7585**) **18** Kəni eyta, Erəm baqçısıdiki dərəhələrinin kəyəsi xan-xarap wæ güzəllikətən [Misiroja] təng keləlayttı? Biraq sənəmu Erəm baqçısıdiki dərəhələr bilen təng yər tegilirigə qüixürülisən; sən hətnə kiliñmiojanlar arisida, kılıq bilen əltürlügənlər bilen billa yatisən; mana bu Piræw wæ uning top-top adəmlirininq həmmisining nesiwisidur, dæydu Ræb Pærwærdigar.

32 On ikkinqi yili, on ikkinqi ayning birinqi künidæ xundak boldiki, Pærwærdigarning sezi manga kelip xundak deyildi:

— **21** insan oqli, Misir padixahı Piræw üçün bir marsiyeni aqzıngoja elip uningoja mundak degin: — Sən eżüngni əllər arisida bir xiroja ohxatkənsən, biraq sən dengiz-oykanlar arisidiki bir ajdiħəsañ, halas; sən palaklıxip eriklirininq exip taxtərəp, sulurini aqaojiring bilen qalqıtıp, dəryalırını leyitip koydung. **3** — Əmdi Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: — Kəp əllərning top-top adəmləri aldida Óz torumnu üstüngə yeyip taxlaymən; ular seni torumda tutup tartixidu. **4** Mæn seni kuruşlukta qaldurup, dalaşa taxlaymən; asmandiki barlıq uqar-kanatları üstüngə kondurup, yər yüzidiki janiwarları seningdin toyundurimən; **5** gəxüngüni taqlor üstigə koyımən, jılıqlarını pütkül əzaying bilen toldurimən; **6** Mæn keningning ekjixliri bilen zeminni hətta taqlorqıjımı suqırırmən; jıralar sən bilen toxup ketidü. **7** Nurungni eqürginimə, Mæn asmanları tosuwetimən, yultuzları kara kılımən; kuyaxni bulut bilen kaplaymən, ay nur bərməyədə. **8** Asmanlardıki barlıq parlaydiqan nurları üstüngədə kara kılıp, zeminingə karangoqlulukni kaplaymən, dæydu Ræb Pærwærdigar. **9** Mæn əllər arisioqa, yəni san tonumiojan məmlikətlər arisioqa sening əhaliktin [kalojan adəmliringni] elip kətkinimdə, kəp əllərning yürükini biaram kılımən; **10** Mæn kəp əllərni sən bilən alaşzadə kılımən, ularning padixahlıri sanga kərap dəħħətlik korkixidu; Mæn kılıqimni ularning kəz aldida oynatkiñimə, yəni sening yikilojan künində ularning hərbəri ez jan kayqoşida hər dəkikə təwərinidü. **11** — Qünki Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: — «Babil padixahining kılıqı üstüngə qikidu. **12** Palwanıların kılıqları bilen Mæn sening top-top adəmliringni yikitimən; ularning həmmisi əllər arisidiki mustəbitlərədər; ular Misirning pəhrini yokitidü, uning top-top adəmləri kurutuwetilidü. **13** Mæn zor surə boyidin barlıq, haywanlırimu halak kılımən; insan ajojı kəyədin ularını qalqatmaydu, haywanlarning tuyakları kəyədin ularını leyitmaydu. **14** Xuning bilen Mæn ularning sulurını tindurimən; ularning eriklirini süpsüzük maydək akturimən, dæydu Ræb Pærwærdigar. **15** — Mæn Misir zeminiñi wəyrəna kılıjınimda, zemin eżininq barlıqidin məħlrum bolojinida, Mæn uningdi ki barlıq turuwatkanlarını uruwətəkinimdə, əmdi ular Mening Pærwærdigar ikənləkimiñi tonup yetidi. **16** — Bu bir mərsiya; ular uni okuydu — əllərning kızılıri matəm kılıp uni okuydu; mərsiyəni ular Misir wæ uning barlıq top-top adəmlirigə okuydu, — dæydu Ræb Pærwærdigar. **17** On ikkinqi yili, ayning on bəxinqi künidæ [yənə] xundak boldiki,

Pərvərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **18** I insan oqlı, Misirning top-top adəmliri üçün ah-zar qəkkin; xuningdək ularni, yəni uni küqlük əllərning kızılı bilən billə tewəngə, həngə qıxıdıcıqlarraqa həmrəh boluxka yər tegiliriga qıxırüp taxlıwt; **19** güzəllikdə sən kimdin artuk iding? Əmdi qüxüp, hətnə kılınmıqan bilən billə yat! **20** Ular kılıq bilən əltürulgənlər arisioq yıklıdır; kılıq suquruldi; u wə uning top-top adəmlirinə həmmisi sərəp apırılıtsılsun! **21** Əmdi palwanlarning arisidiki bətar-azimatlar təhtisaranıng otturısında turup [Misir] wə uni kolloqanlarraqa səz kılıdu: —«Mana, ular qıxtı, ular jım yatıdu — hətnə kılınmıqanlar, kılıq bilən əltürulgənlər!». (**Sheol h7585**) **22** — Mana, xu yərdidur Asuriyə wə uning yiojılojan koxunu; uning gərliri ez ətrapididur; mana ularning həmmisi əltürulgən, kılıqlanojan. **23** Ularning gərliri qongqur hangning tegididur; uning yiojılojan koxunu ez gəri ətrapida turidu; ular tırıklarning zeminidə adəmlərgə wəhxtə saloşanlar — bularning həmmisi əltürulgən, kılıqlanojan. **24** Mana Elam wə uning gerininq ətrapida turojan uning barlik top-top adəmliri; ularning həmmisi əltürulgən, kılıqlanojan, ular hətnə kılınmıqan peti yər tegiliriga qıxınlər — yəni tırıklarning zeminidə adəmlərgə ez wəhxitini saloşanlar! Bırak, hazır ular həngə qıxınlər bilən billə iza-ahənətkə qəmidü. **25** Kixilar uning üçün əltürulgənlər arısında, top-top adəmliri arisida bir orun raslıqan; həlkining gərliri uning ətrapididur; ularning həmmisi hətnə kılınmıqanlar, kılıqlanojanlar; xunga ular həngə qıxınlər bilən billə iza-ahənətkə kəlidi; ular əltürulgənlər arisioq yatkuzulidu — gərqə tırıklarning zeminidə ularning wəhxti adəmlərgə selinojan bolsimu! **26** Mana xu yərda Məxək bilən Tubal barlik top-top adəmləri bilən turidu; ularning gərliri ez ətrapididur; ularning həmmisi hətnə kılınmıqanlar, kılıqlanojanlar — gərqə ular tırık turuwtənənlarning zeminidə ez wəhxitini adəmlərgə saloşan bolsimu! **27** Ular jəng körəklləri bilən təhtisaraoja qıxınlər, kılıqlırları ez bəxi astioq koyulmuş, hətnə kılınmaya turup yikılmuş palwanlar arisida yatmayıdu; ularning kəbihlikləri ez ustihanlılığı təstidə bolidu — gərqə ular tırıklarning zeminidə baturlarqımu wəhxtə saloşan bolsimu! (**Sheol h7585**) **28** Sən [Pirəwnımu] hətnə kılınmıqanlar arisida tarmar bolup, kılıq bilən əltürulgənlər arisida yatisən. **29** Mana xu yərda Edom, uning padixahlıri, barlik xahzadılırim; ular küqlük bolsimu, kılıqlanojanlar bilən billə yatkuzulidu; ular hətnə kılınmıqanlar arisida, həngə qıxıdıcıqlar bilən billə yatıdu. **30** Mana ximaldiki xahzadılər, həmmisi; mana barlik Zidondikilər, əltürulgənlər bilən billə qıxınlər; gərqə ez kükü bilən wəhxtə saloşan bolsimu, ular hazır hijaletə kəlidi; ular hətnə kılınmıqan bolup, kılıqlanojanlar arisida yetip, həngə qıxıdıcıqlar bilən billə hijalətkə kəlidi. **31** Pirəwn bularnı kəridü, xuningdək ezining kılıqlanojan top-top adəmliri toopruluk, yəni ezi wə koxunu toopruluk ulardın təsəlli alidu, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **32** — Gərqə Mən uning wəhxitini tırık turuwtənənlarning zeminiqə saldurojan bolsammu, bırak u hətnə kılınmıqanlar arisioq, kılıq bilən əltürulgənlər arisioq yatkuzulidu, — yəni Pirəwn wə uning həlikətənənlər arisioq yatkuzulidu. **33** — Gərqə Mən uning wəhxitini tırık turuwtənənlarning zeminiqə saldurojan bolsammu, bırak u hətnə kılınmıqanlar arisioq, kılıq bilən əltürulgənlər arisioq yatkuzulidu, — yəni Pirəwn wə uning həlikətənənlər arisioq yatkuzulidu.

33 Wə Pərwardigarning səzi manga kelip xundak deyildi:
— 1 Insan oqlı, əl-yurtundigilərgə səz yətküzüp
ularoq mundak deyin: — Mən kılıqını məlum bir zemin üstigə
qıkərənjinimda, zəmindi ki həlk, eż arisidin bir adəmni təpि uni
kəzətqi beketsə, — 3 u kılıqning zemin üstigə qıkərənjinini
kərüp, kanay qelip həlkni aghalandursa, 4 kimdikim kanay
awazını anlap, aghańı almısa, kılıq kelip uni elip ketsə, əmdi
uning keni ez bexi üstiga bolidu. 5 U kanay awazını anlap,

agahni almiojan; xunga uning keni ezigə bolidu; u agah alojan bolsa, jenini kütkuzojan bolatti. **6** Bırak kəzətqi kılıqning keliwatkınıni körüp, kanay qalmay, həlkni agahlandurmısa, əmdi kılıq kelip ular arisidin birawni elip kətsə, undakta u ez kəbihlikida elip ketiliđi; birak uning keni üçün Mən kezətqidin hesab aliman. **7** Əmdi, i insan oqlı, Mən seni Israil jəməti üçün kezətqi dəp bekitkənmən; sən Mening aqzımdın həwər anglap, ularoja Məndin agah yətküzisən. **8** Mən rəzil adəməgo: «I razil adam, sən qökən elisan» desəm, wə ezung u bərzilini yoldıñ yanduruxkə sez kilmay uni agahlandurmışang, u razil ez kəbihlikida elidü; birak uning keni üçün sandın hesab aliman. **9** Bırak sən rəzilni yoldıñ yenix toopruluk agahlandursang, u yoldıñ yanmisa, u ez kəbihlikidə elidü; birak ezung eż jeningni kütkuzup kalisən. **10** Əmdi sən, i insan oqlı, Israil jəmətigə sez kilipli: — Sılər: «Bizning itaətsizliklirimiz wa gunahlırimiz beximizdir, biz ular bilən zəplipix ketiwatimiz; əmdi biz kəndakmu hayatqa eriximiz?» dəysilər. **11** Ularoja sezüüm yətküzüpli: «Mən hayatım bilən kəsəm kılıməni, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — Mən rəzil adəmning elümidin həq hursənlikim yoktur; pəkət ularni rəzil yoldıñ yenip hayatqa erixsun dəymən; rəzil yollırınglardın yeninglər, yeninglər! Nemixkə elğıngılar kelidü, i Israil jəməti!» — degin. **12** Wə sən, i insan oqlı, əl-yurtungdikilərgə mundak degin: — Həkkaniy adəmning həkkaniyliki asiylik kılıqan künidə uni kütkuzmaydu; həm rəzil adəm bolsa, u ez rəzzillikidin yanoqan künidə rəzzillikidin yikilmaydu; həkkaniy adəm gunah sadir kılıqan künidə, u əslidiki həkkaniyliki bilən həyatta turıwərməydi. **13** Mən həkkaniyoja: «San bərhək hayatqa erixsan» deginimdə, u ez həkkaniylikiça tayinip kəbihlik sadir kılsa, əmdi uning həkkaniy ixliridin həqkəysisi əslənməydu; əksiqət etküzən kəbihlikli tüپəylidin elidü. **14** Əmdi mən razılıq: «Sən qökən elisan» desəm, birak u gunahlıdin yenip, kez adımda adalət wə həkkaniyliki yürgürsə — **15** Rəzil adəm kərzəgo kapalətka alojan nərsini kəyturup bərsə, — bulanglılıqta alojannı kəyturup bərsə — kəbihlik sadir kilmay, həyat bəlgilimiliridə mangsa — əmdi u bərhək hayatqa iğə bolidu, u əlməydi. **16** Uning sadir kılıqan gunahlıridin həqkəysisi əslənməydu; u adalət wə həkkaniyliyini yürgürşən — u bərhək hayatqa iğə bolidu. **17** Bırak əl-yurtungdikilər: «Rəbning yoli həmmigə barawər əməs» dəydu; əməliyyətə ularning yoli bolsa həmmigə barawər əməs. **18** Həkkaniy adəm ez həkkaniylikidin yenip, kəbihlikni sadir kılsa, u buningda elidü. **19** Rəzil adəm ez rəzzillikidin yenip, adalət wə həkkaniylik yürgürsə, bu ixlardın hayatqa iğə bolidu. **20** Lekin sılər: «Rəbning yoli həmmigə barawər əməs» dəysilər; i Israil jəməti, Mən hərkəsinglərəqə ez yollırınglar boyiąq üstünglərgə həküm qıkırıman! **21** Wə xundak boldiki, sürgün boləjan on ikkinçi yili, oninqi ayning bəxinqi künidə, Yerusalemın қaқkan birsı yəminoja kelip: «Xəhər bəstüldil» — dedi. **22** Əmdi қaқkan adəmning yetip keliinxinqaldıñı ahximida Pərvərdigarning koli meninq wujudumqa kənəqanı; xuning bilən U aqzımnı eiqip koydi; aqzım eiqilip, mən yənə gaqa bolmidim. **23** Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **24** I insan oqlı, Israil zəminidiki harabə jaylıarda turuwatkənlər: «İbrahim pəkət bir adəm turupmu bu zəminoja miras bolənənidir; birak bizi kəp adəmmiz; əmdi zəmin bəribir bizgə taqdım kılindı» — dəp eytıwatiđi. **25** Xunga ularoja mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: «Silər gəxni kən bilən yəysilər; silər ez məbduliringlərni bax kətərüp izdəysilər; silər kən təküwatisilər; əmdi silər zəminoja miras boləməsilər? **26** Silər kılıqinqılarəqə tayinisilər, silər yırqınqlik ixlarnı qıkırısilər, hərbiringlər ez қoxnisining ayalıqə buzukqılıq kılıldı. Əmdi

silər zəminoqə miras bolımsıller?». 27 Ularqa mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: Mən həyatım bilən əsəm kılımənki, bərəkə, harabə jaylarda turuwatqanlar kılıqlınıp yikılıdu; dalada kələqənni yawayi həywanlarning yəwetixka tapxurımən; istihkamlar wə oqarlıarda turoqanlarmu waba kesilidin əlidü. 28 Mən zəminni wəyrənə wə qəl-bayawan kılımən; uning küqidin bolqan pəhri yokıldı; Israilning taoqları wəyrənə boliduki, ulardin ətküniq həqbir adəm bolmayıdu. 29 Ularning yürgüzən yırqınlıq kılmixliri tüpəylidin Mən zəminni wəyrənə wə qəl-bayawan kılıqinimda ular Mening Pərvərdigar ikenlikimni tonup yetidi». 30 — Əmdı san bolsang, i insan oöqli, əl-yurtundikilər hərdaim seni aqzıja elip əylirining tamlırınlıq yenida wə darwazılarda səzlep bir-birigə həm hərbiri ez kerindixiqa sən toopluluk: «Keni berip, Pərvərdigardin nemə sez barkin, anglap kələylil!» — dəydu. 31 Ular jamaat süpitidə yeningoja kelip, Mening həlkimning süpitidə aldingda olturidu; ular səzliringni anglaydu, birak ularqa əmal kılımydı; ular aqzi bilən sanga muhəbbət kərsitudu, birak kengli həramı mənpəctə tartidu; 32 mana, san ular üçün pəkət yekimlik awaz bilən, sazlıri obdan təngxilip eytılıqan muhəbbət nahxisisən, halas; ular səzliringni anglaydu, birak ularqa əmal kılımydı. 33 Əmdı buning həmmisi əməlgə axurulqinida (u bərəkə əməlgə axurulid!) ular bir pəyənənbərning ularıngı arısında bolqanlığını tonup yetidi».

34 Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — 21 insan oöqli, bəxərət berip Israilni bakkıqı padiqilarnı əyibləp mundak degin: — Padiqilarqa mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Əzlinirila bekiwatkan Israilning padiqirining həlioqə way! Padiqilarning padisini ozuklandurux kerək əməsmü? 3 Silər yeqini eziüngər yəyisilər, yungini eziüngər kiysiilər; bordaloqan esil malni soyusilər; lekin koylarnı bəkməsillər. 4 Ajızlarnı küqəytmidinqilər, kesəllərni sakaytmidinqilər, zəhilməngənlərni tengip köymidinqilər, tarkılıp kətkənlərni kəyturup əkəlmidinqilər, ezip kətkənlərni izdəp barmidinqilər; əksiqə silər zorluk-zumbuluk wə rəhimsizlik bilən ular üstindən həküm sürüp kəlgənsilər. 5 Ular padiqisiz bolup tarkılıp kətti; ular tarkılıp ketip daladiki barlıq həywanlarqa ozuk bolup kətti. 6 Mening koylirim barlıq taoqlar arısından, hər yuruki eziglik üstidə tenəp kətti; Mening koylirim pütküllə yər yüzüqə tarkip kətti, birak ularını tepixkə tırixkuqi yaki izdiqüqi yok idi. 7 Xunga, i padiqilar, Pərvərdigarning sezinə anglangalar: — 8 Mən həyatım bilən əsəm kılımənki, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — Koylirimning padiqisi bolmioqaqka, ular wə bolup kəldi, daladiki hərbir həywanıqə ozuk boldi; qünki Mening padiqilirim Əz padamni izdiməydu, ular pəkət ezlirini bəkidi, Mening koylirimni bəkməydu. 9 — Xunga, i padiqilar, Pərvərdigarning sezinə anglangalar! 10 Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən padiqilarqa ərəfəm; Mən Əz koylirimning həsabını ulardin alıman, wə ularını padini bekixtin tohitimən; xuning bilən padiqilar ezlirinimə bəkməydu; wə Mən koylirimini ularqa yənə ozuk bolımsın üçün ularıngı aqzıdının kutuldurımən. 11 Qünki Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Əzüm ez koylirimni izdəp ularıngı həlini soraymən; 12 padiqi eziñin koyliri arısında, tarap kətkən koylarnı tepip bakkandək, Mənmu koylirimni izdəp bəkimi; ular bulutluq karangoq kündə tarilip kətkən hərbir jaylardın Mən ularını kutuldurımən. 13 Mən ularını həkələrdin epkelimən, ularını məmlikətlərdin yiojimən, ez zəminənqə apırmən; Mən ularını Israil taoqları üstidə, erik-üstəngər boyida wə zəminindəki barlıq turaloju jaylarda bəkimi; 14 Mən ularını esil qimənzardə bəkimi; Israil taoqları ularıngı yaylıq bolidu; ular xu yərdə

obdan yaylakta yatidu; Israil taoqları üstidə, munbət qimənzardə ozuklinidu. 15 Mən Əzüm Əz padamni bəkimi, ularını yatkuzmən, — dəydu Rəb Pərvərdigar. 16 — Mən yoldin tenəp kətkənlərni izdəymən, tarkılıp kətkənlərni kəyturımən; zəhilməngənlərni tengip koyiman, ajızlarnı küqəytimən; birak səmrigənlər wə küqlükənlərni yokitimən; padamni adalət bilən bəkiman. 17 Əmdı silərgə kəlsəm, i Mening padam, Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən əy wə koy arısida, koqçalar wə tekilər arısida həküm qikirimən. 18 Əmdı silərning yahxi qimənzarnı yegininglər azlıq kılıp, qiməndiki kələqən ot-qəqlərni ayaqlırlıringlər bilən qaylıwetixinglər kerəkmu? Silər süpsüzük sulardın iqtəndin keyin, kələqənini ayaqlırlıringlər bilən leyitiwetixinglər kerəkmu? 19 Xunga Mening koylirimənə silərning ayaqlırlıringlər qaylıwetkənni yeyixtin, ayaqlırlıringlər dəssəp leyitiwetkənni iqixtin baxxə amal yok. 20 Xunga Rəb Pərvərdigar ularoja mundak dəydu: — Mana Mən, Mən Əzüm səmrigən koylar wə oruk koylar arısida həküm qikirimən. 21 Qünki silər mürə-yanpaxlıringlər bilən ittirip, müngüzlürləringlər bilən ularını tərəp-tərəpkə tərkitiwətküqə üsisi, 22 — Mən ularını yənə wə obyekti bolmisun dəp Əz padamni kutkuzmən; wə Mən əy wə koy arısida həküm qikirimən. 23 Mən ularıngı üstigə bir padiqini tikiyəmən, u ularını bəkidi; u bolsa Mening küləm Dawut; u ularını bekip, ularqa padiqı bolidu; 24 wə Mənki Pərvərdigar ularıngı Hudasi bəlinən, Mening küləm Dawut ular arısında əmir bolidu; Mənki Pərvərdigar xundak sez kildim. 25 Mən ular bilən aman-hatırjəmlik beqixlaydıcıən əhdini tütüp, yirtkən həywanları zəmindin tütütmən; ular bəhətər bolup janggalda turidu, ormanlıqlarla konup uhhlaydu. 26 Mən ularını həm ezigizlikimətərapidiki jaylarnı bərikətlik kılımən; yamoqur-yeqinlərni ez paslıda yaqdurımən; bular bərikətlik yamoqurlar bolidu. 27 Daladiki dərəhərlər mewilirini, tuperək ündürmiliini beridu; ular əz zəminidə bəhətər turidu; Mən ularıngı boyunturuk-əsərətlərini sundurup, ularını kullukka tutkənlərning kəlidin kütulduroqinimədə, ular Mening Pərvərdigar ikenlikimni biliq yetidi. 28 Ular yənə əllərgə wə bolmayıdu, yər yüzdikli həyvanlar yənə ularını yəwətməydu; ular bəhətər turidu, həqkim ularını korkatməydu. 29 Mən ular üçün dəngi qikkan alahidə bir bostanlıq jayni təminləyəmən; ular kaytidin zəmində aqarqılıqta yigləp kəlməydu, yaki kaytidin əllərning mazak obyekti bolmayıdu. 30 Andin ular Mənki Pərvərdigar Hudasining ular bilən billa bolidioqanlıqimə wə ezlirining, yəni Israil jəmatının Mening həlkim bolidioqanlıqimə biliq yetidi, — dəydu Rəb Pərvərdigar. 31 — Əmdı silər bolsanglar, i Mening koylirim, Mening qimənzərəmdiki koylirim, insənlərdursilər, halas; Mən bolsam silərning Hudayinglardurmən» — dəydu Rəb Pərvərdigar.

35 Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — 21 insan oöqli, yuzüngəni Seir teojoja karitip, bəxərət berip uni əyibləp mundak degin: — 3 Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — «Mana, i Seir teojo, Mən sanga ərəfəm; Mən küləm üstüngərək uzartip, seni bir wəyrənə wə qəl-bayawan kılımən. 4 Mən xəhərlirinən harabə kılıwetimən, wə sən wəyrənə bolisən; andin sən Mening Pərvərdigar ikenlikimni tonup yetisən. 5 Qünki sən mənggүe eqmənlik saklap kəlgənsən, Israillarning beqixə küləp qüxkən künidə, qəbəhlikning jazalinix wəkt-saiti toxkanda, ularını kiliq kükigə tapxurup bərgənlilik təpəylidin, 6 Xunga Mən həyatım bilən əsəm kılımənki, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — Mana sanga kan tekülxinə bekkittim; kan seni koojlaydu. Sən kan teküxtin nəprətlənməqənliking təpəylidin, əmdı kan seni koojlap yürüdu. 7 Mən Seir teojoını wəyrənə wə qəl-

bayawan kılıp, uningdin besip etküqi həm uningoşa kaytkuqını üzüp taxlaymən. **8** Mən uning taoqlırını əltürülgənləri bilən tolduriman; sening egizlikliringda, sening jilojiliringda, sening barlık jiraliringda kılıq bilən əltürülgənlər yikilidu. **9** Mən seni mənggigə wəyrana kılımən; sening xəhərliring adəmzsatzis bolidu; wa silər Mening Pərvərdigar ikenlikimni tonup yetisilər. **10** — Qünki sən: «Bu ikki əl, ikki məmlikət Meningki bolidu, biz ularoja iga bolimiz» degining tüپaylidin — gərqə Mən Pərvərdigar xu yerdə boləjan bolsammu —, **11** əmdi Mən həyatim bilən kəsəm kılımənki, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — Mən sening nəpritingdin qıkkən aqqiking boyığa wa həsiting boyığa sanga muamilə kılımən; Mən üstüngə həküm qıkırıp jazalixim bilən, Mən ular arısida Əzünni kərsitimən. **12** Xuning bilən sening Israil taoqlırıqə karap: «Ular wəyrən boldı, ular bizgə yəm boluxka təkdim kılındı» deyən barlık həkərətliringin Mən Pərvədigarning anglojinimni sənələr tonup yetisilər. **13** Uning üstigə aqzıngılarda silər Manga karxi qıkip əzünglərni qong kərsitim, Manga kupurluk kilojan səzünglərni kəpəytənəsilər; Mən ularni anglidim. **14** Xunga Rəb Pərvərdigər mundak dəydu: — Pütkül yar yüzü xadlinip kətkinidə, Mən seni wəyrana kılımən. **15** Israil jəmatining mirasi wəyrən kılınoqanda buningdin sən xadlanqiningdək, Mənəmu sanga xundak kılımən; sənəmu, i Seir teoji wə barlık Edom — silərning barlıqınlar wəyrən boldı; wa [Edomiyalar] Mening Pərvərdigar ikenlikimni tonup yetidi.

36 Əmdi sən, i insan oqlı, Israil taoqlırıqə bəxarət berip mundak degin: — Israil taoqları, Pərvədigarning sezinə anglangalar: — **2** Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Düxmənning silergə karap: «Wah! Mənggү yukiri jaylar bizgə təəllük boldı!» degini tüپaylidin, **3** xunga bəxarət berip mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Bərək, qünki ular silərni wəyrənə kılıp, əllərdin kalojanlırıqə tawə kılıxka həryandın silərni əzənlikli tüپaylidin, wə silər əllər arısida sez-əqəqk wə təhəmat obyekti bolup kalojanlıkinglardın, **4** əmdi xunga, i Israil taoqları, Rəb Pərvədigarning sezinə anglangalar: — Rəb Pərvərdigar əllərdin kalojanlırıqə olja həm mazak obyekti bolup kalojan taoqlar, egizliklər, jıralar wə jilojılarqa, wəyrən bolqan harabılər wə taxliwetilən xəhərlərə mundak dəydu: — **5** Xunga Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Huxal boluxup kəlbidiki pütün eqmənlikli bilən Mening zeminimni ezliriga təəllük boluxka bekitip, uni bulang-talang kiliwalaylı deyən əllərdin kalojanlırıqə wə Edomdikilərning həmmisigə bərəkə, Mən [Əz həlkimə] bolqan kəzəqinlikimdin qıkkən aqqik otida səz kildim: — **6** Israil zemini toorluluk bəxarət berip, taoqlar, egizliklər, jıralar wə jilojılarqa səz kılıp mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Mənə, Mən Əz [həlkimə] bolqan kəzəqinlikimdin kəhərim bilən səz kildim — qünki silər əllərning mazak-əhanətlərini yegənsilər. **7** — Xunga Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən kolumnu ketürüp xundak kəsəm iğankı, bərək, ətrapınglardıki əllər eziñin mazak-əhanətlərini ezi ixitid. **8** Lekin silər, i Israil taoqları, xahlınisilər, həlkim Israilqa mewa berisilər; qünki ular pat arıda kaytip kelidu. **9** Qünki mana, Mən silər tarıpinglardididurmən; Mən silərə karaymən, silər yumxitilisilər həm terilisilər. **10** Wə Mən üstünglərdə adəmlərni, yəni Israilning pütkül jəmatini, ularning barlıqını kəpəytimən; xəhərlər ahalilik bolidu, harabılər kaytidin kurulidu. **11** Mən üstünglərde adəm həm həywanınları kəpəytimən, ular awup nəsil keridu; Mən etkən zamanlardıkitidək silərni olturaklıq kılımən; bərəkə, halinglərni əslidikidin əwzal kılımən; silər Mening Pərvərdigar ikenlikimni bilip yetisilər. **12** Mən üstünglərgə adəmlərni, yəni

həlkim Israilni mangdurımən; ular silərgə igidarqılıq kılıdu, silər ularning mirasi bolisilər; silər yənə ularni balılıridin juda kilməsiler. **13** Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Qünki ularning silergə: «Silər adəmlərni yəysilər, ez elinglərni balılardın juda kılqənsilərl» degini tüپaylidin, **14** əmdi silər yənə adamları yeməysilər, ez elinglərni balılıridin yənə juda kilməsiler, dəydu Rəb Pərvərdigar. **15** — Mən silergə yənə əllərning mazak-əhanətlərini anglatkuzmymən; silər əllərning tapa-tənisini yənə kətürməysilər, silər ez elinglərni kaytidin yikitməsiler, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **16** Pərvədigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **17** I insan oqlı, Israil jəmati ez zeminə turoqan qaoqlarda, ular ez yoli həm kilmixləri bilən uni bulojojan; Mening aldimda ularning yoli ay kərgən ayalnıng napaklıqıqa ohxax. **18** Xunga zeminəqə tekkən kan üçün, zeminni məbudişli bilən bulojojanlıq üçün, Mən kəhərimi ular üstüq tektüm; **19** Mən ularni əllər arisoja tərkitəwəttim, ular məmlikətlər iğiq tarılıp kətti; Mən ularning yolları həm kilmixləri boyığa ularning üstigə həküm qıkardım. **20** Ular baridiqan hərkəysi əllərgə kəlgəndə, ular tooprisida: «Bular Pərvədigarning həlkə, birak, ular Uning zeminidin qıkkən!» — deyilgəndə, ular yənilə Mening pak-mukəddəs namimni bulojojan; **21** Bırak Mən Israil jəmati barojan hərkəysi əllər arısida bulojojan pak-mukəddəs namim üçün kengiñ boldüm. **22** Xunga Israil jəmatığə mundak degin: — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən bu ixni silərni dəp əmas, i Israil jəmati, bəlki silər barojan hərkəysi əllər arısida silər bulojojan ez pak-mukəddəs namim üçün kılımən. **23** Mən əllər arısida bulojojan, Əzünninəqən təkən, namimni dal silər ular arısida bulojojan; ularning kez alidda Mən Əzünni silərning aranglarda pak-mukəddəs kərsətkinimə, əllər Mening Pərvədigarning ikenlikimni bilip yetidi, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **24** Mən silərni əllər arisidin elip, məmlikətlər iğidin yioip, silərni ez zemininglərə qayturımən. **25** — Mən süpsüzük suni üstünglərə qaçıqın, buning bilən silər pak bolisilər. Silərni həmma paskiniliklərindən wə butlırlıqardın paklaymən. **26** Mən silergə yengi kəlb beriman, iqinglərə yengi bir roh salımən; teninglardıki tax yürəknə elip taxlap, mehrlik bir kəlbəni ata kılımən. **27** Mening Rohimni iqinglərə kırğızüp, silərni əmr-pərmanlırmış boyığa mangozumızın, həkümlürimə tutkuzımən, xuning bilən ularoja əməl kılısilər; **28** silər Mən ata-bowlırlıqlarə təkdim kilojan zemində yaxsılalar; Mening kəwimim bolisilər, Mən silərning Hudayinglar bolimən. **29** Mən silərni barlık paskiniliqtin kutkuzımən; Mən buojdəni awun boluxka buyruymən; üstünglərgə həq aqarqılıkni koymaymən; **30** Mən dərəhlərning mewisini wə etizdiki məhsulatları awutimənki, silər aqarqılıq tüپaylidin əllər arısida xərməndə bolməsiler. **31** Silər razıl yollırıngalar wə naqar kilmixliringlərni aslap, kəbihlikliringlar wə yirginqılıq kilojanlırları üçün ez-əzünglərdən yirginişilər. **32** Silərgə məlum bolsunki, bu ixni kılıxım silər üçün əmas, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — ez yollırıngalar üçün hijil bolup xərməndə bolungalar, i Israil jəmati. **33** — Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən kəbihlikliringardın pakliojan künidə, Mən xəhərlərni ahalilik kılımən, harabə kalojan jaylarmu kaytidin kərulidu. **34** Wəyrən kılınojan zemin etüp ketiwatkan hərbirinən kez alidda wəyrənə kerünsimə, u kaytidin terilidu. **35** Xuning bilən ular: «Bu wəyrən kılınojan zemin huddi Erəm baoqısidək boldı; harabə, wəyrən kılınojan xəhərlər hazırlıq mustəhəməldəni, ahalilik boldı» — dəydu. **36** Wə ətrapıda kalojan əllər Mənki Pərvədigarning buzulqan jaylarnı kuroqarıqı həm wəyrənə kılınojan yərlərni kaytidin

terioqqu ikenlikimni bilip yetidi; Mənki Pərvərdigar söz kıldı, buningçə əməl kılımən. **37** Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: — Mən yənilə Israilning jəmatining bu ixlarnı tiləydiqən dua-tıləwtərligə ijabət kılıoqqu bolimən; Mən köy padisidək ularning adəmlərini awutimən; **38** Mükəddəs dəp ayrıloqan kurbanlı köy padisidək, bekitilən həyt-bayramlıriqə beqixlanqan köy padisi Yerusalem oja toldurulqandək, harabə bolqan xəhərlər kaytidin adəm padiləri bilən toldurulidu; ular Mening Pərvərdigar ikenlikimni bilip yetidi.

37 Pərvədigarning koli wujudumoja əndi; Pərvərdigar meni Rohi bilən ketürüp qikip, bir jilojining otturisoja turozuldu; u yər səngəklərgə toldi. **2** U meni səngəklər atrapidin uyak-buyakka etkiüzdi; mana, bu oquq jilojida [səngəklər] intayın nuroqun idi; wə mana, ular intayın kuruq kətkənidə. **3** U mandin: — I insan oqlı, bu səngəklər kaytidin yaxnamdu? — dəp sordi. Mən: — I Rəb Parvardigar, sən bilişən, — dedim. **4** U manga: I insan oqlı, bu səngəklər üstigə bexarət berip mundak degin: «I kuruq səngəklər, Pərvədigarning səzini anglangılar! **5** Rəb Pərvərdigar bu səngəklərgə mundak dəydi: — Mana, Mən silərgə bir roh-nəpəs kırğımızın, wə silər hayat bolisilər. **6** Mən üstünlərgə pəy-singirlərni salımen, silərni tera bilən yapıman, silərgə roh-nəpəs kırğımızın; wə silər Mening Pərvərdigar ikenlikimni bilip yetisilər». **7** Xunga mən buyrulqını boyığa bexarət bərdim; mən bexarət beriximə, bir xawķun ketürüldi, mana jalak-julak bir awaz anglıdi, səngəklər jipsilixip, bir-birigə koxuldi. **8** Mən kərdüm, mana, pəy-singirlər wə ət ularning üstigə kəlip ularnı kəplidi; biraq ularda heq roh-nəpəs bolmidi. **9** U manga: — I insan oqlı, roh-nəpəskə bexarət berip mundak degin: «Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: Tet tərəptin xamal kəlgəysilər, i roh-nəpəs, wə muxu əltürtülgənlər tirlisun üçün ularning üstigə püwlənglər» — dedi. **10** Xunga mən buyrulqandək bexarət beriwidim, roh-nəpəs ularqa kirdi-də, ular hayat bolup tik turdi — biiyuk bir koxunoja aylandı. **11** Wə U manga: — I insan oqlı, bu səngəklər bolsa Israilning pütün jəmatidur. Mana, ular: «Bizning səngəklərimiz kuruq kətti, ümidişiz üzüldi; biz tütgəxtuk!» — dəydi. **12** Xunga bexarət berip ularqa mundak degin: «Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: — Mana, Mən gərungiklärni eqip, silərni gərungiklärin qıkırıman, i Mening həlkim, silərni Israil zəminiqə elip kirimən; **13** Mən gərungiklärni aqkinimda, silərni gərungiklärin qıklärıqinimda, i Mening həlkim, silər Mening Pərvərdigar ikenlikimni bilip yetisilər. **14** Wə Mən Əz Rohimni silərgə kırğımızın, silər hayat bolisilər; wə Mən silərni ez zemininglarda turozumən; silər Mənki Pərvədigarnı xundak səzni kılıp, xuni ada kıldı, dəp bilip yetisilər». **15** Pərvədigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **16** I insan oqlı, bir tayakni elip, uning üstigə «Yəhudə wə uning həmrəhliri bolqan Israillər üçün» dəp yazoin; yəna bir tayakni elip, uning üstigə «Əfraim wə uning həmrəhliri bolqan pütün Israil jəmatidikilər üçün» dəp yazoin; **17** wə ulanı bir-birigə ulap köy; ular kolungda bir bolsun. **18** Həlkimdikilər səndin: «Bu ixlar bilən nemini qüxəndürməkqı bizgə dəp bərmənsən?» dəp sorsa, **19** ularqa: «Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: «Mana, Mən Əfraimning wə uningoja həmrəh bolqan Israil əbililirininq koli tutkən Yüşünping tayikini elip, uni Yəhudanıng tayikiqə qoxup ulap, ularni birlə tayak kılımən; ular Mening kolumna bir tayak bolidu. **20** Sən yazılan tayaqlarını ularning kez alıda kolungda tutup ularqa xundak degin: — **21** «Rəb Pərvərdigar xundak dəydi: «Mana, Mən Israil balılırını barqan əllər arisidin elip, ularni həryəndin yiqip eż zeminiqə epkelimən. **22** Mən ularni Israil taoqlırının üstidə bir əl kılımən; bir padixah, ularning

həmmisigə padixah bolidu; ular kaytidin ikki əl bolmayıdu, yəki kaytidin ikki padixahlıqka heq belənməydi. **23** Ular əzirini kaytidin ularning məbədliyi, lənətlilik ixliri yəki asiyliklirininq heqkayısisi bilən heq bulojimaydu; Mən ularni gunah ətküzən olturaklıxan jaylıridin kütküzup, uların paklandurımən; ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən. **24** Wə mening kulum Dawut ularqa padixah bolidu; ularning həmmisining birlə padıqisi bolidu; ular Mening həkimiyyirimdə mengip, Mening bəlgilimilirimni tutup ularqa əməl kılıdu. **25** Ular Mening kulum Yakupka təkdim kılıqan, ata-bowliringlar turup kəlgən zemində turidu; ular uningda turidu — ular, ularning balılıri, wə balılnıng balılıri mənggü turidu — Mening kulum Dawut ularning xəhzədəsi bolidu. **26** Mən ular bilən aman-hatırjəmlik beqixlaydiqən bir əhədə tüzimən; bu ular bilən mənggülü bir əhədə bolidu; Mən ularni jayida makanluxturup awutimən; wə Mening mukəddəs jayimini ular arisioqa mənggügə tikləyən. **27** Mening turaloju jayim ularda bolidu; Mən ularning Hudasi bolimən, ular Mening həlkim bolidu. **28** Mening pak-mukəddəs jayim ular arisida manggügə tikləngəndə, əmədi əllər Əzüm Pərvədigarning Israilni pak-mukəddəs kılıoqqu ikenlikimni bilip yetidi».

38 Pərvədigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** İnsan oqlı, yüzüngni Magog zeminidiki Rox, Məxək wə Tubalning amiri Gogka karitip uni ayıblap bexarət berip xundak degin: — **3** Rəb Pərvərdigar xundak dəydi: «Mana, i Gog, — Rox, Məxək wə Tubalning amiri, Mən sanga karximan; **4** Mən seni arkıngə yandurup, engikingə ilməklərni selip, sən wə pütün koxunungni — atlar wə atlık əskərlərni, həmmisi toluk kərallanqan, sıpar-ķalqanları ketürgən, kılıq tutqan top-top kixilərni jəngə qırıman; **5** Pars, Efiopiya wə Put, həmmisi kalkan-dubulqa bilən kərallinidu **6** — Gomer wə uning barlıq top-top adəmliri, ximalning əng kəridin kəlgən Torgamah jəməti wə uning barlıq top-top adəmliri, bu kəp əllər sanga həmrəh bolup billa bolidu. **7** Əzüngni təyyarla; sən wə sanga yiqiylanın barlıq top-top adəmlirinə təyyarlanqan petida bol; sən ularqa nazarətqılık kılısan. **8** Kəp künlerdin keyin sən [jenggə] qakırılısan; sən ahiirkı yillarda kılıqin kütküzulqan, kəp əllərdin yiqiylanın həlkinqə zəminiqə, yəni uzundan beri wəyrən kəlinip kəlgən Israil taoqlırıqə hujum kılısan; uning həlkə əllərdin yiqiylanın bolup, ularning həmmisi aman-esən turiweridu; **9** sən, barlıq top adəmlirinə wə sanga həmrəh bolqan nuroqun əllər bilən billa aloja besip, boran-qapkundək kılısan; sən yər yəzini kaplıqan buluttak bolisən». **10** — Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: «Xu künü xundak boliduki, kənglüngə baxkığa hiyallar kirip, sən rəzil hıylə-nayrangi oylap qıkışan; **11** sən: «Mən sepişsiz yəza-kəntlər jaylaxqan zəminəqə besip kirimən; mən aman-esən turuwatlıqan bir həlkə yekinlixminən — ularning həmmisi sepişsiz, takəksiz wə dərwazisiz turuwatlıdu», dəysən, — **12** «Xuning bilən oljilarnı elip, bulang-talang kılımən; kolumni aslidə wəyrən bolup əmdilikə makanlıq bolqan jaylarqa, əllərdin yiqiylanın, mal-dunyaqə iğə bolqan, dunyanıng kindikidə yaxawatlıqan həlkə karxi kılımən». **13** Xu tapta Xeba, Dedan, Tarxixtiki sədigaqlər barlıq yax xırılıri bilən səndin: «Sən olja elixka kəldingmu! San top-top adəmlirinə bulang-talang kılıwelişxə — altun-kümüxni elip ketixxə, mal-dunyaqə elip ketixxə, zor bir oljioqa erixiweişxə yiqoqdingmu?» — dəp sorayd. **14** Xunga bexarət bərgin, i insan oqlı, Gogka xundak degin: — Rəb Pərvərdigar xundak dəydi: — Mening həlkim Israil aman-esən bolidioqan künini, sən bilip yətməməsən? **15** Sən ez jayingdin, yəni ximalning əng qət jayidin qıkışan, sən wə sanga həmrəh

bolojan nuroqun əllər, həmmisi atlıq bolup, top-top adəmlər, qong koxun bolisən. **16** Sən yər yüzünü qaplıqan buluttak həlkim Israileşa qarxi qıkışən – bu ahiirkı zamanlarda bolidu – Mən seni əz zeminimoja qarxılıxixka qıkırıman; xundaq kılıp Mən sən arkılık, i Gog, əllərning kəz alıda Əzümnin pak-mükəddəs ikeňlikimni kərsətkəndə, ular Meni tonuydu». **17** – Rəb Pərvərdigar xundaq dəydu: «Mən ədəmki zamanlarda kullırim bolojan Israileşki pəyojəmbərlər arkılık bəxarət kılıqan birsəi sən əməsmu? Ular xu künlərdə, xundaqla kəp yillardın beri, Mening seni həlkimgə qarxılıxixka qıkırıdojanlıkim toopruluk bəxarət bərgən əməsmu? **18** Wə xu künü, yəni Gog Israileşniqə qarxi qıkkən künü xundaq boliduki, – dəydu Rəb Pərvərdigar, – oqəzipim bilən Mening kəhrim erləp qıkıdu. **19** Mening [əz həlkimgə] bolojan kəz qızılilikimdin, oqəzəp bilən xundaq səz kılıqanmən, Israileşni qızılilikimdin, səz kılıqanlıq; **20** xuning bilən dengizdiki beliklər, asmandıki uqar-kanatlar, daladiki hayvanlar, yər yüzidiki emiligiqi hayvanlar wə yər yüzidə turoqan barlıq insanlar Mening yüzüm alıda tawrınip ketidü; taoqlar ərəlüp, tik yarlar oqulap ketidü, barlıq tamlar yərgə ərəlüp qüxicü. **21** Mən barlıq taoqlırımda uning bilən qarxılıxixka bir kılıq qákırıman, – dəydu Rəb Pərvərdigar, – hərbərsinə kılıqı əz kərindixigə qarxi qıkıdu. **22** Mən waba kesili wə kan təkük biliq uningoja həküm qıkırıp jazalaxka kiriximən; Mən uningoja, uning koxunlari üstigə, uningoja həmrəh bolojan nuroqun əllər üstigə dəhəxətlək yamoqur, zor məldür taxlır, ot wə güngürt yaqdurımən; **23** Mən Əzümnin uluqlap, Əzümnin pak-mükəddəs dəp kərsitimən; wə nuroqun əllərning kəz alıda namayan bolimən, ular Mening Pərvərdigar ikeňlikimni tonup yetidü».

39 «Əmdı sən, i insan oqlı, Gogni əyibləp bəxarət berip xundaq dəgin: – Rəb Pərvərdigar xundaq dəydu: – Mana, i Gog, – Rox, Məxək wə Tubalıng əmri, Mən sanga qarximən; **2** Mən seni arkingoja yandurup, yetkiləp, seni ximalning əng kəridin qıkırıman, Israileşning taoqları üstigə tajawuz kıldırıman; **3** Mən okyayingni sol kolungdin urup taxlıqizwetimən, okliringni ong kolungdin qüxtürimən; **4** sən Israileşni taoqlırını üstigə yikilisən; sən wə sening barlıq koxunliring, sanga həmrəh bolojan əllər yikilisər; Mən seni barlıq yirtküq uqar-kanatlar oja gəx, daladiki barlıq hayvanlar oja wə boluxka təkdim kildim. **5** Sən dalada yikilisən; qünki Mən xundaq səz kildim, – dəydu Rəb Pərvərdigar. **6** Mən Magog üstigə wə dengiz boyida aman-esan turoqanlar oja ot yaqdurımən; ular Mening Pərvərdigar ikeňlikimni tonup yetidü. **7** Mening pak-mükəddəs namimni həlkim Israileşni arısında tonutimən; pak-mükəddəs namimning kaytidin bulojinixka kət'iy yol koymaymən; əllər Mening Pərvərdigar, Israileş turoqan Mukəddəs Boloquzqısi ikeňlikimni bilip yetidü. **8** Mana, u kəlidü! Bu ixlər qöküm bolidu, – dəydu Rəb Pərvərdigar, – bu dəl Men eytkən künidur. **9** Israileş xəhərliridə turuwaqtanlar qıkıp koralları, jümlidin sipar-kalkanlar, okyalar, tokmaklar wə nəyzilərni kəydürüp ot kələydu – ular bular bilən yətə yil ot kələydu. **10** Daladın həq otun elinmaydu, ormanlardın həq yaqəq kesilməydu; qünki ular koralları ot kələxka ixlitidü; ular ezliridin olja tutuqanları olja tutidü, ezlirini bulang-talang kılıqanları bulang-talang kılıdu, – dəydu Rəb Pərvərdigar. **11** Wə xu künidə xundaq boliduki, Israileşni qızılilikimdin, yəni dengizning xərkəy qıroqıkidin etidiojanlarının jilojisidin Gogka bir yərlik boluxı üçün bir orunni berimən; bu yərlik bolsa etkiqilərnin yolini tosidü; ular xu yərda Gog wə uning barlıq top-top adəmlərini kəmidü; u «Həmon-Gog jilojisə» dəp atılıdu. **12** Israileşni qızılilikimni həlal kılıx üçün, ularni

yətə ay kəmidü; **13** zemindiki barlıq həlk ularni yərlikə koyidu; xuning bilən Əzümnin uluqlanqan muxu künidə bu ix ular oja xərəp bolidu, – dəydu Rəb Pərvərdigar. **14** Ular birnəqqə adəmni zemini dawamlıq arılap, tajawuzqıllarning zemin yüzüdə kələqan jəsətlərini kümüxtək alahidə ixni kılıx tūqın ayriydu; ular xu yətə ay tügigəndə, andın jəsətlərni izdəx hizmitini baxlaydu. **15** Bu «zemindin etkiqilər» aylinip yürüdü; əgər birsi adəmning ustihinini kərgən bolsa, u uning yenioja bir bəlgə tikleydi; «izdəp kəməqiqilər» uni Həmon-Gog jilojisidən dəpənə kılıqapə bəlgə turidu **16** (jiloqidə) «Həmonah» dəp atalojan bir xəhər bolidu). ular xu yol bilən zemini paklaydu». **17** – «Wə sən, i insan oqlı, Rəb Pərvərdigar xundaq dəydu: – Hərkəndək uqar-kanatlar, daladiki barlıq hayvanlar oja mundak dəgin: «Yiqolixip kelinglər, Mən silərgə kilməkqi bolojan kərbanlıqimoja, yəni Israileş taoqları üstidə kiliqan qızıl kərbanlıqka həryandın jəm bolunglar! Silər xu yərda gəx yəp, kan iqisilər. **18** Silər baturlarning gəxini, yər yüzidiki xahzadılarning kenini – koçkarlarning, əqəklərning, torpaqlarning kenini iqisilər – uların həmmisi Baxandiki bordalojan mallardur! **19** Silər Mən silərgə kilməkqi bolojan kərbanlıqimdin, toyluğunə may yəp, toyluğunə kan iqisilər! **20** Silər dəstilinimdə atlar wə jəng hərvisidikilər, baturlular, barlıq jəngqi palwanlar bilən toyunisilər» – dəydu Rəb Pərvərdigar. **21** – wə Mən Əz xan-xəripimni əllər arisoja kərsitimən, barlıq əllər Mening yürgülgən jazalırımmı wə uların təstigə koyqan kolumni kəridü. **22** Wə xu kündin tərtip Israileşni qızılilikimdin, əllər Mening Pərvərdigar, uların Hədusi ikeňlikimni bilip yetidü. **23** Əllər Israileşni jəmətinin qəbiliyəli, Manga asiylik kılıqlıqlik tüپaylıdin türşigün bolojanlıqını bilip yetidü; mana, Mən yüzümmi ulardın yoxurup, ularni düxəmənlirininq koliqə tapxurdum; uların həmmisi kılıqlıqını yikıldı. **24** Ularınq paskiniqliki wə asiylikləri boyiqə Mən ularni bir tərəp kildim, yüzümmi ulardın yoxurdum». **25** Xunga Rəb Pərvərdigar xundaq dəydu: – Mən hazır Yakupni sürgün bolojanlıqidin əsliga kəyturup, pütkül Israileşni jəməti təstigə rəhəm kılıp, Əz pak-mükəddəs namim üçün oltuk kəz qızılilikimni kərsitimən. **26** Əz zemində aman-esan turoqinidə, həqkim ularni korkutmayıdışan qəq kəlgəndə, Mən ularni əllərdin kəyturup, düxəmənlirininq zeminiqiridin yioqinimda, wə kəp əllərning kəz alıda Əzümnin pak-mükəddəs ikeňlikimni kərsətkinimdə, xu qəoqda ular hijalitini wə Məndin yüz ərəüp kılıqan asiylikinən barlıq gunahını kətiridü; **28**ular Mening ularni əllər arisoja sürgün kıldırojanlıq tüپaylıdin, wə andin ulardın həqkəysini xu yərda kəldürmay ez zeminiqə yioqanlıqim tüپaylıdin, ular Mening Pərvərdigar ikeňlikimni bilip yetidü; **29** wə Mən yüzümmi ulardın kəyta həq yoxurmamən; qünki Mən Israileşni jəməti təstigə Əz Rohimni kəyqən bolimən, – dəydu Rəb Pərvərdigar.

40 Bizning sürgün bolojanlıqimizning yigirmə bəxinqi yili, yilning beşida, aynıqən oninqi künidə, yəni xəhər bestilgəndin on tet yil keyin – dəl axu künidə Pərvərdigarın qoli menin wujuduməja kəndi, wə U meni [xəhərgə] apardı. **2** Hudanıq alamat kərtünüxliridə U meni Israileşni qızılilikim apırıp, intayın egiz taoq təstigə orunlaxturdı; taoqning jənubiy təripidə xəhərdək bir kərələx turattı. **3** U meni xu yərgə apardı; mana qolida kanap tanisi wə elqəm hadisini tutkən, misning kerünüxiqə bolojan bir kixi; u dərəwazida turattı. **4** Bu kixi manga: «İnsan oqlı, kezliring bilər kerüp, küliking bilən anglap, kənglüngni mən sanga kərsitidışan barlıq ixlərənə baqlılıqın; qünki buning sanga kərsitilixi üçün sən muxu yərgə elip kelindig. Israileşni təstigə barlıq, kərgininqni ayan kıl».

5 Wə mana, ibadəthanining həmmə təripidə tam bar idi. U kixinin kolida alta gəzlək elqəm hadisi bar idi; xu qəoşdiki «bir gəz» bir gəz bir alikanqa toqra kelətti. U tamning kənglikini elqidi, bir «hada» qıktı; egizlikli bolsa, bir «hada» qıktı. 6 U xərkəkə karaydiojan dərwazioja kelip, uning pələmpəylirigə qıktı; uning bosuoşisining kənglikini elqidi, u bir hada qıktı. Yənə bir təripining kənglikli bir hada qıktı. 7 [Dərwazining iqidiki] hərbir «oyuk ey»ning uzunluğunu bir hada, kənglikli bir hada idi; oyuk eylərning arılık bəx gəz idi; dərwazining iqidiki bosuoşu, yəni iqkiriqə karaydiojan dəhlizləning alididiki bosuoşining [ikki təripining] uzunluğunu [ayrim-ayrim] bir «hada» qıktı; 8 u dərwazining iqkiriqə karaydiojan dəhlizni elqidi, [uzunluğunu] bir hada qıktı. 9 U dərwazining dalinining uzunluğunu elqidi, səkkiz gəz qıktı; uning keşkininə yənidikə tamning kəlinlikli ikki gəz qıktı. Muxu dalan iqkiriqə karaytattı. 10 Xərkəkə kariojan dərwazining iqidə, u təripidə üqtin, bu təripidə üqtin oyuk eylər bar idi. Üqilisi ohxax elqəmdə idi; üq eyning ikki yan temi ohxax kəlinlikli idi. 11 U dərwazini elqidi, kənglikli on gəz qıktı; uning jəməyi uzunluğunu on üq gəz idi. 12 Bu yandiki oyuk eylərning alidida bir gəz kəlinlikli bir tosma tam bar idi, wə u yandiki oyuk eylərning alidida bir gəz kəlinlikta bir tosma tam bar idi; həryandiki oyuk eylərning kənglikli alta gəz idi. 13 U dərwazining jəməyi kəngliklərini, yəni bu tərəptiki oyuk eyning egzisining [arka lewidin] u tərəptiki oyuk eyning egzisining [arka lewiqoja] yigirmə bəx gəz qıktı; bu tərəptiki oyuk eyning ixiki bilən u tərəptiki oyuk eyning ixiki bir-biriga karixatti. 14 U iqliki həyliqə kirix eojizidiki tüwrüklərni elqidi; ularning egizlikli atmix gəz qıktı; dərwaza temi bu həylinin tüwrüklərinin orap turqanıdı. 15 Dərwazining tüwidin dalanuning iqliki eojizioqə əllik gəz qıktı. 16 Oyuk eylərning hərbirinən udul temida, xundaklıqla oyuk eylərning arılıkida, dalanuning yənida ohxaxla rojaklər bar idi; muxu rojaklər sırtıqə karap tariyip mangojan idi; hərbir arılıktiki tam-tüwrüklərgə palma dərəhləri nəkkixləngənidi. 17 U meni sırtıqə həyliqə apardı; mana, kiqik hanilar, wə sırtıqə həylini qəridəp yasalojan tax tahtaylıq supa; supinən üstigə ottuz kiqik hana selinojan. 18 Bu tax tahtaylıq supa həyliktiki dərwazilaroja tutaxkən, uning kənglikli ularning uzunluqına barawar idi; bu «pəs tax supa» idi. 19 U təwənki dərwazining iqli təripidən iqliki həylinin sırtıqə temioqışə boylanıq kəlinlikni elqidi; xərç wə ximal tərəplərningmə yüz gəz qıktı. 20 Andin sırtıqə həyliqə kiridiojan, ximaloja karaydiojan dərwazining uzunluğunu wə kənglikləri elqidi. 21 Uning bu təripidə üqtin oyuk ey, u təripidə üqtin oyuk ey bar idi; uning tüwrükləri, dalanlıri birinqi dərwaziningkiga ohxax idi; uning uzunluğunu əllik gəz, kənglikli yigirmə bəx gəz. 22 Uning deriziləri, dalanlıri, palma dərəh nəkkixləri xərkəkə karaydiojan dərwaziningkiga ohxax idi; kixilər uning yətə baskuqluk pələmpiyi bilən qıktı; uning dalını iqkiriqə karaytattı. 23 Iqliki həyliida ximal wə xərkətki dərwazilaroja udul birdin dərwaza turatti; u dərwazidin dərwazioqə elqidi, yüz gəz qıktı. 24 U meni jənub tərəpkə apardı; mana, jənubkını karaydiojan bir dərwaza bar idi; u uning tüwrükləri, dalanlırını elqidi, ular baxkılırioja ohxax idi. 25 Dərwazining wə dalinining tərapidiki derizilər baxkılırioja ohxax idi; uning uzunluğunu əllik gəz, kənglikli yigirmə bəx gəz idi. 26 Uningqə qikidiojan yətə baskuq bar idi; uning dalını iqkiriqə karaytattı; uning tüwrükləridə palma dərihining nəkkixi bar idi, u tərəpta biri, bu tərəpta biri bar idi. 27 Iqliki həyliqə kiridiojan, jənubkə karaydiojan bir dərwaza bar idi; u jənubiy tərəpta dərwazidin dərwazioqə elqidi, yüz gəz qıktı. 28 U meni iqliki həyliqə jənubiy dərwazidin əkirdi; wə jənubiy dərwazini elqidi; uning əlqəmləri

baxkə dərwazilərinin kəngliklərinin qıktı; uning oyuk eylərini, arılık tamları, dalinining əlqəmləri baxkılırinin kəngliklərinin qıktı; uning wə dalinining tərapidilərə derizilər bar idi; uning uzunluğunu əllik gəz, kənglikli yigirmə bəx gəz idi. 30 Tərapidə uzunluğunu yigirmə bəx gəz, kənglikli bəx gəz tərapidə dalını bar idi. 31 Uning dalını bolsa sırtıqə həyliqə karaytattı; uning kirix eojizidiki ikki yan tüwrükida palma dərəhlərning nəkkixi bar idi; uning qikix yolininə səkkiz baskuqluk pələmpiyi bar idi. 32 U meni iqliki həyliida xərkəkə tərəpkə apardı; u tərəptiki dərwazini elqidi; uning əlqəmləri baxkılırioja ohxax idi. 33 Uning oyuk eylərini, arılık tamları, dalinining əlqəmləri baxkılırinin kəngliklərinin qıktı; uning wə dalinining tərapidilərə derizilər bar idi; uning uzunluğunu əllik gəz, kənglikli yigirmə bəx gəz idi. 34 Uning dalını bolsa sırtıqə həyliqə karaytattı; uning [kirix eojizining] u wə bu tərapidiki tüwrükida palma dərəhlərning nəkkixi bar idi; uning qikix yolininə səkkiz baskuqluk pələmpiyi bar idi. 35 U meni ximaliy dərwazioqə apardı, wə uni elqidi; uning əlqəmləri baxkılırioja ohxax idi. 36 Uning oyuk eylərini, arılık tamlarını, dalanlırını [baxkılırioja] ohxax idi; tərapidə derizilər bar idi. Uning uzunluğunu əllik gəz, uning kənglikli yigirmə bəx gəz idi. 37 Uning dalinidiki tüwrüklər sırtıqə həyliqə karaytattı; uning [kirix eojizidiki] ikki yan tüwrükida palma dərəhlərning nəkkixi bar idi; uning qikix yolininə səkkiz baskuqluk pələmpiyi bar idi. 38 Hərbir dərwaza [ikki] tüwrüküning yənida iixilik kiqik ey bar idi; ular xu eylərdə keydürmə kürbanlıqlarını yuyattı. 39 Dərwazining dalinidə uyanda ikkidin xırə, buyanda ikkidin xırə bar idi; ular xırələrning üstidə keydürmə kürbanlıq, gunah kürbanlıq wə itaətsizlik kürbanlıqlarını soyidu. 40 Ximaliy dərwazining dalinining kirix eojizidiki pələmpayıning bir yənida iqliki xırə bar idi; dalanuning kirix eojizining yənə bir yənida iqliki xırə bar idi. 41 Xuningdak dərwazining u yənida tət xırə, bu yənida tət xırə bar idi — jəməyi səkkiz joza bar idi; ular ularning üstidə kürbanlıqlarını soyidu. 42 Yənə taxtin yonup yasalojan, uzunluğunu bir yerim gəz, kənglikli bir yerim gəz, egizlikli bir gəz kəlidiojan tət xırə bar idi; ularning üstigə keydürmə kürbanlıqlar wə baxkə kürbanlıqlarını soyidıqan kəral-əswablar koyulidu. 43 Dərwaza iqidə, tamları üstigə bir alikan uzunluqtıki jüp ilməklik kanarlar bekitilən. Xırələr üstigə kürbanlıq gəxli koyulidu. 44 Iqliki həyli iqidə wə iqliki dərwazining sırtida mədhiyə nahxiqiləri üqtin iqliki kiqik ey bar idi; biri ximaliy dərwazining yənida, jənubkə yüzləngən; yənə biri jənubiy dərwazining yənida, ximaloja yüzləngənidi. 45 U mənə: «Jənubkə yüzləngən ey kahinlər, yəni ibadəthanıqə məs'ullar üqtündür. 46 Jənubkə yüzləngən ey kahinlər, yəni kurbangah wəzipisigə məs'ullar üqtündür. Bular bolsa Zadokning jəmətinən ooul pərzəntləri; xularla Lawiy jəmətidilər arisidin Pərvərdigarning yəniqə hizmitidə boluxkə kərələydi» — dedi. 47 U həylini elqidi; uzunluğunu yüz gəz, kənglikli yüz gəz, tət qasılık idi; kurbangah bolsa mukəddəshənənən alıda turattı. 48 U meni mukəddəshənənin dalininqə apardı; u dalan eojizining ikki yənidikə tamlarının uzunluğunu elqidi; bir tərəptikisi bəx gəz, yənə bir tərəptikisi bəx gəz qıktı; dalan eojizining [əzə] on tət gəz idj; dalan eojizidiki tamning [iqliki təripining] kənglikli bu təripi üq gəz, u təripi üq gəz idj. 49 Dalanuning kənglikli yigirmə gəz, uzunluğunu on bir gəz idj; uningqə qikidiojan pələmpayı bar idi; tüwrükümi bar idi, u yənida biri, bu yənida biri bar idi.

50 U meni [mukəddəshənidiki] mukəddəs Jayning aldiqə apardı; u Jayning kirix eojizining ikki təripidiki yan tamni elqidi, hər ikkisining kəlinlikli alta gəz qıktı. 2 Kirix eojizining kənglikli bolsa on gəz idj; mukəddəs Jayning kirix eojizidiki toqra tamning iqliki təripining kənglikləri elqidi, hər ikkisi bəx

gəz qiki; u mukəddəs jayning uzunlukını elqidi, kırık gəz qiki; uning kənglikli yigirmə gəz qiki. **3** U iqlikirigə karap mangdi, əng mukəddəs jayqo kirix eoqizidiki toqra tamning kənglikli ikki gəz; eoqizining kənglikli altə gəz idi; [ikki tərəptiki] toqra tamning uzunlukı bolsa, yətə gəz idi. **4** U mukəddəs jayning kəynidiki «əng mukəddəs jay»ning uzunlukını elqidi, yigirmə gəz qiki; kənglikimə yigirmə gəz idi. U manga: «Bu əng mukəddəs jay» — dedi. **5** U mukəddəshanining temini elqidi, kəlinlikli altə gəz qiki; yandiki kiqik hanilarning bolsa, kənglikli tət gəz idi; kiqik hanilar mukəddəshanını qəridəp selinəqanı. **6** Yenidiki kiqik hanilar üq kəwətlək, bir-biriga üstiləklilik idı, hər kəwətə ottuzdın hana bar idi; kiqik hanilarning limliri mukəddəshanining temioja qıkıp kalmalılığı üçün, limlar kiqik hanilarning sirtki temioja bekitilgənidi. **7** Yuqırilioqanseri mukəddəshanining ətrapidiki kiqik hanilar kengiyip baroqanı; qünki mukəddəshanining ətrapida kürulux bolqanlıktın bina egizligənsəri hanilar kengayğan. Xu sawəbtin mukəddəshanımı egizligənsəri kengayğan. Təwəndiki kəwəttin yuqırildiki kəwətkiçə otturidi ki kəwət arkılıq qikidioqan pələməpə bar idi. **8** Mən mukəddəshanining egiz ulluq supisi barlıqkılı kerdum; u həm yenidiki kiqik hanilarning uli idi; uning egizlikli toptoqra bir «hadə» idi, yəni altə «qong gəz» idi. **9** Yenidiki hanilarning sirtki temining kəlinlikli bəx gəz idi. Mukəddəshanining yenidiki kiqik hanilar bilən [kahinlarning] hujririlə arılıkiddiki box yərning kənglikli yigirmə gəz idi; bu box yər mukəddəshanining həmmə təripidə bar idi. **10** Yenidiki kiqik hanilaroqa kirix eoqizi bolsa box yərəq kərattyti; bir kirix eoqizi ximaloqa, yənə biri jənubkə kərattyti. Supa üstidiki hanilarmı qəridəgən box yərning kənglikli bəx gəz idi. **11** Yenidiki kiqik hanilaroqa kirix eoqizi bolsa box yərəq kərattyti; bir kirix eoqizi ximaloqa, yənə biri jənubkə kərattyti. Supa üstidiki hanilarmı qəridəgən box yərning kənglikli bəx gəz idi. **12** Ələrbə jaylaşkan, box yərəq kəradyioqan binanıng uzunluki yətmix gəz idi; binanıng sirtki temining kəlinlikli bəx gəz; uning kənglikli toksan gəz idi. **13** Həlikə kixi mukəddəshanining eziyi elqidi; uning uzunlukı yüz gəz idi. Box yərning kənglikli [yüz gəz idi], binanıng tamları koxulup jəmiy kənglikli yüz gəz idi. **14** Mükəddəshanining aldi taripi wə xərkə jaylaşkan həylisinin kənglikli yüz gəz idi. **15** U [mukəddəshanining] kəynidiki box yərəq kəradyioqan binanıng kənglikini, jümlidin wə bu təripidiki karidorni elqidi, yüz gəz qiki. Mukəddəshanining «mukəddəs jay» bilən iqliki «əng mukəddəs jay» wə sirtkə kəradyioqan dalını bolsa, yaqəq tahtalar bilən bezəlgən; uning bosuqılırları, iqidiki üq jayning ətrapidiki rojəkləri həm dəhlizləri bolsa, bosuqılısından tartıp həmmə yər, poldin derizilərgiçə yaqəq tahtalar bilən bezəlgən (derizilər ezi rojəklik idi). **17** Dalandin iqliki «əng mukəddəs jay»qıçə bolqan torus, iqliki wə sirtkə «mukəddəs jay»ning tamlırının həmmə yeri kerub wə palma dərəhliləri bilən əlgəmlik nəkixləngənidi. Hər ikki kerub arısında bir palma darihi nəkixləngənidi; hərbir kerubuning ikki yüzü bar idi. **19** Kerubuning insan yüzü bu tərəptiki palma darihi nəkixiga kərattyti; xir yüzü u tərəptiki palma darihi nəkixiga kərattyti; pütküllük mukəddəshanining [iqliki] həmmə təripi xundak idi; **20** dalanıng poldin tartıp torusıqıçə, xuningdək «mukəddəs jay»ning tamlırıqə kerubular wə palma dərəhliləri nəkix kılınoqan. **21** «Mukəddəs jay»ning iixik kəxəkləri bolsa, tət qasılık idi; «əng mukəddəs jay» alididiki iixik kəxəklərimu ohxax idi. **22** «[Mukəddəs jay]»ning egizlikli üq gəz, uzunluki ikki gəz bolqan kurbangahı yaqəqtaqın yasaloqan; uning burjəkləri, yüzü wə tamlırının həmmisi yaqəqtaqın yasaloqan; həlikə kixi manga: «Bu bolsa Pərvərdigarning alıdida turidioqan xırədүr» — dedi. **23** [Mukəddəshanining] «mukəddəs jay» həm «əng mukəddəs jay»ining hərbirininq kox əqəmlək iixiki bar idi. **24** Hərbir kənitanıng ikki katlımlı bar idi; bu ikki katlam katlinati; bu

төрөткүү канитининг иккى катлымы бар idi; у төрөткүсүнүнгү иккى катлымы бар idi. **25** Уларнинг түстүгө, ўюн «мүкәддәс жай»ning ишилдүүлүгүнүн түстүгө, тamlарнинг түстүнүн накицелигендәк, керублар wə palma дәрәхлири накицелганды; сирткى dalanning алдада yaqaqтın yasalоjan бир аяwan бар idi. **26** Dalanning u wə bu төрипидə rojаклəр wə palma дәрəх накицелүү бар idi. Mukәддәшанынг yenidiki kиçik hanilar wə alididiki awyanning xäklimu xundak idi.

42 U meni sirtki høylioqa, ximal taripiga apardi; u meni yənə «box yər»ga tutaxkan, ibadəthanining ximaliy udulioqa jaylaxkan qıçıq hanilaroqa apardi. **2** Hanilarning jəmiy uzunlukı yüz gəz idi; ularning kirix yoli ximaloqa karayytti; [hanilarning] jəmiy kənglikli əllik gəz idi. **3** Hanilar iqliki høylioqa təwa yığırma gəz kənglikləri «box yər»ga karayytti, xundaqla sirtki høylioqa təwa «tax tahtaylıq supa»nını udulida idi. Üq kəwətlik hanilarning karidorinən bir təripidiki hanilar yənə bir təripidiki hanilarning udulida idi. **4** Hanilarning alıldında on gəz kənglikdə, yüz gəz uzunlukta bir karidor bar idi. Hanilarning ixiıkları ximaloqa karayytti; **5** yukiridiki hanilar təwəndiki wa otturisidiki eylərdin tar idi; qünki karidorlar kəp orunni igiliwalıqlanıdı. **6** Hanilar üq kəwətlik idi; birək høylioqa tutax hanilarningkidək tüwürtükləri bolmioaqqa, üqinqi kəwəttiki hanilar astinkı kəwəttiki wə otturidiki hanilardın tar idi. **7** Sirttiki hanilarning yenidiki, yəni høylini hanilardın ayriq turidioqan sirtki tamning uzunlukı əllik gəz idi. **8** Sirttiki høylioqa tutaxkan hanilarning bolsa, jəmiy uzunlukı əllik gəz idi; mana, mukəddashanıqa karaydiqan taripinən uzunlukı yüz gəz idi. **9** Bu hanilar astida, sirtki høylinidin kiridiqan, xərk tərəpkə karaydiqan bir kirix yoli bar idi. **10** İbadəthanining janubiy taripidə, xərkjy taripiga karaydiqan iqli høylikidi tamning kənglik bilən təng bolqan, «box yər»ga tutaxkan, ibadəthanining eziqə karaydiqan hanilar bar idi; **11** Ularning aliddimə bir karidor bar idi; ular ximaloqa karaydiqan hanilaroqa ohxaytti. Ular uzunlukı wə kənglikli, barlıq qıçıq yollırı, xəkli wə ixiıkları ohxax idi. **12** Janubkə karaydiqan bir yürüx hanilarning ixiiki aliddiki karidornıng bexida bir kirix yoli bar idi; bu kirix yolumu xərkkə karaydiqan tamning yenida idi. **13** Wə u manga: «[ibadəthanining høylikidə] «box yər»ga tutaxlıq bu ximaliy wə janubiy yürüx hanilar bolsa, mukəddas hanilardur; Pərvərdigarəqə yekinlixalaydiqan kahinlər xu yərlərdə «əng mukəddas hədiyələr»ni yəydu. Ular xu yərlərdə «əng mukəddas hədiyələr»ni, yəni axılık hədiyələrinin, gunah kürbənliliklərinin wə itaatsizlik kürbənliliklərinin koyidu; qünki xu yərlər mukaddastur. **14** Kahinlər Huda alıqəsə kırğandın keyin, ular «mukəddas jay»din biwasita sirtki høylioqa qıkmayıd, bəlkı xu yərə hizmat kiyimini selip koyidu, qünki bu kiyimlər mukəddəstür. Ular pəkət baxxıa kiyimlərni kiyip, andin jamaət turoqan yərə qıkıdu» – dedi. **15** U xundak kılıp ibadəthanining iqli kəlimini əlgigəndin keyin, u meni xərkkə karaydiqan dərəwzidin qıkırdı wə atrapidiki tamni əlgidi. **16** U xərkjy taripini əlgəm hadisi bilən əlgidi; u bəx yüz hada qıktı. **17** U ximaliy taripini əlgəm hadisi bilən əlgidi; u bəx yüz hada qıktı. **18** U janubiy taripini əlgəm hadisi bilən əlgidi; u bəx yüz hada qıktı. **19** U əşərbiyə taripigə burulup, əlgəm hadisi bilən əlgidi; u bəx yüz hada qıktı. **20** U tət taripini əlgidi; atrapidıka awam bilən pak-mukəddas bolqan jaynları ayriq turidioqan, uzunlukı bəx yüz [hada], kənglikli bəx yüz [hada] tam bar idi.

43 U meni dərwəzişa, yəni xərkəkə karaydioşan dərwəzişa apardı; **2** Mana, Israilning Hudasingin xan-xəripi xərəqətindən kəldi; Uning awazi uluğ sularning xərkirioşan sadasıdır.

idi; yər yəzi uning xan-xəripi bilən yorutıldı. **3** Mən kərgən bu alamat kərənütək bolsa, u xəhərni əhalik kələğə kətimidə kərgən alamat kərənütək boldi; alamat kərənütəlxər yəna mən Kewar dəryası boyida turup kərgən alamat kərənütək boldi; mən düm yikildim. **4** Pərvərdigarning xan-xəripi xərkə karaydiqan dərvəzə arkilik ibadəthanıqə kirdi; **5** Roh meni kətürüp, iqlik həyliqə apardı; mana, Pərvərdigarning xan-xəripi ibadəthanını toldurdu. **6** Həllik xixi yeniməda turoqanda, ibadəthanıning iqidin Birsining seziqən awazını anglidim; **7** U manga: — I insan oöqli, bu Mening təhtim selinoqan jay, Mən ayaq basidioqan, Mən Israillar arisida mənggütə turidiqan jaydur; Israıl jəmətidikilər — ularning ezləri yaki padixahlıri buzuklukı bilən yaki «yukıri jaylar»da padixahlıning jəsətləri bilən Mening pak-mükəddəs namimini yəna həq bulqımaydu. **8** Ular eż bosuojsıni Mening bosuojsıning yenioja, iixik xekixini Mening iixik xekiximini yenioja saloqan, ular bilən Meni pəkət bir tamla ayır turatti, ular Mening pak-mükəddəs namimini yirginqlikləri bilən bulqıqan. Xunga Mən oqəzipim bilən ularını yokitiwəttim. **9** Əmdı hazır ular buzuklukını, padixahlıning jəsətlərini Məndin yırak kilsən; wə Mən ular arisida mənggütə turimən. **10** — Əmdı sən, i insan oöqli, Israıl jəmətinə eż kəbihlikliridən hijalət boluxi üçün bu eyni ularoja kərsitip bərgin; ular kallisidə ibadəthanını elqəp bakşun. **11** Əgərdə ular eż kələqənləridən hijil bolsa, əmdi sən muxu eyninə xəklini, uning selinixini, qırix yollarını, kirix yollarını wə barlıq layihisini wə barlıq bəlgilimilərini, — xundak, barlık xəklini wə barlık ənənlərini ayan kəlip bərgin; ularning pütkül xəklini esidə tutuxi həm uning bəlgilimilirigə əməl kilixi üçün, uni ularning kez ahdioja yəzəqən. **12** İbadəthanıning kanunu xundak bolidu: U turoqan təqəninq qoqqisining bekitilgən pasilojıqə bolqan dairisi «əng mukəddəs» bolidu; mana, bu ibadəthanıning kanunidur. **13** Kurbangahning [qong] gəz»da əlqəngən əlqəmləri xundak idi: — bu gəz bolsa bir gəz koxulqan bir alikan bolidu. Kurbangahning ətrapidiki ulining egizliki bir gəz, kənglikli bir gəz, ətrapidiki girwiki bolsa bir alikan idi. Mana bu kurbangahning uli idi. **14** Uning ulidin astinkı təkqiqi qıckı gəz, kənglikli bir gəz idi; bu «kiqik təkqəd»ninq təkqə»giqə tət gəz, kənglikli bir gəz idi; **15** kurbangahning ot supisining egizliki tət gəz idi; ot supisida tət münggütə qoqqıqip qıckı turatti. **16** Kurbangahning ot supisining uzunlukı on ikki gəz, kənglikli on ikki gəz bolup, u tət qasılık idi. **17** Yukarı təkqiqi qıçırıq tət qasılık idi, uzunlukı on tət gəz, kənglikli on tət gəz; ətrapidiki girwiki bolsa yerim gəz idi; astininq kənglikli bir gəz idi; uningoja qıckıqan pələməpiyi xərkə karaytti. **18** U manga xundak dedi: — I insan oöqli, Rəb Pərvərdigar xundak dəydu: Bu kurbangah, üstigə kəydürmə kurbanlıklarını sunux wə üstigə kan sepix üçün uni yaslıqan künidə, xular uning bəlgilimiləri bolidu: — **19** sən Lawiy kəbilisidən bolqan, yəni Mening hizmitimdə bolux üçün Manga yekinlixiqan Zadok nəslidikilərdən bolqan kahinlərəqə gunah kurbanlıq süpitidə yax bir torpaqni berisən; **20** sən uning kənidin azraq elip kurbangahning münggüzlirigə, qong takqininq tət burjikigə həm ətrapidiki girwəkləri üstigə sürisən; xuning bilən sən uni pakızlap wə uningoja kafarət kılısan. **21** Sən gunah kurbanlıq bolqan torpaqni elip uning jəsətini «mukəddəs jay»ning sırtida bolqan, ibadəthanıdikə alahidə bekitilgən jayda kəydürisən; **22** ikkinçi künidə sən gunah kurbanlıq süpitidə bejirim bir tekini sunisən; ular kurbangahni torpak bilən paklanduroqandək tekə bilən uni paklaydu. **23** Sən uni paklıqandın keyin, sən bejirim yax bir torpak, koy padisidin bejirim bir koqkərni sunisən; **24** sən ularni Pərvərdigarning

aldioja sunisən; kahinlər ularning üstigə tuz sepidü wə ularni Pərvərdigaroja atap kəydürmə kurbanlıq süpitidə sunidu. **25** Yətə kün sən hər künin gunah kurbanlıq süpitidə bir tekini sunisən; ular bejirim yax bir torpaqni, koy padisidin bejirim bir koqkərni sunidu. **26** Ular yətə kün kurbangah üçün kafarət kiliq uni paklaydu; xuning bilən ular uni pak-mükəddəs dəp ayriydu. **27** Bu künlər tügigəndə, səkkizinqi künin wə xu kündin keyin, kahinlər silənər kəydürmə kurbanlıklırları wə inaqlıq kurbanlıklırları kurbangah, üstigə sunidu; xuning bilən Mən silərni kobul kılımən, — dəydu Rəb Pərvərdigar.

44 **W**ə u meni ibadəthanıning xərkə karaydiqan dərvəzisioja apardı; u etiklik idi. **2** Pərvərdigar manga: — Bu dərvəza etiklik turidu; u eqilmaydu, həqkim uningdin kirməydu; qıñkı Pərvərdigar, Israillinen Hudasi uningdin kırqan; xunga u etiklik qalidu. **3** Pəkət xahzadə, xahzadılık süpiti bilən xu dərwəzining [karidordı] olturup Pərvərdigar alidda nan yeyixə bolidu; u [dərvəzəning] dalinidin kirdi wə xu yoldın qıkıdu, — dedi. **4** U meni ximaliy dərvəzidin qıçırıp ibadəthanıning aldioja apardı; mən kərdum, mana, Pərvərdigarning xan-xəripi Pərvərdigarning eyini toldurdu; mən düm yikildim. **5** Pərvərdigar manga xundak dedi: — İnsan oöqli, Mening sanga Pərvərdigarning eyining barlıq bəlgilimiləri həm ənənlərini toorutul, eytidiojanlırmımmı həmmisini kəngül koyup kezüng bilən ker, külükinq bilən angla; ibadəthanıning kirix yoli wə mukəddəs jayning qırix yollarını kəngül koyup esində tut. **6** Andin asıylarоq, yəni Israıl jəmətiga xundak degin: «Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Yirginqlik kilmixlirinqərəqə boldı bəs, i Israıl jəmat! **7** Silər barlıq yirginqlik kilmixlirinqərəqə sirt, Manga nan, kurbanlıq meyi wə ənənlərini sunoqinqinglərdə, silər yat adəmlərni, kəlbida hətnə kiliqmiqən, tenidə hətnə kiliqmiqənlərini mening mukəddəs jayimdə, yəni Mening eyümdə turup uni bulqaxqa kırğızdungular; ular ahdəmni buzdı. **8** Silər Mening pak-mükəddəs nərsilirimgə mas'uliyat bilən sadık bolmayı, bəlkı mukəddəs jayimdə eziünglərning orniqə mas'ul boluxka [yat adəmlərnij] ixka kəydungular». **9** Rəb Pərvərdigar mundak dəydu: — Israıl arisida turoqan yat adəmlərində, yəni kəlbida hətnə kiliqmiqən, tenidə hətnə kiliqmiqən hərkəndək yat adəmən Mening mukəddəs jayimoja kirixığa bolmayıdu. **10** lekin Israillinen Məndin ezip ketixi bilən, Məndin yıraklıxip azoqan, məbədliroqə intilgən Lawiy jəmətidikilər eż kəbihlikinən jazasını tartıdu; **11** ələbuki, ular yənilə mukəddəs ornumda, ey dərvəzilirida nazarətqılık kiliqdiqan wə ey hizmitidə bolqıqan hizmətkarlar bolidu; ular həlk üçün kəydürmə wə baxka kurbanlıkları soyidu; ular həlkinqing hizmitidə bolup ularning alidda turidu. **12** Əmmə həlk məbədliroqə qoqunqanda, ular həlkinqing xu ixılıridə, ularning hizmitidə bolqıqanlı, xuning bilən Israıl jəmətinə kəbihlikə elip baridiojan putlikaxang bolqıqanlık tütəyilidin, xunga Mən ularoja kolumni kətürüp kəsəm iqkənməni, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — ular kəbihlikinən jazasını tartıdu. **13** Xunga ular Mən üçün kahinlik wəzipisini etaxkə Mening yəniməqə yekin kalməydi, yaki Mening mukəddəs nərsilirimgə, «əng mukəddəs» nərsilirimgə yekin kəlməydi; ular bəlkı eż hijalitini wə yirginqlik kilmixlirinqərəqə jazasını tartı. **14** Bırak Mən ularni eyninə eżining mulazimitigə, uning barlıq hizmitigə wə uningda kiliqdiqan barlıq ixilarəqə mas'ul kılımən. **15** Bırak Israıl Məndin ezip kətəkəndə, əz mukəddəs jayimoja karaxka sadık kahinlər, yəni Lawiyalar bolqan Zadokning əwlədlilər — ular hizmitində boluxka yəniməqə yekin kelidü; ular kurbanlıklırları meyini wə ənənlərini sunuxka Mening alımda turidu, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **16** Ular mukəddəs jayimoja

kiridu. Mening hizmitimda boluxka dastihinimoja yekin kelidu; ular Mening tapxurukumojä mä'sul bolidu. **17** Wə xundak boliduki, ular iqliki hoyalı dərwaziliridin kırğändə, kanap kiyimni kiyixi kerək; iqliki hoyalı dərwazilirida yaki mukäddəshana aldiha hizmattə bolojanda, ularda hərkəndak yungdin bolojan nərsə bolmaydu; **18** bexioja kanaptin tikilgən səllə, belining tewiniga kanaptin tambil kiyidi; ular adəmni tərlitidiojan həqkəndak nərsini kiyiməslisi kerək. **19** Ular həlkning aldiqja sırtkı høyliqə qıkkında, ular hizmet kiyimlirini seliwtip, ularını mukäddas «kiçik hanilar»qı koyup koyidu; ular həlkning bu kiyimlirinining pak-mukäddaslığı tegip ketip ziyanqa uqrımaslıkı üçün baxka kiyimlərni kiyixi kerək. **20** Ular qaqlırını qüxtürüwətməsliki, yaki qaqlırını uzun köyəwətməsliki lazımlı; ular pəkət kışka qaqqoyuxi kerək. **21** Iqliki høyliqə kırğändə həqkəysini kahin xarab iqməslisi kerək. **22** Ular tul yaki ajraxxan ayalnı ez əmrigə almaslıkı kerək; ular Israılınaslıdin bolojan pak kızını, yaki kahindin tul kalojan ayalnı elixha bolidu. **23** Ular həlkimə pak-mukäddəs bilən addiyning pərkini eğitidü, ularıqə halal bilən həramını qəndak pərk etixni kərsitidü. **24** Ərz-dəvənlarda ular həküm qıkırıx ornida bolidu; ular bularınq üstügə ez həkümlirim boyiqə həküm qırkırdı; Mən bekitkən barlıq həyt-bayramlırim toqrisidiki əkanun-bəlgilimilirimi tutidü; ular Mening «xabat kün»lirimini pak-mukäddəs dəp atıwarlıxi kerək. **25** Əzini napak kılmaslıkı üçün ular olıtkuning yenioja həq barmaslıkı kerək; ələbuki, olğan atisi, amisi, oqlı, kizi, aka-ukisi yaki eri yok aqa-singlisi üçün ularızini napak kılıxka bolidu. **26** Əzini pakkanduroqandırın keyin, uningoja yəna yəttə kün sanilixi kerək; **27** u mukäddəs jayqa kırğändə, yəni mukäddəs jayda hizmattə boluxka iqliki høyliqə kırğen xu künidə, u əzii üçün gunah kürbanlıkini sunuxi kerək, — dəydu Rəb Parwərdigar. **28** Bu ularıqə miras bolidu: — Mən Əzüüm ularıqə miras boliman; silər ularıqə Israıl zemindidiñ həqkəndak iglilikni təksim kılmaysılər; Mən ularıqə iglilikli bolımən. **29** Ular axlıq hədiyyə, gunah kürbanlıkı wə itaatsizlik kürbanlıklaridin yəydi; Israilda məhsus Hudaşa atalojan hərkəndak nərsə ularıqəningki bolidu. **30** Tunji qıkkən hərkəndak məhsulatlarning esili, barlıq wə hərkəndak «kəttürmə hədiyyə»lər kahinlər üçün bolidu. Silər [arpa-buqdıyıngırların] hosulining tunji hemirini kahinoja təkdiim kılıxingılars kerək; xuning bilan bəlt-bərikət əyünglərgə atı klinidü. **31** Kahinlər ezelügidiñ olğan, yaki yırktıqlar booyup koyojan həqkəndak həywan yaki uqar-kanatlardın yeyixka bolmavdu.

45 Silər zeminni miras kılıp bəlxı üçün qək taxlap təkşim kiloçinqınlarda, silər «kətürmə hədiyə» süpitidə zemindiki mukəddas bir tiliuxni Pərvərdigar oja atap sunisilər. Uning uzunlukı yigirmə bəx ming [hada], kəngliki yigirmə ming [hada] bolidu. Bu parçə yər hər tərəptiki qıgrısırıqıça mukəddas hesablinidu. **2** U yərdin bəx ming [hada] uzunluktiki, bəx ming [hada] kəngliktiki tət qasılık yər mukəddas jayoja ayrılidu; uning ətrapida box yər bolux üzqün əllik gəzlik kəngliktiki yər belünidu. **3** Bu ülüxtin san uzunlukı yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada] bolqan yərni elqəp belisən; buning iqi mukəddas jay, əng mukəddas jay bolidu. **4** Bu yər zemining mukəddas tiliuxi bolidu; u mukəddas jayning hizmitidə bolqan, yəni Pərvərdigarning hizmitidə boluxka yenioja yekin kəlidioqan kahinlər üzqün bolidu; u ularning eylirli üzqün, xundakla mukəddas jayning orunlixixi üzqün mukəddas orun bolidu. **5** Uningdin sirt yənə uzunluki yigirmə bəx ming gəz, kəngliki on ming gəz bolqan yər, eyning hizmitidə bolidioqan Lawiyalarning igiliki, yəni ezişli turidiqan xəhərləri üzqün bolidu. **6** Silər bu «kətürmə hədiyə» bolqan mukəddas

lüxning yedinidən xəhər üçün kənglikli bəx ming [hada], uzunluğu yigirmə bəx ming [hada] yənni bəltip bekitisilər. Bu pütkül Israil jəməti üçün bolidu. **7** Xəhzadining ülüxi bolsa, bu mukəddəs ülüxning ikki təripiga tutixidu, xundakla xəhərgə təwə jayning ikki təripiga tutixidu, yəni qərbiy təripi qərbə kərəydiqən, xərk təripi xərkə kərəydiqən ikki parqa yər bolidu; bu parqa yərlərning jəməyi uzunluğlu kəbililərinin ülüxining uzunluğlu bilən parallel bolidu. **8** Bu yər xəhzadining Israil zəminidiki əglikli bolidu; wə Mening xəhzadilirəm həlkimni yəna heq əzmaydu; zəmin Israil jəmətigə, kəbililəri boyiqə bəltip təksim aklınıdu. **9** Rəb Pərvərdigar xundak dəydu: — Boldi bəs, i Israil xəhzadilir! Jəbir-zulum wə bulang-talangni eziünglardın nerilə kılıp, toqra həküm qıkırıp adalət yürgütünglər; Mening həlkimni kəyta yeridin həydiwətlikləri bolmanglar, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **10** Silərdə toqra mizan, toqra əfah, toqra «bat» bolsun. **11** «Əfah» wə «bat» bolsa bir elqəm bolsun; xuning bilən bat homirning ondın biriga, əfah homirning ondın biriga barəwər bolsun; homir bolsa ular ikkisi üçün elqəm bolsun. **12** Bir xəkəl bolsa yigirmə «gərah» bolsun. Yigirmə xəkəl, yigirmə bəx xəkəl, on bəx xəkəl koxulup silərgə «mina» bolidu. **13** Bu silərnəng [xəhzadə üçün] «kətürmə hədiyə»ngərlər bolidu; bir «homir» buqədaydin altidin bir afah, buqəday, bir «homir» arpidin altidin bir əfah, arpa sunisilər; **14** zaytun meyi bolsa, «bat» bilən elqinidu, hərbir «kor»din ondın bir bat sunisilər (bir «kor» on «bat» yaki bir «homir» bolidu, qünki on bat bir homir bolidu). **15** Israilning siyi mol yaylaklıridin, hər ikki yüz tuyak padioqə bardin pahlan sunisilər — bular bolsa, «axlık hədiyə», «keydürümə kurbanlıq», «inaklık kurbanlıqları»lar bolup, Israillar üçün kafarət kılıx üçün bolidu, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **16** Zəməndəki həlkning həmmisining Israilning xəhzadisigə sunoqarı bu «kətürmə hədiyə»ga təhpisi bolidu. **17** Xəhzadining wəzipisi bolsa, həytərlərə, «yengi ay»larqa, «xəbat kün»lərgə, jümlidin Israil jəmətining barlıq «ibadət sorun»larioya keydürümə kurbanlıklar, axlık hədiyələr wə xarab hədiyələrni təminləxtin ibarət; Israil jəməti üçün kafarət elip kelidiqən gunah kurbanlıq, axlık hədiyə, keydürümə kurbanlıq wə inaklık kurbanlıqlarını təminlıgəyi dəl xu bolidu. **18** Rəb Pərvərdigar xundak dəydu: — Birinci aynıng birinci künidə sən bejirim yax bir torpaqni alısən, uning bilən sən mukəddəs jayni paklaysən. **19** Kəhən bu gunah kurbanlıqining kənidin elip ibadəthəninən ixi kəxəkligi, kurbangahning yukiri təkqisidiki tət burjəkkə wə iqki həylinin dərvazisining kiriş yolinin kəxəkligi səridü; **20** xuningdək yoldın azoşalar yaki nadanlar üçün sən xu aynıng yəttinqi künidə ohxax iki klixinq kerək; xuning bilən san ibadəthəna üçün kafarət kılısən. **21** Birinci aynıng on tətinqi künidə silər «etüp ketix» həyti, yətə künülük bir həytini etküzüsilər; petir nanni yeyix kerək. **22** Xu künü xəhzadə ezi wə zəməndəki barlıq həlk üçün gunah kurbanlıkı süpitidə bir torpaqni sunidu. **23** Həytning yətə künining hərbiridə u Pərvərdigaroja keydürümə kurbanlıqni, yəni yətə künining hərbiridə yətə torpaq wə yətə koqkarnı, həmmisini bejirim haldə sunidu; hər künü gunah kurbanlılığı üçün bir tekini sunidu. **24** U hərbir torpaqkə bir əfah, axlık hədiyəni, hərbir koqkaroqə bir əfah, axlık hədiyəni koxup sunidu; hərbir əfah unoşa wə bir hin zaytun meyini koxup sunidu. **25** Yəttinqi aynıng on bəxinqi künidə baxlanqan heyttə, həytning yətə künining hərbiridə u muxundak gunah kurbanlıkları, keydürümə kurbanlıklar, axlık hədiyələrni wə zaytun meyi katarlıklarını ohxax sunuxi kerək.

46 Rəb Pərwərdigar mundak dəydi: — Iqki höylininq xərkə
karaydiojan dərvazisi altə «ix künii»də etiklik bolidu;

bırak xabat künidə u eqilidu; wə «yengi ay» bolğan künliridə u eqilidu. **2** Xaḥzadə sirttin xu dərwazining daliniminq yoli bilən kiridu, u kirix eqizining kexək temi tūwidə turidu; kahjınlar bolsa uning üçün kəydürmə kürbanlığını, inaqlıq kürbanlıklarını sunidu; u dərwazining bosuqışında sajdə kılıdu andin qıkıldı; bırak dərwaza kəqkiqə etilməydu. **3** Zemindiki həlkəmə xabat künliridə wə «yengi ay»larda xu dərwazining kirix eqizining tūwidə turup Pərvərdigarlar aldida sajdə kılıdu. **4** Xabat künidə xahzadə Pərvərdigarə sunoqan kürbanlıq bolsa alta bejirim pahlan, bir bejirim koqkar bolidu. **5** Bularoja əxulidiojan axılıq hədiyələr koqkarəja bir əfəh, pahlanlaroja bolsa qamining yetixiqa bolidu; hərbir əfəh unoqa u bir hin zaytun meyini koxup sunidu. **6** «Yengi ay»ning künidə u sunoqan kürbanlıq yax bir bejirim torpak, alta pahlan, bir koqkar bolidu; ularning həmmisi bejirim bolidu. **7** Bularoja axılıq hədiyələrni kuxup sunidu; torpakkə bir əfəh, koqkarəja bir əfəh, pahlanlaroja qamining yetixiqa bolidu; hərbir əfəh unoqa bir hin zaytun meyini koxup sunidu. **8** Xaḥzadə kirgəndə, dərwazining dalını bilən kiridu, wə xu yol bilən qıkıldı. **9** Zemindiki həlk həyt künliridə bekitilən «ibadət sorun»lirioja Pərvərdigarlar aldıqə kirgəndə, sajdə kılıxka ximaliy dərwazidin kirgən kixi jənubiy dərwazidin qıkıldı; jənubiy dərwazidin kirgən kixi ximaliy dərwazidin qıkıldı; u kirgən dərwazidin qıkırmayı, belki udulioja mengip qıkıldı. **10** Həlk kirgəndə xahzadə ular bilən billa kiridu; ular qıkkanda, billə qıkıldı. **11** Heyt-bayramlarda wə «ibadət sorun»liridə bolsa, u koxumqə sunoqan axılıq hədiyələr torpakkə bir əfəh, koqkarəja bir əfəh, pahlanlaroja bolsa qamining yetixiqa bolidu; hərbir əfəh unoqa u bir hin zaytun meyini koxup sunidu. **12** Xahzadə Pərvərdigarə halis kəydürmə kürbanlıqni yaxi haliş inaqlıq kürbanlıklarını sunmakçı bolsa, əmdi xərkəkə karaydiojan dərwaza uning üçün eqilidu; xabat künidə kılıqandək, u ez kəydürmə kürbanlığını wə inaqlıq kürbanlıklarını sunidu; u kaytip qıkıldı; qıkkəndin keyin dərwaza etilidu. **13** Hər kündə sən Pərvərdigarə kəydürmə kürbanlıq stiplitidə bir yaxlıq bejirim pahlanı sunisən; sən hər ətigini təyyarlarq berisən. **14** Hər ətigəndə sən uninqoja koxup axılıq hədiyə, yəni undin altidin bir əfəh, wə unni maylaxka zaytun meyidin üçtin bir hin təyyarlaysən; bu Pərvərdigarə əbədiy balgilıma bilən bekitilən axılıq hədiyə bolidu. **15** Ular hər ətigəndə pahlanı, uning axılıq hədiyəsini zaytun meyi bilən kəydürmə kürbanlıq süpitidə sunidu. **16** Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: — Xahzadə ez mirasidin oqullurinin birsəqə sowoja kılıqan bolsa, əmdi u yəna axu oqollining ez oqul-əjdalları üçün bolidu; miras yoli boyiqə u ularning igiliqliki bolidu. **17** Bırak u ez mirasidin uning hizmətkarlırinin birigə sowoja bərgən bolsa, u uningki «halas kılıx yili»oqıqə bolidu; xu qaođa u xahzadığə kayturulidu; [xahzadının mirası] əslı ez oqullurioja mənsup bolidu. **18** Wə xahzadə həlkə jəbir-zulum selip, ularni mirasidin həydiwatməydi; u oqullurioja ez igiliqidin miras təksim kılıdu; xuning bilən Mening həlkim ez igiliqidin tərkitilməydi. **19** Andin [həlik kixi] meni ximaloja karaydiojan, kahjınlar üçün bolğan mukəddəs «kiqik hanıllar»oja dərwazining yenidiki kirix yoli bilən apardı; mana, uning əqəbə təripidə məhsus bir jay bar idı; **20** u manga: «Bu kahjınlar itaatsizlik kürbanlıklarını wə gunah kürbanlıklarını kəynitidiojan həm axılıq hədiyələrni pixuridiojan jaydur; bu jayni bekitixtiki məksət, həlkinq bu axlarning pak-mukəddəslilikə tegip ketip ziyanqa uqrımaslıkı üçün, ular bu [axlarnı] sırtkı høylioja elip qıkmayıdu. **21** U meni sırtkı høylioja apirip, meni høylining tət bulungidin ətküzdidi; mana, høylining hərbir bulungida [kiqik] høyla bar idı. **22** Høylining tət bulungida, uzunluq kırıq gəz, kənglikli ottuz gəz

bolğan tosma tamlıq hoylılar bar idı; bu tət høylining əlqəmliyi oxhax idı. **23** Bu tət hoya iqida ətrapida tax tahtayı takqə bar idı; tekqə astida həmmə ətrapida kəzan kəynitidiojan [ot kələydiqən] jaylıri bar idı. **24** U manga: «Bular «gəx kəynitix eyliri», muxu yərlərdə eyning hizmitidə bolğanlar həlkinq kürbanlıklarını kəynitidü» — dedi.

47

[Heliki kixi] meni eyning dərwazisioja kəyta apardı. Mana, ibadəthanining bosuqışidin sular xərkəkə karap ekip qılıkiwattı; qünki eyning aldi xərkəkə karayttdi. Sular eyning astidin, ong təripidin, kurbangahning jənubiy təripidin ekip qıxətti. **2** U meni ximaloja karaydiojan dərwazisidin qıkardı; u meni aylandurup xərkəkə karaydiojan dərwazining sırtıqə apardı; mana, sular ong təripidin ekip turattı. **3** Heliki kixi kolidə olıqigü tanını tutup, xərkəkə karap mangdi; u ming gəz elqidi, andin meni sulardın ətküzdidi; sular adəmning oxukioja qıkattı. **4** U yəna ming gəz elqidi; andin meni sulardın ətküzdidi; sular adəmning tizlirioja yətti. U yəna ming gəz elqidi; andin meni sulardın ətküzdidi; sular adəmning belığa qıkattı. **5** U yəna ming gəz elqidi; u mən etəlməydiqən dərya bolup qıktı; qünki sular erlap kətti; uningda su üzgili bolatti, u ətkili bolmayıdıcıqən dərya bolup qıktı. **6** U məndin: «İnsan oqçı, buni kərgənsən?» dəp soridi; andin meni dəryanıng kiroqioja kayturup apardı. **7** Kiroqakka kayttım, mana, dəryanıng kiroqikida, u wə bu ketida, intayın kəp dərahlar bar idı. **8** U manga mundaq dedi: «Bu sular yurtnıng xərkiga qıkıldı; xu yərdin ular Arabəh tützənglikə qıxüp, andin dengizə qərəbən. Ular dengizə ekip kirixi bilən, dengiz sulurı sakayıtlıdu. **9** Wə xundak boliduki, bu «jüp dəryə» kəysi yərgə ekip kəlsə, xu yərdiki barlıq su üzidiojan janiwarlar yaxaydu; dengizda nuroqun beliklər bolidu; qünki sular xu yərgə ekip kəlidü, wə dengiz sulurı sakayıtlıdu; dərya nəgə akşa, xu yərning həmmisi həyatka iga bolidu. **10** Wə xundak boliduki, belikqıllar dengiz boyida turidu; Ən-Gədidiñ Ən-Əqlaingiqə ularning torlari yeyildiojan jaylıri bolidu; dengiz beliklirineng «Ottura dengiz»dikidək bək kəp sortlıri bolidu; **11** birak uning zəy-sazlıkları sakayıtlımyadı; ular xorluq boluxka tapxurulidu. **12** Dərya boyida, u wə bu ketida, ozuk bolidiojan hərhil dərəhlər esidü. Ularning yopurmaklıri solaxmaydu, ular mewisiz kəlməydi; ular hər ayda yengidin mewiləydi; qünki uni suqırıdiojan sular mukəddəs jaydin qıkıldı; ularning mewisi ozuk, ularning yopurmaklıri dora-dərmanlar bolidu. **13** Rəb Pərvərdigar mundak dəydi: — Təwəndə Israilning on ikki kəbilisigə zəmin miras süpitidə belünüp təkşim kılınilip qəgrələr ayrırlıdu; Yüstünping kəbilisigə ikki ülük belünidü. **14** Mən kolumni ketüriñ ata-bowliringlarqa əsəm iğəkənd, silər bir-biringlarqa barəwərlik bilən zəminni miras boluxka bəlisilər; u silərgə miras bolidu. **15** Zəmiarning [tət] təripiniñ qəgrası mundak: Ximaliy təripi, «Ottura dengiz»dən baxlinip Həttonning yolini boylap, Zədad xəhərinin kirix eqiziojiqə bolidu; **16** u Hamat, Berotah, Sibraim (Dəməxk bilən Hamatning qərisineng otturisida), Həwranıng qərisida bolğan Hazar-İhattikon xəhərlirini ez iğiqə alıdu; **17** xuningdək «Ottura dengiz»dən baxlanıq qəgra Hazar-Enanojiqə sozulidu; u Dəməxkning qərisini boylap, Hamatning ximaliy rayonining qəgrasiqə tuxixidü; bu bolsa ximaliy təripi bolidu. **18** Xərk təripiniñ qəgrisi, Həwran bilən Dəməxkning otturisidin baxlinip, Gilead wə Israil zəminini belüp turidiqən lordan dəryası bolidu. Silər buningdin «Əltük dengiz»oqıqə mirasları belüp elqəysilər. Bu bolsa xərk təripi bolidu. **19** Jənubiy təripi bolsa, Tamar xəhəridin Meribah-İədəx dəryasının ekinlirojıqə, andin Misir wadisidin «Ottura dengiz»oqıqə sozulidu. Bu jənubiy qəgra bolidu. **20** Əqərbiy təripi bolsa «Ottura dengiz»ning ezi, Hamat rayonioja

kirix eoñizioqqa bolidu; bu qərbiy qegrisi bolidu. **21** Silər bu zeminni Israelning қabilisi boyıqqa ez-aranglarda tiliüxtüngler kerək. **22** Xundak bolux kerəkki, silər ez-aranglar wə aranglarda olturaklaxkan, aranglarda balılık bolojan musapirlarqa uni miras boluxka qək taxlap belisilər; ular silərgə nisbətən wətinidə tuqulojan Israillarqa oxhax boluxi kerək. ular silər bilən təng qək taxlap Israel қabililəri arisidin miras alsun. **23** Musapir kəysi қabilə arisida olturaklaxkan bolsa, silər xu yərdin uningoja miras təksim kılisilər, dəydu Rəb Pərvərdigar.

48 Təwənda қabililər nami boyıqqa tizimlinidu; ximal təripida Dan қabilisining bir tiliüxi bar. Uning qegrisi Israel zemininig ximaliy qegrismu bolidu; u Həttonning yolinı boylap, Hamat rayonıqıa kirix eoñizioqqa wə Əzər-Enan xəhərigitə sozulojan (Hazar-Enan Dəməxk qegrisiqə yandax bolup, Dəməxkning ximaliy təripidiki Hamat xəhiringin yənidə). Uning tiliüxi xərkətin qərbəkiqə sozuloqandur. **2** Danning qegrisiqə yandax bolojan, xərkətin qərbəkiqə sozulojan zemin Axır қabilisining bir tiliüxitidur. **3** Axirning qegrisiqə yandax bolojan, xərkətin qərbəkiqə sozulojan zemin Naftali қabilisining bir tiliüxitidur. **4** Naftalining qegrisiqə yandax bolojan, xərkətin qərbəkiqə sozulojan zemin Manassəh қabilisining bir tiliüxitidur. **5** Manassəhning qegrisiqə yandax bolojan, xərkətin qərbəkiqə sozulojan zemin Əfraim қabilisining bir tiliüxitidur. **6** Əfraimning qegrisiqə yandax bolojan, xərkətin qərbəkiqə sozulojan zemin Rubən қabilisining bir tiliüxitidur. **7** Rubənnin qegrisiqə yandax bolojan, xərkətin qərbəkiqə sozulojan zemin Yəhuda қabilisining bir tiliüxitidur. **8** Yəhūdanıng qegrisiqə tutaxkan, xərkətin qərbəkiqə sozulojan zemin, silərning «ketürmə hədiyyə»ngərlər bolidu; uning kənglikliyi yigirmə bəx ming [hada], uning uzunlukı қabililərgə təksim kılınojan tiliüxtikidək bolidu; mukəddəs jay uning dəl otturisida bolidu. **9** Silər Pərvərdigərə alahidə atıqan «ketürmə hədiyyə» bolsa, uzunlukı yigirmə bəx ming [hada], kənglikli on ming [hada] bolidu. **10** Bu mukəddəs «ketürmə hədiyyə» kahıllar üçün bolidu. Ximaliy təripinig uzunlukı yigirmə bəx ming [hada], qərbiy təripinig kənglikli on ming [hada], xərkəy təripinig kənglikli on ming [hada], jənubiy təripinig uzunlukı yigirmə bəx ming [hada] bolidu; Pərvərdigər «mukəddəs jay» i uning dəl otturisida bolidu. **11** Bu yər Zadok əwləldiridin bolojan, pak-mukəddəs dəp ayrılojan kahınlar üçün bolidu. Israel ezip kətkəndə, ular Lawiyalar ezip kətkəndək ezip kətmigən, bəlkı Mən tapxurojan məs'uliyətkə sadık bolojanidi. **12** Xuning bilən bu alahidə «ketürmə hədiyyə» bolojan yər bolsa pütün «ketürmə hədiyyə» bolojan zemininig iqidin bolup, ularqa nisbətən «əng mukəddəs bir nərsə» dəp bilinsun. U Lawiyalarning tiliüxigə tutaxkan bolidu. **13** Kahınların tiliüxining qegrisiqə tutax bolojan yər Lawiyalarning tiliüxi bolidu. Uning uzunlukı yigirmə bəx ming [hada], kənglikli on ming [hada]. Pütükul uzunlukı yigirmə bəx ming [hada], kənglikli on ming [hada] bolidu. **14** Ular uningdindən yərni heq satmayıd yaki alməturmayıd. ular wə zeminning esilini baxkılarqa heq ətküzməydü; qünki u Pərvərdigərə qərəbəkiqə dəp ataloqan. **15** Kəlojan yər, kənglikli bəx ming [hada], uzunlukı yigirmə bəx ming [hada], adəttiki yer bolup, xəhər üçün, yəni eylər wə ortak box yer üçün bolidu. Xəhər uning otturisida bolidu. **16** Xəhərning əlgəmli mundaq bolidu; ximaliy təripi tət ming bəx yüz [hada], jənubiy təripi tət ming bəx yüz [hada], xərkəy təripi tət ming bəx yüz [hada], wə qərbiy təripi tət ming bəx yüz [hada] bolidu. **17** Xəhərning box yərləri bolsa, ximaloja karaydiqan təripi iki yüz əllik [hada] kəngliklə, jənubka karaydiqan təripi iki yüz əllik [hada] kəngliklə, xərkəkə karaydiqan təripi iki yüz əllik [hada] kəngliklə,

qərbəkə karaydiqan təripi iki yüz əllik [hada] kəngliklə bolidu. **18** Kəlojan iki parqə yər mukəddəs «ketürmə hədiyyə» bolojan yərəgə tutixip uningoja parallel bolidu. Ularning uzunlukı xərkəkə karaydiqan təripi on ming [hada], qərbəkə karaydiqan təripi on ming [hada]; bular mukəddəs «ketürmə hədiyyə» bolojan yərəgə tutixidü; bularlarning məhsulatlılı xəhərning hizmitidə bolojanları ozuklandıridü. **19** Uni teriydiqənlər, yəni xəhərning hizmitidə bolojanları Israelning barlık қabililəri iqidin bolidu. **20** Pütükul «ketürmə hədiyyə» bolsa uzunlukı yigirmə bəx ming [hada], kənglikli yigirmə bəx ming [hada] bolidu; silər bu tət qasılık mukəddəs «ketürmə hədiyyə»gə xəhərgə təwə jaylarnımu koxup sunisilər. **21** Mükəddəs «ketürmə hədiyyə» bilən xəhərning iğidarqılıkiddi yərning u wə bu təripidiki kəlojan zeminlər xəhzadə üçün bolidu. «Ketürmə hədiyyə»gə yandax xərkətin xərkəkə sozulojan yigirmə bəx ming [hada] kənglikləki yər wə qərbətin qərbəkiqə sozulojan yigirmə bəx ming [hada] kənglikləki yər [kəbililərning] tiliürlüyü parallel bolidu, bular xəhzadə təqindür; mukəddəs «ketürmə hədiyyə», jümlidin ibadəthanining mukəddəs jayi ularning otturisida, **22** xuningdək Lawiyalarning tiliüxi wə xəhərning iğilikimü xəhzadining təwəlikining otturisida bolidu. Yəhūdanıng qegrisi wə Binyamining qegrisinin otturisida bolojan bu zeminlər xəhzadə üçün bolidu. **23** Kəlojan қabililərning tiliülxili borsa: — Binyamın қabilisi üçün xərkətin qərbəkə tərəpka sozulojan bir tiliüxi bolidu. **24** Binyamining qegrisiqə yandax bolojan, xərkətin qərbəkiqə sozulojan zemin Ximeon қabilisining bir tiliüxitidur. **25** Ximeonning qegrisiqə yandax bolojan, xərkətin qərbəkiqə sozulojan zemin Issakar қabilisining bir tiliüxitidur. **26** Issakarning qegrisiqə yandax bolojan, xərkətin qərbəkiqə sozulojan zemin Zəbulun қabilisining bir tiliüxitidur. **27** Zəbulunning qegrisiqə yandax bolojan, xərkətin qərbəkiqə sozulojan zemin Gad қabilisining bir tiliüxitidur. **28** Gadning yan təripi, yəni jənubiy təripi, pütükul zemminin jənubiy qegrisi Tamar xəhirdin Meribəh-Ədəx dəryasının ekinliroqıqə, andin [Misir] wadisini boylap «Ottura dengiz»oqıqə sozulidu. **29** Bu silər Israelning қabililirigə miras boluxka qək taxlap belidiojan zemin bolidu; bular ularning tiliülxili, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **30** Təwənda xəhərning qızıq yolları bolidu; uning ximaliy təripinig kənglikli tət yüz əllik [hada] bolidu; **31** xəhərning kowukları Israelning қabililirinə nami boyıqqa bolidu; ximaliy təripidə üq kowuk bolidu; biri Rubənnin kowuklğı bolidu; biri Yəhūdanıng kowuklğı bolidu; biri Lawiyalarning kowuklğı bolidu; **32** xərkəy təripinig kənglikli tət yüz əllik [hada], uningda üq kowuk bolidu; biri Yüşüpning kowuklğı bolidu; biri Binyamining kowuklğı bolidu; biri Danning kowuklğı bolidu. **33** Jənubiy təripinig elqimi tət yüz əllik [hada], uningda üq kowuk bolidu; biri Ximeonning kowuklğı bolidu; biri Issakarning kowuklğı bolidu; biri Zəbulunning kowuklğı bolidu. **34** Xərkəy təripinig kənglikli tət yüz əllik [hada], uningda üq kowuk bolidu; biri Gadning kowuklğı bolidu; biri Axirning kowuklğı bolidu; biri Naftalining kowuklğı bolidu. **35** Jəmily bolup uning aylanması on sakızı ming [hada] bolidu; xu kündin baxlap xəhərning nami: «Pərvərdigar xu yərdə» bolidu.

Daniyal

1 Yəhūda padixahı Yəhəyakim təhtkə olturup üçinqi yili, Babil padixahı Nebokadnəsər Yerusalemə qıjum kılıp uni mühasirə kəliwaldi. **2** Rəb Yəhūdanıng padixahı Yəhəyakimmi, xundakla Hudanıng əyidiki əqəm-əqənlərning bir kışmini uning kolioğap taxxurup bərdi. U əsirlərni Xinar zeminiqə, əzə qoqunidioğan məbudiñ butanisioğap elip bardı wə bulap kələğən əqəm-əqənlərni butanining həzinisə qoydı. **3** Padixah Nebokadnəsər bax aqwat oqojidarı Axpınazəq asırqa qızxən Israillər iqidin han jəmatidiliklərdin wə esilzadə yigitlərdin birnəqqidin tallap elip qıqixni buyrudi. **4** Bu yaxlar nukşansız, kelixkən, danixmən-ukumuxluk, mol bilimlik, mutəpəkkur, orda hizmitidə boluxkə layaçətlik, yəna kəlip kəldiyələrning ilim-pənlərini həm tilini eiginələydiqən boluxi kərkə id. **5** Padixah ular tooprısında ular üç yiloğiqə hər künü padixah yəyidioğan nazu-nemətlər wə xarablar bilən ozuklundurulsun, muddət toxkanda padixahning aliddə hiszətə bolsun dəp bekitti. **6** Tallanoğan Yəhūda əkbilisidiki yaxlardın Daniyal, Hənaniya, Mixael wə Azariyalar bar id. **7** Aqwat bexi ularqə yengi isimlər, yəni Daniyaləqə Bəltəxasar, Hənaniyaqə Xadrak, Mixaeləqə Mixak, Azariyaqə Əbdənegə degən isimlərni qoydı. **8** Daniyal padixahı bəlgilən nazu-nemətlər wə xəhənə xarabları bilən eziñi [Huda aliddə] napak kilməslilikə bəl bəqəlli; xunga u aqwat beixinidən eziñin napak kilməslilikə qol köyuxini iltimas kıldı. **9** Əmədi Huda aqwat bexini Daniyaləqə iltipətə wə xapaət kersitidioğan kılıçanidi. **10** Lekin aqwat bexi Daniyaləqə: — Mən ez oqojam padixahıñ korkımən. Silərning yemək-iqmiklərni u ezi bəlgilən; u əgar silərni baxkə kurdax yigitlərdək saqlam qıray əməs ikən dəp karisa, undakta silər padixahka mening kallamni alduroqulı bolisilər, — dedi. **11** Xuning bilən Daniyal kəlip aqwat bexi əzığə wə Hənaniya, Mixael wə Azariyalarqə təyinləgən oqojidardin tələp kılıp: **12** — Kəminilirini umeq, kektət wə su bilərlə bekip on künətlük sinək kılısla. **13** Andin bizning qirayımız bilən padixahning esil tamikini yegan yigitlərning qirayını selixturup baxsıla, andin kezitixliñ boyiqə kəminilirigə ix kərgayla! — dedi. **14** Oqojidər ularning gəpige kırıp, ularni on kün sinap kərükxə makul boldi. **15** On kündin keyin karısa, ularning qırıyları padixahning nazu-nemətlərini yegan yigitlərningkədindən nurluk wə toloqan kəründi. **16** Xuningdən keyin oqojidər ularqə padixahı bəlgilən nazu-nemətlərni wə iqxək bəlgilən xarabni bərməy, ularning ornida umeq, kektatlarnı berixkə baxlıdi. **17** Bu tət yigitni bolsa, Huda ularni hərhilə adəbiyat wə ilim-məripətə danixmən wə ukumuxluk kıldı. Daniyalıñ barlıq oqayıbanə alamatlər bilən qüxlərgə təbər berixkə parəsətlik boldi. **18** Padixahı bəlgilən muddət toxkinida, aqwat bexi yigitlərning həmmisini Nebokadnəsəarning aldiqə elip bardı. **19** Padixah ular bilən bir-birləp sezləxti; yax yigitlərning heqkayisi Daniyal, Hənaniya, Mixael wə Azariyalarqə yətmidi. Xunga bu tətəylən padixahning hizmitidə kıldı. **20** Padixahka danalıq-hekmat kerak boloxanda yaki yorutux kerak boloxan hərkəndək məsiligə jawab əzidgəndə, ularning jawabi uning səltənitidiki barlıq rəmqi-palqi yaki pir-ustazlərininə kədindən on həssə toqra qıqətti. **21** Daniyal Pars padixahı Körəx təhtkə olturoqan birinqə yiloğiqə ordida dawamılık turdi.

2 Nebokadnəsər təhtkə olturup ikkinqi yili, birnəqqə qız kərdi; uning rohı parakəndə bolup, uykusi qəfti. **2** Xunga padixahı rəmqi-palqi, pir-ustaz, adugər wə kəldiyə munajjimlərni qüxlərigə təbər berixkə qakırıxnı buyrudi. Ular kəlip padixahning

aldida turdi. **3** Padixah ularqə: — Mən bir qıx kərdüm, bu qünxing mənisiñi biliñkə kənglüm nəhayiti tit-tit boluwaitidü, — dedi. **4** Andin kəldiyər padixahka (aramiy tilidə): — Aliyılırı mənggü yaxioqyal! Kəni kəminlirigə qüxlərini eytkayla, biz təbir berimiz, — dedi. **5** Padixah kəldiyərgə: — Məndin buyruk! Silər awwal kərgən qüxümnı eytip andin təbir berixinglər kerak. Undak kilmisanglar kiyima-qiyima kiliwetilisilər, eyünglər həjəthənioqə aylanduruwetiliidü! **6** Lekin qüxümnı eytip, uningoja təbir berəlisənglər məndin sowoqatlar, in'amlar wə aliy izzəttin müvəssər bolisilər. Əmədi qüxümnı eytinglər, təbir beringlər! — dedi. **7** Ular padixahka yanə bir ketim: — Aliyılırı qüxlərini eytkayla, andin ezlirigə tabirini eytip berimiz, — dedi. **8** Bu qəoşa padixah, jawabən: — Xübhisiziki, silər permaniñindən kəytmaydijonimni bilgəqə, wakitni kəynigə sürüwatisilər. **9** Lekin qüxümnı eytip bərmisənglər, silərgə pəkət buyrukumla kəlidü. Qünki silər wakıt əhəwalı ezbortidü, dəp bilip əzara til biriktirüp, yaloqanlıq kılıp meni aldimakçı bolisilər. Xunga qüxümnı eytsanglar, andin qüxümə həkikətən təbir berələydiqənliklərni xu qaçqıda bilimən, — dedi. **10** Kəldiyər padixahka jawabən: — Dunyada aliyılırinin soriqan ixini eytip berələydiqən heqbir adəm yoktur. Həqkəndək padixah, uning kəndək uluq yaki küqlük boluxidin kat'iyənəzər, rəmqi-palqi, pir-ustaz yaki kəldiyə munajjimlərgə mundak tələpnı kəyojan əməs. **11** Qünki aliyılırinin soriqanlıri həkikətən alamət müüküll, ilahələrdin baxkə heqkim uni ayan kılalmaydu. Lekin ilahələrning makani insanlar arısida əməs, — dedi. **12** Padixah kəttik oqəzəplinip aqqıqlənojan həldə, Babil ordisidiki barlıq danixmənlərni əltürüxni əmr kıldı. **13** Xuning bilən padixahning barlıq danixmənlərni əltürük tooprısidiki buyruki qüxürüldü. Xunga [hizmətkarlırı] Daniyal wə uning dostlırınımu əltürüx üçün izdi. **14** Xu qəoşa Daniyal Babilidiki danixmənlərni əltürüx əmrini ijrə kələqli qıqən padixahning hususiy muhəzəpətqılər baxlıki Ariokka akişənə wə danixmənlərqə jawab kəyturup **15** uningdin: — Padixahning qüxürgən pərmanı nemə üçün xunqə jiddiy? — dəp soridi. Ariok əhəwalı Daniyaləqə eytip bərdi. **16** Daniyal dərəhəl padixah aldiqə kirip, padixahıñ qüxigə təbir bərgüdək wakıt berixni tələp kıldı. **17** Andin Daniyal əyiga kəyti, əhəwalı dostlırı Hənaniya, Mixael wə Azariyalarqə eytip bərdi. **18** U ələrdən ərxtiki Hudabın bu qünxing siri toqıruluk rəhimbəxəpət iltiça kılıp, mən Daniyal wə dostlırım tətimizdən Babilidiki baxkə danixmənlər bilən billa hələk kilməslilikimiziñi tilənglər, dəp tələp kıldı. **19** Andin keçidə Daniyaləqə oqayıbanə kərənütə xu sırning yeximi wəhij kılindi. Xuning bilən Daniyal ərxtiki Hudaqə həmdusənalar okup mundak dedi: **20** «Hudanıñ nami əbədil'əbəd mədhiyiləngə! Qünki danalıq wə kuiq-kuđrat Uningkidur. **21** U wakıt, pəsillərni Əzgərtküqidur; U padixahlarıñ yikiñidü, Wə padixahlarıñ tikləydi; U danalarqə danalıq, akişənlərə qəkmat beridü. **22** U qongkər wə sırlik ixlərni axkarlıqıñıqıdır, Karangoşulukka yoxurunqan ixlərni yahxi bilgijıqıdır, Nur həmixin Uning bilən billidur. **23** I manga danalıq wə kuiq bərgən ata-bowlırırmıñ Hudasi, Sanga xükür wə həmdusənalar eytəy! Sən hazırlı biz dua kıləqən ixni manga axkarlıldıq, Padixahning soriqan ixini bizə kərsitər bərding». **24** Andin Daniyal padixah Babilidiki danixmənlərni əltürükə təyinləgən Ariokning aldiqə berip uningoja: — Babilidiki danixmənlərni əltürmigəyla. Meni padixahning aldiqə baxlap kirgəyla, mən padixahning qüxigə təbir berəy, — dedi. **25** Ariok xuan Daniyalıñ padixah Nebokadnəsəarning aldiqə baxlap kirip, padixahka: — «Mən Yəhədüy əsirlər iqidin aliyılırinin qüxigə təbir berələydiqən bir kixini taptım» —

dedi. **26** Padixaḥ Daniyal (Bəltəxasar dəpmu atılıdu)qa: «Sən menin kərgən qüxünni ayan kılıp, uningoja təbir bəraləmsən? — dedi. **27** Daniyal padixaḥning aldida turup xundak jawab bərdi: — I aliyliri, sili soriojan bu sırnı danixmən, pir-ustaz, rəmqi-palqi wə munajjimlar əzlirigə yexip bəraləməydü. **28** Birak ərxtə sırlarını aksarılioquqı bir Huda bar. U bolsa aliyliroja ahirki zamanning künlirida nəmə ixlarning boldioqanlığını ayan kıldı. Əmədi əzlirining qüxini, yəni aliyliri uhlawatkanda kərgən əqayibanə alamətlərni eytip berəy: — **29** — I aliyliri, sili uhlaxka yatkanda kəlgüsidiki ixlarnı oylap yattıla. Sırlarını birlənbir Axkarlioquqı əzlirigə yüz beridiojan ixlarnı kərsətti. **30** Manga kalsək, bu sırrıng manga ayan kılinojını menin baxka jan igiliridin artuk həkmətkə iğə boļoļanlıqmdın əməs, bəlkı bu qüxning təbirini, xundakla xah aliylinirin kəngülliridiki oylarını əzlirigə malum kılıx təqündür. **31** — Əy aliyliri, sili əqayibanə alamətə əzlirining alddiliridə turojan gigant bir həykalı kərdilə. Bu həykal nəhayati gawdilik bolup, zor nur qəknəp turidiojan həywətlik həm korkunqluk idi. **32** Həykalning bexi esil altundın, kəkriki wə kolları kümüxtin, bal wə saqırılıri mistin, **33** Yuta-paqıki təmürdün, puti təmür bilən layning arilaxmisidin yasalojan. **34** Əzlirli uni kəriwətəkən qaoqlarıda, adəm koli bilən kezilmiojan bir tax kəlip həykalğa urulup uning təmür bilən layning arilaxmisidin yasalojan putini qekiqətli. **35** Uningdiki təmür, lay, mis, kümüx, altunlar xuan parqə-parqə klinip, xamal ularını bəyəni yazılık hamandıki topılarnı uqurojandak, kəytə heq tepilmiojudək kılıp uqurıwətti. Lekin heliki tax yoojinap, pütkül jahannı kaplıqojan əqayət zor bir təoğa aylandı. **36** Kərgən qülxəri mana xudur. Əmədi biz əzliriga bu qüxning manisini yexip berimiz. **37** Əy aliyliri, əzlirli pütkül padixaḥlarning bir padixaḥı, ərxtiki Huda siliga padixaḥlık, nopuz, küq wə xəhrət ata kıldı. **38** İnsan balılıri, həyanatlar, uqar-kanatlar məyli kəyərdə tursun, Huda ularını kollarıqoja tapxurup silini ularning həmmisigə həkim kıldı. Sili u həykalning altun bexidursila. **39** Əzliridin keyin yənə bir padixaḥlık kelidi. Lekin u silining padixaḥlıklarıqə yətməydi. Uningdin keyin təqinqi bir padixaḥlık, yəni mis padixaḥlık kəlip pütkül yer yüzügə həkim bolidu. **40** Uningdin keyinkı tetinqi padixaḥlık bolsa təmürdək mustəhkəm bolidu. Təmür barlık baxka nəsirlərni qekiyetip boyndururojindək, xuningə oħxax bu təmür padixaḥlık ez aldinkı padixaḥlarning həmmisini ezip qekiyetidü. **41** Əzlirli kərgəndək təmür bilən sezoj laying arilaxmisidin yasalojan put wə barmaklari padixaḥlıking bəltünna bolup ketidiojinini kərsətidü. Birak bu padixaḥlık təmürdək küqkə iğə bolidu, qünki sili kərgəndək, təmür bilən lay arilaxkən. **42** Təmür bilən layning arilaxmisidin yasalojan putning barmaklari u padixaḥlıking bir kışmining küqiyidiojanlığını, bir kışmining ajizlixidiojanlığını kərsətidü. **43** Əzlirli təmür bilən layning arilaxkənlikini kərdilə. Bu u [padixaḥlıking həkümədarlıri padixaḥlıking] pukraları bilən ittipaklaxmakçıqı boļoļanlığını kərsətidü. Lekin təmür lay bilən arilaxmiojandak, birlrixip kətəlməydi. **44** U [ahirkı] padixaḥlar təhtə olturojan məzgildə, ərxtiki Huda yimirilməs bir padixaḥlık bərpa kılıdu. Bu padixaḥlık hərgiz baxka bir həlkə etməydi; əksisi u bu baxka padixaḥlıklarıni üzül-kesil gumran kılıp, ezi mənggү məzmut turidi. **45** Əzlirli adəm koli bilən kezilmiojan bir taxning taqdın qıkqınıni wə uning həykalidiki təmür, mis, lay, kümüx, altunni qekiqətəkənlikini kərdilə. Xunga uluq Huda aliyliroja kəlgüsidiə yüz beridiojan ixlarnı bildürgən. Kərgən qülxəri qoqum əməlgə axidu, berilgən təbir mutlək ixənqliktur. **46** Andin padixaḥ Neboğadnəsar əzini yərgə etip Daniyalıqa sajdə kıldı wə uningoja hədiya

berip huxpurak-isriq selixni əmr kıldı. **47** Padixaḥ uningoja: — Dərəwəkə, sening Hudaying ilahlar iqidə əng uluq İlah, padixaḥlarning hojisi wə sırlarını aksarılioquqı iken, qünki sən bu sırnı yəxting! — dedi. **48** Andin padixaḥ Daniyalıng mərtiwişini yukarı kılıp, uningoja nuroqun esil səwoqatları təkdim kıldı. U uni pütkül Babil əlkisigə həkim boluxka təyinlidi wə uni Babilidiki danixmən-əkildərlarning bax aksaklı kıldı. **49** Daniyalıning padixaḥtın tələp kılxı bilən, padixaḥ Xadrak, Mixak wə əbədnegolarnı Babil əlkisining məmuriy ixlirini idarə kılıxka təyinlidi. Daniyal əzi orda hizmitidə kıldı.

3 Padixaḥ, Neboğadnəsar altundın egizlikli atmix gəz, kənglikli altə gəz kelidiojan bir həykal yasap, Babil əlkisining Dura təzələnglikə ornatı. **2** Padixaḥ barlık wəzir, waliy, həkim, məslihətqı, həziniqi, sotqi, soraqçıları xundakla hərkəysi əlkilərdiki baxka əməldərlarning həmmisi padixaḥ Neboğadnəsar ornatıqan bu altun həykalı ez ilahioja atax murasimioqa katnixıx pərman qüxtürdi. **3** Xuning bilən wəzirlər, waliylar, həkimlər, məslihətqıllar, həziniqıllar, sotqılar, soraqçılar, xundakla hərkəysi əlkilərdiki baxka əməldərlarning həmmisi atax murasimioqa jəm boldı. Ular həykalning aldida turdi. **4** Jakarçı yukarı awaz bilən: — Əy hərkəysi ol-yurt, hərkəysi taipilərdin kəlgənlər, hər hil tilda səzlixdiojan kowmlar, **5** silər sunay, nəy, kələn, lira, ziltar, bulman wə baxka hərhil sazlarining awazını angliojan həman, yərgə bax urup padixaḥ Neboğadnəsar ornatıqan altun həykaləgə sajdə kiliqinlar. **6** Kimki bax urup sajdə kilmisa, xuan dəhəxtəlik yalkunlap turojan humdanqa taxlinidü, — dəp jakarlıdı. **7** Xunga, sunay, nəy, kələn, lira, ziltar, bulman wə baxka hərhil sazlarining awazını angliojan həman hərkəysi ol-yurt, hərkəysi taipilərdin kəlgən, hərhil tilda səzlixdiojan kowm yərgə bax urup Neboğadnəsar ornatıqan altun həykaləgə sajdə kiliqisti. **8** U qəoqla, bəzi kəldiyələr aldiqə qıkıp Yəhudiylər üstidin ərz kıldı. **9** Ular padixaḥ Neboğadnəsərə: — I aliyliri, mənggү yaxioqayla! **10** Aliyliri sunay, nəy, kələn, lira, ziltar, bulman wə baxka hərhil sazlarining awazını angliojan həman həmməylən yərgə bax urup altun həykaləgə sajdə kilsun, **11** xundakla kimki yərgə bax urup sajdə kilmisa, u dəhəxtəlik yalkunlap turojan humdanqa taxlansı dəp pərman kılıqanıdı. **12** Sili Babil əlkisining məmuriy ixlirini baxkəruxka təyinlənən birnəqə Yəhudi, yəni Xadrak, Mixak, əbədnegolər bar; i aliyliri, bu adəmlər siliga hərmətsizlik kiliwati. Ular padixaḥning ibaditidə bolmidi yaki padixaḥ ornatıqan altun həykalıgımı sajdə kilməydi, — dedi. **13** Xuni anglap padixaḥ, Neboğadnəsar dərəqəzəp bolup, Xadrak, Mixak, əbədnegolarnı ez aldiqə kəltürxni əmr kıldı. Xuning bilən ular bu üqayələnni padixaḥ aldiqə əpkəldi. **14** Neboğadnəsar ularə: — Xadrak, Mixak, əbəddnəgo, silər rasttin menin ibaditirəm hizmitidə bolmildinglərəm həm mən ornatıqan altun həykaləgə sajdə kilmədilərmi? **15** Hazır silər sunay, nəy, kələn, lira, ziltar, bulman wə baxka hərhil sazlarining awazını angliojan həman, mən yasatıqan həykaləgə sajdə kiliqka təyyar tursanglar, yahxi. Lekin sajdə kilmisanglar, silər dərəhəl dəhəxtəlik yalkunlap turojan humdanqa taxlinisələr. Xu qəoqla kəndək ilah kəlip silərni qanggilimdin kutkuzuwalidikin, kəni?! — dedi. **16** Xadrak, Mixak, əbədnegolər padixaḥka jawabən: — Neboğadnəsar, bu ixtə biz əzimizni aklıxımız hajətsiz. **17** Biz sajdə kılıp kiliwatiqan Hudayimiz bizni dəhəxtəlik yalkunlap turojan humdanın kutkuzalaydu; i aliyliri, U qoqum əzlirining ilkidin bizni kutkuzidü. **18** Lekin bizni kutkuzmiojan təkərdirdim, aliyliroğə məlum bolsunki, biz yənilə ilahlırinin hizmitidə bolmamymız wə sili ornatıqan altun həykaləgə sajdə kilməyimiz, — dedi. **19**

Buni anglojan haman padixah Nebokadnəsarning təri buzulup, Xadrak, Mixak, əbədnegolaroja kəttik oqazəpləndi. Xuning bilən adəmlirigə humdannı adəttikidin yətə həssə kəttik kizitixni buyrudi. **20** U xoxunidiki əng kəul palwanlaroja Xadrak, Mixak, əbədnegolarını baqlap, dəhəxətlik yalkunlap turojan humdanoqa taxlaxni buyrudi. **21** Xuning bilən ular tonliri, ixtanlıri, selliliri wə baxka libas kiyimliri selinmiqən haldə baqlinip dəhəxətlik yalkunlap turojan humdanoqa taxlandı. **22** Padixahning əmrininq kəttiklik bilən humdandiki ot intayın yalkunlap yenip turatti, xunglaxka humdandin qikjivatkan yalkun Xadrak, Mixak, əbədnegolarnı ketürgən əskərlərni kəydürüp taxlidi. **23** Xundak, kilip Xadrak, Mixak, əbədnego üqeylən baqlaklık haldə dəhəxətlik yalkunlap turojan humdanoqa qüxiyp kətti. **24** Andin Nebokadnəsən qəqüqən haldə ornidin qaqrəp turup, məslihətqi wəzirləridin: — Biz başlap ot iqıqə taxliqinimiz üç adəm oşmosmu? — dəp soridi. — Ular jawabın «Xundak, i alyliri! — dedi. **25** Padixah, jawabən: — Mana, man tət adəmning baqlaksız haldə ot iqıda erkən mengip yürüwatkinini kərūwatimənə, ular kılqə keygəndək əməs; həmdə tətinqi kixi ilahlarning oqılıdək turidu! — dedi. **26** Xuning bilən Nebokadnəsən dəhəxətlik yalkunlap turojan humdanning aqzıja yekin kelip: — Xadrak, Mixak, əbədnego! Həmmidin Aliy İləhəning küllüri, qıqıngalar, mayakka kelinglər! — dəp towldı. Xuning bilən Xadrak, Mixak wə əbədnego ottin qıktı. **27** Barlıq wəzirlər, waliylər, həkimlər wə padixahning maslıhətqi wəzirləri yiqilip kelixip bu üqeyləngə tikiliçip karaxtı; ularning kılqə keygən yeri yok idi, qaq-sakallırımu kəymigən, kiyim-keqəklirımı xu peti idi, üsti-bexidim is-tütünning puriki yok idi. **28** Nebokadnəsən mundak, dedi: — Xadrak, Mixak, əbədnegolarning Hudasiya xükkür-sanalar bolqayı! U Əz pərixtisini əwətip, Əzığə tayanojan küllürinin kütkəzivaldi. Ular ezlirining ilahidin baxka həqkandak ilahka hizmət kılmaslıq üçün wə yaki bax urup səjdə kılmaslıq üçün, pəkət əz Hudayimizningla ibaditidə bolimiz dəp padixahning pərmanıja hilalıq, kilip hayatını təwəkkul kıldı. **29** Əmdi mən xundak pərman qüxiürmənki: Kəysi əl-yurt bolsun, kəysi taipilərdin kəlgən bolsun, kəysi tilda sezlidiqoşanlar bolsun, Xadrak, Mixak, əbədnegolarning Hudasiya qara qaplaydıqən, pütün teni kiyma-qiyma kilsunsun, eyliri hajəthaniqa aylandurulsun! Qünki bundak kütkəzalaydiqən baxxə ilah yok. **30** Xuning bilən padixah Xadrak, Mixak, əbədnego üqeylənni əstürüp, Babil elxisida yukiri mənsəpəkə tayinliyi.

4 «Mənki padixah Nebokadnəsardin yər yüzidiki hərbir əlyurtka, hərkəysi taipilərgə, hərhil tıllarda sezlidiqoşan kowmlarоja aman-əsanlıq exip-tepix turoqay! **2** Həmmidin Aliy Huda manga kərsətkən alamətlərinə wə karamətlərinə jakarlaxni layik taptım. **3** Uning kərsətkən mejizilik alamətləri nemideğən uluq! Uning karamətləri nemədeğən kəltis! Uning padixahlıqı pütməs-tügiməstir, Uning həkimlikli dəwrdin-dəwrgiqə dawamlıxidu! **4** Mənki Nebokadnəsər eyümdə biharəman olturoqinimda, ordamda bayaxat turmux kəqüriwatkinimda, **5** meni intayın korkitiwətən bir qüxiyi kərdüm, ornumda yatkınimda beximdiyi oylar wə kallamdiyi qayibana alamətlər meni alakəzəd kıldı. **6** Babilidiki barlik danixmənləri aldiməqə qakırıxka pərman berip, ularning qüxiüngə tabir berixini buyrudim. **7** Xuning bilən barlıq rəmqi-palqi, pir-ustaz, kaldiylər wə munajjimlar kelixti. Mən qüxiünni eytip bərdim, lekin ular manga təbirini bəralımdı. **8** Lekin ahirda Daniyal kirdi (uning yənə bir ismi Bəltəxəsar bolup, menin ilahimning nəmioqə asasən koyulqan). Muqəddəs ilahlarning rohi uningda ikən. Mən qüxiünni eytip, uningoja: **9**

— Əy palqırlarning baxlılı Bəltəxəsar, muqəddəs ilahlarning rohi səndə ikənləkini, sanga həqkandak sir təs kəlməydiqoşanlığını bildim, xunga menin kərgən qüxiündiki qayibana alamətlərni qüxəndürgəsən, xundakla uningoja təbir bərgəysən, — dedim. **10** — Mən ornumda yatkınimda kallamda mundak qayibana alamətlərni kərdüm: Mana, yər yüzininq otturisida bir tüp dərəh bar ikən; u tolimu egizmix. **11** U barqənsəri qong həm məzmut əsüb, asmanoqa takixiptu, u dunyaning qətlirigimə kərənidikən. **12** Uning yopurmaklıri qirayılık, mewisi intayın mol ikən. Uningda pütkül dunyaoja yətküdək ozuk bar ikən. Uning astida daladiki hayvanlar sayidaxidikən, xahlırida asmandiki uqar-kanatlar makan kılıdlıqən; mewisidin barlıq, ət igilirumu ozuklinidikən. **13** Ornumda yetip, kallamda kərgən qayibana alamətlərni kərūwatimən, mana, asmandın bir kezətqi muakkəl, yəni muqəddəs bir pərixtə qüxiyp, **14** mundak jakarlıdı: — «Dərəhni kəsip, xahlırinin kırk, yopurmaklırinin wə mewilirini kekip qüxiürüp qeqiwingətən. Dərəh təwidi dəyə yawayi hayvanlar uningdin yıraklıxsun, uning xahlıridiki kuxlar tezip kətsun. **15** Yarda pəkət ketükinilə yiltizi bilən, mis wə temür bilən qəmbərləp, yumran ot-qəpər bilən billa dalada kəldurunglar. U asmandiki xəbnəmdin qılıq-qılıq, həl bolup tursun. Uning nesiwi ot-qəp yəydiqən yawayi hayvanlar bilən billa bolsun. **16** Adəməy əklidin məhrum kılınilip, uningoja yawayi hayvanlarning əkli berilsun, xundakla xu əhalətə «yəttə wəkit» tursun. **17** Dunyadiki jan igiliri Həmmidin Aliy Boloquning insanlarning padixahlıkinin həmmisini idarə kılıdiqoşanlıq, xundakla uning padixahlıq həkükünü ezi talliojan kixi (məyli u həqənemigə ərziməs adəm bolsimulgə beridioqlanlıqı bilsün dəp, bu həküm kariqojuqı muakkallöring parmani bilən, yəni muqəddəs pərixtiñerinq karar buyruki bilən bəlgiləngəndür». **18** — Mən padixah Nebokadnəsər mana xundak qəxni kərdüm. Əy Bəltəxəsar, qüxiüngə tabir bərgəysən. Padixahlıqimdiki danixmənlər iqidə mən üçün buningə tabir berələydiqən birmə adəm qıkmıdı. Lekin sən təbir berələysən, qünki əng muqəddəs ilahlarning rohi səndə ikən. **19** Xuning bilən Bəltəxəsar dəpmu atalojan Daniyal bir həza həyranlıqta alakəzə boldi wə qüx tooprisida oylap tolimu biaram boldı. Padixah: — Əy Bəltəxəsar, bu qüx wə uning tabiri seni alakəzə kilmisün, — dedi. Bəltəxəsar jawabən: — I alyliri, bu qüx silidin nəprətləngənlərgə bolsun, uning təbiri ezlirigə əməs, düxmənlirigə qüxiyə! **20** Barqənsəri əsüb məzmut bolqan, egizlikli asmanoqa takixidioşan, pütkül dunyaoja kərənidiqoşan, yopurmaklıri qirayılık, mewisi intayın mol bolqan, pütkül dunyaoja yətküdək ozuk bolidiqən, sayısında yawayi hayvanlar turdiqən, xahlırida uqar kuxlar makan kılıdiqən dərəh bolsa, yəni sən kərgən dərəh — dəl ezliridur, i alyliri! — Qünki sili qong wə məzmut estila; silining həywətləri exip pələkkə yəttı; həkümranlıklıq yər yüzininq qətlirigə yetip bardı. **22** — Qünki sili qong wə məzmut estila; silining həywətləri exip palakkə yəttı; həkümranlıklıq yər yüzininq qətlirigə yetip bardı. **23** Aliyliyi karap turoqan wəkətləridə asmandın bir kariqojuqı, yəni bir muqəddəs pərixtə qüxiyp: «Bu dərəhni kəsip, harab kilinglər. Halbü, yərdə ketükinilə yiltizi bilən kəldururp, mis wə temür bilən qəmbərləp, yumran ot-qəpər bilən billa dalada kəldurunglar. U asmandiki xəbnəmdin qılıq-qılıq, həl bolup tursun. «Yəttə wəkit» beoxidin etkiqə uning nesiwi ot-qəp yəydiqən yawayi hayvanlar bilən billa bolsun, — dəptu. **24** — I alyliri, qüxiirininq mənisi mana xu — Bular bolsa Həmmidin Aliy Boloquning pərmanı bilən hojam padixahning bəxioşa qüxiidioşan ixlar — **25** Əzlili kixilər arisidin həydiwetilip, yawayi hayvanlar bilən billa yaxaydila, kalılardək ot-qəp

bilən ozuklandurulidila, dalada asmandiki xəbnəmdin qılıq-qılıq həl bolup turidila. Taki sili Həmmidin Aliy Boloquqining pütkül insan padixahlığını idarə kılıdiojanlığını wə Uning hökükünü Əzi taliqən hərkəndək kixığa beridiojanlığını bilip yatküqə, yəttə wakıt baxlıridin etidü. **26** «Dərəhning ketikini yiltizi bilən yərdə kəldurunqlar» dəp buyrulqanıken, ezliri ərxlərning həmmini idarə kılıdiojanlığını bilip yatkəndin keyin padixahlıkları ezliriga kayturulidu. **27** Xunga i aliyli, menin nəşihitim siligə layık kərulgay, gunahlıridin kol üzgəyla, ixta həkkəniy bołożayla, kəbəhlikliridin tohtap kəmbəqəllərgə rəhīmdilik kəloqayla. Xundak kəloqandila bəlkim dawamlık güləp yaxnimamdıla? **28** Bu ixlarning həmmisi padixah, Nebokadnəsarning bexiqə qüxti. **29** On ikki aydın keyin, u Babilidki padixahlıq ordisining egzisidə səyəl kiliwetip: **30** — Karanglar, mən ez izzitim wə xan-xəhrimnamamnaman kılınsın dəp, xəhənər damning jaylixix üçün zor küküm bilən yəsiqən həywatlıq Babil xəhəri muxu əməməsü? — dedi. **31** Uning sezi aqzidin tehi üzülməyə, asmandın bir awaz qüxüp: — Əy padixah, Nebokadnəsar, bu sez sanga kəldi: Padixahlıq sandın elindi. **32** Sən kixılər arisidin həydiwetilip, yawayi haywanlar bilən billa makan kılısən wə kalılardək ot-qep yəysən; sən Həmmidin Aliy Boloquqining insan padixahlığını idarə kılıdiojanlığını wə Uning hökükünü Əzi taliqən hərkəndək kixığa tutkuzidiojanlığını bilip yatküqə yəttə wakıt bexingdin etüp ketidü — deyildi. **33** Bu səz Neboğadnəsərda xuan əmələgə axtı. U kixılər arisidin həydiwetilip, kalılardək ot-qep yəp, teni xəbnəmdin qılıq-qılıq həl bolup kətti. Uning qəqləri bürkütning pəyliridək, tırnaklıri kuxning tırnaklıridək əstüp kətti. **34** Əmdi xu künələr toxkanda, man Neboğadnəsər asmanqə kez tıkip kəriwidim, əkil-hoxum əsligə kəldi. Mən Həmmidin Aliy Boloquqə həmdusana eytip, Mənggү Həyat Turoquqını mədhiyiləp, hərmət əylidim. Uning həkimlikli mənggülüq həkimliklər; Uning padixahlıqı əwlədinti-əwlədikdər. **35** Uning aldida yər yüzdikli barlıq insanlar həqnemə həsablanmamdu; ərxtiki əxunlar wə zəmindi ki insanlar arisida U nemə kılıxni halisa xuni kılıdu; Uning kolini kim tosalısun yaki Uningdin «Nemə kılısan?» dəp soraxka jür'at kılalısun? **36** Xuanla əkil-hoxum əsligə kəldi; padixahlıkınınning xan-xəripi, izzitim, padixahlıq həywammu əsligə kəltürüldi. Məslihətqi wəzirilim wə əmir-esilzadılının meni izdəp kəldi. Padixahlıkım mustəhəmləndi; burunkidinən zor həywıqə yengibaxtan işə boldum. **37** Əmdi mənki Neboğadnəsar ərxtiki Padixahlıq həmdusana okyupən, Uni tehimu uluqlayımın wə Uni izzatlaşımən: — Uning kəloqanlıri həkət, Uning yolları tooprıdur; Uning takəbburluk yolidə mangənların həywisini qüxürük kudriti bardur!».

5 Bir künü padixah Bəlxazar əmir-esilzadılordin ming kixini təklipli kılıp katta ziyapət berip, ularning aldida xarab iqiş, ayx-ixrət kəypini sürdi. **2** Padixah, Bəlxazar xarabni tetip kərüp, əzi, əmir-esilzadılıri, ez hotun-kenizəklliring xarabni atisi Neboğadnəsar Yerusaleməndik mukəddəs ibadəthanidin oljioja alojan altun-kümüxtin yasalojan jam-kaqıllarda iqxıxığa xu jam-kaqılları elip qıqıxni buyrudi. **3** [Nəwkərlər] dərhal berip Hudanıng Yerusaleməndik mukəddəs ibadəthanisidin elip kelingən altun jam-kaqılları elip qıktı; padixahning əzi, əmir-esilzadılıri, uning hotunları wə kenizəklları ularda xarab iqtı. **4** Ular xarab iqtəq, altun, kümüx, mis, temür, yaqəq wə taxlardın yasalojan butlarnı mədhiyiləxti. **5** Dəl xu pəytə adəm kolining bəx barmikli pəyda bolup, qıraqdənnəng udulidiki ordining tam suwiqışa hət yezikə baxlıdı. Padixah, hət yəzəqən kolning kerüngən kışmini kərüp, **6** qırayı tatırıp, kenglida intayın alakzadə bolup kətti. Put-ķolları boxixip, putlrı titrəp

kətti. **7** Padixah qəttik, warkırap, pir-ustazlar, kaldıylər wə munajjimlərini qakırıxnı buyrudi. Babilidki danixmənlər kəlgən həman padixah, ularoja: — Kimki tamdiki bu hətlərni okup mənisiñi manga dəp berəlisə, uningoja səsün rənglik bir ton kiygızılıp, boynıqə altun zənjir esilip, padixahlıqta üqinqi mərtiwa berilidü, — dedi. **8** Padixahning danixmənlərinin həmmisi ordıqə hazır boldı; lekin ular nə hətlərni okuyalmayıttı nə padixahlıq mənisiñi qüxəndürüp berəlməyətti. **9** Bəlxazar tehimu alakzadə bolup, qırayı tehimu tatırıp kətti. Əmir-esilzadılərən qandaq kılıxni biləlməyə kəldi. **10** Padixah, wə əmir-esilzadılərning warkıraxqan awazını angloqan hanix ziyanat zalıqə kirip, padixahlıq mundak dedi: — I aliyli, mənggү yaxıqayla! Alakzadə bolup kətməqəyla, qırayırlı tatırıp kətmigəyə. **11** Padixahlıklıridə bir kixi bar, uningu mukəddəs ilahıllarning rohı bar, atılırlı təhəttiki wakıtda, bu kixida yorulkul, danalıq wə əkil-parasət, yəni ilahılarqə has əkil-parasət namayan kılınojanı. Atılıri Neboğadnəsar, yəni padixah atılıri uni püttün ramqı-palqlar, pir-ustazlar, kaldıylər wə munajjimlərning bəxi kılıp təyinləgən. **12** Bu kixidə alahidə bir rohı yususiyət, bilim, həkmət, qüxlərgə təbir berələydiqən, tepixmaklarnı yexələydiqən wə tütüñ-sirlərni aqalaydiqən kəbiliyət bar idi. Xu kixinin ismi Daniyal bolup, padixah, uningoja Bəltəxasar dəpmu isim koyqan. Xunga bu Daniyal qakırtılsın, u qoqum bu hətlərning manisini yexip beridü. **13** Xuning bilən Daniyal padixahning aldiqə elip kelindi, padixah Daniyalıdin: — Padixah atam Yəhüda əlkisidin sürgün kılıp kəlgən Yəhüdiylər iqidiki həlikə Daniyal sonmü? — dəp soriwidı, **14** — Sən toopruluk həwirim bar, səndə mukəddəs ilahıllarning rohı, xundakla yorulkul, danalıq wə alahidə əkil-parasət bar ikən dəp anglidim. **15** Əmdi danixmənlər wə pir-ustazları tamdiki hətni okup, mənisiñi manga qüxəndürüp bərsün dəp aldimoja qakırtip kelindi; lekin bu ixning sirini həqkəyasi yexip berəlmidi. **16** Bırak sən toopruluk angloqamənki, sən sirlərni qüxəndürələydiqənsən wə tütünlərni yexələydiqənsən. Əgər bu hətlərni okup, mənisiñi qüxəndürüp berələsəng, sanga sesün rənglik ton kiygızılıp, boynuqə altun zənjir esilidü, padixahlıqta üqinqi dərijilik mərtiwigə erixisan, — dedi. **17** Daniyal padixahlıq mundak jəwab bərdi: — Aliylinirin in'amları ezlirida kalsun, mukapətlərinə baxxə kixığa bərgəyla. Əmdilidikə mən aliyliroja bu hətni okup, mənisiñi qüxəndürüp berəy. **18** — I aliyli, Həmmidin Aliy Huda atılıri Neboğadnəsəroja padixahlıq, uluqluk, xan-xarap wə həywət bərdi. **19** Uningoja berilgən uluqluktın hərkəysi al-yurt, hərkəysi taipilər wə hərhil tilda sezlixdən qowmların həmmisi uning aldida titrəp korkup turatti; u kimni halisa xuni əltürətti, kimni halisa xuni tirik koyatti; kimni halisa xuni mərtiwlilik kılatti, kimni halisa xuni pəs kılatti. **20** Lekin u kenglida təkəbburlixip, roh-ķalbida məqrurlarıñ mijəzi tərsalixip, padixahlıq təhəttidin qüxərülüp, izzitidin məhrum kılındı. **21** U kixılər arisidin həydiwetilip, uningoja yawayi haywanlarning əkli berildi. U yawa exəklər bilən billa makanlıxip, kalılardək ot-qep yegüzüldi, teni xəbnəmdin qılıq-qılıq həl bolup kətti, taki u Həmmidin Aliy Hudanıng insan padixahlığını idarə kılıdiojanlığını wə U padixahlıkının hökükünü Əzi taliqən hərkəndək kixığa beridiojanlığını bilip yatküqə xu halattda boldı. **22** Əy Bəlxazar, Neboğadnəsərinin oqlı turup ezlirli buların həmmisidin həwərlili bolsımu, lekin ezlirini təwən kılmidıla. **23** Əksiqə təkəbburlixip ərxtiki Rəbəgə ərəbli turdu. Sili Uning mukəddəs ibadəthanisidin olja alojan jam-kaqılları elip kelip, ezliri, əmir-esilzadılıri, ez hotunları wə kenizəkllərimi ularda xarab iqtıngər andın kərməydiqən, anglimaydiqən wə həqnemini

qüxənmədiqən altun, kümüx, mis, təmür, yaqəq wə taxlardın yasaloğan butlarnı mədhiyilidilə. Həlbuki, silining nəşərlərini Əz ələdə tutkən wə silining barlıq hərəkətlərini Əz ilkədə tutkən Hudani uluqlımidilə. **24** Xunga, Huda bu kolning körəngən kəsmini əwətib bu hətlərni yazdurdur. **25** Bu hətlər: «Mene, mene, təkəl, uphərsin» deyəndin ibarət. **26** Buning qüxəndürülüyü: — «Mene» — Huda silining padixahlıqlarının hesabını kılıp, uni ayaqlaqturdu. **27** «Təkəl» — sili tarazida tartılıwidila, kəm qıqtıla. **28** «Pərəs» — padixahlıqları parqılınilip, Medialiklər bilən Parslarqa təwə kılındı. **29** Xuning bilən Bəlxazar dərhal nəwəkərlirigə əmr kılıwi, ular Daniyalqa səsün rənglik tonni kiydi, boynıqə altun zənjiyini esip koydu; u u tooruluk: «Padixahlıq iqidə üçinqi dəriyilik mərtiwiga iğə bolsun» dap jakarlıdı. **30** Xu keçə kaldiylərning padixahı Bəlxazar eltərtüldi. **31** Padixahlıq bolsa Medialik Dariusning kolioja etti. U təhminin atmix ikki yaxta idi.

6 Padixah Darius pütün padixahlıqları idarə kılıx üçün bir yüz yigirmə wəzirini hərkəsini yurtlarnı baxkəruxka təyinləxni muwəapiq kərdi. **2** Buningdin baxka u bu wəzirlərni nazarət kılıp, bu wəzirlərning hesabını elix, xundakla padixahning həkük-mənpəti ziyanıqə uqrımisun dəp Daniyal wə baxka ikki kixini nazarətqılıkka təyinlidi. **3** Daniyalda alahıda bir rohij hususiyət bar boloqqa, u baxka nazarətqılərdin wəzirlərdin iktidarlər qıktı. Xunga padixahı uni pütükli padixahlıqları idarə kılıxka təyinliməkqi boldi. **4** Xuning bilən baxka nazarətqı wə wəzirlər uning padixahlıktı məmuriy ixləridin səwənlərni izdidi. Lekin ular orz kılələdək hərkəndək bəhənə-səwəb yaki səwənlək tapalmıdı. Qünki Daniyal diyanatlık wa ixənqlik bolup, uningdin kılqə kəməqilək yaki səwənlək qikiralmışanıdı. **5** Xunga xu adamlar əzara: — Daniyalning Hudasingin ənənəvi qəzəbələrini təyinləxni baxka, uningdin əyibligidək hərkəndək bəhənə tapalmaymır, — deyixti. **6** Xunga ular əzara til biriktiyər padixahning alioja kirip: — Padixah Darius aliyili mənggү yaxıqəyə! **7** Aliyilirinə padixahlıqlaridəki barlıq nazarətqı, waliy, wəzir, məsləhətqı, həkim wə əməldərlər birləşdə məsləhətləxtək; hərkəndək kixi ottu kün iqidə hərkəndək iləhəkə hərkəndək dua-tılawət kılıxka wə yaki hərkəndək xididin bir nərsəs tələxəkə ruhsət bolımisun, i aliyili, pəkət silidinla tilixi ruhsət bolsun deyən xəhənə yarlıkning qüxürülüxini layık kerdik. Bu pərman kat'iy bolsun, kimki bu pərmanoja hilaplik kilsə, u xırlar əngküriqə taxlansun! **8** Əmədi, i aliyili bu pərmanı bekitip qüxürgayla, uning eżgərtilməsliki tıqün yarlıknamığa imza koyəyə! qünki Media wə Pars ənənəvi boyiqə, pərman qikiriliyi bilənla eżgərtixkə bolmayıdu, — dedi. **9** Xuning bilən Darius pərmanı bekitip yarlıknamığa kol koydi. **10** Daniyal bu yarlıknamığa imza koyulqanlığını anglap, eyiga kəytti. Uning eyining egzisidə bir balıhana bolup, derizisi Yerusaleməməqə karaydiqən bolup, oouq turattı. U aditi boyiqə derizining aliddə tiziñin olтурup, hər künü üç kətim Hudaoja dua-tılawət kılıp xükkər etti. **11** Lekin həliki adamlar billə kelip Daniyalning Hudaoja dua wə tilawət kiliwətqinini kərdi. **12** Andin ular birləşdə padixahning alioja berip pərman toqrisida gəp eqip: — I aliyili, əzli: Ottuz kün iqidə əzliyidən baxka hərkəndək iləhədən yaki hərkəndək insəndən birər nemini tiligən hərkəndək kixi xırlar əngküriqə taxlansun, deyən bir pərmanoja imza koyəyən əməsmu? — dəp soridi. Padixah: — Dərəwəkə xundak kıldı, Media wə Pars ənənəvi boyiqə pərmanı eżgərtkili bolmayıdu, — dedi. **13** Andin ular padixahla kawabə: — Yəhəudadın əsir elip kelingən xixilərdən həliki Daniyal, i aliyili, silini wə sili imza koyəyən pərmanı kəzgə ilməydi,

bəlkı hər kündə üç kətim əz dua-tilawitini kiliwətidi, — deyixti. **14** Buni anglojan padixah əz-eziqə koyip, kəngül koyup Daniyalıñı kutkuxuxka amal tapmaqçı bolup, u kün patkuqə hərəhil kutkuzus amali tıstdı izdinib yürüd. **15** Lekin ahiarda u xixilər yəna əzara til biriktiyər padixahning alioja jəm bolup uningoja: — I aliyili, əzliyə məlumki, Medialar wə Parslarining ənənəvi dəl xuki, padixahning bekitkən hərkəndək kararı yaki pərmanını eżgərtixkə bolmayıdu, — deyixti. **16** Xuning bilən padixahning əmr kılıxi bilən Daniyal tutup kelinip, xırlar əngküriqə taxlandı. Padixah Daniyalıq: — Sən üzüldürməy ibadət kılıdiqən Hudaying seni kutkuziwalıdu! — dedi. **17** Bir tax elinip, əngküriqən aqzı uning bilən etildi; Daniyalıning ixliroja əhəkəm aralıxmışın dəp uni padixah əz məhəri wə uning əmər-əməldərlərinin məhərlili bilən məhərlidi. **18** Andin padixah ordioja kətip kəpəni rota tutup etküzdi; əzininə tokal-kenizəkliyidən əhəkəyisini ez yeniqə kolțur müdidi, u keçiqə uhlıyalmıdı. **19** Tang etixi bilənla padixahı ornidin turup, aldırıp xırlar əngküriqə bardi. **20** Padixah əngküriqə yekinliyip azablanıjan hələdə Daniyalıq qakırıp: — Əy Daniyal, Mənggү Həyat Hudanıng kuli, sən üzülməs ibadət kılıdiqən Hudaying seni xırlardın kutkuziwalımidı? — dəp towldı. **21** Daniyal jawabən: — I aliyili, mənggү yaxıqəyə! **22** Hudayimning pərixtisini əwətib xırların aqzını yumduruxi bilən ular manga həq ziyan-zəhmət yatküzəlmidi; qünki U məndin həqkəndək, ayıb kərəmədi. Aliyilirinə aliddimə mən həqkəndək ziyan yatküzügündək ix kilmədim, — dedi. **23** Buni anglap padixah intayın huxal bolup, adəmlərini Daniyalıq əngkürdin elip qikixni buyrudi. Xuning bilən ular Daniyalıq əngkürdin elip qıktı. Uningdin kılqə zəda-zəhmət tapalmıdı; qünki u Hudasiya təyanojanıdı. **24** Andin padixah buyruk qüxürdi, [nawqərləri] Daniyalıning tıstdıñı xikayət kılıqanlarning həmmisini tutup, ularnı bala-qəkiliyi wə hotunları bilən koxup xırlar əngküriqə taxliwətti. Ular əngküri tegigə qüxüp bolmayla xırlar etilip kəlip, ularning ustihanlırinimə qaynap kiyama-qiyama kiliwətti. **25** Xu ixtin keyin Darius padixah, yər yüzidə turuwtən hərkəysü el-yurt, həmmə taipilər, hər tilda səzlixidə qowmların həmmisigə mundak pütük qüxirdi: — «Həmmiñgərləroqə amanlıq exip-taxip turqay! **26** Mən uxbu yarlıknı qüxürimənki, padixahlıqlımdıki hərbir yurttiki pukralar Daniyalıning Hudasi adıda titrəp körksün! — Qünki U Mənggү Həyat Hudadur, Mənggү mustəhkəm əzgərməstur, Uning padixahlıqı həlak kılınmas, Uning həkimiyəti əbədil'əbəd qısqı bolıdı. **27** U bala-qəzadın koojdaydu wə kutkuzidü, U asmanlardımı, yər yüzidimə alamat-karamətlərni yaritidü, U Daniyalıq xırların qanggilidin kutkuzdi». **28** Daniyalıning bolsa xu ixlardın keyin Darius əhəkəm sürgən məzgildə, xundakla Pars padixahı Kurəx əhəkəm sürgən wakıtlarda ixləri rawan yürüxtü.

7 Bəlxazar Babilə padixah boləqən birinqi yili Daniyal ornidə yetip qüxiðə birnəqqə qayıbana alamətlərni kərdi. U qüxiðə kərgənlərinin mundak, yəkünkənərəp hatirliwaldi: — **2** Keqidə kərgən qayıbana kerüntüxtə mənki Daniyal xuni kərdümki, asmanınñ tet taripidin xamal qikip, «Uluq Dengiz» yüzigə urulmaqta idi. **3** Dengizdən xəkkilləri bir-biriga ohximədiqən tet zor məhluk qıktı. **4** Birinqi məhluk xırqa ohxaytti, lekin bürkütning ənənəvi kətanı bar idi. Mən uningə kətarəp turoqinimda, ənənəvi yulundi; andin u yərdin kətürülüp, ikki puti yərgə dəssitilip adəmdək turoquzulup, uningoja insəni bir kəlb berildi. **5** Mana yəna bir məhluk, yəni ikkinisi eyikkə ohxaytti. Uning bir taripi ikkinisi bir taripidən eżgəltildi. Uning qıxları üç kowurojını qıxləp turattı, bir awaz uningoja: «Ornungdin tur, gəxni yeyixinqə yəwəl!» — dedi. **6** Kətarəp turoqinimda,

mana yənə bir mahluk pəyda boldı. U yilpizoja ohxaytti, dümbisidə kuxningkidək tət ənəniti bar idi; uning bəxi tət idi. Uningə qəkimliq hökükü berildi. **7** Uningdin keyin keqidiki əqayibanə kerünüxlərdə karap turoqinimda, mana tətinqi bir mahluk pəyda boldı. U intayın korkunqluk, dəhəxtəlik wa ajayib küqlük idi. U yoqan temür qixliri bilən owni qaynap ezip yutup, kəldukını putliri bilən dəssəp-qəyləytti. U aldinkı barlik mahlukkə ohximaytti; uning on münggüzi bar idi. **8** Mən bu münggüzlərni kezitiwatkınimda, mana münggüzlərning arisidin yənə bir kiqik münggüz esüb qıktı. Bu kiqik münggüzünning aldida əslidiki münggüzlərdirin üqi yuluwetildi. Bu kiqik münggüzünning adəmningkidək kezi wə qong sezleydiqan aqzi bar idi. **9** Mən karap turoqinimda, u yergə bırnəqqa təhətning koyulqanlığını kərdüm; ularning birida, «Əzəldin Bar Boluqası» orun elip olturup. Uning kiyimləri kərdək ap'ak, qaqlıri ap'ak kəza yungidak idi. Uning təhti ot lawuldap turojan yalkunlar bolup, lawuldap kəyəwatkən ot qaklırinin üstidə idi. **10** Uning alddidin goya rawan ekip turojan dəryadək ot yalkunlu lawuldap ekip turattı; Uning hizmitidə turoquqlar tūman minglijan idi, Uning aldida yüz milyonlijan hazır turoquqlar bar idi. Sorak baxlanqanlıki jakarlinip, dəsturlar eqildi. **11** Həlik kiqik münggüzünning yooqan gəplərni kiliwatqan awazidin dikkətim xuningə tartılıp karap turattı. Karap turoqinimda, tətinqi mahluk eltürülüp, uning jəsiti halak kılınilip, otka taxlap keydürüllükə tapxuruldu. **12** Kələjan üq mahluk bolsa, həkimiyitindən məhrum kılındı, lekin ularning emri yənə bir məzgil uzartıldı. **13** Keqidiki əqayibanə kerünüxlərdə mana, mən goya İnsan Ooqılıqə ohxax bir zatning asmandı bulutları bilən kəlginini kərdüm. U «Əzəldin Bar Boluqası»ning yəniqə berip, uning aldiqə həzir kılındı. **14** Hər əl-yurt, hər taipa, hər hil tilda səlxixidəqan kowmlar uning hizmitidə bolsun dəp, saltənat, xəhrət wə padixahlıq, hökükü uningə berildi. Uning saltənəti mənggüz solaxmas səltənəttür, uning padixahlıqı mənggüz halak kılınmas. **15** Mənki Daniyalning wujudum, dil-rohım bək biaramılıkqə qəndi, kallamdi ki əqayibanə əlamətlər meni intayın alakzadə kıldı. **16** Mən yekin turoquqlardan birininq aldiqə berip, bu əqayibanə əlamətlərning həkikəti toopruluk soridim. U mənggüz tət qıxändürüp mundak dedi: — **17** «Bu tət zor məhluk kəlgisidə dunyada bax kətüridiojan tət padixahını kərsitudı. **18** Lekin Həmmidin Aliy Boluqininq mukəddəs bəndiliri padixahlıq hökükini kobul kılıdu, ular uningə manggüz igidərqlik kılındı, əbadıl «əbadıq»a xundak bolidü». **19** Mən baxka üq mahlukkə ohximaydiqan tətinqi mahluk, yəni zor korkunqluk, temür qixlik, mis tirnaklik, owni qaynap ezip yutup, andin kəlduklurini ayaqları bilən dəssəp-qəyləydiqan həlik mahluk tooprısidiki həkikətni, **20** xundakla uning bexidiki on münggüzüning wə keyin esüb qıkkən kiqik münggüz tooprısidiki həkikətni tehimu enik bilməkqi boldum — uning, yəni həlik kiqikininq aldida əslidə bar bolovan baxka üq münggüz yuluwetilgən, kezliyi wə yoqan gap kılıdiqan aqzi bar bolup, ənə baxka münggüzlərgə kəriojanda tehimu həywətlik idi. **21** Karap turoqinimda, u kiqik münggüz Hudanıng mukəddəs bəndiliri bilən jəng kılıp ulardın üstünlükə iğə boldı; **22** «Əzəldin Bar Boluqası» kəlgəndə, həkim kılıx hökükü Həmmidin Aliy Boluqininq mukəddəs bəndiliriga berildi. Xuning bilən bekitilgən wakti kelip, [Hudanıng] mukəddəs bəndiliri padixahlıq hökükini etküziwaldı. **23** [Təbər bərgüq] qüxəndürüp yənə mundak dedi: — «tətinqi məhluk kəlgisi dunyada bax kətüridiojan tətinqi bir padixahlıq bolup, u baxka hərkəndək padixahlıqlarəqə ohximaydu. U pütkül dunyani yutup, uni ayaq astı kılıp, kukum-talkan kılıdu. **24** On münggüz

bolsa, bu padixahlıqin qıkıdıcıqan həkümranlıq kılıdiqan on padixahını kərsitudı. Keyin yənə bir padixah məydanqə qıkıdu, u ilgiriki padixahlarəqə ohximaydu; u üq padixahını əzığə boysundurdu. **25** U Həmmidin Aliy Boluqininq kərəx kəpənlük sezələrni kılıdu həmdə Həmmidin Aliy Boluqininq mukəddəs bəndilirini həlsizləndurdu. U kalendarnı, həyt-ayəmlərni wə mukəddəs ənənələrni əzgərtiwetixinı kəstləydi. Hudanıng mukəddəs bəndiliri «üq yerim wakıt» uning həkümranlıqıqə tapxurulidu. **26** Andin Hudanıng soti eqilidu, buning bilən uning idarə kılıx hökükü tərtiwinip, mənggülük üzül-kesil yoxitildi. **27** Lekin uning padixahlıqininq hökükü, yəni dunyadiki hərkəysi padixahlıqların səltənəti wə xəhrəti Həmmidin Aliy Boluqininq mukəddəs bəndilirigə, yəni Hudanıng əzələkigə etküzüldü. Uning padixahlıqı mənggüz bir padixahlıq, dunyadiki pütün həkümətlər Uning hizmitidə bolup uningə itaat kılıdu». **28** Bu ix mana muxu yorgıqə boldi. Mənki Daniyal, əz oylırmı əzümmü alakzadə kıldı, qırıym tatirip kəttı. Bırak bu ixni kəlbimde püküp saklıdım.

8 Padixah Bəlxazar təhtək olturup üqinqi yili, mənki Daniyal ikkinqi bir əqayibanə əlamətni kərdüm. **2** Əqayibanə kerünüxtə, əzümmü Elam elxisidiki Xuxan kəl'əsidiə kərdüm. Kerünüxtə mən Ulay qong estingi boyida idim. **3** Beximni ketürüp karisam, ikki münggüzü bar bir koqkarning qong estəng alırdı tərəfənlərini kərdüm. Uning münggüzü ezip bolup, bir münggüz yənə biridin ezip idı; egizrək bolovan münggüz yənə birsidin keyinrək esüb qıkkənidi. **4** Mən koqkarning qərb, ximal wə janub tərəplərgə təsüwətənətini kərdüm. Həqkandaq həyvan uningə təng keləlməytti wə həqkim həqkimini uning qanggilidin kütkəzəlməytti. U nemə kılıxni halisa, xuni kılatti, barqanseri həywətlik bolup ketiwatattı. **5** Mən bu toopruluk oylawatattı, mana, qərb tərəptin bir tekə putliri yergə təqmigən həldə pütün jahannı kezip yügürüp kəldi. Uning ikki kezi arisoja kerünərlik qong bir münggüz esüb qıkkənidi. **6** U mən daslös kərgən həlikə estəng boyida turojan ikki münggüzlük koqkaroja karap kələri bilən xiddətlət etildi. **7** Mən uning koqkaroja yekin kelip, oqəzəp bilən koqkarnı üsüb ikki münggüzini sunduriwətənətini kərdüm. Koqkarning karxılıq kərsətküdək madarı kəlməqənidi, təka uni yergə yikitip, dəssəp-qəylədi, tekining qanggilidin uni kütkəzəwəlidiqan adəm qıkkənidi. **8** Təka barqanseri həywətlik bolup kətti; lekin u heli kūqiyip bolovanında, qong münggüzü sunup qüxüp, əslidiki jayidin asmandıki tət xamaloja karap turidiojan, kəzgə kerünərlik tət münggüz esüb qıktı. **9** Bu tət münggüzüninq iqidiki biridin yənə bir münggüz esüb qıktı. U kiqik münggüz esüb intayın həywətlik boldi, janub, xərək tərəplərgə wə «güzel zəmin»qəja karap təsir kütqini kengəytti. **10** U intayın həywətlik bolup, hətta samawiy koxundikilərgə hujum kıləudək dərijigə yattı, samawiy koxundikilərindən wə yultuzlardin birmunqisini yergə taxlap, ularning üstigə dəssidi **11** (u tolımı məqrırlinip, hətta samawiy koxunning Sardarı bilən təng bolmakçı bolup, ibadəthanıda Sardaroja atap kündilik kurbanlıq, sunuxni əməldin kəldurdu, həmdə Sərdarning ibadəthanisidiki «mukəddəs jay»ni wəyran kiliwətti. **12** Asiylik təpəylidin Hudanıng həlkə wə kündilik kurbanlıq qong münggüzə tapxurulidu). U həkikətni ayaq astı kılıdu; uning barlıq ixləri nəhayiti onguxluk boldı. **13** Kəynidin, bir mukəddəs [pərixtininq] sez kıləqənlərini anglıdim, xuning bilən yənə bir mukəddəs [parixta] sez kıləjan [pərixtidin]: — Əqayibanə əlamətnətə kerünən bu wakələr, yəni «wəyran kiliqə» asiylik, kündilik kurbanlıqning əməldin kəlduruluxi, həmdə mukəddəs ibadəthanidiki «mukəddəs jay»ning həm Hudanıng həlkəning ayaq astı kılınixi qançlıq wakıt dawamlıxitu? — dəp

soriojanlığını anglidim. **14** Həliki pərixtə manga jawabən: — Bu ixlar ikki ming üç yüz keqə-kiindüz dawamlıxit. Bu məzgildin keyin mukəddəs ibadəthanidiki «mukəddəs jay» pakizlinip əsliga kəltürəlidü, — dedi. **15** Bu əqayibanə kərünüxnı kərgəndin keyin, mənki Daniyal uning manisini oylawatkinimdə, mana, aldimda adamning kiyapitidə birsini payda bolup əra turdi. **16** Ulay estinginə otturisidin: — Əy Jəbrail, bu adəmga əqayibanə alamatnı qıxəndürüp bər, — deyən bir adəmning küqlük awazını anglidim. **17** [Jəbrail] yenimoja kəldi. Kəlgəndə, mən nəhayiti körkup ketip yərgə yikilip düm qüxtüm. U manga: — Əy insan oqlı, sən xuni qıixinixing kerəkki, bu əqayibanə alamat ahiir zaman tooprısididur, — dedi. **18** U gəp kiliwatkanda mən bihox haldə yərdə düm yatattim. Ləkin u manga xundak bir yenik tegiplə meni turozduzı wə manga mundak dedi: — **19** «Mən hazır sanga [Hudanıng] əqəzipi kəlgən məzgildə keyinki ixlarning kəndək bolidiqanlığını kərsitib berəy. Qünki bu əqayibanə alamat zamanlarning bekitilgen ahirkı nüktisi tooprısididur. **20** Sən kərgən ikki münggüzlük koqkar Media bilən Pars padixahlırını kərsitidü. **21** Yawa teka bolsa Gretsiyə padixahlık bolup, kəzining otturisidki kəzgə kərünərlik münggüz bolsa, uning birinqi padixahlıdur. **22** U münggüz sunup kətkəndin keyin ornidin esüp qıqkan həliki tət münggüz bu əlning tət padixahlıkka belüniqoşanlığını kərsitidü. Birək ularning küqi birinqi padixahlıkka yətməydu. **23** Bu padixahlıklärning ahirkı məzgilidə, asiylik kılıquqlarının gunahı toxuxi bilən tolimu nomusüssi, qigix məsililərni bir tarap kılalayıdışın bir padixah məydanoja qıkıldı. **24** Uning küqi heli zor boludu, lekin əməliyətə bər kük əzlükidin qıkmayıdu; u misli kərülmigən wəyrənqılıkni kəltürüp qıkırıldı. Uning ixliri jəzmən onguxluk bolup, nemini halisa xuni kılalaydu. U küqlüklerni wə [Hudanıng] mukəddəs memin həlkini yoxitidü. **25** Əz ustatlıki bilən uning nazariti astida hərkəndək hıylemikirlik heli ronaq tapidü. U kənglidə təkəbburlixip əzini qong tutidü; baxxılarning ezlirini bəhətər həs kılıqan waktidin paydilinip tuyukşız zərb kılıp nuroqun kixilərni halak kılıdu; u hətta oquqtın oquq «Əmirlərning Əmiri»ga karxi qıkıldı. Ləkin u ahiarda insanlarning kələsiz halak kilinidü. **26** Sanga ayan kılınojan, ahxamdin ətigəngiqə dawamlaxkanın bu əqayibanə alamat əməlgə axmaya kalmayıdu. Ləkin sən uni waktingə məhpiv tut. Qünki u kəp künər keyinkı kəlgüsü həkkididir». **27** Mənki Daniyal maqdırundum dəkilip, birnəqqə kin aqrip yetip kəldim. Keyin ornumdun turup yənilə padixahning ixlirdə boldum. Ləkin bu əqayibanə alamat kənglümni parakəndə kiliwatkəndi. Uning mənisiyi xeyləydiqən adəm yok idi.

9 Medialik Ahəxweroxning oqlı Dariusning birinqi yılıda (u kaldiyların zəmininə padixah kılındı) **2** Yəni tahtka olturojan birinqi yili mənki Daniyal mukəddəs yazmılarnı okşum bilən Pərvərdigarning Yərəmiya payoşəmbərgə yətküzən kalam-bexariti boyiqə, Yerusalemning harab bolidiqan jaza məzgilə yətmix yil ikənlikini qüxinip yəttim. **3** Xuning üçün mən Rəb Hudayimoja roza tutup, bəz rəhtkə yəgini, kül-topida olturup, uningoja yelinip dua-tilawət kılıx bilən izdinixkə bəl bəqəlidim. **4** Mən Pərvərdigiar Hudayimoja dua kılıp, gunahlırimizni ikrar kılıp mundak dedim: — «Ah! Rəb, i Seni Əz əmrliringga itaət kılıquqlarə wədə-əhəndəngə wapadar bolup, eżgərməs mehrişnigi üzülsüz kərsətküçülu uluq, sürültik Təngrim! **5** Biz gunah sadir kıldı, kəbihlik kıldı; rəzillik bilən Sening əmr-həkümliringdin waz keçip, Sanga asiylik kıldı, **6** Xundakla Sening naming bilən padixahlırimiz, əmirlirimiz, ata-bowlirimiz wə pütük zemindiki həlkəkə sez-kalamingni yəküzən kulliring bolən

pəyoşəmbərlərgə zadi külak, salmiduk. **7** I Rəb, həkkəniyət Səndila təpildi, lekin Sanga asiylik wə wapasızlıq kılıqanlığımız tüpeylidin, bizgə, yəni Yəhudalaroja, Yerusalemidikilərgə wə barlıq Israillaroja, yekində bolsun, yırakta bolsun, Sən bizlərni sürgünlikkə həydiwətkən barlıq yurtlarda bolsun, pəkət bugünküdək yüzimizni kətürəlmətgüdək xərməndilikla kəldi. **8** I Rəb, bizgə, yəni padixahlırimizə, əmirlirimizgə wə atabowlirimizojumu yüzimizni kətürəlmətgüdək xərməndilikla kəldi; qünki biz Sening aldingda gunah sadir kıldıuk. **9** I Rəb Hudayımız, biz Sanga asiylik kılıqan bolsakmu, Səndin yənilə rəhəimdilik wə məqəpərət-kəqürümlər təpildi. **10** Biz Sən Pərvərdigiar Hudayımızın awazioja külak, salmay, kulliring bolən pəyoşəmbərlər arxılık aldimizə koyovan qanun-həkümliringdən heq manqımid. **11** Pütük Israel Sening Təwrat-kanunungoja hiləlik kılıp, awazingoja külak salmay Seningdin yüz oridi. Dərwałə, Sening kulgung Musaqa qıxırılgın Təwrat-kanunuda pütülgən lənat həmdə uning əsərəyadidiki jazalar üstimizgə yaqdırıldılı; qünki biz Sening aldingda gunah sadir kıldıuk. **12** Sən Əzüng bizgə wə üstimizdən həkümərlik kılıquqımızə karita degənliringga əməl kılıp bizgə zor eojir küləpəti kəltürdüng; qünki Yerusalemda kılınojan ixlar asman astidiki hərkəndək baxxə yurtta əzəldin kılınojan əməs! **13** Musaqa tapilanqan Təwrat-kanunuda pütülgəndək, bu pütün küləpət bizgə qıxırılgın bolsımı, i Pərvərdigiar Hudayımız, lekin bəz kəbihliklirimizdən kol üzüp, həkikitingni qüxinip yetidiojan kılıqaysən dəp təhiqə Səndin iltipatingni etünmidük. **14** Dərwałə Sən Pərvərdigiar xu küləpəti təyyarlap saklap, bizning üstimizgə qıxırıldı; qünki Sən Pərvərdigiar Hudayımız, barlıq kılıqan ixlirində adlı bolup kəldindəng; birək awazingoja külak salmiduk. **15** Əmdi, Əz küqlük kolung bilən halkıngni Misirdin elip qıktıng, xunglaşkə bugünküdək Əzüngə nam-xəhrət tikiłding, i Rəb Hudayımız, — biz gunah sadir kıldıuk, biz rəzillik kıldıuk! **16** Ətünimən, i Rəb, pütük həkkəniylikingoja uyğun, Yerusalem xəhiringgə, yəni mukəddəs teoşingoja bolən kəhr-əqəzipingni tohtatkəysən! Qünki bizning ətküzən gunahlırimiz wə ata-bowlirimizning kılıqan kəbihliklirimining wəjidi, Yerusalem wə həlkəng barlıq ətraptikilirimizning həkərət obyekti bolup kəldük. **17** Əmdi i Hudayımız, kulgungning dua wə tələplirigə külak saloqaysən, Əzüng üçün wəyrən kılınojan mukəddəs jayingni jamalingni kərsitip yorutkəysən. **18** I Hudayım, külək salıp angliqəysən! Bizning wə Sening naming bilən atalojan xəhərning bəxiqə kələng küləpərlərə nazər saloqaysən! Bizning Sanga iltija kılıqinimiz ezimizning kəndaktır həkkəniy ix kılıqanlığımızdən əməs, bəlkı Sening zor rəhəimdillikliringoja təyanojanlığımız səwibidindur. **19** I Rəb, angliqəysən! I Rəb, kəqürgəysən! Külək selip anglap amal kılıqaysən! Əzüngning nam-xəhrəting üçün əmdi təhir kilməqaysən! Qünki Sening bu xəhiring wə bu həlkəng Əz naming asasında ataloqanıdıl». **20** Men duayimmi dawamlaxturu, eżüm wə həlkəm Israillinq gunahlırını ikrar kılıp həmdə Hudayimining mukəddəs teoş üçün Pərvərdigiar Hudayimoja yelinip, **21** tehi dua kiliwatkınımda, daşlətə manga əqayibanə alamatə kərungən Jəbrail deyən zət yenimoja kəlip manga kolini tagħkizdi. Mən xu qaçda tolimu qarqap kətkənidim. U kaqliq kurbanlıq sunux wəkti idi. **22** Jəbrail manga skil berip mundak dedi: — «! Daniyal, mən seni yorutup, ixlarnı qongkər qüxinələydiqən kılıxkə kəldim. **23** Sən Hudaqa iltija kılıxkə baxlıxing bilənla, jawab-kalam berildi; sən intayin səyüləngə adəm bolçaqka, mən sanga uning jawab-kalamını yətküzgili kəldim. Əmdi bu jawab-kalam üstidə puhta oylanqın, əqayibanə kərünüxnı kəngül koyup qıxəngin: **24** — «[Huda] təripidin

«yətmix həssə «yətə wəkit»» sening həlkinq bilən mukəddas xəhiring üstiga bekitilgən. Bu wakıtlar itaatsizliklərni tizginləx, gunahları tütgitix, kəbəliy üçün kafarət kəltürüx, mənggülüük həkkənliylikni üstün orunoğa köyux, bu oqayıbanə alamat bilən pəyərəmbərlərinə səz-kalamlarını əməlgə axurux həmdə mukəddas ibadəthanidiki «əng mukəddas jay» yengibaxtin məsihlinix üçün bekitilgəndur. **25** Xuni bilinxing wə qüixinixing kerəkki, Yerusalemni yengibaxtin əslığa kəltürüp bina kılıx buyrukı jakarlanoqandan tartip, Məsih deyən əmir məydanıq qıkıqqa yətə həssə «yətə wəkit» koxuloqan atmix ikki həssə «yətə wəkit» etidü. Yerusalemı xəhiri yengibaxtin bina kılınip, məydan-koqıllar wə sepi-istilikam barlıqka kəltürülidü, əmma bu bisarəmjanı kürnlərdə bolidü. **26** Bu atmix ikki «yətə wəkit» məzgılı etkəndin keyin Məsih, üzüp taxlinidü, uningda heqnərsə kəlməydi. Kəlgüsədə bolidiqən əmirinə həlkı xəhər bilən mukəddas ibadəthanını gumran kılıdu. Bu akıwət kəlkündək besip kelidü; ahirioqış jənglər dawamlıxidü; u yərdə bolidiqən wəyranqılıqlar bekitilgəndur. **27** U [əmir Hudanıng] həlkining kep kismi bilən əhirik bir «yətə wəkit»ta bir [dostluk] əhdisni takamul kılıdu, lekin bu «yətə wəkit»ning yerimioğa kəlgəndə, u [ibadəthanidiki] kürbanlıq wə axlik hədiyələrni sunuxni əməldin kəlduridü. U qəoqla «wəyran kılıquqi yirginqlik nomussızlıq» [mukəddas ibadəthanining] əng ezig jayioqə koyulidü. Taki balayı apət, [yəni Huda] bekitkən kulpət wəyran kılıquqi kixining bexioqə yaqdırulmuşqə xu yərdə turidü».

10 Kərəx Parska səltənət kılıqan üçinqi yili, Daniyal (yənə bir ismi Bəltəxasar boloqan)əq bir həwər wəhij kılındı. U həwər ixənqliktür – lekin nahayiti kəttik jəng judunlrı toqrisididur. Daniyal bu həwərnı qüxəndi wə oqayıbanə alamat toqrisida qüxənqığa igə boldi. **2** U qəoqla mənki Daniyal toluk üq həftə ah-zar kəltürüp matəm tuttum. **3** Üq həptigiqə heqkəndək nazu-nemət yemidim, gəx yemidim, xarab iqmidim wə tenimə puraklıq müəsrnidim. **4** Birinqi aynıng yigirma tətinqi künü, mən uluq dərya, yəni Dijlə dəryasining boyida turup, 5 beiximli kətürüp kəzümni asmanoja tiktim, kanap kiyip, beliqa Ufazdiki sap altun komar baqlıqan bir adəmni kərdüm. **6** Uning teni serik yaqtək julanılıp, yüzləri qakmaktek yaltırılap, kezələri yenip turoqan ottak qaknaytti; uning put-kolları parkirap turidiqən mistək walıldaytti; awazi zor bir top adəmning awazidək jaranglaytti. **7** Oqayıbanə kərünüxni yaloquz mənki Daniyalla kərdüm, yenimdikilər alamatni kərmigənidi. Əmma zor bir wəhjmə ularni besip, intayın titrəp ketixti, məkənütüwaləqədək yərni izdəp kəqip kətti. **8** U yərdə eżüm yaloquz kəlip bu karamət oqayıbanə kərünüxni kərdüm. Kılqa maqdurum kalmıdı, qırayım kəttik eżirip əltük adəmdək bolup kəldim, put-kollırımda bir'azmu maqdur kalmıdı. **9** Lekin uning awazini anglıdim. Uning awazını anglıqan həman yərgə yikilip düm qüxtüm, hoxumdin kəttim. **10** Mana, tuyuksız bir kol məngə təgdi, meni xuan yəlap yərgə tət putluk kılıp turoqzıdi. **11** Xu zat məngə: – Əy Daniyal, intayın seyilgən adəm! Sezlimim kengül koyup anglap qüxəngin, era turoqın! Qünki mən sening yeningoja əwətildim, – dedi. U bu sezni kılıxi bilən, mən titrigən həldə ornumdin turdum. **12** Xuning bilən u məngə mundək dedi: – «Əy Daniyal, korkma; qünki sən Hudayıngning aliddə qüxinixə erixixkə, eżüngni təwən tutuxkə kengül koyoqan bərinqi kündin buyan sening dua-tılawiting ijabət kılındı; eytənərləring üçün mən yeningoja əwətildim. **13** Lekin, «Pars padixahlıqının əmiri» məngə kərxi qıkıq yolumni yigirmə bir kün tosuwaldı. Mən Pars padixahlırının yenida eżüm yaloquz kələqəkə, bax əmirlərdin

biri Mikail manga yardım kıləjili kəldi. **14** Mən sanga ahirkı zamanlarda həlkinqing bexioqə kəlidioqan ixlərni qüxəndirgli kəldim. Qünki bu oqayıbanə alamat kəp künər keyinki kəlgüsü toqrisididur». **15** U manga bu gəpmi kiliwatçında, pəkətlə yərgə kəroqinimqə zuwan sürəlməy turup kəldim. **16** Mana, goya adəmgə ohxaydiqən birsi kolini uzitip ləwlirimni silap koywidi, man aqzımnı eqip alımda turquqıqa: – Təksir, bu oqayıbanə kərənütixtin iq-iqimdin azablinimən, maqdurumdin kəttim. **17** Təksirimning kəminə kəllüri qandağmu sili təksirim bilən sezlixixkə petinalayttim? Qünki hazırla maqdurum tügəp, nəpasim üzüldü, – dedim. **18** Andin goya adəmgə ohxaydiqən biri meni yənə bir ketim silap, maqdur kırğızdı **19** wə: – I intayın seyilgən adəm, korkma! Sanga aman-hatirjəmlik boləqay. Oqayrətlik bol, əmdi oqayrətlik bol! – dedi. U xu sezni deyixi bilənla manga tehimu maqdur kirdi. Mən: – Təksir yənə səz kılıqayla, qünki sili manga maqdur kırğızıldı, – dedim. **20** U mundak dedi: – «Mening kexingoşa nemigə kəlgənlikimni biləmsən! Mən əmdi kəytip berip, «Parstiki əmir» bilən jəng kılımən; man u yərgə baroqandan keyin, «Gretsiyadıki əmir» məydanıqə qıkıdu. **21** Lekin mən berixtin awwal həkikətning kitabida pütləgən wəhijlərni mən sanga bayan kılımən. Bu ixlarda silərning əmiringlər Mikaildin baxxə, manga yardım beridiqən heqkim yok.

11 Mən Medialik Darius padixah boloqan birinqi yıldılida, uni mustəhkəmləx həm kückəytiq üçün ornumdin kəzəaloqanidim. **2** Əmdi mən sanga həkikətni eytip berəy: – Buningdin keyin Parska yənə üq padixah həkümranlıqka qıkıdu; keyin tətinqi padixah qıkıp, baxxə padixahlardınmu keptin kəp mal-dunyani toplaydu; u mal-dunyalırıdin kudrat tezip, həmmə yurtlarıni Gretsiyagə jəng kılıxka kəzəoqaydu. **3** Uningdin keyin kütlük bir padixah, məydanıqə qıkıdu. U zor padixahlıqni idarə kılıp, nemini halisa xuni kılıdu. **4** Lekin u həkük yürgütüwətkinidə, padixahlıq parqılınip asmanınng təxəl taripə belənütü ketidü. Uning tahtığa əwələdrili warışlıq kılalımydu, keyinki padixahlıq u həkük sürgən wəktidikidək kütlük bolmayıdu; qünki uning padixahlıq aqndurulup, baxxılarqa təwə bolup ketidü. **5** Uningdiki sərdarlarining iqidin biri «jənubiy padixah» bolup kütqiyidü; lekin yənə bir sərdar uningdinmu kütlük bolidü wə eżinin tehimu qong padixahlıqını soraydu. **6** Birnəqqə yil etkəndin keyin, [jənubiy padixah ximaliy padixah] bilən ittipak tütüdü; jənubiy padixahning kizi xu ittipakını mustəhkəmləx üçün ximaliy padixahning yəniqə baridü. Lekin keyin bu kiz erixən həkukidin məhrum kılınidü; ximaliy padixah eżimü həkukini kolidə tutalmay, məzmut turalımydu. Bu kiz wə uni elip kəlgənlər, uning balısı həm xu wəkiliarda uni kələqüilärinən həmmisigə satkunluk kılınidü. **7** Həlbuki, uning [ata jəmət] təqəkinidin biri koxunning həkukını koliqə elip [padixah, bolup], ximaliy padixahning kəroqinioqə besip kırıp, ularqa kərxi hujum kiliplə qong oqəlibə kılıdu. **8** U ularning iləh-butluları, kyma məbədləri wə buthanlıridiki altun-kümüxtin yasaloqan jam-kaqılları Misiroqə elip ketidü. U birnəqqə yil ximaliy padixahın eżini neri kılıdu. **9** Ximaliy padixah, jənubiy padixahning zəminioqə besip kırıd, lekin ahiri eż yurtioqə qəkinidü. **10** Ximaliy padixahning xəhzadılırları kəzəoqılıp, zor koxun təxkilləydi. Xəhzadılərdin biri kəlkündək kəlip jənubkə besip kırıd. Keyin u yənə jəng kilipl, düxmən kəroqinioqıqə besip kırıd. **11** Jənubiy padixah kəttik oqəzətə koxun tartıp jəngə atlını, ximaliy padixah kə hujum kılıdu. Ximaliy padixah, zor bir koxunni jəngə salıd, lekin uning xu zor koxuni məoqlup bolup asırgə elinidü. **12** Xu zor koxunning əsirgə elinixi

bilən jənubiy padixah intayın məşqurlarını. U təmənligən adamlarını yoklığı, bırak uning oşılıbızi uzun dawamlaxmaydu. **13** Qünki ximaliy padixah yurtiəyə kəyti, burunkidinmə kəp wə kəqılık koxun təxkilləydi. Bəkitilən yillar toxkəndin keyin u zor kudrətlik koxunni kəp təminatlar bilən koxup baxlap kəlidü. **14** U qəoqda nuroqun kixilər jənubiy padixahkə kərxi turup uningə kərxi kəzənləng kətürədi. [I Daniyal —] sening həlkinq iqidiki zorawanlar muxu oşayıbanə alaməttiki bəxərətni əməlgə axurmakqı bolup, yooqanqılık kəlidü, lekin ular məşqulup bolidu. **15** Ximaliy padixah potəy selip mustəhəkəm xəhərni muhəsərə hujumi kəlip besiwalidu. Jənubdiki küqlər, hətta əng hil koxunlarmu bərdaxlıq bərəlməydi, ularning karxılık kılçudak kəqi kəlməydi. **16** Ximalidi tajawuzqı bolsa ezi haliqanqə ix kəlidü, uningoja heqkim karxılık kılalımdı. U «güzel zəmin» ni ixojal kəlidü; uning kolida uni wəyran kələqüqi kük bolidu. **17** [Ximaliy padixah] bol baçlap padixahlıqıdakı barlıq küqlərni səpərərə kəlip [Misirəqə] yol alıdu; u [Misir] bilən əhədə təzidü, ezi əhədə tərəqəndək kəlidü. Birak [Misirning] həkimiyitini aqırdrurux üçün u ayallırınan bir kızını [Misir] padixahıqə beridu. Lekin [kızı] atisi tərəpə turmaydu, uni kəlliməydi. **18** Keyin u dengiz boyidiki yurtlarə qəjum kəlip, nuroqun adəmlərni əsirgə alıdu. Lekin yat bir sərdar uning kixilərni har kılıxlırını qəkələydi wə əksiqə, uning bu harlaşxılırını eziqə yanduridu. **19** U ezi yurtidiki kərəjanlarə qəkinip kəlidü. Lekin ahiyırda u putlinip yokılıp kətidi. **20** Keyin uning orniəyə yənə bir padixah təhtəkə olturidu; u padixahlıqning əng xan-xərəplik jayiqə bir zəlim alwangbegini əwətidü. Lekin u uzun ətməyə, malimanqılıkmu bolmay, jəngmu bolmay oltürəlidü. **21** — «Xuningdin keyin pəs bir adəm uning orniəyə qıkip ximaliy padixahlıknı alıdu; əmma padixahlıqning hərəmat-xəhrəti uningoja heq təwə bolmayı, dəp karılıdu; lekin u həlkinqən asayixlik pəytiđin paydilinip, yalakqılık wasitiləri bilən həkimiyətni tərtiwalidu. **22** Zəminioja kəlkündək besip kırğən küqlərni u həm kəlkündək hujum kəlip yoklığı, xuningdək u həttətəki [«Hudanıng】 əhədisidə bəkitilən «əmir» nimə yoklığı. **23** Xərtname tüzük arkılık u baxka yurtlarən aldaydu; adəmləri kiqik bir koxun bolsimu, lekin uning küqi awup-awup, kudrat tapidi. **24** U halaylıqning asayixlik pəytiđin paydilinip, əng bay əlkilərgə tajawuz kəlip kirip, atılıri yaki atılırinan atılıri zadi kəlip bəkmiojan ixlarən kəlidü, yəni u oljini, əqənimətlərini wə nuroqun bayılıkları kol astidikilirigə ülxətürüp beridu; məlum bir mazgılıqça kərəjanlarə qəjum kəlij kəstidə bolidu. **25** U ezi kükini ixka selip qong oşayrət bilən kəzənləp, zor koxunni baxlap, jənubiy padixahkə hujum kəlidü. Jənubiy padixahımu nahayiti zor kudrətlik bir koxun bilən jənggə atlinidu. Lekin jənubiy padixah hainlarning yoxurun suyikəstigə uqrəp, muwəppəkəyət kəzənləməydi. **26** Qünki uning nazu-nemətlərini yegənlər uni yikitudi. Uning koxunı həmmə yərgə tərkili; nuroqunluları oltürəlidü. **27** Keyin, bu ikki padixah bir-birini kəstlixip, yaman niyət bilən bir dastihanda təmək yeyiçip, bir-biriga yalojan gəp kilişidi; lekin bu ixlar heqkimgə payda yətküzməydi, qünki bu ixlarən ahiri pəkət bəlgiləngən wakıttı bolidu. **28** [Ximaliy padixah] nuroqun mal-mülliķərni elip ezi yurtiəyə kəyti. U kəngləda Hudanıng həlkə bilən tüzən mukəddəs əhədə kərxi turidu; xuning bilən u əhədə kərxi hərəkatlərni kəlip, andin ezi yurtiəyə kəyti. **29** Bəlgiləngən wakıttı ximaliy padixah yənilə jənubkə tajawuz kəlidü; lekin bu kətimkəi əhəwal ilgirikə wə yənə kəlip əng ahiyırkə kətimkəsidiki bilənmə oxhimaydu. **30** Qünki Kittiim arılıdin qıkkən kəmələr hujum kəlip kəlidü. Xunga u dərd-ələm bilən qəkinidü wə [Hudanıng] əz həlkə bilən

tüzən mukəddəs əhədisə kərap intayın oşəzəplinidü, uningə kərxi halıcıjinini kəlidü; xundakla qəkinip yanoqanda mukəddəs əhədə asılık kələqüqlərni ətiwərəydi. **31** Uning təripidə tərəjan birnəqqə kütələr kərəjan bolən mukəddəs ibadəthanını bulqaydu, «kündilik kərbələlik»ni əməldin kəlduridu wə «wayran kələqüqi yirgingqlik nomusuzlıq»ni uning orniəyə kəyidi. **32** U mukəddəs əhədə hainlik kələqüqlərni huxamət-hiyiligərlik bilən qırıqləxtüridi; lekin ezi Hudasını dost tutkuqı həlkə bolsa kəysərlik bilən hərikət kəlidü. **33** Həlkinq iqidiki akıllar nuroqun kərəjənlərə təlim yətküzüdi; lekin birnəqqə künələr ularning bəzili kəliqətəyi kəlidü, otta keydürülləp oltürəlidü, zindanqə qixidü yaki bulang-talangə uqrəydi. **34** Yikilojan wakıtlırida, Hudanıng həlkə azojına yardıməq iğə bolidu. Əməmma nuroqun kixilər ularning kətirioja huxamət-hiyiligərlik bilən sokünen kəridü. **35** Bəzi akıllar yikiliidü. Lekin ularning yikilixi əzlininən sinilixi, tavlinix-tazilinixi, kiyamət künigiqə paklinixi üçündür. Qünki ahiyır Huda bəlgiləqən wakıttı kəlidü. **36** Ximaliy padixah ezi məyliqə kiliweridi; u təkəbburlıxip, əzini hərkəndək iləhələrdinmə uluqlap üstün kəyup, hətta həmmə iləhələrning iləhələ Boloqulqoja ajayıb kupurluk sez kəlidü; təki Hudanıng oşəzəpi toluk təkiülgən künigiqə wə dawamlıq zor ronaq tapidi. Qünki Hudanıng bəkitkini əməlgə axmay kəlməydi. **37** Bu padixah ata-bowlırları qoqunqan iləhələrə qısamış kəlməydi, ayallarə qısamış heqkəndək həwəs kəlməydi. Əməliyətə u hərkəndək iləhələ hərmətləməydi, qünki u əzini hərkəndək iləhələ uluq dəp karaydu. **38** Bularıng orniəyə u «küqlər iləhələ»ni hərmətləydi; uning ata-bowlırlırmə əzəldin qoqunmiojan bu iləhələ bolsa u altun, kümüx, yakut wə baxka kimmətlik səwoqlatınları təkdiim kəlip hərmətləydi. **39** U eñg mustəhəkəm kərəjanlarını xundak bir qəyriy iləhələ təyinip əgiliyədi. Kimki uning həkümənlikioja bekişsə, u xularə qərəplik mənsəp beridu, ularını kəpçələkli baxkərədiqən kəlidü wə in'am süpitidə yər-zəminni təkəsim kəlip beridu. **40** Ahiyır zaman kəlgəndə, jənubiy padixah əskər qıkirip uningə hujum kəlidü. Ximaliy padixah jəng hərəkətini, atlık əskərlər wə nuroqun kemilər bilən kuyundək uningə kətirioja zərbə beridu. U barlıq yurtlarə qəjum kəlip, kəlkündək texip kəng yər-zəminlərini basıdu. **41** U hətta «güzel zəmin» qəsip kəridü; nuroqun əllər azdurulup yikitiliidü. Lekin bular, yəni Edomlar, Moablar wə Ammonlarning qonglıri uningə kələdin kütülpələr kəlidü. **42** Ximaliy padixah barlıq dələtərəqə kəlini sozidü, Misir zəminimə keçip kütülməydi. **43** U Misirning altun-kümüx bayılıkları wə baxka kimmət bahalıq buyumlərini talan-taraj kəlidü. Liwyəliklər wə Efiopiylilər uningə boyusunup əgixidü. **44** Keyin xərk wə ximalidin kəlgən xəpilər uni alakəzəda kəlidü. U tehimu dərəqəzəp bolup nuroqun kixini kərəjənlək kəlip oltürimən dəp jəng kəzənləydi. **45** Wə dengizlarning otturisida, kərkəm mukəddəs təqərəpəgə orda qedirlərini tikidü. Lekin uning əjili xu yərdə toxidu wə heqkim uni kütəkuzməydi. **46** — «U qəoqda, kərəjənlərə qəjum kəlip, kələqüqətəyi uluq əmir» Mikail maydanqə qikidi. Bir azablık məzgil bolidu; yurt-dələt barlıq kəlgəndən buyan, xundak qong bələyi-apətlik məzgil bolup bəkmiojan. Birak xu qəoqda həlkinq kətəkəzələr kəlidü; ularning iqidiki nəmi həyatlıq dəptirigə püttigənələrning həmmisi nijatlıkə erixidü. **2** Tuprakta yətkən oləlkərdin nuroqunluları tərəjələndi. Ular mənggülük həyatın bəhrimən bolidu; kələqənlərə qısamış həm mənggülük rəswaqılıkə tərəjələndi. **3** Akıllar asmandıki gümbəzələk parlaq julalınidü; nuroqun kixilərni həkkəniliyik yolioja baxlap kərgənlər yulutzalarə oxhax əbədil-əbəd parlaq turidu. **4** U manga yənə: — I Daniyal, sən əmdi bu səzələrni tohtat; məzkur kitabning təki

dunyaning ahirki künlirigiqə xu peti turuxi üçün uni piqətləp mehürlıwətkin. Nuroqun kixilər uyan-buyan yüridu wə bilim axıdu, — dedi. **5** Mənki Daniyal kerdümki, mana ikki zat, biri dəryanıng bu təripidə, yənə biri dəryanıng u təripidə turuptu. **6** Ulardin biri dərya süyi üstidə turoqan ak kanap kiyim kiygan zattin: — Bu karamət ixlar tügigiqə ənqılık wakıt ketidu? — dəp soridi. **7** U dərya süyi üstidə turoqan, kanap kiyim kiygən zat ong wə sol kolını asmanoja karitip kətürüp, Mənggү Həyat Bolqoquning nami bilən kəsəm kılıp: — Bir wakıt, ikki wakıt, əkəməqə yerim wakıt ketidu. [Hudanıng] mukəddəs həlkini parqılıqıq horluk ahirlaxkanda, bu ixlar tügəydu, — dedi. **8** Unıng sezinı anglıqan bolsanım, mənisini qüxonmidim. Xunga mən: — Teksir, bu ixlarning akiwiti əndək bolidu? — dəp soridim. **9** U manga mundaq dedi: — «Əy Daniyal, yolungsə mang, qünki bu sezlər ahir zamanojıqə məhpiy tutulup yepiklik turidu. **10** Nuroqun kixilər tazilinidu, paklinidu wə tawlinidu. Rəzillər bolsa, dawamlik rəzilllik kiliweridu; ulardin həqkim buni qüxinelməydi, bıraq akıllar qüxinidu. **11** Kündilik kurbanlıq sunuxni əməldin kəlduroqan kündin tartip, yəni «wəyran kılıqıq yirginlik nomussızlık» koyulqan wakıttın baxlap, bir ming ikki yüz toksan kün ətidu. **12** Ahiroqıqə sadıq bolup, bir ming üç yüz ottuz bəx künni kütüp etküzgənlər nemidegan bəhtlik-həl. **13** Əmma sən bolsang, ahiroqıqə yolunda mengiwərgin. Sən aram tapisən, wə künlərning ahırında nesiwəngə moyəssər boluxka əyata tirilisən».

Hoxiya

1 Pərvərdigarning kalami — Uzziya, Yotam, Ahaz wa Həzəkiyalar Yahudaqa, Yoaxning oqlı Yaroboam Israiloşa padixah bolən wakıtlarda, kalam Bərənin oqlı Hoxiyaqa kəldi; **2** Pərvərdigarning Hoxiya arkılık kəlgən sözining baxlinixi — Pərvərdigar Hoxiyaqa: «Baroqin, pahixilikkə berilgən bir ayalni əmringə aloqin, pahixiliktin bolən balınları əz kəlungsəaloqin; qünki zemin Pərvərdigardin waz keqip pahixilikka pütürəy berildi» dedi. **3** Xuning bilən u berip Diblarning kizi Goməri əmriqə aldı; ayal uningdin hamılıdar bolup bir oqul tuəldi. **4** Pərvərdigar uningoja: «Uning ismini «Yizrəl» dəp koyojin; qünki yənə azojina wakit ətkəndə, Mən «Yizrəl»ning kəninin intikamını Yəhuning jəməti üstügə koyımən wə Israil jəmatining padixahlıqıja hatıma berimən. **5** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, Mən Israilning okyasını Yizrəl jilojisida sundırıwetimən». **6** [Gomər] yənə hamılıdar bolup, kiz tuəldi. Pərvərdigar Hoxiyaqa: «Uning ismini «Lo-ruhəmah» dəp koyojin; qünki Mən Israil jəmətigə ikkinçi rəhİM kilmaymən, ularni kət'iy kəqürüm kilmaymən; **7** Birak Yəhuda jəmatığa rəhİM kilmən wə ularning Hudasi bolən Pərvərdigar arkılık ularni kətəküzimən; ularni okyasız, kılıqsız, jəngsiz, atlarsız wə atlık əskərsiz kətəküzimən» — dedi. **8** Gomər Lo-ruhəmahını əməqətnin ayriqəndin keyin yənə hamılıdar bolup oqul tuəldi; **9** [Rəb]: «Uning ismini: «Lo-ammi» dəp koyojin; qünki silər Mening həlkim əməs wə Mən silərgə [Pərvərdigar] bolmayımən» dedi. **10** — Birak Israilning balılırinin sanı dengizdiki kündək bolup, uni elçigili yaki sənəqili bolmayıdu; «Silar menin həlkim əməssilər» deyilgən jayda xu amalgə axuruliduki, ularqa: «[Silar] tırık Təngrininq oqıllır!» — deyilidü. **11** Israil balılıri wə Yəhuda balılıri birgə yiqiliidü, əzlirigə birlə baxni tikləydu wə turoqan zemindin qıkıldı; qünki «Yizrəlning künii» uluqdır! Aka-ukiliringlarqa «Ammi! ([Mening həlkim!])» wə singilliringlarqa «Ruhəmah! ([rəhİM kiliqoqan!])» — dənglər!

2 — Ananglarqa dəwayimni yətküzip, uning bilən dəwələxinqərlər; qünki u Mening ayalim əməs wə Mən uning eri əməs; u pahixilik turkini qırayıdın, zinahorluk əhalitlərini kəksinən arisidin yakıştsun! **3** Bolmisa, Mən uni kip-yalingaq kılıp koyımən, tuoquloqan künidikidək anidin tuoqma kılıp koyımən; Mən uni huiddi qəl-bayawanoqa ohxax kılımən, Uni bir kəoçjirak yergə aylandırmən, Uni ussuşluq bilən əltürümən; **4** Uning balılıriqə rəhİM kilmaymən, Qünki ular pahixiliklərdin tərəlgən balıldardır. **5** Qünki uların anisi pahixilik kılıqan, ularni kərnədə kətürəgüqi nomussızlıq kılıqan; Qünki u: «Mən manga nan wə şüyümmi, yung wə kanapımmi, zaytun meymiy wə iqimlik-xarablırımı təminlıgüqi axnilirimoja intilip ularni kooqlıxımən» — dedi. **6** — Xunga mana, Mən yolungni tikən-jıqoqanlıklar bilən qıtlap körxiyalıman, [Israilning] etrapını tam bilən tosimən, u qıqır yollırını tapalmaydiqən bolıdu. **7** Xuning bilən u axnilirin kooqlaydu, birak ularqa yetixalınməydu; ularni izdəydu, tapalmayıdu; Xunglaqx u: «Mən berip birinqi erimni tətip, uning yəniqə käytimən; qünki əhəwalim bügüñnidin yahxi idi» — dəydu. **8** — U ziraətlərni, yengi xarab wə zəytun meymini təminlıgüqinən Mən ikənlilikimmi, Əzliri «Baal» butlarnı yasaxka ixləktən kümüx-altunni kəp kələqinqinən Mən ikənlilikimni zadi bilmidi. **9** Xunga Mən kätip kəlmən, uningdi ki ziraətlirimiñi əz waktida, Yengi xarablırımıñi əz pəslidə elip ketimən, Əzümdiki ularning yalingaqlığını yepixəkərəklik yung-kanaplırımıñi bərməy käyturup ketimən; **10** Həzər

Mən uning nomussızlığını axnilirinən kez aldida axkarılaymən, Həqkim uni kolumnin kütəkuzalmayıdu. **11** Xundaq kılıp uning tamaxalırıqə hatıma berimən; Uning həytliroqə! Uning «yengi ay»lıroqə! Uning «xəbat»lıroqə! Kışkisi, uning barlıq «jamaət ibadət sorun»lıroqə hatıma berimən! **12** Wə Mən uning üzüm tallırını wə anjür dərəhlirini wəyran kılıman; U bularni: «Bular bolsa axnilirrim manga bərgən ix həkkilirimdr» degənidir; Mən bularni janggaloqə aylandırmən, yawayi hayvanlar ularni yəp ketidü. **13** Mən uning bəxioqa «Baal»larning künlərini qüxürimən; Qünki u [xu künləridə] ularqa isrik salatti, U ezini üzükli wə zibü-zinnətləri bilən pərdəzlap, Axnilirini kəqəlxip, Meni untudi — dəydu Pərvərdigar. **14** Xunga mana, Mən uning kenglini alımən, Uni dalaçə elip kelimən, kəngləqə sezləyəm. **15** Xundaq kılıp Mən uningoja xu yərdə üzümzərlərinin käyturimən, «Akor jilojisini»ni «ümid ixiki» kılıp berimən; Andin u xu yərdə yaxlık künliridikidə, Misir zeminidin qıkkən künidək kūy-nahxa etidü. **16** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, — dəydu Pərvərdigar — «Sən Meni «erim» dəp qakirisan, İkkinqi Meni «Baal»ıñ deməyən. **17** Qünki Mən «Baal»larning namlırını sening aqzıngıdin elip taxlaymən, Ular bu nami bilən ikkinçi həqkəndək əslenməydi. **18** Xuning bilən Mən ular üçün daladiki hayvanlar, asmandiki uqar-kanatlar wə yər yüzidiki əməliliqüqilər bilən əhəd tütümən; Mən okya, kılıq wə jəngni sundurup zemindən elip taxlaymən; [həlkimmi] aman-esən yatçuzimən. **19** Xundaq kılıp Mən seni əbədil-əbəd Əzümgə baqılaymən; həkkaniyliktə, mehri-muhəbbətə, rəhİM-xəpkətlərdə seni Əzümgə baqılaymən; **20** Sadəkətləktə seni Əzümgə baqılaymən, xuning bilən sən Pərvərdigarnı bilip yetişən. **21** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, «Mən anglaymən» — dəydu Pərvərdigar, — «Mən asmanırların talipini anglaymən, bular yər-zemindən talipini anglaydu; **22** Yər-zemindən ziraətlərning, yengi xarab wə zəytun meyining talipini anglaydu; wə bular «Yizrəl»ning talipini anglaydu! **23** Wə Mən Əzümgə üçün uni zemindən teriyəmən; Mən «Lo-ruhəmah»qa rəhİM kılımən; Mən «Lo-ammi»qa: «Mening həlkim!» daymən; wə ular Meni: «Mening Hudayim!» — dəydu.

3 Wə Pərvərdigar məngə: — Yənə baroqin, axnisi təripidin seyülgən, zinahor bir ayalni səygin; gərqə Israillər yat ilahalar təripigə eçip kətkən, «kixmix poxkal»larnı səyənən bolsimu, [Mən] Pərvərdigar ularqa kərsətkən səyğümdək sən uni səygin, — dedi **2** (xunga mən on bəx kümüx tənggə, bir homir buoqday wə yerim homir arpioqə uni əzümgə käyturwaldım; **3** Mən uningoja: «Sən mən üçün uzun künərlər kütisən; sən pahixilik kilməsən, sən baxqə ərningki bolməsən; mənmə sən üçün ohxaxla seni kütimən» — dedim). **4** — «Qünki Israillər uzun künərlər padixahsız, xəhzadisiz, kürbanlıksız, «təwürük»siz, «əfəd»siz wə həq ey butlırısız kütüp turidu. **5** Wə keyinrək, Israil balılıri käytip kelidu wə Pərvərdigar bolən Hudasını həm Dawut padixahını izdaydu; künərlərinin ahirida ular təwrinip əyminip Pərvərdigarning yəniqə, xundakla Uning mehribanlıqıqa karap kelidu».

4 Pərvərdigarning sözünü angıllarlar, Israil balılıri; qünki Pərvərdigarning zemində turuwtəkənlər bilən kılıdiqən dawası bar; qünki zemində həq həkikət, həq mehribanlıq, Hudanı həq biliq-tonux yoktur; **2** Karoqax-tillax, yaloqanlıq, katılıllıq, oqırılık, zinahorluk — bular zemində yamrap kəttə; kən üstügə kan tekülidü. **3** Mana xu səwəbtin zemində matəm tutidü, uningda turuwtəkənlərning həmmisi jüdəp ketidü; ular daladiki hayvanlar həm asmandiki uqar-kanatlar bilən bille jüdəp ketidü; bərəhək, dengizdiki beliklərmə yəp ketilidü. **4**

Əmdi həqkim dəwa kılıxmisun, həqkim əyibləxmisun; qünki Mening dəwayim dəl sən bilən, i kahin! 5 Sən kündützə putlixip yiklisiər; payojəmbərmə sən bilən keçidə təng putlixip yiklidi; wə Mən anangni halak kılımən. 6 Mening həlkim bilimsizlikə halak kılındı; wə sənəmu bilimni qətkə qakşanıksən, Mənəmu seni qətkə qakşanıksı, san Manga yanə həq kahin bolməsən; Hudayingning kanun-kərsətmisini untuqanlılıq tüpaylidin, Mənəmu sening balılıringni untuymən. 7 Ular kəpəygənseri, Manga ərəxi kəp gunah sadir kıldı; Mən ularning xanxəripini xərməndiqiliğkə aylanduruwetimən. 8 Ular həlkimning gunahını yəydiqən boloqəqə, Ularning jeni [həlkimning] kəbəhiliyikə intizar boldı. 9 Wə həlkim kəndək bolsa, kahinlərə xundak boldı; Mən [kahinlərə] tutkən yollarını ez üstigə qüxürimən, ez kilmixlərini bəxioqə kəyturimən. 10 Ular yəydi, bıraq toymayıd, Ular pəhixilik kılındı, bıraq həq kəpəyməydi; Qünki ular Pərvərdigarnı tingxaxni taxlap kotti, 11 Əzələrinin pəhixilik, xarab wə yengi xarabka beqixli; Bu ixlar adəmning əkil-zəhnini bulup ketidü. 12 Həlkim ez tayikidin yolyoruk soraydu, Ularning həsisi ularqa yol kərsitərməx! Qünki pəhixilikning rohı ularni azduridu, Ular Hudasining himayisi astidin pəhixilikkə qıkıp, 13 Taoq qoqqılırda kürbanlıq kılındı, Dəng-egizliklərə, xundakla sayisi yahxi boloqəqə dub wə terək wə kəriyəqəqlər astidimu isrik salidu; Xunga kizliringlər pəhixilik, kelinliringlərə zinahorluk kılındı. 14 Mən kizliringlərni pəhixilikləri üçün, Yaki kelinliringlərə zinahorlukları üçün jazalımaymən; Qünki [atılırı] ezelrimi pəhixilər bilən sırtqa qıkıdu, «Buthana pəhixə»ləri bilən billə kürbanlıq kılındı; Xuning bilən yorutulmiojan bir həlk yikilidü. 15 Sən, i Israel, pəhixilik kılıxing bilən, Yəhudə gunahqə qetilip kəlmisən! Nə Gilgalqa kəlmənglər, Nə «Bəyt-Awan»ga qıkmanglar, Nə «Pərvərdigarning hayatı bilənlə» dəp kəsəm kilmənglər. 16 Qünki tərsə bir kisir inaktak, Israel tərsəlik kılındı; Pərvərdigar kəndəkmu pahlənni bəkəndək, ularni kəng bir yaylaqtı ozuqlandursun! 17 Əfraim butlarqa qaplaxtı; Uning bilən həqkiminə kari bolmisen! 18 Ularning xarabi tügixi bilənlə, Ular ezelrini pəhixilikkə beqixlaydu; Ularning esilzadiləri nomussızlıkka əsəbiylərqə məptun boldı. 19 Bir xamal-roh ularni kanatlırlı iğiqə oriwaldi, Ular kürbanlılırı tüpəylidin izə-ahənətkə kəlidü.

5 Buni anglanglar, i kahinlər, Tingxanglar, i Israel jəməti, Kulaq selinglər, i padixahning jəməti; Qünki bu həküm silərgə bekitilgən; Qünki silər Mızpa, xələridə bir kiltak, Tabor teojudə yeyilojan bir tor bolqənsilər. 2 Asiy adəmlərə kiroqin-qapqunoja qəkiip kətti; Bıraq Mən ularning həmmisini jazaloquqı bolimən. 3 Əfraimni bilimən, Israel mandin yoxurun əməs; Qünki i Əfraim, sən hazır pəhixilik kıldındı, Israel buloqənəndər. 4 Ularning kilmixlərini ularni Hudasining yəniqə kəytixiqə koymayıd; Qünki pəhixilikning rohı ular arisididur, Ular Pərvərdigarnı həq bilməydi. 5 Israelning təkəbburluqı əzığa karxi guwahlıq bərməktə; Israel wə Əfraim ez əbəhiliyi bilən yikilip ketidü; Yəhudədamu ular bilən təng yikilidü. 6 Ular koy padilirli wə kala padilirini elip Pərvərdigarnı izdaxka baridü; Bıraq ular Uni tapalmaydu; qünki U Əzini tartip ulardin yiraklaxtı. 7 Ular Pərvərdigarnı asiylik kıldı, Qünki ular balılları həramdin tuoqdurojan; Əmdi «yengi ay» ularni nesiwiliri bilən yəp ketidü. 8 Gibeahṭa sunayni, Ramahda kanayni qelinglər; Bəyt-awəndə aqəh signalini anglıtinglər; Kəyningdal Karə, i Binyamin! 9 Əfraim əyiblinidiojan künida wayranə bolidü; Mana, Israel kəbəhiliyi arisida bekitilgən ixni ayan kildim! 10 Yəhudədaning əmərləri pasıl taxları yətəkigüçigə oxhaxtut; Mən ular üstigə əqəzipimni sudək teküwetimən. 11

Əfraim horlanojan, jazayimda ezilgən, Qünki u ez bəximqılıq kılıp «paskinilik»ni kooqlap yürədi. 12 Xunga Mən Əfraimə qüyə kurti, Yəhudə jəmatığa qırıtkıq bolimən. 13 Əmdi Əfraim ezinin kesilini, Yəhudə yər yarısını kərgəndə, Əfraim Asuriyəlikni idzəp bardı, «Jedəlhor padixah»qə təlipini yollidi; Bıraq u həm silərni sakatalmayıttı, Həm yaranglarnımu dawaliyalımaydı. 14 Qünki Mən Əfraimə qırdək, Yəhudə jəmatığa arslandək bolimən; Mən, yəni Mənki, ularni titma-titma kılıwetip, ketip əkəlmən; Ələrni elip ketimən, kütkuzalaydiojan həqkim qıkmayıdu; 15 Mən ketimən, ular gunahını tonup yetip, yüzümni izdimiqiçə ez jayiməqə käytip turimən; Bexioqə kün qüxkəndə ular Meni intilip izdaydu.

6 «Kelinglər, Pərvərdigarning yəniqə käytaylı; Qünki U titmatitma kılıwətti, bıraq sakayıtdı; Uruwətti, bıraq bizni tengi koyidü. 2 U ikki kündün keyin bizni janlanduridu; Üqinqi kün U bizni tirildüridü, Biz Uning yəzə aldida həyat yaxaymız! 3 Wə biz Uni biliyiojan bolimiz! Biz Pərvərdigarnı tonux həm bilix üçün intilip kooqlaymız! Uning bizni kütkuzuxka qıkixi tang səhərning boluxidək mukərrər; U yenimizə yamoqradak, yər-zeminiñ suçqırıdojan «keyinkı yamoqur»dək qüxüp kəlidü!» 4 1 Əfraim, seni kəndək kılısam bolar? I Yəhudə, seni kəndək kılısam bolar? Qünki yahxılıqınlardır səhərdiklər bir parqə bulutluk, Tezidin yoxlap ketidiojan xəbnəmdəktür. 5 Xunga Mən payojəmbərlər arkılık ularni qəpiwətən; Aqzimdi kişələr bilən ularni əltürəwətəkmən; Mening həkümüm tang nuriyət qıkıdu. 6 Qünki Mən kürbanlıklardın əməs, bəlki mehri-muhəbbəttin, Kəydürmə kürbanlıklardın kəra, Hudani tonux həm bilixtin hursənlək tapımən. 7 Bıraq ular Adəm'atidək əhdigə itaatsizlik kılıqan; Ular mana xu yəl bilən Manga asiylik kılıqan. 8 Gilead bolsa kəbəhili kılıqulqlarıñ xəhiri; U kan bilən boyalojan. 9 Karakqılar adəmni paylıqandək, Kahinlər topi Xəkəməgə baridiojan yolda katillik kılmakta; Bərəhək, ular iplasılık kılmakta. 10 Israel jəmatidə yirginlik bir ixni kerdüm; Əfraimning pəhixilikli xu yərdə teplidü, Israel buloqəndi. 11 Yənə sangımı, i Yəhudə, teriojan [gunahlıringning] həsuli bekitilgəndür!

7 Mən Əz həlkimning asaritini buzup taxlap, azadlikka erixtürəy degəndə, Mən Israelni sakaytay degəndə, Əmdi Əfraimning kəbəhili, Samariyəning rəzzilikimə axkarlinidü; Qünki ular aldamaqılıq kılındı; Oqrılar bolsa besüp kiriwatidü, Karakqılar topi sırtta bulangqılıq kılıwətəndü. 2 Ular kənglidə Mening ularning barlıq razıllıklarını esimda tutkənlikimni cölyiməydi; Həzir ularning kilmixləri ezelrimi kistawatidü; Bu ixlar kez aldimidür. 3 Ular padixahını rəzzilikləri bilən, Əmirlərni yələşən gəpləri bilən hursən kılındı; 4 Ularning həmmisi zinahorlar; Ular naway ot saloşan tonurdək; Naway hemirni yuqurup, hemir bolouqə uning otini yənə uloşayməydi; 5 Padixahımız [tabrikləngən] künidə, əmirlər xarabning kəpə bilən ezelrimi ziapləxtürdi; [Padixah] bolsa mazak kılıqulqlar bilən kol elixixkə intildi! 6 Qünki ular kənglini tonurdək kizitip suyikəst püküp koyojanıdi; Keqiqə ularning əqəzipi qooqlınlı turidü; Səhərdilə u yanqan ottək yalkunlap ketidü. 7 Ularning həmmisi tonurdək kizitit, ular uz sorakqlırları yap ketidü; Ularning barlıq padixahlıri yikildi — Ulardin həqkim meni nida kılıp qakırmayıd! 8 Əfraim yət kowmlar bilən arılıxip kətti; U «ərtilmigən bir kotormaq»dəktür. 9 Yət adəmlər uning kükinqi yəp kətti, bıraq u həq səzməydi; Bərəhək, [bexininq] u yər-bu yeridə ak qaqalar kərənidü, bıraq u həq bilməydi; 10 Xuning bilən Israelning təkəbburluqı əzığa karxi guwah beridü; Ular Pərvərdigar Hudasining yəniqə käytəməydi; Yəki

xundak ixlar [bexioja] qüxkən bolsimu, yənilə Uni izdiməydi. **11** Əfraim heq əkli yok nadan bir pahtəktə; Misiroja karap sayraydu, Asuriyəni idəp baridu; **12** Ular baroqanda, ularning üstigə torumni taxlymən; Huddi asmandığı uqar-kanatlarnı toroja qüxtürgəndək ularni qüxtürim; [Bu hawər] ularning jamaitiga yetixi bilənlə, ularni jazalaymən. **13** Ularqa way! Qünki ular Məndin yıraklıxip tenip kətti! Ular halak bolsun! Qünki ular Manga wapasızlıq kıldı! Mən ularni kütkuzup hərlükə qıqıray degəndə, Ular Mən toqıruluk yalojan gəp kılıdu! **14** Ular ornida yetip nalə kiloqanda, Manga kənglidə heq nida kilmidi; ularning jamaətəkə yiojılıxi pəkət ax wə yengi xarab üçündür, halas; Ular Məndin qətləp kətti. **15** Bərhək, Mən əslı ularni tarbiyiləgənmən, ularning bilaklirini qenikətup kütqaytqızıbdı; Birək ular Manga karxi yamanlı kəstələwətidü. **16** Ular buruldu — birək buruluxi Həmmidin Aliy Boluqıqəyaytix üçün əməs; Ular aldamaq bir oyaqəyə oxhax. ularning əmirləri əzəlirinən qaljirana til-ahənatlıri wəjidiñ kiliqlinidü; Bu ix Misir zeminidə ularni məshirigə əlduridü.

8 Kanayni aqzıngəyə saloq! Pərwərdigarning eyi üstidə bir körəltəz aylinip yürüdü! Qünki ular Mening əhədənni buzqan, Təwrat-kanunumqa itaatsizlik kilojan. **2** Ular Manga: «I Hudayım, biz Israil həlkə Seni tonuymız!» dəp warkiraydu. **3** Israil yaxılık-məhribanlıkni taxliwətən; Xunga düxmən uni koçluyadı. **4** Ular əzli padixaqlarını tikləyin, birək Mən arklılık əməs; Ular bəzilərni əmir kilojan, birək uningdin həwirim yok; Ular ez jenioja zəminə bolux üçün, Əzəlirigə buttları kümüx-altunluridin yasiqəjan. **5** Samariyə, sening moziyinq seni taxliwət! Mening oqəzipim ularqa kozqaldı; Ular qaqqanoqıa paklıktın yırak turidü! **6** Xu nərsə Israildin qıkkəno — Uni bir hünərəwən yasiqəjan, halas; u Huda əməs; Samariyəning moziyi dərəwəkə parə-parə qekiyetlidü! **7** Qünki ular xamal teridi, xunga kara kuyunu oridü! ularning xadisidə heq baxaklar yok, u heq ax barmayıdu; Hətta ax bərgən bolsimu, yat adamlar uni yutuwalan bolatlı. **8** Israil yutuwəlindi; Ular yat əllər arisida yarimas bir əqəqə bolup kəldi; **9** Qünki ular yaloquz yürgən yawayı exəktək Asuriyəni idəp qıktı; Əfraim «axna»larnı yallıwaldı. **10** Gərqə ular əllər arisindən «yallıwalqan» bolsimu, Əmdi Mən ularni yiojip bir tərəp kılıman; Ular tezla «əmirlərning xalı»ning besimi astida toloqnip ketidü. **11** Əfraim «gunah kurbanlıkları» üçün kurbangahları keçəytkini bilən, Bular gunah əkozaydijojan kurbangahlar bolup kəldi. **12** Mən uning üçün Təwrat-kanunumda keç tərəplimə nərsilərni yəzəyən bolsamı, Ular yat bir nərsə dəp hesablanmakta. **13** Ular kurbanlıklärəqə amrak! Ular Manga kurbanlıklärəni kılıp, gəxidin yəydi, Birək Pərwərdigar bulardın heq hursənlək almayıdu; U ularning əbəhəlikini hazır esigə kəltürüp, Gunahlarını ezbəxiqəyəndə; Ular Misiroja kaytidü! **14** Qünki Israil ez Yəsioqıqınısını untup, «ibadəthəvana»larnı küridü; Yəhədua bolsa istiħkamlaxturulən xəhərlərni keçəytkən; Birək Mən ularning xəhərləri üstigə ot awətimən, Ot ularning kələ-əordilərini yəp ketidü.

9 I Israil, yat əl-yurtlardək huxal bolup xadlinip kətmənglər; Qünki san Hudayingdin qətnəp paħixlikke berildiñ; Hərbir hamanda san paħixə həkkigə amrak bolup ketting. **2** Haman wə xarab kelqiki ularni bacalıkyaydu; Yengi xarab uni yərgə karitip koyidü. **3** Ular Pərwərdigarning zeminidə turiwərnəydu; Əfraim bəlkı Misiroja kaytidü, Ular Asuriyədə həram tamakni yəydi. **4** Ular Pərwərdigaroja heq «xarab hədiyyə»lərni kuyumayıdu, ularning kurbanlıkları uningəyə heq hursənlək bolmayıdu; ularning neni matəm tutkuqlarıñ nənidək bolidü; Uni yegan

hərkim «napak» bolidü; Bu nan hərgiz Pərwərdigarning eyigə kirməydi. **5** Əmdi «jamaətlərning [ibadət] sorunları» künidə, «Pərwərdigarning heytı» bolən künidə qəndak kılarsılar! **6** Qünki mana, ular hətta halakəttin qakqan bolsimu, Misir ularni yiojwelip, Andin Memfis xəhəri ularni kəməp koyidü. ularning əkədilik kümüx buyumlırini bolsa, qakqaklar igiliwalidü; ularning qədiririni yantak-tikənlər basidü. **7** Əmdi hesablıxix künlii kəldi, Yamanlıq kayturidiojan künlii kəldi; Israil buni bilip yətsun! Sening əbəhəlikinqning keplüki tüpəylidin, Zor nəpriting bolojini tüpəylidin, Pəyəqəmər «əhmək», rohka təwə bolojiqı «sarang» dəp hesablinidü. **8** Pəyəqəmər bolsa Əfraim üstigə Hudayım bilən billə turojan kezətqidür; Birək uningəyə barlıq yollarida kiltaklar koyulən, Hudasinin eyidimən nəprat uni kütəmkət. **9** Gibeahning künliridikidək ular əzlini qongkər bulojojan, U ularning əbəhəlikini esigə kəltürüdü, ularning gunahını jazalaydu. **10** — Qol-bayawanda tütüm uqrap kələqəndək, Mən san Israilin tapşan; Əmjur dərihədə tunji pixlən mewini kərgəndək, ata-bowlilirinqələrini yaxı kərgənmən; Andin ular «Baal-Peor»ni idəp bardı, əzlini axı nomusluq nərsigə beqixıldı, Ular əzlininə «səygüqisi»yə oxhax yirginlik boldi. **11** Əfraimning bolsa, xan-xəripi kütək uqup ketidü — Hudayım tuqulux bolup bəkmiojəndək, Həmilə bolup bəkmiojəndək, Boyida apiridə bolux bolup bəkmiojəndək! **12** Hətta ular parzantlırını qong kilojan bolsimu, Mən lekin ularni birini kəldurmay juda kilmən; Bərhək, ularların ayrılip kətkinimindən keyin, ularning həliqə way! **13** Mən kərginimə, Əfraimning əhəwali qımənzarda tikləngən bir «Tur xəhəri»dək idi; Birək Əfraim balılırını kətlə kılıqıqəyə qıkitırıp beridü. **14** Ularqa bərgin, i Pərwərdigar — zədi nəma bərgining tütük! — Ularqa bala qıxıup ketidiojan balyatku, kuruk əməqəklərni bərgin! **15** ularning barlık rəzillikini Gilgaldin tapkili bolidü; Qünki Mən xu yərdə ularların naprətləndim; ularning kilmixlirinən rəzillik tüpəylidin, ularları əyümən həydiwetimən; Mən ularni yəna səyməyman; ularning əmirlərinən həmmisi tərsalıq kılıdu. **16** Əfraim əmdi uruwetildi; ularning yiltizi kəoqjirap kətti, ular heq mewə barmayıdu; Hətta ular mewə bərsimə, Balyatkuşusinən səyümlük mewilirini eltürüwetimən. **17** Mening Hudayım ularını qətək qəkti, Qünki ular uningəyə kulaq salımıdi; ular əllər arisida sərsan bolidü.

10 Israil barəksən bir üzüm telidür; U ezi üçün mewə qıkitırı; Mewisi keçəyqənsəri u kurbangahlarıñımı keçəytkən; Zemininən esillikidin ular «esil» but türwüklərini yasidi. **2** ularning kəngli ala; ularning gunahkarlıq əhədini axkarılınidü; U ularning kurbangahlarıñını qekip oqulitidü, ularning but türwüklərini buzuwetidü. **3** Qünki ular pat arida: «Bizdə padixaħ yok, qünki Pərwərdigardin körkəmidük; Padixaħımız bar bolsimu, u bizgə nema kılıp beridü?» — dəydiqən bolidü. **4** Ular gəplərni kiliweridü, əhdini tütüp koyup yaloqandın kəsəm iqidü; Xunga ular arisidiki dəwaliixlər etidiki qənəklərə xumbyua ünüp kətkəndək bolidü. **5** Samariyədə turuwaṭkənlar «Bəyt-Awən»ning moziyi üçün qəmə-əndixigə qıxitidü; «[Bəyt-Awən]-[dikiler]» dərəvkə uning üstigə matəm tutidü, Uning «butpəras kaħin»lirimi uning üçün xundak kılıdu; Ular «Bəyt-Awən»ning «xan-xəripi» üçün azablinidü, Qünki u sürgün kılındı! **6** Bərhək, xu nərsə «Jedəlhor padixaħ» üçün hədiyyə kılınip, Asuriyəgə kətərülüp ketidü; Əfraim iza-əhənatka kəlidü, Israil ez «əkli»dən hijil bolidü. **7** Samariyəning bolsa, padixaħı dengiz dolğunları üstidiki həxəktək yokılıp kətti; **8** «Awən»diki «yükiri jaylar», yəni «Israılning gunahı» bitqit kılınidü; Kurbangahlarıñını tikən-jiojanlar basidü; Ular təqələrəq: «Üstimizni yepinglər!»,

denglüklərgə: «Üstimizgə ərətlüp qüxüngərlər!» — dəydu. **9** — I Israel, Gibeahning künləridin baxlap sən gunah kılıp kəldiğə; Ixlər xu peti turiwərdi; Rəzillikning balılıri üstigə kılınoğan jəng uların Gibeahṭa besiwaṭmidim? **10** Mən haliojinimdə ularını jazalaymən; Əlar ikki gunahı tüpaylıdin əsirgə qüxükə toqra kəlgəndə, Yat kowmlar ularıqa hujum kilişkə yioqılıdu. **11** Əfraim bolsa kəndtürulgən bir inəktur, U haman tepixkə amrak; Mən uning qıraylıq gədinini upraxtin apay kəldim; Bırak hazır uningoja boyunturuk selip həyədymən; Yəhuda yər həydisin! Yakup əzi tıqün yərni tırnilixi kerək. **12** Əzüngərlərə həkkaniyił bilən teringlər, Mehri-muḥabbət iqida həsul alıslıslar; Boz yeringlərni qanap eqinglər; Qünki Pərvərdigarnı izdəx wəkti kəldi — Ta U üstüngərlərə həkkaniyiłkən yaqdurduruqə! **13** [Bırak] silər razıllikni aqdurdungular, Kəbəhliklə həsulini ordungular, Yaloqanqılıkning mewisini yediglər; Qünki sən əz yolungoja, yəni baturliringning köplükigə ixinip tayandıg; **14** Əowmliring arısında quşan-sürən ketürülidü; Xalman jəng künidə Bəyt-Arbalni bərbət kılıqandək, Barlıq koroqanlıring bərbət kılınidü; (xu künü [Bəyt-Arbəldik] ana-balılar tangla para-para kılıwetilməgnəmə?) — **15** Əmdi uqioqa qıkkən rəzillikin tüpaylıdin, Ohxax bir kün sening bexingoja qüxürülidü, i Bəyt-Əll! Tang səhərdilə Israilning padixahı pütünley üzüp taxlinidü.

11 Israil bala qeojida, Mən uni seydüm, Xuning bilən oqlumni Misirdin qikixkə qakırdım. **2** Bırak ular [həlkimni] qakırıwidi, Ular dərəhəl həzurumdn qıkıp kəttı; Ular «Baal»larə qurbanlık kilişkə baxlıdı, Oyma məbudişlarqa isrik saldı. **3** Əfraimə mengixni egətküqi Əzüm idim, Uning kolini tutup wə yələp — Bırak ezini sakaytkuqining Mən ikenlikimni ular bilmidi. **4** Mən adımetqılıkning keyünük rixtilirli bilən, Səygüning tarlırı bilən ularning kenglini tariwtaldım; Mən ularıqa huddi engikində boyunturukni eliwaṭküqi bırsıdak boloğanmən, Egilip Əzüm ularını ozuklundurqoqanmən. **5** Ular Misiroja kəytidioqan bolmamdu? Asuriylər dərəwəkə ularning padixahı bolidioqan əməsmə? — Qünki ular yəni möqəyə kəytixni rət kıldı! **6** Kılıq uning xəhərliridə həryən oynitildi; [Dərvazisidiki] təmür baldaklərni wəyran kılıp yəp ketidü; Bu əz əkiliyinən kasapitidur! **7** Bərəhək, Mening həlkim Məndin qətləp ketixkə məptun boldı; Ular Həmmidin Aliy Boloquoqanıda kılıp qakırsımu, Lekin həqkim ularını kətürməydi. **8** Mən kəndakmu seni taxlap koyımən, i Əfraim? Mən kəndakmu seni [düxməngə] tapxurımən, i Israil?! Kəndakmu seni Adnah xəhirdidə kılımən?! Seni kəndakmu Zəboim xəhirdək bir tarap kılımən?! Kəlbim iq-başırımda kəynap ketiwatidü, Mening barlıq rəhəmdillikim kəzoziliyatidü! **9** Ələzipimning kəhrini yürgüməyən, İkkiniq yəna Əfraimni yokatməyən; Qünki Mən insan əməs, Tengridurmən, — Yəni arangda bolən pak-mukəddəs Boloquoqidurman; Mən dərəqəzəp bilən kəlməyəm. **10** Ular Pərvərdigarning kəynidin mangıdu; U xirdək hərkirəydi; U hərkirigəndə, əmdi balılıri qərbətin titrigən haldə kəlidü; **11** Ular Misirdin kuxtək, Asuriyə zeminiñin pahtətək titrigən haldə qıkıp kəlidü; Xuning bilən ularını əz eylirigə makanluxurimən, — dəydu Pərvərdigar. **12** Əfraim Meni yaloqan gəpləri bilən kəməwetidü; Yəhədamu Tengrigə, yəni ixənqlik, Pak-Mukəddəs Boloquoqoja tuturukşız boldı.

12 Əfraimning yegini xamaldur, U xərk xamilini kooqlap yürüdü; U künlep yaloqanqlik, zulum-zorlukni kəpəytməktə; Ular Asuriyə bilən əhdə tütüdü, Xuningdaq Misiroja may «sooşiləri» ketürüp apirlidü. **2** Pərvərdigarning Yəhuda bilənmə bir dəwasi bar; U Yakupni yolları boyığə

jazalaydu; Uning kilmixlirini əz üstigə kəyturidü. **3** U baliyatkuda turup akisini tapinidin tutuwałoqan, Əz küqi bilən Huda bilən elixkan; **4** U bərəhək Pərixtə bilən elixip, əqəlib kıldı; U yioqlidi, Uningoja dua-tilawət kıldı; [Huda] uni Bəyt-Əldə tepiwalı, Wa xu yərdə bızga səz kıldı; **5** — Yəni Pərvərdigar, samawi қoxunlarning Sardarı bolən Huda, — «Pərvərdigar» bolsa Uning hatira namidur! **6** Xunga sən, Hudaying arklılık, Uning yəniqə kayt; Mehribanlık wə adalətni kolungdin bərəmə, Hudayingoja ümid baoqlap, Uni izqıl kütkin. **7** Mana bu sodigə! Uning ələləda aldaqılık tarazisi bar; U bozək kilişkə amraktur. **8** Əfraim: «Mən dərəwəkə beyidim, Əzümgə kəp bayılıkları toplidim; Bırak ular barlıq ajirlırimdə məndin həq gunahı qəbəhlikni tapalmayıdu!» — dəydu. **9** Bırak Misir zeminidin tartip Mən Pərvərdigar sening Hudaying boloğanmən, Mən seni yənə «[kəpilər] həyti»dikidək qedirlarda turozıman! **10** «Mən pəyəqəmberlərgə sez kılıqamman, Alamat kərənülxərni kəpəytkənmən, Xundakla pəyəqəmberlər arklılık təmsillərni kərsətkənmən. **11** Gilead qəbəhli? Ular bərəhək pəkət yarimaslardur! Ular Gilgalda torpakları kurbanlık kılıdu; Ularning kurbangəhləri dərəwəkə etiz kərərədik tax dəwiliridək keptur! **12** (Yakup Suriyəgə kəqip kəttı, Xu yərdə Israil hotun elix üçün ixligən; Bərəhək, hotun elix üçün u köylərni bəkənəndi). **13** Pərvərdigar yənə pəyəqəmber arklılık Israilni Misirdin qıkırıp kütküzəqən, Pəyəqəmber arklılık uningdin həwərməni alojan. **14** Əfraim [Hudanıng] əhərni intayın kəttik kəzozioqən; Uning Rabbi u təkkən kan kərəzni uning gədinə artıdu, Xərməndilik-ahənətini əz bəxioqa kəyturidü.

13 [Burun] Əfraim səz kılıqanda, kixilər hərmətləp titrəp ketətti; U Israil əhərliyili arısında kətürilən; Bırak u Baal arklılık gunah kılıp oldu. **2** Ular hazır gunahning üstigə gunah sadır kilməktə! Əzürligə kümüxləridin kuyuma məbudişləri, Əz əkli oylap qıkkən butlarnı yasıdı; Bularning həmmisi hünərənning əjri, halas; Bu kixilər tooruluk; «Həy, insan kurbanlığını kılıqular, mozaylarnı seyüp koyungular!» deyildi. **3** Xunga ular səhərdikə bir parqə bulutla, Tezdiq oqayıp bolidioqan tang səhərdikə xəbnəmdək, Hamandın kəra kuyunda uqan pahaldək, Tünglükən qıkkən is-tütəktək [tezdiq] yokap ketidü. **4** Bırak Misir zeminidin tartip Mən Pərvərdigar sening Hudaying boloğanmən; Sən Məndin baxka həq İləhni bilməydiqən bolisən; Məndin baxka kütküzəqə yoktur. **5** Mən qəl-bayawanda, əkrojəqılıkning zeminiña sən bilən tonuxtum; **6** Ular ozuklundurulup, toyunoqan, Toyunoqandın keyin kəngliə təkəbburlıxip kətəkən; Xunga ular Meni untuoqan. **7** Əmdi Mən ularıqa xirdək boliman; Yilpizdək ularını yol boyida paylap kütimən; **8** Küçükləridin məhrum boloğan eyikət Mən ularıqa uqrap, Yürək qawisini titiwtetimən; Ələrni qixi xirdək nək məydanda yəwetimən; Daladiki həywanlar ularını yirtiwtetidü. **9** Sening halakiting, i Israil, dəl Manga karxi qikkanlıking, Yəni Yاردəمqingə karxi qikkanlıkingdən ibarəttür. **10** Əmdi barlıq xəhərlirində sanga kütküzəqə bolidioqan padixahıng kəni? Sening sorakçı-hakimliring kəni? Sən bular tooruluk; «Manga padixah wə xəhzadılları təkdim kılıqəysən!» dəp tiligən əməsmə? — **11** Mən ələzipim bilən sanga padixahıni təkdim kılıqanmən, əmdi uni ələzipim bilən elip taxlidim. **12** Əfraimning qəbəhlikli qing orap-kaqlanoqan; Uning gunahı juqlınip saklanqan; **13** Toləqə başqan ayalning azablıri uningoja qüixidü; U əkilsiz bir oquldur; Qünki baliyatkuning aqıllı eqiloqanda, u hazır bolmioqan! **14** Mən bədal tələp ularını təhtisaranıng kütqidin kutulduriman; Ularə həmjəmat bolup elüməndin kütküzəqən; Əy, elüm, sening wabaliring kəni?! Əy, təhtisara, sening halakətliring kəni?! Mən buningdin

pxayman kilmayman! (Sheol h7585) 15 [Əfraim] kərindaxlıri arısida «mewilik» bolsimu, Xərkətin bir xamal qıkıdu, Yəni Pərvərdigarning qəl-bayawandin qıkqan bir xamili kelidu; [Əfraimming] bulıki kurup ketidu, uning su bexi əqojirap ketidu; U [xamal] həzinisidiki barlık nəpis qazaq-kuqılları bulang-talang kılıdu. 16 Samariyəning ez gunahı ez zimmisigə koyulidu; Qünki u ez Hudasiqa boynını qattik kılqan; Ular kılıq bilən yikılıdu, Bowakliri parə-parə kılıp qekiyetilidu, Həmilidar ayalları yeriwetilidu.

14 1 Israel, Pərvərdigar Hudayingning yəniqa ikkilənməy kəytip kall! Qünki ez kəbihliking bilən putlixip yikilojansən. 2 Əzüngalar bilən billə sezlərni epkelinglar, Pərvərdigarning yəniqa kəytinglar; Uningoja: — «Barlik kəbihlikni kəqürgəysən, Xapaət bilən bizni köbul kılqaysən, Xuning bilən biz Sanga ləwlirimizdiki «bukə [kurbanlıklar]»ni tutimiz — dənglər. 3 — «Asuriyə bizni kütkuzmaydu, Atlaroja minməymiz; Biz hərgiz ez kolımız yasiojinoja: — «Hudayimiz!» deməymiz; Qünki Səndinlə yetim-yesirlar rəhİM-xəpkət tapidu». 4 — Mən ularni «arkıqəja qekinixliri»din sakaytimən, Mən ularni qin kənglümdin halap seyimən; Qünki Mening qəzipim uningdin yandı. 5 Mən Israelə xəbənmədək bolıman; U nilupardak bərk urudu, Yiltizliri Liwan [kədir] dərihidək yiltiz tartidu; 6 Uning bıhləri xahlap yeyildi, Uning güzəlli ki zaytun dərihidək, Puriki Liwan [kədirinəngkidək] bolidu. 7 Həlk kəytip kılıp, uning sayısı astıda olturidu; Ular ziraətlərdək yaxnaydu, Üzüm telidək qeqəkləydu; Liwanning xarablıri [aəqzida kələqəndək], esidə xerin kəlidu. 8 Əfraim: «Mening butlar bilən yənə nemə karımlı» — dəydiqan bolidu, «Mən uningoja jawab berimən, uningdin həvar aliman! «Mən yapyexil bir kəriqəyadurmən». «Sening mewəng Məndindurlı» 9 Kim dana bolup, bu ixlərni qüxinər? Qeqən bolup, bularni bilər? Qünki Pərvərdigarning yolları durustur, Həkkəniylər ularda mangidu; Bırak itaətsizlər ularda putlixip yikılıdu.

1 Pərvərdigarning Petuelning oqlı Yoeloja qüvkən sez: — **2** «kerilar, anglanglar; Zeminda barlik turuwatkan həmməylən, kulaq selinglər; Əz künliringlarda yaki ata-bowliringlarning künliridimə xundak bir ix bolup bəkənmu? **3** Baliliringləroja xuni eytip beringlar, Baliliringlər əz balilirioja eytsun, Ularmu kelər dawrəgə eytsun: — **4** «Qıxılıqçı kurt» kəlduroqanni qəkətka yəp boldi, Qəkətka kəlduroqanni qəkətka liqinkiləri yəp boldi, Qəkətka liqinkiləri kəlduroqanni «wayrançı kurt»lar yəp boldi. **5** Əy, harakəxlər, oyojinip kəttik yioşanglar, Hwulixngalar, i xarab iqtıqıllər, Yengi xarab tüüpəlidin — Qünki u aqzinqdin elip taxlandı. **6** Qünki bir həlk, həqlik, sansizliqən həlk, Zeminim üstigə besip kəldi; Uning qixliri bolsa xirning qixliri, Uningda xirning hingggə qixliri bardur; **7** U Mening üzüm tallırimmi wəyrəna kılıwətti, Ənşür dərihimning kowzaklırini siyriwətti, Ularnı yalingaqlap, taxliwətti; Ularning xahlıri aklıwetildi. **8** Yaxlıqidiki eri üçün matəm tutup bəz kiyimlərgə oranojan nəwjuwandək kəttik piojan qeikinglar; **9** Pərvərdigarning eyi «axlıq hədiyə»dən həm «xarab hədiyə»lərdin məhərum kılındı; Kahinlər, yəni Pərvərdigarning hizmətqiləri matəm tutidu. **10** Etizlər qəldərəp kətti, Zemin matəm tutidu; Qünki ziraətlər oqazan boldi, Yengi xarab kürup kətti, Zəytnən meyi kəoqjiridi. **11** Həy dehənlər, uylulngalar; Buqədaylar həm arpilar üçün yalwurungular, i üzümqilər, Qünki etizlarning həsulları kürup kətti. **12** Üzüm teli kəoqjirap kətti, Ənşür dərihi solixip kəldi, Anar darihi, horma palmisi həm alma dərihim, Daladiki barlik, dərahələr solixip kətti; Bərhək, xadlikmə adəm balilirida solixip kətti. **13** Belinglərni baqılanglar, pəryad okungular, i kahinlər; Hwulanglar, i kurbangahning hizmətqiləri; Keqiqə bəz kiyimlərni kiyip düm yetinglar, i Hudanıng hizmətqiləri; Qünki Hudayinglarning eyidin «axlıq hədiyə» həm «xarab hədiyə» üzülüp kəldi. **14** «Roza tutaylı» dəp [Hudaşa] mahsus bir məzgiliyi ayıringlar, Jamaətə mahsus yioqilimiz, dəp jakarlanglar; Aksakallarını, zeminda turuwatqanlarning həmmisini Pərvərdigar Hudayinglarning eyiga yiojip, Pərvərdigaroja nələ ketürüngər! **15** «Ah, xu kün! Qünki Pərvərdigarning küni yekinlaxtı, U Həmmigə Kadır təripidin həlakat bolup kelidü. **16** Mana, ojiza kəz adımdızın elip taxlandı əməsmə? Xadlik, huxallık Hudayimizning eyidin elip taxlandı əməsmə? **17** Urukular topa-qalmilar astida qırıp kətti, Ambarlar harabələxti, Boquzhanıllar oqlap qüxti; Qünki ziraətlər oqazang boldi. **18** Qarpayalar xundak hərkirixip kətti! Kala padilirli patiparək boldi, Otlaknı tapalmioq; Koy padilirimə ezi «gunahımız bar» degəndək məyüsəndi; **19** Ah, Pərvərdigar, nida kılımən Sanga; Qünki ot yalkunlular janggaldiki ot-qeplərni yəwətti, Yalkun daladiki barlik, dərahələri kəydürüwətti. **20** Daladiki haywanlarmu Sanga nida kılıdu, Qünki erik-əstənglər kürup kətti, Ot-yalkun janggaldiki ot-qeplərni yəwətti.

2 Zion teojudə kanay qelinglar, Mükəddəs teojimda agah signalini anglinglər; Zeminda turoquçı həmməylən dirdir titrisun; Qünki Pərvərdigarning küni kelidu, u yekindidur. **2** U kün bolsa karangoju həm sür kün, Bulutlar kaplanojan həm kəpkarangoju zulmət kün, — tang sahər taqlar üstigə yeyilojandək, Zor həm küqlük bir həlk kelidü; Ular oja oxhax boluoqular bolup bəkmioqan, Ulardın keyimə, dəwrdindəwrgə yəna bolməydi. **3** Ularning aliddə kəydürügüi ot mangidu, Ularning keynidə bolsa bir yalkun kəydürüp etidu; Kelixtin burun zemin «Erən baqçısı»dək, Bırak ularning tapını təgkəndin keyin gül-giyahsız qəl-bayawan bolidu; Bərhək,

ulardın həqnemə keqip kütulalmayıdu. **4** Ularning kiyapıti atka oxhaydu, Atlık ləxkərdək qapıdu. **5** Ənşür hərəwilri güldüriləndək sada bilən ular taq qoqqılırividin səkrap etidu; Pahalı paraslap kəydürəqən ot awazidək taraslap mangidu, Dəbdəbilik sap tüzəp turoqan küqlük koxundək yürüdu, **6** Ularning aliddə əllər kəttik azablinidu, Həmmə qırar tətirip ketidu. **7** Ular palwanlardak yügürdü; Ənşürəqədək sepildin artilip etidu; Həmmisi ez aldioqə karap yürtix kılıdu; Səplirini həq buzmaydu. **8** Həqkəsisi əz kerindixini kistimaydu; Hərkəsisi əz yolda mangidu; Koralırla etilsimu, yarılanmay etüp mangidu; **9** Xəhərning həmmə yerigə qepixidu; Sepil üstidə yügürüp yürüdu; Əylərgə yamixip qıkıdu; Derizilərdin oopridak kirdi. **10** Ular aliddə yer-zemini titrək basidu, Asmanlar təvrinip ketidu; Kuyax həm ay karangoqulixip ketidu, Yultuzlar julusinası kəyturuwalidu. **11** Pərvərdigar Əz koxunu alidda awazını koyutwetidu, Qünki Uning bargahı payansidur; Uning sezinə orunlıqoju küqlükət; Qünki Pərvərdigarning küni uluq, intayın dəhəxələktur; Kim uni ketüralısun? **12** Bırak hətta hazırlı, — dəydi Pərvərdigar, — Qin kenglünglər bilən, rozilar bilən, yiojular bilən matəm tutup Mening yeniməqə kaytip kelinglər; **13** Kiyim-keqiklərlərni əməs, bəlkı yürək-baqırlıqları tilip, Pərvərdigar Hudayinglarning yenioqə kaytip beringlar; Qünki U mehər-xəpkətlik həm rəhəimdir, Asan qəzəplənməydi, zor mehər-muhəbbətləktur, Yamanlıktın yanidiqən [Hudaşa]dır. **14** Kim biliidu, U jazalaxtin yenip, rəhəim kılıp birər bərikətni, Pərvərdigar Hudayinglarning sunqudək birər «axlıq hədiyə» həm «xarab hədiyə»ni kəldürüp ketəmədu tehi? **15** Zion teojudə kanay qelinglar, «Roza tutaylı» dəp [Hudaşa] mahsus bir məzgiliyi ayıringlar, Jamaətə mahsus yioqilimiz, dəp jakarlanglar; **16** Əlni yioqinglar, jamaətni paklandurungular, Aksakallarını jam kilinglar, balıllarını, emiwtakənlərinə yioqinglar; Toy kiliwətən yigit ez eyidin, Yatlık bolidiojan kız hujrisidin qıksun; **17** Kahinlər, yəni Pərvərdigarning hizmətqiləri aywan bilən kurbangah otturisida yioqə-zar kətürsün, Ular eytsunki, «I Pərvərdigar, Əz həlkinqə iqingni aqritkəsən, Əz mirasingni horluktin saklap, Ularnı əllərgə səz-qəqək boluxka koymioqasən; əl-yurtlar arisida: «Ularning Hudasi kəni?» deyilmisun». **18** Andin Pərvərdigar Əz zeminiqə otluk muhəbbətinə, Əz həlkinqə rəhəim-xəpkətəni kərsətti; **19** Pərvərdigar jawabən Əz həlkinqə mundak dedi: — «Manə, Mən silərgə buqəday, yengi xarab wə zəytnən meyini əwtiman, Silər bulardın kandurulisilar; Wə Mən silərnəi kəytidin əllər arisida xərməndə kılıp koymayman; **20** Həm ximaldin kəlgüçini silərdin yırak kılıp, Uning aldi kışmını xərkəy dengizəqə, Kəyni kışmını qərbəy dengizəqə kooqlıwetimən; Uni qəl bir zeminoja həydiwetimən; Uning seslikliyi purap turidu, Pasiq hidi qıkıdu; Qünki u «qong ixlarnı kiloquşiman» dəp eżini uluq kılmaqçı bolidu. **21** Korkma, i zemin; Xadlinip huxal bol; Qünki Pərvərdigar uluq ixlarnı kilojan. **22** I daladiki hayvanlar, korkmanglar; Qünki qellüktili ot-qeplər bərk urmakta; Dərəhə mewisi bərməktə, Ənşür dərihi, üzüm teli toluk həsul beridu. **23** Həm silər, Zionning balılıq, xadlinip Pərvərdigar Hudayinglardin hursən bolungular; Qünki U həkkənəliy boyığa silərgə «awwalkı yamoqurlar»nı beridu; U silərgə həl-yeqin beridu, Yəni baxta bolqandək «awwalkı yamoqurlar» həm «keyinkı yamoqurlar»nı yaqdırıdu. **24** Hamarlar buqədayqa tolqan bolidu, Idix-küplər yengi xarab həm maylar oja tolup taxidu. **25** Wə Mən silərgə qəkətəklər, qəkətka liqinkiləri, «wayrançı kurt»lar, «qıxılıqçı kurt»lar, Yəni Mən aranglar oja əwtəkən uluq koxunum yegən yillarıni kəyturup berimən; **26** Silər boluxıqə yəp, kandurulisilar,

Xuningdək silərgə karamət ixlərni kərsətkən Pərvərdigar Hudayinglarning namini mədhiyiləsilər; Xuning bilən Mening həlkim hərgiz yənə hijalətkə kalmayıdu. **27** Silər Mening Israil iqidə turojanlıkimni, Xundakla Mənki Pərvərdigar silərning Hudayinglər ikanlıkimni, Məndin baxka həlkim bolmayıqanlıkını bilisilər; Xuning bilən Mening həlkim hərgiz yənə hijalətkə kalmayıdu. **28** Həm keyin, Mən Əz Rohimni barlıq ət igiliri üstigə kuyimən; Silərning oqul-kızlırlıqlar bəxərət beridu, Kərilirinqələr alamət qüxlərni kəridu, Yigitlirinqələr oqayıbanə alamət kərünüxlərni kəridu; **29** Bərhək, xu künlərdə kullar üstigimu, dedaklər üstigimu Rohimni kuyimən. **30** Mən asmanlarda, zemində karamətlərni, Qan, ot, is-tütək türvərliklərini kərsitimən. **31** Pərvərdigarning uluq həm dəlxətlik künə kəlmigüqə, Kuyax ərəngələnlərlik, Ay kənəqə aylandurulidu. **32** Həm xundak əməlgə axuruliduki, Pərvərdigarning namini qakırıp nida kılıqanlarning həmmisi kütkuzulidu; Qünki Pərvərdigar deginidək, Zion teojudə həm Yerusalemda, Həmdə Pərvərdigar qakırmakçı boləqən «kaldisi»lar üçün kütkuzunijat bolidu.

3 Qünki mana, xu künlərdə, xu pəyttə, Mən Yəhuda həm Yerusalemni asarəttin kütuldürup, azadlıkkə erixtürqinimədə, **2** Mən barlıq əllərnimə yioşip, Ularñi «Yəhoxafat jilojisi» oja qüxtürimən; Xuning bilən ularning həlkimni əllər arisioqa tərkitiwətənlikidin, Zeminimni bələp parqiliwətənlikidin, Ularñi axu yərdə Mening mirası, yəni həlkim Israil tüpəylidin sorakka tartımən. **3** Uning üstigə ular Mening həlkimni dooşa tikip qək taxlıqan; Bir yigitni bir pahıxə ayalqa almaxturojan, Bir kızni «xarab iqimiz» dəp xarab üçün almaxturojan. **4** Həy, Tur həm Zidon, Filistiyeninq barlıq rayonları, Mən silərni nemə kiliptimən? Silər Məndin eq almakqimusilər? (Birək Məndin eq alımız desəngər, egnəi tezə ez bexinglərə qayturup berimən!) **5** Kümülxirrim, altunlirimmi biliwalqininqələr tüpəylidin, Güzəl gəhərlirimmi ez buthanlırlıqələrə aparqininqələr tüpəylidin, **6** Yəhuda balılır həm Yerusalemning balılırını ez qebrasidin yirak kilmək üçün ularni Greklərə setiwtəninqələr tüpəylidin, **7** Mana, Mən ularni silər setiwtəkən jayda ornidin turozumimən, Həmdə kılıqininqələrni ez bexinglərə qayturiman. **8** Oqul-kızlırlıqları Yəhuda balılırının kolioqa setiwtəmən, Ular xularni yıraktiki bir əlgə, yəni Xəbəyalıklarə setiwtədə; Qünki Pərvərdigar səz kılıqan. **9** Xuni əllər arisida jakarlanglarki, «Jənggə təyyarlininglər, Palwanlarnı kəzəqəngələr, Jəngqılərninq həmmisi yekinlaxsun, Jənggə həzir bolsun; **10** Sapan qixlirini kılıq kılıp, Orqakliringlərni nəyzə kılıp sokuxungalar; Ajiz adəmmə: «Mən küqlük» desun; **11** Ətraptiki həmmə əller, tezdiñ kelinglər, Həmmimlər xu yergə jəm bolungalar!». «Əzüngning küqlüklerinqələr xu yergə qüxtürəysən, ah Pərvərdigar!» **12** «Əller kəzəqələp «Yəhoxafat jilojisi» oja kəlsun; Qünki Mən xu yərdə olturup ətraptiki həmmə əllərni sorakka tartımən. **13** Oraqakni selinglər, Qünki ziraət pixti; Kelinglər, qüxtürəysən, Qünki xarab kələqəlkili ləlik tuxuktur, İdix-kişiplər tolup taxidu. Qünki ularning rəzillikli zordur» **14** Ah, nuroqun, nuroqun kixilər «Karar jilojisi»dal Qünki Pərvərdigarning küni «Karar jilojisi» oja yekinləxti. **15** Kuyax həm ay ərəngələnlər kətidi, Yultuzlar əz julasını qayturuwalidu. **16** Pərvərdigar Ziondin hərkirəydu, Yerusalemın awazını koyuwetidu; Asmanlar, zemindər silkinidu; Ləkin Pərvərdigar Əz həlkigə baxpanah, Israil balılırığa küq-himaya bolidu. **17** Xuning bilən silər Mənki Pərvərdigarning silərning Hudayinglər ikanlıkimni, Əz mukəddəs teojud Zionda turidiqanlıkimni bilisilər; Yerusalem pak-mukəddəs bolidu, Uningdin həqə yat adəmlər yənə etməydu. **18** Həm xu küni əməlgə axuruliduki, Taçlılar yengi xarabni

temitidu, Dəng-egizliklərdən süt akıdu, Yəhudadiki barlıq erik-estənglərdə lik su akıdu; Pərvərdigarning əyidin bir bulak qılıdu, Xittim jilojisini suojiridu. **19** Misir bolsa bir qellük, Edom adəmətsiz bir qəl-bayawan bolidu, Ularñı Yəhuda balılırığa kılıqan zulum-zorawanlıq tüpəylidin, Ular bularning zemində bigunah ənənlərini təkkənlilik tüpəylidin. **20** Birək Yəhuda mənggügə turidu, Yerusalem dəwrdin-dəwrgiçə kəlidü; **21** Həm Mən ularni təkkən ənənlərning paklandurulmiojan gunahlıridin paklandurımdə; Qünki Pərvərdigar Zionda makanlaxkandur.

Amos

1 Uzziya Yəhudaqa, Yoaxning oqlı Yəroboam Israiloja padixah boloğan wakıtlarda, yər təwrxatın ikki yil ilgiri, Təkoadiki qarwiqilar arisidiki Amosning Israil toqıruluk eytən sezləri: — **2** U: «Pərvərdigar Zion teqidin hərkirəydi, Yerusalemın awazını qoyuwetidü; Padiqilarning otlaklırları matəm tutidü, Karməl qoqqisi qazanglıxidü» — dedi. **3** Pərvərdigar mundak dəydu: — «Dəməxkning üç gunahı, bərhək, tət gunahı üçün, uningoja qüxicidən jazanı yandurmamən, Qünki ular Gileadtilklərni təmür tırnılık sərəmlər bilən sokkanidi; **4** Xundakla Həzərləning əyiga bir ot əwətimən, U Bən-Hədadning ordilərini yutuvalidü. **5** Dəmək dərvazisidiki təmür baldaklı sunduriwetimən, Awən jilojsida turoquqını, Bəyt-Edəndə xəhənə hasını tutkūqını üzüp taxlaymən; Suriyanıng həlkə əsirgə qüxicip kiroq elip ketilidü, — dəydu Pərvərdigar. **6** Pərvərdigar mundak dəydu: — «Gaza xəhərinin üç gunahı, bərhək, tət gunahı üçün, uningoja qüxicidən jazanı yandurmamən, Qünki ular Edomoja tapxurup berixkə, barlık tutkunları əsir kılıp elip kətti. **7** Həm Mən Gazanıng sepiiloja ot əwətimən, U uning ordilərini yutuvalidü; **8** Mən Axdodta turoquqını, Axkelonda xəhənə hasını tutkūqını üzüp taxlaymən, əkron xəhərigə karxi kəl kətürimən; Filistilərning kəlduki yokılıdu, — dəydu Rab Pərvərdigar. **9** Pərvərdigar mundak dəydu: — «Turning üç gunahı, bərhək, tət gunahı üçün, uningoja qüxicidən jazanı yandurmamən, Qünki ular barlık tutkunları Edomoja tapxuruwatti, Xundakla kerindaxlık ahlısını esigə almidi. **10** Həm Mən Turning sepiiloja ot əwətimən, Ot uning ordilərini yutuvalidü. **11** Pərvərdigar mundak dəydu: — «Edomning üç gunahı, bərhək, tət gunahı üçün, uningoja qüxicidən jazanı yandurmamən, Qünki ular barlık rəhim-xəpkətni taxliwetip, Kiliq bilən ez kerindixini kəoqlıqan; U yiriloqudak qəzəpta bolup, Dərəqəziptə boloğan halitini həmixinə saklaydu; **12** Həm Mən Teman xəhərigə ot əwətimən, Ot Bozrahıning ordilərini yutuvalidü. **13** Pərvərdigar mundak dəydu: — «Ammonning üç gunahı, bərhək, tət gunahı üçün, uningoja qüxicidən jazanı yandurmamən, Qünki ular qərimizni kengəytimiz dəp, Gileadtilkə hamilidər allaryarning korsaklırını yeriwətti. **14** Həm Mən Rabbaħıning sepiiloja ot yakımən, Jeng künidə kiya-qıyalar iqidə, Kara kuyunning künidə kattik boran iqidə, Ot uning ordilərini yutuvalidü; **15** Həm ularning padixahı əsirgə qüxicidü, — U əmirləri bilən billə əsirgə qüxicidü, — dəydu Pərvərdigar.

2 Pərvərdigar mundak dəydu: — «Moabning üç gunahı, bərhək tət gunahı üçün, uningoja qüxicidən jazanı yandurmamən, Qünki u Edomning padixahının ustınlarını kəydürüp hək kiliwətti. **2** Həm Mən Moab üstigə ot əwətimən, Ot Keriotning ordilərini yutuvalidü; Wə Moab quşan-sürənlər bilən, kiya-qıyalar bilən, kanay sadasi bilən elidü. **3** Wa Mən ularning həkimini arisidin üzüp taxlaymən, Uning əmirlərini uning bilən billə eltürüwetimən, — dəydu Pərvərdigar. **4** Pərvərdigar mundak dəydu: — «Yəhədanıng üç gunahı, bərhək, tət gunahı üçün, uningoja qüxicidən jazanı yandurmamən, Qünki ular Pərvərdigarning Təwrat-kanununu kəmsitti, Uningdiki bəlgilimilərgə əmal kılımdı; ularning sahiləkləri ezlərini adaxturup koydı; ularning ata-bowlırımu bularqa əgixip mangonanıdi. **5** Həm Mən Yəhuda üstigə ot əwətimən, Ot Yerusalemıng ordilərini yutuvalidü. **6** Pərvərdigar mundak dəydu: — Israilıning üç gunahı, bərhək, tət gunahı üçün, uni jazasidin əyəturmamən, Qünki ular həkkənayırları kümüxkə seti wətti, Yoxsul adəmni bir jüp qorukka seti wətti; **7** Ular

namratlarning bəxidiki qang-topilirini box qoyuwətməydi, Ajiz məminlərinin nesiwisiñi kəyriwalidü; Ata-bala ikkisi Mening mukəddəs namimmi buloq, ohxax bir kizning yenioja təng baridü. **8** Ular [kızlarnı] həmmə kurbangəhning yenioja elip berip, Kərzə ranığa koyoqan kiyim-keqəklər üstidə ular bilən yatidü; Ular ez ilahının eyidə jəriməna bilən alojan xarabni iqməktə. **9** Bırak Mən Amoriylarını ularning alidin həlak kılıqanmən, Amoriylar kədir dərihidək egiz, dub dərihidək küqlük boloğan bolsimu, Mən üstidin uning mewisini, astidin yiltizlirini həlak kıldım. **10** Həm Amoriylarının zeminini igilixinglər üçün, Silerni Misir zeminidin elip qıkip, Kirik yıl qəl-bayawanda yetaklidim. **11** Silərning oqulliringlərinə bəzilərini payəqəmbər boluxkə, Yigitliringlərinə bəzilərini «Nazariy» boluxkə turoquzdu. Xundak əməsmə, i Israil balılır? — dəydu Pərvərdigar. **12** Bırak silər Nazariylarə xarab iqtızdungular, Həm payəqəmbərlərgə: «payəqəmbərlər kilmangar» — dəp buyrudunglar. **13** Mana, Mən silərni basımən, Huddi lik ənqə besiləjan hərwa yərni baskandək, silərni besip turiman; **14** Həm qapkurların gələnə qəfər yolu yokaydu, Palwan ez küçini ixtıləlməydi, Zəberdəs batur ez jenini kütkuzalmaydu. **15** Okyanı tutkūqı tik turalmaydu; Yəltapan qəqalmaydu, Atka mingüqi ez jenini kütkuzalmaydu. **16** Palwanlar arisidiki əng jigərlik baturmu xu künidə yalingaq keqip ketidü, — dəydu Pərvərdigar.

3 Pərvərdigar silərni əyibləp eytən bu söz-kaləmni anglangular, i Israil balılıri, Yəni Mən Misir zeminidin elip qıkarən bu pütkül jəmət: — **2** «Yər yüzidiki barlık jəmətlər arisidin pakət silərni tonup kəldim; Xunga üstünglərinə barlık qəbiliykliringlərinə [jazasını] qüxürimən». **3** İkki kixi bir niyətə bolmisa, kəndakmu billə mangalısun? **4** Oljisi yok xır ormandı hərkirəmdu? Arslan həqnemini almıqan bolsa uwısida hıwlamdu? **5** Tuzakta yəməkən bolmisa kux yərgə yikiləndi? Aləqədək nərəsə bolmisa, kismak yərdin etilip qıksamdu? **6** Xəhərdə [ağah] kaniy qelinsə, həlk körkəməndi? Pərvərdigar kilməqan bolsa, xəhərgə yamanlıq qıxməndi? **7** Rab Pərvərdigar Əz kulları boloğan payəqəmbərlərgə awwal axkarılım turup, U heq ix kilməndi. **8** Xir hərkirən tursa, kim körkəməndi? Rab Pərvərdigar söz kılıqanda, kim [Uning] bexaritini yətküzüm turalaydu? **9** Axdodtki kəl'a-ordılarda, Xundakla Misirdiki kəl'a-ordılarda elan kılıp: — «Samariyə təqələri üstidə yiojilinglər, Uning otturisidiki zor kiykəs-sürənlərni, Uning iqidiki jəbir-zulumlarnı kərüp bekinqilər» — dəngər. **10** — Ular hək ix kılıxni bilməndü — dəydu Pərvərdigar, — Ular ordiləriqə zulum-zorawanlıq bilən tartıwaloqlanılarını həm oljıllarınujuqloqular! **11** Xunga Pərvərdigar mundak dəydu: — «Mana bir yaw! U zeminiñ körxiwalid! U mudapiengni elip taxlaydu, Kəl'a-ordıliring bulang-talang kılınidu. **12** Pərvərdigar mundak dəydu: — Padiqı xırının aqzidin koynıng ikki putini yaki kılıkining bir parqısını kütkuzup aloğandək, Samariyida olturoqan Israillarmu xundak kütkuzulidü, — Xəhərdə pəkət kariwating bir burjiki, Diwändiki bir parqə Dəməxk libasila kəlidü! **13** — Anglangular, Yakupning jəmətida guwahlıq beringlər, — dəydu Rab Pərvərdigar, samawi əxoxunlarning Sərdarı boloğan Huda, **14** — Mən Israilıning asiyliklirini ez bexiqə qüixürgən künidə, Bəyt-Əl xəhərinin kurbangəhlinimü jazalaymən; Kurbangəhning burjəkliridiki münggüzlər kesiwetilip yərgə qüixürülidü. **15** Mən «Kıxlıq Saray» wa «Yazlıq Saray»nı bıraqla uruwetimən; Pil qixı eylərmi yokılıp ketidü, Kəpligən eylər tükixidü, — dəydu Pərvərdigar.

4 I Baxandiki inəklər, Samariya teojudə turup, namratlarnı harlawatkan, miskinlərni eziwatkanlar, Hojilirioşa: «[Xarabni] elip kelinglər, biz iqimiz» dəydioşanlar, Bu sezni anglanglar: — **2** Rəb Pərvərdigar Əz pak-mukəddəsliki bilən kəsəm iqənki, Mana, bexinglaroşa xundak künərlər qüxidü, U silərni ilməklər bilən, Nəslinqələrni qanggaklar bilən elip ketidü. **3** Həm silər [ayallar] hərbiringlər sepiñləning xoralıridin kisilip etüp, Uduł mengip tikiwetisilər; Wə silər Hərmon tərəpkə qərəwetilisilər, — dəydu Pərvərdigar. **4** Əmdi Bəyt-ələgə kelinglər, asiylik kilinglər! Gilgaldimu asiylikni kəpəytinglər! Ətigəndə kurbanlıkliringlərni, Hər üqinqi künə silərning «ondin bir» ülüx exrilirinqələrni elip kelinglər, **5** «Təxəkkür kurbanlılığı»ni hemirturuq bilən billsa keydürüngələr — Silər «halis kurbanlıqlar»ıqlarına jakarlap mahtinip yürüngələr; Qünki bundak kılıxka amraksilər, i Israillar! — dəydu Rəb Pərvərdigar. **6** «Mən həmmə xəhərliringlərdə «qixning pakızlılığı»ni qixürdüm, Həmmə yeringlərə silərni ax-nañoja bolənən hajətmən kıldım; Bırak silər yənilə yənimöja kaytmidinqələr, — dəydu Pərvərdigar; **7** Həsulqə üq ayla kalojan bolsimu, silərdin yamournı tartiwelip bərmidim; Bir xəhər əstigə yamoşur yaqdurdum, Yənə bir xəhərgə yaqdurmıdim; Bir parqə yər əstigə yamoşur yaqdı; Yənə bir parqə yər yamoşsız qəojirap kaldi; **8** Xuning bilən iki, üq xəhərning [pukralırı] su tiləp baxka bir xəhərgə ələngxip bardı, Ləkin ənənəni; Bırak silər yənimöja yənilə kaytmidinqələr, — dəydu Pərvərdigar; **9** Mən silərni judun həm hal apıti bilən urdum; «Qajilioşqu kurṭ»lar nuroqunlioqan beoşinglər, üzümzərliringlər, ənkür dərəhliringlər həm zəytün dərəhliringlər yəp kətti; Bırak silər yənimöja yənilə kaytmidinqələr, — dəydu Pərvərdigar; **10** Mən aranglaroşa Misiroşa qüxürlügnən apətlərdək apətni əwəttim; Yigitliringlərni kiliq bilən eltürgüzdüm, Atlıringlərni olja boluxka koyuwəttim; Mən əkərəqəhinglərdən [jəsətlərning] sesiqsılıkını purutuwəttim, Uni dimioqinqələrimu kırğızdum, Bırak silər yənimöja yənilə kaytmidinqələr, — dəydu Pərvərdigar; **11** Mən aranglardın bəzilərni Huda Sodom wə Gomorra xəhərlirini ərüwatkınıdək ərüwəttim, Xuning bilən silər ottin tartiwelinqələrni bıq qulqala otundak bolup kaledinqələr. Bırak yənimöja yənilə kaytmidinqələr, — dəydu Pərvərdigar; **12** Xunga Mən sanga xundak kılıxim kerək dəwatiyəmən, i Israıl; Mən buni sanga kılıdojanlıkim tüpəylidin, Hudaying bilən kərrixüxka təyyarlan, i Israıl! **13** Qünki mana, taqlarını Xəkilləndürgüqi, Xəmalni Yaratķuqi, İnsanıqa eziqlərinin oypikrining nemə əkanlıkını Ayan Kılqoşu, Tang səhərni karangoşulukka Aylanduroşu, Yər yüzdidiyi yüksəri jaylarning üstidə dəssəp yürgüqi dəl Xudur, Pərvərdigar, samawi koxunlarning Sərdarı boləjan Huda Uning namidur!

5 I Israıl jəməti, bu sezni, Yəni Mən sən toopruluk okuydqıjan bir mərsiyəni anglap koy: — **2** «Pak kız Israıl yikıldı; U kaytindin ornidin turmaydu; U ez tuprikişa taxlanıjan, Uni turozup yeligiçi yoktur». **3** Qünki Rab Pərvərdigar mundak dəydu: — [Israılning] ming [ləxkər] qıkkən bir xəhərliring yüz [ləxkirlə] tirik kəlidü; Yüz ləxkər qıkkən bir xəhərliring Israıl jəməti üçün on [ləxkirlə] tirik kəlidü; **4** Qünki Pərvərdigar Israıl jəmətigə mundak dəydu: — Meni izdəngələr, həyatka erixisilər; **5** Bəyt-əlni izdiməngələr, Gilgalıjımı barmanglar, Bəər-Xəbaqa səpar kilmanglar; Qünki Gilgal asırga elinip sürgün kılınmay kəlməydi, Bəyt-əl yokka qikidü. **6** Pərvərdigarnı izdəngələr, həyatka erixisilər; Bolmisa U Yüşüp jəməti iqidə ot kəbi partlap, uni yəp ketidü, Həm Bəyt-əldə otnı eögürgüdək adəm tepilməydi. **7** I adalətni əməngə

aylanduroşu, Həkkaniyliki yərgə taxlıqıqlar, **8** Silər Orion yultuz türkümü wə Kəlb yultuz topını Yaratķuqi, Əlüm kələnggisi tang nurişa Aylanduroşu, Kündüni karangoşuluk bilən keçiqi Aylanduroşu, Dengizdiki sulurnı qakırıp, ularını yər yüzüq Kuyuqunu izdəngələr; Pərvərdigar Uning namidur. **9** U baturlar əstigə tuyusķış halakətni partlıtıdu, İstihkəm əstigə halakət qüxüridü. **10** Xu [İsraillar] xəhər dərwazisida tənbil, beridiojanlaroşa eç, Durus sezləydiqənlərdin yirginidü. **11** Əmdi silər namratlarnı ezip, Ulardın buğday «hədiyyə»lərni aldingələr! Oyulojan taxlardın eylərni saldingələr, Bırak ularda turmaysilər; Silər güzəl üzümzərlərni bərpa kılqansıslər, Bırak ularning xarabını iqalmayıslər. **12** Qünki silərning asiylikliringlərning ənənəli kəpənlərini, Silərning gunahıqların qənəqilik zor ikənlikini obdan bilimən; Ular həkkaniy adəmni ezdü, Ular para yəydi, Xəhər dərwazisida miskinlərning həkkini kərvalıdu. **13** Xunga bundak dəwrdə «pəməlik adəm» süükü kılıdu; Qünki u rəzil bir dəwrdur. **14** Həyat yaxax üçün yamanlıkını əməs, mehribanlıq-yahxılıkını izdəngələr; Xundak bolqanda silər degininglərdək, Samawi koxunlarning Sərdarı boləjan Pərvərdigar həkikətən silər bilən billsa bolidü. **15** Yamanlıkın nəprətlinəngələr, mehribanlıq-yahxılıkını seyüngələr, Xəhər dərwazisida adalətni ornitingələr; Xundak koxunlarning Sərdarı boləjan Huda bəlkim Yüşüpnən kəldisiqə xapaat kərsitər. **16** Xunga Pərvərdigar, samawi koxunlarning Sərdarı boləjan Huda Rəb mundak dəydu: — «Barlıq kəng rəstə-bazarlarda ah-zarlar anglinidü; Ular həmmə qoşılarda «Way... way!...» dər awazını kətirüdu; Ular həkənlərinən matəm tutuxka, Ah-zarlar kətürgüqi «ustilar»ni yığlaşka qakırıdu. **17** Həm barlıq, üzümzərlərdimən ah-zarlar kətirülidü; Qünki Mən Əzüm aranglardın etüp ketimən» — dəydu Pərvərdigar. **18** Pərvərdigarning künigə təkəzzər boləjan silərə way! Pərvərdigarning künigə silərə kəndək akiwətlərni kəltürər? U yorukluk əməs, bəlkı karangoşuluk elip kəlidü. **19** U künigə birsi xirdin keçip, eyikka uqrap, Andin eyigə kirip, koli bilən tamoja yələngəndə, Yilan uni qakşandək bir ix bolidü! **20** Pərvərdigarning künigə yorukluk əməs, bəlkı karangoşulukla elip kəlidü əməsmə? Uningda pakət karangoşulukla bolup, yorukluk heq bolmaydiqə! **21** Həytliringlərə nəprətlinimən, ulardın bizar boldum, İbadət suronliringlərning purikini purioqum yok. **22** Qünki silər Manga «kəydiurmə kurbanlıq»lar həm «ax hədiyyə»liringlərini sunup atısganlıru, Mən ularını kəbul kilmaymən; Silərning bordak malliringlər bilən kılqan «inəlik kurbanlıkliringlər»qa qarımamən. **23** Məndin munajatlıringlərning sadalırını epketingələr, Qiltarlıringlərning kütürlərini anglimaymən; **24** Buning ornida adalət huddi xərkiratmədək, Həkkaniyliq əbədiy akidəqən ekimədək dolğunlisun! **25** Silər qəl-bayawandıki kırık yilda kılqan kurbanlıq-hədiyiərni Manga elip kaledinqələr, i Israıl jəməti?! **26** Bərəhək, silər «Sukkot» degen padixahıqələr, həm «Kium» degen butlıringlərni, yəni «Yultuz ilahi»qları kətürüp mangdingələr! **27** Əmdi Mən silərni asır kəlip, Dəməxəktin yıraklaroşa sürgün kildürimən, — dəydu «Samawi koxunlarning Sərdarı boləjan Huda» degen nam bilən atalojan Pərvərdigar.

6 I Zionda hatırjəm olturoşanlar həm Samariya teojudə tayinip aman-əsan yaxıqənlər! I əllərning kattisining ərbəbləri! Israıl jəməti silərni izdəp kəlidü — Silərning hələnglərə way! **2** [Silər həlkə]: — «Kəlnəh, xəhərigə berip kərunglar; Xu yərdin «büyük Hamat» xəhərigə beringələr, Andin Filistilərlərinə xəhəri Gatkə qixiüp bekingələr; Bular silərning ikki padixahılikliringlərdin əwəzəlmə? Ularning qəgrisi silərning kəngmu?» — [dəp mahtinip sezləysilər]. **3** I yaman künni

keqiktürmäkqi bolqanlar! Silər jebir-zulumning həkümranlığını ornitip, uni eziünglarqa yekin kilmakqi bolisilər, **4** Pil qixida nəkixləngən kariwatlar üstidə yatisilər, Diwanliringlar üstidə kerilip yatisilər, Pada topidin pahlamlarını, Kala kotonliridin mozayni tallap yəysilər, **5** Qıltar ahəngiqa təngkəx kılıp eytisilər, Dawuttək eziünglarqa sazları ijad kılısilər, **6** Xarabni qiniləp-qiniləp iqisilər, Əzünglarqa sorhil maylik atırlarıni sürisilər, — Biraq kenglünglər Yüstpə jəmətinin ziyan-zəhmiti üçün həq azablanmayıdu! **7** Xunga ular tunji əsirgə qüxkənlər arısında əsirgə elinidü; Kerilip yatkanlarning əyx-ixriti ahirlividü. **8** Rəb Pərvərdigar Əz hayatı bilən kəsəm kılıqankı, — dəydu Pərvərdigar, samawi қoxunlarning Sərdarı bolqan Huda, — Mən Yakupning qururidinizar boldum, Uning ordalistikhkamlıridin nəprətlinimən; Mən bu xəhərni, xundakla uningdi ki həmmi düxməngə təngla etkütüp berimən; **9** Wə əmələgə axuruliduki, Bir eyda on adan bolup kalsa, bu onəylənmə olidü. **10** Əgər məlum bir elgüzinqin tuqəkini, yəni elgüzinqin jesitini kəydürükə mas'ul kixi ustıhanınları ketürürəp eydin qikiwetip, ey iqidiki yəna bırsidin: — «Kexingda yəna bırsi barmu?» dəp sorisa, u «Yok» dəydu, Andin [tuqəkini] yəna: «Süküt! Pərvərdigarning namini tiləqə eliximizə bolmaydu!» — dəydu. **11** Səwəbi, Pərvərdigar buyruk qüxüridü, Wə qong eyni para-para kılıwetidü, Kiqiq eynimə qak-qekidin yerip qekiqwetidü. **12** Atlar tax üstidə qapalımdı! Adamlar axu yərni kalılar bilən aqjduralımdı! Biraq silər adalətni et stüyiga, Həkkaniylikning mewisini əməngə aylanduroqansılar — **13** — Yok bir nərsidin xadlinip kətənsilər, «Əz küqimizgə tayinip kudrətək iğə bolqanımız» — degen silər. **14** Qünki mana, i Israel jamati, — dəydu Pərvərdigar, samawi қoxunlarning Sərdarı bolqan Huda, — Mən silər bilən kərxilixirıqan bir əlni turozızmən; Ular Hamat xəhərining dawinidin Arabah ekimiqiçə silərni harlaydu.

7 Rəb Pərvərdigar manga kərsəttiki — Keyinki ot-qəp bax tərtəkən wəkiftdə, mana U qekətkilərni yasidi (bu padixah əzığa ot-qəp orqəndin keyinki, ikinçi kətimlik ot-qəp esken wəkif idi) **2** həm xundak boldiki, qekətkilər zəmindi ot-qəpni kəldürməyə yəwətkəndin keyin, mana: — «Rəb Pərvərdigar, etünüp kalay, kəqirgəysən! Yakup kəndakmu qidiyalaydu? U kiqik tursa!» — dedim. **3** Pərvərdigar əmdi undak kilixtin yəndi: «Əmdi undak bolmaydu» — dedi Pərvərdigar. **4** Rəb Pərvərdigar manga kərsəttiki — Mana, Rəb Pərvərdigar [həlkə] bilən kürəx kiliixkə otñi qakırdı; Ot hətta qongkər dengiznimü kürutti, Miras bolqan zeminnimü yəp kətti; **5** Əmdi mən: — «Rəb Pərvərdigar, etünüp kalay, tohtıqəysən! Yakup kəndakmu qidiyalaydu? U kiqik tursa!» — dedim. **6** Pərvərdigar xundak kilixtin yəndi: «Əmdi undak bolmaydu» — dedi Rəb Pərvərdigar. **7** Əmdi U manga [xundak bir ixni] kərsəttiki — Wə mana, Rəb tik əlqigüq yip bilən koperulqan tam tüwidə, Kolidə tik əlqigüq yipni tutkiniqə turatı; **8** wə Pərvərdigar məndin: — «Amos, nemini kərdəng?» — dəp soridi. Mana: «Tik əlqigüq yipni» — dedim. Rəb: «Mən yəna Əz həlkim Israel otturisioqa tik əlqigüq yipni tıklayman; Mən yəna ularını jazalımy etüp kətməymən; **9** Həm Ishäkning «yukiri jaylırlı» həlak boldi, Israillining tawapgahlılı wayran kılınidü; Yəroboam jəmatığa kılıq bilən hujum kiliixkə ornumdin turimən» — dedi. **10** Xuning bilən Bəyt-əldiki kahin Amaziya Israel padixahı Yəroboamoja həwər yollap: — «Amos Israel jəməti arısında turupmu siliga suyikəst kıldı; zemin uning kılıqan barlıq göplərini ketürəlməydi. **11** Qünki Amos: — «Yəroboam kılıqta olidü, Israel əsirgə elinip ez zeminidin sürgün bolmay kalmaydu!» — dəydu» — dedi. **12** Andin Amaziya Amoska: — Həy aldin kərgüqi! Bəs, yokəl,

Yəhuda zeminoja kąq, axu yərdə bəxərət berip, xu yərdənan tepip yə! **13** Birak Bəyt-əldə yənə bəxərət bərmə; qünki u padixahning tawapgahı, xahlıq eydür, — dedi. **14** Amos Amaziyaqa jawab berip mundak dedi: — «Mən əslə pəyəqəmbərəməs idim, yəki pəyəqəmbərning oqlımu əməsmən; bəlkı mən bir qarwiqi, xundakla erən dərəhəlirinini mewisini tərgüqi idim. **15** Birak pada bekıwatlıq qəjimində Pərvərdigar meni Əz ilkigə aldi wə manga: «Baroqin, həlkim Israel ola bəxərət bər» — dedi. **16** Əmdi, i Amaziya, Pərvərdigarning sezığə külək sal! Sən manga: «İsrailni əyibləydiqan bəxərətlərni bərmə, Ishak jamətinə əyibləydiqan sezələrni eytma», deding. **17** Xunga Pərvərdigar mundak dəydu: — «Səninq ayalıng xəhərda pəhixə bolidü, oqlıq-kızlırlıq kılıq bilən kırılıdu wə zemining əlqəx tanisi tərtilixi bilən pəqəlinidü; sən napak bir zemində elisən; wə Israel əsirgə elinip ez zeminidin sürgün bolmay kalmaydu».

8 Rəb Pərvərdigar manga mundak bir ixni kərsəttı; mana, bir sewət yazılık mewə. **2** Andin U məndin: Amos, nemini kərdəng? — dəp soridi. Mana: «Bir sewət yazılık mewini» — dedim. Pərvərdigar manga: Əmdi həlkim Israel ola zaval yətti; Mən yəna ularını jazalımy etüp kətməymən, — dedi. **3** — Xu künü ordidiki kızılarning nahxılırları kiya-qiyalarqa aylinidü, — dəydu Rəb Pərvərdigar; — Jəsətlər kəp bolidü; ular jay-jaylıarda sırtka taxlinidü. Süküt! **4** Buni anglanglar, həy miskinlərni əzgüqilər, Zəmindi aqız meminlərni yokatmakçı bolqanlar — **5** «Axılıkımızı satmakçı iduk, yengi ay қaşanmə ahiirlar, Buqday yamısimi aqattuk, xabat künə қaşan tūğər?» — dəydiqənlər, — Xundakla «əfah»ni kiqik kılıp, «xəkəl»ni qong elip, Aldamqılıq üçün tarazını yaloqan bolqanlar! **6** — Namratlarnı kümütxə, Miskin adəmni bir jüp qorukka setiwalımkçı bolqanlar, Buqdaynı süpüründisi bilən қoxup satmakçı bolqanlar! **7** Pərvərdigar Yakupning qururı bilən xundak kəsəm kıldıki, — Bərhək, Mən hərgiz ularning kılıqanlıridin həqibinri untumayman! **8** Zəmin bu ixlardın təwriñip kətməmədən! Wə uningdə turuwatlıqların həmmisi matəm tutmamdu? U Nil dəryasidak ərləp ketidü, U Misir daryasidak erkəxləp, andin qeküp ketidü. **9** Xu künü xundak əmələgə axuruliduki, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — Kuyaxni qüxtə patkuzımən, Zəmindi xu oquq kündə karangoqulaxturmən. **10** Heytliringləri musibətəkə, Həmmə nahxiliringləri ah-zarlarqa aylanduriwetimən; Həmmə adəmning qatriki üstini bəz rəhət bilən oriquzımən, Hərbir adəmning bexida təkərlik payda kılımən; Bu matəmni yakka-yegəna bir oqulnıng matimidək, Heytning ahişini dərd-əlamlik bir kün kılıwetimən. **11** Mana, xundak külər kəliduki, — dəydu Rəb Pərvərdigar, Zəmindo kəhətqılıkni əwətimən, — Nanoja bolqan kəhətqılık əməs, yəki suoja bolqan qangaxmu əməs, bəlkı Pərvərdigarning sez-kalamını anglaşka bolqan kəhətqılıkni əwətimən. **12** Xuning bilən ular dengizdən dengizə, ximaldin xarkkə kezip mangidü, Ular Pərvərdigarning sez-kalamını izdəp uyan-bayan yürüp, uni tapalmaydü. **13** Xu künü güzəl kızlar həm yigitlərmiş ussuzluktin halidin ketidü; **14** Həm Samariyəning gunahının [nami] bilən kəsəm iqtənər, Yəni «İlahıngning tiriklikli bilən, i Dan», yəki «Bəər-Xəbadiki [ilahiy] tirik yol bilən!» — dəp kəsəm iqtənər bolsa — Ular yikiliidü, ornidin hərgiz kəytidin turalmaydu.

9 Mən Rəbning kurbangahning yenida turoqınıni kərdəm; U mundak dedi: — Tüwriklərning baxlırını urunglar, bosuojalar silkingiçə urunglar, Ularnı [ibadəthanidikilərning] baxlırığa qüxtürüp, para-para kılınqlar! Mən xu [butpərəsələr]dən əng ahirdə kaloqanlırinumu kılıq bilən eltürimən; Ulardin

kaqay degənlər kaqalmaydu, Ulardin kutulay degənlər kutulup qıqlımaydu. **2** Ular təhtisara iiqiqə texip kirşə, kolumn axu yərdin ularni tartıp qıkırıdu; Ular asmanoja yamixip qıksa, Mən xu yərdin ularni tartıp qüxürimən; (**Sheol h7585**) **3** Ular Karməl qokkisişa məkkiwalsimu, Mən ularni izdəp xu yərdin alımən; Ular dengiz tegidə nəzirimdin yoxurunuwałojan bolsimu, Mən yilanni buyruymən, u ularni qakıdu; **4** Dütixmənlirigə əsirgə qüxkən bolsimu, Mən xu yərdə kılıqni buyruymən, u ularni əltüridü; Mən yahxılıkni əməs, bəlkı yamanlıkni yətküzüx üçün kəzərimni ularoja tikimən. **5** Samawi қoxunlarning Sərdarı boloğan Rəb Pərwərdigar, Zeminoja təqküqı bolsa dəl Uning Əzidur; U tegixi bilənla, zemin erip ketidü, uningda turuwatkanlarning həmmisi matəm tutidü; Zemin Nil dəryasidək ərləp ketidü — Misirning dəryasidək [ərkəxləp], andin qəküp ketidü. **6** Rawaklırını ərxlərgə selip, asman gümbüzini yər yüzügə bekitküqi Xudur; Dengizdiki sularni qakırip, ularni yər yüzügə kuyoquqi Udur; Pərwərdigar Uning namidur. **7** Silər Manga nisbətən Efiopiya balılırioja ohxax əməsmu, i Israil balılıri? Mən Israilni Misirdin elip qıçaroğan əməsmu? Filistiyərni Kret arılıdin, Suriyəliklərni Kir xəhəridin qıçaroğan əməsmu? **8** Karanglar, Rəb Pərwərdigarning kezi «gunahkar padixahlılıq» üstigə qüxti — Mən yər yüzidin uni yokitımən; Lekin Mən Yağup jəmətini toluk yokitiwətməymən, — dəydu Pərwərdigar. **9** Qünki karanglar, Mən buyruk qüxiřimən, Xuning bilən huddi bırsi dannı ojəlwirdə taskıqəndək, Israil jəmatini əllər arısida taskaymən, Birək ulardin əng kiqikimu yərgə qüixüp kətməydu. **10** [Halbuki], həlkimning barlik gunahkarlıri, yəni: «Külpət bizgə hərgiz yekinlaxmaydu, beximizə qüixməydu» degiğilər kiliq tegidə olidu. **11** Xu künü Mən Dawutning yikiləjan kəpisini yengibaxtin tikləyimən, Uning yeriklirini etimən; Üni harabılıktın ongxap, əyni zamandiki petidək küriman. **12** Xuning bilən ular Edomning kəldisişa həmdə namim bilən ataloğan barlık əllərgə igidarqılık kılıdu, — dəydu buni bejirgüqi Pərwərdigar. **13** Mana xundak künələr keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Yər həydigüqi həsul yioqkuqıja yetixiwalidu, Üzümlərni qaylıqıqi uruk qaqkuqıja yetixiwalidu; Taqlar yengi xarabni temnitip, Barlik dəng-egiziliklər erip ketidü. **14** Wə həlkim Israilni asarəttin kutuldurup, azadlıqka erixtürimən; Ular harab xəhərlərni kayağa kurup, ularda makanlıxidü; Ular üzümzərlərni tikip, ularning xarabını iqidu; Ular baqlarını bərpa kılıp, mewisini yəydu. **15** Mən ularni ez zemini üstiga tikimən, Ular Mən ularoja ata kılıqan zemindin hərgiz kəytidin yuluwetilməydu — dəydu Pərwərdigar sening Hudaying.

1 Obadiya kərgən alamət kərənűx: — Rəb Pərvərdigar Edom toqıruluk mundaq dəydu: — (Biz Pərvərdigardin bu həwərni anglaxka müyəssər bolduk) — «Bir əlqi əllər arisioqa əwətildi; U: «Ornunglardın turunglar, biz uningoqa əkarxi jəng kılıx üçün turaylı!» — dəp həwər beridu. **2** Mana, Mən seni əllər arisida kıqık kıldı; Sən [əllər arisida] kattık, kəmsitilən həlk bolisən! **3** Həy tık kiyanıng yeriklärli iqida turoquqı, Turaloysi yukarı boloquqı, Kenglüngdə: «Kim meni yərgə qüxüürlisün?!» degişi, Kenglüngdiki təkəbburluq ezungni aldad koydi! **4** Sən bürkütük ezungni yukkiri ketürsəngmu, Qanggangni yultuzlar arisioqa tızsangmu, Mən xu yərdin seni qüxüüwetimən, — dəydu Pərvərdigar. **5** Bulangqılar kexingoqa kəlsim, Ooprilar keqiləp yeningoqa kəlsim, (Hay, xunqə üzütp taxlinisən!) Ular ezliriga quxlukla ooprilayttı əməsmə? Üzüm üzgүqilər yeningoqa kəlsim, azzraq wasanglarnı kəldiridu əməsmə? **6** Birak Əsawning təəllukatı əkəndə ahturuldu! Uning yoxurun bayılıkları əkəndə təpəp qikildi! **7** Barlıq ittipakdaxliring seni qegrayingoqıq həydiwetidü; Sən bilən inək ətkənlər seni aldad, üstündin qəlibə kılıdu; Neningni yegənlər sanga kıltak küridü; [Sən] darwəkə yorutulmioqandursən! **8** Mən xu künü, — dəydu Pərvərdigar, — Edomdın danixmənlərni, Əsawdin əkil-parasətni yoxatımdıdimən? **9** Xuning bilən palwanlıring parakəndə bolidu, i Teman, Xuning bilən Əsawning teoji diki hərbir adəm kiroqinqılıkta kətl kilinidu. **10** Ukang Yakupka kılıqan zulum-zorawanlıking tüpəylidin, Iza-ahənət seni kaplaydu; Sən mənggügə üzütp taxlinisən. **11** Sən bir qətta [pərwəsiz] kərap turoqan künü, Yəni yakə yurttikilər [buradırıngning] mülkini bulap kətkən künü, Taipilər uning dərwaziliridin kirip Yerusalem təstigə qək taxlioqan künü, Sən ularning bir əzasiqə ohxax bolojansən. **12** Birak kərindixingning apətlək künigə pərwəsiz kərap turmaslıking kerək idi, Yəhūdanıng balılırinin əhalək künidə huxal bolup kətmaslıking kerək idi; Küləpətlək künidə aqzıngni yoojan kətmaslıking kerək idi; **13** Əz həlkimni apət başkan künidə, ularning dərwazisioqa kətmaslıking kerək idi; Ularnı apət başkan künidə ularning dərd-ələmigə erənsiz kərap turmaslıking kerək idi, Apət başkan künidə əkolungni mal-mülkigə sozmaslıking kerək idi; **14** Sən xəhərdin keqip kutulqalarını üzütp taxlaq üzünp aqə yolda turmaslıking kerək idi; Küləpət başkan künidə uningdin kutulup kələqlərni düixməngə tapxurmaslıking kerək idi. **15** Qünki Pərvərdigarning künü barlıq əllər təstigə qüxüxkə yekin kələqandur; Sening baxxılarqa kılıqiningdək, sangimu xundak kilinidu; Sanga tegixlik jaza ez bexinqoqa qüxidu; **16** Qünki sən Əz mukəddəs teojimda [əqzipimni] iğkiningdək, Barlıq əllərə mu xundak tohtawsız iqidü; Bərəkək, ular iqidü, yutidu, Andin ular heq məwjuṭ əməstək yokap ketidü. **17** Birak Zion teoji üstidə panah-kutkuzulux bolidu, Taqı pak-mukəddəs bolidu; Yakup jəmətinin təəllukatlıri eziqə təwə bolidu; **18** Wa Yakup jəməti ot, Yüsüp jəməti yalkun, Əsaw jəməti ularoqa pahal bolidu; [Ot wa yalkun] Əsaw jəməti iqida yekiliq, ularni yutup ketidü; Əsaw jəmətidin heqbişri kalmayıdu; Qünki Pərvərdigar xundak səz kılıqan. **19** [Yəhūdanıng] jənubidikilər Əsawning teojiqə igə bolidu; Xəfələh tüzlənglikidikilər Filistiylərning zeminoqa igə bolidu, Bərəkək, ular Əfraimning dalası həm Samariyəning dalasıqə igə bolidu; Binyamin Gileadka igə bolidu; **20** Sürgün bolojanlardın kelip kələqan Israillardın tərkib tapşan bu koxun Kanaandikilərgə təwə bolojan zeminoqa Zarəfatkiqə igə bolidu; Səfaradta sürgündə turoqan Yerusalemidikilər bolsa jənubtiki xəhərlərgə igə bolidu. **21** Andin Zion teoji təstigə kutkuzoquqilar

Yunus

1 Pərvərdigarning səzi Amittayning oqlı Yunuska yetip kelip mundak deyildi: — 2 «Ornungdin tur, dərhal Ninəwa degen axu büyüt xəhərgə berip, awazingni kötürüp u yördikilərni agahlandırojin; qünki ularning rəzillikləri Mening kəzümgə kədilip turidu». 3 Bırak Yunus ornidin turup Pərvərdigarning yüzidin əzini қaqruxu üçün Tarxix degen yurtka kətməkqı boldi. Xunga u Yoppa xəhərigə berip, Tarxixkə baridiojan kema tezip, kirasını telap uningoja qüxti wa kemiqilər bilən birlikte Tarxixkə berip, Pərvərdigarning yüzidin əzini қaqrurmakqı boldi. 4 Pərvərdigar bolsa zor bir boranı dengizə taxlıdı; xunga dengizdiz dəhəxtlik kara boran qıkıp, kema parqılınilı kətkili tas kaldı. 5 Kemiqilər bolsa bək körküp ketip, hərkəsisi ez ilahlıriqə hitab kılıp dua kıldı; ular kemini yeniklusun dəp uningdiki yüksək-taklarnı dengizə taxliwətti. Bırak Yunus bolsa, kemining astı kəwitatıq qüxtüwelip, xu yərdə əlükətə uhlawatlıqanı. 6 Kəmə baxlılı uning yenioja kelip uningoja: «Əy, uhlawatlıqan kixi, bu kəndək kılıqininq? Ornungdin tur, ilahıngını seqinip nida kıl! Kim biliđu, ilahıngning nəziri qüxtip bizni əhalakəttin kələkçup kəlamdu teh?» — dedi. 7 Ular bir-birigə: — Kelinglər, bu külpətninq kimming wajidin bəximizə qüxtənlikini bekitix üçün qək taxlaylı, — deyixti. Xurdak, kılıp ular qək taxlaştı; ahirdə qəkətə Yurus qıkıp kəldi. 8 Ular uningdin: — Kəni, eyt, bəximizə qüxtən bu külpət kimming səwəbədin boluwaitdu? Sening tirikqılıqin nemə? Nədən kəlding? Kəysi al, kəysi milləttin san? — dəp soridi. 9 U ularoja: — Mən bolsam ibraniy millitidin, ərxəldiki Hudadin, yəni dengizni, yər-zeminiñ yaratkan Pərvərdigardin korkkujıman, dedi. 10 Bu sez ularınıñ intayın körkutiwətti. Ular: «Sən zədi nemə ix kılıqan?» — dəp soridi [qünki ular uning Pərvərdigarning yüzidin əqəmliklərini bilgənidi, qünki ular buni uning ez aqzidin angliqanıdı]. 11 Ular uningdin: — Əmdı biz seni kəndək kilsək dengiz biz üçün tinqlinidu? — dəp soridi; qünki dengiz dəlkəni barəqanseri əwji elip ketiwattati. 12 U ularoja: — Meni kötürüp dengizə taxliwetinqlar, xu qəjəda dengiz silər üçün tinqlinidu; qünki bilimənki, bu zor boran menin səwəbəimdin silərgə qüxti, — dedi. 13 Bırak bu adamlar küqəp palak urup kiroqkə yetixkə tirixti; əmma yetəlmidi, qünki dengiz kərrixkəndək tehimli dəlkənləp kətiwattati. 14 Ular Pərvərdigaroja iltija kılıp pəryad kötürüp: — Ah Pərvərdigar, Səndin ettinimiz, bu adəmning jenini aloqanlıkimizni bizdin kərmigəsən! Bigunah bir adəmning əkenini təkiixning gunahını üstimizgə koymiqəsən! Qünki Sən Pərvərdigar Əzüngning halıqininqni kıldı! — dəp nida kıldı. 15 Xuning bilən ular Yunusni kötürüp elip dengizə taxliwətti; dengiz dəlkənləxintin xuan tohtidi. 16 Xuning bilən bu adamlar Pərvərdigardin kattik korktı; ular Pərvərdigaroja atap xərbənlik kılıp kəsəm iqxisti. 17 Bırak Pərvərdigar Yunusni yutuwelixkə yoojan bir belikni əwətkənidi. Yunus bolsa bu belikning karnında üq keqəkündüz turdi.

2 Yunus belikning karnıda turup Pərvərdigaroja mundak dua kıldı: — 2 «Mən dard-əlimimindin Pərvərdigaroja pəryad kətiwirdum, U manga ijabət kıldı. Mən təhtisaranıñ taktidin pəryad kıldı, Sən awazimoja kulaq salding. (Sheol h7585) 3 Qünki Sən meni dengiz təktığa, dengiz karnıqə taxliwətting. Kalkün ekinləri meni arisioja eliwalı, Sening barlık dəlkənləring həm ərkəxliring üstümdin etüp kətti; 4 Wə man: «Mən nəzirindin taxliwetləgnəmən; Bırak, mən yənilə mukəddəs ibadəthanangoja karap ümid bilən təlmürimən» — dedim. 5 Sular meni yetup

kətküdək dərijidə oriwaldi, Dengiz təkti meni kapsıwaldi; Dengiz qepliri beximoja qırmixiwaldi. 6 Mən təqəlarning təglirigiqə qüxtip kəttim; Yer-zemini tegidiki takəklər meni əbədil'əbədkıqə kamap koydi; Həlbuki, Sən jenimni həng iqidin qıkardı, i Pərvərdigar Hudayim. 7 Jenim iqimda həlidin katkanda Pərvərdigarnı esiməgə kəltürdüm, Duayım Sanga yetip, Mukəddəs ibadəthanangoja kırıp kəldi. 8 Bimənə ərziməs butlaroja qoqunojanlar eziqə nesip bolovan mehribanlıktın məhərəm boludı. 9 Bırak, mən bolsam təxəkkür sadayim bilən Sanga xərbənlik kılımən; Mən iqxan əsəmlirimni Sening aldingda ada kılımən, Nijat-əkələkzux Pərvərdigardindur!» 10 Pərvərdigar belikkə buyrudi, belik Yunusni xərəkələk kəy kıldı.

3 Pərvərdigarning səzi ikkinqi ketim Yunuska yetip mundak deyildi: — 2 «Ornungdin tur, Ninəwa degen axu büyüt xəhərgə berip, Mən sanga tapxurojan həwərni ularoja jakarla». 3 Yunus ornidin turup Pərvərdigarning səzi boyiqə Ninəwa xəhərigə bardi. Ninəwa bolsa nahayıti böyük bir xəhər bolup, xəhərning eziла üq künliklək yol idi. 4 Yunus xəhər iqiqə kırıp bir kün mangdi, u: — Kırıq kündin keyir, Ninəwa xəhəri wəyran kılınidu! — dəp jakarlıdi. 5 Ninəwədikilər Hudanıñ səzığə ixəndi. Ular roza tutulsun dəp elan kılıp, metiwarlərdin tartıp əng kiqiqiqə ularning həmmisi bezi kiyim kıldı. 6 Bu sez padixahə yatkanda, umu təhtidin turup, tonini taxlap bez kiyim kiyip külliükə kırıp olturdu. 7 U yənə əmri arkılık pütükil Ninəwa xəhərigə munularını jakarlıdi: — «Padixah, həm aksəngəklərning yarlılı boyiqə, Ninəwa xəhəridiki həqkəndək adəm, at-ulaq, kala, koy padilirli həqnərsigə eozıq təqmisen; həqnərsini yemisun, sumu iqmisun. 8 Hərbir adəm wə haywan bez kiysun, hərbiri Huda oja kattik pəryad kətürsün; hərbiri yaman yoldın yansun, hərbiri kolını zorawanlıktın üzsun; 9 kim bildi, buning bilən Huda kattik əqəzipidin yenip bizni əhalak kılıməsək?». 10 Xuning bilən Huda ularning əməllirini, yəni yaman yollardın yanojanlığını kərəp, ularoja əkaratkan bala-kazanı qüxtürüxtin yenip, xu balyakazanı qüxtürmədi.

4 Əmma bu ix Yunusni intayın narazi kılıp, uni kattik əqəzəpləndirdi. 2 U Pərvərdigaroja: — «Ah, Pərvərdigar, ez yurtunduki qəjəda Sening xundak kılıdılqanlıqininq demigənmədimid? Xunga mən əslidə Tarxixkə əqəmkəni bolovanmən; qünki mən bilimənki, Sən mehribanlıktı, rəhimbil, asan əqəzəplənmədiyən, qongkər mehribanlıkka toloqan, kixilərninq bəxiqə küləp qüxtürüxtin yanoquqi Hudadursən. 3 Əmdı Pərvərdigar, jenimmi mandin elip kət, əlüm mən üçün yaxaxtin əwzəl» — dedi. 4 Pərvərdigar uningdin: — Bundaq aqqıqlənojining tooprımı? — dəp soridi. 5 Andin keyin Yunus xəhərdin qıkıp, xəhərning xərkij təripigə berip olturdu. U xu yərdə əziqə bir qəllə yasap, xəhərdə zadi nema ixlar bolarkin dəp uning sayısında olturdu. 6 Pərvərdigar Huda Yunusni ez parakəndiqılıkından kələkçuz təqün, uning bəxiqə sayə qıxsun dəp uningoja bir kiqik dərəhni estürüp təyyarlıdi. Yunus kiqik dərəhni intayın hursən boldı. 7 Bırak ikkinqi künü tang atkanda Huda bir kurtñi təyyarlap əwətti. Kurt bu kiqik dərəhni pilikgə zərbə kılıp uni kərətəwət. 8 Kün kizaroqanda, Huda intayın issik bir xərk xamiliini təyyarlıdi; kün təptini Yunusning bəxiqə qıxırıldı, uni həlidin kətküdə. U əziqə əlüm tiləp: — Əlüm mən üçün yaxaxtin əwzəl, — dedi. 9 Bırak Huda uningdin: — Sening axu kiqik dərəh səwəbədin xundak aqqıqlıning tooprımı? — dəp soridi. U jawab berip: — Həə, hətta əlgüdək aqqıklı kəlgini tooprıdur, — dedi. 10 Pərvərdigar uningoja mundak dedi: — «Sən həq əjringni

singdürmigən həm ezüng əstürmigən bu kiqik dərəhkə iqingni aqrittinq; birak u bir keqidila ezi esüp, bir keqidila kurup kətti;
11 Əmdi Mening ong koli bilən sol əolini pərk etəlməydiçən yüz yigirmə ming adəm olturak laxçan, xundakla nuroqun mal-waranlırimu bolqan NİNƏWƏDƏK bundaç büyük xəhərdikilərgə iqimni aqritip rəhİM kılıximoqa tooqra kəlməndu?».

Mikah

1 Pərvərdigarning sezi — Yotam, Ahaz wə Həzakiya Yəhudaqa padixah boləqan künlərdə Moraxətlik Mikahqa kəlgən: — — U bularnı Samariyə wə Yerusalem tooprisidə kərgən. **2** Anglanglar, i həlkələr, həmminglər! Kulak sal, i yər yəzi wə uningda boləqan həmminglər: — Rəb Pərvərdigar silərni əyibləp guwahlıq bersun, Rəb mukəddəs ibadəthanisidən silərni əyibləp guwahlıq bersun! **3** Qünki mana, Pərvərdigar Əz jayidin qıkıd; U qüxüp, yər yəzidiki yukarı jaylarnı qəleydü; **4** Uning astida taoqlar erip ketidü, Jilojılar yeriildü, Huddi mom otning alıldı erigəndək, Sular tıq yardin tekülgəndək bolidü. **5** Buning həmmisi Yakupning itaətsizlikı, Israil jəmətindiki gunahlar tüپyəlidin bolidü; Yakupning itaətsizlikı nadin baxlanıqan? U Samariyədən baxlanıqan əməsmu? Yəhudadiki «yukarı jaylar»[ni yasax] nadin baxlanıqan? Ular Yerusalemın baxlanıqan əməsmu? **6** Xunga Mən Samariyəni etizdiki tax dəwisi dək, Üzüm tallıri tikixkə layik jay kiliwetimən; Mən uning taxlirini jilojıja domilitip taxlaymən, Uning ullirini yalingaqlaymən; **7** Uning barlıq oyma məbudiли para-para qekiyetili; Uning pahixiliktin erixkən barlıq hədiyələri ot bilən keydürüli; Barlıq butlirini wəyrana kılımən; Qünki u pahixə ayalning həkki bilən bularını yiojip toplidi; Ular yəna pahixə ayalning həkki bolup kaytip ketidü. **8** Bular üçün mən ah-zar kətürimən, Mən hulaymən; Yalingayak, yalingaq değidək yürimən; Mən qılberilərdək hulaymən; Hulukxlardək matam tutup yürimən. **9** Qünki uning yarılıri dawaliqusizdür, U hətta Yəhudaqıqımı yetip, Həlkimning dərvazisioja, yəni Yerusalemıqıza yamriddi. **10** Bu [apətni] Gat xəhiri dəsəliməngələr, Kət'iy yioqlımlar; Bəyt-lə-Afrəh xəhiri də topa-qangda eojinanglar! **11** I Xafirdə turuwatkan kiz, yalingaqlıq wə xərməndilik iqidə [əsirlikkə] ət; Zaananda turuwatkan kızlar taləqa heq qıkkən əməs; Bəyt-Ezəl ah-zarlar kətürməktə; «[Huda] səndin mukim jayingni elip ketidü!» **12** Marotta turuwatkan kiz yahxilikka talmüritip tit-tit boluwatidü; Birak yamanlıq Pərvərdigardin Yerusalem dərvazisioja qüxti. **13** Tulparni jang harwisiqə qat, i Ləkixta turuwatkan kiz, (Ləkix bolsa, Zion kiziqə gunahning baxlanıqan yeri idil) Qünki səndin Israelning itaətsizlikı tepilidü. **14** Xunga sən huxlixix hədiyilirini Morəxət-Gat xəhiriqə berisən; Akzibning dukandarlıri Israil padixahlırija yaloqanqılık yətküzidü; **15** Mən tehi sanga bir «mirashor» əpkelimən, i Marəxəh xəhiri də turuwatkan kiz; Israelning xan-xəripi Adullamıqımı qüxüp kelidü. **16** Əzüngni takırbax kıl, Zökung boləqan balılar üçün qeqinqini qüxürüwət; Kərultazdək aydingbaxlıqning kengəyt, Qünki ular səndin ayrırilip stürgün boluxkə kətti.

2 Ornidə yetip kəbihlikni oylayıdioqanlar o wə yamanlık əyligiqilərgə way! Pəkət ularning kolidin kəlsila, ular tang etixi bilənlə uni ada kılıdu; **2** ularning aqkəz kəzi etizlarqa qüxsila, ular zorawanlıq kılıp biliwalidü; Əylərgimə kiziqipla kalsı, bularını elip ketidü; Ular batur kixinimə jəməti bilən bulaydu, Adəmni əz mirasları bilən koxup qanggilioja kırğızıwalidu. **3** Xunga Pərvərdigar mandak dəydi: — Mana, Mən bu ailiqə karap, boyunlirlardın qıkıralmaydiqan yaman bir [boyuntururkni] oylap təyyarlıwıtımən; Silər əmdi gidiyip mangmaysılər; Qünki xu künərlər yaman künərlər bolidü. **4** Xu künü ular silər toopranglarda təmsilini tiləqə elip, Eqinixlik bır zar bilən zarlaydu: — «Biz pütürley bulang-talang kılındı!; U həlkimning nesiwisini baxkılarqa bəliwəttı; Uni mandin xunqə dəhəxətlik məhrum kıldı! U etizlirimizni munapikka

təksim kılıp bərdi! **5** Xunga Pərvərdigarning jamaiti arisidin, Silərdə qək taxlap zemin üstigə tana tartip nesiwə bəlgüqidin birsimi kalmayıdu. **6** Ular: «bəxərat bərmənglər!» — dəp bəxərat beridü! Əgər [pəyəqəmbərlər] bu ixlar toopruluk bəxərat bərmisə, əmdi bu ar-nomus bizdən hərgiz kətməydi! **7** I Yakup jəməti, «Pərvərdigarning Rohi səwr-təktəsizmə? Bu ixlar rast Nuning kılqanlırimu?» — degili bolandu? Mening sezlirim durus mangopoqıqa yahxılık kəltürməmə? **8** Birak tünügünlə Mening həlkim hətta düxməndək ornidin қozaqlı; Silər hatırjəmlikə yoldın etüp keti watiqənlarning tonini iq kiyimlri bilən salduruwalisilərki, Ularни huddi uruxtin kəytənlərdək [kiyimlər] kəldurisilər. **9** Həlkim arisidiki ayalları ezelirinil əllik eyliridin қoqlaysılar; Ularning yax balılırını silər Mening güzəl gəhərimdən məngügü məhrum kılısılər. **10** Ornunglardın turup neri ketinglər; Qünki hələkətni, Yəni azablık bır hələkətni kəltüridiqən napaklik tüپyəlidin, Bu yər silərgə təwə aramgah bolmaydu. **11** Əgər bihüdilikə, yaloqanqılıkta yürgən birsə yaloqan gap kılıp: — «Mən xarab wə hərəkəkə tayinip silərgə bəxərat berimən!» — desə, Mana, u xu həlkəkə pəyəqəmber bolup kəlidü! **12** Mən qoqum seni bir pütür kılıp uyuxturimən, i Yakup; Mən qoqum Israilning kəldisini yiqimən; Mən ularni Bozrahdiki koylardək, Əz yayılıkda yiojılan bir padidək jəm kılımən; Ular adimining keplükidin warang-qurunglukka tolidü. **13** Bir besütpətlik ularning aldioja qıkıp mangidü; Ular besütpətlik, Yəni kowukkə yetip berip, uningdin qıktı; Ularning Padixahı ularning aldiда, Pərvərdigar ularning aldioja etüp mangidü.

3 Mən mundak dedim: «Anglanglar, i Yakupning həkimli, Israil jəmətindən əmirliri! Adil həkümni bilix silərgə has əməsmu? **2** I yahxılıkni eq kərgügi, Yamanlıkni yahxi kərgüqilər — Silər Əz həlkimindən terisini, Ustihanlıridən gəxini yulidiojan, Ularning gəxini yəydiqən, Terisi soyulmuşə təstidin sawaydiqən, Ustihanlırini qaklıdion, Ularını kazanıqə təyyarlıqandək, Daxkazandıki gəxni toopriqəndək toopriqlər! **4** Buningdən keyin ular Pərvərdigarıqə nida kılıdu, Birak U ularını anglimaydu; Ularning kılmlıxırıdiki hər türlik kəbihlikli üçün, U qəoja U yüzünü uların qəkərur yoxuridul! **5** Pərvərdigar Əz həlkini azduroqı pəyəqəmbərlər toopruluk mundak dəydi: — (Ular qıxlıri bilən qıxləydi, «Aman-tinqlik!» dəp warkiraydu, Kimərkim ularning gelini maylimisa, Xularqa karxi urux hazırlaydu!) **6** — Xunga silərni «alamət kərünük» ni kerməydiqən bir keqə, Pal salqılı bolməydiqən karangoquluk basıldı; Payəqəmbərlər üçün kuyax patidü, Kün ular təstidə kəra bolidü; **7** «Alamət kərünükni kərgüqilər» xərməndə bolidü, Palqlar yergə karılılı; Ularning həmmisi kəlpulkırını tosup yürüdü; Qünki Hudadin heq jawab kəlməydi. **8** Birak mən bərəkək Pərvərdigarning Rohidin kütükə toloqanmən, Yakupka ezinin itaətsizlikini, Israilə qənun gunahını karaxlax üçün, Toqra həkümərlərə həm kudratka toloqanmən. **9** Buni anglanglar, etünimən, i Yakup jəmətindən həkimli, Israil jəmətindən əmirliri! Adil həküməgə eq boləjanlar, Barlıq adalətni burmiləydiqənlar, **10** Zionni kan teküx bilən, Yerusalemni həkkənəyətsizlik bilən kırıdıcıqlar! **11** [Zionning] həkimli parılar üçün həküm qıkırıdu, Kahinlər «ix həkkə» üçün təlim beridü; «Payəqəmbərlər» pul üçün palqlıq kılıdu; Birak ular «Pərvərdigarıqə tayinər» mix tehi, Wə: — «Pərvərdigar arimizda əməsmu? Bizgə heq yamanlıq qüxməydi» — deyixidü. **12** Xunga silərning wəjənglardın Zion teoji etizdək aqdurulidü, Yerusalem dəng-təpilik bolup kəlidü, «Əy jaylaxkən taoq» bolsa ormanlıqning otturisidiki yukarı jaylardəkə bolidü, halas.

4 Birak ahirki zamanda, Pərvərdigarning eyi jaylaxkan taqı taoqlarining bexi bolup bekitilidü, Həmmə dəng-egizliktin üstün klinip kətürülidü; Barlıq həlkələr uningçə qarap ekip kelixidü. **2** Nuroqun əwm-millətlər qıkıp bir-birigə: — «kelinglar, biz Pərvərdigarning teoqıja, Yaqupning Hudasinin eyigə qıkıp kələylü; U ez yollaridin bızqı eğitidü, Wa biz uning izlirdə mangımız» — deyixidü. Qünki kanun-yolyoruk Ziondin, Pərvərdigarning söz-kalami Yerusalemın qıkıdıcıqan bolidü. **3** U bolsa kəp həlk-millətlər arısında həküm qıkırdu, U küqlük əllər, yirakta turoqan əllərnəng hək-nahəkliklərə kesim kılıdu; Buning bilən ular ez kılıqlılarını sapan qıxlıri, Nəyzilərini oruçak kılıp sokuxidü; Bir al yənə bir alga kılıq kətürmaydu, Ular həm yənə urux kılıxını eğənməydu; **4** Bəlkı ularning hərbiri ez üzüm teli wa ez ənjür dərihi astida olturidü, Wə heqkim ularını körkətməydu; Qünki samawiy koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar Əz aqzı bilən xundak eytü. **5** Barlıq həlkələr ez «ilah»ining namida mangsimu, Birak bəz Hudayimiz Pərvərdigarning namida əbədil'əbədgiqə mangımız. **6** Xu kündinə, — dəydu Pərvərdigar, — Mən meyip bolouqılları, Həydiwetilgənlərni wə Əzüüm azar bərgənlərni yiojmən; **7** Wə meyip bolouqını bir «kaldi», Həydiwetilgənni küqlük bir əl kılımən; Xuning bilən Pərvərdigar Zion teoqıda ular üstidin həküm süridü, Xu kündin baxlap mənggүügiqə. **8** Wə sən, i padini kezətküqi munar, — Zion kızının egizlikli, [padixahlıq] sanga kelidü: — Bərəhək, sanga əslidiki hökük-hükümrənlək kelidü; Padixahlıq Yerusalem kızıqıa kelidü. **9** Əmdi sən hazır nemixə nida kılıp naş kətürisən? Sənədə padixah yokmıldı? Sening muxawirinqumu hələk bolouqınnı, Ayalnı toloqat tutkandak azablar seni tutuwalıqənmidü? **10** Azabka qıx, toloqat tutkən ayaldak tuoquxka toloqınıp tırıxkın, i Zion kızı; Qünki sən hazır xəhərdin qıkısan, Hazır dalada turisən, Sən hətta Babiloqimu qıkısan. Sən axu yərda kütkuzulısən; Axu yərdə Pərvərdigar sanga həmjəmət bolup dütixmənlirindin kütkuzidü. **11** Wə hazır nuroqun əllər: — «U ayaq asti klinip bulouqansı! Kəzimiz Zionning [izasını] kərsənl!» — dəp sanga karxi jeng kılıxka yioqılıdu; **12** Birak ular Pərvərdigarning oylını bilənəydi, Uning nixanını qıxanımadı; Qünki enqilərni hamənoya yioqəndək U ularını yiojip koydı. **13** Ornunqdin turup hamannı təp, i Zion kızı, Qünki Mən münggüzüngi temür, tuyaklıringin mis kılımən; Nuroqun əllərni sokup parə-parə kiliwetisən; Mən ularning oqənimittini Pərvərdigaroja, Ularning mal-dunyalırını pütkül yər-zemin Igisiga beqixləyən.

5 Əmdi ezungular koxun-koxun bolup yioqilinglar, i koxun kizi; Qünki birsi bizni muhəsirigə aldi; Ular Israılının həkim-sorakısinə məngzığa həsa bilən uridü; **2** (Sən, i Bəyt-Ləhəm-Əfrətə, Yəhudədikı mingliqan [xəhər-yezilər] arısında intayın kılıq bolqan bolsangmu, Səndin Mən üçün Israiloja Həkim Boloquq qıkıdu; Uning [huzurumdin] qıkıxlıri kədimind, Yəni əzəldin bar idü) **3** Xunga toloqat tutkən ayal tuoqup bolouqə, U ularını [dütixmənlirigə] taxlap koyidü; Xu qəoqda Uning kerindaxlıri bolqan kəldisi Israillarning yenoqə kaytip kelidü. **4** U bolsa Pərvərdigarning küqi bilən, Pərvərdigar Hudasinin naminin həywitidə padisini bekixkə ornidin turidü; Xundak kılıp ular məzmut turup kəlidü; Qünki U xu qəoqda yər yuzining kərilirigə uluq dəp bilinidü. **5** Wə bu adəm aram-hatırjanlıkımız bolidü; Asuriyalık zeminimizə besüp kırğandə, Ordilimizni dəssəp qayligəndə, Biz uningçə karxi yəttə həlk padıqisini, Səkkiz kəbiliyyət yetəkqini qıkırımız; **6** Ular Asuriya zeminin kılıq bilən, Nimrodnıng zemininə etkəlliridə harabə kılıdu; Wə Asuriyalık zeminimizə besüp kırğandə, Qegrimiz iqini qayligəndə, U adəm bizni uning kəlidin kütkuzidü. **7**

Wə Yaqupning kəldisi nuroqun həlkələr arısida Pərvərdigardin qüxkən xəbnəmdək bolidü, Qəp üstigə yaojan yamoqurlardək bolidü; Bular insan üçün keqikməydi, Adəm balılırinin [əjrını] kütüp turmaydu. **8** Yaqupning kəldisi əllər arısida, Yəni nuroqun həlkələr arısında ormandıki həyanlar arısiddı xirdək bolidü, Koy padiliri arısiddı arslandak bolidü; Xır etkəndə ularning arısının, Həqkim kütkuzup alalmıqədək qaylep dəssəydi, Titma-tit kılıp yirtiwetidü. **9** Kolung kükəndilirinq üstigə kətürülidü, Barlıq dütixmənlirinq üzüp taxlinidü. **10** Xu kündinə xundak boliduki, — dəydu Pərvərdigar, Mən aranglardın barlıq atliringni üzüp taxlaymən, Jəng hərwiliringni hələk kılımən. **11** Zeminingdiki xəhərliringni yokitiman, Barlıq istihkamliringni oqulitiman. **12** Sehjrlərni kolungdin üzüp taxlaymən; Silərdə palqılar bolmayıdu. **13** Mən oyma məbudsiringni, «But türwük»lirinqənərni otturungdin üzüp taxlaymən; Sən öz kolungning yasiojniqə ikkinçi bax urmaysən. **14** Arangdin «Axerəh»lirinqni yuluvetimən, Wə xəhərliringni hələk kılımən; **15** Wə [Manga] kulaqlı salmioqan əllərning üstigə aqıq, wə dərəqəzəp bilən intikamnı yürgüzimən.

6 Pərvərdigarning nəma dəwatqınıni hazır anglangılar: — «Ornunqdin tur, taoqlar alıldı dəwayingini bayan kıl, Egizliklərgə awazingin anglatkın». **2** «I taoqlar, Wə silər, yər-zemining əzərəməs ullırı, Pərvərdigarning dəwasını anglangılar; Qünki Pərvərdigarning Əz həlkı bilən bir dəwası bar, U Isral bilən munazilixip əyibini kərsətməkqi; **3** I həlkim, Mən sanga zədi nəmə kıldırm? Seni nəmə ixtəbər kılıptıman? Mən hatalıkim toqıruluk guwahlıq berixkin! **4** Qünki Mən seni Misir zeminidin elip qıvardım, Seni kulluk makanidin hərlükə kütkuzdum; Aldingda yetəkləxkə Musa, Hərun wə Məryəmlərni əwəttim. **5** I həlkim, Pərvərdigarning həkkənaliyliklərini bilip yetixinglər tūqın, Moab padixahı Balakning kəndək, niyitining barlığını, Beorning oqlı Balaamning uningçə qəndək, jawab bərgənləkini, Xittimdin Gilgalıqə nəmə ixilar bolouqlığını hazır esinglərə kəltürüngələr. **6** — Mən əmdi nemini kətürüp Pərvərdigar aldiqə kəlimən? Neməm bilən Həmmidin Aliy Boloquqı Hudanıng alıda egilimən? Uning aldiqə keydürəma kurbənləklərni, Bir yillik mozaylarnı elip kələmdim? **7** Pərvərdigar mingliqən kəqkarlardın, Tümanlıqan zəytun meyi dərəyləridin həzur alamdu? Itaətsizlikim üçün tunji balamni, Tenimning jenimning gunahıqə atamdimən! **8** I insan, U sanga nemə ixning yahxi ikənlikini kərsətti, Bərəhək, Pərvərdigar səndin nemə tələp kılouqlığını kərsətti — Adalətni yürgütüx, Mehribanlıkni seyüb, Sening Hudayıng bilən billa kəmətərlək bilən mengixtin baxkə yənə nemə ixing bolsun? **9** Pərvərdigarning awazi xəhərgə hitab kılıp qakırdı; (Pəmdanlık bolsa namingçə hərmət bilən kərəyidul) Əmdi həküm palikini wə uni Bekitkinini anglangılar: — **10** Rəzil adəməng eyidə rəzilliktn aloğan bayılıklar yənə barmıdu? Kəm elqəydiqən yirinqlik elqəm yəna barmıdu? **11** Biadıl taraza bilən, Bir halta sahta taraza taxlıri bilən pak bolalımdım? **12** Qünki xəhərning bayılıri zorawanlıq bilən toloqan, Uning aħħalisi yaloqan gəp kılıdu, Ularning aqzidikili tili aldamqıdudur. **13** Xunga Mən seni urup kesə kılımən, Gunahlıring tüpəylidin seni harabə kılımən. **14** Yəysən, birak toyummaysən, Otturangda aq-boxluk kəlidü, Sən mülküngi elip yetkiməkqi bolısan, Birak saklıyalmaysən; Saklap kəlduroqining bolsımı, uni kılıqqa tapxurimən. **15** Teriysən, birak həsol almaysən; Zəytunlarnı qayləysən, birak ezungını meyini sürütüp məsih kılalmaysən, Yenji xarabını qaylep qıkırısan, Birak xarab iqəlməysən. **16** Qünki «Omrinin bəlgilimiliyi»ni, «Aħħabning jəmatidikilər kılqanlırları»ni tutisən;

Sən ularning nəsihətliridə mangisən, Xuning bilən Mən seni haraba, Sənədə turuwatqanlarning həmmisi iskirtix obyekti kılımən; Sən həlkimdiki xərməndiqılıkni kətürisən.

7 Mening halimoqa way! Qünki mən huddi yazdiki mewilər yiojılıp, Üzüm hoşulidin keyinkı wasangdin keyin aq kalojan birsigə ohxaymən, Yegüdək sapak yoktur; Jenim təxna bolovan tunji ənjür yoktur! **2** İhlasmən kixi zemindin yokşap kətti, Adəmələr arısında durus bırsimu yoktur; Ularning həmmisi əan teküxkə paylimakta, Hərbiri ez kərindixini tor bilən owlaydu. **3** Rəzillikni puhta kılıx üçün, İkki koli uningoja təyyarlanıqan; Əmir «inam»ni soraydu, Sorakqımu xundak; Metiwar janab bolsa ezjenin nəpsini axkara eytip beridu; Ular jəm bolup rəzillikni tokuxmakta. **4** Ularning əng esili huddi jioqandək, Əng durusı bolsa, xohılık tosuktur bəttardur. Əmdi kezətqılıring [korkup] kütkən kün, Yəni [Huda] sanga yekinlap jazalayıqan künü yetip kəldi; Ularning alaklärədə bolup ketidiqan wakti hazır kəldi. **5** Ülpitinggə ixənmə, Jan dostonqoja tayanma; Aqzıngning ixikini kuqıkingda yatkıqıdin yepip yür. **6** Qünki oqul atisoja bühərmətlik kılıdu, Kız anisoja, Kelin keyn anisoja karxi kəzətqılıdu; Kixining düxənləri ez eyidiki adəmliridin ibarət bolidu. **7** Birkə mənə bolsam, Pərvərdigar oja karap ümid bəqələymən; Nijatimni bərgüqi Hudani kütimən; Mening Hudayim manga əkulak salidu. **8** Manga karap hux bolup kətmə, i düxminim; Gərqə mən yikılıp kətsəmmu, yənə kopıman; Kərəngələkta oltursam, Pərvərdigar manga yorukluk bolidu. **9** Mən Pərvərdigarning əqəzipgə qidap turimən — Qünki mən Uning aliddə gunah sadır kıldım — U mening dəwəyimni sorap, mən üçün həküm qıkırıp yürgüzgüqə kütimən; U meni yoruklukqa qıkırıdu; Mən Uning həkkənaliyikini kərimən. **10** Wə mening düxminim buni kəridu, Xuning bilən manga: «Pərvərdigar Hudayim kəni» degən ayalni xərməndilik basidu; Mening kezəm uning [məqələbiyitini] kəridu; U koqidiki patqakətək dəssəp qəylini. **11** — Sening tam-sepiliring kərulidiojan künidə, Xu künidə sanga bekitilgən pasiling yıraklaroja yətkilidu. **12** Xu künidə ular yeningoja kelidu; — Asuriyədin, Misir xəhərliridin, Misirdin [Əfrət] dəryasioqıqə, dengizdən dengizojiqə wə taqdın taçojiqə ular yeningoja kelidu. **13** Bırak yər yüzü bolsa ezinin üstüdə turuwatqanlar tüpəylidin, Yəni ularning kilmixlirinining mewisi tüpəylidin harabə bolidu. **14** — Əz həlkinqni, yəni ormandı, Karmel otturisida yaloqz turuwatqan Əz mirasinq bolovan padini, Tayak-ħasang bilən ozuklanduroqasən; Kədimki künərdikidək, Ular Baxan həm Gilead qımənzarlırida kəytidin ozuklansun! **15** — Sən Misir zeminiñin qıkkan künərdə bolqandək, Mən ularoja karamət ixlarnı kərsitip berimən. **16** Əllər buni kerüp barlıq həywisiñin hijil bolidu; Kəlini aqzi təstiga yapıdu, Kulaklıri gas bolidu; **17** Ular yilandək topa-qangni yalaydu; Yər yəzidiki əmiliqçilərdək əz təxükliridin titrığın peti qıkıdu; Ular korkup Pərvərdigar Hudayimizning yenioja kelidu, Wə sening tüpəylingdinmu korkıdu. **18** Kəbihlikni kəqürədiojan, Əz mirasi bolovanlarning kəldisining itaətsizlikidin etidiqan Təngridursən, U aqqikini mangığğa saklawarməydu, Qünki U mehîr-muhəbbətni huxallik dəp bili. Kim sanga təngdax ilahıdur? **19** — U yəna bizgə karap iqini aqırıtdı; Kəbihliklirimizni U dəssəp qəyləydi; Sən ularning barlıq gunahlarını dengiz təglirigə taxlaysən. **20** — Sən kədimki künərdən beri ata-bowlirimizçə kəsəm kilojan həkikət-sadakətni Yakupkə, Əzgərməs muhəbbətni İbrahimoja yətküzüp kərsitisan.

Nahum

1 Niñawə xəhiri tooprısida yükłəngən wəhiy — Əlkoxluq Nahum kərgən alamat kerünük hatiriləngən kitab. **2** Pərvərdigar otluk mühəbbətlik, intikam aloquqi bir Hudadur; Bərəhkə, Pərvərdigar bir intikam aloquqi, Dərəjəzəp Igisidur; Pərvərdigar yawliridin intikam alidu, Düxmanlıri üçün adawət sakläydu. **3** Pərvərdigar asanlıqqa aqqıqlanmayıdu, Küq-kudrətta uluqdır, Gunahı barnı heq aklımaydu; Pərvərdigar — Uning yoli kara kuyunda wə borandidur, Bulutlar Uning ayaqları purkiratqan qang-tozangdur. **4** U dengizətənbih berip uni kuruq kılıdu, Barlıq dəryalarını kürutiwetidu; Baxan kəqojırap ketidu, Karmalımu həm xundak bolidu; Liwandiki gül-giyahımu kəqojiraydu. **5** Taqlar uning alidda titrəp ketidu, Denglər erip ketidu, Yər yüzü Uning huzuri aldiqa kötürülidu, Jahalar həm uningda barlık yaxawatkanlarını xundak bolidu. **6** Kim Uning oğzıpi alidda tik turalisun? Kim Uning aqqikining dəhxitidə kəddini kerip turalisun? Uning dərəzıpi ottək təkəlidü, Uning alidda taxlar yerilidu. **7** Pərvərdigar məhribandur, küləpəlik kündə baxpanahdır; Əzığa tayanoqlanları U biliđu. **8** Bırak exip taxkən kəlkün bilən xu yərni pütünley tügəxtəridü, Karangoçuluq uning düxmanlırını koçlaysıdu. **9** Silər Pərvərdigar bilən kərxilixip nəmə oylawatisilər? U ixliringləri pütünley tügəxtəridü; Yamanlıq silərdin ikkinçi ketim qıkmayıdu. **10** Ular kaməqətək bir-biriga qırımixiwalanı bolsimu, Əz həraklıridin sızsma bolup kətkən bolsimu, Ular kuruq pahaldək pütünley yəp ketilidu. **11** Səndin Pərvərdigaroğra rəzilikliq olyıqquqı qıkkənidi, U İblisning bir nəsihətqisidur. **12** Pərvərdigar mundak dəydi: — «Ularning təyyarlıkları toluk, sani zor kep bolsimu, Ular ohxaxla üzüp taxlinidu, Xundakla kəlməskə ketidu; Mən sanga azar kıləjinim bilən, [i həlkim], Kəytidin sanga azar kılmaymən. **13** Hazır Mən uning boyunturukını boynungdin sundurup eliwaitimən, Wə asarətlirinqni besüp taxlaymən. **14** Pərvərdigar san toqıruluk pərman qüxiürgənki, Sening naming kəytidin terilməydi; Butungning eyidin Mən oyma həykal, kuyuma həykalni yokitimən; Mən kəbrəngni təyyarlawatımən, Qırkı sən pəsəndidursən. **15** Mana taqlar üstidə, hux həwəriñi elip kəlgüqininq ayaqlırıq, Aram-hatirjəmləkni jakarlıqquqining ayaqlırıroja kəral Heytliringni təbrikla, i Yəhuda, iğqən kəşənlirinqni ada kıl; Qırkı u razıl boloquqi zeminingdin ikkinçi etməydi; U pütünley üzüp taxlanoğan bolidu.

2 Bitqit kılıdioqan birsi kez aldingoqila kəldi; Əmdi istihkam üstida kezət kıl, Yoloq qara, belingni baqla, küqliringni yioqip tehimu küqəyt! **2** (Qünki Pərvərdigar Yakupning xan-xəripi ni əsligə kəltürdi, Uni Israilning xan-xəripi gə layık dərijida əsligə kəltürdi; Qünki kuruqdoqıqlar ularni kuruqdap koyoqanidi, Ularning üzüm tal xahlirini wəyran kılqoqanidi). **3** [Bitqit kiloquning] palwanlırining kalkanlıri kızıl boyaldi, Uning baturlıri pərəngda kiygızıldı; Təyyarlık künidə, jəng hərwilirli polatning julasıda yaltırıp ketidü, Nəzilər oynitildi; **4** Jəng hərwilirli koqılarda güldürlixip qepixiwtidü; Kəng yollarda bir-biriga sokulidü; Ularning kiyapıti məx'əllərdək bolidü, Ular qakməklərdən yügürixdü. **5** [Sərdar] əmirlirigə əmr qüxürüdü; Ular yürüx kılıqınında adlırijojinidin bir-biriga putlixip mangidü; Ninwəning sepiliqə karap aldiraydu, [Baxlırioq] bolsa «muhəsirə kalkını» təyyarlinidü. **6** «Dəryalarining dərəwazılırı» eqilidü, [Padixahning] ordisi erip ketidü. **7** Huzzabning bolsa uyatlıri eqilidü – [Düxman] təripidin yalap epketilidü, Dedəkləri huddi pahtəklərning sadasidək ah-uh

tar tip, Mäydirilini urup ketidu. **8** Niñawä apiridə bolqandin beri kel suiyidak [tinq] bolup kəldi, Bırak ular hazır keqip ketidu... ëy tohta! ëy tohta! — Bırak həqkim kəyniga karimaydu. **9** Kümüxlərni buliwelinglar, altunlarni buliwelinglar; Qünki uning xəwqatlıq hazırlısidiki kimmet qaşa-kuqılırının sani yoktur. **10** U kurukdalojan, wäyran kılınojan, bərbət bolqan! Yüriki erip ketidu, Tizliri bir-birigə jalaklap təqəməktə; Balliri toloqat tutkandək tolojindu, Barlık yüzlər tətipir ketidu. **11** Kəni, xırlarning uwisi? Yax xırlar ozuklinidiojan jay, Xir, qixi xir, xir arslını həqkimdən körkmay yürgən jay kəni? **12** Xir ez arslanlırinı kanduruxka owlarnı titma-titma kilojanidi, Qixi xırları üçün owlarnı boojkanidi; Əngkürlərinı ow bilən, uwilirini olja bilən toxkuzojanidi. **13** Mana, Mən sanga kärkiman, — dəydü samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Parwərdigar; Mən sening jəng hərwiliringni is-tütakkə aylandurup kəydiiriwetim; Kiliq yax xırliringni yəwətitudu, Owangni yər yüzidin elip taxlaymən; Əlqiliringning awazlıri käyta həq anglanmaydu.

3 Kanlık xəhərgə way! U yalıqanlık, zulum-zorawanlıq bilən toloqan, U olja elixtin heq kəl üzgən əməs! **2** Ah, kamqıning kərsildaxlırlı! Qaqlırining dakqanxiwatqan, Atlarning qapqıwatqan, Pingildap ketiwayatqan jəng hərwilirining sadalırı! **3** Kara, atlık ləxkarlarning kəngixləri, Kiliqlarning walıddaxlırlı, Nayzılerning palıddaxlırlı, Əltürülənlərning keplüki, Əlüklər dəwə-dəwə! Jasatlarning səni yoktur; Ular jasatlərəgə putlixidü. **4** — Sehirlərning piri u, — Əllərni pahxixwazlıkı, Jəmətlərni sehirləri bilən setiwtidü; Sən xerinsuhən pahxiximeng nuroqun pahxixilikləri tüpəylidin, **5** Mana, Mən sanga karxilixip qıkkənman, — dəydu samawiy koxunlarning Sərdarı bolovan Pərvardigar, Kengliklarning etikini kəyriп yüzeýingga yepip, seni axkarilaymən, Əllərgə uyat yərliringni, Padixalıhıklärəqə nomusungni kərsitimən. **6** Üstüngə nijasətni taxlayman, Seni xərməndiqılıkta kəldurimən, Seni rəswa kılımən. **7** Wə xundak boliduki, Seni kərgənlərning həmmisi səndin keqip: — «Ninəwə wəyran kilind! Uning üçün kim həza tutidu?» — dəydi; Mən sanga təsallı bərgüqilərni nadın teip berimən? **8** Sən dəryalarıning otturisida turqan, Ətrapıda sular bolovan, İstihkami dengiz bolovan, Sepili dengiz bolovan No-Amon xəhəridin əwzəlmusən? **9** Efiopiymə, Misirumu uning kücküdrəti idi, Ularning kükü qəksiz idi; Put həm Liwyalıklar uningoja yardımçı idi; **10** Umu elip ketilip, əsirlilikə qıxıkan; Barlıq koqa bexida bowaklıri qərup taxliwetildi; Ular uning metiwrələri üçün qək taxlıdi, Uning barlıq ərbablıri zənjirdə baqloqanıdi. **11** Sənmu məst bolisən; Sən mekünütwalisən; Sən düxməndin hımaya izdəp yürisən; **12** Sening barlıq, istihkamlıring huddi tunji mewiga kırğan anjür dərihining anjürlirigə oxhaydu; Bırla silkisə, ular yegiçininq aqçızıqa qüxidü. **13** Mana, həlkinq xəhiringda kiz-ayallardək bolup kaldi; Zemirning kowuklari düxmənlirringə kəng iqiliđ; Ot təmür taşaklirinqni yəp ketidü. **14** Əmdı muhəsirigə təyyarlıq, kılıp su tartıp koy! Koroqlanıringni mustəhəməl! Seziq topidin lay etip, Hək layni qaylep koy! Humdanni raslap koy! **15** Ot seni xu yərdə yəp ketidü; Kılıq seni üzüp taxlaydu; U seni qekətkə liqinkisidək yəwatiđ; Əmdı əzüngni qekətkə liqinkiliridək kəp kıl, Qekətkidək əzüngni zor kəp kıl! **16** Sən sodigərliringni asmandiki yultuzlardın kəp kıldığ; Mana, qekətkə liqinkisi kanat qıkırıp, uqup ketidü! **17** Sening ərbabliring qekətkilərək, Sərdarlıring mijir-mijir qakqıqlardak bolidü; Mana ular soóq künida qıtlar iğiqə kiriwelip makan kılıdu; Kuyax qıkkanda, ular keqip ketidü, Baroqan yerin tapaklı bolmayıdu. **18** Qopanlıring müğdəp kaldi, i Asuriyəning padixahı; Sening aksəngəklirinq iim vətidü; Halkıng taqlar iştiga tarkılıñ kattı; Hezikim ularını

yioqmaydu; **19** Sening yarang dawasiz, Sening zəhming eqirdur;
Həwiringni angliojanlarning həmmisi üstüngdin qawak qalidu;
Qünki tohtawsız rəzilliking kimning bexioja kəlmigəndu?

Habakkuk

1 Habakkuk pəyəməbər kərgən, uningə yükləngən wəhiy: — **2** Ah Pərvərdigar, qəqanoqıqə mən Sanga nişa kılımən, Sən anglimaysən? Mən Sanga: «Zulum-zorawanlıq!» dəp nala-pəryad kətürimən, Biraq Sən kütkuzməsən. **3** Sən nemixkə manga əbəhlikni kərgüzisən, Nemixkə japa-zulumoja əkarap turisən? Qünki bulangqılık, zulum-zorawanlıq kəz aldimididur; Jenggi-jedəllər bar, Dawalar keşəyməktə. **4** Xunga əkanın paləq bolup kaldi, Adalat məydənə qəq qıkmayıd; Qünki rəzillər həkkəniy adəmni kistimakta; Xunga həkümələr bürməlinip qıqırıldı. **5** Əllər arısında bolidiojan bir ixni kərüp bekinqilər, obdan karanglar, həyranuňəs kelinglər! Qünki silərning dəwirngildə bir ix klimənki, Birsil silərgə bayan kılıqan təqədirdimə silər ixənməyytinglər. **6** Qünki mana, Mən həlikə mijəzi osal həm aldiraksa el kəldiyilərni ornidin turqozimən; Əslı eziqə təwa əməs makanlarıni igiləx üçün, Ular yər yüzinən kəngri jaylirini besip mangidu; **7** Ular əzlirinən deginini hesab kılıdu həm eziyi haliojanqə yukiri tutidu; **8** Ularning atlıri yilpizlərdin ittik, Kəqətə owoja qıqıdiaojan berilərdin əxəddiyidur; Atlık ləxkarlar atlırını məqrurənə qapqıtidu; Atlık ləxkarlar yıraktañ kəlidü, Ular owoja xungoqojan bürkütək uquq yürüd. **9** Ularning həmmisi zulum-zorawanlıkkə kəlidü; Ularning top-top adəmləri yüzlərini aldiqə bekitip, aloya basidu, əsirərlərni kumdək kəp yiojidi. **10** Bərəhək, u padixahıllarıñ mazak kılıdu, Əmirlerinə nəzirigə almaydu; U həmmə istiħkamlarıñ məshirə kılıdu, Qünki u topa-tupraklarnı dəwa-dəwa kiliplər, ularını ixqəl kılıdu. **11** Xundak kiliplər u xamaldək oqyuldap etidü, Həddidin exip gunahkar bolidü; Uning bu küq-kudriti eziqə ilah bolup sanılıdu. **12** Sən Əzaldın Bar Boloqıqı əməsmə, i Pərvərdigar Hudayim, mening Muqəddəs Boloqıqım? Biz əlməymiz, i Pərvərdigar; Sən uni jazayigni beja kəltərürük üçün bekitkənsən; Sən, i Koram Tax Boloqıqı, uni [bizgə] iibrət kiliplər tütixikə balgiligənsən. **13** Sening kezüng xunqə qubarsız idiki, Rəzillikə karap turmaytting; Əmdi nemixkə Sən munapiklik kılıqanlarla karap turisən, Rəzillər əzidin adıl bolojan kixinə yutuwalojında, nemixkə süktüt kilişən? **14** Sən adamlarını huddi dengizdiki beliklərdək, Huddi əzliyi üstidə həq yetəkligüqisi yok emiliqüi həywanlarqə oxhax kilişən; **15** Xu [kaldıñ kixi] ularning həmmisini qanggikioja ilindiridu, Ularnı eż tori bilən tutuwalidu, Ularnı yiojma torioja yiojidi; Xuning bilən huxal bolup xadlinidu; **16** Wə torioja qurbanlık sunidu, Yiojma torioja isrik salidu, Qünki xular arkılık uning nesiwişi mol, Nemətləri ləzzətlik boldi. **17** Əmdi u xu tərikidə torini tohtawsız boxitiwərsə, Xu tərikidə əllərni həq rəhəm kilməy kiriwərsə bolandu?

2 «Əmdi mən eż kəzitimdə turiwerimən, Əzümnı munar üstidə dəs tikiłeymən, Uning manga nəmə daydiqanlığını, Xuningdək əzüm bu dad-pəryadım tooruluk əndək tegixlik jawab tepixim kerəklikini bilixni kütüp turimən». **2** Həm Pərvərdigar jawabən manga mundak dedi: — «Okuqoşanlar yığırsun üçün, Bu kərünğən alamətni yəziwal; Uni tahtaylar üstigə enik oyup qik; **3** Qünki bu kərünğən alamət kəlgüsidi ki bekitilən bir wakıt üçün, U adamlərgə ahirətni təlpündüridu, U yalojan gəp kilmayıd; Uzunoqıqə kalmayı qəlşimi, uni kütkin; Qünki u jəzmən yetip kələ, həq keqikməydi. **4** Kara, təkəbburlıxip kətküñi! Uning kəlbi eż iqida tütəməs; Biraq həkkəniy adəm eż etikəd-sadıkkılık bilən həyat yaxaydı. **5** Bərəhək, xarab uningə satqunluq kılıdu, — U təkəbbur adəm, eydə tinim tapmayıd, Həwisiñi təhətisaradək

yoqan kılıdu; U olümdek heqqaqan ənmaydu; Əzigə barlıq əllərni yiojidi, Həmmə həlkni eziqə karitiliwaldı. **(Sheol h7585)** **6** Bularning həmmisi keyin u tooruluk təmsilini səzlep, Kinayilik bir tepixmakni tiləja alidu: — «Əzining əməsni menin dəp koxuwalquqioja way! ([Bundak ixlar] qəqanoqıqə bolidu!) Görügə koyojan nərsilər bilən eziyi qingdiqquqioja way!» **7** Səndin jazanə-kərz aloquqlar birakla əkozalımadu? Seni titrətqiçilər birakla oyojanmamdu? Andin sən ularoja olja bolmamsən? **8** Sən nuroqun əllərni bulang-talang kılıqanlıking tüþəylidin, Həm xikilərning ənlərini, zemin, xəhər həm uningda turuwatkan həmməyləngə kılıqan zulum-zorawanlıking tüþəylidin, Saklinip kələqan əller seni bulang-talang kılıdu; **9** Halakat qanggilidin kütulux üçün, Uwamni yukirioja salın dəp, Nəpsi yooqinap ez jəmatığa həram mənpət yiojkuqioja way! **10** Nuroqun halklarıñ wayran kiliplər, Əz jəmatığa ahanat kəltürdüng, Əz jeningəja karxi gunah sadır kilding. **11** Qünki tamdin tax nida kılıdu, Yaqəqlərdin lim jawab beridu: — **12** Yurtñi kan bilən, Xəhərni kəbəhlik bilən kuroquqioja way! **13** Mana, həkkələrning jan tikip tapkan mehnitining pəkət otka yekiloju kiliqanlıki, Əl-yurtlarning əzlirini bılıhda həlsiratlıqanlıki, Samawi əkoxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigardin əməsmə? **14** Qünki huddi sular dengizni kaplıqandək, Pütün yər yüzü Pərvərdigarnı bilip-tonux bilən kaplinidu. **15** Əz yekiningəjə hərəkəni iqtızgūqıqə — Uning uyat yerigə karixing üçün, Tulumungdin kuyup, uni most kiliqoqı sanga way! **16** Xan-xərəpning orniда xərməndiqiliğə tolisən; Əzüngmu iq, Hətniliking ayan bolsun! Pərvərdigarning on qolidiki kədəh sən tərəpkə burulidu, Xan-xəripingning üstini rawşayıpasilə basidu. **17** Liwanoja kılıqan zulum-zorawanlıq, Xundakla həyvanlarıñ korkitip ularoja yətküzgən wəyranqılıkmu, Kixilərning ənlərini, zemin, xəhər həm uningda turuwatkan həmməyləngə kılıqan zulum-zorawanlıq tüþəylidin, Bular sening mijikinqni qıqırıldı. **18** Oyma məbədning nəma paydisi, Uni uning yasiqoqısi oyup qıkkən tursa? Kuyma məbədningmu wə uningəjə təwə sahta təlim bərgiqinə nəma paydisi — Qünki uni yasiqoqısi ez yasiqinioja tayinidu, Demək, zuwansız «yək bolojan nərsilər»ni yasaydu? **19** Yaqəqə «Oyojan!» degən adəmə, Zuwansız taxka «Tural!» degəngə way! U wəz eytamdu? Mana, u altun-kümüx bilən həlləndi, Uning iqidə həq nəpəs yoktur. **20** Biraq Pərvərdigar Əz muqəddəs ibadəthənisiidur! Pütükli yər yüzü Uning aldida süktüt kilsən!

3 Habakkuk pəyəməbərning duası, «Xığgaon» ahəngida: — **2** «Pərvərdigar, mən həwiringni anglidim, əyminiñ körktüm. I Pərvərdigar, yillar arısında ixingni kaytidin janlanduroqasən, Yillar arısında ixingni tonutkəysən; Dərəqəzəpətə bolojiningda rəhimdilliliqi esingga kəltürqaysan! **3** Təngri Temandin, Pak-Muqəddəs Boloqıqı Parən teojidin kəldi; (Selah) Uning xan-xəripi asmanlarıñ kaplıdi, Yər yəz uning mədhyililəri bilən toldi; **4** Uning parkıraklı tang nuridək boldi, Kəolidin qakmak qakqandək ikki nər qıktı; Xu yərda uning küq-kudriti yoxurunup turidu. **5** Uning alididin waba, Putliridin qoqdək yalkun qıkmakta idı; **6** U turup yər yüzini melqərlidi; U kariwidi, əllərni dəkkə-dükkigə saldı; «mənggü taoşlar» parəparə kılındı, «əbədiy dəng-egiziklər» egildürüldi, Uning yolları bolsa əbədiyyidur. **7** Mən Kuxan kəbilisining qedirlirilərini parakəndiqiliğətə bolojanlığını, Midiyən zeminidiki pərdilərni titrək başkanlığını kerdum. **8** Pərvərdigar dəryalarqə aqqiklandımlıkin? Sening oqəziping dəryalarqə karitildimikin? Kəhring dengizəjə karitildimikin? Atliringoja, nijat-kütkuzuxni epkelidiojan jəng hərwiliringoja minip kəlgənəqəsən! **9** Sening okyaying ayan kılındı, Səzüng boyiqə, [İsrail] kəbililirigə

İqkən қəsəmliring üçün ayan kılındı! (Selah) Sən yər yüzini dərya-kəlkünlər bilən ayriwətting. **10** Taoqlar Seni kərüp, azablinip tolojnip kətti; Dolkulap akkən sular kəlkündək etüp kətti; Qongkur dengiz awazını köyuwetip, Kollirini yüksərişa ərlətti. **11** Etiloqan okliringning parkıraq nurunu kərüp, Palildioqan nəyzəngning yoruklukını kərüp, Kuyax həm ay eż turalqusıda jim turdi. **12** Sən aqqikingda yər yüzidin etüp yürüx kıldıng; Əllərni qəzipingdə ziraətni sokkandək sokitung; **13** Əz həlkıngning nijat-kutkuzuluxi üçün, Sən Əz Məsihinq bilən billə nijat-kutkuzux üçün qıktıng; Ulini boynioğıqə eqip taxlap, Rəzilning jəmətining bexini urup-yanjıp, uningdin ayriwətting; (Selah) **14** Sən uning nəyziliri bilən sərdarlırinə bexioqə sanjiding; Ular dəhəxətlük kara kuyundak meni tarkitiwetixka qıktı, Ularning huxallıki ajız məminlərni yoxurun jayda yalmap yutuxtin ibarəttur! **15** Sən atliring bilən dengizdin, Yəni dəwə-dəwə kılınojan uluo sulardin etüp mangding! **16** Mən bularını anglidim, iqi-baqrımnı titrək bastı; Awaznı anglap kalpuklrim dir-dir kıldı, Ustihanlirim qırıp kətkəndək boldı, Putlirimni titrək bastı; Qünki man külpətlük künidim, Yəni eż həlkımgə tajawuz kılçuqı besip kırğın künidim, Səwr-hatırjəmlikə turuxum kerək. **17** Qünki ənjür dərihi qeqəklimisim, Üzüm tallırıda mewə bolmismı, Zəytun darihiga kılolojan əjir yokşa qıkkən bolsımu, Etizlər həq həsul barmıgən bolsımu, Kotandin koy padısı üzilgən bolsımu, Eqılda kala padısı yok bolsımu, **18** Mən həman Pərvərdigardin xadlinimən, Manga nijatımnı bərgüqi Hudayimdin xadlıkqə qəməlimən, **19** Pərvərdigar, Rəb, menin kiçq-kudritimdur; U menin putlirimni keyikningkidək kılıdu; Meni yukarı jaylırımda mangonuzidu! (Bu kütü nəşriqilərning bexioqə tapxurulup, tarlıq sazlar bilən okulsun).

Zəfaniya

1 Amonning oqlı Yosiya Yahudaço padixaħ bolоjan waqtılarda, Həzəkiyaning qəwrisi, Amariyaning əvrisi, Gədaliyaning nərvisi, Kuxining oqlı Zəfaniyaqə yətkən Pərvərdigarning sezi: — **2** Mən yər yüzidin həmmini kərətuwetimən, — dəydu Pərvərdigar; **3** — İnsan həm həywanni kərətuwetimən, Asmandiki uqar-kanatlar həm dengizdiki beliklərni, Barlıq putlikaxanglarnı razıl adamlar bilən təng kərətuwetimən, Insaniyətni yər yüzidin üzüp taxlaymən, — dəydu Pərvərdigar. **4** — Xuning bilən Mən Yəhuda üstiğə, Barlıq Yerusalemidiklər üstiğə kolumni sozimən; Muxu yərde «Baal»ning kəldikini, «Kəmar»larning namını kahinlər bilən billa üzüp taxlaymən; **5** Xundakla eğzida turup asmandiki jisimlərəqə bax uridiojanları, Pərvərdigaroqə bax urup, xundakla Uning nami bilən kəsəm kılıp turup, «Malkam»ning nami bilənmə kəsəm kılıdiojanları, **6** Pərvərdigardin təzgənlərni, Pərvərdigarni izdiməydiyən yəki Uningdin yol sorimiojanlarını üzüp taxlaymən. **7** Rəb Pərvərdigarning həzuri aliddə süküt kılıngılar; Qünki Pərvərdigarning künidən yekindür; Qünki Pərvərdigar kurbanlıknı təyyarlıdi, U mehmanları «tahərət kildirup» halal kıldı; **8** Pərvərdigarning kurbanlıkinən künidə xundak boliduki, Mən əmirlərni, padixaħlarning oqullarını wə yat əllərning kiyimlərini kiyiwaloqlanlarning həmmisini jazalaymən; **9** Xu künidə Mən bosuqıldıñ dəssiməy atlaydiojanları, Yəni zulum-zorawalıq həm aldamqılıkka tayinip, hojayınlırinin eylərini tolduradiojanları jazalaymən. **10** Xu künidə, — dəydu Pərvərdigar, «Belik darwazisi»dən «Waydad», «İkkinqi məhəllə»dən hərkirəxlər, Deng-egizliklərdin oqayız zor «gum-gum» kılıp wəyrən kılınojan awazlar anglinidu. **11** «Hərkirənglər, i «Oymaňlık məhəllisi»dikilər; Qünki «sodigər həlk»ning həmmisi kılıqlılandı, Kiumüx bilən qıngdalıqlar kırıldı! **12** — Wə xu qəqədə xundak boliduki, Mən Yerusaleməni qiraqlar bilən ahturıman, Arzangılır üstidə tinoqan xarabət turojan əndixisiz adəmlərni, Yəni kəngəli: «Pərvərdigar həq yahxılık kılımday, yamanlıknımu kılımday» degnərləri jazalaymən. **13** Əmdi bayılıkları olja, Əyliri bərbət bolidu; Ular eylərni saloqını bilən, Ularda turmaydu; Üzümzərlərni bərpa kılıqını bilən, Ularning xarabını iqəməydi. **14** Pərvərdigarning uluq künidən yekindür; Bərəhək yekindür, intayın tez yetip kəlidü; Angla, Pərvərdigarning küninən sadası! Yetip kəlgəndə palwanımlı ələmlək warkiraydu. **15** Xu künidə kəhr elip kələdiojan bir kün, Külpətlək həm dərd-ələmlək bir kün, Wəyrənqılık həm bərbətlək qüxidiojan bir kün, Zulmətlək həm sūrlılk bir kün, Bulutlar həm kəp-karangoqlułk bilən kələnojan bir kün, **16** Istikhkamlaxkan xəhərlərgə, sepilning egiz potayırlıqə hujum kılıdiojan, Kanay qəlinidiojan, agaħ signalı kətürülidiojan bir kün bolidu. **17** Mən adəmlər üstiğə küləpətlərni qüxürimən, — Ular kəriçələrdən yürüdü; Qünki ular Pərvərdigaroqə karxi gunah kıldı; Ularning kanlıları topa-qangdək, Ularning üçqəy-kerinli poqtək teküldü; **18** Pərvərdigarning kəhr qüxkən künidə altun-kümüxləri ularını kütkuzalmayıdu; Bəlki pütküll jahən Uning oqəzəp oti taripidin yəwetiliđü; Qünki U barlıq yər yüzidikilərning üstiğə mutlək bir halakət, dəhəxətlək bir halakət qüxüridü.

2 Yiojilinglər, ezunglarnı yiojinglər, i nomussız «yat əl», **2** Yarlıq qıkkıqə, Kün topandək tez etüp kətküqə, Pərvərdigarning aqqik oqəzipi üstünglərgə qüxkıqə, Pərvərdigarning oqəzipini elip kələdiojan kün üstünglərgə

qüxküqə, **3** Pərvərdigarnı izdənglər, i Uning həkümüllərini ada kələjan zemindiki kəmtərlər; Həkkənayılıknı izdənglər, kəmtərləknı izdənglər; Ehțimal silar Pərvərdigarning oqəzipi boləjan künidə panaħ tapkan bolisilər. **4** Qünki Gaza taxlanojan bolidu, Axkelon wəyrənə bolidu; Ular Axddotkilərni qüx bolmayla həydiwetidü; Əkron yulup taxlinidu. **5** Dengiz boyidikilər, yəni Kərət elidikilərgə way! Pərvərdigarning sezi sanga əkaridur, i Kanaan, Filistiylerning zemini! Aħaləng kalmioquqə Mən seni halak kılımən. **6** Dengiz boyi padiqıllar üçün qımanzar, Koy padilirii üçün kotañlar bolidu; **7** Dengiz boyi Yəhuda jəmətining kəldisi igidarıqlılıkda bolidu, Axu yərə ular ozuklinidu; Axkelonning eyliridə ular kəq kırkanda yatidu, Qünki Pərvərdigər Hudasi ularning yəniqə berip ulardın həwər elip, Ularnı asarəttin azadlıkkə erixtiridü. **8** Mən Moabning dəxnimini, Ammoniyalarning həkərətlərini anglidim; Ular xundak kılıp Mening həlkimni mazak kılıp, Ularning qəgralırını paymal kılıp mahtinip kətti. **9** Xunga Mən Əz həyatım bilən kəsəm kılımənki, — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı boləjan Pərvərdigar, Israılning Hudasi, Moab jəzmən huddi Sodomdək, Ammoniyalar huddi Gomorradək bolidu — Yəni qakqaklar wə xorluklar kələnojan jay, daim bir qəl-jəzira bolidu; Həm həlkimning kəldisi ulardın olja alidu, Kowmimning kələnojanlırları bularoqə iğə bolidu. **10** Ularning təkəbburlukidin bu ix bexişa kəlidü, Qünki ular samawi koxunlarning Sərdarı boləjan Pərvərdigarning həlkini mazak kılıp mahtinip kətti. **11** Pərvərdigər ularoqə dəhəxətlək bolidu; Qünki U yər yüzidiki butlarning həmmisini kərətuwetidü; Xuning bilən əllər, barlıq qət araldikilər hərbəri eż jayida Uning oja ibadət kılıdu. **12** I Efiopiylər, silərmü Mening kılıqım bilən eltürülisiłar. **13** U kəlini sozup ximaloja təkəzüp, Asuriyəni halak kılıdu, Ninəwə xəhərinin wəyrənə, qəl-bayawandək kəhətqılık jay kılıdu. **14** Uning otturısında qarwa padilirii, Xundakla həyanlarning hər hilli rili yatidu; Qəl həwkuxi, qırkıraqı qəl həwkuxular uning türük baxlırida kənidü; Deriziliridin sayraxlar anglinidu; Bosuqılırida wəyrənlik turidu; Qünki U buning kədir yaqəq nəxixlərini oquqılıkta kəldiridu; **15** Mana bu əndixisiz yaxap kəlgüqı xad-huram xəhər, Kəngəli: «Mənla bardurmən, məndin baxka biri yoktur» degen xəhər — U xunqılık bir wəyrənə, həyanlarning bir kənaloqusu bolup kəldiょu! Uningdin etüwatçanlarning həmmisi üxkirtidu, Kəlini silkiydu.

3 Asiylik kılıqı, buloqanojan, jəbir-zulum yətküzgügi xəhərgə way! **2** U awazni anglimidi, tərbiyini kəbul kilmidi; Pərvərdigaroqə tayanımdı, Hudasiqə yekinlaxımdı. **3** Uning otturısında boləjan əmirlərinin həmmisi hərkirədiyojan xırlar, Uning soraqlırları bolsa kəqləkli əowlədiyojan, atığını oqajlıqjudək həqnərsə kəldürmədiyojan berilərdür; **4** Uning payoqəmbarlıri wəzinsiz, asiy kixılər; Uning kahinləri mukəddəs ibadəthanıri buloqaydiyojanlar, Təwrat-kanuniqə buzoqunqılık kılıdiyojanlar. **5** Həkkənayı Pərvərdigar uning otturısındırdı; U həq həkkənayıtsızlıq kılımdaydu; Hər atığında adıl həkümüni ayan kılıdu; Həkümidə kəməqılık yoktur; Bırak namərd adəm həq nomusunu bilməydi. **6** — Mən əllərni üzüp taxliwətənmən, Ularning istihkam potəyliri wəyrənidur; Koqılırini həqbiր adəm etməgiyidək kılıp harabə kələjanmən; Xəhərləri adəmzatsız, həq turoqıqisi yok kiliñip halak boləjan. **7** Mən: «Pəkət Məndin kərkünglər, tərbiyini kəbul kiliñərlər» — dedim. Xundak boləjanda uningqə həmmə bekitkənlərim qüxürüləy, makani həq həniwayran bolmas. Bırak ular baldurla ornidin turup, həmmə ixlini həram kiliwətti. **8** Xunga Meni kütünglər, — dəydu Pərvərdigar, Mən guwaňlıq, berixkə ornumdin kozəqalojan künqiqə — Qünki Mening əkarim — əllərni yioqix,

Padixahlıklarnı jəm kılıxtın ibarətki, Ularning üstigə kəhrimni, Həmmə dəhəxətlik aqqıkmnı bexıqə teküx üqündür. Qünki yər yüzining həmmisi aqqık oqazipimning oti bilən keydürüwetiliid. **9** Qünki xu tapta barlık əllərning Pərvərdigarining namioja nida kılıp qakırıxi üqün, Uning hizmitidə bir jan bir tən boluxi üçün, Mən ularning tilini sap bir tiləqə aylandurımən, **10** Qünki Efiopiya dəryalırining nerisidin Mening dua-tilawətqilirim, Yəni Mən tarkatqanılnıng kizi, Manga sunulqan hədiyəni epkelidu. **11** Xu küni sən Manga asiylik kılıqan barlık kilmixliring tüpəylidin iza tartıp kalmaysən; Qünki xu tapta Mən təkəbburlukundın huxallınıp kətkənlərni arangdin elip taxlayman, Xuning bilən sən mukəddas teqim tüpəylidin halingni ikkinqi qong kilmaysən; **12** Wə Mən arangda komtər həm miskin bir halknı қaldurımən, Ular Pərvərdigarning namioja tayinidu. **13** Israilning kəldisi nə қəbihlik kilmaydu, Nə yalojan sozlimydu, Nə ularning aqzidin aldamqı til tepilmaydu; Ular bəlki ozuklinip, yatidu, Həqkim ularni körkütmaydu. **14** Yayrap-yaxna, i Zion kizi! Təntənə kılıp warkıra, i Israill Pütütin kəlbing bilən huxal bolup xadlan, i Yerusalemning kizi! **15** Pərvərdigar seni jazalaydioqan həkümlərni elip taxlidi, Düxminingni kayturuwatti; Israilning padixahı Pərvərdigar arangdidur; Yamanlıknı ikkinqi kərməysən. **16** Xu küni Yerusalemıja eytiliduki, «Korkma, i Zion! Kolliring boxap, sanggilap kətmisun! **17** Pərvərdigar Hudaying arangda, Kütküzidiqan kudrat Igisisidur! U xadlıq bilən üstündə xadlinidu; Əz mehîr-muğəbbitidə aram alidu; Üstündə nahxilar eytip yayrap-yaxnaydu. **18** Jəmiyət sorunliridiki nomussız ibadət tüpəylidin aranglardın azablanqanlarnı yiojımən; Bularning xərmandılıkları ularqa eojır kelətti. **19** Mana, Mən xu tapta seni harlioqanlarning həmmisini bir tərəp kılıman, Akşak bolqan kizni kütkuziman; Talaqa həydiwetilgən kizni yiojımən; Dəl ular horlanoqan barlık zemindarda ularnı [Əzümgə] mədhiyə kəltürgüqi, xəlqrət bolqoqı kılıp tikləymən. **20** Mən xu tapta, yəni silərni yioqan wakitta, silərni [eyge] epkelimən; Qünki Mən kez aldinglarda silərni asarəttin azadlıqka qıçaroqjinimda, Silərni yər yüzidiki barlık əllər arısida xəhrətlik, [Əzəmgə] mədhiyə kəltürgüqi kılımən, — dəydu Pərvərdigar.

HaGAY

1 Darius padixaňning ikkinqi yili, altınqi ayning birinqi künü, Pərvərdigarning səzi Həqay pəyožəmbər arkılık Xealtınlıng oqlı, Yəhūdaning waliyisi Zərubbabəlgə həm Yəhəzadaknning oqlı, bax kahin Yəxuaqa kəldi: — **2** Samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar mundak dəydi: — Bu həlk: «Wakti kəlmidi, Pərvərdigarning əyini kurux waqtı tehi kəlmidi» — dəydi. **3** Wə Pərvərdigarning səzi Həqay pəyožəmbər arkılık kəlip mundak deyildi: — **4** Bu ey tehiqilə harabə tursa, bu silər tahtaydın bezəlgan eylirlər larda yaxayıdəqan wakıtmı? **5** Mana, Pərvərdigar mundak dəydi: — Kılıwatķininglər üstidə kengül koyup oylininglər! **6** Teriqinininglər kəp, yiojıwalidiojininglər az; Yəsılər, bıraq toymasılər; Iqisılər, bıraq ənmaysılər; Kiyisılər, bıraq heqkəndək illiməsılər; Ix həkkə aloquqi bolsa, Huddi ix həkkini texük həməyoqa saloqanoqə ohxaxtur. **7** — Samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar mundak dəydi: — Kılıwatķininglər üstidə kengül koyup oylininglər! **8** Taoğa qıkip, yaqaqni elip kelinglər, əyni kurunglər; xundak, kılısangər Mən uningdin hursən boliman, xan-xərəpkə eriximən, — dəydi Pərvərdigar. **9** — Silər kepni kütütünglər, mana, erixinininglər az boldi; uni eýga epkəlginlərində, Mən uni püwləp yokättim; bu nəmə üçün? — dəydi samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar — Qünki Mening əyümning harabə bolojinoqa karimay, ez əyüngləri [selixkə] yügürüxüp yürüwatisılar. **10** Xunga üstünglərda asmanlar xəbənməni bərməydi, zeminmə həsulini bərməydi; **11** Mən zeminəqə, taqka, ziraətlərə, yengi xarablarqa, zəytun meyiqa, tupaqlıqning ündürtümlirigə, insanlarqa, mal-waranlarqa wə kəllardiki barlıq ajırırgə kurojakqılıkını qakırdım. **12** Xuning bilən Xealtınlıng oqlı Zərubbabəl həm Yəhəzadaknning oqlı bax kahin Yəxua wə həlkinqən kəldisining həmmisi Pərvərdigar Hudasinin awazıqa, xuningdək Pərvərdigar Hudasinin Həqay pəyožəmbəri əwətixi bilən, uning sezlirigə kulak saldı; həlk Pərvərdigar aldida körkəti. **13** Andin Pərvərdigarning əlqisi Həqay Pərvərdigarning həwirini həlkə yətküzüp: — «Mən silər bilən billidurmən» — dəydi Pərvərdigar, — dedi. **14** Wə Pərvərdigar Xealtınlıng oqlı, Yəhūdaning waliyisi Zərubbabəlning rohini, xundaklər Yəhəzadaknning oqlı, bax kahin Yəxuanıng rohini həm həlk kəldisining hərbirinə rohını kəzoxıldı; ular samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar Hudasinin eýgək kəlip ixliyi. **15** Bu Darius padixaňning ikkinqi yili, altınqi aynıng vüqurma tetinçini künü idi.

2 Yətinqi ayning yigirmə birinci künü, Pərvərdigarning sözü Həqay pəyəqəmbər arkılık kelip mundak deyildi: 2 — «Xealtılning oqlı, Yəhədaning walyisi Zərubbabəlgə, Yəhəzadakning oqlı, bax kahin Yəxuaqa həmdə həlkinqinqaldısiqa sez kılıp ulardin: — 3 «Aranglardın əyni qaoqdiki xan-xərəpta bolovan bu əyni kərgənlərdin kim bar? Silər hazır uningoja kəndak karayılırlar? Nəzirinqlarda u həqnemigə ərziməydu, xundakmu?» — dəp soriqin. 4 — Birək hazır, i Zərubbabəl, jasaratlık bol, — dəydu Pərvərdigar, — Yəhəzadakning oqlı, bax kahin Yəxua, jasaratlık bol; zemindiki barlık həlk, jasaratlık bolup ixşənglər, — dəydu Parwərdigar. — qünki Mən silər bilən billidurmən, — dəydu samawi köxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar. 5 — Misirdin qıkkən waktinqlarda silərgə əhəd kələqənlərin sözün wə Mening Rohim aranglarda turup keldi; hərgiz körkəmşənglər. 6 Qünki samawi köxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar mundak dəydi: — Yənə pəkət azojına wakittin keyin Mən asmanlar,

yər yüzü, dengiz həm kuruşluknı təwritimən; **7** Mən barlıq əllərni təwritimən; natijidə əllərning sərhil atıwar nərsiləri elip kelinidu. Mən muxu oynı xan-xərəpkə toldurimən, — dəydu samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar. **8** — Kümük Meningki, altın Meningki, — dəydu samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar. **9** — Bu eyning keyinkı xan-xərəpi əslidikidin zor bolidi, — dəydu samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar, — wə Mən muxu yərdə aramlıkhətiyəmlini ata kılıman, — dəydu samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar». **10** Darius padixahning ikkinqi yili, tokkuzinqi ayning yigirma tətinqi künü, Pərvərdigarning səzi Hagay pəyəqəmber arkılıq kelip mundak deyildi: — **11** «Samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar mundak dəydu: — Kahinləroja səz kılıp ulardin Təwrat-kanuni toqşruluk; — **12** «Biri tonining etikidə [[Hudaqa]] atalojan gəxəni kətirüp ketiwatkinida, uning etiki nanoja, umeaqla, xarabkə, zəytn mayqa yaki hərkəndək ax-ozukka mundakla tegip kətsə, undakta u nərsilər [[Hudaqa]] atalojan» bolandu?» — dəp soriçin». Kahinlər jawabən: «Yak» — dedi. **13** Wə Hagay: «Biri jəsətkə tegip «napak» bolovan bolsa, u bu ax-ozukning kaysibirigə tagsa, undakta ax-ozuk napak bolandu?» — dəp sordi. Kahinlər jawabən: «U napak bolidu» — dedi. **14** Andin Həgəy jawabən mundak dedi: — «Pərvərdigar: «Əmdı bu həlk, bu «yat əl» Mening aldimdimu xundaktur, ularning kollirida ixlangənlirining həmmisimə xundaktur, xuningdək ularning xu yərdə Manga hərbir sunoşanlırimu napaktur» — dəydu. **15** — Əmdı hazır kengül koyup oylininglar — Büğündin baxlap, muxu wakittin tartip kerünglər — taki Pərvərdigarning ibadəthanisidiki tax tüstügə yənə bir tal tax koyulmuşqə, **16** xuningdin ilgiriki künnlərdə, biri «yigirmə kürə»lik bir dəwə axılıkla alopçı kəlgəndə, mana pəkət on kürila qıktı; biri xarab kūpidin əllik komzak alopçı kalsə, mana pəkət yigirmə komzak qıktı. **17** Mən kolliringlər bilən ixlənən barlıq ixliringlərda silərni judun, hal wə məldür apətləri bilən urup kəldim; bıraq silər yenimoja kaytmidinglər. **18** Əmdı etünimənki, kengül koyup oylininglar — bu kün, yəni tokkuzinqi ayning yigirma tətinqi künidin baxlap, muxu wakittin tartip, — yəni Pərvərdigarning ibadəthanisining kəytə kəruluxını baxlıqan künidin keyinkı xılaroja kengül koyup oylininglar; **19** danlar ambaroja yiqildimə? Üzüm talları, anjür, anar həm zəytn dərəhlili hər mewə bərmidi. Bıraq Mən bu kündin baxlap silərni bərikətləyəm». **20** Wə Pərvərdigarning səzi xu ayning yigirma tətinqi künü Hagay oya ikkinqi ketim kelip mundak deyildi: — **21** — Yəhüdaqə waliy bolovan Zərubbabəlgə səz kılıp mundak degin: — «Mən asmanlarnı, zeminni təwritixka təmxiliwətimən; **22** Padixahlıkların təhtini ərəwətimən, əllərning padixahlıklarının küqini yokitimən; jəng hərwilirli həm uning üstidə olturoşanları ərəwətimən; atlar wə atlıq əskərlər, ularning hərbiri eż kerindixinən kiliqi bilən mollak atkuzulidu. **23** Xu kündə — dəydu samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar — Mən seni, yəni Xealtışlıning oqlı Zərubbabəli alımən, — dəydu Pərvərdigar — andin seni huddi möhürlük üzükündək kılımən; qünki Mən seni tallıwmıdım, — dəydu samawi қoxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar».

Zəkəriya

1 Darius padixañning ikkinqi yili səkkizinci ayda, Pərvərdigarning sezi İddoning nəvrisi, Bərəkiyaning ooli Zəkəriya pəyoñəmbərgə kelip mundak deyildi: — **2** «Pərvərdigar ata-bowliringlardın intayin qattik oqəzəpləndi. **3** Xunga sən ularoja: «Samawi koxunlarning Sərdari bolovan Pərvərdigar: — «Mening yenimoja kätip kelinglər, Mən silərnin yeningləroja kätip keliman» dəydi», — degin. **4** — Ata-bowliringlardək bolmanglar; qünki ilgiriki pəyoñəmbərlər ularoja: «Samawi koxunlarning Sərdari bolovan Pərvərdigar: — Rəzil yolliringlardın kilmixliringlardın yenip towa kilinglər, degən», — dəp jakarliojan. Bırak ular Manga külək salmışojan, boy sunmışojan, — dəydi Pərvərdigar. **5** — Silərnin ata-bowliringlar hazır kəni? Pəyoñəmbərlər bolsa, mənggү yaxamdu? **6** Lekin Mening pəyoñəmbərlərgə buyruqan sezlirim wə bəlgilimilirim, ata-bowliringlarning bexiçimini qüxkən əməsəmidi?». Xuning bilən ular yolidin yenip: — Samawi koxunlarning Sərdari bolovan Pərvərdigar yollirimiz wə kilmixlirim boyiqə bizni kəndak kılıman desə, xundaq kıldı, — degen. **7** Darius padixañning ikkinqi yili, on birinqi ay, yəni «Xebat eyinşen yigirma tetinqi künü, Pərvərdigarning kalamı İddoning nəvrisi, Bərəkiyaning ooli Zəkəriya pəyoñəmbərgə kəldi. U mundak bəxarətni kərdi: — **8** Mən keçidə [alamət kərünülxərn] kərdüm; mana, toruk atka mingən bir adəmni kərdüm; u qongkər oymanlıktıki hadas dərəhlili arısida turatti; uning kaynida toruk, ala-taoqıl wə ak atlar bar idi. **9** Mən uningdin: «Təksir, bular nema?» — dəp sordim. Mən bilən sezlixiwtən pərixtə manga: «Mən sanga bularning nema ikənlilikini kərsitmən» — dedi. **10** Hadas dərəhlili arısida turojan zat jawabən: «Bular Pərvərdigarning yar yüzünü uyan-buyan kezixka əwətənlikləri» — dedi. **11** Bu atlar hadas dərəhlili arısida turojan Pərvərdigarning Pərixtisigə jawab kılıp: «Biz yər yüzidə uyan-buyan kezip kəldik; mana, pütkül yər yəzi tipti, aramlikta turuwatidu» — dedi. **12** Pərvərdigarning Pərixtisi jawabən: «İ samawi koxunlarning Sərdari bolovan Pərvərdigar, qaçanojiqə sən bu yətmix yıldın beri aqkiqlinip keliwatkan Yerusalem wə Yəhəudanıng xəhərlirigə rəhİM kilməsan?» — dedi. **13** Pərvərdigar man bilən sezlixiwtən pərixtığa yekimlik sezlər, təsəlli bərgüçü sezlər bilən jawab bərdi. **14** Xuning bilən mən bilən sezlixiwtən pərixtə manga mundak dedi: «Sən mundak jakarliojan: — Samawi koxunlarning Sərdari bolovan Pərvərdigar: «Yerusalem wə Ziona bolovan otluk mühabbitimdin yürükim lawildap keyidul! **15** Xuning bilən Mən ərkin-azadılıkta yaxawatkan əllərgə kattik oqəzəplinim; qünki Mən [həlkimə] səllə oqəzəplinip koyiwidim, ular həddidin exip [həlkimə] zor azar kıldı», dəydi. **16** Xunga Pərvərdigar mundak dəydi: «Mən Yerusalem oja rəhİM-xəpkətlər bilən kätip kəldim; Mening əyüm uning iqidə kürəlidü» — dəydi samawi koxunlarning Sərdari bolovan Pərvərdigar, — «wə Yerusalem üstügə «əlqəm tanisi» yəna tartılıdu». **17** — Yəna mundak jakarliojan: «Samawi koxunlarning Sərdari bolovan Pərvərdigar mundak dəydi: Mening xəhərlirim yəna awatlıxidu, Pərvərdigar yəna Ziona təsəlli beridu wə Yerusalemni yəna tallıwalidu». **18** Andin mən beximni kətirdüm, mana tət münggüzni kərdüm. **19** Mən bilən sezlixiwtən pərixtidin: «Bular nemə?» — dəp sordim. U manga: «Bu Yəhəuda, Israil wə Yerusalemni tərkitiwtən münggüzlerdurdur» — dedi. **20** Wə Pərvərdigar manga tət hünərəwənni kərsətti. **21** Mən: «Bu [hünərəwənlər] nemə ix kiloqli kəldi?» — dəp sordim. U: «Mana bular bolsa Yəhəudadikilərni

heqkim kəddini ruslyalımiqdək dərijida tərkitiwtəkən münggüzlər; birak bu [hünərəwənlər münggüzlərni] dəkkə-dükkigə qızırgılı, yəni əllərnin Yəhəudanıng zeminini tərkitiwtix üçün kətürən münggüzlərini yərgə taxliwətkili kəldi!» — dedi.

2 Andin mən beximni kətürüp, mana kolida elqəm tanisini tutkən bir adəmni kərdüm. **2** wə uningdin: «Nəgə barışan?» — dəp sordim. U manga: «Mən Yerusalemni elqigili, uning kənglikli wə uzunlukını [əlqəp] bilgili barımən» — dedi. **3** Mana, mən bilən sezlixiwtən pərixtə qıktı; yəna bir pərixtə uning bilən kəriütükə qıktı. **4** wə uningoja mundak dedi: — Yügür, bu yax yigitəkə sez kıl, uningoja mundak degin: — «Yerusalem eziət turuwtən adamlərning wə mallarının keplikidin seplisiz xəhərlərdək bolidu. **5** — wə Mən Pərvərdigar uning ətrəpiqə ot-yalqun sepili, uning iqidiki xan-xəripi bolimən. **6** — Høy! Høy! Ximaliy zemindin əqinglər, — dəydi Pərvərdigar, — qünki Mən silərni asmandıki tət tərəptin qıkkən xamaldək tərkitiwtəkən, dəydi Pərvərdigar». **7** «— Høy! Babil kizi bilən turquqi Zion, kaqqın! **8** Qünki samawi koxunlarning Sərdari bolovan Pərvərdigar mundak dəydi: — Əz xan-xəripi dəp U Meni silərni bulang-talang kılıqan əllərgə əwətti; qünki kim silərgə qekilsə, xu Əzining kez kariqoqıqə qekilojan bolidu. **9** Qünki mana, Mən Əz kolumni ularning üstügə silkiyən, ular ezlirigə kıl kiliñequlqalarqa olja bolidu; xuning bilən siler samawi koxunlarning Sərdari bolovan Pərvərdigarning Meni əwətənlikini bilisilər. **10** Nahxılarnı yangritip xadlan, i Zion kizi; qünki mana, keliwatişən, arangda makanlıxımən, dəydi Pərvərdigar, **11** — wə xu künidə kəp əllər Pərvərdigarə baqlınidu, Manga bir həlkə bolidu; arangda makanlıxımən wə silər samawi koxunlarning Sərdari bolovan Pərvərdigarning Meni əwətənlikini bilisilər; **12** xuningdək Pərvərdigar Yəhəudanı Əzining «mukəddəs zemini»da nesiwi boluxka miras kılıdı wə yəna Yerusalemni tallıwalidu. **13** Barlıq at igiliri Pərvərdigar aldida süküt kilsən! Qünki U Əzining mukəddəs makanıdin kəzəqlədi!»

3 Andin u manga Pərvərdigarning Pərixtisi aldida turuwtən bax kahin Yəxuanı, xuningdək Yəxuanıng ong təripidə uning bilən düxmənlıxıxka turojan Xəytanni kərsətti. **2** Pərvərdigar Xəytanoja: «Pərvərdigar seni əyiblisun, i Xaytan! Bərəhək, Yerusalemı tallıwalıjan Pərvərdigar seni əyiblisun! Bu [kixi] ottin tartiweiñojan bir ququla otun əməsmü?» — dedi. **3** Yəxua bolsa paskina kiyimləri kiyğan halda Pərixtining aldida turattı. **4** U Nuning aldida turuwtənlərə: «Bu paskina kiyimni uningdin salduriwetinqlər» — dedi wə uningoja: «Qara, Mən kəbihlikingni səndin elip kəttim, sanga həytlik kiyim kiygüzdüm» — dedi. **5** Mən: «Ular bəxiçə pakız bir səllini orisun!» — dedim. Xuning bilən ular pakız bir səllini uning bəxiçə orap, uningoja kiyim kiydirdi; Pərvərdigarning Pərixtisi bir yanda turattı. **6** Wə Pərvərdigarning Pərixtisi Yəxuaqə mundak jekili: — **7** «Samawi koxunlarning Sərdari bolovan Pərvərdigar mundak dəydi: — Əgər yollarimdə mangsang, tapiliojinimni qıng tutşang, Mening əyümni baxkurişən, høylirimə qaraydıcıqan bolisən; sanga yənimdə turuwtənlərning arısida turux hökəkini berimən. **8** — I bax kahin Yəxua, sən wə sening aldingda oltruqan həmrəhliring anglanglar (qünki ular bəxarətlik adəmlər): — Mana, Mən «Xah» dəp atalojan kolumni məydanqa qırırimən. **9** Mana, Mən Yəxuanıng aldioja koyojan taxka kərə! — Bu bir taxning üstidə yəttə kəz bar; mana, Mən uning nəkixlərini Əzüüm oyımən, — dəydi samawi koxunlarning Sərdari

bolojan Pərvərdigar, — wə Mən bu zeminning kəbəhləkini bir kün iqidila elip taxlaymən. **10** Xu kün, — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar, — hərbiringlər öz yekininglərini üzüm teli wə ənjür dərihi astioja oltruxka təkli kilişilər».

4 Andin mən bilən səzlixiwatkan pərixtə kayıt tip kelip meni oyoqitiwətti. Mən huddi uykuşidin oyoqitiwilən adəmdək bolup kəldim; **2** U məndin: «Nemini kerdüng?» — dəp soridi. Mən: «Man, mən pütünləy altundın yasalojan bir qiraqdannı kərdüm; uning üstü təripidə bir qaqa, yəttə qirioj wə yətta qiraqka tutixidiojan yətta nəyqə bar ikən; **3** uning yenida ikki zəytun dərihi bar, birsə ong tərəpta, birsə sol tərəptə», dedim. **4** Andin jawabən mən bilən səzlixiwatkan pərixtidin: «Təksir, bular nemə?» — dəp soridim. **5** Mən bilən səzlixiwatkan pərixtə manga jawabən: «Bularning nemə iکənləkini bilməmsən?» — dedi. Mən: «Yak, təksir» — dedim. **6** Andin u manga jawabən mundak dedi: «Mana samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigarning Zərubbabələq kılıqan sezi: «Ix küq-kudrat bilən əməs, iktidər bilən əməs, bəlkı Mening Rohim arkılıq pütidü! — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar. **7** — I büyük təq, sən zadi kim? Zərubbabələq aliddə sən tützlənglik bolisən; u [ibadəthanining] əng üstigə jipsima taxni koyidu, xuning bilən uningoja: «İltipatlıq bolsun! İltipat uningoja!» debyn towlular yanrap anglinidu». **8** Andin Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **9** «Zərubbabələning koli muxu eyning ulini saldı wə uning kollırı uni püttürüridu; xuning bilən silar samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigarning Meni əwətənlikini bilisilər. **10** Kim əmdi muxu «kiqik ixlar bolojan kün»ni kəzgə ilmisen? Qünki bular xadlinidu, — bərhək, bu «yəttə» xadlinidu, — Zərubbabələning koli tutkən tik elqəm texini kərgənda xadlinidu; bu «[yəttə]» bolsa Pərvərdigarning pütkül yər yüzügə səpsəlip karawatkan kezliirdur». **11** Mən jawabən pərixtidin: «Qiraqdannıng ong wə sol təripidə turojan ikki zəytun dərihi nemə?» — dəp soridim; **12** wə ikkinçi kətim soalni koyup uningdin: «Ularning yenidiki ikki altun nəyqə arkılıq ezlidiñin «səltun» kuyuwatkan xu ikki zəytun xehi nemə?» — dəp soridim. **13** U məndin: «Bularning nemə iکənləkini bilməmsən?» — dəp soridi. Mən: «Yak, təksir» — dedim. **14** U manga: «Bular pütkül yər-zemining Igisi aliddə turuwatkan «zəytun meyida məslih kılınqan» ikki oqul balidur» — dedi.

5 Andin mən yənə beximni kətürüp, mana bir uqar oram yazmını kərdüm. **2** U məndin: «Nemini kerdüng?» — dəp soridi. Mən: «Bir uqar oram yazmını kərdüm; uzunlukı yigirə gəz, kənglikli on gəz iکən» — dedim. **3** U manga: «Bu bolsa pütün zemin üstigə qıkırlıqan lənəttür; qünki hərbir oqırılık kılıqulqı bu təripigə yeziləjini boyiqə üzütp taxlinidu; wə kəsəm iqliqilərning hərbiri u təripigə yeziləjini boyiqə üzütp taxlinidu». **4** — «Man bu [yazmını] qırırmən» — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar, «wə u oqırının eyigə həmdə namımlı bilən yalqandıñ kəsəm iqliqininq eyiga kirdi wə xu eydə konup uni yaşaç-taxlırlı bilən əkoxupla yəwetidü». **5** Andin mən bilən səzlixiwatkan pərixtə qıkip manga: «Əmdi bexinqin kətürğin, nemining qıkiwatqınıni kərüp bək» — dedi. **6** Mən: «U nemə?» — dəp soridim. U manga: «Bu qıkiwatkan «əfah» sewitidur», wə: «Bu bolsa [xu rəzillərning] pütün zemindiki kiyapitidur» — dedi. **7** Əfah sewitining aqzidin dumilək bir kooquxun kətürüldi, mana, əfah sewiti iqidə bir ayal oltrattı. **8** U: «Bu bolsa, rəzillik»tur — dəp, uni əfah sewiti iqigə kəyturup taxlap, əfahning aqzioja

eojir kooquxunni taxlap koydi. **9** Beximni kətürüp, mana ikki ayalning qıkkənlilikini kərdüm; xamal ularning əkanatlarını yəlpütüp turatti (ularning ləyləkningkidək əkanatlıri bar id); ular əfahni asman bilən zeminning otturisioja kətirdi. **10** Mən bilən səzlixiwatkan pərixtidin: «Ular əfahni nəqə kətürüp mangidu?» — dəp soridim. **11** U manga: Ular əfah üçün «Xinar zemini»da bir ey selixqə kətti; ey bərpa kılinoğandan keyin, əfah sewiti xu yərdə eəz turalojsioja koyulidu, — dəp jawab bərdi.

6 Andin mana, mən yənə beximni kətürüp, ikki təq otturisidin tət jəng hərvisining qıkkənlilikini kərdüm. Taqlar bolsa mis təqələr idi. **2** Birinqi jəng hərvisidiki kizil atlar id; ikkinçi jəng hərvisidiki kara atlar id; **3** üçinqi jəng hərvisidiki ak atlar, tətinqi jəng hərvisidiki küplük qipar atlar id. **4** Mən jawabən mən bilən səzlixiwatkan pərixtidin: «Təksir, bular nemə?» — dəp soridim. **5** Pərixtə manga jawabən: «Bular pütkül yər-zemining Igisining həzuridin qıkkən asmanlarning tət rohi. **6** Kara atlar kətiloqan hərwa ximaliy zemirələr tərəpkə kirdi; aklar ularning kəynidin mangidu; qiparlar bolsa janubiy zemirələr tərəpkə mangidu. **7** Andin muxu küplük atlar qıkip yər yüzidə uyak-buyak kezixka aldiraydu» — dedi. U ularoja: «Menginglər, yər yüzidə uyak-buyak menginglər» — dedi; ular yər yüzidə uyak-buyak mangdi. **8** Wə U manga ümək awazda: «Kara, ximaliy yər-zemirələr tərəpkə mangojanlar Mening Rohimdiki aqqıknı ximaliy zemirə tərəpta besiktdirdi» — dedi. **9** Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **10** Sürgün bolup kəlgənlərdin, yəni Həlday, Tobiya wə Yədayadin sowoqatlarnı kəbul kılıqin; xu künü ular Babildin kelip qüxkən eygə, yəni Zəfaniyaning oqlı Yosiyaning eyigə kırıq; **11** xundak, kümüx wə altunni kəbul kılıqin, bulardın qəmbərsiman bir tajni tokup wə tajni Yəhəzədəkning oqlı bax kahin Yəxuaning bəxiqə kiyigüzgin; **12** wə Yəxuaçə: «Samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar mundak dəydi: Karanlar, «Xah» — dəp atalojan insan! U ez tūwidin ornda xahlinip, Pərvərdigarning ibadəthanisini kirdi» — degin. **13** «Bərhək, Pərvərdigarning ibadəthanisini kuroqulqı dal xu bolidu; u xu xahana xan-xərapni zimmisigə elip, ez tahtığə oltrurup həküm sürüdi; u tahtkə oltrurdiqan kahin bolidu; hatırjəmlik-aramlıqni elip kelidiqan həmkarlıq ular ikkisi arısida bolidu. **14** Muxu qəmbərsiman taj Pərvərdigarning ibadəthanisida Hələm, Tobiya, Yədayalaroja wə Zəfaniyaning oqlining mehribanlıqıqə bir əslətmə üçün koyulidu. **15** Wə yırakta turuwatkanlar kelip Pərvərdigarning ibadəthanisini kuruş hizmitida bolidu; xuning bilən silar samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigarning Meni əwətənlikini bilisilər; əgər Pərvərdigarning awazini kəngül koyup anglisanglar bu ix əmələq axurulidu».

7 Darius padixaqıñın tətinqi yili tokkuzinqi ay, yəni «Hisləw»ning tətinqi künü, Pərvərdigarning sezi Zəkəriyaqə kəldi. **2** Xu qaçıda Bəyt-əl xəhəridikilər Xərəzər wə Rəğam-Mələklərni Pərvərdigardin iltipat soraxka əwətənidi. **3** Bəyt-əldikilər: «Samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigarning eyidiki kahinlərdin, xuningdək payoqəmbarlərdin: «Hərbirimiz kep yillardın beri kılıqınımizdək, baxinqı ayda hərbirimiz yənilə ezmizni baxxılardın ayrip, yioşa-zaroşa oltruxımız kerəkmə?» — dəp soranglar» — dəp tapılıqjanidi. **4** Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **5** «Zemindiki barlıq turuwatkan həlkə həm kahinləroja səz kılıp mundak soriojin: — «Silər muxu yatmix yıldın beri bəxinqı ay wə yəttinqi aylarda roza tutup yioşa-zar kılıqininglarda, silar manga, həkikətən manga

roza tuttunglarmu? 6 Yegininglar, iqtiniglar, bu pəkət əzünglar üçünla yəp-iqtiniglardin ibarət boldi əməsmə? 7 Bular Yerusalem wə uning ətrapidiki xəhərliri ahalilikolojan, taza awatlaşqan qaoqlarda, jənubiy Yəhədua wə təwən tülənglik ahalilikolojan qaoqlarda, Pərvərdigar burunkı payoşəmberlər arkilik jakarlıqan sezlər əməsmə? 8 Pərvərdigarning sezi Zəkəriyaçə kelip mundak deyildi: — 9 «Samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar mundak dəydu: — «Həqiqiy adalətni yürgütünglər, bir-biringlərə mehər-muğəbbət wə rəhəm-xəpət kərsitinglər, 10 tul hotun wə yetim-yesirlərni, yat adəmlər wə namratlarnı bozək kilmanglar; həqkim ez kərindixiçə kenglida yamanlıq oylimisun. 11 Birak [ata-bowliringlər] anglatxi rət kıləjan, ular jahillik bilən boynını tolqan, angliməskə kulaqlarını eçir kıləjan; 12 ular Təwərat ənənəsini wə samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigarning Əz Rohi bilən burunkı payoşəmberlər arkilik əwətən sezlərini angliməskə üçün kenglili alımastək kattik kıləjanidi; xungə samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigardin intayin kattik qəzəp qüxkən; 13 xundak boldiki, Mən ularını qakırojanda ular anglatxi rət kıləndək, ular qakırojanda Mənəmə anglatxi rət kıldım» — dəydu samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar, 14 — «wə Mən ularını ular tonumayıdışan barlıq əllər arisoqə kara kuyun bilən tarkitiwattim; ularning ketixi bilən zəmin wəyrənə bolojan, andin uningdin etkanırmur, kəytənərlərə bolojan əməs; qünki ularning səwəbidin illik zəmin wəyrənə kılınqan».

8 Wə samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — 2 «Samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar mundak dəydu: «Mening Zionoçə baqlıqan otluk muğəbbətitim kəynap taxti; Mening uningoçə baqlıqan otluk muğəbbətitim tüپəylidin [uning dütəmənlirigə] oqəzipim kəynap taxti. 3 Pərvərdigar mundak dəydu: «Mən Zionoçə kəytip kəldim, Yerusalemning otturısında makanlıxımın; Yerusalem: «Həqiqət xəhəri» dəp atılıdu, samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigarning teoç «Mukəddəs Taor» dəp atılıdu. 4 Samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar mundak dəydu: «Kəri boway-momaylar yənə Yerusalemning koqılırda olturidıjan bolidu; künərliri uzun bolup, hərbiri həsisi kəlida tutup olturidu; 5 xəhərning koqılıri oynawatqan oqul-kız balılar bilən lıq tolidi. 6 Samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar mundak dəydu: — «Bu ix xu künərlərdə bu həlkinqing kəldisining kəzığa ajayib karamət kərənidiojini bilən, u Mening kəzümgə karamət kərənəmdü?» — dəydu samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar. 7 Samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar mundak dəydu: — «Mən, Mən Əz həlkimni xərkiyə zəminlərdin, qəribiye zəminlərdin kütküzimən; 8 Mən ularını elip kelimən, ular Yerusalemda makanlıxıdu; ular Mening həlkim, Mən həkikət wə həkəkəniylikə ularning Hudasi bolimən». 9 Samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar mundak dəydu: — «Samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigarning əyining uli selinəqan künidə hazırlıq bolojan payoşəmberlərənning aqzidin muxu künərlərdə bayan kılınıwatqan munu sezlərni ixitiwatisilər, mukəddəs ibadəthanining küruluxiçə kolunglar küqlük kılinsun! 10 Qünki xu künərlərdin ilgiri insan üçün ix həkki yok, at-ulaq üqünmu ix həkki yok idi; jəbir-zulum tüپəylidin qıkkıqı yaki kırğıqı üçün aman-əsənlək yok idi; qünki Mən hərbinə adəməni ez yekiniçə dütəmənləxtürdüm; 11 birak, Mən bu həlkinqing kəldisining burunkı künərlərdikdək bolmayımən, dəydu samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar; 12 qünki uruk həsulluk bolidu, üzüm teli

mewiləydu, tıprak ündürməlirini beridu, asmanlar xəbənəmlirini beridu; xuning bilən mən bu həlkinqing kəldisining muxularıñ həmmisini işə kıldırimən. 13 Xundak əmələgə azxuruliduki, silər əllər arisida lənat bolup kələjininglərən əksiqə, i Yəhədua jəməti wə Israfil jəməti, Mən silərni kütküzimən, silər [ularqa] bəhət-bərikət bolisilər; korkmanglar, kolliringlər küqlük kılinsun! 14 Qünki samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar mundak dəydu: — Silərning ata-bowliringlər Mening oqəzipimni kəzəqojoçanda Mening silərgə yamanlıq yətküzüx oyida boloqinim wə xu [jaza] yolidin yanmiojinimdək — dəydu samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar — 15 Mən hazır, muxu künərlərdə yənə Yerusalem wə Yəhədua jəmətiga yahxılık yətküzüx oyida boldum; korkmanglar. 16 Muxu ixlaroja əməl kılınqlar: — Hərbiringlər ez yekiniçələrə həkikətən sezlənglər; dərwaziliringlərə həkikətə, amanınlıqka uyoqun həkümərləri yürgütünglər; 17 həqkim kenglida ez yekiniçə yamanlıq oylimisun; həqəndək yalojan kəsəməgə xərlik bolmanglar; qünki Mən dəl bularning həmmisigə nəpratlini, dəydu Pərvərdigar. 18 Wə samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — 19 Samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar mundak dəydu: — «Tətininqi aydiki roza, bəxinqi aydiki roza, yəttinqi aydiki roza wə oninqi aydiki roza Yəhədua jəmətiga huxallıq wə xad-huramlıq, bəhətlik ibadət sorunluları bolidu; xungə həkikət wə hatırjəməlik-tinglikni seytinglər. 20 Samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar mundak dəydu: — «Nuroqun kowmlar wə kəp xəhərlərning ahalisi yənə muxu yərgə kəlidü; 21 bir xəhərdə turuwatqanlar baxka bir xəhərgə berip ularoja: «Pərvərdigardin iltipat tiləxkə, samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigarnı idzəxkə tez barayı; mənəmə barımən!» — dəydiqan bolidu. 22 Kəp kowmlar wə küqlük əllər Pərvərdigardin iltipat tiləxkə, samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigarnı idzəxkə Yerusalemə kəlidü. 23 Samawi köxunlarning Sərdariolojan Pərvərdigar mundak dəydu: — «Xu künərlərdə hərhil tilda sezləydiqən əllərdin on nəper adam qıkip Yəhədui bir adəmning tonining etikini tutuwellip uningqoç: «Biz sən bilən barayı; qünki Hudanı sən bilən biliidur, dəp anglidük» — dəydu.

9 Pərvərdigarning sezinin yükləngən bəxərət — Hadrak zəmini wə Dəməxk əstigə kənidü (qünki Pərvərdigarning naziri adəmlər wə Israfilning barlıq kəbililiyi üstididir); 2 U bularoja qəridax bolojan Hamatka, Tur wə Zidon əstigimə kənidü. Tur tolimu «dana» boloqaqka, 3 ezi üçün kəroqan kəroqan, kümüxnü topidək, sap altunnu koqılardıki patqakətək dəwiləp koyqan. 4 Mana, Rəb uni mal-dunyusidin ayriyətində, uning künqini dengizda yok kəlidü; u ot təripindən yəp kətilidü. 5 Axkelon buni kerüp kəridü; Gazamu kerüp azablılini tolqanıp kətidü; Əkrənmə xundak, qünki uning arzu-ümidi tozup kətidü; padixaq Gazadin yokap kətidü, Axkelon adəmzatsız kəlidü. 6 Xuning bilən Axdođta həramdin bolojan birsi turidu; Mən Filistilərning məqərurlukı wə pəhrini yokitimən. 7 Mən aqzidin kənlərni, uning həram yegan yırqınqlik nərsilərni qıxılıri arisidin elip kətimən; andin kəlip kələjənərən bolsa, ular Hudayımizə təwa bolup, Yəhəduada yolbaxqı bolidu; Əkrənmə orni Yəbəs kəbilisidikilərə ohxax bolidu. 8 Mən köxun tüپəylidin, yəni etip kətqüqı wə kəytip kəlgüqı tüپəylidin Əz əyüm ətrapida qədirimən tikičürimən; əzqıqı kəytiđin uningdin etməydi; qünki Əz kəzəm bilən kezitimən. 9 Zor xadlan, i Zion kəz! Təntənəlik nida kıl, i Yerusalem kəz! Karanglar, padixaqıng yeningqə kəlidü; U həkəkəniy wə nijatlık bolidu; Kəmtər-məmən bolup, Mada exəkkə, yəni exək təhiyigə minip

kelidu; **10** Xuning bilən Mən jəng hərwilirini əfraimdin, Atlarnı Yerusalemdin məhrum kiliwetimən; Jəng okyasimu elip taxlinidu. U bolsa əllərgə hatırjəmlik-tinqılıkni jakarlap yatküzidü; Uning həkümranlıkı dengizdin dengizojıqə, [əfrat] dəryasindan yər yuzininq qətlərinqə bolidu. **11** Əmdi seni bolsa, sanga qıxırulgən əhədə keni tüpaylidin, Mən arangdiki mahbuslarnı susiz oraktin azadlıkqə qıkırımən. **12** Mustəhəkəm jayoja kaytip kelinglər, i arzu-ümidning məhbuslirlə. Bugün Mən jakarlap eytimənki, tartəkən jazaliringning əksini ikki həssiləp sanga kayturimən. **13** Qünki Əzüm üqün Yəhudanı okyadək egildürdüm, əfraimni ok kılıp okyaoja saldım; Mən oqul ballirinqni ornidin turquzıman, i Zion – ular sening oqul ballirinqə qarxi jəng kılıdu, i Gretsiyə! I Zion, Mən seni palwanning kolidiki kiliqtək kılımən. **14** Pərvərdigar ularning üstidə kərənidü; Uning oki qakımkətsək etilip uqidu. Rəb Pərvərdigar kanayın qalidu; I şənubtik dəhəxtəlik kara kuyunlarnı billə elip yürüx kılıdu. **15** Samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar ular üqün mudapiə bolidu; ular saloja taxlirini kukum kılıp, dəssəp qəyləydu; ular iqiwelip, xarab kəypini sürgənlərdək kiyqas-sürən ketüridu; ular [kənoja] miləngən kurbangahıning bürjəkliridək, [kənoja] toldurulojan qaqılardək bolidu. **16** Xu künə Pərvərdigar bolqan ularning Hudasi ularni Əzüm bəkənən padam bolqan həlkim dəp biliq kütküzidü; qünki ular taj gəhərliridək Uning zemini üstida ketürüldü. **17** Xunqə zordur Uning məhrəbənlik, xunqə kaltıstır Uning güzəllik! Ziraətlər yigitlərni, yengi xarab kılzarnı yaxnitidu!

10 Pərvərdigardin «keyinkı yamoqur» pəslidə yamoqurnı tələp kilinglər; Pərvərdigar qakımkələrni qakıturup, ularoja mol yamoqlarları, xuningdək hərbirigə etizda ot-qəplərni beridu. **2** Qünki «ey butliri» bimənə gəplərni eytəkən, palqılar yalojan «alamətlərni kergən, tuturuksız qıxılları sezlığan; ular kuruq təsəlli beridu. Xunga halk koy padisidak tenəp kətti; ular padiqisi bolmioqəqə, azar yeməktə. **3** Mening oqəzipim patqılaroja kozojaldı; Mən muxu «tekə» [yətəkılerni] jazalaymən; qünki samawi koxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigar Əz padisidin, yəni Yəhuda jəmatidin həwər eliñə kəldi; U jəngdə ularni Əzining həyətəlik etidək kılıdu. **4** Uningdin [yəni Yəhudadın] «Burjak Texi», uningdin «Kozuk», uningdin «Jəng Okyasi», uningdin «Həmmigə həkümranlıq Kılıoluqı» qıkıdu. **5** Xuning bilən ular jəngdə, [dütixmənləri] koqıldariki patqakını dəssigəndək qəyləydiqən palwanlardək bolidu; ular jəng kılıdu, qünki Pərvərdigar ular bilən biliidur; ular atlıq əşkarlərinə yərəq karıtip koyidu. **6** Mən Yəhuda jəmatini küqəytimən, Yüsiüpninq jəmatini kütküzimən; Mən ularni kaytidin oltruraklıxıqə kayturimən; qünki Mən ularoja rəhəm-xərpətni kərsitimən. Ular Mən həq-qaqan taxliwətməndək bolidu; qünki Mən ularning Hudasi Pərvərdigarmən; Mən ularoja jawab berimən. **7** Əfraimdikilər palwandək bolidu, kengülli ri xarab kəypini sürgənlərdək huxallinidu; ularning balılıri buni kerüp huxallinidu; ularning kengli Pərvərdigardin xadlinidu. **8** Mən ürkürtip, ularni yiojıman; qünki Mən ularni bədəl tələp hərlətək qıqırıman; ular ilgiri kepiyip kətkəndək kepiyidu. **9** Mən ularni əllər arisida uruktək qaqıman; andin ular Meni yırak jaylarda aşlaydu; xuning bilən ular balılıri bilən hayat kəlip, kaytip kəlidü. **10** Mən ularni kaytidin Misir zemindin elip kəlimən, Asuriyadınmə qıqırıp yiojıman; ularni Gilead wə Liwan zeminiqə elip kırqızızman; yər-zemin ularni patkuzalmay kəlidü. **11** Xundək kılıp, U jəbir-japa dengizidin etüp, dengizdiki dolğunlarnı uridu; Nil dəryasining təgliri kərup ketidu; Asuriyəning məqrurlukı wə

pəhri pəs kilinidü, Misirdiki xahana həsimi yokılıdu. **12** Mən ularni Pərvərdigar arkılık küqəytimən; ular Uning namida mangidü, dəydu Pərvərdigar.

11 I Liwan, ot sening kədir dərəhəliringni yəp ketixi üçün, dərvaziliringni aq! **2** Waysanglar, i kariojalar, qünki kədir yikildi, esil dərəhələr wəyran kılındı; waysanglar, i Baxandiki dub dərəhəli, qünki barəksən orman yikitildi! **3** Padiqıllarning waysıqan awazını angla! Qünki ularning xarıpi [bolqan qımən-yaylak] wəyran kılındı; arslanlarning hərkirigən awazını angla! Qünki İordan dəryasining pəhri bolqan [bükbərəksənlik] wəyran kılındı. **4** Pərvərdigar Hudayim mundak dəydu: – Boquzlaxka bekitilən padini bəkkən! **5** Ələrni setiwalqanlar ularni boquzləwətkəndə həq gunahkər dəp kərəlməydi; ularni setiwalqanlar; «Pərvərdigaroja xükrü! Qünki beypiy kəttim!» – dəydu; ularning ez padiqili ularoja iqini həq aqırıtmaydu. **6** Qünki Mən zemində turuwtanlar oya yənə iqimni həq aqırıtmaymən, dəydu Pərvərdigar; – wə mana, Mən adəmlərni, hərbirini ez yekininin kolioja wə ez padixahının kolioja tapxurimən; mana, bular zeminni harab kılıdu, Mən ularni bularning kolidin həq kütküzmaymən. **7** Xunga mən «boquzlaxka bekitilən padənəi bekip turdum, bolupmu padinən arisidiki miskin meminlərni baktım. Mən əzümgə ikki tayaqni aldim; birlərini «xapaət», ikkinçisini «rixtə» dəp atidim; xuning bilən mən padini baktım. **8** Xuningdək Mən bir ay iqidə üq padiqini halak kıldı; Mening jenim bə [həlkətin] bizar boldi wə ularning jeni Meni eq kərdi. **9** Mən: «Mən silərnı bəkənməyən; elay dəp kələşənləri elüp kətsən; halak bolay dəp kələşənləri halak bolsun; tırıq kələşənlərning həmmisi bir-birinən gəxini yesən» – dedim. **10** Mən «xapaət» degən tayikimni elip sunduriwəttim, xuningdək Mening barlıq əllər bilən bolqan əhdəmni sunduruwəttim. **11** Əhədə xu künə bikar kiliwtildi; xunga pada arisidiki manga dikkət kələşən miskin meminlər buning Pərvərdigarning sezi ikənlilikini biliq yətti. **12** Wə mən ularoja: «Muwəpik kersanglar, mening ix həkkimni beringlər; bolmisa boldi kilinglər» – dedim. Xunga ular mening ix həkkiməgə ottuz kümüx tənggini tarazıqo saldı. **13** Wə Pərvərdigar manga: «Mana bu ular Manga bekitkən kaltış bəhə! Uni sapalqining aldiqə taxlap bərl» dedi. Xuning bilən mən ottuz kümüx tənggini elip bularni Pərvərdigarning eyidə, sapalqining aldiqə qəriwəttim. **14** Andin man Yəhuda bilən Israilning ərindaxılıkını üzüx üqün, ikkinçi tayikimni, yəni «rixtə»ni sunduruwəttim. **15** Andin Pərvərdigar manga mundak dedi: «Sən əmdi yənə ərziməs padiqining ərallarını al. **16** Qünki mana, Mən zemində bir padiqini ornidin turquzımanı, u halak bolay degənlərdən həwər alməydi, tenəp kətkənlərni izdiməydi, yarılıqanları sakaytmaydu, saçqlamlarınımə bəkəməydi; u bəlkə səmriqənlərning gəxini yəydi, hətta tuyaklınıri yirip yəydi. **17** Padini taxliwətən ərziməs padiqining həlqə way! Kiliq uning biliki wə ong kezığa qüixidü; uning biliki pütünləy yigiləydi, uning ong kezi pütünləy karangojulixip ketidü.

12 Pərvərdigarning Israil tooruluk səzidin yüksəlgən bəxarət: – Asmanlarnı yayoqı, yərning ulini saloqı, adəmning rohını uning iqidə Yəsiloqı Pərvərdigar mundak dəydu: – **2** Mən, Mən Yerusalemni ətrapidiki barlıq əllərgə xixilərni dəkkə-dükkigə salidiqən apkur kilişən; Yerusalemə qıxıdışın muhasırı Yəhudaqımu qıxıdu. **3** Xu künə əməlgə axuruliduki, Mən Yerusalemni barlıq əllərgə eojir yüksək bolqan tax kilişən; kim uni oziqə yüksəkliyə yarılanmaya kalməydi; yər yüzdikidi barlıq əllər uning oja jəng kiliqxə yiqılıdu. **4** Xu künə Mən həmmə atlarnı sarasımığa selip, atılıkları sarang qızılıp

urimən; birak Yəhuda jəmətinə kəzimdə tutımən; əllərdiki hərbir atni bolsa korluk bilən uruwetimən. **5** Xuning bilən Yəhudanıng yolbboxılılırı kənglida: «Yerusalemda turuwatkanlar samawi köxunlarning Sərdari bolojan Pərvərdigar, ularning Hudasi arkılık manga kük bolidu» dəydu. **6** Xu künı Mən Yəhudanıng yolbboxılılırını otunlar arisidiki otdandan, enqılar arisidiki max'əldək kılımən; ular ətrapidiki barlıq əllərni, yəni ong wə sol təripidikilərni yəwetidü; Yerusalemidikilər yəna ez jayida, yəni Yerusalem xəhəridə turidiojan bolidu. **7** Pərvərdigar awwal Yəhudanıng qədirlərini kutkuzidü; səwəbi — Dawut jəmatining xan-xəripi həm Yerusalemda turuwatkanlarning xan-xəripi Yəhudanıngidin uluqlanmaslıkı üzündür. **8** Xu künı Pərvərdigar Yerusalemda turuwatkanlarını koqdaydu; ularning arisidiki əlxangxip kalojanlarmu xu künı Dawuttak palwan bolidu; Dawut jəmati bolsa Hudadək, yəni ularning alididiki Pərvərdigarning Pərixtisidək kükliyək bolidu. **9** Xu künı əməlgə axuruliduki, Yerusalemə jəng kılıxka kelən barlıq əllərni əhalak kılıxka kıriximan. **10** Wə Mən Dawut jəmati wə Yerusalemda turuwatkanlar üstigə xapaət yətküzgüi wə xapaət tiligüi Rohni kuyimən; xuning bilən ular ezləri sanjip eltürgən Manga yənə kərəyidü; birsining tunji oqlı üçün matəm tutup yioqa-zar kətürgəndək ular Uning üçün yioqa-zar kətəridü; yəkkə-yeganə oqlidin juda boloquqining dərəlam tartkınidak ular uning üçün dərə-əlam tartidü. **11** Xu künı Yerusalemda oqayat zor yioqa-zar kətərili, u Məgiddo jilojisidiki «Hadad-Rimmon»da kətərülən yioqa-zardək bolidu. **12** Zemin yioqa-zar kətəridü; hərbir ailə ayrim haldə yioqa-zar kətəridü. Dawut jəmati ayrim haldə, ularning ayalları ayrim haldə, Natan jəmati ayrim haldə, ularning ayalları ayrim haldə; **13** Lawiy jəmati ayrim haldə, ularning ayalları ayrim haldə; Ximəy jəmati ayrim haldə, ularning ayalları ayrim haldə; **14** barlıq tərik kalojan aililər, yəni hərbir ailə ayrim-ayrim haldə wə ularning ayalları ayrim haldə yioqa-zar kətəridü.

13 Xu künı Dawut jəmati həm Yerusalemda turuwatkanlar üçün gunahını wə paskinilknı yuyidiojan bir bulak eqili. **2** Xu künı xundak boliduki, — dəydu samawi köxunlarning Sərdari bolojan Pərvərdigar, — Mən məbdularning namlırını zemindin yokitımənki, ular yənə heq əsənəməydu; wə Mən pəyoqbərbərlərni wə paskina rohnumu zemindin qıçıqip yetkiwetimən. **3** Xundak əməlgə axuruliduki, birəylan yənilə pəyoqbərbərqlik kılıp bexarət berəy desə, uning ezzini tuqşan ata-anisi umingoja: «Sən həyat kalmaysən; qünki Pərvərdigarning namida yalojan gəp kiliwatisən» dəydu; andin ezzini tuqşan ata-anisi uni bexarət beriwayatkınidila sanjip eltüridü. **4** Xu künı xundak boliduki, pəyoqbərbərlərning hərbiri ezləri bexarət beriwayatkanda kərgən kərənütixin hijil bolidu; ular həknəi aldaş üçün ikkinçi qupurluk qapannı kiyəməydu; **5** U: «Mən pəyoqbərbər əməs, mən pəkət terikqimən; qünki yaxlıkimindən tartip türək bəlin tırıqkılık kiliwatiñən» — dəydu. **6** Əmdi birsi uningdin: «Həy, əmdi sening maydangidi bu zəhmətlər nemə?» — desə, u: «Dostlirimning əyidə yarilinim kaldıñ» — dəp jawab beridu. **7** Oyojan, i kılıq, Məning padıqimoja, yəni Məning xerikim bolojan adəmgə karxi qık, — dəydu samawi köxunlarning Sərdari bolojan Pərvərdigar; — Padıqini uruwət, köylər patiparək bolup tarkitiwetili; Mən kolumni kiqik peillarning üstigə qıixırüp turqozımən. **8** Zemində xundak əməlgə axuruliduki, — dəydu Pərvərdigar, — üqtin ikki kismi kırılıp elidü; birak üqtin bir kismi uningda tırık kəlidü. **9** Andin Mən üqinqi kismını otka kırğızımən, ularını kümüxt tawliojandək tawlaymən, altun sinaloşandək ularını sinaymən; ular Məning namimni qakırıp nida kəlidü wə Mən

ularqa jawab berimən; Mən: «Bu Mening həlkim» dəymən; ular: «Pərvərdigar menin Hudayim» — dəydu.

14 Mana, Pərvərdigarə has kün kelidü; [u kün] arangdin mal-mülküng bulang-talang kılınip bəltüxiwelini. **2** Mən barlık əllərni Yerusalemə jəng kılıxka yionımən; xəhər ixəjal kılınidü, eylər bulang-talang kılınip, kız-ayallar ayaq-astı kılınidü; xəhərning yerimi əsirgə qıixüp sürgün kılınidü; tirk kalojan həlk xəhərdin elip ketilməydi. **3** Andin Pərvərdigar qıçıq xu əllər bilən uruxidu; U Uning jəng kılıqan künidikidək uruxidu. **4** Uning putliri xu kün Yerusalemning xərkiy təripinəng ang aldi bolojan Zəytun teoja turidu; xuning bilən Zəytun teoja otturidun xərk wə əqəb tərəpkə yerilidü; zor yoqan bir jılıqə payda bolidu; taqning yerimi ximal tərəpkə, yerimi janub tərəpkə yetkilidü. **5** Wə sılər Məning taqlırımmıng dəl muxu jılıqisi bilən əqisilər; qünki taqlırmıng jılıqisi Azəlqiçə baridu; sılər Yəhuda padixaşlı Uzziyanıng künləridə bolojan yər təwrəxtə əqəkinqinglardək əqisilər. Andin Pərvərdigar Hudayim kelidü; həmdə Sən bilən barlık «mukəddəs boluqular»mu kelidü! **6** Xu künı xundak boliduki, nur tohtap kəlidü; parlak yultuzlarmu karangoçulixip ketidü; **7** Bırak u Pərvərdigarə malum bolojan alahida bir kün, ya keşə ya kündüz bolmayıdu; xundak əməlgə axuruliduki, kəq kırğında, əlam yorutulidü. **8** Xu künı xundak boliduki, həyatlık suluri Yerusalemındıñ ekip qıçıq; ularning yerimi xərkiy dengizə, yerimi əqəb dengizə karap akıdu; yazda wə kıxta xundak bolidu. **9** Pərvərdigar pütükəl yər yüzü üstidə padixaşlı bolidu; xu künı pəkət bir «Pərvərdigar» bolidu, [yər yüzidə] birdinbir Uningla nami bolidu. **10** Gebadin Yerusalemıning janubidiki Rimmonoqıq bolojan pütün zemin «Arabah»dək tütünlənglikə aylandurulidü; Yerusalem bolsa «Binyamin dərvazisi»dən «Birinqi dərvaza»oqıq wə yənə «Burjək dərvazisi»oqıq, «Hananiyəlning munarı»dən padixaşının xarab keləqəklirigiqə yüksəri kətərili, lekin xəhər yənilə ez jayida xu peti turidu; **11** Adəmlər yənə uningda turidu. «Halak permani» yənə heq qıixırılımydı; Yerusalem hatirjəmlikə turidu. **12** Wə Pərvərdigar Yerusalemə jəng kılıqan barlıq əllərni uruxka ixlatkən waba xundak boliduki, ular əra bolsila gəxliri qırıp ketidü; kezliri qanaklırida qırıp ketidü; tilliri aqzida qırıp ketidü. **13** Xu künı xundak boliduki, ularning arisoja Pərvərdigardin zor bir alakzadılık qüxitidü; ular hərbiri ez yekininin kolini tutuxidu, hərbirinən koli yekininin kolioja karxi kətərili. **14** Yəhudamu Yerusalemda jəng kəlidü; ətrapidiki barlıq əllərning mal-mülküliyi jəm kılıp yiojılıdu — san-sanaksız altunküntüx wə kiyim-keçəklər bolidu. **15** At, keşir, təgə, exək, xundakla ularning bargahlırida bolojan barlıq mal-waranlar üstigə qıixkan waba yukirikə wabaqə ohxax bolidu. **16** Xundak əməlgə axuruliduki, Yerusalemə jəng kılıxka kelən həmmə əllərdin barlıq tırık kalojanlar hər yili Yerusalemə, padixaşlı, yəni samawi köxunlarning Sərdari bolojan Pərvərdigarə ibadət kılıxka wə «kəpilər heyti»ni təbrəkləxkə qıçıq. **17** Xundak boliduki, yər yüzidiki kəwm-jəmatlərdin padixaşlı, yəni samawi köxunlarning Sərdari bolojan Pərvərdigarə ibadətək qıkmıqolanlar bolsa, əmdi ularning üstigə yamoqur yaqımaydu. **18** Misir jəmati qıçıq həzir bolmisa, ularqını yamoqur bolmayıdu; birak Pərvərdigar «kəpilər heyti»ni təbrəkləxkə qıkmayıdıqan barlıq əllər üstigə qıixırıdojan waba ularqını qıixırılıdu. **19** Bu Misirning jazası, xundakla «kəpilər heyti»ni təbrəkləxkə qıkmayıdıqan barlıq əllərning jazası bolidu. **20** Xu künı atlarning kəngərəkərlərini üstigə «Pərvərdigarə atılıp pak-mukəddəs bolsun!» dəp yezildi; Pərvərdigarning əyidiki barlıq əqəkinqilərini kurbangah

alnidiki kaqilaroqa ohxax hesablinidu; **21** Yerusalemdiki wə Yəhudadiki barlik kaqa-kuqilarmu Pərvərdigarqa atilip pak-mukəddəs bolidu; qurbanlıq kiloquqlar kelip ularni elip qurbanlıq gəxlirini pixuridu; xu kuni samawi қoxunlarning Sərdarı bolqan Pərvərdigarning eyidə «qanaanlıq-sodigər» ikkinçi bolmaydu.

Malaki

1 Pərvərdigardin Malakioğa yükəngən wəhiy, u arkilik Israiloja kəlgən: — **2** — Mən silərni seyüp kəldim — dəydu Pərvərdigar, — birək silər: «Sən bizni kəndakmə seyüp kəlding?» — dəyisilər. Əsaw Yakupkə aka bolojan əməsmə? — dəydu Pərvərdigar, — birək Yakupni seydüm, **3** Əsawə qərəbənləndim; uning taqlırını qəl kəldim, mirasını qəl-bayawandıki qılberilərgə tapxurup bərdim. **4** Edom: «Biz wəyrən kılinduk, birək biz harabiləkxan jaylarnı kaytidin kürup qıkımız» — desə, samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar mundak dəydu: — Ular küridü, birək Mən ərəyimən; həkələr ularni «Rəzillikning zemini», «Pərvərdigar mənggəgə oqəzəplinidiojan əl» dəp ataydu. **5** Silərning kezlirənglər buni kerüp: «Pərvərdigar Israıl qərasininq sırtıda uluqlandı!» — dəyisilər. **6** — Oqul atisini, kül igisini hərmətləydi; əmdi Mən ata bolsam, hərmitim kəni? Iga bolsam, Məndin bolojan əyminin kəni? — samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar silərgə xundak dəydu, i Mening namimini kəmsitkən kahinlər! Birək silər: «Biz nemə kılıp namingni kəmsitiptük?» — dəyisilər. **7** Silər kurbangahim üstigə bulqanojan ozukni sunisilər; andin silər: «Biz nemə kılıp seni bulqap koyduk?» — dəyisilər; əməliyətə silər: «Pərvərdigarning dastihinining tayini yoktur» — dəyisilər. **8** Kor malni kurbanlıkkə sunsanglar, bu kəbiliyək əməsmə? Tokur yaki kesəl malni kurbanlıkkə sunsanglar, bu kəbiliyək əməsmə? Həzir buni sening waliyingoşa sunup bək; u səndin hursən bolandu? Sanga yüz-hatırı kılamdu? — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar. **9** — Əmdi, kəni, silər Təngridin bizgə xəpkət kərsətkəysən dəp etünüp bekinglər; kəlulgardın muxular kəlgəndin keyin, U silərdin hərkəndikinqlərni kobul kılamdu? — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar, — wə kəlulgardın həqkəndak «axlıq hədiyyə»ni kobul kılmayımən. **11** Kün qıckardın kün pataroja Mening namim əllər arısida uluq dəp karılıdu; hərbir jayda namimoja huxbuy selinidiojan bolidu, pak bir «axlıq hədiyyə» sunulidu; qənki namim əllər arısida uluq dəp karılıdu, — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar. **12** Birək silər bolsanglar: «Pərvərdigarning dastihini bulqanojan, uning mewisi, yəni ax-ozukı nəprətliklər» — deqininqlarda, silər uni həram kılısilər; **13** wə silər: «Mana, nemidegən awariqılıklı!» — dəyisilər wə Manga kərap dimioinqlərni kəkisilər, — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar, — silər yarılanqan, tokur həm kesəl mallarını elip kəlisişər. Kurbanlıq-hədiyyəni xu peti elip kəlisişər; Mən buni kəlulgardın kobul kılamdimən? — dəydu Pərvərdigar. **14** Bərəhək, padisəsə koqçar turup, Rəbəkə kılqan kəsimini ada kılıx tükün bulqanojan nərsini kurbanlıq kılıdiaojan aldəməi lənətək kəlidü; qənki Mən uluq Padixahdurmən, namim əllər arısida hərmətlini diojan bolidu, — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar.

2 — Əmdi, həy kahinlər, bu əmr-pərman silərgə qüxti: — **2** Silər anglimisanglar, namimoja xan-xərəp kəltürükə kengül koymisanglar, — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar, — Mən aranglaroja lənətni qüxtürüp əwətimən; silərning bərikatlırlıqlarıqımı lanət kılımən. Bərəhək, Mən allıqən ularoja lənət okudum, qənki silər [xəriplimə] kengül koymıdinglar. **3** Mana, Mən uruklırlıqlarоja tənbih berimən,

silərning yüzünglərgə pok, həytinglardiki pokni sürimən; birsilərni xu pok bilən billa apirip taxlaydu. **4** Xuning bilən silər Mening silərgə bu əmrni əwətkənlilikimni bilisilər, məksət, Mening Lawiy bilən tüzən əhdəmning sakliniwerixi üçündür, — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar. **5** — Mening uning bilən tüzən əhdəm həyatlıq həm araməhatırjəmlək elip kelidi; uni Məndin körksün dəp bularını uningə qərdim; u Məndin körkup namim alıldı triqənidi. **6** Aqzidin həkikətninq təlim-tərbiyi qüxmigən, ləwliridin nahəklikə tepilmiojan; u araməlik-hatırjəmlək həm durusluqta Mən bilən billa mangojan, nuroqun kixilərni kəbəliyiklət yandurojan. **7** Qənki kahinlərning ləwlili ilim-bilimni saklıxi kerək, həkələr uning aqzidin Təwrat-kanununu izdixi lazımlı; qənki u samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigarning alqisidur. **8** — Birək silər yoldın qətnəp kəttinglər; silər nuroqun kixilər üçün Təwrat-kanununu putlikaxangoşa aylanduruwöttinglər; silər Lawiy bilən tüzülgən əhdini buzqasınlı — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar, **9** — xunga Mən silərni pütün həlk alıldı nəprətlik wə pəskəx kəldim, qənki silər yollırımnı tutmiojan, xundakla Təwrat-kanununu ijra kılıqanda bir tərəpə yan başkan. **10** — Bızdə bir ata bar əməsmə? Bizni Yaratkuqi pəkət birlə Təngri əməsmə? Əmdi nemixkə hərbirimiz ez kerindiximizə wəpasızlıq kılıp, ata-bowlirimiz bilən tüzən əhdisini bulqayımyız? **11** Yəhüda wəpasızlıq kıldı, Israılda həm Yerusalemda yirginqlik bir ix sadir kılındı; qənki Yəhüda Pərvərdigar səyən mukəddəs jayını bulqap, yet bir ilahinqi kizini əmrigə aldi. **12** Undak kılıqı, yəni azduruqı bolsun, azduruluoqı bolsun, samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigaroja «axlıq hədiyyə»ni elip kəlgüqi bəs, Pərvərdigar ularni Yakupning qədirilirindən üzüp taxlaydu. **13** Silər xuningdək xundak kılısilerki, kurbangahı kez yaxlırlı, yioq, ah-zarlar bilən kaplaysilər — qənki U kurbanlıq-hədiyyilərgə həq karımaydiojan boldı, uningdin həq razi bolmay kəlulgardın kobul kılmaydiojan boldı. **14** Birək silər: «Nemixkə?» — dəp soraysilər. — Qənki Pərvərdigar sən wə yaxlıkingda aloqan ayalıng otturisida guwahqı bolojanidi; sən uningoja wəpasızlıq kıldıng, gərqə u sening həmrəhinq wə sən əhdə tüzən ayalıng bəsli. **15** Huda [ər-ayalı] bir kılıqan əməsmə? Xundakla, buningə Rojhini kəldurqan əməsmə? [Huda] nemixkə ularni bir kıldı? Qənki U uların ihsənlərindən pərəzət kütənidi. Əmdi hərbiringlər ez kəlb-rohinqlaroja dikkət kilişər, həqkəysisi yaxlıqla aloqan ayalıqə wəpasızlıq kılımisun! **16** Qənki Mən talaq kılıkça eqturmən, dəydu Israılning Hudasi Pərvərdigar, — xuningdək ez tonioja zomburluk qaplaqturuluoqıqə eqmən, — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar. — xunga kəlb-rohinqlaroja dikkət kilişər, həqkəysinglər wəpasızlıq kılımangar! **17** — Silər sezlirənglər bilən Pərvərdigarning səwr-təkətinə koymıdinglər, andin silər: «Biz nemə kılıp Uning səwr-təkətinə koymaptuk?» — dəyisilər. Səwr-təkətinə koymıq-çələngliklər bəsə dəl: «Rəzillik kılıqı Pərvərdigarning nəziridə yahxidur, U uların hursən bolidu»; yəki «Adalətni yürgüzgüqi Huda zadi nədidur?» — deqininqlərdə bolmamdu!

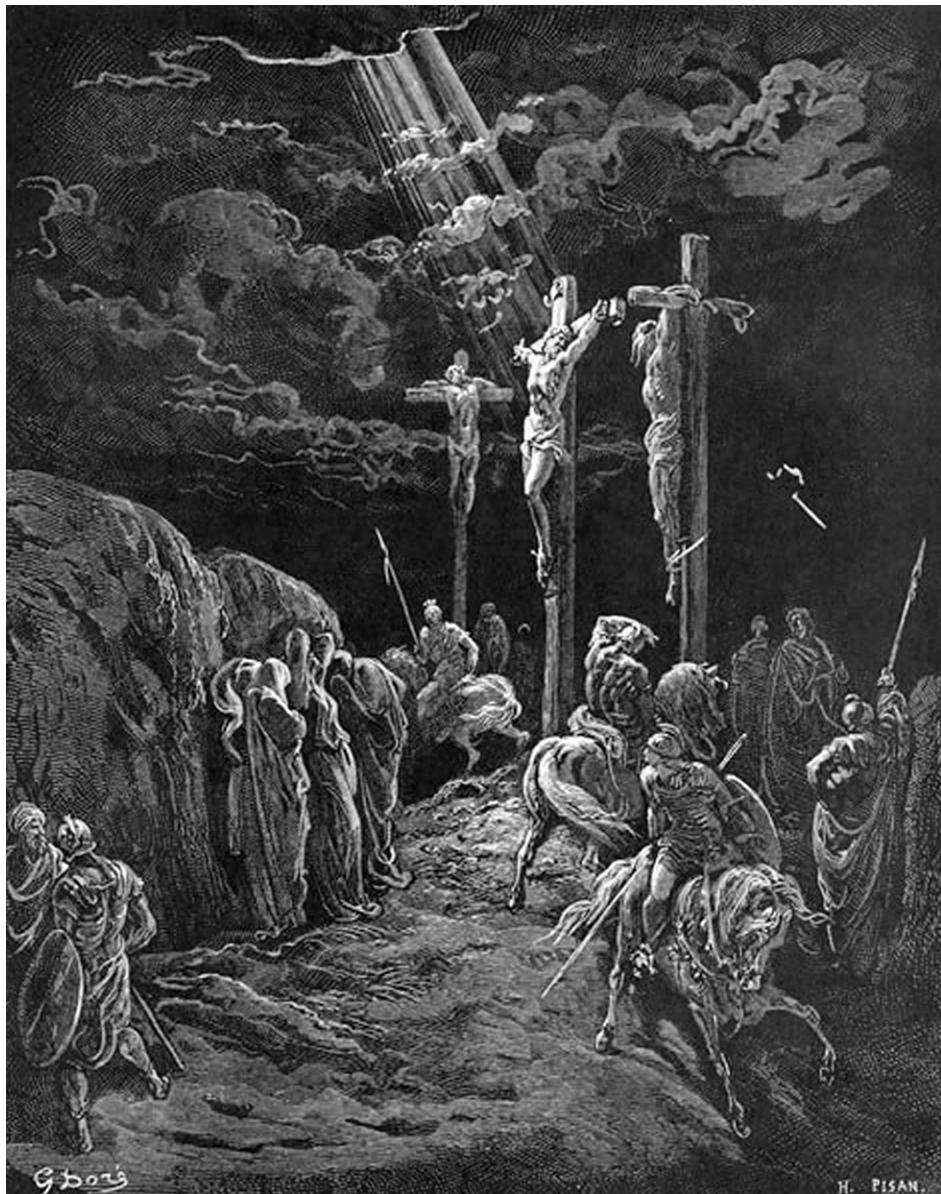
3 — Mana əmdi Mən Əz əlqimni əwətimən, u Mening aldimda yənə təyinlərənətən: silər ididən Rəb, yəni silər hursənlək dəp bilgən əhdə əlqisi Əz ibadəthanişioja tuyuksız kəridü; mana, U keliwatiidü, — dəydu samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigar. **2** — Birək Uning kəlgən künidə kim qidiyalınsı? U kerüngənda kim turalınsı? Qənki U tawliquning oti, kirqining akartkuq xoltisidək bolidu; **3** U kümüxni tawliqıqı həm eriqdöqüqidək tawlap olturnıdu; Lawiying

balilirini saplaxturidu, ularni altun-kümüxnı tawlioqandak tawlaydu; xuning bilen ular Pərvərdigar oja həkkaniyilikta kılınojan kurbanlıq-hədiyəni sunidu. **4** Andin Yəhūda həm Yerusalemning kurbanlıq-hədiyiləri Pərvərdigar oja kona zamanlardikidək, ilgiriki wakıtlardikidək xerin bolidu. **5** Mən hesab elixə silərgə yekin kelimən; Mən sehīrgərlərgə, zinahorlar oja, yalojan əsəm iqtıqilərgə, mədikarlarning həkkini tutuvelip bozak ələqoqular oja, tul hotunlar həm yetim-yesirlarnı harlıqoqular oja, yat adamlarını eż həkkidin ayriwətqüqilərgə, xuningdək Məndin həq qorkmiojanlar oja tezdir əyiblüyügi guwahqı bolimən, — dəydu samawi əxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar. **6** Qünki Mənki Pərvərdigar eżgerməsturmən; xunga silər, i Yakupnınoq oqulları, tütəxmiqənsilər. **7** — Ata-bowliringlarning küniridin tartip silər bəlgilimlirimindin qətnəp, ularni həq tutmiojan silər. Mening yeniməq kəytip kelinglər, Mən yeninqlar oja kəytimən, — dəydu samawi əxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar, — birak silər: «Biz kəndakmə kəytip kelimiz?» — dəysilər. **8** Adəm Hudanıngkini bulisa bolamdu? — Biraq Manga Meningkini bulap kəldinglər. Silər yənə: «Biz kəndaksıgə Sanga bulangqılık kiliwatımız» — dəysilər. Silər «ondin bir» ültüx exriliringlərni həm «kötürmə hədiyələr»ni sunoqininglərda xundak kılısilər! **9** Silər eçir bir lənətkə kəldinglər, qünki Manga bulangqılık kiliwatisilər — silər bu pütkül «yat əl» xundak kiliwatisilər! **10** Əmdı əyündə axılık, bolux üçün pütkül «ondin bir» ültüx exrinı ambaroja elip kelinglər wə xundakla Meni sinap bekınglər, — dəydu samawi əxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar — Mən asmannıng derizilirini qong eçip silərgə patkuzalmıqquadır bir bərikətni teküp beridiqanlıkımıń kərüp bəkməsilsilər? **11** Xundak bolovanıla Mən silərni dəp yənə yalmıqquqını əyibləyman, u toprikinglardiki mewilərni wəyran kilmayman; silərning baqı-etizliringlardiki tal üzümlər wakıtsız təkəlül kətməydu, — dəydu samawi əxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar. **12** — Xuning bilən barlıq əllər silərni bəhtlik dəp ataydu, qünki yeringlər adəmni həzurlanduridiojan bir zəmin bolidu, — dəydu samawi əxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar. **13** — Silərning sezliringlər Manga kattık təgdi, dəydu Pərvərdigar, — biraq silər yənə: «Biz sən bilən ərəxili xidiojan nema sez kılduk?» — dəysilər. **14** — Silər: «Hudanıng hizmitidə bolux bihudiliktur» həm: «Uning tapxurukını qing tutuxımız wə samawi əxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar alıdida matam tutkən kixilərdək yürüxiyinizi nema paydısı?» — dəysilər, **15** həm xuningdak: «Təkəbburları bəhtlik dəp atayımız; rəzillik kılıqular ronak tapıdu; ular bərəhək Hudanı sinaydu, biraq kütulup ketidu» — dəysilər. **16** Pərvərdigardin əymindiojanlar [buni anglap] pat-pat bir-biri bilən mungdaxtı; Pərvərdigar uni nəzirigə aldı, sezlirini anglıdı. Xuning bilən Pərvərdigarning alıdida Uningdin korkup, Uning namını seoqınqanlar üçün aslətma bolovan bir hatırə kitab yezildi. **17** — Bu kixilər bolsa Əzümmüng alahidə gəhərimmi yioğan künida Meningki bolidu — dəydu samawi əxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar — wə Mən huddi adəm eż hizmitidə bolovan oqılıqı içini aqritkəndək ularoja iqimni aqritimən. **18** Silər kəytip kelisilər wə həkkaniyilar bilən rəzillərni, Hudanıng hizmitidə bolovanlar bilən bolmiojanları pərk, etəlaysilsər.

4 — Qünki mana xu kün, humdandək kəydürgüqi kün kelidu; hərbir təkəbburluk kılıqı həm hərbir rəzillik kılıqı pahaldak bolidu; xu kelidiojan kün ularni kəydürüwetidu, — dəydu samawi əxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar, — ularoja nə yiltiz nə xah kəldurulmaya. **2** Lekin namimdin

əymindiojan silər üçün, əkanatlırida xipa-dərman elip kelidiojan, həkkaniyılıkni parlidiojan Kuyax ornidin turidu; silər talaqə qıçıq bordak mozaylardak kiyonitip oynaysilsər; **3** silər rəzillərni qıçır dəssiwetisilər; ular Mən təyyarlıqan künidə tapininglər astida kül bolidu, — dəydu samawi əxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar. **4** — Mən Hərab teojudə pütkül Israil üçün kulum Musaqa buyruqan əkanunni, yəni bəlgilimilər həm həkümərni yadınlarda tutunglar. **5** — Mana, Pərvərdigarning uluq həm dəhəxətlik künü kelixtin awwal Mən silərgə Ilyas pəyəqəmbərni əwətimən. **6** U atılarning kənglini balilar oja mayıl, balılarning kənglini atilar oja mayıl kılıdu; undak bolmiojananda Mən kəlip yər yüzini əkərəq bilən uruwetimən.

NEW TESTAMENT

Əysə: — I Ata, ularni kəqürən, qünki ular əzininə nəmə kiliwatqanlılığını bilməydi, — dedi.

[Ləxkərlər] qək taxlap, uning kiyimlirini bələxüwaldi.

Luka 23:34

Matta

1 Bu İbrahimning oqlı wə Dawutning oqlı bolqan Əysa Məsihning nəsabnama kitabidur: — **2** İbrahimdin İshak tərəldi, İshaktın Yakup tərəldi, Yakup Yəhuda wə uning aka-ukilirin atisi boldi; **3** Yəhudadin Tamar arkılık Pərəz wə Zərah tərəldi; Pərəzdin Həzron tərəldi, Həzrondin Ram tərəldi, **4** Ramdin Amminadab tərəldi, Amminadabdin Nahxon tərəldi, Nahxondin Salmon tərəldi, **5** Salmondin Rahab arkılık Boaz tərəldi, Boazdin Rut arkılık Obad tərəldi, Obadın Yəsə tərəldi, **6** Yəssədin Dawut padixah tərəldi. Dawuttin Uriyaning ayali arkılık Sulayman tərəldi, **7** Sulaymandın Rəhəboam tərəldi, Rəhəboamdin Abiya tərəldi, Abiyadin Asa tərəldi, **8** Asadin Yəhoxafat tərəldi, Yəhoxafattin Yəhoram tərəldi, Yəhoramdin Uzziya tərəldi, **9** Uzziyadın Yotam tərəldi, Yotamdin Ahaz tərəldi, Ahazdin Həzəkiya tərəldi, **10** Həzəkiyadın Manassəh tərəldi, Manassəhdin Amon tərəldi, Amondin Yoxiya tərəldi; **11** Babiloşa sürgün kılinoqanda Yoxiyadın Yəkoniyah wə uning aka-ukiliri tərəldi. **12** Babiloşa sürgün bolqandın keyin, Yəkoniyahdin Xealtiəl tərəldi, Xealtiəldin Zərubabəl tərəldi, **13** Zərubabəldin Abilud tərəldi, Abiluddin Eliakim tərəldi, Eliakimdin Azor tərəldi, **14** Azordin Zadok tərəldi, Zadoktin Akim tərəldi, Akimdin Əlihud tərəldi, **15** Əlihudtin Əliazar tərəldi, Əliazardın Mattan tərəldi, Mattandın Yakup tərəldi, **16** Yakupin Məryəmning eri bolqan Yüsüp tərəldi; Məryəm arkılık Məsih, atalojan Əysa tuquldi. **17** Xundak bolup, İbrahimdin Dawutkiqə bolqan arılıktə jəmiy on tət əwləd bolqan; Dawuttin Babiloşa sürgün kılinoqıqə jəmiy on tət əwləd bolqan; wə Babiloşa sürgün kılinitxin Məsih kəlgüqə jəmiy on tət əwləd bolqan. **18** Əysa Məsihning dunyəqə kelixi mundaq boldi: — Uning anisi Məryəm Yüsüpka yatlık boluxka wəda kılinoqanı; lekin tehi nikah kılınmayla, uning Muqəddəs Rohtin həmildar bolqanlık məlum boldi. **19** Lekin uning [boloqusı] eri Yüsüp, durus xiki bolup, uni jəmiyat alıdida hijalətək əldən qalırıxni halimay, unindin astirtin ajrixip ketixni niyat kıldı. **20** Əmma u muxu ixlarnı oylap yürginidə, mana Pərvərdigarning bir pərixtisi uning qüxidə kərünüp uningoja: — Əy Dawutning oqlı Yüsüp, ayalıng Məryəmni ez əmrinqə elixtin körkəm; qünki uningda bolqan həmildə Muqəddəs Rohtin kəlgən. **21** Bir oqlu tuqıldı, sən uning ismını Əysa dap koyqın; qünki u ez halkını gunahlıridin kütküzidü» — dedi. **22** Mana bularning həmmisi Pərvərdigarning pəyəqəmbər arkılık degənlirinining əməlgə axurulux üçün bolqan, demək: — **23** «Pak kiz həmildar bolup bir oqlu tuqıldı; ular uning ismini Immanuel (mənisi «Huda biz bilən billə») dəp ataydu». **24** Yüsüp oqınip, Pərvərdigarning xu pərixtisinin degini boyıqə kılıp, Məryəmni əmrığa aldı. **25** Lekin Məryəm boxanoqıqə u uningoja yekinlaxmidi. Bu Məryəmning tunjisini idi; Yüsüp uningoja Əysa dəp isim koydi.

2 Əysa Herod padixah, həküm sürgən künlərdə Yəhudiya elkisining Bəyt-Ləhəm yezisidə dunyəqə kəlgəndin keyin, mana bəzi danixmənlər məxriktin Yerusaleməqə yetip kəlip, pukralardın: **2** Yəhudiylarning [yengidin] tuqulqan padixahı kəyərdə? Qünki biz uning yultuzining kətürülgənlilikini kerdük, Xunga, uningoja səjdə kılqılık kəldük, — deyixti. **3** Buni anglojan Herod padixah, xuningdək pütkül Yerusalem həlkimə alakəzadılıkka qüxti. **4** Ü pütkül bax kahinlər wə həlkinqing Təwrat ustazlırını qəkərəp, uların «Məsih kəyərdə tuquluxi kerək?» — dəp sordı. **5** Ular: «Yəhudiyyədiki Bəyt-Ləhəm yezisidə boluxi kerək, — qünki pəyəqəmbər arkılık xundak pütilgən: — **6** «I Yəhudiyyə zeminidiki Bəyt-Ləhəm, Həlkinq

Yəhudiya yetəkqilirinə arısida əng kiqiki bolmayıdu; Qünki səndin bir yetəkqi qıkıdu, U halkı İsaillarning bəkqıqisi bolidu» — deyixti. **7** Buning bilən, Herod danixmələni məhpip qəkərtip, yultuzning kaqan pəyda bolqanlığını sürüxtürüp biliwaldı. **8** Andin: «Berip balını sürüxtə kılıp tepləngələr. Tapşan həman kəytip manga həwər kilinglər, manmə uning aldiqə berip səjdə kılıp kələy» — dəp, ularını Bəyt-Ləhəmə yoloqə saldı. **9** Danixmənlər padixahıng sezinə anglap yoloqə qıktı; wə mana, ular xərkətə kərgən həlikə yultuz ularning aldida yol baxlap mangdi wə bala turojan yərgə kelip tohtidi. **10** Ular həlikə yultuznı kərginidin intayin kəttik xadlinixti **11** həm eygə kırıp, balını anisi Məryəm bilən kerüp, yərgə yikilip uningoja səjdə kılıxtı. Andin, həzinilirini ekip, altun, məstiki, murməkki katarlıq sowatqlarını sunuxtı. **12** Ularqa qüxidə Hərođning yenioja barmaslık tooprisidiki wəhbi kəlgənləki üçün, ular baxqə yol bilən oz yurtioja kəxtixti. **13** Ular yoloqə kətkəndin keyin, Pərvərdigarning bir pərixtisi Yüsünping qüxidə kərünüp: Ornundıñ tur! Bala wə anisi ikkisini elip Misirəqə qaq. Man sanga ukturoquqə u yarda turoqın. Qünki Herod balını yokitixka izdəp kelidu — dedi. **14** Xuning bilən u ornidin turup, xu keqila bala wə anisi ikkisini elip Misirəqə karap yoloqə qıktı. **15** U Herod əlgüqə xu yərdə turdi. Xundak boldiki, Pərvərdigarning pəyəqəmbər arkılık aldin eytkən: «Oqlummi Misirdin Mən qakırdım» deyən sezi əməlgə axuruldi. **16** Herod bolsa danixmənlərdin aldanqanlığını bilip, kəttik qəzəpləndi. U danixmənlərdin enikliqən wakitqə asasən, adəmlərni əwətip Bəyt-Ləhəm yezisi wə ətrapidiki ikki yax wə unindin təwən yaxtiki oqlu balırların həmmisini əltürgəzdi. **17** Xu qəoqlarda Yərəniya pəyəqəmbər arkılık eytılıqan munu şə əməlgə axuruldu: — **18** «Rama, xəhiriñə bir sada, Aqqik yioqəzarnıñ pioqanı anglinar, Bu Rahilening balılığı üçün kətürəgə ah-zarlırlı; Balılırinin yok kiliwetilgini tüpəylidin, Təsəllini kubul kilmay pioqan kətiridü». **19** Əmdi Herod əlgəndin keyin, Hudanıñ bir pərixtisi Misirda turoqan Yüsünping qüxidə kərünüp uningoja: — **20** Ornundıñ tur! Bala wə anisini elip Israil zeminiqə kəyt! Qünki balining jenini almaqçı bolqanlar oldu, — dedi. **21** Buning bilən Yüsüp ornidin turup bala wə anisini elip Israil zeminiqə kəytti. **22** U Arhəlausning atisi Herod padixahıng orniqə təhtkə olтурup Yəhudiya əlkisigə həkümranlıq kiliwatkjiniñ həwər tepli, wə yərgə kəytixtin korktı; wə qüxidə uningoja bir wəhbi kəlip, Galiliya zeminiqə berip, **23** Nasarət dəp atılıqan bir yezida oltraklxatı. Xuning bilən pəyəqəmbərlər arkılık; «U Nasarətlik dəp atılıdu» deyilgini əməlgə axuruldi.

3 Xu qəoqlarda, qəmildürgüqi Yəhya Yəhudiyyədiki qələbayawanoja kəlip **2** kixilergə: — Towa kilinglər! Qünki ərx padixalıq yekinlixip kəldi! — dəp jakarlxakə baxlıdi. **3** Qünki [qəmildürgüqi Yəhya] bolsa ilgiri Yəxaya pəyəqəmbər bəxaritida kərsətkən kixininə dəl ezi bolup: — «Bayawanda towlaydiqan bir kixininə: Rəbning yolini təyyarlangalar, Uning qioqır yollarını tüptüt kilinglər! — deyən awazı anglinidu». **4** Yəhya [pəyəqəmbər] təgə yungidin kılinoqan kiyim kiyən, beligə kən tasma baoqlıqanı. Yəydiqini bolsa qekətkilər bilən yawa hərə həsili idi. **5** Əmdi Yerusalem xəhiri, püttün Yəhudiya elkisi wə pütkül lordan dərəyə wadisiniñ ətrapidiki kixilər uning aldiqə kələxip, **6** gunahlırını ikrar kilişti wə uning ezlirini lordan dəryasında qəmildürütüxini kubul kəlgəti. **7** Lekin Pərisiy wə Sadukiy məzhipidikilərdin kəplirinining uning qəmildürütüxini kubul kılqılık kəlgənlilikini kərginidə u ularqa: — Əy yılanların bolşılığı! Kim silərni [Hudanıñ] qıxıx alıdida turoqan oqəzipidin əqeqinglər dəp agahlandırdı?!

8 Əmdı towioja layik mewini kəltürünglər! 9 Wə ez iqinglarda: «Bizning amitim bolsa İbrahimdurl!» dəp hiyal kılıp yürmənglər; qünki Mən xuni silərgə eytip koyayki, Huda İbrahimoja muxu taxlardının pərzəntələrni apirdə kılalaydu. 10 Palta allıqanın dərəhlərning yiltizoja təngləp koyuldu; yahxi mewa bərmədiqan hərkəsi dərəhlər kesilip otka taxlinidu. 11 Mən dərəwəkə silərni towa kilişimlər üçün suoja qəmildürimən. Ləkin məndin keyin kəlgüçü zat məndin kudratlıktur. Mən hətta uning kəxini kətürüxkumu layik əməsmən; u silərni Muqəddəs Rohka həm otka qəmildüridu. 12 Uning soruqası kürükə kolidə turidu; u ez hamini [topa-samandın] təltəküs tazilaydu, sap buğdayı ambaroja yiojıdu, əmma topa-samanni əqməs otta keydürüwetidü, — dedi. 13 Xu wakıttı, Əysə Yəhəyadın qəmildürülüxni kəbul kılıx üçün Galiliyə elksisidin İordan dəryası boyioja, uning yenioja kəldi. 14 Bırak Yəhəya qəmildürükə unimay uni tosup: — Əsl qəmildürülüxni man səndin kəbul kilişim kerək idir, birək sən menin aldiməqə kəpsənəq? — dedi. 15 Ləkin Əysə uningoja jawabən: — Həzirqa xuningəqə yol koyojin; qünki həkkaniyliknən barlık [tələplərini] əməlgə axurux üçün, xundak kilişimlərə toqra kelidu, — dedi. Xuning bilən, Yəhəya uningoja yol koydi. 16 Wə Əysə qəmildürülüp bolupla, sudin qıktı; u sudin qıqixi bilən mana, ərxlər uningoja eqilib, Hudanıng Rohı kəptər kiyapitidə ərxtin qüxüp, üstigə konuwtəkənlərini kərdi. 17 Wə mana, ərxtin bir awaz: — «Bu Mening seyürümlik oqlum, Mən uningdin toluk hursənəml!» — dəp anglandı.

4 Andin Əysə Rohning yetəkçilikdə İblisning sinak-azduruxlıroja yüzlinix üçün qel-bayawanoja elip berildi. 2 U kırıq keşə-kündüz roza tutkandin keyin, uning korsiki ekip kətkənidir. 3 Əmdı azduroqası uning yenioja kelip uningoja: — Əgər sən rasttinla Hudanıng Oqlı bolsang, muxu taxlarnı nanoja aylınlıxka buyruqın! — dedi. 4 Ləkin u jawabən: — [Təwratta]: «İnsan pəkət nan bılənlə əməs, bəlkı Hudanıng aqzıdızın qıkkən hərbir səz bilənlən yaxaydu» dəp püttülgən, — dedi. 5 Andin İblis uni mukəddəs xəhərgə elip berip, ibadəthəninəng əng ezig jayioja turozup uningoja: — 6 — Hudanıng Oqlı bolsang, özüngni pəsək taxlap bakkı! Qünki [Təwratta]: «[Huda] Əz pərixtılırigə sening həkkinqədə amr kılıdu; wə «putungning taxkə urulup kətməsliklə üçün, ular seni kollırıda kətərüp yürüdü» dəp püttülgən — dedi. 7 Əysə uningoja: «Təwratta yənə, «Pəriwdigar Hudayingni siniqası bolmal» dəpmu püttülgən — dedi. 8 Andin, İblis uni nəhayiti ezig bir taqka qırırip, uningoja dunyadiki barlık padixahlıklarnı xəraplıri bilən kərsitip: 9 Yərəgə yikiliq manga ibadət kilsəng, bularning həmmisini sanga beriwtetimən, — dedi. 10 Andin Əysə uningoja: — Yokal, Xəytan! Qünki [Təwratta]: «Pəriwdigar Hudayingoja ibadət kıl, pəkət Uningla ibadət-hizmitidə boll!» dəp püttülgən, — dedi. 11 Buning bilən İblis uni taxlap ketip kəldi, wə mana, pərixtılər kelip uning hizmitidə boldi. 12 Əmdı [Əysə] Yəhəyaning tutkun kiliqənlənlikini anglap, Galiliyəgə yol aldı. 13 U Nasarət yezisini taxlap, Zəbulun wə Naftali rayonidiki [Galiliyə] dengizi boyidiki Kəpərnəhəm xəhiriga kelip orunlaştı. 14 Xundak kılıp, Yəxaya pəyəqəmbər arkılık eytılıqan xu bexarət əməlgə axuruldi, demək: — 15 «Zəbulun zemini wə Naftali zemini, İordan dəryasining neriki təripidiki «dengiz yolu» boyida, «Yat əllərning məkanı» bolqan Galiliyədə, 16 Karangoqlukta yaxıqan həlk parlak, bir nurnı kərdi; Yəni əlüm kələnggisinən yurtida olturoqulularqa, Dəl ularning üstigə nur qüxti». 17 Xu wakıttın taxlap, Əysə: «Towa kilişimlər! Qünki ərx padixahlıq yekinlixip kəldi!» — dəp jar kilişkə baxlıdi. 18 [Bir künii], u Galiliyə dengizi boyida ketiwtip, ikki

aka-uka, yəni Petrus dəpmu atılıqan Simon isimlik bir kixini wə uning inisi Andiriyasni kərdi. Ular belikqi bolup, dengizə tor taxlawatatti; 19 u ularça: — Mening kəynimdin mengingər — Mən silərni adəm tutkucci belikqi kılımən! — dedi. 20 Ular xuan belik torlurini taxlap, uningoja əgixip mangdi. 21 U xu yerdin etüp, ikkinçi bir aka-ukini, yəni Zəbədiyin oqlulları Yakup wə inisi Yuhannanı kərdi. Bu ikkisi kemidə atisi Zəbədi bilən torlurini ongxawatatti. U ularını qakirdı. 22 Ular dərəhə kemini atisi bilər əldərur uningoja əgixip mangdi. 23 Wə Əysə Galiliyəning həmmə yerini kezip, ularning sinagoglurida təlim berip, Hudanıng padixahlıqinən hux həwirini jakarlayttı, həlk arısında hərəhil kesəllərni wə ajiz-meyiplərni sakayttı. 24 U toopruluk həwər pütkül Suriya əlkisiqə tərkaldı; u yərdiki halayıq hərəhil bimarlarnı, yəni hərtürlük kesəllər wə aqırısiləklərni həmdə jin qaplaxlanırları, tutkaklıq wə paləq kəsiligə giriştər bolojanları uning aldiqə elip kelixti; wə u ularını sakayttı. 25 Galiliyə, «on xəhər» rayonı, Yerusalem, Yəhədüyə wə İordan dəryasining u ketidin kəlgən top-top adəmlər uningoja əgixip mangdi.

5 Muxu top-top adəmlərni kərüp u bir taqka qıktı; u u yərədə olturoqınıda, muhlisləri uning yenioja kəldi. 2 U aqzını ekip ularça talim berixkə baxlıdı: — 3 Mubarak, rohta namrat bolojanları! Qünki ərx padixahlıq ularça təwədər. 4 Mubarak, pişən qəkkənlər! Qünki ular təsəlli tapıdu. 5 Mubarak, yawax-məminlər! Qünki ular yər yüzigə mirashordur. 6 Mubarak, həkkaniylikkə aq wə taxnalar! Qünki ular toluk toyunidu. 7 Mubarak, rəhimbəllər! Qünki ular rəhimbər kəridü. 8 Mubarak, kəlbi pak bolojanlar! Qünki ular Hudanı kəridü. 9 Mubarak, tinqılıq tərəpdarları! Qünki ular Hudanıng pərzəntərləri dəp atılıdu. 10 Mubarak, həkkaniylik yolidə ziyanəklikkə uqriqənlər! Qünki ərx padixahlıq ularça təwədər. 11 Mubarak, mən üçün baxkılarning həkarət, ziyanəklik wə hərtürlük təhmitigə uqrisanglar; 12 xad-huram bolup yarvranglar! Qünki ərxlərdə katta in'am silər üçün saklanıma; qünki silərdin ilgiriki pəyəqəmbərlərgimə ular muxundak ziyanəkliklərni kılıqan. 13 Silər yər yüzidikti tuzdursıllar. Həlbuki, əgər tuz eż təmini yokatsa, uningoja kəytidin tuz təmini kəndəkəm kırğuzili bolidü? U qaşa, u həqəməiga yarımjas bolup, taxlinip kixilərning ayoqi astıda dəssilixtin baxkə həq ixtə yarimaydu. 14 Silər dunyaning nuriđisilər. Taq üstigə selinoqan xəhər yoxurunalmayıdu. 15 Həqkim qıraqnı yekip koyup, üstigə sewətni kəmtürüp koymas, bəlkı qıraqdənning üstigə koyidü; buning bilən, u ey iqidiki həmmə adəmlərgə yorukluk beridü. 16 Xu tərikdirə, silər nurunguları insanlar alıdına xundak qəknitinglərki, ular yahxi əməllirənglərni kərüp, ərxtiki atangları uluqlısın. 17 Meni Təwrat kanununu yaki pəyəqəmbərlərning yazoqanlırını bikar kılıjlı kəldi, dəp oylap kalmanglar. Mən ularını bikar kılıjlı əməs, bəlkı əməlgə axurqılı kəldim. 18 Qünki mən silərgə xuni bərəkət eytip koyayki, asman-zemin yoxımıqoq, uningda püttülgənlər amalqə axurulmioquna Təwrattiki «yod» bir hərəp, hətta birər qəkitmu bikar kılınmayıdu. 19 Xu səwabtin, Təwrat kanunining əkidiirigə, hətta uning əng kiqiklərindən birini bikar kılıp, wə baxkılara qəxundak kilişni egitidioqan hərkəm ərx padixahlıqida əng kiqik həsablinidü. Əmma əksiqə, Təwrat kanuni əkidiirigə əməl kılıqanlar wə baxkılara qəxundak kilişni egyptüqilər bolsa ərx padixahlıqida uluq həsablinidü. 20 Qünki mən silərgə xuni eytip koyayki, həkkaniyliklər Təwrat ustazlırları wə Pərişiyərlərinəndən axımsa, ərx padixahlıqıqə həqkəqən kirəlməysilər. 21 Burunkılar oja «Katillik kılma, katillik kılıqan hərkəndək adəm sorakqa tartılıdu» dəp buyruqlarınlığını angloqənsilər. 22 Bırak mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki,

ez kérindixioa bikardin-bikar aqqıqlanqanlarning hərbirimü sorakqa tartılıdu. Ez kérindixini «əhmək» dəp tilliojan hərkəm alıy kengoxmida sorakqa tartılıdu; emma kérindaxlirini «təlwə» dəp həkərətligən hərkəm dozahing otişa layık bolidu. (Geenna g1067) 23 Xuning tıgün, sən kurbangah aldişa kelip [Hudaqo] hədiyə atımaqçı bolqiningda, kérindixning senindin aqırınqan yeri barlıq yadingoja kalsə, 24 hədiyəngi kurbangah aldişa koyup turup, awwal kérindixing bilan yarixiwal, andin kelip hədiyəngini ata. 25 Əgər üstüngdin dəwa kilməqçı bolqan bırsı bolsa, uning bilən birgə yolda bolqiningda uning bilən tezdir yarixip, dost bolqan. Bolmisa, u seni sorakqıja, sorakqı bolsa gundiipayoja tapxuridu, san zindanqı solitwielisan. 26 Mən sanga xuni bərəhkə eytip koyayki, [kərzinqning] əng ahiirkı bir tiyinimini koymay telimiqsə, xu yərdin qıkalmasın. 27 Silər «Zina kilmanglar» dəp buyrulojanlıkinin angloqansıllar. 28 Birak mən özüm xuni silərgə eytip koyayki, birər ayaloja xələwanı niyat bilən kəriqan kixi kenglidə u ayal bilən allıqanın zina kılqan bolidu. 29 Əgər əmdi ong kezüng seni gunahka azdursa, uni oyup taxliwət. Qünki pütün bədiningning dozahka taxlanqonidin kərə, bədiningdiki bir əzayıng yok kılınojini kəp əwzəl. (Geenna g1067) 30 Əgər ong kəluning seni gunahka azdursa, uni kesip taxliwət. Qünki pütün bədiningning dozahka taxlanqonidin kərə, bədiningdiki bir əzayıng yok kılınojini kəp əwzəl. (Geenna g1067) 31 Yənə: — «Kimdikim ayalını talaq kılса, uningoja talaq hetini bərsun» dapmu buyrulojan. 32 Birak mən özüm xuni silərgə eytip koyayki, kimdikim ez ayalining buzukluk kilmixidin baxqa [hərkəndək ixni bəhənə kılıp] uni talaq kılса, əmdi uni zinaqə tutup bərgən bolidu; talaq kılınojan ayalı əmrıga alojan kiximü zina kılqan bolidu. 33 Silər yənə burunkılaroja «Kəsimindin yanma, Pərvərdigar oja kılqan kəsimində əməl kıl» dəp buyrulojanlıkinin angloqansıllar. 34 Birak mən özüm xuni silərgə eytip koyayki, kət'iy kəsəm kilmanglar; ərxni tiloja elip kəsəm kilmanglar, qünki ərx Hudanıng tahtıdır; 35 yəki yərni tiloja elip kəsəm kilmanglar, qünki yər yüzü Hudanıng təhtipəridür. Yerusalemı tiloja elipmu kəsəm kilmanglar, qünki u yər uluq padixahning xəhəridür. 36 Hətta ez bexinglarnı tiloja elipmu kəsəm kilmanglar, qünki silərning qeqinqlarning bit telinimü ak yaki kəra rənggə əzətgartı kolunglardın kəlməydu. 37 Pəkət deqininqəllər «Bolidu», «bolidu», yəki «Yak, yak, bolmaydu» bolsun. Buningdin ziyadisi rəzil bolqoquqin kelidu. 38 Silər «Kezə kez, qıixa qıxa» dəp buyrulojini angloqansıllar. 39 Birak mən özüm xuni silərgə eytip koyayki, eski bilən təng bolmanglar. Kimdikim ong məngzingə ursa, sol məngzingnimü tutup bər; 40 wə bırsı üstüngdin dəwa kılıp, kənglikingni almaqçı bolsa, qapiningnimü bər. 41 Bırsı sanga [yük-takını yüdküzü] ming kədəm yol yürüxkə zorlisa, uning bilən ikki ming kədəm mang. 42 Bırsı səndin tilişə, uningoja bər. Bırsı səndin etnəyerim kilməqçı bolsa, uningoja boynungni toloqima. 43 Silər «Koxnangni seyin, düxminingə nəprətlən» dəp etiloqanni angloqan. 44 Birak mən özüm xuni silərgə eytip koyayki, silərgə dütəmənlək bolqanlaroja mehîr-muhəbbət kərsitinglər, silərdin nəprətləngənlərgə yahxılık kılıngalar, silərgə ziyankəxlək kılıqanlaroja dua kılıngalar. 45 Xundak kılqanlı, ərxtiki Atanglarning pərzəntiliridin bolisilar. Qünki U kuyaxining nurını yahxilarojumu wə yamanlarojumu qıxıxırıdu, yamoqurnımu həkkaniylarojumu, həkkaniyətsizlərgimi yaqdırıdu. 46 Əgər silər özünglaroja muhəbbət kərsətkənlərgilə mehîr-muhəbbət kərsətsənglər, buning kəndakmına in'amoja erixküqılıki bolsun? Hətta bajgırlarmu xundak kiliwatmamdu? 47 Əgər silər pəkət kérindaxlirınglar bilənla salam-səhət kılıxsanglar, buning nema

pəzilili bar? Hətta yat əlliklərmə xundak kılıdiq! 48 Xunga, ərxtiki Atanglar mukəmmal bolqinidək, silərmə mukəmmal bolungalar.

6 Həzi bolunglarki, həyr-sahawətlik ixliringlarnı baxqıllarıng aldida kəz-kəz kilmanglar. Bündək kılsanglar, ərxtiki Atanglarning in'amoja erixəlməysilər. 2 Xunga həyr-sahawət kılqiningda, dawrang salma. Sahtipəzlərlə sinagoglarda wə koqılarda adamların mahtixiqa erixix üçün xundak kılıdu. Mən silərgə xuni bərəhkə eytip koyayki, ular kezligin in'amoja erixkən bolidu. 3 Lekin sən, həyr-sahawət kılqiningda ong kəluning nema kiliwatqınıni sol kəluning bilmisən. 4 Xuning bilən həyr-sahawiting yoxurun bolidu wə yoxurun ixlarnı kərgüqi Atang sanga buni kayturidu. 5 Dua kılqan waktingda, sahıtpəzlərdək bolma; qünki ular baxqıllarоja kez-kəz kılıx üçün sinagoglar yaki tət koqa eqoqida turuwləp dua kılıxka amraktur. Mən silərgə xuni bərəhkə eytip koyayki, ular kezligin in'amoja erixkən bolidu. 6 Lekin sən bolsang, dua kılqan waktingda, iqtiri eygə kirip, iixkni yepip, yoxurun turoquqi Atangoja dua kilinglar; wə yoxurun kərgüqi Atang buni sanga kayturidu. 7 Dua-tilawət kılqanda, [butpərəs] yat əlliklərdikdək kırık gəplərni təkrarlawməngələr. Qünki ular deqənlirimiz kəp bolsa [Huda] tiligimizni qoqum ijabət kılıdu, dəp olaydu. 8 Xunga, silər ularnı dorimanglar. Qünki Atanglar silərning ehtiyajınları silər tiliməstir burunla biliidu. 9 Xuning üçün, mundak dua kilinglar: — «İ asmanlarda turoquqi Atimiz, Sening namıng mukəddəs dəp uluqlanqay. 10 Padıxahlıking kəlgəy, İradəng ərxtə ada kılınojadək yər yüzidim ada kılınoqay. 11 Bügünkü neminizni bügün bizgə bərgəysən. 12 Bizgə kərzədər bolqanları kəqürginimizdək, Sanmu kərzərimizini kəqürgəysən. 13 Bizni azduruluxlaroja uqratqızmioqaysən, Bəlkı bizni rəzil bolqoquqin kütulduroqaysən». 14 Qünki silər baxqılların gunah-səwənliliklərini kəqürsənglər, ərxtiki Atanglarmı silərni kəqürridü. 15 Birak baxqılların gunah-səwənliliklərini kəqürmisişlər, ərxtiki Atanglarmı gunah-səwənliliklərgən kəqürməydi. 16 Roza tutkən waktinglərda, sahıtpəzlərdək tətirangoju kiyapətkə kiriwalmanglar. Ular roza tutkini kez-kez kılıx üçün qırayırınlı solğun kiyapətə kərsitudu. Mən silərgə xuni bərəhkə eytip koyayki, ular kezligin in'amoja erixkən bolidu. 17 Əmdi sən, roza tutkiniqində, qaqlıringni maylap, yüzüngni yuyup yür. 18 Xu qaçqıda, roza tutkiniqində insanlaroja əməs, balkı pəkət yoxurun turoquqi Atangojıla kərünidü; wə yoxurun kərgüqi Atang uni sanga kayturidu. 19 Yər yəzidə özünglaroja bayılıkları toplımları. Qünki bu yərda ya kütə yəp ketidü, ya dat basidu yaki ooprilər tam texip oopriləp ketidü. 20 Əksiqə, ərxtə özünglaroja bayılıklar toplıngalar. U yərdə kütə yeməydi, dat basmaydu, ooprimü tam texip ooprilimaydu. 21 Qünki bayılık kəyərdə bolsa, kəlbingim xu yərdə bolidu. 22 Tənning qırıoji kezdür. Xunga əgər kezüng sap bolsa, pütün wujudung yorutulidu. 23 Lekin əgər kezüng yaman bolsa pütün wujudung karangojuluq bolidu. Əgər wujudungdiki «yorukluk» əməliyyətə karangojuluq bolsa, u karangojuluq nemidegen korkunqluk-hə! 24 Heqkim [birlə wakıttı] ikki hojayının kullukida bolmayıdu. Qünki u yaki buni yaman kərüp, uni yahxi kəridü; yaki buningoja baoqlinip, uningoja etibarsız kəraydu. [xuningoja ohxax], silərning həm Hudanıng, həm mal-dunyanıng kullukında boluxungalar mumkin əməs. 25 Xunga man silərgə xuni eytip koyayki, hayatınglaroja kərəlik yemək-iqmək yaki uqangalaroja kiyidiojan kiyim-keqəkninq öjemini kilmanglar. Hayatlıq ozuktin, tan kiyim-keqəktin ezziz əməsmü? 26 Asmandiki uqar-kanatlaroja karanglar! Ular terimaydu, ormaydu, ambarlaroja yioqmaydu,

lekin ərxtiki Atanglar ularnimu ozuklanduridu. Silər axu kuxlardin kəp əziz əməsmu? **27** Aranglarda kaysinglar ojem-kayou bilən emrünglarnı birər saat uzartalayışlar? **28** Silərning kiyim-keqəkninq ojemini klixinglarnıng nemə hajiti?! Daladiki nelupərlərning kəndak esidioqanlıkiqə karap bekinqlər! Ular əmgəkmu kilmaydu, qak egirməydu; **29** lekin silərgə xuni eytayki, hətta Sulayman toluk xan-xərəptə turoqandimu uning kiyinixi nilupərlərning bir güliqılıkmu yok idi. **30** Əmdı Huda daladiki bugün eqilsə, atisi kurup oqakqa selinidiojan axu güliqiyahları xunqa bezigən yərdə, silərni tehimu kiyindürməsmu, ay ixənqi ajızlar! **31** Xunga «nemə yəymiz», «nemə iqimiz», «nemə kiyimiz?» dəp oqəm kilmanglar. **32** Qünki yat əldikilər mana xundak həmmə nərsiga intildi, əmma ərxtiki Atanglar silərning bu həmmə nərsilərə möhtajlıqınglarnı bilidü; **33** xundak ikən, həmmidin awwal Hudanıng padixaḥlıki wə həkkəniliyiqə intilinqlər. U qəođa, bularning həmmisi silərgə əkoxulup nesip bolidü. **34** Xuning üçün, ətinin ojemini kilmanglar. Ətinin ojemi ətigə kalsun. Hər künning dərdi xu künğa tuxluk bolidü.

7 Baxkılarning üstidin həküm kılıp yürmənglər. Xundakta [Hudanıng] həkümigə uqrımayışlar. **2** Qünki silər baxkılalar üstidin kəndak baňa həküm kılışngalar, [Hudamu] silərning üstünglərdin xundak baňa bilən həküm qıçıridu. Silər baxkılarnı kəndak elqəm bilən elqisənglər, [Hudamu] silərni xundak elqəm bilən elqəydu. **3** Əmdı nema iqtün buradiringinq kəzidiki kılni kerüp, ez kezüngdiki limni baykiyalımayışən?! **4** San kandaqmu buradiringqə: «Kəni, kezüngdiki kılni eliwetay!» deyələyən? Qünki mana, ezungning kezidə lim turidul? **5** Əy sahitpəz! Awwal ezungning kezidiki limni eliwət, andin enik kerüp, buradiringning kezidiki kılni eliwətələyən. **6** Mukəddəs nərsini itlaroja bərmənglər, yaki ünqə-mərwayitlirinqlarnı tongguzlarnıng aldiqə taxlap köymənglər. Bolmisa, ular bularını putlırlıda dəssəp, andin burulup silərni talaydu. **7** Tilənglər, silərgə ata klinidü; izdənglər, tapisilər; ixikni qekinqlər, eqilidü. **8** Qünki hərbir tiligüqü tiliginigə erixidü; izdigiqü izdiginimini tapidü; ixikni qəkküqilərgə ixik eqilidü. **9** Aranglarda ez oqılı nan tələp kılısə, uningoja tax beridioqanlar barmu?! **10** Yaki belik tələp kılısə, yılan beridioqanlar barmu? **11** Əmdı silər rəzil turupmu ez pərzəntlirinqlərə yahxi iltipatlarnı berixni bilən yərdə, ərxtiki Atanglar Əzidin tiligənlərgə yahxi nərsilərni tehimu iltipat kilməsmu? **12** Xunga hər ixta baxkılarning ezunglərə kəndak muamilə kılıxını ümid kılışngalar, silərmü ularoja xundak muamilə kilinglər; qünki Təwrat ənənəni wə pəyənəmbərlərning talimatlıri mana xudur. **13** Tar dərwazidin kiringlər. Qünki kixini əhaləkətə elip baridiojan dərwaza kəng bolup, yoli kangtaxa wə daqıdamdur, wə uningdin kirdioqanlar kəptur. **14** Bırak əhayatlıqka elip baridiojan dərwaza tar, yoli kistang bolup, uni tapalaydioqanlar mu az. **15** Aldinglərə qoy terisiga oriniliwip kəlgən, iqi yırktıq qılberidək bolən sahta pəyənəmbərlərdin hoxyar bolunglar. **16** Silər ularını mewiliridin tonuwalalayışlar. Tikindin üzümlər, kəməqəktin anjührələr aloqlı bolandu? **17** Xuningqə oħxax, hər yahxi dərəh yahxi mewə beridu, por dərəh naqar mewə beridu. **18** Yahxi dərəh naqar mewə bərməydu, por dərəh yahxi mewə bərməydu. **19** Yahxi mewə bərmədiojan hərbir dərəh kesilip otqa taxlinidu. **20** Xuningdək, muxundak kixilərni mewiliridin tonuwalalayışlər. **21** Manga «Rəbbim, Rəbbim» deqənlərning həmmisilə ərx padixaḥlıkiqə kirləməydu, bəlkı ərxtə turoqulı Atamning iradisini ada kilojanlarla kirləyədu. **22** Xu künidə nuroqun kixilər manga: «Rəbbim, Rəbbim, biz sening naming bilən wəhiy-bexarətlərni yətküzdük, sening naming bilən jinlərni

koqlılduk wə naming bilən nuroqun mejizilərni kərsəttük» dəydi. **23** Həlbuki, u qəođa mən ularoja: «Silərni əzəldin tonumaymən. Kəzümdin yokilinglər, ay itaatsizlər» dəp elan kılımən. **24** Əmdı hərbiri bu səzərimi anglap əməl kılən bolsa, u ez eyini kəram tax tütigə saloqan pəm-parasətlik kixığa oħxaydu. **25** Yamojır yiojip, kəlkün kəlip, boran qikip sokşımı, u ey erülmidi; qünki uning uli kəram taxning tütigə selinojan. **26** Bırak səzərimi anglap turup, əməl kilmədijən hərbiri eyini kumning tütigə kuroqan əhəmkəkə oħxaydu. **27** Yamojır yaqıqanda, kəlkün kəlgəndə, boran qikqanda xu ey erültüp kətti; uning erültüxi intayın dəhəxtəlik boldı! **28** Wə xundak boldiki, Əysə bu səzərini aħħiraxturqəndən keyin, bu top-top halayık uning təlimlirigə həyranuħəs boluxti. **29** Qünki uning təlimləri Təwrat ustazlırininkigə oħximaytti, bəlkı tolimu nopuzluk idi.

8 U taqdıl qüvkəndə, top-top kixilər uningoja əgixip mangdi. **2** Wə mana, mahaw kesili bar boloqan bir kixi uning aldiqə kəlip, bexini yərgə urup tizlinip: — Təksir, əgər halisinqiz, meni kesilimdin pak kələlaysız! — dedi. **3** Əysə uningoja əkolini təgħküzüp turup: — Halayman, pak bolojin! — dewidi, bu adəmning mahaw kesili xuan pak bolup sakaydi. **4** Əysə uningoja: — Hazır bu ixni əheqimqə eytmə, bəlkı udul berip kahinoja ezungüni kərsitip, uladır bilər guwahlıq bolux üçün, Musa bu ixta amr kılən hədiyə-kurbanlıknı sunoqin, — dedi. **5** U Kaparnahum xəhīriqə baroqanda, [rimlik] bir yüzbəxi uning aldiqə kəlip, uningdin yelinip: **6** — Təksir, qakirım palaq bolup kəlip, bək azablinip eydə yatidu, — dedi. **7** Man berip uni sakayıtip koyay, — dedi Əysə. **8** Yüzbəxi jawabəni: — Təksir, torusumning astioja kiriqinqizgə layik əməsmən. Pəkət bir eqiżla sez kılıp koysingiz, qakirım sakayıp ketidu. **9** Qünki mənəmən baxxā birsining əhəmkəkə astidiki adəmman, menin kol astimda ləxkarlırim bar. Birigə bar desəm baridu, biriga kol desəm, kelid. Kulumoja bu ixni kol desəm, u xu ixni kılıdu, — dedi. **10** Əysə bu gəplərni anglap, həyran boldi. Əzi billa kəlgənlərgə: — Mən silərgə xuni bərəkət eytip koyayki, bundak ixənqin hətta Israillar arisidim tapalimqoqanidim. **11** Silərgə xuni eytayki, nuroqun kixilər künqiqix wə künpietixtin kəlip, ərx padixaḥlıkida İbrahim, İshəq wə Yakuplar bilən bir dastihanda oltruridu. **12** Ləkin bu padixaḥlıkning ez pərzəntlirli bolsa, sirtta karangoqulukka taxlinip, u yərdə yioj-aż-żarlar ketiridu, qixlirini oquqlitidu, — dedi. **13** Andin, Əysə yüzbəxiqə: — Əyünggə kayt, ixənginindək sən üçün xundak kılınidu, dedi. Həlikə qakarning kesili xu pəyttə sakayıltı. **14** Əysə Petrusning eyiga baroqanda, Petrusning keynanisining kiziqorun tutup yetip kalojınıni kərdi. **15** U uning əkolini tutiwi, uning kizitmisi yandi. [Ayal] dərħal ornidin turup, Əysəni kütüxkə baxlıdi. **16** Kəq kərgəndə, kixilər jin qaplaqları nuroqun adəmlərni uning aldiqə elip kəlixti. U bir eqiż sez bilənla jinlərni həydiwətli wə barlık, kesəllərni sakayıttı. **17** Buning bilən, Yəxaya pəyənəmbər arkılık yetküzülgən: «U ezi aqırq-silaklirimizni ketiridü, kesəllərimezini tütigə aldi» degen sez aməlgə axuruldi. **18** Əysə eżini oriwaloqan top-top kixilərni kərüp, [muhlislirioja] dengizning u ketiqa etüp ketixni əmr kıldı. **19** Xu qəođa, Təwrat ustazlıridin biri kəlip, uningoja: — Ustaz, sən kəyərgə barsang, mənəmə sanga əgixip xu yərgə barimən, — dedi. **20** Əysə uningoja: — Tükkilərning engkürliri, asmandıki kuxlarning uwiliri bar; bıraq Insan'eqqlining bexini koqçudak yerimə yok, — dedi. **21** Muhlisliridin yənə biri uningoja: — Rəb, menin awwal berip atamni yərlikkə koquxuməja ijazat bərəgəysən, — dedi. **22** Bırak Əysə uningoja: — Manga əgəxkin, wə elüklər ez olüklərini yərlikkə koysun, — dedi. **23** U kemiqə qüxti, muhlislirimu qüxüp billa mangdi. **24** Wə mana, dengiz tütidə kəttik boran

qikip ketti; xuning bilen dolkulular kemidin halkip kemini ojerk kiliwetay dep kaldi. Lekin u uhlawatatti. **25** Muhlislar kelip uni oyojtip: — I ustaz, bizni kutulduroqaysan! Biz halaket alvida turizim — dedi. **26** — Nemixka korkisiler, i ixənqi ajizlar! — dedi u wə ornidin turup, boran-qapkunoja wə dengizqoja tənbilə beriwid, həmmisi birdinla tinqidi. **27** Muhlislar intayin həyran bolup, bir-birige: — Bu zadi kandak adəmdə? Hətta boran-qapkunlar wə dengizmu uningoja boy sunidikən-hə! — dəp ketixti. **28** Əysa dengizning u ketidiki Gadaraliklarning yurtioja baroqinida, jin qaplaxkan ikki kixi gərliridin qikip uningoja aldioja kəldi. Ular xunqə wəhxiy idiki, heqkim bu yərdin etüxkə jür'ət kılalmayıtti. **29** Uni kergəndə ular: — I Hudanıng Ooqlı, sening biz bilən nema karing! Sən wakit-saiti kəlməyələ bizni kiyiniojili käldeğim! — dəp towlid. **30** Xu yərdin heli yırqata qong bir top tongguz padisi otlap yürürtti. **31** Jinlar əmdi uningoja: — Əgər sən bizni koqlıwətnəmeki bolsang, bizni tongguz padisi iqığa kırğızıwətkəysən, — dəp yalwuruxti. **32** U ularoja: — Qıkinglər! — dewidi, jinlar qikip, tongguzlarning teniga kiriwaldi. Mana, pütkül tongguz padisi tik yərdin etilip qüxüp, sularda ojerk boldi. **33** Lekin tongguz bakquqilar bədər qeqip, xəhərgə kirip, bu ixning bax-ahirini, jümlidin jin qaplaxkan kixilərning kəqürmixlirini halayıkka eytip berixti. **34** Wə mana, pütün xəhərdikilər əysa bilən kəriükili qikti. Ular uni kergəndə, uning ezlirinining xu rayonidin ayrılip ketixini etti.

9 Xuning bilən u kemiga qüxüp dengizdin etüp, ezi turojan xəhərgə kəytip kəldi. **2** Wə mana, kixilər zəmbilga yatquzuloqan bir paləqni uning aldioja elip kəldi. Əysa ularning ixənqini kərüp həliki paləqə: — Ooqlum, yürəklik bol, gunahlıring kəqürüm kılındı, — dedi. **3** Andin mana, Təwrat ustazlıridin bəziləri kənglidə: «Bu adəm kupurluk kiliwati!» dəp oylidi. **4** Ularning kənglidə nema oylatışlınlıqini bilgan əysa ularoja: — Nemə üçün kənglünglarda rəzil oylarda bolisilər? **5** «Gunahlıring kəqürüm kılındı» deyix asanmu yaki «Ornundin tur, mang!» deyixmu? — dedi wə yənə ularoja: — **6** Əmma hazır silərnin Insan'oojlining yər yüzidə gunahlarıni kəqürüm kılıx həküklija işə iəknəklərini bilişinxələr üçün, — u paləq kesələgə: — Ornundin tur, orun-kərpəngini yioqixturup eyüngəkayt, — dedi. **7** Həliki adəm ornidin turup eyiga kaytti. **8** Buni kergən top-top adəmlər körküxup, insanlar oja bundak həkükni bərgən Hudanı uluqlaxtı. **9** Əysa u yərdin qikip aldioja ketiwetip, baj yioqidojan orunda olturojan, Matta isimlik bir [bajgirni] kərdi. U uningoja: — Manga əgəxkin! — dedi. Wə Matta ornidin turup, uningoja əgəxti. **10** Wə xundak boldiki, əysa [Mattanıng] eyidə məhman bolup dastihanda olturoqanda, nuroqun bajgırlar wə gunahkarları kərəp, əysa wə uning muhlisləri bilən həmdastıhan boldi. **11** Buni kergən Pərisiyər uning muhlisliroja: — Ustazinglar nemixka bajgır wə gunahkarlar bilər bəstindəhanda yəp-iqip olтурurdu? — dedi. **12** Bu gəpni anglojan əysa: — Saqlam adəmlər əməs, bəlkı bimarlar tewiştə mohtajdur. **13** Silər berip [mukəddəs yazmilardıki]: «İzdaylıqinim kürbənləklər əməs, bəlkı rəhimbəxəpkət» deyilgən xu sezninq mənisiini egininqlər; qünki mən həkkaniylərnı əməs, bəlkı gunahkarları qakırojılı kəldim, dedi. **14** Xu waqtılarda, Yəhya [pəyojəmbərninq] muhlisləri əysanıng yenioja kelip uningoja: — Nemixka biz wə Pərisiyər pat-pat roza tutimiz, lekin sizning muhlislirinjiz tutmaydu? — dəp soraxti. **15** Əysa jawabən: — Toyı boluwatkan yigit tehi toyda həmdastıhan oltuojan qaçqda, toy məhmanlıri həza tutup oltursa kandak bolidul? Əmma xu künər kəliduki, yigit ulardin elip ketili, ular xu kündə roza tutidu. **16** Həqkim

kona kəngləkkə yengi rəhəttin yamak, salmaydu. Undak kilsa, yengi yamak [kirixip], kiyimni tartip yirtiwetidu. Nətijidə, yirtik tehimu yoojinap ketidu. **17** Xuningdək, heqkim yengi xarabni kona tulumlarqa əqəlimaydu. Əgər undak kilsa, [xarabning eqixi bilən] tulumlar yerilip ketidə-də, xarabmu tekiliş kətildi həm tulumlarmu kardin qikidu. Xuning üçün kixilər yengi xarabni yengi tulumlarqa əqəlimaydu; xundak kılqanda, hər ikkilisi saklinip kəlidu. **18** U [Yəhəyanıng muhlisliroja] bu səzərləri kiliwatkən vəqtida, mana bir hökümərə kelip, uning aldioja bax urup: — Mening kizim hazırla əliup kətti; əmma siz berip uningoja kəlingizini təgkütüp koysingiz, u tirlidu, dedi. **19** Əysa ornidin turup, muhlisləri bilən biliş uning kəynidin mangdi. **20** Wə mana, yolda hun təwərx kesiligə griptar bolqinoja on ikki yil boloğan bir ayal əysanıng arkisidin kelip, uning tonininq pexini silidi. **21** Qünki u iqidə «Uning tonini silisamlı, qokum sakıyip ketimən» dəp oylıjanidi. **22** Əmma əysa kəyniga burulup, uni kərüp: — Kızım, yürəklik bol, ixənqıng seni sakayıtlı dedi. Xuning bilən u ayal xu saettə sakaydi. **23** Əmdi əysa həliki hökümərning eyığa kırğında, nay qeliwatkən wə həza tutup waysawtən kixilər topini kərüp, **24** ularoja: — Qikip ketinglər, bu kız əlmidi, bəlkı uhławatidu, dedi. [Xuni anglap] kərpilik uni məshirə kıldı. **25** Kixilər qikiriwetilgəndən keyin, u kızınqıng yenioja kirip, uning kolını tutiwidı, kız ornidin turdi. **26** Bu toqırısidiki həwər pütün yurtta pur kətti. **27** Əysa u yərdin qikqanda, ikki karioju uning kəynidin kelip: — I Dawutning ooqlı, bizgə rəhimbə kılqəsiz! — dəp nida kilixti. **28** U eyığa kırğändin keyin, xu ikki karioju uning aldioja kəldi. Əysa ulardın: — Silər menin bu ixka qadır ikənlilikməgə ixənqımlar? — dəp soridi. — I Rabbim, ixinimiz, — dəp jawab bərdi ular. **29** U kolını ularning kezlirigə təgkütüp turup: — Ixənqıng boyığa bolsun! dewidi, **30** ularning kezliri eqildi. Əysa ularoja: Bu ixni həqkiməgə eytmangler! dəp kəttik tapılıdi. **31** Lekin ular u yərdin qikipla, uning nam-xərəftini pütküll yurtka yeyiwətti. **32** Ular qikip ketiwatkəndə, kixilər jin qaplaxkan bir gaqını uning aldioja elip kəldi. **33** Uningoja qaplaxkan jinning həydilixi bilənlə, həliki adam zuwanıqə kəldi. Halayık intayin həyranıuğus bolup: — Bündək ix Israilda zadi kəriliş bəkmiojan, — deyixti. **34** Lekin Pərisiyərlər: — U jinlərin jinlərning əmərirəgə tayinip kooqlaydikən, deyixti. **35** Wə əysa barlık xərəl wə yeza-kıxlaklarnı kezip, ularning sinagoglurida təlim berip, ərx padixahlıklıki hux həwərni jakarlıdi wə hərhil kesəllərni wə hərhil meyp-ajızınları sakayıtti. **36** Lekin u top-top adəmlərni kərüp ularoja işə aqoritti, qünki ular harlinip padıqisız koy padiliridək panaşsız idi. **37** Xuning bilən u muhlisliroja: — Həsul dərvəzə kəp ikən, biraq [həsul elix üçün] ixleydiqənlər az ikən. **38** Xunga həsulning Igisidin, Əz həsulningi yiojıwelikxə ixəlmiqilərni jiddiy əwətkəysən, dəp tilənglər, — dedi.

10 U on ikki muhlisini yenioja qakıriplər, ularoja napak rohələrni kooqlax wə hərbir kesəllikni həm hərbir meyip-ajızını sakaytix həkükini bərdi. **2** On ikki rosulning isimləri təwəndikiqə: Awwl Petrus dəpmu atilidiojan Simon wə uning inisi Andiriyas, andin Zəbədiyning ooqlı Yakup wə uning inisi Yuhanna, **3** Filip wə Bartolomay, Tomas wə bajgir Matta, Alfayning ooqlı Yakup wə Ləbbaus dəpmu atilidiojan Taday, **4** millətpərvər dəp atalojan Simon wə keyin əysaşa satqunluk kılqan Yəhuda Ixkəriyot. **5** Əysa bu on ikkisini [həlkəning arisoja] mundaq tapılap əwətti: — Yat əlliklərning yollırıroja qikmanglar, yaki Samariyəliklərning xəhərlirigim kirmənglər, **6** bəlkı teniqən koy padilirə bolqan Israıl jəmatidikilər arisoja beringlər. **7** Baroqan yeringlərda: «Ərx padixahlıklı yekinlixip kəldil!» dəp jakarlanglar. **8** Aqırıq-silaklarnı sakayıtinglər,

əlülklərini tirildürüngərlər, mahaw kesəllirini sakayıngılar, jinlarnı həydiwetinglər. Silərgə xapaət halis berilgəndur, silərmə halis iltipat kilingərlər. **9** Bələwəjinqılarqa altun, kümüx wə mis pullarına baqlap elip yürməngərlər. **10** Səpər üçün birlə yəktəktin baxxına na hurjun, na kəx, na həsa eliwalı mangərlər. Qünki hizmətkar ez ix həkkini elixə həkliklər. **11** Hərkəysi xəhər yaki yeziqə baroqan wəktinglərda, aldi bilən xu yərda kimning hərmətkə layik metiwar ikanlıklını sorangılar; xundak kixini tapkanda, u yərdin kətküqə uning əyidilə turungılar. **12** Birər eygə kirgininglərda, ularqa salam beringlər. **13** Əgər u ailidikər [hərmətkə] layik metiwar kixilar bolsa, tiligən amanlıklıqıngılar ularqa ijabat bolsun; əgər ular layık bolmisa, tiligən amanlıklıqıngılar eziungılarqa kəytsun. **14** Silərni kobul kilməqən, sezliringlərni anglimiqən kimdəkim bolsa, ularning eyidin yaki xu xəhərdin kətkinlənglərda, ayojinqılardıki topını kekjwetinglər. **15** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, kiyamət künida Sodom wə Gomorra zeminidikilərning hali xu xəhərdikilərningidin yenik bolidur. **16** Mana, mən silərni kyoşlarnı berilərning arisioqə əwətkəndək əwətimən. Xunga, yilandək sazgür, pahtəktək sap dillik bolungılar. **17** İnsanlardın pahəs bolungılar; qünki ular silərni tutuwelip sot məhkəmiliρığə tapxurup beridur, sinagoglırıda kamqılaydu. **18** Ular wə xundakla yat elliklər üçün bir guwahlıq boluxkə, silər menin səwəbimdin əmirlər wə padixahılar aldiqə elip berilip sorakka tartılısilar. **19** Lekin ular silərni sorakka tartkən wəktidə, kəndək jəwab berix yaki nema jəwab berixtin ənsirəp kətməngərlər. Qünki xu wəkti-saitida eytix tegixlik sezlər silərgə təminlinidur. **20** Qünki sezlığıqi eziungılar əməs, bəlkı Atanglarning rohı silər arkılıq sezləydi. **21** Kərindəx kərindixioqə, ata balisioqə hainlik, kılıp, elümgə tutup beridur. Balılarımı ata-anisioqə karxi qıkip, ularını elümgə məhkəm kıldırıdu. **22** Xundakla silər menin namim tüpəylidin həmmə adəmning nəpritigə uqraysılar. Lekin ahiroqə bərdaxlık bərgənlər bolsa kütkəzulidur. **23** Ular silərgə bu xəhərdə ziyanəkəlik kilsə, yəna bir xəhərgə keqip beringlər. Qünki mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, Insan'ooqı kayıtip kəlgüqə silər Israılning barlıq xəhərlərini arılx [wəzipinglər] tükiməydu. **24** Muhlis ustazidin, kül hojayinidin üstün turməydu. **25** Muhlis ustazioqə ohxax bolsa, kül hojayinioqə ohxax bolsa razı bolsun. Ular əyning igisini «Bəəlzbıl» dəp tillioqan yərde, uning əyidikilərini tehimu kattılık həkərətləmədu? **26** Xunga uların körkməngərlər; qünki heqkəndək yepik koyulmuş ix axarlanmay kəlməydu, wə heqkəndək məhpip ix ayan bolmaya kəlməydu. **27** Mening silərgə karangoquda eytidioqanlırmımi yorukta eytıweringlər. Kulikinqılarqa piqirlap eytılıqanlırnı egezilərdə jakarlangılar. **28** Tənni eltürsim, lekin adəmning jan-rohını eltürəlməydiqənlardın körkməngərlər; əksiqə, tən wə jan-rohını dozahta əhalək kılıxka ədirən boluqzıdin körküngərlər. (Geenna g.1067) **29** İki kuxkaqını bir tiyinqə setiwalıqlı boliduqul? Lekin uların birimü Atanglarsız yərgə qüxməydu. **30** Əmma silər bolşangılar, hətta hərbir tal qeinqıllarını sanalıqandur. **31** Xunga, körkməngərlər. Silər nuroqunlioqan kuxkaqtınmı kimmətliktırsılar! **32** Xunga, meni insanlarning alidda etirəp kiliqənlərning hərbirini mənəmə ərxtiki Atamning alidda etirəp kiliqəm; **33** Birək insanlarning alidda məndin tanoqanlarning hərbiridin mənəmə ərxtiki Atam alidda tanıməm. **34** Mening dünəyoqə keliximni tinqlıq elip kelix üqündür, dəp oylap kalməngərlər. Mən tinqlıq əməs, bəlkı kılıqni yürgürüxkə kəldim. **35** Qünki menin kelixim «Ooqluñi atisioqə, kizni anisioqə, kelinni keynanisioqə karxi qıqırıx» üçün bolidur. **36** Xuning bilən «Adəmning düxmənləri ez ailisidiki kixilər bolidur». **37** Atanisini məndinmə aziz kəridioqanlar manga munasip əməstur.

Əz oqul-kızını məndinmə aziz kəridioqanlar manga munasip əməs. **38** Əzining krestini ketürüp, manga əgəxmiqənlərmə manga munasip əməs. **39** Əz hayatını ayyadıqan kixi uningdin məhərum bolidu; mən üçün əz hayatının məhərum bolən kixi uningoja erixidur. **40** Silərni kobul kiliqənlər menim kobul kiliqən bolidu; meni kobul kiliqənlər bolsa meni əwətküqinimə kobul kiliqən bolidu. **41** Bir pəyoqəmbərnı pəyoqəmbərlək salahiyitidə kobul kiliqən kixi pəyoqəmbərgə has bolən in'amoja erixidur. Həkəkəniy adəmni u həkəkəniy ikən dəp bilip kobul kiliqənlər həkəkəniy adəmə has bolən in'amoja erixidur. **42** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, menin bu xəkiqiklərimdən əng kiqiqi birini menin muhlisim dəp bilip uningoja hətta pekət birər qısqə soosuk su bərgən kiximə jəzənən eziqə layik in'əmdin məhərum bolmayıdu.

11 Əysə on ikki muhlisioqə bu ixlərni tapılap boləqəndin keyin, əzizimə xu yərdiki hərkəysi xəhərlərdə təlim berix wə [Hudanıng kələməni] jakarlar üçün u yərdin ketti. **2** Zindanıqə solanıqə Yəhya [pəyoqəmbər] Məsihning kiliqən əməllərini anglap, muhlisilərini əwətip, ular arkılıq əysadın: **3** «Kelixi mukərrər zət eziungmu, yaki baxka birsini küttükimiz kerəkmu?» — dəp soridi. **4** Əysə ularoja jawab berip mundak dedi: — Yəhyanıng yəniqə kaytip berip, əz angławat-kanlırlıqınlara wə kərəwət-kanlırlıqları bayan kılıp — **5** Korlar kerələydiqən wə tokurlar mangalaydiqən boldi, mahaw kesili boləqənlər sakayıltı, gaslar angliyaydiqən boldi, əlgənlərni tırıldırıldı wə kəmbəqəllərgə hux həvar jakarlandı» — dəp eytıngələr **6** wə [ingoja yəna]: «Məndin gumanlanmay putlixip kətməgən kixi bolsa bəhəltiklər!» dəp koyungılar, — dedi. **7** Ular kətkəndə, əysə top-top adəmlərgə Yəhya toopruluq sezləkə baxlıdı: — «Silər aslı [Yəhyanı idzəp] qelqə baroqınlıqarda, zadi nemini kergili bardıqlar? Xamalda yəlpünüp turoqan komuxnim? **8** Yakı esil kiyiŋen bir ərbəbnim? Mana, esil kiyimlərni kiyiŋenlər han ordiliridin teplidüluq! **9** Əmədi silər nəmə kergili bardıqlar? Bir pəyoqəmbərnim? Durus, əmma mən xuni silərgə eytip koyayki, [bu bolsa] pəyoqəmbərdinmən üstün bir bolquqidur. **10** Qünki [mukəddəs yazmılardıki]: — «Mana, yüz aldingoja elqimni əwətimən; U sening aldingda yolungni təyyarlaydu» — dəp pütülgən sez dal uning tooprısında pütülgəndur. **11** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, ayallardin tuquləşənlər arısında qəmildürgüqi Yəhəyadınmən uluoji turozuləşənini yok; əmma ərx padixahlıklıdiki əng kiqiqi bolqinimə uningdin uluoji turi. **12** Əmma qəmildürgüqi Yəhya otturıqə qıqən künlərindən bugünkü künqiqə, ərx padixahlıqlıqə kirix yoli xiddət bilən eqildi wə kixilər uni xiddət bilən tutuwalıdu. **13** Qünki barlıq pəyoqəmbərlərning bəxərət berix hizmiti, xundakla Təwərəttiki yazmılardır arqlik bəxərət yətküzülüx hizmiti Yəhya bilən ahirlidur. **14** Wə əgər xu sezni kobul kiliqənlər, «[kayıtip] kelixi mukərrər boləqən Ilyas [pəyoqəmbər]» bolsa, [Yəhyanıng] eziidur. **15** Angloqədək kuliki barlar buni anglisün! **16** Lekin bu dərvərdiki kixilərni zadi kimlərgə ohxayit? Ular huddi rəstə-bazarlarda olturweli, bir-birigə: **17** «Biz silərgə sunay qelip bərsəkmə, ussul oynimidiŋlər», «Matəm pədisigə qelip bərsəkmə, yioqə-zar kilmidinqələr» dəp [kəkxaydiqən tuturuksız] balılarqa ohxaydu. **18** Qünki Yəhya kelip ziyapətə olturnmayıttı, [xarab] iqəməttiy. Xuning bilən, ular: «Uningoja jin qaplıxıptu» deyixidur. **19** Insan'ooqı bolsa kelip həm yeydu həm iqidü wə mana, ular: «Taza bir toymas wə bir məyhor ikən. U bajıqlar wə gunahkarlarning dosti» deyixidur. Lekin danalıq bolsa ez porzəntli arkılıq durus dəp tonulidur. **20** Andin u ezi kəp mejizilərni kərsətkən xəhərlərdə turuwat-kanlınları towa kilməqənlək üçün əyibləp, mundak dedi: — **21** Halinglərə

way, ay Koražinliklar! Halinglaroja way, ay Bəyt-Saidaliklar! Qünki silərdə kərsitlən möjizilər Tur wə Zidon xəhərliridə kərsitlən bolsa, u yərlərdikilər heli burunla bez kiyimiga yəgini, külə milinip towa kılən bolatti. **22** Mən silərgə xuni eytip koyayki, kiyamat künida Tur wə Zidondikilərning kəridiqini silərningkidin yenik bolidi. **23** Əy arxa ketürülən Kəpərnəhəmlulklar! Silər təhtisaraqə qüxtürülilisərlər. Qünki aranglarda yaritilojan möjizilər Sodomda yaritilojan bolsa, u xəhər bütüngiçə halak bolmiojan bolatti. (**Hadəs g86**) **24** Əmma mən silərgə xuni eytip koyayki, kiyamat künida Sodom zeminidikilərning kəridiqini silərningkidin yenik bolidi. **25** Xu wakıtlarda, əysa bu ixlaroja karap mundak dedi: — Asman-zemin Igisi i At! Sən bu [həkikətlərni] danixman wə əkilliklərdin yoxurup, səbiy balilaroja axkarlıqanlıq üçün Sanga mədhiyilər okuyman! **26** Bərəhək, i Ata, nəzirində bundak kılıx rawa idi. **27** Əmmə mən Atamidn təkdim kılındı; Oqulni Atidin baxka həqkim tonumaydu, wə Atinim Oqul wə Oqul axkarluxnai layik kergən kixilərdin baxka həqkim tonumaydu. **28** Əy japakəxərlər wə eçir yük yükləngən həmminglər! Mening yəniməja kelinglər, mən silərgə aramlıq berəy. **29** Mening boyunturukumni kiyip, məndin egininqlər; qünki mən məmin wə kəmtərmən; xundak kılıqanda, kənglüngələr aram tapidu. **30** Qünki mən boyunturukumda bolux asan, mən artidiqən yəküm yeniktər.

12 Xu qaoqlarda bir xabat künü, əysa bu xoşdaylıqlardın ətüp kətiwatatti. Korsiki ekip katkən muhlisliri baxaklarnı üzüp, yeyixə baxlıdı. **2** Lekin buni kərgən Pərisiyələr uningoja: — Kara, muhlisliring xabat künü Təwratta qəkələngən ixni kiliwatıdu, deyixti. **3** Bırak u ularoja: — Dawut wə uning həmrəhlinin aq kalojanda nemə kilojanlıkını [mukəddas yazmilardin] okumiojanmusilər? **4** U Hudanıng eygə kirip, [Hudaqə] atalojan, xundakla əzi wə həmrəhliroja nisbətən Təwrat kanunu boyiqə yeyixə bolmiojan «təkdim nanlar»ni [sorap elip], ularni [həmrəhli] bilən billə yegən. Əslidə bu nanlarnı pəkət kahinlarning yeyixigə bolatti. **5** Silər Təwrattin xuni okup bakmiojansırlı, ibadəthanıda ixleydiqən kahinlər xabat künlii ixlep xabat tərtipini bızmı, gunahkə buyrulmuydu. **6** Bırak mən xuni silərgə eytip koyayki, bu yərdə ibadəthanidinumu uluq birsə bar. **7** Əmdilikət əgər silər [Hudanıng] «[mukəddas yazmilarda]: «İzdəydiqən kurbanlıklar əməs, bəlki rəhəm-xəpkət» deyilən xı sezinin mənisi bilən bolsanglar, bigunah, kixilərni gunahkar dəp bekitməttinglər. **8** Qünki İnsan'ooqli xabat künining Igisidur. **9** U u yərdin ayrılip, ularning sinagogioja kirdi. **10** Wə mana, u yərdə bir koli yegiləp kalojan bir adəm bar idi. Ular uning üstdidin arz kılıxka səwəb tapmaqçı bolup uningdin: — Xabat künü kesəl sakaytix Təwrat kanuniqə uyoqunu? — dəp sordidi. **11** Lekin u ularoja mundak jawab bərdi: — Birərsinglarning koyı xabat künü orioja qüxtüp kətsə, uni dərəhəl tərtip qikirwalmaydıqən adəm barındı. **12** Insan bolsa koydin xunqə stibarlıktır! Xunga, xabat künü yahxılık kılıx Təwrat kanuniqə uyoqundur. **13** Andin u heliki kesəlgə: — Əkolungni uzat, — dedi. U kolini uzitixi bilənla koli ikkinçi koliqa ohxax esliga kəltürüldi. **14** Bırak Pərisiyələr taxkiriqə qikip, uni kəndak yokitix həkkində məslihət kılıxtı. **15** Əmma əysa buni biliwəlip u yərdin ayrıldı. Top-top kixilər uningoja əgixip mangdi. U ularning həmmisini sakayttdi; **16** andin ularoja ezinin salahiyitini axkarlımaslıkni kəttik tapılıdi. **17** Buning bilən Yəxaya pəyəqəmbər arkılık yətküzülgən munu səzələr əməlgə axuruldu: **18** — «Kərangler, mana Mən tallıqan Əz kulum! Mening seyümlikim, dilimning seyüngini! Mən Əz Rohimni uning wujudiqə qondurımən, Xuning bilən u əllərgə

heküm-həkikətni jakarlaydu. **19** U nə talax-tartix kilmaydu nə suqan kəttürməydu, Koqılarda uning kətürgən awazını həq anglıojuqı bolmayıdu. **20** Taki u oqlıb bilən tozra həkümlərni qıkarıqqa, Yanjılıqan komuxni sundurmayıdu, Tütəp eçqı dəp kalojan pilikni eçürüməydi; **21** Wə əllər uning namiqə ümid baqlaydu. **22** Xu qaoqda, uning aldiqə jin qaplıxıwalıqan kor wə gaqı biri elip kelindi. U uni sakaytti, kor gaqını sezliyəldiğən wə kərələydiğən kıldı. **23** Barlıq halayıq həyran boluxup: — Əjəba, bu Dawutning oqlımidu? — deyixti. **24** Lekin Pərisiyələr bu səzni anglap: — U pəkət jinlarning əmri bolovan Bəzəlbubka tayinip jinlarnı kooqlıwetidikən, deyixti. **25** Lekin u ularning nema oylawatkanlığını bilip ularoja mundak dedi: — Əz iqidin belünüp ezara sokuxan hərkəndək padixahlıq wayran bolidi; hərkəndək xəhər yaki ailə əz iqidin belünüp ezara sokuxa zawallıkkə yüz tutidu. **26** Əgər Xəytan Xəytannı kooqlısa, u ez-ezığa karxi qıkkən bolidi. Undakda, uning padixahlık kəndəkmu put tırap turalısun? **27** Əgər mən jinlarnı Bəzəlbubka tayinip kooqlısam, silərning pərzəntlirinqlər kimə tayinip jinlarnı kooqlaydu?! Xunga ular silər tooruluk həküm qıkarusun! **28** Lekin mən Hudanıng Rohioja tayinip jinlarnı kooqlıqan bolsam, undakda Hudanıng padixahlık dərəwəkə üstüngələrə qüxtüp namayan boldı. **29** Bir kixi kütünggür birsining eygə kirip, uning mal-mülkini kəndək bulap ketəlisun? Pəkət u xu kütünggürni awwal baqlıyalisa, andin eyini bulang-talang kılalaydu. **30** Mən tərəptə turmiojanlar manga karxi turququqıdur. Mən tərəpkə [adəmlərni] yiqlıqıluqırlar bolsa tozutuwatküqidur. **31** Xuning üçün mən silərgə xuni eytip koyayki, insanlarning etküzən hərtürlük gunahlıri wə kalojan kupurluklarning həmmisini kəqürürükə bolidi. Bırak Mukəddas Rohka kupurluk kılıfı həq kəqürüməydi. **32** İnsan'ooqliqə karxi sez kalojan kimdəkim bolsa kəqürümə erixələydi; lekin Mukəddas Rohka karxi gəp kalojanlar bolsa bu dunyadımu, u dunyadımu kəqürümə erixələməydi. (**aiən g165**) **33** Dərəh yahxi bolsa, mewisimə yahxi bolidi — yaki dərəh por bolsa, mewisimə naqar bolidi; qünki hərkəndək dərəh əz mewisidin bilinidu. **34** Əy yılanlarning pərzəntlir! Silər razil tursanglar, aqzıngılardın kəndəkmu yahxi sez qıksun? Qünki adəmning kəlbida nemə tolup taxkən bolsa eçiqidin xı qıçıdu. **35** Yahxi adəm əz yahxi həzinisidin yahxi nərsilərni qıçıridu. Yaman adəm yaman həzinisidin yaman nərsilərni qıçıridu. **36** Mən silərgə xuni eytip koyayki, insanlar kalojan hərbir eojız kuruq sezə tıqın sorak künü hesab beridü. **37** Qünki əz sezlirin bilən ya həkkaniy ispatlinisən, ya sezlirinqlər bilən gunahkar dəp bekitilisən. **38** Xu qaoqda bəzi Təwrat ustazlıri wə Pərisiyələr uningoja jawabən: Ustaz, səndin bir möjizilik alamət kərgümüz bar, — dedi. **39** Lekin u ularoja mundak jawab bərdi: — Rəzil həm zinahor bu dəwr bir «alamət»ning kərəstilixini istəp yürüdü. Bırak bu dəwrlikilərgə «Yunus pəyəqəmbərdə kərülən möjizilik alamət»tin baxka həqkəndək möjirilik alamət kərsitilməydi. **40** Qünki Yunus pəyəqəmbər yoojan belikinqə korsikida tıq keqə-kündüd yatkandək, İnsan'ooqlımu ohxaxla tıq keqə-kündüd yərning baqırda yatidu. **41** Sorak künü Ninəwə xəhərdirikilər bu dəwrlikilər bilən təng kopup, bu dəwrlikilərning gunahlırını bekitidü. Qünki ular Yunus [pəyəqəmbər] jakaçlıqın həwərni anglap, [yamanlıqidin] towa kilojan; wə mana, muxu yərdə Yunus [pəyəqəmbər]dının uluq birsə turidu! **42** Sorak künü «Jənubtiki ayal padixah»mu bu dəwrlikilər bilən təng tirilip, ularning gunahlırını bekitidü. Qünki u Sulaymanning dana səzlini anglax tıqın yər yüzining qetidin kəlgən; wə mana, həzir muxu yərdə Sulaymandınmu uluq birsə turidu. **43** Napak roh, birawning tenidin qıkırıwtılğəndin keyin, u

kuroqak, dalalarını qörgiləp yürüp, birər aramga həni izdəydi, bırak tapalmadı **44** wə: «Mən qıkkən makanımoja կայտա» dəydi. Xuning bilən kayıtip kelip, xu makanının yənili box turojanlığını, xundakla pakiz tazilənjanlığını wə rətləngənlikini baykaydu-də, **45** berip ezdinmə bəttər yətta jinni baxlap kelidü; ular kirip billa turidu. Buning bilən hələki adamning keyinki həli burunkidinmə tehimu yaman bolidu. Bu rəzil dəwərdikilərning həlimu mana xundak bolidu. **46** U toplaxkan halayıqka dawamlıq səzləwətəkənda, mana, anisi bilən iniliri kelip, uning bilən səzləxməkqi bolup taxkırıda turuxti. **47** Xuning bilən bırləyin uningçə: — Aningiz wə iniliringiz siz bilən sezləximiz dəp taxkırıda turidu, — dedi. **48** Lekin u jawabən xu hawərnı yətküzən kixidin: «Kim menin anam, kim menin inilirim?» — dəp soridi. **49** Andin u kolini sozup muhlisilərini kərsitip: — Mana menin anam, mana menin inilirim! **50** Qünki kim ərxtiki Atamning iradisini ada kilsa, xu menin aka-inim, aqa-singlim wə anamdur, — dedi.

13 Xu künə əysə eydin qıkip, dengiz boyida olturatti. **2** Ətrapıoja top-top adəmlər olixıwaləqə, u bir kemiga qıkip olturdu. Pütktül halayıq bolsa dengiz boyida turuxatti. **3** U ularqa təmsillər bilən nuroqun həkmətlərini eytip birip, mundak dedi: — Mana, uruk, qaqquqı uruk qaqqılı [etizoja] qıkipu. **4** Uruk qaqqanda uruklardın bəziləri qıqır yol üstigə qüxiptü, kuxlar kelip ularını yəp ketip. **5** Bəziləri texi kəp, topisi az yərlərgə qüxiptü. Tupriki qongırq bolmioqə, tezla iünüp qıkipu, **6** lekin kün qıkkı bilənən aptaptə kəyüp, yiltizi bolmioqəkə kurup ketip. **7** Bəziləri tikənlərning arisoja qüxiptü, tikənlər esüp maysılarnı boquwaptu. **8** Bəziləri bolsa yahxi tuprakka qüxiptü. Ularning bəziləri yüz həssə, bəziləri atmix həssə, yənə bəziləri ottuz həssə həsul beriptu. **9** Külük barlar buni anglisun! **10** Muhlisilər kelip, uningdin: — Sən nemə üqün ularqa təmsillər arkılık təlim berisən? — dəp soridi. **11** U ularqa mundak, jawab bərdi: — Silər ərx padixahlıkinin sirlərini biliyək mayüssər kılindinglar, lekin ularqa nesip kılınmadi. **12** Qünki kimdə bar bolsa, uningçə tehimü kəp berilidü, uningda molqılık bolidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningda bar bolənlərimi uningdin məhrum kılınidu. **13** Ularqa təmsil bilən sezləximning səwəbi xuki, ular karisumu kerməydi, anglisumu tingximaydu həm həkkiyik qüxənməydi. **14** Buning bilən Yəxaya payqəməbər eytkən bekarəttiki munu səzlər əməlgə axuruldi: — «Silər anglaxni anglaysılər, bırak qüxənməysılər; Ərəxni karaysılər, bırak kərməysılər. **15** Qünki muxu həlkəning yürükini may qəpləp kətkən, ular angliqanda kulaklarını eojir kiliwaloqan, ular kezərini uhlıqanda yumuwaloqan; Undak bolmisi, ular kezər bilən kərtüp, Külük bilən anglap, Kəngli bilən qüxinip, Əz yoldın yanduruluxi bilən, Mən ularını sakaytən bolattim. **16** Lekin, kəzərlərən bəhtlikтур! Qünki ular kəridü; külüklingər bəhtliklər! Qünki ular anglaydu. **17** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, burunkı nuroqun payqəməbərlər wə həkkənəyi adəmlər silərning kərginilərini kerüxə intizar bolənən bolısmı ularnı kermigən; silərning angliqiningələrini anglaxka intizar bolənən bolısmı ularnı anglimioqan. **18** Əmədi uruk qaqquqı toqrisidiki təmsilning mənisi anglangalar: **19** Əgər biri [ərx] padixahlıkinin səz-kalamını anglap turup qüxənmisə, Xəytan kelip uning kengligə qeqiloqan səzni elip ketidü. Bu dəl qıqır yol üstigə qeqiloqan uruklardur. **20** Taxlık yərlərgə qeqiloqan uruklar bolsa, ular səz-kalamını anglap, huxallıq bilən dərhal kəbul kılqanları kərsitidü. **21** Həlbuki, kəlbidə heq yiltiz bolmioqəkə, pəkət wəkətlək məwjujt bolup turidu; səz-kalamning wəjədin kiyinqılık yaki ziyanxəlklikə

uqriqanda, ular xuan yoldin qətnəp ketidü. **22** TİKƏNLƏRNING arisoja qeqiloqini xundak adəmlərni kərsətkənki, ular səz-kalamını angliqini bilən, lekin bu dunyaning əndixiliri wə baylikning ezikətəruxi [kəlbidiki] səz-kalamını boquwetidu-də, ular həsulşus kəlidü. (aiōn g165) **23** Lekin yahxi yərəq qeqiloqan uruklar bolsa — səz-kalamını anglap qüxəngən adəmlərni kərsitidü. Bundaq adəmlər həsul beridu, birsə yüz həssə, birsə atmix həssə, yənə birsə ottuz həssə həsul beridu. **24** U ularning aliddə yənə bir təmsilni bayan kıldı: — Ərx padixahlıki huddi etizoja yahxi uruknı qaqkan bir adəmgə ohxaydu. **25** Əmma kixilər uykuqə qəmən qaoqda, düxmini kelip buqday arisoja kürmək uruklərini qeqiwtip, ketip. **26** Əmədi maysılars esüp, baxak qıkarqanda, kürməkmu axkarliniçkə baxlap. **27** Hojayingin qakarlıri kelip uningçə: — «Əpəndi, siz etizingizoja yahxi uruk qaqkan əməsəmidigiz? Kürməklər nədən kelip kəldi?» dəptu. **28** Hojaying: «Buni bir dümxən kılıqan» — dəptu. Qakarlar uningdin: «Siz bizni berip ularını otwetinglar deməkqim?» — dəp soraptu. **29** «Yak,» — dəptu hojaying, «undak kılıqanda kürməklərni yulqanda, buqdaylarnı yuluwetixinglar mumkin. **30** Bu ikkisi orma wakətqıjə bille əssun, orma waktida, mən ormiqilarqa: — Aldi bilən kürməklərni ayırıq yioqip, baçlap keydürüxkə koyunglar, andin buqdaylarnı yioqip ambırımoja əkiringlar, dəymən» — dəptu hojaying. **31** U ularqa yənə bir təmsilni etti: — Ərx padixahlıki huddi bir adəm kəliqə elip etizoja qaqkan kığa uruklə qəziqə ohxaydu. **32** Kığa urukı dərvəkə barlık uruklarning iqidə əng kiqib bolsimu, u hərkəndək ziraəttin ezig esüp, dərəh bolidu, hətta asmandıki kuxlarmu kelip uning xahlırıda uwulaydu. **33** U ularqa yənə bir təmsilni etti: — Ərx padixahlıki huddi bir ayal kəliqə elip üç jaur uning arisoja yoxurup, taki pütün hemir boloduqə saklıqan eqitkənə qəziqə ohxaydu. **34** Əysə bu ixlarning həmmisini təmsillər bilən kəpənlilikə bayan kıldı. U təmsilsiz həqkəndək təlim bərməyətti. **35** Buning bilən pəyəməbər arkılık aldin'ala eytilən munu səzlər əməlgə axuruldi: — «Aqzımnı təmsil səzlək bilən aqımən, Aləm apirədə boləqəndin beri yoxurunup kələn ixlarnı elan kılımən». **36** Xuningdin keyin, u kəpənlilikə yola seliwiqət evqə kirdi. Muhlisilər yenioqa kelip uningdin: — Etizlikət kürmək toqrisidiki təmsilni bizgə xərkləp bərsəng, — dəp etti. **37** U əmədi ularqa jawab berip mundak dedi: — Yahxi uruknı qaqkan kixi İnsan'oojlıdur. **38** Etizlikət bolsa — dənya. Yahxi uruk bolsa [ərx] padixahlıkinin parzantılıridur, lekin kürmək razıl boloquqining parzantılıridur. **39** Kürmək qaqkan düxmən — İblisliur. Orma orux wakti — zaman ahiridur. Ormiqilar — pərixtılərdur. (aiōn g165) **40** Kürməklər yulunup, otta keydürüwetilginidək, zaman ahiridimu ənə xundak bolidu. (aiōn g165) **41** İnsan'oojlı pərixtılərini əwətip, ular insanları gunahqə azduroquqıllarning həmmisini, xundakla barlık itaətsizlik kılqoqılları ez padixahlıkından xallap qıkip, **42** humdaning lawludap turqan otioqə taxlaydu. U yərədə yioqazalar kəttürülidü, qixlərini oquqluridü. **43** U qaoqda həkkənəyił Atisining padixahlıkında huddi kuyaxtək julalini. Angloqudək külük barlar buni anglisun! **44** — Ərx padixahlıki huddi etizda yoxurulən bir həzinəgə ohxaydu. Uni tepiwalıqı həzinəni kaytidin yoxurup, həzinəning xad-huramlıq iqidə bar-yokını setiwiqət, xu etizni setiwalidu. **45** Yənə kelip, ərx padixahlıki esil üngə-mərwayitlərni idzidən sodigergə ohxaydu. **46** Sodigə nahayiti kimmat bahalıq bir mərwayitni tapkanda, kayıtip berip bar-yokını setiwiqət, u mərwayitni setiwalidu. **47** — Yənə kelip, ərx padixahlıki dengizə taxlinip hərəhil beliklərni tutidioqan torqa ohxaydu. **48** Tor toxkanda, [belikqilar] uni kiroqakka tartip qıkiridu. Andin olturup, yahxi beliklərni iloqiwelip,

kaçılarqa kaçılap, ərziməslərni taxliwetidu. **49** Zaman ahirida xundak bolidu. Pərixtılər qıkıp, rəzil kixilərni həkkənisi kixilər arisidin ayriydu (**alōn g165**) **50** wə humdanning lawuldap turojan otioja taxlaydu. U yərdə yioja-zarlar kətürülidü, qixlirini oququrılırlar. **51** Əysa ulardin: — Bu ixlarning həmmisini qüxəndinglarmu? dəp soridi. Qüxənduk, — dəp jawab bardı ular. **52** Andin ularqa: — Xunga, ərx padixahlıkinin təlimiga müyəssər bolup muhlis bolən hərbir Təwrat ustazı huddi həzinisidin yengi həm kona nərsilərni elip qıkıp tərkətən qeydiyini qoxaydı, — dedi. **53** Əysa bu təmsilərni sezləp bolənəndin keyin, xundak boldiki, u yərdin ayrılip, **54** əz yurtioja kətti wə ez yurdidiyi sinagoga həlkə talim berixka kirixti. Buni anglıqan halayık intayın həyran boluxup: — Bu adəmning bunqıwala danalığı wə mejizə-karamətləri nədin kəlgəndü? **55** U pəkət hələki yaqəqçininq oqlı əməsmu? Uning anisining ismi Məryom, Yakup, Yüsüp, Simon wə Yəhudalar uning iniliri əməsmu? **56** Uning singillirinen həmmisi bizning arimizdiyö? Xundak ikən, uningdiki bu ixlarning həmmisi zadi nədin kəlgəndü? — deyixətti. **57** Xuning bilən ular uningoja həsət-bizar bilən ərəbi. Xunga Əysa ularqa mundaq dedi: — Hərkəndək pəyəqəmbər baxka yərlərdə hərmətsiz kalmayıdu, pəkət əz yurti wə ez eyidə hərmətə sazawər bolmayıdu. **58** Ularning iman-ixənqəsliyidin u yərdə kəp mejizə kərsətmidi.

14 U qaoqlarda, Herod həkim Əysanıng nam-xəhritudin həwər teip, **2** hizmətkarlıriga: — Bu adəm qəmildürgüqi Yəhya bolidu, u əlüməndin tırılgən bolsa kerək. Xuning üçün muxu alahıda կudrətlər uningda küqini kərsətməktə, — dedi. **3** Herodning bundak deyixining səwəbi, u [əgəy] akisi Filipning ayali Herodiyəning wəjidiyin Yəhyanı tutkun kilip, zindanoja taxlıqanıdi. **4** Qünki Yəhya Herodka [tənbəh berip]: «Bu ayalni tartıwelixing Təwrat kənuniyoja hilaptur» dəp kəlgəndi. **5** Herod [xu səwəbtin] Yəhyanı eltürməkqi bolən bolsimu, birak halayıkın korkkənidi, qünki ular Yəhyanı pəyəqəmbər, dəp bilətti. **6** Əmma Herodning tuqulqən künü təbrikləngəndə, ayali Herodiyəning kizi otturioja qıkıp ussul oynap bərdi. Bu Herodka bək yaktı; **7** xuning üçün u uningoja: — Hərnəma tilisəng xuni sanga beray, dəp kəsəm kıldı. **8** Lekin kiz anisining küxkütüxi bilən: — Qəmildürgüqi Yəhyanıng kallisini elip, bir təhsigə koyup əkəlsilə, — dedi. **9** Padixah buningoja həsət qəkkən bolsimu, əsəmlərli tüpəylidin wə dastihanda olturoqanlar wəjidiyin, [kallisini] elip kelinglər, dəp buyrudi. **10** U adəm əwətip, zindəndən Yəhyanıng kallisini aldurdı. **11** Xuning bilən kallisi bir təhsigə koyulup, kizning aldiyoja elip kelindi. Kiz buni anisining aldiyoja apardı. **12** [Yəhyanıng] muhlisləri bolsa berip, jəsətni elip dəpnə kıldı; andin berip Əysaqa bu ixlarnı həwər kıldı. **13** Əysa bu həwərni anglap, ezi yalonuz pınhan bir jayqoja ketəy dəp bir kemigə olturup u yərdin ayrıldı. Halayık buning hawirini tapkanda, ətraplık xəhərlərdin kelixip, uning kəynidin piyada mangdi. **14** U [kiroqak] qıkıp katkinida, zor bir top adəmlərni kərüwidə, ularqa iq aqritip, ularning aqırıklärini sakayıtti. **15** Kəq kırğəndə, muhlisləri uning yenioja kelip: — Bu qəl bir jay ikən, wakıtmu bir yərgə berip kıldı. Halayıkni yoloja seliwtən bolsang, andin ular kəntlərgə berip ezliriga ozuk setiwalısun, — dedi. **16** Lekin əysa ularqa: — Ularning ketixining hajiti yok, eziüngələr ularqa ozuk beringlər, — dedi. **17** Lekin muhlislər: — Bızda bəx nan bilən ikki danaə beliktin baxka həq nərsə yok, — deyixti. **18** U: — Ularnı manga elip kelinglər, dedi. **19** U halayıkni qəplüküng təsədudə olturuxka buyruqəndin keyin, bəx nan bilən ikki belikni kolioja elip, asmanoja karap [Hudaoja] texakkür eytti. Andin nanları oxup muhlisləri qızılıb, muhlisləri halayıkka üləxtürüp bərdi. **20**

Həmməyələn yəp toyundi. [Muhlislər] exip kalojan parqlarını lik on ikki səwətə teriwaldi. **21** Ozuklanoqanlarning sani ayallar wə balılardın baxka təhminən bəx ming kixi idi. **22** Arķidila, u muhlisləri: Əzüm bu halayıknı yoloja seliwtəmən, angoqəqə siler kemigə olturup, dengizning ərəbi kırqiqiqa etüp turunglar, dəp buyrudi. **23** Halayıkni yoloja seliwtəkəndin keyin, u dua kılıx üçün ezi hilwət təqək qıktı. Kəq kırğəndimə u yərdə yaloquz kıldı. **24** Bu qaoqla, kemə kırqakətin heli kəp qakırim yürgəndi, lekin xamal ərəbi yenilixit qikiwatqəqə, kemə dolkunlar iqidə qaykılıp turattı. **25** Keqə tətinə jesək waqtida, u dengizning üstüdə mengip, muhlisləri tərəpkə kıldı. **26** Muhlislər uning dengizning üstüdə mengip keliwatqənlikini kərüp, alaçazda bolup: — Alwasti ikan! — dəp korkup qukan selixti. **27** Lekin Əysa dərəhəl ularqa: — Yürəklik bolunglar, bu mən, korkmanglar! — **28** Petrus buningoja jawabə: — I Rob, bu sən bolsang, su üstüdə mengip yeninqoja beriximoja əmr kılqoysan, — dedi. **29** Kal, — dedi u. Petrus kemidin qüxüp, su üstüdə mengip, Əysaqa karap kətiwattati; **30** lekin boranıng kattığ qikiwatqənlikini kərüp korkup, suqə qəküxə baxlıdı: — Rab, meni kütkəzüwaloqşaysan! — dəp warkırıdi. **31** Əysa dərəhəl kolini uzitip, uni tutuwalıdi wə uningoja: — Əy ixənqı ajiz bəndə, nemixə guman kılding? — dedi. **32** Ular kemigə qikkanda, xamal tohtidi. **33** Kemidə olturoqanlar uning aldiyoja kelip səjdə kılıp: — Bərəhək, sən Hudanıng Oqlı ikənsən, — deyixti. **34** Ular dengizning ərəbi təripiqə etkəndə, Ginnisarət yurtida [kuruqlukça] qıktı. **35** U yərdiki adəmlər uni tonup kelip, ətraplık barlık jaylarqa həwər əwətti; xuning bilən kixilər barlık bimarlarnı uning aldiyoja elip kəldi; **36** ular uningdin bimarlarning heqbolmioğunda uning tonining pexigə bolsimu kolini tagküzüwelixiyoja yol koyuxını etti. Uningoja kolini tagküzənlərning həmmisi səllimaza sakayıdı.

15 Bu qaoqla, Təwrat ustazlıridin wə Pərisiyəldərin bəziləri Yerusalemın kelip Əysanıng aldiyoja berip: **2** — Muhlislərin nemixə ata-bowilirimizning ən'ənılırigə hilaplik kılıdu? Qünki ular kollırını yumay tamak yəzdikənə, — dedi. **3** Lekin u ularqa mundak jawab bərdi: — Silərəq, silər nemixə ən'ənılımımız saklaymız dəp Hudanıng əmrigə hilaplik kılısılər? **4** Qünki Hudə: «Ata-anangni hərmət kıl» wə «Atisi yaki anisini həkərətləgənlər elümgə məhəkum kılınsun» dəp əmr kılqan. **5** Lekin silər: — Hərkəndək kixi «Atisi yaki anisioja: — Mən silərgə yardımək bərgüdək nərsilərni allikəqan [Hudaoja] atıwəttim — desila, **6** uning ata-anisioja hərmət-wapadarlıq kılıx məjburiyiti kalmayıdu, — dəysilər. Buning bilən ən'ənənglərni dəp, Hudanıng əmrini yokka qikiriwəttinglər. **7** Əy sahətipəzərlə! Yəxaya pəyəqəmbər bərgən muxu bəxərət toptoqra silər toqrukuluk ikan: — **8** «Muxu həlk aqzıda meni hərmətləgini bilən, Bırak kəlbə məndin yırak. **9** Ular manga bılıqda ibadət kılıdu. Ularning egyptən təlimləri pəkət insanlardın qıkkən patiwalalarla, halas». **10** Andin u halayıkni yenioja qakırıp, ularqa: — Kulak selinglər həm xuni qüxininqlərki, **11** İnsanni napak kılıdıcı qızıldıqını kiridiqını əməs, bəlkı aqzıdın qikidıcıjinidur, — dedi. **12** Keyin muhlisləri uning aldiyoja kelip: — Sening bu sezinəni Pərisiyələr anglap, uningdin bizar bolup rənjigənləkini bildirən? — dedi. **13** Lekin u mundak jawab kəyturdu: — Ərxtiki Atam tıkmığın hərkəndək əsümlük yiltizidin yulunup taxlinidu. **14** Silər ularqa pisənt kilmanglar; ular korlarqa yol baxlaydiojan korlardur. Əgər kor korqa yol baxlısa, hər ikkisi orioja qüxüp ketidi. **15** Lekin Petrus uningoja: — Baya eytən tamsilni bizgə qüxəndürüp bərgəysən, — dedi. **16** Lekin u: — Silərmu tehiqə qüxənqigə eriximidinglər?! — dedi. **17**

Eçjizoja kırğın barlıq nərsilərning aksesuarı kılınır. 18 Lakin eçjizdin qılıq kılıdıcılarını tehi qızınlımlılar? 19 Qırğınlıq yaman oylar, qatılık, zinahorluk, buzukqılık, oqırılık, yaloqan guwahlıq, wə təhəmat katarlıklar kəlbətin qılıdu. 20 İnsanni napak kılıdıcıları mana xulardur; yuyulmuş qollar bilən tamak yeyix insanni napak kilmaydu. 21 Əysa u yərdin qılıq, Tur wə Zidon xəhərlərinin ətrapidiki yurtlarqa bardı. 22 Mana, u qət yərlərdin kəlgən əkananı bir ayal uning aldiqa kelip: — I Rəb! Dawutning oqlu, əhalimoja rəhəm kılqaysız! Kızimoja jin qaplıxiwalqanıkan, kijnilip ketiwtidü! — dəp uningoja nida kılıp zarlıdı. 23 Lakin u ayalıq bir eçjizmu jawab barmidi. Muhlisləri uning yenioja kelip: — Bu ayalı yoloqasalsang! Qırğınlıq və kəynimizdən əgixip yalwurup nida kiliwatidü, — dedi. 24 Əmdü i jawab berip: — Mən paşət yoldın tenigən köy padılırlı bolqan Israfilərə əwtılğınmən, — dedi. 25 Əmma həlikə ayal uning aldiqa kelip sajdə kılıp: — Rəb, manga yardım kılqaysan! — dəp yalwurdi. 26 U uningoja: — Balıklärning nenini kılıq itlarqa taxlap berix yahxi əməs, — dedi. 27 Lakin həlikə ayal: — Durus, i Rəb, birək hətta itlarmu hojayinining dastihinidin qüxkən uwaklarnı yəydi. — dedi. 28 Xuning bilən Əysa uningoja: — Əy hanım, ixənqing kütlük ikən! Tiliginingdək bolsun! — dedi. U ayalıning kızı xuan sakıyip kətti. 29 Əysa u yərdin qılıq, Galiliya dengizinə boyidin etüp, taqqa qılıq olturdu. 30 Uning aldiqa top-top halayık yioqlı. Ular tokur, karioq, qaqa, qolak wə nuroqun baxqə hil kesəllərnimə elip kelip, uning ayioji aldiqa koyuxti; u ularını sakıştı. 31 Xuning bilən halayık qaqlarının seziyələydiqan bolqanlıklını, qolaklarning sakəyinini, tokurların mangonqanlıklını wə karioqların kəridioqan bolqanlıklını kerüp, həyran boldı wə Israfilinə Hudasını uluqlıdı. 32 Andin Əysa muhlislərini yenioja qakırıp: — Bu halayıkka iqim aqriydu; qırğınlıq ular üç kündin beri yenimda boldı, yegidək bir nərsisimə kalmidi. Ularını eylirigə aq kayturuxni halimaymən, yolda həlidin ketixi mumkin, — dedi. 33 Muhlislər uningoja: — Bu qəldə bunqıwala adəmni toyozuqdaq kep nannı nədin tapımız? — deyixti. 34 Əysa uları: Kənqə neninglər bar? — dəp soridi. — Yətta nan bilən birnaqqə tal kılıq belik bar, — deyixti ular. 35 Buning bilən halayıkni yərdə olturnuxka buyrudi. 36 Andin, yətta nan bilən beliklərni koliqa elip [Hudaşa] təxəkkür eytip, ularını oxutp muhlisləriqə bərdi, muhlislər halayıkka ülaxtırdı. 37 Həmməylən toyuqqa yedi; andin [muhlislər] exip kələqan parçalarını yioqip yətta qong sewətni toxkuzdu. 38 Tamak yegənlərinə sani bilalar wə ayallardın baxqə tet ming kixi idi. 39 U halayıkni yoloq saloqandın keyin, kemigə qüxüp, Magadan yurtining qət yərlirigə bardı.

16 Əmdü pərisiyər bilən Sadukiylar uni sinax məksitidə yenioja kelip, uningdin bizə asmandın möjizilik bir alamət kərsətsəng, dəp tələb kılıxtı. 2 Birək Əysa ularına mundak dedi: — Kəqurun silar kızıl xəpəkni kərgininqarda, «Hava atə oquk bolıdu» dəysilər 3 wə etigəndə: «Bügün boran qılıdu, qırğınlıq asmanın rəngi kızıl həm tutuk», dəysilər. Asman rənggiriyini pərk etələysilər-yu, lekin bu zamanda yüz beriwtatqan alamətlərni pərk etəlməysilər! 4 Rəzil həm zinahor bu dəwr «məjizilik bir alamət»ning kəristilikini istəp yürüdü. Birək bu [dərwdikilərgə] «Yunus pəyəqəmbərdə kərülən möjizilik alamət»dən baxqə həqkəndək möjizilik alamət kərsitilməydi. Andin u ularını taxlap qılıp kətti. 5 Muhlisləri [dengizning] u kəfiqa etkinidə, nan eliwellixni untuqanıdi. 6 Əysa uları: — Hoxyar bolunglar, Pərisiyər bilən Sadukiyların eçitküsidiñ

əhətiyat kilinglər, — dedi. 7 [Muhlislər] əzara mulahizilixip: — Nan əkəlmigənlikimiz üçün buni dəwatsa kerək, — deyixti. 8 Əysa ularının nəmə [deyixiwtəkənlilikini] biliq mundak dedi: — Əy ixənqi aqizlər! Nəmə üçün nan əkəlmigənliklər toqırısında mulahizə kılısilər? 9 Tehiqə qızınlıqlılar? Bax nan bilən bax ming kixining [toyozuquləqanlılı], kənqə sewət ozuk yioqlıwaloqanlıqlıqlar esinglərdin qıktımı? 10 Yətta nan bilən tet ming kixining [toyozuquləqanlılı], yənə kənqə qong sewət ozuk yioqlıwaloqanlıqlıqlar esinglərdin qıktımı? 11 Silər əndəkəmə menin silərgə: «Pərisiyər bilən Sadukiyların eçitküsidiñ əhətiyat kilinglər» deginimning nan toqıruluk, əməslikini qızınlıqlılar? 12 Muhlislər xundila uning nəndikli eçitkudin əməs, bəlkı Pərisiyərlər bilən Sadukiyların təlimidin əhətiyat kılıxını eytənənləkini qüxinip yetti. 13 Əysa Kəysəriyə-Filippi rayonı qələgində, muhlislərində: Kixilər mən İnsan'ıqlını kim dəp bilidik? — dəp soridi. 14 Muhlisləri: — Bəzilər seni qəməldürküq Yəhya, bəzilər İlyas [pəyəqəmbər] wə yənə bəzilər Yərəmiya yaki baxqə pəyəqəmbərlərindən biri dəp bilidik, — dəp jawab bardı. 15 U uları: — Əmdü silərgə? Silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. 16 Simon Petrus: — Sən Məsih, mənggülü həyat Hudanıng Oqlı ikənsən, — dəp jawab bərdi. 17 Əysa uningoja: — Bəhtliksən, i Yunus oqlı Simon! Buni sanga ayan kılıqnuq heq ət-kan igisi əməs, bəlkı ərxtiki Atamdur. 18 Mən sanga xuni eytəyki, sən bolsang Petrusdursən. Mən jamaitimni bu uyyultax təstigə küriman. Uning üstidin təhtisarən dərvazılırımı qızıl kələlməydu. (Hadəs g86) 19 Ərx padixaqlikining aqquqlarını sanga tapxuriman; sən yər yəzidə nemini baqlısanq ərxtimu baqlanojan bolidu, sən yər yəzidə nemini koyup bərsəng, ərxtimu koyup berilgən bolidu, — dedi. 20 Bu sezlerni eytip bolup, u muhlisləriqə eçininq Məsih ikenlikini həqkimgə tınnaslıqlı tapılıdi. 21 Xu wakittin baxlap, Əysa muhlisləriqə eçininq Yerusaleməqə ketixi, aksakallar, bax kahinlər wə Təwrat ustazlırları təripidin kəp azabokubət tartixi, əltürülüxi mukərrər bolqanlıklını, xundakla üqinqi künə tirildürülədiqanlıklını ayan kılıxka baxlıdi. 22 Xuning bilən Petrus uni bir qətək tərtip, uni ayıblep: — Ya Rəb, sanga rəhəm kılınoq! Bexinqo bundak ixlar kət'iy qüxməydu! — dedi. 23 Lekin u burulup Petruska karap: — Arkamqa et, Xəytan! Sən mənggülərə putlikaxangən, seninq oylıqlanırlıq Hudanıng ixləri əməs, insanning ixliridur, — dedi. 24 Andin Əysa muhlisləriqə mundak dedi: Kimsəkim məngənə qəgixnə halisa, ezidin waz keqip, eçininq krestini kətürüp məngənə agaxsun! 25 Qırğınlıq ez jenini qutkuzməkqə bolqan kixi qokum jenidin məhrum bolidu, lekin mən üçün ez jenidin məhrum bolqan kixi uningoja erixidu. 26 Qırğınlıq bir adəm pütün dunyaoja iğə bolup jenidin məhrum kalsə, buning nemə paydısı bolsun?! U nemisini jenioja tegixsun! 27 Qırğınlıq İnsan'ıqlı Atisining xanxarıpi iqida pərixtılıri bilən kelix aliddə turidu; wə u həmmə adəmənning ez amallırığa tuxluk jawab kəyturidu. 28 Mən silərgə xuni barhək eytip koyayki, bu yərdə turoqanlarning arisidin elümninq təməni tetixtin burun jazmən İnsan'ıqlının ez padixaqliki bilən kəlgənlikini kəridioqanlar bardur.

17 Wə altə kündin keyin, Əysa Petrus, Yakup wə Yakupning inisi Yuhannanı ayırip elip, egiq bir təqək qıktı. 2 U yərdə uning siyakı ularınıq kez aliddilə ezcirip, yüzü kuyaxtək parlıdi, kiyimləri nurdak ap'ak bolup qaknidi. 3 Wa mana, [muhlisləriqə] Musa wə İlyas [pəyəqəmbərlər] uning bilən səzlixiwatqan həldə kərtindü. 4 Xuning bilən Petrus Əysa: — I Rəb, bu yərdə bolqanımız nemidegen yahxil Halisang, birlərini sanga, birlərini Musaqa, yənə birlərini İlyasqa atap bu yərgə üç kəpə yasaylı! — dedi. 5 Uning qepi tūğimayla, mana

nurluk bir bulut ularını kąplıwaldı. Mana, buluttin: «Bu Mening səyümlük Oqlumdur, Mən uningdin hursənmən. Uningoja kulağ selinglər!» değər awaz englandı. **6** Muhlislər buni anglap əzlərini yərgə taxlap düm yetip wəhimigə qıxtı. **7** Bırak əysə kelip, ularoja kolunu təgküzüp: Kopunglar, körkmanglar, — dedi. **8** Ular bexini ketürüp kəriwidi, əysədən baxka həqkimni kərmidi. **9** Taoğdin qüxtüwetip, əysə ularoja: — İnsan'ooqli əlümən tirildürülmüşüq, bu alamət kərünüxnı həqkimə eytmanglar, — dəp tapılıdi. **10** Andin muhlisləri uningdin: — Təwrat ustazlır nema üçün: «İlyas [pəyoğəmbar Məsih] kelixtin】 awwal kaytip kelixi kerək» deyixidu? — dəp soraxtı. **11** U ularoja jawabən: — İlyas [pəyoğəmbar] dərvəzə [Məsihətin] awwal kelidü, həməma ixni ornişa kaltırıdu. **12** Əmma man silərgə xuni eytip koyayki, ilyas allıkaqan kəldi, lekin xixlər uni tonumidi, bəlkı uningoja həliqanqə muamila kıldı. Xuningoja ohxax, İnsan'ooqlumu ularning kollirida azab qekix alıldı turidu, — dedi. **13** Xu qəoşa muhlislar uning qəmildürügü Yəhya tooprısida sezləwətqanlığını qıxəndi. **14** Ular halayıqning yənioja barojinida, bir xiki uning aldıqə kelip, tizlinip: **15** Rəb, oqlumqə iqingni aqritkəsən! Qünki uning tutkaklık kesili bar bolojaqka, zor azab qekiatidu; qünki u daim otning yaki suning iqiqə qüxtüp ketidu. **16** Uni muhlisliringoja elip kəlgənidim, sakəytalmidi, — dedi. **17** Əysə jawabən: — Əy etikədsiz wə tətür dəwr, silər bilən kaqanoqıqə turay?! Man silərgə yənə kaqanoqıqə səwr kılay? — Balını aldimoja elip kelinglər — dedi. **18** Xuning bilən əysə [jinoja] tənbil beriwidü, jin balidin qıkip kətti, balimu xuan sakaydi. **19** Keyin, əysə ayrim kəlojanda, muhlislar uning yənioja kelip: — Büt nema üçün jinni kooqlıwetəlmidük? — dəp soraxtı. **20** U ularoja: — Ixənqıngılar bolmiojanlıq üçün. Mən silərgə xuni bərəhək eytip koyayki, silərdə kığa urukidək zəriqə ixanqə bolsila, silər awu taqəka: «Bu yərdin u yərgə kəq» desənglər, keqidü; xundakla silərgə mumkin bolmaydıcıq həq ix bolmayıdu. **21** Bırak, bundak jınları dua kılıx wə roza tutux bilən bolmisa həydigili bolmayıdu — dedi. **22** Ular Galiliyə əlkisidə aylınip yürginidü, əysə ularoja: — İnsan'ooqli [satkunluktin] insanlarning kolioja tapxurulidü; **23** ular uni eltüridü, lekin üqinqi künü u tirlidü, — dedi. Buni anglap muhlislar eçir səjem-kayqoşa qəməp kətti. **24** Andin ular Kəpərnəhəm xəlirigə kolginidü, [ibadəthana] «ikki drakma» [bejini] yioqkuqılar Petrusning yənioja kelip: — Ustazınglar «ikki drakma»ni tələmət? — dəp soridi. **25** Təlyəndi, — dedi Petrus. Lekin u eygə kərgixigila, tehi bir nema deməstilə əysə uningdin: — Simon, seninqə bu dunyadiki padixahlar kimlərdin baj alidü? Əz pərzəntliridinmə, yaki yatlardınmə, — dəp soridi. **26** Petrus uningoja: Yatlardın, — dewidi, əysə uningoja: — Undakta, pərzəntlər [bajdin] haliy bolidü. **27** Bırak [baj yioqkuqılar] putlikaxang bolmaslıkımız üçün, dengizə berip kərməknı taxla. Tutkən birinqi belikni elip, aqzını aqsang, tət drakməlik bir təngə pül qıkıldı. Uni elip mən wə sən ikkimizning [bejil] üçün ularoja bər, — dedi.

18 Bu qəoşa, muhlislar əysənən yənioja kelip: — Ərx padixahlıkida kim əng uluq? — dəp soridi. **2** Əysə yənioja kiqik bir balını qakırıp, uni otturıda turozup, mundak dedi: **3** — Mən silərgə xuni bərəhək eytip koyayki, əz yolуглardın yenip, kiqik balılardək sabiy bolmisiangler, ərx padixahlıkıqə hərgiz kirəlməsərlər. **4** Əmdi kim ezinə bu kiqik balidak kiqik peil tutsa, u ərx padixahlıkida əng uluq bolidü. **5** Bundak kiqik bir balını mening namamıda köbul kilsa, u meni köbul kələjan bolidü. **6** Lekin manga etikəd kələjan bundak kiqiklərdin birini [gunahqə] putlaxtuqojan hərkəndək adəmni, u boynıqə yoojan tügmənən texi esiləjan hələdə dengizning tegigə qəktürüwetilgini əwzələ-

bolatti. **7** İnsanni gunahqə putlaxturidıqan ixlar tüpəylidin bu dunyadikilərning həlioja way! Putlaxturidıqan ixlar mukərrər bolidü; lekin xu putlaxtuqoqı adəminqə həlioja way! **8** Əgər əmdi kolung yaki putung seni gunahqə putlaxtursa, uni kesip taxlıwt. Qünki ikki kolung yaki ikki putung bar haldə dozahtiki otka taxlanqıningdin kərə, qolaq yaki tokur haldə hayatlıkka kırqıning əwzəldür. (**aiōnios g166**) **9** Əgər kezüng seni gunahqə putlaxtursa, uni oyup əzüngdin neri taxlıwt. İkki kezüng bar haldə dozahtiki otka taxlanqıningdin kərə, birlə kezüng bilən bolsimu həyatlıkka kırqıning əwzəldür. (**Geenna g1067**) **10** — Bu sabiy kiqiklərning həqbirigimə sal əkarxtın həzi bolunglar. Qünki xuni silərgə eytayki, ularning ərxtiki pərixtilliri ərxtiki Atamning jamalını hərdaim kərəp turidü. **11** Qünki İnsan'ooqli əhaləkətə azojanları kütküzəjili kəldi. **12** Kəndək ərəysilər? Birawning yüz tuyak koyı bolup, uningdin biri ezip toptin qüxtüp kələs, u toksan tokkuz koyını taqlarqə koyup koyup, həlikə azojan koyını idzədiq? **13** Wə əgər uni tepiwalsa, mən silərgə xuni bərəhək eytip koyayki, u koy üçün bolqan huxallıq azmiojan toksan tokkuziningidin zor bolidü. **14** Xuningoja ohxax, bu sabiy kiqiklərning hərkəndikining halakətə ezip kelixi ərxtiki Atanglarning iradisi əməstur. **15** — Əmdi əgər kerindixing sanga ziyan selip gunah kilsa, uning yənioja berip ikkinglər həliy qəoşa səwənlikini kərsitip koy. Kerindixing səzüngni anglısa, uni [ezixtin] kəyturuwaloqan bolisən. **16** Lekin anglimisə, yənə bir-ikki [guwahqını] elip, uning yənioja baroqin. Xundak kilipl, həməma ix ikki-üq guwahqıning sezi bilən kiliñsün. **17** Lekin əgər [kerindixing] ularning səzığımı kulağ salımsa, əhəwalı jamaətəkə yətküzüp eytik. Əgər u jamaattikilərə kulağ salımsa, uni yat əllik yaki bajğı kətarida kerünglər. **18** Mən silərgə xuni bərəhək eytip koyayki, silər yər yüzidə nemini baqlısanglar, ərxtimu xu baqlanqan bolidü wə silər yər yüzidə nemini koyup bərsənglər, ərxtimu koyup berilgən bolidü. **19** Mən yənə xuni silərgə bərəhək eytip koyayki, yər yüzidə aranglardın ikkisi əzliyi tiligən bir ix toqıruluk kəlbə bir bolup hərkəndək nərsini tiləp dua kilsa, ərxtiki Atam ularning tilikini ijəbat kildidü. **20** Qünki ikki yaki üçqaylan mening namam bilən kəyərdə yioqloqan bolsa, mən xu yərda ularning arisida boliman. **21** Andin Petrus uning aldıqə kelip: — I Rəb, kerindiximning manga ziyan selip ətküzən kənəqə ketimlik gunahını kəqürütüm kerək? Yətə ketimmi? — dedi. **22** Əysə uningoja mundak dedi: — Mən sanga xuni eytip koyayki, yətə ketim amas, yətmix həssə yətta ketim! **23** Ərx padixahlıkı qakarlıri bilən hesab-kitab kılmaqqı bolqan bir padixahlıqə ohxaydu. **24** Hesab-kitabını baxlıqinidü, uningoja on ming talant pul kərəzdar bolqan bir qakar kəltürüliptü. **25** Qakarning tələgi dək heqnərsisi bolmiojaqka, hojisi qakarning ezi, hotun bala-qakısi wə bar-yokını setip, kərzini tələxini buyruptu. **26** Xunga qakar uning aliddə yərgə yikilip bax urup: «Hojam, manga kəngqılık kılqayla, mən pütün kərzimni qoqum təlyəmən» dəp yalwuruptu. **27** Qakarning hojisi uningoja iq aqritip, uni koyup berip, kərzini kaqırırum kiliptü. **28** Lekin qakar u yərdin qıkip, eziqə yüz dinar kərzədar bolqan yənə bir qakar buradırıñı urqıptı. Uni tutuwelip, boynını boopqı turup: «Kərzni tele!» dəptü. **29** Buning bilən bu qakar buradırıñı yərgə yikilip uningdin: «Manga kəngqılık kıl, kərzni qoqum kəyturimən» dəp yalwuruptu. **30** Lekin u unimaptu wə: «Pütün kərzni təlimiqə zindanda yatisən» dəp uni zindanoqə taxlitiptü. **31** Bundak ixning yüz bərgənlikini kərgən baxka qakarlar intayın azablinip hojisinən aldıqə berip, əhəwalı baxtin-ahir səzələ beriptü. **32** Buning bilən hojisi həlikə qakarnı qakirtip: «Əy rəzil qakar! Manga yelinojanlıqning üçün xunqə kəp kərzingning

həmmisini kəqürdüm. **33** Mən sanga iq aqritkinimdək, sənmü qakar buradiringgə iq aqritxingə toorja kəlməndü!» dəptu. **34** Buning bilən hojisi əqəzplinip uni pütün kərzini teləp boluqə adəm kiyonoqı gundipaylarning kolida turuxka tapxurup beriptu. **35** Xuningqə ohxax, əgər hərbirinqər əz kerindaxlirlərni qin dilinglərdin kəqürmişəngər, ərxtiki Atammu silərgə ohxax muamilə kıldı.

19 Xundak boldiki, Əysa bu səzlərni eytip bolojandin keyin, Galiliyə elkisidin ayrılip, Yəhudiya elkisining qat yərlirigə, yəni İordan dəryasining u kətidiyi yurtlarqa bardı. **2** Top-top adamlar uningqə agixip kəlgən bolup, u ularni xu yurdıla sakayıttı. **3** Əmdi bəzi Perisiylər uning yenioqə kəlip uni kiltakka qüxürük məksitida uningdin: — Bir adəmning hərkəndək səwəbtin ayalını koyuyetixi Təwrat ənənəviya uyğunmu? — dəp soridi. **4** Xuning bilən u jawabən mundak dedi: — [Təwrattin] xuni okumidinglərmi, mukəddəmdə insanlarnı Yaratkən ularnı «Ər wə ayal kılıp yarattı» wə **5** «Xu səwəbtin ər kixi ata-anisidin ayrılidü, ayalı bilən birləşip ikkisi bir tən bolidü». **6** Xundak ikan, ər-ayal əmdi tən əməs, belki bir tən bolidu. Xuning təqün, Huda koxkənni insan ayrımisun. **7** Perisiylər uningdin yənə: — Undakta, Musa [payəqəmər] nemə üçün [Təwrat ənənəviyə] ər kixi əz ayalıqə talak hetini bərsilə andin uni koyuyetixə bolidu, dəp buyruqan? — dəp soraxti. **8** U ularqa: — Tax yüraqliklərdin Musa [payəqəmər] ayalliringlərni talaq kılıkka ruhsət kılqan; lekin ələmning baxlımida bundak əməs idi. **9** Əmdi xuni silərgə eytip koyayki, ayalını buzuqluktın baxka birər səwəb bilən talak kılıp, baxka birini əmrigə alojan hərkəndək kixi zina kılqan bolidu. **10** Muhlislar uningqə: — Əgər ər bilən ayalı otturisidiki əhəwal xundak bolsa, undakta eynənəslik yahxi ikan, — dedi. **11** U ularqa: — Bu seznı həmmilə adəm əməs, pəkət nesip kılınoqanlarla kobul kılalaydu. **12** Qünki anisining baliyatlıksıdın tuqma bəzi aqowatlar bar; wə insan təripindən ahta kılınoqan bəzi aqowatlarunu bar; wə ərx padixahlıqı üçün ezzini aqowat kılınoqlarunu bar. Bu seznı kobul kılalaydiyanlar kobul kilsən! — dedi. **13** Kolungni təgküzüp dua kılqasən dəp, bəzilər kiqiq balılırını uning aldiqə elip kəldi. Birək muhlislar elip kəlgənləri əyiblidi. **14** Əmma Əysa: — Balilar mening aldiməjə kəltürülsün, ularnı tosmanglar. Qünki ərx padixahlıqı dəl muxundaklarqa təwədər, — dedi. **15** Wə kollırını ularqa təgküzgəndin keyin, u u yərdin ayrıldı. **16** Mana, bir künəi birsi uning aldiqə kəlip: — Ustaz, man kəndək yahxi ixni kilsəm, mənggülük həyatka eriximən? — dəp soridi. (**aiənios g166**) **17** U uningqə: — Nemixə məndin yahxılık tooprısida soraysən: «Yahxi bolojuqilar» bolsa pəkət birilə bar. Əmma həyatlıkka kirimən desəng, əmrlərgə əməl kıl, — dedi. **18** Kəysi əmrlərgə dəysən? — dəp soridi u. Əysa uningoqə: — «Kətəllik kılma, zina kılma, oqrılık kılma, yaloqan guwahlıq, bərma, **19** ata-anangoqə hərmət kıl wə koxnangni əzüngni səyəngəndək sey» — dedi. **20** Yax yigit uningqə: — Bularning həmmisigə əməl kılıp keliwatiqmən. Əmdi manga yənə nemə kəm? — dedi. **21** Əysa uningqə: — Əgər mukəmməl boluxni halisang, berip bar-yokungni setip, pulini kəmbəqəllərgə bərgin. Xuning bilən ərxətə həzinəng bolidu. Andin kəlip manga əgəxkin, — dedi. **22** Yigit muxi seznı anglap, kəyəqən qəmüp u yərdin ketip kıldı. Qünki uning mal-mülki nəhayiti kəp idi. **23** Əysa muhlisliroq: — Mən silərgə xuni bərəhək eytip koyayki, baylarning ərx padixahlıqı kiri xəsliktə bolidu. **24** Wə yənə xuni silərgə eytayki, təgining yinginining kezidin etüxi bay adəmning Hudanıng padixahlıqı kiri xidin asandır! — dedi. **25** Muhlislar buni anglap intayin bək həyran boluxup: —

Undakta, kim nijatka erixələydu? — dəp soraxti. **26** Əmma Əysa ularqa karap: — Bu ix insan bilən wujudka qıqxı mumkin əməs, lekin Hudaqa nisbətən həmmə ix mumkin bolidu, — dedi. **27** Buning bilən Petrus uningoqə: — Mana, biz həmmidin waz keqip sanga əgəxtük! Biz buning üçün nemiga eriximiz? — dəp soridi. **28** Əysa ularqa mundaq dedi: — Mən silərgə xuni bərəhək, eytip koyayki, aləmdiki həmmə kaytidin yengilənqinida, İnsan'ıqlı xanlıq təhtida olturoqan waqtida, manga əgəxkən silər on iki təhətta oltrurup, Israillarning on ikki kəbilisigə həküm qikirisilər. **29** Mening namim dəp oylar, aka-uka, aqa-singil kerindaxliri, ata-anisi, ayali, baliliri yaki yər-zeminlərdin waz kaqənlərning həmmisi ularqa yüz həssə artıq erixidu wə mənggülük həyatka miras bolidu. (**aiənios g166**) **30** Lekin xu qəoqda nuroqun alıda turoqanlar arkıqə etidü, nuroqun arkıda turoqanlar aldiqə etidü.

20 — Qünki ərx padixahlıqı bir yər igisigə ohxaydu. Igisi üzümzarlıkida ixlaçka adəmlərni yallax üçün tang sahərdə sirtka qikiptu. **2** U ixləmqlər bilən künltüki üçün bir kümüx dinardin berixkə kelixip, ularnı üzümzarlıkçıya əwətiptu. **3** Saət tokkuzlarda u yanə sirtka qikip, bazarda bikar turqan baxka kixilərni kərüptü. **4** Ularqa: «Silərmə üzümzarlıkimoja beringlar, həkkinqlarqa tegixliklini berimən» — dəptu. **5** Ular üzümzarlıkçı beripti. Qüxtə wə saat üqtimü u yənə qikip yanə xundak kilipti. **6** Lekin [kəqkərən] saat bəxlərdə qıkkanda u yərda turoqan yənə baxxılarnı kərüp, ulardin: «Nema üçün bu yərda kiün boyi bikar turisilər?» dəp soraptu. **7** Ular: «Bizni həqkim yallimidi» dəp jawab kəyturuptu. U ularqa: «Undakta, silərmə üzümzarlıkimoja berip ixlənglər» — dəptu. **8** Kəq bolojanda, üzümzarlıq igisi oqojidarıq: «Ixləmqlərni qakırıp, əng ahirida kəlgənlərdin baxlap əng awwal kəlgənlərgiçə həmmisining ix həkkini bər» dəptu. **9** Awwal kəqkərən saat bəxtə ixkə kəlgənlər kəlip, hərbiri bir kümüx dinardin eliptu. **10** Əng awyal yallap kelingənlərning newiti kəlgəndə, ular: Tehimə kəp ix həkkə alımoq, dəp oylixiptu; birək ularmı bir kümüx dinardin eliptu. **11** Ular ix həkkini aloqını bilən yər igisidin aqorip: **12** «Bu ahirda kəlgənlər pəkət bir saətlə ixli, birək siz ularnı kün boyi jalapılık wə kattik issikni qəkkən bizlər bilən barawər həsablıdındıqızı, dəp oqdurixiptu. **13** Lekin [yər igisi] ularning biriğə jawab kəyturup: «Buradər, sanga nahəqlik kılıqınım yok! Sən bilən bir kümüx dinarə kəlixmigənmidük? **14** Həkkinqni elip kəytip kətkin. Bu ahirda kəlgəngimü sanga ohxax bərgün bar. **15** Əzümmüngkini əzüm bilgənqə ixlitx həküküm yokmu? Sehiy bolojankımoja kezüng kiziriatwadımu? **16** Xundak kılıp «Aldida turoqanlar arkıqə etidü, arkıda turoqanlar aldiqə etidü»; qünki qakıriloqlar kəp, əmma tallanoqlar az bolidu. **17** Əysa Yerusalemə moja qikwetip, yolda on ikki muhlisini bir qətəkə tartip, ularqa mundak dedi: **18** — Mana biz hazır Yerusalemə moja qikip kətiwatiqim. İnsan'ıqlı bax kəhənlər wə Təwrat ustazlıriqə tapxurulidu. Ular uni əltümgə məhkum kılıdu **19** andin uni məshirə kılıp, kamqılap wə krestləxkə yat əlliklərgə tapxuridu. Lekin u üqinqi künəi kəyta tirilidü. **20** Xu qəoqda, Zəbədiyning oqullırıning anisi ikki oqlıni elip, əysanıng aldiqə kəlip uningdin bir ixni tələp kilməkqi bolup səjdə kıldı. **21** Nema təliping bar? — dəp soridi u. Ayal uningoqə: — Xuni əmr kılqasənki, sening padixahlıqında bu ikki oqlundan biri ong yeningda, biri sol yeningda oltursun, — dedi. **22** Əysa ularqa jawabən: — Silər nemə tələp kiliwatlıqningləri bilməyatisilər. Mən iqixə tamxələn kədəhni iqalımlıslar! İqələyimiz, — deyixti ular. **23** U ularqa: — Silər həqiqətanıma mening kədəhjimdin ortak iqisilər. Birək ong yaki sol yeniməda olturux nesiwisi mening ihtiyarimdə

əməs, bəlkı Atam kimlərgə təyyarlıqan bolsa, xularqa nesip bolidu. **24** [Kələqan] on muhlis buningdin həwər tapkanda, ikki kerindixidin hapa boldi. **25** Lekin Əysə ularını yenioğa qəkərip, mundak dedi: — Silərgə məlumki, əllərdiki həkümənlər kələstidikidikər üstidin buyrukwazlık kılıp həkimiyət yürgüzidü, wə ularının həkükənlərini ularını həqayinlər qə idarə kildi. **26** Bırak silərlər aranglarda xundak bolmisun; bəlkı silərdin kim üstün boluxni halisa, silərlər hizmitlərində bolsun; **27** wə kim aranglardıki lərning aldinkisi boluxni halisa, silərlər hizmitlərində bolsun. **28** Insan' oqlımı dərvəzə xu yolda kəpənlilik hizmitimdə bolsun deməy, bəlkı kəpənlilik hizmitidə bolay wə jenimni pida kılıx bədiləq nuroqun adamlarını hərlükka erixtərəy dəp kəldi. **29** Ular Yeriho xəhəridin qıkkanda, zor bir top adamlar uningoşa əgixip mangdı. **30** Wə mana, yol boyida olturojan ikki əma Əysanıng yərdin etüp ketiwatkinini anglap: — I Rəb, Dawutuning oqlı, bizgə rəhimbə kılıqəysən, — dəp towlidi. **31** Kəpənlilik ularını «Ün qıkkəməngərlər» dəp əyiblidi. Lekin, ular: — Ya Rəb, i Dawutuning oqlı, bizgə rəhimbə kılıqəysən! — dəp tehimu kəttik towlidi. **32** Əysə əkədməni tohtitip, ularını qəkərip: — Silər üçün nemə ix kılıp beriximni halisilər? — dəp soridi. **33** Ya Rəb, kəzərlərimiz eqilsün! — deyixti ular. **34** Əysə ularıqə iq aqırıtip, kəlini ularning kəzərlərə təqküziwidə, kəzərləri xuan əslığa kəlip kərdioqan boldi; ular dərəhəl umingoşa əgixip mangdı.

21 Ular Yerusaleməqə yekinləxip, Zəytun teoqininq etikidiki Bəyət-Fagi yezisioşa kəlgindidə, Əysə ikki muhlisioşa munularını tapılap aldin əwətti: **2** — Silər udulunglardıki yezisioşa beringlər. Barsanglarda, baojlaklıq bir exək wə uning yenidiki bir təhəyni kərisilər. Ələrni yexip aldimoşa yetiləp kelinglər. **3** Əgər birsi silərgə bir nemə desə, «Rəbning bularıqə həjiti qüxti» dəngər, u dərəhəl ələrni koyup beridu. **4** Bu pütün wəkə pəyəqəmbər arkılıq eytiləqan munu səzlərni əməlgə axurux üçün boldi: — **5** «Zion kızıloşa eytinglər: — Mana, Padixahinq kəliwatitudu, Kəmətər-məməni bolup, minip bir exəkka, Boyunturukluk exəkninq təhiyigə, Kəliwatidu yeningoşa sening». **6** Əmdı hələki ikki muhlis berip Əysanıng tapılıqinidək kıldı. **7** Exək bilən təhəyni yetiləp kəlip, üstigə yepinqa-qapanlırlarını saldı wə u üstigə mindi. **8** Əmdı top-top kixilər yepinqa-qapanlırlarını yoloşa payandaz kılıp saldı; yənə bir kəsmi dərah xəhlirini kesip yoloşa yayattı. **9** Aldida mangojan wə kəynidin əgəxkən top-top halayıq: — «Dawutuning oqlıqə həsanna bolqay! Pərvərdigarning namida kəlgüçigə mubərək bolsun! Ərxıələda təxəkkür-həsannalar okulsun!» — dəp wərkirixatti. **10** U Yerusaleməqə kərgəndə, pütükəl xəhər lərziga kəldi. Kixilər: — Bu zadi kimdu? — deyixətti. **11** Halayıq: — Bu Galiliya elxisidiki Nasarətlik pəyəqəmbər Əysə, dəp jawab berixətti. **12** Əmdı Əysə ibadəthəna həyliləriqə kırıp, yərdə elim-setim kəliwatkarlırların həmmisini həydəp qikardi. Pul tegixküqlərning xırələrini wə pahtək-kəptər satqıqlarının orunduklularını orüp, **13** ələrə: — [Mukəddəs yazmilardə] [Hudanıng]: «Mening eyüm dua-tilawəthana dəp atılıdu» deyən səzi püttulgən; lekin silər uni bulangıqlarının uwisiqə aylanduruwapsilər! — dedi. **14** İbadəthəna həyliləridə boləqanda karioju wə tokurlar uning aldiqə kəldi, u ələrni sakayıtti. **15** Lekin bax kahinlər bilən Təwrat ustazlırları uning yaratkən mejizilərini kərüp wə balırların ibadəthanada: «Dawutuning oqlıqə həsanna-təxəkkürler bolqay!» dəp towliqinini anglap oqəzəpləndi. **16** Ular uningoşa: — Bu balırların nemə dəwətənlərini angławatamsən? — dəp soridi. U ələrə: — Angławatimən! Silər [mukəddəs yazmilardən] xuni okup bəkmiqənki, «Əzünggə kiqiq balılar wə bowaklarning tilliridin

mədhiyə sezlərini mukəmməl kıldıq» dedi. **17** Andin u ələrdin ayrılıp, xəhərdin qıkip Bəyət-Aniya yezisioşa berip, xu yərdə kəndi. **18** Əmdı səhərdə, xəhərgə kəytip ketiwatkəndə, uning korsiki aqanidi. **19** U yol boyidiki bir tüp anjür dərihini kərüp, uning yenioşa bardi. Lekin dərəhtin yopurmakṭın baxkə həq nərsə tapalmay, uningoşa kərap: — Hazirdın baxlap səndin mənggü mewə bolmisun! — dewidi, ənjür dərihi xuan kərüp kətti. (**aiən g165**) **20** Muhlislar buni kərüp təəjülinip: — Ənjür dərihi nemanqə tezla kərüp kətti! — dedi. **21** Əysə ularıqə jawab bərdi: — Mən silərgə xuni bərəhək eytip koyayki, əgər həq guman bolmay ixənqıngılar bar bolsa, ənjür dərihida boləqan ixlar bolupla kəlməy, bəlkı silər hətta bu taqək: «Bu yərdin ketürülüp dengizə taxlan!» desənglər, u xundak bolidu, dedi. **22** Dua kılıp nemini tilisənglər, ixənqıngılar bolsila, xularqa erixisilər. **23** U ibadəthəna həyliləriqə kərgəndin keyin, kixilərgə təlim beriwaṭkəndə, bax kahinlər wə aksakəllər uning aldiqə kəlip: — Sən kəliwatkən bax ixlərni kəysi həkükə təyinip kiliwatisən? Sanga bu həkükəni kim bərgən? — dəp soraxti. **24** Əysə ularıqə jawab berip: — Mən awwal silərgə bir soal koyay. Əgər silər jawab bərsənglər, mənəmu bu ixlərni kəysi həkükə təyinip kiliwatiqənlərimi eytimən. **25** Yəhəya yürgüzən qəmildürək nədin kəlgən? Ərxıtnımu, yaki insənlərdin mü? — dəp soridi. Ular ezara mulahizə kılıxip: — Əgər «Ərxıtnın kəlgən» desək, u bizə: «Undakta, silər nema üçün uningoşa ixənmidiqənlər?» dəydu. **26** Əgər: «İnsənlərdin kəlgən» desək, hələtikn korkimiz, qünki ular həmmisi Yəhəyani pəyəqəmbər dəp biliid — deyixti. **27** Buning bilən, ular əlysəsaq: Bilməymiz, — dəp jawab berixti. — Undakta, mənəmu bu ixlərni kəysi həkükə təyinip kiliwatiqənlərimi eytmaymən, — dedi u ələrə. **28** Əmdı bu ixka kəndək kərəysilər? Bir adəmning ikki oqlı bar ikan. U birinqi oqlıning yenioşa kəlip: «Oqlum, bugün üzümzərlərimə berip ixligin» dəptü. **29** «Barmayman» dəptü u, lekin keyin puxayman kılıp yənilə beriptü. **30** U ikkinçi oqlıning yenioşa kəlip uningoşımı xundak dəptü. U: «Hop əpəndim, baray» dəptü-yu, lekin barmaptu. **31** Bu ikkiylənning kəyisini atisining iradisini ada kələqən bolidu? — Birinqi oqlı, — dəp jawab bərdi ular. Əysə ularıqə mundak dedi: — Mən silərgə xuni bərəhək eytip koyayki, bajgırər bilən pahixilər Hudanıng padixahlıqıja silərdin burun kirməktə. **32** Qünki gərgə Yəhəya [pəyəqəmbər] silərgə həkkənəyət yolinin ayan kələqən bolsımı, silər uningoşa ixənmidiqənlər; lekin bajgırər bilən pahixilər uningoşa ixəndi. Silər buni kərüp turup, hətta keyinkı wakitlərdə yoluqlardın puxayman kilməy uningoşa ixənmidiqənlər. **33** Yənə bir təmsilni anglangalar: Bir yər igisi bir üzümzərlək bərpa kılıp, atrapini qitlaplıtu. U uningda bir xarab kələqə kəzıptu wə bir kəzət munarı yasaptu. Andin u üzümzərləni baqçənlərə ijarigə berip, ezi yaqə yurtka kətiptü. **34** Üzüm pəslı yekinləxkəndə, eziqə tegixlik həsulni eliwellix üçün kullırını baqçənlərning yenioşa əwətiptü. **35** Lekin baqçənlər kullırını tutup, birini dumbalaplıtu, birini əltürütüwipət, yənə birini qalma-kesk kılıptu. **36** U yənə bir ketim aldinkidinmu kəp kullırını əwətiptü, birək baqçənlər ularıqımu ohxax muamile kılıptu. **37** Ahirda, u «Oqlumnuqıu hərəmt kilar» dəp, oqlıni əwətiptü. **38** Lekin baqçənlər oqlınlı kərüp, ezara: «Bu bolsa mirashor; kelinglər, uni əltürütüwipət mirasını igliwalayı!» deyixiptü. **39** Xuning bilən ular uni tutup üzümzərlərinə sirtiqa taxlap əltürütüwipət. **40** Əmdı üzümzərlərinə igisi kəlgəndə, xu baqçənlərni kəndək kilar? **41** Ular uningoşa: — Bu rəzil adəmlərni wəhxiyilik bilən yokididu. Üzümzərləni bolsa mewilirini ez wəktidə eziqə tapxuridioqan baxkə baqçənlərə ijarigə beridu, — dəp jawab berixti. **42**

Əysə ulardin soridi: — Mukəddəs yazmilardiki munu sezlərni okup bəkmioqanmusilər?: — «Tamqılar taxliwətən tax bolsa, Burjek texi bolup tikləndi. Bu ix Pərvərdigardindur, Bu kəzimiz aldida karamət bir ixtur». **43** Xu səwəbtin silərgə xuni eytip köyayki, Hudanıng padixahlıki silərdin tartiwellinip, uningoşa muwapik mewilərni beridioqan baxka bir əlgə ata kılınidu. **44** Bu «tax»ka yikilojan kixi parə-parə bolup ketidü; lekin bu tax hərkimning üstigə qıxsə, uni kukum-talkan kiliwetidü. **45** Bax kahinlar wə Pərisiyər uning eytən təmsillirini anglap, ularni əzlirigə karitip eytənlikini qıxəndi. **46** Uni tutux yolini izdigan bolsimu, lekin halayıq uni pəyəqəmbər dəp karioqək, ulardin körkuxti.

22 Əysə ularoşa yənə təmsillər bilən mundak dedi: **2** Ərx padixahlıki huddi eż oqlı üçün toy ziyyapitini təyyarlıqan bir padixahqə ohxaydu. **3** U qakarlırını toy ziyyapitigə təkliq kiliqoqanlarnı qakirixkə əwətip, lekin ular kelixkə unimaptu. **4** U yənə baxka qakarlırını əwətip, ularoşa tapilap: «Qakiriloqanlaroşa: — Mana, mən ziyyapitimi təyyar kıldım; mening torpaqlırim, bordak mallırim soyuldu, həmmə nərsə təyyar. Ziyyapetkə mərhəmət kılqay, dəydu, dəp eytinglar, — dəptu. **5** Bırak ular təklipinə etibarən almay, birsə etizlikəja kətsə, yənə biri sodisioja ketip. **6** Kaloqanlırlı bolsa [padixahning] qakarlırını tutuwləp, horlap eltürütüwip. **7** Padixah, buni anglap kəttik qəzəplinip, əskərlərini qıqırıp, u katillarıny yoktip, ularning xəhiringə ot koyuwtiuptu. **8** Andin u qakarlıriloşa: «Toy ziyyapiti təyyar boldi, lekin qakiriloqanlar [mehmənlilikkə] munasip kəlmidi. **9** Əmdi silər aqa yollaroşa berip, udul kəlgən adəmlərning həmmisini toy ziyyapitigə taklip kilinglər» dəptu. **10** Buning bilən qakarlar yollaroşa qıkip, yahxi bolsun, yaman bolsun, udul kəlgənlikli adəmlərning həmmisini yiciq əkəptü. Toy sorunu mehəmanlar bilən lıq tolup. **11** Padixah mehəmanlar bilən kerükkili kırğändə, u yarда ziyyapet kiyimi kiymigan bir kixini kerüptü. **12** Padixah uningdin: «Buradər, ziyyapet kiyimi kiymə, bu yərgə kəndak kirding?» dəp soraptu, bıraq u kixi jawab berəlməy kaptu. **13** Padixah, qakarlıriloşa: «Uni putkollaridin baqlap, texidiki karangoqulukka aqikip taxlanglar! U yərdə yığa-zarlar ketürüldü, qıxlırını oqıqurlitidü» dəptu. **14** Qünki qakiriloqanlar kəp, lekin tallanqanlar azdur. **15** Buning bilən Pərisiyər u yərdin qıkip, kəndak kılıp uni eż sezi bilən tuzakqə qüxtürük həkkidə məslıhətləxti. **16** Ular muhlislerini Hərodning tərəpdarlıri bilən billə uning yenioşa əwətip: — Ustaz, silini səmimiyyət adəm, kixilərgə Hudanıng yolini sadıkkılıq bilən eğitip keliwatiudu wə adəmlərgə kət'iy yüz-hatırə kilmay həqkimyətən basmaydu, dəp bilimiz. **17** Kəni, kəndak oylayla? [Rim imperatoru] Kəysərgə baj-selik tapxurux Təwrat kanuniqə uyoqunu-yok? — deyixti. **18** Lekin Əysə ularning rəzil niyitini bilip: — Əy sahəpəzlər, meni nemixə siniməkqisilər? **19** Kəni, bəjəqə tapxurulidioqan bir tənggə mängə kersitinglər, — dedi. Ular bir dinar pulini əkəldi. **20** U ulardin: — Buning üstidiki sürət wə nam-isim kimming? — dəp soridi. **21** Kəysərnəng, — dəp jawab bərdi ular. U ularoşa: — Undak bolsa, Kəysərnəng həkkini Kəysərgə, Hudanıng həkkini Hudaşa tapxurungular, — dedi. **22** Ular bu seznı anglap, həyran bolup kələxtilə, uning yenidin ketip kıldı. **23** Xu kini, «Əlgənlər tirilməydi» dəydiqan Sadukiyalar uning aldiqə kəlip kəstap soal koydı: **24** — Ustaz, Musa [pəyəqəmbər Təwratta]: «Bir kixi pərzəntsiz elüp kətsə, uning aka yaki inisi tul yəngisiniñ əmriga elip, kerindixi üçün nəsil kəlduruxi lazıim» dəp tapiliojan. **25** Burun arimizda yəttə aka-uka bar idi. Qongı eyləngəndən keyin elüp kətti. Pərzənt kərmigənliliktin, ayalını

ikkinqi kerindixining əmriga kəldurdu. **26** Bırak ikkinqisidiki əhwalmu uningkığə ohxax boldi, andin bu ix üqinquisidə taki yəttingi kerindaxkığə ohxax dawamlaxtı. **27** Ahirda, u ayalmu elüp kətti. **28** Əmdi tırılıx künidə bu ayal yəttə aka-ukining kaysisining ayali boludu? Qünki uni həmmisi əmriga aloqanda! **29** Əysə ularoşa mundak jawab bərdi: — Silər na mukəddəs yazmilarnı nə Hudanıng կudritini bilmigənliliklər üçün azojansılar. **30** Qünki elümdin tırılığında insanlar eylənməydi, ərgə təqməydi, bəlkı Hudanıng ərxətki pərixtılırigə ohxax boludu. **31** Əmdi elümdin tırılıx məslisi həkkidə Hudanıng silərgə eytən: **32** «Mən İbrahim, İshək wə Yakuplarning Hudasidurmənl» degən xu sezinı okumidinglərmi? Huda olılkərning əməs, bəlkı tırılıkerning Hudasidurlur!». **33** Bu seznı angloqən həlk uning talimidin həyranlaş kələxti. **34** Pərisiyər uning Sadukiyarning aqızını tuwakliojanlıkını anglap, bir yərgə jan boluxti. **35** Ularning arisidiki bir Təwrat-kanun ustazı uni sinax məksiditə uningdin: **36** — Ustaz, Təwrat kanunidiki əng muhüm əmr kaysi? — dəp kəstap soridi. **37** U uningoşa mundak dedi: — «Pərvərdigar Hudayingni pütün kəlbing, pütün jening, pütün zehning bilən seygin» **38** — əng uluq, birlinqi orunda turidiojan əmr mana xu. **39** Uningoşa ohxaydiqan ikkinqi əmr bolsa «Koxnangni ezungni seygəndək sey». **40** Pütün Təwrat kanuni wə pəyəqəmbərlərning sezləri bu ikki əmrə esilən halda mangidu. **41** Pərisiyər jəm bolup turojan wakitta, Əysə ulardin: **42** — Məsih, toqrisidə kəndak oylawatısları? U kimning oqlı? — dəp soridi. Dawutning oqlı, — deyixti ular. **43** U ularoşa mundak dedi: Undakta, nema üçün [Zəburda] Dawut uni Rohta «Rəbbim» dəp atap, — **44** «Pərvərdigar mening Robbimə eyttiki: — «Mən sening düxmənlirinən ayojinq astida dəsətlikqə, Ong yeniməda olturoqin!» — dəydu? **45** Dawut [Məsihni] xundak «Rəbbim» dəp atıqan tursa, əmdi u kəndakmu Dawutning oqlı boludu? **46** Wə həqkim uningoşa jawabən bir eojizmu səz kəyturaldı; xu kündin etibarən, həqkim uningdin soal soraxkımı petinaldı.

23 Bu sezlərdin keyin, Əysə top-top halayıkka wə muhlislerioşa mundak dedi: **2** — Təwrat ustazlıri wə Pərisiyər Musa pəyəqəmbərning [həküm qıqırıx] ornida olturoqan boludu. **3** Xunga, ularning silərgə eytən həmmə sezlirigə kəngül koyup, degenlərini kilinglər. Lekin ularning kiliqoqanlırdak kilmangalar; qünki ular ezlirinən deginigə ezləri əməl kilmaydu, **4** Bəlkı ular kətürəlmigüdək eojir yüksəkləri baqlap adəmlərning zimmisigə artip koyidu. Əmma ezləri bu yüksəkləri kətürəkə birmə barəkini midirlitixni huxya kəndə. **5** Ular həmmə əməllərini insanlaroşa kəz-kez kiliç üçünla kiliid; qünki ular «kəyət kəplirinə kəng kılıp qıqıwelip, tonlurinən qıqlırlarıñ uzun sanggilətip koyidu; **6** ular ziyyapətlərdə tərdə, sinagoglarda aldinkı orunlarda olturuxka, **7** bəlkələr xikilərning ularoşa bolovan [uzun] salamlırioşa wə ezlərini «Ustaz, ustaz» dəp ataxlirioşa amrak kelidu. **8** Bırak silər bolsanglar «Ustaz» dəp atılıxını kəbul kilmangalar; qünki silərning yalçın birlə usta zənginlər bar wə həmməngərlər kərindaxtursılar. **9** Yər yüzidə həqkəndak kixini «Atam» deməngərlər, qünki pəkət birlə Atanglar, yəni ərxətə Turoqı bardur. **10** Silər «muəllim» dəp atılıxını kəbul kilmangalar, qünki pəkət birlə müəllim, yəni Məsihning ezi bardur; **11** bəlkə aranglarda əng mərtiwlilik bolovan kixi silərning hizmitinqələrə bolidu. **12** Əzini yukiri tutmaqçı bolovanı tewən kilinidu, ezini tewən tutkını yukiri kilinidu. **13** Bırak halinglaroşa way, əy Təwrat ustazlıri wə Pərisiyər, sahətpazlı! Silər ərx padixahlıkinin ixikini insanlaroşa takəp keliwatisilər! Ya ezunglər kirməysilər, ya kixini istigənlərning kirixiga yol koymaysilər. **14** Halinglaroşa

way, ay Təwrat ustazlırları wa Pərisiyərlər, sahitpəzərlər! Silər tul ayallarning mal-dunyясини yəwatisilər, xundaklımu baxkilar alıldı təkəwədar kərünsək dəp, uzundin-uzun dua kılısılər. Xunga, silər tehimu eojir jazaqə tarilisilər. **15** Halinglaro way, ay Təwrat ustazlırları wa Pərisiyərlər, sahitpəzərlər! Silər birlə adəmni etikədinglərə kərgüzük üçün, dengiz wə kurukluknı kezip qıqışılər. Birak, u kixi kərgüzülgəndin keyin, silər uni ezliringlərin ikki həsəsə bəttər bolovan dozahnıng pərzənti kılıp yetixtirüp qıqışılər. (**Geenna g1067**) **16** Halinglaro way, ay kəriqə yolbaxqıllar! Silər: «Hərkəndək kixi ibadəthana bilən kəsəm kilsə, həqnməsi yok, birak ibadəthanidiki altunni tiləqə elip kəsəm kələqənlər kəsimidə turuxkə kərzədar bolidu» dəysilər. **17** Əy əhməkərlər, korlar! Altun uluomu yaki altunni mukəddəs kələqən ibadəthanımu? **18** Silər yənə: «Hərkim kurbangah bilən kəsəm kilsə, həqnməsi yok, birak kurbangah təstidikə hədiyəni tiləqə elip kəsəm kələqənlər kəsimidə turuxkə kərzədar bolidu» dəysilər. **19** Əy korlar! Hədiyə uluomu yaki hədiyini mukəddəs kələqən kurbangahmu? **20** Xunga, kurbangahni tiləqə elip kəsəm kələqəqi bolsa həm kurbangah bilən həm uning təstidikə barlık nərsilər bilən kəsəm kələqən bolidu. **21** Ibadəthanini tiləqə elip kəsəm kələqəqimə həm ibadəthanini, həm «ibadəthanida Turoqqu»ni tiləqə elip kəsəm kələqən bolidu. **22** Ərxni tiləqə elip kəsəm kələqəqi Hudanıng təhti wə təhtətə olturoqunining nami bilən kəsəm kələqən bolidu. **23** Halinglaro way, ay Təwrat ustazlırları wa Pərisiyərlər, sahitpəzərlər! Qünki silər hətta yalpuz, arpibədiyən wə zirilarning ondın biñ ilüxini exrə kılıp Hudaoja ataysilər-yu, birak Təwrat kanunining tehimu wəzinlik tərəpləri bolovan adəlat, rəhimdillik wə sadiklikni etibarəqə həq almaysılər. Awwal muxu ixlərin orundixinglər kerək, andin xu ixlərinimə ada kılmay koymasılikınglar kerak. **24** Əy kəriqə yolbaxqıllar! Silər [qinənglərdik] paxını süzüp eliweişisilər, lekin birər tegini pütün peti yutuwetisilər! **25** Halinglaro way, ay Təwrat ustazlırları wə Pərisiyərlər, sahitpəzərlər! Silər qinə-kaqıllarning texinilə yuyup pakızlıqininqə bilən ularning iqi hərtürlük hərislik wə ixrətpərəslikkə toloqan. **26** Əy kəriqə Pərisiy! Awwal qinə-kaqıning iqini pakla, xundakta teximə pak bolidu! **27** Halinglaro way, ay Təwrat ustazlırları wə Pərisiyərlər, sahitpəzərlər! Silər akartıp koyulqan, sırtı qırıylıq kərənidioqan lekin iqi elüklərning ustihanıri wə hərhil napak nərsilərgə toloqan kəbrilərgə ohxaysılər. **28** Xuningdək texinglardin insanlarning alıda həkkənəyi adəmlərdək kərinisilər, lekin iqinglər sahitpəzlik wə itaatsizlik bilən toloqan. **29** Halinglaro way, ay Təwrat ustazlırları wə Pərisiyərlər, sahitpəzərlər! Qünki silər pəyəqəmbərlərning kəbrilərini yasap keliwatisilər, həkkənəylarning mazarlınıni bezəp keliwatisilər **30** wə silər: «Ata-bowilirimizning zamanıda yaxıqan bolsaq iduk, ularning pəyəqəmbərlərning kənini təkəxlirigə xərik bolmayttuk» — dəysilər. **31** Xunga silər ez sezünglər bilən eziynglarning pəyəqəmbərlərni oltürgənlərning əwləldili ikenliklərə kərgünlük bərdinglər. **32** Undakta, ata-bowilirınglar baxlıqan kilmixlirini toluklangalar! **33** Əy yılanları! Zəhərlilik yılanlarning nəsilliləri! Dozaz jazasının qəndakını kutulalırsılər? (**Geenna g1067**) **34** Xunga mana, silərgə pəyəqəmbərlər, danixmənlər wə alimləri əwətip turimən. Silər ularning bəzilərini krestləp eltilrisilər, bəzilərini sinagogliringlərda dərrigə basisilər, xəhərdin xəhərgə kəqəlaysılər. **35** Xundak kılıp, həkkənəyi Həbilning kərəzidin tartip təki silər ibadəthanidiki mukəddəs jay bilən kurbangahning arılıkida oltürgən Bərəkəyaning oqılı Zəkəriyaning kərəziqə, həkkənəylarning yər yüzüdə ekitiloqan barlık kərəzləri bu dəvrning bexiqə qüxürülidü. **36** Mən silərgə bərəkək xuni eytip koyayki, xu kilmixlarning

jazasining həmmisi muxu dəvrning bexiqə qüxidü. **37** Əy Yerusalem, Yerusalem! Pəyəqəmbərlərni oltüridioqan, əzizə əwətilərə əlqılırni qalma-kesək kılıdioqan xəhər! Mekiyən qüjilirini kanat astioja yioğandək pərzəntliringni kanqə ketim koynuməja almaqçı boldum, lekin silər unimidindər! **38** Mana, əmdi eyüngər silərgə harabə bolup ələmidü! **39** Qünki mən xuni silərgə eytip koyayki, silər: «Pərvərdigarning namida kəlgüçigə mubarak bolsun!» demigüçə, silər meni kəyidin heq kərəlməysilər.

24 Əysə ibadəthanidin qikip, aldiqə ketiwatkanda, muhlisliri yenioja kəlip uning dikkətini ibadəthana binalırıqə tartımkəp boldi. **2** U ularoja: — Mana bularning həmmisini kərəwətəmsilər? Mən silərgə bərəkək xuni eytip koyayki, bu yərdə bir ta mxum tax üstidə kəlməydi, həmmisini kəldurulmay gurman kəlinidü, — dedi. **3** U Zəytun teoqıda olturoqanda, muhlisliri astiojına uning yenioja kəlip: — Bızgə eytkinqə, bu degənləring kəqan yüz beridu? Səninq [kaytip] kəlixing wə zamanning ahiirini kərsitidioqan kəndək alamat bolidu? — dəp soraxti. (**aiən g165**) **4** Əysə ularoja jawabən mundak dedi: — Həzi bolunglərki, heqkim silərni azdurup kətmisun. **5** Qünki nuroqun kixilər menin namımda kəlip: «Məsih, mən bolimən» dəp, kəp adəmlərni azduridu. **6** Silər urux həwərləri wə urux xəpilirini anglaysılər, bulardın alaçəzədə bolup kətmənglər; qünki bu ixlərning yüz berixi mukərrər. Lekin bular ahiyət əməs. **7** Qünki bir millət yənə bir millət bilən uruxka qikidu, bir padixəhəlik yənə bir padixəhəlik bilən uruxka qikidu. Jayjaylarda aqarlıq, wabalər wə yər təwərxələr yüz beridu. **8** Lekin bu ixlərning yüz berixi «təqəputning tolojikinəng baxlinixi» bolidu, halas. **9** Andin kixilər silərni tutup azab-əkubətkə selip, oltüridü, menin namı wəjədin pütküllərəllər silərdin nəprətlinidü. **10** Xuning bilən nuroqunlar etikədinin tanidi, bir-birini tutup beridu wə bir-birigə eqmənlik kəlidü. **11** Nuroqun sahta pəyəqəmbərlər məydanıqə qikip, nuroqun kixilərni azduridu. **12** Itaətsizlik-rəzilliklərning kəpiyixi tüpəylidin, nuroqun kixilərdiki məhər-muhəbbət səwup kətidü. **13** Lekin ahiroqıqə bərdaxlık bərgənlər kətəkəzulidü. **14** Barlık əllərgə aqah-guwałıhək bəlsün üçün, [Hudanıng] padixəhəlik həkkidikə bu hux həwər pütküllər dənəyənən jəkarlinidü; andin zaman ahiyət bolidu. **15** Dəniyalı pəyəqəmbər kəyt kələqən «wayran kələqəqi yirginlik nomüssizlik»ning mukəddəs jayda turoqunini kərgininqarda (kitabhanı bu səzning manisini qüxəngəy), **16** Yəhudiyyə elksidə turuwtənənlar təqələrə qəqsun; **17** Əgzi də turoqan kixi eyidiki nərsə-kerəklərini alojili qüxməylə [qəqsun]. **18** Etizlikə turoqan kiximu qapınını alojili əyigə yanmisun. **19** U künərlərdə həmilər ayallar wə bala emitiwatkənlərning həliqə way! **20** Kəqidioqan wəktinqələrning kix yaki xəbat künigə toqra kəlip kəlməslikü üçün dua kılını. **21** Qünki u qəoqda dənəyənən apirdə bolqəndin muxu qəoqkiqə kərənlüp bakmioqan həm kəlgüsidimü kərəlməydiqən dəhəxətlik azab-əkubət bolidü. **22** U künərlər azaytılmasa, heqkəndək, ət igisi kütulalımyetti; lekin [Hudanıng] Əz tallıqənləri üçün u künərlər azaytılıdu. **23** Əgər u qəoqda birsi silərgə: «Kərənglər, bu yərə Məsih, bar!» yaki «[Məsih] ənə u yerdə!» desə, ixənmənglər. **24** Qünki sahta məsihər wə sahta pəyəqəmbərlər məydanıqə qikidu, kəltis mejizilik alamətlər wə karamətlərni kərsitidü; xuning bilən əgər mumkin bolidioqan bolsa, hətta [Huda] tallıqənlərinimə azduratti. **25** Mana, mən bu ixlər yüz berixtin burun silərgə ukturup koydum. **26** Xuning üçün, birsi silərgə: «Kərənglər, u qəl-bayawandal!» desə, u yergə barmanglar. «Kərənglər, u iqkiridi kiylərdəl!» desə, ixənmənglər. **27** Qünki qəkmək xərkətin qərbəkə yalt-yult kılıp kəndək qəkən

bolsa, Insan'ooqlining kelixi xundak bolidu. **28** Qünki jəsət kəysi yərdə bolsa, u yərdimə kuzoşunlar toplixidu! **29** U künlərdikə azab-ökubətlər etüp katən haman, kuyax kəriyidü, ay yoruklukını bərməydü, yultuzlar asmandın tektilüp qüixidü, asmandıki küqlər lərziga kelidü. **30** Andin Insan'ooqlining alamiti asmandın kərənidi; yər yəzidiki pütkül kəbili'lər yiozazar kətürüxidü. Ular Insan'ooqlining küq-kudrat wə uluq xanxərəp iqidə asmandiki bulutlar üstidə keliwatqanlığını kəridü. **31** U pərixtiilirini zor jaranglıq bir kanay sadasi bilən əwətidi, ular uning talliojanlarını dunyaning tət bulungidin, asmannıng bir qətidin yənə bir qətiqiqə həryərədin yiozip bir yergə jəm kildidü. **32** Ənjinür dərihidin mundak təmsilini biliwelinglər: — Uning xahırlı kekirip yopurmak qıçarqanda, yazning yekinlap kalojanlığını bilisilər. **33** Huddi xuningdək, [mən baya deqənlirinmə] həmmisini kərgininqlarda, uning yekinlap kalojanlığını, hətta ixik alıda turuwanlığını biliwelinglər. **34** Mən silərgə bərəhkə xuni eytip koyayki, bu alamətlərning həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr etməyidü. **35** Asman-zemən yokılıdu, bıraq menin səzlimim hərgiz yokalmaydü. **36** Lekin xu künı wə wakıt-saitining həwirini bolsa, heqkim bilməydu — hətta ərxtiki pərixtiilermü bilməydu, uni pəkət Atamla bili. **37** Əmədi Nuḥ pəyojəmbərnəng künnləridə kəndak bolojan bolsa, Insan'ooqlı [kaytip] kəlgəndimü xundak bolidü. **38** Qünki topan kelixidin ilgiriki künnlərdə, Nuḥ kəmigə kirip olturojan küngiqə, [xu zamandıki] kixıllar yəp-iqip, eylinip wə yatlıq bolup kəlgənidi. **39** Topan tuyuksız kelip həmmisini ojərk kılıqıqə, kixılər bu ixning uningdin həwərsiz bolup turoqanoja ohxax, Insan'ooqlining kaytip keliximü xundak bolidü. **40** U kuni, etizda ikki kixi turojan bolidü; ulardın biri elip ketili, yənə biri kəldurulidi; **41** ikki ayal tütən bexida turup un tərtiwtəkən bolidü; ulardın biri elip ketili, yənə biri kəldurulidi. **42** Xuning üçün, həoxyar bolunglar, qünki Rəbbinglarning kaytip kelidiojan wakti-saitini bilməsilsər. **43** Lekin xuni bilinglərki, əgər ey igisi ooprining keqisi kəysi jesəktə kelidiojanlığını bilən bolsa, səgək turup ooprining eyni texip kiriçigə hərgiz yol koymaytti. **44** Xuningdə ohxax, silərəmə təyyar turunglar. Qünki Insan'ooqli silər oylimojan wakıt-saettə kaytip kəlidü! **45** Hojayini eż eyidiliklərə məs ul kilipl, ularqa oızuk-tültükini wakti-waktida təksim kilipl berixkə təyinligin ixənqlik wə pəmlik qakar kim bolidü? **46** Hojayin [eyigə] kaytıkanda, qakirining xundak kiliwatqinining üstigə kəlsa, bu qakarning bəhtidür! **47** Mən silərgə bərəhkə xuni eytip koyayki, hojayin uni pütün igilimini baxçuruxkə kəyidi. **48** Lekin mubada xu qakar rəzil bolup kenglida: «Hojayinin həyal bolup kəlidü» dəp oylap, **49** baxkə qakar buradərlərini bozək kiliçkə wə hərəkəkəlxərgə həmrəh bolup yəp-iqixkə baxlısa, **50** xu qakarning hojayini kütülmigən bir künü, oylimojan bir wakıttə kaytip kəlidü **51** wə uni kesip ikki parqə kilipl, uning nəsiwisiñi sahətipəzələr bilən ohxax təkdirdə bəkitidü. Xu yərda yioqa-zarlar kətürülidü, qixlirini oququrlidü.

25 U wakıttı, ərx padixahlıki huddi kollırıqo qiraqlarını elip toyi bolojan yigitni kərxi elixkə qikqan on kiz kəldəxəxa ohxaydu. **2** Bu kızlarning bəxi pəmlik, bəxi bolsa pəmsiz. **3** Pəmsiz kızlar qiraqlarını alojan bolsımı, yenioja may eliwalıaptu. **4** Pəmlik kızlar bolsa qiraqlıri bilən bille kəqilirida maymu eliwalıaptu. **5** Yigit keqikip kələqəkə, ularning həmmisini uyku besip uhlap kaptı. **6** Yerim keqidə: «Məna, yigit kəldi, kərxi elixkə qikqınlar!» deyən awaz angliniptu. **7** Buning bilən bu kızlarning həmmisi ornidin turup qiraqlarını pərləptü. **8** Pəmsiz kızlar pəmlik kızlaroqa: «Qiraqlırimiz eçip kalojiliwatidü, meynglardın beringlarqu» dəptü. **9** Birak

pəmlik kızlar: «Yak, bolmaydu! Bərsək, bizgimu həm silərgimu yətməsləki mumkin. Yahxisi, əzünglar [may] satkuqılların yenioja berip setiwinglərlə» dəptü. **10** Lekin ular may setiwalıqli ketiwatqanda, yigit kelipl kaptı, tayyar bolup bolojan kızlar uning bilən birlılıkta toy ziyanıtgə kiripti. Ixik taqılıptu. **11** Keyin kalojan kızlar kaytip kelipl: «Ojojam, ojojam, ixikni egiwətəkəylə!» dəptü. **12** Birak u: «Silərgə bərəhkə eytayki, mən silərni tonumaymən» dəp jawab beriptü. **13** Xuning üçün səgək bolunglar, qünki nə Insan'ooqlining kelidiojan kününü nə saitini bilməsilsər. **14** [ərx padixahlıki] huddi yaka yurtka qıkmakçı bolup, eż qakarlırını qakirip dunyasını ularoja tapxurojan adamgə ohxaydu. **15** U adəm hərbir qakarning kəbiliyitigə karap, birsiga bəx talant, birsiga ikki talant, yənə birsiga bir talant kümüx tənggə berip, yaka yurtka yol aptu. **16** Bəx talant tənggə alojan qakar berip okət kilipl, yənə bəx talant tənggə payda tepti. **17** Xu yolda ikki talant tənggə alojinumu yənə ikki talant tənggə payda aptu. **18** Lekin bir talant tənggə alojini bolsa berip yarını kolap, hojayını bərgən pulni kəməp yoxurup koyuptu. **19** Əmədi uzun wakit etkəndin keyin, bu qakarlarining oqojişı kaytip kelipl, ular bilən hesablıxiptu. **20** Bəx talant tənggə alojini yənə bəx talant tənggini koxup elip kelipl: «Ojojam, sili manga bəx talant tənggə tapxurojandıla. Karsila, yənə bəx talant tənggə payda aldım» dəptü. **21** Hojayini uningoja: Obdan boptu! Yahxı wə ixənqlik qakar ikənsən! Mən sanga həwələ kilojan kiqikkinə ixta ixənqlik bolup qikting, seni kəp ixlaroja koymən. Kəl, hojayiningning huxallikqo ortak bol!» dəptü. **22** Ikki talant tənggə alojinumu kelipl: «Ojojam, sili manga ikki talant tənggə tapxurojandıla. Karsila, yənə ikki talant tənggə payda aldım» dəptü. **23** Hojayini uningoja: «Obdan boptu! Yahxı wə ixənqlik qakar ikənsən! Mən sanga həwələ kilojan kiqikkinə ixta ixənqlik bolup qikting, seni kəp ixlaroja koymən. Kəl, hojayiningning huxallikqo ortak bol!» dəptü. **24** Andin, bir talant tənggə alojinumu kelipl: «Ojojam, silining qing adəm ikənliklərini biləttim, qünki əzliyi terimiojan yərdin həsulni oruwalalayla, həmdə uruk qaqmiojan yərdinmə haman alila. **25** Xunga korkup, silining bərgən bir talant tanggilirini yərgə kəməp yoxurup koyogamidim. Mana pullirini alsıla» dəptü. **26** Ojojisı uningoja: «Ey, rəzil, hərun qakar! Sən meni terimiojan yərdin oruwalidiojan, uruk qaqmiojan yərdin haman alidiyan adəm dəp bilip, **27** heq bolmiojanda pulumını jazanıhorlaroja amanət koyuxung kerək idioq! Xundak kılıqon bolsang mən kaytip kəlgəndə pulumını estüm bilən alojan bolmamtim!» **28** Xunga, uning kəldikidi talant tənggini elip, on talant tənggə bar bolqanoja beringlar! **29** Qünki kimdə bar bolsa, uningoja tehimu kəp berilidü, uningda molqılık bolidü; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningda bar bolqanlırimu uningdin məhrum kılınidü. **30** Bu yaramsız qakarnı texidiki karangoşulukka aqıkip taxlanglar! U yərda yioqa-zarlar kətürülidü, qixlirini oququrlidü» dəptü. **31** Insan'ooqli eż xan-xarıpi iqidə barlıq pərixtiilri bilən bille kəlgənidə, xərəplik tahtıda oltrıdu. **32** Barlıq əllər uning aldişa yioqılıdı. Padiqı koylarnı eçkilərdin ayriojinidak u ularni ayriydu; **33** u koylarnı on yenioja, eçkilərni sol yenioja ayriydu. **34** Andin Padixah ong yenidikilərgə: «Ey Atam bəht atı kəlojanlar, kelinglər! Alam apırdıa bolojandin beri silər üçün tayyarlanıjan padixahlıkkı waris bolup iga bolunglar!» **35** Qünki aq kalojinimdə silər manga yeməklik bərdinglər, ussuz kalojinimdə ussuluk bərdinglər, musapir bolup yürginimdə eż eyünglərgə aldinglər, **36** yalingaq kalojinimdə kiydtürdünglər, kesəl bolup kalojinimdə həlimdin həwər aldinglər, zindanda yatkınımda yoklap turdunglar» — dəydi. **37** U qaođa, həkkaniy adəmlər uningoja: «I Rəb, biz seni qaqan aq körüp ozuk bərdük

yaki ussuz körüp ussuluk bərdük? **38** Seni kaqan musapir körüp öyümüzə alduq yaki yalingaq körüp kiygızduk? **39** Sening kaqan kesəl bolqininqi yaki zindanda yatkiningni körüp yoklap bardük?» dəp soraydu. **40** Wə Padixah ularoqa: «Mən silərgə bərhək xuni eytayki, muxu kərindaxlirimdən əng kiqikidin bîrərsiga xularnı kiliqininqlarmı, dəl manga kılıqan boldunglar» dəp jawab beridu. **41** Andin u sol yenidikilərgə: «Əy lənitilər, kəzümdin yoklıngılar! Xəytan bilən uning pərixtılırigə hazırlanojan mənggү əqməs otka kiringlar! [aiōnios g166] **42** Qünki aq kalojinimdə manga ozuk bərmidngalar, ussuz kalojinimdə ussuluk bərmidngalar; **43** musapir bolup yürginimdə ez eyünglərgə almıdingalar, yalingaq kalojinimdə kiydürmidngalar, kesəl bolqinimdə wə zindanda yatkiniimdə yoklımidngalar» dəydu. **44** U qoşa, ular: «İ Rəb, seni kaqan aq, ussuz, musapir, yalingaq, kesəl yaki zindanda körüp turup hizmitindən bolnidük?» dəydu. **45** Andin padixah ularoqa: «Mən silərgə bərhək xuni eytayki, muxulardan əng kiqikidin bîrərsiga xundak kilmiojinqılar mangımı kilmiojan boldunglar» dəp jawab beridu. **46** Buning bilən ular mənggülülk jazaqı kirip ketidu, lekin həkkaniylar bolsa mənggülülk həyatqa kiridu. [aiōnios g166]

26 Əysa bu sezlərni kılıp bolqandin keyin, muhlisliroja: **2** — Silərgə məlumki, ikki kündin keyin «ötüp ketix heyti» bolidu, xu qoşa da İnsan'ooqli krestlinix üçün tutup berilidu, — dedi. **3** Bax kahinlər wə aksakallar Kayaşa isimlik bax kahinning sariyida jəm boluxti. **4** Ular əysani kəndak kılıp hıylə-nəyrəng bilən tutup əltürük toqrisida məslihət kılıxtı. **5** Bırak ular: — Bu ix heyti-ayəm künnləri kılınmışın. Bolmisa, həlk arısida malimanqılıq qırixı mumkin, — deyixti. **6** Əmdı əysa Bəyt-Aniya yezisida, «Simon mahaw»ning eyidə bolqinida, **7** bir ayal uning yenoja kirdi. U ak kaxtexi xəxidə nahayiti kimmətlik atırmı elip kalgən bolup, əysa dastlıhanda olturqanda, atırmı uning bexişa kuydi. **8** Lekin muhlislar buni körüp hapa boluxup: — Zadi nemixək bundak israpqılıq kılınidu? **9** Qünki bu atırmı kəp puloja setip, pulini kəmbəqəllərgə sədik kilsa bolattıq! — deyixti. **10** Lekin əysa ularning kengliyidini bilip ularoqa: — Bu ayalning kenglini nəmə dəp aqritisilər? Qünki u man üçün yahxi bir ixni kıldı. **11** Qünki kəmbəqəllər daim silərninq aranglarda bolidu, lekin menin aranglarda boluxum silərgə daim nesip boliwərməydü. **12** Bu ayalning bu atırmı bədinimə quyuxi menin dəpnə kiliqinimoja təyyar boluxum üçün boldi. **13** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu hux həwər pütkül dünyaning kəyeridə jakarlanşa, bu ayal əslinip, uning kılıqan bu ixı təriplinidü, — dedi. **14** Bu ixtin keyin, on ikkiyländin Yəhuda İxkariyot isimlik biri bax kahinlarning aldiqja berip: **15** — Uni tutup bərsəm, manga nəmə berisilər? — dedi. Ular uning aldiqja ottuz kümüx təngə koydi. **16** Yəhuda xuningdin etibarən uni tutup berixkə muwapik pırsat idzəkkə baxlıdi. **17** Petir nan həytining birinqi künü, muhlislar əysanıng yenoja keliq: — Ətüp ketix həytining tamikini yeyixinq təqün kəyarda təyyarlıximizni halaysən? — dəp soridi. **18** Ular oqa: — Xəhərgə kirip palanqininq eyigə berip uningoja: «Ustaz: — Wakit-saitim yekinliyip kaldi, ətüp ketix həytini muhlislirim bilən birlikta sening eyüngdə etküzəy — dəydu» dəp eytinglar, — dedi. **19** Muhlislar əysanıng taplıqinidək ətüp ketix həytining tamikini xu yerdə təyyarlıdi. **20** Kaqqurun, u on ikkiylən bilən dastlıhanda olturdu. **21** Ular ojızaliniwatkanda u: — Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, aranglardiki bıryələn manga satqunluk kılıdu, — dedi. **22** [Buni anglap] ular intayin kəyvəsə qəmənp, bir-bırlep uningdin: — Ya Rəb, mən əməstimən? — dəp soraxkə baxlıdi. **23** U jawabən: — Kəlidiki nannı mən bilən təng tawakka tegürgən

kixi, manga satqunluk kılıqoju xu bolidu. **24** İnsan'ooqli dərwəkə [mukəddəs yazmılarda] ezi toqrisida pütülginiidək [əlümgə] ketidu; birak İnsan'ooqlıning tutup berilixigə wasitiqi bolən adəmning halıqə way! U adəm tuoqulmiojan bolsa yahxi bolatti! — dedi. **25** Uningoja satqunluk kılıdıcıqan Yəhuda: — Ustaz, mən əməstimən? — dəp soridi. U uningoja: — Əzüng deding jumu, — dedi. **26** Ular ojızaliniwatkanda, əysa bir nannı kılıqə elip [Hudaqə] təxəkkür-həmdusana eytkandin keyin, uni oxtup, muhlisliroja üləxtürüp bərdi wə: — Elinglar, yənglər, bu menin tenim, — dedi. **27** Andin, kılıqə jamni elip [Hudaqə] təxəkkür-həmdusana eytip, uni muhlisliroja tutup: — Həmmaylon buningdin iqinqər. **28** Bu menin nuroqun adəmlərinin gunahlırinin kaqürüm kiliñixi üçün teküldiqən, yengi əhdini tüzidiqən kənindur. **29** Lekin mən xuni silərgə eytayki, Atamıng padixahlıkida silər bilən birlikət yengidin xarabın iqmığıqı, üzüm telininq xərbətinə hərgiz iqməymən, — dedi. **30** Ular mədhiyə küçüni eytkandin keyin talaqə qıkip, Zəytnənənə qarap ketixti. **31** Andin əysa ularoqa: — Bugün keqə silər həmminqər menin tüpəylimdin tandurulup putlxisilər, qünki [mukəddəs yazmılarda]: — «Mən padıqını uruwtiman, Padidiki köyər patiparək bolup tarkıtiwetilidü» dəp pütülgən. **32** Lekin mən tirilgəndin keyin Galiliyəgə silərdin burun barımən, — dedi. **33** Petrus uningoja: — Həmmaylon sening tüpəylindin tandurulup putlaxsimu, mən hərgiz putlaxmynam, — dedi. **34** Əysa uningoja: — Mən sanga bərhək xuni eytip koyayki, bugün keqə horaz qillaxtin burun, sən məndin tıq kətim tanisən, — dedi. **35** Petrus uningoja: — Sən bilən bille əlüxüm kerək bolsim, səndin hərgiz tanmayman, — dedi. Kələqən muhlislar həmmisimə xundak deyixti. **36** Andin əysa ular bilən bille Getsimanə degən yergə kəldi. U muhlislar oqa: «Mən u yakka berip dua-tılatət kılıp kəlgüqə, muxu jayda olturup turunqlar» dedi. **37** U Petrusni, xundakla Zəbədiyining ikki oğlını birgə elip mangdı wə kəttik azablinip, kengli tolımı pərişan boluxkə baxlıdi. **38** U ularoqa: — Jenim əlidioqandək bəkmə azablanıq. Silər bu yerdə kəlip, mən bilən birlikət oyojak, turunglar, — dewidi, **39** Wə sal nerirək berip, ezini yergə etip düm yetip dua kılıp: — I Atam, məmkin bolsa, bu kədəh, məndin etüp kətsün! Lekin bu i xə mən haliojandək əməs, sən haliojandək bolsun, — dedi. **40** U muhlislar həmminqər yenoja kəytiq kələginidə, ularning uhlap kələqənləkini körüp, Petruska: — Mən bilən bille birər saatmə oyojak, turalmändigərlərmiş? **41** Eziketuruluxtin saklinix üçün, oyojak turup dua kılıngılar. Roh pidəkər balsimu, lekin kixininqətli ajiżdər, — dedi. **42** U ikkinçi kətim berip, yənə dua kılıp: — I Atam, əgər mən bu kədəhni iqmisəm u məndin kətmisə, undakta sening iradəng ada kılinsun, — dedi. **43** U ularning yenoja [kaytip] kələginidə, yənə uhlap kələqənləkini kərdi, qünki ularning kəzərləri uykuqə ilinoqanı. **44** Xuning bilən u uların ayrılip üçinqi kətim berip, yənə xu sözər bilən dua kıldı. **45** Andin u muhlislar həmminqər yenoja kəlip ularoqa: — Silər tehiqə uhlawatamıslər, tehiqə dəmə eliwatamıslər! Mana, wakit-saiti yekinləxəti; İnsan'ooqli gunahkarlarning kılıqə tapxurulidu. **46** Kopunglar, ketəli; mana, manga satqunluk kılıdıcıqan kixi yekin kəldi! — dedi. **47** Uning səzi tehi tüğiməyla, on ikkiyländin biri bolən Yəhuda kəldi; uning yenidən bax kahinlər wə həlk aksakalları təriplidən əwtılğan, kiliq-toqmaqları ketürgən zor bir top adəm bar idı. **48** Uningoja satqunluk kılıqoju ular bilən alliburun ixarətni bekitip: «Mən kimni seysəm, u dəl xudur. Silər uni tutunglar» dəp kelixkənidi. **49** U udul əysanıng aldiqja berip: — Salam, ustaz! — dəp uni seyüp kətti. **50** Əysa uningoja: — Aqınəm, nemə dəp kəlding? — dedi. Xuning bilən,

heliki adamlar yopurulup kelip, Əysaqa kol selip, uni tutkun kildi. **51** Wə mana, Əysaning yenidikilərdin biraylən kılıqını suçurup, bax kahının qakirioja uruwidi, uning kılıqını xilip qixürüwətti. **52** Əysa uningoja: — Kılıqinigi kinioja sal, kılıq kətürənlər kılıq astida halak bolid. **53** Yaki meni Atisioja nida kılalmaydiqan boldi, dəp oylap kaldingmu?! Xundak kilsamla U manga xuan on ikki kisimdin artuk pərixta mangdurmamdu? **54** Bırak mən undak kilsam, mukəddəs yazmilardiki bu ixlar mukərrər bolidu degən bexarətlər kəndakmu əməlgə axurulsun? — dedi. **55** Xu pəytə Əysa toplaxkən adamlarqə karap: — Bir karakqını tutidioqandak kılıq-toğnaklarnı ketürüp meni tutkili kəpsiləroq? Mən hər künü ibadəthana høyiliridə silər bilən billə olturup talim berəttim, lekin silər və qəoqda meni tutmidinglar. **56** Lekin bu pütün ixlarning yüz berixi pəyəməbərlərning mukəddəs yazmiliridə aldin eytənərlərinə əməlgə axuruluxi üçün boldi, — dedi. Bu qəoqda, muhlislarning həmmisi uni taxlap keqip ketixti. **57** Əmdi Əysani tutkun kılıqınlar uni bax kahin Kayafanıg aldioja elip berixti. Tawrat ustazlari bilən aksakallarmu yerdə jəm boluxkanidi. **58** Petrus uningoja taki bax kahının sariyining [høylişioqə] yırakṭın aqixip kelip, ixning akiwetini kərrix üçün iqtikirəgə kirip, kərəwullarning arisida olturdu. **59** Bax kahinlar, aksakallar wə pütün aliy kengəxma əzaliri Əysani elüm jazasioja mahkum kılıx üçün, yalojan guwah-ispat izdəyti. **60** Nuroqun yalojan guwahıqlar otturioja qikqən bolsimu, ular bulardın heqkəndak ispatka erixəlmidi. Ahrda, ikki yalojan guwahıqi otturioja qikip: **61** — Bu adəm: «Mən Hudanıg ibadəthanisini buzup taxlap, üç kün iqida käyta kurup qıkalymən» degən, dedi. **62** Bax kahin ornidin turup, uningoja: — Kəni, jawab bərməməsan? Bular sening üstüngdin zadi kəndak guwahıqlarını beriwaytidu? — dedi. **63** Lekin Əysa süküt kılıp turiwərdi. Bax kahin uningoja: — [Mənggү] hayat bolouqı Huda bilən sening kəsəm kılıxingni buyruymənki, bizgə eyt, Hudanıg Ooqli Məsih sənmə? — dedi. **64** Əysa mundak jawab käyturdu: — Xundak, sening degingindək. Lekin xunimə silərgə eytayki, buningdin keyin silər İnsan oqollining Kadir Bolouquning ong yenida olturidioqinini wə kektiki bulutlar tüstidə kəlidioqinini kərisilər. **65** Xuning bilən bax kahin tonlurini yirtip taxlap: — U kupurluk kıldı! Əmdi baxkə hərkəndak guwahıqining nemə həjiti? Mana, ezunglər bu kupurlukni angildinglər! **66** Buningoja nemə dəysilər? — dedi. — U əlüm jazasioja layiklur! — dəp jawab käyturuxti ular. **67** Buning bilən ular uning yüzüga tükürüp, uningoja muxt atkılı turdi. Bəziliri uni kaqatlap: **68** — Əy Məsih, pəyəməbərqilik kilmənsən, eytip bakğına, seni kim urdi? — deyixti. **69** Əmdi Petrus sarayning taxkiriği høylisida əlturatti. Bir dedək uning yenioja kelip: — Sən Galiliyalıq Əysa bilən birgə idingoju, — dedi. **70** Lekin əhəmməylənninq aldida inkar kılıp: — Sening nemə dəwətqanlıqning qixənmidim! — dedi. **71** Andin u dalanqə qikqənda, uni kərgən yənə bir dedək u yerdə turoqanlarqə: — Bu adəmmü Nasarətlək Əysa bilən birgə idi, — dedi. **72** U yənə inkar kılıp: — Mən u adəmmi tonumaymən! — dəp kəsəm iqtı. **73** Bir'azdin keyin, u yərda turoqanlar Petrusning yenioja kelip uningoja: — Xübəhisiz, sən ularning biri ikənsən, qünki tələppuzun seni pax kıldı, — deyixti. **74** [Petrus] kəttik kəroqaxlar bilən kəsəm kılıp: — U adəmmi zadi tonumayman! — deyixigila horaz qillidi. **75** Petrus Əysanıg: «Horaz qillaxtin burun, sən məndin üç kətim tanisənl!» degən səzini esigə aldi. U taxkiriqa qikip, kəttik yioja-zar kətürdi.

27 Tang atkandila, pütün bax kahinlar bilən həlk aksakalları Əysani elüməgə məhkum kıldurux üçün məslihətləxti.

2 Ular uni baçlap apirip, waliy Pontius Pilatuska tapxurup bərdi. **3** Uningoja satqunluk kılıjan Yəhədua uning elüməgə həküm kılıqanlığını kərüp, bu ixlarqə puxayman kildi wə bax kahinlar bilən aksakallarqə ottuz kümüx tənggini kəyturup berip: **4** — Man bigunah bir janning kəni təkəlixtə satqunluk kılıp gunah etkizdüm, — dedi. Buningoja bizning nema karimiz? Əz ixingni bil! — deyixti ular. **5** Yəhədua kümüx tənggilərni ibadəthanining iqiqə qəriwətti wə u yərdin ketip, talaqə qikip, esilip eltiwaldi. **6** Bax kahinlar kümüx tənggilərni yiojiewip: — Bu hun təltümi bolovan [tənggilərdur], ularni ibadəthanining həzinisəgə koyux həram, — deyixti. **7** Ular ezara məslihətləxip, bu pullar bilən yakə yurtuluklarqə yərlik bolsun dəp, sapalqining bir parqa etizlikini setiwalid. **8** Xunga bu yar həzirioqa «kənlik etiz» dəp atılıp kəlməktə. **9** Xu ix bilən Yərəmiya pəyəməbər təripidin burun eytiloq manu bexarət əməlgə axuruldi: — «İsrail həlkı uning üçün bəhalap bekitən bahasını, Yəni ottuz kümüx tənggini ular elixti, **10** Wə Pərvərdigar manga kersatkandek, Sapalqining etizini setiwelixkə hajläxti». **11** Əmdi Əysa waliyning aldioja turoquzuldi. Waliy uningdin: — Sən Yəhədiylarning padixahımu? — dəp soridi. Eytkiningdək, — dedi Əysa. **12** Lekin bax kahinlar wə aksakallar uning üstidin ərz-xikayət kılıqanda, u bir eozimzu jawab bərmidi. **13** Buning bilən Pilatus uningoja: — Ularning sening üstüngdin kılıjan xunqə kep xikayatlarını anglimaywatamsən? — dedi. **14** Bırak u [Pilatuska] jawabən [xikayatlərning] birsigimə jawab bərmidi. Waliy buningoja intayın həyran kıldı. **15** Hər kətimlikl [etüp ketix] həytida, waliyning halayık tələp kılıqın bir məhbusu ularqə koyup berix aditi bar idi. **16** Əyni wakıttə, [rimliklarning] Barabbas isimlik atiki qikqən bir məhbusi [zindanda] idi. **17** Halayık jəm bolqanda, Pilatus ulardin: — Kimmə silərgə koyup beriximni halaysılər? Barabbasını yaki Məsih dəp atalojan Əysanımu? — dəp soridi **18** (qünki u [bax kahin kətarlıqlarının] həsəthorluq tüpəylidin uni tutup bərgənləkini bilətti). **19** Pilatus «sorak tahti»də olturoqanda, ayali uningoja adəm əwətip: — U həkkaniy kixining ixioja arı laxmiojin. Qünki tünügüñ keqə uning səwəbidin qixümədə kep azab qəktim, — dəp həvar yətküzdi. **20** Lekin bax kahinlar wə aksakallar bolsa halayıkñı məkəl kılıp, Barabbasını koyup berixni wə Əysani yotixini tələp kıldırdı. **21** Waliy jawabən ulardin yənə: — Silərgə bu ikkisining kəyisini koyup beriximni halaysılər? — dəp soridi. Barabbasını, — deyixti ular. **22** Pilatus əmdi: — Undak bolsa, Məsih, dəp atalojan Əysani kəndak bir tarap kılıy! — dedi. Həmməylan: — U krestlənsun! — deyixti. **23** Pilatus: — Nemixə? U zadi nema yamanlıq etküzüptü? — dəp soridi. Birak ular tehimu kəttik warkırıxip: U krestlənsun! — dəp turuvelixti. **24** Pilatus səzliwerixning bihudə ikənləkini, bəlkı buning ornoja malimanqılıq qikidioqanlığını kərüp, su elip, keqəliklərning alidda kolını yuqoq: — Bu həkkaniy adəmning kənəqə mən jawabkar əməsmən, buningoja ezunglər mas'ul bolunqları! — dedi. **25** Pütün həlk jawabən: — Uning kəni bizning üstimizgə wa balırlırmızınq üstiga qıxsun! — deyixti. **26** Buning bilən Pilatus Barabbasını ularqə qikirip bərdi. Əysani bolsa kəttik kəmçilətkəndin keyin, krestləxək [ləxkərlirigə] tapxurdu. **27** Andin waliyning ləkkərləri Əysani uning ordisiqə elip kərüp, pütün ləkkərlər topını bu yərgə uning ətrəpiqə yıldı. **28** Ular Əysani yalingaqlap, uqisoja pərang ranglıq ton kiydürüxti. **29** Tikənlilik xahqılları erüp bir taj yasap, bexioja kiydürüdi wə ong kolioja bir komuxni tutkuzdi. Andin uning aldioja tizlinip: «Yaxioyayla, Yəhədiylarning padixahı!» dəp mazak kılıxti. **30** Uningoja tükürüxti, komuxni elip uning bexioja uruxti. **31** Uni xundak mazak kılıqandin keyin, tonni

saldurup, uqisioja ez kiyimlirini kiydtirdi wə krestləx üçün elip mengixti. **32** Ular taxkırıoja qıqqınıda, Kurini xəhirilik Simon isimlik bir kixini uqrıtip, uni tutup kelip əysanıng krestini uningoja möjburiy kətürgüzdı. **33** Ular Golgota, yəni «Bax səngək» degen yərgə kəlgändə, **34** [Əysəoja] iqix üçün kərə süyi arilaxturulqan aqqık xarab bərdi; lekin u uni tetip bakğändin keyin, iqqili unimidi. **35** Ləxkərlər uni krestligindin keyin, qək taxlixip kiyimlirini ezara bələxüwaldi. **36** Andin u yərdə olтурup uningoja kəzətqılık kıldı. **37** Ular uning bexining yüksəri təripigə «Bu Əysa, Yəhudiylarning padixahıdır» dəp yezilojan xikayətnamə tahtiyini bekitti. **38** [Əysə] bilən təng iki karraqımu krestkə mihlanojan bolup, biri ong təripidə, yəna biri sol təripidə idi. **39** Bu yərdin etkənlər baxlırını qaykixip, uni həkərətləp: **40** — Keni, sən ibadəthanını buzup taxlap, üq kün iqida käytidin yasap qikidiojan adəm, əmdi əzüngi kütkuz! Hudanıng Ooqli bolsang, kresttin qüxüp bakğınal — deyixti. **41** Bax kahinlarmu, Təwrat ustazlıri wə aksakəllər bilən birgə uni məshirə kılıp: **42** — Baxkılarnı kütkuzuptıkan, əzini kütkuzalmayıd. U Israilning padixahim! Əmdi kresttin qüxüp baksunqu, andin uningoja etikəd kılımiz. **43** U Hudaşa tayanojan! Huda uni əzizləsə, hazır kütkuzup bakğay! Qünki u: «Mən Hudanıng Ooqli» degenidi, — deyixti. **44** Uning bilən təng krestləngən karraqıllarunu xundak həkərətləxti. **45** Əmdi künning altinqı saitidin tokkuzinqı saitigiqə pütkül zeminiń əkarangoşluk bastı. **46** Tokkuzinqı saatlərdə əysa yukarı awazda: «Eli, eli, ləma sawaktan?» yəni «Hudayim, Hudayim, meni nemixə taxliwetting?» dəp kəttik nida kıldı. **47** U yərdə turqanlarning bəziləri buni anglap: Bu adəm Ilyas [pəyojəmbər]gə murajət kiliwatiđ, — deyixti. **48** Ularning iqidin bireylen dərhal yügürtip berip bir parqa bulutni əkəlip, uni aqqık xarabka qılap, komuxning uqıoja selip uningoja iqtüzüp koydi. **49** Birak, baxxılar: — Tohta! Karap baxayı, Ilyas [pəyojəmbər] kəlip uni kütkuzup kəlarmikin? — deyixti. **50** Əysa yukarı awaz bilən yəna bir warkiridi-da, rohını koyuwətti. **51** Wə mana, xu dəkikidə ibadəthanining [iqliki] pərdisi yukiridin tewəngə iki parqə belüp yırtıldı. Yerzemin təwrinip, taxlar yerilip, **52** Kəbrilər eqildi (U tirligindin keyin, [əlümündə] uhlawatkan nuroqun mukəddas bəndilərning tənlirrim tirildi; ular kəbrilərdin qıktı wə mukəddas xəhərgə kirip, u yərdə nuroqun xixilərə kəründi). **54** Əmdi əysanı kəzət kiliwatkən yüzbəxi həm yenidiki ləxkərlər yərning təwrixini wə baxka yüz bərgən hadisilərni kerip, intayın korkuxup: — U həkikətən Hudanıng Ooqli ikən! — deyixti. **55** U yərdə yəna bu ixlaroja yıraktın karap turqan nuroqun ayallarını bar idı. Ular əslidə əysanıng hizmitidə bolup, Galiliyədən uningoja ağıxip kəlgənidi. **56** Ularning arısında Magdallik Məryəm, Yakup bilən Yüsünping anisi Məryəm, Zəbədiyning oqullırining anisimü bar idı. **57** Kəqkuron, Aramitaylık Yüsüp isimlik bir bay kıldı. Umu əysanıng muhlişliridindən idi. **58** U Pilatusning aldiqə berip, əysanıng jəsətinə tələp kıldı. Pilatus jəsətni uningoja tapxuruxka əmr kıldı. **59** Yüsüp jəsətni elip, pakız kanap rəht bilən orap kepənlidi **60** wə uni əzi üçün kiyada oydurojan yengi kəbrisigə koydi. Andin kəbrininq aqzıoja yoojan bir taxni domilittip koyup, ketip kıldı **61** (xu qaçda Magdallik Məryəm bilən yəna bir Maryammu u yərdə, kəbrininq uludila olтурattı). **62** Əmdi atisi, yəni «Təyyarlaş kün» etkəndin keyin, bax kahinlər bilən Pərisiylər jəm boluxup Pilatusning aldiqə kelip: **63** — Janabliri, həlikə aldamqining hayatı waqtida: «Mən əlüp üçinqi künri tirilimən» degeni esimzdə bar. **64** Xuning üçün, kəbri üçinqi künigiqə məhkəm kəqdilixi üçün əmr bərgəysiz. Undak kılınmisa, muhlişliri kəlip jəsətni oqırılap

ketip, andin həlkəqə: «U elümdin tirildi» deyixi mumkin. Bundak aldamqılık aldinckisidinən bəttər bolidu, — deyixti. **65** Pilatus ularoja: — Bir guruppa kəzətqi ləxkərni silərgə tapxurdum. Kəbrini kürbinglarning yetixiqə məhkəm kəqdanglar, — dedi. **66** Xuning bilən ular [kəzətqi ləxkərlər] bilən billə berip, taxni peqətləp, kəbrini muhəpişət astıoja koydi.

28 Xəbat künri etüp, həptinin birinqi künri tang atay degəndə, Magdallik Məryəm bilən yəna bir Məryəm kəbrini kərrixkə kəldi. **2** Wə mana, yərlər tuyuksız kəttik təwərəp kətti; qünki Pərvərdigarning bir pərixtisi asmandın qüxiüp, [kəbriga] berip, taxni bir qətə domilittip, üstidə oltruojanidi. **3** Parixtining kiyapı qakmaktə, kiyimliri kərdək ap'ak idi. **4** Kəzətqıllar uningdin xunqə körkuxtiki, titrixiп, elüktək ketiplə kaldi. **5** Pərixta ayallarоja kərap: — Körkmanglar! Silərning krestləngən əysani izdəwatqininqələrini bilimən. **6** U bu yərdə əməs; u əzi etkəndək tirildürüldi. Kelinglar, Rəb yatkan jayni kərünqlər; **7** andin dərəhal berip uning muhlişlirioja: «U elümdin tirilipti. Wa mana, u silerdin awwal Galiliyəgə baridikən, uni xu yərdə kəridikənsilər» dəngələr. Mana mən bularını silərgə ettip bərdim, — dedi. **8** Xunga ayallar ham körkunq həm zor huxallıq iqida kəbridin dərəhal ayrılip, uning muhlişlirioja həwər berixkə yügürtüxti. **9** Ular muhlişlirini həwərləndirixkə mangoşanda, mana əysa ularning aldiqə qikip: — Salam silərgə! — dedi. Ularımı aldiqə berip, uning putioja esilip, uningoja sejdə kıldı. **10** Andin əysa ularoja: — Körkmanglar! Berip kərindaxlırimoja: Galiliyəgə beringlar, dəp ukturunglar, ular meni xu yərdə kəridü, — dedi. **11** Ayallar tehi yolda ketiwatqanda, mana kəzətqılərning bəziləri xəhərgə kirip, bolqan wəkələrning həmmisi tooprısında bax kahinlərə həwər kıldı. **12** [Bax kahinlər] aksakəllər bilən bir yərgə yiojılıp məslihətləxkəndin keyin, ləxkərlərgə bək kep pul berip: **13** — Silar: «Uning muhlişliri keşisi kəlip, biz uhlawatkəndə uning jəsətini oqırılap aqetip!» — dəngələr. **14** Əger bu həwər waliyning kulinqıja yetip kalsə, biz uni käyil kilipli silərnin awarıqılıktın saklaymız — dedi. **15** Xundak kilipli, ləxkərlər pulni aldi wə ezlirigə tapilanoqandek kıldı. Xuning bilən bu gəp bügüngiqə Yəhudiylar arısında tarkılıp kalmakta. **16** On bir muhliş Galiliyəgə berip, əysa ularoja bekitkən taçqə qikixti. **17** Ular uni kərginidə uningoja sejdə kəlixiti; lekin bəziləri gumanlinip kıldı. **18** Əysa ularning yenoja kəlip, mundak dedi: — Ərxtə wə yər yəzidə barlıq həkük məngə berildi. **19** Xuning üçün, berip pütkül əllərni [əzümgə] muhliş kilipli yetixtürunglar, xundakla ularını Ata, Ooqlu wə Mukəddəs Rohning namiqə təwə kilipli qəmildürüپ, **20** ularoja mən silərgə tapiliojan barlıq amrlərgə əməl kiliqxı egingələr. Wə mana, men zaman ahiriojqə hər künri silər bilən billə bolimən. (aiən g165)

Markus

1 Hudaning oqlı Əysa Məsihning hux həwirining baxlinixi: **2** Yəxaya pəyoqəmbərnin yazmısında hatırılıngəndək: — «Manı, alındıqda əlqimni əwətimən. U senin yolungni aldin'ala təyyarlaydu. **3** Anglangalar, dalada birsining towliqan awazını! U: «Pərvərdigarning yolini təyyarlangalar, Uning üçün qioşır yollarını tüptüz kilinglər!» — daydu». **4** Kixilərni qəmildürliix elip baridioqan Yəhya [pəyoqəmbər] qel-bayawanda payda bolup, gunahlarqa əkərürüm elip kəlidioqan, towa kiliixni bildürliqən [suoji] «qəmildürүү»ni jakarlaqxə baxlıdi. **5** Pütün Yəhudiya əlkisidikilər wə pütükli Yerusalem xəhəridikilər uning aldioja qikip, gunahlarını ikrar kilişti bilən uning təripidin İordan dəryasında qəmildürdü. **6** Yəhya bolsa təgə yungidin kiliqan kiyim kiyən, belgia kən təsma baqlıqanıdi; yəməkliki qekatka bilən yawa hərə həsili idi. **7** U mundak dəp jakarlaytti: — Məndin kədrətlik bolən biri məndin keyin kəlidü. Mən hətta engixip kəxlirinin boqkuqını yexixkimə layik əməsmən! **8** Mən silərni suojla qəmildürümən, lekin u silərni Mukaddəs Rohka qəmildürüdü. **9** Xu künlərdə xundak boldiki, Əysa Galiliya əlkisining Nasarət xəhəridin kelip, Yəhya təripidin İordan dəryasında qəmildürdü. **10** U sudin qıkkandıla, asmanlarning yerilip, Rohning kəptər kiyapitida qüxtüp, ez üstügə konuwtəkənlilikini kərdi. **11** Xuning bilən asmanlardıñ: «Sən Mening şeyümlük Oqlum, Mən səndin toluk, hursənmən!» deqən bir awaz anglandı. **12** Wə Roh dərəhəl uni qel-bayawanoqa süyələp qikardi. **13** U qəldə kırıq kün turup, Xəyətan təripidin sinilip turattı. U xu yerdə yawayi həyvanlar bilən billə idi; xu künlərdə pərixtilar uning hizmitini kıldı. **14** Əmdi Yəhya solanojandın keyin, Əysa Galiliya əlkisiga berip: «Wakıtsaiti toxtı, Hudanıñ padixahlılıq yekinləxti! Towa kilinglər, hux həwərgə ixininglər!» dəp Hudanıñ padixahlılıqning hux həwirini jakarlaqxə baxlıdi. **16** [Xu künlərdə] u Galiliya dengizi boyida ketiwiçip, Simon bilən inisi Andriyasını kərdi. Ular belkiqi bolup, dengizə tor taxlawatatti. **17** Əysa ularqa: — Mening kəynimdin menginglər, mən silərni adəm tutkucci belkiqi kılıman! — dedi. **18** Ular xuan torlurını taxlap, uningoşa ağıxip mangdi. **19** U xu yərdin bir'az etüp Zəbədiyin oqlı Yakupni inisi Yuhənna bilən kərdi. Bu ikkisi kemida turup torlurını ongxawatatti. **20** U xuan ularnimu qakırdı. Ular atisi Zəbədiyini mədikarlar bilən billa kemida қaldurup, ezliri uning bilən mangdi. **21** Ular KəpərNahum xəhərigə kərdi. Xabat kün u ulul sinagogka kirip, təlim berixə baxlıdi. **22** Halayık uning təlimigə həyranuğus boluxti. Qünki uning təlimləri Təwrat ustazlırinin kəgə ohximaytti, bəlkı tolimu nöpuzluk idi. **23** Sinagogta napak roh qaplaxkan bir adəm bar idi. U: **24** — I Nasarətlik Əysa, biz bilən karing bolmısın! Sən bizni yokatkılı kəldingim! Mən senin kimlikningi bilimən, sən Hudanıñ Mukaddəs boloquqisən! — dəp towlaytti. **25** Lekin Əysa [jinə] tənbih berip: — Aqzinqin yum, bu adəmdin qik! — dedi. **26** Napak roh, həlikə adəmning tenini təxirturup, kəttik warkırıqınıq uningdin qikip kattı. **27** Halayık həmmisi buningdin intayın həyran bolup, əzara oqlulqala kiliçip: — Bu kandaq ix? Yengi bir talimoq! Qünki u həkük bilən hətta napak rohlarojumu buyruk kılalaydikən, ularmu uning seziqə boysunidikən, — deyixti. **28** Buningdin uning xəhrəti xu əhaman pütün Galiliya əlkisining atrəpiqə pur kətti. **29** Ular sinagogdın qikipla, Yakup wə Yuhənna bilən Simon wə Andriyasının eyigə bardi. **30** Əmma Simonning keynanisi kizitma iqidə yetip kalojanidi. Ular dərəhəl uning əhəwəlini [Əysa] qələydi. **31** U ayalning kəxiqə berip, kolidin tutup, yələp əra turozdu. Uning

kizitmisidərəhəl yandi wə u ularni kütüxkə kirixti. **32** Kəqkurun kün patkanda, kixilər barlıq aqriqlarını wə jin qaplaxkanlarını uning aldioja elip kelixti. **33** Pütün xəhərdikilər ixik aldioja toplaxkanıdi. **34** Xuning bilən u hər türlik kesəllərgə giriptar bolən nuroqun kixilərni sakayıt wə nuroqun jinlərin kixilərdin həydiwətti. Lekin u jinlarning gəp kiliçxa yol koymıdi, qünki ular uning kim ikenlikini bilişətti. **35** Ətisi atığan tang tehi atmastinla, u ornidin turup, [xəhərdin] qikip, hilwət bir jayqa berip dua-tilawət kıldı. **36** Simon bilən uning həmrəhliarı uni izdəp qikti. **37** Uni tapkanda: — Həmmə adəm seni izdixiati! — deyixti. **38** Ularqa: — Baxka yərlərgə, atraptiki yezilarojumu sez-kalamını jakarlixim üçün barayı. Qünki man dəl muxu ix üçün kelişim, — dedi. **39** Xundak kiliç, u pütükli Galiliya əlkisini aylinip, sinagoglırda sez-kalamını jakarlaytta həmdə jinlərni kixilərdin həydiwətətti. **40** Mahaw kesili bar kixi uning aldioja kelip yelinip, tizlinip turup: — Əgor halisinqiz, meni kesilimden pak kılalaysız! — dəp etündi. **41** Əysa iqi aqriqəqə kolını sozup uningqə tək Küzü turup: — Halayən, pak kiliçin! — dewidi, **42** xu sez bilənla mahaw kesili dərəhəl bimardin ketip, u pak kiliçdi. **43** U uningoşa: — Hazır bu ixni həqkimə eytma, bəlkı udul berip [məs'ul] kahinoja əzüngüni kərsitip, kahinlarda guwahlıq bolux üçün, Musa bu kesəldin paklanojanlarqa əmr kılınan [kurbanlıqlarını] sunoqin, — dəp uni qattık agaħlandurup yoloq saldı. **45** Bırak u adəm qikip, uñi xni kəp yərlərdə jar selip, kəng yeyiwatti. Xuning bilən Əysa həqkəndək xəhərgə oquk-axkara kırəlməy, bəlkı xəhərlər sirtidiki hilwət jaylarda turuxça məjbur boldi; halayık hər tərəptin uning yenoja toplixatti.

2 Birnəqqə kündin keyin u kəytidin Kəpərnəhəmə qirdi. **2** U eydikən, deqən həwər tarkiliwidə, **2** xunqə kəp adəm u yərgə yiojıldı, hətta ixik aldiidim put dəssigüdək yər kalmıqanıdi. Ularqa sez-kalam yətküziwətətti. **3** Mana xuasnada, birnəqqə adəm uning aldioja bir paləqnı elip kəldi; uni ulardin teti kətürüp əkəlgənidi. **4** Adəmning keplükidin uningoşa yekinlixalmaç, ular uning üstidin əgəzini texip, təxük aqəkəndin keyin paləqnı zəmbil bilən [əysanın aldioja] qüxtüdi. **5** Əmdi Əysa ularning ixənqini kərüp paləqə: — Balam, gunahlırlıq əkərürüm kiliçdi, — dedi. **6** Lekin u yərdə olturoqan bəzi Təwrat ustazlıri kənglidə gumanıy soallarnı koyup: **7** «Bu adəm nəmə üçün mundak dəydu? U kupurluk kiliwatidioq! Hudadin baxka kimmu gunahları kəqürüm kılalısun?» deyixti. **8** Əysa xuan rohida ularning kəngülliridə xundak gumanıy soallarnı koyuwtəkənlilikini bilip yetip, ularqa mundak dedi: — Silər kəngüldə nemixə xundak soallarnı koyisilər? **9** Muxu paləqə: «Gunahlırlıq əkərürüm kiliçdi!» deyix asanmu, yaki «Ornungdin tur, zəmbil-kerpəngni yiojixturup mang!» deyix asanmu! **10** Əmma hazır silərnəng İnsan'ooqlining yər yəzidə gunahları kəqürüm kiliç həkükliqə iğə ikenlikini biliçixlər üçün, — U paləq kesələ: **11** — Sanga eyatki, ornungdin tur, zəmbil-kerpəngni yiojixturup eyüngə käyt! — dedi. **12** U dərəhəl ornidin das turup, zəmbil-kerpəsini yiojixturdı wə həmməylənnəng kəz aliddə [eydin] qikip kətti. Həmməylən kəttik həyran kəlip Hudani uluqlıxip: — Muxundak ixni əzəldin kerüp bəkmiojanıdik, — deyixti. **13** U yənə dengiz boyıqə kərap mangdi. Kixilər topi uning atrəpiqə olixıwaldı. Ularqa talim bordı. **14** U yoldın etüp ketiwtəkanda, baj aldiojan orunda olturoqan Alfayning oqlı Lawiyni kərüp, uningoşa: — Manga əgəxkin, — dedi. U ornidin turup, uningoşa əgəxti. **15** Wə xundak boldiki, u [Lawiyning] eyidə dastihanda olturoqanda, nuroqun bajgırlar wə gunahkarlar Əysa wə uning muhlisilri bilən həmdastihan boldi. Bündək kixilər heli kəp

idi, ularmu uningoja əgərxənədi. **16** Əmdı Təwrat ustazlıri wa Pərisiyərər uning gunahkarlar wə bajgırlar bilən bir dastihanda olturojanlığını kərüp, muhlisliroja: — U nemixkə bajır wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip oltruridu?! — deyixti. **17** Buni angliojan əysa ularoja: — Saqlam adəm əməs, bəlkı bimarlar tewipkə mohtajdır. Men həkkəniyələrni əməs, bəlkı gunahkarlarnı qakırojılı kəldim, — dedi. **18** Əmdı Yəhyaning muhlisliyi bilən Pərisiyərər roza tutuwatattı. Bəzilər uning aldioja kelip: — Nemixkə Yəhyaning muhlisliyi wə Pərisiyərlərning muhlisliyi roza tutidu, lekin sening muhlisliring tutmaydu? — dəp soraxtı. **19** Əysa jawabən mundak dedi: — Toyi boluwatkan yigit tehi toyda həmdastihan olturojan qəqđa, mehmanlıri roza tutup oltrusa kəndak bolidu! Toyi boluwatkan yigit toyda bolsila, ular həqkəndak roza tutalmaydu. **20** Əmma xu künər kəlidi, yigit uların elip ketilidu, ular xu kündə roza tutidu. **21** Həqkim kona kengləkka yengi rəhətin yamak salmaydu. Undak kilsa, yengi yamak [Kirixip], kona kiyimini tartixturban yirtiwetidur. Natijidə, yırtık tehimu yooqinap ketidu. **22** Həqkim yengi xarabni kona tulumlarqa qəqilimaydu. Əgar undak kilsa, xarabning [eqixi bilən] tulumlar yerilip ketidu-də, xarabmu təkülüp ketidu həm tulumlarmu kardin qikidu. Xuning üçün yengi xarab yengi tulumlarqa qəqilinixi kerək. **23** Bir xabat künə xundak boldiki, u buqdaylıklardın etüp ketiwatatti. Uning muhlisliyi yolda mengiwatqanda baxaklarnı üzükxa baxlıdi. **24** Pərisiyərər uningoja: — Kara, ular nemixkə xabat künə [Təwratta] qakləngən ixni kildidu? — deyixti. **25** U ularoja: — [Padixah] Dawutnring ezi wə həmrəhliri hajətmən bolqanda, yəni aq ələqəndə nəmə kələjanlığını [mukəddəs yazmılardın] okumioqanmışlırlar? **26** — Demək, Abiyator bax kahin bolqan wəktidə, u Hudanıng eyigə kirip, Hudaqə ataloqan, Təwratta pəkət kahinlarning yeyixigə bolidiyanan nənlərni [sorap] yegan, xundakla həmrəhliriojumu bərgən? — dedi. **27** U ularoja yənə: — İnsan xabat künə üçün əməs, xabat künə insan üçün yaritildi. **28** Xuning üçün, İnsan'oojı xabat küniminingmu Igisidur, — dedi.

3 U yənə sinagogka kirdi. Xu yərdə bir koli yigiləp kətkən bir adəm bar idi. **2** [Pərisiyərər] Əysanıng üstidin arz kılaylı dəp xabat künidə kesəl sakəytidiojan-sakəytmaydiyanlığını paylap yurətti. **3** Əysa koli yigiləp kətkən adəmə: — Ornundin turup, otturiqa qikkin! — dedi. **4** Andin, sinagogdikilərdin: — Təwrat kənuniyə uyoqun bolqını xabat künə yahxılık kılıxmu, yaki yamanlık kılıxmu? Janni kütküzəxmu yaki əhalək kılıxmu? — dəp soridi. Ləkin ular zuwan sürüxəndi. **5** U oqəzəp bilən ətrapioja nəzər selip ularoja kəz yığırtüp, ularning tax yürəklidin kəyəqurdu. Andin u kesəlgə: — Kolungni uzat, — dedi. U əlini uzitiwidə, koli əsliga kəltürüldi. **6** Əmdı Pərisiyərər dərəhal sirtkə qikip, uni kəndak yokitix toorisiyida Herod [padixahning] tərəpdarları bilən məslihət kılıxma baxlıdi. **7** Andin əysa muhlisliyi bilən billə u yərdin ayrılip dəngiz boyioja kətti; Galiliyə əlkisidin qong bir top adəmlər uningoja ağıxip bardı; xundakla uning ələqəndən əməllərini angliojan həman, pütün Yəhudiya əlkisidin, Yerusalem xələrindən, İdumiya əlkisidin, İordan dərasining kərxi təripidin, Tur wə Zidon xələrlərinin ətrapidiki jaylardın zor bir top adəmlərə uning yenioja kələxti. **9** U adəmlərning kəplikidin əzini kistap koymisun dəp muhlisliroja qikik bir kemining uningoja yekin turuxını tapılıdi. **10** Qünki u nuroqun bimarlarnı sakəytikini təpəylidin hərkəndək waba-kesəlliklərgə giriqtar bolqanlarning həmmisi uningoja [kolumnı] bir təqküütüwalsam dəp kistixip kələxəndi. **11** Napak rohlar [qaplıxiwalojanlar] əqanıla uni kərsə, uning aldioja yikilip: «Sən Hudanıng Oqlısən!» dəp wərkirixatti. **12** Ləkin u [napak rohlar] qaplıxiwalojanlar] əzinin kim ikənləkini axkarlımaslıkqə kəttik

tənbil berip aqahlanduratti. **13** U təoqka qikip, ezi haliojan kixilərni yenioja qakırdı; ular uning yenioja kələxti. **14** U uların on ikkisini ezi bilən billə boluxka, sez-kaləmni jakar laxka, **15** kesəllərni sakaytix wə jinlərni həydəx həkükioja iğə boluxka tallap bektidi. **16** U [bekitkən on ikki kixi]: Simon (u uningoja Petrus dap isim kəyoqan), **17** Zəbədiyning oqlı Yakup wə uning inisi Yuhənna, (u ularını «Binni-Rəgəz», yəni «Güldürtəməmə oqlulları» dəpmi atıqan), **18** Andriyas, Filip, Bartolomay, Matta, Tomas, Alfayning oqlı Yakup, Taday, millətərəvrərə dəp atalojan Simon **19** wə uningoja satqunluk kələjan Yəhuda İxkariyotlardın ibarət. **20** U eygə kaytip kəlgəndin keyin, u yərgə yənə xunqə nuroqun adamları toplandıki, ularning hətta oqızalanıqədək wəkili qikmidi. **21** [Əysanıng] ailisidikilər buni anglap, uni tutup kələxkə berixti. Qünki ular uni «Əklini yokitiptu» degenidə. **22** Yerusalemın qüxkən Təwrat ustazlıri bula: «Uningda Bəəlzibub bar», wə «U pəkət jinlərinə əmriqə təyinip jinlərni kəoqlıwetidikən», deyixətti. **23** Xuning üçün u [Təwrat ustazlırim] yenioja qakırip, ularoja təmsillərni ixtitip mundak dedi: — Xəytan Xəytannı kəndakmu kəoqlılsun? **24** Əgar padixahlıq ezi iqidin belənüt əzara sokuxan bolsa xu padixahlıq put tırap turalmayıdu; **25** xuningdək əgar bir ailə ezi iqidin belənüt əzara sokuxsa xu ailə put tırap turalmayıdu. **26** Əgar Xəytan eż-ezığə kərxi qikip belənsə, u put tırap turalmay, yokalmay kəlməydi. **27** Həqkim kütütgüngür birsining eyigə kirip, uning mal-mülkini bulap ketəlməydi — pəkət u xu kütütgüngüri awwal bəqəliyalısa andın eyini bulang-talang kələyəndi. **28** Xuni silərgə bərəhək eytip kəyək, insan balılıri etküzən türlik gunahlırinən həmmisini, xundakla ular kələjan kupurluklərinin həmmisini kəqürükə bolidu. **29** Birak kimdikim Mükəddəs Rohka kupurluk kilsa, əbədil-əbədgiqə həq kəqürüləndi, bəlkı manggülük bir gunahning həkimi astıda turidi. (aİN 9165, aİN 9166) **30** [Əysanıng bu sezi] ularning «uningoja napak roh qaplıxiptu» deagini üçün [eytiloqanıdi]. **31** Xu wakitta uning anisi bilən iniliri kəldi. Ular sırtida turup, uni qakırıxka adəm kərgüzdi. **32** Bir top halayıq uning ətrapida olturnattı. Ular: — Mana, aningiz, iniliringiz sizni izdəp sırtta turidu, — deyixti. **33** Əysa ularoja jawabən: — Kim menin anam, kim menin inilirim? — dedi. **34** Andin, u epqurisidə olturojanlarqa əkarəp mundak dedi: Mana bular menin anam wə inilirim! **35** Qünki kimki Hudanıng iradisini ada kilsa, xu menin aka-inim, aqa-singlim wə anamdur.

4 U yənə dengiz boyida [həlkə] təlim berixkə baxlıdi. Uning ətrapioja zor bir top adəmlər olixiwalojaqka, u bir kəmigə qikip dengizdə olturdu; pütküllə halayıq bolsa dengiz kirojıkida turuxattı. **2** U ularoja təmsil bilən nuroqun ixlərni egətti. U təlim berip mundak dedi: **3** — Külək selinglər! Uruk qaqquqı uruk qaqqılık [etizoja] qikiptu. **4** Uruk qaqqında uruklərdin bəziləri qoşır yol boyioja qüxüptü, kuxlar kelip ularını yəp ketiptu. **5** Bəziləri tuprikj az taxlık yərgə qüxüptü. Topisi qongkər bolmiojanlıqin, tezla ünüp qikiptu, **6** lekin kün qikix bilənla aptaptə kəyüp, yiltizi bolmiojaqka kərəp ketiptu. **7** Bəziləri tikanlarning arisioja qüxüptü, tikanlər esüp maysilərni boquwəlip, ular həq həsul bərməptü. **8** Bəziləri bolsa, yahxi tıprakqa qüxüptü. Ular esüp awup qong bolqanda həsul beriptu. Ularning bəziləri ottuz həssə, bəziləri atmix həssə, yənə bəziləri yüz həssə həsul beriptu. **9** — Anglıqədək külük kərxi barlar buni anglısun! — dedi u. **10** U uning ətrapidikilər həm on ikkiylən bilən yaloqzə kələjanda, ular uningdin təmsillər tooruluq soraxtı. **11** U ularoja mundak dedi: — Hudanıng padixahlıqining sirini bilixkə silər nesip boldunglar. Ləkin sırttikilərgə həmmə ix təmsillər bilən

uketurulidu; **12** buning bilen: «Ular қарaxni қарaydu, birak kermaydu; Anglaxni anglaydu, birak qüixənməydu; Xundak bolmisi, ular yolidin yanduruluxi bilən, Kəqtürüm klinatti» [degən söz əməlgə axurulidu]. **13** Andin ularoqa: — Silər muxu təmsilnim qüixənmədinglərə? Undakta, қandaqmı baxkə hərhil təmsillərni qüixinələysilər? — dedi. **14** Uruk qaqquqı söz-kalam qaqidu. **15** Üstigə söz-kalam qeqilojan qiojır yol boyi xundak adəmlərni kərsətkənki, ular söz-kalamnı anglojan haman Xəytan dərəhəl kəlip ularning əlbigə qeqilojan söz-kalamnı elip ketidu. **16** Buningoja ohxax, taxlık yərlərgə qeqilojan uruklar bolsa, söz-kalamnı anglojan haman huxallik bilən köbul kəlojanlarını kərsitidu. **17** Həlbuki, əlbidən həq yiltiz bolmioqqaqka, pakət wakıtlıq turidu; söz-kalamnının wajidin kiyinqılık yaki ziyanəklliq uqriqanda, ular xuan yoldin qətnəp ketidu. **18** Tikənlərning arisioja qeqilojini xundak bəzi adəmlərni kərsətkənki, bu adəmlər söz-kalamnını anglojini bilən, **19** lekin kəngliga bu dunyanıq andixiliri, bayılıklärning eziqturuxi wə baxkə nərsilərgə bolovan həwəslər kiriwelip, söz-kalamnı boqquwetidu-də, u həq həsul qikarmaydu. (aİN g165) **20** Lekin yahxi turprakka qeqilojan uruklar bolsa — söz-kalamnını anglixı bilən uni köbul kəlojan adəmlərni kərsitidu. Bundak adəmlər həsul beridu, birsə ottuq həsə, birsə atmix həsə, yəna birsə yüz həsə həsul beridu. **21** U ularoqa yənə mundak dedi: — Qiraq şewat yaki kariwat astioja koyulux üçün kəltürüləmdü? U qiraqdannıng üstigə koyulux üçün kəltürüləmdü? **22** Qünki yoxuruləşən həqkandak ix axtarılanməy kalmayıdu, xuningdək hərkəndək məhpiv ix yüz bərgəndin keyin ayan bolmay kalmayıdu. **23** Anglojudak əlkili barlar buni anglisin! **24** Anglojanlırlar oja kəngül bolungular! Qünki silar [baxkilaroja] əlkandak elqəm bilən elqisənglər, silərgimə xundak elqəm bilən elqəp berilidu, hətta uningdən kəp koxup berilidu. **25** Qünki kimdə bar bolsa, uningoja tehimu kəp berilidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningda bar bolovanlırimu uningdin məhərəm klinidu. **26** U yənə mundak dedi: — Hudanıng padixahlıkı yəna birsining turprakka uruk qaqkinoja ohxaydu: **27** U uhhaydu, orundin turidu, keqə-kündüzlər etüwerip, uruk bish urup esidu. Lekin qaqquqı əlkandak yol bilən esidiojanlıkını bilməydu. **28** Turprak ezlükidin həsul beridu; uruk, awal bish uridu, keyin bax qikiridu, ahiarda baxaklar toluk dan tutidu. **29** Dan pixkanda, [qaqquqı] ərkən orojak salidu, qünki həsul wəkti kəlgən bolidu. **30** U yənə mundak dedi: — Hudanıng padixahlıkını nemigə ohxitimiz? Yaki əlkandak bir təmsil bilən səratlap bəralıymış? **31** U goya bir tal kığa urukijoja ohxaydu. U yərəq teriloqanda, gərqə yer yüzidiki barlıq uruklarning iqidə əng kiçiki bolsimu, **32** teriloqandin keyin, hərkəndək ziraəttin egiz əsüb xundak qong xahlayduki, asmandiki kuxlarmu uning sayisiga konidu. **33** U uningoja ohxax halayık anglap qüixinələgündək nuroqun təmsillər bilən söz-kalamnı yətküzdi. **34** Lekin təmsil kəltürməy turup ularoja həqkandak söz kilməytti. Lekin ezi mühlisləri bilən yalozqə kəlojınida, ularoja həmməni qüxəndürüp berətti. **35** Xu künı kəq kırqanda, ularoqa: — Dengizning u ketioja etəyli, — dedi. **36** Ular halayıkñi yoloja seliwtəkəndin keyin, uni kəmidə olturojan peti elip yürüp ketixti. Ular bilən billə mangojan baxkə kemilərəmə bar idi. **37** Wə mana, əxəddiy kara kuyun qikip kattı; xuning bilən dolğunlar kemini urup, su həlkip kırıp, kemigə toxay dəp kəlojanidi. **38** Lekin u kemining ayaq təripidə yastukka bax koyup uyuqoja kətkəndi. Ular uni oyojip: — I ustaz, hələk boluwatlıqınım oja karing yokmu? — dedi. **39** U ornidin turup, boranoja tənbilə berip, dengizə: «Tinqlan! Jim bol!» dedidi, boran tohtap, qongkər bir jimjilik həküm sürdi. **40** — Nemixə xunqə qorkisilər? Silərdə əlkandıqıgə tehiqə

ixənq bolmayıdu? — dedi u ularoja. **41** Ularnı intayın zor bir korkunq bastı, ular bir-birigə: — Bu adəm zadi kimdu? Hətta xamal wə dengizmu uningoja itaat kiliđikən-hə! — dəp ketixti.

5 Ular dengizning u ketioja, Gadaralıklärning yurtioja yetip bardı. **2** U kemidin qüxtüxi bilənla, napak roh qaplaçkan bir adəm gər əngkürləridin qikip, uning aldioja kəldi. **3** U adəm əngkürlərni makan kəlojan bolup, uni həqkim hətta zənjirlər bilənmu baqlıyalımaytti. **4** Qünki kəp ketim put-kolliri kixan-zenjirlər bilən baqlılanan bolsimu, u zənjirlərni üzüwtip, kixanlərni qekiyatkəndi; həqkim uni boysunduralmışanıdi. **5** U keqə-kündüz mazarlıktı wə taqlar arisida tohtawsız warkirap-jarkırap yürürtə, əz-əzini taxlar bilən kesip yarilandurur. **6** Lekin u əysani yırakın kərüp, uning aldioja yürüp berip, səjda kildi **7** wə kəttik awazda warkırap: — Həmmidin aliy Hudanıng Oqlı Əysa, sening menig bilən nemə karing! Huda həkkə, sandin etünüp kəlay, meni kijnimal! — dedi **8** (qünki əysa uningoja: «Həy napak roh, uningdin qık!» degənidir). **9** U uningdin: — Isming nemə? — dəp soridi. — Ismim «köxun» — qünki sanımız kəp, — dəp jawab bərdi u. **10** Wə u əysadin ularni bu yurttin həydiwətmigəysən, dəp kəp etünüp yalwurdu. **11** Taqlıbağında qong bir top tongguz padidi otlap yürüətti. **12** Jinlar uningoja: — Bizni muxu tongguzlaraq əwətəkin, ularning iqiqə kirip ketixək yol koyqoysaş, — dəp yalwuruxti. **13** Əysa dərəhəl yol kəydi. Xuning bilən napak rohlar qikip, tongguzlarning tenigə kirixi bilənla, tongguzlar tik yardin etilip qüxiip, dengizə oqrək boldi. Ular ikki mingəqə yekin idi. **14** Tongguz bəkküqilar bolsa u yardin kəqip, xəhər-yezilarda bu ixlarnı pur kildi. Xu yerdikilər nemə ix yüz bərgənləkini kərgili qikixti. **15** Ular əysanıng yəniqə kəldi wə ilgiri jinlar qaplıxiwaləjan həlikə adəmning kiyimlərni kiyip, əs-hoxi jayida olturojinini — yəni «köxun jinlar» qaplaxkan xu adəmni kərüp, korkup ketixti. **16** Bu wəkəni kərgənlər jinlar qaplaxkan adəmdə nemə yüz bərgənləkini wə tongguzlarning akiwitinə həlkə bayan kılıp bərdi. **17** Buning bilən halayık əysaşa: Yurtlirimizdən qikip kətkəysən, dəp yalwuruxka baxlıdi. **18** U kemigə qikiyatkəndə, ilgiri jinlar qaplaxkan həlikə adəm uningdin: Mənən sən bilən billə baray, dəp etündi. **19** Lekin u buningoja unimay: — Əz eydikiliring wə yurdaxliringning yəniqə berip, ularoja Parwərdigarning sanga xunqılıq uluq ixlarnı kılıp bərgənləkini, Uning sanga rəhəm-xapkət kərsətkənləkini həwərləndürən, — dedi. **20** U kaytip berip, əysanıng eziqə əlkandak uluq ixlarnı kəlojanlıkını «On xəhər rayoni»da jar kılıxka baxlıdi. Buni anglojanlırların həmmisi tolımı həyran kəlxıti. **21** Əysa kaytidin kema bilən dengizning u ketioja etkəndə, zor bir top halayık uning yəniqə yiojıldı; u dengiz boyida turattı. **22** Mana, məlum bir sinagogning qongı Yairus isimli bir kixi kəldi. U uni kərüp ayojioja yikilip: — Kiçik kizimə elay dəp kəldi. Berip uningoja kolliringizni təgkütüp koysingiz, u sakıyip yaxiojayı! — dəp kəttik yelindi. **24** Əysa uning bilən billə bərdi. Zor bir top halayıknu olijix kıştəxan haldə kəynidin mengixti. **25** Hun təwərəx kesiligə giriptar bolovanıqə on ikki yıl bolovan bir ayal bar bolup, **26** u nuroqun tewiplarning kolida kəp azab tartıp, bar-yokını həjləp təgətəkən bolsimu, həqkandak üntümi bolmay, tehimu eçirlixiq kətkəndi. **27** Bu ayal əysa həkkidiki gəplərni anglap, halayıkning otturisidin kıştilip kəlip, arkə tərəptin uning tonını silidi. **28** Qünki u ərkənli: «Uning tonını silisəmala sakaymay kalmaymən» dəp oyliojanidi. **29** Hun xuan tohtap, ayal kesəl azabidin sakayıtlıqənləkini etənide sözdi. **30** Əysa dərəhəl wujudidin kudratıning qıkkənləkini sezip, halayıkning iqidə kəynigə burulup: — Kiyimimni siliojan kim? — dəp soridi. **31** Mühlisləri uningoja: — Halayıkning

ezüngni kistap mengiwaterkanlılığını körüp turukluk, yənə: «Meni silioqını tepix üçün tehiqə atrapıja karawattı. **33** Əzida nemə ixning yüz bərgənlini səzgən ayal körkup-titrigan haldə kelip uning aldiqə yikildi wa uningoşa həkikiyə əhəmənlə püttünləy etti. **34** U uningoşa: — Kızım, ixanqıng seni sakayttı! Tinq-hatırjomlıktı kayı! Kesilingning azabidin sakayqojı, — dedi. **35** U bu səzni kılıwatqanda, sinagogning qongining eyidin bəzilər kelip uningoşa: Kjizingiz əldi. Əmdi ustazni nemixə yəna awara kılısız?! — deyixti. **36** Lekin əysa bu səzlərni anglap dərhal sinagogning qongıqa: Körkmiqin! Pəkət ixanqətə bol! — dedi. **37** U pəkət Petrus, Yakup wa Yakupning inisi Yuhanınna bilən yoloqa qıktı; baxka heqkimning ezi bilən billa berixiqə yol köymidi. **38** U sinagogning qongining eyi aldiqə kəlgəndə, kiykas-qukanni, halayıknıng kattıq nala-pəryad wa ah-zar ketürgənlərini körüp, **39** eygə kirip ularoja: — Nemixə kiykas-qukan wə ah-zar ketürsizlər? Bala elməptü, uhlap kaptı, — dedi. **40** Ular uni mashıra kılıxtı; lekin u həmməylənni taxkırıqa qıkırıwtıp, balining ata-anisini wə ez həmrəhələrinən elip, bala yatkən eygə kirdi. **41** U balining kəlini tutup, uningoşa: «Talita kumi!» dedi. Bu səzning mənisi «Kızım, sanga eytimənki, ornungdin tur» deyənlək idi. **42** Kız dərhal ornidin turup mangdi (u on ikki yaxta idi). Ular bu ixka mutlak həyran kəlxıti. **43** U ularoja bu ixni heqkimə eytməsləkni kattıq tapılıdi, xundakla kizoja jegüdək birlənmə berixni etti.

6 U yərdin ketip, ez yurtiqə kəldi. Uning muhlisirrimu uningoşa əgixip bardı. **2** Xabat künü kəlgəndə, u sinagogda təlim berixkə kırıxtı. Təlimini anglioqanlardın kep adəm intayın həyran boluxup: — Bu adəm bularqa nadın erixkənd? Uningoşa muxundak danalıq kəndək berilgən? Uning kəlidə muxundak mejizilər kəndək yaritildiçəndə? **3** U həlikə yaqəqqi əməsmi, Məryəmning oqlı, xundakla Yakup, Yosa, Yəhədu wə Simonlərning akisiqə? Uning singillirimi bu yərdə arimizda turuwtamadı? — deyixti. Xuning bilən ular uningoşa həsat-bizarlıq bilən kərdi. **4** Xuning bilən əysa ularoja: — Hərkəndək pəyoğəmbər baxkə yərlərdə hərmətsiz kalmayıdu, pəkət ez yurti, ez uruk-tuoğanlıri arısida wə ez eyidə hərmətkə sazawər bolmayıdu, — dedi. **5** Xuning bilən kəllirini kələngə bimarning üstügə tək Küzüp, ularını sakaytkəndin baxkə, xu yərdə u həqkəndək mejizə yaritalmədi. **6** Wə u ularning iman-ixəngsizlikidin həyran kəldi. **7** Andin u ətraptiki yezakənlərini aylınip təlim bərdi. U on ikkiylənni yəniqə qakırdı wə [həlk arisoja] ikki-ikkidin əwətixkə baxlıdi. U ularoja napak rohələrni həydəx həkukını bərdi; **8** wə ularoja: — Səpərdə yeninglərə qəsidiñ baxkə nərsə eliwalımlıqlar, nə hurjun nənan eliwalımlıqlar, bələvəqə pulmə salımlıqlar, **9** putungılar oja kəxlərni kiyinqılar, bırak ikki yəktək kiyiwalımlıqlar, — dəp tapılıdi. **10** U yənə: — [Bir yurtka barojininglardaj] kimning əyigə [köbul kılınip] kirsənglər, u yurttin kətküqə xü eyidə turungular. **11** Kəysi yərdikilər silərni köbul kılımsa, xundakla səzünglərni anglimisa, u yərdin kətkininglərdə, ularoja agha-guwahı bolsun üçün ayioqinqlardıki topini kekiwetinglər! — dedi. **12** Xuning bilən ular yoloqa qıkip, kixilərni gunahlıriqə towa kılıxıqjar selip tündidi. **13** Ular nuroqun jinlərni həyididi, nuroqun bimarlarnı zəytun meyi bilən məsih kılıp sakaytti. **14** Uning nami məxhur boloqqa, Hərod padixah uning həkkidə anglap: «Bu adəm [qoqum] elümdin tırılgan Qəmündürgüqi Yəhəyadır. Xuning üçün muxu alahıda kudratlər uningda künini kərsitidü» deyətti. **15** Baxkılard: «U İlyas [pəyoğəmbər]» desə, yənə bəzilər: «Burunki pəyoğəmbərlərdək bir pəyoğəmbər bolsa kerək» deyixətti. **16** Birak bularni angloqan Hərod: — Mən

kallisini aloqan Yəhəyanıng ezi xu — u elümdin tırılıptı! — dedi. **17** Hərođning bundak deyixining səwəbi, u [əgəy] akisi Filipning ayalı Hərođıyanıng wəjidin adəm əwətip Yəhəyani tutup, zindanıq taxlıqanıdi. Qünki u xu ayal bilən nikahlanıjanıdi; Yəhəya Herodka [tənbih berip]: «Akangning ayalını tariwelixing Tawrat kanuniqə hilap» dəp kəyta-kəyta degonidi. **19** Xuning üçün Hərođiya Yəhəyaqə adawət saklayttı; uni eltürməkqı boloqan bolsımı, lekin xundak kılalmayıttı. **20** Qünki Hərođ Yəhəyani diyanətlik wə mukəddəs adəm dəp bilip, uningdin korkattı, xunglaxka uni koçqıdaydıttı; u uning səzlərini angloqan qaqlırlırida alaşkədə bolup ketətti, lekin yənilə sezlərini anglaçka amrak idi. **21** Əmma [Hərođıyə kütkən] payt ahir yetip kəldi; Hərođ tuqulqan künidə ez əməldərləri, mingbexiləri wə Galiliə əlkisidikidə katta ərbabları ziyapət bilən küttüwaldi; **22** həlikə Hərođıyanıng kizi sorunoqa qüçüp usşul oynap bərdi. Bu Hərođ wə həmdəstihin boloqanlarqa bəkmü yarap kətti. Padixah kizoja: — Məndin nəmə tələp kılışang, xuni berimən, — dedi. **23** Andin u əsəm kılıp yənə: — Məndin nəmə tələp kılışang, hətta padixahlıklıqning yerimini desəngmə xuni berimən, — dedi. **24** Kız sırtka qıkip, anisidin: — Nəmə tələp kılıy? — dəp soriwidə, anisi: — Qəmündürgüqi Yəhəyanıng kallisini tələp kıl, — dedi. **25** Kız dərhal padixahıning aldiqə aldırıp kirip: — Qəmündürgüqi Yəhəyanıng kallisini hazırlanı bir təhsigə koyup akılıxlarını halaymən, — dedi. **26** Padixah buningoşa nahayiti əhsərat qəkkən bolsımı, əsəmləri türpəylidin wə dastlıhanda olturqanlar wəjidin, uningoşa bərgən sezidin yanqıusu kəlmidi. **27** Xunga padixah, dərhal bir jallat əwətip, uning kallisini elip kəlixni əmr kıldı. Jallat zindanıqə berip Yəhəyanıng kallisini elip, **28** unı bir təhsigə koyup, kizning aldiqə elip kəlip uningoşa bərdi. Kız unı anisoja tapxurdi. **29** Bu ixni angloqan Yəhəyanıng muhlisiləri kəlip, jəsətni elip ketip bir kəbriga koydi. **30** Kəytip kəlgən rosullar əysanıng yəniqə yiojıldı, nəmə kələmənləri həm nəmə təlim bərgənlərini uningoşa məlum kılıxtı. **31** Kelip-ketiwatqanlar nahayiti keplikidin ularoja tamaklinixkümu wakıt qıkmıdi. Xunga u ularoja: — Yürünglər, mən bilən hilwət bir jayqa berip, birdəm aram elinglər, — dedi. **32** Buning bilən ular kemigə qüçüp, hilwət bir qel yərgə karap mangdi. **33** Birak nuroqun kixılər ularning ketiwaterkanlığını baykap, ularını tonuweiлиdi, ətraptiki barlıq xəhərlərдин piyadə yoloqa qıkip, yürüüp, ulardın burun u yərgə berip yiojılıxtı. **34** Əysə kəmidin qüçüp, zor bir top adəmni kərüp, ularning padıqisiz koy padısidik boloqanlıqıja iq aqırıttı. Xunga u ularoja kep ixılları eğitixkə baxlıdi. **35** Kəq kirip kələməndə, muhlisiləri uning yəniqə kəlip: — Bu qel bir jay ikən, kəq kirip kətti. **36** Halayıknı yoloqa seliwtən bolsang, ular ətraptiki kənt-kixlaklarqa berip, ezlirigə nan setiwsun; qünki ularda jegüdək nərsə yok, — dedi. **37** Lekin u ularoja jawabən: — Əlaroja eziungular ozuk beringlər, — dedi. Muhlisilər uningdin: — İkki yüz kümüx dinarəqə ularoja nan akelip ularını ozuklandurandıuk? — dəp soridi. **38** Əysə ularoja: — Kənqə nəninglər bar? Berip karap beringlər, — dedi. Ular karap baxkandın keyin: — Bəxi bar ikən, yənə ikki belikmə bar ikən, — deyixti. **39** U ularoja kixılərni tərkətəp kılıp yexil qımandə oltuquzuxni buyrudi. **40** Halayık yüzdən, əlliktin səp-səp bolup oltruxtu. **41** U bəx nan bilən ikki belikni kəlioqə elip, asmanoqa karap [Hudaqə] taxakkür-mədhiya etti, andin nanınları oxup, kepqılıkki tutup berix üçün muhlisirliqə berip turattı; ikki belikni həmməyləngə tərkətib bərdi. **42** Həmməylən yəp toyundi. **43** [Muhlisilər] exip kələqən nan wə belik parqılırını lik on ikki sewətə teriwaldi. **44** Nanınları yəgən ərlərning sanila bəx mingqə idi. **45** Bu ixtin keyinla, u muhlisirliqə eziüm bu halayıknı yoloqa seliwtimən,

angojıqə silər kemigə olturup, dengizning karxi kirojıkıldı Bəyt-Saida yezisi oja ettiş turunglar, dəp buyrudi. **46** Ularnı yoloja seliwtkəndin keyin, u dua-tilawət kılıx üçün təoşka qıktı. **47** Kəq kırğandə, kemə dengizning otturisi oja yətkənidi, u ezi yaloquz kuruqlukta idi. **48** U muhlislirinən palaknı küqəp uruwartınlıqını kərdi; qünki xamal tatür yenilixtə qıkkənidi. Keqə tətininqi jesək waktida, u dengizning üstidə mengip, muhlisliri tərəpkə kəldi wə ularning yenidin ettiş ketidioqandək kılatti. **49** Lekin ular uning dengizning üstidə mengip keliwatlınlıqını kerüp, uni alwasti ohxaydu, dəp oylap qukan selixti. **50** Qünki ularning həmmisi uni kerüp sarasınıga qüxti. Lekin u dərhal ularqa: — Yüräklär bolunglar, bu mən, korkmanglar! — dedi. **51** U kemiga, ularning yenoja qıkkandıla, xamal tohtidi. Ular buningdin həxidin kətküdək dərijida kəttik həyran kelixip, nemini oylaxnı bilməyti; **52** qünki ular nan berix [məjizisini] tehiq qızxəmənligi, ularning kəlbi bıhud hələttə turattı. **53** Ular dengizning karxi təripigə ettiş, Ginnisarət degen yurtta [kuruqlukka] qıkip, kemini bəoqlap koydi. **54** Ular kemidin qüixüxi bilənlə, [halayı'k] uni dərhal tonuwelip, **55** ətrapıktı həmmə jaylarqa yügürüüp bardı wə «U palanqı yərgə qüixüptü» dəp anglıxi bilənlə, bimarlarnı zəmbilgə selip, xu yərgə [uning aldiqə] elip berixti. **56** U məyli yeza, məyli xəhər yaki kıxlaklarqa barsun, həlk aqırıqlarını bazarlarqa elip qıkip yatkızattı; ular uningdin aqırıqlar həq bolmioşanda sening yepinqəngning pexigə bolsimu kolını təgküziwalsak dəp etti. Uningoja kolını təgküzgənlərning həmmisi sakayıd.

7 Bu qəoşa, Pərisiyələr wə Təwrat ustazlıridin bəziləri Yerusalemın kəlip uning aldiqə yiqıldı; **2** xu Pərisiyələr wə Təwrat ustazlıri uning muhlisliridin bəzilərinin tamaknı kolını yumay, yəni «napak» həlda yəwətənlilikini kerüp, uningdin: — Muhlisliring nemixə ata-bowlırlırmızınan an'ənilirigə riaya kilmay, bəlki yuyulmioşan kolları bilən tamak yeydü? — dəp soraxtı (qünki Pərisiyələr wə pütün Yəhudiylər ata-bowlırları təripidin kəlduruluojan an'ənnini qing tutkəqə, awwal kollırını əstiyidilək bilən yumisa, tamak yeməydi. Xuningdək bazaridən kətip kəlgəndim, ular kol yumay birnarsa yeməydi. Uningdin baxka, piyalə-kədəh, das-qəgün wə mis qəqilər wə diwanlarnı yuyux toqrisida tapxuruluojan nuroqunlioqan an'ənilərdimə qing turidu). **6** U ularqa jawab berip mundaq dedi: — Yəxaya pəyəmərbər silər sahətpəzərlər toopranglarda aldin'ala toptooqra bexarət bərgən! [uning] yazmısında pütlügəndək: — «Muxu həlk, aqzıda Meni hərmətlığını bilən, Bırak kəlbə Məndin yırak; **7** Ular Manga bühəde ibadət kılidi. ularning əgətənən təlimləri pəkət insanlardın qıkkən pətiwalarla, halas». **8** Qünki silər Hudanıng əmrini taxlap koyup, insanlarning an'ənisini qing tutiwalidikənsilər — das-qəgün, piyalə-kədəhənləri yuyux wə xuningoja ohxap ketidioqan nuroqan baxka ixlərni an'əna kılıp yürüsərlər. **9** U ularqa yəna mundaq dedi: — Silər ezlirinəlarning an'ənisini qing tutfimiz dəp Hudanıng əmrini əpqillik bilən bir qətək kəyriп koydungular! **10** Qünki Musa [pəyəmərbər]: «Ata-anangni hərmət kıl» wə «Atisi yaki anisini həkərətləgnərlər əlümə məhkum kılınsın» dəp əmr kılɔjan. **11** Lekin silər: — Birsə «Atisi yaki anisioja: — Mən silərgə yardım bərgüdək nəsilərni allikəqan «kurban kılıp» Hudaqə atiwtim — desila, **12** xu kixininə ata-anisining həlidin həwər elixiqə bolmayıdu, dəp eğıtisilər. **13** Xundak kılıp, silər [əwlədlirinələrə] tapxuruojan an'ənənglərni dəp Hudanıng əmrini yokka qılıkiriwettinglar, wə xuningoja ohxax kəp ixlərni kılısılırlər. **14** Andin halayıknı yəna yenoja qakırip, ularqa: — Həmminglər manga külək selinglər wə xuni qıxininglərki, **15**

insanning sırtidin iqığə kiridiqən nərsilərnən heqkəndikə uni napak kılmaydu, bəlki eziqidin qıkidiqən nərsilər bolsa, ular insanni napak kılıdu. **16** Anglıqudək külük barlar buni anglısun! — dedi. **17** U halayıktın ayrılip eygə kırğandə, muhlisliri uningdin bu təmsil həkkidə soridi. **18** U ularqa: — Silərmə tehiq qüxənmə yürüwətamsırlar?! Sırttin insanning iqığə kiridiqən hərkəndək nərsining uni napak kılalmayıqənlərini tonup yətməywatməsərlər? **19** [Sırttin kırğən nərsə] insanning kəlbəcərə əməs, axkəzəni oja kiridu, andin u yərdin tərat bolup taxlinidu, — dedi (u bu gəpni deyix bilən, həmmə yeməkliklərni hələl kılıwıatti). **20** U yənə sez kılıp mundak dedi: — Insanning iqidin qıkidiqinilə, insanni napak kılıdu. **21** Qünki xular — yaman niyətlər, zinahorluk, jinsiy buzukluklar, katillik, oqırılık, aqəzəlük, rəzziklər, aldadqılık, xəhəwaniyılık, həsəthorluk, til-ahənat, təkəbburluk, wə əhaməkatlıklər insanning iqidin, yəni uning kəlbədin qıkidiq **23** — bu razıl ixlərning həmmisi insanning iqidin qıkip, eziqini napak kılıdu. **24** U ornidin turup u yərdin ayrılip, Tur wə Zidon ətrapıdiki rayonlarqa bardı wə bir eygə kirdi. Gərqə u buni həqkim bilmişnən degen bolsimu, lekin yoxurup kələlmədi. **25** Dərwəkə, napak roh qaplaxkən kiqik bir kizning anisi uning toorqisidiki həwərnə anglioqən həman yetip kəlip, uning ayiojə yikıldı **26** (ayal Yunanlıq bolup, Suriə əlkisidiki Fənikiy millitidin idi). U uningdin kizidin jinni həydiwetixni etti. **27** Lekin əysə uningoja: — Aldi bilən balılar körəkini toyoquzsun; qünki balıllarınən nenini kiqik itlərə taxlap berix toqra əməs, — dedi. **28** Lekin u buningoja jawabən: — Durus, i Rəb, bırak hətta itlərən iştəl astida turup balıllardın qıkkən nan uwaklırını yəydiqə, — dedi. **29** Əysə uningoja: — Sening muxu sözüng təpəylidin yoluqoja kayt, jin kizindən qıkip kəttı, — dedi. **30** Ayal eygə kətip kəlgəndə, mana kiz kariwatta yatatti, jin uningdin qıkip kətkənidi. **31** Əysə yəna Tur wə Zidon xəhərinən ətrapıdiki rayonlardın qıkip, «On xəhər» rayonı otturisidin etti, yəna Galiliyə dengizə qəldi. **32** Halayık uning aldiqə tili eojir, gas bir adəmni elip kəlip, uning uqisioja kələngni təgkütüp koysang, dəp etti. **33** U adəmni halayıktın ayrıp bir qətək tərtip, barmaklirini uning kələklirioja tiki, tükürüp, [barmikini] uning tiliqə təgküdü. **34** Andin u asmanoja kərap u hətta tərtip horsinəqəndin keyin, u adəmə: «Əffata» (mənisi «eqil») dedi. **35** U adəmning kələklirini dərəhlək eqilip, tilimü eqilip rawan gəp kılıxka baxlıdı. **36** Əysə ularqa buni həqkimə eytmaslıqni tapılıdı. Lekin ularqa hərkənqə tapılıqon bolsimu, bu həwərnə yənilə xunqə kəng tərkitiwıatti. **37** Halayık [bu ixtə] mutlək həyran kelixip: — U həmmə ixlərni qəltis kılıdikən, — deyixti.

8 Xu künərdə, yəna zor bir top halayık yioqlıqəndən. ularning yegüdək heqənməsi bolmioşaqka, u muhlislirini yenoja qakırıp: **2** — Bu halayıkkə iqim aqırıdu. Qünki ular meninə yəmidə turojılı üq kün boldı, ularda yegüdək heqərəsimi kəlmədi. **3** Ularnı əylirigə aq korsak kəytursam, yolda həlidin ketixi mumkin. Qünki bəziləri yırakıtnı kəlgənəkən, — dedi. **4** Muhlisliri buningoja jawabən: — Bundak hilwat bir jayda bu kixilərni toyduruqduşk nənni nədən tapkili bolsun? — deyixti. **5** — Kanqə nəninglər bar? — dəp soridi u. Yətə, — deyixti ular. **6** Buning bilən u həlkəni yərdə olturuxka buyrudi. Andin yətə nənni kolıqə aldi wə [Hudaqə] təxəkkür-mədhiyə eytip oxup, kəpəqilikə tutuxka muhlislirioja bardı. ular halayıkkə tiləxtürüp bardı. **7** [Muhlislər]da yəna birkənqə kiqik belikəmə bar idi. U Hudaqə təxəkkür eytip uları bərikətləp,

muhlisirioqa üləxtürtüp berixni eytti. **8** Halayik toyqaqqa yedi; ular exip қalajan parqılları yətta sewətəkə teriwaldi. **9** Yegoňlər tət mingqə kixi idi. U ularını yoloja saldı, **10** andin muhlisirli bilən billə dərəhal kemigə qüxtüp, Dalmanuta tərəplirigə bardi. **11** Pərisiyər qikip, uni sinax məksitidə uningdin bizə asmandın bir mejizilik alamət kərsətsəng, dəp tələp kılıxip, uning bilən munazirəlxkili turdi. **12** U iqidə bir uluq-kiqik tipin: — Bu dəwr nemixkə bir «mejizilik alamət»ni istəp yürüdü? Xuni silərgə bərəhək eytip koyayki, bu dəwrgə həqkəndək mejizilik alamət kərsitilməydi, — dedi. **13** Andin ularıñı ayrırilip, yəna kemigə qikip, dengizning u qetiga etüp kətti. **14** Muhlisirler nan elip kelixni unutqan bolup, kemida bir tal nandin baxka yəydiqini yok idi. **15** U ularını agahlandurup: — Ehtiyat kilinglər, Pərisiyərlərin eqitkusi wə Hərodning eqitkusidin həzil bolungular, — dedi. **16** Muhlisirler ozara mulaħizilixip: — Uning bundak deyixi nan əkəlmigənlilikimizdən bolsa kerək, — deyixi. **17** Əysə ularıñı nemə [deyixiwaṭkanlıkını] bilip: — Nemixkə nan yoqılıkçı toqrisida mulaħiza kılısilər? Silər tehiqə pəm-parəsət yaki qüxənqıqı iga bolmildinglər? — dedi. **18** Kəzünglər turup kərməywataṁsılər? Kulikinglər turup anglimaywataṁsılər? Esinglərda yokmu? **19** Bəx ming kixığa bəx nannı oxtuoqınımda, parqılları lik tələjan kənqə kiqik sewətni yioqiwaldinglər? — dedi. — On ikkini, — jawab bardi ular. **20** — Yətta nannı tət ming kixığa oxtuoqınımda, parqılları lik tələjan kənqə sewətni yioqiwaldinglər? — dedi u. — Yəttini, — Jawab bərdi ular. **21** U ularoja: — Undakta, kəndakşığə silər tehi qüxənməysilər? — dedi. **22** Ular Bəyt-Saida yezisiqə kəldi; halayık, bir kor adamını uning aldiqə elip kelip, uningoja kəlungeni təgküzüp koysang, dəp etündi. **23** U kor adamının kəlidin tutup yezining sırtıqə yetiləp bardi; uning kezlirigə tükürüp, üstüga kollırını təgküzüp: — Birar nərsə kərəwataṁsan? — dəp soridi. **24** U bexini kətürüp: — Kixılerni kərəwatiṁmən; ular huddi mengip yürüwatçan dərəhlərdək kərənütüwatidu, — dedi. **25** Andin u kəyidin kollırını u adamının kezlirigə təgküzdi. U kezlirinə eqividə, kezliri aslıga kelip, həmmə nərsini enik kərdi. **26** Əysə uni eyigə kəyturup: — Yeziqimni kırma, yaki yezidiki həqkiməgə bu ixni ukturma, — dəp tapılıdi. **27** Əysə muhlisirli bilən qikip Kəysəriyyə-Filippi rayonıqə karaxlık kənt-yezilaroja bardi. Yolda u muhlisirlerində: — Kixılər meni kim daydü? — dəp soridi. **28** Ular uningoja: — Bəzilər seni Qəmündürkü Yəhə, bəzilər Ilyas [pəyəqəmər] wa yəna bəzilər ilgirik pəyəqəmərlərdən biri dəp kəraydikən, — dəp jawab berixti. **29** U ularıñı: — Əmdi silərqu, silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. Petrus jawabən: — Sən Məsihdursən, — dedi. **30** U ularoja ezi toqıruluk həqkimə timmaslıknı jiddiy tapılıdi. **31** Xuning bilən u İnsan[oqlı]ning nuroqun azab-əkəbət tartixi, aksaçkalar, bax kahınlar wə Təwrat ustazlıriñi taripidin qətək kəkilixi, eltürütlüxi wa üq kündin keyin tirildürüllüxi mukərrər ikeñlikini [muhlisirioqa] egitikəkə baxlıdi. **32** U bu ixni oquk-axkara səzləp bardi. Buning bilən Petrus uni bir qətəkə tartip, uni əyibləxkə baxlıdi. **33** Lekin u burulup muhlisirioqa karap, Petrusni əyibləp: — Arkəmoja et, Xəyətan! Sening oilyoqanlıring Hudanıng ixliri əməs, insanning ixliridur, — dedi. **34** Andin muhlisirli bilən halayiknimu qakırıp mundak dedi: — Kimdəkim manga əgixxini niyat kilsa, eziñin keqip, əzinin krestini kətürüp manga əgəxsən! **35** Qünki kimdəkim əz jenini kütkuzay desə, qokum uningdin məhərəm bolidu; lekin kimdəkim mən üçün wə hux həwər üçün əz jenidin məhərəm bolsa, uni kütkuzidu. **36** Qünki bir adəm pütük dunyaqə iga bolup, jenidin məhərəm қalsa, buning nemə paydısı bolsun?!

37 U nemisini jenioqa tegixsun?!

38 Qünki kimdəkim zinahor wə gunahkar bu dəwr aldida məndin wə menin səzlirimində nomus kilsə, İnsan[oqlı] atisining xan-xəripi iqidə mukəddəs pərixtilər bilən billə kəlginiñdə, uningdin nomus kildi.

9 U ularoja yəna: — Mən silərgə xuni bərəhək eytip koyayki, bu yərdə turoqanlarning arısından olümning təminini tetixtin burun jəzəmən Hudanıng padixaḥlığının küq-kudrat bilən kəlgənlikini kəridioqanlar bardur. **2** Wə alta kündin keyin, Əysə Petrus, Yakup wə Yuhannanı ayriq elip, egiz bir taqqa qikti. U yərdə uning siyakı ularning kəz aldidilə eżgirip, **3** kiyimliri yər yüzdikli həqbiq akartlıqimı akartalmıqoudak dəriji də parkırıp kardək ap'ak boldi. **4** U ularning kəz aldi Musa wa Ilyas [pəyəqəmərərlər] tuyukşiz keründi; ular Əysə bilən sezlixiwatçanidi. **5** Petrus bu ixka jawabən Əysəoja: — Ustaz, bu yərdə bolojinimiz intayin yahxi boldi! Birini sanga, birini Musaoja, yəna birini Ilyaska atap bu yərgə üq kəpə yasaylı! — dedi **6** (qünki Petrus nemə deyixini bilməy қalajanidi, qünki ular korkunqə qəməp kətkənidilə). **7** Tuyukşiz bir parqə bulut ularını kəpliwalıdi wə buluttin: «Bu Mening seyümlük Oqlımlıdur; uningoja külək selinglər» deqan awaz anglandı. **8** Ular lappida ətrapiqə karixiwi, lekin yəna həqkimni kermidi, ez yenida pakət Əysənəla kərdi. **9** Ular taqdın qüxiwatçanda, Əysə ularoja, İnsan[oqlı] olümündən tirildürülmigüqə, kərgənlirini həqkiməgə eymaslıknı əmr kılıp tapılıdi. **10** Ular uning bu sezinə kəngliga püküp, «elümdin tırılıx» deqənəng zadi nemə ikeñlikli həkkidə ezara mulaħiziləxti. **11** Ular uningdin yəna: — Təwrat ustazlıri nema üçün: «Ilyas [pəyəqəmər Masih kelixtin] awwal kaytip kəlxi kerək» deyixidu? — dəp soraxti. **12** U ularoja jawabən: — Ilyas [pəyəqəmər] dərəwəkə [Məsihətin] awwal kəlidü, andin həmmə ixni orniqə kəltürüdu; əmdi nemixkə mukəddəs yazmilarda İnsan[oqlı] kəp azab-əkəbət qekidü wə horlinidü, dəp pütülgən? **13** Lekin mən silərgə xuni eytayki, Ilyas [pəyəqəmər] dərəhəkikət kəldi wə dəl mukəddəs yazmilarda u həkkidə pütülgəndək, kixılər uningoja nemini halisa xundak kıldı. **14** Ular muhlisirlerinə yəniqə kaytip barojinida, zor bir top adəmlərning ularning ətrapiqə olixıwaloqanlıknı, birnəqqə Təwrat ustazlırining ular bilən munazira kilixiwatçanlıknı kərdi. **15** Uni kərgən pütün halayık intayin həyran boluxti wə yügürüp kelip uning bilən salamlaxtı. **16** U ularıñı: — Ular bilən nemə toqıruluk munazirə kilixiwatisilər, — dəp soridi. **17** Halayiktin birayən uningoja: — Ustaz, mən oqlumni sening aldingə elip kəldim, qünki uningoja gaqa kələnəsi bir roh qaplıxiwaləqən. **18** Hər kətim roh, uni qirmiwsə, uni tartixtirup yikitudu, xuning bilən balining aqzı kəpükləxip, qıxları kirişik ketidü; kəkxal bolup kəlidü. Muhlisirlerindən jinni hədiwətəysilər dəp tilidim, birək ular kılalmıdi, — dedi. **19** U jawabən: — Əy etikədsiz dəwr, silər bilən қaçanqıqə turay?!

Mən silərgə yəna қaçanqıqə səwr kılay? — Balini aldiməgo elip kelinglər — dedi. **20** Ular balini uning aldiqə elip kəldi. Əysəni kərrix bilənə roh balining pütün bədəninə tartixturuwatti. Bala yikilip, aqzıñin kəpük qıkkən peti yərdə yumiləp kətti. **21** U balining atisidin: — Bu ix bexiqə kəlginiñə kənqə uzun boldi? — dəp soridi. U: — Kiqiqidin tartip xundak, **22** jin uni əhalək kiliç üçün kəp kətim otka wə suoja taxlıdi. Əmdi bir amal kiliqisang, bizgə iq aqırıtip xapaət kiliqaysən! — dedi. **23** Əysə uningoja: — «Kiliqisang!» dəysənəqə! Ixənqətə bolojan adəmə həmmə ix mumkündür! — dedi. **24** Balining atisi dərəhal: — Mən ixiniñəm; ixənqəsizlikməgə mədət kiliqaysən! — dedi yiçələp nida kılıp. **25** Əmdi Əysə kəpəqiliğinə yügürüp kəlgənlikini kərüp, hələki napak rohka tənbəh berip: — Əy adəmni gas wə gaqa kiliqıqı roh! Buyruk kiliñənki, uningdin qık, ikkinçi

kirgüi bolma! — dedi. **26** Xu haman jin bir qırkırdı-də, balını dəhxətlik tartıxtırup, uningdin qıkip kətti. Bala elüktək yetip kəldi, halayıknıq kepinqisi «U əldi!» deyixti. **27** Lekin Əysa balını əolidin tutup yəldi, bala ornidin turdi. **28** Əysa əyə kırğındın keyin, muhlisliarı uning bilən yaloqun kaloqanda uningdin: — Biz nema üçün jinni həydiwətəlmidük? — dəp soraxtı. **29** U ularoqa: — Bu hil [jin] dua wə rozidin baxka yol bilən qırkırmış, — dedi. **30** Ular xu yərdin ayrılip, Galiliyədin ətüp ketiwatatti. Bırak u buni həqkimning bilixini halımaytti. **31** Qünki u muhlisliroja: — İnsan-oğlı insanların kolioja tapxurulup, ular uni əltüridü. Əltürülüp tək kündin keyin u tırılıdu, — degən təlimni beriwtatı. **32** Lekin [muhlislar] bu sezni qüxənmidi həmdə uningdin soraxkımı petinalmıldı. **33** U KəpərNağum xəhərigə kəldi. Əyə kırğındə u ulardin: — Yolda nema tooprısında mələhiziləxtinqər — dəp soridi. **34** Lekin ular xük turdi, qünki ular yolda kəyəsimiz əng iluq dəp bir-biri bilən mələhiziləxkəndi. **35** U əlturup, on ikkəylənni yenioja qakırıp, ularoqa: — Kim birinqi boluxni istığan bolsa, xu həmməylənnəng əng ahirkisi wa həmməylənnəng hiznətərək bolsun, — dedi. **36** Andin u kiqik bir balını otturuda turozuzdi wə uni kuqiqioja elip turup, ularoqa mundak dedi: **37** — Kim mening namimda muxundak kiqik balını kobul kilsa, meni kobul kilojan bolidu. Kim meni kobul kilsa, u meni əməs, bəlkı meni əwətküqini kobul kilojan bolidu. **38** Yuhanna uningoja: — Ustaz, sening naming bilən jinlərni həydəwtəkən bırsini kerdük. Lekin u biz bilən birgə sanga aqəxkənlərdin bolmiojaqqa, uni tostuk, — dedi. **39** Lekin Əysa: — Uni tosmanglar. Qünki mening namim bilən bir möjizə yaratkan bırsi arkidinla mening üstümdin yaman gəp kiliqili mumkin əməs. **40** Qünki bizə xərqi turmiqənlər bizni koliqənlərəndur. **41** Qünki mən silərgə xuni bərəhək etiy koyayki, Məslikə mənsup bolqanlıqınlar üçün, mening namimda silərgə hətta birar piyalə su bərgən kiximu ez in'əmioja erixməy kalmayıdu. **42** Lekin manga etikəd kilojan bundak kiqiklərdin birini gunahqə putlaxturojan hərkəndək adəmni, u boynioja yoqan tügmən texi esilojan haldə dengizər taxliwetilgini əwzal bolatti. **43** Əgər əmdi kolung seni gunahqə putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki kolung bar haldə dozahka, yəni əqürüləməs otka kırqıningdin kərə, qolak haldə həyatlıkkə kırqıning əwzəldür. (**Geenna g1067**) **44** Qünki dozahta xularni [yəydiqən] kurt-kongozular elməydi, yalkunluk ot əqməydi. **45** Əgər əmdi putung seni [gunahqə] putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki putung bar haldə dozahka, yəni əqürüləməs otka taxlanojiningdin kərə, tokur haldə həyatlıkkə kırqıning əwzəldür. (**Geenna g1067**) **46** Qünki dozahta xularni [yəydiqən] kurt-kongozular elməydi, yalkunluk ot əqməydi. **47** Əgər kezüng seni [gunahqə] putlaxtursa, uni oyup taxliwət. İkki kezüng bar haldə otluq dozahka taxlanojiningdin kərə, singar kezlik bolup Hudanıng padixahlıkioja kırqıning əwzəldür. (**Geenna g1067**) **48** Qünki dozahta xularni [yəydiqən] kurt-kongozular elməydi, yalkunluk ot əqməydi. **49** Həmmə adam ot bilən tuzlinidu wa hərbir kürbanlıq tuz bilən tuzlinidu. **50** Tuz yahxi nərsidur. Həlbuki, əgər tuz əz tuzlukını yokatsa, uningoja käytidin tuz təmini kandakmu kırğızgili bolidu? Əzünglarda tuz teplisün wə bir-biringlər bilən inaqlıktə etünglər.

10 U u yərdin kəzənilip, Yəhudiya elkisi tərəpliridin ətüp, İordan dəryasının qətidiki rayonlarımı bardi. Top-top adamlar yənə uning ətrəpiroja olixıwaləqənidi. U aditi boyıqa ularoqa talim berixkə baxlıdı. **2** Bazı Parisiyələr uning yenioja keliq uni kiltakka qıxıfürük məksitidə uningdin: — Bir adamning ayalını talak kılıxi Təwrat ənənəviya uyğunmu? — dəp soridi. **3** Lekin u jawabən: — Musa [pəyəqəməbər] silərgə nema dəp

buyruqan? — dedi. **4** Ular: — Musa [pəyəqəməbər] kixining ayalını bir parqə talak heti yezipla talak kılıxiqa ruhsət kilojan, — deyixti. **5** Əysa ularoqa: — Tax yüraqlıkinglərdin u silərgə bu əmrni pütkən; **6** lekin Huda ələm apıridə bolojinida [insanları] «Ər wa ayal kılıp yarattı». **7** «Xu səwəbtiñ ar kixi ata-anisidin ayrlılıdu, ayalı bilən birləxip **8** ikkilisi bir tən bolidu». Xundaq ikən, ar-ayal əmdi ikki tən əməs, bəlkı bir tən bolidu. **9** Xuning üçün, Huda əqəkənni insan ayrimisun, — dedi. **10** Ular əyə käytip keliq kırğəndə, muhlisliarı uningdin bu həkətə soridi. **11** U ularoqa: — Ayalını talak kılıp, baxka birini əmrigə alojan kixi ayalioja gunah kılıp zina kilojan bolidu. **12** Erini koyuwetip, baxka ərgə təqkən ayalmu zina kilojan bolidu, — dedi. **13** Kolungni təkkiüzgəysən dəp, kixilər kiqik balılırını uning aldiqə elip keliwtatı. Bırak muhlislar elip kəlgənlərni əyiblidi. **14** Buni kərgən Əysa aqqiklinip, muhlisliroja: Balılar aldimoja kəlsün, ularını tosmanglar. Qünki Hudanıng padixahlıkı dəl muxundaklaroqa təwədər. **15** Mən silərgə xuni bərəhək etiy koyayki, Hudanıng padixahlıkını sabıy balıdak kobul kılımsa, uningoja hərgiz kirəlməydi, — dedi. **16** Xuning bilən u balılları kuqiqioja elip, ularoqa kollırını təkkiüzüp bəht tilidi. **17** U yoloq qıkkında, bırsi uning aldiqə yügürüp keliq, uning aldiqə tizlinip uningdin: — I yahxi ustaz, mən kəndək kilsəm məngüllük həyatka miraslık kılımən? — dəp soridi. (**aïönios g166**) **18** Lekin Əysa uningoja: — Meni nemixkə yahxi dəysən? Pəkət bırdırin, yəni Hudadın baxka həqkim yahxi əməstür. **19** Sən Təwrattiki «Zina kılma, katillik kılma, ooprilik kılma, yalojan guwahlıq bərmə, hiyanət kılma, ata-anangni hərmət kıl!» degən pərhiz-pərəzlərni bilisən, — dedi. **20** U adım jawabən: — Ustaz, bularning həmmisə kiqikimdin tartıp əmal kılıp keliwtimatıñ, — dedi. **21** Əysanıng uningoja karap muhəbbiti kəzənəldi wə uningoja: — Səndə yənə bir ix kam. Berip pütün mal-mülkingni setip, pulini yoxsullarоja bərgin wə xundak kilsang, ərxtə həzinəng bolidu; andin keliq krestni kətürüp manga aqəxkin! — dedi. **22** Lekin muxu səzni anglap, uning qirayi tutulup, kəyəqoja qəmüp wə yərdin kətti. Qünki uning mal-dunyasi naħħayiti kəp idı. **23** Andin Əysa qərisigə səpselip karap, muhlisliroja: — Mal-dunyasi keplərning Hudanıng padixahlıkioja kirixi nemidegen taslıkta bolidu-hə! — dedi. **24** Muhlislar uning sezlirigə intayın həyran boluxtı, lekin Əysa ularoqa yənə jawabən: — Balılırm, mal-müllükə təyanoqanlar üçün Hudanıng padixahlıkioja kirix nemidegen təs-hə! **25** Təgining yinginining kezidin etüxi bay adəmning Hudanıng padixahlıkioja kirixidin asandır! — dedi. **26** Ular buni anglap intayın bək həyran boluxup, bir-biridin: Undakta, kim nijatka erixələydi? — dəp soraxtı. **27** Əysa ularoqa karap: — Bu ix insan bilən wujudka qıqxı mumkin əməs, lekin Huda üçün mumkin əməs bolmayıdu; qünki Huda qənəbətən həmmə ix mumkin bolidu, — dedi. **28** Buning bilən Petrus uningoja: — Mana, biz bolsak, həmməni taxlap sanga aqəxtük! — degili turdi. **29** Əysa uningoja jawabən mundak dedi: — Mən silərgə bərəhək xuni etiy koyayki, mən üçün wə hux hawür üçün eyi, aka-ukiliri, aqa-singilliri, atisi, anisi, ayali, balılıri yaki yər-zəminliridin waz kəqənlərning həmmisi **30** bu zamanda bularning yər həssisigə, yəni ey, aka-uka, aqa-singil, ana, balılar wə yər-zəminlərə (ziyankəlxiliklər koxulqan haldə) müvəssər bolmay kalmayıdu. (**aïön g165, aïönios g166**) **31** Lekin xu qaçıda nuroqun alidda turojanlar arkioja etidü, nuroqun arkıda turojanlar aldiqə etidü. **32** Ular Yerusalemə qıkırdıqan yolda idı, Əysa həmmminin alidda ketiwatatti. [Muhlisli] bək həyran idi həmdə uningoja aqəxkənlərən körkənq iqidə ketiwatatti. Əysa on ikkəylənni

yənə eż yəniqə tartip, ularoqa eż bexiqə qüxicidəqanlarını ukturuxka baxlap: **33** — Mana biz hazır Yerusaleməqə qıkıp ketiwatımız. İnsan'oqlı bax kahınlar wə Təwrat ustazlıriqə tapxuruldu. Ular uni əlüməgə məhəkum kılıdu wə yat əlliklärə tapxuridu. **34** Ular bolsa uni məshirə kılıp, kamqılap, uning üstüqə teküridu wə uni əltüridi. Lekin tıq kündin keyin u kəyta tırıldı, — dedi. **35** Zəbədiyning oqşulları Yakup bilən Yuhənnə uning aldiqə kılıp: — Ustaz, sandın nemə tilisək orundap bərsəng, dəp ettinimiz, — deyixti. **36** U ularoqa: — Silərgə nemə kılıp beriximni halaysırlar? — dedi. **37** — Sən xan-xəripingdə bolqıningda, birimizni ong yeningda, birimizni sol yeningda olturoquzəqaysən, — deyixti ular. **38** Əysə ularoqa jawabən: — Nemə tələp kılıqanlıqınları bilmaywatisırlar. Mən iqidiqən kədəhni iqələmsirlər? Mən kəbul kılıdiqən qəməldürükni silərəmə kəbul kələləmsirlər? **39** — Kılalaymız, — deyixti ular. Əysə ularoqa: — Dərwəkə, mən iqidiqən kədəhimi silərəmə işisərlər wə mən kəbul kılıdiqən qəməldürülük bilən qəməldürülisirlər. **40** Birak, on yaki sol yenimədə olturuxka nesip bolux mening ilikimdə əməs; bəlkı kimlərgə təyyarlanqan bolsa, xularoqa berilidu, — dedi. **41** Buningdin həwər tapkan [kələqə] on [muhlis] Yakup bilən Yuhənnənin hapa boluxka baxlıdı. **42** Lekin Əysə ularını yəniqə qağırip, mundak dedi: — Silərgə məlumki, yat əllər üstidiki həkümərən dəp həsablanqanlar kol astidiki həlk üstidin buyrukwazlıq kılıp həkimiyət yürgüzidu, wə həkükədarlırı ularını həjəyinlərə idarə kıldı. **43** Birak silərning aranglarda bundak ix bolmayıdu; bəlkı silərdin kim mərtiwlilik boluxni halisa, u silərning hizmitinglarda bolsun; **44** wə kim aranglarda birinqi boluxni istisə, u həmmədə adəmning kuli bolsun. **45** Qünki İnsan'oqlımuñ dərəwəkə xu yolda kəpəqilik mening hizmitimdə bolsun deməy, bəlkı kəpəqilikning hizmitidə bolay wə jenimpi pida kılıx badılıqə nuroqun adəmlərni hərlükka qıkıray dəp kəldi. **46** Ular Yerilo xəhərigə kəldi. [Əysə] muhlisləri wə zor bir top adəmlər bilən billə Yerihodin qıkıqən wəkijtta, Timayning Bartimay isimlik kəriqə oqlı yol boyida olturup, tiləmqılık kılıwatattı. **47** U «Nasarətlik Əysə»ning u yərdə ikanlikini anglap: — I Dawutning oqlı Əysə, manga rəhəm kılıqaysən! — dəp towlaxka baxlıdı. **48** Nuroqun adəmlər uni «Ün qırmə» dəp ayıblıdi. Lekin u: — I Dawutning oqlı, manga rəhəm kılıqaysən, — dəp tehimu üntlik towlidi. **49** Əysə tohətəp: Uni qakıringər, — dedi. Xuning bilən ular kəriqənə qakırip uningoja: — Yürəklək bol! Ornungdin tur, u seni qakıriwatıdu! — deyixti. **50** U adam qapınıni selip taxlap, ornidin dəs turup Əysanıng aldiqə kəldi. **51** Əysə jawabən uningdin: — San meni nemə kıl dəysən? — dəp soridi. Kəriqə: — I igəm, kəyta kəridiqliqən bolsam'idi! — dedi. **52** Əysə uningoja: — Yolungoja kəytsəng bolidur, etikadıng seni sakayıtti, — dewidi, u xuan kərələydiqən boldi wə yol boyi Əysəqə ağıxip mangdi.

11 Ular Yerusaleməqə yekinlixip, Zəytun teojining etikidiki Bəyt-Fagi wə Bəyt-Aniya yezilirioja yekin kalginidə, u ikki muhlisioja aldin mangdurup ularoqa: — Silər udulunglardıki yezioja beringlər. Yezioja kiriqla, adəm balisi minip bakmioqan, baqlaklıq bir təhəyni kərisilər. Uni yexip bu yergə yetiləp kelinglər. **3** Əgər birsi silərdin: «Nemixə bundak kılısılər?» dəp sorap kalsə, «Rəbning buningə hajiti qüxti wə u helila uni bu yergə əwətip beridu» — dənglər, — dəp tapılıdi. **4** Ular ketip aqa yol üstidiki eyning dərvazisi sertiда bəqələqlik turoqan bir təhəyni kərdi. Ular tanını yəxti. **5** U yərdə turoqanlardın bəzilər: — Təhəyni yexip nemə kılısılər? — deyixti. **6** Muhlislər Əysanıng buyruqinidək jawab bardı, həlikə kixilər ularoqa yol koydi. **7** Muhlislər təhəyni Əysanıng aldiqə yetiləp kılıp, üstüqə eż yepinqa-qapanlırını taxlıdı; u üstüqə

mində. **8** Əmdı nuroqun kixilər yepinqa-qapanlırını yoloqə payandaz kılıp saldı; baxkılırlı dərəhlərdin xah-xumbilərni kəsip yoloqə yaydı. **9** Aldida mangojan wə kəynidin aqəkkənlər: «Hosanna! Pərvərdigarning namida kalğıqıqə mubarək bolsun! **10** Atımız Dawutning kəlidiojan padixahlıqıja mubarək bolsun! Əxrialada taxakkür-hosannalar okulsun!» — dəp warkirixatti. **11** U Yerusaleməqə berip ibadəthana həylilirioja kirdi; wə ətrapidiki həmməni kezdiñ kəqürgəndin keyin, wəkijt bir yərgə berip kələqəqə, on ikkəylən bilən billə yənə Bəyt-Aniyaqə qıktı. **12** Ətisi, ular Bəyt-Aniyadın qıkkanda, uning korsikı ekip kətkənidi. **13** Yirəktiki yopurmaklik bir tüp anjür dərihini baykəp, uningdin birər mewə tapalarmanın mikin dəp yəniqə bardı; lekin tütwığə kəlgəndə yopurmaktañ baxka həq nərsə tapalıdı. Qünki bu anjür pixidiqən pəsil əməs idi. **14** U dərəhəkə sez kılıp: — Buningdin keyin mənggü həqkim sandın mewə yemigəy! — dedi. Muhlislərimu buni anglıdi. (**añon g165**) **15** Ular Yerusaleməqə kəldi; u ibadəthana həylilirioja kirip, u yərdə elim-setim kiliwatqanları həydərəkə baxlıdı wə pul tegixküqilərning xırələrinə, pahtak-kəptər satquqilarıning orunduklırını ərəwəttı; **16** wə həqkiminə həqkəndək mal-buyumlarnı ibadəthana həyliliridin kətürüp etüxigə yol koymıdı. **17** U həlkə: — Muqəddəs yazmilarda: «Mening eyüm barlıq əllər üçün dua-tilawəthana dəp atılıdu» dəp pütülgən əməsəm? Lekin silar uni bulangıqların uwişioja aylandırıwəttinglər! — dəp təlim baxlıdı. **18** Bax kahınlar wə Təwrat ustazlıri buni anglap, uni yokitixnən qarisinə izdəxəkə baxlıdı; pütüklü halayık uning təlimigə təəjjuplinin kələqəqə, ular uningdən kərkətəti. **19** Kəqkərun, u [muhlisli] [bilən] xəhərning sırtıqə qıkıp kətti. **20** Ətisi səhərdə, ular anjür dərihining yenidin ettip ketiwetip, dərəhning yiltizidin kurup kətkənlikini baykəxti. **21** [Dərahni halitini] esiga kəltürgən Petrus: — Ustaz, kara, san kəriqənə anjür dərihi kurup ketipstu! — dedi. **22** Əysə ularoqa jawabən mundak dedi: — Hudanıng ixənqidə bolunglar. **23** Mən silərgə xuni eytimənki, dua bilən tiligən hərbir nərsə bolsa, xuningə qoyayki, kimdəkim bu taqəqə: Bu yərdin kətürülüp dengizə qəxanı!» desə wə xundakla kəlbida həq guman kilmay, bəlkı eytikinining əmalga exixiqa ixənq bar bolsa, u eytqan ix uning üçün əməlgə axıdu. **24** Xu səwəbtin mən silərgə xuni eytimənki, dua bilən tiligən hərbir nərsə bolsa, xuningə erixtim, dəp ixininqər. Xunda, tiliginqinqər əməlgə axıdu. **25** Wə ornunglərdin turup dua kılıqininglarda, bərəsiga oquminglar bolsa, uni kəqürtinglər. Xuning bilən arxtiki Atanglarmu silərning gunahlırlıqqları kəqürüm kılıdu. **26** Lekin silər baxkılırları kəqürüm kilmisanglar, arxtiki Atanglarmu silərning gunahlırlıqqları kəqürüm kilməydi. **27** Ular Yerusaleməqə kəytidin kirdi. U ibadəthana həyliliridə aylınip yürgəndə, bax kahınlar, Təwrat ustazlıri wə aksakallar uning yəniqə kılıp: **28** — San kiliwatqan bu ixlərni kəysi həkükə tayinip kiliwatisən? Sanga bu ixlərni kılıx həkükini kim bərgən? — dəp soridi. **29** Əysə ularoqa jawabən: — Mənmu silərdin bir soal soray. Silər uningoja jawab bərsənglər, manmə bu ixlərni kəysi həkükə tayinip kiliwatqanlıqmi eytip berimən: **30** — Yəhəya yürgüzən qəməldürükənən, arxtinmu, yaki insanlardınmu? Manga jawab bərsənglər! **31** Ular ezəra məlahiça kılıxip: — Əgər «Ərxtin kəlgən» desək, u bizə: «Undakta, silər nemə üçün Yəhəyaqə ixənmiddinglər?» daydu. **32** Əgər: «İnsanlardın kəlgən» desək, ... bolmaydu! — deyixti (qünki barlıq həlk Yəhəyanı pəyərəmər dəp kəriqəqə, ular həlkətin kərkətəti). **33** Buning bilən, ular Əysəqə: — Bilməyim, — dəp jawab berixti. — Undakta, mənmu bu ixlərni kəysi həkükə tayinip kiliwatqanlıqmi eytməyən, — dedi u ularoqa.

12 Andin, u ularoja təmsillər bilən sezləkə baxlıdı: — Bir kixi bir üzümzarlık bərpa kılıp, ətrapını qitlaplı; u bir xarab kəlqiki kezİpti wa bir kezət munarını yasaptı. Andin u üzümzarlıkı baqwənlərgə ijarigə berip, ezi yaqı yurtka ketipti. **2** Üzüm pəslı kəlgəndə, baqwənlərdin üzümzarlıktiki mewilərdin [teqixlikini] akelix üçün bir kulini ularning yenoja əwətipti. **3** Lekin ular uni tutuwelip dumbalap, kuruq kəl kəyturuptu. **4** Hojayin yənə bir kulni ularning yenoja əwətipti. Uni bolsa ular qalma-kesək kılıp, bax-kezini yerip, həkərətləp kəyturuptu. **5** Hojayin yənə birsini əwətipti. Lekin uni ular eltürüptu. U yənə tola əllərni əwətipti, lekin ular bəzilərini dumbalap, bəzilərini eltürüptu. **6** Hojayinning yenida pəkət uning seyümlük bir oqlıla kələqəkə, ular oqlumnuqı hərmət kilar dəp, u uni əng ahiri bolup baqwənlərning yenoja əwətipti. **7** Lekin xu baqwənlər əzəra: «Bu bolsa mirashor; kelinglər, uni eltürüwətaylı, xuning bilən mirasi bizningki bolidül» deyixipti. **8** Xunga ular uni tutup eltürüp, üzümzarlıknıng sırtıqə taxliwetipti. **9** Əmdi üzümzarlıknıng hojayini kəndak kılıdu? U ezi kelip baqwənlərni eltüridu wa üzümzarlıknı baxkilaroja beridu. **10** Əmdi silər mukəddəs yazmilardin munu ayətni okup bəkməjanmusılər? — «Təmqıllar taxliwətən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi. **11** Bu ix Pərvərdigardindur, Kəzimiz aldida karamət bir ixtur» **12** Ular uning bu təmsilni ezliriga karitip eytikanlıknı qıxəndi; xunga ular uni tutux yolini izdəxti; həlbuki, halayıkın körkəxup, uni taxlap ketip kaldi. **13** Xuningdin keyin, ular birnaqqə Pərisiy wə Hərodnıng tərəpədarlırını uni ez sezi bilən kiltəkkə qıxırtıx məksitidə uning aldiqə əwətti. **14** Ular kelip uningoja: — Ustaz, silini səmimiy adəm, adəmlərə kət'iy yüz-hatırı kılımdı, həqkiməgə yan basmaydu, bəlkı kixilərgə Hudanıng yolini sadıqlik bilən egitip keliyatıdu, dəp bilimiz. [Siliqə], [Rim imperatori] Kəysərgə bəj-selik tapxurux Təwrat əlaməti uyoqunmu-yok? **15** Zadi baj tapxuramduq-tapxuramduq? — deyixti. Lekin u ularning sahitipəzlikini bilip ularoja: — Nemixə meni siniməqçisilər? Manga bir «dinar» pulni əkelinglər, mən kerüp bakay, — dedi. **16** Ular pulni elip kəldi, u ulardin: — Buning üstdidiki sürət wa nam-isim kimning? — dəp soridi. — Kəysərning, — deyixti ular. **17** Əysa ularoja jawabən: — [Undak bolsa], Kəysərning həkkini Kəysərgə, Hudanıng həkkini Hudaoja tapxurunglar, — dedi. Xuning bilən ular uningoja intayın həyran kelixti. **18** Andin «Əlgənlər tirilməydi» dəydiqən Saduqiyalar uning aldiqə kelip kıştəp soal koydi: **19** — Ustaz, Musa [pəyərəməbər] Təwratta bızga: «Bir kixi ələp ketip, ayalı tul kəlip, pərəzənt kərmigən bolsa, uning aka yaki inisi tul kalojan yənggisini əmrigə elip, kerindixi üçün nəsil kəlduruxi lazım» dəp yəzəqən. **20** Burun yətə aka-uka bar idi. Qongi eylinip pərəzənt kəldurumaya əldi. **21** İkkinçi kerindixi yənggisini əmrigə elip, umu pərəzənt kərməy əldi. Üqinqisining əhəwalımu uningkigə ohxax boldi. **22** Xu tərikidə yəttisi ohxaxla uni elip pərəzənt kərməy kətti. Ahirdə, u ayalmu aləmdin etti. **23** Əmdi tərilix künidə ular tərilgəndə, bu ayal kəysisining ayalı bolidu? Qünki yəttisiining həmmisi uni hotunlukka alojan-də! — deyixti. **24** Əysa ularoja mundaq jawab bərdi: — Silər na mukəddəs yazmilarnı nə Hudanıng kudritinə bilmigənləkinglər səwəbidiñ munuxdandı azojan əməsmusılər? **25** Qünki elümdin tərilgəndə insanlar eylanmayıdu, ərgə tagməydi, bəlkı arxıtkı perixtilərə ohxax boldi. **26** Əmdi əlgənlərning tərilixi məsilisi həkkidə [Təwratta], yəni Musaçə qıxtırılgan kitabtiki «tikənlik» wəkəsəsə, Hudanıng uningoja kəndak eytikinini, yəni: «Mən İbrahimning Hudası, İshəkning Hudası wə Yaqupning Hudasıdırımlı» deginini okumidinglərə? **27** U əlülərning Hudası əməs, bəlkı tərikələrning Hudasıdır!

Xunga silər kəttik ezip kətkənsilər! **28** Ularoja yekin kəlgən, munaziriləxkənlərini anglojan wə əysanıng ularoja yahxi jawab bərgənləkini kərgən bir Təwrat ustazı uningdin: — Pütün əmrərning iqidə əng muhümü kaysi? — dəp soridi. **29** Əysa mundak jawab bərdi: — Əng muhüm əmr xuki, «Angliojan, əy Israil! Pərvərdigar Hudayımız bolqan Rəb birdur. **30** Pərvərdigar Hudayıngini pütün kəlbing, pütün jeninq, pütün zehning wə pütün küqtinq bilən səygin». Mana bu əng muhüm əmr. **31** Uningoja ohxaydiqan ikkinçi əmr bolsa: — «Koxnangni əzüngni səygəndək səy». Heqkəndək əmr bulardın üstün turmaydu. **32** Təwrat ustazı uningoja: — Toqraqa eyttingiz, ustaz, həkikət boyiqə səzlidinqiz; qünki U bırdur, Uningdin baxkısı yoktur; **33** insanning Uni pütün kəlbə, pütün əkli, pütün jeni wə pütün künki bilən səyxi həm koxnisinimə ezini səygəndək səyxi barlıq keydürmə kürbanlıklar həm baxka kürbanlıq-hədiyələrdinmə artıktur. **34** Əysa uning aklınlı bilən jawab bərginini kərüp: — Sən Hudanıng padixaḥlıkından yırak əməssən, — dedi. Xuningdin keyin, həqkim uningdin soal soraxka petinalmadi. **35** İbadəthana həyli diridə təlim bərgəndə, əysa bularoja jawabən mundak soalını otturiqə koydi: Təwrat ustazlırinin Məsihni «Dawutning oqlı» deginini kəndak qüxinisilər? **36** Qünki Dawut ezi Mükəddəs Rohətə mundak degənəq: — «Pərvərdigar meninq Rəbbimə eyttiki: — «Mən sening düxmənlirinqni tahtıparıng kılouqə, Mening ong yenimə olturoqin!». **37** Dawut [Məsihni] xundaq «Rəbbim» dəp atıqən tursa, əmdi [Məsih], kəndakmu [Dawutning] oqlı bolidu? U yərdiki top-top həlk uninq səzini hursənlək bilən anglayti. **38** U ularoja təlim bərginidə mundak dedi: — Təwrat ustazlıridin həydar bolunglar. Ular uzun tornları kiyiwalıqən həldə kerilip yürüxkə, bazarlarda kixılerning ularoja bolqan [uzun] salamlırıqə, **39** sinagoglarda aldinkı orunlarda, ziyapətlərdə tərda olturuxka amrak kelidu. **40** Ular tul ayallarning barlıq ey-bəsatlırını yəwəlidü wə kəz-kez kılıp yaloqandin uzundin-uzun dualar kılıdu. Ularning tartidıqən jazası tehimu eçir bolidu! **41** U ibadəthanidikə sədikə sandukining uludıla olturup, uningoja pullırını taxlawatqan halayıkka karap turattı. Nuroqun baylar uningoja heli kep pul taxlaxtı. **42** Namrat bir tul ayallımlı kəlip, tıyininq təttin biri kimmitedikə ikki ləptonni taxlıdı. **43** U muhlislirini yenoja qakırıp, ularoja mundak dedi: — Mən silərgə bərəkə, xuni eytip koyayki, bu namrat tul aylalning ianə sandukıja taxlıqını baxkilarıng həmmisinən taxlıqanlıridin keptur. **44** Qünki baxkilar əzliyinə exip taxkənləridin sədikə kılıdı; lekin bu aylamrat turupmu, ezininq bar-yokını — tirikilik kılıdıcıının həmmisini sədikə kılıp taxlıdı.

13 U ibadəthanidin qıkiwatkanda, muhlisliridin biri uningoja: — Ustaz, kara, bu nemidegən həywətlik taxlar wə imarətlər-həl — dedi. **2** Əysa uningoja jawabən: — Sən bu həywətlik imarətlərni kerdüngmu? Bir tal taxmu tax üstidə kalmayıdu, həmmisi kəldurulmay gumran kılınıdu, — dedi. **3** U Zəytun teojida, yəni ibadəthanining uludıla olturoqanda, Petrus, Yakup, Yuhanna wə Andriyaslar uningdin astioqına: **4** — Bizgə eytiknə, bu ixlar qəqan yüz beridilər? Bu barlıq wəkələrlərinə yüz beridioqanlığını kərsitidioqan nemə alamət bolidu? — dəp soraxti. **5** Əysa ularoja jawabən sez baxlap mundak dedi: — Həzi bolunglarkı, həqkim silərni azdurup kətmisun. **6** Qünki nuroqun kixılər meninq namımda kəlip: «Mən əzüüm xudurmənl» dəp, kep adəmlərni azduridu. **7** Silər urux həwərliri wə urux xəpilirini anglojinqinglarda, bulardın alakəzadə bolup kətmənglər; qünki bu ixlarning yüz berixi mukərrər. Lekin bu zaman ahiri yetip kəlgənlik əməs.

8 Qünki bir millət yənə bir millət bilən uruxka qıkıdu, bir padixahlıq yənə bir padixahlıq bilən uruxka qıkıdu. Jay-jaylarda yər təwərxələr yüz beridu, aqarqılıqlar wa əlamymışqılıqlar bolidu. Mana bu ixlarning yüz berixi «tuqutning toloqjininq baxlinixi» bolidu, halas. 9 Silər bolsanglar, eziunglarqa pəhəs bolunglar; qünki xixilər silərni tutkun kilip sot möhkimiliriga tapxurup beridu, sinagoglarda qamqılınilisər. Silər mening səwəbimdən əmirlər wə padixahlar aldiqa elip berilip, ular üçün bir guwahlıq bolsun dəp sorakka tartılısilər. 10 Lekin bulardın awwal hux həwər pütkül əllərgə jakarlinixi kerək. 11 Əmdi ular silərni apirip [sorakka] tapxuroqanda, nemə deyix həkkidən nə andixə nə mulahizə kilmanglar, bəlkı xu wakıtsaitida silərgə kəysi gəp berilsə, xumi eytinglar; qünki sezligügi silər əməs, Mukəddəs Rohtur. 12 Kərindəx kərindixiçə, ata balisioja hainlik kılıp olumğa tutup beridu. Balırmu ata-anisini bilən zitlixip, ularni olumğa mhəmkən kildiridu. 13 Xundakla silər mening namim tüpəylidin həmmədə adəmning nəpritiga uqraysıslar, lekin ahriroqə bordaxlıq bərgənlər kütkuzulidu. 14 «Wəyrən kılıoqı yırqınlıq nomüssizlik»ning ezi turuxka tegixlik bolmioqan yərda turojinini kərgininqlarda, (kitabhan bu səzning mənisini qüxəngəy) Yəhudiyyə əlkisidə turuwatqanlar təqərləroq əqəsən. 15 Əgəzidə turojan kixi eyigə qüxməy yaki eyidiki bərə nemini alolıq iqiqa kirməy [əqəsən]. 16 Etizlarda turuwatqan kixi bolsa qapinini alolıq eyigə yanmışın. 17 U künrlərdə əhamilər ayallar wa bala emittiwatqanlarning həliqə way! 18 [Kaqidiojan] waqtinqlarning kixka toqraq kəlip kələməslək üçün dua kilinglar. 19 Qünki u qəoşda Huda yaratqan dunyaning apiridə kiliqojandın buyan muxu qəoşqıqə kərülülpək bakiqoşan həm kəlgüsidimü kərülüməydiqan zor azab-əkubət bolidu. 20 Əgər Pərvərdigar u künrlərni azaytmisa, heqkəndək et igisi kütulalımadu. Lekin U Əz tallıqanlıri üçün u künrlərni azayti. 21 Əgər u qəoşda birsi silərgə: «Kəranglar, bu yərədə Məsih bar!» yaki «Kəranglar, u ənə u yərəd!» desə, ixənmənglər. 22 Qünki sahta məsihələr wə sahta pəyəqəmbərlər məydanoqə qıkıdu, möjizilik alamətlər wə karamətlərni kərsitidü; xuning bilən əgər mümkün bolidioqan bolsa, ular hətta [Huda] tallıqanlarnı həm azduridu. 23 Xuning üçün, silər həxyar bolunglar. Mana, mən bu ixlarning həmmisini silərgə aldin'ala ukturup koydum. 24 Əmdi xu künrlərdə, xu azab-əkubət etüp kəkən əhaman, kuyax kariyidu, ay yoruklukını bərməydi, 25 yultuzlar asmandan tekəltüp qüxidu, asmandiki küqlər lərzigə kəlidu. 26 Andin xixilər İnsan'ooqlining uluq küq-kudret wə xan-xərəp bilən bulutlar iqidə keliwatkənləkini kəridü. 27 U ez pərixtiilərini əwətidü, ular uning tallıqanlırını dunyaning tət təripidin, zeminning qətləridin asmannıng qətlirigiqə yiojip jəm kili. 28 — Ənjiyr dərihidin mundak təmsilni biliwelinglar: — Uning xahlıri kekirip yopurmak qıkarqanda, yazning yekinlap kələqənlilikini bilisilər. 29 Huddi xuningdək, [mən baya deqənlirimning] yüz beri wəkatqanlıqını kərgininqlarda, uning yekinlap kələqənlilikini, hətta ixik aliddə turuwatqanlıqını biliwelinglər. 30 Mana silərgə bərəhək xumi eytip koyayki, bu alamətlərning həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr etməydi. 31 Asman-zəmin yokılıdu, bıraq mening sezlərləm hərgiz yokalmadı. 32 Lekin xu künə yəki wakıt-sati toqqruluk həwərni heqkim bilməydi — hətta nə ərxtiki pərixtiilərmi bilməydi, nə oouq bilməydi, uni poşət Atila bili. 33 Həxyar bolunglar, səgək bolup dua kilinglar, qünki u wakıt-saətninq əqənə keliqiojanlıqını bilməyilər. 34 Bu huddi yaka yurtka qıkımkəqə boləjan adəmning əhwalıqə ohxaydu. Yoloq qıkıqiojan qəoşda, u kullırıqə eż hökükini bekitip, hərbirigə eż wəzipisini tapxuridu

wə dərəwazıwənninqmu səgək boluxini tapilaydu. 35 Xuningdək, silərmə səgək bolunglar; qünki eyning igisining [kayıtip] keliqiojan wakıtnı — kəqkərənmu, tün yerimini, horaz qilliojan wakıtmu yaki səhər wakıtmu — uni biləlməyilər; 36 u tuyuksız kəlgəndə, silərning uhlawatqininqlarning üstigə qüxmisən! 37 Silərgə eytkinimni mən həmməyləngə eytimən: Səgək turunglar!

14 «Ətüp ketix» heyti wə «petir nan heyti»qə ikki kün kələqənlər. Bax kəhənlər wə Təwrat ustazlıri uni hıylənərəng bilən tutup eltürtüxning qarısını idzəyti. 2 Qünki ular: — Bu ix həyt-ayəm künəllri kiliqimisən. Bolmisa, həlk, arısida malimanqılıq qıkıxi mümkün, — deyixətti. 3 Əmdi u Bayt-Aniya yezisidə, «Simon mahaw»ning eyidə dastihanda olturnqanda, ak qəxtexi xixidə naħayiti kimmətlik sap sumbul ətirni kətərüp kəlgən bir ayal uning yəniqə kirdi. Ayal ak qəxtexi xəxini qekip, ətirni əysanıng bexiqə kuydi. 4 Lekin bəzilər buningə hapa boluxup, bir-biriga: — Bu ətir nemə dəp xundak israp kiliqinidü? 5 Qünki bu ətirni üq yüz dinardin artuk puloja satkili bolatti, puli kəmbəqəllərgə sadıqə kiliqina bolmamı! — deyixti. Ular ayalqa xundak tapa-təna kiliqili turdi. 6 Lekin əysə ularqa: — Uning ihtiarioqə koyunglar, nemə dəp uning kenglini aqırıtlıslar? U mening üstümgə yahxi ix kıldı. 7 Qünki kəmbəqəllər daim aranglarda bolidu, həliqən wakitinglarda ularqa həysahəwat kərsitələysilər; lekin mening aranglarda boluxum silərgə daim nəsip boliwərməydi! 8 Ayal qamining yetixiqə kıldı; u mening bədinimning dəpnə kiliqinoqə aldin'ala təyyarlik kılıp, uningə ətir-may kuyup koydi. 9 Mən silərgə bərəhək xumi eytip koyayki, bu hux həwər pütkül dunyaning kəyeridə jakarlanşa, bu ayal əslinip, uning kiliqan bu ixi təriplinidü, — dedi. 10 Xu wakıttı, on ikkiyləndin biri boləjan Yəhuda İxkəriyot uni ularqa tutup berix məksitidə bax kəhənlərning aldiqə bardı. 11 Ular buni anglap huxal bolup kətti wə uningə pul berixkə wədə kiliqisti. Yəhuda uni tutup berixkə muwəpik pulsət idzəp yürürtə. 12 Petir nan heytingin birinqi künü, yəni etüp ketix heytingin kürbanlıq [közəsi] soyulidən qüni, muhlislər uningdin: — Ətüp ketix heytingin [tamikini] yeyixing üçün bizning kəyərgə berip təyyarlıximizi halaysan? — dəp soridi. 13 U muhlisləridin ikkiylənni aldin mangojuzup ularqa: — Xəhərgə kiringlər, u yərədə kozida su kətərütüwələqən bir ər kixi silərgə uqrayıdu. Uning kəynidin menginglər. 14 U adəm nəqə kirsə xu eyning igisiga: «Ustaz: Muhlislərim bilən etüp ketix heytingin tamikini yəydiqən mehəmanhəna kəyərdə? — dəp sorawatidü» — dənglər. 15 U silərni baxlap üstünləki kəwəttiki rətləngən sərəmjanlxartsuruluoq qong bir eojiz eyni kərsitidü. Mana xu yərədə bizgə təyyarlik kılıp turunglar, — dedi. 16 Muhlislər yoloq qıkıp xəhərgə kirip, yoluqkan ixlarning həmmisi u eytkəndək boldi. Xu yərədə ular etüp ketix heytingin tamikini təyyarlaştı. 17 Kəq kərgəndə, u on ikkəylən bilən eygə kəldi. 18 Ular dastihanda olturnq oqızaloqanda əysə: — Mən silərgə bərəhək xumi eytip koyayki, aranglardi ki birəylən, mən bilən billa oqızaliniwətqan birsi manga satkunluk kili. 19 Ular [bu səzdi] kəyəqoja qəməp, bir-birələp uningdin: — Mən əməstimən? — dəp soridi. Yənə birsi: — Mən əməstimən? — dedi. 20 Lekin u ularqa: — [Xu kixi] on ikkəylənnin biri, yəni kəolidiki nannı mən bilən təng tawakqa təqərgüqə bolidu. 21 İnsan'ooqlı dərəwəkə ezi toqrisida [mukəddəs yazmılarda] pütülgəndək aləmdin ketidü; bıraq İnsan'ooqlining tutup berilixiga wasitiqi boləjan adəmning həliqə way! U adəm tuqulmioqan bolsa uningə yahsi bolatti! — dedi. 22 Ular oqızaliniwətqanda, əysə bir nanni kəlioqə elip təxəkkür eytkəndin keyin, uni oxtup, muhlisləriqə

ülextürüp bərdi wə: — Elinglar, bu menin tenim, — dedi. **23** Andin u kolioja jamni elip [Hudaoja] təxəkkür eytkəndin keyin, uni muhlisirijoja sundı. Ularning həmmisi uningdin iqixti. **24** U ularoja: — Bu menin kenim, nuroqun adəmlər üçün tekiliđiojan, yengi ehđini tüzidiđojan kənimdür. **25** Mən silergə bərhək xuni eytip koyayki, Hudanıng padixahlıkıda yengidin xarabtin iqidiđoan küngiçə, üzüm telining xərbətinə hərgiz iqməymən, — dedi. **26** Ular bir mədhiyə kuyını eytkəndin keyin talaoja qıkıp, Zəytun teojoja əkarap ketixti. **27** Andin əysa ularoja: Silər həmminglər tandurulup putlxisilər, qünki [mukəddəs yazmılarda]: «Mən padıqını uruwetimən, Koylar patiparək bolup tarkitiwetilidü» dəp pütülgən. **28** Lekin mən tirligəndin keyin Galiliyə silərdin burun bariman, — dedi. **29** Lekin Petrus uningoja: — Həmməylən tandurulup putlxisim, mən hərgiz putlxamymən, dedi. **30** Əysa uningoja: — Mən sanga bərhək xuni eytip koyayki, büğün, yəni büğün keşə horaz ikki kətəm qillionuqə, sən məndin üç kətəm tanisən, — dedi. **31** Lekin Petrus tehimu kat'iyilik bilən uningoja: — San bilən billə elidiojan ix kerək bolsimu, səndin hərgiz tanmaymən, — dedi. Kalojan həmmisimə xundak deyixti. **32** Andin ular Getsiməna degən bir jayqə kəldi. U muhisləroja: — Mən dua-tilawət kılıp kəlgüçə, muxu yərdə olturup turunglar, dedi. **33** U Petrus, Yakup wə Yuhannani birgə elip mangdi wə sür besip, roh-kəlbidə tolimu parixan boluxka baxlıdi. **34** U ularoja: — Jenim elidiojandək bəkmə azablınmaqtə. Silər bu yərdə kəlip, oyoqak turunglar, — dedi. **35** U səl nerirək berip, özini yərgə etip düm yatti wə mumkin bolsa, u dəkikinən ez beixoja qüxməy etüp ketixi üçün dua kılıp: **36** — I Abba Ata, Sanga həmmə ix mumkindür; bu kədəhnin məndin etküzüwətkəsən! Lekin bu ix mən haliojandək əməs, san haliojandək bolsun, — dedi. **37** U [üçqayələnnəng] yenoja kətəp kəlginiđə, ularning uhlap kələqanlığını kərəp, Petruska: — Əy Simon, uhlawatamsən?! Bir saatmu oyoqak turalmidingmu?! **38** Eziktruluxtin saklinix üçün, oyoqak turup dua kilinglər. Roh pidakar bolsimu, lekin kixining ətləri ajizdur, — dedi. **39** Andin u yənə berip, ohxax sezələr bilən kəytidin dua kıldı. **40** U ularning yenoja kətəp kəlginiđə, ularning yənə uhlap kələqanlığını kərdi, qünki ularning kəzəlri uykuya ilinçənənidi. Ular uningoja nema deyixini bilməy kəldi. **41** U üçinqi kətəm ularning yenoja kətəp ularoja: — Silər tehiqə uhlawatamsılar, tehiqə dəmələwatişələr? Əmdi boldi bəs! Wakıt-saiti kəldi; mana, İnsan'ooļi gunahkarlarning kolioja tapxuruldi! **42** Kopungular, kətəli; mana, manga satkunluk kılıđiojan kixi yekin kəldi! — dedi. **43** Wə xu dəkikida, uning sezi tehi tügiməyla, mana, on ikkəyləndin biri bolojan Yəhuda kəldi; uning yenida bax kahinlər, Təwrat ustazlıri wə aksakallar təripidin əwətilgən kiliq-tokmaklarnı kətürgən zor bir top adəm bar idi. **44** Uningoja satkunluk kılıđuqı ular bilən alliburun ixarətni bekitip: «Mən kimni seysəm, u dal xudur. Silər uni tutup, yalap elip ketinglər» dəp kelixənədi. **45** U kəlip udul [Əysanıng] aldiđoja berip: — Ustaz, ustaz! — dəp uni seyip kətti. **46** Ular uningoja kol selip, uni tutkun kıldı. **47** Wə uning yenida turoqanlardın biraylan kılıqını suorup, bax kahinning qakirioja uruwidi, uning kılıqını xilip qüxiürüwətti. **48** Əysa jawabən ularoja: — Bir kərakqını tutidiojandək kiliq-tokmaklarnı kətürüp meni tutkili kapsıləroq? **49** Mən hər küni ibadəthana həylilirida silər bilən billə bolup təlim berəttim, lekin silər u qəođa meni tutmidinglər. Lekin bu ixlarning yüz berixi mukəddəs yazmılarda aldin pütülgənlərning əməlgə axuruluxi üçün boldi, — dedi. **50** Bu qəođa, həmməylən uni taxlap keçip ketixti. **51** Pəkət uqisioja kanap rəhət yepinqəkliwalojan bir yigit uning

kəynidin əgixip mangdi. Yax əskərlər uni tutuweliwidi, **52** lekin u kanap rahttin boxinip, yalingaq peti ulardin keçip kətti. **53** Əmdi ular əysani bax kahinning aldiđoja elip berixti. Bax kahinlər, barlıq aksakallar bilən Təwrat ustazlırimu u yərgə uning yenoja yicqıldı. **54** Petrus uningoja taki bax kahinning sarayıdiki høylininq iqiçə yırakın agixip kəldi; u karawullar bilən billə otning nuriđa otsinip olturdu. **55** Bax kahinlər wə pütün aliy kengəxmə əzələri əysani olıムə məhəkum kılıx üçün, guwah-ispat izdidi, əmma tapalmidi. **56** Qünki nuroqun kixilər uni ərz kılıp yalojan guwahqılıq bərgən bolsimu, ularning guwahqlikları bir-birigə udul kəlməyəti. **57** Bəzi adəmlər ornidin turup, uning üstidin ərz kılıp yalojan guwahqlik berip: **58** — Biz uning: «İnsan koli bilən yasalojan bu ibadəthanını buzup taxlap, insan koli bilən yasalımojan baxka bir ibadəthanını üç kün iqidə yasap qikimən» deyənlərini angliduk, — dedi. **59** Hətta ularning bu həqkəti guwahqliklərimi bir-birigə mas kəlmədi. **60** Andin bax kahin həmməylənnəng aldiđa ornidin turup, əysadin: — Kəni, jawab bərməmsən? Bular sening üstüngdin zadi kəndək guwahqliklärni beriwateridu? — dəp soridi. **61** Lekin əysa xük turup, həqkəndək jawab bərmədi. Bax kahin uni kistap yənə uningdin: — Sən Mubarək Boluçqining Ooļı Məsihəmusən? — dəp soridi. **62** Xundak, mən özüm, — dedi əysa, — wə silər keyin İnsan'ooļining Kudrat Igisining ong yenida oltridiojanlığını wə asmandıki bulutlar bilən kəlidiojanlığını kerisilər. **63** Xuning bilən bax kahin tonlularını yirtip taxlap: — Əmdi baxka həqkəndək guwahqining nəmə hajiti? **64** Əzüngərər bu kupurluknı anglidinqər! Əmdi buningə nəmə dəysilər? — dedi. Əlarning həmmisi u elüm jazasəja buyrulsun, dəp həküm qikirixti. **65** Andin bozılıri uningoja tükürükə baxlıdi, yənə uning kəzələrini tengip, muxtlap: «Kəni, [payəqəmberqılık kılıp] bəxarət bərəl» deyixti. Karawullarmu uni xəpilik bilən kaqatlıdi. **66** Petrus sarayning təwənki høylisida turoqanda, bax kahinning dedəklərindən biri kəlip, **67** issinip olturoqan Petrusni kərəp, uningoja tikiliq kərəp: — Sənmu Nasarətlik əysa bilən billə idingəli, — dedi. **68** Lekin u tenip: — Sening nəmə dəwətənəlikinqni bilmidim həm qüxənnəmidim, — dedi, — taxkirişa, dərvazininq aywanişa qikip turdu. Xu əsnada horaz bir qilliđi. **69** Uni yənə kərgən həlikə dedək yənə u yərdə turoqanlar: — Bu ulardin biri, — degili turdi. **70** [Petrus] yənə inkar kıldı. Bir'azdin keyin, u yərdə turoqanlar Petruska yənə: — Bərhək, sən ularning birisən. Qünki sənmu Galiliyəlik ikənsənəqu? — deyixti. **71** Lekin u kəttik, kərəqəxlər bilən kəsəm kılıp: — Silər dəwətənəlik həlikə adəmni tonumaymən! — dedi. **72** Del xu qəođa horaz ikki qillionuqə, sən məndin üç kətəm tanisən! degən sezini esiga aldı; wə bularni oylap yioļap kətti.

15 Ətisi tang etixi bilənla, bax kahinlər aksakallar, Təwrat ustazlıri wə pütükil aliy kengəxmədikilər bilən məsləhətləxip, əysani baođlap apirip, [waliy] Pilatuska tapxurup bərdi. **2** Pilatus uningdin: — Sən Yəhüdiylarının padixahımı? — dəp soridi. U jawabən: — Eytkiningdək, — dedi. **3** Bax kahinlər uning üstidin kəyata-kaytidojan ərz-xikayetlərini kılıxtı. **4** Pilatus uningdin yənə: — Jawab bərməmsən? Kəra, ular üstüngdin xunqıwala xikayət kiliwateridu? — dəp soridi. **5** Birak əysa yənilə həq jawab bərmədi; Pilatus buningə intayın həyran kəldi. **6** Hər kətimlik [ötüp ketix] həytida, halayık kəysibir məhbusni tələb kilsə, waliy uni koyup berətti. **7** Əyni wakitta, zindanda Barabbas isimlik bir məhbus bar idi. U ezi bilən billə topilang kətürgən həmdə topilangda kətillik kılıqan nəqqəylən bilən tang solanojanidi. **8** Halayık quşan-sürən selip waliyin

burun həmixinə ularoqa kılıqınındek yənə xundak kılıxını tiləxti. **9** Pilatus ularoqa: — Silər Yəhudiylarning padixahını koyup beriximni halamsılar? — dedi **10** (qünki u bax kahınlarning həsəthorlukı tüپayıldıñ uni tutup bərgənlikini bilətti). **11** Lekin bax kahınlar halayıñki: «Buning orniqə, Barabbasını koyup bər» dəp tələp kılıxka kükürtdi. **12** Pilatus jawabən ulardın yənə: — Undak bolsa, silər «Yəhudiylarning padixahı» dəp atıqan kixini kandak bir tərəp kıl dəwatisilər? — dedi. **13** — Ular yənə awazını kötürüp: — Uni krestligin! — dəp warkirixatti. **14** Pilatus ularoqa: — Nemixə? U nemə rəzzilik etküzüpt? — dedi. Bırak ular tehimu ojaljirixip: — Uni krestligin! — dəp warkiraxtı. **15** Xunga Pilatus, halayıñki razı kilmakçı bolup, Barabbasını ularoqa qıkırıp bərdi. Əysani bolsa kamqılatkandın keyin, krestləx üçün [ləxkərlirigə] tapxurdi. **16** Andin ləxkərlər Əysani waliy ordisidilə səyənəja elip kirip, pütün ləxkərlər topını bu yərgə jəm boluxka qakıldı. **17** Ular uning uqisioja sesün rənglik ton kiyidürüxti, andin ular tikanlık xahqılardın tokuojan bir tajni bexiqə kiygüzdi. **18** Andin uni mubaraklap: «Yaxiqayla, i Yəhudiylarning padixahı!» deyixti. **19** Andin bexiqə kəmox bilən hədəp urup, uningoja karap tükürüxti wə uning aldida tiz ptküp, səjdə kılıxti. **20** Ular uni xundak mazak kılıqandın keyin, uningdin sesün tonni salduruwetip, uqisioja eż kiyimlirini kiydürüd; andin ular uni krestləx üçün elip qıkixti. **21** Kurini xahıridin bolojan, Simon isimli bir kixi yezidin kelip, u yerdin etüp ketiwtatı (bu kixi ıskəndər bilən Rufusning atisi idi). [Ləxkərlər] uni tutup kelip, [Əysanıng] krestini uningoja majburıy kətürgüzdi. **22** Ular Əysani Golgota (tərjimisi, «bax səngak») deyən yərgə elip kəldi; **23** andin ular uningoja iqx üçün murməkkı arılaxturulmuş aqqık xarab bərdi; lekin u uni kobul kılımdı. **24** Ular uni krestligändin keyin, kiyimlirini əzara bələxiwelik üçün, hərkəyassisining ülüxini bekitixkə hərbir kiyimning üstigə qək taxlıdi. **25** Uni krestligin wakıt künning üqinqi saiti idi. **26** Uni əyibligən xikayətnamida «Yəhudiylarning padixahı» dəp pütlügəndi. **27** Ular uning bilən təng ikki karakçinumu krestlidi, biri ong təripidə, yənə biri sol təripida idi. **28** Xundak kılıp, mukaddəs yazmilardiki: «Ujinayatqılıqların qatarıda sanalı» deyən sez əmələq axuruldi. **29** U yerdin etkənlər baxlırını qaykixip, uni həkərətləp: — Uhuy, sən ibadəthanını buzup taxlap, iüq kün iqidə qaytidin yasap qikidiojan adəm, **30** əmdi əzüngini kütküzup kresttin qüçüp bakkın! — deyixti. **31** Bax kahınlar bilən Təwrat ustazlırımı əzara xundak mashira kılıp: — U baxkılarnı kütküzuptikan, ezini kütkuzalmayıdu. **32** Israilning padixahı bolojan Məsih əmdi kresttin qüçüp baksunqu, xuni kərsəkə uningoja etikəd kılımız! — deyixti. Uning bilən təng krestləngənlərmə uni xundak həkərətləxti. **33** Əmdi [kiüning] altınqi saiti kəlgənda, pütkül zeminni ərəngənlük kaplıdı wə toqkuzinqi saitigiqə dawam kıldı. **34** Tokkuzinqi saatət Əysa yukiri awaz bilən: «Eloi, Eloi, lama xawakştan!», manisi: — «Hudayim, Hudayim, meni nemixə taxliwətting?» dəp kəttik nida kıldı. **35** U yerdə turuwatkanlarning bəziliri buni anglap: — Maria, u İlyas payqəmbərgə nida kılıwatiñ, — deyixti. **36** Ulardın birayən yügürüp berip, bir parqə bulutlu aqqık xarabka qılap, kəmoxuning uqioja selip uningoja iqxüzip: — Tohtap turunglар! Karap bəkəyli, İlyas [payqəmbər] uni qixürgüllər kələrmikin? — dedi. **37** Əysa kəttik warkiridi-də, rohını koyuwattı. **38** Wə [xu əsnadə] ibadəthanining iqxiri pərdisi yukiridin təwəngə ikki parqə bələp yirtildi. **39** Əmdi uning udulida turojan yəzbezi uning kandak nida kılıp rohını koyuwatkənləkini kərüp: — Bu adəm həqiqətən Hudanıng oqlı ikən! — dedi. **40** U yerdə yənə bu ixlaroqa yırakın karap turuwatkan birnəqə ayallarmu bar idi.

Ularning arısında Magdallik Məryəm, kiqik Yakup bilən Yosəning anisi Məryəm wə Salomilar bar idi. **41** Ular əslidə Əysa Galiliyə elksidə turojan wakitta uningoja əgixip, uning hizmitidə bolojanlar idi; bulardın baxka uning bilən Yerusalemoja birgə kəlgən yənə nuroqun ayallarmu (uning əhəwaliqə) karap turatı. **42** Kəqkuruun kirip kaloçanda («təyyar lax künü», yəni xabat künining aldinkı künü boloqaqka), **43** aliy kengəxmining tolimu mətiwər əzəsi, Arimatiyalık Yüsüp bar idi. Umu Hudanıng padixahlığını küütüwatkan bolup, jür'ət kılıp [waliy] Pilatusning aldiqə kirip, uningdin Əysanıng jəsитini berixni tələp kıldı. **44** Pilatus Əysanıng allıqاقan elgənlilikə həyran boldı; u yəzbexinı qakirip, uningdin Əysanıng olğinigə heli wəkət boldımu, dəp soridi. **45** Yüz bəxidin əhəwaliı ukkəndin keyin, Yüsüpka jəsətni bərdi. **46** Yüsüp esil kanap rəht setiwelip, jəsətni [kresttin] qüxtürüp kanap rəhətə kepənlidi wə uni kiyada oyułon bir kəbriga koydi; andin kəbrininq aqzıqə bir taxni domilitip koydi. **47** Wə Magdallik Məryəm bilən Yosəning anisi Məryəm uning koyulmuş yerini kərūwaldı.

16 Xabat künü etüxi bilənla, Magdallik Məryəm, Yakupning anisi Məryəm wə Salomilar berip Əysanıng jəsətigə sürüx üçün huxpuraklıq buyumlarmı setiwaldı. **2** Həptining birlinqi künü ular bək baldur, tang sahərdə ornidin turup, kün qıkixi bilən kəbriga bardi. **3** Ular əzəra: «Bizgə kəbrininq aqzıdiki taxni kim domiliñtip berər?» deyixti. **4** Lekin ular baxlırını kətürüp kərəwidi, taxning bir yanqa domiliñteligilinini kərdi — əslidə u tax naħaqiyi yoqan idi. **5** Ular kəbriga kırğonda, ong təraptə olturojan, ak ton kiygən, yax bir adamın kərdi, wə kəttik dəkkə-dükkigə qüxti. **6** Lekin u ularoja: — Dəkkə-dükkigə qüxmənglər. Silər krestləngüqi Nasarətlik Əysani izdəwatisilər. U tirildi, u bu yərdə əməs. Mana ular uni koyojan jay! **7** Lekin beringlar, uning muhlisliroja wə Petruska: «U Galiliyəgə silardin awwal baridiken; u silərgə eytkinidək, silər uni xu yerdə keridikənsilər» dənglər, — dedi. **8** Ular kəbridin qikipla bədər qaqtı. Ularnı titrək besip hoxını yokıtay deyəndi; bək korkup kətəqəkə, heqkimqə həqnemini eytmidi. **9** (note: *The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.*) Əysa həptining birlinqi künü tang sahərdə tırılğandın keyin, awwal Magdallik Məryəmə kərəndi. U əslidə uningdin yatta jinni həydiwətənəndi. **10** Məryəm qıkıp, matəm tutup yiçiliq turəjan, burun uning bilən billa bolojanlarqa həwər bərdi. **11** Uning tirik ikanlıkini wə Məryəmə kərungənləkini angloqanda, ular ixənmidi. **12** Bu ixlardın keyin, u ularning iqidiki yeziqə ketiwtən ikkiyləngə baxka siyakta kərəndi. **13** Bularmu kaloçanlarning yenioja kaytip, ularoqa həwər kilojan bolsimu, lekin ular bularojumu ixənmidi. **14** Andin on birayən dastılıhanda olturup ojızalınıwatkənda, u ularoqa kərəndi wə ularning etikədsizlik wə tax yürəkliq üçün ularını tənbilh berip əyiblid; qünki ular ezininq tırılğinini kərgənlərgə ixənmigəndi. **15** U ularoja mundak dedi: — Pütkül jahənoja berip, yarılıqlarıllarning hərbirigə hux həwərnı jakarlanglar. **16** Etikəd kılıp, qəmūldürüxti kobul kilojanlar qutkuzulidu. Etikəd kilməqənlər bolsa gunahka bekitilidu. **17** Etikəd kiloçanlarning izliroja muxundak, mejizilik alamətlər əgixip həmrəh bolidu: — ular Mening namim bilən jinlərni həydiwetid; ular yengi tillarda sezləydi, **18** ular yılanları kollırıda tutidu, hərkəndək zəhərlik nərsini iqsımı, ularoqa zərər yətküzməydi; kollırını bimərlərə tagküzüp koysa, kesəlliri sakışip ketidu. **19** Xunga Rəb ularoqa bu sezlərni kılıp boloqandın keyin, asmanoja kətürüldi, Hudanıng ong yenida olturdu. **20** Muhlislar qıkıp, hər yərgə berip hux həwərnı jakarlap yürdü. Rəb ular bilən təng

ixləp, səz-kalamıqə həmrah bolup əgərxən məjizilik alamatlər
bilən uningoşa ispat bərdi.

Luka

1 Гәрәп нуројун адәмләр аrimизда мутләк ixәnlilik dәp karalojan ixlarni toplap yezixka kirixkәn bolsimu, **2** (huddi səz-kalamoja baxtin-ahir eз kezi bilen guwahqи bolоjanlar, xundakla uni saklap yatküzgүqilәrning bizgә amanәt kilojan bayanliridәk), **3** mənmu barlık ixlarni baxtin təpsiliy təkxürüp eniqliqandın keyin, i hərmətlik Teofilus janabılıri, siliq bu ixlarni tətipi boyiqə yezixni layik taptim. **4** Buningdin maksat, sili kobul kilojan təlimlərning mutlak həqiqət ikanlikiga jazm kiliçlili üqündür. **5** Yəhudiya elkisiqə padixah bolоjan Herod səltənət kilojan künliridә, «Abiya» kahinlik nəwitiidin bir kahin bar bolup, ismi Zəkəriya idi. Uning alayimu Həruning əwlədidin bolup, ismi Elizabit idi. **6** Ular ikkisi Hudanıg alidida həkkənəy kixilar bolup, Parwərdigarning pütün emr-bəlgilimilirli boyiqə aýibisiz mangatti. **7** Əmma Elizabit tuqomas bolоaqqa, ular pərəntə kərməgənidi. Uning üstigə ular ikkisi helila yaxinip kalojanidi. **8** U eз türkümidi ki kahinlar arisida [ibadəthanida] nəwətqılık wəzipisini Huda aldida ada kiliwatqanda, **9** [xu qəoðdik] kahinlik aditi boyiqə, ular Pərərdigarning «mukəddas jay»iqa kirip huxbuq selixkä tuyomas bolоaqqa qək taxliqanda xundak boldiki, qək uningoja qıktı. **10** Əmdi u huxbuq seliwaytqan waktida, jamaat taxkırıda turup turda kilixivatatti. **11** Tuyuksız Pərərdigarning bir pərixtisi uningoja huxbuqyahnıng ong təripidə kərəndi. **12** Uni kərgən Zəkəriya hədükup korkunqqa qəmüp kətti. **13** Bırak pərixtə uningoja: — Əy Zəkəriya, korkmiojin! Qünki tiliking ijabat kiliñdi, ayaling Elizabit sanga bir oqul tuqup beridu, sən uning ismini Yəhya koyojin. **14** U sanga xad-huramlıq elip kelidu, uning dunyaoja kelixi bilen nuroqun kixilar xadlinidu. **15** Qünki u Pərərdigarning nəziridə uluq boldidu. U həqkəndak hərək-xarab iqməslili kerék; hətta anisining korsikidiki waktidin tartipmu Mukəddas Rohka toldurulqan boldidu. **16** U Israillardin nuroqunlirini Pərərdigär Hudasinin yenoja kəyturidu. **17** U [Rəbnıng] alidida İliyas peyənəmbərgəs has bolоjan roh, wə küt-kudratte bolup, atilarning kəlbilərini balilaroja mayıl kiliп, itaatsizlərni həkkənəylarning aklanılıkiga kırğızıp, Rəb üçün təyyarlanıqan bir həlkni hazır kılıx üçün uning alidida mangidu, — dedi. **18** Zəkəriya bolsa pərixtidin: Mənmu kərip kalojan, ayallımu heli yaxinip kalojan tursa, bu ixni kandak jazm kilaşaymən? — dəp soridi. **19** Pərixtə jawabən: — Mən Hudanıg həzurida turuqı Jəbrailmən. Sanga səz klixıx, bu hux həwərni sanga yətküzüixkə mən əwətildim. **20** Wakıt-saiti kəlgəndə qoqum əməlgə axurulidiojan bu səzlimiñga ixənmigənliking tüpəylidin, bu ixlar əməlgə axurulqan künigiqə mana sən tiling tutulup, zuwanoja kelaşməysən, — dedi. **21** Əmdi jamaat Zəkəriyanı kütüp turatti; ular u muqəddas jayda nemə üçün bunqıwala həyal boldi, dəp həyran kalojılı turdi. **22** U qıkqanda ularoja gəp kılalımidı; uning ularoja kol ixarətlərini kiliixidin, xundakla zuwan sürəlməgnilikidin ular uning muqəddas jayda birər alamat kerünüxni kergənlilikini qüxinip yətti. **23** Xundak boldiki, uning [ibadəthanidik] hizmet mudditi toxuxi bilanla, u eyiga kaytti. **24** Dərwaqə, birnaqqə kündin keyin uning ayali Elizabit hamilidar boldi; u bəx ayoqıq tala-tüzgə qıkımyat: **25** «Əmdi Pərərdigär meninǵ halimoja nəzirini qüxürüp, meni halayik arisida nomuska kelixtin halas kiliп, mangu bu künlərdə xunqılık xapaet kərsətti» — dedi. **26** [Elizabit hamilidar bolup] alta ay bolоjanda, pərixtə Jəbrail Huda təripidin Galiliya elkisidiki Nasarət deqən bir xəhərgə, pak bir kızning kexiqə əwətildi. Kiz bolsa Dawut [padixahning] jəmatidin bolоjan Yusup isimlik bir kixigə deyixip koyulojanidi; kizning ismi bolsa Məryəm

idi. **28** Jəbrail uning alidoja kirip uningoja: — Salam sanga, aý xəpkətkə tuyassər bolоjan kiz! Pərərdigär sanga yاردur! — dedi. **29** U pərixtini kərgəndə, uning sezidin bək hədükup kətti, kənglidə bundak salam səzi zadi nemini kərsitidicəndu, dəp oylap kaldi. **30** Pərixtə uningoja: — Əy Məryəm, korkmiojin. San Huda aldida xəpkət tapkənsən. **31** Mana, san hamilidar bolup bir oqul tuqisən, san uning ismini əysa dəp koyisən. **32** U uluq boldidu, Həmmidin Aliy Boloquqining oqlı dəp atılıdu; wə Pərərdigär Huda uningoja atisi Dawutning təhtini ata kiliđu. **33** U Yaqupning jəmati üstigə mənggү səltənət kiliđu, uning padixahlıki tügimastur, — dedi. (aiõn g165) **34** Məryəm əmdi pərixtidin: — Mən tehi ər kixiga təqmığın tursam, bu ix kəndakmu mumkin bolsun? — dəp soridi. **35** Pərixtə uningoja jawabən: — Mukəddəs Roh, sening wujudunge qüxidu wə Həmmidin Aliy Boloquqining kütq-kudriti sanga saya bolup yekinlixidu. Xunga, səndin tuqulidiojan mukəddəs [pərənt] Hudanıg Oqlı dəp atılıdu. **36** Wə mana, tuqkining Elizabitmu yaxinip kalojan bolsimu, oqulqo hamilidar boldi; tuqmas deyilgütinqin korsak ketürginigə hazır altə ay bolup kaldi. **37** Qünki Huda bilən həqkəndak ix mumkin bolmay kalmaydu, — dedi. **38** Məryəm: — Mana Pərərdigarning dedikimən; manga səzüng boyiqə bolsun, — dedi. Xuning bilən pərixtə uning yenidin kətti. **39** Məryəm xu künlərdə ornidin kopup aldirap Yəhudiya taqlıq rayonidiki bir xəhərgə bardi. **40** U Zəkəriyanıg eyiga kirip, Elizabitka salanı bərdi. **41** Wə xundak boldiki, Elizabit Məryəmning salimini anglojandıla, korsikidiki bowak oynaklap kətti. Elizabit bolsa Mukəddəs Rohka toldurulup, yüksiri awaz bilən təntənə kiliп mundak dedi: — Kız-ayalar iqida bəhtliktursən, korsikindiki mewimü bəhtliktur! **43** Manga xundak [xarəp] nədən kəldikin, Rəbbimmiñ anisi boluoqı meni yoklap kəldi! **44** Qünki mana, saliminq külükimoja kırğandila, korsikimdiki bowak seyünüp oynaklap kətti. **45** Ixengən kiz nəkədər bəhtliktur; qünki uningoja Pərərdigär təripidin etyilojan səz jəzmən əməlgə axurulidu! **46** Məryəmmu hux bolup mundak dedi: — «Jenim Rəbni uluqəlaydu, **47** rohim Kütkəzəqim Hudadin xadlandı, **48** Qünki U dedikining miskin halıqə nəzər saldı; Qünki mana, xundin baxlap barlıq dəwrlər meni bəhtliq dəp ataydu; **49** Qünki Kadın Boluoqı man üçün uluq ixlarnı əməlgə axurdu; Mukəddəstər Uning nami. **50** Uning rəhimbən-xəpkəti dəwrdin-dəwrgiça Əzidin körkədiqojanlarning üstididur. **51** U biliki bilən kütq-kudritini namayan kıldı, U təkəbburlarnı kenglikidi niyat-hiyalları iqidila tərmər kıldı. **52** U kütqlik həkümədarları tehtidin qüixirdi, Pekirlərni egiz ketürdü. **53** U aqlarını nazi-nemətlər bilən toyundurdı, Ləkin baylarnı kuruq kol kəyturdu. **55** U ata-bowlırimizə qeytiknidək, Yəni İbrahim həm uning nəsligə mənggү wədə kiliqinidək, U Əz rəhimbən-xəpkətini esidə tutup, Küli Israiloja yardəmgə kəldi». (aiõn g165) **56** Məryəm Elizabitning yenida üq ayoqə toxup, bir oqul tuqıldı. **58** Əmdi uning kolum-koxnılıri wə uruk-tuoqkənləri Parwərdigarning uningoja kərsətən mehriñ-xəpkətini xunqə uloşaytqanlığını anglap, uning bilən təng xadlandı. **59** Wə xundak boldiki, bowak tuqulup səkkiz kün bolоjanada, halayık balining hatnisini kiliqili kəldi. Ular uningoja Zəkəriya dəp atisining ismini koymaqçı boluxtı. **60** Ləkin anisi jawabən: — Yak! Ismi Yəhya atalsın — dedi. **61** Ular uningoja: — Bırak uruk-jəmətingiz iqida bundak isimdikilər yokkü! — deyixti. **62** Xuning bilən ular balining atisidin pərzəntingizə nemə isim koyuxni halaysız, dəp ixarət bilən soraxtı. **63** U bir parqə [mom] tahtayıñ akiłxını tələp kiliп: «Uning ismi Yəhyəadur» dəp yazdı. Həmmayələn intayın

həyran kəlixti. **64** Xuan uning aqzi eqildi, uning tili yexilip, zuwanoqa kəldi wə xuning bilən Hudaşa təxəkkür-mədhiyə etti. **65** Ularning əpqürisidikilərning həmmisini korkunk bastı; Yəhudiyə təqəliq rayonlarında bu ixlarning həmmisi al aqzida pur kətti. **66** Bu ixlardın həvar tapkuqlarının həmmisi ularnı kengləgə püküp: «Bu bala zadi kəndak adəm bolar?» deyixti. Qünki Pərvərdigarning kəli dərwəkə uningoqa yar idi. **67** Xu qəoşda balining atisi Zəkəriya Mükəddəs Rəhəkə toldurulup, wəhiy-bexarətni yətküzüp, mundaq dedi: — **68** «İsrailning Hudasi Pərvərdigaroşa təxəkkür-mədhiyə okulsun! Qünki U Əz həlkini yoklap, uların həvar elip, bədal tələp ularnı hər kildi. **70** U əkindindən beri mükəddəs pəyojəmbərlərinin aqzi arkılık wədə kiloqinidək, Kuli bolqan Dawutning jəmati iqidin biq üqün bir nijat münggüzini estürüp turquzdu; Bu zat bizni düxmənlirizmizdən wə bizni eəq kəridiqanlarning kəlidin kütukzouqı nijattur. (əton g165) **72** Xu yol bilən atabowlırimizə iltipat ayləp, Mükəddəs əhdisini əmələgə axurux üçün, Yəni atımız İbrahimə moşa bolqan əksimini esidə tutup, Bizni düxmənlirizmən kəlidin azad kılıp, Barlıq künlürimizdə heqkimdin korkmay, Əz aldida ihlasmənlilik wə həkkənaliylik bilən, Hizmət-ibaditidə bolidiqan kıldı. **76** Əmdı sən, i balam, Həmmidin Aliy Bolqoquning pəyojəmbəri dəp atılısən; Qünki sən Rəbning yollırını təyyar lax üçün Uning aldida mangisən. **77** Wəzipəng uning həlkiga gunahlırinin kaqırüm kılınlıxi arkılık bolidiqan nijatnırıng həwirini bildürütür; **78** Qünki Hudayimizning iqi-baqrıdın ırəqəp qıkkən xəpəkətlər wəjidin, Kərangoçuluq wə elüm kələnggisi iqidə olturoqanlarnı yorutux üçün, Putlirimizni amanlıq yolioja baxlax üçün, Ərxtin tang xəpəki üstümizdə qüxtüp yokladı. **80** Bala bolsa esüp, rohta kūqləndürüldi. U İsrail jamaitining aldida namayan kılınlouqə qəllərdə yaxap kəldi.

2 Əmdı xu künnlərdə, [Rim imperatori] Kəysər Awqustustın barlıq həlkətin baj elix üçün ularning royhəti tizimlansun dəp pərman qıxtı. **2** Tunji kətimlik bu nopus tizimlər Kırınıyus Suriya elksinisi idarə kilip turoqan waktida elip beriloqanıdi. **3** Xuning bilən həmmə adəm nopuska tizimlinix üçün eż yurtlırişa qaytış kerak boldi. **4** Yüşüpmü Dawut [padixalning] jəmatidin boloqąqka, xundakla uning biwasıtə əwlədi boloqąqka, Galiliya elksidiki Nasarət xəhəridin ayripliq, Yəhudiyə elksidiki, Dawutning yurti Bayt-Ləhəm deqan xəhərgə kətti. **5** Nopuska tizimlinix üçün layiki, bolqusı ayalı Məryəmmü billə bardı. Məryəm həmildar bolup, korsiķi helila yooqınap kaloqanıdi. **6** Wə xundak boldiki, ular Bayt-Ləhəmdə turoqan waktida Məryəmning tuqutining ay-küni toxup kəldi. **7** Bırak sarayda ularoşa orun bolmioqąqka, Məryəm xu yərde tunji oqlını tuqınlıda uni zakıləp, eqildiki okurqa yatkuzdı. **8** Xu yərning ətrapidiki bəzi padiqılar dalada turattı; ular keqiqə tünəp, padisoşa əraytetti. **9** Wə mana, Pərvərdigarning bir pərixtisi ularning alıda turattı; Pərvərdigarning parlak xəripi ularning ətrapını yorutuwatı. Ular intayın bək körküp kətti. **10** Bırak pərixtə ularoşa: — Körkmanglar! Qünki mana, pütün həlkəkə huxallıq bolidiqan bir hux həwərnı silərgə elan kılımlı. **11** Qünki bugün Dawutning xəhəridə silər üçün bir Kutkuzouqı tuquldu. U — Rəb Məsihdür! **12** [Uni] tepixinglər [üçün] xu alamət boliduki, bowakni zakilanıqan hələdə bir okurda yatkan petidə tapisilər, — dedi. **13** Birdinla, pərixtining ətrapida zor bir top samawi əxundikilər pəyda bolup, Hudanı mədhiyiləp: **14** «Ərxialəda Hudaşa xan-xəraplər bolqay! Yər yüzidə bolsa u seyünidiqan bəndilirigə aram-hatırjəmlik bolsun!» deyixti. **15** Pərixtilər uların ayrılip asmanqa qıkip ketiwidə, padiqılar bir-

birigə: — Bayt-Ləhəmgə yol elip, Pərvərdigar bizgə ukturoqan, əmələgə axuroqan bu ixni kərüp keləyli, — deyixti. **16** Xuning bilən ular aldirap xəhərgə berip, Məryəm bilən Yüsüpnı wə okurda yatkan bowaknı izdəp taptı. **17** Padiqılar [bowaknı] kərgəndin keyin, ezliriga uning həkkidə eytiloqan sezərnə kəng tərtihiwti. **18** Buni angliojanlarning həmmisi padiqılarının degənlirigə intayın həyran kəlixti. **19** Məryəm bolsa bu ixlarning həmmisini kengləgə püküp, qongkər oylinip yürətti. **20** Padiqılar kərgən wə angliojanlının həmmisi üçün Hudanı uluqlap, mədhiyə okuxkan peti kaytixti; barlıq ixlar dəl ularoşa həwərləndürülgəndək bolup qıkkənidi. **21** Bowaknı hətnə kılış wakti, yəni sekkizinci künü toxkanda, uningoşa əysa dəp isim koyuldu. Perixta bu isimni u tehi anisining balyatlıksıda apirdə bolmaya koyoqanıdi. **22** Əmdı Musa [pəyojəmbərgə] qüxtürilən qanun boyiqə Yüsüp bilən Məryəmning paklinix wakti toxkanda ular balını Pərvərdigaroşa atap tapxurux üçün Yerusaleməja elip bardı. **23** (Pərvərdigarning Təwrat qanunida: «Barlık tunji oqluq Pərvərdigaroşa mükəddəs mənsup atılıxi kerək» dəp yeziloqinidak) **24** wə xundakla Pərvərdigarning Təwrat qanunida deyilgini boyiqə, bir jüp pahtək yaki ikki kəptər baqkisini kürbanlılıq sunux kerək idi. **25** Wə mana xu qəoşlarda, Yerusalemda Simeon isimli bir kixi turattı. U həm həkkənali wə ihlasmən adəm bolup, «İsrailə Təsəlli Bərgüqini» intizarlıq bilən kütikanıdi. Mükəddəs Roh uning wujudişa yar idi. **26** U Mükəddəs Rohın kalgen wəhəyidin ezinəng Pərvərdigarning Məsihini kərmigiqə olum kərməydiqənlərini bilgənidi. **27** U Mükəddəs Rohning baxlıxi bilən ibadəthanining [həyililirioja] kirdi; ata-anisi Təwratta bekitilgən adətni bejirix üçün bowak əysani kətürüp kırkında, **28** Simeon bowaknı kuqiqioja elip, Hudaşa təxəkkür-mədhiyə okup mundaq dedi: — **29** «Əmdı, i 1gəm, hazır sözüng boyiqə külungning bu aləmdin hatırjəmlik bilən ketixigə yol koyoqəsan; **30** Qünki ez kezüm Sening nijatingni kərdi, **31** Uni barlıq həlkələr aldida hazırlıqəsan; **32** U əllərgə wəhij bolidiqan nur, wə həlkəng İsrailning xan-xəripidür!» **33** Balining ata-anisi bala həkkidə eytiloqnlarıqə intayın həyran kəlixti. **34** Simeon ularoşa bəh tiləp, apisi Məryəmə mundaq dedi: — Mana! Bu bala İsrailidiki nuroqun kixılarning yikillixi wə nuroqun kixilərning kətürülüxi üçün təyinləndi, xundakla kixılər karxi qıkip hakarətləydiqən, [Hudanıng] bekarətlək alamitli bolidi. **35** Xuning bilən nuroqun kixılərning kənglidiki oqərəzləri axkarlinidü — wə bir kılıqmu sening kənglüngə sanjılıldı! **36** Xu yərda Axır kəbilisidin bolqan Fanuilning kızı Anna isimliq heli yaxanoqan bir ayal pəyojəmbərə bar idi. U kız waktında ərgə təkəndən keyin uning bilən yətə yil billə yaxap, **37** andin səksən tət yil tul turoqan idi. U ibadəthana həyililiridin qıkmay, keqə-kündüz roza tutuxlar wə dualar bilən Hudaşa ibadət kılatti. **38** U dəl xu pəyətə yetip kəlip Pərvərdigaroşa təxəkkür etti, həmdə Yerusalemda nijat-hərlükni kütüwatlıq barlıq halayıkka bala toqırısında sez kıldı. **39** [Yüsüp] bilən [Məryəm] Təwratta bekitilgən barlıq ixları ada kıləjəndin keyin, Galiliyəgə, əz xəhəri Nasarətə kəyatti. **40** Bala bolsa esüp, dana-akılanılık bilən tolup, rohta kūqləndürüldi, Hudanıng mehîr-xərpikimə uning üstüdə idi. **41** Uning ata-anisi hər yili «etüp ketix həyti»da Yerusaleməja baratti. **42** Əysa on ikki yaxka kırqan yili, ular uni elip, həyriyin aditı boyiqə yənə qıkip bardı. **43** Heyt künnlərini etküzgəndin keyin, ular eygə karap ketiwtəkanda, bala əysa Yerusaleməja kəldi. Ata-anisining bu ixtin həwiri yok idi, **44** bəlkı uni səpərdax-həmrəhlili bilən billə keliwatidü, dəp oylap, bir kün yol yürüdi. Andin ular uni uruk-tuoqşanları wə dost-buradərləri arısından izdəkə baxlıdı; **45** izdəp tapalmayı, ular

käyniga yenip Yerusalemqa berip yənə izdidi. **46** Wə xundak boldiki, üçinqi kün ular uni ibadəthana hoxlisida Təwrat ustazlırının arısında olturnup, ularning təlimlərini anglatatkan həm ulardin soal sorawatqanning üstidə taptı. **47** Uning sezlirini angloqanlarning həmmisi uning qüxənqisiga wə bərgən jawablırıq intayın häyran kelixti. **48** Ata-anisi uni körüp naħayiti häyranuħas boluxti, uning anisi uningoja: — Way balam! Nemixka bizgə xundak muamilə kilding? Atang ikkimiz parakəndə bolup seni izdəp kəlduk! — dedi. **49** U ularoja: — Nemixka meni izdidinglar? Əjəba, menin Atamning ixlirida boluxum kerəkkimni bilməmtinqilar? — dedi. **50** Lekin ular uning ularoja eytkinini qüxənmidi. **51** Andin u ular bilen Nasarətkə kəytti wə ularning gepiğə izqil boyusunattı. Lekin anisi bu ixlarning həmmisini kənglə püküp koydi. **52** Xundak kılıp, Əysa akılanılık-danalıqta wə kamətə yetilip, Huda wə kixilər alıldı baroqanseri soyülməktə idi.

3 Rim imperatori Tiberius Kəysərning səltənitining on bəixinqi yili, Pontius Pilatus Yəhudiya əlkisining waliysi, Herod han Galiliya əlkisining hakimi, Herod hanning inisi Filip han Ituriyə wə Trahonitis əlkisining hakimi, Lisanyas han Abiliniy əlkisining hakimi boloqanda, **2** Hənəss həm Kayafa bax kahinlik kiliwatqanda, Hudanıng səz-kalami qəldə yawatqan Zəkeriyanıng oqlı Yəhaya oja kəldi. **3** U İordan dərəsi wadisidiki barlıq rayonlarnı kezip, kixilərgə gunahlaroja kəqürüm elip kelidiqan, towa klixixni bildüridiqan [suşa] «qəmildürüx»ni jakarlaxni baxlıdı. **4** Huddi Təwrattıki Yəxaya pəyərəmbarning sezləri hatırıləngən kisimda pütiulgəndək: «Bayawanda towliqoqi bir kixinining Rəbning yolini təyyarlangılar, Uning yollarını tüz kilinglər! — degən awazı anglandı. **5** Barlıq jılıqilar tolduruludu, Barlıq taoq-dənglər pəslitlidü; Əgri-tokay jaylar tüzlinidü, Ongoludongoqlu yərlər təkxi yollar kılınidü. **6** Xundak kılıp, barlıq ət igiliri Hudanıng nijatini kərələydiqan bolidu! — dəp towlaydu». **7** Yəhəya əmdi aldiqə qəmildürüxni kəbul klixikə qıkkən top-top halayikka: — Əy zəhərlilik yılanı balılır! Kim silerni [Hudanıng] qüxtüx alılda turojan qəzipidin keqinglər dəp agaħlandurdi! **8** Əmdi towioja layik mewilərni kəltürünglər! Wə ez iqinglarda: «Bizning atımız bolsa İbrahimdur!» dəp hiyal aylımlınglar; qunki mən xuni silərgə eytip koyayki, Huda İbrahimı oja muxu taxlardınmu parzantlərni yaritip bərələydi. **9** Palta allıqاقan dərəhlərning yiltiziqa təngləp koyuldu; yahxi mewə bərmədiqan hərkəndək dərəhlər kesip otka taxlinidü! — dedi. **10** [Uning ətrəpiqə] toplaxlıq kixilər əmdi uningdin: — Undakta, biz kəndək kliximiz kerək? — dəp soridi. **11** U jawabən: — İkki kur qapını bar kixi birini yok kixığa bərsun, yəydiqini bar kiximu xundak kilsun, — dedi. **12** Bəzi bajgırlar mu qəmildürüxni kəbul kılıqlı uning aldiqə keli: — Ustaz, biz kəndək kliximiz? — dəp soridi. **13** U ularoja: — Bəlgiləngəndin artuk baj almangar, — dedi. **14** Andin bəzi ləxkərlərmə uningdin: — Bizqu, kəndək kliximiz kerək? — dəp soraxtı. U ularoja: — Baxkılarning pulini zorawanlıq bilən eliwalıngar, heqkimə yaloqandin xikayet kilmənglər wə ix häkkinqarоja razi bolungular, — dedi. **15** Əmdi həlk təkəzzalıqta bolup həmməyən kenglida Yəhəya toqıruluk «Məsih muxu kiximidi?» dəp oylaxtı. **16** Yəhəya həmməyləngə jawabən: — Mən silerni dərəwəkə suşa qəmildürümən. Lekin məndin kudratlıq bolovan bırsi kelidü; mən hətta kəxlirining boqkuqını yexixkumu layik əməsmən! U silerni Mukəddəs Rohka həm otka qəmildüridü. **17** Uning soruqoqi kürük kolidə turidü; u əz hamini topa-samandan tələküs tazilaydu, sap buoqdayni ambaroja yiqidü,

əmma topa-samanni eqməs otta kəydürüwetidü, — dedi. **18** Əmdi xundak kəp baxka nəsihətlər bilən Yəhəya hux həwərnı həlkə yətküzdü. **19** [Keyin], hakim Herod [əgəy] akisining ayali Herodiyəni [tərtiwaloqanlıq] tüpəylidin wə xuningdək uning barlıq baxka razıl kilmixləri üçün Yəhəya taripidin əyibləngən, **20** Herod bu barlıq razılıkining üstügə yənə xuni kıldıki, Yəhəyanı zindanqa taxlıdı. **21** Xundak boldiki, həmmə həlk Yəhəyadın qəmildürütxni kəbul kılıqanda, Əysamu qəmildürüxni kəbul kıldı. U dua kiliwatqanda, asmanlar yerilip, **22** Muqəddəs Roh kəptər siyakıda qüxüp uning üstigə kondı. Xuning bilən asmandın: «Sən Mening seyümlük Oqlum, Mən səndin toluk hursənman!» deqən bir awaz anglandı. **23** Əysa əz [hizmitini] baxlıqanda, ottuza kirip kələqanıdi. U (həkinq nəziridə) Yüsüpning oqlı idı; Yüsüp Heliyning oqlı, **24** Heliy Mattatning oqlı, Mattat Lawiynning oqlı, Lawiy Məlkıyining oqlı, Məlkıy Yannayning oqlı, Yannay Yüsüpning oqlı, **25** Yüsüp Mattatiyanıng oqlı, Mattatiya Amosning oqlı, Amos Nahumning oqlı, Nahum Hesliniŋ oqlı, Hesli Naggayning oqlı, **26** Naggay Mahatning oqlı, Mahat Mattatiyanıng oqlı, Mattatiya Seməyning oqlı, Seməy Yüsüpning oqlı, Yüsüp Yudanıng oqlı, **27** Yuda Yoananning oqlı, Yoanam Resanıng oqlı, Resa Zərubbabəlnıng oqlı, Zərubbabəl Salatiyahnıng oqlı, Salatiyəl Neriyning oqlı, **28** Neriy Məlkıyining oqlı, Məlkıy Addining oqlı, Addi Kəsəmning oqlı, Kəsəm Elmədamning oqlı, Elmədam Erning oqlı, **29** Er Yosanıng oqlı, Yosə Əliəzərnıng oqlı, Əliəzər Yorımnıng oqlı, Yorım Mattatning oqlı, Mattat Lawiynıng oqlı, **30** Lawiy Simeonning oqlı, Simeon Yəhədanıng oqlı, Yəhəda Yüsüpning oqlı, Yüsüp Yonanning oqlı, Yonan Əliakimning oqlı, **31** Əliakim Meleahıning oqlı, Meleah Mənnanıng oqlı, Mənna Mattataniŋ oqlı, Mattata Natanning oqlı, Natan Dawutıning oqlı, **32** Dawut Yəssənəning oqlı, Yəssə Obədənıng oqlı, Obəd Boazning oqlı, Boaz Salmonıning oqlı, Salmon Nahxonıning oqlı, Nahxon Amminadabning oqlı, **33** Amminadab Aramıning oqlı, Aram Həzronıning oqlı, Həzron Pərəzning oqlı, Pərəz Yəhədanıng oqlı, **34** Yəhəda Yəkupıning oqlı, Yəkup İshəkning oqlı, İshək İbrəhəmning oqlı, İbrəhəm Tərahıning oqlı, Tərah Nahərnıng oqlı, **35** Nahər Serugıning oqlı, Serug Raquning oqlı, Raqı Pəlagıning oqlı, Pələg Ebərning oqlı, Ebər Xeləhıning oqlı, **36** Xeləh Kainanıning oqlı, Kainan Arpahxadıning oqlı, Arpahxad Xəmənning oqlı, Xəm Nuhıning oqlı, Nuh Ləməhning oqlı, **37** Ləməh Mətuxəlahıning oqlı, Mətuxəlah, Hənohıning oqlı, Hənoh Yaradıning oqlı, Yarad Mahalalınilıng oqlı, Mahalalıl Kənənning oqlı, **38** Kənən Enoxıning oqlı, Enox Setnıng oqlı, Set Adəm'atining oqlı, Adəm'ata bolsa, Hudanıng oqlı idi.

4 Andin Əysa Mukəddəs Rohka tolup, İordan dəryasidin kəytip keli, Roh təripidin qəl-bayawanoja elip berildi. **2** U u yərda kırık kün İblis təripidin sinaldı. U bu künlərdə heqnərsə yemidi. Künlər ayaqlaxkanda, uning kərsiki taza aqkanıdi. **3** Əmdi İblis uningoja: — Sən əger Hudanıng Oqlı bolsang, muxu taxķa: «Nanoja aylan!» dəp buyruqın — dedi. **4** Əysa uningoja jawabən: — [Təwratta]: «İnsan pəkət nan bilənla əməs, balki Hudanıng hərbir səzi bilənmu yaxaydu» dəp yezilqan, — dedi. **5** İblis yənə uni egiz bir təqəfa baxlap qikip, bir dəkikə iqidə dünayadıki barlıq dələtlərni uningoja kersətti. **6** İblis uningoja: — Mən bu həkimiyətnin həmmisini wə uningoja təwə barlıq xanuxəwkətlərni sanga təkdim kılımən; qunki bular manga tapxurulən, mən uni kimə berixni həlisam, xuningoja beriman. **7** Əgar bax koyup manga sajdə kilsang, bularning həmmisi seningki bolidu, — dedi. **8** Əysa uningoja jawab berip: — [Təwratta]: «Pərvərdigar Hudayingoja ibadət kıl, pəkət

Uningla kullukida bollı» dəp yezilojan, — dedi. **9** Andin İblis uni Yerusalem ola elip bardi wə uni ibadəthanining əng egiz jayıja turozup: — Hudanıng Ooqli bolsang, ezungni pəskə taxlap bakkin! **10** Qünki [Təwratta]: «[Huda] Əz pərixtılıriga seni қoңdax həkkidə əmr kildi»; **11** wə, «Putungning taxka urulup katməsliki üçün, ular seni kollırıda ketürüp yürüdü» dəp yezilojan, — dedi. **12** Əysa uningoja: — «[Təwratta]: «Pərvərdigər Hudayingni sinioquji bolma!» dəpmu yezilojan, — dedi. **13** İblis barlıq sinaxlarnı ixitip qıkkandın keyin, uni waktingə taxlap ketip kıldı. **14** Əysa Rohning kük-kudriti iqida Galiliya elksigə kaytip kıldı. Xuning bilən uning həwər-xəhrəti ətraplı hərbir yurtlarqa tarkəldi. **15** U ularning sinagoglarda təlim bərgili turdi wə ularning uluqlaxlırları sazawər boldi. **16** U ezi bekip qong kılınojan yurti Nasarətə kelip, xabat künü adəttikidək sinagogka kirdi wə xundakla [mukəddəs yazmilarını] okuxka əra turdi **17** wə Təwrattıki «Yəxaya» degen kisim uningoja tapxuruldu. U oram yazmını ekip, munu sözər yezilojan yərni tezip okudu: **18** — «Pərvərdigarning Rohi mening wujudunda, Qünki U meni yokşullarqa hux həwərlər yətküzüxkə məsih kıldı. Tutkunlarqa azadlıknı, Wə korlarqa kərəx xipasını jakar laxka, Ezilgənlərni halas қilixka, Pərvərdigarning xapaət kərsitidiojan yilini jakar laxka meni əwətti». **20** U yazmını türüwetip, sinagog hizmətqisigə kayturup berip, olturdu. Sinagogta olturoqanlarning həmmisining kezliyi uningoja tikilip turattı. **21** U kəgpilikka: — Mana bu ayət bügün külüklinglərə angloanıqında əməlgə axurulmaka, — dedi. **22** Həmmisi uning yahxi gepini қilixip, uning aqzidin qıkiwatkan xapaətlik sezlirigə həyran kelixip: — Bu Yüsünping ooqli əməsmə? — deyixti. **23** U ularqa: — Xübhisi, silər manga «Əy tewip, awwal ezungni sakayı!» degen tamsilni kəltürüp, «Həwər tapkınımzdək, Kəpərnəkum xəhərirdə nema ixlar yüz bərgən bolsa, muxu yərdim, ez yurtungdimu xularni kərsətməsən?» dəwatisilər, — dedi. **24** — Birak xuni silərgə bərhək eytip koyayki, həqkəndək pəyəqəmbər ez yurti təripidin kobul kılınojan əməs. **25** Mən silərgə xu həkikətni əslitmənki, İlyas [pəyəqəmbər]ning waktida, asman uda iüq yil alta ay etilip, dəhəxətlik bir kəhətqılık barlıq zəmənni başında, Israilda nuroqun tul ayllar bar idi; **26** birak İlyas ularning həqkəyisining kəxioja əməs, bəlki Zidonning Zarafat xəhəridikin bir ulaynıng kəxiojla əwətilgən. **27** Wə [xuningə oħħax], Elixia pəyəqəmbərning waktida, Israilda mahaw kesiliga giriptar bolonlar nuroqun bolsımı, lekin Suriyalık Naamandın baxka, həqkəyisini sakayıtilojan əməs! — dedi. **28** Sinagogdikilər bu sözərni anglap, həmmisi kəttik oqəzapləndi; **29** ornidin turuxup, uni xəhərdin həydəp qıkirip, xu xəhər jaylaxkan təqning lewigə əqikip, tik yardin taxliwətməkqi boluxti. **30** Lekin u ularning arisidin bimalal etüp, ez yoliqa əqik kətti. **31** U Galiliya elksinining Kəpərnəkum degen bir xəhərigə qüxti, u yərdə xabat künləridə həlkə təlim beratti. **32** Ular uning təlimigə həyran kelixti, qünki uning sezi tolumu nopuzluk idi. **33** Əmədi sinagotda napak jinnin rohı qaplaçkan bir kixi bolup, [uningdikin jin] kəttik awazda: **34** — Əy Nasarətlik Əysa, sening biz bilən nema karing?! Bizni yokatlılı kəldingmu! Mən sening kimlikləni bilimən, Hudanıng Mükəddəs Boloquqisən! — dəp towlap kətti. **35** Lekin Əysa jinoja tanbih, berip: — Aqzinqni yum! Uningdin qık! — dewidi, jin heliki adəmni halayık otturisida yikitiwetip, uningdin qıkip kətti. Lekin uningoja həq zərər yətküzmidi. **36** Həmməylən buningdin kəttik həyran boluxup, bir-biriga: — Bu zadi kəndak ix! U dərəwəkə həkək wə kudrat bilən napak rohlarqa əmr kilsilə, ular qıkip ketidikən, — deyixti. **37** Xuning bilən uning həwər-

xəhrəti ətraplı hərbir yurtlarqa tarkəldi. **38** Əysa sinagogtın qıkip, Simonning əyigə kirdi. Lekin Simonning keynanisi eojir təp kesili bolup kələşənidir; ular Əysadın uning hajitidin qıqxını etündi. **39** U ayalıng bexida turup, təpkə tənbih beriwdi, təp xuan uningdin kətti. U dərəhəl ornidin turup, ularni tüxtüxkə baxlıdi. **40** Kün petixi bilənla, kixilər hərhil kesəllərgə giriptar bolovan yekinliyi bolsila, ularni uning aldiqə elip kelixti. U ularqa bir-birləp kəlini tagközüüp, ularni sakayıttı. **41** Kixilərgə qaplaçkan nuroqun jinlar ulardin qıkip: «Sən Hudanıng Ooqli!» dəp towlap ketətti. Lekin u ularqa tənbih berip, sez қilixioja yol koymidi; qünki ular uning Məsih iğənlilikini bilətti. **42** Kün qıqxı bilən, u xəhərdin qıkip, piñhan bir jayqə kattı. Birak top-top halayık uni izdəp yürətti; ular uni tapkanda aldiqə kelip, uni arizmida kalsun dəp ketixidin tosmakçı boluxti. **43** Lekin u ularqa: — Hudanıng padixaḥlıqıñıñ hux həwərini baxka xəhər-yezilərə qıñıñ yətküzüxüm kerək; qünki mən dəl bu ixka əwətilgənman, — dedi. **44** Xuning bilən u Galiliyədiki sinagoglarda təlim berip yürüwərdi.

5 Xundak boldiki, u Ginnisarət kəlinin boyida turoqanda, halayık Hudanıng sez-kalamını anglax üçün uning ətraplıq olıxip kıştilixip turattı. **2** U kəl boyida turoqan iki kemini kerdil. Belikqılar bolsa kemidin qüxtüp, [kiroqakta] torlurını yuyuxuwatattı. **3** U kemilərdin biriga, yəni Simonningkığa qıkip, uningdin kemini kiroqaktin sal yıraklıtxını iltimas kıldı. Andin u kemidə olturup top-top halayıkka təlim bərdi. **4** Səzi tütigəndin keyin, u Simonqa: — Kemini qongkurrak yərəgə həydəp berip, beliklərni tutuxkə torliringlərni selinglər, — dedi. **5** Simon uningoja jawabən: — Ustaz, biz pütün keçiə japa tartıp həq nərsə tutalımiduk. Birak sening sözüng bilən torni salsam salay, dedi. **6** Ular xundak kiliwidə, nuroqun beliklər torqa qüxti; tor səkülüxkə baxlıdi. **7** Xuning bilən ular baxka kemidiki xeriklərini yardımga kelixka ixarət kiliixti. Ular kelip, [beliklərni] iki kemigə lıq қaqlıwidə, kemilər qeküp ketəy dəp kıldı. **8** Simon Petrus bu ixni kərtüp, Əysanıng tizləri alıda yikilip: — Məndin yıraklaxkəysən, i Rəb! Qünki mən gunahkarmən! — dedi. **9** Qünki bunqə kəp belik tutuləjanlığının u wə uningoja həmrəh bolonlularını həyranlıq başkanıdi. **10** Wə Simonning xerikləri — Zəbədiyning oqolları Yakup bilən Yuhannamu həm xundak həyran kıldı. Əmədi Əysa Simonqa: — Korkmiojin, buningdin keyin sən adam tutkuqı bolisen — dedi. **11** Ular kemilərni kiroqakka qıkirip, həmmə nərsini taxlap koyup, uningoja ağıxip mangdi. **12** Xundak boldiki, u xəhər-yezilərning biridə bolonanda, mana xu yərdə, pütün bədinini mahaw besip kətkən bir adam bar idi; u Əysani kerüplə uning ayojioja eziñi etip uningdin: — Təksir, ağər sən halisang, meni sakayıtip pak kılalaysən! — dap yalwurdu. **13** Əysa kəlini sozup uningoja tagközüüp turup: — Halayman, paklanojin! — dewidi, bu adəmning mahaw kesili dərəhəl uningdin kətti. **14** Əysa uningoja: — Hazır bu ixni həqimqə eytma, bəlki udul berip kahinoja ezungni kərsitip, ularda bir guwahlıq bolux iüqün, Musa bu ixta əmr kıləndək ezungning sakayıtiloqining üçün bir [kurbanlıknı] sunoqin, — dedi. **15** Lekin u toqrisidiki hawər təhimu tərkilip pur kətti; xuning bilən top-top həlk uning sezinə anglax wə əz aqırıq-kesəllərini sakayıtxi üçün uning aldiqə yiojılıp kelətti. **16** Həlbuki, u pat-pat ulardin qekinip qellük yərlərgə berip dua kılattı. **17** Xu künnlərning biridə xundak boldiki, u təlim beriwatkəndə, yenida Pərisiylər wə Təwrat əhlilili olturattı. Ular Galiliya, Yəħudiya elklilirinə hərkəysi yeza-ķıxlaklırları wə Yerusalemın kəlgenidi. Pərvərdigarning kesəllərni sakayıtxi kük-kudriti uningoja yar boldı. **18** Xu pəyttə, mana birkənqə kixi zəmbilgə yatkuzulojan bir paləqni

kötürüp kıldı. Ular uni uning aldiqo akririxka intilixti. **19** Biraq adamlerning tolilikidin kesalni akririxka amal tapalmay, ular eoziga elip qikip, eozidiki kahixlarni ekip, kesalni eyning iqiga zembilda yatkan halda halayikning otturisioja, öysaning aldiqo qüxürdi. **20** U ularning ixenqini kerüp [paləqqa]: — Burader, gunahliring kaqürüüm kılındı! — dedi. **21** Tewrat ustazliri bilən Pərisiylər kəngülliridə: — Bundaq kupurluk sezligən bu adəm kimdir?! Hudadin baxxa gunahlarnı kəqürələydiqan kim bar? — dəp oylaxti. **22** Biraq öysa ularning kəngildə əyib izdəxlini bilyet yetip, jawabən: — Silər kənglünglarda nemixka əyib izdəysilər? **23** «Gunahliring kaqürüüm kılındı!» deyix asanmu yaki «Ornungdin tur, mang!» deyixmu? **24** Əmma hazır silərning Insan'ooqlining yər yüzündə gunahlarnı kəqürüüm kılıx həkukioja iğə ikənləkini bilixinglər üçün, — U paləq kesəlgə: — Sanga eytayki, ornungdin tur, ornungni yioqixturup eyüngə kaytl — dəp buyrudi. **25** Həlikə adəm dərhal ularning aldiça ornidin dəs turup, ezi yatkan zəmbilin elip, Hudanı uluqlojiniqə eyiğə kaytti. **26** Həmməylənni dəhəxəlik həyranlıq bastı; ular Hudanı uluqlixip, korkunqka qəməngə halda: — Biz bugün tilsimat ixlarnı kerdük! — deyixti. **27** Bu ixlardın keyin, u yoloja qikip, Lawiy isimlik bir bajgırını kerdı. U baj yioqidiojan orunda oltruratti. U uningoja: — Manga əzəkxin! — dedi. **28** U ornidin turup, həmməni taxlap, uningoja əgəxti. **29** Lawiy eyidə uningoja katta bir ziyanət bərdi. Ular bilən zor bir top bajgırılar wə baxxılarmu xu yərdə həmdastıhan bozənədi. **30** Biraq Pərisiylər wə ularning ekimidiki Tewrat ustazliri ojudungxup uning muhlislirioja: — Silər nemixka bajgır wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip oltrurisilər?! — dəp aqrinixti. **31** Əysə ularoja jawabən: — Saqlam adamlar əmas, bəlkı kesal adamlar tewipka möhtəждur. **32** Man həkənəylərni əmas, bəlkı gunahkarlarını towişa qəkjirjili kəldim, — dedi. **33** Andin ular uningdin: — Nemixka Yəhanying muhlislirli daim roza tutup dua-tılwət kılındı, Pərisiylərning muhlislirumu xundak kılındı, lekin senin muhlislirin yəp-iqipla yürüdiqul! — dəp soraxti. **34** U ularoja: — Toyi boluwaṭkan yigit toyda toy mehmanları bilən həmdastıhan olturoqan qaçqınlıqları xundak kılındı, — dedi. **35** Əmma xu künlər kəliduki, yigit ulardin elip ketili, ular xu künlərdə roza tutidu. **36** U ularoja bir təmsilmə kəltürdi: — Həqkim yengi kəngləktin yirtip, uni kona kəngləkkə yamak kılmayıdu. Undak kilsa, yengi kəngləknimə yirtkən bolidu, xundakla yengidin alojan yamakmu kona kəngləkkə mas kəlmayıdu. **37** Xuningdək, həqkim yengi xarabnı kona tulumlaroja qaqlımadı. Undak kilsa, yengi xarabnıng [kepüxi bilən] tulumlar yerildi-đa, xarabmu tektüliş ketidü; tulumlarmu kardin qıkıldı. **38** Xunga yengi xarab yengi tulumlaroja qaqlılinix kerək, xundakta ikkilisi saklinip kılındı. **39** Uning üstügə, həqkim kona xarabtin keyin yengisini iqixni halimayıdu, qünki u: «Boldi, konisi yahxil!» dəvdi.

6 İkkinçi «muhim xabat künisi», u buoşdaylıklardın etüp ketiwatatti. Uning muhlisliri baxaklarnı üzüwelib, alykınida uwulap yəwatastat. **2** Lekin buni kərgən bəzi Pərisiyərlər ularoşa: — Silər nemixə xabat künisi Təwrattə qəkləngən ixni kılısilər? — deyixti. **3** Əysə ularoşa jawabən: — Silər hətta Dawut [pəyəqəməbər] wa uning həmrəhlirinini aq қalçında nema kiloşanlığını [mukəddəs yazmilardin] okumioşanmışsilər? **4** Demək, u Hudanıng eyigə kirip, [Hudaqə] atalojan, [Təwrattə] kahinlərindən baxka hərkəndək adəmning yeyexi qəkləngən «təkədim nanları»ni [sorap] elip yegən wa həmrəhlirliqimə bərgən — dap jawab bərdi. **5** Ahirida u ularoşa: — İnsan 'oqlı xabat künininingmu Igisidur, — dedi. **6** Yənə bir xabat künisi

xundak boldiki, u sinagogka kirip təlim beriwartatti. Sinagogta ong koli yigiləp kətkən bir adəm bar idi. 7 Əmədi Təwrat ustazlıri bilən Pərisiyələr uning üstidin ərz kılqudak birər ixni izdəp tapayı dəp, uning xabat künimü kesəl sakayıtdıqan-sakayıtmayıdıqanlığını paylap yürüxətti. 8 Bırak Əysə ularning kənglidikini bilip, koli yigiləp katkən adəmə: — Ornungdin tur, otturiqə qıqqını! — dedi, heliki adəm ornidin kopup xu yərde turdi. 9 Andin Əysə ularoja: — Silərdin sorap bəkayqu, Təwratka uyoğun bołożını xabat künii yahxılık kılıxmu, yaki yamanlıq, kılıxmu! Janni kütkuzuxmu yaki janqə zamin boluxmu? — dəp soridi. 10 Ətrapadikilərning həmmisiqə nəzər saloqandın keyin, u heliki adəmə: — Kəlungsı uzat, — dedi. U xundak kılıxı bilənla koli əslığa kəltürülüp ikkinqi koliqə oxhax boldi. 11 Lekin ular əzəptin hoxını yokitip, Əysə qandaq takabil turux tooprisida məslıhətli xixkə baxlıdı. 12 Xu künlərdə xundak boldiki, u dua kılıxka taoqka qıktı wə u yərde Hudaqə keqiqə dua kıldı. 13 Tang atkanda, muhlislirini aldiqə qakırıp, ularning iqidin on ikkiylənni tallap, ularını rosul dap atidi. 14 Ular: Simon (Əysə uni Petrus dəpmu atıqon) wa uning inisi Andiriyas; Yakup wa Yuhanна, Filip wa Bartolomay, 15 Matta wə Tomas, Alfayning oqlı Yakup wə millətprəvar dəp atalojan Simon, 16 Yakupning oqlı Yəhuda wə keyin uningoja satkunluk kılıqan Yəhuda İxkəriyotlar idi. 17 Əysə [rosulları] bilən taqdın qüxüp, bir tützənglikdə turattı. Xu yərda nuroqun muhlislirli həmdə pütküll Yəhudiya elxisidin wə Yerusalemın, Tur wə Zidon xəhərlirigə karaydıqan dengiz boyidiği yurtlardın top-top kixilər yiqilixti. Ular uning talimlını anglax wə kesəllirigə xipalıq izdəx üçün kəlganidi. 18 Napak rohələrin azəblənojanlarunu xipalıq təpəxti. 19 Bu top-top adəmlərinə həmmisi kollirini uningoja təkəküziwelikxə intilətti; qünki kıq-kudrat uning wujudidin qılıq ularning həmmisigə xipalıq beriwartatti. 20 Xuning bilən u bexini kətürülüp muhlislirloja karap mundak dedi: — «Mubarək, əy yokşullar! Qünki Hudanın padixaşlılık silərninqidur. 21 Mubarək, əy hazır aq kəlqanlar! Qünki silər toluk toyunisilər. Mubarək, əy yiqławatkənər! Qünki külüldiqan bolisilər. 22 Kixilər İnsan oqlining wəjidiñ silerdin nəprətənəsə, silərni ezliridin qatqa kaksa, silərgə təhmət-hakarət kilsə, naminglərni rəzil dəp karopisa, silərgə mubarək! 23 Xu künii xadliniñ təntənə kılıp səkrənglər. Qünki mana, ərxətə bołożan in'aminglər zordur. Qünki ularning ata-bowilirli [burunkı] pəyojəmbərlərgimə oxhax ixları kılıqan. 24 — Lekin əhalilərə way, ay baylar! Qünki silər allıkaqan rahət-paraojitinglərə iğə boldungular! 25 Halinglarə way, ay karnı toyunoqanlar! Qünki silər aq kəlisilər. Halinglarə way, ay kütliwətənər! Qünki həza tutup yiqlaysılar. 26 Həmməylən silərni yahxi degəndə, halinglarə way! Qünki ularning ata-bowilirimi [burunkı] sahta pəyojəmbərlərgə xundak kılıqan. 27 — Bırak manga kulaq saloqan silərgə xuni eytip koyayki, dütəmənlirinqərə mehîr-muhəbbət kərsitinglər; silərgə eəq bołożanlarə yahxılık kilinglər. 28 Silərni karopijojanlarə bəht tiləngər; silərgə yaman muamilidə bołożanlarojumu dua kilinglər. 29 Birsə məngzingə ursa, ikkinqi məngzingnimü tutup bər; birsə qapiningni eliwalımən desə, kənglikinqnimi ayimay bərgin. 30 Birsə səndin birnəmə tilis, uningoja bərgin. Birsə sening birər nərsəngni elip kətsə, uni kayturup berixni sorima. 31 Baxkılarning əzüngərəqə kəndək muamilə kılıxını ümird kilsanglar, silərmü ularoja xundak muamilə kilinglər. 32 Əgər silər əzüngərləri yahxi kərgənlərgi mehîr-muhəbbət kərsətsənglər, undakda silərdə nema xapət bolsun! Qünki hətta gunahkarlarmu ezzini yahxi kərgənlərgə mehîr-muhəbbət kərsitidiqo. 33 Əgər silər əzüngərəqə yahxılık kılıqanlarojila yahxılık kilsanglar, undakda

silərdə nəmə xapaət bolsun? Qünki hətta gunahkarlarmu xundak kılıdiq! **34** Əger silər kərzni «qoqum kəyturup beridu» dəp oyliqanlaroja bərsənglər, undakta silərdə nəmə xapaət bolsun? Qünki hətta gunahkarlarmu əynən kəyturup alımız dəp baxka gunahkarlaroja kərz beridiq! **35** Ləkin silər bolsanglar, düxmininglərə qımı mehîr-muhabbət kərsitinglər, yahxılık kılıngalar, baxkilaroja ətnə beringlər wə «Ular bizə bernəmə kəyturidu» dəp oylimanglar. Xu qaoqda, in'əmilingər zor bolidu wə silər Həmmindəli Aliy Bolqoquning pərzəntliyi bolisilər. Qünki u tuzkorlaroja wə razıllərgimu mehribanlıq kılıdu. **36** Atanglar mehriban bolqojinidək silərə mehribanlıq bolunglar. **37** – Baxkilarıng üstdidin həküm kılıp yürmənglər. Bolmisa, silər [Hudanıng] həkümügə uqraysilər. Baxkiları gunahqə bekitmənglər wə silərə gunahqə bekitilməysilər. Baxkiları kəqürünqlər wə silərə kəqürüm kılınisilər. **38** Beringlər wə silərgimu berilidu – hətta qong elqığığqəlik qıngıdəl, silkiq toldurulup üstdidin texip qıxıdək deridə koynunglaroja təkəp berilidu. Silər baxkilaroja qandaq elqəm bilən elqəp bərsənglər, silərgimu xundak elqəm bilən elqəp berilidu. **39** Andin u ularoja təmsil etiyip mundak dedi: – Karıoğu karioqunu yetiləp mangalandum? Undak kilsa, hər ikkisi orəkkə qüxüp kətməndu? **40** Muhlis ustazidin üstün turmaydu; lekin takamullaxturlulojini ustazıqə oxhax bolidu. **41** Əmdi nəmə üçün buradiringning kezidiki kılñi kərüp, eż kezüngdiki limni baykıyalımsən?! **42** Sən qandaqmu eż kezüngdə turojan limni kərməy turup buradiringoşa: «Kəni, kezüngdiki kılñi eliwetə!» deyələysən?! Əy sahitə! Awwal eziüngning kezidiki limni eliwt, andin enik kərüp, buradiringning kezidiki kılñi eliwtələysən. **43** Qünki həqkəndək yahxi dərəh yaman mewə bərməydi, həqkəndək yaman dərəhmu yahxi mewə bərməydi. **44** Hərkəndək, dərahni bərgən mewisidin pərk etkili bolidu. Qünki tikandıñ anjürni üzgili bolmas, yantaktın üzüm üzgili bolmas. **45** Yahxi adəm kəlbidiki yahxılık həzinisidin yahxılıq qıkırıdu; rəzil adəm kəlbidiki rəzzilik həzinisidin rəzzilikni qıkırıdu. Qünki kəlb nemigə tolduruluoq bolsa, eojızdın xu qıkıdu. **46** – Silər nemixkə meni «Rəb! Rəb!» dəysilər-yu, bırak silərgə eytkənlərimoşa əməl kılınmaysilər? **47** Əmisa, mening aldimoşa kelip, səzlirimiñ anglap əməl kılqan hərkimning kimşa oxhıqanlıkinə silərgə kərsitip berəy. **48** U huddi qongkər kolap, ulini koram taxning tüstigə selip ey saloqan kixığa oxhaydu. Kəlkün kəlgəndə, su ekimi u eyning tüstigə zərb bilən urulojini bilən, uni midir-sidir kılalmıdi, qünki u puhə selinoqan. **49** Ləkin sezlirimiñ anglap turup, əməl kılmaqdiyan kixi bolsa, kuruk yərning tüstigə əlsiz ey saloqan kixığa oxhaydu. [Kəlkün] ekimi xu eyning tüstigə uruluxi bilən u ərülüp kətti; uning ərülüxi intayin dəhəxtlik boldi!

7 Әйса көпжиліккә бу сөзләрнің һәммисині кіліп болојандын keyin, Қәрінәлүм xәхірігә [қытая] кірді. 2 U үздә мәлum bir yúzbeñining etiwarlıq kúli eojır kesöl bolup, səkratça yatatti. 3 Yúzbeñi Әysanıñ hawirini anglap, birnæqqe Yəhüdiy aksaçalñi uning yenoja berip, uning kelip kulini kütkuzuxi üçün etünüxtka awetti. 4 Ular Әysanıñ aldiçoja kəlgändə uningoja: — Bu ixni tiligüqi bolsa, tilikini ijabat kiliñgingizə qız həkikətən erziydiçən adəm. 5 Qünki u bizning [Yəhüdiy] eliminiñ yahxi keredü wə hatta biz üçün bir sinagogmu selip bərdi, — dəp jiddiy kiyapəttə etünüxti. 6 Әysa ular bilan billä bardi. Bırak eyigə az qəloqanda, yúzbeñi Әysanıñ aldiçoja birnæqqə dostini awatip uningoja mundak degiñzdi: — «Təksir, ezlirini awarə kilmisila, ezlirining torusumning astıqə kelixlirigə erziməymən. 7 Xunga eżünnimü silinilng aldilirıq

berixka layik hesablimidim. Sili pəkət bir eqiz sez kılıp koysila, kulum sakıyip ketidü. **8** Qünki mənəmə baxka birsining hökükü astidiki adəmmən, kol astimdimu ləxkərlirim bar. Birigə bar desəm baridu, biriga kəl desəm, kelidu; kulumqo bu ixni kıl desəm, u xu ixni kılıdu». **9** Əysə bu gəpni anglap [yüzbəxiqə] təqqiyyübləndi. U burulup kaynığə əgəxkən halayıkka: Dərəwəkə, hətta Israildimə bundak zor ixənqni tapalıqanadım! — dedi. **10** Yüzbəxi əwətən kixilər kəytiq baroşında, kesal bolovan kulning səlliməzə sakəyənlikini kerdil. **11** Bu ixtin keyin u Nain değən bir xəhərgə bardi. Uning muhlisləri wə yənə top-top kixilər uningoja əgixip mangdi. **12** U xəhər kowukiqə yekinləxkanda, mana kixilər jinaza ketürüp qikiwatlıcanı. Əlgüqi anisining yəkkə-yegənə oqlı idi, uning üstiğə anisi tul ayal idi. Xəhərdin qong bir top adəm ayalqə həmrəh bolup qıkkənidi. **13** Rəb uni kərüp, uningoja iqini aqpritip: — Yioqlimiojin, — dedi. **14** Xuning bilən u ətəp, tawutka əolunı təqküzüwidü, tawut ketürgənər tohtidi. U: — Yigit, sanga eytimən, oyoqan! — dedi. **15** Əlgüqi bolsa ruslinip tik olturdi wə gəp kılıxka baxlıdi. [Əysə] uni anisiqə tapxurup bərdi. **16** Həmmayələnni körkung besip, ular Hudani uluqəlop: — «Arimizda uluq bir pəyoğember turozuzuldi!» wə «Huda Hələkini yoklap kəldi!» — deyixti. **17** Uning toorisidikə bu həwər pütün Yəhudiyyə zəminini wə ətrapçı rayonlarqa tarkılıp kətti. **18** Yəhyaning muhlisləri əmdı bu barlıq ixlarning həwirini uningoja yətküdü. Yəhya muhlisləridin ikkiylənni eziqə qakırıp, **19** Ələrni əysanıng aldiqə əwətəp: «Kelixi mukərrər zat əzüngmu, yaki baxka birsini kütüximiz kerəkmu?» dəp sorap kelixkə əwətti. **20** Ələr əysanıng aldiqə berip: — Qəməldürgüqi Yəhya bizni səndin: «Kelixi mukərrər zat əzüngmu, yaki baxka birsini kütüximiz kerəkmu?» dəp sorap kelixkə yeningoja əwətti — dedi. **21** Dəl xu wakıttı [əysə] aqırıq-silək wə kesal-wabə başkan wə yaman rohlar qaplaçkən nuroqun kixilərni sakayıttı wə nuroqun kəriqələrni kərdi. **22** Xuning bilən u [Yəhyaning muhlisləri] —: Silər kəytiq berip, Yəhyaoja eż anglijan wə kərgənlərindən toopruluk həwər yətküzüp — «Korlar kəralaydioqan wə tokurlar mangalaydioqan boldi, mahən kesili boloqanlar sakayıltı, gaslar angliyalaydioqan boldi, elənlərmə tirildürüldi wə kəmbəqəllərgə hux həwər jakarlandı» — dəp eytinglər. **23** [Uningoja yənə]: «Məndin gumanlanmay putlixip kətmigən kixi bolsa bəhtliktür!» dəp koyunqlar, — dedi. **24** Yəhyaning əlqliləri kətkəndin keyin, u top-top adəmlərgə Yəhya toopruluk sez eqip: — «Silər [burun Yəhyani izdəp] qələqə baroqininqlarda, zadi nemini kərgili bardinglər? Xamalda yəlpünütü turojan komuxnim? **25** Yaki esil kiyim kiyən bir arbabnim? Mana, esil kiyimlərni kiyən, ayx-ixrət iqida yaxaydioqanlar padixahlıarning ordiliridin teplidilədu! **26** Əmdı silər nemə kərgili bardinglər? Bir pəyoğəbərnim? Durus, amma xuni silərgə eytip koyayki, [bu bolsa] pəyoğəbərdinmə türün bir boloquqidur. **27** Qünki [mukəddəs yazmilardı]: — «Mana, yüz aldingoja əlgimni əwətimən; U sening aldingda yolungni təyyarlaydu» — dəp yeziloğan sez mana dəl uning toorisida yeziloğandur. **28** Qünki mən silərgə xuni eytip koyayki, ayallardin tuqulqanlar arisida Yəhyadınnu uluqı yok; amma Hudanıng padixahlılıkidi əng kiçik boloqinim uningdin uluq turidu **29** (əmdı [Yəhyani] anglijan pukralar, hətta bajğırlarMU Hudanıng yolini toqra dəp Yəhyaning qəməldürlüyü bilən qəməldürlügənidi). **30** Lekin Pərisiylər wə Təwərtəxunəslər Yəhyaning qəməldürlüxini köbul kılmayı, Hudanıng eziqərə boloqan məksət-iradisini qətka kəkçənidi). **31** Lekin bu zamannıng kixilərini zadi kimlərgə ohxıtav? Ular kimlərgə ohxaydu? **32** Ular huddi rəstə-bazarlarda

olturuwelip, bir-biriga: «Biz silərə sunay qelip bərsəkmu, usul oynimidinglər», «Matəm pədisığa qelip bərsəkmu, yioqa-zar kilmidünglər» dəp [kakxaydiçən tuturuksız] balılarəqə ohxaydu. **33** Qünki Qəməldürgüçi Yəhəya kelip ziyanətə olturmuş, [xarab] iqəmətti. Xuning bilən silər: «Uningoja jin qaplaxipti» deyixisilər. **34** İnsan 'oçlı bolsa kelip həm yəydu həm iqidu wə mana silər: «Taza bir toymas wə məyhor ikan. U bajıqlar wə gunahkarlarning dostidir» deyixisilər. **35** Lekin danalik bolsa ezining barlıq pərzəntliyi arkılıq durus dəp tonulidu». **36** Pərisiyələrdin biri uningdin əyümdə mehman bolsingiz dəp etündi. Əmdi u Pərisiyəning eyigə kirip dastihanda olturdu. **37** Wə mana, u xəhərdə buzuk dəp tonuləqən bir ayal əysanıng bu Pərisiyəning eyidə dastihanda olturoqanlıkını anglap, ak kaxtexidin yasaloqan bir kutida murməkkə elip kəldi. **38** U yioqlıjan peti uning kəynidə, putioja yekin turup, kez yaxılır kılıp, putlurını həl kılıqlıttı; andin qaqlıri bilən uning putlurını ertip kərətə həm putlurını tohtimay seyüp, üstigə ətir sürdü. **39** Əmdi uni qakıroqan Parisiy bu ixni kerüp, iqida: «Bu adəm rast pəyəqəmbər bolən bolsa, ezigə tegiwtəkən bu ayalning kim wə kandaq ikənlikini bilətti. Qünki u bir buzuk!» dəp oylidi. **40** Xuning bilən əysa uningoja jawabən: — Simon, sanga dəydiojan bir gepim bar, — dedi. — Eytinq, ustaz, — dedi Simon. **41** — İkki adəm malum bir kərz işigisə kərzdar ikən. Biri bəx yüz kümüüx dinarəq, yənə biri bolsa əllik kümüüx dinarəq kərzdar ikən. **42** Lekin hər ikkisininə kərzni kəyfurçılıq heqnərsisi bolmioqka, kərz işigisi mehribanlıq kılıp hər ikkisininə kərzini kəqürüm kipti. Səninqə, ularning kəyfisi uni bəkrək seyid? — dəp soridi əysa. **43** Simon jawabən: — Meningqə, [kərzi] keprək kəqürüm kılınoqan kixi, — dedi. — Toopra həküm kıldıq, — dedi əysa. **44** Andin həlikə ayaləqə burulup, Simonoja: — Bu ayalni kərdüngmu? Mən eyüngə kərginim bilən, sen putlurimni yuyuxka su bərmigənidi; lekin u kez yexi bilən putlurimni yudi wə qeqi bilən ertip kərətəti. **45** Sən meni salam berip seymidin; lekin u mən kərgəndin tartip putlurimni seyüxtin tohtimidi. **46** Sən bəximəqimə may sūrkimənidi; birək u menin putlurimoja murməkkini sūrkəp koydi. **47** Xunga xuni sanga eytip koyayki, uning nuroqun gunahlıri kəqürüm kılındı. Qünki mana, uning kərsətkən mehribanlıq qonqur əməsəmu? Əmma kəqürümü az bolənərlarning mehribanlıq kərsətiximə az bolidu, — dedi. **48** Andin u ayaləqə: — Gunahlıring kəqürüm kılındı, — dedi. **49** Ular bilən həmdəstihən olturoqanlar kənglidə: «Kixilərning gunahlırinumu kəqürüm kılıqlıbu adəm zadi kimdu?» deyixti. **50** Əysa həlikə ayaləqə: — Etikadıng seni kütküzdü; aman-hatırjəmlik bilən kəytəkn! — dedi.

8 Keyin, [əysa] xu yurtlarnı kezip, xəhərmu-xəhər, yezimüyeza Hudanıng padixahlıkının hux həwirini elan kılıp jakarlıdi; on ikkiylənmə uning bilən birgə bardı. **2** Uning bilən billə barqanlınlardı yənə yaman rohəldən wə aqırısilaklardın sakayılıqan bəzi ayallarımı bar idi; ularning arısida əzidin yəttə jin həydəp qıkırıloq Məryəm (Magdallıq dəp ataloqan). **3** Herod [han]ning saray oyojidarı Huzanıng ayali Yoanna, Suzanna wə baxka nuroqun ayallarımı bar idi. Bular eż mal-mülliklärlə bilən u [wə uning muhlislerinə] həjatlıridin qıqətti. **4** Qong bir top adəmlər yiqiləndə, xundakla hərkəysi xəhərlərdin kixilər uning yəniqə kəlgəndə, u ularəqə bir təmsil sezeləp bardı: **5** — «Uruk qaqkuqı uruk qaqkili [etizoja] qıkıptu. Uruk qaqkanda, uruklərdən bəziləri qioqır yol üstigə qüxüp, dəssilip ketipətə wə asmandıki uqar-kanatlar kelip ularını yəp ketipət. **6** Baxka bəziləri taxlıq, yərgə qüxüptü. Yərda nəmlik bolmioqka, ünüp qıkkını bilən kərətəti. **7** Baxka bəziləri tikənlərning arisioja qüxüptü, tikənlər maysilar bilən təng əsüp

maysilarnı boqıwaptu. **8** Baxka bəziləri bolsa yahxi tuprakka qüxüptü. Üngəndin keyin, yüz həssə həsul beripət. Buları degəndin keyin u yukiri awaz bilən: — Anglojudak kələk barlar buni anglisin! dəp towlidı. **9** Keyin uning muhlisliyi uningdin: — Bu təmsilning mənisi nema? — dəp soridi. **10** U ularəqə mundak dedi: — Hudanıng padixahlıkının sirlərini bilix silərgə nesip kılındı. Bırak bu ixlər kələqən baxxılarəqə təmsilər bilənlə etilidü. Məksiti xuki, «Ular karisımı kərməydi, anglisim qüxənməydi». **11** Əmdi təmsilning mənisi mundak: — Uruk bolsa, Hudanıng səz-kalamidur. **12** Qioqır yol boyidikilər bolsa muxular: Ular səz-kalamni angloyadı; lekin İblis kelip, ularning ixinip kütkəzuluxinining aldını elixi üçün ularning kəlbidiki seznı elip ketidü. **13** Taxlıq yərgə qüxən uruklar səz-kalamni anglojan həman huxallıq bilən kobul kılıqanlarəqə təmsil kılınoqan. Ularda yiltiz bolmioqka, pəkət bir məhəl ixinip, andin sinak-mükküllük wəkliyət kəlgəndə, [etikadın] teyilip ketidü. **14** Tıkanlıkkə qüxən uruklar bolsa sündək, adəmlərni kərsətkəni, seznı anglojan bolsimu, yoloja qıkkəndin keyin bu paniy həyattiki əndixilər, bayılıklar wə əhaləwətlərning eziketuruxlır bilən boqulup, uruk pixməy həsul bərməydi. **15** Lekin yahxi tuprakka qeqiloqan uruklar bolsa — səz-kalamni anglap, səmimiy wə yahxi kəlbə bilən uni tutidiojanlarnı kərsətildi; bundak adəmlər səwrəqanlıq bilən həsul beridü. **16** Həqkim qiraqni yekip koyup təstigə idixni kəmətürüp koymas yaki kariwat astioja turquzmas, bəlkı qiraqdanın təstigə koyidü; buning bilən əyqə kərgənlər yorukluknı keridü. **17** Qünki yoxuruloqan heqkəndək ix axtarılanmay kəlməydi, wə heqkəndək məhpiv ix ayan bolmay, yoruklukja qıkmay kəlməydi. **18** Xuning üçün, anglixlərning kəndək ikənlikigə kengil koyungular! Qünki kimdə bar bolsa, uningoja tehimu kəp berilidü; əmma kimdə yok bolsa, hətta bar dəp həsəbləqinimə uningdin məhərəm kılınidü. **19** Əmdi uning anisi wə iniliri uning bilən kərətəkli kəldi. Lekin adəm nuroqun bolmioqka, yəniqə keləlməgənidi. **20** Xuning bilən birsi uningoja: — Aningiz wə inilirindən siz bilən kərəximiz dəp, sirtta turidü, — dedi. **21** Lekin u jawabən: — Mening anam wə aka-uka kərindəxəlirim bolsa Hudanıng sezin anglap, uningoja əmal kılıqulıqardır, dedi. **22** Wə xundak boldiki, xu künlərindən biri, u muhlisliyi bilən bir kemigə qüxüp, ularəqə: — Kəlning u ketioja barayı, — dedi. Xuning bilən ular yoloja qıktı. **23** Kemə ketiwtəkəndə u uykuoja kətkənidi. Kəlgə tuyuksız kara boran kelipli, kemigə su toxup ketip, ular həwətə kəldi. **24** Muhlisler kelipli uni oyoqitip: — Ustaz, ustaz, tügixidiojan bolduk! — dedi. Lekin u ornidin turup, boranqa wə dawaləqoqan dolğunlarəqə tənbih bərdi; həmmisi tohtap, tinq boldi. **25** U muhlisliroja karap: — İxənqınglar nəqə kəttidü? — dedi. Ular həm kərkəxup, həm bəkmə həyran bolup, bir-biriga: — Bu adəm zadi kimdu, buyruk kilsə, hətta xamallar wə dolğunlarmı uningoja boyunidikan-hə! — dəp ketixti. **26** Xuning bilən ular Galiliyəning udulidiki Gerasalıklärning yurtioja yetip bardı. **27** U kirojakka qıqixi bilənlə, uzundın beri jınlar qaplaxkan, xəhərdin kəlgən mələm adəm uning aldioja kəldi. Bu adəm kiyim kiyim, heq əydə turmay, gərlər arısida yaxaytti. **28** Lekin u əysanı kərətəpla warkırap, uning ayioja yikılıp kətək awaz bilən: — Həmmidin Aliy Hudanıng Ooqli əysa, səninq mən bilən nəmə karing! Səndin etünimanki, meni kiyim! — dəp towlap kətti. **29** Qünki əysa napak rohning uningdin qıkkınıni buyruwatıttı (qünki jin nuroqun ketim uni tutuwaləqanidi; u qaoqlarda kixilər uning put-kollırını kixən-zənjirlər bilən baqlap uni kəməp koyojan bolsimu, u zənjirlərni üzüp kəqip qıkkən wə jin təripidin qəl-bayawanlarəqə həydiwetilgənidi).

30 Əysa bu adəmdin: — Isming nemə? — dəp soriwidi, u: — Ismim «Koxun», — dedi. Qünki nuroqun jinlar uning iqığa kirip qaplıxiwaləşənidi. 31 Əmdı ular əysadın ezlirini tegi yol həngəjə kətküzməslikni etünüp yalwurdi. (Abyssov g12) 32 Xu yərdə təqə baqrıda qong bir top tonguz padisi ozuqlınıwatattı. Jinlar əysaşa yalwurup, tonguzlarning tenigə kirişkə ijazet berixini etti. U ularoşa ijazet bərdi. 33 Jinlar xu adəmdin qikip, tonguzlarning tenigə kiriwaldı; xuning bilən pütükül tonguz padisi tik yardin etilip qüxüp, kəlgə oşərk boldı. 34 Tonguzlarnı bəkqüqlərəmə bu wəkəni kərəp u yardin kəqip, xəhər-yezilərda bu həwərni tərkətti. 35 Halayık zadi nemə ix bolqanlığını kərgili qikti; əysanıng aldişa kəlgəndə, xu yərdə ezdinjinlar qıkkən hələk adəmning kiyim-keqəknə kiyip, aş-hoxi jayida həldə əysanıng ayiojı alıda olturoqını kerdı; ular körkəp ketixti. 36 Bu wəkəni kərgənlərməjinlar qaplaxşan adəmning kəndək sakaytılıjınıne qəpillikə təswirləp bərdi. 37 Andin Gerasiklarning yurtidikilər wə ətrapidiki barlık kixilər uning ularning arisidin ketixini etünüxti. Qünki dəhəxətlək korkunq ularni başkanıdi. Xunga u kemiga qüxüp, kəytixkə yol aldi. 38 Əmma jinlar ezdin qikip kətkən hələk adəm uningə, Mən sən bilən billə ketəy, — dəp yalwurdi. Lekin u uni yoloşa selip: 39 — Əyüngə kəytip berip, Hudanıng sanga xunqa qong ixlarnı kəlip bərgənləkini yətküzən, — dedi. U adəm kəytip berip, pütükül xəhərni arılap, əysanıng eziqə xunqa qong ixlarnı kəlip bərgənləkini elan kıldı. 40 Əysa kəytip kəlgənində, xundak boldiki, halayık uni huxallıq bilən ərəxi elixti; qünki həmmayələn uning kəytip kələxini kütüp turatti. 41 Wə mana, bir kixi, sinagogning qongı bolqan Yairus isimli kiximə əysanıng aldişa kəlip ayiojıa ozını etip, uning eyiga berixini etti. 42 Qünki uning on iki yaxılık yaloquz kizi sakrattı idi. Əysa u yərgə baroqinida, top-top kixilər uning atrapioja ziq olixip uni kistixatti. 43 Arisida hun təwrəx kesiliga giriptar bolqinoja on ikki yil bolqan bir ayal bar idi; u bar-yokını tewiplaroja həjələp tütəktən bolsimu, həqkəsisidin xipa tapmioqanı. 44 U [əysanıng] arkısidin kəlip, uning tonining pexini siliwidi, xuan hun tohtidi. 45 Əysa: — Manga kol təgküzən kim? — dəp soridi. Həmmayələn inkər kiliqanda, Petrusmu wə uning bilən bolqanılarımı: — Ustaz, halayık top-top bolup tət ətrapıngı olixip, seni kistixiwatkan yərdə, sən «Manga təgkən kim?», dəp soraysənə? — dedi. 46 Lekin əysa: — Yak! Birsə manga təgədi; qünki wujudumdin kudrətninq kəlip ketiwallıqını səzdim, — dedi. 47 Hələk ayal eziñin yoxurup kalalmaydioqanlığını bilip, titrigən həldə uning aldişa yikıldı wə kəqənlilik alıda eziñin nemə səwəbtin əysaşa kol təgküzənlikini, xundakla xuan kəndək sakayqoşanlığını etti. 48 Əysa uningə: — Yürəklik bol, kizim, ixənqıng seni sakaytta! Aman-hatirjəmlik bilən mangon! — dedi. 49 U səz kiliwatqanda, sinagog qongining eyiñin qıkkən bıräyən kəlip sinagog qongıqıa: — Kızıngız jan üzdi. Əmdı ustaznı kayitmioqın, — dedi. 50 Lekin əysa buni anglap uningə: — Körkmioqın! Pəkət ixənqətə bol, u sakıyip ketidü, — dedi. 51 U eygə baroqanı Petrus, Yuhənnə, Yakup wə kizning ata-anisidin baxxıa həqkimning ezi bilən billə eygə kirixığa ruhsət kılımıldı. 52 U yərdikilər həmmisi kizoja matəm tutup yioja-zar ketiürüwattati. Lekin u: — Boldi, yioqlımanglar! Qünki kiz olmədi, pəkət uhlap kaptu! — dedi. 53 Ular bolsa kizning allıqəqan jan üzdi dəp bilgəqə, uni məşhıra kıldı. 54 Lekin u ularni qıkırıwetip, kizning kolidin tartip: — Balam, ornungdin tur, — dəp qakirdı. 55 [Kizning] rohi kəytip kəlip, u dərəhəl ornidin turdu. U kizoja yegüdək birnemə berixni etti. 56 Kizning ata-anisi intayın həyran kəlxitti. Lekin u ularoşa bu ixni həqkimə eytmaslığını tapılıdi.

9 Əysa on ikkiylənni qakirip, ularoşa barlık jinlarnı həydiwetix wə kesəllərni sakaytixka kudrət wə həkək bərdi. 2 Andin ularni Hudanıng padixaşlığını jar kiliç wə kesəllərni sakaytixka əwtəti. 3 U ularoşa: — Silər səpər üçün həq nərsə alımlar, nə həsa, nə hurjun, nə nan, nə pul eliwalımlıqlar; birar artuk yaktakmu eliwalımlıqlar. 4 Wə kəysi eygə [kobul kılınlı] kirsənglər, u yurttin kətküqə xu eydə turunglar. 5 Əmdı kəysi yərdiki kixilər silərni kobul kılımisa, u xəhərdin qıkqininqarda ularoşa agah-guwahı bolsun üçün ayojinqınlardıki topinimə kekiwetinglər! — dedi. 6 Muhlislar yoloşa qikip, yeza-ķıxlaklarnı arılap hux həwərni elan kiliç, həmmə yərdə kesəllərni sakaytta. 7 Əmdı Herod həkim uning barlık kılıqlarındırin hawər teip, kaymukup kaldi. Qünki bəzilər: «Manə Yəhya olımdın tırılıptu!» desə, 8 yəna bəzilər: «İlyas pəyojəmber [kayta] payda boldı» wə yəna baxxılar: «Qədimki pəyojəmberlərindən biri kəytidin tırılıptu» dəyti. 9 Herod: «Mən Əyhanıng kallisini alduroqanıdim, əmdı mən muxu gəpini angławatkan zat zadi kimdu?» — dedi. Xuning bilən u uni kerüx pürsütini izdi. 10 Rosullar bolsa kəytip kəlip, ezlirininq kılıqan ixlirininq həmmisini əysaşa malum kıldı. U ularni elip, hupiyanə halda Bəyt-Saida degən xəhərdiki hilwət bir yərgə kəldi. 11 Birak halayık buningdin həwər teip uningə ağıxip kəldi. U ularni karxi elip, ularoşa Hudanıng padixaşlığlı tooprısında sezlidi wə xipaşa möhtəjərni sakaytta. 12 Kün olturay degəndə, on ikkiylən uning aldişa kəlip uningə: — Halayıkni yoloşa salsang, ular ətrapitki yeza-ķıxlaklərə wə etizlərə berip kənoquşadak jaylar wə ozuk-tüllük tapsun; qünki muxu yər qəllük ikən, — dedi. 13 Lekin u ularoşa: — Ularoşa eziñərlər ozuk beringlər, — dedi. — Bizdə pəkət bax nan bilən ikki beliktiñ baxxa nərsə yok. Bu barlık halka ozuk-tüllük setiwlip keləmdük?! — deyixti ular. 14 Qünki xu yərdə yiojılojan ərlərningla sani bax mingqə idi. U muhlislərə: — Halayıkni alliktiñ-alliktiñ bələtip olturoquzunglar, — dedi. 15 Ular uning deginiqə kəlip həmmayələnni olturoquzdu. 16 Əysa bəx nan bilən ikki belikni kəlioja elip, asmanoja karap [Hudaoja] təxəkkür etip bularni barikətlidi. Andin ularni oxtup, halayıkka sunup berix üçün muhlisləriqə bərdi. 17 Həmmayələn yəp toyundi. Andin xulardin exip kələşərə parçılırını on ikki səwətəkə yiojip kaqılıdi. 18 Wə xundak boldiki, u ezi yaloquz dua kiliwatqanda, muhlisləri yenida turatti. U ulardin: — Halayık meni kim daydu? — dəp soridi. 19 Ular jawabən: — Bəzilər seni Qəməltürgüqi Yəhya, bəzilər İlyas [pəyojəmber], wə yəna bəzilər qədimki pəyojəmberlərindən biri tırılıptu dəydi, — dedi. 20 U ulardin: — Silərqu? Silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. Petrus jawab berip: — Sən Hudanıng Məsihəidərsən, — dedi. 21 U ularoşa kattik, jekiləp, bu ixni həqkiməgə təmənglər, dəp tapılıdi. 22 — Qünki İnsan-ooqlining nuroqun azab-ökubət tartixi, aksakallar, bax kahinlər wə Təwrat ustazlırları təripidin qətkə kəkəlxili, eltürülüxi wə üq kündin keyin tırıldırılıxi muğərrər, — dedi. 23 Andin u ularning həmmisigə mundak dedi: — Kimdəkim manga egiixini niyat kilsə, ezdin keqip, hər kün eziñin krestini kətürüp manga əgəxşən! 24 Qünki kimdəkim ezi həyatını kütküzimən dəydiqən, qoqum uningdin məhrum bolidü, lekin mən üçün eż həyatidin məhrum bolqan kixi həyatını kütküzüdüm. 25 Qünki bir adəm pütün dunyaca iğə bolup, eziñi hələk kilsə yaki ezdin məhrum kalsa, buning nemə paydısı bolsun?! 26 Qünki kimdəkim məndin wə menin sezlirimindən nomus kilsə, İnsan-ooqlı eziñin xan-xəripi iqidə, uning Atisining wə mukəddəs pərixtılərning xan-xəripi iqidə kəytip kəlgənində uningdinmu nomus kılıdu. 27 Lekin mən dərəhəkikət silərgə xuni etip koyayki, bu yərdə turoqanlarning

arisidin elümning təmini tetixtin burun jəzmən Hudanıng padıxalıqını kəridiojanlar bardur. **28** Bu səzlərdin təhminin səkkiz kün keyin xundak boldiki, u Petrus, Yuhannıa wə Yəkupni elip, dua kılıx üçün bir təoqka qıktı. **29** U dua kılıwatkinida, uning yüzining kiyapıtı əzgərdi wə kiyimliri ap'ak bolup qəkməktək qəknidi. **30** Wə mana, ikki adəm pəyda bolup uning bilən sezlixiwatkanidi; ular Musa wə İlyas [pəyərəmberlər] idi. **31** Ular parlak jula iqidə ayan bolup, uning bilən Yerusalemıda ada kılıdılınq «dunyadın etüp ketix»i toqrisida səhbətləxti. **32** Əmdi Petrus wə uning həmrəhələrini heli ügidək başkanı; lekin ularning uyksıtoluk eqliqanda ular uning xan-xəripini wə uning bilən billə turqan ikki adamzatnı kerdi. **33** Wə xundak boldiki, bu ikkisi əysadın ayrıliwatkanda, Petrus əzinin nemini dəwatçalıqını bilmigən hələ əysəqə: — Ustaz, bu yərda bolojnimiz intayın yahxi boldı! Birini sanga, birini Musaçią, yənə birini İlyasa təpə bu yergə tıq kəpə yasayı, — dedi. **34** Ləkin u bu gəplərni kılıwatkanda, bir parqə bulut pəyda bolup ularını qaplıwaldı; ular bulut iqığa kirip kələqinidən körkəxup kətti. **35** Buluttin tuyuksız bir awaz anglinip: — Bu Mening səyümlük Oqlumdur. Uningə kulaq selinglar! — dedi. **36** Awaz anglojanın keyin, karisa, əysə ezi yaloquz kələqanı. Ular sükit kılıp kəlixtı wə xu künlərdə əzləri kergən ixlardın həqkaysını həqkiməgə etymidi. **37** Ətisi, ular taqdın qıxkən waktida, zor bir top kixılər uni əxarı aldi. **38** Mana, topning arisidin birayən warkirap: — Ustaz, etünüp kələy, oqluməq iqinqi aqırıtip karap koyqışan! Qünki u menin birlə balaş idi. **39** Mana, uni daim bir roh tutuwelip, u eziqila warkirap-jarkirap ketidiojan bolup kəldi; u uning bədənini tartixturup, aqzidin ak kəpük kəltürütüdü. [Jin] uni daimi deyidük kiynap, uningə heq aram bərməydi. **40** Man muhlislirigindən rohni həydiwetixni etünüwidim, birak ular undak kılalmıdı, — dedi. **41** Əysə jawabən: — Əy etikədsiz wə tətür dəwr, silər bilən kəqanojqıç turup, silərgə səwr kılıy? — Oqlungni aldiməq elip kəlgin — dedi. **42** Bala tehi yolda kılıwatkanda, jin uni yikitip, pütün bədənini tartixturdı. Əysə napak rohka tənbəh berip, balini sakayıttı wə uni atisoja kəyturup bərdi. **43** Həmməylən Hudanıng xərəplik küq-kudritığa kin-kiniqə patmə təqqiyləndi. Həmmisi əysanıng kılıqanlıriqə hayran kəlixip turoqanda, muhlislirioja mundak etti: **44** — Bu səzlərni kulakliringlaroja obdan singdirüp koyungular. Qünki İnsan'ooqli pat arida [satqunluktin] insanlarning kolioja tapxurup berilidü, — dedi. **45** Bırak, ular bu seznı qüxinəlmidi. Buning manisi ular qüxinip yətmisün üçün ulardın yoxuruləşənidi. Ular uningdin bu sez toqıruluk soraxkımı petinalımdı. **46** Əmdi muhlislar arisida ulardın kimning əng uluq boldiqliqını toqıruluk talax-tartix pəyda boldı. **47** Əmma əysə ularning kənglidi ki oylarını kərəp yetip, kiqik bir balını elip yenida turquzup, **48** ularqa: — Kim menin namımda bu kiqik balını kəbul kilsa, meni kəbul kələqan bolidu wə kim meni kəbul kilsa, meni əwətküqini kəbul kələqan bolidu. Aranglarda əzini əng təwən tutkını bolsa uluq bolidu, — dedi. **49** Yuhannıa jawabən uningə: — Ustaz, sening naming bilən jinlərni həydəwatkən bırsini kərdük, Ləkin u biz bilən birgə sanga əgəxmigənlikli tüpəylidin, uni tostuk, — dedi. **50** Ləkin əysə uningə: — Uni tosmanglar. Qünki kim silərgə karxi turmisa silərni kəlliqanlardindür, — dedi. **51** Wə xundak boldiki, uning asmanoja elip ketidiojan künlirinim toxuxioja az kələqanda, u kət'iyilik bilən yüzini Yerusaleməq berixka karatti. **52** [Xuning üçün] u aldin əqlilərni əwətti. Ular yoloja qikip, uning kəlixigə təyyarlıq kılıx üçün Samariyə əlkisidiki bir yezioja kirdi. **53** Bırak u yüzini Yerusaleməq karatkanlıq tüpəylidin yezidikilər əysuxanı

kəbul kilmidi. **54** Uning muhlisliridin Yəkup bilən Yuhannıa bu ixni kərəp: — I Rəb, ularni kəydürüp yokitix üçün İlyas pəyərəmberdək asmandın ot yeoqixini qıkırıximizni halamsən? — dedi. **55** Ləkin u burulup ularnı əyibləp: «Silər kəndak rohlin boləqanlıqınları bilməydiçənsilər» — dedi. **56** Andin ular baxka bir yezioja etüp kətti. **57** Wə xundak boldiki, ular yolda ketiwatkanda, birsi uningə: — I Rəb, sən kəyərgə barma, mən sanga əgixip mangımən, — dedi. **58** Əysə uningə: — Tükkilərning əngkürli, asmandıki kuxlarning uwiliri bar. Birak İnsan'ooqlining bexini koyoudək yerimi yok, — dedi. **59** U yənə baxka bırsiga: — Manga əgəxkin! — dedi. Ləkin u: — Rəb, awwal berip atamni yerlikkə koyojili jjazət bərgəysən, — dedi. **60** Ləkin əysə uningə — Ətlükələr ez əlülüklerini məksən! Birak sən bolsang, berip Hudanıng padıxalıqını jakarlıqin, — dedi. **61** Yənə birsi: — Əy Rəb, mən sanga əgiximən, lekin awwal eyümgə berip, əydiklirim bilən hoxliximəq jjazət bərgəysən, — dedi. **62** — Kim kolida koxning tutkəqini tutup turup kəynigə karisa, u Hudanıng padıxalıqıja layik, əməstur, — dedi.

10 Bu ixlardın keyin, Rəb muhlislardın yənə yətmixini təyinləp, ezi barmakçı boləqan barlıq xəhər-yezilarqa ikki-ikkidin əzidin burun əwətti. **2** U ularqa mundak tapılıdi: — Yiqilidiojan həsul dərəwəkə kəp, lekin həsulni yiqənqı ixləməqilər az ikən. Xunga həsul Igisidin keprək ixləməqilərni Əz həsulunı yiqiñkə əwətkəysən, dəp tiləngər. **3** Mengingə! Mən kozilarını berilərnəng arisoja əwətkəndək silərnı əwətimən. **4** Həmyan, hurjın wə kaxlar almanglar; yolda kixilar bilən salamlixka [tohtimanglar]. **5** Kaysi eygə kirsanglar, aldi bilən: «Muxu əydiklərgə aramlıq bolqay!» dəngər. **6** U eydə «aramlıq igisi» bolsa, tiligən aramlıqınları xu eygə konidu; əgər bolmisa, u aramlıq əzünglərə yanidu. **7** Andin qıxkən eydə turup yətkəlmənglər, xu əydiklərning bərginini yəp-iqinqər, qünki ixləməq ez ix həkkini elixkə həkkliktür. U eydən bu eygə yetkilip yürmənglər. **8** Silər kaysi xəhərə kirsənglər, ular silərni kəbul kilsə, ular aldinglərə nəma kəysə xuni yəngər. **9** U yərdiki kəsəllərni sakayıtip, ularqa: «Hudanıng padıxalıqı silərgə yekinlaxtı!» dəngər. **10** Bırak silər kaysi xəhərə kirsənglər, ular silərni kəbul kilməsə, ularning rəstə-koqılıriqə qikip kəpəqlikka: **11** «Silərgə aqah bolsun üçün hətta xəhiringlarning ayıqimizə qaplaçkən topisini kekip qıxırılıwtəmiz! Halbuki, xuni bilip koyunglarkı, Hudanıng padıxalıqı silərgə [rasttinla] yekinlaxtı!» — dəngər. **12** Mən silərgə eytip koyayki, xu künü hətta Sodom xəhəridikilərnəng kəridiojini bu xəhərdikilərnəngidin yenik bolidu. **13** Həlalingərə way, əy kərəzinliklər! Həlalingərə way, əy Bəyt-Saidaliklər! Qünki silərdə kərsitilənq mejizilər Tur wə Zidon xəhərliridə kərsitilənq bolsa, u yərlərdikilər heli burunla beşəq yeginip, küləq milinip towa kələqən bolatti. **14** Kiyamat künida Tur wə Zidondikilərnəng kəridiojini silərnəngidin yenik bolidu. **15** Əy ərxəkə ketürüləng Kəpərnəhəqumluklär! Silər təhətisarəqə qıxırılıslıslı! [Hadəs g86] **16** [U muhlislirioja yanə]: — Kimdəkin silərni tingixa, menimə tingixən bolidu; kimdəkin silərni qətkə kəkksə, menimə qətkə kəkksən bolidu; kim meni qətkə kəkksən bolsa, meni əwətküqini qətkə kəkksən bolidu, — dedi. **17** Yətmix muhlis huxal-huramlıq iqidə kəytip kelip: — I Rəb! Hətta jinlərni sening naming bilən bizgə boysunidikən! — dəp məlum kıldı. **18** U ularqa: — Mən Xəytənning asmandın qəkməktək qıxıüp kətənəlikini kərgənəmən. **19** Mana, mən silərgə yılan-qayanınları dəssəp yanixka wə düxəmnəngin barlıq küq-kudritini besip taxlaxka həqəqənəmən. **20** Ləkin silər rohlarının silərgə boysunojanlıq tüpəylidin xadlanmanglar, bəlkı naminglarning

ərxlərdə pütülgənlikli tüpəylidin xadlininqilar, — dedi. **21** Xu wakitta, Əysə rohət huxallinip mundak dedi: «Asman-zemin Igisi i Ata! Sən bu həqiqətlərni danixmən wə əkiliklərдин yoxurup, səbiy balilaroq axtarılıqanlıq üçün seni mədhiyiləyəm! Bərəhək, i Ata, nəzirində bundak kılıx rawa idi. **22** Həmmə manga Atamdin takdim kılındı; Ooqulning kimlikini Atidin baxka həqkim bilməydu, wə Atiningmu kimlikini Ooqul wə Ooqul axkarılxnai layık kergən kixilərdin baxka həqkim bilməydu». **23** Andin u muhlislirioqa burulup, ularoq astiojina: Silər kərüwatlıq ixlarnı kergən kezər nəkədər bəhtliktur! **24** Qünki mən silərgə xuni eytip koyayki, nuroqun pəyəməbərlər wə padixahlar siler kergən ixlarnı kərtixka intizar bolojini bilən ularını kərmigan; wə silər angławatlıq ixlarnı anglaçkə intizar bolojini bilən, ularını anglap bəkmioqan, — dedi. **25** Wə mana, Təwrat ustazlıridin biri ornidin turup Əysani sinimakçı bolup: — Ustaz, mənggülüq hayatı waris bolmak üçün nəmə ixni kılıxim kerək? — dəp soridi. (aiōnios g166) **26** U jawabən: — Təwrat ənunida nema pütülgən? Buningça ezung kandak karayən? — dedi. **27** Həlikə kixi jawabən: — «Perwərdigar Hudayingni pütün kəlbinq, pütün jening, pütün küqüng wə pütün zehning bilən səygin»; wə «Koxnangni ezungni səygəndək səy» — dedi. **28** Əysə uningoja: — Toqra jawab bərding. Mana xundak kılsang həyat bolisən, — dedi. **29** Lekin ezini həkəkəniy dəp ispatlimakçı bolup, Əysadin yənə sorap: — Əmdi «Mening koxnam» kimdir? — dedi. **30** Əysə jawabən mundak dedi: — Bir adam Yerusalemın Yerihu xəhərığa qüxiwetip, yolda karakqlıarning kolioq qüxtip kaptı. Karakqlılar uning kiyim-keqəklirini salduruwelip, uni yarilandurup, qala əlük haldə taxlap ketip. **31** Wə xundak boldiki, mələm bir kahin xu yoldin qüxiwetip, həlikə adəmni kərtip, yolning u qeti bilən mengip etüp ketip. **32** Xuningdak bir Lawiylıq [rohaniyl] bu yərəgə kəlgəndə, yəniqə kəlip karap koyup, yolning u qeti bilən mengip etüp ketip. **33** Lekin səpərəda bolojan bir Samariyəlik həlikə adəmning yəniqə kəlgəndə, uni kərüpla iq aqəritip. **34** Wə aldioqə berip, jaraħətliriga may wə xarab kuyup, tengip koyuptu. Andin uni ez ulioqıka mindürüp, bir sarayoja elip berip, u yərdə halidin həwər aptu. **35** Ətisi yoloja qıkkanda, ikki kümüx dinarnı elip saraywanga berip: «Uningoja karap koyung, buningdin artuk qıkım bolsa, kaytiximda sizgə tələyəm» dəptə. **36** [Əmdi Əysə həlikə ustazdin]: — Seningqə, bu üq adəm iqidə kəyisisi karakqlıarning kolioq qüxkən həlikə kixiga [həkikiy] koxna bolovan? — dəp soridi. **37** — Uningoja məhrəbənlək kərsətkən kixi, — dəp jawab bardı u. Əysə uningoja: — Undak bolsa, sən həm berip xuningça oxhax kılıqin, — dedi. **38** Wə xundak boldiki, u [muhlisirli bilən billə] yolda ketiwetip, mələm bir yezioqa kirdi. U yərdə Marta isimlik bir ayal uni eyigə qakirip mehman kıldı. **39** Martanıg Məryəm isimlik bir singlisi bar idi. U Əysanıng ayioqi aldida olturup, uning sez-kalamını tingxiwatatti. **40** Əmdi mehmanları kütüx ixlirining keplükidin kəngli beltiñüp kətkən Marta Əysanıng aldioqə kəlip: — I Rab, singliming meni mehman kütükliyalouq taxlap kəyojinoqa karing bolmandu? Uni manga yardəmlixixə buyruqin! — dede. **41** Lekin Əysə uningoja jawabən: — Əy Marta, Marta, sən kəp ixlarning oqemini yəp awarə bolup yürüwiatisən. **42** Birak, birlə ix zerürədur; wə Məryəm xuningdin əzığə nesiwa bolidioqan yahxi ültüxi tallidi; bu hərgiz uningdin tərtiwellinmaydu — dedi.

11 Əmdi xundak boldiki, u bir yərdə dua kiliwatatti; dua ayaqlaxkanda, muhlisliridin biri uningdin: — I Rab, Yəhya əz muhlislirioqa əgətkinidək, sənəmə bizə dua kilixnı əgətsəng, — dedi. **2** U ularoq mundak dedi: — Dua kiliqininglarda,

mundaq dənglər: «I Ata, Sening naming mukəddəs dəp uluqlanoqay. Sening padixahlıqıng kəlgəy. **3** Hər künlük nənimizni bizə hərküni bərgəysən. **4** Bizə kərəzdar bolojan hərkimni kəqürginimizdək, Sənəmu gunahlırimizni kəqürgəysən. Bizi azdurluluxlaroq uqratkuzmioqaysən». **5** U sezin [dawam kiliq] ularoq mundak dedi: — Silərning iqinqlardın birinqlarning bir dosti bolup, yerim keqida uning kəxioqa berip: Əy dostum, manga üq nan etnə bərgin; **6** qünki manga səpərdin bir dostum kəldi wə uning aldioqə koyoudək bir nərsəm kalmaptu, desə, **7** u eyining iqidə turup: «Meni awarə kilmiojin, ixik taqaklik, balilar orunda yenimda yatidu. Sanga elip berixka kopalmaymən», deyixi mumkin. **8** Silərgə xuni eytimənki, gərgə u uning dosti bolux süpiti bilən berixka ornidin turmisi, uning hijil bolmay kətaya-kaya yalwuruxi bilən u qokum ornidin turup, kənqə lazım bolsa uningoja beridu. **9** Xuning üqün mən silərgə eytayki, tilənglər, silərgə ata kilinidü; izdənglər, tapisilər. Ixikni qekinqlər, eqilidü. **10** Qünki hərbir tiligügi tiliginə erixidü; izdígüqi izdiginini tapidü; ixikni qəkküqilərgə ixik eqilidü. **11** Aranglarda ata boluqular ez oonlı nan tələp kilsə, uningoja tax beridiojanlar barmu? Yaki belik tələp kilsə, yilan beridiojanlar barmu? **12** Tuhum tələp kilsə, qayan beridiojanlar barmu? **13** Əmdi silər rəzil turup ez pərzəntliringlaroja yahxi iltipatlarnı berixni bilgən yərdə, ərxtiki Ata Əzidin tiligənlərgə Muqəddəs Rohni tehimu ata kilməsmə? **14** Əmdi u bir kixidin «adəmni gaqa kılıqı» jinni həydiwetkəndə, xundak boldiki, jin uningdin qıkkanda, gaqa zuwanoja kəldi. Halayık buningça intayın həyran boluxti. **15** Birak ulardin bəziləri: «U jinlarnı jinlarning əmri bolojan Bəelzəbuluğa tayinip həydiwetidu» — dedi. **16** Wə baxka bəzilər uni sinax məksitidə uningojdin bizə asmandın bir mejizilik alamət kərsətsəng, dəp tələp kılıqili turdi. **17** Lekin u ularning nema oylawatlıqını bilip ularoq mundak dedi: — Əz iqidən bəltünüp ezara sokuxkan hərkəndək padixahlıq wəyrən bolidu; wə hərkəndək aılə ez iqidən bəltünüp ezara sokuxsa zawallikə yüz tutidu. **18** Xuningça oxhax, əgər Xəytan ez-əzığə kərəzi qıkkən bolsa, undakta, uning padixahlıq kəndəkəmə put tırap turalisən? Qünki silar meni, «jinlarnı Bəelzəbuluğa tayinip həydiyədik» dəysilər. **19** Əgər mən jinlarnı Bəelzibuluğa tayinip koqlısam, silərning pərzəntliringlar kiməgə tayinip jinlarnı koqlaydu?! Xunga ular silər tooruluk həküm qıkarus! **20** Lekin mən Hudanıng barmikı bilən jinlarnı koqlısam, undakta Hudanıng padixahlıqı üstüngləroq qüxtip namayan bolojan bolidu. **21** Toluk korallanoqan küqtüngür ez eyini koqdap turoqanda, uning mal-mülki aman qalidu; **22** lekin uningdin küqtüngür biri uning üstigə hujum kılıp uni yəngsə, uning tayanoqan kərəllirini tərtiwalidu wə mal-mülükərini olja kılıp əzidikilərgə təkşim kılıp beridu. **23** Mən tərəptə turmiqənlər manga kərəzi turoquqidur. Mən tərəpkə [adəmlərn] yioqmıqıqlar bolsa tozutuwətküqidur. **24** Napak roh birawning tenidin qıkırwetilixi bilən, u kuroqak jaylarnı qərgiləp yürüp birar aramgahıñ izdəydu; birak tapalıqıqandın keyin, «mən qıkkən makəniməqəjə kəytay!» daydu. **25** Xuning bilən kəytiq kəlip, xu makanining pakız tazilanojanlıqını wə rətləngənlərini bayquyadu-də, **26** berip əzidinmə bəttər yəttə rohni baxlap kelidü; ular kirip bills turidu. Buning bilən həlikə adəmning keyinkı həli burunkidinmə tehimu yaman bolidu. **27** Wə xundak boldiki, u bu gəplərni kiliwatkəndə, kəqənlək arisida bir ayal awazini kətürüp: — Seni kətürən kərsək, wə emitkən əməqək bəhtliktur! — dedi. **28** Birak, u jawabən: — Bəlki Hudanıng səzini anglap, Uningoja itaət kiliqənlər bəhtliktur! — dedi. **29** Xu qəođa, top-tap adəmlər uning ətrapioqa olaxkanda, u mundak sezləxkə baxlıdı: — Bu

dəwr dərwəkə rəzil bir dəwrdur; u mejizilik bir alamətninq keristilixni istəp yürüdü. Birak buningə «Yunus pəyoqbərdə kərülən mejizilik alamat»tin baxxa həqçəndək ikkinçi bir alamat kərsitilməydi. **30** Qünki Yunus pəyoqbərninq ezi Ninəwa xəhəridikilərgə alamat-karamat bolqinoğası ohxax, İnsan-oqlımu bu dawrga yəna xundak bolidu. **31** Kiyamat künə «Janubtin kələn ayal padıxah»mu bu dəwrdikilər bilən təng tirilip, ularning gunahlarını bekitidu. Qünki U Sulaymannıng dana sezlərini anglaq tütün yər yüzüninq qetidin kələn; wa mana, Sulaymandınını uluoq birsı muxu yərdə turidu. **32** Kiyamat künə Ninəwəlikilər bu dəwrdikilər bilən təng kopup, bu dəwrdikilərninq gunahlarını bekitidu. Qünki Ninəwəliklər Yunus pəyoqbər jakarlıqan həwərni anglap towa kılqan; wa mana, Yunus pəyoqbərdinmu uluoq birsı muxu yərdə turidu! **33** Həqkim qıraqnı yekip koyup, uni yoxurun jayda koymas, yaki üstigə sevätni kəmtürüp koymas, bəlkı qıraqdanning üstigə koyidu; buning bilan eygə kirgənlər yorukluknı kəridü. **34** Tənning qıroqı kezdür. Xunga ağar kezüng sap bolsa, pütün wujudung yorutulidu. Lekin ağar kezüng hunük bolsa pütün wujudung karangoğu bolidu. **35** Xuning tütün həzi bolqinkı, wujudungdiki «yorukluk» karangoşluq bolmisun! **36** Əmdı ağar barqa wujudung yoruk bolsa wa uning həq yeri karangoğu bolmisa, wujudung huddi qıraqı parlak nuri bilən seni yorutkandək tamamən ayding bolidu. **37** Əysə sez kiliwatkanda, bir Pərisiy uni eygə ojizaqı taklip kıldı. Xuning bilən u eygə kirip, dastihanda olturdu. **38** Lekin həlik Pərisiy uning tamakṭin ilgiri kol yumiojinini kərüp, intayın həyran boldi. **39** Lekin Rəb uningoğası: — Əmdı silər ay Pərisiyər, qinə-kaqınlarning texinilə yuyup pakizlioqininglər bilən iqinqılar hərtürlük hərislik wə rəzillikko toloqandur. **40** Əy nadanlar, texini Yaratıqçıyı iqinimə yaratıkan əməsəmə?! **41** Əmdı eż iq-iqinqardın həyrhahlıq kılıngılar wə mana, həmmə nərsə silərgə pakız bolidu. **42** Halinglaroşa way, ay Pərisiyər! Qünki silər hətta yalpuz bilən szuzapning wə hərəhil dora-dərmanlarning ondin birini eχra kılıp Hudaqə ataysılar-yu, birak, adalat wə Hudanıng muhəbbətinini həq etibarqo almayı ketiwerisilər. Dərwəkə, awwal muxu ixlarnı orundixinglər kerək, andin xu ixlarnımu ada kilmay koymaslıqınglər kerək. **43** Halinglaroşa way, ay pərisiyər! Qünki silər sinagoglarda aldinkı orunlarda olturuxka, bazarlarda kixilərninq silərgə bolqan [hərmətlək] salamlıriqə amrakəsilər. **44** Silərgə way! Qünki silər huddi kixilər ketiwetip, üstigə dəssəp selipmə sazməy etüp katkan gerlərgə ohxaysılar! — dedi. **45** Təwrat əhliliridin biri uningoğası: — Ustaz, bularını eytkininq bizigmı həkərət boldi! — dedi. **46** U uningoğası mundak jawab bərdi: — Silərgimə way, ay Təwrat əhlilirli! Qünki silər kətürəlmigüdək eçir yüklərni adəmlərninq zimmisigə artip koysılar-yu, əməmə eziñlərin bu yükələrni kətürükə birmü barmikinqlərni təgküzməsilər! **47** Silərgə way! Qünki pəyoqbərlərninq kəbrilirini yasap keliwatisilər, lekin ata-bowliringlər ularnı eltürdü. **48** Xuning bilən silər ata-bowliringlər kılıqanlıriqə razi bolqanlıqınglərə guwahlıq berisilər. Qünki ular pəyoqbərlərnə eltürdü wə silər ularning kəbrilirini yasaysılar. **49** Bu səwəbtinimu Hudanıng danalıki dəyduki: «Man ularoşa pəyoqbərlər wə rosullarını əwətimən wə bulardin bəzilərini ular eltüridü wə bəzilərini ziyankəxlik bilən kooqlıwetidü». **50** Xuning bilən dunya apirdə bolqandın bonyanı barlıq pəyoqbərlərninq tekülgən kən kərzərləri, yəni Həbilininq tekülgən kənidin tartip taki [ibadəthanidiki] kurbangah bilən mukəddəs jay arılıkida kətl kiliqan [kahin] Zəkəriyanıng tekülgən kənisiqə barlıq kən kərzərlər üçün muxu dəwrdikilərdin həsab elinidü. Mən silərgə

bərəkək xuni eytip koyayki, bularning həmmisi muxu dəwrdin elinidiqən bolidu! 52 Halinglaroşa way, ay Təwrat əhlilir! Qünki həkmat hazırlanısında aqküqini elip turup, eziüngər uning iqiqə kirmidinqlar wa kiray degenlərinimü kirgüzmidinqlar. 53 U xı yərdin qıkkəndin keyin, Təwrat ustazlıri bilən Pərisiyalar uning bilən kattığ kəlxilixip, uningoşa kəp ixlarnı muzakirilixixə kıldı. 54 wə uning üstdinən xikayət kilişikə sezidin birər əyib tepiwelikxə paylap yürətti.

12 Xu qaoqlarda, mingliojan kixilər yiojilip, bir-birini dəssiwətökük dəsi-qıstang boluxup kətkəndə, u awwl muhlisliroja söz kılıp mundak dedi: — Pərisiyəlarning eqitküsidin, yəni sahtipəzlikidin hoxyar bolunglar. **2** Qünki yoxurulqan heqkəndək ix axkarılanmay kalmayıdu, wə heqkəndək mahpiy ix ayan bolmay kalmayıdu. **3** Xunga silerning karangojudə eytqanlırların yorukta anglinidu; eyning iqlikiridə hupiyana piqirlaxqanlırların egezilərdə jakarlinidu. **4** Mən silər dostlırımoja xuni eytiməni, tənni oltırıüp, baxka heq ix kılalmayıdılınlardın korkmanglar. **5** Lekin mən silərgə kimdən korkuxunglar kerəklikini kersitip koyay: Əltürgəndən keyin, dozahka taxlaxka hokukluk bolquqidin korkunglar; bərəhkə silərgə eytay — Uningdin korkunglar! (**Geenna g1067**) **6** Bəx kuxqaq ikki tiyinəgə setiliqio? Lekin ularning heqbirimü Huda təripidin untilup kalojını yok. **7** Lekin hətta hərbir tal qeqinglarmu sanaloqandur. Xundak ikan, korkmanglar; silər nuroqunliojan kuxqaqtıñ kimmetliksilər! **8** — Bərək mən silərgə xuni eytip koyayki, kim meni insanlarning aldida etirap kılısa, İnsan-oqlumu uni Hudanıng pərixtiliri aldida etirap kılıdu. **9** Bərək insanlarning aldida meni tonumiojan kixi, Hudanıng perixtiliri aliddimu tonulmaydu. **10** Insan-oqlıqça karxi sez kılqan hərkəndək kixi kəqürümə erixəleydü; lekin Mükəddəs Rohka kupurluk kılqoqı bolsa kəqürümə erixəlməydü. **11** Lekin kixilər silərni sinagoglarqa yaki həkimdarlar wə əməldarlarlarning aldiqə elip berip sorakka tartkəndə, «[Ərzəgə] qəndək, jawab bərsəm?» yaki «Nema desam bolar?» dəp əndixa kılmganglar. **12** Qünki nema deyix kerəklikini xu wakti-saitidə Mükəddəs Roh silərgə egitudi. **13** Kəpçilik arisidin birsə uningoja: — Ustaz, akamoja [atimizdən] [kalojan] mirasını mən bilən təng ülrixıxka buyruqayıla — dedi. **14** Lekin u uningoja jawabən: — Buradır, kim meni silərning üstünglərənən sotqı yaki üləxtürgüqi kıldı? — dedi. **15** U kəpçilikka karap: — Pahas bolup ezunglarnı hər hil tamahorluktın saklangalar. Qünki insanıng hayatı uning mal-mülliklirininq keplikləgə baqlıq əməstür, dedi. **16** Andin u ularoja mundak bir təmsilin eytip bərdi: — «Bir bayning yeri mol həsul beriptu. **17** U kənglide «Kəndək kılıy? Qünki bunqıwala həsulni koyqudak yerim yok» — dəp oylaptu. **18** Andu u: — «Mundak kılıy: — Həzirki ambarlirimni quwuwtip, tehimu qongını yasap, barlıq məhsulatlırim wə baxka mal-mülliklirimni xu yərgə yiojip saklay! **19** Andin eəz-ezümə: «Əy jenim, yiojip sakliojan, kəp yil yətküdək nemətlirinq bar, rəhat iqidə yəp-iqip hux bolqon!» dəydiqon boliman» dəp oylaptu. **20** Lekin Huda uningoja: «Əy əhmək, bugün kegilə jeninq sandın tələp kılıp elinidü; undakta bu toplojining kimə kalidü?» dəptu. **21** Hudanıng aldida delətmən bolmay, eziqə həzinə yiojəkanning həli xundak bolar». **22** Andin u muhlisliroja mundak dedi: — Xuning üçün mən silərgə xuni eytip koyayki, turmuxunglar toqrukul, nema yərmiz yaki nema kiyərmiz, dəp əndixa kılmganglar. **23** Qünki hayatık yeməklətin, tən kiym-keşqəktin eziżidur. **24** Kuzoqunlaroja karanglar! Ular terimaydu wə yiojmaydu, ularning ambar, iskilatlırimu yok. Lekin Huda ularnimu ozuklandırdı. Silər kuxlardin qanqılıq ażiz-hal. **25** Arançlarda kaysingələr nəmə-kavou bilən

əmrünglarnı birər saat uzartalasılır? **26** Əgər xunqılık kiqikkinə ixmu kolunglardın kəlmisə, nemə üçün qəlojan ixlar tooprisidə oğum-əndixə kılısılın! **27** Nelupərlərning kəndək əsidiqanlılıqoja қarap bekinglar! Ular əmgəkmə kılmaydu, qəkmu eigməydu; lekin silərgə xuni eytayki, hətta Sulayman toluk xan-xərəpta turoqandımu uning kiyinixi nilupərlənən bir güliqılıklımi yok idi. **28** Əy ixənqi ajızlardı! Əmdı Huda daladıki bugün eqilsə, ətisi kurup oqakka selinidiojan axu gül-giyahınları xunqə bezigən yərdə, silərni tehimu kiyindürməsmü?! **29** Xundak ikən, nemə yəymiz, nemə iqimiz dəp bax qaturmanglar, həqnemidin andixə kilmanglar. **30** Qünki hərkəyisi əldikilər mana xundak həmmə nərsilərgə intildi. Bırak Atanglar silərning bu nərsilərə möhətjalıqlarınlı bilidü; **31** xundak ikən, Uning padixahlılıqoja intilingərlər wə u qəoşa, bularning həmmisi silərgə koxulup nesip bolidü. **32** Korkmanglar, i kiqik padal! Qünki Atanglar padixahlıknı silərgə ata kılıxını hux kərdi. **33** Mal-mülkünglarnı setip, [kəmbəqəllərgə] həyrəhəlik kilinglar. Əzünglaroja uprimaydiqan həməny, əxrəldərə hərgiz tüüp kətməydiqan bir həzina həzirlanglar; — xu yərda oqri yekin kəlməydu, küyə yəp yokap kətməydu. **34** Qünki bayliklər kəyərdə bolsa, kəlblinglərnu xu yərda bolidü. **35** Silər belinglərni qing bəqəlap, qırəqlirinqlərni yandurup turunglar; **36** huddi hojayinining toy ziyapitidin kaytip kelixinini kütüp turoqan qakarlardək, hərdaim təyyar turunglar. Xuning bilən hojayin kelip ixikni lakkanda, qakarlar dərhal qikip ixikni aqidiqan bolidü. **37** Hojayin kaytip kəlgəndə, qakarlırinining oyoqak, təyyar turoqanlıknı kərsə, bu qakarlırinin bəhtidir! Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, hojayin ezi belini bəqəlap, ularnı dəstihənə olturoquzup, ularning aldiqoja kelip xəhsən ezi ularnı kütütləwidü! **38** Wə əgər hojayin ikkinqi yaki üçinqi jesəktə kəlsim, qakarlırinining xundak oyoqaklıknı kərsə, bu ularning bəhtidir! **39** Lekin xuni bilip koyunglarkı, əgər ey igisi oqırınıq keqidə kəysi wakitta kəlidiqanlıknı bilgən bolsa, u oyoqak turup oqırınıq eygə texip kirixığa hərgiz yol koymayıti! **40** Xuning tıqün silərmə hərdaim təyyar turunglar; qünki İnsan'ıqlı silər oylimiqan wakit-saättə kaytip kəlidü. **41** Petrus uningdin: — I Rəb, sən bu təmsilni bizgələ karitip eytingmu yaki həmməyləngə karitipmu? — dəp soridi. **42** Rab mundak dedi: — Hojayini eż əyidikilərgə məs'ul kiliplə, ularoja tegixlik bolovan axlıknı wakti-waktıda təksim kiliplə berixkə təyinəydiqan ixənqılık wə pəmlik oqojıdar kim bolidü? **43** Hojayin eyiga kəytkəndə, qakarlırin xundak kiliwatkininig üstiga kəlsə, bu qakarlırin bəhtidir! **44** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, hojayin uni pütün igilikini baxkəruxka koyidü. **45** Lekin mubada xu qakar kənglidə: «Hojayinin həyal bolup kəlidü» dəp, baxka qakarlar wə dedəklərni bozək kilişkə wə yəp-iqip, məst boluxkə baxlısa, **46** Xu qakarlırin hojayini kütülmigən bir kün, oylimiqan bir wakitta kaytip kəlidü wə uni kesip ikki parqa kiliplə, uning nesiwiisini etikədsizlər bilən ohxax təkirdə bekitidü. **47** Əmdı hojayinining iradisini bilip turup, təyyarlınp turmiojan wə hojayinining iradisi boyiqə kilmiojan qakar boluxıqa tayak, yəydu. **48** Birak hojayinining iradisini bilməy turup, tayak, yeyixkə tegixlik ixlərni qəlojan qakar azrak tayak, yəydu. Kiməqə kəp berisə, uningdin tələp kilinidiojini kəp bolidü. Qünki adamlar kimqə kəp amanat koyojan bolsa, uningdin tələp kiliqidiojini kəp bolidü. **49** Mən yər yüzügə ot taxlap tutaxturuxka kəldim wə bu otning tutixixiqa nəkədər təkəzzəməm! **50** Lekin mən aldi bilən bir qəmildürütürük bilən qəmildürütülxüm kerək wə bu qəmildürütülxüm əməlgə axurulmuşqə intayin kiyinilimə! **51** Silər meni yər yüzügə tinqlik, elip kəldimikin, dəp oylap

kaldınlarmu? Yak, mən xuni silərgə eytayki, tinqlik əməs, belünüx elip kəldim! **52** Qünki buningdin keyin, bir eydiki bəx kixi belünidü; üçi ikkisiqə qərsi wə ikkisi üçiqə qərxi belünidü. **53** Ata oqiloja wə oqul atisioja, ana kiziqoja wə kiz anisioja, keynana kelinigə wə kelin keynanisioja qərxi turidü. **54** Əysə yanə toplaxkən adamlarla mundak dedi: — Silər künpetix tərəptin bulutning qıqqınıni kersənglər, dərhal «yamoqur yaojidu» dəysilər, wə dərvəkə xundak bolidü. **55** Jənub tərəptin xamalning qıqqınıni kersənglər, «Hawa issiydu» dəysilər wə dərvəkə xundak bolidü. **56** Əy sahitəpəzlər! Silər yər bilən keknin rənggini pərk etələysilər-yu, kəndəksigə bu zamannı pərk etəlməysilər?! **57** Əmdı nemixkə kəysi ixlərinin durus ikanılığında eziüngərlər həküm kiliplə bəkməysilər?! **58** Qünki dəwagirinq bilən birga sotqı adlıqıra baroqinində, uning bilən yolda ketiwatkinində, uning bilən yarixip dost boluxkə intilgin; bolmisa, u seni sotqıja, sotqı bolsa gundipəyoja tapxuridu wə gundipəyoji seni zindanqa taxlaydu. **59** Mən sanga xuni eytip koyayki, [kərzinqing] əng ahrirk bir tiyinini koymay telimigüqə, xu yərdin hərgiz qıqlıkmaysən.

13 Xu qəoşa, birməqqə adam uningqəja [waliy] Pilatusning bir kisi Galiliyeliklərning kənini teküp, ularning kanlırını uları kiliwatqan [ibadəthanidik] kürbanlıqning kanlıri bilən arilaxturoqanlıqını məlum kıldı. **2** U ularoja jawabən mundak dedi: — U ularning bu azablarına tərkini tıqün bu Galiliyeliklərni baxka Galiliyeliklərдин gunahı eojir dəp kərəmsilər? **3** Mən silərgə eytayki, undak əməs! Bəlkı silər towa kilmisanglar, həmminglərnu ohxax akiwəttə halak bolisilər. **4** Siloam məhəllisi diki munar erüllüp qıxıüp, on səkkiz kixini besip əltürüp koyojan, silər ularnı Yerusalemda turuwatqan baxkərardin kəbih, dəp kərəmsilər? **5** Mən silərgə eytayki, undak əməs! Bəlkı silər towa kilmisanglar, həmminglərnu ohxax akiwəttə halak bolisilər. **6** Andin u bu təmsilni sezeləp bərdi: — Məlum bir kixinin üzümzarlıkıda tikilən bir tüp ənjiür dərihi bar ikan. U u dərəhtin mewə izdəp kaptı, lekin heq mewə tapalmaqtu. **7** U baqwəngə: «Qara, üç yıldın beri bu ənjiür dərihidin mewə izdəp keliwati mən, birak bir talmu mewə tapalmidim. Uni kesiwət! U nema dəp yərni bikardın-bikar ilgilə turidü?» dəptu. **8** Lekin baqwəngə: «Hojayin, uningqə yənə bir yil təqəmigəylə. Bu wakit iqida uning təwidiki topilarnı boxitip, oqutlap bakay. **9** Əgər kələr yili mewə bərsə, yahxi hop! Birak bərmisə, kesiwətkeyla» dəptu baqwəngə. **10** Bir xabat kün, u bir sinagogta təlim beri wətənətəlli. **11** Mana xu yərda on səkkiz yıldın beri zəipləxtürgüqi bir jin təripidin tutulup, dəmqiyp əra turalmaydiqan bir ayal bar idi. **12** Əysə uni kərgəndə, yəniqə qakirip: — Hanim, sən bu zəiplikləndin azad boldung! — dedi. **13** Andin u kolini uning uqisiqə koyuwidi, ayal dərhal ruslinip tik turup, Hudani uluqlıdı. **14** Birak sinagogning qongı əysanıng xabat künini kesəl sakaytqinidin oqəzəplinip, kəpqılıkki: — Adamlar ix kiliç kerək bolovan altə kün bar, xu künlərdə keliplə sakaytqınlardı; lekin xabat künində undak kilmanglar, — dedi. **15** Xunga Rəb uningqə mundak jawab bərdi: — Əy sahitəpəzlər! Hərbiringlər xabat künini torpaq wə exikinglərni okurdın yexip, suçqarlılı baxlimamsıllər?! **16** Əmdı Xəytan mana on səkkiz yil boopup kəlgən, İbrahımlıning bir kizi bolovan bu ayal dəl xabat künində bu sirtməktin boxitilsa, bu xabat küninig yarixikə bolmamdu?! **17** U muxu seznı kılıqanda, uningqə qərxi qıqqınlar hijalətkə kəldi; birak halayıq uning kiliwatqan həmmə ajayıb ixləridin xadlinip yayridi. **18** U sezinı [dawamlaxturup] mundak dedi: — Hudanıng padixahlık nemigə ohxaydu? Mən uni nemigə ohxay? **19** U goya bir tal kığa urukıqa ohxaydu; birsə uni elip eż beoja təriqənəti; u əsüp yoojan

dərəh boldi; asmandiki uqar-kanatlar kelip uning xahlidirə uwulidi. **20** U yənə: — Hudanining padixahlılığını nemigə ohxitay? U huddi eitkənə qızıxdı; bir ayal uni kəliçə elip, üç jawur unning arisoja yoxurup, taki pütün hemir bolquqə saklıdı, — dedi. **22** [Əysə] Yerusaleməqə қarap sapırını dawamlaxturup, besip ətkən hərkəysi xəhər-yezilərdə təlim berip mangdı.

23 Biraylıq uningdin: — I takşır, kütkuzulidiojanlarning sani azmۇ? — dəp soridi. Əysə kəpçilikkə mundak jawab bərdi: **24** — Silər tar ixiktin kirixkə kürəx kilinglər. Qünki mən silərgə xuni eytayki, nuroqun adəmlər kirəy dəp izdənsim, əmma kirəlməydi. **25** Oyning igisi ornidin turup ixikni takioqandın keyin, silər taxkırıda turup ixikni əkək: «Rəb, bizə aqşin!» dəp yalwurojılı turqinqinqardı, u silərgə jawabın: «Silərning nəlikinqlarnı bilmeymən» — dəydi. **26** Andin silər: «Biz sening alındıqda yegən, iğkən, sənmü bizning koqilirimizdə təlim bərgən» desənglər, **27** u yənə jawabın: «Silərning nəlikinqlarnı bilməymən, məndin neri ketinglər, ay əbəhlik kılqıqlırlar!» dəydi. **28** Silər İbrahim, İshak, Yakup wa barlik pəyoqəmbərlərinin Hudanining padixahlıkı iqida ikənlikini, əzünglarning sırtka taxliwetilginqlarnı kərgininqardı, yioqazalar kətürüldü, qıxlər oqıqurlayıdu. **29** U qaoqda, kixilər məxriq bilən məqrıbtıñ wə ximal bilən jənubtin kelixip, Hudanining padixahlıkıda dastihanda olturnıdu. **30** Xuning bilən mana, xu qaoqda aldida turoqanlardın arkıqə etidiojanlar, arkıda turoqanlardın aldiqə etidiojanlar bar bolıdu. **31** Dal xu wakitta birnəqqə Pərisiyələr Əysanıng aldiqə kelip uningoja: — Muxu yərdin qikip əzüngni neriqə al. Qünki Herod seni əltürməkqi, — dedi. **32** U ularoja: — Berip xu türkigə eytinglər: Mana man jinlərni həydiwetip, bügün wə atə xipa berəmən wə üqinqi künü takamullaxturulımən, dənglər. **33** Əlbuki, bügün wə atə wə egünlükkə mengip yürüxüm keraktır; qünki heq pəyoqəmbərning əltürülüxi Yerusaleməndin baxka heqkəndək jayda mumkin bolmas. **34** Əy Yerusalem, Yerusalem! Pəyoqəmbərlərinə əltüridiqən wə sanga əwətilgənlərni qalma-kesək kılıdıcıqə xəhər! Mən qanqə kətimlap mekiyan əz qüjilərini kanat astıqə alopəndək sening balılırının koynumqə almakqı boldum, lekin silər halimidinglər. **35** Mana eyüngər taxlinip wəyrəna bolup kəlidü; wə mən silərgə xuni eytip koyayki, silər «Pərvərdigarning nami bilən kalğıqıqə mubarək boløy!» demigüqə, meni yənə kərəlməysilər.

14 Wə xundak boldiki, bir xabat künı u Pərisiyələrdin boloqan bir həkümərdarning eyigə ojizaqə bardi; əmdi ular uni paylap yürüwətətti. **2** Wə mana, u yərdə suluk ixxik kesiliga giriqtar boloqan bir adəm bar idi. **3** Əysə Təwrat əhlilili wə Pərisiyələrdin: — Xabat künı kesəl sakaytix Təwrat kanunioja uyğunmu-yok? — dəp soridi. **4** Bırak ular lam-jim demidi. U ələki kesəlgə kəlini təkəkzülp, sakaytip yolqa saldı. **5** Andin u ulardin yənə: — Aranglardın biringlarning mubada xabat künidə exiki ya kalisi kuduqka qıixüp kətsə, uni dərəhəl tərtip qıqarmayıqən zadi kim bar? — dəp soridi. **6** Wə ular uning bu sezlirigə heq jawab berəlmədi. **7** Əysə qakırılojan mehmanlarning ezliriga tərdin orunları kəndək tallioqınıni kərüp, ularoja mundak bir təmsilni eytip bərdi: **8** — Birsə seni toy ziyapitigə təkliq kilsə, tərda olturnıqın. Bolmisa, səndin hərmətlikrək birsə təkliq kiliqoqan bolsa, **9** U qaoqda seni wə uni qakırıjan sahıbhana kelip sanga: «Bu kixigə orun bərgəyisiz» dəp kalsa, sən hijalatda kelip pagahqə qıixüp kəlisən. **10** Lekin sən qakırıloqanda, berip pagahda olturnıqın. Xuning bilən seni qakırıjan sahıbhana kelip: «Əy dostum, yüksirioja qiking» deyixi mumkin wə xuning bilən sening bilən dastihanda olturnıqların həmmisining aldida sanga izzət bolıdu. **11**

Qünki hərkim ezini üstün tutsa təwən kilinidü wə kimdakim ezini təwən tutsa üstün kilinidü. **12** U ezini mehmanoja qakırıjan sahıbhanoja mundak dedi: — Mehmanı tamakqa yaki ziyapətkə qakırıqinqində, dost-buradər, kərindəx, uruqtuqən yaki bay kolumn-köxnlirilərinqən qakırıqinqi. Qünki ularımu seni mehmanoja qakırıp, mərhəmitingin kayturuxi mumkin. **13** Xuning üçün ziyapət beray desəng, oqerib-əqurwa, meyip-nakar, aksak-qolak, kor-əmalarnı qakırıqin **14** wə bəht-bərikət kərisən; qünki u xixilərning yahxılıqning kayturuxning amali yoktur. Xuning bilən həkəkənlərning çayta tırılgən künidə kiliqinqin əzünggə kayturulidü. **15** Uning bilən həmdastihən olturnıqların biri bu sezlərni anglap, uningoja: — Hudanining padixahlıkıda oqızalanıqıqlar nemideğən bəhtlik-hə! — dedi. **16** Bırak u uningoja jawabən mundak dedi: — Bir kixi katta ziyapətkə tutux kılıp, nuroqun mehmanınları qakırıp koyuptu. **17** Dastihən selinojan xu saättə, qakırıni əwətip, qakırılojan mehmanılaroja: «Mərhəmat, həmmə nərsə təyyar boldıl!» dəp eytipti. **18** Bırak, mehmanlarning həmmisi barmaslıkkə bir-birləp ezra-bahana kərsətkili turuptu. Birinqisi uningoja: «Mən həlila bir parqə yər setiwalqanıdim, berip kərəp kəlmisəm bolmayıdu. Meni əpu kılıqayla, baralmaymən» dəptu. **19** Yənə biri: «Mən bəx əxənlək eküz setiwaldım, hazır berip ularını sinap kərəxtüm kerək. Meni əpu kılıqayla, baralmaymən» dəptu. **20** Yənə birisi: «Mən yengi eylangan, xunga baralmaymən» dəptu. **21** Qakar kəytip kelip, bu ixılnarı hojayiniqə məlum kipti. Hojayın qəzəpləngən halda qakırıq: «Dərhal xəhərning qong-kiqik koqilirioja kırıp, oqerib-əqurwa, meyip-nakar, aksak-qolak wə kor-əmalarnı muxu yərəgə yioqip kəl» dəptu. **22** Andin qakar kəytip kelip: «Hojayın, əmr bərginindək ada kılındı, wə yənə box orun bar!» dəptu. **23** Xuning bilən hojayın qakarоja: — «Əyüm mehmanılaroja tolux üçün yezilərdiki qong-kiqik yollarını, məhəllilərni arılap, udul kəlgən adımingni zorlap elip kəlgin!» **24** Qünki mən silərgə xuni eytayki, baxta qakırılojan adəmlərning heqkəysisi dastihinimdən tetimdaydu», dəptu. **25** Əmdi top-top adəmlər uningoja həmrəh bolup ketiwatatti. U burulup ularoja karap mundak dedi: **26** — Manga əgəxkənlər [manga boloqan seyixliridin] ez atisi wə anisi, ayalı wə balılı, aka-ukılıri wə aq-a-singilliri, hətta ez jeninim yaman kermisə manga muhlis bolalmas. **27** Kimdakim ezinin krestini yüdüp manga əgəxmisə u manga muhlis bolalmas. **28** Aranglardın birsi munar salmakçı bolsa, aldi bilən olturnup bu küruluxni pütküzgündək hirajət eziündə barmu-yok, dəp hesab kılmasmu? **29** Undak kilməqanda, ulni selip pütküzəlmisə, kərgənlərning həmmisi mazak kılıp: «Bu adəm binanı baxlap koyup pütküzəlmidi» — deməy kalmayıdu. **31** Yaki bir padixah, yənə bir padixah, bilən jəng kılıqili qıksa aldi bilən olturnup: — Mening üstümgə kelidiojan yigirmə ming kixilik əxun işigisə mən on ming əskirim bilən taqabil turalmənmu? dəp məlqərləp kərməndü?!

32 Əgər u «Sokuxalmaymən» dəp oylısa, düxmən təhiyirəkti qəoqda əlqi əwətip, sulh xərtlirini soraydu. **33** Xuning oqha olıqxax, silərdin kimdakim [könglidle] ezinin bar-yokı bilən hoxlaxmisa, manga muhlis bolalmas. **34** Tuz yahxi nərsidür; əlbuki, tuz əz təmin yoxatsa, uningoja kəytidin tuz tamini kəndakmu kirgüzgili bolıdu? **35** U turprakka ixlitixə yaki oqutka arilaxturuxjumu yarımış, talaqə taxlinidü. Anglıqıdək əkulki barlar buni anglisun!

15 Əmdi bajgırlar wə baxka gunahkarlarning həmmisi uning sezinə anglaçka uning ətrapiqə olaxmakta idi. **2** Lekin Pərisiyələr bilən Təwrat ustazılıri oqundugxup: — Bu adam gunahkarları karxi alıdu wə ular bilən həmdastihən olturnıdu! — deyixti. **3** Xunga u ularoja munu təmsilni sezləp bərdi:

4 — Әгер арангларда бирәйләннинг ўз ўтак қои болуп, улардин бирінде көтсә, тоқсан тоқкүзини қолда қоюп қоюп үтіп көткінини тапқуа izzidmasmu? 5 Уни тепиwalojanda, xadlanojan haldā mürisigə artidu; 6 andin eyigə elip kelip, yar-buradərləri bilən kolumn-koxnlirini qakirip, ularqo: «Mən yitkən koyumni təpiwaldim, menin bilən təng xadlininqlar!» dəydu. 7 Mən silərgə xuni eytayki, xuningəqə ohxax, towa kiliwatkan bir gunahkar üçün ərxtə zor hursənlilik bolidu; bu hursənlilik towioqə möhtəj bolmiojan toksan toqkuz həkçəniy kixidin bolovan hursənliktin kəp artuktur. 8 — Yaki bir ayalning on kümüx dinari bolup, bir dinarnı yokitip қoysa, qiraqəni yekip, taki uni tapkuaqə eyni süpürüp, zən қoyp izzidmasmu? 9 Uni tapkanda yar-buradər, kolumn-koxnlirini qakirip, ularqo: «Mening bilən təng xadlininqlar, qunki mən yokitip қoysan dinarimni təpiwaldim» — dəydu. 10 Mən silərgə xuni eytayki, xuningəqə ohxax towa kiliwatkan bir gunahkar üçün Hudanıng pərixtiilirining arisida hursənlilik bolidu. 11 U səzini dawam kılıp mundak dedi: — Mələum bir adəmning ikki oqlı bar ikən. 12 Kiqik oqlı atisioq: «Əy ata, mal-müllüktin tegixlik tilüxünni hazırla manga bərgin» dəp eytiptu. Wə u eż mal-müllüklərini ikkisigə təkşim kılıp beriptu. 13 Uzun etməyla, kiqik oqlı bar-yokını yioqixturup, yirak bir yurtka səpər kilipti. U u yerdə ayx-ixrətlik iqidə turmuz kəqürüp mal-dunyasını buzup-qeqiptu. 14 Dəl u bar-yokını sərp kılıp tütükən waktida, u yurtta qattılık aqarçılıq bolup, u helila kisilqılıqta kaptu. 15 Xuning bilən u berip, xu yurtning bir pukrasioqə mədikar bolup yallinipstu; u uni etizlikioqə qoxka bekixka əwətiptu. 16 U hətta korsikini qoxkılarning yemi bolovan purqak posti bilən toyqozuxka təkəzzə boptu; lekin heqkim uningoqə həqinqərsə bərməptu. 17 Ahir berip u hoxini teip: «Atamning xunqə kəp mədikarliringin aliddin yemək-iqmək exip-texip turidu; lekin mən bolsam bu yərdə aqlıqtın ələy dəp kəldim! 18 Ornumdin turup, atamning aldiqə berip uningoqə: Əy ata, mən ərxning aliddimu wə sening aldingdimu gunah kildim. 19 Əmdi sening oqlung atılıxka layik əməsmən. Meni mədikarliring stüptidə kobul kılıqaysan! — dəymən» dəp oylaptu. 20 Xuning bilən ornidin turup atisining aldiqə kaytip mengiptu. Lekin atisi yiraktınlı uni kərüp uningoqə iqi aqritip, aldiqə yügürüp qikip, uning boynioqə esilip uni səyüp ketipstu. 21 Oqlı: «Ata, mən ərxning aliddimu, sening aldingdimu gunah kildim. Əmdi sening oqlung atılıxka layik əməsmən» — dəptu. 22 Bırak atisi qakarlırioq: «Dərhal ang esil tonni əkelip uningoqə kiydiürünglər, koliqə üzük selinglər, putlirioqə ayaq kiydiürünglər; 23 wə bordak torpakni əkelip soyunglar; andin obdan yəp, rawurus təbrikliy! 24 Qunki menin bu oqlung əlgənidi, tirildi, yitip kətkənidi, tepildi!» — dəptu. Andin ular təbrikəlxili baxlapstu. 25 Əmdi qong oqlı etizəqə kətkənökən. U kaytip keliwetip eygə yekin kəlgəndə nəqəmə-nawa bilən ussulning awazını anglapstu. 26 U qakarlardın birini qakirip, uningdin nemə ix boluwatkininini soraptu. 27 Qakar uningoqə: Ukan keldi wə atang uni sak-salamat təpiwalojanlıq üçün bordak torpakni soydi» dəptu. 28 Lekin [qong oqlı] hapa bolup, eygə kirligə unimaptu. Wə atisi qikip uning eygə kiriixini etünüptü. 29 Əmma u atisioq jawab berip: «Kəral! Mən xunqə yıldın beri kıldak hizmitində boldum, asla həqbir amringdin qikip bəkmədim. Bırak sən manga el-aqinilirim bilən hux kılıqli heqkaqan birər oqlakmu bərmidinq! 30 Lekin sening mal-müllükliringni pahixilərgə həjləp tütükən bu oqlung kaytip kəlgəndə, sən uning üçün bordak torpakni soyupsən» — dəptu. 31 Bırak atisi yənə uningoqə: «Əy oqlum, sən hərdaim mening yenimdisən wə menin barlıkim seningkidur. 32 Əmdi təbrikələp

xadlinixka layiktur; qunki bu sening ukang əlgənidi, tirildi, yoklip kətkənidi, tepildi» — dəptu.

16 U muhlislirioqə yənə mundak dedi: — Bir bayning bir oqojidarı bar ikən. Birsi bayoq: «Bu oqojidaringiz mal-mülkingizni buzup qaqtı» dəp xikayət kiptu. 2 U oqojidarnı qakirip, uningoqə: «Mening sening toorangda angloqanlırim zadi qandaq gəp? Olojidarlıkingdiki hesab-kitabını enik tapxur; qunki mundin keyin sən oqojidər bolmaysən» — dəptu. 3 Olojidar əmdi ez iqido: «Nemə kılay? Qunki hojayinim meni oqojidarlıktın mahrum kılıdu. Kətmən qapay desəm unqılık maqdur yok, tiləmçilik kılay desəm nomus kılıman. 4 Hə, taptim! Olojidarlıktın kalojınımda kixilərnin meni eylirige kərxi elixi üçün, nemə kılıximni əmdi bildim» dəp 5 eż hojayinoqə kərzdər bolovanları birdin-birdin qakirip kelip, birlinqisidin: «Hojayinimoja qanqılık kərzinqiz bar?» dəp soraptu. 6 Wə kərzdər: «Yüz tung zayıtun meyi» dəp jawab beriptu. Olojidar uningoqə: «Mana, hesabat daptiringizni elip, bu yerdə olturnup əllik tungoqə eżgərtiwing!» dəptu. 7 Andin u yənə birigə: «Sizqu, qanqılık kərz boldingiz?» dəp soraptu. U: «Yüz kürə buoqday» dəp jawab beriptu. Olojidar uningoqə: «Hesabat daptiringizni elip səksən küriga eżgərtiwing!» dəptu. 8 Xuning bilən uning hojayinı səmimiyətsiz oqojidarning bu ixtiki pəmlikliki üçün uningoqə kayıf bolup mahtaptu. Qunki bu dunyaring pərzəntliri eż dəvrədə nurning pərzəntliridin pəmliklər. (aiōn g165) 9 Wə mən silərgə xuni eytip қoysayki, «Nahək dunyaoqə təwə mal-dunuya» arklılık eżiunglarqa dost tutunglar; xundak kılısanglar, mal-dunya karoqə kəlməydiqən bolovan [künidə] xu dostlar silərni əbadıy makanlarqa kərxi alidu. (aiōnios g166) 10 Kimki kiqikkinə ixta sadık bolsa, qong ixtimu sadık bolidu; wə kimki kiqikkinə ixta səmimiyətsiz bolsa, qong ixtimu səmimiyətsiz bolidu. 11 Xunga əgər «nahək dunyaoqə təwə bolovan mal-dunuya»da sadık bolmisanglar, kim silərgə həqkiliq bayılıqları təpoxusun? 12 Wə baxkılarning nərsiliridə sadık bolmisanglar kim silərgə eżiunglarning nərsisini bərsün? 13 Həqkim ikki hojayinoqə təng hizmat kılmalıdır. Qunki u yaki buni yaman kərüp, uni yahxi kəridü; yaki buningəqə ezini pütünləy beqixılap, uningoqə etibarsız kəraduy. [Xuningəqə ohxax], silərningmu birlə wakıttı həm Hudanıng, həm mal-dunyuning kullukkida boluxunglar mumkin əmas. 14 Əmdi Pərisiyələr (ular pulqə amrak idi) bularning həmmisini anglap əysani məshirə kılıxiti. 15 Wə u ularqo mundak dedi: — «Silər eżiunglarnı adəmlərning alidda həkçəniy kılıp kərsətküqidürsələr; lekin Huda kəlbinglərni bilidu. Qunki adəmlərning arisida kədirlinidiojini Hudanıng nəziridə yirginqliktur. 16 Təwrat kanunu wə pəyəqənbərlərning yazmılıri [qəmildürkü] Yəhəyaqıqə hədəyat bolup kəldi; xu wakıttın baxlap Hudanıng padixaḥlıkinin hux hawiri jakarlinip keliwatidu; [padixaḥlıkkə] kirməkqi bolovanlarning hərbəri uningoqə bəsüp kiriwelisi kerəktür. 17 Lekin asman bilən zəminning yok kiliwetiliyi Təwratuning bir qekiti bikar kiliñitən asandır. 18 — Hər kim eż ayalını talak kılıp baxka birini alsə zina kılıqan bolidu wə kimki eż eridin talak kılınoqənni alsə zina kılıqan bolidu». 19 — Burun bir bay adəm bar idi; u sesün rənglik ton wə kanap kiyimlərni kiyip, hərküni ayx-ixrət iqido tətənə kılatti. 20 Wə pütüñ əzayını qaka-jahərat besip kətkən Lazarus isimlik bir yokşul bar idi; u bayning dərvazisining aldiqə [hərküni] yatçuzup қoyulətti. 21 Uning dastihinidin qıxıup kalojan parqı-puratlardın korsikini toyqozuxka taxna idi. Həlbuki, itlar keliip uning yarılırını yalayttı. 22 Əmdi xundak boldiki, yokşul eldi wə pərixtilər uni İbrahimimning kuqiqioqə apardı. Bay həm ələüp dəpnə kılındı; 23 wə təhtisarada

kattik kiyinilip, bexini keturnüp, yirakte Ibrahimni wə uning kuqikidiki Lazarusni körüp: (**Hadəs g86**) **24** «Əy ata Ibrahim, manga rəhim kılıqayşın! Lazarusni əwətkəysən, u barmikining uqını suoja qilap, tilimoja temitip sotutkay. Qünki mən bu ot yalkunida kattik azabliniwtiman!» dəp warkirap yalwurdi. **25** Lekin Ibrahim mundak dedi: «Əy oqlum, hayat waktingda əhalawətni yətküqə kergininqni wə Lazarusning dərd-bala tartkınıni yadingoja kəltürgin. Hazır u təsəlli taptı, əmma sən azab tariwatisən. **26** Wə bulardın baxkə, biz bilən silərninq arılıkımızda yoqan bir həng bekitilgəndurki, bu yərdin silər tərəpkə ətəlyi değənlər ətələməs wə andin biz tərəpkə etimiz değənlər ətələməs». **27** Əmdi bay yanı: «Undakta, i ata, sandın [Lazarusni] atamning eyigə əwətixingni etüniman. **28** Qünki mening bəx auka-ukam bar; ularning bu azab-ökubatlık yərəga kəlməslikü üçün [Lazarus] ularni kattik agahlındurup koysun» — dedi. **29** Birak Ibrahim jawab berip uningoja: «Ularda Musa wə [baxkə] pəyoqəmbərlərnin [agah-guwałıhı] bar; ular xularni anglısun» — dedi. **30** Lekin u: «Yak, i Ibrahim ata, əger əlgənlərdin biri tirilip ularning aldiqə barsa, ular towa kılıdu» — dedi. **31** Əmma Ibrahim uningoja: «Əger ular Musa wə [baxkə] pəyoqəmbərlərnin [guwałıhını] anglimisa, hətta əlgənlərdin birsı tirlisim, ular yanıla ixinixni rət kılıdu» — dedi.

17 U muhlisliroja mundak dedi: — Insanni putlaxturidiojan ixlar bolmay kalmaydu; lekin xu putlaxturux wasitiqisi bolqan adəmning həliqə way! **2** Bundaq adəmning bu kiqik balilardın birini [gunahkə] putlaxtuqan bolsa, boynıqə tügmən texi esilojan əhələ dengizə qədər taxliwetilgini əwzəl bolatti. **3** Əzünglaroja agah bolungalar! Əgar kərindixing gunah kılıqan bolsa, uningoja tənbih-nəsihət kılıqin. U towa kılsa uni əpu kılıqin. **4** Mubada u bir kün iqidə sanga yətə mərtiwa gunah kılsa wə yətə mərtiwa yeningoja kelip: Towa kildim, desə, uni yanıla əpu kılıqin. **5** Xuning bilən rosullar Rəbə: Ixənq-etiqadimizni axuroqin, — deyixti. **6** Wə Rəb ularoja mundak dedi: — Silərdə kığa urukidə zəriqə ixənq bolsa idi, silər awu üjma dərihiga: «Yiltizingdin komurulup, dengizə qəküp tikil!» desənglar, u sezünglərni anglap keşetti. **7** Lekin aranglardın kimning yər həyədəqənən yaki mal bakidiojan bir kuli bolsa wə u etizliktin kəytip kəlgəndə, uningoja: «Tezrək kelip dəstihanda olturoqin», dəydiqənlar barmu? **8** U bəlkı uningoja: «Mening tamikimni təyyar kıl, mən yep-iqip bolqoqə belinginə baqlaq meni kütkin, andin ezung yap-ıqkin, deməsmu? **9** Kul əmr kılınojinidək kılıqını üçün həjəyin uningoja rəhmət etyamdu! Meningqə, eytmaydu. **10** Xuningoja ohxax, silərmü əzünglaroja əmr kılınojannıng həmmisini ada kılıqinəninglardın keyin: Biz orzimas kullarımız; biz pakət tegixlik burjimizini ada kıldıq, halas», daydiqən bolisilər. **11** Wə xundak boldiki, u Yerusalemə qıçıq ketiwaterkəndə, Samariya bilən Galiliyening otturisidin etüp, **12** bir kəntkə kirginidə mahaw kesilige giriptar bolqan on adəm uningoja uqrəp, yirakte tohtap, **13** awazlını keturnüp: Əy əysa, ustaz, bizə rəhim kılıqayşın, dəp etündi. **14** Ələrni kərgəndə u ularoja: Berip ezunglərni kahınlarоja kərsitinglər, dedi. Wə xundak boldiki, ular yolda ketiwaterkəndə, [mahawdin] paklandı. **15** Ulardın birşəyən ezininq sakayojinini kərgəndə yüksəri awaz bilən Hudanı uluqlap, kaynığa burulup, kaytti. **16** U kelip əysanıng ayojoja yikilip diüm yetip taxəkkür ettti. U Samariyalı idı. **17** Əysa bu ixək karap: Pak kılıqinənlər on kixi əməsmidi? Kələqən tokkuşaylən kəni? **18** Bu yet əllik musapirdin baxkə, Hudaqə həmdusana okçuqili həqkim kəytip kəlməptiqo? — dedi. **19** Andin u həlikə adəmə: — «Ornundin tur, yulungoja mangojin! Etikəding seni sakayttı!» — dedi. **20**

[Bir kün] Pərisiyələr uningdin: «Hudanıng padixahlıqlik kəqan kəlidü?» dəp soriqanda u ularoja jawab berip mundak dedi: — Hudanıng padixahlıqliğin kələxini kez bilən kərgili bolmas; **21** kixilər: «Qaranglar, u mana bu yərdə!» yaki «U yərdə!» deyəlməydi. Qünki mana, Hudanıng padixahlıqlik aranglardıridur. **22** Keyin u muhlisliroja yəna mundak dedi: — «Xundak künər kəlidü, silət İnsan-oqlining künərləridən birər künini bolsimu kərükə təxna bolisilər, lekin kərəlməysilər. **23** Xu qaoqda kixilər silərgə: «Mana u bu yərdə!» wə yaki «Mana u yərdə!» dəydu; silər nə barmanglar nə ularning kəynidin yügürmənglər. **24** Qünki goya asmanın bir qətidin qakmak qəkip yəna bir qətigə yorutidioqandək, İnsan-oqlining ez künidə həm xundak bolidu. **25** Lekin u awwlər kəp azab-ökubatlırni tartixi bu dəwrədikər təripidin qətka kekilixi mukərrərdür. **26** Wə Nuḥ [pəyoqəmbərnin] künərlidə kəndək bolqan bolsa, İnsan-oqlining künərlidə həm xundak bolidu. **27** Taki Nuḥ kəmigə kirip olturoqan künigə, kixilər yəp-iqip, eylinip wə yatlık bolup keliwaterkəndi; andin topan kelip həmmisini əhalək kıldı. **28** Həm yəna, Lutning künərlidə kəndək bolqan bolsa xundak bolidu — kixilər yəp-iqip, soda-setik kılıp, terikqılık kılattı wə eylərni salattı. **29** Lekin Lut Sodom xəhəridin qıkkə künü, asmandın ot bilən güngürt yeqip, [bu xəhərdikilərning] həmmisini əhalək kıldı. **30** Əmdi İnsan-oqlı axkara bolidiojan kündə əna xundak bolidu. **31** Xu künü, hərkim egzidə turup, nərsə-kərkərlər eyidə bolsımı, alojlı qüxmisun; wə xuningoja ohxax kimki etizlikə bolsa [eyigə] həq yanmışun. **32** Lutning ayalını yadınglaroja kəltüringərlər! **33** Kimki ez həyatını kütküzəmkəjə bolsa, uningdin məhrum bolidu, lekin ez həyatindan məhrum bolqan kixi uningoja erixidü. **34** Silərgə xuni eytayki, u keqidə ikki adəm bir orunda yatidu; ulardın biri elip ketilidü, yəna biri kəldurulidü. **35** İkki ayal yarçunqak bexida turup un tariwatkan bolidu; ulardın biri elip ketilidü, yəna biri kəldurulidü». **37** Wə ular uningoja jawabə: Əy Rəb, bu ixlar kəyərdə yüz beridü? — dəp soridi. U ularoja: Jəsət kəysi yərdə bolsa, kuzoqunlar xu yərgə toplixidü!

18 Wə u ularoja, boxaxmay, hərdaim dua kılıp turux kerəkliki toprisida bir təmsil kəltürip mundak dedi: **2** — «Malum xəhərdə bir sotqı bar ikən. U Hudadınmu korkmaydikan, adəmlərgimə pərwa kilmaydikan. **3** Xu xəhərdə bir tul ayal bar ikən wə u daim sotqining aldiqə kelip: «Əyibkardin həkkimni elip bərgin» dəp tələp kılidikən. **4** U heli wakıtqıqə uni rət kipti; birak keyin kənglidə: Hudadınmu korkmaymən, adəmlərgimə pərwa kilmaymən, **5** lekin bu tul hotun meni awara kılıp ketiwateridü, uning manga qaplıxiwəlip meni halimdin kəktütüiwətənəsliki üçün hərhalda uning dəwəyini sorap koyay!» — dəp oylaptı». **6** Rab: Karanglar, adəltəsən bu sotqining nəmə değənlirigo! **7** U xundak kılıqan yərdə, Huda Əzığə keqə-kündü nida kiliwaterkən taliqən bəndilirigə kəndək kilar? Qərgə Huda Əz bəndilirigə həmdərdə bolux bilən birgə [razılıkka] uzunoqə səwr-takət kılısimu, ahiridə bəndilirinə dardığa yətəməsmu? **8** Mən silərgə eytayki: U ularning dərdiga yetip nahayiti tezla həkkini elip beridü! Lekin İnsan-oqlı kəlgəndə yər yüzidə iman-ixənq tapalamdu? — dedi. **9** U əzərlərini həkkəniy dəp karap, baxxılarnı kəzəqə ilməydiqən bəzilərgə kararit, mundak bir təmsilni etti: **10** — İkki adəm dua kılıqlı ibadəthəniqə berip. Biri Pərisiyə, yəna biri bajır ikən. **11** Pərisiyə era turup ez-ezığə mundak dua kılıptu: — «Əy Huda, mening baxkə adəmlərdək bulangçı, adəltəsəz, zinahər wə hətta bu bajğırdək bolmiojinim üçün sanga xükkür! **12** Hər həptidə ikki ketim roza tutımən wə tapşanlırmıning ondən bir ülüxini sədikə kəlimən». **13** Birak həlikə bajır yirakte turup bexini keturnüp asmanoja karaxkımı

petinalmay məydisiga urup turup: «Əy Huda, mən muxu gunahkarə şəhəm kılıqaysən!» — dəptu. **14** Mən silərgə xuni eytayki, bu ikkiyləndin [Pərisiy] əməs, bəlki [bajır] kəqürümə erixip əyigə käytipti. Qünki hərkim əzini üstün tutsa təwən kilinar, lekin kimki əzini təwən tutsa üstün kətürülər. **15** Əmdə kolini tagküzsən dəp, xixilər kiqiq balılırinumu uning aldiqə elip kelətti. Lekin buni kərgən muhlislər ularını əyiblidi. **16** Əmma Əysə balıları yəniqə qakırıq: Kiqiq balıları aldimoja kəlgili koyungalar, ularını tosuxmangalar. Qünki Hudanıng padixaḥlıklı dəl muxundaklardın tərkib tapkandur. **17** Mən silərgə bərək xuni eytip koyayki: Kimki Hudanıng padixaḥlıklını sabiy balıdək kobul kilmisa, uningənə hərgiz kıralmayıdú, — dedi. **18** Məlum bir həkümdər Əysədən: I yahxi ustaz, mənggülük həyatka waris bolmaq üçün nema ixni kılıxım kerək, — dəp soridi. (aiōnios g166) **19** Lekin Əysə: Meni nema üçün yahxi dəysən? Yahxi boluqçı pakət birlə, yəni Hudadur. **20** Əmərlərin bilisən: — «Zina kılma, katılıllik kılma, oqrılık kılma, yaloqan guwahlık bərəmə, atangni wa anangni hərmət kıl!» — dedi. **21** — Bularning həmmisiga kiqikimdin tərtip əmal kiliq keliwati, — dedi u. **22** Əysə buni anglap uningə: — Səndə yənə bir ix kəm. Pütkül mal-mülkingni setip, pulini yoksullarəja üləxtürüp bərgin wə xundak kılısang, ərxtə həzinəng bolidu; andin kelip manga əgəxkin! — dedi. **23** Əmma u bu gəpni anglap tolimu kəyəqənə qəməp kətt; qünki u nahayıti bay idi. **24** Tolimu kəyəqənə qəməp kətənəkini kərgən Əysə: — Mal-dunyasi kəplərning Hudanıng padixaḥlıqoja kirixi nemidegen təshəh! **25** Təgining yingninin kezidin əttixi bay adəmning Hudanıng padixaḥlıqoja kirixidin asandır! — dedi. **26** Buni anglojanlar: — Undak bolsa, kim nijatqə erixilisən? — deyixti. **27** Əmma u jawabən: — Insanlarəja mumkin bolmioqan ixlar Hudaqə mumkindur — dedi. **28** Əmdə Petrus: — Mana, biz bar-yokimizni taxlap sanga əgəxtük! — dedi. **29** U ularoja: — Mən silərgə bərəkət xuni eytayki, Hudanıng padixaḥlık üçün əy-wak ya ata-anisi ya kərindaxlıri ya ayali ya balılıridin waz kəqkənlərning hərbəri **30** bu zamanda bularoja kəp həssiləp müyəssər bolidu wə kelidiqan zamandımı mənggülük həyatka erixməy kalmayıdú. — dedi. (aiōn g165, aiōnios g166) **31** Andin u on ikkəylənni əz yəniqə elip ularoja mundak dedi: — Mana, biz hazır Yerusaleməqə qikiwatimiz wə pəyojəmbərlərning İnsan'ooqli toqrisidə pütkənlərinin həmmisini [xu yərdə] əməlgə axurulidi. **32** Qünki u yat ətərning kələqə tapxuruludu wə ular uni mashıra kiliq, harlaydu, uning üstüqə tükürüdi; **33** ular uni kəməqiliqəndən keyin eltürüwetidü; wə u üqinqi künü kəyta tırılıdu, — dedi. **34** Bırak ular bu səzlərin heqnemini qüxənmidi. Bu səzning mənisi uların yoxuruləşən bolup, uning nema eytikinini bilməy kaldi. **35** Wə xundak ix boldiki, u Yerilo xəhəriqə yekinlaxkanda, bir kor kixi yolning boyida olturnup tiləmqlik kiliwatattı. **36** U kepqiqliknıg etüp ketiwtəkənlərini anglap: — Nəmə ix bolqandu? — dəp soridi. **37** Hək uningə: — Nasarətlik Əysə bu yərdin etüp ketiwtidü, — dəp həwər bardı. **38** — I Dawutning ooolı Əysə, manga rəhəm kılıqaysən! — dəp warkırap kətt u. **39** Wə Əysənən aliddə mengiwatkanlınlar uni: — Xük olтур! dəp əyibləxti. Bırak u: — I Dawutning ooolı, manga rəhəm kılıqaysən! — dəp tehimu kəttik warkırdı. **40** Əysə kədəmimi tohittip, uni aldiqə baxlap kelişini buyrudi. Kəriqə uningə yekin kəlgəndə u uningdin: **41** — Sən meni nema kiliq bər, dəysən? — dəp soridi. — I Rəbbim, kəyta kəridiojan bolsam'idi! — dedi u. **42** Əysə uningə: — Kəridiojan bolqın! Etikadıng seni sakaytti, — dedi. **43** Wə uning kezi xuan eqildi; u Əysəqə əgixip, yol boyi Hudani uluqəlap mangdi. Wə barlik halayıkmə buni kərüp Hudaqə mədhəyiə okıldı.

19 U Yerilo xəhəriqə kirip uningdin etüp ketiwtatati. **2** Mana xu yərdə Zakay isimlik bir kixi bar idi. U «bax bajır» bolup, intayın bay idi. **3** U Əysənən kəndək adəm ikənlikini kərükə pərsət izdəwətati, lekin boyi pakar bolqəqək, həlkinq tolılikidin uni kəreləmətti. **4** Xunga u aldi tərəpkə yığırıp berip, uni kərük üçün bir tüp tijmə darılıqə yamixip qıktı; qünki Əysə u yol bilən etətti. **5** Wə Əysə u yərgə kəlgəndə yukarıqə karap uni kərüp uningə: — Zakay, qapsan qüxkin! Qünki mən bugün sening əyüngədə konuxum kerək, — dedi. **6** U aldirap qüxüp, huxallik bilən uni [əyidə] mehman kıldı. **7** Bu ixni kərgən halayıknıg həmmisi: U gunahkar kixininəkədə kənqili kiliq kətt! — dəp qotuldiqip kətt. **8** Lekin Zakay ornidin turup Rabgo: — I Rəbbim, mana, mülkümmən yerimini yoksullarqa berimən; əgər birawni yaloqandın xikəyat kiliq uningdin birlənmə ündürüwələnən bolsam biriga tetni kəyətirimən, — dedi. **9** Buning bilən Əysə uningoja [karap]: — Bügün nijat bu əyə kirdi. Qünki bu kixi həm İbrahimpənning oqlıdır! **10** Qünki İnsan'ooqli ezip kətkənlərni izdəp kütküzəli kıldı, — dedi. **11** Halayıb bu səzlərni tingxawatkanda u yəna sez kiliq bi təmsilni koxup ettti. Qünki u Yerusaleməqə yekinlaxkəndi wə ular: «Hudanıng padixaḥlık dərəhəl namayan bolidiqul!» — dəp oylaxkəndi. **12** Xunga u mundak dedi: Bir aksəngək padixaḥlık təhtiga erixip keliq üçün yırak bir yurtka karap yoloja qikipti. **13** [Awwal] u ezining on kulinə qakırıq, ularoja on tillanı üləxtürüp berip: «Men kəytip kəlgüqə [buning bilən] okət kilinglər» — dəptu. **14** Birak ez yurt pukralırı uningə qəqə bolqəqək, kəynidin əlqilərni əwətip: «Bu kixinin təstimizə padixaḥ boluxını halimaymıl!» — dəptu. **15** Wə u padixaḥlık mənsipiga erixip kəytip kəlgəndə xundak boldiki, hərbirinən tıjarət bilən kənqə payda tapkınıni bilməkpi bolup, pulini tapxuroqan həlikə kullarını ez aldiqə qakırıptı. **16** Wə awwalkisi kiliq: «İ hojam, sili bərgən tillə on tillə payda kıldı» — dəptu. **17** «Yaraysən, əy yahxi kül! Sən kiqikkina ixta ixənqliq qikqənlilikən üçün on xəhərgə həkim bolqın» — dəptu hojayı uningə. **18** İkkinqisi kiliq: «İ hojam, sili bərgən tillə bəx tillə payda kıldı» — dəptu. **19** Hojayı uningə həm: «Sən həm bəx xəhərgə həkim bolqın» — dəptu. **20** Lekin yənə birsi kiliq: «İ hojam, mana sili bərgən tillə! Buri yaqlıkkə qıqip bir jayda koyup saklıdim. **21** Qünki sili kəttik adəm ikənlə, sili amanət kilmioqanlırların payda ündürüp, ezlərli terimioqanlırların həsol yoxıla. Xuning üçün silidin körkət» — dəptu. **22** Əmma [hojayı] uningə: «Əy əski kül, sanga ez aqzıngidin qikqən sezlərin boyiqə həkim kılıy. Son mening amanət kilmayı ündürüwəlidiqən, terimay turup yiqəwəlidiqən kəttik adəm ikənlikimni bilip turup, **23** nema üçün mening pulumni həziniqilərgə amanət koymıdındı? Mən kəytip kəlgəndə, uni əsümi bilən almasmidim?» — dəptu. **24** Andin u yenidikilərgə: «Uningdiki tillanı elip on tillə tapkən kələqə beringlər!» — dəp buyrup. **25** Ular uningə: «İ hoja, uning on tillası tursal!» — dəptikən, **26** [hojayı] yənə mundak dəptu: «— Qünki mən silərgə xuni eytayki, kimdə bar bolsa, uningə tehimu kəp berilidü; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningda bar bolqanlırların uningdin məhrum kılınidü. **27** Əmdə təstigə padixaḥ bolup həküm sürüxünni halimiojan düxmənlirrimi bolsa, ularını kəltürüp, mening aldimda kətət kilinglər». **28** U bu ixlərni eytkəndin keyin, Yerusaleməqə qikqənə aldiqə karap mangdi. **29** Wə xundak boldiki, u Zəytun teqinining etikidiki Bəyt-Fagi wə Bəyt-Aniya yezilirəqə yekin kəlgənidə, ikki muhlisiqə munularını tapılap aldin əwətti: **30** — Silə udululgardıki yeziqə beringlər. U yərgə kiriplə həq adəm balisi minip bəkmioqan, bəqləklik bir təhəyni kərisilər. Uni yexip bu yərgə yetiləp kelinglər. **31** Əgər birsi

silərdin: «Nemixkə buni yexisilər?» dəp sorap kalsə, silər uningoja: «Rəbning buningə hajiti qüxti» — dəngələr. **32** Xuning bilən əwətilgənlər beriwidü, ix dəl ə ularoja eytkəndək boldi. **33** Ular təhəyni yexiwatkəndə, uning igiliri ularlində: — Təhəyni nemixkə yexisilər? — dəp soridi. **34** Ular: — Rəbning uningoja hajiti qüxti, — dedi. **35** Ular uni Əysanıng aldiqə yetiləp kəldi; wa yepinqə-qapanlırını təhəyninə üstigə selip, Əysanı yeləp tüstigə mindürdü. **36** U ketip baroqinida, həlkələr yepinqə-qapanlırını yoloja payandaz kılıp saldı. **37** Wə u Zəytun teqidin qübüx yoloja yekinlaxkınıda, pütkül muhlislar jamaiti xadlinip, eż kezi bilən kərgən əkərətlək mejizilər üçün awazını kətürüp: «Pərvərdigarning namida kalğan padixah, mubarəktur! Asmanlarda tinq-inaklıq tikləngəy, xəxələda xanxərəp ayan bolqayı!» dəp towlixip Hudaqə mədhiyə okuxka baxlıdi. **39** Lekin topning iqidə bəzi Pərisiylər uningoja: — Əy ustaz, muhlislirinqə [muxu gəpləri üçün] tənbih bər! — deyixti. **40** Bırak u ularoja jawabən: — Silərgə xuni eytayki, bular jım turqan bolsa, hətta bu taxlarmu qukan selixkən bolatti, — dedi. **41** Əmdi u xəhərgə yekinlixip uni kərüp, uning üçün yioqlap mundak dedi: **42** — [I Yerusalem!] Sən bügün, bu künündə, tinq-amanlıqning üçün nemə kerək bolqinini bilsəng id! Kaxki, bu ixlar həzir kəzlirinqdən yoxurundur. **43** Qünki xundak künələr bexinqə keliduki, düxmənlirinq astrapingni əkəxa-istihkəm bilən körxpənəni kəməp tət tərəptin kistaydu. **44** Ular seni wə [sepipling]ning iqingdiki balılırinqni yor bilən yəksən kılıp, hətta taxni taxning üstidimə qaldurmaydu; qünki [Huda]ning seni yoklıqan pəytini bilip yətmidinq. **45** Wə u ibadəthanə həylilirəq kırıp, yərdə elim-setim kiliwatqanlarnı həyədəp qıkırıp, **46** ularoja: — Mukəddəs yazmılardı: «Məninq eyüm dua-tilawəthana bolidu» dəp pütlüngən bolsimu, lekin siler uni «bulangqılarning uwisi» kiliwaldıngılar! — dedi. **47** Xu wəkiltərda u hərkəni ibadəthanida təlim berətti. Bax kahinlər, Təwrat ustazlırları wə yurt qonglırını yokitixkə amal izdidi. **48** Lekin ular kəndək kəl selixni bilməydi, qünki barlıq həlkə uning səzini tingxax üçün uningoja qəttikə yepixənədi.

20 Wə xu künələrdin bir künü u ibadəthanining həyliliridə həllkə təlim berip hux həwərnəni elan kiliwatqanda, bax kahinlər wa Təwrat ustazlırları bilən aksakallar uning aldiqə kəlip uningdin: **2** — Bizgə eytkin: Sən kiliwatqan bu ixlərni kəysi həkükə asasən kiliwatisən? Sanga bu həkükəni kim bərgən? — dəp soridi. **3** U ularoja jawab berip: — Mənmu silərdin bir ixni soray; silər manga eytip beringlarqu, **4** — Yəhəya yürgüzən qəməldürək əxtinmə, yaki insanlardinmə? — dəp soridi. **5** Ular əzara mələhəzə kiliqip: — Əgər «Əxtin kəlgən» desək, u bizgə: «Undakta, silər nəmə üçün [Yəhəyaqa] ixənmidinqilər?» deydi. **6** Əgər: «İnsanlardın kəlgən» desək, bu barlıq halayıq bizni qalma-kesək kılıp olıltırıdu. Qünki ular Yəhəyanıng pəyoqəmbər ikiñlikigə ixəndürülən, — deyixti. **7** Wə ular: — [Uning] [həküküning] kəyərdən kəlgənlərini bilməymiz, — dəp jawab berixti. **8** Əysə ularoja: — Undakta, mənmu bu ixlərni kəysi həkükə asasən kiliwatqanlıqını eytməyən, — dedi. **9** U halayıqka munu təmsilni səzəlxəkə baxlıdi: — «Bir kixi bir üzümzarlıq bərpa kılıp, uni baoqənlərgə ijarigə berip, ezi yaka yurtka berip u yərdə uzun wəkət turuptu. **10** Üzümlərni yioqidioqan məzgil kalğandə baoqənlərning üzümzarlıqtki mewidin uningoja berixkə kulliridin birini ularining yenoja əwətipti. Lekin baoqənlər uni urup-dumbalap kuruq kəl yanduruyewtipti. **11** U yənə baxkə bir kulin əwətipti. Lekin ular unimu dumbalap, harlap, yənə kuruq kəl kəyturuyewtipti. **12** U yənə üqinqisini əwətipti; ular unimu urup yarilandurup, talaşa həyədəp qıkırıwetipti. **13** [Ahirdə] üzümzarlıqning

hojayini: «Kəndək kilsam bolar? Seyümlük oqlumni əwətəy; ular uni kərsə, həq bolmioqanda uning hərmitini kılarsa?» deyəti. **14** Bırak baoqənlər uning oqlını kərüp bir-biri bilən məslihətlixip: «Bu bolsa mirashor; kelinglər, uni jayliwətəli, andin miras bizningki bolidu» deyixipti. **15** Xuning bilən ular uni üzümzarlıqning sırtıqə aqıqip olıltırwetipti. Əmdi bundak əhwalda üzümzarlıqning hojayı ularını kəndək kılıdu? **16** U kəlip u baoqənlərni yokitip üzümzarlıqni baxkılarqə tapxuridu». Halayıq buni anglap: — Bundak ixlar hərgizə bolmısın! — deyixti. **17** Lekin u ularoja kezlini tipik mundak dedi: — Undak bolsa, mukəddəs yazmılarda «Təməqər taxliwətən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi» dəp yeziloqan söz zadı nemini kersitidü? **18** Bu «tax»ka yikiloqan kixi parəparə bolup ketidü; lekin bu tax hərkimning üstigə qüsə, uni kukum-talkan kiliwetidü. **19** Bax kahinlər wə Təwrat ustazlırları uning bu təmsili əzlirigə karıtip eytkənlərini bilip xu haman uningoja kəl selix yolinini izdidi; lekin ular halayıqtkən korkuxti. **20** Xunga ular uning kəynidin marap, uni [Rim] waliyisining həkümənlilikdə sorakka tərtixkə tapxurux üçün birnaqqa dəəmlərni setiwləp, sokunup kirişə əwətti. Ular səmimiyə kiyapətə kiriwələp, uning sezidin yoquq izdəp yürətti. **21** Ular uningoja mundak soal koydi: — Əy ustaz, silini durus söz kiliqioqan wa durus təlim beridioqan, həqkəndək adəmning yüz-hatirisini [kəf'iy] kılmaqdioqan, bəlkı Hudanıng yolini sadıqlik bilən eğitip keliwətən adəm dəp bilimiz. **22** [Rim imperatorı] Kəysərə baj-selik tapxurux Təwrat ənənəvi uyoqunmu-yok?». **23** Əmma u ularning həylisini kərüp yetip ularoja: — Nemixkə meni siniməqisilər? **24** Manga bir kümüx dinar kersitinglər. Buning üstidiki sürət wə nam-ısim kimming? — dedi. Ular uningoja: Kəysərningki, — dedi. **25** Wə u ularoja: — Undak bolsa, Kəysərning həkkini Kəysərə, Hudanıng həkkini Hudaqə tapxurungular, — dedi. **26** Ular halayıqning aldida uning səzləridən uni tutuwaləqdək həqkəndək yoquq tapalmidi. Ular uning bu jawabioja həyranuňəs bolup, zuwani tutuldi. **27** Wə «əlgənlər tırılməydi» dəp inkar kiliqioqan Saduqiyəlarning bəziliyi uning aldiqə kəlip soal koyup mundak dedi: **28** — Ustaz, Musa [pəyoqəmbər Təwrat] bizgə: «Ayali bar, əmma parzənt kermigən kixi elüp kətsə, əlgüqinəng aka yaki inisi tul kələqən yənggisiñi əmrığa elip, kerindixi üçün nəsil qalduruxi kerək» — dəp yəzəqən. **29** Əmdi yəttə aka-uka bar idı. Qongi əyləngəndən keyin pərzənt kermay aləmdin etti. **30** İkkinci kerindixi ayalını əmrığa elip, pərzənt kermay aləmdin etti. **31** Andin üqinqisi uni aldi; xundak kılıp, yəttisi uni əmrığa elip pərzənt kermay eldi. **32** Həmmisidin keyin ayalma eldi. **33** Əmdi tırılıx künidə bu ayal ularning kəyəsiniñki bolar? Qünki yəttisi uni hotunlkəkə aloqan-də?! **34** Əysə ularoja mundak jawab bərdi: — Bu aləmning pərzəntliyi əylinidü, yatlıq bolidu. (aİN ə615) **35** Lekin u aləmdin nesiwa boluxkə, xundakla elüklərən tırılıxkə layık sanaloqanlar eylənməydi, yatlıq bolmayıdu. (aİN ə615) **36** Qünki ular yənə elməydi, pərixtılərgə oxhax bolidu; «Əlüməndin tırılıxtin tuqulqoşlu pərzəntlər» boloqəkə, ular Hudanıng oqullarıridur. **37** Əmdi əlgənlərning tırıldırılıxını həttə Musa [pəyoqəmbər] ezməyən kələqən; qünki [Təwrat] «tikənlik» deyən wəkənəng hatirisidə u Pərvərdigarnı: «İbrəhimming Hudasi, İshəkninq Hudasi wə Yakupning Hudasi» dəp bayan kələqən. **38** U elüklərning Hudasi emas, bəlkı tırıkların Hudasıdır; qünki uningoja nisbətən həmməylən tırıktur! **39** Xuning bilən Təwrat ustazlırların birkənqisi baha berip: — Ustaz, yahxi eytting, — dedi. **40** Qünki uların heqkim yənə uningdin soal soraxkə jür'ət kılalmıdı. **41** Əmdi u ularoja soal koydi: — Kixilər Məsilini kəndəksigə Dawutning oqlı dəyədə?

42 Qünki Dawut ezi Zəburda: Pərvərdigar menin Rəbbiməgə ettiki: — «Mən senin düxmənlirinqni təhətipəring kılıqıq, Mening ong yenimda olturoqjin!» — degenən? **44** Əmma Dawut uni «Rəbbim» dəp qəkirojan yərdə, undakta u kəndakmu uning oqlı bolidu? **45** Wə barlıq halayıq külək selip angławatlıqda, u muhlisliroja mundaq dedi: — **46** — Təwrat ustazlıridin hoxyar bolunglar. Ular uzun tonları kiyiwalıqan haldə oqadıyip yürütxə, bazarlarda kixılerning ularoja bolovan salamlıroja, sinagoglarda aldinkı orunlarda, ziyanətlərdimu tərdə olturuxka amrak kelidu. **47** Ular tul ayallarning barlıq ey-besatlırını yəwəlidü wə kəz-kəz kılıp yaloqandan uzundin-uzun dualar kəlidü. Ularning tartidiojan jazası tehimu eojir bolidu!

21 U bexini kətürüp kəriwidi, baylarning ez sədikilirini [ibadəthanidik] ianə sandukqa taxlıqınıni kərdi. **2** U yənə sandukqa ikki tiyinni taxlawatkan bir namrat tul ayalnimu kərdi. **3** Xuning bilən u: — Mən silərgə bərəhək xuni eytip koyayki, bu namrat tul ayalning taxlıqını həmməylənningkidin kəptur. **4** Qünki ularning həmmisi ezlirining axşanlıridin ianə kılıp, Hudaqa atlıqan sadıkırla qoxup taxlıdi; lekin bu ayal namratlıqoja karımay, eziñinir tırıqçılık kılıdiqinining həmmisini ianə kılıp taxlıdi. **5** Wə bəzilər ibadəthanining nəpis taxlar wə Hudaqa sunulovan hədiyyələr bilən kəndak bezəlgənləki toqrisida sezxliyatatati. **U: 6** — Silər kəruwatkan bu barlıq, nərsilərgə nisbətən, xu künər kəlididi, hətta bir tal taxmu tax üstidə qaldurulmay, həmmisi gurman klinidü, — dedi. **7** Ular uningdin: — Ustaz, bu degenlirinq kəqan yüz beridü? Bu ixlarning yüz beridiojanlıqını ayan kılıdiqan kəndak alamat bolidü? — dəp soridi. **8** U mundaq dedi: — Azdurulup ketixtin hezi bolunglar. Qünki tola kixilər menin namimni setip: «Manə əzüm xudurmənl!» wə «Ayu wakıt yekinlaxtil» dəydi. Xunga ularning kəynigə kirməngər. **9** Silər urux wə topilanglarning həwirini anglıqan waktinglardimu wəhimiga qüxməngər; qünki bu ixlarning awwal yüz berixi mükərrər. Lekin bular, zaman ahiri yetip kəldi, degenlik əməs. **10** Andin u yənə mundaq dedi: — Bir millət yənə bir millət bilən uruxka qikidu, bir padixaşlıq yənə bir padixaşlıq bilən uruxka qikidu. **11** Jay-jaylarda xiddətlik yər tawrəxlər, aqarlıqlılar wə wabalar bolidu, [yər yüzidə] wəhxtətlər wə asmandı həyvatlıq alamatər kərətinidü. **12** Bırak bu hərbir wəkələr yüy berixtin ilgiri, kixilər silərgə kol selip tutkun kılıdu wə silərgə ziyanəxlik kılıp, silərni sinagoglarning soraklırija tapxuridu, zindanlar oja taxlaydu; ular menin namim tüپəylidin silərni padixaş wə həkümədarlarning alidiqə elip baridu, **13** wə buning bilən [ularning aliddə] guwahlıq berix pursitinglar qikidu. **14** Uning üçün ərzəgə kəndak jawab berix toqrisida aldin'ala həq oylanmasılıkka ələnglarda kət'iy niyat kilinglər. **15** Qünki man silərgə barlıq düxmənlirinqlər rəddiyə wə rət kılalıqquadıq pasahətlək til wə danixmənlük ata kılımən. **16** Hətta atanə, aka-uka, uruk-tuoqjan wə yar-buradərlirinqlərə silərgə hainlik kılıp tutup beridü wə ular aranglardıki bəzilirinqlərni eltüridü. **17** Silər menin namim tüپəylidin həmmə adamning nəpritigə uqraysırlər. **18** Həlbuki, bexinglardıki bir tal qaqqıu halak bolmayıdu! **19** Səwr-qidamlıq bolojininglarda, jeninqərəqə igə bolalaysırlər. **20** — Lekin Yerusalemning [düxmən] koxunluları təripidin koxxiwelinojanlıqını kərgininqlarda, uning wəyran bolux wəkti yekinliq kaptu, dəp bilinglar. **21** U qəqəda Yəhudiya elxisidə turuwatkanlar taqlar oja qəqsun, xəhər ijdə turuwatkanlar uningdin qikip kətsun, yezilarda turuwatkanlar xəhərgə kirmisun. **22** Qünki xu qaoj «intikam» jazasını tartidiojan künərlər»dur; xuning bilən [mukəddəs yazmilarda] barlıq pütilgənlər əməlgə axurulidu. **23** Əmdi xu künərlərde

hamildər ayallar wə bala emitidiojanlarning həlioja way! Qünki bu zemində eojir kisqılıq bolidu wə [ərxtik] əqəzər bu həlkinqə bexioja qüxidü; **24** Ular kiliqning bisida yiktilidü wə tutkun klinip, barlıq əllərgə elip ketiliidü; «yat əllərning waqt» toxkuqa, Yerusalem yət əllərning ayaq astida kəlidü. **25** — Kuyax, ay, yultuzlardimu alamatər bolidu; yər yüzidiki əllər arisida dengiz-ökyanlarning güldürlixdidin wə dolkunlarning dawaloquxlıridin parakəndiqilik bolidu. **26** Adəmlər korkup, yər yüzigə kelidiojan apətlərni wəhimə iqidə kütüp əs-hoxini yokiitidü; qünki asmandıki küqlər lərzigə kelidü. **27** Andin kixilər İnsan-ooqlining küq-kudrat wə uluq xan-xərap bilən bir bulut iqidə kəliwətənlikini keridü. **28** Lekin bu alamatər kerənükə baxlıqanda, kəddinglərni ruslap bexinglərni ketürüngər, qünki bu silərni azad kilixtiki nijat yekinləxti, degenliklər. **29** U ularoja mundaq bə təmsilni sezlər bərdi: — Ənşür dərihi wə baxxə barlıq, dərəlhərgə karangələr. **30** Ularning yengidin bihlənojanında ularoja karap, əzüngər yazning yetip keliçigə az kələşənlikini bilisilər. **31** Xuningdək, bayə deyilgən alamatərlərin yüz beriわtənlikini kərgininqlarda, Hudanıng padixaşlıqining yekin kələşənlikini bilinglər. **32** Mən silərgə bərəhək xuni eytip koyayki, bu alamatərning həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr etməydi. **33** Asman-zemir yokiliidü, birək menin sezliyim hərgiz yokalmaydi. **34** — Lekin əzüngərəqə aqəh bolunglər, kəngüllüringələr əyx-ixrat, məyhorluk wə tırıqçılığın qəpm-əndixiləri bilən bishudaxmisun, xu künü üstüngərəqə tuyuksız qüxmisun. **35** Qünki u goya tuzaktək barlıq, yər yüzidə hərbir turuwatkanlarning bexioja qüxidü. **36** Xunga hərkəndək wəkiltərə hoxyar bolunglar, yüz berix aliddə turuwatkan bilər ixlardin əzüngərni kəqurup İnsan-ooqlı aliddə hazır bolup turuwxə layik hesablinix üçün hərdaim dua kilinglər, — dedi. **37** Əmdi u kündüzləri ibadəthanida təlim berətti, ahxamlıri xəhərdin qikip, keqini Zəytun teoju dəp atalojan təqədə etküzətti. **38** Wə barlıq həlk uning təlimini anglıqılı tang səhərdə ibadəthənəqə kirip, uning yenioja kələtti.

22 Əmdi petir nan həyti («ötüp ketix həyti» dəpmu atılıdu) yekinliyip kələqəndi. **2** Bax kahinlər wə Təwrat ustazlıri uni elümgə mahkum kiliçka amal izdəp yürətti; qünki ular həlkən korkəttili. **3** Xu pəyyətə on ikkiyləndin biri bolovan, Ixkəriyot dəp atalojan Yəhūdanıng kəngligə Xəytan kirdi. **4** U berip bax kahinlər wə ibadəthəna pasıban bəgləri bilən əysani kəndak kılıp ularoja tutup berix təstidə məslilətəlti. **5** Ular intəyin hux bolup, Yəhūdaqa pul berixkə kelixti. **6** Yəhūda makul bolup, uni halayıqtın ayrim kələqəndə ularoja tutup berixkə muwapiq pulsət izdəxkə kirixti. **7** Əmdi petir nan həytiñin [birinq] künü yetip kəlgəndi. Xu künü «ötüp ketix həyti» oja atıp kürbanlıq [köza] soyulatı. **8** Xuning bilən əysa Petrus bilən Yuhannaqa: — Berip bizgə etüp ketix həytiñin [közəsini] birgə yegili təyyarlanglar, — dəp ularını əwətti. **9** — Kəyərda təyyarlıxımızı halaysən? — dəp soridi ular. **10** U ularoja mundaq dedi: — Xəhərgə kirsəngər, mana u yərdə kozida su ketürtüwələnən bir ər kixi silərgə uqrayıdu. Uning kəynidin mengip u kırqən əygə kiriqlər. **11** Wə ey igisiga: «Ustaz: — Muhlislirim bilən etüp ketix həytiñin tamikini yəydiqən mehəmanhana ey kəyərdə? — dəp sorawatidu» dəngələr. **12** U silərni baxlap təstüki kəwəttikə rətləngən sərəmjanlıxturnuçoq qong bir eojiz eyni kərsitudi. Mana xu yərdə təyyarlıq kılıp turunqlar. **13** Xuning bilən ikkisi beriwdi, həmmə ixlar uning eytkinidək bolup qikti. Ular xu yərdə etüp ketix həytiñin tamikini təyyarlaxtı. **14** Əmdi wakğı-saiti kəlgəndə, əysa dastihanda olturdu; on ikki rosul uning bilən billa

olturuxti. **15** Andin u ularoqa: — Mən azab qekixtin ilgiri, silər bilən etüp ketix həytingin bu tamikıja həmdastılıhanda boluxka tolımı intizar bolup kəlgənədim. **16** Qünki silərə eytayki, bu həyət ziyanitining [əhəmiyyəti] Hudanıng padixahlılıkda əməlgə axurulmioquq, mən buningindən kəyta yeməyəm, — dedi. **17** Andin u bir jənni kəlioqa elip, təxəkkür eytti wə muhlisliroqa: — Buni elip aranglarda təkşim kılıp [iqinglər]. **18** Qünki xuni eytayki, mundin keyin Hudanıng padixahlılık kəlmigüq, hərgiz üzüm xərbətidin kət'iy iqəməyəm, — dedi. **19** Andin u bir tal nannı kəlioqa elip, Hudaşa təxəkkür eytti wə uni oxup, ularoqa üləxtürüp berip: — Bu menin silər üçün pida bolidiqan tenimdir. Meni asləp turux üçün buningdin yongalar, — dedi. **20** U xuningdak tamakṭın keyinki jənni kəlioqa elip mundak dedi: — Bu jəmdiki xarab menin silər üçün teküldiqliqan kenimda bolojan yengi əhdidur. **21** Lekin mana, meni tutup bərgüqininq kəli menin bilən bir dəstihandır. **22** Wə Insan'ooqli dərəwəkə ezi tooprısida bekitilgəndək [aləmdin] ketidü; birak Insan'ooqlining tutup berilixiğə wasitiqi bolojan adəməmən həlioqa way! **23** Andin muhlislar bir-biridin: — Arimizda zadi kim muxundak ixni kılıxi mumkin? — dəp munaziriga qüxüp ketixti. **24** Əmdi ularning arısında kəyimiz əng uluq saniliximiz kerək deyən talaş-tartıx pəyda boldi. **25** U ularoqa mundak dedi: — Əllərdiki padixahlar kol astidiki həlk üstidin buyrukəwazlıq kılıp idarə kılıdu, ularning üstidiki həkükədarları «həlkparwə» dəp atılıdu. **26** Bırak silər xundak bolmanglar; bəlkı aranglardıki əng mərtəbilikli eziñi əng kiqikidək həsablısun wə yetəkçi bolojanlar [həmməyləngə] hizmətkarlardə bolsun. **27** Kim mərtəbililik, dəstihanda olturoqanı yaki dəstihandiki kütküqim? Dəstihanda olturojini əməsəm? Bırak mən bolsam aranglarda hizmitinglarda boloqqu kütküqidəktürmən. **28** Silər bolsanglar, beximə sinaklar kəlgəndə baxtın-ahir mən bilən billə həmrəh boloqansılar. **29** Wə huddi Atam manga padixahlıq həkükü bekitkəndək, mən silərgim xundak bekitimən. **30** Xuning bilən silər menin padixahlılımda mən bilən bir dəstihanda yəp-iqisilər wə təhtlərdə olturup, Isrlainning on iki kəbilisi üstidin həküm qıkırıslar. **31** Rəb yana [Petruska]: — «Əy Simon, Simon! Mana, Xəytan həmmiñlərinin huddi buqday taskıqıandak taskəp sinaxını tiligən. **32** Lekin etikadıng yokimisun dəp sanga dua kıldım. Əmdi sən təwa kılıp tüz yoloja kəytkəndin keyin, kərindaxlırningi mustəhəməlgin» — dedi. **33** — I Rəb, — dedi Petrus, — Mən sən bilən billə zindanqa taxlinip, billə eliñüngə berixkə tayyarman! **34** U uningoja: — I Petrus, sanga eytayki, bugün horaz qılılıquq, sən «Uni tonumaymən» dəp məndin üç ketim tanisən, dedi. **35** Andin, u ulardin: — Silərni həmyansız, hurjunsız wə kəxsiz [səpərgə] əwətkinimdə silərning birər nərsənglər kəm bolup kələjanmu? — dəp soridi. Ular: — Yak, dedi. **36** Xuning bilən ularoqa: — Lekin hazır hər kimmüñ həmyanı bolsa, uni alsun; xundak həm hurjuni bolsa, uni alsun wə bir kimmüñ kılıqi bolmisa, qapınıni setip bərdin kılıq alsun. **37** Qünki mən silərə xuni eytayki, [mukəddas yazmılarda]: «U jinayətlər kətarida sanılıdu» dəp pütülgən səz məndən qoqum əməlgə axuruldu. Qünki menin toqraqmadiki barlıq ixlar toluk əməlgə axmay kəlməydu — dedi. **38** — I Rəb, kəriqin, bu yərdə ikki kılıq bar ikan, dedi ular. — Boldi, yetidü! — dedi u ularoqa. **39** Andin u qikip, aditi boyıqə Zaytun teojoja yol aldı; uning muhlisliri uningoja əgixip bardi. **40** U yərgə yetip baroqanda u ularoqa: — Azdurulmaslıqlıqlar üçün dua kilinglər, — dedi. **41** Andin, ulardin bir tax etimiqə nerirək berip, tizlinip turup: **42** — I Ata, halisang, bu kədəhni məndin elip kətkəysən. Lekin menin əməs, bəlkı Sening iradəng ada kılinsun — dəp dua kıldı; **43** wə asmandın bir perıxtə uningoja kərənünpi uni

küwwətləndirdi. **44** U kattik azabta tolojinip tehimu ihsaslıq bilən dua kılıwərdi. Buning bilən uning tərliri yərgə tekülgən kan tamqılıridək qübükkə baxlıdı. **45** Andin duasını tütüp, ornidin turup, muhlislirininq yenioja kəldi. Ularning əqəməgə qeküp həlsizlinip müğdəp kələjanlıkini kərəwidi, ularoqa: **46** — Uhlap kələjinqinər nemisi? Azduruluxtin saklinix üçün kopup dua kilinglər, — dedi. **47** Uning sezi tehi ayaqlaxmastinla, bir top adəmlər pəyda boldı. Uları baxlap kəlgüqı on ikkəyləndin biri bolojan Yəhədüdən deyən kixi idi; u əysəoja [salam berip] səyili kəxioja bardi. **48** Əysə uningoja: — Əy Yəhədüdə, bir seyüx bilən Insan'ooqlını tutup berərsənmə? — dedi. **49** Wə əysanıng etrapidikilər nemə ix yüz beridioqanlığını bilip yetip: — I Rəb, kılıq bilən uraylimu? — dedi. **50** Wə ulardin biri [kılıqını] kətürüp, bax kahinning qakirioja urup, ong külükini xiliwətti. **51** Bırak Əysə buningoja jawabən: — Boldi, tohtal — dedi; u kəlini üzitip kəlikioja təkəküüp, uni sakayıt. **52** Əysə əzini tutkılı kələğən bax kañınlar, pasıban bəgləri wə aksakallarəqə karap: — Bir karakqını tutidioqandək kılıq-tokmaklarını ketürüp kəpsiləroq? **53** Mukəddas ibadəthanında hər künı silər bilən billə idim, silər kol salmındıqlar. Hazır bu silərgə təwa bolojan wakitsaettur wə ərəngələkliknən həküm sürüxiidur — dedi. **54** Ular əysanı tutuwelip, bax kahinning eyigə elip kelixti. Petrus yırakṭın əgixip mangdi. **55** Əmdi ular høylining otturısida ot yekip qorisıda [issinip] olturoqanda, Petrus ularning arisoja kırıp olturdu. **56** Andin otnıng nurida uning olturojinini kərgən bir dedək uningoja tikilip karap turup: — Bu adəməm əysə bilən billə idi, — dedi. **57** Lekin u tenip: — Əy hotun, uni tonumaymən! — dedi. **58** Andin uzun etməy, yənə birayələn uni kəriüp: — Sənəmə ulardin ikənsən, — dedi. Lekin Petrus: — Əy buradər, undak əməsəm! — dedi. **59** Andin bir saətqə ətkəndə baxkə birayələn: — Darhəkikət, bu həm uning bilən billə idi; qünki umu Galiliyəliklər, — dəp qing turuwaldi. **60** Lekin Petrus: — Həy buradər, nemə dəwətqininqni bilməyəm! — dedi. Wə uning sezi ayaqlaxmastinla, horaz qillidi. **61** Əmdi Rəb kəynigə burulup, Petruska tikilip karap koydi. Xuning bilən Petrus Rəbning sezinə, yəni: «Bügün horaz qillaxtin ilgiri sən mandin üç ketim tanisən» deyənləkini yadiqə kəltürdü. **62** Wə u taxkirişa qikip kattik yioşlap kətti. **63** Əmdi əysanı tutup turuwtənələri uni məşhər kiliixka wə sawap-dumbiləxka baxlıdi; **64** uning kezliyini tengip uningdin: — Seni uroqan kimdu? Kəni, beşərət bərgin! — dəp soraxtı. **65** wə uningoja buningdin baxkə yana nuroqun həkərətləri yaqdırdu. **66** Tang atkanda, həlk aksakallılır, yəni bax kañınlar wə Təwrat ustazlıri yioşılıxtı. Ular uni ez kengəxmisigə elip berip **67** uningdin: — Eytə, sən Məsihəmu? — dəp soraxtı. U ularoqa jawabən: — Silərgə eytsammu, kət'iy ixənməysilər. **68** Silərdin birər soal sorisam, həq jawab bərməysilər. **69** Lekin bu wakittin baxlap Insan'ooqli Həmmigə Kədirninq ong yenida olturidu, — dedi. **70** — Undakta, sən Hudanıng Ooqli ikənsən-də? — deyixti ular. U: — Degininglərdək mən xudurmen! — dəp jawab bərdi. **71** Xuning bilən ular: — Əmdi baxkə guwahqılıkning bizgə nema hajiti? Qünki əzimiz uning ez aqzidin qıkıqını anglıdık! — deyixti.

23 Andin [kengəxmidikilərning] həmmisi ornidin turuxup, uni [waliy] Pilatusning aldiqə elip berixti. **2** U yərdə ular uning üstidin xikayet kılıp: — Əzini Məsih, yəni padixah dəp atiwelip, həlkəmizni azdurup wə kutritip, Kəysərgə baj-selik tapxuruxni toşkan bu adəmni baykap uni tuttuk, — deyixti. **3** Pilatus uningdin: — Sən Yəhədüylarning padixahimusən? — dəp soridi. U: — Eytəningdək, — dəp jawab bardi. **4** Andin Pilatus bax kañınlar bilən kəpənlükka: — Bu adəmdin birər xikayet kılıqduñ uni tapalmadı, — dedi. **5** Lekin ular tehimu kət'iy haldə: — U

Galiliyədin tərtip təki bu yərgiçə, pütkül Yəhudiyyədimu təlim berix bilən həlkni kütritidu. **6** Pilatus «Galiliyə» degen seznı anglap: — Bu kixi Galiliyəlikmu? — dəp soridi **7** wə uning Herod [hanning] idarə kilojan əlkidin kəlgənlilikdin həwər təpib, uni Hərodka yollap bərdi (u künlərdə Hərodmu Yerusalemda idi). **8** Hərod əysani kergəndə intayın huxal boldi. Qünki u uzundin beri uningoja dair kəp ixlarnı anglap, uningdin bir möjizə kərtüx ümidiidə bolup, uni kərtüx pursitini izdəwatattı. **9** U əysadin kəp soallarnı soridi, lekin u Herodka bir eoizmzu jawab bərmidi. **10** Bax kahinlər wə Təwrat ustazlırları yekin turup uning üstidin hə dəp arz-xikayət kiliwattati. **11** Hərod han wə uning ləxkərləri uni harlap məshirə kilihip, uningoja xəhənaton-kiym kiydürüp, uni yənə Pilatusning aldiqə kayturup yollidi. **12** Mana xu kündin baxlap, Pilatus bilən Herod dost bolup kəldi; qünki ilgiri ular arisida adawət bolojanidi. **13** Waliy Pilatus bax kahinləri, [Yəhudiylər] həkümüldarlarıni wə halayikni yioqip, **14** ularoja: — Siler bə adamın üstidin «Həlkni azduridu wə kütritidu» dəp xikayət kilipli uni aldiqə tərtip kəldinglar. Mana, mən silərning aldinglarda uni sorak kəloqinim bilən, uningdin silər xikayət kiliqan jinayətlərdin birinimə tapalmidim. **15** Herodmu tapmidi; qünki mən silərni uning aldiqə əwəttim. Mana, uningda elümgə layik həqkəndək jinayət yok ikən. **16** Xunga mən uni jazalap, andin koyup berimən, — dedi **17** (uning hər ketimlik [etüp ketix] həytida, [Yəhudiylər] [mələkbuslardınlı] birini ularoja koyup berix məjburiyyəti bar idi). **18** Lekin kəpçilik təngla quqan selixip: — Buni yokiting! Bizgə Barabbasni koyup bering! — deyixti **19** (Barabbas bolsa xəhərdə topilang kətürgənləki wə katılık kəloqanlığı üçün zindanoja taxlanən məhəbus idi). **20** Xuning bilən Pilatus əysani koyup berixni halap, kəpçilikkə yənə sez kəloqli turdi. **21** Lekin ular jawabən yənə quqan selixip: — Krestləgin, uni krestləgin! — dəp warkıraxti. **22** [Pilatus] üçinqi ketim ularoja: — Nemixə? U zadi nemə yamanlık kəloqan? Mən uningdin elümgə layik həq jinayət tapalmidim. Xuning üçün mən uni jazalap, koyup berimən, — dedi. **23** Birək ular yənilə hə dəp quqan selixip: «U krestlənsən!» dəp tələp kilipli qing turuwaldi. Ularning həmdə bax kahinlərning quqanlırı əhər küplük kəldi. **24** Pilatus ularning talipi boyığa ada kilişən dəp həküm qıckarı. **25** Wə ularning tiliginini, yəni topilang kətürtüx wə katılık üçün zindanoja taxlanənnəni koyup berip, əysani ularning həhixioja tapxurup bərdi. **26** Wə ular uni elip ketiwaytında, yolda Kurini xəhərliklə Simon isimlik bir kixi sahəradın keliwattı; ular uni tutuwelip, krestni uningoja kətiyrgüzip, əysanıñ kaynidin mangdurdı. **27** Əysanıñ kaynidə zor bir top həllək, xundakla uningoja eginip yioqə-zar kətürüxiwatkan ayallarmu əgixip keliwattati. **28** Lekin əysa kəynigə burulup ularoja: — Əy Yerusalemning kızılırlı! Mən üçün yioqlımlıngar, bəlkı ezungular wə balılırlıngar üçün yioqlıngar! **29** Qünki silərgə xundak eoqır künlər keliduki, kixilər: «Tuqmaslar, bala kətürümigen korsaklar wə emitmigen əməqəklər bəhəltiklər!» — deyixidi. **30** Xu qəoqda kixilər təqələrə: «Üstümizgə ərilli», dənglüklərə: «üstümizni yap!» dəp nida kiliçidu. **31** Qünki adamlar yappyexil dərəhkə xundak ixlarnı kəloqan yərdə, kürup kətkən dərəhkə nemə ixlar bolar?! — dedi. **32** İkki jinayətqimə elümgə məhkum kiliñoji uning bilən təng elip kelingəndi. **33** Wə ular «bax səngək» dəp atalojan jayqə kəlqəndə, u yərdə uni wə yənə ikki jinayətqini, birini uning ong yənidə wə yənə birini sol yənidə krestkə tartti. **34** Əysa: — I Ata, ularını kəqürgin, qünki ular əzininə nemə kiliwatkanlıqını bilməydi, — dedi. [Ləxkərlər] qək taxlap, uning kiyimlərini belüxüwaldı. **35** Halayık kərap turattı, Yəhudiylər həkümüldarları yənidə turup uningoja dimiqinini

kəkip məshira kilipli: Baxkilarnı kütkuzuptikən! Əgər u rasttin Hudanıñ Məsihi, Uning tallıwalojını bolsa, özini kütkuzup baksun! — deyixti. **36** Ləxkərlərmə uni məshirə kilihip, yəniqə berip uningoja sirkə təngləp: **37** — Əgər sən Yəhudiylarning Padixahı bolsang, ezungüni kütkuzup bak! — deyixti. **38** Uning üstidiki [tahtayaqə] grekçə, latinçə wə iibraniyçə hərplər bilən: «Bu kixi Yəhudiylarning Padixahıdurus» dəp yezip koyulqanidi. **39** Uning bilən billə krestkə tartılıqan ikki jinayətqinən biri uni həkərətləp: — Sən Məsih, əməsmidinq? Əmdı ezungnim, biznim kütkuzə! — dedi. **40** Birək yənə biri uning gepigə tənbilə berip: — Sən ezung ohxax həkümning tegidə turup Hudadın korkmamsan? **41** Bizning jazalinxımız həklik, qünki eż kilmixlirimizning tegixlik jazasını tarttuk; lekin bu kixi həqkəndə nətənqra ix kilmiqanqu! — dəp jawab bərdi. **42** Andin, u əysaqa: — I Rəb, padixahlıking bilən kəlginində, meni yad kəlqin, — dedi. **43** Əysa uningoja: — Bərəhk, mən sanga eytakı, bugün sən man bilən billə jənnətə bolisən, — dedi. **44** Hazır altinqi saat bolup, pütün zəmimni tokçuzinqi saətqişə karangoşuluk bastı. **45** Kuyax nurunu bərmidi wə ibadəthanining pərdisi tosattin otturisidin yirtılıp ikki parçə bolup kətti. **46** Əysa kattik awaz bilən nida kəlqəndən keyin: — I Ata! Rohimni əkolungoja tapxurdum, — dedi-də, tiniq tohtap, jan tüzdi. **47** U yərdə turoqan yüzbəxi yüz bərgən ixlarnı kərəp: — Bu adəm həqikətən durus adəm ikən! — dəp Hudani uluqlıldı. **48** Wə bu mənzirini kerükə yioqlıqan barlıq halk yüz bərgən ixlarnı kərəp kəkrəkliriga urup eylirigə kaytixti. **49** Wə uni tonuydiqan barlıq kixilər wə Galiliyədin uningoja əgixip kəlgən ayallar yirakta turup, bu wəkələrgə kərap turdi. **50** Wə mana xu yərdə kengəxmidilərdin Yüşüp isimlik biri bar idi. U ezi akkengül wə adil adəm bolup, ularning maslıhətigə wə kəloqinioja koxulmiojanidi. Əzzi Yəhudiya elxisidiki Arimatiya degen bir xəhərdin bolup, Hudanıñ padixahlıqını təlmürüp kütətti. **52** U ezi Pilatusning aldiqə berip əysanıñ jəsətini berixni tələp kıldı; **53** Wə uni kresttin qixürüp kanap bilən kepənləp, kəoram taxtin oyup yasalojan, həqkim koyulmiojan bir kəbrigə dəpnə kıldı. **54** Bu «təyyarlık künü» bolup, xabat künü yekinliqip kələqanidi. **55** Wə uning bilən Galiliyədin kəlgən ayallar [Yüşüpə] əgixip, kəbrini wə uning jəsətiniñ kəndək koyulqinini kərdi. **56** Andin yenip berip ətirlər wə hux puraklik buyumları təyyar kıldı wə [Təwərrattik] əmr boyiqə xabat künü aram elixti.

24 Əmdı həptining birinqi künidə tang yuray dəp kəloqanda, ayallar əzli rəyyarlıqan ətirlərni elip, kəbrigə kəldi. **2** Ular kəbrinənən aqzidiki taxning domiliwitelgilənlilikini kərdi; **3** wə kəbrigə kərip kəriwidi, Rəb əysanıñ jəsəti yok turattı. **4** Wə xundak boldiki, ular buningdin patiparək bolup turoqanda, mana, nur qaknap turidiojan kiyimlərni kiyən ikki zət ularning yəni tuyuksız pəyda boldi. **5** Ayallar kattik wəhimgə qixürüp, yuzlərini yərgə yekixti. İkki zət ularoja: — Nəmə üçün tırık boluqunuñ elgənlərning arisidin izdəysilər? **6** U yərdə əmas, bəlkı u tırıldıl! U tehi Galiliyədə turoqan wəktidə, uning silərgə nemini eytikini, yəni: «Insan»oqlining gunahkar adəmlərning koliqə tapxurulup, krestlinip, üçinqi künü kəpta tirilixi mukərrərdur» deyənlərini əsləp bekinglər! — dedi. **8** Wə ular uning [dəl] xundak deginini esigə elixti; **9** wə kəbridin kaytip, bu ixlarning həmmisini on bireyləngə, xundakla kəloqan muhlislərning həmmisigə yətküzdü. **10** Rosullarəja bu ixlarnı yətküzgüqlər bolsa Magdallik Məryəm, Yoanna wə Yakupning anisi Məryəm həmdə ular bilən billə bolojan baxqa ayallar idi. **11** Lekin [ayallarning bu eytənərlə] ularoja əpsanidək bilindi, ular ularning sezlirigə ixənmidi. **12** Birək Petrus

ornidin turup, kəbrigə yükürüp bardı. U engixip kəbrə iqiga kəriwidi, yaloız kanap kepənlükning tilim-tilim parçılırinı kerüp, yüz bərgən ixlarqa təsəjjülinip eygə kaytip kətti. **13** Wə mana, xu kündə ulardın ikkiylən Yerusalemın on bir qəkirmən yiraklıktıki Emayus degen kəntkə ketip baratti. **14** Ular yüz bərgən barlıq, ixlar tooprısında sezlixip ketiwatattı. **15** Wə xundak boldiki, ular sezlixip-mulahızılıxip ketiwatkanda, mana əysa ezi ularqa yekinlixip kelip, ular bilən billə mangdi; **16** lekin ularning kezliyi uni tonuxtin tutuldi. **17** U ulardin: — Ketiwei tip nemə ixlar toopruluk munazirə kiliixiwatisilər? — dəp soridi. Ular qayquluk kiyapətə tohtap, **18** ulardin Kliyopas isimlik biri jawab berip: — Yerusalemda turupmu, muxu künlerdə xu yərdə yüz bərgən wəkələrdin birdinbir həwər tapmioğan musapir sən ohximamsən?! — dedi. **19** Wə u ulardin: — Nəmə wəkələr boldi? — dəp soridi. «Nasərəlik əysaşa munasiwətlik wəkələr!» — dedi ular, — «U ezi Hudanıgən alddidim, barlıq həlkinqı alddidimə əməldə wə sezdə kudrətlik bir pəyəqəmbər bolup, **20** bax kahınlar wə həkimdarlırmız uni elüm həkümüiga tapxurup, krestlətti. **21** Biz əslidə uni Israfilə qəməjmət bolup azad kılıdiqan zat ikən, dəp ümид kılıqaniduk. Lekin ixlar xundak boldi, hazır bu wəkələr yüz bərginigə üçinqi kün boldi; **22** yənə kelip, arimizdiki birməqqə ayal həm bizni həngətən qalduruwətti. Qünki ular bügüñ tang sohərdə kəbriga beriptikən, **23** uning jesitini tapalmay kaytip kelip: «Bizga birməqqə pərixtə oqayıbana kerünütə ayan bolup, «U tırıkl!» dedi» dəp eytiptu. **24** Buning bilən arimizdün birməqqəyən kəbrigə berip, əhwalning dəl ayalların eytkinidək ikənlilikini baykaptu. Lekin uni ularmu kərməptü». **25** Əysa ularqa: — Əy nadanlar, pəyəqəmbərlarning eytikanlırinin həmmisigə ixinixə kəlbi gallar! **26** Məsihning əzığa has xan-xəripiğa kirixtin burun, muxu japa-muxəkkətlərni bexidin etküzüxi mukərrər əməsmidi? — dedi. **27** Andin pütütən Təwrat-Zəburdin, Musa wə baxka barlıq pəyəqəmbərlarning yazmılıridın baxlap u ezi həkkidə aldin pütülgənlərini ularqa xərəh berip qüxəndirdi. **28** Ular baridioğan kəntkə yekinlaxkanda, u yirakrak bir yərgə baridioqandak turatti. **29** Lekin ular uni tutuwelip: — Kəq kirip kəldi, həlila kün olturidu. Biz bilən billə kənup kəlojin, — dəp etündi. Xuning bilən u ular bilən kənəqili əyga kirdi. **30** Wə xundak boldiki, u ular bilən dastihanda olturoğanda, nənni kəlioja elip, Hudaşa təxəkkür etti, andin nənni oxtup ularqa tutti. **31** Ularning kezliyi xuan eqilip, uni tonudi; xuning bilən u ularning alddidin qayip boldi. **32** Ular bir-biriga: — U yolda biz bilən paranglixip, bizgə mukəddəs yazmilaroja xərəh bərgəndə, yürək-baqrımız goya ottak yanmidimusi?! — deyixti. **33** Wə ular xu həman turup Yerusalemıqə kaytip kəldi. Ular ikkisi on bıräylən bilən ularning həmrəhlirinin bir yərgə yiojılıp turqinining üstigila qüxti, ular: «Rəb rasttin tirihipti. U Simonoşa kerünüptü» deyixiwatattı. **35** Xuning bilən ular ikkiylənmə yolda yüz bərgən ixları wə u nənni oxtuwatkanda uning ezlirigə kəndak tonulojinini kepçilikka sezlep bərdi. **36** Wə ular bu ixlar üstida sezlixiwatkanda, [Əysə] ezi tosattin ularning otturısida pəyda bolup: — Silərgə aman-hatırjəmlik bolqay! — dedi. **37** Ular birər rohni uqrattukmu nəmə, dəp hiyal kiliip, alakzadə boluxup wəhimiğə qüxti. **38** U ularoja: — Nemigə xunqə alakzadə bolup kəttinglər? Nemikə kəlblinglarda xək-guman qıkip turidu? **39** Kollirimoja wə putliriməqə əşərən bekinglər! Mening əzüm ikənlilikimni bilinglər! Meni tutup kərünglər, rohning ət bilən səngiki yok, lekin məndə barlıjını kərisilər, — dedi. **40** Wə xundak deqəq ularoja put-kolını kərsətti. **41** Ular huxluktin [kəzlirigə] ixəngüsi kəlməy həyranuñəs turojınıda u ulardin: — Silərning

bu yərdə yegüdək nərsənglər barmu? — dəp soridi. **42** Ular bir parqə belik kawipi wə bir parqə həsəl kənəkini uningçə sunuwidi, **43** u elip ularning aliddə yedi. **44** Andin u ularqa: — Mana bu mən silər bilən bolojan wəktimdə silərgə eytkən: «Musa hatırılığın Təwrat kanunu, pəyəqəmbərlarning yazmılıri wə Zəburda menin tooramda pütülgənning həmmisi qoqum emalğə axurulmay kəlməydi» degen səzlirim əməsmə? — dedi. **45** Xuning bilən u mukəddəs yazmiları qüixinixi üçün ularning zəhənlirini aqtı **46** wə ularqa mundak dedi: — [Mukəddəs yazmılarda] xundak aldin pütülgənki wə xu ix Məsihning əzığa topra kəldiki, u azab qekip, üçinqi künidə elgənlər arisidin tırıldı, **47** andin uning nəmə bilən «Towa kılınqlar, gunahlarning kəqürünigə müyassar bolunglar» degen həwər Yerusalemın baxlap barlıq, ellərgə jakarlinidu. **48** Silər əmdi bu ixlarqa guwahqıdursılər. **49** Wə mana, mən Atamning wədə kılıjınıni wujudunglarqa əwətimən. Lekin silər yukiridin qüxidioğan küq-kudrat bilən kiygüzülgüqə, xəhərdə kütüp turunqlar». **50** Wə u ularni Bəyt-Aniya yezisiqə baxlap bardı wə kollırını kəttürüp ularni bərikətlidi. **51** Wə xundak boldiki, ularni bərikətligəndə u ulardin ayrılip asmanoja kəttürildi. **52** Ular umingoja səjdə kılıxtı wə zor huxal-huramlıq işqidə Yerusalemıqə kaytip kelip, **53** hərdaim ibadəthanida turup Hudaşa xükkür-sana okuxup turdi.

Yuhanna

1 Mukaddəmdə «Kalam» bar idi; Kalam Huda bilən billə idi həm Kalam Huda idi. **2** U mukaddəmdə Huda bilən billə idi. **3** U arkılık barlıq məwjudatlar yaritildi wə barlıq yaritiloqların həqbiyi uningsiz yaritiloğan əməs. **4** Uningda həyatlıq bar idi wə xu həyatlıq insanlarqa nur elip kəldi. **5** Wə nur ərəngolulukta parlayıd wə ərəngoluluk bolsa nurnı həq besip qüxələgən əməs. **6** Bir adəm Hudadin kəldi. Uning ismi Yəhya idi. **7** U guwahlıq berix üçün, yəni həmmə insan əzzi arkılık ixəndürülsün, dəp nuroja guwahlıq boluxkə kəlgənidi. **8** [Yəhənyanıng] ezi xu nur əməs, bəlkı pəkət xu nuroja guwahlıq berixkə kəlgənidi. **9** Həqkiyikur, yəni pütküllə insanni yorutuqıqur dunyayaqla keliwatkanıdi. **10** U dunyada bolqan wə dunya u arkılık, barlıkkə kəltürulgən bolsimu, lekin dunya uni tonumidi. **11** U əziningkilərgə kəlgən bolsimu, birak uni əz həlkə kəbul kilmidi. **12** Xundaktimu, u əzini kəbul kələqanlar, yəni əz namioja etikəd kələqanlarning həmmisigə Hudanıng pərzənti bolux həkukını ata kıldı. **13** Uni kəbul kələqan muxular ya kəndin, ya ətlərdin, ya insan iradisindən əməs, bəlkı Hudadin tərləgən boldı. **14** Kalam insan boldı həm arımidə makanlaxtı wə biz uning xan-xəripiqə karıdık; u xan-xərəp bolsa, Atining yenidin kəlgən, mehîr-xəpkət wə həqkiyətə tolojan birdirib yegana Oqlınlıningkidur. **15** (Yəhya uningoja guwahlıq berip: — Mana, mən [silərgə]: «Məndin keyin kəlgəqi məndin üstündür, qunkı u man dunyayaqla kelixtin burunla bolqanıdi») deyinim dəl muxu kixidur! — dəp jar kıldı) **16** Qunkı həmmimiz uningdiki tolup taxşanlardın iltipat üstigə iltipat alduk. **17** Qunkı Təwrat kənunu Musa [pəyəqəmbər] arkılık yətkütülgənidi; lekin mehîr-xəpkət wə həqkiyətə əysa Məsih arkılık yətkütüldi. **18** Hudani həqkim kərüp bakşan əməs; birak Atining əsərlikdə turoquqı, yəni birdinbir Oqlı Uni ayan kıldı. **19** Yerusalemıdiki Yəhudiylar Yəhəyadın «San kimsən?» dəp sürüxtə kiliçkə kahınlar bilən Lawiyarnı uning yəniqə əwətkəndə, uning ularoja jawabən bərgən guwahlıqı mundak idi: **20** U etirap kılıp, həq ikkilənməy: — «Mən Məsih əməsəm» — dəp enik etirap kıldı. **21** Ular uningdin: — Undakta ezung kim bolisən? Ilyas [pəyəqəmbər]musən? — dəp soridi. — Yak, mən u əməsəm, — dedi u. — Əmisi, sən həlikə pəyəqəmbərmusən? — dəp soridi ular. U yəna: — Yak! — dedi. **22** Xunga ular uningdin: — Undakta, sən zadi kim bolisən? Bizni əwətkənlərgə jawab beriximiz üçün, [bzıgə eytkin], ezung toqıruluk nemə dəysən? — dəp soridi. **23** Yəhya mundak jawab bərdi: — Yəxaya pəyəqəmbər burun eytkəndək, qəlda «Rəbning yolini tüz kilinglər» dəp towlaydiqan awazdurmən! **24** Əmdi [Yerusalemındın] əwətilənlər Parisiyəldən idi. Ular yəna Yəhəyadın: — Sən ya Məsih, ya Ilyas yəki həlikə pəyəqəmbər bolmısang, nemə dəp kixilərni suoja qəmildürüsən? — dəp soridi. **26** Yəhya ularoja mundak dəp jawab bərdi: — Mən kixilərni suoja qəmildürürəm, lekin aranglarda turoquqı silər tonumiojan bırsi bar; **27** u məndin keyin kəlgəqi bolup, mən hətta uning xəxining boqkəqini yexiximə layik əməsəm! **28** Bu ixlər İordan dərasasının xərkiy ketidiki Bəyt-Aniya yezisida, yəni Yəhya pəyəqəmbər kixilərni [suoja] qəmildürüwatkan yərdə yüz bərgənidi. **29** Ətisi, Yəhya əysanıng ezigə karap keliwatkanlıqını kərüp mundak dedi: — Mana, pütküllə dunyaning gunahlırını elip taxlaydiqan Hudanıng kozisi! **30** Mana, mən [silərgə]: «Məndin keyin kəlgəqi bırsi bar, u məndin üstündür, qunkı u man dunyada boluxtın burunla bolqanıdi» deyinim dəl muxu kixidur! **31** Mən burun uni bilmisəmmu, lekin uni İsrailəqə ayan bolsun dəp, kixilərni suoja qəmildürügili kəldim.

32 Yəhya yənə guwahlıq berip mundak dedi: — Mən Rohning pahtak əhalitidə asmandın qüxüp, uning üstigə kənəqanlıqını kərdim. **33** Mən əsliha uni bilmigənidim; lekin meni kixilərni suoja qəmildürükə əwətküqi manga: «Sən Rohning qüxüp, kimning üstigə kənəqanlıqını kersəng, u kixilərni Muqaddəs Rohka qəmildürügü bolidul!» degonidi. **34** Mən dərvəzə xu ixni kərdim, xunga uning həqkiyətən Hudanıng Oqlı ikənlilikə guwahlıq bərdim! **35** Ətisi, Yəhya ikki muhlisi bilən yənə xu yərdə turattı. **36** U [u yərdin] mengip ketiwaterən əysanı kerüp: — Ərəngələr! Hudanıng kozisi! — dedi. **37** Uning bu sezinı anglojan ikki muhlisi əysanıng kəynidin mengixti. **38** Əysa kəyniga burulup, ularning əgixip keliwatkanını kərüp ulardın: — Nəmə izdəysilər? — dəp soridi. Ular: — Rabbi (bu [ibraniyqə sez bolup], *ustaz* degen mənində), kəyərdə turisən? — dedi. **39** — Berip kərünglər, — dedi u. Xuning bilən, ular berip uning kəyərdə turidən qənəqanlıqını kərdi wə u künin ming bilən billə turdi (bu wakıt xu künning oninqi saiti idi). **40** Yəhya [pəyəqəmbərning] yekirik sezinı anglap, əysanıng kəynidin mangojan ikkiylənnəng biri Simon Petrusning inisi Andriyas idi. **41** Andriyas awwal ez akisi Simonni tezip, uningoja: — Biz «Məsih»niaptuk! — dedi («Məsih»ibraniyqə sez bolup, grek tilida «Hristos» dəp tərjimə kəlinidü) **42** wə akisini əysanıng aldiqə elip bardi. Əysa uningoja karap: Sən Yunusning oqlı Simon; buningdin keyin «Kifas» dəp atılısan, — dedi (manisi «tax»tur). **43** Ətisi, əysa Galiliyə elksigə yol almaqçı idi. U Filipni tezip, uningoja: — Manga əgixip mang! — dedi **44** (Filip Bəyt-Saïdalıq bolup, Andriyas bilən Petrusning yurdixi idi). **45** Filip Nataniyənləri tezip, uningoja: — Musa pəyəqəmbər Təwratta wə baxka pəyəqəmbərlər [yazmılırlıda] bəxarət kılıp yəzəqən zətni taptuk. U bolsa Yüsünping oqlı Nasarətlik əysa iken! — dedi. **46** Birak Nataniyəl: — Nasarət degen jaydin yahxi birnəmə qıqamdu?! — dedi. Kelip kərüp bak! — dedi Filip. **47** Əysa Nataniyənləning əzininə aldiqə keliwatkanlıqını kərüp, u toqıruluk: — Mana, iqidə kılqə hıylə-mikrisi yok həqkiyik bir İsraillik! — dedi. **48** Nataniyəl: — Meni kəyərəmdin bilding? — dəp soridi. Əysa uningoja jawab berip: — Filip seni qakırıxtın awwal, sening ənjür dərihining tüwidə olturoqanlıqını kərgənidim, — dedi. **49** Nataniyəl jawabən: — Ustaz, sən Hudanıng Oqlı, İsrailning Padixahısen! — dedi. **50** Əysa uningoja jawabən: — Seni ənjür dərihining tüwidə kərgənlilikim etyklənlilik üçün ixiniwatamsən! Buningdinmən qong ixlərni kərisən! — dedi **51** wa yəna: — Bərəkət, bərəkət silərgə eytip koyakı, sələr asmanlar eqilip, Hudanıng pərixtılırinıng İnsan-ooqlıning üstidin qıkıp-qüxüp yüridiqanlıqını kərisilər! — dedi.

2 Üqinqi künə, Galiliyədiki Kana yezisida bir toy boldi. Əysanıng anisi [Məryəm] u yərdə idi **2** həm əysa wə uning muhlisirrimu toyqa təklipli kəlinənənidi. **3** Toyda xarab tütəp kələqanda, əysanıng anisi uningoja: — Ularning xarablıri tütəp kaptu, — dedi. **4** Əysa uningoja: — Hanım, mening sən bilən nemə karim? Mening wəkti-saitim tehi kəlmidi, — dedi. **5** Anisi qakarlarqa: — U silərgə nemə kıl desə, xuni kilinglər, — dedi. **6** Əmdi xu yərdə Yəhudiyların təhərət aditi boyiqə ixtililiqdiqan, hərbirigə ikki-tiğ tungdin su siqidiojan altə tax küp koyulənənidi. **7** Əysa qakarlarqa: — Küplərgə su toldurunglar, — dedi. Ular küplərni aqziojıqə tolduruxti. **8** Andin u ularoja yəna: — Əmdi buningdin usup toy baxkuroquqıja beringlər, — dedi. Ular uni apirip bərdi. **9** Toy baxkuroquqı xarabkə aylandurulən sudin tetip kərgəndə (u uning kəyərdin kəltürulgənlilikini bilmidi, əmma buni su toxuqan qakarlar bilətti) toy baxkuroquqı toyı boluwaqtan yigitni qakırıp, **10** uningoja: — Hərbir [toy kılıquqı] yahxi

xarabni toyning bexida kuyidu, andin mehmanlar kanoqqa iqtakdindin keyin, naqirini kuyidu. Əjəba, sən yahxi xarabni muxu qəoqliqə saklapsən! — dedi. **11** Bu bolsa, əysə kərsətkən mejizilik alamatlarning dəsləpkisi bolup, Galiliyəning Kana yezisidə kərsitilgəndi. Buning bilan u ezining xan-xəripini ayan kıldı, wə uning muhlisliri uningçə etikəd kıldı. **12** Bu ixtin keyin u, anisi, iniliri wə muhlisliri bilan Kəpənəhəm xəhiringə qüxüp, u yərdə birnəqqə kün turdi. **13** Yəhədiylarning «etüp ketix həyti»çə yekin kələjanda, əysə Yerusaleməjə bardı. **14** U ibadəthana [höyliliridə] kala, koy wə kəptər-pahtək satquçilarını həm u yərdə olturoqan pul tegixküçüklərini kerdil. **15** U tanidin kamqa yasap, ularning həmmisini koy-kaliliri bilan koxup ibadəthanidin həydəp qıckarı. Pul tegixküçüklərning pullirini qeqip, xırəlirini ərtüwəti **16** wə pahtək-kəptər satquçilarına: — Bu nərsilərni bu yərdin elip ketix! Atamning eyini soda-setik eyi kiliixiwalma! — dedi. **17** Buni kərgən muhlisliri [Zəburda] mundak püttilginiñi esigə elixti: «Sening [mukəddəs] əyüngə bolqan ofluk muhəbbətitim əzümmi qulqıwaldıl!». **18** Xuning bilən Yəhədiylar u ixlarqa inkas bildürüp uningdin: — Bundaq, ixlarnı kılqanıkənsən, keni, bizgə nemə mejizilik alamatni kərsitip berisən?! — dəp soridi. **19** Əysə ularoja jawab berip: — Uxbu ibadəthanini quwuwtəsənglər, mən üq kün iqida uni yengiwaxtin kurup qıkımən, — dedi. **20** Xuning bilən bu Yəhədiylar yənə uningçə: — Bu ibadəthanın yasawatlılıq hazırlığı qırıq alta yil bolqan tursa, sən uni kandaksığa üq kündila kurup qikalaysən?! — dedi. **21** Həlbuki, uning «ibadəthana» degini uning əz tenini kərsətkəndi. **22** Xunga, u elümdin tırılgəndin keyin, muhlisliri uning bu deginini esigə aldi wə xundakla mukəddəs yazmilardiki bu həktiki bəxarətkə həmdə əysanıng eytən səziga ixəndi. **23** Etüp ketix həyti, nuroqun kixilar uning Yerusalemda kərsətkən mejizilik alamatlərni kərgən bolup, uning namiqə etikəd kiliixti. **24** Lekin əysə pütkül insanlarning [kəlbining] ləndək ikanlıklını bılıqçaq, əzini ularoja tapxurmatty. **25** Insan tooruluk həqkiminq uningçə guwahılık berixinçin hajiti yok idi: əfinkı u insanlarınıñ kəlbidi nemə bar ikanlıklını ezi bilətti.

3 Yəhudiylar [kengəxmisining] Pərisiyələrdin boğan Nikodim isimlik bir yolbaxqısı bar idi. 2 Bu adam bir keşisi Əysanıq aldiqo kəlip: — Ustaz, senin Hudadin kəlgən talim bərgüqü ikiənlilikinqni bilimiz. Qünki Huda uning bilən billə bolmisa, həqkimning sən kərsətkən bu möjizilik alamətlərni kərsitixi kət'iy mümkün əməs, — dedi. 3 Əysa uningoja jawabən: — Bərəhkə, bərəhkə, mən sanga xuni eytip koyayki, həqkim yüksəridin tuqulmioğıq, Hudanıng padixaşlıkını kerəlməs! — dedi. 4 Nikodim: — Adam kəriqinində qəndakmən kəytidin tuqulsun? Anisining korsiqliqaya karyip tuquluxi mümkün mü? — dəp soridi. 5 Əysa mundak jawab bərdi: — Bərəhkə, bərəhkə, mən sanga xuni eytip koyayki, həm sudin, həm Rohtin tuqulmioğıq, həqkim Hudanıng padixaşlıqliqo kırılməs! 6 Əttin tuqulqan bolsa attur; rohtin tuqulqan bolsa rohtur. 7 Sanga: «Yükəridin tuquluxungular kerak» deqiminqə həyran kalma. 8 Xamal həliqən tərəpkə sokidu, sən uning awazını anglaysən, lekin kəyərdin kəlip, kəyərgə baridiojinini bilməysən. Rohtin tuqulqan hərbirimə xundaktur. 9 Nikodim yənə jawabən Əysəqə: — Bu ixlar qəndakmən mümkün bolar? — dedi. 10 Əysa uningoja jawabən mundak dedi: — «Sən Israfilning eliması turup, bunumu bilməməsən! 11 Bərəhkə, bərəhkə, mən sanga xuni eytip koyayki, biz bilgirinimizni eytimiz wə kərginimizgə guwahlıq berimiz, lekin silər bizning guwahlıkimizni kəbul kılınmaysın. 12 Silərgə zəməndikli ixlarnı eysətmış ixənmigən yərdə, ərxtiki ixlarnı eysəm kəndakməni ixinisişər? 13 Əzəi arxtə bolup, arxtin

qıxķıqıdın, yəni İnsan-oqlıdin baxka həqkim ərxka qıkmıdı. **14** Musa qəldə [tuq] yılanni kəttürgəndək, İnsan-oqlımu oxhaxla xundak egiz ketürültüxi kerək. **15** Xundak bolqanda, uningoşa etikad kılōjanlarning hämmisi ħalak bolmay, mənggülük həyatka erixaşydu). (aiənios g166) **16** Qünki Huda dunyadıki insanları xu kədər seyiduki, Əzining birdinbir yegana Oqlını pida boluxka bərdi. Məksiti, uningoşa etikad kılōjan hərbirinin ħalak bolmay, mənggülük həyatka erixxi üzündür. (aiənios g166) **17** Huda Oqlını dunyadıki insanları gunahka bekitix üçün əməs, bəlkı ularning u arklılık kutkuzuluxi üçün dunyaoşa əwətti. **18** Kimki uningoşa etikad kılōquqi bolsa, gunahka bekitilməydu; lekin etikad kilmioquqi bolsa allikaqan gunahka bekitilgəndür; qünki u Hudanıng yakkə-yegana Oqlining namioşa etikad kilmioqan. **19** Wə gunahka bekitix səwəbi mana xuki, nur dunyaoşa kələğan bolsimu, insanlar nurnı əməs, bəlkı karangoçulukı yahxi kərdi; qünki ularning əməlləri razıl idi. **20** Qünki rəzillik kılōquqi hərbiri nurnı yaman kerüp wə əzining kılōjan-ətəkarlırinin axkara kılınmışlı üçün nuroja kalmayıdu; **21** lekin həkikətni yürgütügüqi bolsa, əməllərini Hudaoşa tayinip kılōlanlıki ayan bolsun dəp, nuroja kəlidü. **22** Bu ixlardın keyin, əysa muhlislişli bilən Yəħudiyə zəminioşa bardi; u yərda ular bilən billə turup, kixilərni qəmündürdü. **23** Xu qaçıda Yəħya [pəyəqəmbərmu] Salim yezisining yenidiki Aynon degən yərda kixilərni qəmündürüwətətti. Qünki u yərning süyi mol idi. Kixilər uning aldiqə kelixip, qəmündürünxin kəbul kılıxıttı. **24** (qünki xu qaçıda Yəħya tehi zindanıq taxlanmioqanı). **25** [xu waqtılarda] Yəħyanıng muhlislişli bir Yəħudiy kixi bilən təhərat қaidiləri toorqısida bəs-munazira kılıxip kəldi. **26** Andin muhlislar Yəħyanıng yenoşa kelip: — Ustaz, lordan daryasının u ketida san bilən birgə bolqan, əzüng [təriplap] guwahlıq, bərəqən həlik kixi mana hazır ezi kixilərni qəmündürüwətədi, wə hämmə adəm uning yenoşa ketixiwatidu, — dedi. **27** Yəħya mundak jawab bərdi: — Əgər uningoşa ərxtin ata kılınmioqan bolsa, insan həqnərsigə iğə bolalmayıdu. **28** Mening silərge: «Mən Məsih əməs, pəkət uning aldida əwətilgənmən» deginimə eżünglər guwahqıslıər. **29** Kelinqəknı əmrige alquqi yigittur; koldixi yigittning awazını kütidü; koldax uning awazını anglap, kəlbida tolimu hursən bolidu. Xuningioşa oxhax, məndimli hursənlilik toplup taxidu. **30** Uning yüksəlkili, mening ajizlixixim mukərrərdir. **31** Üstündin kəlgüqi hämmidin üstündür. Zemindin kəlgüqi zəminioşa təwə bolup zemindiki ixlarnı sezleydi. Ərxtin kəlgüqi hämmidin üstündür; **32** əzining [ərxtə] kərgən wə anglıqanlıri bolsa, u bular toqruluk guwahlıq, beridu; birək həqkim uning guwahlığını kəbul kilmaydu. **33** [Halbuki], kimki uning guwahlığını kəbul kılōjan bolsa, Hudanıng hək ikənlilikimü məhürünü başkan bolidu. **34** Qünki Huda əwətkini Hudanıng sezlərini sezleydi; qünki Huda Rohni [uningioşa] əlqəm bilən kəmləp bərməs. **35** Ata Oqulni seyidu wə hämmə ixlarnı uning kılıqə tapxurşəndür. **36** Oqulxoşa etikad kılōquqi mənggülük həyatka iğidur. Lekin Oqulxoşa itaət kilmioquqi həyatni həq kərməydi, bəlkı Hudanıng oqızıpi xundaklarning ifsida turidü. (aiənios g166)

4 Әмди Պարսիլәрнинг «Әйсанинг muhlis килип qəmüldürganlıri Yəhyaningkidin kəp ikən» debyn həwərni angliojininə Rəb ukğandan keyin 2 (əməliyyətə əysa ezi əməs, muhlisliri qəmüldürətti) 3 u Yəhudiyyə elkisidin qikip yənə Galiliyəgə kətti. 4 Әмди u yol üstüda Samariya elkisidin etüxi kerək idi. 5 Xuning bilən u Yakup ez oqlı Yüsüpkə bərgən yərgə yekin bołojan Samariyanıng Sihar debyn bir xəhiringə kəldi. 6 Xu yərda «Yakupning kudukı» bar idı. Əysa sapırıdo qarqıcıoinidin kudukning kexiqə kilipli olturdi. Bu təşminən altınıqı saat

idi. **7** Əysanıng muhlisliри yeməklik setiwellix üçün xəhərgə kirip kətkənidi. Xu qaçıda, Samariyəlik bir ayal su alojılı kıldı. Əysa uningoja: — Manga iğkili su bərgin, — dedi. **9** Ayal uningdin: — Əzingiz Yəhədiyər tursingiz, məndək Samariyəlik bir ayaldın kəndaklarraq iğkili su təlap kılıp kəldingiz? — dəp soridi (qünki Yəhədiyər Samariyəliklər bilən həqkəndak bardi-kaldi kilmayttı). **10** Əysa uningoja jawabən: — Əgar san Hudanıng sowojitining nemiliki wə səndin su soriqoquning kim ikənləkini bilsəngidi, undakta sən uningdin tilaytting wə u sanga həyatlık süyini berətti. **11** Ayal uningdin: — Təksir, su tartkudak həqnaresingiz bolmisa, uning üstigə kuduq qongkur tursa, həyatlık süyini nədin alısiz? **12** Əjəba, bu kuduqını bizə [miras] kallduroqan atımız Yakuptın uluqomusuz? Bu kuduqtin ezi, oqulları wə mal-waraniıru su iğken — dedi. **13** Əysa uningoja jawabən: — Bu suni iğken hərkim yənə ussaydu. **14** Əməma mən beridiqan suni iğkütü hərkim mənggugo ussimaydiqan bolidu wə bəlkı mən uningoja beridiqan su uning iqidə unı mənggülük həyatlıkka elip baridiqan, uroqup qikidiqan bir bulak bolidu, — dedi. (aiən g165, aiən g166) **15** Ayal: — Təksir, manga bu sudin bərgəsizki, man yənə ussimaydiqan wə muxu yərgə su tartkılı ikkinqi kalğığı bolmaydiqan bolay! — dedi. **16** Əysa: — Berip eringni bu yərgə qakırıp kəlgən, — dedi. **17** — Erim yok, — dəp jawab bərdi ayal. — Erim yok dəp, rast eytting. **18** Qünki bəx ərgə təqđing wə hazır səndə bolojini sening ering əməs. Buni toqra eytting! — dedi Əysa. **19** Ayal uningoja: — Təksir, əmədi kərdümki, siz əslidə payənəmbər ikənsiz! **20** Ata-bowlırlırmız bu təqədə ibadət kılıp kəlgən, lekin silər [Yəhədiyər] «İbadətni Yerusalemda kılıx kerək!» dəwəsilisilərə? — dedi. **21** Əysa uningoja mundak dedi: — Hanım, manga ixəngin, xundak bir wakti-saiti keliduki, silərning Atıqə ibadət kılıxıngılar üçün nə bu təqədə yaki nə Yerusalemda boluxunglarning hajiti kalmayıdu. **22** Silər ibadət kılıqinınları bilməysilər; bırak biz kimqı ibadət kılıqinimizni bilmiz. Qünki nijat-kutkuzulux Yəhədiyər arkılık bolidu. **23** Lekin xundak bir wakti kelidu — wə xundakla hazır kəldiki, həkikiyə ibadət kılıqınları Atıqə roh wə həkikət bilən ibadət kılıdu. Ata Əzığə ənə xundak həkikiyə ibadət kılıqınları izdiməktə. **24** Huda rohət wə uningoja ibadət kılıqınları roh wə həkikət bilən Uningoja ibadət kılıx keraktur. **25** Ayal uningoja: — Məsihning, yəni «Hristos» deyənning kelidiqanlılığı biliman. U kəlgəndə, bizə həməma ixənləri eytip beridu — dedi. **26** Əysa uningoja: — Sən bilən sezlixiwatlıqı mən dəl xudurman! — dedi. **27** Xu qaçıda uning muhlisliри kaytip kıldı. Ular uning bir ayal bilən sezlixiwatlıqıja həng-tang kelixti; lekin həqkəsisi uningdin: «Uningdin nema izdaysan?» yaki «Nemixka uning bilən səzlxisan?» dəpmu sorimidi. **28** Xuning bilən ayal kozisini taxlap koyup, xəhərgə kaytip berip, kixilərgə: **29** — Yürüngərlər, həyatimdə kılıqanlırmının həmmisini manga eytip bərgən bir xixini kerüp kelinglər. Əjəba, Məsih xumidu? — dedi. **30** Buning bilən halayıx xəhərdin qikip, Əysanıng aldiqə kelixti. **31** Xu arılıktə muhlisliри uningoja: — Ustaz, bir nərsə yəwalsangqu? — dəp ettiñüxti. **32** Lekin u ularoja: — Mening silər bilməydiqan bir yeməklikim bar, — dedi. **33** Muhlislar bir-birigə: — Əjəba, birsə uningoja yegili bir nərsə ekelip bərgənmidi? — deyixti. **34** Əysa ularoja mundak dedi: — Mening yeməklikim — meni əwatküqininq iradisini əməlgə axurux wə uning [manga tapxuroqan] hizmitini tamamlaxtur. **35** — Silər: «Həsul yeqiñxə yənə tət ay kaldi» dəwətməsilsər? Mana, silərgə eytayki, bexinglarnı kətürüp etizləroja ərəngərlər, ziraatlılar sarojiyip oruxka təyyar boldı! **36** Wə ormiqi ix həkkini alıdu wə mənggülük həyatka toplanıqan həsulni yiqidu, xuning bilən teriquqı bilən ormiqi təng

xadlinidu. (aiən g166) **37** Qünki bu ixta «biri teriyu, yənə biri yiqidu» deyən səz əməlgə axurulidu. **38** Mən silərni özüngərək singdurmigən həsulni yiqiñxə əwtəttim; baxxılar əmək kıldı wə silər ularning əmgikining mewisini elixə nesip boldunglar. **39** Xu xəhərdiki nuroqun Samariyəliklər həlikə ayalning: «U həyatimdə kılıqanlırmının həmmisini manga eytip bərdi» deyən guvahlıq səzini anglap, Əysa oq etikad kıldı. **40** Xunga, ular uning aldiqə kelip, uning ezliri bilən billə turuxini etünükli turdu; xuning bilən u yərdə ikki kün turdu. **41** Uning səz-kalami arkılık tehimu kəp adəm uningoja etikad kıldı. **42** Ular ayaloja: — Bizning etikad kılıxımız əmədi sening sezilirən səwəbidiñ eməs, qünki ezmiz uni anglidik wə bildükki, dunyanıng Kutkuçouqası dəl xu kixidur! — deyixti. **43** Bu ikki kündin keyin u xu yərdən qikip Galiliyəgə kərap mangdi **44** (qünki Əysa ezi: «Həqəbir payənəmbərnin ez əzizləri izzit yoxtur» dəp guvahlıq, bərgəndi). **45** Xuning bilən u Galiliyəgə kəlgənidə, Galiliyəliklər uning [etüp ketix] həytida Yerusalemda kılıqan əməllirinən həmmisini kərgəqə, uni kərxi elixti (qünki ularnu həytka qikqanidi). **46** Əmədi Əysa bu kətim Galiliyədiki Kana yezisiqə yənə bardi (u dəl xu yərdə suni xarabka aylandurojanidi). [Xu künlərdə], Kəpərnəhüm xəhəridə oqlı kesə bolup yatkan bir orda əməldər bar idi. **47** U Əysanıng Yəhədiyədinin Galiliyəgə kəlgənlərini anglap, uning aldiqə bardi wə: — [Əvüimə] qüxüp, sakratta yatkan oqlumni sakayıp bərgayla! — dəp tohtımay iltiya kıldı. **48** Xuning bilən, Əysa uningoja: — Silər [Galiliyəliklər] mejizilik alamatları wə karamətlərni kərmigüqə, heq etikad kilməsilsər! — dedi. **49** Orda əməldərə Əysa oq: — Təksir, balañ əlməstə qüxkəylə! — dedi. **50** Əysa uningoja: — Barojin, oqlung həyat kəldi! — dedi. Həlikə adam Əysanıng eytkən seziqə ixinip, eyigə kərap mangdi. **51** Yolda ketip barojinida, uning küllüri aldiqə qikip, balılıri həyat, dəp ukturdu. **52** Əməldər ulardin oqlining kəysi saəttin baxlap yahxilinixkə yüzləngənlərini soriwidı, ular: — Tününg yəttinqi saətə kizitmisə yandı, — deyixti. **53** Balining atisi buning dəl Əysanıng eziqə: «Oqlung həyat kəldi!» deyən saat ikenlikini bilip yəttı. Xuning bilən ezi pütkül ailişidikilər bilən billə etikad kılıxti. **54** Bu Əysanıng Yəhədiyədinin Galiliyəgə kəlgəndindən keyinkı kərsətkən ikkinqi mejizilik alamitidir.

5 Bu ixlardın keyin, Yəhədiyların bir həyti yetip kıldı wə Əysa Yerusalemda qikti. **2** Yerusalemda «Koy darwazisi»ning yenida ibraniy tilidə «Bəyt-Əsda» dəp atılıdiqan bir kəlqək bolup, uning ətrapıda bax pexaywan bar idi. **3** Bu pexaywanlar astida bir top bimərlər, yəni ərəb, tokur wə paləqlər yetixatti. Ular u yərdə yetip kəlqəknin süyininq qaykılıxını kütəti. **4** Qünki bir pərixtə mələm wəkətlərde kəlqəkə qüxüp suni uroqutidikan; su uroqutanda kəlqəkə birinqi bolup qüxkən kixi ezzini başkan hərkəndək, kesəldin sakayıdikan. **5** Əmədi u yərdə ottuz səkkiz yıldın beri aqırık azabı tartkan bir bimər bar idi. **6** Əysa bu adəmning xu yərdə yatkinini kərdi wə uning uzundın xu haləttə ikenlikini bilip, uningdin: — Sakıyixni halamsən? — dəp soridi. **7** Bimər uningoja jawabən: — Təksir, su qaykaloqanda meni suşa qüxüridiqan adımlı yok. Mən qüxəy degiqə, baxxılar menin alımda qüxiwalidu, — dedi. **8** Əysa uningoja: — Orunqından tur, orun-kərpəngni yiqiñxurup mangojin! — dedi. **9** Həlikə adəm xuan sakayıp, orun-kərpisini yiqiñxurup kətürüp mangdi. Xu künxi xabat künii idı. **10** Xunga [bəzəi] Yəhədiyər sakəyən kixigə: — Bütün xabat künii tursa, orun-kərpəngni kətürük [Təwratta] sanga mən'i kılınojan! — dedi. **11** Lekin u ularoja jawabən: — Meni sakayıtan kixi ezi manga: «Orun-kərpəngni yiqiñxurup mangojin» deyənidil! — dedi. **12** Ular uningdin: — Əmədi sanga:

«Orun-kerpəngni yiojxiturup mangojin» degən kixi kim ikən? — dəp soraxtı. **13** Birak sakayojan adəm uning kim ikənlikini bilməytti. Qünki u yərda adəm kəp bołożanlıktı, Əysə eziini daldıqə elip, astiqinə ketip kəldi. **14** Bu ixlardın keyin əysə həlikə adəmni ibadəthənədən təpəp uningoja: — Mana, sakayıng. Əmdi kəyətə gunah sadir kılma, bexingə təhimə eqir küləp qüxüp qalmışın! — dedi. **15** Həlikə adəm Yəhədiylarning kəxiqə berip, eziini sakaytqan əysə ikənlikini ukturdu. **16** Əysə bu ixlarnı xabat künisi kilojanlıq üçün, Yəhədiylar uningoja ziyanxəxlik kılıxlıq baxlıdı. **17** Lekin əysə ularoja: — Atam ta həzir ojıqə tohtimastın ix kılıp kəlməktə, mənəm ixləyəmən! — dedi. **18** Xu səwabtın Yəhədiylar uni əltürükə təhimə urunattı; qünki u xabat künininq kaidisini buzupla qalmastın, yəni Hudanı «Atam» dəp qakırıq, eziini Hudəoja barawər kilojanıdi. **19** Xunga əysə ularoja jawabən mundak dedi: — Bərəhkə, bərəhkə, mən silərgə xuni eytip koyayki, Ooqlul qəhnemə kılalmaydu, bəlki pəkət Atininq nəma kəliyatkanlıqını kərəp, andin xu ixni kılıdu. Ata nema ix kılısa, Ooqlul xu ixni oxhaxla kılıdu. **20** Qünki Ata Ooqlulun seyidü wə Əzininq kiliqiojan barlik ixlirini uningoja ayan kılıdu həm siləni həyran kəlduruxkə bulardın təhimə zor wə uluq ixlarnı uningoja ayan kılıdu. **21** Qünki əlgənlərni Ata kəndak tirildürüp, ularoja həyatlıq ata kilojan bolsa, Ooqlulun xuningəqə oxhaxə ezi həliqən kixilərgə həyatlıq ata kılıdu. **22** Xuningdak, Ata Əzi həqkiminq üstdin həküm qıkmaydu, bəlki barlik həküm ixlirini Ooqluqə tapxurojan. **23** Buningdin məksət, — insanlarning həmisi Atiqa hərmət kiloqandək, Ooqlujumu oxhaxla hərmət kılıxi üçündür. Kimki Ooqlulun hərmətləmisi, uni əwətküqü Atinimə hərmətləmənlərdən bolidu. **24** — Bərəhkə, bərəhkə, mən silərgə xuni eytip koyayki, sezümmi anglap, meni əwətküqüqə ixəngən hərkim məngüllük həyatka erixənən bolidu; u adəm sorakka tartılmaydu, bəlki ələmdin həyatlıqə etkən bolidu. (**aiənios g166**) **25** — Bərəhkə, bərəhkə, mən silərgə xuni eytip koyayki, əltüklərning Hudanıq Ooqlining awazını angloyiojan wakıtsaiti yetip kəlməktə, xundakla hazır kəldiki, angliyanlar həyatlıqka iğə bolidu. **26** Qünki Ata Əzidə kəndak həyatlıqka iğə bolsa, Ooqlujumu əzidə xundak həyatlıqka iğə boluxnu ata kıldı **27** wə yəni uningoja sorak kılıx həkükünümən bardı, qünki u İnsan-ooqlıdur. **28** Buningəqə təəjjüp kılımanglar; qünki barlik gərdə yatkanlar uning awazını angloyiojan wakıt kılıdu **29** wə ular xuan yərlikliridin qırixıdu, yahxılıq kilojanlar həyatka tırılıdu, yamanlıq kilojanlar sorakka tərtiflikə tırılıdu. **30** Mən ezlükümdin həqnemə kılalmayman, pəkət [Atamdin] angliyinim boyiqə həküm kılımın; wə menin həkümüm həkkənidiyrd, qünki menin izdiginim əzümminq iradisi əməs, bəlki meni əwətküqininq iradisini əməlgə axuruxtur. **31** — Əgər əzüm üçün əzüm guwahlıq bərsəm guwahlıkim həkikət hesablanmayıdu. **32** Lekin mən üçün guwahlıq beridiojan baxka birsi bar. Uning manga beridiojan guwahlıkininq rastlıqını biliman. **33** Silər Yəhəyaqə elçi əwətkininqarda, u həkikətka guwahlıq bərgən **34** ([əməliyyətə]), manga insanning guwahlıkininq kəbul kiliqimning kerki yok, menin [Yəhəya tooruluk] xundak eytikəninq pəkətla silərnəng kütküzuluxungular üçündür). **35** [Yəhəya] bolsa kəyüp nur qeqip turojan bir qıraqı idı wə silər uning yorukida bir məzgil xadlinixka razi boldunglar. **36** Lekin Yəhəyaning mən üçün bərgən guwahlıkininq uluq bir guwahlıq bar. U bolsımı, ata manga ada kılıxka tapxurojan əməllər, yəni mən kiliyatkan əməllər, bular menin toorramda Atining meni əwətkininqə guwahlıq beridu. **37** Wə meni əwətkən Ata Əzimu mən üçün guwahlıq bərgəndur. Silər həqqaqan uning awazını anglimidinqlar, kiyapitini kərmidinqlar **38** wə

uning səz-kalami silərning iqinglardin orun almındı; qünki Uning əwətkini bolsa, uningoja ixənməsilsər. **39** Mükəddəs yazmılarnı kətirkenip okup olurisilsər, qünki uların məngüllük həyatka iğə bolduk, dəp karaysilsər. Dəl bu yazmilar mən üçün guwahlıq bərgüqidür. (**aiənios g166**) **40** Xundaklıtmış silər yənilə həyatlıqka erixix üçün menin yenimoja kelixni haliməsilsər. **41** Mən insanlarning mahtixini kəbul kilmaymən; **42** lekin mən siləni bilimənki, iqinglarda Hudanıq mühəbbiti yok. **43** Mən Atamning nami bilən kəlgənmən, əmma silər meni kəbul kilməsilsər. Həlbuki, baxka birsi ez nami bilən kəlsa, silər uni kəbul kilişilsər. **44** Silər bir-biringlardin izzət-xəhrət kəbul kilişilsər-yu, yeganə Hudadın kələn iżzət-xəhrətə iñləmisişəngər, undakta silər kəndakmə etikəd kılalışilsər? **45** Birak meni üstümdizdən Atiqa xikayət kılıdu, dəp oylimanglar. Üstünglərdən xikayət kılıquçı mən əməs, bəlki silər ümid bəqiliqan Musa [pəyoqəmberdər]. **46** Qünki əgər silər rasttin Musa [pəyoqəmberə] ixəngən bolsanglar, mangimə ixəngən bolattinglar. Qünki u [mükəddəs yazmılarda] mən tooruluk pütkəndur. **47** Lekin uning pütkənlirigə ixənmisəngər, menin səzlişimə kəndakmə iñxisilsər?

6 Bu ixlardın keyin, əysə Galiliyə dengizi (Tiberiyas dengizi dəpmu atılıdu)ning u ketiqə etti. **2** Zor bir top halayık u kesəllərni sakaytqan möjizilik alamətlərini kərdi wə uning kaynidin aqipx mangdi. **3** Əysə taqka qıkıp, u yərde muhlisliri bilən billa olturdu. **4** U qəqədə Yəhədiylarning heyt, yəni «etüp ketix heyt»qə az kələqən wakıt idi. **5** Əysə bexini ketürüp, zor bir top halayıkning əzining aldioja kəliyatkanlıqını kərəp, Filiptin: — Bularoja yəydiqənə nənni nədin alimiz? — dəp soridi **6** (lekin u bu səzni Filipni sinax üçün eytqənidi. Qünki u əzining nəma kiliqiojanlıqını bilətti). **7** Filip jawabən: — İkki yüz dinarqa nəm alsakmu, hərbirigə kiqikkinə bir qıxləmdin yeyiiximə yotməydi! **8** Muhlislərdən biri, yəni Simon Petrusning inisi Andriyas əysə: **9** — Bu yərə kiqik bir ooojl bala bar, uningda bəx arpa nan bilən ikki kiqik belik bar. Lekin xunqə kəp həlkəkə bu nemə bolidu! — dedi. **10** Əysə: — Kəpqılıknı olturoqzunqlar, — dedi (u yərda ot-qep mol eskanidi). Xuning bilən ar kixilər olturdu; ularning səni bax mingə bar idi. **11** Əysə nanlarnı kəliqə elip, [Hudaqa] təxəkkür eytkəndin keyin, olturoqzunrlarə üləxtərür bərdi. Beliklərinimə xundak kıldı; kəpqılık halıqanqə yedi. **12** Həmməylən yəp toyunoqanda, u muhlisliroja: — Axqan parqılları yiojıqlar, həq nərsə zayə bolmisun, — dedi. **13** Xuning bilən ular bəx arpa nənidin yəp axqan parqıllarını on ikki sewətkə toldurup yiojıwaldı. **14** Əmdi halayık əysaninq kəsətkən bu möjizilik alamitini kərəp: «Dunyaqə kelixi mukarrər bolojan pəyoqəmber həkikətən muxi ikən!» deyixti. **15** Xuning bilən əysə ularning kelip eziini padixah boluxka zorlimaqi kələqənənlikini bilip, uların ayrılip, kəyətindən taqka yaloquz qıkıp kətti. **16** Kaqçurun, əysaninq muhlisliri dengiz boyiqə qırixıxtı. **17** Ular bir kemigə olturup, dengizning u ketidiki Kəpərnahum xəhiriqə karap yol elixti (karangoq qüxüp kətənidi wə əysə tehiqə ularning yeniqə kəlməqənidi). **18** Kəttik boran qıkıp, dengiz dolqunlap kətüriliüwatatti. **19** Muhlislar palak urup on-on bir qakırımqə mangojanda, əysaninq dengizning üstüdə mengip kemigə yekinlixiwatqənlikini kərəp, kərküxup kətti. **20** Lekin u ularoja: — Bu mən, kərküngənlər! — dedi. **21** Xuni anglap ular uni kemigə qakırıwalıqı kəldi; u kemigə qikipla, kəmə dərəhal ular baridiojan yərgə yetip bardi. **22** Ətisi dengizning u təripidə kələqən halayık [aldinkı künü] u yərədə əysaninq muhlisliri qıkqan kemidin baxka kemining yoxlukını, əysaninq muhlisliri xu kemigə qıkqanda,

Əysanıng ular billə qıkmıqanlığını, bəlkı muhlisirininq eziirlirə kətkənlilikini kərgənidi. **23** Həlbuki, birnəqqə kəmə-kolwak Tiberiyas xəhəridin Rab təxəkkür eytkəndin keyin həlk, nan yegan yərgə yekin kelip tohtidi. **24** Xuning bilən halayık Əysanıng wə muhlisirininq u yərda yolkulunu kerüpla, kemilərgə olturnup, Əysani idzgili Kəpərnəhüm xəhərigə mangdi. **25** Ular uni dengizning u təripida tətip uningoja: — Ustaz, bu yərgə қaşan kəlding? — dəp soraxti. **26** Əysa ularoja jawabən: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, silər meni mejizilik alamatlərni kərgənliliklər üçün əməs, bəlkı nanlardın yəp toyunoqininglar üçün izdəsilsələr. **27** Buzulup ketidiqan panı ozuklukka əməs, bəlkı mənggү həyatlıkkə bəkiy kalidiqan ozuklukka intilip ixlənglər; buni İnsan'ooqli silərgə beridu; qünki uni Ata, yəni Huda Əzi məhəurləp təstikliqan, — dedi. (**aiənios g166**) **28** Xuning bilən ular uningdin: — Nemiga intilip ixlisə andin Hudanıng ix-hizmitidə ixliqən bolimiz? — dəp soraxti. **29** Əysa ularoja jawab berip: — Hudanıng ix-hizmiti dəl xuki, U əwətkinigə etikəd kiliqinqlardur, — dedi. **30** Xuning bilən ular yənə: — Undak bolsa sən bizni kərüp əzüngga ixəndürgüdək kəndak mejizilik alamat yaritisən? Zadi nemə ix kəlip berisən? **31** Ata-bowilirimiz qəldə yürgəndə, [Zəburda]: «U ularoja ərxtin qüxürülən nan təkədüm kıldı» dəp pütilgəndək, «manna»ni yegan — deyixti. **32** Əysa ularoja mundak dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, silərgə asmandın qüxən nanni bərgüqi Musa amas, bəlkı menin Atamdur; U [həzirmə] silərgə asmandın qüxən həkkiyə nanni beriwtidu. **33** Qünki Hudanıng neni bolsa pütkül dunyaqə həyatlıq ata kiliqiojan, ərxtin qüxküqidur. **34** — Təksir, həmixin bizgə xu nanni berip turoqasan! — deyixti ular. **35** Əysa ularoja mundak dedi: — Həyatlıq neni əzümdurmən! Mening yenimoja kəlgən hərkim heqkəqan aq kalmaydu, manga etikəd kiliqan hərkim heqkəqan ussimaydu. **36** Lekin silərgə eytkinimdək, silər meni kərgən bolsanglarmu, etikəd kilmaytisilsələr. **37** Ata manga tapxuroqanlarning hərbiri yenimoja kelidu wə menin yenimoja kəlgənlərdin heqkəyisini hərgiz taxliwtəməymən. **38** Qünki ez iradəmni əməs, bəlkı meni əwətküqininq iradisini əməlgə axurux üçün ərxtin qüxtüm. **39** Meni əwətküqininq iradisi bolsa dəl xuki, uning manga tapxuroqanlırlırdın heqbirini yittürməy, bəlkı ahirki künü ularning həmmisini tirildürütümdən ibarət. **40** Qünki menin Atamning iradisi xuki, Oquloja kəz tikip karap, uningoja etikəd kiliqanlarning hərbirini mənggülük həyatlıq erixtürütürət; wə mən ahirki künü ularni tirildürimən. (**aiənios g166**) **41** Əmdı Yəhudiylar Əysanıng: «Ərxtin qüxən nan əzümdurmən!» degini üçün uningoja narazi bolup qotuldixixə baxlıdi: **42** — «Bu Yüüpning oqlı Əysa əməsmu? Atisnimu, anisnimu tonuydiojan tursak, yənə kəndaklarqə: — «Ərxtin qüxtüm!» desun?» — deyixtət ular. **43** Əysa jawabən ularoja mundak dedi: — [Menin toqərəmdə] əzərə qotuldaxmanglar. **44** Mən əwətkən Ata kixilərninq kəlbini tartkuzmisa, heqkim menin yenimoja kelalmaydu; menin yenimoja kəlgən hərbirini ahirki künü tirildürimən. **45** Pəyəqəmbərlərning yazmılırida: «Ularning həmmisigə Huda təripidin egitilidü» dəp pütilgəndur. Xunga, Atining [sezin] tingxiojan wə uningin egangan hərbiri menin yenimoja kelidu. **46** Bırak bu birəkim Atini kərgən deqənlilik əməs; pekət Hudanıng yenidin kəlgüqi bolsa, u Atini kergəndur. **47** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, manga etikəd kiliqüqi mənggülük həyatlıq ığidur. (**aiənios g166**) **48** Həyatlıq neni əzümdurmən. **49** Ata-bowiliringlar qəllərdə «manna» yegini bilən yənilərəldi. **50** Lekin mana, ərxtin qüxən nan dəl xundakki, birsə uningdin yegan bolsa olməydi. **51** Ərxtin

qüxən həyatlıq neni əzümdurmən; kimdəkim bu nandin yesə, əbədiləbədgiqə yaxaydu. Mən beridiojan xu nan bolsa menin ət-tenimdr, pütkül dunyadikilər həyatka ığə bolsun dəp, mən uni atimakqımən. (**aiənios g165**) **52** Bu səz bilən Yəhudiylar əzəra talax-tartix kilişikə baxlap: — Bu adəm bizning yeyiximizə eziñin ət-tenini kəndak, beralisun?! — deyixtət. **53** Xunga Əysa ularoja mundak dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, silər İnsan'ooqlining ət-tenini yemigüqə wə kenini iqmiqüqə, silərdə həyatlıq bolmaydu. **54** Ət-tenimni yegüqi wə kenimni iqküqi mənggülük həyatlıq erikkən bolidu wə mən uni ahirki künü tirildürimən. (**aiənios g166**) **55** Qünki ət-tenim həkkiyə ozukluk, kenim bolsa həkkiyə iqimliktur. **56** Ət-tenimni yegüqi wə kenimni iqküqi məndə yaxaydu wə mənmə uningda yaxaymən. **57** Həyat Ata meni əwətkən wə mən Atining boloqanlığının yaxawatkinimdək, meni yegüqi kixi həm menin wasitəm bilən yaxaydu. **58** Mana bu ərxtin qüxən nandur. Bu nan ata-bowiliringlər yegən «[manna]»dək əməs; qünki ular «[manna]»ni yeyixi bilən oldı; bıraq bu nannı istemal kiliqüqi bolsa mənggülük yaxaydu! (**aiənios g165**) **59** Bu səzlərni u Kəpərnəhümndiki sinagogda təlim bərginiñə eytkənidi. **60** Xuning bilən uning muhlisiridin nuroqunlari buni anglojanda: — Bu təlim bək eçir ikən! Buni kim anglap ketürəlisün? — deyixti. **61** Bıraq ez iqidə muhlisirin bu toqorisida oqotuldaxkınıni bilən Əysa ularoja: — Bu səzüm silərni taydurdum? **62** Əmdı mubadə Insan'ooqlining əsli kəlgən jayqa ketürültüwatkinini kərsənglər, kəndak bolar?! **63** [İnsançə] həyatlıq bərgüqi — Rohtur. Insanning ətləri bolsa heqkəndak payda bərməydu. Mən silərgə eytkən sezilrim bolsa həm rohtur wə həm həyatlıq. **64** Lekin aranglarda etikəd kiliqiojan bəzilər bar, — dedi (qünki Əysa etikəd kiliqiojanlarning wə eziqə satkunluk kiliqiojanıng kim ikənləkini baxılıla biletli). **65** Xuning bilən u mundak dedi: — Mən xu səwəbtin silərgə xuni eyttimki, Atamdin ata kiliqimisə, heqkim menin yenimoja keləlməydi! **66** Xu wakittin tartip muhlisiridin heli kepi qekinip qıkip, uning bilən yənə mangmaydiqən boldı. **67** Xunga Əysa on ikkiyləndin: — Silərmə, həm [məndin] ketixni halamsılar? — dəp soridi. **68** Simon Petrus uningoja jawab kiliq: — I Rab, biz kimning yeniqə ketattuk? Mənggül həyatlıq sezləri səndilidur! (**aiənios g166**) **69** Wə xuningə ixəndük wə xuni bilip yəttükki, sən Hudanıng Mükəddəs Boluquisidursən! — dedi. **70** Əysa ularoja jawabən: — Mən silər on ikkinglarnı tallidim əməs, bıraq aranglarda birsə iblistür! — dedi. **71** (uning bu degini Ixkariyotluq Simonning oqlı Yəhudiəni kərsətkənidi, qünki Yəhuda on ikkiylənning biri bolqını bilən, keyin eziqə satkunluk kiliđi.)

72 Bu ixlardın keyin, Əysa Galiliyədə aylınip yürdü. U Yəhudiylər aylınip yürüxni halimaytti, qünki [xu yərdik] Yəhudiylar uningoja kəst kilməkqi idi. **2** Bu qəoqda, Yəhudiylarning «kapılər həyti»qə az kələqənidi. **3** Xunga Əysanıng iniliri uningoja: — Muxu yərdin ayrılip Yəhudiylər barojın, xuning bilən muhlisirinə [karamət] əməllirinə kərələydi! **4** Qünki eziñi həlk-ələmgə tonutmakqı bolən heqkim yoxurun jayda ix kilməydi. Bu əməllərni kiliwatqanikənsən, eziñni dunyaqə kərsət! — deyixti. **5** Qünki uning inilirimi uningoja etikəd kiliqənəndi. **6** Xunga Əysa ularoja: — Mening wakit-saitim tehi kəlmidi. Lekin silərgə nisbətən hərəwakit munasiptr. **7** Bu dunyadikı kixilər silərgə hərçiq eç bolmayıb; lekin meni eç kəridü. Qünki man ularning kiliqənəndi razil dəp guwahlıq beriwtiman. **8** Sılar bu həytkə beriwinglər. Mən bu həytkə barmaymən, qünki menin wakit-saitim tehi yetip kəlmidi, — dedi. **9** Əysa bu səzlərni kiliq,

Galiliyədə kaldı. **10** Əysanıng iniliri heytka qıkkandın keyin, u əzimu uningoşa bardi. Əmma axkara əməs, yoxurun bardi. **11** Heytta Yəhudiylar uni izdəp: «U kəyərdidur?» dəp sorawatatti. **12** Kixilər arısında uning toqrisida kəp oquloqla boldı. Bəzilər uni: «Yahxi adəm!» desə, yənə bəzilər: «Yak, u halayıñki azduruwatidul!» deyixti. **13** Bırak Yəhudi [qonglıridin] korkup, həqkim oquq-axkara uning gepini kilmaytti. **14** Heytning yerimi etkəndə, əysa ibadəthana həylilirioşa kirip halkı talim berixkə baxlıdi. **15** Yəhudiylar: — Bu adəm həqkəndək təlim alıñıqan turuqluk, uning kəndakmu munqə kəp bilimi bolsun? — dəp həng-tang kelixti. **16** Əysa ularoşa: — Bu təlimlər mening əməs, bəlkı meni əwətküñiñingidur. **17** Uning iradisiga əməl kiliñkə əz iradisini baçlıqan həqkim bu təlim toqıruluk — uning Hudadin kəlgənlilikini yaki əzlükümdin etiyat kəlgənlilikmi bilidü. **18** Əz aldiqə sezligən kixi ez xan-xəripini izdəydi, lekin oñini əwətküñiñing xan-xəripini izdəydiqan kixi hək-sadıktur, uningda həkkənisiñlik yoktur. **19** Musa [pəyəqəmbər] silergə Təwrat ənənəsini tapxuroqan əməsmi? Ləkin həqkəysinglər bu ənənəqə əməl kilmaywatisilər! Nemixka meni əltürməkqı bolisilər? — dedi. **20** Kəpəlik: — Sanga jin qaplixiptu! Seni əltürməkqı bolan kim ikən? — deyixti. **21** Əysa ularoşa mundak jawab bərdi: — Mən bir karamətni yaritixim bilən həmminglər həng-tang kelixtinglər. **22** — Əmdi Musa [pəyəqəmbər] silergə hətnə kiliñkə toqıruluk əmr kəlduroqan (əməliyətta bolsa hətnə kiliñkə Musa pəyəqəmbardin əməs, ata-bowlardin kəloqan), xunga silər xabat küniga [toqra kəlip qəlşim] xu künidə adəmning hətnisini kiliwerisilər. **23** Əmdi Təwrat ənənəqə hilaplık kiliñmisin dəp xabat künidə adəm hətnə kiliñojan yərdə, mən xabat künidə bir adəmni səlliñimə sakayıtsam, silər nəmə dəp manga aqqliñisilər? **24** Sırtki kiyapetkə kərap həküm kiliñmələr, bəlkı həkkənəy həküm kiliñlər! **25** U wakitta Yerusalemıklärning bəziləri: — [Qonglar] əltürməkqı bolan kixi bu əməsmidi? **26** Axbara sezləwatsimu, uningoşa kərxi həq nərsə demidiq! Dərəvəkə, aksakallarning uning Məsih ikənlilikini bilip yətkənmə? **27** Həlbuki, bu adəmning kəyərdin kəlgənlilikini biz enik bilimiz. Ləkin Məsih kəlgəndə, uning kəyərdin kəlgənlilikini həqkim bilməstiñ, — deyixti. **28** Xunga əysa ibadəthana həylilisidə təlim beriñetip, yuxarı awaz bilən mundak dedi: — Silər meni tonuyımız həmdə mening kəyərdin kəlgənlilikimni bilimiz, [dəwatisilər]! Bırak mən əzlükümdin əməs, mən meni əwətküñidin [kəldim], U həktür; bıraq silər Uni tonumaysilər. **29** Mən Uni tonumyan. Qünki man Uning yenidin kəldim, meni U əwətti. **30** Xunga ular uni tutux yolini izdəydi, lekin həqkim uningoşa kol salmadi; qünki uning wəkət-saiti tehi yetip kəlmigənidir. **31** Ləkin halayıñ arisidiki nuroqun kixilər uningoşa etikəd kıldı. Ular: «Məsih kəlgəndə bu kixi kərsətkən mejizilik alamatlərdin artuk [mejizə] yaritalarmı!» deyixti. **32** Pərisiyələr halayıñning u toqıruluk oquloqla boluwañtan bu gəp-sezliniñ anglıdi; xuning bilən Parisiylər bilən bax kəhənlər uni tutux təqün birnəqqa karawullarnı əwətti. **33** Xuning bilən əysa: — Yənə bir aza wəkət silər bilən billə bolimən, andin meni əwətküñiñ yəniñketimən. **34** Meni izdəysilər, lekin tapalmaysilər. Mən baridiojan yərgə baralmaysilər, — dedi. **35** Buning bilən, Yəhudiylar bir-biriga: — U biz tapalıqjudək kəyərlərə barar? Greklər arisidiki tarkək Yəhudi muhəjirlarning yəniñberip, greklərə qədəmberətən berip, — deyixti. **36** «Meni izdəysilər, lekin tapalmaysilər. Mən baridiojan yərgə baralmaysilər» deñini nemisidü? — deyixti. **37** Heytning ahirki həm aŋ katta kün, əysa ornidin turup, yuxarı awaz bilən: — Kimdəkim ussisa, menin yəniñberip, — deyixti. **38** Manga etikəd kəloqan

kixining həddi mukəddəs yazmilarda etiloqinidək, iq-baçırıñdin hayatlıq süyining dəryalıri ekip qıkıldı! — dəp jakarlıdi **39** (u bu səzni eziqə etikəd kəloqanlar oja ata kəlinidiojan Mükəddəs Rohki karita eytikanidi. [Hudanıñ] Rohki tehi həqkimə ata kəlinmioqanmadi, qünki əysa tehi xan-xəriqə kirmiganidi). **40** Halayıñ, iqidə bəzilər bu səzni anglap: — [Kelixi mukərrər bolan] pəyəqəmbər həkikətən muxix ikan! — deyixti. **41** Bəzilər: «Bu Məsih ikan!» deyixətti. Yənə bəzilər bolsa: «Yak, Məsih Galiliyədən keləttim!» **42** Mükəddəs yazmilarda, Məsih [padixah] Dawutning nəslidin həm Dawutning yurti Bəyt-Ləhəm yezisidin kelidü, deyilməgnəmid? — deyixti. **43** Buning bilən, halayıñ uning wajidin ikkigə belünüp kətti. **44** Bəziləri uni tutaylı degen bolsimu, lekin həqkim uningoşa kol salmadi. **45** Karawullar [ibadəthanidin] bax kəhənlər bilən Pərisiyələrning yəniñka kəytiq kəlgəndə, ular karawullaroja: — Nemə üçün uni tutup kəlmənidər? — dəp soraxti. **46** Karawullar: — Həqkimə həqkəqan bu adəmdək sezligən əməs! — dəp jawab berixti. **47** Pərisiyələr ularoşa jawabən: — Silərmə azduruldunglarmu? **48** Aksakallardin yaki Parisiylərdin uningoşa etikəd kəloqanlar bolanmu? **49** Ləkin Təwrat ənənəsini bilməydiqan bu qırprəndilər lənətka kəlidü — deyixti. **50** Ularning arisidin biri, yəni burun ahxamda əysanıng aldiqə kəlgən Nikodim ularoşa: **51** — Təwrat ənənəsini awwal kixining nəmə kəloqinini eziñin anglap bilməy turup, uningoşa həküm qikirəndü! **52** Ular jawab kiliç: — Sənmə Galiliyədənmi? [Mükəddəs yazmilarnı] kər, ketirkinip okup bak, Galiliyədən həqkəndək pəyəqəmbər qikmaydu! — dedi. **53** Xuning bilən [ularning] hərbəri əz eyigə kətti.

8 Əysa bolsa Zəytun teojoşa qıkip kətti. **2** Ətisi səhərdə, u yənə ibadəthana həylilirioşa kirdi wə halayıñning həmmisi uning yəniñka kəlixtəndi. U olturup, ularoşa talim berixkə baxlıdi. **3** [Xu qaçda], Təwrat ustazlırları bilən Parisiylər zina kiliç tutulup kəloqan bir ayalni uning aldiqə elip kelixti. Ular ayalni otturıqə qıkırıp, **4** uningdin: — Ustaz, bu ayal dəl zina üstdə tutuwelidü. **5** Musa [pəyəqəmbər] Təwrat ənənəsini bizgə muxundak ayalları qalma-kesək kiliç əltürəñxi əmr kəloqan. Əmdi sənqə, uni kəndak kiliç kerək? — dəp soraxti. **6** Əmdi ularning bundak deyixtiki niyiti, uni tuzakqa qixürüp, uning üstdən ərz kəloqudək birər bahənə izdəx idi. Əmma əysa engixip, barmik bilən yərgə bir nemilərni yazojili turdi. **7** Ular xu soalni tohtimay sorawatatti, u ruslinip ularoşa: — Aranglardiki kim gunahsız bolsa, [bu] [ayaloqa] birinqi taxni atsun! — dedi. **8** Andin u yənə engixip, yərgə yezixni dawamlaxturdı. **9** Ular bu sezni anglap, aldi bilən yaxançanlırları, andin kəloqanlırları bir-birləp [həmmisi] u yərdən qıkip ketixti. Ahirida əysa otturda era turojan helik ayal bilən yaloqz kəldi. **10** Əysa ruslinip turup, xu ayaldın baxkə həqkimni kərmigən bolup, uningdin: Hanım, sanga helik xikayət kəloqanlar kəni? Seni gunahka bekitidiojan həqkim qikmidim? — dəp soridi, **11** — Həzərlərlə, həqkim qikmədi, — dedi ayal. Əysa: — Mənəmu seni gunahka bekitidiməyən. Baroqin, buningdin keyin yənə gunah kəlmiojin! — dedi. **12** Xunga əysa yənə kəpəqilikkə səz kiliç: — Dunyaning nuri əzümdurmən. Manga əgəxkənlər karangoçulukta mangmaydu, aksiqə hayatlıq nuriqə erixidü, — dedi. **13** Parisiylər: — Sən ezungə ezungə guwahlıq rast həsablannımaydu, — deyixti. **14** Əysa ularoşa jawabən mundak dedi: — Hətta mən əzümgə guwahlıq bərsəm, guwahlıq həktür, qünki mən əzümnin kəyərdin kəlgənlilikimi wə kəyərgə baridiojanlığımı bilimən. Ləkin silər kəyərdin kəlgənlilikimi wə kəyərgə baridiojanlığımı bilməysilər. **15** Silər et igilirininq olqımı boyiqə həküm kilişilər.

Biraq mən heqkimning üstigə heküm kilmaymən. **16** Mən heküm kilsammu, hekümüm həkikiyidur; qünki mən yaloquz əməs, bəlkı meni əwətkən Ata [bu ixtal] mən bilən billidur. **17** Silərgə təwə bolqan Təwrat ənununda: «İkki adəmən guwahlıqı bolsa rast hesablinidu» dəp pütülgəndür. **18** Rast, mən eziüm toqramda eziüm guwahlıq berimən, wə meni əwətkən Atimu mening toqramda guwahlıq beridur. **19** Ular uningdin: — Atang kəyərdə? — dəp soraxti. Əysə ularqa jawab berip: — Silər ya meni tonumaysılar, ya Atamni tonumaysılar; meni tonuqan bolsanglar, Atamnimu tonuyttungular, — dedi. **20** Əysə bu sezlərni ibadəthanida təlim bərginidə, sədikə sanduqininqaldıda turup eytkənidi. Biraq heqkim uni tutmidi, qünki uning wakıt-saiti tehi yetip kəlməgənidi. **21** Xuning bilən wə ularqa yənə: Mən bu yərdin ketimən; silər meni izdəysilər, lekin ezi gunahınglar iqidə elisilər. Mən ketidiojan yərəq silər baralmaysılar, — dedi. **22** Buning bilən Yəhudiylar: — U: «Mən ketidiojan yərəq silər baralmaysılar» dəydi. Bu uning eziini əltürüwələman deginimidü? — deyixti. **23** Əysə ularqa: — Silər təwəndindursılar, mən yukiridindurmən. Silər bu dunyadindursılar, mən bu dunyadın əməsəmən. **24** Xuning üqün silərgə: «Gunahlıringlar iqidə elisilər» dedim. Qünki silər mening «[Əzəldin] Bar Boloquqi» ikənlikimə ixənmisənglər, gunahlıringlar iqidə elisilər, — dedi. **25** Sən zadi kim? — dəp soraxti ular. Əysə ularqa: — Baxta silərgə nema degen bolsam, man xu. **26** Əzümmüng silərning toopranglarda wə üstünglardın heküm kılıdiqan nuroqun sezlərim bar; lekin meni əwətküqi həkət wə mən Uningdin nemini anglojan bolsa, bularnila dunyadıklərgə uktrup eytimən, — dedi. **27** Ular uning ezliriga eytkənlinining Ata toopruluk ikənlikini qüxinələmədi. **28** Xunga əysə mundak dedi: Silər İnsan'ooqlini ketürgəndin keyin, mening «[Əzəldin] Bar Boloquqi» ikənlikimini bilisilər wə xundakla həq ixi ezlükündin kilmiqanlıkımız, pəkət Atining manga egyptinilə sezləgənlikimni bilisilər. **29** Meni əwətküqi mən bilən billidur, U meni əsla yaloquz koymidi, qünki mən həmixin Uni hursən kılıdiqan ixlərni kılıman. **30** Əysə bu sezlərni kiliwatqan qəoqning eziđa, nuroqun kixılər uningoja etikəd kıldı. **31** Əysə eziđa etikəd kilojan Yəhudiylarqa: — Əgər mening sez-kalamimindin qıkıñay tursanglar, mening həkikiyi muhlisilərim boləjan bolisilər, **32** wə həkikətni bilisilər wə həkikət silərni azadlıkqa erixtiürüd, — dedi. **33** Ular jawabən: — Biz İbrahimning nəslimiz, — heqkaqan heqkimning kullukida bolmiduk. Sən kəndəksiga: Azadlıkqa erixsələr, daysan? — dedi. **34** Əysə ularqa jawab berip: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, gunah, sadir kilojan kixi gunahıning kılıduri. **35** Kül ailidə mənggү turmaydu, lekin oqul mənggү turidu. (aiōn g165) **36** Xuning üqün Oqul silərni azad kilsə, həkikiyi azad bolisilər. **37** Silərning İbrahimning nəslü ikənliklərni bilimən. Biraq meni əltürməkqi boluwatisilər, qünki mening sezüm iqinglardın orun almıdi. **38** Mən Atamning yenida kərgənlirimini etiyatiştimən; silər bolsanglar ezi atanglardın kərgənlirinqarnı kiliwatisilər! **39** Ular jawab berip: — Bizning atımız İbrahimidur, — dedi. Əysə ularqa: — Əgər İbrahimning pərzəntilri bolsanglar, İbrahimning əməllərinin kilojan bolattinglar! **40** Biraq hazır aksıqə meni, yəni Hudadin anglojan həkikətni silərə yətküçən adəmni əltürükə kəstlaysılar. İbrahim undak ixi kilmiojan. **41** Silər ezi atanglarning kiloqinini kiliwatisilər! — dedi. — Biz haramdin boləjan əməsəmiz! Bizning pəkət birlə atımız bar, U bolsa Hudadur! — deyixti ular. **42** Əysə ularqa: — Atanglar Huda boləjan bolsa, meni seygən bolattinglar; qünki mən Hudanıng baqrıdin qıkıp, bu yərəq kəldim. Mən ezlükündin kəlgən əməsəmən, bəlkı Uning təripidin əwətilgənəmən. **43**

Sezlərimni nemixə qüxənməsilsər? Enikki, mening sez-kalamim kılıkinglarqa kirməywatidu! **44** Silər atanglar iblistin bolqansılar wə uning arzu-həwəslirigə əməl kılıxını halaysılar. U aləm apirdə bolqanından tartip katıl idil wə uningda həkikət bolmioqaqka, həkikətə turmiqən. U yaloqan sezliganda, ezi təbətidin sezlaydu, qünki u yaloqanı wə xundakla yaloqanlıqning atisidur. **45** Lekin mən həkikətni sezligim üqün, manga ixənməsilsər. **46** Kaysinglər meni gunahı bar dəp dəlliyyələsilsər, kəni? Həkikətni sezlisəm, nema üqün manga ixənməsilsər? **47** Hudadin boləjan kixi Hudanıng sezlərini anglaydu; silər ularnı anglimaysılar, qünki silər Hudadin boləjan əməssilər! **48** Yəhudiylar uningoja jawabən: — Əjəba, bizning seni: «Samariyəli həm jin qaplaçkan adəm»sən deginimiz toqra əməsmə? — deyixti. **49** Əysə jawabən: — Manga jin qaplaçkını yok, bəlkı mən Atamni hərmət kılımən; lekin silər manga hərmətsizlik kiliwatisilər. **50** Mən ezi xan-xəripimni izdiməyəm; lekin buni izdigiqə həm [uning təsidiñ] heküm kılqoqı Birsi bar. **51** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, mening sez-kalamimni tutidiojan kixi əbədil əbəd elüm kərməydi. (aiōn g165) **52** Xuning bilən Yəhudiylar uningoja: — Sanga dərwəkə jin qaplaçkənlikini əmdi bildik! Hətta [həzriti] İbrahim wə pəyəqəmbərlərmə elən tursa, san kəndəksiga: «Mening sez-kalamimni tutidiojan kixi əbədil əbəd elüm tetiməydi» daysan? (aiōn g165) **53** Əjəba, sən atınız İbrahimidin uluqəməsan? U oldı, pəyəqəmberlər həm eldi? Sən eziñni kim kilməkqisən? **54** Əysə jawabən mundak dedi: — Əgər mən eziünni uluqlısam, undakta uluqlıkum həqənrəsə həsablanmayıttı. Biraq meni uluqlıqoju — silər «U bizning Hudayimiz» dəp ataydiqan Atamning Əzidur. **55** Silər Uni tonumidingər, lekin mən Uni tonumyəm. Uni tonumyəm desəm, silərdək yaloqanı bolattım; biraq mən Uni tonumyəm wə Uning sez-kalamimni tutimən. **56** Atanglar İbrahim mening künümni kəridiojanlıkından yayrap-yaxnidı həm dərwəkə uni aldin'ala kərəp xadlandı. **57** — Sən tehi əllik yaxqa kirmə turup, İbrahimni kərdüngə? — deyixti ular. **58** Əysə ularqa: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, İbrahim təqulmastıla, mən Bar Boloquqidurmən! — dedi. **59** Buning bilən ular uni qalma-kesək kılqılıq kollırıqə yərdin tax aldı; lekin əysə ularqa kərənməy, ularning otturisidin etüp ibadəthanidin qıkıp kətti.

9 Wə u yolda ketiwetip, tuoqma karioq bir adəmni kərdi. **2** Muhlisliri uningdin: — Ustaz, kim gunah kılıp uning karioqtu tuoqulqinoja səwəb boləjan? U əzimə ya ata-anisim? — dəp soraxti. **3** Əysə mundak jawab bərdi: — Əzi yaki ata-anisining gunah sadir kilojanlıkından əməs, bəlkı Hudanıng Əzəməlləri uningda ayan kılınsın dəp xundak boləjan. **4** Künning yorukida, meni əwətküqininqəməllərini ada kılıxim kerək. Kəq kirsə, xu qəoqda heqkim ix kılalmaydu. **5** Mən dunyada turoqan wəktimdə, dunyuning nuri əzümdurmən. **6** Bu sezlərni kiloqandin keyin, u yərəq tükürüp, tükürükən lay kılıp, layını həlikə adəmning kəzlirigə sürüp koydi. **7** Wə uningoja: «Siloam kelqiki»ga berip yuyuwətən! dedi («Siloam» [ibraniyiqə sez bolup], «əwətilgən» degen mənəni bildirüdu). Xuning bilən həlikə adəm berip yuyuwidi, kəzi kəridiojan bolup kəytip kəldi. **8** Kəxnlirli wə u ilgiri tiləmqlik kiloqinida uni kərgənlər: — Bu olturup tiləmqlik kılıdiqan həlikə adəm əməsəm? — deyixip kətti. **9** Bəzilər: «Həə, xu ikən» desə, yənə bəzilər: «Yak, u əməs, lekin uningoja oxhəydikən» deyixti. Biraq u ezi: — Mən dal xu kixi boliman! — dedi. **10** — Undakta kəzliring kəndəq eqildi? — dəp soraxti ular. **11** U jawabən mundak dedi: — Əysə isimlik bir kixi [tükürükidin] lay kılıp kəzliməngə sürüp koyuwidi, manga:

«Siloam kəlqikigə berip yuyuwatkin» degenidi. Mən berip yuyuwidim, kərələydiqan boldum. **12** — U hazır kəyərdə? — dəp soraxti ular. — Bilməymən, — dedi u. **13** Halayık, ilgiri karioqı bolqan bu adəmni Pərisiyərlarning adıqo elip berixti **14** (əslida Əysa lay kılıp bu adəmning kezlini aqən kün dəl xabat künü idi). **15** Xuning bilən Pərisiyərlər kəytidin bu adəmdin kəndak kərələydiqan bolqinini soriwidi, u ularo: — U kezlirimgə lay [stürüp] koydi, mən yuyuwidim wə mana, kərələydiqan boldum! — dedi. **16** Xuning bilən Pərisiyərlərin bəziliri: — U adəm Hudanıng yenidin kəlgən əməs, qünki u xabat künini tutmaydu, — deyixti. Yəna bəziliri: — U gunahkar adəm bolsa, kəndaklarqa bundak möjizilik alamətlərni yaritalaytti? — deyixti. Buning bilən ularning arisida belünütix payda boldi. **17** Ular karioqı adəmdin yəna: — U kezliringni eqiptu, əmdi sən u toqıruluk nemə dəysən? — dəp soraxti. U: — U bir pəyojəmbər ikən, — dedi. **18** Yəhudiylər kərələydiqan kılınoqan kixinin ata-anisini tezip kəlmigüqə, burun uning karioqı ikənlilikigə wə həzir kərələydiqan kılınoqanlıqqa ixənməydi. Xunga ular uning ata-anisini qakırtip, **19** ularından: — Bu silərning oqlunglarmu? Tuqma karioqı, dəwatattinglar? Əmdi hazır kəndaklarqa kərələydiqan bolup kəldi? — dəp soraxti. **20** Ata-anisi ularo: — Uning bizning oqlımız ikənliki, xundakla tuquluxidinla karioqı ikənlilikini bilimiz; **21** lekin hazır kəndaklarqa kərələydiqan bolup kaloqanlıkini, kezlini kim aqənlikini bilməymiz. U qong adəm tursa, [buni] ezdin soranglar, u ezi dəp bərsün, — dəp jawab bərdi. **22** Ata-anisining xundak deyixi Yəhudiylərdin kərkənlikli üçün idi; qünki Yəhudiylər kimdəkim əysani Məsih dəp etirap kilsə, u sinagog jamaitudin kooqlap qikirilsün dəp karar kılıqanıdi. **23** Xu sawəbtin uning ata-anisi: «U qong adəm tursa, [buni] ezdin soranglar» degenidi. **24** Pərisiyərlər əslida karioqı bolqan adəmni yəna qakırtip uningo: — Hudaqə xanxərəp berip [kəsəm kıl]! Biz bu adəmning gunahkar ikənlilikini bilimiz, — deyixti. **25** U mundak jawab bardı: — U gunahkarmu, əməsmu, bilməymən. Bırak mən xu birlə ixni bilmənki, karioqı idim, hazır kərələydiqan boldum. **26** Ular uningdin yəna bir ketim: — U seni kəndak kıldı? Kezliringni kəndak aqtı? — dəp soraxti. **27** U jawabən: — Silərgə allıkaqan ettiim, bıraq kulaq salmındıqlar. Silər nema dəp kəytidin anglaxni halap kaldıqlar? Silərnu uning muhlisləri bolay dəwatamsılər? — dedi. **28** Buning bilən, ular uni kəttik tilap: — Sən hələkinin muhlisi! Biz bolsaq Musa [pəyojəmbərning] muhlislərimiz. **29** Hudanıng Musaqa sezligənlilikini bilimiz; lekin bu nemining bolsa kəyərdin kəlgənlikinumu bilməymiz, — deyixti. **30** Hələki adəm ularo mundak, jawab kəyturdu: — Ajayıp ixkü bu! Gərqə silər uning kəyərdin kəlgənlikini bilmigininglar bilən, u menin kezlinimi aqtı. **31** Biz bilimizki, Huda gunahkarlarning tiləklirini anglimaydu; bıraq Əzığə iħlasmən bolup iradisiga əmal kılıqlıqarningkini anglaydu. **32** Dunya apirida bolqandın tartip, bıraqsınin tuqma karioquning kezini aqənlikini anglap bakkən əməs. **(aİN g165)** **33** Əger bu adəm Hudadin kəlmigən bolsa, həqnəmə kılalıqjan bolatti. **34** Ular uni: — Sən tütüp uning iqida tuqulojan turukluk, bizgə təlim bərməkqimüsən? — deyixip, uni [sinagogtin] kooqlap qikiriwetixti. **35** Əysa ularning uni [sinagogtin] kooqlap qikarqanlıqını anglap, uni izdəp tezip: Sən, Hudanıng Oqlıqə etikəd kılımsan? — dəp soridi. **36** U jawabən: — Təksir, u kim? Mən uningoja etikəd kiliy, — dedi. **37** — Sən həm uni kərdüng həm mana, hazır san bilən sezlixiwatkan dəl xuning ezi, — dedi Əysa uningoja. **38** Hələki adəm: — I Rəb, etikəd kılımən! — dəp, uningoja səjda kıldı. **39** — Mən korlarnı kərələydiqan bolsun, kərələydiqanlarıni kor bolsun dəp bu dunyaca həküm qikirixka kəldim, — dedi

Əysa. **40** Uning yenediki bəzi Pərisiyərlər bu sezlərni anglap uningdin: — Bizmu kormu? — dəp soraxti. **41** Əysa ularo: — Kor bolqan bolsanglar, gunahınglar bolmayıti; lekin silər hazır «kərəwatiımız» degininqlər üçün silərgə gunah hesabliniweridü, — dedi.

10 Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni ettip koyayki, koy qotinoqia ixiktin kirməy, baxqə yordin yamixip kırqən kixi oqri wə karakqidur. **2** Ixiktin kirdiqliq kixi bolsa koylarning padiqisidur. **3** Ixik bakar umingoja ixikni ekip beridu wə koylar uning awazini anglap tonuydu; u ez koylirining isimlirini bir-birləp qakırip ularni sırtqa baxlap qikidu. **4** U koylirining həmmisini sırtqa qikirip bolup, ularning alıda mangidu, koylarmu uning kəynidin əgixip mengixidu; qünki ular uning awazini tonuydu. **5** Lekin ular yat adəmning kəynidin mangmaydu, bəlki uningdin qaçıdu; qünki ular yatlarning awazini tonumaydu. **6** Əysa bu təmsilni ularo sezləp bərgini bilən, lekin ular uning ezelrigə nemə dəwatqanlığını həq qüxənmidi. **7** Xunga Əysa ularo yəna mundak dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni ettip koyayki, koylarning ixiki eziümdürmən. **8** Məndin ilgiri kəlgənlerning həmmisi oqri wə karakqidur, lekin koylar ularo kulaq salmıdi. **9** Ixik eziümdürmən. Mən arkılık kırqını kütquzuldu həm kırıp-qikip, ot-qeplərni tezip yeyələydi. **10** Oqri bolsa pəkət oqrlax, eltürük wə buzux üçqünlə kəlidü. Mən bolsam ularni hayatıkka erixsün wə xu hayatıki mol bolsun dəp kəldim. **11** Yahxi padiqi eziümdürmən. Yahxi padiqi koylar üçün ez jenini pida kıldı. **12** Lekin mədikar undak kilmaydu. U bəlki nə koylarning igisi nə padıqisi bolmiojaqka, bərining kəlgəninini kərsə, koylarnı taxlap qaçıdu wə bərə kelip koylarnı titip tiripərin kiliwetidü. **13** Əmdi mədikar bolsa pəkət həkkini dəp ixlap, koylarqə kəngül belməy bədər qaçıdu. **14** Yahxi padiqi eziümdürmən. Ata meni toniojinidək men atını tonuqinimdək, mən eziümmingkilərni tonuymən wə eziümmingkilərnu meni tonuydu; koylar üçün jenim pida. **16** Bu qotandin bolqıqan baxqə koylirimmu bar. Ularnı elip baxlıxim kerək wə uların awazimni anglaydu; xuning bilən bir pada bolidu, xundakla ularning bir padıqisi bolidu. **17** Ata meni xu sawəbtin seyiduki, mən jenimni kəyturulwelixin üçün uni pida kılımən. **18** Jenimni həqkim məndin alalmaydu, mən uni ez ihtiyyarım bilən pida kılımən. Mən uni pida kılıxka həqəklikləmən wə xundakla uni kəyturulwelixin həqəklikləmən; bu əmrni Atamdin tapxuruwalıqanmən. **19** Bu sezlər tüpəylidin Yəhudiylər əslida yəna belünütix payda boldi. **20** Ulardın kəp adamlar: — Uningqə jin qaplıxipti, u jeylüwatidu, nemə üçün uning sezigə kulaq, saloqadəksilər? — deyixti. **21** Yəna bəzilər bolsa: — Jin qaplaqxan adəmning sezləri bundak bolmayıdu. Jin kəndakmu karioqularning kezlini aqalısun?! — deyixti. **22** Kix pəslı bolup, Yerusalemda «Kəyata beqojaxx həyti» etküzüluwatı. **23** Əysa ibadəthanidiki «Sulaymanning pekaxyini» da aylınp yürütti. **24** Yəhudiylər uning astrapioja olixiwelip: — Bizni qaçanqıqə tit-tit kiliq tutuklukta kəldurmakqısan? Əger Məsih, bolsang, bizgə oqukını eyt, — deyixti. **25** Əysa mundak jawab bərdi: — Mən silərgə ettiim, lekin ixənməsилər. Atamning nami bilən kılıqan əməllirimning ezi manga guwahlıq beridu. **26** Bırak mən silərgə etkinqinimdək, silər etikəd kilmidinqilar, qünki menin koylirinim əməssilər. **27** Mening koylirim menin awazimni anglaydu, mən ularni tonuymən wə ular manga əgixidu. **28** Mən ularo mənggülüq həyat ata kılımən; ular əsəl halak bolmayıdu. Həqkim ularni kolumnidin tariyalalmayıdu. **(aİN g165, aİNios g166)** **29** Ələrni manga təkdiq kılıqan atam həmmidin üstündür wə həqkim ularni atamining kəlidin tariyalalmayıdu. **30** Mən

wa Ata [əslidinla] birdurmiz. **31** Buning bilən Yəhudiylar yənə uni qalma-kesək kılıxmakçı bolup, yərdin kollirioja tax elixti. **32** Əysə ularoja: — Atamdin kəlgən nuroqun yahxi əməllərni silərgə kərsəttim. Bu əməllərning kəsisi üçün meni qalma-kesək kılımcısilər? — dedi. **33** — Seni yahxi bir əmal üçün əməs, bəlkı kupurluk kılıqining üçün qalma-kesək kılımımız. Qünki sən bir insan turulkul, eziñgni Huda kılıp kərsətting! — dedi Yəhudiylar jawabən. **34** Əysə ularoja mundak jawab bərdi: — Silərgə təwə mukəddəs əməmunda «Mən eyttim, silər ilahılsırlar» dəp pütülgən əməsmu? **35** Huda ez söz-kalamını yətküzənənləri «ilahılar» dəp atiojan yərda (wa mukəddəs yazmılarda eytılıqini hərgiz küqtin qalmaydu) **36** nemə üçün Ata Əzığa has-mukəddəs kılıp panı dunyaqə swatkan zat «Mən Hudanıng Ooqlıman» desə, u toqrułuk «kupurluk kılding!» dəysilər? **37** Əgər Atamning əməllərini kılımsam, manga ixənmənglər. **38** Bırak kılsam, manga ixənmigən hələttim, əməllərning ezlirigə ixinənglər. Buning bilən Atining məndə ikenlikini, meningmu Atida ikenlikimni həq, dəp bilip etikad kılıdıcıqan bolisilər. **39** Buning bilən ular yənə uni tutmaqçı boldi, bıraq u ularning kolliridin kutulup, u yərdin kətti. **40** Andin u yənə İordan dəryasining u kətiqə, yəni Yəhya [pəyəqəmbər] dəslipidə adəmlərni qəmündürən jayoja berip, u yərda turdi. **41** Nuroqun kixilər uning yəniqə kəldi. Ular: — Yəhya həq möjizilik alamat kərsətmigən, lekin uning bu adam toqrisida barlıq eytikanlı rast ikan! — deyixti. **42** Xuning bilən nuroqunlıqan kixilər bu yərda uningoja etikad kıldı.

11 Lazarus degen bir adam kesəl bolup kaloqanıdi. U Məryəm wa hədisi Marta turoqan, Bəyt-Aniya degen kənttə turattı **2** (bu Məryəm bolsa, Rəbgə huxbuq mayni sürkigən, putlirini əz qaqılıri bilən ertip kurutkən hələki Məryəm idi; kesəl bolup yatkan Lazarus uning inisi idi). **3** Lazarusning hədiləri əysəqə həwərqi əwətip: «!Rəb, mana sən seyğən [dostung] kesəl bolup kaldi!» dəp yetküzdi. **4** Lekin əysə buni anglap: — Bu kesəldin ələp kətmeydə, bəlkı bu arkılık Hudanıng Ooqlı uluqəlinip, Hudanıng xan-xəripi ayan qılınidu — dedi. **5** Əysə Marta, singlisi wə Lazarusni tolimu seyatti. **6** Xunga u Lazarusning kesəl ikenlikini anglıqan bolsimu, əzi turuwtakın jayda yənə ikki kün turdi. **7** Andin keyin u muhlisliroja: — Yəhudiyəga kaya tərəfən — deyixti. **8** Muhlisliri uningoja: — Ustaz, yekindilə [u yərdik] Yəhudiylar seni qalma-kesək kılımcıq bolovan tursa, yənə u yərgə kaya tərəfən — deyixti. **9** Əysə mundak dedi: — Kündüzən on ikki saat bar əməsmə? Kündüzi yol mangojan kixi putlaxmas, qünki u bu dunyaning yorukını keridu. **10** Lekin keqisi yol mangojan kixi putlixar, qünki uningda yorulkuk yoktur. **11** Bu sezlərni eytəkəndin keyin, u: — Dostimiz Lazarus uhlap kəldi; man uni uyksusidin oyoqtaklı bariman, — dəp koxup koydi. **12** Xunga muhlisliar uningoja: — I Rəb, uhlıqan bolsa, yahxi bolup kəlidü, — dedi. **13** Halbüki, əysə Lazarusning elümi toqrułuk eytəkəndi, lekin ular u dəm elixtiq uyqını dəwətidü, dəp oylaxtı. **14** Xunga əysə ularoja oqukını eytip: — Lazarus eldi, — dedi. **15** — Bırak silərni dəp, silərning etikad kılıxinglər üçün, [uning kəxida] bolmioqanlıkimiqə huxalmən. Əmdi uning yəniqə baraylı, — dedi. **16** «Koxkezək» dəp atilidiojan Tomas baxşa muhlisdaxliroja: — Bizmu uning bilən billə baraylı həm uning bilən billə eləyli, — dedi. **17** Əysə muhlisliri bilən Bəyt-Aniyaqə baroqanda, Lazarusning yərlikkə koyulqinoja allikaqan tət kün bolovanlık uningoja məlum boldi. **18** Bəyt-Aniya Yerusaleməqə yekin bolup, uningdin alta qakirimqə yıraklıktı idi, **19** xuning bilən nuroqun Yəhudiylar Marta bilən Məryəmə inisi toqrisida təsəlli bərgili ularning yəniqə kəlgənidi. **20** Marta əmdi əysanıng keliwətqinini anglaplə, uning

aldioja qıktı. Lekin Məryəm bolsa eyidə olturup kaldi. **21** Marta əmdi əysəqə: — I Rəb, bu yərda bolovan bolsang, inim elmigən bolatti. **22** Həlihəm Hudadin nemini tilisəng, Uning sanga xuni beridioqanlıkini bilimən, — dedi. **23** — Ining kayta tiriliidü, — dedi əysə. **24** Marta: — Ahırkı künidə, yənə tirilix künidə uning jəzəman tirilidioqanlıkini biliman, — dedi. **25** Əysə uningoja: — Tirilix wə həyatlık mən əzümdurmən; manga etikad kılıquçı kixi əlsim, həyat bolidü; **26** wə həyat turup, manga etikad kılıquçı əbədil-əbəd əlməs; buningə xixənməsən? (aiən g165) **27** U uningoja: — Ixinimən, i Rəb; sening dunyaqə kelixi mukərrər bolovan Məsih, Hudanıng Ooqlı ikenlikingga ixinimən. **28** Buni dəp bolup, u berip singlisi Məryəməni astioqina qakirip: — Ustaz kəldi, seni qakiriyatidü, — dedi. **29** Məryəm buni anglap, dərhal ornidin turup, uning aldioja bardi **30** (xu pəytta əysə tehi yeziqə kirmigən bolup, Marta uning aldioja mengip, uqrıxip kalojan yərdə idi). **31** Əmdi [Məryəməgə] təsəlli beriwtəkən, eydə uning bilən olturoqan Yəhudiylar uning aldirap kopup sırtka qıkip kətkinini kərəp, uni kəbriga berip xu yərda yəqə-zar kılıjılı kətti, dəp oylap, uning kaynidin mengixti. **32** Məryəm əmdi əysə bar yərgə baroqanda uni kərəp, ayioqə əzini etip: — I Rəb, bu yərda bolovan bolsang, inim elmigən bolatti! — dedi. **33** Əysə Məryəməning yəqə-zar kılıqinini, xundakla uning bilə bille kəlgən Yəhudiylar həlkinqən yəqə-zar kılıxığını kərgəndə, rohida kəttik piqən qekip, kengli tolimu biaram boldi wə: **34** — Uni kəyargə koydungular? — dəp sordı. — I Rəb, kəlip kərgin, — deyixti ular. **35** Əysə kez yexi kıldı. **36** Yəhudiylər həlki: — Kərangler, u uni əqanlıq seyğən! — deyixti. **37** Wə ulardin bəziləri: — Kəriquning kezini aqkan bu kixi kesəl adəmni elümdün saklap kəlməsənidü? — deyixti. **38** Əysə iqida yənə kəttik piqən qekip, kəbrining aldioja bardi. Kəbri bər qıçar idi; uning kırıx aqzioja qong bir tax koyukluk idi. **39** Əysə: — Taxni eliwetinqələr! — dedi. Əlgüqinən hədisi Marta: — I Rəb, yərlikkə koyojılı tət kün boldi, hazır u purap kətkəndü, — dedi. **40** Əysə umingoja: — Mən sanga: «Etikad kılsang, Hudanıng xan-xəripini kərisən» degenidiməq! — dedi. **41** Buning bilən hələtik taxni eliwətti. Əysə kezələrini asmanoja tikip mundak dua kıldı: — I Ata, tilikimni anglıqining üçün sanga taxəkkür eytimən. **42** Tilikrimmi həmixinə anglaydiaoqanlığının bilimən; lekin xundak bolsimu, ətrapimdiki muxu hələtik sening meni əwətəkənlilikqən ixənsün dəp, buni eytiwətimən! **43** Bu səzlərni kılıqandin keyin, u yukarı awazda: — Lazarus, taxkriqə qık! — dəp towıldı. **44** Əlgüqı kol-putlili kepənləngən, engiki təqiliqən həldə taxkriqə qıktı. Əysə ularoja: — Kepənni yexiwtip, uni azad kilingər! — dedi. **45** Məryəməning yəniqə pətə kiliplə kiliplə, uning əməllirini kərgən Yəhudiylar iqidin nuroqunlari uningoja etikad kıldı. **46** Lekin ularning iqida bəziləri Pərisiyələrning yəniqə berip, əysanıng kılıqan ixilərini məlum kılıxtı. **47** Xunga bax kahınlar wə Pərisiyələr Yəhudiyların kengaxmısını yioqip: — Kəndək kılıxımız kerək? Bu adəm nuroqun möjizilik alamatlarını yaritiwətimə. **48** Uningoja xundak yol koyup beriwtəsək, həmmə adəm uningoja etikad kiliplə ketidü. Xundak bolovanında, Rimliklər keliplə bu bizning jayimiz wə kowmimizni wəyrən kiliwətidü! — deyixti. **49** Ularning iqida bəri, yəni xu yili bax kahın bolovan Kayafa: — Silər əqənməni bilməydiqənsilər! **50** Pütün həlkinqən halak boluxining orniqə, birlə adəməng ular üçün eltiñining əzwallikini qüixinip yətməydiqənsilər, — dedi **51** (bu seznı u eztükidin eytmişənidü; bəlkı u xu yili bax kahın bolovanlıqı üçün, əysanıng [Yəhudiylər] həlkə üçün, xundakla pəkət u həlk üqünlə əməs, bəlkı Hudanıng hər yanqa tərkilip kətkən pərzəntlirinən həmmisini bir kiliplə uyuxturux üçün elidioqanlığının aldin bexarət berip xundak degənidi).

53 Xuning bilən ular məslihətləxip, xu kündin baxlap Əysani əltüriwetixni kəstlidi. 54 Xuning üçün Əysa əmdi Yəhudiylar arısında aksara yürməytti, u u yərdin ayrılip qəlgə yekin rayondiki Əfraim isimlək bir xəhirişə berip, mülhisləri bilən u yərdə turdi. 55 Əmdi Yəhudiylarning «etüp ketix heyti»qə az kaloqanı. Nuroqun kixilər təhərətni ada kılıx üçün, həyttin ilgiri yezilardin Yerusaleməqə kelixti. 56 Xuning bilən billə xu kixilər Əysani izdəxti. Ular ibadəthanida yiojilojanda bir-birigə: — Kəndak oylawatisilər? U heyt etkütügili kalməsmu? — deyixti. 57 Bax kahinlər bilən Pərisiylər bolsa uni tutux üçün, hərkimining uning kəyərdililikini bilsə, məlum kılıxı toopruluk pərman qıqəroqanı.

12 Etüp ketix heytidin alta kün ilgiri, Əysa ezi olümündin tirildürən Lazarus turuwatqan jay — Bəyt-Aniyoja kəldi. 2 Xu wajidin ular u yərdə uningoja ziyanat bərdi. Marta məhmanlarnı kütüwatattı; Lazarus bolsa Əysa bilən həmdastıhanolojanıning biri idi. 3 Məryəm əmdi nahayiti kimmət bahalıq sap sumbul ətirdin bir kədək əkilip, Əysanıng putlirioja kuydi andin qaqlıri bilən putlirini ertip kurutti. Ətirning hux purikü eyni bir aldı. 4 Lekin uning mülhisləridin biri, yənə uningoja pat arıda satqunluk kılıqı, Simonning oqlı Yəhuda İxkariyoti: 5 — Nemixkə ba [kimmət bahalıq] ətir kəməbəqəllərgə sədik kılıp berilixkə üç yüz dinarоja setilmidi? — dedi 6 (u bu səzni kəməbəqəllərning oqemini yeganlıq üçün əməs, bəlkı oqriolojanlıq üçün deganidi; qünki u [mülhislərning ortak] həməyinini saklıqıqlı bolup, daim uningoja selininqinidin oqrılıwaliatı). 7 Əmdi Əysa: — Ayalni eż ihtiyarioja koyojin! Qünki u buni mening dəpnə künüm üçün təyyarlık kılıp saklıqandur; 8 qünki kəməbəqəllər həmixinə silər bilən billə bolidu, lekin mən həmixinə silər bilən billə bolmayım, — dedi. 9 Zor bir top Yəhudiylar uning xu yərdə ikenlikidin həwər teip, xu yərgə kəldi. Ularning kelixi yaloquz Əysani dapla əməs, yənə u olümündin tirildürən Lazarusunu kərtüx üçün idi. 10 Lekin bax kahinlər bolsa Lazarusunu əltürüxiñ məslihətləxənənidı; 11 Qünki uning səwəbidin nuroqun Yəhudiylar ezlirin qekinip Əysaqa etikad kiliwatattı. 12 Ətisi, «[etüp ketix] heyti»ni etkütüxkə kəlgən zor bir top halayık Əysanıng Yerusaleməqə keliwatqanlığını anglap, 13 kollirioja horma xahlırını tutuğan haldə uni karxi alopili qıkixti wə: «Təxəkkür-hosanna! Pərvərdigarnıng namida kəlgüqü, Israilning padixahıja mubarək boloqay!» dəp warkiraxtı. 14 Əysa bir təhəyni teip, uningoja mindi; huddi [mükəddəs yazmilarda] mundak pütülgəndək: — 15 «Körkənə, i Zion kizi! Mana, Padixahıng exək təhiyigə minip keliwatidul!». 16 Əyni qəqəda uning mülhisləri bu ixlarnı qüxanməytti, lekin Əysa xan-xərəpta uluoqlanıqdan keyin, bu sezlərning uning toopruluk pütülgənlilikini, xundakla bu ixlarning dərvəkə uningda xundak yüz bərgənlilikini esigə kəltürdi. 17 Əmdi u Lazarusni kəbridin qakırıp tirildürən qəqəda uning bilən billə bolovan halayık bolsa, bu ixqə guwahlıq beriwallatti. 18 Əysa yaratkan bu mejizilik aləmətnimə angliqəqə, uni karxi elikqə xu bir top adəmlər qıkıxanı. 19 Pərisiylər bolsa bir-birigə: — Karanglar, [barlıq] kılıqininqar bikar kətti! Mana əmdi pütükli jahən uningoja əgəxəmkətlə! — deyixti. 20 Etüp ketix heytidə ibadət kılıqli kəlgənlər arısında birnəqqə greklərmə bar idi. 21 Bular əmdi Galiliyəning Bayt-Saida yezisidin bolovan Filinpning yenoja kelip: — Əpəndim, biz Əysa bilən kerüxsək, — dəp talap kılıxtı. 22 Filip berip buni Andriyasqə etti. Andin Andriyas wə Filip ikkisi Əysaqa məlum kıldı. 23 Lekin Əysa ularqa jawabın mundak dedi: — «İnsan' oqlining xan-xərəptə uluoqlinidiojan wakit-saiti yetip kəldi. 24 Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni

eytip koyayki, buğday deni tuprak iqığa qüxüp elmiqığa, ezi yənilə yaloquz kəlidü; lekin elə, mol həsul beridu. 25 Kimdəkim eż həyatını ayisa uningdin məhrum bolidü; lekin bu dunyada eż həyatidin nəprətlənsə, uni mənggülük həyatlıqka saklıyalaydu. (aionis g166) 26 Kimdəkim hizmitimdə boluxni halisa, manga əgəxəns. Mən kəyərdə bolsam, menin hizmatqımmu xu yərdə bolidu. Kimdəkim menin hizmitimdə bolsa, Ata uningoja izzət kılıdu. 27 Həzir jenim kəttik azabliniati. Mən nema deyixim kerək? «Ata, meni bu saettin kütkəzəjin!» dəymə? Lekin mən dəl muxu wakit-saət üçün kəldim. 28 Ata, namingoja xan-xərəp kəltürgin!». Xuan, asmandın bir awaz anglinip: — Uningoja xan-xərəp kəltürgimə! — deyildi. 29 Buni angliqən xu yərdə turojan halayık: — Hawa güldürli, — deyixti. Yənə bəzilər bolsa: — Bir pərixtə uningoja gəp kıldı, — deyixti. 30 Əysa bolsa jawabən: — Bu awaz meni dəp əməs, silərni dəp qüxti. 31 Əmdi dunyanın üstügə həküm qıkırılıx wakti kəldi; həzir bu dunyanın həkümədarının taxkırıqə kooqınlıq wakti kəldi. 32 Wə mən bolsam, yərning üstidin kətürülginimdə, pütükli insanları əzümgə jəlp kılıp tartımən, — dedi 33 (uning buni degini əzinin kəndək olüm bilən əlidiojanlığını kərsətkini idi). 34 Halayık buningoja jawabən uningdin: — Biz mukəddəs kanundin Məsihning əbədgıqə kəlidiojinini angliqən; sen kəndəksiga «İnsan' oqlı kətürüllüxi kerək» dəysən?! Bu kəndəkəm «İnsan' oqlı» bəlsün? — dəp soridi. (aionis g165) 35 Xunga Əysa ularoja: — Nurning aranglarda bolidojan wakti uzun bolmayıdu. Xunga karangojulukning silərni besiwalmaslıq üçün, nur bar waktida [uningda] menginglər; karangojulukta mangojan kici əzinin kəyərgə kətiwatqanlığını bilməydi. 36 Nur aranglarda bar waktitta, uningoja ixininglər; buning bilən nurning pərzentli bilisilər, — dedi. Əysa bu sezlərni kılıqandın keyin, uların ayrılip yoxurunuwaldı. 37 Gərqə u ularning kez aldida xunqə tola mejizilik aləmət kərsətkən bolsimu, ular tehi uningoja etikad kılımdu. 38 Xuning bilən Yəxaya pəyəqəmbərnin yazmışsida aldin'ala kərsitilgən bəxərət dəl əməlgə axurdi: «Pərvərdigər, bizning yətküzən həwirimizə kimmət ixəngən? Həm «Pərvərdigarnıng biliki» Boluoqı kimgimə ayan kiliqoqan!» 39 Halayığın etikad kiliqoqinining səwəbi dəl xuki (huddi Yəxaya pəyəqəmbər yənə aldin'ala etykləndək): «[Pərvərdigər] ularning kezlinirini kor, Kəlbini tax kıldı; Məkəsət, ularning kezlinirin kərüp, Kəlbining qüxinip, [Günahlıridin] yenixinin aldını elix üzündür; Bolmisa, Mən ularni sakaytqan bolattım, — [daydu Pərvərdigər]». 41 Bu sezlərni Yəxaya [pəyəqəmbər] [Məsihning] xan-xəripini kərüp uningoja karita aldin'ala sez kiliqinida etykanidi. 42 Wəhalənki, gərqə hətta Yəhudi akşakallırıdnınu nuroqunluqan adəmlər uningoja etikad kılıqan bolsimu, ular Pərisiylər wajidin korkup, ezlirininq sinagogtin kooqılap qıkırılıwetməsliq üçün uni etirap kılımdu. 43 Buning səwəbi, ular insanların keliqoqan izzət-xəhrətni Hudadin keliqoqan izzət-xəhrəttin yahxi kerətti. 44 Birək Əysa yüksəri awaz bilən mundak dedi: — Manga etikad kılıqıqı mangila əməs, bəlkı meni əwətküqığa etikad kılıqoqidur. 45 Kimki meni kergüqıqı bolsa, meni əwətküqını kergüqıqı bolidu. 46 Mən manga etikad kılıqıqılar karangojulukta kalmışın dəp, nur süpitidə dunyaoja kəldim. 47 Biri sezlərimni anglap, ularni tutmisa, uni sorakqə tartımayən; qünki mən dunyadikilərni sorakqə tartqılı əməs, bəlkı dunyadikilərni kütkəzəjili kəldim. 48 Birək meni qətək qakqıqını, xundakla sezlərimni köbul kiliqoqanni bolsa, uni sorakqə tartkuqı birsi bar. U bolsimu, mən etykan sez-kalamımdur. U ahrıq künü uni sorakqə tartıdu. 49 Qünki mən ezlükümdin sezləginim yok,

bəlki meni əwətkən Ata menin nemini deyixim wə kəndak səzlixim kerəklilikgə əmr bərgən. **50** Uning əmrinинг мənggүлүк һаятлік, ікənlікіні білімән. Xunga nemini сəзлісөм, Ata manga buyruqjinidək сəзләymən. (aiənios g166)

13 Ətüp ketix heytidin ilgiri, əysa bu dunyadın ayrılip, Atining yenoja baridiojan wakit-saätning yetip kəlgənlilikini bildi wə xuning üçün bu dunyadiki əz adəmliriga kərsitip kəlgən mehîr-muhəbbitini ahıroraqa toluk kərsitip turdi. **2** Əmdi қaqlıq tamaq yeyiliwatqanidi; Iblis allibur Simonning oɔlı Yəhuda Ixkariyotning kəngliq əysaşa satkunluk kılıx wəswasısını saloqanidi. **3** Əysa Atining hər ixni uning kolioja tapxurqinini, wə əzini Hudanıng yenidin keli, Hudanıng yenoja käytidiojanlıkını bilgäqqa, **4** dastihandin turup, ton-kənglikini yexip, bir lenggə bilən belini baqlıdi. **5** Andin jawuroqa su kuyup, muhlislarning putlirini yuyuxka wə beliga baqlıojan lenggə bilən sürtüp kürutuxka baxlıdi. **6** Nəwət Simon Petruska kəlgəndə, Petrus uningoja: — I Rəb, putumni sən yusang kəndak bolojini?! — dedi. **7** Əysa uningoja: — Nema kiliwatqinimni hazır bilməsən, lekin keyin bilisən, — dedi. **8** Petrus: — San menin putumni yusang hərgiz bolmayıdul! — dedi. Əysa uningoja jawabən: — Seni yumisam, menin bilən təng nesiwäng bolmayıdu, — dedi. (aiən g165) **9** Simon Petrus: — I Rəb, undakta pəkət putlirimnilə əməs, қollirimnimü, beximnimü yuqayşsan! — dedi. **10** Əysa uningoja: — Bədini yuyulup, tamamən pakız bolqan adam pəkət putlirini yusila käyta yuyunuxining hajiti bolmaydu. Silər pakız, lekin həmmüngler əməs, — dedi **11** (qünki u ezini kimming tutup beridiojanlıkını bilətti; xuning üçün u «Həmmünglərlə pakız əməs» degənidi). **12** Xuning bilən u ularning putlirini yuyup bolojandin keyin, ton-kənglikini kiyip, yənə dastihanoja olturup ularoja mundak dedi: — Silərgə nemə kılıqinimni uktungularmu? **13** Silər meni «Ustaz» wə «Rəb» dəysilər wə rast eytisilər, mən xundakturmən, **14** Əgər mən Rəb wə ustazinglər turukluk, putliringlərni yuqanıkməm, silərmən bir-biringlarning putlirini yuyuxunglar kerək. **15** Mən silərgə kılıqandək silərning həm xundak kilixinglər üçün bu ülgini kuldurdum. **16** Bərəhək, bərəhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, kül hojayinidin üstün turmaydu, əlqimı əzini əwətküqidin üstün turmaydu. **17** Bu ixlarnı bilganıksıllər, xundak kilsanglar bəhətlıksıllər! **18** Mən bularni həmmünglərə qaritip eytmidim. Mən tallıqanlırimni bilimən, lekin [mukəddəs yazmılarda] aldin pütlügən: «Mən bilən həmdastihan bolup nemimni yegənmə manga put attı!» degən bu söz əməlgə axurulmay kalmayıdu. **19** Mən bu ix yüz berixtin awwal uni silərgə eytip koyayki, u ixlar yüz bərganda menin «Bar Boloquqi» ikanlıkimgə ixinisiłar. **20** Bərəhək, bərəhək, silərgə xuni eytip koyayki, kimki mən əwətkən hərkəndək bırsini kəbul kılıqan bolsa, meni kəbul kılıqan bolidu; wə meni kəbul kiliqulıq meni əwətküqini kəbul kılıqan bolidu. **21** Əysa bu səzlərni eytikindən keyin, rohta kattik piojan qekip, mundak guwahlıq bərdi: — Bərəhək, bərəhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, aranglarda bırəylən manga satkunluk kılıdu! **22** Muhlislər kimni dəwətqanlıkını biləlməy, bir-birigə karaxti. **23** Əmdi dastihanda muhlisliridin biri əysanıng məydisigə yəlinip yatqanidi; u bolsa «Əysa seyidiojan muhlis» idi. **24** Simon Petrus uningdin [əysanıng] kimni dəwətqinini sorap bekixini ixarət kıldı. **25** Xuning bilən u əysanıng məydisigə yəlinip turup uningdin: — I Rəb, u kimdir? — dəp soridi. **26** Əysa jawab berip: — Bu bir qıxləm nannı axka təgürüp kimə sunsəm, xudur, — dedi. Xuning bilən u bir qıxləm nannı [axka] təgürüp, Simonning oɔlı Yəhuda Ixkariyotka sundı. **27** Yəhuda nannı eliwidı, Xəytan uning iqiqə kirdi. —

Kılıdıcıojining qapsan kıl, — dedi Əysa uningoja. **28** Əmdi dastihanda olturoqanlarning həqkaysisi uning [Yəhudaqə] bu səzlərni nemə üçün deginini bilmidi. **29** Yəhuda ularning ortak həmyanını tutkını üçün, bəzilər əysa uningoja: «Bizgə kerəklilik həytlik nərsiləri elip kəl» yaki «Kəmbəqəllərə birər narsa bər» dəwətsə kerək, dəp oylaxtı. **30** Yəhuda bu bir qıxləm nannı elipla taxkırıqə qikip kətti (bu qaoq keqə idi). **31** Yəhuda taxkırıqə qikip kətkəndin keyin, əysa mundak dedi: — Əmdi İnsan'oojı uluqlınidiojan wakit-saat yetip kəldi wə Huda u arkılık uluqlınıdu. **32** Wə əgər Huda uningda uluqlansa, Hudamu Əzidə uni uluqlaydu, xundakla dərhal uni uluqlaydu. **33** Balılırim, silər bilən bıllə bolidiojan yənə azojına waktim qaldı. Silər meni izdəysilər, lekin menin Yəhudiylərə: «Mən baridiojan yərəgə silər baralmaysılər» dəp eytkimindək, buni silərgimu eytimən. **34** Silərgə yengi bir əmr tapxurimənki, «bir-biringlərni seyünglər». Silər seyinimdək, silərmən bir-biringlərni seyünglər. **35** Aranglarda bir-biringlərə mehîr-muhəbbitlər bolsa, həmmə adəm silərning menin muhlislirim ikanlıkları bilidu. **36** Simon Petrus uningdin: — I Rəb, kəyərgə barisən? — dəp soridi. Əysa jawabən: — Mən ketidiojan yərəgə hazırlıqə əgixip baralmaysən, lekin keyin manga əgixip barisən, — dedi. **37** Petrus uningoja: — I Rəb, nemə üçün hazır sening käyningdin əgixip baralmaymən? San üçün jenimni pida kilay! — dedi. **38** Əysa jawabən mundak dedi: — Mən üçün rastfinla jenimni pida kılamsan? Bərəhək, bərəhək, sanga eytip koyayki, horaz qilliqluqə, sən məndin üç kətim tanışan!

14 Kənglünglərə parakəndə kilmanglar! Hudaqə ixinisiłar, mangimu ixininger. **2** Atamning eyidə nuroğun makanlar bar. Bolmiojan bolsa, buni silərgə eytkən bolattim; qünki mən hərbiringlərə orun təyyar lax üçün xu yərəgə ketip barımən. **3** Mən silərgə orun təyyarlıqılı baridiojanıkmən, qoqum käytip kəlip, silərni özüngə alımon; xuning bilən, mən käyərdə bolsam, silərmən xu yərdə bolisilər. **4** Silər menin kəyərgə ketidiojanlıqimni wə u yərəgə baridiojan yolni bilisilər. **5** Tomas uningoja: — I Rəb, sening kəyərgə ketidiojanlıqimni bilməyim. Xundak iken, yolni kəndak bilimiz? — dedi. **6** Əysa uningoja: — Yol, həkikət wə һayatlık ezmürmən. Meningsiz həqkim Atining yenoja baralmayıdu. **7** Əgər meni tonuqan bolsanglar, Atamnimu tonuqan bolattinglar. Həzirdin baxlap uni tonudunglar həm uni kərdüngər, — dedi. **8** — I Rəb, Atini bizgə kərsitip koysangla, xu kupayə, — dedi Filip. **9** Əysa uningoja mundak dedi: — «I Filip, silər bilən birgə bolqanımona xunqə wakti boldı, meni tehiqə tonumidingmu? Meni kərgən kixi Atini kərgən bolidu. Xundak turukluk, sən nemixkə yənə: «Bizgə Atini kərsətkəysən» dəysən? **10** Mən Atida, Ata məndə ikanlıklığa ixənməməsən? Silərgə eytkən sezlirimiñ ezlükümdin eytkimim yok; bəlkı məndə turuwatqan Ata Əz əməllirini kiliwatidu. **11** Mening Atida bolqanlıqımoja, Atining məndə bolqanlıqıja ixininger. Yaki həqbolmiojanda, menin kılıqan əməllirimidin manga ixininger. **12** Bərəhək, bərəhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, manga ixəngən kixi menin kiliwatqan əməllirimiñ kılalaydu; wə bulardınmu tehimu uluq əməllərni kılıdu, qünki mən Atining yenoja [kayıtip] ketimən. **13** Wə Atining Ooqluda uluqlınıxi üçün, hərnemini menin namımlı bilən tilisənglər, xularını ijabət kılımən. **14** Mening namımlı bilən hərkəndək nərsini tilisənglər, mən silərgə xuni ijabət kılımən». **15** — «Meni seysənglər, əmrlirimə əməl kilişilər. **16** Mənmü Atidin tiləyman wə U silərgə baxkə bir Yاردəmqi ata kılıdu. U silər bilən əbədgıqə birgə bolidu. (aiən g165) **17** U bəlsimə Həkikətning Rohidur. Uni bu dunyadikilər kəbul

kılalmaydu, qünki Uni na kerməydu, na tonumaydu. Birak silər Uni tonuysılər, qünki U silər bilən billə turuwaitidu həm silərdə makan kılıdu. **18** Mən silərnı yetim kəldurmaymən, yeninglaroja yənə kaytip kelimən. **19** Azojina wakittin keyin, bu dunya meni kerməydu, lekin silər kerüsilər. Mən hayat bolqanlıkim üçün, silərmu həyat bolisilər. **20** Xu kündə menin Atamda bolqanlıkim, silərning məndə bolqanlıkinglər wə mənmu həm silərdə bolqanlıkimni bilisilər. **21** Kim əmrlirimə igə bolup ularını tutsa, meni seygüqi xu bolidu. Meni seygüqini Atammu seyidü, mənmu uni seyimən wə əzümnı uningoja ayan kılımən. **22** Yəhəuda (Yəhəuda İxkəriyot əməs) uningdin: — I Rəb, sən ezungni bu dunyadikilərgə ayan kilmay, bizgila ayan kilişing kəndək ix? — dəp sordı. **23** Əysə uningoja jawaben mundak dedi: — «Birkim meni seysə, sezümnı tutidı; Atammu uni seyidü wə [Atam] bilən ikimkım uning yenioja berip, uning bilən billə makan kılımış. **24** Meni seymədiqan kixi sezlirimni tutmaydu; wə silər anglawatkan bu səz bolsa menin əməs, bəlkı meni əwətkən Atiningkidir. **25** Mən silər bilən billə boluwatkan qəqimda, bularni silərgə eyttim. **26** Lekin Ata menin namim bilən əwətidiqan Yاردəmqi, yəni Mukaddəs Roh, silərgə həmmimi egitidü həm menin silərgə eytkən həmmə sezlirimni esinglaroja kəltüridü. **27** Silərgə hatırjəmlik kəldurimən, ez hatırjəmlikimni silərgə berimən; menin silərgə bərginim bu dunyadikilərninə bərginidək əməstur. Kenglünglərni parakanda kilmanglar wə jür'ətsiz bolmanglar. **28** Silər menin: «Mən [silərdin] ayrırilip ketimən, keyin yeninglaroja yənə kaytip kılımən» deginimini anglidinqlər. Meni seyğən bolsanglar, Atining yenioja ketidiqanlıkim üçün hursən bolattinglar. Qünki Ata məndən uluqdır. **29** Silərning bu ixlar yüz bərginidə inixinixlər üçün bu [ixlar] yüz berixtin awwal silərgə eyttim. **30** Məndin keyin silər bilən kəp sezləxməymən; qünki bu dunyaning həkündərələr kələk alırdı turidu wə məndin kırğıdak həq yoquq tapalmaydu. **31** Lekin bu dunyaning adəmlərinin menin Atini seyidiqanlıkmı bilixi üçün Ata manga nemə əmr kılqan bolsa, mən dəl xuni əməlgə axurimən. Turunglar, bu jaydin ketəyli».

15 — «Həkikij üzüm teli» əzümdurmən, Atam bolsa bəqwendur. **2** Baqwən məndiki mewə bərməydiqan hərbir xahni kesip taxlaydu. Mewə bərgənlərini bolsa tehimu kəp mewə bərsun dəp, pak kılıp putap turidu. **3** Əndi silər mən silərgə yətküzən sezümnı arxılık alliburun pak boldunglar. **4** Silər məndə izqil turunglar, mənmu silərdə izqil turimən. Xah talda turmay, ezi mewə bərəlməydiqinidək, silərmu məndə izqil turmisanglar, mewə bərəlməysilər. **5** «Üzüm teli» əzümdurmən, silər bolsanglar xahliridursilər. Kim məndə izqil tursa, mənmu xundakla uningda turqinimədə, u kəp mewə beridu. Qünki mənsiz həqnməni kılalmaysilər. **6** Birsi məndə turmisa, u [kerəksiz] xətaq taxlinip, kurup ketidu. Bundak, xahlar yioqip kelinip otka taxlinidu. **7** Silər məndə izqil tursanglar wə sezlirim silərdə izqil tursa, nemini tələp kilsanglar, silərgə xu ijabət bolidu. **8** Silərning kəp mewi berixinglər, xundakla menin muhlislim iğənliliklərni ispatlıxinglər bilən xan-xərəp Atam oja kəltürülidü. **9** Atam meni seyginidək, mənmu silərni seydüm; menin mehər-muhəbbitimdə izqil turunglar. **10** Əgər əmrlirimni tutsanglar, huddi mən Atamning əmrlirini tutkən wə həmixinə uning mehər-muhəbbitidə turqinimədək, silərmu həmixinə menin mehər-muhəbbitimdə turisilər. **11** Mening huxallıkim silərdə bolsun wə xuningdək huxallıkinglər tolup taxsun dəp, mən bularni silərgə eyttim. **12** Mening əmrim xukı, mən silərni seyginidək, silərmu bir-biringlərni seyünglər. **13** İnsanlarning ez dostlıri üçün jenini pida kılıxtin qongkur

mehir-muhəbbiti yoktur. **14** Silərgə buyrıqan əmrlirimni ada kilsanglar, menin dostlirim bolisilər. **15** Əndi mundin keyin mən silərni «kul» dəp atımaymən. Qünki kul hojayinining nemə kiliwatkinini bilməydu. Uning ornioja silərni «dost» dəp atidim, qünki Atamdin angloqanlırimming həmmisini silərgə yətküzdüm. **16** Silər meni talliojininglər yok, əksiqə mən silərni tallidim wə silərni berip mewə bərsun həmdə mewiliringlər daim saklansun, menin namim bilən Atidin nemə tilisənglər, u silərgə bərsun dəp silərni tiklidim. **17** Silərgə xuni əmr kılımənki, bir-biringlərni seyünglər. **18** Bu dunyadikilər silərdin nəprətlənsə, silərdin awwal məndin nəprətləngənlərini bilinglər. **19** Silərmu bu dunyadikilərden bolqan bolsanglar, bu dunyadikilər silərni ezmizningki dəp, seyğən bolatti. Birak silər bu dunyadın bolmioqqaqə, bəlkı mən silərni bu dunyadın ayırı talliojanlıkim üçün, əndi bu dunyadikilər silərdin nəprətlənidü. **20** Mən silərgə eytkən sozni esinglərda tutunglar: «Kul hojayinidin üstün turmaydu». Ular manga ziyankəxlik kılqan bolsa, silərgimə ziyankəxlik kılıdu. Menin sezümnı tutkən bolsa, ular silərningkinim tutidı. **21** Birak menin namim tüpəylidin ular silərgimə xu ixlarning həmmisini kılıdu, qünki ular meni əwətküqini tonumaydu. **22** Əgər mən kəlip ularoja səz kılqıçan bolsam, ularda gunah yok dəp hesablinati. Lekin hazır gunahı üçün ularning həq bahanişi yoktur. **23** Kimdəkim məndin nəprətlənsə Atamdin nəprətləngənlərini bolidu. **24** Mən ularning arisida baxka həqkim kəlip bəkmioqan əməllərni kılqıçan bolsam, ularda gunah yok dəp hesablinati. Lekin ular hazır [əməllirimni] kərgən turulkul, yənilə həm məndin həm Atamdin nəprətləndi. **25** Lekin bu ixlar ularoja təwa bolqan Təwrat kanunidə: «Həqkandə səwabsızla məndin nəprətləndi» dəp pütiləngən səz əməlgə axuruluxi üçün xundak yüz bərdi. **26** Lekin mən silərgə Atining yenidin əwətidiqan Yاردəmqi, yəni Atining yenidin qıkkıqi Həkikətnin Rohi kəlgəndə, U manga guwahlıq beridu. **27** Silərmu manga guwahlıq berisilər, qünki silər baxtin tartip mən bilən billə boldunglar.

16 Silərning putlixip kətməslikinglər üçün bularni silərgə eyttim. **2** Ular silərni sinagoglarning jamaətləridin koçlap qikiriyetidü; həmdə xundak bir wakıt-saşt kəliduki, silərni əltürgüqi eziyi Hudaqə hizmet kiliwatimən, dəp hesablaydu. **3** Ular bularni ya Atini, ya meni tonumiojanlıki üçün kılıdu. **4** Lekin mən bu ixlərni silərgə eyttimki, wakıt-saiti kəlgəndə, mən xundak aldin'ala eytkinimni esinglaroja kəltürələsилər. **5** — Mən baxta bularni silərgə eytmidim, qünki mən silər bilən billə idim. Lekin əndi meni əwətküqinən yenioja kaytip ketimən. Xundak turulkul, aranglardın həqkim məndin: «Nəqə ketisən?» dəp sorimayatidu. **6** Əksiqə, silərgə bularni eytkinim üçün, kəlbinqər kəyəqoja qəməp kətti. **7** Əmma mən silərgə həkikətni eyp koyayı, menin ketixim silərgə paydılıktur. Qünki əgər kətmisəm, Yاردəmqi silərgə kəlməydi. Əmma kətsəm, Uni silərgə əwətimən. **8** U kəlgəndə, bu dunyadikilərə gunah toqrisida, həkkaniyilik toqrisida wə ahirət sorikı toqrisida həkikətni bilgüzidü. **9** U ularni gunah toqrisida bilgüzidü, qünki ular manga etikəd kılmedi. **10** Ələrni həkkaniyilik toqrisida [bilgüzidü], qünki Atamning yenioja kaytip barımən wə silər meni yənə kerəlməysilər. **11** Ələrni ahirət sorikı toqrisida [bilgüzidü], qünki bu dunyaning həkündərələr üçügə həküm qıkkırdı. **12** Silərgə eytidioqan yənə kəp sezlirim bar idı; lekin silər ularni həzirinqə kətürəlməsilsər. **13** Lekin U, yəni Həkikətnin Rohi kəlgəndə, U silərni barlıq, həkikətəkə baxlap baridu. Qünki U əzliyidin sezləməydi, bəlkı nemini angliojan bolsa, xuni sezləydi wə kəlgəsida bolidioqan ixlardın

silergə həwər beridu. **14** U meni uluqlaydu; qünki U məndə bar bolqanni tapxuruwelip, silergə jakarlaydu. **15** Atida bar bolqanning həmmisi həm meningkidur; mana xuning üçün mən: «U məndə bar bolqanni tapxuruwelip, silergə jakarlaydu» dəp eytim. **16** Az wakıttin keyin, meni kərməysilər; wə yəna bir'az wakıt ətkəndin keyin, meni käpta kərisilər, qünki man Atamning yenoşa ketimən». **17** Xungu muhlislarning bəziləri bir-birigə: — Bizlərgə: — «Az wakıttin keyin, meni kərməysilər; yəna bir'az wakıt ətkəndin keyin, meni käpta kərisilər» wə yəna «Qünki mən Atamning yenoşa ketimən» degini nema deginidu? **18** «Az wakıttin keyin» deyən sezining mənisi nema? Uning nemilərni dəwətkənlərini bilmidük, — deyixidu. **19** Əysə ularning ezdin nemini sorimakçı bolqinini bilip ularqa mundak dədi: — «Mening «Az wakıttin keyin, meni kərməysilər; yəna bir'az wakıt ətkəndin keyin, meni kərisilər» deginimning mənisi bir-birinqəldən sorawatamsılsər? **20** Bərhək, bərhək, mən silergə xuni eytip koyayki, silər yioza-zar kətişüsilər, lekin bu dunyadikilər huxal boluxup ketidu; silər kəyqurisilər, lekin kəyquliringlar xadlikka aylinidu. **21** Ayal kixi tuquutta azablinidu, qünki uning wakıt-saiti yetip kəlgən; lekin bowiki tuquşulup bolqandin keyin, bir pərzəntning dunyaçşa kəlgənlikingin xadlik bilən tartkən azabini untup ketidu. **22** Xuningə oħħax, silərmə hazır azabliniwatisilər, lekin mən silər bilən käpta kərūximan, əlblingər xadlinidu wə xadliklərni həqkim silərdin tartıwalımaydu. **23** Xu kündə silər məndin həqnərsə sorimaysilər. Bərhək, bərhək, man silergə xuni eytip koyayki, menin namımlı bilən Atidin nemini tilisəngərlər, u xuni silergə beridu. **24** Həzirəqə menin namımlı bilən həqnəm timildinglər. Əmdi tilngərlər, erixisilər, buning bilən xadliklər toluq taxidul! **25** Silergə bularni təmsilər bilən eytip bardim. Bırak xundaq bir wakıt keliduki, u qəođa silergə yəna təmsillər bilən sezləməymən, Ata tooruluk silergə oquk eytimən. **26** Xu künə tiləkliringlərni menin namımlı bilən iltija kılısilər. Mən silər üçün Atidin tələp kılımən, dəp eytməymən; **27** qünki Ata eżimu silərni seyi; qünki silər meni seyisilər wə menin Hudanıng yenidin kəlgənlikingə ixəndinglər. **28** Mən Atining yenidin qıkip bu dunyaçşa kəldim; əmdi man yəna bu dunyadın ketip Atining yenoşa barımen». **29** Muhlisliri: — Mana sən hazır oquk eytiwatisən, təmsil kəltürüp sezləməmidən! **30** Biz sening həmmini bilginingni, xundakla həqkimning səndin soal sorixining hajiti yoklukını əmdi bilip yətək. Xuningdin sening Hudanıng yenidin kəlgənlikingə ixəndük, — deyixti. **31** Əysə jawabən ularqa: — Həzir ixəndinglərmi? **32** Mana, xundak wakıt-saiti kələy dəp kəldi, xundakla kəlip kəldiki, həmminglər meni yaloquz taxlap hərbiringlər ez yolliringlarə tarkılıp ketisilər. Bırak mən yaloquz əməsmən, qünki Ata mən bilən billidur. **33** Silərning məndə hətirjəmlikkə iğə boluxungular üçün bularni silergə eyttim. Bu dunyada turup azab-əkubət tərtisilər, əmma qəyərətlik bolungalar! Mən bu dunya təstidin oqalıba kəldim!

17 Əysə bu sezlərni kılqandın keyin, kezlini ərxə tikip, mundak dua kıldı: — I Ata, wakıt-sait yetip kəldi; Sən Ooqlungni uluqlatkuçozıysən; buning bilən Ooqlungmu Seni uluqlatkuçizidu; **2** yəni, uning Sən yenoşa tapxurojan insanlarqa mənggülüök həyat ata kılıxi üçün, uningə pütküllət ilgiliridin təstün həkük ata kılıqiningdək, uni uluqlatkuçozıysən. **(aiónios g166)** **3** Mənggülüök həyat xuki, birdinbir həkikiyə Huda — Seni wə Sən əwətəknən Əysə Masihni tonuxtan ibarəttür. **(aiónios g166)** **4** Mən Sening əməl kılıxım üçün tapxurojan ixingni orundixim bilən Seni yər yüzidə uluqlatkuçuzdum. **5** I Ata, Sening aləm apirida boluxtin burun mən Əzüngning

yenində iğə bolqan xan-xərəp bilən meni Əzüngning yenində uluqlatkuçozıysən. **6** Sən bu dunyadın manga tallap bərgən adamlərgə Sening nəmingni ayan kıldı. Ular Seningki idi, Sən ularni manga bərding wə ular Sening söz-kalamıngni tutup kəldi. **7** Ular hazır Sən manga bərgən həmmə nərsilərning Seningdin kəlgənlilikini bildi. **8** Qünki Sən manga tapxurojan sezlərni ularqa yətküzdüm; ularmu bularni kəbul kıldı, xuning bilən Səndin qıkkınimni həqikətən bilip yətti həmdə Sening meni əwətəknəlilikgimə ixəndi. **9** Bularqa dua kılımən; bu dunyadiki adamlərgə əməs, bəlkı Sən manga bərgən adamlərgə dua kılımən; qünki ular Seningkidur. **10** Mening barlıkim Seningkidur wə Sening barlıking bolsa meningkidur wə mən ularda xərap taptim. **11** Mən əmdi bu dunyada turiwərməymən; lekin ular bu dunyada kəldi wə mən Sening yenoşa ketiwatimən. I mukəddəs Ata, Sən manga bərgən nəming arxılık ularni saklıqını, biz ikkimiz bir bolqinimizdək, ularmu bir bolqay. **12** Mən ular bilən billə bolqan wakıtmadı, Sən manga bərgən nəming bilən ularni saklıdım həm kəoqdidim; wə mukəddəs yazmilardıki bəxarətnıng əməlgə axuruluxi yolda, ularning iqidin əhaləkətə has bolqan kixidin baxka birimə yokalmıdi. **13** Mana əmdi sening yenoşa barıman. Mening xadlikim ularda tolup taxsun dəp, bu sezlərni dunyadiki wakıtmadı sezlidim. **14** Mən ularqa söz-kalamıngni tapxurdum. Mən bu dunyadın bolmiojinimdək, ularmu bu dunyadın bolmiojinini üçün, bu dunyanıng adəmləri ulardin nəprətlinidu. **15** Ularnı bu dunyadın ayriwətkəysən dəp tiliməymən, bəlkı ularını rəzil bolqıqidin saklıqıysən, dəp tiləymən. **16** Mən bu dunyadın bolmiojinimdək, ularmu bu dunyadın əməstur. **17** Ularnı həqikət arxılık Əzüngə mukəddəs kılıp atıqozıysən, qünki söz-kalamıng həkikəttür. **18** Sən meni dunyaçşa əwətəkinindək, mənmə ularını dunyaçşa əwəttim. **19** Ularmı həqikətə mukəddəs kılınilıp Əzüngə atalsun dəp, eżümnı Sanga has ataymən. **20** Mən yaloquz ular üçünlə əməs, yəna ularning sezi arxılık manga etikad kılıdılınanlar üçünmə dua kılımən. **21** Ularning həmmisi bir bolqay; i Ata, Sən məndə, mən Səndə bolqandək, ularmu Bızdə bir bolqay; xundak bolqanda, bu dunyadikilər meni Sening əwətəknəlilikgə ixəndidu. **22** Sən manga ata kılıjan xan-xərapni ularqa ata kıldımkı, biz ikkimiz bir bolqandək, ularmu bir bolqay; **23** yəni mən ularda, sən məndə bolup, ular birlətkə kamıl kılınoqay. Xu arxılık bu dunyadikilər meni əwətəknəlilikgini həm meni seyginindək ularnimu seyğənlilikning bilidu. **24** I Ata, Sən manga bərgənlirinğıng həmmisiniŋ man bolqan yərdə mən bilən birgə boluxini, xundakla menin xan-xəripimni, yəni Sən aləm apirida boluxtin burun meni seyğənlilikng üçün, manga bərgən xan-xərapni ularning kərūximan halaymən. **25** I həkəkəni Ata, bu dunyadikilər seni tonumiojan, əmma mən Seni tonuymən wə ularmu meni Sening əwətəknəlilikgini bildi. **26** Wə mən Sening nəmingni ularqa ayan kıldı wə yəna dawamlıq ayan kılımən. Xuning bilən, Sening manga kərsətkən mehri-muhəbbiting ularda bolidu wə mənmə ularda bolay.

18 Əysə bularni eytkəndin keyin, muhlisliri bilən billə taxkırıqə qıkip Kidron jılığısını u ketiqə etti. U yərdə bir baqqa bar idi. Əysə bilən muhlisliri u baqqıqə kirdi. **2** Uningə satqunluk kılıdılınan Yəhūdəmu u yərni bilətti, qünki Əysə muhlisliri bilən pat-pat u yərdə yiojılıp olturnattı. **3** Xuning bilən Yəhūda bir top Rim ləxərləri biləl bax kahinlər həm Pərisiyələr əwətəknə karwullarını baxlap bu yərgə kəldi. Ularning kollırıda panus, məx'əl wə korallar bar idi. **4** Əysə bəxioqa qüxicidənlərning həmmisini bilip, ularning aldiqə qıkip: — Kimni izdəysilər? — dəp soridi. **5** Nasarətlik Əysani, —

dəp jawab berixti ular. Əysa ularoqa: — Mana mən bolimən, — dedi. (Uningoja satkunluk kılajan Yəhudamu ularning arısida turatti). **6** Əysa: «Mana mən bolimən» dewidi, ular arkısişa yenip yərəgə yikiliixti. **7** Xuning bilən əysa ulardın yənə bir kətim: — Kimni izdəysilər? — dəp soridi. — Nasarətlək əysani, — deyixti ular. **8** Əysa: — Silərgə eyttiməq, man xu bolimən. Əger izdigininqlər mən bolsam, bularni kətkili koyungalar, — dedi. **9** Buning bilən əzining: «[Ata], Sən manga bərgənlərdin həqkəyisini yittürmidim» degən səzi əməlgə axuruldi. **10** Simon Petrusning yenida bir kılıq bolöq, u xuan uni suqurup, bax kahinning qakirioqa birni urup, ong kulinikini xilip qüxüriüwtti. Qakarning ismi Malkus idi. **11** Əysa Petruska: — Kılıqni qılalpka sal! Ata manga tapxurojan kədahni iqnməndim? — dedi. **12** Xuning bilən, ləxkərlər topı bilən mingbexi həm Yəhudiylarning karawulları əysanı tutup baqlaxtı. **13** Andin uni aldi bilən Annasning aldiqa elip berixti. Annas bolsa xu yili bax kahin bolup turoqan Kayaferan keynatısı idi. **14** Burun Yəhudi kengəxmisidikilergə: «Pütün həlkning [halak boluxining] orniqa, birlə adamning ular üçün halak boluxi yahxi» dəp məsləhət bərgən kixi dal xu Kayafa idi. **15** Əmdi Simon Petrus bilən yənə bir muhlis əysanıng kəynidin əgixip baroqanidi. U muhlis bax kahinoja tonux bolöqka, bax kahinning sariyoja əysa bilən təng kirdi. **16** Lekin Petrus bolsa dərwazining sırtida kəldi. Xunga bax kahinoja tonux bolöqan həlikı muhlis taxkiriyo qıkıp, darwaziwan kız bilən sezlrixip, Petrusni iqtirkiga baxlap kirdi. **17** Dərwaziwan bolöqan xu dedek Petrustin: — Sənmu bu adəmning muhlisliridin əməsmü? — dəp soridi. Yak, əməs, — dedi Petrus. **18** Əmdi həwa soyuq bolöqanlıq üçün, qakarlar wə karawullar xahardin gülhan yakkən bolup, uning qərisidə issinip turuxattı. Petrusmu ularning yenida turup issindi. **19** Bax kahin bolsa əysadin muhlisliri toqıruluk wə təlimi toqıruluk soal soraxkə baxlıdi. **20** Əysa uningoja jawabən mundaq bərdi: — Mən həlk-aləm aldida axkara səz kılqanmən, barlık Yəhudiylar yioqilidiojan sinagoglarda wə ibadəthanıda daim təlim berip kəldim, mən yoxurun həqnemə demidim. **21** Bularını nemixkə məndin soraysan? Eytən səzlimim angliojanlardın soriqin; mana, ular nema deqənlilikimi biliid. **22** Əysa bu sezlərni kılqanda, yenida turoqan karawullardin biri uni bir kəqat urup: — Bax kahinoja muxundak, jawab kəyturamsən? — dedi. **23** — Əger yaman səz kılqan bolsa, uning yaman ikənlilikini kəpqılıknıng aldida kərsətkin. Əmma eytənlirrim durus bolsa, meni nema üçün urısan? — dedi əysa uningoja. **24** Buning bilən Annas uni bəqələklilik peti bax kahin Kayaferaqə yollidi. **25** Simon Petrus [otning] aldida issinip turuwtənədi. [Yenidikilər]: — Sənmu uning muhlisliridin əməsmənid? — deyixti. — Yak, əməsmən, — dəp təndi Petrus. **26** U yərdə bax kahinning qakarlıridin, Petrus kulinikini kesip taxlıqan kixığa tuqşan birsi bar idi. U Petruska: — Baçqıda seni uning bilən billə kərgənidimoq? — dedi. **27** Petrus yana təndi. Del xu qaçda horaz qılıldı. **28** Andin ular əysani Kayaferan yenidin rımlık waliyinng ordisişa elip kəldi (xu qaçda tang atkanlığı). Uni elip kəlgən [Yəhudiylar] bolsa əzimizni napak kılıp bulqımaylı dəp, ordıqa kirmidi. Bolmisa ettip ketix həytininq dastılıhınindıq qızılalınlımyattı. **29** Xunga [waly] Pilatus sırtqa qıkıp, ularning aldiqa berip ularoqa: — Bu adəmning üstidin nema arz kılısilər? — dəp soridi. **30** Ular: — Bu adəm jinayətqi bolmisa, uni sizgə tapxurmıqan bolattuk, — dəp jawab berixti. **31** — Uni əzüngərlər elip ketip, eż əkanununglar boyiqə həküm qıkırıngırlar! — dedi Pilatus ularoqa. Yəhudiylar: — Bizning həqkimni elümgə məhkum kılıx həkükimiz yok tursa, — deyixti. **32** Bu ixlar

əysanıng ezi kəndak əlüm bilən ələdiqinini tooprısidiki aldın eytkən bəxarətlək səzining əməlgə axuruluxi üçün yüz bərdi. **33** Andin Pilatus yənə ordisişa kirip, əysani qakırtıp, uningind: — Sən Yəhudiylarning padixahımı? — dəp soridi. **34** Əysa uningoja: — Bu soalni əzüngə sorawataməsən, yaki baxxılar mən tooruluk sanga xundak eytkənmə? — dedi. **35** — Mən bir Yəhudiymu?! Seni manga tapxurojanlar ez həlkinq wə bax kahinlərəq! Nema [jinayət] etkiüzənəndig? — dedi Pilatus. **36** Əysa jawabən: — Məninq padixahlıklıım bu dunyoqa təwə əməstur. Əgər bu dunyoqa təwə bolqan bolsa, hizmətqılırlım mening Yəhudiylərə tapxurulmaslıklıım üçün jəng kiliwatqan bolatti. Həlbuki, mening padixahlıklıım bu yərə təwə əməstur, — dedi. **37** Xunga Pilatus uningoja: — Undakta, san padixahım? Əysa jawabən: — Xundak, eytkininqdək, padixahmən. Mən xuningərə tuqulqanmən, wə xuningərə dunyoqa kəldim: — həkikətkə guwahlık berixim üçündin ibarəttür. Həkikətkə təwə bolqan hərbir kixi bolsa mening awazimoja kulaq salıdı, — dedi. **38** Pilatus uningind: — «Həkikət» degen nema? — dəp soridi. Pilatus muxularını dəp, yənə taxkiriqa, Yəhudiylarning aldiqa qıkıp ularoqa: — Mən uningdin həqkəndak jinayət tapalmidim. **39** Ləkin hər yili ettip ketix həytida silər üçün [məhbuslardın] birni koyup berix kəidəm bar. Xunga bu «Yəhudiylarning padixahı» ni silərgə koyup beriximni halamsırlər? — dedi. **40** Ələrning həmmisi jawab berip: — Bu adəmni əməs, Barabbasını koyup bering! — dəp kiykəs-sürən selixti (Barabbas bolsa bir karakçı idi).

19 Xuning bilən, Pilatus əysani elip berip kamqıllati. **2** Ləxkərlər tikənlilik xahlarnı erüp, bir taj yasap, uning bəxioja kiydürüxti wə uningoja [xahana] səsün rənglik bir ton kiydürüp, **3** uning aldiqa kelip: — Yaxıqayla, i Yəhudiylarning «padixahı»! — dəp məshirə kılıxip, uning yüzigə kayta-kayta qaqt saldı. **4** Pilatus bolsa yənə ordisidin qıkıp, halayıkkə: — Mana! Uningdin həqkəndak jinayət tapalmışonlıklımnı bilixinglər üçün, uni silörning aldinglərəq elip qıktım, — dedi. **5** Buning bilən əysa bəxioja tikənlilik taj wə uqisioja səsün ton kiygüzülgən həldə taxkiriyo elip qıktı. Pilatus ularoqa: — Karanglar, u adəmə! — dedi. **6** Bax kahinlər wə karawullar uni kərəip: — Uni krestləng, krestləng! — dəp warkiraxtı. Pilatus ularoqa: — Uni elip berip əzüngərlər krestlənglər! Qünki mən uningdin həqkəndak jinayət tapalmidim! — dedi. **7** Yəhudiylar uningoja jawabən: — Bizi xundak bir əkanun bar. Xu əkanuniməzə asasən u elümgə məhkum kılıñixi kerək, qünki u əzini Hudanıg Ooqli dəp atıwaldı. **8** Pilatus bu səzni anglap tehimu kərkup, **9** yənə ordisişa kirip, əysadin: — San zadi kəyərdin kalğan? — dəp soridi. Lekin əysa uningoja jawab bərmidi. **10** Xunga Pilatus uningoja: — Sən manga gəp kilməməsn? Seni koyup berixkə həkükum barlıkını, xundakla krestləxkumu həkükum barlıkını bilməməsn? — dedi. **11** Əysa jawabən: — Sanga ərxtin berilməqən bolsa, mening üstümdin həqkəndak həkükung bolmioqan bolatti. Xuning üçün meni sanga tapxurup bərgən adəmning gunahı tehimu eçirdür, — dedi. **12** Xu qaçdırın tartıp, Pilatus uni koyuwtexkə amal izdaydı. Lekin Yəhudiylar warkirixip: — Bu adəmni koyuwtexkə, siz Kəysərning dosti bolmioqan bolisiz! Əzini padixah degen hərbir kixi Kəysərgə karxi qıkqan bolidu! — dəp quşan selixti. **13** Pilatus bu sezlərni anglap, əysani taxkiriyo qıkardı wə «tax tahtaylıq höylə» dəp ataloqan, ibraniy tilida «Gabbata» dəp ataloqan yərdə «sorak tahti»ga olturdu. **14** (u wakit ettip ketix həytininq təyyarlık künining altınçı saiti əstrapida idi). Pilatus Yəhudiylərə: Mana bu silörning padixahıqınlardur! — dedi. **15** Lekin ular warkirixip: — Yokiting, yokiting, uni krestləng!

— dedi. Pilatus ularoqa: — Meni padixahinqlarni krestligin, dəmsilər? — dedi. Bax kahınlar jawabən: — Kəysərdin baxlaş heqkəndək padixahımız yoktur! — dəp [towlaxtil]. Buning bilən Pilatus uni krestləxə ularoqa tapxurup bərdi. **16** [Ləxkərlər] Əysani elip mangdi. U eż krestini yıldıp, «Bax səngək jayı» (ibraniy tilida «Golgota») degen yərgə bardi. **18** Ular uni xu yərdə yənə ikki kixi bilən təng krestkə tarttı; bu təripida birsi, u təripida birsi wə Əysa ularning otturısida krestkə tartıldı. **19** Pilatus tahtıqə elan yezip krestkə bekitip kəydi. Uningoja: — «Nasərətlik Əysa — Yəhudiylarning padixahı» dəp yezilənənidi. **20** Əysa krestlinidioqan yər xəhərgə yekin boləqəqə, nuroqun Yəhudiylar tahtidiki sezərləri okudu. Tahtidiki sezərlər ibraniyqə, latinqə wa grekqə yezikə yezilənənidi. **21** Xunga Yəhudiylarning bax kahınları Pilatuska: — «Yəhudiylarning padixahı» dəp yazmang, bəlkı «U eżini mən Yəhudiylarning padixahı, degen» dəp yezing, — deyixti. **22** Birək Pilatus jawabən: — Yazidiqənni yezip boldum! — dedi. **23** Ləxkərlər əysani krestligändin keyin, uning kiyimlərini elip, tətək beliup, hərbir ləxkar bir ültüxtin elixti; ular həm iqidiki uzun kəngləknimü elixti; lekin bu kənglək tikilmigən, üstidin ayiojioqıqə bir pütün toküloqanidi. **24** Xuning üçün ləxkərlər bir-birigə: — Buni yirtmaylı, bəlkı qək tartıxayı, kimqə qıqə xu alsun, — deyixti. Bu ixlar mukəddəs yazmilardiki munu sezərlə əməlgə axurulux üçün yüz bardı: — «Ular mening kiyimlərimi ez arısında üləxti, Mening kenglikimə erixix üçün qək taxlaştı». Dərəkə, ləxkərlər xundak kilixti. **25** Əysanıng krestining yenida anisi, anisining singlisi, Klopsuning ayalı Məryəm wə Magdallıq Məryəmlər turatı. **26** Əysa anisi bilən ezi seyidioqan muhlisining birgə turojanlığını kerüp, anisioja: — I hanım, mana sening oqlung! — dedi. **27** Andin u bu muhliska: — Mana sening ananq! — dedi. Xundin etibarən, u muhlis uni eziñining eyidə turozdu. **28** Andin əysa həmməna ixlarning tamam bolojinini biliq (mukəddəs yazmilardiki bexarət əməlgə axurulux üçün): — Ussap kəttim! — dedi. **29** U yərdə sirkə xarab bilən toldurulən bir koza bar idi. Ular bir parqa bulutni sirkə xarabka qılap, bir lepəkgül qoqliqə baqlap, Əysanıng aqzıqə tənglidi. **30** Əysa sirkə xarabni iqtandın keyin: — Tamam boldı! — dedi-də, bexini təwən kiliq, rohını tapxurup bərdi. **31** U kün [etüp ketix həytining] təyyarlık künini boləqəqə, krestləngənlərning jəsətlərini xabat künidə kresttə kəldürurmaslıq üçün (xabat künü «uluq kün» hesablanıqə) Yəhudiylar Pilatustın krestləngənlərning putlurunu qekip andin jəsətlərini kresttin təzək qüxürütetixni tələp kıldı. **32** Xuning bilən ləxkərlər berip əysa bilən billa krestləngən birinqi andin ikkinqi adəmning putlurunu qaktı. **33** Lekin əysa qəlgəndə, uning allıkaqan əlgənlərini kərdi, xuning bilən uning putini qakmıldı. **34** Əmma ləxkərlərdin biri uning bikinioqə nəyzini sanjiwidı, xuan kan wə su ekip qıktı. **35** Buni kərgüqı silərning ixinixinglər üçün guwahlıq beridü; kərgüqinən guwahlılıq həktur, u əzininən eytkənlərini hək dəp bilidü. **36** Bu ixlarning həmmisi mukəddəs yazmilarda: «Uning bir tal səngikimə sundurulmayıdu» wə yənə bir bexarət: «Ular eżləri sanijoqan adəməgə karayardı» dəp aldin eytiloqanları əməlgə axurux üçün yüz bərdi. **38** Bu ixlardın keyin, Arimatiyalıq Yüşüp Pilatustın Əysanıng jəsətinə elip ketixni tələp kıldı (Yüşüp Əysanıng muhlisləridin idi, lekin Yəhudiylərdin körkəkninə üçün buni mahpiy tututtı); Pilatus ruhsət bərdi, xuning bilən Yüşüp berip Əysanıng jəsətini elip kətti. **39** Burun bir keqisi Əysanıng yəniqə kəlgən həlikə Nikodimmu murməkkı biləsəbrə araxlərulən huxbuy dora-dərmandın yüz jingqə elip, [uning] [bilən bille] kəldi. **40** İkkiylən Əysanıng jəsətini Yəhudiylarning dəpnə qılıx aditi boyiqə dora-dərmanlarnı qeqip, kanap rəhtlər bilən orap

kepənlidi. **41** Əysa krestləngən yərdə bir baq bolup, baqning iqidə tehi heqkim yərlənmigən yengi bir box yərlik bar idi. **42** Bu Yəhudiylarning həytining təyyarlık künini boləqəqə həm bu yərlik yekin jayda bolənənlikü üçün, ular əysani xu yərlikkə kərdi.

20 Həptining birinqi künini tang səhər, Magdallıq Məryəm kəbrigə bardi wa kəbrininq aqzidiki taxning eliwtılənlərini kərdi. **2** Xunga u yügürgininqə kəlip Simon Petrus wə Əysa seyqən həlikə muhlisning yəniqə kəlip, ularoqa: — Ular Rəbni kəbridin yətkiwtipltü, uni kəyərgə kəyojınıni bilmidük! — dedi. **3** Petrus bilən həlikə taxkırıq qıqıq, kəbriga karap yol aldı. **4** İkkiylən təng yügüürup mangdi, lekin həlikə muhlis Petrustın tez yügüürüp, kəbriga birinqi bolup yetip bardi. **5** U engixip iqiqə karap, kanap kepanlərning u yərdə yeyiklik turoqanlığını kərdi, lekin iqtirigə kirmidi. **6** Uningoja əgixip kəlgən Simon Petrus yetip kəlip, kəbriga kirdi wə u yərdə yeyiklik turoqan kanap kepanlərni, 7 xundakla əysanıng bəxiqə oraloqan yaqılıknımu kərdi. Yaqılık kepanlər bilən bir yərdə emas, bəlkı ayrim yərdə yeqəlik turattı. **8** Andin kəbriga awwal kəlgən həlikə muhlisimus kəbriga kirip, əhəwalını kerüp ixəndi **9** (qünki ular uning əlümündin kəytə tirilixinin mükərrərləri həkkidə mukəddəs yazmilardiki bexarətni tehiqə qüxənənətti). **10** Xuning bilən ikkiylən eż turaloqulırıqo qaytixti. **11** Əmma Məryəm bolsa kəbrininq sırtında turup yioqlawattı. U yioqlap turup kəbrininq iqiqə engixip kəriwidi, **12** mana ak kiyim kiyən ikki pərixtə turattı; ularning biri əysanıng jəsəti koyulən yərning bax təripida, yənə biri ayaq təripida olturattı. **13** Ular Məryəmdin: — Hanım, nemixqə yioqlaysən? — dəp soridi. — Rəbbimni elip ketiptü, uni nəqə kəyoqanlığını biləlməyətəmən, — dedi u ularoqa. **14** U xu sezərləri kiliplə, kəynığa buruluwidı, Əysanıng xu yərdə turoqanlığını kərdi. Lekin u uning Əysa ikənlilikini bilmidi. **15** Əysa uningdin — Hanım, nemixqə yioqlaysən, kimni idzəysən? — dəp soridi. Məryəm uni baqwən xu, dəp oylap: — Təksir, əgər uni siz xu yərdin yətkiwtəkən bolınsıq, kəyərgə kəyoqanlıq kəyənqini etip bərgəysiz. Mən uni elip ketimən, — dedi. **16** Məryəm! — dedi əysa uningoja. Məryəm burulupla, ibraniy tilida: — Rabboni! — dedi (bu sez «ustaz» degən mənida). **17** Əysa uningoja: — Manga esilməqin! Qünki mən tehi atamning yəniqə qikmidim. Berip kərindaxlirimoja: Meni «Silərningmu Atanglarning, yəni menin Atamning, silərning Hudayinglarning, yəni menin Hudayimning yəniqə qikimən!» dəydi, — dəp yətküzgin, dedi. **18** Xuning bilən Magdallıq Məryəm muhlislarning yəniqə berip, ularoqa: «Rəbni kərdiüm!» dedi wa xundakla Əysa eżiqə eytkən u sezərləri ularoja yətküzdi. **19** Xu kün kəqətə, yəni həptining birinqi künini kəqətə, Yəhudiylardın körkənləkli üçün muhlislar yioqlənən eyidə ixiklərini hım takıwaləjanıdi; xu waqitta, Əysa kəlip ularning otturısida [kerünüp], ərə turoqan haldə ularoqa: — Silərgə aman-hatırjəmlik bolqay! — dedi. **20** Buni dəp, kollırını wə bikinini ularoqa kərsətti. Xuning bilən muhlislar Rəbni kərginidin xadlandı. **21** Xunga Əysa ularoqa yənə: — Silərgə aman-hatırjəmlik bolqay! Ata meni əwətkinidək, mənmu silərni əwətəmən, — dedi. **22** Bu səzni eytkəndin keyin, u ularning üstigə bir püwləp: — Mükəddəs Rohni kobul kilinglar. **23** Kimning gunahlırını kəqürsənglər, uning gunahı kəqürüm kilinidü; kimning gunahlırını tutuwalıngalar, xuning gunahı tutuvelinidü! — dedi. **24** Əmma on ikkiylənning biri, yəni «köxkezək» dəp atalojan Tomas Əysa kəlgəndə ularning yenidə emas idi. **25** Xunga baxlaş muhlislar uningoja: — Biz Rəbni kərdük! — deyixti. Lekin Tomas ularoqa: — Uning kollırıda mihlarning izini kərmigiqə, mihlarning iziətə eż barmikimni

wə bikinioq aq kolumni tipik bəkmiquoq, hərgiz ixənməymən, — dedi. **26** Səkkiz kündin keyin, muhlislar yənə xu ey iqida jəm boloğında, Tomasmu ular bilən billə idi. Ixiklər takaklık tursimu, Əysa kelip ularning arisida turup: — Silərgə aman-hatırjəmlik boloqay! — dedi. **27** Andin u Tomaskə: — Barmikinqin bu yərgə təqküzip, kollirimoqə kəra. Kolungni uzitip, bikinimoqə tikip, gumanda bolmay, ixəngüqi bolojin! — dedi. **28** Tomas uningoja: — Mening Rəbbim həm mening Hudayimsən! — dəp jawab bərdi. **29** Əysa uningoja: — Meni kərgənliking üçün ixəndinq. Kerməy turup ixəngüqilər bəhətləktur! — dedi. **30** Əysa muhlislirinən aldıda bu kitabta hatırılmışmigan baxka nuroqun möjizilik alamətlərinim kərsəti. **31** Ləkin muxular silərni Əysanıng Məsil, xundakla Hudanıng Ooqli ikənlilikiga ixənsun həm bu arkılık [ungoja] etikad kılıp, uning nami arkılık hayatlıkqə erixsun, dəp yezildi.

21 Bu ixlardin keyin, Əysa Tiberiyas dengizining boyida muhlisliroqə yənə bir ketim kəründi. Uning bu ketimkə kərünüxi mundak boldi: **2** Simon Petrus, «köxkezək» dəp atalojan Tomas, Galiliyədiki Kanalıq Nataniyal, Zəbədiyning oqulları wa baxka ikki muhlis billsa idi. **3** Simon Petrus: Man belik tutkılı barımın, — dedi. Kəpçilik: Bismu sən bilən billə barımız, — deyixin. Əlar taxkırıroq qıkip, kemigə olturdı, lekin xu bir keqə heqnərsa tutalmidi. **4** Tang atay deginidə, Əysa kiroqakta turattı, biraq muhlislar uning Əysa ikənlilikini bilmidi. **5** Xunga Əysa: — Balılar, silərdə yegidək bir nərsə yokğu? — dəp soridi. — Yok, — dəp jawab bərdi ular. **6** Əysa ularoja — Torni kemining ong təripigə taxlanglar, xundak kılısanglar tutisilər, — dedi. Xuning bilən ular torni [xu yakka] taxlap, xundak kəp belik tuttiki, hətta torni tartip qıqıralmay kəldi. **7** Əysa seyən muhlis Petruska: — Bu Rəbək! — dedi. Simon Petrus uning Əysa ikənlikini anglap, tonini eziqə yəgəp (qünki [belining astı] yalingaq idi) ezinə dengizəja taxlidi. **8** Kiroqaktin anqə yırak əməs bolup, təhminin ikki yüz gəz yıraklıqta boloqak, ələqən muhlislar belik bilən tolojan torni tartip qıqik kemisi bilən kiroqakka kəldi. **9** Əlar kiroqakka qıkkanda, xahardin yekilojan, üstida belik koyukluk gülhanni wə nanni kərdi. **10** Əysa: — Əmdi tutkən belikinglardın əkelinglar, — dedi. **11** Simon Petrus [kemigə] qıkip, torni kiroqakka tartip qıkardı. Tor qong beliklər bilən tolojan bolup, jəmiy bir yüz əllik üç belik bar idi. Belik xunqə kəp boloqını bilən, tor yirtilməqənədi. **12** Əysa: — Kelinglər, naxta kilinglər, — dedi. Muhlislarning iqidin heqkim uningdin: — Sən kim bolısan? — dəp soraxkə petinalmədi. Qünki ular uning Rəb ikənlikini bildi. **13** Əysa nanni əkilip ularoja bərdi həm beliklərinim xundak kıldı. **14** Mana bu Əysanıng əlgəndin keyin tirilip, ezinə muhlisliroqə üqinqi ketim ayan kılıxi idi. **15** Əlar naxta kılıqəndin keyin, Əysa Simon Petrustin: — Yunusning oqlı Simon, sən meni bulardınmı qongkur seyəmsən? — dəp soridi. — Xundak, Rəb, menin seni seyidiojanlığımni sən bilisən! — dedi Petrus. Əysa uningoja: Undakta, koylirimmi otlitip bak! — dedi. **16** U ikkinqi ketim yənə uningdin: — Yunusning oqlı Simon, meni seyəmsən? — dəp soridi. Petrus yənə: — Xundak, Rəb, menin seni seyidiojanlığımni bilisən, — dedi. Əysa uningoja: — Undakta, koylirimmi otlat. **18** Bərəkə, bərəkə, sanga xuni eytip koyayki, yax waktingda belingni əzüng bəqəlap, kəyərgə baray desəng xu yərgə mangatting; lekin yaxanqanda, kolliringni uzitisən wə baxka birsi seni

baqəlap, sən haliməydiqən yərgə elip ketidü, — dedi. **19** Əysa bu səzni Petrusning kəndak əlüx arkılık Hudaşa xan-xarəp kəltüridiyojanlığını enik bildürüx üçün eytti. Andin, uningoja yənə: — Manga əgərküqi bolojin, — dedi. **20** Petrus kəyniqə burulup, Əysa seyidiojan muhlisning aqixip keliwatqanlığını kərdi (bu muhlis kəqlik tamakta Əysanıng kuqıqıja yelinin: «I Rəb, seni tutup beridiojan kimdu?» dəp səriqən muhlis idi). **21** Petrus uni kərüp, Əysadin: — I Rəb, bu adəm keyin kəndak bolar? — dəp soridi. **22** Əysa uningoja: — Əgər mən kayta kəlgüqə uning turup kəlixini halisammu, senin buning bilən nəmə karing?! Manga əgərküqi bolojin, — dedi. **23** Buning bilən kərindaxlar arisida «Həlli ki muhlis əlməydi» deyən gəp tərkəldi. Ləkin Əysa Petruska: «U əlməydi» demigənidi, bəlkı pəkət: «Əgər man kayta kəlgüqə uning turup kəlixini halisammu, senin buning bilən nəmə karing?!» deyənədi. **24** Bu ixlarıqə guwahlıq bərgüqi həmdə bu ixlarnı hatırılığıçı ənə xu muhlistur. Uning guwahlığının həkikət ikənlərini bilimiz. **25** Əysa bulardın baxka nuroqun ixlarnımı kılıqanı; əgər ularning həmmisi bir-birləp yezilojan bolsa, meninqə yezilojan kitablar pütükələməning eziqə siqmayttı!

Rosullarning paaliyatliri

1 I [hərəmetlik] Teofilos, mən dəsləp yazojan bayan əysə
əzli tallıqan rosullarəqə Muqəddəs Rəhə arkılık əmrlərni
tapxurup asmanoqa kətürulgən küngiçə bolovan uning barlıq
əməlliri həm barlıq təlim berixlirininq baxlanmisi töqrisida
idi. 3 U azab-əkubətlərni tartıqdan keyin, ularqa kep ıspatlar
bilən ezining tirik iğənləkini kəsətən; ə u ularqa kırıq kün iqidə
kərəngən bolup, Hudanıng padixahlılıqı ait ixlar toqıruluk
səzlep bərgən; 4 wə ular bilən jəm kılınojanda mundak əmr
kildi: — «Yerusalemın aylırmay, silər məndin anglıqan,
Atining wədisi kütünglər. 5 Qünki Yəhəya suda qəməldürəngən,
lekin silər bolsanglar kep künərətəməy Muqəddəs Rəhətə
qəməldürülüsilər». 6 Rosullar [uning bilən] jəm kılınojanda,
uningdin: — I Rəb, sən muxu wakıttı Israilning padixahlıqını
əsligə kəltürməkqimusən? — dəp soraxka baxlıdi. 7 U ularqa
mundak dedi: — Ata Əz həkükliqə asasan bekitkən wakit-
pəytərni silərning bilix nesiwəngər yok. 8 Birək Muqəddəs
Rəhətüstünglərə qızıkdən silər kütq-küdrətə igə bolisilər,
Yerusalem, pütün Yəhədiyyə wa Samariya boyiqə həm jahənninq
qətlirigiqə manga guwahqı bolisilər. 9 U bu səzərnə kılıp bolup,
ular karap turojanda kətürüldi, bir parqə bulut uni ariqə alıd-a,
u ularning naziridin qayıb boldi. 10 U asmanoqa kətürülgəndə,
ular kəzərlərini kekə tikiq karaxkanda, mana tuyuksız ularning
yenida ak kiyim kiyən ikti adəm pəyda bolup: 11 — əy
Galiliyəliklər, nemixkə ərə turojininglərqə asmanoqa karap
kaldıngılar? Silər silərdin ayrılip ərxək kətürülgən xu əysanıng
asmanoqa kandaq kətürülgənini kərgən bolsanglar, yanə xu
haldə kaytip kelidü, — dedi. 12 Andin ular Yerusaleməqə
yekin, uningdin bir qakırmıqə yıraklıktı. Zəytn teqidin
Yerusaleməqə kaytip kəldi. 13 Ular xəhərgə kirip, ezləri
turuwətən eyning üstünləki kəwitiidiki bir eygə qıktı. Xu yərdə
Petrus, Yuhanna, Yakup, Andiriyas, Filip, Tomas, Bartolomay,
Matta, Alfayning oqlı Yakup, «millətparvar» Simon wə [yanə
bir] Yakupning oqlı Yəhəuda bar idi. 14 Bular bir jan bir
dil bolup üzüldürməy berilip dua-tilawat kılıxtı; bu ixta bir
yərgə jəm bolovanlardın birkənqə ayal, jümlidin əysanıng
anisi Məryəm həmdə əysanıng inilirimu bar idi. 15 Xu
künərəninq birida, Petrus kərindaxlar otturısida ərə turup (jəm
boluxkənlar bir yüz yigirmiça yekin idi) mundak dedi: 16 —
Kərindaxlar, əysanı tutkənlərəqə yox baxlıqıçə bolovan Yəhəuda
həkkında Muqəddəs Rohning burun Dawut arkılık alındı eytikan
muqəddəs yazmildarki səzliyi əməlgə exixi muğərrər idi. 17
Qünki [Yəhəuda]mu arimizdən biri hesablanıq wə [Hudanıng]
bu hizmitidin nesiwi bar idi 18 (u kılıqan kəbühlikning
in'amidin erixkən puloja bir parqə yər setiwalqanıdi, u xu
yərdə bexiqilap yiğiliq, üqey-kerini quwulup kətti; 19 bu ix
pütktüllə Yerusalem dikilərgə malum bolup, ular u yərni əz tili
bilən «Həqəldəma» dəp ataxti. Buning mənisi «qan tekülgən
yar» degenliklər. 20 Qünki Zəburda [Yəhəuda]qə [karitiləqən]
mumu səzər pütülgən: — «Uning turaloqası qelgə aylansun,
Uningdeqə heq turoqıqə bolmisun!» Wə: — «Uning yetəkqılıq
ornioja baxka birsi qıksun!» 21 Xuning üçün, Rəb əysanıng
tirilgənlikigə biz bilən təng guwahlıq berixi üçün, bir kixinı
talliximiz kerək. Bu kixin əysa arimizdən yüzdən künərlərda, Yəhəya
[pəyəqəməbər]dən qəməldürənxni kəbul kılıqan kündin baxlap
takı asmanoqa kətürülgən küngiçə biz bilən baxtin-ahir billa
bolovan kixilərdin boluxi kerək, — dedi. 23 Xuning bilən ular

Yüsüp (yənə Barsabas dəpmi ataloğan, yənə bir ismi Yustus) bilən Mattiyas degən ikki kixini bekitip, mundak dua kılıxtı: **24 — Sən, i həmmə adəmning ələbini bilgүi Pərvərdigar!** Yəhüda teyilip bu hizmat wə rosulluktin məhrum bolup eziqə has boloğan yərgə kətti. Əndi ut taxlap koyoqan hizmat wə rosullukning nesiwisigə iğə boluxka bu ikkiyləndin kəysisini taliqoşunlikgni kərsətkəşdi. **26** Andin ular bu ikki kixiga qək taxliwidi, qak Mattiyasqə qıktı. Xuning bilən u on bir rosul bilən bir katardın orun aloğan hesablandı.

2 Əmdı «orma həyt» künining waktı-saiti toxkanda, bularning həmmisi Yerusalemda bir yərgə jəm bołożanıdi. **2** Asmandın tuyuksız kişiylük xamal sokkandək bir awaz anglinip, ular olturuwatkan əyni bir aldı. **3** Ot yalkunidək tillar ularoja kərənütüp, ularning hərbirinə üstigə tarkılıp əndi. **4** Əlarning həmmisi Muqəddəs Rohka toldurulup, Roh, ularoja sez ata kilixi bilən ular naməlum tillarda seşligilə turdi. **5** U qəqda, asman astidiki barlik əllərdin kəlgən nurojın ihləsən Yəhudiylərlərə Yerusalemda turuwatkanıdi. **6** Əmdı [etiğadqıllarning] bu awazı anglinip, top-top adamlar xu yərgə jəm boluxtı həmdə [etiğadqıllarning] ezelri turuxluk yadiki tillarda seşlixiwatkanlığını anglap, tengirkap kelixti. **7** Ular həyran bolup təəjjüplinip: — Karanglar, seşlixiwatkanlıarning həmmisi Galiliyəliklərə? **8** Kəndaklarqa əlarning bizning ana yurtimizdiki tillirimizda seşlixiwatkanlığını anglawatkandımız? **9** Arimizda Partiyalar, Medialar, Elamlar, xundakla Mesopotamiya, Yəhudiya, Kapadokiya, Pontus, Asiya, **10** Frigiya həm Pamfiliya, Misir, Liwiyaning Kuriniga yekin jayliridin kəlgənlər, xuningdak muxu yərdə musapir bolup turuwatkan Rim xəhəridin kəlgənlər — Yəhudiylar bolsun, Təwərat etikədiqə kirgənlər bolsun, Kretlər wə Ərəblər bolsun, həmmimiz ularning Hudanıng kılıjan uluq əməllərini bizning ana tillirimizda seşlixiwatkanlığını anglawatimiz! — deyixti. **12** Ular həng-tang kəlip alakazadılık bilən bir-biriga: — Bu zadi qandaq ixtu? — deyixti. **13** Əmma bəzilər: — Bular yengi xarab bilən obdanla məst bolup kaptu! — dəp məşhıra kəlixti. **14** Əmma Petrus kələqan on birayən bilən ornidin turup, awazını kətürüp kəpqılıkkə mundak dedi: — Əy Yəhudiyəadiklər wə Yerusalemda barlıq turuwatkanları! Bu ix silərgə malum bołożayki, seşlirimə kulağ selinglər! **15** Bular silər oylıqandək məst əməs, qünki hazır pəkət etiğən saat tokkuz boldı. **16** Əmaliyyəttə bu dal Yoel pəyoğəmber arkılık aldin eytılıqan xu ixtur: **17** — «Huda mundak dedi: «Mən ahirkı künnlərdə Əz Rohimni barlıq ət igiliri üstigə kuyımən; Silərning oqul-qızlırlıqlar wəhəyilik bexarət yətküzidü, Silərning yigitlirlərinqər qayibana alamat kərənütələri keridü; Silərning kerilirlərinqər alamat qüxlərni keridü; **18** Bərəkə, xu künnlərdə külərim təstigim, dedəklirim təstigim Rohimni kuyımən, ular bexarət yətküzidü. **19** Mən yükirida asmanlarda karamət ixlar, təwəndə, zemində məjizilik alamatlərni, Kən, ot, is-tütük türwüklərini kərsitmən. **20** Rəbning uluq həm karamət-xərəplik künü bolmioquqə, Kuyax ərəngələlukka, Ay kənoqa aylanduruludu. **21** Həm xu qəqda xundak əməlgə axuruliduki, Rəbning namini qakırıp nida kılıqlarının həmmisi kütkəzulidü». **22** Əy İsrailliər, muxu sezlərni anglangalar. Nasarətlək əysə bolsa, Huda aranglarda u arkılık kərsətən kudrətlək əməllər, karamətlər wə məjizilik alamatlər bilən silərgə təstikliqən bir zat — bu ixlar həmminqalaroja məlum — **23** u kixi Hudanıng bekitən məksiti wə aldin'ala bilixi boyiqə satkunlukka uqrəp tutup berilgəndin keyin, silər uni Təwərat əkanunisiz yüksən adamların qoli arkılık krestləp oltürgüdüntünglər. **24** Lekin

Huda uni əlümning azablarining ilkidin azad kılıp kaya tirildirdi. Qünki əlümning uni tutkun kılıxi hərgiz mumkin əməs. **25** Dawut [Zəburda] u toopruluk mündəkaldin eytkan: «Mən Pərvərdigarnı hərdaim kezaldımda kərüp keliwatiñəm; U ong yenimda boloaqqa, Mən hərgiz təwərənməyəm. **26** Xunga menin kəlbim huxallandi. Mening tilim xadlinip yaridi; Mening tenim ümid-arzu iqida turidu; **27** Qünki Sanjenimni tahtisarada qaldurmaysən, Xundakla Sening Mükəddas Boloququngoja qırıxlərni kərgüzməysən. (**Hadəs g86**) **28** Sən manga hayat yollırını kərsətkənsən; Huzurung bilən meni xad-huramlıqka tolup taxkuzisən. **29** Kərindaxlar, mən atimiz [padixah] Dawut toopruluk həq ikkilənməy xuni eytimənki, u əldi wə uning əkbərini bügündəki künqiqə arımızda bar. **30** Əmdi u pəyəqəmber bolup, Hudanıng uning təhtiga olturuxka eż puxtidin bərəylənni turozuxka əsəm bilən wədə bərgənlilikini bilətti. **31** U Məsihning [əlgəndin keyin] tirildürülidiqinini aldin'ala kerüp yətkən wə bu munasiwət bilən Məsihning tahtisarada qaldurulmədiqinini wə tenining qırımdıqinini tilqə alojan. (**Hadəs g86**) **32** Huda dəl bu əysani əlümđin tirildirdi, wə həmmimiz bu ixning guwahqılırimiz. **33** U Hudanıng ong yenida xan-xərəp iqida olturoquzulup, xundakla Ata wədə kılıqan Mükəddas Rohni kəbul kılıp, hazır kərūwatkan həm angławatqanlırlıqları teküp [bizlərgə] qüxiirdi. **34** Qünki Dawut ezi ərxka qıkkan əməs; lekin u munu səzlərni [Zəburda] eytkan: «Parwərdigar menin Rabbimə eytiki: — «Man sening düxmənlirinqni tahtitarinq kilməliqə, Mening ong yenimda olturoqin!». **35** Xuning üçün, pütkül Israıl jəmətidikilər xuni kət'iy bilsunki, Huda silər krestligən dəl uxbu əysani həm Rəb həm Məsih kılıp tikiildi!». **36** Bu sezər anglıqanlarning yürükiga sanjılıqandək kattik təqən bolup ular Petrus wə baxka rosullardın: — I kərindaxlar, undakta biz nemə kılıxımız kerək? — dəp soraxti. **38** Petrus ularoja: — Towa kilinglar, hərbiringlar Əysa Məsihning namida gunahlırlıqlarının kəqürüm kılınixi üçün qəmildürükni kəbul kilinglar wə xundak kılışanglar Hudanıng iltipati bolqan Mükəddas Roh silərgə ata kılınidu. **39** Qünki bu wədə silərgə wə silərlərning balılırlarıqo, yırakta turuwatkanlarning həmmisigə, yəni Parwərdigar Hudayimiz əzığa qakıroqlarının həmmisigə ata kılınidu. **40** Petrus yəna nuroqun baxka sezlər bilən ularını agahandurup ularoja: — Silər əzüngləri bu ipələs dəwərdin kütkuzungular! — dəp soraxti. **41** Xuning bilən uning səzini kəbul kılıqların qəmildürüklixti. Xu künü [jamaətə] koxulqanlar üçün mingeqə kixi idi. **42** Ular ezlirini izqıl həldə rosullarning təlimigə, [etikadqırların] birləşmələrlikigə, nanni oxutxka wə dualarqa beqixıldı. **43** Wə korkunq ularning hərbirining üstigə qüxti wə rosullarning wasitisi bilən nuroqun karamətlər wə məjizilik alamətlər yüz bərdi. **44** Pütün etikadqırlar dawamlıq jəm bolup billə yaxap, barlığını ortak tutuxti. **45** Ular mal-mülükliyini setip, pulini hərkimning ehtiyajıqə karap həmmisigə təksim kılıxatti. **46** Ular hər künü ibadəthənə həylişiqə bir niyətta jəm boluxatti, ey-eylərdə huxal-huramlıq wə ak kəngüllük bilən ortak ojizalinxip, nanni oxutp yeyixip, **47** Hudaqə mədhiyə okuxatti; ular pütkül halayıkning izzitigə sazawər boldi. Rəb hər künü kütkuzuluwatkanları jamaətə koxattı.

3 Bir künü ibadəthənida dua kılınidiojan wakitta, yəni qüxtin keyin saat üçtə, Petrus bilən Yuhannamı ibadəthənə qıçıq barqanıdi. **2** Xu pəyttə bir tuoqma tokur adəmmu bu yərgə elip keliniwatkanıdi. Hər künü, kixilər uni ibadəthənə qıçıq barqanırdı. **3** U Petrus bilən Yuhannanıng ibadəthənə qıçıq kətiwatkinini kərüp, uların sədikə tilidi. **4** Petrus bilən

Yuhanna uningoja nəzirini saldı. Petrus uningoja: — Bizgə kara! — dedi. **5** U uların bir nərsə kütüp, kezlrini üzməy karap turattı. **6** Birak Petrus uningoja: — Məndə altun yaki kümüx yok; lekin kolumna barını sanga berəy. Nasarətlik Əysa Məsihning nami bilən, ornungdin turup mang! — dedi. **7** Uni ong kolidin tartip, yelap turquzudi. U adəmning put wə oxuk beqixırlı xuan küqləndürülüp, **8** ornidin das turup mengixqə baxlıdı. U mengip wə səkrəp, Hudaqə mədhiyə okuqan haldə ular bilən billə ibadəthənə həylişiqə kirdi. **9** Barlıq halayık uning mengip Hudaqə mədhiyə okuqanlığını kərüp **10** uning ibadəthənədikli «güzel dərwaza» alıdida sədikə tiləp olturidiojan həlik adəm ikenlikini tonup, uningda yüz bərgininqə həyranlıq bolup dang ketip kelixti. **11** [Sakayqan kixi] Petrus bilən Yuhannaoja qing esilip turuwalıqanda, həyran boluxan barlıq həlk ularıng yeniqə [ibadəthənədikli] «Sulayman pəxaywinı» değən yərgə yügüürüp kelixti. **12** Bu əhəwalı kergən Petrus halayıkka mündək dedi: — I Israillar! Bu ixqə nemənqə həyran bolisilər? Biz huddi ez küq-kudritimiz yaki ihlasmənlikimizgə tayini pətədən mangduroqandək bizgə nemənqə tikilip karaysilər? **13** Əməliyətə bolsa, atabowilirizmizning Hudasi, yəni İbrahim, İshak wə Yakupning Hudasi Əz hizmətkarı bolqan əysani xan-xərəp bilən uluqloqan. Birak silər bolsanglar uni [rimliklərə] tutup bərdinglər; andin [waliy] Pilatus uni koyup berixni həkium kılıqandın keyin, silər Pilatusning alıdida uningdin tenip rət kılıxtinglər. **14** Mana silər Mükəddas wə Həkənniyi Boloquqidin tenip, uni rət kılıp [Pilatustin] uning orniqə bir katilni koyup berixni tələp kildinglər. **15** Xundak kılıp, həyatlıنى barlıqka Kəltürgüçini eltürdünglər! Birak Huda uni əlümđin tilidirdi, biz mana buningoja guwahqıdurmız. **16** Mana uning namıqə kılıqan etikad arklıq, uning nami silər kərūwatkan wə tonuydiojan bu adəmə dərman kirgüzdi; uning arkılıq bolqan etikad u kixini kez aldinglarda səllimaza sak-salamət kıldı. **17** Əmdi kərindaxlar, silərlərning wə xuningdək silərlərning baxlıqlırlıqlarının mu bu ixni qəpləttə kılıqanlıqları bilimən. **18** Lekin Huda barlıq pəyəqəmberlərlərning aqzı bilən aldin'ala jakarlıqanlırını, yəni uning Məsihning azab-əkubat tartıdılqanlıqını xu yol bilən emalğa axurdi. **19** Xuning üçün gunahlıqlarının eqrüwteliliyi üçün həzir towa kılıp yollırınlardan burulungular! Xundak kılıqanda, insanlarning jenini yengiləndüridiojan pəsil-künər Pərvərdigarnı huzuridin qıp kəlidi **20** wə u silər üçün aldin tikləngən Məsih, yəni əysani kəxinqarlaqo kaytidin əwətidü. **21** Həzirqə bolsa, Hudanıng dasləptiki zamanlardın tartip mukəddas pəyəqəmberlərinin aqzı bilən eytikinidək, həmmə məwjudatlar yengilindiojan wakit kalmıqqa, ərxələr uni kəbul kılıp, uningoja makan bolidu. (**aiən g165**) **22** Musa dərəwəkə mundək değəndi: — «Pərvərdigar Hudayinglər əz kərindaxlırlıqlar arisidin manga ohxax bir pəyəqəmber turquzidi. Uning silərgə eytkan barlıq sezlərini anglap, uningoja toluk itaət kılıxinqərə kerək! **23** Qünki bu pəyəqəmberlərinin səzini anglimadıqanlarning hərbiri həlk qataridin üzüp taxlinidü». **24** Dərəwəkə, Samuil [pəyəqəmber] wə uningdin keyin kələp bəxarətlərni yatkişqən pəyəqəmberlərlərin həmmisi bu künər tooprisida aldin eytikan. **25** Silər bu pəyəqəmberlərlərning parzantılırlarını wə Huda ata-bowanglar bilən tüzgən əhdininq parzantılırlırsıllər — bu əhədə boyiqə Huda İbrahim: «Sening nəslinq arkılıq yər yüzidiki barlıq ailə-jəmatlərgə bəht-bərikət ata kılınidu» dəp wədə bərgən. **26** Xunga Huda hərbiringləriñ əz rəzilliklirinqərlərdin kəyturup, silərgə bəht-bərikət ata kılıq üçün, hizmətkarı əysani turoquzup, uni awwlə silərgə əwətti.

4 Petrus bilən Yuhanna halayıkqə gəp kiliwatkanda, kahinlər, ibadəthana қarawullirinən baxlıkı wə Sadukıylar ularning yəniqə kəlip kəldi. **2** Ular [rosullarning] halayıkqə təlim berixi, jümlidin «Əysanıng wasitisi bilən əlgənlər tirildürülü» dəp jakarlıqını üçün intayın asəbiyləxti. **3** Ular ularını tutkun kılıp, ətisiqə türmigə solap koydi, qünki kəq kırıp kaloqanı. **4** Lekin jar kiliqanın sez-kalamnı anglioqanlarning kəpi etikəd kildi; xuning bilən etikəd kilojan ərlərning sanila bax mingoja yətti. **5** Ətisi, [Yəhədüylarning kengəxmisdik] baxlıklar, aksakallar wə Təwrat ustazlırları Yerusalemda toplandı. **6** Ularning arisida bax kahin Annas, Kayafas, Yuhanna, İskəndər wə bax kahınınning baxqə jəmatidikilər bar idi. **7** Ular [Petrus bilən Yuhannanı] arisioqa turozup: — Silər bu ixni kayısı küq-kudrətək tayinip yaki kimning nami bilən kildindər? — dəp soridi. **8** Petrus Mukəddəs Rohka toldurulmuş haldə ularoja mundak dedi: Həlkinqə həkümranlırı wə Isrlainning aksakallırı! **9** Əgər biz bugün bu tokur adamga kersətkən yahxi əməl əmən uning kəndək sakayıtiloqlılıq sawablik sorakqə tariqələnən bolsak, **10** silər wə pütükəl Isrlai həlkə xuni bilsunki, silər krestligən, əmma Huda əlündün tirildürən Nasarətlək Əysa Məsihning nami bilən, uning [küq-kudriti] arkılık bu kixi muxu yərdə aldinglarda pütünləy sak-salamət turidu! **11** Bu [Əysa] bolsa, [mukəddəs yazmilarda] [pütülgəndək], dəl silər tamqıllar etibarsız dəp taxliwətken, bırak burjək texi bolup tikləngən taxtur. **12** Uningdin baxqə heqkimdə nijatlık yok, qünki pütükəl asman astida insanlar arisioqa təkədmə kiliqan, Əysadin baxqə bizni kütküzidənən heqkandak bir nam yoktur. **13** Petrus bilən Yuhannanıng bu jürütini kərgən həkümranlırlar ularning okumiojan adətikki adamlardın ikənləkini bilip, həyran boluxti; ularning burun Əysa bilən billə bołożanlıqını bildi. **14** Uning üstiga, sakəyoqan hələkli adəmning ularning yenida turuwtənlikini kərüp, ular heqkandak gəp yanduralmıdi. **15** Xuning bilən həkümranlırlar ularını kengəxmədən qılıxıqə buyrudi. Andin bir-biri bilən məsləhətləxip: **16** — Bularni kəndək qılımız? Qünki ularning wasitisi bilən heli kərünərlik məjizilik bir əlamət yüz bərgənləki pütükəl Yerusaleməndikilərgə ayan boldı wə biz uni inkar kılıxıqə amalsızmız. **17** Lekin bu ixning həlk iqida tehimu kəng yeyilip kətəmsizlik üçün, ularoja bundın keyin bu adəmning namida heqkimgə heqnmə deməsləkki agah-təhdit salayı! — deyixti. **18** Xuning bilən ularını qakırtıp, bundın keyin Əysanıng namida heq səzliməslək yaki təlim bərməsləkni kət'iy buyrudi. **19** Lekin Petrus bilən Yuhanna: — Hudanıng aliddə silərgə itaat kılıx toqrimu yaki Hudaqımu, buningə qəzüngələr bir nemə dəngərlər! **20** Əmma biz bolsak, kərgən wə anglioqanlırimizni eytmə turalmaymız! — dəp jawab bərdi. **21** [Həkümranlırlar] bolsa halayıkqən körküp, ularını jazalaxqə layık səwəb tapalmay, ularoja tehimu təhdit selip, koyup bərdi. Qünki halayık bołożan wəkət təpəylidin Hudanı uluqılıqənəndi. **22** Qünki bu sakayıtilix məjizilik əlaməti kərsitilən kixininin yexi kırıqtıq anxanı. **23** Ular koyup berilgəndən keyin, əz həmrəhlirinən yəniqə kəytip kəlip, bax kahinlər wə aksakallarning kilojan sezlərini baxtın-ahir kəpçilikkə ukturdu. **24** Ular buni anglioqanda, awazını bir niyat bir dil bilən Hudaqə kətürüp mundak nida kıldı: — I Igimiz, Sən asman-zemin, dengiz-ökyanları wə ulardiki barlıq məwjudatları yaratkan Hudadursən. **25** Sən Mukəddəs Roh bilən hizmətkarinqə bołożan Dawutning aqzı arkılık mundak degənən: «Əllər nemixqə quşan salıdu? Nemə üçün bikardin-bikar suyikəst oylaydu? **26** Dunyadiki padixahlar səp tartıp, əməldarlar yiojılıxip, Pərvərdigar wə Uning Məsihi bilən kərəxiliqə jəm boluxti. **27** — Qünki dərwəkə dəl bu xəhərdə Herod əmə Pontius

Pilatus, yət əlliklər həm Isrlai həlkli birlixip, Sən məsihligən mukəddəs hizmətkarinqə Əysaqa karxi qıkip toplanıjanıdi, **28** xuning bilən küq-kudrting wə iradəng boyiqə Sən burunla nemining əməlgə axuruluxını bekitkən bolsang, ular xularını kilojan. **29** Əmdi i Pərvərdigar, ularning seliwtən təhditlərini kergəysən, kulliringni sez-kalamıngni toluk yürəklək bilən sezləp yətküzidənən kiloqayən; **30** kesəllərni sakaytixka kılungni uzitip, mukəddəs hizmətkarinqə Əysanıng namida məjizilik əlamətlər wə karamətlərni yaratqəsən. **31** Ularning duası ayoqlaxkanda, ular turojan yər təwrinip kətti. ular həmmisi Mukəddəs Rohka toldurulup, Hudanıng sez-kalamını yürəklək sezləp yətküzüxkə baxlıdı. **32** Top-top etikədçilər bir jan-bir dil, bir məksətə idi. Həqkim eziqə təllək pul-melini «əzümmüng» deyətti, bəlkı həmmisiqə ortak idi. **33** Rosullar zor küq-kudrət bilən Rəb Əysanıng tırılənlilikə guwahlıq berətti. Hudanıng zor məhri-xəpkəti ularning həmmisinin üstiğə kondı. **34** Ularning arisidikilərning heqnemigə həjiti qüxməyti. Qünki yər-zemin, ey-jay igidərləri bołożanlar ularını setip, pulini elip kəlip **35** rosullarning ayoji aldiqə koyaddı; andin hərkimning ehtiyajıqə karap təkşim kiliqanı. **36** Ularning iqida Lawiy kəbilisidin bołożan, Siprusta tuqulmuş Yüstüp isimlik birsi bar idi (rosullar uni Barnabas, yəni «Riəbətləndirürgü» oqlu bala» dəp atiojan); **37** uningu bir parqə etizi bar idi; u x yolda uni setip, pulini elip rosullarning ayoji aldiqə tapxurdu.

5 Əmdi Ananiyas isimlik yənə bir adəməmu ayali Safira bilən bir parqə yerini sətti. **2** Ananiyas pulning bir kismını eziqə kəldirdi, yəni bir kismını elip kəlip, rosullarning ayoji aldiqə koydi. Ayalımu buningdin toluk həwərdər idi. **3** Bırak Petrus uningoja: — Ananiyas, nemixqə kəlbingni Xəytanning ilkigə tapxurup, Mukəddəs Rohka yalojan eytip, yər satkən pulning bir kismını əzüngə kəldurdung? **4** Yər setilməqəndə, seningki əməsmidi? Setiləqəndən keyin, pulmu əz ihtiyarıngda bolmamti? Xundak turuklär, nemixqə kəlbingə bu ixni niyat kıldıng? Sən insanlarqə əməs, bəlkı Hudaqə yalojan eytting! — dedi. **5** Ananiyas bu sözərni anglioqan həman yiklip jan üzdi. Bu ixni anglioqulqları kəttik korkunk bastı. **6** Əmdi yax yigitlər ornidin turup jəsənli kepənləp, sırtla apırip dəpnə kıldı. **7** Təhminin üç saattin keyin, [Ananiyasın] ayali kırıp kəldi; bırak u bołożan wəkədən həwərsiz idi. **8** Petrus uningdin: — Mangu eytkin, silər yərni muxu puloja sattinglərə? — dəp soridi. — Xundak, muxunkılıq puloja sattuk, — dəp jawab bərdi u. **9** Petrus: — Silər nema üçün Mukəddəs Rohnu sinaxka til birikürdüngərlər? Kara, eringni dəpnə kəlip kəlgənlərning putluları ixic təwidə turidu, ular senimə əketidü! — dedi. **10** Umu xuan uning ayoqları aldiqə yiklip, jan bərdi. Hələkli yax yigitlər kırıp, uning elqənlikini kərdi; ular unimu elip berip erininq yəniqə dəpnə kıldı. **11** Pütüt jamaətni, xundakla bu ixni anglioqanlarning hərbirini kəttik korkunk bastı. **12** Rosullarning kəli arkılık həlk iqida nuroqun məjizilik əlamətlər wə karamətlər kərsitildi. (Barlıq [etikədçilər] bir niyatə bolup ibadəthəndikli «Sulayman pəxaywini»da daim jəm bolatti. **13** Bırak baxqə kixilər ularoja koxuluxkə jürət kılalımaytı; əmma halayık ularını intayın hərmətləyti. **14** Xundaktımı, etikəd kiloqulqılar barqənəsi kəpiyip, həm ərlər həm ayallar top-top bolup Rəbəgə koxulujı turdu). **15** Xuning bilən kixilər hətta Petrus etüp ketiwtənəndən heqbolmioqanda uning sayisi bolsimu üstiğə qüxsün dəp, kesəllərni koqlarıqə elip qıkip kərpə wə zəmbillərgə yatkuzup koyaddı. **16** Yənə top-top kixilər Yerusalem atriapidiki xəhər-yezilərdin kesəllərni wə napak rohlar qaplıxiyalənən kixiləri elip kelətti. ularning həmmisi sakayıp kəytixatti. **17** Bax kahin wə uning tərəpdarları, yəni Sadukiy məzəhpədikilər

kəzəjilip bu ixlaroja ojəzəplinip, **18** rosullarni tutkun kılıp, kamakhanıqə əmədi. **19** Lekin xu keqə, Rəbning bir pərixtisi kamakhanining dərvazilirini eqip, rosullarni elip qıkıp, ularoja: **20** — Silər ibadəthana həylişoja kirip, halayıkka bu həyatlı toqrisidiki həmmə sezlərni jakarlanglar — dəp tapıldı. **21** Rosullar bu səzni anglap, tang atkanda ibadəthana həylişoja kirip, kixilərgə təlim berixkə baxlıdı. Bax kahin wə uning tərəpdarları kəlgəndə, aliy kengəxmidikilər wə Israillarning barlıq aksaçallırını jəm boluxkə qəkirdi. Andin [rosullarnı] elip kəlsün dəp kamakhanıqə adəm əwətti. **22** Lekin sipahılar zindanıqə yetip baroja, rosullarning u yərdə yoklukını baykap käytip berip, kengəxmidikilərge: **23** — Biz barsak, zindan məhkəm takəçlik turuptu, karawullarmu dərvazilirida kəzətə turuptu. Lekin dərvazilarını eqip əkarış, iqidə birmə adəm yok! — dəp məlumat bərdi. **24** Bu həwərnı anglojan ibadəthənidiki [məs'ul] kahin həm karawullarning baxlıkı wə bax kahinlər: — «Əmdi bu ix zadi qəndək bolup ketər?» deyixip alaçazdılıkkə qəmədi. **25** Dəl xu qaçda, bir kixi kırıp: — Karanglar, silər zindanıqə qəmiojan adəmlər ibadəthana həylişida turup halayıkka təlim beriwtadiqou! — dəp həwər kıldı. **26** Buning bilən, hələki karawullar baxlışı sipahılarını baxlap berip, [rosullarnı] elip kəldi. Bırak ular halayık bizni qalma-kesək kılıxi mumkin dəp körküp, ularoja zorluk ixlatıldı. **27** Ular [rosullarnı] elip kəlgəndin keyin, ularni kengəxmidikilər alıldı tərəqəzdi. Bax kahin ularni soraq kılıp: **28** — Biz əsli silərnı bu namda kixilərgə təlim bərməngələr, dəp kattik agahlandurojanıdık. Lekin manı, silər yənə xu təlimingələr bilən pütküllə Yerusalemni kəplidilər həmdə bu kixinin qəzərini bizə artmakçı boluwatisıllər! — dedi. **29** Lekin Petrus wə [baxkə] rosullar jawab berip mundak dedi: — İnsanoja əməs, Hudaqə itaət kılıx kerək! **30** Silər tutup yaçaqkə esip oltürgən əysani, ata-bowimizning Hudasi tirdildi. **31** Huda Israil həlkəni towa kılıxkə wə gunahlırinin kəqürülixikə müyəssər kılıx tıqün, uni uluqlap Yetəkqi həm Kütküzəquqı süpütidə Əzining ong yenioja kətürüp olturoquzdi. **32** Biz bu ixlaroja guwahqıllarımız; xundakla Huda Əzığa itaət kılıqıqlarıraqa ata kılıqan Mukəddas Rohmu bu ixlaroja guwahqıdur. **33** Ular bu sezlərni anglap kəlbığa sarıjılıqandək bolup [rosullarnı] oltürükə məslihətləxəti. **34** Lekin kengəxmə iqidə pütün həlkəning hərmitigə sazawər bolən Pərişiy məzhipidiki Gamaliyalı isimlik bir Təwrat eliməsi bar idi. U ornidin turup: — Ularını birdəm sirtkə qıkırıp turungular, — dəp buyurudi. **35** Andin u [kengəxmidikilərgə] mundak dedi: — əy Israillar, silər bu kixilərni bir tərap kılıxta əzüngalaroja ehtiyat kilinglər! **36** İlgiri, hələki Təwdas isimlik əzini qong tutup otturioja qıkkanıdi. Uningoja təhminən tət yuz adəm əkoxıldı. Bırak u əzi oltürtüldi wə barlıq əgəxətiqiləri tərkiliplə ketip, uning ixi yokkə qıkçı. **37** Andin keyin nopus tizimlək künliyidə, Galiliyalık Yəhəudamı bax ketürüp qıkıp, bir top kixini tolap əzığa əgəxtürgən. Umu yokitilipl, barlıq əgəxətiqilərimə tərkititwetilən. **38** Əmdi silərgə nəslihətmə xuki: Bu kixilər bilən karinglar bolmısın! Ularnı ihtiyyarioja koyup beringələr. Qünki əgar bu ekim yaki bu ix pəkət insandın kəlgən bolsa, jəzmən yokkə qıkıdu. **39** Lekin əgar Hudadin bolsa, silər ularını yokitalmışılər! Hətta əzüngələr Hudaqə hujum kılıqıqlar bolup qıkıslırlər! **40** Aliy kengəxmidikilər nəslihətmə kəbul kıldı; ular rosullarnı qakırtıp kirip, ularını kamqlıtlıpl, ularoja hərgiz əysanıng namida sezliməsləkni agahlandırdı. Andin ularni koyup bərdi. **41** Rosullar əmdi kengəxmining otturisidin qıkıp, əzlirinin mubarək nam üçün horluk azabı qekixkə layik kərülənənləkidan xadlandı. **42** Ular yənilə hər kün

ibadəthana həylişida wə əymu-ey berip təlim berixtin wə «Əysə — Məsihədə!» degən hux həwərnı jakarlaxtin həq tohtimidi.

6 Xu künlərdə, muhlislarning sani barqanseri kəpiyip, grekçə sezləydiqən Yəhəudiyalar yərlik ibranıy kerindaxlaroja: — Kündilik ozuk-tüllük təkşim kılınıxta arımızdiki tul ayallar etibarən elinmədi, dəp narazılık bildürüxti. **2** Xunga, on ikkiylən pütküllə muhlislarnı qakırip yiojip, ularoja mundak dedi: — Bizning Hudanıng səz-kalamını yətküzük hizmitini taxlap koyup, ozuk-tüllük təkşim kılıx bilən bolup ketiximiz toqra bolmaydu. **3** Xuning tıqün, i kerindaxlar, aranglardıki nam-abruiy bar, Mukəddəs Rohkə wə danalıkkə toləjan yətə kixinı iloja tallanglar, wə bizi ularnı bu ixkə məs'ul kılımımız. **4** Biz bolsak, ezmizmiz dua kılıx wə səz-kalamning hizmitidə boluxkə beoqıxlayımız. **5** Bu məslihət halayıkning həmmisini hux kıldı. Xuning bilən ular iman-ixəngkə wə rohkə toləjan Istipan isimlik bir adəmni tallidi, wə yənə Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenəs həmdə burun Təwrat etikadiqə kirən Antalyalıq Nikolasni tallap, **6** ularni rosullarning aldiqə elip qıkçı. Rosullar ularning [bu hizmətni kılıxi üçün] kollarını ularning üstügə təgküzüüp turup, dua kılıxtı. **7** Wə Hudanıng səz-kalamı dawamlık tərkəldi; Yerusalemıdiki muhlislarning sanımı barqanseri zor darijida kəpəydi. Nurqun kahinlarmu [Məsih] etikadiqə itaət kılıxkə kiriixwatatti. **8** Wə Istipan [Hudanıng] mehrih-xəpkıti wə kütq-kudritiga toləjan bolup, həlkə iqidə karamətlər wə zor məjizlik alanətlərni kərsətti. **9** Birak «Kulluktin qıkkan hərəllər» dəp atalojan sinagogiki bəzilər, yəni Kurini wə İskəndarıya xəhərləri wə Kılıkiya həm Asiya elkliliridin kəlgən bəzi [Yəhəudiyalar] Istipanoja kərxi qıkıp, uning bilən munazırə kılıxkə baxlıdı. **10** Lekin ular u səz kılıqanda uningda boləjan danalıkkə wə rohkə təkəbil turuxkə amalsız kıldı. **11** Buning bilən ular bəzi adəmlərning aqzını maylap: — Biz bu adəmning Musa wə Hudaqə kərətə kupurluk səzligənləkini anglıdik, — degənni ularning aqzioja saldı. **12** Ular muxundak kılıp halayıkni, aksaçallarnı wə Təwrat ustazlırını kutrattı; andin Istipanning aldımı tosup uni tutkun kılıp, aliy kengəxmigə elip bardi. **13** Ular sahta guwahqılların otturioja qıkırıp mundak değizdi: — Bu adəm bu mukəddəs jayən wə Təwrat kənuniyoja kərxi sezlərni kılıxlin tohtimaydu. **14** Qünki bizi uning hələki Nasarətlək Əysə toqıruluk: «U bu jayni wəyran kılıdu wə Musa pəyənəmbər bizgə tapxuroqan ən'əniyi kəidə-yosunlurimizni ezbərtidil!» degənlikini anglıdik. **15** Kengəxmə olturoqanlarning həmmisi Istipanoja kəz tikiq kariojinidə, uning qıraining pərixtiningkədək parkırak ikənlilikini kərdi.

7 Bax kahin Istipandin: — Bularning eytəkənləri rastmu? — dəp soridi. **2** Istipan mundak jawab bərdi: — Kerindaxlar wə ata-bowilar, səzüməgə kulağ selinglər! Atımız İbrahim tehi Mesopotamiya rayonida turuwtəkəndə, yəni Hərən xəhəriyə kəqüp makanlıxının ilgiri, xan-xərəpning Igisi Huda uningoja ayan bolup: **3** «Sən eż yurtung wə uruk-jəmətingdin ayrılip qıkıp, Məri sanga kərsitidiqən zəminənə barojin» degənəidi. **4** Buning bilən u Kaldıyların zəminini taxlap, Hərən xəhəriyə berip olturaklıxtı. Atisi elgəndin keyin, Huda uni bu zəminoja, yəni silər hazır turuwtəkən zəminənə yetkəp kıldı. **5** U wakitta, [Huda] uningoja bu zəməndən miras bərmədi, hətta uningkə təwə put koyqudakmu bir yər bərmigənədi. Gərqə u təhıqə pərəntə kərmigənə bolumsu, [Huda] bu zəmənni uningoja wə uning nəslihətə igiliyi bolux üçün berixkə wədə kıldı. **6** Andin Huda uningoja mundak dedi: «Səninq nəsillirinq yakə yurttə musapir bolup turidu, xu yurttikilər ularını kül kılıp tət yüz yil horlaydu. **7** Bırak ularını kullukkə salojan əlni jazalaymən»,

dedi Huda, «wə uningdin keyin, [nəsilliring] u yərdin qikip, bu yərdə Mening ibadət-hizmitimdə boludu». **8** Keyin Huda İbrahim bilən bəlgisi hətnə boローン ahədini tüzgən, xuning bilən İshək uningdin tərəldi; [İbrahim] uni səkkizinci künü hətnə kıldı; xundak kılıp İshəktin Yakup [terəldi], Yakuptin on ikki «kəbəli atisix» [terəldi]. **9** Keyin, «kəbəli atiliri» inisi Yüstpəkə həsət kılıp, uni Misiroqa küllükə setiwalıtı. Lekin Huda uning bilən billə bolup, **10** uni barlıq jəbir-japalardin kütküzup, uni Misir padixahı Pirəwnning nəziridə iltipatka igə kılıp, uningoja danixmənlik ata kıldı. Padixah uni Misiroqa bax wəzir, ordisiqa bax ojoidar kıldı. **11** Keyin, eojir aqarqılık pütkül Misir wə Ənənə yərlirini bəsi, zor kiyinqılık boldı. Ata-bowilirimiz ozuk-tülük tapalmıdı. **12** Yakup əmdi Misirdə axlıq barlıkını anglıqan bolup, [oquullarını], yəni ata-bowilirimizni u yərgə birinç kətim əwətti. **13** İkkinçi kətim barənə, Yüstpəkəlikrija ozını axkarılıdı. Xuning bilən Yüstpənning jəmətidikilər Pirəwn padixahı malum boldı. **14** Andin Yüstpə atisi Yakupning adlıqıñ həvar yətküzüp, uni pütün ailə-jəmati bilən, jəməy yətmix bəx kixini Misiroqa əzığa qakirdı. **15** Xuning bilən Yakup Misiroqa qüxti wə xu yərdə əldi; keyin [uningdin boローン] ata-bowilirimiz xu yərdə əldi. **16** Ularning jəsətləri keyin Xəkəm xəhərigə qayturulup, İbrahim burun Həmorning oquullarının məlum puloja setiwalıtan, Xəkəndikı bir yərlikkə koyuldu. **17** Lekin Huda İbrahimə əslı kılıqan wədining wəkti yekinləxkanda, Misirdə turuwatkan [İsrail] həlkinqinнопuslu həli kəpəyənədi. **18** U wakıttı, Yüstpənning həwiri bolmioqan yengi bir padixah Misirdə tahtka qıktı. **19** Bu padixah əkmimizə hıylə-mikirələr bilən muamılə kılıp, ata-bowilirimizni ezip horlıdı, hətta ularını ez bowaklırını hayat qaldurmaslıq üçün taxliwetixə məjbur kıldı. **20** Musa mana xu qəqlarda tuoulojanıdi. U Hudanıng aldida alahidə yekimlik bala bolup, atisining eyidə üq ay bekildi. **21** Keyin u sırtka koyup koyulənə, Pirəwnning kizi uni [sudin] elip, əz oonlı kılıp qong kıldı. **22** Musa Misirlıklärning barlıq bilim-hekmiyi bilən təribyilinip, sezdə wə əməldə intayın əbəliyətlik adəm bolup qıktı. **23** Lekin uning tuoulojinoja kırık yil toxkanda, ez kerindaxlıri boローン Israillarının halıqə yetix niyitigə kəldi. **24** U uların birinç uwal kılıniq bozək kiliñiñatqanlığını kərtip, uni koçdap, harlanıqan kixi üçün intikam elip harlıqoqı Misirlıknı əltürdi. **25** Qünki u ez kerindaxlırinı: — Huda menin kolumnarlıq bizə kütkuzux yolini aşqan dəp qüixinidioq, dəp oylıqanıdi. Lekin ular bunı qüixənmidi. **26** Ətisi, Musa ularning arisidiki bir urux-jedənləri kərəp, arisioqa kırıp yaraxturmakçı bolup: Silər kerindax turup, nemixə bir-biringlərə yolsızlıq kiliwatisilər? — dedi. **27** Birak kerindixini yolsız bozək kılıqan kixi uni qətək ittiwetip: — Kim seni bizga bax həm sorakçı bılsun dəptu? **28** Menimu tününgüni Misirlıknı eltürgəndək eltürmekqimüsən? — dedi. **29** Musa bu seznı anglap korkup, Misirdən keçip Mədiyan zeminiñə berip, u yərdə musapı bolup turup kıldı. U xu yərdə ikki oqul pərzənt kərdi. **30** Kırık yil toxkandın keyin, Sinay teoqininq yənidiki qəldə, keyiñatqan bir qatqallıqning o yalkunuda bir parıxta uningoja kərəndi. **31** Bu oqayıban kərəñüñxi kərgən Musa uningoja intayın həyran bolup kıldı; buning kəndək ix ikanlıkını biləy dəp yekinrak barənə Pərvərdigarning awazi anglinip: **32** «Mən sening ata-bowiliringning Hudasi, yəni İbrahim, İshək wə Yakupning Hudasidurman» dedi. Musa korkunqta titrəp, karaxkımı jür'ət kılalmıdı. **33** Pərvərdigar uningoja yənə: — Ayiojinqni seliwt; qünki sən turuwatkan yər mukəddəstur. **34** Mən dərhəkikət Misirdə turuwatkan həlkinqning harliniñatqanlığını kərdüm, ularning nalə-pəryadlırını anglidim. Xunga mən ularni elip

qıkkılı qüxtüm. Əmdi baroqın, mən seni Misiroqa əwətəy!» dedi. **35** Mana həlikə kixılər: «Kim seni bizgə bax həm sorakçı bılsun dəptu?» dəp rət kılıqan dəl muxu Musanı, Huda uningoja qatqallıqta kərəngən pərixtininq koli bilən Israillarə qəmərə bax həm kütkuzoqı boluxka əwətti. **36** Ənə xu Musa həlkə yetəkqılık kılıp, ularni [Misirdən] qıktı həmdə Misir zeminida, Kızıl dengizning boyida wa kırık yilni etküzgən qəldə karamətlərni wə mejizilik alamətlərni kərsətti. **37** Ənə xu Musa ezi Israillarə: «Huda kerindaxlirınglar arisidin manga ohxax bir pəyəqəmbərni tikləydi» degenədi. **38** Qəl-bayawandıki jamaətə həmrəh boローン, Sinay teoqıda əzığa sez kılıqan parıxta bilən billə boローン, ata-bowilirimiz bilən billə boローン həmrəh dəl ənə xu idı; həyatlı bəhəx yətküzidioqan wəhşiyərni bizgə yətküzük üçün kobil kılıqoqı boローン dəl ənə xu idı; **39** xundak bılsımı, ata-bowilirimiz uningoja itaş kiliñxi halimay, uni qətək keçip, kənglida Misiroqa kəytiñxi arzu kıldı; **40** xunga ular Hərunoja: — «Bizgə yol baxlaydiqan ilahələrni yasap bərgin! Qünki bizni Misir zeminidən elip qıkkən həlikə Musanıng nema bolup kətkənləkini biləlmidük» dedi. **41** Xuning bilən xu künlərə ular mozay xəklidə bir but yasap, bu məbədək atap kürbanlıq sundı. Xundak kılıp ular ez kolları bilən yasioqan bir nərsini huxal-huramlıq bilən təbrikləxə kirixti. **42** Lekin Huda uların yüzini erüp, ularni asmandıki yulutz qoxunlriqə qokunuxka əyup bərdi. Xuning bilən pəyəqəmbərlərning mukəddəs yazmışdı püttülgədək, [Huda ularını mundak, ayıblıdı]: — «Silər qəl-bayawanda boローン kırık yil jəryanıda kılıqan kürbanlıq-hədiyələrni həkikətən Manga elip kəlgənmişsələr, i İsrail jəmati? **43** Bərəhək, silər qokunux üçün yasioqan məbədələr, yəni «Molok»ning qədiri həm butung boローン «Rəməfan»ning yulutz belgilisini ketürüp mangdinglər; əmdi Mən silərni əsir kılıp Babilin yırakka sürgün kildüriman». **44** Ata-bowilirimiz qəldin kəzgən wəktida, «həküm-guwaqlik» qədiri ularning otturisida tikləngənədi; u dəl Musa oja sez-kalam Yətküzgəqininq buyruqınıdək, kərsitilgən ərnək boyiqə yasaloqanıdi. **45** Xu ibadət qədirini ata-bowilirimiz ilgirdikilərindən igidərqlikiqə tapxurup, Yəxuanıng yetəkqılıkida, Huda ularning alididə kəqılıqan əllərning zeminiñini besiwalıqinida, uni bu yərgə elip kəlgən; qədir xundakla [padixah] Dawutning zamanıqıqə turoqan. **46** Dawut Hudanıng xapaitığ erixip, Yakupning Hudasi üçün bir mukim makan selixə ijjəzə soroqan. **47** Bırak keyin, [Huda] üçün ibadəthana saloqan [Dawut əməs], əmaliyyətə Sulayman boldı. **48** Həlbuki, Həmmidin Aliy Boloqı insanning kolları bilən yasioqan makanlarında turmadı; həddi pəyəqəmbər mundak deqinidək: — **49** «Asmanlar Mening təhətim, Zəmin bolsa ayaqlırimoja tahtipərdür, əmdi Manga kəndək ey-imarət yasimakqisılər? Manga kəndək yər aramgah, bolalaydu? **50** Bularning həmmisini Mening kolumn yaratqan əməsmidi?» **51** — Əy, boyni kəttik, yüriki wə külük hətnisiz bolənərlər! Silər Muqəddəs Rəh bilən daim kərəñlixisələr; silər ata-bowiliringlər nəmə kılıqan bolsa, xuni ohxax kiliwatisilər! **52** Pəyəqəmbərlərindən zədi kayisioqa ata-bowiliringlər ziyanxalıq kılıp bakmioqan? Xundak kılıp ular «Həkkənəyi Boloqıq»ning kelidiqanlıqını alındı jakarlıqoqıqlarıñı eltürəxkən. Əmdi u ezi həzir kəlgəndə, silər uningoja satqunluk kılıqoqı wə katıl bolup qıktıqlar, **53** l silər Təwrat kanununu parıxtılarning əmri-tapılıqanlırları bilən tapxuruləlip turup, uningoja əmal kilmioqıqları! **54** [İstipanning] bu sezlərini anglıqan [aliy kengəxmidikilər] yürikigə [hənəjər] sanjılıqandək bolup, uningoja qıxlırinı oqururlattı. **55** Lekin u bolsa Muqəddəs Rəhəkə toloqan, kəzlinirini kekkə tipik, Hudanıng julasını, xundakla uning ong yenida əysanıng turoqanlıqını kərəp, **56** — Ərəngəl! Asmanlar

eqilip, Insan'ooqlining Hudaning ong yenida turoqanlığını körüwıtım! — dedi. **57** Ular buningça kulaqlarını kolları bilen etiweiip, awazını kattık ketürüp warkırıxpı birlikte uningoja yopurulup keliwidi, **58** uni xəhərning sırtıqası ittipir qıkırıp, qalma-kesək kılıxka baxlıdı. [Uni arz kılqan] guwahqılar [uni qalma-kesək kılıxtin awwal] qapanırlarını Saul isimlik bir yaxning puti alddıa koyup koyuxtı. **59** Ular Istipanni qalma-kesək kılqanında u: — I Rəb Əysa, menin rohımnı kəbul kılqoysən! — dəp nida kıldı. **60** Andın u tizlinip turup kattık awaz bilən: — I Rəb, bu gunahning hesabını ulardırınlı almıqoysən, — dedi. U bu seznı kılıp bolupla jan üzüp uhlap kətti.

8 Istipanning oltırılıxını Saulmu kollaytti. Xu kündin baxlap, Yerusalemidki jamaatkə karıtiloqan dəlxətlik ziyankəxlik kozqaldı. Rosullardin baxka barlık jamaattikilər Yəhudiya wə Samariyoning hərkəysi yurtlirioja tarkılıp ketixti. **2** Bəzi iħlasmən kixilər Istipanni dəpnə kılıp, uningoja kattık yioqazarlarnı kətürüxti. **3** Lekin Saul jamaatkə wəyrənqılık selip, əymu-ey ahturup, ər-ayaloja karımay ularnı sərəp qıkıp zindanoja taxlıdi. **4** Əmdi tarkılıp kətənənələr tarkalojan yurtlarda kezip sez-kalamning hux həwirini jakarlıdı. **5** Ularning iqidin Filip bolsa Samariyoning malum bir xəhirişa berip, yərlik kixilərgə Məsihni jakarlıdı. **6** Top-top kixilər uni anglap həmdə u kərsətən möjizilik alamətlərni kərüp, bir jan bir dili bilən uning sezlirigə kulaq saldı. **7** Qünki napak rohlar bolsa, qaplıxıwaloqan kixilərdin kattık warkırıqınıqə qıkıp kətti. Nuroqun palaq, tokurlarımı sakayıltı; **8** zor xad-huramlık xu xəhərnı kaplıdı. **9** U xəhərdə aslıjadugər-sehırgərlik bilən xuqulliniwatkan Simon isimlik bir adəm bar idi; u xu yol bilən pütkül Samariyadikilərni həng-tang kaldurup, ezini kəltis zat kərsətməkqı bolup kəlgənidi. **10** Pekirdin tartıp ambaloqıqa ularning həmmisi uningoja iħlas kılıp karayıttı wə «Hudaning uluq kiuq-kudriti mana xu!» deyixətti. **11** Halayık uningoja xundak iħlas kılıxi uning uzundın berijadugər-sehırgərlik bilən ularnı həng-tang kaldurup kəlgənəlik tütäylidin idi. **12** Lekin əmdi Filip Hudaning padixahlıkı wə Əysa Məsihning nami tooprisidiki hux həwərni jakarlıqında ular uning sezliriga ixondi wə ərlər bolsun, ayallar bolsun qəmündürülxını kəbul kıldı. **13** Simon ezmü ixəndi. U qəmündürülən bolup, həmixin Filipning yenida yürüdi həmdə [Filip] kersitiwatkan möjizilik alamətlər wə kudratlık ixlarqa karap, intayin həyran boldı. **14** Yerusalemidki rosullar Samariyalıklarınning Hudaning sezini kəbul kılqanlığını anglap, Petrus bilən Yuhannanı ularqa əwətti; **15** ikkiylən u yərgə qüxtixi bilənə, ularnı Mukəddəs Rohning ata kılınoquqisi bolsun dəp dua kıldı. **16** Qünki Mukəddəs Roh tehi ularning heqkaysisoja qüxmigənidi; ular pəkət Rəb Əysanıng nami bilən qəmündürüləngənidi. **17** Petrus bilən Yuhannıa ularning tıstıqə kolini təgħküzüxi bilən, Mukəddəs Roh ularqa ata kılındı. **18** Lekin Simon Mukəddəs Rohning rosullarning kolini təgħküzüp koyuxi bilən atı kılınoqanlığını kərüp, ularqa pul tanglap: **19** — Bu kiuq-kudratın mangimı beringlarki, məmmu hərkimming üstigə kollırımmı təgħküzəm, uningoja Mukəddəs Roh ata kılınsun, — dedi. **20** Lekin Petrus uningoja mundak jawab bərdi: — Hudaning bu iltipatini puloja setiwaloqli bolidu, dəp oyliqininq üçün, pulung sən bilən təng halakatkə barsun! **21** Sening bu ixta həq həssəng yaki nesiwəng yoktur! Qünki sening niyiting Huda alddıa durus əməs! **22** Xunga, bu razıllikindin towa kılıp, Rəbtin, mumkin bolsa kenglümdiki bu niyitim kağırım kılınoqay, dəp ettin! **23** Qünki sening aqqık həsətkə tolup, həkkənisiyisizlikning asaritida ikənliking manga məlum. **24** Simon ularqa: — Mən üçün Rəbdin ettinünglarki, silər eytən ixlardın heqbirə beximoja

kəlmigəy! — dedi. **25** Petrus bilən Yuhanna yənə xu yərde aqah-guwaḥlıq berip Rəbning səz-kalamini yətküzgəndin keyin, Samariyoning nuroqun yeza-kəntliriga berip hux həwər yətküzgəq, Yerusaleməqə kätip kətti. **26** Xu wakitta, Hudaning bir pərixtisi Filipka: — Ornundigin turup jənubka karap Yerusalemidin Gaza xəhirişa mangidiojan yol bilən mang! — dedi (xu yol qəldiki yoldur). **27** Xunga Filip ornidin turup yoloja qıktı. Wə mana, yolda Efiopiya ayal padixahı Kandasning bir əməldarı, pütkül həzinigə məs'ul Efiopiya əlik aqżwat wəzir turatti. U Yerusaleməqə Huda oja ibadət kılıçlı baroqanıdi; hazır käytiy yolda eziniñ jəng hərvisida oltrup, Yəxaya pəyəqəmbərning yazmısını okuwaṭtattı. **29** Roh Filipka: — Bu hərwinin yəniqə berip uningoja yekinlaxxkin, — dedi. **30** Filip yügürüp berip, [wəzirning] Yaxra pəyəqəmbərning yazmısından okuwaṭkənlərini anglap, uningdin: — Okuwaṭkinqizini qüiximiyatmısız? — dəp soridi. **31** Wazır uningoja: — Birin manga qüxəndürüp bərmisə, mən kandaqmu qüxinələyəmən?! — dəp, Filipni hərvisioja qıkıp yenida oltruruxkə etti. **32** U okuwaṭkən yazma kımı bolsa: «U goya boquzlaxka yetilap mengiloqan koydak boquzlaxka elip mengildi, Kırkqoqcuqı alıddı ün-tinsiz yatkan kozidak, u zadila eozıq aqmidi. **33** U horlinidu, u hək sorakṭin məhərum boldı, əmdi uning əwlədini kimmu bayan kılalısun?! Qünki hayatı yər yüzidin elip ketildi». **34** Aqżwat Filiptin: — Dəp bərsingiz, pəyəqəmbərning bu sezi kimgə karıtip eytiloqan? Əzığımı yaki baxka bırsığımı? — dəp soridi. **35** Filip aqżzini eqip xu yazmının xu kismidin baxlap, uningoja Əysa tooprisidiki hux həwərni jakarlap bərdi. **36** Ular yolda kətiwetip, su bar bir yərgə kəlgəndə, aqżwat: — Mana bu yərde su bar iken. [Muxu yerdilə] qəmündürülətxüngə kəndak tosaloju bar? — dedi. **38** U hərwini tohtitixni buyrudi. Filip wə aqżwat ikkisi billə suqa qüxüp, uni qəmündürdi. **39** Ular sudin qıkkanda, Rəbning Rohi Filipni ketürüp elip kətti. Aqżwat uni käyta kərmidi, əməm u xadlinip yolini dawamlaxturdı. **40** Filip bolsa Axdod xəhirişa pəyədə boldi; u xu yurtmı kezip, xu yərdin Kəysəriyə xəhiriğə kəlgüqə boloqan həmmə xəhərlərdə hux həwər jakarlıdı.

9 Əməm [xu qaoqlar] Saul hər nəpisidə Rəbning muhlislirijoa tehiqə izqıl kiroqinqılık, təhditlili seliwaṭkan payt idi. U Bax kahinning aldiqə berip, **2** Dəməxk xəhiriđiki sinagoglarqa təwsiyə heti yezip berixni soridi. Xundak boloqanda, u Dəməxkətə [Məsih] yolidikilərdin birərsini, məyli ər bolsun, ayal bolsun tepiwalsila, baqlap tutkun kılıp, Yerusaleməqə elip kelixkə ruhsət bolatti. **3** Saul yoloja qıkıp, Dəməxk xəhiriğə yekinlaxkanda, tuyuksız asmandın kūqlik bir nur qıxiüp, uning ətrapını yorutuwatti. **4** U yərgə yikıldı wə eziqə: — Saul, Saul! Manga nemixə ziyankəxlik kılısən? — degan bir awazni anglidi. **5** — I Rəb, sən kimsən? — dəp soridi u. Awaz: — Mən sən ziyankəxlik kılıwatkən əysadurmən. **6** Ornundigin tur, xəhərgə kir, nəmə kılıxing kerəklik sənqaya eytip berilidü — dedi. **7** Uning bilən billə mangojan adəmlər awazni anglisim, heqkimni kərəlmigaqqa, xu yərda ün qikiralmay turupla kəldi. **8** Saul yərdin turup, kezlini eqip karidi, lekin həq nərsini kəraldı. Həmrəhliarı uni kolidin yetiləp Dəməxkə elip kirdi. **9** U üq künqiqə kəzə kərməs bolup nə yemidi nə iqəmidi. **10** Dəməxkətə Ananiyas isimlik məlum bir muhlis bar idi. Rəb uningoja bir oqayıbanə kərənütə kərənütə uni: — Ananiyas! — dəp qakirdı. — Mana mən, i Rəb, — dəp jawab bərdi u. **11** Rəb uningoja: — Sən dərħal «Tüz» dəp atalojan koqioja berip, Yəhūdaning eyidin Tarsusluk Saul isimlik birini sorap tap; qünki mana, u dua-tilawat kiliwati. **12** U dua kiliwatkinida, oqayıbanə kərənütə Ananiyas isimlik bir kixining kelip, kəzini kəridiojan kılıx üçün tıstıqə kolini təgħküzənlikini kərdi, — dedi. **13** Ananiyas: — I

Rəb, mən bu adəmning həwirini nuroqun kixilərdin anglidim, u Yerusalemidki mukəddəs bəndiliringgə xunqə kəp ziyan-zəhmət yatküzgən! **14** Hazır u muxu yərdə namingoşa nida kılıqların həmmisini tutup bəqəlax üçün bax kahinlərdin hökük aptu — dedi. **15** Lekin Rəb uningoşa: — Bariwərl Qünki u namimmi ellərning wə ularning padixahlirinining həm Israillarning aldida ayan kılıx üçün əzümgə alahida tallioqan bir əswabtur. **16** Qünki mən uningoşa namim üçün ənqılıq azab-əkubatlərni tartixining mukərrər ikənlikini ayan kılımən, — dedi. **17** Buning bilən Ananiyas berip, xu eygə kirdi; u kollırını Saulning üstügə tagküzüp uningoşa: — Kərindax Saul, Rəb, yəni bu yərgə kəliwatkan yolunda sanga kerüngən əysa, kezliringni kəralaylıqan bolsun dəp wə sening Mükəddəs Rohla tədoluruluxun üçün meni xəhsən ezi əwətti, — dedi. **18** Saulning kezliridin huddi belik əsərlikidək boloqan bir nərsilər qüxtüp, kezliyi eqilip kəralaylıqan boldi. U ornidin turup, qəmildürəxni kobul kıldı. **19** U oızalanəqindan keyin, kəwətlinip məqədürüqə kirdi. **20** [Saul] Dəməxktiki muhlislarıngen yənida birnaqqa kün turdi wə wakitni ətküzmay sinagoglarqə kirip, «U kixi Hudanıng Oqlıduri» dəp əysani jakarlaxka baxlıdı. **21** Uni anglojanlar sezliridin intayın həyran boluxup: — Bu adəm Yerusalemda bu namoşa nida kılıqulınları kəttik wəyran kılıqan hələki adəm əməsmu? Bu yergimə muxundaklarına bəqələp bax kahinlərə tutup berix məksətidə kəlgənmidi? — deyixti. **22** Lekin Saulning kəyil kılıx küqi baroqanseri exip, əysanıgə Məsih ikənlikini ispatlap Dəməxktiki Yəhədüylərni parakəndiqılıkqə qəmərdür. **23** Kəp künlərdin keyin, Yəhədüylər Saulni yokatmakkə kəst kilməkqə boldi. **24** Lekin Saul ularning suyikəstidin həwər taptı; uni tutup əltürə üçün ular keqə-kündüz xəhərning kowuklırıda paylap yıldı. **25** Lekin muhlislar bir künə keqida uni qong səwətə olturoquzup, sepi [kamaridin] qüxtürdi. **26** Saul Yerusalemı yetip berip, u yərdiki muhlislarqə koxulmaqqə boldi, lekin ularning həmmisi uning muhlis ikənlikigə ixənməy, uningdin korktı. **27** Birak Barnabas uni elip berip, rosullar bilən kəruxtürdi. U ularqə Saulning Dəməxkning yolidə Rabni qandaq kərgənlilikini, Rəbningmu uningoşa gəp kılıqanlıkini qüxəndürdi wə uning Dəməxkətə əysanıng namida kandak jür-ətlik bilən sez-kalam yatküzənlilikini ukturdi. **28** Buning bilən, Saul Yerusalemda rosullar bilən billə oquk-axkarə yürüp, yürəklək haldə Rəbning namida sez-kalam yatküzətti. **29** U yənə grekqə səzlixidioqan Yəhədüylər bilən suzlixip munaziriləxtti; nətijisi, ular uningoşa kəst kilməkqə boldi. **30** Kərindaxlar bu ixtin həwər tezip, uni Kəysəriya xəhərigə elip berip, andin u yərdin Tarsus degən xəhərgə yoloğa saldı. **31** U qəoşa, pütkül Yəhədiyə, Galiliyə wə Samariyədiki jamaətlər [bir məzgil] tinqlikqə erixip, [etikad] küruldü; Rəbning korkunqida mengip, Mükəddəs Rohning riqəbat-təsəllisi bilən ularning sanlırimu baroqanseri kəpəyməktə id. **32** Xu wakitlərda xundak boldiki, Petrus hərkəsi jaylarnı arılap yürgəndə, Lidda xəhəridiki mukəddəs bəndilərinəmən yoklaxka qüxti. **33** U yarda u əneyas isimlik bir adəmni uqrattı. Bu adəm paləq bolup, orun tutup yatkılı səkkiz yil bolqanıqən. **34** Petrus uningoşa: — Əneyas, əysa, yəni Məsih bolqanıqəni seni sakayti. Ornunğdin turup, palisinqni yiqiştür! — dedi. U dərhal ornidin turdi. **35** [Əneyasını] kərgən Lidda xəhəridiki wə Xaron rayonidikilərning həmmisi towa kılıp Rəbəga bəqələndi. **36** Yoppa xəhəridə bolsa Tabita isimlik bir ayal muhlis bar id (uning ismi grekqidə «Dorkas» idi). U hərdaim yahxi əməllər wə həyər-sahawətlik ixlarqə berilətti. **37** Xu künlərdə xundak boldiki, u kesəl bolup, əliup kətti. Kixilər jəsətni yuyup, təstünki kəwəttiki bir eygə yatkuzup koydı.

38 Yoppa xəhəri Lidda xəhərigə yekin boloqəkə, Yoppadiki muhlislar Petrusning Liddada ikənlikini anglap, uning aldiqə ikki adəm əwətti. Ular: «Hayal bolmay yenimizə qəlsəng!» — dəp yelindi. **39** Petrus ornidin turup ular bilən billa Yoppaqa bardi. Yoppaqa yetip kelixi bilən ular uni təstünki kəwəttiki eygə baxlap qıktı. Barlıq tul ayallar Petrusning atrapıqə olixip, yioşa-zar kiliqip uningoşa Dorkasning ular bilən billa boloqan waktida əzlirigə tipik bərgən kənglək-kiyimlərini kərsitixti. **40** Lekin Petrus həmməylənni qikiriwetip, tizlinip olтурup dua kıldı. Andin u jəsətə karap: — Tabita, ornungdin tur! — dedi. Tabita kəzini eqip, Petrusni kerüp, ornida olтурdu. **41** Petrus uningoşa kolını uzitip uni yeləp turoquzdi wə mukəddəs bəndilər bilən tul ayallarını qakırıp, Dorkasni ularqə tırık tapxurup bərdi. **42** Bu həwər pütkül Yoppaqa tarkılıp, nuroqun kixilər Rəbəga etikəd kıldı. **43** Xundak boldiki, Petrus Yoppada Simon isimlik bir kənqininq eyidə uzun künlər turdi.

10 Kəysəriya xəhəridə Korniliy isimlik bir adəm bolup, u [Rim] koxunidiki «İtaliyalıklər» kismining yüzbəxi idi. **2** U ihlasmən adəm bolup, əzi wə pütkül eyidikiləri Hudadin korkattı. U mərdlik bilən namratlarqə həyər-sahawət kılıp, daim Hudəoşa dua-tilawat kılattı. **3** Bir künü qüxtin keyin saat üzlərda, u qayıbanə bir kerünixtə Hudanıng bir parixtisining ezininq yenioşa kəlgənlilikini oquk kərdi. Pərixtə uni: — Korniliy! — dəp qakırı. **4** Korniliy uningoşa kezlini tipik kəttik qəqip: — Təksir, nemə ix? — dəp soridi. Pərixtə uningoşa: — Sening dəlilərindən parakəndiqılıkqə qəmərdür. **5** Əmədi san Yoppaqa adəm əwətip, Petrus dapmu atılıqıq Simon isimlik adəmni qakırıq kal. **6** U Simon isimlik bir kənqininq eyidə mehmanı bolup turuwatidu. Simonning eyi dengiz boyida, — dedi. **7** Uningoşa səzliqən pərixtə kətkəndin keyin, Korniliy eydiki hizmətqıldırin ikkini wə daim yenida turup hizmət kılıqulıqlar iqidiki ihlasmən bir ləxkərini qakırı. **8** Barlıq ixlərni qüxəndürgəndin keyin, ularını Yoppaqa əwətti. **9** Ətisi ular səpər kılıp xəhərgə yekinləxkanda, qüx wəkti bolup, Petrus dua kılıx üçün egziga qıktı. **10** Uning korsiki eqip ketip, bir nərsə yəy dedi. Birak ular ojza təyyarlawtakanda, qayıbanə bir alamat Petrusni oruwaldı. **11** U asman eqilip, tət burjikidin bəqələnəqən halda yər yüziga qüxürlüwtəkən kəng dəstihandək bir nərsini kərdi. **12** Dəstihandək hərhal tət putluk həyvanlar, yər beqirliqulıqlar, asmandiki uqar-kanatlarımı bar id. **13** Uningoşa bir awaz anglandı: — «Ornungdin tur, Petrus, ulardın soyup yə!» **14** — Yak, Rəb, hərgiz bolmayıdu! Mən heqkəqan heqkəndək napak yaki həram nərsini yegan əməsmən! — dedi Petrus. **15** Awaz ikkinçi ketim kılıp uningoşa: — Huda həlal dəp pakliqənni sən həram demə! — deyildi. **16** Bu ix üq ketim yüz berip, andin dəstihandək boloqan xu nərsə dərhal asmanoşa elip qıqip ketildi. **17** Petrus kərgən qayıbanə alamətninq manisi toqrisida kəymükup turoqanda, mana Korniliy əwətkən kixilər Simonning eyini tezip, dərvəzə aliddə turattı. **18** Ular birsini qakırıp, uningdin Petrus dəpmu atılıqıq Simon degən birsini bu yərda turamdu? — dəp soridi. **19** Petrus tehiqə xu qayıbanə alamətninq manisi təstidə oyliniwtakanda, Roh uningoşa: — Mana, seni üq adəm idəp kəldi. **20** Ornungdin tur, pəskə qüx, heq ikkilənməy ular bilən billə baroqin. Qünki ularını əwətküqi Mən! — dedi. **21** Petrus pəskə qüxtüp, hələki adəmlərə: — Silər idzidən kixi mana mən bolimən. Bu yərgə kelix səwəbinglər nemikin? — dedi. **22** Ular jawabən: — Həkkəniy bir adəm, Hudadin korkidioqan, xundakla pütkül Yəhədiy həlki təripligən Korniliy isimlik rimlik yüzbəxi mukəddəs bir parixtə təripidin

sizni eyiga qakirtip, sizdin səz-kalam anglaxka əmr kilinojan! — dedi. **23** Xunga Petrus ularni əyga təklip kılıp, kondurup mehman kıldı. Ətisi ornidin turup u ular bilən billə yoloja qıktı. Yoppadiki kərindaxlardin bəziləri ularoja həmrəh bolup mangdi. **24** İkinçi kün, ular Kəysəriyəgə yetip bardi. Əmdi Korniliy tuqanlıri wa yekin yar-buradərlirini eyiga qakirip, Petruslarnı təkəzərlək bilən tüttüp turattı. **25** Petrus eyga kırğında, Korniliy aldiqə qıkıp, ayojoja ezini etip səjdə kıldı. **26** Lekin Petrus [dərəhəl] uni yələp turozup: — Ornungdin turojin! Mənmu bir insan, halas! — dedi. **27** U Korniliy bilən gəp kılıqaq eyga kiriwidı, eyning iqığa yiqilojan top-top adamlarını kerdı. **28** U ularoja: — Silərgə məlumki, biz Yəhudiylarning yat əlliklərdin birsə bilən bardi-kəldi kılıxi yaki eylirigə kirixi Təwrat kanun-əkidlilirizə hilap. Lekin Huda manga həqkəndak adəmni napak yaki haram deməsləkim kerəklikini ayan kıldı. **29** Xuning üçün silər adəm əwətip meni qakirojanda, heq rat kılmay aldinglaroja kəldim. Əmdi soray, meni nemə dəp qakirdinglar? — dedi. **30** Korniliy mundak dedi: — Tet künning aldida bütüngüki muxu wakitkığa roza tutkənidim; saat üşlərdə mən eydə dua kiliwatattim. Tuyusız kiyimliridin nur qaknap turidiojan bir adəm aldimda pəyda bolup əra turdi: **31** «Korniliy! Duaying ijabət kılındı wə həyr-sahawətlik ixliring Huda aldiqə əslətmə kürbanlıktək yətti. **32** Xunga Yoppaqa adam əwətip, Petrus dəpmu atilidiojan Simon isimlik adəmni qakirtip kəl. U dengiz boyida olturaklık Simon isimlik bir konqininq eyidə mehman bolup turuwaitidu» dedi. **33** Xuning üçün, dərəhal ezlirini qakirip kelixka adəm əwətkənidim. Əzliyi küləmgə kəlip yaxhi kıldıl! Əmdi biz həmməylən Huda ezlirigə əmr kılıjan barlıq səzlərni anglax üçün Hudanıng aldida hazır turuwaitimiz. **34** Petrus aqızını ekip mundak dedi: — Bərhək, mən Hudani həqkəndak adəmgə yüz-hatır kılmayıd, dəp qüxinip yəttim; bəlkı hər əldin bolqanlar iqida Uningdin korkidiojan wa həkkənisi yürgüzidiojan kixi bolsila, Uning aldida məkbuldur. **35** Huda Israil həlkigə yətküzən səz-kalam, yəni Əysə Məsih arkılık (u pütkül məwjudalaroja Rəbdur) inak-jatırımlıjakarlıqan hux həwər silergə malumou; **37** Silerningmu Yəhəya [pəyəqəmber] qəmildürük qakirikini yətküzəndin tartip, Galiliyədən baxlap pütkül Yəhudiya zeminliridə Nasarətlik Əysə toorjuluk guwahlıktı — yəni Hudanıng kəndak kılıp uni Mukəddəs Roh, wa kük-küdrət bilən məsihligənlik, xuning bilən u həmmə yərni kezip, yaxhi əməlləri kılıp, İblisning ilkida bolqanlarning həmmisini sakətqərəlikidən həwiringlər bardur. Qünki Huda uning bilən billə idi. **39** Bizmu uning həm Yəhudiylarning zeminida həm Yerusalemda kılıqan püttün əməllirining guwahqılları. Əlar uni yaqəqka esixi bilənmu əltürdi. **40** Birak üçinqi kün, Huda uni kəyta tirlidürüp namayan kıldı. Birak həmmə kixilərgə əməs, pəkət Huda Əzi aldi bilən tallıqan guwahqıllar, yəni u elümdin tirligəndin keyin uning bilən həmdastıhan bolqan bizlərning arimizda namayan kıldı. **42** U bizgə halkkə hux həwər yətküzüni wə ezining Huda təripidin tirkilər wa eləgnərlərning sorakqısı kılınip təyinləngüqi ikənləkini jakarlaşmı əmr kıldı. **43** Barlıq pəyəqəmberlər uningoja guwahlıq beriduki, hərkim uningoja etikad kılıqan bolsa uning nami arkılık gunahlıri kəqürüm kilinidü. **44** Petrus tehi bu səzlərni kiliwatkanda, Mukəddəs Roh, səz-kalamı angławatkan həmmə kixığa qüxti. **45** Petrus bilən billə kəlgən hətnilik bolqan ixəngüçilərning hərbiri Mukəddəs Rohning yat əllərdikilərgimətət kılınip tekülgənlikini kərəp bək həyran boluxti. **46** Qünki ularning [karamət naməlüm] tillarda səzlixip Hudani uluqloqanlığını anglıdi. Xunga Petrus: **47** — Muxu kixilər bizgə oxhax

Mukəddəs Rohni kəbul kılıqıqı bolqan bolsa, kim ularning suja qəmildürükni kəbul kılıxını tosalısun?! — dedi. **48** Xuning bilən u ularning Rəbning namida qəmildürülüxini buyrudi. Andin ular Petrusning bilən birnəqəqə kün turuxini etündi.

11 Rosullar wə pütkül Yəhudiyyədiki baxkə kərindaxlar [yat] əlliklərningmu Hudanıng səz-kalamını kəbul kılıqanlığını anglıdi. **2** Xunga, Petrus Yerusalemə qaytkanda, hətnilik bolqan [ixəngüçilər] uni əyibkə buyrup: **3** — Sən hətnə kiliñmiojan adəmlərning eyidə mehman bolup, ular bilən həmdastıhan bolup? — dedi. **4** Birək Petrus püttün ixni baxtın-ahiriyə ularoja bir-birləp qüxndürüp **5** mundak dedi: — Yoppa xəhirdə dusa kiliwatkinimda, oqayıbanə kərənük meni oriwelip, bir alamətni kerdüm. Kəng dastıhəndək bir nərsə tet burjikidin baqlanojan haldə asmandın qüxüp, menin yenimda tohtidi. **6** Uningoja kez tipik karisam, iqidə hərhil tət putluk hayvanları, yawayi hayvanatlar, yər beqırlioquqilar, asmandıki uqar-kanatlarımı bar ikən. **7** Andin: «Ornungdin tur Petrus, ulardin soyup yə!» degən bir awazni anglıdim. **8** Mən: «Yak Rəb, hərgiz bolmaydu! Mən həqkənən hərəkəndək napak yaki haram narsını aqzımoja alojan əməsmən!» dedim. **9** Birək manga yənə: «Huda halal dəp paklıqan nərsini san haram demə!» degən awaz anglandı. **10** Bu ix iüq kətim xundak təkrarlinip, ahir bularning həmmisi asmanoja qaytidin tartip ketildi. **11** Mana dal xu qəoşa, Kəysəriyədən meni qakirixə əwətilən üq kixi man turojan eyning aldiqə kəldi. **12** Mukəddəs Roh, meni heq ikkilənməy ular bilən billə berixkə buyrudi. Muxu alta kərindaxmu mən bilən billə bardi. [Kəysəriyəgə yetip kəlip], hələki adəmning eyiga kirdük. **13** Bu kixi bizgə ezining eyidə payda bolup turojan bir pərixtini kəndək kərgənləkini etti. Pərixtə uningoja: «sən Yoppaqa adam əwətip, Petrus dəpmu atilidiojan Simon isimlik bir adəmni qakirtip kəl, **14** u sanga seni wə pütkül ailəngə nijatlık yətküzidiojan bir həwərni eytip beridu» deqanikan. **15** Mən gəpnı baxlıqınımda, Mukəddəs Roh huddi baxta bizning üstimizgə qüxkinidək, ularojumu qüxti. **16** Xu qəoşa, Rəbning səz-kalamını, yəni: «Yəhəya kixilərni suja qəmildürəng, lekin silər bolsanglar Mukəddəs Rohka qəmildürülisilər» deqinini esiməgə aldim. **17** Xunga, əgər Huda əmdi muxularoja biz Rəb Əysə Məsihə etikad kılıqinimizdən keyin bizgə bərgən iltipatka oxhax iltipat ata kılıqan bolsa, Hudani tosaləqdək mən zadi kim idim? **18** Ular bu səzlərni anglıqanda, əyibləxtin tohtap, Hudanıq mədhiyə okup: — Bərhək, Huda əllərgimə həyatlıqka elip baridiojan towa kılıxni nesip kılıptu! — deyixti. **19** U qəoşa, İstipanning ixi bilən ziyankəllikka uqrəp hərkəsi jaylaroja tarkılıp katkanlar Fənikiyə rayonı, Sıprus arılı wə Antakya xəhəri kətarlıq jaylaroja yetip berip, bu jaylarda səz-kalamını pakət Yəhudiylərmişə yətküzətli. **20** Lekin ularindan Sıprus arılı wə Kurini xəhəridin kəlgən bəzilər Antakya xəhərigə baroqanda, Rəb əysanıng hux həwirini Greklərgimə yətküzdi. **21** Rəbning kəli ular bilən billə bolup, tolimu nuroqun kixilər ixinip towa kılıp Rəbgə baqlandı. **22** Bu həwər Yerusalemədiki jamaatning kulkiqə yetip kəldi. Xuning bilən ular Barnabası Antakyaqıqə arılap ettiyəkə əwətti. **23** Barnabas yetip berip, Hudanıng mehri-xəpkütini kərəp, huxal boldi. U ularning həmmisini jan-dilidin kət'iylik bilən Rəbgə qing baqlinixkə riqəbətləndirdi. **24** Qünki u Mukəddəs Rohka wə iman-ixənqə tolduruləqan bolup, yaxhi bir adəm idi. Xuning bilən zor bir top adəmlər Rəbgə koxuldı. **25** Xuning bilən Barnabas Tarsus xəhərigə Saulni izdəp bardi. **26** Uni tehip Antakyaqa elip kəldi; xundak boldiki, ikiyən jamaət bilən billə sak bir yil yiqoşılıp, nuroqun adəmgə təlim bərdi. Muhlislarning «Hristianlar» dəp tunji

atilixi Antakyadın baxlandı. **27** U künlərdə bəzi pəyoqəmbərlər Yerusalemın Antakyaoqa qüçüp kəldi. **28** Buların Agabus isimlik birayən otturıo qıkıp, Rohning wəhiyini yətküzip, kattık bir aqarqılığın pütküdü dunyani basidəqənlərini aldın etti (bu aqarqılıq dərwəkə «Klawdiyus Kəysar» həküm sürgün wakıttı yüz bərdi). **29** Buning bilən [Antakyadı] muhlislarning hərbiri ez kürbiçə qarap pul yioqip, Yəhədiyadə turuwatlıqnerindəxlaroq yاردəم berixni kərər kıldı. **30** Ular bu kərərni ada kılıp, ianini Barnabas wə Saulning koli arkılıq [Yəhədiyədikı jamaət] akşakallirioq yətküzip bərdi.

12 Xu qaoqlarda, Herod padıxah jamaəttikilərdin bəziliriga ziyanəkəlik kilməkqı bolup ularoq kəl saldı. **2** U Yuhannanın akisi Yakupni kılıqlap əltürdi. **3** Əzining bu kələşən inixin Yəhədiyalaroq yakkənlərini kerüp, Petrusunu tutkun kıldurudi (xu qaoqla «petir nan həyttix» məzgili idi). **4** Petrusu tutkəndin keyin, uni zindanoja taxlap, tət ləxkər bir guruppa kılınanın tət ərəvwəl topioja tapxurdi. Pasha həyttin keyin, Herod uni halayık alırdı sorak kilməkqı idi. **5** Xunga Petrus zindanda tutup kəlindi. Lekin jamaət Hudaoja jan-dil bilən uning türqün dua kılıxiwatatti. **6** Əmdi Herod uni elip qıkıp sot kılıxning aldinkı keqisi, Petrus ikki zənjir bilən bəoqlaklı peti, ikki ərəvwəlning otturısida uhlawatatti; ixikning sirditudu birnəqqə ərəvwəl zindannı kezət kiliwatatti. **7** Wə tuyusız Rəbning bir pərixtisi kerünüp, bir nur kamerni yoruttu. Pərixtə Petrusning bikinioja noqup: — Tez tur! — dəp oyoqattı. Uning kolliridiki zənjir xu həman boxap qüçüp kətti. **8** Pərixtə uningoja: — Belinqi baqlıwall! Kexingnimu kiy! — dedi. Petrus uning deginini kıldı. Andin u: — Qapiningni yepinqəkləp kəynimdin mang! — dedi. **9** Petrus uningoja əgixip [kamerdin] qıktı. Bırak u pərixtining wasitisi bilən boluwatlıqan bu ixlarning rastlığını bilməy, bəlkı bir oqayıbanə kerünük kerüptimən, dəp oylawatatti. **10** Ular birinqi wə ikkinqi kezəttin etüp, zindanning xəhərgə qıçıqdojan temür dərvazisioja barçqanda, dərvaza ular türqün ezlükidin eqilip kətti. Ular qıkıp, bir koqidin etkəndə, pərixtə tuyusız uning yenidin kətti. **11** Xu qaoqla, Petrus esigə kelip, ez-eziqə: «Dərwəkə əmdi Rəb Oz pərixtisini əwətöt, meni Herodning kəlidin wə Yəhədiy həlkinqin kütkənlərinin həmmisidin kütkəzuput, dəp bildim!» — dedi. **12** Həkkiyələwəlni qüxinip yətkəndə, u Markus dəpmu atılıdıqan Yuhannanın anisi Məryəmning eyigə bardi. U yərdə nuroqun kixılər yioqip dua-tılawət kiliwatatti. **13** U dərvazining ixikini kakqanda, Roda isimlik bir dedək awazni anglap qıktı. **14** U Petrusuning awazını tonup, huxallığının ixikni eqiğimü ülgürməy yığırıp kelip, həmməyləngə: — Petrus dərvaza alırdı turidu! — dəp həwər kıldı. **15** Lekin ular: — Sarang bolup käldingəq! — deyixti. Bırak u: — Rast xundak, dəp turuwaldı. Ular: — U uning pərixtisi bolsa kerək! — deyixti. **16** Bırak Petrus dərvazını kekiwərdi. Ular qıkıp dərvazını eqip, uning ezini kərgəndə həmməylən həng-tang boluxtı. **17** Petrus ularoq ün qıqarmaslıqka kəl ixariti kılıp, ularoq Rəbning eziini zindandin qəndək, elip qıqqənlərini eytip bərdi. Andin keyin, u: — Bu həwərni Yakupka wə kerindəxlaroq yətküzip kəyungular, — dəp, ezi u yərdin baxxa yərgə kətti. **18** Tang atkəndə, ərəvwəllər Petrus zadi nəmə boldı dəp sarisimigə qüxti. **19** Herod uni izdəp uning izderikini tapalmıqəqə, ərəvwəllərini sorak kılıp, ularni ölümə məhkum kılıxını buyrudi. Bu ixtin keyin, u Yəhədiyədikin qüçüp Kəysəriyə xəhərigə berip xu yərdə turdu. **20** Əslidə Herod [han] bilən Tur wə Zidondikilər arısında kattık jedəl bar idi. Həlbuki, Tur wə Zidondikilər birləşip, Herodning aldiqoja kəldi. Uning bilən yarixiwelix türqün ular aldi bilən hanning Bilastus isimli

xəhsiy oqojdarını ezlirigə yar-yələk boluxka əyil kıləjanıdi. Qünki bu yurttikilər aqliklı hanning ilkidiki jaylardın alatti. **21** Bəlgilərən kerübüx künidə Herod xəhənə tonlurini kiyip, sorak təhtidə olturup, ularoq nutuk səzədi. **22** Angloqan həlk: — Bu adəmning awazı emas, bəlkı bir əlahinqə awazidur! — dəp warkıraxtı. **23** Xuan Pərvərdigarning bir pərixtisi hanni urdu; qünki u xan-xərəpnı Hudaqən beqixlimidi. Nətijidə, u kurtka yəm bolup oldı. **24** Əmma Hudanıng sez-kalami dawamlıq bərk urup kengəydi. **25** Barnabas bilən Saul Yerusalemda ianilirini tapxurux hizmitini ada kıləjindən keyin, Antakyaoqa kaytip kətti. Ular Markus dəpmu atılıdıqan Yuhannanı billə elip bardi.

13 Antakyadı jamaət iqidə bəzi pəyoqəmbərlər wə təlim bərgüqlər bar idi. Ular Barnabas, «Kara» dəpmu atılıdıqan Ximeon, Kurinilik Lukius, Herod han bilən billə qong boləjan Manaən wə Saullar idi. **2** Ular Rəbning ibaditidə bolup roza tutuwatlıqan bir məzgildə, Mükəddəs Roh ularoq: — Barnabas bilən Saulni Mən ularni kılıxqa qəkinqərən hizmət üqün Manga ayrip koyungular, — dedi. **3** Xuning bilən, ular yənə roza tutup dua kılıqandıñ keyin, ikkiylərinən üstigə kollirini təgküzip üzitip koydi. **4** Ular Mükəddəs Roh təripidin əwətiləngən bolup, Səlyukiyə xəhərigə berip, u yərdin kemigə qıkıp Siprus arilioja ərəp yoloq qıktı. **5** Salamis xəhərigə yetip kelip, ular Yəhədiyalarıng sinagoglırıda Hudanıng sez-kaləməni yətküzxə baxlıdı. Yuhanna ularıng yardımçısı idi. **6** Ular püttün aralni arılap qıkıp, Pafos xəhərigə kəldi. Ular u yərdə Baryəxua isimlik bir kixi bilən uqrıxip kəldi. U sehərgər bolup, sahta pəyoqəmbər boləjan bir Yəhədiy idi. **7** U kixi bu [aralning] rimlik waliyisi Sergiyus Pawlusning həmrəhidi. Waliy ukumuxluq bir kixi bolup, Barnabas bilən Saulni qakırtıp, Hudanıng sez-kaləməni anglimaqçı boldı. **8** Lekin helki sehərgər (uning grekçə ismi əlimas bolup, «sehərgər» degnə manıda) ularoq karxi qıkıp, walyining rayını etikətdin kəyturuxni urunmakta idi. **9** Bırak Mükəddəs Rohka tolduruləjan Saul (yənə «Pawlus» dəpmu atılıdılı) helki sehərgərgə tikilip ərəp **10** uningoja: — Əy, kəlbinq hərhil hıyligərlək wə aldamlıq bilən tolojan Iblisning oqlı, həmma həkkənəylilik dəxəmini! Pərvərdigarning tüz yollarını burmilaxnı zadi tohtatməsən! **11** Əmdi Rəbning koli üstüngə qüxti! Kezliring kor bolup, bir məzgıl künning yorukını kərəlməsən! — dedi. Xuan, bir hil tuman wə ərəvənlərə uni bastı. U yənli silaxturm, kixılərdin meni ələmdən yetiləngər, dəp iltiya kılattı. **12** Yüz bərgən ixni kərgən waliy Rəbning təlimiğə kattık həyran bolup, Uningoja etikəd kıldı. **13** Pawlus bilən uning həmrəhərləri kemigə qıkıp, Pafostin Pamfiliya elkişidiki Perga xəhərigə bardi. U yərdə Yuhanna ularından ayrıılıp Yerusalemə qaytti. **14** Pawluslar bolsa Pərgə xəhəridin qıkıp, dawamlıq mengip Pisidiyə rayonidiki Antakya xəhərigə berip, xəbat künii sinagogka kirdi. **15** Təwrat kisimliridin wə pəyoqəmbərlərinin yazmılardan okulujandın keyin, sinagogning qonglıri ularoq qakırtıp: — Kerindəxlar, əgər halayıkka birər nəsihət sezungular bolsa, eytingər, — dedi. **16** Pawlus ornidin turup, kol ixiriti kılıp, halayıkka mundak dedi: — Əy Israillar wə Hudadin korkıqanlar, kulaq selinglər! **17** Bu Israel həlkinqin Hudası ata-bowlılırimizni tallidi; ular Misirdə musapir bolup yaxıqan waqtılarda ularni uluoq kıldı, Əzining egiz ketiğən biliki bilən ularni Misirdən kütkəzup qıktı. **18** U qəldə ularoq təhminən kırıq yil oqəmhorluk kıldı **19** andin Kəanaan zəminidikin yətə alyni yoxitip, ularning zəminlərini ularoq miras kılıp bardi. **20** Bu ixlərə aldi-kəyini bolup təhminən tət yüzəllik yil kətti. Keyin, taki Samuil pəyoqəmbər otturıoq qıqqıqə, u ularoq batur həkimlərini tikləp bərdi. **21** Andin ular bizgə bir

padixahni bərsikən, dəp [Samuil pəyəqəmbərdin] tilidi. Xuning bilən Huda ularoja Binyamin kəbilisidin Kix isimlik adəmning oοlı Saulni tikləp bərdi. U kırıq yil həküm sürdi. **22** Birak [Huda] Saulni səltənitidin qüxtürp, ularoja Dawutni padixah kılıp turqızup bərdi. Huda uning həkkidə guwahlıq berip: «Kənglümədikdək bir adəmni, yəni Yəssəning oοlı Dawutniaptim. U Mening toluq iradəmə qəmlək kılıdu», — dedi. **23** Əzi wədə kılqandək Huda bu adəmning nəslidin Israil həlkigə bir Kütkuzoqu tikləp bərdi — u bolsa əysanıq ezdür! **24** U həlkning otturisiqə qıqıxtın alwwal, Yəhya [pəyəqəmbər] qıkip, barlıq Israil həlkini towa kılıxni [bildüridioqan] qəməldürüxnikobul kılınqlar, dəp jakarlıdı. **25** Yəhya [pəyəqəmbər] wəzipini tamamlıqanda, halayıkka mundak degenidü: «Siler meni kim dəp bilsilər? Mən silar kütkən zat əməsmən. Birak mana, məndin keyin birsı kelidü, mən həttə uning ayaq kəxlirini yexiximü layık əməsmən!» **26** Əy kərindaxlara, İbrahimning jəmatining nəsillirə wə aranglardıki Hudadin körkənələr, bu nijatlıqning səz-kalami silərgə əwətildi! **27** Yerusalemda turuwatkanlar wə ularning həkimləri [əysanı] tonumay, uning üstidin gunahkar dəp həküm qıkarojini bilən, hər xabat künı okulidioqan pəyəqəmbərlərning aldın eytkən səzlerini əməlgə axurdi. **28** Gərqə ular uningdin əlüm jazasıqə həküm kılıxka tegixlik birər gunah tapalmioqan bolsimu, waliy Pilatustın yənilə uni əlümə qəməkum kılıxni etti. **29** Ular [bu] [ixlərni kılıp] mukəddəs yazmilarda uning həkkidə aldın pütülgənlərning həmmisini [əzli bilmigən haldə] əməlgə axurqəndin keyin, uning jəsətinin kresttin qüxtürp, bir kəbrigə koydı. **30** Lekin Huda uni əlüməndin tirildürdü! **31** Tirilgəndən keyin, u burun ezi bilən Galiliyədən Yerusalemıqə aqıxip kəlgənələr kəp künərlər iqida [nəqqə ketim] kərənün turdi. Bu kixilər hazır [İsrail] həlkigə uning guwahlıqını boluwartı. **32** Bizmu ata-bowilirrimizə qəkiliqənən wədining hux həwirini silərgə hazır jakarlaymız — Huda əysanı [arımızda] tikləp, bu wədini ularning əwladlıri boloqan bızlərgə əməlgə axurdi. Bu həkətə Zəburning ikkinçi kuyidə aldın'la mundak pütülgən: «Sən Mening Oqlum, Əzüm seni bügüñki künida tuqdurdum». **34** Əmdiliktə Hudanıng əysaşa qırıxnı kəyta kərgüzməy əlüməndin tirildüridioqanlıqı həkkidə u [mukəddəs yazmilarda] mundak aldın eytkən: «Dawutka wədə kılqan mehîr-xəpkətlərni silərgə ata kılıman!» **35** Xunga yənə bu həkətə yənə bir ayatə: — «[İ Huda], Sening mukəddəs Boloqunqoja tenininq qırıxnı kərgüzməsən». **36** Əyni Xunga dərwaşka Hudanıng iradisi boyiąq ez dəwri üçün hizmət kılıp, eż ata-bowilirijoqə koxulup əlüməndə uhlap uning teni qırıp kətkənidi. **37** Lekin Huda əlüməndin tirildürgüqı bolsa qırıxnı həq kərəndi. **38** Əmdi xunga silar xuni bilixinglar kerəkki, i kərindaxlar, hazır gunahlərdin kəqürüm kılınim yoli dəl xu kixi arkılıq silərgə jakarliniwtıdu. **39** Musa pəyəqəmbərgə qüxtürğən Təwrat kənuni bilən silar halas bolalmaytatkan ixlərdin uningoja etikəd kılqoqlar u arkılıq halas kılınip həkkənəti kılınidu! **40** Xunga, pəyəqəmbərlər aldın eytkən xu balayı' apət bexinglaroja qıxməsləki üçün ehtiyat kılınqlar! — **41** «Karanglar, i mazak kılqoqlar, həyranuhş bolup hələk bolunglar! Qünki silərning künlirinqlarda bir ix kılımını, Uni birsı silərgə elan kılısimu silar xu ixtə hərgiz ixənməsilsərlə!» **42** Pawlus bilən Barnabas sinagogdın qikiwatkəndə, jamaat ularoja kelərki xabat künü bu ixlar həkkidə yənə sezləxni yelindi. **43** Sinagogtiki jamaat tarkələqanda, nuroqun Yəhudiylar wə Hudadin körkən Təwratka etikəd kılqan Yəhudi əməslərmə Pawlus bilən Barnabasqə aqəxti. İkkisi ularoja sez kılıp, ularni Hudanıng mehîr-xəpkətidə qing turuxka dəwət kıldı. **44** Keyinkı xabat künü, pütün xəhər həlkı degüdək Hudanıng səz-

kalamini angliojili kelixti. **45** Birak bunda top-top adəmlərni kərgən Yəhudiylar həsətə qəmüp, Pawlusunq sezlirigə karxi tətür gəp kılıp, uningoja tehmət kıldı. **46** Əmdi Pawlus bilən Barnabas tehimu yürəklik haldə mundak dedi: — Hudanıng sez-kalamini aldı bilən silar [Yəhudi halkığa] yatküzük kerək idi. Lekin silar uni qətka kekip ezungləri məngətgülük həyatka layık kərmigəndin keyin, mana biz [silərdin] burulup əllərgə yüzlinimiz! (aīōnios g166) **47** Qünki Pərvərdigar [mukəddəs yazmilarda] bizgə mundak buyruqan: — «Mən Seni [yat] əllərgə nur boluxka, Yər yüzining qət-yakılırlıqıq nijatlık boluxung üçün Seni atidim». **48** Əllərdikilər bu sezni anglap, huxal boluxup Rəbning sez-kalamını uluqlaxtı; məngətgülük həyatka erixikə bekitilgenlərning həmmisi etikəd kıldı. (aīōnios g166) **49** Xundak kılıp, Rəbning sez-kalami pütük zəminənqə tarkaldi. **50** Birak Yəhudiylar Hudadin körkən yukiri tabikilik ayallarını həm xəhər mötiwərlərini kütürtip, Pawlus bilən Barnabasqə ziyanxılık kılqızup, ular ikkisini eż yurtliridin kooqlap qırdı. **51** Əmma Pawlus bilən Barnabas ularoja karap ayaqlıridiki topini qekixturuwetip, Konya xəhərmişə karap mangdi. **52** [Antakyadıki] muhlislar bolsa huxallılık həmdə Mukəddəs Rohka tolduruldu.

14 Konya xəhərmişə xundak boldiki, Pawlus bilən Barnabas Yəhudiylarning sinagogiqa kırqəndə, jamaatə xundak sezlidiki, nətijidə Yəhudiylar wə Greklərdin nuroqan kixilar etikəd kıldı **2** (halbüki, ixənmigən Yəhudiylar [yat] alliklərning kengüllərini zəhərləp, ularni kərindaxlarqa karxi turuxka kütürtti). **3** Xunga [Pawlus bilən Barnabas] u yərda heli uzun turup, Rəbgə tayinip yürəklik haldə [hux həwərnı] jakarlıdı; Rəb ularning kolları bilən məjizilik alamətlər wə karamətlərni kərsitip eż mehîr-xəpkətinin sez-kalamiqə guwahlıq bərdi. **4** Buning bilən xəhər həlkı ikkigə bələnünip ketip, bəziləri Yəhudiylar tərəpta, bəziləri bolsa rosullar tərəpta turdu. **5** Ahirdə, bir kisim yat əlliklər bilən Yəhudiylar arısida (eż baxlıqlı bilən birlikte) rosullarını kiynap, qalma-kesək kılıx kütratkulukı bax ketürdi. **6** Lekin ular bu ixtin həvarətənepip, xu yərdin qəcip Likawuna rayonidiki Listra wə Dərəbə xəhərlili həmdə ətraplıq yurtlaroja karap mangdi. Ular xu yərlərdə hux həwərnı dawamlıq jakarlawardı. **8** Xu qəoqda, Listra xəhərmişə putlirida maqduri yok, həq mengip bakmioqan bir tuqma paləq olturattı. **9** Pawlus sez kiliwatkəndə, bu adəm uningoja külək selip olturattı. Pawlus uningoja kəz tipik uning sakətılıxioqə ixənqi barlığını kərəp yetip, **10** yüksəri awaz bilən: — Ornungdin das tur! — dedi. Hələki adəm xuan ornidin das turup mengixkə baxlıdı. **11** Lekin Pawlusunq bu ixini kərgən top-top adəmlər Likawuna tili bilən: — İlahələr insan kiyapıtgı kırıp arımixoja qüxtüptü! — dəp warkirix kətti. **12** Ular Barnabasni «İlahə Zeus» dəp ataxtı wə Pawlusunq sezləxtə baxlamqı bəlaqka uni «İlahə Hermis» dəp ataxtı. **13** Xəhərning sirtida «Zeus İlahə»ning buthanisi bar idi. Xu [buthanidiki] kahin xəhər dərvazisioqa eküz wə gül qəmbirəklərni elip kəlip, hələk bilən billə rosullarоja atap kurbanlıq kilməkqı boldı. **14** Lekin rosullar Barnabas bilən Pawlus bu ixni anglap, kiyim-keqəklərini yirtkən haldə, kəpçilikning arisioja yügürüp kərəp, warkirap mundak dedi: **15** — Halayık, bu ixlər nema dəp kiliwatisilər! Biz silərgə ohxax həssiyatlı insanlarmız! Biz silərgə bu erziməs nərsilərni taxlap, asman-zemir, dengiz-ökyan wə ularidiki barlıq məhluqlərni Yaratqıçı həyat Hudaqıla ibadət kiliqxınglar kerək dəp jakarlawatımız! **16** Burunkı dəwrlərdə, u hərkəsi allərnı eż yollırda mengixkə yol koyqan. **17** Xundak bolsimu, U əzini ispatlaydiqan guwahlıqını kəldurmioqan əməs. Qünki U həmixinə silərgə xapaət kərsitip, yamoqurnı eż waqtında

ərxtin yaqdırup mol həsul ata kılıp, ax-tamak bilən silərni toyozup, ələbinglərni huxallıqqa qəmdürüp kəldi. **18** Hətta ular bu sezlərni kılıçın bolsimu, halayıkning ularoja atap kürbanlıq kılıxını aranla tosuvaldi. **19** Lekin Antakya wə Konya xəhərliridən bəzi Yəhudiylər kılıp, kixilərni ezliriga kayıl kılıxi bilən, həlk Pawlusni qalma-kesək kıldı, andin uni eldi dəp karap, xəhər sırtıqə sərəp aqıkip taxlıwətti. **20** Lekin muhlislar uning ətrapiqə olaxkanda, Pawlus ornidin turup, xəhərgə kaytip kirdi. Ətisi, u Barnabas bilən billə Dərbə xəhərigə kətti. **21** Əmdı ular Dərbə xəhəridə hux həwər jakarlap, nuroğun adəmlərni [Məsihə] muhlis boluxka kirğızgəndin keyin, ikkiylən Listra, Konya wə Antakya xəhərliriga kaytip bardi. **22** Ular u yərlərda muhlislarning ələblərini küçəytip, ularını etikadta qing turuxka rioqəbtənləndürüp, xundakla: — Biz Hudanıng padixəllikləri qıra kirixtə nuroğun japa-muxəkkətlərni beximizdən etküzüximiz mukərrər bolidü, — dəp nəsihət kıldı. **23** Ular yəno hərkəysi jamaət iqidə aksakalları tallap bəlgiləp, dua kılıx wə roza tutux arkilik ularını əzliyi etikad bəqəliqan Rəbgə tapxurdi. **24** İkkiylən Pisidiya rayonidin etiip Pamfiliya elkişigə kəldi. **25** Ular Pərga xəhəridə səz-kalamni yətküzgəndin keyin, Attalya xəhərigə bardi. **26** Andin u yərdin kemigə qıkip, [Suriyadik] Antakyaqə karap kətti. Ular əslidə xu yərdə əzliyi hazır tamamlıqan bu wəzipini ada kılıxqa [jamaəttikilər təripidin] Hudanıng məhri-xəpkitigə tapxuruləjanidi. **27** Kaytip kəlgəndə, ular jamaətni bir yərgə jam kılıqanda, ularoja Hudanıng əzliyi arkilik kılıçın barlıq əməllirini, xundakla Hudanıng kandak kılıp əllərgə etikadning bir ixikini aqşanlığını səzləp bərdi. **28** Ular u yərdə muhlislar bilən billə uzun məzgil turdu.

15 Xu qaqlarda bəzilər Yəhudiye elkişidin kılıp, [Antakydik] ərindaxlar oqa: — Silər Musa [pəyəqəmberə] tapxuruləjan yosun boyiqə hətnə kılınxını kəbul kilmisanglar, kütkuzulmaysılər! — dəp təlim berixkə baxlıdi. **2** Bu ix toqrisidə qong məjəra qıçkan bolup, Pawlus bilən Barnabas ikkiylər xu kixilər bilən kəskin munazirə kılıxkəndin keyin, [kerindaxlar] Pawlusni, Barnabasni, xundakla ularning arisidin birnəqqəylənni bu məsılə toqrisidə rosullar wa aksakallar bilən kərrixükə Yerusaleməqə barsun dəp bekitgən. **3** Xundak kılıp ular jamaət təripidin yoloja selinip, səpiridə Fənikiyə rayoni wə Samariya elkişini besip ətüp, baroqanla yeridə əllərningmu towa kılıp [etiqađ] yoloja kirənlikini təpsiliy səzlidi. Bu həwər barlıq ərindaxlarnı zor xadılıqka qəmgüzdi. **4** Pawluslar Yerusaleməqə kəlgənidə, ular jamaəttikilər, rosullar wa aksakallar təripidin karxi elinip, kəpçiliklək Hudanıng əzliyi arkilik barlıq kılıçın əməllirini bayan kılıp bərdi. **5** Lekin Pərisiyyə məzhipidikilərindən etikad yoloja kirən bəzilər ornidin turuxup: — Muxu [yat əlliklərni] hətnə kılıx kerək, xundakla ularoja Musaqa qüxtürəlgən Təwrat kənuniqə əməl kılıxi kerəklikini jekilək kerək! — dedi. **6** Xunga rosullar bilən aksakallar bu məsiliyi muzakirə kılıx üçün jem boluxti. **7** Uzun sehərbətliyətindən keyin, Petrus ornidin turup mundak dedi: — Ərindaxlar, daşlıptiki künlərdə Hudanıng iqinglərindən meni tallap mening aqzım arkilik hux həwərdikə səz-kalamni yat əlliklərgə anglitip ularning etikad kılıxida wasitə kılıxka bekitkənlilikidin həwiringlər bar. **8** Wə insanlarning əlbini bilsəgili Huda Mükəddəs Rohnı bizgə ata kılıqinidək, ularojumu ata kıldı. **9** Xundak kılıp, Huda ularını biz bilən həqkandaq pərkənləndürməy, ularning əlbilərini etikad arkilik pak kıldı. **10** [Əhəwal mana xundak ikən], əmdı silər nəmə üçün eziyim wə ata-bowlirizmizə kətürəlmigən bir boyunturukni muhlislarning boynıqə artmaqçı bolup, Hudanı sinimakçı bolisilər?! **11** Əmdidlikə, biz bolsaq Rəb Əysanıng

mehir-xəpkitigə tayini ularoja ohxax kütkuzulimiz, dəp ixinimiz. **12** [Bu səzdir keyin], Barnabas bilən Pawlus qıkip, Huda əzliyi arkilik yat əlliklərning arisidə kərsətən barlıq möjizilik alamətlərni wə karamətlərni bayan kılıp bərdi; kəpçilik ularoja kulak selip stüküttə turdi. **13** Ularning sezi tütigəndən keyin, Yakup mundaq dedi: — Kerindaxlar, manga kulak selinglər! **14** Bayatin Ximeon Hudanıng yat əlliklərinə baxtinla xapaət bilən yoklap, ularning arisidin əz nami üçün bir həlk qıkiridiojanlıqını qüxəndürüp etti. **15** Pəyəqəmberlərning eytikanlırimu buningə uyğun kelidü, huddi [mukəddəs yazmılarda] munu sezər pütlügəndək: — **16** — «Muxu ixlardın keyin, Mən kaytip kılıp, Dawutning yikilən qedirini yengibaxtin kurup tikləyəmən, Uning harabiliklərini kayta bina kılıp, əsliga kəltürimən. **18** Xundak kılıp, jahandiki baxkə insanlarmu, yəni Mening namib bilən atalojan barlıq əllər Meni idzəp tapidü» dəydu bu ixlərni əməlgə Axurouqı wə xundakla ularını əzəldin ayan kılıp kəlgən Parwərdigar!» (aiən g165) **19** — Xuning üçün hulasəm xuki, yat əlliklər arisidin towa kılıp Hudaqə etikad bəqəliqanlar oqa awara-eojirqlik selip koymasılıkımız kerək; **20** pəkət ularoqa: «Butlar oqa atılıp buloqanojan nərsilərni yeyixtin, jinsiy buzukluktin, kənni wə boqup soyulqan həywanlarning gəxliridinmu yeyixtin neri bolunglar» dəp tapilap, bir parqə hət yazayı. **21** Qünki ədəmim dəvrələrdin tartip hər xəhərdə xəbat künidə sinagoglarda Musa [pəyəqəmber]ın eytikanlıri okulup, uning kərsətəmiliyi egitilip kəlgən. **22** Xuning bilən rosullar, aksakallar, xundakla Yerusaleməməki pütkül jamaəttikilər əz arisidin birnəqqə adəmni tallap, ularni Pawlus wə Barnabas bilən billə Antakyaqə əwətixni layık kərdi. Əslidə ərindaxlar iqidə baxlamıq bolovan Yəhədü (Barsabas dəpmu atılıdu) bilən Silaslar buningə tallandı. **23** Hət bolsa ularoja tapxuruldu, uningda mundak yeziləqanı: — «İ Antakya, Suriyə wə Kiliyiadə turuwatkan yat əllik ərindaxlar, — [Yerusaleməməki] ərindaxliringlardın, rosullar bilən aksakallardın silərgə salam! **24** Arimizdən bəzi kixilər qıkip yeninglər oqa berip, səzliyi bilən silərni biaramılıkqə selip kənglünglərni parakəndə kılıp koymaşılıkını anglıdik. Lekin biz ularoja heçkəndək səz-əmr kilmidük. **25** Xu səwəbtin, biz bu ixtə oylurum bir yərdin qıkkəndən keyin, arimizdən tallanqan birnəqqəylənni seyümlük Barnabas wə Pawlusimiz bilən billə yeninglər oqa əwətixni karar kıldıq. **26** Bu ikkiylən Rəbbimiz Əysa Məsihning nami üçün həyatını hətərgə təwakkıl kılıçın kixilərdür. **27** Xunga biz Yəhədü bilən Silasni yazoqanlırimizini silərgə əz aqzı bilənməs səzləp bərsün dəp, yeninglər oqa əwəttük. **28** Gəpning poskallisiqə kəlsək, Mükəddəs Rohka, xundakla bizlərgimiz xu layık kərüngənki, təwəndiki zərür bolovan ixlardın sirt, silərgə həqkəndək baxkə ixni yükləməslikimiz kerək: **29** — Butlar oqa atalojan nərsilərdin, kənni wə boqup soyulqan həywanlarning gəxliridin yeyixtin wə jinsiy buzukluktin neri bolux — silər muxi birnəqqə ixtinə saklanınsıqlar, yahxi kılıçın bolisilər. Aman-hatirjam bolunglar!» **30** Xundak kılıp, ular [kerindaxlar] təripidin yoloja selinip, Antakyaqə bardi. U yərdə pütür jamaəttikilərni yiqip, hətnə ularoja tapxurdi. **31** Ular hətni okup, uningdin bolovan riqbat-tasəllidin zor xadlandı. **32** Yəhədü wə Silaslar ezlirimi pəyəqəmberlərdin bolup, ərindaxları nuroğun səz-nəsihətlər bilən rioqəbtənləndürüp, ularını kəwətənləndürdü. **33** [Yəhədü wə Silaslar] u yərdə bir məzgilinə ətküzgəndin keyin, Antakydik ərindaxlarning səpirigə amanlıq tiligən əldə uzitixi bilən, ular əzliyini əwətən [Yerusaleməməkildərning] kəxiqə kaytti. **34** Lekin Pawlus wə Barnabas Antakyada kılıp, baxkə nuroğun

kerindaxlarning həmkarlığıda təlim berip Rəbning söz-kalamidiki hux həririni jakarlap turdi. **36** Lakin yənə birnəqqə künlərdin keyin Pawlus Barnabşaq: Biz burun Rəbning söz-kalamını yətküzgən həmmə xəhər-yezilaroja berip, kerindaxlarning yəniqə berip, həlini sorap kələyil, — dedi. **37** Barnabas bolsa Yuhanna (Markusmu deyildi)ni billa elip barmakqi bołożanidi. **38** Bırak Pawlus aldinkı ketim Pamfiliya əlkisidə ulardin ayrılip kətkən, Rəbning hizmitidə ular bilən billə [dawamlik] səpər kilmiojan Markusni yənə elip berixni akıllanılık əməs dəp kəridi. **39** Xuning bilən ikkiylən otturisida bək kəskin ihtiłap bolup, ahir berip ular bir-biridin ayrılip ketixti. Barnabas Markusni elip, kemigə olturup Siprus arilioja kətti. **40** Pawlus bolsa Silasni tallidi; kerindaxlarning ikkiylənni Hudanıng xapaitigə amanat kılıxi bilən u ikkisi yoloja qıktı. **41** U əmdi Suriyə wə Kilikiyə əlkilirini arılap ettiip, [hərkəyasi jaylarda] jamaətlərni kuwwatlındırdı.

16 Andin u Dərbə wə Listra xəhərlirigimə bardı. Mana, xu yərda etikadqı Yəhudi bir ayalning oğlı, Timotiy isimlik bir muhlis bar idi. Uning atisi bolsa grek idi. **2** Listra wə Konya xəhərliridiki kerindaxlarning həmmisi uning tooruluk yahxi guwahlıq berətti. **3** Pawlus uni ezi bilən billə elip mangmakqi boldi. Bırak bu yərdiki Yəhudiylarning həmmisi [Timotiyning] atisining grek ikənlilikini bilgəqə, Pawlus uni elip hətna kildirdi. **4** Ular xəhər-yezilərdin etkaq, Yerusalemidiki rosullar bilən aksakallar [yat əllərgə] bekitkən bəlgilimlərni ularning riayə kılıxi üçün tapxurdi. **5** Xundak kılıp, jamaətlər etikadta küqayıtlı, sanlırımı kündin-küngə keşəydi. **6** Mukaddas Roh ularning Asiya əlkisidə sez-kalamını jakarlıqıa yol koymiojan bolup, Pawluslar əmdi Frigiya wə Galatiya rayonliridin ettiip, **7** Misiyə rayonıqə kalğandın keyin, Bitiniya əlkisiga kirmakqi boldi. Bırak Əysanıng Rohı ularoja bundak kılıxıkımı yol koymidi. **8** Xuning bilən ular Misiyədən ettiip, dengiz boyidiki Troas xəhərigə qüxti. **9** Xu künə kəqta, Pawluska bir qayıbanə kərünük kərəntüp, Makedoniyəlik bir kixi uning aldida əra turup: — [Dengizdən] ettiip, Makedoniyəga kılıp, bizə yardımə bərgəysən! — dəp etti. **10** U bu kərənükni kərgəndin keyin, Rəb bizni jəzman u xixilərinə kəxiqə berip, ularoja hux həwər jakarlxka qakırojan, degən hulasıga kılıp, dərhal Makedoniyəga berixkə təyyarlandı. **11** Biz kemigə qıkip, Troastın yoloja qıkip, Samodrak arilioja əkarap yol alıdək wə ətisi [Makedoniyədik] Neapolis xəhərigə yetip barduk. **12** U yərdin Makedoniyəning xu rayonidiki Filippi degen muhüm xəhərigə ettiuk. Bumu Rimdiki bir mustəmlikə xəhər idi. Biz bu yərda birnəqqə kün turduk. **13** Xabat kün, [xəhər] dərvazisidin qıkip dərya sahiləgə barduk; qünki biz u yərda dua-tılawət kılıdiqan bir jay bar dəp oyliduk; dərəwəkə xundak boldi. Biz olturnup, u yərgə yiojlıqan ayallarоja sezləkə baxlıduk. **14** Ularning iqida sesün rəht sodisi kılıdiqan, Tiyatira xəhərlik, Hudadin korkidiojan Lidya isimlik bir ayal bar id. Rəb uning kəlbini Pawlusning eytkanlırını kəbul kılıxka aqtı. **15** U ailisidikilər bilən qəmildürülən bolup bizdin etti. — Əgər silər meni [həkikətən] Rəbəga etikad kılıqıqi dəp bilsənglər, mening eyümgə berip turunqlar! — dəp qing turup bizni makullattı. **16** Bir künə biz xu dua kılıdiqan jayoja ketip baroqinimizda, bir dedək bizgə yoluqtı; bu kəzəja pal saloqıqi bir jin qaplıxiwalojanidi; dedək hojayinlirioja pal selix yoli bilən nuroqun payda teip bərgənidi. **17** U yol boyi Pawlus wə bizgə əqixip: — Bu kixilar Həmmidin aliy Hudanıng küllüri, ular silərgə nijatlıq bir yolini jakarlaydu! — dəp warkırap mangdi. **18** U uda kep künlər xundak warkırdı. Bu ix Pawlusning

kəlbini azablap, u kəzəja burulup, jinoja: — Əysa Məsihning nami bilən buyruymənki, uningdin qık! — deyixigə, jin xuan qıkip kətti. **19** Dədəkninə hojayinlri uningoja baçlıqan pul tepix ümidiñen yokqa qıkqanlığını kərüp, Pawlus bilən Silaska kol selip, ularni bazar məydanoja sərəp, həkümədarlarning aldiqə elip bardı. **20** Ular ikkiylənni sorakçı əməldarlarning aldiqə qıkqırıp: — Bu adəmlər Yəhudiylər bolup, xəhərimizni kalaymikanlaxturuwətməktə. **21** Biz bolsaq rimliklərmiş, ular əkanunimizə hilap bołożan wə kəbul kılıxka yaki yürgüzüxkə bolmaydiqan kəidə-yosunları tərəjib kılıwatı! — dəp xikayət kıldı. **22** Toploqan halayıqmu ularoja hujum kılıxka kəzəqaldı; sorakçı əməldarlar ularning kiyimlirini yırtıp yalingaqlap, kaltək bilən dumbiləqəndin keyin, ularni zindanqa taxlıdi wə xundakla gundipayni kattik kezitixkə buyrudi. **24** U buyurkni tapxurulwei bilən ularni zindanning iqtiridiki kamerəja solap, putlirioja ixtəsaldı. **25** Tün yerimda, Pawlus bilən Silas dua kılıp, Hudaşa mədhiyə kiyilirini eytiwattdı. Baxkə məhbuslar bolsa kulaq selip anglawattdı. **26** Tuyuksız kattik yer təwərəx yüz bərdi; zindanning ullirimu təwrinip kətti wə zindanning həmmə ixtikləri xuan eqilip, hərbir məhbusning kixənlirimi qüxüp kətti. **27** Gundipay uyğudun oyqınip, zindanning ixtiklirining oquq turoqanlığını kərüp, məhbuslar keqip ketiptü dəp oylap, kılıqını suçurup elip, ezzini əltürəwalmakqi boldi. **28** Lakin Pawlus kattik awazda: — Əzüngə zərər yətküzə, həmmimiz bar! — dəp warkırdı. **29** Gundipay: Qiraçlarnı kəltürtüngələr dəp towlap iqtirkigə ettilip kırıp, titrəgən haldə Pawlus bilən Silasning ayioja yıldı. **30** Andin ularni taxkırıqə elip qıkip: — Kütkuzuluxum üçün nemə kılıxim kerək? — dəp soridi. **31** Rəb əysaqa etikad kılıqin, wə xundak kılısang, əzüng həm ailəngdikilərmi kütkuzulidü! — dedi ular. **32** Xuning bilən, ikkiylən uningoja wə uning barlıq ailisidikilərə Rəbning söz-kalamını yətküzdi. **33** Keqə xu saətning əzidila [gundipay] ularni baxlap qıkip, yarılırını yuyup tazılıdi; andin u dərəhal ailisidikilər bilən qəmildürünxin kəbul kıldı; **34** ikkiylənni ez əyigə baxlap kılıp, ularning aldiqə dastıhan saldı. U pütkül ailisidikilər bilən Hudaşa etikad kılıqanlıktın zor xadlandı. **35** Ətisi ətigəndə, sorakçı əməldarlar yasawullarını zindanqa əwətip: — U ikkiylənni koyuwyetinglər! — dəp buyrudi. **36** Gundipay Pawluska bu sözni yətküzüp: — Sorakçı əməldarlar iktiqlamları koyuwyetix yarlıkları qüxürdi. Silar əmdi zindanində qıkip, tinq-aman yolunglaroja qıkinglər, — dedi. **37** Bırak Pawlus yasawullarоja: — Biz Rim pukraları bolsaqmu, əməldarlar bizni sorak kılımaya halayıqning alidda kaltək bilən dumbalap, zindanqa taxlıdi. Əmədi ular hazır bizni yoxurunqə koqlılimaqim? Yak, bundak kilsə bolmayıdu! Əməldarlar əzliyi kılıp bizni qıqarsun! — dedi. **38** Yasawullar bu sezlərni sorakçı əməldarlar oja yətküzdi. Ular ikkiylənnin Rim pukrası ikənlilikini anglap korkup kətti; **39** ularning kənglini elixqə [zindanqa] berip, ularni zindandin elip qıkkəndin keyin, xəhərdin qıqıq ketixni kəyta-kəyta etti. **40** ikkiylən zindandin qıqıxi bilən Lidyanıng əyigə bardı; andin u yərda kerindaxlari bilən kərənxüp, ularni riçəbətləndürəndin keyin, yoloja qıkip kətti.

17 Ular səpirini dawam kılıp Amfipolis wə Apolloniya xəhərliridin ettiip, Tesalonika xəhərigə kəldi. U yərda Yəhudiylarning sinagogi bar idi. **2** Pawlus aditı boyiqə ularning arisoja kırıp, uda üq xabat kün u yərda jəm boloqanlar bilən mukəddəs yazmılarnı xərəhələp munazirilişip, **3** ularqa Məsihning azab-əkubətlər tartkəndin keyin əlündən tırılıxi mukərrər dəp qıxəndürdi həm ispatlıdı wə: — Mən silergə

jakarliojan muxu Əysa dəl Məsihning Əzi xu! — dedi. **4** [Yəhudiylarning] iqidin bəzilər kayıl bolup ixinip, Pawlus bilən Silaska koxuldı; xundakla Hudadin korkidiojan Greklərdin zor bir top adamlar wə az bolmiojan yukiri təbikidiki grek ayallarımı xundak ixindi. **5** Bırak Yəhudiylar buningoja həsət kilip, birməqqə kəbih adamlarını yioqip, bir top kixilərni toplap, xəhərni astin-üstün kiliwətti. Yəhudiylar Pawlus bilən Silasni xəhər həlk [kengəxmisigə] tapxurup berix üçün ularını tutux məksitidə Yason isimlik birsining eyiga basturup bardı. **6** Lekin ular ikkiylənni tapalmay ular Yason wə baxka birnəqqə kərwdxaxni xəhər əməldarlırinining aldioja tartip apirip: — Jahənni astin-üstün kiliwətkən axu adamlar muxu yergimu yetip kaldi; **7** Yason ularını eyidə köbul kıldı. Ular Əysa isimlik baxka bir padixah bar dəp jakarlap, Kəysərning permanlirioqa karxı qıkiwatidü — dəp qukan selixti. **8** Ular bu səzərlə bilən halayıñki wə xəhər əməldarlırinı dəkkə-dükkigə selip koydı. **9** Əməldarlar Yason wə baxka tutup kelingənlərdin kapalət puli aloğandin keyin, ularını koyuwatti. **10** Kərindaxlar həyal bolmay Pawlus bilən Silasni xu künı keqidə Beriya xəhərigə əwətiwətti. Ular u yərgə yetip baroqanda, Yəhudiylarning sinagogioja kirdi. **11** U yərdiki [sinagogdikilər] Tesalonikadikilərgə karioqanda esil hislatlık bolup, söz-kalamni kizikip anglidi wə ularning eytənəlinining toqra yaki hatalığını enikalap bilix üçün, hərküni mukəddəs yazımlarını kətirkinip izləndi. **12** Nətijidə, ulardın nuroqun Yəhudiylar, esilzadə grək ayallardın bir kismı wə xundakla heli kep grək ərlər etikad kıldı. **13** Lekin Tesalonikadiki Yəhudiylar Hudanıng söz-kalamining Pawlus arkılık Beriyadımı jakarlini wətənini anglap, u yərgimə berip topilang kətərməkqi bolup, ammini ktrattı. **14** Xuning bilən kərindaxlar Pawlusni dərhal dengiz boyioja əwətiwətti. Silas bilən Timotiy bolsa Beriyada kıldı. **15** Pawlusni üzitip mangoojanlar uni Afina xəhəriqə elip bardı. Andin ular Pawlusning: — «Silər Silas bilən Timotiyə mumkinlikdər menin yenimoja tezrak kəlsün dəp yətküzip koyungular» degen tapxurukını elip, [Beriyaqa] kaytip kıldı. **16** Pawlus Afina xəhəridə Silas bilən Timotiyini kütüp turoqanda, pütkül xəhərdikilərning butpərəslikkə berilip kətənəlikini kərüp, rohı kattik azablandı. **17** Xunga u sinagogda Yəhudiylar wə Hudadin korkidiojanları bilən həm xuningdək hərküni bazarda uqriqojanla kixilər bilən munaziriləxti. **18** «Epikurlar» wə «Stoiklar» dəp atalojan bəzi paylasoplarunu uning bilən munazirilixxə baxlıdı. Ulardın bəzilər: — Bu bilmərən poqı nəmə dəp jeylüwətidi? — deyixti. Yənə bəzilər Pawlusning Əysa wə adamların olımdın tirildürilidiojanlık həkkidiki hux həwərni jakarlıqanlıjidin: — U yat ilahıarning tərəqibatqısı ohxaydu! — deyixti. **19** Xunga, ular Pawlusni elip «Areopagus» degen [kengəx] məydaniqə apirip: — Sən tərkitiwətən yengi təlimingning nemə ikanlığını bizmə bilsək kəndək? **20** Qünki sən bəzi oqayıri ixlərni külükimizə yatküzuwatisan, biz ularning mənisi zadi nemə ikanlıkını bilməyim bar, — deyixti. **21** (əmdi Afinalıklar wə u yərda turuwatkən qətəlliklərinin həmmisi waktini birər yengilikni yatküzüx yaxı anglatxin baxka ixka sərp kilməydi). **22** Xunga Pawlus Areopagus məydanining otturisoja qıkip mundak dedi: Əy Afina həlk! Silərning hər jəhəttin jin-ilaħlaroja qokunuxka kattak berilgənliklərini kerdum. **23** Qünki həmmə yərni arılap, silərning tawapgahırlınları kezdiñ kəqürğinimdə, üstüge «Naməlum bir Hudaoja atalojan» dəp pütlügən beqixlimisi bar yənə bir kurbangahı kərdüim. Əmdi mən silər tonumay turup ibadət kiliwətkən xu [Hudani] mana həzir silərgə tonuxturup jakarlay. **24** Pütkül aləmni wə uningdiki barlık məwjudatlarnı yaratkan Huda asman-zeminning Igisi

bolup, insanlarning kəli bilən yasalojan ibadəthanılarda turmaydu, **25** yəki birər nərsigə həjiti qüxkəndək insanlarning kollirininq ajrigə möhtəj əməstur, qünki U Əzi həmmə janiwaroja həyatlık, nəpəs, xundakla [ehtiyajlı bolovan] həmmə nərsini ata kıldı. **26** U birlə adəmdin insaniyattıki barlık millətlərni barlıkka kəltürdi, ularını püttün yar yüzügə orunlaxturup, ularoja has bolovan payt-pasillər həmdə turidiojan jaylirininq pasillirini aldın bəlgiləp bərdi. **27** Bularning məksiti «Insanlar meni izdisun, bəlkim silaxturup tapsun» degenliklər. Əməliyəttə, u həqkəsimizdən yırak əməs. **28** Qünki biz Uningda yaxaymız, həriqət kilişimiz wə Uningda wujudimiz bardur; aranglardiki bəzi xairlar eytkinidək: «Biz Uning nəslidurmız!». **29** Xunga, Hudanıng nəslə bolqəqka, biz Tengri Boloqunqını altun-kümüx yaki taxtin yasalojan, hünərəvənninq maharitı wə təsəwwuri bilən oyulojan birər nərsigə ohxaydu, dəp oylimaslıkımız kerək. **30** Xunga Huda burunkı zamanlardıklarıning xundak qəplətlik wəkətlərini nəziridin sakıt kılıqını bilən, lekin bügüñki kündə U həmməlla yərda püttün ularını gunahlıriqə towa kılıxka əmr kilmək! **31** Qünki U Əzi tıklıqən insan arkılık pütkül dunyani həkkənəlik bilən sorak kiliđiojan bir künini bəlgilidi; U uni olımdın tirildürənlikli bilən bu ixning mukərrər ikanlılığı ispat bərgənədi. **32** [Pawlusning] «əlgənlərning tirilixi» həkkidə eytənələrini anglıqanda bəzilər uni məşhər kılıxka baxlıdı. Yənə bəzilər: — Bu ix həkkidə səndin yənə anglaylı, — dedi. **33** Buning bilən, Pawlus məydəndin qıkip kətti. **34** Bırak bəzilər uningoja koxulup, etikad kıldı. Bularning iqida «Areopagus» kengəxmə həyətliridin biri bolovan Diyonisiyus wə Damaris isimlik bir ayal, xuningdək baxka birkənqə kiximu bar idi.

18 Bu ixlardın keyin, Pawlus Afina xəhəridin ayrılip Korint xəhərigə bardı. **2** U yərda Pontus elksisidə tuquləjan Akwila isimlik bir Yəhudiyl bilən uning ayali Priskillani uqrattı. Ular [Rim] [imperatori] Klawdiyusning barlık Yəhudiylar Rim xəhəridin qıkip ketixi kerək, degen yarlıkı səwəblik yekində İtaliyadın kəlgənidi. Pawlus ular bilən tonuxup, **3** ular bilən kəsipdax bolqəqka, billə turup ixli (qünki ular qədirqılık bilən xuqollinatti). **4** Hərbər xabat künida U yəhədiylarning sinagogioja kirip, Yəhudiylar wə grəklər bilən munazirilixip ularını [Hudanıng söz-kalamıqə] kayıl kılıxka tırıxatti. **5** Bırak Silas bilən Timotiy Makedoniyadın kəlgəndin keyin, Pawlus söz-kalamını yətküzüxka alındırı, jan keydürüp Yəhudiylarоja: — Əysa — Məsihning Əzidur, dəp guwahlıq bərdi. **6** Lekin, ular uningoja karxi qıkip uni həqərətlidi. Buning bilən Pawlus pexini kekip, ularqa: — Əz kəninglər ez bexinglarqa qüxsün! Mən buningoja jawabkar emasəm! Bügündin baxlap, mən [sılərdin burulup] yat əlliklərgə barıman, — dedi. **7** Buning bilən Pawlus ulardın ayrılip, Titiyus Yustus isimlik, Hudadin korkidiojan bir kixinininq əyiga berip turdi. Uning eyi sinagogning yenida idi. **8** Əmədi sinagogning qongi Krispus püttün ailisidikilər bilən Rəbgə etikad kıldı. Nuroqun Korintliklərnu bəhərnəi anglap, etikad kılıp qəmətlürüxni köbul kıldı. **9** Rəb keqidə Pawluska bir oqayıbana kərənək arkılık wəhliy yətküzip uningoja: — Korkma, sütük kılmay səzələ, **10** qünki Mən sən bilən billə. Həqkim sanga kol selip zərər yətküzməydi, qünki Mən Məninq bu xəhərdə nuroqun kixilrim bar, — dedi. **11** Xuning bilən Pawlus u yərda bir yil altə ay turup, u yərdiki kixilər arısında Hudanıng söz-kalamını egətti. **12** Əməma Galliyo Ahaya elksisining waliysi bolovan wəkətlə, Yəhudiylar birlixip Pawlusni tutup Galliyonıng «sorak təhiti»ning aldioja apirip, uning üstdidin: Bu adəm kixilərni kənunoja hilap haldə Hudaoja ibadət kılıxka kayıl kiliwətidi! — dəp xikayət kıldı. **14** Pawlus aqzını aqay dəp turuxioja, waliyi Galliyo Yəhudiylarоja: — Dərəwəkə, i Yəhudiylar,

bu xikayitinglar birər nahəqlik yaki eojir jinayət tooprısında bolən bolsa, səwrqanlıq bilən silərgə kulak salsam orunluk bolətti. **15** Bırak bu ix [pəkət] bəzi nam-isimlər, sezlər wə ezunglər [Təwrat] kanunlərin üstündə talax-tartixlərə qətixlik, ikən, uni ezunglər bir tərəp kilingərlər! Men bundak ixlarə qəsərək bolmayıman! — dedi. **16** Xuning bilən u ularını qəsərək təhti alındıñ həydəp qıçırdı. **17** Halayık sinagogning qongi Sostenisni tutuwelip, qəsərək təhtining alındıñ kattık uroqılı turdi. Bırak [waliy] Galliyo bu ixlarning həqkəyasisi qəlqə pisənt kilmidi. **18** Pawlus Korint xəhiriñə yənə kəp künnlərni etküzgəndən keyin, kerindaxlar bilən hoxlixip, Priskilla wə Akwilalarning həmrəhliyidə kemigə olturup, Suriyəga karap kətti. [Yolqa qıqixtin ilgiri] wə Konkriya xəhiriñə Hudaçı iğkan bir Kasımından qaqlırını qüsürüwətəkənidi. **19** Ular əfəsus xəhiriñə baroqandıñ keyin, u Priskilla wə Akwilani qaldurup kopyup ezi [xu yordiki] sinagogka kirip, Yəhədüylər bilən munaziriləxti. **20** Ular uni uzunrək turuxka tələp kılıwidı, u koxulmay, **21** «Mən kəndakla bolımsız kelər həytni Yerusalemda etküzimən; andin Huda buyrusu, silərning yeninglərə yanə kelimən», — dəp ular bilən hoxlixip, əfəsustin kemə bilən yolqa qıçırdı. **22** U Kəysəriyə xəhiriñə kemidin qüxtü, [Yerusalemə] qıçıp jamaət bilən həl soraxkəndin keyin, Antakya xəhiriñə qüxtü kətti. **23** Antakyada bir məzgil turoqandın keyin, u yənə yoloq qıçıp Galatiya wə Frigiyə yurtlarını bir-birləp arılap, baroqanla yeridə barlıq muhlislarning etikadını kuvvətəldi. **24** Bu arıda, İskəndəriyə xəhiriñə tuoquləşən Apollos isimlik bir Yəhədüy əfəsus xəhiriñə kəldi. U natik adəm bolup, mukəddəs yazmılardın heliha qongkər sawatı bar adəm idi. **25** U Rəbning yoli toopruluk təlim aləyon bolup, oltuk roh bilən əysə həkkədə əynən sezləp təlim berətti. Bırak uning həwiri pəkət Yəhya [payəqəmər]ning yürgütən qəməldürüxi bilən qəklinətti. **26** U sinagogda yürəklik sezləkə baxlıdı. Uni angloqan Priskilla bilən Akwila uni eygə elip berip, uningoja Hudanıñ yolını tehimu təpsiliy qüxəndürdi. **27** Keyin, Apollos Ahaya elksigə barmaqçı boləqanda, [əfəsusluk] kerindaxlar [Ahayadiki] muhlislərə qətixlip, ulardın Apollosni karxi elixni bakmə tələp kıldı. U xu yərgə berip, Hudanıñ mehir-xəpkəti arklılıq etikad kələşənlərə koxulup, ularə qor yərdəmdə boldı. **28** Qünki u halk-aləm alındıñ Yəhədüylər bilən munaziriləxip, ularə qütlük rəddiye berip, mukəddəs yazmılarnı xərəlxı bilən Məsihning əysə ikənlilikini ispatlap bərdi.

19 Apollos Korint xəhiriñəki waktida, Pawlus səpər kılıp, ikiq kuruqluk arklılıq əfəsus xəhiriñə kəldi. U yərdə bəzi muhlislər bilən uqrıxip, **2** uların: — Silər etikad kələşənlərə, Mukəddəs Roh silərgə ata kiliqənəmə? — dəp soridi. — Yak, bəz hətta Mukəddəs Roh bar degənni zadi anglimaptikenimiz, — dəp jawab bərdi ular. **3** Pawlus yənə: — Undakta, silər kəndə qəməldürülxətxə qəməldürülgənsilər? — dəp soridi. — Biz Yəhya [payəqəmər] yətküzən qəməldürülxəni köbul kıldıuk, — dedi ular. **4** Pawlus: — Yəhya [payəqəmər] halkka yətküzən qəməldürülxə bolsa gunahlarə qowa kiliqxı bildiriləq qəməldürülxə bolup, ularə eziñin keyin kəlgüçigə, yəni Əysəqət etikad kiliç kerəklikini tapılıqənəni, — dedi. **5** Ular buni anglap, Rəb əysanıñ namida qəməldürülxəni köbul kıldı. **6** Pawlus kolini ularning üstigə tək Küçükpətə turuxi bilən, Mukəddəs Roh ularə qüxti. Buning bilən ular naməlum tillarda sezləkə həm payəqəmələrə wəhiy-bəxarətlərni yətküzəkə baxlıdı. **7** Ular təhminən on ikki ərkək kixi idi. **8** Pawlus üç ay dawamında [əfəsus xəhiriñə] sinagogka kirip, yərəklik bilən səz kılıp, ular bilən Hudanıñ padixahlılıq idiki ixlar tooprısında munaziriləxip kayıf kiliqxı tirixti. **9** Lekin bəziləri

jaħħillik kılıp ixinxi rət kılıp, halayık alidda [Rəbning] yoliqə həkarət kəltürgəndə, Pawlus ulardin qıçıp, muhlislarnı ayrip qıçı. U hərküni Tiranus isimlik adəmning leksiyhanisida munazira-muzakirə etküzdi. **10** Bu ix ikki yil dawamlaxti. Natijidə, Asiya elksidiki pütün həlk, Yəhədüylər bolsun, Greklər bolsun həmmaylən Rəbning sez-kalamini anglıdi. **11** Huda Pawlusning kolliri arklılık karamat mejizilərni yarattı. **12** Kixilər hətta kol yaqılıq wə pərtuklarnı Pawlusning tenigə təktüzüp, andin kesəllərning yenioja apırip, ularning üstigə yapatti. Natijidə, kesəllər sakıyip, yaman rohlar ulardin qıçıp ketətti. **13** Lekin xu ətraptə yüridiqan, «jinkəx» Yəhədüylərin bəzilərimu Rəb əysanıñ namini ixlipliň baķkusi kılıp, jin qaplaqxanalar üstündə turup jinlarqa: «Pawlus jakarlawatkan əysanıñ namidin sanga qatkiq buyruq berimən!» dəydiqan boldı. **14** Bu ixni kılıdıcıqların arısida Skewa isimlik bir Yəhədüy bax kahjinnıng yətə oqlımu bar idi. **15** Lekin [ular koqlıwətəmək qoloqan] yaman Roh ularə qawabən: — əysani tonuyman, Pawlustin həwirim bar, bıraq ezunglər kim bolisilər? — dewidi, **16** yaman Roh qaplixıwələqan kixi ularə etiliq qıçıp, uları urup xama kılıp, ularning üstidin oqalib kəldi. Ular yalingaq wə yarilənojan hələdə eydin keqip qıçıp kətti. **17** Bu ix əfəsus xəhiriñə turuwatkan barlıq Yəhədüylər wə Greklərgimə məlum bolup, korkunkı həmmisini bastı wə Rəb əysanıñ nami uluqlandı. **18** Natijidə, nuroqun etikadqıllar burunkı kələşənlərini ikrar kılıp, aldiqə qıçırdı. **19** Sehərgerlik kələşənlərindən nuroqun adəmər əzlirinən sehərgerlik kitab-palnamilərini əkelip [bir yərgə dəwiləp], kəpçilikning alındıñ keydürüxti. Bu kitablarning kimmiti jəməi əllik ming kümük tangigiga yetdi. **20** Xundak kılıp, Robning sez-kalamı kükəgə igə bolup, bərk urup üstünlükə etti. **21** Bu ixlar yüz bərgəndin keyin, Pawlus kənglidi, Makedoniya wə Ahaya elksidin etüp Yerusalemə berixka niyat baqlıdı. U: — U yərgə baroqandıñ keyin, Rim xəhiriñi kərəp kelişim kerək, — dedi. **22** Xuning bilən, u eygə yardımədə boluwaqşənlər Timotiy bilən Erastus ikkiylənni Makedoniyəgə əwətiwetip, ezi yənə bir məzgil Asiya elksidə turdi. **23** Del xu qəqədə, [əfəsus xəhiriñə] [Rəbning] yoli toopruluk eojir maliməqəlilik kətürüldi. **24** Ayal ilah Artemisini sürətəp kümük təkəqə-haykallərni yasiqənqı Dimitriy isimlik bir zərgər bar idi. Uning bu ixi hünərəwənlərgə kep payda tapkuzattı. **25** Dimitriy hünərəwənlərni wə xuningə oħxax ixlar bilən xuqolliniwatkan baxka ustilarnı yiojip, ularoq: — Buradalar, bizning güllinximizning bu ix bilən baqlıq, ikənlilikini bilisilər; **26** hazır hələkli Pawlusning nema ixlərini kılıp yürgənlikini angloqan həm kərgən boluxungular kerək. U: «Kol bilən yasiwaləqən nərsilər ilahlar əməs» deyix bilən, pəkət əfəsusta əməs, bəlkı pütküll Asiya elksidə degidək nuroqunliqən kixilərni kayıf kılıp, azdurup burawatidu. **27** Əmdı hazır bizning bu sodimizə qətnam qaplaq həwpı bolupla kalmayı, bəlkı büyük ayal ilah Artemisining bathanisimə ərziməs dəp kərəlip, hətta Asiya elksisi wə pütküll jahən ibadət kılıdıcıq [bu ayal ilahimizning] xan-xəripiyən yokılıx həwpıqə duq kələwitatidu! — dedi. **28** Bu sezlərni angloqan kəpçilik oqəzəpə qəməp, kaya-kaya: — əfəsusluklarning Artemisimiz biiyuktur! — dəp qukan kətürüxkə baxlıdı. **29** Buning bilən pütküll xəhər malimatang bolup kətti. Halayık Pawlusning səpərdaxlıridin Makedoniyalıq Gayus wə Aristarhuslarnı tutup sərəp, serk məydaniqə tangla yopurulup mangdi. **30** Pawlus halayık arisioja kirməkqı boləqənəni, lekin muhlislər uning kirixigə yol koymidi. **31** Hətta Pawlusning dostlıri boləqən eləkə əməldərləridən bezilərimu uningoja həwər yətküzü, uni serk məydaniqə berixka təwəkkül kılmaslılıqə jekiliidi. **32** Əmdı

bəzilər buni dəp warkırısa, bəzilər uni dəp warkırıxip, pütün sorun warang-qurungoja toldı; kixilerning kəpinqisi ezlirinig nemigə yiojilojanlığını bilməytti. **33** Yəhudiylar Iskəndər isimlik adəmni aldiqo itirip qıkırıwidı, kəpqılık uni aldiqo turoquzdı, Iskəndər kəpqılıkhe kol ixariti kılıp, [Yəhudiylarını] aklimakçı boldı. **34** Birak kəpqılık uning Yəhudi ikanlıkını bilip kəlip, həmmisi təngla: — Əfəsusluklarning Artemisimiz büyütür! — dəp ikki saətqə quşan ketürüp turuxti. **35** Ahirda, xəhərning bax mirzisi halayıkni tinqlandurup mundak dedi: — Əy Əfəsusluklar! Biz Əfəsusluklarning xəhərining büyütük Artemisning buthanisining wə uning asmandın qıxıkan sürütinig kəqdiqoqusı ikanlıkını bilməydiqan kim bar! **36** Bu ixlarnı inkar kılalıqanıkan, ezunglarnı besweliqinxlar, baxbaxtaklıq kılmaslıqınglar kerak. **37** Qünki silər bu kixilarnı bu yərgə [sorakqa tartixxə] elip kəldinglər; lekin ular ya buthanınları buluqınları ya bizning ayal ilahımozıa kupurluk kılıqulıqardin əməs. **38** Əgər Dimitriy wə uningqə koxulojan hünərəwənlərning məlum bir kixining üstdin xikayiti bolsa, sorakhanınlar oquq turmaka wə sorakqi waliylarunu bar. Əlar xu yərlərdə bir-biri bilən dəwälaxsun; **39** wə baxqə birər məsililirinqər bolsa, rəsmiy sorunda bir tərəp kılınlıxi lazım. **40** Biz əmdi yənə bugünkü wəkəni topilang dəp ərz kılınlıx həwpidə turuwatımız; qünki bu malimanqlıqning həq səwəbi kərsitilməgəqə, hesabınımı berahməyməz-də! **41** Bu səzlərni kılıp bolup, u yioqlıqan halayıkni tərkitiwətti.

20 Topilang besikkandin keyin, Pawlus muhlislarnı qákırıp, ularnı riqəbatlındırdı wə ular bilən hoxlixip, Makedoniyəgə karap kətti. **2** U xu ətraptiki yurtlarnı arılap, etikadqlarnı nuroqun sez-talimlər bilən riqəbatlındırdıqəndin keyin, Yunanoja berip, **3** u yərdə üq ay turdi. Pawlus kemigə olturup Suriyəgə mangay dəp turoqanda, Yəhudiylarning uni əltürük suyikəsti bilinip kəlip, u Makedoniyə arkilik [kuruqluk bilən] kəytip ketix kararlıq kəldi. **4** Uningqə həmrəh bolovanlar Bəriyalıq Pırrusning oqlı Sopater, Tesalonikalıqlardın Aristarthus bilən Sekundus, Dərbələk Gayus, Timotiy wə Asiya əlkisidin Tikikus bilən Trofimuslar idi. **5** Ular awwal Troas xəhərığa berip, bizning yetip beriximizni küttüp turdi. **6** Biz bolsaq [petir nan heyti] künərlidin keyin, Filippi xəhəriddin kemigə olturup, bax kündin keyin Troaskə kəlip, ular bilən uqraxtuk wə yərdə yətə kün turduk. **7** Həptining birinqi kün, biz nan oxutxə jəm bolqanda, Pawlus atisi kətməkqı bolqaqka, jamaətəkə sez kiliqxə baxlıdı; sezini tün yerimqıa üzartti. **8** Biz jəm bolovan yüksəkliyi kəwəttiki eydə nuroqun kara qıraqılar yenip turattı. **9** Əwtikus isimlik bir yigit derizidə olturoqanı. Pawlus səzlər heli bir yərgə baroqanda, uni mügæk besiwaqtanı. Andin u oqrək uyqıqə ketip, u əqinqi kəwəttin yərgə yikılıp qüxti. Kəpqılık uni yərdin ketürüp karisa, u əlitə bolovanı. **10** Pawlus pəskə qüxtüp, uning üstigə etilip, kəqaklap turup: Azablamanglar, u tırıkkın! — dedi. **11** Kəytidin eygə qikip, nanni oxutp yegəndin keyin, Pawlus ular bilən tang atkəuza uzun səzləxti wə bu yərdin yoloja qıktı. **12** [Troastikilər] bolsa heliki yigitni eyigə hayat apırip koydı. Əlar buningdin qəksiz təsəlli taptı. **13** Biz bolsaq Pawlustin burun Assos xəhərığa kəma bilən barduk. Qünki Pawlus xu yərgə piyadə baray, silər məndin awwal yetip berip, u yərdə meni kemigə eliweiqxni küttünglər, dəp orunlaxturoqanı. **14** Assosta u biz bilən uqraxkandin keyin biz uni kemigə elip Mitulin xəhərığa kəlduk. **15** Andin xu yərdin qikip, atisi Hiyos arilining udulıqə kəlip turduk. Əqinqi kün Samos arilioja yetip kəlduk wə Trogillium xəhəridə kənduk; uning atisi Miletus xəhərığa barduk. **16** Qünki Pawlus Asiya əlkisidə kəp wakıtnı etküzüwətməslik üçün, dengiz səpiridə

Əfəsusta tohtimay etüp ketixni karar kılqanı. Səwəbi, u «orma heyti» künini mumkinkədər Yerusalemdə etküzüx üçün aldirayttı. **17** Əmdi Miletus xəhəridin Əfəsuska adəm əwətip, jamaətiki akşakallarnı qakırdı. **18** Ular kəlgəndin keyin, u ularıq mundaq dedi: — Mən Asiya elkişigə ayaq başkanı birinqi kündin tartıp, silər bilən kəndək etkənlilikim hərbiringləroja məlum. **19** Rəbning hizmitidə hər tərəpta kəmtar bolup, kez yaxlırılm tekülgənləkini, xundakla Yəhudiylarning suyikəstləri tüpəylidin beximdin etkən sinaklarda qidioqanlığımı bilisilər, **20** wə yənə məyli ammiwi sorunlarda bolsun yaki ey-eylərdə bolsun, silərgə təlim bərginimə, silərgə paydılık bolsila həqənəmini ayimay jakarlap, **21** Yəhudiylar həm Greklərgimi Huda alıddı towa kılıx wə Rəbbimiz Əysə Məsihə etikad kiliç kerəklığa guwahlıq berip jekilgənlikim həmmingləroja məlum. **22** Hazır mana, rohla baqlanıjan haldə Yerusalemoja ketiwaitimən. U yorda nəma ixlarning beximoja qüxidioqanlığını uşkayman; **23** Pəkət xuni bilimənki, Mükəddəs Rəh mən baroqanla xəhərlərdə zindan kixənləri wə azab-əkubətlərning meni kütüp turidioqanlığını aldin enik eytip kəlməktə. **24** Lekin mən ez musapəmni tamamlıxim, Rəb Əysədin tapxuruwalıq hizmətni ada kiliçim, yəni Hudanıng mehîr-xəpkəti tooprisidiki hux həwərning toluk guwahqısı boluxum üçün, ez həyatimni kılqə ayimayman. **25** Mən silər bilən arılıxip, həmminglər arısida yürüp Hudanıng padixaşlıqını jakarlıdım; əmdi mana manga malumki, buningdin keyin silərдин həqkim yüzünmü kaya kərəlməysilər. **26** Xuning üçün, bugün silərgə guwahlıq kiliç eytip koyayı, mən həqbirininqənə kərzərə əməsəmən. **27** Qünki mən Hudanıng toluk məksət-iradisini kılqə elip kəlməy silərgə bayan kiliç yetkizüxtün bax tarimdım. **28** Mükəddəs Rəh silərni Hudanıng jamaitini bəxş üçün Uning padisi iqida yetəkqi kiliç tikligenidi; əmdi ezunglara qəmər Əz Oqlıning keni bilan setiwalan barlıq padisoja səgək bolunglar! **29** Qünki manga ayaniki, mən kətkəndin keyin, qılberilər aranglarqa kirip, padini həq ayimaydu, **30** həmdə hətta aranglardınmə bəzilər muhlislarnı əzliyərə tərtiweiş üçün həkikətni burmilioqan türlik ixlarnı sezlaydu. **31** Xunga, səgək bolunglar, meninq üq yil keqə-kündüz demay, hərbiringləroja kez yaxlırılm bilən tohtimay nəsihət berip turoqanlığımı esinglarda tutunglar. **32** Əmdi mən silərni Hudaqə wə Uning mehîr-xəpkət yetkizüdiqən sez-kalamıqə tapxurimən. Bu sez-kalam etikadınglarnı küruxka həm pak-mükəddəs kılınojan barlıq həlkə arısida iłtipat kiliñidioqan mirastın silərni nesip kiliçka kədirdur. **33** Mən həqqaqan həqimindin kiyim-keqək yaki altun-kümüx tama kiliç bakmioqanmən. **34** Silərgə məlumki, mən ikki bilikimə tayinip, əzümning wə həmrəhlirimning hajitidin qıktım. **35** Bündək kiliç hərbir ixlarda mən silərgə muxundak ajır-əmgək arkilik ajiz-hajətmənlərgə yardım berix lazımlığını, xundakla Rəb Əysə ezi eytən: «Bərmək almaktınımənənəhərlik» deyinini esinglardin qıkarmaslıqlıq kerəklığını kərsəttim. **36** Bu səzlərni kiliç bolup, u həmməyən bilən birlək tiziñip olturup dua kıldı. **37** Həmməyən kattık yioqlixip kətti; Pawlusning boynıqə esilip kəqaklap, kizojin seyüxti. **38** Ələrni əng azablıqını Pawlusning, «Buningdin keyin yüzünmü kaya kərəlməysilər» deyən sezi boldı. Keyin, ular uni kemigə qikirip üzitip koydı.

21 Andin biz ulardın ajrilip qikkəndin keyin, kemə bilən ulud Kəs arilioqa karap yol alduk, Ətisi, Rodos arilioqa, u yərdin Patara xəhərığa barduk. **2** Patarada Fənikiyə rayonıqa baridiqən bir kemini təpib, uningoja olturup yoloja qıktuk. **3** Siprus arili kərəngəndin keyin, uni sol təripimizdə kəldurup etüp, Suriyəgə karap mengip, Tur xəhəridə kərəklükə qıktuk.

Qünki kema bu yerdə yük qüxtürmekqi idi. **4** U yerdə muhlislarnı tepip, ularning yenida yəttə kün turduk. Ular oja Mukəddəs Rohning wəhiyişi kelip, ular Pawluska ayojingga Yerusalemıqə basmışın, dəp nəsihət kıldı. **5** Birak, biz u yerdə turux wəktimiz toxkanda, səpirimizni dawamlaxturduk. ularning həmmisi, jümlidin hotun-balılıri bizni xəhərninq sərtiqiçə uzitip qıktı. Həmmimiz dengiz boyida tizlinip olturup billə dua kıldı. **6** Kuqaklıxip hoxlaxkandan keyin, biz kemiga qıktuk, ular öylirəgə kəytixti. **7** Tur xəhəridin dengiz səpirimizni dawamlaxturup, ahirida Pitolimays xəhərəgə kıldı. U yerdiki kərindaxlar bilən kərrixüp, ularning yenida bir kün turduk. **8** Ətisi, u yerdin ayrılip, Kəysəriyə xəhərəgə kıldı. Biz burun [Yerusalemidik] «yəttə hizmətkar»dır biri bolojan, hux hawərqi Filipininq eyigə berip kıldı. **9** Bu kixining tehi yatlıq kiliñmiojan, bexarət-wəhəylərnəni yatküzidiyan tet kizi bar idi. **10** Biz u yerdə birnəqqə kün turoqändin keyin, Agabus isimlik bir pəyojəmbar Yəhədiyə əlkisindin qüxti. **11** Bu kixi bizning aldimizə qəlip, Pawlusning bəlweçini kolioja elip, əzining put-kolini baqlapla: — Mukəddəs Roh mundak daydu: — Yəhədiyələr bu balwəqning igisini Yerusalemda muxundak baqlap, yat əlliklərning kolioja tapxuridu! — dedi. **12** Bularni anglap, həm biz həm xu yərlik kixilər bilən birlikdə Pawlustin Yerusalemıqə barmiqin dəp etündük. **13** Lekin Pawlus jawabən: — Silər nemixə bunqıwala yioqlap, yürikimni ezişilər? Mən Yerusalemda Rəb Əysanıng nəmi üçün tutkun boluxla əməs, xu yerdə eltiñkunu təyyarmən, — dedi. **14** Biz uni kayıl kılalmay, ahirida süktü kiliplə: — Rəbning iradisi ada kılınsun! — dedük. **15** Bu künlərdin keyin, yüksəklikmizni yioqixturup, Yerusalemıqə qıkip barduk. **16** Kəysəriyəlik muhlislardan birnəqqisi bilən sapərdax boldı; ular Minason isimlik bir kixining eyidə konimiz dəp uni birga elip mangdı; bu kixi Siprusluk, keri muhlis idi. **17** Yerusalemıqə yətkəndə kərindaxlar bizni huxallıq bilən kərxi aldı. **18** Ətisi, Pawlus biz bilən billə Yakupni kərgili bardı. Yakup bilən akşakallarning həmmisi u yərgə yioqılojanidi. **19** Pawlus ular bilən salamlaxkandan keyin, Hudanıng əzining hizmiti arkılık əllər arısida kələqan ixilərini bir-birləp ular oja tapsılıy ettip bərdi. **20** Bularni angliyanda, ular Huda oja mədhiyə okudi, andin Pawluska: — Kəriüwatisən, i kərindixim, Yəhədiyələr ijdə kənqə mingliojan etdiqət kələqulular bar! ularning həmmisi Təwrat əkanıqə [əməl kılıxkə] intayın kızojin ikən. **21** Ular sening toorxrangda: «U əllərning arısida yaqiojan pütün Yəhədiyalar oja Musa [pəyojəmbərgə] tapxurulonindin yenixni, yəni balılırını hətnə qildürməsləkni, Yəhədiyələrning ənəniliğə riayə kələqəsliyi eğitidu» dəp anglıdi. **22** Əmdi kəndak kılıx kerək? Qünki halayık qoqum sening bu yərgə kəlgənlikinqni anglap kəlidü. **23** Xunga bizning deginimizdək kələqin: Arimizda kəsəm iğkən tət adəm bar. **24** Sən ularnı elip, ular bilən birlikdə [Təwrettik] tazilinix kədəsindən etüp, ularning [kurbanlıq] qıqimlirini əzüng kətürən, andin ular qaqlırinı qüxtürələydi. Buning bilən, həmmənən sən toorxuluk, anglioqanlırininə həmmisining rast əməslikini wə sening əzüng Təwratka tərtipi boyiqə riayə kiliwatiqinqini bilip yetidü. **25** Əmma əllərdin bolojan etikadqlar oja kəlsək, biz ular oja pəkətlə butlar oja atalojan nərsilərni yeməslək, kannı wə boooqun soyulqan həywanning gəxinimü yeyixtin wə jinsiy buzukluktin ezlirini saklax toorxuluk kərərimizni etkənki hət arkılık uktrurduk, **26** Buning bilən, Pawlus u kixilərni elip, ətisi ezi ular bilən billə tazilinix kədəsini etküzüxti; andin u ibadəthaniqə kirip, [kahinlər oja] əzərlirining paklinix mudditining əqan toxudioqanlıkı, yəni hərkəysisi üçün kurbanlıq kiliñxning kəsüni bolidioqanlıkıni uktrurup kəydi. **27** Yəttə künlliük muddət

toxuxka az kələjanda, Asiya əlkisidin kəlgən bəzi Yəhədiyələr Pawlusni ibadəthanida kərüp, halayikni kütüritip, uningoja kol selip: **28** — Əy Israillar, yardımə bolunglar! Həmmə yerdilə, həmmə adəmgə həlkimizgə, Təwrat əkanıqə wə ibadəthaniqə kərxi sezlərni egitivatqan adam dəl xu. Uning əstigə, u yənə Greklərni ibadəthaniqə baxlap kirip, bu mukəddəs jayni bulqıldı! — dəp qukan kettirdi **29** (ularning bundak deyixining səwəbi, əslidə ular xəhərdə əfəsəslük Trofimusning Pawlus bilən billə bolqanlığını kərgənidi wə Pawlus uni ibadəthaniqə baxlap kərgən, dəp oyliqanidi). **30** Xuning bilən, pütün xəhər zilziligə kəldi. Halayık tərəp-tərəptin yügüürəp kələp, Pawlusni tutup, ibadəthaniqən serəp elip qıktı. Ibadəthaniqən darwazılırlı dərhal takıwetildi. **31** Bu top adam Pawlusni [urup] əltürükətəmək qıbı bolup turoqanda, pütküllü Yerusalemıqə malimanlıq kələp kətkənləki toqrisidik bir həwər u yerdə turxuluk, [Rim] kəsmining mingbəxioja yatküzüldi. **32** Mingbəxi dərhal ləxkər wə birnəqqə yüzbəxini elip, top-top adəmlərni basturuxka yügüürəp kəldi. Mingbəxi wə əskərlərni kərgən halayık Pawlusni uruxtin tohtidi. **33** Mingbəxi aldiqə etüp, ləxkərlərni Pawlusni tutup ikki zənjir bilən baqlaxka buyrudi. Andin u: — Bu adəm kim? U nemə gunah kıldı? — dəp soridi. **34** Lekin [toplangıqların] iqidə bəzilər uni desə, bəzilər buni deyixip warkırıxatti. Malimanlıq tüpəylidin mingbəxi hakikiyə əhwalıni eniklaxka amalsız kələp, ahi Pawlusni kələğə elip ketixini buyrudi. **35** Lekin Pawlus kələğəning pələməpiyigə kəlgəndə, toplangıqlar tehimu zorawanlıq kətkəqə, ləxkərlər uni kətürükə məjbur boldı. **36** Qünki ularning kəynidin top-top adəmlər əgixip mengip: — U yokişilsün! — dəp warkırıxatti. **37** Kələgə kiliñxigə az kələjanda, Pawlus mingbəxioja: — Sizə bir eçiqəsəz kılısam bolamidikin? — dəp soridi. Mingbəxi: — Grekə biləmən? **38** Undakta, ilgiri isyan kətürəp, «hənərəqə katillər»dir tet ming adəmni baxlap qəlgə kəqip kətkən həlikə Misirlik əməsəməsən? — dəp soridi. **39** Lekin Pawlus: — Mən Yəhədiy, Kılıkiya əlkisidiki uluo xəhər Tarsusning pukrasıman. Halayıkka birnəqqə eçiqəsəz kılıximəq ijazət kiliñxigizni etünimən, — dedi. **40** [Mingbəxi] ijazət beriwidü, Pawlus pələməpəyə turup, halayıkka kol ixariti kıldı. Kəttik jimjitlik başkanda, u ibranı tilida sezləxka baxlap: —

22 — Kərindaxlar wə ata-bowilar! Əmdi əzümnı aklaş sezlərimə kulaq salojaysıllər, — dedi. **2** Ular Pawlusning ibranı tilida sezlığını anglap, tehimu jim boluxti. U sezini dawam kıldı: **3** — Mən bir Yəhədiy, Kılıkiyədiki Tarsus xəhəridə tuquldum; lekin bu xəhərdə bekipl qong kılındım, Gamaliyələning kol astida ata-bowilirimizə tapxurulən Təwrat əkanunining zir-zəwərlərini koymayı eginip təlim-təribiə aldim. Mən silərning büğün bolinqımları oħxas, Huda yolioja intayın kızojin idim. **4** Mən bu yoldikilərni hətta əltürükətəziyanxaxlıq kələp, ularni ər-ayal deməy tutkun kələp zindanıqə salardurdum. **5** Bu toorxuluk bax kəhən wə aliy kengəxmidiki barlıq akşakallar muşa guwaħqidur. Mən ulardin Dəməxkəti [Yəhədiy] kərindaxlar oja yezilən hətlərni tapxuruləp, xu yerdə turuwtən bu [yoldikilərni] jazalax üçün, ularni tutkun kələp Yerusalemıqə apırıman dəp yoloja qıkkənəm. **6** Əmdi xundaq boldıki, sapər kələp Dəməxkəkə yekinlaxkanda, qıtxək yekin, tuyuksız asmandı kütlük bir nur qüxtüp, etrapimini yorutuwətti. **7** Mən yərgə yiklip kəttim, andin manga: «Saul, Saul, Manga nemixə ziyankəxlik kiliñsən?» deqən awazni anglıdim. **8** «I Rəb, sən kimsən?» dəp sorisəm, U manga: — «Mən sən ziyankəxlik kiliñwətən Nasarətlik Əysadurman!» dedi. **9** Mən bilən billə mengiwtənər u nurnı kərgən bolsimu, lekin manga kələqan səzlərni qüxənmidi. **10**

Mən yənə, «İ Rəb, nemə kılıxim kerək?» dəp sorisam, Rəb manga, «Ornungdin tur, Dəməxkər kir, xu yərdə sən ada kılıx bekitilən ixlarning həmmisi tooruluk sanga eytip berilidül» dedi. **11** Həlik nurning julalıqidin kəzərim kərməs bolup kəldi. Yenimdikilər kolumnidən yetəkləp, Dəməxkər elip kirdi. **12** U yərdə Təwrat ənənəvi ihsən baqlıqan, Dəməxkətiki barlıq. Yəhudiylarning hərəmtiqə sazawar bolqan Ananiyas isimlik bir kixi bar idi. **13** U kelip, yenimda turup: «Kərindax Saul, bexingni kətürüp kərə!» dedi. Mən xuan beximni kətürüp kərap uni kərdum. **14** U manga: «Ata-bowlirizmizning Hudasi seni iradisini bilixing, Həkkaniy Boloqunı kəriüküng wə uning aqzidin qıkkən awazni anglixing üçün allıqən tallidi. **15** Qünki sən pütün insanlar alıcıda kərgən-anglıqanlıringə ola Uning guwahqisi bolısan! **16** Xundak ikən, sən yənə nemiga həyal bolısan! Ornungdin turup, Uning namıqə nida kılıp qəməldürülüp, gunahlıringi yuqozujon!» dedi. **17** Xundak boldiki, Yerusaleməmə qayıtip kəlginimindən keyin, ibadəthanida dua kılıwatkınımda, bir qayibənə kərünük meni oruwalı **18** wə [Rəbning] manga: «Qapsan bol, Yerusaleməmə dərhal kət. Qünki ular sening manga kılıqan guwahlıkingni kobul kilmaydu!» dəwatçanlığını kərdüm. **19** Mən, «İ Rəb, ular mening Sanga etikəd kılıqanları zindanəmə solap, hərbər sinagoglar ola kirip ularni uroqanlıkmı bilidü. **20** Sening guwahqıq bolqan istipanning kəni tekülgünidə, mənəmə yenida turup uni əltürgənlərinə kilmixlirə qoxulup, ularning kiyimlirə qərap bərdim!» — dedim. **21** Bırak u manga: «Kətkin! Seni yıraklı təllərgə əwətimən!» — dedi. **22** Pawlus muxu seznı degiqliş halayık uningoja kulaq seliwtatçı. Lekin buni anglap ular awazını kətürüp: — Undak bir kixi yar yüzidin yotkılısun! Utırıq turuxka layık amas! — dəp qukan selixti. **23** Ular qırkixip, qapan-ypeqinqilərini selip taxlap, topa-qang soruwatkanda, **24** mingbexi Pawlusni kələgə elip kirip ketixkə amət kiliwidü, halayıkning uningoja nema üçün bundak qukan salidioqanlığını eniqlax üçün ləxkərlirigə uni kəmqləp sorak kılıxını buyrudi. **25** Lekin ular Pawlusni kəmqlax üçün oqlaqlıtip baqlıqanda, u yenida turoqan yüzbəxiqə: — Bir Rim pukrasını jinayiti bekitilməyə kəmqlixinglər ənənəvi uyqonunu? — dedi. **26** Bu seznı anglıqan yüzbəxi mingbexining aldioja berip: — Siz nəmə ix kılıy dəwatisiz? Qünki kixi Rim pukrası ikən! — dedi. **27** Mingbexi Pawlusning aldioja berip, uningdin: — Manga eytikin, sən rastinla Rim pukrasımı? — dəp soridi. — Rast, dedi u. **28** — Mən nahayiti yuqarı bahadə muxu pukralıqka ığa boldum, — dedi mingbexi. Pawlus: Əmma mən tuquluxumndınlı xundak! — dedi. **29** Xuning bilən, uni sorakka tartmakçı bolqan ləxkərlər dərhal uningdin əzlini qətkə aldi. Mingbeximu uning Rim pukrası ikənlikini bilip, uni baqplatçanlıq tüpaylidin korkup kətti. **30** Mingbexi Yəhudiylarning Pawlusning üstidin kılıqan xikayitining həkkiyətini qəsəbini biliş üçün, atısı uni yexip, bax kəhənlər wa pütün aliy kengəxmədikilərning bir yergə yiqəlixini buyrudi. Andin Pawlusni elip kelip, ularning aldioja turoquzdu.

23 Pawlus aliy kengəxmə həyətliriga tikilip turup: Kərindaxlar, mən bügüngiçə Hudanıng aldida pak wijdanda mengip kəldim, — dedi. **2** Buni anglıqan bax kəhin Ananiyas [Pawlusning] yenida turoqanlar ola uning aqzioja uruxni buyrudi. **3** Pawlus uningoja: — Huda seni uridu, əy akartılıqan tam! Sən u yərdə meni Təwrat ənənəvi boyıqə sorakka tartixka oltrısan, lekin Təwrat ənənəvi hilap həldə meni urungular dəp buyrudingə?! — dedi. **4** — Sən Hudanıng bax kəhininə axundak həkarət kəltürəmsən?! — deyixti yenida turoqanlar. **5** Pawlus: — I kərindaxlar, mən uning bax kəhin ikənlikini bilməptimən. Qünki Təwrattə:

«Həlkinqi idarə kılıqunıq yaman gepini kılmal» deyilən, — dedi. **6** Lekin Pawlus ularning bir kışmining Sadukiy, yənə bir kışmining Pərisiyələr ikənlikini bilip, aliy kengəxmədə yuqarı awaz bilən: — Kərindaxlar, mən bolsam Pərisiyələrdən bolımən wə Pərisiyələrning pərvəntəsim. Mən əlgənlər kəytə tirilixə baqlıqan ümid tooruluk bu yərdə sorakka tərtiliwatişim! — dəp warkiridi. **7** U bu seznı deyixi bilənə, Pərisiyələr bilən Sadukiyalar arısida jedal-əqowəqə kəzənlip, kengəxmədikilər ikkigə belütüp kəttı **8** (qünki Sadukiyalar əlgənlərning kəytə tirilixə, yəki pərixtə yaki rohlar məwjuət əməs, dəydi. Lekin Pərisiyələr həmmisini etirap kıldı). **9** Buning bilən kəttik bir qukan-sürən kətürülüp, Pərisiyələrə boloqan bəzi Təwrat ustazlıri ornidin turup: — Biz bu adəmdin həqkəndən əyib tapalımidük! Bir roh yəki pərixtə uningoja sez kılıqan bolsa nemə boptu! — dəp kəttik munazırılıxtı. **10** Qukan-sürən tehimü küqiyip kətəkəqə, mingbexi [Yəhudiylarning] Pawlusni tartixturup titma-titma kılıwetixidin korkup, kisiməza zələq qıxıüp uni ularning arısından zorluk bilən tartıp qıkip, kələgə əkirip ketixini buyrudi. **11** Xu künə keqisi, Rəb Pawlusning yenida turup: — Jasaratlık bol! Qünki Yerusalemədə Mən tooqramdiki ixlar ola toluk guwahlıq bərginindək, Rim xəhirdimə xundak guwahlıq kılıxıng mukərrər bolidü! — dedi. **12** Ətisi ətigəndə, Yəhudiylər Pawlusni əltürənxni kəstləp, uni əltürmigüqə həqnərsə yeməymiz, iqəməymiz, dəp əzərligə ləniti bir kəsəmni kılıxtı. **13** Bu suyikəst kəsimini iğənələr kırıq nəqqə kixi idi. **14** Ular bax kəhənlər wa aksakalların aldioja berip: — Biz Pawlusni əltürmigüqə həqnərsə tetimaslikka kəttik kəsəm iqtuk. **15** Həzir silər wə aliy kengəxmə uning ixlirini tehimü təpsiliy taxkürünxən bahana kılıp, wəkil əwitiq uni kengəxməgə elip kelixni mingbexidin tələp kiliqinlər. U bu yergə yekin kəlməyə uni jayliwetixkə təyyar turımız, — dedi. **16** Lekin Pawlusning singlisining oqlı bəktürmidin həwər tətip kələgə kirip, Pawluska məlum kılıp koydu. **17** Buning bilən Pawlus yüzbəxiləridin birini qakırtıp, uningoja: — Bu balını mingbexi bilən kərəxtürüp koyuxumni tələp kıldı. Qünki uning sizgə məlum kılıdıcıqan ixi bar ikən, — dedi. **18** Yüzbəxi uni elip mingbexinin aldioja baxlap kirip: — Məhəbus Pawlus meni qakırtıp, bu balını siz bilən kərəxtürüp koyuxumni tələp kıldı. Qünki uning sizgə məlum kılıdıcıqan ixi bar ikən, — dedi. **19** Mingbexi uni kəlidin tutup, bir qətkə tartıp: — Manga məlum kılıdıcıqan nemə ixing bar? — dəp soridi. **20** U jawabən mundak dedi: — Yəhudiylər Pawlusning ixlirini təpsiliy taxkürüylə dəp səwəb kərsitip əzərlidin etə uni aliy kengəxməgə elip berixni tələp kılıx üçün til biriktürüxti. **21** Ular ola kəyl bolmioqayla, qünki kırıktın artuk adəm uni paylap turidu. Ular Pawlusni əltürmigüqə həqnərsə yeməymiz, iqəməymiz, degən kərojix kəsiməgə baqlıniptu. Ular həzir əzərlinə ularning təlipigə məkəl boluxlirini kütüp turidu. **22** Mingbexi uningoja: — Bu ixni manga məlum kılıqanlıkingni həqkimətinə! — dəp təpiləp, balını kəyturdu. **23** Mingbexi yüzbəxidin ikkini qakırtıp: — İkki yırıq pəyadə ləxkər, yətmix atılık ləxkər wə ikki yırıq nəyyiziwaz ləxkərni bugün keqə saat tokkuzda Kəysəriyə xəhiriqə qərap yoloja qıkkıxə həzirlangalar! **24** Xuning bilən billə, Pawlusni yəli Feliksning yeriqə sahə-salamət yətküzü üzqün, uning minixiqlərə ulaqıqları təyyarlangalar! — dəp buyrudi. **25** Mingbexi [Feliksə] mundak bir hət yazdı: — **26** «Hərəmatlık walı Feliks janablıriqə Klawdiyus Lisiyastın salam! **27** Uxbu adəmni Yəhudiylər tutuwalıqan bolup, uni əltürməkçı bolqanda, uning Rim pukrası ikənlikini bilip yetip, kisimni baxlap berip uni kütkəzdi. **28** Mən ularning bu kixi üstidin kılıqan xikayitining nemə ikənlikini eniqliməkçı bolup, uni Yəhudiylarning aliy

kengəmxisiga elip bardim. **29** Əməliyətə ularning uning üstdin kılçan xikayitining ezlirining Təwrat ənənəsi dair dətalax məsilişlərə munasiətliik ikənləkini baykiday, birak uningdin əlüm jazası berixə yaki zindanqa taxlaxka layik birər xikayət kılçudak ixni tapalımidim. **30** Keyin, Yəhudiylarning uni eltürüwetik əkəstidə yürüwətənlikli həkkidiki abhərət manga malum kılınoqanda, dərhal uni siliqə yollattim wa xuning bilan billə, uningoja ərz kılçuqların ezlirinənaldida xikayətlərini eytixini buyrudum. Həyrl! **31** Ləxkərlər əmdi buyruk boyiqə Pawlusni keqiləp Antipatris xəhiriqə yətküzdi. **32** Ətisi, atlik ləxkərlər Pawlusni elip mengixkə kəldurulup, kılçan ləxkərlər [Yerusalemidik] kəl'əgə käytip kəldi. **33** Atlıklär Kəysəriyəgə kirip, hətni waliyoja tapxurdi wə Pawlusni uning aldida həzir kıldı. **34** Waliy hətni okuqandan keyin, Pawlusning kəysi əlkidin ikənləkini sorap, uning Kiliqiyədən kəlgənləkini bilip, **35** Uningoja: — Üstündin ərz kılçuqlar kəlgəndə xırıngını toluk anglaymən, — dedi wə uni Hərod hanning ordısında nəzərbənd kılip koyuxni buyrudi.

24 Bəx kündin keyin, bax kahin Ananiyas akşakallardin bərnəqqayən wə Tərtullus isimlik bir adwokat bilən Kəysəriyəgə qüxüp, Pawlus toqrisidiki rəsmiy xikayətlərini waliyoja sundı. **2** Pawlus qakırtılıp, Tərtullus uning üstdin xikayət kılıp mundak dedi: — Hərmətli Feliks janablır! Biz ezlirinən kol astılırida hər tərəptin aman-əsənlilikə nesip bolup kəlməktimiz wə aldin kerərlikləri bilən həlkımız arısında dana islahətlər barlıkka kəltürülməktə, biz bu ixlərdin hər wakıt, hər jayda toluk minnətdarlıq bilən bəhriمان boluwatımız. **4** Bırak ez wakıtlarını kəp elip koymaslıkim üçün, xəpkətləri bilən sezimizni kışkışa anglaxlırını ettinüp soraymən. **5** Qünki biz xuni tonup yəttükki, bu adəm balahor bolup, pütküll jahəndiki Yəhudiylar arısında majira-topilang pəyda kılıxni kükürkütüki, xundakla «Nasəratlıklar» dəp atalojan məzəhpəning kəttiwaxlıridən bırdur. **6** U bizning ibadəthanimiznimü bulojmakçı boləjanı. Xunga, biz uni tutuwalduk wə uni ez kanunımız boyiqə sotlayttuk. Ləkin mingbəxi Lisiyas əxəddiy zorluk bilən kollorimizdən tartıwaldı wə uningoja ərz kılçuqlarını ezlirinən aldiqə kılıxka buyruqanı. **8** Uni sorak kılıp kersilə, bizning uningoja kılçan ərzlirimizning toqrisidikini bilip yetidilə! **9** Sorunda boləjan Yəhudiyların uning eytənərləri qoxulup: Rast, rast, dəp xikayətni küqəyti. **10** Waliy Pawluska sez kılıqin dəp kol ixaritini kılçanda, u mundak dedi: — Mən silinən uzun yillardın beri bu həlkəni sorap kəlgənləklərini bilgəqək, hatırjəmlik bilən aldılırida eziüm toqramda jawab beriman. **11** Asanla bilələydi, mən Yerusalemə qədəm kılıxka barojinimdirinə hazırlıqqa paşət on iki kürə etti. **12** Ular menin ibadəthanadən birər adəm bilən munaziriləxkinimni kərmigən, yaki sinagoglarda yaki xəhərdə ammini topilangoja qutratçanlıqimimü heq kermidi. **13** Ular yənə həzir janablıriqə menin üstündin kılçan xikayətlərmişə heq ispatmən kultürləməydü. **14** Bırak siliqə xuni etirap kılımankı, mən ular «məzəhpə» dəp atıqan yol bilən mengip, Tawrattı wə pəyəqəmbərlərinə yazmılırida püttülgənlərinənən həmmisiga ixinip, ata-bowliriminə Hudasiqə ibadət kılıman. **15** Mening Hudasiqə baoğlıqan ümidiim barkı (bu kixilərmə bu ümidiin tutidı), kəlgüsidiə həm həkkaniyların həm həkkaniysızlarlarning elümdin tərilixi bolidü. **16** Xu səwəbtin, eziüm həmixinə Huda alididim, insanlar alididim pak wijdənlik boluxka intilimən. **17** Mən [Yerusalemidin] ayrılojili heli yillar boləjan bolup, bu ketim u yərgə ez həlkimə həyər-sədikə yətküzüp bargılı wə Huda aldiqə hədiyə sunoqılı baroqanıdim. **18** Mən bu ixlərdə boluwatattım, bəzilər meni tazilinix kədidişini ada kılip boləjan

qədəh ibadəthana həylişidə uqrattı; lekin mən ətrapimoqə adəm topilojinimmi yok, malimanqılıq qıkarojinimmi yok. **19** Əməliyətə meni uqratkanlar bolsa Asiya əlkisidin kəlgən bəzi Yəhudiylar idı; ularning üstündin xikayətləri bar bolsa, əslə ular əzliyi kəlip, silinənaldılıridə ərz kılıxka toqra keletti. **20** Bolmisa, muxu sorundikilər aliy kengəxmə alidda toqroqinimda, menin kəndək jinayət tapkanlıkini eytip baksun! **21** Pəkət mundak bir ix boləjanı: — Mən ularning alidda, «Bügüntü kündə elgənlərning qayta tirilixi toqroqluk silərning sorikinqərəqə tartiloqanmə!» dəp warkırıqanıdim. **22** [Rəbning] yoli toqroqluk təpsiliyə həwiri bar boləjan Feliks soraqni tohətip, ularqa: — Mingbəxi Lisiyas kəlgəndə dəwayinglər toqrisidiki həkümni qikirrimən, — dedi. **23** U yüzbəxiqə Pawlusni nəzərbənd astıqə elip, əmma uningoja bir'az kəngəqlik kılıp, dost-buradərlərinin hərkəyasisinən uning həjətləridən qikixini tosmiojin, dəp buyrudi. **24** Bırnaqqə kündin keyin, waliy Feliks ayalı Drusila bilən bille kəldi (Drusila Yəhudi id). U Pawlusni qakırtı, uningdin Məsih əysəqə etikəd kılıx yoli toqroqluk anglıdi. **25** Pawlus həkkaniyət yaxax, ezzini tutuwelix, kiyamat künidiki soal-sorak kılınlıqlar toqrisida sezləwətəkanda, Feliks wəhimigə qüxüp uningoja: — Həzirqə käytip tursang bolidü. Keyin manga pəyt kəlgəndə, yənə qakırtıman, — dedi. **26** U xuning bilən bir wakıttı Pawlusning para berixini ümid kılıtti. Xuning üçün, uni imkanqədər pat-pat qakırtıp, uning bilən sezləxatti. **27** Ləkin iki yil toxkanda, Feliksning orniqə Porkiyus Festus waliy boldi. Feliks Yəhudiylərə iltipat kərsitip ularning kəngəlini elix üçün Pawlusni solakta kəldurdu.

25 Festus [Yəhudiye] əlkisigə kirip, üq kündin keyin Kəysəriyədin qikip Yerusalemə baroqanıdi. **2** Bax kahinlər bilən Yəhudiyların metiəvərləri uning alidda Pawlusning üstdin rəsmiy xikayət kılıp, uningdin iltipat sorap, adəm əvitip Pawlusni. **3** Yerusalemə elip kelixni etti. Məksəti, ular yol üstüda bektürmə təyyarlap Pawlusni elüttürük id. **4** Festus buni anglap ularqa: — Pawlus həzir Kəysəriyədə solakta təriwərsün. Mən yekində u yərgə käytip kətməkqimən. **5** Aranglardın hökükdər boləjanlar mən bilən bille qüxsün. Əgər uning birər ayibə bolsa, ular xu yərdə xikayət kılısə bolidü, — dəp jawab bardi. **6** Festus ularning iqida sakız-ən kündin artuk turmay, Kəysəriyəgə käytip qüxti. Ətisi sorak tahtığa olturup, Pawlusni elip kelixni buyrudi. **7** Pawlus kəlgəndə, Yerusalemın qüxkən Yəhudiylar uning ətrapioja olixip, uningoja nuroqun eoşin jinayətlər bilən karılap xikayətlərni kıldı. Bırak bularning həqkəyisə qəpit kərsitip bərəlmidi. **8** Pawlus ezzini aklap: — Mən həqkəyisə ixtə Yəhudiyların kanuniqə, ibadəthaniqə yaki [imperator] Kəysərə qarxi birər jinayətmən sadır kilmidim, — dedi. **9** Ləkin, Festus Yəhudiyların kəngəlini elixka, ularqa iltipat kərsətməkçı bolup Pawlustin: — Yerusalemə berip, u yərdə menin aldımda bu xikayətlərgə asasən sotlinixkə razi bolamsən? — dəp soridi. **10** Ləkin Pawlus jawab berip mundak dedi: — Mən həzir Kəysərən sorak təhiti alidda turiman. Meni sorak kılıxka tegixlik yər mana muxu. Əzlirigə enik məlum boləjəndək, mən Yəhudiylərə həqkəndək nəhəklik kilmidim. **11** Əgər jinayitim bolsa, xundakla elümgə layik birər ix kılçan bolsam, mən eziünni elümdin qəsərəməyən. Bırak ularning menin üstündin kılçan xikayətlərinənənən asası bolmisa, həqkiminən meni ularqa tapxurup berixə həkki yok. Mən Kəysərə murəjət kılıman! **12** Andin Festus maslıhətqiləri bilən sezləxəndən keyin, Pawluska: — Sən Kəysərə murəjət kilding — uning aldiqə əmdi barisən! — dedi. **13** Bırnaqqə kündin keyin, Agrippa han bilən [singlis] Bərniki Festuska təbrik-salamoja Kəysəriyəgə kəldi. **14** U yərdə uzun künələr turoqandın

keyin, Festus Pawlusning ixini hanoja məlum kılıp: — Bu yərda Feliks kəldurup kətkən bir məhbus bar. **15** Mən Yerusalemə moğarbojınımda, Yəhudi bax kahinliri bilən aksakalları uning üstidin xikayət kılıp, məndin uni jazaqə məhkum kılıximni tələp kılıxtı. **16** Mən ularqa, ərz kılıqquqı ərz kılıqular bilən yüzlətxürlülp, uningoja ezini aklax pursuti berilmigüqə, uni jazaqə tapxurux rımlıklärning aditı əməstur, dəp eyttim. **17** Xunga ular mən bilən billa bu yərgə kəlgəndin keyin, mən wakıtnı kəynigə sozmay, ətisila sorak tətigə olturup kixini əklixni buyrudum. **18** Ərz kılıqular orunliridin turoqanda, ularning uning üstidin xikayət kılıqanlıri mening oyliqinimdək rəzil ixlar əməs idi, **19** Bəlkı ularning ez ibadət tütümi toopruluk wə əysa isimlik bir kixi həkkidə məlum talax-tartix məsilişləri bar ikən. U kixi elən bolup, Pawlus bolsa u tirildi dəydikən. **20** Bu məsilişləriñ zədi kəndak eniklaxni biləlməy, mən Pawlustin Yerusalemə berip, u yərda bax ixlardan toopruluk sorakka tartılıxka rəzi bolux-bolmaslığını soriqanıdım. **21** Pawlus solakta turup imperator janablırıning sorak kararını qırıixını murajıət kılıqandan keyin, man uni Қaysərning aldiqə swatküq, solakta tutup turuxni buyrudum. **22** Agrippa Festuska: — Meningmə bu kixininə səzlərini anglap bakkum bar, — dedi. — Əta anglaysız, — dedi u. **23** Xuning bilən ətisi, Agrippa bilən Bərniki həywət bilən ammiwiy yioqın zaliqə kirip kəldi, mingbexilar wə xəhər kattiwaxlırimu ular bilən billa kirip kelixti. Festus əmər kılıwidı, Pawlus elip kirildi. **24** Festus mundak dedi: — Agrippa padixah aliyılıri wə muxu sorunqo yioqılıqan janablər! Bu kixini kərəwatisilər. Həm Yerusalemə həm bu yərda pütün Yəhudi aħħalisi uning toopruluk ərz kılıp manga murajıət kılıp, u tırık kəlduruxka bolmayıdu! — dəp qurkixaxanıdı. **25** Lekin mən uningdin elüm jazası berixkə tegixlik birər jinayat tapalmıdım. Həzir bu kixi imperator janablırıqə murajıət kıldı. Xuning bilən uni [Riməqə] əwətixni kərər kıldı. **26** Birak uning həkkidə ojojamoja məlum kılıp yazojudək ix yok, Xuning bilən əħħalni rəsmiy təkxürlüp birər yazojudək məlumatka iğə bolux məksitidə uni hərbirlirinə aldiqə, bolupmu sili, Agrippa padixah aliyılırinə aldiqə elip kəldim. **27** Qünki məhbusni sotka əwətəndə, uning üstidin kılıqan xikayətlərini enik kərsətməslik manga nişbətən orunluk əməstək bilindü.

26 Xuning bilən, Agrippa Pawluska: — Əzüngning gepingni kılıxingə ruhsət, — dedi. Pawlus əkləni sozup ezini əklaxka baxlıdı: **2** — I Agrippa han, bugün aldılırdıla Yəhudiylar mening üstündin xikayət kılıqan pütün ixlar toopruluk, jawab berix purşitice nesip boloqanlığım üçün, bolupmu əzlirinin Yəhudiylarning adətləri wə ularning arisidiki talax-tartixliridin həwərləri boloqanlığı üçün əzümmi bəhtlik həsablaymə! Xuning üçün deqanlırmıñ səwqanlıq bilən anglap bekixlirini etünimən. **4** Mening dasləpki waktılırmıda, yəni kiqikimdin tartip ez elimdə, Yerusalemda yürüx-turuxumning kəndak ikənlikli Yəhudiylarning həmmisigə ayan. **5** Ular xu dasləpki waktimdin beri meni tonuqəqə (əgər halisəidi, xuningə qəwahlıq berətti), mening ibadət tütümidiki əng tələpçən məzħəpnin xərtliyi boyiqə yaxap, yəni Pərisiy bolup əmrümni etküzginimni biliđu. **6** Əmdı mən Huda ata-bowilirimizə qələqan wadığə baqılıqan ümidiim tüpəylidin hazır sorak kılıniwatımon. **7** Xu [wədiniñ] nesiwişiga yetixni bizning pütkül on iki kəbilimiz keçə-kindizit tohatsız Hudaqa ibadət kılıp ümid kılmaktə. I aliyılıri, Yəhudiylarning mening üstündin kılıqan xikayətləri del xu ümidkə baqılıktur! **8** [Halayik], Huda eləgnarları tırıldursa, nema üçün ixinixka bolmayıdu, dəp əkarayılalar? **9** Dərəwəkə, əzümmü aslıda Nasarətlik əysanıng namioja əkərəqə qələqan xikayətləri bilindü.

Yerusalemə ənə xundak ixlarnı kılıqanıdım. Bax kahinlardin həkük elip, əzüm Hudanıñ nuroqun mukəddəs bəndilirini zindanoja tutup bərgən, ular elümgə həküm kılınoğandım, həküməgə awaz koxkanıdım. **11** Mən həmmə sinagoglarda kəp kətim ularni idzəp tepit jazalap, kupurluk gəp kılıxka zorlıqanıdım. Mən ularqa təlvilərəq eç bolup, hətta yaka yurttiki xəhərlərgə berip, ularqa ziyanəxlik kılıqanıdım. **12** Bu ixlarda bolup bax kahinlər bərgən toluk wəkkillik həkükü bilən Dəməxk xəhərigə əkarap səpər kiliwatattım. **13** Qüix waktida yolda ketiwetip, asmandın qüxkən, kuyax nuridinmə küləklək bir nurning atrapımnı wə billa ketiwatqanlarnı yorutuwətənəkləkini kerdüm. **14** Həmmimiz yərgə yikılıqan bolup mən ibrəni tilida etiyloqan: «Ey Saul, Saul! Manga nemixkə ziyanəxlik kılışen? Seni ziħħaxlarqa əkərəqə təpmikin san üçün tas kelidul!» degen bir awazni anglidim. **15** Mən: — «İ Rab, san kimsən?» dəp sorisam, Rob manga: «Mən sən ziyanəxlik kiliwatqan əysadurmon! **16** Əmdı ornundıñ tur, qünki Mən sən sən kərgən ixlərə qəmədə. Əzüm sanga ayan kılıqinimdən keridiojan ixlərə həziniqi ojigidar wə guwahlıq bərgüqı boluxka tılkəx üçün, sanga ayan boldum. **17** Mən sən ez həlkinqing həm əllərning kolidin kütküzimən — qünki mən sən yat əlliklərning kezlini eqip, ularning əkərəqələk yoruklukka, Xəytanning ilkidin Hudaqa baqlinixka buruluxi üçün ularning arisioja əwətimən. Xuning bilən ular gunahlırinən kəqürümigə, xundakla Manga etikəd kılıx arkılık pak-mukəddəs kılıqanlırların arisida miraska müvəssər bolidu! — dedi. **19** Xunga, i Agrippa aliyılıri, mən ərxtin kəlgən bu oqayıbanə kərətütxə itaətsizlik kılımidim. **20** Bəlkı aldi bilən Dəməxk həlkigə, andin Yerusalem xəhəridikilər, pütün Yəhudiye əlkisidikilərə qəmədə yat əlliklərimi, «Towa kılıp, Hudaqa baqlininglər, xundakla towa kılıxka uyoqun əməllərni kersitinglər» dəp jakarlap həwər yətküzüp kıldı. **21** Bu ixlər tüpəylidin Yəhudiylər meni ibadəthana həylişida tutup, muxtlap əltürwətəmkəj boluxti. **22** Lekin bügüngiçə Hudanıñ yardım-məditigə müvəssər bolup mən qing turuwaitım, təwəndikilər bolsun yukiridikilər bilsən həmməyləngə guwahlıq berip kəldim. Guwahlıqım dal pəyoqbərlər həm Musa ezi bəxərət kılıp eytənərək baxıq nərsə əməs — **23** demək, Məsih, Jazmən azab-əkubət qekip, tunji bolup əlüməndin tirilgüqı bolup [Yəhudi] həlkigə həm pütük əllərgimə yorukluk jakarlaydu. **24** Pawlus bu ixlərni etiyip ezini xundak aklax jawabını bərgəndə, Festus yuxarı awaz bilən uningoja: — Pawlus, sarang bolupsan! Bilimning kəpliki əklingni azduruptu! — dedi. **25** Lekin Pawlus: — Sarang əməsən, i Festus janablırı, mən bəlkı həkikətə uyoqun həm salmikə bar sezlərni jar kılımən. **26** Qünki [Agrippa] aliyılırinə bu ixlərdin həwiri bar. Mən uningoja yürəklik bilən oquk sezləwatiım, qünki bu ixlərning həqkəyisining uningdin yoxurun əməslikigə ixinimən. Qünki bu ix bulung-puqkaklarda kılıqan əməs! **27** — Əy Agrippa aliyılıri, ezelri pəyoqbərlərning eytənərəqə ixinəmdilə? Mən ixinidiojanlıklarını bilimən! — dedi. **28** Agrippa Pawluska: — Sən meni muxunqılıq kışkıqına wakıttı hristian boluxka kayıf kilməqimüsən? — dedi. **29** Pawlus: — Məyli kışka wakıt iqidə yaki uzun wakıttı bolsun, pəkət ezelirinən əməs, bəlkı bugün sezümmi angliqoqıgilarning həmmisi manga ohxax bolqay (pəkət məndiki zənjişlər silərdə bolmuşun!) dəp Hudadin tiləymən, — dedi. **30** Xuning bilən [Agrippa] han, xundakla waliy, Bərniki wə ular bilən billa olturoqanlar orunliridin turup, **31** [zaldin] qıçıq, bir-birigə: — Bu kixinin elümgə yaki türmigə solaxka tegixlik həqbiñ jinayiti yok ikən! — deyixti. **32** Agrippa

Festuska: — Bu adəm Kəysərgə murajət kilmiojan bolsa, koyup berilsə boldikəntuk! — dedi.

27 Bıning Italiyəgə dengiz yoli bilən beriximiz karar kılıncıdan keyin, əməldarlar Pawlus bilən baxka birnəqqə məhbusni «Awoqustus kismi»diki Yuliyus isimlik bir yüzbəxioja tapxurdi. **2** Biz Adramittiumning bir kəmisigə qıktuk, Kəmə Asiya elkisining dengiz boyliridiki xəhərlərgə baratti. Tesalonika xəhiridin boləjan Makedoniyelik, Aristarhüs isimlik bir kixi biz bilən həmsəpar boldi. **3** Ətisi biz Zidon xəhirigə yetip kalduk, Yuliyus Pawluska kəngqılık kılıp, xu yərdiki dostburadırırinin yenioja berip ularning əpməhoriyini kobul kiliçioja ruhsət kıldı. **4** Biz U yərdin yənə dengizə qıktuk, Xəməllər kərrixkandək karxi təripimizdən qıkkənlilik üçün, Siprus arilininq xamaloja daldə təripi bilən mangduq. **5** Kiliyə wa Pamfiliyə əlkilirininq uludilidiki dengizdən etti, Likiya elkisidiki Mira xəhirigə kalduk. **6** Xu yarda yüzbəxi İskəndəriya xəhiridiki Italiyəgə baridiojan baxka bir kemini tətip, bizni uningoja qıkırıp koydi. **7** Dengizdə kəp künələr nəhayit asta mengip, təslitkə Kinidos xəhirininq ululioja kalduk. Xamal mingix yenilikimizni tosuqqaq, Kret arilininq xamaldañ daldə təripi bilən mengip, Salmoniy [yerim arılı]dən etti, **8** dengizdə taslıktə ilgiriləp kiroqakni boylap, Laseya xəhirigə yekin boləjan «Güzəl aramagħa» dəp atılıdiqan bir yərgə kalduk. **9** Səpar bilən həli wakıtlar etti, roza künə allıkaqan etkən boləjaqqa, dengizdə səpar kılıx hətərlək idi. Xunga Pawlus kəpqılıkka nəsihət kılıp: **10** — Buradərlər, bu səpərninq bayılı'apat wə eojin ziyan bilən tügəydiqənlilikini kərəwiyatimən; mal wə kəmidin məhrum bolupla kalmayı, səpar ez jenimizojumu zəmin bolidü! — dəp agahlandırdı. **11** Bırak yüzbəxi bolsa Pawlusning səziga ixənməy, kəmə baxlıkı bilən kemə igisining səziga ixəndi. **12** Uning üstigə, bu portmu kıxlaxka muwapik jay bolmiojaqqa, kəpqılık yənə dengizə qıkıp, mumkinkədər Feniks xəhirigə yetip berip, xu yərdə kıxlaxni կսասաւում. Feniks bolsa Kret arilidiki bir dengiz porti bolup, bir təripi oqəribi janubka wə bir təripi oqəribi ximaloja karaytti. **13** Jənubtin məyin xamal qıkiwatı, kəpqılık nixanimoja yetidiojan bolduk dəp, lənggəri eliwtip, kemini Kret arilininq kiroqikini boylap həydəp mangdi. **14** Lekin uzun ətməy, araldın kattik «xərkiy ximaldin kəlgüqı» dəp atılıdiqan əxaddıq kara boran qıkıp kətti. **15** Kəmə buranning kamallikida kalojaqqa, uni xamaloja yuzləndürəlməy, boranning məyliqə mengixioja koyup bərdük, **16** Klawda degən qıqık bir aralning xamaloja daldə təripiga etüwelip, kolwaknı kemigə qıkırıwelip, aranla uni saklap kəlaliduk. Andin kəmiqilər kemini əpməqalar bilən sirtidin orap bəqliwaldi. Kemining Sirtis dəp atalojan dengiz astidiki tax-kum dəwilrigə kəkiliq petip kəlixidin korkup, tormız lənggərlərinin qüxtürüp, kemini xamalning həydixigə koyup bərdi. **18** Boran üstimizgə xiddətlik sokqaqqa, ətisi malni dengizə taxlaşka baxlıdi. **19** Üqinqi künidə ular ez kolları bilən kəmidiki koral-jabdulklarını dengizə taxliwətti. **20** Kəp künələrgiçə yə kün ya yultuzlar kərənməy, boran-qapqun yənilə xiddətlik üstimizgə tohtimay sokuwaqqaq, ahirå kütulup kelix ümidiımız yokka qıkkənidi. **21** Kəmidikilər birnarsa yemiginigə kəp künələr boləjəndən keyin, Pawlus ularning arisida turup: — Buradərlər, silər baldurla mening gepiməgə kulağ selip Krettin dengizə qıkmışlıqlar kerək idi. Xundak kilojan bolsanglar bu bayılı'apat wə ziyan-zəhmətlərgə uqrımıqan bolattingalar. **22** Lekin əmdi siləri oqəyrətlik boluxkə dəwət kilişən. Qünki aranglarda heqkəsingilər jenidin ayrılojını yok, pəkət kəmidinla məhrum kalisilər. **23** Qünki mən təwa boləjan wə ibadət-hizmitini kılıp kalğan Hudaninq bir pərixtisi

tünüğün keqə yenimoja kəlip **24** manga: «Pawlus, korkma! Sən Kəysərning aldişa berip turuxung kerək; wə mana, Huda xapaat kılıp sən bilən billə səpər kilojanlarning həmmisining jenini tiliginingni sanga ijəbat kıldı!» dedi. **25** Xuning üçün əy əpəndilər, oqəyrətlik bolunglar; qünki Hudaşa ixinimənki, manga kəndək eytılıqan bolsa xundak, əməlgə axurkulidu. **26** Bırak biz məlum aralning kiroqikə urulup ketiximiz mukərrər bolidu. **27** Səpirimizning on tətinqi künə keqisi, kemə Adriatiq dengizdə ləyləp yürüwatçan bolup, tün nispidə, kəmiqilər kuruklukka yekinlap kəliptik, dəp oylidi. **28** Ular qongkurlukni elqəx arojamqisini dengizə qüxtürüp, suning qongkurlukını elqəp kərgənidi, yiğirmə oqlaqla qıktı. Səl aldişa mengip yənə əlqiwidı, on bəx oqlaqla qıktı. **29** Ular kemining hada taxlaroja urulup ketixidin korkup, kemining kəynidin tət lənggərni taxliwətip, et axını təlmürüp kütüp turdi. **30** Lekin kəmiqilər kəmidin kəpmakqı bolup kemining beoxidinə lənggərni elip taxliwəyli dəp bahənə kərsitip, kolwaknı dengizə qüxtürdi. **31** Pawlus yüzbəxi wə ləxkərlərgə: — Bu [kəmiqilər] kəmidə kalmışa, silər kutululmaysılər! — dedi. **32** Buning bilən ləxkərlər kəmidiki kolwakning arojamqilərini kesip, uni ləylitip koydi. **33** Tang atay degəndə, Pawlus həmməylənni bir'az oqızaliniwelixə dəwət kıldı. U: — Silərning dəkkə-dükkə iqidə heqnemə yeməy turojininglaroja on tət kün boldi. **34** Əmdi bir'az oqızalinixinglarnı etünimən. Qünki həyat kəlixinglər üçün muxundak kılıxka toqra kəlidü; qünki heqkəsingilərning beoxidiki bir tal moymu ziyanqa uqrımaydu! — dedi. **35** Bu səzni kılıp bolup, u kəlioja bir parqə nannı elip, kəpqılıkning alidda Hudaşa təxəkkür eytip oxut yedi. **36** Xuning bilən həmməylən oqərətlərinip oqızalinxıka baxlıdı **37** (kəmidə biz jəməy ikki yüz yətmix altı kixi idük). **38** Həmməylən korsaklırını tokliqəndən keyin, kemini yeniklitix üçün, kəmidiki buqdaylarnı dengizə taxliwətti. **39** Tang atkanda, kəmiqilər kuruklukning nə ikənlilikini tonumidi. Lekin uningdiki bir kumluk koltukni baykap, kemini bir amal kılıp xu yərdə uruldurup kuruklukka qıkmarmakqı boldi. **40** Ular aldi bilən lənggərləni boxiwtip, ularnı dengizə taxliwətti. Xuning bilən bir wakitta, kemining ikki yənilix palikining baqlırını boxitip, ularnı qüxtürüwətti. Andin kemining beoxidiki yəlkənni xamaloja qıkırıp, kemini kumlukning kiroqikə karitip mangdurdi. **41** Əmdi ikki ekim bir-birigə uqraxkan yərgə kırıp kəlip, ular kemini kırakka sokturuwaldı; kemining bexi dengiz tegiğə urulup petip, midirlimay kəldi, lekin kemining arka təripi dolğunlarning zərbisi bilən quwulup ketixka baxlıdı. **42** Ləxkərlər məhbuslarning suşa səkrap kəqip ketixining aldını elix üçün, həmmisini əltürüwətməkqı boldi. **43** Lekin yüzbəxi Pawlusni kütküzuxni haliojan bolup, ləxkərlərning bundak kiliçioja yol koymidi. U aldi bilən su üzüxnı bilidiojanlarning suşa qüxtüp kiroqakka qıkkixini, **44** kələqənlarning bəzilərini tahtalaroja, bəzilərini kemining quwulup kətkən parqılıriqə esilip, kiroqakka qıkkixini buyrudi. Xundak boldiki, həmməylən kütulup sak-salamət kuruklukka qıktı.

28 Biz kutulup sak-salamət kiroqakka qıkkəndən keyin, u aralning Malta dəp atılıdiqənlilikini bildük. **2** Yərlik həlkə bizgə intayın məhrəbənlik bilən muamələ kıldı; qünki u qəoşa yamçur yeqip, həwa soqquq boləjaqqa, ular gülhan yekip bizni kütüwəldi. **3** Pawlus bir baqları otun terip kəlip otka taxliwidi, issiktin etilip qıkkən bir zəhərlik yılan uning kolını qıxılıqında qaplıxiwaldı. **4** Xu yərliklər Pawlusning kəlioja yepip xurojan yılannı kərəüp, bir-birigə: — Bu adəm qoqum bir katil ikən! Dengizdən kutulup qıkkən bolsımı, «Adillik» uning tirik keliçioja yol koymidi, — deyixti. **5** Lekin

Pawlus yilanni otning iqiga silkip atti, ezi bolsa heqkandak zəhim yemidi. **6** Həlk uningoja bədini ixxip ketidü yaki u tuyuksız yiklip elidü dəp karap turattı. Lekin uzun wakıt karap turup, uningda heqkandak binormal əhaləting bolmiojanlığını kərəp, olyiqinidin yenip: — Bu bir iləh bolsa kerək! — deyixti. **7** U yərning otrapidiki yurtta, aral baxlıki (Publiyus dəp ataloğan)ning birnəqqə yar-etizliri bar idi. U bizni eyiga baxlap, üq kün kəzjin mehman kılıp kiitti. **8** U qəoşa xundak boldiki, Publiyusning atisining kizitmisi ərləp, toloq bolup yetip kalojanıqən. Pawlus uning yenioja kirip, dua kılıp üstigə kolini təgküzüp, uni sakayıtip koydi. **9** Xuningdin keyin araldiki kalojan kesəllerning həmmisi uning aldiqə kılıp, sakayıfıldı. **10** Ular binzinq hərəmitimizgə nuroqun sowoqatlarını beoqıxlıqan bolup, ahirda bu yərdin yənə yoloja qıkkən waktımızda, bizni yoloja lazımlıq nərsə-kerəklər bilən təminlidi. **11** Malta arıldida İskəndəriyədən kəlgən, bexioja «Samawiy Koxkezək» ilahlırinin nəkixləri oyulqan bir kəmə kixliojanı. Aralda üq ay turoqandın keyin, bu kəmə bilən yoloja qıktuk. **12** Sirakoza xəhiriqə kılıp, u yərdə üq kün turduk. **13** Andin aylinip mengip, [İtaliyedik] Regiyum xəhiriqə kəldük. Ətisi xamal yenilixi ezzigirip janubtin qıkkıxi bilən, ikinqı künü Puteoli xəhiriqə yetip kəldük. **14** U yərdə birnəqqə kerindaxlarnı taptuk, ularning etünüxləri bilən biz ularda bir həpta turduk. Xundak kılıp biz Rim xəhiriqə yetip kəldük. **15** Keliwatqanlıklımızdan hawar tapşan xu yərdiki kerindaxlar bizni ərix elix üqün xəhərdin qıkip hətta «Apyus baziri»-qıqə, [bəzilir] «Üq Saray»-qıqə kəlgənidi. Pawlus ularni kərgəndə, Hudaşa rəhmət eytip, oşyrətləndi. **16** Rim xəhiriqə kirginimizdə, yüzbəxi məhbuslarnı orda karawul begiga tapxurdi; lekin Pawlusning birlərə kəzətküqi laxkar bilən bir eydə ayrım turuxioja ruhsət kılındı. **17** Üq kündin keyin, u u yərdiki Yəhudiyların kattiwaxlırını ezi bilən kərüxüxə qəkirdi. Ular jəm bolqanda, u mundak dedi: — Kerindaxlar! Mən həlkimizgə yaki ata-bowlirimizdən kəlduruloğan ərpədətlərgə əxarxi heqkandak ix kilmiojan bolsammu, Yerusalemda turoqinimda tutkun kılınip rimliklärning əolioja tapxuruldum. **18** Rimliklär meni sorakqa tartıp, manda elüm jazasiqə məhkum kılouđak birər jinayət bolmioraqqə, meni koyuwtməkqi boldi. **19** Lekin Yəhudiylar buningdə əxarxi kılınlı bildürgəqkə, Kəysargə murajıat kılınxıqə majbur boldum. Bularni deginim bilən, bu menin ezi həlkim üstidin xikayitim bar degənlilikim əməs. **20** Xəsərbətin mən silər bilən yüz kərüxüx wə bu həktə silərgə eytix üqün silərni bu yergə qəkirdim. Qünki bu zənjir bilən baqlinixning sawəbi dəl İsrailning kütken ümidiidur. **21** Ular Pawluska: — Biz bolsaq Yəhudiyyədən sən tooruluk hət almiduk, yaki u yərdin kəlgən kerindaxlarning heqkaysisimü sən tooruluk birər yaman həwər əkəlmidi yaki yaman gepingni kilmidi. **22** Lekin sening pikirliringni anglioqumiz bar. Qünki həmmə yərda kixilərning [sən təwə bolqan] bu məzħəpkə əxarxi sezləwatqanlığının həwirimiz bar! — deyixti. **23** Xuning bilən ular Pawlus bilən kərüxüxə bir künni bekitti. U künü nuroqun kixilər uning turaloqusioja kəlgənidi; u təng atkandın kəqkiqə ularoja [səz-kalamn] xərhələp, Hudanıng padixahlıkı həkkidə toluk guwahlıq berip, Təwrat həm pəyəqəmbərlərning yazmılıridin naçıl kəltürüp, ularni əysa tooruluk kayıl kılınxıqı. **24** Uning sezləririgə bezilər ixəndürüldi, bezilər ixinixni rət kıldı. **25** Ular Pawlusning mundak, bir sezni kılıxi bilən eza kelixləməy kətip kətti. U mundak dedi: — Mukəddəs Roh Yəxaya pəyəqəmbər arkılıq ata-bowlirimizə munu sezni dəl jayida eytikan: **26** — «Barojin; muxu həlkə mundak dəp eytikin: — «Silər anglaxni anglaysılər, birək qüxənməysılər; Kərüxni kərəsilsər, birək bilip yətməysılər. **27** Qünki muxu həlkinqı

yürükini may kaplap kətkən, Ular anglioqanda əkulaklırını eojir kiliwaloğan, Ular kezlini yumuwaloğan; Undak bolmisi; ular kezlini bilən kərəp, Kulikli bilən anglap, Kengli bilən qüixinip, Əz yolidin yandurulux bilən, Mən ularni sakayıtqan bolattim». **28** Xunga bılıxinglər kerəkki, Hudanıng bu nijatlıki yat əlliklərgə əwətiliwati. Ular bolsa uningoja əkulak salmay kəlməydi! — dedi. U bu səzlərni eytkəndə Yəhudiylar eż-ara kəttik talax-tartix kılıxip kətti. **30** [Pawlus] ezi ijarığa alojan eydə toluk ikki yil turdi wə bu yərdə uning bilən kərüxüxə kəlgən həmmə kixilərni kobul kılıp, **31** tolimu yürəklik bilən həm heq tosalqoja uqrımay, Hudanıng padixahlığını jar kılıp, Rab əysa Məsihə dair həkikətlərni yətküzüp təlim bərdi.

Rimliklar oqa

1 Rosullukka tallap qakırojan, Hudaning hux həwirini jakarlaxkä ayrip təyinləngən, Məsih Əysanıng kuli boləjan mənki Pawlustin salam! 2 Huda bu hux həwərning kelixini heli burunla pəyəqəmbərləri arkılık mukəddəs yazmilarda wəda kiloqanidi. 3 Bu hux həwər Əz Oqlı, yəni Rəbbimiz Əysa Məsih tooprısididur; jisməniy jəhəttin U Dawutning nəslidin tuqoqan; birdinbir pak-mukəddəs Roh təripidin olümündin tirildürülük arkılık «küç-kudrət Igisi Hudanıng Oqlı» dəp kərsitilip bekitilgən; 5 U arkılık, xundakla Uning nəmi üçün barlıq əllər arısida Hudaoja etikadın boləjan itaətmənlək wujudka kəltürülliñkə biz mehîr-xəpəkətə wə rosullukka müvəssər bolduk; 6 Silər ular arısida, Əysa Məsih təripidin qakırojansıslər. 7 Xunga, Huda səyən wa U «mukəddəs bəndilirim» dəp qakırojan Rim xəhəridiki həmminglaroja, Atımız Hudadin wə Rəbbimiz Əysa Məsihətin mehîr-xəpəkət wə aman-hatırjəmlik bolqayı! 8 Aldi bilən mən Əysa Məsih, arkılık həmminglər üçün Hudayimoja taxəkkür eytimən; qünki silərning etikadıngılar pütkül alamgə pur kətti. 9 Əz Oqlı tooprısidiki hux həwərde qın roh-kəlbim bilən mən hizmitini kiliwatqan Huda Əzi menin dualırımda silərni xunqə üzlüksiz əsləp turoqanlıkimoja guwahtur. 10 Mən dualırımda, mumkin ədər Hudanıng iradisi bilən silərning yeninglaroja berixə ahiр müvəssər boluxkə həmixin etünimən. 11 Qünki mən silərni birar rohıq iltipatka iğə kilix arkılık mustəhkəmləx üçün silər bilən kərtixükə intayın təkəzzəmən; 12 yəni, mən aranglarda bolsam, bir-birimizning etikadıdin əzara təsallı wə ilham alalaymiz deməkqimən. 13 Kərindaxlar, mən silərning xuni bilixinglərni halaymənki, baxkə yərdiki əlliklərning arısida hizmitim mewa bərgəndək, silərning aranglardımu hizmitimming mewa berixi üçün yeninglaroja berixni kep ketim niyət kildim, lekin bügüngiça tosalıqşa uqrap keliwatiımən. 14 Mən hərkəndək adəmlərgə, məyli Yunanlıklar wə yat taipilərgə, danixmən wə nadanlaroja bolsun, həmmisigə kərzədərmən. 15 Xuning üçün imkaniyat manga yar bərsila mən Rimdiki silərgimü hux hərvarni yetkütüzi bayan kiliñkə kizojinmən. 16 Qünki mən Məsih tooprısidiki bu hux hawərdin hərgiz hijil bolmayımən! Qünki u uningoja ixangüçülininə həmmisini, aldi bilən Yəhudiylərni, andin keyin Greklərni nijatka erixtüridiyan Hudanıng küç-kudritidur! 17 Qünki [hux həwərdə] etikadka asaslanıjan, Hudanıng birləş həkkəniliyi etikad kılıqoqularoja wəhiy kiliñqandur. [Mukəddəs yazmilarda] yeziləpinidək: —«Həkkəniliyi adəm ixənq-etikadı bilən həyat bolidu». 18 Qünki həkkəniliyətsizlik bilən həkikətni basidiqan insanların barlıq iplaslılığı wə həkkəniliyətsizlikinə nisbətən Hudanıng karatkan oqızıçı ərxtin oquk wəhiy kiliñməktə. 19 Qünki insanlar Huda tooprısida bilələydiqan ixlar ularıning kəz alıldı turidü; qünki Huda həmmimini ularoja oquk kərsitip bərəqən 20 (qünki dönya apırida bolqandın beri Hudanıng kezgə kərtünməs eżeqiqlikləri, yəni mənggülük kudriti wə birdinbir Huda ikanlılığı Əzi yaratqan məwjudatlar arkılık oquk kərülməktə, xundakla buni qüxinip yətkili bolidu. Xu səwəbtin insanlar həq bahənə kərsitəlməydi) (aiddios g126) 21 — qünki insanlar Hudanı bilsimi, uni Huda dəp uluqlımidı, Uningoja taxəkkür eytmidi; aksıq, ularıning oy-pikirli bimənə bolup, nadan kəlbə karangoqulixip kətti. 22 Əzlərinin danixmən kılıp kərsətsimü, lekin əkilsiz bolup qıktı; 23 qırıms Hudanıng uluqlukining orniqo qırıp elidiojan adəmzatka, uqar-kanatlarroja, tet ayoqanlıq haywanlaroja wə yər beqırıloqularoja ohxaydiqan butlarnı alməxturun kovmanıdi. 24 Xunge Huda ularını kəlbədiki

xəhwaniy həwəsliri bilən iplaslıq kılıxqa, xundakla bir-birininq tənlirini nomuska qalduruxqa köyup bərdi. **25** Ular Huda tooprisidiki həkikətni yaloqanoşa aylandırdı, Yaratkəuning orniqə yaritilən nərsilərgə qoqunup, tawap-taət kılçanıdı. Halbuki, Yaratkəuiqə təxəkkür-mədhiya manggügə okulmaka! Amin! (**aiən 165**) **26** Mana xuning üçün, Huda ularını pəskəx xəhwaniy həwəslərgə köyup bərdi. Hətta ayallarını təbiyi jinsiy munasiwbətni oqayıry munasiwtəkə aylandırdı; **27** xuningdak, ərlərəmə ayallar bilən bolidiqən təbiyi jinsiy munasiwtənlərin taxlap, baxka ərlərgə xəhwaniy həwəslər bilən keyüp pixidiqən boldı. Ərlər ərlər bilən xərməndilikka kirixti wə nətijidə ularning muhalip kilmixləri ez bexiqə qıktı. **28** Ular Hudani bilixtin waz keçiqxni layik kərgənləki tallıqanlıqı üçün, Huda ularını buzuk niyatlərgə wə nələyik ixlarnı kılıxqa köyup bərdi. **29** Ular hərhil həkəkaniyətsizlik, rəzzilik, napsaniyətqılık, eqmənlikkə qəməp, həsəthorluk, katillik, jedəlhorluk, makkarlıq wə hərhil bətniyətlər bilən toldı. Ular iøywagər, **30** təhəməthor, Hudaqa nəpratlındıqən, kibirlilik, mahtançaq, qongqi, hərhil rəzziliklərni oylap qıkırıldıqən, atanisining sezini anglimaydiqən, **31** yorutulmidoqən, wədisidə turmaydiqən, keyümsiz wə rəhimsiz insanlardur. **32** Ular Hudanıng xularoqə bolqan adil həkümüni, yəni xundak, ixlarnı kılıqulqınlarning elümgə layik ikanılığını enik bilsimu, bu ixlarnı ezliri kiliplə qalmay, bəlki xundak kılıdiqən baxqılardın seyünüp ularnı alkixlaydu.

2 Əmdi əy baxkılarning üstidin həküm kılıdiqan insan, kim boluxungdin kət'iynazər bahanə kersitəlməsən; qünki baxkılalar üstidin kəysi ixta həküm kılısang, xu ixta əz gunahıngni bekitisən. Qünki əy həkümqı, sən əzüngmu ularoja ohxax ixlarnı kiliwatisən. **2** Bizgə məlumki, Hudanıng undak ixlarnı klıqanlar üstidin həküm qıkırıxi [mutlak] həkikətə asaslanıqandur. **3** Xunga, i xundak ixlarnı klıqanlar üstidin həküm qıkarouqı, xundakla xuningəqə ohxax ixlarnı kılıquqı insan, əzüng Hudanıng həkümidin kaqalaymən dəp hiyal kılamsən? **4** Yaki Hudanıng mehribanlıqining seni towa kılıx yolioqa baxlaydıcıqlanıñı həq bilməy, uning mehribanlıqı, kəng qorsaklıqı wə səwr-takitining mollukqıja səl karawataməsən? **5** Əksiqə, towa kilmaydıqan jahiliyiq wə tax yürəklikindin, Huda adil həkümini ayan kılıdiqan opezəplik künü üçün sən əz bexingoja qüxicidən oqəzipini toplawatisən. **6** Huda hərkimə əz əməllirigə yarixa ix keridu. **7** Yahxi ixlarnı səwrqanlıq bilən kılıp, xan-xərəp, hərmət-əhtiram wə bakiylıqni izdiganlərgə U manggülük həyat ata kılıdu; **[aiənios g166]** **8** lekin xəhsiyatqılərgə, həkikətə tən bərməy, əksiqə həkkənayıtsızlıkka agəxənərlərgə oqəzəp-kəhr yaqduruludu; **9** yamanlıq, kılıdiqan barlik jan iğisigə, aldi bilən Yəhudiylarоja, andin Greklərgə küləpət wə dərd-ələm qüixidü; **10** birak, barlıq, yaxılık, kılıquqılarоja, aldi bilən Yəhudiylarоja, andin Greklərgə xan-xərəp, hərmət-əhtiram wə aman-hatırjimlik təkdiim kılınidu. **11** Qünki Hudada adəmning yüz-hatırısını kılıx yoktur. **12** — qünki Təwrat kanununu bilməy gunah sadir kılıqanlarning hərbiri Təwrat kanunining həkümiga uqrısimisimu, [əyibkə uqrəp] halak bolidu; Təwrat kanununu bilip turup gunah sadir kılıqanlarning hərbiri bu kanun boyiqə sorakqa tartılıdu **13** (qünki Hudanıng aldida kanunni angloqanlar əməs, belki kanunqa əmal kılıquqlar həkkənayı hesablinidu). **14** Qünki Təwrat kanununu bilmaydıqan əlliklər tabbiy haldə bu kanunqa uyğun ixlarnı kilsə, gərqə bu kanundın həwərsiz bolsimu, Təwrat kanunu ularda kərünğinən bolidu. **15** Ularning bu kılıqanlır əz kələblirigə kanun tələplirineng pütüllük ikinlikini kersitidü; xuningdak, ularning wijdanlırimu ezlirigə həkikətning guwahıqisi bolun, ov-nırkirları ezzini avıblavdu

yaki eżini aklaydu) **16** — mən yətküzüp keliwatkan bu hux həwərgə asasən Hudanıng Əysa Məsih arklıq insanlarning kəlbidə pükkən məhpiv ixlər üstidin həküm qıkırıcıqan künidə [yukirida eytılıqan ixlər qoqum yüz beridü]. **17** Sənəq, əgər eżüngni Yəhudi dəp atap, Təwrat ənənəvi qızılından boylap, Hudaqə təwəmən dəp mahtansang, **18** ənənənin əginip uning iradisini bilip, esil bilən pəsnəi park ətkən bolsang, **19** Təwrat ənənənin bilim wə həkikətning jəwhirigə iga boldum dəp kərap, eżüngni korlaroja yol baxlıouqı, kərangoğuda kələjanlaroja mayak, nadanlaroja əgətküqi, gədəklərgə ustaz dəp ixəngən bolsang — **21** əmdi san baxkilaroja təlim berisan, eżüngə bərməmsən? Oqırılık kilmanglar dəp wəz eytisənu, eżüng oqırılık kılamsən? **22** «Zina kilmanglar» — dəp wəz eytisənu, eżüng zina kılamsən? Butlardin nəprətlinisənu, eżüng buthanillardı nərsilərni bulang-talang kılamsən? **23** Təwrat ənənə bilən mahniisənu, eżüng xu ənənəqə hiləplik kılıp, Hudaqə daq kəltürəmsən?! **24** Huddi [mukəddəs yazmilarda] yezilojnidək: «Silerning kilmixinglər tüpəylidin Hudanıng nami təpilər arisida kupurlukka uqrımaqta». **25** Təwrat ənənəqə əməl kilsang, hətnə kiliñojiningning əhəmiyyiti bolidu, lekin uningoja hiləplik kilsang, hətnə kiliñojining hətnə kiliñojandək hesablinidu. **26** Əmdi hətnisizlər ənənəning tələpligə əməl kilsə, gərqə hətnisiz bəlsim, Huda təripidin hətnilik hesablanmamdu? **27** Təwrat ənənə dəsturidin həwərdar wə hətnilik turulkük ənənəqə hiləplik kılıqı, i Yəhudi, ənənəqə əməl kiliqiojan jismaniyyatlısızlar təripidin sening gunahıng təstidin həküm qıkırılıwmatmadu? **28** Qünki sırtki kərənək Yəhudi bolsila uni [həkikiy] Yəhudiylər bilən boymadu, sırtki jəhəttiki jismaniyyatlısızlıq [həkikiy] hətnə degili boymadu, **29** rohida Yəhudiylər boyları [həkikiy] Yəhudiyyurd; uning hətnə kiliñojini hətnə ənənə dəsturi arklılıq əməs, bəlkı kəlbidə, Rohtindur. Bundak kixining təriplinixi insanlar təripidin əməs, bəlkı Huda təripidin bolidu.

3 Undakta, Yəhudiylər boylarıning Yəhudi əməstini nəma artukqılıki bar? Hətnilik boylarıning nəma paydisi bar? **2** Əməliyəttə, ularning hər jəhəttin kəp artukqılıki bar. Bırinqidin, Hudanıng bəxərtlik sezləri Yəhudiylərə amanət kiliñojan. **3** Əmdi gərgə ulardın bəziləri ixənsiz qıkkən bəlsim, buningqə nəmə bolatti? Ələrning ixənsizlikli Hudanıng ixənqliklilikini yokka qıkırılıwtermə? **4** Hərgiz undak kilmaydu! Huda rastqıl hesablinip, həmmə adəm yaloqanı hesablanınlı! Huddi [mukəddəs yazmilarda Huda həkkiyə] yezilojnidək: — «Səzliginində adil dəp ispatlanıqasən, Xikayətkə uqrıojiningda oqlıba kılqayısan». **5** Lekin bizning həkkaniyisizlikimiz arklılıq Hudanıng həkkaniyiliyi tehimu enik kərsitilsə, buningqə nəmə dəymiz? Həkkaniyisizlik üstügə oqazap tekiqiojan Hudanı həkkaniy əməs dəymizmə (man ənənəqə sezleymən)? **6** Mundak deyixə hərgiz boymaydu! Əgər undak bolsa, Huda ələmni kəndak sorakşa tartidu? **7** [Bəzilər yənə]: «Mən yaloqanlıklımdın Hudanıng həkkətlikli tehimu oquk kılınsa, xundakla uluquluk tehimu yorutulsa, əmdi man yəna nəmə üqün gunahkar dəp karılıp sorakşa tartılımən?» [deyixi mumkin]. **8** Undak boylarından nemixə (bəzilər bizgə təhəmet qaplıməkqı bolup, gəplirimizni buriwətəndək) «Yamanlıq kılıyli, buningdin yahxılıq qıkıp kalar» — deyixə bolmaydu? Bundak degüqilərning jazalinxı həkkiliqtur! **9** Əmdi nəmə deyix kerək? Biz [Yəhudiylər] [Yəhudi əməslerdən] üstün turamduk? Yak, hərgiz! Qünki biz yukarıda Yəhudiylər bolsun, Greklər bolsun həmmisinin gunahıng ilkidə ikenlikini ispatlap əyiblidük. **10** Dərəwəkə, mukəddəs yazmilarda yezilojnidək: — «Həkkaniy adəm yok, hətta birimu yoktur, **11** Yorutulən

kixi yoktur, Hudanı izdiginimu yoktur. **12** Həmmə adəm yoldın qətnidi, Ularning barlıq ərziməs bolup qıktı. Mehribanlıq kılıqı yok, hətta birimu yoktur. **13** Ularning gel egiolan kəbridək sesiktur, Tilliri kazzaplıq kılmakta; Cobra yilanning zəhiri ləwləri astida turidu; **14** Ularning zuwanı karoxaq həm zərdığə tolqan. **15** «Putliri əkan tokükə aldiraydu; **16** Barçanla yerida wəyrəngilik wə pajuşlik ixlər bardur. **17** Tinlik-aramlıq yolinə ular həq tonuojan əməs». **18** «Ularning nəziridə Hudanın qorkidiojan ix yoktur». **19** Təwrattiki barlık sezlərning Təwrat ənənəvi astida yaxaydiqanlaroja karita eytılıqlıki bizgə ayan. Bularning məksəti, hər insanning aqzı bəhənə kərsitəlməy tuwaklinip, pütkül dunyadikilər Hudanıng soriqida əyibkar iken dəp ayan kılınsın, degniliktr. **20** Xunga, həqkandaq ət igisi Təwrat-ənənəvi əməl kiliqxı intilixləri bilən [Hudanıng] alıldı həkkaniy həsablanmadı; qünki Təwrat ənənəvi arklılıq ənənəqə oqunahını tonup yetidi. **21** Birak, hazır ənənə yoli bilən əməs, bəlkı Hudanıng Əzidin kelgən birhil həkkaniyilik axkarlandı! Bu hil həkkaniyilikka ənənəning ezi wə payəməbərlərning [yazmilirımı] guwahlıq bərgəndur; **22** yəni, Hudanıng Əysa Məsihning ixənq-sadakətli arklılıq etikad kılıqıqların həmmisining iqığa həm üstügə yətküzidiojan həkkaniyilikidur! Bu ixta ayırmıqılık yoktur **23** (qünki barlık insanlar gunah sadır kılıp, Hudanıng xan-xəripiyə yetəlməy, uningdin məhrum boldı) **24** Qünki etikadqılarning həmmisi Məsih Əysada bolojan nijat-hərəkət arklılıq, [Hudanıng] mehribən kılıp bilən bədəlsiz həkkaniy kılınidu. **25** Huda Uni gunahların jazasını ketürgüqi kafarət kurbanlıq süpitidə təyinli; [insanlarning] Uning [kurbanlıq] kənifoja ixənq bəqəlixi bilən [kurbanlıq] inawatlıktur. Huda bu arklılıq burunkı zamandikilərning sadır kılıqan gunahlıriqə sawr-təkətlik bolup, jazalımay ətküzüwetixinin adilliğ ikenlikini kersətti. **26** Buningqə ohxax bu [kurbanlıq] arklılıq U hazırlıki zamanda bolojan həkkaniyılığınımı kərsətkən. Xundak kılıp U Əzining həm həkkaniy ikenlikini həm əysanıng etikadıda boloqunı həkkaniy kılıqı ikenlikinimi namayan kıldı. **27** Undak bolsa, insanning nəmə mahtənəqəqliki bar? Mahtənin yok kılındı! — Nemə prinsipə asasən? Ənənəqə intilix prinsipi bilənmə? — Yak! «Etikad» prinsipi bilən! **28** Qünki «İnsan Təwrat ənənəvi əməl kiliqxı intilixləri bilən əməs, bəlkı etikad bilən həkkaniy kılınidu» dəp hesablaymır! **29** Əjəba, Huda pəkətlə Yəhudiylərningla Hudasımu? U əllərningmu Hudasi əməsmü? Xundak, u əllərningmu Hudasıdur. **30** Huda bolsa birdur, U hətnə kiliñojanları etikad bilən həmdə hətnə kiliñojanlarınmı etikad bilən həkkaniy kılıdu. **31** Əmdi etikad prinsipi bilən Təwrat ənənəvi bikar kiliwetimizmu? Yak, dəl buning əksiqə, uni küqkə igə kılımır.

4 Undakta, biz [Yəhudiylər] jismaniyyatlısızlıq atımız İbrahimim erixkini toqrisida nəmə dəymiz? **2** Əgər İbrahim əməlleri bilən həkkaniy dəp jakarlanıjan bolsa, uningda mahtənəqədək ix bolatti (bəribir Hudanıng alıldı uning mahtənin həkki yok idi). **3** Qünki mukəddəs yazmilarda nəmə deyilgən? — «İbrahim Hudaqə etikad kıldı; Bu uning həkkaniyilik hesablanıb». **4** İxligüçigə berilidiojan hək «mehribən kılıp» hesablanmadı, bəlkı birhil «kərz kayturux» hesablinidu. **5** Birak, həq ix-əməl kilmay, pəkət nomussız gunahkarları həkkaniy kılıqı Hudaqə etikad kılıdıcıqan kixining bolsa, uning etikəti həkkaniyilik dəp hesablinidu! **6** Huda kılıqan əməllirigə karimay, həkkaniy dəp hesablıqan kixining bəhti toqruşluq Dawut [pəyəməbərmə] mundak degen: — **7** «İtaatsizliklər kəqürüm kiliñojan, Gunahlıri yepilojan

kixi nemidegen bahtliktur! **8** Pərvərdigar gunahlıri bilən heq həsablaxmaydiqanlar nemidegen bəhtliktur!. **9** Əmdi bəht yalozuz hətnə kılınojanlarojla mənsup bolandu, yaki hətnə kılınlıqanlarojumu mənsup bolandu. Qünki: «İbrahimning etikadi uning həkkəniyliki dəp hesablandı» dəwətimiz. **10** Həkkəniylik kandak əhwalda uningoja həsablandı? Hətnə kılınlıxit ilgirimi yaki hətnə kılınlıxitin keynim? U hətnə kılınojan haldə əməs, bəlkı hətnə kılınlıqan haldə hesablandı! **11** Uning hətnini kobul kılıojini bolsa, uni hətnə kılınlıxitin burunla etikadi arkılık igə bolovan həkkəniylikə möhür bəlgisi süpitidə bolovanidi. Demək, u hətnisiz turup Hudaqə etikad kılıqlıqınlıng həmmisinin atisi boldı — ularmu [etikadi bilən] həkkəniy həsablinidu! **12** U yənə hətnə kılınlıqlarınlının atisidur; demək, hətnə kılınojan boluxi bilən təngla hətnə kılınlıqjan waktidim etikadlıq yol mangojan atimiz İbrahimıng izlirini besip mangojanınlıng atisi bolovanidur. **13** Qünki [Hudanıng] İbrahimıqə wə nəsliga dunyaqə mirashor bolux toqrisidiki wədə berixi İbrahimıng Təwrat kanuniqə əməl kılıxkə intilginidin əməs, bəlkı etikadtn bolovan həkkəniyliktn kəlgən. **14** Qünki əgər kanunoja intilidiojanlar mirashor bolidiojan bolsa etikad bikar nərsə bolup əkaləti, Hudanıng wədismi yokka qıkırılojan bolatti. **15** Qünki Təwrat kanuni [Hudanıng] oqəzipini elip kelidü; qünki kanun bolmisa, itaətsizlik deyən ixmu bolmayıdu. **16** Xuning üçün, Hudanıng wədisiining [pəkət] Əz mehîr-xəpkəti arkılık əmələgə axuruluxi üçün, etikadıka asaslinidu. Buning bilən wədə İbrahimıng barlıq əwlədlirioja, pəkət Təwrat kanuni astida turidiojanlarojla əməs, bəlkı İbrahimıqə etikad kılıqlıqınlıng həmmisigimə kapalatlık kılınojan. Qünki mukaddəs yazmilarda: «Seni nuroqun əkməning atisi kildim» dəp yezilqinidək, İbrahim həmmimizning atisidur. Dərhəkikət, u əltülərni tirdüridiqan, məwjud bolmırıjannı bar dəp məwjud kılıdıcı, ezi etiqad bəqəlijan Huda aldida həmmimizning atisi boldi. **18** Həqkandak ümid ələməsimi u yənilə ümidətə etikad kildi wə xuning bilən uningoja: «Sening nəslinq [sən-sənakşız] bolidu» dəp aldin eytiloqandək nuroqun əkməning atisi boldi. **19** U yüz yaxkə yekinlap, tenini əlgən həsablısimu, xundakla ayali Sarahıningmi balyatqusunu əldi dəp karısimu, yənilə etikadta ajizlaxmıldı; **20** Hudanıng wədisiga nisbətən etikadsızlıq kılıp heq ikkilənmidi, əksiqə etikadi arkılık kūqəytildi wə Hudanı uluqlıdi, **21** «U nemini wədə kılıjan bolsa xuni əmələgə axurux əkdriftiga İgidur» dəp toluk ixəndürüldi. **22** Xuning bilən bu «uning həkkəniylikı həsablandı». **23** Bu, «Uning həkkəniylikı həsablandı» deyən sez yalozuz uning üçünlə əməs, **24** bəlkı Rəbbimiz Əysani elümdin tirildürgən Hudaqə etikad kılıximiz bilən həkkəniy həsablinidiojan biziər üçünmu yezilojan; **25** [Məsih] bolsa itaətsizliklirimiz üçün pida yolioja tapxuruldi wə həkkəniy kılınlıxitim üçün tirildürüldi.

5 Xunga etikad bilən həkkəniy kılınojan ikənmiz, Rəbbimiz Əysa Məsih, arkılık Huda bilən inak munasıwətə bolımız. **2** U arkılık etikad yolidə bizni qing turoquzidiojan bu mehîr-xəpkətinin iqığa kirix hökükliqə muysassər bolduk, xuningdək Hudanıng xan-xəripiqə bəqəlijan ümidiimizdən xad-huram bolımız. **3** Xundak bolupla əkəlməy, müxküll əhwallar iqidə xadlinizim; qünki müxküllük səwrqanlıknı, səwrqanlık qidamlıknı, qidamlıq əmənidən əlgən kelidü, dəp bilimiz. **5** Wə bu ümid bizni yərgə karitip koymayıdu, qünki bizə ata kılınojan Mükəddəs Rəh, arkılık Hudanıng mehîr-muhabbiti alliburun kəlbimizgə kuyulup exip taxti. **6** Qünki biz pəkət amalsız kəlojimizdə, Məsih, biz iħlassızlar üçün [Huda] bekitkən wakitta əzini pida kıldı. **7** Birsining həkkəniy adəm üçün

jenini pida kılıxi nahayıti az uqraydiojan ix; bəzidə yahxi adəm üçün birsə pida boluxka jür'ət kılıximu mumkin; **8** lekin Huda Əz mehîr-muhabbitini bizə xuningda kərsitiduki, biz tehi gunahkar waktimizda, Məsih, biz üçün jenini pida kıldı. **9** Hazır biz Uning keni bilən həkkəniy kılınojan ikənmiz, əmdi U arkılık, [kelidiojan] oqəzəptirin kütuluximiz tehimu jəzməndur. **10** Qünki burun Hudaqə dixmən bolovan bolsakmu, Ooqlining ölümü arkılık bizni Uning bilən inaklaxturajan yərdə, Uning bilən inaklaxturulojandın keyin, əmdi [Ooqlining] hayatı arkılık, biz tehimu kütuldürulmamdu? **11** Buning bilənlə kalmay, həzir biz Rəbbimiz Əysa Məsih, arkılık Huda bilən inaklaxturulduk, U arkılıfımı Hudanıng Əzidin xadlinimiz. **12** Xuningdək, gunahning dunyaqə kirixi birlə adəm arkılık boldı, elümmüng dunyaqə kirixi gunah, arkılık boldı; xuning bilən gunah, arkılık elüm həmmə adəməgə tərkəldi; qünki həmmə adəm gunah sadır kıldı **13** (qünki Təwrat kanunidin ilgirimi gunah dunyada bar idi, əlwətə; halbuki, kanun bolmisa gunahning həsabi elinməydu. **14** Xundaktımı, elüm Adəm'ata waktidin Musa pəyoqəmbər waktiqiqa insanlarojumu həküm sürdü; ular gərgə Adəm'atining sadır kılıqan itaətsizlikdək gunah sadır kılınojan bolsimu, bu insanlarımı ölüm həkümüdindən hələ bolmadi). Adəm'atining əzi — keyin kelidiojan Məsihning bir bəxərətlik ülgsidur; **15** halbuki, [Hudanıng] xapaətlik səwoqıti Adəm'atining itaətsizlikinən pütünley əksidur. Qünki birlə adəmning itaətsizlikə bilən nuroqun adəm əlgən bolsa, əmdi Hudanıng mehîr-xəpkəti wə xuningdək birlə adəm, yəni Əysa Məsihning mehîr-xəpkəti arkılık kəlgən səwoqat exip-tepix turoqąqka, nuroqun adəməgə yətküzülpə tehimu zor nətiyə hasıl kıldı! **16** Xu xapaətlik səwoqatning nətiyisi bolsa, xu bir adəmning gunahının akiwitiga pütünley oxhımaydu. Qünki bir adəmning bir ketim ətküzən itaətsizlikidin qıkarəqən həkümənə insanları gunahkar dəp bekitkən bolsimu, əmma xu xapaətlik səwoqat bolsa kəpligən kixilərning nuroqun itaətsizlikliridin «həkkəniy kılınlıq»ka elip baridu. **17** Əmdi bir adəmning itaətsizlik tütəylidin, ənə xu bir adəm arkılık elüm həkümənə bolovan yərdə, [Hudanıng] mol mehîr-xəpkətin, xundakla həkkəniylik bolovan xapaətlik səwoqıti kobul kılıqanlar bir adəm, yəni xu Əysa Məsih, arkılık həyattə xunqə qəlibənə həkümənəlik kılıqlıqlar bolmamdu! **18** Xunga, bir ketimlik itaətsizlik tütəylidin barlıq insanlar gunahning jazasiqə məhkum kılınojan bolsa, oxhaxla bir ketimlik həkkəniy əməl bilən həyatlık elip kelidiojan həkkəniylik pütükli insanlarqa yətküzülgən. **19** Bir adəmning bir ketimlik itaətsizlik arkılık nuroqun kixilər dərəwəkə gunahkar kılınip bekitilgəndək, bir adəmning bir ketimlik itaətmənlikli bilənmə nuroqun kixilər həkkəniy kılınip bekitili. **20** Əmdi Təwrat kanuni insanning itaətsizlikliri kəprək axkarlinip bilinsən dəp kırğızülgənidi. Lekin gunah kəyərdə kəpəyən bolsa, [Hudanıng] mehîr-xəpkətimi xu yərdə tehimu exip taxti. **21** Xuningdək, gunah [insaniyyətning] üstdidin həkümənəlik kılıp [ularını] elümgə elip barojinidək, [Hudanıng] mehîr-xəpkəti həkkəniylikə asaslinip həkümənəlik kılıp, insanni Rəbbimiz Əysa Məsih, arkılık mənggülük həyatlıkqə erixti. **6** **aiōnios g166**

6 Undakta, nemə degülük? Hudanıng mehîr-xəpkəti tehimu axsun dəp gunah, iqida yaxawerəmduk? **2** Yak, hərgiz! Gunahka nisbətən əlgən bizlər kəndakmu uning iqida yaxawerimiz? **3** Yaki silər bilməməsliər? Hərkəyimiz Məsih, Əysa qıra kirixkə qəmildürülgən bolsak, Uning elümi iqığa qəmildürüldük? **4** Biz qəmildürüfək arkılık Uning elümi iqığa kirip, Uning bilən billa kəmildük; buning məksəti, Məsih Atining xan-xəripi arkılık elümdin tirilginidək, bizningmu yəni həyattə

mengiximiz üçündür. **5** Qünki [Məsihning] ölümigə oxhax bir ölümde Uning bilən birgə baoqlanıqanıkəmiz, əmdi biz qoqum Uning tirliliğə oxhax bir tirlilixtim Uning bilən birgə bolımız. **6** Xuni bilimiz, gunahning məkanı bolovan tenimiz kardin qırırilip, gunahning kullukida yənə bolmaslıkımız üçün, «kona adəmimiz Məsih, bilən billa krestlinip elgən **7** (qünki elgən kixi gunahın halas bolovan bolidu). **8** Məsih bilən billa elgən bolsak, uning bilən təng yaxaydioqanlıqımızı ixinimiz. **9** Qünki Məsihning ölümündən tirligəndən keyin kəyta əlməydiqanlıq, əlmünnəgəm Uning üstidin yənə həkümranlıq kılalımaydiqanlıq bizgə məlum. **10** Qünki Uning ölümü, U gunahını bir tərəf kılış təqin pəkət bir ketimlik eldi; Uning hazır yaxawatlıq hayatı bolsa, U Hudaşa yüzlənilip yaxawatlıq hayatı. **11** Xuningə oxhax, silərmə eziüngləri gunahka nisbətən elgən, əmma Məsih əysada bolup Hudaşa yüzlənilip tırık dəp hesənlangar. **12** Xunga gunahning diəliqən teninglarda həkümranlıq kılıxiqə yol koymanglar, uning rəzil arzu-həwaslırlıq boyusunmanglar, **13** xuningdək teninglarning həq əzəsini həkkənayıtsızlıkka koral kılıp gunahka tutup bərmənglər. Əksiqə, elümdən tirlidürilgənlərdək, eziüngləri Hudaşa atanglar həmdə teninglərdiki əzələrni həkkənayıtnıng koralı kılıp Hudaşa atanglar. **14** Gunah silərning təstünglərə qədəh həkümranlıq kilməydi; qünki silər Təwrat kanunining astida əməs, bəlkı Hudanıng mehri-xəpkəti astida yaxawatisiler. **15** Undakta, kandaq kılış kerak? Kanununing astida əməs, mehri-xəpkət astida bolovanlıqımız üçün gunah, sadir kiliwərsək bolandu? Yak, hərgiz! **16** Əzlirinqləri itaətmən kullardək birigə tutup bərsənglər, xu xixininq kuli bolovanlıqınları bilməməsər — yəki elümgə elip baridioqan gunahning kulları, yəki Huda allıda həkkənayılikka elip baridioqan itaətmənlikning kulları boluxunglar mukərrər? **17** Hudaşa taxəkkür! Burun gunahning kuli bolqansılar, bıraq [Məsihning] talimigə baxlinip, bu talim kərsətkən nəmənigə qin dilinglərdin itaət kıldıqları. **18** Silər gunahning küqidin kutuldurulup, həkkənayılikning kulları boldunglar. **19** Əzlirinqlər ajiz bolqaqka, silərgə insanqa səzəwətimən: — ilgiri silər tən əzayinqləri napak ixlarqa wə ahlaksızlıqka kullardək tutup berixinqlər bilən tehimu ahlaksızlıqları kılıqandak, əmdi hazır tən-əzalirinqləri pak-mükəddəslilikka baxlaydioqan həkkənayılikka kullardək tutup beringlər. **20** Silər gunahning kulları bolovan wəktinqlarda, həkkənayılikning ilkidə əməs idinglər. **21** Həzir nomus dəp kəriqan burunki ixlardın xu qaoqda silər zadi kandaq mewa kərdünglər? U ixlarning akiweti elümdür. **22** Bıraq, hazır silər gunahıñ ərkin kılınip, Hudanıng kulları bolovan ikənsilər, silərdə eziüngləri pak-mükəddəslilikka elip baridioqan mewa bar, uning nətijisi mənggülük hayatı. **aiənios g166** **23** Qünki gunahning ix həkkə yənilərə elümdür, bıraq Hudanıng Rəbbimiz Məsih, əysada bolovan səwəqti bolsa mənggülük hayatı. **aiənios g166**

7 1 kərindaxlar, mən hazır Təwrat kanununu bilgənlərgə səzəwətimən; silər kanununing pakət hayatı wəktidə insan üstügə həkümran bolidioqanlıqını bilməməsər? **2** Məsilən, eri bar ayal, eri hayatı bolidikən, kanun boyiqə eriqə baoqlanıq; lekin eri elüp kətsə, [əzini eriqə baoqlıqən] nikah kanunidin azad kılınidu. **3** Xuning üçün, bu ayal eri hayatı wəktidə baxka bir ərgə baoqlansa, zinahor ayal dap atıldı. Lekin eri elüp kətsə, u [nikah] kanunidin ərkin bolidu; xu qaoqda baxka bir ərgə təqəsə, zina kılıqan bolmayıdu. **4** Huddi xuningdək, kərindaxlar, silər əysə Məsihning [kurbanlıq] teni arkılıq Təwrat kanunioqə nisbətən elditinglər. Buning məksəti silərning baxka bırsigə, yəni elümdən Tirilgəqiqə baoqlıning xingləri bilən Hudaşa

mewa berixinqlərdin ibarəttür. **5** Qünki biz «ətə»ning ilkidə wakıtmızda, Təwrat kanunu gunahning arzu-həwaslırını tehimu kozəjəp, tenimizdiki əzələrdə elümgə elip baridioqan mewin qıkarəjanıdi; **6** lekin, hazır biz Təwrat kanunining ilkidin ərkin bolduk. Qünki eziimizni boqup turidən bu kanunqa nisbətən elgən bolup, kanunning dasturuning kona yolidə əməs, bəlkı Rohning yengi yolidə [Hudanıng] kullukida bolımız. **7** Undakta nəmə degüllük? Təwrat kanunining ezi gunahmu? Hərgiz undak əməs! Dərəvəqə, kanunning kərsətmilili bolmisa, gunahning nəmə ikənlilikini bilməyttim. Kanun «nəpsaniyatqılıq kılma» demigan bolsa, nəpsaniyatqılıqning nəmə ikənlilikini bilmigən bolattım. **8** Lekin gunah kanunning əmri arkılıq pərsət tətip, iqimdə hər hillə nəpsaniyatqılıkları kozəjədi. Təwrat kanuni bolmisa, gunahmu əlütökə jansız bolatti. **9** Bir qaoqlarda kanunning sırtida yaxıqinimda hayatı idim, lekin kanun əmərini bilişim bilər, gunahmu janlinip, meni elümgə elip bardi. **10** Əslidə kixiqə hayatıq elip kəlsən dəp buyruqlanın kanunning əmri əksiqə manga əlüm elip kəldi. **11** Qünki gunah kanununing əmri bilən hujum pursuitini tətip, meni azdurdı wə əmri arkılıq meni əltürdi. **12** Buningdən kariqəndə kanun həkikətən pak-mükəddəstür, uning əmrini mukəddəs, tooqra-adalətlik wə yahxidur. **13** Undakta, yahxi bolqını manga əlüm boldımı? Hərgiz undak əməs! Bəlkı, gunahning kəwətlə kəbəh ikənlilik əmri arkılıq oquk axkarlinixi üçün, bu yahxi əmrin wasitisi bilən gunah məndə əlüm pəyda kıldı. **14** Təwrat kanunining «rohka təwə» ikənlilikini bilmiz. Bırak mən bolsam «ətə təwə»durmən, demək gunahka kuldək setilojanın. **15** Qünki nəmə kiliwatqınınnı eziümmü bilməyən. Qünki əzüm niyət kılıqan ixləri kılımmayı: əksiqə, nəpratlinidioqinimini kılımın. **16** Lekin əger əzüm halimojan ixləri kılısam, əzüm kanununing yahxi ikənlilikini etirap kılıqan bolıman. **17** Xundak ikan, bu ixləri mən əməs, bəlkı iqimdə məwjuqt bolovan gunah kildiridu. **18** Iqimdə, yəni mening ətlirimdə həq yahxilikning məwjuqt əməslikini bilmən; qünki yahxilik kılıx niyitim bar bolsımı, uni kılalmayım. **19** Xuning üçün əzüm halimojan yahxilikni kilməy, əksiqə halimojan yamanlıknı kılımın. **20** Əzüm niyət kılımojan ixni kılısam, buni kiliqioqan man əməs, bəlkı iqimdə məkan kılıqan gunahı. **21** Buningdən eziümdiki xundak bir kanuniyətni baykaymənki, yahxilikni kılımək qəlojində, yamanlık həman iqimdə manga əmərliq boladı. **22** Kəlbimdə Hudanıng kanunidin seyünimən; **23** bıraq tenimdiki əzalırımda baxka bir kanuniyətni sezimən. Bu kanuniyat kəlbimdiki kanun bilən jəng kılıp, meni tenimdiki əzalırımdiki gunah sadir kildürənqəsi kanuniyətə asır kılıdu. **24** Nemidegən dərdmən adəmmən-hə! Elümgə elip baridioqan bu tenimdən kimmə meni kütükzər? **25** Rəbbimiz əysə Məsih, arkılıq Hudaşa taxəkkür bəlsən! Xundak kılıp, kəlbim bilən Hudanıng kanunioqə itaət kılımın, lekin ətlirimdə gunah sadir kildürənqəsi kanuniyətə itaət kılımın.

8 Hulusilasik, Məsih əysada bolovanlar gunahning jazasiqə məhəkum bolmayıdu. **2** Qünki Məsih əysada bolovan hayatıqənənə bəhəx etidioqan Rohning kanuniyiti adəmni gunahka wə elümgə elip baridioqan kanuniyəttin silərni halas kıldı. **3** Qünki [gunahlıq] ət elip kelidioqan ajizlik təpəylidin Təwrat kanuni kılıməqənni Hudanıng Əzi [kıldı]; U Əz Ooqlını gunahkar atılıq kiyaptaq gunahı bir tərəf kılıxka əwətip, əttiki məwjuqt gunahı [elümgə] məhəkum kılıwətti; **4** buning bilən [mükəddəs] kanununing həkkənayı təlipi ətəkə əgəxəməydiqan, bəlkı Rohka əgixip mangidioqan bızlərdə əməlgə axurulidu. **5** Qünki ətəkə boyusnidioqanlar ətəkə has ixlarning oyida yürüdü; Mükəddəs Rohka boyusnidioqanlar bolsa, xu Rohka ait

ixlarning oyida yürüdü. **6** Əttiki oy-niyatlar adəmni elümgə elip baridu; Mükəddəs Rohka ait oy-niyatlar hayatı wə hatırjəmə amanlıktur; **7** qünki əttiki oy-niyatlar Hudaoja düxmənlıktur; qünki ət Hudaning ənənəvi boyusunmadu həm hətta uningoja boyusunuxi mümkün əməs; **8** ətə boloqanlar Hudanı hursan kılalmayıdu. **9** Əmma silərgə kələk, pəkət Hudaning Rohı dərwəkə iqinglarda yaxawatkan bolsa, silər ətə əməs, bəlkı Rohı yaxasılın. Əmma Məsihning Rohıqo işə bolmiojan adəm bolsa, u Məsih kə mənsuplardan əməs. **10** Ləkin Məsih kələbinglarda bolsa, teninglər gunah tüpəylidin elümnin ilkida bəlsim, həkkaniyilik tüpəylidin rohinglər hayatıttur. **11** Həlbuki, elən Əysani elümdin Tirildürgüqinən Əzidiki Rohı silərdə yaxisa, Məsihni elümdin tirildürgüq kələbinglarda yaxawatkan Rohı arxılıq əlidiqən teninglərinə hayatı kükəq işə kılıdu. **12** Xuning üçün, kerindaxlar, biz ətək kərzdər əməs, yəni uningoja egiçip yaxaxı kərzdər əməsmiz. **13** Qünki ətək egiçip yaxisanglar, halak bəlisilər; lekin Mükəddəs Rohka tayinip əttiki kilmixlərni elümgə məhkum kılışanglar, yaxasılın. **14** Qünki kimlərki Hudaning Rohining yetəkqılıkida yaxisa, xularning həmmisi Hudaning pərzəntliridur. **15** Qünki siler kəbul kələjan roh kəllükqə ait əməs, xundakla silərni qayta qorkunqə saloquqı birhil roh əməs, bəlkı siler oqullukka elip baridiojan Rohni kəbul kələqanılar; U arxılıq «Abba, atal!» dəp nida kılımiz. **16** Roh bizning ez rohimiz bilən bilsə bizning Hudaning balılırları ikanikimizgə guwahlıq beridu. **17** Hudaning balılırları ikənmiz, əmdi mirashorlarmı bolimiz – Hudaning mirashorlari həmdə Məsih bilən təng mirashor bolimiz – pəkətə uning bilən təng azab-əkubət tartsakla, uning bilən xan-xərəptin təng bəhrimən bolimiz. **18** Qünki mən həzirki azab-əkubətlərinən kəlgüsida bizdə axkarilinidiojan xan-xərəplərgə heq selixturoqulılıqı yok, dəp hesablaymən. **19** Qünki pütkül kainat Hudaning oqullurının ayan kiliñixini intizarlık bilən kütümkə. **20** Qünki yaritilojan kainat [Hudaning] [lənəti astida kəlip], bimənilikka qəktürüldi. Bu, kainatning ez ihtiyyarı bilən əməs, bəlkı uni qəktürgüqinən iradisi bilən boldı wə xundak ümidi bilən boldiki, kainat ezimü qırıxtın bolovan kəllüktilən kütükzulup, Hudaning pərzəntlirigə beqixilindiojan xan-xərəpkə təwa bolovan hərlükə erixtürülüxtin ibarət idi. **22** Qünki pütkül kainatning həziryoqə nələ-pəryad ketürüp, tuqut tolqıkinin azabını hərəkətə tərtiwtəkənlilikini bilimiz. **23** Yaloquz kainat əməs, hətta bizmə, yəni [mükəddəs] Rohning tunji qıkarqan mewisidin bəhrimən bolovan biziñlərni dilimizdə nələ-pəryad ketürməktimiz həmdə [Hudaning] oqullurı süpütdə kəbul kiliñiximizni, yəni temizniznən nıjatning hərlükigə qırırlıxını intizarlık bilən kütüməktimiz. **24** Biz ümidkə baqılanqənəqəkə tkuzulqanınlıkmız. Ləkin ümid kiliñojan nərsə kərulgən bolsa, u yənə ümid bolandu? Kimmu kez alidiki nərsini ümid kılısun? **25** Birak, tehi kərmiginimizgə ümid baqılıqanınlıkmız, uni səwrqanlıq bilən kütütximiz keraktur. **26** Xuningdak, insaniy aqizlikimizdə [Mükəddəs] Roh kəlip bizə yardım kılıdu; qünki kəndək dua kiliñimiz kərəklikini bilməyimiz. Ləkin Rohning Əzi ipadılığımızsız nələ-pəryad bilən biz üçün [Hudaning alidə] turup dua-tilawət kılmaqta. **27** İnsanlarning kəlbini iniqikiləp kezitip Kəriqoqı bolsa, [Mükəddəs] Rohning oy-niyatlırinən nema ikanikinini bilidu; qünki U Hudaning iradisi boyiqə mukəddəs bəndiliri üçün [Hudaning alidə] dua kəlip etünməktə. **28** Xundakla xuni bilimizki, pütkül ixlər Hudanı səyidiojanlarning, yəni uning məksət-muddiasi boyiqə qakırilojanlarning bəht-bərikitigə birlikə hizmət kılmaqta. **29** Qünki Huda aldin kəngləgə pükkənxixilərni, ularning kəlgüsidi Əz Oqlining obrazıqə ohxax bolidiqinini, Oqlining nuroqun kerindaxlari

arisidiki tunji oqlı bolidiqinini aldin bəlgiligən. **30** Aldin bekitkən kixilərni U qakırdı, qakırojan kixilərni U həkkaniy kıldı; həkkaniy kələqanlarqə U xan-xərəp ata kıldı. **31** Undakta, bu ixləroja yənə nemə dəyli? Huda bəzərətə turqanıkən, kimmu bizə karxi qıkalısun? **32** Əz Oqlining aymay, Uni həmmimiz üçün pida yolioja tapxuroqan [Huda], Uningqo qoxup həmmini bizə xərtsiz ata kılmay kalarımı? **33** Kimmu Hudaning taliqoşanlıri üstidin xikayət kılalısun? Huda həkkaniy kələjan yərə, **34** kimmu gunahqə məhkum kılalısun? Əlgən, xundakla tirlən wə Hudaning ong yenida turuwatchan, həmdə biz üçün [Hudaning alidə] turup dua-tilawət kılıwatkan Məsih xundak kilarımı? **35** Kim bizni Məsihning mehribanlıbbidin ayriwetalisun? Japa-muxakkətmə, dərd-əlammu, ziyanxəlkmu, aqarqılıkmu, yalingaqlıkmı, heyim-hətərmü yaki kılıqum? **36** [Mükəddəs yazmılarda] eytilojinidək: – «Seni dəp kün boyi kırılmaktı, Boçulxınınxı kütüp turqan koylardək həsablanıktırmız». **37** Birak bizni Seygüçiqə tayinip bularning həmmisidə qəliplarning qəlipli bolmaktimiz; **38** Xuningqo kət'iy kayıl kılindimki, məyli elüm bolsun hayatıq bolsun, pərixtılər bolsun jin-xəytan həkümənlər bolsun, həzirki ixlər yaki kəlgüsidi ixlər bolsun, hərkəndək rohıq kükələr bolsun, **39** pələk bolsun həng bolsun, xundakla pütkül kainatta yaritilojan hərkəndək baxkə bir xəy'i bolsun, bizni Rəbbimiz Məsih Əysada bolovan Hudaning mehribanlıbbidin heqkaqan ayriwətküqi bolalmaydu.

9 Mən Məsihə həkikətni sezləymən, yalojan gəp eytməyən, wijdanım Mükəddəs Rohning ilkida bolup ezməgə guwahlıq kilmakta – **2** Kəlbimdə zor dərd-ələm wə tügiməs azab bar. **3** Qünki mening buradərlirim, yəni jismaniyən jəhəttiki kerindaxlırım bolovan Israillarnı [nijat tapkuzalısam] [Hudaning] lənitigə kəlip Məsihən məhrum kiliñiximni tiləxə razi idim; ular Israillar! – ularqa oqulluk həkükü, [Hudaning] xan-xəriqinən ayan kiliñixi, əhdiliri, Təwrət kənununing amanət boluxi, ibadət hizmətləri wə [Təwrət] wədiliri nesiwə kiliñid. **5** Uluq [ibraniy] ata-bowlırları ularningkidur; jismaniyən jəhəttə Məsih ularning ajdadıdır. U barlıq məwjudat üstidin həküm sürögü, mənggү mubarək Hudadur, Amin! **[aiən g165]** **6** – Birak Hudaning [İsrailərə bolovan] sezi bikar boldi, deməymən; qünki Israildən bolovanlarning həmmisilə həkikiyi Israıl həsablanmadu; **7** xuningdak, İbrahimənən əvladlıri bəlsim, həmmisilə uning pərzəntliri həsablanmadu. Qünki [mükəddəs yazmılarda İbrahimə]: «İshəktin tərəlgənlərlə sening nəslinq həsablinidu» – deyilgən. **8** Demək, jismaniyən jəhəttin [İbrahimə] tərəlgən pərzəntlər Hudaning pərzəntliri bəliwərməydu, bəlkı [Hudaning] wədisi arxılık tərəlgənlər [İbrahimə] həkikiyi nəsl həsablinidu. **9** Qünki Hudaning bərgən wədisi mundak idı: «[Kələr yili] muxu qəoqda kaytip kelimən, Sarah bir oquloqja ana bolidu». **10** Uning üstügə, Riwkah bir ərdin, yəni əjdadımız İshəktin [köxkezəkə] həmilidər bolopanda, **11** Pərzəntlili tehi tuqulmiojan, həqkəndək yahxi yaki yaman ixnimə kılmasa, Huda Əziniñ adamlarını tallaxtiki muddiasinən ularning kələjan ix-əməllirigə əməs, pəkət Qakırqoqı bolovanlarning iradisigə asaslanqanlığını kərsitik üçün, Riwkahə: «Qongi qıqikining hizmitini kılıdu» – deyilgənidi. **13** Huddi yənə mukəddəs yazmılarda eytilojinidək: «Yakupni səydüm, Əswadın nəprətləndim». **14** Undakta, bularqa nemə dəyli? Hudada adalətsizlik barmu? Hərgiz yox! **15** Qünki Huda Musaqa mundak değən: – «Kimgə rəhəm kələm kəlsə, xuningqo rəhəm kiliñən, Kimgə iq aqritikum kalsə, xuningqo iq aqritimən». **16** Demək, bu ix insanının iradisigə yaki ularning tərixqanlığında əməs, bəlkı rəhəmdillik kərsətküqi

Hudaşa baqliktur. **17** Qünki Huda mukəddəs yazmilarda Pirəwngə mundak degən: — «Mening seni tikliximdiki məksət dəl xukki, kudritimni üstündə kərsitix həmdə namimning pütkül jaħa noja jakarlinixi». **18** Demək, Huda haliojinioja rəhim kılıdu, haliojinini tax yürək kılıdu. **19** Əmdi bəlkim san manga: «Hudanıng iradisigə heqkim karxi qıkalmaqdıqan tursa, undakta Huda nəmə üçün insannı əyibləydi?» — deyixing mumkin. **20** Birak, əy insan, Huda bilən takallaxkudak kimsən? Kelipta xəkilləndürülüatiqan nərsə əzini xəkilləndürgiqiğə: — «Meni nəmə üçün bundak yasidinq?» — deyələmdə? **21** Humdanıning ohxax bir kallaq laydin esil orunqa ixtitidiojan kaqımı, xundakla adətikli orunqa ixtitidiojan kaqımı yasax hokuki yokmu? **22** Huda Əz oqazipini kərsitixni wə kük-kudritini tonutuxni niyat kılən bolsa, oqazipiga layikolojan, halakətək təyyarlanqan «kaqılar»a adətinq taxkiri səwrqanlıq bilən keksi-kərənni kənklip kəlgən bolsa, umingoja nəmə boptu? **23** Wə xuning bilən Əzining rəhim-xəpkitining nixani kılən wə xan-xərəpka tuyassar boluxka aldin'la təyyarlıqan «kaqılar»da, yəni Əzzi Yəhudiylar arisidinla əməs, bəlkı əller arisidinmu qakırojan bizlərda xan-xəripining qəksizlikini namayan kılıx üçün xundak kılıxını haliojan bolsa, buningə nəmə boptu? **25** Bu huddi Hudanıng Həxiya pəyojəmbər arkılık eytkinidək: — «Əsl həlkim həsablanmiojan həlkni həlkim, əslə seymigənlərni seyganlırim daymən»; **26** wə yənə: — «Burun ularqa: «Siler Mening həlkim eməssilər» deyilgən jayda, Kəlgüsida dəl xu jayda ularqa «Tirik Hudanıng oqızılları!» degən nam berilidü». **27** Yəxaya pəyojəmbərmu Israıl toopruluk mundak jakarlıqanıdi: — «İsraillarning sanı dengiz sahiliidiki kundak kəpənəkli, lekin pəkət birla «kaldı» kütküzüldü; **28** qünki, Pərvərdigar Əz ixini tütügitətip, həkkaniyilik bilən tezidin uni ijra kılıdu; qünki U yar yüzüdə həkümimi taltəküs wə tez ijra kılıdu». **29** Yəxaya pəyojəmbər yənə aldin eytkinidək: — «Əger samawi əxunlarning Sərdarı bolovan Pərvərdigar bizgə bir nəsil kəldurmiojan bolsa, Sodom xəhiri dək, Gomorra xəhiri dək [yoqalıqan] bolattuk». **30** Undakta, bularqa nəmə deyiximiz kerak? Həkkaniyilikka intilməqən əlliklər həkkaniyilikka, yəni etikadka asaslıqan birhil həkkaniyilikka erixti. **31** Lekin Israıl həkkaniyilikni kərsətkən Təwrat ənənəvi qanuniyəti intigini bilən ənənəvi tələpəti yetəlmidi. **32** Nəmə üçün? Qünki ənənəvi həkkaniyilikka intilixi etikad bilən əməs, bəlkı «sawablik ixlar» bilən idi. Ular «putlikaxang tax»ka putlixip yiləp qüxti; **33** huddi [mukəddəs yazmilarda] yezilənidək: «Həlkni putlixiyidiojan putlikaxang taxni, Adəmni yikitiyidiojan kəram taxni Ziona qoydum, Uningə etikad kılənəqə hərgiz yərgə karitilip kəlməsən!». **34** Lekin, U Israillar həkkidə: — «Mən kün boyi bu itaətsiz wə tərsə həlkək qollırımnı uzitip intilip kəldim!» — dəydu.

10 Kərindaxlar, yürək intizarim, xundakla Hudaşa yelinxim israillarning kütküzuluxi təqündür. **2** Qünki xuningə guwahlıq berimənki, ənənəvi Hudaşa həkikətənmən kızoqın intilixi bar, birak ənənəvi intilixi həkikiy bilim üstüqə kurulovan əməs. **3** Qünki ənənəvi Hudanıng həkkaniyilikini bilməqəkə, uning orniyoja əzliyinə həkkaniyilikini tılkəxkə tirixip, Hudanıng həkkaniyilikə boy sunmədi. **4** Qünki Təwrat ənənəvi qanuniyəti Məsihning Əzidur; xuning bilən etikad kılənəqlərning hərbiri üçün həkkaniyilik bar boldi. **5** Qünki Təwrat ənənəvi qanuniyəti əməl kılıxtnı kəlgən həkkaniyilik həkkidə Musa pəyojəmbər mundak yazqaşan; «Kanunun əmərlirigə əməl kılənəqlər xu ixliridin hayatlıq tapıdu». **6** Lekin etikadın bolovan həkkaniyilik mundak dəydu: — «Kənglüngdə: — «Kim asmanoja qıkar?» (yəni «Kim Məsihni asmandın elip qıxıfürər?») **7** wə yəki «Hangi təgiga kim qıxıfürər?» (yəni «Məsihni elüməndin kim kəyturur?») — demigir». **(Abyssos g12)** **8** Əmdi xu [həkkaniyilik] nəmə dəydu?

— «Səx-kalam sanga yekindur, tilingda wə dilingdidurl!» — bu səz-kalam dəl biz jakarlaydiojan etikadning səzidur. **9** Demək, «Əysanıng Rəb iğənlilikini aqzıng bilən etirap kılışang wə kəlbingdə Hudanıng uni elüklər arisidin tirildürənlikigə ixənsəng, kütküzulisən!» **10** Qünki insan kəlbida etikad kılıx bilən həkkaniy kılınidu, eoqizida etirap kılıx bilən nijatka erixidu. **11** Mukəddəs yazmilarda deyilgəndək; «Uningə etikad kılənəqinən hərbiri hərgiz yərgə karitilmas». **12** Qünki bu jəhətə Yəhudiylar bilən Greklarning pərkı yok; hər ikkisining Rəbbi həmmiñin Rəbbidur wə Əzizə nida kılənəqlərning həmmisigə mol bayliklərini ayimadu. **13** Qünki: «Kımdikim Rəbning namini qakırıp nida kılısa kütküzulidü». **14** Lekin Rəbəgə ixənmigən kixi kəndakmu Uningə nida kılılisun? U toopruluk anglimiqən kixi kəndakmu Uningə ixənsün? Hux həwər jakarlıqıqlı bolmisa, ular uni kəndakmu angliyisun? **15** Xu jakarlıqıqlar əwətəlmigən bolsa, hux həwərni kəndakmu yətküzəlisün? Mukəddəs yazmilarda yezilənidək: «Aman-hatırjəmlik toopruluk hux həwərni, bəhə-saadət toopruluk hux həwərni yətküzənlərning ayaqları nemidegən güzəl-həl». **16** Birak, huddi Yəxaya [pəyojəmbərning] «İ Pərvərdigar, bizning həwərimizgə kimmü ixəndi?» deginidək həmmə adəm hux həwərgə itaat kılənəqə əməs. **17** Xunga etikad həwərni anglixtin kelidu wə xu həwər Məsih toopruluk səzədə anglitiliidu. **18** Lekin xuni soraymənki, ular xu həwərni angliyiqənəmidü? Əlwətə anglıdı: — «Ularning sadası pütkül dənizlər, Səzliyi yər yuzinən kərlirigə yəttı». **19** Yənə xuni soraymənki, Israillar [xu həwərdin] wəkəp bolmiojanımdı? Aldı bilən, Musa [İsrailoja] mundak bəxərət bərgən: — «Həq həlk əməs» bolovan bir həlk arkılık silərdə həsət əzəzəyən, Nədan bir həlk arkılık oqazipingləri kəzəzəyən». **20** Keyin, Yəxaya pəyojəmbər intayın yürüklik haldə xu bəxərətni berip: — «Əzümgə intilmigənlərə Əzümmi tapkuzdum, Meni sorimiqənlərə Əzüm kəründüm» — dedi. **21** Lekin, U Israillar həkkidə: — «Mən kün boyi bu itaətsiz wə tərsə həlkək qollırımnı uzitip intilip kəldim!» — dəydu.

11 Undakta, xuni soraymənki: — Huda Əz həlkidin waz kəqtımı? Hərgiz undak əməs! Mənmu İbrahim əwlədin, Binyamin qəbilisidin bolovan bir Israılçı! **2** Huda aldin kengləgə pükkən Əz həlkidin waz kəqkini yok. Mukəddəs yazmilarda Ilyas [pəyojəmbər] həkkidə nəmə deyilgənləki silərgə ayan əməsmə? U Israillardin azar qəkip Hudaşa yelinip: — **3** «İ Pərvərdigar, ular Sening pəyojəmbərlirinən əltürüxti, kurbangahlıringi qəkixti. Pəkət əzüm yaloquzla kəldim, ular yənə meningmu jenimni almakçı boluxuatidu», deyən. **4** Hudanıng uningə kəyturojan kalami kəndak boldi? U: «Baaləja tiz pükmiqən yəttə ming adəmni Əzümgə elip kəldim» — deyən. **5** Huddi xuningdək, bugünkü kündimü Hudanıng xapaiti bilən [İsrailidin] Əzzi taliqən bir «kaldı» bar. **6** [Ularning tallinixi] xapaat bilən bolovan bolsa, undakta əzliyinən əjir-əmili bilən bolovan əməs. Əməllərdin bolovan bolsa, xapaat xapaat bolməyə kələtti. **7** Nətijidə kəndak boldi? Israillar idiginə erixəlmədi, lekin ulardın tallançanlar erixti. Ələnənlərning bolsa, kəngüllürlü bishudaxturuldu. **8** Huddi mukəddəs yazmilarda eytilənidək: — «Huda ənənəvi roh-kəlbini oqəplətkə saldı, Bügüngə kədər kəzərini kərməs, Kulaklını anglimas kıldı». **9** Xuningdək Dawut [pəyojəmbər] mundak deyən: «Ularning dastihini əzliyigə kəpənək wə tuzak bolup, Ulanı putlaxturup, kilmixlərini ez bəxioja qıxiürən!» **10** Kezliyi qarangoqulixip, kərəlmisən; Bəllirini mengüy ruslatmay pütküldürəyəsən!» **11** Undakta, xumimə sorayki: [Israillar] yikiliq kəytidin turoquzulmaslıqka putlaxkanmu? Hərgiz undak əməs! Lekin ənənəvi teyliq itaətsizlik kılənəqlərindən nijat yətəlliklərgə yətküzüldü. Buningdin məksət Israilları həsətək

kozoxqatin ibarəttür. **12** Əmədi ularning teyilip itaətsizlik kılıxi dunyoqa asayixlıq bəhəx atkən bolsa, xundakla ularning ziyan tartkını əllərni beyitkən bolsa, undakta kəlgüsədə ularning həmmisining toluk nijatlılıqka erixi dumyaqa tehimu zor bəht elip kəlməmədi?! **13** Əmədi silər əlliklərə sezəlwətimən; mən əlliklərə rosul süpitidə bəkitilgəndin keyin, wəzipəmni xanxərəplik dəp uluqplaymənki, **14** janjigerlərin bolqoşunlarining həsətinin əkozəqə, ularning bəzilərinini kutuldurarmənməkinin deyən ümidiətə bolımən. **15** Qünki ularning taxliwetlərənlikinə nətijisi dumyadıki əllərni Huda bilən inaqlaxturux bolsa, undakta ularning kobul əlini xilətən tırılıb bolmayı nəmə? **16** Həsəldin tunji bolup qıkkən hemirdiki kallak mukəddəs hesablansıa, pütün hemir mukəddəs dəp hesablinidü. Dərəhning yiltizi mukəddəs bolsa, xahlırimu mukəddəs bolidü. **17** Zəytun dərihining birnəqqə xehi dərwəkə sunduriwetlənənidü, wəsən yawa zəytun keqiti bolup, ularning ornioja uländü. Mana əmədi dərəh yiltizidin ozukluk elip, mol xırnısından bəhrimən bolqoqı bolqanıksən, **18** əmədi sunduruwetlənən axu xahlardin ezungni üstün kılıp mahtanma. Mahtansang, xuni untumiojinki, sən yiltizni əməs, yiltiz seni kətürüp kuuwətələwətidü. **19** Sən əmədi: «Xahlar menin ulinixim üçün sunduriwetildi» — deyixing mumkin. **20** Toorja, ular etikadsızlıktıq sunduruldu; sən bolsang, etikadıng bilən tik turısan; birək uningdin məqrurlarına, aksiqə [Hudadin] kork! **21** Qünki Huda əyni waktida bu dərəhning ez xahlırını ayimiojanıkon, senimə ayimaslıqı mumkin. **22** Mana, [bu ixlarda] Hudanıng mehribanlıqıqə həmdə kəttik kol ikənlilikə qara. U Əz yolidin yikılıp qüxkənlərgə kəttik kol idi, lekin sanga (mehribanlılıqda dawamlıq tursangla) mehribanlıq kəsətsənək. Undak bolmioqanda, sənmə kesip taxlinisən. **23** [Yəhudiyların] etikadsızlıqta qing turiwalmisa, əslidiki dərəhkə ulinidü. Qünki Huda ularını käyta ulaxķa kədiridur. **24** Qünki əger sən yawa zəytun dərihidin kesip elinip, təbiyi qanuniyətkə hilap hələdə [baqdiki] yahxi zəytun dərihigə ulanıqan yarda, əslidiki bu təbiyi xahrlarıng ez dərihikə ulinixi tehimu mumkinoq?! **25** Kerindaxlar, ezunglarnı üstün wə əkiliq qaoqlaxtin saklinixinglər üçün, wəhiq əlini qoşu xu sirdin həwərsiz kəlixinqlarnı haliməymənki, ta [Huda tallıqan] Yəhudi əməslərning sani toluklanıqə, Israilning bir kismi tax yürəklikkə kəldurulidü; **26** andin pütkül Israil kətkəzələndi. Bu toqroqluk mukəddəs yazımlarda mundak, yeziloqan: — «Kutkuçoqı Ziondin kəlip, Iplaslıknı Yaquptın yok kılıdu. **27** Mən ularning gunahlarını elip taxliwətinimdə, Mana bu ular bilən tütüdıcıqarı əhdəm bolidü». **28** Əmədi hux həwər jəhəttin karioqanda, silərning bəhtinglər üçün Yəhudiylər həlk [hux həwərgə] düxmən kılıp bekitilgən; birək Hudanıng tallixi jəhəttin karioqanda, ata-bowlirimiz sawəbidiñ seyülgəndür. **29** Qünki Huda Əzzi bərgənlərini wa qakirikini kayturuwalmaydu. **30** Silər əlliklərmə bir qaoqlarda Hudaqə itaət kilmiojan bolsanglarımı, [Yəhudiyların] itaətsizlikinə nətijisidə hazır rəhəm-xəpkətə erixtinglar. **31** Yəhudiylar bolsa itaət kilmay keliwətidü; [Hudanıng] buningdiki məksəti, silərgə kersətən rəhəm-xəpkət arqlik ularnimu rəhəm-xəpkətə erixtərütin ibarəttür. **32** Qünki Huda pütkül insançı rəhəm-xəpkət kersitix üçün, həmmeylənni itaətsizlikkə solap koydi. **33** — Ah! Hudanıng danalığı wa ilim-həkmitinən bibahə bayılıkları həm həsabsız gongkurluk! Uning həkümülinirinə tegigə yətkili bolmas! Uning yolları idzəp tepixtin xunqıp yıraktır! **34** «Kimmu Pərvərdigardıng oy-muddalılarını qüxinip yətti? Kimmu Uningqə maslıhətiqə bolalıdi?» **35** «Uningqə kim awwal bir nərsə berip, Keyin uni kayturup bər deyəlid?». **36**

Qünki barlıq məwjudatlar Uningdin kalğın, U arkılıq məwjudut bolup turidu, Həm Uning üçün məwjudut bolup turidu. [Barlıq] xan-xərəp əbədiqıqə Uningoja bolqayı! Amin. (aiən g165)

12 Xunga, əy kərindaxlar, Hudanıng rəhimdilliği bilən silerdin xuni etünimənki, teninglarnı mukəddəs, Hudani hursən kılıdıqan, tırık kurbanlıq süpitidə Uningoja beqixıqlanqlar. Mana bu silerning [Hudaoja] kılıdıqan həqkiy ibaditinglərdür. **2** Bu dunyanıng kəlipiçə kirip kəlmənglər, bəlkı oy-pikrinqlarning yengilinixi bilən eżgərtülinglər; undak kələqanda Hudanıng yahxi, kobul kilarlık wə mukəmməl iradisining nema ikənlilikni ispatlaş bilələsilsələr. **(aiən g165)**

3 Manga ata kılınojan xapaqtəkə asasən hərbiringləroja xuni eytimənki, eżünglər toopruluk əzənglərda barolojinidin artuk olyim, bəlkı Huda hərbiringləroja təkşim kılıqan ixənqning mikdariçə asasən salməklək bilən eżünglərni dəngsəp kərunglər. **4** Qünki tenimiz kepligən əzəlardin tərkib tapkan həmdə hərbir əzayimizning ohxax bolmiojan roli boloqandək, **5** bizmu kəp bololojimiz bilən Məsihətə bir tən bolup bir-birimizgə baqlınlınlıq, əza bolimiz. **6** Xuning üçün bizgə ata kılınojan mehîr-xəpkət boyiqə, hərhil rohiy iltipatlırlırmızı bar boldı. Birsiga ata kılınojan iłtipat wəhiyini yətküziüx bolsa, ixənqisining dairisidə wəhiyini yətküzsün; **7** baxxıklärıng hizmitini kiliç bolsa, hizmet kilsun; təlim berix bolsa, təlim bərsun; **8** rıqəbatlındırırsun bolsa, rıqəbatlındırırsun; sədiqə berix bolsa, mərəldik bilən sədiqə bərsun; yetəkəxə bolsa, əstiyidilik bilən yetəklisun; həyrahəlihikərsətix bolsa, huxal-huramlıq bilən kılısun. **9** Mehirmuhabbitinglər sahta bolmısın; rəzillikti naprətlininqlər, yahxılıkka qıng baqlıninglər; **10** Bir-biringlarnı kərindaxlarqa kizojin mehîr-muhabbat bilən səyünglər; bir-biringlarnı hərmətləp yukarı orunoja koyunglər. **11** İntilixinglarda erinmənglər, roh-kəlbinglər yalkunlap kəyüp turup, Rəbəkə kullarqə hizmat kılınglər. **12** Ümیدə bolup xadlinip yürünglər; muxəkkət-kıyinqılıqlarqa səwr-taşətlik bolunglər; duayinglarnı hərkəndək wakıttı tohtatmanglar. **13** Mukəddəs bandılarning ehtiyajındıñ qıkıqlar; mehməndostluğka intilinglər; **14** Silərgə ziyanəxlük kılıqoqılaroja bəht tilənglər; pəkət bəht tilənglərki, ularnı kərojımanqlar. **15** Xadlançınlar bilən billa xadlininqlər; kəyəqurup yoqılıqınlar bilən billa kəyəqurup yoqıqlanglər. **16** Bir-biringlər bilən inak etüp ohxax oy-pikirdə bolunglər; naziringlarnı üstün kılımganglar, bəlkı tewan tabikidiki kixilət bilən berix-kelix kılınglər. Əzünglarnı danixmən dəp qəoqlımganglar. **17** Həqkimning yamanlıkçıya yamanlıq bilən jawab kəyturmanglar. Barlık kixining alidda ixlirinqlər pəzilətlilik boluxka kəngül koyunglər. **18** Əmkaniyətning bariqə kəpçilik bilən inak etünglər; **19** intikam almanglar, i seyümlüklirim; uni Hudaoja tapxurup Unıng oqəzipigə yol koyunglər, qünki [mukəddəs yazmilarda] mundak yezilojan: «Perwərdigar dəyduki, intikam Meningkidur, [yamanlık] Mən kəyturimən».

20 Xunga aksıq «Düixümining aq bolsa, uni toydur, ussiojan bolsa, kandur. Bündək kiliç bilən «uning bexişa komür qoqını toplap salojan bolisən». **21** Yamanlık alidda bax əgmənglər, bəlkı yamanlıkçı yahxılık bilən vənginələr.

13 Həmmə adəm ezlirini idarə kılouqı hökük igiliriga boyusun. Qünki Huda tiklimiğən hökümət yok; kaysı hökük-hökümət məwjuṭ bolsila Huda təripidin tikləngandur. **2** Xuning üçün, hökük-hökümətkə karxılık kılouqı kixi Hudanıng orunluxturuxıqə karxılık kılıqan bolıdu. Karxılık kılouqular sorakka tərtildi. **3** (qünki hökümənlər yahxılık kılouqularıça əməs, bəllki yaxınlıq kılouqularıca kərkük kəltiridü)

Hekümrənlərdən körkəxni halimaymən desəng, undakta yahxi əməl kıl. U qəoşa həkümət təripididin təriplinisən. **4** Qünki həkümrənlər sening mənəvəting üçün Hudanıng hizmətqisidur. Lekin yamanlıq kilsang, uningdin körkəxun kerək! [Həkümər] kiliqni bikarətə esivalmaydu, u yamanlıq kiliqni Hudanıng əqəzini kersitidiojan jaza bərgüqi süpitidə Hudanıng hizmətqisidur. **5** Xuning üçün, həkümrənlərətə baxsunux kerək. Bu, pəkət jazalinixtən saklinix üçünla əməs, bəlkı pak wijdanlıq bolux üçündür. **6** Muxu səwəbtinmu baj tapxurunglar; həkümrənlər bolsa, Hudanıng məhsus bu ixlərni baxçuruxka bəkitkən hizmətkarlıridur. **7** Hərkimətəz tegixlik həkkini telanglar; əqəllə-parək tapxurualıqlarıq əqəllə-parəkni, baj yioqquqlarıq bajını tapxurunglar; ehtiramə tegixlik bolovanlarıq ehtiram kiliqinlar, hərəmat kiliqka tegixlik bolovanı hərəmat kiliqinlar. **8** Bir-biringlərni seyüxtin baxxə, hərkimətəqəhnərsidin kərəzdar bolmanglar. Qünki baxxınları seyğən kixi Təwrat ənənənin təlipini əməlgə axurqojan bolidur. **9** Qünki «zina kılma, katılık kılma, ooprılık kılma, nəpsaniyətqılık kılma» deyən pərhizlər wa bulardın baxxə hərkəndək pərlərətə, «koxnangni eżüngni seyğəndək seyğin» deyən bu əmərgə yioqinqaqlarıq. **10** Mehir-muhəbbətətə berilgən [kixi] ez yekinioja həqkəndək yamanlıq yürgüzməydi; xuning üçün, mehir-muhəbbətətə Təwrat ənənənin təlipini əməlgə axurqoqudur. **11** Hazırkı wakitning jiddiylikini bilip, xularni kiliqinlar. Qünki bizi üçün allikəqan uykudin oyoqinix wakit-saiti yetip kəldi. Qünki dəslepki etikad kiliqan wakıtmızoja nişbətən nijatımız tehimə yekinlap kəldi. **12** Keşə etüxkə az kəldi, kündüz yekinlahti. Xunga, karangoylukuning ixlərini taxlap, yoruklukning koral-yaraklırını kiyayı. **13** Kündüzgə muwapiq diyanətlik həyat keçirəyli, ayx-ixrət wa xarabhorlukka, zina wə kəyp-sapaqa, jedal-majrija wə həsəthorlukka berilməyli; **14** əksiqə eżünglərətə Rəb Əysə Məsihni kiyiwelingər wə gunahkar əttiki arzu-həwəslərni kəndək kənduruxni həq oylimanglar.

14 Etikadı ajizlarnı kobul kiliqinlar, lekin ular bilən pikirdə talax-tartıq kilianglar. **2** Birsətə hərkəndək yeməklikni yeyixkə bolidiojinoja ixinidü; lekin yənə etikadı ajiz birsətə pəkət kəktatınlarıq yeydi. **3** Hərkəndək yeməkliklərni yəydiqan kixi yemədiqan kixini kəmsitmisən; həmdə [bəzi nərsəni] yemədiqan kixi hərkəndək yeməkliklərni yəydiqan kixi üstidin həküm kilmisən. Qünki Huda uni kobul kiliqan. **4** Baxxə birsining hizmətkarı üstidin həküm kiliqni sən kim iding? Hizmətkarning tik turuxi yaki yikılıp ketixığa pəkətətəz hojayini məs'uldur. Həmdə [xu hizmətkarmu] tik turidiojan kilinidü — qünki [hujayini] Rəb uni tik turquzuxka kədirdur. **5** Məlum birsətə məlum bir künni yənə bir kündün üstün kəridü, yənə birsətə həmmə künni ohxax dəp əkaraydu. Hərkimətəzini kəzəkariqoja toluk ixanşı bolsun. **6** Məlum künni kədirləydiqan kixi buning bilən Rəbbining hərəmitidə uni kədirləydi. Bir nərsəni yəydiqan kiximü Rəbbining hərəmitidə yeydi, qünki u ez rizki üçün Hudaqə təxəkkür etdi. Məlum nərsəni yemədiqan kixi yemədiqanlıq bilən əzinin Rəbbining hərəmitidə yeməydi, umu xundakla Hudaqə təxəkkür etdi. **7** Qünki həqkəysimiz əzimiz üçün yaximaymiz wə həqkəysimiz əzimiz üçün əlməyməz; **8** Bəlkı əgər yaxisak, Rəbbimiz üçün yaximaymaz; əlsək, Rəbbimiz üçün əlimiz. Xuning üçün yaxisakmu, əlsəkmu Rəbbimizgə mənsuptur. **9** Qünki Məsihning elüxi wa tirilixi dəl xu məksət bilən boldiki, Uning olükklərning həm tiriklərning Rəbbi boluxi üçündür. **10** Undakta, sən nemə üçün kərindixing üstidin həküm kilişən? Yəki nemə üçün kərindixingni mənsitməysən? Qünki

həmmimiz Hudanıng sorak təhti aldida turiximiz kerək bolidur. **11** Qünki [mukəddəs yazmılarda] eytilojinidək: — «Pərvərdigar dəyduki: — Əz həyatim bilən kəsəm iqimənki, Manga barlıq tizlər püktüli, Barlıq, tillar Meni etirap kiliq mədhiyə okuydu». **12** Xunga, hərbirimiz Huda aliddə ezmiz tooruluk hesab berimiz. **13** Xuning üçün, bir-birimizning üstidin həküm kiliqni ikkinçi biri bolmayıli. Buning orniqə xundak həküm-kararətə kelinglərki, hərkəndək kərindəxəkə gunahka yikidiojan bir nərsini yaki tuzakni köyməslik kerək. **14** Rəbbimiz Əysəda bolovanlığimdin xuningətə kat'iy ixəndürülüp bilimənki, hərkəndək nərsə əzlikdən haram əməstur; lekin bir nərsini haram dəp kariojan kixi üçün, u uningoja haramdur. **15** Əgər yeməklikin təpəylidin kərindixingni azabka koyqan bolsang, mehir-muhəbbət yolidə mangmiojan bolisən. Məsih uning üçün Əz jenini pida kiliq eləğən, bu [kərindixingni] yeməklikin bilən nabut kilmalı! **16** Əmdi silər yahxi dəp kariojan ixlərning yaman deyilixigə səwəbqi bolup kalmanglar. **17** Qünki Hudanıng padixahlıq yemək-iqməktə əməs, bəlkı Mükəddəs Rohtə bolovan həkkənəilik, inaklıq-hatirjəmlik wə xadılıktidur. **18** Bularda yaxap Məsihə hizmət kiliqni kixi Hudanı hursən kiliđu wə insanlarning təriplixigə sazawər bolidur. **19** Xuning üçün əzimizni inaklıknı ilgiri süridiojan wə bir-birimizning etikadını kurup qikidiojan ixlərətə ataylı. **20** Yeməklikni dəp Hudanıng əjrini nabut kilmanglar. Həmmə nərsə darwəkə halaldur; biraq birsətə yegini bilən [etikadida] putlaxsa, u uningoja yaman hesablinidü. **21** Xuning üçün gəx yeyix, xarab iqix, xundakla baxxə hərkəndək ixlərni kiliqin kərindixingni gunahka teyilduridiojan, azabka koyidiojan yaki uni ajizlaxturidiojan bolsa, bularni kilmiojining tütük. **22** Sening [məlum bir ixni kiliqka] ixənqing barmu? Əmdi bu ixənq Huda bilən sening arangdiki ixtur Əz kiliwatqan ixni toorə dəp kariojan, xuningdi wijdanımı əyibə buyrulmiojan kixi nemidegən bəhtlik-hə! **23** Ləkin [yeməklikin] gumanlınip turup yənə xuni yegən kixi əyibə buyrulidu, qünki buni ixənq bilən yemigən. Ixənqin bolmiojan hərkəndək ix gunahıqtur.

15 Əmdi etikadımız küqlük bolovan bizlər əzimizni qanafənləndürünxilə oylimay, bəlkı etikadı ajizlarningmu ajizliklərini kətürürüm kerək. **2** Hərbirimiz ez yekinimizning etikadını kurup qikixi üçün, uning bəht-barikitini kəzlep, uni hursən kiliqka intiləyli. **3** Qünki hətta Məsihə Əzini kənduruxni oylimiojanidi. Bu tooprisida mukəddəs yazmılarda mundak pütləğən: «Sən [Hudanı] həkərət kiliqanlarning həkərətləri Mening üstümgə qüxti». **4** Qünki burunda [wəhiy bilən] pütləğən yazmılardiki hərkəsisi sezər bizgə egitix üçün yezilojan bolup, məksəti mukəddəs kitablardın kələn səwr-takət wə ilhəmbəxər arkılık bizdə azru-ümidning boluxi üçündür. **5** Əmdi səwr-takət wə ilhəmbəxəninq İğisi Huda silərni Məsih Əysəni iləğə kiliq, ezəra bir oy-niyatka kəltürgəy; **6** buning bilən silər Hudanı, yəni Rəbbimiz Əysə Məsihning Atisini bir jan bir dil bilən bir eojızdın uluqılıqaysırlar. **7** Xunga, Məsih silərni kobul kiliq, Hudaqə xan-xərəp kəltürginidək, silərmi bir-biringlərni kobul kiliqinlar. **8** Qünki silərgə xuni əzinimənki, Əysə Məsih Hudanıng ata-bowlarıqə bərgən wədilirini ispatlax üçün, xu arkılık allərətə Hudanıng rəhəm-xəpkitini kərəp uni uluqılıxi üçün, hətnə kiliqanlarətə Hudanıng həkikətini yətküzgüqi hizmatkar süpitidə təyinləndi. Bu huddi [mukəddəs yazmılarda]: — «Xunga Sanga allər arisida mədhiyə okuymən, Wə Sening namıngni küləyəmən» — dəp yezilojanidi. **10** Wə U yənə: — «Əy allər, [Hudanıng] həlkə bilən billa xad-huram bolunglar!» — dəydü. **11** Wə yənə U: — «Əy barlıq allər, Pərvərdigarnı mədhiyiləngər, əy püktül kowmlar, Uni uluqılanglar!» —

dəydi. **12** Yənə, Yəxaya [pəyəqəmbərmə] mundak dəydi: — «Yəssənəng yiltizi bolğan kixi məydanqa qikidu, Əllərgə həkimlik kılıdiqan zat ornidin turidu; Əller dərvəzə Uningçə ümid baqlaydu». **13** Əmdi ümidning Igisi Huda Əzığə ixiniwatçınlıqlardın kəlblinglərin toluk xad-huramlıq wə tinq-hatırjamlıkkə tolduroq, xuning bilən Mukəddas Roħning küq-kudriti bilən ümidkə tolup taxkaysılar. **14** I kerindaxlirim, kənglünglarning mehribanlıq bilən tololanlıqoja, mol bilimlər bilən toluk bezəgənlilikə, xundakla bir-biringlaroja əzara jekiləp berələydiqanlıqınlarıqını kayılmən. **15** Xundak bolsimu, Huda manga ata kılıqan xapaət tüpəylidin man silərgə bir kisiim tərəplərdin nəqəqə ixlərni əslitip koyuxkə sel jür'ətlək bolup uxbu hətni yazməktimən. **16** Xu xapaət bilən mən Hudanıng hux həwirini yətküzüüp kahindən Uning ibaditini həmmə yərdə wujudkə kəltürük hizmitidə [Yəhədiy əməs] əllərgə Məsih, Əysanıng hizmətkəri bolup təyinləndim. Bu hizmitimng məksiti əllərning Hudaqa sunidioqan ibaditi Mukəddas Roħ, arkılık pak-mukəddas kılınip, Hudanı hursən kılıdiqan kurbanlıktak Uning kobul kılıxıqə layik boluxi üçündür. **17** Xuning üçün Məsih Əysada boləjanlıqimdən Hudanıng manga tapxurojanlıridin pəhirlinimən. **18** Qünki əllərning Hudaqa itaət kılıxi üçün Məsihning manga kılduroqanlıridin baxka həqənemini tiləqə elixkə həddim əməs. Sez wə əməllər arkılık, alamətlək mejizilər wə karamətlər arkılık, Mukəddas Roħning küq-kudriti bilən Yerusaleməndin baxlap Illirikon əlkisgiqə aylınip həmmə yərdə Məsihning hux həwirini toluk jakarlıdim. **20** Xundak kılıp baxkılılar saloqan ulning üstigə bina salmaslıq üçün, əzoldin Məsihning nami anglanıçıq yərlərdə bəhux həwərnəni jakarlaşka intilip kəldim. **21** Bu toqrisida [mukəddəs yazmılarda] etyilojinidək: — «Uningdin həwərsiz boləjanlar Uni keridu, Anglimiqanlar anglap qüxinidü». **22** Mana, xu [hizmatlırim] səwəbidin yeninglaroja berixni kəp ketim oylioqan bolsammu, lekin tosulqularoja uqrəp baralımidim. **23** Lekin həzir muxu ətraplarda [hux həwər yətküzülməgən] yərlər manga əkəmliqanlıktın, həmdə kəp yillardın beri sılarnı yoklap berix arzuyum boləjanlıktın, İspaniyaga beriximdə sılarnımu yoklap etməkqimən. Sapırımda aldı bilən silar bilən kərətixüp, bir məzil həmrəhlikinqardın toluk huxallinip, andın silərnəng yardimlarda səpirimni dawamlıxturuxumni ümid kılımən. **25** Birak, həzir bolsa Yerusaleməqa berip, u yərdiki mukəddəs bəndilərning hizmitidə boluxka kətiwatişan. **26** Qünki Makedoniyə wə Ahaya əlkiliridiki jamaətlər Yerusaleməndiki mukəddəs bəndilər arisidiki yoksullarоja ianə toplap yardəm berixni layik kərdi. **27** Bu ixni ular bərlək, layik kərdi; əməliyyətə bolsa ular Yerusaleməndikilərgə kərzədardur. Qünki əllər [Yəhədiy kerindaxlarning] rohıy bəhtliridin bəhrimən boləjan bolsa, maddiy jəhəttin ularoja yardəm berixka toqra kelidu. **28** Man bu ixni püttürgəndin keyin, yəni [Yerusaleməndiki] kerindaxlarning [jamaətlərning etikadining] bu mewisini kobul kılıxını jazmənləxtürgəndin keyin, sılarnı yoklap etüp İspaniyaga barımən. **29** Yeninglaroja barojinimdə, Məsihning toluk bəht-bərkətitin sılərgə elip baridiojanlıqını bilimən. **30** Kerindaxl, Rəbbimiz əysa Məsih wə [Mukəddəs] Roħning mehîr-muhəbbiti bilən sılardin etünimənki, man üçün Hudaqa dua kılıp mən bilən birlikə kürax kılıqaysılar — **31** menin Yəhədiyə əlkisidiki etikad kılıməqanlarning yaman niyətləridin saklinixim, xuningdək Yerusaleməda in'amni yətküzüüx hizmitimng xu yərdiki mukəddəs bəndilərning kobul kılıxıqə erixxi üçün **32** həmdə ahirdə Huda buyrusu, pekinqən xad-huramlıq bilən yeninglaroja berip, silar bilən

ortak istirahət kılıxımız üçünmu dua kılıqaysılar. **33** Amanlıq-hatırjəmlik Igisi boləjan Huda həmminglər bilən billə boløy! Amin!

16 Kənhrıa xəhəridiki jamaətning hizmətqisi singlimiz Fibini silərgə təwsiyə kılıp tonuxturimən; **2** uni mukəddəs bəndilərgə layik Rəbning muhəbbitidə kobul kılıp kütüwələqayıslılar, uning hərkəndək ixtə silərgə həjiti qüxsə, uningoja yardım kılıqaysılar. Qünki u ezmənu nuroqun kixilərgə, jümlidin mangımı qong yardımçı boləjan. **3** Mən bilən birgə ixligən, Məsih, Əysada boləjan hizmətdaxlirim Priska bilən Akwiləqə salam etykləysılar **4** (ular meni dəp ez həyatının heyim-hətirigə karimidi). Həm yaloquz mənələ əməs, bəlkı əllərdiki barlıq jamaətlərə ulardin minnətdardur. **5** Ularning ailisidə jəmə bələdiqan jamaətkimə salam etykləysılar. Asiya əlkisidin Məsihək etikadta əng dəsləpki mewə bolup qıkkə, seyümlüküm Epənətikə salam etykləysılar. **6** Silər üçün kep ajır singdürgən Məryəmə salam etykləysılar. **7** Mən bilən zindandax boləjan, Yəhədiy kerindaxlirim Andronikus wə Yunyaqə salam etykləysılar. Ular məndin awwal Məsihətə boləjan bolup, rosullar arisidimu abruluklur. **8** Rəbbimizdə boləjan seyümlüküm Ampliyatka salam etykləysılar. **9** Biz birgə ixligən Məsihətə boləjan hizmətdiximiz Urbanus wə seyümlüküm Stahuslarqa salam etykləysılar. **10** Sınaklardın etkən, Məsihətə sadik ispatlinip kələn Apelikə salam etykləysılar. Aristowulusun ailişidikilərə salam etykləysılar. **11** Yəhədiy kerindixim Hərodiyonqa, Narkisning ailisidikilərindən Rəbdə bolənqlarə salam etykləysılar. **12** Rəbning hizmitidə japa tartıwatlıq Trifena wə Trifosa hanimoja salam etykləysılar. Rəbning hizmitidə nuroqun japa tartıqan seyümlük [singlim] Pərsişka salam etykləysılar. **13** Rəbdə tallanojan Rufuska wə uning mangımı ana boləjan anisioja salam etykləysılar. **14** Asinkritus, Filigon, Hərmis, Patrobas, Hərmas wə ularning yenidiki kerindaxlara salam etykləysılar. **15** Filologus wə Yulyaqa, Nerius wə singlisioja, Olimpas wə ularning yenidiki barlıq mukəddəs bəndilərgə salam etykləysılar. **16** Bir-biringlər bilən pak seyülxər bilən salamlixıllar. Məsihning həmmə jamaətləridin silərgə salam! **17** Kerindaxl, silərdin xuni etünimənki, silar egəngən təlimə qarxi qıkkə, aranglarda ihtiqləpləri payda kılıdiqan wə adaməni etikad yolidin teyilduridioqan kixilərdin pəhəs bolunglar, ulardin neri bolunglar. **18** Bundak kixilar Rəbbimiz Məsihək əməs, bəlkı ez əkənəqə kul bolidu; ular silik-sipəyə qapları wə huxamat səzləri bilən saddilərning kəlbini azduridu. **19** Silərning Rəbkə boləjan itaətmənlikinqardın həmməylən həwəraptı. Xunga əhwalinglərin xadlinimən; xundaktimu, yahxi ixlar jəhəttə akl boluxunglarnı, yaman ixlarqə nisbətən nadan boluxunglarnı halaymən. **20** Amanlıq-hatırjəmlik Igisi boləjan Huda uzun etməy Xəytannı ayaq astınglarda yənjiydu. Rəbbimiz Əysanıng mehîr-xəpkəti silərgə yar boløy! **21** Hizmətdixim Timotiy, Yəhədiy kerindaxlirim Lukyus, Yason wə Sospatilərindən silərgə salam. **22** (uxbu hətkə kələm təwərkəti mənki Tərtiymu Rəbdə silərgə salam yollaymən). **23** Manga wə əyida daim yiqiliqliqan pütün jamaətka sahıbhanlıq kılıdiqan Gayustin silərgə salam. Xəhərning həzinəqisi Erastus silərgə salam yollaydu, kerindiximiz Kuwartusmu xundak. **24** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehîr-xəpkəti həmmingləroja yar boløy! Amin! **25** Uzun zamanlardın buyan süküttə saklinip kələn sırning wəhij kılınixi boyiqə, menin arkılık yətküzülgən bu hux həwər, yəni əysa Məsihning jakarlinixi bilən silərni mustahkəmləxkə əadir Boluqçioja [xan-xərəp boløy!] (aiōnios g166) **26** Sir bolsa insanları etikadlı itaətmənlik yolioja elip berix üçün, mənggү həyat Hudanıng əmrigə binaən həm

biwasita həm burunki pəyəməbərlərning yezip қaldurqanlıri
arkılık, hazır barlıq əllərgə wəhij əlində; (**aiōnios g166**) 27
xundak kılıçın birdənbir dana Boloquqi Hudaşa Əysə Məsih
arkılık xan-xərəp əbədil'əbəd bolmayı! Amin! (**aiōn g165**)

Korintliklar oja 1

1 Hudaning iradisi bilen Məsih Əysanıng rosulı dəp qakirilojan mənki Pawlustin wə kərindiximiz Sostenistin Korint xəhiri diki jamaətka, Məsih, Əysada pak-mukəddəs kılıniq, «mukəddəs bəndilirim» dəp qakirilojanlar oja wə xuningdak hər yərlərdə Rəb Əysa Məsihning (U ularoja wə bizgə mənsup!) namioja nida kılıoluqilarıng həmmisigə salam! **3** Atimiz Huda həm Rəb Əysa Məsih tərəfən silergə mehîr-xapkət wə hatirjəmlik bolqay! **4** Hudanıng Məsih, Əysada silergə ata kılınojan mehîr-xapkəti tüpaylıdin Hudayiməqə hərdaim təxəkkür eytimən; **5** buning bilən silər Uningda hər tərəpə, hərkəndək sezəd, hər tərəpətik bilimlərdə bay kılınoqansıslər, **6** huddi Məsihning guvahlıki silerdə təstiklənəndə. **7** Xuning bilən silerdə hərkəndək rohij iłtipat komlik kılıməstən, Rəbbimiz Əysa Məsihning ayan kılıniixini kütisilər; **8** U yəna silərni ahiroqəqə mustəhkəmələyduki, Rəb Əysa Məsihning künü kəlgüqə əyibisz saklinisilər; **9** Huda sezidə turoquşidur — silərni Əz Oqlı Rəb Əysa Məsihning sirdax-həmdəmlikiga qakirouqi del Uning Əzidur. **10** Əmdı man silərdirn Rəbbimiz Əysa Məsihning nami bilən xuni etünimənki, i kerindaxlar, gepinglər bir yərdin qıksın, aranglarda bəlginqılık bolmısın, bir pikirdə, bir niyətə kamıl birləxtürültüngərlər; **11** Qünki Klowining ailisidiliklərning manga silər toorqangarda eytixiqə, i kerindaxlirim, aranglarda talax-tartixlar bar ikən. **12** Deməkqi bolqojinim xuki, hərbiringlər: «Mən Pawlusning tərəpdarı», «Mən Apollosning tərəpdarı», «Mən Kefasnıng tərəpdarı» wə «Mən Məsihning tərəpdarı» dəwatisilər. **13** Əjəba, Məsih bələngənmək? Silər üçün krestləngən adəm Pawlusmdı? Silər Pawlusning namioja qəmündürdüngərlər? **14** Mən Huda oja təxəkkür eytimənki, aranglardın Krispus bilən Gayustin baxka həqkaysinglərni qəmündürümidi; **15** xuning bilən həqkim meni ezzinən namida adəmlərni qəmündürdi, deyəlməydi. **16** Durus, man yəna İstifanasning eydikilərənmü qəmündürdüm; baxka birawni qəmündürjinimni əsliyəlməymən. **17** Qünki Məsih meni adəmlərni qəmündürüixə əməs, bəlkı hux həwərnı jakarlaşqə əwətti; uni jakarlaş bolsa insanning həkmətlik səzliyi bilən bolmaslık kerək; undak bolqanda Məsihning kresttiki [kurbanlığının] küqi yokitilojan bolidur. **18** Qünki kresttiki kurbanlığın tooruluk, səz-kalam halakatka ketiwaşanlar oja əhməklik, əmma kutulduruluwatlıq bizlərgə Hudanıng küq-kudritidur. **19** Qünki mundak pütülgənki, «Mən danixmənlərning danixmənləkini yokitiman, akiłlarning akıllığını qətka əkəmən». **20** Undakta, danixmənlər keni? Təwrat elimalır keni? Bu dunyadıki bəs-munazirə kılıoluqilar keni? Huda bu dunyadıki danalıki əhməklik dəp kərsətən əməsmü? (**aiən 165**) **21** Qünki Huda danalıki bilən bekitkini boyiqə, dunya eż danalıki ərkilik Hudani tonumiojan, xunga Huda əhmikənə dəp karalojan, jakarliniwtakan səz-kalam ərkilik, uningoja ixəngüqilərgə nijatlı yetküzünxin layık kərgən. **22** Qünki Yəhudiylar möjizilik aləmtərəni, greklər bolsa «danalıq»ni teləp kılıdu; **23** əmma biz bolsak Məsihni, yəni krestləngən Məsihni jakarlaymiz; bu Yəhudiylar oja nisbətan bizarlıq ix, allərgə nisbətan əhmikənlik dəp karilidu; **24** əmma qakirilojanlar üçün eytəndə, məyli Yəhudiylar bolsun yaki greklər bolsun, Məsih Hudanıng küq-kudriti wə Hudanıng danalığıdır. **25** Qünki Hudanıng əhmikənlikli insanlarning danalığının üstündür, Hudanıng ajizlikli insanlarning küqidin üstündür. **26** Qünki, i kerindaxlar, silərning qakirilojan wakıttılık həlinglər üstüdə oylinip bekinglər; qakirilojanlar arisida insanlı tərəptin dana karalojanlar anqə kəp əməs, küq-hökükət qakirilojanlar anqə kəp əməs, aksəngəklər anqə kəp əməs idi; **27** bəlkı Huda danalarnı hijalətkə kaldurux üçün bu dunyadıki əhmək sanalojanları talliwaldı; küqlüklərni hijalətkə kaldurux üçün bu dunyadıki ajiz sanalojanları talliwaldı; **28** U yəna bu dunyadıki əkdərsizlərni, pəs kəriliidiojanları talliwaldı, «yox bolqan narsıslərni məwjuət xayılerni yokka qıkırıwetix üçün talliwaldı. **29** Uning məksiti Huda aldida həq ət igisi mahtanmaslıq tütündür. **30** Əmma Uning təripidin silər Məsih, Əysada turisilər; U bizgə Hudadin kəlgən danalıq, həkkəniliyik, pak-mukəddəslik wə hərəlik-azadlıq kılınoqandur; **31** xuningdək [Təwrat] pütülgəndək: «Pəhirlinip mahtıouqi bolsa Rəbdin pəhirlinip mahtıusun!».

2 Mən bolsam, i kerindaxlar, yeninglar oja barəqinimda, Hudanıng guvahlıkini jakarlaş üçün həq qəpəndəlik yaki əkil-danalıq ixli tip kəlgən əməsmən; **2** ənki mən aranglarda Əysa Məsihdir baxka, yəni krestləngən Məsihdir baxka həqnemini bilməslikkə bələ baqlıqoqandım; **3** mən aranglarda bolqan wəktimdə ajizlikta, qorkunqta wə titrigrən haləttə bolattım; **4** menin sezirin həm jakarlıxım bolsa adamni kayıl kılıqudak insaniy danalıq sezər bilən əməs, bəlkı Rohning alamət kərsətixləri wə küq-kudrat bilən bolqan idi. **5** Buningdən məksət silərning etikətinglər insaniy danalıq əməs, bəlkı Hudanıng küq-kudritigə baqlansun degəndən ibarət idi. **6** Halbuki, kamalatka yetkənlər arisida biz danalıqni bayan kılımımız; bəlkı bu dəwrdiki danalıq əməs, yaki bu dəwrdiki həkümranlarning danalıq əməs (ular zavallıkkə yüz tutkandur); (**aiən 165**) **7** əmma biz bir sırni axkarılap, Hudanıng bir danalıqini bayan kılımımız; Huda əslidə axkarə kılınmıqan bu danalıqni barlıq dəwrlərdin burun bizning xan-xərəpkə müvəssər boluxımız üçün bekitkənidi. (**aiən 165**) **8** Bu danalıqni bu dəwrdiki həkümranlarning həqkəyisini qüixinip yetmigənidi; uni qüixinip yetkən bolsa, xan-xərəpənigə Igisi bolqan Rəbni krestlimiğə bolatti. (**aiən 165**) **9** Halbuki, [Təwrat] pütülgəndək: — «Əzini seyənələrəgə Hudanıng təyyarlıqanları — Del həqkəndək kəz kərəmigən, Həqkəndək kulağ, anglimiojan, Həqkəndək kəngül oylap bakımojan nərsilərdür». **10** əmma bu nərsilərni Huda Roh ərkilik, ayan kıldı; qünki Roh bolsa həmmə ixlərni, hətta Hudanıng qongkər taglırını inqikiləp izligəqidür; **11** Qünki insanlarda, insanning kenglidikini bilgili qıxı insanning rohidi baxka nərsə barma? Xuning oja ohxax, Hudanıng Rohidin baxka, Hudanıng kenglidikilərini bilgili qıxı yoktur. **12** əmma bizning kubol kılıqinimiz bolsa bu dunyadıki roh əməs, bəlkı Hudadin kəlgən Rohdur; del xundak bolqoqka biz Huda təripidin bizgə sehiylik bilən ata kılınojan nərsilərni bilip yetələyimiz. **13** Bu ix-xayılerni insaniy danalıktın egitilən sezər bilən əməs, bəlkı [Mukəddəs] Rohtin egitilən sezər bilən, rohij ixlərni rohij sezər bilən qıxəndürüp sezləyimiz. **14** əmma «janəja təwə» kixi Hudanıng Rohinini kubol kilməydi, qünki bu ixlər uningoja nisbətan əhmikənliliktər; u ularını həq qüixinip yetələydi, qünki ular roh bilən park etilip bəhələnixi kerəktür. **15** Rohka təwə kixi həmmə ixlər oja bəhə berələydi; əmma uningoja bolsa həqkim bəhə berələydi. **16** Qünki kim Rəbning oy-kənglini qüixinip yetip, Uning oja məslihətqi bolalısın? əmma biz bolsak Məsihning oy-kəngligə igimiz.

3 Ləkin mən, i kerindaxlar, Rohka təwə kixilərgə sez kılıqandək silərə sez kılalmay keliwətimən; əksiqə silərni ətkə təwə kixilər, Məsihda bolqan bowak həsənlər silərə sezləkə məjbur boldum. **2** Mən silərə süt iqtüzdüm, gexni yegizmidim; qünki silər gəxni həzim kılalmayıttıqlar, xundakla hazırlımu tehi həzim kılalmaysırlər; **3** Qünki silər yənilə ətkə təwədursırlər.

Aranglarda həsəthorluk wə talax-tartixlar bar bolqazqa, silər ətəkə təwə əməsmu, insanlarqə mengiwatmamsıller? **4** Qünki birsti «Mən Pawlus tərəfdarı», baxka birsti «Mən Apollos tərəfdarı» desə, silər pəkət insanlarning yolida mangojan bolup kalmamsıller? **5** Apollos degən kim? Pawlus kim idi? Bəz pəkət silərning etikədinglərə wasitiqi bolduk, halas; hərbirimiz pəkət Rab bizga təkşim kılıqını boyiqə wəzipa ada kılıdıcıqın hizmətkarlar, halas, xundak əməsmu? **6** Mən tiktim, Apollos suqardı; əmma əstürgüqi bolsa Hudadur. **7** Xunga tikküqi həqnemigə hesab əməs, suqarəloqumı həqnemigə hesab əməs, pəkət əstürgüqi Huda Əziz həmmidur. **8** Əmma tikküqi wə osa kılıqını bolsa bir məksətidür; xundaktimu hərbiri ez əjri boyiqə in'amini köbul kılıdu. **9** Qünki biz Hudaqa təwə mehnətdaxturmız; silər bolsanglar Hudanıng baqı-etiizi, Hudanıng kuruluxisilər. **10** Hudanıng manga təkşim kılıqın mehər-xəpkəti boyiqə, huddi usta memardık ul saldim, andin baxka birsti uning üstigə kuruwatidu. Əmma hərbir kuruquçı kəndak kuruwatqanlıqıja ehtiyat kılısu. **11** Qünki selinojan ulni, yəni əysa Məsihən baxka heqkəndak ulni selixka bolmaydu. **12** Əmdi birsti bu ul üstigə altun, kümüx, kimmətlək taxlar, yaqıq, qəpler, saman salsa, **13** hərbirininq singdürügən ajrining kəndaklıkı kərənidü; qünki xu künii uni axkarə kılıdu, qünki uning mahiyəti otta kərənidü; ot hərbir kixining ajrini, kəndak mahiyəttin bolqanlıkini sinaydu. **14** Birsining ul üstigə kurojan ixi puhta saklinip kalsa, u in'amoja erixidü; **15** Birsining kurojını kəyüp kətsə, u ziyan tartidü; u ezi kütulidü, əmma goya ottin etüp kütulojan birsiga ohxap kəlidü. **16** Əjəba, əzünglarning Hudanıng ibadəthanisi ikənliklərini wə Hudanıng Rohinjing silərda turojanlıkini bilməmsiller? **17** Birsini Hudanıng ibadəthanisini harab kilsə, Huda uni harab kılıdu; qünki Hudanıng ibadəthanisi pak-mukəddəstür, silər dəl xundaksilər. **18** Həqkim eż-ezini aldımısun; birsti eżini bu dərvəda dana dəp sanisa, nadan bolup kalsun; xuning bilən u dana bolidü. (aiən g165) **19** Qünki bu dunyadiki danalıq Hudaqa nisbətən əhməklikür; qünki: — «U danixmənlərni eż hıyligərlərinin tuzikiqiə alıdu», dəp wə yənə: «Rəb danixmanlarning oyhiyallırıning tutamı yoklukını biliđu» dəp pütüklükür. **21** Xunga həqkim insan degənərləri pəhirlinip danglımisun; qünki əmmə məwjudatlar silərgə təwədür; **22** Pawlus bolsun, Apollos bolsun, Kefas bolsun, dunya-jahən bolsun, hayatı bolsun, əlüm bolsun, həzirki ixlar bolsun, kəlgüsü ixlar bolsun, əmmisi silərgə mənsuptur; **23** silər bolsanglar Məsihning, Məsih, bolsa Hudanıngkidur.

4 Birsiz biz toopruluk birnəmə deməkqi bolsa, bizni Məsihning hizmətkarları wə Hudanıng sirləri amanət kılınojan ojigidalar dəp bilsun. **2** Əmdi ojigidar degənərlərin təlap kilinidiqinə xuki, ular wapadar-sadık boluxi keraktur. **3** Əmma mən silər təripingləndin yaki baxka hərkəndək insanı sot təripidin sürüxtürüp bəhalansam, bu mən üçün qızırqılık ix; mən hətta eżüm toopruluk sürüxtürüp olturnmayıq. **4** Qünki wijdanım əyibləydiqan heqkəndak ixlirimindn həwirim yok; əmma bu ixning ezi meni həkkəniy dəp aklimaydu; meni sürüxtürüp bəhalıouqı bolsa Rəbdur. **5** Xunga waktsaiti kəlmigüqə, yəni Rəb kəlmigüqə heq ix toopruluk həküm qıqərmanglar; Rəb kəlgəndə u ərəngələklikti yoxurun ixlarnı axkarilaydu, kəlb-dillardiki barlıq oy-niyatlırnı ayan kılıdu; xu qəođda hərbiri Huda təripidin təripinidü. **6** Əmma, i kerindaxlar, bu ixlarnı silərning mənpəətinglarnı dəp eżümə wə Apolloska tətbiklidim; məksət silər biz arkılıq «pütülgənning dairəsindən həlkip kətmənglər» degən sawakni əginixinglər, xundakla heqkəysinglarning məlum birsini baxka birsidin

üstün dəp pəhirlinip təkəbburlixip kətməsliklər üzündür. **7** Qünki kim seni baxka birsidin üstün kılıdu? Sanga ata kılınojan nərsidin baxka səndə yənə nemə bar? Həmə sanga berilgən tursa, nemixkə «Məndə əslı bar idı» dəp pəhirlinip kerəngləp ketisən. **8** Silər allıqاقan toyunup kəttinglər! Allıqاقan beypir kəttinglər! Silər bızsız padixahlar bolup həküm sürdungular! Kaxki silər həqiqətən həküm sürgən bolsangları — undakta biz silər bilən billə həküm sürgən bolattuk! **9** Qünki Huda rosullar bolqan bizlərni elümgə mahkum bolqan adəmlərdək əng ahiroja koyup sazayı kılıp otturioja qıkarojan, dəp oylaymən; qünki biz pütükələməngə, yəni əhem pərixtılərgə əhem insanlarqə bir hil tamaxa bolduk. **10** Biz Məsih üçün əhmək sanalıqlarımız, əmma silər Məsihənə danasılər! Biz ajiz, əmma silər küütlüksilər; silər iżzətlik, əmma biz har; **11** Həzirki dəkikiqiə aq-yalingaq, qangkap yürməktimidiz, dumbalınıp, sərgərdan, makansız bolup yürməktimidiz; **12** əz kəlimiz bilən ixlep japa tartıqtımız; ahanatka kələqanda yahxılık tiləwətimiz; ziyanxılıkka uqriqanda, qidawatımız; **13** təhmətkə uqriqanda, [biz ularni] qiraylikqə [towioja] ündəymiz; biz jahanning daxkili, insanlarning süpüründisi dəp kəriliwatımız, ta həzirətiqə xundak. **14** Bu ixlarnı yezixim, silərni hijalətək kəldürux üçün əməs, bəlkı səyümlük balılırim süpitidə silərgə nəsihət kiliwatiman; **15** qünki silərning Məsihənə təmənligən tarbiyiliqüllüringər bolsımı, silərning atanglar kep amastur; qünki mən Məsih əysada bolup silərni hux hawər arkılık terəldürüp ata boldum. **16** Xunga mən silərdin etüni mənki, meni tılgə kilinglar. **17** Dəl bu səwəbtin mən Rəbdə bolojan eż səyümlük wə ixənqlik oğlum Timotiyini yeningləroja əwəttim; hərkəysi jaylardakı jamaətə egaqtakırırmıq aqixip, u silərgə Məsihənə bolqan yollarım toopruluk əslitidü. **18** Əmma bəziliringlar, «Pawlusni yenimizə qəlməydu», dəp kərəngləp kəttinglər; **19** biraq Rəb buyrusu mən pat arıda yeningləroja barıbmən; xu qaođda mən kərəngləp kətkənlərning səzlini əməs, bəlkı ularda bolqan küt-kudrətni kərəp bəkəy. **20** Qünki Hudanıng padixahlık səzdə əməs, bəlkı küt-kudrətə ispatlinidü. **21** Əmdi nemini halayisilər? Yeningləroja təyak kətirüp beriximnimü, yaki mehər-mulayimliq rohida beriximnimü?

5 Hərtərəptin xu angliniatiđuki, aranglarda buzukqılık bar ikən — bundaç buzukqılık hətta taipilər arisidimu tilənə elinmaydu — u bolsımı birsining eż atisining aylıqə qəkilixtin ibarət. **2** Əmma silər yoqınap kerəngləp kəttinglər! Bu rəzil ixni sadır kılıqan kixi arımidzin kəqılıwetilsün dəp ekünüüxüngərə toqra kəlməmdü! **3** Qünki gərqə təndə silər bilən billə bolmisəm, əmma rohta silər bilən billə bolux süpitidə allıqاقan xundak mən xu həkümni qıqardımkı, **4** (həmmüngələr Rəb əysa Məsihning namida jam bolqanda, eztümüng rohım silər bilən bolup, Rəbbimiz əysa Məsihning küt-kudrətəqə tayinip) — **5** xundak kılıqan kixining ətləri halak kılınsun, xuning bilən uning rohı Rəb əysanıng künidə kutkuzuluxi üçün Xəytanning ilkigə tapxurulsun. **6** Silərning qongqılık kılıqininglər yahxi əməs. «Kıqıkkıñə hemirturraq pütükəl hemirni boldurup yoqinitidü» dəp bilməmsiller? **7** Kona hemirturraqı qıqıriwetinqərələr; xuning bilən silər aslı hemirturraqsız hemirdək yengi bir zuwula bolisilər; qünki «etüp ketix həyti» diki kəzimiz] bolqan Məsih, kürbanlıq kılındı; **8** xunga həytni yaman niyətlik wə rəzillik bolqan hemirturraq bilən əməs, bəlkı səmimiylilik wə həlkət bolqan petir nan bilən təntənə kılıp etküzüyli. **9** Mən [aldıñki] hətta silərgə buzukqılık kılıqulular bilən arılxamanglar dəp yazoqanıdim; **10** əmma bu deqinim bu dunyadiki buzukqılık kılıqulular, yaki nəpsaniyatqılər, yaki

kazzaplar yaki butpərəslər bilən arilaxmanglar deginim əməs; undak boloğunda dunyadın ayrılixka möjbur bolattinglar; **11** əmma hazırkı bu hetimda yazojinim xuki, ezini «kerindax» dəp atiwaloşan əmma xundakla buzukluk kiloqu, nəpsaniyətqi, butpərəs, hərakkəx yaki kazzap bolsa, undak bir xiki bilən arilaxmanglar, hətta uning bilən həmdastihanmu bolmanglar. **12** Sirttikilərni həküm qikirip bir tərəp kiliqxning mən bilan nemə munasiwi? Lekin iqinglardikilərni ezungular həküm qikirip bir tərəp kiliqx silərning ixinglar əməsəm? **13** Lekin sirttikilərning üstigə bolsa Huda Əzi həküm qikiridu. Xunga «bu rəzil adəmni aranglardın qikiriwetinglar».

6 Silərning aranglarda əzara arazlik ix bolsa, uni mukəddas bəndilərning bir tərəp kilixiqə tapxurmay, həkkənisiyəzlarning alidda dəwalixkə petinalamsılar? **2** Mukəddas bəndilərning dunyani soraq kiliqiojanlığını bilməmsiər? Əgər dunyani silər soraq kiliqiojan ix bolsa, əmədi ziqiqrılık ixlərni həl kiliqxə yarimamsılar? **3** Pərixtilər üstidinmu həküm qikiridiojanlığımızı bilməmsiər? Xundak boloğanikan, bu həyattiki ixlərni həl kiliqxə qanqlik ix idi? **4** Silərdə muxu həyattiki ixlər üstidin həküm kiliqxə zərür tepliqənda, jamaət arisida təewən dəp kəraloşanları uni həl kiliqxə salmamsılar? **5** Muxularni silərni hijalətkə kəldurux üçün dəwatiyəm. Əjəba, aranglarda əz kerindaxlıri otturisida həküm qikarəudək dana xiki yokmu, hətta birimə yokmu? **6** Uning ornida, kərindax bilən kerindax dəwalixiyatidu, — wə kapırlar alidda xundak kiliqdı! **7** Əməliyətə əz aranglarda dəwalarınq boloğanlığının ezi silergə nisbətən bir əyibtur. Nemixə uwalqılıkqa qidiməsiər? Nemixə nahəqılıkka yol koymaşılar? **8** Əksiqə, silər nahəqılık kiliwatisiər, hiyanət kiliwatisiər, yənə kəlip kerindaxlırlarıqə xundak kilişisiər! **9** Həkkənisiyəzlarning Hudanıng padixahlıqıja warislik kılalmayıqanlığını bilməmsiər? Aldınip kətməngərlər Buzukqılık kiloquqlar, butpərəslər, zina kiloquqlar, bəqqiwaqlar, baxka ərlər bilən buzukluk kiloquqlar, **10** oozrlar, nəpsaniyətqiərlər, hərakkəxlər, təhəmathorlar yaki aldamqi-kazzaplar Hudanıng padixahlıqıja warislik kılalmaydu; **11** bəzinglər dərwəkə xundak boloqansılar; əmma silər Rəb Əysə Məsihning namida wə Hudayimizning Rohı bilən yuyuldunglar, pak-mukəddas kiliindınglar, həkkənisiyəkiliqdinglər. **12** «Həmmə nərsə manga əhalaldur», əmma həmmə nərsə paydılık boluwərməydu; «həmmə nərsə manga əhalaldur», əmma mən heqkəndək nərsinim humarioja kıl bolmayım. **13** «Yeməkliklər axkəzən üçün, axkəzən bolsa yeməkliklər üçündür»; əmma Huda u wə bu hər ikkisini yokqa qikiridu; tən bolsa buzukqılık üçün əməs, bəlkı Rəb üçündür; Rəb tan üçündür. **14** Huda Rəbni tirildirdi, xuningdək biznimə Əz kudriti bilən əltümdin tirildürdü. **15** Teninglarning Məsihning əzalıri ikiənlilikini bilməmsiər? Undakta, Məsihning əzalırını elip, pahixə ayaling əzalıri kilsəm bolamdu? Hərgiz bolmaydu! **16** Kim pahixə əyal bilən baoqlanqan bolsa uning bilən bir tən bolidu, dəp bilməmsiər? Qırnıcı [ər-ayal] ikkisi bir tan bolidu» — deyilgənidi. **17** Əmma Rəbəga baoqlanoquqi bolsa Uning bilən bir rohtur. **18** Buzukluktin keqinqılar. «İnsanlarning hərbir sadir kilojan gunahı əz tenining sirtida bolidu!» — əmma buzukluk sadir kiloquqi əz tenigə karxi gunah kiliđi. **19** Silərning teninglər silərni turaloq kilojan, Huda təripidin silergə iltipat kiliqan. Mukəddas Rəhning ibadəthanisi, silər ezunglərni eziümmingki əməs dəp bilməmsiər? **20** Qırnıcı silər qong bədəl bilən setiwellinoqansılar; xunga teninglarda Hudanı uluoqlanglar.

7 Əmədi hazır silər hetinglarda otturiqə koypən soallarqa kələyli, — «ər ayal zatining tenigə təqmisi yahxidur». **2** Durus. Əmma buzukqılıklardın saklinix üçün, hərbir ərkəknin ezingin ayali bolsun, hərbir ayalning ezinin eri bolsun. **3** Ər ayaloja nisbətən ərlək möjburiyitini ada kilsun, ayalmu eriə nisbətən ayallık möjburiyitini ada kilsun. **4** Ayal əz tenining igisi əməs, bəlkı eri uning igisidur; xuningqə ohxaxla, ər əz tenining igisi əməs, bəlkı ayali uning igisidur. **5** Pəkət pütün zehninglər bilən dualaroja berilix məksitidə əz makənliklər bilən waktingə birgə yatmaslıkka kelixkəndinla baxka, ər-ayal əzara bir-birinə jinsiy hək-ətəlipini rət kilmisun. Xundak alahidə məzgildin keyin yənə birgə bolungular. Bolmisa, ezunglərni tutuwalalmayıqanlıqlıqlardın Xəytan silərni azdurus pursuitini tepix mumkin. **6** Əmma mundak deyixim buyruk yolda əməs, bəlkı maslıhət yolididur. **7** Əmədi mən barlıq adəmlərning manga ohxax [boytag] boluxını halayttim; lekin bu ixta Hudanıng həmmə adəmgə bərgən əz iltpati bar; birsə undak, yənə birsə bundak. **8** Əmma mən jorisiz tənha yaxiojanlar wə tullarqa xuni eytimənki, məndək tənha turiwarsa yahxi bolidu; **9** əmma ezunglərni tutuwalalmışanglar, nikahlininqlər; qünki [ixk] otida keygəndin kərə nikahlık bolovan yahxi. **10** Əmma nikahlanqanlarqə kəlsək, ularqə mən xuni tapilaymənki, — (bu əmaliyətə meninq tapiliojinim əməs, yənilə Rəbningki), əyal eridin ajraxmisun **11** (əmma u ajrakən bolsa, u tənha ətsun, yaki eri bilən yarixiwalısun); wə armu əyalını koypən bərmisun. **12** Kalojanlırlıqlarqə kəlsək, mən xuni eytimənki (bu Rəbning etyknə əməs), kerindaxning etikədsiz ayali bolsa wə ayali uning bilən turuwerixkə rəzi bolsa, u uni koypən bərmisun; **13** [etikadqı] əyalınlıq etikədsiz eri bolsa wə eri uning bilən turuwerixkə rəzi bolsa, u eridin ajrrixip kətmisun. **14** Qırnıcı etikədsiz ər bolsa etikəd kilojan ayalda pak dəp həsablinidu; etikədsiz ayal bolsa [etikəd kilojan] kerindaxta pak dəp həsablinidu; bolmisa, pərzəntlirlərlər haramdin bolovan bolallı; əmma ular əmədi pak boldi. **15** Lekin etikədsiz bolovan tərəpning kətkiisi bolsa, u ajrrixip kətsun; bundak əhəwallarda kerindax aka-ukilar, hədəsingillər [nikah möjburiyitə] baoqlanip kalojan bolmayıdu; kəndakla bolmısın Huda bizni inak-hatırjəmliktə yaxaxka qakirəyandur. **16** Əy [etikadqı] əyal, eringni [etikəd kildurup] kutuldurlaydiqanlıqning nədin bilisan? Əy [etikadqı] ər, hotunungni [etikəd kildurup] kutuldurlaydiqanlıqning nədin bilisən? **17** Halbüki, Rəb hərkəysimizə qəndak təkşim kilojan bolsa, kəndak haləttə qakirəjan bolsa, u xuningda mengiwersun; əmma həmmə jamaətlərə xundak yolyorukni tapilayman. **18** Birsi sünənətlik haləttə qakirəldim? U kayta sünənətsiz kiliñmisun; birsi sünənətsiz haləttə qakirəldim? U əmədi sünənət kiliñmisun. **19** Sünənətlik bolux heqnərsə həsablanmas, sünənətsiz boluxmu heqnərsə həsablanmas; [həsab bolidiojin] Hudanıng əmərlirigə əməl kilixtin ibarəttur. **20** Hərkim kaysi haləttə qakirəjan bolsa, xu haləttə kalsun. **21** San qakirəjanqanda kül halitidə idingmu? Uning bilən karing bolmısın; lekin əgər hərlik pursuiti kalsə, uni kolungdin bərmə. **22** Qırnıcı Rəbə qakirəjan kül bolsa Rəbning hər adımidur; uningoja ohxax, qakirəlip hər bolouqunu Məsihning külidur. **23** Silər qong bədəl bilən setiwellindınglər; insanlarqə kül bolmanglar. **24** I kerindaxlar, hərbirinqərlər kaysi haləttə qakirəjan bolsanglar, xu haləttə Huda bilən billa turunqlar. **25** Əmma nikahlanmioqanlar toqıruluk Rəbdin buyruk tapxurulmadımid; xundaktimu Rəbdin bolovan rəhimb-xəpəktə müyəssər bolovanlıqim üçün sadık adəm süpitidə əz pikrimi eytimən. **26** Əmədi hazırkı kiyinqılıkka karioqanda, ər kixining xu [tənha] haləttə boluxını yahxi ix dəymən. **27** Ayaləqə baoqlanqan bolsang, undakta, uning

bilən ajrixixni oylıma; ayalingdin ajrixip kəttingmu? Undakta yənə eylinixni oylıma. **28** Lekin eylənsəng, sən gunah kılıqan bolmaysın; wə nikahlanmiojanlar nikahlansa, ularmu gunah kılıqan bolmayıdu. Əmma xundak kılsa ular jisməniy jəhətta japaqə uqrayıdu; menin silərni uningdin haliy kılıqum bar. **29** Əmma xuni degüm barki, i kerindaxlar — wakıt kıskıdır. Xunga ayallık bolqanlar ayalsızlardək bolsun; **30** matəm tutqanlar matəm tutmiojanlardək bolsun; bəht-huxallıqta bolqanlar bəht-huxallıqta bolmiojanlardək bolsun; mal-mültilik setiwaloqanlar mal-mülüsizlərdək bolsun; **31** bu dunyadiki bayliklardin bəhəriman bolqanlar dunyani ezinin təəllukatı dəp bilmisün; qünki bu dunyadiki həzirki hələt etüp ketidü. **32** Əmma silərning ojəmsiz boluxunglarnı halaymən. Ayalsız kixi bolsa Rəbning ixlirini oylaydu, kandaq kılıp Rəbni hursən kılıxning ojəmida bolidü. **33** Əmma ayallık kixi kandaq kılıp aylını hursən kılıx üçün bu dunyadiki ixlarning ojəmida bolidü; **34** Yəna kəlip ayal wə nikahlanmiojan kızının otturısida pərk bar; nikahlanmiojan kız bolsa Rəbning ixlirining, kandaq kılıp həm təndə həm rohta pak-mukəddəs boluxning ojəmida bolidü; əmma yatlık bolqan ayal kandaq kılıp erini hursən kılıx üçün, bu dunyadiki ixlarning ojəmida bolidü. **35** Əmma mən bu səzni silərning mənpəətinglarnı kəzdə tutup dəwatiyən; boynunglarqa sırtınak selix üçün əməs, bəlkı ixliringlarning güzəl boluxi, kənglünglər belünnigən hələdə Rəbgə berilip Uni kütüxünglər üçün dəwatiyən. **36** Əmma əgər birsı niyet kılıqan kızıqə nisbətən muamiləməning durus bolmioqan yeri bar dəp əkarisa, u kiz yaxlık baharidin etüp kətkən bolsa, ikkisi eziñ tutuwalalmışa, u haliojinini kilsün, u gunah kılıqan bolmayıdu; ular nikah kilsün. **37** Birak, birsı eż kengliqda mukim turup, həqkandak iňx besimi astıda bolmay, bəlkı eż iradisını baxkırup, kengliqda niyet kılıqan kızını əmrıqı almaslıqını əkarar kılıqan bolsa, yahxi kılıqan bolidü. **38** Kıskısi, eyləngənning eylənginimə yahxi ix, eylənməgənning eylənməginiñimə tehimu yahxi ix. **39** Eri hayat qaoqda ayali uningoja baoqlanqandur; əmma eri elümdə uhliojan bolsa, u haliojan kixığa (pəkət Rəbda, əlwatta) nikahlinixkə ərkin bolidü. **40** Lekin əkariximqə u tul kalsa, tehimu bəhtlik bolidü; məndimu Hudanıng Rohı bar, dəp ixiniñmən!

8 Əmdi «butlarqa atap nəzir kılıqan taamlar» məsilisiga keləyli. «Həmmimizdə bilim bar» dəp bilmiz. Hox, birak bilim bolsa adamnı keranglıtidü; mehir-muhəbbət bolsa adamnı küridü. **2** «Mening bilimim bar» dəp hesablıqan kixi, əmaliyyətə heqnemini tehi bilixkə tegixlik dərijidə bilmigən bolidü. **3** Əmma Hudanı səyğən kixi bolsa, u Nuning təripindən tonulidü. **4** Hox, əmdi «butlarqa atap nəzir kılıqan taamlar» toopruluk — bizə məlumki, «Jahanda but degən heqnemə hesablanmaydu, wə «birlə Hudadin baxka həq ilah yoktur». **5** Gərqə nəroqun atalmix ilahlar bar bolsımı — məyli ular zemində yaki asmandı turidü dəp əkarılıxidin kət'inyəzər (dərəwəkə «ilahlar») kəp, wə «rab»lər keptur) **6** birak biz üçün pəkətlə bir Huda, yəni Ata bardur. Uningdin barlıq məwjudatlar apıridə bolqan, bizmə Uning üçün məwjud bolqanımız; [xuningdək], birlə Rəb, yəni Əysə Məsih, bardur. Pütkül məwjudatlar U arkılık məwjud, bizmə U arkılık hayatımız. **7** Əmma bundak bilim həmmimizdə tehi yoktur; tehi butlarqa kendürülginidin halas bolmioqan bəzi [ixəngüçilər] bolsa muxundak taamlarnı «butka atap nəzir kılıqinan» dəp bilip yəydi; xundakla ularning wijdani ajiz boloqqa, buloqanqan bolidü. **8** Əmaliyyətə taamlarning ezlili bizni Huda bilən yaraxturalmaydu; yemisic bizning kəməqlikimiz hesablanmaydu, yegən bolsaq artukçılıkmu hesablanmaydu. **9** Birak hərhalda [yeyix] ərkinliklarning

ajizlarqa putlikaxang bolmaslıqıqə kəngül köyunglar. **10** Qünki ajiz bir bəndə bilimi bar bolqan sening buthanidini dastihanda olturup yegənlikinqi kərsə, undakta u eż ajiz wijdanoja karxi haldə butlarqa atap nəzir kılıqan taamlarını yeyikə «kəkurulup küqəytildiqən» bolmamdu? **11** Xuning bilən Məsih, uning nijati üçün elgən, sening kerindixing bolqan bu ajiz bəndə sening biliminq wəjidiñ həlak bolidü. **12** Xu yol bilən kerindaxlarqa ziyan yətkütüp gunah kılıp, ularning ajiz wijdanını zəhimləndirüp, Məsihə karxi gunah kiliwatisilər. **13** Xunga, əgər birər taam eż kerindiximni yikitidiojan kiltək bolsa, kerindiximni yikitmaslıqım üçün mən mənggügiqə gəxni kət'iy yeməymən. (aiən g165)

9 Mən ərkin əməsmə? Mən rosul əməsmə? Mən Rəbbimiz Əysə Məsihni kərgən əməsmə? Silər ezungular menin Rəbdə bolqan ajrim əməsmə? **2** Əgər baxxılarqa nisbətən rosul dəp hesablanmışam, mən həq bolmioqanda silərgə rosul boldum; qünki ezungular Rəbdə menin rosul bolqanlıqimni təstikliqan məhərdursilər. **3** Meni sürüxtə kilməkqı bolqanlarqa bolqan jawabım mundak; — **4** Bizlərin yep-iqixka həkükümiz bar əməsmə? **5** Bizning baxka rosullar, Rəbning Əz iniliri wə Kefasning kılıqinidak, etikadqı bir singilni əmrəmizgə elip səpərda həmrəh kılıp yürüx həkkimiz yokmu? **6** Əjəba, pəkət Barnabas bilən meningla əməgək bilmaslıqka həkükümiz yokmu? **7** Kim hirajətni ezi teləp [əşkar bolup] jənggə qıkıldı? Kim tütümzər bina kılıp uning mewisidin yeməydu? Kapsıda baxkəqü padiñin sütidin iqməydu? **8** Bu deqənlirim pəkət insaniy kəzkarax boyiqə etyilənmiş? Təwrat-kanunning ezdidi muhxax deyilgən əməsmə?! **9** Qünki Musaqa qüxürülən ənənə: «Haman təpkən əküzning aqzıqə kəxək salma» dəp pütülgəndür. Huda əküzlərgila kəyüngənmu, **10** yaki buni pəkət biziñlərni dəp eytikanmu? Xübhəsizki, bu sezər biziñlər üçün pütülgəndür; xuning üçün yar həydiqiqi ümidiñtə həydiqiqə tegixlik, xundakla haman təpküqimən həsulduñ bəhərimən bolux ümidiñtə ixləxka tegixliklər. **11** Bil silərgə rohıy bəht-bərikətləriñ terip, silərdin maddiy jəhəttin yiojıwalsaq bu qəktin exip kətəkənlək bolamdu? **12** Baxka [hizmatqılər] silərdə muxu həkükni ixlətən yerdə, bix xundak kılsaq tehimu bolidiñ? Əmma Məsihning hux həwirigə həq tosalıq bolmısın dəp, bix bu həkükni heqkaqan ixlitip bakiñmidük; əksiqə, hərkəndə ixlarqa qıdəp keliwatiñiz. **13** İbadəthanidiki mukəddəs ixlar üçün ixligüçilərning ibadəthanoja atalojan hədiyələrdin yəydiqənlilikini, kurbangahta hizmat kiliwatkənlarning kurbanlıqlardın ülüxini alidiqənlilikini bilməməsilər? **14** Xuninga oxhax, Rəb hux həwərni jakarlıqıqlıarning jeni hux həwardin bekilsün dəp bekitkəndür. **15** Əmma mən bolsam bu həküklerning heqkayisını ixlitip bakiñmidim. Həm həzirmən muxu həkükən padilinay dəp muxularını yeziwatqıñım yok! Qünki mən baxxılarning meni bu pəhirlinidiojanlırlımdın məhrum kılıqinidin kəra elginiñ tütük! **16** Qünki menin hux həwərni jakarlıxında pəhirləngiñdək ix yok; qünki uning məjburiyiti meni besip turidü; hux həwərni jakarlısimam halimoja way! **17** Qünki əgər uni halis kilsəm, buningdin manga in'am bolidü; əmma eż ihtiyyarım bilən bolmisa, bix pəkət menin oqojıdarlıq burqını ada kılıqinim bolidü, halas. **18** Xundak ikən, menin in'amim zadi nemə bolidü? Mening in'amim dəl xuki, hux həwər jakarlıqinında mən hux həwərgə xikilərni həksiz erixtirimən — demək, in'amim hux həwər yətkütüxtiki tegixlik [hək elix] həküklirimi həq ixlətəsələkliqindən ibarəttür. **19** Qünki həmmə adamnıñ ilkidin ərkin bolup, əzünni kəpqılıkka kul kildim; xu yol bilən tehimu kəprək adəmlərni kəyil kılıp kütküzəm dəymən. **20** Yəhədiylərni kəyil kılıp kütküzəm üçün

Yəhudiylar oja nisbətən Yəhudiyoja ohxax boldum; Təwrat kanunu astida turoqanlarnı kayıl kılıp kütkuzux üçün (Təwrat kanunu astida turoqan bolmısammı) Təwrat kanunu astida turoqanlar oja nisbətən Təwrat kanunu astida turoqanoja ohxax boldum; **21** Təwrat kanunida bolmioqanlarnı kayıl kılıp kütkuzux üçün Təwrat kanunida bolmioqanlar oja nisbətən (Huda aldida kanunsız bolmay, bəlkı Məsihning kanunioja boy sunuxum bilən) mən Təwrat kanunida bolmioqanlar oja nisbətən Təwrat kanunu astida bolmioqanlar oja nisbətən; **22** ajizlarnı kayıl kılıp kütkuzux üçün ajizlar oja əzüm ajizdak boldum; mümkün ədərək kəprək adəmni kütkuzux üçün mən hərkəndək adəmə karita xundak adəm boldum. **23** Əzümmüng hux həwərdin nesiwəm boluxi üçün uni dəp həmmə ixni kilişən. **24** Bəyigə qızkənələrinə həmmisi yügürxidə, əmma pəkət birila mukapətə erixidiojinini bilməməsələr. Qəlibə əzəmən qazinix üçün yügürüngərlər. **25** Musabikidə elixqüsərlərinə həmmisi əzini hər jəhəttin tizginliyədə; ular pəkət bir qırıp ketidiojan təjaqə erixis üçün xundak kılışən, əmma biz bəlsək qırımas taj üçün xundak kilişəmiz. **26** Xunga mən nixansız adəmdək yügürüwatmayman; muxt atsam həwaqə atidiojan adəmdək bolmayman. **27** Uning ornioja mən ez tenimni urup əzümmə kəndürüp, uni əzümmə kul kilişəm; undak kilmioqanda, baxkilar oja təlim jakarlap turup əzüm layakətlik bolmay kəlixim mumkin.

10 Qünki, i kərindaxlar, mən silərning ata-bowilirimizning həmmisining bulut astida yürgənlilikdən wə həmmisining dengizdən etüp mangojanlığının həwərsiz yürüxüngərləri halimaymən; **2** ularning həmmisi bulutta həm dengizdə Musaning [yetəkqılıkige] qəmildürəulgən; **3** ularning həmmisi ohxax rohiy taamni yegən, **4** həmmisi ohxax rohiy iqimlikni iğən; qünki ular eziyirə [həmrəh bolup] əgixip yürgən rohiy uyultaxtin iqətti (əmaliyətə, muxu uyultax Məsihning Əzi idi); **5** xundakıtmı, Huda ularning kepinqisindən razı bolmioqanı; qünki «Ular[ning jəsətləri] qəl-bayawanda qeqiliq kələqən». **6** Əmma bu ixlar ularning bexiqə bizlərgə sawak-bəxarət bəlsək üçün qızkənədi; buningdən məksət, bizning ularning yaman ixlar oja həwəs kələqinidək həwas kilməslikimiz üçündür. **7** Silər yəna ularning bəzilirigə ohxax butkə qoqunidiojanlardın bolmanglar; bular tooruluk; «Həll yəp-iqixə olturdu, andin kəyp-sapaqə turdu» dəp pütülgən. **8** Biz yəna ularning bəzilirinən buzukqılık kələqinidək buzukqılık kilməyi; qünki xu wajidin ulardın yığırma üq ming kixi bir kiündila eledi. **9** Yəna ularning bəzilirinən Məsihni sinioqinidək Məsihni sinimaylı; qünki xu səwəbtin ular yılanlar qekixi bilən həlak boldi. **10** Yəna ularning bəzilirə aqırınqandək aqırınip kəkximanglar — nətiyidə, ular jan aloqju [pərixtə] təripidin etlərtüldi. **11** Əmdi bu wəkələrinə həmmisi ularning bexiqə bəxarətlik misallar süpitidə qırixən wə ahiirkə zamanlar bəximiqəzə kəliwatkən bizlərning ulardın sawak-ibrət eliximiz üçün hatiriləngənidi. (aiōn g165) **12** Xuning bilən «Mən [etikadə] qing tirəp turməktimən» degen kixi ezining yikılıp ketixidin həzi bəlsək! **13** Silər duq kəlgən sinaklarning həmmisigə baxka adəmlərəmə ohxax duq kəlgən. Wə Huda bolsa wədisidə turoquidur, U silərni kətūralmığıdək sinaklər oja uqratmaydu, bəlkı sinak bexinglər oja qızkəndə, xuning bilən təng uningdən etüp kutulux yolini yaritip beridü; silər xuning bilən uningoja bərdaxlık beridiojan bolisilər. **14** Xu səwəbtin, səyümlüklərim, butpərsəlikin kəqinqlər! **15** Silərni əkil-hoxı jayida kixilər dəp kərəp xuni eytiwatimən; sezlığlırimi bəhəlap bekinqərlər: — **16** Biz barikətlik bəlsək dəp tiligan, barikətlik jamidki xarabnı iqtinimiz, Məsihning kənidin ortak bəhərlənginimiz əməsmə? Bizning oxutkən nanni yeginimiz, Məsihning tenidin

ortak bəhərlənginimiz əməsmə? **17** Biz nuroqun bolsakmə bir nan, bir təndurniz; qünki həmmimiz xu bir nandin nesiwə alırmı. **18** Jismani Israiloja karanglar; kurbanlıqları yegənlər kurbangahka nesipdaxlar əməsmə? **19** Əmdi nemə deməkqimən? Butkə atap sunulqan kurbanlıqning birər əhəmiyyəti barmıdu? Butning birər əhəmiyyəti barmıdu? **20** Yak, bərəkət kapırlar butlər oja sunoqan kurbanlıqları Hudaqə əməs, bəlkı jinlar oja ataydu. Mən silərning jinlar bilən ortak nesipdax boluxungləri halimaymən. **21** Rəbning jamidin wə jinlarning jamidin təng iqtüqiqi bolsanglar bolmaydu; Rəbning dastihini oja wə jinlarning dastihini oja təng dəhil bolsanglar bolmaydu. **22** Rəbning həsət-çəzipini kəzəpimək qızılmızı? Biz Uningdin küqlükmu-ya? **23** «Həmmə nərsə halaldur», əmma həmmə narsə paydılık boluwərməyədə; «həmmə nərsə halaldur», əmma həmmə nərsə adəmning [etikadını] kuralymadu. **24** Əmdi həqkimək əmənpətini izdismis, bəlkı ezziglərningkini izdismis. **25** Gəx bazırıda setilənən hərbərnərsini wijdanıngləri dəp olturnay, həqənemini stürüxtə kilməy yawneringlər. **26** Qünki «Jahən wə uningoja tolojan həmmə məwjudatlar Parvardigar oja mənsüptür» [dəp pütülgən]. **27** Əmma etikəd kilmioqanlarning birəsi seni ziyapetkə təkliq kilsə wə kənglüng tartsa, aldingə koyulojan həmməni wijdanıngni dəp olturnay yəwər; **28** əmma birsi sanga: «Bu butlər oja ataloqan kurbanlıq taamı» desə, undakta uni yemə; nemixkə desəng, bu ixni sanga eytən adəmning səwəbi üçün, xundakla wijdanıng səwəbi üçündür; **29** mən degen wijdan seningki əməs, bəlkı həlikə kixininə wijdani; meninə ərkinlikiməgə baxkılarning wijdani təripidin yaman dəp bəha berilixininə hajiti barmu? **30** Mən taxakkür eytip yesəm, taxakkür eytip nərsini durus yeginim tıpəylidin yaman dəp karılıximning nəmə hajiti? **31** Xunga silər nemini yesəngər, nemini iqsəngər yaki hərkəndək baxkə ixlərni kilsəngər, həmmə ixlərni Hudaqə xan-xərəp kəltürüsən dəp kilişəngər. **32** Mən əzüm həmməylənni həmmə ixtə məmmən kilişkə intilginimədək, əz mənpətəm üçün əməs, bəlkı kəpəqilikning mənpətəi, ularning kütkuzuluxi üçün intilginimədək, həqkiminən aldiqə — Yəhudiylar bəlsək, greklər bəlsək, Hudanıng jamaitidikilər bəlsək aldiqə putlikaxang bolmanglar. Mən Məsihni ülgə kilişinimədək, silərmə meni ülgə kilişəngər.

11 Əmdi silərni xuning üçün təripləyəmənki, i kərindaxlar, həmmə ixlərda silər meni əsləp turuwaitisilər, mən silərə tapxuroqinimədək, kərsətmilərni tutup keliwatisilər. **3** Əmma mən silərning hər ərning bexi Məsihədər, ayalning bexi ərdur wə Məsihning bexi Hudadur dəp bilixingləri halaymən. **4** Xunga, [ibadətka katnaxkanda], hərkəndək ər bexiqə birnərsə artkan həldə dua kilsə yaki bəxarət bərsə, u ez bexiqə hərmətsizlik kilişən bolidu. **5** Əmma [ibadətka katnaxkanda], hərkəndək əyal bexiqə birər nərsə artmiojan həldə dua kilsə yaki bəxarət bərsə, u ez bexiqə hərmətsizlik kilişən bolidu; bundak əyalning qeqi qıxırıwtıləq, [roswa kilişən] ayaldın pərkı yoktur. **6** Ayal kixininə bexiqə artkını yok bəlsək, qaqları qıxırıwtıləqsən; ayaləqə nisbətən qaqlırırinə kesiləqətliyi yaki qıxırıwtıləqliyi uyatlıq ix bəlsək, əmdi uning bexiqə birər artkını bəlsək. **7** Qünki ər kixi bəlsək bexini yapsalıkerək; qünki u Hudanıng sərət-obrazi wə xan-xəripidur; əmma ayal kixi bəlsək ərning xan-xəripidur. **8** Qünki ər bəlsək ayal əməs, bəlkı ayal ərdindur. **9** Xuningdək ər kixi ayal üçün əməs, ayal kixi ər üçün yaritiləqəndur. **10** Bu səwəbtin, həm pərixtılərinən səwəbədindən ayal kixi bəxida həkuk[ning] [bəlgisigə] iga bəlsəkənəkerək. **11** Həlbuki, Rəbda ayal ərsiz bəlsək wə ər aylasız bəlsək; **12** qünki ayal ərdin qırıloqinidək, ər ayal arkılıq [tuoqulidul]; lekin

həmmə ix Hudadindur. **13** Əz kenglünglarda bəhə beringlər; ayallarning bəxişa birnərsə artmay turup Hudaşa dua kılıxi muwapikmü? **14** Təbiətning ezi silərgə ər kixining uzun qaqları bolsa uningoşa uyat ikənlilikini əğətmidimü? **15** Əmma ayal kixining uzun qaqları bolsa, bu uningoşa xan-xərəp bolidü; qünki uning uzun qaqları uningoşa bezək-yepinqə bolsun dəp təkədim kılınojan. **16** [Birsining bu ixlər tooruluk] talax-tartix kılıqası bolsa, [xuni bilsunki], bizlərə həm Hudanıng jamaətliridimə xulardın baxkə həq kədilər yoktur. **17** Əmma həzir deməkqi bolovan ix, yəni silər yiojilojan sorunlaroja kəlsək, uningda silərni təripliməyman; qünki yiojilojininglarning nətijsisi paydılık əməs, bəlkı ziyaniş boluwatidü. **18** Qünki birlinqidin, silər jamaətta yiojilojininglarda, aranglarda guruhlaroja bələtinüxlər bolovanlıkinə anglidim; bu gəpkə kismən ixəndim. **19** Aranglarda belətinüxlər pəyda bolmay kəlməyidü. Undak bolmiojanada aranglarda kimning layakətlək bolovanlıkinə kerüwalqılı bolmayıttı. **20** Silər bir yərgə jəm bolojininglarda, silər [həkikətən] «Rəbning ziyyəpitə»dən yeməysilər. **21** Qünki yegininglarda hərbiringlər baxkilarining yeyixini kütməyələr elip kəlgən oqızanı yəwərisilər-də, birsə aq əkalidü, yəna birsə məst bolup ketidü. **22** Yəp-iqixkə eż əyliringlər yokmu? Hudanıng jamaitini kezgə ilməy, yokşullarını hijalatək koymaqmuisilər? Silərgə nəmə desəm bolar? Silərni təripləmdimən? Yak, silərni təripliməyən. **23** Qünki mən silərgə [Rəbning ziyyəpitə tooruluk] yətküzgənlirimni eżüm Rəbдин tapxuruwalojanımnəm; demək, Rəb əysəqə satkunluk kılınojan keqidən və koliçə nan elip, **24** təxəkkür eytkəndin keyin uni oxut: «Manə, silərgə atalojan Mening tenim; buni Meni əsləp turux üçün muxundak kilinglər» — dedi. **25** Xuningdək, oqızadın keyin və jamni koliçə elip: «Manə, bu jamdiki xarab əkinməda bolovan «yengi əhədə»dur; hər ketim buningdin iqlikinglarda, Meni əsləp turux üçün xundak kilinglər» — dedi. **26** Qünki silər hər ketim bu nandin yegən, bu jamdin iqlikən bolsanglar, taki Uning käytip kəlixigiqə silər Rəbning elüminı jakarlıqan bolisilər. **27** Xuning üçün, kimki layakətsiz əhalə bu nanni yesə yaki Rəbning jamidin iqşə, Rəbning teni həm əkinə nisbətən gunahkar bolidü. **28** Xuning üçün hərbiri bu ixlər üstüda eż-ezini takxürüp, andin nandin yesun, jamdin iqşun. **29** Qünki [Rəbning] tenini pərk ətməy turup yegüqi wə iqlikü hərkim eziqə həküm-jazanı yətküzüp yəp-iqidü. **30** Bu səwəbtin aranglardınu nuroqun adəmlər zəiplipix kəsal boldi, hətta heli bir kismi [elümde] uhlap kəldi. **31** Lekin əgər eż üstimizni təkxürüp həküm qikarqan bolsak, beximizə [Rəbning] həküm-jazası qüxtürilməydiqan bolidü. **32** Əmma gərqə üstimizgə Rəb taripidin həküm-jazalar qüxtürülənən bolsimu, əməliyəttə bu Uning bizə qüxtürgən «tərbiya jazası»dur; buningdin məksət, bizning bu dunya bilən birlikdə halakətə həküm kılınmışlıkimiz üçündür. **33** Xunga, i kerindaxlar, [Rəbning ziyyəpitə] yeyixə jəm bolojininglarda, [həmmaylən toluk kalgüçə] bir-biringlərni kütməngələr. **34** Birsə aq qɔrsak bolsa awwal eyidə yəp kəlsən; xundak kılıp silərning jəm boluxunglərə əzünglərə həküm-jaza yətküzməydiqan bolidü. Kəlojan baxkə məsililərni bolsa, mən barojinimdə tərtipkə salımanə.

12 Əmma i kerindaxlar, rohiy iltipatlaroja kəlsək, silərning ular tooruluk bilməy kəlixinglərni halimaymən. **2** Silər taipilərning arisida bolovan waktinglarda hərhil yollaroja baxlinip, gas-gaqa butlaroja [qoqunuxkə] azdurulup kətkininqlərni bilisilər. **3** Xunga mən silərgə ukturimənki, həqkim Hudanıng Rohida turup: «Əysəqə lənətlə» deməydi wə hərkəndək biri Mukaddəs Rohta bolmay turup «Əysə Rəbdur!»

dəp eytalmaydu. **4** Əmma iltipatlar hilmuhil, lekin Roh bolsa birdur. **5** Hizmətlər bolsa hərhil, əmma [biz hizmətini kılıdıcı] Rəb birdur. **6** Ixləx yolları hərhil, əmma həmməyləndən həmmə ixni wujudka qikarqoju Huda birdur. **7** Əmma həmməylənnən mənpətli tükün hərbirigə Rohning namayan boluxi beqixlinidü. **8** Qünki Roh, arkılık biriga danalıq yətküzgüqi sez, yəna birigə xu ohxax Roh arkılık həwər yətküzgüqi sez təkşim kılınidü; **9** yəna ohxax Roh arkılık baxkə birigə alahidə ixənq, yəna birigə ohxax Roh arkılık [kesəllərnə] sakayıt iltipatlıri, **10** birawoja mejizilərni yaritix təkşim kılınidü; birawoja wəhiy-bəxərət berix; birawoja hərhil rohələrni pərk etix, birawoja naməlum tillarda sezləx, yəna birawoja naməlum tillarını tarjmə kılıx iltipati təkşim kılınidü. **11** Əmma bu ixlərning həmmisini yürgüzgüqi ohxax xu bir Rohtur, U hərbirigə Əzi layık kərəp, ayrim-ayrim təkşim kılıp beridü. **12** Qünki insanı tən bir bolsimu nuroqın əzalıri bolojinidək, xundakla əzalıri nuroqun bolsımı ezara əkulup bərən bolojandə, Məsih Əzimə həm xundaktur. **13** Qünki həmmimiz, möyli Yəhədüylər bolsakmə, Greklər bolsakmə, kullar bolsakmə, hərlər bolsakmə, bir Rohta bir təngə kirixkə qəməldürtildik wə bir Rohtin iqixkə nesip kılındı. **14** Qünki tən birlə əzadın əməs, bəlkı kep əzalardin tərkib tapidü. **15** Əgər put: «Mən kol bolmiojinim üçün mən təngə təwə əməsmən» desilə, undakta u həkikətən təngə təwə əməs bolamdu? **16** Kulak: «Mən kez əməs, xunga mən təngə təwə əməsmən» desilə, undakta u həkikətən təngə təwə əməs bolamdu? **17** Pütün tən kezələrə bolsa, undakta anglax sezimiz nədən bolidü? Pütün tən kulaqla bolsa, undakta purax sezimiz nədən bolidü? **18** Həlbuki, Huda Əzizə layık kərən tən əzalırıngə hərbirini ayrim-ayrim eż jayıyoja orunlaxturojan; **19** Əgər ularning həmmisini ohxax əza bolsa, undakta uni kandakmə tan degili bolatti? **20** Əmdilikət əzalar kep, tən bolsa birdur. **21** Kəz kəloja: «Mening sanga ehtiyajım qüxməydi!» deyəlməydi; yaki bax bolsa putlara: «Mening silərgə ehtiyajım qüxməydi!» deyəlməydi. **22** Dəl əksiqə, təndiki ajiz-ərziməs dəp kərungən əzalar kəm bolsa bolmayıdu; **23** wə həm təndiki biz etiwaris dəp hesablıqan əzalaroja bolsa, təhimu keprak etiwar kılımımız; xundakla iskətsiz dəp karalojan əzalırımımız təhimu iskətlik kılınidü; **24** əsliyə yariximlikə bolovan əzalırımiza bolsa xundak kəlixning hajiti yok, əmma Huda pütün tənni xundak birləxtürgənki, U etiwaris dəp hesablıqan əzalaroja təhimu kep etiwar beridü. **25** Buningin məksət tənda həq bələtinüxlər bolmaslık, bəlkı barlıq əzalar əzara ohxax kəytiqanlıqta boluxi üçündür. **26** Bir əza japidərə tartsa, barlıq əzalar uning bilən təng japa-dərə tartidü; bir əzaqə xərəp kəlsə, barlıq əzalar uning bilən təng xadlinidü. **27** Əmdi silər Məsihliqə tenidursilər, hərbiringlər Uning ayrim-ayrim əzəsidursilər. **28** Huda jamaətə muxundaklarnı orunlaxturojan: — awwal rosullarnı, andin pəyəqəmbərlərni, təqinqi bolup təlim bərgüçilərni; andin mejizə kərsətküçilərni, andin türklik kesəlləri sakayıt iltipatlariqə iğə bolovanlarnı, yərdəm bərgüçilərni, yetəkçilik kələqələrni, hərhil naməlum tillarda səzəlyədiqənlərni təyinləp orunlaxturoqandur. **29** Həmməylən rosulmu? Həmməylən pəyəqəmbərə? Həmməylən təlim bərgüçimü? Həmməylən mejizə kərsətküçimü? **30** Həmməyləndə sakayıt iltipatlır barmu? Həmməylən naməlum tillarda sezləmdü? Həmməylən naməlum tillarını tarjmə kılaladı? **31** Əmma silər qongräk iltipatlırni təkəzzə bolup kooqlanglar; həlbuki, mən hazır silərgə həmmidin əwzəl bir yolni kərsitip berəy.

13 Mən əgərdə bu dunyadiki kixilər səzəlyədiqən hərhil tillar hətta pərixtılerning tilları bilənmə sezliyələydiqən

bolsammu, biraq mən mehîr-muhabbatlıq bolsam, u qaoqda mən pəkət bir «dang-dang» kılıdiqan mis dang, bir «qang-qang» kılıdiqan qang bolup kılımən, halas. **2** Əger mən pəyəmberlik kılıalisam, barlıq sirlar, barlıq bilimlərin qüixinip bolovan bolsammu, həm xuning bilən bir wakıttı təqəqlərni yətkiyiliğidək toluk ixənqətə bolsammu, əmma məndə mehîr-muhabbat bolmisa, undakta mən həqnərsə bolmioqan bolımən. **3** Əger barlıq mal-mülkünni sədikigə atap həm tenimni [Hudanıng yolidə] kürbanlıq süpitidə kəydürülükə sunoqan təqədirdimu, əmma məndə yənilə mehîr-muhabbat bolmisa, undakta meninq həqkəndək paydam yok bolovan bolidu. **4** Muhabbat səwr-taqtılık bolux həm mehribanlıktır; Muhabbat həsəthorluk kilməydi: Muhabbat özini mahitmaydu, Təkəbburluk kilməydi, **5** Nomussızılık kilməydi, Əz mənpətini kəzlep yürməydi, Terikətürüməydi, Kənglidə eqmənlik saklımaydi; **6** Həkəmliyisizlikin huxal bolmaydu, Bəlkı əməliyəttin, həkikətən huxal bolidu; **7** həmmə ixtə korsikə kənglik kılıdu, həmmigə yüzlinip [Hudaqa] ixinidü, həmmə ixtə ümid baqlaydu, həmmigə qidaydu. **8** Mehîr-muhabbat hərgiz ahirlaxmaydu. Bexarətər bolsa, karoja kəlməydi: «naməlum tillar» bolsa, tügəydi: [mejizilik] bilimlərmi karoja kəlməydi. **9** Qünki bizning bilidioqanlırimiz kismən, bexarət beridioqanlırimiz kismən; **10** lekin mukəmməllik kəlgəndə, kismənlək yokludu. **11** Mən kiqikimdə balılarqa sezlidim, balılarqa oylıdim, balılarqa həsablıdim; qong bolojinimda, mən balılıkni taxlidim. **12** Qünki biz hazır bir tutuk derizidin müjəməl hələdə kərimiz, lekin xu qaoqda yüzməyəz kərimiz: Hazır mən kismən tonuymən, xu qaoqda mən [Huda] meni tonup keliwətəndək tonuymən. **13** Hazır ixənq, ümid, mehîr-muhabbatın ibarət bu üq nərsə turuptu; bulardin əng üstün turidioqini mehîr-muhabbatı.

14 Mehîr-muhabbatkə intilip uni kooqlıxinglar wə həm rohiy iltipatlarə, bolupmu bexarət berixkə intizar bolunglar. **2** Qünki naməlum tilda sezləydiqan kixi adəmlərgə amas, bəlkı Hudaqa sezləydi; anglıcılardın həqkim uni qüxənəydi, əmma u Rohta sirlək, ixlarnı eytip beridu. **3** Lekin bexarət beridioqan kixi bolsa adəmlərning etikadını kuruxka, ularını riqəbatlındırıtxək wə təsəlli berixkə sezləydi. **4** Naməlum tilda sezləgiliq ezi rohini kuridu; əmma bexarət bərgüqi jamaətning [etikadını] kuridu. **5** Əmdiliyətə mən silərnin həmminglarning naməlum tillarda sezləyixinglərin ümid kılımən, lekin bexarət berixinglərni tehimü ümid kılımən. Naməlum tilda sezləgiliq səzini tərjmə kılımisa, jamaətning etikad küruluxida bexarət bərgüqi uningdin uluoq bolidu. **6** Kərindaxlar, mən yeninglarə qəlip, naməlum tillardıla sezləginim bilən məlum wəhiy, bilim, bexarət yaki təlimni yətküzmisəm, mən silərgə nəma payda tək Küzimən? **7** Hətta awaz qikirəlaydiqan jansız nərsilər, məyli nəy bolsun, qıltar bolsun xundak, ularning ahanglirinən bir-birdin pərkı bolmisa, ularda qəlinəqən pədə kəndakmən park etilsün? **8** [Jəng] kaniyımı bəlgilik bir ahangda qəlinmişə, kim jənggə hazırlansun? **9** Xuningdək silər tilda enik qüxinligidək sez kilmisangər, nəma deməkqı bolojiniglərni kim qüxinələydi? Silər həwaqa gəp kılqandək bolisilər. **10** Jahanda, xübhəsizki, hilmuhil til-awazlar bar wə ularning həqkəysisi mənəsiz əməs; **11** əger əmdi mən malum awaz-tilning mənəsini bilmisəm, mən sezləgiliqə nisbətən yat wə u manga nisbətən yat bolidu. **12** Əhəwal silərdim xundak, Xunga, silər rohiy iltipatlarə kizozinlik bilən intilgənəkənsilər, jamaətning etikadını kuridioqan iltipatlarə bay boluxka intilngər. **13** Xunga, naməlum tilda sezləydiqan kixi sezləginlərinin

tərjmə kılıp berələydiqan bolsam dəp dua kilsun. **14** Qünki naməlum tilda dua kiliqinimda, rohım dua kılıdu, lekin əkil-idrakimdən bolsa mewə qikməydi. **15** Undakta kəndək kılıx kerək? Mən bəzidə rohım bilən dua kılımən, həm bəzidə əkil-idrakim bilənmu dua kılımən; əmma bəzidə rohım bilən mədhiyə nahxilirini eytimən, həm bəzidə əkil-idrakim bilənmu mədhiyə nahxilirini eytimən; **16** bolmisa, pəkət rohinq bilənla mədhiyə okusang, ixlətkən [tilingin] bilmiganlərning katarida olturoquqı təxəkkürungə qandaqmu «Amin» deyəlisun? Qünki u eytkiningi qüxənəydi. **17** Sən dərhəkikət təxəkkürni yahxi eytisən, əmma yeningdiki anglıcılqining etikadı kürulqını yok. **18** Mən bundak naməlum tillarda xəhsən həmminglərin kep sezləydiqanlıqım üçün Hudaqa taxəkkür eytimən; **19** əlbuki, jamaətə boloqanda, naməlum tilda tūmən eojiz sezliginimindən kərə, baxxılar oja təlim-tərbiyə beraligüdək qüxinixlik sezdirin bəx eojizla sezləyiləsim daymən. **20** Kərindaxlar, əkil-hoxunglarda bala bolmanglar; yamanlıq jəhətidə bowak bolunglar, əmma əkil-hoxunglarda piixkədəm bolunglar. **21** Təwratta: «Qət tilliklarning sezi wə yet adəmlərning ləwliri arklılıq Mən muxu həlkə gəp kılımən; lekin xundak bolsimə ular yənilə Manga əkulak salmaydu — dəydu Pərvərdigar» dəp pütülgəndür. **22** Xunga «naməlum tillar» bolsa bir alamət bəlgidür; etikadqılar oja əməs, bəlkı etikadızsılar oja alamət bəlgidür; wəhiy-bexarətər bolsa, etikadızsızlar üçün əməs, bəlkı etikadqılar üçün bolidu. **23** Xuning üçün pütükil jamaət bir yərdə jəmə boloqanda, həmmisi ezi adlıqıa bundak, naməlum tillarda sezləwərsə wə sadda yaki etikadızsı kixilər kirip kalsa, ular həmminglərin sarang bolup kapsırlər deyixmədu? **24** Əmma həmminglər wəhiy-bexarət yətküzsənglər, etikadızsız yaki sadda kixi aranglar oja kirip kalsa, həmminglər taripidin uning gunahlıriqə təməbəh, berilidü, həmminglər taripidin uning gunahkar ikənlilik kərsitlidü; **25** əkbərdiki sirlər axkarə kiliqanda, u ezi yərgə taxlap: — «Huda həkikətən aranglərdir» dəp Hudaqa səjdə kılıdu. **26** Əmdi kərindaxlar, kəndək kılıxımız kerək? Silər bir yərgə jəmə bolojininglarda, hərbiringlarda [bir iltipat] bolidu; birsidə mədhiyə nahxisi, birsidə təlim, birsidə naməlum til, birsidə wəhiy, birsidə naməlum tilning yeximi bolidu. Həmmə ixlar etikadıning küruluxi üçün bolsun. **27** Naməlum tilda sezləgiliqələr bolup kalsa, ikkisi yaki əng kep boloqanda üqi newət bilən sezləsün wə birsi ularning etikadlılarını erisun. **28** Əmma [jamaətə] eriqi qıbılım, u süküt kilsun; ez-eziga wə Hudaqa eytsun. **29** Wəhiy-bexarət yətküzgüllər bolsa, ikki-üçü sezləsün; kələşənlər gəplirinən wəzni dətələp tursun; **30** Əmma olturojanlar arisidin baxxə bir kixığa məlum bir wəhiy berilsə, sezləwət kəndək kılıqan; Təwrat kanununda bəlgiləngəndək, ular [tərtipkə] boyusun. **31** Qünki həmminglər bir-birləp wəhiy-bexarət yətküzsənglər bolidu; xuning bilən həmməylən eginidü, həmməylən riqəbatlınidü. **32** Pəyəmberlərning ez rohlıri pəyəmberlərning ezlirigə itaat kılıdu. **33** Qünki Huda əlamətən qalayımkaqılık tuqduruqı əməs, bəlkı tinq-hatırjəmlik bərgüqidür. Barlıq mukəddəs bəndilərning jamaətləridə xundak tərtip bar. **34** Aranglərdiki ayallar jamaətlərdə süktətə oltursun; ularning sezləxigə ruhsət kiliqan; Təwrat kanununda bəlgiləngəndək, ular [tərtipkə] boyusun. **35** Əmma ular malum ixni bilməkəi bolsa, əyidə ez arlıridin sorisun; əyalning jamaətə sezləxi uytaklı ixtur. **36** Hudanıng sez-kalami silərdin baxlanqanmu?! Yaki yalçın silərgila yetip kəlgənmu?! **37** Birsə eziyi wəhiy-bexarətqı yaki rohiy kixi dəp sanısa, u silərgə hazır yazoqan bu sezümning həkikətən Rəbning əmri ikənlilikini etirap kilsun. **38** Birsə buni etirap kılıxni halimisa, u etirap kiliqanmaydu. **39** Xuning

üqün, i kérindaxlar, wəhiy-bexarətlərni yətküzxə təlmürüp intilingər, xundakla naməlum tillarda səzləxni qəkliməngərlər.

40 [Hulasa kılıp eytkanda], hərbir ix qiraylıq, tətiplik kılınsun.

15 Əmma, i kérindaxlar, mən silərgə əslidə yətküzən hux həwərni bayan kılmaqımın; silər bu hux həwərni kəbul kılıqan wə uningda qing turuwatisilər; **2** mən silərgə yətküzən hux həwər bolqan kalanda qing turoqan bolsanglar, — (ixəngininqər bikaroqə kətmigən bolsa) — silər uning arkılıq kütkəzuluwatisilər. **3** Qünki mən əzümgə amanət kılınoğanlırını əng zərür ix süpitidə silərgimi tapxurdum; yəni, Təwrat-Zəburda aldin eytiloqinidək, Məsih gunahlırimiz üçün əldi; **4** U dəpənə kılindi; wə üqinqi künü yənə Təwrat-Zəburda aldin eytiloqinidək tirlidərildi; **5** U Kefaskə, andin on ikkiyləngə kəründi; **6** andin U bir sorunda bəx yüzündin artuk kérindaxkə kəründi; ularning kəpinqisi bugünkü kündə tirik, əmma beziliri elümədə uhlawatidü; **7** U Yakupkə, andin rosullarning həmmisigə kəründi; **8** Həmmisidin keyin U huddi wakıtsız tuoqulqan bowaktək bolqan mangimu kəründi. **9** Qünki mən rosullar arisidiki əng təwinimən, rosul dəp atlixkə layik əməsmən; qünki mən Hudanıng jamaitigə ziyankəxlilik kılıqanmən. **10** Lekin hazır nemila bolsam Hudanıng mehri-xəpkəti arkılık boldum; Uning manga kərsətən xu mehri-xəpkəti bikaroqə kətmidi; qünki mən [Hudanıng hizmitidə] barlıq rosullardın bəkrək jəpalıq ixligənəmən; əməliyattə ixligüqı mən əməs, bəlkı mən bilən bille bolqan Hudanıng mehri-xəpkətidür. **11** Demək, məyli mən yaki baxkə [rosullar] bolsun, həmmimizning yətküzənliyi ohxax bolup, u dəl silər ixinip kəbul kılıqan hux həwərdur. **12** Əmma Məsih əlgənlər iqidin tirlidürləngən dəp jakarlıqan bolsa, kəndakmu aranglardıki bəzilər əlgənlərning tirlixi degən yok ix, dəydi? **13** Əmma əlgənlərning tirlixi degən yok ix bolsa, Məsihning tirliximə yok ix bolqan bolatti. **14** Xuningdak əgər Məsih, elümədən tirligən bolmisa, jakarlıqan həwirimiz bihüdə bolqan, silərninq etikədinglərni bihüdə bolqan bolatti. **15** Hətta bizmə Huda toqırısidiki yaloqan guwahqılar bolqan bolattuk — qünki biz Hudanıng Məsihni elümədən tirlidürgənlikə guwahlıq, bərdük, əgər həkikətən elümədən tirliz bolmisa, Huda Məsihini elümədən tirlidürməgən bolatti. **16** Qünki əlgənlər kayta tirlidürləmisi, Məsihni tirlimigən bolatti. **17** Mubada Məsih tirlimigən bolsa, etikədinglər kerəksiz bolqan, silər tehiqə gunahlırlıqlarda yürüwatlıqan bolattinglar, **18** xundakla Məsihətə elümədə uhlawatlıqlarunu əhalətəkə yüz tutqan bolatti. **19** Əgər ümidiimizni pəkət bu dunyadiki hayatımız üçünla Məsihgə baqlıqan bolsak, biz insanlar arisidiki əng biqarə adəmlərdin bolqan bolımız. **20** Əmma əməliyattə, Məsih elümədə uhləqanlırlar iqidə «həsulning tunji mewisi» bolup, elümədən tirligəndür; **21** Qünki bir insan arkılık elüm [aləmdə] pəyda bolqinidək, elümədən tirlixmu bir insan arkılık [aləmdə] pəyda boldi. **22** Adamatimizdən bolqanlarning həmmisi [uning tüpəylidin] elümə mahkum bolqanlıqıqa ohxax, Məsihda bolqanlarning həmmisi [uning tüpəylidin] elümədən həyatka erixidü. **23** Əmma həmməylən ez newət-ķatarida tirlidüldü tunji həsulning mewisi bolqan Məsih, birinqi; ikkinqilər bolsa Məsihning dunyoşa əytiq kəlgini də əzığə təwə bolqanlar. **24** Andin ahirət bolidü; xu qaçda U barlıq həkümranlıknı, barlıq hökük wə hərhil kükərni əməldin kəldurup, padixahlıknı Huda-Atıqə tapxuridü. **25** Qünki U barlıq düxmənlərni [maqolup kılıp] əyiqi astida kılıqıça həküm sürüxi kerəktür; **26** əng ahirət yoxitiliidən düxmən bolsa elüm əzidur. **27** Qünki [Zəburda] «[Huda] pütkül məwjudatni Uning əyiqi astıqə boysunduroqan» [dəp pütüklükət]. Əmma «pütkül məwjudat Uningoqa

boysundurulqan» deyilginidə, roxənki, xu «pütkül» degən səz «həmmmini Uningoqa Boysunduroquzoquqi»ning əzini iqığə aloğan əməstür. **28** Əmma həmmə Uningoqa boysundurulqanidən keyin, Oqul həmmmini əzığə boysunduroquzoqə boysunidü; xuning bilən Huda həmmining həmmisi bolidü. **29** Əlümədən tirlilər, bəzilərning əlgənlər üçün qəmildürülülxini kəndak qüixinix kerək? Əlgənlər zadi tirlimə, kixilər ular üçün nəmə dəp qəmildürülüldü? **30** Bizlər nəmə dəp [hər kün] hər saətə həwp-hətərgə duq kəlip yürimiz? **31** Rəbbimiz Məsih, əysada silərdin pəhirlinixim rast bolqandək, [i kérindaxlırim], mən hərküni elümə duq kelimən. **32** Əger insanlarning nukti' inaziridin eytkanda «Əfəsəs xəhəridə wəhiy həyvanlar bilən elixtim» desəm, əlgənlər elümədən tirlimə, buning manga nəmə paydisi? «Ətə bəribir elüp ketidioqan bolqandın keyin, yəp-iqip yürüyülləyil» degən səz yolluk bolmamı? **33** Aldanmangar; qünki «Yaman həmrəhərələr ohlakni buzidu». **34** Həkəkəniy bolux üçün oyoqinqlar, gunahdin kol tütüngərlər; qünki beziliringlərdə Huda toqıruluk həwər yoktur — buni eytsam silər üçün uyat amasımı? **35** Bəlkim birsi: «Əltülklər kəndak tirlidürlər? Ular kəndak tan bilən tirlər?» — dəp sorixi mumkin. **36** I əhmək kixi, sening terioqininq, elməy turup kəytidin tirliməydi. **37** Həm sening terioqininq, əsümlükning teni əməs, bəlkı uning yalingaqə deni — məsilən, buqdayning yaki baxkə birər ziraətninq deni, halas. **38** Wə keyin Huda Əz həhixi boyiqə uningoqa molun bir tənni beridü; xundakla uruk danlırlıning hərbiriga əzining tenini ata kılıdu. **39** Janiwarlarning ətləri bolsa bir-biriga ohximaydu; insanlarning əzığə has ətləri bar, həyvanlarning əzığə has ətləri bar, uqar-kanatlarningmu bar, beliklərningmu bar. **40** Asmanda jisimlər bar, yər yüzdümu jisimlər bar; əmma asmandikisining jula-xəripi baxkıqə, yər yüzdikisiningmu baxkıqə bolidü; **41** Kuyaxnning xan-xəripi bir hil, aynıng xəripi yənə bir hil, yultuzlarning xan-xəripi yənə bir hildur; qünki yultuzlar xan-xərəpliridə bir-biridin pərklinidü. **42** Əlümədən tirlix həm xundaktər. [Tən] qırıq həlitidə terilidü, qırımas halətə tirlidürlüldü; **43** Uyatlıq halətə terilidü, xan-xərəp bilən tirlidürlüldü; ajiz halətə terilidü, əmma kütq-kudrat bilən tirlidürlüldü. **44** U təbiətə təwə bir tən süpitiqə terilidü; rohqa təwə bir tən bolup tirlidürlüldü; əslidə təbiətə təwə bir «janlıq» tən bolqan bolsa, əməd rohıq bir tən bolidü. **45** Xunga [Təwrat] mundak pütülgənki: «Tunji insan Adəm'atımız tirlik bir jan kılıp yaritildi»; əmma «ahirət Adəm'ata» bolsa həyatlıq, bargıqı Roh, boldi. **46** Əmma awwal kəlgini rohıq adəm əməs, bəlkı «təbiətə təwə bolqoq» adəm idi, keyin «rohıq adəm» kəldi. **47** Dəsləpki insan bolsa yərdin, tupperək təpirdə kılınoqan; ikkinqilər bolsa asmandın kəlgəndür; **48** Tupperək təpirdə kılınoqını kəndak bolqan bolsa, [uningdin] [bolqan] «tupperəklik»larmı xundak bolidü; asmandın kəlgini kəndak bolsa, uningdin bolqan «asmanlıqlar»mu xundak bolidü. **49** Bizlər «tupperəklik adəm» süritidə bolqinimizdək, «asmanlıq adəm» süritidimə bolalaymiz. **50** Əmma xuni eytimənki, i kérindaxlar, ət wə kəndin tərəlgənlər Hudanıng padixahlıqıça warislik kılalmayıd; qırıqı qırımaydiqənənə warislik kılalmayıd. **51** Mana, mən silərə bir sırni eytip berimən; biz həmmimizlə [elümədə] uhləydiqənlardın bolmamız; biraq həmmimiz eżgərtilimiz! **52** Bir dəkikidilə, kəzni bir yumup aqkənq, əng ahirət kanay qəlinəqanda eżgərtilimiz; qünki kanay qəlinəsli əlgənlər qırımas həyatka tirlidürlüldü, xundakla eżgərtilimiz; **53** Qünki bu qırıp kətküqi qırımas həyatni kiyiwelixi, bu əlgüqı əlməslikni kiyiwelixi kerək; **54** Əmma qırıp kətküqi qırımas həyatni kiyigəndə, bu əlgüqı əlməslikni kiyigəndə, xu qaçda bu səz

əməlgə axurulidu: «Əlüm əqəlibə təripidin yutulup yokutulidu!».

55 «Ah, elüm, sening nəxtiring kəni?! Ah, elüm, sening əqəlibəng kəni?!» (Hadəs g86) **56** Əlümдiki nəxter — gunahetur, gunahning küqi bolsa, Təwrat ənənə arkılık namayan bolidu. **57** Lekin bizni Rəbbimiz Əysə Məsih, arkılık bularning üstidin əqəlibigə erixtürkügi Hudaşa təxəkkür! **58** Xuning üqün, seyümlük ənənələrim, qıng turup təwəranməs bolunglar, Rəbning hizmitidiki ixliringlər həmixin kəng ziyanlıxsun; qünki Rəbdə bolojan əjir-japayinglar hərgiz bılıhdə kətməydiolanlığını bilisilər.

16 Əmdi mukəddas bəndilər üçün ianə toplax toopruluk, silərmə Galatiya əlkisidiki jamaətlərgə tapiliojinimdək kilinglar. **2** Hər həptining birinqi künidə hərbiringlər tapawitlərlənən bərkiti boyıqə uningdin bir tilişini ajritip əz yeninglərda saklap koyunglar; xundak kilsanglar, kələn wəktimdə ianə toplax həjət bolmayıdu. **3** Mən kalginimdə, silər kəysi adəmlərni layık körüp tallisanglar, mən xularqa [tonuxturux] hətlərini yezip berip muxu ianə-xəpkitinglərni Yerusaleməqə apirip berixkə əwətimən. **4** Meningmu berixim muwapiq kərəlsə, ular manga həmrəh bolup baridu. **5** Əmma mən Makedoniya əlkisidin etkəndin keyin yeninglərə qəliman — qünki mən Makedoniyadın etməkqıman — **6** bəlkim mən silər bilən billə bir məzgil turuxum mumkin, hətta yeninglərda kixlap kəliximəm mumkin; xuningdək andin kəyərgə barmaqçı bolsam, silər yardım kılıp, meni yoloja selip koyarsılar. **7** Qünki bu kətim silərni yol üstidilə kerüp etüp ketixni halımaymən, bəlkı Rəb buyrusu, silər bilən billə uzunrak bir məzgil turoqum bar. **8** Əmma mən Əfəsus xəhirişdə orma həytliqə turmaqqıman. **9** Qünki [muxu yərdə] manga ajayib qong, utuk-mewə beriwatkan bir ixik kəng eqildi, xuningdək kərxi qıkkıqlar mu kəp. **10** Timotiy yeninglərə berip tursa, uning aranglarda korkməy ərkin-azadə yürüxigə kəngül bələnglər. Qünki umu manga ohxax Rəbning hizmitini ixləwati. **11** Xunga həqkim uni təwən kərmisən; bəlkı uni meninq yenimoja kəlxı üçün amanəsən uzitip yoloja selip koyunglar; qünki uning ənənələrlər bilən billə kəlixini kütəmkətimən. **12** Əmma ənənələrlər Apolloska kəlsəm, uningdin ənənələrlər bilən billə silərning yeninglərə berixni kəp etündüm. Lekin uning həzirgə barəsi yok. Keyin pulsət pixip yetilgəndə baridu. **13** Hoxyar bolunglar, etikadta qıng turunglar; mərdənə ərdək bolunglar! Kəysər bolunglar! **14** Silərning kılıqan həməmə ixinglar mehîr-muhəbbət bilən kilinsun. **15** Əmdi, i ənənələrlər, Ahaya əlkisidiki əng dəsləpki etikad mewisi bolojan İstifanas wə uning ailisidikilərni, xundaqla ularning Hudanıng mukəddəs bəndilirinən hizmitidə boluxka kəndək ezlirini atiqanlığını obdan bilisilər; mən silərdin etünimənki, muxundak kixilərlərning wə ular bilən birlikdə hizmətə hərbir japa tərtiwallanlarning səzlirigə kiringlar. **17** Əmma [yeninglərdən] İstifanas, Fortunatus wə Akayikusning bu yərgə meni yoklap kəlgənlilikidin xadlandım; qünki ular silər tərəptin kəm bolovanlırini toluklap bərdi. **18** Qünki ular meninq rohimni wə həm silərningkinimə yengilandurdu; xunga xundak adəmlərni etiwallap hərmətlənglər. **19** Asiyadiki jamaətlərdən silərgə salam. Akwila wə Priskilla həm ularning əyidə jəmə bolidiqan jamaəttinmu Rəbdə silərgə kizəqin salam yollaydu. **20** Ənənələrlərning həmmisi silərgə salam yollaydu. Bir-biringlər bilən pak seyülər bilən salamlıxinglar. **21** Mana, mənki Pawlus əz kələm bilən salam yeziwatimən! **22** Hərkim Rəb Əysə Məsihni seygüqi bolmisa, uningçə lənət bolsun! Rəbbimiz, kəlgəysən! **23** Rəb Əysə Məsihning mehîr-xəpkifti həmmimlərə qar bolqay! **24** Mening Məsih Əysəda bolojan muhəbbətim həmmimlər bilən billə bolqay. Amin!

Korintliklarqa 2

1 Hudaning iradisi bilan bekitilgən, Məsih Əysanıng rosulı mənki Pawlus wə kərindəx bolojan Timotiydin Korint xəhiri də turuwatlaşan, Hudanıng jamaitiga wə xuningdək pütkül Ahaya əlkisidiki barlıq mukəddəs bəndilərgə salam! **2** Atımız Huda həm Rəb Əysa Məsihətin silərgə mehîr-xəpkət wə hatirjəmlik boloqay! **3** Rəbbimiz Əysa Məsihning Atisi, rəhîmdilliklärning igisi Ata, barlıq riqbat-təsəllining Igisi bolojan Hudaqa təxəkkür-mədhiyə okulqayı! **4** Biz uqrıqan hərkəndək japa-muxakkətta U bizgə riqbat-təsəlli beriwtatidu, xuning bilən biz Huda təripidin riqbat-ləndürtilgən bolup U yətküzən riqbat-təsəlli bilən hərkəndək, baxxə japa-muxakkətə uqrıqanlarqa riqbat-təsəlli beraləydiyan bolduk, **5** Qünki, Məsihning azab-okubətləri biz tərəpəkə exp taxkəndək, Məsih arklılıq bolojan riqbat-təsəllimizmu exp taxidu. **6** Əmma biz japa-muxakkətə əksakmu bu silərning riqbat-təsəlli wə nijat tepixinglər üçün bolidu; bular silərning biz tartəkən azab-okubətlərgə oxhax azab-okubətlərgə qidixinglər bilən silərdimə həsil kılınıdu; biz riqbat-təsəlli tapsakmu u silərning riqbat-təsəlliringlər wə nijatinglər üçün bolidu; xunga bizning silərgə baqlıqan ümidiyim mustəhəkəmdür; qünki silər azab-okubətlərdin ortak nesiwilik bolsanglar, oxhaxla riqbat-təsəllidin ortak nesiwilik bolisilər dəp biliyim. **8** Qünki, i kerindəx, silərning Asiyada duq kəlgən japa-muxakkətən həwərsiz yürüxüngləri halimayımız; u wakitlərda biz qidiqüsüz eojir besiməqə duq kəldük, hətta hayatning eziyin ümid üzgündək boloqaniduk. **9** Əmma əzimizgə əməs, bəlkı əlgənlərni tirildürgüqi Hudaqa tayinimiz üçün kəlbimizdə əlümgə məhkum kılınoğandək yürəttük. **10** U bizni bundak dəhəxətlik bir əlümən kütkəzəjan wə həzir kütkəzəməktə, wə bizni yənilə kütkəzidü, dəp uningoja ümid baqlıdik; **11** silərni buningda həm biz üçün dua-tilawətlər bilən madət beriwtatışılər; xundak kılıp talay adəmlərning wasitisi arklılıq bizgə kərsitlən iltipat tüpəylidin talay adəmlər [Hudaqa] rəhmətlər eytidiojan bolidu. **12** Qünki pəhrimiz, yəni wijdanımızın guwahlıq xuki, Hudanıng alidə sap niyətlər wə səmimiyylik bilən (insanı parəsat bilən əməs, bəlkı Hudanıng mehîr-xəpkəti bilən) biz bu dunyaca nisbətən wə bolupmu silərgə nisbatən əzimizni tutuvalidiojan bolduk. **13** Qünki silərgə yazojinimiz okuyalaydiyan wə tonup yetələydiyandın baxxə həq nərsə əməs; lekin mən silərning bizni kışmən tonup yətkininqər boyiqə Rəb Əysanıng künidə silər bizning pəhrimiz bolidiojininglərdək biziñrimu silərning pəhringlər bolidu dəp bizni toluq tonup yetixingləri ümid kılıman. **15** Xuning bilən muxundak ixañqa bolup mən əslidə ikkinçi kətim silərgə mehîr-xəpkətni yətküzüñkə awwal silərning kexinglərə barmakqidim; **16** yəni, kexinglərdin Makedoniyəgə etüp, andin Makedoniyədən yənə kexinglərə kelixni, xundakla silər təripinglərdin Yəhudiyyə elkişisi uzitiliximini ümid kılıyanidim. **17** Məndə xundak niyət boloqanda, mən unı yenilik bilən karar kılıqannı? Mən niyət kılıqanda, məndə «ətlik» kixilərdidikək: birdəm «bərəhək», bərəhək wə birdəm «yak, yak» deyix barmu? **18** Əmma Əz seziñda turqojinidək, bizning silərgə eytən səzimiz birdəm «bərəhək» wə birdəm «yak» bolmaydu; **19** Qünki biz (mən wə Silwanus wə Timotiy)ning aranglarda jakarlıqinimiz – Hudanıng Oqlı, Əysa Məsih, birdəm «bərəhək» wə birdəm «yak» əməstur; bəlkı Uningda «bərəhək»la bardur. **20** Qünki Hudanıng kənqiliq wadılılı boluxidin kət'iyñəzər, ular Uningda «bərəhək»tur, wə biz arklılıq Uningdimu Hudaqa xan-xərəp kəltüradiojan «Amin» bardur. **21** Əmdi bizlərni silər bilən

billə Məsihə qing turqozuqı bolojini həm bizni məsihligini bolsa Hudadur. **22** U yənə üstimizgə məhür besip, kəlbimizgə Əz Rohini «kapalət» boluxka ata kıldı. **23** Əmma Hudanı əz jenimoja guwahqı boluxka qakırıñməki, Korintka tehi barmiqanlıkminning sawıbı keglunglərni ayax üçün idi. **24** Hərgiz əzimizni iman-etiķadıngılar üstigə həküm sürgüñilərmiş, demək, bəlkı silərning xad-huramlıqları axuruxka silərgə həmkarlaşkuqınlardır; qünki silər etikət arklılıkla məzmut turisilər.

2 Ləkin mən iqimdə, kexinglərə barsam yənə azar elip barmymən degən kararqa kaldım. **2** Qünki ağar mən silərgə azar bərsəm, menin tüpəylidin azar yegənlərdin baxxə kaysibiri meni xadlandurulışın? **3** Mən əslİ meni xadlanduruxi tegixlik bolojanlardın əksiqə azar yəp kəlməy degən məksətə xu hətni yazdım; qünki menin xadlığın silər həmmiñlərningmu xadlığıdır dəp silər həmmiñlərə ixənq baqlıdım. **4** Qünki əslidə əzüm eojir azab iqidə kəlbimidki dərd-ələmdin kep kez yaxlirimini tekküzip turup silərgə xu hətni yazoqanıdim; məksitim silərgə azar berix əməs, bəlkı silərgə qongkər baqlınojan, exp taxkən muhəbbitimni bilixinglər üçün idi. **5** Əmma birərsi azar yətküzən bolsa, uning azar yətküzgini mən əməs daymən, u bəlkı məlum derijidə (bu ixni ziyyədə eojir kılıqum yok) həmmiñlərə azar yətküzdi. **6** Bundaq adəmning kəpiñinqiñ təripidin tənbilhəngini yetarlıktur; **7** Xunga hazır əksiqə, silər uningoja mehîr-xəpkət kərsitip riqbat-təsəlli berixinglərə toqra kelid; bolmisa bundak bir kixi bəlkim qayat zor dard-ələmdin eziñi yokitiximə mumkin. **8** Xunga mən silərgə uningoja muhəbbitlərinə iştäplixingləri jekilaymən. **9** Xu hetimni yənə bir məksətə, yəni silərning həmmə ixlərdə itaətmən yaki itaətmən əməsliklərinin sinap bilixim üçün yazdım. **10** Ləkin silər kəsibirini malum ix üçün kəqürüm kılıqan bolsanglar, mənmu həm uni xundak kılıqan bolimən; mənmu malum bir ixni kəqürüm kılıqınımda (birə ixni kəqürüm kılıqan bolsam), mən silərni dəp Məsihning həzurida xundak kıldı. **11** Xuning bilən Xəyətan bızzın heq üstünlükə erixəlməydi; qünki biz uning hıylə-mikirliridin bıhawər əməsizim. **12** Əmdi Məsihning hux həwirini jakarlaçka Troas xəhiriqə kəlginimdə wə xundakla Rəb təripidin [pursət] ixiki manga eçilqinə bilən, **13** əkerindixim Titusun tapalmiqinim tüpəylidin rohım aram tapmidi; xuning bilən mən xu yərdikilər bilən hoxlixip, Makedoniyəgə səpar aldim. **14** Əmma bizni Məsihə həmixinə təntənə bilən qalibana baxlaydiyan, biz arklılıq hər yərda Əzigə dost tartkuqi huxpurakını qaqquqi Hudaqa təxəkkür! **15** Qünki biz Hudaqa yətküzüñlərətən Məsihning huxpurakıdurmış, həm kütkəzələrətən arısida həm halakatka ketiwtərənərətən arısida xundakmız; **16** keyinkilərgə əlüməgə bolojan əlümning purikı, aldinkilarqa hayatlıkka bolojan hayatlıkning purikidurmış; əmdi muxundak ixlərning həddisidin kim qıkalaydu? **17** Qünki biz kep kixilərning kılıqinidək Hudanıng kalam-səzini soda-setik ixi kılmamış; əksiqə biz səmimiyylik bilən Huda alidə Hudadın [əwətilgənlər] süpitidə Məsihə səzleyimiz.

3 Biz yənə əzimizni təwsisi kılıjlı turuwatamdu? Yaki baxxə bəzilərgə kerək boloqandak, silərgə yezilojan yaki silər yezilojan təwsisiyinəmələr bizgə kerakmu? **2** Silər ezunglər bizning təwsisiyinəmələrətən, kəlbimizdə püttigən, hər insanoja tonux bolojan wə okulidiojan. **3** Silərning biz təripimizdən parwix kılıqan, Məsihning məktupi ikanlıqları ayan boldi (bu məktup siyah bilən əməs, bəlkı tırık Hudanıng Rohi bilən yezilojan; tax tahtaylarqa əməs, bəlkı kəlbiniñ atlik

tahtaylirioja püttüklükтур). **4** Әмди bizning Məsih arkılık Hudaşa karaydiojan xunqə zor ixənqimiz bar; **5** өзимизни birərnəsini kılıqjudak iktidarımız bar dəp qəqliqinimiz yoktur; iktidarlılığımız bolsa bəlkı Hudadindur. **6** U bizni yengi əhdining hizmatkarları boluxka iktidarlıq kıldı; bu əhdə püttüklük sez-jümlilərgə əməs, bəlkı Rohka asaslanıqan. Qünki püttüklük sez-jümlilər adamni əltüridü; lekin Roh bolsa adəmga həyat kəltüridü. **7** Əmma sez-jümlilər bilən taxlaroja oyulqan, əltüm kəltüridiojan hizmat xan-xərəp bilən bolqan wə xundakla Israillar Musanıng yüzidə julalanojan xan-xərəptin yüziga kezlrini tikip kəriyalıqan yərdə (gərgə xu xan-xərəp hazır əməldin kəlduruluojan bolsimu), **8** Roh bilən yürgüzlidiqan hizmat tehimu xan-xərəplik bolmamdu? **9** Qünki adamning gunahını bekitidiojan hizmet xərəplik bolqan yərdə, insanni həkənqanı kılıdıcıqan hizmatnıng xəripi tehimu exip taxmamdu! **10** Qünki əslidə xan-xərəplik bolqan ixning hazırlıq oqayət zor xan-xərəplik ixning alidda həqkandak xan-xərəpliklikli yoktur; **11** qünki əməldin kəlduruluojan ix əslidə xan-xərəp bilən kəltürulgən yərdə, hazır ornini başkan ix tehimu xan-xərəplik bolidu. **12** Bizdə xunqə zor xundak bir ümid bolqanıqan, biz tolimu yürəklik bolimiz. **13** Biz Israillarnı əməldin kəldurulidiqan [əhdining] parlak nuriqə kəzini tikip kərəxning akiwitigə uqrəp kətmisən dəp yüziga qümpərdə tartıwalqan Musaşa ohximaymiz. **14** Əmma ularning oykəngüllüri kədaklaxkanıdi; qünki bügüngə kədər kona əhdiniň okuqonında muxu qümpərdə elivetilməy kəldi; qünki pəkət Məsihədə bolqandıla u elip taxliwetilidü. **15** Əmma bügüngə kədər, Musanıng yazmılıri okuqonında xu qümpərdə yənilə kəlbini yepiwalıqta. **16** Əmma hərkim Robga kərəp burulsu, qümpərdə elip taxlinidü. **17** Əmma Rəb xu Rohtur; wə Rəbning Rohi kəyərdə bolsa, xu yərdə hərlük bolidu. **18** Wə biz həmmimizning yüzimiz qümpərdisiz haldə Rəbning xan-xəripiga kəriqinida, Uning ohxax süritidə boluxka Roh bolqan Rəb təripidin xan-xərəp üstigə xan-xərəp koxulup eżgərtilməktimiz.

4 Xunga [Huda] bizgə rəhîm-xəpkət kərsətkəndək, bu hizmat bizgə amanat kılınoqanıqan, biz bəl koywətməymiz; **2** əmdilikdə xərməndilikkə ait yoxurun ixları taxlap, nə aldamqılıqta mangmay, nə Hudanıng sezini burmilimay, bəlkı həkikətni əynən ayan kılıx bilən Huda alidda duruslukimizni hər adəmning wijdəniqə kərsitimiz. **3** Əmma hux həwirimiz qümkəlgən bolsimu, u əhalak boluwaṭ-kanlaroja nisbətən qümkəldi; **4** Qünki Hudanıng sürət-obrazi bolqan Məsihning xan-xəripi toqırısidiki hux həwərning nuri ularning üstidə yorumisən dəp, bu zəmənning ilahı etikədsizlarning oyzejhəlini kor kıldı. (aiōnios g165) **5** Qünki biz əzimizni əməs, bəlkı Məsih Əysani Rəb, xuningdək əzimizni Əysa üçün silərning hizmətkarıngılar dəp elan kılımiz. **6** Qünki «karango-şulukluk nə yorusun» dəp buyruqan Huda, Məsihning didaridin Əzinining xan-xəripini tonutuxka bolqan yoruklukning [biz arkılık] qeqiliqi üçün, bizning kəlbimizni yorutkandur. **7** Əmma kudratning oqayət zorluqı bizdən əməs, bəlkı Hudadin bolqanlıq kərənsun dəp bu gəhərgə sapal idixlarda qəqiləklik haldə igidərlik kılımiz. **8** Mana biz hərtərəptə kistilip kəldük, əmma yanjılımiduk; təmtirəp kəldük, əmma ümidsizlənmiduk; **9** ziyanxılıkka uqrəwatiımız, əmma həmdəməsiz kəlmiduk; yikitildik, əmma əhalak bolmıldı; **10** Əysanıng hayatı tenimizdə ayan kılınsın dəp, hərdaim tenimizdə Əysanıng əlümüni kətürüp yürümiz. **11** Qünki Əysanıng hayatı əlidiojan etlirimizdə ayan kılınsın üçün, tirk kələjən bizlər hərdaim əlüməgə tapxurulməktimiz. **12** Xuning bilən bızdə əlüm ixləwətidü,

əmma həyat silərda ixləwətidü. **13** Wə «Mən ixəndim, xunga sez kıldım» dəp yeziloqandıdikdə iman-ixənqitki rohka igə bolup, bizmə ixəndük wə xuning bilən sez kılımız; **14** qünki Rəb Əysani tirildürən [Huda] bizni Əysa bilən birgə tirildürüdə, xundakla bizni siler bilən birgə Əz aldiqə hazır kılıdu, dəp bilimiz. **15** Qünki [bu] əhəmma ixlar siler tıqındurk, tehimu kəp kixilərning wujudıda exip taxkuqə beoqıxlanojan mehri-xəpkət səwabidin kəp kixilərningmu Hudanı uluqlap eytkən təxəkkürliri exip taxidü. **16** Xunga biz bəl koyuwətməymiz; gərqə taxkı insanlığımız solaxsimu, dərəhəkikət iqliq insanlığımız kündin-küngə yengilanmaqtı. **17** Qünki bizning bir dəkikliklə wə yenik japa-muxəkətlərimiz biz üçün exip taxkən, məngüllük, zor wəzinlik xan-xərəpni hasil kılıdu. (aiōnios g166) **18** Xunga biz kərəngən ixlərə əməs, bəlkı kərənməs ixlərə kəz tikimiz; qünki kərəngən ixlər wakıtlıq, əmma kərənməs ixlər məngüllükür. (aiōnios g166)

5 Qünki bu zeminoja təwə əyimiz, yəni bu qədirimiz yoktilsim, Huda təripidin bolqan, insan kəli bilən yasalmıqan bir ey, yəni asmanlarda əbədiy bir makanımız bardur dəp bilimiz. (aiōnios g166) **2** Əmdidi bu [kona əyimizdə] turoqınımizda asmandıki əyimizni kiyiwelikxə zor intzar bilən ah, urməktimiz **3** (bərəhək, [asmandıki əyimizni] kiyiwalsaq yalingaq kalmaymiz). **4** Qünki muxu qədirdə turoqınımizda, eojırılıqta ah urməktimiz; bu bizning yalingaqlinixni halioqınımiz əməs, bəlkı kiyindürülüxni, yəni bızdə əlidiojan nəma bolsa, uning həyat təripidin yutuluxini halaymiz. **5** Əmdidi bizni dəl muxu ikxə təyyarlıqıqı bolsa Hudadur; U bizgə «kapalət» bolqan Əz Rohinimə ata kıldı. **6** Xuning bilən biz həmixin yuraklıq bolimiz; həmdə tenimizdə makan tutkınımizda Rəbdin neri bolqan musapir bolimiz dəp bilimiz **7** (qünki biz kərəx sezimi bilən əməs, etikəd bilən mangımız); **8** biz yuraklıq bolup, xuningdək təndin neri bolup Rəb bilən bıllə bir makanda boluxka tehimu hursənmiz. **9** Xuning bilən, məyli təndə bolaylı, təndin neri bolaylı, uni hursən kılıxni istək-nixan kılıp intilimiz. **10** Qünki təndə kələjən əməllirimizni, yahxılıq bolsun, yamanlıq bolsun, hərbirimizgə kəyturuluxi üçün Məsihliqin sorak tahtı alıda hazır boluxımız lazımlı bolidü. **11** Xuning bilən Rəbning dəhəxitini bilgənlilikmiz üçün, insanları ixəndürükə tiriximiz; lekin biz Hudaşa oquk-axkarımız, xuningdək silərning wijdənənglardımu axkara tonulşak dəp ümid kılımın. **12** Biz hazır əzimizni kaytidin silərgə təwsiyə kılıqınımiz yok, bəlkı pəkət silərda kəlbəldi ixlərdin əməs, taxkı kiyapəttin pəhərlinidiojanlaroja bərgüdək jawab bolsun dəp, silərgə bızlərdin pəhərlinix imkaniyitini yaritip beriwatımız. **13** Qünki iq-iqimizgə siqmay kələjən bolsakmu Huda alidda xundak bolduk, salmaq bolsakmu siler üçün xundak bolimiz. **14** Qünki Məsihliqin muhəbbəti bizni [xundak kılıxkə] ündəydi; qünki biz bırsi həmməyən üçün əldi, xunga həmməyənlənnim əldi, dəp hesablaşmır. **15** Wə həmməyənni dəp əldi, buningdin məksət, həyat bolqanlar əzliri üçün əməs, bəlkı ularını dəp elüp tırılıqçı üçün yaxşıdır. **16** Xuning bilən biz buningdin keyin heqimmi insanlarqə tonumaymiz; hətta biz Məsihni insanlarqə tonuqan bolsak, buningdin keyin uni yəna xundak tonumaymiz. **17** Xunga əmdidi bırsi Məsihədə bolsa, u yengi bir yaritiloquqıdır! Kona ixlar etüp, mana, həmmə ix yengi boldi! **18** Wə barlıq ixlar Hudadindur; U bizni Məsih arkılıq Əzığə inaklaxturdu, xundakla bizgə inaklaxturux hizmitini tapxurdu: — **19** demək, Huda Məsihədə adəmlərning itaətsizliklərini ularning əyibi bilən hesablaşmır, aləmni Əzığa inaklaxturdu; xuningdək bizgə inaklaxturux həwirini amanət kılıp tapxurdu.

20 Xunga huddi Huda biz arkilik [adamlarдин inaqlıkkıla keliixni] etüningidək, biz Məsihə wakalıtən əlqıldurdum; Məsihning ornda «Hudaqın inaklxatıruloqaysırlar!» dəp etürümüz. **21** Gunahıqə tonux bolmoqan kixini Huda bizni dəp gunahning ezi kıldı; məksiti xuki, bizning Uningda Hudanıng həkkənlilikli boluximiz üqündür.

6 Əmdi [Hudaning] həmkarlırı süpitiда silərdin Uning mehri-
xəpkitini köbul kılıp turup uni bikarəqə katkızımlar dəp
ətinimiz 2 (qünki u: «Xapaat kərsitiliđoqan bir pəytta duayingni
ijabət kılıxni bekitkənmən, nijat-kutulux yətküzüliđoqan bir
künidə Mən sanga yardımında boluxumni bekitkənmən») —
dedi. Mana, hazır bolsa «xapaat kərsitiliđoqan yahxi pəyt»;
mana, hazır «nijat-kutulux künii»durl. 3 [Rəbning] hizmitiga
daq kəltərülmisn dəp həqkandak ixta həqkiminq imaniqə
tosaloşuluk kilmaymiz; 4 bolki hərbir itxa əzimizni Hudaning
hizmətkarlırı süpitiđə nəmənə kılıp yürümiz; zor qidamlı bilən,
jəbir-zulumlarda, japa-muxəkkətlərda, besim-kıstaklarda, 5
kamqa yarılırida, zindanlarda, kozojılang-topilanglar iqida,
eojir mehnətlərdə, tünəxlərdə, roza tutuxlarda, 6 paklik
bilən, bilimlər bilən, səwr-taşətlik bilən, mehribanlıklar bilən,
Mukəddəs Roh bilən, sahtiliçisiz mehri-muhəbbət bilən, 7
həkikətninq sez-kalami bilən, Hudaning küq-kudriti bilən,
həkkəniylikiň ong-sol kollardiki koralılları bilən, 8 həm izzət-
xəhrətə həm həkarət iqida, təhmet həm təriplinixlər iqida
[əzimizni Hudaning hizmətkarlırı süpitiđə namayan kılduk];
yaloqanlıqlar dəp karaloğan bolsakmu şəmimiy-sadik bolup, 9
namısz bolduk-yu, əmma məxəhərmiş; eləy dəp kəlduk-yu,
əmma mana, həyatturmız; tarbiyidə jazalanduk-yu, əmma
əlümğə mahkum kılınlımidük; 10 dərd-əlam tarttuk-yu, əmma
daim xad-huramlıcta turimiz; namrat bolojinimiz bilən, əmma
kəp adəmlərni bay kəloquqımız; həqnemimiz yok bolojını bilən,
əmma həmmigə igidarmız. 11 Silərgə oquq-yoruk səzlidük, əy
Korintliklər, bizning baqırımız silergə kəng eqildi! 12 Silər biz
tərəptin kılısolan əməs, lekin ez iq-bainqırların tarlıkidiň
kılısilisilər; 13 əmdi adıl almacturuxta bolup — (ez porzəntlirimga
səzliyendək sezlyəmən) — bainqırların bizimküə kəng eqinglar.
14 Etikadsızlar bilən bir boyunturukka qetilip təngsizlikta
bolmanglar; qünki həkkəniylik wə kəbihlik otturisida kəndakmu
ortaklıq bolsun? Yoruklukning karangoşuluk bilən kəndak
həmrəhlikı bolsun? 15 Məsihliŋ Belial bilən nemə inaklıki
bolsun? Ixəngüqininq ixənmigüqi bilən kəndak ortak nesiwisi
bolsun? 16 Hudaning ibadəthanisining butlar bilən kəndak
birliki bolsun? Qünki silər tirik Hudaning ibadəthanisidilsilər
— Hudaning: «Mən ularda turimən, ularning arısında yürimən;
ularning Hudasi bolimən wə ular Mening həlkim bolidu»
değinidək [silər Uning ibadəthanisidilsilər]; 17 Xuning üçün
«Ularning arısında qılıq ketinglər, Manga ayrılınglar», — dəydu
Rəb, — «həqəq napak nərsigə təgħküqı bolmanglar», «xundila
Mən silərni köbul kılıman», 18 wa: «Mən silərgə Ata bolimən,
silər Manga oquq-kızlırlım bolisilər» — dəydu Həmmigə Kadır
boloğan Rəb.

7 Əmdı bu wadılərgə tuyəssər bolqandan keyin, i seyümlüklər, əzimizni ətlərdiki həm rohətiki hərhil paskiniliktin taziləp, Hudanıng korkunqıda əzimizdə [ayan kılınoğan] pak-mukəddəslıknı kamalətkə yətküzəyli. **2** Bizni əbəl kılqayısılər! Bizi heqkimə ziyən-zəhmət yətküzmidük, heqkimni nabut kılmidük, heqkimindən paydilanmidük. **3** Muxulərni dəp, silərni əyibliməkqı əməsmən; qünki mən yuğırda eytkinimdək, silər kəlbimizdirdilər, biz silər bilən billə olıixa, silər bilən billə yaxaxka təyyarmız. **4** Silərgə baqlıqan ixənqim zor,

silərdin bolqan pəhrim zor; xuning üçün riqbət-təsəlligə tolduruldum, barlik japa-müxkətilqılıklımızdə huxallıkim exip taxtı. **5** Qünki bərəkək, Makedoniyəgə kirginimizdimu atlırimız həq aram tapalmay, hərtərəptin kisilip kəldik; sırtımızda jedal-kürəxlər, iqimizdə korkunqlar bar idi. **6** Əmmə qüxkünlərgə riqbət-təsəlli bərgüqi Huda bizgə Titusning kelixi arkılık riqbət-təsəlli bərdi; **7** tapkan riqbət-təsəllimiz pəkət uning kelixi arkılıkla əməs, bəlkı uning silərdin tapkan riqbət-təsəllisi arkılıklı boldı; qünki u silərning [bizgə] zarikip talmürgininglərni, silərning həsrütinglərni, silərning manga bolqan kizojin qəməhərlukunglarnı etiyt bərdi; xuning bilən mən tehimu huxallandim. **8** Qünki gərgə mən silərni hetim bilən azablıqan bolsammu, mən hazır uningdin puxayman kilmaymən; lekin əslidə mən xu hetimning silərni azablıqinini kərəp puxayman kılqanıdim (əməliyəttə, silərning azablinixinglər kizojinə bir məzgilla bolqan). **9** Əmmə hazır xadlinimən – azablanoqininqardın əməs, bəlkı xu azabnıng silərni towa kilduroqanlıigidin xadlinimən; qünki silərning azablinixinglər Hudanıng yolidə idi; xuning bilən silər bizzidin həq ziyan tartmidınglar. **10** Qünki Hudanıng yolidə bolqan azab-kayqo adəmni hərgiz puxayman kilmaydiqan nijatka baxlaydiqan təwioq arip baridu; əmmə bu dunyadıki azab-kayqo adəmni ölümə gələri baridu. **11** Qünki mana, del muxu ix, yəni Hudanıng yolidə azablinixinglər, silərgə xunqə kəp əstayidillik, əzlirinqlarnı əyibtin nəkədər halas kılıx, xunqə kəp oqəzəp, xunqə kəp korkunq, xunqə kəp təkəzzərlik, xunqə kəp kizojinlik wə jazalaxqə xunqə təyyar boluxni elip kəldi! Silər bu ixning hər taripdə eziy়üglarning əyibtin halas boluxunglarnı ispatlidınglar. **12** Əmdı silərgə [xu] hətni yazqan bolsammu, u hətni ziyan-zəhmət kılınuqı kixi üçün əməs, yəki ziyan-zəhmət kılınuqı kixi üçün əməs, bəlkı Huda alıda bizgə bolqan kəngürləndikli kizojinlikning aranglarda ayan boluxı üçün yazdim. **13** Bu səwəntin biz riqbət-təsəlligə eritxuk. Wə riqbət-təsəllimiz üstügə biz Titusning huxallıki tüپayılidin tehimu zor xadlanduk; qünki uning rohi silər taripinqardın yengilandi. **14** Qünki mən silər tooranglarda birər ixta pəhirlinip mahtıqan bolsam, u ixta həq hijil kəldurulmidim; bəlkı silərgə eytqanlırimizning həmmisi həkikət bolqinidək, bizning Tituska silərni pəhirlinip mahtiximizmə həkikət bolup ispatlandı. **15** U silərning itaatmənlikinqlarnı, silərning uningdin կանակ əyməngən wə titrigən haldə uni karxi aloqininqlarnı əsliginidə, uning silərgə baqlıqan iq-baqrıdiki mühəbbətləri tehimu exip taxidu. **16** Mən silərgə hərbir ixta ixənqim kamil bolqanlıigidin xadlinimən.

8 Əmma, i kərindaxlar, biz silərgə Hudanıng Makedoniyədik jamaətlərgə beoqixloqan mehîr-xəpkitini ayan kılmaqızımız; **2** ular zor eoçır japa-muxəkkətə sinalojinida, kəttik namrat əhwalda exip taxşan xadılıkı bilən ularning oquk kollukining bayılıkı uroqup qıktı; **3** qünki ularning küqininq bariqa, hətta küqidin artuk həyr-sahawət kılqanlıkçı ożüm guwah. Əlar ihtiyyarı bilən xundak kılıp, **4** bizdin mükəddəs bəndilərgə xu yardımə boluxning bəhtigə wa xeriklikigə muyassər boluxni kəttik etündi; **5** xundak kılıp, ular kütkinimizdək əməs, ümid kılqinimizdən exip ożlirini awwal Rabqa, andin Hudanıng iradisi bilən bizgimə beoqixlidi; **6** xunga, Titus silərdə [bu] mehribanlıkni baxlıqanıkən, biz Titustin silərni buningə nesipdax kılıp unı ada kılıxıq etündük. **7** Əmma silər hər tərəptə, yəni ixənqətə, sezdə, bilimdə, toluk əstiyidillikta həm bizgə bolqan mehîr-muhabbitinglarda əwzəl bolqininglardək, muxu mehîrlük ixtiməti əzünglarnı əwzəl kersitinglər. **8** Mən bu gap bilən silərgə buyruk kılmaqçı əməsmən, bəlkı

baxkilarning kizojinlik arqlik muhabbitinglarning hækkiylikini ispatlimaqimən. **9** Qünki silər Rəbbimiz Əysə Məsihning mehîr-xəpkütini bilisilər — gərqa u bay bolsimu, silərni dəp yokşul boldiki, silər uning yokşullukı arqlik beytılısilər. **10** Mən bu tooruluk pikrimni otturioqa koyimən — bu silərgə paydilik, qünki silər aldinkı yılıla iana kılıxta wə xuningəja irada baqlaxta yahxi baxlidinqlar. **11** Əmdi hazır uni ada kilinglar; kizojin irada baqlıqininqlardək, bar dunyayinglar bilən xu ixka əməl kilinglar. **12** Qünki [həyr-sahawətə] bəl baqlıqıuoja nisbətən, sowojining Hudaqa yariojudək boluxi əolidə yokşa əməs, bəlkı əolidə bariqa baqlıktır. **13** Qünki bu baxkilarning yükini yeniklitimən dəp, əzünglarnı kiynanglar deginim əməs, **14** bəlkı silərdə artuk bolojını hazırlıq ularning kəm yerini tolduroqinidək, [künlərning biridə] ularda artuk bolojını silərning kəm yeringlarnı tolduridu; xuning bilən tənglixidu. **15** Huddi [mukaddəs yazmılarda]: «Kep yioqşanlarningkidin exip kalmidi, aq yioqşanlarningmu kəmlik kilmidi» dəp yeziloqandək bolqay. **16** Əmma Titusning əlbətgə silərgə bolovan keyümümgə ohxax keyümüni salovan Hudaqa təxəkkürələr bolqay; **17** qünki u dərhəkikət bizning iltimasimizni kəbul kıləjini bilən, ezining silərgə küqlük kəyumi bolovaqka, u əzlükidin yeninglaroja bardı; **18** Əmma biz uningəja barlık jamaətlər arisida hux həwər hizmitidə təripləngən kərindaxni həmrəh kılıp əwəttük; **19** xuningdak u pəkət xu tərəptila əməs, bəlkı jamaətlər təripidin bu həyrlək ixta bizgə həmsəpər boluxkə tallıwelinəqanıdi. Əmdi biz bu həyr-sahawətni bolsa, Rəbning xan-xəripini həm yardımtdıki kizojinlikimizni kərsitix tıqün uni yətküzüx hizmitidə bolimiz; **20** xundak kılıp biz bu mol sowojini məs'ul bolup yətküzütxə hərkəndək adamning bizning üstümidimindən təhəmet kilməsləki tıqün ehtiyat kılımımız. **21** Qünki biz pəkət Rəbning alddilə əməs, bəlkı insanlarning kəz alddimə ixiimizni durus kılıxka kəngül belüp keliwatiımız. **22** Biz yənə ular bilən billə kep ixlarda intayın əstayidilliği nurojın ketim ispatlanojan kərindaxni əwətməkqimiz; hazır uning silərgə baqlıqan zor ixənqi tüpəylidin uning intayın əstayidilliği tehimu kılıqlıkt boldi. **23** Titus tooruluk soollar bolsa u menin həmrəhim wə hizmitinglarda bolovan həmrəmidur; baxka ikki kərindiximiz bolsa, ular jamaətlərning əlqılıri, Məsihning xan-xəripidur. **24** Xunga, jamaətlərning kəz alddıa muhabbitinglarning ispatini, xundakla bizning silərdin pəhirlinxilrimizning bikar əməslikini ularoja kərsitinglar.

9 Qünki mukaddəs bəndilərning bu yardım hizmiti tooruluk silərgə yənə yeziximning hajiti yok. **2** Qünki mən silərning bu ixka kəttik bəl baqlıqininqarnı bilimən; mən bu tooruluk; Ahayadikilər etkən yıldın beri həyr-sədikə berixkə təyyar turuwatidu, dəp Makedoniyadıki [kərindaxlaroja] pohirlinip mahtap kəlməktimən, xuning bilən silərning kizojinlikinglər ularning kepinqisining [həyr-sədikə] [berixgə] türkə boldi. **3** Lekin kərindaxlarnı əwətixtiki məksitim silərning tooranglarda pəhirlinip mahtiximining bu ixlarda bihudo ix bolup kalmışlıq, silərning deginimdək təyyar bolup turuxunglar üzündür. **4** Mubada Makedoniyadikilər mən bilən billə baroqinida, silər təyyarlıksız bolsanglar, bu ixənqımız wəjidiñ biz hijalətkə kəldurulimiz, silər səzsiz xundak bolisilər. **5** Xu səwəbtin mən kərindaxlardin yeninglaroja berip silərdin bu wədə kılıqan həyrlək ixni aldin'ala təyyarlap püttürüxini ettünixni zərür dəp hesablıdım; xundakla bu silərdin birər nərsə ündüriwelix bolmisun, bəlkı mehribanlıqinglardin bolsun. **6** Əmma buni [əslənglər]: Behillik bilən az teriojan az alidu, oquk kolluk bilən teriojini mol alidu. **7** Hər adəm heq kiyinilip kalmayı yaki məjburən əməs, bəlkı eż kənglidə pükkiniqə bərsun;

qünki Huda huxallıq bilən bərgüqini yahxi kəridü. **8** Əmma Huda hərbir iltipat-xapaətni silərgə exip taxturuxkə kədirdur; xuning bilən silər hərdəim hərtərəptə hər ehtiyajka təyyar kuvvətlinisilər, kəngriqiliqtə turup kolliringlər hərhil güzəl ixka yetidi. **9** [Mukaddəs yazmılarda] pütliginidək: — «U ezinimini tərkatkan, U yokşullarıqə sədikə bərgən; Uning hækkaniyiliq mangügüə turidü». (aiən q165) **10** Əmdi teriojuqoja teriojılı uruk, yegili nan ata kılıqıuoqi silərning teriydiqən urukliringləri təminləp mol kılıdu, hækkaniyiliqinglarning həsul-mewilirini kəpəytidü. **11** Xuning bilən silər hərkəndək əhəwəldə koli oquk boluxka hər tərəptə beytılısilər, xuningdak bu ix biz arqlik Hudaqa kep təxəkkürələri elip baridu; **12** qünki bu həyrlək hizmatni ada kılıx pəkət mukaddəs bəndilərning həjətlərini kəndurupla kalmay, kep kixilərnin Hudaqa yətküzüng təxəkkürələrini exip taxturdı. **13** Bu yardım hizmiti əzliiringlarning Məsihning hux həwirini etirap kılıxinglardıki mewa bolovan itəatəmənlikinglərə dəlil-ispat bolidu, xundakla silərning muxu [həjətman] bəndilərə, xundakla barlıq adəmlərə kərsətkən oquk kolluk sehiyilikinglardin ular Hudani uluqlaydu. **14** Wə Hudanıng silərdə taxqinlatkan ajayib mehîr-xəpkütü tüpəylidin, ular silər üçün dua-tilawət kıləjini, ular silərgə təlpüntüp kəttik seçinip əsləydi. **15** Uning til bilən ipadılıgınız ajayib sowoisi üçün Hudaqa təxəkkür bolqay!

10 Əmma əzüm, silər bilən billə boluqanda muamilisi yumxak, lekin silərdin ayrıloqanda silərgə karita kəttik kolluk dəp karalojan mənki Pawlus Məsihning yuwxax-məminlikə wə mulayimlikə bilən silərdin ettinümən, **2** — xuni tələp kılımənki, yeninglaroja baroqinimda, bizni «ətələr boyiqə mangojanlar!» dəp guman bilən karadıqən bəzilərə karita oylıqiniimdək kəttik kolluk kılıxka meni məjbur kilmanglar; **3** gərqa biz insaniy etlərde yürsəkrim, biz etlər boyiqə jəng kilmaymır. **4** Qünki jəng kələrlərimiz etkə təwə korollar əməs, bəlkı Huda təripidin korojan-istiəhkamları gumanran kılıx kükigə igə kılınojan koralldardur; **5** biz ular bilən bəs-munazirələrni wə Hudani tonuxka qarxılıxixka turqan hərkəndək hakawur tosaləqünü gumanran kılımımız, xundakla hərbir oy-hiyallarnı Məsihəkə bekindurup itəat kılıxka kəltürümüz; **6** silər toluk itəat kılıqandin keyin, [aranglarda] əndək itəatsizlik kələqənən bolsa bularni jazalaxka təyyarmız. **7** Silər pəkət kəz aldinglardıki ixlərə qəraydiqənsilər. Əgər birsi əzini Məsihəkə təwəmən dəp karisa, u yənə xuning tıstığə oylansunki, u Məsihəkə təwə boluqinoja ohxax, bizmə Uningəja təwədurmız. **8** Qünki, Rəb təripidin silərni nabut kılıx tıqün əməs, bəlkı etikadınglarnı kuruq tıqün bizgə amanət kılınojan həkükümüz tooruluk tehimu kep ziyadırək mahtansammu, buningda heq yərgə karap kalmayman; **9** Əndi mən pəkət hətlərdə silərni korkatmaqki əməsmən; **10** qünki bəzilər: «Uning hətlili dərwəkə wəzinlik həm küqlük; lekin u yetip kəlgəndə salapatsız, gepininq tutamı yok bolidu» deyixidü. **11** Əmdi bundak hiyal kılıqıular xuni biliq koysunki, biz yirakta bolojinimizda hətlərdiki sezimiz əndək bolovan bolsa biz yetip barojinimizda əməliyitimizə xundak bolidu. **12** Qünki biz əzimizni əzini kəltis qəqləydiqənən bilən bir qataroja koyuxka yaki ular bilən selixturuxka petinməyimiz; xundak kixilər əzlirinin əzliqini bilən elqəp, əzlirinin əzli bilən selixturuxkən bolup, hækkətən əkilsizlərdindur. **13** Biz əmdi əzimizgə bekitilgən elqəmdin həlkəp mahtipin yürginimiz yok. Biz bəlkı həmməni elqigüqi Huda bizgə bekitkən hizmat dairisidiki elqəm, yəni silərning [hizmitinglərə qəmən] yetidəqən elqəm bilən pəhirlinimiz. **14** Qünki elqəmi silərning hizmitinglaroja yətməydiqən kixilərdək, [hizmitinglarda bolojinimizda] dairimizdən həlkəp kətməyimiz,

qünki biz Məsihning hux həwirini yətkübüxtə [birinqi bolup] yeninglərojumu kəldük. **15** Biz hizmət dairimizdən həlkip, baxkların singdürgən japa-əjirli bilən mahtənjinimiz yok; lekin biz silərning iman-etikadıngılar əskənseri aranglardıki hizmitimiz bizgə bekitilgən dairimiz iqidə tehimu ziyyəda kengəytilsən dəp ümid kilişim; **16** xundak bolqanda, biz silərdin tehimu yırak yərlərgə hux həwərni yətkübüp jakarlaydiqan bolımız; təyyarəqə həyyar bolup, baxkların dairisidiki hizmət ajri bilən mahtinix bizgə yat. **17** Əmma «Pəhirlinip mahtıquqi bolsa Rəbdin pəhirlinip mahtixi kerak!». **18** Qünki ezzini taripligüqi əməs, bəlkı Rəb təripligən kixi həkikətən layakətluktur.

11 [Mahtənjan] bu azojinə əhməklikiməqə səwrqan bolqaysıslər! Əmdı silər manga səvrıqanlıq kılıp keliwatisıslar. **2** Qünki mən Hudadin kəlgən otluk muhəbbət bilən silərni [azduruxlardın] həsət kilişən; qünki kızını bir ərgila yatlıq kılıqandək, mən silərni Məsihkilə pak kız süpitidə həzir boluxkə wədiləxtürgənman. **3** Əmma yılan Hawa'animizni hıylığırkı bilən azdurojandək, oy-kenglünglər Məsihka baqlanıjan samimiy, sap wəpalıqtın ezip bulqojinxı mumkın dəp ənsirəymən. **4** Qünki bərsi kəlip biz silərgə heq jakarlap bəkməqjan baxkə bir əysəni jakarla, yaki kəlbinglərdin orun bərgən Rəhning orniqə baxkə bir rohka orun bərsənglər wə silər kəbul kılıqan hux həwərdin baxkə bir «hux həwər»ni kəbul kılısanglar, silər bu ixlarəqə ajayib səwr-takət bilən etüwerixinglar mumkin! **5** Həlbuki, mən ezzünni hərkəndək ixtə axu «kəltis uluq rosullar»dın kəm sanimaymən! **6** Gərqə mening gəp-səzərlərim addiyı bolsimu, bilim jəhəttə mən undak əməs; biz kəliwatkan hərbir əməllərimizdə buni silərgə hər jəhəttin ispatlap roxən kildük. **7** Əmdı mən silərni kətürüsən dəp ezzünni təwən tutup, Hudanıng hux həwirini hək tələp kilməy jakarlap gunah kıldımmu? **8** Mən silərning hizmitinglərda boluxkə baxkə jamaatlərdin bulap-talap, ularning yardımını kəbul kıldım. **9** Silər bilən billa bolqan wəqtlirimda, həjətən boloqan bolsammu, mən heqkimqə eoçirimni saloşan əməs (qünki Makedoniyədən kəlgən kerindaxlar menin kəm-kütəmni toluklap bərdi); hərkəndək ixtə ezzünni silərgə yüksək bolup kəlixtin saklap kəldim wə buningdin keyimmu xundak kilişən. **10** Məsihning həkikəti mənda rast bolqandək, Ahaya yurtlırıda heqkimmü meni muxu mahtinixtin tosumaydu! **11** Nəmə üçün? Silərni yahxi kərmigənlikim üçünmu?! Huda bili! **12** Lekin [bizgə ohxax həsablinix] pursitini izdigiqılərning pursitini məhrum kılıx üçün, xuningdək ular mahtinidiojan ixlarda həkikətən bizgə ohxax bolsun dəp, mən nəma kəliwatkan bolsam xuni kiliwerimən. **13** Qünki bundak kixılər sahta rosullar, aldamıq hizmətkarlar, Məsihning rosulluriniñ kiyapitiga kiriwalıqlanlardur. **14** Bu ix əjəblinərlək əməs, qünki Xəytan ezzünni nurluk bir pərixtininq kiyapitiga kiriwalıdu. **15** Xunga uning hizmatqılırinining ezelirini həkkənilyikning hizmatqılıri kiyapitiga kırğızıwielixi ajaqlınerlik ix əməs; lekin ularning akiwiti ezelirining ixligənliriga layık bolidu. **16** Yənə xuni eytimənki, heqkim meni əhmək dəp hesablimisun; hətta əger meni xundak dəp karisanglarmu, əmdı məndək əhməknı səwr kılıp kəbul kılıqaysıslər, xuning bilən ezzümmü azojinə mahtiniwalay. **17** Mening həzir bularni səzlihim Rəb təripidin əməs, bəlkı ezzünnin əhməklerqə yürəklik po etip mahtinixim, halas. **18** Nurqun adamlar insanlarqa po etip mahtənjanndikin, mənənnü mahtinip bakay. **19** Qünki ezzüngər xunqə dəna bolqandıñ keyin, silər əhməklərgə səwr-takət kiliixə razı bolisilər! **20** Məsihən bərsi silərni kül kiliwalsa, bərsi silərni yutuwalysa, bərsi silərdin nəp alsı, bərsi aldinglarda qongqılık

kilsə yaki yüzüngləroja qaqt salsa, silər uningoja yol koysıslər. **21** Əpsus, nomus kılıp eytimənki, biz undak ixlarəqə ajizlik kildük! Əmma ular birər ixtə mahtinixkə petinəjan yərə (əhməklerqə səzləwatiñmən!) mənənnü xu ixtə [mahtinixkə] petinimən. **22** Ular İbraniylarımı? Mənənnü xundak. Ular Israillarımı? Mənənnü xundak. **23** Ular Məsihning hizmətkarlırimu? (mən əkildin azoqanlardək səzləwatiñmən!); mən tehimu xundak; ziyyadə kəp zorukup ixlidim, intayin kəp dərriləndim, intayin kəp kətim kamaldim, kəp kətim əlüm həwplirigə duq kəldim; **24** Yəhudiylarning «bir kəm kırıq kamqa» jazasıqə bəx kətim tartildim, **25** üq kətim tikanlıq kamqa jazasını yedim, bir kətim qalma-kesək kılındım, üq kətim kəma hədisişə ugridim, bir keqə-kündützni dengizdə etkütüdüm. **26** Daim səpərlərə bolimən; dəryalarıñ həwplirini, karakqılarning həwplirini, yurtdaxlirının həwplirini, yat ollıklärning həwplirini, xəhərning həwpini, bayawanning həwplirini, dengizning həwplirini, sahta kerindaxlar arisidiki həwplirini baxtin kəqürdüm; **27** Əmgəklər wə japa ixlarda zorukup, pat-pat tünəklərda, aqlıktə wə ussuzlukta, daim roza tutuxlarda, soooqlarda wə yeling-yalingaqlıqtə yürüp kəldim. **28** Bu sırttiki ixlardın baxkə, iq-baçırımda barlık jamaatlər üçün hər künü üstümni besip kəliwatkan əqəmlərni yəwatiñmən. **29** Hərkim ajizlisa, mən ajizlimidimmi? Hərkim ezip putlaxkən bolsa, mən ərtənmidimmi?! **30** Əmdı əgər mahtinixim zərür bolsa, eż ajizlikimni kersitidiojan ixlar bilən mahtinimən. **31** Rəb Əysanıng Huda-Atisi, mənggü təxəkkür-mədhiyilərgə layık Boloquqıja ayankı, mən yalojan eytimidim. (aiōn g165) **32** Dəmaxk xəhəridə padixah Aretashıng kol astidiki waliy meni tutux üçün, püttün Dəmaxk xəhərini qattık təkib astıqə alojanidi. **33** Lekin mən sepidiki bir kamardin sewət bilən paska qüxürülüp, uning kolidin kutulup qaqtım.

12 [Əpsus], mahtinixerixning zərüriyiti bar. Gərqə uning paydısı bolmısımı, man Rəbdin kəlgən alamat kerünülxər wə wəhiylər üstidə tohilay. **2** Məsihədə bolqan bir adəmni tonuyəm; u on tət yil ilgiri (təndə bolqan haldim, yaki təndin taxkırımını bilməyən, Huda bili) üçinqi kat asmanqa kətürüldi. **3** Mən xundak bir kixini bilmən (təndə bolqan haldim, yaki təndin taxkırımını bilməyən, Huda bili) — 4 u jənnətə kətürüllüp, xu yərda til bilən ipadılıgli bolmaydiqan, insanlarning deyixi mən'i kılınojan ajayip ixlarnı anglıdi. **5** Xundak bir adəm bilən mahtinimən, ezzü həkkidə bolsa ajizlikdən baxkə birər ix bilən mahtanımaymən. **6** Hətta mahtinay desəmmü əhmək həsablanımaymən; qünki mən həkikətni eytən bolattım; əmma bərsi məndə kərginidin yaki mən toqıruluk anglıqinidin meni (manga axkarilanıjan wəhiylərning qayat zor uluqluq tūpəylidin) yukiri oylap kalmışın dəp ezzünni mahtinixtin yioğdim. Muxu wəhiylərning zor uluqluq tūpəylidin kərəngləp kətməslimik üçün ətlirimə sanjılıqan bir tikən, yəni meni urup tursun dəp Xəytanınq bir əlgisi manga təkşim kılınojan; buning məksəti, menin kərəngləp kətməslimik üçündür. **8** Buning toqırısida u məndin kətsun dəp Rəbgə üq kətim yelindim; **9** lekin U manga: «Mening mehîr-xəpkitim sanga yetərlik; qünki Mening kük-küdritim insanning ajizlikda toluk əməlgə axurulidu» — dedi. Xunga mən Məsihning kük-küdriti wujudumda tursun dəp ajizliklirimindən mahtinixni tehimu huxluk bilən tallıwalıman; **10** xunga mən Məsih üçün ajizliklarnı, həkərətlərni, kiyinqılıklarnı, ziyanxılıklarnı wə azab-əkubətlərni hursənlək dəp bilimən. Qünki qaqın ajiz bolsam, xu qaoğda qüqlük bolıman. **11** Mən [mahtinip] dərwəkə əhmək bolup kəldim! Lekin ezzüngər

meni buningoja məjbur kıldıngalar. Əməliyəttə əslidə mən silər təripinglardin təriplinixim kerək bolatti; qünki həq ərziməs bolsamı, mən həlikı «qəltis uluq rosullar»dın həq tərəptə həq ixta kəm əməsmən. **12** Dərwəkə mən aranglarda bolovan qoşa rosulning bəxərətlək alamətləri, hərtərəplik qidam-səwrəqanlıq iqidə möjizilik alamətlər, karamətlər həm kudratlık möjizilər bilən əməldə kərsitilgən. **13** Silərni baxıx jamaətlərdin kəysi tərəptə təwən orunoja koydum? — pəkətlə ezümnii silərning üstünglərgə yüksək kılıp artıq koymiojinim bilənmə?! Mening bu adalətsizlikimni əpu kələqəysilər! **14** Mana, həzir yeninglar oja üçinqi ketim berixkə təyyarmən, xuning bilən silərgə həq yüksəqirimini saloqum yok. Qünki izdiginim igililiklər əməs, bəlkı ezsünglərdur; pərzəntlili ata-anilar üçün əməs, bəlkı ata-anilar pərzəntlili üçün mal-mülliq yioxi kerək. **15** Əmədi jeninglər üçün igilikimdin huxluk bilən sərp kılımən həmdə ezsümnii sərp kılımən — gərçə mən silərni kanqə seygonseri mən xunqə az seyüləmmə. **16** Əmədi xundak bolqını bilən, mən silərgə həq yüksək bolovan əməsmən; biraq, hələqərlik kılıp, mən silərni bablap koydum! **17** Əjəba, mən silərgə əwətkən adəmlərning birərsi arkılık silərdin nəp aldımmu?! **18** Mən Titusni silərning yeninglar oja baroqinimda, silərning ümidi kələqən yerimdən qıkmay kəlixinglardin, ezsümninə silərning ümidi kələqən yeringlardin qıkmay kəliximdin, yəni aranglarda qoqəjədəl, həsəthorluk, oqəzəp-nəprət, mənmənqılık, təhnəthorluk, oqaywəthorluk, təkəbburluk wə parakəndiqılıklar bolarməkin dəp ənsirəymən; **21** — bu ketim silərning yeninglar oja baroqinimda, aranglardiki gunah sadir kılıp, təki bütüngə ədər etküüzən napaklıq, buzukluk wə xəhəwaniy ixlərdin tehi towa kələməq nuroqun adəmlərning səwəbidi Hədayim meni aldinglarda təwən kılıp koyarməkin, xularning kilmixləri tüpəylidin matəm tutmay turalmaymənməkin, dəp ənsirəymən.

13 Bu yeninglar oja üçinqi ketim berixim bolidu. «Hər bir həküm ikki-üq guwahqining aqzıda ispatlinixi kerək». **2** Mən ilgiri ikkinqi ketim yeninglarda bolqinimda burun gunah sadir kələqənlər oja həm kələqən həmminqalar oja xundak eytən, həzirmə silərdin nəri bolsamı kəytidin aldin'ala aqahlandurup eytimənki (silə Məsihning mən arkılık səzligənlilikə ispat tələp kılıp kəliwatkinqilar tüpəylidin), mən baroqinimda həqkimni ayımayman; dərwəkə mən arkılık səzəlwətkən Məsih silərgə nişbətən ajiz əməs, bəlkı aldinglarda intayın kudratlıktır; **4** U dərwəkə ajizlikta krestləngən bolsımı, lekin Hudanıng kudriti bilən yənilərənən. Bismi Uningda ajiz bolsakmu, Hudanıng silərgə karatən kudriti bilən, Uning oja baqlınip rəyət yaxaymır. **5** Əmədi ezsünglərni etikadta barmu-yok dəp təkxürüp kerünglər; ezsünglərni sinap bekinqlər! Silə Əysə Məsihning ezsünglərə boloqanlığını (sinəktin xallinip kalmışanglar!) bilip yətməmsilər? **6** Əmədi silərning bizning sinəktin xallinip kalmışanlığımızı bilip kəlixinglər ümidi kılımən. **7** Silərning həqkəndək rəzillik kilməsliklər üçün Huda oja dua kılımımız; bu, bizning sinəktin etti dəp kəriliximiz üçün əməs — hətta sinəktin etmədi, dəp karalsakmu, məyli — muhimi silərning durus bolqanı kəlixinglər. **8** Qünki biz həqikətə karxi həq ix kılalmaymımız;

nemila kılısaq u bəribir həqikətni ayan kılıdu, halas. **9** Qünki biz ajiz bolsakmu, silərning kütlük boloqiniglardin xadlinimiz. Xuningdakı biz yənə xuning oja dua kılımımız, silər kamalətkə yətküzülgəysilər. **10** Silərning yeninglar oja baroqinimda Rəb manga əqlitix üçün əməs, bəlkı etikadni kərux üçün amanət kələqən həqkımızı ixli tip silərgə kəttik kolluknı kərsətməslikim üçün, mən silərdin yirakta boloqinimda muxularını yazdım. **11** Əng ahirda, kərindaxlar, xadlininqlar; kamalətkə yətküzültünglər, riqbat-təsəllidə kütqeytilinglər; bir oy, bir pikirdə bolunglar; inak-hatırjəmlikətə ətütünglər; wə mehri-muhabbet wə inak-hatırjəmlikning Igisi Huda silər bilən bille bolidu. **12** Bir-biringlər bilən pak seyüxlər bilən salamlixinglər. **13** Barlıq mukəddəs bəndilərdin silərgə salam. **14** Rəbbimiz Əysə Məsihning xapaiti, Hudanıng mehri-muhabbiti wə Mukəddəs Rəhning həmrəh-həmdəmliki silərgə yar boloqay!

Galatiyalıklarqa

1 Mənki Pawlus, rosul boloqan (insanlar təripidin əməs yaki insanlarning wasitisi bilən əməs, bəlkı Əysa Məsih wə Uni əlgənlərdin tirildürgüni Huda'Ata təripidin təyinləngən) **2** wə mən bilən billa turuwatkan barlıq əkerindaxlardın Galatiya əlkisidiki jamaatlırgə salam. **3** Huda'Ata wə Rəbbimiz Əysa Məsihəndin silərgə mehîr-xəpkət wə hatırjəmlik bolоqay! **4** U Huda'Atimizning iradisi boyiqə bizni bu hazırlıq razıl zamandın qutkuzuxka Əzinə gunahlırimiz üçün pidə kıldı; (*aiən g165*) **5** Hudaşa barlıq xan-xərəf əbədil-əbadlıqışə bolоqay, amin! (*aiən g165*) **6** Silər ezunglarnı Məsihning mehîr-xəpkəti arklılıq Qakıroquning yenidin xunqə tez yiraklaturup baxıqışə bir hil «hux həwər»gə əgixip ketiwatkinqlarqa intayın həyran kalmakıtımən! **7** Əməliyəttə u əqəkəndək baxka «hux həwər» əməstur! — pəkətə bəzi kixilər silərni kaymakturup, Məsihning hux həwirini burmılımkı boloqan, halas. **8** Lekin hətta biz əzimiz bolaylı yaki asmandın qıxkən pərixtə bolsun, birsə bizning silərgə jakarlıqinimizə oxhimaydiqan baxka bir «hux həwər»ni silərgə jakarlisa, bexiqə lənət yaqsun! **9** Biz burun eytikinimizdək, hazırlanı mən xuni eytimənki, birsə silərning kəbul kılıqininqələrə oxhimaydiqan baxka bir hux həwərni jakarlisa, bexiqə lənət yaqsun! **10** Mən Hudanı ixəndürüküm kerəkmə yaki insanları ixəndürüküm kerəkmə? Yaki insanları hursən kılıxım kerəkmə? Mən insanları hursən kılıxni nixan kılıqan bolsam, Məsihning kuli bolmioqan bolattim. **11** Əmdi, i kerindaxlar, silərgə xuni uitkuturimənki, man jakarlaydiqan hux həwər insanlardın kəlgən əməs. **12** Qünki mən uni insandın kəbul kılıqinim yok yaki birər kixi uni manga əgətkini yok, bəlkı Əysa Məsih manga wəhij arkılıq yətküzgən. **13** Qünki silər menin Yəhudiylarning diniy yolidə қandak həyat kəqürgənlilikim tooruluk — menin Hudanıng jamaitiga əxaddiy ziyankəxlək kılıp uningoja buzğunqılık kılıqanlıqimni angloqənsilər. **14** Əmədə man Yəhudiylarning diniy yolidə elimizdik nuroqun tangtuxlirimdən heliə aliddə turattim wə ata-bowlırimməng ənənilirini saklavək pəwkul'addə kəzəjin idim. **15** Əməma anamning korsiğidin tartip meni Əz üqün ayırip, mehîr-xəpkəti arklılıq meni qakıroqan Huda Əz Oqlını əllər arısida jakar lax üçün məndə uni axkarilaxni layik kerginidə, man əqəkəndək kan-ət ığisi bilən məslihətləxmxay, **17** yaki Yerusalemə qəməndin ilgiri rosul boloqanlar bilən kərrixüxka barmay, bəlkı udul Ərabistanoşa atlandım. Keyin Dəməxkəkə kəytip kəldim. **18** Andin üq yıldın keyin Yerusalemə qəmən Petrus bilən tonuxuxka bardım wə uning kəxida on bəx kün turdum. **19** Əməma xu qəqəda Rəbning inisi Yəkuptin baxka rosulların heqkəysisi bilən kərriximidim. **20** Mana, menin silərgə həzir yaqsınım Huda aliddə heq yaloqan əməs! **21** Keyin, man Suriyə wə Kilikiye elkilirigə bardım. **22** Əməma Yəhudiyyədikə Məsihəndə boloqan jamaatlır meni qirayimdin tonumaytت. **23** Ular pəkət burun bizə ziyankəxlək kılıqan adəmning ezi xu qəqəda yokatmakı boloqan etikətdni həzir hux həwər dəp jakarlimakta, dəp angloqənsilər; **24** xuningdək ular menin səwəbimindən Hudanı uluqəldi.

2 Yəna buningdən on tət yil keyin, mən Barnabas bilən Yerusalemə qıktım; Titusnimə həmrəh, kılıp bardım. **2** Mən bir wəhijəyə binaən xu yərəgə baroqanidim; wə mən bikar qapmioqinimni yaki bikar qapmaywatqinimni jazmlaxtürük üçün [Yerusalemədikilərning] aliddə (əməliyəttə pəkət «jamaətning türükli»dəkərlərə ayrım əldə) əllər arısida jakarlaydiqan hux həwərni bayan əldim. **3** Nətijidə,

hətta manga həmrəh boloqan Titus Yunanlıq bolsimu, hətnini kəbul kılıxka majburlanmadi; **4** [xu qəqədiki «hətnə» məsilişi] bolsa, bizning Məsih əysada müyəssər boloqan hərlükümizni nazarət kılıx üçün arimizoja sokunup kiriwaloqan, bizni kullukka qıxırıxməkqi bolup, yaloqanlıq kılıqan sahta əkerindaxlar tüpəylidin boloqanidi. **5** Lekin biz hux həwərning həkikəti silərdin mahrum kılınmisun dəp ularqa hətta bir saətqimə yol koyojinim yok; **6** lekin abruluk həsablanoqan adəmlərdin bolsa (menin ularning nema ikənlilik bilən karim yok; Huda əqəkəndəqə insanning yüz hatirisini kilmaydu!) — muxu abruluk [ərbəbablar] dəp sanaloqanlarning məndiki [hux həwərə] koxkını yok idi. **7** Dəl əksiqə, hux həwərni hətnə kılınqanlarqa yətküüzə wəzipisi Petruska tapxuruloqandək, hətnisizlərgə yətküüzə wəzipisi manga tapxuruloqan dəp tonup yetip **8** (qünki Petrusni hətniliklərgə rosullukka Küqləndürgüqi bolsa, menimə əllərgə [rosul boluxka] küqləndürgənidən), **9** manga ata kılınoqan xu mehîr-xəpkətni tonup yətkən «jamaətning türükli» həsablanoqan Yakup, Kefas wə Yuhanınnalar bolsa, silər əllərgə beringlar, biz hətniliklərgə baraylı dəp Barnabas bilən ikkimizə həmdəmlik ong kolini berixti. **10** Ularning bizgə pəkət kəmbəoqəllərni untumanglar degən birlə təlipi bar idi; mən dəl bu ixka kizəqin bolup keliwatattim. **11** Birək, keyin Petrus Antakya xəhiriqə kəlgəndə, uning əyiblik ikənlilik enik boloqaqka, mən uni yüzturanə əyiblidim. **12** Qünki Yakupnıng yenidin bəzi adəmlər kəlixtin ilgiri u yat əlliklər bilən həmdastıhan boloqanidi; birək ular kəlgəndə, hətniliklərən körkük [xu əkerindaxlardın] eżini tarttı. **13** Hətta baxka Yəhudiyyə [əkerindaxlar] uning bu sahiliqliqə koxulup kətti; hətta Barnabasmu azdurulup ularning sahətipəzliklərə xərik boldi. **14** Əməma men ularning hux həwərning həkikəti boyiqə durus mangmioqanlıqını kərüp, həmmayələnning aliddilə Petruska: «Sən Yəhudi turup, Yəhudiylarning adətləri boyiqə yaximay, bəlkı yat əlliklərdək yaxawatisən; xundak turuqluk, nemixə sən yat əlliklərni Yəhudiylərdək yaxaxka zorlimaqjiməsən?» — dedim, **15** wə yənə: «Biz [ikimiz] təqələximizdən Yəhudiymiz, «gunahkar dəp karaloqan yat əlliklər»dən əməsiz, **16** lekin insanning həkəkəniy kılıniixini Təwrat kanuniqə əməl kılıxka intilixləri bilən əməs, bəlkı Əysa Məsihning etikəd-sadakətlili bilən bolidü, dəp bilimiz. Xunga Təwrat kanuniqə əməl kılıxka intilixlə bilən əməs, bəlkı Məsihəqə baqlanqan etikəd bilən həkəkəniy kılıniiximiz üçün bizmə Məsih, Əysəqə etikəd kıldıq — qünki heq ət ığisi Təwrat kanuniqə əməl kılıxka intilixləri bilən həkəkəniy kılınmaydu» — dedim. **17** Əməma Məsihə həkəkəniy kılıniixka izdənginimizdə, bizmə «gunahkar» dəp ispatlanoqan bolsakmu, Məsih əmdi gunahning hizmitidə boloqimə?! Yak, hərgiz! **18** Əməma mən əslidə əqulatqan nərsilərni kəytidin kərsəmə, ezməni [Təwrat kanuniqə] hilaplık kılıqıqı dəp ispatlap kərsətən bolıman. **19** Qünki man Təwrat kanuni bilən Təwrat kanuniqə nisbətən əldüm; natijidə, mən Hudaşa yuzlinip yaxawatimən. **20** Mən Məsih, bilən billa krestləngənmən, lekin mana, yaxawatimən! Lekin yaxawatqını mən əməs, bəlkı məndə turuwatkan Məsihəndur. Wə menin həzir ətlirimdə yaxawatqan həyat bolsa, meni seyqən wə man əqün Əzinə pidə kılıqan Hudanıng Oqlining iman-etiğədidindur. **21** Mən Hudanıng mehîr-xəpkətini bikar kılıwətməymən; qünki həkəkəniylik Təwrat kanuni arklılıq kəlidioqan bolsa, Məsihning olüxi bikardin-bikar bolup kələtti.

3 Əkilsiz Galatiyalıklar, kez aldinglarda Əysa Məsih, enik sərətləngən, aranglarda krestləngəndək kərungənəkən, kim silərni həkikətkə itaaət kılıxtin azdurup sehirlədi? **2** Mən

pəkət xunila silordin sorap biləyki: — Silər Rohni Təwrat kanuniça intilix arkılık kobul kıldinglarmu, yaki [hux həwərn] anglap, etikad arkılık kobul kıldinglarmu? **3** Silər xunqa əkilsizmə? Rohka tayinip [hayatni] baxlıqanıksıslər, əmdilikdə et arkılık kamalətəkə yətməkqim? **4** Silər [etikad yolidə] bołożan xunqa kəp azab-əkubətlərni bikarəqə tarttinglarmu? Dərvəkə bikarəqə kətli? **5** Silərgə Rohni Təminligüçü, aranglarda məjizilərni yaritiwatlıqı bu karamətlərni silərnin Təwrat kanuniça intilip tayanojininglardın kılamdu, yaki anglojan həwərgə baqlıqan ixənq-etiqadinglardın kılamdu? **6** [Mukəddas yazmilarda deyilgəndək]: «İbrahim Hudəoja etikad kıldı; bu uning həkkəniliyi hesablandı». **7** Xuning üçün, xuni qüixinixinglər kerakki, etikadın tuqulqanlırlarla İbrahimim həkkiyə pərvəntliridur. **8** Mukəddas yazmilarda Hudanıng yat əlliklərni Əzığa etikad kilixi arkılık ularnı həkkənili kılıdiqanlık aldin'la korılıp, Hudanıng İbrahimimoja: «Səndə barlık ol-millətlərgə bəht atı kılınıdu» dəp hux həwərn aldin eytənlikli hatırılıqənəidi. **9** Xuning bilən, etikadın bołożanlırlar etikad kılıqı İbrahim bilən təng bəht tapidu. **10** Lekin Təwrat kanuniça əməl kılımımız dəp yürgənlər bolsa həmmisi lənətəkə əkalidu. Qünki [mukəddas yazmilarda] mundak yezilojan: «Təwrat kanunida yezilojan həmmə əmrliqə üzülsüz əməl kılmaywatlıq hərbir kixi lənətəkə əkalidu». **11** Yəna roxənki, heqkim Hudanıng alidə kanunoja intilix arkılık həkkənili kılınlıymadu; qünki [mukəddas kitabta yezilojiniñdək]: — «Həkkənili adam ixənq-etiqadı bilən həyat bolidu». **12** Əməma kanun yoli etikad yolioja asaslınojan əməs, bəlkı [mukəddas kitabta]: — «Kanunning əmrlirigə əməl kılıqıxi xu ixilar bilən həyat bolidu» deyilgəndəktür. **13** Ələbuki, Məsih bizni Təwrat kanunidiki lənətən hər kiliç üçün ornumizda lənət bolup bədal təlidi. Bu həkətə [mukəddas yazmilarda]: «Yaqəqəqə esilojan hərbir kixi lənətəkə kalojan hesablınsun» dəp yezilojan. **14** Xuning bilən Məsih Əysə arkılık İbrahimimoja ata kılınojan bəht yat əlliklərgimə kəltürülüp, biz wədə kılınojan Rohni etikad arkılık kobul kılalaymiz. **15** Kərindaxlar, mən insanlarqa səzlayman; hətta insanlar arısında əzara əhədə tütülsim, baxka heqkim uni yokka qıkırıwetelməydu yaki uningoja birən narsa koxalıymadu. **16** Xuningdək, [Hudanıng əhədisiñik] wədilər İbrahim wə uning nəsligə eytilojan. [Mukəddas kitabta] U: «wə sening nəsillirringə», (yəni, kəp kixilərgə) deməydu, bəlkı «sening nəslingə», (yəni yaloçuz kəp kixigila), dəydu — bu «nasıl» Məsihədir. **17** Mən xuni deməkqimənki, Hudanıng Məsihə aldin tützən bir əhdisini tət yüz ottuq yıldın keyin qüxürülgen Təwrat kanunu əməldin kəlduralıymadu, Hudanıng bu wədisini həq bikar kılalıymadu. **18** Qünki [wədə kılınojan] miras kanunoja asaslınojan bolsa, mana u Hudanıng wədisigə asaslınojan bolmayıttı; lekin Huda xapaət bilən uni İbrahimimoja wədə arkılık ata kılıojan. **19** Undakta, Təwrat kanunini qüxürüxti məksət nəmə? U bolsa, insanlarning itaətsizlikləri tüpəylidin, Hudanıng mirası wədə Kiliñoqı, yəni İbrahimimming nəslı dunyoja kəlgüçə koxumqə kılıp berilgən; u pərixtiñər arkılık bir wasitiqininq koli bilən bekitilip yoloja koyulən. **20** Əməma «wasitiqi» bir tərəpningla wasitiqisi əməs (bəlkı ikki tərəpningkidur), lekin Huda Əzi pəkət birdur. **21** Undakta, Təwrat kanunu Hudanıng wədilirigə zitmə? Yak, hərgiz! Əgər birən kanun insanlarınən həyatlıkka erixtürəlaydiqan bolsa, undakta həkkəniliyik jazımnə xu kanunoja asaslınojan bolatti. **22** Ələbuki, mukəddas yazmilər püktülələməni gunahning ilkiga kəməp koyoqan; buningdiki məksət, Əysə Məsihning sadəkət-etiqadı arkılık wədining etikad kılıqılarqə berilixi üçündür. **23** Lekin etikad yoli kelip axkarə bołożuqə, biz Təwrat kanunu

təripidin koqdilip, axkarə bolidiojan etikadını kütüxkə kəməp koyulojanıduq. **24** Xə tərikidə, bizning etikad arkılık həkkənili kılınlıxımız üçün Təwrat kanunu bizə «tərbiyiliqiqi» bolup, bizni Məsihəkə yetəklidi. **25** Lekin etikad yoli axkarə bolup, biz əmdi yəna «tərbiyiliqiqi»ning nazaritidə əməsizmiz. **26** Qünki həmminglər Məsih Əysəda etikad kiliç arkılık Hudanıng oqulları boldunglar. **27** Qünki hərkəysinglər Məsihəkə kirixkə qəmildürülgən bolsanglar, Məsihəni kiyiwalojan boldunglar. **28** Məsihədə nə Yəhudi bolmaydu nə Grek bolmaydu, nə kül bolmaydu nə hər bolmaydu, nə ər bolmaydu nə ayal bolmaydu, həmminglər Məsih Əysəda bir bolisilər. **29** Silər Məsihəkə mənsup bołożanıksıslər, silərəm İbrahimimning nəslı bolisilər wə uningoja wədə kılınojan [bəht-saadətək] mirashordursilər.

4 Yəna xuni eytimənki: Gərqa bir bala pütün mülükninq igisi bolsımı, mirashor gedək wakitlirida taki atisi bəlgililən wakit toxmioq, u ez eyidiki kuldin pərkə bolmaydu. Qünki u yənilə hojıdarlar wə bala bakqıqların baxquruxida bolidu. **3** Xuningəqə ohxax, bizmə gedək waktimizda, bu dunyadiki «asasiy kaida-kanuniyatlar» astida kül bołożanıdik. **4** Lekin, wakt-saiti toluk toxkanda, Huda Əz Oqlını [bu dunyoja] əwətti. U bər aylı xikidin tuqulqan, xuningdək Təwrat kanuni astida tuqulqanıdi. **5** Buningdiki məksət, Huda Təwrat kanuni astida xayiojan [bizlərn] bədəl tələp hərlükə qıkırıp, bizning oqullukka kobul kılınlıxımız üçündür. **6** Həm silar Uning oqulları bołożanlıqlıqlar üçün, Huda Əz Oqlining: «Abba! Atam!» dəp qıkırıqı Rohni əwətip kəlbimizə saldı. **7** Xuning üçün, silər hazır kül əməs, bəlkı oqullırıldursıslər; oqulları bołożanıksıslər, Huda arkılık Əzığə mirashor bolisilər. **8** Burun, Hudanı tonumiojan waktinglarda dərvəkə yalojan ilahlarning kullukioja tutulqanıslər. **9** Əmdilikdə, hazır [həqiqiy] Hudanı tonuqanıksıslər, — yəki enikrak kılıp eytkəndə, Huda təripidin tonuqanıksıslər, əmdi silər nema dəp bu dunyadiki küçəsiz, abjək ərziməs «asasiy kaida-kanuniyatlar»ga karap yanisilər? Ularning kullukioja yengiwaxtin kəytixni halamsırlar? **10** Silər alahıda kün, ay, pəsil wə yillarnı etiwaroja elip hatırılıxə baxlıdinglər! **11** Mən ilgiri silərgə singdürüngə ajrim bikar ketərməkin, dəp silər üçün ənsirəwatişim. **12** Kərindaxlar, mən xuni silərdin ettünimənki, manga ohxax bolunglar; qünki mən silərgə ohxax boldum. Silər əslidə manga həq azar yətküzümgəniñdinglər. **13** Əməma silərgə məlumki, ətlirimdiki bir zəiplik tüpəylidin, mən hux həwərn silərgə birinqi ketim yətküzənidim. **14** U qaoqda, ətlirimdiki bu zəiplik silərgə nisbətən sinaktək bolsımı, lekin silər meni kəmsitmədinglər yaki qətək kəkəmidinglər əksisiq, meni Huda əwətkən bir parixtini, hətta Məsih Əysə özini kütükəndək kütüwalingdər. **15** U qaoqdu bəht-bərkitinqələr əmdi nəqə kətti? Mən silərgə guwahqı bolup eytalaymənki, u qaoqda silər mumkin bolsa, manga kəzliiringləri oyup berixkimə razi idinglər! **16** Əmdilikdə, silərgə həkikətni sezligənləklik üçün dixüminglərə aylınip kəldimmi? **17** [Mən eytip etkən] həlikə adamlar silərgə kizojinlik kərsitudu, əməma niyiti durus əməs; ular pəkət silərni [nijatning] sırtıqə qıkırıp, kizojinliklərni əzliqə qaritiwalmakqı. **18** Əməma mən silər bilən birgə bołożan wakitlərdilə əməs, bəlkı daim yahxi ixka kizojinlik kiliçning ezi yahxidur, əlwətə. **19** Səyümülik balırlırm! Məsih silərdə tərəldürülgüqə mən silər üçün toloqə azablırını yəna bir ketim tartıwatişim! **20** Mening həzirla yeniliqnlərə berip, silərgə baxqıqə tələppuz bilən səzliyim keliwati; qünki bu əhəwalinglər toqşuluk nəmə kiliçni zadıla bilməwatişim! **21** Təwrat kanunining ilkidə yaxaxni halaydiqanlar, silərdin xuni sorap bacay, silər Təwratning ezidə nəmə deyilgənlilikə kulaç salmamsıslər? **22**

Təwratta, İbrahîmning ikki oοqlı bolup, biri dedəktin, yənə biri hər ayalidin bolovan, dəp hatırıləngən. **23** Dedəktin bolovan oοql «et bilən» tuqulajan; hər ayalidin bolovan oοqlı bolsa Hudanıng wədisi arkılık tuqulojandur. **24** Bu ikki ixni bir ohxitix degili bolidu. Bu ikki ayal [Hudanıng insanlar bilən] tüzgən ikki əhdisining wəkilidur. Birinci qılıdıcı Sinay [teoqidin] kelip, dərhəkikət balılırını kullukta boluxka tuqıdıcı; mana Həjər uningəja wakildur; **25** demək, Həjər bolsa ərabistandıki Sinay teoqio simwol kılınip, yəni bütgünki Yerusaleməja ohxitiliidur; qünki u xəhər wə uning balılıri kullukta turmaqtı. **26** Əmma yüksəridin bolovan Yerusalem hərdür, u həmmimizning anisidur; **27** Qünki, [mukaddas yazmilarda] mundak, yezilojan: — «Huxal bol, i parzant kermigən tuqımas ayal! Təntəna kılıp yangrat, towla, i toloqat tutup bakımıqan! — Qünki oqerib ayalning balılıri eri bar ayalningkidin keptur!» **28** Əmdi i kerindaxlar, İshak Hudanıng wədisiin tuqulojandak bismi Hudanıng wədisi boyiqşa tuqulajan pərzəntlərmiz. **29** Lekin u qəoqda «ətlərin tuqulajan» bala «rohıtin tuqulajan» balıqə ziyanxəlik kılıqinidək, hazır xundak bolidu. **30** Lekin mukaddas yazmilarda nema deyilgən? Uningda: «Sən bu dedikingni oοqli bilən koxup həydiwət! Qünki dedəktin tapkan oοqlı hərgiz hər ayalindin bolovan oοqlı bilən miraska ortak bolmayıdu!» dəp pütilgən. **31** Əmdi, kerindaxlar, biz dedəkning əməs, bəlkı hər ayalning pərzəntliridurmız. Məsih bizni hərlükət yaxisun dəp hər kildi. Xuning bilən uningda tapan tırap turunqlar u kullukning boyunturukiqə kaytidin kisilip kalmanglar.

5 Mana, mənki Pawlus silərgə xuni eytip koyayki, əgər silər hətnə kobul kilsanglar, u qəoqda Məsihning silərgə heqkəndak paydisi kalmaydu. **3** Mən hətnini kobul kılıjan hərbir kixığa yənə agahlandurup həkikətni eytip koyayki, ularning Təwrattiki barlık əmr-bəlgilimilərgə [toluk əməl kılıx] məburiyyəti bardur. **4** Əy Təwrat kanunu arkılık ezümnü həkkəniy adəm kılıy deşanlar, hərbiringlar Məsihən ayrıılıp, məhərəm bolup, [Hudanıng] xapaitidin qikip, yikilip uningdin kıldindalar. **5** Qünki Rohka tayinin həkkəniliyka baoqlanojan arzu-armanni etikid bilən tələpniüt kütümktimiz. **6** Qünki Məsih, əysada hətnilik küqkə iga əməs, hətnisizlikin küqkə iga əməs, küqkə iga bolonini pəkət muhəbbət arkılık ix kılıdiqan etikadı. **7** Silər obdan qepip mengiwatqanidinglar; birak kim silərni həkikətkə itaət kilixtin tosuwaldı? **8** Bundak kayıl kılıx amili silərni Qakiroquqidin bolovan əməs! **9** «Kiçiqkına hemirturuq pütkül hemirni boldurup yooqinitidu!» **10** Əzüm Rəbəgə karap kayıl boldumki, silərmə bu ixta həq baxqıqə oyda bolmaysıllər. Əmma silərni kaymukturawatkan kim boluxidin kət'iyneəzər, u qokum tegixlik jazasını tartıdu. **11** Kerindaxlar, əgər mən «hətnə kiliñix kerək» dəp jakarlap yürgən bolsam, undakta mən bügünki küngiqə yənə nəmə türqin [Yəhudiylardın] ziyanxəlikka uqrapt kelimən? Əgər xundak kılıjan bolsam, «krest bizarlık» yox kiliñattı! **12** Silərni kütüritwattıkan bu adamlar əzəlirini ahta kiliwatsun daymən! **13** Qünki kerindaxlar, silər ərkinlikka qakırıldınglar. Lekin ərkinlikləri ətlərning arzu-həwaslıriga kanduruxning bahanisi kılımanglar, belki məhər-muhəbbət bilən bir-biringlarning kullukda bolunglar. **14** Qünki pütkül Təwrat kanunu «Koxnangni ezungni seygəndək seygin» degən birlə əmrədə əməl kiliñidu. **15** Lekin pəhəs bolunglarki, bir-biringlarnı qıxləp tartıp yalmap yürüp, bir-biringlardin yutulup kətməngər yənə! **16** Əmma xuni daymənki — [Mukaddas] Rohta menginglər, wə xu qəoqda silər ətlərning arzu-həwaslıriga yox koymaysıllər. **17** Qünki ət Rohka zit bolovan ixlərni arzu kiliñidu, wə Roh ətkə zit bolovan ixlərni arzu kiliñidu. Ular ikkisi bir-birigə karımuqarşidur; nətijidə, ezunglər arzu kılıqan

ixlərni kılalmayıslər. **18** Wəhələnki, silər Rohning yetəkqılıkida bolsanglar, u qəoqda Təwrat kanunining ilkədə bolmaysıllər. **19** Əmdi ətninq əməlliri roxənki — zinahorluk, buzukluk, napaklik, xəhwaniylik, **20** butpərəslik, sehırgərlik, eqmənliklər, jedəllər, kızozanquluklular, oqəzəplər, rikabətlixixlər, bəlgünqılıklar, guruhwazılıklar, **21** həsəthorluklar, katilliklər, hərakətxəliklər, əyx-ixrətlər katarlıq ixlardur; bu ixlar toopruluk burunkı eytkinimdək hazır yənə bir ketim agahlandurimənki, bundak ixlərni kılıqlıqlar Hudanıng padıxahlıqıja miraslık kilmaydu. **22** Wəhələnki, Rohning mewisi bolsa məhər-muhəbbət, xad-huramlıq, hatırjəmlik, sawr-takət, məhrəbanlıq, yahxılık, ixənq-sadiqlik, **23** memin-mulayimlik wə əzini tutuwelixtin ibarət. Muxundak ixlərni tosidiqan heqkəndak kanun yoktur. **24** Lekin Məsihəka mənsup bolovanlar ətlərini, xundakla uningdiki ixlər wə həm həwəslərnin təng krestləgen bolidu. **25** Rohta yaxawatkan bolsak, Rohka aqixip mangaylı. **26** Bir-birimizni rənjitip, bir-birimizgə həsət kiliç, həkawur xəhrətpərəslərdin bolmayı.

6 Kerindaxlar, aranglardın birsining həzirmu bir gunah-səwənlək sadir kılıwətənlik baykalıjan bolsa, aranglardıki rohiy kixilər yuwxar-mulayimlik rohi bilən uni yolidin kayturup kelinglər. Xuning bilən bir wakitta, ezunglarningmu azdurulup kətməslıklarıqə dıkıkət kılıngılar. **2** Bir-biringlarning eojırqılıkını kətürünglər. Xundak kılısanglar, Məsihning kanunioja əməl kılıqan bolisilər. **3** Qünki birsinsə taroziqə tohitoqudək ixi bolmay turup əzini taroziqə tohitoqudək dəp qaoqlısa, u əz-əzini aldiqanlıq, halas. **4** Lekin hərkim əz əməliyitiga karap təkxüritip bakşun; xuning bilən baxxılarningkidin əməs, bəlkı əz əməlliridinla pəhirləngidək ix bolsa, pəhirlənsə bolidu. **5** Qünki hərbir adəm əz yükini kətürüxi kerək. **6** Hudanıng səz-kalamidin təlim aloquqı əzığə təlim bərgüqini əzidə bar bolovan yahxi nərsilərdin ortak bəhrimən kılışın. **7** Əz-ezunglərni aldimanglar — Hudanı adlap ahmək kılıqlı bolmayıdu; qünki kim nəmə terisa, xuni alidu. **8** Əz ətlirinər arzu-həwaslırını kanduruxka uruk qaqqan kixi əz ətlirinidin qırıqlı həsulini alidu. Lekin Rohni hərsən kılıx üçün uruk qaqqan kixi bolsa Rohıtin məngütlük həyat alidu. (aiónios g166) **9** Xungə, yahxi ixlərni kiliñtin hərəmli. Uningə erimmişək wakti-saiti toxkanda qokum həsul alalaymız. **10** Xu səwəbtin, bizdə pursət bolsila, həmməyləngə, bolupmu etikadıtki ailigə mənsup bolovanlarqa yahxi ixlərni kiliç berəyi. **11** Mana, əz kolumn bilən xunqə qong hərplər bilən yəzəqiniməqə karanglar! **12** Silərgə hətnini kobul kılıxını məjburliməkqi bolovanlar, ularning hərbiri pəkət ezlirining taxķı kiyapitini pərdəzəlap kərsətməkqi bolovan, halas; ularning bu məksəti pəkət «Məsihning kresti» tüpeylidin bolovan ziyanxəliktin kəqixtin ibarət, halas. **13** Qünki ular ezlirinə hətnə kiliñinə bilən Təwrat kanunioja əməl kilmaydu; lekin ular ətlirinərgəndin mahtinix üçün bərəbər silərni hətnini kobul kıldurməkqi bolidu. **14** Əzünni elip eytsam, Rəbbimiz Əysa Məsihning kresti kələmədən baxkə həq ix bilən mahtamıqəyəmən! Qünki Uning kresti wasitəsindən bu dunya manga nisbətən krestləngən wə mənəmə bu dunyaqa nisbətən krestləngənəmən. **15** Qünki Məsih, əysada nə hətnilik nə hətnisizlik degenlər küqkə iga əməstur; birdinbir küqkə iga bolidiojini pəkət yengi bir yaralıqçıqdır! **16** Bu əkədə boyiqə mangidioqanlarqa, ularning həmmisigə wə Hudanıng Israiliqə hatırjəmlik wə rəhîm-xəpkət boləyə! **17** Buningdin keyin heqkim bu ixlar bilən yənə meni awara kilmisən! Qünki man əz bədinimdə əysarıng yara izlərini kətürimən! **18** Kerindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsihning məhîr-xəpkəti rohinglərə yar boləyə! Amin!

Əfəsusluklaroja

1 Hudanıng iradisi bilən, Məsih Əysanıng rosuli bolən mənki Pawlustin Əfəsusta turuwtən mukəddəs bəndilərgə, yəni Məsih Əysada ihləsmən bolənlaroja salam! **2** Atımız Huda həm Rəb Əysə Məsihətin silərgə mehîr-xəpkət wə hatırjəmlik boləqay! **3** Bizni Məsihətə, ərxlərdə barlıq rohıy bəht-bərikətlər bilən bərikətlər, Rəbbimiz Əysə Məsihəning Hudası həm Atisi mubarək boləqay! **4** Qünki U bizni, muhəbbət iqidə bolup Əzininə alıda pak-mukəddəs, daqısqız turuximiz üçün aləm apırida klininmay turupla taliwalıjanıdi; **5** U Əz iradisiga yakkını boyığa bizni alındırala Əysə Məsih arkılık Əziga oqulukka köbul kılıxka bekitkənidi; **6** bu ixta Uning mehîr-xəpkətinə uluolukloja mədhıyə okulidu; qünki U mehîr-xəpkəti bilən bizni Əz seyginidə xapaətləndürğənidi. **7** Biz Uningda [Atining] mehîr-xəpkətininə mollukı bilən Uning kəni arkılık kulluktin hər kılıninixka, itaətsizliklərimizgə karita kəqürümə mayassər bolduk; **8** U [bu mehîr-xəpkətni] barlıq danalıq həm pəm-parəsat bilən bizgə zor tərtuklidiki, **9** — U Əz kəngliga pükkən güzəl hahixi boyığa iradisidiki sirni, yəni wakıt-zamanlarning pixip yetilixini idarə kılıxi bilən barlıq məwjudatlaroja, yəni ərxlərdə bolənning həmmisiga, zəminda bolənning həmmisiga Məsihni bax kılıp ularnı Məsihətə jəm kılıx məksitini bizgə ayan kıldı; **11** Uningda bizmu Hudaqə miras kılınojanı; biz xu məksətə barlıq ixlanrı əkil-iradisi boyığa idarə Kılıquqinining nixani bilən xu ixka alındırala bekitilgənidük; **12** xuning bilən Məsihni awwal tayang kılıqan bizlər Uning xan-xərpinin uluoluklınınam yaxınu kılıquqı bolduk; **13** həkikətən kalam-səzini, yəni nijatinglərdiki hux həwərni anglap silərmə Uningə qədəmə tayandinglar — wə Uningə ixəngininqarda, silər wədə kılınojan Muğəddəs Roh bilən məhürləndiŋlər. **14** Hudanıng xan-xərpinin uluoluklınınam yaxınu kılınip, igililiq üzül-kəsil hər-nijat kılınoquq, Muğəddəs Roh mirasımızın «kapalətvi» bolidu. **15** Xuning bilən, silərninə Rəb Əysəqə baqılıqan etikadınglar wə barlıq, mukəddəs bəndilərgə bolən muhəbbitinglər toqrułuk angloqəndin tartip, **16** dualırımda silərni əsləp, silər üçün rəhəmat eytixni tohtatmidim; **17** tiləydiqinim xuki, Rəbbimiz Əysə Məsihəning Hudası, xan-xərəpnin İgisi bolən Ata silərninə Uni toluk bılıxıngalaroja danalıq, həm wəhijini ezelxətərgüqəi rohni ata kılıqay, **18** xuning bilən silərning kəlbəti kəzlinqırlar roxənlıqip, Uning qakırıqıja baqılanıqan ümidiñ nemilikini, Uning mukəddəs bəndiliridə bolən xərəplik mirasının kimmətliklərini **19** wə Uning ixəngiqli bizlərgə zor kükü bilən əkarətən kudritininq hesabsız büyüklükini bilip yətkəysilər; **20** dəl xu kudrətni U Məsihni elümdin tırıldırüp, ərxlərdə Əzininə ong yenidə olturozquqında Uningda yürgüzənidü; **21** pəkət bu zamandıla əməs, bəlkı kəlgüsü zamandımu Uni barlık həkümranlıqtin, həkükətin, kükü-kudrəttin, hojayinliktin wə barlıq tiləqə elinidiqən hərkəndək nam-xərəpən kəp üstün koyojan; (aiən g165) **22** barlıq məwjudatlarini Uning putliri astıqə koyup, jamaat üçün Uni həmmigə bax boluxka ata kılıqan. **23** Jamaat bolsa Uning teni, yəni həmmimini həmma jəhəttin Toldurozquqining mukəmməl jəwəhirdidur.

2 Wə silər bolsanglar, qəbiliyliklərinə həm gunahlırlıqlarda əlgən bolup, **2** bu dunyanıng dəwrigə əgixip, hawanning həkükini tutkən həkümədarə, yəni bügünki kündə itaətsizliktin bolən pərəzənlərni kütüritiwatən rohka əgixip, bu ixlarda ilgiri mangıqansırlar; (aiən g165) **3** biz hərbirimizmə ilgiri xularning arısında ətlirizmizdiki xəhəwt-həwasırdə həyat etküzənəmiz, ətlirizmiz həm ez oy-hiyalimizning hahixlirioqa

əməl kılıp, baxkılaroja oxhax, mahiyətə «əqəzəptiki pərzəntlər» boləjanımız; **4** birək Huda, mol rəhîm-xəpkətni kərsətküqi bolup, bizni seygəndə bizgə kərsətkən aləmbəhx mehîr-muhəbbəti tüpəylidin, — **5** hətta itaətsizliklərdə əlgən wakətimizdim, bizgə Məsih bilən billa jan kirgüzüp (mehîr-xəpkət bilən kütükzulduŋlərlə!), **6** bizni Uning bilən billa tırıldırüp, ərxlərdə Məsih, Əysə bilən billa olturozquqan; **7** məksəti kəlgüsü zamanlarda Uning Məsih Əysada bizgə karitilojan mehribanlıq bilən ipadıləngən xapaitining xunqə oqayat zor ikənlikini kəsítixtin ibarəttər; (aiən g165) **8** qünki silər xəpkət bilənla ixənq arkılık kütükzulduŋlər. Bu ix eziünglərdin kəlgən ix əməs, bəlkı Hudadin kəlgən iltipat, **9** u zədila adəmlərinənə əməl-əjdirdin kəlməydi, bu həm həqkiminqə mahtanmaslıq üçündür. **10** Qünki biz Hudanıng ixligənə hüniridurmış, həyrihə ixlar üçün Məsih Əysada yaritilojanımız; Huda əsli bizning ularda mengiximiz üçün bu ixlanrı alındırala təyyarlıqonanıdi. **11** Xunga silər əslidə ətlirinqalaroja asasən «yat əllər» dəp hesablanıqininqlərni, insanning kəli bilən ətliridə «hətnə kılınojanlar» dəp atalojanlar taripidin «hətnisiz» dəp atalojanlıqinqlərni, **12** xundakla xu qəođa Məsihəsiz bolup, Israılning pukralıqinən sirtida turup, wədilərni elip kəlgüqı əhdilərni yat bilip, bu dunyada ümidsiz həm hudasız yaxıqininqlərni esinqlarda tutunglar; **13** lekin əsli yıraklıarda bolən silər hazır Məsihəning kəni arkılık yekin kiliñdinglər; **14** qünki U bizning inaklıklımızdır, U ikki tərəpnı bir kılıp otturidiki arə tamni qekiyətə; **15** yəni, Əz ətləri arkılık eqmənləkni tügitip, bəglilimilərni kərsətkən, əmrlərni yətküzən qanunni bikar kılıp, ikki tərəpnı Əzidə yengi bir adəm kılıp yarattı, xuning bilən inaklıklıq apırida kıldı; **16** krestək milihlinip muxuning wasitisi bilən eqmənləkni kətl kılıp, ikkisini bir təndə Huda bilən aplaxtirdi; **17** andin U kılıp, yıraklıarda turoqan silərgimə inaklıq hux həwirini jakarlıdı, yekindikilərgimə inaklıklıq jakarlıdı. **18** Qünki hər ikimizning Uning arkılık bir Rohla Ata aldiroja kirix həqikimiz bardur. **19** Xunga xuningdin baxlap silər musapırlar, yaqə yurttikilər əməs, bəlkı mukəddəs bəndilərgə wətəndax bolisilər, Hudanıng eyidikilərinidən bolisilər; **20** silər rosullar wə payoqəmbarlər bolən ulning üstüqə kərulməktisilər; binanıng «burjək texi» bolsa Əysə Məsih Əzidur; **21** Uningda pütükəl bina puhta jipsilaxturulup, Rəbdə mukəddəs bir ibadəthana boluxka əsüb barmaqta. **22** Silərmə [köxulup] Uningda Hudanıng bir turaloqusı boluxka Rohla birləxtürülüp kərulməktisilər.

3 Xu səwəbtin silər «yat əldikilər» üçün Məsih Əysanıng məhbusi bolən mənki Pawlus — **2** (silər bəlkim manga tapxuruləq, silərgə Hudanıng xəpkətini elip baridiqan oqıjdarlıkım toqrułuk həwərdər boluxungular mumkin (mən bu toqruşda ilgiri az-paz yazoqanıdim; **4** silər uni okuqininqarda, Məsihəning siri toqrułuk yorutulənlikimni bilip yetisilər) **5** ilgirkəi dəwərlərdə bu sir insan balılıriqə Uning mukəddəs rosulları wə payoqəmbarlırığa Roh, arkılık hazırlıdək eniç wəhij kılınoqandak, ayan kılınojan əməs. **6** Demək, hux həwər arkılık «yat əldikilər»dən bolənərlərə ortak mirashorlar, təndiki ortak əzələr, Məsih Əysada bolən wədidiñ ortak bəhriyənə boluqular bolidu; **7** Hudanıng xəpkəti manga elip kəlgən iltipat bilən, Uning kükü-kudritininq yürgüzlüxi bilən, mən bu ixka hizmetkar kılıp təyinləndim; **8** manga — mukəddəs bəndiləri iqidiki əng təwəniñidim təwənə bolən manga muxu iltipat, yəni əllər arısında Məsihəning məlqərləğüsiz bayılıqlı toqrułuk hux həwər jakarlaç **9** wə xundakla həmmimini yaratqan Hudada yoxurun bolup kəlgən bu sirning kəndək əməlgə axuruluxi toqrułuk həmməylənni yorutux hizmiti

amanət kılindi. (aiən g165) 10 Buning məksiti ərxlərdə bolovan həkümranlar oja həm hökükərlər oja Hudanıng kəp tərəplimilə danalıki jamaat arkılık, hazır axtarə kılınixtin ibarəttür. 11 Bu ix bolsa, Uning Məsih Əysə Rəbbimizdə ijrə kılınojan mənggülü muddiasi boyiqidur; (aiən g165) 12 Uning ixənq-sadıklıki arkılık biz jasaratkə həm Hudanıng aldiqə hatırjəmlik bilən kırıx hökükəriqə iğə bolduk; 13 xuning üçün silərdin etünimənki, mening silər üçün tartkən japa-jəbirilim təpəylidin pərixtan bolmanglar; qünki bu ix silərning xan-xəriplingər boludit. 14 Mən xu səwəbtin tizlirimni Atıqə pükimənki, 15 (asman-zemindiki barlıq atılık munasıwtər Uningdin «ata» namını alıdu) 16 U Əz xan-xəripidiki bayılıklar bilən, Rohi arkılık silərni iqliki dunyayıngarda küqləndirgəy; 17 xuning bilən Məsih kəlbingarda ixənq arkılık turup, silər mehîr-muhəbbət iqidə yiltiz tarjojan, ul selinojan, 18 barlıq mukəddəs bəndilər bilən billa Məsihning muhəbbitining kənglik, uzunluk, qongqurluq wə egizlikini qüixinip igiliwaləqəsilər; yəni adəmning biliq yetixidin həssiləp exip qüxicidən Uning muhəbbətini biliq yətkəysilər, xuningdək Hudanıng mukəmmal jəwhiri bilən tolduruləqəsilər. 20 Əmdi iğimizdə yürgüzidən kudriti boyiqə barlıq tilikimiz yaki oyliojanlırmızdınım həddi-hesabsız artuk wujudka qıkırıxka ədəb qırıqçılıq, — 21 Uningə oja dəwrdin dəwrgiçə, əbədil'əbədgiçə jamaətə Məsih, Əysə arkılık xan-xərəp bolqay! Amin! (aiən g165)

4 Əmdi xu səwəblərdin, Rəbning məhbusi bolovan mənki, [Hudanıng] silərni qakırojan [büyük] qakırıkoja layik həldə mengixliringləri etünimən, 2 həmmətə ixtə kəmtərlək wə yuwxamulayimlik bilən, sawrənəlik bilən, bir-biringlər oja muhəbbət iqidə kəng korsak bolup, 3 inak-hatırjəmlikning rixtisi bilən, Rohıta bolovan birlərni tutuxkə intilixinglərni [etünimən]. 4 Tən birdur, Rohı birdur, — huddi qakırılojininglərə, ohxax bir arzu-ümidkə qakırılojininglərdək, — 5 Rəb birdur, iman-etiğət birdur, qəməldürilüx birdur, 6 həmməning Huda'Atisi birdur, U bolsa həmmidin üstün turuqı, həmməni yürgüzüqini wə həmmimizning iqidə Boloquqidur. 7 Xundaktimu hazır hərbirimizə Məsihning iltipatining olqımı boyiqə xəpkət təkədm kılınojandur; 8 xunga, mukəddəs kitabta [Hudanıng] eytkinidək: — «U yurkırıqə ketürüldi, [İnsanlarnı] tutkun kılıquluları U Əzi asır kılıp elip kətti, Həm insanlar oja iltipatları təkədm kıldı». 9 Əmdi «ketürülgən» zat bolsa, [awwal] yərning tegigə qüxkən zatning Əzi əməsmə? 10 Qüxkən zat bolsa barlık ərxlərdin yurkırıqə ketürülgənəng dəl Əzidur; ketürülxinən məksiti, aləmning barlıkını tolduruxtin ibarət; 11 Xunga, bəzilərni rosullar, bəzilərni pəyojəmbərlər, bəzilərni hux həwərqiłər, bəzilərni bəkqıqı wə yaki təlim bərgüqilər kılıp təyinligən dəl Əzidur. 12 Bularning məksiti mukəddəs bəndilərni hiznət wəzipsigə, jümlidin Məsihning tenini kurup qıkıxka korallandurup kamalətə yətküzüxtin ibarət; 13 wəzipa həmmimizning etikətə həm Hudanıng Oqlını toluk, tonuxta birlükə kəliximizgiq, kamil adəm bolup yetixip qıkiximiziqə, — yəni Məsihning mukəmməl jəwhiri gəwdiləngən kəddi-kamat olqımıqə yetiximiziqə dawamlaxturulməktə; 14 xundak bolqanda, yənə gədək balılardın bolmay, adəmlərning կuwlukidin oylap qıkkən aldamqı niyət-pilanlırları bilən, ularning hıylə-nəyringidin qıkkən təlimatining dolkulnırıdin urulup, uning hərəhil xəmili də uyak-buyakqə uqrurulup kətməymiz; 15 əksiqə, mehîr-muhəbbət iqidə turup həkikətkə berilip ix kərüp, bəximiz bolovan Məsihə baqlınxıta hər jəhəttin əsip yetildidən bolımız; 16 Uningdin pütkül tən, əzaliri bir-birigə jipsilaxturlup, ozukluk təminlıngiçi hərbir əğər arkılık bir-birigə tutaxturlup,

hərbir əzanıng əzığa has əlqəngən wəzipini etixi bilən baroqanqə əstürlülp, muhəbbət iqidə əz-əzini kurup qıkıxka ixliməktə. 17 Xunga xuni eytimənki, Rəbətə uni tapilaymənki, yat əllərningkidak, yəni ularning əz oy-pikirilirin bimənilikidə mangojinidək mengiwrəmslikinqər kerək; 18 ular kəlbining kattılıklidin kəlip qıkıqən bilimsizlik tüpəylidin, Hudanıng həyatidin ada-juda kılıniq, qüxənqisi kərangoquluxip kətkən, 19 ar-nomusni taxliwetip, nəpsanıyatqılık awup hərəhil iplaslıklarınyürgüzüxkə, kəyp-sapaqə berilgən. 20 Əməmə silər bolsanglar, Məsihli xundak yolda əginip tonuqan əməsillər — 21 (həkikətning Əysada bolqinidək, uni həkikətən angloqan, uningda egitilən bolsanglar) — 22 demək, ilgiriki turmuqunglar oja has bolovan, aldamqı arzu-həwasırla əgixip əzini bulqıquqı «kona adəm»ni seliwtip, 23 oy-zehninglarning rohida yengilinip, 24 Hudanıng ohxaxılıqıja asasən, həkikətən qıkkən həkənliylikə wə pak-mukəddəslikə yarılıqan «yengi adəm»ni kiyiwxelingər kerəktür. 25 Xuning bilən yaloqanlıqnilikli seliwtip, hərbirimiz ez yekinlirizmiz bilən həkikətən sezikayı; qünki biz bir-birimizgə nisbətan bir tənning əzalırıduruz. 26 «Aqqiklininqər, əməmə gunah kilmanglar»; oqzipinglər kün patkənqə dawam etiwrəmisun; 27 yaki İblislik həq orun koyup bərmənglər. 28 Oqri ikininqi oqırılık kilmisun; əksiqə u mehnət kılıp ikki kolioja tayinip hələl ix kilsunki, hajiti bolqanlar ojumu beliup bərgüdək ez tapkını bolsun. 29 Aqqizinglərdin həqkəndək iplas səz qıkmışun, pakət angloqıqları oja xəpkət yətsun üçün, ehtiyajka uyğun wə adəmni kurup qıkidiqən sezərni eytinglər. 30 Hudanıng Muğəddəs Rohıqə azab bərmənglər; qünki silər bilən hər-nijat künü üçün mehürləngənsilər; 31 ezunglərdin hərkəndək əq-adawat, aqqık-əqəzəp, kəhr, jedəl-majiralar, til-ahənət həmdə hərəhil kəra niyatlıları neri kilinglər; 32 bir-biringlər oja mehriban, yumxak dillik bolup, Huda Məsihə silərni kəqürüm kılıqinidək bir-birininglərni kəqürüm kilinglər.

5 Xunga Hudanıng səyümlük pərzəntliridin bolup, Uni ülgə kilinglər; həmdə Məsih bizni səyüp, Əzini biz üçün Huda oja huxpurak stiplitidə hədiyə-ķurbanlıq boluxkə atap pida kılıqəndək silərnu muhəbbət iqidə menginglər. 3 Əməmə mukəddəs bəndilərəgə layik həldə, buzukluk, hərkəndək paskinilik yaki nəpsanıyatqılık aranglarda hətta tiloqumu elinmisun; 4 Xundakla iplaslık, əhmikənə paranglar yaki qakina qakqaklarmu tilinglər oja elinmisun — bularnu muwapiq əməstur — bəlkı aqqizinglərdin təxəkkürələr qıksun. 5 Qünki xuningdin həwərdarsırlərki, hərkəndək buzukluk kılıqı, napak bolqıqı yaki nəpsanıyatqı kixi (bundak kixi əməliyətə bir butpərəskə barawər) Məsih wə Hudanıng padixahılıqıja mirashor bolalmaydı. 6 Həqkimə ezunglərni kuruk qapları bilən aldətmanglar; qünki bu ixlər təpəylidin Hudanıng oqəzipi itaatsizlikinə bolovan pərzəntlərning bəxioja qüxicidur. 7 Xunga ular oja muxu ixlarda xərik bolmanglar; 8 qünki silər aslı karangoquluk idlingər, lekin hazır Rəbətə yorukluklırlar; yoruklukning pərzəntlirigə layik menginglər 9 (qünki yoruklukning mewisi toluk mehribanlıq, həkənliylik, wə həkikətən tərkib tapkandur), 10 nəmə ixlərning Rəbni hursən kılıdıcıqənəni əginip ispatlanglar. 11 Karangoquluktiki mewisiz ixlər bilən qetilip kalmanglar; əksiqə, ularni eqip əyiblənglər; 12 qünki ularning yoxurunqə ixligənlərini hətta tiloqə elixmu nomus ixtur. 13 Əməmə yorukluk bilən əyibləp axkarilənən hərkəndək, nərsə oquk kerəndidü; yorukluk axkarilioqən əməmə nərsə yoruklukka aylindidü. 14 Xuning üçün U mundak dəydi: — «Oyqan, əy uyuqı! Tiril eltlükər arisidin! Wə Məsih seni parlap yoritidü». 15 Xuning üçün silərning mengiwrətən yolunglar oja

еһтият билән диккәт күлиңлар; юлунглар наданларнингидәк әмәс, даналарнингидәк босун; **16** вакит-пурсатни өңәниятмәт билип туту渭инглар; ԛünki мұху дәрәвәзидур. **17** Бу сәвәттін надан болмangлар, бәлки Rәбнинг ирадисине әнәмәткүнини ԛүxәngüqи болунглар; **18** Ҳарак-хараб иқиp мәст болмangлар; xundak килип, адәмни xallaklaxturidu; бuning орниоqа Roхқа тoldurulоqи болунглар, **19** bir-biringlarоqа zabur-нәoqмилар, мәдhiyә күйлiri wә rohij nahxilar eytixip, kәlbinglarda nahxa-нәoqмилар yangritip Rәbni мәdhiyilangлar; **20** һәrdaim һәммә ixlar üçün Rәb Әysa Mәsihning namida Huda һәм Ata Boloqiqoq тaxakkür-rahmat eytingлar, **21** Mәsihтin әyminip, bir-biringlarоqа boysunungлar. **22** Silәr аyallar, Rәbka boysunqoqandak ez әrliringlarоqа boysunungлar; **23** ԛünki Mәsih jamaatnинг bexi bolоqandak, әt аyalning bexidur; Mәsih yәna тәngә kүtkuzoquidur. **24** Әmdidilkta jamaat Mәsihка boysuqandak, аyallar әrlirigа һәммә ixta boysunus. **25** Әrlar ayalliringlarni seyüngлar, huddi Mәsihningmu jamaatni seyip, uning üçün Әzini pida kiloqinidek seyüngлar; **26** [Mәsihning jamaat üçün] xundak kilixi jamaatni mukәddas kiliп, «dasning süi» bolоjan сez-kalam bilәn yuyup paklandurux түqндүр, **27** xuningdәk jamaatni xәrәplik haldә Әziga һазир kiliп, uni heq daq, қорук yaki bularоqа ohxax hәrkандак nәrsilerdin haliy kiliп, toluk mukәddas wә әyibsiz kilixtin ibarettur. **28** Xuningqоa ohxax, әrlar ez ayallirini ez tenini seygondak seyüxi kerәktur; ez аyalini seygen kixi ezini seygen bilәn barawer. **29** ԛünki heqkim әsla өзининг etidin neprәtlenqan әмәс, aksiqә uni ozuklanduridu һәm аsraydu; bu huddi Mәsihning jamaatni [ozuklanduridioqinioq] һәm uni аsraydioqinioq] ohxaydu. **30** ԛünki biz Uning tenining ozalidurumiz: — **31** «Xu sәwәtтin әr ata-anisining yendin ayrlip, ez аyalioqа baqlinidu; ikkisi bir tәn bolidu». **32** Bu sir intayin qongkurdur; emma mәn һазир Mәsih wә jamaat тоqorluk sezlәwatiмәn. **33** Әmma silermu hәrbiringlар ez аyalinglarni eзünglarni seygondak seyüngлar; аyal bolsa, eridin әyminip, uni hәrmәtlisun.

6 Balilar, Rәbdә ata-aniliringlароqа itaat kүliңlар; ԛünki bu durusdur. **2** «Atangni wә anangni hәrmәtlә» — bu bolsa ez iqige wәdini alojan birinqi omrdur — **3** «Xuning bilen sening ixliring kүtlük bolidu, zemindә uzun өмүр көrisen» — [dәp wәdә kiliqoqan]. **4** Silәr atilar, baliliringlarni hapa kilmanglар, bәlki ularni Rәbning тәrbiyisi һәm kөrsәtmisidә bekinglар. **5** Silәr kullar, ottin bolоjan hojayinglароqа Mәsihка itaat kiloqininglardak qin kөnglünglardin әyminix wә titrәx bilәn itaat kүliңlар; **6** pәkәt kез aldidila hizmat kiliп, адәмни hux kiliqoqи kүllardin bolmanglар, bәlki Mәsihning kүllirining süpitidә Hudanining iradisini jan-dil bilәn bәja kәltiүungлar. **7** адәmlerga әмәс, bәlki Rәbgä qin dilinglardin hizmat kүliңlар; **8** xuni bilgөnki, hәrkандак адәм birer yahxilik kilsa, мәyli u kүl bolsun yaki һer bolsun, xu ix Rәbdin uningqоa yanidu. **9** Silәr hojayinlar, kүlliringlароqimu ohxax yol bilan muamila kiliп, ularоqа hәywә kilixti kol üzüngлar; ԛünki ularningmu wә silerningmu hojayinginlар arxtidur, Uningda hәrkандак адәмнинг yuz-hatirisini kiliж degәnning yoklukunu bilisilәr. **10** Ahirda, kerindaxlar, Rәbdә wә Uning kүq-күdrитidә kүqlendürlüngлar; **11** Iblisning hijylә-nayranginglirigә takabil turuxunglар üçün Hudanining pütkүl sawut-yarioqini kiyiwinglар; **12** ԛünki elixidioqinimiz әt wә kan igiliri әмәс, bәlki hekүmrانlар, hоkukdarlar, bu dunyadiki kәrangoquluknı baxkuroqoqи dunyawi әmirlar, yәni әrxlәrdә turuwatkan rәzil rohij kүqlәrdur. (aión g165) **13** Muxu wajidin eзünglароqа Hudanining püttin sawut-yarikini elip artinglarki, rәzillik kүnidә bәrdaxlik bilәn kattik turidioqan, ahiр һәммә ixni ada kiliп,

yәrni qing dәssәp turidioqan bolisilәr. **14** Әmdи qing turunglар — hәkкіт bәlweoqini belinglarоqа baqlop, mәyдenglөrgә hәkкәniylik sawutini kiyip, putunglarоqа hatirjәm-inälik hux hәwirini yatküzükxa тәyyarlik qorukini kiyip, yәrni qing dәssәp turunglар. **16** Bu ixlarning һәmmisidә iman-ixәnqning kalkinini koloqа elinglар; uning bilәn silәr razil bolоqiqining barlik ot oklirini eqjirиwetәlәydiqan bolisilәr. **17** Ҳәmdә bexinglarоqа nijatning dubulqisini kiyip, Hudanining сez-kalamini, yәni Roхnинг kiliqini elinglар; **18** һәmmә wakit-pasildә Roхta һәrhil dua-tilawat һәm iltija bilәn dua kүliңlар; dәl bu ixta kәt'iy hоxyar turup barlik mukәddas bәndilәr üçün hәr тәrәplimә dua-iltijalар kүliңlар; **19** мәn üçünmu dua kүliңlarki, — eoziz aqkinimdа manga sezлar kalsun, hux hәwәrning sirinи dadillik bilәn axkarә kiliy. **20** Мәn dәl xu ixka zәnjirlәr bilen baqланoqan olqimәn; xunga kiliжkа tegixlikim boyiqә, [hux hәwәr yatküzүxtә] dadillik bilen sez kiliqimoq [dua kүliңlар]. **21** Әmdи mening тоорамдикى ixlardin, mening kәndak ettiwutqanlikimdin hәwәrlinixinglар üçün, seyümlük kөrindaxlarоqа hatirjәmlik, muhәbbәt һәm iman-ixәnq Huda'Ata wә Rәb Әysa Mәsihding bolоqay! **24** Rәb Әysa Mәsihni өlmәs-qirimas seygү bilәn seygüqilәrgә mehîr-xәркәt yar bolоqay!

Filippiliklaroja

1 Əysə Məsihning külliri bolojan Pawlus wə Timotiydin, Filippida turuwatkən, Məsih əysada bolojan barlıq mukəddas bəndilərgə, yetəkqılər wə hizmətqılərgə salam! **2** Silərgə Huda'Atimiz wə Rəb Əysə Məsihətin mehîr-xəpkət wə hatirjəmlik ata kılınoqay! **3** Hərkətəm silərni əsliginimdə mən Hudayimoja təxəkkir eytimən, **4** hərkətəm dua kılıqinimda, silərning birinci künidin tartip bügüngə ədər hux həwar hizmitigə bolojan həmkarlıqlıqlar tüpəylidin tohitimay xad-huramlıq bilən silərgə dua-tilawət kılıwatiñmən; **5** qünki menin dəl xuningəja ixənqim kamılık, silərdə yahxi ixni Baxlıqıñı bu ixni taki əysə Məsihning künigiqə kamalətkə yətküziüp tamamlaydu; **7** menin həmminglər tooruluk xundak oylıxiñ tooridur; qünki mən kəlbinqəldidürmən; mən zindanda zənjirlənginimdimu wə hux həwərni aklıqinimdimu, dəllilliginimdimu [Huda manga yətküzən] mehîr-xəpkəttin silərnu ortak bəhrimən bolisilər. **8** Mening Məsih əysanıq-ıqbaqrıda bolup silərni xunqılık təlpünüp seqinojanlıqimoja Huda Əzi guwahqıdur. **9** Mening dua-tilawitim bolsa, silərning muhəbbətinglarning hərtərəplimə bilim wə etraplıq, sawat bilən yorutulup tehimu exip taxkayki, **10** silər nema ixlarning əwzəl ikenlikini pərk etələydiçən bolup, Məsihning künidə pak-diyanətlək, ayıbsız bolisilər. **11** Əmdə əysə Məsih arxılık bolojan, Hudanıng xan-xəripi həm mədhiyisini elip kelidiqən həkkənəliyikning mewisi bilən toldurulisilər. **12** Bırak silərgə xuni həwərləndürməkqimənki, i kerindaxlar, menin bu əhəwəlim əməliyəttə hux həwərning tehimu kəng tarkılıxi üçün türtkə boldi; **13** Qünki menin kamilixmin Məsih üçün ikenlikli imperator ordisidiki əkarawulhanidikilərgə wə baxka həmməyləngə ayan boldi. **14** Xuning bilən əkerindaxlarning əpinqisi menin kamilixmin tüpəylidin Rəbgə tayinip [Hudanıng] söz-kalamını körkəmən sezləxka tehimu jürətlək boldi; **15** dərvəzə, bəziləri həsat kılıp yaki rikabatlıxip, bəziləri ak, kəngülliç bilən Məsihni jakarlaydu; **16** keyinkiləri bolsa bərhək muhəbbəttin, menin hux həwərni aklap ispatlıxim üçün muxu yərgə koyulşanlıqimini bilgənlilikdən xundak kılımğa; **17** Aldinkiləri bolsa qin kənglidin əməs, bəlki xəhsiyətqılıkidan, menin zənjirləngən dərdimə dərd koxmakçı bolup xundak kılımğa. **18** Əmdə bularoja nema degülü? Kandaqla bolisun, toqraq niyəttin bolsun sahtılıktın bolsun, ohxaxla Məsih jakarlinidə; mən xuningəja xadlinimən; bərhək, dawamlık xadliniwerimən. **19** Qünki dualiringlər wə Məsih əysanıng Rohining əkəvətlixi arkılık bu ixlar nijat-kutkuzuluxumoja mədət bolidu dəp bilimən, **20** — demək, təkəzzalıkim wə ümid-istikim boyığa həq ixta hijalətqılıkta kalmastın, tırık yaki əlitk bolay, hərdaim boloinindək həzirmü toluk jasarat bilən Məsih, tenimda uluqlansun! **21** Qünki manga nisbətən həyatimning əzi Məsihdür, elüx bolsa tehimu paydılıktur. **22** Jenim tenimdə kalsə, əmdə nesiwəm yəna mewlik hizmat bolidu; lekin kəyisini əwzəl bilip təlliwellimini bilməywatimən; **23** mən həyat bilən mamat otturisida kisilip kəldim; qünki bu dunyadın ayrılip, Məsih bilən billə boluxka intizərman — bu ix ziyyəda əwzaldur; **24** əmma silər üçün jenimming tenimdə kelixi tehimu zərürərou dəymən. **25** Əmdə buningəja ixənqim kamıl bolup, silərning etikadta aloja ilgirilixinglər həm xad-huram boluxunglar üçün mən silər bilən billə kəlip dawamlık turimən dəp bilimən; **26** xuning bilən menin silərgə yəna həmrəh boloinim wajidin man arkılık Məsih əysada pəhirlinip təntənə kiliçinglər tehimu ziyyadılıxidu! **27** Pəkət əzünglərni Məsihning hux hawirigə layik tutunglarki, mən yeninglaroja berip silər bilən didar laxkəndim, **28** silərdin ayrıloqandımu, ixliringlərin anglaydiçinim silərning bir roh, bir janda bolup qing dəssəp turup, hux həwərdikə etikadning yolda kürəxkə intiliwatqininqə, **29** xundakla karxi qıkkıqınlarning həqkəndək wəhimiñiridin patiparək bolup kətmigininqərək bolsun; silərdiki bu oqyrət, ularoja halakətnəng belgisi, silərgə bolsa kutkuzuluxunglarning alamiti, xuningdək alayıñtən Hudadiñ kəlgən bir alaməttür; **30** Qünki Məsihning yolda silərgə pakət Uningəja ixinixnə əməs, yəna Uning üçün horlukça uqraxmu nesivə kılınoqandur. **31** Qünki silər ilgiri məndə kərgininqərdək wə xuningdək hazır angliqininqərdək mən yolukçan kürəxkə silərnu yolkumaktisilər.

2 Əger əmdə Məsihət rıqətə bar deyilsə, muhəbbətning təsəllisi bar deyilsə, Rohning sirdaxlık bar deyilsə, kəlbədə iq aqritixlar həm rəhîmdilliç bar deyilsə, **2** — əmdə ohxax bir oy-pikirdə bolup, bir-biringlərə ohxax muhəbbətə baqlinip, bir jan bir niyətə bolup, aranglarda həq ix rikabəttin yaki kuruq xəhrətpərəsləktin bolmisun; əksiqə, oy-hiyalinglarda kiqik peyllik bolup hərbiringlər baxxılarnı əzünglərin yukiri dəp bilinglər; xundak bologanda xad-huramlıqimni kamil kılısilər. **4** Hərbiringlər pəkət ez ixliringlərə kengül belüp kalmay, bəlki baxxılarnıng kigimə kengül belünglər. **5** Məsih əysada bolojan oy-pozitsiya silərdimən bolsun: — **6** U Hudanıng tip-xəklidə bolsımı, Əzini Huda bilən təng kılıxni olja kılıp tutuwalımı; **7** əksiqə, U Əzidin həmməni kuruqdidi, Əzığa kulinng xəklini elip, İnsanlarning siyakıja kirip, insanı təbiəttin ortakdax bolup, **8** Əzini təwən kılıp, Hətta elümgıqə, yəni kresttiki elümgıqə itaatmən boldi; **9** Xunga Huda Uni intayın yukiri ketürüp mərtiwlilik kıldı, Uningəja hərkəndək namdin üstün bolojan namni beqixlidiki, **10** Əysanıng namiqə asmanlarda, yər yüzidə həm yər astida barlıq tizlər püküllüp, **11** Huda'Atiçə xan-xərəp kəltürüp hərbir til əysə Məsihning Rəb ikenlikini etirap kıldı. **12** Xuning bilən, ay seyümlüklərim, silər həmixinə itaat kılıqininqərdək, pakət man yeninglərdə bolojinimdən əməs, bəlki həzirkidək mən silərdin neri bolojan tehimu xundak itaat bilən əyminxə, titrigən halda ez nijatinglərin hərtərəpəkə tətbiklaxka intilengər. **13** Qünki Hudanıng güzel hahıxi boyığa silorung irada tiklixinglərə wə xuningdək uni əməlgə axuruxunglarda iqinglərdə ixliguqı Uning Əzidir. **14** Həmma ixlarnı qudungximəy yaki talax-tartix kılınmay kilinglər; **15** xuning bilən silər ayıbsız, sap dillik bolup, bu dəwərdiki tötür, əsəbbiy adəmlər otturisida yaxap, ularning arisida dunyaçə yorukluk bərgüqilərdək parlap, Hudanıng daqısız pərzəntliyi bolisilər; **16** xuningdək həyatning söz-kalamını sunup bərgüqiqi boloininglər tüpəylidin, mən silərdin Məsihning künidə bikar yügürməptimən, bikar japa tartməptimən dəp pəhirlinip təntənə kiliylədiçən bolimən. **17** Hətta man «xarəb hədiyyə» süpitidə etikadinqərdəki kurbanlıq həm hizmət-ibadətning üstügə kuyulsammı, mən xadlinimən, xundakla silər bilən billə ortak, xadlinimən. **18** Silərnu ohxax yolda xadlinisilər wə man bilən billə ortak, xadlinixinglər kerək. **19** Lekin mən Rəbdə pat arida Timotiyini yeninglərə əwətixin ümid kiliñənki, əhəwalinglərni anglap məmənu hux bolsam; **20** qünki yenimda uningəja ohxax, dilimiz bir bolojan, ixliringlərə qin dilidin kəngül belgüqi baxxa adəm yoktur. **21** Qünki həmmə adəm əysə Məsihning ixlirioja əməs, bəlki əzining ixliri bilən xuqullinixkə intilidü; **22** əmma silər uning salahiyitini, uning hux həwərning hizmitidə huddi atisioja həmrəh bolup ixləydiçən balıdək man bilər birga mehnət singdürgənləkini bilisilər. **23** Əmdə akıwtimming kəndək bolidiojanlıqını enik bilgən həman, uni dərhal mangduruwetixni ümid kılımən; **24** əmma əzümmüng yeninglərə pat arida baridiojanlıqimə

Rəb arkılık ixənqim bar. **25** Əmma buningdin awwal mening kerindixim, hizmətdixim həm səpədixim bolən, silərning əlqıngılar həm hajitimdin qıkkarı kürbanlık yardımınlarnı yatküzüqi Epafroditin yeninglaro əwətixni zərir taptım, **26** qünki u həmmüngalaro seçinip təlpüngənidı həm silərning uning kesəl həlidin həwər tapkınınglar tütpaylidin azablandı. **27** U dərwaç kesəl bolup əjəlgə yekinlixip kıldı; lekin Huda uningə rəhîm kıldı; həm mening dərdimning üstigə dərd bolmısın dəp yaloız uningojla əməs, bəlkı mangimu rəhîm kıldı. **28** Xuningdək uning bilən yənə kərəxüp xadlinixinglar wə xundakla əzümgə nisbətən dərdlirimni azaytix üçün uni tehimu jiddiy yoloq salmaqçımən. **29** Əmdi uni xad-huramlıq bilən Rəbdə əkbol kilinglar həm uningdək adəmlərgə hərmət kilinglar; **30** qünki u Məsihning hizmitini dəp, silərning manga kilmakçı bolovan yardımınlarnı bejirixtə yoluğkan boxluknı toldurup əjəlgə yüzlinip, əz jenini təwəkkül kıldı.

3 Ahirida, əy kerindaxlırim, Rəbdə xadlininglar! Bularni silərgə käyta yezix mən üçün awariçilik əməs, bəlkı silərgə amanlıq elip kelidu. **2** Itlardin əhezi bolunglar, yamanlık kılıqulıardin əhezi bolunglar, «tilim-tilim kasküqilər»dən əhezi bolunglar! **3** Qünki həkikiy sünnetliliklər bolsa Hudanıng Rohi arkılık ibadat kılıqığı, Məsih Əysadın pəhərlinip təntənə kılıqığı, ətka tayan-maydiqon bizlərdürümüz. **4** Meningmu ətka tayan-qızılıklıkmı bar! Baxkılar «əz atlirınga tayansam bolidu» desə, mən tehimu xundak; **5** sünnetkə kəlsək, mən tuoqulup səkkizinqi künü sünnet kılındım; Israil millitidin, Binyamining kəbilisidinmən, «ibraniylarning ibraniyisi»mən; Təwrat-kanunu tərəptin eytkanda, «Pərisiy» məzhipidimən bolqanannan; **6** Hudaqə bolovan kizozınlıklıqma kalsək, jamaətək ziyankəxlilik kılıqığı idim; Təwrat kanunu tələp kılıqan həkkənliylikkə kəlsək, əyibisiz idim; **7** Əmma manga nemə ix «paydılık» bolsa, bularni Məsih, səwəbidin ziyanlıq dəp hesablıdim; **8** Məsih Əysa Rəbbimni tonuxning awzəlliki wəjidiin, mən baxka həmmə ixni ziyanlıq dəp hesablayman; mən dərwaçə Uning üçünmu həmmidin məhrum bolovan; bərəkə, Məsihə erixixim üçün bularni nijsət dəp hesablaymənki, **9** Məsihə bolup, əzümdiki kəndaktır həkkənliylik (Təwrat kanunidin qıkkarı həkkənliylik)tin waz keqip, Məsihning etikad-sadıqlıq arkılık bolovan həkkənliylik, yəni etikad arkılık Hudanın bolovan həkkənliylikkə erixalayman; **10** muddiyaim Uni tonuxtur, – yəni Uning elüp tirilixining küq-kudritida yaxap, Uning azablırlıqası sirdax-həmdəmlikə bolup, Uning elüminü ilgə kılıp əzgərtılıp, **11** xundakla mumkin kədər elümdin tirilixkə yetixni muddia kılımən. **12** Ularoja erixtim yaki kamalətkə yəttim deməkqı əməsmən; lekin Məsih, Əysanıng meni tutuwelixida bolovan muddia-nixanını əzüm tutuwsam dəp qepip yürməktimən. **13** Kerindaxlar, mən əzümnü uni tutuwaldım dəp karımaymən. Pəkət xu bir ixnilə kılımənki, etüp kətkən ixlarnı unutup, aldimdiyi ixlaroja intilip, **14** nixanını koojlap, Hudanıng Məsih Əysada bolovan büyük qakırıkdıki in'amişa karap qepip yürməktimən. **15** Əmdi arizimizdikimki pixip yetilgən bolsa xu oy-məksətə bolayı. Əger baxkıqə oy-məksətə bolsanglar, Huda bunımu silərgə kərsitip beridu. **16** Kandakla bolmısın, kandak əlqəmə yətkən bolsak, xu əlqəm boyıqə kədəm besiweriyi. **17** Meni ilgə kılıp əgixinglar, əy kerindaxlar, xundakla biz silərgə tikləp bərgən nəmənə boyıqə ohxax yolda mangojanlarojumu kəzüngınları tikip, ulardin əgininqlar. **18** Qünki silərgə kəp kətim eytkinimdək, wə əhəzirmu kəz yaxlırim bilən kaya təyimənki, nuroqun kixilər Məsihning krestioja düxmən bolup mangmaqta. **19** Ularning akıwiti əhalakəttür, hudası əzinin kərnidur, xəripi

kılıp mahtanojini əz nomüssizlikdür, oyliqanlıri pəkət bu dunyadiki ixlardur. **20** Həlbuki, bizning pukralıklımız bolsa ərxtidur, biz dəl xu yərdin Nijatkarının qübüxini intizərlək bilən kütəmkətimiz – U bolsa Rəbbimiz Əysa Məsihədür. **21** U barlıq məwjudatları Əzizə boyusunduridiojan kədridi boyıqə bizning əbəgar bu tenimizni əzgərtip, Əzinin xan-xərəplik tenigə ohxax əhalə qalxtırıldı.

4 Əmdi, əy kerindaxlırim, səygənlirrim wə təlpüngənlirim, mening xad-huramlıkim, mening bəximning təjî bozluqıllar, Rəbdə qing turunglar, i səygənlirrim! **2** Ewodiyadin etünimən, wə Suntihadın etünimənki, Rəbdə bir oy, bir pikirdə bolunglar! **3** Durus, mən sandinmu tələp kılımənki, i həkikiy həmboyunturukluk hizmətdixim, bu ayallarning yardımında bolqın; mana ular mən wə Klimənt bilən billə, xundakla namları «həyatlık dəptirir»gə hatırıləngən baxka hizmətdaxlırim bilən billə hux həwər hizmitini ilgiri sürüxtə birgə kürəx kılıqan. **4** Rəbdə xadlininglar; mən yənə etimənki, xadlininglar! **5** Silərning mulayimliklər pütküllə insanojə ayan bolsun; Rəb yekindur! **6** Həq ix toxqruluk əndixə kilmanglar; bəlkı hərbər ixtə taxəkkür ettip tilkiqılları Hudaqə dua həm iltiya arkılık məlum kilinglar; **7** xu qəoqla adəmning əliyinqinidin exip qüxiqiojan, Huda ığə bolovan hatırjəmlik kələbingləri wə oy-pikringləri Məsih Əysada koşqıdaydu. **8** Ahirida, əy kerindaxlırim, nemə ixlər həkikət, nemə ixlər aliyanab, nemə ixlər həkkənəyi, nemə ixlər pak, nemə ixlər hux-yekimlik, nemə ixlər xan-xəhrətlik bolsa, kışkışi hərkəndək, ixlarda əhlak-pəzilət yaki mahtaxkə layik tərəplər bar bolsa, xu ixlaroja kəngüllə koyup oylininglar. **9** Məndin əgəngən, əkbol kılıqan, angliqan wə məndə kergənlərning hərkəndək bolsa, sələr xularoja əmal kilinglar; xundak kılıqanda hatırjəmlik Igisi bolovan Huda silərgə yar bolidu. **10** Əmdi mən Rəbdə ziyadə xadlandımkı, sələr hazır ahirda manga bolovan keyümqanlıqlıqılları kaytidin kərsöttingər (bilimənki, manga daim keyünüp kəldindər, əmma pəkətlə kərsötix pürsüti qıkçımdı). **11** Mən bu gəpimni, birər məhətəliklən etiyatlıqın yok; qünki əhəwalim kəndakla boluxidin kət'iynəzər, bariqə kənaət kılıxni eginivaldim. **12** Mən osal əhəwalda yaxaxni bilimən, həm kəngriqılıkta yaxaxnimu bilimən. Hər ixtə, hər əhəwalda, həm toklukta həm aqliqta, həm bayaxatqılıqta həm məhətəliklə yaxaxning sirini eginivaldim. **13** Manga kədrət Bərgüçiqə tayinip həmmə ixni kələaylıqdan boldum. **14** Həlbuki, mening kiyinqılıkimoja ortak boluxunglar bilən yahxi kıldinglar. **15** Silərgimə məlumki, əy Filippiliklär, mən Makedoniya əlkisidin ayrıılıp qıkkınımda, hux həwərni baxkə yərlərgə yətküzən dəsləptikə wakıtlarda, sələrdin baxkə heqkəndak jamaət berix wə əkbol kılıx xırılırdıa mən biləm həmkarlaşmışım. **16** Qünki Tesalonika xəhəridikə wəktimdimu ehtiyajım qırxəndə sələr manga birnəqqə ketim yərdəm əwəttinglər. **17** Mening bundak deyixim, sələrdin birər səwoğatni idzəp səriqinim əməstür, idzidinim bolsa hesawatinglaroja [rohiy] mewining kəp toplininidin ibarəttür. **18** Ləkin məndə həmmə nərsə bar, hətta yetip axkudək bar; sələr əwətənlirinqlərini Epafroditin tapxuruweli pərəməgə səqəməy kəldim wə molqılıkka qəmdüm. Bu əwətəkininqlər intayın huxbu, Hudaqə əkbol bolouduk, xundakla Uni hursən kılıdiqan bir kürbanlıktə idi. **19** Wə mening Hudayım sələr məhətəliklə bolovan həmmə nərsini Məsih Əysada bolovan xan-xəriplidiki bayılıqlarоasən mol təminləydi. **20** Əmdi Hudayım həm Atimizə əbədil'əbədgiqə xan-xərəbə bolayı! Amin. (aön g165) **21** Məsih Əysada bolovan barlıq mukəddəs bəndilərgə salam yətküzünglər. Yeniməndikə kerindaxlardınmu silərgə salam! **22** Barlıq mukəddəs bəndilərdin, bolupmu

Kəysər [imperatorning] ordisida bolqanlardin silərgə salam!
23 Rəbbimiz Əysə Məsihning mehîr-xəpkəti rohinglarqa yar
boloqay!

Kolossiliklərgə

1 Hudanıng iradisi bilən Məsih, Əysanıng rosulu boləjan mənki Pawlustin wə kərindəx Timotiydin, Kolossi xəhirdə turuwatçan mukəddəs bəndilərgə, yəni sadık kərindəxlar oja salam! Huda Atimizdin mehîr-xəpkət wə hatırjəmlik silərgə boləy! **3** Biz Məsih Əysa oja baqlıqan etikadıngılar wə barlik mukəddəs bəndilərgə baqlıqan muhəbbitlər toopruluk angloqanın keyin, silər üçün dua kılınımızda silər üçün əxrlərda saklaklıq ümidi tüpeylidin Rəb Əysa Məsihning Hudanıtışı üzülsiz rəhəmt etyimiz; **5** Silər ilgiri bu ümidi tooprısında hux həwərdiklə həkikət sezlər arkılıq angloqanıslar; **6** bu hux həwər pütküllə jahanoja yetip kelip mewə berip awumakta, xundakla silərgim yetip kelip, silər uni anglap Hudanıng mehîr-xəpkətinə həkikətən bilip yetkən birləşkini kündin baxlap u silərdim mewə berip awup barmakta; **7** silər hux həwərnin səyümlük idiximiz Əpafrastın əgəngənsilər; u yardımımızda Məsihning sadık hizmətqisidur; **8** u bizgə silərnəng Rohtə boləjan muhəbbitlərini ayan kıldı. **9** Bu səwəbtin bizmə buning tooprısında angloqan kündin baxlap silər üçün dua kılıp iltişa kılıxni tohatatmidük; tiləydiqinimiz xuki, Hudanıng iradisi hərtəraplik danalıq wə rohıy yorutulux bilən silərdə toluk bildürəlsün. **10** Xundak bolənda silər Rəbgə layik haldə hərtərapta Hudani hursu kılıp, hərkəndə güzəl ixlarda mewə bərgəndə, Hudani həkikiy bilixinglər arkılıq əsüp yetilisilər; **11** bizni mukəddəs bəndilərnəng yorulukta boləjan mirasıqə müvəssər boluxka layık kılınan Atıqə təxəkkür eytip, Uning xan-xərəplik kudriti boyiqə hərtəraplik kük bilən hər ixlarda xadlikka tolup qidamlıq wə səwr-təkətlək boluxka küqləndürülisilər. **13** U bizni ərəngələkliknəng həkümranlığının azad kılıp, səyəgən Ooplining padixahlıqıja yetkəp koydi; **14** Uningda hərlük-azadlıkkə, yəni gunahlılarımızdırın kəqürümə müvəssər bolduk. **15** U bolsa kerünməs Hudanıng sürətobrazıdur, pütküllə kainattiki tunjidur; **16** qünki Uningda barlik məwjudatlar, asmandıki bolsun, zemindiki bolsun, kərənidiojan bolsun, kərənməs bolsun, məylə təhləl, hojayinlar, həkümranlıklar, həkükəndər bolsun, barlik həmmə Uning təripidin wə Uning üçün yaritiləndur. **17** U həmmidin burundur, wə həmmə məwjudatlar Uningda bir-birigə baqlılinip turmakta; **18** U yənə tənning, yəni jamaətninə bexidur; u baxlinixtər, elgənlərdin tunji bolup tirilgütqidur; buningdiki məksət, Uning pütküllə məwjudatları iqidə hər jəhəttin əng üstün orunda turuxi üqündür. **19** Qünki Huda Əzining mukəmməl jəwhirini Uningda turoquzuxka, **20** wə Uning arkılıq barlik məwjudatları Əzi bilən əpləxtürükə layık kərgənidi, yəni, Uning krestə təkulgən kəni arkılıq inaklıq elip kəlgəndin keyin, — U arkılıq maylı zemində bolsun, ərxlarda bolsun barlik məwjudatları Əzi bilən əpləxtürükə layık kərgənidi; **21** wə əslidə rəzil əməllirinqərlər tüpəylidin Əzığə yat kılınojan, kənglünglərdə düxmənlilik boləjan silərnim, U Əz tənida əlüm arkılıq Əzığə pak-mukəddəs, əyibsziz wə daqsız hazır kılıx üçün Əzi bilən əp kılınan; **23** (əgər silər etikadə ul selinip mustəhəkəm turup, hux həwərdiklə ümidiñ nəri kılınmışanglar); bu hux həwər pütküllə asman astidiki kainattı jakarlanıjan; mənki Pawlus Uningoja hizmətqi kılındım. **24** Əmdı mən silər üçün tartkən jalalırmı, üçün xadlinımən, wə xuningdək Məsihning jalalırıda kəm bolənlərini ez atlırimda Uning teni, yəni jamaət üçün toluklaymən; **25** mən [jamaət] üçün Hudanıng söz-kalamiqə əməl kılıx üçün Uning manga silərnəni dəp tapxurojan oqojidarlıq boyiqə hizmətqi kılındım; **26** bu söz-kalamidiki sir barlik əsirlərdin wə dəvrəldən yoxurun

tutulojan, əməmə hazır mukəddəs bəndilirigə axkarlandı; (**aiən g165**) **27** qünki Huda ularoja əllər arısında əməlgə axuruluwatkan bu sırning xərəplik bayılıklarını bildürüxni halidi; bu sir bolsa xan-xərəpkə elip barojuqı ümid boləjan, silərdə turuwatkan Məsihning Əzidur. **28** Biz uni jakarlaymız, hərbir adəmni Məsihə kamalatka yətkən haldə Huda aldida hazır kılıx üçün barlıq danalıq bilən hərbir adəmə jekiləymiz, hərbir adəmə təlim berimiz. **29** Mən xuningoja intilip, Uning wujudumda ixligini boyiqə kürəx kılıp japa tartımən; Uning wujudumda ixligini dərwəkə tolimu zordur.

2 Qünki məndə silər üçün, Laodikiyadikilər üçün, xuningdək didarimni kərmigənlərning həmmisi üçün nəkədər zor kürəxning boluwtənlikini silərgə bilgizməkçim; **2** kürükimming nixani, həmmələnning mehîr-muhəbbətə bir-birigə baqlılinip, kələblirininq rıojəbtənlərələxi, Hudanıng sırını, yəni Məsihni qüixinixtə wə toluk bilixtə boləjan ixənq-hatırjəmlikkə erixixi üqündür; **3** qünki Uningda danalıqning wə bilimning barlik bayılıkları yoxurunoqandur. **4** Mening buni deyixim, həqkimming silərni kəyil kilarlıq silik-sipayə qaplıri bilən aldimaslıq üqündür; **5** qünki gərqə tən jəhətidin silərdin nəri bolsammu, roh jəhətidin mən silər bilən billimən, silərnəng səpta turuwtənkinqlərə wə Məsihə baqlıqan etikadıngırları qıngılıqoja ərəp xadlinimən. **6** Məsih, Rəb Əysani kəndək köbul kılıqan bolsanglar, xu haldə Uningda menginglər, **7** silər təlim berilgəndək Uningda yiltiz tartip, etikadıngələr kuruluwatkan haldə, etikadət hatırjəm kılınilip, rəhmət eytilxər bilən taxkinlap turoqıq bolunglar; **8** həqkimming Məsih boyiqə bolmiojan, paylasopluk, yaki bimənə aldamqılıq bilən, insanlardın kəlgən təlimlər, yəni bu dunyadiki «asasiy kaidə-kanuniyyətlər» boyiqə silərni ez oljisı kılıp azdurmaslıq üçün həzi bolunglar; **9** qünki Uningda, yəni Məsihə, Hudanıng barlik mukəmməl jəwhirini tən xəklidə turidü; **10** wə silər Uningda, yəni barlik həkümərdərlərning həm həkükərlərning bəxi Boluoqida mukəmməldürsələr; **11** silər Uningda adəməng kələsiz boləjan sünnet bilən sünnet kılınoqansıslər; demək, Məsihning sünneti bilən [gunahlık] ətkə baqlınojan təndin halas kılınoqansıslar; **12** Uning bilən təng qəməldürülüxtə dəpənə kılınoqansıslar; silər yənə Uni əlündüm tırıldırgən Hudanıng wujudungarda ixələydiqənlərə kılıxnaqıq qılıxnaqıq bilən Uning bilən tang tirilgənsi. **13** Əmdı gərqə itaatsizliklər wə ətlirinqərdəki sünnetəsizliklər tüpəylidin elgən bolsanglarmu, U silərni Məsih bilən bille janlandurdi; həmmə itaatsizliklərimizni kəqürüm kılıp, **14** bəlgilimilərdə ez iqidə elinənən üstimizdən ərz kılıdiqan, bizni əyibləydiqan pütküllərni eqrürüp taxlıdi; U ularni bizdin nəri kıldı, krestkə mihlatkəzdi. **15** U həkümərdərlərdən wə həkükərlərdən olja elip, [krestə] ularni rəswa kılıp ularıng üstdən təntənə bilən oqılıb kəldi. **16** Əmdı həqkimning yemək-iqmək, həyt-bayramlar, «yengi ay» yaki xabat künər jəhətliridə silərnəng tüstünglərdin həküm qırırixıqə yol koymanglar; **17** bu ixlar bolsa bir kelənggə, halas; uning jismi bolsa Məsihningkidür! **18** Həqkimning silərni «kiqiq peillik» wə pərixtilərgə ibadət kılıxka dəwət kılıp in'aminglərdin məhərum kılıxıqə yol koymanglar; muxundak xixilər [gunahlık] atlıridiki oy-pikirli bilən həkawurlıxip, kərgən kərənəkərlərə esiliwalmaktıdır; **19** Ular «bax»ni qing tutkını yoktur; lekin baxtin ugə wə singirələr arkılıq pütküllə tən kənəvətlinidü wə bir-birigə baqlılinip, Hudadin kəlgən awux bilən axmaqta. **20** Əgər Məsih bilən bu dunyadiki kaidə-kanuniyyətlərə nisbatən elgən bolsanglar, nemixə (bu dunyada yaxıqənlərdək) «Tutmal» «Tətimal» «Təqəmə!» degəndək bəlgilimilərgə riaya kılısilər **22** (bundak

[bəlgilimilər ilkidik] nərsilərning həmmisi istemələr kılınıx bilən yoklıdu? Muxundak bəlgilimilər pəkət insanlardan qıqqan kərsəmələr wə təlimlərdin ibarət, halas; **23** ularda dərəvəkə birhil pidaiylarqə ibadət, kiqik peillik wə eż tenigə karita kəttik kolluk boluxni dəwət kiliq bolqazqa, ularda danalıñing kərünüxi bar; əmaliyətta [bundak danalıñing] paydisi yoktur – ular pəkət əttiki həwəslərgə yol koyidula, halas.

3 Silər Məsih bilən təng tirildürülgən bolsanglar, əmdi yukiridiki ixlaroja intilip izdininglar; Məsih xu yərda Hudanıng ong yenida olturidu. **2** Kəngül-zehninglərni yordıki ixlaroja əməs, bəlkı yukirikli ixlaroja koyunglar; **3** qünki silər elgənsilər, wə həyatınglar Məsih bilən billə Hudada yoxurun turidu. **4** Əmma həyatımız bolqan Məsih axkarilanıqan qaşa, xuan silər uning bilən billə xan-xərəptə axkarilinidiojan bolisilər. **5** Xunga yərgə təwə ixlarnı kılıqnuqı hərkəndək əzaliringlərni, yəni buzukluk, napaklık, iplas həssiyatlar, rəzil həhixlər wə nəpsaniyətqılıq (u butpərəslilikə barawərdur)ni elüməgə məhküm kilinglər; **6** qünki bu ixlar tıپaylıdin Hudanıng oqazipı itaetsiz pərzəntlərgə qüxitidu. **7** Silər bular arisida yaxıqan waktinglarda, bundak ixlardımı muqoqansıslər. **8** Əmma hazır silər muxularıngmu həmmisini əzünglardin səliwetinglər – yəni oqəzəp, kəhr-səpər, yaman niyatlər, təhmət, aqzinglardin qikidiojan iplas sezlərni muqoqansıslər. **9** Bir-biringlərə yalojan sezlimənglər; qünki silər kona adəmni kilmixləri bilən seliwtəkənsilər, **10** wə yengi adəmni kiygənsilər; yengi adəm bolsa əzini Yaratkuqining sürətobrazi boyiqə toluk bilixtə daim yengilimakta; **11** uningda həqkəndək yunanlıq yaki Yəhədiy, sünnetlik yaki sünnetəsiz, yat mədiniyətlik, Skit, kül yaki herlər məwjuṭ əməstur; bəlkı Məsih, həmmidür, wə həmmididur. **12** Xunga, Hudanıng tallıwalıqanlıriqə, pak-mukəddəs wə seyüngnlərgə layik, adəməq iq aqritidiojan baqırlarını, məhrəbanlıq, kiqik peillik, meminlik wə səwr-təkətləkni kiywelinglər; **13** bir-biringlərə yol koyunglar, narazılık iñ bolsa bir-biringlərni kəqürüm kilinglər; Məsih silərni kəndək kaqırürüm kılıqan bolsa silərnu xundak kilinglər. **14** Muxu ixlarning üstügə kamil birlükning rixtisi bolqan mehir-mulhəbbətni koxup beringlar. **15** Məsihning hatırjəmliki kəlblinglarda həküm sürsün (silər bir tan bolup bu hatırjəmlikta boluxka qakırılojan ikənsilər) wə xundakla rəhmət eytixlarda bolunglar. **16** Məsihning səz-kalamını əzünglarda baylıq hasıl kılıp turqozunglar, barlıq, danalıq bilən bir-biringlərə eginglər, jekilənglər, qın kəlblinglarda zəbur-nəqəmlər, madhiyə küyləri wə rohıq naxhilərni yangritip Hudanı qıraylıq mədhiyilənglər; **17** wə həmmə ixlarda, sez bolsun, əməl bolsun, həmmisini Rəb Əysanıng namida kılıp, uning arkılık Huda Atıqə rəhmət eytinglar. **18** Silər ayallar, Rəbdə bolqan süpitinglərə layik eż ərliringlərə boy sununglar; **19** silər ərlər, eż ayalliringlərə muhəbbət kersitinglər; ularoja aqzik kilmanglar. **20** Silər balıllar, ata-ananglərə həmmə ixlarda itaet kilinglər; qünki bundak kiliq Rəbdə bolqan güzel ixtur. **21** Silər atilar, baliliringlərning kəngliga azar bərmənglər; undak kilsanglar kəngli yara bolidu. **22** Silər kullar, əttin bolqan hojayininglərə həmmə itxa itaet kilinglər; pəkət kəz alididila hizmat kılıp, ınsanları hux kılıqnuqı kullardır bolmanglar, bəlkı Rəbdən əyminip qırı kənglünglərdin ix kərünglər. **23** Nəmə ixni kiliwatkan bolsanglar, uningda insanlar aliddə əməs, bəlkı Rəb alidda kılıqandək jan-dil bilən uningoja ixlənglər; **24** qünki mirasning in'əməja Rəbdin müyəssər kiliqanlıkinglərni bilisilər; qünki silər Rəb Məsihning ibadət-kullukdidursilər. **25** Əmma kim həkkaniyətsizlik kilsə kılıqan həkkaniyətsizlik eż bexiqə qüxitidu; bu itxa həqkəndək yüz-hatırə kılınıx yoktur.

4 Silər hojayinlar, kulliliringlərə adil wə tooqra muamilə kilinglər; qünki ərxtə eż hojayininglərning barlıqını bilisilər. **2** Dua-tilawətkə hərkəndək wakıttı berilinglər, buningda rəhmətlər eytixip həqyar turunglar; **3** xuning bilən biz tükünmü dən kılıqayılərki, Huda bizga Məsihning sirini jakar lax tükün Əz sezığa iixik aqsun; mən dal sir tükün zənjirlər bilən baqılanıqanmə; **4** xunga kılıqixa tegixlikim boyiqə, sirni axkariliximoja [dua kilinglər]. **5** Sırttikilərgə nisbətən danalıq bilən menginglər, pursətlər qıqqanda kəngül koyup koldın bərmənglər. **6** Silərning gəp-səzliringlər hərdaim mehîr-xəpət bilən bolsun, tuz bilən tetitilsun; xuning bilən silər hərbin adəməq kəndək jawab berixni bilisilər. **7** Seyümlük kerindəx həm Rəbdə sadık, hizmetkar, ixidixim bolqan Tikikus silərgə mən tooruluk həmmə ixlarnı məlum kildid. **8** Mən uni dal muxu ix tükün yeningləroja əwətixim, silərning əhwalınglərni biliwelixi wə xundakla kənglünglərə qıllıq-riyəbət berixi tükündür. **9** Mən ezi silərdin bolqan, sadık, wə seyümlük kerindiximiz Onesimusun uning bilən əwəttim; ular silərgə muxu yerdiki barlıq ixlarnı məlum kildid. **10** Türmidixim bolqan Aristarhəs silərgə salam yollaydu; Barnabasning nəwri inisi Markusmu xundak (silər uning tooruluk tapxuruklarnı tapxuruwalınglar; u yeningləroja kəlsə, uni kobul kilinglər); **11** Yustus dəp atalojan Yəxuamu salam yollaydu. Hudanıng padixaḥlıqı üçün manga hizmətdəx bolqan sünnet kiliqanlırdın pəkət muxulər bardur; ular manga təsəlli bolqan. **12** Silərdin bolqan, Məsih Əysanıng kuli Əpafras silərgə salam yollaydu; u silərning Hudanıng pütktül iradisidə mukəmməl, kamalətkə yetip qing turuxunglar üçün hərdaim silər tükün dualarda kürəx kildid. **13** Qünki mən uningqə guwahqimənki, u silər tükün, Laodikiadikilər üçün wə Heyrapolistikilər tükünmü kəp japa tartıdu. **14** Seyümlük tewip bolqan Lukadın silərgə salam, Demastinmu xundak, **15** Laodikiadiki kerindaxlərə bizdin salam, Nimfaşa həm uning eyidə yiojılıdiojan jamaətkimə salam eytinglər. **16** Bu hət aranglarda okulqəndin keyin, silər uni Laodikiyidiki jamaəttimə okutunglər, wə Laodikiyədikilərgə yazoqan hətni silərnu okunqlar; **17** wə Arkippuska: «Şən Rəbdə tapxuruwalıq hizmitingə, toluk əməl kiliqing üçün kəngül koyqın» – dəngələr. **18** Mənəki Pawlustin eż kolum bilən yazoqan salam. Mening kixənliniq kəməp koyulqanlıqimni əslənglər. Silərgə mehîr-xəpət bolqay!

Tesalonikalıklarqa 1

1 Mənki Pawlus, Silas həmdə Timotiydən Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihədə boloğan, Tesalonika xəhirdidə jamaətə salam. Silərgə mehîr-xapkət wə hatirjəmlik boloğay! **2** Biz dualırımızda silərni yad etip turup, Hudaqa silər üçün hərdaim təxəkkür eytimiz; **3** Huda'Atimizning aldida etikadınglardın boloğan əməllirinqlarnı, mehîr-muğəbbətin qıkkən japalıq əşrinqlarnı, Rəbbimiz Əysa Məsihədə baqlıqan ümidi tə boloğan qıdamlıqlıqları izqıl asləp turutuwimiz. **4** Qünki əy kərindaxlar, Huda seygənlər, Uning silərni tallıqanlıkı bizgə ayan. **5** Qünki hux həwirimiz silərgə yətkütülginidə sezlər bilənən əməs, bəlkı kütq-kudrət bilən, Mukəddəs Roh bilən, mutlaq əzəmləxtürilən halda silərgə yətkütülgən; uning üstiga, bizning silərning aranglarda boloğinimizdə silərni dəp əzimizini kəndək tutkənlilikimizi obdan bilisilər. **6** Xuning bilən silər eçir azab-ökubət iqidə turuqlukmu, Mukəddəs Rohning xadlıki bilən səz-kalamni kobul kılıp, bizni, xundakla Rəbning Əzini ülgə kılıp əgəxtinglər, **7** xuning bilən silər Makedoniya wə Ahaya elkiliridiki barlık etikadıqlarqa ülgə bolup qıktıngılar; **8** qünki Rəbning səz-kalamı silərdin pəkət Makedoniya wə Ahayaqıla yangrap kalmastın, bəlkı həmmə yərgə Hudaqa baqlanıqan etikadınglar toopruluk həmmə yərgə həwər tarkılıptı; nətijidə, bizning [xu yərlərdə hux həwər toopruluk] həqənəmə deyiximizning hajiti kalmadı. **9** Qünki [biz barəqlınlı jaydiki] xixilər silərning bizni kəndək kərxi aloqlıqlıqları, silərning butlardin kəndək waz keqip tırık wə həkikiy Hudanıng hizmitidə boluxkə, xundakla Uning Oqlining, yəni U əlümündin tirdürən, kəlgüsida kelidiojan əzəzəptin bizni kütkəzəqəsi Əysanıng ərxtin kelixini kütüxkə Hudaqa bakənliliklərni bayan kılıxidu.

2 Qünki, i kərindaxlar, bizning aranglarqa kirginimiz toopruluk bilisilərki, u bikarqa kətmidi. **2** Silərgə yənə xumu məlumki, gərqə ilgiri Filippi xəhirdə kiyin-kıstak wə harlikə uqrıqan bolsakmu, zor kattik xarxılıkka karımay Hudanıng hux həwirini silərgə yətkütüzxə Hudayimizning mədət berixi bilən yürəklilik bolduk. **3** Qünki bizning etüntüx-jekiləxlirimizdə həqkəndək aldamqılık, napak niyət yaki hıyligərlək yoktur. **4** Əksiqə, biz Huda təripidin hux həwərning amanət kılınlıqxa layık kərülən adəmlər süpitidə biz xuningqə munasip həldə adəmlərni əməs, bəlkı kəlbimizni sinəqəsi Huda ni hursan kiliç üçün [hux həwərnə] jakarlayımız. **5** Qünki silər bilgəndək biz həqkəysiz waqtitta aranglarqa huxamətqılık bilən wə yaki tamahorlukka nikab takəp kəlmidük — (bu ixta Huda bizgə guwahqıdıl) — **6** gərgə biz Məsihning rosulluruning süpitidə tələp yüksəlyəldiğənən bolsakmu, maylı silər bolungular yaki baxxılar bolsun, həqbir insandin birər izzət-xəhrət izdигən əməs idük. **7** Əksiqə biz aranglarda huddi bala imitidiojan ana əz bəwaklırını kəyünüp asriqandək silərgə mulayim muamiliidə bolduk. **8** Xu qaçda, silərgə xundak təlpüngənidük, silərgə pəkət Hudanıng hux həwərini tapxuruxnilə əməs, hətta əz jenimizni tapxuruxkımı razımız; qünki silər bizgə intayın kədirlik idinglər. **9** Qünki, i kərindaxlar, bizning kəndək japalıq, əmək kılıqlarımız esinqlarda bardur; həqkəysinglarqa eçirizmizi salmaslıq üçün keqə-kündüzləp mehnət kıldıq, Hudanıng hux həwirini silərgə yətkütuzduk. **10** Etikadıqlardın boloğan silərning aranglardıki əməliyətlirrimizning kəndək iħlasmən, həkkənəyi wə əyibisiz ikənlilikə əzünglər wə Hudanıng Əzimü guwahqıdıl. **11** Wə yənə silər bilginqınlardək, atining əz pərzəntliriga nəsihət bərginidək biz hərbiringlarqa xundak

jekiləp, riqəbət-təselli berip, silərni əz padixaħlikioja wə xanxəripiqə qakırıwatlıq Hudaqa layık haldə mengixkə dəwət kıldıq. **12** Hudaqa yənə xu səwəbtin tohtawsız təxəkkür eytimizki, silərning bizdən angloqan Hudanıng səz-kalamıqə kulał, saloqininqlarda, uni insanlardın kəlgən səz süpitidə əməs, bəlkı uning əməliy süpitidə, yəni Hudadin kəlgən səz-kalam dəp uni kobul kıldıqlar; u [səz-kalam] hazır ixəngüqi silərdə ixliməktə. **14** Qünki silər, i kərindaxlar, Yəhudiyyə elkisidiki Məsih Əysəda boloğan jamaətlərdin ülgə aldinglər; ular [xu yərde] Yəhudiylər təripidin kəndək harliklərə uqrıqan bolsa, silərni əz yurtdaxlırlıqlar təripidin oxhax harliklərə uqrıdinglər. **15** Ular, yəni xu Yəhudiylər, əslidə Rəb Əysəni wə peyəjəmbərlərni eltürgən wə biznimü ziyanqaxlık kılıp əkoqlıwətəndi. Ular Hudanı narazı kılıp, wə həmmə insan bilən kərrixip, **16** əyat əlliklär»ning nijatlılıqka erixixi üçün ularıqə sezlihimizgə toşkunluk kılıwıtlı. Xuning bilən ular gunahlırinı üzlüksüz qekigə yətkütüzməktə; lekin əzəzəp uların bəxioqə tolukı bilən qüxtürülük alıdıcı turidü. **17** Lekin biz, i kərindaxlar, amalsız silərdin intayın kıska wakit judalaxkan bolsakmu (təndə bolsimu, kəlbədə əməs), silər bilən yənə didar kərətxək kəwətlə intizarlığımızdın yeninqərəqə berixkə tehimu bək intildik! **18** Xuningdək yeninqərəqə barouqumız bar idı — əməliyətə mənki Pawlus qayta-qayta tixip bağıtmı; birək buningqə Xəytən toşkunluk kıldı. **19** Qünki bizning istək-arzuyımız, xadlığımız wə Rəbbimiz Əysə kəytiplərə pəhərlinidəqən tajimiz nəmə bolidu? Bu dəl silər əzünglər əməsmu? **20** Qünki silər bizning pəhrimiz, bizning xadlığımız!

3 Xuning bilən biz [silərdin həwərsiz] takitimiz tək bolup, əzimiz Afina xəhirdə yaloquz kılıp, **2** aldinglərə kərindiximiz həm Huda yolidə Məsihning hux həwiridə boluwatlıq hizmətdiximiz Timotiyi silərni etikadta mustəkəmlək-kütqəyix wə riqəbət-ləndürük üçün əwətixni kərər kıldıq; **3** [bizning uni əwətixtik] məksimiz, həqkiminqə bexinqlarqa qüxkən muxu zəhmət-kiyinqılıklar səwəbidiñ [etikadta] təwrinip kəlməslək üqündür. Qünki əzünglər bundakı ixlarqə uqraxkə alındı'la bekitilgən, dəp bilisilər. **4** Qünki biz silər bilən billa boloğan waktimizda, silərgə həmmimiz azab-kıyinqılıkka uqrımay kəlməyim dəp alındı'la eytkənidük, əməliyətə hazır deginimizdək boldı, dəp bilisilər. **5** Xu səwəbtin takitim tək bolup, etikadınglarning zadi kəndək ikənlilikini bilix üçün, azduruqəsi silərni azdurup bizning silərgə singdürən əjrimiz bikarqa kəttimikin dəp ənsirəp, Timotiyi yeninqərəqə əwətəndidim. **6** Lekin Timotiy bayə yeninqərəqən kaytip kəlgəndə, etikadınglar wə mehîr-muğəbbətinglər tooprısında bizgə yahxi həwər elip kılıp, silərning bizni hərdaim seyinjıq turoqanlıqları wə huddi bəz silər bilən didarlıxıxa tələpüngimizdək, silərningmu bizni kərgüngər kəlgənlilikini etti. **7** Xuningdək, ay kərindaxlar, beximizə qüxkən muxundakı barlıq azab-ökubət wə eçirqılıq, iqidə turutəkinqimizdə silərdin, yəni qing etikadınglardın riqəbət-təselli taptuk; **8** Qünki Rəbdə qing turoqan bolsanglar, biz [əlməy], həyat əzəmətli! **9** Əmdı silər üçün, Hudayimiz alıdıcı silərning wəjinqərəqən tolimu xadlanduk, bu zor xadlığımızdın silər üçün Hudaqa əqəmlilik dərijidə təxəkkür eytsək bolar?! **10** Silər bilən didar kərətxək wə etikadınglardıki yetərsizliklərni mukəmmal kılıxkə müvəssər bolux imkaniyyəti üçün, keqə-kündüz Hudaqa zor talmırüp yəlinməktimiz. **11** Əmdı bizning Huda'Atimizning Əz həm Rəbbimiz Əysə bizning yolimizni yeninqərəqə baxlıqay; **12** Əmdı mehîr-muğəbbətiniz silərgə toloqandək, Rəb silərning bir-biringlərə wə həmmə adəmlərgə boloğan mehîr-muğəbbətinglərni axurup, tolup taxturoqay;

13 həm xundak bolqanda, Rəbbimiz Əysə Əzining barlik mukəddəs bəndiliri bilən billə käytip kəlgəndə kəlbinglar bizning Huda'Atımız aldida pak-mukəddəslikdə nüksənsiz boluxkə mustəhkəmlinidu!

4 Ahirida, i kərindaxlar, biz Rəb Əysəsada turup silərdin xuni ətünimiz həm jekiləymizki, silər bizdin Hudani hursən kılıixa kəndak mengixinglar keraklıkini tapxuruvələqinənlərdək həm hazır xu boyiqə mengiwtinqinənlərdək, xundak kılıxinglar tehimu exip taxkay. **2** Qünki silər bizning Rəb Əysə arkılık silərgə nəmə əmrlərni taplıqoşanlığımızni bilsilər. **3** Qünki Hudanıng iradisi xuki, pak-mukəddəs kılılin, hərkəndək buzukqılıktın saklinix, **4** yəni hərbinglər Hudani tonumayıqınan taipilərdək xəhəwanıy həwəslərə berilməy, bəlkı kəndak kılıp ez tenini baxkuruq, uni pak-mukəddəslikta ar-nomus bilən saklaxni əginiwelıxtur. **6** Bu jəhətlərdə heqkim əz kərindixining həkkigə qang selip, əz payda-mənpəitini kəoqlımisun; qünki biz ilgiri silərgə qüxəndürüp toluk aqahlanduroqinimizdək, barlıq muxundak ixlarda Rəb Əzi intikam aloqıudur. **7** Qünki Huda bizni napaklıkkə əməs, bəlkı pak-mukəddəslikdə yaxaxkə qakırdı. **8** Xuning üçün bu [həqikətni] rat kılıqan adəm, insanı həqküknı əməs, bəlkı silərgə Muqəddəs Rohini ata kılıqıqi Hudanı rat kılıqan bolidu. **9** Əmdı kərindaxlak mehîr-muhəbbətə kəlsək, bu tooprısida silərgə yezip olturiximizning hajiti yok. Qünki Huda Əzi bir-biringlaroqa mehîr-muhəbbət kərsitixnən əgətməktə. **10** Qünki silər pütkül Makedoniya əlkisidiki həmmə kərindaxlaroqa xundak kılıwatisilər; xundak bolsimu, i kərindaxlar, xundak kılıixa berilip tehimu exip texixinglərni, **11** xundakla biz silərgə taplıqinimizdək, tinq yürüxni, [baxxıllarning ixlirioqa] [arilaxmay], əz ixinglar bilən bolup, ikki kəlunqlarоja tayinip yaxaxni nixan kılıp intilixinglərni ətünimiz. **12** Mana xundak kılısanglar, sırttikilər aldida izzət-hərmətə sazawar bolup mangisilər wə həqkimininq kəlioja bekinip kalmaysilər. **13** Lekin, əy kərindaxlar, ümidsizlik iqida yaxawatlıqan baxxə həmmisidək, [aranglardik] [əlümədə] uhlap kələjanlaroja kəyoçurup həsrət qəkməslikinglər üçün ularning həli toopruluk həwərsiz kəlixinglərni halimaymız. **14** Qünki biz Əysanıng olüp tırılqonılıqka ixəngənəkənmiz, [Əysə käyta kəlginidə], əlümədə Uningda uhlap kələjanlarnı Huda Uning bilən billə elip kəlidioşanlıqoja ixinimiz. **15** Qünki rəbning sezikalami boyiqə silərgə xuni eytimizki, Rəb käyta kəlgüqə tirik kələjan bizlər uning aldiqə qıkiximiz jəzmən olümədə uhlap kələjanlarningidin awwal bolmayıdu; **16** Qünki Rəb kəttik bir nəra tartip, bax pərixtininq awazı wə Hudanıng kanay sadası iqida asmandın qüxidu wə Məsihədə bolup eləgnər awwal tırılıdu; **17** andın tırık kələjan bizlər ular bilən birgə Rəb bilən həwəda kərəxüx üçün, bulutlar arisoja elinip kətərürülümiz; xuning bilən biz Rəb bilən mənggү birgə bolimiz. **18** Xunga, bir-biringlaroja bu sözər bilən röqbat-təsəlli beringlar.

5 Lekin i kərindaxlar, silərgə xu ixlarning wakitliri wə zamanlıri tooprısida yeziximning hajiti yok. **2** Qünki ezungular obdan bilisilər, Rəbning künü huddi keqidə kırğən ooprininq kəlixigə ohxax [tuyuksız] kelidu. **3** Əmdı kixilər «[Dunya] tinq-aman boluwatidə» dəp turqanda, huddi hamilidər ayalning tolojikı uxtumtut tutkınıdək, həlakət ularning bexoja tuyuksız qüxidu; xuning bilən ular uningdin keqip kətulalmaydu. **4** Lekin silər, i kərindaxlar, karangoşuluqta turoqular əməssilər; xuning bilən u kün silərni oqridək qəqütüp kəlməydu. **5** Qünki silər həmmüngər yoruklukning pərzəntlili, kündüzning pərzəntliridursilər, biz keqigə təwə

yaki karangoşuluqka mənsup əməsmiz. **6** Xuning üçün baxka həmmisidək uhlımaylı, bəlkı səgək wə salmak bolayı. **7** Qünki uhləydiqənlər keqisi uhləydi, məst bolidiqənlərmə keqisi məst bolidu. **8** Bırak əzimiz kündüzgə mənsup boloqandin keyin, salmak bolayı, kəkrikimizə etikad wə mehîr-muhəbbətni sawut kılıp, bəximizəq nijatka bəqələnəqən ümidni dubuloqə kılıp kiyiwalayı; **9** qünki Huda bizni Əz əqəzipə uqrıtx üçün əməs, bəlkı Rəbbimiz Əysə Məsih arklılıq nijatka erixtərűx üçün tallap bekitkən. **10** U biz üçün oldu — məksiti, həyat kəlip oyoqak tursakmu yaki [əlümədə] uhlıqən bolsakmu, bizning Uning bilən billə həyattə boluxımız tūqındur. **11** Xuning üçün, hazır kılıwatkıninglaroja ohxax, bir-biringlərni dawamlıq röqbatləndərtir, bir-biringlərning [etikadını] kurunqlar. **12** Əmdı i kərindaxlar, aranglarda japılık ixələwtək wə Rəbdə silərgə yetəkqılık kılıp, nəsihət beriwtəkənlərni kədirlihxingləri ətünimiz. **13** Bu hizmatlıri üçün ularını qongkər hərmət wə mehîr-muhəbbət bilən kədirləngərlər. Bir-biringlər bilən inək ətünəqlər. **14** Əmma, i kərindaxlar, silərdin xunimiz ətünimizki, tərtipsiz yürgənlərgə nəsihət beringlar, yürəksizlərni röqbatləndürüngərlər, ajızlaroqa yar-yələk bolunglar wə həmmə adəmgə səwriqən bolunglar. **15** Həqkəysinglər yamanlıqka yamanlıq kılmaslıqka kəngül bələnglər, bir-biringlərə wə barlıq kixilərgə həmixinə yahxılık kılıixa intiliqərlər. **16** Hərdaim xadlininələr. **17** Tohitimay dua kilingərlər. **18** Hərkəndək ixtə taxəkkür eytinglər. Qünki mana bərə Hudanıng Məsih Əysəsada silərgə kəratəkan iradisidur. **19** Rohning otini eqürməngərlər. **20** Aranglarda pəyojəmbərlərəqə yətküzülgən bəxarətlik sezənləri kəmsitməngərlər; **21** həmmə gəpni təkxürüp ispatlap kerüngərlər; durus bolsa uni qing tutup [kəldin bərməngərlər]. **22** Yamanlıqning hərkəndək xəkildin ezungləri yırak tutunglar. **23** Hatırjomlikning Igisi boloqan Huda Əzi silərni əzüll-kesil pak-mukəddəs kılıqay, Rəbbimiz Əysə Məsih käyta kəlgüqə pütkül rohinqərlər, jeninqərlər wə teninqərlər əyibəz saklıqay. **24** Silərni Qaçıroqquı bolsa sadık-wapadur, U uni jəzmən ada kilməy kəlməydi. **25** Kərindaxlar, biz üçün dua kilingərlər. **26** Həmmə kərindaxlar bilən pak seyüxlər bilən salamlixinglər. **27** Mən Rəbdə silərgə xuni jiddiy tapilaymənki, bu hətni [xu yərdik] həmmə mukəddəs kərindaxlaroja okup beringlər! **28** Rəbbimiz Əysə Məsihning mehîr-xəpkiti silərgə yar boloqay!

Tesalonikalıklarşa 2

1 Mənki Pawlus, Silas həmdə Timotiydin Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihədə bolən, Tesalonika xəhirdidiki jamaətə salam. **2** Huda'Atimiz wə Rəb Əysa Məsihətin silərgə mehîr-xəpkət wə hatirjəmlək ata kılinoğay! **3** Silər üçün Hudaşa hərdaim təxəkkür eytiximizə toqra kelidu (həmdə xundak kılıx tolımı layiklər), i kerindaxlar, — qünki etikadıngılar küqlüləşməkətə həmdə bir-biringlərə bolən mehîr-mühəbbitinglərəm exip taxməktə. **4** Xuning bilən biz əzimiz silərning beinxinglərə qüxkən, xundakla bərdaxlılıq beriwaṭkən barlıq ziyankəxlilik wə japa-eojirqılıklar iqida kərsətən səwr-qidamlıq wə etikadıngılar üçün, Hudanıng hərkəysi jamaətləridə silərdin pəhərlimiz; **5** bu ixlar Hudanıng kelidiqan adil həkümüni kərsətidiqan roxan bir aləmtətür wə xundakla, bu ixlar silərning Hudanıng padixahlılıqo laiyik həsablinixinglər üçün bolidu; silər mana xu padixahlılıq üçün zulum-zəhmət qekiwatisilər; **6** xundak ikən, silərgə eojirqılıq salojuqılarşa Huda eojirqılık salsa, həm xundakla Rəb Əysa kudrətlək pərixtili bilən erxtin kəyta kərüngən qəqda, eojirqılıkkə uqriqan silərgə biz bilən təng aramlıq bərsə durus ix bolmamdu? **7** Xu qəqda U Hudanı tonumaydiqanlardın, xundakla Rəbbimiz Əysa Məsihning hux həwirigə itaat kilmədiqanlardın yalkunluk ot bilən intikam alıdu. **8** Bündak kixılər Rəbning həzuridin wə kūq-kudrətinin xan-xəriplidin məhrum kılıni, mənggülüq əhaləkət jazasını tartıdu. (**aiənios 4:16**) **10** U wakitta U Əzining barlıq mukəddəs bəndiliridə uluqlını, xu künidə barlıq ixəngənlərda (silər dərwəkə bizning guwahlıklımızqa ixəngəndürsələr) Əzining karamətləkini kərsətip, mədhiyiləngili kelidu. **11** Xuning üçün, biz silər üçün daim xundak dua kılımımız, silərni qakıroqan bizning Hudayımız silərni Əz [uluoğ] qakırkıqo laiyik həsablaş, yahxılıkka intilən barlıq güzəl məksət-muddialırlıqgələrni wə etikadıngırdın qıqən barlıq hizmetlirinqələrni kūq-kudrəti bilən emalga axuroqay. **12** Xuning bilən, Hudayimizning wə Rəbbimiz Əysa Məsihning mehîr-xəpkəti arkılıq Rəbbimiz Əysa Məsihning nəmi silərdə xan-xərəp bolup uluqlınıdu wə silərmə Uninguşa xan-xərəpkə erixisilər.

2 I kerindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsihning kəyta kelixi, xundakla bizning Uningu bilən bir yergə jəm kılınimiz toqrisidə silərdin xuni ettinümüzki, **2** Əger silər «məlum rohən kəlgən wəhij»dən bolsun, birsininq sez-təlimidin bolsun yaki «bizning namimizdə» yezilojan malum hətərədin bolsun «Rəbning künü yetip kəldi» degən səzni anglıslar, jiddilixip hədükup katmanglar yaki dakkə-dükkəgə qüxmanglar! **3** Bu ixlarda hərkəndək adəmning hərkəndək usul bilən silərni aldiqo yol koymanglar; qünki awwal «[qong] yenix» bolup, andin «gunahiy adəm», yəni «haləkətə məhkum kılınlıqqa adəm» axkarilanmioqqa, axu kün kəlməydu. **4** Xu adəm huda dəp atalojanə yaki kixılər qoqunidioqan hərkəndək nərsilərgə karxi qıkip, əzini həmmidin üstün kılıp kərsətidü; u xundak kılıp Hudanıng ibadəthanisida oltruwelip, əzini Huda dəp kərsətip jakarlaydu. **5** Mən silər bilən billa bolən wəktimdə bularını silərgə eytkinim esinglərda bardu? **6** Wə uning bəlgiləngən wəkti-saiti kəlmigüçə axkarilanmaslıq üçün, nemining uni tosus turuwaṭkənlilik silərgə məlum. **7** Qünki «kənunni yokatkuqi sirlək kūq» allıqəqan yoxurun hərikət kilməktə; lekin bu ixlərni hazırlıq tosus keliwaṭkən birsə bardur; U otturidin qıkkıqə xundak tosukluk peti turidu; **8** andin axu «kənunni yokatkuqi» axkarilinidu; birək Rəb Əysa aqzididi

nəpisi bilənla uni yutuwetidu, kəlgən qəqdiqi parlak nuri bilən uni yok kiliwetidu. **9** «Kənunni yokatkuqi»ning məydanıq qıqıxi Xəytanning pərtliri bilən bolidu, u hər türli kūq-kudrət, mejizə wə yalojan karamətləri kərsətip, **10** əhaləkətə yüzləngənlərni azduridioqan hərhil kəbih hıylə-mikirlərni ixliyüd. Ularning əhaləkətə turuwaṭkənlilikinən səwəbi ezlərini nijatka yetakləydiqan həkikətni səymə, uningəqə kəlbədin orun bərməslilikidindur. **11** Xu səwəbtin, Huda ularşa yalojanqılıkka ixənsun dəp həkikəttin qətnitidioqan bir kūq əwətidü. **12** Nətijidə, həkikətə ixənməy, bəlkı kəbəhlikni hursənlək dəp bilgənlərinən həmmisi jazaqə məhkum kılınidü. **13** Lekin, ay, Rəb seyqən kerindaxlar, biz silər üçün hərdaim Hudaşa taxəkkür eytiximizə toqra keliduki, Huda Rohning wasitisida pak-mukəddəs kılıningxıllar wə həkikətə ixinixinglər arkılıq silərni nijatka erixixkə mukəddəmdələ tallıwaldı. **14** U biz yətküzən hux həwər arkılıq silərni xu nijatka, yəni Rəbbimiz Əysa Məsihning xan-xəripiqə erixixkə qəkirdi. **15** Xuning üçün, ay kerindaxlar, təpan tırap turunglar, bizi silərə eojizqə yaki hat arkılıq yətküzən təlimi qing tutunglar! **16** Əmədi Rəbbimiz Əysa Məsihning Əzi wə bizni seyqən, mehîr-xəpkət bilən mənggülüq rıqbat-təsəlli həm güzəl ümidi ata kılən Huda'Atimiz (**aiənios 4:16**) **17** kəlblinglərni rıqbatlındürəgəy həmdə silərni hərbir güzəl ix kilixta, hərbir yahxi sezlərni yətküzüxtə kūqləndürəgə!

3 Ahirida, i kerindaxlar, biz üçün dua kiliqinqələr, Rəbning sezi həddi silərgə yətkən qəqdiqigə oħxax, [hərkəndək yərdə] tez tərkəlsün wə xan-xəriplik dəp uluqlansun; **2** xuningdak bizning kəbih wə rəzil adəmələrdin kütuluximiz üçünmu dua kiliqinqələr. Qünki həmmilla adəm ixənq-etikadlıq boluwaṁrəydu. **3** Əməmə Rəb Əzi ixənqılıktur; U silərni mustəhəkəm kılıdu həm rəzil bolouqıdın saklaydu. **4** Əməmə Rəbdə, silərgə tapilioqinimizni kiliwatisilər, xundakla dawamlik kiliweridü, dəp hatirjəmmiz. **5** Əmədi Rəb kəlblinglərni Hudanıng mehîr-mühəbbitigə həm Məsihning səwr-qidamlıqo qəmkəxəkə yetekligay. **6** Əmədi kerindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsihning namida xuni tapılıymızki, bizzidin alojan təlimlərgə riya yilmay, tərtipsiz yürgənlərdin özünglərni neri tutunglar. **7** Bütidin kəndək tılgə elixinqələr kərəlikini özünglər bilisilər; qünki biz silər bilən billa bolənqanda tərtipsiz yürimqənidü. **8** Həqkiminqənenini bikarəqə yeməttük; bəlkı biz həqkaysinqələrə eojirimizni salmaslıq üçün, keqə-kündüzləp tırixip-tirmixip jəpalıq ixlyttük. **9** Bündak kılıxımız, silərdin yardım kütüxkə həklik bolmiojanlıklımızdın əməs, bəlkı əzimizni silərgə bizzidin yahxi tılgə kəldurup, silərning bizgə aqixixinglər üçün idi. **10** Qünki biz silərning yeninglərda bolqinimizdə silərgə: «Birsi ixlimaymən desə, u yemisün!» dəp tapilioqanidü. **11** Qünki biz aranglarda bəzilərning tərtipsiz laqaylap, həq ixlimay baxkılardıng ixliroja arılıxip yürüdiqanlıqını anglıdük. **12** Biz muxundaklərə Rəb Əysa Məsihədə xundak buyruymız wə ulardın ettinüp soraymızki, tıq yaxap, omığkingərlər bilən ez neninglərni təpib yəngərlər. **13** Lekin silər, i kerindaxlar, yahxi ixlərni kilixtin erinməngərlər. **14** Əməmə əger uxbu hetimizdlikli sezlərgə itaat kilmədiqan birsi bolsa, uningdin həzər əyləngələr wə uni hijalətə kəldurux üçün uning bilən bardi-kəldi kilmanglar. **15** Birək, uni dütəmən katarida kərməy, əksizqə uninguşa bir kerindax süpitidə nəslihət kiliqinqələr. **16** Hatirjəmlək Igisi bolən Rəb hər wəkət hər yolda xəhsən silərgə hatirjəmlək ata kıləqay. Rəb həmminqələr bilən billa boləqay! **17** Mənki Pawlus bu ahirki salimimni ez kələm bilən yazdım; bu, mening həmmə hətliriminqəzə ezigə has bəlgisidur. Mana bu

mening eż kəlimimdur. **18** Rəbbimiz Əysə Məsihning mehîr-xəpkəti həmminglərə yar boləy!

Timotiyqa 1

1 Kütkuzoquqımız Hudanıng wə ümidiımız Məsih Əysanıng əmri bilən Əysa Məsihning rosuli kılıp təyinləngən mənki Pawlustin **2** etikəd yolidiki eżümning sadık oqlum boloğan Timotiyqa salam. Huda'Atımız wə Rəbbimiz Məsih Əysadın sanga mehîr-xəpkət, rəhîmdillik wə hatırjəmlik bologay! **3** Makedoniya elksığa barqanda, səndin etünginimdək [xuni yəna etünimənki], [xu yerdiki] bəzi kixılərgə bid'at təlimlərni eğətməngər dəp tapılıxing üçün san dawamlıq Əfsus xəhîridə kalojin; **4** ularning əpsanılar wə ayojı yok nəsəbnamılərgə bənd bolmaslığını tapılıqin; bular Hudanıng etikəd arkılıqla əməlgə axurulıqan Əz eyigə bolovan pilanını ilgiri sürməydi, bəlkı pakət bimənə telax-tartıxlarnı kəltərüp qıkıridu, halas. **5** Əmdilikdə bizgə tapılanqan təlimning muddiası sap kəlb, pak wijdan wə sahiliksiz etikədint kılıp qıkidiqan mehîr-muhəbbəttin ibarəttur. **6** Bu ixlarda bəzi kixılər qətnəp, bimənə gəplərni kılıxka burulup kətti. **7** Ularning Təwrat əkanunining eliması bolousu bar; birək ular əzlirinin nəmə dəwatkanlığını yaki ezlirining hədəp kəyt kiliwatqan sezlirining nəmə ikanılığını qüxənməydi. **8** Əmdid bizgə malumki, əgər kixılər Təwrat əkanununu əyni muddiasıda kollansa, u paydılıktur. **9** Qünki biz yəna xuni bilimiz, Təwrat əkanunu həkkənliy adamlar üçün tütülgən əməs, bəlkı əkanunqa hilaplık kılıqulular wə boynı qattıklar üçün, iħħassızlar wə gunahkarlar üçün, iplaslar wə kupurluk kılıqulular üçün, atısını əltürgüqilər wə anisini əltürgüqilər üçün, katıllar, **10** buzukluk kılıqulular, bəqqiważlar, adəmlərni kullukka bulıqulular, yaloqanılar, kəsəmhorlar üçün wə yaki saqlam təlimlərgə zit bolovan baxka hərkəndək kilmixlarda bolovanlar üçün tütülgən. **11** Bu təlimlər təxəkkür-mubarəkkə layik Boloquqi Hudanıng manga amanət kılıjan xan-xəripini ayan kılıjan hux həwərgə asaslanqan. **12** Manga küq-kudrat bərgən, meni ixənqlik dəp karap, Əz hizmitiga təyinləgən Rəbbimiz Məsih Əysa oja təxəkkür eytimənki, **13** U meni təyinlidil! – burun kupurluk wə ziyankəxlək kılıqulı, zalim bir adəm bolsammu, manga rəhîm kərsitildi; qünki mən bu ixlarnı nadanlıq wə etikədsizlikn kılıqanıdim. **14** Həlbuki, Rəbbimizning manga kərsətən mehîr-xəpkəti ziyanlıxip, Məsih Əysada bolovan etikəd wə mehîr-muhəbbət wujudumqa elip kirilixi bilən exip taxti. **15** Muxu söz ixənqlik wə hər adəm uni kəbul kılıxi tegixliklər – «Məsih Əysa gunahkarları kütkużux üçün dunyaoja kəldi!». Mən gunahkarlar iqidiki əng əxəddiyisidurmən! Lekin dəl xu səwəbtin Məsih Əysanıng əng əxəddiy gunahkar bolovan meni, keyin Əziga etikəd kılıp, mənggülük həyatka erixidiojanlarqa misal kılıp məndə Əzinin barlıq səwr-takjiti ayan kılıxi üçün, manga rəhîm-xəpkət kərsitiləndur. **(aiōnios 6:16)** **17** Əmdid mənggülük Padixahķa, yəni əlməydiqan wə kez bilən kergili bolmayıdiqan, birdinbir Hudaqə əbədil'əbədgə qərəmat-izzət wə xan-xərap bolopay! Amin! **(aiōn 6:15)** 18 Əy, oolqum Timotiy, burun sən tooruluk eytilən bexarətlik wəhiylərgə asasan bu buyruqni sanga tapxuriman. Bu wəhiylərni koral kılıp, etikədta wə pak wijdanıngda qing turup, güzəl urux kılıqaysan. Bəzilər wijdanida pak turuxtin qətnəp kətti, nətijidə ularning etikədi huddi hada taxka urulup ojərk bolovan kemidək wəyrən boldi. **20** Humeneus wə İskəndərlər mana xundak kixılərdindur. Ularnı kupurluk kılmaslığını eğənsün dəp, Xəytanning ilkiga tapxurdum.

2 Mən həmmidin awwal, [etikədqilaroja] pütküllə insanlar üçün Hudadin tiləklər tilixini, dua-tilawət kılıxını, baxķılar üçün

murajıət kılıxını wə təxəkkürlər eytixini, **2** bolupmu padixahlar wə barlıq əməldarlar üçün dua-tilawət kılıxını jekiləymən. Xundak kılıjanda, biz toluk iħlasmənlük wə salmaklık bilən tinq wə aman-əsən həyat kəqürələyimiz. **3** Bundak dua-tilawət kılıx güzəl ixtur, Kütkuzoquqımız Hudanı hursən kılıdu. **4** Qünki U pütküllə insanning kütküzuluxi wə ularning həkikətni tonup yetixini halaydu. **5** Qünki birlə Huda bardur, Huda bilən insanlar arısida bir kelixtürgiğini bar, U bolsimu Əzi insan bolup kəlgən Məsih Əysadur. **6** U barlıq insanları hər kılıx üçün Əzini kurban kılıp bədəl təlid; xundak kılıp bekitilgən wakıt-saitidə Hudanıng nijatiyoja guwahlıq berildi. **7** Mən bu guwahlıqni yətküzzü üçün jakarçı wə rosul boluxka tayınlınip (mening bu sezlirimning həmmisi rast, mən yalojan gəp kilmidim), yat əlliklərə etikəd wə həkikət yolidə eğətküzi bolup tıklıdım. **8** Xunga, mən xuni halaymənki, ərlər kəyərdə bolsun, duaqə jom bolopanda oqzəpsiz wə dətalaxşız halda, halal əməllik kollarını ketürp du kilsun. **9** Ohxax yolda ayallarmu muwapik kiyinip, ezlirini ar-nomus wə salmaqlık bilən pardaz kilsun. Əlarning ezlirini pərdazlax, qaqlırını alahidə yasax wə altun, ünqə-marwayit wə esil kimmət kiyim-keqəklər bilən əməs, **10** bəlkı güzəl əməlləri bilən pərdazlıxını halaymən. Bu, Huda yolidə təkəwadar bolay degən ayallarqa yarixid. **11** [Jamaət sorunlırıda], ayallar tinq olturup, toluk itaətmənlik bilən təlim alsun. **12** Lekin ayallarning ərlərgə təlim berixi yaki ular üstidin həküm sürütxığa yol koymaymən. Əksiqə, ular tinq bolsun. **13** Qünki awwal Adəm'ata, keyin Həwa'ana yaritilojan. **14** Awwal aldinip azduraloqanmu Adəm'ata əməs, bəlkı [Həwa'ana] id. U tolimu aldanəjanlığının ularning itaətsizlikə qüxüp kələjanıdi. **15** Lekin ayallar etikədta, mehîr-muhəbbət wə pak-mükəddəslikdə salmaqlık bilən turidiojanla bolsa, ular tuqutta sak-salamat kütulidü.

3 «Əgər birsi jamaətkə yetəkqi boluxka intilsə, u güzəl bir wəzipini arzu kılıjan bolidü» degən bu söz həktur. **2** Əmdid yetəkqi bolsa əyibisiz, bir hotunluk, salmak, pəmlik, adəplik, mehmandost, Huda toororisida təlim berələydiqan boluxi, **3** xundakla haraqqək wə zorawan bolmaslıq, mulayim boluxi, səpra, nəpsaniyətqi bolmaslıq, **4** əz ailisini yahxi baxkuralaydiqan boluxi, tolimu salapətlik bilən pərzəntlərinin ata-anisəyo boyusnidiojan kılıp tərbiyiləydiqan kixi boluxi kerək. **5** Qünki birsi əz ailisini baxkuruxni bilmisə, u Hudanıng jamaitidin kəndakmu həwər alalısun? **6** [Yetəkqi] yengi etikədqiların bolmisun; undak bolsa, u təkəbburlixip ketixi mumkin, xuningdək Xəytanning əyibigə kırıp, u uqriqan həkümət qüxidu. **7** U [jamaətning] sirtidikilər təripidinmu obdan təriplinidiojan boluxi kerək; xundak bolopanda, u baxķılarning kərilixiqa uqrimaydu, Xəytanning kiltikiqa qüxmaydu. **8** Huddi [yetəkqilaroja] ohxax, jamaətning hizmətkarlırumu salmak, ikki hil gap kilməydiqan, harak-xarabka berilməydiqan, nəpsaniyətqi bolmiojan kixilərdin boluxi, **9** pak wijdani bilən etikədning sirini qing tutidiojan boluxi lazım. **10** Bundak adəmlərinimü aldi bilən sinap kərüp, əyib tərəpliри bolmisa, andiñ hizmət wəzipisə qoyuxka bolidu. **11** Xuningdək, bu hizmətkarlarning ayallırımı tamkin, pitnə-pasat kilməydiqan, salmak wə hərkəndək ixta ixənqlik bolovanlardın boluxi lazım. **12** Hizmətkarlar bir hotunluk, əyib pərzəntli wə ailisini yahxi baxkuralidiojan kixilərdin bolsun. **13** Hizmətkarlarning wəzipisini obdan orunojanlar əzi üçün yahxi nam-atakkə sazawər bolidu wə Məsih Əysada bolovan etikədə zor jür'ət-ixənqə erixidü. **14** Mən gərqə pat arıda yeningqə yetip berixni arzu kilsammu, yənilə bu hətni yazdım; **15** Mubada

mən həyal bolup kəlsəm, həttin Hudanıng ailisi arısında özüngni kandaq tutux kerəkləkini bilisən. Bu ailə bolsa tırık Hudanıng jamaati, həkikətning tüvrüki wə təqlikidur. **16** Həmmayələn etirap kılınmay turalmayıdu, ihlasmənlıknıng siri büyütür: — «Əzi insan tenidə ayan boldı, Roh Uning həkkənənlıyını ispatlıdı, Pərixtılarga u keründi, Uning həwiri pütküllə əllərgə jakarlandı, Jahanda Uningçə iman kəltürüldi, U xan-xərap iqidə ərxək kəttirüldi».

4 Əmdi Roh xuni alahidə eytidiki, ahir zamanlarda bəzilər etikadın yenip, aldamqı rohlaroja wə jinlarning təlimliriga berilip əgixidu. **2** Bundak, [təlim bərgüqilər] sahiltılıkta yaloqanlıq kılıp, huddi daqmallap keydürüwət kəndək ez wijdanını yokitip koyojan; **3** ular nikahlinixni wə bəzi yeməklilərni istemal kılıxını mən'i kılıdu. Əmma [ular mən'i kılıdıcı] yeməklilərni Huda Əzığə etikad kılıqan həm həkikətni bilgənlərinin təxəkkür eytip kobul kılıxi üçün yaratıqanı. **4** Qünki Huda yaratıqan həmmən narsa yahxidur, ular təxəkkür bilən kobul kılınsa, ularning heqkəysinini qəklər rət kılıxka bolmayıdu. **5** Qünki ular Hudanıng səzkalami wə insanlarning duasi bilən halal kılınidü. **6** Bu nəşətlərni kerindaxlarning səmiga salsaq, Məsih Əysanıng yahxi həzmətkarı bolqan bolisən. Xundakla, özüngning əstayıdıl əgaxkən etikadıtkı wə saoqlam təlimlərdiki səzər bilən kuvvətəndürülgenliking ayan bolidu. **7** Əmma ihləssizlarning wə momaylarning əpsanılırını qətkə kekiq, özüngni ihlasmənlık yolidə qeniketurup yetixtürən. **8** Qünki «Bədənni qeniketuruxning azrak paydısı bar, lekin ihlasmənlıktə intilixning hərtərəplik paydısı bar; u hazırlı wə kəlgüsü həyat üçün bəht elip kəlidü» **9** — bu sez həktur wə uni kobul kılıxka pütünləy ərziyidu. **10** Əməliyəttə biz buning üçün jəpalıq, ejir singdürüwiatımız wə har kıliniwatiımız. Qünki ümidiñizi pütküllə insanlarning, bolupmu etikad kılıqulınlarning Kütküzənqisi — mənggü həyat Hudaqə baqlıdük, **11** Bu ixlaroja [jamaətək] tohtımay tapılıqin wə əgətkin. **12** Həqkimin sening yaxlıkingçə sel karixioja yol koyma; bəlkı sezliringdə, əməlliringdə, mehîr-muhabbat, etikad wə paklıktə etikadılaroja nəmənə bol. **13** Mən yeningçə baroqqa, özüngni jamaətək [mukəddəs yazmılarnı] okup berix, jekiləx wə təlim berixkə beqixliojin. **14** [Jamaitingning] aksakalları kollırını uqangoja koyojanda, [Hudanıng] wəhiyisi arkılık sanga ata kılınixi bilən səndə bolqan iltipatka bıpərwalıq kılma. **15** Bu ixlaroja berilip, özüngni ularoja toluk atiojin. Xuning bilən sening aloja başkanlıqı həmməyləngə ayan bolidu. **16** Əzünggə wə bərgən taliiminggə izqil kəngül koyojin. Qünki xundak kılıqanda özüngnimü wə sanga kulaq saloqlanınlıı kütkuzisən.

5 Yaxanojan ərlərni əyibligəndə kəttik səzləmigin, bəlkı ularoja atang süpitidə nəsihət bərgin. Xuningdak, yigitlərgə kerindaxliring süpitidə sezligin. **2** Yaxanojan ayallarоja anang süpitidə, yax ayallarоja aqa-singilliring süpitidə hər ixta pak kəlb bilən muamılə kılıqin. **3** Həkikiy tul ayallarını hərmətləp, ularning həlidin həwər al. **4** Lekin, tul ayallarning pərzəntılıri yaki newrilirli bolsa, ular aldi bilən ez ailişiga nisbətən ihlasmənlıknı eginip, ez ata-anisining ejirini yandursun; qünki bu ix Hudani hursən kılıdu. **5** Əmdi həkikiy tul əttüwatkan, yaloquz kılıqan ayallar bolsa, ümidiñi Hudaqə baqlıqan bolup, keqə-kündüz dua-tilawəttə bolidu. **6** Lekin huzur-halawətə berilən tul hotun həyat bolsımı, elgəngə barawərdur. **7** Əmdi baxxıllar təripidin əyiblinidən əhəwaloja qüxüp kalmalılığı üçün sən ularoja bu ixlarnı jekiləp tapılıqin. **8** Lekin birsə

ez tuqoqanlıridin, bolupmu ez ailisidikilərdin həwər almısa, u etikadın tanoqan dəp kərilip, kapırlardın bəttər bolidu. **9** Tul ayal tizimə elinsa, yexi atmixtin təwən bolmaslıki, birlə ərning ayali bolqan boluxi kerək, **10** vənə güzəl əməlliri bilən təripləngən boluxi, balılırını yahxi təribiyiləp qong kılıqan, müsapırlarоja məhəmandostluk kersətkən, mukəddəs bəndilərning putlırını yuyup koyojan, kiyinqılıqta kaloqanlaroja yardım kolini uzartıqan, əzini hərhil həyr-sahawət ixliroja beqixliojanlar boluxi kerək. **11** Lekin yax tul ayallarnı [tizimlikkə] kirğızmə. Qünki ularning ixtək həwəsləri kəzənlip Məsihən tenip, qaya nikahlinixni arzu kılıdu; **12** xuning bilən, ular dəsləp bərgən wədisiğə hiləlik kılıx səwəblilik əyiblik bolidu. **13** Uning üstügə ular hərənlükni adət kılıwelip, eymüey dokurup yürüxni eginidü; xundakla hərun bolupla kalmay, əqeywət kılıp, baxxılların təqibləri ixliroja qepiloqak bolup nələyik ixlaroja wəlakləydiqanlardın bolup kelisi mumkin. **14** Xuning üçün, bundak yax tul ayallarning nikahlinip, pərzənt kərəp, ey ixliri bilən xuoqullinixini halaymən. Xundak kılıqanda, bizə ərəxli tərəqiqiə bizni hərkəndək əyibləp-həkərətləx pursitı qıkmayıdu. **15** Qünki xundak bəzi tul ayallar oja yardım kılalaydu. **17** Jamaətni yahxi yetəkleydiqan aksakallar, bolupmu Hudanıng səzkalamını yətküzüx wə təlim berixtə ejir singdürügənlər ikki həssə hərmətkə sazawər kılınsın. **18** Qünki mukəddəs yazmılarda: «Hamən təpəkən eküzning aqzını boorma» wə: «Mədikar əhəkini elixiha həkliklər» deyilən. **19** İkki qayı tıq guwahqı hazır bolmioqqu, aksakal üstidin kılıqonun ərnzi kobul kılma. **20** Əgər [aksakallardin] birsı gunah sadir kılıqan bolsa, baxxılların gələn buningdin ibrət elip korkuxi üçün, jamaət aliddə tənbilə berip əyibligin. **21** Hudanıng, Məsih Əysanıng wə Huda talliojan pərixtılerning aliddə xuni sanga aqah kılıp tapılaymənki, sən bu əmərlərgə həq aymırıqılık kilmay, həqkəndək ixtərəpə yan basmay kət'iy aməl kılıqin. **22** Birawning uqisioja kələngni koyuxka alıdrap kətme; baxxılların gunahlıriqə xərək bolma. Əzüngni pək tutkiş (axkəzinqin yahxi bolmioqanlılı, xundakla sən daim aqriydiqan boloqka, sula iqiwərməy, bir'az xarabmu iqiş bərgin). **24** Bəzi kixilerning gunahlıri burunla enik, xundakla sorak künigiqə saklinidü; lekin bəzilərinəngki ularning kaynidin əgixip baridu, keyin axkara bolidu. **25** Huddi xuningçə oxhax, bəzi kixilerning güzəl əməllirini asanla kerüwalıqlı bolidu; hazır axkara bolmisa keyin axkarılanmay kalmayıdu.

6 Kulluk boyunturuk astida bolqanlarning həmmisi ez hojayinlirini hər tərəptə hərmətlisün. Xundak kılıqanda, Hudanıng nami wə Uning təlimining həkərətkə uqrixidin saklanıqlı bolidu. **2** Hojayinliri etikadıqı bolsa, kulları: «Biz həmmimiz oxhaxla kerindaxlaroju» dəp, ularoja hərmətsizlik kilmisün. Əksiqə, ularoja tehimu əstayıdıl hizmet kilsün. Qünki ularning yahxi hizmitidin bəhrimən bolidiojanlar dəl sadik etikadıqlar həm seyümlik bəndilərdür. Sən bu təlimləri əgətkin wə jekiligin. **3** Ohximiqan təlimləri tərəqib kılıqan wə saoqlam səzərni (yəni Rəbbimiz Əysə Məsihning həq sezlərini), xundakla ihlasmənlıkkə yetəkleydiqan təlimni kobul kılımioqan kixi bolsa, **4** undaklar dəwəkə kərəngləp kətkən, həqnmə qüxənməydiqan kixilərdindür. Ular niza-munazirə pəyda kılıxka wə gəp talixikə hərisəm; bundak ixlərdin həsəthorluk, jedəl-majira, təhəmat, rəzil gumanhorluk hasil bolidu, **5** həmdə niyyiti qırıqlıxkən, həkikəttin məhərum bolqan kixilər arısida

daimlik stürkiliç kəltürüç qıkırıdu. Bundaç kixilər ihlasmənlikni payda-tapawatning bir yoli dəp karaydu. **6** Dərwəkə, [Hudaçaq] ihlasmən wə razımən bolux oqayət zor paydidur. **7** Qünki biz bu dunyaoja heqnemə elip kəlmidük, xuningdək uningdin heqneminimə elip kəteləməyiz. **8** Xunga, yemək-iqmək wə kiyim-keçik yetərlik bolsıla bulardın җanaət kılımız. **9** Lekin bay boluxni oylaydioqanlar bolsa һaman azduruluxlarqa uqrap, tuzakka wə xundakla insanlarnı wəyrənqılıkka wə һalakətkə qəktüridiqan nuroqun əhmikənə həm ziyənlik arzu-həwəslərning ilkigə teyilip ketidur. **10** Qünki pulpərəslik hərhil rəzilliklərning yiltizidur. Bəzilər buningə intilixi bilən etikətdin qətnəp, ezlirini nuroqun dərd-ķayqular bilən sanjidi. **11** Əmma san, əy Hudanıng adımı, bundaç ixlardın yırak, kəq; həkənaliylik, ihlasmalıq, ixənq-etikəd, mehîr-muhəbbət, səwrtəkət wə memin-mulayimlikni intilip kooqla. **12** Etikətdiki güzəl kürəxtə küçəp kürəx kıl. Mənggülük həyatni qıng tutkın. Son dəl buningə qakırıldığın həmdə uning yolidə nuroqunlıqan guwaqıqlar aldida bu etikətdning güzəl xahitlikini kilding. (aiənios g166) **13** Həmmigə həyatlik beriwaṭkan Hudanıng aldida, xundakla Pontius Pilatus aldida güzəl xahitlikni kılıp guwaqlik bərgən Məsih əysanıng aldida sanga xuni tapilaymənki, **14** Rəbbimiz əysa Məsih kəyta ayan bolouqə, [Hudanıng] bu əmrigə həq կusursız wə daqısqız əməl kılərin. **15** Uning ayan boluxini wakıt-saiti kəlgəndə birdinbir mənggү əlmigüqi, insan yekinlix almayıqan nur iqida yaxaydioqan, həqkim kərmigən wə kərəlmayıqan mubarəkləxka layık bolouqan birdinbir Həkümrən, yəni padixaḥlarning Padixaḥi, rəblərning Rəbbi əməlgə axuridu. Uningə izzət-hərmət wə əbədil-əbəd küq-kudrat bolouqay, amin! (aiənios g166) **17** Bu zamanda bay bolouqlarqa məqrurlanmaslıqni, tayanoqusız etkünqi bayılıkka əməs, bəlkı biz bəhrimanın bolukxą həmmini bizgə sehiyilik bilən tolup taxxan һalda təminliqüqi Hudaçaq tayinip ümid baqılxanı tapilioqin; (aiənios g165) **18** ularoja yahxi əməllərni kılıxta [həkikiy] bay bolunglar, həyr-sahawətlik ixlarda mərd, baxkilar bilən ortak bəhrlinixkə koli oquq bolunglar dəp tapilioqin. **19** Ular bundaç kılqanda, həkikiy həyatni tutux üqüü kelaqəktə ezliriga puhta bir asas-ul bolidioqan bir həzinə topliyalaydu. (aiənios g166) **20** Əy Timotiy, sanga amanət kiliqan [həkikətlərni] kooqda. Əzüngni ihlassız, kuruq gəplərdin həmdə atalmix ilimling talax-tartixliridin neri tutkın. **21** Bəzilər muxundak bimənə [ilimə] egimən dəp jakarlap, etikətdin qətnidi. Mehîr-xəpkət silərgə yar bolouqay!

Timotiyqa 2

1 Məsih Əysada wədə kilinojan hayatıni elip berix üçün, Hudanıng iradisi bilən Əysa Məsihning rosuli bolovan mənki Pawlustin səyüməlik balam Timotiyqa salam: Huda' Atimizdən wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehîr-xəpkət, rəhîmdillik wə hətirjəmlik bolоj! **3** Mən ata-bowlırimning izini besip sap wijdanım bilən hizmitini kılıvatıqan Hudaqa təxəkkür eytimən, qünki keqə-kündüz dualırımda seni tohtawsız əsləp turımən; **4** kez yaxlırlıgnı əsliginimdə, xadılıqqa qəmətxün üçün sən bilən yənə didarlıxıq kattıl təlpünüp yürməktimən; **5** qünki seningda bolovan sahılılış etikad esimdin qıkımaydu. Bu etikad əng awwl momang Loista, andin anang Ewnikida bar bolovan, əmdi hazır səndimə bar ikən dap hətirjəmdürmən. **6** Xuning üçün mən xuni kaytidin sanga əslitimənki, kollirimmi uqangoja koyuxum bilən səndə bolovan, [Huda] sanga təkdim kılıqan iltipatni kaytidin yalkunlitip jarı kılıqin. **7** Qünki Huda bizgə korkunqaklılıqning rohini əməs, bəlkı bizgə kük-küdrətning, mehîri-muğəbbətning wə salmaklıqning Rohını təkdim kıldı. **8** Xunga Rəbbimiz həkkidiki həwər-guwałılıqin, yaki Uning məhəbusi bolovan məndin nomus kılma. Əksiqə, Hudanıng kük-küdrəti bilən hux həwərni jakar lax yolidiki harlik-muxəkkətni ez həssəng boyıqə ortak tartıq; **9** Huda bizni ez əməllirimizə asasən əməs, bəlkı ez muddiasi wə mehîr-xəpkitigə asasən kutkuzup, pak-mukaddəs qakırıq bilən qakırdı; Uning bu mehîr-xəpkitti həmmə dəwr-zamanlıardin ilgirila Məsih Əysada bizgə beqixlanıqandur; (*aiənios g166*) **10** lekin bu mehîr-xəpkət Kütkəzəqoqumız Əysa Məsihning kelixi bilən hazır ayan boldı; U əltünni bikar kiliwetip, hux həwər arkılık hayatılıq wə qırımaslıqni yoruklukta ayan kıldı. **11** Mən bolsam əllərgə bu hux həwərning jakarqısı, rosuli wə təlim bərgüqisi bolup təyinləngən. **12** Mən xu səwəbtin hazırkı bu harlik-muxəkkətlərin tərtimətən. Lekin buningdən nomus kilmayman; qünki mən kiməq etikad kılıqanlığımı bilimən həmdə Uning manga tapxurulojan amanətinə xu küngiqa saklıyalıdıcınlıqıja kadir ikənlilikə ixəndüründüm. **13** Məndin anglojan saqəlam təlim sezlirinə nəmənülük bir üzündisini saklap, Məsih Əysada bolovan muğəbbət wə etikad bilən qing tutkıq; **14** bizdə makan laxlıqan Mukaddəs Rohka tayinip sanga tapxurulojan xu güzəl amanətni sakla. **15** Sən bilginingdək, Asiya əlkisidiki [etikadqılarning] həmmisi [değidək] məndin yüz əridi. Ularning arisida Figelus wə Hermogenesmu bar. **16** Rəb Onesiforming ailisidikilirigə rəhîm-xəpkət kərsətkə. Qünki u mening məhəbus bolovanlığimdən həq nomus kilmay kep ketim meni yoklap seyündürdi. **17** U Rim xəhîriqə kalginidə meni tapkūqə kep izdəp awara bolupstu. **18** Rəb xu künidə uni Əzidin rəhîm-xəpkətkə müyəssər kılıqay; uning Əfəsus xəhîridə manga kərsətkən hizmətlirinən kənqılık ikənlilikini obdan bilisən.

2 Xunga ay oqlum, sən Məsih Əysada bolovan mehîr-xəpkətkə tayinip kütlük bol; **2** wə sən kep guwahqıllar aldida məndin anglojanlırlıqni həm ixənqlik həmdə baxxılarojumu təlim berələydiqan adəmlərgə amanət kılıqin. **3** Əysa Məsihning yahxi jəngqisi bolux süpitidə, harlik-muxəkkətni ez həssəng boyıqə ortak tartıq. **4** Jəngqi bolovan xixi ezini askarlıkkə tizimliqan sərdarını razı kılıx üçün adəttiki turmux ixlirini eziqə hələk kiliwalmaslıq kerək. **5** Musabikigə katnaxqan tənəhərikətqimə musabılık qaidilirigə riaya kilmisa, oqlıb tajioja erixəlməydi. **6** Əjir singdürgən dehəkan həsulidin birinqi bolup bəhrimən boluxi tegixliklər. **7** Bu sezlirim üstidə yahxi oyla, xuning

bilən Rəb sanga həmmə ixta yorutidu. **8** Sən Dawutning nəsil bolovan, əltümdin tirligən Əysa Məsihni mən yətküzüwatıqan hux həwər boyıqə esingə qing tut. **9** Bu hux həwərni dəp kep harlik-muxəkkət qekip, hətta jinayətqi hesablinip kixənlənilip yatıman. Halbuki, Hudanıng sez-kalamı həq kixənlənməydi! **10** Əmdi mən dəl xu səwəbtin, [Huda] tallıqan bəndilərning Məsih Əysada bolovan nijatka məngətlik xan-xarap bilən erixxi üçün həmmə ixka bərdaxlıq berimən. (*aiənios g166*) **11** Təwəndiki bu sezlər ixənqliktür: — «Uning bilən billə əlgənlikəmiz, Uning bilən həyatta billə yaxaymiz. **12** Kiyinqılıqlarəja bərdaxlıq bərsək, Uning bilən billə həküm sürimiz. Biz uningdin tansak, Umu bızdın tanidu. **13** Biz Uningoja sadakətsizlik kilsəkəm, U yenilə sadakətlıktür; Qünki U Əzidin həq tanalmayıdu». **14** Bu ixlərni dawamlıq [kerindəxklärning] somığə selip, ularni Rəb alıldı bimənə sezlər üstidə talax-tartix kilməslikni əstiyadılık bilən agahlınduroqın. Bundaq talax-tartixlərning həqkəndək paydısı bolmaya kalmay, bəlkı angloquqılları nabut kılıdu. **15** Usta tikimqi rəhətni toqra piqəkəndək həkkətək sezin durus qüxəndürüp, eziüngi Huda aldida təstiklənəjudak, yərgə karap kalmayıqdañan mahir bir hizmətkar kılıp kərsitixkə intilip kəngül kyoqın; **16** lekin iplas, kuruk gəplərдин neri tur. Qünki bundak gəplərni kılıqıqlılar bəribir tehimə ihlassızlıqka qəməp ketidu. **17** Muxundaklarning gəplərini huddi mərəzədək tezla yamrap ketidu. Himeneyus wə Filetoslar mana xundaklarning iqidiki ikkisidür; **18** ular həkkətək qətnəp, əlgənlorning tərilixi degen bu ixləkəqan yüz berip boldı, daydu, xundakla bəzilərning etikadını oqılıtudur. **19** Halbuki, Hudanıng məzmut uli qing turmakta. Uning üstigə mehîr bilən: «Rəb Əzigə təwə bolojanları tonuydu» wə «Robning mubarək namını ləwzığa alidiojanlarning həmmisi rəzilliktin kol üzsun» dəp mehîrləngəndür. **20** Bay-bayaxat adəmning eyidə pəkət altun wə kümüx qəqa-kuqılların əməs, yaqəq, sapal qaqıllarını bolidu. Qəqa-kuqıllarning bəziləri ətiwarlinidü, bəziləri pəs kərəlidü. **21** Əgər bir kixi ezini undaklarning kirdin tazilap halıy kilsə, u mukaddəs kılıqan, hojayinimizoja yaraydiqan qaqıdək, hərkəndək güzəl ixlərə təyyar bolidu. **22** Xunglaxka, yaxlıqning arzu-həwəslərindən eziüngi kaquroqın, pak kəlb bilən Rəbə nişa kılıqıqlı bilən billə həkkəniliyik, ixənq-etikad, mehîr-muğəbbət wə tinq-hətirjəmlikni kooqlıxip izdə. **23** Lekin əhmikənə, bilimsizlikin qıkən talax-tartixlərə arilixxın rət kıl, qünki bundak ixlərning dəjəl teriydiqənlilikini bilisən. **24** Əmdilikdə Robning kuli jedallaxmaslıq, bəlkı həmmə kixilərgə mulayım-mehriban, təlim berixkə mahir, səwr-təkətlək boluxi kerək; **25** xuning bilən əz-əzigə karxi bolojanlarəja u Huda bəlkim ularəja həkkətni tonup yetixiğə təwə kılıdiqan kəlbni berər dəp, məmin-mulayımlıq bilən nəsihət kilsən; **26** bundak boloqanda ular uykusunu eqip, ezlirini əz muddiasiqa əməl kələkliyə tutkun kılıqan iblisinə tuzikidin kutulalaydu.

3 Əmma xunimə bilginki, ahir zamanlarda eojir künələr bolidu. **2** U qəođiki insanlar ezinilə oylayıqan, pulpərəs, mənmanqı, həkawur, kupurluk kılıdiqan, ata-anisining sezin tingxiydiqan, tuzkor, iplas, **3** keyümsiz, kəqürüməsiz, təhməthor, ezini tutalmayıqdiqan, wəhxiy, həyr-sahawətlikkə düxmən, **4** satqun, təlwə, xəhrət-pərəs, həzur-halawətni Hudadin yahxi kəridiqliq, **5** sırtkı kiyapəttə ihlasmən boluvelip, əməliyətə ihlasmənlikning ədətini inkar kılıdiqan bolidu. Bundaqlardın yırak tur. **6** Qünki ularning arisidiki bəzilər eymu-ey sokunup kirip, gunahlar bilən besilqan, hərhil xəhəwt-həwəslərning kuli bolup kalojan nadan ayallarnı azdurup əzigə əsir kılıdu. **7** Bundaq ayallar daim təlim alısim, hərgiz həkkətni tonup yetəlməydi. **8** Əmdi Yannis

bilən Yambris Musa pəyəqəmbərgə kandak қарxi qıkkən bolsa, bu [azduroquqilarmu] həkikətkə xundak қарxi qıkkıd. Ular zehin-kəngüllüri qırıqən, etikəd jəhətə daxkal dəp ispatlanıjan kixilərdür. **9** Lekin əmdi ular bu yolda aloja ilgiriliyəlməydi; qünki [Yannis bilən Yambris]ning һamakətlikli oquq kərüngəndək, bularningmu həmmigə kerünidü. **10** Lekin sən bolsang mening təlimim, yürük-turuxum, məksət-iradılırım, ixənq-etikədim, səwr-takitim, mehîr-muhəbbitim, qidamlıkim, mən uqrıqan ziyankəxliliklər wə azab-əkubətlərgə, jümlidin Antakya, Koniya wə Listra xəhərliridə yüz bərgənlərgə tolimu kəngil belüp kelding, xundakla mən bərdaxlıq bərgən xunqa ziyankəxliliklərdin toluk hawiring bar; Rəb ularning həmmisidin meni kütküzdi. **12** Dərəvəkə, Masih Əysada iħlasman hayat qəqrürxkə iradə tikligənlərning həmmisi ziyankəxlikkə uqraydu. **13** Lekin rəzil adəmlər wə eżitkə-kazzaplar bəribir baxklarınım aldad, əzimə aldinip, barqanseri əsəbiylixidü. **14** Lekin sən bolsang, eğəngən wə toluk ixəndürülən həkikətlərde qing tur; qünki bularını kimdən eğəngənlikningini bilisən, **15** həmdə balılıq qəoşlirindən tərtiplə mukəddəs yazmilarnı bilip kəlding; bularning sanga Məsih Əysaqa bəqələnəjan etikəd arkılık bolən nijat toorluluk serni dana kılalaydiojanlığını bilisən. **16** Pütkiil mukəddəs yazmilarning həmmisi Hudanıng Rohininq yolyoruk-illəhami bilən yezilojan bolup, u təlim berix, tənbih berix, hatalıklarnı tütüxit wə kixilərnı həkkənisi yoloja baxlaşka paydiliktür. **17** Bular arkılık Hudanıng adımı toluk, korallinip, barlıq yahxi əməllərni kılıxka təyyar bolalaydu.

4 Mən Huda həmdə tiriklər bilən əlüklərni sorak kılıxka təyyar turidiojan Məsih Əysanıng aldida, xundakla Uning kəyata ayan boluxi wə Uning Əz padixahlıki bilən sanga xundak agah kılıp tapılıymənki, **2** [Hudanıng] səz-kalamını jakarla; wakıt-pursət yar bərsun-bərmisun, uningoja jiddiy kara. Toluk səwr-takət wə təlim-əkida bilən nəsilət kılıqin, tənbih bərgin, riqbatləndürğin. **3** Qünki xundak bir zaman kelidiki, insanlar saqlam talimni anglaxka qidimay, bəlki kulaklırija hux yakidiqan sezlərni anglax üçün ətrapişa eż xəhəwt-həwəslirigə uyğun təlim bərgüqilərni toplaydu. **4** Ular həkikətkə kulak salmay, əpsanilərni tingxaxka burmılınip ketidü. **5** Lekin sən hərkəndək əhwalda oyoqak tur, harlik-muxakətlərgə bərdaxlıq bər, hux həwərqininq wəzipisini orunda, tapxurulojan hizmitingni hər tərəptin toluk ada kılıqin. **6** Qünki əzümgə kəlsəm, jenim kurbanlığning «xarab hədiyə»sindək teküldiojan waktı yetip kəldi, menin bu dunyadın ketix wəktimmu yekinlaxtı. **7** Güzəl kürəxni mən kılıp boldum, yügürx musabikisining mənzilini besip boldum, birdinbir etikəndni qing saklap kəldim. **8** Həzir həkkənisiylikning [qəlibə] təji mən üçün saklinip turmacta. Uni, həkkənisi sorakçı bolən Rəb xu künidə manga, xundakla yalozug mangila əməs, Uning kelip ayan boluxioja təlpünüp turojanlarning həmmisigə in'am kılıp kiygüzidü. **9** Imkaniyətning bariqə yenimoja tezidin yetip kəl. **10** Qünki Demas bu həzirki dunyani tama kılqanlığı üçün meni taxlap Tesalonika xəhərigə kətti. Kriskis Galatiya əlkisigə, Titus Dalmatiya əlkisigə kətti. (aiōn g165) **11** Yenimda yalozug Luka kəldi. Markusni əzüng bilən birgə elip kəl, qünki u hizmətlərimdə manga kəp əşkətidü. **12** Tikikusni bolsa Əfəsus xəhərigə əwətiwəttim. **13** Kelixində Troas xəhəridə Karpusning yenioja kəldurup koyojan yepinqam bilən kitablarını, bolupmu oram terə yazmilarnı billə alojaq kəlgin. **14** Miskən İskəndər manga tola əskilik kıldı. Rəb uningoja kilmixliriqa layik yandurmay kalmaydu. **15** Sən həm uningdin hoxyar bol; qünki u biz yətküzgən sezlərimizgə kəttik қarxılık kərsətti. **16** Tunji kətimlik sorakta mening aklınıxımoja yardəm kılıdiojan

həqkim qıkmidi, həmmisi meni taxlap kətti. Bu ix ularqa hesablanmiojay! **17** Lekin Rəb menin bilən billə turup, mən arkılık Injil jakarı toluk kılınip, bu yerdiki barlıq yat əlliklərdin boləjanlarning anglixı tıqün meni küqləndirdi; xuning bilən mən xırning aqzidin kütküzivelindim. **18** Rəb meni barlıq rəzil ixtin kütküzup, ərxtiki padixahlıkçısa sak yetkizidü! Xan-xərəp Uningoja əbədil əbədgıça mənsup boləy! Amin! (aiōn g165) **19** Priska bilən Akwilaoja wə Onesiforming ailisidikilərgə məndin salam eyt. **20** Erastus Korint xəhəridə kəldi. Lekin Trofimus kesəl bolup ələnənlikdən, uni Miletus xəhəridə kəldurup koydum. **21** Kix qırixüp kətküqə imkaniyətning bariqə bu yergə kəlgin. Yubulus, Pudis, Linos, Klawdiya wə barlıq ərindəxəldən sanga salam. **22** Rəb Əysa Məsih rohing bilən billə boləy! Mehîr-xəpkət silər bilən billə boləy!

Tituska

1 Hudaning talliqoanlirioqa amanət boローン etikad wa iħlasmənlikka elip baridiojan həkikətning bildüriliüxi üçün, Əysa Məsihning rosuli kılıp təyinləngən, Hudaning kuli boローン mənki Pawlustin sanga salam — **2** (bu etikad wa həkikət mənggülük həyatka baqlojanın ümidi elip kelid; bu mənggülük həyatni mutlək yalojan eytməydiyan Huda həmma dəvr-zamanlardın ilgirila wədə kılıqanıdi; **aiōnios g166**) **3** lekin [həzir] wədisineng wəkti kılıp Kutkuzoquqımız Huda buning kalam-həwirini Əz əmri bilən manga tapxurlojan jakar arklılık axkarılıdı) **4** — ortak etikadımızda əz oqlum boローン Tituska salam! Huda Atimiz wə nijatkarımız Məsih Əysadın sanga mehîr-xəpkət wə hətirjəmlik boløy! **5** Seni Kret arılıda kəlduruxti səwəb, orundilip bolmiojan ixlarnı bir tərəp kılıxing üçün wə hər xələrdə sanga tapiliojinimdək jamaatkə aksakallarnı təyinlixing üçün idi. **6** Aksakallıkka təyinlinidiojan kixi əyibszı boluxi, bir ayallık, pərzəntliri bolsa etikad kılıqı boluxi wə ixlirida xallaklıq kılıdıcıyan yaki [ata-anisioqa] boy sunmaydiyan əyibləri bolmiojan boluxi kerək. **7** Qünki jamaətning yetəqəsi Hudaning [ailisigə] oqojıdar bolux süpitidə, əyibszı boluxi kerək; baxbaxtaq əməs, terikkəq əməs, hərak-xarabka berilgən əməs, zorawan əməs, nəpsaniyətqi əməs. **8** balki mehîmandost, sahawətilik, yahxılıkki seyidiojan, salmak, adıl, iħlasmən wə əzini tutuwalojan boluxi lazım. **9** U yəna saqlam təlim bilən riqəbat-təselli berix üçün wə ərəxi qıkkıqularoja rəddiyə berix üçün, tapxurlojan talimdiki iħxənlük kalam-sezda qing turuxi kerək. **10** Qünki həziri biməna sez kılıdıcıyan, kixilərning kənglini əowlap ezitkuluk kılıdıcıyan, əz beximqılık kılıdıcıyan kepligən kixilər bar, bolupmu hətniliklərdin qıkkənlər bar. **11** Ularning aqzını etix kerək; qünki ular həram dunyani dəp əgitixkə tegixlik bolmiojan talimlərni əgitip, hətta pütün aililərni nabut kilmakta. **12** Xulardin biri, yəni [Kret arılıdikilərning] əzinin bir payoqəmbiri: «Kretlər həmixinə yalojan sezleydiyojanlar, wəhxiy həywınlar wə hərurun toymaslardur» deyən. **13** Bu guwaħlik həkikəttür; xunga ularning etikadta saqlam turuxi üçün, xundakla Əhudiyi əpsanırlərə wə həkikəttin qətniğənlər tokuwalojan insaniy kəida-bəlgilimlərə kulak salmaslıq üçün uların kətik əyibləp aqħanduroqin. **15** Pak kixilər üçün həmma nərsə pak; lekin bulqojojan napaklar wə etikadıslar üçün heqkandak nərsə pak əməstür. Qünki ularning oy-pikrlirimi, wijdanimu buloqinip kətkən. **16** Ular Hudanı tonuymız dəp dawrang kılısimu, lekin əməlliridə Uningdin tanidı; qünki ular yirinqılıklər, heqgəp anglimaydiyojanlar, heqkandak yahxi ixlarnı kılıxka yarimaydiyoqanlardur.

2 Lekin sən bolsang saqlam talingə kəndak uyoqun yaxaxni əgitixing kerak. **2** Yaxanojan ərlərgə, həqyar, salmak, tamkin, etikadta, mehîr-muħabbətta wə səwr-takətta saqlam boluxni tapiliojin. **3** Xuningdək, yaxanojan ayallarоja yürüüt-turuxta iħlas-mukəddəslikkə layik boluxni, qeqimqılık kılmaslıknı, hərak-xarabka berilməydiyojan boluxni, güzel ixlarnı əgətəküqilər boluxni tapiliojin. **4** Buning bilən ular yax ayallarоja ərliriga kəyinüx, balilirioqa kəyinüx, salmak bolux, pak bolux, ey ixlirini puhla kılıx, meħriban bolux wə əz ərliriga boy sunuxni əgitələydi. Xundak boローンda Hudaning sezi ərələrinən maydu. **6** Xuningdək yax ərlərinə salmak boluxka jekiligin. **7** Əzüngü həmma ixta güzel əməllirin bilən ularoja ülgə boローン; təlim bərginində pak-diyanətlik, eojir-besik bolup, **8** heqkim kusur tapalmaydiyojan, saqlam sezlarnı yətküzgin; buning bilən, ərəxi qıkkıqilar biz toqrułuk yaman gəp kılıdıcıyan

yərni tapalmay hijil boldu. **9** Kullarоja əz hojayinlirini həmma ixta əkənətləndürüp ularоja boy sunuxni əgətəkin. Ular gəp yandurmay, **10** ooprilik kilmay, əzliniring hər jəhətə ixənqlik ikənlilikini kərsətsun. Ular buning bilən Kutkuzoquqımız Hudaning təlimatıqə hər jəhətten zinnət boldu. **11** Qünki Hudaning nijatni barlıq insanlarоja elip kelidiojan mehîr-xəpkəti ayan boldi; **12** u bizgə iħlassizlik wə bu dunyaning arzu-həwəslirini ret kılıp, həzirki zamanda salmak, həkkaniy, iħlasmən həyatni ətküzüximü bilən, (**aiōnios g165**) **13** uluq Huda, nijatkarımız Əysa Məsihning xan-xərəp bilən kelidiojanlıkiqоa boローン mubərək ümidiımızning əməlgə exixini intizarlik bilən kütüxni eğiti. **14** U bədəl tələp bizni həmma itaatsizliklərdin azad kılıx həmdə bizni əzi üçün pak kılıp, Əziga mənsup boローン, yahxi əməllərgə kizojin intiliđiojan həlk kılıxka biz üçün kurban boldi. **15** Barlıq həkükungni ixlitip bu ixlarnı jakarlap eytkin, nəsliħat berip jekiligin wə aqħanduroqin. Heqkim seni kəmsitsimüs.

3 [Jamaattikilergə] xuni əslitip turojinki, ular həkümənlarоja wə həkükdarlarоja boy sunup, xularning sezin anglisun, hərkəndək yahxi əməlləri kılıxka təyyar tursun, **2** heqkimmü yaman gepini kilmisun, jedəlhor bolmisun, mulayim bolsun, həmma adəməq hər jəhətə məmənlik kərsətsun. **3** Qünki biz əzizimzu əslidə nadan bolup, itaatsiz, azdurulojan, hərhil xələwət-həwəsların həm lazzətlərni kılı boローン, rəzillik wə həsəthorluk iqidə yaxiojan, nəprətlik boローン həm bir-birimizdən nəprətlinidiojanlardın iduk. **4** Bırak Kutkuzoquqımız Hudaning insanlarоja boローン meħribanlıki wə mehîr-muħabbəti ayan bolux bilən, **5** (əzimizü kəndaktır həkkaniy əməllirimiz bilən əməs, bəlkı Uning rəhîm-xəpkəti bilən) yengidin tuquluxta yuyuxliri wə Muķaddəs Roħta yengilixi arkılık U bizni kutkuzdi; **6** bu Roħni Huda Nijatkarımız Əysa Məsih arkılık wujudimizə mol kuydi. **7** Bu arkılık, Hudaning mehîr-xəpkəti bilən həkkaniy kılınip, mənggülük həyatka erixix ümidiini tutkən mirashorlar bolduk. (**aiōnios g166**) **8** Bu sezlər ixənqliktur wə bu həkikətləri alaħidə təkitlixingni tələp kılımın. Xundak kılıjiningdə, Huda oja etikad kılıojanlar əzlini yahxi əməlləri kılıxka berilixkə kəngül belidü. Bu ixlar insanlar üçün güzel wə paydılık. **9** Bırak əħmīkanə munazirilər, nəsəbħamilərdiki [kuruq, gəpler], jedel-majralar, Təwrat kanuniċia munasiwatlük talax-tartixlərdin əzüngüneri tutkın; qünki bular paydisiz wə biməniliktur. **10** Arija bəlgünqılık kılıqı adəmni bolsa bir-ikki ketim aqħanduroqandın keyin uning bilən boローン bardi-kəldini üzwiżt; **11** qünki bundak adəmni həkikəttin qətnidi, gunah sadir kiliwati, xundakla əzini əzi jazaqa məħkum kılıjan dəp bilisən. **12** Artemasni yaki Tikikusni sanga mangduruqanda, mumkin əkər tezrək Nikopolis xəhiriğə menin yenimoja kalğın, qünki u yərdə kixlimakqi boluwatimən. **13** Adwokat Zenas bilən Apollosning səpirigə kəngül belüp hımmiṭtingning bariqə uzatkiñ; kəm-kütülleri bolsa, ularning hajitidin qıkkıñ. **14** Biziñg kowmimiz mewiñiz kalmalıq üçün hajetmənərgə yardəm kılıp, əzlini güzel əməlləri kılıxka beqixlaxni egansun. **15** Yenimdikilərning həmmisidin sanga salam. Etikadta bizni seyidioqalarоja salam eyt. Mehîr-xəpkət həmmiġinglarоja yar bolossen!

Filemonoja

1 Məsih Əysanıng məhbüsü mənki Pawlus wə kərindiximiz Timotiydin səyümlükimiz wə hizmətdiximiz Filemonoja 2 wə singlimiz Afiyaşa, səpdiximiz Arkippuska wə eyüngdə yiojılıdijan jamaatkə salam! **3** Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin silərgə mehîr-xəpkət wə hatırjəmlik boløy! **4** Rəbbimiz Əysaşa wə barlıq mukəddəs bəndilərgə bolqan mehîr-muhəbbiting wə ixənq-etikadıngını anglap, mən dualırımda həmixə seni yad etip turuwatımən, sen üçün təxakkür eytimən;

6 Bizgə nesip bolqan, Məsihni uluojlaydijan barlık yahxi iltipatni toluk tonup yetixing bilən, sening etikadning əməlliridə mərdlərqə ortaklıxixing kiiqayıtsıln dəp dua kılımən. **7** Qünki sening mehîr-muhəbbiting manga zor huxallik wə riqəbat elip kəldi; qünki i kərindixim, mukəddəs bəndiləرنing iq-baçırıları sening arkılık kəp seyündürüldi. **8** Xunga, gerqə seni layık ixni kiliqxı buyruxka Məsihədə jür'ətlik bolalısam, **9** lekin yənilə muhəbbətning türktisi bilən mənki kəri Pawlus həmdə hazırlı Əysa Məsihning məhbüsü bolux süpitidə sanga iltimas kılıp etünüxnı layık kərdum — **10** kixənlərdə turup tuqşan balam, yəni Onesimus toçruluk iltiması bar. **11** U burun sanga paydısız bolqan bolsımı, əmma hazır sangımı, mangımı paydılıktur. **12** Mən hazır uni — janjigirimni sening yeningoja kayturup əwtimən. **13** Hux həwərnı dəp kixənlərdə turqınımda uni sening ornungda menin hizmitimdə boluxkə yenimdə qaldurup kələqum bar idı; **14** biraq sening razılıkinqni almay həqnemini kələqum yok; xundak kələqanda sening manga kələqan yahxılıkinq majburiy əməs, bəlki razımanlıq bilən bolidu. **15** Qünki sening Onesimustın wakıtlıq məhrum bolqiningning səwəbi, bəlkim dəl sening uningoja əbədil'əbədgiqə nesi wə boluxung üçün idi. (aiənios g166) **16** Mening xundak deginim, uningoja kül katarida əməs, bəlkı kuldin kəp tüstün — manga nəkədər seyümlük, xundakla sanga tehimü xundak bolqıjan (insaniy munasiwətlər bilən həm Rəbdə bolqan munasiwət bilən), seyümlük kərindax katarida igə bolisən; **17** xuning üçün, əgər sən meni həmdax katarida kərsəng, uni meni kəbul kələqandək kəbul kələjin. **18** Əgor burun u sanga birar yolsızılık kələqan bolsa yaki sanga kərzdar bolqan bolsa, buni menin hesabimoja yazoqın. **19** Mana mənki Pawlus bu səzlərni eż kolumn bilən yeziyatımən: kərzi bolsa eżüm kayturımən; lekin mən sanga eżüngning jening bilən manga kərzdar bolqiningni tiləqə almamaymən. **20** Xunga, əy kərindixim, mən Rəbdə səndin mənpəətkə erixməkqimən; iq-baçırırimni Məsihədə seyündürşin. **21** Ixənqim səzümnı anglaydiqanlıkinqoja kamil bolup wə soriqanlırımından artuk orunlaydiqanlıkinqni bilip, sanga muxundak yazdım. **22** Bulardin baxķa, manga turaloju jay tayyarlap koyoqın. Qünki dualiringlar arkılık menin silərgə kayturup beriliximni ümid kılımən. **23** Əysa Məsihka hizmət kələqanlıq üçün zindandixim bolqan əpafras, **24** hizmətdaxlirim Markus, Aristarhus, Demas wə Lukalardin sanga salam. **25** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehîr-xəpkəti rohinglaroja yar boløy!

Ibraniylarоја

1 Huda burunki zamanlarda ata-bowlarоја pəyəqəmbərlər arkilik türküm-türküm boyiqə wə nuroqun yollar bilən söz kılıqan bolup, **2** muxu ahrirkı künlərdə bolsa bizgə Ooqli arkilik səzli. U Ooqlini pütküll məwjudatning mirashori kılıp bekətкən, Uning arkilik kainatlarnı yaratkan. (aiōn g165) **3** U Hudanıng xan-xaripidin parlıqan nur, Uning ayniyitining ipadisidur, U կұdratlık söz-kalami bilən pütküll kainattiki mawjudatni eż ornida turoquzuwatqan bolup, U gunahlarnı tazilax hizmitini ada kılıqandın keyin, ərxtiki xanu-xəwəkət igisining ong yenida olturdi. **4** Xuningdak, U pərixtılərdin kep üstün nam-mərtwigə miras bolup, ulardın xunqa yüksək turdi. **5** Qünki Huda [mukəddəs yazmılarda] pərixtılerning kaysisişa: «Sən Mening Ooqlundursən, bügün Mən Seni tuqqurdurdum», wə yənə: «Mən Uningqə Ata bolımən, Umu Manga Ooqlu bolidu» degənidir? **6** Uning üstiga, U Өzining tunjisini yer yuzigə əwətkəndə, «Barlıq pərixtılər Uningqə sajdə kilsun» degen. **7** U pərixtılər toqıruluk: — «U pərixtılernini xamallar, Hizmətkarlını ot yalkuni kılıdu», degənidir; **8** lekin Ooqli həkkidə bolsa Uningqə mundak degən: — «Sening tahting, i Huda, əbadıl-əbadıktur; Sening padixahlıkingdi xahana əsasang adalatning hasisidur. (aiōn g165) **9** Sən həkkaniyətni səyüp, razılıkka nəprətlinip kəlgənsən; Xunga Huda, yəni Sening Hudaying Seni həmrəhlirindin üstün kılıp xadılık meyi bilən məsih kıldı». **10** Huda Ooqliqə yənə mundak degən: — «Sən, i Rəb, həmmidin burun zemmining ulini salding, Asmanlarnı bolsa kolliring yasiqəndur; **11** Ular yok bolup ketidü, Lekin Sən mənggү turisan; Ularning həmmisi kiyimdak konirap ketidü; **12** Sən ularni ton kəbi yegəp koyisən, Xunda ular kiyim-keşək yənggüxləngəndək yənggüxlinidu. Birak Sən mənggү əzgərmigəqidursən, Yilliringning tamami yoktur». **13** Yənə, U kəysibir pərixtığa: — «Mən Sening düxmənliringni təhətipəring kılımçıqə, Mening ong yenimda olturisən» — degənidir? **14** Xundak ikən, pərixtılerning həmmisi pəkət nijatka miraslık kılıdıcıqlar üçün hizmat kılıxka [Huda təripidin] əwətlilən hizmetçi rohlar əməsmü?

2 Bu səwəbtin, allikandaq yol bilən [həkikiy yoldin] teyilip kətməslimiz üçün, anglojan həkikətlərgə tehimu etibar kilişimiz lazımlı. **2** Qünki pərixtılər arkilik yətküzülgən söz-kalamning turaklıq ikenlikli ispatlanqan həmdə uninqə hərbir boysunmaslik wə itaətsizlik kılıx tegixlik jazaqə tartılıdıcıqan yerdə, **3** xunqə uluq kütkuzux-nijatka etibar bərmisək, biz kəndakmu [jazadin] keqip kütulalaymiz?! Qünki bu nijatning həwiri daşlaşta Rəb arkilik ukturulqan, həm uning həklikini biwasita anglojanlarnı bizgə təstikliqan; **4** uning üstiga Huda bəxarətlilik alamatlər, karamətlər wə hərhil կұdratlık möjizilər arkilik, xundakla Өz iradisi boyiqə Mukəddəs Rohning ata kılıqan iltipatlıri bilən təng buningqə guwahlıq bərgən. **5** Biz dəwətqan kəlgüsü dunyani Huda pərixtılerning baxquruxioja ətküzülpərəngini yok; **6** bəlkı bu həkət [mukəddəs yazmılarning] bir yeridə biraylən mundak guwahlıq bərgəndür: — «[İ Huda], insan degen nemidi, Sən uni seçinidikənsən? Adəm balisi nemidi, Sən uning yeniqə kılıp yoklaydikənsən? **7** Qünki Sən uning ornını pərixtılerningidin azojinə təwən bekitkənsən, Sən uninqə xan-xərəp wə xəhrətlərni taj kılıp kiydürtüngən; Uni kələng yasiqənlarnı idarə kılıxka tiklidinq; **8** Sən barlıq məwjudatlarnı uning puti astida boysunduroqənsən». Əmdi «barlıq məwjudatlarnı uning puti astida boysunduroqənsən» degini, həqkandaq nərsə uninqə

boysunmaslikka kəldurulmiojan, deqənluktur. Birak, hazırqa məwjudatlarning həmmisiningla uninqə boysunoqanlığını tehi kərməywatimiz. **9** Lekin biz üçün pərixtılərdin «azojinə wakıt təwən kılıqojan», elüm azablırını tartqanlıq üçün hazır xanxərəp wə hərmət təji kiydürülgən əysani kərgüq bolduk; qünki U Hudanıng mehir-xapkıti bilən həmmaylon üçün elümming təmini tetidi. **10** Qünki pütküll məwjudatlar Өzi üqünmu həm Өzi arkılıkmu məwjudut bolup turuwatqan Hudaoja nisbətən, nuroqun oçullarnı xan-xərəpkə baxlıqanda, ularning nijatining yol baxlıqıqisini azab-əkubətlər arkilik kamalətkə yətküzülxə layık kəldi. **11** Qünki pak-mukəddəs Kılıoluqı bilən pak-mukəddəs kılıqoqanlarning həmmisi dərvəkə oxhax Birsidin kəlgəndur; xuning bilən U ularni «kerindax» deyixtin nomus kilməydi. **12** Huddi U [Hudaoja (mukəddəs yazmılarda yeziləqəndək)]: «Namingni kərindaxlırimoja jakarlıyamən, Jamaat iqida Seni nahxılarda kütlyəmən» degen. **13** U yənə: «Mən sanga tayinimən» wə «Kərəngələr, mana Mən bu yərdə Huda Manga ata kılıqan pərzəntlər bilən billə» degen. **14** Pərzəntlər bolsa at bilən kəndin tənlik boləqək, Ooqlumu [xu pərzəntlərningkiga] oxhaxla at wə kəndin tənlik boldi. Bundak kılıxtili maksət, U elüm arkilik elüm həqküni tutqan Iblisning küqini bikar kılıp, **15** əmər boyi elüm körkənqidin kullukka tutuloqlanlarning həmmisini azadlıqka qıçırix üçün idi. **16** Qünki U dərvəkə pərixtılərgə əməs, balki İbrahimning əwəldiləriqə tutixidü; **17** Xuning üçün, U Hudaoja ait ixlarda rəhəmdil wə sadık bax kahin boluxi üçün, həlkəning gunahlırinin kəqürüm kürbanlığını bərəlxı üçün, U hər jəhəttin kərindaxlıriqə oxhax kılınixi kerək idi. **18** Qünki Өzi sinaklarnı Өz bexidin kəqürüp, azab-əkubət qəkkən boləqək, U sinaklarnı duq kəlgənlərgimə yardım bərəleydü.

3 Xundak ikən, ey mukəddəs kərindaxlar, ərxtin boləjan qəkiriqək ortak nesip boləjanlar, eşimiz etirap kılıqan Rosul wə Bax Kəhən, yəni Əysəqə kəngül kopyup karanglar. **2** Huddi Musa [pəyəqəmbər] Hudanıng pütün ailisidə hizmet kılıqanda Hudaoja sadık boləndək, umu eziñ təyinləp hizmətə Koyoluqıja sadık boldi. **3** Lekin eyni bərpa kılıqıqı ezi bərpa kılıqan eydiniñ artuk xəhrətkə sazawər bolqinidək, Umu Musadin artuk xan-xərəpkə layıkət. **4** Qünki həmmə eyning bərpa kılıqıqı bardur; lekin pütün məwjudatning bərpa kılıqıqı bolsa Hudadur. **5** Musa bolsa hizmətkar salahiyiti bilən Hudanıng pütün ailisidə sadıklik bilən keyinki axkarlinidiojan ixlərə guwahlıq berix hizmitini kılıqan. **6** Lekin Məsih bolsa Hudanıng ailisiga Ooqlu salahiyiti bilən həkim sürdü; wə əgər biz jasaritimiz wə ümimidizmən bolən iptiħarlıkni ahirojıqə qing tutsaq, dərvəkə Hudanıng axu ailisigə təwə boləjan bolimiz. **7** Xunga, [mukəddəs yazmılarda] Mukəddəs Rohning deginidək, Bügün, əgər silər [Hudanıng] awazını anglisəngər, **8** Əyni qəqlərlərda Uni qəzəpləndürüp, qəl-bayawanda Uni siniojan künidikidək, Yürükənlər kəttik kilmangalar! **9** Mana xu yərdə ata-bowlirilərlər Meni sinidi, ispatlıdı həm Mening kılıqanlırmı kırıq yıl kərəp kəlgənidi. **10** Mən xu dəwərdin bizar bolup: — «Bular kənglidə daim adaxkənlər, Mening yollırımnı həq bilip yətməqən. **11** Xunga Mən qəzəplənilip kəsəm iqi: — «Ular Mening aramılıkimoja kət'iy kirməydi» dedim». **12** Əmdi kərindaxlar, həqkəysinglərda yaman nijatlık wə etikədsiz kəlb bolmisən, xundakla uning mənggү hayat Hudadin yüz erümaslıqka kəngül bəltingər; **13** pəkət «bügün»la bolidikən, həqkəysinglər gunahıng azduruxlari bilən kənglünglərlarning kəttikləxmaslıq üçün hər künü bir-biringlərni jekiləngər. **14** Daşlaşta hətirjəmlikimizi ahirojıqə qing tutsaq, dərvəkə Məsih bilən xerik boləjan bolimiz. **15** Yukarıda eytilojinidək:

— «Bugün, eğer silər [Hudaning] awazını anglisanglar, əyni qaoqlarda [Uni] oqazəpləndürən künidikidək, Yürikinglarnı qəttik kilmanglar!» **16** (Əmdi Nuning awazını anglap turup, Uni oqazəpləndürəngənər kimlər idi? Musa pəyəqəmbərning yetəkqlikida Misirdin [kutulup] qıkkən axu [İsraillarning] həmmisi əməsəm? **17** U kırıq yil kimi lərgə oqazəpləndi? Yənilə xu gunah etkütüp, yikılıp jəsətləri qolda kalqanlar oja əməsəm? **18** Xundakla U kimlərgə Əz aramlikimoja kat'iy kirməsilər dəp kəsam kıldı? Əziga itaat kilmiqanları əməsəm? **19** Xunga bulardın kəriüwalalaymızki, ularning [aramlılkə] kirmsəlik etikətdəsizlikli tüpəylidin idi).

4 Əndi Uning aramlikioqa kirip bəhrimən bolux tooprısidiki wədisi [bizgə] қaldurulqoşandın keyin, aranglardikı birərsinimə uning nesiwişidin qüxiü kəlixidin körkünqta ehtiyat kılayı. 2 Qünki hux hawər huddi [qəldiki Israillarşa] anglıtlıqandək bizlərgimu anglıtlıdi. Lekin ularning anglıqanlırları etikad bilən yuqorulmiojanlıqtin, söz-kalamning ularoja heqkəndək paydisi bolmiojanıdi. 3 Qünki bu aramlikioqa kirgənlər bolsa - etikad kılqan bizlərmiş. Huddi Hudanıng eytiknidək: «Xunga mən oqazaplinin կəsəm işip: - «Ular Mening aramlikimoqa kət'iy kirməydi - dəgan». Hudanıng əməllilri bolsa dunya apirida bolqandila həmmisi tamamlanojanıdi; 4 qünki yaritilihxning yəttingi künü həkkəda mukəddəs yazmilar ning bir yeridə mundak deyilgən: «Yəttingi künü kəlgəndə, Huda həmmə əməlliridin aram aldı». 5 Yənə kəlip yukirida eytılıqandək Huda: «Ular Mening aramlikimoqa kət'iy kirməydi» deyənidi. 6 Buningdin kerünərləkki, Hudanıng aramlikioqa kirələydiqanlar bar, əmma uning tooprısidiki hux həwəni awwal anglıqanlar itaətsizlik kılqanlık üçün, uningoja kırılmıdı. 7 Xuning üçün, Huda ənə xu [aramlik tooprısidə] uzak wakittin keyinki məlum bir künni «bügün» dəp bekitip, Dawut [pəyoqəmbər] arkılıklı yənə xundak eytikan: - «Bügün uning awazını anglısangler, Yürikinglarnı kattık kilmangırlar!» 8 Əgər Yaxua [pəyoqəmbər] [Israillarnı] aramlikə kirgüzən bolsa idi, Huda keyin yənə bir [aramlik] künü toopruluk demigən bolətti. 9 Kiskisi, xabat künidiki bir aramlik Hudanıng həlkini kütəmkətə. 10 Qünki Hudanıng aramlikioqa kirgüçilər huddi Huda «Əz əməlxılıridin aram aləşən»dək, ezlirininq ixılıridin aram alıdu. 11 Xunga heqkəyäsimizning ənə xu [Israillardək] itaətsizlik kılqanlı halitida yikılıp qüxməsləki üçün, hərbirimiz bu aramlikioqa kirixkə intiliyi. 12 Qünki Hudanıng söz-kalami janlıktur wəküqəigidur, hətta jan bilən rohni, yılık bilən booomularını bir-biridin ayriwetaligüdək dərijida, hərkəndək kox bislik kiliqtiq ittiküt, kəlbdiyi oy-pikir wə arzu-niyətlərinin üstidində həküm qıkarıcıqdır. 13 Uning alıdə heqkəndək məwjudat oqayıp əməstur; bəlki bizdən hesab Alıoqining kezəlri alıdən həmmə ix oquk-axkaridur. 14 Xundak boloqanıkən, xundakla ərx-asmanlardın etüp qıkkən uluq Bax Əhənimiz, yəni Hudanıng Ooqli əysə boloqanıkən, biz etirap kılqan etikadımızda qing turayı. 15 Qünki bizgə təyinləngən bax kahinimiz aqızılıklırimizə hesdaxılık kilmioquçı əməs, bəlki bizgə olhxax hərhlil azdurux-sinaklaroja duq kəlgən, lekin gunah sadir kilipli bəkmioquçıqdır. 16 Xunga yurimiz tok haldə rəhəm-xəpkətkə erixix wə yardamgə ehtiyajlık wəkətimizda xapaat tepix üçün mehîr-xəpkət [ayaq kılinoquş] təhtəkə yekinlixayı.

5 Hər kətimlik bax kağıın insanlar arisidin tallinip, həlkəkə wakalitan Hudaşa hizmet kılıxka, yəni həlkəning atiojan hədiyələrini wə gunahlar üçün kılıqan kurbanlıklarını Hudaşa sunuxka təyinlinidü. **2** Urıng härtəraplaq ajizlikliri bolojaqka, bilimsizlər wə voldjin qətnicənlərə mülavimlik biləm müamiyalı

kıyalaydu. **3** Xu ajızılık üçün u halkning gunahlıları hesabioja kurbanlık sunoqandək, eż gunahlıları üçünmu kurbanlık sunuxka toqra kelidu. **4** Həqbir kixi bu xərəplik mərtiwinı ezlükidin almadı, pəkət Hərunoşa ohxax, Huda təripidin qəkirlıqandıla uni alıdu. **5** Huddi xuningdək Məsihmu bax kahin mərtiwişiga Əzini uluoqlap ezlükidin erixkan əməs, bəlkı Uni [uluoqlıqıu] Huda] Əzi idi; U Nuningoşa: — «Sən Mening Ooqlundurşan, bugün Mən Seni tuşurdur» degen. **6** U [mukəddəs yazmılarning] yənə bir yeridə Nuningoşa: — «Sən əbadıl əbadıqıza Məlkizədəkninq tipidiki bir kahindursan» degen. (aiən 9165) **7** [Məsih] yər yüzidiki künlərdə, Əzini elümdin kütkuzuwelixka ədər Boloquqışa qəttik nidalar wa kez yaxlıri bilən diatilawatlır wa yilinixlarnı kəttirdi. Uning iħlasmənlilikidin duaları ijabat kılındı. **8** Gərqə U [Hudanıng] Ooqli bolsimu, azab qekixliri arkılık itaetmən boluxni eğəndi. **9** U mana muxundak mukəmməl kılınoqan bolojaqka, barlıq Əzığa itaet kılıquqlarıra mənggülük nijatni barlıkka kəltürgüqi bolup, (aiənios 9166) **10** Huda təripidin «Məlkizədəkninq kahinlik tütümi tərtipidə bax kahin» dəp jakarlandı. **11** Bu ix toorqluluk eytidiqan nuroqun sezlirizim bar, lekin kulaklırlıqlar pang bolup kətkəqə, bularını silərgə enik qüxəndürük təs. **12** Qünki silər alliburn təlim bərgüqi boluxka tegixlik bolojan qaođidim, əmaliyyətta silər yənilə Hudanıng səz-kalamining asasını həkikətlərinin nema ikənləkini baxklırların yengiwaxtin eğitixigə möhtajsilər; silərgə yirik yeməklili əməs, bəlkı yənilə süt kerəktür. **13** Qünki pəkət süt bilənlə ozuklinidən larning bowaktin parkı yoktur, ular həkkənliyət kalamoşa pixxiq bolmioqan oporidur, halas. **14** Birək yeməklilik bolsa yetilgənlər, yəni eż ang-zehinlirini yahxiyamanni pərk etixə yetildurgənlər üçündür.

6 2 Xuning üçün, Məsih tooprısidiki dəsləkpi asası
təlimdə tohtap kalmay, — yəni kaytidin «əlük ixlar»dın
towa kılıx wə Hudaqə etikəd baołax, qəmtildürülüxlər,
«kol təgküzüx», elgənlərning tirildürülüxi wə mənggülük
həküm-sorak tooprısidiki təlimlərдин ul salayı dəp olutmuy,
mukəmmallıkkə ətaraf mangaylı. (aīnios g166) 3 Huda
halıqanıkan, biz xundak kılımız. 5 Qünki əslida yorutulup,
ərxtki iltipattin tetiojan, Mükəddəs Rohtin nesip bołojan,
Hudanıng sez-kalamining yahxılıklını həm kəlgüsü zamanda
ayan kılınidıqan kudrətlərni həs kılıp bakkınlar əgər yoldın
qotnığın bolsa, ularını kaytidin towa kıldurux hərgiz mumkin
əməs. Qünki ular əz-əzığa kılıp Hudanıng Oqlını kaytidin
krestləp rəswa kilmakta. (aīn g165) 7 Qünki kəp kətimləp
əz tüstigə yaqışan yamojur süyini iğkən, əzida terioquşilaroja
mənpəətlük ziraətlərni əstürüp bərgən yər bolsa Hudadin
bərikət almakta. 8 Birak tikan wə əqəməq əstürgən bolsa, u
ərziməs bolup, lənətəkə yekin bolup, akiwiti keydürüllüxtin ibarət
bolidu. 9 Lekin ay seyümlüklirrim, gərgə yükirriki ixlarnı tiləqə
aloğan bolsaşımı, silərdə buningdinən əwzəl ixlar, xundakla
nijatlılıqning elip baridiqan ixliri bar dəp kayıl bolduk. 10 Qünki
Huda kılıqan əməlliriglarnı wə Uning mukəddəs bəndilirigə
kılıqan wə hazırlıma kılıwatkən hizmitinglar arkılık Uning nami
üqün kersətən mehîr-muhəbbitinglarnı unutup kılıdiqan
adalətsizlərdin əməs. 11 Əmma silərning ümidinglarning
toluk jəzm-hatırjəmlik bilən boluxi üqün, hərbiringlarning
ahiroqıq xundak oqyrat kılıxinglaroja intizarmiz; 12 xundakla
sərəmlilərdin bolmay, bəlkı etikəd wə səwərqanlıq arkılık,
Hudanıng wədilirigə warislik kılıqanlarınlı ülga kılıdiqonlardan
bołqaysılar. 13 Qünki Huda İbrahimoja wəda kılıqonla, Əzidin
üstün turidiqan heqkim bolmioqaq, Əzi bilən kəsəm kılıp: 14
«Sənqa qokum bəht ata kılımın, seni qokum kəşytip berimən»
— dedi. 15 Xuning bilan [İbrahim] üzün wakit sawr-takat bilan

kütüp, Hudaning wədisigə erixti. **16** Qünki insanlar ezelirdin üstün turidioqan biniri tiloja elip kəsəm kılıdu; ularning arisida kəsəm ispat-təstik hesablinip, hər hil talax-tartixlaroja hatima beridu. **17** Xuningdək Huda, Əz wədisigə warislik kılıqanlaroja Əz nixan-məksitining eżgərməydiolanlıjını tehimu oqukrak bildürür üçün, kəsəm kilip wəda bərdi. **18** Xuning bilən kət'iy eżgərməs ikki ix arkılık, kəz aldimızda koyulqan ümidi qing tutux üçün [halakəttin] ezipimizi kaqurup uni baxpanah kılıqan bizlər kütlük riqbət-ilhamoja erixələyimiz (bu ikki ixta Hudaning yalojan eytixi kət'iy mumkin əməs, əlwətta). **19** Bu ümid jenimizoja qing baqlanqan kəmə lənggiridək xübhisiz həm mustəhkəm bolup, [ərxtiki] ibadəthanining [iqki] pərdisidin ettiq bizni xu yərgə tutaxturidu. **20** U yərgə biz üçün yol eçıq mangoquj əysa bizdin awwal kırğən bolup, Məlkizədəknin kahinlik tütümü təripidə mənggülük təyinləngən Bax Kahin boldi. (aİN g165)

7 Qünki bu Məlkizədək Salem xəhərinin padixahı, xundakla Əng Aliy Boloquqi Hudaning kahini bolup, İbrahim padixahıları yengip jəngdin kaytkanda, uning aldişa qıkkən wə uningoja bəht tiligənidi. **2** İbrahim bolsa erixən barlık [oljisining] ondin bir ülüxini uningoja atıqanidi. [Məlkizədək deyən isimning] biringi mənisi «həkkənəiyət padixahı» deyənləktür; uning yənə bir nami «Salemning padixahı» bolup, buning manisi «amanlıq padixahı» deyənləktür; **3** uning atisi yok, anisi yok, nəsəbnamisə yok, künlürinən baxlinixi wə hayatining ahiirlixi yoktur, bəlkı u Hudaning Oqlıqə oxhax kılınip, mənggülük kahin bolup turidu. **4** Əmdi karanglar, bu Məlkizədək nemidegen uluq adəm-hə. Hətta ata-bowlırimizni qongı İbrahimmu oljisining ondin birini uningoja atıqan. **5** Dərəvəkə Lawiyning əwlədilərinin kahinlikni zimmisigə alojanlar Təwrat kanunu boyiqə həlkətin, yəni ez kərindaxlıridin İbrahimning puxtidin bolqinoja kərimay tapkinining ondin bir ülüxini yioqxi əmr kılınojan. **6** Lekin bularning kəbilə-urukidin bolqinojan Məlkizədək bolsa İbrahimdin «ondin bir ülüx»ni kəbul kılıqan andin Hudaning wədilirigə igə bololoquj İbrahimə qəbət tiligən. **7** Xübhisizki, bəht tiligüjü bəhtka erixküqidin üstündür. **8** Bu yərdiki «ondin bir ülüx»ni kəbul kılıqulular elidiojan adəmlərdindür; u yərdiki «ondin bir ülüx»ni kəbul kılıqulular toqrisida [mukəddəs yazmilarda] «U hayatı yaxıqulqı» dəp guwahlıq, berilgəndür. **9** Hətta mundak deyixə boliduki, ondin bir ülüxni alidiojan Lawiyumu [əjdadi] İbrahim arkılık [Məlkizədəkkə] ondin bir ülüxni bərgən. **10** Qünki Məlkizədək İbrahimni kərxi alojanda, Lawiyını [kəlgüsidi] puxti bolux süpitidə yənilə İbrahimning tenidə idi, dəp hesablaşka bolidu. **11** Əmdi Lawiy kəbilisining kahinlik tütümü arkılık, mukəmməl həkkənəiyət kələyədiqan bolsa (qünki xu tütüməgə asaslinip Təwrat kanunu Israil həlkigə qüxtürəlgənidi), keyinkı wakitlarda Hərunning kahinlik tütümü boyiqə əməs, bəlkı Məlkizədəknin kahinlik tütümü boyiqə baxka bir kahinning qıkkixining nəma həjiti bolatti? **12** Əmdi kahinlik tütümü eżgərtibənqan, uningoja [munasıwətlik] kanun-tütümü eżgərtiliyə toqra kelidu. **13** Qünki bu eytiliwaytən sezlər kəritiləjan zat bolsa baxka bir kəbilidin bolup, bu kəbilidin həqkim kurbangahta hizmətə bolup bakmiojan. **14** Qünki Rəbbimizning Yəhuda kəbilisidin qıkkənlik enik; Musa bu kəbilə toqrisida kahinlikqə munasıwətlik həqbiq nərsə demigənidi. **15** Əmdi Məlkizədəktək baxka bir kahin qıkkən bolup, bu eżgərix munulardin tehimu roxan bolidu; **16** uning [kahinlikqə] təyinlinixi ət igilirigə baqlıq əmr bilən əməs, bəlkı pütməs-tügiməs həyatning կudritidin

bołqandur. **17** Qünki bu həkta [mukəddəs yazmilarda]: «Sən əbadıl'əbadğıqə Məlkizədəknin tipidiki bir kahindursən» dəp guwahlıq, berilgən. (aİN g165) **18** Qünki aldin ki əmr-tütüm ajizlikli wə ünūmsızlıq tüpəylidin kūqidin kəlduruləjan **19** (— qünki Təwrat kanunu həq ixni kamalatka yətkəzəlmidi). Uning orniqə bizni Hudaqə yekinlaxturidiojan, uningdin əwzəl ümid elip kelindi. **21** Uning üstiga, bu ix [Hudaning] kəsimi bilən kapalətkə igə bolmay kalmidi (ilgiri ətkən kahinlər [Hudaning] kəsimisiz kahin bolqanidi); lekin, əysa bolsa Əziga: — «Pərvərdigar xundak kəsəm iqtı, həm hərgiz buningdin yanmaydu: — «Sən əbadıl'əbadğıqə kahindursən»» Degiqininq kəsimi bilən kahin boldi. (aİN g165) **22** Əmdi əysa xundak uluq ix bilən əwzəl bir əhdinən kepili kılındı. **23** Yənə kəlip, ilgiri ətkən kahinlər kep boluxi kerək idi; qünki ularning [hərbiri] elüm tüpəylidin wəzipsini davamlaxturalmay kəlojan. **24** Lekin [əysa] mənggügə turoqakə, Uning kahinliki hərgiz eżgərtilməstur. (aİN g165) **25** Xu səwəbtin, U Əzi arkılık Hudaning aldiqa kəlgənlərni üzül-kəsli kütkuzuxka կادر; qünki U ular üçün Hudaqə murajət kılıxka mənggü həyattur. **26** Muxundak bir bax kahin dəl bizning hajitimişdən qıkkıqan — mukəddəs, əyibsz, əqibərsiz, gunahkarlardın neri kılınojan, əxrlərdin yukiri elip kətərülən kahindur. **27** U axu bax kahinlərdək hər künəaldi bilən ez gunahlıri üçün, andin həlkəning gunahlıri üçün kurbanlıq sunuxka möhtəj əməs. Qünki U Əzinə kurbanlıq süpəftidə sunçanda, həmməyən üçün buni bir yolila ada kıldı. **28** Qünki Təwrat kanunu ajiz banda bolqan insanlarnı bax kahin kılıp təyinləydi, lekin Təwrat kanunindan keyin kəlgən Hudaning kəsəm-kalamı mənggüə kamalatka yətküzülgən Oqulni bax kahin kılıp təyinlidi. (aİN g165)

8 Eytəkənlərimizning bax nuktisi xuki: Ərxtiki uluq Boloquqininq təhtining ong təripidə olturoqan xundak bir Bax Kahinimiz bar. **2** U mukəddəs jaylarda, xundakla insan əməs, bolki Pərvərdigar tikkən həkikiy ibadət qədirinən həmmisidə kahinlik hizmitini kılıquqidur. **3** Hərbi bax kahin hədiyə həm kurbanlıklar sunux üçün təyinlənidi. Xuning üçün, [bizning bu bax kahinimizningmu] birər sunidioqini bolux kerək idi. **4** Dərəvəkə əgər U yər yüzida bolsidi, hərgiz kahin bolmayıttı; qünki bu yərdə Təwrat kanun-tütümü boyiqə hədiyə sunidioqan kahinlər alliburunla bardur **5** (bu [kahinlər] hizmat kılıqıqan [ibadət qedirilə] peşətla ərxtiki ixlarning keçirülməsi wə kələnggisiidur. Musa dal bu ibadət qədirinə kuruşka baxlıqanda, Hudaning wəhəysi uningoja kəlip: «Əhətiyat kılıqinkı, bularning həmmisini sanga taqda kərsitlənən ərnək boyiqə yasiojın» dəp aghaşləndurojan). **6** Lekin hazır U ([kona əhdigə at]) wədilərdin əwzəl wədilər istiğət bekitilgəq) tehimu yahxi bir əhdinən wasitiqisi bolqaqka, Uningə qərəbən kahinlik hizmiti baxka kahinlarningkidin xunqə əwzəl turidu. **7** Əgər xu dəsləkpi əhəda kam-kütisiz bolsa idi, keyinkisi üçün orun izdəxning həqkəndək həjiti bolmiojan bolatti. **8** Lekin, Huda kona əhdini yetərsiz dəp əkərəp, [İsrailərə] mundak degən: — «Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərvərdigar, — Mən İsrail jəmati wə Yəhuda jəmati üçün yengi bir əhdini əməlgə axurimən. **9** Bu əhəda ularning ata-bowlılıri bilən tüzən əhdigə oxımaydu; xu əhdini Mən ata-bowlırinə kəlidin tutup Misirdən kütküzəp yetəkliginəmə ular bilən tüzənəmidim; qünki ular Mən bilən tütükən əhədəmdə turmidı, mən uların nəzirimni yətkidim, — dəydu Pərvərdigar. **10** Qünki xu künlərinin keyin, Menig İsrail jəmati bilən tütidioqan əhdəmən mana xuki: — «Mən Əz təwrat-kanunlərimi ularning zəhîn-əkliqə salıman, həmdə ularning kəlbigimə pütimən; Mən ularning Hudasi bolıman,

ularmu Mening hälkim bolidu. **11** Xundin baxlap hækim ez yurtdixioja, yaki ez kerindixioja: — «Pərvərdigarni tonuojin» dəp egitixining hajiti kalmaydu; qünki ularning həmmisi, əng kiqividin qongiojqə Meni bilip bolovan bolidu; **12** qünki mən ularning kəbihliklirigə rəhim klimən həmdə ularning gunahları wə itaatsizlikirini mənggülə esimdin qikiriyetiman». **13** Əmdi Hudanıng bu əhdini «yengi» deyixi burunkisini «kona» deqənlikidur; əmdi wakti ətkən, koniriojan ix bolsa uzun etməy yokıldı.

9 Birinqi əhdidə munasiyatlı ibadət bəlgilimiliri wə yər yüziqə təwə bolovan bir mukəddas ibadət jayı bar idi. **2** Buningçə bir ibadət qediri tikilənidi; uning mukəddas jay dəp atalojan birinqi bəlümidə qiraqdan, xırə xırə üstidə rətləngən nalar bolattı. **3** Uning ikkinqi, [yəni ikqi] pərdicirning kəynida ang mukəddas jay dəp atalojan yəna bir qedi belümi bar idi. **4** Xu yərgə təwə bolovan altıñ huxbuyğah wə püttürley altun bilən kaplanojan əhdə sandukı bar idi. Sandukning iqida altundin yasalojan, manna selinojan komzək, Həruning bih sürgən həsisi wə ikki əhdə [tax] tahtisi bar idi. **5** [Sanduk] üstidiki «kafarət təhti»ning üstigə xan-xərəplik «kerub»lar ornitilojan bolup, ənatlırlı bilən uni yepip turatti. Əmdi bular toopruluk təpsiliy tohilihixning həzir wakti əməs. **6** Bu nərsilər mana xundak orunluxturulojandın keyinləri, kahinlər qədirinən birinqi belümgə [(yəni «mukəddas jay»)ə] hərdaim kirip, ibadət hizmitini kıldı. **7** Birak, [«əng mukəddas jay» dəp atalojan] ikkinqi belümgə pəkət bax kahin yıldada bir kətimlə kirdi. Kahin u yərgə ez gunahları wə həlkning nadanlıktın etküzən gunahları üçün atalojan [kurbanlık] keyinini almayı kirməydi. **8** Bu ixlar arkılık Mükəddas Roh xuni kərsitip bərməktiki, bu birinqi ibadət qədiridikli tütüm inawətlik bolup tursila, əng mukəddas jayə baridiojan yol yənilərə eqilməydi. **9** Mana bular rəsimdək həzirki zamanni roxənləxtüridiqan bir hil obraz, halas. Buningdin xuni kerüwelikxə boliduki, bu qədirdə sunulidiojan hədiya wə kurbanlıklar ibadət kılıqunuñ wijdanıda pak-kamil kılalımdı. **10** Ular pəkət yemək-iqməklər wə boyini suça selinxing türlik rəsmiyətlirigə baqliq bolup, [kənən-tütüm] tütüttülx wakti kəlgüjilik küqkə iga kiliñojan, insanlarning atlırigila baqliq bolovan bəlgilimə-nizamlardır. **11** Lekin Məsih bolsa kəlgüsidi karamat yahxi ixləriñ elip baroqqu bax kahin bolup, adəm kəli bilən yasalmiojan, bu dunyojañ mənsup bolmiojan, tehimu uluq wə tehimu mukəmməl ibadət qedirioja kirdi; **12** eqlikə yaki mozaylarning [kurbanlık] keyinini əməs, bəlkı Əzining [kurbanlık] keyi arkılık U (Əzilə mənggülük hərəlük-nijatni igiligən bolup) bir yolila mənggülə əng mukəddas jayə kirdi. (aiənios g166) **13** [Kona əhdə dəwridə] eqlikə wə buklarning keyi həm inəkninq külliри napak bolovanlarning üstiga sepişə, ularni at jəhətidin tazilap pak kiliqan yərda, **14** undakta, mənggülük Roh arkılık əzini oqubarsız kurbanlık süpitidə Hudaqa atiojan Məsihning keyi wijdanınglarnı olıtxıldırin pak kiliq, bizni mənggülə hayat Hudaqa ibadət kiliçka tehimu yetəkləməndü?! (aiənios g166) **15** Xuning üçün u yengi əhdining wasitiqisidur. Buning bilan (insanlarning awwalkı əhdə astida sadir kiliqan itaatsizlikliri üçün azadlik bədili süpitidə xundak bir elüm bolovanıñ) Huda taripidin qakirilojanlar wəda kiliñojan mənggülük miraskə erixałeydu. (aiənios g166) **16** Əger wəsiyat kəldurulsa, wəsiyat kəlduroqunining olıtxı təstiklənoqqa, wəsiyat küqkə iga bolmayıdu. **17** Qünki wəsiyat pəkət olımdın keyin küqkə iga boludu. Wəsiyat kəlduroqunqi həyatla bolsa, wəsiyitining həqkəndək küqi bolmayıdu. **18** Xuningçə ohxax, dəsləpki əhdimü kən ekitiləqandıla, andin küqkə iga bolovan. **19** Qünki Musa Təwrat kanunu boyiqə hərbir

əmrini pütün hälkə ukturoqandın keyin, mozay wə eqliklering suoja arilaxturulojan keyini kizil yung yipta baqlojan zofa bilən kanun dəsturiqə wə pütün hälkə sepiq, ularoja: **20** «Mana, bu Huda silərning əməl kiliñixlərə əmr kiliqan əhdining keyidur» — dedi. **21** U yəna ohxax yolda ibadət qedirioja wə qedirdikli ibadətə munasiyatlı pütükə saymanlarning üstigə kan səpti. **22** Dərwəkə, Təwrat kanunu boyiqə həmmə nərsə degiðük kan bilən paklinidu; [kurbanlık] keyi tektilmigüqə, gunahlar kəqürüm kiliñimaydu. **23** Hox, ərxtikiga təklid kiliq yasalojan bu buyumlar muxundak [kurbanlıklar] bilən paklinixi kerək idi. Bırak ərxtiki nərsilərning ezi bulardın esil kurbanlıklar bilən paklinixi kerək. **24** Qünki Məsih ərxtiki həkkiyə ibadət jayioja taklid kiliñojan, adəm kəli bilən yasalojan mukəddas jayə əməs, bəlkı Hudanıng huzurda bizgə wakillik kiliq həzir bolux üçün ərxning eziqə kirip boldı. **25** [Yər yəzidiki] bax kahinning yilmuyıl ez keyini əməs, bəlkı [kurbanlıklarning] keyini elip, əng mukəddas jayə qayta-qayta kirip turojinidək, u kurbanlık süpitidə eziñ qayta-qayta atax üçün kırgını yok. **26** Əger xundak kiliçning zərüriyəti bolovan bolsa, dunya apiridə bolqandın beri Uning qayta-qayta azab qekixigə toqra kelətti. Lekin U mana zamarlarning ahirida gunahını yok kiliç üçün, bir yolila Əzini kurban kiliçka otturioja qıktı. (aiənios g165) **27** Həmmə adəmning bir ketim olıtxı wə elgəndin keyin sorakka tərtilixi bekitilgəngə ohxax, **28** Məsihə muroqun xixilerning gunahlarını Əz tütigə elix üçün birlə ketim kurbanlık süpitidə sunulogandın keyin, Əzini təlpünüp kütkənlərgə gunahını yok kiliqan hələdə nijat kəltürüxkə ikkinqi ketim axkara bolidu.

10 Təwrat kanuni kəlgüsidi elip kelinidiojan güzəl ixlarning ez əynini əməs, bəlkı ularning kelənggisinənə sürətləp bərgəqə, u tələp kiliñojan, yilmuyıl sunulup keliwatkan ohxax kurbanlıklar arkılık [Hudaqa] yekinləxmakqı bolovanlarnı hərgizmə mukəmməl kılalımdı. **2** Bolmisa, muxu kurbanlıklarning sunuluxi ahiirlıxatti, qünki ibadət kılıqıqlar pak kiliñip, wijdani yəna ez gunahları tüpəylidin azablanımaytı. **3** Həlbuki, muxu kurbanlıklar yilmuyıl ez gunahlarını əzliyigə əslitip turdu. **4** Qünki buka wə eqlikərlər keyi gunahları hərgiz elip taxliyalımdı. **5** Xuning üçün, U dunyoja kəlgəndə mundak deqən: — «Nə kurbanlık, nə atiojan axılık hədiyalıri bolsa Sening tələp-arzuyung əməs, Bırak Sən üçün bir tən təyyarlap bərding; **6** Nə kəydürmə kurbanlıklar, nə gunah kurbanlıkininə seyünmiding; **7** Xunga jawab bərdimki — «Mana Mən kəldim! — Kanun dəsturungda Mən təpərlək, pütləngəndək — I Huda, iradəngni əməlgə axurux üçün kəldim». **8** U yukarıda: «Nə kurbanlık, na axılık hədiyalıri, na keydürmə kurbanlıklar nə gunahni tiliqi kurbanlıklar Sening tələp-arzuyung əməs, Sən ulardının seyünmiding» (bu kurbanlıklar Təwrat kanununining təlipi boyiqə sunuluxi kerək idi) deqənidin keyin **9** yəna: «Sening iradəngni əməlgə axurux üçün kəldim» deqən. Demək, [Huda] keyinkisini küqkə iga kiliç üçün, alındıqisini əməldin kəlduridu. **10** Hudanıng bu iradisi boyiqə Əysə Məsihning tenining bir yolila kurban kiliñixi arkılık biz gunahıñ paklinip, [Hudaqa] ataldı. **11** Hər kahin hər künü ibadət hizmitidə turdu, xundakla gunahları hərgiz sakit kılalımdıqan ohxax hildiki kurbanlıkları [Hudaqa] qayta-qayta sunidi. **12** Birak, bu [kahin] bolsa gunahlar üçün birlə ketimlik mənggülə inawətlik bir kurbanlık sunojandın keyin, Hudanıng ong yenida olturdu; **13** U xu yərdə «düixmənləri Əz ayioji astida təhətipər kiliñojə» kütüdü. **14** U muxu birlə kurbanlık bilən Hudaqa atap pak-mukəddəs kiliñojanları mənggülə mukəmməl kıldı. **15** [Mukəddəs yazmilarda] [pütləngəndək], Mukəddəs Rohmu

bu hâkta bizgə guwaqlik beridu. Qünki U awwal: — **16** «U künlərdin keyin, Mening ular bilən tüzidiojan əhədəm mana xuki, dəydi Pərvərdigar; Mən Əz təwrat-kanunlirimni ularning zehin-əkligimə salımən, Həmdə ularning kəlbigimə pütimən» degəndin keyin, U yənə: — **17** «Ularning gunahlıri wa itaətsizlikirini mənggüga esimdin qikiriyetimən» — deyən, **18** Əmdi xu yolda gunahlar kəqürüm kılınlıqanıkan, gunahlar üçün kurbanlık kılıxning hajitimu kalmayıdu. **19** Xuning üçün, əy kərindaxlar, əysanıng kəni arkılık əng mukaddəs jayoja kirixkə jür'ətlək bolup, **20** (U bizgə ekip bərgən, ibadəthanining pərdisidin (yəni, Uning et-tenidin) etidiojan xu yipyengi, həyatlık yoli bilən) **21** xundakla Hudanıng ailişini baxıquridiojan bizning uluq kahinimiz boləşanlıkı bilən, **22** dillirimiz wijdandıki buloqunuxlardan sepilex bilən paklanojan wə bədinişim sap su bilən yuyuloşandak tazilanojan haldə etikadning toluk jəzəm-hatirjəmlik wə səmimiy kəlb bilən Hudaqə yekinlixayı. **23** Əmdi etirap kılıqan ümidişimzə təvrənməy qıng turaylı (qünki wədə Bargıqı bolsa sezidə turqoşuidur) **24** wə mehri-muhəbbət kərsitix wə güzəl ix kılıxka bir-birimizni kəndək kozojax wə rioğbətləndürənxı oylayı. **25** Bəzilər adət kiliwalqandak, jamaətə jəm boluxtin bax tartmaylı, bəlkı bir-birimizni jekiləp-ilhəmlənduraylı; bolupmu xu künining yekin laxşanlığını baykiojininglarda, tehimu xundak kılılayı. **26** Həkikətni tonuxka nesip boləqandın keyin, yənilə kəstən gunah etküziwarsak, u qaoqda gunahlar üçün sunulidiojan baxka bir kurbanlık bolmas, **27** bəlkı bizgə kəlidiojini pəkət sorak, xundakla Huda bilən kəxilxidiojanların yəp tütigixə təyər turidiojan yalkunluk otnı körkünq iqidə kütüxla, halas. **28** Əmdi Musaqa qüxiürülən Təwrat kanununu kezgə ilmiqan hərkəndək kixi ikki yaki üç guwaqliqinə ispatı bolsa, kəngqılık kılınmayla eltürülətti. **29** Undakta, bir kixi Hudanıng Oqlını dəpsəndə kilsa, Hudanıng əhdisining kənioqa, yəni ezipi pak kılıqan kənoqa napak dəp karisa, xəpkət kılıqıraq Rohni həkərət kilsa, buningdin tehimu eojir jazəqa layik həsablinidu, dəp oylimamsırlar? **30** Qünki [Təwrattə] «Intikam Meningkidur, kixinin kilmixlirini eż bexioqa eżüm yandurimən, dəydi Pərvərdigar» wə «Pərvərdigar Əz həlkini sorakka tartıdu» degüçini bilimiz. **31** Məngüy həyat Hudanıng kollırıja qüxtip jazalinix nəkədər dəhəxətlək ix-hə! **32** Əmdi silər yorutuluxtin keyin, azab-əkubətlək, kattik kürəxələrgə bərdaxlık bərgən axu burunkı künlərni esinglarda tutungular. **33** Bəzi wəkiltərə raswa kılınip həkərətləx wə harlinixlərə uqrıdinglər wə bəzi wəkiltərədək muxundak muamilərgə uqrıqanlırlarə dərddax boldunglar. **34** Qünki silər həm məhbuslarning dərdiga ortak boldunglar həm mal-mülkünglər bulanqandimu, kəlgüsida tehimu esil həm yokap kətməydiqan bakıy təəllükatkə iğə bolidiojanlıqları bilgəqkə, huxallık bilən bu ixni kəbul kıldıqlar. **35** Xuning üçün, jasarıtingləri yokatmanglar, uningdin intayin zor in'am bolidu. **36** Qünki Hudanıng iradisiga əməl kiliq, Uning wədə kılıqinioqa müyəssər bolux üçün, səwr-qıdam kılıxıngılarə toqra kelidu. **37** Qünki [mukaddəs yazmılarda] [Huda] mundaş deyən: — «Pəkət azoqın wakittin keyinlə», «Kəlgüçü dərwəkə yetip kelidu, U keqikməydu. **38** Bərək həkənliyi boluqı etikad bilən yaxaydu; Lekin u kəynigə qekinə, Jenim uningdin seyünməydu». **39** Həlbuki, biz bəlsək, kəynigə qekinip əhalək bolidiojanlardan əməs, bəlkı etikad bilən eż jenimizni igilgənlərdindurmız.

11 Etikad bolsa ümid kılıqan ixlarning reallıktiki ipadisi wə kerünməydiqan xəy'ilərning dəlilidur. **2** Qünki burunkı metiwarlırimiz kədimdə mana xu etikad bilən [Hudadin kəlgən] yahxi guwaqlikni alojan. **3** Biz etikad arkılık kainatning

Hudanıng səz-kalami bilən ornitiloqanlığını, xundakla biz kerüwatqan məwjudatlırların kərgili bolidiojan xəy'ilərindən qıkkən əməslikini qüxinələyəmiz. **(a) 165** **4** Etikadı boləqakə Həbil Qabilningkidinmə əwzəl bir kurbanlıknı Hudaqə atıojı; etikadı boləqakə Huda uning atiojanlarını təripləp, uningoja həkənliyi dəp guwaqlik bərdi. Gərqə elən bolsimus, etikadı bilən u yenilə bizgə gəp kilməktə. **5** Etikadı boləqakə, Hanoh əlümni kerməyla [ərxəkə] kətürüldi; Huda uni ketürüp elip kətkəqkə, u yər yüzidə heq təpilmidi. Səwəbi u elip ketilixtin ilgiri, Hudani hursən kılıqan adəm dəp təripləngəndi. **6** Əmdilikdə etikad bolməy turup, Hudani hursən kılıx mumkin əməs; qünki Hudanıng aldiqə baridiqan kixi Uning barlıkoja, xundakla Uning Əzini izdигənlərgə ajrını kəyturouqı ikenlikləgə ixinixi kerak. **7** Etikadı boləqakə, Nuḥ tehi kerilüp bakmiojan wəkələr həkkidə Huda təripidin agaḥlanduruləşəndə, ihləsmənlik korkunqı bilən ailişidikilərni kutkuzx üçün yoojan bir kəmə yasidi; həmdə etikadı arkılık xundak kılıp pütküll dunnyadikilərning gunahlıri üstidin həküm qıvardı, xundakla etikadın boləqan həkənliylikka mirashor boldi. **8** Etikadı boləqakə, Huda İbrahimim uningoja miras süpitidə bərməkqi boləqan zəminoja berixkə qəkirojanda, u itaət kıldı; u kəyərgə baridiqanlığını bilməy turup yoloja qıktı. **9** Etikadı boləqakə u wədə kılınojan zəminda, huddi yaka yurtta turoqandak musapir bolup qədirlərni makan kılıp yaxidi. Hudanıng uningoja kılıqan wədəsinə ortak mirashorları boləqan İshək wə Yaquplarmu uning bilən birgə xuningə oxhax yaxidi. **10** İbrahimim uning xundak kılıxidiki səwəb, u ulları mustəhəkəm boləqan xəhərni kütkənidü; xəhərning layihiliqsi həm kuroqısi Huda Əzidur. **11** Etikadı boləqakə Sarah, gərqə yaxinip kılıqan, tuqut yexidin etkən bolsimus, əhamilərə bolux iktidarıqə iğə boldi; qünki u wədə kılıqan Hudani ixənqlik dəp kərəyti. **12** Buning bilən birlə adəmdin, yəni əlgən adəmdək bolup kılıqan bir adəmdin asmandıki yulutzəldək kəp, dengiz sahilidiki kumdək sansız əwlədlər barlıkkə kəldi. **13** Bu kixilərning həmmisi Hudanıng wədə kılıqanlıriqə müyəssər bolməy turupla etikadı boləqan haldə aləmdin etti. Bərək ular həyat wəktidə bularning kəlgüsidiə əmələgə axurulidiojanlığını yırakṭın kərüp, kəqək eiqip hursənlik bilən kütken wə ezlirini yər yəzidə musapir wə yoluqı dəp axkarə eytkənidü. **14** Bu bundak səzələrni kılıqan kixilərning bir wətənni təxna bolup izdəwətəkənlikini enik ipadılıydu. **15** Dərwəkə, ular eż yurtini seyoqınan bolsa, kəytip ketix purşti qıkkən bolatti. **16** Lekin ular uningdinmə əwzəl, yəni ərxtiki bir makənni təlpiñün əzdiməktə. Xuning üçün, Hudanıng ezlirining Hudasi dəp atılıxidin nomus kilməydi; qünki mana, U ular üçün bir xəhər hazırlıqan. **17** İbrahim Huda təripidin sinalojinida, etikadı boləqakə oqlı İshəkni kurbanlık süpitidə Hudaqə atidi; gərqə u Hudanıng wədilirini, jümlidin «Sening namingni dawamlaxturidiojan nəsling bolsa İshəktin kılıp qıçıdu» deyinini tapxuruləşən bolsimu, u yenilə birləndirən oqlını kurban kılıxka təyyar turdu. **19** Qünki u hətta İshək elən təkirdirdim, Hudanıng uni tərildürükə kədir ikenlikləgə ixəndi. Mundaqə eytkəndə, İshəkni əlüməndin tərildürüləndək kəytidin tapxuruləşən. **20** Etikadı boləqakə, İshək oqlulları Yaqup bilən əsawning kəlgüsü ixliroja həyrlik tiləp dua kıldı. **21** Etikadı boləqakə, Yaqup aləmdin etüx alıddı. Yüsüpninə ikki oqlıning hərbəri üçün həyrlik dua kiliq, hasisoja tayinip turup Hudaqə sejdə kıldı. **22** Etikadı boləqakə, Yüsüp səkratka qüxtip kələşəndə, bəni Israfilning Misirdin qıkip ketidiojanlığını tiləp alıdı həmdə əzining ustihanlıri toqruşulukmu əmr kıldı. **23** Etikadı boləqakə, Musa tuqulqanda, uning ata-anisi uni tüq ay yoxurdu; qünki ular Musanıng

yeğimlik bir bala ikənləkini kərdi, padixahning pərmanidinmə korkmədi. **24** Etikədi bololaşqə, Musa qong bolup uluq zət bolışından keyin, «Pirəvning kızının oqları» deyən atakta turiwərinxni rət kilip, **25** gunah iqidiki lazzatlıların wəkitlik bəhrimən boluxning ornişa, Hudanıng həlkə bilən billa azab qekixinə əwzəl kərdi. **26** U Məsihə karitiloğan həkərətka uqraxnı Misirning həzinəsidiyi bayılıqlarla işə boluxtinmə əwzəl kərdi. Qünki kezlinirin [ərxtiki] in'amoşa tikiwatattı. **27** Etikədi bololaşqə, u padixahning oqzıpindinmə korkmaya Misirdin qikip kətti. [Japa-muxəkkətə] qididi, qünki Kezgə Kerümmiqişi uning kezığa kərənəp turoqandak idi. **28** Etikədi bololaşqə, u «tunji oqlining jenini aloquqi» [pərixtining] [Israillarqa] təqməslili üçün [tunji] «əttüp ketix» həyətini etküzüp, xuningə munasiwətlik ənnəni [buyrulqını boyiqə] sepip-sürkidi. **29** Etikədi bololaşqə, [Israillar] Kızıl dengizdən huddi kuruşluqta mangonədək mengip etti. Birak [ularni koçlap kəlgən] Misirliklər etməkqı boloqanda suşa oşərk boldi. **30** Etikədi bololaşqə, həlk yətə kün Yerihə xəhiriñin seplilini aylanqandın keyin sepił erüldi. **31** Etikədi bololaşqə, pañixə ayal Rahab Israıl qarlıqçılırını döslərgə kütüwaloşaqqa, itətsizlər [boloqan ez xəhiriidikilər] bilən birlikta hələk bolmıldı. **32** Mən yənə nemixkə səzlep olturay? Gideon, Barak, Ximxon, Yəftah, Dawut, Samuil wə kələjan baxka pəyənəbərlər toqrisidə eytip kəlsəm wəkət yətməydi. **33** Ular etikədi bilən əllərning təstidin oqalıb kəldi, adalət yürgüzdü, [Huda] wədə kələjanlarşa erixti, xırların aqzılırını etip koydi, **34** dəhəxətlik otnıng yalkunını eçürdü, kılıqning tloqındıñ keçip kütüldi, ajizlıktın küçəydi, jänglərdə batırılık kərsətti, yat əllərning koxunlarını teri-pirang kıldı. **35** [Etikədi bololaşqə], ayallar olğan uruk-tuqşanlarını elümdin tirdilürgütüp kəyturulwadi; birak baxxılar kəlgüsida tehimu yahxi halda elümdin tırılıylı dəp, kütulux yolinı rət kılıp kiyinilikxə bərdaxlılıq bərdi. **36** Yənə bəzilər sinilip har-mashırılıqça uqrap kamqılandı, bəzilər hətta kixənlənip zindanoşa taxlandı; **37** ular qalma-kesək kılıp eltürüldi, hərə bilən həriliçin parqılandı, sinaklarnı bexidin etküzdi, kılıqlınip eltürüldi; ular koy-eqkə terilirini yepinqa kələjan halda sərsan bolup yıldı, namratlılıqta yaxidi, kiyin-kistakka uqrıdi, horlandı **38** (ular bu dunyaoşa zaya kətkənidi), qellərda, təqşılarda, engükürlərda wə gəmılarda sərgərdən bolup yıldı. **39** Bularning həmmisi etikədi bilən Hudanıng Əz guwahı bilən təripləngən bolsımı, Hudanıng wədə kılıqinoşa aynı boyiqası erixkini yok. **40** Əmdəlikdə Huda bızählər üçün tehimu əwzəl bir nixan-məksətni bekitkən bolup, ular bızsız kamalatka vətküzülməydi.

12 Әмди әтірапимизда гуваһқilar xunqə qong buluttak
bizni oruwalоjaqka, hərhil eoır yük həm bizə
aslanla qirmixiwalidioğan gunahni qorüp taxlap, aldimizoja
köyulqan yügürük yolini qidamlıq bilən besip yügürəyli;
buningda kəzimizni etikadimizning Yol Baxlıqıqisi wə
Takamullaxturoquqisi bolovan Əysaşa tıkayı. U Əzini kütkən
huxallıq üçün kresttiki azabka bərdaxlık bərdi həm uningda
bolovan həkərətkə pisənt kıləmədi. Xuning bilən U Hudanıng
təhtining ong təripida olturoquzıldı. **3** Kənglünglarning
həriq sowup kətəməsliki üçün, gunahkarlarning xunqə kattik
horlaxlıriqə bərdaxlık Bərgüçini kəngül köyup oylanglar.
4 Gunahqı karxi kürəxlərdə tehi kan akkuzus dərijisiga
berip yətmidinqlar. **5** Hudanıng silərgə Əz parzəntilim
dəp jekiləydiqən [mukəddəs yazmildariki] munu səzlinini
untudunglar: «- I oqlum, Parwərdigarning tərbiyisiga sal
karima, Əyiblənginində kənglüng sowup kətəmisün, **6** Qünki
Pərwardigar seyginigə tarbiya beridu, Mening oqlum dəp kobul
kilojanlarning həmmisini dərriləydu». **7** Azab qəkkininglərni

Hudaning tərbiyisi dəp bılıp, uningoja bərdaxlıq beringlər. Qünki silərning tərbiyə elixinglarning ezi Hudaning silərni oqlum dəp muamilə kələjanlığını kərsitidü. Kəysi pərzənt atisi təripidin tərbiyilənməydi? **8** Əmdi [Hudaning] tərbiyilixidə hərbət pərzəntininq ez ülüxi bar; ləkin bu ix silərdə kam bolsa həkkiyiqi oqlullurindən əməs, bəlkı haramdını bolğan pərzənti bolup qığışılər. **9** Uning üstigə həmmimizmizning əzimizgə tərbiyə bərgən ət jəhəttiki atılırimiz bar, biz ularnimı hərmətləp kəldük. Xundak ikən, rohrlarning atisiqə tehimu itəat kilməndük? Xundakta hayatımız yaxnimadu? **10** Ət jəhəttiki atılırimiz berhək pəkət ezi muwapiq kərgən yol boyiqə azojinə wakıt bizni tərbiyiləgən. Ləkin U bolsa bizə paydılık bolsun dəp, pak-mukəddəsləkidan müyəssər boluximiz üçün tərbiyiləydi. **11** Əmdi kəttik tərbiyə berilgən waktida adəmni hux kilməydi, əksiqə adəmni kəyəqoja qəmdürüdü; birək buning bilən tüzəlgənlərgə u keyin həkkiyaniqliktin qıkkən tinq-hatırjəmlikning mewisini beridü. **12** Xuning üçün, «Təlip sanggiliojan kolunqlarını, zəplixip kətkən tizinglarnı ruslanglar» **13** we «əksək»larning püklülp kalmayı, bəlkı xipa tepixi üçün pütliringlarnı tüz yollarda mangdurungular. **14** Həqbiyət kixilər bilən inak etüxə we pak-mukəddəs yaxaxka intilinqlər; mukəddəs bolmijojan kixi hərgiz Rabni kəralməydi. **15** Oyoq turunglarkı, həqkim Hudaning mehri-xəpkitidin məhrum kalmışın; aranglarda silərgə ix tapkuzup silərni kəydüridiojan, xundakla kəp adəmlərni bulqap napak boluxka səwəb bolidiojan birər eç-adawət yiltizi ünmisun. **16** Aranglarda həqbiyət buzuqluk kələquqi yaki əzining tunji oqlulluk həkükini bir wah tamakka setiwtəkən əsawdək ihsələs kixi bolmışın. **17** Qünki silərgə məlumki, əsaw keyin [atisiining] həyrlik duasını elixni oylıqan bolsimu, xundakla uningoja intilip kez yaxlırını ekitip yalwurojan bolsimu, u [bu ixlarnı orniqə] [kəltüridiojan] towa kılıx yolini tapalmayı, rət kılindi. **18** Qünki silər kol bilən tutkılı bolidiojan, yalkunlap ot enip turuwatqan həmdə sərlük bulut, kərəngələk wə kara kuyun kaplıqan axu taqka kalmidinglər — **19** (u jayda kanay sadası bilən sezligən awaz yətküzülgəndə, bularını anglijanlar: «Bizə yənə sez kiliimisun!» dəp [Hudaqə] yalwuruxti; **20** qünki ular kılınojan əmrni kətürəlmidi. «Eğer bu taqka hətta birər həywanning ayioji təqsimü, qalma-kesək kılıp əltürülsün» [dəp tapilanjanıdıl]; **21** u kərənük xundak korkunqluk idiki, Musamu: «Bək kəttik körküp ojal-ojal titrəp kəttim» degenidü). **22** — Silər bəlkı Zion teojoqa, yəni mənggü hayat Hudaning xəhiri — ərxtiki Yerusalemoja, tūmənlığın pərixtılərgə, **23** isimləri ərxtə pütlügən turji tuqulqojarınlarning həyt-mərika huxallılıkda jəm kılınojan jamaitigə, həmməylənninq sorakqısı Hudaqə, takamaklaturulqan həkkiyani kixilərning hərlirliqə **24** we yengi əhədining wasitiqisi əysəoja, xundakla həm Uning sepişgen kənioja kəldindər. Bu kənə Həbilninqidin əwzəl sez kılıdu. **25** Bu seznı kılıquqını rət kilməsliliklər üçün dikkət kilinglər. Qünki yər yəzidə əzlırigə wəhiy yətküzüp agahlanduroquqını rət kələjanlar jazadin əqip kütulalmojan yərdə, ərxtə bizni agahlanduroquqının yüz erüsek, halımız tehimu xundak bolmamdu? **26** Əmdi xu qəqədə Hudaning awazı zəminini təwritiwtəkənidü; ləkin əmdi U: «Əzüm yənə bir ketim zəminnili əməs, asmannımu təwritimən» dəp wədə kıldı. **27** «Yənə bir ketim» degen bu sez təwritidiojanlarning, yəni yaritilojan nərsilərninq təwritilixi bilən yoxitidiojanlıqını, təwratkılı bolmaydiojan nərsilərninq mənggü mukim bolidiojanlıqından ibarət mənini bildürüdü. **28** Xuning üçün, təwratkılı bolmaydiojan bir padixahlıkkıa müyəssər bolup, mehri-xəpkətni qing tutup bu

arkılık ihlasmənlək wə əyminix-korkunq bilən Hudani hursən kılıdıqan ibadətlərni kılayı. **29** Qünki Hudayimiz həmməni yəwətküqi bir ottur.

Barlıq yetəkqiliringlar wə barlıq mukəddəs bəndilərgə salam eytəksilər. İtaliyədin kəlgənlər silərgə salam yollidi. **25** Mehrişəpəkət həmminqalaroja yar boløy! Amin!

13 Aranglarda kərindaxlıq mehîr-muhəbbət tohtimisun. **2**

Natonux kixilərgə mehmandost boluxni untumanglar. Qünki bəzilər xu yol bilən bilməstir pərixtılərni mehman kılıqan. **3** Zindanoqa taxlanqanları ular bilən bille [zindanda] zənjirləngəndək yad etmişlər. Horlanqanları ezünglərmiş təndə turuwaṭkan bənda süpitàda yad etip turunglar. **4** Həmmə adəm nikahka hərmət kilsün, ər-hotunlarning yatidiojan yeri daqşiz bolsun; qünki Huda buzukqılık kılıqulular wə zina kılıquluların həsab alıdu. **5** Mengix-turuxunglar pulsərəslətin haliy bolsun, barioqa kənaət kilinglar. Qünki Huda mundak degən: «Səndin əsla ayrılmayman, Seni əsla taxlimaymən». **6** Xunga, yürəklək bilən eytalaymizki, «Pərvərdigar mənəning Yاردəmqimdu, həq korkmayman, Kixilər meni nəmə kılalısun?» **7** Silərgə Hudanıng sez-kaləməni yətküzən, silərning yetəkqiliringlərni esinglarda tutunglar. Ularning mengix-turuxuning mewə-nətijsigə kəngül koyup kərap, ularning etikadını ülgə kilinglar: — **8** Əysə Masih, tünüğüün, bügün wə əbədil'əbədgıqə eżgərməyədul (aiən g165) **9** Xuning üqün, hərhil oqayıriy təlimlər bilən eziqturulup kətmənglər; qünki insanning kəlbə [kurbanlıqka has] yeməkliklər bilən əməs, bəlkı Hudanıng mehîr-xəpküti bilən kəwətənləndürülgini əwzəl. Qünki bundak yeməkliklərgə berilip keliwatkanlar ulardin həqkəndək payda kərgən əməs. **10** Biziñlərning xundak bir kurbangahımız barkı, ibadət qədiridə hizmətə bolojanlarning uningdin yeyiz hökükü yoktur. **11** Qünki gunah tiləx süpitàda soyulqan, kəni bax kahin təripidin əng mukəddəs jayoja elip kirlən qurbanlıq haywanlarning teni bolsa kərargahning sırtıqə elip qıkılıp kəydürülətti. **12** Xunga əysamu Əz kəni bilən həlkni paklap Hudaşa atax üçün, xəhər darwazisining sırtıda azab qekip əldi. **13** Xundak ikan, bizmu kərargahning sırtıqə qıkıp, Uning yəniqə berip, Uningqoja əqarlıqan həkərətkə ortak bərdaxlıq berayli. **14** Qünki yər yüzidə mənggү məwjuṭ turidiojan xəhîrimiz yok, bəlkı kəlgüsidi ki xəhərgə intilməktimiz. **15** Xunga, Masih, arkılık Hudaşa qurbanlıq süpitàda mədhiyilirrimizni tohawsız ataylı, yəni ez ləwlirrimizning mewisi süpitàda Uning namini etirap kılayı. **16** Əmdi həyər-sahawat kılıxni wə baringlardin ortak təkşimləxni untumanglar. Qünki Huda bundak qurbanlıklardın hursən bolidu. **17** Yetəkqiliringlaroja itaət kılıp, ularoja boy sununqlar. Qünki ular ez hizmitidin Hudaşa həsab beridiojanlar bolup, həmixin jeninqlardin həwər elixka oyoqak turidu. Ularning bu ixi əyəvənələm bilən əməs (qünki undak bolsa silərgə həq payda yətküzülməydi) bəlkı huxal-huramlıq bilən elip berilsün. **18** Biziñlər dua kılıp turunglar; qünki wijdanimizning pak ikanlılığı, hərbir ixlarda toopra yolda mengixni halaydiqanlıqimizə qayıl kılındı. **19** Yeninglaroja patrak kəytip berixim üçün, dua kiliqinglarnı alahidə etünimən. **20** Əmdi mənggülük əhdininq kəni bilən koy padisining katta padiqisi bolojan Rəbbimiz əysani əlümdin tirildürgüqi, hatırjəmlikning Igisi bolojan Huda (aiənios g166) **21** Əysə Masih, arkılık silərgə Əzini hursən kılıdıqan ixlarnı kıldurup, silərni hərbir yahxi əməldə takamullaxurup iradisining ijraqılıri kılıqay! Məsihəkə əbədil'əbədgıqə xan-xərəp boloqay! Amin! (aiən g165) **22** Silərdin etünimənki, i kərindaxlırim, bu nəsihət seziümgə eçir kərməy կulak saloqaysıllər; silərgə muxunqılıkla sezlərni yazdım, halas. **23** Kərindiximiz Timotiyning zindandin koyup berilgənləkidiñ həwərdar boloqaysıllər. Yekində yəni moja keliplə qalsa, mən silərni yoklaş barojimında u mən bilən bille baridu. **24**

Yakup

1 Hudaning wa Rabbimiz ñysa Masihning kuli bolajan mənki Yakupin tarkaq turuwatkan muhajir on ikki kəbiligə salam! **2** Kərindaxlirim, hərkəndək sinaklarqa duq kəlsənglər, buni zor huxallıq dəp bilinglar. **3** Qünki silərgə məlumki, bundak etikadınlarning sinilixi silərdə səwr-qidamlıq xəkilləndiridü; **4** səwr-qidamlıqning hisliti kəlbinglarda turup xundak pixip yetilsunki, xuning bilən siler pixqan, mukəmməl wə kəm-kutisiz bolisiler. **5** Birak əgar aranglardıki birsi danalıqka möhtaj bolsa, həmmigə sehiylik bilən beridiojan xundakla əyilimyediyan Hudadin tilisun. Xuning bilən uningoja qoqum ata kılıniidu. **6** Birak wə həq delioqluq bolmay ixənq bilən tilisun; qünki delioqluq kixi huddi xamalda urulup uyan-buyan yəlpüngən dengiz dolkunoja ohxaydu. **7** Undak kixi Rəbdin birət nərsiga eriximan, dap həq hıyal kilmisun; **8** undaklar üjma kengül bolup, barlıq yollarida tutamı yok adəmdur. **9** Namrat bolajan kərindax əzinining yukirioja kötürülgənlilikə təntəna kilsun; bay bolajan kərindax bolsa, əzinining təwən kılınojanlıqıja təntəna kilsun, qünki u ot-qeplerning qeqəkliridək tozup ketidu. **11** Kuyax qıkip kızıqanda, ot-qeplərni kurutidu, güllüri tozup ketidə-də, uning güzəllikli yokilidu; bay adəmlər huddi xuningqə ohxax, ez hələkqılıkida yokilidu. **12** Sinaklarqa [səwrqarlıq bilən] bardaxlıq bərgən kixi nəkədər bəhtlik-hə! Qünki u sinakın ətkəndin keyin, [Huda] Əzini seyənlərgə wəda kılıqan hayat tajioja müyəssər bolidu. **13** Adəm azduruluxka duq kəlgəndə «Huda meni azduruwatidu» demisun. Qünki Huda yaman ixlar bilən azduruluxi mümkün əməs həm baxxılarnı azdurmaydu. **14** Bəlkı birsi azdurulujanda, ez həwəs-nəpsi əzəzdirilip, ularning kəynigə kırğın bolidu; **15** andin həwəs-nəps həmildar bolup gunahını tuojudu; gunah əsüb yetilip, əlüməgə elip baridu. **16** Xunga seyümlük kərindaxlirim, aldinip kalmanglar! **17** Barlıq yüksək sehiylik wə hərbir mukəmməl iltipat yukiridin, yəni [asmandik] [barlıq] yorukluklarning Atisidin qüxüp kelidu; Uningda heqkəndak eżgirix bolmayıdu yaki Uningda «aylinix» bilən həsil bolidiojan kələnggilərmərə bolmayıdu. **18** U bizni [Əzi yaratıkan barlıq] məwjudatlarning iqidə Əziga dəsləp pixkan mewidək bolsun dəp, Əz iradisi boyiąqə bizni həkikətning səz-kalamı arklılıq, təqndurdu. **19** Xuning bilən, i seyümlük kərindaxlirim, hər adəm angłaxka tez təyyar tursun, səzləxkə aldimisun, oqəzəplinixkə aldirmisun. **20** Qünki insanning oqəzipi Hudaning həkəkəniylikini elip kəlməydu. **21** Xuning üçün, barlıq iplasılıkları wə kininglərə patmaywatkan rəzillikli taxlanglar, [kəlbinglarda] yiltiz tartkuzulojan, silərni kutkuzalaydiyan səz-kalamni kəmərflək-məmənlik bilən köbül kilinglar. **22** Əmma ez-ezüngərləri aldap pakət səz-kalamni anglıoqulılardın bol manglar, bəlkı uni ijra kılıqulılardın bolunglar. **23** Qünki birsi səz-kalamni anglap koyupla, uni ijra kılımşır, u huddi əsynəkta əzinining eyni kiyapitigə karap koyup, ketip kalqan kixiga ohxaydu; qünki u ez turkiyə karap bolup, qikipla, xıhaman əzinining kəndək ikenlikini untuydu. **25** Lekin axu kixilərni ərkinlikkə erixtüradiojan mukəmməl kanunoja əstayidillik bilən dawamlıq karap, untuoq anglıoqulı bolmay, bəlkı uning iqidə yaxap ijra kılıqulı bolajan kixi ixılırida bəhtlik kılıniidu. **26** Birsi əzini iħlasmən adəmmən dəp həsabliojan, lekin tilini tizginlimiğən bolsa, əzini ezi aldaydu; bundak kixining iħlasmənliliği bihüdülilik. **27** Huda'Atimizning nəziridiki pak wə daojsız iħlasmənlilik xuki, kiyinqılıqta kalqan yetim-yesir, tul hotunlarnı yoklap, ularoja oqamhörlük kılıx wə ezini bu dunyaning bulqixidin daojsız saklaxtur.

2 Kərindaxlirim, xan-xərəp Igisi bolajan Rabbimiz ñysa Masihning etikad yolini tutkənlikənlər, adəmning taxki kiyapitigə karap muamila kılıdiqanlardın bol manglar. **2** Qünki sinagoginglərə altun üzük takıqan, esil kiyinqən bir bay bilən təng jul-jul kiyinqən bir kəmbəqələr kirsə, **3** silər esil kiyinqənni ətiwarlaq «Tərgə qıkip oltursıla!» desənglər, kəmbəqələr, «U yərda tur!» yaxı «Ayaq təripimdə oltur!» desənglər, **4** əzəra ayrimiqiliq kılıqan wə insanlar üstidin yaman niyət həküm qılıqarouqulardın bolajan bolmamsırlər? **5** Külək selinglər, i seyümlük kərindaxlirim — Huda bu dunyadiki kəmbəqəllərni etikadta bay bolux həmdə ularni Əzini seyənlərgə berixkə wəda kılıqan padixalılıqıja mirashor boluxkə taliqon əməsmu? **6** Birak silər kəmbəqəllərni kezgə ilmidinglər! Baylar silərni əzgən wə sot-soraklarqa səriqə əməsmu? **7** Üstünglərə qıculojan axu mubarək naməja kupurluk kiliwatqanlar yənə xu [baylar] əməsmu? **8** Mükəddəs yazmilardıki «köxnangni əzüngü seyəngələk sey» degen xəhanə kanunoja kılıplı kılıqulı qılıqları, yahxi kılıqan bolisiler. **9** Lekin kixilərgə ikki hil kez bilən karisanglar, gunah kılıqan bolisiler, Təwrat kanunu təripidin hilaplik kılıqulular dəp bekitilisilər. **10** Qünki bir kixi pütün Təwrat kanunoja əməl kildim dəp turup, [həttə] uningdiki birlər əmrəgə hilaplik kilsə, u pütün kanunoja hilaplik kılıqulıqı hesablinidu. **11** Qünki: «zina kilmə» Degügi həm «katillik kilmə»mu degən. Xunga, zina kilmisanglarmı, lekin katillik kılıqan bolsanglar, yənilə [pütün] Təwrat kanunoja hilaplik kılıqan bilən barəvar bolisiler. **12** Xunga səz-əməllirinqlər adəmni ərkinlikkə erixtüradiojan kanun alıldıda sorak kılınlıqdanlarning salahiyitigə uyğun bolsun. **13** Qünki baxxılarda rəhİM kılımçıqlarınning üstidin qıkiridiojan həküm rəhimsiz bolidu. Əmdi «rəhİM kılıx» «həküm qikirix»ning üstidin qəlibə kılıp tantanə kılıdu. **14** I kərindaxlirim! Birsi aqzida, «Məndə etikad bar» dəp turup, əmma [uningda] [munasip] əməlleri bolmisa, uning nəmə paydısı? [Bundak] etikad uni kutkuzalamdu? **15** Əmdi əgər aka-uka yaki aqa-singillardın biri yalinga qalşa yaki kündilik yeməklikli kamı bolsa, silərdin biri ularoja: «[Huda]əqə] amanət, kiyiminqərlər pütün, korsiqliqlar toq kılınlıqlı» dəp koyupla, təniining hajtidin qıkmışa, buning nəmə paydısı? **17** Xuningqə ohxax yaloquz etikadla bolup, [uningqə] [munasip] əməlleri bolmisa, [bundak etikad] əlük etikadturnur. **18** Lekin bəzibir adəmlər: «Səndə etikad bar, məndə bolsa əməl bar» dəp [talixidu]. Lekin man: «Əməlsiz bolajan etikadıngıri məngə kersita kəni?!», «Man etikadımnı əməllər bilən kərsitimən» dəymən. **19** — Sən «Huda bir» dəp ixinisen — Barikalla! Lekin həttə jinlarmu xuningqə ixinidu, xundakla körkup dir-dir titrəyduq! **20** Əy, kuruq hıyal adəm! Əməlleri yok etikadning əlük etikad ikenlikini qaçanmu bilərsən? **21** Atımız İbrahim ez oqlu İshəkni kürbəngələt üstigə sunoqanda ez əmili arklılıq həkkənəi dəp jakarlanıjan əməsmu? **22** Əmdi xuni kərūwelikə boliduki, uning etikadi munasip əməllərni kıldı wə etikadi əməllər arklılıq mukəmməl kılındı. **23** Mana bu ix [Təwrattiki]: «İbrahim Hudaqə etikad kıldı. Bu uning həkəkəniylikli hesablandı» degen yazmını ispatlaydu, xundakla u «Hudanıng dosti» dəp ataldı. **24** Buningdin xuni kərəlaysılərki, insanlar etikadi bilənə əməs, bəlkı əməlleri bilən həkəkəni dəp jakarlanıdu. **25** Muxuningqə ohxax, pahıxa ayal Rahab [İsrail] qarlıoqulılardırıñ ezi əyidə kütüp, ularını baxka yol bilən qaqruruwatqənlilik üçün, u ohxaxla ix-əmili bilən həkəkəni dəp jakarlanıjan bolmamdu? **26** Tən roh bolmisa əlük bolojandək, əməlleri yok etikadmu əlüktür.

3 Kerindaxlirim, aranglardin kəp kixi təlim bərgüqi boliwalmanglar! Qünki silərgə məlumki, biz [təlim bərgüqilər] baxklardın tehimu kattik sorakka tartılımiz. **2** Qünki həmmimiz kəp ixlarda hatalixip putliximiz. [Halbuki], əgər biriş tilda hatalaxmisa, u kamalatka yətkən, pütkül tenini tizginliyələğən adəm bolidu. **3** Mana, biz atlarnı ezmizga bekindurux üçün aqzıqə yügen salımız; buning bilən pütkül tənlirini [halıqan tərəpkə] burialaymiz. **4** Mana, kemilərgimu ərəngərlər, xunqılık yoojan bolsimu, yənə kelip dəhəxətlik xamallar təripidin urulup həydilidiojan bolsimu, lekin rolqı kəyərgə ularnı həyday desə, u kiqikkina bir rol arkılık uni halıqan tərəpkə buraydu. **5** Xuningəqə ohxax, gərgə til [tenimizning] kiqil bir əzasi bolsimu, lekin tolimu yoojan səzleydi. Kiqikkina bir ot uqquuning qong ormanoja ot tutaxturalaydojanlığını oylap bekinqərlər! **6** Til — dərəwəkə bir ottur; u əzalırmış arisidin orun elip əqbılılıkka tolojan bir əlam bolidu. U pütkül tənni buloqququidur; u dozah otidin tutaxturulup, pütkül təbiətning qakıja ot tutaxturidu! (Geenna g1067) **7** Qünki hərtürlük həywanlar həm uşar-kanatlar, əmiligüqi həywanlar həm dengizdiki məhluklar insaniyat təripidin kəndtürülməktə həmdə kəndtürülgənidi. **8** Əmma tilni həqkim kəndtürəlməydi; u tinimsiz rəzil bir nərsə bolup, janəqə zəmin bolidiojan zəhərgə toloqandur. **9** Biz tilişim bilən Pərvərdigar Atimizoja xanu-taxəkkür kəyturimiz, u yənə uning bilən Hudanıng obrazında yaritılışan insanların karqayımz. **10** Demək, ohxax bir eojizdin həm təxəkkür-mubarək həm lənət-karqax qıkıdu. I kerindaxlirim, bundak bolmaslıkı kerək! **11** Bir bulak ohxax bir kezdin birla wağıtta tatlık həm kirtək su qıkıramdı? **12** I kerindaxlirim, ənjiү darihi zəytnuning mewisini bərməydi, yaki üzüm teli ənjiүnring mewisini bərələndi? Həm tuzluq [bulak] tatlık sunumu qıkıralmadı. **13** Aranglarda kim dana wə pəmlik? Pəzilətlük yürüx-turuxidin u danalıqka has bolojan məmən-kəmtərlik bilən əməllirini kərsətsun! **14** Lekin əgər kəlbinglarda aqqik həsəthorluk wə jedal-majira bolsa, əmdi yalojan səzər bilən həkikətni yokka qıksamanglar, mahtanmanglar. **15** Bundak «danalıq» ərxtin əməs, bəlkı dunyaqə, insan təbiiyitgə has bolup, jin-xəytandin kəlgəndur. **16** Qünki həsəthorluk wə jedal-majira bolojan yərdə kalaymikanlıq wə hərhil rəzilliklər bolidu. **17** Lekin ərxtin kəlgən danalıq bolsa, u aldi bilən paktur, u yənə tinqlikpərvər, hux peil, baxklarırları pikrigə kılıkçı oquq, rəhəmildil bolup, yahxi mewiler bilən toloqan, uningda tərəpbazlık yaki sahitpazlık yoktur. **18** Həkənənlilik uruklular tinqlikpərvərlər arısida qeqilip, tinqlik iqidə mewa beridu.

4 Aranglardiki urux wə majiralar nədin kelip qıkıdu? Bu dal tən əzalırlınglar iqidə jəng kılıwatkən arzu-həwəsliringlərin əməsmu? **2** Silər arzu-həwəs kılısilar, lekin arzu-həwəsliringlərə erixməysilər; adəm oltursılar, həsət kılısilar, lekin erixməysilər; jedal-majira qırıcip jəng kılısilar, Erixməysilər, qünki tilişməysilər. **3** Tilisənglərə erixməysilər, qünki əz arzu-həwəsliringlərini kandurux üçün rəzil niyətlər bilən tiləysilər. **4** Əy zinahorlar! Bu dunya bilən dostlixinən əməliyətə Huda bilən düxənlilik xənləkini bilməmtinqilər? Kimdikim bu dunyani dost tutmaqçı bolsa, ezinə Hudanıng düxmini kıldıru. **5** Mükəddəs yazmilarda: «[Huda] kəlbimizga makan kilduroq Rəh naqar arzu-həwəslərni kılamdu?» degen səz silərqə bikar deyilgənmu? **6** Lekin [Huda] bərgən mehər-xəpkət buningdin üstün turidu. Xuning tüyəplidin mukəddəs yazmilarda: «Huda təkəbburlarla qarxidur, lekin məmən-kəmtərlərgə xəpkət kıldıru» dəp yeziloqandur. **7** Xuning tıqün, Hudəqə boy sunungular. Xəytənəqə qarxı turunglar; [xundak

kılısanglar] u silərdin qaqıdu. **8** Hudəqə yekinlixingələr, Hudamu silərgə yekinlixidu. Əy gunahkarlar, [gunahlıtin] kolunglarnı yuyunglar; ay üjma kəngüller, kəlbinglarnı pak kilingler. **9** [Gunahlırlarla] qayqu-həsrət qekinqərlər, həza tutup yioqlanglar, külkənglarnı matəmə, huxallıqınları qayquqə aylandurunglar. **10** Rəbning aldida eziünglərini təwən tutunglar wə xundak kılıqanda U silərni üstün kıldıru. **11** I kerindaxlalar, bir-biringlərni səkməngərlər. Kimdikim kerindixini səksə yaki uning üstidin həküm kilsə, Təwrat əqanununu səkkən wə uning üstidin həküm kılıqan bolidu. Xundak kılıp əqanun üstidin [toorqa-natoorqa dəp] həküm kılıqang, əqanuqə əməl kılıqıqı eməs, bəlkı eziüngi [uning üstidin] həküm kılıqıqı kılıwalıqan bolisən. **12** Kütküzükka wə hələk kılıxka qədər birloqan, əqanun Tüzgüqi wə həküm Kılıqıqı pəkət birdur! Xundak ikən, sən baxklar üstidin həküm kılıqudək zadi kimsən? **13** Həy, «Bügün yaki ota plani-püküni xəhərgə barımız, u yərdə bir yil turup, tıjarat kılıp payda tapımız» degiqlir buningəqə kulak selingərlər! **14** Əy ota nemə bolidiojanlığının bilməydiqənlər, həyatinglər nemiga ohxaydu? U huddi ojıl-pal pəyad bolup yokap ketidiojan bi parqa tuman, halas. **15** Buning orniqə, «Rəb buyrusu, əqanun bolsak, uni kılımımız, buni kılımımız» deyixinglər kerək. **16** Lekin əmdi silər hazır undak yoojan gəplirinqərlər bilən mahtinilər. Bundaq mahtinixlarning həmmisi rəzil ixtur. **17** Xuningdək kimdikim əməl yahxi ixni kılıkka tegixlik dəp biliq turup kılımiojan bolsa, gunah kılıqan bolidu.

5 Əy baylar, kulak selingərlər! Bexinglərə qüxicidən külpatlər üçün dad-paryad ketürüp yioqlanglar. **2** Baylıqning qırıp kətti, kiyim-keqikinglərni tüya yəp kətti, **3** altun-kümüxliringlərni bolsa dat bastı, bu dat [kiyaməttə] eziünglərə qarxı guwahlıq berip, gəxiünglərni otta kəydürülgəndək yəwetidu. Silərning baylıqlarını toplixinglər ahirkı künələrdə boldı! **4** Mana, etizliklərində ixlap həsul yioqşanlarla qiyanaq kılıp ix həkliyini bərməy kəldinglər. Bu tutuwelinojan hək tütünglərdin paryad ketürüməktə, xuningdək ormiqilarning nala-pəryadlırını samawi koxunlarning Sərdarı bolojan Pərvərdigarning kılıkçıja yətti. **5** Silər bu dunyada həxəmatçılıq wə əyx-ixrat iqidə yaxaq keliwatisilər. [Köylər] boozuzlax künigə təyyarlanqandək, silərmu boozuzlinix künigə eziünglərni bordap keliwatisilər. **6** Silər həkənənlilik boloqunı gunahqə məhkum kılıp, əltürüp kəldinglər; u silərgə qarxılık kərsətməydi. **7** Xunga, kerindaxlalar, Rəbning kəyata kəlidiojan künigiqə səwr-takət kılıp turunglar. Mana, dehəkən kixi yərning esil mewisini kütidu; yər dəsləpkə wə keyinkı yamoqurlarla quyəssər boloqunı əni intizarlık bilən səwr-takət iqidə kütidu. Silərmu səwr-takət kılıp kəlbinglərni mustəhkəm kilinglər. Qünki Rəbning kəyata kəlixə yekinlap kəldi. **9** Kerindaxlalar, eziünglər sorakka tartımlaşmışinqərlər üçün bir-biringlərdin aqırınmanglar; mana, Sorak Kılıqıqı ixik aliddə turidu. **10** Pərvərdigarning namida səzligən burunkı pəyoqəmbərlərinə kəndək azab-əkubətə tərtənlikli, xundakla səwr-takət kılıqənlərinə iləgə kilinglər. **11** Biz mana muxundak [səwr-takət bilən] bərdaxlıq bərgənlərni bəthlik dəp hesablaymiz. Ayupning azab-əkubətə kəndək səwr-takət bilən bərdaxlıq bərgənləkini angloqansılar wə Pərvərdigarning uningəqə ahirkı kılıqını, xundakla «Pərvərdigarning iq-baçıri xəpkət wə rəhəməllik bilən toloqan»lıqını kərgənsilər. **12** Əmdi i kerindaxlirim, əng muhimi, əsərəm kılımanglar — nə asman nə zemin na həqkəndək baxkə nərsilərning nəmi bilən əsərəm kılıqıqı bolmanglar, bəlkı «bolidu» desənglər həkikiy «bolidu» bulsun, «yak» desənglər həkikiy «yak» bulsun. Xundak kılıqanda, [Hudanıng] jazasıqə qüxməysilər. **13** Aranglardarda

azab tartkuqi kixi barmu? U dua kilsun. Huxal yürüwatkanlar barmu? U küy-mədhiyə nahxilirini eytsun. **14** Aranglarda aərik-silaklar barmu? Ular jamaətning aksakallirini qakırtıp kəlsun; ular Rəbning namida uning [bexioqa] may sürüp məsih, kılıp dua kilsun. **15** Xundak kılıp iman-ixənq bilən kılınoğan dua bimarni sakayti, Rəb uni ornidin turoquzidu. Əgər bimar gunahlarnı kılıqan bolsa, bular kəqürüm kılınıdu. **16** Xuning üçün etküzgən gunahlırları bir-biringlərə ikrar kılıngalar wə xipalıq tepixinglər üçün bir-biringlərə dua kılıngalar. Həkkənəy adəmning duasi zor küq wə qong ünüməgə igidur. **17** Ilyas pəyoqəmbərəmu bızgə ohxaxla insanıy təbiətlək idi. U yamoqur yaqmışın dəp iħlas bilən dua kıldı; nətijidə, zeminoqa üç yil altə ay həq yamoqur yaqmidi. **18** Andin u yəna dua kıldı wə yamoqur kayta yaqdı, yərmişən əsərən qətnigən bolsa, wə yəna birsi uni [həkikətkə] kəytursa, **20** Muxundak kixi xuni bilsunki, gunahkar kixini azoğan yolidin kəyturup əkəlgüçü xu kixining jenining əlümədin ətəkləxioqa wə nuroğun gunahlarning yepip koyuluxioqa səwəbqi bolidu.

Petrus 1

1 Əysə Məsihning rosuli bolğan mənki Petrustin Pontus, Galatiya, Kapadokiya, Asiya wə Bitiniyə əlkiliridə tarkək yaxawatçı musapir bəndilərgə salam. **2** Silər Huda'Atining aldin bilgini boyiqə tallinip, Roh təripidin pak-mukəddəs kılindinglar. Buningdin məksət, silərning əysə Məsihning itaitida boluxunglar wə əkenining tüstüngləri sebilixi üçündür. Mehir-xəpkət wə hatirjamlik silərgə həssiləp atə kılinoqay! **3** Əzining zor rəhəmdilliği bilən, əysə Məsihning elümdin tırılıxi ərkilik bizni yengidin tuqdurup, əlməs ümidiq nesiwə kıləjan Rəbbimiz əysə Məsihning Huda'Atisioja mubarək-madhiyilər okuloqay! **4** Demək, silər üçün qırımas, daqsız wə solmas miras ərxlərde saklanımaqta. **5** Ahir zamanda axkarlinixkə təyyarlanıq nijat üçün, silər etikadınglar bilər Hudanıng kudriti ərkilik kooqdalmaktisilər. **6** Silər bu [nijattin] zor xadlinisilər – gərəqə hazır zərür tepilöjanda silərning hərhil sinaklar türpəylidin kışka wəkat azab-əkubət qekixingləri toqra kəlsimə. **7** Altun əhaman yokılıp ketidioqan nərsə bolsimu, saplıki ot bilən sinilidü. Xuningə oħxax altundin tolimu əkimmətlik bolğan etikadınglar sinilip ispatlinidü. Buning bilən əysə Məsih [kayta] axkarlanıqan wəktida madhiyə, xan-xərəp wə izzət-hərəmat kəltəridü. **8** Əysə Məsihli ilgiri kərəp bakmioqan bolsanglarmu, Uni seyüp kəldinglər; wə hazırlımu Uni kerməsılər, lekin Uningə oħxax ənənilə etikət kılıp kəlbinglər ipadılıgımız xan-xərəpkə toloqan huxallık bilən yayradı. **9** Xuning bilən silər etikadınglarning nixani, yəni jeninqlarning nijatiqə müvəssər boluwatisilər. **10** Silərgə atə kılinoqan bu mehir-xəpkətni aldin eytən [ilgirik] pəyojəmbərlər bu nijat-kutkuzulux tooprısında təpsiliy izdəngən, uni qixinxikə tixixənidi. **11** Ularda bolğan Məsihning Rohi uları əysə Məsih kəlgüsidiə tartidioqan azab-əkubətlər wə bulardın keyinkı kəlidiqan xan-xərəplər tooprısında aldin'ala məlumat berip bəxərət kəltürginidə, ular bu ixlarning kəndək yol bilən wə kəysi zamanda yüz beridioqanlıq üstidə izdəngən. **12** Xuning bilən uları bu ixlarnı aldin eytixi ular ezelri üçün əməs, bəlkı silərning hizmitlinglarda bolğan, dəp ayan kılinoqan. Əmədi bütünki kündə bu ixlar ərxtinə əwətilən Mukəddəs Rohning kığıqi bilən silərgə hux əhərnı yətküzügüllər ərkilik silərgə jakarlandı. Hətta parixtilərmə bu ixlarning tegi-taktini səpsələp qüxiniwelikxə təlpünməktə. **13** Xunga, zəhənlirinqlarning belini bəqəlap, ezunglarnı səgək-salmak tutunglar, ümidiqglarnı əysə Məsih kayta kərəngən künidə silərgə elip kəlidiqan bəht-xapaatkə pütünley bəqəlanglar. **14** [Hudanıng] itaətmən pərzəntliyi süpitidə, ilgiriki qapillik qəqlirinqlərdikdək həwaiyi-həwəslərgə berilmənglər. **15** Əksisiqə, silərni qakiroqı pak-mukəddəs bolğanə oħxax barlıq yürüxturuxinglarda ezunglarnı pak-mukəddəs tutunglar. **16** Qünki [mukəddəs yazmılarda]: «Pak-mukəddəs bolunglar, qünki Mən pak-mukəddasturmən» dəp hatırıləngən. **17** Silər dua kıləjinqlarda kixilərning hərbirinə ix-hərikitigə karap yüz-hatira kılmay Sorak Kiloquını «Ata» dəp qakiridikənsilər, undakta bu dunyada musapir bolup yaxawatçı wəktinqlarnı [Uning] körkünqida ətküzünglər. **18** Qünki silərgə məlumki, silər ata-bowliringlər təripidin silərgə kəldurulənən əhəmiyyətsiz turmuxning [kullukidin] azad boldunglar. Bu, kəmmitini əhaman yokidioqan altun yaki kümüxtək nərsilərning təlimi bilən bolğan əməs, **19** bəlkı əkimmətlik kəni bilən, yəni kəm-kütüsiz wə daqsız kəzə kəbi Məsihning əkimmətlik əkenining bədiligə kəldi. **20** U dərəwəkə dunya apirida kılınıxtın ilgirila [Huda təripidin] xu süpitidə tonuləqan, hazır U zamanlarning muxu

ahirki wəkiltirida silər üçün [bu dunyaoja əwətilip] axkara kılindi. **21** Silər Uning ərkilik Uni elümdin tırıldırıp, Uningə xan-xərəp bərgən Hudaşa etikət kiliwatisilər. Hudanıng [xuni kılıqını] etikadınglar wə ümidiqglar Əzigə bəqələnsün tıqındır. **22** Silər həkikətkə itaət kılıqanlıqlinglərdin kəlbinglərni paklap, kerindaxlarnı seyidioqan sahıtsız mehri-muhibbətəkə kiriixtinglər; xunga, bir-biringlərni qırın kəlbinglərdin kizojin seyünglər. **23** Qünki silər yengiwaxtin tuoquldunglar – bu qırıp ketidioqan uruk ərkilik əməs, bəlkı qırımas uruk, yəni Hudanıng həyatı kütqə igə wə mənggү turidioqan səz-kalami ərkilik boldi. (aiən g165) **24** Qünki [huddi mukəddəs yazmılarda yezilojindik]: «Barlıq et igiliri ot-qəptur, halas, Əlarning barlık xan-xəripi daladiki gülğə oħxax; Ot-qəp solixidu, gül həzən boldu, **25** Birak Rəbning səz-kalami mənggү turidil!» Silərgə yətkütüzləngən hux əhərədə jakarlanıqan səz-kalam dəl xudur. (aiən g165)

2 Xuning üçün silər barlık rəzillik, barlık məkkarlik, sahətipəzlilik, həsəthorluq wə həmmə tehməthorluqlarını taxlap, **2** Rəbning mehribanlığını tetip bilgənəkənsilər, huddi yengi tuoquləqan bowaklardak bolup [Hudanıng] səz-kalamidiki sap sütkə təxna bolunglar. Buning bilən, silər nijatning [kamalitigə] yetip əsisiłər. **4** Əmədi silər Uningə, yəni adəmərə taripidin ərziməs dəp taxlinip, lekin Huda taripidin tallanıqan wə kədirlangən tırık tax Boloquqining yenioja kəlip **5** silər ezunglarmu tırık taxlar süpitidə bir rohij ibadəthana kılınıxkə, əysə Məsih ərkilik Hudani hursən kəlidioqan rohij kürbanlıkları sunidioqan mukəddəs kəhən kətaradikilər boluxka kürəluwatisilər; **6** Qünki mukəddəs yazmılarda mundak deyilən: — «Mana, tallanıqan, kədirlangən bürjək ul texini Zionqa koydum. Uningə etikət kiloquçı hərkim hərgiz yərgə karap kəlməydi». **7** Əmədi etikət kiloquçı bolğan silərgə nisbətən [taxning] kədiri boldu. Lekin [Uningə] etikət kəlməydiqənlərə nisbətən U [mukəddəs yazmılarda deyiləjindik] boldi: — «Təməqələr ərziməs dəp taxliwətən bu tax, Burjək [ul] taxı bolup tikləndil», Wə: — «[Bu tax] kixilərgə putlikaxang tax, Adəmni yikidioqan koram tax boldu!» Qünki [muxundak kixilar] [Hudanıng] səz-kalamiqə itaət kilməsləki türpəylidin putlixip yikiləndi; ularning bundak boluxu aldin bekitiləndir. **9** Lekin silər bolsanglar [Huda] tallıqan bir yəmat, xəhənə bir kəhənlilik, pak-mukəddəs bir əl, xundakla Əzigə alahidə has bolğan bir həlkəsilər; buning məksəti, silərni karangoquluktin Əzining tilsimat yoruklukıqə qakirouquning pəzilatlılarını namayan kiliqinqlardin ibarət. **10** Burun silər bir həlkə hesablanmayıttınglər, lekin hazır Hudanıng həlkəsilər; burun [Hudanıng] rəhəm-xəpkətigə erixməgənindər, lekin hazır erixtinglər. **11** I seyümlüklərim, silər bu dunyaoja musapir wə mehmandursilər, silardın etünümənki, roh-kəlbinglər bilən kəlxiliqdoqan ətliringlərdikdə nəps-xəhəwətlərdin ezunglarnı yırak tutunglar. **12** Yüriq-turuxunglar etikadınlardır arisida esil-pəzilətək bələd. Muxundak kıləjanda, gərəqə ular silərgə yamanlıq kiloquqlar dəp təhəmet kılışməs, dəl təhəmet kiloqan ixlarda silerning yahxi əməlliringlərə karap, [Hudanıng] ularını [yoqyitip] yoklaydiqan künidə uni uluqlixi mumkin. **13** Xunga Rəbning hərəmitidə insanlar arisidiki hərbir həkimiyətning tütümigə, məyli əng yukarı mənsəptikə padixahka bələd sun yaki u təyinləğən həkükədarlarla bələd sun boy sununglar. Qünki bu həkükədarlar [padixah] təripidin yaman ix kiloquqları jazaqə tartix, yahxi ix kiloquqları hərəmatkə sazawət klix üçün təyinləngəndur. **15** Qünki Hudanıng iradisi xundakki, yahxi əməlliringlər bilən nadan adəmərlərinə orunsız xikayətlərini

tuwaklaxtur. **16** Silər ərkin-azad boloquentinglar bilən, bu ərkinliklərini yamanlıq kılıxning bahanisi kiliwalmanglar, bəlkı Hudanıng kuli süpitidə bolup, **17** Barlık, insanları hərmətləngər, [etiqadçı] kerindaxlırlırlar oja mehîr-muhəbbət kərsitinglar, Hudanın körkunglar, padixalı hərmətləngər. **18** Kullar, hojayinlirlərlər oja toluk körkunq bilən boyşununglar — yalıuz mehriban wə hux peil hojayinlar oja əməs, bəlkı terikkək hojayinlar oja boyşununglar. **19** Qünki əgər birsə Huda aldida pak wijdanlıq bolux üçün naşək azab-okubət qaksə həmdə bular oja səwr-taşət kilsə, bu Hudanı hursən kılıdu. **20** Qünki əgər silər gunah etküzüp, tegixlik uruləjininglərdə, uningoja bərdaxlık bərsənglər, buning mahtənqudak nemisi bar! Lekin yahxi ixlərni kılıp azab-okubət qaksənglər həmdə uningoja bərdaxlık bərsənglər, u Hudanı hursən kılıdu. **21** Qünki silər dəl xuning oja qakirildinglər. Qünki Məsihənilər silər üçün azab-okubət qekip, silərni Əzining ididin mangsun dəp, silərgə iləgə kəldirdi; **22** «U gunah sadır kılıp bakmiojan, Uning aqzidin heqkəndək aldadımlıq-yalçanlılıkmı teplim». **23** U həkərətlənginidə, til kayturmatty. Azab-okubət qakkonda, U heq təhdit salmaytti; əksiqə, Əzini adil həküm qikaroquqining kollırıoja tapxuratti. **24** U Əzi bizning gunahla nisbətən ələip, həkənliylikə nisbətən yaxiximiz üçün yaqəq türwükta gunahlırimizni zimmisə aldi; silər Uning yarılırları bilən xipa taptinglər. **25** Qünki burun silər koylardək yoldın ezip kətkənsilər, lekin hazır jeninqlarning padiqisi həm yetəqkisinin yenioja kaytip kəldinglər.

3 Xuning oja ohxax, i ayallar, silər ərliringlərlər boyşununglar. Xundak kilsanglar, hətta söz-kalaməqə itaət kilmədiyən ərlər bolsa, əz ayalining bu pəzilidin təsirlinip, ihlasmənlilik bilən etküzən pak yürüx-turuxinglərlər əkarap, gəp-səsəzizlər kəyil kılınidu. **3** Güzəlliklər sirkə kərənütixin, yəni alahidə əriüələrən qeqinqərən wə təkiqən altun zibü-zinnatlərən yaki esil kiyimlərdən bolmışın, **4** bəlkı «kəlbingərlərdikə eżüngərlər», yəni memin wə tinq rohətin boloquent qırımas güzəlliklərinən bolsun; bundak [güzəllik] Hudanıng aliddə intayın kimmətləktür. **5** Qünki burunkı qəqlərə, Hudanın ümidiini baqloqan ihlasmən ayallar dəl muxundak [güzəllik bilən] əzlerini zinnatlap, ərlirigə itaət kılıtti. **6** Dəl muxundak yolda Sarəh İbrahimni «qojobam» dəp atap, uning sezlirigə boyşunattı. Silər heqkəndək wəswəsilərdən körkməy ixlərni durus kilsanglar, silərmə [Sarahning] pərzəntlili boloquent bolisilər. **7** Xuning oja ohxax, əy ərlər, silərmə ayalliringlər bilən turuxta, ularını ayal kixilər bizdən ajiz bəndilər dəp bilip ularını qüxinip yetinglər; silər ular bilən [Huda] xapaət kələşən həyatka ortak mirashor bolup, ularını hərmət kilinglər. Xundak kilsanglar, dualiringlər tosaloqoja uqrımaydu. **8** Ahirida, həmminglər bir niyət bini məksətta, bir-biringlərlərə həmdərd bolup, bir-biringlərni kerindaxlara qəsəyüngərlər, iq-başqıri yumxak wə kəmərt bolunglar. **9** Yamanlıkka yamanlıq, ahanətək ahanət bilən əməs, əksiqə, bəht tiləx bilən jawab kayturmunglər. Qünki silər dəl bu ixşə qakiriləqənsilər, xuning bilən eżüngərlər bəhətə mirashor bolisilər. **10** Qünki [mukəddəs yazmilarda yezilojinidək]: «Kimki həyatni seyüp, yahxi kün kərgüqi bolay desə, Tilini yamanlıktıñ tartsun, Ləwliri məkkarlıktıñ neri bolsun; **11** Yamanlıktıñ əzini tartip, Güzəl əməllərni kılıp yürüsün; Aman-hatirjəmlikni izdəp, uni kooqlap yürüsün. **12** Qünki Pərvərdigarning kezli həkənliylerinən üstidə turidu, Uning külük ularının iltijalırıoja oquk turidu; Lekin Pərvərdigarning yüzü rəzzilik yürgütüqilərə əkarap turidu». **13** Əgər silər daim yahxi ixlərni kixixəq intilsənglər, kim silərgə yamanlıq kilar? **14** Lekin hətta həkənliylik yolda azab-okubət qaksənglər, ohxaxla bəhətlisilər! Lekin ularning

wəhəmisi din körkmənglər wə alakzadə bolmanglar; **15** bəlkı kəlbingərlərə Rəb Məsihli həmmidin üstün dəp bilinglər; silərdə boloquent ümidning səwəbini sorişənlərlərə məmin-mulayimlik wə ihsənlər bilən jawab berixkə həmixinə təyyar turunglar. **16** Hərdaim wijdanınglərni pak tutunglar; xuning bilən silərgə «yamanlıq kılıqçular» dəp təhəmet kələşənlər silərning Məsihə boloquent pəzilətlər yürüx-turuxunglərni kərəp, ezləri kələşən təhəmetlərdən hijil bolsun. **17** Qünki Hudanıng iradisi xundak bolsa, yahxılık kələşənlər üçün azab-okubət qaksənglər, bu yaman ix kələşənlər tüpəylidin azab-okubət qəkkininglərdin əwzəl, [əlwəttə]. **18** Qünki Məsih bizni Huda bilən yaraxtux tūqın, yəni Həkkənliy Boloqı həkkənliy əməslərni dəp, birlər kətimlik azab-okubət qekti; gərqə U tan jəhətə əltürülən bolsimu, lekin rohta janlanduruldu; **19** xuning bilən U solap koyulən rohələrning yenioja muxu rohiy həyatlık bilən berip, [Əzining bu qəlibisini] karıldı. **20** [Solap koyulən] bu rohələr burunkı zamanda, yəni Nuh [pəyəqəməbər]ning künliridə, kəmə yasılıwatkan məzgildə Huda səvrqanlıq bilən [Kixilərlərning towa kılıxını] kütkinidə, Uningoja itaətsizlik kıldı. Pəkət xu kemiga kırğın birkəngisi, yəni jəmiy səkkiz jan su arkılık kütküzuldi. **21** Mana bu «suşa qəməldürək»ning bəxaritə boloquent. Əmdi qəməldürək — bədənning kirdin tazilinixi əməs, bəlkı adəmning pak wijdan bilən əysə Məsihning tirildürülüxi arklılık Hudanın tiligən tilipi — bizni hazır kütküzənuvəti **22** [Məsih [tirilip] arxə qıkıp, parixtilər, barlıq rohiy hökümdərlər wə uqlüklər Uningoja bosunduruldu wə u Hudanıng ong yenida turmaqtə.

4 Əmdi Məsih tenidə azab-okubət qəkkənəkən, silərmə xundak iradə bilən əzüngərlər kərallandurunglar. (qünki [Huda yolidə] əz tenidə azab-okubət qəkkən kixi gunahın kol tüzən bolidu; **2** undak kixi tenidə kələşən həyatını yənə insaniy nəps-həwəslərə berilix bilən əməs, bəlkı Hudanıng iradisiga muwəapik, etküzidü). **3** Qünki künlürimizini yat əllik etikadsızlərning iradisigə əməl kılıx bilən, yəni hərtürlük buzukqılıq-xəhənəyiliq, nəps-həwəslər, hərakəxlik, əyx-ixrat, məyhorlik wə yirginlik butpərəsliklər iqidə etküzginimiz əmdi kupaya kilar! **4** Bu ixlərdə ular silərning ularoja həmrəh bolup xundak iplaslıkka yügürmənliklərlərə ajəbliniq, silərni həkərətləməktə. **5** Ular həman həm tırıkłarı wə əlgənlərni sorak kılıxka təyyar Turoquqioja hesab bərməy kalmayıdu. **6** Xunga dəl xu səwəbtin, əlgənlər ətə yaxawatkan insanlar [sorak kılınidioqan]dək sorak kılıniq, Huda oja nisbətən rohta yaxisun dəp, ularojumu hux həwər yətküzülgən. **7** Əmdi barlıq ixlərning ahirlidən künə yekinləxmakta; xunga, salmak bolunglar wə dəna kılıxka səgək turunglar. **8** Lekin həmmidin mühümü, bir-biringlərlərə kızojin mehîr-muhəbbətə turuweringlər. Qünki «mehîr-muhəbbət nuroqunlioqan gunahlərni yapan». **9** Bir-biringlərdən aqırınmay əzəra mehəməndost bolunglar. **10** Huda təripidin hərbingərlərə ata kılınojan iltipatlık binaən, uning hərtərəplik mehîr-xəpkətini kixilərə yətküzidioqan yahxi oqojidalar süpitidə, bu iltipat bilən bir-biringlərlərə hizmat kilinglər. **11** Kim söz kilsə, u Hudanıng kalam-bəxarətlərini yətküzüqü süpitidə sözlisün. Kim baxxılar oja hizmat kilsə, u Huda ata kələşən kük-küdriti bilən hizmat kilsən. Xundak boloquenta, Huda həmmə ixtə əysə Məsih arkılık uluqəlinidu. Barlıq xan-xərəp wə kük-küdritə Uningoja əbadıləbədgiqə mənsuptur, amin! (aiən 6165). **12** Seyümlüklərim, otluk sinaknqıgə bexinglərlər qüxkənlilikə əkarap, ajayıb ixşə yolukup kəldim, dəp həyran kalmanglar. **13** Bəlkı, Məsihning azab-okubətlərığa kəndək ortak boloquent bolsanglar, silər xundak xadlininglər. Xuning bilən Uning xan-xəripi ayan kılınojinidə, silərmə yayrap

xadlinisilər. **14** Silər Məsihning nami tüpəylidin həkarətkə uqrısanglar, bəhtlik bolisilər! Qünki xan-xərəpning Rohı, yəni Hudanıng Rohı wujudunglaroja qükkən bolidu. **15** Aranglardın birining azab-okubət qekixi hərgizmə katil, oɔṛi, rəzil yaki qəpilojak bolux səwəbidin bolmisun. **16** Birək qəkkən azab-okubiti «Məsihiy» dəp ataləyanlıki səwəbidin bolsa, u buningdin nomus kilmisun; aksiq, muxu nam [bilən] [ataləyanlıki] tıqün Hudaşa mədhiyə okusun. **17** Qünki soraknıng baxlinidiojan waqtı-saiti kəldi; sorak, aldi bilən Hudanıng eyidikiliridin baxlinidu; wə əgər biz bilən baxlansa, u hələdə Hudanıng hux həwirigə kulaq salmiojanlarning akiwiti nəmə bolar? **18** [Dəl] [mukəddas yazmilarda yeziləjiniidək]: — «Əgər həkənayınlarning kutkuzuluxi təs bolsa, İhlassızlar həm gunahkarlarning akiwiti kandaq bolar?» **19** Xuning üçün, Hudanıng iradisi bilən azab-okubət qəkkənlər yahxi əməllərni dawam kılıp, jenini wədəsidiə turidiqən Yaratkənqoja amanət kılıp tapxursun.

5 Əmdi mən aranglardiki aksakallardin (Məsihning azab-okubətlirinən guwahqisi, namayan kılınidiojan xan-xərəpkə nesip bolmuşuqı wə silərgə ohxax bir aksakal süpitidə) xuni ətünimənki, **2** — Hudanıng silərning aranglardiki padisini obdan bekinqər; ularoja yetəkqılık hizmitidə bolup, uni majburən əməs, bəlkı ihtiyarən zimminglaroja elinglar; pul-dunya üçün əməs, bəlkı huxallıq bilən kilinglar. **3** Hudanıng padisioja oqojining ez təəllukatlırija bolojinidək bolmay, bəlkı ularoja ülgə bolunglar. **4** Xundak kilsanglar, Bax Padiqi axkarə boloqanda, mənggii tozumas xan-xərəp tajioja erixisilər. **5** Əy yaxlar, qonglaroja boy sununglar. Xuningdək, həmminglər bir-biringlaroja nisbətan kiçik peillikni üstünglaroja oriwelingər. Qünki: «Huda takəbburlarоja karxidur, lekin məmin-kəmətlərgə xəpkət kılıdu». **6** Əzüngərni Hudanıng կudrətlik kəli astida təwən tutunglar. Xundak kilsanglar, waqtı-saiti kəlgəndə Huda silərni yukiri ketürədi; **7** Barlıq oqəm-kayquluringlərni Uning üstigə taxlap koyunglar. Qünki U silərning oqeminqərni kılıdu. **8** Əzüngərni həxyar wə səgak tutunglar. Qünki düxmininglər boloqan İblis huddi hərkirəwatkan xirdək, yutkudək birsini izdəp katrap yürməktə; **9** silər etlikadinglarda qing turup uningoja karxi turunglar. Qünki bilisilərki, pütün dunyadiki kərindaxliringlərni ohxax azab-okubətlərning tūgixigüqə qidawatidu. **10** Əmma silərni Məsih Əysə arkılık Əzinin mangülliük xan-xarıpigə qakırojan, pütkül mehîr-xəpkətning Igisi boloqan Huda azrakkına wəkij azab-okubət qəkkininglərdin keyin, Əzi silərni əsligə kəltürüp, dəs turozup, mustəhkəm wə uloja bekitilgəndək təwərənməs kılıdu. (aiōnios g166) **11** Uningoja [barlik] xan-xərəp wə küq-küdrət əbədil-əbəd mənsup boloqay, amin! (aiōn g165) **12** Mən bu kişiqinə hətni yezip, eziün sadık, kərindixim dəp bilidiqən Silwanusning wasitisi bilən silərgə yollidim. Uxbu hətni yeziximning məksiti, silərgə jekiləx wə silərni riqəbatləndürük, xundakla Hudanıng həkikiyə mehîr-xəpkətininənə xundak ikiñlikə guwahlıq berixtin ibarəttur. Bu mehîr-xəpkətə qing turunglar. **13** Silər bilən billə tallanıqan Babilə turuwatkan jamaət wə oqlum Markustin silərgə salam. **14** Bir-biringlər bilən mehribanlarqə seyüxüp salamlıxinglər. Silərgə, yəni Məsihda boloqan həmminglərə qədəmlik-hatırjəmlik yar boloqay!

Petrus 2

1 Əysə Məsihning külü wə rosuli bolqan mənki Simeon Petrustin Hudayimiz wə Kutkuçoquqımız Əysə Məsihning həkkaniyyiliyi arkılık biz bilən ohxax kimmətlik bir etikadka müyəssər kılınoqanlarqə salam! **2** Silər Hudani wə Rəbbimiz Əysani qongkur tonuoqanseri, mehîr-xəpkət wə hatırjəmlik silərgə həssiləp axkay! **3** Bu [duayimning] asası — biz bizni Əzining xan-xəripi wə esil pozilitininq təsiri arkılık Qakiroquqını qongkur tonuoqanlıqımız üçün, Uning ilahiy kük-kudriti həyatımızqə wə ihlasmənlilikə mengiximizqə kərəklək bolqan həmmimi atı kıldı. **4** U muxu pəzilətləri arkılık bizgə kimmətlik, əng uluq wədilərni bərdi, bular bilən silər bu dunyadıki həwayı-həwəslərdən bolqan iplaslıqın kutulup, Hudalıq təbətəkə ortak nəsib bolalasıllər. **5** Dəl muxu səwəbtin, silər pütün küküngələr bilən etikadınglarqə esil pəzilətni, esil pəzilitinglarqə bilimni, **6** bilimlərə təmkinlikni, təmkinliklərə qidamlıknı, qidamlıkinglərə ihlasmənlıknı, **7** ihlasmənliliklərə qerindaxlık mehribanlıknı, qerindaxlık mehribanlıkinglərə mehîr-muhəbbətni kərsitixni koxuxka intilingər. **8** Qünki bu hususiyətlər silerdə bar bolsa, xundakla exip beriwtəkən bolsa, bular silərni Rəbbimiz Əysə Məsihni qongkur tonuxka [intilixtə] ix-əməlsiz wə mewisiz kəldurmayıd. **9** Əmma əger birsidə bular kəm bolsa, u kor adəmdür — u bunnininq uqinila kərələydiqən, ilgiriki gunahlıridin pak kılınoqinə intuqanə bolidü. **10** Xuning üçün, ikerindaxlar, silər [Huda təripidin] qakiroqanlıkinglərni, xundakla tallanqanlıkinglərni jəzmlaxtürüxka intilingər. Xundak kilsanglar, heqkəqan teyilip kətməsilsər. **11** Xundak bolqanda Rəbbimiz wə Kutkuçoquqımız Əysə Məsihning mənggülük padixahlıqidimiz kizojin kərənə elinisişər. (aiənios g166) **12** Xunga, gərqə silər bu ixlərni bilgən bolsanglarmu, xundakla bizgə iğə kılınoqan həkkətə mustəhəmələngən bolsanglarmu, mən yənilə hərdaim bu ixlərni esinglarqə salmaqqımən. **13** Dərəvəkə, mən muxu qədirimda bolsamla, bularni səminglərəqə selip, silərni oyqitip turuxni layik kərimən. **14** Qünki Rəbbimiz Əysə Məsihning burun manga ayan kılıojinidək, meninig wə qədirim pat arıda uqamdin səliwetiliqənəkini bilip turuptımən. **15** Bərəhək, mən silərnəng bu ixlərni mən bu dunyadın kətəkinimdən keyimini hərəwəkit esinglarqə kəltürüxüngər üçün kükümmüngən bariqə intilmən. **16** Qünki biz silərgə Rəbbimiz Əysə Məsihning kük-kudriti wə hazır boluxini ukturoqinimizdə hərgizmə hıyligərlərlikin oydurup qıqılıqan riwayətlərgə əgəxmidük, bəlkı biz Uning həywətlik xan-xəhrətigə ez kezimiz bilən guwahqımız. **17** Qünki U mukəddəs taqda Huda'Atidin xan-xəhrət wə uluqılıkka erixkənda, axu uluq xan-xərəplik yordin: «Bu Meninq seyümlük Oqlum, Mən Uningdən hursənəm» degen xundak zor bir awaz Uningəqə yətküzülləp anglandı. **18** Mukəddəs taqda biz Uningəqə həmrəh bolup billə turoqan bolqoqka, ərxtin bu awaz angloqonında bizmə uz kılıkımız bilən uni anglıdik, **19** Uning üstügə həmmimizdə pəyəqəmbərlər yətküzən tolimu ixənliklək beşarətlək sez-kalam bardur, silər tang süzülgüqə, tang yultuzi kəlbingləri toluk yorutkuqə bu sez-kalaməqə kulək salsanglar, yahxi kiloqan bolisilər (bu sez-kalam huddi karangoquda qaknap turidiqən qırəoqka ohxaxtur). **20** Xuni həmmidin mühim dəp bilixingər kerəkki, mukəddəs yazmilardiki heqkəysi wəhiy pəyəqəmbərlərning ez qıxənqısı boyiqə yətküzülgən əmas. **21** Qünki heqkəndək wəhiy-beşarət insanların iradisidən kələng əməs, u bəlkı Hudanıng mukəddəs adamları Mukəddəs Roh təripidin yetəklinip, Uning türktisi bilən eytən sez-kalamdur.

2 Ləkin burun həlk iqida sahta pəyəqəmbərlər qıkkən, xuningdək aranglardımı sahta talim bərgüqilər məydanıq qıkkıdu. Ular sokunup kirip, halakətə elip baridiqən bidət təlimlərni aranglarqə astirtin kırğızüp, hətta əzilərini hər kılıxka setiwaləqən igisidinmə tenip, buning bilən ez bəxiqə tezla halakət qüxiürüd. **3** Nurqun kixilar ularning xərməndiliğikə əgixip ketidü, xuningdək ularning səwəbidin həkikət yoli həkərətkə uqraydu. **3** Ular aqkezəzlükidin oydurma səzələr bilən silərni satidioqan meli kılıdu. Əmdi ularning bəxiqə heli burunla bekitilən jaza bikar olturmaydu, ularning halakəti bolsa uhləp yatmaydu. **4** Qünki Huda gunah sadir kiloqan parixtilərni ayap olurməy, bəlkı ularını tahtıtsaraniq həngiçə taxlap, sorakka tartkuqə zulmətlik karangoquluktikə zənjirələr bilən solap koyqan yərdə, (Tartaroō g5020) **5** xundakla kədimki dunyadikilərniyəm ayap koymay, hudasızlıqka berilgən dunyani topan bilən oşrk kılıp, pəkət həkkənliylikə dəwət kılıqquqı Nuhni baxxə yəttisi bilən saklap kaloqan yərdə — **6** əhəmdə keyin Sodom wə Gomorra xəhərlərini keyinkı dəwrəldikə hudasızlıqka berilgənlərgə ibrət bolsun dəp bekitip, bəxiqə küləpətlək jazani qüxiürüp kül kiloqan, **7** xuning bilən birgə muxu əhləksizlarning buzukqılıklıridin yirginip azablanoqan, həkkəniyə bolqan Lutni ular arisidin kutulduroqan yərdə — **8** (ənə xundak kixilərning iqida yaxioqan həkkəniyə Lutning həkkəniyə kəlbi hər künü anglıqan wə kərgən itaətsizliklər tüyəylidin azablinatti) **9** əmədi xuni kəriüwalalaymizki, Rəb ihlasmənlərni duq kəlgən sinaklardın kandaq kütkezuxni wə xuningdək həkkənisişlərni sorak künigiqə jazalininxə saklap koyuxni bilidü. **10** Bularning arisidiki ez ətlirigə əgixip pasıq həwəslərgə berilgən, xundakla həkək, igilirigə sal kəriqənlarning jazası tehimü xundak bolidü. Muxundak kixilar həli qong, manmənqılərdur, ular «[rohij] uluqlar»qə həkərət kilixtin həq korkmaydıcınlardur. **11** Hətta ulardin kük-kudrətə üstün turidioqan pərixtiilərə Pərvərdigarning alidə bu «[uluqlar]»[ni] həkərət bilən ərz kilməydi. **12** Əmma bular huddi owlınıp boozulinx üçün tuquləqən yawayi əkilsiz həyvanlardək kılıp, əzliyi qüxənməydiqən ixlər üstidə həkərətlik sez kılıdu wə xundakla eziqəlinəng halakət ixləri bilən toluk halak bolidü, **13** xundakla ez həkkənisişlilikən tuxluk jazanıq mewisini yəydi. Ular hətta kündüzi oquq-axkara əyx-ixrət kiliixnəmə ləzzət dəp həsablaydu; ular [silərgə] nomus wə daq kəltürüp silər bilən bər dastihanda olturup, eż məkkərliklərindən zoklinidü. **14** Ularning zinahorluk, bilən toləqən kezliyi gunah sadir kilixtin üzülməydi; ular tutamı yok kixilərni eziqturdu; ular kəlbini aqkezəzlükə kəndtərgən, lənətə yekin balıillardur! **15** Ular toqra yoldin qətnəp, Bosorning oqlı Balaamning yoliqə əgixip kətti. U kixi həram yolda tapkən həkni yahxi kərgüqi idi, **16** lekin u kiloqan kəbəhəlikli tüyəylidin tənbihini yedi (zuwansız exək insanning awazı bilən sezlap pəyəqəmbərniñ əhəmikənə ixini tosti). **17** Mana muxundak kixilar kürup kətəkən bulaklar, borändin həydiplip yürgən tumanlaraqə ohxaydu; ularqa mənggülük zulmatnəng kapkarangoqulukda jay həzirlap koyuləqən. (questioned) **18** Qünki ular yaloqan-yawidək yooqan səzələr bilən mahtinip, ədəmning ətlük həwəslərini kozötüp əyx-ixrət ixləri bilən eziqtikulək yolidə mengiwtəkənlərdən eziqəlini yengila kəqurqanları azduridü. **19** Ular muxu kixilərgə «Silərni ərkinlikkə erixtirimiz» dəp wədə kılıdu, lekin əzliyi əməliyətə buzukluknəng kulliridur. Qünki adəm nəmə təripidin boysunduruləqən bolsa, xuning kuli bolidü. **20** Qünki əger ular Rəbbimiz wə Kutkuçoquqımız Əysə Məsihni tonux arkılık bu dunyaning pasikliklərindən kutulup, keyin xularqə yəna bəqəlinip, boysunduruləqən bolsa, ularning

keyinki hələ dəsləpkisidinmə bəttər bolidu. **21** Qünki həkkəniyilik yolinə bilip turup, ezigə yətküzülgən mukəddəs əmrənin yüz ərügenəndin kəra, bu yolni əslidinla bilməgini əwəzəl bolətti. **22** Muxu ixənqlik hekmətlik səzələr ularda əməlgə axurulidu: — «It aylinip ez əksukını yər» wə yənə «Qoxqa yuyunup qıçıpla kaytidin patkakta eojinar».

3 I seyümlüklərim, həzir silərgə bu yəziwatkınım ikkinqi hetimdu. Hər iki hetimda silərning sap kənglünglərni oyoqitip, xu ixlarnı əslitixkə intildimki, **2** mukəddəs pəyojəmbərlər burun eytən səzərgə wə Rəbbimiz həm Kütküzəquqimizning rosullirinqər arkılıq yətküzən əmriga kəngül belüixünglərni etüniman. **3** Əng muhimi xuni bilixinglər kerəkki, künlerning ahiridə ezininə həwaii-həwəslərininə kəynigə kiridiojan, məshirə kılıdiojan mazakqlar qikip: **4** «Kəni, Uning əytiplər kelimən degən wədisi?! Ata-bowlirimiz [əltümdə] uhlap kələjəndin taki həzirojqa həmmə ixlar dunya apirdə boləjan wəkittiki bilən ohxax əhalətə ketiwaitidu» dəp məshirə kiliçidu. **5** Həlbuki, ular əng kədimki zamanda Hudanıng sezi bilən asmanlarning yaritiləşənlərini wə xuningdək yərning sudin qıçın həm suning wasitisi bilən barlıkkə kəlgənlərini ətəy untuydu; **6** xu amillarning wasitiləri bilən xu zamandıki dunya kəlkündin oqərk bolup yokaldı. **7** Əmma həzirkə asmanlar bilən zemin ohxaxla xu səz bilən ihləssiz adəmlər sorakka tartılıp əhalək kılınidiojan axu kündə otta keydürüllükə saklinip, ta xu künigiqə həlidin həwər elinip turidu. **8** Əmdə i seyümlüklərim, xu ix nəzirinqərdin əqəməsunki, Rəbga nisbətən bir kün ming yıldək wə ming yil bir kündəktur. **9** Rəb Əz wədisi [orundaxni] (bəzilərning «keqiktürdi» dəp oylıqınıdək) keqiktürənini yok, bəlkı həqkimning əhalək boluxını halimay, həmmə insanning towa kılıxioja kirişini arzulap, silərgə kəngqiliq kılıp [wəkitni soznamə]. **10** Ləkin Rəbning künə huddi oqrınning kelixidək [kütülməgen wəkitta] bolidu. U künə asmanlar xiddətlik güldürlichen awaz bilən əqayıb bolup, kainatning barlık kərəmətləri xiddətlik otta erip tütgəydu; zemin wə uningdiki pütkül nərsilərmə kəyüp ketidu. **11** Həmma narsa mana xundak erip yokılıdiojan yardımə, silər kəndək adəmlərdin boluxunglar kerək? — həyatinqərni pak-mukəddəsləiktə wə ihsəmənləiktə etküzüp, **12** Hudanıng künini təlmürüp kütüp, u künning tezrək kelixi üçün intilişinglər kerək əməsmə? U künning kelixi bilən pütün asmanlar otta yokəp tütgəydu wə kainatning barlık kərəmətləri xiddətlik otta erip tütgəydu. **13** Ləkin biz bolsaq Uning wədisi boyiqə, yengi asman-zeminiñ intizarlıq bilən kütəmtəkdimiz. U yar həkkəniyilikning makanidur. **14** Xuning üçün, ay seyümlüklərim, bu ixlarnı kütüwatlıqənsilər, [xu tapta] Hudanıng alıda nuksansız wə daqsız, inakılık-hatırjəmlik işqədə həzir bolup qırixinglər üçün intilinglər. **15** wə Rəbbimizning səwr-takıtını nijat dəp bilinglər, dəl seyümlük kərindiximiz Pawlusmu ezigə ata kılınojan danalıq bilən bu ixlar toqqruluk silərgə yəzəjan; **16** barlık hətliridim u bu ixlar həkkidə tohtılıdu. Uning hətliridə qüxinix təs boləjan bəzi ixlar bar; bu ixlarnı talim almıqan wə tutamı yok kixilər mukəddəs yazmılarning baxka əsərlərini burmılıqandək, burmiləp qüxəndüridü wə xuning bilən eż bexiqə əhalək elip kelidu. **17** Xuning bilən, i seyümlüklərim, [mən eytən] bu ixlarnı aldın'ala bilgənəkənsilər, bu əhlaksızlarıň səpsətləri bilən azdurulup, mustəhkəm turuxunglərni yokitip koyuxtin həyərən bolunglar. **18** Əksiqə, [Hudanıng] mehir-xəpkitidə həm Rəbbimiz wə Kütküzəquqimiz əysə Məsihə boləjan bilixtə dəlaməlik əsünglər. Uningəjə həm həzir həm axu əbəd künigiqə barlık xan-xərəp mənsup boləyə! Amin! (aiən g165)

Yuhanna 1

1 Əzəldin bar bolögüqi, ezmiz anglojan, ez kezlerimiz tikilip kariojan wa kollirimiz bilən tutup siliojan hayatık Kalami tooprısida [silərgə bayan kılımımız] **2** (bu hayatık bizgə ayan bolup, biz uni kərdük. Xuning bilən bu həqtə guwahlıq berimiz həmdə Ata bilən billə bolup, keyin bizgə ayan bolojan xu mənggılık hayatıni silərgə bayan kılımımız) (aiənios g166) **3** — silərnimə biz bilən sirdax-həmdəmlimək bəlsən dəp biz kərgənlirimizni wa anglojanlırimizni silərgə bayan kılımımız. Bizning sirdax-həmdəmlimiz Ata wə Uning Ooqlı Əysə Məslih biləndür. **4** Silərning huxallıqlar tolup taxsun dəp, bularni silərgə yeziwatımız. **5** Wa biz Uningdin anglojan həm silərgə bayan kılıdıcıqan hawirimiz mana xudurki, Huda nurdur wə Uningda həqkəndak, karangoçuluk bolmayıdu. **6** Əgər biz Uning bilən sirdax-həmdəmlimiz bar dəp turup, yənilə karangoçulukta yürsək, yalojan eytkan wə həkikətə əməl kilmiojan bolimiz. **7** Lekin U Əzi nurda bolojinidək bizmənurda mangsak, undakta bizning bir-birimiz bilən sirdax-həmdəmlimiz bolup, Uning Ooqlı Əysə Məslihning kəni bizni barlıq gunahtın paklaydu. **8** Əgər gunahımız yok desək, ez ezmizim aldiqan bolimiz həmdə bizdə həkikət turmayıdu. **9** Gunahlırimizni ikrar kılısak. U bizning gunahlırimizni kəqürüm kilipli, bizni barlıq həkkənisiyizliknən pak kiliixka ixənqılık həm adildür. **10** Əgər gunah kılımiduk desək, Uni yalojançı kilipli koyojan bolimiz wə Uning səz-kalami bizdin orun almiojan bolidü.

2 I əziz balilirim, mən silərni gunah sadir kilmisən dəp, bu səzlərni yeziwatımız. Mubada birsi gunah sadir kılısa, Atining yenida bir yardımçı wəkilimiz, yəni Həkkənisi Boluoqı Əysə Məslih bardur. **2** U Əzi gunahlırimiz üçün [jazani ketürgüj] kafarəttür; muxu kafarət pakət bizning gunahlırimiz üçünə əməs, bəlkı pütkül dünaydikilərning gunahlıri üçündür. **3** Bizning unu tonuqanlıkimizni bilaliximiz — Uning əmrlirigə əməl kilişimizdir. **4** «Uni tonuyançı» dəp turup, Uning əmrlirigə əməl kiliqojuqı kixi yalojançıdur, uningda həkikət yoktur. **5** Lekin kimki Uning sezigə əməl kılısa, əndi uningda Hudanıng mehîr-muğəbbiti həkikətən kamalətkə yətkən bolidü. Biz ezmizning Uningda bolojanlıkimizni ənə xuningdin bilimiz. **6** «Hudada turup yaxaymən» deyiqi bolsa [əysanıng] mangojinidək ohxax mengixi kerək. **7** I seyümlüklərim, silərgə [burun anglap bakmiojan] yengi bir əmrni əməs, bəlkı dəsləptin tartip silər tapxuruwalojan kona əmrni yeziwatımız. Uxbu əmr silər burundinla anglap keliwatkan sez-kalamdur. **8** Lekin yəna kelip mən silərgə yeziwatkimini yengi əmr [desəkmə bolidü]; bu əmr Məsihədə həm silərdimə əməl kilişmək, qənki karangoçuluk etüp kətməktə, wə həkikiy nur alliqəqan qeqiliqlik xaxlıdı. **9** Kimdəkim eziñi «nurda yaxawatımə» dəp turup, kerindixini eq kersə, u büğüngiçə karangoçulukta turuwatkan bolidü. **10** Kerindixiça mehîr-muğəbbət kərsətkən kixi yoruklukta turmaka, uningda gunahka putlaxturidiojan heqnemə kalmaydu. **11** Lekin kerindixini eq kərgən kixi karangoçuluktıdır; u karangoçulukta mangidu wə kəyərgə ketiwatlınlığını bilməydi, qənki karangoçuluk uning kezlerimini kariojan kiliwətkən. **12** Mən bularni silərgə yeziwatımız, i əziz balilirim, qənki gunahlırlıqlar Uning nami üçün kəqürüm kılındı. **13** Mən buni silərgə yeziwatımız, i atilar, qənki silər əzəldin Bar Boluoqını tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatımız, i yigitlər, qənki silər u rəzil üstidin əqəlibə kildinglər. **14** Mən buni silərgə yeziwatımız, i əziz balilirim,

qənki silər Atini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatımız, i atilar, qənki silər əzəldin Bar Boluoqını tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatımız, i yigitlər, qənki silər küqlüksilər, Hudanıng səz-kalami silərdə turid wə silər u rəzil üstidin əqəlibə kildinglər. **15** Bu dunyani wə bu dunyadıki ixlərni seymənglər. Hərkim bu dunyani seysə, Atining seygişi uningda yoktur. **16** Qənki bu dunyadıki barlıq ixlər, yəni əttiki həwəs, kezlerdiki həwəs wə hayatıqə bolojan məqrururluğunuñ həmmisi Atidin kəlgən əməs, bəlkı bu dunyadın bolojandur, halas; **17** wə bu dunya wə uningdiki həwəslerning həmmisi etüp ketidü. Lekin Hudanıng iradisiga əməl kiliqoju kixi mənggү yaxaydu. (aiən g165) **18** Əziz balilirim, zamanın ahrıkə saiti yetip kəldi; wə silər dajjalıng [ahir zamanda] kəlidiojanlıklını anglojanlınlardək, əməliyyətə bolsa həzirinən əzidilə nuroqun dəjjallar məydanıqə qıktı; buningdin zamanın ahrıkə saiti bolup kələyanlıki bizgə məlum. **19** Ular arimizdən qıktı, lekin ular əslidə bızlardın əməs idi. Qənki əgər bızlardın bolojan bolsa, arimizdə turiwərən bolattı. Lekin ularning həqkəsinişinən əslidə bizdikilərdin bolmiojanlık pax kiliqojanlık üçün ular arimizdən qıkip kəttı. **20** Həlbuki, silər bolsanglar Mukəddəs Boluoqının kəlgən məsihligüqi Rohtin nesip boldunglar wə xuning üçün silər həmmə ixni bilisilər. **21** Silərgə bu hətni yiziximdi ki səwəb, silərning həkikətni bilmiganlıkları üçün əməs, bəlkı həkikətni bilip, yalojanlılığınən həkikəttin kəlip qıkmayıqojanlıklını bilgenliklər üçündür. **22** Əməs, kim yalojançı? Əysanıng Məslih, ikənlilikni inkar kiliqoju kixi bulsa, u yalojançıdur. Ata wə Ooqluñi inkar kiliqoju kixi əzi bir dəjjaldur. **23** Kimdəkim Ooqluñi rat kılısa uningda Ata bolmayıdu. Lekin Ooqluñi etirap kılısa, uningda Ata bolidü. **24** Silər bolsanglar, burundin anglap keliwatlınlığını ezunglarda dawamlıq turqozuwişenler. Burundin anglap keliwatlınlığını silərdə dawamlıq turiwersə, silərmə dawamlıq Ooql wə Atida yaxawatkan bolisilər; **25** wə Uning bizgə kiliqan wədisi bolsa dəl xu — mənggү hayatıqtır. (aiənios g166) **26** Silərni azdurmakçı bolojanları nəzərdə tutup, bularni silərgə yazdim; **27** Silər bolsanglar, silər Uningdin köbul kiliqan məsihligüqi Roq, silərdə turiweridü, silər həqkimning eğitixigə mohtaj əməssilər; bəlkı ənə xu məsihligüqi Roq silərgə barlık, ixlar toqıruluk eğitiwatlıkdək (U həktür, həq yalojan əməstür!) — həm əgətkəndək, silər dawamlıq Uningda yaxaydiqan bolisilər. **28** Əməs, i əziz balilirim, dawamlıq Uningda turup yaxawerilər. Xundak kılısanglar, U hərkəqan kaytidan ayan bolojanda körkəməs bolimiz həm U kəlginidə Uning aldida həq hıjalat bolup kalmayız. **29** [Hudanıng] həkkənisi ikənlilikini bilgənəkənsilər, həkkənisiyikə əməl kiliqojuqlarınən hərbirinən uning təripidin tuqulmuşuqı ikənlilikimiz bilsənglər kerək.

3 Karanglar, Ata bizgə xundak qongkur mehîr-muğəbbət kərsətkənki, biz «Hudanıng əziz baliliri» dəp ataldık — wə biz həkikətənə xundak. Bu dunya xu səwəbtin bizni tonup yətməydi, qənki bu dunya Uni tonumidi. **2** Seyümlüklərim, biz hazır Hudanıng əziz baliliridurmız; kəlgüsüdə kəndəkə bolidiojanlıklımız tehi oquk ayan kiliqojan. Bırak U [kaytidin] ayan kiliqoanda, Uning oqə ohxax bolidiojanlıkimizni bilimiz; qənki xu qəoqda biz Uning əynən Əzinə kərimiz. **3** Wə [Məsihə] ümid baoļojan hərbir kixi U pak bolojandək əzini paklimakta. **4** Gunah sadir kiliqan kixi [Hudanıng] əkanuniqə hiləplik kiliqan bolidü. Qənki gunah sadir kiliqanlıq [Hudanıng] əkanuniqə hiləplik kiliqanlıktır. **5** Həlbuki, silər Uni gunahlarıni elip taxlax üçün dunyoqə kəlip ayan kiliqojan wə xundakla Uningda həqkəndak gunah yoktur, dəp bilisilər. **6** Uningda yaxawatkan

hərbir kixi gunah sadir kilmaydu; kimdakim gunah sadir kilsa, Uni kermigən wə Uni tonumiojan bolidu. **7** Əziz balilirim, heqkimming silərni aldxioja yol koymanglar. Həkkaniyilikka əməl kılouqi kixi U həkkaniy bojolinidək həkkaniyidur. **8** Lekin gunah sadir kılouqi iblistindur. Qünki İblis elmisaktin partip gunah sadir kılıp kəlməktə. Hudanıng Ooqlining dunyada ayan kılınixidiki məksət İblisning əmallırını yokitixtir. **9** Hudadin tuqulouqi gunah sadir kilmaydu; Hudanıng urukı uningda orun alojaqka, u gunah sadir kılıxi mumkin əməs, qünki u Hudadin tuqulopardur. **10** Hudanıng baliliri bilən İblisning baliliri xuning bilən parkliniduki, kimdakim həkkaniyilikka əməl kilmisa wə yaki ez kerindixioja mehîr-muhəbbət kərsətmisə Hudadin əməstur. **11** Qünki silər dəsləptin anglap keliwatkan həwər mana dəl xuki, bir-birimizgə mehîr-muhəbbət kərsətiximiz kerəktür. **12** U u rəzəldin bojolan, inisiniñ əltürgən Kəbiloja ohxax bolmaslıkımız kerək; u nemixəq inisiniñ kətl kıldı? Uning əzinin kilojanları rəzil, inisining kilojanları həkkaniy bojolanlığı üçün xundak kilojan. **13** Xunga, i kerindaxlar, bu dunya silərni əq kərsə, buningça hayran kalmanglar. **14** Biz kerindaxlarnı seygənlilikimizdən, olümündin həyatlılıq etkənlilikimizni bilimiz. Əz kerindixini seymigüqi tehi olümde turuwaitidu. **15** Kərindixioja əqmənlilik kilojan kixi katildur wə heqkandaq katilda mənggülük həyatning bolmaydiqanlığını bilisilər. (aləniyos g166) **16** Biz xuning bilən mehîr-muhəbbətən nema ikanlıkinini bilimizki, u biz üçün Əz jenini pida kıldı; xuningdak bizmu kərindaxlrimiz üçün ez jenimizni pida kılıxka kərzərdardurmız. **17** Əmma kimki bu dunyada mal-mülki turup, kərindixinin möhtəjalığını kerüp turup, uningoja əksisi-karnını aqmisa, bundak kixidə nədümü Hudanıng mehîr-muhəbbəti bolsun? **18** Əziz balilirim, söz bilən wə til bilən əməs, bəlkı əməldə wə həkikəttə mehîr-muhəbbət kərsətayı. **19** Biz xundak ixlar bilən əzinimizning həkikəttin bojolanlıklımızni bilələyim wə [Hudanıng] aldida kəlbimizni hatırjəm kılalaymiz. **20** Xundaklımu, mubada kəlbimiz bizni yənilə əyiblisi, Huda yənilə kəlbimizdən tüstün wə həmməni bilgiquidur. **21** Səyümlüklirim, əgər kəlbimiz bizni əyiblisi, Hudanıng aldida yürəklilik turimiz **22** wə xundakla Uningdin nemini tilisək xuningça erixaleşəymiz; qünki biz Uning əmərlirigə əməl kılıp, Uni hursun kılıdiqan ixları kılımiz. **23** Wa Uning əməri xuki, uning Ooqli əysa Məsihning namioja etikəd kilişimiz həmdə Uning bizgə tapiliojanidək bir-birimizgə mehîr-muhəbbət kərsətiximizdən ibarəttür. **24** Uning əmərlirigə əməl kiliđiojan kixi [Hudada] yaxaydiqan wə [Hudamu] uningda yaxaydiqan bolidu. Ərndi Hudanıng bızdə yaxaydiqanlığını bilginimiz bolsa, U bizgə ata kilojan Rohtindur.

4 Səyümlüklirim, hərbir [«wəhşiy kılouqi】 rohlarning həmmisigilə ixiniwərməngələr, bəlkı bu rohlarning Hudadin kəlgən-kəlməgənlilikini pərkəndürək üçün ularını sinanglar. Qünki nuroqun sahta pəyoqəmbərlər dunyadiki jay-jaylarqa pəyda boldi. **2** Hudanıng Rohini mundaq pərkəndürəysilər; Əysani, yəni dunyaoja insaniy təndə kəlgən Məsihni etirap kılouqi hərbir roh Hudadin bolidu; **3** wə dunyaoja insaniy təndə kəlgən əysa Məsihni etirap kilməydiqan roh, Hudadin kəlgən əməs. Bundaqlarda əksiqə dəjjalning rohi ixləydi; silər bu rohning keliđiojanlılı tooruluk angliojanidinqələr wə dərəwəkə u hazır dunyada payda boldi. **4** Əy əziz balilirim, silər bolsanglar Hudadin bojolansılar wə ularning üstidin qalıb kəldinglər; qünki silərdə Turoquqi bu dunyada turoquqidən üstündür. **5** Ular bolsa bu dunyaoja mənsup; xunga ular bu dunyanın sezlərinini kılıdu wə bu dunyadikilər ularoja kulaq salıdu. **6** Biz bolsaq Hudadin bojolannı; Hudanıng tonuqan kixi bizning sezlərimizni anglaydu. Hudadin bolmiojan

kixi bolsa bizning sezlərimizni anglimaydu. Mana buningdin Həkikətning Rohı bilən ezikulukning rohini pərk etələymiz. **7** 1 səyümlüklirim, bir-birimizgə mehîr-muhəbbət kərsətayı; qünki mehîr-muhəbbətning əzi Hudadindur wə mehîr-muhəbbət kərsətikininq hərbiri Hudadin tuquloujan bolidu wə Hudanı tonuydu. **8** Mehîr-muhəbbət kərsətigüqi kixi Hudanı tonumiojan bolidu; qünki Huda Əzi mehîr-muhəbbəttür. **9** Hudanıng mehîr-muhəbbəti bizdə xuning bilən axkara boldiki, Huda bizni Uning arkılık həyatka erixsun dəp birləmbir yegənə Ooqlını dunyaoja əwətti. **10** Mehîr-muhəbbət dəl xuningdin ayanki, bızlərning Hudanı seyginimiz bilən əməs, bəlkı U Əzi bizni seyüp gunahlırimizning jazasını ketürgüqi kafarət boluxkə Əz Ooqlını əwətkini bilən andur. **11** I səyümlüklirim, Huda bizgə xu kədər mehîr-muhəbbət kərsətən yərdə, bizmu bir-birimizgə mehîr-muhəbbət kərsətixka kərzərdardurmız. **12** Həqkim Həqqaqın Hudanı kərgən əməs; lekin bir-birimizgə mehîr-muhəbbət kərsətsək, Huda bizdə yaxaydu wə uning mehîr-muhəbbəti bizdə kamalətkə yətkən bolidu. **13** Biz bizning Uningda yaxawatqanlıklımızı wə Uning bizdə yaxawatqanlıklını xuningdin bilimizki, U Əz Rohını bizgə ata kilojan. **14** Biz xuni kərgən wə xundakla xuningça guwahlıq berimizki, Ata Ooqlunu dunyaoja kütküzənuqi boluxkə əwətti. **15** Əgər kimdakim Əysani Hudanıng Ooqli dəp etirap kilsa, Huda uningda, umu Hudada yaxaydu. **16** Biz bolsaq Hudanıng bizgə bojolan mehîr-muhəbbətin tonup yətük, xundakla uningoja tolimu ixanduk, Huda Əzi mehîr-muhəbbəttür wə mehîr-muhəbbətə yaxioquqi kixi Hudada yaxaydu, Hudamu uningda yaxaydu. **17** Muxundak bojolanda, mehîr-muhəbbət bızdə mukəmməlliixid; xuning bilən bir sorak künida hatırjom-korkməs bolalaymiz. Qünki Əysa əndək boluwaitkan bolsa bizmu hazır bu dunyada xundak boluwaitimiz. **18** Mehîr-muhəbbətə korkunq yoktur; kamil mehîr-muhəbbət korkunqni həydəp yokka qikiridu. Qünki korkunq Hudanıng jazası bilən baojinixliklər; korkunqı bar kixi mehîr-muhəbbətə kamalətkə yətkütilgən əməstur. **19** Biz mehîr-muhəbbət kərsətimiz, qünki Huda aldı bilən bizgə mehîr-muhəbbət kərsətti. **20** Əgər birisi «Hudanı seyimən» dəp turup, kərindixioja əqmənlilik kilsə, u yalqanqidur. Qünki kez alididiki kərindixini seymigən yərdə, kerüp bakmiojan Hudanı kəndakmu seysən? **21** Xunga bizdə Uningdin: «Hudanı seygən kixi kərindixinimü seysən» deyən əmr bardur.

5 Əysanıg Məsih, ikənlilikiga ixəngən hərbir kixi Hudadin tuquloujan bolidu; wə tuqduroquqi [Atini] seyidiojan hərbir kixi Uningdin tuqulouqinimu seyidü. **2** Biz əzimizning Hudanıng balilirini seyidiojanlıklımızı xuningdin bilimizki, Hudanı seyüp, Uning əmərlirigə əməl kiliç deməktür; wə Uning əmərliridə turmak eojir ix əməstur. **4** Qünki Hudadin tuqulouqanlarning həmmisi bu dunya üstidin oqılıba kılıdu; wə dunyanıg üstidin oqılıba kiloquqi kük — dəl bizning etikədimizdür. **5** Bu dunyanıg üstidin oqılıba kiloquqi zadi kimlər? Pəkət Əysani Hudanıng Ooqli dəp etikəd kiloquqlar əməsmü? **6** U bolsa su wə kan arkılık kəlgən zat, yəni Əysa Məsihđur; Uning kelixi pəkət su bilənla əməs, bəlkı kan bilənmu idi. Wə bu ixlarqa guwahlıq bərgüqi bolsa Rohtur, qünki Roh Əzi həkikəttür. **7** Qünki Uning tooruluk üç guwahlıq bərgüqi bar: — **8** bular Roh, su wə kəndin ibarəttür. Bu üçining [guwahlıq] bırdur. **9** Əgər biz insanlarla guwahlıkını köbul kilsək, Hudanıng guwahlık bularınqigidin tüstündür. Huda Əz Ooqli tooprısında xundak guwahlıq bərgən — **10** (Hudanıng Ooqlija etikəd kilojan kixinin iqidə xu guwahlıq bardur; biraq Hudaqa ixənmigən kixi Uni yalqançı kilojan bolidu, qünki U Hudanıng

Θz Ooʃlini təstikliqan guwaqlikinqa ixənmigən) **11** guwaqlik dəl xudurki, Huda bizgə mənggülük həyatni ata kıldı wə bu həyatlık Uning Ooʃlididur. **(aiənios g166)** **12** Xunga Ooʃuloqa igə bołożan kixi həyatlıkka igə bołożan bolidu; Hudanining Ooʃlioqa iga bolmioqan kixi həyatlıkka igə bolmioqan bolidu. **13** Mən bularnı Hudanıng Ooʃlining namişa etikəd kılqan silərgə silərninq mənggülük həyatka igə bołożanlıkinglarnı bilixinglər üçün yazdim. **(aiənios g166)** **14** Wə bizning Uningoqa bołożan toluk ixənq-hatırjəmlikimiz xundakki, Uning iradisigə muwapik hərkəndək bir ixni tilisək, U bizni angelaydu. **15** Uni hərnemə tiliginimizni anglaydu dəp bilgənikənmiz, duayimizda Uningdin tiliginimizgə erixtuk, dəp bilimiz. **16** Birsi kərindixining əlümgə mahkum kilməydiqan bir gunaş sadir kılqanlığını kərsə, uning üçün dua kilsun; wə Huda əlümgə mahkum kilməydiqan gunaş sadir kılqanlar üçün uningoqa həyatlık ata kıldı. Əlümgə mahkum gunahımı bardur. Uning toqrisidin tilisun, deməymən. **17** Həmmə həkkənəyiətsizlik gunahtur; wə əlümgə mahkum kilməydiqan gunahımı bar. **18** Hudadin tuquluşuqining gunaş sadir kilməydiqanlığını bilimiz; qünki əslidə Hudadin tuquluşan Zat bundak kixinı koqdap kalidu wə axu rəzil uningoqa tegəlməydu. **19** Əmdi əzimizning Hudadin bołożanlığımız əzimizgə məlum; əmma pütkül dunya bolsa u rəzilning ilkididur. **20** Yənə bizgə məlumki, Hudanıng Ooʃli dunyaçığa kəldi wə Həkikiy Boloşuqını tonuximiz üçün kənglimizni yorutti; wə biz Həkikiy Boloşuqınıng Əzidə, yəni Uning Ooʃlı Əysə Məsihə yaxawatımız. U bolsa həkikiy Huda wə mənggülük həyatlıktur! **(aiənios g166)** **21** Əziz balılırim, əzünglarnı hərkəndək butlardin saklanglar.

Yuḥanna 2

1 2 Mənki aksaқaldın [Huda təripidin] tallaңojan hanimoja wə uning əziz balılırioqa salam! Mən silərni həkikətta seyiman wə yaloız mənla əməs, yənə həkikətni tonuqanlarning həmmisi bizdə yaxawatkan wə xundakla əbədgıqə bizgə yar bolidiojan həkikətni dəp silərni seyidu. (aīn g165) 3 Huda'atidin wə Atining Ooqli Rəb Əysa Məsihdin xapaət, rəhîm-xəpkət wə hatırjamılk silərgə həkikət wə mehîr-muhəbbət iqida bolqay! 4 Baliliringning arisida biz Atidin əmət tapxuruwaloqandak həkikətta mangajanlarnı kerginim üçün intayin hursan boldum. 5 Əmdi, hərmətlik hanım, mən səndin bir-birimizgə mehîr-muhəbbət kersitəli, dəp etünimən. Mening sanga yezip etünginim yengi bir əmr əməs, belki dəslepətin tartip bizdə bar əmrdur 6 (mehîr-muhəbbət xuki, uning əmrliriga əməl kılıp mengixtur). Mana bu əmət silər burundin tartip anglap keliwatkandak, uningda mengixinglar üçün silərgə tapilanoqandur. 7 Qünki nuroqun aldamqılar dunyaning jayjaylirida qıktı. Ular Əysanıng dunyaqə insaniy tənda kəlgən Məsih ikənlikini etirap kilmaydu. Bundaklar dal aldamqı wə dəjjaldur. 8 Biz wə ezunglar singdirğan ajirni yokitip koymay, bəlkı toluk in'amoqa iğə boluxunglar üçün, ezunglaroqa agah bolunglar. 9 Kimki Məsihning təlimidin halkip qıkıp, uningda qıng turmisa, Huda uningoja iğə bolmayıdu. Lekin Uning təlimidə qıng turquqı bolsa, Ata həm Ooqul uningoja iğə bolidu. 10 Əgər bırsı Uning təlimini elip kəlməy silərning yeninglaroqa kəlsə, uni eyünglaroqa baxlimanglar həm uningoja salammu bərmanglar. 11 Qünki undak adəməgə salam bərgən kixi uning rəzil əməllirigə xerik bolouqıdur. 12 Silərgə pütidiojan yənə kəp sezlirim bar idi; lekin kəqəz bilən siyahıni ixlatkəndin kərə, huxallıkimizning tolup texixi üçün yeninglaroqa berip didar kərəxüp səzlixicini arzu kılımən. 13 Huda təripidin tallaңojan hədəngning balılıridin sanga salam!

Yuḥanna 3

1 Mənki aksakal ezüm həkikətə seygən seyümlük Gayuska salam! **2** I seyümkük [dostum], jening gülləngəndək, həmma ixliringning güllinixigə wə teningning salamət boluxioja tiləkdxamən. **3** Kərindaxlar kelip, səndə bolovan həkikət toopruluk guwahlıq bərgəndə, mən intayın bək huxallandım; qünki san həkikətə dawamlik mengiwatisən. **4** Manga nisbətən, əziz balılırimning həkikətə mengiwatqənlilikini anglaxtinmu qong huxalllik yoktur. **5** Seyümlük [dostum], yeningoja baroqan kərindaxlaroqa (gərqə ular sanga natonux bolsimu) kiloqanlıringning həmmisidə iħlasmənliking ispatlinidu. **6** Ular jamaət alıldı sening bu mehîr-muħəbbiting tooprısida guwahlıq bərdi. Ularnı yənə Hudanıng yoliqa layik sepirigə uzitip koysang, yahxi kiloqan bolisan. **7** Qünki ular [sapərdə] yat əllik [etikadsızlardın] həq nəmə almay, xu mubarek nam üçün yoloja qıktı. **8** Xunga, həkikət bilən hizmətdax bolup təng ixligüqi bolux üçün biz xundaklarnı kollap-kuwwətlihimizgə toqra kelidu. **9** Bu toopruluk jamaətkə məktüp yazdim. Lekin ularning arisida əzini qong tutup, jamaətkə bax bolux təməsidiə bolovan Diotrəpəs bizni kəbul kılmayıdu. **10** Xuning üçün mən baroqanda, uning kiloqan əskiliklirini, yəni uning bizning üstimizdən kiloqan razıl sezləri bilən qəyeywini yüzigə salımən; u uninglik bilənla toħtak kalmayıdu, yənə [sapərdik] kərindaxlarnı kəbul kılmayla kalmay, kəbul kilməkqı bolovanlarnımu tosidi wə hətta ularni jamaəttin kooqlap qikiriwatidu. **11** I seyümlük [dostum], yamanlıktın əməs, yahxiliktin ülga aloqin. Yahxilik kiloquqi Hudadindur. Yamanlık kiloquqi Hudani həq kermigendor. **12** Demitriusni bolsa həmmayən, hətta Həkikətning ezi yahxi guwahlıq berip təripləydu. Bizmu uningoja guwahlıq berimiz wə guwahlıkimizning həkikət ikənlikini sənmu bilişən. **13** Sanga yazidiojan yənə kəp səzlirim bar idi; lekin kələm bilən siyahıni ixlətkəndin kərə, **14** San bilən pat arida didar kerüxixnı arzu kilişən; xu qaqdə dərkəmdə sezliximiz. Sanga hatırjəmlik yar boloqay! Dostlardın sanga salam. Sənmu [u yerdiki] dostlaroqa isim-famililili boyiqə məndin salam eytkaysən.

1 Əysə Məsihning kuli, Yakupning inisi mənki Yəhudadin qakırıloqanlarqa, yəni Huda'Atimiz təripidin seyvögən, Əysə Məsih təripidin köqdilip kəlgənlərgə salam. **2** Silərgə rəhimdilik, amanlıq-hatırjəmlik wə mehîr-muğəbbət həssiləp ata kılınoqay! **3** I seyümlüklirim, mən əslı silərgə ortak bəhriyənən boluwatkan nijatımız tooprısında hət yezixkə zor ixtiyakım bolsimu, lekin hazır buning ornoqə silərni mukəddəs bəndilərgə bir yolla amanat kılınoqan etikadnı qolunglardın bərməsilikkə jiddiy kürəx kılıxkə kılıqlep uxbu hətni yazmisan bolmidi. **4** Qünki məlum kixilər – iħlassız adəmlər, heli burunla munu sorakka tartılıxka pütülgənlər aranglaroqə sukuṇup kiriwalonq. Ular Hudanıng mehîr-xəpkítini buzukluk kılıxning bahaniçoqə aylanduruwaloqan, birdinbir Igimiz wə Rəbbimiz Əysə Məsihdiñ tanqan adəmlərdür. **5** Xuning üçün mən silərgə xuni esinglaroqə käytidin selixni halaymənki (görqə silər burun həmmə ixlardın həwərləndürülənən bolsanglarmu), burun Rəb [Əzi üqün] bir həlkəni Misirdin kutkuzoqan bolsimu, ularning iqidiki [Əzige] ixənmigənlərni keyin həlak kıldı. **6** [Wə silər xunimı bilisilərkilər], əslidiki ornida turmay, ez makanını taxlap kətkən perixtilərni Rəb uluq [kiyamat] küninirin sorikiqiqa mənggү kixənləp mudhx kərəngqoşulukta solap saklimakta. (aīdios g126) **7** Sodom wə Gomorra wə ularning ətrapidiki xəhərlərdikilərnu xu ohxax yolda, yəni xu [pərixtilərgə] ohxax uqıqə qıkqan buzukqılıkka wə əqəyriy xəhwətlərgə berilip kətkən, [keyinkı dəvrlər] ularning akıvitidin iibrət alsun üçün mənggülük ot jazasiqə ərnək kılınip keydürülgən. (aīdios g166) **8** Lekin muxu «qüix kərgüçilər» xu ohxax yol bilən adəmlərning tənlirinimən bulojimakta, ular hökük igilirigə səl əarioqularda bilup, [ərxtiki] uluqlarojumu həkarət kılıxmakta. **9** Lekin hətta bax pərixtə Mikailmu Musanıng jəsiti tooprısında İblis bilən muzakira kılıp talax-tartix kılıqanda, uni həkarətlik sezlər bilən ayıblaxka petinalmioqan, pəkət «Sanga Pərvərdigarning Əzi tənbih bərsun» dəplə կոyoqan. **10** Lekin bu kixilər ezləri qüxənməydiqən ixlar üstüda kupurluk kılıdu. Bırak ular hətta əkilsiz həywanlardək ez təbiitining inkaslıri boyıqə qüxənginiqə yaxap, xu arkılık ezlərini həlak kılıdu. **11** Bularning həlioqa way! Qünki ular Əabilning yoli bilən mangdi, mal-mülükni dəp Balaamning azoqan yoliqə eznini attı wə ular Korahning asılyik kılıqinioqə [ohxax] ahih həlak bolidu. **12** Ular mehîr-muğəbbətni təbriklex ziyapatliringlaroqə heq tartınmay silər bilən billə dahil bolidioqan, ezlərinilənən bəkidiqən hətərlik hada taxlardur. Ular xamallardin həydiqil kəlgən yamoqursız bulut, yiltizidin komurup taxlaqan, kəq küzdiki mewisiz dərahlar, ikki kətim eləgnərlə! **13** Ular dengizning dawaloqwatkan, buzqonuluk, dolqunlular, ular ez xərməndiqılıkini kusmaqta; ular ezip kətkən yultuzlar bolup, ularoqə mənggülük kəpçərəngqoşulukning zulmiti həzirlap koyulqandur. (aīon g165) **14** Adəm'atining yəttinqi əwlədi bolojan Hanoh bu kixilər tooprısında mundak bəxarət bərgən: – «Manə, Rəb tūmənningliqən mukəddəsləri bilən kəlidü, **15** U pütkül insanları sorak kılıp, barlıq, iħlassızlarning iħlassızlarqa yürgüzən barlıq iħlassızlıklarıqə asasən, xundakla iħlassiz gunahkarlarning Əzini həkarətligən barlıq əsəbiy sezlirigə asasən ularını əyibkə buyruydu». **16** Bu kixilər əhaman ojotuldap, aqırınip yürüdu, ez həwəslirinən kəynigə kiridü; aqzida yoojanqılık kılıdu, ez mənpəitini kezlep baxkilaroqə huxamətqılık kılıdu. **17** Lekin, i seyümlüklirim, Rəbbimiz Əysə Məsihning rosullirinən aldın eytən sezlirini esinglarda tutunglarki, **18** ular silərgə: «Ahir zamanda, ezninə iħlassiz həwəslirinən kəynigə kirip, mazak kılıqular

məydanqa qikidu» degnənidir. **19** Muxundak kixilər bəlgünqılık pəyda kılıdiqən, ez təbiitigə əgəxkən, Rohka iğə bolmioqan adəmlərdür. **20** Lekin silər, i seyümlüklirim, əng mukəddəs boloqan etikadınglarnı ul kılıp, eżünglarnı kurup qikinqlar, Mükəddəs Rohqa dusa kılıp, **21** adəmni manggülük həyatka elip baridiqən Rəbbimiz Əysə Məsihning rəhimdillikini talmırüp kütüp, eżünglarnı Hudanıng mehîr-muğəbbəti iqidə tutunglar. (aīdios g166) **22** İkkilinip kaloqanlaroqə rəhîm kilinglar; **23** bəzilərni ot iqidin yuluwelip kutulduruwelinglar; bəzilərgə hətta ətliridin nijasət qıxüp buloqanqən kiyim-keqikigimə nəprətləngən hələdə korkunq iqidə rəhîm kilinglar. **24** Əməmə silərni yolda teyilip ketixtin saklap, eqilip-yeysilip Əzining xərəplik həzurında əyibsz turoquzuxka Kədir Boloquoqə, yəni Kütküzəquqımız birdinbir Hudaqə Rəbbimiz Əysə Məsih, arkılık xan-xərəp, **25** həywət-uluquluk, kudrat wə hökük əzaldın burun, həzirmu ta barlıq, zamanlaroqə bolqay! Amin! (aīon g165)

Wəhiy

1 Bu kitab Əysə Məsihning wəhiysi, yəni Huda Uningoja Əz əkəl-hizmətkarlıriqa yekin kəlgüsüdə yüz berixi mukərrər bolən ixlarnı kərsitixi üçün tapxurojan wəhiyidur. Məsih buni Əz pərixtisini əwətip kuli Yuhanənaqə alamatlər bilən ayan əldi. **2** Yuhanənaqə bolsa Hudanıng səz-kalami həmdə Əysə Məsih tooprisidiki guwahlıkkə kərgənlirinən həmmisiga guwahlıq bərdi. **3** Bu bəxarətni okup bargıqı wa uning sezlərini anglap, uningda yeziloğanlarqa itaət kılıqıqı bəhtliklər! Qünki wəhiyinən wakti yekindur. **4** Mənki Yuhanənadın Asiya [elkisidiki] yəttə jamaətə salam! Həzir bar bolən, etkəndimən bolən həm kəlgüsüdə Kəlgüqidin, Uning təhtinən alididiki yəttə Rohtin. **5** wa sadik Guwahıq, elümdün tunji Tirilgüq, jahəndiki padixahıllarning Həkümərəni bolən Əysə Məsihlin silergə məhər-xəpkət wa hətirjəmlik boləy. Əmdi bizni səygüqi, yəni Əz kəni bilən bizni gunahlırimizdən yuqan. **6** wə bizni bir padixahlıkkə uyuxturup, Əz Atisi Hudaqə kahinlər kılıqanoja barlıq xan-xərəp wə kük-kudrat əbədil-əbədgıqə boləy, amin! (aiən g165) **7** Mana, U bulutlar bilən kelidu, xundakla hər bir kez, həttə Uni sanjıqanlarmu Uni keridu. Yer yüzdikən pütükəl kəbilə-həlk U səwəblilik ah-zar ketüridu. Xundak bolidu, amin! **8** Mən «Alfa» wə «Omega», Mükəddimə wə Hatime Əzümdurmən, həzir bar bolən, bururunu bar bolən həm kəlgüsidimü bar Boloqquidurmən, xundakla Həmmigə Kadirdurmən, dəydi Pərvərdigar Huda. **9** Silərnin kərindixinglər həm silər bilən birgə əysada bolən azab-əkubət, padixahlıq wə səwr-təkəttin ortak nesipdixinglər bolən mənki Yuhanəna Hudanıng səz-kalami wə əysanıng guwahlıq wajidin Patmos deyən aralda [məhəbus] bolup turup kələqəndim. **10** «Rəbning künü»də mən Rohning ilkigə elinixim bilən, kənimidin kanay awazidək kütlük bir awazni anglidim. **11** Bu awaz: «Kəridiqanlırlırinən kitab kılıp yaz wə uni yəttə jamaətə, yəni Əfsus, Smirna, Pərgamum, Tiyatira, Sardis, Filadelfiya wə Laodikiyadıki jamaətlərgə əwət» dedi. **12** Manga sez kılıqan awazning kimning ikanlıkını kərəx üçün kəynimə buruldu. Burulqinimda, kəzümgə yəttə altun qıraqdan **13** wa ularning otturisida uqısıqə putliriojə qüxtüp turdiqən ton kiyən, keksigə altun kəmər baolıqan Insan-oqlıqə ohxaydiqan biri kerəndi. **14** Uning bax-qeqi ak yungdək, həttə kardək ap'ak idi wa kezliro goya yalkunlap turojan ottə idi. **15** Putliri humdanda tawlinip parkiriojan tuqka ohxaytti, awazi xarkirap ekıwatkar nuroqun sularning awazidək idi. **16** U ong kolida yəttə yultuz tutkən bolup, aqzidin ikki bislik etkür kiliq qıkıp turatti. Qirayi huddi կuyaxning toluk küqide parlıqandak yarkın idi. **17** Uni kərginimdə, ayoqıqa olüktek yikildim. U ong kolini üstüngə təgküzüp mundak dedi: — Korkma, Awwalkisi wə Ahirkisi **18** həmdə həyat Boluqçı Əzümdurmən. Mən əlgənidim, əmmə mana, Mən əbədil-əbədgıqə həyatturnən, elüm wə təhtisaranıng aqquqları kolumnididur! (aiən g165, Hadəs g86) **19** Xuning üçün, kərgən ixlarnı, həzir boluwtarlıq ixlarnı wə bulardın keyin bolidiqliq ixlarnı yezip kəldur. **20** San ong kolumna kərgən yəttə yultuzning wə yəttə altun qıraqdanning siri mana mundak — yəttə yultuz yəttə jamaətninə əlqılıri wə yəttə qıraqdan bolsa yəttə jamaəttur.

2 — Əfəsustiki jamaətninə əlqısığa mundak yazoqin: «Ong kolida yəttə yultuzni tutup, yəttə altun qıraqdanning otturisida Mangoluqı mundak dəydi: **2** — Sening əjir-əməlliringni, tartkan japatiringni həm səwr-təkətingni, rəzil adəmlərning kilmixliroja qıdap

turalmaydiqənlilikni, xundakla rosul bolmısımı ezlirini rosul dəp atıwaloğanlarnı sinap, ularning yaloqançı bolənlikini tonuqənliliknimə bilimən. **3** Xundak, sening səwr-təkət kiliwatkarlıqningi, Mening namim wəjidin japa-muxəkkətə bərdaxlıq bərgənlilikni əmmə erimigənlikini bilimən. **4** Lekin sanga xu bir etirazim barki, sən ezungidiki dəsləpki mehər-muhəbbəttin waz kəqting. **5** Xunga əksisi əhalətten yikılıp qüxənlilikni esingga elip towa kılıqin, awwalki əməllərni kəyta kılıqin. Bolmisa yeningoja kelimən wə towa kilmisang qıraqdendeningi jayidin yətkiwtimən. **6** Birak, sening xu artukqılıkinq barki, Mən Əzüm nəprətlinidiojan Nikolas tərəpdarlırinən kilmixliridin sənmə nəprətlinisən. **7** Kəlilik barlar Rohning jamaətlərgə degenlərini anglisun! Ojəlibə kılıqıqları Hudanıng jənnitining otturisidiki həyatlık dərihining mewiliridin yeyixkə müvəssər kılımın. **8** — Izmiridiki jamaətninə əlqısığa mundak yazoqin: — «Awwalkisi wə Ahirkisi, eləgən wə Tirilgüqı mundak dəydi: **9** — Sening azab-əkubətlərinən wə namratlıqını biliman (lekin san bay!), Yəhudiy əməs turup ezlirini Yəhudiy dəwələqan, Xaytanning bir sinagogi bolənənlərinən təhmətlərinimə bilimən. **10** Aldingda qekidiojan azab-əkubətlərdən kərkəma. Mana, Iblis aranglardın bəzilirinqələrini sinilixinglər üçün yekində zindançı taxlitidu. Silər on kün kiyinilisələr. Taki əlgüqə sadık boləqin, Mən sanga həyatlı tajini kiyidüriman. **11** Kəlilik barlar Rohning jamaətlərgə degenlərini anglisun! Ojəlibə kılıqıqlar ikkinçi elümmüng ziyinəqə hərçiz uqrımaydul». **12** — Pərgamumdiki jamaətninə əlqısığa mundak yazoqin: — «İkki bislik etkür kiliqı bar Boloqquı mundak dəydi: **13** — Mən sən olturojan yərni, yəni Xaytanning təhkiqatlı bolən jayni bilimən. Xundaktımu, san Mening namimni qing tutup, həttə sadık guwahqımlı Antipas makanıngda, yəni Xaytan turojan jayda kətli kılınoqan künlərdim. Manga kılıqan etikadıngın tenip kətmidir. **14** Lekin sanga xu birnaqəqə etirazim barki, aranglarda Balaamning təlimiğə əgəkənlərdin bəzilər bolmaqta — Balaam bolsa Balakqə Israillarnı butqa atap ərəbənlik kılınoqan gəxni yeyix wə jinsiy buzukluk kiliqə azdurusxni egaqtənidi. **15** Xuningoja ohxax, silərnin aranglarda Nikolas tərəpdarlırinən təlimini tutkənlərəm bar. **16** Xuning üçün, towa kılı! Undak kilmisang, yeningoja tez arıda berip, aqziməndi kiliqim bilən xularqa hujum kılımən. **17** Kəlilik barlar Rohning jamaətlərgə degenlərini anglisun! Ojəlibə kılıqıqlar bolsa yoxurup kəyəqan mannadın berimən wə hərbirigə birdin ak tax berimən. Tax təsdiyi yengi bir isim pütülkilə bolidu, xu isimni uni kəbul kılıqan kixidin baxka həqkim bilməydi. **18** — Tiyatiradiki jamaətninə əlqısığa mundak yazoqin: — «Kəzliyi yalkunliojan otka wə putliri parkirak tuqka ohxaydiqan Hudanıng Ooqli mundak dəydi: **19** — Sening əməlliringni, mehər-muhəbbətingni, etikadıngni, əjir-hizmitingni wə səwr-təkətingni, xundakla həzirki əməlliringning awwalkidin exip qıxıwtanlıqını bilimən. **20** Lekin, sanga xu bir etirazim barki, ezzini pəyəqəmərəp atıwaloğan axu hotun Yizəbəlgə yol koyutəsiyən. U hotun kül-hizmətkarlırimə təlim berip, ularını jinsiy buzukluk kiliqə wə butqa atap nəzir kılınoqan gəxni yeyixkə azdurmakta. **21** Mən uningoja towa kılıqıdək wəkət bərgənlidim, lekin u ez buzukluklə qowa kiliqli haliməydi. **22** Əmdi mana, Mən uni [əjir kesəl] orniqə taxlap yatkuziman wə uning bilən zina kılıqanlar kilmixliroja towa kilmisa, ularnimu əjir azabka qəmdüriman. **23** Xuning pərzəntlinimə əjəllik kesəl bilən urımən. Xu qəoqla, barlıq jamaətlər niyat-nixanlımları wə kələblərini kezitip təkxürgüqinən Əzüm ikənlilikməni, xundakla Mening hərbiringlərə kılıqan əməliyitlərə yarixa yanduridiojanlıqını bilidu. **24** Lekin,

Tiyatiradiki kalojanlaroja, yəni bu təlimni kobul kilmiojanlar (ularning pikri boyiqə, Xəytanning atalmix «qongkur sirliri»ni egeñmigənler), yəni silərgə xuni eytimənki: Əzünglarda bar bolojanni Mən kəlgüçə qing tutungular. Üstünglara buningdin baxka yüksni artmaymən. **26** Əjəlibə kılouqilaroja, yəni əməllirinmi ahiroiqə qing tutkən kixilərgə bolsa, ularoja pütkül əllərgə həkim bolux hökükini beriman. **27** Mana bu Atam Manga bərgən hökükə ohxax hökuktur: — «U ularni təmür kaltək bilən padiqidək baxkurus, sapal əqəmləri urup qakəndək tarmar kildi». **28** Mən uningoja tang yultuzinimu ata kilmən. **29** Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlərini anglisun!»

3 — Sardistiki jamaətning əlqisigə mundak yazoqin: — «Hudaning yətə Rohi wə yətə yultuzinini Igisi Boloquqi mundak dəydi: — Sening əməllirinmi wə xundakla «hayat» degən nam-abruyungning barlıkinı, lekin əməliyəttə əltük ikənlikning bilimən. **2** Xunga, oyoqan, seningdə bar bolojan, əmma əley dəp kalojan [hisətlirinmi] küqəyt; qünki Hudayim aldida əməllirinngüngü tügəl əməslikini bildim. **3** Uning üçün [sez-kalamını] kandak kobul kılıp angloqininqni yadıngoja kəltürüp, uni qing tutup towa kilojin. Lekin oyoqanmışang Mən oqridək tüstüngə kelimən wə sən əydi saatə tüstüngə kelidiojinimni hərgiz bilməysən. **4** Lekin Sardista ezi kiyimliriga daqı təgküzmigən birnəqəx xəhs bar. Ular ak kiyim kiyip Mən bilən billə mangidu, qünki ular buningoja layikdər. **5** Əjəlibə kılouqilar mana xundak ak kiyimlərni kiyidu. Mən ularning namini həyatlıq dəptiridin hərgiz eqürməyən, bəlkı ularning namini Atam Hudaning wə Uning pərixtirilirinən aldida oquk etirap kilmən. **6** Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlərini anglisun!» **7** — Filadelfiyədiki jamaətning əlqisigə mundak yazoqin: — «Mukəddəs wə Həkikiy Boloquqi, xundakla Dawutning aqquqioja iğə Boloquqi, aqşam həqkim yapalmayıdu, yapsam həqkim aqalmayıdu deşiqi munu ixlarını dəydi: **8** — Sening əməllirinmi bilimən. Sening bir'az küqüngə bolojaq sez-kalamimoja itəat kilojining wə namidin tenip kətmiginin üçün, alındıqda həqkim yapalpmayıdion bir ixnikı eqip koydum. **9** Mana, Xəytanning sinagogidikilərdin, Yəhudiy əməs turup ezlirini Yəhudiy dəp atiwaloqan yaloqanlırnı bolsa xundak akiwətka kaldurımənki, ularni kəlip sening ayiojinqoja bax uridiojan wə Mening seni səyənlikimni bilidiojan kilmən. **10** Sən Mening səwr-taşat yolumdiki söz-kalamimni saklap əmal kilişing üçün bu dunyadiki insanları sinaxka pütkül yər yüzigə qüxiciojan wabalıq sinakning wakıt-saiti kəlgəndə seni uningdin saklap koçqap kəlimən. **11** Mən pat arıda kilmən. Tajiñgni həqkiminən tariqalmaslıq üçün, eziñdə bar bolojanni qing tutkiñ. **12** Əjəlibə kılouqını bolsa, Hudayimning ibadethanisiojan türük kilmənki, u u yərdin asla qıkmaydu. Mən uning tüstigə Hudayimning namini, Hudayimning xəhərininə namini, yəni ərxtin — Hudaning yenidin qüxiciojan yəngi Yerusalemıng namini wə Mening yəngi namimni yazımən. **13** Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlərini anglisun!» **14** — Laodikiyadiki jamaətning əlqisigə mundak yazoqin: — «Amin Ataloquqi, yəni Sadık wə Həkikiy Guwahqi, Hudaning kainitining kəlip qıqixining Səwəbqisi mundak dəydi: **15** Sening əməllirinmi bilimənki, sən soçukmu əməs, kizikmu əməs. Mən sening ya soçuk, ya kizik boluxungni halayttim! **16** Sən ya soçuk ya kizik əməs, bəlkı ilman bolqanlıq üçün, seni aqzımdın hər kilmən. **17** Sən bay adəmmən, dələtman boldum, həq nərsiga hajtəman əməsman deqininq bilən eziñning ojerib, biqarə, yoksul, kor wə yalingaq ikənlikingi bilmigəqə, **18** bay boluxung üçün otta tawlanıq altun, yalingaqlıq nomuslukungning yepilixi üçün

kiygüzülüyüngə ak kiyim-keqək, kərüxüng üçün kezliringə sürütükə tutiyani məndin setiwellixingini nəsihət kilmən. **19** Mən kimni seysəm, xuning əyibini kərsitip təbriyiləyman; xuning üçün kəzəjin kəyüp-pixip towa kıl. **20** Mana, Mən hazır ixiqaldida turup, ixiqni kəkəvitəm. Əgər biri awazimni anglap ixiqni aqsa, uning yenioja kirimən. Mən uning bilən, umu Mən bilən billə oqızalınidu. **21** Əjəlibə kılouqını bolsa, Mənəmə qəlibə kılıp, Atamning tahtidə uning bilən birgə olturoqinimdək, unumu təhtimdə Mən bilən birgə olturuxka müvəssər kilmən. **22** Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlərini anglisun!»

4 Andin mən kəriwidim, mana, asmandı bir ixiq eqiklik turatti. Mən tunji kətim angloqan kanay awazioja ohxap ketidiojan awaz manga: «Bu yakka qik, sanga bulardın keyin yüz berixi mukərrəbə bolovan ixlarnı kersityay» dedi **2** wə dərhal mən Rohning ilkidə boldum; mana, ərxta bir təht, təhtə bir zat olturatti. **3** Təhtə olturoquqining kiyapiti yexil kaxtax wə kizil kwartska ohxaytti. Təhtning qərisini zümrəttək bir həsən-hüsən orap turatti. **4** Təhtning ətrapida yənə yigirmə tət təht bar idi. Təhtlərdə ak kiyimlər bilən kiyinqən, baxlıriqə altun taj təkalojan yigirmə tət aksakal olturatti. **5** Təhttin qakmaklar qekip, türlik awazlar wə güldürməmilar anglinip turatti. Təhtning aldida yalkunlap turojan yətə məx'əl kəyüp turatti; bular Hudaning yətə Rohi idi. **6** Təhtning aldi huddi təhəltaldək parkırəp turidiojan, süzük əynək dengizdək idi. Təhtning otturisida wə təhtning qərisidə, aldi wə kəyni kezələ bilən tolojan tət həyat məhluk turatti. **7** Birinqi məhluk xiroja, ikkinçi məhluk bukiqə ohxaytti. Üçinqi məhlukning yəzisi adəmning qirayioja ohxaytti. Tətinqi məhluk pərvəz kiliwatkan bürkütkə ohxaytti. **8** Tət həyat məhlukning hərbirinənən altidin ənənəti bar idi; ularning pütün bədininən qərişi hətta iq təripimən kezələ bilən tolojanidi; ular keqə-kündüz tohtimay: — «Mukəddəs, mukəddəs, mukəddəstur, Bar bolojan, həzirmə bar həm kəlgüsidi mu Boloquqi, Həmmigə Kədir Parwərdigar Huda!» — deyixətti. **9** Həyat məhluklər təhtə olturoqan abədil'əbad həyat Boloquqini uluqlap, Uningoja hərmət-xəwəkət wə təxəkkür izhər kiliçinida, (aiən **g165**) **10** yigirmə tət aksakal təhtə olturoquqining ayiojioja yikilip abədil'əbad həyat Boloquqioja bax koyup sejdə kılətti, tajlırını təhtinənən aldiqə taxlap koyup, mundak deyixətti: — (aiən **g165**) **11** «Sən, i Pərvərdigarımız wə Hudayimiz, Xan-xərəp, hərmət-xəhərat wə kudrətka layiklərsən. Qünki Əzüng həmmini yaratting, Ularning həmmisi iradəng bilən məwjuṭ idi wə yaritildi!»

5 Andin təhtə olturoquqining ong kəlida iq wə tax təripigə hət pütülgən wə yətə mehür bilən peqətləngən bir oram yazmını kerdüm. **2** Yukarı awaz bilər: «Oram yazmını eqip, peqətlərni yexixə kim layiktər?» dəp towliojan kawul bir pərixtinimən kerdüm. **3** Lekin nə ərxta nə yər yüzidə nə yər astida oram yazmını aqalaydion yaki iğiqə kariyalaydion həqkim qıkmidi. **4** Oram yazmını eqixə yaki iğiqə kərəxka layik birəsi təpilməqəqə, kattik, yiqoliwəttim. **5** Andin aksakallardın biri manga: — Yiqolimal! Kara, Yəhudə kəbilisidin bolojan xir — Dawutning yiltizi Boloquqi əjəlibə kıldı; xunga oram yazmını wə uning yətə peqitini eqixə U kədir, — dedi. **6** Andin kərisam, təht bilən tət həyat məhlukning arılıkida, aksakallar otturisida bir Koza əra turatti. U yengila boozulanqoñandək kılətti; Uning yətə münggüzü wə yətə kezə bolup, bu kezələ Hudaning pütkül yər yüzigə əwətənən yətə Rohi idi. **7** Koza berip, təhtə olturoquqining ong kəlidin oram yazmını aldı. **8** Yazmını aloqanda, tət həyat məhluk wə yigirmə tət aksakal kozining ayiojioja yikildi; ularning

hərbirining qiltarı wə huxbuyl bilən tolojan altun qiniliri bar idi (bu huxbuyl mukəddəs bəndilərning duaları idi). **9** Ular yengi bir kütüy eytixti: — «Oram yazmını elixkə, Wa peqətlərni eqixkə layiksən; Qünki boozuzlandıng Wə hər kəbilidin, hər tildin, Hər milləttin, hər əldin bolojan insanları Əz kəning bədili bilən setiwlip, Hudaqə mansup kilding. **10** Ularımı Hudayimiz üçün bir padixahlıkkı uyuxturup, Kəhinlər kilding. Ular yər yüzidə həküm süridü». **11** Andin kərdüm wə mana, təhtning, həyat məhluklarning wə aksakallarning ətrapida nuroqunlıqan pərixtılərning awazını anglidim. Ularning sani təmən ming-təmən ming, milyon-milyon idi. **12** Ular yukiri awaz bilən: — «Boozuzlanqan kəza kudrat, delet, danalik, küq-kuwwat, hərmət, xan-xərəp Wə madhiyigə layiktər» deyixətti. **13** Andin mən ərx, yər yüzü, yər astı wə dengizdiki hərbir məhluk wə ularıng iqidə bar bolojanlarning həmmisining: — «Təhtə Olturoquqo wə Kozıoja Madhiyə, hərmət, xan-xərəp wə həkük-kudrat Əbədil'əbədgıqə mənsup boloqay!» deyinini anglidim. (aiən g165) **14** Tet həyat məhluk «Amin!» dəp jawab kəyturətti, aksakallar yərgə yikilip səjdə kılıtti.

6 Andin Kozə yətta peqətnəng birini aqkanda, man kərap turdum. Tet həyat məhluktin birinə güldürməmədik awaz bilən: «Kəll!» deyinini anglidim. **2** Kərdümki, mana bir ak at kəldi! Atka mingüqininq kolida bir ok-ya bar idı; uningoja bir taj berildi. U qəlibə kılıqıq sütüptidə zəpor kūqux üçün jənggə atləndi. **3** Kozə ikkinqin peqətni aqkanda, ikkinqin həyat məhlukning: «Kəll!» deyinini anglidim. **4** Yənə bir at otturıqə qıktı, uning rənggi kipkizil idi. Atka mingüqiqə yər yüzidiki tinqlıknı elip ketix wə insanları eżara kiroqinqılıkka selix həkükə berildi. Uningoja yənə qong bir kılıq berildi. **5** Kozə üçinqi peqətni aqkanda, üçinqi həyat məhlukning: «Kəll!» deyinini anglidim. Mən kərdümki, mana bir kara at kəldi. Atka mingüqininq kolida bir taraza bar idı. **6** Tet həyat məhlukning arısından: — «Bir tawak buqdəy bir dinarius puloja, Üq tawak arpa bir dinarius puloja setilidü. Əmma zəytun yeqioja wə xarabka zərər yətküzmigin!» — deyəndək bir awazni anglidim. **7** Kozə tətinqi peqətni aqkanda, tətinqi həyat məhlukning: «Kəll!» deyən awazını anglidim. **8** Kərdümki, mana bir tatirang atni kərdüm. Atka mingüqininq ismi «Əlüüm» idi. Uning kaynidin təhtisara agixip keliwatətti. Ularoja yər yüzinən təttin biriğə həkümərənlik kılıp, kılıq, aqarcılıq, waba wə yər yüzidiki yirtkəq həyvanlar arklılıq adəmni əltürütə həkükə berildi. (Hədəs g86) **9** Kozə bəxinqi peqətni aqkanda, Hudanıng səz-kalami üçün wə izqıl guwahlıq bərgənləki wəjidiñ əltürülənlərning janlırını kurbangahning tegidə kərdüm. **10** Ular kattik awaz bilən nida selixip: — Əy həkimmütək Igimiz, mukəddəs wə həklikiy Boluoq! Sən qəqanoqıqə yər yüzidə turuwatənlərni sorak kilmay, ulardın kənimizning intikamını almaysən? — deyixətti. **11** Ularning hərbirigə bardin ak ton berildi. Ularoja, ezungularoja oxhax əltürüləndən kul-buradalarlırlıqlar həm kərindaxlırlıqların sani toxkuqə azoqına wakit aram elixinglər kerək, dəp eytildi. **12** Andin man Kozə altinqi peqətni aqkinida kərdümki, mana dəhəxətlik bir yər təwərəx yüz bərdi, kuyax bəyəni kara yungdin tokülojan bəzdək kəpkərə rənggə, tolun ay bolsa qənning rənggiga kirdi. **13** Ənşür dərihining kəttik boranda silkinixidin ənşür qorilirli yərgə tekülgəndək, asmandiki yulutzlarmı yər yüzigə teküldi. **14** Asman huddi oram yazmının türbülginidək oqayıb boldi, hərbir taq wə aral ornidin yetkəldi; **15** həmdə dunyadiki padixahlar, metiwrələr, sərdarlar, baylar, kütlükərlər, kular wə hərlərning həmmisi əngkürlərgə wə taqlarning kamarlırioja yoxurundi. **16** Ular taqlarоja wə kəram taxlarоja mundak dəp

jar saldı: — «Üstümizgə qüxüngərlər! Bizni təhtə Olturoquqininq siyasaşidin həm Kozining oqəzipidin yoxurungular wə saklangalar! **17** Qünki Ularning dəhəxətlik oqəzəp kün kəldi, əmədi kim put tırəp turalisun?!».

7 Uningdin keyin mən kərdümki, tət pərixtə yər yüzinən tət bulungida turətti. Ular hərkəndək xamalning kuruqluk, dengiz həm dəl-dərəhlərgə urulmaslıq üçün yər yüzinən tət təripidin qikidiqən xamalnı tizgirinəp turətti. **2** Mən həyat Hudanıng məhərini aləjan, qan qikixtin kətürüliwatən baxka bir pərixtini kərdüm. U kəttik awaz bilən kuruqluk wə dengizlərni wayran kılıx həkükə berilgən axu tət pərixtığa: **3** «Biz Hudanıng kıl-hizmətkarlırların pəxanisigə məhər baskuqə, kuruqluk, dengiz wə dərəhlərləri wayran kilmangalar!» dəp towldı. **4** Mən məhərləngənlərning sənini anglidim — Israillarning hərkəysi kəbililəridən bir yüz kırık tət ming kixi, yəni: — **5** Yəhədüd kəbilisidin on ikki ming kixi, Rubən kəbilisidin on ikki ming kixi, Gad kəbilisidin on ikki ming kixi, **6** Axır kəbilisidin on ikki ming kixi, Naftali kəbilisidin on ikki ming kixi, Manassəh kəbilisidin on ikki ming kixi, **7** Ximeon kəbilisidin on ikki ming kixi, Lawiy kəbilisidin on ikki ming kixi, İssakar kəbilisidin on ikki ming kixi, **8** Zəbulun kəbilisidin on ikki ming kixi, Yüstüp kəbilisidin on ikki ming kixi, Binyamin kəbilisidin on ikki ming kixi məhərləngənləridən. **9** Bu ixlərdən keyin kərdümki, mana hər ol, hər kəbili, hər milləttin bolojan, hər hər hillətə səzlixdiojan san-sanakşız zor bir top halayıq təhtinən wə Kozining aliddə turətti; ularıng həmmisigə ak ton kiydürülgən bolup, kollırıda horma xahlıri tutkənədi. **10** Ular yukiri awaz bilən: — «Nijat təhtə olturoquq Hudayimizə wə Kozıoja mənsup boloqay!» dəp warkırıxatti. **11** Barlıq pərixtılər təhtinən, aksakallarning wə tət həyat məhlukning ətrapıqə olaxkanıdi. Ular təhtinən aliddə yikilip, Hudaqə səjdə kılıp mundak deyixətti: — **12** «Amin! Həmd-mədhiyə, xan-xərəp, Danalik wə taxəkkür, Hərmət wə kütük-kudrat Hudayimizə əbədil'əbədgıqə mənsup boloqay, amin!» (aiən g165) **13** Əmdə aksakallardin biri məndin: — Bu ak ton kiydürülgən kixilər kim boludı, kəyərdin kəldi? — dəp soridi. **14** — Təkşir, bu ezliriga malumdur, — dedim. U manga: — Bular dəhəxətlik azob-əkubətni bəxidin etküzüüp kəlgənlər. Ular tonlurını Kozining kənida yuyup ap'ak kılıqan. **15** Xunga ular Hudanıng tahtinən aliddə turup, ibadəthanisida keqə-kündüt Uning hizmitə boludu; tahtə Olturoquqı bolsa ularıng üstığa qədirini sayıwən kıldı. **16** Ular yənə həq aq kalmayıdular, həq ussimayıdular, ularoja nə aptap, nə piçioğrım issik həq urmaydı. **17** Qünki ularıng təhtinən otturisidiki Kozə bakıdu wə həyatlık sıyi bulaklırioja elip barıdu; wə Huda ularıng hərbir kəz yexini sürtidü, — dedi.

8 Kozə yətinqi peqətni aqkanda, ərxətə yerim saatqə jıjmıtlik həküm sürdü. **2** Andin Hudanıng aliddə turidiojan yətta pərixtini kərdüm. Ularoja yətə kanay berildi. **3** Altun huxbuysan tutkən yənə bir pərixtə kəlip, huxbuyləğin aliddə turdu. Barlıq mukəddəs bəndilərning duaları bilən birlikə təhtinən aliddikə altun huxbuyləğə təsdiq [Hudaqə] atap sunuxqə uningoja kəp huxbuyləğə berildi. **4** Wə huxbuynıng tütünli mukəddəs bəndilərning duaları bilən billa pərixtinən kəlidin Hudanıng aliddə kətürüldi. **5** Andin pərixtə huxbuylənni kəliqə elip, uni kurbangahdikə ot bilən toldurup, yər yüzigə attı; xuning bilən türlik awazları, güldürməmələr anglandı, qakmaqlar qekildi wə bir yər təwərəx boldı. **6** Andin kollırıqə bardin kanay tutkən yətə pərixtə kanaylırını qelixkə hazırlandı. **7** Birinqi pərixtə kaniyini qaldı; xuning bilən meldür

wa ot kan arilax pəyda bolup yər yüzigə taxlandı, zeminning üqtin biri kəydiürəldi, dəl-dərləhlərning üqtin biri kəydiürəldi wə pütkül yexil ot-qepler kəydiürəldi. **8** İkkinçi pərixtə kaniyini qaldı; xuning bilən goyaki lawuldap kəyüwatkan yoojan bir taqdək qayət zor [bir jisim] dengizə taxlandı. Dengizning üqtin biri kənəqə aylandı. **9** wa dengizdiki janıwarlarning üqtin biri eldi; kemilərnəng üqtin biri wayran boldı. **10** Üçüncü pərixtə kaniyini qaldı; xuning bilən asmandın məx'əldək yalkunlap yanojan qong bir yultuz qüxti; u dəryalarning üqtin birining wə bulaklarning suliri üstigə qüxti. **11** Yultuzning ismi «Kəkrə» idi. Sularning üqtin biri kəkridək bolup kətti, sular aqqık bolup kətkəqə nuroqun adəm sudin eldi. **12** Tətinçi pərixtə kaniyini qaldı; xuning bilən kuyaxning üqtin biri, aynıqən üqtin biri wə yultuzlarning üqtin biri uruldi. Nətijidə, kuyax, ay wə yultuzlarning yoruklukining üqtin biri karangoçulaxtı, kündüñizün üqtin biridə yorukluk, yokaldı, keqininq üqtin biridimə xundak boldı. **13** Yəna kerdümki, asmanınning otturısında uquq ketiwtən bir bürkütning kəttik awaz bilən: — «Kanayını qelikə təmxalğan kələşəri üq pərixtining kanay awazlırı angansa yər yüzidə turuwtənələrinin həliqə way, way, way!» deginini anglidim.

9 Bəixinçi pərixtə kaniyini qaldı; mən asmandın yərgə qüxtip kətkən bir yultuzını kərdüm. Təgi yok həngəja baridiojan kudukning aqqıqı uningoja berildi. (*Abyssos g12*) **2** U təgi yok həngning kudukını aqti. Kuduktur yoojan humdanning isidək tütün ərləp qıktı. Həngning kudukining tütünidin kuyax wə kəknə karangoçuluk bastı. (*Abyssos g12*) **3** Tütünnin iqidin yər yüzigə qekətkə yaqdı. Ularəja yər yüzidiki qayanlardak qekix kütqi berilgəndi. **4** Ularəja yər yüzidiki ot-qeplərgə wə hərkəndək esümlük yaki dəl-dərləhlərgə zərər yətküzməngələr, pəkət pexanisidə Hudanıng möhürü bolmıqan adəmlərgilə zərər kilingər, dəp eytildi. **5** Ularəja adəmlərni əltürükə əməs, bəlkı bəx ayoqça kiyinaxka yol koyuldu; ular yətküzdidiqan azab adəmni qayan qakqandikidək azab idi. **6** Xu künlərdə, insanlar elümni idzdydu, lekin tapalımaydu; elümni seoqinidu, lekin elüm ularların kəqidü. **7** Qekətkilərinin kiyapiti huddi jənggə həzirlənənən atlarəja ohxayttı. Baxlırida bolsa altun tajka ohxaydiqan bir nərsə bolup, qirayi adəmningkə ohxayttı. **8** Qaqlıri ayallarning qeqiçə, qıxlıri xirning qixiqə ohxayttı. **9** Ularning kəkrikidiki sawuti təmür sawutlarəja ohxayttı; ənatlırinin awazı jənggə atlanən nuroqun at-hərwilarning awazıqə ohxayttı. **10** Qayanlarningkə ohxax kuyruklıri wə nəxtərləri bar idi. Adəmni bəx ay azabka salidiojan kük bolsa kuyruklıridə idi. **11** Ularnı idarə kiliidiqan padixahı, yəni təgi yok həngning pərixtisi bar idi. Uning ibranıqə ismi Awaddon; grekçə ismi Apoliyon idi. (*Abyssos g12*) **12** Birinci «way» etüp kətti. Mana, buningdin keyin yənə ikki «way» kelidi. **13** Altıncı pərixtə kaniyini qaldı; mən Hudanıng alididiki altun kurbangahıning tət münggizidin qıkkən bir awazını anglidim, bu awaz kanayını tutkən altıncı pərixtığa: — Qong əfrət dəryasının yenida bəqələklilik tət pərixtini boxat, dedi. **15** Dal xu saat, xu kün, xu ay, xu yıl üçün hazırlap koyulənən bu tət pərixtə insanlarning üqtin birini əhalək kılıx üçün bəqələktin boxitildi. **16** Bularning atlık ləxərələr koxununing sani ikki yüz milyon idi. Ularning sanining jakarlanənlərlikini anglidim. **17** Olayıbanə kərənütəxə kezümgə kərəngənət at wə üstigə mingənlər mana mundak idı; atılıklärning kəkrikidiki sawuti qoşdək kizıl, kek yakuttək kek wə güngürttək serik idi. Atlarning baxlıri xirning bəxidək idi; ularning eqiziləridin ot, tütün wə güngürt qıkkı turattı. **18** Bu üç baladın, yəni atlarning aqzıdının qıkkən ot wə tütün wə güngürttin insanlarning üqtin biri əltürüldi. **19**

Qünki atlarning küqi eqiziləridə wə kuyruklıridə idi; ularning kuyruklırinin yılanlarıqə ohxax bəxi bolup, bular bilən adəmni zəhimləndürətti. **20** Kələşən insanlar, yəni bu bayılı-apətlərdin əltürüməyə kələşənlər öz kollırının əməllirigə towa kıləndi, yəni jinlarəja, kərəməs, angliyalmas wə mangalmas altun, kümüx, tuq wə yaqəq butlarəja qoqukunuxtın waz kəqmidi. **21** Ular katılıllik, sehərgərlik, jinsiy buzukluk wə ooprılıklarıqımı towa kıləndi.

10 Andin keyin, ərxın qüxtüwatkan yənə bir küqlük pərixtini kərdüm. U bir parqə bulut bilən yepinojan bolup, beinxing üstidə bir həsən-hüsən bar idi. Qirayi kuyaxka, putliri ot tüwürükə ohxayttı; **2** əkələdə bir kiqik eqiklik oram yazma bar idi. U ong putini dengiz üstigə, sol putini kuruqlukka koyup turup, **3** xirning hərkirixigə ohxax kəttik awaz bilən warkiridi. U warkiriojanda, yəttə güldürməmə ez awazlırını anglitip sez kıldı. **4** Yəttə güldürməmə sez kıləşənda, degenlərini hatiriliwalmakçı bolup turattı. Biraq asmandın: — «Yəttə güldürməməning eytənələrini möhürləp, ularını hatirilimə» degen awazını anglidim. **5** Dengiz həm kuruqlukning üstidə turojan, mən kərgən u pərixtə ong kəlini asmanıja ketürüp, **6** asmanlar həm ularda bołożanlarning həmmisini, yər-zemində həm uningdə bołożanlarning həmmisini, dengiz həm uningdə bołożan həmmisini Yaratkuqı, yəni əbədil-əbədgıqə hayat Yaxioqıqı bilən kəsəm kılıp: — Wakit yənə kəyniqə sürülməydi; (*aiən g165*) **7** bəlkı yəttinqi pərixtə kanay qelix aldida, yəni awazi anglinix alididiki künlərdə, Hudanıng Əz kül-hizmətkarlırları bołożan pəyəməbərlərgə hux həwirini yətküzünidək Uning siri tügəllinip, əməlgə axidu, — dedi. **8** Mən asmandın anglojan awaz manga yənə sezləp: — Berip, dengiz həm kuruqlukning üstidə turojan pərixtining kolidiki eqiklik oram yazmını aloqin, dedi. **9** Mən berip, pərixtining kiqik oram yazmını manga berixini soridim. U manga: — Buni elip yə! Axbəziningni zərdəb kılıdı, biraq aqzıngə həsəldək tatlık bolidu, dedi. **10** Mən xuning bilən kiqik oram yazmını pərixtining kolidin elip yedim; dərəwəkə aqzımoja həsəldək tatlık tetidi, lekin yegəndin keyin axbəzini zərdəb boldı. **11** Xuning bilən manga: — Sən kəp millətlər, əllər wə hər hil tillarda sezləxidiojanlar wə padixahlar tooprisidiki wəhiy-bexarətlərni yənə jakarlıxın lazımlı, deyildi.

11 Manga əlqıqıq həsədək bir komux berilip, mundak deyildi: «Baroqin, Hudanıng ibadəthənisi, kurbangahı wə u yərda ibadət kiliwatqanları əlqıqın. **2** Lekin ibadəthəninin taxkırıki həylisini əlqıməy koy, qünki u yər yat taipilərgə berildi, xuning bilən mukəddəs xəhər kırıq ikki ay dəpsəndə kılınidu. **3** Mən ikki guwahqımoja kudrat berimən, xuning bilən ular bəz kiyim kiyip, wəhiy-bexarətlərni bir ming ikki yüz atmix kün yətküzidü» **4** (bular yər-zemindən Rəbbi alidida turojan kılıcı tüp zayıtnı darihi wə ikki qiraqdandur). **5** Birərsi ularını zəhimləndürməkçi bolsa, eqiziləridin ot pürkültip qıkkı, düxmənlərinin yəp tütügitidü. Ularnı zəhimləndürməkçi bołożanlar mana xundak əltürüldü. **6** Ular bexarət-wəhiyinə yətküzən künlərdə yamoqur yaqdurməslikə asmannı etiwtex kudritikə igə; sularını kənəqə aylandırxur wə hərəkət bala-waba bilən yər-zemindən həliqənənən wəkəltit. **7** Ularning guwahqılik wəzipisi ayaqlıxıxi bilən, tegi yok həngdin qıkkədiqan diwə ular bilən elixidu wə ularnı yengip əltürüdü. (*Abyssos g12*) **8** Jəsətləri rohiy jəhəttin Sodom wə Misir dəp atılıdiqan xu katta xəhərning oqlı koqisida yatıdu; xu yərədə ularning Rəbbimə krestləngənidi. **9** Hər millətətin, hər kəbilədən wə hər tilda sezləxidiojanlardan, hər əldin bołożan adəmlər ularning jəsətlərinə üq yerim kün tikilip karaydu wə jəsətlərning yərlikkə

koyuluxioja yol koymaydu. **10** Yer yuzidə turuwatkanlar ularning bu һалидин huxallinip, təbriklixip, bir-biriga һədiyələr əwətixidü; qünki bu ikki pəyərəməbər yər yüzidikilərni kiyannatti. **11** Lekin üq yerim kündin keyin, Hudadin kəlgən һəyatlı nəpisi ikkiyləngə kirdi, ular ornidin put tırəp turdi; ularoja karawatkanlarning üstüq qong bir korkunq qüxti. **12** Andin ular ikkayləngə ərxtin kəlgən: — «Bu yakka qık!» degen yukiri bir awazni anglidi; xuning bilən ular dükxmənlirineng kez aldida bir bulut iqida asmanoja kətərəldi. **13** Dəl xu saat iqida xiddətlik yər təwrəx yüz bərdi, xəhərning ondin biri gumran bolup, yətta ming kixi һalak boldi. Қalojanlıri dekkə-dükkiga qemüp, ərxtiki Hudani uluoplaxti. **14** Ikkinqi «way» etüp kətti; mana, üqinqi «way» keliixək az kaldi. **15** Andin yəttinqi pərixtə kaniyin qaldı; ərxtə yukiri awazlar anglinip mundak deyildi: — «Dunyaning padixahlıki Pərvərdigarımız Wə uning Məsihining padixahlıki boldi, U əbdələbədqiçəq həküm śuridi». (atən g165) **16** Hudaning aldida əz təhtliridə olturoqan yigirme tət aksakal yərgə yikilip bax koyup, Hudaqə sajda kılıp mundak deyixti: — **17** «Xitkürər eytimiz sanga, I bar Bolqoqı wə bar bolqan Həmmigə Kadir Pərvərdigar Huda, Qünki uluq կudritingni kolungoja elip, Həkümüngüni yürgütüxkə baxlıding. **18** Əllər ojəzəpləngənidi, Əmdi Sening ojəziping yetip kəldi! Əlgənlərni sorak kılıx, Kulhizmətkarlırlıq bolqan pəyərəməbərlərni, Mükəddəs bəndilərni, Təwən yaki katta bolsun namingdin korkkanları in'amoja iga kılıx, Yer yuzini һalak қilojanları һalak kılıx wəkti kəldi». **19** Andin Hudaning ərxtiki ibadəthanisi eqildi wə uning əhədə sanduqi ibadəthanida kərəndi; qakmalar, türlik awazlar, güldürmamilər, yər təwrəx wə dəhəxətlik məldür boldi.

12 U qəqədə, ərxtə ajayıp bir karamət pəyda boldi — u kuyaxnı yepinqəqlojan, putlirining astıda ay, bexida on ikki yultuzluq taj bar bir ayal idi. **2** U һamildar bolup, tolqak yəp tuşux azabida dad-pəryad ketirdi. **3** Andin ərxtə yənə bir əlamət kərəndi — mana, yətə baxlıq, on münggüzlük, yətə bexida yətə taj bar bolqan qong bir kızıl əjdihə turatti. **4** U kuyrukı bilən asmandıki yultuzlarning üqtin birini şüfürüp, ularını yər yüziga qərəwüttü. Əjdihə tuşup dəp қalojan əyal yəngigən һaman uning balisini yalmap yutuwatməkqı bolup uning aldida turdi. **5** Ayal bir bala, yəni pütün əllərni təmür һəsisi bilən padıqıdək bakıdılqan bir oqul tuqıldı. Bala bolsa Hudaning wə Uning təhtining aldişa oqaqqıda elip qıkıldı. **6** Ayal qelgə qaqtı; u yərdə uning 1260 kün bekilixi üqün uningoja Huda təripidin hazırlıq koyulqan bir jay bar idi. **7** Andin ərxtə jəng boldi. [Bax pərixtə] Mikail wə uning parixtiliri əjdihə bilən jəng kılıqılı turdi; əjdihamı əz parixtiliri bilən ularoja etildi. **8** Lekin üstünlük kazinalmadi, uningoja wə pərixtılıriga ərxtə turuxkə orun kalmıdi. **9** Xuning bilan zor əjdihə, yəni İblis wə Xəytan dəp ataloqan, pütün jahənni azduroquq helikə ədəmidim yılan yər yüziga taxlandı. Uning pərixtılırimu uning bilən tang taxlandı. **10** Andin mən ərxtə yukiri bir awazning mundak degenlikini anglidim: — «Kəldi Hudayimizning nijatlılıq, կudriti, padixahlıki wə Uning Məsihining həkükü! Qünki kerindaxlırimızning üstidin Hudayimizning aldida keqə-kündüz xikayət kılıp turoqan xikayət қilojuqı ərxtin taxliwetildi; **11** kerindaxlar uning üstidin Қozining kəni wə ularning guwahlıq sezi bilən əqalib kəldi; ular hətta olumni kezığa ilmay əz jenini əziz kermidi. **12** Xuning üqün, xadlininqlar, əy orxələr wə ularda turuwatkalar! Lekin һalinglaroja way, əy yər wə dengizlər! Qünki İblis üstünglaroja qüxti; Waktinaz an қalojanlığını bilgəq, Ojəzəp-kehrı bilən kəldi!». **13** Əjdihə əzinin yər yüziga taxlanoqanlığını kərəup, oqul balını tuoqan ayalni kooqlaxka baxlıdi. **14** Ayalning yilanning yüzidin daldilinixi, qəldə ezi

[üqün hazırlanqan] makaniqə beribir məzgil, ikki məzgil wə yerim məzgil bekilsun dəp xu yərgə uqup ketixi üqün, uningoja yoojan bir bürkütning ikki kaniti berildi. **15** Andin yilan ayalingin arkısidin aqzı bilən dəryadək su pürkün, uni səl bilən ekipit yokatmakçı boldi. **16** Lekin zemin ayaloja yardım kılıp, aqzını eqip, əjdihə aqzidin pürküp qıqaroqan daryani yutuwtü. **17** Buning bilən əjdihaning ayaloja kattik oqzıpi kılıp, uning қalojan nəslə, yəni Hudanıng əmrərligə əməl kılıp, əysanıng guwahlıqını tutkan pərzəntlili bilən jəng kılıqılı kətti; u dengiz sahili üstidə turatti.

13 Andin, dengizdin on münggüzlük, yətta baxlıq bir diwingin qikiqatkanlığını kərdüm. Uning hərbir münggüzidə birdin taj bar idi, hərbir bexida kupurluk namları yeyizlik idi. **2** Mən kergən bu diwa yilpizoja ohxayt, putliri eyikning putlirioja, aqzı bolsa xırning aqzıja ohxayt. Əjdihə uningoja ez կudriti, tahti wə zor həkükini bardı. **3** Diwingin baxlıridin biri əjəllik yarılanqandək turatti. Lekin, bu əjəllik yara sakayojanı. Pütktül dunya diwigə həyranuňəs bolup uningoja [əgəxti]. **4** Əjdihə diwigə [səltənətlik] həkük bərgəqəkə ular əjdihəqə qoqunuxti. Ular yənə diwigimə qoqunup: — Diwingin təngdixi barmu? Uning bilən kimmu elixalisun? — dedi. **5** Diwigə təkəbburluk wə kupurluk kılıdiqan eqiz berildi; uningoja kırık ikki ay iñ kərəxkə həkük berildi. **6** U Hudaqə kupurluk kılıqili — Uning namioja wə Uning dərgahioja, xundakla ərxni makan қilojanlarqa kupurluk kılıqili aqzını aqtı. **7** Uning mükəddəs bəndilərgə karxi jəng kılıp, ularning üstidin əqalib keliixiga yol koyuldu; hər kəbila, hər millət, hər hil tilda sezlixidiojan əllərgə həkümranlıq kılıx həkük uningoja berildi. **8** Yər yüzidikilərning həmmisi — ələm apirida bolqandan buyan boozulqinip bolqan Қozining һəyatlı dəptitirə nami yezilmiojanlar bolsa, uningoja səjda kılıdu. **9** Kuliki barlar, buni anglisun! **10** «Tutkun bolidu» dəp bekitilgənər qoqum tutkun bolidu, «kılıqlınlı» dəp bekitilgənər qoqum kılıqlınlıq əlidü». Mükəddəs bəndilirinən sawri-takiti wə etikadi mana xu ixlarda məlum bolidu. **11** Mən yərdin qikiwatkan yənə bir diwini kərdüm. Uning қozininqidək kiqiq ikki münggüzi bar idi, lekin awazi əjdihəqindikdək qıktı. **12** U awwaliq diwigə wakalitən uning pütün həkükini yürgütüp, yər yüzini wə uningda turuwatkanlarnı əjəllik yarisi sakayojan awwaliq diwigə qoqunduridu. **13** U zor mejizilik alamətlərni kersitətti, hətta kixilərning kez aldida asmandın yər yüziga ot yaqduratti. **14** U awwaliq diwigə wakalitən kersitxka həküklandurulqan alamətlər bilən yər yüzidə turuwatkanlarnı azdurup, ularoja «kılıq bilən yarılanqan, lekin tirik қalojan» degen awwaliq diwigə atap bir but-həykiləq yasap tılkıxnı tapıldı. **15** Diwingin but-həykiləq nəpas kırğızüp, uningoja uni seziyləydiqan kılıx wə uningoja qoqummoqanlarning həmmisini eltürgütük կudriti berildi. **16** U təwən wə katta, bay wə kəmbəoşəl, hər wə қullarının həmmisini onq koli yaki pexanisiqə taməqasturuxkə majburlidi. **17** U yənə bu taməqə, yəni diwingin nami yaki uning namidiki rəkəm besiləqanlardın baxka heqkim bir nərsə setiwalalmaydu yaki satalmaydu, dəp bekitti. **18** Mana bu yərdə həkmət bar. Əkil-parasiti barlıki kixilər diwingin rəkəmini hesablap baxsun; qünki bu rəkəm bir adəmning rəkəmini bolidu. Uning rəkəmi 666dur.

14 Andin mən kərdümki, mana, Қoza Zion teoji üstidə turatti. Uning yenida pexanisiqə Əz nami wə Atisining nami yezilojan bir yüz kırıq tət ming kixi bar idi. **2** Asmandın huddi [xarkirap ekıwatkan] nuroqun sularning awazidək wə kətikə güldürməmining awazidək bir awazni anglidim. Mən anglojan

awaz yənə qiltarqlar qiltarlarnı qalojan awazoja ohxaytti; **3** hələki kixılər tahtning, tət həyat məhlükinq wə aksaçallarning aldida yengi bir kütüni eytixti. Bu kütüni [gunahlirining] bədili təlinip bu dunyadın azad kılınojan kixılərdin bir yüz kırık tət mingdin baxka əhəkim əginalmatty. **4** Ular ayallar təripidin gunahtı buloqnmıqan, qünki ular pak adəmlərdür. Koza nəğə barsa, ularmu Uningoja əgixip xu yərgə baridu. Ular bədəl bilən insanlar arisidin Hudaçoja wə Koziçoja həsulning tunji mewisidək bolux üçün setiwelinojan. **5** Ular əyibszı bolup, aqzıdın həq yalojan səz qıkımaydu. **6** Andin mən asmannıng otturısında uqup yürgən baxka bir pərixtini kerdüm, Uningoja yər yəzidə turuwaqtanlar oja, yəni hərbir al, kəbila, hər hil tilda sezlixidiojanlar, hər millətlərgə elap yətküzüxi üçün manggülük hux həwer tapxuruldu. (**aiənios g166**) **7** U yukiri awaz bilən: — Hudadin körkunglар, Uni uluqlanglar! Qünki Uning sot kılıx saiti yetip kəldi; asmannı, zəminki, dengizini wə su bulaklarını Yaratkuqioja səjdə kilinglar! — dəyitti. **8** Uning kəynidin ikkinçi pərixta kəlip mundaq dedi: «Qulidi! Katta xəhər Babil oqulidi, u ez zina-buzuklukining səwdalıq xarabını pütkülləllərgə iqtüzgən». **9** Aldinkı ikki pərixtining kəynidin yənə bir pərixtə, yəni üqinqi pərixtə yüksərək awaz bilən mundaq dedi: — «Kimdikim diwigə wə uning but-həykiligə qoqunsa, uning tamojsini pexanisığa yaki kolioja kəbul kilsə, **10** Hudanıng kəhrininqəbəjəx kiliñmiojan sap xarabını Uning oqəzipi bilən tolojan kədəhət iqidu. U mukəddas pərixtiñlarning wə Kozining aldida ot wə güngürtət kiyinilü. **11** Ularning kiyinilixliridin qıkkən is-tütkəklər əbədiləbəd purkırap turidu; diwigə wə uning but-həykiligə qoqunojanlar yaki uning namining tamojsini kəbul kılıqlanlar oja keçə-kündüd aramlıq bolmaydu». (**aiən g165**) **12** Mükəddəs bəndilirining səwri-taştı wə etikədi mana xu ixlarda malum bolidu. **13** Mən yənə asmandı mundaq bir awazni anglidim: — «Bu səzni yaz: «Buningdin keyin Rəbdə wapat bolup əlgənlər bəhəltiklər! — Durus, dəydu Roh, — ular həzir ez ixliridin tohtap aram alalaydu. Qünki kılıjan əməlləri ular oja əgixip kelidü». **14** Mən kerdümki, mana bir parqə ak bulut, bulutning üstidə bəxiqə altun taj kiyən, kəlidə etkür bir orqıqə tutkən İnsan-oqılıqə ohxaydiojan birsi olturattı. **15** Ibadəthanidin baxka bir pərixtə qıkip, bulutning üstidə Olturoqioja yüksərək awaz bilən: — Oraqıkingni sal wə oruxka baxla! Qünki orma wəkti kəldi, yər yüzidiki ziraətlər pixip yetildi, dedi. **16** Bulut üstidə Olturoqioja orqıqini yər yəzığa saldı wə yər yəzidiki ziraətlər oruldu. **17** Ərxtə bolojan ibadəthanidin yənə bir pərixtə qıktı. Uningmu etkür bir orqıqə bar idi. **18** Arkidinla, otni baxkurdyiojan yənə bir pərixtə kurbangahdin qıkip, etkür orqıqə tutkən pərixtığa yüksərək awaz bilən: — Ətkür orqıkingni selip, yər yəzidiki üzüm telining sapaklarını yiojıwal, qünki üzümləri pixip yetildi, — dedi. **19** Buning bilən pərixta orqıqini yər yəzığa saldı wə yərdiki üzüm telining mewilirini yiojıp, Hudanıng kəhrininq qong xarab kəlqikigə taxlıdi. **20** Xəhərning sırtidiki xarab kəlqikidiki üzümlər dassılıp, xərbətləri kan bolup, atning tizimigə qılıkidojan egizlikə üq yəz qakırim yıraklıqliqə aktı.

15 Asmandı zor həm karamətlək yənə bir alamətni, yəni ahiřki yətə balayı'apətni tutup turoqan yətə pərixtini kerdüm (ahirki balayı'apət deyilixtiki səwəb, Hudanıng oqəzipi bular bilən ahiřlidü). **2** Mən yənə ot arılaç səynək dengizidək bir kərətinüxnı həm səynək dengizning üstidə turoqan, diwə wə uning but-həykili wə namining rəkimi üstidin ojalıb kələğənləri kerdüm. Ularning kollırıda Huda bərgən qiltarlar bolup, **3** ular Hudanıng kül-hizmətkarı bolojan Musanıng kuyını həm Kozining kuyını eytixatti: — «Uluq wə karamət Sening

kılıjanlıring, I Həmmigə Kadir Pərvərdigar Huda, Yolliring adıl wə həktur, I pütkülləllərning Padixahı! **4** I Pərvərdigar, kim Səndin körkmədiqan, Nämningni uluqlımaydiqan bolalısun? Qünki birdinbir muqəddəs Əzüngdursən; Barlıq əllər aldingoja kəlidü, Sanga səjdə kılıdu; Qünki həkkənəyi kılıjanlıring axkarə boldi». **5** Bu ixlardın keyin, mən kerdümki, mana ərxtiki ibadəthana, yəni həküm-guwahlıq qediri eqildi! **6** Yətə balayı'apətni ez ilkida tutkən yətə pərixtə pakız, parkirap turidiojan libas kiyən, keksigə altun kəmər baoļiojan haldə ibadəthanidin qıktı. **7** Tət həyat məhlükinq biri yətə pərixtığa əbədil'əbəd yaxaydiojan Hudanıng kəhəri bilən tolojan yətə altun qinini bardı. (**aiən g165**) **8** Ibadəthana Hudanıng xan-xəripi wə kudritidin tüttün bilən liq toldı. Yətə pərixtining yətə balayı'apıti ayaqlaxmıouq, əhəkim ibadəthanoja kırılmıdi.

16 Xuningdin keyin, ibadəthanidin kətürülən yüksərək awazning yətə pərixtığa: «Beringlar, Hudanıng kəhəri tolojan yətə qinini yər yəzığa tekünglər!» degənlikini anglidim. **2** Birinqisi berip qenidikini yər-zeminoja tekti. Buning bilən diwingin tamojsı besilojan wə uning but-həykiligə qoqunojanlarda birhil yırqınqlik həm azablıq qaka-jaharət pəyda boldı. **3** İkkinçisi qinidikini dengizəja tekti; dengiz səyi olükning kənəja ohxax kənəja aylandı wə iqidiki pütün janlıklar eldi. **4** Üçinqisi qinidikini dərəya wə bulaklarning sulurija tekti; ularning süyimə kənəja aylandı. **5** Andin mən sularning pərixtisining mundaq deganlikini anglidim: — «Muxundak həkümlərni qıkirixingda adil bolqansən, I hazırlıq bar Bolouqı, bar bolojan Mukəddəs Bolouqı! **6** Mux adəmlər mukəddəs bəndilər wə pəyəqəmbərlərning kənini təkkənlikli wəjidin, Sən ularoja iqtılıq kənəjən. Ular xuningoja layiklər». **7** Andin kurbangahning jawabən: — «Xundak, i Həmmigə Kadir Pərvərdigar Huda, Həkümliring həq wə adildür» — degənlikini anglidim. **8** Tətinqisi qinidikini kuyaxning üstigə tekti; buning bilən kuyaxka insanlarıni ot bilən kəndət berildi. **9** Xuning bilən kuyaxka insanları dəhəxətlik kiziqətə ərtəldi; birək ular həq towa kılımdı wə bu balayı'apətlərning Igisi bolojan Hudanı uluqlaxning orniqə Uning namini kəroqaxtı. **10** Bəxinqisi qinidikini diwingin təhtigə tekti; diwingin padixahlıqını karangöquluk bastı, kixilar azabtin tillirini qıxləxti **11** wə aqırıq-azabi wə qaka-jarəhətlirining dəstidin ərxtiki Hudanı kupurluk kılıp kəroqıxp, kilmixlirioja həq towa kılıxımıdi. **12** Altınqisi qinidikini uluq əfrat dəryasiqə tekti; xu həman künqikixtin kelidiojan padixahlıqarning yolinı həzirlaxkə daryanıng səyi küridi. **13** Andin mən ajdihanıng, diwingin wə sahə pəyəqəmbərning eçizliridin qıkkən pakıqə ohxaydiojan üq napak rohni kərdüm. **14** Bular möjizilik alamatları kərsitidiojan jınların rohliri bolup, pütküllər yər yəzidiki padixahınları Həmmigə Kadir Hudanıng dəhəxətlik kündükləri jəngə jəm kılıxla ularning yenoja qıkip ketiwattatı **15** («mana, Mən oqırıdak keliman! Yalingaq mangmaslıq, nomusı kərənməslisi üçün, kiyimlərin qing saklap, səgək turojanlar bəhəltiklər!»). **16** Əmədi [napak rohnlar] [padixahınları] iibraniqə «Harmageddon» deyiliñiojan yərgə jəm kıldı. **17** Yəttinqisi qinidikini həwəoja tekti; ərxtiki ibadəthanidin, təhttin yüksərək bir awaz kətürülüp: «Ix tamam boldi!» deyildi. **18** Xuan qakımkalar qekjildi, türlik awazlar wə güldürməmilar anglandı wə dəhəxətlik bir yər təwərəx yəz bərdi; insanlar yər yəzidə apırdı bolqanın beri bunqılık dəhəxətlik yər təwərəx həq bolup bəkmiyojanıdi. **19** Katta xəhər üqkə beləndi; hərkəs əllərdiki xəhərlərmi qulitildi. Xuning bilən katta xəhər Babil Hudanıng yadioja keçip uning əxəddiy kəhərlik xarabı bilən tolojan kədəh, uningoja berildi. **20** Barlıq arallar özini қaqurup oqayıb boldi,

taqlarmu yok boldi; **21** Insanlarning üstiga hərbir danisi bir talant eojirlikta kelidiojan məldür asmandin yaqdı. Məldür apiti xundak dəhəxətlik boldiki, adəmlər apətning dəstidin Hudani kupurluk kılıp қarəqaxti.

17 Yətə qinisi bar yətə pərixtining biri kelip, manga sezləp: — Bu yərgə kəl, nuroğun sular üstidə olturojan qong pahıxə ayalning tartidiojan jazasını sanga kərsit koyay. **2** Yər yüzidiki padixahlar uning bilən buzukluk, etküzdi, yər yüzidikilər uning buzuklukining xarabidin məst boluxti, — dedi. **3** Xuning bilən u pərixtə meni Rohning ilkidiki əhalətə bir qelgə elip bardı. U yərda yətə baxlık, on münggüzlük, pütün əzəyini kupurluk namrları kaplıqan bir tok kızıl diwining üstidə olturojan bir ayalni kerdüm. **4** Ayal sesün wə tok kızıl kiyim kiyən bolup, altun, kimmətlik yakut wə marwayitlar bilən pardazlanıqanıdi. Əolidə yirginqlik nomussizliklar wə əz buzuklukining nijsəstləri bilən tolojan bir altun ədəh bar idi. **5** Pexanisigə bir sir — «Katta Babil, pahıxilərnin wə dunyadiki pütkül yirginqlik nomussizliklarning anisi» deyən nam pütkülkү idı. **6** Mən ayalning mukəddas bəndilərnin keni wə əysaqa guwahlıq bərgüqilərnin keni bilən məst bolqanlığını kerdüm. Uni kərüp tolımı təəjjüp kılıp intayın həyran əldim. **7** Pərixtə manga mundak dedi: — «Nemigə həyran əldim? Ayalning wə uni ketürüp turojan yətə baxlık, on münggüzlük diwining sirini sanga eytip berəy. **8** Sən kərgən diwə bir zamanlarda bar idi, hazır yok; uzun etməy tegi yok, həndin qıkip, halakətkə ərap mangidu. Yər yüzida turuwaṭkanlar — dunya apirida bolqandın buyan isimləri həyatlıq dəptirigə püttülmigən kixılər diwini kərüp intayın həyran əldidü. Qünki u bir zamanlarda bar idi, hazır yok, lekin yənə pəyda bolidü. (Abyssos g12) **9** Mana buni qüixinixə lazımlı bolovan hekmət: — yətə bax bolsa u ayal olturojan yətə taqlıka, xundakla yətə padixahla wakillik kılıdu. **10** Bularning bəxi yikləjan, birsi bar, yənə biri tehi kəlmidi. U kəlgəndə pəkət azla wakıt turalaydu. **11** Burun bar bolovan, əmdi hazır yok bolovan diwining ezi səkkizinqi padixahıdur, xundakla u həm yəttisidin biri bolup halakətkə ərap mangidu. **12** Sən kərgən on münggüz on padixahıdur. Ularning padixahlıkları tehi yok, əmdi ularoqa diwa bilən billa bir saatlik padixahlıq əhəkükü berilidü. **13** Bu padixahlar bir oy, bir niyətə bolup əz kudriti wə əhəkükürləri diwigə berixidü. **14** Diwa wə padixahlar birləşip Koziqə ərəxi jəng kılıdu. Koza ularning üstidin əqalib əldidü, qünki U rəblərning Rəbbi, padixahlarning Padixahıdur. Uning bilən birgə turojanlar bolsa qakırılojan, tallanojan wə Uningoja sadık bolqanlardur». **15** Pərixtə manga yənə: — Pahıxə ayal üstidə olturojan, sən kərgən sular bolsa millətlər, əzara toplaxkan nuroğun kixılər, əllər wə hər hil tillarda sezlixdiojan kixılərdür. **16** Sən kərgən on münggüz wə diwa bu pahıxə ayalindan nəprətinidin, uni talan-taraj kılıp yalingaqlap koyidü, uning gəxini yəp, əzini otta keydürüdü. **17** Qünki Huda Əz sez-kalamları əmələgən əkənqə, axu [on padixahıning] kəngləgə Əz iradisini ijrə kılıp, bir ərərda tohixip padixahlıq əhəkükünü diwigə berix niyitini saldı. **18** Sən kərgən ayal yər yüzidiki padixahlar üstidin həkümranlıq kılıdiqan katta xəhərdür, — dedi.

18 U ixlardin keyin mən qong əhəkük yənə bir pərixtining asmandin qüxiwətənlikini kerdüm. Yər yəzini uning julalilikidin yorup katti. **2** Pərixtə yukırı awaz bilən mundak warkırıldı: — «Qulidü! Katta xəhər Babil qulidü! Əmdi u jinlarning məkani, hərbir napak rohlarlarning soləkhanisi, hərbir məkrəh wə yirginqlik kuxlarning solak-qanggisi boldi! **3** Qünki barlik əllər

uning zina-buzuklukining səwdalıq xarabidin iqixti; Yər yüzidiki barlik padixahlar uning bilən buzukluk ətküzüxti, Yər yüzidiki sodigərlər uning əyx-ixritining əlwəqçilikidin beyxidi». **4** Asmandin yənə bir awazni anglidim: — «I Mening həlkim, uning gunahlıriqa xərik bolmaslıklıqlar üçün, Həm uning beixa qüxiqiojan balayı'apətlərgə uqrımaslıklıqlar üçün, uning iqidin qikinqilar! **5** Qünki uning gunahlıri pələkkə yətküdək dewilinip kətkən, Huda uning həkkaniyətsizliklərini esigə aldi. **6** U baxxılar oqa yandurojinidək uning kılqılınını eziqə yandurunglar; Uning kilmixliroja muwapik ikki həssə koxlap kəyturunglar; U [baxxılar oqa] əbəjəx kılıp bərgən ədəhətə uningoja ikki həssə koyuk əbəjəx kəlqinqalar. **7** U ezini əqanlıq uluqlojan bolsa, əqanlıq əyx-ixrətə yaxiojan bolsa, Uningoja xunqılıq kiyinlix wə dərd beringlar; U kənglidə: «Mən tul əməs, bəlkı təhə olturojan hanıxmən; Mən dərd-ələmni əslə kərməyəmən» degini tüpüldü. **8** Bu wəjidin bir kün iqidilə uningoja qüxiqiojan balayı'apətlər, Yəni əlüm, dərd-ələm wə aqarlıq əldidü, U ot bilən kəydürülüdi; Qünki uni sorak kılqılıq Pərvərdigar Huda əkərətləktür!». **9** Uning bilən buzukluk kılıqan wə uning bilən əyx-ixrətə yaxiojan yər yüzidiki padixahlar uni ərtigən otning is-tütəklərini kərgəndə, uning hələlioja ərap yioqa-zar kətürüxidü. **10** Ular uning tartıwatkan azabidin korkup, yirakta turup dəydi: — «Way isit, way isit, i katta xəhər! Ah Babil, küləlik xəhər! Qünki bir saat iqidilə jazaying bexingoja qüxti!» **11** Yər yüzidiki sodigərlərə uning üstidə yioqa-zar kiliçidü. Qünki əndi ularning kemidiki yüksək mallırinı, **12** yəni altunkümtüx, kimmətlik yakutlar, ünqə-mərwayit, nəpis libas rəht, sesün rəht, yipək, tok kızıl rənglik gəzmal, hərəhil huxbuy turun yaoqqlar, pil qixi buyumları, əng esil yaqaq, tuq, temür wə mərmərlərindən ixləngən hilmuhil buyumlar, **13** xuningdək kowzakdərçin, tetikçular, huxbuy, mürməkkı, mastiki, xarab, zayıt meyi, ək un, buoqday, kala, koy, at, hərwa wə ularning tənləri wə janlıları degən mallırinı setiwalidiojan kixi yoktur. **14** ([I Babil], jeninq məstənə bolovan esil mewilər səndin kətti, Barlik həxəmətlik wə həywətlik mal-dunyaliring səndin yokaldi. Ular bularnı əndi hərgiz tapalmaydu!) **15** Bu mallarnı setip beyxiojan sodigərlər bolsa xəhərning tartıwatkan azabidin korkup, yirakta turup uning üstidə yioqa-zar kiliçip deyixidü: — **16** «Way isit, way isit, i katta xəhər! Nəpis libas rəhtlərgə, sesün wə tok kızıl rənglik gəzmallar oqılıp, Altun, kimmətlik yakutlar wə ünqə-mərwayitlar bilən bezəlgənsən! **17** Bir saat iqidilə uningoja katta bayılıklar wayran boldi! Barlik, kəma həjəyinləri, kemidiki barlik yoluqlar, kəmiqilər wə dengizəq tayinip jan bakidioqlanınlarning həmmisi yirakta turup, **18** Uni ərtigən otning is-tütəklərini kərüp: — Bu katta xəhərgə kəysi xəhər təng keləlisun? — dəp pəryad kətürüxti. **19** Ular baxlıri oqa topa qeqip, pəryad kətürüxip, yioqa-zar kiliçip: — Way isit, way isit, u katta xəhər! U arkılık, uning delitidin, dengizəq kəmisi barlar beyxiojanıdi! Bir saat iqidilə wayran boldi bu xəhər! — deyixidü. **20** — «Uning bexioja kəlgənlərindən adəlininqlər, əy ərx, əy mukəddas bəndilər, rosullar wə pəyəzəmberlər! Qünki Huda silərning dəwayınglardı həkümüni uning üstidin qıçarıqan!». **21** Andin, küləlik bir pərixtə təqəmən texioja oxhax yoqan bir taxni kətürüp, dengizəq taxlap mundak dedi: — «Manə xundak xiddət bilən, Katta xəhər Babil qulitiliidü, U kəyidin kərünməydi!

22 Qıltarqların, sazqılların, Nayqıllar wə sunayqılların awazı seningdə kəytidin hərgiz anglanmayıdu, Hərəhil hünərni kılıdiqan hünərəwən seningdə kəytidin hərgiz təpilməydi, Təqəmənningmu awazı seningdə kəytidin hərgiz anglanmayıdu, **23** Hətta qıraqning yoruki seningdə kəytidin hərgiz yorumayıdu, Toy boluwaṭkan yigit-kızning awazı seningdə kəytidin hərgiz

anglanmaydu; Qünki sening sodigərliring yər yüzidə ərbablar bolup qıktı, Barlıq əllər sening şəhər-əpsunliringoja aldandi; **24** Payənəmərlərnin, mukəddəs bəndilərnin [təkələn ənənəvi], Xundakla yər yüzidə barlıq kırqın boləjanlarning ənənəvi uningda tepildi.

19 Bu ixlardın keyin, ərxtə zor bir top adəmlərning warxıraxlıridək bir awazni anglidim. Ular: — — Həmdusana! Nijat, xan-xərəp wə kudrat Hudayimizoja mənsuptur! **2** Qünki Uning həkümürləri hək wə adildur; U yər yüzini öz buzukluk bilən buzovan qong pahixining üstdin həküm qıkırıp, Öz kül-hizmətkarlırinin ənənəvi intikamını uningdin aldı, — deyixətti. **3** Ular ikkinçi ketim: — «Həmdusana!» deyixti. Uningdin qıkkən is-tüətəklər əbadıl'əbadıqı purkiraydu! (**aiōn g165**) **4** Yigirma tət aksakal wə tət hayat məhlük yərəq yikilip: — «Amin! Həmdusana!» dəp, təhtə olturoqan Hudaqə sejdə kılıxtı. **5** Andin təhttin kətürülən bir awaz mundak dedi: — «Əy uning barlıq kül-hizmətkarlıri, Uningdin körkədiqən kattılar bolsun, tewənlər bolsun, Həmmiñgələr Hudayimizni mədhiyiləngələr!» **6** Andin zor bir top adəmlərning awazıqə, nuroqun sularıning xarkırıxiqə, kattik güldürməmələrinin güldürlixiqə oxhax bir awazning mundak degənlərini anglidim: — «Həmdusana! Həmmiñgə Kədir Pərvərdigar Hudayim səltənət kıldı! 7 Xadlinaya, təntənə kılıyli wə uni mədhiyiləp uluqlaylı! Qünki Kozining toy-mərikə künii yetip kıldı, Kız ezzini təyyar kıldı!» **8** Kızıqə kiyix üçün pakiz, parkırap turidiqən nəpis libas berildi (nəpis libas bolsa mukəddəs bəndilərning həkkənəyi əməlliridur). **9** Andin, [pərixtə] manga: — Munu səzərni hatırılıwı: — «Kozining toy ziyanıqıqə qakırıloşanlar bəhətlilik!» — dedi. U manga yəna: — Bular Hudanıñ həkkiyəti səzərlidir, — dedi. **10** Mən uningənən sajdə kılıqlı ayıçıqə yikildim. Lekin u: — Hərgiz undak kilmal! Mənəmə Hudanıñ sən wə əysaqa guwahlıq bərgüqi kerindaxlıring bilən oxhax kül-hizmətkarman. Hudaqılə ibadət kıl! Qünki wəhij-bexarətnəng roh-mahiyiti bolsa əysa həkkədə guwahlıq berixtər, — dedi. **11** Andin kərdümki, asman eqildi wə mana, bir ak at turatti; üstigə mingüqining bolsa nami «Sadık» wə «Həkkiyə» bolup, U həkkəniyil bilən həküm qıkırıdu wə jang kılıdu. **12** Uning kəzərləri ot yalkuniqə oxhaxıttı, bexida nuroqun təji bolup, tenidə Əzidin baxka həqkim bilməydiqən bir nam pütiştiklər idi. **13** U uqisioja ənənəvi miləngən bir ton kiyənidi, Uning nami «Hudanıñ Kalamı» dəp atılıdu. **14** Uning kəynidin əgixip keliwatkan ərxtiki əxunlar bolsa, ak atlarəqə mingən, ap'ak, pak nəpis kanap libas bilən kiydürülgəndi. **15** Uning aqzidin etkür bir kılıq qıkıp turatti; U buning bilən barlıq əllərni uridu; U ularını temür kaltək bilən padıqıdək bəkədi; U Həmmiñgə Kədir Hudanıñ daxhətlik əşəzipirin «xarab kələkik»ning qəyligüqisidur. **16** Uning tonı wə yotisi tüstigə «Padixahlarning Padixahı wə rəblərning Rəbbi» deyən nam yeziloqanı. **17** Andin mən kuyaxning iqidə turojan bir pərixtini kerdüm. U asmanınOTTURISIDA UQUWATKAN BARLIQ KUXLARQO YUKIRI AWAZ BILƏN: — Kelinglər, Hudanıñ katta ziyanıqıqə yiqiñinqilər! **18** Padixahlarning, sərdarlarning wə palwanlarning, atlarning wə ularəqə mingənlərning, xundakla barlıq at əgiliñin, küllarning həm hərlərning, kattilarning həm təwənlərning gəxliñini yənglər! — dedi. **19** Xuning bilən mən diwə, yər yüzidəki padixahlar wə ularının əxunlının atka Mingüqi həm Uning əxunu bilən jang kılıq üçün toplanıqanlığını kerdüm. **20** Əmdid diwə wə uningənən wəkəlitən möjizilik alamatərni kərsətkən sahta payənəmərning hər ikkisi tutuwelindi (sahta payənəmər xu alamatər bilən diwining təməqisini qobul kılıqan həmdə uning but-həykiqə qoqunoqanlarını azdurup yürgənidi). Ular

ikisi güngürt yeniwatkan ot kələqə tirik taxlandı. (**Limnə Pyr g3041 g4442**) **21** Kalojini bolsa atka Mingüqining aqzidin qıkkən kılıq bilən kırıldı. Barlıq püttün uqar-kanatlar bularning gəxi bilən yəp toyundi.

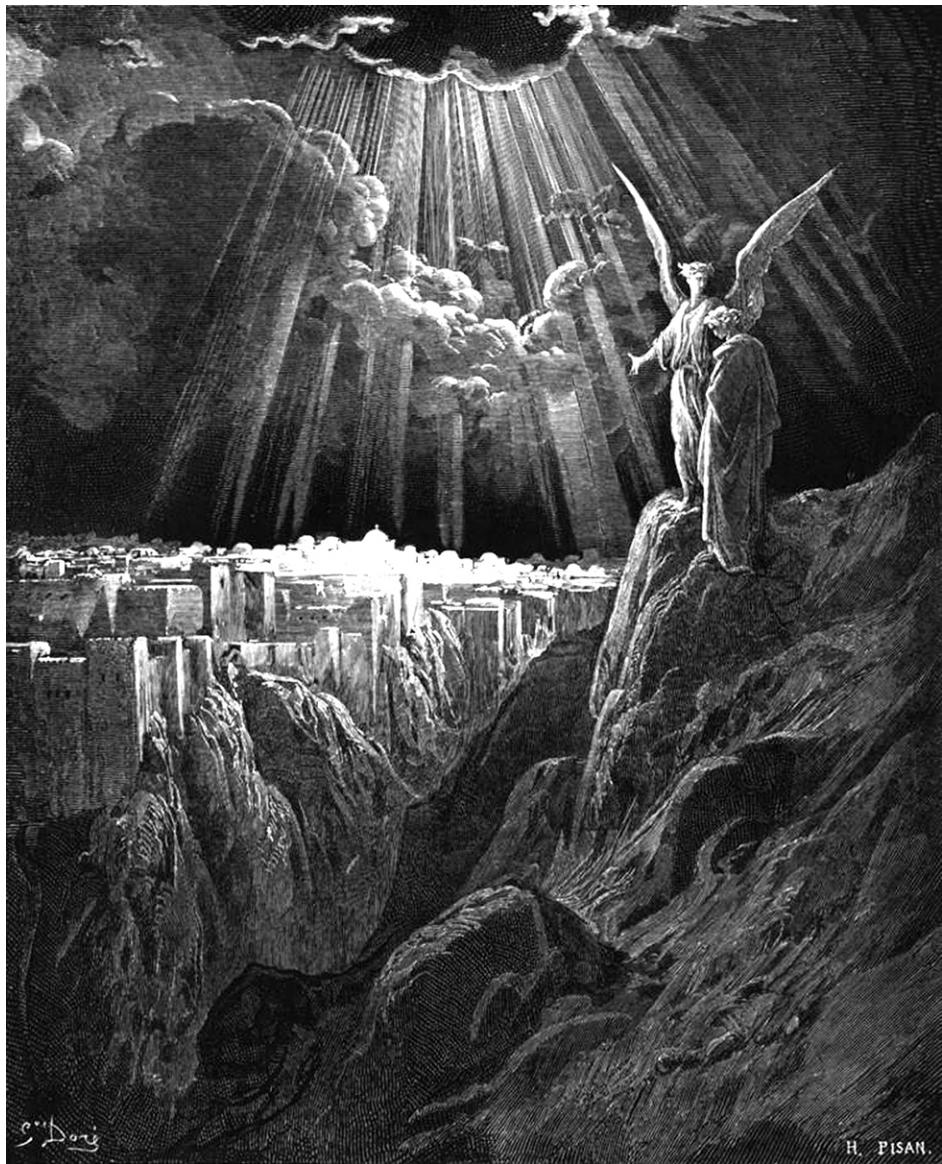
20 Uningdin keyin, əkilda tegi yok həngning aqkuqi wə yooqan zənjir tutkan bir pərixtinən asmandın qüxiüwatkanlığını kerdüm. (**Abyssos g12**) **2** Pərixtə əjdihəni, yəni Iblis yaki Xəytən deyildiçən hələki əjdihəyi yilənni tutup, ming yillik zənjirələp koydu. **3** Uning ming yil toxquqə əllərni azdurmaslıq üzün, uni tegi yok həngənə taxlap həngning aqzini etip peqətləwətti. Bu wəkəltərin keyin, wə waktında qopyup berilixi mukərrər. (**Abyssos g12**) **4** Andin mən təhtələri wə ularda olturoqanları kerdüm. Ularəqə həküm kılıx həkükə berilgəndi. Mən yəna, əysaqa bərgən guwahlıq wəjədin wə Hudanıñ sezikalami wəjədin kallisi elinəqanlarning janlırinimə kerdüm. Ular diwigə wə uning but-həykiqə qoqunoqan, uning taməqisi pəxanisigə wə kəlioja urulmioqanları idi. Ular tirlip, Məsih, bilən birlikdə ming yil həküm sürdi **5** (elgənlərning kələqanlıri ming yil toxmioqənə tirilməydi). Bu dəsləpki tirlilik idi. **6** Dəsləpki tirlilikdən nəsiyə bolqanlar bəhətlilik wə mukəddəstür; ikkinçi əlümning bularını ilkigə elix həkükə yoktur. Ular Hudanıñ wə Məsihning kahinləri bolidu wə Uning bilən birlikdə ming yil həküm sürdü. **7** Ming yil toxkəndə, Xəytən zindandin boxitilip, **8** yər yüzindən tət bulungidiki əllərni, yəni Gog wə Magogni azdurux wə ularını jəng kılıxka bir yərə toplaxka qıkıdu. Toplanıqanlarning səni dəngiz sahilidəki kumdaqə sanaksız bolidu. **9** Ular yər yüzidəki kəng tütüzlənglikə qıkıp, mukəddəs bəndilərning bargahını, yəni Huda seyidiojan xəhərni muhəsirigə alıdu. Lekin asmandın ot yeoüp, ularını yutuwtetidü. **10** Ulnarı azduroqan Iblis bolsa diwə bilən sahta payənəmər kəyüwatkan ot wə güngürt kələqə taxlinip, u yərde keqə-kündüz əbadıl'əbadıqə qıynılıdu. (**aiōn g165, Limnə Pyr g3041 g4442**) **11** Uningdin keyin, qong bir ak taht wə uningda olturoqunu kerdüm. Asman bilən zəmin Uning yüzidinən ezzini qəqrəp, ular turojan jay hərgiz təpilməydi. **12** Mən yəna katta bulsun, yəki təwən bulsun, elgənlərning həmmisining təhtinən alıda turqanlığını kerdüm. Kitablar eqildi; andin yəna bir kitab — «Həyatlı dəptir» dəp ataloqan kitab eqildi. Əlgənlərə kitablarda hatırıləngini boyiqəz əz əməliyitigə karap həküm kılındı. **13** Dəngiz ezzidə elgənlərni tapxurup bərdi, əltüm wə təhtisaramu əzliyidiki elgənlərni tapxurup berixti. Hərkimning tüstigə əz əməliyitigə karap həküm kılındı. (**Hadəs g86**) **14** Andin əltüm wə təhtisara ot kələqə taxlandı. Mana ikkinçi əltüm — ot kəlidur. (**Hadəs g86, Limnə Pyr g3041 g4442**) **15** Kimmıñg isminin «Həyatlı dəptir»də yezilmioqanlıq baykalsa, ot kələqə taxlandı. (**Limnə Pyr g3041 g4442**)

21 Andin, yengi asman wə yengi zəminini kerdüm; qünki burunki asman wə zəmin etüp kətkənidi, dengizmə məwjuqt bolmadi. **2** Mukəddəs xəhərning, yəni Hudanın qıkkən, huddi əz yigitigə toy pərdəzərini kılıp hazırlanıqan kıldək yengi Yerusalemıñ ərxtin qüxiüwatkanlığını kerdüm. **3** Ərxtin yukiri ketürülən bir awazning mundak degənlərini anglidim: «Mana, Hudanın məkanı insanların arisididur; U ular bilən billə makanlıxip turidur, ular Uning həlkə bolidu. Huda Əzimu ular bilən billə turup, uların Hudasi bolidu. **4** U uların kəzərlərini hər tamqə yaxni sürtidü; əmədi əltüməsəla bolmayıdu, nə matəm, nə yığa-zar, nə kəyəqə-aləm bolmayıdu, qünki burunki ixlər etüp ketti». **5** Təhtətə olturoqunu: — Mana, həmmiñi yengi kılımən! — dedi. U manga yəna: Bularını hatırılıwallı! Qünki bu səzlər həkkiyət wə ixənlilik, — dedi. **6** U

yənə manga mundak dedi: — «Ix tamam boldi! Mən «Alfa» wə «Omega»durmən, Mükəddimə wə Hatimə Əzümdurmən. Ussıqan hərkimgə həyatlıq süyining bulikdön həksiz berimən. **7** Ojəlibə kılqoqı hərkim bularoja mirashorluk kılıdu; Mən uning Hudasi boliman, umu Mening oqlum bolidu. **8** Lekin korkunqaklar, etikədsizlər, yirginqliklər, katillar, buzukluk kılqoqılar, sehırgərlər, butpərəslər wə barlıq yaloqanqılar oqla bolsa, ularning kismiti ot bilən güngürt yenip turuwatkan kəldür — bu bolsa ikkinçi ələmdür». (*Linné Pyr g3041 g4442*) **9** Ahirki yətə balayı-apət bilən tolojan yətə qinini tutkan yətə pərixtidin biri kelip, manga sezləp: — Kəll! Sanga Kozining jorisi bolidiqan kızını kərsitip koyay, — dedi. **10** Andin u meni Rohning ilkida bolqan haldə yooqan wə egiz bir taqqa elip koydi. U yərdin manga Hudadin qıkkən mukəddəs xəhər Yerusalemming ərxtin qüxüwatqanlığını kərsətti. **11** Uningda Hudanıng xan-xəripi bar idi, uning julası intayın kimmətlik gəhərning, yexil yakuttə yaltırıqan hrustalning julasıqə ohxaytta. **12** Uning qong həm egiz seplili bar idi; seplinling on ikki dərwazisi bolup, dərwazılarda on ikki pərixtə turattı. Hərbir dərwazining üstügə on ikki isim, yəni Kozining rosulining isimləri pütküllükür. **13** Məxrək təripidə üq dərwaza, ximal təripidə üq dərwaza, jənub təripidə üq dərwaza wə məorqip təripidə üq dərwaza bar idi. **14** Xəhərning seplinling on ikki ul texi bolup, ularning üstügə on ikki isim, yəni Kozining rosulining isimləri pütküllükür. **15** Manga sez kılqan pərixtinining kolida xəhərni, uning dərwazılıri wə uning seplilini əlqeydiqan altun komux əlqığığ həsa bar idi. **16** Xəhər tət qasa bolup, uzunluğlu bilən kənglikli ohxax idi. Pərixtə xəhərni həsa bilən elqidi — on ikki ming stadion koldu (uzunluğlu, kənglikli wə ezigizli tangdur). **17** U seplinimə elqidi. Sepilning [kəlinlikli] insanların əlqəm birləşli boyiqə, yəni xu perixtinining əlqimi boyiqə bir yüz kırıq tət jəynək kəldi. **18** Sepilning kuruluxi bolsa yexil yakuttin, xəhər əynəktək stiżük sap altundin bina kılinoqanidi. **19** Xəhər seplinling ulları hərhil kimmətlik yakutlar bilən bezəlgənidi. Birinqi ul tax yexil yakut, ikkinqisi kək yakut, üçinqisi həkik, tətinqisi zumrat, **20** bəxinqisi kızıl həkik, altingisi kızıl kaxtax, yətinqisi serik kwarts, səkkizinqisi sus yexil yakut, tokkuzinqisi topaz, oninqisi yexil kwarts, on birinqisi səsün yakut wə on ikkinqisi piroza idi. **21** On ikki dərwaza on ikki mərwayit idi, demək dərwazılarning hərbiri bərdin mərwayittin yasaloqanidi. Xəhərning qol yoli əynəktək stiżük sap altundin idi. **22** Xəhərda heqkəndak ibadəthəna kermidim, qünki Həmmigə Kədir Pərvərdigar Huda wə Kəza uning ibadəthənəsidur. **23** Xəhərning yorutuluxi üçün kuyaxqə yaki ayoqə möhtəj əmas, qünki Hudanıng xan-xəripi uni yorutkanidi, uning qirioqı bolsa Kozidur. **24** Əllər xəhərdiki yoruklukta yürüdü; yər yüzidiki padixahlar xanuxəwkitini uning iqiqə elip kəlidü. **25** Uning dərwazılıri kündüzdə hərgiz takalımaydu (əməliyətə u yərdə keqə zadi bolmaydu). **26** Hərkəsisi əllərning xanuxəwkiti wə hərmət-izziti uning iqiqə elip kəlinidü. **27** Hərkəndək haram nərsə wə hərkəndək yirginqlik ixlərni kılqoqı yaki yaloqanqlik kılqoqı uningoqə kirəlməydu; pəkət nami Kozining həyatlıq dəptiridə yeziloqanlarla kirələydi.

22 Andin [pərixtə] manga hrustaldaq parkirak həyatlıq süyi ekıwatqan dəryanı kərsətti. Dərya Hudanıng wə Kozining təhtidin qıkkən bolup, **2** xəhərning qol yolinin otturisida ekıwatqanı. Dəryanıng bu təripidə wə u təripidimə on ikki hil mewə beridioqan, hər ayda mewiləydiqan həyatlıq dərihi bar idi; dərəhning yopurmaklıri əllərning xipasi üçün idi. **3** Lənət deqan əmdi bolmayıdu; Hudanıng wə Kozining tahti xəhərning iqidə bolup, Uning kül-hizmətkarları Uning hizmət-ibaditidə

bolidu. **4** Ular Uning jamalını kəridü; Uning nami ularning pəxanlırigə pütütlük bolidu. **5** U yərdə əsla keqə bolmayıdu, nə qıraqı nuriqə, nə kuyax nuriqə möhtəj bolmayıdu. Qünki Pərvərdigar Huda ularning üstidə yoridü, ular əbadıl'əbədgıqə həküm süridü. (*aiōn g165*) **6** Parixtə manga: — Bu sezlər həkikiy wə ixənqliktür; pəyərəmbərlərning rohrlirining Rəb Hudasi yekin kəlgüsida yüz berixi mukərrər bolqan ixlərni Əz külhizmətkarlıriqə kərsitix üçün, pərixtisini əwətti, — dedi. **7** («Mana, pat yekində kelimən! Bu kitabtiki bəxarətninq səzlərini tutqıqı kixi bəhəltiklər!») **8** Bularni anglioqı wə kərgüqı mən Yuhannamən. Bu ixlərni anglioqınımda wə kərginimdə, bularni manga kərsətkən pərixtigə səjda kılqılı ayoqə aldiqə yikildim. **9** Lekin u manga: — Hərgiz undak kılmlı! Mənmu Hudanıng sən wə kərindaxliring bolqan pəyərəmbərlər bilən ohxax külhizmətkarımən. Hudaojla ibadət kıl! — dedi. **10** U manga yənə: — Bu kitabtiki bəxarətninq səzliyini peqətlimə; qünki bularning wəkti yekin kəldi. **11** Kəbihlik kılqoqı kixi kəbihlikni kılıwarsun; paskax kixi bolsa pəskəxlikə turiwarsun; həkkaniy kixi bolsa həkkənliyikini yürgüziwarsun; pak-mukəddəs kixi bolsa pak-mukəddəslikə turiwarsun, — dedi. **12** «Mana, pat yekində kelimən! Hərkimning əməliyitigə karap beridiojinimni Əzüm bilən billə elip kelimən. **13** Mən «Alfa» wə «Omega», Birinqi wə Ahirki, Mükəddimə wə Hatimə Əzümdurmən». **14** Həyatlıq darihining mewisidin nesip bolux wə dərwaziləridin xəhərə kirişkə müvəssər bolux üçün tonlurini yuqarılar bəhəltiklər! **15** Xəhərning sirtidikilər — itlar, sehırgərlər, buzukluk kılqoqılar, katillar, butpərəslər, yaloqanqlikə huxtar bolqanlar wə əməl kılqoqılardur. **16** «Mənki Əysə jamaətləri dəp silərgə bu ixlərning guwahlıqını yotküzü: üçün pərixtəmni əwəttim. Dawutning Yiltizi həm Naslı, Parlak Tang Yultuzidurmən!» **17** Roh wə toyi bolidioqan kiz: «Kəll!» dəydi. Anglioqı: «Kəll!» desun. Ussıqoqı hərkim kəlsən, halıqan hərkim həyatlıq süyidin həksiz iqşun. **18** Mənki bu kitabtiki bəxarətninq səzlərini anglioqanlar oqla guwahlıq berip aqahlandurimənki: kimdikim bu səzlərgə birnemini koxsa, Huda uningoqə bu kitabta yeziloqan balayı-apətləri kəxidü. **19** Kimdikim bu bəxarətlək kitabning sezləridin birər sezni elip taxlısa, Hudamı uningdin bu kitabta yeziloqan həyatlıq darihidi wə mukəddəs xəhərdin bolidioqan nesiwisini elip taxlaydu. **20** — Mana, bularoqə aqah-guwah Bərgüqı bolsa mundak dəydi: — «Xundak, pat yekində kelimən!» — «Amin! Kəl, ya Rəb Əysə!» **21** Rəb Əysə Masihiqin mehir-xapkılı barlıq mukəddəs bəndilər bilən billə bolqay, amin!

Mukəddəs xəhərning, yəni Hudadin qıkkən, huddi əz yigitigə toy pərdəzəlirini kılıp
həzirlanən kıldak yengi Yerusalemning ərxtin qüxüwatşanlığını kərdüm. Ərxtin yüksəri
kötürülgən bir awazning mundağ degənlikini anglidim: «Manə, Hudanıng makani
insanlarning arisididur; U ular bilən billə makanlıxip turidu, ular Unıng həlkə bolidu.

Huda Əzimu ular bilən billə turup, ularning Hudasi bolidu.»

Wəhīy 21:2-3

Reader's Guide

Uyghur tili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Uyghur tili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Strong's: g12

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Strong's: g126

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn

Language: Koine Greek

Speech: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Strong's: g165

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Strong's: g166

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

Geenna

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Strong's: g1067

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Strong's: g86

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Strong's: g3041 g4442

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol

Language: Hebrew

Speech: proper noun, place

Usage: 65 times in 17 books, 50 chapters, and 63 verses

Strong's: h7585

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Strong's: g5020

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Uyghur---Uyghur-Bible-Pinyin/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luğa 8:31
Rimliklaroqa 10:7
Wəhiy 9:1
Wəhiy 9:2
Wəhiy 9:11
Wəhiy 11:7
Wəhiy 17:8
Wəhiy 20:1
Wəhiy 20:3

aïdios

Rimliklaroqa 1:20
Yəħuda 1:6

aiōn

Matta 12:32
Matta 13:22
Matta 13:39
Matta 13:40
Matta 13:49
Matta 21:19
Matta 24:3
Matta 28:20
Markus 3:29
Markus 4:19
Markus 10:30
Markus 11:14
Luğa 1:33
Luğa 1:55
Luğa 1:70
Luğa 16:8
Luğa 18:30
Luğa 20:34
Luğa 20:35
Yuħanna 4:14
Yuħanna 6:51
Yuħanna 6:58
Yuħanna 8:35
Yuħanna 8:51
Yuħanna 8:52
Yuħanna 9:32
Yuħanna 10:28
Yuħanna 11:26
Yuħanna 12:34
Yuħanna 13:8
Yuħanna 14:16

Rosullarning paaliyətliri 3:21

Rosullarning paaliyətliri 15:18

Rimliklaroqa 1:25

Rimliklaroqa 9:5

Rimliklaroqa 11:36

Rimliklaroqa 12:2

Rimliklaroqa 16:27

Korintliklaroqa 1 1:20

Korintliklaroqa 1 2:6

Korintliklaroqa 1 2:7

Korintliklaroqa 1 2:8

Korintliklaroqa 1 3:18

Korintliklaroqa 1 8:13

Korintliklaroqa 1 10:11

Korintliklaroqa 2 4:4

Korintliklaroqa 2 9:9

Korintliklaroqa 2 11:31

Galatiyaliklaroqa 1:4

Galatiyaliklaroqa 1:5

Əfəsusluklaroqa 1:21

Əfəsusluklaroqa 2:2

Əfəsusluklaroqa 2:7

Əfəsusluklaroqa 3:9

Əfəsusluklaroqa 3:11

Əfəsusluklaroqa 3:21

Əfəsusluklaroqa 6:12

Filippiliklaroqa 4:20

Kolossaliklərgə 1:26

Timotiyəqa 1 1:17

Timotiyəqa 1 6:17

Timotiyəqa 2 4:10

Timotiyəqa 2 4:18

Tituska 2:12

Ibraniylarоqa 1:2

Ibraniylarоqa 1:8

Ibraniylarоqa 5:6

Ibraniylarоqa 6:5

Ibraniylarоqa 6:20

Ibraniylarоqa 7:17

Ibraniylarоqa 7:21

Ibraniylarоqa 7:24

Ibraniylarоqa 7:28

Ibraniylarоqa 9:26

Ibraniylarоqa 11:3

Ibraniylarоqa 13:8

Ibraniylarоqa 13:21

Petrus 1 1:23

Petrus 1 1:25

Petrus 1 4:11

Petrus 1 5:11

Petrus 2 3:18

Yuħanna 1 2:17

Yuħanna 2 1:2

Yəħuda 1:13

Yəħuda 1:25

Wəhiy 1:6

Wəhiy 1:18

Wəhiy 4:9

Wəhiy 4:10

Wəhiy 5:13

Wəhiy 7:12

Wəhiy 10:6

Wəhiy 11:15

Wəhiy 14:11

Wəhiy 15:7

Wəhiy 19:3

Wəhiy 20:10

Wəhiy 22:5

aiōnios

Matta 18:8

Matta 19:16

Matta 19:29

Matta 25:41

Matta 25:46

Markus 3:29

Markus 10:17

Markus 10:30

Luka 10:25

Luka 16:9

Luka 18:18

Luka 18:30

Yuħanna 3:15

Yuħanna 3:16

Yuħanna 3:36

Yuħanna 4:14

Yuħanna 4:36

Yuħanna 5:24

Yuħanna 5:39

Yuħanna 6:27

Yuħanna 6:40

Yuħanna 6:47

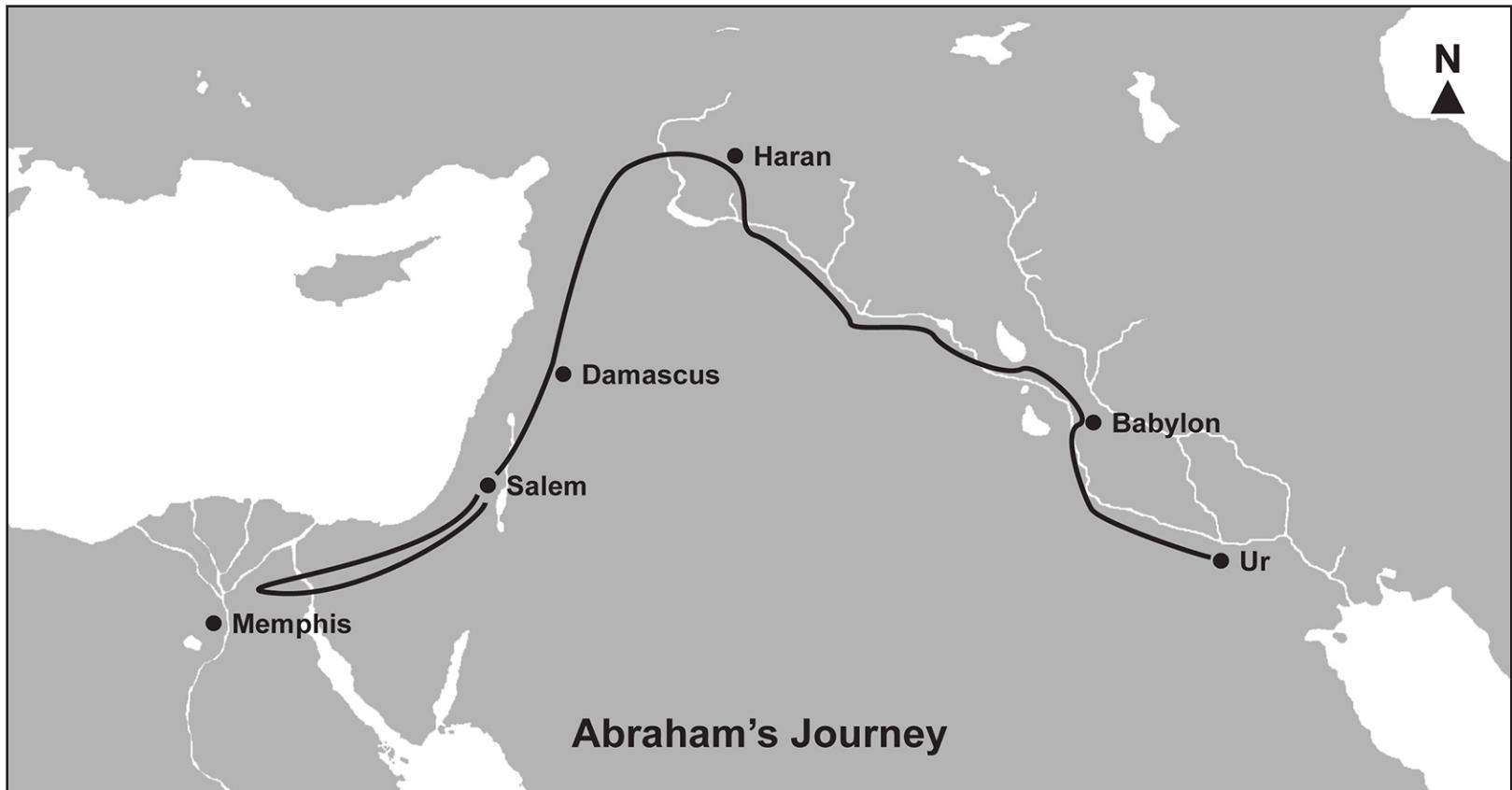
Yuħanna 6:54

Yuħanna 6:68

Yuhanna 10:28
Yuhanna 12:25
Yuhanna 12:50
Yuhanna 17:2
Yuhanna 17:3
Rosullarning paaliyatlari 13:46
Rosullarning paaliyatlari 13:48
Rimliklarqa 2:7
Rimliklarqa 5:21
Rimliklarqa 6:22
Rimliklarqa 6:23
Rimliklarqa 16:25
Rimliklarqa 16:26
Korintliklarqa 2 4:17
Korintliklarqa 2 4:18
Korintliklarqa 2 5:1
Galatiyaliklarqa 6:8
Tesalonikaliklarqa 2 1:9
Tesalonikaliklarqa 2 2:16
Timotiyqa 1 1:16
Timotiyqa 1 6:12
Timotiyqa 1 6:16
Timotiyqa 1 6:19
Timotiyqa 2 1:9
Timotiyqa 2 2:10
Tituska 1:2
Tituska 3:7
Filemonqa 1:15
Ibraniylarqa 5:9
Ibraniylarqa 6:2
Ibraniylarqa 9:12
Ibraniylarqa 9:14
Ibraniylarqa 9:15
Ibraniylarqa 13:20
Petrus 1 5:10
Petrus 2 1:11
Yuhanna 1 1:2
Yuhanna 1 2:25
Yuhanna 1 3:15
Yuhanna 1 5:11
Yuhanna 1 5:13
Yuhanna 1 5:20
Yəlhuda 1:7
Yəlhuda 1:21
Wəhiy 14:6

Geenna
Matta 5:22
Matta 5:29
Matta 5:30
Matta 10:28
Matta 18:9
Matta 23:15
Matta 23:33
Markus 9:43
Markus 9:45
Markus 9:47

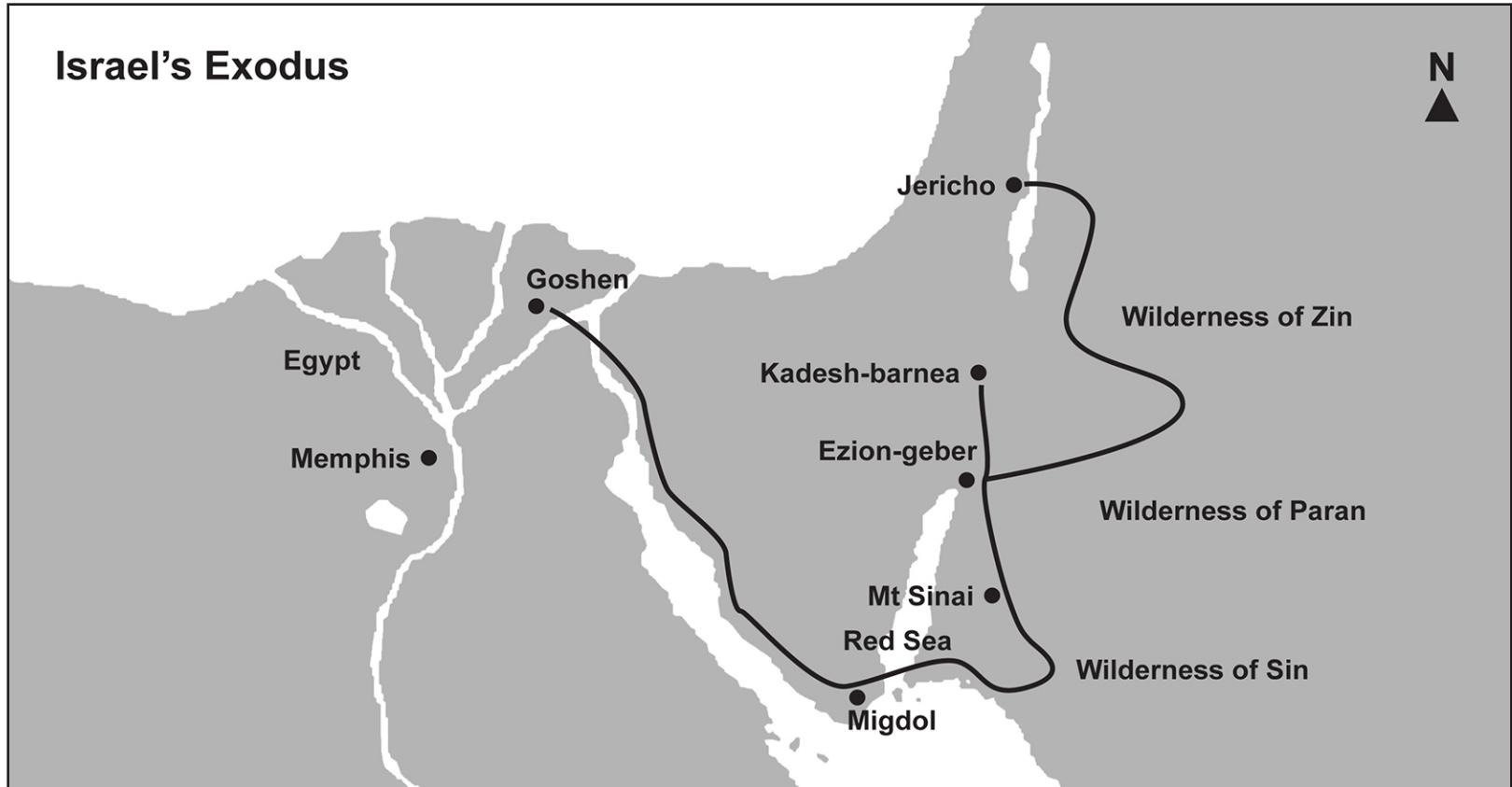
Luqa 12:5
Yakup 3:6
Hadēs
Matta 11:23
Matta 16:18
Luqa 10:15
Luqa 16:23
Rosullarning paaliyatlari 2:27
Rosullarning paaliyatlari 2:31
Korintliklarqa 1 15:55
Wəhiy 1:18
Wəhiy 6:8
Wəhiy 20:13
Wəhiy 20:14
Limnē Pyr
Wəhiy 19:20
Wəhiy 20:10
Wəhiy 20:14
Wəhiy 20:15
Wəhiy 21:8
Sheol
Yaritilix 37:35
Yaritilix 42:38
Yaritilix 44:29
Yaritilix 44:31
Qel-bayawandiki səpər 16:30
Qel-bayawandiki səpər 16:33
Kanun xərhı 32:22
Samu'il 1 2:6
Samu'il 2 22:6
Padixahlar 1 2:6
Padixahlar 1 2:9
Ayup 7:9
Ayup 11:8
Ayup 14:13
Ayup 17:13
Ayup 17:16
Ayup 21:13
Ayup 24:19
Ayup 26:6
Zəbur 6:5
Zəbur 9:17
Zəbur 16:10
Zəbur 18:5
Zəbur 30:3
Zəbur 31:17
Zəbur 49:14
Zəbur 49:15
Zəbur 55:15
Zəbur 86:13
Zəbur 88:3
Zəbur 89:48
Zəbur 116:3
Zəbur 139:8
Zəbur 141:7
Pənd-nəsihətlər 1:12
Pənd-nəsihətlər 5:5
Pənd-nəsihətlər 7:27
Pənd-nəsihətlər 9:18
Pənd-nəsihətlər 15:11
Pənd-nəsihətlər 15:24
Pənd-nəsihətlər 23:14
Pənd-nəsihətlər 27:20
Pənd-nəsihətlər 30:16
Həkmət toploquqı 9:10
Küylərning küyi 8:6
Yəxaya 5:14
Yəxaya 14:9
Yəxaya 14:11
Yəxaya 14:15
Yəxaya 28:15
Yəxaya 28:18
Yəxaya 38:10
Yəxaya 38:18
Yəxaya 57:9
Əzakiyal 31:15
Əzakiyal 31:16
Əzakiyal 31:17
Əzakiyal 32:21
Əzakiyal 32:27
Həxiya 13:14
Amos 9:2
Yunus 2:2
Həbakkuk 2:5
Tartaroō
Petrus 2 2:4
Questioned
Petrus 2 2:17

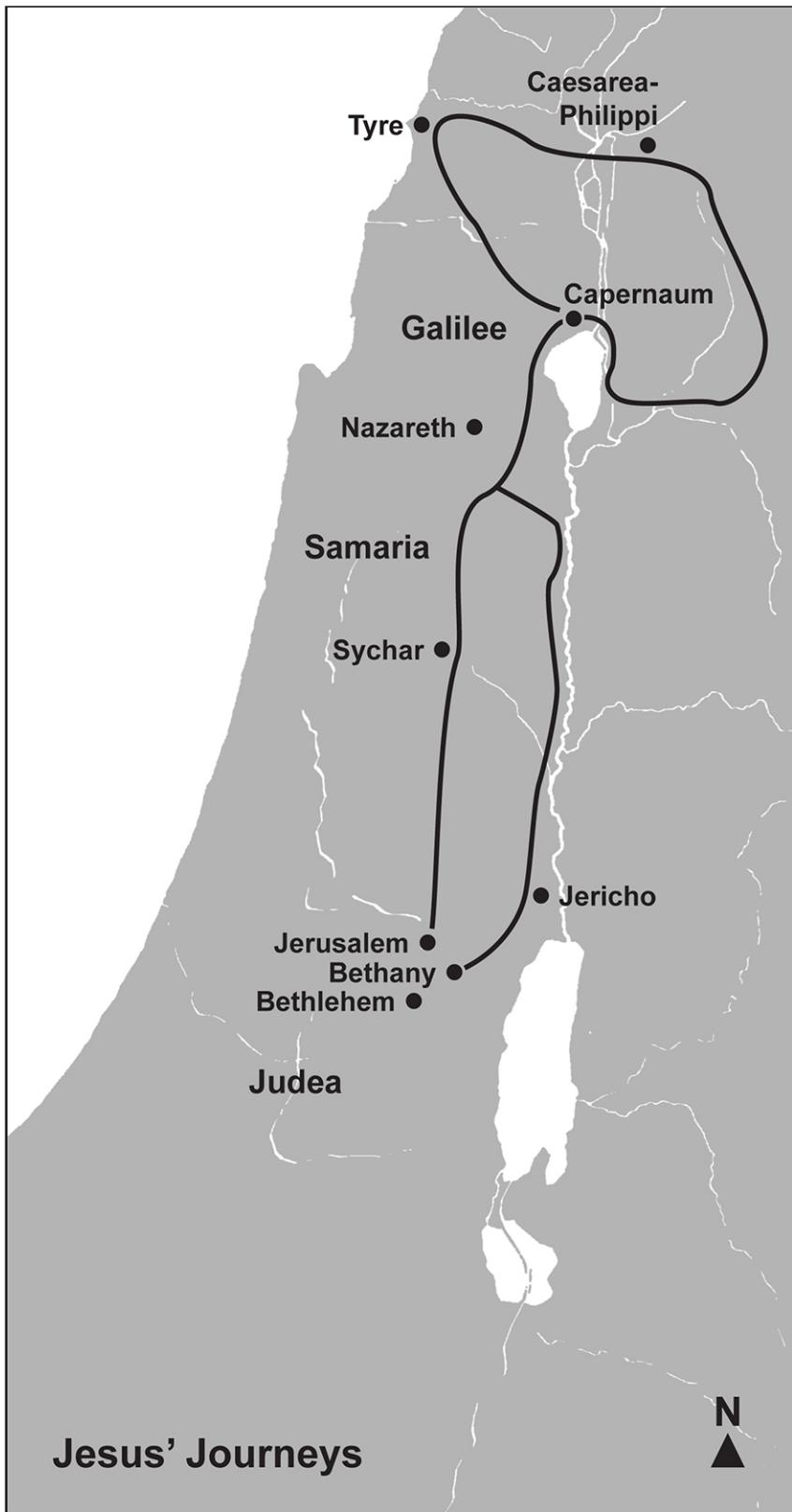
*Etiğadi bolqaqqa, Huda İbrahimni uningoşa miras süpitidə bərməkqi bolqan zeminoğa berixkə qəkinqoqanda, u itaət kıldı;
u կյərgə baridiçənlikini bilməy turup yoloğa qıktı. - İbraniylarəqə 11:8*

Israel's Exodus

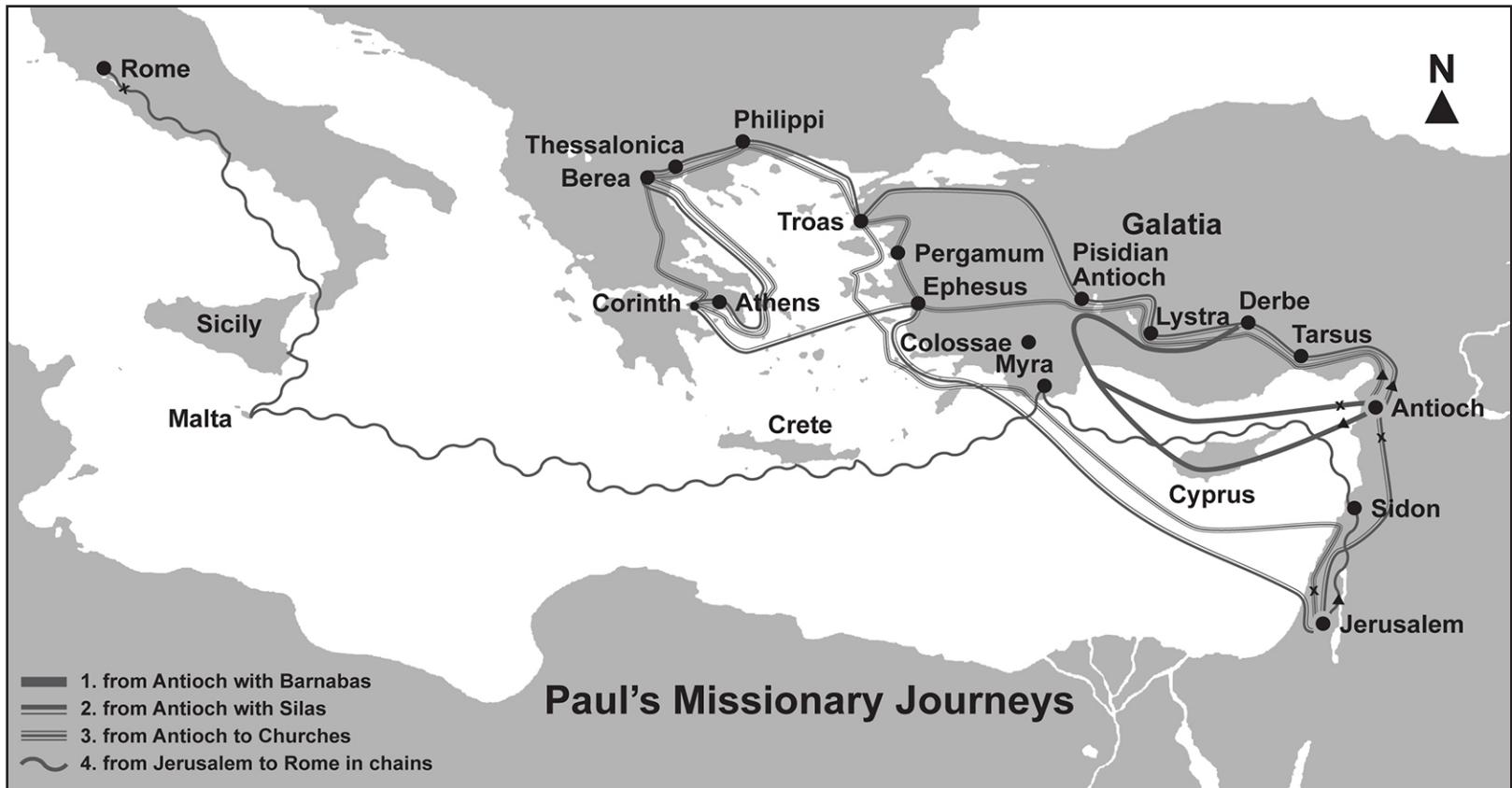
N

Əmma Pirəwn həlkni ketixkə қоюqandın keyin, Filistiyərning zeminidiki yol yekin bolsimu, Huda ularni xu yol bilən baxlımıd; qünki u:
«həlkim jənggə uqrəp kalsa, körküp puxayman kılıp, Misirəqə yenip ketixi mümkün» dəp oyliqanıdi. - Misirdin qikix 13:17

Qırıklı İnsan ioqlımu därväkə xu yolda keşqılık mening hızmitında bolsun deməy, bälkili keşqılıkning hızmitida bolay wəjenimni pida şılıx bədilige nürgün adamları hərbiükə qılıkry dəp kəldi. - Markus 10:45

Rosullukça tallap qaqırıloğan, Hudanıng hux həwirini jakar laxça ayırip təyinləngən, Məsih Əysanıng կuli bolğan mənki Pawlustin salam! - Rimliklərə 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Titus destroys the Jewish Temple
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us							
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin							
Where are we? ◀			When are we? ▼									
			Innocence		Fallen			Glory				
Who are we? ►	God	Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
		Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise					
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers						
	Mankind	Living			Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth							
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise							
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment							
	Angels	Holy	Genesis 1:1 No Creation No people		Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels				
		Imprisoned			2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus							
		Fugitive			Revelation 20:13 Thalaasa							
		First Beast			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind							
		False Prophet			Revelation 19:20 Lake of Fire							
		Satan			Revelation 20:2 Abyss							
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all							

Xuning üçün, berip pütkül əllərni [əzümgə] muhlis kılıp yetixtürünərlər, xundakla ularını Ata, Oğul wə Mükəddəs Röhning namıqə təwə kılıp qəmüldürüp, - Matta 28:19